

T.C.
TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

NÂKÂM'IN MECNÛN U LEYLÎ MESNEVİSİ
(BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hasan AYDIN

Danışman: Doç. Dr. Serkan TÜRKOĞLU

TOKAT-2023

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre, Doç. Dr. Serkan Türkoğlu danışmanlığında hazırlamış olduğum "Nâkâm'ın Mecnûn u Leylî Mesnevisi (Bağlamli Dizin ve İşlevsel Sözlük)" adlı Yüksek Lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

22 / 12 / 2023

Hasan AYDIN

JÜRİ KABUL VE ONAY

ÖNSÖZ

Mesneviler şekil ve yer yer içerik açısından Türk edebiyatındaki roman ve hikâyeye karşılık gelebilecek bir türdür. Hemen hemen her edebi eser gibi içerisinde bulunduğu dönemin toplumsal ve kültürel özelliklerini yansıtmaması, hem kültür hem de edebiyat tarihimiz açısından kayda değerdir. Mesneviler konularını genel itibarıyla dinî, tasavvufî, destanî, menkıbevî, tarihî, ilmî, mizahî ve öğretici meselelerden almaktadır.

Leylâ ile Mecnûn'un birbirlerine olan aşkı, yüzyıllar boyunca muhtelif şairler tarafından mesnevilere konu edilmiştir. Necid çölünde bulunan Beni Âmirî kabilesine mensup olan Mecnûn'un gerçek adı Kays'tır. Leylâ'nın aşkından çöllere düşüp aklını yitirmesinden dolayı Mecnûn lakabını almıştır. Zamanla Mecnûn adı gerçek adının önüne geçmiş ve Türk edebiyatında Kays'tan ziyade beyitlerde Mecnûn adıyla anılmıştır. Arap yarım adasında doğup ünü sınırlarını aşan bu aşk hikayesi Fars ve Urdu edebiyatının yanı sıra Türk edebiyatını da derinden etkilemiş ve birçok şair için ilham kaynağı olmuştur. Mesnevi nazım şekliyle birçok şair tarafından kaleme alınmıştır. Nâkâm'ın bu mesnevisi de bunlardan sadece bir tanesidir.

Mesnevilerle ilgili sözlük çalışmaları, kuşkusuz araştırmacılara ve literatüre katkı sağlayacaktır. TEBDİZ projesi ile klasik edebiyatta yazılmış olan eserlerdeki sözcüklerin hangi sözcüklerle bir araya getirildiği, hangi anlamlarda ve bağlamlarda kullanıldığı ortaya koyulabilmektedir. Eserlerin geniş bir çerçeve içinde ele alındığı bu projede klasik eserlerdeki kültürel değerler tespit edilebilmekte, dilin değişimi takip edilebilmektedir. Bunun yanı sıra eserde ortaya konulan her türlü dil unsurları ve edebî unsurlara ait istatistiki verilere de ulaşılabilmektedir. Proje kapsamında eserlerin kelimelerin anlamlandırması gibi süreçleri de kolaylaştırılmaktadır. Bu çalışmamızda da Nâkâm'ın *Mecnûn u Leylî Mesnevisi*'nin bağlamalı dizin ve işlevsel sözlüğü çalışılmıştır. Doç. Dr. Serkan TÜRKOĞLU tarafından 2018 yılında hazırlanmış olan "Nâkâm'ın Mecnûn u Leylî Mesnevîsi (İnceleme-Tenkitli Metin-Sözlük-Tıpkı Basım)"ndan yola çıkılarak mesnevide yer alan otuz sekiz bölümde geçen kelime ve kelime gruplarının yer aldığı bir sözlük hazırlanmıştır.

Mesnevi metninin Word formatını TEBDİZ sistemin ortak yazım fontu olan Gentium Plus fontuna çevirdikten sonra bölümlerin tamamı her biri ayrı ayrı olmak üzere

www.tebdiz.com adlı siteden sisteme yüklenip daha sonra gerekli araştırmalar yapılarak ve TEBDİZ'in sağladığı ortak verilerden de faydalanılarak kelimeler anlamlandırılmıştır. Çalışmada Times New Roman fontu kullanılmıştır. Çalışmanın giriş bölümü ve birinci bölümü 12 punto, sözlük bölümü ise hacim olarak yer tutmaması amacıyla 9 punto olarak düzenlenmiştir. Daha sonra TEBDİZ sisteminin kelime gruplarını kaydederken bize sağladığı kalıp ifade, deyim ve atasözü, ayet ve hadis, dua ifadesi şeklinde kelime gruplandırmasının örnekleri verilmiştir. Üç bölüm halinde hazırladığım çalışmanın giriş bölümünde “XVIII. Yüzyılın Siyasi ve Sosyal Manzarası” ve “XVIII. Yüzyılda Divan Edebiyatı”na yer verilmiştir. Birinci bölümde şairin hayatı, şahsiyeti ve edebi kişiliği, ikinci bölümde eserin dil ve şekil özellikleri hakkında bilgi verilmiştir. Üçüncü bölümde ise Nâkâm'ın Mecnûn u Leylî Mesnevisinin bağlamlı dizini ve işlevsel sözlüğüne yer verilmiştir.

Çalışma süresince desteklerini gördüğüm TEBDİZ projesi yürütücüsü Prof. Dr. İsmail Hakkı AKSOYAK'a ve sistem işleyişi hakkında bilgilendirmede bulunan Arş. Gör. Mustafa KILIÇ Bey'e teşekkür ederim. Tezimi yönetip çalışmalarımı takip ederken desteğini üzerimden esirgemeyen bu hususta değerli vakitlerini ayıran muhterem Doç. Dr. Serkan TÜRKOĞLU hocama ve bugünlere gelmemde desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen aileme sonsuz teşekkürler.

Hasan AYDIN

ÖZET

Nâkâm'ın Mecnûn u Leylî Mesnevisi (Bağlamli Dizin ve İşlevsel Sözlük)

Aydın, Hasan

Yüksek Lisans, Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Serkan TÜRKOĞLU

Aralık 2023, xii + 1303 sayfa

Yaklaşık altı asırlık kadim bir geleneğe sahip olan Klasik Türk edebiyatı, içerisinde edebi, sosyal ve kültürel öğeleri barındıran binlerce eserle büyük bir kültürel miras hükmündedir. Edebiyatımızda mühim bir yere sahip dîvân şiiri XVIII. yüzyıldan başlayıp XIX. yüzyıla kadar varlığını sürdürmüş, edebiyatımıza birbirinden farklı ve hacimli eserler miras bırakmıştır. Bu eserler Türk Kültürü'nün ve tarihinin anlaşılması açısından önem taşımaktadır. İsmail Nâkâm'ın *Mecnûn u Leylî* Mesnevi adlı eserini konu edindiğimiz bu çalışma giriş bölümünden sonra üç aşamadan oluşmaktadır. İki başlık olarak ele alınan giriş bölümünde XVIII. yüzyılın siyasi ve sosyal manzarası ile XVIII. yüzyılda divan edebiyatı hakkında bilgi verilmiştir.

Birinci bölüm, “İsmail Nâkâm” olarak adlandırılmış ve bu bölümde müellifin hayatı, edebi kişiliği ve eserlerine yer verilmiştir. Müellifin eserindeki beyitler mesnevide yer aldığı şekliyle verilmiş ve bu beyitlerin açıklaması yapılmıştır.

İkinci bölüm, “İsmail Nâkâm'ın Mecnûn u Leylî Mesnevisi” olarak adlandırılmıştır. Bu başlık adı altında dil ve şekil özellikleri, vezin ve kalıp ifadeler ele alınmıştır.

Çalışmamın en hacimli kısmı, Üçüncü Bölüm, mesnevinin bağlamli dizinini ihtiva eden sözlük çalışmasının yer aldığı “Sözlük” başlıklı bölümdür. Bu bölümde alt başlıklar alfabetik olarak ele alınmıştır. Bu bölümde, TEBDİZ projesi kapsamında dizin ve sözlük istifadeye sunulmuştur.

İşlevsel sözlükler ve bağlamli dizinler, klasik Türk edebiyatı metinlerinin

anlaşılmasında kolaylık sağlayan materyallerdir. Bu alışmada Doç. Dr. Serkan TüRKOğLU tarafından İnceleme-Tenkitli Metin-Sözlük-Tıpkı Basım metni yayımlanan Nkm'ın “*Mecnn u Leyl Mesnevsi*”nin TEBDZ projesi kapsamında bağlamlı dizini ve işlevsel sözlüğü yapılmıştır. Mesnevi'de geçen kelime ve kelime gruplarının anlamları alfabetik sıra gözetilerek bağlamlarıyla birlikte verilmiş, gerekli kelime ve kavramlar için kelimenin anlamının yanında açıklamalar verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Nkm, 18. Yüzyıl, Bağlamlı Dizin, İşlevsel Sözlük, TEBDZ

ABSTRACT

Nâkâm's Mecnûn u Leylî Masnavi (Contextual Index and Functional Dictionary)

Aydın, Hasan

Master's Thesis, Turkish Philology Scientific

Advisor: Assoc. Dr. Serkan TURKOGLU

December 2023, xii + 1303 pages

Classical Turkish literature, which has an ancient tradition of approximately six centuries, is a great cultural heritage with thousands of works containing literary, social and cultural elements. Divan poetry, which has an important place in our literature, started from the 13th century and continued until the 19th century, leaving a legacy of different and voluminous works to our literature. These works are important for understanding Turkish Culture and history. This study, in which we focus on İsmail Nâkâm's work called *Mecnûn u Leylî* Mesnevi, consists of three stages after the introduction. In the introduction, which is divided into two headings, information is given about the political and social landscape of the 18th century and divan literature in the 18th century.

The first part is called "İsmail Nâkâm" and in this part the author's life, literary personality and works are included. The couplets in the author's work are given as they appear in the mesnevi and these couplets are explained.

The second part is called "İsmail Nâkâm's Mecnûn u Leylî Mesnevi". Under this heading, language and form features, meter and formulaic expressions are discussed.

The most voluminous part of our study, the Third Chapter, is the section titled "Dictionary", where the method followed in creating the functional dictionary containing the contextual index of the masnavi is explained. In this section, subheadings are discussed alphabetically. In this section, the index and dictionary are made available for use within the

scope of the TEBDİZ project.

Functional dictionaries and contextual indexes are materials that facilitate the understanding of classical Turkish literature texts. In this study, a contextual index and functional dictionary of Nâkâm's "*Mecnûn u Leylî Mesnevî*", whose Review-Critical Text-Dictionary-Imprint text was published by Assoc. Dr. Serkan TÜRKOĞLU, was made within the scope of the TEBDİZ project. The meanings of the words and word groups in the Mesnevi are given with their context in alphabetical order, and explanations are given for the necessary words and concepts along with the meaning of the word.

Key Words: Nâkâm, 18th Century, Contextual Index, Functional Dictionary, TEBDİZ.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	iii
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	ix
KISALTMALAR	xi
TRANSKRİPSİYON HARFLERİ	xii
GİRİŞ	1
A. XVIII. Yüzyılın Siyasi ve Sosyal Manzarası	1
B. XVIII. Yüzyılda Divan Edebiyatı	5
1. BÖLÜM (İNCELEME)	9
1.1. İsmail Nâkâm'ın Hayatı	9
1.1.1 Şahsiyeti ve Edebi Kişiliği	10
1.1.2 Edebi Eserleri	13
2. BÖLÜM (İSMAİL NÂKÂM'IN MECNÛN U LEYLÎ MESNEVİSİ)	15
2.1. Dil ve Şekil Özellikleri	18
2.2. Kullanılan Vezin	18
2.3. Kalıp İfadeler	20
2.4. Deyimler	480
2.5. Argo	487
2.6. Dua İfadesi	487
2.7. Hadis	487
2.8. Ayet	488
SONUÇ	489
KAYNAKÇA	492
3. BÖLÜM (SÖZLÜK)	496
3.1. Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlüğün Oluşturulmasında izlenilen Yöntem	496
A	502
B	574
C/Ç	701
D	745

E	804
F	827
G	842
H	885
I/İ	937
J	969
K	969
L	1013
M	1023
N	1080
O	1115
Ö	1139
P	1140
R	1158
S/Ş	1175
T	1230
U/Ü	1260
V	1266
Y	1278
Z	1290
ÖZGEÇMİŞ	1304

KISALTMALAR

a.g.e. Adı geçen eser

Ank. Ankara

Ar. Arapça

bkz. Bakınız

bs. Baskı

C. Cilt

Çev. Çeviren

D. Doğum

Fak. Fakültesi

Fars. Farsça

H. Hicri

Hız. Hazret

İA. Milli Eğitim Bakanlığı İslam Ansiklopedisi

İst. İstanbul

M. Miladi

MEC. Mecaz anlam

N. Nazm

Ö. Ölüm

s. Sayfa

S. Sayı

TDK. Türk Dil kurumu

TEBDİZ. Tarih ve Edebiyat Metinleri Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlüğü

TDK. Türk Dil Kurumu

TDV. Türkiye Diyanet Vakfı

TTK. Türk Tarih Kurumu

TÜBAR Türklük Bilimi Araştırmaları

Vd. Ve diğerleri

Yay. Yayınları/yayınevi

TRANSKRİPSİYON HARFLERİ

Āā: ا

Bb: ب

Cc: ج

Çç: چ

Dd: د

Ee: ه, ا

Ff: ف

Gg: گ, غ

Ğğ: غ

Hh: ح

Hh: خ

Iı : ی

İi : ی

Jj: ژ

Kk/Ƙƙ: گ, ڭ, ق

Ll: ل

Mm: م

Nn/Ññ : ن/گ

Oo: و, ا

Öö: و, ا

Pp: پ

Rr: ر

Ss/Şş/Şş/Șș : س/ص/ث/ش

Tt/Țț : ت/ط

Uu/Ūū : و

Üü: و

Vv: و

Hh: ه

Yy: ی

Zz/Ƶƶ/Žž/Ẑẑ : ظ/ض/ذ

GİRİŞ

A. XVIII. Yüzyılın Siyasi ve Sosyal Manzarası

Osmanlı Devleti'nde XVIII. yüzyılda altı padişah tahta geçmiştir. Bu padişahlar sırasıyla şu isimlerdir: Sultan III. Ahmed (1703-1730 M / 1115-1143 H), Sultan I. Mahmud (1730-1753 M / 1143-1168 H), Sultan III. Osman (1753-1757 M / 1168-1171 H), Sultan III. Mustafa (1757-1774 M / 1171-1187 H), Sultan I. Abdülhamid (1774-1789 M / 1187 1203 H) ve Sultan III. Selim (1789-1808 M / 1203-1222 H)'dir.¹

XVIII. yüzyılın başlarında Osmanlı'nın siyasal egemenliğinin ve kuvvetinin azalması, Batı da ise Sanayi Devrimiyle birlikte teknoloji ve ekonominin gelişmesi, Osmanlı'nın Batı'yı yakalamak için yüzünü batıya çevirmek mecburiyetinde bırakmıştır. Bu sebeple "XVIII. Yüzyıl başında Osmanlı İmparatorluğu'nda hem siyasal hem de sosyal alanlarda bir yenilik arayışına girilmiştir. Savaşlarda alınan yenilgiler, 1699 yılında imzalanan Karlofça ve 1718 yılında imzalanan Pasarofça antlaşmaları ile imparatorluğun askeri alandaki üstünlüğü büyük zarar görmüştür. Bu nedenle askeri alanda başlayan yenilik arayışları daha sonra kendini eğitim, teknik, bilim, sanat, mimari gibi bir çok alanda hissettirmeye başlamıştır."²

Dönemin diğer özelliklerinden birisi de iktidardaki padişahların "yenilik" adı altında çok fazla ıslahat yapmalarıdır. Yüzünü Batı'ya çeviren Osmanlı Devleti'ndeki yenileşmenin öncü padişahları; III. Ahmed, I. Mahmut, III. Mustafa, I. Abdülhamit, II. Selim ve II. Mahmut'tur. Yapılan ıslahat hareketlerinin sonucunda da sadrazam değişiklikleri bir hayli fazla olmuştur. III. Ahmed'in yönetimi sırasında 14 sadrazam değişmiştir. Sırasıyla; Kavanoz Ahmed Paşa (1703 M.) ancak üç ay görevde kalabilmiştir. Enişte Hasan Paşa 11 ay kadar sadrazamlık yapabilmiştir. Kalaylıkoz Ahmed Paşa 3 ayı dolduramamıştır. Baltacı Mehmed Paşa ilk sadareti 17 ay kadar sürmüştür, ikinci sadareti ise 1 sene 3 ay 3 gün sürmüştür. Silahdar Çorlulu Ali Paşa (1706-1710 M.) yılları arasında sadaret görevinde bulunmuştur. Köprülüzade Numan Paşa 2 ay 2 gün hizmette bulunabilmiştir. Ağa Yusuf Paşa 1 seneye yakın görev

¹ Türkoğlu, Serkan, *Bekâî Kitâb-ı Kerbelâ (İnceleme-Tenkitli Metin)*, Erzurum 2012, Doktora Tezi, s. 1

² Arel, Ayda, *18. Yüzyıl İstanbul Mimarisinde Batılılaşma Süreci*, İTÜ Mimarlık Fak. Yay., İstanbul 1975

yapabilmiştir. Abaza Süleyman Paşa 4 ay 25 günlük sadaret görevi yapmıştır. Cırlalı Pehlivanzâde Hoca İbrahim Paşa 21 günlük sadaret görevi yapmıştır. Şehid Ali Paşa şehadetle tamamlanan 3 yıl 3 ay 8 gün sadaret görevi yapmıştır. Hacı Halil Paşa 1 yıl 22 gün sadaret görevi yapmıştır. Nişancı Kayserili Ahmed Paşa sekiz buçuk ay görev yapabilmiştir. Nevşehirli Damad İbrahim Paşa 12 yıl 4 ay 22 gün sadaret görevini yürütmüştür. İbrahim Paşanın vefatından sonra ikinci sadaretiyle Baltacı Mehmed Paşa göreve gelmiştir. Böylece 14 sadrazam olmuştur.

Bu debdebili dönemin önemli olaylarından biri de Edirne Vakası'dır. Büyük bir ayaklanma olan Edirne Vakası neticesinde yönetiminden memnun olunmayan Sultan II Mustafa tahttan indirilmiş yerine III. Ahmed çıkmıştır. 23. Osmanlı padişahı ve 102. İslam halifesi olan III. Ahmed Lale Devri padişahıdır. "Aslında III. Ahmed'in saltanatını iki devreye ayırmak mümkündür. Birincisi Nevşehirli Damad İbrahim Paşa'dan önceki dönem; ikincisi ise, Damad İbrahim Paşa'nın sadrazam olduğu ve bir sulh ve eğlence dönemi olarak da bilinen Lâle devri (1717-1730 M)'dir."³

Sulhün sağlandığı, eğlencenin zirve yaptığı bu dönem 28 Eylül 1730 tarihinde meydana gelen Patrona Halil isyanıyla son bulmuştur. "Bu isyanda memnuniyetsizliği yanında, Osmanlı topraklarını işgale başlayan İran karşısında Osmanlı iktidarının eğlence hayatından başını kaldırarak, gerekli müdahaleyi yapamaması da başlıca etkenlerden biri olmuştur. Bu isyan sonucunda devlet daha büyük bir kaosa sürüklenmiş, III Ahmed tahttan indirilerek yerine I. Mahmud getirilmiş, Sadrazam Damad İbrahim Paşa, kapudan paşa ve kahya beyi katledilmiş, isyancılar devleti ele geçirerek iktidara hakim olmuşlardır. Böylece Sultan III. Ahmed dönemi kapanmış ve Sultan I. Mahmud dönemi başlamıştır."⁴

Sultan III. Ahmed'in 27 yıl süren saltanatının sonunda 34 yaşında tahta çıkan I. Mahmud 24. Osmanlı Padişahı ve 103. İslam halifesidir. "I. Mahmud, kendisinden önce tahtta bulunan III. Ahmed gibi savaştan hoşlanmayan bir padişah olmasına rağmen 1734- 1740 M / 1146-1152 H yılları arasında Rusya, Avusturya ve Lehistan gibi

³ Lâle Devri için bk: Ahmed Refik Altınay, *Lâle Devri*, İstanbul 1928.

⁴ Karal, Enver Ziya, *Ahmed III*, İA., C I., İstanbul 1978, s. 168

devletlerle savaşmak zorunda kalmıştır. Rusya ile savaşın devam ettiği bir esnada barış antlaşmasını bozarak, Rusya lehine savaşa giren Avusturya ile birçok cephede savaşa girilmiştir. I. Mahmud, bu savaşlarda büyük muvaffakiyetler elde ederek, Osmanlı'nın gücünü bir kez daha ortaya koymaya muvaffak olmuştur. Bu savaşlar neticesinde özellikle 1699 M / 1110 H Karlofça antlaşmasında kaybedilen toprakların büyük bir bölümü tekrar ele geçirilmiştir. Belgrad geri alınmış, özellikle 1737 M / 1150 H yılı bir zaferler yılı olarak tarihe geçmiştir.”⁵

Bu dönemde III. Ahmed'in başlattığı reform çalışmalarına devam edilmiştir. I. Mahmud, Patrona Halil isyanından sonra duraksayan matbaacılık hamlesinin yeniden canlandırılmasına izin vermiştir. “Sultan I. Mahmud döneminin en önemli eserlerinden biri de bu dönemde değişik yerlerde inşa edilen kütüphanelerdir.”⁶ “Onun dönemi Osmanlı kütüphaneciliğinin altın devri olarak kabul edilmektedir.”⁷ Devleti mamur hale getirmek için çabalamıştır. “Hemen hemen bütün Osmanlı şehzadeleri gibi şiirle uğraşan Sultan I. Mahmud'un şehzadelik yıllarında annesinin adı olan “Sebkâti” mahlasıyla yazılmış şiirleri vardır.”⁸

Sultan I. Mahmud'dan sonra tahta 55 yaşında sultan III. Osman çıkmış, I. Mahmud'un uzun saltanatının aksine sadece üç yıl saltanatta kalabilmiştir. “Diğer iki padişahın aksine III. Osman şiir ve musiki ile uğraşmamış, hatta kadından ve musikiden nefret etmiştir. Kadınlar saraydan uzaklaştırılmaya çalışılmış, çarşı ve pazarda kadınların giyim ve kuşamları ile ilgili yeni düzenlemeler yapılmıştır. Bu karamsar hayat tablosunda, Osmanlı'nın taht kavgaları neticesinde Sultan III. Osman'ın yıllarca kafes arkasında yaşamaya mahkûm edilmesi, adeta bir hapis hayatı sürmesi de etkili olmuş olmalıdır.”⁹

Sultan III. Osman'dan sonra tahta 27 yıl kafes hayatı yaşayan 26. Osmanlı

⁵ Aksun, Ziya Nur, *Osmanlı Tarihi*, Ötüken Yay., C II, İstanbul 1994, s. 362

⁶ Şahin, Soner, *Değişim Sürecinde Osmanlı Mimarlığı*, Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 2009, s. 114.

⁷ İ.E. Erünsal, *Türk Kütüphaneleri Tarihi, II, Kuruluştan Tanzimat'a Kadar Osmanlı Vakıf Kütüphaneleri*, Ankara 1988, s. 279.

⁸ Duran, *Padişah Portreleri*, s. 213; Saffet Sıdkı Bilmen, *Şair Osmanlı Padişahları*, İstanbul 1942, s. 32-33.

⁹ İnalçık, Halil vd., *Osmanlı*, Yeni Türkiye Yay., C XII, Ankara 1999, s. 186.

padişahı ve 105. İslam halifesi Sultan III. Mustafa çıkmıştır. Onun tahta çıktığı sırada sadarete bulunan Koca Ragıp Paşa tahta çıkan III. Mustafa'yla iyi anlaşmışlar, reform ve ıslahatlar hususunda beraberce önemli faaliyetler yürütmüşlerdir. Ataları gibi bilim ve sanat adamlarını himaye eden III. Mustafa, yazdığı şiirlerde "Cihângîr" mahlasını kullanmıştır. “En büyük zaaflarından biri müneccimlere inanmasıdır. Buna karşılık devleti Rusya ile savaşa sokmak gibi bir hatası göz ardı edilirse, onun iyi bir devlet adamı olduğunu söylemek mümkündür. Hatta onun savaşlardan bunaldığı ve duyduğu üzüntü sonucu vefat ettiği düşünülürse iyi niyeti anlaşılacaktır. O da önceki padişahlar gibi ülkenin imarına büyük önem vermiştir.”¹⁰

III. Mustafa'nın vefatından sonra tahta 27. Osmanlı padişahı ve 106. İslam halifesi olan I. Abdülhamid çıkmıştır. Tahta çıktığı sırada “Rusya ile başlamış olan harp devam etmektedir ve buna bağlı olarak içte de isyanlar artmıştır. Bu savaşta Osmanlı yenilmiş ve 21 Temmuz 1774 M / 13 Cemâziyelevvel 1188 H. tarihinde Rusya ile Küçük Kaynarca antlaşması imzalanmış ve bu antlaşmanın en önemli maddelerinden biri olarak Kırım, Osmanlı hâkimiyetinden çıkmıştır. İsyan ve ayaklanmalarda ön plana çıkmış olan levendlik teşkilatı kaldırılmış, levendler dağıtılmıştır. Mühendishâne-i Berrî Hümâyûn kurulmuştur. Yerli malı kullanmak mecburî hâle getirilmiş ve İbrahim Müteferrika matbaası yeniden açılmıştır. 10 Mart 1779 M / 22 Safer 1193 H tarihinde Ruslarla Aynalıkavak antlaşması imzalanmıştır. 1787 M / 1201 H yılında Rusya ile harp yeniden başlamış ve tarihe 92 harbi olarak tarihe geçen bu savaş 1792 M / 1206 H yılına kadar devam etmiştir.”¹¹ I. Abdülhamid'in vefatından sonra zaten “hasta adam” tabiriyle anılan Osmanlı devleti savaşlar ve iç karışıklıklardan dolayı iyice bitkin bir hale düşmüştür. Bu durumlardan ötürü I. Abdülhamid reform ve ıslahat hareketlerini gerektiği gibi yerine getirememiştir. 1787-1792 Osmanlı-Rus savaşında Özi Kalesi'nin Rusların eline geçtiği ve kale içindeki halkın Ruslar tarafından katledildiği haberini duyunca sağ tarafına felç inmiş ve 64 yaşında iken “7 Nisan 1789'da ölmüştür.”¹²

Sultan III. Selim amcası I. Abdülhamid'in vefatı üzerine 28. Osmanlı padişahı ve 107. İslam halifesi olarak tahta çıkmıştır. “Amcası I. Abdülhamid tarafından iyi bir

¹⁰ Aksun, age 1994, s. 37.

¹¹ Baykal, Bekir Sıtkı, “*Mustafa III*”, İA, C. VIII, İstanbul 1979, s. 705

¹² Aktepe, M. Münir, *Abdülhamid I*, TDV İslam Ansiklopedisi, 1988

eğitim aldırılan III. Selim, tahta çıktığı 1789 yılına kadar olan sürede kendisini müzik ve edebiyata vermiştir.”¹³ “Musîkî çalışmalarının yanında III. Selim, İlhamî mahlasıyla bir Divân da tertip etmiştir. Halkın zevkine ve şiir anlayışına yönelerek, sade bir Türkçe ile şiirler yazmıştır.”¹⁴ Sultan III. Selim “Kabakçı Mustafa isyanı ile tahtan indirilmiş, daha sonra ise öldürülmüştür (1807). Padişah’ın tahtan indirilip öldürülmesinden sonra, reformcu devlet adamları da kaçmak zorunda kalmışlar ve reformlar birden bire kesilmek durumunda kalmıştır.”¹⁵

B. XVIII. Yüzyılda Divan Edebiyatı

XVI. yüzyılda zirve noktasına ulaşp en iyi örneklerini veren Divan Edebiyatı XVII. yüzyılda da klasik ve özgün örneklerini vermeye devam etmiştir. “XVII. Yüzyılda başlayan duraklama, XVIII. yüzyılda başlayan askerî ekonomik ve teknolojik gerileme, İmparatorluğun Batı karşısında bilim ve teknikte kendisini yenilemesini gerekli kılmıştı. Yenileşmenin yolu da eğitimden geçiyordu. O zamana kadar eğitimde etkili olan medreseler, kendisini yenileyemediği gibi, memlekette yeniliğe doğru atılan her adımın karşısına çıkıyor, her fırsatta "istemezük" deyip kazan kaldıran yeniçerileri de kışkırtıyordu.”¹⁶

“XVI. yüzyılda zirveye ulaşmış, XVII. yüzyılda klasik örneklerle birlikte özgün konulu ve yerel örneklerini vermeye devam eden Türk edebiyatı XVIII. yüzyıla gelindiğinde “klasik üslup” / “kudema tarzı”nın hâkim söyleyiş unsuru olmaktan çıktığı bir süreç yaşar. Klasik dönemde tâli bir çizgi hâlindeki mahallîleşme bu yüzyılda revaç bulur. XVIII. yüzyıl mesnevi edebiyatına baktığımızda diğer edebî şekillere paralel olarak klasikten uzaklaşma görülür.”¹⁷ Bu değişim sanat ve edebi eserler bağlamında Divan Edebiyatı “klasik üslup” tarzında bir değişime yol açmıştır.

Birçok şairin şarkı yazması örneğin Şeyh Galip gibi mutasavvıf bir şairin bile

¹³ Öztuna, Yılmaz (2006), *Türk Müsikîsi Akademik Klasik Türk Sanat Müsikîsinin Ansiklopedik Sözlüğü*, İstanbul, Orient Yayınları Cilt I – II., s. 278

¹⁴ Özalp, M. N., *Türk Musikisi Tarihi: I ve II.*, Milli Eğitim Bakanlığı Yay., İstanbul 2000, c. I, s. 498

¹⁵ Bkz. Y. Çelik, *Osmanlı Tarihi*, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Ankara 2013

¹⁶ Ünver, İsmail, *XIX Yüzyıl Divan Şiiri*, 1988 s. 131

¹⁷ Yıldız, Ayşe, *18. YÜZYIL MESNEVİLERİNİN İŞİĞİNDE OSMANLI EDEBİYATINDA EDEBİ ÇÖZÜLME: KLASİKTEN KLASİK SONRASI DEVREYE GEÇİŞ*, 2012, s. 309

Divan’ında şarkılarının bulunması, mahallileşme, halka yaklaşma isteği ve eğiliminin bir göstergesidir. Nedim’le Şeyh Galip’in hece vezni ile birer türkü yazmaları, divan edebiyatında halk zevkine yer verilmiş olmasının bir örneğidir. Şeyh Galip’in türkü örneği;

Kan bulaşmış hançerinin zağına
Neşe gelmiş gözlerinin ağına
Yanaşılmaz goncesine bağına
Gülfidanım henüz bulmuş çağını
Şirin esmer şimdi bulmuş çağını¹⁸

Sevdiğim cemâlin çünkim göremem
Çıkmasın hayâlin dil-i şeydâdan
Hâk-i pâye çünki yüzler süremem
Alayım peyâmın bâd-ı sabâdan¹⁹

Nedim başta olmak üzere hemen hemen bütün şairler, günlük konuşma dilini sade ve canlı bir biçimde atasözleri, deyimler hatta bazen Arapça ve Farsça kelimeleri halk ağzında bozulmuş şekilleriyle kullanmışlardır. XV. yüzyılda Necati Bey’le başlayan ve devam ettirilen mahallileşme hareketi XVIII. yüzyılda Nedim’de daha da gelişmiştir. Halk dilinde kullanılan kelime ve deyimler Nedim’in şiirlerinde daha çok ve ustaca kullanılmıştır. XVIII. yüzyılın şairleri kendilerine Türk edebiyatının büyük ustalarını örnek almışlar, onların seviyesine ulaşmaya çalışmışlardır. İran edebiyatı kaynaklı mesnevi konuları bırakılarak yerine yerli hayattan alınmış hikayeler işlenmiştir. Lale Devri’nin zevk ve eğlence içinde geçen yaşantısı XVIII. yüzyıl edebiyatının ayrılmaz parçası olmuştur. Dönemin büyük şairi Nedim de yeni bir dille neşeli, hayat dolu, şuh gazel ve şarkılar söyleyerek yeni bir şiir vadisinin yolunu açmış, şiire yaşadığı devrin hayatını sokmuştur.²⁰

¹⁸ Yüksel, Sedit, *Şeyh Galip*, Türkiye İş Bankası Kültür Yay., Ankara, 1980., s. 172-173

¹⁹ “Nedim’in Türküsü” diye meşhur olan koşması.

²⁰ Mengi, Mine, *Eski Türk Edebiyatı Tarihi*, Akçağ Yay., Ankara-2005, s. 206

Hac yollarında meş'ale-i kârbân gibi
Erbâb-ı aşk içinde nümâyânsın ey gönül²¹

(Ey gönül! Hac yollarındaki kervan meşalesi gibi, âşıkların arasında fark ediliyorsun.)

18. yüzyılın önemli bir diğer olayı Fransız İhtilali'dir. "Fransız İhtilali sonrası ortaya çıkan milliyetçilik, eşitlik, özgürlük gibi fikir akımlarının Osmanlı gibi çok uluslu bir devlette yayılması ortaya farklı sonuçlar çıkartmıştır. Özellikle Milliyetçilik akımının Balkanlarda yaşayan gayrimüslim topluluğu etkisi altına alması ile iç karışıklıklar ortaya çıkmış, devletin çöküş süreci hızlanmıştır."²² Fransız İhtilali'nin süreci Osmanlı'da Lale Devri'ni doğurmuştur. Lale Devri Dönemin şairleri Lale Devri'ndeki zevki ve eğlence düşkünlüğünü dile getirmişlerdir. Şiirlerinde bütün olayları, güzellikleri ve canlılığıyla o devir İstanbul'unun birçok özelliğini konu olarak işlemişlerdir. Baki'nin şiir diline soktuğu İstanbul şivesi, Nedim'de şiir dili olmuştur. O, bu özellikleriyle edebiyatımızda Nedimane söyleyiş denen bir şiir tarzının kurucusu olmuştur. Hayattan zevk alma, günü güzel yaşama, yaşanan zamanı mutlu geçirme Nedim'in şiirlerinde yer alan belli başlı konulardır. Nedim güzel yaşamdan yana ve onun savunucusudur. Mahallileşme akımının önde gelen temsilcisidir. Ancak onun önemli özelliklerinden biri şarkı şairi olmasıdır. Aslı musammat olan şarkı divan şiirinin Türklere özgü nazım şekillerindendir. Bu nazım şeklinin en güzel ve başarılı örnekleri Nedim'e aittir. Modern edebiyatta Nedim'in bu yolda takipçisi Yahya Kemal'dir.

Sevdiğim cânım yolunda hâke yeksân olduğum
İyddir çık nâz ile seyrâna kurbân olduğum
Ey benim aşkında bülbül gibi nâlân olduğum
İyddir çık nâz ile seyrâna kurbân olduğum (Nedim'in şarkı örneği)

Bununla birlikte İmparatorluğun son demlerini yaşadığı bu yüzyılda alışlagelmiş düzenini koruyan divan edebiyatı da eski şaşaalı günlerini yitirmiş, Arapça ve Farsça az da olsa etkisini kaybetmeye başlamıştı. Divan edebiyatında başlayan

²¹ Nedim'in "Ey Gönül" redifli gazelinin 7. beyitidir.

²² Bekcan, Okan, Fransız İhtilali'nin Osmanlı Siyasal ve Düşünsel Hayatı Üzerine Etkileri, 2023, c. I, S. 1, sf. 156

yerlileşme akımı kaside ve gazel gibi türlerin yanında mesnevî nazım türünü de şüphesiz etkilemişti. Bu dönemin eserlerinde deyimlere ve atasözlerine yer verilmeye başlanmıştı;

Gelürdi hatıra bir bir düyûnum

Dolurdu hun bagrumla ‘uyûnum(Nâkâm Mecnûn u Leylî 2876. beyit)

XVII. yüzyıl XVIII. kıyasla “ hem Klasik Türk şiirinin zirveye çıktığı hem de edebiyat tarihlerinin “Orta Klasik Dönem” olarak tanımladığı bir dönemi karşılamaktadır. Bu yüzyıl, aynı zamanda Türk şiirinde aynı kaynaktan beslenen ancak birbirinden farklı tarz ve üslupları bünyesinde barındırması açısından da dikkat çekici bir dönemdir. XVII. yüzyıla kadar Klasik Türk şiirinde söz ile anlam arasında ciddi bir ayrışmanın olmadığı, ancak az da olsa sözün anlama üstün tutulduğuna şahit olunur. Bunu özellikle XV. ve XVI. yüzyıl şairlerinin şiirlerinde görmek mümkündür. Klasik üslupta sözün anlama göre biraz daha ön planda tutulmasının yanında, özellikle XVI. yüzyıl sonları ile XVII. başlarında önce İran’da ve Hindistan’da, sonra da Türk şiirinde kendisini gösteren Sebk-i Hindî’nin etkisiyle XVII. yüzyıl Türk şiirinde anlam boyutunda ciddî uygulama ve yorumlamalarla karşı karşıya geliriz. Anlamın ince, derinde, kapalı ve girift/karmaşık olması gibi hususlar XX. yüzyıl başlarına kadar Türk şiirinin önemli özelliklerinden birkaçı olarak varlığını devam ettirmiştir.”²³

Bu dönemin XVIII. yüzyıl mesnevî nazım türünü diğer edebi şekillerle mukayese ettiğimizde orantısız olarak mesnevîden biraz uzaklaştığı görülmektedir. "17. yüzyılda mesnevi, rağbet gören bir form olmakla birlikte, aşk ve macera konulu mesnevilerde önceki yüzyıla göre bir gerileyiş söz konusudur,"²⁴ Bu yüzyılda istinsah edilen eserlerin sayısı göz önüne alındığında bir *Leylâ vü Mecnûn*(Nâkâm), iki *Yusuf u Züleyhâ*(Ahmed-i Mürşidî – Molla Hasan), bir *Hüsrev ü Şîrîn*(Sâlim bin Mustafa bin Ahmed), bir *Mahabbetnâme*(Edirneli Örfî) ve bir *Vâmık u Azra*(Kubûrî-zâde Abdurrahman Rahîmî) olmak üzere klasik konulu 7 mesnevî vardır. Kısaca ifade etmek

²³ Demirel, Şenel, *XVII. YÜZYIL KLASİK TÜRK ŞİİRİNİN ANLAM BOYUTUNDA MEYDANA GELEN ÜSLUP HAREKETLERİ: KLASİK ÜSLUP, SEBK-İ HİNDÎ, HİKEMÎ TARZ, MAHALLÎLEŞME*, 2009, s. 530-531

²⁴ BİLKAN, Ali Fuat (2004), “Nazım (Orta Klasik Dönem)” *Türk Dünyası Edebiyat Tarihi*, C. 5, AKM Yay., Ankara. s. 366

gerekirse XVIII. yüzyıl mesnevi yazma geleneği açısından önceki yüzyıllara nazaran oldukça güçsüz bir dönemdir. Özellikle ikili aşk hikâyeleri açısından itibardan düşen mesnevi daha çok öğretici mesnevilere dönüşmüştür. “Mesneviler okuyucuya bilgi vermek, onu eğitmek amacıyla yazılmış mesneviler; kahramanlık duygusunu öne çıkaran mesneviler; okuyucunun edebî zevkine hitap eden, ana çizgisi aşk ve macera olan mesneviler; şairlerin başından geçen, gördükleri olayları anlatan ya da toplum hayatından kesitler veren eserler şeklinde gruplandırılabilir.”²⁵

Tam da bu yüzyılda istinsah edilmiş, Tükçe yazılan Leylâ ve Mecnûnların sonuncusu olan İsmail Nâkâm'ın Mecnûn u Leylî'si onun sanatının en güçlü ürünü olarak dikkat çekmektedir. Nizâmî'nin *Leylâ ile Mecnûn* eserine nazire olarak yazdığı eseri 37 bölümden ve 2902 beyitten oluşmaktadır. Eserin “tespit edilebilen 3 yazma nüshası vardır. Nüsha Bakü Devlet Üniversitesi kitaplığında bulunmaktadır.”²⁶ Bu çalışmanın esas konusu olan Nâkâm'ın Leylâ ve Mecnûn mesnevisi ilerleyen bölümlerde ele alınacaktır.

1. BÖLÜM (İNCELEME)

1.1. İsmail Nâkâm'ın Hayatı

Kısıtlı da olsa Nâkâm'ın hayatına dair bilgilere Tuhfe-i Naili'den ulaşılmaktadır. “Nâkâm 1829-1906 yılları arasında yaşamıştır. Şairin asıl adı İsmail'dir. Bey ailesine mensup olduğu için İsmail Bey olarak tanınmıştır.”²⁷ “Türkçe'den başka Farsça ve Arapçayı da mükemmel derecede bilen şairin şark medeniyetine de vukufu vardır.”²⁸ Şiirlerinde Arapça ve Farsça kalem oynatmasının kolaylığını da bu cümleden hareketle anlaşılmaktadır. “Abdülhamit devrinde bir ara İstanbul'da bulunmuş ve buradaki Şairler ile dostluk kurmuş olan İsmail Nâkâm'ın Nuhu'da öldüğü rivayet edilmiştir.”²⁹

Nâkâm'ın ailesiyle ilgili kaleme alınan yazılar incelendiğinde ulaştığımız bilgiler

²⁵ ÜNVER, İsmail, “Mesnevi”, Türk Dili Türk Şiiri Özel Sayısı –II (Divan Şiiri), s. 438-444, (1986)

²⁶ TÜRKOĞLU, Serkan, Nâkâm'ın Mecnûn u Leylî Mesnevîsi, Kesit Yayınları, Ankara 2018

²⁷ ADIŞIRINOV, Kamil, İsmail Nâkâm ve Bedii Yaratıcılığı, Nurlan Yayınları, Bakü, 2006, s. 37

²⁸ TAVUKÇU, Orhan Kemal, Hüsrev ü Şirin, Doktora Tezi, Erzurum, 2000, s. 53

²⁹ RESULZADE, M. Ali, Azerbaycan Yurt Bilgisi, Türk Dil Kurumu Yayınları, Sayı 28, Ankara, 2008, s. 154

şunlardır; “Nâkâm”ın dedesi Hacı Sadreddin tam bir ilim aşığıdır. Evinin yanında bir medrese inşa ettirmiş ve müderrislerini kendi imkanlarıyla temin etmiştir. Altmış-yetmiş kadar talebenin iâşesini de kendisi karşılamıştır. Sadreddin Bey, vatanını terk ederek ailesiyle birlikte Nuhu’ya göçmüştür. Burada bazı imar faaliyetlerinde bulunarak halkın da teveccühünü kazanmayı başarmıştır.”³⁰ Fânî mahlasıyla şiirler kaleme almıştır. Nâkâm’ın hayatından bahseden bazı kaynaklar, şairin ilk dönemlerde babasının mahlası olan “Fânî” mahlasını kullandığını söyleşeler de mevcut şiirlerinin hiçbirinde bu mahlasa tesadüf edilmemektedir.”³¹

İsmail Nâkâm’ın yine eğitimiyle alakalı bilgilere Adışirinov’dan ulaşılmaktadır.

İsmail Nâkâm, dostu Abdulmabud Behçet’e tahsili ile ilgili şunları aktarmıştır: “Okulu bitirdiğim zaman kendi maksadımı ifade edecek kadar okuma yazma gücüne sahip değildim. Fakat tarihe merak ve iştiağım olduğundan Arapça Farsça yazılmış tarih kitaplarını lügatler sayesinde anlamaya koyuldum ve bu sayede hem Arapça hem de Farsça öğrendim. Artık bu zamandan itibaren yalnız tarihi değil her şeyi anlama gücüne sahip oldum. işte elimde mevcut her ne malumatım varsa kendi mahsulümdür.”³² İsmail Nâkâm, tahsili ile ilgili bu durumu divanında şöyle açıklar;

Garîb-i bî-kes-i deşt-i ta‘aşşukuz Nâkâm

Ne kimse rehberimizdir ne kimse yâverimiz (G-76/7)

Aşıklık çölünün kimsesiz garibi olan Nâkâm. Ne kimse yol göstericimizdir ne de yardımcımızdır.

1.1.1 Şahsiyeti ve Edebi Kişiliği

Feridun Köçerli, Nâkâm’ın şahsiyeti hakkında ondan “güzel huylu, güzel sözlü ve oldukça bilgili olduğu” şeklinde bahsetmiştir. Şairin hayatı ve edebi kişiliğine dair daha etraflı bilgi, Nâkâm’ın yakın arkadaşı Abdül-Mabud Behcet tarafından verilmiştir. Ona göre “Nâkâm büyük bir nazım, hem de büyük bir şairdir. Şairlik tabiatı o derece yüksektir ki iki saatte iki yüz beyit yazdığını bilmüşahade görmüşümdür. Onun

³⁰ ADIŞIRINOV, Kamil, İsmayıl Bey Nâkâm’ın Hayat ve Yaradıcılığı, Azərbaycan Milli İlimler Akademisi, Bakü 2013, s. 8.

³¹ Türkoğlu, age 2018, s.

³² Adışirinov, age 2006, s. 37.

şiiirlerinde yüksek bir ahenk görülür.”³³

Nâkâm’ın TEBDÎZ çalışmasını yaptığım mesnevisinden hareketle; üslûbunun gayet açık olduğu, akıcı bir dil kullandığı, atasözleri ve deyimlerin kullanımına sıkça yer verdiği, Arapça ve Farsça’ya da hakim olduğu anlaşılmaktadır. Mesnevisinde hemşerisi olduğu Fuzûlî’nin ve kendinde önce yaşamış ve aynı devrin şairi olan Şeyh Gâlib’in de etkileri alenen görülmektedir.

Nedür Leylî ki senden yâd kılmaz

Seni bu derdden âzâd kılmaz (142.)

Nedir? Leylâ seni hatırlamaz ve seni derdinden özgür bırakmaz.

Benem mecnûn-ı Leylâ-yı dil-efrûz

Benem mecnûn-ı Leylâ-yı cihân-sûz (152.)

Gönül yakan Leylâ’nın aşığı benim. Dünyayı yakan Leylâ’nın aşığı benim

Bu beyitler Fuzûlî’nin “Mende Mecnûn'dan füzûn âşıklık isti'dâdı var. / Âşık-ı sâdık menem Mecnûn'un ancak adı var.” şiirini hatıra getirmektedir.(Bende Mecnun'dan daha ileri seviyede bir âşıklık yeteneği var. Aslında gerçek âşık benim, ama Mecnun'un adı çıkmış)

Be-pörs ez-‘akl-ı dûr-endîş-i küstâh

Ki çün şâyed-şoden ber-bâm-i kâh (2002.)

İleri görüşlü küstah akla bu köşkün damına nasıl çıkılabilir diye sor.

“Muhtelif mesnevileri ve divanıyla binlerce beyit söylemiş bir şair olan Nâkâm, Türkçe’ye oldukça hakimdir. Onun şiirlerinde vezin kusurlarına çok faz rastlanmaz. Türkçe’nin yanı sıra Arapça ve Farsça kelimeleri aruz vezninde başarıyla kullanması, Arapça ve Farsça’yı bildiğini göstermektedir. Zaten Mecnûn u Leylî mesnevisini Nizâmî’nin eserine nazire olarak yazmıştır. Bu da Nizâmî’yi orijinal dilinden yani

³³ Abdül-Mabud Behcet, “Nakam”, Bilgi, 1924, C. I, s. 11.

Farsça olarak okuduğuna ve Farsça bildiğine işaret eder.”³⁴ Yukarıda ifade ettiğim gibi ilmi kendi kendine öğrendiğini söyleyen Nâkâm, Nizâmî’nin mesnevisini Farsça okuyup anlayacak, esere nazire yazacak kadar da Fars diline hakimdir. Bunu mesnevisinde diğer Fars şairlerinden yaptığı iktibaslardan anlaşılmaktadır. “Nâkâm’ın mesnevileri her ne kadar nazire olarak yazılmışsa da bu hususiyet, onun basit bir taklitçi olarak değerlendirilmesine yol açmamalıdır. Nazire olarak yazılan şiirler/eserler, sadece kuru bir taklit değil; bilakis nazire yazılan şiirin/eserin daha güzelini vücuda getirebilmek için sarfedilen çabanın mahsulüdür. Bu bakımdan Nizâmî’ye nazire olarak yazdığı Mecnûn u Leylî, Ferhâd ü Şîrîn ve Genc-i Edeb mesnevileri, basit bir tercüme veya kuru bir taklitten öte, kendi şairlik kudretinin ürünü ve dile olan hakimiyetinin tezahür ettiği telif eserleridir.”³⁵ Nâkâm’ın mesnevisine de bu açıdan bakmanın daha doğru olacağı düşünülmektedir.

Megû ber-bâm-ı gerdûn çün tevân reft
Tevân reft er zı hod bîrûn tevân reft³⁵⁸

Be-pörs ez- ‘akl-ı dûr-endîş-i küstâh
Ki çün şâyed-şöden ber-bâm-i kâh

Hired şeyhü’ş-şüyûş-ı tu bes
Ez u pörs âncâ mî-pörsî ne ez-kes (2001-2002-2003)

Feleğin çatısına nasıl çıkılacak deme. Kendinden çıkabilirsen çık./ İleri görüşlü küstah akla bu köşkün damına nasıl çıkılabilir diye sor./ Akıl, senin için şeyhlerin şehididir. Soracağını, başkasına değil ondan sor.

“İsmail Nâkâm’ın edebi kişiliğine dair onun muasırları tarafından bazı değerlendirmeler yapılmıştır. Nâkâm hakkında ilk ve kayda değer malumatlar Feridun Köçerli tarafından dile getirilmiştir. *XIX. Asır Azerbaycan Edebiyatı Tarihi* adlı çalışmasında Nâkâm’a geniş yer vermiş ve onun edebi kişiliğine dair önemli tespitlerde

³⁴ Türkoğlu, age 2018, s. 129

³⁵ Türkoğlu, age 2018, s. 41

bulunmuştur. Nâkâm'dan “güzel huylu, güzel sözlü ve oldukça bilgilidir” şeklinde bahseder ve ona yüksek bir değer verir. Nâkâm'ın şairliği hakkında bazı olumsuz değerlendirmelerin varlığıyla birlikte edebi yönü hakkında yazılanların çoğu olumlu yöndedir. Araştırmacıların eserlerinde şaire bu kadar çok yer vermeleri, onun ilmî kudretini ve şiirdeki maharetini göstermesi bakımından önemlidir. Onun hem yaşadığı dönemde hem de sonrasında ilmî ve edebî çevreler tarafından kabul gördüğüne işaret etmektedir. Nâkâm, şairliğinin yanı sıra ilmî değeri de takdir edilmesi gereken bir isimdir. İslam kültürüne vakıf olduğu eserlerinden anlaşılmaktadır. Arapça'yı belli seviyede bildiği aşikardır. Bunun yanı sıra Farsça'ya olan hakimiyetine şüphe yoktur. Nizâmî'nin mesnevilerini orijinal dilinden yani Farsça okuyup anlayacak ve hatta o eserlere nazire yazacak kadar Fars diline vakıftır. Mesnevilerinde zaman zaman Acem şairlerinden alıntılar da yapar. İlmî alt yapısına ilaveten tasavvufa olan meyli ve bu alandaki bilgisi de şiirlerinde kendini gösterir. Velûd bir şair olan Nâkâm, kaleme aldığı mesnevilerin yanı sıra, Klasik Türk edebiyatında kullanılan birçok nazım şekliyle şiirler vücuda getirmiştir. Şiir yazma konusunda maharet sahibi usta bir şairdir. Dîvân'ında ve diğer mesnevilerinde yer alan şiirlerinde aruz veznini başarıyla kullandığı ve aruz kusurlarına çok fazla düşmediği görülür. Kafiye bulma konusunda da çok fazla zorluk çekmez.”³⁶

1.1.2 Edebi Eserleri

a. Dîvân³⁷: İsmail Nâkâm'ın Türkçe *Divanı*'nın Türkiye kütüphanelerinde iki nüshası vardır. Birinci nüsha, Millet Kütüphanesi Ali Emiri Efendi Manzum Eserler Koleksiyonunda yer alan 422 numaralı arşivde kayıtlıdır. Divan 89 varaktan ibarettir. Talik yazı ile yazılmış olup her sayfada 16 satır vardır. İstinsah tarihi H. 1311 / M. 1893'tür.

İkinci nüsha, Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Koleksiyonu, 622 numaralı arşivde kayıtlıdır. Divan 74 varaktan

³⁶ Türkoğlu, age 2018, s. 39-40.

³⁷ Nâkâm'ın Dîvân'ı üzerine üç yüksek lisans tezi hazırlanmıştır bk: Aslı Mert, Nâkâm Divanı (İnceleme-Tenkitli Metin), Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, SBE, Sivas 2012; Nesrin Sağlam, Nâkâm Divanı, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, SBE, Ankara 2010; İhsan Şehitoğlu, İsmail Nâkâm Dîvânı (Tenkitli Metin-İnceleme), Fırat Üniversitesi, SBE, Elazığ 2012.

meydana gelmiş olup talik yazı ile aharlı kâğıt üzerine her sayfada 16 satır olarak yazılmıştır. İstinsah tarihi H. 1309 / M. 1891'dir.

Bütün bunların yanında “*Dîvân*’ın Türkiye kütüphanelerinde ve Türkiye sınırları dışında tespit edilebilen toplam 12 nüshası vardır. Türkiye kütüphanelerinde bulunan nüshalardan hareketle hazırlanan yüksek lisans tezlerinde neşredilen metinlere göre Nâkâm Dîvân’ında kullanılan nazım şekilleri gazel, kaside, kıta, müseddes, mesnevi, terkeb-i bend, terci-i benddir. Şiirlerin nazım şekillerine göre dağılımı ise 204 gazel, 2 kaside, 13 kıta, 1 müseddes, 2 mesnevi, 3 terkeb-i bend ve 5 teci-i bend şeklindedir. Mevcut neşirlere göre şairin 230 şiiri bulunmaktadır. Araştırmacıların haberdar olamadıkları diğer nüshaların da dahil edilerek oluşturulacak Dîvân metni ile şairin şiirlerinin sayısı daha net olarak belirlenebilecektir. Bununla birlikte Nâkâm’ın Hayâlât-ı Perîşân (daha ileride değinilecektir) adlı eserindeki şiirler de dahil edilecek olursa şiirleri sayıca oldukça yüksek bir yekûn teşkil edecek ve şiirlerin sayısı kesinleşecektir.”³⁸

- b. Genc-i Edep:** Eserin elde olan bir nüshası Konya Mevlana Müzesi Türkçe Yazmaları Koleksiyonunda arşiv numarası 3965’te kayıtlıdır. Her sayfasında 16 satır yer alan eser 152 varaktan oluşmaktadır.
- c. Hayâlât-ı Perîşân:** İsmail Nâkâm’ın bu eserinin eldeki tek nüshası Mevlana Müzesi Türkçe Yazmaları Koleksiyonunda arşiv numarası 3964’te kayıtlıdır. Aharlı kağıt üzerine talik yazı ile yazılan eserin varak sayısı 218 olup her sayfada 16 satır bulunur.
- d. Ferhâd u Şîrîn:** Nizâmî’nin *Hüsrev ü Şîrîn* mesnevisine nazire olan bir eserdir.

³⁸ Türkoğlu, age 2018, s. 44.

e. **Latîfe-nâme:** Eserin herhangi bir nüshasına tesadüf edemediğimiz gibi muhtevası hakkında da bilgimiz yoktur.³⁹

f. **Mecnûn u Leylî:** “İsmail Nâkâm’ın Bakü Devlet Üniversitesi Kütüphanesi’nde *Leylî ile Mecnun* adlı mesnevi tarzında bir eseri vardır.”⁴⁰ “İsmail Nâkâm”ın bu eseri bu mevzuda Türkçe yazılmış eserlerin sonuncusudur.”⁴¹ Nizâmî-i Gencevî’nin *Leylâ ile Mecnûn* adlı eserine yazılan nazire niteliğindeki bir eserdir. Yüksek lisans tez çalışmamın ana konusu olan bu mevzu bir sonraki bölümde daha detaylı olarak anlatılacaktır.

2. BÖLÜM (İSMAİL NÂKÂM’IN MECNÛN U LEYLÎ MESNEVİSİ)

Aşk mesnevisi değerinde olan Nâkâm’ın şairliğinin ustalığını yansıttığı bu eser, Nizâmî Gencevî’nin *Leylî ile Mecnûn* mesnevisine nazire olarak yazılmıştır. Eserde anlaşılır ve açık bir Azerbaycan Türkçesi kullanılmıştır. Mesnevi mukaddime ile başlayıp hâtime ile son bulmaktadır. Nâkâm mesnevisine tevhid, münâcât, na’t kısımlarını eklememiştir. “Bu mesnevinin Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi Elyazmalar Enstitüsünde beş yazma nüshası (B-1609; B-1623; B-8007; M-40; M-375) muhafaza edilmektedir.”⁴²

Mecnûn u Leylî mesnevisinin Bakü nüshaları 2007 ve 2018 yıllarında yayımlanmıştır. Dil ve üslup bakımından Nâkâm’ın sanatının en iyi örneğidir. Nâkâm’ın bu eseri Leylâ ile Mecnun hikâyesini konu edinen Türkçe yazılmış son eserdir. Nâkâm, eserini Nizâmî’nin *Leylâ ile Mecnûn* mesnevisine nazire olarak yazmıştır. Nizâmî-i Gencevî’den farklı olarak eserinin adını Mecnûn u Leylî şeklinde değiştirmiştir. 1316 yılında istinsah edilen eser 2903 beyittir. Eser sebeb-i telif ve mukaddime bölümleri hariç 35 bölümdür. Yazma nüshası Bakü Devlet Üniversitesi Kitaplığında

³⁹ Türkoğlu, age 2018, s. 55.

⁴⁰ LEVEND, Agâh Sırrı, Türk Edebiyatı Tarihi, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 1998, s. 131.

⁴¹ LEVEND, Agâh Sırrı, Levend, Agâh Sırrı, Divan Edebiyatı, Kelimeler ve Remizler, Mazmunlar ve Mefhumlar, 4. bs., Enderun Kitabevi, İstanbul 1984, s. 365.

⁴² Türkoğlu, age 2018, s. 133. / 134.

bulunmaktadır. “Bu yazma nüshanın bir fotokopisi Hamid Araslı tarafından A. Sırrı Levend’e gönderilmiştir. Eserin fotokopisi şu an Atatürk Üniversitesi Kütüphanesi Seyfettin Özege Bölümü, Agah Sırrı Levend kitapları 652 F20’de yer almaktadır.”⁴³

Nâkâm, mesnevisine 12 beyitlik “Mukaddime-i Dâstân-ı Mecnûn u Leylî” manzumesiyle başlar. Mukaddimeden sonra “Mecnûn ile Leylî Yek-digerün Mektebde Bulduğı ve Her Biri ‘Âşık-ı Aşüfte-i Yek Diger Oldığı” başlığıyla hikayeye başlar.

Mukaddime-i Dâstân-ı Mecnûn u Leylî

Harâbat-ı ta‘aşşukda pey-â-pey
Virüp her devrde bir ‘ âşık mey

Anı sâkîsi eyler mest-i bâde
Hemân mikdâr kim olmuş irâde

O kim ser-mest olup olduysa bî-hûş
Anı pîr-i mugân eyler der-âgûş (B1/B2 1-2-3)

Mecnûn ile Leylî Yek-digeriñ Mektebde Bulduğı ve Her Biri ‘Âşık u Aşüfte-i Yek-diger Oldığı

Sühan-ârâ-yı bezm-i nüktedânî
Bu mazmûn söylemiş bu dâstânı

Ki Mecnûn’a olunca ‘aşk çîre
İrince destî [bu] dâmân-ı dehre

⁴³ Kütük, RİFAT, Leylâ ile Mecnûn Mesnevîsi(İnceleme/Metin ve Diğer Leylâ ile Mecnûn Mesnevîleriyle Mukayesesi), Doktora Tezi, Erzurum 2002, s.60

Anıñ adıydı ol dem Kays-ı âzâd
Gezürdi sũ-be-sũ âzâd u dil-şâd (B1/2b 13-14-15)

Nâkâm eserini ne zaman yazdığını bize hatime bölümünde şu beyitlerle ebced hesabıyla bakıldığında 1314 / 1896'da yazdığını bildirir. Yazım tarihini söyledikten hemen sonra 2891. beyitte eserin 3710 beyit olduğu söyler ve yine aynı ebced hesabıyla bize haber verir.

Olup tahrîrden âsûde hâmem
Bulup encâm hatm oldukda nâmem

Güzer kılmışdı hicretten hemân-dem
Hurûf-ı ‘gayn u şîn ü dâl u yâ hem (B1 /178b 2889-2890)

Hem itdim beytini ta‘tâd fi‘l-hâl
Üçer gayn oldı bir yâ bir de bir zâl (2891)

“Nâkâm, mesnevînin bir yerinde beyit sayısının 3710 olduğunu ifade etmektedir; fakat mevcut nüshaların karşılaştırılması sonucu oluşturduğumuz metnin beyit sayısı 2902’dir.”⁴⁴

“Nâkâm’ın *Leylâ ile Mecnûn* mesnevîsinin bilinen tek nüshası Bakü Devlet Üni. kitaplığındadır.”⁴⁵ “Bu nüshanın fotokopisi, Atatürk Üni. Ktp., Seyfettin Özge Bölümü, Agâh Sırrı Levend Kitapları 652 F20’de bulunmaktadır. Bu fotokopiden hareketle nüshanın tavsifi şöyledir.

⁴⁴ Türkoğlu, age 2018, s. 58.

⁴⁵ Agâh Sırrı Levend, Arap, Fars ve Türk Edebiyatlarında Leylâ ve Mecnûn Hikâyesi, Türkiye İş Bankası Yay., Ank. 1959 s. 348.

195 yk.; Leylâ ile Mecnûn nüshanın 101^a – 194^b yaprakları arasında 16 str. Ta'lik yazı. İstinsah tarihi: 1320H./1902M. Müstensih: ?”⁴⁶

2.1. Dil ve Şekil Özellikleri

Mecnûn u Leylî, mesnevi nazım şekliyle yazılmış bir aşk hikâyesidir. Arapçada kendi arasında kafiyeli mısralardan oluşmuş nazım şekli anlamına gelen mesnevi, edebiyat terimi olarak ilk defa İran edebiyatında kullanılmış olmakla birlikte, bu nazım şeklinin ilk örnekleri Arap edebiyatında karşımıza çıkmaktadır. Mesnevi terimi ve nazım şekli Türk edebiyatına İran edebiyatından geçmiş, XI-XIX. yüzyıllar arasında bu türde sayısız eserler kaleme alınmıştır.⁴⁷

İran edebiyatındaki örneklerinde olduğu gibi Türk edebiyatındaki mesnevilerde de genellikle konuya doğrudan giriş yapılmaz. Başta tevhit, münacat, na't ile zamanın padişahına övgüde bulunulur. Öğretici eserlerde küçük bir başlangıçtan sonra konuya girildiği de olur.⁴⁸

Mecnûn u Leylî'de tevhit, münacat, na't konulu bölümler yer almamaktadır. Şair konuya doğrudan giriş yapmıştır. Eserin başından sonuna kadar aynı nazım şekli kullanılmış, farklı bir nazım şekline yer verilmemiştir.⁴⁹

2.2. Kullanılan Vezin

“Nâkâm, *Mecnûn u Leylî* mesnevisini aruzun hezec bahrinin “mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün” kalıbıyla kaleme almıştır. Eserin tamamında aynı kalıp takip edilmiştir. Bu tür beyit sayısı fazla olan mesnevilerde kısa kalıpların tercih edilmesi daha yaygın bir uygulamadır.”⁵⁰

⁴⁶ Rıfat, age 2002, s. 60.

⁴⁷ İsmail Ünver, "Mesnevi", Türk Dili, Türk Şiiri Özel Sayısı II (Divan Şiiri), 1986, S. 415-416- 417, s. 430.

⁴⁸ Agâh Sırrı Levend, Türk Edebiyatı Tarihi I, Giriş, TTK Basımevi, Ankara 1988, s. 103.

⁴⁹ Türkoğlu, age 2018, s. 63.

⁵⁰ Türkoğlu, age 2018, s. 63-64.

Bu eserde 1 vezin kullanılmıştır. Söz konusu vezin “mefā‘îlün mefā‘îlün fe‘ûlün” vezni %100 oran ile 38 kez kullanılmıştır. Vezinlerin hangi şiirlerde olduğu, kaç defa geçtiği ve tüm vezinler içindeki oranı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Vezin Adı	Kullanım Sayısı	Eserde Oranı	Geçtiği Yerler
Mefā‘îlün mefā‘îlün Fe‘ûlün	38	100	M1, M2, M3, M4, M5, M6, M7, M8, M9, M10, M11, M12, M13, M14, M15, M16, M17, M18, M19, M20, M21, M22, M23, M24, M25, M26, M27, M28, M29, M30, M31, M32, M33, M34, M35, M36, M37, M38

2.3. Kalıp İfadeler

Muḳaddime-i Dāstān-ı Mecnūn u Leylī

her devrde:

1. **her devrde:** Kalıp İfade
Mısra: 2
her dönüşte

mest olup:

1. **mest olup:** Kalıp İfade
Mısra: 5
Kendinden geçmek, sarhoş olmak.

mev virüp:

1. **mev virüp:** Kalıp İfade
Mısra: 2
içki sunmak

kem olmuş:

1. **kem olmuş:** Kalıp İfade
Mısra: 4
değersiz, olmak.

mest-i bāde:

1. **mest-i bāde:** -
Mısra: 3
Şaraptan sarhoş

pir-i muğān:

1. **pir-i muğān:** Kalıp İfade
Mısra: 6
Meyhaneci II Sevgili.

o dahi:

1. ***o dahi:*** Kalıp İfade
Mısra: **11**
o bile

der-âgûş eyler:

1. ***der-âgûş eyler:*** Kalıp İfade
Mısra: **6**
Kucaklamak (sevgilinin âşığı kucaklaması).

vâsıl olur:

1. ***vâsıl olur:*** Kalıp İfade
Mısra: **12**
Kavuşmak, ulaşmak, erişmek.

sâki-i meh-rûy-ı fâvîk:

1. ***sâki-i meh-rûy-ı fâvîk:*** Kalıp İfade
Mısra: **8**
üstün, galip, kutsal, mübarek ay yüzlü saki

ol 'âşıkı:

1. ***ol 'âşıkı:*** Kalıp İfade
Mısra: **9**
o âşığı

pir-i muğâna:

1. ***pir-i muğâna:*** Kalıp İfade
Mısra: **12**
Meyhaneci. II Vahdet feyzini veren, aşk şarabını sunan kâmil mürşit.

peymân alur:

1. ***peymân alur:*** Kalıp İfade
Mısra: **10**
söz almak

müsel sel evliyor:

1. ***müsel sel evliyor:*** Kalıp İfade
Mısra: **13**
ardı ardına, zincirleme duruma getirmek

peymâne virüp:

1. ***peymâne virüp:*** Kalıp İfade
Mısra: **10**
söz vermek

Harâbat-ı ta'âşukda:

1. ***Harâbat-ı ta'âşukda:*** Kalıp İfade
Mısra: **1**
aşık olunan meyhanede(tekkede)

Harābāt-ı ta' aṣṣukda:

1. **Harābāt-ı ta' aṣṣukda:** Kalıp İfade
Mısra: **14**
aşık olunan meyhanede(tekkede)

cām eylevüp:

1. **cām eylevüp:** Kalıp İfade
Mısra: **19**
kadeh eylemek ll kadeh zannetmek.

bir pîr:

1. **bir pîr:** Kalıp İfade
Mısra: **15**
bir mürşid

pîr eyledi:

1. **pîr eyledi:** Kalıp İfade
Mısra: **20**
*Yaşlandırıp; güç ve kuvvetten düşürmek. ||
Manevî mertebesini yükseltmek.*

bir meyhâne:

1. **bir meyhâne:** Kalıp İfade
Mısra: **15**
bir meyhane, bir tekke, bir dergah

devr olup:

1. **devr olup:** Kalıp İfade
Mısra: **21**
Dönmek, döndürmek. Dönüp, döndürüp.

tebeddül olmayup:

1. **tebeddül olmayup:** Kalıp İfade
Mısra: **17**
*Halleri, durumları değiştirmek, değişime
uğramış olmak. Değişmeyip.*

nevbet-i devrân-ı mecnûn:

1. **nevbet-i devrân-ı mecnûn:** Kalıp İfade
Mısra: **22**
*Mecnûn'un sırası(şarabın devretmesi,
döndürülmesi)*

'āşık-ı tāze:

1. **'āşık-ı tāze:** Kalıp İfade
Mısra: **18**
körpe aşık

ser-mest eyleyen:

1. **ser-mest eyleyen:** Kalıp İfade
Mısra: **23**
Sarhoş etmek

bāde-keş olunca:

1. **bāde-keş olunca:** Kalıp İfade
Mısra: 29
Şarap içince, bade içtiği zaman

1. **Ḳays-ı āzād:** Kalıp İfade
Mısra: 5
*Mecnûn'un aşık olmadan önceki adı
"Kays", Mecnun olmadan önceki hür olan
Mecnun*

ser-germ-i bāde:

1. **ser-germ-i bāde:** Kalıp İfade
Mısra: 29
Şarabın verdiği neşe, sarhoşluk

‘aşk bābı:

1. **‘aşk bābı:** Kalıp İfade
Mısra: 8
Aşk meselesi, aşk konusu, aşka dair

Mecnûn ile Leylî Yek-diğeriñ Mektebde Buldığı ve
Her Biri ‘Aşık-ı Aşüfte-i Yek-diğeri Oldığı

sühan-ārā-vı bezm-i nüktedānı:

1. **sühan-ārā-vı bezm-i nüktedānı:** Kalıp
İfade
Mısra: 1
Mecliste sözü süsleyen söz ustası(nüktedan)

müselsel keste:

1. **müselsel keste:** Kalıp İfade
Mısra: 10
*birbirine dolaşmış. "-geşte"(Sonuna
geldiği kelimelere "dönmüş, gezip
dolaşmış; olmuş" anlamı katarak Farsça
usûlüyle birleşik sıfatlar yapar.)*

dāmān-ı dehre:

1. **dāmān-ı dehre:** Kalıp İfade
Mısra: 4
*zamanın ucu, dünyanın eteği (Mecnûn'un
mecnun olması kastedilmiştir.)*

zülfi-i tāb-dārīñ:

1. **zülfi-i tāb-dārīñ:** Kalıp İfade
Mısra: 10
parlak saçlarının zincir gibi bağlanması.

ol dem:

1. **ol dem:** Kalıp İfade
Mısra: 5
o zaman.

‘aşk eyledi:

1. **‘aşk eyledi:** Kalıp İfade
Mısra: 11
Aşık etmek, delicesine sevmek

Ḳays-ı āzād:

nev-i hāmūş:

1. **nev-i hāmūş:** Kalıp İfade
Mısra: 12
Sessizliğe ait

1. **cām-ı serşār:** Kalıp İfade
Mısra: 16
Ağızına kadar dolu olan kadeh.

bedr-i enver:

muhtāc olup:

1. **muhtāc olup:** Kalıp İfade
Mısra: 13
Bir şeye gereksinim duymak.

1. **bedr-i enver:** Kalıp İfade
Mısra: 17
Parlak dolunay. Sevgilinin parlak yüzü.

güzer kıldı:

1. **güzer kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: 14
Gelip geçmek.

reşk-bahş-ı āb-ı kevşer:

1. **reşk-bahş-ı āb-ı kevşer:** Kalıp İfade
Mısra: 18
Kıskançlık veren Kevser suyu, kıskançlık uyandıran Kevser suyu.

harābāt-ı kadime:

1. **harābāt-ı kadime:** Kalıp İfade
Mısra: 14
Kadim meyhaneler. Kadim meclisler.

dil-keş idi:

1. **dil-keş idi:** Kalıp İfade
Mısra: 19
Gönül cezbeden, gönül çeken.

sāki-i rahşende:

1. **sāki-i rahşende:** Kalıp İfade
Mısra: 15
Nurlu, ıstık saçan saki. Parlak sevgili.

şarāb-ı bi-ğes idi:

1. **şarāb-ı bi-ğes idi:** Kalıp İfade
Mısra: 20
temiz şarap, saf şarap, duru şarap.

cām-ı serşār:

mihr-i 'âlem-efrûz:

1. **mihr-i 'âlem-efrûz:** Kalıp İfade
Mısra: 21
*Âlemi aydınlatan, âlemi parlatan, bütün
âleme nur, ışık saçan güneş gibi sevgili.*

büt-i çalâk-i gâretkâr-ı ârām:

1. **büt-i çalâk-i gâretkâr-ı ârām:** Kalıp İfade
Mısra: 26
*Büt-i çalâk: Sevgili Eğlenen çapulcu
sevgili.*

serâr-ı hânümân-sûz:

1. **serâr-ı hânümân-sûz:** Kalıp İfade
Mısra: 22
Ev bark yakan kıvılcım, ateş.

derkâr İdüp:

1. **derkâr İdüp:** Kalıp İfade
Mısra: 27
Ortaya çıkarıp, belli edip

nûr idi:

1. **nûr idi:** Kalıp İfade
Mısra: 23
*(Ar.) Gözle görülen aydınlık, maddî şeyleri
görmeye yarayan ışık, ziyâ., nûr.*

pedidâr Kılup:

1. **pedidâr Kılup:** Kalıp İfade
Mısra: 28
Belli etmek.

zencir-i mutalsam:

1. **zencir-i mutalsam:** Kalıp İfade
Mısra: 24
tılsımlı zincir.

şive-i kârı:

1. **şive-i kârı:** Kalıp İfade
Mısra: 28
nazlı, cilveli, edalı

serv-i gül-endām:

1. **serv-i gül-endām:** Kalıp İfade
Mısra: 25
*Gül endamlı, endamı güle benzeyen servi
(boyu güzel; sevgili).*

bâde koymadı:

1. **bâde koymadı:** Kalıp İfade
Mısra: 30
şarap bırakmadı, şarap koymadı.

efzün iderdi:

1. **efzün iderdi:** Kalıp İfade
Mısra: 33
Arttırmak, çoğaltmak.

dil-beste kıldı:

1. **dil-beste kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: 41
*Gönül bağlamış, gönlinü vermiş olmak;
âşık etmek.*

nâz-ı diger-gün iderdi:

1. **nâz-ı diger-gün iderdi:** Kalıp İfade
Mısra: 34
Başka cilde ederdi. Başka bir cilde yapardı.

haste kıldı:

1. **haste kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: 42
*(Aşkından dolayı) yorgun, perişan (olmuş
âşık).*

hengâm-ı mesti:

1. **hengâm-ı mesti:** Kalıp İfade
Mısra: 35
Şarhoşluk zamanı, şarhoşluk vakti.

mev-i 'aşk:

1. **mev-i 'aşk:** Kalıp İfade
Mısra: 43
Aşk şarabı.

bādām-ı mesti:

1. **bādām-ı mesti:** Kalıp İfade
Mısra: 36
*Sevgilinin gözünün sarhoşu olmuş.
sevgilinin badem gözlerinden dolayı
gözlerinin verdiği sarhoşluk*

Kays oldı:

1. **Kays oldı:** Kalıp İfade
Mısra: 43
*Leyla ve Mecnun hikayesinin erkek
kahramanı Mecnun, önceki adıyla Kays
olmak.*

kemend-i 'aşkına:

1. **kemend-i 'aşkına:** Kalıp İfade
Mısra: 41
*Aşkın ucu ilmekli ipi; aşk kemendi. II (Bir
kimseyi) aşka düşüren sevgilinin saçının
kıvrımı.*

süh-ı mehvesi:

1. **şūh-ı mehveşi:** Kalıp İfade
Mısra: **44**
ay gibi güzel şuh bakışlı sevgili.

Seçilmiş Kays. Diğer aşıklardan üstün olan Kays.

der-âgūs kıldı:

1. **der-âgūs kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: **44**
Kucaklamak.

demsāz eyledi:

1. **demsāz eyledi:** Kalıp İfade
Mısra: **48**
Arkadaş, dost, sırdaş eylemek

temāšā kıldı:

1. **temāšā kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: **45**
Bakıp seyretme, zevkle, hayranlıkla seyretme, izleme.

vird ü zikri:

1. **vird ü zikri:** Kalıp İfade
Mısra: **49**
Dua ve zikir.

mūv bā-mū:

1. **mūv bā-mū:** Kalıp İfade
Mısra: **45**
Tel tel, büyük bir dikkatle, inceden inceye, bir bir, tek tek.

nām-ı levli:

1. **nām-ı levli:** Kalıp İfade
Mısra: **49**
Leyla'nın ünü, namı.

levlā-yı meh-rū:

1. **levlā-yı meh-rū:** Kalıp İfade
Mısra: **46**
Ay yüzlü Leyla(sevgili), ay gibi güzel Leyla(sevgili).

heft endām-ı levli:

1. **heft endām-ı levli:** Kalıp İfade
Mısra: **50**
Leylā'nın vücudu, Leylā'nın gözle görünen kısımları.

Kays-ı ser-efrāz:

1. **Kays-ı ser-efrāz:** Kalıp İfade
Mısra: **47**

dil-pezirî idi:

1. **dil-pezirî idi:** Kalıp İfade
Mısra: **54**

Gönle hoş gelen, gönlün beğendiği, gönlün kabul ettiği.

nār-ı muhabbet:

1. ***nār-ı muhabbet:*** Kalıp İfade
Mısra: **1**
Sevgi ateş, aşk ateşi.

fāş oldu:

1. ***fāş oldu:*** Kalıp İfade
Mısra: **61**
Açığa çıkmak, belirgin hale gelmek, belli olmak

efzūn olup:

1. ***efzūn olup:*** Kalıp İfade
Mısra: **2**
Artmak, çoğalmak, fazlalaşmak.

Sadā-yı tabl:

1. ***Şadā-yı tabl:*** Kalıp İfade
Mısra: **62**
Davul sesi.

siddet buldı:

1. ***şiddet buldı:*** Kalıp İfade
Mısra: **2**
Sıkıntı bulmak, sıkıntı çekmek.

ketm-i esrār:

1. ***ketm-i esrār:*** Kalıp İfade
Mısra: **63**
sır saklama

zimām-ı ihtiyārı:

1. ***zimām-ı ihtiyārı:*** Kalıp İfade
Mısra: **3**
Seçme iradesi.

ne dem:

1. ***ne dem:*** Kalıp İfade
Mısra: **5**
Ne zaman.

Mecnūn'ın 'Āşık-ı Leylî Oldığı İstihār Bulduğu ve Leylî'niñ Mektebe Devām İtmeyüp Kūşe-dār Oldığı

derūn-ı Kays'da:

1. ***derūn-ı Kays'da:*** Kalıp İfade
Mısra: **1**
Kays'ın gönlü.

temāşā-yı ruhıyla:

1. **temāṣā-yı ruḥıyla:** Kalıp İfade
Mısra: 6
Sevgilinin yanağını seyretmek (Sevgilinin yüzünü seyretmek).

yār-i muvāfık:

1. **yār-i muvāfık:** Kalıp İfade
Mısra: 11
*Münasip sevgili | uygun dost, yaraşır dost |
dengi dengine uyan arkadaş.*

ṣād olurdu:

1. **ṣād olurdu:** Kalıp İfade
Mısra: 6
Mutlu ve huzurlu olmak.

ruh-ı levli'ye:

1. **ruh-ı levli'ye:** Kalıp İfade
Mısra: 12
*Leyla'nın yanağı II Leyla'nın çok güzel, iç
açıcı yüzü.*

mehcūr oldukca:

1. **mehcūr oldukca:** Kalıp İfade
Mısra: 7
Uzaklaşma / ayrı düşme.

'āşık olmuşdur:

1. **'āşık olmuşdur:** Kalıp İfade
Mısra: 12
*Āşık olmak: Āşka tutulmak, yoğun sevgiye
kapılmak, bağlanmak.*

sive-i ādābdan:

1. **sive-i ādābdan:** Kalıp İfade
Mısra: 8
Edeplerin usûlü

fürûğ-ı 'aşk:

1. **fürûğ-ı 'aşk:** Kalıp İfade
Mısra: 13
Aşk parlaklığı, aşk ışığı.

her yanda:

1. **her yanda:** Kalıp İfade
Mısra: 10
*"Her tarafa, her yöne" anlamında kalıp
ifade.*

be-sân-ı bedr:

1. **be-sân-ı bedr:** Kalıp İfade
Mısra: 14
Ay gibi, dolunay gibi.

râz-ı nihānı:

1. **râz-ı nihānı:** Kalıp İfade
Mısra: 10
Gizli tutulan sır.

āşikāre çıkdı:

1. **āşikāre çıkdı:** Kalıp İfade
Mısra: 14
Ortaya çıkarmak, göstermek.

lu 'b-ı nihānı:

1. **lu 'b-ı nihānı:** Kalıp İfade
Mısra: 21
Gizli oyun, gizli oyunu. Meczaz; kader.

h'ış-āvend-i leylā:

1. **h'ış-āvend-i leylā:** Kalıp İfade
Mısra: 15
Leylā'nın akrabaları, Leylā'nın kendisi.

cüdā kıldı:

1. **cüdā kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: 22
Ayırmak, uzak tutmak

ihfā kıldılar:

1. **ihfā kıldılar:** Kalıp İfade
Mısra: 16
Saklamak, saklanmak, gizlemek, gizlenmek.

carh-ı bed-fercām:

1. **carh-ı bed-fercām:** Kalıp İfade
Mısra: 23
Akıbeti kötü olan felek, sonu kötü olan kader.

meknūn olmazsa:

1. **meknūn olmazsa:** Kalıp İfade
Mısra: 17
Gizlenmek, saklanmak.

Mecnūn'ın Mutehammil-i İftirāk-ı Leylî Olmayup
Dîvāne Oldığı ve Mecnūn Olup Neng ü Nāmı
Fedā-yı 'Aşk-ı Leylî Kıldığı

māh-ı levli:

1. **māh-ı levli:** Kalıp İfade
Mısra: 1
*Leylā'nın ayı, ay gibi güzel Leylā. II
Gecenin ayı.*

efzūn olmaz:

1. **efzūn olmaz:** Kalıp İfade
Mısra: 18
Artmak, çoğalmak. Artmaz, çoğalmaz.

nişimengāh-ı levli:

1. **nişimengāh-ı levli:** Kalıp İfade
Mısra: 2
Leylā'nın yurdu, Leylā'nın gönlü.

Kays-ı ğam-reside:

1. ***Kays-ı ğam-reside:*** Kalıp İfade
Mısra: 5
*Gamı çok Kays, Gamı olgunlaşmış-
büyümüş Mecnûn.*

1. ***ziyâde bulmadı:*** Kalıp İfade
Mısra: 17
Çok olmak, fazla olmak.

küy-ı leylâ:

1. ***küy-ı leylâ:*** Kalıp İfade
Mısra: 18
*Leyla'nın,sevgilinin memleketi. Leylâ'nın
mahallesi.*

âşâr-ı zıvâ:

1. ***âşâr-ı zıvâ:*** Kalıp İfade
Mısra: 7
Işığın izleri, belirtileri.

gâh u bi-gâh:

1. ***gâh u bi-gâh:*** Kalıp İfade
Mısra: 20
Vakitli vakitsiz, zamansız. Yerli yersiz.

ber-vefk-i merâtib:

1. ***ber-vefk-i merâtib:*** Kalıp İfade
Mısra: 10
Uygun dereceler, uygun mertebeler.

sûz-ı 'aşk:

1. ***sûz-ı 'aşk:*** Kalıp İfade
Mısra: 22
aşk derdi, aşk ateşi.

tahammül kıldı:

1. ***tahammül kıldı:*** Kalıp İfade
Mısra: 16
Dayanmak, katlanmak.

âhir oldu:

1. ***âhir oldu:*** Kalıp İfade
Mısra: 25
Bitmek, sona ermek.

nâr-ı intizâre:

1. ***nâr-ı intizâre:*** Kalıp İfade
Mısra: 16
İntizar ateşi. Bekleme ateşi.

mahrûm oldu:

1. ***mahrûm oldu:*** Kalıp İfade
Mısra: 26
Mahrum olmak, yoksun kalmak.

ziyâde bulmadı:

men 'olundu:

1. **men 'olundu:** Kalıp İfade
Mısra: 28
*Engellenmek, alıkoymak, önlenmek,
yasaklanmak, uzak tutulmak.*

nesim-i subh:

1. **nesim-i şubh:** Kalıp İfade
Mısra: 29
*Sabah esintisi. Sabah rüzgarı. Sabah
rüzgarının dostu, arkadaşı*

habl-i ümmid-nüvidi:

1. **habl-i ümmid-nüvidi:** Kalıp İfade
Mısra: 30
Müjdeli haberin bağı, iyi haberin bağı.

râh-ı çäre:

1. **râh-ı çäre:** Kalıp İfade
Mısra: 31
Çözüm yolu.

didâr-ı yâre:

1. **dîdâr-ı yâre:** Kalıp İfade
Mısra: 32
Sevgilinin yüzü.

fedâ-vı 'aşk-ı leyli:

1. **fedâ-yı 'aşk-ı leyli:** Kalıp İfade
Mısra: 36
Leylâ'nın aşkının fedası.

Salâh-ı 'akldan:

1. **Şalâh-ı 'akldan:** Kalıp İfade
Mısra: 37
Aklıselim.

**Mecnûn'ın Şebân-gâhân Kûh-ı Need'e Girdiği ve
Rû-be-Kûy-ı Leylî Feryâd İdüp Bâd-ı Şabâya
'Arz-ı Niyâz İtdüğü**

mahfûz olup:

1. **maḥfûz olup:** Kalıp İfade
Mısra: 1
Saklanmak, gizlenmek, korunmak.

imkān bulmaz:

1. **imkān bulmaz:** Kalıp İfade
Mısra: 2
Fırsat bulmak. İmkan bulmak

nefret Kılup:

1. **nefret Kılup:** Kalıp İfade
Mısra: 3
*Birine veya bir şeye karşı nefret duygusuyla
dolu olmak.*

üns bulurdu:

1. **üns bulurdu:** Kalıp İfade
Mısra: 5

dikkat bulmak, ihtimam bulmak. II önem vermek, kıymet göstermek

hāmūş söyleme:

bir dem:

1. **bir dem:** Kalıp İfade
Mısra: 5
Bir nefeslik zaman, bir an

1. **hāmūş söyleme:** Kalıp İfade
Mısra: 10
Söz söylemek, susmamak, konuşmak.

ve illā:

hem-dem olmuşdı:

1. **hem-dem olmuşdı:** Kalıp İfade
Mısra: 6
arkadaş olmak, dost olmak

1. **ve illā:** Kalıp İfade
Mısra: 10
Olmaz ise yoksa manasına terkip.

kūh-ı ser-efrāz:

bir kimse:

1. **bir kimse:** Kalıp İfade
Mısra: 6
Herhangi biri, bir kimşe, bir kişi, bir kimse.

1. **kūh-ı ser-efrāz:** Kalıp İfade
Mısra: 11
başını yükselten dağ

necd olmuş:

pend İdüp:

1. **pend İdüp:** Kalıp İfade
Mısra: 8
Nasihat etmek, öğüt vermek.

1. **necd olmuş:** Kalıp İfade
Mısra: 13
Arap yarımadasının orta bölümünde bir yer ve çöl. Necid Çöl'ü.

gūlzār-ı rıdvān:

nāle divürdi:

1. **nāle diyürdi:** Kalıp İfade
Mısra: 8
İnlemek

1. **gūlzār-ı rıdvān:** Kalıp İfade
Mısra: 16
Rıdvan bahçesi.

reşk İderdi:

1. **reşk İderdi:** Kalıp İfade
Mısra: 16

*Kıskanma; gıpta ile bakmak; kıskanmak;
haset etmek.*

dāğ-ı ber-dil:

1. ***dāğ-ı ber-dil:*** Kalıp İfade
Mısra: 22
Gönlü yaralı. Gönüldeki yara

me'vā Kalurdi:

1. ***me'vā Kalurdi:*** Kalıp İfade
Mısra: 17
*Sığınacak yer kalırdı; makam, yurt, mesken
olurdu.*

teveccüh evliyordı:

1. ***teveccüh eyliyordı:*** Kalıp İfade
Mısra: 24
Yönelmek, ilgi-yakınlık göstermek.

me'vā-vı levlā:

1. ***me'vā-yı levlā:*** Kalıp İfade
Mısra: 18
Leylā'nın yurdu. Leylā'nın mahallesi.

kūy-ı yāre:

1. ***kūy-ı yāre:*** Kalıp İfade
Mısra: 24
*Sevgilin yanı, sevgilinin semti, sevgilinin
köyü, sevgilinin bulunduğu yer.*

güzin-i 'āşıkān:

1. ***güzin-i 'āşıkān:*** Kalıp İfade
Mısra: 21
Seçkin, seçilmiş Aşıklar.

yād iderdi:

1. ***yād iderdi:*** Kalıp İfade
Mısra: 25
Hatırlamak, anmak, zikr etmek.

mecnūn-ı fāzıl:

1. ***mecnūn-ı fāzıl:*** Kalıp İfade
Mısra: 21
Erdemli Mecnūn, Faziletli Mecnun.

'arz-ı ğam:

1. ***'arz-ı ğam:*** Kalıp İfade
Mısra: 30
Gam dünyası, gam diyarı.

belā-vı fırkat:

1. ***belā-yı fırkat:*** Kalıp İfade
Mısra: 22
Ayrılık belası. Ayrılık derdi.

bād-ı sabāva:

1. **bād-ı şabāya:** Kalıp İfade
Mısra: 30
Sabah rüzgarı

tār-ı mūdān:

1. **tār-ı mūdān:** Kalıp İfade
Mısra: 35
Saç teli.

bād-ı sabā:

1. **bād-ı şabā:** Kalıp İfade
Mısra: 31
Sabah rüzgarı

müşgin eyle:

1. **müşgin eyle:** Kalıp İfade
Mısra: 38
mis kokulu, miskli etmek,

sefer kıl:

1. **sefer kıl:** Kalıp İfade
Mısra: 31
sefere çıkmak, yolculuğa çıkmak.

meşām-ı cānımı:

1. **meşām-ı cānımı:** Kalıp İfade
Mısra: 38
Can burnu. II Aşığın sevgilinin kokusunu almak isteyen burnu.

güzer kıl:

1. **güzer kıl:** Kalıp İfade
Mısra: 32
Gelip geçmek..

zülfi-i vāre:

1. **zülfi-i vāre:** Kalıp İfade
Mısra: 39
Sevgilinin saçı.

ser-i zülfine:

1. **ser-i zülfine:** Kalıp İfade
Mısra: 32
Saç ucu; sevgilinin urgan şeklindeki kıvrımlı saçının ucu.

şerh it:

1. **şerh it:** Kalıp İfade
Mısra: 40
Açıklamak, etraflıca anlatmak.

āvihte olup:

1. **āvihte olup:** Kalıp İfade
Mısra: 35
Asılı olmak, asılmış olmak.

dil-efkār-ı firākıñ:

1. ***dil-efkār-ı firākıñ:*** Kalıp İfade
Mısra: **41**
*1. Yaralı gönlün hüznü, yaralı gönlün
üzüntüsü.*

1. ***gāh u gāhı:*** Kalıp İfade
Mısra: **53**
Bazı bazı, ara sıra. Vakitli vakitsiz.

cānān-ı mecnūn:

cān u teniñ:

1. ***cān u teniñ:*** Kalıp İfade
Mısra: **43**
*(Aşığın) canı ve bedeni. Ruh ve beden. Can
ve beden.*

1. ***cānān-ı mecnūn:*** Kalıp İfade
Mısra: **55**
Mecnūn'un sevgilisi. Leylā

nār-ı belāda:

1. ***nār-ı belāda:*** Kalıp İfade
Mısra: **43**
Bela ateşi. II Aşk ateşi.

fedā-yı kūyuñ:

1. ***fedā-yı kūyuñ:*** Kalıp İfade
Mısra: **56**
Fedā olunan köy.

hevā-h'āh-ı tarafdārı:

1. ***hevā-h'āh-ı tarafdārı:*** Kalıp İfade
Mısra: **50**
Tarafdarın arzusu

cān-ı mecnūn:

1. ***cān-ı mecnūn:*** Kalıp İfade
Mısra: **56**
Mecnun'un gönlü.

sād u handān:

1. ***sād u handān:*** Kalıp İfade
Mısra: **52**
Mutlu ve mesrur (sevinçli).

hübān-ı laubālī:

1. ***hübān-ı laubālī:*** Kalıp İfade
Mısra: **58**
Laubali güzeller, ciddiyetsiz dilberler.

gāh u gāhı:

**Peder-i Mecnūn'ın Leylā'yı H'āstgārlığı ve H'is-
āvend-i Leylī'niñ Mecnūn'dan Bı-zārlığı ve
Mecnūn'ın Tarık-i Vahşete Āğāz-ı Sülūki**

siddet buldı:

1. **şiddet buldı:** Kalıp İfade
Mısra: 1
Sıkıntı bulmak, sıkıntı çekmek.

emir-i muhterem:

1. **emir-i muhterem:** Kalıp İfade
Mısra: 4
Mesnevide Mecnûn'un babasının adı verilmez. "Eb-i Mecnûn", "Mecnûn atası", "Emîr-i mehterem", "mîr-i muazzam" gibi ifadelerle anılır.

derd-i aşk-ı mecnûn:

1. **derd-i aşk-ı mecnûn:** Kalıp İfade
Mısra: 1
Mecnûn'un aşkının derdi. Mecnûn'un aşkının sıkıntısı.

genc-i şavân:

1. **genc-i şavân:** Kalıp İfade
Mısra: 8
Hazineye layık, hazineye yaraşır.

dil-i âbâsı:

1. **dil-i âbâsı:** Kalıp İfade
Mısra: 2
ataların gönlü/aba 7 yıldızdan (ülkerin görünen yıldız kümesi) kinaye olarak kullanılır. Gönüllerin babası.

kavm-i mihrbânı:

1. **kavm-i mihrbânı:** Kalıp İfade
Mısra: 9
Şefkatli kavm.

eb-i mecnûn:

1. **eb-i mecnûn:** Kalıp İfade
Mısra: 3
Mecnun'un babası.

büt-i hoş-rûy-ı leylâ-yı zamânı:

1. **büt-i hoş-rûy-ı leylâ-yı zamânı:** Kalıp İfade
Mısra: 10
Put gibi güzel yüzlü olan zamanın Leylâ'sı

mir-i mu'azzâm:

1. **mir-i mu'azzâm:** Kalıp İfade
Mısra: 4
Mesnevide Mecnûn'un babasının adı verilmez. "Eb-i Mecnûn", "Mecnûn atası", "Emîr-i mehterem", "mîr-i muazzam" gibi ifadelerle anılır.

der-h'âst İdüp:

1. **der-h'âst İdüp:** Kalıp İfade
Mısra: 11
Talep edip, isteyip.

nümâviş kulsunlar:

1. **nümāyiş kılsunlar:** Kalıp İfade
Mısra: 11
Göstermek.

handān oldu:

1. **handān oldu:** Kalıp İfade
Mısra: 17
Gülmek, neşeli ve mutlu olmak. Neşeli, sevinçli olmak.

beste-i dām-ı belādır:

1. **beste-i dām-ı belādır:** Kalıp İfade
Mısra: 13
Bela tuzağında bağlı olan.

Tarık-i 'azme:

1. **Tarık-i 'azme:** Kalıp İfade
Mısra: 19
Azim yolu, gayret yolu.

belā-vı zādegāna:

1. **belā-vı zādegāna:** Kalıp İfade
Mısra: 14
Asil belâlar, soylu belâlar. Çocukların derdi, sıkıntısı

tarh-endāz oldu:

1. **tarh-endāz oldu:** Kalıp İfade
Mısra: 19
Kuran, tertip eden, düzenleyen, temelini atan.

vālid-i mecnūn:

1. **vālid-i mecnūn:** Kalıp İfade
Mısra: 15
Mecnun'un babası.

bāz eyledi:

1. **bāz eyledi:** Kalıp İfade
Mısra: 20
Açmak, kanat açmak II avlanmak üzere kanat açmak.

kavl-i dil-pesend ü dil-küşāy:

1. **kavl-i dil-pesend ü dil-küşāy:** Kalıp İfade
Mısra: 16
Gönle ferahlık ve gönle hoşluk veren söz.

sefer-i berk-i nevāsın:

1. **terk-i elem Kılup:** Kalıp İfade
Mısra: 17
Sıkıntıyı; üzüntüyü terk etmek.

1. **sefer-i berk-i nevāsın:** Kalıp İfade
Mısra: 20
Kuvvetli sesin seyahati, seferi.

bezirgān-ı kabile:

1. **bezirgān-ı kabile:** Kalıp İfade
Mısra: 21
Tüccar kabile, tacir kabile

Haber-dār oldu:

1. **Haber-dār oldu:** Kalıp İfade
Mısra: 25
Haberli, haberi olan, bilgisi bulunan.

pir ü bernā:

1. **pir ü bernā:** Kalıp İfade
Mısra: 21
Yaşlı ve genç II herkes, tüm halk.

hāş u 'āmı:

1. **hāş u 'āmı:** Kalıp İfade
Mısra: 26
Seçkin kimseler ve halk, herkes.

ārāste olup:

1. **ārāste olup:** Kalıp İfade
Mısra: 22
Süslenmek, bezenmek.

edā-yı hıdmet:

1. **edā-yı hıdmet:** Kalıp İfade
Mısra: 28
*Hizmet etme, hizmet vazifesini ifa etme.
Görevini yerine getirmek.*

fahr-i 'Āmir:

1. **fahr-i 'Āmir:** Kalıp İfade
Mısra: 29
Āmir'in övülmesi.

gürūh-ı bā-şükūh:

1. **gürūh-ı bā-şükūh:** Kalıp İfade
Mısra: 23
Ulu; azametli; haşmetli topluluk, cemaat.

emir-i pāk-dil:

1. **emir-i pāk-dil:** Kalıp İfade
Mısra: 30
Gönlü temiz hükümdar, gönlü temiz emir.

sefer kıldı:

1. **sefer kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: 24
*Sefer etmek, gezmek, gezinti yapmak,
yolculuk etmek. Yolculuğa çıkmak.*

mir-i evāmır:

1. **mir-i evāmır:** Kalıp İfade
Mısra: 30
Emirlerin emiri

âşîkar etme.

tecâvüz eylemek:

1. **tecâvüz eylemek:** Kalıp İfade
Mısra: 32
*Haddi aşmak; saldırmak, hücum etmek.
Taşkınlık yapmak, eylemek; haddini aşmak.*

dil-âzâd kılsan:

1. **dil-âzâd kılsan:** Kalıp İfade
Mısra: 41
Gönlünü rahat ve serbest kılsa.

mir-i ser-efrâz:

1. **mir-i ser-efrâz:** Kalıp İfade
Mısra: 34
Seçkin emir, Üstün âmir

şâd İdersin:

1. **şâd İdersin:** Kalıp İfade
Mısra: 42
*Sevindirmek, memnun etmek, neşelenmesini
sağlamak II huzura erdirmek.*

tarik-i âşinâlık:

1. **tarik-i âşinâlık:** Kalıp İfade
Mısra: 35
*Bildik, tanıdık yolu, dostun yolu II
Mecnûn'un çaresi; Mecnûn'un isteği.*

dürr-i şemin:

1. **dürr-i şemin:** Kalıp İfade
Mısra: 43
*iri, büyük inci II sevgilinin yüzündeki ter
damlası. II Çok kıymetli inci tanesi.*

eb-i leylâ'ya:

1. **eb-i leylâ'ya:** Kalıp İfade
Mısra: 37
Leylâ'nın babası.

serv-i ser-bülendiñ:

1. **serv-i ser-bülendiñ:** Kalıp İfade
Mısra: 44
*başı yüksek servi II güzel sevgili II uzun
servi boylu sevgili*

izhâr kıldı:

1. **izhâr kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: 37
Açığa vurma, meydana çıkarma, gösterme,

'ayn-ı hatâdır:

1. **'ayn-ı hatâdır:** Kalıp İfade
Mısra: 46
Yanlışın ta kendisi. Hatanın ta kendisi.

hatm kıldı:

1. ***hatm kıldı:*** Kalıp İfade
Mısra: 47
Tamamlamak, bitirmek.

hāş u 'ām:

1. ***hāş u 'ām:*** Kalıp İfade
Mısra: 54
Seçkin kimseler ve halk, herkes.

mir-i 'Āmir:

1. ***mir-i 'Āmir:*** Kalıp İfade
Mısra: 47
Amiri kabilesinin reisi.

mu'āf it:

1. ***mu'āf it:*** Kalıp İfade
Mısra: 55
Bağışlamak, affetmek.

eb-i leylā:

1. ***eb-i leylā:*** Kalıp İfade
Mısra: 48
Leylā'nın babası.

intisāf it:

1. ***intisāf it:*** Kalıp İfade
Mısra: 56
Dād ol, intikam al, hakkını al

hāzır oldı:

1. ***hāzır oldı:*** Kalıp İfade
Mısra: 48
hazır olmak.

reh-i ric'atde:

1. ***reh-i ric'atde:*** Kalıp İfade
Mısra: 58
Geri dönme yolu.

'arab ehli:

1. ***'arab ehli:*** Kalıp İfade
Mısra: 52
Arap ehli

perişān u mükedder:

1. ***perişān u mükedder:*** Kalıp İfade
Mısra: 59
Perişan ve kederli.

melāmet eyler:

1. ***melāmet eyler:*** Kalıp İfade
Mısra: 54
Rezil etmek, küçük düşürmek.

berāt-ı ārzūya:

1. **berāt-ı ārzūya:** Kalıp İfade
Mısra: 60
arzularının beratı

hem-ser olsun:

1. **hem-ser olsun:** Kalıp İfade
Mısra: 68
Arkadaş olmak.

‘avdet İdüp:

1. **‘avdet İdüp:** Kalıp İfade
Mısra: 61
Evvelce bulunduğu yere veya duruma geri dönmek. Dönmek.

yād kılmaz:

1. **yād kılmaz:** Kalıp İfade
Mısra: 69
Hatırlamak, aklına getirmek.

mecnûn-ı zârı:

1. **mecnûn-ı zârı:** Kalıp İfade
Mısra: 61
Ağlayıp inleyen Mecnûn, zavallı Mecnûn.

âzād kılmaz:

1. **âzād kılmaz:** Kalıp İfade
Mısra: 70
Serbest, özgür bırakmak.

ferāmûş evle:

1. **ferāmûş evle:** Kalıp İfade
Mısra: 63
Unutmak, hatırlardan çıkarmak.

yād itme:

1. **yād itme:** Kalıp İfade
Mısra: 72
Hatırlamak, anmak, bahsetmek.

sevr kıl:

1. **sevr kıl:** Kalıp İfade
Mısra: 66
Seyretmek, bakmak, temaşa etmek; gezmek.

ferāmûş kıl:

1. **ferāmûş kıl:** Kalıp İfade
Mısra: 72
Unutmak. II. Vazgeçmek, peşini bırakmak.

temāşā evle:

1. **temāşā evle:** Kalıp İfade
Mısra: 66
Zevkle, hayranlıkla seyretmek; bakıp izlemek.

pend-i nā-pesendi:

1. **pend-i nā-pesendi:** Kalıp İfade
Mısra: 73
Makbul olmayan, beğenilmeyen övgü.

muvâfık olmasa:

güş evlevüp:

1. **güş eyleyüp:** Kalıp İfade
Mısra: 73
Dinlemek, kulak vermek.

1. **muvâfık olmasa:** Kalıp İfade
Mısra: 79
Uygun olmamak, münasip olmamak.

mecnûn-ı şeydâ:

Hurûşân oldu:

1. **Hurûşân oldu:** Kalıp İfade
Mısra: 74
Coşmak, taşmak, kaynamak, galeyana gelmek.

1. **mecnûn-ı şeydâ:** Kalıp İfade
Mısra: 82
Akli başından gitmiş; çılgına dönmüş
Mecnun gibi olmak. Deli Mecnun

cüş evledi:

1. **cüş eyledi:** Kalıp İfade
Mısra: 74
çoşup taşmak

divâne evlemiş:

1. **divâne evlemiş:** Kalıp İfade
Mısra: 83
Deli, divane etmek.

necm-i rahşân:

1. **necm-i rahşân:** Kalıp İfade
Mısra: 75
Parlak yıldız.

mecnûn-ı leylâ-yı zamânem:

1. **mecnûn-ı leylâ-yı zamânem:** Kalıp İfade
Mısra: 87
Zamanın Leyla'sının Mecnunu

mâh-ı tâbân:

1. **mâh-ı tâbân:** Kalıp İfade
Mısra: 76
Parlak ay II sevgili.

ruh-ı leyli:

1. **ruh-ı leyli:** Kalıp İfade
Mısra: 88
Leyla'nın yanağı II Leyla'nın çok güzel, iç açıcı yüzü.

âteş-i Tûr:

1. **âteş-i Tûr:** Ayet
Mısra: 78
Allah aşkının Tur ateşi. II Tecelli nuru II /
(Kasas 29)

mecnûn-ı leylâ-yı dil-efrûz:

1. **mecnûn-ı leylâ-yı dil-efrûz:** Kalıp İfade
Mısra: 89

*Gönle ferahlık veren Leylâ'nın delisi,
Leylânın Mecnûn'u.*

bevâbân-ı fenâ:

1. *bevâbân-ı fenâ:* Kalıp İfade
Mısra: **104**
Yokluk, hiçlik çölü.

mecnûn-ı leylâ-vı cihân-sûz:

1. *mecnûn-ı leylâ-vı cihân-sûz:* Kalıp İfade
Mısra: **90**
Cihanı yakan Leylâ'nın delisi, Mecnûn'u.

sahrâ-vı vahset:

1. *sahrâ-vı vahset:* Kalıp İfade
Mısra: **104**
İssızlık, yalnızlık çölü.

sergeşte-i mecnûn-ı leylî:

1. *sergeşte-i mecnûn-ı leylî:* Kalıp İfade
Mısra: **91**
*Leylâ'nın başı dönmüş sevgilisi, delisi,
Mecnûn'u*

dâniş-i hûş:

1. *dâniş-i hûş:* Kalıp İfade
Mısra: **105**
Aklın ilmi

divâne-i meftûn-ı leylî:

1. *divâne-i meftûn-ı leylî:* Kalıp İfade
Mısra: **92**
Leylâ'nın divane aşığı, deli mecnûn'u.

ferâmûş İdiñ:

1. *ferâmûş İdiñ:* Kalıp İfade
Mısra: **106**
Unutmak.

mîhr ü vefâsından:

1. *mîhr ü vefâsından:* Kalıp İfade
Mısra: **99**
Sevgi ve dostluk.

hatm evlevüp:

1. *hatm evlevüp:* Kalıp İfade
Mısra: **107**
bitirme,sona erdirme

künc-i 'uzlet:

1. *künc-i 'uzlet:* Kalıp İfade
Mısra: **103**
inziva, yalnızlık, uzlet köşesi.

mecnûn-ı dil-sûz:

1. **mecnûn-ı dil-sûz:** Kalıp İfade
Mısra: **107**
Gönlü yanmış Mecnun

bezm-i belâda:

1. **bezm-i belâda:** Ayet
Mısra: **114**
*Bela meclisi II ezelde ruhların toplandığı
meclis II sıkıntı meclisi. Araf 172*

âh-ı âlem-sûz u dil-düz İdüp:

1. **âh-ı âlem-sûz u dil-düz İdüp:** Kalıp İfade
Mısra: **108**
Gönül ve alem yakan ah

câm İden:

1. **câm İden:** Kalıp İfade
Mısra: **114**
Sarhoş etmek.

çāk kıldı:

1. **çāk kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: **109**
Yırtmak, parçalamak.

**Mecnûn'ın Beyâbân-ı 'Aşka Girdüğü ve Dâmen-i
Kühda Me'vâ Kılup Hâl-i Dil-i Nâ-tevânın Şerh
İtdüğü**

Tarik-i vahsete:

1. **Tarik-i vahsete:** Kalıp İfade
Mısra: **1**
Vahşet yolu.

dâmen-i eflâke:

1. **dâmen-i eflâke:** Kalıp İfade
Mısra: **110**
feleklerin eteği, göğün eteği. Gökyüzü

bed ü nik-i cihândan:

1. **bed ü nik-i cihândan:** Kalıp İfade
Mısra: **3**
Dünyanın kötüsü ve iyisi.

râh-ı sahrâ:

1. **râh-ı sahrâ:** Kalıp İfade
Mısra: **111**
Çölün yolu. Sahra yolu.

âzâd oldu:

1. **âzâd oldu:** Kalıp İfade
Mısra: **3**
*Serbest kalmak, hürriyetine kavuşmak;
uzaklaşmak, ayrılmak*

me'vâ buldı:

1. **me'vâ buldı:** Kalıp İfade
Mısra: **112**
Yurt bulmak, mesken bulmak.

nālān u ğamnāk:

Mecnûn'un vakitleri

1. ***nālān u ğamnāk:*** Kalıp İfade
Mısra: 6
ağlayan ve gamlı, dertli (aşık)

hevā-hūy-ı cihāndan:

1. ***hevā-hūy-ı cihāndan:*** Kalıp İfade
Mısra: 18
Dünyâ'nın gürültüsü, patırtısı

bir kaside inşâ İdüp:

1. ***bir kaside inşâ İdüp:*** Kalıp İfade
Mısra: 10
Bir kaside söyleyip. Bir kaside yazıp.

cülûs itdi:

1. ***cülûs itdi:*** Kalıp İfade
Mısra: 22
*Oturmak; tahta çıkmak, hükümdar olmak II
sahip olmak, elde etmek..*

her demde:

1. ***her demde:*** Kalıp İfade
Mısra: 10
Her zaman, her an; daima.

dil-i men:

1. ***dil-i men:*** Kalıp İfade
Mısra: 22
Benim gönlüm.

şi' r-i cān-fezāsın:

1. ***şi' r-i cān-fezāsın:*** Kalıp İfade
Mısra: 13
Gönül ferahlığı, can veren şiir.

in ü ānı:

1. ***in ü ānı:*** Kalıp İfade
Mısra: 25
Bunu ve şunu

sürūd-ı rûh-bahş-ı dil-güşāsın:

1. ***sürūd-ı rûh-bahş-ı dil-güşāsın:*** Kalıp İfade
Mısra: 14
*iç açıcı; ferahlık veren, can bahşeden
şarkı; türkü*

rāh-ı hanümānı:

evkāt-ı mecnûn:

1. ***evkāt-ı mecnûn:*** Kalıp İfade
Mısra: 17

1. ***rāh-ı hanümānı:*** Kalıp İfade
Mısra: 26
Evin yolu

küy-ı yârde:

1. **küy-ı yârde:** Kalıp İfade
Mısra: 27
Yarin semti.

'âr ider:

1. **'âr ider:** Kalıp İfade
Mısra: 31
Ar etmek, utanmak.

te'sîr eyliyor:

1. **te'sîr eyliyor:** Kalıp İfade
Mısra: 28
Etki yapmak, etkilemek II hissedilmek, duyulmak.

bîzâr olur:

1. **bîzâr olur:** Kalıp İfade
Mısra: 32
Bıkmak, usanmak; rahatsız olmak.

şîşe-i nâmûsuma:

1. **şîşe-i nâmûsuma:** Kalıp İfade
Mısra: 29
Namus şîşesi. II Zahirî şeylere önem verme, manevî bir duygu olan aşkı gerçek anlamda idrak edememe; hakiki aşk yolunda başkalarının kınamalarından çekinme ve çekilecek sıkıntılara katlanamama.

Hadeng-i ğamla:

1. **Hadeng-i ğamla:** Kalıp İfade
Mısra: 33
Sevgilinin yan bakış oku.

Ġam-ı 'aşk:

1. **Ġam-ı 'aşk:** Kalıp İfade
Mısra: 34
Aşkın derdi, kederi, tasası, üzüntüsü.

Şikest oldu:

1. **Şikest oldu:** Kalıp İfade
Mısra: 30
Kırılmak. Sona ermek, bozulmak.

mehcûr-ı dil-hûn:

1. **mehcûr-ı dil-hûn:** Kalıp İfade
Mısra: 39
Kanlı, kan dolu gönlün ayrılığı, hicreti.

neng kalmadı:

1. **neng kalmadı:** Kalıp İfade
Mısra: 30
Utanma; ar; haya kalmadı.

bir kimse:

1. **bir kimse:** Kalıp İfade
Mısra: 43

Herhangi biri, bir kişi; hiç kimse.

mest ü harâb:

zâhm-ı hurde:

1. **zâhm-ı hurde:** Kalıp İfade
Mısra: 45
Yaralı.

1. **mest ü harâb:** Kalıp İfade
Mısra: 51
*Sarhoş, kendinden geçmiş, perişan.
Kendinden geçmiş.*

pây der-gil:

pâ-bend-i kemend-i tâb-dârem:

1. **pâ-bend-i kemend-i tâb-dârem:** Kalıp İfade
Mısra: 46
Sevgilinin parlak saçının esiriyim

1. **pây der-gil:** Kalıp İfade
Mısra: 51
Ayağı çamurda II Dertli.

marîz-i derd-i bi-dermânem:

der-dâm idüp:

1. **der-dâm idüp:** Kalıp İfade
Mısra: 47
Tuzağa düşürüp. Ağa düşürüp

1. **marîz-i derd-i bi-dermânem:** Kalıp İfade
Mısra: 53
Dermansız bir derdin hastasıyım.

rûz u şeb:

Hadeng-i mestine:

1. **Hadeng-i mestine:** Kalıp İfade
Mısra: 48
*Sevgilinin bakışlarının sarhoşu; sevgilinin
kirpiklerinin sarhoşu. Sevgilin ok gibi
kirpiklerinden vurulup sarhoş olan*

1. **rûz u şeb:** Kalıp İfade
Mısra: 54
Gündüz ve gece.

âh u nâlem:

âmâc kılmuşdır:

1. **âmâc kılmuşdır:** Kalıp İfade
Mısra: 48
Hedef kılmak; hedef yapmak.

1. **âh u nâlem:** Kalıp İfade
Mısra: 55
Ah etme ve inleme.

‘âşık-ı vār:

1. **‘âşık-ı vār:** Kalıp İfade
Mısra: 57

Sevgilinin aşığı

Yakıcı ateş.

hāl-i ‘āşıkdan:

1. ***hāl-i ‘āşıkdan:*** Kalıp İfade
Mısra: 58
Âşığın durumu, hâli.

tiz olmuşa:

1. ***tiz olmuşa:*** Kalıp İfade
Mısra: 67
Çabuk olmak, gerçekleşmek.

pāy-ı tedbir:

1. ***pāy-ı tedbir:*** Kalıp İfade
Mısra: 59
Önlem ayağı; tedbir ayağı.

terahhüm evle:

1. ***terahhüm evle:*** Kalıp İfade
Mısra: 69
Rahmet etmek, acımak, merhamet etmek.

āşüfte-i hayrānīām:

1. ***āşüfte-i hayrānīām:*** Kalıp İfade
Mısra: 61
Perişan hayranınım.

füsürde olmuş:

1. ***füsürde olmuş:*** Kalıp İfade
Mısra: 73
Donmuş, sönmüş olmak. II İçi geçmiş, hayattan zevk almayı bırakmış olmak.

mecnūn-ı ser-gerdānīām:

1. ***mecnūn-ı ser-gerdānīām:*** Kalıp İfade
Mısra: 62
Şaşkın, başı dönmüş Mecnun.

kāleb-i bi-rūh-ı mürde:

1. ***kāleb-i bi-rūh-ı mürde:*** Kalıp İfade
Mısra: 74
Ölünün cansız bedeni; ölünün ruhsuz kalıbı.

nār-ı ğamīn:

1. ***nār-ı ğamīn:*** Kalıp İfade
Mısra: 64
gam ateşi II aşk derdinden kaynaklan yürek yangını.

nār-ı sūzān:

1. ***nār-ı sūzān:*** Kalıp İfade
Mısra: 65

gūş idersem:

1. ***gūş idersem:*** Kalıp İfade
Mısra: 75

-Dinlemek; dinleyip uygulamaya koymak.

esir-i bend:

ihyā Kılur:

1. **ihyā Kılur:** Kalıp İfade
Mısra: 76
Yeniden canlandırmak, diriltmek; tazelik vermek; mutlu etmek, arzularına kavuşturmak.

1. **esir-i bend:** Kalıp İfade
Mısra: 80
(Sevgilinin) esiri

me'yūs olup:

nūr-ı dide:

1. **nūr-ı dide:** Kalıp İfade
Mısra: 77
Gözümün nuru, gözüün nuru.

1. **me'yūs olup:** Kalıp İfade
Mısra: 80
Ümitsiz, karamsar bir duruma düşmek, üzülmek.

divāne-i bi-h'ış:

zahm-ı çeşm:

1. **zahm-ı çeşm:** Kalıp İfade
Mısra: 78
Göz yarası, nazar. Sevgilinin bakışının açtığı yara.

1. **divāne-i bi-h'ış:** Kalıp İfade
Mısra: 81
Kimsesiz divane, akrabasız deli. Aşık.

özr-i dünyā:

reside oldı:

1. **reside oldı:** Kalıp İfade
Mısra: 78
Erişmek, olgunlaşmak.

1. **özr-i dünyā:** Kalıp İfade
Mısra: 82
Dünyanın kabahati; özrü.

zencir-i āhen:

mahbūs olduñ:

1. **mahbūs olduñ:** Kalıp İfade
Mısra: 79
Hapsedilmek, bir yere kapatılmak.

1. **zencir-i āhen:** Kalıp İfade
Mısra: 83
Demir zincir.

zevk-i vashlñdan:

1. **zevk-i vaşlūdan:** Kalıp İfade
Mısra: 85
Kavuşma zevki.

yinelenmek.

bi-tāb u dil-rış:

lām-ı belādır:

1. **lām-ı belādır:** Kalıp İfade
Mısra: 89
Bela oku

1. **bī-tāb u dil-rış:** Kalıp İfade
Mısra: 95
Yorgun ve kederli.

zār u bi-h'ış:

nām-ı leylā:

1. **nām-ı leylā:** Kalıp İfade
Mısra: 91
Leyla'nın adı

1. **zār u bi-h'ış:** Kalıp İfade
Mısra: 96
Kimsesiz ve sızlayan

belā-vı mihnet:

şî'r-i cān-güdāz:

1. **şî'r-i cān-güdāz:** Kalıp İfade
Mısra: 93
Can yakıcı şiir.

1. **belā-vı mihnet:** Kalıp İfade
Mısra: 98
Üzüntü; dert; sıkıntı belası.

her ān:

cerāhāt-ı derūnı:

1. **cerāhāt-ı derūnı:** Kalıp İfade
Mısra: 94
İçteki gönül yarası

1. **her ān:** Kalıp İfade
Mısra: 99
her zaman, daima.

bu efsūs u bu hasret:

tāze oldı:

1. **tāze oldı:** Kalıp İfade
Mısra: 94
Yeşermek; canlanmak, yenilenmek,

1. **bu efsūs u bu hasret:** Kalıp İfade
Mısra: 99
Bu ah; vah ve bu sıkıntı; keder

nıyyet ol:

1. **niyyet ol:** Kalıp İfade
Mısra: 100
Niyet edildi, kasıt oldu. Niyetlenme, istemek.

1. **cām-ı erguvāna:** Kalıp İfade
Mısra: 7
Erguvan renkli kadeh II Şarap

bezm-i gülsitāna:

**Mecnūn İle Leylī Yek-digeriñ Bir Gülzārda
Buldukları ve Farṭ-ı İştīyāḳdan Tāb-ı Tecellā-yı
Vişāl Bulmayup Medhūş Olduqları**

1. **bezm-i gülsitāna:** Kalıp İfade
Mısra: 8
Gül bahçesi meclisi.

ihyā itmişdi:

1. **ihyā itmişdi:** Kalıp İfade
Mısra: 2
*Yeniden canlandırmak, diriltmek II
sürdürmek, devam ettirmek.*

vakt-i cān-fezāda:

1. **vakt-i cān-fezāda:** Kalıp İfade
Mısra: 11
*Mutluluk arttıran zaman, cana can katan
zaman.*

zār u handān:

1. **zār u handān:** Kalıp İfade
Mısra: 5
Ağlayan ve gülen

būy-ı ‘aşk:

1. **būy-ı ‘aşk:** Kalıp İfade
Mısra: 12
Aşkın kokusu.

gonca-i gül:

1. **gonca-i gül:** Kalıp İfade
Mısra: 5
gül goncası

dil-i mecnūn’da:

1. **dil-i mecnūn’da:** Kalıp İfade
Mısra: 13
Mecnun’un gönlü.

turre-i gül-būy-ı sūnbül:

1. **turre-i gül-būy-ı sūnbül:** Kalıp İfade
Mısra: 6
*Sūnbülün gül kokan kıvrıcık çiçekleri.
(Sevgilinin gül kokan tüyleri)*

gūş kıldı:

cām-ı erguvāna:

1. **gūş kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: 15

Kulak tutmak, kulak vermek, dikkatle dinlemek.

Bir yere doğru yönelme, yola çıkma, gidiş.

küy-ı vāre:

būy-ı necd'i:

1. **būy-ı necd'i:** Kalıp İfade
Mısra: 15
Necd Çölü'nün kokusu

1. **kūy-ı yāre:** Kalıp İfade
Mısra: 18
Sevgilinin semti. Yarin semti.

bāğ-ı cināna:

tezāvūd eyledi:

1. **tezāyūd eyledi:** Kalıp İfade
Mısra: 16
Ziyadeleşme, artma, çoğalma.

1. **bāğ-ı cināna:** Kalıp İfade
Mısra: 20
Cennet bahçesi.
-bahş idi bāğ-ı cināna

tuğyān-ı vecdi:

1. **tuğyān-ı vecdi:** Kalıp İfade
Mısra: 16
Çoşkunluğun coşkusu

āşār-ı nühüfte:

1. **āşār-ı nühüfte:** Kalıp İfade
Mısra: 21
Gizli eserler. Saklı eserler

müstāk olup:

1. **müstāk olup:** Kalıp İfade
Mısra: 17
Âşık olmak, özlemek.

cān-ı bülbül:

1. **cān-ı bülbül:** Kalıp İfade
Mısra: 23
Bülbülün canı II âşık.

seyr-i rüy-ı vāre:

1. **seyr-i rüy-ı vāre:** Kalıp İfade
Mısra: 17
Sevgilinin yüzünü seyretmek.

ārāmghāh Kılup:

1. **ārāmghāh Kılup:** Kalıp İfade
Mısra: 23
Durmak, oturmak, ikāmetgāh, dinlenme yeri.

'azimet kıldı:

1. **'azimet kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: 18

küşāde evlemişdi:

1. **küşāde eylemişdi:** Kalıp İfade
Mısra: 24
Ferahlatmak, şen etmek.

Hitāb itdi:

1. **Ĥiřāb itdi:** Kalıp İfade
Mısra: 33
Söz söylemek, söz yöneltmek, seslenmek,
hitab etmek.

geh geh:

1. **geh geh:** Kalıp İfade
Mısra: 26
"Gāh ... gāh ..." bağlacı, bazen, ara sıra.

gūř kılmařsañ:

1. **gūř kılmařsañ:** Kalıp İfade
Mısra: 35
Kulak tutmak, kulak vermek, dikkatle
dinlemek.

dāğ-ı řakāyık:

1. **dāğ-ı řakāyık:** Kalıp İfade
Mısra: 27
Gelincik çiçeğinin yarası. şakayığın yarası.

nār-ı 'aşka:

1. **nār-ı 'aşka:** Kalıp İfade
Mısra: 36
'aşk ateşi

zann itdi:

1. **zann itdi:** Kalıp İfade
Mısra: 28
Zannetmek, sanmak.

fürüzān eylemiş:

1. **fürüzān eylemiş:** Kalıp İfade
Mısra: 42
Aydınlatmak, parlatmak.

pür-dāğ-ı 'āřık:

1. **pür-dāğ-ı 'āřık:** Kalıp İfade
Mısra: 28
Yarası çok aşık, bol yaralı aşık.

būs kıldı:

1. **būs kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: 30
Öpmek.

bāğ u bahārı:

1. **bāğ u bahārı:** Kalıp İfade
Mısra: 42
Bahar ve bahçe II Sevgilinin yüzü.

hezār-ı zārı:

1. **hezār-ı zārı:** Kalıp İfade
Mısra: 31
Ağlayıp inleyen bülbül. II Aşık.

firdevs-i berin-tek:

1. **firdevs-i berin-tek:** Kalıp İfade
Mısra: 43
en yüce firdevs cenneti.

mukābil oldılar:

1. **muḳābil oldılar:** Kalıp İfade
Mısra: 52
*Karşısına çıkmak, karşı karşıya gelmek,
denk gelmek, denk düşmek.*

geşt-i gülistān:

1. **geşt-i gülistān:** Kalıp İfade
Mısra: 44
*Gül bahçesini gezmek, dolaşmak veya
seyretmek*

cemāl-i levli:

1. **cemāl-i leyli:** Kalıp İfade
Mısra: 53
Leyla'nın güzel yüzü. Leyla'nın güzelliği.

hūr-ı 'ayn-tek:

1. **hūr-ı 'ayn-tek:** Kalıp İfade
Mısra: 44
Asıl huri, gerçek cennet kızı.

şem 'i meclis-efrüz:

1. **şem 'i meclis-efrüz:** Kalıp İfade
Mısra: 53
Meclisi aydınlatan mum.

inşāf idüp:

1. **inşāf idüp:** Kalıp İfade
Mısra: 45
*Hakça davranmak, adâlet göstermek,
acıyıp merhamet etmek.*

mecnûn-ı cān-süz:

1. **mecnûn-ı cān-süz:** Kalıp İfade
Mısra: 54
Can yakan; yürek yakan Mecnûn, divane.

devrān itmişdi:

1. **devrān itmişdi:** Kalıp İfade
Mısra: 45
*Dönmek. Bir yerin çevresini, etrafını
dolaşmak.*

Kadd-i levli'ydi:

1. **Kadd-i leyli'ydi:** Kalıp İfade
Mısra: 55
Leyla'nın boyu.

gürüh-ı 'aşık:

1. **gürüh-ı 'aşık:** Kalıp İfade
Mısra: 46
Aşıklar topluluğu, aşık takımı, aşık bölüğü.

serv-i ravza-i cān:

1. **serv-i ravza-i cān:** Kalıp İfade
Mısra: 55
Gönül bahçesinin servisi; servi boylu sevgili.

dil-i mecnūn:

1. **dil-i mecnūn:** Kalıp İfade
Mısra: 60
Mecnun'un gönlü. II Deli gönül.

berg-i lerzān:

1. **berg-i lerzān:** Kalıp İfade
Mısra: 56
titreyen yaprak.

derd-i ‘aşk:

1. **derd-i ‘aşk:** Kalıp İfade
Mısra: 60
Aşk derdi

çeşm-i mecnūn:

1. **çeşm-i mecnūn:** Kalıp İfade
Mısra: 58
Mecnun'un gözü.

mahbūb-ı dil-keş:

1. **mahbūb-ı dil-keş:** Kalıp İfade
Mısra: 61
Gönül çeken sevgili. II Gönül avlayan sevgili.

rūd-ı nil’i:

1. **rūd-ı nil’i:** Kalıp İfade
Mısra: 58
Nil nehri.

‘aşk-ı âteş:

1. **‘aşk-ı âteş:** Kalıp İfade
Mısra: 62
Ateş gibi aşk.

‘îzār-ı levli:

1. **‘îzār-ı levli:** Kalıp İfade
Mısra: 59
Leyla'nın yanağı. II Sevgilinin yanağı.

gül-i âfet-i ne-dide:

1. **gül-i âfet-i ne-dide:** Kalıp İfade
Mısra: 63
Görmemiş musibetini gülün

hüsn ü ān:

1. **hüsn ü ān:** Kalıp İfade
Mısra: 59
Güzellik ve cazibe.

meh-i rüsen:

1. **meh-i rüşen:** Kalıp İfade
Mısra: 65
Parlak ay. Dolunay

‘âşık-ı müştâk:

1. **‘âşık-ı müştâk:** Kalıp İfade
Mısra: 71
Hevesli; gönülden arzulayan; istekli aşık.

sipih-i ğam:

1. **sipih-i ğam:** Kalıp İfade
Mısra: 66
gam göğü

Ġam-ı hasretten:

1. **Ġam-ı hasretten:** Kalıp İfade
Mısra: 72
Hasret gamı. II Âşığın sevgiliden ayrı kalmasının üzüntüsü.

subh-ı ‘âlem-efrûz:

1. **subh-ı ‘âlem-efrûz:** Kalıp İfade
Mısra: 67
Cihani, dünyayı aydınlatan sabah. Alemleri aydınlatan sabah.

rencûr olmuşlardı:

1. **rencûr olmuşlardı:** Kalıp İfade
Mısra: 72
Dertli, sıkıntılı olmak.

sem ‘-i h’îsten-sûz:

1. **sem ‘-i h’îsten-sûz:** Kalıp İfade
Mısra: 68
Kendini yakan mum II kendi kendini yok eden; kendine keder, acı veren ateş.

der-âğûş kıldı:

1. **der-âğûş kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: 73
Kucaklamak, sarmak II vaktini vermek, ilgilenmek; düşünmek..

ne ne:

1. **ne ne:** Kalıp İfade
Mısra: 70
ne ... ne bağlacı.

hâk üzre:

1. **hâk üzre:** Kalıp İfade
Mısra: 74
Doğruluk üzere. Doğru olanı yapmak. Hakkıyla, gereği gibi, layıkane

‘aşk-ı levli:

1. **‘aşk-ı levli:** Kalıp İfade
Mısra: 70
Leyla'nın aşkı. Leyla'ya duyulan aşk.

be-sân-ı murû-ı bismil:

1. **be-sân-ı murg-ı bismil:** Kalıp İfade
Mısra: 75
Boğazlanmış kuş gibi.

Gül saçan su. Can suyu(mecazen abı hayat)

levli-i zâr:

1. **levli-i zâr:** Kalıp İfade
Mısra: 75
Ağlayan, inleyen Leyla.

İfakat buldı:

1. **İfakat buldı:** Kalıp İfade
Mısra: 82
İyileşmek II şifa bulmak II atlatmak.

dest ü pâyı:

1. **dest ü pâyı:** Kalıp İfade
Mısra: 76
El ve ayak.

der-âgüş eyledi:

1. **der-âgüş eyledi:** Kalıp İfade
Mısra: 84
kucaklamak, sarmak

nâ-çâr nâ-çâr:

1. **nâ-çâr nâ-çâr:** Kalıp İfade
Mısra: 76
dertli dertli

rûh-ı revân-tek:

1. **rûh-ı revân-tek:** Kalıp İfade
Mısra: 84
tek; bir sevgili İtek; bir güzel II tek; bir can

be-sân-ı mürdegân:

1. **be-sân-ı mürdegân:** Kalıp İfade
Mısra: 77
Ölümler gibi

mecnûn-ı nālân:

1. **mecnûn-ı nālân:** Kalıp İfade
Mısra: 77
İnleyen Mecnun.

bûs idüp:

1. **bûs idüp:** Kalıp İfade
Mısra: 85
Öpmek, öpücük vermek.

âb-ı gül-efşân:

1. **âb-ı gül-efşân:** Kalıp İfade
Mısra: 81

bi-hûş oldu:

1. **bi-hûş oldu:** Kalıp İfade
Mısra: 85

*Kendinden geçmek, kendini kaybetmek.
Şaşkın ve kendini kaybetmiş hale gelmek..*

Eşsiz; benzersin güzel kadın

‘aşk u bu sevdā:

hāmūs oldu:

1. ***hāmūş oldu:*** Kalıp İfade
Mısra: **86**
Susmak.

1. ***‘aşk u bu sevdā:*** Kalıp İfade
Mısra: **93**
aşk ve bu sevdā

yārān-ı levli:

ten-i bi-rūh-tek:

1. ***ten-i bi-rūh-tek:*** Kalıp İfade
Mısra: **86**
Ruhsuz bir beden olmak. Cansız bir beden
2. ***ten-i bi-rūh-tek:*** Kalıp İfade
Mısra: **86**
Ruhsuz bir beden olmak. Cansız bir beden

1. ***yārān-ı levli:*** Kalıp İfade
Mısra: **99**
Leylā'nın sevgilileri.

Haber-dār olmadı:

1. ***Haber-dār olmadı:*** Kalıp İfade
Mısra: **100**
Bilgi sahibi olmak.

bidār Kılup:

1. ***bidār Kılup:*** Kalıp İfade
Mısra: **88**
Uyandırmak.

akrān-ı levli:

1. ***akrān-ı levli:*** Kalıp İfade
Mısra: **100**
Leylā'nın akranları

gül-i bāğ-ı nezāket:

1. ***gül-i bāğ-ı nezāket:*** Kalıp İfade
Mısra: **89**
Nezaket bağının gülü

İfākat-yāb olup:

1. ***İfākat-yāb olup:*** Kalıp İfade
Mısra: **101**
İyileşme onaran; iyileştiren.

nāzenin-i bi-bedelsin:

1. ***nāzenin-i bi-bedelsin:*** Kalıp İfade
Mısra: **91**

fezā-vı derdde:

1. **fezā-yı derdde:** Kalıp İfade
Mısra: **102**
Uçsuz bucaksız dert

güm itdiñ:

1. **güm itdiñ:** Kalıp İfade
Mısra: **108**
kaybetmek.

göz açup:

1. **göz açup:** Kalıp İfade
Mısra: **103**
Göz açmak.

teslim-i cānān:

1. **teslim-i cānān:** Kalıp İfade
Mısra: **109**
Sevgiliye vermek.

nişān-ı tir-i tōhmet:

1. **nişān-ı tir-i tōhmet:** Kalıp İfade
Mısra: **106**
İftira okunun hedefi

kurbān-ı didār:

1. **kurbān-ı didār:** Kalıp İfade
Mısra: **112**
Sevgilinin güzel yüzünün kurbanı

gafllet kılup:

1. **gafllet kılup:** Kalıp İfade
Mısra: **108**
gafllete düşmek. Gafllet içinde bulunmak

teğāfūl eylediñ:

1. **teğāfūl eylediñ:** Kalıp İfade
Mısra: **113**
Anlamazlıktan gelmek,

cān-ı hazin:

1. **cān-ı hazin:** Kalıp İfade
Mısra: **107**
Hüzünlü ruh,üzgün can

fevt oldı:

1. **fevt oldı:** Kalıp İfade
Mısra: **113**
Elden çıkarmak, yitirmek, elden kaçırmak.

vaşla yetdiñ:

1. **vaşla yetdiñ:** Kalıp İfade
Mısra: **107**
Kavuşmak, vasletmek.

ülfet evlemem:

1. **ülfet eylemem:** Kalıp İfade
Mısra: **114**
1. *Alışkanlık peydâ etmek, kaynaşmak.*
2. *Konuşmak, görüşmek, ahbablık etmek, dostluk kurmak.*

belâ-vı ‘aşk:

1. **belâ-yı ‘aşk:** Kalıp İfade
Mısra: **123**
Aşk belası.

belâ-vı iftirâka:

1. **belâ-yı iftirâka:** Kalıp İfade
Mısra: **117**
Ayrılık belası.

peydâ Kılur:

1. **peydâ Kılur:** Kalıp İfade
Mısra: **124**
Ortaya çıkarmak

serâr-ı istivâka:

1. **serâr-ı istivâka:** Kalıp İfade
Mısra: **118**
Hasret ateşi.

derd ü âlâm:

1. **derd ü âlâm:** Kalıp İfade
Mısra: **124**
dert ve kederler

perişân u mükedder:

1. **perişân u mükedder:** Kalıp İfade
Mısra: **120**
Zavallı ve Perişan

ciger-hûn İder:

1. **ciger-hûn İder:** Kalıp İfade
Mısra: **125**
Ciğeri kan içinde bırakmak; çok acı vermek, mustarip etmek.

zâr u ğamnâk:

1. **zâr u ğamnâk:** Kalıp İfade
Mısra: **120**
Zavallı ve gamlı.

gün gün:

1. **gün gün:** Kalıp İfade
Mısra: **125**
Günden güne // Her gün, daima, sürekli.

Ġam-ı hicrân:

1. **Ġam-ı hicrân:** Kalıp İfade
Mısra: **123**
ayrılık acısı

vâreste olur:

1. **vâreste olur:** Kalıp İfade
Mısra: **126**
Kurtulmuş olmak, kurtulmak.

**Mecnûn-ı Dil-hûnuñ Beyt-i Hudâ'ya Gittüğü ve
Eşer-i Hevâ-yı Du'asıyla Âteş-i 'Aşk-ı Şiddet İtdüğü**

musahhar kılmalıdır:

1. **musahhar kılmalıdır:** Kalıp İfade
Mısra: 3
*Ele geçirmek, zapt etmek. Büyülemek.
Etkilemek, etkisi altına almak*

her zamân:

1. **her zamân:** Kalıp İfade
Mısra: 9
Her zaman.

bir kes:

1. **bir kes:** Kalıp İfade
Mısra: 10
Tek bir kimse

cünûd-ı 'aşk-ı mecnûn-ı dil-âver:

1. **cünûd-ı 'aşk-ı mecnûn-ı dil-âver:** Kalıp
İfade
Mısra: 4
Cesur Mecnûn'un aşkının askerleri

giryân u giryân:

1. **giryân u giryân:** Kalıp İfade
Mısra: 11
Ağlayan ve sızlayan

'aşk-ı mecnûn:

1. **'aşk-ı mecnûn:** Kalıp İfade
Mısra: 5
Mecnun'un aşkı

o ân:

1. **o ân:** Kalıp İfade
Mısra: 14
O an, o zaman.

her dem:

1. **her dem:** Kalıp İfade
Mısra: 5
Her zaman.

hâzır olurdu:

1. **hâzır olurdu:** Kalıp İfade
Mısra: 14
hazır olmak.

mecnûn-ı şeydâ:

1. **mecnûn-ı şeydâ:** Kalıp İfade
Mısra: 7
*Aklı başından gitmiş; çılgına dönmüş
Mecnun gibi olmak. Deli Mecnun*

perişân-hâl ü nâ-çâr:

1. **perişân-hâl ü nâ-çâr:** Kalıp İfade
Mısra: 15

Hali perişan ve çaresiz

mahall-i ilticâ:

1. ***maḥall-i ilticâ:*** Kalıp İfade
Mısra: **20**
Sığınma yeri

âhir-i kâr:

1. ***âḥir-i kâr:*** Kalıp İfade
Mısra: **16**
İşin sonu, sonunda, nihayetinde

hengâme-i Hacc:

1. ***hengâme-i Hacc:*** Kalıp İfade
Mısra: **21**
Hac kargaşası, Hac hengamesi

zemin ü âsumânî:

1. ***zemin ü âsumânî:*** Kalıp İfade
Mısra: **17**
Yer ve gök || Her yer

nâme-i Hacc:

1. ***nâme-i Hacc:*** Kalıp İfade
Mısra: **22**
Hac mektubu, Hac şiiri, Hac risalesi

medâr-ı hâceti:

1. ***medâr-ı hâceti:*** Kalıp İfade
Mısra: **18**
İhtiyaç sebebi

her taraftan:

1. ***her taraftan:*** Kalıp İfade
Mısra: **22**
Her taraf, her yön; her yer

ehl-i cihânî:

1. ***ehl-i cihânî:*** Kalıp İfade
Mısra: **18**
Dünya ehli, herkes.

pâve pâve:

1. ***pâve pâve:*** Kalıp İfade
Mısra: **27**
Derece derece, rütbe rütbe, makam makam, basamak basamak

ka'be-i 'âli-binâdır:

1. ***ka'be-i 'âli-binâdır:*** Kalıp İfade
Mısra: **19**
Yüce Ka'be

sâve-i beyt-i Hudâ'ya:

1. **sāye-i beyt-i Hudā'ya:** Kalıp İfade
Mısra: 28
Allah'ın evinin gölgesi

halka-i beyti:

1. **halka-i beyti:** Kalıp İfade
Mısra: 33
(Mecazen) Dünya.

cān-ı peder:

1. **cān-ı peder:** Kalıp İfade
Mısra: 29
Babanın canı II Evlat.

tažarru' it:

1. **tažarru' it:** Kalıp İfade
Mısra: 35
Yalvarmak

teğāfūl itme:

1. **teğāfūl itme:** Kalıp İfade
Mısra: 31
Anlamazlıktan, bilmezlikten gelmek.

şād kıl:

1. **şād kıl:** Kalıp İfade
Mısra: 35
Sevindirmek, mutlu etmek.

beyt-i Hudā'dır:

1. **beyt-i Hudā'dır:** Kalıp İfade
Mısra: 31
Allah'ın evi (Beytullah, Ka'be).

dil-āzād eyile:

1. **dil-āzād eyile:** Kalıp İfade
Mısra: 36
Gönlü kurtarmak, özgür bırakmak.

cāy-ı ilticādır:

1. **cāy-ı ilticādır:** Kalıp İfade
Mısra: 32
Sığınma yeri, sığınılacak yer.

gūş İdince:

1. **gūş İdince:** Kalıp İfade
Mısra: 37
Dinlemek, kulak vermek, işitmek.

du'ā kıl:

1. **du'ā kıl:** Kalıp İfade
Mısra: 33
Allah'a yalvarma, niyaz. Dua etmek

nām-ı 'aşkı:

1. **nām-ı 'aşkı:** Kalıp İfade
Mısra: 37

Aşkın şöhreti.

sad-çendân eyle:

1. **sad-çendân eyle:** Kalıp İfade
Mısra: **46**
Yüzlerce yap, çok fazla eyle.

halka-i bâb-ı amâne:

1. **halka-i bâb-ı amâne:** Kalıp İfade
Mısra: **40**
Güven; emniyet kapısının halkası.

‘âşık-ı sâğar-bedestem:

1. **‘âşık-ı sâğar-bedestem:** Kalıp İfade
Mısra: **47**
elinde kadeh tutan aşık

halka-i ümmidi:

1. **halka-i ümmidi:** Kalıp İfade
Mısra: **41**
Ümit halkası

temâşâ-yı ruh-ı sâkiyle:

1. **temâşâ-yı ruh-ı sâkiyle:** Kalıp İfade
Mısra: **48**
Sakinin yanağını seyretme; izleme; temaşa etme.

bûs eyledi:

1. **bûs eyledi:** Kalıp İfade
Mısra: **42**
Öpmek.

mest it:

1. **mest it:** Kalıp İfade
Mısra: **49**
Sarhoş etmek.

nivâz itdi:

1. **nivâz itdi:** Kalıp İfade
Mısra: **43**
Yalvarıp yakarmak.

‘âşık-ı sâki-perest:

1. **‘âşık-ı sâki-perest:** Kalıp İfade
Mısra: **50**
Sakiye tapan aşık

bi-pâyân eyle:

1. **bi-pâyân eyle:** Kalıp İfade
Mısra: **45**
Sonsuz hale getirmek

müzdâd it:

1. **müzdād it:** Kalıp İfade
Mısra: 52
Çoğaltılmış, artırılmış.

sımāh-ı cānıma:

1. **sımāh-ı cānıma:** Kalıp İfade
Mısra: 58
Can kulağı II gönlün algısı.

hüsn-i levli'ni:

1. **hüsn-i levli'ni:** Kalıp İfade
Mısra: 53
Leylâ'nın güzelliği.

güşvāre kıl:

1. **güşvāre kıl:** Kalıp İfade
Mısra: 58
küpe yapmak

füzūn it:

1. **füzūn it:** Kalıp İfade
Mısra: 53
Artır, fazlalaştır, çoğalt.

dā'im it:

1. **dā'im it:** Kalıp İfade
Mısra: 59
Kalıcı kılmak, sürekli olmasını sağlamak.

gün günden:

1. **gün günden:** Kalıp İfade
Mısra: 54
Günden güne // Her gün, daima, sürekli.

āšār-ı 'aşkıñ:

1. **āšār-ı 'aşkıñ:** Kalıp İfade
Mısra: 59
Aşkın eserleri; izleri.

zebūn it:

1. **zebūn it:** Kalıp İfade
Mısra: 54
Aciz bırakmak, güçsüz düşürmek.

nār-ı 'aşkıñ:

1. **nār-ı 'aşkıñ:** Kalıp İfade
Mısra: 60
Aşk ateşi.

hevā-yı halka-i zülfüñ:

1. **hevā-yı halka-i zülfüñ:** Kalıp İfade
Mısra: 57
(Sevgilinin) saçının halkasının arzusu.

pir-i dil-süde:

1. ***pîr-i dil-şüde:*** Kalıp İfade
Mısra: **61**
*Gönlü gitmiş pîr, gönlünü kaptırmış
ihtiyar; vurgun yaşlı kimse*

1. ***Haber-dâr oldu:*** Kalıp İfade
Mısra: **64**
Bilgi sahibi olmak. Haberi olmak.

hāmūş durmuşdı:

1. ***hāmūş durmuşdı:*** Kalıp İfade
Mısra: **61**
Sessiz, sakın durma.

kabil-i dermān:

1. ***kabil-i dermān:*** Kalıp İfade
Mısra: **65**
Dermanı/çareyi kabul eden.

gūş İderdi:

1. ***gūş İderdi:*** Kalıp İfade
Mısra: **62**
Dinlemek, kulak vermek, işitmek.

tābi'-i fermān:

1. ***tābi'-i fermān:*** Kalıp İfade
Mısra: **66**
emre itaat eden, boyun eğen, hükme razı

nāliš-i mecnūn'ı:

1. ***nāliš-i mecnūn'ı:*** Kalıp İfade
Mısra: **62**
*Mecnun'un inlemesi; iniltisi; feryadı;
nālesi.*

esk-i hasret:

1. ***esk-i hasret:*** Kalıp İfade
Mısra: **67**
Hasret gözyaşı, ayrılığın gözyaşı.

gūş idüp:

1. ***gūş idüp:*** Kalıp İfade
Mısra: **63**
Dinlemek, kulak vermek, işitmek.

efsūs idüp:

1. ***efsūs idüp:*** Kalıp İfade
Mısra: **68**
Yazık etmek. Eyvah etmek.

zār u niyāzıñ:

1. ***zār u niyāzıñ:*** Kalıp İfade
Mısra: **63**
Ağlama ve yakarış.

ric'at kıldı:

1. ***ric'at kıldı:*** Kalıp İfade
Mısra: **68**
Geri dönmek, geriye çekilmek.

Haber-dâr oldu:

rāh-ı beyābān:

1. **rāh-ı beyābān:** Kalıp İfade
Mısra: 69
Çöl yolu.

derd-i firkat:

1. **derd-i firkat:** Kalıp İfade
Mısra: 71
Ayrılık derdi; kederi.

efzūn olup:

1. **efzūn olup:** Kalıp İfade
Mısra: 71
artmak, çoğalmak

füzūn oldu:

1. **füzūn oldu:** Kalıp İfade
Mısra: 72
Artmak, çoğalmak.

ğam-ı sevdā-vı mecnūn:

1. **ğam-ı sevdā-yı mecnūn:** Kalıp İfade
Mısra: 72
Mecnunun aşkının kaygısı; kederi; gamı

mariz-i firkate:

1. **mariz-i firkate:** Kalıp İfade
Mısra: 73
Ayrılığın hastalığı

vişāl-i yāre:

1. **vişāl-i yāre:** Kalıp İfade
Mısra: 74
Sevgiliye kavuşma.

cān virüp:

1. **cān virüp:** Kalıp İfade
Mısra: 74
Ölmek, ruhunu teslim etmek.

Emir-i Necd Katl-i Mecnūn'a Muşammem
Olduğunu Vālid-i Mecnūn Bilüp Mecnūn'ı Cüst-cū
Kıldığı ve Mecnūn'ı Bulup Naşihat Kılup Encām-ı
Neşāyihi Bî-te'sîr Oldığı

beyt-i Hudā'da:

1. **beyt-i Hudā'da:** Kalıp İfade
Mısra: 1
Allah'ın evi (Beytullah, Ka'be)

mecnūn-ı sâde:

1. **mecnūn-ı sâde:** Kalıp İfade
Mısra: 2
Arınmış Mecnūn, benliğinden vazgeçmiş
Mecnūn.

tezāvüd eylemişdi:

1. **tezāvüd eylemişdi:** Kalıp İfade
Mısra: 3
Artırmak çoğaltmak

rāh-ı necd'i:

1. **rāh-ı necd'i:** Kalıp İfade
Mısra: 6
Necd yolu.

kūşe-i mihnetde:

1. **kūşe-i mihnetde:** Kalıp İfade
Mısra: 10
Keder; üzüntü; ıstırap köşesi.

şî' r-i 'āşıkāne:

1. **şî' r-i 'āşıkāne:** Kalıp İfade
Mısra: 7
āşıkça şiir, konusu aşk olan şiir.

rāz-ı nihānūn:

1. **rāz-ı nihānūn:** Kalıp İfade
Mısra: 11
Gizli tutulan sır. (Mecazen) aşk sırrı.

terāne İderdi:

1. **terāne İderdi:** Kalıp İfade
Mısra: 8
Şarkı, nağme, ilahi söylemek.

āteş-i mecnūn'a:

1. **āteş-i mecnūn'a:** Kalıp İfade
Mısra: 12
Mecnūn'un ateşi. (Mecaz) Mecnūn'un aşkı

kūy-ı leyli'de:

1. **kūy-ı leyli'de:** Kalıp İfade
Mısra: 8
Leylā'nın köyü, mahallesi.
2. **kūy-ı leyli'de:** Kalıp İfade
Mısra: 36
Leylā'nın köyü, mahallesi.

birun-ı haymede:

1. **birun-ı haymede:** Kalıp İfade
Mısra: 14
Çadırın dışı.

pinhān olurdu:

1. **pinhān olurdu:** Kalıp İfade
Mısra: 10
Gizli, saklı olmak.

mecnūn-ı şeydā:

1. **mecnūn-ı şeydā:** Kalıp İfade
Mısra: 14
Deli; divane Mecnun
2. **mecnūn-ı şeydā:** Kalıp İfade
Mısra: 123
Aşık Mecnun

gırvān iderdi:

1. **giryān iderdī:** Kalıp İfade
Mısra: **16**
Ağlamak, gözyaşı dökmek

2. **her dem:** Kalıp İfade
Mısra: **111**
Her zaman, her an; daima.

bir nice:

1. **bir nice:** Kalıp İfade
Mısra: **17**
bir kaç, bir çok, pek çok.

Hurūşān u serāyān u ğazel-h'ān:

1. **Hurūşān u serāyān u ğazel-h'ān:** Kalıp İfade
Mısra: **22**
Coşan ve söyleyen ve gazel okuyan

hem-dest ü hem-rāy u hem-āvāz olup:

1. **hem-dest ü hem-rāy u hem-āvāz olup:** Kalıp İfade
Mısra: **18**
El ele vermek ve yoldaş olmak ve bir ağızdan ses çıkarmak

ezber İdüpdür:

1. **ezber İdüpdür:** Kalıp İfade
Mısra: **25**
Akılda tutmak, unutmamak, ezberlemek.

dād kıldılar:

1. **dād kıldılar:** Kalıp İfade
Mısra: **19**
Şikayet etmek.

me'al-i şî'ridir:

1. **me'al-i şî'ridir:** Kalıp İfade
Mısra: **26**
Şiirinin meali; açıklaması.

āşüfte-hāl ü Āmiri-zād:

1. **āşüfte-hāl ü Āmiri-zād:** Kalıp İfade
Mısra: **20**
Perişan ve Amiri kabilesinden doğmuş.

izhār Kılur:

1. **izhār Kılur:** Kalıp İfade
Mısra: **28**
Belirtmek, göstermek, ortaya çıkarmak.

her dem:

1. **her dem:** Kalıp İfade
Mısra: **21**
Her zaman, her an, daima

meşhūr-ı zamāne:

1. **meşhūr-ı zamāne:** Kalıp İfade
Mısra: **29**
Çağın şöhretlisi

zebān-ı nāsda:

1. **zebān-ı nāsda:** Kalıp İfade
Mısra: 30
İnsanların dili, dedikodu

şöhre-i evvām:

1. **şöhre-i evvām:** Kalıp İfade
Mısra: 32
Günün şöhreti II Devrin, zamanın bilineni

tünd ü hün-āşām-ı ğarrān:

1. **tünd ü hün-āşām-ı ğarrān:** Kalıp İfade
Mısra: 33
Homurdayan gaddar ve haşin (emir, reis)

semsir-i bürrān çeküp:

1. **semsir-i bürrān çeküp:** Kalıp İfade
Mısra: 34
Keskin kılıç çekmek.

mecnūn-ı perişān:

1. **mecnūn-ı perişān:** Kalıp İfade
Mısra: 35
Perişan Mecnun.
2. **mecnūn-ı perişān:** Kalıp İfade
Mısra: 209
Perişan Mecnun.

bir de:

1. **bir de:** Kalıp İfade
Mısra: 35
bir an, aynı zamanda

revān oldu:

1. **revān oldu:** Kalıp İfade
Mısra: 40
Akıp gitmek. Salınmak.
2. **revān oldu:** Kalıp İfade
Mısra: 74
Akıp gitmek; ordan oraya dolaşmak; peşinden gitmek.
3. **revān oldu:** Kalıp İfade
Mısra: 268
Akıp gitmek. Salınmak.

seyyid-i Āmir:

1. **seyyid-i Āmir:** Kalıp İfade
Mısra: 41
Āmiri kabilesinin reisi

şitāb it:

1. **şitāb it:** Kalıp İfade
Mısra: 41
Acele etmek, Elini çabuk tutmak.

rāv-ı savāb:

1. **rāv-ı savāb:** Kalıp İfade
Mısra: 42
Doğru düşünce.

mecnûn-ı nevândır:

1. **mecnûn-ı nevândır:** Kalıp İfade
Mısra: **43**
*Zavallı Mecnûn. Mecnûn'un ağlaması;
feryadı; figanı*

nālân u gîrvân:

1. **nālân u gîrvân:** Kalıp İfade
Mısra: **53**
ağlayan ve inleyen.

ol demde:

1. **ol demde:** Kalıp İfade
Mısra: **45**
O zaman.

efsûs İdüp:

1. **efsûs İdüp:** Kalıp İfade
Mısra: **54**
Yazık etmek.

dîl-hûn İdüp:

1. **dîl-hûn İdüp:** Kalıp İfade
Mısra: **48**
çok kederlendirmek, kan ağlatmak

didâr-ı mecnûn:

1. **didâr-ı mecnûn:** Kalıp İfade
Mısra: **55**
Mecnûn'un yüzü.

Tarafdârân-ı mecnûn:

1. **Tarafdârân-ı mecnûn:** Kalıp İfade
Mısra: **49**
Mecnûn'un taraftarları.

âşâr-ı mecnûn:

1. **âşâr-ı mecnûn:** Kalıp İfade
Mısra: **56**
Mecnûn'un izleri.

bevâbân-ı belâda:

1. **bevâbân-ı belâda:** Kalıp İfade
Mısra: **50**
Bela; eziyet çölü.

nâ-yâfte Kalup:

1. **nâ-yâfte Kalup:** Kalıp İfade
Mısra: **56**
Bulunmaz; çaresiz kalmak.

pûyân kıldı:

1. **pûyân kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: **50**
Koşturmak.

enis [û] vâlidevni:

1. **enis [û] vâlidevni:** Kalıp İfade
Mısra: **57**
Enes(Enes b. Mâlik) ve Annesi

nigāh itdi:

1. **nigāh itdi:** Kalıp İfade
Mısra: 60
İlgilenmek, bakmak, bakış atmak.

Sadā-vı āh u vāveylādan:

1. **Şadā-yı āh u vāveylādan:** Kalıp İfade
Mısra: 69
Feryat ve figanın sesi

enin ü bi-hod u bi-tāb u nālān:

1. **enin ü bi-hod u bi-tāb u nālān:** Kalıp İfade
Mısra: 62
İnleyen ve bitkin ve yorgun ve kendinden geçmiş

nidā-vı āh:

1. **nidā-yı āh:** Kalıp İfade
Mısra: 70
feryadın sesi

nihāl-i nev-res-i bāğ-ı cüvānı:

1. **nihāl-i nev-res-i bāğ-ı cüvānı:** Kalıp İfade
Mısra: 63
Taze bahçenin yeni yetişen fidanı

muvaḥḥak olmadı:

1. **muvaḥḥak olmadı:** Kalıp İfade
Mısra: 71
Başarmak, üstesinden gelmek.

hüs-n-i yūsuf'dan:

1. **hüs-n-i yūsuf'dan:** Kalıp İfade
Mısra: 64
Hz.Yusuf'un güzelliği

tağvir virdiyse:

1. **tağvir virdiyse:** Kalıp İfade
Mısra: 72
Değiştirmek, başkalaştırmak.

teḥaḥḥus eyledi:

1. **teḥaḥḥus eyledi:** Kalıp İfade
Mısra: 68
Etraflıca araştırmak, sormak, denetlemek.

terk itdi:

1. **terk itdi:** Kalıp İfade
Mısra: 73
Bırakmak, vazgeçmek.

ahvāl-i zārīn:

1. **ahvāl-i zārīn:** Kalıp İfade
Mısra: 68
Ağlayanın; inleyen hallerli.

derd ü eḥkār:

1. **derd ü eḥkār:** Kalıp İfade
Mısra: 74
Üzüntü ve keder.

teşvis ü hatârda:

1. **teşvis ü hatârda:** Kalıp İfade
Mısra: 76
karışıklık ve tehlike

suâl itdi:

1. **suâl itdi:** Kalıp İfade
Mısra: 79
Soru sormak.

pir-i ser-efrâz:

1. **pir-i ser-efrâz:** Kalıp İfade
Mısra: 79
Seçilmiş pir; üstat

tek ü tâz:

1. **tek ü tâz:** Kalıp İfade
Mısra: 80
koşma, seğırtme, koşuşturma

pir-i dil-şüde:

1. **pir-i dil-şüde:** Kalıp İfade
Mısra: 81
*Gönlü gitmiş pir, gönlünü kaptırmış
ihtiyar; vurgun yaşlı kimse.*

izhâr Kılup:

1. **izhâr Kılup:** Kalıp İfade
Mısra: 82
Belirtmek, göstermek, ortaya çıkarmak.

endüh-ı nihānū:

1. **endüh-ı nihānū:** Kalıp İfade
Mısra: 82
Gizli; saklı gam, keder, gussa, sıkıntı, dert..

giryân u giryân:

1. **giryân u giryân:** Kalıp İfade
Mısra: 83
Ağlayan ve sızlayan

derdnāk eyler:

1. **derdnāk eyler:** Kalıp İfade
Mısra: 84
dertli hale getirmek

güm-gerde-i pūr-ı 'azizem:

1. **güm-gerde-i pūr-ı 'azizem:** Kalıp İfade
Mısra: 85
Kıymetlisi olan oğlunu kaybetmiş

pūr-ı dil-pesendim:

1. **pūr-ı dil-pesendim:** Kalıp İfade
Mısra: 87
Gönlün beğendiği oğlan; evlat.

belā-vı 'aşk-ı yāre:

*Başka bir biçime girmiş, değişmiş,
başkalaşmış.*

1. **belā-yı 'aşk-ı yāre:** Kalıp İfade
Mısra: 88
Sevgilinin aşkının belası.

merd-i hüsyār:

1. **merd-i hüsyār:** Kalıp İfade
Mısra: 93
aklı başında olan, akıllı insan

şāhed-i çālāk [u] zībā:

1. **şāhed-i çālāk [u] zībā:** Kalıp İfade
Mısra: 89
Güzel ve çevik sevgili.

haber-dār oldu:

1. **haber-dār oldu:** Kalıp İfade
Mısra: 94
Haberli, haberi olan, bilgisi bulunan.

nā-sekibā idüpdür:

1. **nā-sekibā idüpdür:** Kalıp İfade
Mısra: 90
Sabırsızlık etmek.

āteş-i efsūsa:

1. **āteş-i efsūsa:** Kalıp İfade
Mısra: 95
Ahın eteşi

yağma Kılup:

1. **yağma Kılup:** Kalıp İfade
Mısra: 90
Zor kullanarak elde etmek.

Haber-dār itdi:

1. **Haber-dār itdi:** Kalıp İfade
Mısra: 96
Bir kimseye bir konu hakkında bilgi vermek. Bilgilendirmek.

sergeşte olmuş:

1. **sergeşte olmuş:** Kalıp İfade
Mısra: 91
Başı dönmek, sersem olmak.

pir-i nā-tevānı:

1. **pir-i nā-tevānı:** Kalıp İfade
Mısra: 96
Güçsüz pir; üstat; ihtiyar.

diger-gün kalmıs:

1. **diger-gün kalmıs:** Kalıp İfade
Mısra: 92

pir-i dāg:

Bazen...bazen. Hem..... hem bağlacı

1. ***pir-i dāg:*** Kalıp İfade
Mısra: **99**
Yaranın üstadı; piri

gehi gehi:

1. ***gehi gehi:*** Kalıp İfade
Mısra: **110**
Bazen...bazen. Hem..... hem bağlacı

üftān u hizān:

1. ***üftān u hizān:*** Kalıp İfade
Mısra: **102**
Düşe kalka II güçlükle

der-h'āb u bi-tāb:

1. ***der-h'āb u bi-tāb:*** Kalıp İfade
Mısra: **109**
Uykulu ve bitkin

mecnūn-ı zārı:

1. ***mecnūn-ı zārı:*** Kalıp İfade
Mısra: **103**
Ağlayıp inleyen Mecnūn, zavallı Mecnūn

der-hūn u bi-h'āb:

1. ***der-hūn u bi-h'āb:*** Kalıp İfade
Mısra: **110**
Kanlı ve uykusuz

üftāde kalmış:

1. ***üftāde kalmış:*** Kalıp İfade
Mısra: **106**
Zavallı, düşkün olmak.

dūd-ı āhı:

1. ***dūd-ı āhı:*** Kalıp İfade
Mısra: **111**
Ahın dumanı.

gehi gāhi:

1. ***gehi gāhi:*** Kalıp İfade
Mısra: **107**
Bazen...bazen. Hem..... hem bağlacı
2. ***gehi gāhi:*** Kalıp İfade
Mısra: **108**
Bazen...bazen. Hem..... hem bağlacı
3. ***gehi gāhi:*** Kalıp İfade
Mısra: **108**

ebr-i siyāhı:

1. ***ebr-i siyāhı:*** Kalıp İfade
Mısra: **112**
Siyah bulut.

Serār-ı rahşān:

1. **Şerār-ı rahşān:** Kalıp İfade
Mısra: **112**
Parlak kıvılcımlar

Sarāb-ı ‘aşkdan:

1. **Şarāb-ı ‘aşkdan:** Kalıp İfade
Mısra: **113**
Aşkın şarabı, sevginin şarabı

ser-mest ü bi-h’iş:

1. **ser-mest ü bi-h’iş:** Kalıp İfade
Mısra: **113**
Kimsezi ve kendinden geçmiş

belā-vı ‘aşkdan:

1. **belā-vı ‘aşkdan:** Kalıp İfade
Mısra: **114**
Aşk derdi, aşk belası, aşk acısı.

rencūr u dil-riş:

1. **rencūr u dil-riş:** Kalıp İfade
Mısra: **114**
İncinmiş ve sıkıntılı

ne ne:

1. **ne ne:** Kalıp İfade
Mısra: **116**
ne ... ne bağlacı.
2. **ne ne:** Kalıp İfade
Mısra: **208**
ne ... ne bağlacı.

zemin ü āsumāndan:

1. **zemin ü āsumāndan:** Kalıp İfade
Mısra: **115**
Yer ve gök || Her yer

ins ü cāndan:

1. **ins ü cāndan:** Kalıp İfade
Mısra: **116**
insan ve cin taifesi

şuğl-i hevāsı:

1. **şuğl-i hevāsı:** Kalıp İfade
Mısra: **117**
Heveslerin meşguliyeti

teferrüc eyleyüp:

1. **teferrüc eyleyüp:** Kalıp İfade
Mısra: **119**
Seyretmek, izlemek, bakmak. Gezmek, temaşa eylemek.

mecnūn-ı zāre:

1. **mecnūn-ı zāre:** Kalıp İfade
Mısra: **119**
Ağlayıp inleyen Mecnūn, zavallı Mecnūn

cecm-i keremle:

1. **çeşm-i keremle:** Kalıp İfade
Mısra: 120
cömertliğin gözü, cömertlik bakışı

1. **bi-tāb u āhum:** Kalıp İfade
Mısra: 129
Feryad ve yorgunluk

küşāde evlevüp:

1. **küşāde eylevüp:** Kalıp İfade
Mısra: 121
Açmak; ferahlatmak, şen etmek.

perişān u mükedder:

1. **perişān u mükedder:** Kalıp İfade
Mısra: 140
Perişan ve kederli

bāb-ı kelāmı:

1. **bāb-ı kelāmı:** Kalıp İfade
Mısra: 121
Söz kapısı(şiiir)

gūş u hūşun:

1. **gūş u hūşun:** Kalıp İfade
Mısra: 141
Akletmek ve dinlemek.

vālid-i vālā:

1. **vālid-i vālā:** Kalıp İfade
Mısra: 125
Yüce baba
2. **vālid-i vālā:** Kalıp İfade
Mısra: 211
Yüce baba

vālid-i mecnūn-ı meftūn:

1. **vālid-i mecnūn-ı meftūn:** Kalıp İfade
Mısra: 139
Meftun olmuş Mecnun'un babası

cūş u hurūşuñ:

1. **cūş u hurūşuñ:** Kalıp İfade
Mısra: 142
Coşup taşmak

Kabūl it:

1. **Kabūl it:** Kalıp İfade
Mısra: 126
Kabul etmek II Onaylamak II rıza göstermek

pūr-ı rencūr u belā-keş:

1. **pūr-ı rencūr u belā-keş:** Kalıp İfade
Mısra: 144
Belā çeken(Mecnūn) ve deli olan evlat(Mecnun)

bi-tāb u āhum:

zār olduñ:

Hasta olmak

1. **zār olduñ:** Kalıp İfade
Mısra: **145**
Ağlayıp inlemek.

‘aşk u âtes:

1. **‘aşk u âtes:** Kalıp İfade
Mısra: **148**
aşk ve ateş

bed-nām olmak:

1. **bed-nām olmak:** Kalıp İfade
Mısra: **150**
Adı kötüye çıkmak.

giriştār-ı felāket:

1. **giriştār-ı felāket:** Kalıp İfade
Mısra: **152**
Felakete uğramış

sirāyet kılmuş:

1. **sirāyet kılmuş:** Kalıp İfade
Mısra: **151**
Etki etmek, tesir etmek, etkilemek.

mecnūn-ı bi-zencir:

1. **mecnūn-ı bi-zencir:** Kalıp İfade
Mısra: **154**
Zinciirsiz Mecnun

bi-ārām olmak:

1. **bi-ārām olmak:** Kalıp İfade
Mısra: **149**
Rahatsız, huzursuz olmak.

perişān kılup:

1. **perişān kılup:** Kalıp İfade
Mısra: **155**
Perişan etmek, dağıtmak, karmakarışık etmek.

belā-vı ‘aşkda:

1. **belā-vı ‘aşkda:** Kalıp İfade
Mısra: **146**
Aşk belası.

gülistān-ı cemālīñ:

1. **gülistān-ı cemālīñ:** Kalıp İfade
Mısra: **156**
Güzelliğin gül bahçesi, güzellik bahçesi.

bimār olduñ:

1. **bimār olduñ:** Kalıp İfade
Mısra: **146**

pejmān itdi:

1. **pejmān itdi:** Kalıp İfade
Mısra: 156
Pişman; Kederli; hüzünlü etmek.

1. **rāh-ı 'aşk:** Kalıp İfade
Mısra: 167
Aşk yolu. Aşkın yolu

Halās olmak:

bir kes:

1. **bir kes:** Kalıp İfade
Mısra: 157
Bir kez, bir kere. Tek bir kimse
2. **bir kes:** Kalıp İfade
Mısra: 158
Bir kez, bir kere. Tek bir kimse.

1. **Halās olmak:** Kalıp İfade
Mısra: 171
Kurtulmak.

emir-i necd:

1. **emir-i necd:** Kalıp İfade
Mısra: 173
Necd'in emiri; reisi; başkanı

bed-hāl olup:

1. **bed-hāl olup:** Kalıp İfade
Mısra: 161
Kötü durumda olmak, düşünleşmek.

Hadid-i serd-kübān:

1. **Hadid-i serd-kübān:** Kalıp İfade
Mısra: 182
Demire sert vuranlar, demiri sert dövenler.

ārzū-yı nā-be-hengām:

1. **ārzū-yı nā-be-hengām:** Kalıp İfade
Mısra: 163
Vakitsiz; zamansız; mevsimsiz heves, istek

cām-ı cem'siz:

1. **cām-ı cem'siz:** Kalıp İfade
Mısra: 183
Şarabın mucidi eski İran padişahlarından Cem'in içki kadehi. Cemşid'in kadehi.

efsūs-ı bed-encām:

1. **efsūs-ı bed-encām:** Kalıp İfade
Mısra: 164
Kötü sonun; kötü nihayetin eyvahu, vahu

mest olmak:

1. **mest olmak:** Kalıp İfade
Mısra: 183
Kendinden geçmek, sarhoş olmak.

rāh-ı 'aşk:

büt-perest olmak:

1. ***büt-perest olmak:*** Kalıp İfade
Mısra: **184**
Putatapan olmak. Putperest olmak.

bir kez:

1. ***bir kez:*** Kalıp İfade
Mısra: **186**
Bir defa, bir kerecik, bir defa olsun. Bir kez.

yād kılsun:

1. ***yād kılsun:*** Kalıp İfade
Mısra: **186**
Hatırlamak, aklına getirmek.

rüz-ı hasret:

1. ***rüz-ı hasret:*** Kalıp İfade
Mısra: **187**
Hasret, özlem günü.

küşād itmez:

1. ***küşād itmez:*** Kalıp İfade
Mısra: **188**
Açmak II Çözmek.

bu hāmūn u bu vahşet:

1. ***bu hāmūn u bu vahşet:*** Kalıp İfade
Mısra: **188**
Bu geniş ova, sahrâ ve bu Issızlık; tenhâlık; yalnızlık.

vaşl-ı yāre:

1. ***vaşl-ı yāre:*** Kalıp İfade
Mısra: **189**
sevgiliye kavuşma.

terk kıl:

1. ***terk kıl:*** Kalıp İfade
Mısra: **190**
Terk etmek, vazgeçmek.

hem-āvāz olma:

1. ***hem-āvāz olma:*** Kalıp İfade
Mısra: **191**
Sesi birbirine uygun, ahenkli olmak.

ümmid-i cān-bahş u feraḥ-zā:

1. ***ümmid-i cān-bahş u feraḥ-zā:*** Kalıp İfade
Mısra: **193**
Ferahı arttırmanın ve can başışlayanın ümidi, umudu

ehl-i cihān:

1. ***ehl-i cihān:*** Kalıp İfade
Mısra: **195**
dünya ehli, alemde yaşayan tüm insanlar.

sāhib-fażilet olur:

1. ***sāhib-fażilet olur:*** Kalıp İfade
Mısra: **196**
fazilet sahibi olmak

küşāde olur:

1. **küşāde olur:** Kalıp İfade
Mısra: **197**
Açılmak, ferahlamak. II Mutlu, neşeli olmak.

sāhib ol:

1. **şāhib ol:** Kalıp İfade
Mısra: **201**
bir şeyin mülkiyetini ve o şeyi istediği gibi kullanabilme hakkını elinde bulundurmak // hükümdar olmak

her müşkil:

1. **her müşkil:** Kalıp İfade
Mısra: **197**
her zorluk

şādmān ol:

1. **şādmān ol:** Kalıp İfade
Mısra: **202**
Memnun; mesrur; sevinçli olmak.
2. **şādmān ol:** Kalıp İfade
Mısra: **207**
Memnun; mesrur; sevinçli olmak.

her kes:

1. **her kes:** Kalıp İfade
Mısra: **198**
Herkes, bütün insanlar.

vāsil olup:

1. **vāsil olup:** Kalıp İfade
Mısra: **202**
Ulaşmak, erişmek.

pūr-ı yegāne:

1. **pūr-ı yegāne:** Kalıp İfade
Mısra: **199**
Biricik; tek; eşsiz oğul

gürūh-ı dostānı:

1. **gürūh-ı dostānı:** Kalıp İfade
Mısra: **204**
Dostlar; arkadaşlar topluluğu, cemaati

mühevvā kılmış:

1. **mühevvā kılmış:** Kalıp İfade
Mısra: **200**
Hazırlamak

ferāmūş İdüp:

kāmrān ol:

1. **kāmrān ol:** Kalıp İfade
Mısra: **201**
Arzusuna ulaşmak; mutluluk ve sevinç içinde olmak.

1. **ferāmūş İdüp:** Kalıp İfade
Mısra: **205**
Unutmak

ālām-ı hicrānı:

1. **ālām-ı hicrānı:** Kalıp İfade
Mısra: 205
ayrılık/hicran acısı

hem-āğūş olup:

1. **hem-āğūş olup:** Kalıp İfade
Mısra: 206
Kucak kucaga, sarmaş dolaş olmak.

mey-gūsār ol:

1. **mey-gūsār ol:** Kalıp İfade
Mısra: 207
Şarap içmek

dāğ-dār ol:

1. **dāğ-dār ol:** Kalıp İfade
Mısra: 208
Çok üzgün, kederli, elem ve ızdırapla kavrulmuş, yanık, dağlanmış.

gūş idüp:

1. **gūş idüp:** Kalıp İfade
Mısra: 210
Kulak vermek, dinlemek

hurūşān oldı:

1. **hurūşān oldı:** Kalıp İfade
Mısra: 210
Coşmak, taşmak, kaynamak, galeyana gelmek.

şāh-ı kirāmım:

1. **şāh-ı kirāmım:** Kalıp İfade
Mısra: 212
Şerefli ve ulu padişah. Cömertlik gösteren ulu sultan II Allah

metā'-ı ekremim:

1. **metā'-ı ekremim:** Kalıp İfade
Mısra: 212
cömertliğin; lutfun serveti

pāy-dār olmuş:

1. **pāy-dār olmuş:** Kalıp İfade
Mısra: 213
kalıcı olmak, sürekliliğe sahip olmak.

āşikār olmuş:

1. **āşikār olmuş:** Kalıp İfade
Mısra: 214
Ortaya çıkmak.

genc-i pendin:

1. **genc-i pendin:** Kalıp İfade
Mısra: 219
Öğütün; nasihatın hazinesi

bevân itdiñ:

1. ***bevân itdiñ:*** Kalıp İfade
Mısra: 220
Anlatmak, açıklamak, bildirmek.

1. ***ḥabl-i metindir:*** Kalıp İfade
Mısra: 230
*Sağlam ip || Deritten, kederden kurtuluş
yolu II İslam dini*

küşād olmazdı:

riste-i kār:

1. ***riste-i kār:*** Kalıp İfade
Mısra: 223
İş, kazanç ipi

1. ***küşād olmazdı:*** Kalıp İfade
Mısra: 230
Açılmak; rahata ermek.

‘āşık-ı zār:

1. ***‘āşık-ı zār:*** Kalıp İfade
Mısra: 224
Ağlayan aşık

melāmet eyleme:

1. ***melāmet eyleme:*** Kalıp İfade
Mısra: 236
Ayıplamak, kınamak, yermek.

ta‘rif idüp:

mecnūn-ı dil-hūn:

1. ***mecnūn-ı dil-hūn:*** Kalıp İfade
Mısra: 226
*Gönlü kanlı Mecnun. İçi kan ağlayan
Mecnun*

1. ***ta‘rif idüp:*** Kalıp İfade
Mısra: 237
Tarifetme, açıklama, tanımlama.

takrîr idüp:

pā-bend ü bendim:

1. ***pā-bend ü bendim:*** Kalıp İfade
Mısra: 229
esirim ve bağılıyım

1. ***takrîr idüp:*** Kalıp İfade
Mısra: 238
İfade etmek.

serh eylevüp:

1. ***serh eylevüp:*** Kalıp İfade
Mısra: 239
Açıklamak, anlatmak.

ḥabl-i metindir:

mev ü mahbûbdan:

1. **mev ü mahbûbdan:** Kalıp İfade
Mısra: 240
Şarap ve dilber

1. **küdüret virme:** Kalıp İfade
Mısra: 242
Gam, keder vermek

hirāsān olmaz:

zevk-i cihāndan:

1. **zevk-i cihāndan:** Kalıp İfade
Mısra: 240
Dünyanın zevki, eğlencesi.

1. **hirāsān olmaz:** Kalıp İfade
Mısra: 243
Korkmak, çekinmek.

2. **zevk-i cihāndan:** Kalıp İfade
Mısra: 247
Dünyanın zevki, eğlencesi.

bim-i cān:

1. **bim-i cān:** Kalıp İfade
Mısra: 244
can korkusu

'atf kılma:

1. **'atf kılma:** Kalıp İfade
Mısra: 241
Çevirme, bir tarafa doğru meyllettirme, bir tarafa doğru meyltme.

fedā-vı tiğ-i cānān:

1. **fedā-vı tiğ-i cānān:** Kalıp İfade
Mısra: 245
Sevgilinin kılıcının fedası

tiğ-i tize:

1. **tiğ-i tize:** Kalıp İfade
Mısra: 241
Keskin kılıç.

sezā-vı tiğ-i diger:

1. **sezā-vı tiğ-i diger:** Kalıp İfade
Mısra: 246
Diğer kılıca yaraşır. Başka kılıca layık.

'uşşāk-ı 'azize:

1. **'uşşāk-ı 'azize:** Kalıp İfade
Mısra: 242
Aziz; saygın aşıklar.

ma'zūr tut:

1. **ma'zūr tut:** Kalıp İfade
Mısra: 247
Ma'zur görmek, özrünü kabul etmek.

küdüret virme:

Etrafını sarmak, çevrelemek, kuşatmak.

'afv eyle:

1. **'afv eyle:** Kalıp İfade
Mısra: 248
Affetmek,bağışlamak.

fezâ-yı derdde:

1. **fezâ-yı derdde:** Kalıp İfade
Mısra: 257
Derdin uçsuz bucaksız meydana. Uçsuz bucaksız dert.

sevr-i gülsitāndan:

1. **sevr-i gülsitāndan:** Kalıp İfade
Mısra: 248
Gül bahçesi gezintisi

pā der-gilem:

1. **pā der-gilem:** Kalıp İfade
Mısra: 257
"Ayağı çamurda" mec. Kıpırdıyamaz durumda, davranamayacak halde, sıkıntıda

hadiş-i āşināy:

1. **hadiş-i āşināy:** Kalıp İfade
Mısra: 249
Bilinen hadis

kaṭ'-ı nazar:

1. **kaṭ'-ı nazar:** Kalıp İfade
Mısra: 259
Bakışlarını ayıran. Şöyle dursun.

ta'rif kılma:

1. **ta'rif kılma:** Kalıp İfade
Mısra: 250
anlatmak, tanımlamak.

terk it:

1. **terk it:** Kalıp İfade
Mısra: 260
Bırakmak, ayrılmak; ilgiyi kesmek.

tālib-i derd ü belāvem:

1. **tālib-i derd ü belāyem:** Kalıp İfade
Mısra: 252
Belanın ve derdin talibiyim.

güzer kıl:

1. **güzer kıl:** Kalıp İfade
Mısra: 260
Gelip geçmek.

iḥāta kılması:

1. **iḥāta kılması:** Kalıp İfade
Mısra: 253

güş İdüp:

1. **güş İdüp:** Kalıp İfade
Mısra: 261
Kulak vermek, dinlemek.

261. İdüp Mecnûn'ı güş ol pîr-i dānā
262. Diger-gün itdi güftārîñ hemānā

2. **güş İdüp:** Kalıp İfade
Mısra: 267
Kulak vermek, dinlemek.

mecnûn-ı zārîñ:

1. **mecnûn-ı zārîñ:** Kalıp İfade
Mısra: 270
Ağlayıp inleyen Mecnûn, zavallı Mecnûn

teslim kıldı:

1. **teslim kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: 272
Teslim etmek.

pîr-i dānā:

1. **pîr-i dānā:** Kalıp İfade
Mısra: 261
ârif, âlim pîr. Bilginlerin piri.

bi-şabr u bi-dil olup:

1. **bi-şabr u bi-dil olup:** Kalıp İfade
Mısra: 274
Sabırsız ve gönülsüz olmak.

firdevs-i sândır:

1. **firdevs-i sândır:** Kalıp İfade
Mısra: 264
İkinci cennet.

pāre pāre:

1. **pāre pāre:** Kalıp İfade
Mısra: 275
parça parça

serv-i dil-bend:

1. **serv-i dil-bend:** Kalıp İfade
Mısra: 265
Gönül alan, çalan servi(sevgili)

'azimet kıldı:

1. **'azimet kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: 276
Bir yere doğru yönelme, yola çıkma, gidiş.

mesrūr u memnūn:

1. **mesrūr u memnūn:** Kalıp İfade
Mısra: 268
mutlu ve sevinçli

nişimen eyledi:

1. **nişimen eyledi:** Kalıp İfade
Mısra: 277
Oturacak yer yapmak, yurt yapmak.

göl-i gülzâr-ı ‘adn:

1. **göl-i gülzâr-ı ‘adn:** Kalıp İfade
Mısra: 4
Cennetteki gül bahçesinin gülü.

musahhir eyledi:

1. **musahhir eyledi:** Kalıp İfade
Mısra: 278
Teshir eden, itaate getiren, elde eden.

zencir-i ser-â-zir:

1. **zencir-i ser-â-zir:** Kalıp İfade
Mısra: 7
Baştan ayağa zincir

mecnûn-ı bi-ârâm:

1. **mecnûn-ı bi-ârâm:** Kalıp İfade
Mısra: 280
Divâne ve huzursuz Mecnûn.

dest-i ‘akl u tedbir:

1. **dest-i ‘akl u tedbir:** Kalıp İfade
Mısra: 8
Bilgelik ve ileri görüşlülük eli

gışiftâr-ı belâ-vı ‘aşk:

1. **gışiftâr-ı belâ-vı ‘aşk:** Kalıp İfade
Mısra: 279
Aşk belasına tutulmuş

la ‘l-i şeker-riz:

1. **la ‘l-i şeker-riz:** Kalıp İfade
Mısra: 9
la‘l dudağı şeker saçan (sevgili). II tatlı dudaklı, tatlı sözlü sevgili.

Leylî’niñ Nihâni İzhâr-ı İştîyâk İdüp Muntazır-ı Peyâm-ı Mecnûn Oldığı ve Mecnûn’dan Tahşîl-i Peyâm İtmege Eş ‘âr-ı ‘Âşıkânesin Vâsıta Kıldığı

nihâl-i bâğ-ı firdevs:

1. **nihâl-i bâğ-ı firdevs:** Kalıp İfade
Mısra: 3
Cennet bahçesinin fidanı

mukavves kaşları:

1. **mukavves kaşları:** Kalıp İfade
Mısra: 11
Yay gibi bükülmüş, kavisli kaş.

mihrâb-ı hûbân:

1. **mihrâb-ı hûbân:** Kalıp İfade
Mısra: 11
Güzellerin; sevgililerin kaşları

mukahhal gözlerinde:

1. **mukahhal gözlerinde:** Kalıp İfade
Mısra: 12
Sürmelenmiş göz. II Sevgilinin sürmeli gözü.

çah-ı ser-küşade:

1. **çah-ı ser-küşade:** Kalıp İfade
Mısra: 13
Baş açık çukur II çenenin ucundaki çukur kısım.

dil-i mecnûn-ı mahzûn-tek:

1. **dil-i mecnûn-ı mahzûn-tek:** Kalıp İfade
Mısra: 16
Hüzünlü Mecnun gibi gönlü

süz-ı derd-i 'aşk-ı mecnûn:

1. **süz-ı derd-i 'aşk-ı mecnûn:** Kalıp İfade
Mısra: 17
Mecnun'un aşkının derdinin ateşi

derûn-ı perdede:

1. **derûn-ı perdede:** Kalıp İfade
Mısra: 18
Perdenin iç tarafında. II [tas.] Gönlün iç kısmı. Gönül perdesi

mahzûn kalmışdı:

1. **mahzûn kalmışdı:** Kalıp İfade
Mısra: 18
Hüzünlenmek, üzülmek.

mecnûn-ı zârı:

1. **mecnûn-ı zârı:** Kalıp İfade
Mısra: 21
Ağlayıp inleyen Mecnûn, zavallı Mecnûn.

cüst-cû İderdi:

1. **cüst-cû İderdi:** Kalıp İfade
Mısra: 21
Arayıp sormak, araştırmak, aramak.

derd-i diliñ:

1. **derd-i diliñ:** Kalıp İfade
Mısra: 23
gönül derdi II aşk, muhabbet.

takrir kulsın:

1. **takrir kulsın:** Kalıp İfade
Mısra: 23
Anlatmak, tarif etmek

Hadiş-i firkatî:

1. **Hadiş-i firkatî:** Kalıp İfade
Mısra: 24
Ayrılık haberi. Ayrılık kıssası

tefsir kalsın:

1. **tefsir kalsın:** Kalıp İfade
Mısra: 24
Açıklamak

1. **vezān ol:** Kalıp İfade
Mısra: 27
esmek, yayılmak

serh-i dāstān:

‘arz-ı ahvāl:

1. **‘arz-ı ahvāl:** Kalıp İfade
Mısra: 25
Vaziyeti sunma, durumu bildirme.

1. **şerh-i dāstān:** Kalıp İfade
Mısra: 29
Hikayenin şerhi. Destanının açıklaması

nesim-i ‘anberin-bāl:

1. **nesim-i ‘anberin-bāl:** Kalıp İfade
Mısra: 26
Anber kokulu gönliün; kalbin; yüreğin
esintisi

bir bir:

1. **bir bir:** Kalıp İfade
Mısra: 30
Tek tek, Birer birer.

rakib-i bed-nihādūn:

bir dem:

1. **bir dem:** Kalıp İfade
Mısra: 27
bir zaman. Bir an.

1. **raķib-i bed-nihādūn:** Kalıp İfade
Mısra: 31
Kötü yaradılışlı rakip.

pūşide Kılup:

1. **pūşide Kılup:** Kalıp İfade
Mısra: 32
Örtmek, gizlemek.

cānib-i şahrāya:

1. **cānib-i şahrāya:** Kalıp İfade
Mısra: 27
Sahra; çöl tarafı.

derd-i ‘aşk-ı zādūn:

1. **derd-i ‘aşk-ı zādūn:** Kalıp İfade
Mısra: 32
Aşk rızkının derdi

vezān ol:

mūm idi:

1. **mūm idi:** Kalıp İfade
Mısra: **34**
Bal mumu, erimiş iç yağı, parafin, stearik asit gibi maddelerden daha çok çubuk şeklinde dondurularak yapılan ve ışığından faydalanmak için ortasına yerleştirilmiş bir fitili üst kısmından yakmak sûretiyle kullanılan basit bir aydınlatma aracı, şem'

yok idi:

1. **yok idi:** Kalıp İfade
Mısra: **36**
Yok

eşk-i āliñ:

1. **eşk-i āliñ:** Kalıp İfade
Mısra: **37**
Kırmızı gözyaşı II Kanlı gözyaşı.

serh-i hālīñ:

1. **serh-i hālīñ:** Kalıp İfade
Mısra: **38**
Durumunu, vaziyetini açıklamak, izah etmek.

medār olmak:

1. **medār olmak:** Kalıp İfade
Mısra: **39**
Bir şeyin döneceği, devredeceği yer olmak; yardımcı olmak II değmek, dokunmak; iyileştirmek.

pevdā Kılup:

1. **pevdā Kılup:** Kalıp İfade
Mısra: **40**
Edinmek, elde etmek; meydana getirmek.

dem-sāz olurdu:

1. **dem-sāz olurdu:** Kalıp İfade
Mısra: **41**
dost olmak, sırdaş olmak, arkadaşlık etmek.

Sarir-i kilik:

1. **Sarir-i kilik:** Kalıp İfade
Mısra: **41**
Kalem gıcirtısı, cızırtısı.

efğān İdüp:

1. **efğān İdüp:** Kalıp İfade
Mısra: **42**
İnlemek, sızlanmak, figan etmek; şiir okumak

nevā-perdāz olurdu:

1. **nevā-perdāz olurdu:** Kalıp İfade
Mısra: **42**
Şarkı okuyan, nağme söyleyen olmak.

muhātab eyleyüp:

1. **muhātab eyleyüp:** Kalıp İfade
Mısra: **45**
muhatap etmek

her dem:

1. **her dem:** Kalıp İfade
Mısra: 45
Her zaman.

dil-i şad-pāre:

1. **dil-i şad-pāre:** Kalıp İfade
Mısra: 50
Paramparça olmuş gönül.

zıkr-i nāmūn:

1. **zıkr-i nāmūn:** Kalıp İfade
Mısra: 46
Namını anmak, zikretmek.

ol dahi:

1. **ol dahi:** Kalıp İfade
Mısra: 52
O da, o dahi, o bile

hem-dem-i ğam:

1. **hem-dem-i ğam:** Kalıp İfade
Mısra: 46
Gam arkadaşı.

dil-dār idüp:

1. **dil-dār idüp:** Kalıp İfade
Mısra: 55
Sevgili etmek, sevmek.

şerh evliyordı:

1. **şerh evliyordı:** Kalıp İfade
Mısra: 47
Açıklamak, anlatmak.

gıřiftār oldum:

1. **gıřiftār oldum:** Kalıp İfade
Mısra: 55
Esir olmak.

Ġam-ı dirinesin:

1. **Ġam-ı dirinesin:** Kalıp İfade
Mısra: 47
Eskiden beri var olan keder II eski gam.

ne ne:

1. **ne ne:** Kalıp İfade
Mısra: 56
ne ... ne bağlacı.

hūn-ābe tōküp:

1. **hūn-ābe tōküp:** Kalıp İfade
Mısra: 48
Kanlı göz yaşı dökmek

geşt idüp:

1. **geşt idüp:** Kalıp İfade
Mısra: 59
Dolaşmak, gezmek.

fasih ü bîkr-i maẓmûn:

her bâr:

1. **her bâr:** Kalıp İfade
Mısra: **63**
Her seferinde, sürekli.

1. **faşîh ü bîkr-i maẓmûn:** Kalıp İfade
Mısra: **72**
Anlaşılır ve ilk defa söylenmiş mazmun

tahrir İdüp:

güzer kılsaydı:

1. **güzer kılsaydı:** Kalıp İfade
Mısra: **64**
Geçmek, ilerlemek.

1. **tahrîr İdüp:** Kalıp İfade
Mısra: **73**
Süslemek, düzeltmek.

esir ü mestmend ü zâr-ı leyli:

1. **esir ü mestmend ü zâr-ı leyli:** Kalıp İfade
Mısra: **67**
Leylâ'nın ağlayan ve mest olmuş esiri

mecnûn-ı ğaribi:

1. **mecnûn-ı ğaribi:** Kalıp İfade
Mısra: **75**
Kimsesiz; zavallı; biçare Mecnun

Hazîn ü hasret-i didâr-ı leyli:

1. **Hazîn ü hasret-i didâr-ı leyli:** Kalıp İfade
Mısra: **68**
Leylâ'nın güzel yüzünün özlemi ve üzüntüsü

şî'r-i 'acibi:

1. **şî'r-i 'acibi:** Kalıp İfade
Mısra: **76**
Acayip şiiri

gûş İderdi:

1. **gûş İderdi:** Kalıp İfade
Mısra: **69**
Kulak vermek, dinlemek

münkeşif İderdi:

1. **münkeşif İderdi:** Kalıp İfade
Mısra: **78**
Aşık etmek, açık etmek

bûy-ı peyâmûn:

1. **bûy-ı peyâmûn:** Kalıp İfade
Mısra: **70**
Haberinin kokusu

sırr-ı zâmiriñ:

1. **sırr-ı zâmiriñ:** Kalıp İfade
Mısra: **78**
Kalbin sırrı; gönülde gizli olan sır.

hıfz eyleyüp:

1. **hıfz eyleyüp:** Kalıp İfade
Mısra: 79
korumak, saklamak, muhafaza etmek.

bir devr:

1. **bir devr:** Kalıp İfade
Mısra: 85
Bir dönem, yaşanan bir zaman.

kūv-ı leyli'de:

1. **kūv-ı leyli'de:** Kalıp İfade
Mısra: 80
Leylâ'nın köyü, mahallesi.

rûv-ı ârzûya:

1. **rûv-ı ârzûya:** Kalıp İfade
Mısra: 88
Arzulanan yüz.

serâyân olurdu:

1. **serâyân olurdu:** Kalıp İfade
Mısra: 80
Söylendi

perde Çekildi:

1. **perde Çekildi:** Kalıp İfade
Mısra: 88
Örtmek, gizlemek

tebliğ-i peygām:

1. **tebliğ-i peygām:** Kalıp İfade
Mısra: 83
Haber tebliği

'adüvv-i 'âşıkāndır:

1. **'adüvv-i 'âşıkāndır:** Kalıp İfade
Mısra: 89
Aşıkların düşmanıdır.

ğam-ı firkatde:

1. **ğam-ı firkatde:** Kalıp İfade
Mısra: 84
Ayrılık üzüntüsü, acısı

gürüh-ı 'âşıkā:

1. **gürüh-ı 'âşıkā:** Kalıp İfade
Mısra: 90
Aşıklar topluluğu, aşık takımı, aşık bölüğü.

devr-i devrân:

1. **devr-i devrân:** Kalıp İfade
Mısra: 85
Dönen dünya. Dünyanın dönmesi

virân olur:

1. **virân olur:** Kalıp İfade
Mısra: 92
Yıkılmak

giryān itmezse:

1. **giryān itmezse:** Kalıp İfade
Mısra: 92
Ağlamak

bir lahza:

1. **bir lahza:** Kalıp İfade
Mısra: 91
çok kısa bir an

Nāzımın Devr-i Devrāndan Gilemend Oldığı ve
Kazāya Teslīm Olup Hāl-ı Devr ü Zamāna 'Arz-ı
Niyāz Kıldığı

çarh-ı bed-mihr ü bed-endiş:

1. **çarh-ı bed-mihr ü bed-endiş:** Kalıp İfade
Mısra: 1
Fitneci ve merhametsiz felek.

nişān eyliyor:

1. **nişān eyliyor:** Kalıp İfade
Mısra: 2
Hedef tahtası yapmak, nişan etmek, iz bırakmak, işaret bırakmak. Hedef tahtası yapmak

tezāyüd eylevüp:

1. **tezāyüd eylevüp:** Kalıp İfade
Mısra: 3
Ziyadeleşme, artma, çoğalma.

gün gün:

1. **gün gün:** Kalıp İfade
Mısra: 3
Günden güne // Her gün, daima, sürekli.

nār-ı fesādūn:

1. **nār-ı fesādūn:** Kalıp İfade
Mısra: 4
Fesad ateşi

sāhib-i dil:

1. **sāhib-i dil:** Kalıp İfade
Mısra: 5
Gönül sahibi, gönül ehli.

pāy der-gil:

1. **pāy der-gil:** Kalıp İfade
Mısra: 6
Ayağı çamurda" mec. Kıpırdıyamaz durumda, davranamayacak halde, sıkıntıda

ehl-i muhabbet:

1. **ehl-i muhabbet:** Kalıp İfade
Mısra: 7
Muhabbet sahipleri, sohbeti hoş olan kimseler.

beste-i zencir-i mihnet:

1. **beste-i zencir-i mihnet:** Kalıp İfade
Mısra: 8
Eziyet zincirinin bağı

nā-kābil-i perverde-i nāz:

1. **nā-kābil-i perverde-i nāz:** Kalıp İfade
Mısra: 9
Nazlı olmayan

sebz ü ser-efrāz:

1. **sebz ü ser-efrāz:** Kalıp İfade
Mısra: 10
yükseklere uzanan ve yeşil

lutf Kılursan:

1. **lutf Kılursan:** Kalıp İfade
Mısra: 12
İyi davranmak, iyilikte bulunmak.

ğadr-i nihānī:

1. **ğadr-i nihānī:** Kalıp İfade
Mısra: 13
Gizli hainlik, gizli zulüm

cevr-i girānī:

1. **cevr-i girānī:** Kalıp İfade
Mısra: 14
Ağır eziyet

baht u raht u 'izzet:

1. **baht u raht u 'izzet:** Kalıp İfade
Mısra: 15
Talih ve süs ve kıymet

pāmāl-i zillet:

1. **pāmāl-i zillet:** Kalıp İfade
Mısra: 16
Ayaklar altına alınmak, hakir görülmek

hāl ehlini:

1. **hāl ehlini:** Kalıp İfade
Mısra: 16
Hal ehli, gönül ehli.

sakf-ı mihnetzāy-ı ğaddār:

1. **sakf-ı mihnetzāy-ı ğaddār:** Kalıp İfade
Mısra: 17
Merhametsiz bela veren felek(dünya)

cevr-i inkılābīdır:

1. **cevr-i inkılābīdır:** Kalıp İfade
Mısra: 18
Zulmün değişimi

bir lahza:

1. **bir lahza:** Kalıp İfade
Mısra: 20
Bir an. Çok kısa bir an

handān olmadım:

1. **handān olmadım:** Kalıp İfade
Mısra: 20
Gülmek, gülümsemek; açılmak,

yapraklarını açmak.

müvân u eşk-rizân:

1. **müvân u eşk-rizân:** Kalıp İfade
Mısra: 25
Hıçkırığa ağlayanlar ve göz yaşı dökenler

ol dem:

1. **ol dem:** Kalıp İfade
Mısra: 21
O zaman.

üftân u hizân:

1. **üftân u hizân:** Kalıp İfade
Mısra: 26
Düşme kalka.

şahrâ-vı şühûda:

1. **şahrâ-vı şühûda:** Kalıp İfade
Mısra: 22
Şahitlerin; tanıkların çölü

tavy idüp:

1. **tavy idüp:** Kalıp İfade
Mısra: 26
atlamak, üzerinden geçmek, katetmek // dolaşmak

zâr kıldın:

1. **zâr kıldın:** Kalıp İfade
Mısra: 23
ağlamak, inlemek

reside oldum:

1. **reside oldum:** Kalıp İfade
Mısra: 27
Yetişmek, olgunlaşmak.

mehd-i belâda:

1. **mehd-i belâda:** Kalıp İfade
Mısra: 23
Belanın beşiği

deride kıldın:

1. **deride kıldın:** Kalıp İfade
Mısra: 28
Yırtılmak:

gehi gâhi:

1. **gehi gâhi:** Kalıp İfade
Mısra: 25
"Gâh ... gâh ..." bağlacı. Bazen, ara sıra.

giriftâr-ı muhabbet:

1. **giriftâr-ı muhabbet:** Kalıp İfade
Mısra: 29

Muhabbete tutulmuş.

Hazān-ı mihnetiñ:

esir-i dām-ı mihnet:

1. ***esir-i dām-ı mihnet:*** Kalıp İfade
Mısra: **30**
Elem ve keder tuzağının esiri.

1. ***Hazān-ı mihnetiñ:*** Kalıp İfade
Mısra: **35**
Elem son baharı

pedidār oldu:

telh oldu:

1. ***telh oldu:*** Kalıp İfade
Mısra: **32**
Acı olmak. II. Hoşa gitmemek, beğenilmemek.

1. ***pedidār oldu:*** Kalıp İfade
Mısra: **35**
Açık oldu, belli oldu.

ne ne:

āb-ı zindegāni:

1. ***āb-ı zindegāni:*** Kalıp İfade
Mısra: **32**
Dirilik suyu, sonsuz hayat suyu. Ölümsüzlük suyu. ab-ı hayat

1. ***ne ne:*** Kalıp İfade
Mısra: **36**
ne ... ne bağlacı.

2. ***ne ne:*** Kalıp İfade
Mısra: **52**
"ne...ne..." bağlacı

3. ***ne ne:*** Kalıp İfade
Mısra: **80**
"ne...ne..." bağlacı

bahār-ı işretin:

1. ***bahār-ı işretin:*** Kalıp İfade
Mısra: **33**
Bahar gibi meclis

tir-i ğama:

1. ***tir-i ğama:*** Kalıp İfade
Mısra: **37**
Gam oku, keder oku. II Sevgilinin ok gibi keskin yan bakışı.

pevdā itmedin:

1. ***pevdā itmedin:*** Kalıp İfade
Mısra: **34**
Meydana getirmek; belirmek, görünmek.

āmāc kıldiñ:

1. ***āmāc kıldiñ:*** Kalıp İfade
Mısra: **37**

Hedef kılmak; hedef yapmak. Amaç kılmak

esmek, yayılmak

debir-ı i'tisādî:

tārāc kıldıñ:

1. **tārāc kıldıñ:** Kalıp İfade
Mısra: **38**
Yağmalamak, talan etmek.

1. **debir-ı i'tisādî:** Kalıp İfade
Mısra: **42**
İttisad katibi, ittisad müsteşarı

tebeddül buldı:

bahār-ı 'ömrümi:

1. **bahār-ı 'ömrümi:** Kalıp İfade
Mısra: **38**
Ömür baharı. II Gençlik.

1. **tebeddül buldı:** Kalıp İfade
Mısra: **44**
Değişmek.

za'ferānî oldı:

şikence virüp:

1. **şikence virüp:** Kalıp İfade
Mısra: **39**
Acı vermek, eziyet etmek.

1. **za'ferānî oldı:** Kalıp İfade
Mısra: **44**
Safran sarısı renginde olmak.

kūh-ı siyāhım:

her demde:

1. **her demde:** Kalıp İfade
Mısra: **39**
Her zaman.

1. **kūh-ı siyāhım:** Kalıp İfade
Mısra: **45**
Siyah dağ (mecazen saç)

pencāh-ı pence:

1. **pencāh-ı pence:** Kalıp İfade
Mısra: **40**
Bir avuç, beş parmak, bir el.

serd oldı:

1. **serd oldı:** Kalıp İfade
Mısra: **46**
Soğumak. II Bağışlaması, hoş görüşü olmamak; müsamahasız, katı olmak.

vezān oldı:

1. **vezān oldı:** Kalıp İfade
Mısra: **42**

gülistān-ı cüvānı:

1. **gülistân-ı cüvânı:** Kalıp İfade
Mısra: 47
Genç gül bahçesi(Sevgililer)

1. **derd-i devriñ:** Kalıp İfade
Mısra: 57
zamanın derdi

kâbil degil:

pevgüle-i ğafletde:

1. **pevgüle-i ğafletde:** Kalıp İfade
Mısra: 50
Gaflet köşesi

1. **kâbil degil:** Kalıp İfade
Mısra: 57
Mümkün değil, olanaksız.

tünd-bād-ı cūduñ:

fark itmedim:

1. **fark itmedim:** Kalıp İfade
Mısra: 51
Farkına varmak, fark etmek.

1. **tünd-bād-ı cūduñ:** Kalıp İfade
Mısra: 58
Cömert kasırga. Cömert sert rüzgar

kerd-i devriñ:

‘İnād-ı pāydārıñ:

1. **‘İnād-ı pāydārıñ:** Kalıp İfade
Mısra: 53
Sürekli inadının

1. **kerd-i devriñ:** Kalıp İfade
Mısra: 58
Devreden tozun; toprağın.

mükedder kıldı:

fesād-ı nā-güvārıñ:

1. **fesād-ı nā-güvārıñ:** Kalıp İfade
Mısra: 54
Mide fesadı

1. **mükedder kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: 59
Üzmek, kederlendirmek.

göz açup:

1. **göz açup:** Kalıp İfade
Mısra: 55
Uyanık olmak, dikkatli olmak. Göz açmak.

zār u muẓtar itdi:

1. **zār u muẓtar itdi:** Kalıp İfade
Mısra: 60
İnleyen ve çâresiz (kimse) etti

derd-i devriñ:

pir-i bi-tābem:

1. ***pîr-i bî-tâbem:*** Kalıp İfade
Mısra: **61**
Yorgun, halsiz, güçsüz pîr; üstat

Ay ve güneş.

2. ***māh u mihriñ:*** Kalıp İfade
Mısra: **79**
Ay ve güneş.

belā-vı gerdişiñden:

1. ***belā-yı gerdişiñden:*** Kalıp İfade
Mısra: **62**
Belanın devretmesi

sipîhr ü mihr ü meh:

1. ***sipîhr ü mihr ü meh:*** Kalıp İfade
Mısra: **77**
Gökyüzü, güneş ve ay.

devr eylerse:

cefā itme:

1. ***cefā itme:*** Kalıp İfade
Mısra: **63**
Eziyet etmek, üzme, acı çektirmek.

1. ***devr eylerse:*** Kalıp İfade
Mısra: **76**
Dönüp dolaşmak.

ıztırâri eyler:

bi-kes ü bi-dād-resdir:

1. ***bi-kes ü bi-dād-resdir:*** Kalıp İfade
Mısra: **66**
Kimsesiz; çaresiz ve yardımcısız.

1. ***ıztırâri eyler:*** Kalıp İfade
Mısra: **76**
Mecbûrî eylemek.

iktidârı vardır:

fersûde-i âlām:

1. ***fersûde-i âlām:*** Kalıp İfade
Mısra: **70**
Eskimiş; yıpranmış; bozulmuş acılar, elemeler;

1. ***iktidârı vardır:*** Kalıp İfade
Mısra: **79**
Güçü, kuvveti olmak

çarh-ı vâjgünüñ:

1. ***çarh-ı vâjgünüñ:*** Kalıp İfade
Mısra: **80**
Mâkûs; uğursuz felek

māh u mihriñ:

1. ***māh u mihriñ:*** Kalıp İfade
Mısra: **74**

ibrâz-ı 'inâvet:

1. **ibrār-ı 'ināyet:** Kalıp İfade
Mısra: 81
Lütuf; ihsan; iyilik; yardım gösterme.

Boş; gereksiz; faydasız etmek

ümmid-i terahhum:

izhār-ı 'adāvet:

1. **izhār-ı 'adāvet:** Kalıp İfade
Mısra: 82
Düşmanlığı açığa vurma, gösterme

1. **ümmid-i terahhum:** Kalıp İfade
Mısra: 86
Merhamet etmenin ümidi

dāniş ü idrākden:

mihir eylese:

1. **mihir eylese:** Kalıp İfade
Mısra: 83
Sevgi ve muhabbet göstermek.

1. **dāniş ü idrākden:** Kalıp İfade
Mısra: 87
anlayış ve idrak

tevakku' eylemez:

mahzūn kılsın:

1. **mahzūn kılsın:** Kalıp İfade
Mısra: 84
Hüzünlendirmek.

1. **tevakku' eylemez:** Kalıp İfade
Mısra: 89
Beklememek, ümit etmemek, arzulamamak.

hāsıl olmaz:

izhār-ı tazallüm:

1. **izhār-ı tazallüm:** Kalıp İfade
Mısra: 85
*Şikayeti meydana çıkarmak, göstermek II
sorun anlaşılacak; uyarmak.*

1. **hāsıl olmaz:** Kalıp İfade
Mısra: 90
Elde etmek, kazanmak.

Huşul-i kāmūn:

bevhūde İdüp:

1. **bevhūde İdüp:** Kalıp İfade
Mısra: 85

1. **Huşul-i kāmūn:** Kalıp İfade
Mısra: 91
Mutluluğun ortaya çıkışı.

temennā it:

1. **temennā it:** Kalıp İfade
Mısra: **91**
Arzulamak, dilemek, istemek.

1. **şerh kıl:** Kalıp İfade
Mısra: **98**
Açıklamak, izah etmek.

**Bir ‘Ayb-cüy-ı Nā-hem-vār Leylî Cemāline İzhār-ı
Ta‘arruz İtdüğü ve Ma‘rüz-ı Töhmēt-i ‘İtāb Olup
Cezāsına Yetdüğü**

Hālîk u Havv u tevânâ:

1. **Hālîk u Havv u tevânâ:** Kalıp İfade
Mısra: **92**
Yaratan, hayat veren ve kuvvetli

ta‘aşşuk evlevüp:

1. **ta‘aşşuk eylevüp:** Kalıp İfade
Mısra: **1**
Aşık olmak.

‘azîmet eyle:

1. **‘azîmet eyle:** Kalıp İfade
Mısra: **96**
Yönelmek, yola çıkmaya niyetlenmek.

vird-i zebânı:

1. **vird-i zebânı:** Kalıp İfade
Mısra: **3**
Dilin sürekli tekrar ettiği

hatm-i mā-cerāya:

1. **hatm-i mā-cerāya:** Kalıp İfade
Mısra: **96**
Olayların son bulması

dil-dāde olup:

1. **dil-dāde olup:** Kalıp İfade
Mısra: **5**
Gönül vermek, sevmek, âşık olmak.

pirāste İdüp:

1. **pirāste İdüp:** Kalıp İfade
Mısra: **97**
Süslenmiş, donatılmış

meftûn u şeğāfnāk:

1. **meftûn u şeğāfnāk:** Kalıp İfade
Mısra: **7**
Vurgun ve mecnunca seven

bevān it:

1. **beyān it:** Kalıp İfade
Mısra: **98**
Anlatmak, açıklamak, bildirmek,

dāmān-ı neng ü nāmını:

1. **dāmān-ı neng ü nāmını:** Kalıp İfade
Mısra: **8**
Şan ve şöhretin eteği

serh kıl:

çāk İdüp:

1. **çāk İdüp:** Kalıp İfade
Mısra: 8
Parçalamak, yırtmak.

bir gün:

1. **bir gün:** Kalıp İfade
Mısra: 20
Bir gün, bir zaman.

bevbān-gerd-i bi-tedbir:

1. **beybān-gerd-i bi-tedbir:** Kalıp İfade
Mısra: 9
Tedbirsiz çölleri dolaşan

gešt İderken:

1. **gešt İderken:** Kalıp İfade
Mısra: 20
Dolaşmak, gezmek.

ārzū İderdi:

1. **ārzū İderdi:** Kalıp İfade
Mısra: 14
Olmasını istemek, temenni etmek.

sevr kıldı:

1. **sevr kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: 22
Seyretmek. Gezmek, dolaşmak.

bir dem:

1. **bir dem:** Kalıp İfade
Mısra: 15
Bir zaman, bir an

zār olmuş:

1. **zār olmuş:** Kalıp İfade
Mısra: 23
Ağlamak, inlemek.

cemāl-i dil-keşīn:

1. **cemāl-i dil-keşīn:** Kalıp İfade
Mısra: 16
Gönül çeken güzellik.

diger-gün itmiş:

1. **diger-gün itmiş:** Kalıp İfade
Mısra: 24
Değiştirmek, başkalaştırmak. Bozmak.

ehl-i cihān:

1. **ehl-i cihān:** Kalıp İfade
Mısra: 17
Dünya ehli, alemde yaşayan tüm insanlar

şöhret-i hüsnüñ:

1. **şöhret-i hüsnüñ:** Kalıp İfade
Mısra: 25

Güzelliğinin şöhreti.

belā-vı ‘aşkdan:

1. ***belā-yı ‘aşkdan:*** Kalıp İfade
Mısra: **34**
Aşk belası.

büt-i simin-beden:

1. ***büt-i şimîn-beden:*** Kalıp İfade
Mısra: **28**
Beyaz vücutlu sevgili.

sûret-i eskâle:

1. ***şûret-i eşkâle:*** Kalıp İfade
Mısra: **37**
Görünen, dışa akseden durum, şeklinin sureti

mahbûb-ı dil-cû:

1. ***mahbûb-ı dil-cû:*** Kalıp İfade
Mısra: **28**
Gönül çalan güzel kimse.

şekl-i ‘avānda:

1. ***şekl-i ‘avānda:*** Kalıp İfade
Mısra: **39**
Belli şekil

gûş evledi:

1. ***gûş eyledi:*** Kalıp İfade
Mısra: **31**
Dinlemek, kulak vermek.

târ-ı zülfi:

1. ***târ-ı zülfi:*** Kalıp İfade
Mısra: **41**
Saçın karanlığı. Saç teli

zâhir olup:

1. ***zâhir olup:*** Kalıp İfade
Mısra: **32**
açığa çıkmak, meydana çıkmak, görünür olmak.

esrâr-ı zülfi:

1. ***esrâr-ı zülfi:*** Kalıp İfade
Mısra: **42**
Saçın sırrı

hande-i nûş:

1. ***hande-i nûş:*** Kalıp İfade
Mısra: **32**
tatlı gülücük

simâ-vı çeşmi:

1. ***şimâ-yı çeşmi:*** Kalıp İfade
Mısra: **43**

Gözünün şekli(siması)

Açıklamak, izah etmek, yorumlamak.

imā-vı çeşmi:

1. **imā-yı çeşmi:** Kalıp İfade
Mısra: 44
Gözünün imâsı/işareti

h'âr u perişân:

1. **h'âr u perişân:** Kalıp İfade
Mısra: 55
Değersiz ve zavallı

sırr-ı nihâni:

1. **sırr-ı nihâni:** Kalıp İfade
Mısra: 46
Gizli sır.

'işve vü cān-bahş-ı mübhem:

1. **'işve vü cān-bahş-ı mübhem:** Kalıp İfade
Mısra: 57
Cilve ve belirsizliğin can başıslayanı

mecnûn-ı rüsvâ:

1. **mecnûn-ı rüsvâ:** Kalıp İfade
Mısra: 48
Rezil rüsva Mecnûn.

cemâl-i mäh-veşenlerde:

1. **cemâl-i mäh-veşenlerde:** Kalıp İfade
Mısra: 58
Yüzleri aya benzeyen güzeller.

ber-dide-i mecnûn:

1. **ber-dide-i mecnûn:** Kalıp İfade
Mısra: 51
Mecnûn'un gözünde

pevdâ İder:

1. **pevdâ İder:** Kalıp İfade
Mısra: 59
Çıkarmak, Ortaya çıkarmak, edinmek.

hûbi-vi leyli:

1. **hûbi-yi leyli:** Kalıp İfade
Mısra: 52
Leylâ'nın güzelliği

'uşşâk-ı seydâ:

1. **'uşşâk-ı seydâ:** Kalıp İfade
Mısra: 60
Deli divane, çılgın âşıklar.

tefsir itdi:

1. **tefsir itdi:** Kalıp İfade
Mısra: 54

Leyli'nin Faş-ı Bahârda Seyr-i Gülistân Kıldığı ve
Âvâz-ı Neşîde-i Mecnûn'ı Güş İdüp Perişân Oldığı

nağme-senc-i gülşen-i rāz:

1. **nağme-senc-i gülşen-i rāz:** Kalıp İfade
Mısra: 1
Gül bahçesinin sırrının nağmesini bilen.

1. **revāc olmuşdı:** Kalıp İfade
Mısra: 6
Kıymeti, değeri artmak; itibar görmek.

fers-i ahḍar:

bahār-ı 'ālem-ārā:

1. **bahār-ı 'ālem-ārā:** Kalıp İfade
Mısra: 3
Alemi süsleyen bahar mevsimi.

1. **fers-i ahḍar:** Kalıp İfade
Mısra: 7
Yemyeşil halı

bir dem:

1. **bir dem:** Kalıp İfade
Mısra: 3
Bir nefeslik zaman, bir an.
2. **bir dem:** Kalıp İfade
Mısra: 45
Bir an, bir zaman
3. **bir dem:** Kalıp İfade
Mısra: 138
Bir nefeslik zaman, bir an
4. **bir dem:** Kalıp İfade
Mısra: 165
Bir nefeslik zaman, bir an
5. **bir dem:** Kalıp İfade
Mısra: 179
Bir nefeslik zaman, bir an

sebz-pūş olmuşdı:

1. **sebz-pūş olmuşdı:** Kalıp İfade
Mısra: 8
Yeşil elbiseli; yeşil örtülü olmak.

ezhār-ı mülevven:

1. **ezhār-ı mülevven:** Kalıp İfade
Mısra: 9
Boyalı çiçekler, renklenmiş çiçekler.

müzeyyen kalmışdı:

1. **müzeyyen kalmışdı:** Kalıp İfade
Mısra: 10
Tezyin etmek, süslemek, donatmak.

cennet-āsā eylemişdi:

1. **cennet-āsā eylemişdi:** Kalıp İfade
Mısra: 4
Cennet gibi eylemek. Cennete benzer yapmak

fervād-ı bülbül:

1. **fervād-ı bülbül:** Kalıp İfade
Mısra: 11
Aşığın feryadı. Bülbülün feryadı.

revāc olmuşdı:

mahzûz idüp:

1. ***mahzûz idüp:*** Kalıp İfade
Mısra: 11
Hoşnut; memnun etmek

1. ***gül-bû İderdi:*** Kalıp İfade
Mısra: 20
Gül kokulu etmek; eylemek.

murğân-ı hoş-âvâz:

ruh-ı gül:

1. ***ruh-ı gül:*** Kalıp İfade
Mısra: 12
Gül yanaklı(sevgili)

1. ***murğân-ı hoş-âvâz:*** Kalıp İfade
Mısra: 21
Güzel sesli kuşlar.

perdâz İdüp:

şafâ-yı gülsitâni:

1. ***şafâ-yı gülsitâni:*** Kalıp İfade
Mısra: 13
Gül bahçesinin safası, eğlencesi.

1. ***perdâz İdüp:*** Kalıp İfade
Mısra: 21
Düzenleyen, tertip eden

fürûzân olmuşdı:

Şafâ-yı cünbiş-i serv [ü] şanevber:

1. ***Şafâ-yı cünbiş-i serv [ü] şanevber:*** Kalıp İfade
Mısra: 15
*Şanevber ve servinin eğlencesinin zevki.
Boyu itibarıyla sevgiliye benzetilen serv ve şanevberi izlemenin zevki.*

1. ***fürûzân olmuşdı:*** Kalıp İfade
Mısra: 24
*Parlamak, ışık vermek, aydınlatmak II
sürekli, devamlı olmak.*

nişimen eylevüp:

izhâr-ı lâle:

1. ***izhâr-ı lâle:*** Kalıp İfade
Mısra: 17
*Lâle'nin ortaya çıkması. Soğandan lâle
çiçeğinin peyda olması.*

1. ***nişimen eylevüp:*** Kalıp İfade
Mısra: 25
Oturacak yer yapmak, yurt yapmak.

2. ***nişimen eylevüp:*** Kalıp İfade
Mısra: 129
Oturacak yer yapmak, yurt yapmak.

gül-bû İderdi:

sâh-ı çenâri:

1. **şāh-ı çenārı:** Kalıp İfade
Mısra: 25
Çınar dalı.

halka-i ezhāra:

1. **halka-i ezhāra:** Kalıp İfade
Mısra: 30
Çiçeklerin muhiti

mağme-i gū gū:

1. **mağme-i gū gū:** Kalıp İfade
Mısra: 26
Nağme söyleyen

reng-i bŭy-ı ergāvānī:

1. **reng-i bŭy-ı ergāvānī:** Kalıp İfade
Mısra: 31
Erguvanın kokusunun rengi

piş-i gülde:

1. **piş-i gülde:** Kalıp İfade
Mısra: 27
Gülün önünde; gülün huzuru, makamı.

yād İderdi:

1. **yād İderdi:** Kalıp İfade
Mısra: 32
Hatırlamak, anmak

deste deste:

1. **deste deste:** Kalıp İfade
Mısra: 28
Demet demet

perişān evlemişdi:

1. **perişān evlemişdi:** Kalıp İfade
Mısra: 34
Sıkıntılı ve kederli eylemek. Perişan etmek.

saf durmuş:

1. **saf durmuş:** Kalıp İfade
Mısra: 28
Sıra halinde beklemek. Saf durmak.

bid-i mecnūn:

1. **bid-i mecnūn:** Kalıp İfade
Mısra: 34
Mecnūn'un sōğūdū, sōğūt ağacına benzeyen
Mecnūn (Leylā ile Mecnūn hikayesinin
erkek kahramanıdır)

revnak virürdi:

1. **revnak virürdi:** Kalıp İfade
Mısra: 30
Güzellik, parlaklık, tazelik vermek II
canlılık vermek, canlandırmak; neşe, keyif
vermek.

ruh-ı levli:

1. **ruh-ı leyli:** Kalıp İfade
Mısra: 35
Leyla'nın yanağı.

1. **derün-ı perdede:** Kalıp İfade
Mısra: 41
Perdenin içi; sır perdesi.

künc-i hafâda:

gül-i dil-efrûz:

1. **gül-i dil-efrûz:** Kalıp İfade
Mısra: 35
Gönüle ferahlık veren gül

1. **künc-i hafâda:** Kalıp İfade
Mısra: 41
Gizlilik köşesi.

Ġam-ı firkatde:

levli'-yi gül:

1. **levli'-yi gül:** Kalıp İfade
Mısra: 37
Gülün tatlılığı

1. **Ġam-ı firkatde:** Kalıp İfade
Mısra: 42
Ayrılık acısı, üzüntüsü.

zindân-ı cefâda:

nâle-i mecnûn'ı:

1. **nâle-i mecnûn'ı:** Kalıp İfade
Mısra: 38
Mecnun'un feryadı.

1. **zindân-ı cefâda:** Kalıp İfade
Mısra: 42
Eziyet; sıkıntı; cefa zindanı.

dil-teng olup:

vakt-i dil-keş ü ferâh-nişânda:

1. **vakt-i dil-keş ü ferâh-nişânda:** Kalıp İfade
Mısra: 39
Ferahlık gösteren ve gönül cezbeden vakit

1. **dil-teng olup:** Kalıp İfade
Mısra: 43
Gönlü daralmak, kederli, sıkıntılı olmak, içi sıkılmak.

levlâ-yı vefâ-dâr:

zevk iderdi:

1. **zevk iderdi:** Kalıp İfade
Mısra: 40
Eğlenmek, neşelenmek

1. **levlâ-yı vefâ-dâr:** Kalıp İfade
Mısra: 43
Vefalı Leylâ

derün-ı perdede:

talebkār oldu:

1. **ṭalebkār oldu:** Kalıp İfade
Mısra: **44**
Talep etmek, istemek.

perişān itsün:

1. **perişān itsün:** Kalıp İfade
Mısra: **50**
Dağıtmak, düzenini bozmak II acınacak duruma getirmek.

sevr kılsun:

1. **sevr kılsun:** Kalıp İfade
Mısra: **45**
Seyretmek. Gezmek, dolaşmak.

nihād-ı sünbūli:

1. **nihād-ı sünbūli:** Kalıp İfade
Mısra: **50**
Sünbül huylu.

Hırāmende olup:

1. **Hırāmende olup:** Kalıp İfade
Mısra: **47**
Salına salına yürüyen, hırâman.

der-kār kılsun:

1. **der-kār kılsun:** Kalıp İfade
Mısra: **51**
Ortaya çıkarmak, malum etmek.

Kadd-i şimşād u servi:

1. **Kadd-i şimşād u servi:** Kalıp İfade
Mısra: **48**
Servi ve şimşadın boyu

nigāh-ı mestini:

1. **nigāh-ı mestini:** Kalıp İfade
Mısra: **51**
1-İnsanı kendinden geçiren bakışlar. 2-Kendinden geçmiş baygın bakışlar.

pest eylesün:

1. **pest eylesün:** Kalıp İfade
Mısra: **48**
Alçaltmak, hafifletmek, düşürmek.

bimār kılsun:

1. **bimār kılsun:** Kalıp İfade
Mısra: **52**
Hasta etmek.

‘anber-efşān Kılup:

1. **‘anber-efşān Kılup:** Kalıp İfade
Mısra: **49**
Güzel koku saçmak

serir-i bağda:

1. **serir-i bağda:** Kalıp İfade
Mısra: **53**
Bağ, bahçenin tahtı.

takrîr-i derd-i nâ-şekibiñ:

ārām tutsun:

1. **ārām tutsun:** Kalıp İfade
Mısra: 53
Yerleşmek, yer edinmek.

1. **taḳrîr-i derd-i nâ-şekibiñ:** Kalıp İfade
Mısra: 57
Çaresiz derdini anlatmak

sākit itsün:

cām tutsun:

1. **cām tutsun:** Kalıp İfade
Mısra: 54
Kadeh tutmak; eğlenmek, hoş vakit geçirmek.

1. **sākit itsün:** Kalıp İfade
Mısra: 58
sussuz, sessiz kalsın

nümāvān evleyüp:

murḡan-ı bāḡ:

1. **murḡan-ı bāḡ:** Kalıp İfade
Mısra: 55
Baḡın; bahçenin kuşları.

1. **nümāyān evleyüp:** Kalıp İfade
Mısra: 59
Göstermek, ortaya çıkarmak.

hüsni nihānūñ:

geh gāhi:

1. **geh gāhi:** Kalıp İfade
Mısra: 56
Bazen...bazen...

1. **hüsni nihānūñ:** Kalıp İfade
Mısra: 59
Gizli güzellik

Haṭā itdüm:

nāz Kılup:

1. **nāz Kılup:** Kalıp İfade
Mısra: 56
nazlanmak.

1. **Haṭā itdüm:** Kalıp İfade
Mısra: 63
Yanlışlık yapmak, yanlışlığa düşmek.

mahbūb-ı yektā:

1. **mahbūb-ı yektā:** Kalıp İfade
Mısra: 63
Eşsiz, benzersiz sevgililer.

mā'il-i sevr ü temāšā:

1. **mā'il-i sevr ü temāšā:** Kalıp İfade
Mısra: 64
Gezip dolaşma isteği

mecnūn-ı zār u nā-tevānı:

1. **mecnūn-ı zār u nā-tevānı:** Kalıp İfade
Mısra: 70
Güçsüz ve ağlayan Mecnun

Ġaraż-ı sevr ü şafā-vı gülsitāndan:

1. **Ġaraż-ı sevr ü şafā-vı gülsitāndan:** Kalıp İfade
İfade
Mısra: 65
Gülbahçesinin gezintisinin ve eğlencesinin arzusu

tekrār itsün:

1. **tekrār itsün:** Kalıp İfade
Mısra: 72
Tekrar etmek, yinelemek.

geşt-i gül-zārı:

1. **geşt-i gül-zārı:** Kalıp İfade
Mısra: 67
Gül bahçesinin seyri, bahçe gezintisi yapmak.

kan tōküp:

1. **kan tōküp:** Kalıp İfade
Mısra: 72
Kan dökmek, can almak, öldürmek.

bahāne itsün:

1. **bahāne itsün:** Kalıp İfade
Mısra: 67
Herhangi bir şeyi sebep olarak ileri sürmek.

pevdā İdüp:

1. **pevdā İdüp:** Kalıp İfade
Mısra: 73
Açık, anlaşılır etmek. Çıkarmak, Ortaya çıkarmak, edinmek.

künc-i nihānı:

1. **künc-i nihānı:** Kalıp İfade
Mısra: 69
Gizli köşe.

bülbül-i ser-mest:

1. **bülbül-i ser-mest:** Kalıp İfade
Mısra: 73
Başı dönmüş, kendinden geçmiş bülbül II
Âşık

nāle kılsun:

1. **nāle kılsun:** Kalıp İfade
Mısra: 74
İnlemek, sızlanmak, feryat etmek.

Hadiş-i firkati:

1. ***Hadiş-i firkati:*** Kalıp İfade
Mısra: 75
Ayrılık haberi. Ayrılık kıssası

feth olup:

1. ***feth olup:*** Kalıp İfade
Mısra: 78
Açılmak, açığa çıkmak

tefsir kılun:

1. ***tefsir kılun:*** Kalıp İfade
Mısra: 75
Açıklamak

cünbiş İder:

1. ***cünbiş İder:*** Kalıp İfade
Mısra: 79
Eğlenmek, mutlu olmak.

takrir kılun:

1. ***takrir kılun:*** Kalıp İfade
Mısra: 76
Anlatmak, tarif etmek

büy-ı nişānıñ:

1. ***büy-ı nişānıñ:*** Kalıp İfade
Mısra: 80
Alametini izi(kokusu)

Ġam-ı dirinesin:

1. ***Ġam-ı dirinesin:*** Kalıp İfade
Mısra: 76
Eskiden beri var olan keder II eski gam.

pevdā olur:

1. ***pevdā olur:*** Kalıp İfade
Mısra: 81
Ortaya çıkmak, belirlemek, görünmek.

sirāyet evlevüp:

1. ***sirāyet evlevüp:*** Kalıp İfade
Mısra: 77
Bulaşmak, geçmek, dağılmak, yayılmak.

derd-i hasret:

1. ***derd-i hasret:*** Kalıp İfade
Mısra: 82
Hasret derdi.

bāb-ı 'ināyet:

1. ***bāb-ı 'ināyet:*** Kalıp İfade
Mısra: 78
Yardım kapısı. Lütuf, ihsan kapısı.

tezerv-i ravza-i rıdvān:

1. ***tezerv-i ravza-i rıdvān:*** Kalıp İfade
Mısra: 83
Cennet bahçesinin sülünü(sevgili)

Çerâğ-ı dide-i hübân:

1. **Çerâğ-ı dide-i hübân:** Kalıp İfade
Mısra: **84**
Diberlerin gözünün ışıǵı

revâne oldılar:

1. **revâne oldılar:** Kalıp İfade
Mısra: **86**
1. Yola düşmek, yola koyulmak, gitmek. 2. Akmak.

bâğ-ı dil-ārā:

1. **bâğ-ı dil-ārā:** Kalıp İfade
Mısra: **87**
Gönül süsleyen bahçe.

bâğ-ı ‘adn’e:

1. **bâğ-ı ‘adn’e:** Kalıp İfade
Mısra: **88**
Cennet bahçesi.

bâğ-ı ferah-bahşā:

1. **bâğ-ı ferah-bahşā:** Kalıp İfade
Mısra: **89**
Ferahlık veren bahçe

bir ān:

1. **bir ān:** Kalıp İfade
Mısra: **89**
Bir an, çok kısa bir süre.

perişān degildi:

1. **perişān degildi:** Kalıp İfade
Mısra: **90**
Perişan olmama

devr-i cevrenden:

1. **devr-i cevrenden:** Kalıp İfade
Mısra: **90**
Eziyet devri, zamanı.

her kez:

1. **her kez:** Kalıp İfade
Mısra: **91**
Her zaman, daima.

çeşm-i aǵyār:

1. **çeşm-i aǵyār:** Kalıp İfade
Mısra: **92**
Rakibin gözü.

fervād İdüp:

1. **feryād İdüp:** Kalıp İfade
Mısra: **93**
Feryat etmek, inlemek.

derd-i nāmūñ:

1. **derd-i nāmūñ:** Kalıp İfade
Mısra: 95
Şöhret derdi

ser-i engüştini:

1. **ser-i engüştini:** Kalıp İfade
Mısra: 105
Parmak ucu.

‘ünnāb-ı merğūb:

1. **‘ünnāb-ı merğūb:** Kalıp İfade
Mısra: 105
Makbul olan hünnap

tarf-ı cūybārı:

1. **tarf-ı cūybārı:** Kalıp İfade
Mısra: 98
Irmak kenarı. Dere kenarı. Nehrin kenarı.

‘arūs-ı tāze-tek:

1. **‘arūs-ı tāze-tek:** Kalıp İfade
Mısra: 106
Yeni gelin gibi

dil-āviz ü ser-efrāz:

1. **dil-āviz ü ser-efrāz:** Kalıp İfade
Mısra: 99
Gönül çeken ve başı yüksekte

pāy-i gülde:

1. **pāy-i gülde:** Kalıp İfade
Mısra: 107
Gülün ayağı. || Gülün dibi. Mec. sevgilinn bedeni

murğān-ı hoş-elhān:

1. **murğān-ı hoş-elhān:** Kalıp İfade
Mısra: 101
Güzel sesli kuşlar(aşıklar)

leb-i piste:

1. **leb-i piste:** Kalıp İfade
Mısra: 108
Fıstık. || Sevgilinin fıstık gibi, fıstığa benzeyen küçük ağzı.

berg-i gül:

1. **berg-i gül:** Kalıp İfade
Mısra: 102
Gül yaprağı.

terāne evliyordı:

1. **terāne evliyordı:** Kalıp İfade
Mısra: 109
Terennüm etmek, nağme etmek, özel bir ezgiyle söylemek.

būy-ı nārenc:

1. **būy-ı nārenc:** Kalıp İfade
Mısra: 104
Turunç; portakal kokusu

ab-ı cāri:

1. **āb-ı cārī:** Kalıp İfade
Mısra: **109**
Akan su (gözyaşı).

sadr-ı lālesinde:

1. **şadr-ı lālesinde:** Kalıp İfade
Mısra: **117**
Lalenin yüreği

tarf-ı gülşende:

be-sān-ı kevşer:

1. **be-sān-ı kevşer:** Kalıp İfade
Mısra: **110**
Cennet suyu gibi

1. **tarf-ı gülşende:** Kalıp İfade
Mısra: **118**
Gül bahçesi tarafı. II Sevgilinin bulunduğu yer.

ser-i gışū-vı sūnbül:

1. **ser-i gışū-vı sūnbül:** Kalıp İfade
Mısra: **114**
Baştan omuza kadar dökülen saç, kakül.

nāle-i zāğ:

1. **nāle-i zāğ:** Kalıp İfade
Mısra: **118**
Karganın iniltisi.

‘İzār-ı ergūvānı:

1. **‘İzār-ı ergūvānı:** Kalıp İfade
Mısra: **115**
Erguvan çiçeğinin yanağı. Mec.sevgilinin pembe yanağı

ezhār-ı reng-ā-reng:

1. **ezhār-ı reng-ā-reng:** Kalıp İfade
Mısra: **119**
Rengarenk çiçekler

Hınnā-vı pençe-i gül:

1. **Hınnā-vı pençe-i gül:** Kalıp İfade
Mısra: **116**
Gülün avucunun kınası

her yān:

1. **her yān:** Kalıp İfade
Mısra: **119**
Her taraf, her yön, her yer.

ne ne:

1. **ne ne:** Kalıp İfade
Mısra: **118**
"ne...ne..." bağlacı

elvān itmişdi:

1. **elvān itmişdi:** Kalıp İfade
Mısra: **120**
Çeşit çeşit yapmak.

bisāt-ı sebzesin:

1. **bisāt-ı sebzesin:** Kalıp İfade
Mısra: 120
Yeşillik dōşemesi, kilimi II yeryüzü.

māh-ı tībān:

1. **māh-ı tībān:** Kalıp İfade
Mısra: 124
Parlak ay II sevgili.

bāğ-ı dil-nişine:

1. **bāğ-ı dil-nişine:** Kalıp İfade
Mısra: 125
Hoş a giden bahçe

huld-ı berine:

1. **huld-ı berine:** Kalıp İfade
Mısra: 126
En yüksek, en yüce cennet. Kutsal cennet.

sevr ü temāşā:

1. **sevr ü temāşā:** Kalıp İfade
Mısra: 128
Gezip dolaşma

pāy-ı servi:

1. **pāy-ı servi:** Kalıp İfade
Mısra: 129
Servinin ayağı II Servi boylu sevgilinin ayağı.

temāşā evlivorlardı:

1. **temāşā eyliyorlardı:** Kalıp İfade
Mısra: 130
Seyretmek

geh gāh gehi:

1. **geh gāh gehi:** Kalıp İfade
Mısra: 132
Bazen ... bazen ..., kimi zaman ... kimi zaman..

çin olup:

1. **çin olup:** Kalıp İfade
Mısra: 131
Bükülmek, kıvrım kıvrım olmak.

handān olurlardı:

1. **handān olurlardı:** Kalıp İfade
Mısra: 132
Gölmek, neşeli ve mutlu olmak

sāye-i memdūhı:

1. **sāye-i memdūhı:** Kalıp İfade
Mısra: 133
Övgüye yardım etmek

her dem:

1. **her dem:** Kalıp İfade
Mısra: 135
Her an; daima

büt-i handānlarla:

1. **büt-i handānlarla:** Kalıp İfade
Mısra: 137
Gülen putlar

ibrāz Kılup:

1. **ibrāz Kılup:** Kalıp İfade
Mısra: 140
Ortaya koymak, göstermek.

şive-i ser-beste:

1. **şive-i ser-beste:** Kalıp İfade
Mısra: 140
Başı bağlanmış olanın cilvesi

meşgûl İdüp:

1. **meşgûl İdüp:** Kalıp İfade
Mısra: 142
Belli bir işle uğraşma, meşgul olma.

kenāre çıkdı:

1. **kenāre çıkdı:** Kalıp İfade
Mısra: 143
Kenara çıkmak.

kenār-ı cūybāra:

1. **kenār-ı cūybāra:** Kalıp İfade
Mısra: 144
Akarsu kenarı, kıyısı

sāve-i servi:

1. **sāve-i servi:** Kalıp İfade
Mısra: 145
Servi ağacının gölgesi.

nişimen Kılup:

1. **nişimen Kılup:** Kalıp İfade
Mısra: 145
Oturulacak yer haline getirmek || Mesken kılmak.

nāle idüp:

1. **nāle idüp:** Kalıp İfade
Mısra: 146
İnlemek, sızlanmak.

āğāz-ı şiven:

1. **āğāz-ı şiven:** Kalıp İfade
Mısra: 146
Cilvenin başlaması

mecnûn-ı zārım:

1. **mecnûn-ı zārım:** Kalıp İfade
Mısra: 147
Ağlayıp inleyen Mecnûn, zavallı Mecnûn

vefā-dār-ı ‘aşıkım:

1. **vefā-dār-ı ‘aşıkım:** Kalıp İfade
Mısra: 148
Vefalı aşık

sen gibi:

1. **sen gibi:** Kalıp İfade
Mısra: **149**
Senin gibi, sana benzer(Benzerlik bildirir.)

ben hem:

1. **ben hem:** Kalıp İfade
Mısra: **149**
Ben de

resm ü vefāda:

1. **resm ü vefāda:** Kalıp İfade
Mısra: **150**
Resim ve vefa

sen de:

1. **sen de:** Kalıp İfade
Mısra: **151**
Sen de
2. **sen de:** Kalıp İfade
Mısra: **157**
Sen de,
3. **sen de:** Kalıp İfade
Mısra: **165**
Sen de

gıřiftār olmuşsun:

1. **gıřiftār olmuşsun:** Kalıp İfade
Mısra: **151**
Düşmek, esir olmak, tutulmak; aşık olmak.

gūř idüp:

1. **gūř idüp:** Kalıp İfade
Mısra: **156**
Kulak vermek, dinlemek
2. **gūř idüp:** Kalıp İfade
Mısra: **227**
Kulak vermek, dinlemek.

nihān-ı dāğı:

1. **nihān-ı dāğı:** Kalıp İfade
Mısra: **158**
Gizli yara

ķarsu olupdur:

1. **ķarsu olupdur:** Kalıp İfade
Mısra: **159**
Karşı olmak.

lahn-ı bñlbñlden:

1. **lahn-ı bñlbñlden:** Kalıp İfade
Mısra: **161**
Bñlbñl sesi

zevk-i nñhñfte:

1. **zevk-i nñhñfte:** Kalıp İfade
Mısra: **162**
Gizli, saklı zevk

pervāz kıl:

1. **pervāz kıl:** Kalıp İfade
Mısra: **163**
Uçmak; yükselmek.

kerem kıl:

1. **kerem kıl:** Kalıp İfade
Mısra: **167**
Cömerlik etmek, asalet göstermek, lütfetmek..

resül-i 'āşık-ı bi-hānümān:

1. **resül-i 'āşık-ı bi-hānümān:** Kalıp İfade
Mısra: **168**
Evsiz aşığın elçisi

yār olup:

1. **yār olup:** Kalıp İfade
Mısra: **164**
Sevgili, dost olmak.

selām it:

1. **selām it:** Kalıp İfade
Mısra: **169**
Selam etmek, selam söylemek, selamını birine götürmesini söylemek

terāne eyle:

1. **terāne eyle:** Kalıp İfade
Mısra: **164**
Terennüm etmek, nağme etmek, özel bir ezgiyle söylemek

sengin-i istilām:

1. **sengin-i istilām:** Kalıp İfade
Mısra: **170**
Taş gibi katı, sert yayılan

hem-nişin ol:

1. **hem-nişin ol:** Kalıp İfade
Mısra: **165**
Birlikte oturup kalkan olmak.Birlikte oturup kalkmak.

derd-i derūnum:

1. **derd-i derūnum:** Kalıp İfade
Mısra: **171**
Gönül kaygısı, tasası, gönül derdi

handān u hurrem:

1. **handān u hurrem:** Kalıp İfade
Mısra: **166**
gülen ve mutlu.

serh eyle:

1. **vezān ol:** Kalıp İfade
Mısra: **167**
Esmek, yayılmak

1. **serh eyle:** Kalıp İfade
Mısra: **171**
Açıklamak, anlatmak.

süzân-ı nâr-ı derd:

1. **süzân-ı nâr-ı derd:** Kalıp İfade
Mısra: 173
Derd ateşinin yakıcılığı

levli-vi zâr:

1. **levli-vi zâr:** Kalıp İfade
Mısra: 175
Leyla'nın inleyişi

mihnet-i firkatde:

1. **mihnet-i firkatde:** Kalıp İfade
Mısra: 176
Ayrılık acısı.

serâr-ı intizâre:

1. **serâr-ı intizâre:** Kalıp İfade
Mısra: 180
âh ateşi, kıvılcımı

bir de:

1. **bir de:** Kalıp İfade
Mısra: 181
Aynı zamanda, bir de
2. **bir de:** Kalıp İfade
Mısra: 182
Aynı zamanda, bir de

izhâr idüp:

1. **izhâr idüp:** Kalıp İfade
Mısra: 181
*Açığa vurmak, meydana çıkarmak,
göstermek, aşıkarmak.*

bevân it:

1. **bevân it:** Kalıp İfade
Mısra: 182
Anlatmak, açıklamak, bildirmek,

pejmân-ı ğam-ı hicrân:

1. **pejmân-ı ğam-ı hicrân:** Kalıp İfade
Mısra: 183
Ayrılık acısının pişmanlığı

haber şorsun:

1. **haber şorsun:** Kalıp İfade
Mısra: 186
Bilgi almak, bilgi edinmek, malûmat almak.

kerem itsün:

1. **kerem itsün:** Kalıp İfade
Mısra: 187
Lutf etmek, iyilikte bulunmak.

dil-şâd kulsın:

1. **dil-şâd kulsın:** Kalıp İfade
Mısra: 187
Gönlü hoş, sevinçli etmek.

Ġam-ı hicrāndan:

1. **Ġam-ı hicrāndan:** Kalıp İfade
Mısra: **188**
Ayrılık gamı, tasası.

āzād kılsın:

1. **āzād kılsın:** Kalıp İfade
Mısra: **188**
Serbest, özgür bırakmak.

bübürd-i gül-zār-ı vişālim:

1. **bübürd-i gül-zār-ı vişālim:** Kalıp İfade
Mısra: **189**
Kavuşmam gül bahçesinin koku dağıtması

nūş kılsun:

1. **nūş kılsun:** Kalıp İfade
Mısra: **191**
İçmek.

kām-ı cāmūn:

1. **kām-ı cāmūn:** Kalıp İfade
Mısra: **191**
Camın arzusu, şarabın isteği.

Ġam-ı firkatden:

1. **Ġam-ı firkatden:** Kalıp İfade
Mısra: **192**
Ayrılık üzüntüsü, acısı

derd-i derūnuñ:

1. **derd-i derūnuñ:** Kalıp İfade
Mısra: **193**
Gönül kaygısı, tasası, gönül derdi

devrān-ı dūnuñ:

1. **devrān-ı dūnuñ:** Kalıp İfade
Mısra: **194**
Alçak, aşağı felek.

yok mı:

1. **yok mı:** Kalıp İfade
Mısra: **195**
Yok mu?

ārzū-vı vāsl-ı leylī:

1. **ārzū-vı vāsl-ı leylī:** Kalıp İfade
Mısra: **196**
Leylâ'ya ulaşmanın arzusu

eşk-i āliñ:

1. **eşk-i āliñ:** Kalıp İfade
Mısra: **197**
Kırmızı göz yaşı. II Kanlı göz yaşı.

derd-i hālīñ:

1. **derd-i hālīñ:** Kalıp İfade
Mısra: **198**
Halinin derdi II içinde bulunulan durumun sıkıntısı

pevdā oldı:

1. **peydā oldı:** Kalıp İfade
Mısra: 200
Ortaya çıkmak, belirmek, görünmek.

reh-i ‘uṣṣākda:

1. **reh-i ‘uṣṣākda:** Kalıp İfade
Mısra: 206
Aşıkların yolu.

serāyān oldı:

sāz evlevüp:

1. **sāz evlevüp:** Kalıp İfade
Mısra: 202
Çalgı çalmak, musiki icra etmek.

1. **serāyān oldı:** Kalıp İfade
Mısra: 206
Dağılmak, yayılmak, tesir ve sirāyet etmek

maṭbū ‘-ı mevzūn:

1. **maṭbū ‘-ı mevzūn:** Kalıp İfade
Mısra: 203
Hoş, latif vezinli

ğaretkār-ı sabr u karārım:

1. **ğaretkār-ı sabr u karārım:** Kalıp İfade
Mısra: 207
Sabır ve kararımın yağmacılığı

bir kez:

inşād itmışdi:

1. **inşād itmışdi:** Kalıp İfade
Mısra: 204
Şiir yazmak, şiir söylemek.

1. **bir kez:** Kalıp İfade
Mısra: 208
Bir kez, bir defa.

derd-i firākūndan:

ahvāl-i mecnūn’ı:

1. **ahvāl-i mecnūn’ı:** Kalıp İfade
Mısra: 205
Mecnūn’un halleri

1. **derd-i firākūndan:** Kalıp İfade
Mısra: 209
ayrılık derdi, ayrılıktan dolayı duyulan üzüntü

nümāyān Kılup:

1. **nümāyān Kılup:** Kalıp İfade
Mısra: 205
göstermek, görünür kılmak. İl yaratmak, vücuda getirmek.

gāh u bi-gāh:

1. **gāh u bi-gāh:** Kalıp İfade
Mısra: 211
Vakitli vakitsiz, zamansız

gıştış-tır-ı felâket:

1. ***gıştış-tır-ı felâket:*** Kalıp İfade
Mısra: 213
Felakete uğramış

‘ışret İder:

1. ***‘ışret İder:*** Kalıp İfade
Mısra: 214
İşret etmek; eğlenme ve içki içme.

pāre pāre:

1. ***pāre pāre:*** Kalıp İfade
Mısra: 217
parça parça

fezā-vı ğamda:

1. ***fezā-vı ğamda:*** Kalıp İfade
Mısra: 219
Gam yeri

serir-i cem’de:

1. ***serir-i cem’de:*** Kalıp İfade
Mısra: 220
Cem'in tahtı

belā-vı ‘aşk:

1. ***belā-vı ‘aşk:*** Kalıp İfade
Mısra: 221
Aşk belası.
2. ***belā-vı ‘aşk:*** Kalıp İfade
Mısra: 260
Aşk belası.

ciger-hūn olup:

1. ***ciger-hūn olup:*** Kalıp İfade
Mısra: 223
Yüreği kanla dolmak, acı çekmek.

āteş-i mihnetde:

1. ***āteş-i mihnetde:*** Kalıp İfade
Mısra: 224
Eziyet ateşi.

der-dām İdüp:

1. ***der-dām İdüp:*** Kalıp İfade
Mısra: 225
Bağlamak, II Tutkun hale getirmek. III. Tuzağa düşürmek.

yā rab:

1. ***yā rab:*** Kalıp İfade
Mısra: 226
Ya Rab, ey rabbim

ārām bulur:

1. **ārām bulur:** Kalıp İfade
Mısra: 226
Huzur bulmak, elde etmek.

bi-hüş oldu:

1. **bi-hüş oldu:** Kalıp İfade
Mısra: 232
Kendinden geçmek, kendini kaybetmek

şi'r-i dil-keşi:

1. **şi'r-i dil-keşi:** Kalıp İfade
Mısra: 227
Gönlü cezbeden şiir.

leylā-yı zamānı:

1. **leylā-yı zamānı:** Kalıp İfade
Mısra: 234
Karanlık zaman, gece. Devrin Leyla'sı. İl Sevgili.

eşk-i hasret:

1. **eşk-i hasret:** Kalıp İfade
Mısra: 228
hasret gözyaşı

sevr İdermiş:

1. **sevr İdermiş:** Kalıp İfade
Mısra: 234
Gezmek, gezinmek | temaşa etmek. Bakmak, izlemek

cüş evledi:

1. **cüş evledi:** Kalıp İfade
Mısra: 228
çoşup taşmak

temāşā kıldı:

1. **temāşā kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: 235
Bakıp seyretme, zevkle, hayranlıkla seyretme, izleme.

āh idüp:

1. **āh idüp:** Kalıp İfade
Mısra: 231
Feryat etmek, inlemek, şikâyet etmek.

mecnūn-ı sândır:

1. **mecnūn-ı sândır:** Kalıp İfade
Mısra: 238
İkinci Mecnun.

der-cüş oldu:

1. **der-cüş oldu:** Kalıp İfade
Mısra: 231
Coşmak, coşup taşmak.

hengām-ı ric‘at:

1. **hengām-ı ric‘at:** Kalıp İfade
Mısra: 240
Geri dönüş vakti

derūn-ı haymesinde:

1. **derūn-ı haymesinde:** Kalıp İfade
Mısra: 246
Çadırının içi

tūmār-ı neşātı:

1. **tūmār-ı neşātı:** Kalıp İfade
Mısra: 241
Sevinç topağı, mutluluk tomarı

pinhān oldu:

1. **pinhān oldu:** Kalıp İfade
Mısra: 246
Gizli, saklı olmak.

piçide İdüp:

1. **piçide İdüp:** Kalıp İfade
Mısra: 241
Dolaştırmak.

Hużūr-ı māder-i levli‘ye:

1. **Hużūr-ı māder-i levli‘ye:** Kalıp İfade
Mısra: 251
Leylā'nın annesinin huzuru(bulunduğu yer)

bisāt-ı inbisātı:

1. **bisāt-ı inbisātı:** Kalıp İfade
Mısra: 242
Mutluluk kilimi, ferahlık yaygısı.

takrir itdi:

1. **takrir itdi:** Kalıp İfade
Mısra: 252
Anlatmak, ifade etmek.

‘azm kıldı:

1. **‘azm kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: 243
Yönelmek.

ġāfil olma:

1. **ġāfil olma:** Kalıp İfade
Mısra: 253
Gaflette bulunmak, tedbirsiz olmak.

revāne oldu:

1. **revāne oldu:** Kalıp İfade
Mısra: 244
Akmak, yürüyüp gitmek.

giriŧtār-ı selāsil:

1. **giriŧtār-ı selāsil:** Kalıp İfade
Mısra: 254
Zincire bağlanmış

‘İlâc it:

1. **‘İlâc it:** Kalıp İfade
Mısra: 255
Deva bulmak, şifa bulmak

ümm-i leylâ:

1. **ümm-i leylâ:** Kalıp İfade
Mısra: 257
Leylâ'nın annesi

Ġarik-i bahr-i derd:

1. **Ġarik-i bahr-i derd:** Kalıp İfade
Mısra: 258
Derdler deryasında boğulmak.

derd-i bi-devâdır:

1. **derd-i bi-devâdır:** Kalıp İfade
Mısra: 260
Dermansız dert.

leylâ-y zârı:

1. **leylâ-y zârı:** Kalıp İfade
Mısra: 261
Leylâ'nın ağlayışı

teslim idersem:

1. **teslîm idersem:** Kalıp İfade
Mısra: 262
Teslim etmek, vermek.

âşüfte hâli:

1. **âşüfte hâli:** Kalıp İfade
Mısra: 263
Perişan hale getirmek, zavallı etmek.

vakûr ol:

1. **vakûr ol:** Kalıp İfade
Mısra: 265
Sakin ve ağırbaşlı.

dûr ol:

1. **dûr ol:** Kalıp İfade
Mısra: 266
Uzak olmak.

Hazer kıl:

1. **Hâzer kıl:** Kalıp İfade
Mısra: 266
Sakınmak, çekinmek.

dil virüp:

1. **dil virüp:** Kalıp İfade
Mısra: 267
1. Gönül vermek. 2. Sevmek. 3. Aşık olmak

‘âşık olma:

1. **‘âşık olma:** Kalıp İfade
Mısra: 267
Âşık olmak: Aşka tutulmak, yoğun sevgiye kapılmak, bağlanmak.

hüſvâr ol:

1. **hüſvâr ol:** Kalıp İfade
Mısra: 267
Aklı başında, ayık olmak; akıllı olmak.

kenâr ol:

1. **kenâr ol:** Kalıp İfade
Mısra: 268
Çekilmek, uzaklaşmak.

emr-i düſvâr:

1. **emr-i düſvâr:** Kalıp İfade
Mısra: 269
Zor emir.

pend-i dil-âzâr:

1. **pend-i dil-âzâr:** Kalıp İfade
Mısra: 270
Gönül inciten nasihat, öğüt.

tarh itdiyse:

1. **tarh itdiyse:** Kalıp İfade
Mısra: 275
Düzenlemek, tertip etmek II meydana getirmek, ortaya koymak.

me'yûs oldu:

1. **me'yûs oldu:** Kalıp İfade
Mısra: 277
Ümitsiz, karamsar bir duruma düşmek, üzülmek.

sâbır kıldı:

1. **sâbır kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: 278
Sabretmek; sabret.

kemend-i derd:

1. **kemend-i derd:** Kalıp İfade
Mısra: 279
Derd kemendi, derd düğümü.

belâ-vı 'aşkdan:

1. **belâ-yı 'aşkdan:** Kalıp İfade
Mısra: 280
Aşk belası.

dere-i dâğ-ı firkat-i vār:

1. **dere-i dâğ-ı firkat-i vār:** Kalıp İfade
Mısra: 281
Sevgilinin ayrılığının yaralarının derdi

zâr u nâ-çâr:

1. **zâr u nâ-çâr:** Kalıp İfade
Mısra: 282
Çaresiz ve inleyen.

künc-i nihānda:

1. **künc-i nihānda:** Kalıp İfade
Mısra: 282
Gizli köşe.

nāle İderdi:

1. **nāle İderdi:** Kalıp İfade
Mısra: 286
İnlemek, sızlanmak

bi-tāb u bi-reng:

1. **bi-tāb u bi-reng:** Kalıp İfade
Mısra: 284
Bitkin ve soluk

terk itsün:

1. **terk itsün:** Kalıp İfade
Mısra: 289
Bırakmak, vazgeçmek.

Ġam-ı hasretiden:

1. **Ġam-ı hasretiden:** Kalıp İfade
Mısra: 285
Hasret gamı. II Âşığın sevgiliden ayrı kalmasının üzüntüsü.

zevk-i vasl-ı âşināvı:

1. **zevk-i vasl-ı âşināvı:** Kalıp İfade
Mısra: 291
Dosta, sevgiliye ulaşmanın zevki

İbni Selām Seyr-i Gülşende Leylî Cemālini
Müşāhede İdüp Temāşā-yı Dîdār Kıldığı ve Ārzü-
yı Vişāl İle H'astgār Olup ve Neyl-i Maķşūda
Ümmîd-vār Oldığı

māh-ı dühüfte:

1. **māh-ı dühüfte:** Kalıp İfade
Mısra: 285
Gizli, saklı ay gibi güzel olan sevgili

mahbûbe-i ma'nāvı:

1. **mahbûbe-i ma'nāvı:** Kalıp İfade
Mısra: 2
Mananın sevgilisi

bûse-i nühüfte:

1. **bûse-i nühüfte:** Kalıp İfade
Mısra: 286
Gizli, saklı öpme

kûhen-i meşşāta-i ruhsār-ı ma'nā:

1. **kûhen-i meşşāta-i ruhsār-ı ma'nā:** Kalıp
İfade
Mısra: 1
Mana'nın çehresini eski bezekçi gibi
süsleyen kadın

'arūs-ı dāstānı:

1. **'arūs-ı dāstānı:** Kalıp İfade
Mısra: 3
Destanın güzelliği

sevr-i gülşen:

1. **sevr-i gülşen:** Kalıp İfade
Mısra: 7
Gülbahçesi gezintisi

rüşen itmişdi:

tāze kıldı:

1. **tāze kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: 3
Yenilemek, tazelandirmek.

1. **rüşen itmişdi:** Kalıp İfade
Mısra: 8
Aydınlatmak

levlā-yı dīl-ārā-yı cihān-sūz:

1. **levlā-yı dīl-ārā-yı cihān-sūz:** Kalıp İfade
Mısra: 5
Cihanı yakan, gönlü süsleyen Leyla

deste deste:

1. **deste deste:** Kalıp İfade
Mısra: 9
tutam tutam, demet demet; pek çok, bir hayli

o gün:

1. **o gün:** Kalıp İfade
Mısra: 6
O gün.

sünbül-i ter:

1. **sünbül-i ter:** Kalıp İfade
Mısra: 9
Taze sümbül

'ālem-efrūz olmuş:

1. **'ālem-efrūz olmuş:** Kalıp İfade
Mısra: 6
Aleme ışık vermek.

Ḥam-ı zülfünde:

1. **Ḥam-ı zülfünde:** Kalıp İfade
Mısra: 10
Saç kıvrımı. Saç lülesinin kıvrımı, bükümü.

māh-ı rüşen:

1. **māh-ı rüşen:** Kalıp İfade
Mısra: 7
Parlak ay (sevgili).

bahār-ı hüsni:

1. **bahār-ı hüsni:** Kalıp İfade
Mısra: 12
Güzellik baharı

'âlem-i hezârî:

1. **'âlem-i hezârî:** Kalıp İfade
Mısra: 12
Bin âlem

Hırâmân ol:

1. **Hırâmân ol:** Kalıp İfade
Mısra: 19
Salınmak; salına salına, nazlı nazlı yürümek

ruh-ı tâbânî:

1. **ruh-ı tâbânî:** Kalıp İfade
Mısra: 13
Parlak, aydınlık yanak,yüz.

ğazâl-i şîr-efken:

1. **ğazâl-i şîr-efken:** Kalıp İfade
Mısra: 19
Aslan yıkan mert ceylan

hürşîd-i kıyâmet:

1. **hürşîd-i kıyâmet:** Kalıp İfade
Mısra: 13
Kıyamet güneşi.

'azm-i bâğ u sevr-i gülşen İderken:

1. **'azm-i bâğ u sevr-i gülşen İderken:** Kalıp İfade
Mısra: 20
Bağın ve gül bahçesinin seyrini etmeye azim gösterme

sürme-i nâz:

1. **sürme-i nâz:** Kalıp İfade
Mısra: 15
Naz sürmesi; göze çekilen sürme.

cüvân-ı nev-reside:

1. **cüvân-ı nev-reside:** Kalıp İfade
Mısra: 21
Yeni yetişen delikanlı

kemend-i tâb-dârî:

1. **kemend-i tâb-dârî:** Kalıp İfade
Mısra: 17
(Sevgilinin) parlak saçı

refî'-i şevketi:

1. **refî'-i şevketi:** Kalıp İfade
Mısra: 23
Heybetinin, azametinin şerefi

kemend-i tâbınıñ:

1. **kemend-i tâbınıñ:** Kalıp İfade
Mısra: 18
(Sevgilinin) parlak saçı

sāhib-i hazāne:

1. **şāhib-i hazāne:** Kalıp İfade
Mısra: 23
Sonbaharın, güzün sahibi

per açup:

1. **per açup:** Kalıp İfade
Mısra: 31
Kanat açmak

icrā kılup:

1. **icrā kılup:** Kalıp İfade
Mısra: 27
Yapmak, uygulamak.

sahrā-be-sahrā uçup:

1. **şahrā-be-şahrā uçup:** Kalıp İfade
Mısra: 32
Çölden çöle uçmak

İbni selām:

1. **İbni selām:** Kalıp İfade
Mısra: 28
*Leyla vü Mecnun hikâyesinin kahramanı ve
Leyla'nın zorla evlendirilmek istenildiği
kişi.*
2. **İbni selām:** Kalıp İfade
Mısra: 85
*Leyla vü Mecnun hikâyesinin kahramanı ve
Leyla'nın zorla evlendirilmek istenildiği
kişi.*

cevlān idüp:

1. **cevlān idüp:** Kalıp İfade
Mısra: 32
Dolaşmak,gezip dolaşmak

nişimen evlemişdi:

1. **nişimen evlemişdi:** Kalıp İfade
Mısra: 33
Oturacak yer yapmak, yurt yapmak

heveskār idi:

1. **heveskār idi:** Kalıp İfade
Mısra: 29
Hevesli, istekli

şāh-ı servi:

1. **şāh-ı servi:** Kalıp İfade
Mısra: 33
Servilerin şahı, en güzeli. Gülruh.

Şikār-ı 'azm:

1. **Şikār-ı 'azm:** Kalıp İfade
Mısra: 30
Av isteği

şayd kılsun:

1. **şayd kılsun:** Kalıp İfade
Mısra: 34
Avlamak. II Âşık etmek.

dünyā vü dīniñ:

bāz itmişdi:

1. **bāz itmişdi:** Kalıp İfade
Mısra: 37
Açmak.

1. **dünyā vü dīniñ:** Kalıp İfade
Mısra: 40
dünya ve din

terk kıldı:

Şikār oldu:

1. **Şikār oldu:** Kalıp İfade
Mısra: 38
Avlanmak, av olmak.

1. **terk kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: 41
Terk etmek || Vazgeçmek, önemsememek.

cürre-i bāz:

1. **cürre-i bāz:** Kalıp İfade
Mısra: 38
Erkek doğan kuşu

‘avdet itdi:

1. **‘avdet itdi:** Kalıp İfade
Mısra: 41
Bulunduğu yerden geri dönmek.

esir oldu:

1. **esir oldu:** Kalıp İfade
Mısra: 39
Köle olmak II Bir şeye tutulmak, müptela olmak,bağlılık göstermek.

‘azimet kıldı:

1. **‘azimet kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: 42
Bir yere doğru yönelme, yola çıkma, gidiş

gışū-vı çiniñ:

1. **gışū-vı çiniñ:** Kalıp İfade
Mısra: 39
Kıvrımlı, bükümlü omuza dökülen saç

talebkār oldu:

1. **talebkār oldu:** Kalıp İfade
Mısra: 44
Talep etmek, istemek

ferāmūş eyledi:

1. **ferāmūş eyledi:** Kalıp İfade
Mısra: 40
Unutmak, hatırlıktan çıkarmak.

ferāmūş İdüp:

1. **ferāmūş İdüp:** Kalıp İfade
Mısra: 45
Unutmak II vazgeçmek.

bir kes:

1. **bir kes:** Kalıp İfade
Mısra: 46
Tek bir kimse

kaṭ'-ı rāh:

1. **kaṭ'-ı rāh:** Kalıp İfade
Mısra: 51
Yolu kısaltma.

vārid olup:

1. **vārid olup:** Kalıp İfade
Mısra: 52
Ulaşmak, erişmek;

müheyyā eyledi:

1. **müheyyā eyledi:** Kalıp İfade
Mısra: 47
Hazırlamak

menzilgeh-i maḳşūda:

1. **menzilgeh-i maḳşūda:** Kalıp İfade
Mısra: 52
İstenilen şeyin, maksadın konağı

genc-i revānı:

1. **genc-i revānı:** Kalıp İfade
Mısra: 48
Akan hazine II aşışın gözyaşları
bağlamında

Hużūr-ı vālid-i leylā'ya:

1. **Hużūr-ı vālid-i leylā'ya:** Kalıp İfade
Mısra: 53
Leylā'nın babasının huzuru

temennā itsün:

1. **temennā itsün:** Kalıp İfade
Mısra: 50
Arzulamak, dilemek, istemek.

būs itdi:

1. **būs itdi:** Kalıp İfade
Mısra: 54
Öpmek, öpücük vermek

kāşid İdüp:

1. **kāşid İdüp:** Kalıp İfade
Mısra: 51
Niyetlemek, amaçlamak.

bir bir:

1. **bir bir:** Kalıp İfade
Mısra: 55
Bir bir

izhār-ı temennā kıldı:

1. **izhār-ı temennā kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: 57
Temenni göstermek

ümm-i leylā:

1. **ümm-i leylā:** Kalıp İfade
Mısra: 63
Leylā'nın annesi

bir yirde:

1. **bir yirde:** Kalıp İfade
Mısra: 64
Bir yer

'akd-i leylā:

1. **'akd-i leylā:** Kalıp İfade
Mısra: 58
Leylā'nın sözü

şūrā kıldılar:

1. **şūrā kıldılar:** Kalıp İfade
Mısra: 64
Toplanmak, toplantı yapmak.

mahdūm-ı leyli:

1. **mahdūm-ı leyli:** Kalıp İfade
Mısra: 59
Leylā'nın hizmetçisi

matlab-ı dil-nişindir:

1. **matlab-ı dil-nişindir:** Kalıp İfade
Mısra: 65
Gönülde yer tutan istek(aşk)

gūş İdüp:

1. **gūş İdüp:** Kalıp İfade
Mısra: 59
Kulak vermek, dinlemek

sezā-yı āferindir:

1. **sezā-yı āferindir:** Kalıp İfade
Mısra: 66
Takdire layık, övgüye değer.

derūn-ı hānede:

1. **derūn-ı hānede:** Kalıp İfade
Mısra: 61
Evin içi // gönül evi.

nümāyān kıldı:

1. **nümāyān kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: 62
göstermek, görünür kılmak. // yaratmak, vücuda getirmek.

bir niçe:

1. **bir niçe:** Kalıp İfade
Mısra: 67
bir kaç, bir çok, pek çok.

sarf-ı himmet:

1. **sarf-ı himmet:** Kalıp İfade
Mısra: 68
Yardım etme, gayret harcama/gösterme

itmām eyleriz:

1. **itmām eyleriz:** Kalıp İfade
Mısra: 74
bitirmek, tamamlamak.

haste-i derd-i nihāndır:

1. **haste-i derd-i nihāndır:** Kalıp İfade
Mısra: 69
Gizli derdin hastası

emr-i dil-h'āh:

1. **emr-i dil-h'āh:** Kalıp İfade
Mısra: 75
Gönlün arzu ettiği emir

ne dem:

1. **ne dem:** Kalıp İfade
Mısra: 71
Ne zaman

dir çekmez:

1. **dir çekmez:** Kalıp İfade
Mısra: 76
savaş zırhı giymek

şihhat buldı:

1. **şihhat buldı:** Kalıp İfade
Mısra: 71
Sağlıklı olmak, afiyette olmak.

tavk-ı güher Takup:

1. **tavk-ı güher Takup:** Kalıp İfade
Mısra: 77
Cevherden halka takmak

bir lahza:

1. **bir lahza:** Kalıp İfade
Mısra: 72
çok kısa bir an

teşekkür eyleyüp:

1. **teşekkür eyleyüp:** Kalıp İfade
Mısra: 80
Teşekkür etmek.

handān u hurrem:

1. **handān u hurrem:** Kalıp İfade
Mısra: 73
Sevinçli ve güler yüzlü

mesrūr olup:

1. **mesrūr olup:** Kalıp İfade
Mısra: 80
Sevinçli, mutlu, memnun olmak.

İbni selām'a:

1. **İbni selām'a:** Kalıp İfade
Mısra: **81**
Leyla vü Mecnun hikâyesinin kahramanı ve Leyla'nın zorla evlendirilmek istenildiği kişi.

haber virdi:

1. **haber virdi:** Kalıp İfade
Mısra: **81**
Bildirmek, ulaştırmak.

takrir kıldı:

1. **takrir kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: **83**
Anlatmak, tarif etmek

tebşir kıldı:

1. **tebşir kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: **84**
müjde vermek

Hikâvet eyledi:

1. **Hikâyet eyledi:** Kalıp İfade
Mısra: **84**
Anlatmak, nakletmek.

âzād olup:

1. **âzād olup:** Kalıp İfade
Mısra: **85**
Serbest kalmak, hürriyetine kavuşmak; uzaklaşmak, ayrılmak

nişār-ı ser:

1. **nişār-ı ser:** Kalıp İfade
Mısra: **87**
Üstüne dökmek, üstüne saçmak, başına serpmek.

taşadduk eyledi:

1. **taşadduk eyledi:** Kalıp İfade
Mısra: **88**
Bağışlamak, hediye etmek.

her bār:

1. **her bār:** Kalıp İfade
Mısra: **88**
Her defa, her vakit, sürekli. II her yük, taşınan her şey.

perde-i mihnetde:

1. **perde-i mihnetde:** Kalıp İfade
Mısra: **89**
Gam, üzüntü, ıstırap perdesi

âtes-i hasretde:

1. **âtes-i hasretde:** Kalıp İfade
Mısra: **90**
Hasret ateşi.

takdir-i kazādan:

1. ***taḳdīr-i ḳazādan:*** Kalıp İfade
Mısra: **91**
Kazānın, kaderin takdiri.

pāre pāre:

1. ***pāre pāre:*** Kalıp İfade
Mısra: **99**
parça parça

kara gününden:

ne ne:

1. ***ne ne:*** Kalıp İfade
Mısra: **92**
Ne ... ne bağlacı.

1. ***ḳara gününden:*** Kalıp İfade
Mısra: **100**
Kara gün; sıkıntılı, zor gün.

perişān gisuvānı-tek:

1. ***perişān gisuvānı-tek:*** Kalıp İfade
Mısra: **93**
(sevgilinin) perişan saçları gibi

yād idüp:

1. ***yād idüp:*** Kalıp İfade
Mısra: **101**
Hatırlamak.

yād eylevüp:

1. ***yād eylevüp:*** Kalıp İfade
Mısra: **95**
hatırlamak, anmak.

nār-ı hasretde:

1. ***nār-ı ḥasretde:*** Kalıp İfade
Mısra: **102**
*Özlem ateşi. II Sevgiliye duyulan hasret
nedeniyle çekilen acı.*

kūşe-i mihnetde:

1. ***kūşe-i miḥnetde:*** Kalıp İfade
Mısra: **96**
Gam ve keder köşesi

ebyāt-ı dilsüz:

1. ***ebyāt-ı dilsüz:*** Kalıp İfade
Mısra: **103**
*Gönül yakan, yürek yakıcı beyitler
söylemek II acı veren, acı verici,
kederlendiren şiirler*

mecnūn-ı perişān:

1. ***mecnūn-ı perişān:*** Kalıp İfade
Mısra: **98**
Perişan Mecnun.

ihtirā' İderdi:

1. ***ihtirā' İderdi:*** Kalıp İfade
Mısra: **103**
Keşfetmek.

çāk İderdi:

1. **çāk İderdi:** Kalıp İfade
Mısra: **106**
Parçalamak, yırtmak.

dil-şād idüp:

1. **dil-şād idüp:** Kalıp İfade
Mısra: **108**
Gönlünü şenlendirmek, mutlu etmek, sevindirmek.

telh ider:

1. **telh ider:** Kalıp İfade
Mısra: **109**
Acılaştırmak. II Tadını kaçırmak, üzme.

Nāzımın Sāki-i Ma'nevîden İstimdād Kıldığı ve Neşe-i Mey-i bî-Rengden Ser-mest Oldığı

şarāb-ı mağz-cūşı:

1. **şarāb-ı mağz-cūşı:** Kalıp İfade
Mısra: **1**
Akıl coşturan şarap, içki

feth olsun:

1. **feth olsun:** Kalıp İfade
Mısra: **2**
Fethetmek, ele geçirmek.

bāb-ı hamūşı:

1. **bāb-ı hamūşı:** Kalıp İfade
Mısra: **2**
Sessizliğin kapısı

şād it:

1. **şād it:** Kalıp İfade
Mısra: **3**
Mutlu etmek

reng-i küdürer:

1. **reng-i küdürer:** Kalıp İfade
Mısra: **11**
Tasa, gam, kaygı, gussa hali; durumu

rūh-ı revāndır:

1. **rūh-ı revāndır:** Kalıp İfade
Mısra: **6**
Hayat, yaşam kaynağı; sevgili

asl-ı hatādır:

1. **asl-ı hatādır:** Kalıp İfade
Mısra: **7**
Hatanın hakikati

süst ü zebūnem:

1. **süst ü zebūnem:** Kalıp İfade
Mısra: **9**
Güçsüz ve zayıf

jeng-i küdüret:

1. **jeng-i küdüret:** Kalıp İfade
Mısra: 12
Üzüntü, kaygı, keder, gam pası; kiri.

vefâ kıl:

1. **vefâ kıl:** Kalıp İfade
Mısra: 17
Sevgi ve dostlukta sebat göstermek,
sözünde durmak.

Şarāb-ı bi-ğış-ı cān-perver:

1. **Şarāb-ı bi-ğış-ı cān-perver:** Kalıp İfade
Mısra: 13
Cana can katan saf şarap

nūş idüp:

1. **nūş idüp:** Kalıp İfade
Mısra: 21
İçmek, yudumlamak.

leb-ā-leb eyleyüp:

1. **leb-ā-leb eyleyüp:** Kalıp İfade
Mısra: 14
Ağızına kadar doldurmak.

şāhed-i zevki:

1. **şāhed-i zevki:** Kalıp İfade
Mısra: 22
Güzelliğinin zevki

pāk eyle:

1. **pāk eyle:** Kalıp İfade
Mısra: 15
temizlemek; arındırmak

‘akl-ı ma‘āda:

1. **‘akl-ı ma‘āda:** Kalıp İfade
Mısra: 23
İnsanı, yaratılışının hikmetini ve bu hikmete
göre varacağı son merhaleyi araştırmaya
sevkeden akıl

şāf it:

1. **şāf it:** Kalıp İfade
Mısra: 15
Arındırmak, temizlemek.

üftāde-i te’şir-i bāde:

1. **üftāde-i te’şir-i bāde:** Kalıp İfade
Mısra: 24
Şarabın tesirinin aşığı, şarabın etkisinin
biçaresi

mū-şikāf it:

1. **mū-şikāf it:** Kalıp İfade
Mısra: 16
Kılı kırk yarmak, çok iyi araştırmak

sûd u ziyânı:

1. **sûd u ziyânı:** Kalıp İfade
Mısra: 25
Fayda ve zarar

mey virüp:

1. **mey virüp:** Kalıp İfade
Mısra: 31
Şarap vermek II kendinden geçirmek.

mübeyyen söylevüp:

1. **mübeyyen söylevüp:** Kalıp İfade
Mısra: 33
Açıkça söylemek

ferāmūs idelim:

1. **ferāmūs idelim:** Kalıp İfade
Mısra: 26
Unutmak

tefsir İdelim:

1. **tefsir İdelim:** Kalıp İfade
Mısra: 34
Açıklamak, yorumlamak

hubb-ı cihānı:

1. **hubb-ı cihānı:** Kalıp İfade
Mısra: 26
Dünya sevgisi, dünyaya bağlılık

şəğəfnāk kıldı:

1. **şəğəfnāk kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: 36
Sevinçli kalmak

düşmen-i ehl-i dilāndır:

1. **düşmen-i ehl-i dilāndır:** Kalıp İfade
Mısra: 27
Gönüllerin ehlinin düşmanı

sāğar virüp:

1. **sāğar virüp:** Kalıp İfade
Mısra: 36
Kadeh sunmak.

ehl-i dile:

1. **ehl-i dile:** Kalıp İfade
Mısra: 28
âşıklar || gönül adamları, ârifler

bi-cām u sebüvem:

1. **bi-cām u sebüvem:** Kalıp İfade
Mısra: 37
Kadehsiz ve şarapsız(testisiz, boş şarap testisi)

şarāb-ı la' l-gūnı:

1. **şarāb-ı la' l-gūnı:** Kalıp İfade
Mısra: 29
Parlak kırmızı renkli şarap

mest-i mey-i bi-reng [ü] büyem:

1. **mest-i mey-i bi-reng [ü] büyem:** Kalıp İfade
Mısra: 38
*Kokusuz ve renksiz şarabın mestiyim,
sarhoşuyum*

hem-râz-ı sâki:

1. **hem-râz-ı sâki:** Kalıp İfade
Mısra: 39
Saki'nin sırdaşı

meşğûf kıldı:

1. **meşğûf kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: 40
*Çok sevmiş, sevgiden deli dîvâne olmuş
(kimse), âşık, mecnun yaptı; kıldı*

nâz-ı sâki:

1. **nâz-ı sâki:** Kalıp İfade
Mısra: 40
Sakinin cilvesi

vecd-i nihâni:

1. **vecd-i nihâni:** Kalıp İfade
Mısra: 41
Gizli kendinden, istiğrak hâlinin sırrı.

cüş ider:

1. **cüş ider:** Kalıp İfade
Mısra: 41
Coşmak, taşmak, kaynamak.

**Nevfel'in Şikârgâhda Mecnûn'a Düşâr Oldığı ve
İzhâr-ı Muhabbet İdüp Mecnûn'ı Vişâl-i Yâre
Ümmîd-vâr Kıldığı**

hall-i mesâ'il:

1. **hall-i mesâ'il:** Kalıp İfade
Mısra: 1
Meselelerin çözümü.

üstâd-ı kâmil:

1. **üstâd-ı kâmil:** Kalıp İfade
Mısra: 2
Noksanı olmayan bilge, mahir usta.

o dem:

1. **o dem:** Kalıp İfade
Mısra: 4
O zaman.

diger-gün olmuşdı:

1. **diger-gün olmuşdı:** Kalıp İfade
Mısra: 4
Değişmek, başkalaşmak || perişan olmak

serir-i bahtda:

1. **serir-i bahtda:** Kalıp İfade
Mısra: 5
Şans tahtı

a'la vü efdal:

1. **a'la vü efdal:** Kalıp İfade
Mısra: 10
Daha yüksek ve daha yüce

mevdān-ı rezmiñ:

1. **mevdān-ı rezmiñ:** Kalıp İfade
Mısra: 11
Savaş meydanı.

rād-ı mümtāz:

1. **rād-ı mümtāz:** Kalıp İfade
Mısra: 5
Seçilmiş gök gürlemesi

Cerāğ-ı rüşeni:

1. **Cerāğ-ı rüşeni:** Kalıp İfade
Mısra: 12
Aydınlık veren kandil, mum.

cülüs itmişdi:

1. **cülüs itmişdi:** Kalıp İfade
Mısra: 6
Oturmak; tahta çıkmak, hükümdar olmak II
sahip olmak, elde etmek.

eyvān-ı bezmiñ:

1. **eyvān-ı bezmiñ:** Kalıp İfade
Mısra: 12
Aşk meclisinin sofası, aşk meclisinin sarayı

ser-efrāz olmuşdı:

1. **ser-efrāz olmuşdı:** Kalıp İfade
Mısra: 6
yücelmek, yükselmek | başı göge ermek

hünermend ü cüvān-merd ü sehākār:

1. **hünermend ü cüvān-merd ü
sehākār:** Kalıp İfade
Mısra: 13
Maharetli, yiğit ve cömert

mülk-i 'arab'da:

1. **mülk-i 'arab'da:** Kalıp İfade
Mısra: 7
-Arap ülkesi.

etvār u edebde:

1. **etvār u edebde:** Kalıp İfade
Mısra: 8
tavırlar ve terbiye

rumūzāt-ı muhabbetden:

1. **rumūzāt-ı muhabbetden:** Kalıp İfade
Mısra: 14
Sevginin, aşkın, sevdanın işaretleri

‘avān itmışdı:

1. **‘avān itmışdı:** Kalıp İfade
Mısra: 15
Göstermek, açıklamak.

itā‘at kılınışdı:

1. **itā‘at kılınışdı:** Kalıp İfade
Mısra: 16
İtaat etmek, boyun eğmek.

ne dem:

1. **ne dem:** Kalıp İfade
Mısra: 19
Ne zaman

şemşir-i bürrān:

1. **şemşir-i bürrān:** Kalıp İfade
Mısra: 19
Keskin kılıç
2. **şemşir-i bürrān:** Kalıp İfade
Mısra: 159
Keskin kılıç

cān virürdi:

1. **cān virürdi:** Kalıp İfade
Mısra: 20
Ölmek, ruhunu teslim etmek. Can vermek

bezm-i şafāsı:

1. **bezm-i şafāsı:** Kalıp İfade
Mısra: 21
zevk ü şafâ meclisi

bāb-ı ‘atāsı:

1. **bāb-ı ‘atāsı:** Kalıp İfade
Mısra: 22
Cömertlik kapısı.

miskin ü nā-çār:

1. **miskin ü nā-çār:** Kalıp İfade
Mısra: 23
zavallı ve çaresiz

izhār evlerdi:

1. **izhār evlerdi:** Kalıp İfade
Mısra: 24
göstermek, açığa vurmak

penāh-ı himmetinde:

1. **penāh-ı himmetinde:** Kalıp İfade
Mısra: 25
Yardımın, ihsanın sığınağı

kāmran u şād u handān:

1. **kāmran u şād u handān:** Kalıp İfade
Mısra: 26
Bahtiyar, mutlu ve sevinçli.

bir dem:

1. **bir dem:** Kalıp İfade
Mısra: 27
bir zaman
2. **bir dem:** Kalıp İfade
Mısra: 31
bir zaman
3. **bir dem:** Kalıp İfade
Mısra: 113
Bir nefeslik zaman, bir an
4. **bir dem:** Kalıp İfade
Mısra: 114
Bir nefeslik zaman, bir an

şāh-ı dād-bahşā:

1. **şāh-ı dād-bahşā:** Kalıp İfade
Mısra: 27
Adālet bahşeden, hakkı yerine getiren Şah

h'āhişger-i seyr ü temāşā:

1. **h'āhişger-i seyr ü temāşā:** Kalıp İfade
Mısra: 28
Gezip dolaşma isteği

irādet eylevüp:

1. **irādet eylevüp:** Kalıp İfade
Mısra: 29
istemek, buyruk vermek

bir gün:

1. **bir gün:** Kalıp İfade
Mısra: 29
Bir gün, bir zaman.

'azimet evlemişdi:

1. **'azimet eylemişdi:** Kalıp İfade
Mısra: 30
Yönelmek, yola çıkmaya niyetlenmek.

tarab-perdāz olsun:

1. **tarab-perdāz olsun:** Kalıp İfade
Mısra: 31
Coşkunkluk tertip eden

savd-endāz olsun:

1. **şayd-endāz olsun:** Kalıp İfade
Mısra: 32
Av atan, av yakalayan, avcı olmak

dilirān-ı ser-efrāz:

1. **dilirān-ı ser-efrāz:** Kalıp İfade
Mısra: 33
Cesurca, mertçe başını kaldıran

bāz-ı tiz-pervāz:

1. **bāz-ı tiz-pervāz:** Kalıp İfade
Mısra: 34
Süratle uçan, hızlı uçan doğan kuşu

tecessüs eyliyordı:

1. **tecessüs eyliyordı:** Kalıp İfade
Mısra: 36
araştırmak, soruşturmak

çāpūk olup:

1. **çāpūk olup:** Kalıp İfade
Mısra: 39
Hızlı olmak. Çabuk olmak

her ān:

1. **her ān:** Kalıp İfade
Mısra: 40
Her an, her zaman, daima.

āşüfte-i dil-hūnı:

1. **āşüfte-i dil-hūnı:** Kalıp İfade
Mısra: 42
İçki kan ağlayan, çok kederli, çok üzüntülü
meftun

zār u nālān:

1. **zār u nālān:** Kalıp İfade
Mısra: 43
Ağlama ve inleme

zebūn u bi-dil ü bi-tāb u havrān:

1. **zebūn u bi-dil ü bi-tāb u havrān:** Kalıp İfade
Mısra: 44
Aciz, aşık, yorgun ve şaşkın

bār-ı ta ‘aşşukdan:

1. **bār-ı ta ‘aşşukdan:** Kalıp İfade
Mısra: 45
Aşıklığın üzüntüsü

gıribān-ı şekibāsı:

1. **gıribān-ı şekibāsı:** Kalıp İfade
Mısra: 46
Yakası sağlam

gehi gāhi:

1. **gehi gāhi:** Kalıp İfade
Mısra: 47
Bazen...bazen. Hem..... hem bağlacı

gırvān olur:

1. **gırvān olur:** Kalıp İfade
Mısra: 47
göz yaşı dökmek; ağlamak

medhūş u havrān:

1. **medhūş u havrān:** Kalıp İfade
Mısra: 48
Divane ve hayran

gūş evleven:

1. **gūş eyleyen:** Kalıp İfade
Mısra: 48
Dinlemek, kulak vermek.

vaşf-ı hālīñ:

1. **vaşf-ı hālīñ:** Kalıp İfade
Mısra: 55
İçinde bulunulan durumun özelliği, niteliği.

āşār-ı melālīñ:

1. **āşār-ı melālīñ:** Kalıp İfade
Mısra: 56
Hüzün işaretleri, alametleri

ta‘accüb eylevüp:

1. **ta‘accüb eylevüp:** Kalıp İfade
Mısra: 49
Şaşırarak, hayret etmek.

esir-i bi-nevādır:

1. **esir-i bi-nevādır:** Kalıp İfade
Mısra: 57
Mahrum, nasipsiz, zavallı esir.

ibtidār itdi:

1. **ibtidār itdi:** Kalıp İfade
Mısra: 50
Bir işe girişmek, başlamak.

belā-vı derd-i ‘aşka:

1. **belā-vı derd-i ‘aşka:** Kalıp İfade
Mısra: 58
Aşk derdinin belası.

leb açup:

1. **leb açup:** Kalıp İfade
Mısra: 50
Ağız açmak, söylemek.

fedā-vı ‘aşk:

1. **fedā-vı ‘aşk:** Kalıp İfade
Mısra: 60
aşk uğruna canından vazgeçmek

merd-i sühandān:

1. **merd-i sühandān:** Kalıp İfade
Mısra: 53
Söz söylemeyi bilen, düzgün ve güzel söz.

dünyā vü dīnīñ:

1. **dünyā vü dīnīñ:** Kalıp İfade
Mısra: 60
dünya ve din

hāl-i mecnūn’ı:

1. **hāl-i mecnūn’ı:** Kalıp İfade
Mısra: 54
Mecnunun hali, Mecnunun durumu

Ġam-ı hicrānda:

1. **Ġam-ı hicrānda:** Kalıp İfade
Mısra: **61**
Ayrılık acısı

Şeh-i hūbān-ı levli'dir:

1. **Şeh-i hūbān-ı levli'dir:** Kalıp İfade
Mısra: **66**
Leyla gibi füzellerin padişahı

dest-i ümmidi:

1. **dest-i ümmidi:** Kalıp İfade
Mısra: **62**
Ümit eli.

vezān olsa:

1. **vezān olsa:** Kalıp İfade
Mısra: **67**
Esmek, yayılmak.

vişāl-i yārden:

1. **vişāl-i yārden:** Kalıp İfade
Mısra: **63**
Sevgiliye kavuşma.

eş'ār-ı rüşen söylüyor:

1. **eş'ār-ı rüşen söylüyor:** Kalıp İfade
Mısra: **68**
Sade şiirler söylemek

mahrūm olupdur:

1. **mahrūm olupdur:** Kalıp İfade
Mısra: **63**
Mahrum olmak, yoksun kalmak.

peydā olursa:

1. **peydā olursa:** Kalıp İfade
Mısra: **69**
görünmek, ortaya çıkmak

ma'dūm olupdur:

1. **ma'dūm olupdur:** Kalıp İfade
Mısra: **64**
Yok olmak

inşā eyler:

1. **inşā eyler:** Kalıp İfade
Mısra: **70**
yazmak, kaleme almak.

diyār-ı necd'dir:

1. **diyār-ı necd'dir:** Kalıp İfade
Mısra: **65**
Necd diyarı, Necd Çölü.

ne ne:

1. **ne ne:** Kalıp İfade
Mısra: 72
"ne...ne..." bağlacı
2. **ne ne:** Kalıp İfade
Mısra: 150
ne ... ne bağlacı.
3. **ne ne:** Kalıp İfade
Mısra: 198
ne ... ne bağlacı.

hevā-vı levli'dür:

1. **hevā-yı levli'dür:** Kalıp İfade
Mısra: 74
Leyla'nın arzusu, hevesi.

hadd-i kemālî:

1. **hadd-i kemālî:** Kalıp İfade
Mısra: 75
*Olgunluğun, mükemmelliğin son sınırı,
âşıklık mertebesine ulaşmak*

āb u nāndır:

1. **āb u nāndır:** Kalıp İfade
Mısra: 71
Su ve ekmek || Tüm nimetler.

feh̄m İdenler:

1. **feh̄m İdenler:** Kalıp İfade
Mısra: 76
Anlamak, idrak etmek, kavramak.

şürb-i cezāsi:

1. **şürb-i cezāsi:** Kalıp İfade
Mısra: 71
Ceza şarabı

deste deste:

1. **deste deste:** Kalıp İfade
Mısra: 77
demet demet

neng ü nāmidendir:

1. **neng ü nāmidendir:** Kalıp İfade
Mısra: 72
Şan ve şöhr̄et

dest-beste olurlar:

1. **dest-beste olurlar:** Kalıp İfade
Mısra: 78
Eli bağlı olmak.

tūşe-i zād u nevāli:

1. **tūşe-i zād u nevāli:** Kalıp İfade
Mısra: 73
Kısmet ve rızığın yiyeceği

leb-riz İderler:

1. **leb-riz İderler:** Kalıp İfade
Mısra: 79
Ağızına kadar doldurmak, doldurup taşımak

nûş idüp:

1. **nûş idüp:** Kalıp İfade
Mısra: **81**
İçmek, yudumlamak.

levl ü nehârı:

1. **levl ü nehârı:** Kalıp İfade
Mısra: **87**
Gece ve gündüz.

cehd ü ikdām:

1. **cehd ü ikdām:** Kalıp İfade
Mısra: **83**
Gayret ve uğraşı

farz oldı:

1. **farz oldı:** Kalıp İfade
Mısra: **90**
Kaçınılmaz olmak, bir şeyi kesin olarak yapmak. Lüzumlu, zaruri, gerekli

sa'v ü ibrām:

1. **sa'v ü ibrām:** Kalıp İfade
Mısra: **84**
Çaba ve ısrar etmek.

dil-şād İdem:

1. **dil-şād İdem:** Kalıp İfade
Mısra: **92**
Gönlünü şenlendirmek

nûş ider:

1. **nûş ider:** Kalıp İfade
Mısra: **85**
İçmek, yudumlamak.

duçār oldum:

1. **duçār oldum:** Kalıp İfade
Mısra: **94**
Uğramak, maruz kalmak.

o da:

1. **o da:** Kalıp İfade
Mısra: **86**
O bile, o dahi

piyāde oldı:

1. **piyāde oldı:** Kalıp İfade
Mısra: **95**
Yaya olmak, yürüyerek ilerlemek.

bā-vād-ı leylā-yı şeker-hand:

1. **bā-vād-ı leylā-yı şeker-hand:** Kalıp İfade
Mısra: **86**
Tatlı gülüşlü Leylâ'nın hatırı

hem-dem oldı:

1. **hem-dem oldı:** Kalıp İfade
Mısra: **96**
Arkadaş olmak, arkadaşlık etmek.

mecnûn-ı zâre:

1. **mecnûn-ı zâre:** Kalıp İfade
Mısra: **96**
Ağlayıp inleyen Mecnûn, zavallı Mecnûn

izhâr kıldı:

1. **izhâr kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: **98**
Görünmek, ortaya çıkmak

mihir-i derûnuñ:

1. **mihir-i derûnuñ:** Kalıp İfade
Mısra: **98**
Gönüldeki güneş. Gönüldeki aşk.

cülûs itdi:

1. **cülûs itdi:** Kalıp İfade
Mısra: **99**
*Oturmak; tahta çıkmak, hükümdar olmak II
sahip olmak, elde etmek.*

sülûk itdi:

1. **sülûk itdi:** Kalıp İfade
Mısra: **100**
intisap etmek, - bir yolda yürümek-

tarik-i ihtilâta:

1. **tarik-i ihtilâta:** Kalıp İfade
Mısra: **100**
Karşılaşıp görüşmenin yolu

mecnûn-ı zâr u bi-karâra:

1. **mecnûn-ı zâr u bi-karâra:** Kalıp İfade
Mısra: **101**
Kararsız ve inleyen Mecnûn

kelâm-ı âb-dâra:

1. **kelâm-ı âb-dâra:** Kalıp İfade
Mısra: **102**
Güzel, tatlı söz

revnak virüp:

1. **revnak virüp:** Kalıp İfade
Mısra: **102**
*Güzellik, parlaklık, tazelik vermek II
canlılık vermek, canlandırmak; neşe, keyif
vermek.*

ârâm oldı:

1. **ârâm oldı:** Kalıp İfade
Mısra: **106**
Durmak, karar kılmak.

dil-şâd kıldı:

1. **dil-şâd kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: **108**
Gönlü hoş, sevinçli etmek.

hoş bulup:

1. **hoş bulup:** Kalıp İfade
Mısra: **109**
Hoş gelmek, hoşuna gitmek II Olumlu karşılamak.

nüş itdi:

1. **nüş itdi:** Kalıp İfade
Mısra: **115**
İçmek

hoş-dil olmuşdu:

1. **hoş-dil olmuşdu:** Kalıp İfade
Mısra: **109**
İçi rahat olmak; memnun olmak.

ifāde kıldı:

1. **ifāde kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: **116**
Anlatmak, söylemek.

resm-i güftārında:

1. **resm-i güftārında:** Kalıp İfade
Mısra: **110**
Sözün, kelâmın tasviri (betimleme)

derün-ı derdini:

1. **derün-ı derdini:** Kalıp İfade
Mısra: **116**
İç sıkıntısı.

irād olan:

1. **irād olan:** Kalıp İfade
Mısra: **111**
Söylenmek, dile getirilmek II Yazıya geçirilmek.

kelām-ı çerble:

1. **kelām-ı çerble:** Kalıp İfade
Mısra: **117**
Uygun, yumuşak söz

her bir:

1. **her bir:** Kalıp İfade
Mısra: **111**
Hepsi, tüm. Her bir.

āvāze İdüp:

1. **āvāze İdüp:** Kalıp İfade
Mısra: **118**
Bağurmak, yüksek sesle seslenmek.

ekl eyledi:

1. **ekl eyledi:** Kalıp İfade
Mısra: **115**
Bir şeyi yemek.

āgeh oldı:

1. **āgeh oldı:** Kalıp İfade
Mısra: **119**
Uyanık, haberli olmak II uyumamak.

‘āşık-ı zār:

1. **‘āşık-ı zār:** Kalıp İfade
Mısra: **119**
Ağlayan aşık

şavd idüp:

1. **şavd idüp:** Kalıp İfade
Mısra: **123**
Avlamak.

firāk-ı vārden:

1. **firāk-ı vārden:** Kalıp İfade
Mısra: **120**
Sevgiliden ayrılık.

yār eylerem:

1. **yār eylerem:** Kalıp İfade
Mısra: **125**
Evlenmek, eş edinmek. Sevgili yapmak
2. **yār eylerem:** Kalıp İfade
Mısra: **126**
Evlenmek, eş edinmek. Sevgili yapmak

dil-efkār olma:

1. **dil-efkār olma:** Kalıp İfade
Mısra: **120**
Gönlü düşünceli olmak.

gūş İdince:

1. **gūş İdince:** Kalıp İfade
Mısra: **127**
Kulak vermek, dinlemek

murğ olup:

1. **murğ olup:** Kalıp İfade
Mısra: **121**
Kuş olmak, kuş gibi olmak.

naḥl-i ümmidi:

1. **naḥl-i ümmidi:** Kalıp İfade
Mısra: **128**
ümit fıdanı

tavrān itse:

1. **tavrān itse:** Kalıp İfade
Mısra: **121**
Kanatlanmak, uçmak.

şükr idüp:

1. **şükr idüp:** Kalıp İfade
Mısra: **129**
Allah'a karşı duyulan minneti dile getirmek.

pinhān olsa:

1. **pinhān olsa:** Kalıp İfade
Mısra: **122**
Gizli, saklı olmak.

ta'zīm kıldı:

1. **ta'zīm kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: **129**
Büyükliğini dile getirme.

dāmān-ı sıveh-kār:

1. **dāmān-ı sıveh-kār:** Kalıp İfade
Mısra: **139**
Günah işlemiş iffetsiz kimse

tekrīm kıldı:

1. **tekrīm kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: **130**
Saygı göstermek, lütuf ve kerem etmek.

tekrār tekrār:

1. **tekrār tekrār:** Kalıp İfade
Mısra: **140**
Tekrar tekrar, yeniden.

dāver-i ferhunde-siret:

1. **dāver-i ferhunde-siret:** Kalıp İfade
Mısra: **131**
Kutlu karakterli sultan. İyi huylu padişah

şüst olupdur:

1. **şüst olupdur:** Kalıp İfade
Mısra: **141**
Gevşek, zayıf, güçsüz olmak.

kudret ü behrām-ğayret:

1. **kudret ü behrām-ğayret:** Kalıp İfade
Mısra: **132**
Kudretli ve Behram gibi gayretli

pāk olamışdır:

1. **pāk olamışdır:** Kalıp İfade
Mısra: **141**
Temizlenmek, arınmak.

yār olsun:

1. **yār olsun:** Kalıp İfade
Mısra: **135**
Sevgili, dost olmak.

idrāk olmamışdır:

1. **idrāk olmamışdır:** Kalıp İfade
Mısra: **142**
Anlaşılmak, kavranmak, akıl erdirilmek.

dil-dār olsun:

1. **dil-dār olsun:** Kalıp İfade
Mısra: **136**
gönül alan olmak.

ikbāl-i dūnum:

1. **ikbāl-i dūnum:** Kalıp İfade
Mısra: **143**
Dünyadaki saadet, mutluluk.

zāvi ' evle:

baht-ı zebūnum:

1. **baht-ı zebūnum:** Kalıp İfade
Mısra: **144**
Kötü talih.

1. **zāvi ' eyle:** Kalıp İfade
Mısra: **149**
Ziyan etmek, boşa harcamak. || Yitirmek, kaybetmek.

şāvi ' olsun:

mūsā ' id olmayup:

1. **mūsā ' id olmayup:** Kalıp İfade
Mısra: **145**
Uygun, elverişli olmak; yardım etmek.

1. **şāvi ' olsun:** Kalıp İfade
Mısra: **150**
Duyulmuş, herkesçe bilinen, yayılmış olmak.

nime-i rehde:

1. **nime-i rehde:** Kalıp İfade
Mısra: **146**
Yolun yarısı

sūz u cān-güdāzı:

1. **sūz u cān-güdāzı:** Kalıp İfade
Mısra: **152**
Can yakan ve yanan

terk it:

1. **terk it:** Kalıp İfade
Mısra: **147**
Bırakmak, vazgeçmek.

mükedder oldı:

1. **mükedder oldı:** Kalıp İfade
Mısra: **153**
Kederli, gamlı olmak

meşgūl olam:

1. **meşgūl olam:** Kalıp İfade
Mısra: **148**
bir işle uğraşmak.

nār-ı ğam:

1. **nār-ı ğam:** Kalıp İfade
Mısra: **154**
Gam ateşi

vakt-i ' aziziñ:

1. **vakt-i ' aziziñ:** Kalıp İfade
Mısra: **149**
Aziz vakt

peyvend Kılup:

1. **peyvend Kılup:** Kalıp İfade
Mısra: **155**
Birleştirmek, bağlamak.

levlā-vı meh-rüy-ı semenber:

ta‘ahhüd eyledi:

1. **ta‘ahhüd eyledi:** Kalıp İfade
Mısra: **156**
Yapacağına dair söz vermek; üstlenmek.

1. **levlā-yı meh-rüy-ı semenber:** Kalıp İfade
Mısra: **163**
Yasemin göğüslü, ay yüzlü Leylâ

yār u hem-ser:

yād itdi:

1. **yād itdi:** Kalıp İfade
Mısra: **156**
Hatırlamak, anmak, bahsetmek

1. **yār u hem-ser:** Kalıp İfade
Mısra: **164**
Dost ve sevgili

bisât-ı ‘avşda:

tekrār İdüp:

1. **tekrār İdüp:** Kalıp İfade
Mısra: **157**
Tekrarlamak; bir daha, yeniden yapmak.

1. **bisât-ı ‘avşda:** Kalıp İfade
Mısra: **165**
Eğlence yaygısı.

ārām tutmam:

‘āşık-ı ferzāne:

1. **‘āşık-ı ferzāne:** Kalıp İfade
Mısra: **158**
Bilgili, akıllı âşık; benzerlerinden farklı, seçkin âşık.

1. **ārām tutmam:** Kalıp İfade
Mısra: **166**
Yerleşmek, yer edinmek.

kūşis İdüp:

1. **kūşis İdüp:** Kalıp İfade
Mısra: **160**
Çabalama, gayret etme.

sülük itme:

1. **sülük itme:** Kalıp İfade
Mısra: **168**
intisap etmek, - bir yolda yürümek-

şir-i ğarrān:

1. **şir-i ğarrān:** Kalıp İfade
Mısra: **160**
Kükreyen aslan.

tarik-i nā-pesende:

1. **tarik-i nā-pesende:** -
Mısra: **168**
Beğenilmeyen yol

şābit ü vefā-dār:

terk kıl:

1. **terk kıl:** Kalıp İfade
Mısra: **169**
Terk etmek || Vazgeçmek, önemsememek.

1. **şābit ü vefā-dār:** Kalıp İfade
Mısra: **177**
Değerli ve vefalı

dil-i āsūde:

meşāf-ı 'aşkda:

1. **meşāf-ı 'aşkda:** Kalıp İfade
Mısra: **170**
aşkın savaş meydanı

1. **dil-i āsūde:** Kalıp İfade
Mısra: **178**
Gönlü rahat

pezirā oldu:

1. **pezirā oldu:** Kalıp İfade
Mısra: **173**
Kabul eden, kabul edici olmak.

āhir-i kār:

1. **āhir-i kār:** Kalıp İfade
Mısra: **178**
İşin sonu, sonunda, nihayetinde

memnūn oldu:

1. **memnūn oldu:** Kalıp İfade
Mısra: **174**
Sevinmek, hoşnut olmak.

hem-peymān u hem-dem:

1. **hem-peymān u hem-dem:** Kalıp İfade
Mısra: **181**
Yemindaş ve arkadaş

kayd u bendinden:

1. **kayd u bendinden:** Kalıp İfade
Mısra: **175**
Pranga ve bağ.

hurrem oldu:

1. **hurrem oldu:** Kalıp İfade
Mısra: **182**
Sevinmek, Mutlu olmak.

Tarık-i 'ahdde:

1. **Tarık-i 'ahdde:** Kalıp İfade
Mısra: **177**
Ahit yolu

tarāvet buldı:

1. **tarāvet buldı:** Kalıp İfade
Mısra: **183**
Tazelik, körpelik bulmak.

hüsn ü ruhsâr:

1. **hüsn ü ruhsâr:** Kalıp İfade
Mısra: **185**
Güzellik ve ruhsar

pedid oldu:

1. **pedid oldu:** Kalıp İfade
Mısra: **186**
görünürde olmak

serv-i cemen-zâr-ı cüvânî:

1. **serv-i cemen-zâr-ı cüvânî:** Kalıp İfade
Mısra: **188**
Taze çimenliğin servi

ehl-i zamânî:

1. **ehl-i zamânî:** Kalıp İfade
Mısra: **192**
Zamanın ehli. Günümüz insanları

dem-i güftârda:

1. **dem-i güftârda:** Kalıp İfade
Mısra: **193**
Konuşma zamanı

nutk u bevânî:

1. **nutk u bevânî:** Kalıp İfade
Mısra: **193**
Söz ve Anlatım.

keşf İderdi:

1. **keşf İderdi:** Kalıp İfade
Mısra: **194**
Açmak, kaldırmak.

esrâr-ı nihâni:

1. **esrâr-ı nihâni:** Kalıp İfade
Mısra: **194**
Gizli sırlar.

bezm-i 'avşî:

1. **bezm-i 'avşî:** Kalıp İfade
Mısra: **198**
Yeme içme, zevk u safâ (içki) meclisi.

iki üç:

1. **iki üç:** Kalıp İfade
Mısra: **199**
İki üç

cām-ı muşaffâ:

1. **cām-ı muşaffâ:** Kalıp İfade
Mısra: **200**
Saf, arıtılmış şarap kadehi; içinde ölümsüzlük suyu olan kadeh

mihr eylerse:

1. **mihr eylerse:** Kalıp İfade
Mısra: **201**
Sevgi ve muhabbet göstermek.

Nevfel'in Leşker İle Kabîle-i Leylâ'ya Gittüğü ve
Leylî'yi H'astgâr Oldığı ve 'Akd-i Leylâ'dan Nâ-
Ümmîd Olup Tarafdârân-ı Leylî İle Kâr-zâr
Kıldığı

firib-i dânesin:

1. *firib-i dânesin:* Kalıp İfade
Mısra: 203
(Sevgilinin) Aldatıcı benleri.

sipehsâlâr-ı meydân-ı me'ânî:

1. *sipehsâlâr-ı meydân-ı me'ânî:* Kalıp İfade
Mısra: 1
Manaların meydânının başkomutanı

pedidâr eyler:

1. *pedidâr eyler:* Kalıp İfade
Mısra: 203
Açık, belli eylemek

cevş-i beyânî:

1. *cevş-i beyânî:* Kalıp İfade
Mısra: 2
Askerin açıklaması

esir-i dâm-ı tezvîr:

1. *esir-i dâm-ı tezvîr:* Kalıp İfade
Mısra: 205
Arabozucu tuzağın esiri

bir gün:

1. *bir gün:* Kalıp İfade
Mısra: 3
Bir gün, bir zaman.

âhir Kılır:

1. *âhir Kılır:* Kalıp İfade
Mısra: 205
Son vermek.

nevfel ü mecnûn:

1. *nevfel ü mecnûn:* Kalıp İfade
Mısra: 3
Nevfel ve Mecnun

çâh-ı mezelletde:

1. *çâh-ı mezelletde:* Kalıp İfade
Mısra: 206
Değersizlik kuyusu.

terennüm eyledi:

1. *terennüm eyledi:* Kalıp İfade
Mısra: 5
Güzel güzel anlatma, yavaş ve güzel sesle
şarkı söyleme. Ötmek, şakılamak; konuşmak,

āh-ı āteşnāk-i cāngāh:

1. **āh-ı āteşnāk-i cāngāh:** Kalıp İfade
Mısra: 6
Can evinin ateşli ahi

resm-i 'ahd-i nām-dārān:

1. **resm-i 'ahd-i nām-dārān:** Kalıp İfade
Mısra: 10
Şöhrətli yeminin resmi

irād Kılup:

1. **irād Kılup:** Kalıp İfade
Mısra: 7
Söylemek.

peymān virüp:

1. **peymān virüp:** Kalıp İfade
Mısra: 11
söz vermek

şî 'r-i 'āşıkāne:

1. **şî 'r-i 'āşıkāne:** Kalıp İfade
Mısra: 7
âşıkça şiir, konusu aşk olan şiir.

şād kıldıñ:

1. **şād kıldıñ:** Kalıp İfade
Mısra: 11
Sevindirmek, mutlu etmek.

'ārifāne oldı:

1. **'ārifāne oldı:** Kalıp İfade
Mısra: 8
Esnafın yaptığı şekilde masrafı bölüşülerek ortaklaşa yapılan (ziyâfet, eğlence vb..)

der-yād itmezsen:

1. **der-yād itmezsen:** Kalıp İfade
Mısra: 12
Yâda getirmek, yâd etmek

Şikāyet eyler:

1. **Şikāyet eyler:** Kalıp İfade
Mısra: 8
Şikayet etmek, sitem etmek.

şekibā oldum:

1. **şekibā oldum:** Kalıp İfade
Mısra: 15
Sabır etmek.

ümmid-bahş u süst-i peymān:

1. **ümmid-bahş u süst-i peymān:** Kalıp İfade
Mısra: 9
ümit veren (kimse).ve yemini zayıf

bāver idüp:

1. **bāver idüp:** Kalıp İfade
Mısra: 15
İnanmak, doğru bulmak

Haber-dār ol:

1. ***Haber-dār ol:*** Kalıp İfade
Mısra: 17
Haberli, haberi olan, bilgisi bulunan.

bi-tāb-ı firākem:

1. ***bi-tāb-ı firākem:*** Kalıp İfade
Mısra: 17
Ayrılığın takatsizliği

perişān-ı belā-vı iştivākem:

1. ***perişān-ı belā-vı iştivākem:*** Kalıp İfade
Mısra: 18
Özlem belasının perişanlığı

himmet ü illā:

1. ***himmet ü illā:*** Kalıp İfade
Mısra: 20
Gayret ve muhakkak

yār-i mecnūn:

1. ***yār-i mecnūn:*** Kalıp İfade
Mısra: 23
Mecnūn'un yari, sevgilisi

mahv olur:

1. ***mahv olur:*** Kalıp İfade
Mısra: 24
Yok olmak.

āšār-ı mecnūn:

1. ***āšār-ı mecnūn:*** Kalıp İfade
Mısra: 24
Mecnun'un izleri.

gūş İdince:

1. ***gūş İdince:*** Kalıp İfade
Mısra: 25
Kulak vermek, dinlemek

nūş-āmiz ü niş-āviz:

1. ***nūş-āmiz ü niş-āviz:*** Kalıp İfade
Mısra: 26
Tatlı ve zehirli

hiddet ü hamivvet:

1. ***hiddet ü hamivvet:*** Kalıp İfade
Mısra: 27
Öfkeli ve hamiyetli

zahir oldu:

1. ***zahir oldu:*** Kalıp İfade
Mısra: 28
açığa çıkmak, meydana çıkmak, görünür olmak

hūn-ı ğayret:

1. ***hūn-ı ğayret:*** Kalıp İfade
Mısra: 28
Sabırın, gayretin kanı

'arak-ı âhen:

1. **'arak-ı âhen:** Kalıp İfade
Mısra: **29**
Demirin teri (pas)

Hamāvil itdi:

1. **Hamāvil itdi:** Kalıp İfade
Mısra: **30**
Muska, tılsım etmek II korumak; tecelli etmek.

cevşen gevdi:

1. **cevşen gevdi:** Kalıp İfade
Mısra: **30**
Zırh giymek. Cevşen takmak

güzide kıldı:

1. **güzide kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: **31**
Seçkin kılmak, diğerlerinden ayrıcalıklı, üstün hâle getirmek.

merd-i dilāver:

1. **merd-i dilāver:** Kalıp İfade
Mısra: **31**
Kahraman, yiğit kimse.

revān oldı:

1. **revān oldı:** Kalıp İfade
Mısra: **33**
Akıp gitmek. Salınmak.
2. **revān oldı:** Kalıp İfade
Mısra: **83**
Akıp gitmek. Salınmak.
3. **revān oldı:** Kalıp İfade
Mısra: **174**
Akıp gitmek.

be-sān-ı şir-i ğarrān:

1. **be-sān-ı şir-i ğarrān:** Kalıp İfade
Mısra: **33**
Işıltılı, parlak aslan gibi

tiğ-i bürrān:

1. **tiğ-i bürrān:** Kalıp İfade
Mısra: **34**
Keskin kılıç

nüzül itdi:

1. **nüzül itdi:** Kalıp İfade
Mısra: **36**
Konaklamak, inmek II erişmek, ulaşmak.

bir dem:

1. **bir dem:** Kalıp İfade
Mısra: **37**
Bir nefeslik zaman, bir an

pevgām virdi:

1. **pevgām virdi:** Kalıp İfade
Mısra: 38
Haber vermek

yār-i sezāvār:

1. **yār-i sezāvār:** Kalıp İfade
Mısra: 46
Layık sevgili

İkāmet itmişüm:

1. **İkāmet itmişüm:** Kalıp İfade
Mısra: 40
Yerleşmek, oturmak.

āb-ı havātı:

1. **āb-ı havātı:** Kalıp İfade
Mısra: 47
İçeni ölümsüzlüğe ulaştıran ve nerede olduğu bilinmeyen bir kaynağın suyu.

ārāste Kılup:

1. **ārāste Kılup:** Kalıp İfade
Mısra: 41
Süslemek, bezemek

‘atş-ı mühlikden:

1. **‘atş-ı mühlikden:** Kalıp İfade
Mısra: 48
Öldürücü hararet

levlî’vi fi’l-hāl:

1. **levlî’vi fi’l-hāl:** Kalıp İfade
Mısra: 41
Hemen Leylâ

ecr-i sâki:

1. **ecr-i sâki:** Kalıp İfade
Mısra: 49
Saki'nin ücreti

irsāl İdūn:

1. **irsāl İdūn:** Kalıp İfade
Mısra: 42
Göndermek, yollamak.

nām-ı bâkî:

1. **nām-ı bâkî:** Kalıp İfade
Mısra: 50
sonsuz ad

mecnûn ile yār:

1. **mecnûn ile yār:** Kalıp İfade
Mısra: 45
Mecnûn ile Sevgilisi (Leylâ)

sim ü zere:

1. **sim ü zere:** Kalıp İfade
Mısra: 51
Gümüş ve altın.

müyesser olmazsa:

1. **müyesser olmazsa:** Kalıp İfade
Mısra: 53
Nasip olmak.

ser-i tedbirdir:

1. **ser-i tedbirdir:** Kalıp İfade
Mısra: 54
Baş tedbir, birinci alınacak tedbir

kâşîd kıldı:

1. **kâşîd kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: 55
Kastetmek, kasıt kılmak

Hurûşân oldu:

1. **Hurûşân oldu:** Kalıp İfade
Mısra: 56
Coşmak, taşmak, kaynamak, galeyana gelmek.

h'îş-âvend-i leylâ:

1. **h'îş-âvend-i leylâ:** Kalıp İfade
Mısra: 56
Leylâ'nın akrabaları, Leylâ'nın kendisi.

dür-I meknûn:

1. **dür-I meknûn:** Kalıp İfade
Mısra: 57
İyi korunmuş, saklanmış parlak inci
2. **dür-I meknûn:** Kalıp İfade
Mısra: 58
yi korunmuş, saklanmış parlak inci

şâyân-I mecnûn:

1. **şâyân-I mecnûn:** Kalıp İfade
Mısra: 58
Mecnun'a yaraşır, layık

cemâl-I levli'dir:

1. **cemâl-I levli'dir:** Kalıp İfade
Mısra: 59
Leyla'nın güzel yüzü. Leyla'nın güzelliği.

mâh-I ekmel:

1. **mâh-I ekmel:** Kalıp İfade
Mısra: 59
Kusursuz ay. Dolunay

dest-I 'azm-I nevfel:

1. **dest-I 'azm-I nevfel:** Kalıp İfade
Mısra: 60
Nevfel'in gayret eli

Tarık-I nâmda:

1. ***Tarık-I nâmda:*** Kalıp İfade
Mısra: **61**
yeri (adres) gösteren yol

Ğazabnâk oldu:

1. ***Ğazabnâk oldu:*** Kalıp İfade
Mısra: **69**
Öfkeli olmak, gazap dolu olmak
2. ***Ğazabnâk oldu:*** Kalıp İfade
Mısra: **69**
Öfkeli olmak, gazap dolu olmak

reh-I nâmûsda:

1. ***reh-I nâmûsda:*** Kalıp İfade
Mısra: **62**
Namus yolu

şir-i ner-âsâ:

1. ***şir-i ner-âsâ:*** Kalıp İfade
Mısra: **70**
Erkek aslan gibi

merdüm-I nikû-şî'âra:

1. ***merdüm-I nikû-şî'âra:*** Kalıp İfade
Mısra: **65**
İyi huylu adam

süvâre olup:

1. ***süvâre olup:*** Kalıp İfade
Mısra: **71**
Binici olmak, ata binmek. Atlı olarak yola çıkmak.

'adû-yı ceng-cüyüz:

1. ***'adû-yı ceng-cüyüz:*** Kalıp İfade
Mısra: **66**
Savaşmaya hazır iki düşman

müheyyâ oldu:

1. ***müheyyâ oldu:*** Kalıp İfade
Mısra: **72**
Ar. Tehyie olunmuş, hazır, âmâde, mürettep. Hazır hâle getirmek, tertip etmek.

güş kıldı:

1. ***güş kıldı:*** Kalıp İfade
Mısra: **67**
Dinlemek, kulak vermek.

2. ***müheyyâ oldu:*** Kalıp İfade
Mısra: **160**
Hazırlanmak.

reng virüp:

1. ***reng virüp:*** Kalıp İfade
Mısra: **73**
Boyamak, renklendirmek

saf kıldılar:

1. **şaf kıldılar:** Kalıp İfade
Mısra: 74
sıra sıra dizilmek, saf tutmak

Ğariv-i serkeşān:

1. **Ğariv-i serkeşān:** Kalıp İfade
Mısra: 76
Dik başlı kimsesizler

fervād-ı tebire:

1. **feryād-ı tebire:** Kalıp İfade
Mısra: 77
Davulun feryadı

çeşm-i encüm:

1. **çeşm-i encüm:** Kalıp İfade
Mısra: 78
(Göğün) yıldız gözleri. II Gökteki yıldızlar.

hire oldu:

1. **hıre oldu:** Kalıp İfade
Mısra: 78
Kamaşmış, donuk, fersiz olmak

semsir-i kin:

1. **şemşir-i kin:** Kalıp İfade
Mısra: 79
intikam kılıcı, kin kılıcı

her iki:

1. **her iki:** Kalıp İfade
Mısra: 79
İki şeyden ikisi, ikisi birden.
2. **her iki:** Kalıp İfade
Mısra: 158
Bahsedilen iki yerden her ikisi de.
3. **her iki:** Kalıp İfade
Mısra: 177
Bahsedilen iki yerden her ikisi de.

İki cānibden:

1. **İki cānibden:** Kalıp İfade
Mısra: 80
İki taraf, her iki yön.

hamle-āver oldu:

1. **hamle-āver oldu:** Kalıp İfade
Mısra: 80
Hamle yapan olmak

hengāme-i āverd:

1. **hengāme-i āverd:** Kalıp İfade
Mısra: 81
Gürültü, patırtı getiren

hūn-ı rezm-cūyān:

1. **hūn-ı rezm-cūyān:** Kalıp İfade
Mısra: 82
Savaş isteyenlerin kanı

ser-i şemşirden:

1. **ser-i şemşirden:** Kalıp İfade
Mısra: 83
Kılıcının başı; ucu

meşâf oldu:

1. **meşâf oldu:** Kalıp İfade
Mısra: 84
Savaş yapmak, harp etmek

be-sân-ı rûd-ı ceyhûn:

1. **be-sân-ı rûd-ı ceyhûn:** Kalıp İfade
Mısra: 84
Büyük ırmak gibi, Ceyhun ırmağı gibi

hûn-ı ser-bārân:

1. **hûn-ı ser-bārân:** Kalıp İfade
Mısra: 86
Yağmurun kanı

mevdân-ı belâda:

1. **mevdân-ı belâda:** Kalıp İfade
Mısra: 88
Bela meydanı, keder sahası. Dünya

ceng îderken:

1. **ceng îderken:** Kalıp İfade
Mısra: 89
Savaşmak, savaş etmek.

her bir:

1. **her bir:** Kalıp İfade
Mısra: 89
her bir.

şir-i pür-dil:

1. **şir-i pür-dil:** Kalıp İfade
Mısra: 89
Yürekli, cesur aslan.

hâsıl itsün:

1. **hâsıl itsün:** Kalıp İfade
Mısra: 90
Peydâ etmek, elde etmek, edinmek, sağlamak.

matlab-ı mecnûn'ı:

1. **matlab-ı mecnûn'ı:** Kalıp İfade
Mısra: 90
Mecnun'un isteği

bir ayrı:

1. **bir ayrı:** Kalıp İfade
Mısra: 91
bir başka

Tarafdārān-ı leyli:

yek-reng olup:

1. **yek-reng olup:** Kalıp İfade
Mısra: **92**
Tek renk olmak, bütünleşmek, iç içe olmak.

1. **Ṭarafdārān-ı leyli:** Kalıp İfade
Mısra: **97**
Leylâ'nın taraftarları
2. **Ṭarafdārān-ı leyli:** Kalıp İfade
Mısra: **163**
Leylâ'nın taraftarları

ser-nigûn İderdi:

1. **ser-nigûn İderdi:** Kalıp İfade
Mısra: **93**
Baş aşağı etmek, ters çevirip dökmek, talihini tersine çevirmek, berbat etmek

manşūr olsa:

1. **manşūr olsa:** Kalıp İfade
Mısra: **97**
"Enel-hak" "ben Allah'ım" dediği için 922'de asılarak öldürülen ünlü mutasavvıf olmak II galip olmak. Hallac-ı Mansur II zafere ulaşmak.

bi-sükûn Kılurdu:

1. **bi-sükûn Kılurdu:** Kalıp İfade
Mısra: **94**
Huzursuz kılmak

şād u meşkūr olurdu:

1. **şād u meşkūr olurdu:** Kalıp İfade
Mısra: **98**
Sevinçli ve beğenilmiş olmak

giryân olup:

1. **giryân olup:** Kalıp İfade
Mısra: **96**
Ağlamak, gözyaşı dökmek

hande Kılup:

1. **hande Kılup:** Kalıp İfade
Mısra: **98**
Gülmek

hire hire bakurdu:

1. **hire hire bakurdu:** Kalıp İfade
Mısra: **96**
şaşkın şaşkın bakmak

gürûh-ı leyli'ye:

1. **gürûh-ı leyli'ye:** Kalıp İfade
Mısra: **99**
Leyla'nın kabilesinden kişiler.

tahsin iderdi:

1. **tahsîn iderdi:** Kalıp İfade
Mısra: **99**
Beğenmek, takdir etmek, övmek.

nusret isterdi:

1. **nuşret isterdi:** Kalıp İfade
Mısra: **102**
Yardım, destek isteme

sipāh-ı nefvel'e:

1. **sipāh-ı nefvel'e:** Kalıp İfade
Mısra: **100**
Nevfelin ordusu

merd-i dānā:

1. **merd-i dānā:** Kalıp İfade
Mısra: **103**
Akıllı, bilgin kişi. Âlim kişi

nefrin iderdi:

1. **nefrîn iderdi:** Kalıp İfade
Mısra: **100**
lanet okumak sövüp saymak

terk-i rāhat itmişüz:

1. **terk-i rāhat itmişüz:** Kalıp İfade
Mısra: **105**
Rahatlığı terk etmek

'arz-ı hācet Kılup:

1. **'arz-ı hācet Kılup:** Kalıp İfade
Mısra: **101**
*İhtiyacını, muhtaç olduğunu bildirmek.
İsteğini söylemek*

tiğ-i 'adāvet Çekürsen:

1. **tiğ-i 'adāvet Çekürsen:** Kalıp İfade
Mısra: **106**
Düşmanlık kılıcı çekmek.

dergāh-ı Hakk'a:

1. **dergāh-ı Hakk'a:** Kalıp İfade
Mısra: **101**
*Allah'ın kapısı, Allah'ın dergahı || Allah'ın
huzuru.*

hall itmek:

1. **hall itmek:** Kalıp İfade
Mısra: **107**
Halletmek, bir sorunu çözmek.

sipāh-ı levli'ye:

1. **sipāh-ı levli'ye:** Kalıp İfade
Mısra: **102**
Leylâ'nın askerleri

bu bu:

1. **bu bu:** Kalıp İfade
Mısra: **108**
Bu... bu...
2. **bu bu:** Kalıp İfade
Mısra: **133**
bu... bu...
3. **bu bu:** Kalıp İfade
Mısra: **134**
Bu... bu...

cevş-i a 'dāyı:

1. **cevş-i a 'dāyı:** Kalıp İfade
Mısra: **113**
Düşman orduları

hancer Çekürsin:

1. **hancer Çekürsin:** Kalıp İfade
Mısra: **114**
Hançeri birisine karşı doğrultmak, saldırmak. Hançer çekmek

āhen geymiş:

1. **āhen geymiş:** Kalıp İfade
Mısra: **109**
Demir zırh giymiş (kimse)

ta 'n-ı nā-güvārı:

1. **ta 'n-ı nā-güvārı:** Kalıp İfade
Mısra: **116**
Hazmı kolay olmayan, tatsız acayip şey.

teşekkür itmeyüp:

1. **teşekkür itmeyüp:** Kalıp İfade
Mısra: **110**
Teşekkür etmek. II Şükretmek.

güşād itdi:

1. **güşād itdi:** Kalıp İfade
Mısra: **117**
Açmak. II ferahlatmak.
2. **güşād itdi:** Kalıp İfade
Mısra: **171**
Açılmak, açıldı.

ğam-h'ār olursun:

1. **ğam-h'ār olursun:** Kalıp İfade
Mısra: **111**
Kederli, dertli olmak.

rızā-yı vār:

1. **rızā-yı vār:** Kalıp İfade
Mısra: **119**
Sevgilinin rızası; tas. Allah'ın rızası, isteği.

bi-zār olursun:

1. **bi-zār olursun:** Kalıp İfade
Mısra: **112**
Bıkmak, usanmak; rahatsız olmak.

cān u teniñ:

1. **cān u teniñ:** Kalıp İfade
Mısra: **120**
Can ve beden. Ruh ve beden.

āšār-ı cefānı:

haşm-ı yārim:

1. **haşm-ı yārim:** Kalıp İfade
Mısra: 121
Yarım'in düşmanlığı

1. **āšār-ı cefānı:** Kalıp İfade
Mısra: 130
Cefanın eserleri

nā-būd Kılup:

her ān:

1. **her ān:** Kalıp İfade
Mısra: 123
Her an

1. **nā-būd Kılup:** Kalıp İfade
Mısra: 130
Yok etmek. Öldürmek.

ne yerde:

1. **ne yerde:** Kalıp İfade
Mısra: 124
Nerede.

vesile olup:

1. **vesile olup:** Kalıp İfade
Mısra: 131
Sebeb, bahane, fırsat olmak.

āğvār olmuşam:

ceng itsün:

1. **ceng itsün:** Kalıp İfade
Mısra: 126
Tartışmak, çekişmek. Savaşmak.

1. **āğvār olmuşam:** Kalıp İfade
Mısra: 132
Düşman ve yabancı olmak.

Hużūr-ı yārde:

nār-ı cefānı:

1. **nār-ı cefānı:** Kalıp İfade
Mısra: 129
Cefanın ateşi

1. **Hużūr-ı yārde:** Kalıp İfade
Mısra: 135
Sevgilinin huzuru, makamı, yanı.

firūzān eylevüp:

1. **firūzān eylevüp:** Kalıp İfade
Mısra: 129
Parlatmak

gūş eyledi:

1. **gūş eyledi:** Kalıp İfade
Mısra: 137
Dinlemek, kulak vermek

ferāmūs kıldı:

1. **ferāmūs kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: **138**
Unutmak. II. Vazgeçmek, peşini bırakmak.

tasdik itdi:

1. **tasdik itdi:** Kalıp İfade
Mısra: **139**
Onaylamak.

insāf virüp:

1. **inşāf virüp:** Kalıp İfade
Mısra: **139**
Acıma, vicdan duygusu vermek, acımasını sağlamak. İnsaf vermek.

āgāh itdi:

1. **āgāh itdi:** Kalıp İfade
Mısra: **140**
Haberdar etmek, bildirmek.

hengāme-i ceng:

1. **hengāme-i ceng:** Kalıp İfade
Mısra: **141**
Savaşın sesi. Cengin karışıklığı

o dem:

1. **o dem:** Kalıp İfade
Mısra: **141**
O zaman.

germ olup:

1. **germ olup:** Kalıp İfade
Mısra: **141**
Coşmak; ısınmak, ateşli olmak, hararetlenmek

hem-reng olup:

1. **hem-reng olup:** Kalıp İfade
Mısra: **142**
Aynı renkli olmak.

sinān-ı cān-sitānla:

1. **sinān-ı cān-sitānla:** Kalıp İfade
Mısra: **143**
Can alıcı mızrak.

şafha-i meydānı:

1. **şafha-i meydānı:** Kalıp İfade
Mısra: **144**
Meydanın ortası, meydanın yüzü.

revvān İderdi:

1. **revvān İderdi:** Kalıp İfade
Mısra: **144**
suya kanmış, doymuş

gehi gâhi:

hamle İderdiyse:

1. **hamle İderdiyse:** Kalıp İfade
Mısra: **145**
Harekete geçmek, ilerleme gayretiyle atılım yapmak.

1. **gehi gâhi:** Kalıp İfade
Mısra: **150**
Gâh...gâh. Bazen...bazen.

gürz-I girânla:

çäre itseydi:

1. **çäre itseydi:** Kalıp İfade
Mısra: **147**
Yardım etmek.

1. **gürz-I girânla:** Kalıp İfade
Mısra: **149**
Ateşli silâhların icadından önce savaş aleti olarak kullanılan, demir, tunç, bakır veya pirinçten ağır topuz II yuvarlak, dolu kadeh.

hünin-i cedvel:

1. **hünin-i cedvel:** Kalıp İfade
Mısra: **146**
Kan bulaşmış cetvel, kanlı cetvel

sahn-I meydâna:

1. **şahn-I meydâna:** Kalıp İfade
Mısra: **151**
Açıklık, meydanlık alan || savaş alanı

dü-päre İderdi:

1. **dü-päre İderdi:** Kalıp İfade
Mısra: **148**
İki parça etmek

ser-efsân olurdu:

1. **ser-efsân olurdu:** Kalıp İfade
Mısra: **151**
Saçmak, dağıtmak. Başboş olmak.

gehi geh:

1. **gehi geh:** Kalıp İfade
Mısra: **149**
Kah...kah, kimi...kimi, bazı...bazı

cengâverân-I tiz-I nize:

1. **cengâverân-I tiz-I nize:** Kalıp İfade
Mısra: **153**
Sevgilinin keskin kirpiklerinin cengaverleri

mihr-i 'ālem-ārā:

1. **mihr-i 'ālem-ārā:** Kalıp İfade
Mısra: **155**
Alemi süsleyen güneş ll dünyayı süsleyen güneş

livā-vı şubh:

1. **livā-yı şubh:** Kalıp İfade
Mısra: **159**
Sabahın bayrağı

mübeddel olmuş:

ārām bulup:

1. **ārām bulup:** Kalıp İfade
Mısra: **156**
Huzur bulmak, elde etmek.

1. **mübeddel olmuş:** Kalıp İfade
Mısra: **162**
Başka bir şekle konulmak, değiştirilmek. Dönüşmek.

talebkār olup:

1. **talebkār olup:** Kalıp İfade
Mısra: **157**
Talep etmek, istemek

bahr-i bi-pāyān:

1. **bahr-i bi-pāyān:** Kalıp İfade
Mısra: **164**
Uçsuz bucaksız deniz. Sonsuz deniz.

mevc urup:

Hor u h'āba:

1. **Hor u h'āba:** Kalıp İfade
Mısra: **157**
Bayağılık ve uyku

1. **mevc urup:** Kalıp İfade
Mısra: **164**
Dalgalanmak. Dalga vurmak

'arsa-i cenge:

terk-i peykār:

1. **terk-i peykār:** Kalıp İfade
Mısra: **158**
savaşı terk etmek

1. **'arsa-i cenge:** Kalıp İfade
Mısra: **165**
Savaş meydanı.

nümāyān oldu:

1. **nümāyān oldu:** Kalıp İfade
Mısra: **159**
Görünmek

te'emmül kıldı:

1. **te'emmül kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: **167**
İyice, etraflıca düşünme.

sulh olmazsa:

1. **şulh olmazsa:** Kalıp İfade
Mısra: **168**
Barışmak, uzlaşmak II kabullenmek.

h'ār olur:

1. **h'ār olur:** Kalıp İfade
Mısra: **170**
Diken olmak II Rakip olmak

bāb-ı şulhı:

1. **bāb-ı şulhı:** Kalıp İfade
Mısra: **171**
Barış kapısı

mürā'āt eyledi:

1. **mürā'āt eyledi:** Kalıp İfade
Mısra: **172**
Saygı ile koruyup gözetmek.

ādāb-ı şulhı:

1. **ādāb-ı şulhı:** Kalıp İfade
Mısra: **172**
Barışın adabı

revāne kıldı:

1. **revāne kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: **173**
Yaya, yolcu kılmak.

pend ü nevāzış:

1. **pend ü nevāzış:** Kalıp İfade
Mısra: **175**
Nasihah ve iltifat

sulh ile sāzış:

1. **şulh ile sāzış:** Kalıp İfade
Mısra: **176**
Barış ile karşılıklı anlaşma

hall oldu:

1. **hall oldu:** Kalıp İfade
Mısra: **178**
Çözümlemek, sonuçlanmak; sıkıntı ve kederi gidermek

āşār-ı mihriñ:

1. **āşār-ı mihriñ:** Kalıp İfade
Mısra: **180**
Güneşin alametleri

'ināyet İderse:

1. **'ināyet İderse:** Kalıp İfade
Mısra: **181**
İyilik etmek.

bir kes:

1. **bir kes:** Kalıp İfade
Mısra: **181**
Bir kez, bir kere. Tek bir kimse

leked-küb-ı ihānet:

1. **leked-küb-ı ihānet:** Kalıp İfade
Mısra: 182
İhanetin ayak altına alınması

Nevfel'in Diğer-bār Kābīle-i Leylī Birle Ceng İdüp
Zafer Buldığ ve Firifte-i Tezvīr Olup Terk-i Vefā
ve Dāmen-i Maṭlūb-ı Cengden Rehā Kılup
Peymān-Şiken Oldığı

'ārşa-i ma'nāda:

1. **'ārşa-i ma'nāda:** Kalıp İfade
Mısra: 1
Anlam meydana.

feres-rān olmuşlar:

1. **feres-rān olmuşlar:** Kalıp İfade
Mısra: 2
At sürmek, ata binmek.

mecbūr oldu:

1. **mecbūr oldu:** Kalıp İfade
Mısra: 3
Herhangi bir şeyi yapmak zorunda bulunmak.

nār-ı kine:

1. **nār-ı kine:** Kalıp İfade
Mısra: 4
Kinin ateşi; alevi

mestūr kaldı:

1. **mestūr kaldı:** Kalıp İfade
Mısra: 4
Gizli kalmak, örtülü kalmak.

ārām buldı:

1. **ārām buldı:** Kalıp İfade
Mısra: 6
Huzur bulmak, elde etmek.

āğāz idüp:

1. **āğāz idüp:** Kalıp İfade
Mısra: 7
Başlamak.

pehlivān-ı rāyet-efrāz:

1. **pehlivān-ı rāyet-efrāz:** Kalıp İfade
Mısra: 8
Sancağı yükselten pehlivan

zāhir itmediñ:

1. **zāhir itmediñ:** Kalıp İfade
Mısra: 10
Ortaya çıkarmak, görünür hale getirmek

şit-i nāmūñ:

1. **şit-i nāmūñ:** Kalıp İfade
Mısra: 11
İsminin, adının şöhreti.

budur mı:

1. **budur mı:** Kalıp İfade
Mısra: **11**
Bu mudur? soru ifadesi
2. **budur mı:** Kalıp İfade
Mısra: **12**
Bu mudur? soru ifadesi
3. **budur mı:** Kalıp İfade
Mısra: **13**
Bu mudur? soru ifadesi
4. **budur mı:** Kalıp İfade
Mısra: **14**
Bu mudur? soru ifadesi

'ahd-i süst ü nā-tamāmūn:

1. **'ahd-i süst ü nā-tamāmūn:** Kalıp İfade
Mısra: **12**
Eksiklik ve güçsüzlüğün sözü

himmet-i şemşir-i tiziñ:

1. **himmet-i şemşir-i tiziñ:** Kalıp İfade
Mısra: **13**
Keskin kılıcın gücü

ğavet-i ceng-i sitiziñ:

1. **ğavet-i ceng-i sitiziñ:** Kalıp İfade
Mısra: **14**
Kavganın ve savaşın sonu

geh gāh:

1. **geh gāh:** Kalıp İfade
Mısra: **15**
Bazan.... bazan. Bazen ... bazen ..., kimi zaman ... kimi zaman...

düşmen itdiñ:

1. **düşmen itdiñ:** Kalıp İfade
Mısra: **16**
Düşmanlaştırmak

'āid oldı:

1. **'āid oldı:** Kalıp İfade
Mısra: **17**
Birine veya bir şeye mahsus, ona ayrılmış, tahsis edilmiş olmak.

āşinā oldı:

1. **āşinā oldı:** Kalıp İfade
Mısra: **18**
Tanıdık olmak, bilinen olmak.

hatm idüp:

1. **hatm idüp:** Kalıp İfade
Mısra: **19**
Tamamlamak, bitirmek, sona erdirmek.

nālān nālān:

1. **nālān nālān:** Kalıp İfade
Mısra: **19**
Ağlaya ağlaya, inleyerek.

hūn-ābe tōkūp:

1. **hūn-ābe tōkūp:** Kalıp İfade
Mısra: 20
Kanlı göz yaşı dökmek

vādār kıldı:

1. **vādār kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: 26
Mecbur olmak

tertīb idüp:

1. **tertīb idüp:** Kalıp İfade
Mısra: 27
Düzenlemek, hazırlamak.

giryān oldı:

1. **giryān oldı:** Kalıp İfade
Mısra: 20
Ağlamak, gözyaşı dökmek
2. **giryān oldı:** Kalıp İfade
Mısra: 78
Ağlamak, gözyaşı dökmek

ceng evleyem:

1. **ceng evleyem:** Kalıp İfade
Mısra: 28
Savaşmak.

muḥātab eyledi:

1. **muḥātab eyledi:** Kalıp İfade
Mısra: 22
muhatap etmek

izāle evleyem:

1. **izāle evleyem:** Kalıp İfade
Mısra: 30
Gidermek, yok etmek, ortadan kaldırmak.

‘āşık-ı zār u belā-keş:

1. **‘āşık-ı zār u belā-keş:** Kalıp İfade
Mısra: 23
Belaya uğrayan ve inleyen âşık, zavallı âşık

hüküm kıldı:

1. **hüküm kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: 31
Hüküm vermek, karar vermek.

bî-yār ü enşār:

1. **bî-yār ü enşār:** Kalıp İfade
Mısra: 25
Ensar ve sevgilisiz, dostsuz

fermān virdi:

1. **fermān virdi:** Kalıp İfade
Mısra: 31
Emir vermek.

revâne eyledi:

1. **revâne eyledi:** Kalıp İfade
Mısra: 32
Yola koymak, göndermek.

deşt-i necd'i:

1. **deşt-i necd'i:** Kalıp İfade
Mısra: 39
Necd çölü

Haber-dār oldu:

cem ' oldu:

1. **cem ' oldu:** Kalıp İfade
Mısra: 33
Toplamak, bir araya getirmek.

1. **Haber-dār oldu:** Kalıp İfade
Mısra: 40
Haberli, haberi olan, bilgisi bulunan. Bilgi sahibi olmak.

sipāh-ı bi-gerānı:

1. **sipāh-ı bi-gerānı:** Kalıp İfade
Mısra: 35
Sonsuz asker

kūh-ı dešti:

1. **kūh-ı dešti:** Kalıp İfade
Mısra: 41
Çöl dağı.

āheng kıldı:

1. **āheng kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: 37
Hazırlık yapmak, kendini bir şeye her yönüyle hazır hale getirmek.

gūlsitān kılması:

1. **gūlsitān kılması:** Kalıp İfade
Mısra: 41
Gül bahçesi haline getirmek

ceng-i bi-reng:

1. **ceng-i bi-reng:** Kalıp İfade
Mısra: 38
Renksiz, kansız savaş

sālār-ı kabile:

1. **sālār-ı kabile:** Kalıp İfade
Mısra: 43
Kabile reisi.

vile itdi:

1. **vile itdi:** Kalıp İfade
Mısra: 44
Feryad etmek

rāh-ı çāre:

1. **rāh-ı çāre:** Kalıp İfade
Mısra: 45
Çözüm yolu.

saf çekdiler:

1. **şaf çekdiler:** Kalıp İfade
Mısra: 46
Sıraya dizmek, düzene sokmak.

hancer-i kin Çeküp:

1. **hancer-i kīn Çeküp:** Kalıp İfade
Mısra: 47
Kinin hançerini çekmek

her iki:

1. **her iki:** Kalıp İfade
Mısra: 47
İki şeyden ikisi, ikisi birden.

cüşān oldu:

1. **cüşān oldu:** Kalıp İfade
Mısra: 50
Coşmak, taşmak.

ra'd oldu:

1. **ra'd oldu:** Kalıp İfade
Mısra: 52
Gök gürlemek.

hancer-i bārānı:

1. **hancer-i bārānı:** Kalıp İfade
Mısra: 53
yağmurun hançeri (sevgilinin göz yaşları)

rizān olurdu:

1. **rizān olurdu:** Kalıp İfade
Mısra: 54
Akmak, dökülmek II damlamak, yağmak;
kaplamak, yayılmak

sipehsālār-ı nevfel:

1. **sipehsālār-ı nevfel:** Kalıp İfade
Mısra: 55
Nevfel'in komutanı

tiğ-i der-dest:

1. **tiğ-i der-dest:** Kalıp İfade
Mısra: 55
Elde tutulan kılıç

na'ra Çeküp:

1. **na'ra Çeküp:** Kalıp İfade
Mısra: 56
Yüksek sesle uzun uzun haykırmak.

be-sān-ı şir-i ser-mest:

1. **be-sān-ı şir-i ser-mest:** Kalıp İfade
Mısra: 56
Azgın aslan gibi

ğark-ı hūn:

1. **ğark-ı hūn:** Kalıp İfade
Mısra: 57
Kana boğulmuş

tîğî bahr-i hūn:

1. **tîğî bahr-i hūn:** Kalıp İfade
Mısra: 58
Kan denizinin kılıcı

hāk ile yeksān:

1. **hāk ile yeksān:** Kalıp İfade
Mısra: 59
Yerle bir. Yerle bir || perişân, sürünmekte!

nevfel'in sipāhı:

1. **nevfel'in sipāhı:** Kalıp İfade
Mısra: 61
Nevfel'in ordusu

muzaffer oldu:

1. **muzaffer oldu:** Kalıp İfade
Mısra: 61
Zafer kazanmak, yenmek.

hezimet buldı:

1. **hezimet buldı:** Kalıp İfade
Mısra: 62
Hezimete uğramak. Bozguna veya büyük bir yenilgiye uğramak.

nced ehli:

1. **nced ehli:** Kalıp İfade
Mısra: 62
Necd ehli. Arap yarımadasının orta bölümünde bir yer ve çöün ahalisi.

etfāl ü pirān:

1. **etfāl ü pirān:** Kalıp İfade
Mısra: 63
gençler ve yaşlılar

şāh-ı cihān-baht-ı cihān-dār:

1. **şāh-ı cihān-baht-ı cihān-dār:** Kalıp İfade
Mısra: 65
Dünyaya sahip talihli padişah

cefā-kār olma:

1. **cefā-kār olma:** Kalıp İfade
Mısra: 66
Cefā etme, eziyet verme.

ceng evlemeñ:

1. **ceng evlemeñ:** Kalıp İfade
Mısra: 69
Savaşmak.

şāveste-i erbāb-ı evreng:

1. **şāveste-i erbāb-ı evreng:** Kalıp İfade
Mısra: 70
Tahta layık erbab, kişiler

āh u enini:

1. **āh u enini:** Kalıp İfade
Mısra: 71
Sızlanma/ah ve inilti.

'afv İdüp:

1. **'afv İdüp:** Kalıp İfade
Mısra: 72
Bağışlamak, hoş görmek, gözardı etmek

terk itdi:

1. **terk itdi:** Kalıp İfade
Mısra: 72
Bırakmak, vazgeçmek.

güher ü genc ü hedāyā:

1. **güher ü genc ü hedāyā:** Kalıp İfade
Mısra: 74
cevherler, hazineler ve hediyeler

hoş-hāl itmekse:

1. **hoş-hāl itmekse:** Kalıp İfade
Mısra: 75
Güzel hale getirmek. Mutlu, memnun bir duruma getirmek.

irsāl idūñ:

1. **irsāl idūñ:** Kalıp İfade
Mısra: 76
Göndermek, yollamak.

zār u girvān:

1. **zār u girvān:** Kalıp İfade
Mısra: 77
Ağlama ve inleme.

hāk üzre:

1. **hāk üzre:** Kalıp İfade
Mısra: 78
Doğruluk üzere. Doğru olanı yapmak.

pādşāh-ı bende-perver:

1. **pādşāh-ı bende-perver:** Kalıp İfade
Mısra: 79
Kendisine mensup olanları kayıran, refah ve terfilerine çalışan mün'im ve lütufkar padişah

fer bulmuş:

1. **fer bulmuş:** Kalıp İfade
Mısra: 80
Aydınlanmak, süslenmek, bezenmek.

taht u efser:

1. **taht u efser:** Kalıp İfade
Mısra: 80
Taht ve taç.

pir-i zār u dil-şikeste:

1. ***pir-i zār u dil-şikeste:*** Kalıp İfade
Mısra: 81
Gönlü kırık ve inleyen pir

Hadeng-i derdden:

1. ***Hadeng-i derdden:*** Kalıp İfade
Mısra: 82
Derd oku

mecrūh u haste:

1. ***mecrūh u haste:*** Kalıp İfade
Mısra: 82
Yorgun ve yaralı

ihzār idüp:

1. ***ihzār idüp:*** Kalıp İfade
Mısra: 87
Hazırlamak.

bendegān-bahş itsin:

1. ***bendegān-bahş itsin:*** Kalıp İfade
Mısra: 88
kulluk kölelik bahş eden

ūd-ı nāre:

1. ***ūd-ı nāre:*** Kalıp İfade
Mısra: 89
odunun ateşi

pāre pāre itsen:

1. ***pāre pāre itsen:*** Kalıp İfade
Mısra: 90
Parça parça etmek, parçalamak.

her lahza:

1. ***her lahza:*** Kalıp İfade
Mısra: 91
Her an

yār itmēm:

1. ***yār itmēm:*** Kalıp İfade
Mısra: 93
Sevgili olarak kabul etmek, dost edinmek, yakınlık göstermek

vahşi-vi hamūn-peymā:

1. ***vahşi-vi hamūn-peymā:*** Kalıp İfade
Mısra: 95
Sahraları dolaşan vahşi

üns bulsun:

1. ***üns bulsun:*** Kalıp İfade
Mısra: 96
dikkat bulmak, ihtimam bulmak. II önem vermek, kıymet göstermek

kerem eyle:

1. ***kerem eyle:*** Kalıp İfade
Mısra: 97
Cömertlik etmek, iyilik etmek.

bed-nām kılma:

1. **bed-nām kılma:** Kalıp İfade
Mısra: 97
Adını kötüye çıkarmak, dile düşürmek.

Kasem olsun:

1. **Kasem olsun:** Kalıp İfade
Mısra: 100
Yemin olsun.

nihāde eylerem:

1. **nihāde eylerem:** Kalıp İfade
Mısra: 103
Koymuş, konmuş, konulmuş.

piş-i kilāba:

1. **piş-i kilāba:** Kalıp İfade
Mısra: 103
önceki rakipler, köpekler

kat' idüp:

1. **kat' idüp:** Kalıp İfade
Mısra: 105
Kesmek,sona erdirmek. Gitmek.

rehā bulsam:

1. **rehā bulsam:** Kalıp İfade
Mısra: 106
Kurtulmak II uzaklaşmak.

lokma-i seg:

1. **lokma-i seg:** Kalıp İfade
Mısra: 107
Köpeğin lokması

hem-ser olunca:

1. **hem-ser olunca:** Kalıp İfade
Mısra: 108
Arkadaş olmak.

mecnūn-ı güm-reh:

1. **mecnūn-ı güm-reh:** Kalıp İfade
Mısra: 108
Yolunu şaşırılmış Mecnun

gūş itdi:

1. **gūş itdi:** Kalıp İfade
Mısra: 109
Dinlemek; dinleyip uygulamaya koymak

te'emmül eyledi:

1. **te'emmül eyledi:** Kalıp İfade
Mısra: 110
İyice, etraflıca düşünme. Derin derin düşünme.

muwāfık olmayup:

1. **muwāfık olmayup:** Kalıp İfade
Mısra: 111
Uygun olmak, münasip olmak.

takdir kıldı:

1. ***takdir kıldı:*** Kalıp İfade
Mısra: **112**
Takdir etmek, onaylamak.

takrir eyleyüp:

1. ***takrir eyleyüp:*** Kalıp İfade
Mısra: **125**
Açıklamak, izah etmek, anlatmak.

ğam eyleme:

1. ***ğam eyleme:*** Kalıp İfade
Mısra: **115**
gamlanmak, kederlenmek

peymāne virüp:

1. ***peymāne virüp:*** Kalıp İfade
Mısra: **126**
Kadeh vermek.

emr-i mübhem:

1. ***emr-i mübhem:*** Kalıp İfade
Mısra: **116**
Belirsiz, açıklanmamış emir.

revāne oldı:

1. ***revāne oldı:*** Kalıp İfade
Mısra: **127**
Akmak, yürüyüp gitmek

hoş-dil olmazam:

1. ***hoş-dil olmazam:*** Kalıp İfade
Mısra: **122**
İçi rahat olmak; memnun olmak.

āgāh olup:

1. ***āgāh olup:*** Kalıp İfade
Mısra: **129**
Haberdar olmak

be dahi:

1. ***be dahi:*** Kalıp İfade
Mısra: **122**
ki, zira, bile, ve dahi

eşk-i gül-gün:

1. ***eşk-i gül-gün:*** Kalıp İfade
Mısra: **130**
Gül renkli gözyaşı. II Kan ağlamak.

ne ne:

1. ***ne ne:*** Kalıp İfade
Mısra: **124**
ne ... ne bağlacı.

bi-tāb ü haste:

1. ***bi-tāb ü haste:*** Kalıp İfade
Mısra: **131**
Yorgun ve takatsiz

‘İtāb u tōhmete:

1. **‘İtāb u tōhmete:** Kalıp İfade
Mısra: 133
Şikayet ve suçlama

āğāz itdi:

1. **āğāz itdi:** Kalıp İfade
Mısra: 133
Söze başlamak.

leb açup:

1. **leb açup:** Kalıp İfade
Mısra: 134
Ağız açmak, söylemek.

āvāz itdi:

1. **āvāz itdi:** Kalıp İfade
Mısra: 134
Bağırmak, feryat etmek.

süst-‘ahd ü çerb-güftār:

1. **süst-‘ahd ü çerb-güftār:** Kalıp İfade
Mısra: 135
*Verdiği sözde durmayan/durmakta
zorlanan ve Hoşsohbet, tatlı ve yumuşak
sözlü*

zār u dil-efkār itdiñ:

1. **zār u dil-efkār itdiñ:** Kalıp İfade
Mısra: 136
Ağlayan ve gönlü yaralı etmek

ferāmūş itdiñ:

1. **ferāmūş itdiñ:** Kalıp İfade
Mısra: 137
Unutmak.

der-cūş İdüp:

1. **der-cūş İdüp:** Kalıp İfade
Mısra: 138
coşturmak

zulm-i mükerrer kıldıñ:

1. **zulm-i mükerrer kıldıñ:** Kalıp İfade
Mısra: 139
Tekrar zulm ettin

mükedder itdiñ:

1. **mükedder itdiñ:** Kalıp İfade
Mısra: 140
Bulandırmak, kederlendirmek, üzme.

birvān bulduñ:

1. **birvān bulduñ:** Kalıp İfade
Mısra: 142
Kebap etmek, kavurmak, yakmak

ümmid-vār itdiñ:

1. **ümmid-vār itdiñ:** Kalıp İfade
Mısra: **143**
Ümitlendirmek.

bu imiş:

1. **bu imiş:** Kalıp İfade
Mısra: **149**
Buymuş.
2. **bu imiş:** Kalıp İfade
Mısra: **150**
Buymuş.

kenār-ı çeşme-i Hızr'a:

1. **kenār-ı çeşme-i Hızr'a:** Kalıp İfade
Mısra: **144**
Hızırın çeşmesinin kenarı

reng-i 'ahd ü i'tibārñ:

1. **reng-i 'ahd ü i'tibārñ:** Kalıp İfade
Mısra: **149**
Kıymetinin ve sözünün rengi

zülāl-i ārzūy:

1. **zülāl-i ārzūy:** Kalıp İfade
Mısra: **145**
Arzu suyu

heng-i dest-i iktidārñ:

1. **heng-i dest-i iktidārñ:** Kalıp İfade
Mısra: **150**
Kudret elinin zamanı

nūş iden:

1. **nūş iden:** Kalıp İfade
Mısra: **145**
İçmek, yudumlamak.

dil-teng itdiñse:

1. **dil-teng itdiñse:** Kalıp İfade
Mısra: **153**
perişan etmek, kederlere salmak

hāmūş iden:

1. **hāmūş iden:** Kalıp İfade
Mısra: **146**
Suskun bir hale getirmek, susturmak.

neng-i bed-reng:

1. **neng-i bed-reng:** Kalıp İfade
Mısra: **154**
Kötü rengin ayıbı

sāğar-ı ümmidim:

1. **sāğar-ı ümmidim:** Kalıp İfade
Mısra: **147**
ümit kadehi, ümit.

‘İnān-tāb oldu:

1. **‘İnān-tāb oldu:** Kalıp İfade
Mısra: **158**
Dizgin çevirip giden.

ber-bād olur:

1. **ber-bād olur:** Kalıp İfade
Mısra: **164**
Perişan olmak, zarar görmek.

hūn-pāş kıldı:

1. **hūn-pāş kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: **158**
Kan saçıcı, kan dökücü.

Mecnūn’ın Zencir-i Āhenine Giriftār Oldığı ve Bu Bahāne İle Geşt [ü] Güzār İdüp Temāşā-yı Dīdār-ı Yār Kıldığı

sahrā-gerd oldu:

- şahrā-gerd oldu:** Kalıp İfade
Mısra: **1**
Sahrayı dolaşmak

miyān-ı cem‘den:

1. **miyān-ı cem‘den:** Kalıp İfade
Mısra: **159**
Topluluk arası. Topluluğun ortası

tezāyüd kıldı:

- tezāyüd kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: **2**
Arttırmak, fazlalaştırmak

kenāre çıktı:

1. **kenāre çıktı:** Kalıp İfade
Mısra: **159**
Kenara çıkmak

gün gün:

- gün gün:** Kalıp İfade
Mısra: **2**
Günden güne // Her gün, daima, sürekli.

mücerred oldu:

1. **mücerred oldu:** Kalıp İfade
Mısra: **160**
Yalnız, tek, münferid olmak.

derd-i mecnūn:

- derd-i mecnūn:** Kalıp İfade
Mısra: **2**
Mecnun'un derdi.

dil-şād olsa:

1. **dil-şād olsa:** Kalıp İfade
Mısra: **163**
gönlü sevinçle dolu olmak.

āteş-feşān olup:

- āteş-feşān olup:** Kalıp İfade
Mısra: **3**
Ateş saçan olmak.

siddet bulup:

şiddet bulup: Kalıp İfade
Mısra: 5
*Sıkıntı bulmak, sıkıntı çekmek.
Şiddetlenmek*

şiddet bulup: Kalıp İfade
Mısra: 152
*Şiddetlenmek, sıkıntı bulmak, sıkıntı
çekmek.*

bār-ı derd-i iftirākı:

bār-ı derd-i iftirākı: Kalıp İfade
Mısra: 6
Ayrılığın dert yükü

Karār u şabrđan:

Karār u şabrđan: Kalıp İfade
Mısra: 7
Tahammül ve dayanma.

bir gün:

bir gün: Kalıp İfade
Mısra: 11
Bir gün, bir zaman.

nesim-i küy-ı levli:

nesim-i küy-ı levli: Kalıp İfade
Mısra: 11
Leylâ'nın mahallesinden gelen meltem yeli

hevâ-yı mûy-ı 'anber:

hevâ-yı mûy-ı 'anber: Kalıp İfade
Mısra: 12
Güzel kokan saçlarının arzusu

bûy-ı levli:

bûy-ı levli: Kalıp İfade
Mısra: 12
Leyla'nın kokusu

meşâm-ı ârzûsın:

meşâm-ı ârzûsın: Kalıp İfade
Mısra: 13
*arzuları koklayan burun. Burnun arzusu,
isteği*

meshûn kıldı:

meshûn kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 13
Dolu, doldurulmuş olmak.

revân oldı:

revân oldı: Kalıp İfade
Mısra: 14
Akıp gitmek. Salınmak.

divār-ı yāre:

diyar-ı yare: Kalıp İfade
Mısra: 14
Sevgilinin yurdu. Sevgilinin memleketi.

şerh kıldı:

şerh kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 27
Açmak, ayırmak, yarmak. Açıklamak, izah etmek.

harim-i yāre:

harim-i yare: Kalıp İfade
Mısra: 18
Sevgilinin haremî. II Sevgilinin bulunduğu yer. Sevgilinin huzuru

Kuvūd-ı mihnet:

Kuyūd-ı mihnet: Kalıp İfade
Mısra: 30
eziyet, zahmet, meşakatin kayıtları

‘acūz-ı pūr-fesāne:

‘acūz-ı pūr-fesāne: Kalıp İfade
Mısra: 20
efsane dolu kocakarı

nireng-perdāz olup:

nireng-perdāz olup: Kalıp İfade
Mısra: 31
Tılsım, büyü , sihir yapan. Büyücü

mukavved eylemişdi:

muqayyed eylemişdi: Kalıp İfade
Mısra: 22
Kayıtlı olmak, bağlamak, tutmak.

sāz itmîşiz:

sāz itmîşiz: Kalıp İfade
Mısra: 32
Çalmak. Uyumlu bir şekilde ses çıkarmak.

mecnūn-ı haste:

mecnūn-ı haste: Kalıp İfade
Mısra: 23
Hasta Mecnun, yorgun Mecnun II Aşık Mecnun.

mūy bā-mū:

mūy bā-mū: Kalıp İfade
Mısra: 34
Tel tel. Büyük bir dikkatle, inceden inceye, bir bir, tek tek

pā-bend-i zencir-i belādır:

pā-bend-i zencir-i belādır: Kalıp İfade
Mısra: 25
Bela zincirine bağlı(ayağı)

hāşıl eylerüzse:

hāşıl eylerüzse: Kalıp İfade
Mısra: 34
Elde etmek. Ortaya çıkarmak.

veksân olup:

veksân olup: Kalıp İfade
Mısra: 35
-Bir, eşit, aynı seviyede olmak. Yerle bir
olmak ; toprak olmak.

merd-i bi-dili:

merd-i bi-dili: Kalıp İfade
Mısra: 41
Gönlünü kaptırmış kişi. II. Âşık, rakip.

âzād eyile:

âzād eyile: Kalıp İfade
Mısra: 41
Kurtarmak

mecnûn-ı perişân:

mecnûn-ı perişân: Kalıp İfade
Mısra: 37
Perişan Mecnun.

‘İnâvet kıl:

‘İnâvet kıl: Kalıp İfade
Mısra: 42
Yardım etmek, iyilikte bulunmak.

bûs itdi:

bûs itdi: Kalıp İfade
Mısra: 38
Öpmek, öpücük vermek

dil-şâd eyile:

dil-şâd eyile: Kalıp İfade
Mısra: 42
Gönlünü hoş etmek, mutlu etmek

mecnûn-ı devrânem:

mecnûn-ı devrânem: Kalıp İfade
Mısra: 39
Dönen, dolaşan Mecnun

hâşıl olsa:

hâşıl olsa: Kalıp İfade
Mısra: 45
Elde etmek, kazanmak.

bend-i âhen:

bend-i âhen: Kalıp İfade
Mısra: 40
Demirden bağ, kelepçe

kısmet itme:

kısmet itme: Kalıp İfade
Mısra: 45
Nasip etmek

Ham-ı zencir:

şād olup:

şād olup: Kalıp İfade
Mısra: 47
Mutlu ve huzurlu olmak.

Ham-ı zencir: Kalıp İfade
Mısra: 53
Eğilmiş bükülmüş saç. Kıvrıkcık saç

dem-sāz oldu:

āzād olup:

āzād olup: Kalıp İfade
Mısra: 48
Serbest kalmak, hürriyetine kavuşmak;
uzaklaşmak, ayrılmak

dem-sāz oldu: Kalıp İfade
Mısra: 53
Dost olmak, arkadaşlık etmek.

endişe-i şirketden:

endişe-i şirketden: Kalıp İfade
Mısra: 48
Ortaklığın endişesi. Ortak endişe

hem-āvāz oldu:

hem-āvāz oldu: Kalıp İfade
Mısra: 54
Aynı sesi veya nağmeyi çıkarmak.

gerden-i mecnūn'a:

gerden-i mecnūn'a: Kalıp İfade
Mısra: 50
Mecnun'un boynu.

zūlf-i hūbān:

zūlf-i hūbān: Kalıp İfade
Mısra: 55
Güzellerin saç

vecd eyledi:

vecd eyledi: Kalıp İfade
Mısra: 52
Heyecan, hayranlık, sevgi vb. bir duygu ile
coşarak kendinden geçmek

esir-i halka:

esir-i halka: Kalıp İfade
Mısra: 56
Yaratılmışların (dünya) esiri

ehl-i sevdā:

ehl-i sevdā: Kalıp İfade
Mısra: 56
Sevda ehli, âşıklar.

fiğan itsem:

fiğan itsem: Kalıp İfade
Mısra: 66
Eyvah etmek

yādigār-ı turre-i vār:

yādigār-ı turre-i vār: Kalıp İfade
Mısra: 58
Sevgilinin saçının hatırası

tir-i ğama:

tir-i ğama: Kalıp İfade
Mısra: 67
Üzüntü oku.

rehā kıldiñ:

rehā kıldiñ: Kalıp İfade
Mısra: 59
Kurtarma / halas etme. Özgür bırakmak.

çeşm-i intizārı:

çeşm-i intizārı: Kalıp İfade
Mısra: 74
Bekleyen göz.

kayd-ı edebden:

kayd-ı edebden: Kalıp İfade
Mısra: 59
Edep kaygısı

tavk-ı ğam:

tavk-ı ğam: Kalıp İfade
Mısra: 76
gam gerdanlığı

rāh-ı belāda:

rāh-ı belāda: Kalıp İfade
Mısra: 61
Bela yolu.

tebdil virüp:

tebdil virüp: Kalıp İfade
Mısra: 77
Değiştirmek

Şikenc-i servine:

Şikenc-i servine: Kalıp İfade
Mısra: 62
Boyunun kıvrımı

teveccüh eylevüp:

teveccüh eylevüp: Kalıp İfade
Mısra: 78
Yönelmek, ilgi-yakınlık göstermek

dem-i mihnetde:

dem-i mihnetde: Kalıp İfade
Mısra: 65
Sıkıntı ve keder vakti.

gisū-vı girih-gir:

kūy-ı nigāre:

kūy-ı nigāre: Kalıp İfade
Mısra: 78
Sevgilinin köyü, mahallesi.

gisū-yı girih-gir: Kalıp İfade
Mısra: 83
Düğüm düğüm olmuş saçlar

esir-i dām-ı zencir itmiş:

hem-āvāz oldum:

hem-āvāz oldum: Kalıp İfade
Mısra: 79
Aynı sesi veya nağmeyi çıkarmak.

esir-i dām-ı zencir itmiş: Kalıp İfade
Mısra: 84
Sevgilinin saçlarının tuzağına düşmüş

hevā-vı zūlfūn:

hevā-yı zūlfūn: Kalıp İfade
Mısra: 80
*saç hevesi II sevgilinin saçına karşı
duyulan heves.*

perişān kovma:

perişān kovma: Kalıp İfade
Mısra: 85
Dağınık, düzensiz, karmakarışık olmak.

şāh-ı hūbān:

zencir-i sevdā:

zencir-i sevdā: Kalıp İfade
Mısra: 81
Aşk zinciri

şāh-ı hūbān: Kalıp İfade
Mısra: 86
Güzellerin şahı, en güzeli.

Ġam-ı hicrān:

Ġam-ı hicrān: Kalıp İfade
Mısra: 83
ayrılık acısı

kūnc-i hāne-i ğamdır:

kūnc-i hāne-i ğamdır: Kalıp İfade
Mısra: 87
Gam evinin köşesi, kenarı

mecnūn-ı zār u tire-rūze:

mecnūn-ı zār u tire-rūze: Kalıp İfade
Mısra: 90
Karanlık gün ve inleyen Mecnun

hengāme-i bāziçesin:

vakt-i kârdır:

vakt-i kârdır: Kalıp İfade
Mısra: **91**
İş zamanı.

hengāme-i bāziçesin: Kalıp İfade
Mısra: **96**
Oyun'un gürültüsü

her dem:

revān ol:

revān ol: Kalıp İfade
Mısra: **91**
Akıp gitmek. Salınmak.

her dem: Kalıp İfade
Mısra: **97**
Her zaman, her an; daima

reh-i necd'i:

reh-i necd'i: Kalıp İfade
Mısra: **94**
Necd'in yolu

seyr olup:

seyr olup: Kalıp İfade
Mısra: **99**
Bakmak, seyretmek, temaşa etmek.

revāne oldı:

revāne oldı: Kalıp İfade
Mısra: **94**
Akmak, yürüyüp gitmek

meftūn u havrān İdenler:

meftūn u havrān İdenler: Kalıp İfade
Mısra: **99**
Meftun ve hayran etmek

'acūz-ı reng-perdāz:

'acūz-ı reng-perdāz: Kalıp İfade
Mısra: **95**
Boyacı koca karı

handān olurdu:

handān olurdu: Kalıp İfade
Mısra: **100**
Gülmek, neşeli ve mutlu olmak

sāz Kılup:

sāz Kılup: Kalıp İfade
Mısra: **96**
Çalgı çalmak, musiki icra etmek.

handān olurdu: Kalıp İfade
Mısra: **102**
Gülmek, neşeli ve mutlu olmak

handān olurdu: Kalıp İfade
Mısra: **109**
Gülmek, neşeli ve mutlu olmak

giryân olurdu:

giryân olurdu: Kalıp İfade
Mısra: **101**
Ağlamak, gözyaşı dökmek

mahzûn u mahzûn:

mahzûn u mahzûn: Kalıp İfade
Mısra: **104**
Gamlı ve kederli

icâd iderdi:

icâd iderdi: Kalıp İfade
Mısra: **105**
Yeni bir şey meydana getirmek, ortaya koymak II var etmek, yaratmak.

etfâl-i kabile:

etfâl-i kabile: Kalıp İfade
Mısra: **107**
Kabilenin çocukları.

latma ururdu:

latma ururdu: Kalıp İfade
Mısra: **107**
şamar; tokat vurmak

vesile İdüp:

vesile İdüp: Kalıp İfade
Mısra: **108**
"Vesile etmek"; aracı kılmak, bahane etmek

mahzûz olup:

mahzûz olup: Kalıp İfade
Mısra: **109**
Memnun, hoşnut olmak, nasiplenmek.

der-cûş olup:

der-cûş olup: Kalıp İfade
Mısra: **110**
Coşmak, coşup taşmak.

nālân olurdu:

nālân olurdu: Kalıp İfade
Mısra: **110**
İnlemek, feryat etmek, acı ile iniltili sesler çıkarmak

hayme-i leylâ'ya:

hayme-i leylâ'ya: Kalıp İfade
Mısra: **111**
Leyla'nın çadırı.

ten-i zârında:

ten-i zârında: Kalıp İfade
Mısra: **112**
Zayıf, dermansız beden. İnleyen beden.

nikāb-ı açdı:

zāhir oldı:

zāhir oldı: Kalıp İfade
Mısra: **112**
açığa çıkmak, meydana çıkmak, görünür olmak

nişāb-ı açdı: Kalıp İfade
Mısra: **118**
Örtüsünü kaldırmak || Sevgilini yüzünü örten peçeyi kaldırması

'arz-I ruhsār kıldı:

na'ra-i hū:

na'ra-i hū: Kalıp İfade
Mısra: **113**
Allah adı niyetine Hū diye bağırmak

'arz-I ruhsār kıldı: Kalıp İfade
Mısra: **118**
Yüzde görünmek, yüzde belirmek, yanağını, yüzünü göstermek.

gūş itdi:

gūş itdi: Kalıp İfade
Mısra: **114**
Dinlemek, kulak vermek, işitmek.

pinhān İdüp:

pinhān İdüp: Kalıp İfade
Mısra: **120**
Saklamak, gizlemek, ifşa etmemek

levlā-vı melek-rū:

levlā-vı melek-rū: Kalıp İfade
Mısra: **114**
Melek yüzlü Leyla

rū-māl oldı:

rū-māl oldı: Kalıp İfade
Mısra: **121**
Saygı göstermek. Yüz sürmek; aşırı sevgi göstermek için yere eğilmek

didār İdüp:

dīdār İdüp: Kalıp İfade
Mısra: **117**
göstermek

māh-I tābnāke:

māh-I tābnāke: Kalıp İfade
Mısra: **122**
parlak ay. II sevgili

Hitāb itdi:

Hiṭāb itdi: Kalıp İfade
Mısra: 122
Seslenme.

pā-māl-i ḡamem:

pā-māl-i ḡamem: Kalıp İfade
Mısra: 129
Derdin ayak altına alınması, gamın ayakları altında ezilmiş.

gūlzār-ı hüsnüñ:

gūlzār-ı hüsnüñ: Kalıp İfade
Mısra: 123
güzelliğinin gül bahçesi, sevgilinin güzel yüzü

‘avn-ı vefādır:

‘avn-ı vefādır: Kalıp İfade
Mısra: 132
Vefa kaynağı; sözünde durma, sadakat sayılma.

hezār kıldı:

hezār kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 124
1. Çoğaltmak, binlerce etmek. 2. Bülbul etmek.

ādāb-ı ‘aşkıñda:

ādāb-ı ‘aşkıñda: Kalıp İfade
Mısra: 133
Aşk kanunu ve kaidesi. Aşkın edebi.

her bār:

her bār: Kalıp İfade
Mısra: 125
Her defa, her zaman, sürekli.

cevr itsen:

cevr itsen: Kalıp İfade
Mısra: 134
Eziyet etmek.

Ġam-ı ‘aşkıñla:

Ġam-ı ‘aşkıñla: Kalıp İfade
Mısra: 127
aşktan kaynaklı üzüntü, gam

taksir eyledim:

taḡşir eyledim: Kalıp İfade
Mısra: 135
Bir işte kusurlu davranmak, eksik yapmak, kusur etmek, yapabilecekken yapmamak.

zencir-i 'aşkıñla:

zencir-i 'aşkıñla: Kalıp İfade
Mısra: **138**
Aşk zinciri

ser-i tığñla:

ser-i tığñla: Kalıp İfade
Mısra: **145**
Kılıcın ucu.

hükm eyler:

hükm eyler: Kalıp İfade
Mısra: **140**
Hakkında karar vermek, hükmü altına almak.

ser-efrâz olsam:

ser-efrâz olsam: Kalıp İfade
Mısra: **145**
Gururlanmak, şerefli olmak.

icrâ eyle:

icrâ eyle: Kalıp İfade
Mısra: **140**
Yapmak, yerine getirmek; akutmak.

ser-efrâzân-ı dehre:

ser-efrâzân-ı dehre: Kalıp İfade
Mısra: **146**
Zamannın baş çekenleri. Dünyanın ileri gelenleri

kâbil-i pūzis:

kâbil-i pūzis: Kalıp İfade
Mısra: **142**
Özür kabul eden

nâz eylerem:

nâz eylerem: Kalıp İfade
Mısra: **146**
Nazlanmak; övünmek

cüdâ kıl:

cüdâ kıl: Kalıp İfade
Mısra: **143**
Ayırmak, uzak tutmak

reh-i 'aşkıñda:

reh-i 'aşkıñda: Kalıp İfade
Mısra: **147**
Aşkın yolu

rehâ kıl:

rehâ kıl: Kalıp İfade
Mısra: **144**
Özgür bırakmak.

gümreh oldum:

gümreh oldum: Kalıp İfade
Mısra: **147**
Yoldan çıkmış, sapmış olmak.

sūziş-i ‘aşk:

sūziş-i ‘aşk: Kalıp İfade
Mısra: **151**
Aşkın yakıcılığı, aşk ateşi.

dūzah-ı hicriñde:

dūzah-ı hicriñde: Kalıp İfade
Mısra: **148**
Ayrılık cehennemi.

tuğyān İdüp:

tuğyān İdüp: Kalıp İfade
Mısra: **151**
Coşup taşmak; başkaldırmak, isyan etmek.

zindān-ı elemde:

zindān-ı elemde: Kalıp İfade
Mısra: **149**
Gamın zindanı

cūşiş-i ‘aşk:

cūşiş-i ‘aşk: Kalıp İfade
Mısra: **152**
Aşkın aşğın gönlünde meydana getirdiği coşkunluk hali. Aşkın coşkunluğu

revā görme:

revā görme: Kalıp İfade
Mısra: **149**
Uygun görmek, yakışırma

çāk idüp:

çāk idüp: Kalıp İfade
Mısra: **153**
Parçalamak, yırtmak.

zencir-i sitemde:

zencir-i sitemde: Kalıp İfade
Mısra: **150**
Eziyet zinciri

mūvān mūvān:

mūvān mūvān: Kalıp İfade
Mısra: **153**
saç saç

bir dahi:

bir dahi: Kalıp İfade
Mısra: **150**
Bir daha, artık, bundan sonra.

nāle Çeküp:

nāle Çeküp: Kalıp İfade
Mısra: **154**
inlemek, feryat etmek.

zir-i bārdır:

zir-i bārdır: Kalıp İfade
Mısra: **162**
yük altında kalmak II minnet duymak.

ne ne:

ne ne: Kalıp İfade
Mısra: **162**
ne ... ne bağlacı.

perişān idüp:

perişān idüp: Kalıp İfade
Mısra: **154**
Perişan etmek.

pāre pāre itdi:

pāre pāre itdi: Kalıp İfade
Mısra: **155**
Parça parça etmek, parçalamak.

pā be-gildir:

pā be-gildir: Kalıp İfade
Mısra: **162**
Ayağı çamurlu.

revān-ı zenciriñ:

revān-ı zenciriñ: Kalıp İfade
Mısra: **155**
Sevgilin saçlarının canı

**Bir Meh-liķā Mecnūn'ı Bend-i Zencirde Görüp
İ'tirāz İtdüğü ve Cevāb-ı Töhmet-āmiz Güş Qılup
Şerm-sār Gİtdüğü**

cünūn-ı zenciri:

cünūn-ı zenciri: Kalıp İfade
Mısra: **2**
*Zincirin deliliği. Sevgilinin saçlarının delisi
olmak*

dil-şād olmaz:

dil-şād olmaz: Kalıp İfade
Mısra: **159**
gönlü sevinçle dolu olmak

hasret-i gisūv-ı levli:

hasret-i gisūv-ı levli: Kalıp İfade
Mısra: **3**
Leyla'nın saçlarının hasreti

Kuyūd-ı derdden:

Kuyūd-ı derdden: Kalıp İfade
Mısra: **160**
üzüntü ve keder kayıtları.

āzād olmaz:

āzād olmaz: Kalıp İfade
Mısra: **160**
*Serbest kalmak, hürriyetine kavuşmak;
uzaklaşmak, ayrılmak*

hevā-vı būy-ı levli:

hevā-vı būy-ı levli: Kalıp İfade
Mısra: **4**
Leyla'nın kokusunun arzusu

kū be-kū:

kū be-kū: Kalıp İfade
Mısra: 5
?

hem-dem olup:

hem-dem olup: Kalıp İfade
Mısra: 13
Arkadaş olmak, arkadaşlık etmek.

gehi gāhi:

gehi gāhi: Kalıp İfade
Mısra: 6
Bazen...bazen. Hem..... hem bağlacı

bir lahza:

bir lahza: Kalıp İfade
Mısra: 13
çok kısa bir an

'āşık-ı vāle:

'āşık-ı vāle: Kalıp İfade
Mısra: 8
Yüce aşık

vaşl evlemez:

vaşl evlemez: Kalıp İfade
Mısra: 14
Kavuşturmak.

dil-dāde-i āhen:

dil-dāde-i āhen: Kalıp İfade
Mısra: 10
Katı yürekli aşık.

yād kılma:

yād kılma: Kalıp İfade
Mısra: 15
Hatırlamak, aklına getirmek

divāne olup:

divāne olup: Kalıp İfade
Mısra: 11
Deli divane olmak.

ferāmūş it:

ferāmūş it: Kalıp İfade
Mısra: 15
Unutmak.

giriŧtār olmuşsun:

giriŧtār olmuşsun: Kalıp İfade
Mısra: 12
Esir olmak.

belā-vı firŧatinden:

belā-vı firŧatinden: Kalıp İfade
Mısra: 16
Ayrılığın belası

yār-i vefā-dār olurdum:

yār-i vefā-dār olurdum: Kalıp İfade
Mısra: 21
Vefalı sevgili olmak.

gūs evlevüp:

gūş eyleyüp: Kalıp İfade
Mısra: 17
Dinlemek, kulak vermek.

gıřiftār itmezdim:

gıřiftār itmezdim: Kalıp İfade
Mısra: 22
Tutulmuş, âşık etmek

ātes-i cān-sūzı:

ātes-i cān-sūzı: Kalıp İfade
Mısra: 18
Can yakan ateş.

mecnūn-ı nālān:

mecnūn-ı nālān: Kalıp İfade
Mısra: 23
İnleyen Mecnun.

hāmūs İdüp:

hāmūş İdüp: Kalıp İfade
Mısra: 18
Suskun bir hale getirmek, susturmak.

māh-ı tībān:

māh-ı tībān: Kalıp İfade
Mısra: 24
ay ışığı, parlak ay II sevgili.

‘āşık olup:

‘āşık olup: Kalıp İfade
Mısra: 19
sevgiliye gönülden bağlanmak, aşk derdine düşmek.

hūri-i müşgin-mūsen:

hūri-i müşgin-mūsen: Kalıp İfade
Mısra: 25
Misk kokulu cennet kızı

mefitūn olup:

mefitūn olup: Kalıp İfade
Mısra: 20
gönül vermek, vurulmak, tutulmak

gūl-i bāg-ı cinānsen:

gūl-i bāg-ı cinānsen: Kalıp İfade
Mısra: 26
Cennet bahçesinin gülü.

mahbûb-ı pesendide:

maḥbûb-ı pesendide: Kalıp İfade
Mısra: 28
Beğenilmiş; seçilmiş güzeller

yek-câ olup:

yek-câ olup: Kalıp İfade
Mısra: 36
Tek yer olmak. Bir yer olmak

mefṭûn u dil-dāde:

mefṭûn u dil-dāde: Kalıp İfade
Mısra: 29
Aşık ve gönül vermiş.

mukâbil olursa:

muḳâbil olursa: Kalıp İfade
Mısra: 37
Karşısına çıkmak, karşı karşıya gelmek

mecnûn-ı üftāde:

mecnûn-ı üftāde: Kalıp İfade
Mısra: 30
Düşkün; bîçâre Mecnun

ḥüsn-i levli'yle:

ḥüsn-i levli'yle: Kalıp İfade
Mısra: 37
Leylâ'nın güzelliği.

ruḥsâr-ı leylâ:

ruḥsâr-ı leylâ: Kalıp İfade
Mısra: 31
Leylâ'nın yanağı

nâ-bûd olur:

nâ-bûd olur: Kalıp İfade
Mısra: 38
Yok olmak, görünmez hale gelmek. Ölmek

didâr-ı leylâ:

didâr-ı leylâ: Kalıp İfade
Mısra: 32
Leylâ'nın yüzü

be-sân-ı sihr-i bâtl:

be-sân-ı sihr-i bâtl: Kalıp İfade
Mısra: 38
Batıl bir sihir gibi. Gerçek olmayan büyü gibi

cihân-ı ḥübânî:

cihân-ı ḥübânî: Kalıp İfade
Mısra: 35
Güzellerin dünyası

gūş itmemişsin:

gūş itmemişsin: Kalıp İfade
Mısra: 39
Dinlemek; dinleyip uygulamaya koymak

visāl-I sekkeres:

vişāl-I şekkereş: Kalıp İfade
Mısra: 46
Şekerin kavuşmasıdır

pir-I kirāmı:

pir-I kirāmı: Kalıp İfade
Mısra: 40
Şerefliiler, cömertler ustası

ber-dil-I girānest:

ber-dil-I girānest: Kalıp İfade
Mısra: 46
Gönüle sıkıntı veren

bast itmiş:

bast itmiş: Kalıp İfade
Mısra: 40
Sözü uzatma, uzun uzun anlatmak.

reşk idüp:

reşk idüp: Kalıp İfade
Mısra: 49
Kıskanmak, günölemek

ber-I bülbül:

ber-I bülbül: Kalıp İfade
Mısra: 41
Bülbülün üzerine

āteş-I reške:

āteş-I reške: Kalıp İfade
Mısra: 50
Kıskançlık ateşi

Hadiş-I şem':

Hadiş-I şem': Kalıp İfade
Mısra: 42
Mumun haberi.

cehre-I hür:

cehre-I hür: Kalıp İfade
Mısra: 52
Güneşin yüzü.

sevdā-vı leylist:

sevdā-yı leylist: Kalıp İfade
Mısra: 43
Leylanın sevdası

büy-I sünbül:

büy-I sünbül: Kalıp İfade
Mısra: 54
Sünbül kokusu.

ziver virüpler:

ziver virüpler: Kalıp İfade
Mısra: 4
Süslemek, güzelleştirmek.

sâkit ider:

sâkit ider: Kalıp İfade
Mısra: 54
Konuşmadan, ses çıkarmadan, sessiz bir biçimde, sessizce

ol gün:

ol gün: Kalıp İfade
Mısra: 5
O gün

İbni Selâm'ın Levli'ni 'Akd İdüp Dâmâd Oldığı ve Levli'nin Bu Keyfiyetden Nâ-şâd Olup Mihnet-I Derûnı İzdiyâd Bulduğu

muzaffer olup:

muzaffer olup: Kalıp İfade
Mısra: 5
Zafer kazanmak, yenmek.

'arûs-I dâstân-I meşşâtagânı:

'arûs-I dâstân-I meşşâtagânı: Kalıp İfade
Mısra: 1
Gelin süsleyicisinin hikayesinin gelini

diyâr-I necd'I:

diyâr-I necd'I: Kalıp İfade
Mısra: 6
Necd diyarı, Necd Çölü.

'arûs-I dâstânı:

'arûs-I dâstânı: Kalıp İfade
Mısra: 2
Destanın güzelliği

musahhar kılınmışdı:

musahhar kılınmışdı: Kalıp İfade
Mısra: 6
Büyülemek, etkilemek, etkisi altına almak

turre-I ma'nâya:

turre-I ma'nâya: Kalıp İfade
Mısra: 3
Kahkül'ün manası

handân olmuşdı:

handân olmuşdı: Kalıp İfade
Mısra: 8
Gülmek, neşeli ve mutlu olmak

Ümid-I vuslat-I didâr-I mecnûn:

Ümid-I vuslat-I didâr-I mecnûn: Kalıp İfade
Mısra: 9
Mecnûn'un sevgilin yüzüne kavuşma isteği

handân u hurrem:

handân u hurrem: Kalıp İfade
Mısra: 15
gülen ve mutlu.

efzûn kalmışdı:

efzûn kalmışdı: Kalıp İfade
Mısra: 10
Arttırmak, çoğaltmak.

dem-i ğam:

dem-i ğam: Kalıp İfade
Mısra: 16
gam zamanı

be-sân-I dide-bânân-I raşadgâh:

be-sân-I dide-bânân-I raşadgâh: Kalıp İfade
Mısra: 12
sevgilinin boyunun itibar ve naz göğünün gözlem evi gibi

ġam-ı hicrân:

ġam-ı hicrân: Kalıp İfade
Mısra: 17
ayrılık acısı

çarh-I kine-perdâz:

çarh-I kine-perdâz: Kalıp İfade
Mısra: 13
Kin tutan felek, sema

zamân-ı şâdmâni:

zamân-ı şâdmâni: Kalıp İfade
Mısra: 18
sevinç zamanı

âğâz itmişdi:

âğâz itmişdi: Kalıp İfade
Mısra: 14
Söze başlamak. Çalmaya başlamak.

pâyân-ı evyâm-ı belâdır:

pâyân-ı evyâm-ı belâdır: Kalıp İfade
Mısra: 19
Bela günlerinin bitmesi, nihayete ermesi

bu dem:

bu dem: Kalıp İfade
Mısra: 20
Bu zaman.

bu dem: Kalıp İfade
Mısra: 19
Bu zaman.

hengām-ı didār-ı likādır:

hengām-ı didār-ı likādır: Kalıp İfade
Mısra: 20
(sevgilinin) yüzünü görmeye ulaşmanın
zamanı

dem-i vuslatdır:

dem-i vuslatdır: Kalıp İfade
Mısra: 21
kavuşma anı

şādmān ol:

şādmān ol: Kalıp İfade
Mısra: 21
Mutlu, bahtiyar olmak

cüvān ol:

cüvān ol: Kalıp İfade
Mısra: 22
Genç kalmak.

her lahza:

her lahza: Kalıp İfade
Mısra: 23
her an

efzūn olurken:

efzūn olurken: Kalıp İfade
Mısra: 25
Çok, fazla olmak.

memnūn İderken:

memnūn İderken: Kalıp İfade
Mısra: 26
Sevindirmek, hoşnut etmek

ma'kūs olup:

ma'kūs olup: Kalıp İfade
Mısra: 27
ters, kötü, uğursuz olmak

ma'kūs olup: Kalıp İfade
Mısra: 318
Tersine dönmüş, baş aşağı çevrilmiş olmak.

nümāyān oldu:

nümāyān oldu: Kalıp İfade
Mısra: 28
Görünmek.

fark-ı serinde:

fark-ı serinde: Kalıp İfade
Mısra: 29
Başın üstü, tepesi.

enin oldum:

enin oldum: Kalıp İfade
Mısra: 33
İnlemek.

fart-ı behcetden:

fart-ı behcetden: Kalıp İfade
Mısra: 30
Aşırı derecede güzellik, güzel olma

belā-vı nā-gehāndan:

belā-vı nā-gehāndan: Kalıp İfade
Mısra: 33
ansızın gelen bela

küşād itdi:

küşād itdi: Kalıp İfade
Mısra: 31
Açmak, çözmek.

rehā buldum:

rehā buldum: Kalıp İfade
Mısra: 34
Kurtulmak

küşād itdi: Kalıp İfade
Mısra: 90
Açmak, çözmek.

neng-i cāvidāndan:

neng-i cāvidāndan: Kalıp İfade
Mısra: 34
Ebedî utanma, ayıp.

handān oldu:

handān oldu: Kalıp İfade
Mısra: 31
Gülmek, neşeli ve mutlu olmak

kānūn-ı tezviri:

kānūn-ı tezviri: Kalıp İfade
Mısra: 35
Yalan söylemenin kanunu

ğam buldı:

ğam buldı: Kalıp İfade
Mısra: 32
Kederli olmak; dert bulmak.

firūzān İdüp:

firūzān İdüp: Kalıp İfade
Mısra: 35
parlatmak

Tarafdār olmadı:

güftār-ı tizim:

güftār-ı tizim: Kalıp İfade
Mısra: 36
keskin söz

Tarafdār olmadı: Kalıp İfade
Mısra: 40
Taraf tutmak, birinden yana olmak.

teslim itdi:

āteş-efşān olup:

āteş-efşān olup: Kalıp İfade
Mısra: 36
Ateş saçmak

teslīm itdi: Kalıp İfade
Mısra: 41
teslim etmek

dil-i senginiñ:

dil-i senginiñ: Kalıp İfade
Mısra: 38
Taş gönül; acımasız, merhametsiz gönül.

kavl-i girānı:

ķavl-i girānı: Kalıp İfade
Mısra: 43
ağır söz, hakaret

nerm kıldı:

nerm kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 38
Merhametli, yumuşak etmek.

āzürde oldu:

āzürde oldu: Kalıp İfade
Mısra: 44
incinmek, kırılmak

gūş kıldı:

gūş kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 39
Dinlemek, kulak vermek

āteş-i ğam:

āteş-i ğam: Kalıp İfade
Mısra: 45
Gam ateşi.

bāver itdi:

bāver itdi: Kalıp İfade
Mısra: 39
İnanmak, doğru bulmak.

tuğyān kıldı:

tuğyān kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 45
Taşmak, coşmak.

nihān itdi:

nihān itdi: Kalıp İfade
Mısra: 46
Gizlemek, saklamak ; görünmemek,
seçilmemek.

eşk-i gül-gün:

eşk-i gül-gün: Kalıp İfade
Mısra: 49
Gül renkli gözyaşı, kanlı gözyaşı.

her dem:

her dem: Kalıp İfade
Mısra: 51
Her zaman.

piçide olup:

piçide olup: Kalıp İfade
Mısra: 51
Dolaşmak, karışmak.

be-sân-ı haste-i ef'î-i güzide:

be-sân-ı haste-i ef'î-i güzide: Kalıp İfade
Mısra: 52
Habis kimsenin seçilmiş hastalığı gibi

giryān olurdu:

giryān olurdu: Kalıp İfade
Mısra: 53
Ağlamak, gözyaşı dökmek

āh ıderdi:

āh ıderdi: Kalıp İfade
Mısra: 53
Feryat etmek, inlemek, şikâyet etmek.

dil-I sūzānū:

dil-I sūzānū: Kalıp İfade
Mısra: 54
Yanan gönül

ne ne:

ne ne: Kalıp İfade
Mısra: 56
ne ... ne bağlacı.

ne ne: Kalıp İfade
Mısra: 296
ne ... ne bağlacı.

ne ne: Kalıp İfade
Mısra: 374
ne ... ne bağlacı.

dest-I maksūd:

dest-I maksūd: Kalıp İfade
Mısra: 55
İstek, arzu eli

İbni selām'ı:

mişāl-I şem'-I cān-süz:

mişāl-I şem'-I cān-süz: Kalıp İfade
Mısra: 58
Can yakan muma benzer

İbni selām'ı: Kalıp İfade

Mısra: 66

Leyla vü Mecnun hikâyesinin kahramanı ve
Leyla'nın zorla evlendirilmek istenildiği
kişi.

küşāde evlevüp:

şöhret bulup:

şöhret bulup: Kalıp İfade
Mısra: 61
şöhret salmak, meşhur olmak.

küşāde eylevüp: Kalıp İfade

Mısra: 67

Ferahlandırmak.

cemāl-I leyli:

cemāl-I leyli: Kalıp İfade
Mısra: 62
Leyla'nın güzelliği.

'azimet eyledi:

'azimet eyledi: Kalıp İfade

Mısra: 68

Yönelmek, yola çıkmaya niyetlenmek.

her kes:

her kes: Kalıp İfade
Mısra: 63
Herkes.

nevl-i murāda:

nevl-i murāda: Kalıp İfade

Mısra: 68

Muradına erme.

talebkār olup:

talebkār olup: Kalıp İfade
Mısra: 63
Talep etmek, istemek

genc-i nihān:

genc-i nihān: Kalıp İfade

Mısra: 69

gizli hazine

bā-dür ü güher:

bā-dür ü güher: Kalıp İfade

Mısra: 69

İnciyle cevher

rûm-ı ğulâm-ı 'anberin-mû:

genc-i revân:

genc-i revân: Kalıp İfade
Mısra: 70
akan hazine II âşığın gözyaşları
bağlamında

rûm-ı ğulâm-ı 'anberin-mû: Kalıp İfade
Mısra: 75
Anber kokulu Rum delikanlısı

cin-i ğisû:

bâ-sim ü bâ-zer:

bâ-sim ü bâ-zer: Kalıp İfade
Mısra: 70
gümüşle ve altınla

cin-i ğisû: Kalıp İfade
Mısra: 76
-Saçlarının kıvrımı

temâm ol:

temâm ol: Kalıp İfade
Mısra: 72
Tamamlanmak

revâne oldu:

revâne oldu: Kalıp İfade
Mısra: 77
Akmak, yürüyüp gitmek

revâne oldu: Kalıp İfade
Mısra: 175
Akmak, yürüyüp gitmek

dibâ-yı zer-kâr:

dibâ-yı zer-kâr: Kalıp İfade
Mısra: 72
Altın işlemeli elbise

necd-i ferhunde-nişâne:

necd-i ferhunde-nişâne: Kalıp İfade
Mısra: 78
Necd Çölünün ğurlu, kutlu işareti; belirtisi

esb-i küheylân-ı rahş-peyker:

esb-i küheylân-ı rahş-peyker: Kalıp İfade
Mısra: 73
Gösterişli güzel olan Küheylan gibi at

nişimen eyledi:

nişimen eyledi: Kalıp İfade
Mısra: 79
Oturacak yer yapmak, yurt yapmak

güzide kıldı:

güzide kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 80
Seçkin kılmak, diğerlerinden ayrıcalıklı,
üstün hâle getirmek.

dem-i ferruh-nişanı:

dem-i ferruh-nişanı: Kalıp İfade
Mısra: 85
Zamânı uğurlu olanın işareti

revâne kıldı:

revâne kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 81
Göndermek, yola koymak.

menzil-i maksûda:

menzil-i maksûda: Kalıp İfade
Mısra: 87
Varılmak istenen yer II amaç, gaye.

mehem-sâz olsun:

mehem-sâz olsun: Kalıp İfade
Mısra: 81
Önemli işler yapan

teslim-i gencür:

teslim-i gencür: Kalıp İfade
Mısra: 88
Hazinedara teslim etmek

ser-efrâz kılsun:

ser-efrâz kılsun: Kalıp İfade
Mısra: 82
Yüceltmek, yükseltmek.

edâ-vı hoşla:

edâ-yı hoşla: Kalıp İfade
Mısra: 89
Güzel söyleyiş, üslup

tevkül evleyüp:

tevkül evleyüp: Kalıp İfade
Mısra: 83
İşi Allah'a bırakıp kadere razı gelme.

miftâh-ı zebânı:

miftâh-ı zebânı: Kalıp İfade
Mısra: 89
Dilin anahtarı.

güzin itdi:

güzin itdi: Kalıp İfade
Mısra: 85
Seçmek, intihap etmek.

dürr-i genc-i nihâni:

dürr-i genc-i nihâni: Kalıp İfade
Mısra: 90
Gizli hazinenin incisi

İbni selām:

İbni selām: Kalıp İfade
Mısra: **91**
*Leyla vü Mecnun hikâyesinin kahramanı ve
Leyla'nın zorla evlendirilmek istenildiği
kişi.*

Hudāvend-i haşemdir:

Hudāvend-i haşemdir: Kalıp İfade
Mısra: **92**
Hükümdarın maiyeti

mir-i leşker:

mir-i leşker: Kalıp İfade
Mısra: **92**
askerin başı, komutan.

şāhib-i hünerdir:

şāhib-i hünerdir: Kalıp İfade
Mısra: **93**
Hüner sahibi.

kāşid-i sencide-güftār:

kāşid-i sencide-güftār: Kalıp İfade
Mısra: **99**
Ölçüsü aranmayan söz

makāl-i dil-keş:

maḳāl-i dil-keş: Kalıp İfade
Mısra: **100**
Gönül çeken söz

āhir-i kār:

āhir-i kār: Kalıp İfade
Mısra: **100**
İşin sonu.

dil-nerm İdüp:

dil-nerm İdüp: Kalıp İfade
Mısra: **101**
*Gönlünü yumuşatmak, gönlü merhamet
edecek kıvama getirmek*

Huşul-i maṭlabla:

Huşul-i maṭlabla: Kalıp İfade
Mısra: **102**
İsteğinin yerine gelmesi

manzūr Kılup:

manzūr Kılup: Kalıp İfade
Mısra: **103**
Seyretmek, bakmak.

nikū-fāl İdüp:

nikū-fāl İdüp: Kalıp İfade
Mısra: **104**
Güzel talihli.

meclis-i 'avş-ı 'arūsı:

rıza virdi:

rıza virdi: Kalıp İfade
Mısra: **105**
Razı olmak, izin vermek.

meclis-i 'avş-ı 'arūsı: Kalıp İfade
Mısra: **111**
Gelinin eğlencesinin meclisi

simā-vı 'abūsı:

bāb-ı leylā:

bāb-ı leylā: Kalıp İfade
Mısra: **105**
Leylā'nın kapısı

simā-yı 'abūsı: Kalıp İfade
Mısra: **112**
Teyzesini yüzü

sitem kıldı:

sitem kıldı: Kalıp İfade
Mısra: **107**
Eziyet, zulüm etmek.

mahdūm-ı leylā:

mahdūm-ı leylā: Kalıp İfade
Mısra: **113**
Leylā'nın efendisi

'arūs-ı bi-nevāya:

'arūs-ı bi-nevāya: Kalıp İfade
Mısra: **107**
Nasipsiz, zavallı; rakip

mühevvā kıldı:

mühevvā kıldı: Kalıp İfade
Mısra: **114**
Hazırlamak.

dehān-ı ejdehāya:

dehān-ı ejdehāya: Kalıp İfade
Mısra: **108**
Ejderhanın ağzı. Büyük yılanın ağzı.

bünvād idüp:

bünvād idüp: Kalıp İfade
Mısra: **116**
inşâ etmek, kurmak.

mihr-i enver:

mihr-i enver: Kalıp İfade
Mısra: **109**
Parlak güneş.

süfre-i bezm-i meserret:

süfre-i bezm-i meserret: Kalıp İfade
Mısra: **117**
Sevinç meclisinin sofrası

tarabkār oldu:

tarabkār oldu: Kalıp İfade
Mısra: 122
Sevinçli olmak

hūy u hāy-ı 'işret:

hūy u hāy-ı 'işret: Kalıp İfade
Mısra: 118
*İçkinin Allah'tan gelip Allah'a gitmesi
(Allah'a olan aşkın sarhoşluğu)*

pāyān bulup:

pāyān bulup: Kalıp İfade
Mısra: 123
Son vermek.

şarāb-ı ergūvānī:

şarāb-ı ergūvānī: Kalıp İfade
Mısra: 119
erguvan renkli şarap

'akd oldu:

'akd oldu: Kalıp İfade
Mısra: 123
*Bağlanmak; anlaşma sağlamak; nazma
çevirmek; evlenme*

cām-ı şādmānī:

cām-ı şādmānī: Kalıp İfade
Mısra: 120
Sevinçin kadehi

şikeste kaldı:

şikeste kaldı: Kalıp İfade
Mısra: 124
Kırılmak, dökülmek.

mihnetde Kalup:

mihnetde Kalup: Kalıp İfade
Mısra: 121
*Eziyet, sıkıntıda kalmak; sıkıntı içinde
olmak.*

nîşār oldu:

nîşār oldu: Kalıp İfade
Mısra: 125
Saçma, dağıtma.

levli-i zār:

levli-i zār: Kalıp İfade
Mısra: 121
Ağlayan, inleyen Leyla.

güher ü zer:

güher ü zer: Kalıp İfade
Mısra: 125
cevher ve altın

Şenā-h'ān oldu:

Şenā-h'ān oldu: Kalıp İfade
Mısra: 126
Övücü, meth edici olmak

perde-i şeb:

perde-i şeb: Kalıp İfade
Mısra: 129
Karanlığın örtüsü, gecenin perdesi

müretteb oldu:

müretteb oldu: Kalıp İfade
Mısra: 131
Düzenlenmek, sıralanmak.

ehl-i bezm:

ehl-i bezm: Kalıp İfade
Mısra: 126
İçki meclisinde bulunan kimseler. Meclis ehli.

mühevva oldu:

mühevva oldu: Kalıp İfade
Mısra: 132
Hazırlanmak.

hürşid-i rahşān:

hürşid-i rahşān: Kalıp İfade
Mısra: 127
Parlak güneş.

endüh-ı hasret olup:

endüh-ı hasret olup: Kalıp İfade
Mısra: 133
Hasretin gamlısı olmak

derün-ı mahmil-i mağribde:

derün-ı mahmil-i mağribde: Kalıp İfade
Mısra: 128
Batıdan giden surre alayının içindekiler

zinet virüldi:

zinet virüldi: Kalıp İfade
Mısra: 134
Süslemek, güzelleştirmek

rüy-ı dehre:

rüy-ı dehre: Kalıp İfade
Mısra: 129
Dünyanın yüzü.

çihre-i leylā'ya:

çihre-i leylā'ya: Kalıp İfade
Mısra: 134
Leylā'nın yüzü

tavy-ı reh-i mehd:

sirîsk-i hasret:

sirîsk-i hasret: Kalıp İfade
Mısra: 135
Özlem gözyaşları

tavy-ı reh-i mehd: Kalıp İfade
Mısra: 143
Büyüdüğün yere gitmek

dāmād-ı dîlşād:

‘itr-ı müşg-būy:

‘itr-ı müşg-būy: Kalıp İfade
Mısra: 136
Misk kokulu koku; parfüm

dāmād-ı dîlşād: Kalıp İfade
Mısra: 144
Gönlü sevinçle dolu damat

māh-ı dūhūfte:

māh-ı dūhūfte: Kalıp İfade
Mısra: 137
Gizli, saklı ay gibi güzel olan sevgili

merd-i kem-hūs:

merd-i kem-hūs: Kalıp İfade
Mısra: 145
kötü akıl, fena şuur

mahmil-nişin olup:

mahmil-nişin olup: Kalıp İfade
Mısra: 137
Surre alayına, deve alayına oturan

gūş İdüp:

gūş İdüp: Kalıp İfade
Mısra: 146
işitmek, dinlemek

gerdūn-ı dūnuñ:

gerdūn-ı dūnuñ: Kalıp İfade
Mısra: 140
Alçak felek.

mecnūn-ı zārīñ:

mecnūn-ı zārīñ: Kalıp İfade
Mısra: 146
Ağlayıp inleyen Mecnūn, zavallı Mecnūn

seyyār oldu:

seyyār oldu: Kalıp İfade
Mısra: 142
Gezici, dolaşan olmak.

fervād ider:

fervād ider: Kalıp İfade
Mısra: 149
feryat etmek.

der-âgûş itmişsiñ:

eşk-i al:

eşk-i al: Kalıp İfade
Mısra: **150**
Kırmızı göz yaşı. II Kanlı göz yaşı.

der-âgûş itmişsiñ: Kalıp İfade
Mısra: **163**
Kucaklamak.

ğam-ı 'aşkı:

'āşık-ı nālān:

'āşık-ı nālān: Kalıp İfade
Mısra: **151**
inleyen aşık. figan eden aşık.

ğam-ı 'aşkı: Kalıp İfade
Mısra: **163**
aşktan kaynaklı üzüntü, gam

remide olup:

remide olup: Kalıp İfade
Mısra: **155**
Korkmak, ürkmek.

nüş itmişdir:

nüş itmişdir: Kalıp İfade
Mısra: **164**
içmek

yād itmeyüp:

yād itmeyüp: Kalıp İfade
Mısra: **159**
Hatırlamak, anmak.

şarāb-ı 'işreti:

şarāb-ı 'işreti: Kalıp İfade
Mısra: **164**
Eğlence şarabı.

terk İdüp:

terk İdüp: Kalıp İfade
Mısra: **161**
terk etmek

ber-i diğerde:

ber-i diğerde: Kalıp İfade
Mısra: **168**
başkasının üzerinde

diyār-ı mām u bābı:

diyār-ı mām u bābı: Kalıp İfade
Mısra: **161**
Annesinin ve babasının(kapı) memleketi

mecnūn-ı sergēste:

mecnūn-ı sergēste: Kalıp İfade
Mısra: **173**
Başı dönmüş, kafası karışmış Mecnun

va 'de-i ümmid-vārī:

nālān u ešk-rizān:

nālān u ešk-rizān: Kalıp İfade
Mısra: 175
Gözyaşı dökenler ve inleyenler

va 'de-i ümmid-vārī: Kalıp İfade
Mısra: 182
Ümitli söz

mişāk u imān:

üftān u hizān:

üftān u hizān: Kalıp İfade
Mısra: 176
Düşe kalka II güçlkle; biriyle yakın ilişki kurarak.

mişāk u imān: Kalıp İfade
Mısra: 183
iman ve yemin

sevgend [ül] peymān:

āfitāb-ı mahmil-ārā:

āfitāb-ı mahmil-ārā: Kalıp İfade
Mısra: 177
tahtirevani, mehfeyi süsleyen

sevgend [ül] peymān: Kalıp İfade
Mısra: 184
yemin ve ahd

yek-dil olmak:

cüft ü dil-şād:

cüft ü dil-şād: Kalıp İfade
Mısra: 179
Sevinçli ve zevce

yek-dil olmak: Kalıp İfade
Mısra: 185
Tek yürek olmak.

'ahd evlemişdiñ:

sart-ı 'ahd-i dost-dārī:

sart-ı 'ahd-i dost-dārī: Kalıp İfade
Mısra: 181
Dost sahibinin sözünün şartı

'ahd evlemişdiñ: Kalıp İfade
Mısra: 188
Bir şeyi yapmak için kendi kendine söz vermek.

cürm itdim:

cürm itdim: Kalıp İfade
Mısra: 190
Suç; günah işlemek.

terk itdiñ:

terk itdiñ: Kalıp İfade
Mısra: **190**
terk etmek

yād evlevüp:

yād eyleyüp: Kalıp İfade
Mısra: **198**
hatırlamak, anmak.

reng buldı:

reng buldı: Kalıp İfade
Mısra: **191**
Renk bulmak, renklenmek.

şād evlemezsın:

şād eylemezsın: Kalıp İfade
Mısra: **198**
Mutlu etmek.

‘uhūd-ı dostı:

‘uhūd-ı dostı: Kalıp İfade
Mısra: **192**
Arkadaşım ile olan sözleşmem, anlaşmam

hem-āğūş olsan:

hem-āğūş olsan: Kalıp İfade
Mısra: **199**
Kucak kucağa, sarmaş dolaş olmak.

yār-i dil-ārām:

yār-i dil-ārām: Kalıp İfade
Mısra: **195**
Gönlü dinlendiren, gönlü rahatlatan sevgili.

ferāmūş itme:

ferāmūş itme: Kalıp İfade
Mısra: **200**
Unutmak.

yād evlemezsın:

yād eylemezsın: Kalıp İfade
Mısra: **197**
hatırlamak, anmak.

bāğ-ı hüsnüñ:

bāğ-ı hüsnüñ: Kalıp İfade
Mısra: **201**
Güzellik bahçesi

būlbūl tek:

būlbūl tek: Kalıp İfade
Mısra: **202**
būlbūl gibi

ciger-dāğ oldum:

ciger-dāğ oldum: Kalıp İfade
Mısra: 203
Gönlü dağlanmış olmak

büride-dest ü bi-düş olsun:

büride-dest ü bi-düş olsun: Kalıp İfade
Mısra: 210
kesilmiş el ve omuzsuz olmak

bāg-ı hüsnünden:

bāg-ı hüsnünden: Kalıp İfade
Mısra: 203
Güzellik bahçesi

göz tikerse:

göz tikerse: Kalıp İfade
Mısra: 211
Göz dikmek

zāğ oldı:

zāğ oldı: Kalıp İfade
Mısra: 204
Karga olmak; kargaya dönüşmek.

mil-i cānsüz:

mil-i cānsüz: Kalıp İfade
Mısra: 212
sönük mil çekmek

nihāl-i kāmētūn:

nihāl-i kāmētūn: Kalıp İfade
Mısra: 205
Fidan boylu

işve-i cān-bahş:

işve-i cān-bahş: Kalıp İfade
Mısra: 213
(Sevgilinin) Can veren, cana can katan nazı.

zehr-āb olur:

zehr-āb olur: Kalıp İfade
Mısra: 208
acı su olmak

pevdā İdüp:

pevdā İdüp: Kalıp İfade
Mısra: 213
Açık, anlaşılır etmek.

der-āğüş eylerse:

der-āğüş eylerse: Kalıp İfade
Mısra: 209
kucaklamak

va 'de-i ümid-bahşā:

va 'de-i ümīd-bahşā: Kalıp İfade
Mısra: 214
Ümit veren söz

ol demde:

ol demde: Kalıp İfade
Mısra: 220
O zaman.

dil-dāde oldum:

dil-dāde oldum: Kalıp İfade
Mısra: 217
Gönül vermek, sevmek, âşık olmak.

āyin-i nā-mergūbı:

āyin-i nā-mergūbı: Kalıp İfade
Mısra: 222
istenmeyen, beğenilmeyen ayın

üftāde oldum:

üftāde oldum: Kalıp İfade
Mısra: 218
tutulmak // düşmek.

vākıf olur:

vākıf olur: Kalıp İfade
Mısra: 224
İdrak etmek, kavramak.

kemend-i 'aşkıñā:

kemend-i 'aşkıñā: Kalıp İfade
Mısra: 218
Aşk kemendi.

seyven itdükce:

seyven itdükce: Kalıp İfade
Mısra: 223
Yanlışlıkla yapmak, hatâ ile yapmak

ol dem:

ol dem: Kalıp İfade
Mısra: 219
O zaman.

hıfz evliyor:

hıfz evliyor: Kalıp İfade
Mısra: 226
korumak, saklamak, muhafaza etmek.

gümān itmezdim:

gümān itmezdim: Kalıp İfade
Mısra: 219
Şüphe etmek.

ehl-i zamāne:

ehl-i zamāne: Kalıp İfade
Mısra: 226
Zamanın ehli.

ahvāl-i devrān:

‘ahd-i süstüñ:

‘ahd-i süstüñ: Kalıp İfade
Mısra: 227
Eksiklik ve güçsüzlüğün sözü

ahvāl-i devrān: Kalıp İfade
Mısra: 236
Dünyanın hâlleri.

lā-übālī idüpdür:

ezber olur:

ezber olur: Kalıp İfade
Mısra: 228
Ezberlemek.

lā-übālī idüpdür: Kalıp İfade
Mısra: 239
Kayıtsız, çekinmez, hürmetsiz etmek

hikāyet itdüm:

hikāyet itdüm: Kalıp İfade
Mısra: 229
Hikaye anlatmak

in ü ān-ı hayālī:

in ü ān-ı hayālī: Kalıp İfade
Mısra: 240
bu ve o hayal

şikāyet eylive:

şikāyet eylive: Kalıp İfade
Mısra: 230
Yakınmak, söylenmek, memnuniyetsizliğini ifade etmek

‘āşık olan:

‘āşık olan: Kalıp İfade
Mısra: 241
Aşık olmak, sevdalanmak

şekve itseydim:

şekve itseydim: Kalıp İfade
Mısra: 231
Şikayet etmek, sızlanmak

‘āşık-ı endüh-ı pişe:

‘āşık-ı endüh-ı pişe: Kalıp İfade
Mısra: 243
Aşığın tasasının huyu

hoş geçür:

hoş geçür: Kalıp İfade
Mısra: 244
Güzel vakit geçirmek, eğlenmek

leb-i la 'liñ:

leb-i la 'liñ: Kalıp İfade
Mısra: 251
kırmızı dudak

siddet buldukça:

şiddet buldukça: Kalıp İfade
Mısra: 245
Şiddetlenmek

hayāt-ı cāvidānı:

hayāt-ı cāvidānı: Kalıp İfade
Mısra: 251
ölümsüz yaşam, ölümsüzlük

siddet bulur:

şiddet bulur: Kalıp İfade
Mısra: 246
Şiddetlenmek

āb-ı zindegānı:

āb-ı zindegānı: Kalıp İfade
Mısra: 252
Sonsuz hayat suyu, ab-ı hayat

endūh-ı nigāliñ:

endūh-ı nigāliñ: Kalıp İfade
Mısra: 247
?

divāne İder:

divāne İder: Kalıp İfade
Mısra: 253
Delirtmek.

nā-būd ider:

nā-būd ider: Kalıp İfade
Mısra: 248
Yok etmek.

zūlf-i çiniñ:

zūlf-i çiniñ: Kalıp İfade
Mısra: 254
Büklüm büklüm saç.

yād-ı cemāliñ:

yād-ı cemāliñ: Kalıp İfade
Mısra: 248
güzel yüzünün hatırlanması

gülsitān-ı tāze-rūvı:

gülsitān-ı tāze-rūvı: Kalıp İfade
Mısra: 255
Taze yüzlü gül bahçesi

büt-i nāzik-bedensin:

büt-i nāzik-bedensin: Kalıp İfade
Mısra: 250
Narin bedenli put, zarif vücutlu sevgili

cān virmek:

serv-i bostān-ı nigūyı:

serv-i bostān-ı nigūyı: Kalıp İfade
Mısra: 256
Güzel servi bahçesi

cān virmek: Kalıp İfade
Mısra: 263
Ölmek, can vermek

emr-i muhtaşardır:

tir-i belā-vı nā-gehāndır:

tir-i belā-vı nā-gehāndır: Kalıp İfade
Mısra: 258
ansızın atılan bela oku

emr-i muhtaşardır: Kalıp İfade
Mısra: 263
kısa emir

terk evlemek:

sāki-i mest-i füsūn-sāz:

sāki-i mest-i füsūn-sāz: Kalıp İfade
Mısra: 259
Büyüleyici, cāzibeli sakinib sarhoşluğu.

terk evlemek: Kalıp İfade
Mısra: 264
terk etmek, bırakmak, vaz geçmek

kurbān eylerem:

sabr-sūz u merdūm-endāz:

sabr-sūz u merdūm-endāz: Kalıp İfade
Mısra: 260
Sabri yakan; yok eden ve göz atan

kurbān eylerem: Kalıp İfade
Mısra: 268
Canını feda etmek.

gūş evledi:

hüsn-i dil-keş:

hüsn-i dil-keş: Kalıp İfade
Mısra: 261
Gönlü cezbeden güzellik

gūş evledi: Kalıp İfade
Mısra: 269
Dinlemek, kulak vermek.

nāz-ı dil-firib:

nāz-ı dil-firib: Kalıp İfade
Mısra: 262
gönül avutan, cazibeli naz

ferāmūş kıldı:

ferāmūş kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 270
Unutmak

Su'ur-ı adâbını:

Su'ur-ı adâbını: Kalıp İfade
Mısra: 270
*gelenek ve görenekler, usûllerin idraki;
anlayışı*

gışiftâr itmışem:

gışiftâr itmışem: Kalıp İfade
Mısra: 275
Tutulmuş, âşık etmek.

'alil-i mihnet:

'alil-i mihnet: Kalıp İfade
Mısra: 277
derdin, kederin üzüntüsü

hacel oldı:

hacel oldı: Kalıp İfade
Mısra: 272
Utanmak.

Katıl-i hasret:

Katıl-i hasret: Kalıp İfade
Mısra: 278
Özlem'in katili

müvân u gırvân:

müvân u gırvân: Kalıp İfade
Mısra: 273
Kıllar, tüyler ve ağlayanlar, ağlayıcılar

yâr-i bi-vefâdır:

yâr-i bi-vefâdır: Kalıp İfade
Mısra: 281
Vefasız sevgili.

âvâz ile:

âvâz ile: Kalıp İfade
Mısra: 273
bağırarak

sen tek:

sen tek: Kalıp İfade
Mısra: 283
senin gib

yâr-i nâ-şâd u perişân:

yâr-i nâ-şâd u perişân: Kalıp İfade
Mısra: 274
Hüzünlü, gamlı, kederli ve perişan

ben de:

ben de: Kalıp İfade
Mısra: 283
Ben de.

yār-i diğer:

yār-i diğer: Kalıp İfade
Mısra: 292
Başka sevgili; gayrı; yabancı.

sūzān-ı nār-ı dūzah:

sūzān-ı nār-ı dūzah: Kalıp İfade
Mısra: 294
cehennem ateşinin yakıcılığı

pūsīde olup:

pūsīde olup: Kalıp İfade
Mısra: 287
Örtülmüş olmak.

cism-i nā-tevānım:

cism-i nā-tevānım: Kalıp İfade
Mısra: 287
zayıf vücut

h'āh u nā-h'āh:

h'āh u nā-h'āh: Kalıp İfade
Mısra: 295
İsteyen ve istemeyen

toprak olursa:

toprak olursa: Kalıp İfade
Mısra: 288
toprağa karışmak, ölmek.

efḡān evliyor:

efḡān evliyor: Kalıp İfade
Mısra: 296
Bağurmak. Feryat etmek, haykırmak.

giyāh-ı 'aşk:

giyāh-ı 'aşk: Kalıp İfade
Mısra: 290
aşkın otu

rāz-ı leyl:

rāz-ı leyl: Kalıp İfade
Mısra: 299
Leylâ'nın sırrı

rūste olur:

rūste olur: Kalıp İfade
Mısra: 290
yetişmek, bitmek

zāhir olup:

zāhir olup: Kalıp İfade
Mısra: 299
açığa çıkmak, meydana çıkmak, görünür olmak

mūkedder olma:

mūkedder olma: Kalıp İfade
Mısra: 291
Kederli olmak.

āvāz-ı levli:

āvāz-ı leyli: Kalıp İfade
Mısra: 300
Leylâ'nın sesi

dāğ-ı ber-dil:

dāğ-ı ber-dil: Kalıp İfade
Mısra: 306
Gönlü yaralı, gönlünü yaralamak.

teşādüm itdi:

teşādüm itdi: Kalıp İfade
Mısra: 301
Çarpışmak.

der-i genc-i 'atāsın:

der-i genc-i 'atāsın: Kalıp İfade
Mısra: 307
babasının hazinesinin kapısı

riş-i bağrına:

riş-i bağrına: Kalıp İfade
Mısra: 301
göğsü yaralı

güher saçdı:

güher saçdı: Kalıp İfade
Mısra: 308
Elmas, cevher saçmak.

fervād İdüp:

fervād İdüp: Kalıp İfade
Mısra: 302
Bağırıp çağurmak, haykırmak

izhār-ı sāziş:

izhār-ı sāziş: Kalıp İfade
Mısra: 309
anlaşmanın, fikir birliğinin ortaya çıkması

bi-h'ış ü nālān:

bi-h'ış ü nālān: Kalıp İfade
Mısra: 303
kimsesiz ve inleyen

nevāziş İdüp:

nevāziş İdüp: Kalıp İfade
Mısra: 310
Gönül almak, iltifat etmek

menzil-i dāmāda:

menzil-i dāmāda: Kalıp İfade
Mısra: 305
damadın makamı

teslim kıldı:

teslim kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 312
Teslim olmak, emaneti geri vermek.

be-sân-ı şîr-i mâde:

müdārâ eyledi:

müdārâ eyledi: Kalıp İfade
Mısra: 313
gereksiz biçimde övmek, yalakalık yapmak,
yaranmaya çalışmak

be-sân-ı şîr-i mâde: Kalıp İfade
Mısra: 319
Dişi aslan gibi

İbni selâm'a:

rām itmek:

rām itmek: Kalıp İfade
Mısra: 314
Boyun eğmek

İbni selâm'a: Kalıp İfade
Mısra: 321
Leyla vü Mecnun hikâyesinin kahramanı ve
Leyla'nın zorla evlendirilmek istenildiği
kişi.

İbni selâm'a: Kalıp İfade
Mısra: 335
Leyla vü Mecnun hikâyesinin kahramanı ve
Leyla'nın zorla evlendirilmek istenildiği
kişi.

derd-i diliñ:

derd-i diliñ: Kalıp İfade
Mısra: 316
gönül derdi.

Katl-i hancer-i hasret:

Katl-i hancer-i hasret: Kalıp İfade
Mısra: 324
hasret hançerinin katli

Talebkâr-ı kenâr u bûs:

Talebkâr-ı kenâr u bûs: Kalıp İfade
Mısra: 317
kucaklama ve öpmenin isteyicisi

Hudâ-vı kâdir-i vektâva:

Hudâ-yı kâdir-i yektâya: Kalıp İfade
Mısra: 325
benzersiz kudret sahibi olan Allah

me'yûs oldu:

me'yûs oldu: Kalıp İfade
Mısra: 318
Ümitsiz, karamsar bir duruma düşmek,
üzülmek.

sulh kıl:

şulh kıl: Kalıp İfade
Mısra: 327
Barışmak; uzlaşmak.

rize rize evle:

rize rize eyle: Kalıp İfade
Mısra: 328
Paramparça etmek.

bir de:

bir de: Kalıp İfade
Mısra: 337
bir de, ayrıca

müvesser olmaz:

müvesser olmaz: Kalıp İfade
Mısra: 329
Nasip olmak.

ibrām ider:

ibrām ider: Kalıp İfade
Mısra: 338
Can sıkacak şekilde ısrar etme, zorlama.

güş kılup:

güş kılup: Kalıp İfade
Mısra: 333
Kulak tutmak, kulak vermek

gıřftār olmuşdı:

gıřftār olmuşdı: Kalıp İfade
Mısra: 341
Esir olmak.

nüş evlevüp:

nüş evlevüp: Kalıp İfade
Mısra: 334
İçmek.

mebhūt u nā-çār kılup:

mebhūt u nā-çār kılup: Kalıp İfade
Mısra: 342
şaşkın ve çaresiz kalmak

yakın oldu:

yakın oldu: Kalıp İfade
Mısra: 335
Yanında olmak, yaklaşmak.

belā-vı fırkati:

belā-vı fırkati: Kalıp İfade
Mısra: 343
Ayrılık belası.

irāde kılup:

irāde kılup: Kalıp İfade
Mısra: 337
İstemek, niyetlenmek.

te'emmül kıldı:

te'emmül kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 343
İyice, etraflıca düşünme.

tahammül itdi:

tahammül itdi: Kalıp İfade
Mısra: 344
Dayanmak, katlanmak, sabretmek.

hāl-i insān:

hāl-i insān: Kalıp İfade
Mısra: 348
İnsanın hali, vaziyeti.

hat Çeküp:

hat Çeküp: Kalıp İfade
Mısra: 345
Çizgi çekmek, sınır çizmek

Kalem çek:

Kalem çek: Kalıp İfade
Mısra: 351
yazmak.

temennā-yı vişāle:

temennā-yı vişāle: Kalıp İfade
Mısra: 345
Kavuşma isteği.

tecāvüz itsem:

tecāvüz itsem: Kalıp İfade
Mısra: 356
Bir sınır ve hizanın ötesine geçme, belli bir haddi aşma.

kanı' olup:

kanı' olup: Kalıp İfade
Mısra: 346
İnanmak, kanmak.

İbni selām'ın:

İbni selām'ın: Kalıp İfade
Mısra: 357
Leyla vü Mecnun hikâyesinin kahramanı ve Leyla'nın zorla evlendirilmek istenildiği kişi.

temāşā-yı cemāle:

temāşā-yı cemāle: Kalıp İfade
Mısra: 346
(sevgilinin)Güzelliğinin seyri

icrā-yı merāmın:

icrā-yı merāmın: Kalıp İfade
Mısra: 358
İsteğini yapmak, amacını yerine getirmek.

şāh-ı hūbān:

şāh-ı hūbān: Kalıp İfade
Mısra: 347
Güzeller şahı.

temennā itmeyüp:

temennā itmeyüp: Kalıp İfade
Mısra: 359
Arzulamak, dilemek, istemek.

eşk-i alîñ:

eşk-i alîñ: Kalıp İfade
Mısra: 367
Kırmızı göz yaşı. II Kanlı göz yaşı.

mahz-ı ber-rü'vet:

mahz-ı ber-rü'vet: Kalıp İfade
Mısra: 360
Asıl görüşün üzerinde

cüst-cü İderdi:

cüst-cü İderdi: Kalıp İfade
Mısra: 368
Arayıp sormak, araştırmak, aramak.

diyâr-ı hicrde:

diyâr-ı hicrde: Kalıp İfade
Mısra: 362
Ayrılık ülkesi.

şiddet bulup:

şiddet bulup: Kalıp İfade
Mısra: 371
Şiddetlenmek

dāmen-i sahrāya:

dāmen-i sahrāya: Kalıp İfade
Mısra: 365
Çöl eteği.

derd-i hasret:

derd-i hasret: Kalıp İfade
Mısra: 371
Hasret derdi.

tār iderdi:

tār iderdi: Kalıp İfade
Mısra: 366
karanlık etmek, ışığın görünmesini engellemek

süz-i firkat:

süz-i firkat: Kalıp İfade
Mısra: 372
ayrılığın yakıcılığı.

dūd-ı ahı:

dūd-ı ahı: Kalıp İfade
Mısra: 366
Ahın dumanı.

şerm kıldı:

şerm kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 374
utanmak.

âh-ı 'âşıkâne:

âh-ı 'âşıkâne: Kalıp İfade
Mısra: 375
aşk ile edilmiş bir âh, âşık ya yakışır bir âh nidası

meşhûr-ı zamâne:

meşhûr-ı zamâne: Kalıp İfade
Mısra: 376
Çağın şöhretlisi

efzûn olup:

efzûn olup: Kalıp İfade
Mısra: 378
Çok, fazla olmak. Artmak, çoğalmak.

fersûde-i derd:

fersûde-i derd: Kalıp İfade
Mısra: 379
derdin eskimişliği

**Mecnûn-ı Dilhûnûn Derd-i Bî-ḥaddi 'Îlâcından
Peder-i Ḥaste-Cigeri Nevmîd Olduğu ve Cüst-cüy-ı
Ba'îd-i Bu'dında Mecnûn İle Mülâkî Olup ve
Pedrûd-ı Cân-fersûd Kılup Vefât Bulduğu**

hikâyet îdenler:

hikâyet îdenler: Kalıp İfade
Mısra: 1
Anlatmak, nakletmek. Hikaye söylemek

ehl-i mihnetden:

ehl-i mihnetden: Kalıp İfade
Mısra: 1
Gam, keder topluluğu.

rivâyet itmişler:

rivâyet itmişler: Kalıp İfade
Mısra: 2
Bir haberi, söz veya olayı nakletmek, anlatmak.

mecnûn-ı ciger-hunî:

mecnûn-ı ciger-hunî: Kalıp İfade
Mısra: 3
Yüreği yaralı Mecnun.

endûh-ı cân-sûzî:

endûh-ı cân-sûzî: Kalıp İfade
Mısra: 4
Can yakan gam, keder, tasa

mecnûn-ı zâre:

mecnûn-ı zâre: Kalıp İfade
Mısra: 5
Ağlayıp inleyen Mecnûn, zavallı Mecnûn

cihân-geşt oldı:

cihân-geşt oldı: Kalıp İfade
Mısra: 6
Gezgin olmak.

dermān bulmadı:

dermān bulmadı: Kalıp İfade
Mısra: 8
Çare, hâl yolu, çıkış yolu bulmak

tāb u tevānı:

tāb u tevānı: Kalıp İfade
Mısra: 12
Güç ve kuvvet.

derd-i ‘aşka:

derd-i ‘aşka: Kalıp İfade
Mısra: 8
Aşk derdi

‘alāmāt-ı vefātı:

‘alāmāt-ı vefātı: Kalıp İfade
Mısra: 14
Vefatın alametleri

nevmid olup:

nevmid olup: Kalıp İfade
Mısra: 9
Karamsar olmak, ümitsizliğe düşmek.

zāhir oldu:

zāhir oldu: Kalıp İfade
Mısra: 14
açığa çıkmak, meydana çıkmak, görünür olmak

Ham oldu:

Ham oldu: Kalıp İfade
Mısra: 10
Yeterince olgunlaşmamış

tevehhüm kıldı:

tevehhüm kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 15
Kaygılanmak; korkmak, çekinmek, sakınmak.

hasret-i mihnetden:

hasret-i mihnetden: Kalıp İfade
Mısra: 10
Kederin hasreti

rıhlet itdükde:

rıhlet itdükde: Kalıp İfade
Mısra: 15
Ahirete göç etmek, ölmek.

pir-i fāni:

pir-i fāni: Kalıp İfade
Mısra: 11
Ölümlü ihtiyar. Pek yaşlı olan.

rıhlet itdükde: Kalıp İfade
Mısra: 109
Ahirete göç etmek, ölmek.

da 'vā-yı verāšet:

da 'vā-yı verāšet: Kalıp İfade
Mısra: 16
Varislik davası

tārāc iderler:

tārāc iderler: Kalıp İfade
Mısra: 17
yağmalamak, talan etmek

'ukār u mālını:

'ukār u mālını: Kalıp İfade
Mısra: 17
Bade ve mülk

muhtāc iderler:

muhtāc iderler: Kalıp İfade
Mısra: 18
Muhtac etmek.

bir dahi:

bir dahi: Kalıp İfade
Mısra: 19
Bir daha

bir dahi: Kalıp İfade
Mısra: 152
bir daha, artık, bundan sonra

haber-dār itmek:

haber-dār itmek: Kalıp İfade
Mısra: 20
Bilgilendirmek.

bir niçe:

bir niçe: Kalıp İfade
Mısra: 21
bir kaç, bir çok, pek çok.

merd-i cüvān-ser:

merd-i cüvān-ser: Kalıp İfade
Mısra: 21
delikanlı adam

'azimet kıldı:

'azimet kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 22
yola çıkma, gidiş

tecessüs evlevüp:

tecessüs eyleyüp: Kalıp İfade
Mısra: 25
Araştırmak, gizlice soruşturmak.

mecnūn-ı zārı:

mecnūn-ı zārı: Kalıp İfade
Mısra: 25
Ağlayıp inleyen Mecnūn, zavallı Mecnūn

efğan-ı cānibe:

efğan-ı cānibe: Kalıp İfade
Mısra: 28
Figanın tarafı

makam-ı hevlnāke:

makam-ı hevlnāke: Kalıp İfade
Mısra: 29
Korkunç, korkulu makam

be-sān kūr-ı tīre:

be-sān kūr-ı tīre: Kalıp İfade
Mısra: 30
Karanlık dağ gibi

cāy-ı kederdir:

cāy-ı kederdir: Kalıp İfade
Mısra: 31
keder yeri

nihād-ı bed-dilān-tek:

nihād-ı bed-dilān-tek: Kalıp İfade
Mısra: 32
Kötü gönüllerin tabiatı gibi, huyu gibi

seng-i hārā:

seng-i hārā: Kalıp İfade
Mısra: 33
Çok sert, kara taş.

nār u fersī:

nār u fersī: Kalıp İfade
Mısra: 33
Ateş ve halı

nişān-ı dūzah:

nişān-ı dūzah: Kalıp İfade
Mısra: 34
Tuzağın işareti

cespide-i seng:

cespide-i seng: Kalıp İfade
Mısra: 36
taşa lâyık, taşa uygun

‘avān olmuş:

‘avān olmuş: Kalıp İfade
Mısra: 38
açık ,aşık, gözle görünür olmak.

mişāl-i kālīb-ı bi-rūh:

mişāl-i kālīb-ı bi-rūh: Kalıp İfade
Mısra: 39
Ruhsuz, cansız vücudun örneği

seng üzre:

seng üzre: Kalıp İfade
Mısra: 40
Taş üzeri.

küşad itdi:

mevt-i bi-hüş:

mevt-i bi-hüş: Kalıp İfade
Mısra: 40
Ölümün sersemliği

küşad itdi: Kalıp İfade
Mısra: 45
Açmak, çözmek.

mecnûn-ı bi-h'ış:

mahv oldı:

mahv oldı: Kalıp İfade
Mısra: 42
Yok olmak (Varlığından vazgeçmek bağlamında)

mecnûn-ı bi-h'ış: Kalıp İfade
Mısra: 45
Kimsesiz, akrabasız Mecnûn

şahs-ı dil-rış:

şu 'a-i dil-sûza:

şu 'a-i dil-sûza: Kalıp İfade
Mısra: 43
Gönül ateşinin ışığı

şahs-ı dil-rış: Kalıp İfade
Mısra: 46
Yüreği yaralı biri

fehm itmedi:

der-âgûş itdi:

der-âgûş itdi: Kalıp İfade
Mısra: 44
Kucaklamak.

fehm itmedi: Kalıp İfade
Mısra: 47
anlamak

kim kimdir:

büs evledi:

büs eyledi: Kalıp İfade
Mısra: 44
Öpmek.

kim kimdir: Kalıp İfade
Mısra: 47
her kim kim, kim kim

kim kimdir: Kalıp İfade
Mısra: 144
... Kim ... kim

talebkār olmuş:

talebkār olmuş: Kalıp İfade
Mısra: 48
Talep etmek, istemek

vaşf-ı hālîñ:

vaşf-ı hālîñ: Kalıp İfade
Mısra: 56
Halinin durumu

fermūs ider:

fermūs ider: Kalıp İfade
Mısra: 49
Unutmak.

sālik olup:

sālik olup: Kalıp İfade
Mısra: 57
Bir yola girmek, süluk etmek

fehîm îder:

fehîm îder: Kalıp İfade
Mısra: 50
Anlamak, idrak etmek

havy iken:

havy iken: Kalıp İfade
Mısra: 58
Canlıyken, diriyken

vücūdîñ:

vücūdîñ: Kalıp İfade
Mısra: 50
Beden, cisim, varlık.

bāb-ı mecnūn:

bāb-ı mecnūn: Kalıp İfade
Mısra: 59
Mecnun'un meselesi, konusu

bir dem:

bir dem: Kalıp İfade
Mısra: 53
bir zaman

bāb-ı mecnūn: Kalıp İfade
Mısra: 69
Mecnun'un meselesi, konusu

bevān eyle:

bevān eyle: Kalıp İfade
Mısra: 56
Açıklamak

pūr-ı meftūn-ı ciger-hūn:

pūr-ı meftūn-ı ciger-hūn: Kalıp İfade
Mısra: 60
Gönlü kanlı aşığın oğlu

nūr-ı dide:

nūr-ı dide: Kalıp İfade
Mısra: 61
Göz nuru.

hūn-āb-ı efsūs:

hūn-āb-ı efsūs: Kalıp İfade
Mısra: 66
Kanlı gözyaşının vahi.

feh̄m idüp:

feh̄m idüp: Kalıp İfade
Mısra: 63
Anlamak, idrak etmek, kavramak

hāmūş Kılup:

hāmūş Kılup: Kalıp İfade
Mısra: 69
Susturmak, sessiz etmek.

būs itdi:

būs itdi: Kalıp İfade
Mısra: 64
Öpmek.

mahzūn [u] mahzūn:

mahzūn [u] mahzūn: Kalıp İfade
Mısra: 70
Gamlı ve kederli

dāmān-ı kabāsın:

dāmān-ı kabāsın: Kalıp İfade
Mısra: 64
Kabasının eteği

deşt-i mahşer:

deşt-i mahşer: Kalıp İfade
Mısra: 72
Mahşerin çölü

müştāk idüp:

müştāk idüp: Kalıp İfade
Mısra: 65
Arzulu, gönüllü

bokça-i zertār u zibā:

bokça-i zertār u zibā: Kalıp İfade
Mısra: 73
altın sırmalı ve süslü bohça

her ikisi:

her ikisi: Kalıp İfade
Mısra: 66
her ikisi de, ikisi birden.

hil'at-i mümtāz u dībā:

hil'at-i mümtāz u dībā: Kalıp İfade
Mısra: 74
canfes ve seçilmiş kaftan

düşmen oldu:

küşâde eyledi:

küşâde eyledi: Kalıp İfade
Mısra: 76
Ferahlandırmak.

düşmen oldu: Kalıp İfade
Mısra: 83
düşman olmak

âh idersen:

pür-ı zâr u müstemendim:

pür-ı zâr u müstemendim: Kalıp İfade
Mısra: 77
üzüntülü ve ağlayan oğul

âh idersen: Kalıp İfade
Mısra: 84
Feryat etmek, inlemek, şikâyet etmek.

insâf kıl:

insâf kıl: Kalıp İfade
Mısra: 78
Vicdanlı olmak, Acımak.

‘aşk-ı levli:

‘aşk-ı levli: Kalıp İfade
Mısra: 85
Leyla'nın aşkı. Leyla'ya duyulan aşk.

handân olmuş:

gûş evle:

gûş evle: Kalıp İfade
Mısra: 78
Dinlemek, kulak vermek.

handân olmuş: Kalıp İfade
Mısra: 88
Gülmek, neşeli ve mutlu olmak

tecâvüz evlemiş:

tecâvüz evlemiş: Kalıp İfade
Mısra: 79
Haddi aşmak; saldırmak, hücum etmek.

feryâd itme:

feryâd itme: Kalıp İfade
Mısra: 90
Bağırıp çağırarak, yüksek sesle haykırmak

terk it:

terk it: Kalıp İfade
Mısra: 82
Bırakmak, vazgeçmek.

hâne-i ağıvârı:

hâne-i ağıvârı: Kalıp İfade
Mısra: 92
Rakibin evi.

sevdā-yı ham:

sevdā-yı ham: Kalıp İfade
Mısra: **94**
Olgunlaşmamış aşk.

zamān-ı rihletim:

zamān-ı rihletim: Kalıp İfade
Mısra: **105**
Göç etme zamanı.

her vaktde:

her vaktde: Kalıp İfade
Mısra: **97**
Her zaman.

melāmet eyler:

melāmet eyler: Kalıp İfade
Mısra: **108**
Ayıplamak, kınamak, yermek.

her nefis:

her nefis: Kalıp İfade
Mısra: **98**
her nefis

dost u düşmen:

dost u düşmen: Kalıp İfade
Mısra: **108**
Dost ve düşman.

hadd-i i'tidāli:

hadd-i i'tidāli: Kalıp İfade
Mısra: **100**
orta yol.

revā görme:

revā görme: Kalıp İfade
Mısra: **109**
Uygun görmek

yār olursun:

yār olursun: Kalıp İfade
Mısra: **101**
Sevgilisi olmak

bir lahza:

bir lahza: Kalıp İfade
Mısra: **112**
çok kısa bir an

Tarık-i vahsete:

Tarık-i vahsete: Kalıp İfade
Mısra: **104**
Vahşet yolu.

bir lahza: Kalıp İfade
Mısra: **190**
Bir an.

hurrem kıl:

hurrem kıl: Kalıp İfade
Mısra: **112**
Sevindirmek, mutlu etmek.

mahzûn u me'yûs:

mahzûn u me'yûs: Kalıp İfade
Mısra: **117**
üzgün ve karamsar

haber-dâr itdüm:

haber-dâr itdüm: Kalıp İfade
Mısra: **113**
Bilgilendirmek.

bûs İdersin:

bûs İdersin: Kalıp İfade
Mısra: **118**
Öpmek.

teğâfûl evleme:

teğâfûl evleme: Kalıp İfade
Mısra: **114**
Anlamamazlıktan gelmek.

âh idersin:

âh idersin: Kalıp İfade
Mısra: **119**
Feryat etmek, inlemek

zâr u gîrvân:

zâr u gîrvân: Kalıp İfade
Mısra: **115**
inleyip ağlayan, ağlama ve inleme.

nâle-i cāngāh:

nâle-i cāngāh: Kalıp İfade
Mısra: **120**
Can evinin iniltisi.

ol dem:

ol dem: Kalıp İfade
Mısra: **116**
O zaman.

dûd-ı âhîñ:

dûd-ı âhîñ: Kalıp İfade
Mısra: **121**
Ahın dumanı.

ol dem: Kalıp İfade
Mısra: **121**
O zaman.

sûd itmez:

sûd itmez: Kalıp İfade
Mısra: **121**
Fayda, kazanç sağlamak.

‘ūd-ı āhıñ:

‘ūd-ı āhıñ: Kalıp İfade
Mısra: 122
Ahın dumanı.

gūş itdi:

gūş itdi: Kalıp İfade
Mısra: 128
Dinlemek

gūş itmez:

gūş itmez: Kalıp İfade
Mısra: 123
Dinlemek.

mecnūn-ı yegāne:

mecnūn-ı yegāne: Kalıp İfade
Mısra: 128
Eşsiz; tek; yegane Mecnun

rıhlet eylerem:

rıhlet eylerem: Kalıp İfade
Mısra: 125
Göç etmek; ölmek.

vālid-i müşfik:

vālid-i müşfik: Kalıp İfade
Mısra: 129
Şefkatli, merhametli baba

rūz-ı kıvāmet:

rūz-ı kıvāmet: Kalıp İfade
Mısra: 126
Kıyamet günü

kerem kıl:

kerem kıl: Kalıp İfade
Mısra: 129
Cömertlik etmek, asalet göstermek.

pend-i müşfikāne:

pend-i müşfikāne: Kalıp İfade
Mısra: 127
Şefkatlerin nasihati

‘afv eyle:

‘afv eyle: Kalıp İfade
Mısra: 130
affetmek, bağışlamak.

pāyān bulup:

pāyān bulup: Kalıp İfade
Mısra: 127
Son vermek.

meşgūl olupdur:

meşgūl olupdur: Kalıp İfade
Mısra: 131
Uğraşmak, meşgul olmak.

nām u nişānım:

ma'zūl olupdur:

ma'zūl olupdur: Kalıp İfade
Mısra: 132
Azledilmiş, kovulmuş, çıkarılmış olmak. El
çektirilmek

nām u nişānım: Kalıp İfade
Mısra: 139
isim ve eser.

envār-ı levli:

şavt-ı makali:

şavt-ı makali: Kalıp İfade
Mısra: 133
Sözün sesi

envār-ı levli: Kalıp İfade
Mısra: 141
Leylâ'nın nurları, ışıkları

ferāmūş itmîšem:

ferāmūş itmîšem: Kalıp İfade
Mısra: 136
Unutmak.

tecellā evleyüp:

tecellā evleyüp: Kalıp İfade
Mısra: 141
Görünme, belirme, ortaya çıkma.

ferāmūş itdügim:

ferāmūş itdügim: Kalıp İfade
Mısra: 137
Unutmak.

nār-ı levli:

nār-ı levli: Kalıp İfade
Mısra: 142
Leylâ'nın ateşi

fehm kılman:

fehm kılman: Kalıp İfade
Mısra: 138
Anlamak.

'āşık u ma'sūk:

'āşık u ma'sūk: Kalıp İfade
Mısra: 143
Seven ve sevilen.

mahrūk olan:

mahrūk olan: Kalıp İfade
Mısra: 144
Yanan, yanmış olan

imkān bulmaz:

firār it:

firār it: Kalıp İfade
Mısra: 145
gizliden kaçmak, firar etmek

imkān bulmaz: Kalıp İfade
Mısra: 152
Fırsat bulmak.

teklif idersen:

güzār it:

güzār it: Kalıp İfade
Mısra: 146
Geçip gitmek

teklif idersen: Kalıp İfade
Mısra: 153
Teklif etmek, öneride bulunmak.

bār-ı ğam:

bār-ı ğam: Kalıp İfade
Mısra: 147
Gam yükü

'azm evlevem:

'azm eyleyem: Kalıp İfade
Mısra: 154
Niyet etmek, yönelmek, karar vermek

ber-i düşünme:

ber-i düşünme: Kalıp İfade
Mısra: 148
Omzunun üzerinde

yār-i dil-cū:

yār-i dil-cū: Kalıp İfade
Mısra: 155
Gönül çeken, cezbeden sevgili.

kūh-ı elem:

kūh-ı elem: Kalıp İfade
Mısra: 148
elem dağı

hū-ger olmuşam:

hū-ger olmuşam: Kalıp İfade
Mısra: 157
huylu olmak

pāy-ı iktidārım:

pāy-ı iktidārım: Kalıp İfade
Mısra: 149
kuvvetin, kudretin, gücün temeli

būy-ı insden:

būy-ı insden: Kalıp İfade
Mısra: 158
İnsan kokusu

nefret eyler:

nefret eyler: Kalıp İfade
Mısra: **158**
iğrenmek, tiksinmek.

derün-ı hâkde:

derün-ı hâkde: Kalıp İfade
Mısra: **164**
Toprağın içinden, topraktan.

Kabûl eylerdim:

Kabûl eylerdim: Kalıp İfade
Mısra: **160**
Kabul etmek

defn eylediñ:

defn eylediñ: Kalıp İfade
Mısra: **164**
gömmek

sezâ-vâr olsaydım:

sezâ-vâr olsaydım: Kalıp İfade
Mısra: **160**
Uygun, yerinde, layık olma.

pir-i nâ-çâr:

pir-i nâ-çâr: Kalıp İfade
Mısra: **165**
Çaresiz ihtiyar.

zinde eyler:

zinde eyler: Kalıp İfade
Mısra: **161**
Canlandırmak, diriltmek.

mecnûn-ı dil-efkâr:

mecnûn-ı dil-efkâr: Kalıp İfade
Mısra: **166**
Gönlü yaralı Mecnun

vefât itdim:

vefât itdim: Kalıp İfade
Mısra: **163**
Ölmek, can vermek

derd-i derûndur:

dere-i derûndur: Kalıp İfade
Mısra: **167**
gönül derdi

hesâb it:

hesâb it: Kalıp İfade
Mısra: **163**
Hesaplamak; düşünmek, tasarlamak.

giriştâr oldığı:

giriştâr oldığı: Kalıp İfade
Mısra: **167**
Esir olmak.

irād eyler:

hadd-i imkāndan:

hadd-i imkāndan: Kalıp İfade
Mısra: 168
imkanın sınırı

irād eyler: Kalıp İfade
Mısra: 173
Söylemek, nakletmek

kat' itdim:

el çeküp:

el çeküp: Kalıp İfade
Mısra: 169
ilgisini kesmek, el çekmek.

kat' itdim: Kalıp İfade
Mısra: 174
kesmek

nevmid oldı:

nevmid oldı: Kalıp İfade
Mısra: 169
Karamsar olmak, ümitsizliğe düşmek.

būs idem:

būs idem: Kalıp İfade
Mısra: 175
Öpmek.

tekrār evlevüp:

ibrām u te'kid:

ibrām u te'kid: Kalıp İfade
Mısra: 170
zorlama ve sağlamlaştırma

tekrār evlevüp: Kalıp İfade
Mısra: 177
tekrar etmek.

pedrūd idem:

ziyāde kılmadı:

ziyāde kılmadı: Kalıp İfade
Mısra: 170
artırmak, çoğaltmak

pedrūd idem: Kalıp İfade
Mısra: 178
Vedalaşmak, veda etmek

ebū-yı nā-tevānıñ:

ebū-yı nā-tevānıñ: Kalıp İfade
Mısra: 172
Güçsüzün babası

âşık-ı zār:

âşık-ı zār: Kalıp İfade
Mısra: 178
Ağlayan, inleyen âşık.

‘azm eyler:

‘azm eyler: Kalıp İfade
Mısra: **179**
Niyet etmek, yönelmek, karar verme

mukarrer oldu:

mukarrer oldu: Kalıp İfade
Mısra: **185**
Kararlaştırılmış olmak, kesinleşmek.

rāh-ı cāre:

rāh-ı cāre: Kalıp İfade
Mısra: **180**
Çözüm yolu.

fervād u efsūs:

feryād u efsūs: Kalıp İfade
Mısra: **187**
feryad ve vah

rūh-ı revān:

rūh-ı revān: Kalıp İfade
Mısra: **182**
(Yürüyen latif bir ruha benzetilen) sevgili, güzel

būs İdüp:

būs İdüp: Kalıp İfade
Mısra: **188**
Öpmek.

pūr-ı ciger-hūn:

pūr-ı ciger-hūn: Kalıp İfade
Mısra: **183**
Ciğeri kanla dolu

mecnūn-ı zarīn:

mecnūn-ı zarīn: Kalıp İfade
Mısra: **188**
Ağlayıp inleyen Mecnūn, zavallı Mecnūn

Ġarib ü bi-kes [ü] meftūn u mahzūn:

Ġarib ü bi-kes [ü] meftūn u mahzūn: Kalıp
İfade
Mısra: **184**
garip, kimsesiz, aşık ve hüznü

hursend olmadıñ:

hursend olmadıñ: Kalıp İfade
Mısra: **190**
Kanaatkâr, tok gözlü olmak.

irtihāl itsem:

irtihāl itsem: Kalıp İfade
Mısra: **193**
Son bulmak, ortadan kalkmak

pir-i haste:

dāğ-ı hasret:

dāğ-ı hasret: Kalıp İfade
Mısra: 195
hasret yarası.

pir-i haste: Kalıp İfade
Mısra: 201
Hasta, aciz ihtiyar.

dil-şikeste İdüp:

hāmūs olma:

hāmūş olma: Kalıp İfade
Mısra: 197
Susmak.

dil-şikeste İdüp: Kalıp İfade
Mısra: 202
Gönlünü kırmak

gāh u geh:

gāh u geh: Kalıp İfade
Mısra: 198
Kimi zaman, bazen, ara sıra.

pedrūd gitdi:

pedrūd gitdi: Kalıp İfade
Mısra: 202
Ayrılıp gitmek

ferāmūs kulma:

ferāmūş kulma: Kalıp İfade
Mısra: 198
Unutmak.

rencūr u girvān:

rencūr u girvān: Kalıp İfade
Mısra: 203
dertli ve ağlayan

gūlšen-i ‘aşkıñ:

gūlšen-i ‘aşkıñ: Kalıp İfade
Mısra: 199
gül bahçesinin aşkı.

bir iki gün:

bir iki gün: Kalıp İfade
Mısra: 204
bir kaç gün

pāyān-ı dūrūd:

pāyān-ı dūrūd: Kalıp İfade
Mısra: 201
Meth etmenin sonu

dāmān-ı cānūñ:

dāmān-ı cānūñ: Kalıp İfade
Mısra: 205
Sevgilinin eteği.

dünyâ-vı dünüñ:

rehâ kıldı:

rehâ kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 206
kurtarmak

dünyâ-yı dünüñ: Kalıp İfade
Mısra: 210
alçak, aşağılık dünya

vefâ-dâr olmamışdır:

tezerv-i rûhı:

tezerv-i rûhı: Kalıp İfade
Mısra: 207
Canın sülünü

vefâ-dâr olmamışdır: Kalıp İfade
Mısra: 211
Vefalı olmak, sadık olmak.

rüste-i dām oldu:

rüste-i dām oldu: Kalıp İfade
Mısra: 207
Bitmiş bir tuzak olmak

bir kesle:

bir kesle: Kalıp İfade
Mısra: 211
bir kimse

pây-dâr olmamışdır:

Cemenzâr-ı cinānda:

Çemenzâr-ı cinānda: Kalıp İfade
Mısra: 208
Cennet bahçesi

pây-dâr olmamışdır: Kalıp İfade
Mısra: 212
kalıcı olmamak, gelip geçici olmak

ārām buldı:

ārām buldı: Kalıp İfade
Mısra: 208
Huzur bulmak, elde etmek.

ten-i merdüm:

ten-i merdüm: Kalıp İfade
Mısra: 214
İnsanın vücudu

mekân-ı pây-dāri:

mekân-ı pây-dāri: Kalıp İfade
Mısra: 209
Kalıcı, devamlı, sâbit yer; mekan

kimi kim:

kimi kim: Kalıp İfade
Mısra: 215
Her kimi.

nāz-perver eyler:

nāz-perver eyler: Kalıp İfade
Mısra: 215
Naz eden yapmak, nazlı olmak

rehā-vāb olmaz:

rehā-yāb olmaz: Kalıp İfade
Mısra: 220
Kurtulmak, kaçmak.

zerre-i hāk:

zerre-i hāk: Kalıp İfade
Mısra: 217
Toprağının zerresi, en küçük parçası

ġāfil-i maġrūr u der-bend:

ġāfil-i maġrūr u der-bend: Kalıp İfade
Mısra: 223
Habersiz tutulmuş ve aldanmış

dil-i çāk:

dil-i çāk: Kalıp İfade
Mısra: 218
Parçalanmış gönül

kūş-i bi-behre:

kūş-i bi-behre: Kalıp İfade
Mısra: 224
Nasipsiz çabalama, gayret sarfetme, uğraşma

der-h'āb olanlar:

der-h'āb olanlar: Kalıp İfade
Mısra: 219
Uykuda, uyur durumda olmak

mülk ü māle:

mülk ü māle: Kalıp İfade
Mısra: 225
mal ve mülk

pister-i ġafletde:

pister-i ġafletde: Kalıp İfade
Mısra: 219
ġaflet yatağı

Ġurūr itme:

Ġurūr itme: Kalıp İfade
Mısra: 225
Gururlanmak, gurur etmek.

firib-i devrden:

firib-i devrden: Kalıp İfade
Mısra: 220
Dünyanın kandırmacısı

mülk ü maldır:

mülk ü maldır: Kalıp İfade
Mısra: 226
mal ve mülk

bi-tāb olma:

bi-tāb olma: Kalıp İfade
Mısra: 232
Çok yorulmak, bitkin duruma gelmek, gücü kalmamak.

hāk içre:

hāk içre: Kalıp İfade
Mısra: 227
toprak içinde, üzerinde.

yād-ı 'ālemden:

yād-ı 'ālemden: Kalıp İfade
Mısra: 234
Halkın, insanların hatırlaması.

hāk içre: Kalıp İfade
Mısra: 230
Toprak içinde, üzerinde.

hāk içre: Kalıp İfade
Mısra: 233
Toprak içinde, üzerinde

ferāmūş olursan:

ferāmūş olursan: Kalıp İfade
Mısra: 234
Unutmak, hatırlamak.

tefekür eyle:

tefekür eyle: Kalıp İfade
Mısra: 228
tefekür eylemek. düşünmek. fikre getirmek.

bidār olup:

bidār olup: Kalıp İfade
Mısra: 235
Uyanık olmak

mehcūr u ğamnāk:

mehcūr u ğamnāk: Kalıp İfade
Mısra: 230
Ayrı düşmüş ve gamlı

güzer kıl:

güzer kıl: Kalıp İfade
Mısra: 238
Gelip geçmek.

mest-i h'āb:

mest-i h'āb: Kalıp İfade
Mısra: 231
Uyku sarhoşu.

**Mecnûn'ın Vefât-I Pederinden Haber-dâr Oldığı
ve Gidûp Türbe-I Pederini Zivâret Kıldığı**

nevmîd kıldı:

nevmîd kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 1
Ümitsizliğe düşürmek; üzmek, çaresiz
bırakmak.

bir gün:

bir gün: Kalıp İfade
Mısra: 5
Bir gün, bir zaman.

şeydâ-vı dil-hûn:

şeydâ-vı dil-hûn: Kalıp İfade
Mısra: 5
Gönlü kan ağlayan deli; çılgın

tecdîd kıldı:

tecdîd kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 2
Yenileme, tazeleme

cülûs itmîşdi:

cülûs itmîşdi: Kalıp İfade
Mısra: 6
Oturmak; tahta çıkmak, hükümdar olmak II
sahip olmak, elde etmek.

fervâd-I ciger-sûz İdûp:

fervâd-I ciger-sûz İdûp: Kalıp İfade
Mısra: 3
Gönül yakan feryad etmek

mecnûn-I zârı:

mecnûn-I zârı: Kalıp İfade
Mısra: 9
Ağlayıp inleyen Mecnûn, zavallı Mecnûn

her lahza:

her lahza: Kalıp İfade
Mısra: 3
her an

her lahza: Kalıp İfade
Mısra: 71
her an

giryân oldu:

giryân oldu: Kalıp İfade
Mısra: 9
Ağlamak, gözyaşı dökmek

şeb ü rûz:

şeb ü rûz: Kalıp İfade
Mısra: 4
Gece ve gündüz.

giryân oldu: Kalıp İfade
Mısra: 85
Ağlamak, gözyaşı dökmek

sūgvārān be-sān:

sūgvārān be-sān: Kalıp İfade
Mısra: 10
Yaslı, mâtemli, kederli, acılı kimseler gibi

her kez:

her kez: Kalıp İfade
Mısra: 17
herkes

‘āşık-I divāne-etvār:

‘āşık-I divāne-etvār: Kalıp İfade
Mısra: 11
Deli tavırlı aşık

şād olurdu:

şād olurdu: Kalıp İfade
Mısra: 19
Mutlu ve huzurlu olmak.

bigāne girdār:

bigāne girdār: Kalıp İfade
Mısra: 12
Kayıtsız, umursamaz davranış

Kuyūd-I derdden:

Kuyūd-I derdden: Kalıp İfade
Mısra: 20
keder kayıtları.

hemîşe olduñ:

hemîşe olduñ: Kalıp İfade
Mısra: 13
Devam etmek, daim olmak

āzād olurdu:

āzād olurdu: Kalıp İfade
Mısra: 20
*Serbest kalmak, hürriyetine kavuşmak;
uzaklaşmak, ayrılmak*

bir lahza:

bir lahza: Kalıp İfade
Mısra: 14
çok kısa bir an

evlād olmadıñ:

evlād olmadıñ: Kalıp İfade
Mısra: 21
Evladı olmak

hoşnūd itmediñ:

hoşnūd itmediñ: Kalıp İfade
Mısra: 14
Memnun etmek.

bir dem:

bir dem: Kalıp İfade
Mısra: 22
Bir nefeslik zaman, bir an

hoşnûd olsun:

hoşnûd olsun: Kalıp İfade
Mısra: 28
Memnun olmak, gönlü hoş olmak, râzı olmak.

zivâret evle:

zivâret eyle: Kalıp İfade
Mısra: 23
Bir kimseyi veya bir yeri görmeye gitme.

mecnûn-ı mahzûn:

mecnûn-ı mahzûn: Kalıp İfade
Mısra: 29
Hüzünlü Mecnûn.

bir zamân:

bir zamân: Kalıp İfade
Mısra: 24
Bir zaman

birûn olup:

birûn olup: Kalıp İfade
Mısra: 30
Dışarı çıkmak, ortaya çıkmak

Şitâb it:

Şitâb it: Kalıp İfade
Mısra: 25
Acele etmek, elini çabuk tutmak

mânende-i ceng:

mânende-i ceng: Kalıp İfade
Mısra: 31
Ele, pençeye benzeyen. Çalgı aletine benzeyen

güş evle:

güş eyle: Kalıp İfade
Mısra: 27
Dinlemek, kulak vermek.

Ham itdi:

Ham itdi: Kalıp İfade
Mısra: 31
iki büklüm etmek, eğmek, bükmek

zivâret kıl:

zivâret kıl: Kalıp İfade
Mısra: 27
Ziyaret etmek

âheng kıldı:

âheng kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 32
Hazırlık yapmak, kendini bir şeye her yönüyle hazır hale getirmek.

‘azimet kıldı:

bir lahzada:

bir lahzada: Kalıp İfade
Mısra: 33
çok kısa bir an

‘azimet kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 37
Bir yere doğru yönelmek, yola çıkmak.

hāk-i mezārīn:

la‘l itdi:

la‘l itdi: Kalıp İfade
Mısra: 34
Susturmak, dilsiz bırakmak.

hāk-i mezārīn: Kalıp İfade
Mısra: 39
Mezar toprağı.

sadā-vı āh [u] zārīn:

bi-hūş oldu:

bi-hūş oldu: Kalıp İfade
Mısra: 35
Kendinden geçmek, kendini kaybetmek.

şadā-yı āh [u] zārīn: Kalıp İfade
Mısra: 40
Ağlama, inleme, feryat etme, sızlanma sesi

bi-hūş oldu: Kalıp İfade
Mısra: 42
Kendinden geçmek, kendini kaybetmek.

bülend itdi:

bülend itdi: Kalıp İfade
Mısra: 40
Büyüklik etmek.

hāmūş oldu:

hāmūş oldu: Kalıp İfade
Mısra: 36
Susmak.

der-āğūş kıldı:

der-āğūş kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 41
Kucaklamak.

mişāl-i mürdegān:

mişāl-i mürdegān: Kalıp İfade
Mısra: 36
Ölüler gibi,

hāk-i mezārī:

hāk-i mezārī: Kalıp İfade
Mısra: 42
Mezar toprağı.

hāk-i mezārı: Kalıp İfade
Mısra: 45
Mezar toprağı.

der-ber itdi:

der-ber itdi: Kalıp İfade
Mısra: 45
Üzerine geçirmek (giymek).

mürā'at itdi:

mürā'at itdi: Kalıp İfade
Mısra: 43
Riayet etmek, saygı göstermek

āh itdi:

āh itdi: Kalıp İfade
Mısra: 55
ah etmek, figan etmek.

bāb-ı rüh-ı pākīñ:

bāb-ı rüh-ı pākīñ: Kalıp İfade
Mısra: 43
Temiz yanağının gamzesi

ber-ser kıldı:

ber-ser kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 46
Başı üzerine almak, üzültüp kederlenmek

gül-āb-ı eşk:

gül-āb-ı eşk: Kalıp İfade
Mısra: 44
Gülsuyu gibi gözyaşı II kanlı gözyaşı.

mecnün-ı siyeh-rüz:

mecnün-ı siyeh-rüz: Kalıp İfade
Mısra: 47
Kara bahtlı Mecnun

ter kıldı:

ter kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 44
Nemlendirmek, ıslatmak.

çerāg-ı türbet-efrüz İdüp:

çerāg-ı türbet-efrüz İdüp: Kalıp İfade
Mısra: 48
Türbeyi aydınlatan lamba

gehi gehi:

gehi gehi: Kalıp İfade
Mısra: 46
kimi....kimi, bazen...bazen.

mükedder oldı:

mükedder oldı: Kalıp İfade
Mısra: 50
Bulanık olmak II Kederli olmak.

efgān kıldı:

efgān kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 50
Bağırıp çağırarak, feryat etmek

rū-māl olup:

rū-māl olup: Kalıp İfade
Mısra: 55
Yüz sürmek; aşırı sevgi göstermek için yere eğilmek. Saygı göstermek.

bāb-ı gām-h'ār:

bāb-ı gām-h'ār: Kalıp İfade
Mısra: 51
Keder kapısı, üzüntü kapısı

kan tōküp:

kan tōküp: Kalıp İfade
Mısra: 56
Kan dökmek, can almak, öldürmek.

dil-efkār kıldıñ:

dil-efkār kıldıñ: Kalıp İfade
Mısra: 52
Gönül yaralamak.

nāle-i cāngāh:

nāle-i cāngāh: Kalıp İfade
Mısra: 56
Can evinin iniltisi.

yetim itdiñ:

yetim itdiñ: Kalıp İfade
Mısra: 52
Babasız bırakmak.

pūst ü penāhum:

pūst ü penāhum: Kalıp İfade
Mısra: 59
Sığınılacak ve güvenilir yer, sığınak; Allah

eş'ār-ı dil-dūz:

eş'ār-ı dil-dūz: Kalıp İfade
Mısra: 53
Gönül çalan şiirler

pīr-i rāhum:

pīr-i rāhum: Kalıp İfade
Mısra: 60
Yolun yaşlısı, şeyh.

āh-ı ciger-sūz eyledi:

āh-ı ciger-sūz eyledi: Kalıp İfade
Mısra: 54
Ciğer yakan feryat etmek

ğam-h'ār idem:

ğam-h'ār idem: Kalıp İfade
Mısra: 61
Üzüntülü etmek

'ısvān İdüp:

'ısvān İdüp: Kalıp İfade
Mısra: 67
Emre uymama, itaat etmeme, itaatsizlik
etme, başkaldırma

derd-i dilim:

derd-i dilim: Kalıp İfade
Mısra: 62
gönül derdi.

āzürde kıldım:

āzürde kıldım: Kalıp İfade
Mısra: 67
İncitmek, kırmak, gücendirmek.

izhār idem:

izhār idem: Kalıp İfade
Mısra: 62
Açığa vurmak, meydana çıkarmak,
göstermek, aşikar etmek.

nā-şād idüp:

nā-şād idüp: Kalıp İfade
Mısra: 68
Mutsuz etmek.

naşihat itdiñ:

naşihat itdiñ: Kalıp İfade
Mısra: 65
Birine yapması ve yapmaması gereken
şeyleri söylemek, öğüt vermek.

efsürde kıldım:

efsürde kıldım: Kalıp İfade
Mısra: 68
suyu dondurmak

giriŧtār-ı faẓihat:

giriŧtār-ı faẓihat: Kalıp İfade
Mısra: 66
Alçaklığa düşmüş

diriğā itmedim:

diriğā itmedim: Kalıp İfade
Mısra: 69
Yazık etmek.

künün oldum:

künün oldum: Kalıp İfade
Mısra: 66
Bir şeyi gizlemek

'afv it:

'afv it: Kalıp İfade
Mısra: 70
Affetmek.

günehkār olup:

günehkār olup: Kalıp İfade
Mısra: 71
Günaha girmek; kötü yola sapmış kimse olmak.

giriŧtār oldum:

giriŧtār oldum: Kalıp İfade
Mısra: 72
Esir olmak.

periŧan kıldı:

periŧan kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 73
Periŧan etmek, dağıtmak, karmakarışık etmek.

hulk-ı bedim:

hulk-ı bedim: Kalıp İfade
Mısra: 73
Eşsiz yaratılış

kerem kıl:

kerem kıl: Kalıp İfade
Mısra: 75
Cömertlik etmek, asalet göstermek.

menküb kılma:

menküb kılma: Kalıp İfade
Mısra: 76
1. Felâkete uğramış, tâlihsiz, bahtsız, düşkün, bedbaht. 2. Gözden düşmüş, mevki ve itibârını kaybetmiş

hoşnüd olup:

hoşnüd olup: Kalıp İfade
Mısra: 77
Memnun olmak, gönlü hoş olmak, râzı olmak.

nālân [u] ğamnāk:

nālân [u] ğamnāk: Kalıp İfade
Mısra: 79
Gamlı ve inleyen

fersüde-i hāk:

fersüde-i hāk: Kalıp İfade
Mısra: 80
Toprağın eskimişliği

behl itmez:

behl itmez: Kalıp İfade
Mısra: 78
1. Az şey; az su. 2. Lânet, nefret, istememe.

murğân-ı seher-h'ân:

murğân-ı seher-h'ân: Kalıp İfade
Mısra: 81
Seher vakti öten kuş.

nâle kıldı:

nâle kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 85
İnlemek, sızlanmak

hurüşân oldu:

hurüşân oldu: Kalıp İfade
Mısra: 82
Coşmak, taşmak, kaynamak, galeyana gelmek.

efğân itdi:

efğân itdi: Kalıp İfade
Mısra: 86
Feryat etmek, inlemek, sızlanmak

Hurüşân oldu:

Hurüşân oldu: Kalıp İfade
Mısra: 83
Coşmak, taşmak, kaynamak, galeyana gelmek.

âh kıldı:

âh kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 86
ah etmek

mecnûn-ı dil-efkâr:

mecnûn-ı dil-efkâr: Kalıp İfade
Mısra: 83
Gönlü yaralı Mecnun

Hazân-ı ğam:

Hazân-ı ğam: Kalıp İfade
Mısra: 87
Kederin son demler

sahrâ-vı necd'e:

sahrâ-yı necd'e: Kalıp İfade
Mısra: 84
Necid çölü

'ömr-i bahârîñ:

'ömr-i bahârîñ: Kalıp İfade
Mısra: 87
baharın ömrü, gençlik dönemi

nâçâr gitti:

nâçâr gitti: Kalıp İfade
Mısra: 84
Çaresiz gitmek

leyl ü nehârîñ:

leyl ü nehârîñ: Kalıp İfade
Mısra: 88
Gece ve gündüz.

Mecnûn'ın Kuyûd-ı Hestiden Vâreste Oldığı ve Vuhûs u Sibâ' Birle Ünsivvet Bulduğu

mecnûn-ı belâ-keş:

mecnûn-ı belâ-keş: Kalıp İfade
Mısra: 1
Dert çeken Mecnun.

divâr-ı yâre:

divâr-ı yâre: Kalıp İfade
Mısra: 3
Sevgilinin yurdu, Sevgilinin memleketi.

'azm kıldı:

'azm kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 3
Yönelmek.

Şitâbân oldu:

Şitâbân oldu: Kalıp İfade
Mısra: 4
Acele etmek, çabuk gitmek, seğirtmek

cezm kıldı:

cezm kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 4
Kesin karar verme, kat'i surette niyet etme, niyet etmek

temâsâ kıldı:

temâşâ kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 6
Seyretmek, bakmak

âgeh oldu:

âgeh oldu: Kalıp İfade
Mısra: 6
Uyanık, haberli olmak II uyumamak.

nakş olmuşdı:

nakş olmuşdı: Kalıp İfade
Mısra: 7
Bir yerde belirli bir iz bırakmak, yer etmek

levli vü mecnûn-ı dil-ris:

levlî vü mecnûn-ı dil-riş: Kalıp İfade
Mısra: 8
Leylâ ve gönül yaralı Mecnun

tasvir-i nigâra:

taşvîr-i nigâra: Kalıp İfade
Mısra: 9
Güzel dilberin resmine

pâre pâre kıldı:

pâre pâre kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 10
Parça parça etmek, parçalamak.

melâmet kıldı:

melâmet kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 12
Kınamak, yermek, ayıplamak.

dehân-ı dür-feşânın açup:

dehân-ı dür-feşânın açup: Kalıp İfade
Mısra: 19
İnci saçan ağzını açmak

'âşık-ı şüm:

'âşık-ı şüm: Kalıp İfade
Mısra: 13
Uğursuz aşık

erbâb-ı gümânın:

erbâb-ı gümânın: Kalıp İfade
Mısra: 20
Şüphe sahipleri

kâr-ı mezmûm:

kâr-ı mezmûm: Kalıp İfade
Mısra: 14
Yerilmiş, kınanmış, kötülenmişlerin
amelleri; işi

küşe-i gafletde:

küşe-i gafletde: Kalıp İfade
Mısra: 21
Gaflet köşesi

birüz itdiñ:

birüz itdiñ: Kalıp İfade
Mısra: 14
Nasipsiz, kısmetsiz, değersiz etmek

reh-i binışde:

reh-i binışde: Kalıp İfade
Mısra: 23
Basiret yolu

cesâret İtdirdiñ:

cesâret İtdirdiñ: Kalıp İfade
Mısra: 15
Cesaret etmek.

ma'dûm olupdur:

ma'dûm olupdur: Kalıp İfade
Mısra: 26
Yok olmak. Var olmayan, mevcut olmayan,
yok.

edeb kıldıñ:

edeb kıldıñ: Kalıp İfade
Mısra: 16
Terbiyeli olmak.

efzūn olsun:

efzūn olsun: Kalıp İfade
Mısra: 27
Çok, fazla olmak. Artmak, çoğalmak.

ma'dūm eyledim:

ma'dūm eyledim: Kalıp İfade
Mısra: 32
Yok etmek II Yok saymak.

ben de:

ben de: Kalıp İfade
Mısra: 28
Ben de.

'aşk içre:

'aşk içre: Kalıp İfade
Mısra: 33
aşk içinde

taşvîr-i yâre:

taşvîr-i yâre: Kalıp İfade
Mısra: 29
Sevgilinin resmi.

nikâb-ı dostem:

nikâb-ı dostem: Kalıp İfade
Mısra: 33
Sevgilinin peçesi, yüz örtüsü.

nezâre îde:

nezâre îde: Kalıp İfade
Mısra: 30
Bakmak, seyretmek.

mağz-ı hâliş:

mağz-ı hâliş: Kalıp İfade
Mısra: 34
Saf, temiz ve samîmî akıl

ağyâr-ı nâ-kâbil:

ağyâr-ı nâ-kâbil: Kalıp İfade
Mısra: 30
Kabul etmeyen rakib

irād îdüp:

irād îdüp: Kalıp İfade
Mısra: 37
getirmek, söylemek

mağz-ı mektûm:

mağz-ı mektûm: Kalıp İfade
Mısra: 31
Saklanan, gizlenen akıl; düşünce

giryân olup:

giryân olup: Kalıp İfade
Mısra: 39
Ağlamak, gözyaşı dökmek

rām oldu:

nāle kıldı:

nāle kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 39
İnlemek, sızlanmak

rām oldu: Kalıp İfade
Mısra: 44
Uymak, boyun eğmek.

cümle-i vahş-i bevābān:

mübeddel oldu:

mübeddel oldu: Kalıp İfade
Mısra: 40
Başka bir şekle konulmak, değiştirilmek.

cümle-i vahş-i beyābān: Kalıp İfade
Mısra: 45
Çölün bütün vahşileri

şitābān oldu:

ta'avvüs kıldı:

ta'avvüs kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 42
Yaşamak, geçinmek, geçimini sağlamak

şitābān oldu: Kalıp İfade
Mısra: 46
Acele etmek, çabuk gitmek, seğirtmek

hufte oldukda:

yār olup:

yār olup: Kalıp İfade
Mısra: 43
sevgili olmak ll dost olmak

hufte oldukda: Kalıp İfade
Mısra: 47
Uyumuş olmak, uykuda olmak.

makām-ı h'ābını:

ārām buldı:

ārām buldı: Kalıp İfade
Mısra: 43
Huzur bulmak, elde etmek.

makām-ı h'ābını: Kalıp İfade
Mısra: 47
Uyku makamı

rān-ı āhū:

rān-ı āhū: Kalıp İfade
Mısra: 49
Ceylanın uyluğu

çeşm-i ahuvānī:

bāl-i tihū:

bāl-i tihū: Kalıp İfade
Mısra: 50
Çöl kuşunun kanadı

çeşm-i ahuvānī: Kalıp İfade
Mısra: 54
Ceylanların gözleri

būs Kılurdu:

būs Kılurdu: Kalıp İfade
Mısra: 54
Öpmek.

per-i bülbül:

per-i bülbül: Kalıp İfade
Mısra: 50
Bülbülün kanadı

geh gāhi:

geh gāhi: Kalıp İfade
Mısra: 56
Bazen...bazen...

her dem:

her dem: Kalıp İfade
Mısra: 51
Her zaman, her an; daima

lutf İdüp:

lutf İdüp: Kalıp İfade
Mısra: 55
Alçakgönüllülük etmek, ihsanda bulunmak

hem-dem olup:

hem-dem olup: Kalıp İfade
Mısra: 52
Arkadaş olmak, arkadaşlık etmek.

şir-i tiz-cenge:

şir-i tiz-cenge: Kalıp İfade
Mısra: 55
Keskin pençeli aslan

yād İderdi:

yād İderdi: Kalıp İfade
Mısra: 53
Hatırlamak.

mültefit olurdu:

mültefit olurdu: Kalıp İfade
Mısra: 56
Önem vermek, iltifat etmek, güler yüz göstermek.

çeşm-i dilsitāmī:

çeşm-i dilsitāmī: Kalıp İfade
Mısra: 53
Gönül alan göz.

şir ü gūra:

şir ü gūra: Kalıp İfade
Mısra: 62
Aslan ve kurt.

gevzen ü gūr u bebr ü şir ü rübāh:

gevzen ü gūr u bebr ü şir ü rübāh: Kalıp İfade
Mısra: 57
Geyik, yaban eşeği, kaplan, aslan ve tilki.

tasallut eyler:

tasallut eyler: Kalıp İfade
Mısra: 62
Musallat olmak, sarkantılık etmek

leşker-i şāh:

leşker-i şāh: Kalıp İfade
Mısra: 58
Padişahın askeri.

gürg ü hem şir ile āhū:

gürg ü hem şir ile āhū: Kalıp İfade
Mısra: 65
Kurt ve hem de aslan ile ceylan

gürūh-ı vahşe:

gürūh-ı vahşe: Kalıp İfade
Mısra: 60
Vahşi hayvanlar topluluğu.

üns oldu:

üns oldu: Kalıp İfade
Mısra: 66
Alışmak.

mecnūn oldu:

mecnūn oldu: Kalıp İfade
Mısra: 60
Mecnun gibi olmak, delirmek.

‘azm itseyidi:

‘azm itseyidi: Kalıp İfade
Mısra: 67
Yönelmek II yola çıkmak II gitmek

mār u mūra:

mār u mūra: Kalıp İfade
Mısra: 61
Yılan ve karınca

cüdā olmazdı:

cüdā olmazdı: Kalıp İfade
Mısra: 69
Ayrı düşmek, uzak kalmak, görüşmemek

nāfız oldu:

nāfız oldu: Kalıp İfade
Mısra: 61
nüfuz etmek, tesir etmek, etkilemek.

cülüs itdükde:

cülüs itdükde: Kalıp İfade
Mısra: 71
*Oturmak; tahta çıkmak, hükümdar olmak II
sahip olmak, elde etmek.*

ihāta Kılup:

ihāta Kılup: Kalıp İfade
Mısra: 72
*Etrafını sarmak, çevrelemek, kuşatmak;
sevgilinin çevresini sarmak*

tevehhüm evlevüp:

tevehhüm evlevüp: Kalıp İfade
Mısra: 75
kuruntu haline getirmek

bir kes:

bir kes: Kalıp İfade
Mısra: 76
Tek bir kimse

güzer kılmazdı:

güzer kılmazdı: Kalıp İfade
Mısra: 76
Geçmek, vazgeçmek

izhār iderlerdi:

izhār iderlerdi: Kalıp İfade
Mısra: 78
çıkmasını sağlamak, meydana getirmek

yār olmasaydı:

yār olmasaydı: Kalıp İfade
Mısra: 79
Nasip olmak. Sevgili olmak

ğarka-i hūñ evlerler:

ğarka-i hūñ evlerler: Kalıp İfade
Mısra: 80
Kana batırmak

havrān kıldı:

havrān kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 82
*Kendinden geçirmek ve kendine hayran
bırakmak.*

nā'il olurlar:

nā'il olurlar: Kalıp İfade
Mısra: 84
Erişmek, elde etmek, ulaşmak.

rütbe-i a'lāya:

rütbe-i a'lāya: Kalıp İfade
Mısra: 84
Yüce makam.

şāvān olup:

şāvān olup: Kalıp İfade
Mısra: 85
Layık olmak

serir-i ‘aşka:

serir-i ‘aşka: Kalıp İfade
Mısra: 85
aşkın tahtı

ta‘aşşuk itdi:

ta‘aşşuk itdi: Kalıp İfade
Mısra: 86
Karşılıklı âşık olmak.

**Zeyd-i Bā-vefānū Terceme-i Hālī ve Mecnūn-ı
Bā-şafā İle Sebeb-i İttişālī**

Hadiş-i ‘aşkı:

Hadiş-i ‘aşkı: Kalıp İfade
Mısra: 2
Aşk sözü

irād kılmsı:

irād kılmsı: Kalıp İfade
Mısra: 2
Söylemek.

serv-i bālā:

serv-i bālā: Kalıp İfade
Mısra: 3
uzun boylu güzel

mihr-i semā-vı hūb-rūvı:

mihr-i semā-vı hūb-rūvı: Kalıp İfade
Mısra: 5
Sathı güzel semanın güneşi

āhū-yı şahrā-vı nikū:

āhū-yı şahrā-vı nikū: Kalıp İfade
Mısra: 6
Çöl ceylanının güzelliği

lebib-i dil-keş:

lebib-i dil-keş: Kalıp İfade
Mısra: 7
Gönül cezbeden akıllı kişi

edib-i ber-güzide:

edib-i ber-güzide: Kalıp İfade
Mısra: 8
güzel söz söyleyen seçkin kişi

bahāristān-ı ‘aşkıñ:

bahāristān-ı ‘aşkıñ: Kalıp İfade
Mısra: 12
aşkın baharı

Tarık-i ‘aşkda:

Tarık-i ‘aşkda: Kalıp İfade
Mısra: 14
aşk yolu, aşk istikameti

mecnûn-ı şâni:

mecnûn-ı şâni: Kalıp İfade
Mısra: 14
İkinci Mecnun.

zeyd-i dil-hûn:

zeyd-i dil-hûn: Kalıp İfade
Mısra: 15
Gönlü kanlı Zeyd

zeyd-i dil-hûn: Kalıp İfade
Mısra: 99
Gönlü kanlı Zeyd

hem- ‘aşr-ı mecnûn:

hem- ‘aşr-ı mecnûn: Kalıp İfade
Mısra: 16
Zamanın Mecnûn’u

gıriştâr olmuşdı:

gıriştâr olmuşdı: Kalıp İfade
Mısra: 17
Esir olmak.

mihr-i enverden:

mihr-i enverden: Kalıp İfade
Mısra: 20
Parlak güneş.

‘anber-i hām:

‘anber-i hām: Kalıp İfade
Mısra: 21
tabi halde, işlenmemiş, saf amber

nāzenin ü nāzik-endām:

nāzenin ü nāzik-endām: Kalıp İfade
Mısra: 22
narin ve nāzik endamlı.

serv-i revān-ı bār-āver:

serv-i revān-ı bār-āver: Kalıp İfade
Mısra: 23
Yemişli servinin salınarak yürüyüşü

ber-i cān-perveri:

ber-i cān-perveri: Kalıp İfade
Mısra: 24
*Ruhu besleyen meyve, gönlü açan yemiş,
cana can katan mahsul*

‘ünnāb u şekker:

‘ünnāb u şekker: Kalıp İfade
Mısra: 24
Hünnap ve şeker

t l-i miy n :

t l-i miy n : Kalıp İfade
Mısra: 26
Belinin genişliği

meh-i bedr:

meh-i bedr: Kalıp İfade
Mısra: 30
Dolunay.

 er ğ-ı h ne-i dil-t b:

 er ğ-ı h ne-i dil-t b: Kalıp İfade
Mısra: 31
Gönlü aydınlatan meşalenin evi

b t-i şekker-leb   mahb be-i t k:

b t-i şekker-leb   mahb be-i t k: Kalıp İfade
Mısra: 27
şeker dudaklı ve tok sesli sevgili

b y-ı m v :

b y-ı m v : Kalıp İfade
Mısra: 32
Saçın kokusu.

 ş b-ı  f k:

 ş b-ı  f k: Kalıp İfade
Mısra: 28
Her yeri karıştıran, etrafta kargaşa çıkaran.

be-h r-ı mücmer:

be-h r-ı mücmer: Kalıp İfade
Mısra: 32
M cverin kokusu

nedim-i t r-ı zülfi:

nedim-i t r-ı zülfi: Kalıp İfade
Mısra: 29
Sohbet arkadaşının karanlık saçı

n renc-i ken  an:

n renc-i ken  an: Kalıp İfade
Mısra: 33
Filistin'in turunçu, Kenan ilinin portakalı

leyle-i Kadr:

leyle-i Kadr: Kalıp İfade
Mısra: 29
Kadir gecesi.

dest-i h b n:

dest-i h b n: Kalıp İfade
Mısra: 34
Güzellerin eli.

nigāh-ı gamzesi:

nigāh-ı gamzesi: Kalıp İfade
Mısra: 35
sevgilinin yan bakışı

esir-i haste-i zeyd:

esir-i haste-i zeyd: Kalıp İfade
Mısra: 41
Zeyd'in aşkının esiri

cādū-vı bābil:

cādū-vı bābil: Kalıp İfade
Mısra: 35
Babil cadısı. Hârût ve Mârût'un aşık oldukları kadın

āşüfte-i dil-beste-i zeyd:

āşüfte-i dil-beste-i zeyd: Kalıp İfade
Mısra: 42
Gönül vermiş Zeyd'in aşüftesi

zib-i 'ālem:

zib-i 'ālem: Kalıp İfade
Mısra: 38
Alemin süsü

şubh u mesā:

şubh u mesā: Kalıp İfade
Mısra: 44
Gündüz ve gece, sabah ve akşam.

ferāġāt bulmayup:

ferāġāt bulmayup: Kalıp İfade
Mısra: 39
Ferahat etmek. Hakkından vazgeçmek, el çekmek.

nālān u hūnbār:

nālān u hūnbār: Kalıp İfade
Mısra: 44
İnleyen ve kan saçan

lehib-i 'aşkdan:

lehib-i 'aşkdan: Kalıp İfade
Mısra: 40
Aşkın alevi

bir müddet:

bir müddet: Kalıp İfade
Mısra: 45
Bir süre, bir süreliğine

āhir kıldı:

āhir kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 46
Son vermek.

'am-ı ğaddarı:

'am-ı ğaddarı: Kalıp İfade
Mısra: 47
Gaddar amcası

mahrüm-ı didâr:

mahrüm-ı didâr: Kalıp İfade
Mısra: 51
Güzel yüzlüden ayrı

mehcür kıldı:

mehcür kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 47
Uzaklaştırmak, ayırmak.

müvesser olmadı:

müvesser olmadı: Kalıp İfade
Mısra: 52
Nasip olmak.

ten-i maksûdun:

ten-i maksûdun: Kalıp İfade
Mısra: 48
Bedenin maksadı

didâr-ı dil-dâr:

didâr-ı dil-dâr: Kalıp İfade
Mısra: 52
Sevgilinin yüzü.

'ür itdi:

'ür itdi: Kalıp İfade
Mısra: 48
Cezalandırmak.

der-bend Kılup:

der-bend Kılup: Kalıp İfade
Mısra: 53
Bağlamak, tutmak

mülk ü mâldan:

mülk ü mâldan: Kalıp İfade
Mısra: 49
mal ve mülk ll dünyalıklar

duht-ı zârîñ:

duht-ı zârîñ: Kalıp İfade
Mısra: 53
Ağlayan kızı

zeyd-i hünerver:

zeyd-i hünerver: Kalıp İfade
Mısra: 49
Maharetli Zeyd

nihân itdi:

nihân itdi: Kalıp İfade
Mısra: 54
Gizlemek, saklamak ; görünmemek, seçilmemek.

gün günden:

gün günden: Kalıp İfade
Mısra: 61
Günden güne

merd-i dün:

merd-i dün: Kalıp İfade
Mısra: 55
Alçak adamlar

Ġam-ı firkatden:

Ġam-ı firkatden: Kalıp İfade
Mısra: 62
Ayrılık üzüntüsü, acısı

nāle vü zārîñ:

nāle vü zārîñ: Kalıp İfade
Mısra: 58
Ağlama ve inleme.. Geçürdi nāle vü zārîñ
felekden

üftāde oldı:

üftāde oldı: Kalıp İfade
Mısra: 62
tutulmak, düşmek.

āh-ı ciger-süz:

āh-ı ciger-süz: Kalıp İfade
Mısra: 59
ciğer yakan ah, bağır yakan ah.

perişān u mükedder:

perişān u mükedder: Kalıp İfade
Mısra: 64
Kederli ve perişan

bir kes:

bir kes: Kalıp İfade
Mısra: 60
Tek bir kimse

mecnūn mişāli:

mecnūn mişāli: Kalıp İfade
Mısra: 66
Mecnun gibi

zivāde evlevüp:

zivāde evlevüp: Kalıp İfade
Mısra: 61
Fazlalaştırmak

esir-i derd:

esir-i derd: Kalıp İfade
Mısra: 67
derdin esiri.

hem hem:

hem hem: Kalıp İfade
Mısra: 68
Hem ... hem de II Ne ne de.

civār-ı hāne-i levli:

civār-ı hāne-i levli: Kalıp İfade
Mısra: 71
Leylâ'nın hanesinin civarı

sinân-ı ğamla:

sinân-ı ğamla: Kalıp İfade
Mısra: 68
Gamın oku

mesken Kılup:

mesken Kılup: Kalıp İfade
Mısra: 72
Mekân edinmek veya tutmak.

dil-rîş olmuşdı:

dil-rîş olmuşdı: Kalıp İfade
Mısra: 68
Gönlü yaralı, kederli olmak.

her bār:

her bār: Kalıp İfade
Mısra: 72
Her seferinde, sürekli, her an.

bigāne olup:

bigāne olup: Kalıp İfade
Mısra: 69
Kayıtsız, umursamaz, yabancı olmak.

nāle iderdi:

nāle iderdi: Kalıp İfade
Mısra: 72
İnlemek, sızlanmak

yār u āşināsi:

yār u āşināsi: Kalıp İfade
Mısra: 69
sevgili ve dost

belā-vı 'aşkıdan:

belā-vı 'aşkıdan: Kalıp İfade
Mısra: 73
aşk belası.

terk evlemişdi:

terk evlemişdi: Kalıp İfade
Mısra: 70
Bırakmak, vazgeçmek.

Kuyūd-ı derd:

Kuyūd-ı derd: Kalıp İfade
Mısra: 74
keder kayıtları.

haber-dār olmuşdı:

haber-dār olmuşdı: Kalıp İfade
Mısra: 75
Bilgi sahibi olmak.

gāh u geh:

gāh u geh: Kalıp İfade
Mısra: 77
Kimi zaman, bazen, ara sıra.

mihmān-ı hʿānı:

mihmān-ı hʿānı: Kalıp İfade
Mısra: 77
sofranun misafiri

sūz-ı pinhānıñ:

sūz-ı pinhānıñ: Kalıp İfade
Mısra: 78
Gizli gönül ateşi, aşk

nevāziş İdüp:

nevāziş İdüp: Kalıp İfade
Mısra: 80
Gönül almak, iltifat etmek

zār-ı mehcūra:

zār-ı mehcūra: Kalıp İfade
Mısra: 80
Terkedildiği için ağlayan

rāz-ı derdiñ:

rāz-ı derdiñ: Kalıp İfade
Mısra: 81
Derdin sırrı

āgāh eylemişdi:

āgāh eylemişdi: Kalıp İfade
Mısra: 82
Haberdar etmek.

zeyd-i vefā-kis:

zeyd-i vefā-kış: Kalıp İfade
Mısra: 85
vefa timsalı (vefalı) Zeyd

kāşid-ı ihlās-endiş:

kāşid-ı ihlās-endiş: Kalıp İfade
Mısra: 86
İçten bağlılık düşüncesinin kasdı

memnūn eylevüp:

memnūn eyleyüp: Kalıp İfade
Mısra: 87
Sevindirmek, hoşnut etmek.

harif-i ğam-güsārı:

harif-i ğam-güsārı: Kalıp İfade
Mısra: 89
Gam keder gideren, tesellî veren arkadaş.
Sırdaş, dert ortağı

refik ü hem-demi:

refik ü hem-demi: Kalıp İfade
Mısra: 90
Arkadaş ve yoldaş

terkim evlevüp:

terkim evlevüp: Kalıp İfade
Mısra: 95
Yazmak

peyk-i nigârî:

peyk-i nigârî: Kalıp İfade
Mısra: 90
Resmin haberi

levli-yi meh-rüyâ:

levli-yi meh-rüyâ: Kalıp İfade
Mısra: 96
Ay yüzlü Leylâ

âşinâ olmuşdı:

âşinâ olmuşdı: Kalıp İfade
Mısra: 92
tanıdık olmak, bilinen olmak.

teslim İderdi:

teslim İderdi: Kalıp İfade
Mısra: 96
Kendini vermek

mecnûn-ı nâ-şâd:

mecnûn-ı nâ-şâd: Kalıp İfade
Mısra: 93
Hüzünlü, mutsuz Mecnûn.

bir gün:

bir gün: Kalıp İfade
Mısra: 99
Bir gün, bir zaman.

câlib-i leylâ'ya:

câlib-i leylâ'ya: Kalıp İfade
Mısra: 94
Leyla'nın yanı.

peygâm virüp:

peygâm virüp: Kalıp İfade
Mısra: 100
Bildirmek, haber ulaştırmak.

inşâd İderdi:

inşâd İderdi: Kalıp İfade
Mısra: 94
Güzel şiir yazmak ve söylemek.

memnûn idüp:

memnûn idüp: Kalıp İfade
Mısra: 100
Sevindirmek, hoşnut etmek

selis ü dil-pesend ü bîkr-i maẓmûn:

gûş İderdi:

gûş İderdi: Kalıp İfade
Mısra: **101**
işitmek, dinlemek

selis ü dil-pesend ü bîkr-i maẓmûn: Kalıp İfade
Mısra: **105**
âhenkli, Gönlin beğendiği ve başka biri tarafından söylenmemiş olan mazmun.

dürr-i meknûn:

gûş Kılurdi:

gûş Kılurdi: Kalıp İfade
Mısra: **102**
Dinlemek, dikkate almak

dürr-i meknûn: Kalıp İfade
Mısra: **106**
parlak inci, dizilmiş inci.

leb açup:

leb açup: Kalıp İfade
Mısra: **103**
Ağız açmak, söylemek.

nazm-ı dilkeş:

nazm-ı dilkeş: Kalıp İfade
Mısra: **107**
Gönül çekici, gönül cezbedici şiir.

mecnûn-ı şeydâ:

mecnûn-ı şeydâ: Kalıp İfade
Mısra: **103**
Deli, divane Mecnun

zeyd-i müşevves:

zeyd-i müşevves: Kalıp İfade
Mısra: **108**
Perişan Zeyd

inşâd kıldı:

inşâd kıldı: Kalıp İfade
Mısra: **104**
Şiir yazma, şiir söyleme.

gürûh-ı ‘ârifâna:

gürûh-ı ‘ârifâna: Kalıp İfade
Mısra: **110**
Arifler, bilgililer topluluğu

şâyân-ı ‘âkıl:

şâyân-ı ‘âkıl: Kalıp İfade
Mısra: **114**
Akla yakıştır

hüsn-i şîfatda:

hüsn-i şîfatda: Kalıp İfade
Mısra: **117**
Güzel sıfatlar, vasıflar

sevr it:

sevr it: Kalıp İfade
Mısra: **119**
İzlemek

dide giryân oldum:

dide giryân oldum: Kalıp İfade
Mısra: **119**
Göz yaşı dökmek, ağlamak.

fırāk-ı yārde:

fırāk-ı yārde: Kalıp İfade
Mısra: **120**
Sevgiliden ayrılık.

rızā virdüm:

rızā virdüm: Kalıp İfade
Mısra: **121**
Razı olmak, izin vermek.

āhîr-i kār:

āhîr-i kār: Kalıp İfade
Mısra: **121**
İşin sonu.

nā-çār itdim:

nā-çār itdim: Kalıp İfade
Mısra: **122**
Çaresiz olmak.

hazer kıl:

hazer kıl: Kalıp İfade
Mısra: **123**
Çekin, sakın, korun

nām u şānuñ:

nām u şānuñ: Kalıp İfade
Mısra: **124**
şan ve şöhret.

mu‘teber kıl:

mu‘teber kıl: Kalıp İfade
Mısra: **124**
Değerli kalmak, itibar sahibi yapmak

şadr-ı bezm-i dānişken:

şadr-ı bezm-i dānişken: Kalıp İfade
Mısra: **125**
Bilgi meclisinin başkanı

hevā-yı nefsdan:

hevā-yı nefsdan: Kalıp İfade
Mısra: **127**
Nefis istekleri.

hâli olup:

hâli olup: Kalıp İfade
Mısra: 128
boş olmak, eksik olmak

tecâvüz itme:

tecâvüz itme: Kalıp İfade
Mısra: 132
Öteye geçmek, aşmak II artmak, fazlalaşmak.

hadd-i i'tidâli:

hadd-i i'tidâli: Kalıp İfade
Mısra: 132
orta yol.

temennâ-yı derûnuñ:

temennâ-yı derûnuñ: Kalıp İfade
Mısra: 129
içten gelen' istek

pevk-i dil-dâr:

pevk-i dil-dâr: Kalıp İfade
Mısra: 133
Sevgiliden haber getiren

sencide İdüp:

sencide İdüp: Kalıp İfade
Mısra: 130
ölçmek, tartmak

dil-âzâr olma:

dil-âzâr olma: Kalıp İfade
Mısra: 134
Kalp kırmak, gönül incitmek.

ehvâ-yı derûnuñ:

ehvâ-yı derûnuñ: Kalıp İfade
Mısra: 130
Gönül anlamı, gönül kavramı.

hadd-i 'ilmiñden:

hadd-i 'ilmiñden: Kalıp İfade
Mısra: 136
ilmin derecesi

tûl itdiñ:

tûl itdiñ: Kalıp İfade
Mısra: 131
Tûl niyetine örtmek.

esir-i dâne-i dâm-ı hevâdır:

esir-i dâne-i dâm-ı hevâdır: Kalıp İfade
Mısra: 140
(sevgilinin) beninin tuzağına esir olmanın hevesi

der-dām Kılup:

der-dām Kılup: Kalıp İfade
Mısra: 143
*Bağlamak, II Tutkun hale getirmek. III.
Tuzağa düşürmek.*

rām İdüp:

rām İdüp: Kalıp İfade
Mısra: 145
Uymak, boyun eğmek.

fermūs olup:

fermūs olup: Kalıp İfade
Mısra: 145
Unutmak, hatırdan çıkmak

ded-i dām:

ded-i dām: Kalıp İfade
Mısra: 146
Yırtıcı hayvanların tuzağı

gümān itme:

gümān itme: Kalıp İfade
Mısra: 149
Şüphelenmek.

mest-i hevāvem:

mest-i hevāvem: Kalıp İfade
Mısra: 149
hevesli sarhoş

perestār-ı hevā-yı māsivāvem:

perestār-ı hevā-yı māsivāvem: Kalıp İfade
Mısra: 150
Masivanın arzusunun kölesi

ka ‘r-ı nā-vāb:

ka ‘r-ı nā-vāb: Kalıp İfade
Mısra: 151
*Dibi bulunmayan, dibi bulunmayacak
derecede çukur olan.*

nā-çār u bi-tāb:

nā-çār u bi-tāb: Kalıp İfade
Mısra: 152
çaresiz ve bitkin

āzāde olup:

āzāde olup: Kalıp İfade
Mısra: 153
Hür olmak, kurtulmak.

endūh-ı sitemden:

endūh-ı sitemden: Kalıp İfade
Mısra: 153
Gamın eziyeti

rehā bulmak:

rehā bulmak: Kalıp İfade
Mısra: 154
Kurtulmak II uzaklaşmak.

çāh-ı ğamdan:

çāh-ı ğamdan: Kalıp İfade
Mısra: 154
Gam kuyusu.

çāh içre:

çāh içre: Kalıp İfade
Mısra: 155
Kuyu içinde

bā-tedbir-i takdir:

bā-tedbir-i taqdīr: Kalıp İfade
Mısra: 155
Tedbirle takdir

der-dest idüp:

der-dest idüp: Kalıp İfade
Mısra: 157
Tutma, ele geçirme, yakalama.

her kes:

her kes: Kalıp İfade
Mısra: 157
Herkes

her kes: Kalıp İfade
Mısra: 158
Herkes

pā-best olup:

pā-best olup: Kalıp İfade
Mısra: 158
Ayağı bağlı olmak || Yürüyememek.

muhkem Tutup:

muhkem Tutup: Kalıp İfade
Mısra: 159
Sıkıca tutmak

güzer kılsa:

güzer kılsa: Kalıp İfade
Mısra: 159
Geçmek, vazgeçmek

vāreste olur:

vāreste olur: Kalıp İfade
Mısra: 160
Kurtulmak.

çāh-ı māsivādan:

çāh-ı māsivādan: Kalıp İfade
Mısra: 160
Masivanın çukuru

zencir-i zülf-i dilberandır:

zencir-i zülf-i dilberandır: Kalıp İfade
Mısra: 161
Sevgilinin saçının zinciri

âşâr-ı nefsi:

âşâr-ı nefsi: Kalıp İfade
Mısra: 168
Nefsin eserleri

teğafül itmeyüp:

teğafül itmeyüp: Kalıp İfade
Mısra: 163
Anlamazlıktan, bilmezlikten gelmek.

nâ-bûd idüp:

nâ-bûd idüp: Kalıp İfade
Mısra: 168
yok etmek, perişan etmek.

dil virüp:

dil virüp: Kalıp İfade
Mısra: 164
Gönül vermek, sevmek, aşık olmak

büt-i âmâli:

büt-i âmâli: Kalıp İfade
Mısra: 169
Sevgilinin emeli, isteği

pâ-bend-i zencir-i muhabbet:

pâ-bend-i zencir-i muhabbet: Kalıp İfade
Mısra: 165
Muhabbet zincirine ayağı bağlı olmak

pâre pâre kıldım:

pâre pâre kıldım: Kalıp İfade
Mısra: 169
paramparça etmek

dâmen-i pîr-i muhabbet:

dâmen-i pîr-i muhabbet: Kalıp İfade
Mısra: 166
Muhabbet pirinin eteği

dûr olup:

dûr olup: Kalıp İfade
Mısra: 173
Uzak olmak.

zünnâr-ı nefsi:

zünnâr-ı nefsi: Kalıp İfade
Mısra: 167
Nefse bağlanan kuşak (ip)

müheyyâ-vı sefer:

müheyyâ-vı sefer: Kalıp İfade
Mısra: 174
Sefer hazırlığı

havrān u hāmūş olup:

āmāde-i gūr:

āmāde-i gūr: Kalıp İfade
Mısra: 174
Mezara, kabire gelmek

hayrān u hāmūş olup: Kalıp İfade
Mısra: 182
Hayran ve sessiz olmak

ta‘ahhüd kıldı:

her ne:

her ne: Kalıp İfade
Mısra: 175
Her ne, ne olursa

ta‘ahhüd kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 183
sözleşme yapmak.

pedidār olmuş:

pedidār olmuş: Kalıp İfade
Mısra: 175
Açık oldu, belli oldu.

her kez:

her kez: Kalıp İfade
Mısra: 184
Her zaman, daima.

divāne-i nā-‘ākilem:

divāne-i nā-‘ākilem: Kalıp İfade
Mısra: 179
Akılsız deli

tebliğ Kılup:

tebliğ Kılup: Kalıp İfade
Mısra: 186
Eriştirmek, ulaştırmak

takrîr-i belîği:

takrîr-i belîği: Kalıp İfade
Mısra: 181
Belagatli söz söyleyen

hatt-ı mecnûn’ı:

hatt-ı mecnûn’ı: Kalıp İfade
Mısra: 187
Mecnun'un mektubu, yazısı.

gūş idüp:

gūş idüp: Kalıp İfade
Mısra: 181
işitmek, dinlemek

bāl açup:

bāl açup: Kalıp İfade
Mısra: 187
kol kanat açmak

hoş-hāl eylesin:

hoş-hāl eylesin: Kalıp İfade
Mısra: 188
Mutlu, mesut eylemek

firāk-ı vārdan:

firāk-ı vārdan: Kalıp İfade
Mısra: 2
Sevgiliden ayrılık.

giryān u dil-hūn:

giryān u dil-hūn: Kalıp İfade
Mısra: 2
gönlü kanlı ve inleyen

Tarık-i ‘aşkı:

Tarık-i ‘aşkı: Kalıp İfade
Mısra: 189
aşk yolu, aşk istikameti

her dem:

her dem: Kalıp İfade
Mısra: 3
Her zaman.

muhkem tut:

muhkem tut: Kalıp İfade
Mısra: 189
Sıkıca tutmak

sürūd-ı ‘āşıkāne:

sürūd-ı ‘āşıkāne: Kalıp İfade
Mısra: 3
aşıklığa yakışır şekilde şarkı

delil-i ‘āşıkān-ı feyz-i Hudā’dır:

delil-i ‘āşıkān-ı feyz-i Hudā’dır: Kalıp İfade
Mısra: 192
Allah'ın bereketi aşıkların delilidir

nezāre evliyordı:

nezāre evliyordı: Kalıp İfade
Mısra: 4
Seyretmek, bakmak, temaşa etmek.

firāz-ı kūhda:

firāz-ı kūhda: Kalıp İfade
Mısra: 1
Dağ yokuşu.

rūşen olup:

rūşen olup: Kalıp İfade
Mısra: 5
Parlamak, ışıldamak

Mecnūn’ın Kevākibe ‘Arz-ı Hācāt ve Nücūmdan
İ‘rāz İdūp Dergāh-ı Hudā’ya Mūnācāt Kıldığı ve
Zeyd’in Cānib-i Leylī’den Mecnūn’a Nāme-āver
ve Taraf-ı Mecnūn’dan Leylī’ye Nāme-ber Oldığı

kevkib-i rahşan u seyyār:

rahşan olup:

rahşan olup: Kalıp İfade
Mısra: 7
Parlamak, aydınlanmak.

kevkib-i rahşan u seyyār: Kalıp İfade
Mısra: 11
parlak ve dolaşan yıldız

pedidār olmuşdı:

kevākib-i şem‘dānı:

kevākib-i şem‘dānı: Kalıp İfade
Mısra: 7
Şamdan'ın yıldızları

pedidār olmuşdı: Kalıp İfade
Mısra: 12
Açık oldu, belli oldu.

Çerāgān eylemişdi:

Çerāgān eylemişdi: Kalıp İfade
Mısra: 8
Aydınlatmak

temāşā kıldı:

temāşā kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 13
Seyretmek, bakmak

sūy bā-sū:

sūy bā-sū: Kalıp İfade
Mısra: 9
*Her yana, her yanda, her yönde, her yöne,
her tarafa, her tarafta, taraf taraf*

gehi geh:

gehi geh: Kalıp İfade
Mısra: 14
Bazen...bazen...

cedv ü pervin ü terāzū:

cedv ü pervin ü terāzū: Kalıp İfade
Mısra: 10
Oğlak, süreyya yulfızı ve terazi

bāb-ı hācet:

bāb-ı hācet: Kalıp İfade
Mısra: 15
dilek, istek kapısı

ümmid-i nusret:

ümmid-i nusret: Kalıp İfade
Mısra: 16
Yardım ümidi

kerem kıl:

bahşende-i ümid:

bahşende-i ümid: Kalıp İfade
Mısra: 18
Ümit veren

kerem kıl: Kalıp İfade
Mısra: 23
Cömertlik etmek, asalet göstermek.

'ukde-i bahtım:

derd-i dilinden:

derd-i dilinden: Kalıp İfade
Mısra: 19
Gönül derdi

'ukde-i bahtım: Kalıp İfade
Mısra: 23
Düğümlü talih.

āgāh kıldı:

āgāh kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 19
haberdar etmek

küşād it:

küşād it: Kalıp İfade
Mısra: 23
Açmak, çözmek.

küşād it: Kalıp İfade
Mısra: 69
Açmak, çözmek.

āh çeküp:

āh çeküp: Kalıp İfade
Mısra: 20
Yürek yanıklığı ile iç çekip uzun uzun ah demek.

dil-i nā-şādımı:

dil-i nā-şādımı: Kalıp İfade
Mısra: 24
Mutsuz gönül.

i' rāz idüp:

i' rāz idüp: Kalıp İfade
Mısra: 20
Yüz çevirmek.

bir lahza:

bir lahza: Kalıp İfade
Mısra: 24
çok kısa bir an

i' rāz idüp: Kalıp İfade
Mısra: 41
Yüz çevirmek

sād it:

sād it: Kalıp İfade
Mısra: 24
Sevindirmek

küşāvis-bahş-ı ‘ālem:

küşāvis-bahş-ı ‘ālem: Kalıp İfade
Mısra: 30
dünyanın ferahlık bahşetmesi

bir digeriñ:

bir digeriñ: Kalıp İfade
Mısra: 25
Bir diğeri, başka, öteki.

ikbāl İdüp:

ikbāl İdüp: Kalıp İfade
Mısra: 31
Yüceltmek, mutluluğa erişmek, eriştirmek.

her bir:

her bir: Kalıp İfade
Mısra: 26
her bir.

bir dem:

bir dem: Kalıp İfade
Mısra: 31
Bir nefeslik zaman, bir an

gümān itdi:

gümān itdi: Kalıp İfade
Mısra: 27
Şüphe etmek.

bir dem: Kalıp İfade
Mısra: 169
bir zaman

bir dem: Kalıp İfade
Mısra: 185
bir zaman

bir dem: Kalıp İfade
Mısra: 274
bir zaman

es ‘ad ü vālā-teridir:

es ‘ad ü vālā-teridir: Kalıp İfade
Mısra: 28
çok yüce ve hayırlı

bir dem: Kalıp İfade
Mısra: 417
Bir nefeslik zaman, bir an

ahter-i sa ‘d:

ahter-i sa ‘d: Kalıp İfade
Mısra: 29
uğurlu yıldız

büy-ı dil-dār:

büy-ı dil-dār: Kalıp İfade
Mısra: 32
Sevgilinin kokusu

hurrem kıl:

hurrem kıl: Kalıp İfade
Mısra: 32
Sevindirmek, mutlu etmek.

āh u zār itdiyse:

āh u zār itdiyse: Kalıp İfade
Mısra: 37
Feryat etmek, inlemek, şikayet etmek.

bir bir:

bir bir: Kalıp İfade
Mısra: 34
bir bir

bir bir: Kalıp İfade
Mısra: 307
Bir bir

bir bir: Kalıp İfade
Mısra: 308
Bir bir

zāhir oldı:

zāhir oldı: Kalıp İfade
Mısra: 38
açığa çıkmak, meydana çıkmak, görünür olmak

zāhir oldı: Kalıp İfade
Mısra: 300
açığa çıkmak

yakın itdi:

yakın itdi: Kalıp İfade
Mısra: 42
yaklaştırmak

yād İdüp:

yād İdüp: Kalıp İfade
Mısra: 35
Hatırlamak.

hatā-kār olmuşdır:

hatā-kār olmuşdır: Kalıp İfade
Mısra: 42
hatalı olmak

derd-i derūnuñ:

derd-i derūnuñ: Kalıp İfade
Mısra: 36
gönül derdi

teveccüh kıldı:

teveccüh kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 43
Yönelme.

feryād kıldı:

feryād kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 36
Bağırıp çağırmak, haykırmak

dergāh-ı Hudā'ya:

dergāh-ı Hudā'ya: Kalıp İfade
Mısra: 43
Allah'ın dergahı.

rūv-ı levli:

rūv-ı levli: Kalıp İfade
Mısra: 51
Mecnūn'un âşık olduğu Leylā'nın yüzü

niyāz-ı destini:

niyāz-ı destini: Kalıp İfade
Mısra: 44
dua etmenin eli

esir-i mūv-ı levli kıldın:

esir-i mūv-ı levli kıldın: Kalıp İfade
Mısra: 52
Leylā'nın saçının mübtelası etmek

niyāz itdi:

niyāz itdi: Kalıp İfade
Mısra: 45
dua etmek, dilemek

āteş-i firkatde:

āteş-i firkatde: Kalıp İfade
Mısra: 56
ayrılık ateşi

fevvaż u bi-çün:

fevvaż u bi-çün: Kalıp İfade
Mısra: 45
Ziyade feyz ve bereket veren, Allah ve emsalsiz

ruh-ı levli:

ruh-ı levli: Kalıp İfade
Mısra: 57
Leylā'nın yanağı

mecnūn-ı dil-hūn:

mecnūn-ı dil-hūn: Kalıp İfade
Mısra: 46
Gönlü kanlı Mecnūn

dil-i zārum:

dil-i zārum: Kalıp İfade
Mısra: 58
Ağlayan, inleyen gönül.

seb ü rüz:

seb ü rüz: Kalıp İfade
Mısra: 49
Gece ve gündüz.

bab-ı lufuñdur:

bab-ı lufuñdur: Kalıp İfade
Mısra: 59
İyilik kapısı.

makalid-i semā vü arz:

maḳalīd-i semā vü arz: Kalıp İfade
Mısra: 62
gök ve yerin anahtarları

zebūn u ḥāk-sārem:

zebūn u ḥāk-sārem: Kalıp İfade
Mısra: 63
perişan ve zayıf

Ġarib ü 'āşık u nā-çār u zārem:

Ġarib ü 'āşık u nā-çār u zārem: Kalıp İfade
Mısra: 64
garip, aşık, çaresiz ve inleyen

be-hakk-ı nāle-i dil-sūz-ı va 'kūb:

be-ḥaḳḳ-ı nāle-i dil-sūz-ı ya 'kūb: Kalıp İfade
Mısra: 67
Yakub'un gönül yakan inlemesinin hakkı için

be-hakk-ı derd-i ten-i fersā-vı evyüb:

be-ḥaḳḳ-ı derd-i ten-i fersā-vı evyüb: Kalıp İfade
Mısra: 68
Eyyüb'ün vücudunu tüketen derdinin hakkı için

bāb-ı felāḥı:

bāb-ı felāḥı: Kalıp İfade
Mısra: 69
Kurtuluş kapısı.

yā rab:

yā rab: Kalıp İfade
Mısra: 70
Ey rabbim. Ya Rab

Ġam-ı hicrānda:

Ġam-ı hicrānda: Kalıp İfade
Mısra: 72
ayrılık acısı

pevdā oldı:

pevdā oldı: Kalıp İfade
Mısra: 73
görünmek, ortaya çıkmak

dem-i İsa:

dem-i İsa: Kalıp İfade
Mısra: 74
Hız. İsa'nın nefesi

nümāyān oldı:

nümāyān oldı: Kalıp İfade
Mısra: 75
Görünmek.

subh-ı şādmāni:

subh-ı şādmāni: Kalıp İfade
Mısra: 75
Sabahın sevinci

be-sān-ı dide-bānān:

be-sān-ı dide-bānān: Kalıp İfade
Mısra: 81
gözcü gibi

āh iderdi:

āh iderdi: Kalıp İfade
Mısra: 82
Feryat etmek, inlemek, şikâyet etmek.

be-sān-ı subh-ı evvām-ı cüvāni:

be-sān-ı subh-ı evvām-ı cüvāni: Kalıp İfade
Mısra: 76
Delikanlılık zamanının sabahı gibi

zeyd-i vefā-dār:

zeyd-i vefā-dār: Kalıp İfade
Mısra: 83
Vefalı Zeyd.

āfitāb-ı 'ālem-efrūz:

āfitāb-ı 'ālem-efrūz: Kalıp İfade
Mısra: 77
cihanı aydınlatan güneş.

bād-ı şabā-vār:

bād-ı şabā-vār: Kalıp İfade
Mısra: 84
hafif hafif esen rüzgar gibi

Živā-pāş oldu:

Živā-pāş oldu: Kalıp İfade
Mısra: 78
Işık saçmak

hāy u hūyīn:

hāy u hūyīn: Kalıp İfade
Mısra: 86
Her ağızdan bir ses çıkmasından meydana gelen gürültü, patırtı

rüz-pirüz kıldı:

rüz-pirüz kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 78
günü uğurlu etmek

revān oldu:

revān oldu: Kalıp İfade
Mısra: 87
Akıp gitmek. Salınmak.

nāle İderdi:

nāle İderdi: Kalıp İfade
Mısra: 80
İnlemek, sızlanmak

sibā' u vahşiyân:

sibā' u vahşiyân: Kalıp İfade
Mısra: 88
Yırtıcı hayvanlar ve vahşi hayvanlar

būs eyledi:

būs eyledi: Kalıp İfade
Mısra: 90
Öpmek.

būs eyledi: Kalıp İfade
Mısra: 294
Öpmek.

būs eyledi: Kalıp İfade
Mısra: 295
Öpmek.

hoş-hāl kıldı:

hoş-hāl kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 90
Memnun etmek.

būy-ı cānān:

būy-ı cānān: Kalıp İfade
Mısra: 91
Sevgilinin kokusu.

dil ü cānım:

dil ü cānım: Kalıp İfade
Mısra: 92
Can ve gönül

dil ü cānım: Kalıp İfade
Mısra: 258
Can ve gönül

fedā-yı mūy-ı cānān:

fedā-yı mūy-ı cānān: Kalıp İfade
Mısra: 92
Sevgilin saçının fedası olmak

hūr-ı 'aynū:

hūr-ı 'aynū: Kalıp İfade
Mısra: 93
Hurilerin gözü.

zūlf-i çiniñ:

zūlf-i çiniñ: Kalıp İfade
Mısra: 94
Büklüm büklüm saç.

zūlf-i çiniñ: Kalıp İfade
Mısra: 383
Büklüm büklüm saç.

hamā'il kılmaş:

hamā'il kılmaş: Kalıp İfade
Mısra: 94
Muska takmak, yapmak.

yād İder:

yād İder: Kalıp İfade
Mısra: 95
Hatırlamak.

mecnûn-ı zebûnı:

mecnûn-ı zebûnı: Kalıp İfade
Mısra: **95**
Aciz Mecnûn

derd-i firâkıñ:

derd-i firâkıñ: Kalıp İfade
Mısra: **105**
ayrılık derdi

zeyd-i vefâger:

zeyd-i vefâger: Kalıp İfade
Mısra: **97**
Vefalı zeyd

mevl ü mihri:

mevl ü mihri: Kalıp İfade
Mısra: **109**
İlgi ve sevgi.

zümre-i 'uşşâka:

zümre-i 'uşşâka: Kalıp İfade
Mısra: **98**
Aşıklar topluluğu.

müdârâ ider:

müdârâ ider: Kalıp İfade
Mısra: **110**
Yüze gülme, dost gibi davranma.

maḥbûb-ı cihândır:

maḥbûb-ı cihândır: Kalıp İfade
Mısra: **99**
Dünya güzeli, alemin sevileni.

dil ü cânında:

dil ü cânında: Kalıp İfade
Mısra: **111**
Gönül ve can.

fedâ-vı 'aşkıñ:

fedâ-vı 'aşkıñ: Kalıp İfade
Mısra: **104**
aşk uğruna canından vazgeçmek

giryân u müyân:

giryân u müyân: Kalıp İfade
Mısra: **113**
ağlayan ve kıllar

reng ü bûyı:

reng ü bûyı: Kalıp İfade
Mısra: **104**
Renk ve koku

derd-i derûnıñ:

derd-i derûnıñ: Kalıp İfade
Mısra: **114**
gönül derdi

cüvân oldu:

cüyân oldu: Kalıp İfade
Mısra: **114**
Aramak, araştırmak

be-sân-ı 'andelib-i per-büride:

be-sân-ı 'andelib-i per-büride: Kalıp İfade
Mısra: **123**
kanadı kesilmiş bülbül gibi

cüvâ olup:

cüyâ olup: Kalıp İfade
Mısra: **115**
aramak, arayıcı olmak

nālân u zârem:

nālân u zârem: Kalıp İfade
Mısra: **127**
Ağlayan ve inleyen

melâl ü mihnet ü keyfivvetiñden:

melâl ü mihnet ü keyfivvetiñden: Kalıp İfade
Mısra: **116**
acı, keder ve halinden

zelil ü hâk-sârem:

zelil ü hâk-sârem: Kalıp İfade
Mısra: **128**
hakir ve perişan

pāmāl-i ğamdır:

pāmāl-i ğamdır: Kalıp İfade
Mısra: **117**
Gamin ayak altına alınması.

pāv-ı tākātım:

pāv-ı tākātım: Kalıp İfade
Mısra: **130**
ayağının kuyveti

'āşık-ı āzād u çālāk:

'āşık-ı āzād u çālāk: Kalıp İfade
Mısra: **119**
çabuk hareket eden ve serbest aşık

bünyād idüp:

bünyād idüp: Kalıp İfade
Mısra: **132**
inşâ etmek, kurmak.

efğan idüp:

efğan idüp: Kalıp İfade
Mısra: **120**
İnlemek, sızlanmak, figan etmek; şiir okumak

pāv-ı şebātım:

pāv-ı şebātım: Kalıp İfade
Mısra: **132**
yerinden oynamayan ayak

işkāl-i kahrn:

fedā itsem:

fedā itsem: Kalıp İfade
Mısra: 134
Feda etmek

işkāl-i kahrn: Kalıp İfade
Mısra: 142
sıkıntının güçlüğü

nār-ı ğamda:

aḥvāl-i mecnūn:

aḥvāl-i mecnūn: Kalıp İfade
Mısra: 136
Mecnūn'un halleri

nār-ı ğamda: Kalıp İfade
Mısra: 143
gam ateşi

aḥvāl-i mecnūn: Kalıp İfade
Mısra: 149
Mecnūn'un halleri

lejl ü nehārı:

lejl ü nehārı: Kalıp İfade
Mısra: 144
Gece ve gündüz.

ālām-ı rüz-ı iştivākı:

ālām-ı rüz-ı iştivākı: Kalıp İfade
Mısra: 137
Özlem gününün acısı

irād itdim:

irād itdim: Kalıp İfade
Mısra: 146
Söylemek, anlatmak; yer vermek.

sām-ı firākı:

sām-ı firākı: Kalıp İfade
Mısra: 138
ayrılık akşamı

bi-şey ü bi-kem:

bi-şey ü bi-kem: Kalıp İfade
Mısra: 147
Şeysiz ve eksiksiz

berdüş ider:

berdüş ider: Kalıp İfade
Mısra: 142
Omuzuna almak,

takrîr eyledim:

takrîr eyledim: Kalıp İfade
Mısra: 148
Açıklamak, izah etmek, anlatmak.

zār u ciger-hūn:

zār u ciger-hūn: Kalıp İfade
Mısra: **150**
ciğeri kanlı ve inleyen

belā-vı firkate:

belā-yı firkate: Kalıp İfade
Mısra: **157**
Ayrılık belas

kūh-ı dehset:

kūh-ı dehset: Kalıp İfade
Mısra: **151**
Dehşet dağı

Ġam-ı hicrāndan:

Ġam-ı hicrāndan: Kalıp İfade
Mısra: **158**
ayrılık acısı

deşt-i vahset:

deşt-i vahset: Kalıp İfade
Mısra: **151**
İssiz, korku veren çöl.

vefāt-ı vālidinden:

vefāt-ı vālidinden: Kalıp İfade
Mısra: **159**
Babasının ölümü

kūşe-i ğam:

kūşe-i ğam: Kalıp İfade
Mısra: **152**
Dert köşesi.

geh gehi:

geh gehi: Kalıp İfade
Mısra: **162**
Bazen... bazen (de)...

kūnc-i mihnet:

kūnc-i mihnet: Kalıp İfade
Mısra: **152**
Mihnet köşesi, keder ve üzüntü çekilen yer

derd-i firkatden:

derd-i firkatden: Kalıp İfade
Mısra: **161**
Ayrılık derdi.

bevābān-gerd olup:

bevābān-gerd olup: Kalıp İfade
Mısra: **156**
çölü dolaşan olmak, çölü dolaşmak

mātem-güzār u nevha-h'āndır:

mātem-güzār u nevha-h'āndır: Kalıp İfade
Mısra: **162**
matem yeri ve ağıt söyleyen

eş'âr-ı âteşnâk-i ğarrâ:

eş'âr-ı âteşnâk-i ğarrâ: Kalıp İfade
Mısra: **163**
Gösterişli parlak şiirler

güş itdi:

güş itdi: Kalıp İfade
Mısra: **167**
Dinlemek.

inşâ itmişdiñ:

inşâ itmişdiñ: Kalıp İfade
Mısra: **164**
yapmak, meydana çıkarmak.

hâk üzre:

hâk üzre: Kalıp İfade
Mısra: **169**
Toprak üstünde

münâsib-i hâl:

münâsib-i hâl: Kalıp İfade
Mısra: **164**
Duruma, konuya uygun.

ifâkat oldı:

ifâkat oldı: Kalıp İfade
Mısra: **170**
derman olmak, iyileşmek

bir nice:

bir nice: Kalıp İfade
Mısra: **165**
bir kaç, bir çok, pek çok.

Hitâb itdi:

Hitâb itdi: Kalıp İfade
Mısra: **171**
Seslenme.

ferâyâd evlemişdim:

ferâyâd evlemişdim: Kalıp İfade
Mısra: **166**
feryatlar etmek

giryân u rencûr:

giryân u rencûr: Kalıp İfade
Mısra: **171**
dertli ve ağlayan

serâyân oldum:

serâyân oldum: Kalıp İfade
Mısra: **167**
Dağılmak, yayılmak, tesir ve sirâyet etmek

kâşid-ı 'uşşâk-ı mehcûr:

kâşid-ı 'uşşâk-ı mehcûr: Kalıp İfade
Mısra: **172**
ayrı düşmüş aşıkların postacısı

ne dem:

ne dem: Kalıp İfade
Mısra: 173
Ne zaman

kemāl-i şevkden:

kemāl-i şevkden: Kalıp İfade
Mısra: 180
Büyük coşku, neşe.

cānib-i mecnūn-ı zāre:

cānib-i mecnūn-ı zāre: Kalıp İfade
Mısra: 173
İnleyen Mecnūn'ın tarafı

diger-gün oldu:

diger-gün oldu: Kalıp İfade
Mısra: 180
Değişmek

gūzer kıl:

gūzer kıl: Kalıp İfade
Mısra: 174
Gelip geçmek.

raks itdi:

raks itdi: Kalıp İfade
Mısra: 181
Dans etmek.

kerem eyle:

kerem eyle: Kalıp İfade
Mısra: 176
Cömertlik etmek

gehi gehi:

gehi gehi: Kalıp İfade
Mısra: 182
kimi....kimi, bazen...bazen.

bu gün:

bu gün: Kalıp İfade
Mısra: 177
bu gün

gehi gehi: Kalıp İfade
Mısra: 276
kimi....kimi, bazen...bazen.

nāme-i leyli'ni:

nāme-i leyli'ni: Kalıp İfade
Mısra: 179
Leylā'nın mektubunu

ferahnāk kıldı:

ferahnāk kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 182
Neşelendirmek, mutlu etmek.

zevk-i bi-bedelden:

zevk-i bi-bedelden: Kalıp İfade
Mısra: 183
Benzersiz, eşsiz lezzet

‘İbārāt-ı belîğ ü hoş-edāsı:

‘İbārāt-ı belîğ ü hoş-edāsı: Kalıp İfade
Mısra: 188
güzel ve belîğ ibareler

küşād itdi:

küşād itdi: Kalıp İfade
Mısra: 186
Açmak, çözmek.

nāme-i mihnet-eşerdîr:

nāme-i mihnet-eşerdîr: Kalıp İfade
Mısra: 191
sıkıntı eseri olan mektup

küşād itdi: Kalıp İfade
Mısra: 299
Açmak, çözmek.

ehl-i derd:

ehl-i derd: Kalıp İfade
Mısra: 192
dert sahibleri

ser-i mektûbî:

ser-i mektûbî: Kalıp İfade
Mısra: 186
mektubun başı

esir-i bend:

esir-i bend: Kalıp İfade
Mısra: 194
(sevgilinin saçının)bağının esiri

ser-i mektûbî: Kalıp İfade
Mısra: 299
mektubun başı

nümāyan oldı:

nümāyan oldı: Kalıp İfade
Mısra: 187
Görünmek.

levli-vi zār:

levli-vi zār: Kalıp İfade
Mısra: 194
Leyla'nın inleyişi

hatt-ı cān-fezāsı:

hatt-ı cān-fezāsı: Kalıp İfade
Mısra: 187
Mutluluk arttıran, cana can katan yazı

meftûn u mecnûn-ı zamāne:

meftûn u mecnûn-ı zamāne: Kalıp İfade
Mısra: 196
Zamanın aşık ve delisi

ārām-ı cānım:

ārām-ı cānım: Kalıp İfade
Mısra: 202
Gönül huzuru.

‘āşık-ı güm-kerde:

‘āşık-ı güm-kerde: Kalıp İfade
Mısra: 197
kaybolmuş aşık

meftūn olup:

meftūn olup: Kalıp İfade
Mısra: 203
gönül vermek

kurbān olsun:

kurbān olsun: Kalıp İfade
Mısra: 198
kurban olmak.

āvāre olduñ:

āvāre olduñ: Kalıp İfade
Mısra: 203
Başı boş gezer olmak

‘āşık-ı miḥnet-reside:

‘āşık-ı miḥnet-reside: Kalıp İfade
Mısra: 199
*Sıkıntıya; zorluğa; belaya; meşakkate
ulaşmış, ermiş aşık*

bi-çāre olduñ:

bi-çāre olduñ: Kalıp İfade
Mısra: 204
Çaresiz, aciz, zavallı olmak.

ğam-ı hicrān-keşide:

ğam-ı hicrān-keşide: Kalıp İfade
Mısra: 200
ayrılık çekenin sıkıntısı

zümre-i ‘āşıkā:

zümre-i ‘āşıkā: Kalıp İfade
Mısra: 207
Âşık topluluğu, âşıklar.

yār-ı ‘aziz-i mihrbānım:

yār-ı ‘aziz-i mihrbānım: Kalıp İfade
Mısra: 201
merhametli yüce sevgili

kemān-dārān-ı heft:

kemān-dārān-ı heft: Kalıp İfade
Mısra: 208
yedi yay ve ok taşıyıcısı

'uhūd-ı dostide:

āvergeh-i āmāc:

āvergeh-i āmāc: Kalıp İfade
Mısra: **208**
amacın gelme zamanı

'uhūd-ı dostide: Kalıp İfade
Mısra: **219**
Arkadaşımla olan sözleşmem, anlaşımam

genc-i güherdir:

dil-i zārīñ:

dil-i zārīñ: Kalıp İfade
Mısra: **209**
Ağlayan, inleyen gönül.

genc-i güherdir: Kalıp İfade
Mısra: **221**
Cevher, inci hazinesi.

teslim itdiñ:

teslim itdiñ: Kalıp İfade
Mısra: **209**
Kendini vermek.

dürc-i nihāndır:

dürc-i nihāndır: Kalıp İfade
Mısra: **222**
Gizli mücevher kutusu II Sevgilinin ağzı.

mihnet kılursın:

mihnet kılursın: Kalıp İfade
Mısra: **212**
Eziyet etmek, sıkıntı vermek.

genc-i nihāne:

genc-i nihāne: Kalıp İfade
Mısra: **223**
gizli hazine

dür kılmuş:

dür kılmuş: Kalıp İfade
Mısra: **213**
Uzak tutmak, uzaklaştırmak.

şüy-ı leyli:

şüy-ı leyli: Kalıp İfade
Mısra: **225**
Leyli'nin temizliği(yıkama)

cān olur:

cān olur: Kalıp İfade
Mısra: **218**
Hayat vermek, cana can katmak; çok sevindirmek.

şüy-ı meyli:

şüy-ı meyli: Kalıp İfade
Mısra: **226**
sevginin temizliği

amāl-ı nihānım:

amāl-ı nihānım: Kalıp İfade
Mısra: 231
Gizli emeller, saklı istekler

şenide oldum:

şenide oldum: Kalıp İfade
Mısra: 243
Duyulmak, işitilmek.

‘azm-i gūr:

‘azm-i gūr: Kalıp İfade
Mısra: 235
kabrin çabası, mezara yönelmek

Kabā-vı cismimi:

Kabā-vı cismimi: Kalıp İfade
Mısra: 244
Beden, vücut elbisesi

dār-ı ‘ukba:

dār-ı ‘ukba: Kalıp İfade
Mısra: 235
Öbür kapı. // Ahiret kapısı

deride kıldım:

deride kıldım: Kalıp İfade
Mısra: 244
Yırtılmak:

rūz-ı mahşer:

rūz-ı mahşer: Kalıp İfade
Mısra: 237
Mahşer günü, kıyamet günü.

ser-pence urup:

ser-pence urup: Kalıp İfade
Mısra: 245
Pence ucuyla vurmak

mükerrer eylerem:

mükerrer eylerem: Kalıp İfade
Mısra: 238
Tekrar etme.

ğark kıldım:

ğark kıldım: Kalıp İfade
Mısra: 246
Batırmak, sular altında bırakmak.

vefāt-ı vālidīn:

vefāt-ı vālidīn: Kalıp İfade
Mısra: 243
Babasının ölümü

rıhlet itseydi:

rıhlet itseydi: Kalıp İfade
Mısra: 247
Ahirete göç etmek, ölmek.

her niçe:

eşk-i hasret:

eşk-i hasret: Kalıp İfade
Mısra: 248
hasret gözyaşı

her niçe: Kalıp İfade
Mısra: 257
Her ne zaman, her ne kadar

her niçe: Kalıp İfade
Mısra: 266
Her ne zaman, her ne zaman

ğurbet-i dehşet-fezâdan:

ğurbet-i dehşet-fezâdan: Kalıp İfade
Mısra: 249
aşırı gariplik

mehcûr olsa:

mehcûr olsa: Kalıp İfade
Mısra: 257
Uzaklaşmak, ayrı düşmek.

müstağrak-ı deryâ-yı hûndur:

müstağrak-ı deryâ-yı hûndur: Kalıp İfade
Mısra: 251
Kan denizine gark olmak, kan denizinde batmış

merg-i pederden:

merg-i pederden: Kalıp İfade
Mısra: 259
Babanın vefat etmesi

bir de:

bir de: Kalıp İfade
Mısra: 256
bir de, ayrıca

bir de: Kalıp İfade
Mısra: 270
bir de, ayrıca

ğam itme:

ğam itme: Kalıp İfade
Mısra: 259
dertli etmek

takrîr idem:

takrîr idem: Kalıp İfade
Mısra: 256
İfade etmek.

Sabûr ol:

Şabûr ol: Kalıp İfade
Mısra: 259
Çok sabırlı olma.

pūr-ı kirāmı:

pūr-ı kirāmı: Kalıp İfade
Mısra: 261
şerefli kimselerin oğlu

halvet-i vuslatda:

halvet-i vuslatda: Kalıp İfade
Mısra: 268
kavuşmayla baş başa kalmak

nālān olma:

nālān olma: Kalıp İfade
Mısra: 263
inleyen olmak.

hurrem olursun:

hurrem olursun: Kalıp İfade
Mısra: 268
Mutlu olmak.

yār u nıgeh-bān:

yār u nıgeh-bān: Kalıp İfade
Mısra: 264
sevgili ve gözcü

nāme-i yār:

nāme-i yār: Kalıp İfade
Mısra: 271
Sevgilinin mektubu.

ta‘addā-yı cihāndan:

ta‘addā-yı cihāndan: Kalıp İfade
Mısra: 265
Dünyaya saldırma

secde-i şükr itdi:

secde-i şükr itdi: Kalıp İfade
Mısra: 272
Şükür secdesi etmek.

renc-i rü’vā:

renc-i rü’vā: Kalıp İfade
Mısra: 266
Rüyanın eziyeti

ifākat bulup:

ifākat bulup: Kalıp İfade
Mısra: 274
İyileşmek.

birün olan:

birün olan: Kalıp İfade
Mısra: 267
Dışarda olmak

būs itdi:

būs itdi: Kalıp İfade
Mısra: 275
Öpmek, öpücük vermek

būs itdi: Kalıp İfade
Mısra: 276
Öpmek, öpücük vermek

zeyd-i çalāk:

zeyd-i çālāk: Kalıp İfade
Mısra: 281
Süratli, çevik Zeyd

bi-dest ü pāvem:

bī-dest ü pāyem: Kalıp İfade
Mısra: 277
Elsiz ayaksız

takdim İdüp:

taqdīm İdüp: Kalıp İfade
Mısra: 282
tanıtmak, sunmak

bi-berg ü nevāvem:

bī-berg ü nevāyem: Kalıp İfade
Mısra: 278
yapraksız ve nasipsiz.

taqdīm İdüp: Kalıp İfade
Mısra: 293
tanıtmak, sunmak

ne ne de:

ne ne de: Kalıp İfade
Mısra: 279
"Ne...ne de" bağlacı.

mecnūn-ı şeğāfnāk:

mecnūn-ı şeğāfnāk: Kalıp İfade
Mısra: 282
Delicesine seven Mecnun

tahrir evleyem:

taḥrīr eyleyem: Kalıp İfade
Mısra: 280
Yazmak.

müheyyā kıldı:

müheyyā kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 283
Hazırlamak.

Kalem kāğız:

Ḳalem kāğız: Kalıp İfade
Mısra: 281
kalem kağıt

mecnūn-ı şeydā:

mecnūn-ı şeydā: Kalıp İfade
Mısra: 284
Deli Mecnun

tahrir kıldı:

tahrir kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 285
Yazmak.

nāme-i mecnūn-ı nā-çār:

nāme-i mecnūn-ı nā-çār: Kalıp İfade
Mısra: 290
Çaresiz Mecnūn'un mektubu

Ġam-ı dirinesin:

Ġam-ı dirinesin: Kalıp İfade
Mısra: 285
Eskiden beri var olan, yıllanmış keder.

ṭayy-ı merāhil:

ṭayy-ı merāhil: Kalıp İfade
Mısra: 291
Mesafeleri aşmak, merhaleler aşmak.
Mesafeler geçme, katetme.

tefsir kıldı:

tefsir kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 286
Açıklamak.

vāşıl olup:

vāşıl olup: Kalıp İfade
Mısra: 292
Ulaşmak, birleşmek; kavuşmak.

teslim itdi:

teslim itdi: Kalıp İfade
Mısra: 288
Kendini vermek, teslim etmek

ser-menzil-i maksūda:

ser-menzil-i maksūda: Kalıp İfade
Mısra: 292
arzu edilen şey, ulaşılmak istenen yer l
sevgili, sevgili makâmı.

revāne oldı:

revāne oldı: Kalıp İfade
Mısra: 289
Akmak, yürüyüp gitmek

teslim Kılup:

teslim Kılup: Kalıp İfade
Mısra: 294
teslim etmek ;bir emaneti yerine vermek.

berk-i reftār:

berk-i reftār: Kalıp İfade
Mısra: 289
Şimşek gibi gidiş

mahrūs kıldı:

mahrūs kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 296
Korunmak, gözetilmek

mecnûn-ı cihāndan:

çāk kıldı:

çāk kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 297
Yırtmak, yarmak

mecnûn-ı cihāndan: Kalıp İfade
Mısra: 303
Alemin delisi(Mecnun)

server-i hūbān:

gıribān-ı şekibiñ:

gıribān-ı şekibiñ: Kalıp İfade
Mısra: 297
Sabır elbisesinin yakası

server-i hūbān: Kalıp İfade
Mısra: 305
Güzeller şahı.

nemnāk kıldı:

nemnāk kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 298
Nemlendirmek, ıslatmak.

Żıvā-vı bezm-i mahbūbān:

Żıvā-vı bezm-i mahbūbān: Kalıp İfade
Mısra: 306
Güzeller meclisinin ışığı

sūz-ı dilim:

meāl-i şabr-sūzı:

meāl-i şabr-sūzı: Kalıp İfade
Mısra: 300
sabır yakan kavram

sūz-ı dilim: Kalıp İfade
Mısra: 307
gönül ateşi

nāme-i āteş-feşāndır:

nāme-i āteş-feşāndır: Kalıp İfade
Mısra: 301
Ateş saçan mektup

takrır İdüp:

takrır İdüp: Kalıp İfade
Mısra: 307
İfade etmek.

Şerār-ı āteş-sūz-ı nihāndır:

Şerār-ı āteş-sūz-ı nihāndır: Kalıp İfade
Mısra: 302
Ateşi yakan gizli kıvılcımlar

tahrir Kılup:

tahrir Kılup: Kalıp İfade
Mısra: 308
Kaleme almak, yazmak

nār-ı ğamīn:

meş'al-i vekkād-ı nārīn:

meş'al-i vekkād-ı nārīn: Kalıp İfade
Mısra: 309
Yol gösteren ateşin ışığı

nār-ı ğamīn: Kalıp İfade
Mısra: 315
gam ateşi

leyl-i elemde:

mużmer-i şerārīn:

mużmer-i şerārīn: Kalıp İfade
Mısra: 310
Gizlenmiş, saklanmış kıvılcıklar

leyl-i elemde: Kalıp İfade
Mısra: 317
keder, dert, ızdırıp gecesi

irsāl eyledim:

irsāl eyledim: Kalıp İfade
Mısra: 311
Göndermek, yollamak.

mahv oldı:

mahv oldı: Kalıp İfade
Mısra: 318
Yok olmak

haber-dār kılsun:

haber-dār kılsun: Kalıp İfade
Mısra: 312
Haberdar etmek.

nirān-ı sitemde:

nirān-ı sitemde: Kalıp İfade
Mısra: 318
Sitemin ateşi

sem' -i bezm:

sem' -i bezm: Kalıp İfade
Mısra: 313
meclisin mumu | Sevgili

serv-i dil-cū:

serv-i dil-cū: Kalıp İfade
Mısra: 319
Gönül çeken servi

gül-i rengin-i gülzār:

gül-i rengin-i gülzār: Kalıp İfade
Mısra: 314
Gül bahçesinin parlak renkli gülü

derd-i pinhānım:

derd-i pinhānım: Kalıp İfade
Mısra: 323
Gizli dert

cān-ı müştākım:

cān-ı müştākım: Kalıp İfade
Mısra: 324
Çok arzu eden, çok isteyen can.

ta'addā-yı firāķiñ:

ta'addā-yı firāķiñ: Kalıp İfade
Mısra: 325
Ayrılığın saldırısı
325. Ta'addā-yı firāķiñ miñnetden
326. Belā-yı iştivākıñ şiddetden

belā-yı iştivākıñ:

belā-yı iştivākıñ: Kalıp İfade
Mısra: 326
Hasret belası

kemend-i firķatiñle:

kemend-i firķatiñle: Kalıp İfade
Mısra: 328
Ayrılık kemendi

h'ār u zārem:

h'ār u zārem: Kalıp İfade
Mısra: 329
Hor ve zavallı.

çāre-i derdim:

çāre-i derdim: Kalıp İfade
Mısra: 332
derdin çaresi.

derd-i derūnum:

derd-i derūnum: Kalıp İfade
Mısra: 333
gönül derdi

çāre İdüp:

çāre İdüp: Kalıp İfade
Mısra: 336
Çözüm yolu bulmak, çare bulmak, çare etmek.

māh-ı rüvuñ:

māh-ı rüvuñ: Kalıp İfade
Mısra: 337
Ay yüzlü

māye-i nūr:

māye-i nūr: Kalıp İfade
Mısra: 337
nurun özü

zulmet-zidā-yı şām-ı deycūr:

zulmet-zidā-yı şām-ı deycūr: Kalıp İfade
Mısra: 338
ortalığı aydınlatan akşamın karanlığı

harif-i kâmil:

vād eylemişsin:

yād eylemişsin: Kalıp İfade
Mısra: 339
hatırlamak, anmak.

ḥarif-i kâmil: Kalıp İfade
Mısra: 344
olgun dost

dūd-ı āhūn:

dil-i mahzūnumı:

dil-i mahzūnumı: Kalıp İfade
Mısra: 340
Kederli gönül.

dūd-ı āhūn: Kalıp İfade
Mısra: 346
Ahın dumanı.

yār-ı muvāfık:

şād eylemişsin:

şād eylemişsin: Kalıp İfade
Mısra: 340
Mutlu etmek.

yār-ı muvāfık: Kalıp İfade
Mısra: 347
Uygun dost olmak.

şādık olurduñ:

izhār-ı irādet:

izhār-ı irādet: Kalıp İfade
Mısra: 341
Gönle hâkim olan isteğin, arzusun ortaya çıkması

şādık olurduñ: Kalıp İfade
Mısra: 348
Sadakatli, dürüst olmak.

da ‘vā-vı ‘aşk [u] muḥabbet:

da ‘vā-vı ‘aşk [u] muḥabbet: Kalıp İfade
Mısra: 342
sevgi ve aşk davası

pāy-māl-i derd:

pāy-māl-i derd: Kalıp İfade
Mısra: 349
derdin ayaklar altına alınması

şādık-ı dil:

şādık-ı dil: Kalıp İfade
Mısra: 343
sadık gönül

sen de:

sen de: Kalıp İfade
Mısra: 350
Sen de.

enin ü eşk-riz ü levli:

enin ü eşk-riz ü levli: Kalıp İfade
Mısra: 352
göz yaşı döken ve inleyen Leylâ

ağvâr-ı cefâ-kâr:

ağvâr-ı cefâ-kâr: Kalıp İfade
Mısra: 353
Eziyet eden düşmanlar.

rişte-i 'ahdiñ:

rişte-i 'ahdiñ: Kalıp İfade
Mısra: 355
Yemin ipi

der-i dürciñ:

der-i dürciñ: Kalıp İfade
Mısra: 356
mücevher kutusunun kapısı.

metin ü âhenindir:

metin ü âhenindir: Kalıp İfade
Mısra: 356
dayanıklı ve sağlam

zümre-i 'uşşâk-ı dil-riş:

zümre-i 'uşşâk-ı dil-riş: Kalıp İfade
Mısra: 357
Yüreği yaralı aşıkların topluluğu

fart-ı muhbbetden:

fart-ı muhbbetden: Kalıp İfade
Mısra: 358
Haddinden fazla, aşırı sevgi.

merhem-i dâğ-ı derûnum:

merhem-i dâğ-ı derûnum: Kalıp İfade
Mısra: 361
Yürek yarasının merhemi.

yağma-ger-i şabr u sükûnum:

yağma-ger-i şabr u sükûnum: Kalıp İfade
Mısra: 362
sabır ve huzurun aşk yağmacısı.

sûd-ı dil-i bi-hâşılımdır:

sûd-ı dil-i bi-hâşılımdır: Kalıp İfade
Mısra: 363
faydasız gönlümün kazancı

dâğ-ı dilimdir:

dâğ-ı dilimdir: Kalıp İfade
Mısra: 364
Gönül yarası

yâr-ı diğerim:

yâr-ı diğerim: Kalıp İfade
Mısra: 366
Başka sevgili; gayrı; yabancı.

āvāz-ı nālem:

āvāz-ı nālem: Kalıp İfade
Mısra: 367
İnleme, inilti sesi

gūš itdigūñden:

gūš itdigūñden: Kalıp İfade
Mısra: 369
Dinlemek; dinleyip uygulamaya koymak

zinde-i meyyit-miṣālem:

zinde-i meyyit-miṣālem: Kalıp İfade
Mısra: 372
ölmüş insan gibi yaşayan

gāh u geh:

gāh u geh: Kalıp İfade
Mısra: 373
Kimi zaman

perişān evleyüp:

perişān evleyüp: Kalıp İfade
Mısra: 375
Sıkıntılı ve kederli eylemek.

gisū-vı çiniñ:

gisū-yı çiniñ: Kalıp İfade
Mısra: 375
Kıvrımlı, bükümlü omuza dökülen saç

zūlf-i anberiniñ:

zūlf-i anberiniñ: Kalıp İfade
Mısra: 376
misk kokulu saç, amber kokulu saç lüleleri.

būy-ı ihdā:

būy-ı ihdā: Kalıp İfade
Mısra: 377
bir koku

ihvā evle:

ihvā evle: Kalıp İfade
Mısra: 378
Diriltmek, canlandırmak; memnun etmek, lütufta bulunmak

çarh-ı kec-rev:

çarh-ı kec-rev: Kalıp İfade
Mısra: 379
Çarpık, eğri gidişli felek

rām olaydı:

rām olaydı: Kalıp İfade
Mısra: 379
Uymak, boyun eğmek.

ğavr-i mevcūd:

cām-ı nūşdan:

cām-ı nūşdan: Kalıp İfade
Mısra: 382
Şarap içmek.

ğavr-i mevcūd: Kalıp İfade
Mısra: 389
Olandan başka

“der-dileş būd”:

geh geh geh:

geh geh geh: Kalıp İfade
Mısra: 384
kimi....kimi.... kimi, kâh..kâh... kâh

“der-dileş būd”: Kalıp İfade
Mısra: 390
dilinde olan, var

geh geh:

geh geh: Kalıp İfade
Mısra: 386
Bazen... bazen...

fehmi itmez:

fehmi itmez: Kalıp İfade
Mısra: 392
anlamak, düşünmek.

mes’ül olsa:

mey-i cāvid:

mey-i cāvid: Kalıp İfade
Mısra: 385
Sonsuz, ebedî, kalıcı, bâkî şarap

mes’ül olsa: Kalıp İfade
Mısra: 392
mecbur olmak, sorumlu olmak.

nūş idüp:

nūş idüp: Kalıp İfade
Mısra: 385
İçmek, yudumlamak.

hevā-vı nā-becāvı:

hevā-yı nā-becāvı: Kalıp İfade
Mısra: 393
Yersiz naz, cilve

der-âğūş İdeydim:

der-âğūş İdeydim: Kalıp İfade
Mısra: 386
kucaklamak

bend kılmuşam:

bend kılmuşam: Kalıp İfade
Mısra: 393
Bağlamak

tevakku' kılsam:

ne ne:

ne ne: Kalıp İfade
Mısra: 396
ne ... ne bağlacı.

tevaḳḳu' kılsam: Kalıp İfade
Mısra: 400
ümit etmek, istemek.

serār-ı ğayret-i 'aşk:

mā'il-i zünnār-ı gisū:

mā'il-i zünnār-ı gisū: Kalıp İfade
Mısra: 395
Omuzla dökülen uzun saçının kuşağının meyli

şerār-ı ğayret-i 'aşk: Kalıp İfade
Mısra: 401
aşkın gayretinin kıvılcımları

satvet-i 'aşk:

tālib-i ruhsār u ebrū:

tālib-i ruhsār u ebrū: Kalıp İfade
Mısra: 396
(sevgilinin) yanağını ve kaşını istemek

satvet-i 'aşk: Kalıp İfade
Mısra: 402
aşkın karşı konulmazlığı

mevl-i sīvā:

bezm-i vahdetde:

bezm-i vahdetde: Kalıp İfade
Mısra: 397
Vahdet, birlik meclisi.

mevl-i sīvā: Kalıp İfade
Mısra: 404
Allah'tan başka şeylere meyletmek, istek duymak.

kār u bārım:

çeşm-i temettu':

çeşm-i temettu': Kalıp İfade
Mısra: 399
Kazanma, kār etme, kazanç gözü

kār u bārım: Kalıp İfade
Mısra: 405
Kazanç, elde edilen şey

derd-i 'aşkūn:

derd-i 'aşkūn: Kalıp İfade
Mısra: 407
Aşk derdi

‘âşık-ı zâr:

belâ-yı firkañiñ:

belâ-yı firkañiñ: Kalıp İfade
Mısra: **408**
Ayrılık belası.

‘âşık-ı zâr: Kalıp İfade
Mısra: **415**
Ağlayan, inleyen âşık.

büy-ı didâr:

şādmān ol:

şādmān ol: Kalıp İfade
Mısra: **411**
Mutlu, bahtiyar olmak

büy-ı didâr: Kalıp İfade
Mısra: **416**
Yüzünün kokusu

kām-rān ol:

kām-rān ol: Kalıp İfade
Mısra: **412**
Arzusuna ulaşmak; mutluluk ve sevinç içinde olmak

gūş Kılur:

gūş Kılur: Kalıp İfade
Mısra: **417**
Dinlemek, dikkate almak

ferāmūş İder:

fermān-ber-i ikbālīñ:

fermān-ber-i ikbālīñ: Kalıp İfade
Mısra: **413**
Arzusunun aldığı emiri yerine getiren

ferāmūş İder: Kalıp İfade
Mısra: **418**
Unutmak

endūh-ı hicrānı:

Kafā-yı bed-dilān:

Kafā-yı bed-dilān: Kalıp İfade
Mısra: **414**
Kötü gönüllerin düşüncesi

endūh-ı hicrānı: Kalıp İfade
Mısra: **418**
Ayrılık kederi.

Mecnûn'ın Hâlu-yı Pîri Selîm-i 'Âmirî 'İyâdet-i
Mecnûn'a Gîtdüğü ve Bir Vahşetgâhda Mecnûn'ı
Ziyâret İtdüğü ve Mâder-i Mecnûn Mecnûn'a
Müâkî Olduğı ve Mürâca'atı Ba'dında Vefât
Bulduğı

debir-i kâmil-i hengâme-perdâz:

debir-i kâmil-i hengâme-perdâz: Kalıp İfade
Mısra: 1
Olgun canbazın katibi

böyle İdüpdür:

böyle İdüpdür: Kalıp İfade
Mısra: 2
Bu şekilde, böyle etmek

mecnûn-ı zebûnuñ:

mecnûn-ı zebûnuñ: Kalıp İfade
Mısra: 3
Aciz Mecnûn

hâl-i piri:

hâl-i piri: Kalıp İfade
Mısra: 3
Yaşlılık hali

ahvâl-i mecnûn:

ahvâl-i mecnûn: Kalıp İfade
Mısra: 5
Mecnûn'un halleri

ciger-hûn olmuşdı:

ciger-hûn olmuşdı: Kalıp İfade
Mısra: 6
yüreğı kan dolmak, acı çekmek

selim-i 'Âmir:

selim-i 'Âmir: Kalıp İfade
Mısra: 7
Mecnûn'un dayısı Selîm-i Âmirî

zâmân-ı bi-amânûñ:

zâmân-ı bi-amânûñ: Kalıp İfade
Mısra: 9
Amansız zamanın

gürûh-ı 'âşıkânûñ:

gürûh-ı 'âşıkânûñ: Kalıp İfade
Mısra: 10
Âşıklar topluluğı.

zehr-i âlâmûñ:

zehr-i âlâmûñ: Kalıp İfade
Mısra: 11
Kederlerin, acıların, elemelerin zehri.

kebâb olmuşdı:

kebâb olmuşdı: Kalıp İfade
Mısra: 14
(Aşığın gönlü için) kebab olmak, yanmak.

'atf-ı nıgeh İdüp:

hem hem hem:

hem hem hem: Kalıp İfade
Mısra: 14
Hem...hem...hem...

'atf-ı nıgeh İdüp: Kalıp İfade
Mısra: 21
Bakışını yöneltmek

mahzûn mahzûn:

sih-i belâda:

sih-i belâda: Kalıp İfade
Mısra: 14
Keder, bela şîşi.

mahzûn mahzûn: Kalıp İfade
Mısra: 22
Hüzünlü ve kederli.

kûşe-i teng:

Ġam-ı mecnûn:

Ġam-ı mecnûn: Kalıp İfade
Mısra: 15
Mecnun'un derdi.

kûşe-i teng: Kalıp İfade
Mısra: 23
Dar (sıkıntılı) köşe

hâr u has:

pîr-i dîl-hûn:

pîr-i dîl-hûn: Kalıp İfade
Mısra: 15
Gönlü kanlı ihtiyar

hâr u has: Kalıp İfade
Mısra: 24
Çalı çırpı, diken ve bitki. Çerçöp.

şâh-ı nihâli:

mecnûn-ı zârı:

mecnûn-ı zârı: Kalıp İfade
Mısra: 18
Ağlayıp inleyen Mecnûn, zavallı Mecnûn

şâh-ı nihâli: Kalıp İfade
Mısra: 25
Fidan dalı

mecnûn-ı zârı: Kalıp İfade
Mısra: 135
Ağlayıp inleyen Mecnûn, zavallı Mecnûn

her ân:

her ân: Kalıp İfade
Mısra: 27
Her zaman, daima.

Hitab itdi:

peleng-i tiz-ceng ü şir-i ğarrân:

peleng-i tiz-ceng ü şir-i ğarrân: Kalıp İfade
Mısra: 28
hızlı savaşan kaplan ve kükreyen aslan

Hîṭāb itdi: Kalıp İfade
Mısra: 33
Seslenme, söz yöneltmek.

‘āşık-ı zār-ı belā-keş:

hîrās-ı şîrden:

hîrās-ı şîrden: Kalıp İfade
Mısra: 29
aslandan korkma

‘āşık-ı zār-ı belā-keş: Kalıp İfade
Mısra: 34
Bela çekip inleyen aşık

edā itdi:

edā itdi: Kalıp İfade
Mısra: 30
Yerine getirme, yapma, ifâ etme, icrâ etme.

ḥāl-i siyeh-rūzuñ:

ḥāl-i siyeh-rūzuñ: Kalıp İfade
Mısra: 35
Kara günün hali

işārāt-ı selāmūñ:

işārāt-ı selāmūñ: Kalıp İfade
Mısra: 31
Selamının işareti

mecnūn-ı havrân:

mecnūn-ı havrân: Kalıp İfade
Mısra: 37
Şaşa kalmış Mecnun

pir-i müşevveş:

pir-i müşevveş: Kalıp İfade
Mısra: 33
karmakarışık ihtiyar, yaşlı

tefahhuş kıldı:

tefahhuş kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 40
Meselenin iç yüzünü dikkatle araştırmak.

tefahhuş kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 114
meselenin iç yüzünü dikkatle araştırmak

hāl-i hālū:

hāl-i hālū: Kalıp İfade
Mısra: 40
Benin hālî.

endāze-i 'uṣṣāk-ı çālāk:

endāze-i 'uṣṣāk-ı çālāk: Kalıp İfade
Mısra: 50
çevik aşıkların ölçüsü

selim-i 'Āmiri:

selim-i 'Āmiri: Kalıp İfade
Mısra: 41
Mecnûn'un dayısı Selim-i Âmirî

ma'zūr tut:

ma'zūr tut: Kalıp İfade
Mısra: 51
Ma'zur görmek, özrünü kabul etmek.

diger-gün olmuş:

diger-gün olmuş: Kalıp İfade
Mısra: 42
Değişmek, kötüleşerek başka bir şekil almak.

çün u çerādan:

çün u çerādan: Kalıp İfade
Mısra: 52
Neden ve nasıl

pūş it:

pūş it: Kalıp İfade
Mısra: 46
Örtmek.

dūr olupdur:

dūr olupdur: Kalıp İfade
Mısra: 54
Uzak olmak.

mecnûn-ı perişân:

mecnûn-ı perişân: Kalıp İfade
Mısra: 47
Perişan Mecnun.

hesāb it:

hesāb it: Kalıp İfade
Mısra: 55
Hesaplamak; düşünmek, tasarlamak.

çāre-bahş-ı derdmendān:

çāre-bahş-ı derdmendān: Kalıp İfade
Mısra: 48
derde çare veren, üzüntüye çare bulan

āteş-i tiz:

āteş-i tiz: Kalıp İfade
Mısra: 57
keskin, yakıcı ateş

nāle itdiyse:

nāle itdiyse: Kalıp İfade
Mısra: 67
Feryat etmek.

āzmāyiş olunmuş:

āzmāyiş olunmuş: Kalıp İfade
Mısra: 59
tecrübe etmek, sınanmak

zevk-i cihāndan:

zevk-i cihāndan: Kalıp İfade
Mısra: 69
Dünya zevki.

ne dürlü:

ne dürlü: Kalıp İfade
Mısra: 61
Ne türlü, nasıl.

gehi gāh:

gehi gāh: Kalıp İfade
Mısra: 71
Bazen...bazen.

zāhir kıldıysa:

zāhir kıldıysa: Kalıp İfade
Mısra: 61
açığa çıkarmak

sevr İderdi:

sevr İderdi: Kalıp İfade
Mısra: 72
gezmek, gezinmek

muṣṭar oldu:

muṣṭar oldu: Kalıp İfade
Mısra: 63
Çaresiz kalmak, yapmak zorunda bulunmak

derd-i mu 'tād:

derd-i mu 'tād: Kalıp İfade
Mısra: 73
devam eden derd

selim-i nāzik-endiş:

selim-i nāzik-endiş: Kalıp İfade
Mısra: 65
zarif düşünen Selim

hāl-i hıredmend:

hāl-i hıredmend: Kalıp İfade
Mısra: 77
Akıllı, anlayışlı kimsenin hali

nān u biryān:

nān u biryān: Kalıp İfade
Mısra: 66
ekmek ve ekmek

nesim-i küy-ı dil-ber:

dehân-ı h'âhişi:

dehân-ı h'âhişi: Kalıp İfade
Mısra: 78
İstek ağzını açmak

nesim-i küy-ı dil-ber: Kalıp İfade
Mısra: 83
Sevgilinin semtine hafif hafif esen rüzgar.

âmâde İder:

bend itmişem:

bend itmişem: Kalıp İfade
Mısra: 78
Bağlamak, hükmü altına almak.

âmâde İder: Kalıp İfade
Mısra: 84
Hazırlamak, vermek

füsürde olmuş:

füsürde olmuş: Kalıp İfade
Mısra: 79
Sönmek, ışığını kaybetmek.

kût-ı rûh-perver:

kût-ı rûh-perver: Kalıp İfade
Mısra: 84
Ruha kuvvet veren yiyecek

hâsıl olur:

hâsıl olur: Kalıp İfade
Mısra: 82
Elde etmek, kazanmak.

kût-ı dilimdir:

kût-ı dilimdir: Kalıp İfade
Mısra: 85
Gönlün gıdası, gönül rızkı

nesim-i şubh-demden:

nesim-i şubh-demden: Kalıp İfade
Mısra: 82
sabah vakti esen hafif rüzgar.

büy-ı cânân:

büy-ı cânân: Kalıp İfade
Mısra: 85
Sevgilinin kokusu.

her dem:

her dem: Kalıp İfade
Mısra: 83
Her zaman.

tekâzâ itdükde:

tekâzâ itdükde: Kalıp İfade
Mısra: 87
Sıkıştırmak, zorlamak

vāki' olur:

def' itmegimdir:

def' itmegimdir: Kalıp İfade
Mısra: 88
Kovmak

vāki' olur: Kalıp İfade
Mısra: 91
Vuku bulmak, uğramak, meydana gelmek

kanā'at İdüp:

berg-i givādır:

berg-i givādır: Kalıp İfade
Mısra: 90
Bitki yaprağı.

kanā'at İdüp: Kalıp İfade
Mısra: 95
Yetinmek.

vā va:

vā va: Kalıp İfade
Mısra: 90
Ya... Ya da

berg-i dırahtāna:

berg-i dırahtāna: Kalıp İfade
Mısra: 95
ağaçların yaprakları

genc-i ferāğat:

bir kez:

bir kez: Kalıp İfade
Mısra: 91
Bir kez

genc-i ferāğat: Kalıp İfade
Mısra: 96
Ferahat hazinesi

o da ne:

o da ne: Kalıp İfade
Mısra: 92
O da ne(şaşıрма ünlemi)

yakın itdi:

yakın itdi: Kalıp İfade
Mısra: 97
yaklaştırmak

nefs-i güm-rāh:

nefs-i güm-rāh: Kalıp İfade
Mısra: 92
Azgın nefis, yolunu kaybetmiş nefis

gevher-i pāk:

gevher-i pāk: Kalıp İfade
Mısra: 101
Saf, temiz cevher.

eflāk olsa:

eflāk olsa: Kalıp İfade
Mısra: **102**
Göklerde olmak.

Harim-i kurbdan:

Harim-i kurbdan: Kalıp İfade
Mısra: **108**
Allah'a yakınlığın haremî, kutsal yeri

mahrûm eyler:

kāni'-i berg-i giyâdır:

kāni'-i berg-i giyâdır: Kalıp İfade
Mısra: **103**
Bitki yaprağına razı olan

mahrûm eyler: Kalıp İfade
Mısra: **108**
Yoksun bırakmak

meyl-i dāne:

meyl-i dāne: Kalıp İfade
Mısra: **105**
tohum tanesine meyl etmek

pervāz-ı hodgām:

pervāz-ı hodgām: Kalıp İfade
Mısra: **109**
bencil, hodbin, egoist; Yukardan bakma

der-dām idüp:

der-dām idüp: Kalıp İfade
Mısra: **106**
Tuzağa düşürmek. Ağa düşürmek

tu'me-i dām:

tu'me-i dām: Kalıp İfade
Mısra: **110**
Av yemi, tuzak yemi

āhir zamāne:

āhir zamāne: Kalıp İfade
Mısra: **106**
Son zaman

gūş idüp:

gūş idüp: Kalıp İfade
Mısra: **111**
işitmek, dinlemek

Zelil ü esfel ü meş'ûm eyler:

Zelil ü esfel ü meş'ûm eyler: Kalıp İfade
Mısra: **107**
hakir, sefil ve uğursuz eylemek

mecnûn-ı fażıl:

mecnûn-ı fażıl: Kalıp İfade
Mısra: **111**
Faziletli, fazilet sahibi, erdemli, üstün
Mecnun

sürür-ı bi-nihâyet:

sürür-ı bi-nihâyet: Kalıp İfade
Mısra: **112**
Sonsuz sevinç

hün-bâr İdüp:

hün-bâr İdüp: Kalıp İfade
Mısra: **115**
kan dolu eylemek

murğ-ı per-şiksete:

murğ-ı per-şiksete: Kalıp İfade
Mısra: **119**
kanadı kırık kuş.

tefakkud eyledi:

tefakkud eyledi: Kalıp İfade
Mısra: **113**
Arayıp sormak, soruşturmak.

şerâr-ı iştivâkı:

şerâr-ı iştivâkı: Kalıp İfade
Mısra: **123**
Hasret ateşi.

geçmiş zamânı:

geçmiş zamânı: Kalıp İfade
Mısra: **113**
geçmiş zaman, eskiler

derd-i iştivâkı:

derd-i iştivâkı: Kalıp İfade
Mısra: **124**
özleme derdi, hasretlik derdi

bir bir:

bir bir: Kalıp İfade
Mısra: **114**
Tek tek, birer birer, bir bir

hâl-ı piri:

hâl-ı piri: Kalıp İfade
Mısra: **127**
Yaşlılık hali

bir bir: Kalıp İfade
Mısra: **171**
Bir bir

bir bir: Kalıp İfade
Mısra: **216**
Tek tek, Birer birer.

vâkıf olup:

vâkıf olup: Kalıp İfade
Mısra: **128**
İdrak etmek, kavramak.

me'āl-i güft-gūsı:

me'āl-i güft-gūsı: Kalıp İfade
Mısra: 129
Dedi kodunun anlamı

ham olmuşdur:

ham olmuşdur: Kalıp İfade
Mısra: 137
Bozulmak, karışmak.

ıştīvāk u ārzūsı:

ıştīvāk u ārzūsı: Kalıp İfade
Mısra: 130
Özlem ve istek.

za'f bulmuşdur:

za'f bulmuşdur: Kalıp İfade
Mısra: 138
zayıflık bulmak, kuvetsiz olmak

cemāl-i māderiñ:

cemāl-i māderiñ: Kalıp İfade
Mısra: 131
Annesinin güzelliği

mahv idüp:

mahv idüp: Kalıp İfade
Mısra: 139
mahv etmek

revān-ı 'avdet:

revān-ı 'avdet: Kalıp İfade
Mısra: 133
gidişip dönen

derd-i nihānı:

derd-i nihānı: Kalıp İfade
Mısra: 139
gizli dert

per ü bāl:

per ü bāl: Kalıp İfade
Mısra: 133
Kol kanat.

bahār-ı sıhhati:

bahār-ı sıhhati: Kalıp İfade
Mısra: 141
Sağlığın baharı.

māder-i mecnūn'ı:

māder-i mecnūn'ı: Kalıp İfade
Mısra: 134
Mecnūn'un annesi

gül-i sürhi:

gül-i sürhi: Kalıp İfade
Mısra: 142
Kırmızı gül.

efsürde olmuş:

efsürde olmuş: Kalıp İfade
Mısra: 142
Duygusuz, hissiz olmak.

gehi gehi:

gehi gehi: Kalıp İfade
Mısra: 148
kimi....kimi, bazen...bazen.

zülf-i t̄āb-dārīn:

zülf-i t̄āb-dārīn: Kalıp İfade
Mısra: 145
(Sevgilinin) Parlak saçları.

çesmi-i derd-i biniñ:

çesmi-i derd-i biniñ: Kalıp İfade
Mısra: 148
derdi gören göz

geh gehi:

geh gehi: Kalıp İfade
Mısra: 146
bazen... bazen (de)..

giryān u giryān:

giryān u giryān: Kalıp İfade
Mısra: 149
Ağlayan ve sızlayan

pāk itdi:

pāk itdi: Kalıp İfade
Mısra: 146
Temizlemek, arındırmak.

nālān u nālān:

nālān u nālān: Kalıp İfade
Mısra: 150
inleyen ve sızlayan

būs itdi:

būs itdi: Kalıp İfade
Mısra: 147
Öpmek, öpücük vermek

kerem kıl:

kerem kıl: Kalıp İfade
Mısra: 151
Cömertlik etmek, asalet göstermek.

būs itdi: Kalıp İfade
Mısra: 148
Öpmek, öpücük vermek

terk-i elem kıl:

terk-i elem kıl: Kalıp İfade
Mısra: 152
Sıkıntıyı; üzüntüyü terk etmek.

vefā kıl:

sencide-i mihnet:

sencide-i mihnet: Kalıp İfade
Mısra: 153
yerinde sıkıntı, dert, keder.

vefā kıl: Kalıp İfade
Mısra: 159
Vefa etmek, vefalı olmak.

tiğ-i tizi:

endūh u hasret:

endūh u hasret: Kalıp İfade
Mısra: 154
Gam ve hasret

tiğ-i tizi: Kalıp İfade
Mısra: 161
Keskin kılıç.

Hamūş eyile:

Hamūş eyile: Kalıp İfade
Mısra: 155
Susmak, susturmak.

sedd eylemiş:

sedd eylemiş: Kalıp İfade
Mısra: 162
set çekmek, kapamak

nār-ı cān-güdāzı:

nār-ı cān-güdāzı: Kalıp İfade
Mısra: 155
Can eriten ateş.

rāh-ı gürizi:

rāh-ı gürizi: Kalıp İfade
Mısra: 162
Kaçış yolu

pūr-ı ‘azizim:

pūr-ı ‘azizim: Kalıp İfade
Mısra: 158
kıymetli oğlum

defn it:

defn it: Kalıp İfade
Mısra: 167
Defnetmek, gömmek.

bir dem:

bir dem: Kalıp İfade
Mısra: 159
bir zaman, bir an

terk-i diyār it:

terk-i diyār it: Kalıp İfade
Mısra: 167
Memleketi terk etmek,

iẖtivar it:

iẖtiyār it: Kalıp İfade
Mısra: **168**
Seçmek, tercih etmek

‘aşk-ı hūş-fersāy:

‘aşk-ı hūş-fersāy: Kalıp İfade
Mısra: **179**
Aklı bozan, şuur kaybettiren aşk

eşk-i çeşmī:

eşk-i çeşmī: Kalıp İfade
Mısra: **172**
gözyaşı

divāne-i güm-kerde:

divāne-i güm-kerde: Kalıp İfade
Mısra: **181**
Kaybolmuş deli, divane

füzūn oldu:

füzūn oldu: Kalıp İfade
Mısra: **174**
Artmak, çoğalmak.

āşār-ı sirīstim:

āşār-ı sirīstim: Kalıp İfade
Mısra: **183**
Yaratılışım, tabiatımın, mizaçımın eserleri

māder-i müşfik:

māder-i müşfik: Kalıp İfade
Mısra: **177**
Şefkatli anne

ser-geşte kalmış:

ser-geşte kalmış: Kalıp İfade
Mısra: **185**
sersemletmek, şaşkın hale getirmek, kendinden geçirmek.

sabūr ol:

sabūr ol: Kalıp İfade
Mısra: **177**
sabrı çok olan

terk eyle:

terk eyle: Kalıp İfade
Mısra: **189**
Terk etmek

şekūr ol:

şekūr ol: Kalıp İfade
Mısra: **178**
şükreden olmak.

sa' y itme:

sa' y itme: Kalıp İfade
Mısra: **190**
Çalışmak, mücadele etmek.

kudüm-i māderine:

ḳudüm-i māderine: Kalıp İfade
Mısra: **193**
Annesinin uzak memleketi

‘îlâc-ı derdime:

‘îlâc-ı derdime: Kalıp İfade
Mısra: **190**
Derdimin devası

ḥāk-i kudūmiñ:

ḥāk-i kudūmiñ: Kalıp İfade
Mısra: **194**
üzerine basılan toprak

himmet eyle:

himmet eyle: Kalıp İfade
Mısra: **191**
Yardım etmek.

kef-i pāyiñ:

kef-i pāyiñ: Kalıp İfade
Mısra: **195**
Ayak tabanı

güzer kıl:

güzer kıl: Kalıp İfade
Mısra: **192**
Geçmek

bir de:

bir de: Kalıp İfade
Mısra: **195**
Ayrıca, bir de

güzer kıl: Kalıp İfade
Mısra: **220**
Gelip geçmek.

revān oldu:

revān oldu: Kalıp İfade
Mısra: **196**
Akıp gitmek. Salınmak.

‘avdet eyle:

‘avdet eyle: Kalıp İfade
Mısra: **192**
dönmek, geri gelmek

pire-zen-i güm-geste:

pire-zen-i güm-geste: Kalıp İfade
Mısra: **197**
Kaybolmuş koca karı

perişān u nejend ü nā-berūmend:

perişān u nejend ü nā-berūmend: Kalıp İfade
Mısra: 198
perişan, üzgün ve faydasız

nezāre İdüp:

nezāre İdüp: Kalıp İfade
Mısra: 199
Bakmak, seyretmek.

ṭayy-ı mekân:

ṭayy-ı mekân: Kalıp İfade
Mısra: 202
Mekanlar arasındaki mesafenin kısılması.

ḥaste oldu:

ḥaste oldu: Kalıp İfade
Mısra: 204
Yorulmak.

bir niçe gün:

bir niçe gün: Kalıp İfade
Mısra: 205
Bir kaç, bir çok, pek çok gün

rencūr-ı mihnet:

rencūr-ı mihnet: Kalıp İfade
Mısra: 205
belanın sıkıntısı

hengām-ı rihlet:

hengām-ı rihlet: Kalıp İfade
Mısra: 206
göçme zamanı.

rehā-yāb oldu:

rehā-yāb oldu: Kalıp İfade
Mısra: 208
kurtulmak

derviş-i dūr-endiş [ü] ākıl:

derviş-i dūr-endiş [ü] ākıl: Kalıp İfade
Mısra: 209
Tedbirli ve akıllı derviş

ġāfil olma:

ġāfil olma: Kalıp İfade
Mısra: 210
Gaflette bulunmak, tedbirsiz olmak.

cihān-ı bi-vefāya:

cihān-ı bi-vefāya: Kalıp İfade
Mısra: 213
Vefasız dünya.

nār-ı cefāya:

nār-ı cefāya: Kalıp İfade
Mısra: 214
cefa ateşi

bahş eylerse:

bahş eylerse: Kalıp İfade
Mısra: 215
Bağışlamak, vermek.

ber-bām-ı gerdün:

ber-bām-ı gerdün: Kalıp İfade
Mısra: 225
kalın boynunun üstü

dehr-i cefākār:

dehr-i cefākār: Kalıp İfade
Mısra: 215
Cefa eden, eziyet veren dünya

ez-‘akl-ı dūr-endiş-i küstāh:

ez-‘akl-ı dūr-endiş-i küstāh: Kalıp İfade
Mısra: 227
Saygısız aklından uzak düşünen

pişvā kıl:

pişvā kıl: Kalıp İfade
Mısra: 217
başkan yapmak

Hıred-i şeyhü’ş-şüyüh:

Hıred-i şeyhü’ş-şüyüh: Kalıp İfade
Mısra: 229
Şeyhlerin şeyhinin aklı, şeyhulislamın aklı

terk-i sivā kıl:

terk-i sivā kıl: Kalıp İfade
Mısra: 218
Allah’tan gayrısını bırakma davranışı

ihmāl itmezse:

ihmāl itmezse: Kalıp İfade
Mısra: 232
Savsaklamak, boşlamak.

pir-i kirāmi:

pir-i kirāmi: Kalıp İfade
Mısra: 221
Cömertliğin üstadı

fersenk ü fersenk:

fersenk ü fersenk: Kalıp İfade
Mısra: 233
fersah fersah

be-pāy-ı cān:

be-pāy-ı cān: Kalıp İfade
Mısra: 223
gönlün ayağı

pāy-ı hıred-lenk:

pāy-ı hıred-lenk: Kalıp İfade
Mısra: 234
topal aklının ayağı

meşk ü tārān evlemişdi:

inşāf kıl:

inşāf kıl: Kalıp İfade
Mısra: 236
Vicdanlı olmak, acımak.

meşk ü tārān evlemişdi: Kalıp İfade
Mısra: 3
alıştırma yapmak ve karanlık eylemek

be-sān-ı hātır-ı mātem-güzārān:

terk it:

terk it: Kalıp İfade
Mısra: 237
Bırakmak, vazgeçmek.

be-sān-ı hātır-ı mātem-güzārān: Kalıp İfade
Mısra: 4
Üzüntü taşıyan gönül gibi

urūc it:

urūc it: Kalıp İfade
Mısra: 238
Yukarı çıkmak, yükselmek

şiddetle esüp:

şiddetle esüp: Kalıp İfade
Mısra: 5
Şiddetle (rüzgar) esmesi

**Mecnūn'ın Vefāt-ı Māderinden Haber-dār Oldığı
Ziyāret-i Türbesine 'Azīmet Kılup Feyz Bulduğu**

bād-ı ebr-i gerdān:

berhem idüp:

berhem idüp: Kalıp İfade
Mısra: 1
Perişan etmek

bād-ı ebr-i gerdān: Kalıp İfade
Mısra: 5
Beyaz boynunun rüzgarı

pevdā idüp:

pevdā idüp: Kalıp İfade
Mısra: 2
Açık, anlaşılır etmek.

ebr-i siyehi:

ebr-i siyehi: Kalıp İfade
Mısra: 6
Kara bulut

ashāb-ı nıl-gūnuñ:

ashāb-ı nıl-gūnuñ: Kalıp İfade
Mısra: 2
*Çift rengin sahibi
peydā ashāb-ı nıl-gūnuñ*

berk-i rahşān:

berk-i rahşān: Kalıp İfade
Mısra: 6
parlak şimşek

her lahzâ:

her lahzâ: Kalıp İfade

Mısra: 13

her an

ra'd idüp:

ra'd idüp: Kalıp İfade

Mısra: 7

Söylemek, anlatmak

efgân Kılurken:

efgân Kılurken: Kalıp İfade

Mısra: 14

Bağırıp çağırmak, feryat etmek

sehâb olmuşdı:

sehâb olmuşdı: Kalıp İfade

Mısra: 8

Bulutlu olmak, havanın kapalı olması.

yâd idüp:

yâd idüp: Kalıp İfade

Mısra: 14

Hatırlamak.

mecnûn-ı remide:

mecnûn-ı remide: Kalıp İfade

Mısra: 9

Ürkmüş, korkmuş Mecnun

bedidâr oldu:

bedidâr oldu: Kalıp İfade

Mısra: 15

Meydanda, görünür olmak.

inşâd Kılup:

inşâd Kılup: Kalıp İfade

Mısra: 10

Şiir yazma, şiir söyleme

selim-i 'Âmiri:

selim-i 'Âmiri: Kalıp İfade

Mısra: 15

Amiri kabilesinin doğruluğu

irtihâl-i mâderinden:

irtihâl-i mâderinden: Kalıp İfade

Mısra: 12

Annesinden göç etmek

'İvâdet kıldı:

'İvâdet kıldı: Kalıp İfade

Mısra: 16

Hastayı ziyaret edip hatırını sormak, hasta ziyareti. Gidip görmek

serâyân olup:

serâyân olup: Kalıp İfade

Mısra: 13

Dağılmak, yayılmak, tesir ve sirâyet etmek

nā-berūmend oldu:

ber-i düşunda:

ber-i düşunda: Kalıp İfade
Mısra: 18
Omzunun üzerinde

nā-berūmend oldu: Kalıp İfade
Mısra: 25
faydasız, verimsiz olmak

gūş kıldı:

zār [u] giryān:

zār [u] giryān: Kalıp İfade
Mısra: 19
Ağlama ve inleme

gūş kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 27
Dinlemek, dikkate almak

perişān u mükedder:

perişān u mükedder: Kalıp İfade
Mısra: 20
Perişan ve kederli.

cūş kıldı:

cūş kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 28
Coşmak, taşmak II artmak; yükselmek

dem-i mātēmdir:

dem-i mātēmdir: Kalıp İfade
Mısra: 22
matem vakti,yas zamanı

mükedder Kılup:

mükedder Kılup: Kalıp İfade
Mısra: 29
Kederlendirmek.

efsürde-i ğam:

efsürde-i ğam: Kalıp İfade
Mısra: 23
Acı hissetmez

revān oldu:

revān oldu: Kalıp İfade
Mısra: 30
Akıp gitmek. Salınmak.

rıhlet itdi:

rıhlet itdi: Kalıp İfade
Mısra: 24
Ahirete göç etmek, ölmek.

bād-ı şarşar:

bād-ı şarşar: Kalıp İfade
Mısra: 30
şiddetli rüzgar, fırtına.

der-âgûş evledi:

fervâd kıldı:

feryâd kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 31
Bağırıp çağırarak, haykırmak

der-âgûş eyledi: Kalıp İfade
Mısra: 34
kucaklamak, sarmak

her iki:

geh geh:

geh geh: Kalıp İfade
Mısra: 32
Bazı bazı, ara sıra, arada bir.

her iki: Kalıp İfade
Mısra: 35
Bahsedilen iki yerden her ikisi de.

her iki: Kalıp İfade
Mısra: 36
Bahsedilen iki yerden her ikisi de.

yâd itdi:

yâd itdi: Kalıp İfade
Mısra: 32
Hatırlamak, anmak, bahsetmek

cebin-sâ oldı:

cebin-sâ oldı: Kalıp İfade
Mısra: 36
Yüz süren, secde eden:

çesm-i eşk-bârîñ:

çesm-i eşk-bârîñ: Kalıp İfade
Mısra: 33
Aşığın ağlayan gözleri.

gûş kıldı:

gûş kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 38
Dinlemek, dikkate almak

hün-pâş İdüp:

hün-pâş İdüp: Kalıp İfade
Mısra: 33
Kan saçıp

nizâr u müstemend ü nâ-tevândır:

nizâr u müstemend ü nâ-tevândır: Kalıp İfade
Mısra: 40
güçsüz, zayıf, zavallı

nivāz itdiler:

nivāz itdiler: Kalıp İfade
Mısra: **41**
Rica etmek, dilemek, dua etmek

terk kıldı:

terk kıldı: Kalıp İfade
Mısra: **45**
Terk etmek || Vazgeçmek, önemsememek.

ricā-dār oldılar:

ricā-dār oldılar: Kalıp İfade
Mısra: **41**
Ricacı olmak

rāh-ı kūhı:

rāh-ı kūhı: Kalıp İfade
Mısra: **46**
Dağ yolu.

yār itsünler:

yār itsünler: Kalıp İfade
Mısra: **42**
Sevgili olarak kabul etmek, dost edinmek, yakınlık göstermek

‘azimet kıldı:

‘azimet kıldı: Kalıp İfade
Mısra: **47**
Allah'ın emir ve yasaklarına uymak.

gehi gehi:

mihr-i zāhir:

mihr-i zāhir: Kalıp İfade
Mısra: **43**
Görünen güneş, aşık olan güneş, meydana olan güneş, apaçık ortada güneş.

gehi gehi: Kalıp İfade
Mısra: **50**
kimi....kimi, bazen...bazen.

sirāyet itmedi:

sirāyet itmedi: Kalıp İfade
Mısra: **44**
bulaşmak, geçmek, yayılmak

kat'-ı peyvend:

kat'-ı peyvend: Kalıp İfade
Mısra: **51**
Aradaki münasebeti, bağı kesmek II vazgeçmek.

hursend oldı:

hursend oldı: Kalıp İfade
Mısra: **52**
Kanaatkar olmak, kısmetine razı olmak, yetinmek.

gülistân-ı belâya:

hây hüvüñ:

hây hüvüñ: Kalıp İfade
Mısra: 53
Gürültü, patırdı, karışıklık, kargaşa.

gülistân-ı belâya: Kalıp İfade
Mısra: 56
Belanın gül bahçesi.

verd-i 'aşka:

çeşn-i sūriñ:

çeşn-i sūriñ: Kalıp İfade
Mısra: 53
Şarabın lezzeti

verd-i 'aşka: Kalıp İfade
Mısra: 56
aşkın gülü

reng ü büvüñ:

reng ü büvüñ: Kalıp İfade
Mısra: 54
Renk ve koku. II Görüntü ve koku; suret ve sîret.

divâne oldu:

divâne oldu: Kalıp İfade
Mısra: 57
delirmek, kendinden geçmek

bezm-i rence:

bezm-i rence: Kalıp İfade
Mısra: 55
Izdırab alemleri

ferzâne oldu:

ferzâne oldu: Kalıp İfade
Mısra: 58
bilge olmak

derd-i 'aşka:

derd-i 'aşka: Kalıp İfade
Mısra: 55
Aşk derdi

merd-i 'ākıla:

merd-i 'ākıla: Kalıp İfade
Mısra: 61
Aklı kimse

Leyli'nin Ārzümen-i Dîdâr Olup Mecnûn'ı Taleb
Kıldığı ve Mecnûn'ın Vesâfet-i Zeyd İle
Sebzezârda Leyli'ni Bulduğu

hür-ı 'aynı:

hür-ı 'aynı: Kalıp İfade
Mısra: 2
Cennet kızının gözü

meh-rûyî semenber:

meh-rûyî semenber: Kalıp İfade
Mısra: 3
ay yüzlü yasemin (sevgili)

serv-i revân:

serv-i revân: Kalıp İfade
Mısra: 4
Salınan servi II Uzun boylu sevgili.

çin-i hüsnüñ:

çin-i hüsnüñ: Kalıp İfade
Mısra: 5
*Güzelin (sevgilinin) kıvrımı, büklümü
(saçı).*

büt-i perde-nişini:

büt-i perde-nişini: Kalıp İfade
Mısra: 5
Perde arkasındaki güzel.

mücessem-i rûhı:

mücessem-i rûhı: Kalıp İfade
Mısra: 6
Gözle görülen can

'illîn-i hüsnüñ:

'illîn-i hüsnüñ: Kalıp İfade
Mısra: 6
güzellik ili

firāk-ı vâreden:

firāk-ı vâreden: Kalıp İfade
Mısra: 9
Sevgiliden ayrılık.

zâr u dil-efkâr:

zâr u dil-efkâr: Kalıp İfade
Mısra: 9
inleyen ve gönü yaralı.

derd-i pinhâna:

derd-i pinhâna: Kalıp İfade
Mısra: 10
Gizli dert

esir-i zâr:

esir-i zâr: Kalıp İfade
Mısra: 11
Ağlayan düşkün olmak

mahbûs olmuşdı:

mahbûs olmuşdı: Kalıp İfade
Mısra: 11
Hapsedilmek, tutulmak

teng-i dil:

teng-i dil: Kalıp İfade
Mısra: 12
sıkıntılı gönül

ne ne:

ne ne: Kalıp İfade
Mısra: 14
ne ... ne bağlacı.

dest-i şüy:

dest-i şüy: Kalıp İfade
Mısra: 17
el yıkamak

levli-vi ferhunde-siret:

levli-yi ferhunde-siret: Kalıp İfade
Mısra: 23
Kutlu karakterli Leylâ

meşğül-i bi-bāk:

meşğül-i bi-bāk: Kalıp İfade
Mısra: 26
Korkusuz, kaygısız işi olan

merd-i hüsyār:

merd-i hüsyār: Kalıp İfade
Mısra: 27
aklı başında olan, akıllı insan

pedidār oldu:

pedidār oldu: Kalıp İfade
Mısra: 29
Açık oldu, belli oldu.

zeyd-i seb-gerd:

zeyd-i seb-gerd: Kalıp İfade
Mısra: 29
Gece dolaşan Zerd

tesādüf eyledi:

tesādüf eyledi: Kalıp İfade
Mısra: 30
Denk gelmek, rastlamak.

zeyd-i vefā-dār:

zeyd-i vefā-dār: Kalıp İfade
Mısra: 31
Vefalı Zeyd.

hāl-i mecnûn-ı dil-efkār:

hāl-i mecnûn-ı dil-efkār: Kalıp İfade
Mısra: 32
Gönlü yaralı Mecnûn'un durumu

āh eylivor:

āh eyliyor: Kalıp İfade
Mısra: 34
Ah etmek.

fikr ü zikri:

fikr ü zikri: Kalıp İfade
Mısra: 45
Düşünmek ve anmak. Fikri ve zikri

harf-i diger:

harf-i diger: Kalıp İfade
Mısra: 45
diğer harfler

şem ‘-i bezm-efrüz-ı hübân:

şem ‘-i bezm-efrüz-ı hübân: Kalıp İfade
Mısra: 38
Güzellerin meclisi aydınlatan ışığı

vâkıf oldu:

vâkıf oldu: Kalıp İfade
Mısra: 47
İdrak etmek, kavramak.

çāh-ı firākūnda:

çāh-ı firākūnda: Kalıp İfade
Mısra: 40
Ayrılık kuyusu.

fark-ı mutlak:

fark-ı mutlak: Kalıp İfade
Mısra: 54
mutlak fark

geşt idüp:

geşt idüp: Kalıp İfade
Mısra: 41
dolaşmak

her dem:

her dem: Kalıp İfade
Mısra: 55
Her zaman.

bed ü nik-i cihāndan:

bed ü nik-i cihāndan: Kalıp İfade
Mısra: 43
Kötü ve iyi dünya.

peyk-i kirāmım:

peyk-i kirāmım: Kalıp İfade
Mısra: 57
iyi kalpli haberci

Şarāb-ı ‘aşkıñ:

Şarāb-ı ‘aşkıñ: Kalıp İfade
Mısra: 44
aşk, sevgi şarabı.

ruhsār-ı ālīn:

ruhsār-ı ālīn: Kalıp İfade
Mısra: 63
Kırmızı, pembe yanak.

tebliğ it:

tebliğ it: Kalıp İfade
Mısra: 58
Ulaştırmak, bildirmek.

derd [ü] melālīn:

derd [ü] melālīn: Kalıp İfade
Mısra: 64
sıkıntı ve derd

‘āşık-ı bi-hānümānı:

‘āşık-ı bi-hānümānı: Kalıp İfade
Mısra: 59
Evsiz barksız aşık

rāh-ı belāda:

rāh-ı belāda: Kalıp İfade
Mısra: 65
Bela yolu

haber-dār eyle:

haber-dār eyle: Kalıp İfade
Mısra: 61
Haber vermek, bildirmek.

şart-ı vefāda:

şart-ı vefāda: Kalıp İfade
Mısra: 66
vefa şartı

sevr-i ruh-ı yār:

sevr-i ruh-ı yār: Kalıp İfade
Mısra: 62
Sevgilinin yanağını seyretme/bakma.

serāyān olsun:

serāyān olsun: Kalıp İfade
Mısra: 68
Dağılmak, yayılmak, tesir ve sirâyet etmek

sevr-i ruh-ı yār: Kalıp İfade
Mısra: 106
Sevgilinin canını seyr etmek

temāşā evleyem:

temāşā evleyem: Kalıp İfade
Mısra: 63
Seyretmek

kelām-ı rûh-bahşın:

kelām-ı rûh-bahşın: Kalıp İfade
Mısra: 69
Can bahşeden

'azimet kıldı:

'azimet kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 72
Allah'ın emir ve yasaklarına uymak.

güş evleyüp:

güş evleyüp: Kalıp İfade
Mısra: 69
Dinlemek, kulak vermek.

perişân u mükedder:

perişân u mükedder: Kalıp İfade
Mısra: 76
perişan ve kederli

ferāmūs İdem:

ferāmūs İdem: Kalıp İfade
Mısra: 70
Unutmak II bitirmek

peleng ü şir:

peleng ü şir: Kalıp İfade
Mısra: 77
Kaplan ve aslan.

ālām-ı hicrānı:

ālām-ı hicrānı: Kalıp İfade
Mısra: 70
ayrılık/hicran acısı

genc-i revānı:

genc-i revānı: Kalıp İfade
Mısra: 78
sevgili

revāne oldı:

revāne oldı: Kalıp İfade
Mısra: 71
Akmak, yürüyüp gitmek

zeyd-i hande-rūyı:

zeyd-i hande-rūyı: Kalıp İfade
Mısra: 79
Güler yüzlü Zeyd

zeyd-i pāk-siret:

zeyd-i pāk-siret: Kalıp İfade
Mısra: 71
Temiz yüzlü Zeyd

me'zūn kıldı:

me'zūn kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 80
Bir işle meşgul olabilme salahiyetini sağlamak.

bār virdi:

bār virdi: Kalıp İfade
Mısra: 80
Eziyet vermek

āğāz İldüp:

āğāz İldüp: Kalıp İfade
Mısra: 81
Başlamak

āvāz itdi:

āvāz itdi: Kalıp İfade
Mısra: 82
Bağışlamak, feryat etmek.

kā'im olsun:

kā'im olsun: Kalıp İfade
Mısra: 84
sağlam durmak

füyüz-ı 'aşkıñ:

füyüz-ı 'aşkıñ: Kalıp İfade
Mısra: 85
Aşkın ilimleri

müstefiz it:

müstefiz it: Kalıp İfade
Mısra: 86
Feyiz almak, feyizlenmek

tezerv-i bāğ-ı hüsn-i nāz:

tezerv-i bāğ-ı hüsn-i nāz: Kalıp İfade
Mısra: 87
Güzellik cilvesinin bahçesindeki sülün

Hırāmān-ı serv-i ser-efrāz:

Hırāmān-ı serv-i ser-efrāz: Kalıp İfade
Mısra: 88
Başını yükselten servinin salınarak yürütmesi

mecnūn u mecnūn:

mecnūn u mecnūn: Kalıp İfade
Mısra: 91
Mecnun ve Mecnun

ārzūmend-i vişālīñ:

ārzūmend-i vişālīñ: Kalıp İfade
Mısra: 94
Kavuşmaya istekli olmak

makām-ı vuslatıñ:

makām-ı vuslatıñ: Kalıp İfade
Mısra: 95
Kavuşma makamı.

māh-ı enver:

māh-ı enver: Kalıp İfade
Mısra: 95
Parlak ay, dolunay

sen de:

sen de: Kalıp İfade
Mısra: 105
Sen de.

sen de: Kalıp İfade
Mısra: 266
Sen de.

pedidār evlevüpdür:

pedidār eyleyüpdür: Kalıp İfade
Mısra: 97
Açık, belli eylemek

mest-i zevk-i didār:

mest-i zevk-i didār: Kalıp İfade
Mısra: 105
Güzel yüzünün şarhoşu

teklif-i didār:

teklif-i didār: Kalıp İfade
Mısra: 98
Güzel yüzünün teklifi

şād olursun:

şād olursun: Kalıp İfade
Mısra: 107
şād olmak

sevr itsün:

sevr itsün: Kalıp İfade
Mısra: 99
Gezmek, dolaşmak, sevr etmek

Ġam-ı hicrāndan:

Ġam-ı hicrāndan: Kalıp İfade
Mısra: 108
ayrılık acısı

hurrem olsun:

hurrem olsun: Kalıp İfade
Mısra: 99
Mutlu olmak.

āzād olursun:

āzād olursun: Kalıp İfade
Mısra: 108
*Serbest kalmak, hürriyetine kavuşmak;
uzaklaşmak, ayrılmak*

be-sān-ı bülbül:

be-sān-ı bülbül: Kalıp İfade
Mısra: 102
Bülbül gibi

rāh-ı revhān:

rāh-ı reyḥān: Kalıp İfade
Mısra: **109**
Reyhan tabiatlı (fesleḡen kokulu)

rāh-ı reyḥān: Kalıp İfade
Mısra: **254**
Reyhan tabiatlı (fesleḡen kokulu)

nūş idüp:

nūş idüp: Kalıp İfade
Mısra: **109**
İçmek, yudumlamak.

terennüm eylersin:

terennüm eylersin: Kalıp İfade
Mısra: **110**
şakımak ‖ şarkı söylemek

gūş ider:

gūş ider: Kalıp İfade
Mısra: **110**
işitmek, dinlemek

tāze tāze:

tāze tāze: Kalıp İfade
Mısra: **112**
Yeni yeni

şevb-i Hüsrevānı:

şevb-i Hüsrevānı: Kalıp İfade
Mısra: **113**
Hükümdara layık olan elbise

armağan itmiş:

armağan itmiş: Kalıp İfade
Mısra: **114**
Hediye etmek, bağışlamak. Armağan etmek

‘azm-i kūy-ı dil-ber:

‘azm-i kūy-ı dil-ber: Kalıp İfade
Mısra: **116**
sevgilinin mahallesine gitme, yönelme.

tevakkuf itme:

tevakkuf itme: Kalıp İfade
Mısra: **117**
Durmak, beklemek

mecnūn-ı fütāde:

mecnūn-ı fütāde: Kalıp İfade
Mısra: **119**
Biçare Mecnun

revān oldı:

revān oldı: Kalıp İfade
Mısra: **120**
Akıp gitmek. Salınmak.

ahir-i kār:

Tūr-ı murāda:

Tūr-ı murāda: Kalıp İfade
Mısra: 120
Tur dağına erişmek istemek

āhir-i kār: Kalıp İfade
Mısra: 130
İşin sonu.

nevā-yı bülbül ü āvā-yı dürrāc:

müstāk-ı āb-ı zindegāni:

müstāk-ı āb-ı zindegāni: Kalıp İfade
Mısra: 123
âbihayatın hasretini çeken

nevā-yı bülbül ü āvā-yı dürrāc: Kalıp İfade
Mısra: 135
bülbülün sesi ve turaç kuşunun melodisi

tārāc İderdi:

gehi gehi:

gehi gehi: Kalıp İfade
Mısra: 126
kimi....kimi, bazen...bazen.

tārāc İderdi: Kalıp İfade
Mısra: 136
yağmalamak, talan etmek

hānümān-ı şabrı:

sibā' u vahşiyān:

sibā' u vahşiyān: Kalıp İfade
Mısra: 127
Yırtıcı hayvanlar.ve vahşi hayvanlar

hānümān-ı şabrı: Kalıp İfade
Mısra: 136
sabır evi

mecnūn-ı şeydā:

be-sā-ı leşker-i cān-bāz:

be-sā-ı leşker-i cān-bāz: Kalıp İfade
Mısra: 128
Canıyla oynayan asker gibi

mecnūn-ı şeydā: Kalıp İfade
Mısra: 141
Deli Mecnun

sevk-i didār:

sevk-i didār: Kalıp İfade
Mısra: 129
(Sevgilinin) yüzünü görme arzusu.

kūşe-i cāngāh:

kūşe-i cāngāh: Kalıp İfade
Mısra: 142
Can evinin köşesi

zeyd-i vefā-dār u nikū-kār:

zeyd-i vefā-dār u nikū-kār: Kalıp İfade
Mısra: 145
İyi işler yapan ve vefalı Zeyd

nār-ı belāda:

nār-ı belāda: Kalıp İfade
Mısra: 160
bela ateşi

çār u nā-çār:

çār u nā-çār: Kalıp İfade
Mısra: 153
İster istemez.

bizār u zārem:

bizār u zārem: Kalıp İfade
Mısra: 163
rahatsız ve ağlayan

zār u nā-çār:

zār u nā-çār: Kalıp İfade
Mısra: 154
Çaresiz ve inleyen.

şūh-ı zıst-kārem:

şūh-ı zıst-kārem: Kalıp İfade
Mısra: 164
İşveli çirkin kadın

dil-i zārımda:

dil-i zārımda: Kalıp İfade
Mısra: 156
Ağlayan, inleyen gönül.

Tarik-i ‘aşkda:

Tariḳ-i ‘aşkda: Kalıp İfade
Mısra: 166
aşk yolu, aşk istikameti

nār-ı şevki:

nār-ı şevki: Kalıp İfade
Mısra: 158
Şevk ateşi.

‘avn-ı haṭādır:

‘avn-ı ḥaṭādır: Kalıp İfade
Mısra: 166
Yanlışın ta kendisi

cān u tenim:

cān u tenim: Kalıp İfade
Mısra: 160
Can ve beden.

Hurūf-ı tōhmet-āverden:

Hurūf-ı tōhmet-āverden: Kalıp İfade
Mısra: 167
şuç gertiren, kabahat getiren harfler

h'ār u siyeh-rū:

h'ār u siyeh-rū: Kalıp İfade
Mısra: 169
hakir vegünahkar

bülbül-i şeydāya:

bülbül-i şeydāya: Kalıp İfade
Mısra: 176
çılğın aşık. Çılğın bülbül

ser-efrāz kılsun:

ser-efrāz kılsun: Kalıp İfade
Mısra: 172
Yüceltmek, yükseltmek.

medhūş idüpdür:

medhūş idüpdür: Kalıp İfade
Mısra: 178
hayran etmek, divane etmek, aklını başından almak

gūş evlevem:

gūş evlevem: Kalıp İfade
Mısra: 173
Dinlemek, kulak vermek.

nūkhet-i gül:

nūkhet-i gül: Kalıp İfade
Mısra: 178
Gül kokusu

Ġazel-h'ān olsun:

Ġazel-h'ān olsun: Kalıp İfade
Mısra: 173
Gazel okuyan kişi olmak.

efsūs idüp:

efsūs idüp: Kalıp İfade
Mısra: 179
Yazık, eyvah demek.

cām-ı mey:

cām-ı mey: Kalıp İfade
Mısra: 174
Şarap kadehi.

giryān oldı:

giryān oldı: Kalıp İfade
Mısra: 179
Ağlamak, gözyaşı dökmek

nūş evlevem:

nūş evlevem: Kalıp İfade
Mısra: 174
İçmek.

göl-âb-efşân oldu:

göl-âb-efşân oldu: Kalıp İfade
Mısra: 180
Göl suyu saçmak.

gisü-vı vâre:

gisü-yı vâre: Kalıp İfade
Mısra: 187
sevgilinin saçı

îfâkat buldı:

îfâkat buldı: Kalıp İfade
Mısra: 181
İyileşmek.

kurbân olum:

kurbân olum: Kalıp İfade
Mısra: 188
kurban olmak

mecnûn-ı ciger-hûn:

mecnûn-ı ciger-hûn: Kalıp İfade
Mısra: 181
Yüreği yaralı Mecnun.

büy-vı müşğ-bâre:

büy-yı müşğ-bâre: Kalıp İfade
Mısra: 188
Misk kokuları saçan koku

bu ne:

bu ne: Kalıp İfade
Mısra: 183
Bu nasıl? Bu ne

târ-ı mûya:

târ-ı mûya: Kalıp İfade
Mısra: 189
saç teli.

nâfe-i müşğîn-büyâ:

nâfe-i müşğîn-büyâ: Kalıp İfade
Mısra: 184
miskli, misk kokulu sevgilinin saçı

fedâ olsun:

fedâ olsun: Kalıp İfade
Mısra: 190
Feda olmak.

büy-ı gisü-vı nigârîñ:

büy-ı gisü-yı nigârîñ: Kalıp İfade
Mısra: 186
*Resim gibi güzel olan sevgilinin omuza
dökülen saçının kokusu*

dil ü cânım:

dil ü cânım: Kalıp İfade
Mısra: 190

āgāz İdüp:

āgāz İdüp: Kalıp İfade
Mısra: **201**
Başlamak

āzmāyiş İdüp:

āzmāyiş İdüp: Kalıp İfade
Mısra: **191**
denemek, tecrübe etmek

nağme-perdāz oldu:

nağme-perdāz oldu: Kalıp İfade
Mısra: **202**
Şarkı söylemek, nağme yapmak.

zann itme:

zann itme: Kalıp İfade
Mısra: **193**
Zannetmek, sanmak.

ğonca-i rengin:

ğonca-i rengin: Kalıp İfade
Mısra: **203**
Renkli, parlak gonca

gülşen-i nigārīn:

gülşen-i nigārīn: Kalıp İfade
Mısra: **193**
Resim gibi güzel sevgilinin gül bahçesi

hezār-ı zārīn:

hezār-ı zārīn: Kalıp İfade
Mısra: **204**
Ağlayıp inleyen bülbül. II Âşk.

būy-ı gül:

būy-ı gül: Kalıp İfade
Mısra: **199**
Gül kokusu.

perişān olmuşdur:

perişān olmuşdur: Kalıp İfade
Mısra: **204**
Acınacak durumda, zavallı, kederli, muzdarip olmak.

mümkün olmak:

mümkün olmağ: Kalıp İfade
Mısra: **200**
Mümkün olmak.

feryād itdükde:

feryād itdükde: Kalıp İfade
Mısra: **205**
Bağırıp çağırarak, yüksek sesle haykırmak

göl gıncası:

göl gıncası: Kalıp İfade
Mısra: 206
Gölün açılmamış hâli

nakl İdenler:

nakl İdenler: Kalıp İfade
Mısra: 212
Anlatmak, rivayet etmek, hikayet etmek.

handân u dil-şâd:

handân u dil-şâd: Kalıp İfade
Mısra: 206
mesrur ve gönlü sevinçli

mücmel söylemişler:

mücmel söylemişler: Kalıp İfade
Mısra: 212
Kısa ve öz söylemek

feryâd evliyor:

feryâd evliyor: Kalıp İfade
Mısra: 207
yanıp yakılmak, eyvah etmek

mîhr-i sipîhr:

mîhr-i sipîhr: Kalıp İfade
Mısra: 213
gökteki güneş.

hem-nişin-i hâr:

hem-nişin-i hâr: Kalıp İfade
Mısra: 208
Dikenin (rakiplerin) can dostu.

mâh-ı gerdün:

mâh-ı gerdün: Kalıp İfade
Mısra: 214
Gökyüzündeki ay

tefsir idersem:

tefsir idersem: Kalıp İfade
Mısra: 209
Açıklamak, yorumlamak

nâ-ümidân-ı firâkıñ:

nâ-ümidân-ı firâkıñ: Kalıp İfade
Mısra: 215
Ümitsiz ayrılık

sırr-ı ta‘aşşukdan:

sırr-ı ta‘aşşukdan: Kalıp İfade
Mısra: 210
aşıklığın sırrı

nâ-tevânân-ı iştivâkıñ:

nâ-tevânân-ı iştivâkıñ: Kalıp İfade
Mısra: 216
hasretin takatsizliği

fedā-yı 'aşkınam:

edib-i kâbili:

edib-i kâbili: Kalıp İfade
Mısra: 217
Edebiyatı kabul edilir

fedā-yı 'aşkınam: Kalıp İfade
Mısra: 222
aşk uğruna canından vazgeçmek

men-i zār:

esār-ı 'aşkıñ:

esār-ı 'aşkıñ: Kalıp İfade
Mısra: 217
Aşk şiiirleri.

men-i zār: Kalıp İfade
Mısra: 224
İnleyen ben

āşār-ı bûdum:

Tabib-i kāmili:

Tabib-i kāmili: Kalıp İfade
Mısra: 218
Faziletli doktor

āşār-ı bûdum: Kalıp İfade
Mısra: 227
eserlerimin uzaklığı

halel-yâb oldukda:

bimār-ı 'aşkıñ:

bimār-ı 'aşkıñ: Kalıp İfade
Mısra: 218
Aşk hastası.

halel-yâb oldukda: Kalıp İfade
Mısra: 229
Kusur, eksiklik bulan olmak.

tâb bulur:

cânân-ı cihânseñ:

cânân-ı cihânseñ: Kalıp İfade
Mısra: 219
Âlemin sevgilisi

tâb bulur: Kalıp İfade
Mısra: 230
Aydınlanmak, parlamak, ışıldamak.

rûh-ı revânsen:

rûh-ı revânsen: Kalıp İfade
Mısra: 220
sevgili/güzel

bâd-ı hoş:

bâd-ı hoş: Kalıp İfade
Mısra: 231
Güzel, latif, hoş rüzgar.

zidā-vı ğam:

zidā-yı ğam: Kalıp İfade
Mısra: 232
gam gideren, gamdan kurtaran

seg-i küyuñla:

seg-i küyuñla: Kalıp İfade
Mısra: 237
Mahallenin köpeği. Sevgilinin semtinin köpeği

mūnis olmuşam:

mūnis olmuşam: Kalıp İfade
Mısra: 237
Arkadaşlık etmek.

ārām-ı cānım:

ārām-ı cānım: Kalıp İfade
Mısra: 233
Gönül huzuru.

füyüz-ı cāvidāni:

füyüz-ı cāvidāni: Kalıp İfade
Mısra: 238
Ebedî, kalıcı, dâimî, bâkî feyizler; ilimler

gūs it:

gūs it: Kalıp İfade
Mısra: 234
Dinlemek.

segān-ı āsitānū:

segān-ı āsitānū: Kalıp İfade
Mısra: 240
köpeklerin eşiği, köpeklerin buluşma yeri

rū'yet evleyüp:

rū'yet evleyüp: Kalıp İfade
Mısra: 235
Görmek.

mecnūn nevāndır:

mecnūn nevāndır: Kalıp İfade
Mısra: 242
Zavallı Mecnūn. Mecnūn'un ağlaması; feryadı; fıganı

rakīb-i bed-nihādū:

rakīb-i bed-nihādū: Kalıp İfade
Mısra: 236
kötü yaratılışlı rakip

Şivāz-ı vaşla:

Şivāz-ı vaşla: Kalıp İfade
Mısra: 243
dumanı olmayan ateşe ulaşmak, varmak

cān yakur:

cān yakur: Kalıp İfade
Mısra: 243
Üzmek, acı vermek. Gönül acıtmak

fezā-yı gülsitān:

fezā-yı gülsitān: Kalıp İfade
Mısra: 248
genişçe gül bahçesi, gülbahçesinin büyüklüğü

yā rab:

yā rab: Kalıp İfade
Mısra: 245
Ey rabbim, ya Rab

yā rab: Kalıp İfade
Mısra: 274
Ey rabbim

sen ü ben:

sen ü ben: Kalıp İfade
Mısra: 248
Sen ve ben.
-yı gülsitān tenhā sen ü ben

sen ü ben: Kalıp İfade
Mısra: 253
Sen ve ben.

‘işret-i vaşlūla:

‘işret-i vaşlūla: Kalıp İfade
Mısra: 246
İçkiye ulaşmak

hāli olup:

hāli olup: Kalıp İfade
Mısra: 249
boş olmak.

Şeb-i meh-tāb:

Şeb-i meh-tāb: Kalıp İfade
Mısra: 247
Dolunaylı gece, ayın aydınlattığı gece, karanlık.

Ġam-ı dirinemi:

Ġam-ı dirinemi: Kalıp İfade
Mısra: 251
Eskiden beri var olan keder II eski gam.

rūz-ı rūşen:

rūz-ı rūşen: Kalıp İfade
Mısra: 247
aydınlık gün, gündüz

tefsir ideydim:

tefsir ideydim: Kalıp İfade
Mısra: 251
Açıklamak, yorumlamak

derd-i dilim:

derd-i dilim: Kalıp İfade
Mısra: 252
gönül derdi.

der-âgûş ideydim:

der-âgûş ideydim: Kalıp İfade
Mısra: 256
kucaklamak

takrîr ideydim:

takrîr ideydim: Kalıp İfade
Mısra: 252
İfade etmek.

geh gehi:

geh gehi: Kalıp İfade
Mısra: 258
bazen... bazen (de)...

künc-i vahdet:

künc-i vahdet: Kalıp İfade
Mısra: 253
Birlik köşesi.

gisû-vı çiniñ:

gisû-yı çiniñ: Kalıp İfade
Mısra: 257
Kıvrımlı, bükümlü omuza dökülen saç

bezm-i halvet:

bezm-i halvet: Kalıp İfade
Mısra: 253
Halvet meclisi

bûs ideydim:

bûs ideydim: Kalıp İfade
Mısra: 258
Öpmek.

cām-ı 'işret:

cām-ı 'işret: Kalıp İfade
Mısra: 254
İçki kadehi.

meh-i cebinñ:

meh-i cebinñ: Kalıp İfade
Mısra: 258
(sevgilinin) alnının/yüzünün parlaklığı.

nûş ideydim:

nûş ideydim: Kalıp İfade
Mısra: 255
İçmek, yudumlamak.

zülf-i hamn:

zülf-i hamn: Kalıp İfade
Mısra: 259
kıvrım kıvrım, büklüm büklüm salar.

niyz itdükçe:

niyz itdükçe: Kalıp İfade
Mısra: 267
dua etmek, dilemek

deste deste:

deste deste: Kalıp İfade
Mısra: 259
demet demet

nz ideydi:

nz ideydi: Kalıp İfade
Mısra: 267
Cilve yapmak.

gh gh:

gh gh: Kalıp İfade
Mısra: 261
Ara ara

gz ideydi:

gz ideydi: Kalıp İfade
Mısra: 268
Başlamak

bir dem:

bir dem: Kalıp İfade
Mısra: 263
Bir nefeslik zaman, bir an

mihr itmegi:

mihr itmegi: Kalıp İfade
Mısra: 268
Sevgi göstermek, dostluk etmek.

g u geh:

g u geh: Kalıp İfade
Mısra: 264
bazen bazen, ara sıra

gz-ı bse:

gz-ı bse: Kalıp İfade
Mısra: 269
pşmenin başlaması

sz-ı nzi:

sz-ı nzi: Kalıp İfade
Mısra: 266
Nazlı arkadaş, sevgili.

vz-ı bse:

vz-ı bse: Kalıp İfade
Mısra: 270
Öpücük sesi

tāb u der-tāb:

tāb u der-tāb: Kalıp İfade
Mısra: 271
Parlak ve ışıltılı.

gāh geh:

gāh geh: Kalıp İfade
Mısra: 272
Bazen...bazen

āb-ı 'ünnāb:

āb-ı 'ünnāb: Kalıp İfade
Mısra: 272
Hünnap şarabı. II. Kırmızı renkli şarap.

rūz-ı behcet-efrūz:

rūz-ı behcet-efrūz: Kalıp İfade
Mısra: 273
Güzelliği aydınlatan gün

naşib it:

naşib it: Kalıp İfade
Mısra: 274
Pay vermek.

māh-ı tāban:

māh-ı tāban: Kalıp İfade
Mısra: 275
ay ışıltı

muṣṭarib oldu:

muṣṭarib oldu: Kalıp İfade
Mısra: 276
Sıkıntı duymak.

māh-ı nev:

māh-ı nev: Kalıp İfade
Mısra: 278
Hilâl, yeni ay

fark itmege:

fark itmege: Kalıp İfade
Mısra: 279
fark etmek

bir lahza:

bir lahza: Kalıp İfade
Mısra: 285
çok kısa bir an

'azm-i ric'at:

'azm-i ric'at: Kalıp İfade
Mısra: 286
geri dönmeye karar verme

peydā idersin:

peydā idersin: Kalıp İfade
Mısra: 287
Çıkarmak, Ortaya çıkarmak,

imā idersin:

imā idersin: Kalıp İfade
Mısra: 288
dolaylı olarak anlatma.

kemāle irmedim:

kemāle irmedim: Kalıp İfade
Mısra: 289
Olgunlaşmak.

hāk-i tiredir:

hāk-i tiredir: Kalıp İfade
Mısra: 291
Kara toprak.

Hicāb-ı vaşlū:

Hicāb-ı vaşlū: Kalıp İfade
Mısra: 293
sevgilin yüzünü görmeye ulaşmak

terk idem:

terk idem: Kalıp İfade
Mısra: 295
terk etmek

cān-ı pāke:

cān-ı pāke: Kalıp İfade
Mısra: 296
temiz can

müyesser olsun:

müyesser olsun: Kalıp İfade
Mısra: 296
Nasip olmak.

irād kılup:

irād kılup: Kalıp İfade
Mısra: 297
Söylemek.

fervād İdüp:

fervād İdüp: Kalıp İfade
Mısra: 298
Bağırıp çağırmak, haykırmak

kūşe-i ğamhāne:

kūşe-i ğamhāne: Kalıp İfade
Mısra: 300
Üzüntü evinin köşesi II Gönül

hevā-yı māsivādan:

hevā-yı māsivādan: Kalıp İfade
Mısra: 302
Allah dışındaki her şeyin hevesi.

nākām-ı zāre:

nākām-ı zāre: Kalıp İfade
Mısra: 307
İnleyen, ağlayan Nasipsiz; zavallı

mekşūf olur:

mekşūf olur: Kalıp İfade
Mısra: 304
Açık olmak

peymāne-peymā-vı elest:

peymāne-peymā-vı elest: Kalıp İfade
Mısra: 309
Elest şarabının kadehi

sırr-ı hakikat:

sırr-ı hakikat: Kalıp İfade
Mısra: 304
Hakikatin sırrı.

mey-i humhāne-i ğayb:

mey-i humhāne-i ğayb: Kalıp İfade
Mısra: 310
Gayb meyhanesinin şarabı

temevvüc itse:

temevvüc itse: Kalıp İfade
Mısra: 305
dalgalanmak

mest it:

mest it: Kalıp İfade
Mısra: 310
Sarhoş etmek.

bahr-i cezbe-i Hak:

bahr-i cezbe-i Hak: Kalıp İfade
Mısra: 305
Allah'ın cezbeseinin denizi

İbni Selām'ın Terk-i Hayāt Kılup Tengnā-yı
Fenādan Āzād Oldığı ve Leylî'nin 'Alāyık-ı
Şüydan Necāt Bulup Ālām-ı Hicrān-ı Mecnūn'dan
Feryād Kıldığı

derd-i diger-gün-ı devrān:

derd-i diger-gün-ı devrān: Kalıp İfade
Mısra: 1
Zamanın değişmiş derdi

bahr-i mutlak:

bahr-i mutlak: Kalıp İfade
Mısra: 306
Tek, mutlak deniz.

nümāyān İder:

nümāyān İder: Kalıp İfade
Mısra: 2
göstermek

mest-i cām-ı 'işret:

mest-i cām-ı 'işret: Kalıp İfade
Mısra: 5
İçki kadehinin sarhoşluğu

reng-i diger-gün:

reng-i diger-gün: Kalıp İfade
Mısra: 2
Değişen görünüş, başka bir şekil almış durum
-

pā-māl-i mezellet İder:

pā-māl-i mezellet İder: Kalıp İfade
Mısra: 6
ayaklar altında kalmış, çiğnenmiş l hakir
düşürülmüş, perişan edilmiş

pā-bend ider:

pā-bend ider: Kalıp İfade
Mısra: 3
Esir,tutsak etmek.

nakş ider:

nakş ider: Kalıp İfade
Mısra: 7
nakş etmek, yazmak.

kayd-ı belāda:

kayd-ı belāda: Kalıp İfade
Mısra: 3
Bela, sıkıntı endişesi.

hayrān kılur:

hayrān kılur: Kalıp İfade
Mısra: 8
Kendinden geçirmek ve kendine hayran bırakmak.

bezm-i şafāda:

bezm-i şafāda: Kalıp İfade
Mısra: 4
safā meclisi, Zevk, eğlence meclisi.

gāhi gehi:

gāhi gehi: Kalıp İfade
Mısra: 10
Bazı bazı, ara sıra. "Bazen, ara sıra, gah...gah..."anlamında bağlaç.

hursend ider:

hursend ider: Kalıp İfade
Mısra: 4
Kanaat edici, kanaatkar. Kanatkar etmek

hem-hâne-i hâr İder:

hem-hâne-i hâr İder: Kalıp İfade
Mısra: 9
Dostun dikenini etmek

pā-bend itmekdedir:

pā-bend itmekdedir: Kalıp İfade
Mısra: 14
Köstek olmak, engel olmak.

kāşāne-i mār kılur:

kāşāne-i mār kılur: Kalıp İfade
Mısra: 10
Yılanın köşkü kılmak

devrān-ı dūnuñ:

devrān-ı dūnuñ: Kalıp İfade
Mısra: 15
Alçak, aşağı felek.

mescūn u mahzūn:

mescūn u mahzūn: Kalıp İfade
Mısra: 11
hapsedilmiş ve hüznü

sipihr-i vāj-gūnuñ:

sipihr-i vāj-gūnuñ: Kalıp İfade
Mısra: 16
Makus talih, uğursuz talih; tersine dönmüş gökyüzü.

geh gāhi:

geh gāhi: Kalıp İfade
Mısra: 12
Zaman zaman, bazen.

büt-i büt-hâne-i mülk-i hakihat:

büt-i büt-hâne-i mülk-i hakihat: Kalıp İfade
Mısra: 17
Hakikat mülkünün tapınağındaki put

diger-gūn Kılur:

diger-gūn Kılur: Kalıp İfade
Mısra: 12
Değişmiş, başkalaşmış | Perişan olmuş.

'arūs-ı hacle-i esrār-ı vahdet:

'arūs-ı hacle-i esrār-ı vahdet: Kalıp İfade
Mısra: 18
Vahdet sırrının utanan gelini

dā'im kalmaktadır:

dā'im kalmaktadır: Kalıp İfade
Mısra: 13
devamlı devam etmek

Hadiş-i 'aşkdan:

Hadiş-i 'aşkdan: Kalıp İfade
Mısra: 19
Aşk sözü

hüsni ü bahāda:

hüsni ü bahāda: Kalıp İfade
Mısra: 23
*Güzellik ve zarafet, güzellik ve değer II
gösteriş ve para.*

maksūd-ı ma'ni:

maksūd-ı ma'ni: Kalıp İfade
Mısra: 19
Anlaman amacı, niyeti, gayesi

kām-ı ejdehāda:

kām-ı ejdehāda: Kalıp İfade
Mısra: 24
*Büyük yılanın ağızı; isteği, büyük yılan
makamı.*

fürûğ-ı nūr-ı Tūr:

fürûğ-ı nūr-ı Tūr: Kalıp İfade
Mısra: 21
Tur dağının nurunun parlaklığı

āfitāb-ı behcet:

āfitāb-ı behcet: Kalıp İfade
Mısra: 25
güzellik güneşi.

hüsni-i leyli:

hüsni-i leyli: Kalıp İfade
Mısra: 21
Leyla'nın güzelliği.

giriştār-ı küsūf-ı mihnet:

giriştār-ı küsūf-ı mihnet: Kalıp İfade
Mısra: 26
Eziyet karanlığına(derdine) yakalanmış

hüsni-i leyli: Kalıp İfade
Mısra: 22
Leyla'nın güzelliği.

nār-ı hasret:

nār-ı hasret: Kalıp İfade
Mısra: 27
özlem ateşi, hasret ateşi

'avn-ı nūr:

'avn-ı nūr: Kalıp İfade
Mısra: 22
Nûrun özü, kaynağı. Nurlu göz.

hemîşe olup:

hemîşe olup: Kalıp İfade
Mısra: 29
Devam etmek, daim olmak

lü'lü-i ter:

merdüm-i çeşmi-tek:

merdüm-i çeşmi-tek: Kalıp İfade
Mısra: 30
Göz gibi insan

lü'lü-i ter: Kalıp İfade
Mısra: 36
Yeni elde edilen inci. Parlak, taze inci.

giryân olurdu:

hirāsân olup:

hirāsân olup: Kalıp İfade
Mısra: 31
Korkmak, çekinmek

giryân olurdu: Kalıp İfade
Mısra: 37
Ağlamak, gözyaşı dökmek

perişân kalmışdı:

perişân kalmışdı: Kalıp İfade
Mısra: 32
Perişan olmak.

handân olurdu:

handân olurdu: Kalıp İfade
Mısra: 38
Gülmek, neşeli ve mutlu olmak

ne ne:

müdārā İderdi:

müdārā İderdi: Kalıp İfade
Mısra: 34
Yüze gülme, dost gibi davranma.

ne ne: Kalıp İfade
Mısra: 40
ne ... ne bağlacı.

ne dem:

ne dem: Kalıp İfade
Mısra: 35
Ne zaman

keşf-i rāza:

keşf-i rāza: Kalıp İfade
Mısra: 39
Sırrın bildirilmesi, sırrın keşfi.

fırsat bulsaydı:

fırsat bulsaydı: Kalıp İfade
Mısra: 35
Uygun, elverişli zaman bulmak.

ketm-i 'aşka:

ketm-i 'aşka: Kalıp İfade
Mısra: 40
aşğın aşkını gizlemesi

sāz ʾidüp:

derd-i firākūn:

derd-i firākūn: Kalıp İfade
Mısra: **41**
*ayrılık derdi, ayrılıktan dolayı duyulan
üzüntü*

sāz ʾidüp: Kalıp İfade
Mısra: **46**
İcra etmek; söylemek, anlatmak.

bāzice-i nirengini:

belā-vı istivākūn:

belā-vı istivākūn: Kalıp İfade
Mısra: **42**
Hasret belası, özlem belası

bāzice-i nirengini: Kalıp İfade
Mısra: **46**
Şeklinin hilesi

tāb u tevānı:

tāb u tevānı: Kalıp İfade
Mısra: **43**
Güç ve kuvvet.

nümāvān oldı:

nümāyān oldı: Kalıp İfade
Mısra: **48**
Görünmek.

āteş-i ʾaska:

āteş-i ʾaşka: Kalıp İfade
Mısra: **44**
Aşk ateşi. || Aşkın acısı.

reng-i cān-güdāzı:

reng-i cān-güdāzı: Kalıp İfade
Mısra: **48**
*Canı eriten, cana işleyen görünüş, tarz,
şekil*

sipihri-i kec-rev [ü] nireng-perdāz:

sipihri-i kec-rev [ü] nireng-perdāz: Kalıp İfade
Mısra: **45**
Yolunu şaşırmış ve büyü yapan felek

ʾibni selām'ı:

ʾibni selām'ı: Kalıp İfade
Mısra: **49**
*Leyla vü Mecnun hikâyesinin kahramanı ve
Leyla'nın zorla evlendirilmek istenildiği
kişi.*

teb Tutup:

teb Tıttup: Kalıp İfade
Mısra: 49
ateş basmak, hararet basmak. Sıtma tutmak.

rencür u bi-tâb:

rencür u bi-tâb: Kalıp İfade
Mısra: 55
Hasta ve takatsız

telh oldu:

bir nice gün:

telh oldu: Kalıp İfade
Mısra: 50
Acılaşmak, kötüleşmek. Acı olmak

bir nice gün: Kalıp İfade
Mısra: 55
Bir süre, birkaç gün

füsüs u âh u hasret-i derd-i timâr:

hokka-i imkânda:

füsüs u âh u hasret-i derd-i timâr: Kalıp İfade
Mısra: 51
Eyvah, ah ve tedavi derdinin hasreti

hokka-i imkânda: Kalıp İfade
Mısra: 56
İmkanın kutusu

‘alil ü zâr u bimâr kıldı:

şiddet bulup:

‘alil ü zâr u bimâr kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 52
Hasta, inleyen ve illetli kılmak

şiddet bulup: Kalıp İfade
Mısra: 57
Şiddetlenmek, sıkıntı bulmak, sıkıntı çekmek.

perişân u nālân olup:

nişân-ı merg:

perişân u nālân olup: Kalıp İfade
Mısra: 53
Perişan ve inleyen olmak

nişân-ı merg: Kalıp İfade
Mısra: 58
ölümün işareti

her lahza:

zâhir olup:

her lahza: Kalıp İfade
Mısra: 54
her an

zâhir olup: Kalıp İfade
Mısra: 58
açığa çıkmak, meydana çıkmak, görünür olmak

felâsenk-i ecelden:

felâsenk-i ecelden: Kalıp İfade
Mısra: 59
Ecel sapanı

pir ü cüvâne:

pir ü cüvâne: Kalıp İfade
Mısra: 63
Yaşlı ve genç, herkes.

seng-i ceste:

seng-i ceste: Kalıp İfade
Mısra: 59
sıçramış taş

meftûn-ı dünyâ:

meftûn-ı dünyâ: Kalıp İfade
Mısra: 65
Dünyaya tutkun, dünyaya vurgun, dünyaya aşık

şikeste kıldı:

şikeste kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 60
Kırmak, etkisini azaltmak.

rıhlet olmuş:

rıhlet olmuş: Kalıp İfade
Mısra: 66
Göç etmek

mülk-i cihāndan:

mülk-i cihāndan: Kalıp İfade
Mısra: 61
Dünya memleketi

âşâr-ı bekâ:

âşâr-ı bekâ: Kalıp İfade
Mısra: 67
Kalıcı eserler.

rehâ buldı:

rehâ buldı: Kalıp İfade
Mısra: 62
Kurtulmak II uzaklaşmak.

mevdân-ı cihāne:

mevdân-ı cihāne: Kalıp İfade
Mısra: 69
dünya meydanı, dünya

rahm eylemez:

rahm eylemez: Kalıp İfade
Mısra: 63
merhamet etmek, acımak

bir bir:

bir bir: Kalıp İfade
Mısra: 70
Tek tek, Birer birer.

ta 'avyüş evlevüp:

ta 'avyüş evlevüp: Kalıp İfade
Mısra: 75
Yaşamak, geçinmek, geçimini sağlamak

Hadeng-i mergedir:

Hadeng-i mergedir: Kalıp İfade
Mısra: 70
Ecel oku

sāl-i 'ömrîñ:

sāl-i 'ömrîñ: Kalıp İfade
Mısra: 76
Ömür yılı, yaş.

sitize evleven:

sitize evleven: Kalıp İfade
Mısra: 71
Kavga etmek, çekişmek

mevt-i fenâdır:

mevt-i fenâdır: Kalıp İfade
Mısra: 77
Kötü ölüm

tûl-i emelden:

tûl-i emelden: Kalıp İfade
Mısra: 73
Hırs, tamah, tükenmez arzu.

'ömr-i tavilîñ:

'ömr-i tavilîñ: Kalıp İfade
Mısra: 80
uzun ömür

güzer kıl:

güzer kıl: Kalıp İfade
Mısra: 73
Gelip geçmek. Geçmek,

hesâb eyle:

hesâb eyle: Kalıp İfade
Mısra: 80
Hesaplamak.

çeng-i ecelden:

çeng-i ecelden: Kalıp İfade
Mısra: 74
Ecelin pençesi

rûz-ı evveli:

rûz-ı evveli: Kalıp İfade
Mısra: 81
İlk gün, ilk zaman.

'arūs-ı şūy-ı mürde:

'arūs-ı şūy-ı mürde: Kalıp İfade
Mısra: 83
Ölü yıkayan gelin(güzel)

şūy-ı levli:

şūy-ı leyli: Kalıp İfade
Mısra: 87
Leyli'nin temizliği(yıkama)

perişān u füsürde:

perişān u füsürde: Kalıp İfade
Mısra: 84
Perişan ve duygusuz

hūy-ı levli:

hūy-ı leyli: Kalıp İfade
Mısra: 88
Leyli'nin tabiatı, huyu, yaratılışı

tenhā Kalurmuş:

tenhā Kalurmuş: Kalıp İfade
Mısra: 85
Yalnız kalmak.

rehā-yāb olup:

rehā-yāb olup: Kalıp İfade
Mısra: 89
Kurtulmak, kaçmak.

hāne-i mātēmdē:

hāne-i mātēmdē: Kalıp İfade
Mısra: 85
Hüzün evi, dünya.

kayd-ı 'alāyıkdan:

kayd-ı 'alāyıkdan: Kalıp İfade
Mısra: 89
nsanı meşgul eden dünyevi ilgiler

zār u giryān:

zār u giryān: Kalıp İfade
Mısra: 86
Ağlama ve inleme.

hūn-āb tökdi:

hūn-āb tökdi: Kalıp İfade
Mısra: 90
Kanlı gözyaşı dökmek

olurmuş:

olurmuş: Kalıp İfade
Mısra: 86
Olmak.

Ġam-ı mecnūn'dan:

Ġam-ı mecnūn'dan: Kalıp İfade
Mısra: 91
Mecnun'un derdi.

figâne geldi:

figâne geldi: Kalıp İfade
Mısra: **91**
İnlemek.

peyveste olup:

peyveste olup: Kalıp İfade
Mısra: **99**
Ulaşmak.

vefât-ı şevheriñ:

vefât-ı şevheriñ: Kalıp İfade
Mısra: **92**
Kocasının vefatı

cüş eyledi:

cüş eyledi: Kalıp İfade
Mısra: **100**
Coşmak.

bahâne kıldı:

bahâne kıldı: Kalıp İfade
Mısra: **92**
bahane etmek, sebep olarak göstermek

inşâd idüp:

inşâd idüp: Kalıp İfade
Mısra: **101**
Şiir okumak/yazmak

Ġam-ı ‘aşkında:

Ġam-ı ‘aşkında: Kalıp İfade
Mısra: **93**
Aşkın derdi, kederi, tasası, üzüntüsü.

‘özü-i makbûl:

‘özü-i makbûl: Kalıp İfade
Mısra: **104**
Kabul edilen özür

mecnûn-ı nevânîñ:

mecnûn-ı nevânîñ: Kalıp İfade
Mısra: **93**
Zavallı Mecnûn. Mecnûn'un ağlaması;
feryadı; figanı

dil-i zârîñ:

dil-i zârîñ: Kalıp İfade
Mısra: **107**
Ağlayan, inleyen gönül.

sir kıldı:

sir kıldı: Kalıp İfade
Mısra: **107**
Doldurmak, dolu hâle getirmek.

**Zeyd-i Vefā-dārın Cānib-i Mecnūn'a Girdüğü ve
İbni Selām'ın Vefātından Mecnūn-ı Zārı Haber-
dār İtdüğü**

dil-gir kıldı:

dil-gir kıldı: Kalıp İfade
Mısra: **108**
İncitmek, kırmak.

'ālem-i 'aşk:

'ālem-i 'aşk: Kalıp İfade
Mısra: **109**
Aşkın dünyası

süz-ı ğam-ı 'aşk:

süz-ı ğam-ı 'aşk: Kalıp İfade
Mısra: **110**
Aşk kederinin ateşi

vaşl-ı cānān:

vaşl-ı cānān: Kalıp İfade
Mısra: **111**
Sevgiliye kavuşma.

yād İder:

yād İder: Kalıp İfade
Mısra: **111**
Hatırlamak.
+

gürūh-ı 'āşık:

gürūh-ı 'āşık: Kalıp İfade
Mısra: **112**
Aşıklar topluluğu

gūlzār-ı rıdvān:

gūlzār-ı rıdvān: Kalıp İfade
Mısra: **112**
Rıdvān bahçesi.

icrā kıldı:

1. **icrā kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: **2**
Yapmak, uygulamak.

İbni selām'ın:

1. **İbni selām'ın:** Kalıp İfade
Mısra: **3**
*Leyla vü Mecnun hikâyesinin kahramanı ve
Leyla'nın zorla evlendirilmek istenildiği
kişi.*

āşār-ı nāmūn:

1. **āşār-ı nāmūn:** Kalıp İfade
Mısra: **4**
Ünlü eserler.

pedidār olmuşdı:

1. **pedidār olmuşdı:** Kalıp İfade
Mısra: **5**
Açık oldu, belli oldu.

zeyd-i mihr-küster:

1. **zeyd-i mihr-küster:** Kalıp İfade
Mısra: **7**
*Leylâ'nın sırrını paylaştığı kişi. Işık saçan
Zeyd*

revân oldu:

1. **revân oldu:** Kalıp İfade
Mısra: **8**
Akıp girmek. Salınmak.

devr-i devrân:

1. **devr-i devrân:** Kalıp İfade
Mısra: **13**
Dünya.

bād-ı şarşar:

1. **bād-ı şarşar:** Kalıp İfade
Mısra: **8**
şiddetli rüzgar, fırtına

ahter-i bahtûn:

1. **ahter-i bahtûn:** Kalıp İfade
Mısra: **14**
Talih yıldızı, güzel talih

sahrâ-yı belâda:

1. **şahrâ-yı belâda:** Kalıp İfade
Mısra: **9**
Gam çölü

çire olup:

1. **çire olup:** Kalıp İfade
Mısra: **15**
Becerikli, mahâretli olmak

ifâde kıldı:

1. **ifâde kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: **10**
Anlatmak, söylemek.

ruh-ı maksûduñı:

1. **ruh-ı maksûduñı:** Kalıp İfade
Mısra: **16**
Arzu edilen yanak.

‘âşık-ı zâr:

1. **‘âşık-ı zâr:** Kalıp İfade
Mısra: **11**
Ağlayan, inleyen âşık.

tire itmişdi:

1. **tire itmişdi:** Kalıp İfade
Mısra: **16**
Karanlığa çevirme.

endûh-ı ağıvâr:

1. **endûh-ı ağıvâr:** Kalıp İfade
Mısra: **12**
Yabancıların gam, keder, tasası

nâ-bûd İdüp:

1. **nâ-bûd İdüp:** Kalıp İfade
Mısra: **17**
Yok etmek.

bād-ı ecel:

1. **bād-ı ecel:** Kalıp İfade
Mısra: 17
Ecel rüzgârı.

ruhsâr-ı maksûd:

1. **ruhsâr-ı maksûd:** Kalıp İfade
Mısra: 18
Yanağının, yüzünün arzusu

îbni selâm-ı teng-siret:

1. **îbni selâm-ı teng-siret:** Kalıp İfade
Mısra: 19
Kötü ahlaklı Selam

genc-i kāmili:

1. **genc-i kāmili:** Kalıp İfade
Mısra: 20
Bütün; tam hazine

ğâret kılınırdı:

1. **ğâret kılınırdı:** Kalıp İfade
Mısra: 20
Yağma etmek, zarar vermek.

rıhlet îdüp:

1. **rıhlet îdüp:** Kalıp İfade
Mısra: 21
Göç eden. Ölen.

hâli kovup:

1. **hâli kovup:** Kalıp İfade
Mısra: 21
Boş koymak.

güzeşt itdi:

1. **güzeşt itdi:** Kalıp İfade
Mısra: 22
Geçme, geçiş.

‘ömr-i kirāmîñ:

1. **‘ömr-i kirāmîñ:** Kalıp İfade
Mısra: 22
Şerefli ömür, soylu hayat.

dām-ı memâtîñ:

1. **dām-ı memâtîñ:** Kalıp İfade
Mısra: 23
Ölüm tuzağı

hoşnûd îdüp:

1. **hoşnûd îdüp:** Kalıp İfade
Mısra: 25
Hoşnut etmek, memnun eylemek, makbul görülmek.

raks itdi:

1. **rağş itdi:** Kalıp İfade
Mısra: 27
Dans etmek.

gehi gehi:

1. **gehi gehi:** Kalıp İfade
Mısra: 28
kimi kimi, bazen...bazen.

tahvil eyledi:

1. **tahvil eyledi:** Kalıp İfade
Mısra: 34
Değiştirmek, çevirmek

bir dem:

1. **bir dem:** Kalıp İfade
Mısra: 35
Bir nefeslik zaman, bir an

'ibret alup:

1. **'ibret alup:** Kalıp İfade
Mısra: 28
ibret almak

nevha İdüp:

1. **nevha İdüp:** Kalıp İfade
Mısra: 35
Ağut yakmak, yüksek sesle ağlamak.

hurrem oldı:

1. **hurrem oldı:** Kalıp İfade
Mısra: 29
Mutlu olmak.

giryān olup:

1. **giryān olup:** Kalıp İfade
Mısra: 36
Ağlamak, gözyaşı dökmek

te'emmül İdüp:

1. **te'emmül İdüp:** Kalıp İfade
Mısra: 32
Etraflıca düşünmek.

icrā-yı mātem:

1. **icrā-yı mātem:** Kalıp İfade
Mısra: 36
Yas tutmak

encām-ı ahvālīn:

1. **encām-ı ahvālīn:** Kalıp İfade
Mısra: 32
olup bitenlerin sonu, hadiselerin nihayeti

tebdil eyledi:

1. **tebdil eyledi:** Kalıp İfade
Mısra: 33
Değiştirmek

teveccüh kıldı:

1. **teveccüh kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: 37
Yönelme.

āvāz itdi:

1. **āvāz itdi:** Kalıp İfade
Mısra: 37
Bağırmaq, feryat etmək.

cān-ı pāki:

1. **cān-ı pāki:** Kalıp İfade
Mısra: 42
temiz can

hadd-i kemāle:

1. **hadd-i kemāle:** Kalıp İfade
Mısra: 43
Olgunluğun, mükemmelliğin son sınırı.

nükte-perdāz oldı:

1. **nükte-perdāz oldı:** Kalıp İfade
Mısra: 38
Nükteli söz söylemek.

vişāle irmiş:

1. **vişāle irmiş:** Kalıp İfade
Mısra: 44
Kavuşmak.

rāh-ı ‘aşkı:

1. **rāh-ı ‘aşkı:** Kalıp İfade
Mısra: 39
Aşk yolu.

gehi gāhi:

1. **gehi gāhi:** Kalıp İfade
Mısra: 46
Bazen...bazen. Hem..... hem bağlacı

ṭavy idenler:

1. **ṭavy idenler:** Kalıp İfade
Mısra: 39
Aşmak, üzerinden geçmek.

der-süz u der-güdāzem:

1. **der-süz u der-güdāzem:** Kalıp İfade
Mısra: 46
Yakan ve yanan

Harim-i vaşla:

1. **Harim-i vaşla:** Kalıp İfade
Mısra: 40
Kavuşma haremi. II Kavuşma evi.

hatm-i Kur’ân:

1. **hatm-i Kur’ân:** Kalıp İfade
Mısra: 48
Kur’nı baştan sona okuyup bitirmek

cism-i hāki:

1. **cism-i hāki:** Kalıp İfade
Mısra: 41
Topraktan yaratılmış beden.

hâfız olup:

1. **hâfız olup:** Kalıp İfade
Mısra: 48
Korumak, muhafaza olmak. Ezberleyen kişi olmak, hafızasında tutmak

küdekân-ı bi-câ:

1. **küdekân-ı bi-câ:** Kalıp İfade
Mısra: 50
Olmadık, gereksiz yere azarlama

'aşk-ı tuğvân:

1. **'aşk-ı tuğvân:** Kalıp İfade
Mısra: 51
Aşkın coşkunuğu

pedrüd İdüp:

1. **pedrüd İdüp:** Kalıp İfade
Mısra: 52
Vedalaşmak, veda etmek

hatm kıldı:

1. **hatm kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: 53
Bitirmek

âh itdi:

1. **âh itdi:** Kalıp İfade
Mısra: 53
İç çekmek, figan etmek.

'azm-i rāh kıldı:

1. **'azm-i rāh kıldı:** Kalıp İfade
Mısra: 54
Yola yönelmek, yola niyetlenmek.

zuhūr itdi:

1. **zuhūr itdi:** Kalıp İfade
Mısra: 55
Meydana çıkmak, görünmek; oluşmak, meydana gelmek.

yana yana:

1. **yana yana:** Kalıp İfade
Mısra: 56
yanarak | tekrar tekrar, ısrarla ve büyük bir arzuyla

'âşık-ı cān-bāz:

1. **'âşık-ı cān-bāz:** Kalıp İfade
Mısra: 57
Cambaz aşık

terk-i ārām idüpdür:

1. **terk-i ārām idüpdür:** Kalıp İfade
Mısra: 58
Huzuru terk etmek

ğaflet Kılup:

1. **ğaflet Kılup:** Kalıp İfade
Mısra: 59
ğaflete düşmek. Gaflet içinde bulunmak

rü'vet-i didāra:

1. **rü'vet-i didāra:** Kalıp İfade
Mısra: 60
Yüzüne bakmak.

Leyli'nin Mecnūn'ı Da'vet-i Vişāl Kıldığı ve
Mecnūn'ın Vişāl-i Cemāl-i Leyli Birle Ferhunde-
hāl Oldığı

tefsir idenler:

tefsir idenler: Kalıp İfade
Mısra: 1
Açıklamak, yorumlamak

takrir idenler:

takrir idenler: Kalıp İfade
Mısra: 2
İfade etmek, açıklamak

leb açup:

leb açup: Kalıp İfade
Mısra: 3
Ağız açmak, söylemek.

serh-i hāle:

serh-i hāle: Kalıp İfade
Mısra: 3
Durumunu, vaziyetini açıklamak, izah etmek.

derd-i 'aşkdan:

derd-i 'aşkdan: Kalıp İfade
Mısra: 5
Aşk derdi

belā-vı hicrden:

belā-vı hicrden: Kalıp İfade
Mısra: 6
Ayrılık derdi.

dāğ-ı sūzı:

dāğ-ı sūzı: Kalıp İfade
Mısra: 7
Yakıcı (can acıtan) yara.

za'f-ı derdi:

za'f-ı derdi: Kalıp İfade
Mısra: 8
derdin zayıflığı

kayd-ı in ü āndan:

kayd-ı in ü āndan: Kalıp İfade
Mısra: 9
bunun ve onun kaygısı, endişesi

āteş-i sevdā-yı mecnūn:

bim-i pāsbāndan:

bīm-i pāsbāndan: Kalıp İfade
Mısra: 10
Gece bekçisinin korkusu

āteş-i sevdā-yı mecnūn: Kalıp İfade
Mısra: 18
Mecnun'un sevdasının ateşi

hadeng-i istivāka:

be-sān-ı āfītāb-ı 'ālem-ārā:

be-sān-ı āfītāb-ı 'ālem-ārā: Kalıp İfade
Mısra: 11
Alemleri süsleyen güneş gibi

hadeng-i istivāka: Kalıp İfade
Mısra: 19
(sevgilinin kirpiklerinin) okun hasreti

taḥammül evlevüp:

sū bā-sū:

sū bā-sū: Kalıp İfade
Mısra: 13
Her yana, her yanda, her yönde, her yöne,
her tarafa, her tarafta, taraf taraf

taḥammül eyleyüp: Kalıp İfade
Mısra: 20
Dayanmak, katlanmak, sabretmek.

zahm-ı firāka:

tavr-ı mātem:

tavr-ı mātem: Kalıp İfade
Mısra: 15
yas hali

zahm-ı firāka: Kalıp İfade
Mısra: 20
Ayrılık yarası.

merhem İderdi:

āteş-i ğam:

āteş-i ğam: Kalıp İfade
Mısra: 16
Gam ateşi.

merhem İderdi: Kalıp İfade
Mısra: 21
merhem olmak

Ümid-i vaşl-ı mecnūn'ı:

Ümid-i vaşl-ı mecnūn'ı: Kalıp İfade
Mısra: 22
Mecnun'un kavuşma ümidi

semüm-ı hasret-i didār-ı dil-dār:

giryān u müyān:

giryān u müyān: Kalıp İfade
Mısra: 23
ağlayan ve kıllar

semüm-ı hasret-i didār-ı dil-dār: Kalıp İfade
Mısra: 30
*Sevgilinin yüzünün hasretinin yakıcı
rüzgarı*

havf u hatardan:

mātem-i şūyuñ:

mātem-i şūyuñ: Kalıp İfade
Mısra: 25
matemi yıkamak

havf u hatardan: Kalıp İfade
Mısra: 33
Korku ve tehlike

tebdil-i cāme:

tebdil-i cāme: Kalıp İfade
Mısra: 26
*Tebdil-i kıyafet, kılık değiştirmek. Elbise
değiştirmek*

cefā-vı māmđan:

cefā-vı māmđan: Kalıp İfade
Mısra: 34
Annenin sıkıntısı

mesken kıldı:

mesken kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 28
Mekân edinmek veya tutmak.

cevr-i pederden:

cevr-i pederden: Kalıp İfade
Mısra: 34
babanın sıkıntısı

nāmūs u nenge:

Hadeng-i cān-güdāz-ı firķat-i yār:

Hadeng-i cān-güdāz-ı firķat-i yār: Kalıp İfade
Mısra: 29
*Sevgilinin ayrılığının can yakan
(kırpiklerinin) oku*

nāmūs u nenge: Kalıp İfade
Mısra: 35
ar ve namus

kārūre-i nāmūsı:

kārūre-i nāmūsı: Kalıp İfade
Mısra: 36
şişenin iffeti

terk-i müdārā:

terk-i müdārā: Kalıp İfade
Mısra: 37
dalkavukluğu terk etmek

hengām-ı fırsat:

hengām-ı fırsat: Kalıp İfade
Mısra: 39
Ele geçen fırsat

fevt oldığın:

fevt oldığın: Kalıp İfade
Mısra: 39
Elden çıkarmak, yitirmek, elden kaçırmak.

zāmān-ı fırsatı:

zāmān-ı fırsatı: Kalıp İfade
Mısra: 40
Fırsat zamanı.

ğanimet bildi:

ğanimet bildi: Kalıp İfade
Mısra: 40
Kazanç olarak addetmek.

icrā itmek:

icrā itmek: Kalıp İfade
Mısra: 41
Yapmak, yerine getirmek, bir işi yürütmek.

pevdā İdüp:

pevdā İdüp: Kalıp İfade
Mısra: 42
Açık, anlaşılır etmek.

ğaflet itmedi:

ğaflet itmedi: Kalıp İfade
Mısra: 43
-Gaflette olmak, hakikati görememek, boş bulunmak, tedbirsiz olmak

sarf-ı himmet:

sarf-ı himmet: Kalıp İfade
Mısra: 44
Yardım etme, gayret harcama/gösterme.

hāne-i hālîde:

hāne-i hālîde: Kalıp İfade
Mısra: 45
boş ev

sāhid-i vuslat:

sāhid-i vuslat: Kalıp İfade
Mısra: 48
Kavuşmanın güzeli.

rāz-ı pinhānūn:

rāz-ı pinhānūn: Kalıp İfade
Mısra: 50
Gizli tutulan sır.

derdmendān-ı çāre-kārı:

derdmendān-ı çāre-kārı: Kalıp İfade
Mısra: 51
*Derdi olanların, dertlilerin, üzüntülülerin
çarecisi*

‘alil ü nā-tevān-ı ğam-güsārı:

‘alil ü nā-tevān-ı ğam-güsārı: Kalıp İfade
Mısra: 52
hasta ve güçsüz sırdaş

dem-i ‘avş [u] tarab:

dem-i ‘avş [u] tarab: Kalıp İfade
Mısra: 53
Yeme ve içme zamanı

faşl-ı şafādır:

faşl-ı şafādır: Kalıp İfade
Mısra: 53
keyif, eğlence faslı

bahār-ı ālem-ārā:

bahār-ı ālem-ārā: Kalıp İfade
Mısra: 54
Alemi süsleyen bahar mevsimi.

hengāme-i mihnet:

hengāme-i mihnet: Kalıp İfade
Mısra: 55
*Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat
zamanı*

bu dem:

bu dem: Kalıp İfade
Mısra: 56
Bu zaman.

hurrem olur:

hurrem olur: Kalıp İfade
Mısra: 56
Mutlu olmak, sevinmek, neşelenmek

ervāh u ecsām:

ervāh u ecsām: Kalıp İfade
Mısra: 56
Ruhlar ve cisimler.

teğāfül eyleme:

teğāfül eyleme: Kalıp İfade
Mısra: 57
Anlamazlıktan, bilmezlikten gelmek.

kāmil-‘ayār ol:

kāmil-‘ayār ol: Kalıp İfade
Mısra: 57
tam ayar olmak

cüvân u tâze-sâl:

nesim-i subh-tek:

nesim-i şubh-tek: Kalıp İfade
Mısra: 58
Hoş ve latif esen sabah rüzgarı gibi

cüvân u tâze-sâl: Kalıp İfade
Mısra: 64
yeni yaş ve genç

dem-i ğaflet:

hezār-ı bi-karār u nâ-tevânî:

hezār-ı bi-karār u nâ-tevânî: Kalıp İfade
Mısra: 59
Güçsüz ve kararsız bülbül

dem-i ğaflet: Kalıp İfade
Mısra: 65
Aymazlık zamanı, ğaflet zamanı

kenār-ı 'andelibi:

kenār-ı 'andelibi: Kalıp İfade
Mısra: 61
bülbülün köşesi

ihmāl itme:

ihmāl itme: Kalıp İfade
Mısra: 65
Savsaklamak, boşlamak.

hem-zebân-ı bülbül:

hem-zebân-ı bülbül: Kalıp İfade
Mısra: 62
aynı dili konuşan bülbül

mecnûn-ı mehcûrî:

mecnûn-ı mehcûrî: Kalıp İfade
Mısra: 66
ayrı düşmüş, terk edilmiş Mecnun

meh-i ken 'ân'ı:

meh-i ken 'ân'ı: Kalıp İfade
Mısra: 63
Kenan şehrinin ayı II Hz. Yusuf.

derdmend-i nâ-tevânî:

derdmend-i nâ-tevânî: Kalıp İfade
Mısra: 67
Dertli ve güçsüz

dil-germ-i vişâl it:

dil-germ-i vişâl it: Kalıp İfade
Mısra: 63
Kavuşmanın gönül coşkuluğu

künc-i firkatde:

künc-i firkatde: Kalıp İfade
Mısra: 69
Ayrılık köşesi.

pervâne-i şem '-i cemâli:

bir lahza:

bir lahza: Kalıp İfade
Mısra: 70
çok kısa bir an

pervâne-i şem '-i cemâli: Kalıp İfade
Mısra: 75
Güzellik mumunun pervanesi

kurbân-ı vişâli:

hurrem kıl:

hurrem kıl: Kalıp İfade
Mısra: 70
Sevindirmek, mutlu etmek.

kurbân-ı vişâli: Kalıp İfade
Mısra: 76
Kavuşmanın bayramı

mihmân kıl:

mihmân kıl: Kalıp İfade
Mısra: 71
Misafir etmek.

devrân [u] zamâne:

devrân [u] zamâne: Kalıp İfade
Mısra: 77
felek ve zaman

kec-rev [ü] nâ-mihrbândır:

rûh-ı revânı:

rûh-ı revânı: Kalıp İfade
Mısra: 71
Ruhun ferahlığı, sevgili/güzel

kec-rev [ü] nâ-mihrbândır: Kalıp İfade
Mısra: 78
Eğri giden ve muhabbetsiz

rûh-ı pâkiñ:

rûh-ı pâkiñ: Kalıp İfade
Mısra: 73
temiz, arı ruh

derd-i hasret:

derd-i hasret: Kalıp İfade
Mısra: 80
Hasret derdi.

hâl-i harâb u derdnâkiñ:

hâl-i harâb u derdnâkiñ: Kalıp İfade
Mısra: 74
Dertli ve harab durum

zamân-ı firsatı:

zamân-ı firsatı: Kalıp İfade
Mısra: 81
Fırsat zamanı.

ta 'līm ĩdūp:

fevt itme:

fevt itme: Kalıp İfade
Mısra: **81**
Geçirmek, kaçırmak. Kaybetmek.

ta 'līm ĩdūp: Kalıp İfade
Mısra: **88**
Öğretmek, bilgilendirmek

revān ol:

cāme-i zer-tār u fāhīr:

cāme-i zer-tār u fāhīr: Kalıp İfade
Mısra: **84**
Gösterişli ve altın telli elbise

revān ol: Kalıp İfade
Mısra: **89**
Akıp gitmek. Salınmak.

şāvān olan:

şāvān olan: Kalıp İfade
Mısra: **85**
Layık olmak

zeyd-i vegāne:

zeyd-i yegāne: Kalıp İfade
Mısra: **91**
biricik Zeyd

zeyd-i yegāne: Kalıp İfade
Mısra: **201**
biricik Zeyd

'abir ü 'ūd-ı hām u müşg-terden:

'abir ü 'ūd-ı hām u müşg-terden: Kalıp İfade
Mısra: **86**
daha misk kokulu, ham öd ağacı ve güzel koku.

revāne oldu:

revāne oldu: Kalıp İfade
Mısra: **92**
Akmak, yürüyüp gitmek

teslim evledi:

teslīm eyledi: Kalıp İfade
Mısra: **87**
Teslim etmek

revāne oldu: Kalıp İfade
Mısra: **121**
Akmak, yürüyüp gitmek

revāne oldu: Kalıp İfade
Mısra: **382**
Akmak, yürüyüp gitmek

mecnûn-ı nevânı:

mecnûn-ı nevânı: Kalıp İfade
Mısra: 93
Zavallı Mecnûn.

irsâl itmişdi:

irsâl itmişdi: Kalıp İfade
Mısra: 99
Göndermek, yollamak.

mahbes-i bi-derde:

mahbes-i bi-derde: Kalıp İfade
Mısra: 94
derdin hapsi

takdim itdi:

takdim itdi: Kalıp İfade
Mısra: 100
Sunmak.

sipîhr-i nilüfer-gün:

sipîhr-i nilüfer-gün: Kalıp İfade
Mısra: 95
Nilüfer renkli gök, felek

bir bir:

bir bir: Kalıp İfade
Mısra: 102
Bir bir

dâmen-i gerdün-ı vârdan:

dâmen-i gerdün-ı vârdan: Kalıp İfade
Mısra: 96
felek gibi köşe

bir bir: Kalıp İfade
Mısra: 118
Bir bir

bir bir: Kalıp İfade
Mısra: 283
Bir bir

bir bir: Kalıp İfade
Mısra: 284
Bir bir

‘âşık-ı zâre:

‘âşık-ı zâre: Kalıp İfade
Mısra: 97
Ağlayan, inleyen âşık.

ifâde evledi:

ifâde eyledi: Kalıp İfade
Mısra: 102
Söylemek, açıklamak, belirtmek

dem-i vaşl:

dem-i vaşl: Kalıp İfade
Mısra: 98
Kavuşma zamanı.

muhabbet mülkiniñ:

muhabbet mülkiniñ: Kalıp İfade
Mısra: **103**
Sevgi memleketi

raks-perdâz oldu:

rağş-perdâz oldu: Kalıp İfade
Mısra: **110**
dans düzenleyen olmak

gürüh-ı ‘âşıkân:

gürüh-ı ‘âşıkân: Kalıp İfade
Mısra: **104**
Âşıklar topluluğu.

çeşme-i vaşl-ı şafâdan:

çeşme-i vaşl-ı şafâdan: Kalıp İfade
Mısra: **111**
çeşmenin neşesine kavuşmak

belâ-vı hasretiñ:

belâ-yı hasretiñ: Kalıp İfade
Mısra: **105**
özlem belası.

çirk-i hicrân u cefâdan:

çirk-i hicrân u cefâdan: Kalıp İfade
Mısra: **112**
sıkıntı ve ayrılığın pisliği.

cefâ-vı firkatîñ:

cefâ-yı firkatîñ: Kalıp İfade
Mısra: **106**
ayrılık sıkıntısı

hâk-i niyâza:

hâk-i niyâza: Kalıp İfade
Mısra: **113**
Yalvarma/niyaz toprağı

evc-pervâz oldu:

evc-pervâz oldu: Kalıp İfade
Mısra: **109**
yükseklerde uçmak

rû-mâl oldu:

rû-mâl oldu: Kalıp İfade
Mısra: **113**
Saygı göstermek.

gâhi gâhi:

gâhi gâhi: Kalıp İfade
Mısra: **110**
Bazen... bazen

secde-i şükr itdi:

secde-i şükr itdi: Kalıp İfade
Mısra: **114**
Şükür secdesi etmek.

Harim-i vuslata:

bokça-i zer-târı:

bokça-i zer-târı: Kalıp İfade
Mısra: 115
altın sırmalı bohça

Harim-i vuslata: Kalıp İfade
Mısra: 121
Vuslatın mahrem yeri

sipâh-ı Husrevâne:

dürr saçdı:

dürr saçdı: Kalıp İfade
Mısra: 116
İnci saçmak

sipâh-ı Husrevâne: Kalıp İfade
Mısra: 122
Hüsreve yakışır şekilde olan ordu

câme-i zerrini:

câme-i zerrini: Kalıp İfade
Mısra: 117
Altın işlemeli elbise.

şir-i tiz-i hancer:

şir-i tiz-i hancer: Kalıp İfade
Mısra: 124
Keskin hançerin kahramanı

takbil İdüp:

takbil İdüp: Kalıp İfade
Mısra: 118
Öpmek.

münkâd u çâlâk:

münkâd u çâlâk: Kalıp İfade
Mısra: 125
itâatkâr ve çevik

neş'e-i didâr-ı cânân:

neş'e-i didâr-ı cânân: Kalıp İfade
Mısra: 119
sevgilinin yüzünün neşesi

fedâ-kâr u şadâktmend ü seffâk:

fedâ-kâr u şadâktmend ü seffâk: Kalıp İfade
Mısra: 126
Fedakar, sadakatli ve zalim

ferahnâk ü serâvân u gâzel-h'ân:

ferahnâk ü serâvân u gâzel-h'ân: Kalıp İfade
Mısra: 120
gâzel okuyan, dağınık ve sevinçli

âmâde-i ceng:

âmâde-i ceng: Kalıp İfade
Mısra: 127
Savaşa hazır

rāh-rev olunca:

rāh-rev olunca: Kalıp İfade
Mısra: 129
Yolculuk yapan (kişi).

mekş eyleseydi:

mekş eyleseydi: Kalıp İfade
Mısra: 131
durmak, beklemek.

be-her ān:

be-her ān: Kalıp İfade
Mısra: 129
Daima, sürekli, aralıksız olarak, her zaman

hısn-ı muhkem olurlardı:

hısn-ı muhkem olurlardı: Kalıp İfade
Mısra: 132
Dayanıklı kale olmak

pūvān olurlardı:

pūvān olurlardı: Kalıp İfade
Mısra: 130
Koşmak.

ṭayy-ı hāmūn:

ṭayy-ı hāmūn: Kalıp İfade
Mısra: 134
Geniş ovayı, sahrâyı aşma; üzerinden geçme; katetme

ne yerde:

ne yerde: Kalıp İfade
Mısra: 131
Nerede.

kat'-ı mesāfe:

kat'-ı mesāfe: Kalıp İfade
Mısra: 134
Mesafe kat etmek.

bir dem:

bir dem: Kalıp İfade
Mısra: 131
bir zaman

ser-i kūy-ı dil-ārāya:

ser-i kūy-ı dil-ārāya: Kalıp İfade
Mısra: 135
Gönül süsleyen sevgilinin semti

bir dem: Kalıp İfade
Mısra: 206
bir zaman

bir dem: Kalıp İfade
Mısra: 335
bir zaman

der-i firdevs-i a'lāva:

der-i firdevs-i a 'lāya: Kalıp İfade
Mısra: 136
Yüce firdevs cennetinin kapısı

zeyd-i dil-āgāh:

zeyd-i dil-āgāh: Kalıp İfade
Mısra: 137
Gönülden geçeni anlayan Zeyd

'arż-ı ahvāl:

'arż-ı ahvāl: Kalıp İfade
Mısra: 138
Halini bildirmek

pāre pāre:

pāre pāre: Kalıp İfade
Mısra: 140
parça parça

pāre pāre: Kalıp İfade
Mısra: 166
parça parça

çeşm-i ümidîñ:

çeşm-i ümidîñ: Kalıp İfade
Mısra: 142
Ümit gözü.

Ümid-i lafz:

Ümid-i lafz: Kalıp İfade
Mısra: 143
Ümidin sözü

bi-çāre ider:

bi-çāre ider: Kalıp İfade
Mısra: 143
çaresiz etmek

revān oldı:

revān oldı: Kalıp İfade
Mısra: 146
Akıp gitmek. Salınmak.

mest ü hurrem:

mest ü hurrem: Kalıp İfade
Mısra: 146
Sarhoş ve şen

peleng-i tüñd-hūdan:

peleng-i tüñd-hūdan: Kalıp İfade
Mısra: 147
Sert huylu peleng

ne ne:

ne ne: Kalıp İfade
Mısra: 148
ne ... ne bağlacı.

ne ne: Kalıp İfade
Mısra: 258
ne ... ne bağlacı.

vehm kıldı:

vehm kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 148
korkmak

cüş kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 304
Coşmak, taşmak

her biri:

sir-i kine-cüdan:

sir-i kine-cüdan: Kalıp İfade
Mısra: 148
İntikam almaya çalışan aslan.

her biri: Kalıp İfade
Mısra: 153
Her biri

nümâyân oldu:

nümâyân oldu: Kalıp İfade
Mısra: 152
Görünmek.

hem-âğûş oldılar:

hem-âğûş oldılar: Kalıp İfade
Mısra: 156
Kucak kucaga, sarmaş dolaş olmak.

ārām buldılar:

esrār-ı hakāvık:

esrār-ı hakāvık: Kalıp İfade
Mısra: 152
Hakikat sırrı.

ārām buldılar: Kalıp İfade
Mısra: 156
Huzur bulmak, elde etmek.

mihr ü meh:

fervād idüp:

fervād idüp: Kalıp İfade
Mısra: 153
Bağırıp çağırmak, haykırmak

mihr ü meh: Kalıp İfade
Mısra: 158
Güneş ve ay

der-âğûş eylevüp:

cüş kıldı:

cüş kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 153
Coşmak, taşmak

der-âğûş eylevüp: Kalıp İfade
Mısra: 159
kucaklamak

ferāmuş itdiler:

ferāmuş itdiler: Kalıp İfade
Mısra: **160**
Unutmak.

vākıf olup:

vākıf olup: Kalıp İfade
Mısra: **167**
İdrak etmek, kavramak.

sibā‘ u vahşiyān:

sibā‘ u vahşiyān: Kalıp İfade
Mısra: **161**
Yırtıcı ve vahşi hayvanlar

cüvān u pîr:

cüvān u pîr: Kalıp İfade
Mısra: **168**
Genç ve yaşlı.

güzer kıldı:

güzer kıldı: Kalıp İfade
Mısra: **163**
Gelip geçmek.

hengāme-i havret-fezāya:

hengāme-i havret-fezāya: Kalıp İfade
Mısra: **169**
Hayret veren, hayreti artıran kavga;
gürültü

bir kes:

bir kes: Kalıp İfade
Mısra: **163**
Bir kez, bir kere.

temāşā kılmağa:

temāşā kılmağa: Kalıp İfade
Mısra: **171**
Seyretmek, bakmak

dām-ı kürüya:

dām-ı kürüya: Kalıp İfade
Mısra: **164**
beyhude, boş tuzak

cesāret eylediler:

cesāret eylediler: Kalıp İfade
Mısra: **172**
Cesaret etmek

çāre eylerdi:

çāre eylerdi: Kalıp İfade
Mısra: **165**
Çare bulmak, çare eylemek

peleng-i tiz-ceng ü şîr-i seffāk:

peleng-i tiz-ceng ü şîr-i seffāk: Kalıp İfade
Mısra: **173**
hızlı pençeli kaplan ve zalim aslan

rām olmazdılar:

üftade-i hāk idüp:

üftade-i hāk idüp: Kalıp İfade
Mısra: 174
Toprağa düşmek

rām olmazdılar: Kalıp İfade
Mısra: 182
Uymak, boyun eğmek.

mānend-i diden:

bir niçesin:

bir niçesin: Kalıp İfade
Mısra: 174
bir kaç, bir çok, pek çok.

mānend-i diden: Kalıp İfade
Mısra: 184
Görmeye eş, benzer.

Haber olsa:

bu 'd-ı menzilden:

bu 'd-ı menzilden: Kalıp İfade
Mısra: 176
Menzilin boyutu.

Haber olsa: Kalıp İfade
Mısra: 185
Haberin gelmesi

'āşık-ı ma 'şümlardır:

bu bu:

bu bu: Kalıp İfade
Mısra: 181
Bu... bu...

'āşık-ı ma 'şümlardır: Kalıp İfade
Mısra: 187
Masum aşık

bu bu: Kalıp İfade
Mısra: 182
Bu... bu...

dür-i gencine-i mektümlardır:

dür-i gencine-i mektümlardır: Kalıp İfade
Mısra: 188
Saklanan, gizlenen hazinenin incisi

şir ü peleng ü ded ü dām:

şir ü peleng ü ded ü dām: Kalıp İfade
Mısra: 181
aslan, kaplan, yırtıcı hayvanlar ve tuzak

hevā-yı nefsdendirler:

hevā-yı nefsdendirler: Kalıp İfade
Mısra: 189
Nefis istekleri.

‘āşık-ı zār-ı ciger-süz:

‘afāf-ı ‘āşımıyye:

‘afāf-ı ‘āşımıyye: Kalıp İfade
Mısra: **190**
Namyslunun namuslusu, iffetlinin iffetlisi

‘āşık-ı zār-ı ciger-süz: Kalıp İfade
Mısra: **197**
Aşığın ciğer yakan inlemesi

nime-i rüz:

cism-i tiniñ:

cism-i tiniñ: Kalıp İfade
Mısra: **191**
İncirin cismi

nime-i rüz: Kalıp İfade
Mısra: **198**
yarım gün

pākizād u pāk-diniñ:

pākizād u pāk-diniñ: Kalıp İfade
Mısra: **192**
Temiz asıllı, aslı temiz ve temiz dinli

bi-h’iş ü bi-hüş:

bi-h’iş ü bi-hüş: Kalıp İfade
Mısra: **199**
akılsız ve kimsesiz

ber-i üftādegāna:

‘aşk-ı mecāzi:

‘aşk-ı mecāzi: Kalıp İfade
Mısra: **193**
mecazi aşk, dünyevî aşk

ber-i üftādegāna: Kalıp İfade
Mısra: **202**
Düşkünler, aşıklar üzerinde

Hakiki ‘aşkıdır:

Hakikî ‘aşkıdır: Kalıp İfade
Mısra: **194**
Gerçek aşk

İfākat buldı:

İfākat buldı: Kalıp İfade
Mısra: **204**
İyileşmek

revāne olup:

revāne olup: Kalıp İfade
Mısra: **195**
Akmak, yürüyüp gitmek

hüş buldılar:

hüş buldılar: Kalıp İfade
Mısra: **205**
akıl bulmak

naķş-ı hāmūs:

naķş-ı hāmūs: Kalıp İfade
Mısra: 206
Susmuşluğun, sessizliğin naķşı

fedā kıldı:

fedā kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 212
fedā etmek

āhir-i kār:

āhir-i kār: Kalıp İfade
Mısra: 207
İşin sonu.

cān-ı ‘aziziñ:

cān-ı ‘aziziñ: Kalıp İfade
Mısra: 212
saygın can

hūrāmān oldu:

hūrāmān oldu: Kalıp İfade
Mısra: 209
Salınmak; salına salına, nazlı nazlı yürümek

birün-ı derde:

birün-ı derde: Kalıp İfade
Mısra: 213
gönül derdi

lerzān u lertzān:

lerzān u lertzān: Kalıp İfade
Mısra: 210
Titrek ve titreyen

zeyd-i pāk-dāmān:

zeyd-i pāk-dāmān: Kalıp İfade
Mısra: 213

mihmān-ı ‘aziziñ:

mihmān-ı ‘aziziñ: Kalıp İfade
Mısra: 211
Yüce, kıymetli misafir

genc-i pinhāna:

genc-i pinhāna: Kalıp İfade
Mısra: 214
gizli hazine

fevc-i derinde:

fevc-i derinde: Kalıp İfade
Mısra: 216
Dalganın derinliği

veksân İderlerdi:

veksân İderlerdi: Kalıp İfade
Mısra: 218
bir etmek, aynı tutmak

sibā'-ı tiz-çengiñ:

sibā'-ı tiz-çengiñ: Kalıp İfade
Mısra: 219
Yırtıcı hayvanların hızlı pençesi

hücüm-ı sehmnâkinden:

hücüm-ı sehmnâkinden: Kalıp İfade
Mısra: 220
Korkunç, dehşet verici, dehşetli saldırı

cesâret itmezdi:

cesâret itmezdi: Kalıp İfade
Mısra: 221
Cesaret etmek.

müzdâd İdüp:

müzdâd İdüp: Kalıp İfade
Mısra: 224
Arttırmak, çoğaltmak, uzatmak.

bûs itdi:

bûs itdi: Kalıp İfade
Mısra: 226
Öpmek, öpücük vermek

şirin kıldı:

şirin kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 226
Tatlı hale getirmek, tatlandırmak.

h'ân-ı vişâliñ:

h'ân-ı vişâliñ: Kalıp İfade
Mısra: 227
Kavuşma sofrası.

minâ-vı vişâli:

minâ-vı vişâli: Kalıp İfade
Mısra: 228
Şarap şişesine kavuşmak

temâm itmek:

temâm itmek: Kalıp İfade
Mısra: 229
Tamamlamak, bitirmek.

mukahhal eyledi:

mukahhal eyledi: Kalıp İfade
Mısra: 230
Sürme çekilmiş

çeşm-i humârîñ:

çeşm-i humârîñ: Kalıp İfade
Mısra: 230
sarhoş bakışlı

pirāste İdüp:

pirāste İdüp: Kalıp İfade
Mısra: 231
Süslenmiş, donatılmış

evvām-ı hicrān:

evvām-ı hicrān: Kalıp İfade
Mısra: 240
Ayrılık günleri

mecnūn-ı cān-sūza:

mecnūn-ı cān-sūza: Kalıp İfade
Mısra: 233
Can yakan; yürek yakan Mecnūn, divane.

melsūk olup:

melsūk olup: Kalıp İfade
Mısra: 242
bitiştirilmek, yapıştırmak

bāzū-vı siminiñ:

bāzū-vı siminiñ: Kalıp İfade
Mısra: 234
gümüş kol.

nakş-ı divār:

nakş-ı divār: Kalıp İfade
Mısra: 243
Duvardaki resim.

kenār-ı büseniñ:

kenār-ı büseniñ: Kalıp İfade
Mısra: 236
öpücüğün(dudağının) kenarı

nişāne kalmamışdı:

nişāne kalmamışdı: Kalıp İfade
Mısra: 248
hatıra kalmak

peyvend bulup:

peyvend bulup: Kalıp İfade
Mısra: 238
Ulaşmak, erişmek, varmak.

sū'-i niyyet:

sū'-i niyyet: Kalıp İfade
Mısra: 251
kötü niyet

dād-ı merāmıñ:

dād-ı merāmıñ: Kalıp İfade
Mısra: 239
İstek, niyet, maksat verme

ğaraž olmuşdı:

ğaraž olmuşdı: Kalıp İfade
Mısra: 252
Amaç, maksat edinmek.

güft ü güva:

ifâkat buldılar:

ifâkat buldılar: Kalıp İfade
Mısra: 253
İyileşmek, atlatmak, derman bulma.

güft ü güya: Kalıp İfade
Mısra: 257
Dedikodu, laf, konuşma.

kudret buldı:

ser-mest [ü] havret:

ser-mest [ü] hayret: Kalıp İfade
Mısra: 254
Sarhoş ve şaşkın

ğudret buldı: Kalıp İfade
Mısra: 257
Güç bulmak, gücü yetmek.

fermüş İdüp:

fermüş İdüp: Kalıp İfade
Mısra: 255
Unutmak.

leb açmağa:

leb açmağa: Kalıp İfade
Mısra: 258
Ağız açmak, söylemek.

müstakbel ü mazi:

müstakbel ü mazi: Kalıp İfade
Mısra: 255
Geçmiş ve gelecek.

füsün-ı aşk:

füsün-ı aşk: Kalıp İfade
Mısra: 259
Aşkın büyüü

mebhüt u hāmūs:

mebhüt u hāmūs: Kalıp İfade
Mısra: 256
Sersem ve sessiz

te'sir idüp:

te'sir idüp: Kalıp İfade
Mısra: 259
etki etmek

her ikisi:

her ikisi: Kalıp İfade
Mısra: 256
her ikisi

her dem:

her dem: Kalıp İfade
Mısra: 259
Her zaman.

nutk-ı dil-âviz:

ebkem itdi:

ebkem itdi: Kalıp İfade
Mısra: 260
Dilsiz, lal etmek; susturmak

nutk-ı dil-âviz: Kalıp İfade
Mısra: 267
gönül çeken konuşma

sühan-perdâz olup:

temâşâ İdüp:

temâşâ İdüp: Kalıp İfade
Mısra: 261
İzlemek, seyretmek

sühan-perdâz olup: Kalıp İfade
Mısra: 268
Düzgün, güzel söz söyleyen olmak.

güft ü gü:

güft ü gü: Kalıp İfade
Mısra: 263
Dedikodu, laf, konuşma.

güher-riz oldı:

güher-riz oldı: Kalıp İfade
Mısra: 268
İnciler saçmak, inciler dökmek.

cefâ-bürde-i gam:

dil-i sūzānlarında:

dil-i sūzānlarında: Kalıp İfade
Mısra: 263
Yanan gönül

cefâ-bürde-i gam: Kalıp İfade
Mısra: 270
Gam sıkıntısının hırkası

ebkem olduñ:

tākat-i şerh-i elem:

tākat-i şerh-i elem: Kalıp İfade
Mısra: 264
Acısını, kederini dile getirmenin gücü

ebkem olduñ: Kalıp İfade
Mısra: 271
Dilsiz olmak, konuşmamak.

der-kār-ı nutk-ı gūş:

der-kār-ı nutk-ı gūş: Kalıp İfade
Mısra: 266
Kulağın içinde olan söz

ebsem olduñ:

ebsem olduñ: Kalıp İfade
Mısra: 272
Sessiz olmak.

takrir İder:

hāmūş olur:

hāmūş olur: Kalıp İfade
Mısra: 276
Susmak.

taḳrīr İder: Kalıp İfade
Mısra: 283
İfade etmek, anlatmak, açıklamak.

tefsir Kılır:

mehcūr Kalup:

mehcūr Kalup: Kalıp İfade
Mısra: 276
Uzakta kalmak, ayrı düşmek.

tefsir Kılır: Kalıp İfade
Mısra: 284
Açıklamak.

vaşl-ı gül:

vaşl-ı gül: Kalıp İfade
Mısra: 279
Güle kavuşma, ulaşma

derd-i diliñ:

derd-i diliñ: Kalıp İfade
Mısra: 284
gönül derdi.

fermūş kılır:

fermūş kılır: Kalıp İfade
Mısra: 280
Unutmak.

bevān it:

beyān it: Kalıp İfade
Mısra: 285
Açıklamak.

ezber İder:

ezber İder: Kalıp İfade
Mısra: 281
Ezberlemek

‘avān it:

‘ayān it: Kalıp İfade
Mısra: 286
Göstermek, açıklamak.

gülbāng-i fiğani:

gülbāng-i fiğani: Kalıp İfade
Mısra: 282
duā ve ilāhî dizisinin fiğani

vaşl-ı lebirden:

vaşl-ı lebirden: Kalıp İfade
Mısra: 287
dudağa kavuşmak

zevk-i vişâlimden:

zevk-i vişâlimden: Kalıp İfade
Mısra: 289
Kavuşma zevki

Sarâb-ı vaşlı:

Şarâb-ı vaşlı: Kalıp İfade
Mısra: 295
Kavuşma şarabı

nûş idüp:

nûş idüp: Kalıp İfade
Mısra: 295
İçmek

inşâd İdüp:

inşâd İdüp: Kalıp İfade
Mısra: 291
Şiir okumak/yazmak

vâle vü mebhût u hāmûş:

vâle vü mebhût u hāmûş: Kalıp İfade
Mısra: 296
şaşmış, sersem, suskun

rûz u şeb:

rûz u şeb: Kalıp İfade
Mısra: 292
Gündüz ve gece.

cefâ-vı hicri:

cefâ-yı hicri: Kalıp İfade
Mısra: 299
ayrılığın cefası

sâz idüp:

sâz idüp: Kalıp İfade
Mısra: 293
şarkı söylemek

takrîr eylemezsın:

takrîr eylemezsın: Kalıp İfade
Mısra: 299
Açıklamak, izah etmek, anlatmak.

nağme-perdâz olurduñ:

nağme-perdâz olurduñ: Kalıp İfade
Mısra: 294
Şarkı söylemek, nağme yapmak.

Şafâ-vı vaşlı:

Şafâ-yı vaşlı: Kalıp İfade
Mısra: 300
Kavuşma neşesi.

gâh ü bi-geh:

gâh ü bi-geh: Kalıp İfade
Mısra: 294
Vakitli vakitsiz.

tefsir eylemezsin:

tefsir eylemezsin: Kalıp İfade
Mısra: 300
Tefsir etmek, açıklamak, yorumlamak.

gūş İdince:

gūş İdince: Kalıp İfade
Mısra: 303
işitmek, dinlemek

Hurūşān oldu:

Hurūşān oldu: Kalıp İfade
Mısra: 304
Coşmak, taşmak, kaynamak

maṭla‘-ı nūr-ı hakikat:

maṭla‘-ı nūr-ı hakikat: Kalıp İfade
Mısra: 305
hakikat ışığının doğduğu yer

tecelligāh-ı envār-ı hüviyyet:

tecelligāh-ı envār-ı hüviyyet: Kalıp İfade
Mısra: 306
hakikat ışıklarının belirlediği yer

nūr-ı dide:

nūr-ı dide: Kalıp İfade
Mısra: 309
Göz nuru.

bi-nūr olursa:

bi-nūr olursa: Kalıp İfade
Mısra: 310
ışıksız olmak

sāve-i cism:

sāve-i cism: Kalıp İfade
Mısra: 314
cismin gölgesi

serv-i dil-cū:

serv-i dil-cū: Kalıp İfade
Mısra: 315
Gönül çeken servi

o demden:

o demden: Kalıp İfade
Mısra: 317
O zaman.

leb-i la‘līn:

leb-i la‘līn: Kalıp İfade
Mısra: 318
kırmızı dudak

yār oldu:

yār oldu: Kalıp İfade
Mısra: 319
sevgili olmak

zebün-ı pâ-şikeste:

cürre-i bâz:

cürre-i bâz: Kalıp İfade
Mısra: 321
Erkek doğan kuşu

zebün-ı pâ-şikeste: Kalıp İfade
Mısra: 326
Ayağı kırık olanın acizliği

nā-būd olup:

pervāz itdükde:

pervāz itdükde: Kalıp İfade
Mısra: 322
Uçmak.

nā-būd olup: Kalıp İfade
Mısra: 327
Yok olmak, ölmek.

tezerv oldum:

tezerv oldum: Kalıp İfade
Mısra: 323
sülüne benzemek, sülün gibi olmak

mihlāb-ı tevānım:

mihlāb-ı tevānım: Kalıp İfade
Mısra: 327
yırtıcı hayvan pençesinin gücü

tezerv olmuş:

gürizān olup:

gürizān olup: Kalıp İfade
Mısra: 323
Kaçmak.

tezerv olmuş: Kalıp İfade
Mısra: 328
sülüne benzemek, sülün gibi olmak

müheyyā olupdur:

pinhān oldu:

pinhān oldu: Kalıp İfade
Mısra: 324
Gizli, saklı olmak.

müheyyā olupdur: Kalıp İfade
Mısra: 330
Hazırlanmak.

bi-tāb u haste:

bi-tāb u haste: Kalıp İfade
Mısra: 325
yorgun ve güçsüz

süfre-i cūduñ:

süfre-i cūduñ: Kalıp İfade
Mısra: 330
cömertlik sofrası.

‘İzār-ı rûh-bahşâ:

‘İzār-ı rûh-bahşâ: Kalıp İfade
Mısra: 331
Can veren yanak

bevân itmiş:

beyân itmiş: Kalıp İfade
Mısra: 350
Açıklamak.

‘aşk-ı hüsnüñ:

‘aşk-ı hüsnüñ: Kalıp İfade
Mısra: 333
Güzelliğin aşkı.

men ü mâ u tu u hest:

men ü mâ u tu u hest: Kalıp İfade
Mısra: 353
ben, biz, sen ve o

kût-ı cānımdır:

kût-ı cānımdır: Kalıp İfade
Mısra: 334
Can gıdası.

kemâl-i vecdden:

kemâl-i vecdden: Kalıp İfade
Mısra: 356
Tam bir coşkunluk.

yek-ser olup:

yek-ser olup: Kalıp İfade
Mısra: 339
Aynı, benzer olmak

vicdân-ı levli:

vicdân-ı levli: Kalıp İfade
Mısra: 357
Leylâ'nın vicdanı

sehv İderler:

sehv İderler: Kalıp İfade
Mısra: 344
yanılmak

zivâde olup:

zivâde olup: Kalıp İfade
Mısra: 357
Artmak, fazlalaşmak.

‘andelib-i gülşen-i rāz:

‘andelib-i gülşen-i rāz: Kalıp İfade
Mısra: 349
Sır gül bahçesinin bülbülü

küşâde kıldı:

küşâde kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 358
Fethetmek, açmak.

mecnûn-ı nevânî:

mecnûn-ı nevânî: Kalıp İfade
Mısra: 359
Zavallı Mecnûn.

bâzâr-ı büse:

bâzâr-ı büse: Kalıp İfade
Mısra: 365
Öpücük pazarı

pinhân kıldı:

pinhân kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 362
gizlemek, saklamak, görünmez hale
getirmek

kâr-ı büse:

kâr-ı büse: Kalıp İfade
Mısra: 366
öpücüğün kazancı

biñ kez:

biñ kez: Kalıp İfade
Mısra: 363
Bin defa, bin kez

revnak buldı:

revnak buldı: Kalıp İfade
Mısra: 366
Güzellik, parlaklık, tazelik elde etmek

edâ itdi:

edâ itdi: Kalıp İfade
Mısra: 364
Yerine getirme, yapma, ifâ etme, icrâ etme

cân oldu:

cân oldu: Kalıp İfade
Mısra: 368
can olmak; yaşama sebebi olmak.

müzd-i zebânî:

müzd-i zebânî: Kalıp İfade
Mısra: 364
dilinin mükafatı

kālā-yı didār:

kālā-yı didār: Kalıp İfade
Mısra: 368
yüzünün peçesi, kumaşı

dil-i leyli'de:

dil-i leyli'de: Kalıp İfade
Mısra: 369
Leyla'nın gönlü.

siddet buldı:

siddet buldı: Kalıp İfade
Mısra: 369
Şiddetlenmek

hadd-i sehmnāke:

hadd-i sehmnāke: Kalıp İfade
Mısra: 375
Korkunç, dehşet verici, dehşetli sınır

temāşā-vı cemāl-i vār:

temāşā-yı cemāl-i yār: Kalıp İfade
Mısra: 371
Sevgilinin güzel yüzünü seyretme.

Karib oldı:

Karib oldı: Kalıp İfade
Mısra: 376
Yakın olmak, yakınlaşmak

efzūn olup:

efzūn olup: Kalıp İfade
Mısra: 372
Çok, fazla olmak.

dil-i pāki:

dil-i pāki: Kalıp İfade
Mısra: 376
saf, temiz gönüllü

nūş evledi:

nūş eyledi: Kalıp İfade
Mısra: 373
İçmek.

sevk-i dili:

sevk-i dili: Kalıp İfade
Mısra: 377
gönül coşkusu; sevinci

cūş evledi:

cūş eyledi: Kalıp İfade
Mısra: 374
Coşmak.

şir-i cāna:

şir-i cāna: Kalıp İfade
Mısra: 377
can veren şiir.

sevdā olup:

sevdā olup: Kalıp İfade
Mısra: 374
Heves, istek, arzu duymak

tiğ-i āher:

tiğ-i āher: Kalıp İfade
Mısra: 378
Başka, diğer kılıç

tāb-ı nezāre:

tāb-ı nezāre: Kalıp İfade
Mısra: 379
Bakma gücü

çāk idüp:

çāk idüp: Kalıp İfade
Mısra: 380
Parçalamak, yırtmak.

na‘ra-i hū:

na‘ra-i hū: Kalıp İfade
Mısra: 381
Allah adı niyetine Hū diye bağırarak

cihān-ı ‘aşkıñ:

cihān-ı ‘aşkıñ: Kalıp İfade
Mısra: 384
aşk dünyası

mahv olup:

mahv olup: Kalıp İfade
Mısra: 385
Yok olmak

āšār-ı fırkat:

āšār-ı fırkat: Kalıp İfade
Mısra: 385
Ayrılık eserleri

‘avn-ı vuslat:

‘avn-ı vuslat: Kalıp İfade
Mısra: 386
kavuşmanın ta kendisi

handān u hurrem:

handān u hurrem: Kalıp İfade
Mısra: 387
gülen ve mutlu.

dem idüp:

dem idüp: Kalıp İfade
Mısra: 388
İçki içmek, eğlenmek

zevk-i vişāli:

zevk-i vişāli: Kalıp İfade
Mısra: 389
Kavuşma zevki

ikşir-i firüz:

ikşir-i firüz: Kalıp İfade
Mısra: 391
Uğurlu ikşir

nūr-ı dil-efrüz:

nūr-ı dil-efrüz: Kalıp İfade
Mısra: 392
Gönle ferahlık veren ışıık.

makām-ı kurbda:

maḳām-ı ḳurbda: Kalıp İfade
Mısra: 394
Allah'a yakın olma makamı.

‘āşık-ı dil-hūndan:

‘āşık-ı dil-hūndan: Kalıp İfade
Mısra: 399
gönlü kanlı aşık

mükerrem oldu:

mükerrem oldu: Kalıp İfade
Mısra: 394
Saygıdeğer olmak.

Mecnūn-ı Huceste-Hişālīn Şerḥ-i ‘İşmeti ve Leylī-yi Melek-Mişālīn Beyān-ı ‘İffeti

gümān-ı nā-be-cā:

gümān-ı nā-be-cā: Kalıp İfade
Mısra: 1
Uygunsuz, münasip olmayan şüphe; zan, kuşku

ekdār-ı ‘uyūnı:

ekdār-ı ‘uyūnı: Kalıp İfade
Mısra: 395
kederin kaynağı

hevā-vı nefesine:

hevā-yı nefesine: Kalıp İfade
Mısra: 2
Nefis istekleri.

ihvā iden:

ihvā iden: Kalıp İfade
Mısra: 396
canlandırmak, diriltmek

meftūn olmuşdı:

meftūn olmuşdı: Kalıp İfade
Mısra: 2
gönül vermek, vurulmak, tutulmak

vākıf olmaz:

vākıf olmaz: Kalıp İfade
Mısra: 398
İdrak etmek, kavramak.

‘aşk-bāzān-ı zamāne:

‘aşk-bāzān-ı zamāne: Kalıp İfade
Mısra: 3
Devrin aşkla oynayanları, rindleri

‘āşık-ı hām:

‘āşık-ı hām: Kalıp İfade
Mısra: 398
olgunlaşmamış aşık

hübân-ı cihâne:

hübân-ı cihâne: Kalıp İfade
Mısra: 4
Dünya güzeli. II Güneş.

iğkal-i ehl-i vefâdır:

iğkal-i ehl-i vefâdır: Kalıp İfade
Mısra: 10
Vefa ehlinin en akıllısıdır

dil-dâde olup:

dil-dâde olup: Kalıp İfade
Mısra: 4
Gönül vermek, sevmek, âşık olmak.

cefa-vı nâ-güvârîñ:

cefa-yı nâ-güvârîñ: Kalıp İfade
Mısra: 11
Tatsız, hazmı kolay olmayan eziyet; sıkıntı;
cefa

Şalât u şamûmdan:

Şalât u şamûmdan: Kalıp İfade
Mısra: 5
Namaz ve sam yeli

sipîhr-i kec-müdüârîñ:

sipîhr-i kec-müdüârîñ: Kalıp İfade
Mısra: 12
Kötü dostun talihi, bahtı

mahrûm u mehcûr:

mahrûm u mehcûr: Kalıp İfade
Mısra: 5
Yoksun ve unutulmuş

vâkıf olup:

vâkıf olup: Kalıp İfade
Mısra: 13
İdrak etmek, kavramak. Bilmek, haberdar
olmak II fark etmek.

nâle İderdi:

nâle İderdi: Kalıp İfade
Mısra: 8
İnlemek, sızlanmak

rumûz-ı âsmândan:

rumûz-ı âsmândan: Kalıp İfade
Mısra: 13
feleğin surları

zann-ı hatâdır:

zann-ı hatâdır: Kalıp İfade
Mısra: 9
yanlış zan

Habir olmuşdı:

Habir olmuşdı: Kalıp İfade
Mısra: 14
Haberi olan, haberli, haberdar, vâkıf.

hulk-ı keriminden:

hulk-ı keriminden: Kalıp İfade
Mısra: 17
Cömert huy. Cömert yaratılışlı.

esrâr-ı nihândan:

esrâr-ı nihândan: Kalıp İfade
Mısra: 14
Gizli sırlar.

der-i dām:

der-i dām: Kalıp İfade
Mısra: 17
evinin kapısı

hevā-yı nefsinî:

hevā-yı nefsinî: Kalıp İfade
Mısra: 15
Nefis istekleri.

ārām bulmuşdı:

ārām bulmuşdı: Kalıp İfade
Mısra: 18
Huzur bulmak, elde etmek.

ma' dūm itmişdi:

ma' dūm itmişdi: Kalıp İfade
Mısra: 15
Yok etmek, ortadan kaldırmak

rām olup:

rām olup: Kalıp İfade
Mısra: 18
Boyun eğmek. İsteyerek veya istemeyerek uymak, katlanmak.

melek-siret olup:

melek-siret olup: Kalıp İfade
Mısra: 16
Melek huyli; temiz fıtratl

nükte-āmiz İderdi:

nükte-āmiz İderdi: Kalıp İfade
Mısra: 19
Nükte etmek, şaka yapnak

ma' şūm olmuşdı:

ma' şūm olmuşdı: Kalıp İfade
Mısra: 16
suçsuz, kabahatsiz olma.

nazm [u] şî'r:

nazm [u] şî'r: Kalıp İfade
Mısra: 19
Manzume ve şîir

meşhûd olur:

meşhûd olur: Kalıp İfade
Mısra: 27
Görölmüş olmak, şahit olmak.

bîkr-i maẓmûn u dil-âvîz:

bîkr-i maẓmûn u dil-âvîz: Kalıp İfade
Mısra: 20
Gönöl alan ve el değmemiş mazmun; şîir

erbâb-ı kemâle:

erbâb-ı kemâle: Kalıp İfade
Mısra: 27
Olgunluk ehilleri, olgun kişiler.

ne dem:

ne dem: Kalıp İfade
Mısra: 21
Ne zaman, her ne zaman.

mâlik olmaz:

mâlik olmaz: Kalıp İfade
Mısra: 28
Sahip olmak II kavuşmak, erişmek.

neşîde kıldıysa:

neşîde kıldıysa: Kalıp İfade
Mısra: 21
Şîir, manzûme yazmak

hubb-ı sîvâdan:

hubb-ı sîvâdan: Kalıp İfade
Mısra: 29
Başkalarını -ALLAH'ın dışındakileri- sevmek, Allah'tan başka şeylerin sevgisi.

kaşîde olurdu:

kaşîde olurdu: Kalıp İfade
Mısra: 22
kaside yazmak. Kaside nazım biçimi

fâriğ olup:

fâriğ olup: Kalıp İfade
Mısra: 30
feragat etmek, geri durmak, uzak kalmak, vageçmiş olmak

belîğ ü hem fasîh ü nûkte-perver:

belîğ ü hem fasîh ü nûkte-perver: Kalıp İfade
Mısra: 23
açık, güzel ve hemde şakacı bir şekilde söylemek

su'ünât-ı fenâdan:

su'ünât-ı fenâdan: Kalıp İfade
Mısra: 30
Kötü olaylar, fena hadiseler

nūr-ı zâtı:

nūr-ı zâtı: Kalıp İfade
Mısra: 39
Allah'ın nuru.

kurb u cāhı:

kurb u cāhı: Kalıp İfade
Mısra: 32
Yakınlık ve makam mevki

ferāmūş evlemişlerdi:

ferāmūş evlemişlerdi: Kalıp İfade
Mısra: 40
Unutmak, hatırandan çıkarmak.

Harim-i bezm-i hāş-ı vahdet:

Harim-i bezm-i hāş-ı vahdet: Kalıp İfade
Mısra: 33
Birlik makamına özel meclisin avlusu

sevr idüp:

sevr idüp: Kalıp İfade
Mısra: 42
gezmek, gezinmek | temaşa etmek

mest-i cām-ı vuslat:

mest-i cām-ı vuslat: Kalıp İfade
Mısra: 34
Kavuşma şarabının sarhoşluğu

levlā-vı meh-rû:

levlā-vı meh-rû: Kalıp İfade
Mısra: 49
*Ay yüzlü Leyla(sevgili), ay gibi güzel
Leyla(sevgili).*

yār-i yek-reng ü muvāfık:

yār-i yek-reng ü muvāfık: Kalıp İfade
Mısra: 35
Uygun ve aynı renk sevgili

nirān-ı cefāya:

nirān-ı cefāya: Kalıp İfade
Mısra: 52
Cefa'nın ateşi

mecnūn-ı şādık:

mecnūn-ı şādık: Kalıp İfade
Mısra: 36
Sadık Mecnun.

mā'il olurlardı:

mā'il olurlardı: Kalıp İfade
Mısra: 53
Hevesli, istekli olmak

kim ki:

kim ki: Kalıp İfade
Mısra: 62
Her kim ki

huşul-i kâma:

huşul-i kâma: Kalıp İfade
Mısra: 53
Mutluluğun ortaya çıkışı.

nüş eylese:

nüş eylese: Kalıp İfade
Mısra: 62
İçmek.

hâşıl olurdu:

hâşıl olurdu: Kalıp İfade
Mısra: 54
Elde etmek, kazanmak. Husûle gelmek,
meydana çıkmak.

**Nâzımın Bâr-ı Diğer Sakı-i Ma'nevîden İstimdâd
İtdüğü**

şarâb-ı la'l-günü:

şarâb-ı la'l-günü: Kalıp İfade
Mısra: 1
Kırmızı renkli, al şarap

kâm-ı nefis-i şüm:

kâm-ı nefis-i şüm: Kalıp İfade
Mısra: 54
Uğursuz nefsin arzusu

leb-â-leb evlevüp:

leb-â-leb evlevüp: Kalıp İfade
Mısra: 3
Ağızına kadar doldurmak.

şâd oldılar:

şâd oldılar: Kalıp İfade
Mısra: 57
şâd olmak

câm-ı fütûhı:

câm-ı fütûhı: Kalıp İfade
Mısra: 3
(Gönül) açan, ferahlatan (şarap) kadehleri

mest-i şarâb-ı cavidâni:

mest-i şarâb-ı cavidâni: Kalıp İfade
Mısra: 59
Ebedî şarabın sarhoşluğu

rüşen eyle:

rüşen eyle: Kalıp İfade
Mısra: 4
Aydınlatmak. Görünür, parlak hale getirmek.

şarāb-ı ğaybdır:

şarāb-ı ğaybdır: Kalıp İfade
Mısra: 11
Gayb aleminin şarabı. Manevi şarap

çeşm-i rûhı:

çeşm-i rûhı: Kalıp İfade
Mısra: 4
Can, nefes, canlılık gözü.

sezā-yı meclis-i lâ-raybdır:

sezā-yı meclis-i lâ-raybdır: Kalıp İfade
Mısra: 12
Şüphesiz meclise yakışan, yaraşan (odur)

āgeh kıl:

āgeh kıl: Kalıp İfade
Mısra: 6
Haberdar etmek, haberli kılmak

bāde-i pāk:

bāde-i pāk: Kalıp İfade
Mısra: 13
Temiz şarap, tortusuz şarap

hāl-i menāzilden:

hāl-i menāzilden: Kalıp İfade
Mısra: 6
Menzillerin durumu, merhalelerin durumu

Safā-bahş-ı dil-i erbāb-ı idrāk:

Safā-bahş-ı dil-i erbāb-ı idrāk: Kalıp İfade
Mısra: 14
Huzur veren gönül ustalarının anlayışı

leb-riz İdüp:

leb-riz İdüp: Kalıp İfade
Mısra: 10
Doldurmak taşkırmak

ta'allül eyleme:

ta'allül eyleme: Kalıp İfade
Mısra: 15
Mazeret sunmak.

cām-ı ğam-züdūdı:

cām-ı ğam-züdūdı: Kalıp İfade
Mısra: 10
Gamlı, kederli kadeh

kerem kıl:

kerem kıl: Kalıp İfade
Mısra: 16
Cömertlik etmek, asalet göstermek.

sih-i mihnetde:

sih-i mihnetde: Kalıp İfade
Mısra: 16
Mihnet ve sıkıntı şişi.

yek-ser olup:

yek-ser olup: Kalıp İfade
Mısra: 22
Aynı, benzer olmak

mest-i mey-i nāb İdüp:

mest-i mey-i nāb İdüp: Kalıp İfade
Mısra: 17
Saf şarabın sarhoşu olmak(etmek)

rivāyet eylemişdir:

rivāyet eylemişdir: Kalıp İfade
Mısra: 23
Bir haber ve ya olayı anlatmak.

mey-i nāb:

mey-i nāb: Kalıp İfade
Mısra: 18
halis şarap

şiddet-i ğam:

şiddet-i ğam: Kalıp İfade
Mısra: 25
Gamın, kederin şiddeti

cān-ı pāk-i mukbilāndır:

cān-ı pāk-i mukbilāndır: Kalıp İfade
Mısra: 19
Mutlu, bahtı açık olanların temiz canı

teng olupdur:

teng olupdur: Kalıp İfade
Mısra: 26
Dar // yetersiz, elverişsiz olmak.

sine-i şāhib-dilāndır:

sine-i şāhib-dilāndır: Kalıp İfade
Mısra: 20
Gönül güzelliğine sahip olanların kalbi

perverde-i rūh:

perverde-i rūh: Kalıp İfade
Mısra: 29
Beslenmiş, büyütülmüş, yetiştirilmiş ruh

nūş evleyen:

nūş evleyen: Kalıp İfade
Mısra: 21
İçmek.

tūfān-ı ğamda:

tūfān-ı ğamda: Kalıp İfade
Mısra: 30
Gam tufanı, üzüntü fırtınası.

keşti-i nüh:

keşti-i nüh: Kalıp İfade
Mısra: 30
Nuh'un gemisi

cānān cānān diyüp:

cānān cānān diyüp: Kalıp İfade
Mısra: 39
Canan canan, sevgili sevgili, aşkım aşkım
deyip

nālīş İdüp:

nālīş İdüp: Kalıp İfade
Mısra: 39
İnlemek, feryat etmek

mest-i ebed:

mest-i ebed: Kalıp İfade
Mısra: 31
sonsuz sarhoşluk.

türbe-i cānānda:

türbe-i cānānda: Kalıp İfade
Mısra: 40
Sevgilinin türbesi

vāreste-i kayd-ı hıred:

vāreste-i kayd-ı hıred: Kalıp İfade
Mısra: 32
Aklın endişesinden kurtulmak

ol dem:

ol dem: Kalıp İfade
Mısra: 41
O zaman.

mezār-ı leylī'yi:

mezār-ı leylī'yi: Kalıp İfade
Mısra: 37
Leylâ'nın Mezarı

cūşa gelür:

cūşa gelür: Kalıp İfade
Mısra: 42
Coşmak, galeyana gelmek.

būs itdügi:

būs itdügi: Kalıp İfade
Mısra: 37
Öpmek.

şitāb it:

şitāb it: Kalıp İfade
Mısra: 43
Acele etmek, Elini çabuk tutmak.

teğafül eyleme:

teğafül eyleme: Kalıp İfade
Mısra: 43
Anlamazlıktan, bilmezlikten gelmek.

te'emmül itmeyim:

te'emmül itmeyim: Kalıp İfade
Mısra: 48
İyice, etraflıca düşünmek.

bāde virüp:

bāde virüp: Kalıp İfade
Mısra: 44
şarap, içki vermek

teslim-i takdir:

teslim-i takdir: Kalıp İfade
Mısra: 49
Allah'ın takdirine teslim olmak.

mest-i şarāb:

mest-i şarāb: Kalıp İfade
Mısra: 44
Şarabın sarhoşu.

mātem-i cān-sūzı:

mātem-i cān-sūzı: Kalıp İfade
Mısra: 50
can yakan keder

mest ü lā-übālî:

mest ü lā-übālî: Kalıp İfade
Mısra: 45
kayıtsız ve kendinden geçmiş

takrîr İdem:

takrîr İdem: Kalıp İfade
Mısra: 50
İfade etmek, anlatmak, açıklamak.

mihnet-i hayālî:

mihnet-i hayālî: Kalıp İfade
Mısra: 46
hayalinin sıkıntısı

giriştārān-ı ālām-ı muşibet:

giriştārān-ı ālām-ı muşibet: Kalıp İfade
Mısra: 1
felaket derde tutulmak

derd-i dil-sūza:

derd-i dil-sūza: Kalıp İfade
Mısra: 47
Gönül yakan, gönül yakıcı dert; aşk derdi

Leylî'nin Hazān-ı Memâtı Nümāyān Olup
Efsürde-Hāl Oldığı ve Bahār-ı Hayâtı Pâyān
Bulup Dār-ı Bekāya İrtihāl Kıldığı

ciger-hünân-ı sūz-ı dāğ-ı hasret:

ciger-hünân-ı sūz-ı dāğ-ı hasret: Kalıp İfade
Mısra: 2
Hasret yarasından kanlı gönlün yanması

bir dem:

bir dem: Kalıp İfade
Mısra: 9
bir zaman

bir dem: Kalıp İfade
Mısra: 126
bir zaman

derd-i bi-dādūn:

derd-i bi-dādūn: Kalıp İfade
Mısra: 3
çaresiz derd

bir dem: Kalıp İfade
Mısra: 191
bir zaman

hāl-i nā-şādūn:

hāl-i nā-şādūn: Kalıp İfade
Mısra: 4
Üzüntülü, gamlı, kederli hal

hazān-ı āfet-āmiz:

hazān-ı āfet-āmiz: Kalıp İfade
Mısra: 9
musibetle karışık sonbahar

perişān oldığından:

perişān oldığından: Kalıp İfade
Mısra: 6
Dağınık olmak.

mülk-i cemende:

mülk-i cemende: Kalıp İfade
Mısra: 10
yeşillik yer.

efsūs idüp:

efsūs idüp: Kalıp İfade
Mısra: 7
Yazık, eyvah demek

virān itmişdi:

virān itmişdi: Kalıp İfade
Mısra: 11
Yıkma, Viran etmek

āğāz Kılup:

āğāz Kılup: Kalıp İfade
Mısra: 7
(Söze, konuşmaya) başlamak.

talān kılmuşdı:

talān kılmuşdı: Kalıp İfade
Mısra: 12
Talan etmek.

şāh-ı gül:

şāh-ı gül: Kalıp İfade
Mısra: 15
Gül padişahı.

dem-serd ü dil-āzār:

dem-serd ü dil-āzār: Kalıp İfade
Mısra: 16
Gönül inciten ve soğuk nefes

āb-ı şāf:

āb-ı şāf: Kalıp İfade
Mısra: 17
temiz su

yah-beste olup:

yah-beste olup: Kalıp İfade
Mısra: 17
Buz tutmuş, buz kaplamış olmak.

hümāyūn-ı çetr-i sebzi:

hümāyūn-ı çetr-i sebzi: Kalıp İfade
Mısra: 19
Yeşil çadırın padişahı

şāh-ı tākiñ:

şāh-ı tākiñ: Kalıp İfade
Mısra: 19
Asmanın padişahı

nihān olmuşdı:

nihān olmuşdı: Kalıp İfade
Mısra: 22
Gizlenmek, saklanmak

ten-i 'ar'ar:

ten-i 'ar'ar: Kalıp İfade
Mısra: 23
Servinin endamı

serv-i mahzūn:

serv-i mahzūn: Kalıp İfade
Mısra: 23
Hüzünlü servi

serāzir ü perişān:

serāzir ü perişān: Kalıp İfade
Mısra: 24
Baştan ayağa ve perişan

bid-i mecnūn:

bid-i mecnūn: Kalıp İfade
Mısra: 24
Mecnūn'un söğüdü

ālūde-i hāk:

ālūde-i hāk: Kalıp İfade
Mısra: 25
Toprağa bulaşmak, karışmak; yok olmak, ölmek.

dil-fersā vü derd-efzā:

dil-fersā vü derd-efzā: Kalıp İfade
Mısra: 27
Gönlü tüketen ve derdi artıran

dehr-i gülsitānū:

dehr-i gülsitānū: Kalıp İfade
Mısra: 33
Gül bahçesinin dünyası

Hazān-ı zehr-bār u bi-amānda:

Hazān-ı zehr-bār u bi-amānda: Kalıp İfade
Mısra: 28
Güvensiz ve zehir yağdıran sonbahar

bir dahi:

bir dahi: Kalıp İfade
Mısra: 34
Bir daha, artık, bundan sonra

Hazān-ı hastegī:

Hazān-ı hastegī: Kalıp İfade
Mısra: 31
Sonbahar hastalığı

bāğ-ı zindegāni:

bāğ-ı zindegāni: Kalıp İfade
Mısra: 35
canlılık, hayat bahçesi.

sarsar-ı renc:

şarşar-ı renc: Kalıp İfade
Mısra: 31
ızdırabın soğuk rüzgarı.

bir de:

bir de: Kalıp İfade
Mısra: 38
bir de

mazhar-ı renc:

mazhar-ı renc: Kalıp İfade
Mısra: 32
Eziyete, ızdıraba ulaşan

vezān oldı:

vezān oldı: Kalıp İfade
Mısra: 40
esmek, yayılmak

bahār-ı hüsnū:

bahār-ı hüsnū: Kalıp İfade
Mısra: 32
Güzellik baharı.

āfet-zede olup:

āfet-zede olup: Kalıp İfade
Mısra: 41
Belaya uğramak

mecnûn-ı figârî:

gûlzâr-ı leyli:

gûlzâr-ı leyli: Kalıp İfade
Mısra: 41
Leylâ'nın gül bahçesi

mecnûn-ı figârî: Kalıp İfade
Mısra: 47
Yaralı Mecnûn

kân-ı 'aşkıñ:

reng-i gül-i ruhsâr-ı leyli:

reng-i gül-i ruhsâr-ı leyli: Kalıp İfade
Mısra: 42
Leylâ'nın yanağının gül rengi

kân-ı 'aşkıñ: Kalıp İfade
Mısra: 48
aşkın madeni

evrâk-ı nihâli:

evrâk-ı nihâli: Kalıp İfade
Mısra: 43
Fidanın yaprakları

sûz-ı 'aşkı:

sûz-ı 'aşkı: Kalıp İfade
Mısra: 49
Aşk ateşi.

fehm itdi:

bedr-i müniri:

bedr-i müniri: Kalıp İfade
Mısra: 45
parlak ay

fehm itdi: Kalıp İfade
Mısra: 49
anlamak

'ummân oldı:

serv-i dil-pezirî:

serv-i dil-pezirî: Kalıp İfade
Mısra: 46
Gönlün beğendiği sevgili

'ummân oldı: Kalıp İfade
Mısra: 50
okyanus olmak

o gün:

o gün: Kalıp İfade
Mısra: 47
O gün.

hubb-ı mecnûn:

hubb-ı mecnûn: Kalıp İfade
Mısra: 51
Mecnûn'un aşkı

siddet bulup:

siddet bulup: Kalıp İfade
Mısra: 51
Şiddetlenmek

efzün oldu:

efzün oldu: Kalıp İfade
Mısra: 52
Çok, fazla olmak.

bār-ı 'aşkı:

bār-ı 'aşkı: Kalıp İfade
Mısra: 52
Aşkın yükü

Haṭ-ı ruhsār-ı yār:

Haṭ-ı ruhsār-ı yār: Kalıp İfade
Mısra: 53
Sevgilinin yanağının çizgileri

rişte-i ümmid-i vuslat:

rişte-i ümmid-i vuslat: Kalıp İfade
Mısra: 55
Vuslata kavuşmanın bağı

bend-i dām-ı firkat:

bend-i dām-ı firkat: Kalıp İfade
Mısra: 56
ayrılık tuzağının bağı

düçār oldu:

düçār oldu: Kalıp İfade
Mısra: 57
İki insanın birbirine tutulup, aşık olması.

belā-vı iftirāka:

belā-vı iftirāka: Kalıp İfade
Mısra: 57
Ayrılık belası.

nār-ı iştivāka:

nār-ı iştivāka: Kalıp İfade
Mısra: 58
Özlem ateşi.

füzün oldukça:

füzün oldukça: Kalıp İfade
Mısra: 59
Artmak, çoğalmak.

füzün-ter oldu:

füzün-ter oldu: Kalıp İfade
Mısra: 60
Çok fazla, pek çok olmak

tuğyān itdükce:

tuğyān itdükce: Kalıp İfade
Mısra: 61
baş kaldırmak, isyan etmek || çoşup taşmak

tuğyān buldı:

tuğyān buldı: Kalıp İfade
Mısra: 62
Taşmak, coşmak

bimār oldu:

bimār oldu: Kalıp İfade
Mısra: 66
Hasta olmak II keder vermek.

nār-ı hicrān:

nār-ı hicrān: Kalıp İfade
Mısra: 62
Ayrılık ateşi

teb-i lerze:

teb-i lerze: Kalıp İfade
Mısra: 67
Sıtma titremesi

ahger düşdi:

ahger düşdi: Kalıp İfade
Mısra: 63
kor düşürmek

lerzān eyledi:

lerzān eyledi: Kalıp İfade
Mısra: 67
Titretmek.

Kuvā-yı cismīni:

Kuvā-yı cismīni: Kalıp İfade
Mısra: 64
cismīn kuvveti

nümāyān oldu:

nümāyān oldu: Kalıp İfade
Mısra: 68
Görünmek.

āhir-i kār:

āhir-i kār: Kalıp İfade
Mısra: 65
İşin sonu, sonunda, nihayetinde

üftāde oldu:

üftāde oldu: Kalıp İfade
Mısra: 70
tutulmak II düşmek.

tāb u tevāndan:

tāb u tevāndan: Kalıp İfade
Mısra: 65
Güç ve kuvvet.

hūn-bār kıldı:

hūn-bār kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 72
Kan yağdırmak, kan saçmak

kudüm-i māderinden:

kudüm-i māderinden: Kalıp İfade
Mısra: 73
Annesinin uzak memleketi

vakt-i rihlet:

vakt-i rihlet: Kalıp İfade
Mısra: 77
Ölüm vakti.

mi‘cer-i sırrı:

mi‘cer-i sırrı: Kalıp İfade
Mısra: 74
sır örtüsü

güş eyle:

güş eyle: Kalıp İfade
Mısra: 78
Dinlemek, kulak vermek

küşād itdi:

küşād itdi: Kalıp İfade
Mısra: 75
Açmak, çözmek.

tāb u tevānım:

tāb u tevānım: Kalıp İfade
Mısra: 79
Güç ve kuvvet.

leb-i vākūt-gūnuñ:

leb-i yāqūt-gūnuñ: Kalıp İfade
Mısra: 75
Yakut renkli dudak

mevcūd itdi:

mevcūd itdi: Kalıp İfade
Mısra: 79
Var etmek, ortaya çıkarmak

mübeyyen söyledi:

mübeyyen söyledi: Kalıp İfade
Mısra: 76
Açıkça söylemek

āteş-i ālāma:

āteş-i ālāma: Kalıp İfade
Mısra: 80
keder ateşi

rāz-ı derūnuñ:

rāz-ı derūnuñ: Kalıp İfade
Mısra: 76
Gönlün sırrı.

Şafā-vı ‘ālemi:

Şafā-yı ‘ālemi: Kalıp İfade
Mısra: 82
Dünya eğlencesi

yār idim:

bi-tāb-ı derd-i iftirākem:

bi-tāb-ı derd-i iftirākem: Kalıp İfade
Mısra: 83
Ayrılık derdinin yorgunluğu

yār idim: Kalıp İfade
Mısra: 87
Sevgili olmak, ilgi göstermek

o dem:

mariz-i nā-tevān-ı iştivākem:

mariz-i nā-tevān-ı iştivākem: Kalıp İfade
Mısra: 84
Özleynin zayıf hastalığı

o dem: Kalıp İfade
Mısra: 88
O zaman.

o dem: Kalıp İfade
Mısra: 97
O zaman.

fersūde-i ālām-ı ‘aşkem:

fersūde-i ālām-ı ‘aşkem: Kalıp İfade
Mısra: 85
Aşkımın acılarının eskiliği

hem-āşivān-ı mār:

hem-āşivān-ı mār: Kalıp İfade
Mısra: 88
yılanın yuvasında

esir-i mübtelā-yı dām-ı ‘aşkem:

esir-i mübtelā-yı dām-ı ‘aşkem: Kalıp İfade
Mısra: 86
Aşk tuzağının düşkünlüğünün esiri

āşüfte-i sevdā-yı mecnūn:

āşüfte-i sevdā-yı mecnūn: Kalıp İfade
Mısra: 89
Mecnun'un sevdasının aşüftesi

İbni selām’a:

İbni selām’a: Kalıp İfade
Mısra: 87
Leyla vü Mecnun hikâyesinin kahramanı ve
Leyla'nın zorla evlendirilmek istenildiği
kişi.

giritār-ı ruh-ı zibā-yı mecnūn:

giritār-ı ruh-ı zibā-yı mecnūn: Kalıp İfade
Mısra: 90
Gönül süsüne tutulmuş Mecnun

‘âkıl-ter-i ehl-i zamâne:

‘âkıl-ter-i ehl-i zamâne: Kalıp İfade
Mısra: **92**
Zaman ehlinin çok akıllıları

o demden:

o demden: Kalıp İfade
Mısra: **100**
O zaman.

ol demde:

ol demde: Kalıp İfade
Mısra: **95**
O zaman.

bu demde:

bu demde: Kalıp İfade
Mısra: **102**
Bu zaman.

mukim-i mekteb-i me‘lûl:

mukim-i mekteb-i me‘lûl: Kalıp İfade
Mısra: **96**
Mahzunluk yolunun sahibi

derd-i dilimden:

derd-i dilimden: Kalıp İfade
Mısra: **103**
gönül derdi.

tahsil-i ders-i ‘aşk:

tahsil-i ders-i ‘aşk: Kalıp İfade
Mısra: **97**
Aşk dersinin tahsili

vākıf itdim:

vākıf itdim: Kalıp İfade
Mısra: **103**
haberdar etmek

ser-meşk iderdim:

ser-meşk iderdim: Kalıp İfade
Mısra: **98**
en güzel örnek.

nümāyān oldukda:

nümāyān oldukda: Kalıp İfade
Mısra: **106**
Görünmek.

ol dem:

ol dem: Kalıp İfade
Mısra: **99**
O zaman.

āgāh olur:

āgāh olur: Kalıp İfade
Mısra: **107**
Haberdar olmak

mülebbes evle:

efgân Kılur:

efgân Kılur: Kalıp İfade
Mısra: **109**
Bağırıp çağırarak, feryat etmek

mülebbes eyle: Kalıp İfade
Mısra: **118**
Giydirmek

'arūs-ı taze-tek:

hün-âb-ı hasret:

hün-âb-ı hasret: Kalıp İfade
Mısra: **109**
özlemin kanlı gözyaşı

'arūs-ı taze-tek: Kalıp İfade
Mısra: **119**
Yeni gelin gibi

pevdâ olur:

pevdâ olur: Kalıp İfade
Mısra: **110**
görünmek, ortaya çıkmak

defn it:

defn it: Kalıp İfade
Mısra: **119**
Gömmek.

pāre pāre:

füzûn it:

füzûn it: Kalıp İfade
Mısra: **114**
Artırmak, fazlalaştırmak

pāre pāre: Kalıp İfade
Mısra: **120**
parça parça

Şehid-i 'arşa-i peykār-ı 'aşkem:

ğubār-ı makdeminden:

ğubār-ı makdeminden: Kalıp İfade
Mısra: **115**
Ayağın tozu

Şehid-i 'arşa-i peykār-ı 'aşkem: Kalıp İfade
Mısra: **121**
Aşkın savaş meydanının şehidi

tekfîn kıl:

tekfîn kıl: Kalıp İfade
Mısra: **117**
Keflenmek

Katıl-i hancer-i hün-h'ār-ı 'aşkem:

Katıl-i hancer-i hün-h'ār-ı 'aşkem: Kalıp İfade
Mısra: **122**
Aşkın kanlı dikeninin kanlı hançeri

meşgûl-i 'aşkıñla:

meşgûl-i 'aşkıñla: Kalıp İfade
Mısra: 133
Aşkın meşguliyeti

âğâz-ı tefsir-i hikâyet:

âğâz-ı tefsir-i hikâyet: Kalıp İfade
Mısra: 124
Hikayenin tefsirine başlama

zıkr-i zebânı:

zıkr-i zebânı: Kalıp İfade
Mısra: 135
Dilin zıkr etmesi.

bevân it:

bevân it: Kalıp İfade
Mısra: 127
Açıklamak.

her zamân:

her zamân: Kalıp İfade
Mısra: 136
Her zaman.

'aşık-ı pāk:

'aşık-ı pāk: Kalıp İfade
Mısra: 127
Saf aşık.

te'sir Kılup:

te'sir Kılup: Kalıp İfade
Mısra: 137
etki etmek.

levli-i zâr u ciger-çāk:

levli-i zâr u ciger-çāk: Kalıp İfade
Mısra: 128
Bağrı yırtık ve inleyen Leylâ

perişân itdi:

perişân itdi: Kalıp İfade
Mısra: 138
perişan olmak.

resm-i vefâda:

resm-i vefâda: Kalıp İfade
Mısra: 129
Vefa resmi, vefanın izi.

âlâm-ı 'aşkıñ:

âlâm-ı 'aşkıñ: Kalıp İfade
Mısra: 139
Aşk kederleri.

levl-i belâda:

levl-i belâda: Kalıp İfade
Mısra: 130
Leylâ'nın derdi

tūşe-i cān:

tūşe-i cān: Kalıp İfade
Mısra: 139
canın azığı

bezm-i vahdetde:

bezm-i vahdetde: Kalıp İfade
Mısra: 151
Vahdet, birlik meclisi

şitābān gitti:

şitābān gitti: Kalıp İfade
Mısra: 140
Koşmak, acele gitmek.

cām-ı nāb-ı vuslatı:

cām-ı nāb-ı vuslatı: Kalıp İfade
Mısra: 152
Kavuşmanın halis şarabı

vird-i zebānı:

vird-i zebānı: Kalıp İfade
Mısra: 141
Dilin sürekli tekrar ettiği

hatm itdi:

hatm itdi: Kalıp İfade
Mısra: 153
tamamlamak.

halvet-serāy-ı cāvidānda:

halvet-serāy-ı cāvidānda: Kalıp İfade
Mısra: 143
Ebedi köşk, kalıcı saray

dil-teng oldu:

dil-teng oldu: Kalıp İfade
Mısra: 153
Gönlü daralmak, bunalmak.

bāğ-ı cinānda:

bāğ-ı cinānda: Kalıp İfade
Mısra: 144
Cennet bahçesi.

āheng kıldı:

āheng kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 154
Bir şey yapmaya yönelmek.

tezvir-i ağıvār:

tezvir-i ağıvār: Kalıp İfade
Mısra: 149
Rakibin yalanı

gülistān-ı bekāya:

gülistān-ı bekāya: Kalıp İfade
Mısra: 154
Sonsuz gül bağı

ferāyād itdi:

ferāyād itdi: Kalıp İfade
Mısra: 155
Feryad etmek

nālān olup:

nālān olup: Kalıp İfade
Mısra: 161
İnlemek, feryat etmek

bülend itdi:

bülend itdi: Kalıp İfade
Mısra: 161
yükseltmek

yār-i derdnākiñ:

yār-i derdnākiñ: Kalıp İfade
Mısra: 155
dertli sevgili

‘avān kıldı:

‘avān kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 162
Açıklamak, ortaya koymak, âşikâr etmek.

cān-ı pākiñ:

cān-ı pākiñ: Kalıp İfade
Mısra: 156
temiz can

nāle kıldı:

nāle kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 163
İnlemek, sızlanmak

mām-ı bi-nevāsi:

mām-ı bi-nevāsi: Kalıp İfade
Mısra: 157
Sessiz anne

efgān itdi:

efgān itdi: Kalıp İfade
Mısra: 163
Feryat etmek, inlemek, sızlanmak

ahvāl-i havāsi:

ahvāl-i havāsi: Kalıp İfade
Mısra: 158
Hasselerin, duyuların halleri

pāre pāre itdi:

pāre pāre itdi: Kalıp İfade
Mısra: 160
Parça parça etmek

nālān oldı:

nālān oldı: Kalıp İfade
Mısra: 164
İnlemek, feryat etmek

nālān oldı: Kalıp İfade
Mısra: **167**
İnlemek, feryat etmek

biñ ah u biñ efsūs:

biñ āh u biñ efsūs: Kalıp İfade
Mısra: **171**
bin ah ve bin eyvah

Hırās itdi:

Hırāş itdi: Kalıp İfade
Mısra: **166**
Kazımak.

būs İdüp:

būs İdüp: Kalıp İfade
Mısra: **172**
Öpmek.

ser-pençe urup:

ser-pençe urup: Kalıp İfade
Mısra: **166**
Pençe ucuyla vurmak

ālūde-i ‘ūd:

ālūde-i ‘ūd: Kalıp İfade
Mısra: **173**
ud kokusuna bulaşmış

pāve kıldı:

pāye kıldı: Kalıp İfade
Mısra: **167**
Rütbe, mertebe yapmak.

gül-āb-ı ‘ūd-ālūd:

gül-āb-ı ‘ūd-ālūd: Kalıp İfade
Mısra: **174**
ud kokusuna bulaşmış gül suyu

giryān oldı:

giryān oldı: Kalıp İfade
Mısra: **168**
Ağlamak, gözyaşı dökmek

müşg-i ter:

müşg-i ter: Kalıp İfade
Mısra: **175**
taze misk

dāmen-i ceyhūn’a:

dāmen-i ceyhūn’a: Kalıp İfade
Mısra: **170**
Ceyhunun etekleri

‘ūd u ‘anber:

‘ūd u ‘anber: Kalıp İfade
Mısra: **176**
Öd ağacı ve amber (kokuları)

tābūt-ı pāke:

tābūt-ı pāke: Kalıp İfade
Mısra: 177
Temiz tabut

hāk-i siyeh:

hāk-i siyeh: Kalıp İfade
Mısra: 184
Kara, siyah toprak.

genc-i gevheri:

genc-i gevheri: Kalıp İfade
Mısra: 178
mücevher hazinesi

hāk itmîş:

hāk itmîş: Kalıp İfade
Mısra: 184
toprak etmek

defn itdi:

defn itdi: Kalıp İfade
Mısra: 178
Gömmek.

dehr-i bā-cefāya:

dehr-i bā-cefāya: Kalıp İfade
Mısra: 185
Cefalı dünya

hāk-i efsünkârdır:

hāk-i efsünkârdır: Kalıp İfade
Mısra: 179
Sihirli, büyüleyici toprak

sevher-keş-i 'arūs-ı bi-vefāya:

sevher-keş-i 'arūs-ı bi-vefāya: Kalıp İfade
Mısra: 186
Vefasız gelinin eşini çekmesi

hāk-i âdem-h'ârdır:

hāk-i âdem-h'ârdır: Kalıp İfade
Mısra: 180
insan yiyen toprak

ne ne ne:

ne ne ne: Kalıp İfade
Mısra: 188
Ne...ne bağlacı.

çeşm-i idrāk:

çeşm-i idrāk: Kalıp İfade
Mısra: 182
Gönül gözü, idrak etme gözü.

zir-i bârda:

zir-i bârda: Kalıp İfade
Mısra: 188
yük altında

nūh u ya 'kūb u mesihā:

dār-ı ikāmet:

dār-ı ikāmet: Kalıp İfade
Mısra: 189
İkametin darağacı

nūh u ya 'kūb u mesihā: Kalıp İfade
Mısra: 200
Nuh, Yakup ve Ey İsa

belkis ü süleymān:

güzergāh-ı kıyāmet:

güzergāh-ı kıyāmet: Kalıp İfade
Mısra: 190
Kiyamet güzergahı

belkis ü süleymān: Kalıp İfade
Mısra: 201
Süleyman ve Belkis

kavl-i mükerrer:

kavl-i mükerrer: Kalıp İfade
Mısra: 193
tekrar edilen söz

zülevhā-vı cüvān ü māh-ı ken 'ān:

zülevhā-vı cüvān ü māh-ı ken 'ān: Kalıp İfade
Mısra: 202
Genç Züleyha ve Kenan'ın ayı

mesrūh idersin:

mesrūh idersin: Kalıp İfade
Mısra: 194
Şerh etmek, açıklamak.

'azrā vü Şirin:

'azrā vü Şirin: Kalıp İfade
Mısra: 203
Azra ve Şirin

serh-i diger:

serh-i diger: Kalıp İfade
Mısra: 194
Diğer açıklama

Hani hani:

Hani hani: Kalıp İfade
Mısra: 204
nerde, nerde, nerde

Ādem ü dāvūd u mūsā:

Ādem ü dāvūd u mūsā: Kalıp İfade
Mısra: 199
Adem, Davud ve Musa

vāmuk ferhād u rāmin:

vāmuk ferhād u rāmin: Kalıp İfade
Mısra: 204
Vamuk, Ferhad ve Ramin

keyhüsrev ü behrām u behmen:

keyhüsrev ü behrām u behmen: Kalıp İfade
Mısra: 205
Keyhüsrev, Behram ve Behmen

sām u nerimān:

sām u nerimān: Kalıp İfade
Mısra: 206
1. Sam ve Neriman. 2. Sam Hz. Nuh'un oğlu ve Neriman ise efsanelerde geçen kahraman Samın babası

gīv ü bijen:

gīv ü bijen: Kalıp İfade
Mısra: 206
1. Giv ve Bijen. 2. Fars'ların masal kahramanlarından biri. Gyuders'in oğlu, Rüstem'in üvey oğlu ve İran mitolojisinde kahraman meşhur Rüstem'in kızkardeşinin oğlu

çeng-i ecelden:

çeng-i ecelden: Kalıp İfade
Mısra: 209
Ecelin pençesi

müheyyā ol:

müheyyā ol: Kalıp İfade
Mısra: 210
Hazırlanmak.

tūl-i emelden:

tūl-i emelden: Kalıp İfade
Mısra: 210
Hırs, tamah, tükenmez arzu.

keyfiyyet-i lyli'den:

keyfiyyet-i lyli'den: Kalıp İfade
Mısra: 211
Leylâ'nın hali

mir'at-i hakikat:

mir'at-i hakikat: Kalıp İfade
Mısra: 212
Hakikat aynası.

Tılsım-ı hakde:

Tılsım-ı hakde: Kalıp İfade
Mısra: 213
Toprağın büyüü

nā-būd olupdur:

nā-būd olupdur: Kalıp İfade
Mısra: 213
Yok olmak, ölmek.

mefkūd olupdur:

mefkūd olupdur: Kalıp İfade
Mısra: 214
Mevcut olmayan.

pir ü cüvân:

gûlzâr-ı hüsnüñ:

gûlzâr-ı hüsnüñ: Kalıp İfade
Mısra: 215
Güzellik gül bahçesi

pir ü cüvân: Kalıp İfade
Mısra: 219
yaşlı ve genç

kemâl-i 'işmetinden:

maṭla'-ı envâr-ı hüsnüñ:

maṭla'-ı envâr-ı hüsnüñ: Kalıp İfade
Mısra: 216
güzellik nurlarının doğuş yeri.

kemâl-i 'işmetinden: Kalıp İfade
Mısra: 222
ıffetin olgunluğu

Hazân-ı fevtiden:

Hazân-ı fevtiden: Kalıp İfade
Mısra: 217
Ölümün, mevtin sonbaharı

şöhret bulup:

şöhret bulup: Kalıp İfade
Mısra: 223
şöhret salmak, meşhur olmak.

perişân oldu:

perişân oldu: Kalıp İfade
Mısra: 217
Dağınık olmak.

âgâh-ı 'âlem:

âgâh-ı 'âlem: Kalıp İfade
Mısra: 223
Yeryüzü, dünya.

sehâb-ı mevt:

sehâb-ı mevt: Kalıp İfade
Mısra: 218
Ölüm bulutu/örtüsü.

hâcetgâh-ı 'âlem:

hâcetgâh-ı 'âlem: Kalıp İfade
Mısra: 224
dünyanın hacetyeri

pinhân kaldı:

pinhân kaldı: Kalıp İfade
Mısra: 218
Gizli kalmak.

fevz-i 'aşkından:

fevz-i 'aşkından: Kalıp İfade
Mısra: 225
Aşk bereketi

āğāz-ı efgān:

hāsıl İdüp:

hāsıl İdüp: Kalıp İfade
Mısra: 227
Ortaya çıkarmak; elde etmek.

āğāz-ı efgān: Kalıp İfade
Mısra: 3
figana başlama

şenā-hʿān oluplar:

vāsıl oluplar:

vāsıl oluplar: Kalıp İfade
Mısra: 228
Ulaşmak, birleşmek; kavuşmak.

şenā-hʿān oluplar: Kalıp İfade
Mısra: 4
Övücü, meth edici olmak

**Mecnūn'ın Vefāt-ı Leylî'den Haber-dār Oldığı ve
Naqd-i Hayātın Türbe-i Leylî'de Nişār Kıldığı**

münā-vı 'aşkda:

münā-vı 'aşkda: Kalıp İfade
Mısra: 1
aşkın arzusu

rūh-ı mecnūn'a:

rūh-ı mecnūn'a: Kalıp İfade
Mısra: 4
Mecnun'un ruhu. Çıldırılmış beden, ruh

kurbān olanlar:

kurbān olanlar: Kalıp İfade
Mısra: 1
Bir kimse ya da bir şey için kendini feda etmek, canından vazgeçmek

müstemend ü zār u ğam-hʿār:

müstemend ü zār u ğam-hʿār: Kalıp İfade
Mısra: 5
gam çeken, inleyen ve dertli

vāsıl-ı cānān:

vāsıl-ı cānān: Kalıp İfade
Mısra: 2
Sevgiliye kavuşma.

haber-dār olup:

haber-dār olup: Kalıp İfade
Mısra: 6
Bilgi sahibi olmak

siyeh-gūn kıldı:

siyeh-gūn kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 7
siyah renkli yapmak

icrā kıldı:

kayd-ı sivādan:

kayd-ı sivādan: Kalıp İfade
Mısra: **9**
Allah dışındaki bütün bağ ve kayıtlar.

icrā kıldı: Kalıp İfade
Mısra: **13**
Yapmak, uygulamak.

pevdā itdi:

kat'-ı peyvend:

kat'-ı peyvend: Kalıp İfade
Mısra: **9**
*Aradaki münasebeti, bağ kesmek II
vazgeçmek.*

peydā itdi: Kalıp İfade
Mısra: **14**
Ortaya çıkarmak, görünür kılmak.

fervād u efgān:

revān oldı:

revān oldı: Kalıp İfade
Mısra: **10**
Akıp gitmek. Salınmak.

feryād u efgān: Kalıp İfade
Mısra: **15**
feryad figan

revān oldı: Kalıp İfade
Mısra: **72**
Akıp gitmek. Salınmak.

hāk-i pāki:

hāk-i pāki: Kalıp İfade
Mısra: **18**
Temiz toprak.

Harim-i türbe-i leyli'de:

Harim-i türbe-i leyli'de: Kalıp İfade
Mısra: **11**
Leyla'nın türbesinin avlusu

būs kıldı:

būs kıldı: Kalıp İfade
Mısra: **18**
Öpmek.

mažca'-ı i'lāda:

mažca'-ı i'lāda: Kalıp İfade
Mısra: **12**
*mezarın; kabrin şânını, şöhretini arttırma,
yüceltme*

nālān u dil-rış:

nālān u dil-rış: Kalıp İfade
Mısra: **19**
yüreği yaralı ve inleyen

revân kıldı:

revân kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 20
Göndermek,

fervâd kıldı:

feryâd kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 25
Bağırıp çağırarak, haykırmak

mecnûn-ı figârı:

mecnûn-ı figârı: Kalıp İfade
Mısra: 21
Yaralı Mecnûn

ber-i mecnûn'da:

ber-i mecnûn'da: Kalıp İfade
Mısra: 25
Mecnûn'un üzerinde

hûn-ı çeşmî:

hûn-ı çeşmî: Kalıp İfade
Mısra: 22
kanlı göz

haşr-âbâd kıldı:

haşr-âbâd kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 26
kıyametten memnun olmak

gehi gehi:

gehi gehi: Kalıp İfade
Mısra: 24
kimi....kimi, bazen...bazen.

baht-ı siyâhî:

baht-ı siyâhî: Kalıp İfade
Mısra: 33
Kara baht, kötü talih

gehi gehi: Kalıp İfade
Mısra: 88
kimi....kimi, bazen...bazen.

zeyd-i nâlân:

zeyd-i nâlân: Kalıp İfade
Mısra: 35
inleyen Zeyd

be-sân-ı ebr-i nisân:

be-sân-ı ebr-i nisân: Kalıp İfade
Mısra: 23
nisan yağmuru gibi

lerzenâk ü çeşmi giryân:

lerzenâk ü çeşmi giryân: Kalıp İfade
Mısra: 36
titreyen ve gözü yaşlı

bülbül-i zâr-ı müsevveş:

bülbül-i zâr-ı müsevveş: Kalıp İfade
Mısra: 37
*karmakarışık öten bülbül, karmakarışık
ağlayan aşık*

gülbâr-ı havâtûn:

gülbâr-ı havâtûn: Kalıp İfade
Mısra: 44
Hayatın gül bahçesi.

direfs-i tâli'în:

direfs-i tâli'în: Kalıp İfade
Mısra: 40
baht bayrağı

Ġam-ı 'aşk:

Ġam-ı 'aşk: Kalıp İfade
Mısra: 50
Aşkın derdi, kederi, tasası, üzüntüsü.

ravza-i cennet:

ravza-i cennet: Kalıp İfade
Mısra: 42
Cennet bahçesi

hâmûş oldu:

hâmûş oldu: Kalıp İfade
Mısra: 52
Susmak.

Hazân-ı nâ-be-hengâmı:

Hazân-ı nâ-be-hengâmı: Kalıp İfade
Mısra: 43
Vakitsiz, zamansız sonbahar

nâ-geh oldu:

nâ-geh oldu: Kalıp İfade
Mısra: 53
Ansızın olmak.

efsürde İdüp:

efsürde İdüp: Kalıp İfade
Mısra: 44
Donuk, donmuş; cansız.

Hitâb itdi:

Hitâb itdi: Kalıp İfade
Mısra: 56
Seslenme.

Hitâb itdi: Kalıp İfade
Mısra: 141
Seslenme.

sipih-r-i kine-kāra:

sipih-r-i kine-kāra: Kalıp İfade
Mısra: 56
Kindar felek.

Ẓa'if ü nā-tevān:

Ẓa'if ü nā-tevān: Kalıp İfade
Mısra: 68
zayıf ve güçsüz

çarh-ı sitem-piše:

çarh-ı sitem-piše: Kalıp İfade
Mısra: 57
Zalim felek.

bi-tāb u haste:

bi-tāb u haste: Kalıp İfade
Mısra: 68
güçsüz ve yorgun

endūh-ı girānı:

endūh-ı girānı: Kalıp İfade
Mısra: 61
sıkıntı veren

tir-i zulm ü tiğ-i bi-dād:

tir-i zulm ü tiğ-i bi-dād: Kalıp İfade
Mısra: 69
zulüm oku ve eziyet kılıcı

kūh-ı girānı:

kūh-ı girānı: Kalıp İfade
Mısra: 62
Ağır, sıkıntı veren dağ.

Ād ü Şeddād:

Ād ü Şeddād: Kalıp İfade
Mısra: 70
Şeddad ve Ad kavmi hükümdarı.

nahcır-i bi-per:

nahcır-i bi-per: Kalıp İfade
Mısra: 65
kolsuz kanatsız ev

temām oldı:

temām oldı: Kalıp İfade
Mısra: 71
Tamamlanmak

mūr-h'ār-ı pā-şikeste:

mūr-h'ār-ı pā-şikeste: Kalıp İfade
Mısra: 67
Ayağı kırık karınca yiyen

eşk-i nābı:

eşk-i nābı: Kalıp İfade
Mısra: 72
Sâfi gözyaşı

sibā' u vahşiyân:

maksûd u meyli:

maḳṣûd u meyli: Kalıp İfade
Mısra: 73
maksad ve meyl

sibā' u vahşiyân: Kalıp İfade
Mısra: 80
Yırtıcı hayvanlar ve yabani hayvanlar

hûn-bâr u perişân ahvâli:

Tavâf-ı türbe-i cân-bahş-ı leyli:

Tavâf-ı türbe-i cân-bahş-ı leyli: Kalıp İfade
Mısra: 74
Leylâ'nın can veren türbesini tavaf etmek

hûn-bâr u perişân ahvâli: Kalıp İfade
Mısra: 82
kan dolmuş ve perişan haller

Kıyâs u hadden:

'azîmet kıldı:

'azîmet kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 75
Bir yere doğru yönelme, yola çıkma, gidiş

Kıyâs u hadden: Kalıp İfade
Mısra: 89
mukâyesa etme ve derece

hesâb-ı haşrdan:

ziyâret itsün:

ziyâret itsün: Kalıp İfade
Mısra: 76
Bir kimseyi veya bir yeri görmeye gitmek

hesâb-ı haşrdan: Kalıp İfade
Mısra: 90
Yalnız bir şeye mahsus hesap

divâne-ter olup:

revâne oldu:

revâne oldu: Kalıp İfade
Mısra: 77
Akmak, yürüyüp gitmek

divâne-ter olup: Kalıp İfade
Mısra: 92
Daha deli olmak

zeyd-i vefâ-cû:

zeyd-i vefâ-cû: Kalıp İfade
Mısra: 79
Vefa arayan Zeyd

nümâyân oldu:

nümâyân oldu: Kalıp İfade
Mısra: 93
Görünmek.

tabş-ı mühlik:

tabş-ı mühlik: Kalıp İfade
Mısra: 95
Öldürücü parlaklık

melûl oldu:

melûl oldu: Kalıp İfade
Mısra: 100
Boynu bükük, üzgün olmak.

pevdâ oldu:

pevdâ oldu: Kalıp İfade
Mısra: 95
ortaya çıkmak

ğaltide oldu:

ğaltide oldu: Kalıp İfade
Mısra: 101
Yuvarlanmak.

ra 'şe-i müdhîş:

ra 'şe-i müdhîş: Kalıp İfade
Mısra: 96
Şiddetli titreme, titreyiş

reg-i sūzân:

reg-i sūzân: Kalıp İfade
Mısra: 102
Yakıcı damar

āh-ı āteşnāk:

āh-ı āteşnāk: Kalıp İfade
Mısra: 97
Ateşli ah; çok acı çekmekten dolayı yürek yakan ah.

piçide oldu:

piçide oldu: Kalıp İfade
Mısra: 102
Dolaşmak, karışmak.

çāk kıldı:

çāk kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 98
Yırtmak, yarmak. İl Yaralamak.

la 'l-gūn itdi:

la 'l-gūn itdi: Kalıp İfade
Mısra: 104
Parlak kırmızı renkli yapmak.

giryân oldu:

giryân oldu: Kalıp İfade
Mısra: 105
Ağlamak, gözyaşı dökmek

giryān oldı: Kalıp İfade
Mısra: **191**
Ağlamak, gözyaşı dökmek

āğāz eyledi:

āğāz eyledi: Kalıp İfade
Mısra: **108**
Başlamak II anlatmak

nāle itdi:

nāle itdi: Kalıp İfade
Mısra: **105**
Feryat etmek.

devr-i zamāna:

devr-i zamāna: Kalıp İfade
Mısra: **109**
kader, talih, zamanın devretmesi

eşk-i didesinden:

eşk-i didesinden: Kalıp İfade
Mısra: **106**
Gözyaşı.

dil-i şad-pāremi:

dil-i şad-pāremi: Kalıp İfade
Mısra: **110**
Bin parça gönül.

lāle bitdi:

lāle bitdi: Kalıp İfade
Mısra: **106**
Lalenin filizlenip topraktan dışarıya çıkması. Yetiştirmek, büyütmek

fezā-yı derdde:

fezā-yı derdde: Kalıp İfade
Mısra: **112**
Uçsuz bucaksız dert

bir dem:

bir dem: Kalıp İfade
Mısra: **107**
Bir nefeslik zaman, bir an

fütāde oldum:

fütāde oldum: Kalıp İfade
Mısra: **112**
Düşkün, biçare olmak II aşık olmak.

bir dem: Kalıp İfade
Mısra: **186**
Bir nefeslik zaman, bir an

tezāyüd eyledi:

tezāyüd eyledi: Kalıp İfade
Mısra: **114**
Ziyadeleşme, artma, çoğalma.

süz u güdâzım:

süz u güdâzım: Kalıp İfade
Mısra: 114
Aşk acısıyla yanmak, perişan olmak

tâze açmış:

tâze açmış: Kalıp İfade
Mısra: 121
Yeni açılmış

revnak-ı bāğ u bahārım:

revnak-ı bāğ u bahārım: Kalıp İfade
Mısra: 115
Baharın ve bahçenin letafeti, güzelliği

āşüfte oldum:

āşüfte oldum: Kalıp İfade
Mısra: 122
Perişan olmak.

dāmān-ı nigārım:

dāmān-ı nigārım: Kalıp İfade
Mısra: 116
Resim gibi güzel sevgilin eteği

her dem:

her dem: Kalıp İfade
Mısra: 123
Her zaman.

o dem:

o dem: Kalıp İfade
Mısra: 117
O zaman.

her dem: Kalıp İfade
Mısra: 206
Her zaman.

cān bulup:

cān bulup: Kalıp İfade
Mısra: 124
Dirilmek, canlanmak.

güzer kıldım:

güzer kıldım: Kalıp İfade
Mısra: 118
Gelip geçmek.

hurrem ü handān:

hurrem ü handān: Kalıp İfade
Mısra: 124
neşeli ve güleryüzlü | şen şakrak

gülzār-ı şuhūda:

gülzār-ı şuhūda: Kalıp İfade
Mısra: 118
gül bahçesinin şahitleri, tanıkları

gölşen-i 'aşkında:

gölşen-i 'aşkında: Kalıp İfade
Mısra: 126
Aşkın gül bahçesi. Gül bahçesinin aşkı.

nār-ı elemle:

nār-ı elemle: Kalıp İfade
Mısra: 132
elem ateşi.

sitem kaldı:

sitem kaldı: Kalıp İfade
Mısra: 127
Eziyet, zulüm etmek.

bürād kaldı:

bürād kaldı: Kalıp İfade
Mısra: 135
Yüzün soğuk kalması, olması

devr-i zamāne:

devr-i zamāne: Kalıp İfade
Mısra: 127
kader, talih

bād kaldı:

bād kaldı: Kalıp İfade
Mısra: 136
Yel, Rüzgar olması, kalması

düçār oldu:

düçār oldu: Kalıp İfade
Mısra: 128
İki insanın birbirine tutulup, aşık olması.

tağyir virüp:

tağyir virüp: Kalıp İfade
Mısra: 137
Değiştirmek, başkalaştırmak.

füsürde oldu:

füsürde oldu: Kalıp İfade
Mısra: 130
Donmuş, sönmüş olmak

takrir ü beyāna:

tağyir ü beyāna: Kalıp İfade
Mısra: 137
Uzun uzadıya anlatıp açıklama. Anlatmak ve açıklamak.

kebāb itdi:

kebāb itdi: Kalıp İfade
Mısra: 132
Yakmak.

hamide oldu:

hamide oldu: Kalıp İfade
Mısra: 139
Eğilmek, iki büküm olmak

ber-bād idüp:

ber-bād idüp: Kalıp İfade
Mısra: 145
Bozmak; perişan, harap etmek.

fiğānı oldu:

fiğānı oldu: Kalıp İfade
Mısra: 140
ah ve feryat etmek.

hezār-ı zārīnı:

hezār-ı zārīnı: Kalıp İfade
Mısra: 146
Ağlayıp inleyen bülbül. II Âşık.

'arūs-ı nā-murāda:

'arūs-ı nā-murāda: Kalıp İfade
Mısra: 141
isteksiz gelin

nā-şād itdiñ:

nā-şād itdiñ: Kalıp İfade
Mısra: 146
Mutsuz etmek

ifāde kıldı:

ifāde kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 142
Anlatmak, söylemek.

terk idüp:

terk idüp: Kalıp İfade
Mısra: 147
Bırakmak, vazgeçmek. Terk etmek

bāğ-ı cihānıñ:

bāğ-ı cihānıñ: Kalıp İfade
Mısra: 143
Dünya bahçesi, cennet

deste-i müşg-i siyāhıñ:

deste-i müşg-i siyāhıñ: Kalıp İfade
Mısra: 149
Siyah misk kokusunun destesi.

rehin-i āfeti:

rehin-i āfeti: Kalıp İfade
Mısra: 144
felâketin, belânın rehini

dide-i dil-keş:

dide-i dil-keş: Kalıp İfade
Mısra: 150
Gönül çeken göz

ruhsâr-ı tâbânî:

çeşm-i mest:

çeşm-i mest: Kalıp İfade
Mısra: **151**
*Sarhoş göz. Baygın, sarhoş göz; sevgilinin
baygın bakan, kan içici, merhametsiz gözü*

ruhsâr-ı tâbânî: Kalıp İfade
Mısra: **160**
(Sevgilinin) parlak yanağı.

evvân-ı behîstî:

çihre-i hürşid:

çihre-i hürşid: Kalıp İfade
Mısra: **153**
Güneş kadar parlak

evvân-ı behîstî: Kalıp İfade
Mısra: **161**
Cennetin köşkü

hürân-ı behîstî:

piste-i mey-gün:

piste-i mey-gün: Kalıp İfade
Mısra: **154**
sevgilinin kırmızı renkli ağzı

hürân-ı behîstî: Kalıp İfade
Mısra: **162**
Cennet hurileri.

terk eyler:

riyâz-ı huld-ı a'lâ:

riyâz-ı huld-ı a'lâ: Kalıp İfade
Mısra: **158**
Yüce cennet bahçeleri

terk eyler: Kalıp İfade
Mısra: **163**
terk eylemek

hâk-i tîrede:

nümâyân îdüp:

nümâyân îdüp: Kalıp İfade
Mısra: **160**
göstermek

hâk-i tîrede: Kalıp İfade
Mısra: **164**
Kara toprak.

şerefnâk olmuş:

şerefnâk olmuş: Kalıp İfade
Mısra: **165**
Şereflemek.

nāz evlesün:

nāz evlesün: Kalıp İfade
Mısra: 166
Nazlanmak; övünmek

'azm-i 'ukbā:

'azm-i 'ukbā: Kalıp İfade
Mısra: 171
Ahirete gitmek

derūn-ı hakdenmiş:

derūn-ı hakdenmiş: Kalıp İfade
Mısra: 167
Toprağın içi/altı.

feza-yı ğamda:

feza-yı ğamda: Kalıp İfade
Mısra: 172
Gam fezası. Üzüntünün ucu bucağı olmayan boşluğu.

rāh-ı cennet:

rāh-ı cennet: Kalıp İfade
Mısra: 167
Cennet yolu.

Ġam-ı hicrāndan:

Ġam-ı hicrāndan: Kalıp İfade
Mısra: 173
ayrılık acısı

'azimet kıldū:

'azimet kıldū: Kalıp İfade
Mısra: 168
Allah'ın emir ve yasaklarına uymak.

serv-i kāmēt:

serv-i kāmēt: Kalıp İfade
Mısra: 175
Boyu selvi.

sebkāt itdiñ:

sebkāt itdiñ: Kalıp İfade
Mısra: 169
Geçmek, üstünlük sağlamak.

mecrūh u bi-tāb u sakimem:

mecrūh u bi-tāb u sakimem: Kalıp İfade
Mısra: 177
yaralanmış, yorgun ve hastalıklı

sebkāt İdüp:

sebkāt İdüp: Kalıp İfade
Mısra: 171
Geçmek, önüne geçmek, üstünlük sağlamak.

Harim-i türbetiñ:

Harim-i türbetiñ: Kalıp İfade
Mısra: 178
Türbenin iç kısmı

hâsıl İdüp:

hâsıl İdüp: Kalıp İfade
Mısra: **179**
Ortaya çıkarmak; elde etmek

kan töküp:

kan töküp: Kalıp İfade
Mısra: **184**
Kan dökmek

cân virüp:

cân virüp: Kalıp İfade
Mısra: **180**
Ölmek, ruhunu teslim etmek.

nevha-ger oldı:

nevha-ger oldı: Kalıp İfade
Mısra: **184**
Neddad olmak, ölüye ağlamak

vâsıl olunca:

vâsıl olunca: Kalıp İfade
Mısra: **180**
Ulaşmak, birleşmek; kavuşmak.

sûz-ı nihândan:

sûz-ı nihândan: Kalıp İfade
Mısra: **185**
Gizli ateş || Yürek yangını

hâk-i pâkden:

hâk-i pâkden: Kalıp İfade
Mısra: **181**
Temiz toprak.

ferâğat itmedi:

ferâğat itmedi: Kalıp İfade
Mısra: **186**
Vazgeçmek, bırakmak.

cüdâ olmam:

cüdâ olmam: Kalıp İfade
Mısra: **181**
Ayrı düşmek, uzak kalmak, görüşmemek

âh-ı âteş-bâr:

âh idüp:

âh idüp: Kalıp İfade
Mısra: **183**
Feryat etmek, inlemek, şikâyet etmek

âh-ı âteş-bâr: Kalıp İfade
Mısra: **187**
ateş yüklü ah; ateş yağdıran ah.

dūd-ı ahı:

dūd-ı ahı: Kalıp İfade
Mısra: **188**
Ahın dumanı.

şamūt-ı meknün:

şamūt-ı meknün: Kalıp İfade
Mısra: **195**
Saklanıp susan

tār kıldı:

tār kıldı: Kalıp İfade
Mısra: **188**
karanlık hale getirmek

nāle itme:

nāle itme: Kalıp İfade
Mısra: **196**
Feryat etmek.

sır-āb oldu:

sır-āb oldu: Kalıp İfade
Mısra: **190**
Suya kanmış olmak.

‘ālem-i nūzhetde:

‘ālem-i nūzhetde: Kalıp İfade
Mısra: **197**
insana ferahlık verecek yer, dünya

efgān itdi:

efgān itdi: Kalıp İfade
Mısra: **192**
Feryat etmek, inlemek, sızlanmak

lutf-ı rahmān:

lutf-ı rahmān: Kalıp İfade
Mısra: **205**
Çok merhametli olan Allah'ın lütüf, iyiliği.

efgān-ı ciger-sūzuñ:

efgān-ı ciger-sūzuñ: Kalıp İfade
Mısra: **193**
bağrı yakan yakarış ve inleme

bezm-i hās:

bezm-i hās: Kalıp İfade
Mısra: **208**
Seçkinler meclisi

‘ālem-i uhrāda:

‘ālem-i uhrāda: Kalıp İfade
Mısra: **194**
Ahiret âlemi.

tevakkuḫ itme:

tevakkuḫ itme: Kalıp İfade
Mısra: **209**
Durmak, beklemek.

güzergāh-ı fenādan:

hūrām it:

hūrām it: Kalıp İfade
Mısra: 209
Salınmak. II Gitmek.

güzergāh-ı fenādan: Kalıp İfade
Mısra: 215
Yokluk geçidi, dünya.

birün oldı:

nūş-ı cām-ı kām:

nūş-ı cām-ı kām: Kalıp İfade
Mısra: 210
Şarap içmeyi istemek

birün oldı: Kalıp İfade
Mısra: 215
Dışarı çıkmak, ortaya çıkmak

mecnūn eyledi:

mecnūn eyledi: Kalıp İfade
Mısra: 211
Delirtmek.

hem hem:

hem hem: Kalıp İfade
Mısra: 217
Hem ... hem de II Ne ne de.

der-āgūş kıldı:

der-āgūş kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 212
Kucaklamak.

güzer kılsa:

güzer kılsa: Kalıp İfade
Mısra: 218
Gelip geçmek.

der-āgūş kıldı: Kalıp İfade
Mısra: 271
Kucaklamak.

dām-ı firibe:

dām-ı firibe: Kalıp İfade
Mısra: 220
Aldatma tuzağı.

hāmūs itdi:

hāmūs itdi: Kalıp İfade
Mısra: 213
Susturmak.

vāreste-i ğam:

vāreste-i ğam: Kalıp İfade
Mısra: 222
Gamdan kurtulmuş

ğāfil-i divāne-girdār:

ğāfil-i divāne-girdār: Kalıp İfade
Mısra: 223
Deli davranışlı, çılgın dalgın kimse

hevā-vı hod-peresti:

hevā-yı hod-peresti: Kalıp İfade
Mısra: 231
Kendini beğenmiş aşık

Haber-dār ol:

Haber-dār ol: Kalıp İfade
Mısra: 224
Bilgi sahibi olmak.

ferāmūş eyleme:

ferāmūş eyleme: Kalıp İfade
Mısra: 232
Unutmak, hatırlıktan çıkarmak.

haber-dār ol:

haber-dār ol: Kalıp İfade
Mısra: 224
Bilgi sahibi olmak.

'ahd-i elesti:

'ahd-i elesti: Kalıp İfade
Mısra: 232
Elest meclisinin sözü.

süvār olma:

süvār olma: Kalıp İfade
Mısra: 227
Binmek.

endişe evle:

endişe eyle: Kalıp İfade
Mısra: 233
Endişelenmek, kaygılanmak.

'abeş-rahş-ı gurūra:

'abeş-rahş-ı gurūra: Kalıp İfade
Mısra: 227
Kibirli güzel atın anlamsızlığı

dil-i pāki:

dil-i pāki: Kalıp İfade
Mısra: 234
saf, temiz gönüllü

bed ü nik-i cihānla:

bed ü nik-i cihānla: Kalıp İfade
Mısra: 230
Kötü ve iyi dünya.

hem-peyvend-i mecnūn:

hem-peyvend-i mecnūn: Kalıp İfade
Mısra: 235
İlgili alakalı Mecnun

terk kıl:

terk kıl: Kalıp İfade
Mısra: 236
Terk etmek

irtihal itdi:

irtihal itdi: Kalıp İfade
Mısra: 239
Son bulmak, ortadan kalkmak

mānend-i mecnūn:

mānend-i mecnūn: Kalıp İfade
Mısra: 236
Mecnun gibi.

dār-ı 'ukbāya:

dār-ı 'ukbāya: Kalıp İfade
Mısra: 241
Öbür dünya kapısı. // Âhiret.

Harim-i hāsda:

Harim-i hāsda: Kalıp İfade
Mısra: 237
Seçkin kutsal mekan

bend oldı:

bend oldı: Kalıp İfade
Mısra: 242
Bağlanmak, bağlı bulunmak

nūş kıl:

nūş kıl: Kalıp İfade
Mısra: 238
İçmek

sibā' u vahşle:

sibā' u vahşle: Kalıp İfade
Mısra: 243
Yırtıcı hayvanlar.ve vahşi hayvanlar

cām-ı vişāli:

cām-ı vişāli: Kalıp İfade
Mısra: 238
Kavuşmanın şarabı. II Sevgiliye
kavuşmanın zevki.

türbe-i pāki:

türbe-i pāki: Kalıp İfade
Mısra: 244
Pak, temiz türbe.

hırāset İderlerdi:

hırāset İderlerdi: Kalıp İfade
Mısra: 246
korumak, muhafaza etmek.

bir ān:

bir ān: Kalıp İfade
Mısra: 247
Çok kısa süre

şöhret buldı:

şöhret buldı: Kalıp İfade
Mısra: 254
şöhret salmak, meşhur olmak.

imkān bulmazdı:

imkān bulmazdı: Kalıp İfade
Mısra: 248
Fırsat bulmak.

rü'vet itdiler:

rü'vet itdiler: Kalıp İfade
Mısra: 256
Görmek, temâşa etmek.

bir niçe:

bir niçe: Kalıp İfade
Mısra: 249
birtakım

türbe-i leyli'yi:

türbe-i leyli'yi: Kalıp İfade
Mısra: 257
Leyla'nın türbesi

ded ü dām:

ded ü dām: Kalıp İfade
Mısra: 250
Yabani ve evcil hayvanlar.

kurbān-ı dil-ber:

kurbān-ı dil-ber: Kalıp İfade
Mısra: 258
Sevgilinin kurbanı

şikeste oldı:

şikeste oldı: Kalıp İfade
Mısra: 251
kırılmak II patlamak, sönmek

zār u perişān olup:

zār u perişān olup: Kalıp İfade
Mısra: 259
İnleyip perişan olmak

ziyāret ider:

ziyāret ider: Kalıp İfade
Mısra: 253
Bir kişiyi veya bir yeri görmeye gitmek

feryād u efğān itdiler:

feryād u efğān itdiler: Kalıp İfade
Mısra: 260
Ağlayıp sızlanmak, feryat figân etmek.

her lahza:

her lahza: Kalıp İfade
Mısra: 261
her an

āh Çeküp:

āh Çeküp: Kalıp İfade
Mısra: 262
Yürek yanıklığı ile iç çekip uzun uzun ah demek.

me'yūs oldılar:

me'yūs oldılar: Kalıp İfade
Mısra: 262
Ümitsiz, karamsar bir duruma düşmek, üzölmek.

bimār-ı zār-ı bi-tabibiñ:

bimār-ı zār-ı bi-tabibiñ: Kalıp İfade
Mısra: 263
dermansız hastalığın doktoru

Şehid-i 'aşk:

Şehid-i 'aşk: Kalıp İfade
Mısra: 264
Aşk şehidi

mecnūn-ı ğaribiñ:

mecnūn-ı ğaribiñ: Kalıp İfade
Mısra: 264
Kimsesiz; zavallı; biçare Mecnun

ten-i pākiñ:

ten-i pākiñ: Kalıp İfade
Mısra: 265
Temiz beden. Temiz vücut.

merğūb u makbūl:

merğūb u makbūl: Kalıp İfade
Mısra: 266
İstenilen, arzu edilen, rağbet gösterilen ve kabul edilen

küşāde kıldılar:

küşāde kıldılar: Kalıp İfade
Mısra: 267
Fethetmek, açmak.

bāde-keş oldı:

bāde-keş oldı: Kalıp İfade
Mısra: 269
Şarap içmek, bade içmek

mest ü fütāde:

mest ü fütāde: Kalıp İfade
Mısra: 269
Sarhoş ve düşkün biçare

müretteb kıldılar:

küşāde eyledi:

küşāde eyledi: Kalıp İfade
Mısra: 270
Ferahlandırmak.

müretteb kıldılar: Kalıp İfade
Mısra: 278
Düzenlemek, tertip etmek, nizam vermek.

tāk-ı dil-keş:

ser-mest ü hāmūs:

ser-mest ü hāmūs: Kalıp İfade
Mısra: 272
Sarhoş, kendinden geçmiş olmak ve susmak.

tāk-ı dil-keş: Kalıp İfade
Mısra: 278
Gönül çeken (sevgilinin) beli

rehā-vāb oldılar:

rehā-yāb oldılar: Kalıp İfade
Mısra: 274
Kurtulmak, kaçmak.

mahall-i feyzi:

maḥall-i feyzi: Kalıp İfade
Mısra: 279
Bolluk, bereket yeri.

yek-mehd ü hem-h'āb:

yek-mehd ü hem-h'āb: Kalıp İfade
Mısra: 276
Beraber uyumak ve tek yatak

melāz u melce'i:

melāz u melce'i: Kalıp İfade
Mısra: 280
Sığınılacak yer ve sığınak.

makbūl ü münakkaş:

maḥbūl ü münakkaş: Kalıp İfade
Mısra: 277
Makbul ve süslü olan

ehl-i cihānū:

ehl-i cihānū: Kalıp İfade
Mısra: 280
dünya ehli, alemde yaşayan tüm insanlar

ḡıbtagāh-ı bevt-i ma'mūr:

ḡıbtagāh-ı bevt-i ma'mūr: Kalıp İfade
Mısra: 281
İmrenilen yer olan Kabe

gencür oldu:

makām-ı rûh-bahş-ı menba‘-i nūr:

makām-ı rûh-bahş-ı menba‘-i nūr: Kalıp İfade
Mısra: 282
Can veren ışığın doğduğu yerin makamı

gencür oldu: Kalıp İfade
Mısra: 290
Zengin olmak, hazinedar olmak

mecnûn-ı nâ-şād:

ne dem:

ne dem: Kalıp İfade
Mısra: 283
Ne zaman

mecnûn-ı nâ-şād: Kalıp İfade
Mısra: 291
Hüzünlü, mutsuz Mecnûn.

bir kimse:

bir kimse: Kalıp İfade
Mısra: 285
Herhangi biri.

Tarik-i ‘aşkda:

Tarik-i ‘aşkda: Kalıp İfade
Mısra: 292
aşk yolu, aşk istikameti

inşād itmişdi:

zāhir eyledi:

zāhir eyledi: Kalıp İfade
Mısra: 288
Göstermek.

inşād itmişdi: Kalıp İfade
Mısra: 292
Yapmak, meydana getirmek.

dūr olmadı:

dūr olmadı: Kalıp İfade
Mısra: 289
Uzak olmak.

nazm-ı belîğ ü pür-ma‘ānî:

nazm-ı belîğ ü pür-ma‘ānî: Kalıp İfade
Mısra: 293
Mânâ ile dolu ve güzel; belagatli şiir

genc-i nihāna:

genc-i nihāna: Kalıp İfade
Mısra: 290
gizli hazine II aşk

manzûm eylemişdi:

manzûm eylemişdi: Kalıp İfade
Mısra: 294
Düzene, sıraya konmuş, dizilmiş, tertipli, muntazam eylemek

müberra oldılar:

serh-i hālīn:

serh-i hālīn: Kalıp İfade
Mısra: 296
Durumunu, vaziyetini açıklamak, izah etmek.

müberra oldılar: Kalıp İfade
Mısra: 302
İlgisi, alâkası kalmamış, arınmış, arındırılmış.

genc-i gufrānū:

genc-i gufrānū: Kalıp İfade
Mısra: 303
Affetme, yarlıgama, merhamet etme hazinesi

izhār Kılup:

izhār Kılup: Kalıp İfade
Mısra: 297
görünmek, ortaya çıkmak

küşād it:

küşād it: Kalıp İfade
Mısra: 303
Açmak, çözmek.

neşr itdi:

neşr itdi: Kalıp İfade
Mısra: 297
Yaymak, dağıtmak.

‘āşık-ı ma ‘şūmı:

‘āşık-ı ma ‘şūmı: Kalıp İfade
Mısra: 304
Masum aşık

hem-dem-i yār:

hem-dem-i yār: Kalıp İfade
Mısra: 299
Aşığın sevgilisi

sād it:

sād it: Kalıp İfade
Mısra: 304
Sevindirmek. Mutlu etmek

‘āşık-ı vek-rūy u sādık:

‘āşık-ı vek-rūy u sādık: Kalıp İfade
Mısra: 300
sadık ve güvenilir aşık

ad evlemişler:

ad evlemişler: Kalıp İfade
Mısra: 305
İsmi duyulup ün kazanmak, adı her yere yayılmak

ta 'aşşuk evliyör:

divār-ı 'aşkı:

diyār-ı 'aşkı: Kalıp İfade
Mısra: 306
Aşk ülkesi, memleketi.

ta 'aşşuk eyliyor: Kalıp İfade
Mısra: 312
Aşık olmak.

hādi-i rāh-ı hüdādır:

ābād evlemişler:

ābād eylemişler: Kalıp İfade
Mısra: 306
İmar etmek, bayındır hale getirmek.

hādi-i rāh-ı hüdādır: Kalıp İfade
Mısra: 313
Allah'ın yolunu gösteren

reh-nümā-yı mukbilāndır:

reh-nümā-yı mukbilāndır: Kalıp İfade
Mısra: 307
bahtıyyar olan rehberler

mübteḷ-i sihr-i hevādır:

mübteḷ-i sihr-i hevādır: Kalıp İfade
Mısra: 314
Heves büyüünün iptali

Žıyā-vı dide-i rūšen-dilāndır:

Žıyā-yı dide-i rūšen-dilāndır: Kalıp İfade
Mısra: 308
Gönül gözünün ışığının aydınlığı

hadiş-i sırr-ı mübrem:

hadiş-i sırr-ı mübrem: Kalıp İfade
Mısra: 315
Sırrın kaçınılmaz sözü

Harim-i vuslat-ı cānāne:

Harim-i vuslat-ı cānāne: Kalıp İfade
Mısra: 310
sevgiliye kavuşma evi

hadiş-i 'aşkdan:

hadiş-i 'aşkdan: Kalıp İfade
Mısra: 316
Aşk sözü

āsān olur:

āsān olur: Kalıp İfade
Mısra: 311
kolay, zahmetsiz olmak.

'akl-ı pāk:

'akl-ı pāk: Kalıp İfade
Mısra: 317
temiz akıl

'âlem-i tecride:

hümâ-vı bâğ-ı firdevs-i berindir:

hümâ-yı bâğ-ı firdevs-i berindir: Kalıp İfade
Mısra: 318
Yüce cennet bahçesinin talih kuşu

'âlem-i tecride: Kalıp İfade
Mısra: 323
Soyutlanma; maddi varlıklardan vazgeçme
âlemi. Tecrit dünyası

hümâ-vı rûhı:

firûzân olunca:

firûzân olunca: Kalıp İfade
Mısra: 319
Parlamak, alevlenmek, yanmak, tutuşmak

hümâ-yı rûhı: Kalıp İfade
Mısra: 324
Can, nefes, ruh hüması. Ruh kuşu.

âteş-i sevdâ:

âteş-i sevdâ: Kalıp İfade
Mısra: 319
Aşk ateşi.

vâreste-i dâm:

vâreste-i dâm: Kalıp İfade
Mısra: 324
Tuzaktan kurtulmuş, halâs olmuş

sûzân olur:

sûzân olur: Kalıp İfade
Mısra: 320
Yanmak

fezâ-vı 'aşkı:

fezâ-yı 'aşkı: Kalıp İfade
Mısra: 325
Aşk alanı, aşkın sonsuzluğu

Hadiş-i 'aşk:

Hadiş-i 'aşk: Kalıp İfade
Mısra: 322
Aşk sözü

sevr it:

sevr it: Kalıp İfade
Mısra: 325
Gezmek, gezinmek || temaşa etmek

güzer kıl:

güzer kıl: Kalıp İfade
Mısra: 323
Gelip geçmek.

bi-süvâr ol:

bi-süvâr ol: Kalıp İfade
Mısra: 325
atsız olmak. At sürmemek

**Hâtıme-i Kitâb ve Şerh-i Hâl-i Nâzım-ı Miḥnet
İntisâb**

temâm oldu:

temâm oldu: Kalıp İfade
Mısra: 1
Tamamlanmak

pezirâv-hitâm oldu:

pezirâv-hitâm oldu: Kalıp İfade
Mısra: 2
Son bulmak.

nihâyet-vâb oldu:

nihâyet-yâb oldu: Kalıp İfade
Mısra: 3
Son bulmak.

hengâme-i ‘aşk:

hengâme-i ‘aşk: Kalıp İfade
Mısra: 3
Aşk kavgası

nâme-i ‘aşk:

nâme-i ‘aşk: Kalıp İfade
Mısra: 4
aşk mektubu, aşk kitabı.

akşâ-vı zulümât-ı nikâtı:

akşâ-yı zulümât-ı nikâtı: Kalıp İfade
Mısra: 5
nokta karanlıkların en sonu

nûş eyledim:

nûş eyledim: Kalıp İfade
Mısra: 6
İçmek.

âb-ı havâtı:

âb-ı havâtı: Kalıp İfade
Mısra: 6
“Ölümsüzlük” suyu

‘ömr-i tâze:

‘ömr-i tâze: Kalıp İfade
Mısra: 7
Taze ömür.

zinde-i pâvende:

zinde-i pâvende: Kalıp İfade
Mısra: 8
Sürekli canlı / bâkî.

âbâd kıldım:

âbâd kıldım: Kalıp İfade
Mısra: 9
Bayındır etmek, mamur etmek.

mürür itmiş:

bünyâd kıldım:

bünyâd kıldım: Kalıp İfade
Mısra: 10
İnşa etmek, kaleme almak.

mürür itmiş: Kalıp İfade
Mısra: 16
Tomurcuklanmak, yeşermek.

bir kes:

ma'mûr idüp:

ma'mûr idüp: Kalıp İfade
Mısra: 11
imar etmek, bayındırlaşmak

bir kes: Kalıp İfade
Mısra: 17
Bir kez, bir kere.

derûn-ı lafzî:

derûn-ı lafzî: Kalıp İfade
Mısra: 12
Sözün içi, sözün muhtevası

bir kes: Kalıp İfade
Mısra: 58
bir kimse

bir kes: Kalıp İfade
Mısra: 111
Tek bir kimse

ses ider:

menzil itmiş:

menzil itmiş: Kalıp İfade
Mısra: 12
yer yurt hâline getirmek

ses ider: Kalıp İfade
Mısra: 18
Seslenmek, ses çıkarmak

câ-gir oldukda:

güzer kıldukda:

güzer kıldukda: Kalıp İfade
Mısra: 15
Gelip geçmek, ilerlemek.

câ-gir oldukda: Kalıp İfade
Mısra: 19
Yer tutmak.

kâh-ı berine:

kâh-ı berine: Kalıp İfade
Mısra: 15
en yüksek kule

Şarîr-i hâmem:

Şarîr-i hâmem: Kalıp İfade
Mısra: 20
Kalemin cızırtısı; sesi

Sükūfistān-ı ma' nādan:

būd-i takrir:

būd-i takrir: Kalıp İfade
Mısra: 20
Sözün varlığı

Şükūfistān-ı ma' nādan: Kalıp İfade
Mısra: 27
Yeni söylenmiş söz

üşkūfe-i hoş-būy-ı elvān:

piçide-i endişe:

piçide-i endişe: Kalıp İfade
Mısra: 21
endişenin kıvrımı

üşkūfe-i hoş-būy-ı elvān: Kalıp İfade
Mısra: 28
Rengarenk hoş kokulu çiçek

hem-pişe oldı:

hem-pişe oldı: Kalıp İfade
Mısra: 22
Meslektaş olmak

mühevvyā eyledim:

mühevvyā eyledim: Kalıp İfade
Mısra: 29
Hazırlamak

gāhi gehi:

gāhi gehi: Kalıp İfade
Mısra: 24
Bazen...bazen...

deste kıldım:

deste kıldım: Kalıp İfade
Mısra: 31
Deste kılmak, toplamak, bir arada tutmak.

gölşen-i sühanda:

gölşen-i sühanda: Kalıp İfade
Mısra: 23
Söz bahçesi

beste kıldım:

beste kıldım: Kalıp İfade
Mısra: 32
kapamak, bağlamak

şahn-ı hıyābān-ı sühanda:

şahn-ı hıyābān-ı sühanda: Kalıp İfade
Mısra: 24
Söz allesinin meydanı; avlusu

āfitāb-ı 'alem-efrūz:

āfitāb-ı 'alem-efrūz: Kalıp İfade
Mısra: 33
Cihanı aydınlatan güneş.

deste-i ezhār-ı elvān:

nokta-i mizānı:

nokta-i mizānı: Kalıp İfade
Mısra: 34
Terazinin noktası

deste-i ezhār-ı elvān: Kalıp İfade
Mısra: 38
Rengarenk çiçek buketi

tuhfe kıldım:

firūz İdince:

firūz İdince: Kalıp İfade
Mısra: 34
Mesut etmek, mutlu etmek

tuhfe kıldım: Kalıp İfade
Mısra: 39
Hediye etmek

ferāğat itdi:

ferāğat itdi: Kalıp İfade
Mısra: 35
Vazgeçmek, bırakmak.

būy-ı nağzı:

būy-ı nağzı: Kalıp İfade
Mısra: 40
güzel koku

ferāğat itdi: Kalıp İfade
Mısra: 132
Vazgeçmek, bırakmak.

neş'e virsün:

neş'e virsün: Kalıp İfade
Mısra: 40
Neşe vermek, neşelendirmek

rivāz-ı nazmdan:

riyāz-ı nazmdan: Kalıp İfade
Mısra: 37
Şiir bahçesi.

erbāb-ı hünerden:

erbāb-ı hünerden: Kalıp İfade
Mısra: 43
hüner sahipleri; sanatkârlar.

hırāmān çıkdım:

hırāmān çıkdım: Kalıp İfade
Mısra: 37
Salına salına yürümek

kerāmet ehline:

kerāmet ehline: Kalıp İfade
Mısra: 44
Kerem sahibi, lütuflar kişi. II Veliler.

mā-cerā-yı 'özümi:

mā-cerā-yı 'özümi: Kalıp İfade
Mısra: 45
Özür macerası

izhār-ı feṣāhat:

izhār-ı feṣāhat: Kalıp İfade
Mısra: 49
Fasih açıklama

gūṣ İderler:

gūṣ İderler: Kalıp İfade
Mısra: 45
İşitmek, dinlemek

ta' n u töhmet:

ta' n u töhmet: Kalıp İfade
Mısra: 50
Kınama ve suçlama

hāmūṣ olurlar:

hāmūṣ olurlar: Kalıp İfade
Mısra: 46
Susmak.

kime kim:

kime kim: Kalıp İfade
Mısra: 51
Her kime, herhangi bir kişi, her kime

inṣāf evleyüp:

inṣāf evleyüp: Kalıp İfade
Mısra: 46
İnsaf, merhamet etmek.

gürizān olurdu:

gürizān olurdu: Kalıp İfade
Mısra: 52
Kaçmış, kaçan olmak.

ehl-i zamāne:

ehl-i zamāne: Kalıp İfade
Mısra: 47
Zamanın ehli.

nefret evleyüp:

nefret evleyüp: Kalıp İfade
Mısra: 52
Nefret duygusuyla dolu olmak, iğrenmek, tiksirmek.

merd-i nüktedāna:

merd-i nüktedāna: Kalıp İfade
Mısra: 48
İnce, güzel manalı sözler söyleyen kişi.

inşād kalsaydım:

inşād kalsaydım: Kalıp İfade
Mısra: 53
Şiir yazma, şiir söyleme.

ne ne:

ne ne: Kalıp İfade
Mısra: 60
ne ... ne bağlacı.

fart-ı vahşetden:

fart-ı vahşetden: Kalıp İfade
Mısra: 54
Aşırı vahşi, yabani; aşırı yalnız, ıssız

ne ne: Kalıp İfade
Mısra: 144
ne ... ne bağlacı.

rāh-ı nazmda:

rāh-ı nazmda: Kalıp İfade
Mısra: 59
şiir yolu. Mısra, beyit

remide olurdu:

remide olurdu: Kalıp İfade
Mısra: 54
Korkmak, ürkmek II incinmek, kırılmak.

ehl-i nazmda:

ehl-i nazmda: Kalıp İfade
Mısra: 60
nazım ehli, şairler.

ibrāz itseydim:

ibrāz itseydim: Kalıp İfade
Mısra: 55
Herhangi bir kimseye, her kime.

āşār-ı miknet:

āşār-ı miknet: Kalıp İfade
Mısra: 60
Güç, kuvvet, kudret eserleri

efzūn olurdu:

efzūn olurdu: Kalıp İfade
Mısra: 56
Artmak, çoğalmak.

lisān-ı ecnebi:

lisān-ı ecnebi: Kalıp İfade
Mısra: 61
Yabancı diller.

nazm-ı ‘aziziñ:

nazm-ı ‘aziziñ: Kalıp İfade
Mısra: 57
Kıymetli nazım

meşhūr olmuştı:

meşhūr olmuştı: Kalıp İfade
Mısra: 61
Herkesçe bilinen.

ism-i dāniş:

ism-i dāniş: Kalıp İfade
Mısra: 66
Bilgili varlık

fars u ‘arab:

fars u ‘arab: Kalıp İfade
Mısra: 62
Acem ve Arap

ekālīm-i diğerde:

ekālīm-i diğerde: Kalıp İfade
Mısra: 67
Diğerk iklimler, diyarlar, memleketler

mestūr kalmışdı:

mestūr kalmışdı: Kalıp İfade
Mısra: 62
Gizli kalmak, örtülü kalmak.

şerh itdügim:

şerh itdügim: Kalıp İfade
Mısra: 68
Açıklamak, yorumlamak.

zebān-ı türki-i ‘azbu’l-bevānı:

zebān-ı türki-i ‘azbu’l-bevānı: Kalıp İfade
Mısra: 63
akıcı dil Türkçe

pes-i Kafkas’da:

pes-i Kafkas’da: Kalıp İfade
Mısra: 70
Kafkas’ın bakiyesi, Kafkas’dan artmış olan

cism-i dāniş:

cism-i dāniş: Kalıp İfade
Mısra: 65
Bilgili varlık

‘özü-i diğirim:

‘özü-i diğirim: Kalıp İfade
Mısra: 71
başka kusurum

güm olup:

güm olup: Kalıp İfade
Mısra: 65
Kaybolmak

hem hem:

hem hem: Kalıp İfade
Mısra: 72
Hem ... hem II Ne ne.

hem hem: Kalıp İfade
Mısra: 157
"Hem hem de" bağlacı.

ihsân itmişdir:

ihsân itmişdir: Kalıp İfade
Mısra: 78
yardım etmek, iyilikte bulunmak,
bağışlamak

gürûh-ı şâ'irânı:

gürûh-ı şâ'irânı: Kalıp İfade
Mısra: 73
Şairler topluluğu

belîğ ü behcet-âver:

belîğ ü behcet-âver: Kalıp İfade
Mısra: 82
Güzel söz ve güzellik getiren

āsûde İdüp:

āsûde İdüp: Kalıp İfade
Mısra: 74
Rahat ettirmek, mutlu etmek.

yâdigâr-ı devr-i 'âlem:

yâdigâr-ı devr-i 'âlem: Kalıp İfade
Mısra: 83
Dünyanın zamanının yadigarı

eşrâf-ı zamânı:

eşrâf-ı zamânı: Kalıp İfade
Mısra: 74
zamanın ileri gelenleri

âşâr-ı efhem:

âşâr-ı efhem: Kalıp İfade
Mısra: 84
Önemli eserler

sâhib-i şân:

şâhib-i şân: Kalıp İfade
Mısra: 77
Şan sahibi.

ferr-i cāhı:

ferr-i cāhı: Kalıp İfade
Mısra: 85
mertebenin ışığı

cenâh-ı tahtına:

cenâh-ı tahtına: Kalıp İfade
Mısra: 78
Tahtın yanı

mazhar-ı eltâf-ı şâhi:

mazhar-ı eltâf-ı şâhi: Kalıp İfade
Mısra: 86
Şaha ait lutufların görünmesi

hâli olmuşdu:

hâli olmuşdu: Kalıp İfade
Mısra: **90**
boş olmak.

bedidâr oldu:

bedidâr oldu: Kalıp İfade
Mısra: **96**
-Meydanda, görünür olmak.

sinn-i sâlim:

sinn-i sâlim: Kalıp İfade
Mısra: **91**
Sihhatli; sağlıklı yaş

âşâr-ı hıyânet:

âşâr-ı hıyânet: Kalıp İfade
Mısra: **96**
Hıyanetin eserleri

şervet ü miknetde:

şervet ü miknetde: Kalıp İfade
Mısra: **92**
servet ve güç

zâhîr olup:

zâhîr olup: Kalıp İfade
Mısra: **97**
açığa çıkmak, meydana çıkmak, görünür olmak

ahvâl-i karîne:

ahvâl-i karîne: Kalıp İfade
Mısra: **94**
İpucunun halleri

kalb-i sūruñ:

kalb-i sūruñ: Kalıp İfade
Mısra: **97**
Neşelenmek, mutlu olmak.

‘alāmât-ı diyānet:

‘alāmât-ı diyānet: Kalıp İfade
Mısra: **95**
Diyanetin alametleri

mātem eyledi:

mātem eyledi: Kalıp İfade
Mısra: **98**
yas tutmak

ğāyib olup:

ğāyib olup: Kalıp İfade
Mısra: **95**
Kaybolmak; saklanmak, gizlenmek.

āṣār-ı mürüvvet:

āṣār-ı mürüvvet: Kalıp İfade
Mısra: **99**
İnsaniyet izleri, cömertlik belirtileri.

renc ile meşhün:

renc ile meşhün: Kalıp İfade
Mısra: **102**
Izdırıp ile dolu

bāb-ı şadākat:

bāb-ı şadākat: Kalıp İfade
Mısra: **103**
Sadakat kapısı.

nā-būd olup:

nā-būd olup: Kalıp İfade
Mısra: **99**
Yok olmak, ölmek.

mekr oldu:

mekr oldu: Kalıp İfade
Mısra: **104**
Hile yapmak, aldatmatmak

aḥkām-ı 'adālet:

aḥkām-ı 'adālet: Kalıp İfade
Mısra: **100**
Adaletin hükümleri

revnak buldı:

revnaḳ buldı: Kalıp İfade
Mısra: **104**
*Güzellik, parlaklık, tazelik elde etmek II
huzura, refaha ulaşmak.*

mensūh Kalup:

mensūḫ Kalup: Kalıp İfade
Mısra: **100**
Hükümsüz kalmak

mübtelā kıldı:

mübtelā kıldı: Kalıp İfade
Mısra: **105**
Aşık etmek, tutkun etmek

lahza lahza:

lahza lahza: Kalıp İfade
Mısra: **101**
Anbean

düçār itdi:

düçār itdi: Kalıp İfade
Mısra: **106**
Uğratmak.

efzūn oldu:

efzūn oldu: Kalıp İfade
Mısra: **101**
Çok, fazla olmak.

Hudāvend-i be-cāh-ı sāhibü't-tāc:

belā-yı nā-gehāna:

belā-yı nā-gehāna: Kalıp İfade
Mısra: **106**
ansızın gelen bela

Hudāvend-i be-cāh-ı sāhibü't-tāc: Kalıp İfade
Mısra: **113**
*Hüküm sahibi olan yüksek makamın
hükümdarı; padişahı*

muhtāc itme:

mevrūş mālīm:

mevrūş mālīm: Kalıp İfade
Mısra: **107**
Miras kalan malım

muhtāc itme: Kalıp İfade
Mısra: **114**
Bir kimseye, bir şeye muhtaç hâle getirmek.

esās-ı iktidārım:

mülk-i helālim:

mülk-i helālim: Kalıp İfade
Mısra: **108**
Helal mülk.

esās-ı iktidārım: Kalıp İfade
Mısra: **116**
*kuvvetin; kudretin; gücün; esası, temel
yapısı*

berhem oldu:

ğasb itdi:

ğasb itdi: Kalıp İfade
Mısra: **109**
*Başkasına âit bir şeyi zor kullanarak ele
geçirme, zorla zaptetme. Gasp etmek*

berhem oldu: Kalıp İfade
Mısra: **116**
perişan olmak

sipāh-ı zulm:

ğam-ı zillet:

ğam-ı zillet: Kalıp İfade
Mısra: **110**
Aşâğılık kaygısı

sipāh-ı zulm: Kalıp İfade
Mısra: **117**
Zulmün askeri

tārāc oldum:

tārāc oldum: Kalıp İfade
Mısra: **117**
Yağmalanmak, mahvolmak.

çār u nā-çār:

muhtāc oldum:

muhtāc oldum: Kalıp İfade
Mısra: 118
Muhtaç olmak

çār u nā-çār: Kalıp İfade
Mısra: 126
İster istemez.

bir bir:

zār u muẓtār:

zār u muẓtār: Kalıp İfade
Mısra: 120
İnleyen ve çâresiz (kimse)

bir bir: Kalıp İfade
Mısra: 127
Bir bir

bir bir: Kalıp İfade
Mısra: 158
Bir bir

füzūn oldu:

füzūn oldu: Kalıp İfade
Mısra: 121
Artmak, çoğalmak.

hūn dolurdu:

hūn dolurdu: Kalıp İfade
Mısra: 128
Kan dolu olmak, kan dolması

dāğ-ı hasret:

dāğ-ı hasret: Kalıp İfade
Mısra: 122
büyük hasret, çok özlemlî, hasret yarası.

tab‘-ı ser-keş:

tab‘-ı ser-keş: Kalıp İfade
Mısra: 129
İnatçı huylu

‘aks-i şüret:

‘aks-i şüret: Kalıp İfade
Mısra: 123
görünüşün yansıması

müşevveş İdüp:

müşevveş İdüp: Kalıp İfade
Mısra: 130
Dağınık, perişan halde olmak.

inşād-ı eş‘ār:

inşād-ı eş‘ār: Kalıp İfade
Mısra: 125
Şiirler yazmak, söylemek.

her dem:

her dem: Kalıp İfade
Mısra: 130
Her zaman.

mağlûb olup:

mağlûb olup: Kalıp İfade
Mısra: 135
Yenik düşmek, yenilmek.

fâş itdi:

fâş itdi: Kalıp İfade
Mısra: 131
Ortaya çıkarmak.

kâdir olmadım:

kâdir olmadım: Kalıp İfade
Mısra: 136
Gücü yetmek, muktedir olmak.

esrâr-ı nihânım:

esrâr-ı nihânım: Kalıp İfade
Mısra: 131
Gizli sırlar.

bahâne İdüp:

bahâne İdüp: Kalıp İfade
Mısra: 137
bahane uydurmak

bi-karâri olup:

bi-karâri olup: Kalıp İfade
Mısra: 133
Kararsız olmak

ferhâd u mecnûn'ı:

ferhâd u mecnûn'ı: Kalıp İfade
Mısra: 137
Ferhat ve Mecnun

sevdâ-yı tab 'în:

sevdâ-yı tab 'în: Kalıp İfade
Mısra: 133
Sevdanın karakteri

ifâde itdim:

ifâde itdim: Kalıp İfade
Mısra: 139
Anlatmak.

üzürâri olurdum:

üzürâri olurdum: Kalıp İfade
Mısra: 134
Mecbur olmak

'îzâr-ı 'özümi:

'îzâr-ı 'özümi: Kalıp İfade
Mısra: 140
Özrümün yanağı

ihsân eylerler:

ahyâr u ebrâr:

ahyâr u ebrâr: Kalıp İfade
Mısra: **141**
hayırlı ve faziletli

ihsân eylerler: Kalıp İfade
Mısra: **150**
Bağışlamak, armağan etmek, vermek, bahşetmek.

kâbil-i sehv ü hatâdır:

haber-dâr olup:

haber-dâr olup: Kalıp İfade
Mısra: **142**
Haberli, haberi olan, bilgisi bulunan.

ķâbil-i sehv ü ĥatâdır: Kalıp İfade
Mısra: **151**
Hata ve yanlış mümkün olan

rahmet iderler:

rahmet iderler: Kalıp İfade
Mısra: **145**
Merhamet etmek, acımak.

encâm bulup:

encâm bulup: Kalıp İfade
Mısra: **154**
Son bulmak, sonlanmak; bitmek, tükenmek.

fevc-i hurde-binân:

fevc-i ĥurde-bĭnân: Kalıp İfade
Mısra: **147**
İnce, ufak şeyleri gören insan kalabalığı

hatm oldukda:

ĥatm oldukda: Kalıp İfade
Mısra: **154**
Bitmek, sona ermek.

sehv ü noksân:

sehv ü noksân: Kalıp İfade
Mısra: **149**
hata ve kusur

güzer kılınışdı:

güzer kılınışdı: Kalıp İfade
Mısra: **155**
Geçmek, vazgeçmek

ıslâh idüp:

ıslâh idüp: Kalıp İfade
Mısra: **150**
İyi bir duruma getirmek, iyileştirmek, düzeltmek.

Hurûf-ı ‘ğayn u şin ü dâl u yâ:

Ĥurûf-ı ‘ğayn u şin ü dâl u yâ: Kalıp İfade
Mısra: **156**
Ye, dal, şin ve gayn harfleri

şikest it:

şikest it: Kalıp İfade
Mısra: **163**
Kırmak, kırılmak

bir bir bir:

bir bir bir: Kalıp İfade
Mısra: **158**
*bir ... bir ... bir anlamında sadece
anlamlarına gelen bağlaç*

Hak-perest it:

Hak-perest it: Kalıp İfade
Mısra: **164**
Hakkı üstün tutmak

bir de:

bir de: Kalıp İfade
Mısra: **158**
Ayrıca

Tılısm-ı nefis-i gaddârı:

Tılısm-ı nefis-i gaddârı: Kalıp İfade
Mısra: **163**
İnsafsız nefsin büyüüsü

subh-ı hayâtî:

subh-ı hayâtî: Kalıp İfade
Mısra: **160**
Hayat sabahı.

pāk evle:

pāk evle: Kalıp İfade
Mısra: **164**
temizlemek; arındırmak

zamân-ı zindegânı:

zamân-ı zindegânı: Kalıp İfade
Mısra: **161**
Canlıların zamanı

Tarîk-i 'aşkı:

Tarîk-i 'aşkı: Kalıp İfade
Mısra: **165**
aşk yolu, aşk istikameti

fevt itme:

fevt itme: Kalıp İfade
Mısra: **162**
Geçirmek, kaçırmak, kaybetmek.

terk it:

terk it: Kalıp İfade
Mısra: **165**
Bırakmak, vazgeçmek.

hâristân-ı süfliden:

mecnûn-ı şânî:

mecnûn-ı şânî: Kalıp İfade
Mısra: **166**
İkinci Mecnun. II Âşık.

hâristân-ı süfliden: Kalıp İfade
Mısra: **170**
Değersiz dikenlik, çalılık

güzer kıl:

güzer kıl: Kalıp İfade
Mısra: **170**
Gelip geçmek.

küh-ken ol:

küh-ken ol: Kalıp İfade
Mısra: **167**
Dağı delen olmak. Ferhad gibi olmak.

revân ol:

revân ol: Kalıp İfade
Mısra: **171**
Akıp gitmek. Salınmak.

büt-şiken ol:

büt-şiken ol: Kalıp İfade
Mısra: **168**
Put kırıcı olmak.

gülsitân-ı bi-nişâne:

gülsitân-ı bi-nişâne: Kalıp İfade
Mısra: **171**
Nişansız, işaretli gül bahçesi

Halil-i Âzer-âsâ:

Halil-i Âzer-âsâ: Kalıp İfade
Mısra: **168**
Azer oğlu Halil İbrahim

Hırâm eyle:

Hırâm eyle: Kalıp İfade
Mısra: **172**
Salınarak yürümek.

cihât-ı sitteden:

cihât-ı sitteden: Kalıp İfade
Mısra: **169**
Altı yön.

makâm-ı lâ-mekâne:

makâm-ı lâ-mekâne: Kalıp İfade
Mısra: **172**
Zuhurdan önceki, zaman ve mekânın bulunmadığı âlem:

terk-i ser:

terk-i ser: Kalıp İfade
Mısra: **169**
Başını ortaya koymak, baştan vazgeçmek.

nāzım-ı perişān-kelām-ı nākām:

Huṭūt-ı cürmüme:

Huṭūt-ı cürmüme: Kalıp İfade
Mısra: 177
Suçun, kabahatin yazıları

nāzım-ı perişān-kelām-ı nākām: Kalıp İfade
Mısra: 181
Nākām'ın perişān sözlerinin şiiri

füsürde-i ālām:

hat çek:

hat çek: Kalıp İfade
Mısra: 177
Çizgi çekmek, yazı yazmak.

füsürde-i ālām: Kalıp İfade
Mısra: 181
Acıların hissizliği

be-hakk-ı hātem-i hatm-i nübüvvet:

be-hakk-ı hātem-i hatm-i nübüvvet: Kalıp İfade
Mısra: 179
Peygamberlik mührünün hakkı için

dest-i kûşis:

dest-i kûşis: Kalıp İfade
Mısra: 181
Uğraşmanın eli

bā-sa 'ādet kıl:

bā-sa 'ādet kıl: Kalıp İfade
Mısra: 180
Mutlulukla kılmak.

mehmed beg:

mehmed beg: Kalıp İfade
Mısra: 181
Nākām'ın babası Hacı
Mehmed/Muhammed Bey

kitāb-ı hātimem:

kitāb-ı hātimem: Kalıp İfade
Mısra: 180
Kitabın sonu

Şadreddin beg-zāde:

Şadreddin beg-zāde: Kalıp İfade
Mısra: 181
Nākām'ın dedesi Hacı Sadreddin

kalem-i āşüfte-rakam:

kalem-i āşüfte-rakam: Kalıp İfade
Mısra: 181
Cilveli yazılar yazan kalem

biñ üç yüz on altıncı:

biñ üç yüz on altıncı: Kalıp İfade
Mısra: 181
1316

ma'lûm olur:

sene-i hicriyyeniñ:

sene-i hicriyyeniñ: Kalıp İfade
Mısra: **181**
Hicri yıl.

ma'lûm olur: Deyim

Mısra: **66**

Ortada bir şey yokken olacak şeyi sezinlemek; içine doğmak; olacak şeyi tahmin etmek

65. Koyulsa âteşe Nākām eger 'ūd

66. Olur ma'lûm eflâke çıkup dūd

şülûs-i âhirinde:

şülûs-i âhirinde: Kalıp İfade
Mısra: **181**
son şülûsle yazılmış yazı

Mecnûn'ın 'Âşık-ı Leylî Oldığı İştihâr Buldğı ve Leylî'nin Mektebe Devâm İtmeyüp Küşe-dâr Oldığı

dür olurdu:

dür olurdu: Deyim

Mısra: **8**

Uzak kalmak. Uzakta bulunmak II ayrı kalmak.

7. Cemâlınden anıñ oldukca mehcür

8. Olurdu şîve-i âdâbdan dūr

pezirāv-ı hitâm oldu:

pezirāv-ı hitâm oldu: Kalıp İfade
Mısra: **181**
Son bulmak.

kıymetden düşer:

kıymetden düşer: Deyim

Mısra: **18**

Kıymetten düşmek, değer kaybetmek, gözden düşmek.

allâhü velivvü't-tevfik:

allâhü veliyyü't-tevfik: Kalıp İfade
Mısra: **181**
Yüce yaratıcı Allah

Mecnûn'ın Mütעהammil-i İftirāk-ı Leylî Olmayup Dîvâne Oldığı ve Mecnûn Olup Neng ü Nâmı Fedâ-yı 'Âşk-ı Leylî Kıldğı

âh idüp:

âh idüp: Deyim

Mısra: **19**

Ah etmek; acı ile içini çekmek, yakınma sesi çıkarmak, inlemek.

2.4. Deyimler

Mecnûn ile Leylî Yek-digeriñ Mektebde Buldğı ve Her Biri 'Âşık-ı Âşüfte-i Yek-diger Oldığı

ders oldu:

ders oldu: Deyim
Mısra: **8**
Kötü bir olay bir daha yapmamak üzere örnek olmak, ibret olmak.

7. Çü gitdi mektebe açdı kitâbı

8. Aña ders oldu ancak 'aşk bâbı

āh eylivordı:

āh eyliyordı: Deyim
Mısra: 23
Feryat etmek, inlemek, sızlanmak.

āh idüp:

āh idüp: Deyim
Mısra: 28
İnlemek, sızlanmak

Mecnūn'ın Şebān-gāhān Kūh-ı Necd'e Gıtdüğü ve Rū-be-Kūy-ı Leylī Feryād İdüp Bād-ı Şabāya 'Arz-ı Niyāz İtdüğü

gūs evlerem:

gūs eylerem: Deyim
Mısra: 9
Dinlemek, kulak vermek.

perişān kılma:

perişān kılma: Deyim
Mısra: 34
Perişan etmek, dağıtmak, karmakarışık duruma getirmek, altüst etmek.

nāz İderdi:

nāz İderdi: Deyim
Mısra: 12
Cilve, işve yapmak, şımarıkça hareketlerde bulunmak.

üftāde olupdur:

üftāde olupdur: Deyim
Mısra: 45
Aşırı ilgi veya sevgi göstermek; alışmak, müptela olmak.

feryād iderdi:

feryād iderdi: Deyim
Mısra: 26
Bağırıp çağırarak, haykırmak

Peder-i Mecnūn'ın Leylā'yı H'āstgārlığı ve H'ış-āvend-i Leylī'niñ Mecnūn'dan Bî-zārlığı ve Mecnūn'ın Tarīk-i Vahşete Āgāz-ı Sülūki

nā-būd evlesinler:

nā-būd evlesinler: Deyim
Mısra: 6
Yok etmek; mahvetmek. Perişan etmek.

feryād u efgān Kılurdu:

feryād u efgān Kılurdu: Deyim
Mısra: 27
feryat figan etmek, ağlamak, inlemek.

küşāyis vırsünler:

küşāyis vırsünler: Deyim
Mısra: 12
Açılma, ferahlık verme.

feryād u efgān Kılurdu:

feryād u efgān Kılurdu: Deyim
Mısra: 27
feryat figan etmek, ağlamak, inlemek.

müheyyā oldı:

müheyyā oldı: Deyim
Mısra: 22
1-Hazır hāle getirmek, tertip etmek. 2-Hazırlanmak.

'azimet İdüp:

'azîmet İdüp: Deyim

Mısra: 24

Niyet etmek. Bir iş veya gaye için yola çıkmaya niyetlenmek.

leb açup:

leb açup: Deyim

Mısra: 34

Ağız açmak, söylemek.

Mecnûn'ın Beyâbân-ı 'Aşka Gittüğü ve Dâmen-i Kûhda Me'vâ Kılup Hâl-i Dil-i Nâ-tevânın Şerh İtdüğü

feryâd iderdi:

feryâd iderdi: Deyim

Mısra: 12

Bağırıp çağırmak, yüksek sesle haykırmak.

dil-hûn oldu:

dil-hûn oldu: Deyim

Mısra: 18

Gönlü yaralı olan, gönlü kanlı olan. İçi kan ağlamak

Mecnûn İle Leylî Yek-digeriñ Bir Gülzârda Buldukları ve Farḡ-ı İştîyâkdan Tâb-ı Tecellâ-yı Vişâl Bulmayup Medhûş Olduıkları

neş'e virürdi:

neş'e virürdi: Deyim

Mısra: 8

Neşe vermek, neşelendirmek II keyif, sarhoşluk vermek.

âh idüp:

âh idüp: Deyim

Mısra: 14

ah etmek, haykırmak, nara atmak, iç çekmek, fîgan etmek.

âh evlevüp:

âh eyleyüp: Deyim

Mısra: 39

Ah etmek.

efgân Kılup:

efgân Kılup: Deyim

Mısra: 39

Bağırıp çağırmak, feryat etmek.

Mecnûn-ı Dil-hûnuñ Beyt-i Hudâ'ya Gittüğü ve Eşer-i Hevâ-yı Du'asıyla Âteş-i 'Aşkı Şiddet İtdüğü

rû-mâl olup:

rû-mâl olup: Deyim

Mısra: 42

Yüz sürmek; aşırı sevgi göstermek için yere eğilmek. Saygı göstermek.

Emîr-i Necd Katl-i Mecnûn'a Muşammem Olduğunu Vâlid-i Mecnûn Bilüp Mecnûn'ı Cüst-cü Kıldığı ve Mecnûn'ı Bulup Naşihat Kılup Encâm-ı Neşâyihî Bî-te'sîr Oldığı

âh oldu:

âh oldu: Deyim

Mısra: 57

Duman olmak, inlemek, ağlamak, perişan olmak, ah etmek.

fîgân itdi:

fîgân itdi: Deyim

Mısra: 143

Eyvah etmek

feryâd eyle:

feryâd eyle: Deyim

Mısra: 185

Yüksek sesle bağırarak, haykırmak.

söhret bulur:

şöhret bulur: Deyim

Mısra: 195

Tanınmak, meşhur olmak, nam salmak.

Leyli'nin Nihâmı İzhâr-ı İştîyâk İdüp Muntazır-ı
Peyâm-ı Mecnûn Oldığı ve Mecnûn'dan Tahşîl-i
Peyâm İtmege Eş'âr-ı Âşıkânesin Vâsîta Kıldığı

âh kılup:

âh kılup: Deyim

Mısra: 44

Ah etmek, fiğan etmek.

Nâzımın Devr-i Devrândan Gilemend Oldığı ve
Kazâya Teslîm Olup Hâlık-ı Devr ü Zamāna 'Arz-ı
Niyâz Kıldığı

âh idersem:

âh idersem: Deyim

Mısra: 67

İnlemek, sızlanmak

perişân eyler:

perişân eyler: Deyim

Mısra: 68

*Perişan etmek, darmadağın etmek,
karıştırmak.*

memnûn kılsın:

memnûn kılsın: Deyim

Mısra: 83

*Mutlu etmek. Mutluluk vermek, bahtiyar
etmek.*

mihr itmese:

mihr itmese: Deyim

Mısra: 84

*Sevgi ve muhabbet göstermek, dostluk
etmek, acımak, merhamet etmek.*

Bir 'Ayb-cüy-ı Nâ-hem-vâr Leyli Cemâline İzhâr-ı
Ta'arruz İtdüğü ve Ma'rûz-ı Töhmêt-i 'İtâb Olup
Cezâsına Yetdüğü

söhret bulup:

şöhret bulup: Deyim

Mısra: 12

Ünlenmek, tanınmak, herkesçe bilinmek

Leyli'nin Faşl-ı Bahârda Seyr-i Gülistân Kıldığı ve
Âvâz-ı Neşîde-i Mecnûn'ı Gûş İdüp Perişân Oldığı

zebânı tutulmuşdı:

zebânı tutulmuşdı: Deyim

Mısra: 14

Dili tutulmak.

sevr itmemişdi:

sevr itmemişdi: Deyim

Mısra: 92

Gezmek, gezinmek || temaşa etmek

fiğân itdükce:

fiğân itdükce: Deyim

Mısra: 155

*Eyvah etmek. Acı ile bağırp çağırarak,
inlemek.*

fervâd evliyor:

fervâd evliyor: Deyim

Mısra: 160

Feryat etmek.

el çeküp:

el çeküp: Deyim

Mısra: 277

İlgisini kesmek, vazgeçmek.

terk kılmışlar:

terk kılmışlar: Deyim

Mısra: 292

Terk etmek || Vazgeçmek, önemsememek.

Nevfel'in Leşker İle Kabile-i Leylâ'ya Gittüğü ve
Leylî'yi H'astgâr Oldığı ve 'Ak'd-i Leylâ'dan Nâ-
Ümmîd Olup Tarafdârân-ı Leylî İle Kâr-zâr
Kıldığı

müdārā evledim:

müdārā eyledim: Deyim

Mısra: 16

*Gereksiz biçimde övmek, yalakalık yapmak,
yaranmaya çalışmak*

İbni Selâm Seyr-i Gülşende Leylî Cemâlini
Müşâhede İdüp Temâşâ-yı Dîdâr Kıldığı ve Ârzü-
yı Vişâl İle H'astgâr Olup ve Neyl-i Makşûda
Ümmîd-vâr Oldığı

'âlem-i hüsnüñ:

'âlem-i hüsnüñ: Deyim

Mısra: 11

Güzellik âlemi.

himmet İder:

himmet İder: Deyim

Mısra: 19

Gayret etmek, emek vermek

har-vâr kılup:

har-vâr kılup: Deyim

Mısra: 87

Eşşek yükü gibi kılmak

har-vâr har-vâr:

har-vâr har-vâr: Deyim

Mısra: 52

Eşşek yükü gibi

fervâd İderdi:

feryâd İderdi: Deyim

Mısra: 96

Bağırıp çağırmak, haykırmak

fervâd idüp:

feryâd idüp: Deyim

Mısra: 75

Bağırıp çağırmak, haykırmak

bevâbân-ı belâda:

beyâbân-ı belâda: Deyim

Mısra: 97

Bela, eziyet çölü.

cûş evledi:

cûş eyledi: Deyim

Mısra: 117

Coşmak, taşmak

nâle Kılurdu:

nâle Kılurdu: Deyim

Mısra: 98

İnlemek, feryat etmek.

cân virür:

cân virür: Deyim

Mısra: 119

Ölmek. Can vermek

kurbān ıder:

kurbān ıder: Deyim
Mısra: 120
Kurban etmek.

kurbān eylerem:

kurbān eylerem: Deyim
Mısra: 128
Canımı feda etmek.

perişān ıderdi:

perişān ıderdi: Deyim
Mısra: 152
Perişan etmek.

Nevfel'in Diğer-bār Kābile-i Leylî Birle Ceng İdüp
Zafer Bulduğu ve Firifte-i Tezvîr Olup Terk-i Vefā
ve Dāmen-i Maflûb-ı Cengden Rehā Kılup
Peymān-Şiken Oldığı

perişān kıldı:

perişān kıldı: Deyim
Mısra: 60
Perişan etmek, dağıtmak, karmakarışık
duruma getirmek, altüst etmek.

efğān itdiler:

efğān itdiler: Deyim
Mısra: 64
Feryat etmek, inlemek, sızlanmak

Mecnūn'ın Zencir-i Āhenine Giriftār Oldığı ve Bu
Bahāne İle Geşt [ü] Güzār İdüp Temāşā-yı Dîdār-ı
Yār Kıldığı

efğān ıderdi:

efğān ıderdi: Deyim
Mısra: 10
Inlemek, sızlanmak, figan etmek

fervād ıderdi:

feryād ıderdi: Deyim
Mısra: 106
Bağırıp çağırarak, haykırmak

Bir Meh-likā Mecnūn'ı Bend-i Zencirde Görüp
İ'tirāz İtdüğü ve Cevāb-ı Töhmēt-āmîz Gūş Kılup
Şerm-sār Gıtdüğü

fervād itme:

feryād itme: Deyim
Mısra: 16
Bağırıp çağırarak, yüksek sesle haykırmak

efğān İdüp:

efğān İdüp: Deyim
Mısra: 24
İnlemek, sızlanmak, figan etmek; şiir
okumak

gūş İdüp:

gūş İdüp: Deyim
Mısra: 48
İşitmek, dinlemek

figān itdükde:

figān itdükde: Deyim
Mısra: 53
Eyyvah etmek

Mecnūn-ı Dilhūnūn Derd-i Bî-ḥaddi 'İlācından
Peder-i Ḥaste-Cigeri Nevmîd Olduğu ve Cüst-cüy-ı
Ba'îd-i Bu'dında Mecnūn İle Mülākî Olup ve
Pedrūd-ı Cān-fersūd Kılup Vefāt Bulduğu

gūş idüp:

gūş idüp: Deyim
Mısra: 135
İşitmek, dinlemek

Mecnûn'ın Vefât-ı Pederinden Haber-dâr Oldığı ve Gidüp Türbe-i Pederini Ziyâret Kıldığı figân itdi:

figân itdi: Deyim
Mısra: 10
Acı ile bağırıp çağırmak, inlemek.

ah itdi:

ah itdi: Deyim
Mısra: 46
ah etmek, figan etmek.

Mecnûn'ın Kevâkibe 'Arz-ı Hâcât ve Nücûmdan İ'raz İdüp Dergâh-ı Hudâ'ya Münâcât Kıldığı ve Zeyd'in Cānib-i Leylî'den Mecnûn'a Nāme-āver ve Taraf-ı Mecnûn'dan Leylî'ye Nāme-ber Oldığı

terk idüp:

terk idüp: Deyim
Mısra: 85
terk etmek

belâ-vı firkat:

belâ-yı firkat: Deyim
Mısra: 211
Ayrılık belası.

Mecnûn'ın Hâlu-yı Piri Selîm-i 'Âmirî 'İyâdet-i Mecnûn'a Gıtdüğü ve Bir Vahşetgâhda Mecnûn'ı Ziyâret İtdüğü ve Mâder-i Mecnûn Mecnûn'a Mûâkî Oldığı ve Mürâca'atı Ba'dında Vefât Bulduğu

efgân ider:

efgân ider: Deyim
Mısra: 22
Feryat etmek.

çeşm-i eşk-bârı:

çeşm-i eşk-bârı: Deyim
Mısra: 136
Yaş dolu göz.

Mecnûn'ın Vefât-ı Mâderinden Haber-dâr Oldığı Ziyâret-i Türbesine 'Azîmet Kılup Feyz Bulduğu

efgân eyle:

efgân eyle: Deyim
Mısra: 22
Feryat etmek, haykırmak.

feryâd İdüp:

feryâd İdüp: Deyim
Mısra: 46
Bağırıp çağırmak, haykırmak

İbni Selâm'ın Terk-i Hayât Kılup Tengnâ-yı Fenâdan Âzâd Oldığı ve Leylî'nin 'Alâyık-ı Şüydan Necât Bulup Âlâm-ı Hicrân-ı Mecnûn'dan Feryâd Kıldığı

amân bulmaz:

amân bulmaz: Deyim
Mısra: 72
Aman bulmak: Kurtulmak.

perişân evledi:

perişân evledi: Deyim
Mısra: 96
perişan etmek.

feryâd İdüp:

feryâd İdüp: Deyim
Mısra: 102
Bağırıp çağırmak, haykırmak

Zeyd-i Vefâ-dârın Cānib-i Mecnûn'a Girdüğü ve İbni Selâm'ın Vefâtından Mecnûn-ı Zârı Haber-dâr İtdüğü

perişân oldı:

perişân oldı: Deyim
Mısra: 28
Dağınık olmak.

Leyli'nin Mecnûn'ı Da'vet-i Vişâl Kıldığı ve
Mecnûn'ın Vişâl-i Cemâl-i Leyli Bire Ferhunde-
hâl Oldığı

vile İdüp:

vile İdüp: Deyim
Mısra: 168
feryad etmek

Nâzımın Bâr-ı Diğer Sâkı-i Ma'nevîden İstimdâd
İtdüğü

efsûs itdüğü:

efsûs itdüğü: Deyim
Mısra: 38
Yazık etmek.

fervâd Çeküp:

fervâd Çeküp: Deyim
Mısra: 38
feryad etmek.

cân virende:

cân virende: Deyim
Mısra: 40
Ölmek, ruhunu teslim etmek.

Mecnûn'ın Vefât-ı Leyli'den Haber-dâr Oldığı ve
Nağd-i Hayâtın Türbe-i Leyli'de Nişâr Kıldığı

cüdâ olmam:

cüdâ olmam: Deyim
Mısra: 181
Ayrı düşmek, uzak kalmak, görüşmemek

fedâ İdevim:

fedâ İdevim: Deyim
Mısra: 182
Feda etmek.

2.5. Argo

İbni Selâm'ın Leyli'ni 'Akd İdüp Dâmâd
Oldığı ve Leyli'nin Bu Keyfiyetden Nâ-şâd
Olup Miñnet-i Derûnı İzdiyâd Bulduğu

küstâh olup:

küstâh olup: Argo
Mısra: 315
küstah olmak.

2.6. Dua İfadesi

Hâtıme-i Kitâb ve Şerh-i Hâl-i Nâzım-ı Miñnet
İntisâb

lebbeyk diyüp:

lebbeyk diyüp: Dua İfadesi
Mısra: 18
"Buyrunuz, ne emrettiniz efendim" demek

2.7. Hadis

Mecnûn'ın Beyâbân-ı 'Aşka Gıttığı ve Dâmen-
i Kûhda Me'vâ Kılup Hâl-i Dil-i Nâ-tevânın
Şerh İtdüğü

türk-i leccâc:

türk-i leccâc: Hadis
Mısra: 47
Zalim; kanlı Leccâc Tirmizî: Ebû Zûr'a'ya
bu hadis hakkında sordum ve şöyle dedim:
Abdurrahman b. Alâ kimdir? Dedi ki: O
Leccâc'ın oğlu Alâ'dır.

47. Beni der-dâm idüp bir türk-i

Leccâc

48. Hadeng-i mestine kılmışdır âmâc

2.8. Ayet

Peder-i Mecnûn'ın Leylâ'yı H'âstgârlığı ve
H'ış-âvend-i Leylî'niñ Mecnûn'dan Bî-zârlığı
ve Mecnûn'ın Tarîk-i Vahşete Âgâz-ı Sülûki

âteş-i Tûr:

âteş-i Tûr: Ayet
Mısra: 78
Allah aşkının Tur ateşi. II Tecelli nuru II
(Kasas 29)

bezm-i belâda:

bezm-i belâda: Ayet
Mısra: 114
Bela meclisi II ezelde ruhların toplandığı
meclis II sıkıntı meclisi. Araf 172

Mecnûn-ı Huceste-Hişâliñ Şerh-i 'İşmeti ve Leylî-
yi Melek-Mişâliñ Beyân-ı 'İffeti

Tûr-ı nûruñ:

Tûr-ı nûruñ: Ayet
Mısra: 43
A'raf 143 Tur'un ateşi (Tur dağına inen
ateş, nur)

nûr-ı Tûr'uñ:

nûr-ı Tûr'uñ: Ayet
Mısra: 44
A'raf 143 Tur'un ateşi (Tur dağına inen
ateş, nur)

43. Görürdi yek-digerde Tûr-ı nûruñ
44. Şeğafnâki olurdi nûr-ı Tûr'uñ

SONUÇ

Altı asırlık bir kadim geleneğe sahip olan Klasik Türk Edebiyatı, XVIII. yüzyıla gelinceye kadar manzum ve mensur alanda en güzel örneklerini vermiş durumdadır. Bu yüzyıldaki şair ve müelliflerin sanat anlayışı eskilerin devamı niteliğindedir. Bu dönemde eskilerin halefi olarak Klasik Türk Edebiyatı'nda sanat anlayışına ve estetiğine dikkat edilerek geleneğe bağlı kalınmıştır. Nedîm ve Şeyh Galib önderliğinde geçen 18. yüzyılın sonuna yetişen Nâkâm Klasik Türk Edebiyatı'nın son Mecnûn u Leyla mesnevisini yazarak edebiyatımızın gür sesini bir kez daha duyurmuştur.

Farklı edebiyat dönemlerinin yazarları ve şairleri tarafından “Yüksek Zümre Edebiyatı” olarak vasıflandırılan divan edebiyatı, bu tarz söylemlerin aksine 18. yüzyıldaki mahallileşme hareketiyle şairlerin günlük yaşamı, halkı ve hikâyeleri eserlerinde sanatkârâne bir üslupla işleyerek anlatmasıyla bu iddiaları çürütür niteliktedir. Nâkâm'ın mesnevisinde atasözlerine ve deyimlere yer vermesi bu durumun tasdiki anlamındadır.

Nâkâm'ın mesnevisindeki şiirleri, onun Klasik Türk Edebiyatı'nın sanat anlayışı içinde başarılı bir şâir olduğunu göstermektedir. Mesnevisinde deyim ve atasözlerine yer vermiş, Leylâ ve Mecnûn hikâyesini sanatkârâne bir üslupla anlatmıştır.

Nâkâm mesnevisiyle ilgili çalışmamda Doç. Dr. Serkan TÜRKOĞLU tarafından 2018 yılında hazırlanan tenkitli metin çalışması “Nâkâm'ın Mecnûn u Leylî Mesnevisi” adlı metinden yola çıkılarak mesnevide bulunan 38 bölümdeki kelime ve kelime grubunun sözlüğü hazırlanmıştır. Böylece Mesnevî'nin kelimeler, kelime grupları, atasözleri ve deyimler, ayet iktibasları, kalıp ifadeler, çeşitli terimler gibi unsurlardan oluşan söz varlığı ortaya çıkarılmıştır. Kelimeler anlamlandırılırken çeşitli kaynaklardan faydalanılmış; anlamları kaynaklarda bulunamayan kelimeler veya kaynaklardaki anlamı bağlama uygun olmadığı düşünülen kelimeler bağlamdan hareketle anlamlandırılma yoluna gidilmiştir.

Mesnevideki kelime gruplarının sözlüğünü oluşturmak için mesnevideki 38

bölümün sisteme kayıtları oluşturulmuş, sonrasında her sözcük ve tamlamanın metin içerisindeki anlamları verilmiştir. Çekim eklerinden ayrıştırılan sözcük kök ve gövdeleri alfabetik olarak sıralanmış böylece işlevsel bir sözlük hazırlanmıştır. Ayrıca anlamı verilen her sözcük ve tamlamanın ardından ibarenin yer aldığı beyit örneği de sözlüğe ilave edilmiştir. Bunun yanı sıra ibarenin geçtiği şiir örneğinin mesnevî metnindeki sıralaması da ilave edilerek gösterilmiş; böylece ibarelere ulaşmak konusunda bir kolaylık sağlanmıştır.

Bağlamlı dizin ve işlevsel sözlük adı altında oluşturulan bu sözlüğün temel amacı, şairin kullandığı kelimelerin kendi bağlamı içerisinde değerlendirilip Nâkâm'ın anlam ve kelime dünyasını detaylı incelemektir. Mesnevîde sadece bir vezin kullanılmıştır. Söz konusu vezin “mefâ‘lün mefâ‘lün fe‘ûlün” veznidir.

Divan metninin word halini TEBDİZ sistemin ortak yazım fontu olan Gentium Plus fontuna çevirdikten sonra metnin tamamı her bir şiir ayrı ayrı olmak üzere www.tebdiz.com adlı siteden sisteme yüklenmiş, daha sonra gerekli araştırmalar yapılarak TEBDİZ'in sağladığı ortak verilerden de faydalanıp, kelimeler tek tek anlamlandırılmıştır.

Çalışmada Times New Roman fontu kullanılmıştır. Çalışmanın giriş bölümü ve birinci bölümü 12 punto, sözlük bölümü ise hacim olarak makul seviyede tutulmak amacıyla 9 punto olacak şekilde düzenlenmiştir. TEBDİZ Sisteminin kelime gruplarını kaydederken bize sağladığı kalıp ifade, deyim ve atasözü, ayet ve hadis, dua ifadesi şeklinde kelime gruplandırması örneklerini vermek yeterli görülmüştür. Hazırlamış olduğum çalışmada giriş bölümünde XVIII. Yüzyılın divan edebiyatı hakkında bilgiler verilmiştir. I. bölüm inceleme başlığı altında iki kısım olarak ele alınmış olup birinci kısımda şairin hayatı, şahsiyeti, eserleri, edebi kişiliği ve dil ve şekil özellikleri hakkında bilgi verilmiştir. ikinci kısımda ise Nâkâm'ın Mesnevîsindeki kalıp ifade, deyim, ayet ve hadisler ile dua ifadelerine yer verilmiştir. II. bölümde ise sözlük ile Nâkâm'ın Mesnevî'sinin bağlamlı dizini ve işlevsel sözlüğüne yer verilmiştir.

Yüksek lisans tezi olarak çalıştığım Nâkâm'ın *Mesnevî'si*'nin Sözlüğü

alışmasından önce birden fazla çalışmanın mevcut olması bu süreçte tezimde kolaylık sağlamıştır. Benzer çalışmaların hazırlanmasının hem alan çalışanlarına hem de klasik edebiyat araştırmacılarına fayda sağlamasını temenni ederim.

KAYNAKÇA

Abdül-Mabud Behcet, “*Nakam*”, Bilgi, 1924, C. I,

ADIŞIRINOV, Kamil, *İsmail Nâkâm ve Bedii Yaratıcılığı*, Nurlan Yayınları, Bakü, 2006,

ADIŞIRINOV, Kamil, *İsmayıl Bey Nâkâm'ın Hayat ve Yaratıcılığı*, Azerbaycan Milli İlimler Akademisi, Bakü 2013

Agâh Sırrı Levend, Arap, *Fars ve Türk Edebiyatlarında Leylâ ve Mecnûn Hikâyesi*, Türkiye İş Bankası Yay., Ank. 1959

Agâh Sırrı Levend, *Türk Edebiyatı Tarihi I, Giriş*, TTK Basımevi, Ankara 1988

AKSOY, Ömer Âsım, *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü*, Ankara(1981): TDK Yayınları.

Aksun, Ziya Nur, *Osmanlı Tarihi*, Ötüken Yay., C II, İstanbul 1994

Aktepe, M. Münir, Abdülhamid I, TDV İslam Ansiklopedisi, 1988

AKÜN, Ömer Faruk, “*Divân Edebiyatı*”, İslâm Ansiklopedisi, IX, İstanbul (1994), TDV Yayınları,

Arel, Ayda, *18. Yüzyıl İstanbul Mimarisinde Batılılaşma Süreci*, İTÜ Mimarlık Fak. Yay., İstanbul 1975

Baykal, Bekir Sıtkı, “*Mustafa III*”, İA, C. VIII, İstanbul 1979

Bekcan, Okan, *Fransız İhtilali'nin Osmanlı Siyasal ve Düşünsel Hayatı Üzerine Etkileri*, 2023, c. I, S. 1

BİLKAN, Ali Fuat, “*Nazım (Orta Klasik Dönem)*” Türk Dünyası Edebiyat Tarihi, C. 5, AKM Yay., Ankara. (2004)

DEVELLİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara(1996), Aydın Kitabevi.

DİLÇİN, Dehri, *Edebiyatımızda Atasözleri*, Ankara(2000), Türk Dil Kurumu Yayınları.

DURAN, Tülay, *Padişah Portreleri*, İstanbul 1999.

ERÜNSAL, İ.E. ,*Türk Kütüphaneleri Tarihi, II*, Kuruluştan Tanzimat’a Kadar Osmanlı Vakıf Kütüphaneleri, Ankara 1988.

EYÜBOĞLU, E. Kemal, *On Üçüncü Yüzyıldan Günümüze Kadar Şiirde ve Halk Dilinde Atasözleri ve Deyimler(Tabirler)*, İstanbul(1973), Doğan Kardeş Matbaacılık.

<https://www.kuranmeali.com>

İnalcık, Halil vd., *Osmanlı*, Yeni Türkiye Yay., C XII, Ankara 1999

islamansiklopedisi.org.tr

KAPLAN, Yunus (2009), “Sâbit’in Şiirlerinde Atasözleri ve Deyimler ve Halk Söyleyişleri”.TURKISH STUDIES-International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, Volume 4/4 Summer 2009, www.turkishstudies.net, p. 599-635

Karal, Enver Ziya, *Ahmed III*, İA., C I., İstanbul 1978

Kubbealtı Lugatı

Kütük, RIFAT, *Leylâ ile Mecnûn Mesnevîsi(İnceleme/Metin ve Diğer Leylâ ile Mecnûn Mesnevîleriyle Mukayesesi)*, Doktora Tezi, Erzurum 2002,

LEVEND, Agâh Sırrı, *Türk Edebiyatı Tarihi*, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 1998,

LEVEND, Agâh Sırrı, *Divan Edebiyatı, Kelimeler ve Remizler, Mazmunlar ve Mefhumlar*, 4. bs., Enderun Kitabevi, İstanbul 1984

Mengi, MİNE, *Eski Türk Edebiyatı Tarihi*, Akçağ Yay., Ankara-2005

MERT, ASLI, *Nâkâm Divanı: İnceleme-tenkitli metin*, Yüksek Lisans Tezi, 2012

ÖZALP, M. N., *Türk Musikisi Tarihi: I ve II.*, Milli Eğitim Bakanlığı Yay., İstanbul 2000

ÖZTUNA, Yılmaz, *Türk Mûsikîsi Akademik Klasik Türk Sanat Mûsikîsinin Ansiklopedik Sözlüğü*, İstanbul, Orient Yayınları Cilt I – II (2006)

PÜSKÜLLÜOĞLU, Ali (2004), *Türkçenin Argo Sözlüğü*, Ankara: Arkadaş Yayınevi.

RESULZADE, M. Ali, *Azerbaycan Yurt Bilgisi*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Sayı 28, Ankara, 2008

SAĞLAM, Nesrin, *Nâkâm Divanı*, Yüksek Lisans Tezi, 2010

Sedit Yüksel, *Şeyh Galip*, Türkiye İş Bankası Kültür Yay., Ankara

SERTOĞLU, Midhat, *Osmanlı Tarih Lügati*, İstanbul(1986), Enderun Kitabevi.

Şahin, Soner, *Değişim Sürecinde Osmanlı Mimarlığı*, Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 2009

ŞEHİTOĞLU, İhsan, *İsmail Nâkâm Divânı (tenkitli metin-inceleme)*, Yüksek Lisans Tezi, 2012

TAVUKÇU, Orhan Kemal, *Hüsrev ü Şirin*, Doktora Tezi, Erzurum, 2000,

www.tebdiz.com

TDK Büyük Türkçe Sözlük

TDK Güncel Sözlük

TDK Tarama Sözlüğü

TÜRKOĞLU, Serkan, *Nâkâm'ın Mecnûn u Leylî Mesnevîsi*, Kesit Yayınları, Ankara 2018

ÜNVER, İsmail, “Mesnevi”, Türk Dili Türk Şiiri Özel Sayısı –II (Divan Şiiri), TDK Yay. (1986)

ÜNVER, İsmail, *XIX Yüzyıl Divan Şiiri*, 1988 C. 32 S. 1-2, s. 131-140

YILDIZ, Ayşe, *18. Yüzyıl Mesnevilerinin Işığında Osmanlı Edebiyatında Edebi Çözülme: Klasikten Klasik Sonrası Devreye Geçiş*, TÜBAR, 2012.

3. BÖLÜM (SÖZLÜK)

3.1. Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlüğün Oluşturulmasında izlenen Yöntem

- 1) Sözlük alfabetik sıraya göre oluşturulmuştur.
- 2) Times New Roman fontunda ve hacimsel boyutu makul bir seviyede tutulmak amacıyla 9 punto olacak şekilde düzenlenmiştir.
- 3) Kelimenin bağlam içerisindeki anlam yani mecaz anlamı ‘II’ işaretinden sonra verilmiştir.

pir-i muğân:

pir-i muğân: Kalıp İfade

Mısra: 6

Meyhaneci II Sevgili.

5. O kimse mest olup olduysa bî-hüş

6. Anı pîr-i muğân eyler der-âgûş

- 4) Birleşik fiil oluşturan yapılar “etmek, kılmak, eylemek, olmak” bağlam kapsamında genelde birlikte anlamlandırılmıştır.

kem olmuş:

kem olmuş: Kalıp İfade

Mısra: 4

değersiz, olmak.

3. Anı sâkısi eyler mest-i bâde

4. Hemân miqdâr kem olmuş arada

der-âgûş eyler:

der-âgûş eyler: Kalıp İfade

Mısra: 6

Kucaklamak (sevgilinin âşığı kucaklaması).

5. O kimse mest olup olduysa bî-hüş

6. Anı pîr-i muğân eyler der-âgûş

nā-būd İdüp:

nā-būd İdüp: Kelam-ı Kibar

Mısra: 40

yok etmek, perişan etmek.

39. Alup Qays'ın elinden ihtiyarın

40. İdüp nā-būd ārām u qarārın

dil-beste kıldı:

dil-beste kıldı: Kalıp İfade

Mısra: 41

Gönül bağlamış, gönlünü vermiş olmak; âşık etmek.

41. Kemend-i 'aşkına dil-beste kıldı

42. Esir ü mübtelā vü haste kıldı

5) Bağlam gereğince bazen birleşik filleri oluşturan yapılar ayrı bir şekilde anlamlandırılmıştır.

İdüp: “yapmak, etmek, eylemek” anlamında yardımcı fiildir.

Mesnevi: 1

Mısra: 5

35. İdüp Qays adını âhır o dil-hün

36. Fedā-yı 'aşk-ı Leylî oldı Mecnūn

ol-: “ol-” yardımcı fiili.

Mesnevi: 4

Mısra: 35

35. O kimse mest olup olduysa bî-hüş

36. Anı pîr-i muğân eyler der-âğûş

6) Tamlama oluşturan kelimeler (Arapça, Farsça, Türkçe) birlikte anlamlandırılmıştır.

sâki-i meh-rûy-ı fâvîk:

sâki-i meh-rûy-ı fâvîk: Kalıp İfade
Mısra: 8

seçilmiş ay yüzlü saki

7. Gelür bir ğayrı devrân ğayrı ‘âşık

8. Çıkur bir sâki-i meh-rûy-ı fâvîk

nâz-ı diger-gün iderdi:

nâz-ı diger-gün iderdi: Kalıp İfade
Mısra: 34

Başka cılve ederdi. Başka bir cılve yapardı.

33. Demâdem mihrini efvân iderdi

34. Demâdem nâz-ı diger-gün iderdi

7) Kalıp ifadeler, deyimler, dua ifadeleri, ayet ve hadisler de bağlam içerisinde anlamlandırılmıştır.

âteş-i Tûr:

âteş-i Tûr: Ayet

Mısra: 78

Allah aşkının Tur ateşi. II Tecelli nuru II (Kasas 29)

77. Zuhûra çıksa da her târdan nûr

78. Her âteşden olur mı âteş-i Tûr

bezm-i belâda:

bezm-i belâda: Ayet

Mısra: 114

Bela meclisi II ezelde ruhların toplandığı meclis II sıkıntı meclisi. Araf 172

113. Gerekdür böyle olsun mest Nâkâm

114. İden bezm-i belâda nûş bir câm

türk-i leccâc:

türk-i leccâc: Hadis

Mısra: 47

Zalim; kanlı Leccâc. Tirmîzî: Ebû Zûr'a'ya bu hadis hakkında sordum ve şöyle dedim: Abdurrahman b. Alâ

kimdir? Dedi ki: O Leccâc'ın oğlu Alâ'dır.

47. Beni der-dâm idüp bir türk-i Leccâc

48. Hâdeng-i mestine kılmışdır âmâc

lebbeyk diyüp:

lebbeyk diyüp: Dua İfadesi

Mısra: 18

"Buyrunuz, ne emrettiniz efendim" demek

17. Hani Nâkâm idüp seslense bir kes

18. Diyüp lebbeyk ider her lafz bir ses

8) Tarihi kişiler, eserler veya mekânlar madde başı olmuşsa bunlarla ilgili açıklamalarda bulunulmuştur.

Ferhâd: Ferhâd ile Şirin adlı hikâyede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı İran padişahının sevgilisi olan Şirin'e âşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bîsütun adlı bir dağı delmesi istenir. Çünkü kendisi bir mimar mühendistir. Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri göze alan âşığı sembolize eder. Daha çok Şirin ve Hüsrev ile anılır. Bazen Mecnun ile karşılaştırılır. Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü.

Mesnevi: 1

Mısra: 19

19. Hemân câm eyleyüp Ferhâd'ı medhüş

20. Hemân pîr eyledi anı der-âgüş

Âmirîyân : 1. Özellikle Arap, Türk, Fars ve Urdu edebiyatlarında ele alınmış bu aşk hikâyesinin iki kahramanından biri olan Mecnûn, H. 70 / M. 689 yılı civarında öldüğü ve adının Kays b. Mülevvah el-Âmirî olduğu kabul edilen şairin lakabıdır. Leylâ'ya duyduğu aşk yüzünden aklını kaybetmesiyle kendisine takılan bu lakap sonraları isminin yerini almıştır. 2.Soylu bir ailenin müntesibi ve Âmiri kabilesinin reisi olan Mecnûn'un babası.

Mesnevi: 6

Mısra: 7

7. Olup yek-rây [u] yek-ser 'Âmirîyân

8. K'idüp Necd'e revâne genc-i şâyân

9) Eserde mevcut olan bağlaçlar ve edatlar da bağlam dâhilinde anlamlandırma işlemine tabi tutulmuştur.

Çün: Çünkü, için, nedeniyle.

Mesnevi: 7

Mısra: 1

1. Tarîk-i vahşete çün gitdi Mecnûn

2. İdüp abâ vü akrânın diger-gün

Çünki: Şundan dolayı ki, şu sebepten ki, zirâ, madem ki. Çünkü..

Mesnevi: 18

Mısra: 115

115. İşitdi çünki Mecnûn bu hitâbı

116. Bu ta 'n-ı nâ-güvârı bu 'itâbı

10) İkilemeler bütün olarak ele alınıp anlamlandırmaya tabi tutulmuştur.

Bir bir: Tek tek, birer birer.

Mesnevi: 11

Mısra: 30

29. Bulup Mecnûn'ı şerh-i dâstân it

30. Benim ahvâlimi bir bir beyân it

11) Zamir ve sıfatlar ayrı ayrı anlamlandırılmıştır.

Saňa: " Sen " ikinci tekil şahıs zamirinin yönelme durumu eki almış hali.

Mesnevi: 7

Mısra: 78

77. Bulup Mecnûn'ı şerh-i dâstân it

78. Benim ahvâlimi bir bir beyân it

Şu: " Şu " işaret sıfatı.

Mesnevi: 17

Mısra: 141

141. Olupdur şüst şu pāk olamışdır

142. Nezâfet anda idrāk olmamışdır

NÂKÂM'IN MECNÛN U LEYLÎ MESNEVİSİ
(BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK)

.....: O, kişi zamiri. Onunla.

Bi-‘avni’llāhi zū’l-celālī ve’l-ikrām kalem-i
āşüfte-raķam nāzım-ı perīşān-kelām-ı
Nākām füsürde-i ālām ile ya’nī dest-i kūşış
İsmā’ıl el-hāc Mehmed Beg
..... Nām ismi Şadreddīn beg-zāde
birle şöhret-yāftedir biñ üç yüz on altıncı
sene-i hicrīyyeniñ cemādi’l-ulāsı gülüş-i
āhirinde pezirāy-ı hitām oldu Allāhū
veliyü’t-tevfīķ. (Mecnûn u Leylî (Nākâm),
Mesnevi 38, Mısra 181). [.....,]

A

a: " A-nı: A-na: o-na". Üçüncü teklik şahıs zamirinin
yönelme eki almış hali (onu).

Hemān cām eyleyüp Ferhād’ı medhüş
Hemān pīr eyledi **anı** der-āgüş (Mecnûn u
Leylî (Nākâm), Mesnevi 1, Mısra 20). [anı,
-n, -, -]

Revān bir sākī-i rahşende ruhsār
Gelüp virdi **aña** bir cām-ı serşār (Mecnûn u
Leylî (Nākâm), Mesnevi 2, Mısra 16). [aña,
-ñ, -a]

Anıñ adıydı ol dem Kays-ı āzād
Gezürdi sū-be-sū āzād u dil-şād (Mecnûn u
Leylî (Nākâm), Mesnevi 2, Mısra 5). [anıñ,
-nıñ]

Olup Leylî dağı Kays’ın esiri
Anıñ Kays olmuş idi dil-pezirî (Mecnûn u
Leylî (Nākâm), Mesnevi 2, Mısra 54).
[anıñ, -nıñ]

Cemālinden **anıñ** oldukca mehcūr
Olurdi şīve-i ādābdan dūr (Mecnûn u Leylî
(Nākâm), Mesnevi 3, Mısra 7). [anıñ, -nıñ]

Aña ol gün giçüp türe şeb-āsā
Ne encüm cilveger ne māh peydā (Mecnûn
u Leylî (Nākâm), Mesnevi 4, Mısra 13).
[aña, -ñ, -a]

Kılup **anda** ikāmet Kays idüp āh
Şebāngeh ya sehergeh gāh u bī-gāh
(Mecnûn u Leylî (Nākâm), Mesnevi 4,
Mısra 19). [anda, -n, -da]

Sürüldi Kays cebren ol mekāndan
Olundı men’ Leylî dağı **andan** (Mecnûn u
Leylî (Nākâm), Mesnevi 4, Mısra 28).
[andan, -n, -dan]

Bu kühuñ dāmeniydi bir gülistān
İderdi reşķ **aña** gülzār-ı Rıdvān (Mecnûn u

Leylî (Nākâm), Mesnevi 5, Mısra 16). [aña,
-ñ, -a]

Aña kim ki gelüp söyler ise pend
İdüp nāle diyürdi pend tā çend (Mecnûn u
Leylî (Nākâm), Mesnevi 5, Mısra 7). [aña, -
ñ, -a]

Ne bir kesle bulurdi üns bir dem
Ne olmuşdı **aña** bir kimse hem-dem
(Mecnûn u Leylî (Nākâm), Mesnevi 5,
Mısra 6). [aña, -ñ, -a]

Var idi **anda** bir küh-ı ser-efrāz
İderdi āsumāna zirvesi nāz (Mecnûn u Leylî
(Nākâm), Mesnevi 5, Mısra 11). [anda, -n, -
da]

Kalurdi bir kabīle **anda** me’vā
Ki bu me’vā idi me’vā-yı Leylā (Mecnûn u
Leylî (Nākâm), Mesnevi 5, Mısra 17).
[anda, -n, -da]

Ki Mecnûn’dur dil-efkār-ı firākıñ
Anı dil-hūn idüpdür iştīyākıñ (Mecnûn u
Leylî (Nākâm), Mesnevi 5, Mısra 42). [anı,
-n, -ı]

Anı yād eylemezsen gāh u gāhī
Nedir ‘aşkıñdan özge bir günāhı (Mecnûn u
Leylî (Nākâm), Mesnevi 5, Mısra 53). [anı,
-n, -ı]

Meger sen hem **anıñ** yāri degilsen
Hevā-ḥāh-ı tarafdarı degilsen (Mecnûn u
Leylî (Nākâm), Mesnevi 5, Mısra 49).
[anıñ, -nıñ]

Aña isnād idersiz bī-vefādır
Ḥatādır bu ḥatā-ender-ḥatādır (Mecnûn u
Leylî (Nākâm), Mesnevi 6, Mısra 93). [aña,
-ñ, -a, -]

Ferāmüş eyle ol nā-mihrbānı
Ki yokdur **anda** ehliyyet nişānı (Mecnûn u
Leylî (Nākâm), Mesnevi 6, Mısra 64).
[anda, -n, -da]

Nedirse maṭlabıñ söyle revādır
Tecāvüz eylemek **andan** ḥatādır (Mecnûn u
Leylî (Nākâm), Mesnevi 6, Mısra 32).
[andan, -n, -dan]

Degildir o baña bed-mihr aslā
Baña **andan** degil bu ğam ki Leylā
(Mecnûn u Leylî (Nākâm), Mesnevi 6,
Mısra 96). [andan, -n, -dan]

Anı kim eylemiş divāne Leylî
O divāne ider mi ğayra meyli (Mecnûn u

- Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 83). [anı, --n, -i, -]*
- Marîze olmasa dârû muvâfık
Anı virmez tabîbi olsa hâzık (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 80). [anı, -n, -i, -]*)
- O kim senden olupdur böyle hāmûş
Anı yād itme sen hem kıl ferāmûş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 72). [anı, --n, -i, -]*)
- Anı bu kayddan kılsan dil-âzād
İdersin hem beni hem ‘âlemi şād (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 41). [anı, --n, -i, -]*)
- Ciger-küşem anıñ meftûnı olmuş
Anıñ aşüftesi mecnûnı olmuş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 40). [anıñ, -nıñ, -]*)
- Ciger-küşem **anıñ** meftûnı olmuş
Anıñ aşüftesi mecnûnı olmuş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 39). [anıñ, -nıñ]*)
- Anıñ mihr ü vefâsından haber-dâr
Olur ol kim anıñ ‘aşkıyladır zâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 99). [anıñ, -nıñ]*)
- Anıñ mihr ü vefâsından haber-dâr
Olur ol kim **anıñ** ‘aşkıyladır zâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 100). [anıñ, -nıñ]*)
- Didi çokdur felekde necm-i raşşân
Velî **anlardan** olmaz mâh-ı tâbân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 76). [anlardan, -n, -lar, -dan]*)
- Aña aşüfteyim dildâdeyem ben
Fedâsı olmağa âmâdeyem ben (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 49). [aña, -ñ, -a, -]*)
- Nümâyân **anda** âşâr-ı nühüfte
Gülü üşkûfesi yek-ser şükûfte (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 21). [anda, -n, -da, -]*)
- Gelüp geşt eyleyüp ol gülsitânda
İkâmetgâhını kılmışdı **anda** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 50). [anda, -n, -da, -]*)
- Qadd-i Leylî’ydi serv-i ravza-i cân
Dili Mecnûn’ın **anda** berg-i lerzân
- (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 56). [anda, -n, -da]*)
- Göründi çeşmine dâğ-ı şakâyık
Anı zann itdi bir pür-dâğ-ı ‘âşık (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 28). [anı, -n, -i, -]*)
- Cemâl-i Leylî şem’-i meclis-efrûz
Anıñ pervânesi Mecnûn-ı cân-sûz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 54). [anıñ, -nıñ, -]*)
- Olur Mecnûn’ın ol demde haber-dâr
Ki kanıñ safiñ iderler **anda** nâ-çâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 46). [anda, -n, -da, -]*)
- Görüp Mecnûn ki yok Leylî’si **anda**
Olup bî-sabr u bî-dil hânümânda (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 273). [anda, -n, -da, -]*)
- Şakın **andan** cefâsından hâzer kıl
Dağı durma bu vâdiden güzer kıl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 175). [andan, -n, -dan, -]*)
- Firîb ile getirdi hânümâna
Anı teslîm kıldı dostâna (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 272). [anı, -nı, -]*)
- Ki Leylî hânemizde mihmândır
Anıñla hânemiz firdevs-i sândır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 264). [anıñla, -nıñ, -la, -]*)
- Aña derd-i diliñ takrîr kılsın
Hâdîs-i firkatı tefsîr kılsın (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 23). [aña, -ñ, -a, -]*)
- İki gîsûsı zencîr-i ser-â-zîr
Mukayyed **anda** dest-i ‘aql u tedbîr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 8). [anda, -n, -da, -]*)
- Bulup şahrâda Mecnûn-ı ğarîbi
Okurdu **anda** ol şî’r-i ‘acîbî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 76). [anda, -n, -da]*)
- Olurdu muntazır peygâma her bâr
Ki **andan** kim güzer kılsaydı nâ-çâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 64). [andan, -n, -dan]*)
- Anıñ emrinedir tâbî’ felekler
Añadur bende kevkebler melekler (*Mecnûn*)

u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 93).
[anıñ, -niñ, -]

Görürsün sen hemîn cürmüñ dehânîñ
Görür Mecnûn **anıñ** sırr-ı nihânîñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 46).
[anıñ, -niñ]

Olupdur şüst şu pâk olamışdır
Nezâfet **anda** idrâk olmamışdır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 142).
[anda, -n, -da]

a: O, kişi zamiri. Onunla.

Anıñ hulk-ı keriminden der-i dâm
Anıñla râm olup bulmuşdı ârâm (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 18).
[anıñla, -niñ, -la, -]

Leb-â-leb eyleyüp câm-ı fütûhı
Anıñla rûşen eyle çeşm-i rûhı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 4).
[anıñla, -niñ, -la, -]

âb u nâandır: Su ve ekmek il Tûm nimetler.

Ne **âb u nâandır** şûrb-i cezâsı
Ne neng ü nâmidendir iddi'âsı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 71). [âb
u nâandır, -dır, -]

abâ: 1. Yünden yapılmış kaba kumaş. 2. Bu kumaştan
yapılmış bol, geniş giyecek.

Tarîk-i vahşete çün gitti Mecnûn
İdüp **abâ** vü akrânîñ diger-gün (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 2). [abâ,]

âbâd eylemişler: İmar etmek, bayındır hale
getirmek.

Ki bunlar 'aşkda ad eylemişler
Diyâr-ı 'aşkı **âbâd eylemişler** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 306).
[âbâd eylemişler, -miş, -ler, -]

âbâd kıldım: Bayındır etmek, mamur etmek.

Muhabbet mülkünü **âbâd kıldım**
Bu dârü'l-huldı hem bünyâd kıldım
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38,
Mısra 9). [âbâd kıldım, -dım, -]

'abes: Boş, anlamsız, saçma.

Didi ey 'âşık-ı nâlân dañı sen
'**Abes** itme beyâbân içre mesken (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 152).
['abes,]

Olup bâzîçeye meşgûl Nâkâm
'**Abes** şubh-ı hayâtı ile şâm (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 160).
['abes,]

'abes-rahş-ı ğurûra: Kibirli güzel atın anlamsızlığı.

Süvâr olma '**abes-rahş-ı ğurûra**
Çıkarma nefsiñ iğvâsın zuhûra (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 227).
['abes-rahş-ı ğurûra, -a, -]

âb-ı cârî: Akan su (gözyaşı).

Terâne eyliyordı **âb-ı cârî**
Be-sân-ı Kevşer idi cüybârı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 109).
[âb-ı cârî,]

âb-ı gül-efsân: Gül saçan su. Can suyu(mecazen abı
hayat).

Yüzine oldılar **âb-ı gül-efsân**
İfâkat buldı ammâ bir de giryân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 81). [âb-ı
gül-efsân,]

âb-ı havâtı: İçeni ölümsüzlüğe ulaştıran ve nerede
olduğu bilinmeyen bir kaynağın suyu.

Ciger-teşne içüp **âb-ı havâtı**
Bulursa 'atş-ı mühlikden necâtı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 47). [âb-
ı havâtı, -ı, -]

âb-ı havâtı: "Ölümsüzlük" suyu.

Gezüp akşâ-yı zulümât-ı nikâtı
Bulup nûş eyledim **âb-ı havâtı** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 6). [âb-ı
havâtı, -ı, -]

âb-ı şâf: Temiz su.

Olup yah-beste **āb-ı şāf** u cārī
Hevādan öğrenürdi şīşe-kārī (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 17). [āb-
ı şāf,]

āb-ı 'ünnāb: Hünnap şarabı. II. Kırmızı renkli şarap.

İdeydim gāh zülfûn tāb u der-tāb
İçeydim geh lebiñden **āb-ı 'ünnāb**
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30,
Mısra 272). [āb-ı 'ünnāb,]

āb-ı zindegānī: Dirilik suyu, sonsuz hayat suyu.
Ölümsüzlük suyu. ab-ı hayat.

Geçüp miñnetle 'ömrüm 'unfuvānı
Baña telhı oldı **āb-ı zindegānī** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 32). [āb-
ı zindegānī,]

āb-ı zindegānī: Sonsuz hayat suyu. ab-ı hayat.

Leb-i la'liñ hayāt-ı cāvidānı
Aña leb-teşne **āb-ı zindegānī** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 252).
[āb-ı zindegānī, -ı, -]

'abır ü 'ūd-ı hām u müşg-terden: Daha misk
kokulu, ham öd ağacı ve güzel koku.

Aña şāyān olan zerden güherden
'**Abır ü 'ūd-ı hām u müşg-terden**
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33,
Mısra 86). ['abır ü 'ūd-ı hām u müşg-
terden, -den-den, -]

aç: Açmak.

Melāmet-güy olup **açdı** zebānıñ
Nişān-ı tır-i töhmet kıldı cānıñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 105).
[açdı, -dı]

Açılmışdı bisātı lāle-zārıñ
İderdi nağme murğānı bahārıñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 3).
[açılmışdı, -ıl, -mı, -dı, -]

Bu sırrı **açmadı** yārān-ı Leylî
Haber-dār olmadı akrān-ı Leylî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 99).
[açmadı, -ma, -dı]

O pır-i dil-şüde **açdı** dehānıñ
Kılup izhār endüh-ı nihānıñ (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 81).
[açdı, -dı]

Açup başın fiğān itdi müşevveş
Didi ey pūr-ı rencūr u belā-keş (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 143).
[açup, -up, -]

Kederden derdden fark itmedim ben
Ne vakt **açdı** ne dem soldı bu gülşen
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12,
Mısra 52). [açdı, -dı]

Gülü mahzūz idüp feryād-ı bülbül
Olup hāndān **açılmışdı** ruh-ı gül (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 12).
[açılmışdı, -ıl, -mı, -dı, -]

Açup gīsūlarıñ bağ içre mahzūn
Perişān eylemişdi bīd-i Mecnûn (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 33).
[açup, -up, -]

Açup ezhār-ı reng-ā-reng her yān
Bisāt-ı sebzesin itmişdi elvān (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 119).
[açup, -up, -]

Derün-ı hānede **açdı** kemā-kān
Ne matlab var ise kıldı nümāyān (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 61).
[açdı, -dı, -]

Açup genci çeküp şemşir-i bürrān
İdüp küşiş be-sān şir-i garrān (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 159).
[açup, -up, -]

İderdiyse ne süya hamle Nevfel
Açurdu anda bir hūn-i cedvel (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 146).
[açurdu, -ur, -dı, -]

Gözünden dāmen ile eşk saçdı
Hemān-dem haymesi dāmānıñ **açdı**
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20,
Mısra 116). [açdı, -dı, -]

Seniñ halkañ kimiñdir çeşm-dārı
Ki **açmış** rāha çeşm-i intizārı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 74).
[açmış, -mı, -]

Der-i genc-i 'atāsın **açdı** dāmād
Şeker-rız oldı güher saçdı dāmād (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 307).
[açdı, -dı, -]

Açup kalmışdı çeşmiñ dīde ber-rāh
Be-sān-ı dīde-bānān-ı raşadgāh (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 11).
[açup, -up, -]

Açup gencînesin maḥdûm-ı Leylâ
Sûrûrî meclisin kıldı müheyyâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 113).
[açup, -up, -]

Açup bir boğça-i zertâr u zîbâ
Çıkarıdı ḥil'at-i mümtâz u dîbâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 73).
[açup, -up, -]

Teveccüh kıldı dergâh-ı Hudâ'ya
Niyâz-ı destini açdı du'âyâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 44).
[açdı, -dı, -]

Açup dîdârîna çeşm-i temettu'
Cemâlîñ seyrini kılsam tevaḥḥu' (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 399).
[açup, -up]

Vefât-ı vâlidinden tâze bir nîş
Açupdur sînesinde rîş ber-rîş (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 160).
[açupdur, -up, -dur, -]

Revân-ı 'avdet kılup açdı per ü bâl
Getürdi mâder-i Mecnûn'ı fi'l-ḥâl (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 133).
[açdı, -dı, -]

Dehânîñ açdı Zeyd oldı şenâ-h'ân
Didi ey şem'-i bezm-efrûz-ı ḥübân
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30,
Mısra 37). [açdı, -dı, -]

Didi Mecnûn ki ey pâkîze-gevher
Bu nâzik bahşden bahş açma dîger
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30,
Mısra 198). [açma, -ma, -]

Ki itme zann kim gülşen-i nigârîñ
Zamânı gelmemiş açmış bahârîñ (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 194).
[açmış, -mış]

Teveccüh kıldı Zeyd'e itdi âvâz
Dehânîñ açdı oldı nükte-perdâz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 38).
[açdı, -dı, -]

Kılup gafllet hicâbâtîñ derîde
Açupdur rû'yet-i dîdâra dîde (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 60).
[açupdur, -up, -dur, -]

Ez-ân pes boğça-i zer-târî açdı
Sûrûrî gözlerinden dürr saçdı (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 115).
[açdı, -dı, -]

Şarıldı boynuna ol pâk-zâdîñ
Kenâr-ı bûseniñ açdı mezâdîñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 236).
[açdı, -dı, -]

Dilinde açdığından zaḥm-kârı
Şekîbe kılmamışdı iktidârı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 31).
[açdığından, -dığ, -ın, -dan, -]

Açıldı tâzedden bâzâr-ı bûse
Mükerrer buldı revnaḥ kâr-ı bûse (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 365).
[açıldı, -ıl, -dı, -]

Açup bir sâkda iki şakâyık
Gelüp bir burca mîhr ü meh muvâfiḥ
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33,
Mısra 157). [açup, -up, -]

Açup perim be-sân cürre-i bâz
Tezerv 'aḳabince ben itdükde pervâz
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33,
Mısra 321). [açup, -up, -]

Açup ruḥsârını gül gül zamânı
Maḳam itdükde bülbül gülsitânı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 277).
[açup, -up, -]

Gene Leylî açup nutḳ-ı dil-âvîz
Sûḥan-perdâz olup oldı güher-rîz (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 267).
[açup, -up, -]

Açup ḥ'ân-ı vişâlîñ lâ-übâlî
Getürdi bezme mînâ-yı vişâlî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 227).
[açup, -up, -]

Gelüp dergâhda olmuş cebîn-sâ
Açup çeşm-i ümîdîñ ḥalka-âsâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 142).
[açup, -up, -]

Açup gencin idüp âmâde âḥîr
Muraşsa' câme-i zer-târ u fâḥîr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 83).
[açup, -up, -]

Açup sırrıñ idüp terk-i müdârâ
Nühüfte 'aşkıñ itdi âşîkârâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 37). [açup, -
up, -]

Olunca âteş-i sevdâ firûzân
Açarsa per olur fi'l-ḥâl süzân (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 320).
[açarsa, -ar, -sa, -]

Açup çeşmiñ olup nālân dübāra
Hîṭāb itdi sipihr-i kīne-kāra (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 55).
[açup, -up, -]

Gene fâş itdi esrâr-ı nihānım
Ferâgat itdi açdı zebānım (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 132). [açdı, -
dı, -]

aç-: Açmak.

Çü gitdi mektebe açdı kitabı
Aña ders oldı ancak 'aşk bābı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 7). [açdı,
-dı]

'aceb: Acaba, şaşılır, öyle ki, şaşırtıcı, ibretlik,
hayranlık uyandırıcı.

Gezürdim ben şikār içün hemāre
Duçar oldum 'aceb turfe şikāra (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 94).
['aceb,]

Rehā kıldıñ beni kayd-ı edebden
'Aceb ser-riştesin 'aşıklara sen (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 60).
['aceb,]

Cününlük ziverinden dūr idim ben
'Aceb pīrāye-baḥş olduñ baña sen (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 64).
['aceb,]

Hemān dil kim bu gūne dūr-efşāndır
'Acedir kim niçün dīvāne-sāndır (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 112).
['acebdır, -dır, -]

'Acedir kim hezār itdükde feryād
Olur gül gōncası ḥandān u dil-şād (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 205).
['acebdır, -dır]

'āciz: Aciz, güçsüz, çaresiz, zayıf.

Ḳalup 'āciz perīşān-ḥāl ü nā-çār
Aña oldı muḳarrer āḫir-i kār (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 15).
['āciz,]

'acüz: Kocakarı, kötü huylu yaşlı kadın.

Bilip bu sırrı Mecnûn-ı perīşān
'Acüzîñ dāmeniñ būs itdi nālān (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 38).
['acüzîñ, -iñ, -]

'acüze: Kocakarı, huysuz, suratsız yaşlı kadın.

'Acüze şerḥ kıldı kim ḥaḳīḳat
Degildir bu sezā-vār 'uḳūbet (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 27).
['acüze,]

'Acüze bu ticāretten olup şād
Olup endīşe-i şirketden āzād (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 47).
['acüze,]

Tutup zencīrden āḫir 'acüze
Didi Mecnûn-ı zār u tīre-rūze (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 89).
['acüze,]

Olup tābi 'acüze ol yegāne
Reh-i Necd'i tutup oldı revāne (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 93).
['acüze,]

'acüz-ı pür-fesāne: Efsane dolu kocakarı.

İrişdi nābiyūsān ol mekāna
Ḥamīde bir 'acüz-ı pür-fesāne (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 20).
['acüz-ı pür-fesāne,]

'acüz-ı reng-perdāz: Boyacı koca karı.

İrüp Necd'e 'acüz-ı reng-perdāz
Ḳılup hengāme-i bāziçesin sāz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 95).
['acüz-ı reng-perdāz,]

ad: Ad, isim, san, nam, şan, şöhrat.

Anıñ adıydı ol dem Ḳays-ı āzād
Gezürdi sū-be-sū āzād u dil-şād (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 5).
[adıydı, -ı, -y, -dı]

İdüp Ḳays adını āḫir o dil-ḥūn
Fedā-yı 'aşk-ı Leylî oldı Mecnûn (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 35).
[adını, -ı, -n, -ı]

Oḳur cismim görenler nām-ı Leylā
Ki adındır iki iki lām u iki yā (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 92).
[adıñdır, -iñ, -dır, -]

Adıñla cismimi hem-şüret itdim
Büküldüm lâm-tek yâ gibi bitdim (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 87).
[adıñla, -iñ, -la, -]

Künün **adı** olmuş sergeşte Mecnûn
Düşüp şahrâlara kalmış diger-gün (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 91).
[adı, -ı]

Demâdem yâd idüp Leylî'si **adıñ**
Yağurdi nâr-ı hasretde nihâdñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 101).
[adıñ, -iñ, -]

Dilîr ber-güzide **adı** Nevfel
Nesebde cümleden a'lâ vü efđal (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 9). [adı,
-ı]

İdüp her kevkebi bir **ad** ile yâd
Diyüp derd-i derûnuñ kıldı feryâd (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 35).
[ad,]

Hevâ-yı nâ-becâyı kılmişam bend
Fağat **adıñlayem** 'aşkıñda hursend
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27,
Mısra 394). [adıñlayem, -iñ, -la, -yem, -]

Ki bir **ad** ise de şevherdeyem ben
Bu aḥvâlim degil pinhân Ḥudâ'dan
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30,
Mısra 161). [ad,]

Seniñ **adıñ** olupr vird-i zebânı
Teninden 'aşkıñ ile çıkdı cāmı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 141).
[adıñ, -iñ, -]

Adıydı Qays anı Macnûn ben itdim
Şalup şahrâya điger-gün ben itdim (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 93).
[adıydı, -ı, -(y)dı, -]

ad eylemişler: İsmi duyulup ün kazanmak, adı her
yere yayılmak.

Ki bunlar 'aşkda **ad eylemişler**
Diyâr-ı 'aşkı âbâd eylemişler (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 305).
[ad eylemişler, -miş, -ler, -]

ad ü şeddâd: Şeddad ve Ad kavmi hükümdarı.

Nedir bu tîr-i zulm ü tîğ-i bî-dâd
Ki ben ne ejderem ne **Ad ü Şeddâd**
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37,
Mısra 70). [ad ü şeddâd,]

adâb: Ahlak ve terbiyenin gerektirdiği konuşma ve
hareket tarzı. ‖ Edeb, erkân ‖ teşrifat.

Şalâh-ı 'aḳldan **adâbdan** dūr
Olup mecnûnluğı 'âlemde meşhūr (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 37).
[adâbdan, -dan, -]

Olup **adâbına** meftûn Nevfel
İderdi 'izzetiñ efzûn Nevfel (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 195).
[adâbına, -ı, -na, -]

Şalât u şamûmdan maḥrûm u mehcūr
Fîrâsetden kenâr **adâbdan** dūr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 6).
[adâbdan, -dan]

adâb-ı 'aşkıñda: Aşk kanunu ve kaidesi. Aşkın edebi.

Benem **adâb-ı 'aşkıñda** ḥaṭâ-kâr
Ne cevri itsen sezâ-vârem sezâ-vâr (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 133).
[adâb-ı 'aşkıñda, -iñ, -da, -]

adâb-ı şulḥı: Barışın adabı.

Güşâd itdi hemân-dem bâb-ı şulḥı
Mürâ 'ât eyledi **adâb-ı şulḥı** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 172).
[adâb-ı şulḥı, -ı, -]

adem: İnsan.

Ki andan buldığı feyz ile **Ādem**
Maḳâm-ı ḳurbda oldı mükerrerem (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 393).
[ādem,]

'adem: Hiçlik, yokluk.

'Ademden geldim ol dem kim vücûda
Ḳadem koydum bir şahrâ-yı şühûda
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12,
Mısra 21). ['ademden, -den, -]

İdüp âlâm-ı 'aşkıñ tüşe-i cân
'**Adem** şahrâsına gitdi şitâbân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 140).
['adem,]

âdem ü dâvûd u mûsâ: Adem, Davud ve Musa.

Ni'coldı **Âdem ü Dâvûd u Mûsâ**
Ni'coldı Nûh u Ya'kûb u Mesîhâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 199).
[âdem ü dâvûd u mûsâ,]

âdem-zâd: Adem oğlu, insanoğlu.

Selîm âhîr didi ey derd-i mu'tâd
Bulur kût ile kuvvet **âdem-zâd** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 74).
[âdem-zâd,]

'âdî: Sıradan, bayağı; aşağılık, soysuz, alelade kişi.
II Zahit, sofu.

Şegafnâk idi **'âdî** bir vişâle
İderdi nefesiñ kâbınca nâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 7). ['âdî,]

'adüvv-i 'âşıkândır: Aşıkların düşmanıdır.

Felek Nâkâm **'adüvv-i 'âşıkândır**
Gürûh-ı 'âşıkâ nâ-mihrbândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 89).
['adüvv-i 'âşıkândır, -dır, -]

'adû-yı ceng-cûvîz: Savaşmaya hazır iki düşman.

Mutî'yiz merdüm-i nîkû-şî'âra
'Adû-yı ceng-cûvîz kîne-dâra (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 66).
['adû-yı ceng-cûvîz, -yız, -]

'afâf-ı 'âşimiyve: Namuslunun namuslu, iffetlinin iffetlisi.

Hevâ-yı nefsdendirler müberrâ
'Afâf-ı 'âşimiyve ile mutarrâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 190).
['afâf-ı 'âşimiyve, --ı]

âferîn: Takdir ve övgü sözü.

Kime itseydim izhâr-ı feşâhat
Olurdu **âferîni** ta'n u töhmet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 50).
[âferîni, -i]

âferîniş: Yaratılmışlar, bütün mahluklar.

Be-hakk-ı âb-rûy-ı 'âkl-ı evvel
Ki andan **âferînişdir** mükemmel (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 66).
[âferînişdir, -dir, -]

âfet: 1. Bela, 2. Sakınılması gereken, tehlikeli şey.

Ki râh-ı 'aşk **âfetdir** belâdır
Belâsı âfeti nâ-müntehâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 167). [âfetdir, -dir]

Ki râh-ı 'aşk âfetdir belâdır
Belâsı **âfeti** nâ-müntehâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 168). [âfeti, -i, -]

Bulup **âfet** o bî-mânend gonca
Füsürde oldı ol nev-âand gonca (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 129).
[âfet,]

âfetkâr: Bela dolu, çok belalı.

Nevâzişler idüp ben hem o servi
O **âfetkârı** ol ra'nâ tezervî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 44). [âfetkârı, -ı, -]

Bir **âfetkâra** olmuşdı giriftâr
'Amûsı duhteriydi bir perî-vâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 17).
[âfetkâra, -a, -]

âfet-zede olup: Belaya uğramak.

O olup âfet-zede gülzâr-ı Leylî
Şolup reng-i gül-i ruhsâr-ı Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 41).
[âfet-zede olup, -up, -]

âfitâb: Güneş.

Hamelde **âfitâb** olduğda câ-gîr
Şarîr-i hâmem itdi bûd-i takrîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 19).
[âfitâb,]

âfitâb-ı 'âlem-efrûz: Cihanı aydınlatan güneş.

Hemânâ **âfitâb-ı 'âlem-efrûz**
İdince nokta-i mîzânı firûz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 33). [âfitâb-ı 'âlem-efrûz,]

āfitāb-ı 'ālem-efrūz: Cihanı aydınlatan güneş.

Cihānı **āfitāb-ı 'ālem-efrūz**
Ziyā-pāş oldı kıldı rüz-pirüz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 77).
[āfitāb-ı 'ālem-efrūz,]

āfitāb-ı behcet: Güzellik güneşi.

Cemālî **āfitāb-ı behcet** idi
Giriftār-ı kūsūf-ı miḥnet idi (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 25).
[āfitāb-ı behcet,]

āfitāb-ı mahmil-ārā: Tahturevanı, mehfeyi süsleyen.

Didi ey **āfitāb-ı mahmil-ārā**
Bütā sīmīnberā cānā nigārā (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 177).
[āfitāb-ı mahmil-ārā,]

āfiyet-süz: Can katan yakıcılık.

Bir âteşdir ta' aşşuk **āfiyet-süz**
Bulur şiddet lehîbi rüz-ber-rüz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 89).
[āfiyet-süz,]

'afv eyile: Affetmek,bağışlamak.

Beni ma'zûr tût zevk-i cihāndan
Beni **'afv eyile** seyr-i gülsitāndan (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 248).
['afv eyile,]

'afv eyile: Affetmek, bağışlamak.

Didi ey vālid-i müşfik kerem kıl
Beni **'afv eyile** merfû'ül-ķalem kıl (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 130).
['afv eyile,]

'afv it: Affetmek.

Dirigā itmedim hoş-dil seni ben
Gör imdi hālîmî **'afv it** beni sen (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 70).
['afv it,]

'afv idüp: Bağışlamak, hoş görmek, gözardı etmek.

Çü Nevfel gördi bu āh u enîni
İdüp 'afv anları terk itdi kîni (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 72).
['afv idüp, -üp, -]

ag: Ak renginden ağarmak, aklaşmak.

Ağardı berfle kūh-ı siyāhım
Hırāmından düşüp serd oldı āhım (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 45).
[ağardı, -ar, -di, -, -]

āgāh: 1. Haberi olan, haberli, haberdar. 2. Uyanık,
basîret sāhibi, sırlara vākıf, müteyakkız.

Ne **āgāh** idi taķdîr-i każādan
Ne vākıf bu mükedder mā-cerādan
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15,
Mısra 91). [āgāh,]

Seniñ hālîñdenem **āgāh** ey dost
Ki derdiñde seniñ cāngāh ey dost (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 241).
[āgāh,]

Anıñ hālinden olmuşsun mı **āgāh**
Kimiñ 'aşkı ğamından eyliyor āh (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 33).
[āgāh,]

Ne ma'nā vardır bunda beyān it
Beni **āgāh** kıl sırıñ 'ayān it (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 286).
[āgāh,]

āgāh evlemişdi: Haberdar etmek.

Aña rāz-ı derdiñ söylemişdi
Anı hālinden **āgāh evlemişdi** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 82).
[āgāh evlemişdi, -miş, -di, -]

āgāh itdi: Haberdar etmek, bildirmek.

Virüp inşāf taşdıķ itdi gitdi
Gidüp hem Nevfel'i **āgāh itdi** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 140).
[āgāh itdi, -di, -]

āgāh kıldı: Haberdar etmek.

Anı derd-i dilinden kıldı āgāh
Gehî i' rāz idüp andan çeküp āh (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 19).
[āgāh kıldı, -dı, -]

āgāh olup: Haberdar olmak.

Bu haletden olup āgāh Mecnûn
Akıtdı gözlerinden eşk-i gül-gün (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 129).
[āgāh olup, -up, -]

āgāh olur: Haberdar olmak.

Memâtımdan olur āgāh Mecnûn
Gelür bu mâteme hâli diğer-gün (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 107).
[āgāh olur, -ur, -]

āgāh-ı 'âlem: Yeryüzü, dünya.

Bulup şöhret olup āgāh-ı 'âlem
Mezârı oldu hâcetgâh-ı 'âlem (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 223).
[āgāh-ı 'âlem,]

āgâz: Başlama II. Başlangıç, giriş, iptidâ.

Belîgâne kılup takrîre āgâz
Açup leb didi ol mîr-i ser-efrâz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 33).
[āgâz,]

āgâz eyledi: Başlamak II anlatmak.

Bu güne oldu bir dem nevha-perdâz
Ez-ân pes eyledi takrîre āgâz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 108).
[āgâz eyledi, -di, -]

āgâz ideydiñ: Başlamak.

Niyâz itdükçe ben sen nâz ideydiñ
Gene mihr itmegi āgâz ideydiñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 268).
[āgâz ideydiñ, -e, -(y)diñ, -]

āgâz idüp: Başlamak.

Gelüp Mecnûn idüp feryâda āgâz
Didi ey pehlivân-ı rāyet-efrâz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 7). [āgâz
idüp, -üp, -]

āgâz itdi: Söze başlamak.

'Îtâb u töhmete āgâz itdi

Açup leb Nevfel'e âvâz itdi (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 133).
[āgâz itdi, -di, -]

āgâz itmişdi: Söze başlamak. Çalmaya başlamak.

Yakın iken ki çarh-ı kîne-perdâz
Dağı mihr itmegi itmişdi āgâz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 14).
[āgâz itmişdi, -miş, -di, -]

āgâz idüp: Başlamak.

İdüp Zeyd 'âkıbet güftâre āgâz
Şenâ-h'ân oldu şoñra itdi âvâz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 81).
[āgâz idüp, -üp, -]

āgâz idüp: Başlamak.

İdüp bülbül-şifâ âvâze āgâz
Bu ebyât ile oldu nağme-perdâz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 201).
[āgâz idüp, -üp, -]

āgâz kılup: (Söze, konuşmaya) başlamak.

Kılup efsûs idüp takrîre āgâz
Bu tarz ile oluplar nevha-perdâz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 7). [āgâz
kılup, -up, -]

āgâz-ı büse: Öpüşmenin başlaması.

İdeydim tâzededen āgâz-ı büse
Tutdı 'âlemi âvâz-ı büse (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 269). [āgâz-ı
büse,]

āgâz-ı efgân: Figana başlama.

Bu tarz ile idüp āgâz-ı efgân
Oluplar rûh-ı Mecnûn'a şenâ-h'ân (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 3).
[āgâz-ı efgân,]

āgâz-ı şiven: Cilvenin başlaması.

Kılup bir sâye-i servi nişîmen
Çeküp nâle idüp āgâz-ı şiven (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 146).
[âğâz-ı şîven,]

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 6).
[âğeh oldı, -dı, -]

âğâz-ı tefsîr-i hikâyet: Hikayenin tefsirine başlama.

âgîn: Dolu, doldurulmuş.

Hemân buldukda techîzim nihâyet
İdüp **âğâz-ı tefsîr-i hikâyet** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 124).
[âğâz-ı tefsîr-i hikâyet,]

Cihânı müşğ ile **âgîn** eyle
Meşâm-ı cânımı müşğîn eyle (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 37).
[âgîn,]

âğeh: 1. Haberi olan, haberli, haberdar. 2. Uyanık,
basîret sâhibi, sırlara vâkıf, müteyakkız.

âğla: Kederden, teessürden gözyaşı akıtmak.

Bu hâle vâlideyniñ olsa **âğeh**
Seni töhmet-zede eylerler ey meh (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 95).
[âğeh,]

O rütbe **âğladı** bî-hüş oldı
Mişâl-i mürdegân hâmüş oldı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 35).
[âğladı, -dı]

Ne **âğehdir** zemîn ü âsumândan
Ne vâkıfdır cihânda ins ü cândan (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 115).
[âğehdir, -dir, -]

âğrâz: Garazlar. Maksatlar, niyetler.

Degildi kârger **âğrâz** anda
Yok idi kalb-keş emrâz anda (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 249).
[âğrâz,]

Ne **âğeh** gerdişin bâzîlerinden
Ne vâkıf irtihâl-i mâderinden (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 11).
[âğeh,]

Velî **âğrâzdan** hâlîydi hâne
Ğarâzdan kalmamışdı nişâne (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 247).
[âğrâzdan, -dan, -]

âğeh kıl: Haberdar etmek, haberli kılmak.

Menâzil pür-haţar târîkdir reh
Beni hâl-i menâzilden kıl âğeh (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 6).
[âğeh kıl,]

âğûs: Kucaklama.

Çeküp **âğûşına** Mecnûn'ı cân tek
Kılup der-ber anı rûh-ı revân tek (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 181).
[âğûşına, -ın, -a, -]

âğeh oldı: Uyanık, haberli olmak II uyumamak.

Didi kim **âğeh oldı** 'âşık-ı zâr
Firâk-ı yârden olma dil-efkâr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 119).
[âğeh oldı, -dı, -]

Çeküp **âğûşına** Mecnûn'ı âhîr
Kılup pâyânesiz elţâf zâhir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 143).
[âğûşına, -ın, -a, -]

âğeh oldı: Uyanık, haberli olmak II uyumamak.

Didi kim **âğeh oldı** 'âşık-ı zâr
Firâk-ı yârden olma dil-efkâr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 119).
[âğeh oldı, -dı, -]

Çeküp **âğûşa** Mecnûn-ı nevânîñ
İdüp cânânına peyveste cânîñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 359).
[âğûşa, -a]

âğvâr: Ar. 1. Gayr'lar, başkaları, diğerleri. 2.
Yabancılar, bildik olmayanlar. 3. Âşıkların rakipleri.
4. Rakipler. Agyâr: Gayrılar, başkaları, diğerleri,
yabancılar, âşıkların rakipleri.

âğeh oldı: Uyanık, haberli olmak II uyumamak.

Giderken bir şaḥîfe gördi nâ-geh
Temâşâ kıldı andan oldı âğeh (Mecnûn u

Baḥa benden ziyâde mihrbândır
Velî **âğvârdan** mihri nihândır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 98).
[âğvârdan, -dan, -]

Dili Mecnûn'ın olmuş pâre pâre
Velî Leylî ider **âgyäre** çäre (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 218).
[âgyäre, -e]

İden 'âşıkları Nâkâm ber-bâd
Felekdir kim idüp **âgyârı** dil-şâd (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 108).
[âgyârı, -ı]

Görüp ruhsârını Mecnûn o mahûn
İdüp **âgyârdan** pinhân nigâhıñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 120).
[âgyârdan, -dan, -]

Nihâl-i kâmetûñ kim bâr-verdir
Biri **âgyäre** zehr kârgirdir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 206). [âgyäre,
-e, -]

Olup **âgyârdan** ol bezm hâlî
Keşâkeşden olaydım lâ-übâlî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 249).
[âgyârdan, -dan, -]

Zamân-ı fırsatı fevt itme zinhâr
Ki fitne huftedir nâ-bûd **âgyâr** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 82).
[âgyâr,]

âgyâr olmuşam: Düşman ve yabancı olmak.

Vesîle ben olup bu kâr-zâre
Dirîgâ olmuşam âgyâr yâre (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 132).
[âgyâr olmuşam, -muş, -am, -]

âgyâr-ı cefâ-kâr: Eziyet eden düşmanlar.

Sen **âgyâr-ı cefâ-kâr** ile hem-dem
Hemîşe bâde-keş peyveste hurrem (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 353).
[âgyâr-ı cefâ-kâr,]

âgyâr-ı nâ-kâbil: Kabul etmeyen rakib.

Degil şâyeste kim taşvîr-i yâre
İde **âgyâr-ı nâ-kâbil** nezâre (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 30).
[âgyâr-ı nâ-kâbil,]

âh: Ah etmek.

O kûhuñ dâmeniñ kıldı nişîmen
Cülûs itdi didi **âh** ey dil-i men (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 22). [âh,]

Ne kûy-ı yârde vardır penâhım
Ne yâre eyliyor te'sîr **âhım** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 28).
[âhım, -ım]

Hiţâb itdi didi kim **âh** ey gül
Gerekmez mi saña bî-çäre bülbül (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 33).
[âh,]

Hemîn bir **âh** idi ol mâha mahrem
Yok idi sâyesinden gayrı hem-dem
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10,
Mısra 65). [âh,]

Nedir bu **âh** bu nâle bu şûriş
Nedir bu 'aşk u bu âteş bu sûziş (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 147).
[âh,]

Kimiñ **âhi** saña te'sîr idüpdür
Seni Mecnûn-ı bî-zencîr idüpdür (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 153).
[âhi, -ı]

Ağardı berfle kûh-ı siyâhım
Hırâmından düşüp serd oldu **âhım** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 46).
[âhım, -ım]

Yanur âteşde cânım gâh u bî-gâh
Eşer itsin eger vaktidür ey **âh** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 212).
[âh,]

Ki şâyed eyleyüp **âhi** sirâyet
Olur geh feth olup bâb-ı 'inâyet (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 77).
[âhi, -ı]

Ki ey sūzân-ı nâr-ı derd Mecnûn
Dili âteşde **âhi** serd Mecnûn (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 174).
[âhi, -ı]

Ruḥ-ı Leylî gibiydi gül-i dil-efrūz
Hezārān **âhi** Mecnûn'ın cihân-sūz (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 36).
[âhi, -ı, -]

Demâdem **âhiñ** âteş-bâr itsün
Töküp kan nâlesin tekrâr itsün (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 71).
[âhiñ, -iñ, -]

Hezārān **âh** kim dil-bestegāniñ
Degil râyınca devrāni zamāniñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 157).
[âh,]

Olup âteş-feşân **âh**ı mükerrer
Şekîbî hırmeniñ yaqmışdı yek-ser (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 3). [âh, -ı]

Velî cebren sürürler h'âh u nâ-h'âh
Ne efgân eyliyor sūd anda ne **âh** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 296). [âh,]

Didi **âh** ey peder ey bâb-ı gâm-h'âr
Yetim itdiñ bei kıldiñ dil-efkâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 51). [âh,]

Figân kim qalmışam gümrah sensiz
Serencâmım yamandır **âh** sensiz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 64). [âh,]

Şebâ-hengâm Mecnûn-ı siyeh-rüz
İdüp **âhiñ** çerâg-ı türbet-efrüz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 48). [âhiñ, -iñ, -]

Kılup **âh** ile eflâki mükedder
Revân oldı be-sân bād-ı şarşar (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 29). [âh,]

İdüp Leylî dahî bir **âh** gitdi
Maķâmıñ küşe-i gâmhâne itdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 299). [âh,]

Kılup gam-hânesin **âh** ile rüşen
Gam ile oldı hem-dem itdi şiven (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 97). [âh,]

Benimle **âh** kim yâr oldı yârim
Ser-â-pâ mün'akis olduğda kârım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 319). [âh,]

Saňa n'etmiş gene baht-ı siyâhiñ
Ki olmuş böyle âteşnâk **âhiñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 34). [âhiñ, -iñ, -]

âh çeküp: Yürek yanıklığı ile iç çekip uzun uzun ah demek.

İdüp her lahza biñ efsûs zâhir
Çeküp âh oldılar me'yûs âhir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 262). [âh çeküp, -üp, -]

âh çeküp: Yürek yanıklığı ile iç çekip uzun uzun ah demek.

Anı derd-i dilinden kıldı âgâh
Gehî i'râz idüp andan çeküp âh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 20). [âh çeküp, -üp, -]

âh evleyüp: Ah etmek.

Kılup efgân demâdem eyleyüp âh
Gezürdi sū-be-sū gülzârı nâ-gâh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 39). [âh eyleyüp, -(y)üp, -]

âh evliyor: Ah etmek.

Anıñ hâlinde olmuşsun mı âgâh
Kimiñ 'aşkı gâmından eyliyor âh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 34). [âh eyliyor, -iyor, -]

âh evliyordı: Feryat etmek, inlemek, sızlanmak.

Geh **âh evliyordı** gâh efgân
Geh hândân olurdi gâh giryân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 23). [âh evliyordı, -(i)yor-dı]

âh iderdi: Feryat etmek, inlemek, şikâyet etmek.

Hemân giryân olurdi **âh iderdi**
Dil-i sūzânıñ âteşgâh iderdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 53). [âh iderdi, -er, -di, -]

âh iderdi: Feryat etmek, inlemek, şikâyet etmek.

Be-sân-ı dide-bânân rüy ber-râh
Baķup râha iderdi âh nâ-gâh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 82). [âh iderdi, -er, -di, -]

âh idersem: İnlemek, sızlanmak.

Eger bir **âh idersem** şubh-gâhân
Yaķar sakfıñ seni eyler perişân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 67). [âh idersem, -er, -se, -m, -]

âh idersen: Feryat etmek, inlemek, şikâyet etmek.

Seniñle dostuñ çün oldı düşmen
Kimiñ yadıyla dağı **āh idersen** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 84*). [*āh idersen, -er, -sen, -*]

āh idersin: Feryat etmek, inlemek.

Sirişk-efşân olursun **āh idersin**
Demâdem nâle-i cāngāh idersin (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 119*). [*āh idersin, -er, -sin, -*]

āh idüp: İnlemek, sızlanmak.

Kılurdı şubha dek feryād u efğān
Sehergeh **āh idüp** giryān u giryān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 28*). [*āh idüp, -üp, -*]

āh idüp: Ah etmek; acı ile içini çekmek, yakınma sesi çıkarmak, inlemek.

Kılup anda ikâmet Kays idüp āh
Şebāngēh ya şehgerēh gāh u bî-gāh
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 19*). [*āh idüp, -üp, -*]

āh idüp: Ah etmek, haykırmak, nara atmak, iç çekmek, figan etmek.

Bulup şiddet dil-i Mecnûn'da sevdā
Gezürken **āh idüp** şahrā-be-şahrā (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 14*). [*āh idüp, -üp, -*]

āh idüp: Feryat etmek, inlemek, şikâyet etmek.

O rütbe **āh idüp** der-cüş oldı
Ki torağa düşüp bî-hüş oldı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 231*). [*āh idüp, -üp, -*]

āh idüp: Feryat etmek, inlemek, şikâyet etmek.

Demâdem **āh idüp** bî-çäre Mecnûn
Töküp kan nevha-ger oldı bu mazmûn
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 183*). [*āh idüp, -üp, -*]

āh itdi: Ah etmek, figan etmek.

Gehî hâk-i mezârı itdi der-ber
Gehî **āh itdi** kıldı hâk ber-ser (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 46*). [*āh itdi, -di, -*]

āh itdi: Ah etmek, figan etmek.

Olup rû-mâl hâke **āh itdi**
Töküp kan nâle-i cāngāh itdi (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 55*). [*āh itdi, -di, -*]

āh itdi: İç çekmek, figan etmek.

Kelâmıñ hatm kıldı **āh itdi**
Gelüp cevłāna 'azm-i rāh kıldı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 53*). [*āh itdi, -di, -*]

āh kıldı: Ah etmek.

Hemîşe nâle kıldı oldı giryān
Hemāre **āh kıldı** itdi efğān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 86*). [*āh kıldı, -di, -*]

āh kılup: Ah etmek, figan etmek.

Gehî hâtır müşevveş dide ber-rāh
Nühüfte nîmeyi şebde kılup āh (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 44*). [*āh kılup, -up, -*]

āh oldı: Duman olmak, inlemek, ağlamak, perişan olmak, ah etmek.

Enîs [ü] vâlideyni **āh oldı**
İkâmetgâhı mâtemgâh oldı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 57*). [*āh oldı, -dı, -*]

āh u enîni: Sızlanma/ah ve inilti.

Çü Nevfel gördi bu **āh u enîni**
İdüp 'afv anları terk itdi kîni (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 71*). [*āh u enîni, -i, -*]

āh u nâlem: Ah etme ve inleme.

Bilen yok kim nedir bu **āh u nâlem**
Bilen yok kim ne rütbe hâste hâlem

(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 55). [âh u nâlem, -m, -]

(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 188). [‘ahd eylemişdiñ, -miş, -diñ, -]

âh u zâr itdiyse: Feryat etmek, inlemek, şikayet etmek.

Ne miqdâr **âh u zâr itdiyse** âhir
Nücümüñ oldı bir südi zâhir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 37). [âh u zâr itdiyse, -di, -(y)se, -]

ahâlî: İnsanlar, sakinleri.

Cehâlet mülkine olmuşdı vâlî
Pes-i Kaḡkas’da kāyin **ahâlî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 70). [ahâlî,]

‘ahd: Ahd, söz, yemin.

İdüp tekrâr **‘ahdi** üzre efzûn
Didi ey ‘aşık-ı ferzâne Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 157). [‘ahdi, -i]

O **‘ahdiñ** kim degil sıdḡı nümâyân
Degildir sen gibi zî-şâna şâyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 13). [‘ahdiñ, -iñ, -]

Huşûşâ ḡabl-ez-în hem nâmzeddir
Hemân **‘ahde** bu maṡṡab müstemendir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 98). [‘ahde, -e]

Benim **‘ahdim** hemân cânı cenânı
Seniñ **‘ahdiñ** itmiş yek-ser zebânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 193). [‘ahdim, -im, -]

Benim **‘ahdim** hemân cânı cenânı
Seniñ **‘ahdiñ** itmiş yek-ser zebânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 194). [‘ahdiñ, -iñ, -]

Olup dünyâda bir **‘ahd** üzre pâ-yâb
Beḡâda oldılar yek-mehd ü hem-h’âb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 275). [‘ahd,]

‘ahd eylemişdiñ: Bir şeyi yapmak için kendi kendine söz vermek.

O demler kim benimle söylemişdiñ
Benimle böyle mi **‘ahd eylemişdiñ**

‘ahd-i elesti: Elest meclisinin sözü.

Yeter besdir hevâ-yı ḡod-perestî
Ferâmûş eyleme **‘ahd-i elesti** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 232). [‘ahd-i elesti, -i, -]

‘ahd-i süst ü nâ-tamâmiñ: Eksiklik ve güçsüzlüğün sözü.

Budur mı merdlikde şît-i nâmiñ
Budur mı **‘ahd-i süst ü nâ-tamâmiñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 12). [‘ahd-i süst ü nâ-tamâmiñ, -iñ, -]

‘ahd-i süst ü nâ-tamâmiñ: Eksiklik ve güçsüzlüğün sözü.

Budur mı merdlikde şît-i nâmiñ
Budur mı **‘ahd-i süst ü nâ-tamâmiñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 12). [‘ahd-i süst ü nâ-tamâmiñ, -iñ, -]

‘ahd-i süstüñ: Eksiklik ve güçsüzlüğün sözü.

Seniñ bu **‘ahd-i süstüñ** tâ-be-maḡşer
Cihân içre olur dillerde ezber (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 227). [‘ahd-i süstüñ, -üñ, -]

âhen gevmiş: Demir zırh giymiş (kimse).

Bu leşker senden içün geymiş âhen
Teşekkür itmeyüp a’vânıña sen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 109). [âhen gevmiş, -miş, -]

âheng: Düzen, uygunluk, ahenk.

Hezârân **âheng** ile eḡḡân iderdi
ḡabîle ehlini giryân iderdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 15). [âheng,]

Bu vahşet terkine **âheng** senden
Bu yolda tiḡ benden ceng benden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 171). [âheng,]

Virtüp Necd ehli daħi reng cenge
Çeküp şaf kıldılar **āheng** cenge (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 18, Mısra 74).
[āheng,]

Velî Mecnûn idüp bir ayrı **āheng**
Olup Leylî sipâhî birle yek-reng (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 18, Mısra 91).
[āheng,]

Bu **āheng** ile her laħza serâyân
Sürûri cümle ‘uzvından nümâyân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 22, Mısra 23).
[āheng,]

Kılup Mecnûn nişîmen seng üzre
İderdi nâle biñ **āheng** üzre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 27, Mısra 80). [āheng,]

āheng kıldı: Hazırlık yapmak, kendini bir şeye her yönüyle hazır hale getirmek.

Hemân âverdgâha kıldı āheng
Ki anda eylemişdi ceng-i bî-reng (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 19, Mısra 37).
[āheng kıldı, -dı, -]

āheng kıldı: Hazırlık yapmak, kendini bir şeye her yönüyle hazır hale getirmek.

Ham itdi kâmetiñ mânende-i çeng
Tutup güşin figâna kıldı āheng (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 24, Mısra 32).
[āheng kıldı, -dı, -]

āheng kıldı: Bir şey yapmaya yönelmek.

Sözün hatm itdi Leylî oldı dil-teng
Gülistân-ı bekâya kıldı āheng (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 36, Mısra 154).
[āheng kıldı, -dı, -]

āhenin: Demirden.

Benim pā-bend ü bendim **āhenindir**
Küşād olmazdı bir habl-i metîndir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 10, Mısra 229).
[āhenindir, -dir, -]

āheste: Ağır ağır, yavaş bir biçimde.

Şarıl **āheste** bir de zülf-i yâre
Benim ahvâlimi şerh it nigâre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 5, Mısra 39).
[āheste,]

ahger düşdi: Kor düşürmek.

Şekîbi harîminde düşdi ahger
Kuvâ-yı cismîni yakdı ser-â-ser (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 36, Mısra 63).
[ahger düşdi, -di, -]

ahı: Arkadaş.

Dili der-süz **āhı** âteş-efşân
Gözi hûn-bâr u ahvâlî perîşân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 37, Mısra 81).
[āhı,]

āh-ı ‘âlem-süz u dil-düz idüp: Gönül ve alem yakan ah.

Sözün hatm eyleyüp Mecnûn-ı dil-süz
İdüp bir āh-ı ‘âlem-süz u dil-düz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 6, Mısra 108). [āh-ı ‘âlem-süz u dil-düz idüp, -üp, -]

āh-ı ‘âşıkâne: Aşk ile edilmiş bir āh, âşıkâ yakışır bir āh nidası.

O rütbe itdi **āh-ı ‘âşıkâne**
Ki oldı ‘âşkı meşhûr-ı zamâne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 22, Mısra 375).
[āh-ı ‘âşıkâne,]

āh-ı âteş-bâr: Ateş yüklü ah; ateş yağdıran ah.

O rütbe **āh-ı âteş-bâr** kıldı
Ki dehri dūd-ı āhı tār kıldı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 37, Mısra 187). [āh-ı âteş-bâr,]

āh-ı âteşnâk: Ateşli ah; çok acı çekmekten dolayı yürek yakan ah.

Hemân-dem **āh-ı âteşnâk** kıldı
Teniñ nāhunlar ile çāk kıldı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 37, Mısra 97). [āh-ı âteşnâk,]

āh-ı âteşnâk-i cāngāh: Can evinin ateşli ahı.

Terennüm eyledi Mecnûn nā-gāh
İdüp bir **āh-ı âteşnâk-i cāngāh** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 18, Mısra 6). [āh-ı âteşnâk-i cāngāh,]

āh-ı ciger-süz: *Ciğer yakan ah, bağır yakan ah.*

Diyordı eyleyüp **āh-ı ciger-süz**
Ki bir kes olmasın ben-tek siyeh-rüz
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 59*). [*āh-ı ciger-süz,]*

āh-ı ciger-süz eyledi: *Ciğer yakan feryat etmek.*

Serâyende olup eş'âr-ı dil-düz
Demâdem eyledi āh-ı ciger-süz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 54*). [*āh-ı ciger-süz eyledi, -di, -]*

āhir: *"En son, sonunda, nihayetinde" anlamında söz.*

Düşür **āhir** o dağı bî-hodâne
Olur vâşıl hemân pîr-i muğâna (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 11*). [*āhir,]*

Çıkup **āhir** zuhûra dâstânı
Her yanda söylenüp râz-ı nihânı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 9*). [*āhir,]*

Fürûğ-ı 'aşk **āhir** vâre vâre
Be-sân-ı bedr çıkıdı âşikâre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 13*). [*āhir,]*

İdüp Kays adını **āhir** o dil-hûn
Fedâ-yı 'aşk-ı Leylî oldı Mecnûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 35*). [*āhir,]*

Bulup vahşetde ol dil-hûnı **āhir**
Getirdi Ka'be'ye Mecnûn'ı **āhir** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 25*). [*āhir,]*

Bulup vahşetde ol dil-hûnı **āhir**
Getirdi Ka'be'ye Mecnûn'ı **āhir** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 26*). [*āhir,]*

Akıtdı gözlerinden eşk-i hasret
İdüp efsûs **āhir** kıldı ric'at (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 68*). [*āhir,]*

Bilüp **āhir** o pîr-i dâğ ber-dil
Ne yerde olduğı Mecnûn'a menzil
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 99*). [*āhir,]*

Seniñ-çün **āhir** ey pür-ı yegâne
Müheyâ kılınıñ niçe hezâne (*Mecnûn u*

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 199).
[*āhir,]*

Geçüp bir devr böyle devr-i devrân
Bu sırrı bildi **āhir** bed seklân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 86*).
[*āhir,]*

Kılup Mecnûn'ın **āhir** 'aşkı şiddet
Bulup 'âşıklığı 'âlemde şöhet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 11*).
[*āhir,]*

Bulup **āhir** çemen seyri nihâyet
İrişdi 'âkıbet hengâm-ı ric'at (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 239*).
[*āhir,]*

Niçe tedbîr tarh itdiyse **āhir**
Olup bir nakş ol tarhında zâhir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 275*).
[*āhir,]*

Hezârân cehd ü ikdâm ile **āhir**
Hezârân sa'y ü ibrâm ile **āhir** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 84*).
[*āhir,]*

Hezârân cehd ü ikdâm ile **āhir**
Hezârân sa'y ü ibrâm ile **āhir** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 83*).
[*āhir,]*

Seniñ peymânına taşsın ki **āhir**
Vefâdan itmediñ bir reng zâhir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 9*). [*āhir,]*

Ma'âş için olup nîreng-perdâz
Hemîn nîrengi **āhir** itmişiz sâz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 32*).
[*āhir,]*

Tutup zencîrden **āhir** 'acûze
Didi Mecnûn-ı zâr u fire-rûze (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 89*).
[*āhir,]*

İrişdi hayme-i Leylâ'ya **āhir**
Ten-i zârında oldı ra'se zâhir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 111*).
[*āhir,]*

Füsûnım Nevfel'i dil-nerm kıldı
Dil-i sengîniñ **āhir** nerm kıldı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 38*).
[*āhir,]*

Eger gönlün vefadan reng buldı
‘Uhūd-ı dostı **āhîr** n’icoldı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 192). [āhîr,]

Ben oldum bâg-ı hüsnünden ciger-dâğ
Ne sūd **āhîr** ki oldı behre-ver zâğ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 204).
[āhîr,]

Elimden gönlüm aldın **āhîr** kâr
Alup gönlüm koyup gitdiñ beni h’âr
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22,
Mısra 215). [āhîr,]

O meh-veşle olup küstâh **āhîr**
Kılup derd-i diliñ nâ-çâr zâhîr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 315).
[āhîr,]

İrişdi rihleti hengâmı **āhîr**
‘Alâmât-ı vefâtı oldı zâhîr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 13). [āhîr,]

Tutup **āhîr** eccl dāmân-ı cânıñ
Rehâ kıldı ğamından bu cihânıñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 205).
[āhîr,]

Olup **āhîr** serîr-i ‘aşka şâyân
Ta‘aşşuk itdi Mecnûn’ı Süleymân (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 85).
[āhîr,]

Bulup bir merd-i dün ammâ tevânger
Anı Zînet’le **āhîr** kıldı hem-ser (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 56).
[āhîr,]

Ne mîkdâr âh u zâr itdiyse **āhîr**
Nücümüñ oldı bir sūdî zâhîr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 37).
[āhîr,]

Qalup hâk üzre bir dem mürde-âsâ
Bulup **āhîr** ifâkat oldı müyâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 170).
[āhîr,]

Olup bî-hod alup hûşın meserret
Qalup bir dem bulup **āhîr** ifâkat (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 274).
[āhîr,]

Küşâd itdi ser-i mektûbı **āhîr**
Meâl-i şabr-süzü oldı zâhîr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 299). [āhîr,]

Ne dürlü ğadrler kıldıysa zâhîr
Kifâyet itmeyüp i’zârı **āhîr** (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 62).
[āhîr,]

Selîm **āhîr** didi ey derd-i mu’tād
Bulur kût ile kuvvet âdem-zād (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 73).
[āhîr,]

Çeküp âğuşına Mecnûn’ı **āhîr**
Kılup pâyânesiz elîf zâhîr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 143). [āhîr,]

Ne güne itdilerse mihr-i zâhîr
Sirâyet itmedi Mecnûn’a **āhîr** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 44).
[āhîr,]

Gezüp vâdî be-vâdî her mekânı
Bulup Mecnûn’ı **āhîr** nâ-gehânî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 74).
[āhîr,]

Maraş şiddet bulup **āhîr** teninde
Nişân-ı merg olup zâhîr teninde (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 57).
[āhîr,]

Dilinde buldı **āhîr** ‘aşk-ı tuğyân
İdüp pedrüd Zeyd ile hurûşân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 51).
[āhîr,]

Açup gencin idüp âmâde **āhîr**
Muraşsa’ câme-i zer-târ u fâhîr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 83).
[āhîr,]

Olup dil muştariyb Zeyd-i yegâne
Gelüp **āhîr** ber-i üftâdegâna (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 202).
[āhîr,]

Olup bâline **āhîr** ser-nihâde
Teni oldı firâşe üftâde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 69). [āhîr,]

Kılup te’şîr **āhîr** iftirâkıñ
Anı itdi perîşân iştîyâkıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 137). [āhîr,]

İdüp biñ âh u biñ efsûs **āhîr**
İdüp Leylî yüzünden bûs **āhîr** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 171).
[āhîr,]

İdüp biñ âh u biñ efsûs **āhîr**
İdüp Leylî yüzünden bûs **āhîr** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 172).
[āhîr,]

Feyz-i 'aşkından Nākām **āhīr**

Olur esrāra 'āşıklar mezāhīr (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 36, Mısra 225). [āhīr,]

Mükerrer eyledi efsûs **āhīr**

O hāk-i pākî kıldı bûs **āhīr** (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 37, Mısra 17). [āhīr,]

Mükerrer eyledi efsûs **āhīr**

O hāk-i pākî kıldı bûs **āhīr** (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 37, Mısra 18). [āhīr,]

Gidürdi teng-dil efsürde hātır

Oluş dīvāne-ter gitdükce **āhīr** (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 37, Mısra 92). [āhīr,]

Hezār efsûs kim **āhīr** cihānda

Bu mātēmgāhda bu hāk dānda (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 37, Mısra 133). [āhīr,]

İdüp her lahza biñ efsûs zāhīr

Çeküp āh oldılar me'yûs **āhīr** (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 37, Mısra 262). [āhīr,]

Bu sevdādan olup mağlûb **āhīr**

Sükûta olmadım bi'l-merre kâdir (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 38, Mısra 135). [āhīr,]

āhīr kıldı: Son vermek.

Qılup 'ammuyyla bir müddet müdārā

Merāmıñ kıldı āhīr āşikārā (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 26, Mısra 46). [āhīr kıldı, -dı, -]

āhīr kılar: Son vermek.

Qılır āhīr esīr-i dām-ı tezvīr

Qoyur çāh-ı mezelletde ser-ā-zīr (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 17, Mısra 205). [āhīr kılar, -ur, -]

āhīr oldu: Bitmek, sona ermek.

Bu keyfiyyet de **āhīr oldu** ma'lûm

Bu devletden de Qays oldu maḥrûm (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 4, Mısra 25). [āhīr oldu, -dı, -]

āhīr zamāne: Son zaman.

Cihānda kim ki kılsa meyl-i dāne

Anı der-dām idüp **āhīr zamāne** (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 28, Mısra 106). [āhīr zamāne, -e, -]

āhīr-i kār: İşin sonu, sonunda, nihayetinde.

Qalup 'āciz perīşān-hāl ü nā-çār

Aña oldı muqarrer **āhīr-i kār** (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 9, Mısra 16). [āhīr-i kār,]

āhīr-i kār: İşin sonu, sonunda, nihayetinde.

Tarīk-i 'ahdde sâbit ü vefâ-dār

Dil-i âsûde birle **āhīr-i kār** (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 17, Mısra 178). [āhīr-i kār,]

āhīr-i kār: İşin sonu.

Rızā virdüm każāya **āhīr-i kār**

Şekībā oldum itdim sabr nā-çār (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 26, Mısra 121). [āhīr-i kār,]

āhīr-i kār: İşin sonu, sonunda, nihayetinde.

Düşüp tâb u tevāndan **āhīr-i kār**

Cüdālîk miḥnetinden oldı bīmār (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 36, Mısra 65). [āhīr-i kār,]

āhīr-i kār: İşin sonu.

Bu tarz ile dilinde şevk-i dīdār

İrişdi va' dgāha **āhīr-i kār** (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 30, Mısra 130). [āhīr-i kār,]

āhīr-i kār: İşin sonu.

Çarāz ol kâşid-i sencīde-güftār

Maḳāl-i dil-keş ile **āhīr-i kār** (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 22, Mısra 100). [āhīr-i kār,]

āhīr-i kār: İşin sonu.

Bu hayret buldı pâyān **āhīr-i kār**

Oluş Leylî'de bir kuvvet pedīdār (Mecnûn

u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 207).
[âhîr-i kâr,]

ahkâm-ı 'adâlet: Adaletin hükümleri.

Olup nâ-bûd âsâr-ı mürüvvet
Kalup mensûh **ahkâm-ı 'adâlet** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 100).
[ahkâm-ı 'adâlet,]

ahsen: (huyu) çok güzel, en güzel.

Baňa şâyestedir zencîr-i âhen
Eger zülfünden olsa daği **ahsen** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 84).
[ahsen,]

Eger hüsni-i şıfatda bir meleksen
Degilsen Zeyd'den ammâ ki **ahsen**
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26,
Mısra 118). [ahsen,]

ahter: Yıldız, kevkeb.

Budur vehmim benim ikbâl-i dünüm
Zıyâsız **ahterim** baht-ı zebûnum (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 144).
[ahterim, -im, -]

Benim şekvem degildir **ahterimden**
Şikâyetmendem ancak duhterimden
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19,
Mısra 85). [ahterimden, -im, -den]

Niçe duhter ki bir rahşende **ahter**
Cemâli mihr-i enverden münevver (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 19).
[ahter,]

Temâşâ kıldı Mecnûn âsumânı
Gehî **ahterleri** geh keşkeşânı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 14).
[ahterleri, -ler, -i]

ahter-i bahtûn: Talih yıldızı, güzel talih.

İdüp dil-h'âhîñ üzre devr-i devrân
Olupdur **ahter-i bahtûn** firûzân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 14).
[ahter-i bahtûn, -iñ, -]

ahter-i sa'd: Uğurlu yıldız.

Hiţâblar itdi didi ey **ahter-i Sa'd**
Küşâyış-bağş-ı 'âlem şâdıku'l-va'd
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27,
Mısra 29). [ahter-i sa'd,]

ahû: Ceylan, gazal l dilber, güzel.

Hemân **ahû** olup senden remîde
Düşüp dâma olupdur âremîde (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 155).
[ahû,]

Nevâzişler kılup **ahûya** her dem
Olup ekşer zamân **ahûya** hem-dem
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25,
Mısra 51). [ahûya, -(y)a, -]

Nevâzişler kılup **ahûya** her dem
Olup ekşer zamân **ahûya** hem-dem
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25,
Mısra 52). [ahûya, -ya, -]

ahû-çesm: Ceylan gözlü.

Cihânda ser-te-ser bir zerre-i hâk
Bir **ahû-çesmdir** yâ bir dil-i çâk (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 218).
[ahû-çesmdir, -dir, -]

ahû-yı şahrâ-yı nîkû: Çöl ceylanının güzelliği.

Yüzi mihr-i semâ-yı hûb-rüyı
Gözi **ahû-yı şahrâ-yı nîkû** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 6). [ahû-
yı şahrâ-yı nîkû,]

ahvâl: "Hal, durum, vaziyet" kelimelerini karşılayan
çokluk bildiren kelime.

Şarıl âheste bir de zülf-i yâre
Benim **ahvâlimi** şerh it nigâre (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 40).
[ahvâlimi, -im, -i]

Tenim bî-tâb u âhım âteş-efşân
Gözüm hûn-pâş u **ahvâlim** perîşân
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10,
Mısra 130). [ahvâlim, -im]

Görüp **ahvâlimi** şorma melâlim
Kazâya vâ-güzâr it cümle hâlim (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 127).
[ahvâlimi, -im, -i]

Bulup Mecnûn'ı şerh-i dâstân it
Benim **ahvâlimi** bir bir beyân it (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 30).
[ahvâlimi, -im, -i, -]

Ki sensen şüret-i eşkâle tâlib
Velî Mecnûn'dur **ahvâle** râgıb (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 38).
[ahvâle, -e]

İdüp **ahvâlimi** izhâr bir de
Beyân it yalvarup tekrâr bir de (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 181).
[ahvâlimi, -im, -i]

Bakup 'ayne'l-yakîn kıldı temâşâ
Görüp **ahvâlini** bildi ki Leylâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 236).
[ahvâlini, -i, -ni, -]

Bu güftârî ki sâ'il eyledi güş
Neberd **ahvâlini** kıldı ferâmûş (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 138).
[ahvâlini, -i, -ni, -]

Yeter sevdâ yeter bu 'aşk-bâzî
Bakup **ahvâliñ** terk it mecâzî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 82).
[ahvâliñ, -iñ, -]

Seniñ **ahvâliñi** bî-şey ü bî-kem
Yek-â-yek eyledim takrîr ben hem (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 147).
[ahvâliñi, -iñ, -i, -]

Gelüp gördiler **ahvâli** yamandır
Nizâr u müstemend ü nâ-tevândır (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 39).
[ahvâli, -i]

Olur elbette **ahvâli** diger-gün
Görende mâh-ı nev bîçâre Mecnûn
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30,
Mısra 277). [ahvâli, -i, -]

Ki bir ad ise de şevherdeyem ben
Bu **ahvâlim** degil pinhân Hüdâ'dan
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30,
Mısra 162). [ahvâlim, -im, -]

Elâ ey meh-veşim ârâm-ı cânım
Bakup **ahvâlime** güş it figânım (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 234).
[ahvâlime, -im, -e]

Gözi hün-bâr **ahvâli** diger-gün
Dilinde âteş-i sevdâ-yı Mecnûn (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 17).
[ahvâli, -i, -]

Bir **ahvâl** ile kim hâlinen anıñ
Diger-gün oldu hâli vahşiyânıñ (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 83).
[ahvâl,]

ahvâl-i devrân: Dünyanın hâlleri.

Seniñ 'aşkıñdanum ol rütbe hayrân
Ki bilmem niçedür **ahvâl-i devrân**
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22,
Mısra 236). [ahvâl-i devrân,]

ahvâl-i havâsı: Hasselerin, duyuların hâlleri.

Görüp bu hâli mām-ı bî-nevâsı
Tağayyür buldı **ahvâl-i havâsı** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 158).
[ahvâl-i havâsı, -ı, -]

ahvâl-i karîne: İpucunun hâlleri.

Karîn olduķda 'ömrüm erba'ine
Diger-gün oldu **ahvâl-i karîne** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 94).
[ahvâl-i karîne,]

ahvâl-i mecnûn: Mecnûn'un hâlleri.

Anı nâ-çâr idüp **ahvâl-i Mecnûn**
Kalup miñnetde olmuşdı ciger-hün
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28,
Mısra 5). [ahvâl-i mecnûn,]

ahvâl-i mecnûn: Mecnûn'un hâlleri.

Velî bu gâmdanem peyveste dil-hün
Ki bensiz niçedir **ahvâl-i Mecnûn** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 136).
[ahvâl-i mecnûn,]

ahvâl-i mecnûn: Mecnûn'un hâlleri.

Didim âşüftedir **ahvâl-i Mecnûn**
Seniñ 'aşkıñdadır zâr u ciger-hün (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 149).
[ahvâl-i mecnûn,]

ahvâl-i mecnûn'ı: Mecnûn'un hâlleri.

Kılup **ahvâl-i Mecnûn'ı** nümâyân
Reh-i 'uşşâķda oldu serâyân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 205).
[ahvâl-i mecnûn'ı, -ı, -]

ahvāl-i mecnûn'ı: Mecnûn'un halleri.

Kılup **ahvāl-i Mecnûn'ı** nümâyân
Reh-i 'uşşâkda oldı serâyân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 205).
[ahvâl-i mecnûn 'ı, -ı, -]

ahvāl-i mecnûn'ı: Mecnûn'un halleri.

Kılup **ahvāl-i Mecnûn'ı** nümâyân
Reh-i 'uşşâkda oldı serâyân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 205).
[ahvâl-i mecnûn 'ı, -ı, -]

ahvāl-i zârîñ: Ağlayanın; inleyen hallerli.

Olup aşüftesi ol bî-ķarârîñ
Tefahhuş eyledi **ahvāl-i zârîñ** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 68).
[ahvâl-i zârîñ, -ıñ, -]

ahvāl-i zârîñ: Ağlayanın; inleyen hallerli.

Olup aşüftesi ol bî-ķarârîñ
Tefahhuş eyledi **ahvāl-i zârîñ** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 68).
[ahvâl-i zârîñ, -ıñ, -]

ahvâr u ebrâr: Hayırlı ve faziletli.

Görüp bu şerhi **ahvâr u ebrâr**
Olup bir şeh hâlimden haber-dâr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 141).
[ahvâr u ebrâr,]

'âid oldı: Birine veya bir şeye mahsus, ona ayrılmış,
tahsis edilmiş olmak.

Baňa ancak bu **'âid oldı** senden
Ki oldı aşınâ bigâne benden (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 17).
['âid oldı, -dı, -]

ak: Dökülmek, akmak, düşmek.

Akıtdı gözlerinden eşk-i hasret
İdüp efsûs âhir kıldı ric'at (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 67). [akıtdı, -ıt,
-dı, -]

'akab: Ardından, takiben.

Gezüp **'akabince** vahşîler katarı
Gehî şahrâları gehî kühsârı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 49).
['akabince, -ince, -]

'akabince: Arkasından, hemen arkadan, ardından,
hemen ardından.

Tezerv **'akabince** bâz itmişdi pervâz
Şikâr oldı tezerve cürre-i bâz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 37).
['akabince,]

Hemân kalkup revân oldı şitâbân
Sibâ' u vahşiyân **'akabince** püyân (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 88).
['akabince,]

Kef-i pâyîñ idüp bir de mükedder
Revân oldı devân **'akabince** leşker
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28,
Mısra 196). ['akabince,]

İdüp **'akabince** Mecnûn'ın nezâre
Taħassür birle baķdı kühsâre (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 199).
['akabince,]

Sibâ' u vahşiyân **'akabince** hem-râh
Be-sâ-ı leşker-i cân-bâz bâ-şâh (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 127).
['akabince,]

Olunca râh-rev Mecnûn be-her ân
Olurlardı anıñ **'akabince** püyân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 130).
['akabince,]

Açup perim be-sân cürre-i bâz
Tezerv **'akabince** ben itdükte pervâz
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33,
Mısra 322). ['akabince,]

Görüp şahrâda **'akabince** sipâhı
Cihân-ı 'aşkıñ oldı pâdişâhı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 383).
['akabince,]

'akabinde: Arkasından, hemen arkadan, ardından,
hemen ardından.

Cüdâ olmazdı Mecnûn'dan bu leşker
Giderlerdi anıñ **'akabinde** yek-ser (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 70).
['akabinde,]

'akd: 1.söz, yemin 2. bağlama, düğümleme.

Virüp şükrâneler hândân u hurrem
Bu 'a^ğdi anda itmâm eyleriz hem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 74).
['a^ğdi, -i, -]

Revâne eyledi Necd'e hemânâ
K'o mâhîñ 'a^ğdini itsün temennâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 50).
['a^ğdini, -i, -ni]

'akd oldu: Bağlanmak; anlaşma sağlamak; nazma çevirmek; evlenme.

Tarab pâyân bulup 'a^ğd oldu beste
Dili 'aşıklarınñ kaldı şikeste (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 123). ['a^ğd oldu, -dı, -]

akdem: Önce, evvel.

İriş şervetime fevtimden a^ğdem
Beni dünyâda kıl bir lahza hurrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 111).
[a^ğdem,]

Ecel tutmazdan a^ğdem dâmenimden
Olup 'üryan geçüp dâmanından ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 171). [a^ğdem,]

Olupdur mürde merg irmezden a^ğdem
İdüpdür gönülünü vâreste-i gam (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 221).
[a^ğdem,]

'akd-i leylâ: Leylâ'nın sözü.

Ez-ân pes kıldı izhâr-ı temennâ
Ki ancak ma^ğlabıdır 'a^ğd-i Leylâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 58).
['a^ğd-i leylâ,]

'akubet: "Neticede, sonunda, nihayet" anlamında zarf.

Bulup âhir çemen seyri nihâyet
İrişdi 'a^ğubet hengâm-ı ric'at (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 240).
['a^ğubet,]

Kimi kim eyler olsa nâz-perver
Anı hem 'a^ğubet bir lokma eyler (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 216).
['a^ğubet,]

Kalup bir niçe gün rencür-ı miñnet
İrişdi 'a^ğubet hengâm-ı rihlet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 206).
['a^ğubet,]

İdüp Zeyd 'a^ğubet güftâre âgâz
Senâ-h'ân oldı soñra itdi âvâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 81).
['a^ğubet,]

'akıl: Akıl sahibi kimse.

Tevakku' eylemez 'a^ğıl felekden
Ki olmaz bir emel hâşıl felekden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 89).
['a^ğıl,]

'akılı: Akıl sahibi kimse.

Ğaraž Mecnûn meşhûrî cihânîñ
Olup eñ 'a^ğılı ehl-i zamânîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 192).
['a^ğılı,]

'akıl-ter-i ehl-i zamâne: Zaman ehlinin çok akıllıları.

Velî Mecnûn degildir ol bigâne
Odur 'a^ğıl-ter-i ehl-i zamâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 92).
['a^ğıl-ter-i ehl-i zamâne,]

akıt: Gözyaşı dökmek.

Bu haletden olup âgâh Mecnûn
A^ğıtdı gözlerinden eşk-i gül-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 130).
[a^ğıtdı, -dı]

akıt: Akıtmak.

A^ğıtdı gözlerinden eşk-i gül-gün
Kenârîñ eyledi eşk ile pür-hün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 49).
[a^ğıtdı, -dı, -]

Kılup bir bir bu takrîrâtı irâd
A^ğıtdı eşk-i çeşmiñ yetdi feryâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 172).
[a^ğıtdı, -dı, -]

akıt-: Akıtmak.

Bulup şahrâda Mecnûn-ı figârı
Akıtdı hûn-ı çeşmiñ ıztırârı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 22).
[akıtdı, -dı]

‘akl: Akıl sahibi kimse.

O meyden virme kim ‘akla ziyândır
O meyden vir kim ol rûh-ı revândır
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16,
Mısra 5). [‘akla, -a]

İder dîvâne ‘aklı meh-cebîniñ
Çekür zencîre hûşî zülf-i çîniñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 253).
[‘aklı, -ı]

Mağâlûñ pâyesinde ‘akl kâşır
Velî hâlûñ mağaliñden muğâyir (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 115).
[‘akl,]

Ki ‘aşka ‘akl evvel reh-nümâdır
Delîl-i ‘âşıkân-ı feyz-i Hudâ’dır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 191).
[‘akl,]

Bu evlâdır ki ‘aklı pîşvâ kıl
Olup peyrev aña terk-i sivâ kıl (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 217).
[‘aklı, -ı]

Bu mebhâşda işit ‘aklıñ delîliñ
Hesâb eyle hemân ‘ömr-i tavîliñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 79).
[‘aklıñ, -ıñ, -]

‘akl-ı ma’âda: İnsanı, yaratılışının hikmetini ve bu
hikmete göre varacağı son merhaleyi araştırmaya
sevkeden akıl.

Ma’âş-‘aklıñ virüp ‘akl-ı ma’âda
Olup üftâde-i te’sîr-i bâde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 23). [‘akl-ı
ma’âda,]

‘akl-ı pāk: Temiz akıl.

Ki ‘akl-ı pāk kim Rûhü’l-emîndir
Hümâ-yı bağ-ı firdevs-i berîndir (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 317).
[‘akl-ı pāk,]

akrabā: Akraaba.

Olup bigâne yâr u âşinâsı
Anı terk eylemişdi akrabâsı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 70).
[akrabâsı, -sı, -]

Cihânı tıtdı efgânî şadâsı
Figânîñ gûş kıldı akrabâsı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 38).
[akrabâsı, -sı, -]

akrân: Denk, eş, benzer.

Tarîk-i vahşete çün gitdi Mecnûn
İdüp abâ vü akrabânîñ diger-gün (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 2).
[akrânîñ, -ıñ]

Cihândan gitdi akrabânım serâser
Mücerred kaldım oldum zâr u muştâr
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38,
Mısra 119). [akrânım, -ım, -]

akrân-ı leyli: Leylâ’nın akranları.

Bu sırrı açmadı yârân-ı Leylî
Haber-dâr olmadı akrabân-ı Leylî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 100).
[akrân-ı leyli,]

akşâ-yı zulümât-ı nikâti: Nokta karanlıkların en
sonu.

Gezüp akşâ-yı zulümât-ı nikâti
Bulup nûş eyledim âb-ı hayâtı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 5).
[akşâ-yı zulümât-ı nikâti, -ı, -]

‘aks-i şüret: Görünüşün yansıması.

Bulup bir ‘aks-i şüret her merâmım
Cihânda oldı hem Nâkâm nâmım (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 123).
[‘aks-i şüret,]

al: Almak.

Alup seccâdesin çıkdı kenâre
İrişdi bir muvahhiş kühsâre (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 19).
[alup, -up, -]

Ki ey gâretkâr-ı şabr u kararım
Göröldüñ bir kez aldîñ ihtiyârım (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 208).
[aldîñ, -dı, -ñ]

Çemen bazarının bozsan revâcın
Gülistân mülkiniñ **alsan** harâcın (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 14, Mısra 62*).
[alsan, -sañ]

Gelüpdür bâğa büyüñ gülden **alsın**
Seni şorsun haber bülbülden **alsın** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 14, Mısra 185*).
[alsın, -sın]

Gelüpdür bâğa büyüñ gülden **alsın**
Seni şorsun haber bülbülden **alsın** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 14, Mısra 186*).
[alsın, -sın]

Demâdem nüş kılsun kâm-ı câmiñ
Gam-ı fırkatden **alsın** intikâmıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 14, Mısra 192*).
[alsın, -sın, -]

Elimden sâğar-ı ümmidim **aldıñ**
Ciger-teşne gene şahrâya şaldıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 19, Mısra 147*).
[aldıñ, -dıñ]

Bu emre çünki sen hoş-dil degilsen
Anı **almaz** sitemle kimse senden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 19, Mısra 120*).
[almaz, -maz]

Evel ki besteniñ zenciriñ **aldı**
Götürdi gerden-i Mecnûn'a şaldı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 20, Mısra 49*).
[aldı, -dı]

İdüp dil-nerm Leylî'nin atasın
Huşul-i maṭlabla **aldı** rızâsın (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 22, Mısra 102*).
[aldı, -dı]

Elimden gönlüm aldın âḫir kâr
Alup gönlüm koyup gitdiñ beni ḫ'âr
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 22, Mısra 216*). [alup, -up]

Olup bî-ḫod **alup** hüşin meserret
Ḳalup bir dem bulup âḫir ifâkat (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 27, Mısra 273*).
[alup, -up]

Alup mektûbı Leylî eyledi bûs
Başup bağına cânıñ kıldı maḫrûs (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 27, Mısra 295*).
[alup, -up]

Rızâsın **almaḳ** içün mâderiniñ
Ḳudûmi tahtına koydı cebiniñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 28, Mısra 175*).
[almaḳ, -maḳ, -]

Alup bir destine gîsûsını hem
Diger desti tutup Mecnûn'ı muḫkem
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 28, Mısra 169*). [alup, -up]

Ne baḫş eylerse bu dehr-i cefâkâr
Alur bir bir anı birde diger-bâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 28, Mısra 216*).
[alur, -ur, -]

Gehî biryân **alurdı** gâḫ nânı
İderdi seyr anıñla vaḫşiyânı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 28, Mısra 71*).
[alurdı, -ur, -dı, -]

Virüp yek-diğeriñ dâd-ı merâmiñ
Alup eyyâm-ı hicrân intikâmıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 33, Mısra 240*).
[alup, -up]

Alup keyfiyyet-i Lylî'den 'ibret
Ni'coldı gör mir'at-i ḫaḳîkat (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 36, Mısra 211*).
[alup, -up]

Benim ol ḡoncamı **aldı** sitemle
Kebâb itdi dilim nâr-ı elemle (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 37, Mısra 131*).
[aldı, -dı, -]

Alup her şâḫeden nev-ḫande bir gül
Bulup her küşeden bir tâze sünbül (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 38, Mısra 25*).
[alup, -up]

Ġarâz biñ defteriñ naẓm-ı 'azîziñ
Alup virmezdi bir kes bir peşîziñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 38, Mısra 58*).
[alup, -up]

Alup bir şâ'iri bir şâḫib-i şân
Cenâh-ı tahtına itmişdir iḫsân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 38, Mısra 77*).
[alup, -up, -]

al-: Almak.

Elimden gönlüm **aldın** âḫir kâr
Alup gönlüm koyup gitdiñ beni ḫ'âr
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 22, Mısra 215*). [aldın, -dıñ]

a'lâ vü efdal: Daha yüksek ve daha yüce.

Dilir ber-güzide adı Nevfel
Nesebde cümleden **a'lâ vü efdal** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 17, Mısra 10*).
[a'lâ vü efdal,]

a'lā vü efdal: Daha yüksek ve daha yüce.

Dilir ber-güzide adı Nevfel
Nesebde cümleden **a'lā vü efdal** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 10*).
[a'lā vü efdal,]

'alāka: İlişki.

'Alākam kesilmiştir horeşden
Emînim ihtiyâc-perverişden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 93*).
['alākam, -m, -]

'alāmât-ı divānet: Diyanetin alametleri.

Olup gâyb **'alāmât-ı diyānet**
Bedîdâr oldu âsâr-ı hıyānet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 95*). ['alāmât-ı diyānet,]

'alāmât-ı vefâtı: Vefatın alametleri.

İrişdi rihleti hengâmı âhîr
'Alāmât-ı vefâtı oldu zâhîr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 14*). ['alāmât-ı vefâtı, -ı, -]

'alâmet: A. felaket, olağanüstü bir olay.

Ruh-ı tâbânı hürşîd-i kıyâmet
Kıyâmetden kıyâmı bir **'alâmet** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 14*).
['alâmet,]

ālām-ı 'aşkıñ: Aşk kederleri.

İdüp **ālām-ı 'aşkıñ** tüşe-i cân
'Adem şahrâsına gitdi şitâbân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 139*).
[ālām-ı 'aşkıñ, -ıñ, -]

ālām-ı hicrânı: Ayrılık/hicran acısı.

İdüp **ālām-ı hicrânı** ferâmûş
Olup bir nâzenin ile hem-âgûş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 205*).
[ālām-ı hicrânı, -ı, -]

ālām-ı hicrânı: Ayrılık/hicran acısı.

Kelâm-ı ruh-bahşın eyleyüp gûş
İdem **ālām-ı hicrânı** ferâmûş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 70*).
[ālām-ı hicrânı, -ı, -]

ālām-ı rûz-ı iştivâkı: Özlem gününün acısı.

Çeküp **ālām-ı rûz-ı iştivâkı**
Niçe şubh eyliyor şâm-ı firâkı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 137*).
[ālām-ı rûz-ı iştivâkı, -ı, -]

'alāvık: Alâkalar, ilgiler, bağlar.

'Avâ'ikden **'alāvıkden** olup dūr
Müheyyâ-yı sefer âmâde-i gūr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 173*).
['alāvıkden, -den, -]

Haķikât 'âleminde oldılar şād
'Alāvıkdi berî miñnetden âzād (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 58*).
['alāvıkdi, -dı, -]

âlâviş: Gösteriş, debdebe, tantana.

Cihânıñ geçdiler ârâyişinden
Müberrrâ oldılar **âlâvişinden** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 302*).
[âlâvişinden, -in, -den, -]

aldan: Kanmak, yanılmak, hataya düşmek.

Dağı **aldanmasun** bî-câ hayâle
Tevakkûf itmesün gelsün vişâle (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 147*).
[aldanmasun, -ma, -sun]

'âlem: Kainat, evren, dünya.

Şalâh-ı 'ağldan âdâbdan dūr
Olup mecnûnluğı **'âlemde** meşhūr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 38*).
['âlemde, -de]

Anı bu kayddan kılsan dil-âzād
İdersin hem beni hem **'âlemi** şād (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 42*).
['âlemi, -i]

Saňa bu 'aşk u bu sevdâ ne lâyıķ
Seniñ ruhsârîña **'âlemdir** 'âşık (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 94*).
['âlemdir, -dir]

Bulur ehl-i cihān servetle şöhrət
Olur 'ālemde bir şāhib-fazīlet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 196*).
['ālemde, -de]

Giriftār-ı belā-yı 'aşk Nâkâm
Olur 'ālemde Mecnûn-ı bî-ārām (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 280*).
['ālemde, -de]

Kılup Mecnûn'ın āhır 'aşkı şiddet
Bulup 'ālemde şöhrət (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 12*).
['ālemde, -de]

Olup 'ālemleriñ vird-i zebānı
Cihānda söylenirdi dāstānı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 3*).
['ālemleriñ, -ler, -iñ, -]

Benim-tek sen de olmuşsun giriftār
Baña 'ālemde bir sensin sezāvār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 152*).
['ālemde, -de]

'Ayān itmişdi 'ālemde şecā'at
Aña kılılmışdı 'ālimler itā'at (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 15*).
['ālemde, -de]

Beni 'ālemde nā-peydā görürsen
Görürsense gene şeydā görürsen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 21*).
['ālemde, -de, -]

İderse ceng olur mağlûb nā-çār
Kalur bed-nām 'ālemde olur h'ār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 170*).
['ālemde, -de]

Saña 'aşık olan 'ālemde çokdur
Velî ben tek belā pāmāli yokdur (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 241*).
['ālemde, -de]

Eger 'ālemde bahtı kara bābek
Belā fersüdesi bî-çāre bābek (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 15*).
['ālemde, -de]

Yakup nefsiñ olup ma'dümü'l-āşār
Ta'ayyüş kıldı 'ālemde melek-vār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 42*).
['ālemde, -de, -]

Kılup 'ālemde ben der-dām dīvi
Baña ger itmeseydim rām dīvi (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 143*).
['ālemde, -de]

Ki kalmış sen gibi pūr-ı kirāmı
Seniñle zindedir 'ālemde nāmı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 262*).
['ālemde, -de]

'Alem çek lā-mekāna hākten geç
Güzer kıl 'işretten eflākden geç (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 219*).
['ālem,]

Ki herkes kâni'-i berg-i giyādır
İki 'ālemde bî-şek pādşādır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 104*).
['ālemde, -de, -]

Cihān ehlinden itdi kaç'-ı peyvend
Tecrüd 'āleminde oldı hursend (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 52*).
['āleminde, -in, -de]

İdeydim tazedden āğāz-ı buse
Tutdı 'ālemi āvāz-ı buse (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 270*). ['ālemi, -i, -]

Dil-i zārīñ fiğāndan sîr kıldı
Fiğānı 'ālemi dil-gîr kıldı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 108*). ['ālemi, -i, -]

Hākīkāt 'āleminde oldılar şād
'Alāyıkdı berî miñnetden āzād (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 57*).
['āleminde, -in, -de, -]

O rütbe nāle kıldı itdi efgān
Ki 'ālem nālesinden oldı nālān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 164*).
['ālem,]

Olup pîr ü cüvān mātēmgüzārī
Ser-ā-ser 'ālem oldı sügvārī (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 220*).
['ālem,]

Hani 'ālemde Belkīs ü Süleymān
Züleyhā-yı cüvān ü māh-ı Ken'ān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 201*).
['ālemde, -de]

Bu 'ibretgāhdan Mecnûn gibi hem
Güzer kılsa gerekdir cümle 'ālem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 218*).
['ālem,]

Benem bir 'ālem-i nüzhetde hoş-dil
Ki bu 'ālemde der-menzil-be-menzil
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 198*). ['ālemde, -de]

Olup Zeyd anda peyveste mücâvir
Vefâsın eyledi 'âlemde zâhir (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 288).
['âlemde, -de]

Degil püşide 'özü-i diğerim hem
Bilür keyfiyeti hem cümle 'âlem (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 72).
['âlem,]

Muhabbet 'âleminde küh-ken ol
Halîl-i Âzer-âsâ büt-şiken ol (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 167).
['âleminde, -in, -de, -]

'âlem-dâr: Bayrak taşıyan, sancaktar.

'Alem-dârı idüp hâk ile yeksân
Sipâhın kalbini kıldı perîşân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 59).
['âlem-dârı, -ı, -]

'âlem-efrâz: Âlemi yücelten.

'Alem-efrâz idi mülk-i 'Arab'da
Pesendideydi etvâr u edebde (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 7).
['âlem-efrâz,]

'âlem-efrûz olmuş: Âleme ışık vermek.

Ki Leylâ-yı dil-ârâ-yı cihân-süz
O gün kim olmuş idi 'âlem-efrûz (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 6).
['âlem-efrûz olmuş, -muş, -]

'âlem-i 'aşk: Aşkın dünyası.

Nedir Nâkâm gör bu 'âlem-i 'aşk
Ki hoşdur 'âşıka süz-ı ğam-ı 'aşk (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 109).
['âlem-i 'aşk,]

'âlem-i hezârî: Bin âlem.

Cemâli 'âlem-i hüsnün bahârı
Bahâr-ı hüsnün 'âlem-i hezârî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 12).
['âlem-i hezârî, -ı, -]

'âlem-i hüsnün: Güzellik âlemi.

Cemâli 'âlem-i hüsnün bahârı
Bahâr-ı hüsnün 'âlem-i hezârî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 11).
['âlem-i hüsnün, -ün, -]

'âlem-i nüzhetde: İnsana ferahlık verecek yer,
dünya.

Benem bir 'âlem-i nüzhetde hoş-dil
Ki bu 'âlemde der-menzil-be-menzil
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37,
Mısra 197). ['âlem-i nüzhetde, -de, -]

'âlem-i tecrîde: Soyutlanma; maddi varlıklardan
vazgeçme âlemi. Tecrit dünyası.

Güzer kıl 'âlem-i tecrîde Nâkâm
Hümâ-yı rûhı kıl vâreste-i dâm (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 323).
['âlem-i tecrîde, -e, -]

'âlem-i uhrâda: Ahiret âlemi.

Ki efgân-ı ciger-süzün serâpâ
İrişdi 'âlem-i uhrâda Leylâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 194).
['âlem-i uhrâda, -da, -]

'alîl: Hasta; kör II harap, bitkin.

Ta'allül itme kim süst ü zebünem
Küdüretten 'alîl bağı hünem (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 10).
['alîl,]

Dilim âşüftedir ben bî-delîlem
Elim tut sâkiyâ mey vir 'alîlem (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 8).
['alîlem, -em]

'alîl ü nâ-tevân-ı ğam-güsârî: Hasta ve güçsüz
sırdaş.

Didi ey derdmendân-ı çäre-kârı
'Alîl ü nâ-tevân-ı ğam-güsârî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 52).
['alîl ü nâ-tevân-ı ğam-güsârî, -ı, -]

'alîl ü zâr u bîmâr kıldı: Hasta, inleyen ve illetli
kılmak.

Füsüs u âh u hasret-i derd-i tîmâr
Anı kıldı 'alîl ü zâr u bîmâr (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 52).
[‘alîl ü zâr u bîmâr kıldı,]

‘alîl-i mihnet: Derdin, kederin üzüntüsü.

‘Alîl-i mihnet olmuşsun benimçün
Kaṭîl-i ḥasret olmuşsun benimçün (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 277).
[‘alîl-i mihnet,]

‘âlim: Bilgili, çok şey bilen, ilim sahibi, bilge.

‘Ayân itmişdi ‘âlemde şecâ‘at
Aña kılmışdı ‘âlimler itâ‘at (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 16).
[‘âlimler, -ler]

allâhü velîyyü’t-tevfîk: Yüce yaratıcı Allah.

Bi-‘avni’llâhi zü’l-celâli ve’l-ikrâm kalem-i
âşüfte-raḳam nâzım-ı perîşân-kelâm-ı
Nâkâm füsûrde-i âlâm ile ya’nî dest-i küşîş
İsmâ‘îl el-ḥâc Mehmed Beg
..... Nâm ismi Şadreddîn beg-zâde
birle şöhret-yâftedir biñ üç yüz on altıncı
sene-i hicrîyyeniñ cemâdi’l-ulâsı şülûş-i
âḫirinde pezirây-ı ḥitâm oldu **Allâhü
velîyyü’t-tevfîk**. (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 38, Mısra 181). [allâhü velîyyü’t-
tevfîk.,]

âlûde: Bulaşmış, karışmış, karışık, kirli.

Benem âlûde dâmân-ı siyeh-kâr
Benem bu dâmenim tekrâr tekrâr (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 139).
[âlûde,]

âlûde-i ḥâk: Toprağa bulaşmak, karışmak; yok
olmak, ölmek.

Çemenler sü-be-sü âlûde-i ḥâk
Cihân mâtem-zede gülşen kedernâk
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36,
Mısra 25). [âlûde-i ḥâk,]

âlûde-i ‘ûd: Ud kokusuna bulaşmış.

Gül-âbî eyledi âlûde-i ‘ûd
Gülü kıldı gül-âb-ı ‘ûd-âlûd (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 173).
[âlûde-i ‘ûd,]

alup: 1-Ele geçirmek, fethetmek, zaptetmek. 2-Bir
bedel karşılığında satın almak, temin etmek. 3-Almak,
elde etmek.

Alup Kays’iñ elinden ihtiyârîñ
İdüp nâ-bûd ârâm u karârîñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 39).
[alup,]

İdüp taḥrîr aturdu reh-güzâra
Alup herkes gidürdi kühsâra (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 74).
[alup,]

âmâc kıldîñ: Hedef kılmak; hedef yapmak. Amaç
kılmak.

Beni tîr-i ğama **âmâc kıldîñ**
Bahâr-ı ‘ömrümi târâc kıldîñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 37).
[âmâc kıldîñ, -dı, -ñ, -]

âmâc kılmışdır: Hedef kılmak; hedef yapmak.

Beni der-dâm idüp bir türk-i Leccâc
Ḥadeng-i mestine kılmışdır âmâc (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 48).
[âmâc kılmışdır, -mış, -dır, -]

âmâde: Hazır, hazırlanmış.

Aña aşüfteyim dildâdeyem ben
Fedâsı olmağa **âmâdeyem** ben (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 50).
[âmâdeyem, -yem]

Açup gencin idüp **âmâde** âḫir
Muraşsa‘ câme-i zer-târ u fâḫir (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 83).
[âmâde,]

âmâde ider: Hazırlamak, vermek.

Baňa her dem nesîm-i kūy-ı dîl-ber
İder âmâde kût-ı rûḥ-perver (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 84).
[âmâde ider, -er, -]

âmâde-i ceng: Savaşa hazır.

Ne leşker cümlesi **âmâde-i ceng**
Müheyyâ cümlesi şemşîr ber-çeng (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 127).
[âmâde-i ceng,]

āmāde-i gūr: Mezara, kabire gelmek.

‘Avā’ikden ‘alāyıkden olup dūr
Müheyyā-yı sefer **āmāde-i gūr** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 174).
[āmāde-i gūr,]

amāl-ı nihānım: Gizli emeller, saklı istekler.

Budur peyveste **amāl-ı nihānım**
K’olaydıñ sen benim hem-āşiyānım
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27,
Mısra 231). [amāl-ı nihānım, -ım, -]

amān bulmaz: Aman bulmak: Kurtulmak.

Eceldir eyleyen bunda sitîze
Hem-āverdi **amān bulmaz** girîze (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 72).
[amān bulmaz, -maz, -]

‘am-ı ğaddārı: Gaddar amcası.

‘Am-ı ğaddārı kıldı Zeyd’i mehcūr
Ten-i maḳṣūdun itdi zibden ‘ūr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 47).
[‘am-ı ğaddārı, -ı, -]

‘āmīr: Mesnevide Mecnûn’un babasının adı verilmez.
"Eb-i Mecnûn", "Mecnûn atası", "Emîr-i mehterem",
"mîr-i muazzam" gibi ifadelerle anılır.

Eb-i Mecnûn idi ‘Āmīr’de ol dem
Emîr-i muhterem mîr-i mu ‘azzām (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 3).
[‘āmīr’de, -de, -]

‘āmīrī: Benî Amir kabilesindekiler.

İşitiñci ‘Āmīrīler bu cevābı
Reh-i ric ‘atde gördiler şavābı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 57).
[‘āmīrīler, -ler, -]

O olup bir ‘Āmīrī vāḳıf bu ḥāle
Revān oldı şitābān kıldı nāle (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 39).
[‘āmīrī,]

‘āmīrīyān: 1. Özellikle Arap, Türk, Fars ve Urdu
edebiyatlarında ele alınmış bu aşk hikâyesinin iki
kahramanından biri olan Mecnûn, H. 70 / M. 689 yılı
civarında öldüğü ve adının Kays b. Mülevvâh el-

Āmīrī olduğu kabul edilen şairin lakabıdır. Leylâ"ya
duyduğu aşk yüzünden aklını kaybetmesiyle kendisine
takılan bu lakap sonraları isminin yerini almıştır.
2.Soylu bir ailenin müntesibi ve Āmīrī kabilesinin
reisi olan Mecnûn"un babası.

O olup yek-rāy [u] yek-ser ‘Āmīrīyān
K’idüp Necd’e revāne genc-i şāyān
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6,
Mısra 7). [‘āmīrīyān,]

‘amm: Amca.

Ki mülk ü mālдан Zeyd-i hünerver
Faḳīr idi velī ‘ammı tevānger (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 50).
[‘ammı, -ı]

Kılup der-bend ‘ammı duḡt-ı zārīñ
Hezārından nihān itdi bahārīñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 53).
[‘ammı, -ı]

ammā: "Ama" bağlacı; fakat, lakin.

Her iki ‘āşıkñ sūzişde cānı
Biri peydā biri **ammā** nihānī (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 58).
[ammā,]

Egerçi her perī müşḡīn-mūdūr
Benim çeşmimde **ammā** zişt-rūdūr
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6,
Mısra 86). [ammā,]

Marîz-i derd-i bî-dermānem **ammā**
Hemāre rûz u şeb nālānem **ammā** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 53).
[ammā,]

Marîz-i derd-i bî-dermānem **ammā**
Hemāre rûz u şeb nālānem **ammā** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 54).
[ammā,]

Benem dīvāne-i bî-ḥ’îş **ammā**
Seni zencîre çekmiş ‘özü-i dünyā (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 81).
[ammā,]

Yüzine oldılar āb-ı gül-efşān
İfākat buldı **ammā** bir de giryān (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 82).
[ammā,]

Egerçi ‘aşkda Mecnûn-ı şeydā
Cünün mülkinde bir şāḥ idi **ammā**

(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9,
Mısra 8). [ammâ,]

Egerçi maqdeîniñden rû-siyâhem
Siyeh-rüyumla **ammâ** 'özü-h'âhem
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10,
Mısra 134). [ammâ,]

Nidelim **ammâ** ki ben bî-ihtiyârem
Zebûnum bî-dilim bî-iktidârem (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 221).
[ammâ,]

Firâkıñ miñnetinden derdmendem
Nidelim **ammâ** esîrem pây-bendem
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11,
Mısra 54). [ammâ,]

Benim iqbâlim **ammâ** büm-âsâ
Kalup peygûle-i ğafletde müyâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 49).
[ammâ,]

Nidelim **ammâ** devrân bî-amândır
Saña düşmen baña nâ-mihrbândır (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 153).
[ammâ,]

Seniñ re'yinde yok tağyîr **ammâ**
Benim bahtımda yokdur bu takâzâ (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 133).
[ammâ,]

Rıza virdi egerçi bâb-ı Leylâ
Haşâlar eyleyüp ma'nâda **ammâ** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 106).
[ammâ,]

Olup **ammâ** sen pây-ı iktidârım
Firâra kalmamışdır ihtiyârım (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 149).
[ammâ,]

Bulup bir merd-i dün **ammâ** tevânger
Anı Zînet'le âhîr kıldı hem-ser (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 55).
[ammâ,]

Eger hüsni-i şıfatda bir meleksen
Degilsen Zeyd'den **ammâ** ki ahsen
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26,
Mısra 118). [ammâ,]

'Îzârı zerddir **ammâ** ki zerdir
Qaddi neydir velikin ney-şekerdir (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 107).
[ammâ,]

Sañadır meyl ü mihri âşikârâ
Hirâsından ider **ammâ** müdârâ (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 110).
[ammâ,]

Didi pâmâl-i ğamdır gerçi Mecnûn
Benim derdimdir **ammâ** andan efzûn
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27,
Mısra 118). [ammâ,]

Cemâliñ görmege çok şevkmendem
Nedîm **ammâ** nizârım zîr-bendem (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 126).
[ammâ,]

Firâkıñdan yakılmışdım ser-â-pâ
Vişâlîñ ârzümendidim **ammâ** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 284).
[ammâ,]

'Îzâr-ı rûh-bağşa intihâ yok
Ne sûd **ammâ** ki bende iştihâ yok (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 332).
[ammâ,]

'ammu: Amca.

Kılup **'ammuyyla** bir müddet müdârâ
Merâmîñ kıldı âhîr âşikârâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 45).
['ammuyyla, -yla, -]

'amû: Emmi, amca.

Bir âfetkâra olmuşdı giriftâr
'**Amûsı** duñteriydi bir perî-vâr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 18).
['amûsı, -sı, -]

ân: Vakit, zaman.

İdüp mañbûbı nâmîñ gûş Mecnûn
Revân oldu o **ân** mesrûr u memnûn
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10,
Mısra 268). [ân,]

Çü Mecnûn fehmi idüp bildi atasın
O **ân** bûs itdi dâmân-ı kabâsın (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 64). [ân,]

Hezârân nağş ider peydâ be-her **ân**
Ki her nağşı kılur idrâki hayrân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 7). [ân,]

Ki 'aşk-ı hüsni ile sîrdir cân
Cemâliñ kût-ı cânımdır be-her **ân** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 334).
[ân,]

ân: Adını söylemek, zikretmek. II Hatırlamak, akla getirmek.

Bulup gülşende bir künc-i nihānı
Añup Mecnûn-ı zâr u nâ-tevânı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 70*).
[añup, -up, -]

aña: Ona.

Tutup ol halka-i ümmîdi muhkem
Aña rû-mâl olup bûs eyledi hem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 42*). [aña,
]

Ben olsam da belâdan mû-mişâli
Aña bir mû kadar virme zevâli (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 56*). [aña,
]

Çalup 'âciz perîşân-hâl ü nâ-çâr
Aña oldı muqarrer âhîr-i kâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 16*). [aña,
]

Mufaşşal söyleyüp Mecnûn nişânın
Aña gösterdi Mecnûn'ın mekânın (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 98*).
[aña,]

Anın emrinedir tâbi' felekler
Añadur bende kevkebler melekler
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 94*). [añadur, -dur, -]

Eger hüd-ser idüp Leylâ-y zârı
Aña teslim idersem ihtiyârî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 262*).
[aña,]

Müheyyâ eyledi bir nüktedânı
Aña virdi niçe genc-i revânı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 48*).
[aña,]

'Ayân itmişdi 'âlemde şecâ'at
Aña kılmışdı 'âlimler itâ'at (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 16*).
[aña,]

Ne yerde görse bir miskîn ü nâ-çâr
Aña biñ güne mihr eylerdi izhâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 24*).
[aña,]

Nevâzişler idüp Mecnûn'a tekrâr
Anâ mihr-i derünüñ kıldı izhâr (*Mecnûn u*

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 98).
[anâ,]

Aña irâd olan her bir hîtâbın
Virürdi bir gâzel birle cevâbın (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 111*).
[aña,]

İdem âşüftesi Mecnûn ile yâr
Ki Mecnûn'dur **aña** yâr-i sezâvâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 46*).
[aña,]

Aña virdi umûrî ihtiyârın
Aña teslim kıldı cümle vârin (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 312*).
[aña,]

Aña virdi umûrî ihtiyârın
Aña teslim kıldı cümle vârin (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 311*).
[aña,]

Leb-i la'lin hayât-ı câvidânı
Aña leb-teşne âb-ı zindegânı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 252*).
[aña,]

Aña peyvenddir pîrüzmeni
K'odur pîrüzmendân ser-bülendi (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 95*).
[aña,]

Bu dünyâ bir köhne ejdehâdır
Ten-i merdüm **aña** dâ'im gıdâdır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 214*).
[aña,]

Hayâtında **aña** olmadıñ evlâd
Memâtında künün bir dem şâd (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 21*).
[aña,]

Vuhûşa yâr olup ârâm buldı
Aña derendegân hem râm oldı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 44*).
[aña,]

Kime olsaydı Mecnûn'dan icâzet
Aña izhâr iderlerdi muhabbet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 78*).
[aña,]

Aña râz-ı derdiñ söylemişdi
Anı hâlimden âgâh eylemişdi (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 81*).
[aña,]

Hemân zencîr-i zülf-i dilberândır
Aña dil-bestegân vârestegândır (*Mecnûn u*

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 162).
[aňa,]

Virtüp Mecnûn'a Leylî'niñ peyâmıñ
Kılup tebliğ **aňa** yâr selâmiñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 186).
[aňa,]

Bu evlâdır ki 'âklı pîşvâ kıl
Olup peyrev **aňa** terk-i sivâ kıl (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 218).
[aňa,]

Kime Nâkâm yâr olursa bu devlet
Aňa mekşûf olur sırr-ı hâkîkat (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 304).
[aňa,]

Aňa şâyân olan zerden güherden
'Abîr ü 'ûd-ı hâam u müşg-terden (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 85).
[aňa,]

Ne kim Leylî **aňa** itmişdi irsâl
Anı Mecnûn'a taqdîm itdi fi'l-hâl (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 99).
[aňa,]

Ne yerde eyleseydi mekş bir dem
Olurlardı **aňa** bir hışn-ı muhkem (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 132).
[aňa,]

Götürdi kaşra mihmân-ı 'azîziñ
Fedâ kıldı **aňa** cân-ı 'azîziñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 212).
[aňa,]

Anı ben niçe tutmuşsam kirâmî
Aňa benden füzûn it ihtirâmî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 114).
[aňa,]

'anber: Amber.

Mu'anber gîsûvânîñ itdi efşân
Anı **'anber** içinde kıldı pinhân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 362).
['anber,]

'anber-âmîz: Ambere bulaşmış, anberle yoğrulmuş.

Zemîniydi ser-â-ser **'anber-âmîz**
Hevâsı cân-fezâ şahını dil-âvîz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 121).
['anber-âmîz,]

Müce'ed gîsûvânî **'anber-âmîz**
Ser-â-pâ cümle endâmı dil-âvîz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 189).
['anber-âmîz,]

'anber-efşân: Güzel koku saçmak.

Müselsel gîsûvânî **'anber-efşân**
Dil-i Mecnûn-ı mahzûn-tek perîşân
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11,
Mısra 15). ['anber-efşân,]

Nesîmî **'anber-efşân** müşg-perdâz
Neşât idi nesîmî birle dem-sâz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 139).
['anber-efşân,]

'anber-efşân kılup: Güzel koku saçmak.

Kılup gîsûlârını **'anber-efşân**
Nihâd-ı sünbûli itsün perîşân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 49).
['anber-efşân kılup, -up, -]

'anber-i hâam: Tabi halde, işlenmemiş, saf amber.

Yüzi tâbende zülfi **'anber-i hâam**
Edâsı nâzenin ü nâzik-endâm (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 21).
['anber-i hâam,]

anca: O kadar, onca.

Hîred-i şeyhü'ş-şüyûh tu bes
Ez u pörs **anca** mî-pörsî ne ez-kes (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 230).
[anca,]

ancak: "Ama; fakat, lakin, ancak" anlamlarında bir bağlaç.

Çü gitdi mektebe açdı kitâbı
Aňa ders oldı **ancağ** 'aşk bâbı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 8).
[ancağ,]

Nesîm-i şubh olup **ancağ** berîdi
Kesildi hâbl-i ümmîd-nüvîdi (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 29).
[ancağ,]

Baňa **ancağ** gerekdir künc-i 'uzlet
Beyâbân-ı fenâ şahrâ-yı vahşet (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 103).
[ancağ,]

Ne Leylî mahz Mecnûn idi meyli
 Ne Mecnûn meyli **ancağ** 'aşk-ı Leylî
 (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8,
 Mısra 70). [ancağ,]

Ne **ancağ** bir benim miñnet-resîde
 Benim-tek vardır biñ derd-dîde (Mecnûn u
 Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 233).
 [ancağ,]

İder cilve olur Nâkâm peydâ
 Görür **ancağ** anı 'uşşâk-ı şeydâ (Mecnûn u
 Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 60).
 [ancağ,]

Künûn derd-i firâkıñdan nizârem
 Gene **ancağ** saña ümmîd-vârem (Mecnûn u
 Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 210).
 [ancağ,]

Ez-ân pes kıldı izhâr-ı temennâ
 Ki **ancağ** maṭlabıdır 'aḳd-i Leylâ (Mecnûn
 u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 58).
 [ancağ,]

Baña **ancağ** bu 'âid oldı senden
 Ki oldı âşinâ bîgâne benden (Mecnûn u
 Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 17).
 [ancağ,]

Benim şekvem degildir aḫterimden
 Şikâyetmendem **ancağ** duḫterimden
 (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19,
 Mısra 86). [ancağ,]

Ḳalup miñnetde **ancağ** Leylî-i zâr
 Cihân bu sûrdan oldı ṭarabkâr (Mecnûn u
 Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 121).
 [ancağ,]

Seniñ 'aşkıñladır **ancağ** ḫayâlim
 Degil ma'lûmum aṣlâ kendi ḫâlim (Mecnûn
 u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 237).
 [ancağ,]

Seniñ cevriñ baña râḫat-fezâdır
 Ki şânı 'âşıkıñ **ancağ** rızâdır (Mecnûn u
 Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 234).
 [ancağ,]

Ki 'aşk içre niḳâb-ı dostem ben
 O mağz-ı ḫâliş **ancağ** püstem ben (Mecnûn
 u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 34).
 [ancağ,]

Hemân pertev sebebdır bu fiğâne
 Velî Leylî'dir **ancağ** bir bahâne (Mecnûn u
 Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 54).
 [ancağ,]

Nigârâ bu maḳâlimdir fesâne
 Ğaraḫ kiḫâyetdir **ancağ** bahâne (Mecnûn u
 Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 388).
 [ancağ,]

Cemâl-i mâderiñ görmekdir **ancağ**
 Yüzün iḳdâmına sürmekdir **ancağ** (Mecnûn
 u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 131).
 [ancağ,]

Cemâl-i mâderiñ görmekdir **ancağ**
 Yüzün iḳdâmına sürmekdir **ancağ** (Mecnûn
 u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 132).
 [ancağ,]

Olup benlik irâden mahv yek-ser
 Seniñ ḫüsnüñdür **ancağ** cilve-güster
 (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33,
 Mısra 340). [ancağ,]

Tehî bir kimse gitmez ol mekândan
 Gider **ancağ** bulup maḳşüduñ andan
 (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37,
 Mısra 286). [ancağ,]

Ki insân ḳâbil-i sehv ü ḫaṭâdır
 Ḥaṭâ-kâr olmayan **ancağ** Ḥudâ'dır
 (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38,
 Mısra 152). [ancağ,]

anda: Orada.

Görürsen ḳaddi sen şekl-i 'ayânda
 Velî Mecnûn görür biñ cilve **anda** (Mecnûn
 u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 40).
 [anda,]

Var idi **anda** bir bâğ-ı dil-ârâ
 Ki bâğ-ı 'Adn'e idi ğıḫṭa-baḫşâ (Mecnûn u
 Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 87).
 [anda,]

Virüp şükrâneler ḫandân u ḫurrem
 Bu 'aḳdı **anda** itmâm eyleriz hem (Mecnûn
 u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 74).
 [anda,]

İderdiyse ne sūya ḫamle Nevfel
 Açurdu **anda** bir ḫünîn-i cedvel (Mecnûn u
 Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 146).
 [anda,]

Dilim yâr iledir meşğûl her ân
 Ne yerde dil olursa **andadır** cân (Mecnûn u
 Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 124).
 [andadır, -dır]

Ki **anda** olduĝum bî-yâr ü enşâr
 Beni vâdâr kıldı şulḫa nâ-çâr (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 25).
[anda,]

Hemân âverdgâha kıldı âheng
Ki **anda** eylemiştir ceng-i bî-reng (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 38).
[anda,]

Ben oldum bâğ-ı hüsnüñ bâğbânı
Ben itdüm **anda** bülbül tek fiğânı (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 202).
[anda,]

Velî cebren sürürler h'âh u nâ-h'âh
Ne efgân eyliyor sūd **anda** ne âh (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 296).
[anda,]

Ki yokdur yâr-i dil-cü ol mekânda
Kim ile ben buldum ârâm **anda** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 156).
[anda,]

Cidârî nâr u ferşi seng-i hârâ
Nişân-ı düzağ **anda** âşikârâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 34).
[anda,]

Ki şayd 'azmiyle bir şayyâd **anda**
Kemîngâh eylemiştir ol mekânda (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 7).
[anda,]

Ki nakş olmuşdı **anda** bî-kem ü pîş
Hemânâ Leylî vü Mecnûn-ı dil-rîş (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 7).
[anda,]

Olup **anda** âzâde endüh-ı sitemden
Rehâ bulmak için bir çâh-ı gâmdan
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26,
Mısra 153). [anda,]

Hemân Zeyd'e idüp tab'iyet **anda**
Muğâlîf keşmekeşden var dehânda
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30,
Mısra 121). [anda,]

Tutup ârâm **anda** çâr u nâ-çâr
Gidüp ârâmı kıldı zâr u nâ-çâr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 153).
[anda,]

Degildi kârger ağrâz **anda**
Yok idi kalb-keş emrâz **anda** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 249).
[anda,]

Degildi kârger ağrâz **anda**
Yok idi kalb-keş emrâz **anda** (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 250).
[anda,]

Degildi sū'-i niyyet **anda** mevcūd
Ki ortadan gârağ olmuşdı nâ-būd (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 251).
[anda,]

Dağî **anda** bahâr olmaz nümâyân
Bahâr itmez o bâğî bir de hândân (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 37).
[anda,]

Olup Zeyd **anda** peyveste mücâvir
Vefâsın eyledi 'âlemde zâhir (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 287).
[anda,]

andan: Ondan.

'Îlâc it derdine **andan** muqaddem
K'anı 'aşk itmesün Mecnûn'a hem-dem
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14,
Mısra 255). [andan,]

Ğarağ-ı seyr ü şafâ-yı gülsitândan
Bu idi gayet maşşûdî **andan** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 66).
[andan,]

Senâ-h'ânîñ olup her lahza cândan
Muñ'im emriñe hoşnûdum **andan** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 92).
[andan,]

Ne bî-dâd ilesin memnûnem **andan**
Ki cevriñdir baña mağbûb cândan (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 265).
[andan,]

Ki bir dîdârîñi görmekle şâdem
Tecâvüz itsem **andan** bed-nihâdem
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22,
Mısra 356). [andan,]

Ki ben 'azm eyler oldum bir diyâra
Yok **andan** bâz-geşte râh-ı çâre (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 180).
[andan,]

Giderken bir şahîfe gördi nâ-geh
Temâşâ kıldı **andan** oldı âğeh (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 6).
[andan,]

Didi pâmâl-i gâmdır gerçi Mecnûn
Benim derdimdir ammâ **andan** efzûn
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27,
Mısra 118). [andan,]

Be-ḥaḳḳ-ı āb-rūy-ı ‘aḳl-ı evvel
Ki **andan** āferīnişdir mükemmel (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 27, Mısra 66).
[andan,]

Anı derd-i dilinden kıldı āgâh
Gehî i’ rāz idüp **andan** çeküp āh (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 27, Mısra 20).
[andan,]

Velî Mecnûn geçüp zevḳ-i cihāndan
Tenāvül itmedi bir lokma **andan** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 28, Mısra 70).
[andan,]

Beni **andan** gelüp eyle ḥaber-dār
Gelüp ben hem idem seyr-i ruḥ-ı yār
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 30, Mısra 61). [andan,]

Gelüp Mecnûn’a karşı bir maḳāma
K’olurdu bu’dı **andan** heştkāma (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 30, Mısra 152).
[andan,]

Ki **andan** buldıḡı feyz ile Ādem
Maḳām-ı ḳurbda oldu mükerrrem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 33, Mısra 393).
[andan,]

Ta’aşşuḳ sırrıdır mektûm Nâkām
Ki vâḳıf olmaz **andan** ‘āşık-ı ḥām (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 33, Mısra 398).
[andan,]

O meyden vir kim **andan** eyleyen nûş
Olup yek-ser vücûdı dāniş ü hûş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 35, Mısra 21).
[andan,]

Ki ben bir peşşeyem naḥcîr-i bî-per
Ne peşşe belki **andan** zebûn-ter (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 37, Mısra 66).
[andan,]

Tehî bir kimse gitmez ol mekândan
Gider ancak bulup maḳşûduñ **andan**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 37, Mısra 286). [andan,]

Ḳılup izhâr neşr itdi cihāne
Cihānda ḳaldı **andan** bir fesāne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 37, Mısra 298).
[andan,]

‘andelîb: Bülbül.

İdüp taḳrîr-i derd-i nâ-şekîbiñ
Fiğānıñ sākit itsün **‘andelîbiñ** (*Mecnûn u*

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 58).
[‘andelîbiñ, -iñ, -]

Ki ḥüsnüm **‘andelîbi** sen degilsen
Benim derdim ṭabîbi sen degilsen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 22, Mısra 331).
[‘andelîbi, -i]

‘andelîb-i gülşen-i rāz: Sır gül bahçesinin bülbülü.

Bu sırrı **‘Andelîb-i gülşen-i rāz**
Beyân itmiş olup āvāze-perdāz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 33, Mısra 349).
[‘andelîb-i gülşen-i rāz,]

anı: Onu.

Anı bir şāhed-i çālāk [u] zîbā
Ḳılup yağma idüpdür nâ-şekîbā (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 10, Mısra 89).
[anı,]

Anı ol ḥāl ile terk itdi nâ-çār
Revân oldu dilinde derd ü efkār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 10, Mısra 73).
[anı,]

Görürse ‘āşıkı bir laḫza ḥandān
Olur vîrân **anı** itmezse giryân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 11, Mısra 92).
[anı,]

Anı ḥıfz eyleyüp ḳāşid kemā-kān
Olurdu küy-ı Leylî’de serāyân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 11, Mısra 79).
[anı,]

Seniñ ‘aşkıñdan olmuş zār Mecnûn
Seniñ ḥüsnüñ **anı** itmiş diger-gün (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 13, Mısra 24).
[anı,]

İder cilve olur Nâkām peydā
Görür ancak **anı** ‘uşşāk-ı şeydā (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 13, Mısra 60).
[anı,]

İrişdiler o bāḡ-ı dil-nişîne
Anı döndürdiler ḥuld-ı berîne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 14, Mısra 126).
[anı,]

Terḥḥum eyle bir dem ol fiğāre
Anı yakma şerār-ı intizāre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 14, Mısra 180). [anı,]

Güzîde bir ḡazel maṭbû‘-ı mevzûn
Ki itmişdi **anı** inşād Mecnûn (*Mecnûn u*

- Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 204).*
[anı,]
- Hużûr-ı mâder-i Leylî'ye gitdi
Ne görmüşse **anı** takrîr itdi (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 252*).
[anı,]
- İderse 'âşıka bir kes 'inâyet
Anı eyler leked-küb-ı ihânet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 182*).
[anı,]
- Eger ihzâr idüp ol meh-likânı
Kemîne bendegân-balş itsin **anı** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 88*).
[anı,]
- Velî Mecnûn'a **anı** yâr itmem
Bu nengi kendime hem-vâr itmem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 93*).
[anı,]
- Bu emre çünkü sen hoş-dil degilsen
Anı almaz sitemle kimse senden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 120*).
[anı,]
- Çeküp Mecnûn'ı her dem bir mekâna
Dolandırdı **anı** hâne-be-hâne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 98*).
[anı,]
- Diyüp yâ dost çekdi na'ra-i hû
Anı gûş itdi Leylâ-yı melek-rû (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 114*).
[anı,]
- Figân itdükte gül 'aşkıdan bülbül
Anı sâkit ider mi büy-ı sünbül (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 54*).
[anı,]
- Ferâmüş it **anı** kılma daği yâd
Belâ-yı firqatinden itme feryâd (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 15*).
[anı,]
- Meger gûş itmemişsin bu kelâmı
Ki baş itmiş **anı** Pîr-i Kirâmı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 40*).
[anı,]
- Revâne kıldı kim olsun mehem-sâz
Anı kılsun cihân içre ser-efrâz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 82*).
[anı,]
- Sitem kıldı 'arûs-ı bî-nevâya
Anı atdı dehân-ı ejdehâya (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 108*). [anı,]
- Kadîmî 'âşıkıñ yâd eylemezsin
Anı yâd eyleyüp şâd eylemezsin (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 198*).
[anı,]
- Seni ey meh kim eylerse der-âgûş
Anı olsun bürîde-dest ü bî-düş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 210*).
[anı,]
- Yazarlar mâ-cerâyı dâstâna
Anı hıfz eyliyor ehl-i zamâne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 226*).
[anı,]
- Ne miqdâr olsa endüh-ı nigâlîñ
Anı nâ-bûd ider yâd-ı cemâlîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 248*).
[anı,]
- Hemân Leylî be-sân-ı şîr-i mâde
Anı bir müşt ile kıldı fütâde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 320*).
[anı,]
- Bulup Mecnûn'mı bir daği tekrâr
Anı hâlinden itmek içün haber-dâr
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 20*). [anı,]
- Kimi kim eyler olsa nâz-perver
Anı hem 'âkıbet bir loğma eyler (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 216*).
[anı,]
- Çeküp âgûşına Mecnûn'ı cân tek
Kılup der-ber **anı** rûh-ı revân tek (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 182*).
[anı,]
- Bulup pâyân bu pend-i müşfikâne
Anı gûş itdi Mecnûn-ı yegâne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 128*).
[anı,]
- Kenâr olduñ hemîşe vâlidîñden
Anı bir lahza hoşnûd itmediñ sen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 14*).
[anı,]
- Ziyâret kıl **anı** gûş eyle benden
Ki olsun kabrde hoşnûd senden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 27*).
[anı,]

Kime kim olmasaydı yār Mecnûn

Anı eylerler idi ğarķa-i hūñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 80*).
[anı,]

Aña rāz-ı derdiñ söylemişdi

Anı hālinden āġāh eylemişdi (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 82*).
[anı,]

Olup bigāne yār u āşināsi

Anı terk eylemişdi akrabāsı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 70*).
[anı,]

Bulup bir merd-i dūn ammā tevānger

Anı Zīnet'le āhır kıldı hem-ser (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 56*).
[anı,]

Anıñ hālinden olmuşdı haber-dār

Anı tal'tif iderdi ol perī-vār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 76*). [anı,]

Gehī bir kevkebi Nāhid şandı

Anı baĥşende-i ümīd şandı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 18*). [anı,]

Anı derd-i dilinden kıldı āġāh

Gehī i' rāz idüp andan çeküp āh (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 19*).
[anı,]

Gehī bir dīgeriñ tutdı nazarda

Anı ġālib şanup her bir eğerde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 26*).
[anı,]

Anı tahrīr idüpdür bir dil-efkār

Eşir-i bend ya 'nī Leylî-yi zār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 193*).
[anı,]

Anı nā-çār idüp ahvāl-i Mecnûn

Ķalup miñnetde olmuşdı ciger-hūn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 5*). [anı,]

Hesāb it bu libāsı derbere itdim

Gene kıldım **anı** şad-pāre gitdim (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 56*).
[anı,]

Beşerlik hālī itdükde tekāzā

Anı def itmegimdir sehl zīrā (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 88*).
[anı,]

Cihānda kim ki ĳılsa meyl-i dāne

Anı der-dām idüp āhır zamāne (*Mecnûn u*

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 106).
[anı,]

Anı kim eylemiş nā-kām taķdır

Anı bā-kām ider mi hīç tedbīr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 187*).
[anı,]

Anı kim eylemiş nā-kām taķdır

Anı bā-kām ider mi hīç tedbīr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 188*).
[anı,]

Ne baĥş eylerse bu dehr-i cefākār

Alur bir bir **anı** birde dīger-bār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 216*).
[anı,]

Niyāz itdiler oldılar ricā-dār

Ki itsünler **anı** kendülere yār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 42*).
[anı,]

Virüp ber-dest sevb-i Hüsrevānı

Ki Leylî armağan itmiş **anı** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 114*).
[anı,]

Düşüpdür gördi bī-hod hāke bülbül

Anı medhūs idüpdür nūkhet-i gül (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 178*).
[anı,]

Anı peymāne-peymā-yı elest it

Mey-i ĥumĥāne-i ġayb ile mest it (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 309*).
[anı,]

Olup şuyı hemīşe pāsbanı

Tuturdu merdüm-i çeşmi-tek **anı** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 30*).
[anı,]

Füsüs u āh u ĥasret-i derd-i tīmār

Anı kıldı 'alīl ü zār u bīmār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 52*).
[anı,]

Ķader çün eyledi ĥükmüñ nümāyān

Anı kıldı ĳazā icrā kemā-kān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 2*). [anı,]

Tutup bir hāne-i hālīde mesken

Anı kıldı behīşt-āsā müzeyyen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 46*).
[anı,]

Getür ol derdmend-i nā-tevānı

Vişalim ĥ'ānına mihmān kııl **anı** (*Mecnûn u*

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 68).
[anı,]

Bulup şahrâda Mecnûn-ı nevânı
Görüp bir maḥbes-i bî-derde **anı** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 94).
[anı,]

Ne kim Leylî aña itmişdi irsâl
Anı Mecnûn'a taḳdîm itdi fi'l-hâl (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 100).
[anı,]

Tutup **anı** biri eylerdi çäre
Kılurdi dîgerânı pâre pâre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 165). [anı,]

O sūya bir meges itseydi tayrân
İderlerdi **anı** ḥâk ile yeksân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 218).
[anı,]

Mu 'anber gîsûvânîñ itdi efşân
Anı 'anber içinde kıldı pinhân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 362).
[anı,]

Adıydı Kays **anı** Macnûn ben itdim
Şalup şahrâya dîger-gûn ben itdim (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 93).
[anı,]

Anı ben niçe tutmuşsam kirâmî
Aña benden füzûn it ihtirâmı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 113).
[anı,]

Kılup te'şîr âhîr iftirâkıñ
Anı itdi perîşân iştiyâkıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 138). [anı,]

Çıkar her zerresinden bir gül-endâm
Ki ḥâk itmiş **anı** ḥâk-i siyeh ḥâm (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 184).
[anı,]

Ecel kılmış **anı** meknûn eknûn
Teni ḥâk içredir eknûn meknûn (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 45).
[anı,]

Niçe nazm-ı belîğ ü pür-ma'ânî
Ki manzûm eylemişdi Leylî **anı** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 294).
[anı,]

Olursa bunda ger bir sehv ü noḳşân
Anı ıslâh idüp eylerler iḥsân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 150).
[anı,]

anıñ: Onlar.

Gerek ḳanıñ töküp nâ-çâr **anıñ**
Daşın la'îl idelüm ol âsitânîñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 37).
[anıñ,]

O kim kılmaz seni bir laḫza der-yâd
Anıñ yâdıyla sen hem itme feryâd (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 90).
[anıñ,]

anıñ: Onun.

Ki dünyâ düşmen-i ehl-i dilândır
Anıñ ehl-i dile sūdı ziyândır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 28).
[anıñ,]

Cülûs itdi **anıñla** bir simâta
Sülûk itdi tarîḳ-i ihtilâta (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 99). [anıñla, -
la]

Olup yeksân iki sürme muḳassem
Olur nışfı **anıñ** nışfı benim hem (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 36).
[anıñ,]

Anıñ üftâdesi meftûniyam ben
Anıñ âşüftesi mecnûniyam ben (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 33).
[anıñ,]

Anıñ üftâdesi meftûniyam ben
Anıñ âşüftesi mecnûniyam ben (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 34).
[anıñ,]

Anıñ 'aşḳında kim sen der-fiğânsen
Anıñ derdiyle kim sen nâ-tevânsen
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22,
Mısra 157). [anıñ,]

Anıñ 'aşḳında kim sen der-fiğânsen
Anıñ derdiyle kim sen nâ-tevânsen
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22,
Mısra 158). [anıñ,]

Seniñ ḥâlîñ geçür ḥasretde nâlân
Anıñ vâḳti geçür 'işretde ḥandân (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 166).
[anıñ,]

Sen olmuşsıñ **anıñ** 'aşḳında Mecnûn
O olmuşdur ber-i dîgerde memnûn
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22,
Mısra 167). [anıñ,]

K'anı ben itmişem eşkle şādāb
Anıñ bārı olur elbette zehr-āb (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 208*).
[anıñ,]

Bulup sen tâze bir yâr-i dil-ārām
Anıñla eylemişsin bâde der-cām (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 196*).
[anıñla, -la, -]

'Ukār u mālını tārāc iderler
Anıñ Mecnûn'ını muhtāc iderler (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 18*).
[anıñ,]

Sen olmuşsuñ **anıñ** 'aşkıñda nālān
O olmuş şevher ile şādu ḥandān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 87*).
[anıñ,]

Sen eylerseñ **anıñ** hicrinde şeyven
O eyler ḥāne-i ağıyārı rüşen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 91*).
[anıñ,]

Cüdā olmazdı Mecnûn'dan bu leşker
Giderlerdi **anıñ** 'akabinde yek-ser (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 70*).
[anıñ,]

Ser-ā-ser cümle-i vaḥş-i beyābān
Anıñ etrāfına oldu şitābān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 46*). [anıñ,]

Anıñ 'aşkıñda hem Zeyd dil-efkār
Olup şubḥ u mesā nālān u ḥünbār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 43*).
[anıñ,]

Anıñ ḥālinden olmuşdı ḥaber-dār
Anı taltīf iderdi ol perī-vār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 75*). [anıñ,]

Görüp derendegān Zeyd'i mükerrerr
Anıñla āşinā olmuşdı yek-ser (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 92*).
[anıñla, -la, -]

Anıñ ḥaqqında bes ki rû-siyāhem
Diger-günem künün ḥālī tebāhem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 121*).
[anıñ,]

Gehī biryān alurdi gāh nānı
İderdi seyr **anıñla** vaḥşiyānı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 72*).
[anıñla, -la, -]

O Leylî kim **anıñ** Mecnûn'ı sensen
O Leylî kim **anıñ** meftûnı sensen (*Mecnûn*

u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 89).
[anıñ,]

O Leylî kim **anıñ** Mecnûn'ı sensen
O Leylî kim **anıñ** meftûnı sensen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 90*).
[anıñ,]

Anıñ ḥālinden olmuşsun mı āgāh
Kimiñ 'aşkı ḡamından eyliyor āh (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 33*).
[anıñ,]

Velî dil-serd idi Leylî **anıñla**
Degildi yek-cihet meyli **anıñla** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 22*).
[anıñla, -la, -]

Velî dil-serd idi Leylî **anıñla**
Degildi yek-cihet meyli **anıñla** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 21*).
[anıñla, -la, -]

Ḥazīnem künc-i firḡatde beni hem
Anıñ vaşlıyla kıl bir laḡza ḡurrem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 70*).
[anıñ,]

Olunca rāh-rev Mecnûn be-her ān
Olurlardı **anıñ** 'akabince pūyān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 130*).
[anıñ,]

Anıñ ḡulḡ-ı kerīminden der-i dām
Anıñla rām olup bulmuşdı ārām (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 17*).
[anıñ,]

Ḥazānı olsa dehr-i ḡülsitānıñ
Bahārı hem olur bir daḡı **anıñ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 34*).
[anıñ,]

O dem taḡşīl-i ders-i 'aşk iderdim
Anıñ ebrūsını ser-meşḡ iderdim (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 98*).
[anıñ,]

Bir aḡvāl ile kim ḥālinden **anıñ**
Diger-gün oldı ḥālī vaḡşiyānıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 83*).
[anıñ,]

Anıñ būyıyla her dem cān bulurdum
Bulup cān ḡurrem ü ḡandān olurum (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 123*). [anıñ,]

anıñ-cün: Bu sebepten dolayı, bu nedenle.

Benim tîr-i ğama cismim nişandır
Anîñ-çündür ki sînem şân-şandır (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 68).
[anîñ-çündür, -dür, -]

anîñçün: Bu sebepten dolayı, bu nedenle.

Benim resmimdedir ol mağz-ı mektûm
Anîñçün eyledim ol resmi ma'dûm
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25,
Mısra 32). [anîñçün,]

Ruĥ-ı Leylî ki ol nûra sebebdır
Dil-i zârum **anîñçün** der-âlebdır (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 58).
[anîñçün,]

'ankâ: Kaf dağında bulunduğuna inanılan, ismi olup
cismi olmayan efsânevi kuş, zümürdüankâ, sîmurg.

Olup **'Ankâ** gibi güm cism-i dâniş
Cihânda kalmış idi ism-i dâniş (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 65).
[anĥâ,]

anlar: Onlar.

Çenârîñ sâye-i memdûhı ğâhî
Olurdu **anlarîñ** ârâmgâhı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 134).
[anlarîñ, -îñ]

Olur **anlarla** dem-sâz hem-âvâz
Kılup biñ şîve-i ser-beste ibrâz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 139).
[anlarla, -la]

Olup **anlarla** hem Leylî hırâmân
Derûn-ı ĥaymesinde oldu pinhân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 245).
[anlarla, -la]

Çü Nevfel gördi bu âh u enîni
İdüp 'afv **anları** terk itdi kîni (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 72).
[anları, -ı]

Göttürdi bir niçe merd-i cüvân-ser
'Azîmet kıldı **anlarla** berâber (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 22).
[anlarla, -la]

'âr: Utanç duygusu, utanma, çekinme.

Ne sen vakt-i 'azîziñ eyle zâyî'
Ne olsun dehrde bu **'âr** şâyî' (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 150).
['âr,]

İdüp bir Rûetemâne kâr-zârı
İzâle eyleyem benden bu **'ârı** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 30).
['ârı, -ı]

'âr ider: Ar etmek, utanmak.

Baĥa yâr olmaĥı yârân ider 'âr
Olur benden beni kim görse bîzâr (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 31).
['âr ider, -er, -]

ara: Orada.

Anı sâķisi eyler mest-i bâde
Hemân miĥdâr kem olmuş **arada** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 4).
[arada, -da]

ara: (Söz konusu olan iki şeyde) Orta, beyn, mâbeyn.

Olunca bâde-keş ser-germ-i bâde
Arada koymadı âzerm bâde (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 30).
[arada, -da]

Bu ĥâk-i türedir tâ-der-miyâne
Kenâr olmaz **aradan** bir bahâne (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 292).
[aradan, -dan]

ara: (Bir şeyi ya da kimseyi) bulmaya çalışmak, elde
etmeyi istemek, aramak.

Ararken sū-be-sū Mecnûn-ı zârı
Bulup bir küşede ol bî-ķarârı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 103).
[ararken, -r, -ken, -]

'arab: Arap kimse.

'Arab'dan bir cüvân-ı nev-resîde
Ĥasebde hem nesebde ber-güzîde (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 21).
['arab'dan, -dan]

'Arablarda 'arūs-ı şüy-ı mürde
Olup bir yıl perîşân u füsürde (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 83).
['arablarda, -lar, -da, -]

‘arab ehli: Arap ehli.

Bu maṭlab gerçi hoşdur dil-nişindir
‘**Arab ehli** velîkin hürde-bîndir (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 52).
[‘arab ehli, -i, -]

arada: Orada.

Tılısm oldı şikeste reh küşâde
Daḥi kâlmadı bir mâni‘ **arada** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 252).
[arada,]

arada: (Söz konusu olan iki şeyde) Orta, beyn,
mâbeyn.

Hicâb-ı vaşlın olmuş ten **arada**
İrişmez bu ten ile cân murâda (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 293).
[arada,]

aradan: (Söz konusu olan iki şeyde) Orta, beyn,
mâbeyn.

Götürmüşler **aradan** cism-i ḥâki
Yetürmüşler vaşla cân-ı pâki (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 41).
[aradan,]

‘arak-ı âhen: Demirin teri (pas).

Götürdi menzile oldı ‘**arak-ı âhen**
Hamâyil itdi tîḡiñ geydi cevşen (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 29).
[‘arak-ı âhen,]

ârâm: 1. Durma, dinlenme. 2. Rahat, huzur, sükûn,
istirâhat.

Alup Kays’ın elinden ihtiyârın
İdüp nâ-bûd **ârâm** u qarârın (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 40).
[ârâm,]

Kılup yek-digere teblîḡ-i peygâm
Bulurlardı ḡam-ı fırkatde **ârâm** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 84).
[ârâm,]

Bu nev‘ ile bulup **ârâm** bir dem
Olup Nevfel ile hem-câm bir dem (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 113).
[ârâm,]

Kuruldı ḡayme buldı bir dem **ârâm**
Revân bir kâşid ile virdi peygâm (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 37).
[ârâm,]

Karâr u şabrdan **ârâmdan** dūr
Dili bâ-ḡam kadi ḡam cismi rencūr
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20,
Mısra 7). [ârâmdan, -dan]

Ki yokdur yâr-i dil-cû ol mekânda
Kim ile ben buldum **ârâm** anda (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 156).
[ârâm,]

Gelüp hûşa bulup **ârâm** bir dem
Küşâd itdi ser-i mektûbı ḡurrem (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 185).
[ârâm,]

Tutup **ârâm** anda çâr u nâ-çâr
Gidüp ârâmı kâldı zâr u nâ-çâr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 153).
[ârâm,]

Gelüp de bulmadın bir laḡza **ârâm**
İdersen ‘azm-i ric‘at ey gül-endâm
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30,
Mısra 285). [ârâm,]

Tutup ârâm anda çâr u nâ-çâr
Gidüp **ârâmı** kâldı zâr u nâ-çâr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 154).
[ârâmı, -ı]

ârâm buldı: Huzur bulmak, elde etmek.

Dönüp âverdgehinden bî-serencâm
İrişdi menziline buldı ârâm (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 6).
[ârâm buldı, -dı, -]

ârâm buldı: Huzur bulmak, elde etmek.

Vuḡuşa yâr olup **ârâm buldı**
Aña derendegân hem râm oldı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 43).
[ârâm buldı, -dı, -]

ârâm buldı: Huzur bulmak, elde etmek.

Tezerv-i rûhı oldı rûste-i dâm
Çemenzâr-ı cinânda buldı ârâm (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 208).
[ârâm buldı, -dı, -]

ārām buldılar: Huzur bulmak, elde etmek.

Girtüp bir posta ol iki bādām
Hem-āğüş oldılar buldılar ārām (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 156).
[ārām buldılar, -dı, -lar, -]

ārām bulmuşdı: Huzur bulmak, elde etmek.

Anıñ ħulķ-ı keriminden der-i dām
Anıñla rām olup bulmuşdı ārām (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 18).
[ārām bulmuşdı, -muş, -dı, -]

ārām bulup: Huzur bulmak, elde etmek.

Ġurûb itdükde mihr-i ‘âlem-ārā
Bulup ārām leşker cāy-be-cā (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 156).
[ārām bulup, -up, -]

ārām bulur: Huzur bulmak, elde etmek.

İdüp Mecnûn’ını der-dām Leylî
Nice yā Rab bulur ārām Leylî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 226).
[ārām bulur, -ur, -]

ārām oldı: Durmak, karar kılmak.

Bu güftār ile Mecnûn remīde
Bulup ārām oldı āremīde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 106). [ārām
oldı, -dı, -]

ārām tutmam: Yerleşmek, yer edinmek.

Bisāt-ı ‘ayşda bir cām tutmam
Şekībā-yāb olup ārām tutmam (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 166).
[ārām tutmam, -ma, -m, -]

ārām tutsun: Yerleşmek, yer edinmek.

Serîr-i bağda ārām tutsun
Demādem erġuvānı cām tutsun (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 53).
[ārām tutsun, -sun, -]

ārām-dide: Rahat gördü, huzur gördü, sükun gördü.

Olunca şubĥ Kays-ı ġam-resīde
Ne der-ĥ’āb oldı ne ārām-dide (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 6).
[ārām-dide,]

ārāmgāh: Dinlenilecek yer, dinlenme yeri, kalınan yer.

Çenārīñ sāye-i memdūhı ġāhī
Olurdu anlarıñ ārāmgāhı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 134).
[ārāmgāhı, -ı]

Kılup dārū’l-ikrārīñ hem-penāhıñ
Kīrāmī Nevfel’iñ ārāmgāhıñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 180).
[ārāmgāhıñ, -ıñ, -]

ārāmgāh kılup: Durmak, oturmak, ikāmetgāh, dinlenme yeri.

Kılup ārāmgāh cān-ı bülbül
Küşāde eylemişdi sīnesin ġül (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 23).
[ārāmgāh kılup, -up, -]

ārām-ı cānım: Gönül huzuru.

Elā ey meh-veşim ārām-ı cānım
Baķup aĥvālīme ġüş it fiġānım (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 233).
[ārām-ı cānım, -ım, -]

ārām-ı cānım: Gönül huzuru.

Eyā yār-ı ‘azīz-i mihrbānım
Dilim āsāyişi ārām-ı cānım (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 202).
[ārām-ı cānım, -ım, -]

ārāmīde: Huzur içinde, rahat. Sâkin, durgun.

Ĥarīmi derd-i nāmıñ nā-şenīde
Ĥarīmīnde muķīmī ārāmīde (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 96).
[ārāmīde,]

Fezā-yı ġamda Mecnûn dil-remīde
Serîr-i Cem’de Leylî ārāmīde (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 220).
[ārāmīde,]

ārāste kılup: Süslemek, bezemek.

Kılup ârâste Leylî'yi fi'l-hâl
İdün bu cânibe ol mâhî irsâl (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 41).
[ârâste kılup, -up, -]

ârâste olup: Süslenmek, bezenmek.

Bezîrgân-ı kabîle pîr ü bernâ
Olup ârâste oldı müheyyâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 22). [ârâste
olup, -up, -]

ârâviş: Süs, düzen.

Cihâmîñ geçdiler ârâvişinden
Müberrâ oldılar âlâvişinden (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 301).
[ârâvişinden, -in, -den, -]

âremîde: Huzur içinde, rahat. Sâkin, durgun.

Bu güftâr ile Mecnûn remîde
Bulup ârâm oldı âremîde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 106).
[âremîde,]

Hemân âhû olup senden remîde
Düşüp dâma olupdur âremîde (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 156).
[âremîde,]

Şükûhî oldı bir hadde-resîde
Ki oldı cümle vahşî âremîde (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 64).
[âremîde,]

Dırahtânî sipihre ser-keşîde
Gazâlân sayesinde âremîde (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 134).
[âremîde,]

ârifâne oldı: Arif olana yakışacak bir biçimde.

Kılup îrâd şî 'r-i 'âşîkâne
Şikâyet eyler oldı 'ârifâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 8). ['ârifâne
oldı, -dı, -]

armağan: Armağan, hediye.

Güzîn itdi dem-i ferruh-nişânı
Götürdi nâm-bürde armağanı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 86).
[armağanı, -ı]

Degil kabil egerçi armağanım
Pesend eyler velîkin dostânım (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 41).
[armağanım, -ım, -]

armağan itmiş: Hediye etmek, bağışlamak. Armağan
etmek.

Virüp ber-dest şevb-i Hüsrevânı
Ki Leylî armağan itmiş anı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 114).
[armağan itmiş, -miş, -]

'arsa: Meydan, dünya.

Beni bu 'arşada sen sebkat itdiñ
Getürdüñ rahşınî cevâlâna gitdiñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 169).
['arşada, -da]

'arsa-i cenge: Savaş meydanı.

Gelürler 'arşa-i cenge şitâbân
Pey-â-pey kîne-cüyân u ğarîvân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 165).
['arşa-i cenge, -e, -]

'arşa-i ma'nâda: Anlam meydanı.

İdenler 'arşa-i ma'nâda cevâlân
Hemîn tarz ile olmuşlar feres-rân (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 1).
['arşa-i ma'nâda, -da, -]

artık: "Artık, bundan böyle" anlamında zarf.

Muvaffâk olmadı artık cevâba
Niçe tağyîr virdiyse hitâba (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 71). [artık,]

Dañi itme cefâ ben bî-nevâya
Ki artık kalmamış tâbım cefâya (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 64).
[artık,]

Didi Leylî'den artık olma ğâfil
Ki Leylî'dir giriftâr-ı selâsil (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 253).
[artık,]

Didi ey pîr artık eyleme ğam
Saña mevķüfdür bu emr-i mübhem
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19,
Mısra 115). [artık,]

Didi durma revân ol kühsâre
Ki yokdur tâbım **artık** intizâre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 90*).
[*artık,]*

‘arūs: Gelin.

Qılup manzûr ikbâl **‘arūsı**
İdüp şüretde nîkû-fâl **‘arūsı** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 103*).
[*‘arūsı, -ı]*

Qılup manzûr ikbâl **‘arūsı**
İdüp şüretde nîkû-fâl **‘arūsı** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 104*).
[*‘arūsı, -ı]*

‘arūs-ı bî-nevâya: Nasipsiz, zavallı; rakip.

Sitem kıldı **‘arūs-ı bî-nevâya**
Anı atdı dehân-ı ejdehâya (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 107*). [*‘arūs-ı bî-nevâya, -(y)a, -]*

‘arūs-ı dâstânı: Hikayenin güzelliği.

‘Arūs-ı dâstânı kıldı tâze
Çeküp ruhsârına bu nev‘-ğâze (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 3*).
[*‘arūs-ı dâstânı, -ı, -]*

‘arūs-ı dâstânı: Hikayenin güzelliği.

‘Arūs-ı dâstân-ı meşşâtagâni
Qılup ra‘nâ **‘arūs-ı dâstânı** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 2*).
[*‘arūs-ı dâstânı, -ı, -]*

‘arūs-ı dâstân-ı meşşâtagâni: Gelin süsleyicisinin hikayesinin gelini.

‘Arūs-ı dâstân-ı meşşâtagâni
Qılup ra‘nâ **‘arūs-ı dâstânı** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 1*). [*‘arūs-ı dâstân-ı meşşâtagâni, -ı, -]*

‘arūs-ı hacle-i esrâr-ı vahdet: Vahdet sırrının utanan gelini.

Büt-i büt-hâne-i mülk-i hâkîhat
‘Arūs-ı hacle-i esrâr-ı vahdet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 18*).
[*‘arūs-ı hacle-i esrâr-ı vahdet,]*

‘arūs-ı nâ-murâda: Isteksiz gelin.

Hiṭâb itdi **‘arūs-ı nâ-murâda**
Derûnı derdini kıldı ifâde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 141*). [*‘arūs-ı nâ-murâda, -a, -]*

‘arūs-ı şüy-ı mürde: Ölü yıkayan gelin(güzel).

‘Ablarda **‘arūs-ı şüy-ı mürde**
Olup bir yıl perîşân u füsürde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 83*).
[*‘arūs-ı şüy-ı mürde,]*

‘arūs-ı tâze-tek: Yeni gelin gibi.

Ser-i engüştini ‘ünnâb-ı merğûb
‘Arūs-ı tâze-tek itmişdi maḥdûb (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 106*).
[*‘arūs-ı tâze-tek,]*

‘arūs-ı tâze-tek: Yeni gelin gibi.

‘Arūs-ı tâze-tek defn it mezâra
Ki itmiş bağırmı gam pâre pâre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 119*).
[*‘arūs-ı tâze-tek,]*

ārzerim: ?.

Geçüp **ārzerimden** geldi fiğâne
Fiğânından hacel oldı zamâne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 271*).
[*ārzerimden, -den]*

‘arż-ı ahvâl: Vaziyeti sunma, durumu bildirme.

İderdi geh nesîme **‘arż-ı ahvâl**
Diyürdi ey nesîm-i ‘anberîn-bâl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 25*).
[*‘arż-ı ahvâl,]*

‘arż-ı ahvâl: Halini bildirmek.

Şitâbân Zeyd-i dil-âgâh fi‘l-hâl
Gidüp Leylâ‘ya kıldı **‘arż-ı ahvâl** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 138*).
[*‘arż-ı ahvâl,]*

‘arż-ı ğam: Gam dünyası, gam diyarı.

Virtüp bir gayrı şüret mâ-cerāya
İderdi ‘arż-ı ğam bād-ı şabāya (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 30).
[‘arż-ı ğam,]

‘arż-ı hâcet kılup: İhtiyacını, muhtaç olduğunu
bildirmek. İsteğini söylemek.

Kılup dergâh-ı Hakk’a ‘arż-ı hâcet
Sipâh-ı Leylî’ye isterdi nuşret (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 101).
[‘arż-ı hâcet kılup, -up, -]

‘arż-ı ruhsâr kıldı: Yüzde görünmek, yüzde
belirmek, yanağını, yüzünü göstermek.

İdüp Mecnûn’ını mihmân dîdâr
Niķâbın açdı kıldı ‘arż-ı ruhsâr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 118).
[‘arż-ı ruhsâr kıldı, -dı, -]

arżü: Arzu, dilek, istek.

Temâm ehl-i cihân bu arżüda
Tekâpü eyler iken cüst-cüda (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 17).
[arżüda, -da]

Ki bu bir arżüdur gayr-i mevcüd
Meşeldir bu dirler “der-dileş bûd” (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 389).
[arżüdur, -dur]

arżü iderdi: Olmasını istemek, temenni etmek.

Bilenler ‘aşkda Mecnûn kemâliñ
İderdi arżü Leylî cemâliñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 14). [arżü
iderdi, -er, -di, -]

arżümend: Arzulu, hevesli, istekli.

Sañadır muntazır ol serv-i dil-bend
Seniñ dîdârıñdır arżümend (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 266).
[arżümend,]

Niçe kim bâbek oldı nâ-berümend
Künün mâmiñ da gıtdı arżümend (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 26).
[arżümend,]

Firâkıñdan yakılmışdım ser-â-pâ
Vişâliñ arżümendidim ammâ (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 284).
[arżümendidim, -i, -dim, -]

Geçüp arżümend havf u haşardan
Cefâ-yı mâmdan cevri-i pederden (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 33).
[arżümend,]

arżümend-i vişâliñ: Kavuşmaya istekli olmak.

Diger-gün eyleyüp hâliñ hayâliñ
Olupdur arżümend-i vişâliñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 94).
[arżümend-i vişâliñ, -iñ, -]

arżü-vı nâ-be-hengâm: Vakitsiz; zamansız;
mevsimsiz heves, istek.

Yeter bu arżü-vı nâ-be-hengâm
Dañi besdir bu efsûs-ı bed-encâm (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 163).
[arżü-vı nâ-be-hengâm,]

arżü-vı vâsl-ı leyli: Leylâ’ya ulaşmanın arzusu.

Meger yok mı dañi Leylâ’ya meyli
Ki itmez arżü-vı vâsl-ı Leylî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 196).
[arżü-vı vâsl-ı leyli,]

‘aşâ-ber-dâr: Asayı tutan.

‘Aşâ-ber-dâr olup oldı şitâbân
Tolaşdı kühda şahrâda hayrân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 23).
[‘aşâ-ber-dâr,]

āsân olur: Kolay, zahmetsiz olmak.

Ta‘aşşukdan olur her müşkil āsân
Ta‘aşşuk eyliyor nârı gülistân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 311).
[āsân olur, -ur, -]

āsâr: 1. Eserler. 2. Belirtiler, izler, alametler.

Bahâr-ı ‘işretin āsârı hâlâ
Dilimde itmedin bir neş’e peydâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 33).
[āsârı, -ı]

Şabâhıñ çün oldı āsârı peydâ
Nesîminde dem-i İsâ hüveydâ (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 73).
[âşârı, -ı]

Yağar cismim şerâr-ı gayret-i 'aşk
İder **âşarımı** kem şavvet-i 'aşk (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 402).
[âşarımı, -ım, -ı]

Ki dünyâ bî-vefâdır bî-bekâdır
Ser-â-pâ cümle **âşarı** hebâdır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 226).
[âşarı, -ı]

O dem kim **âşarım** geldi vücûda
Güzer kıldım bu gülzâr-ı şuhûda (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 117).
[âşarım, -ım, -ı]

âsar-ı 'aşkıñ: Aşkın eserleri; izleri.

Tenimde dâ'im it **âsar-ı 'aşkıñ**
Dilimde şu 'le-ver kıl nâr-ı 'aşkıñ (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 59).
[âşar-ı 'aşkıñ, -iñ, -ı]

âsar-ı bekâ: Kalıcı eserler.

Ki **âsar-ı bekâ** yokdur cihânda
Müebbed kimse kalmaz bu mekânda
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31,
Mısra 67). [âşar-ı bekâ,]

âsar-ı bûdum: Eserlerimin uzaklığı.

Seniñ bûduñladır **âsar-ı bûdum**
Seniñ 'aşkıñladır kâ'im vücûdum (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 227).
[âşar-ı bûdum, -um, -ı]

âsar-ı cefânı: Cefanın eserleri.

Firûzân eyleyüp nâr-ı cefânı
Kılup nâ-bûd **âsar-ı cefânı** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 130). [âşar-ı
cefânı, -ı, -ı]

âsar-ı efhem: Önemli eserler.

İdüpler yâdigâr-ı devr-i 'âlem
Birün ta' dâddan **âsar-ı efhem** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 84).
[âşar-ı efhem,]

âsar-ı firkat: Ayrılık eserleri.

Serâser mahv olup **âsar-ı firkat**
Firâkı olmuş idi 'ayn-ı vuşlat (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 385).
[âşar-ı firkat,]

âsar-ı hıvânet: Hıyanetin eserleri.

Olup gâyib 'âlamât-ı diyânet
Bedîdâr oldı **âsar-ı hıvânet** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 96).
[âşar-ı hıvânet,]

âsar-ı mecnûn: Mecnun'un izleri.

Pedîdâr olmayup dîdâr-ı Mecnûn
Kılup nâ-yâfte **âsar-ı Mecnûn** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 56).
[âşar-ı mecnûn,]

âsar-ı mecnûn: Mecnun'un izleri.

Eger olmazsa Leylî yâr-i Mecnûn
Cihândan mahv olur **âsar-ı Mecnûn**
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18,
Mısra 24). [âşar-ı mecnûn,]

âsar-ı melâlîñ: Hüzüñ işaretleri, alametleri.

İdüp ol bî-nevânîñ vaşf-ı hâlîñ
Kılup taqrîr **âsar-ı melâlîñ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 56). [âşar-ı
melâlîñ, -iñ, -ı]

âsar-ı mihriñ: Güneşin alametleri.

Budur Nâkâm devrânı sipihriñ
Kesüp 'uşşâkdan **âsar-ı mihriñ** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 180).
[âşar-ı mihriñ, -iñ, -ı]

âsar-ı miknet: Güç, kuvvet, kudret eserleri.

Ne râh-ı nazmda kalmışdı râğbet
Ne ehl-i nazmda **âsar-ı miknet** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 60).
[âşar-ı miknet,]

âsar-ı mürüvvet: İnsaniyet izleri, cömertlik
belirtileri.

Olup nā-būd **āşār-ı mürüvvat**
Kâşup mensûh aḥkâm-ı ‘adâlet (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 99).
[āşār-ı mürüvvat,]

āşār-ı nāmîñ: Ünlü eserler.

Tağıtdı bezmini İbni Selâm’ıñ
Götürdi dehrden **āşār-ı nāmîñ** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 4).
[āşār-ı nāmîñ, -ıñ, -]

āşār-ı nefsi: Nefsin eserleri.

Güsiste eyleyüp zünnâr-ı nefsi
Yaşup nā-būd idüp **āşār-ı nefsi** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 168).
[āşār-ı nefsi, -i, -]

āşār-ı nüühüfte: Gizli eserler. Saklı eserler.

Nümâyân anda **āşār-ı nüühüfte**
Gülü üşküfesi yek-ser şüküfte (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 21).
[āşār-ı nüühüfte,]

āşār-ı sirîştîm: Yarattılışım, tabiatımın, mizaçımın
eserleri.

Zuhûr itdükde **āşār-ı sirîştîm**
Bu olmuşdur kaçâdan ser-nüviştîm
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28,
Mısra 183). [āşār-ı sirîştîm, -im, -]

āşār-ı zıvâ: Işığın izleri, belirtileri.

Her yanda gördi **āşār-ı zıvâ** yok
Şafâk vardır velîk rüşenâ yok (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 7). [āşār-ı
zıvâ,]

āsâyiş: Rahatlık, huzur.

Ki o miñnetde kalmış öyle nālân
Sen **āsâyişde** böyle şād u ḥandân (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 52).
[āsâyişde, -de]

Eyâ yâr-ı ‘azîz-i mihrbânım
Dilim **āsâyiş** ârâm-ı cânım (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 202).
[āsâyiş, -i]

ashâb-ı nîl-günüñ: Çift rengin sahibi.

Felek birgün idüp berhem sükûnuñ
İdüp peydâ **ashâb-ı nîl-günüñ** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 2).
[ashâb-ı nîl-günüñ, -uñ-uñ, -]

‘aşık: Aşık, seven kişi.

Gelür bir gayrı devrân gayrı **‘aşık**
Çıkur bir sâkî-i meh-rüy-i fâyıḳ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 7). [‘aşık,
]

Harâbat-ı ta‘aşşukda peyâpey
Virüp her devrde bir **‘aşık** mey (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 2).
[‘aşık, -a]

Her iki **‘aşık** süzişde cânı
Biri peydâ biri ammâ nihânî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 57).
[‘aşık, -ıñ]

Budur **‘aşıklar** Nâkâm hâli
Belâ **‘aşıkda** ḥübân-ı lâubâlî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 58).
[‘aşıkda, -da, -]

Budur **‘aşıklar** Nâkâm hâli
Belâ **‘aşıkda** ḥübân-ı lâubâlî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 57).
[‘aşıklar, -lar, -ıñ]

Olur her ân bu efsûs u bu ḥasret
Olunca maḥv **‘aşıkdan** niyyet (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 100).
[‘aşıkdan, -dan, -]

Saḥa bu **‘aşık** u bu sevdâ ne lâyıḳ
Seniñ ruḥsârîña ‘âlemdir **‘aşık** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 94).
[‘aşık,]

İder **‘aşıklar** gün gün ciger-ḥün
Olur vâreste kim ki olsa Mecnûn (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 125).
[‘aşıklar, -lar, -ı]

Ki **‘aşık** tığından olmaz hirâsân
Degildir bîm-i cân ‘uşşâka şâyân (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 243).
[‘aşık,]

Ki ben bir **‘aşıkam** bir mübtelâyem
Hemîşe tâlib-i derd ü belâyem (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 251).
[‘aşıkam, -am]

Görürse 'aşık' bir lahza hāndan
Olur vīrān anı itmezse giryān (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 11, Mısra 91*).
['āşıkı, -ı]

Kılup Mecnūn'ın āhir 'aşk' şiddet
Bulup 'āşıklığı' ālemde şöhrat (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 13, Mısra 12*).
['āşıklığı, -lığı, -ı]

Hemīşe telh'ider 'uşşāk' kāmīn
Virür 'āşıklara' zehr-āb cāmīn (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 15, Mısra 110*).
['āşıklara, -lar, -a]

İden 'āşıkları' Nākām ber-bād
Felekdir kim idüp āgyārī dil-şād (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 15, Mısra 107*).
['āşıkları, -lar, -ı, -]

Rızā-yı yār için 'āşık' virür cān
İder cān u teniñ cāna kurbān (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 18, Mısra 119*).
['āşık,]

Revādir mī gören olur mī lāyık
Ki ma 'şük ile itsün ceng 'āşık' (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 18, Mısra 126*).
['āşık,]

İderse 'āşık' bir kes 'ināyet
Anı eyler leked-küb-ı ihānet (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 18, Mısra 181*).
['āşık, -a]

Eger bir lahza 'āşık' olsa dil-şād
Olur çarh'ın hāsedden sakfī ber-bād
(*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 19, Mısra 163*). ['āşık,]

Budur Nākām devrān'ın vefāsı
Budur 'āşıklar' ile mā-çerāsı (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 19, Mısra 162*).
['āşıklar, -lar]

Rehā kıldın beni kayd-ı edebden
'Aceb ser-riştesin 'āşıklara' sen (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 20, Mısra 60*).
['āşıklara, -lar, -a]

Değil 'āşıklara' Nākām manzūr
Hemān yārinden özge çehre-i hūr (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 21, Mısra 51*).
['āşıklara, -lar, -a, -]

Gerek fersūde-i derd olsun 'āşık'
Hemīşe derd-perverd olsun 'āşık' (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 22, Mısra 379*).
['āşık,]

Qadīmī 'āşık'ın yād eylemezsın
Anı yād eyleyüp şād eylemezsın (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 22, Mısra 197*).
['āşık'ın, -ın, -]

Seniñ cevriñ baña rāhat-fezādır
Ki şānı 'āşık'ın ancak rızādır (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 22, Mısra 234*).
['āşık'ın, -ın]

Tarab pāyān bulup 'ağd' oldı beste
Dili 'āşıklar'ın kaldı şikeste (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 22, Mısra 124*).
['āşıklar'ın, -lar, -ın, -]

O idi nāme-ber hem nāme-āver
İki 'āşık' miyānında peyember (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 26, Mısra 98*).
['āşık,]

Nolaydı çarh-ı kec-rev rām olaydı
Seniñle 'āşık'ın hem-cām olaydı (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 27, Mısra 380*).
['āşık'ın, -ın, -]

Olursa 'aşk' eger hālī sivādan
Geçer 'āşık' hevā-yı māsivādan (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 30, Mısra 302*).
['āşık,]

Künün ol 'āşık' olsun nağme-perdāz
Sür üdiyla beni kılsun ser-efrāz (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 30, Mısra 171*).
['āşık,]

İdüp ol 'āşık' Zeyd āzmāyış
Bu mazmūn virdi güftāre küşāyış (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 30, Mısra 191*).
['āşıkı, -ı]

İlāhī 'āşık'ın Nākām-ı zāre
Kılup tevfiķiñi rehber hemāre (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 30, Mısra 307*).
['āşık'ın, -ın, -]

Biz iki 'āşık'uz yek-derd el-hakk
Budur mā-beynimizde fark-ı mutlak
(*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 30, Mısra 53*). ['āşık'uz, -uz, -]

Nedir Nākām gör bu 'ālem-i 'aşk'
Ki hoşdur 'āşık' sūz-ı ğam-ı 'aşk' (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 31, Mısra 110*).
['āşık, -a, -]

Görüp yek-digeriñ ol iki 'āşık'
Nümāyān oldı esrār-ı hāķāyık (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 33, Mısra 151*).
['āşık,]

Bu şîr ü bu peleng ü bu ded ü dām
Bu iki 'āşîka olmazdılar rām (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 182).
['āşîka, -a]

Degildi tälibiñ ğayrısı maţlûb
Hemân 'āşîkîñ 'aynıydı maĥbûb (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 48).
['āşîkîñ, -îñ, -]

Olup Mecnûn benim meftûnum ol dem
O demden 'āşîkam Mecnûn'a ben hem
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36,
Mısra 100). ['āşîkam, -am, -]

Feyz-i 'aşkından Nâkâm âĥir
Olur esrâra 'āşîklar mezâhir (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 226).
['āşîklar, -lar]

'āşîk olan: Aşık olmak, sevdalanmak.

Saňa 'āşîk olan 'âlemde çokdur
Velî ben tek belâ pâmâli yokdur (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 241).
['āşîk olan, -an, -]

'āşîk olma: Aşık olmak: Aşka tutulmak, yoğun
sevgiye kapılmak, bağlanmak.

Virüp dil 'āşîk olma hüşyâr ol
Melâmetden nedâmetden kenâr ol (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 267).
['āşîk olma, -ma, -]

'āşîk olmuşdur: Aşık olmak: Aşka tutulmak, yoğun
sevgiye kapılmak, bağlanmak.

Didiler kim bulup yâr-i muvâfîk
Ruĥ-ı Leylî'ye Kays olmuşdur 'āşîk
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3,
Mısra 12). ['āşîk olmuşdur, -muş-dur, -]

'āşîk olup: Sevgiliye gönülden bağlanmak, aşk
derdine düşmek.

Baňa 'āşîk olup meftûnum olsun
Baňa meftûn olup mecnûnum olsun
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21,
Mısra 19). ['āşîk olup, -up, -]

'āşîk u ma'sûk: Seven ve sevilen.

Ki bilmem 'āşîk u ma'sûk kimdir
Yaĥan kim yâ olan maĥrûk kimdir (Mecnûn

u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 143).
['āşîk u ma'sûk,]

'āşîkân: Aşıklar.

Sehergeh çünki murġân-ı seher-h'ân
Be-sân 'āşîkân oldu ĥurûşân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 82).
['āşîkân,]

Ceseddir 'āşîkân ma'sûkdur cân
Cesed peydâ gerekdir rûĥ pinhân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 35).
['āşîkân,]

Füyüz-ı 'aşkıñ olsun câvidânî
Hemîşe müstefîz it 'āşîkânî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 86).
['āşîkânî, -î]

'āşîkâne: 'Aşığa yaraşır şekilde || kendinden geçmiş
bir şekilde.

Kılurdi 'āşîkâne geh terâne
Gehî feryâd iderdi 'āşîkâne (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 11).
['āşîkâne,]

Kılurdi 'āşîkâne geh terâne
Gehî feryâd iderdi 'āşîkâne (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 12).
['āşîkâne,]

İdüp bir na'ra-i hû 'āşîkâne
Gene şahrâlara oldu revâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 381).
['āşîkâne,]

âşîkâr: (Ar.) Apaçık, belli.

Olup Leylî de dil-dâde bedensân
Velî o âşîkâr idi bu pinhân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 52).
[âşîkâr,]

Be-sân Kays idi Leylî de meftûn
Velî Kays âşîkâr u Leylî meknûn (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 56).
[âşîkâr,]

Ne rütbe eyledilerse müdârâ
Ki 'aşkı itmesünler âşîkârâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 60).
[âşîkârâ, -a]

âşîkâr olmuş: Ortaya çıkmak.

Vücüdüm pây-dâr olmuş seniñle
Hayâtım **âşikâr olmuş** seniñle (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 214).
[âşikâr olmuş, -muş, -]

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 119).
[‘âşik-ı âzâd u çâlâk,]

‘âşik-ı bî-hânümânî: Evsiz barksız aşık.

âşikârâ: (Ar.) Apaçık, belli.

Be-sân-ı âfitâb-ı ‘âlem-ârâ
Kılup hüsnî şu ‘â‘îñ **âşikârâ** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 12).
[âşikârâ,]

Götür ol ‘**âşik-ı bî-hânümânî**
İkâmetgâhın eyle gülsitânı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 59). [‘âşik-ı
bî-hânümânî, -i, -]

‘âşik-ı cân-bâz: Cambaz aşık.

Açup sırîñ idüp terk-i müdârâ
Nühüfte ‘aşkıñ itdi **âşikârâ** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 38).
[âşikârâ,]

Hoş ol ‘**âşik-ı cân-bâz** Nâkâm
Ki ‘aşk içre idüpdür terk-i ârâm (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 57).
[‘âşik-ı cân-bâz,]

âşikârâ: Apaçık, belli.

‘âşik-ı dil-hûndan: Gönü kanlı aşık.

Cidârî nâr u ferşî seng-i hûrâ
Nişân-ı düzağ anda **âşikârâ** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 34).
[âşikârâ,]

Bu sırî ‘**âşik-ı dil-hûndan** şor
Ta ‘aşşuk buldığın Mecnûn’dan şor
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33,
Mısra 399). [‘âşik-ı dil-hûndan, -dan, -]

Kılup ‘ammuyyla bir müddet müdârâ
Merâmîñ kıldı âhîr **âşikârâ** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 46).
[âşikârâ,]

‘âşik-ı divâne-etvâr: Deli tavırlı aşık.

Sañadır meyl ü mihri **âşikârâ**
Hirâsından ider ammâ müdârâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 109).
[âşikârâ,]

Didi ey ‘**âşik-ı divâne-etvâr**
Olupsun ‘aşkda bigâne girdâr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 11).
[‘âşik-ı divâne-etvâr,]

Kürübüñ kılınıyordu **âşikârâ**
İderdi şevheri birle müdârâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 33).
[âşikârâ,]

‘âşik-ı endüh-ı pîşe: Aşığın tasasının huyı.

Olup kayd-ı ‘alâyıkdan rehâ-yâb
Gözünden **âşikârâ** tökdî hûn-âb (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 90).
[âşikârâ,]

Benem ol ‘**âşik-ı endüh-ı pîşe**
Ki ğamla hoş geçür hâlim hîşe (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 243).
[‘âşik-ı endüh-ı pîşe,]

‘âşik-ı ferzâne: Bilgili, akıllı aşık; benzerlerinden
farklı, seçkin aşık.

âşikâre çıkdı: Ortaya çıkarmak, göstermek.

Fürûğ-ı ‘aşk âhîr vâre vâre
Be-sân-ı bedr çıkdı âşikâre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 14). [âşikâre
çıkdı, -dı, -]

İdüp tekrâr ‘ahdi üzre efzûn
Didi ey ‘**âşik-ı ferzâne** Mecnûn (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 158).
[‘âşik-ı ferzâne,]

‘âşik-ı güm-kerde: Kaybolmuş aşık.

‘âşik-ı âzâd u çâlâk: Çabuk hareket eden ve serbest
aşık.

K’odur bir ‘**âşik-ı âzâd u çâlâk**
İdüp efgân gezür şahrâda bî-bâk (Mecnûn u

Elâ ey ‘**âşik-ı güm-kerde** cânân
Saña cânânîñ olsun cânî kurbân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 197).
[‘âşik-ı güm-kerde,]

‘aşıq-ı hām: Olgunlaşmamış aşık.

Ta ‘aşşuk sırrıdır mektûm Nākām
Ki vâkıf olmaz andan ‘aşıq-ı hām (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 33, Mısra 398).
[‘aşıq-ı hām,]

‘aşıq-ı ma ‘şümü: Masum aşık.

İlāhî genc-i gufrânîñ küşād it
Bu iki ‘aşıq-ı ma ‘şümü şād it (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 37, Mısra 304).
[‘aşıq-ı ma ‘şümü, -ı, -]

‘aşıq-ı ma ‘şümlardır: Masum aşık.

Ki bunlar ‘aşıq-ı ma ‘şümlardır
Dür-i gencîne-i mektûmlardır (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 33, Mısra 187).
[‘aşıq-ı ma ‘şümlardır, -lar, -dır, -]

‘aşıq-ı miḥnet-resîde: Sıkıntıya; zorluğa; belaya; meşakkate ulaşmış, ermiş aşık.

Elā ey ‘aşıq-ı miḥnet-resîde
Sitem-dîde gam-ı hicrân-keşîde (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 27, Mısra 199).
[‘aşıq-ı miḥnet-resîde,]

‘aşıq-ı müştāk: Hevesli; gönülden arzulayan; istekli aşık.

O iki ‘aşıq-ı müştāk u mehcūr
Gam-ı ḥasret-den olmuşlardı rencūr (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 8, Mısra 71). [‘aşıq-ı müştāk,]

‘aşıq-ı nālān: Inleyen aşık. figan eden aşık.

Didi ey ‘aşıq-ı nālān daḥi sen
‘Abeş itme beyābān içre mesken (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 22, Mısra 151).
[‘aşıq-ı nālān,]

‘aşıq-ı pāk: Saf aşık.

Beyān it söyle kim ey ‘aşıq-ı pāk
Esîrîñ Leylî-i zār u ciğer-çāk (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 36, Mısra 127).
[‘aşıq-ı pāk,]

‘aşıq-ı sāğar-bedestem: Elinde kadeh tutan aşık.

Ki ben bir ‘aşıq-ı sāğar-bedestem
Temāşā-yı ruḥ-ı sākîyle mestem (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 9, Mısra 47).
[‘aşıq-ı sāğar-bedestem, -em-em, -]

‘aşıq-ı sākî-perest: Sakiye tapan aşık.

Beni bu cām ile peyveste mest it
Hemîşe ‘aşıq-ı sākî-perest it (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 9, Mısra 50).
[‘aşıq-ı sākî-perest,]

‘aşıq-ı şüm: Uğursuz aşık.

Didiler kim niçün ey ‘aşıq-ı şüm
Birüz itdiñ bu gûne kār-ı mezmûm (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 25, Mısra 13). [‘aşıq-ı şüm,]

‘aşıq-ı tâze: Körpe aşık.

Tebeddül olmayup bunlarda aslā
Olur sākîyle ‘aşıq-ı tâze peydā (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 1, Mısra 18).
[‘aşıq-ı tâze,]

‘aşıq-ı vāle: Yüce aşık.

Görüp Mecnûn’ı nā-geh bir perî-rū
Didi ey ‘aşıq-ı vāle nedir bu (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 21, Mısra 8).
[‘aşıq-ı vāle, -, -]

‘aşıq-ı vār: Sevgilinin aşığı.

Nigāra olmayanlar ‘aşıq-ı yār
Olur mı ḥāl-i ‘aşıqdan ḥaber-dār (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 7, Mısra 57).
[‘aşıq-ı yār,]

‘aşıq-ı vek-rüy u şādık: Sadık ve güvenilir aşık.

Ol iki hem-dem-i yār u muvāfık
O iki ‘aşıq-ı yek-rüy u şādık (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 37, Mısra 300).
[‘aşıq-ı yek-rüy u şādık,]

‘aşıq-ı zār: Ağlayan aşık.

Eger olsaydı bende rişte-i kâr
İder miydım beni ben ‘**âşık-ı zâr**’ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 224).
[‘âşık-ı zâr,]

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 34).
[‘âşık-ı zâr-ı belâ-keş,]

‘âşık-ı zâr-ı ciger-süz: Aşığın ciğer yakan inlemesi.

‘âşık-ı zâr: Ağlayan aşık.

Didi kim âgeh oldu ‘**âşık-ı zâr**
Fırâk-ı yârden olma dil-efkâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 119).
[‘âşık-ı zâr,]

O iki ‘**âşık-ı zâr-ı ciger-süz**
Güzerghe de ƙalup tâ nîme-i rûz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 197).
[‘âşık-ı zâr-ı ciger-süz,]

‘âşıklık: Âşık olmanın durumu.

‘âşık-ı zâr: Ağlayan, inleyen âşık.

Didi hürrem-dil ol ey ‘**âşık-ı zâr**
Ki daħi ƙalmadı endûh-ı ağıyâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 11).
[‘âşık-ı zâr,]

Bu güne pendin olmaz i‘tibârî
Ki ‘**âşıklık** degildir ihtiyârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 272).
[‘âşıklık,]

âşinâ oldu: Tanındık olmak, bilinen olmak.

‘âşık-ı zâr: Ağlayan, inleyen âşık.

Der-âgûş eyleyüp bir daħi tekrâr
Seni pedrûd idem ey ‘**âşık-ı zâr**’ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 178).
[‘âşık-ı zâr,]

Baňa ancak bu ‘âid oldu sende
Ki oldu âşinâ bigâne benden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 18).
[âşinâ oldu, -dı, -]

âşinâ olmuşdı: Tanındık olmak, bilinen olmak.

‘âşık-ı zâr: Ağlayan, inleyen âşık.

Zihî devlet ki Nâkâm ‘**âşık-ı zâr**
Bulur fırkatde nâ-geh bûy-ı dîdâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 415).
[‘âşık-ı zâr,]

Görüp derendegân Zeyd’i mükerrer
Anıñla **âşinâ olmuşdı** yek-ser (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 92).
[âşinâ olmuşdı, -muş, -dı, -]

âsitân: Eşik - Sevgilinin eşiği-.

‘âşık-ı zâr u belâ-keş: Belaya uğrayan ve inleyen âşık, zavallı âşık.

Didi ey ‘**âşık-ı zâr u belâ-keş**
Hemîn hengâmeden olma müşevveş
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 23). [‘âşık-ı zâr u belâ-keş,]

Gerek ƙanınî töküp nâ-çâr anıñ
Daşın la ‘lîn idelüm ol **âsitânıñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 38).
[âsitânıñ, -ıñ]

âşivân: Kuş yuvası. II Âşığın gönlü, yüreği.

‘âşık-ı zâre: Ağlayan, inleyen âşık.

Virüp ol ‘**âşık-ı zâre** beşâret
Dem-i vaşl oldıdığın ƙıldı işâret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 97).
[‘âşık-ı zâre, -e, -]

Ki bir dem gûş ƙılmazsañ fiğânıñ
Yakursan nâr-ı ‘aşka **âşiyânıñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 36).
[âşiyânıñ, -ıñ, -]

Hümâlar ‘azm ƙıldı **âşiyâna**
Revâne oldu hûbân hânümâna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 243).
[âşiyâna, -a]

‘âşık-ı zâr-ı belâ-keş: Bela çekip inleyen âşık.

Hiţâb itdi hemân pîr-i müşevveş
Didi ey ‘**âşık-ı zâr-ı belâ-keş** (Mecnûn u

Bu vahşetgâhı ƙılma **âşiyâne**
Gel ey pür-ı ‘azîzim hânümâne (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 157).
[âşiyâne, -e, -]

Hezâr-ı bî-ķarâr u nâ-tevânîñ
Gülün kıl sînesinde **âşiyânîñ** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 60).
[âşiyânîñ, -îñ, -]

Niçün terk eyler olduñ **âşiyânîñ**
Bu hâk-i tîrede kıldıñ mekânîñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 163).
[âşiyânîñ, -îñ, -]

‘aşk: *Aşk, candan sevmeye, muhabbet.*

Çıkup o bezmden Kays-ı ser-efrâz
Hevâsın eyledi **‘aşk** ile demsâz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 48). [‘aşk,
]

Ne rûtbe eyledilerse müdârâ
Ki **‘aşkı** itmesünler âşikârâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 60).
[‘aşkı, -ı]

Olur gitdüke Nâkâm **‘aşk** müşkil
Ta‘şşukda budur evvelki menzil (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 41). [‘aşk,
]

Anıñ mihr ü vefâsından haber-dâr
Olur ol kim anıñ **‘aşkıyladı** zâr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 100).
[‘aşkıyladı, -ı, -yla, -dır, -]

Beni **‘aşk** ile mu‘tâd it İlâhî
Dilimde **‘aşkı** müzdâd it İlâhî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 51). [‘aşk,
]

Egerçi **‘aşkda** Mecnûn-ı şeydâ
Cünün mülkinde bir şâh idi ammâ (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 7).
[‘aşkda, -da, -]

Tazarru‘ it ki yâ Rabb kıl beni şâd
Beni bu **‘aşkdan** eyle dil-âzâd (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 36).
[‘aşkdan, -dan]

Dilimde **‘aşkı** bî-pâyân eyle
Ne mîkdâr ise şad-çendân eyle (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 45).
[‘aşkı, -ı]

Beni **‘aşk** ile mu‘tâd it İlâhî
Dilimde **‘aşkı** müzdâd it İlâhî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 52).
[‘aşkı, -ı]

Demâdem hüsni-i Leylî’ni füzûn it
Beni gün günden **‘aşkında** zebûn it
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9,
Mısra 54). [‘aşkında, -ında]

Tezâyüd eylemişdi **‘aşkı** güyâ
Vücûdî **‘aşka** düşmüşdi serâpâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 4).
[‘aşka, -a]

Tezâyüd eylemişdi **‘aşkı** güyâ
Vücûdî **‘aşka** düşmüşdi serâpâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 3).
[‘aşkı, -ı]

Ta‘aşşuk birledir şugl-i hevâsı
Degil ma‘lûmî **‘aşkıñ** mâ-‘adâsı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 118).
[‘aşkıñ, -îñ, -]

Gehî ta‘rîf idüp ğam mâ-cerâsın
Gehî takrîr idüp **‘aşkıñ** cefâsın (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 238).
[‘aşkıñ, -îñ]

Seniñ **‘aşkından** diğeri-gün degildir
Seniñ-tek ol dañı Mecnûn degildir (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 51).
[‘aşkından, -ın, -dan]

Bilenler **‘aşkda** Mecnûn kemâliñ
İderdi ârzü Leylî cemâliñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 13). [‘aşkda, -
da]

Ki Leylâ’ya olup dil-dâde Mecnûn
Olupdur **‘aşkdan** üftâde Mecnûn (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 6).
[‘aşkdan, -dan]

Kılup Mecnûn’ın âhîr **‘aşkı** şiddet
Bulup **‘aşkı**ğı âlemde şöhet (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 11).
[‘aşkı, -ı]

Seniñ **‘aşkıñdan** olmuş zâr Mecnûn
Seniñ hüsniñ anı itmiş diğeri-gün (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 23).
[‘aşkıñdan, -ıñ, -dan]

‘Îlâc it derdine andan muķaddem
K’anı **‘aşk** itmesün Mecnûn’a hem-dem
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14,
Mısra 256). [‘aşk,]

Ve ger itsem naşîhat kim vaķûr ol
Hazer kıl **‘aşkdan** peyveste dūr ol (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 266).
[‘aşkdan, -dan]

Ki pejmân-ı ğam-ı hicrân Leylî
Seniñ ‘aşkıñda ser-gerdân Leylî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 14, Mısra 184*).
[‘aşkıñda, -iñ, -da, -]

Olup Leylî-niñ ‘aşkıñdan ciger-hûn
Kâlpudur âteş-i miñnetde Mecnûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 14, Mısra 223*).
[‘aşkıñdan, -in, -dan]

Bu nev‘ ile geçür leyl ü nehârî
Budur peyveste ‘aşk ile medârî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 17, Mısra 88*).
[‘aşk,]

Bilenler ‘aşkıñda hadd-i kemâliñ
İdenler fehmi ebyâtı me‘âliñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 17, Mısra 75*).
[‘aşkıñda, -da]

Saňa bâver idüp oldum şekîbâ
Müdârâ eyledim ‘aşk ile hâlâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 18, Mısra 16*).
[‘aşk,]

Güşâd itdi dehânîñ eyledi cüş
Didi ey ‘aşkıñdan bî-behre hâmiñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 18, Mısra 118*).
[‘aşkıñdan, -dan]

Enînem ben seniñ ‘aşkıñda her bâr
Velî sen dâ‘imâ hâr ilesin yâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 20, Mısra 125*).
[‘aşkıñda, -iñ, -da, -]

Velî ‘aşkıñda pâ-mâl-i ğamem ben
Harîmiñde gene nâ-mahremem ben
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 20, Mısra 129*). [‘aşkıñda, -iñ, -da, -]

Egerçi eyledim ‘aşkıñda takşîr
Velî geldim künün boynumda zencîr
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 20, Mısra 135*). [‘aşkıñda, -in, -da, -]

Figân itdükte gül ‘aşkıñdan bülbül
Anı sâkit ider mi büy-ı sünbül (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 21, Mısra 53*).
[‘aşkıñdan, -in, -dan, -]

Ki sen tek ben de ‘aşka mübtelâyem
Saňa dildâdeyem senden cüdâyetem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 22, Mısra 283*).
[‘aşka, -a]

O rütbe itdi âh-ı ‘aşkâne
Ki oldı ‘aşkı meşhûr-ı zamâne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 22, Mısra 376*).
[‘aşkı, -ı]

Budur Nâkâm ‘aşkıñ muhteşâsı
Ki ‘uşşâkıñ olup efzûn cefâsı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 22, Mısra 377*).
[‘aşkıñ, -iñ, -]

Seniñ ‘aşkıñ birün olmaz dilimden
Giyâh-ı ‘aşk olur rüste gilimden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 22, Mısra 289*).
[‘aşkıñ, -iñ, -]

Seniñ ‘aşkıñ benim cismimde cândır
Seniñ ‘aşkıñla gönülüm şâdmândır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 22, Mısra 285*).
[‘aşkıñ, -iñ, -]

Beni ‘aşkıñ idüpdür lâ-übâlî
Dağı bırak bende in ü ân-ı hayâlî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 22, Mısra 239*).
[‘aşkıñ, -iñ, -]

Olursa her ser-müyumda bir cân
Tamâmen eylerem ‘aşkıñda kurbân
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 22, Mısra 268*). [‘aşkıñda, -iñ, -da, -]

Seniñ ‘aşkıñda geçdim cândan ben
Ne cürm itdim ki terk itdiñ beni sen
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 22, Mısra 189*). [‘aşkıñda, -in, -da, -]

Sen olmuşsiñ anıñ ‘aşkıñda Mecnûn
O olmuşdur ber-i diğerde memnûn
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 22, Mısra 167*). [‘aşkıñda, -in, -da, -]

Anıñ ‘aşkıñda kim sen der-fiğânsen
Anıñ derdiyle kim sen nâ-tevânsen
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 22, Mısra 157*). [‘aşkıñda, -in, -da, -]

Seniñ ‘aşkıñdanum ol rütbe hayrân
Ki bilmem niçedür ahvâl-i devrân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 22, Mısra 235*).
[‘aşkıñdanum, -iñ, -dan, -um, -]

Seniñ ‘aşkıñ benim cismimde cândır
Seniñ ‘aşkıñla gönülüm şâdmândır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 22, Mısra 286*).
[‘aşkıñla, -iñ, -la, -]

Seniñ ‘aşkıñladır ancak hayâlim
Degil ma‘lûmum aşlâ kendi hâlim (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 22, Mısra 237*).
[‘aşkıñladır, -iñ, -la, -dır, -]

Havâssım ‘aşk ile meşgûl olupdur
Diğer işgâlden ma‘zûl olupdur (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 23, Mısra 131*).
[‘aşk,]

Sen olmuşsuñ anıñ ‘aşkıñda nālān
O olmuş şevher ile şādu ḥandān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 23, *Mısra* 87).
[‘aşkıñda, -ın, -da, -]

Didi ey ‘aşık-ı dīvāne-eṭvār
Olupsun ‘aşkıñda bigāne girdār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 24, *Mısra* 12).
[‘aşkıñda, -da]

Ki ‘aşkıñ mebdē’i Nākām ğamdır
Nihāyet merkezi dārū’l-‘ademdir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 24, *Mısra* 91).
[‘aşkıñ, -ıñ, -da, -]

Olanlar ‘aşkıñda Nākām kāmīl
Olurlar rütbe-i a’lāya nā’il (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 25, *Mısra* 83). [‘aşkıñda, -da]

İkilik ‘aşkıñdan mektûm olupdur
Kālup bir dīgeri ma’ dūm olupdur (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 25, *Mısra* 25).
[‘aşkıñdan, -dan]

Hemīn çāh içre bā-tedbīr-i taqdīr
Olupdur ‘aşkıñ zencīri ser-ā-zīr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 26, *Mısra* 156).
[‘aşkıñ,]

Ki ‘aşkıñ a’kl evvel reh-nümādır
Delīl-i ‘aşıkān-ı feyz-i Ḥudā’dır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 26, *Mısra* 191).
[‘aşkıñ, -a, -]

Tarīk-i ‘aşkıñ tūt Nākām muḥkem
Disūnler ‘aşkıñdan Mecnûn saña hem
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 26, *Mısra* 190). [‘aşkıñdan, -dan, -]

Anıñ ‘aşkıñda hem Zeyd dil-efkār
Olup şubḥ u mesā nālān u ḥūnbār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 26, *Mısra* 43).
[‘aşkıñda, -ın, -da, -]

Dilim kim ‘aşkıñ ile hem-nesfesdir
Daḥi meyl-i sivā bī-cā hevesdir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 27, *Mısra* 403).
[‘aşkıñ, -ıñ, -da, -]

Hemān Leylî ki maḥbūb-ı cihāndır
Seniñ ‘aşkıñda dā’im ḥūn-feşāndır
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 27, *Mısra* 100). [‘aşkıñda, -ıñ, -da, -]

Hevā-yı nā-becāyı kılmışam bend
Faḳat adnīlayem ‘aşkıñda ḥursend
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 27, *Mısra* 394). [‘aşkıñda, -ıñ, -da, -]

Seniñ ‘aşkıñda nālānem şeb ü rüz
Seniñ ‘aşkıñdanem peyveste der-süz
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 27, *Mısra* 49). [‘aşkıñda, -ıñ, -da, -]

Seniñ ‘aşkıñda Mecnûn olmışam ben
Seniñ ‘aşkıñda dil-ḥūn olmışam ben
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 27, *Mısra* 48). [‘aşkıñda, -ıñ, -da, -]

Seniñ ‘aşkıñda Mecnûn olmışam ben
Seniñ ‘aşkıñda dil-ḥūn olmışam ben
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 27, *Mısra* 47). [‘aşkıñda, -ıñ, -da, -]

Hemān maḥbūb kim Leylî’ydi eknūn
Seniñ ‘aşkıñdadır ol daḥi Mecnūn
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 27, *Mısra* 102). [‘aşkıñdadır, -ıñ, -da, -dır, -]

Didim āşūftedir aḥvāl-i Mecnūn
Seniñ ‘aşkıñdadır zār u ciger-ḥūn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 27, *Mısra* 150).
[‘aşkıñdadır, -ıñ, -da, -dır, -]

Seniñ ‘aşkıñda nālānem şeb ü rüz
Seniñ ‘aşkıñdanem peyveste der-süz
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 27, *Mısra* 50). [‘aşkıñdanem, -ıñ, -dan, -em, -]

Gönlüm seniñ ‘aşkıñla meşğūl
Dilimde senden özge cümle mağzūl
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 27, *Mısra* 227). [‘aşkıñla, -ıñ, -la, -]

Seniñ ‘aşkıñladır dil öyle meşğūl
Ki fehmiñ itmez su’ālīñ olsa mes’ūl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 27, *Mısra* 391).
[‘aşkıñladır, -ıñ, -la, -dır, -]

Seniñ ‘aşkıñladır çün kār u bārım
Benim şüretle bir daḥi ne kārım (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 27, *Mısra* 405).
[‘aşkıñladır, -ın, -la, -dır, -]

Didi ey ‘aşkıñdan ser-geşte Mecnūn
Dem-i mātēmdir eḡān eyle meknūn
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 29, *Mısra* 21). [‘aşkıñdan, -dan]

Muḥabbet maḡharı ya’nī ki Leylî
Bulup şiddet dilinde ‘aşkıñ meylî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 30, *Mısra* 8). [‘aşkıñ,]

Olursa ‘aşkıñ eger ḥālī sivādan
Geçer ‘aşık hevā-yı māsivādan (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 30, *Mısra* 301).
[‘aşkıñ,]

Ki ey dā'im seniñle 'aşk kâ'im
Seniñle kâ'im olsun 'aşk dā'im (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 84).
['aşk,]

Ki ey dā'im seniñle 'aşk kâ'im
Seniñle kâ'im olsun 'aşk dā'im (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 83).
['aşk,]

Anıñ hâlınden olmuşsun mı âgâh
Kimiñ 'aşkı ğamından eyliyor âh (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 34).
['aşkı, -ı]

Seniñ būduñladır âsâr-ı būdum
Seniñ 'aşkıñladır kâ'im vücūdum (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 228).
['aşkıñladır, -iñ, -la, -dır, -]

Hoş ol 'âşık-ı cân-bâz Nâkâm
Ki 'aşk içre idüpdür terk-i ârâm (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 58).
['aşk,]

Bu 'aşk olsaydı ger şehvet hevâsı
Olurdu mün'akis hem mâ-cerâsı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 179).
['aşk,]

Dil-i Leylî'de buldı 'aşk şiddet
Dü-bâlâ oldı Mecnûn'da muhabbet
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33,
Mısra 369). ['aşk,]

Açup sırriñ idüp terk-i müdârâ
Nühüfte 'aşkıñ itdi âşikârâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 38). ['aşkıñ, -
iñ, -]

Ki 'aşkıñ düşküni bî-çâre Mecnûn
Ġamiñdan bağırî pâre pâre Mecnûn
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33,
Mısra 139). ['aşkıñ, -iñ, -]

İdüp matlûbunı 'aşk ile hâşıl
Olurlar 'aşk ile hem Hakk'a vâşıl (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 228).
['aşk,]

İdüp matlûbunı 'aşk ile hâşıl
Olurlar 'aşk ile hem Hakk'a vâşıl (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 227).
['aşk,]

Hat-ı ruhsâr-ı yâr olduğda meşki
Nihâyet merkeziñ bulduğda 'aşkı (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 54).
['aşkı, -ı]

Seniñ 'aşkıñ kılup mahfûz cânda
Seniñ 'aşkıñla 'ömr itdi cihânda (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 131).
['aşkıñ, -iñ, -]

Seniñ adıñ olup vird-i zebânı
Teninden 'aşkıñ ile çıktı câmı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 142).
['aşkıñ, -iñ, -]

Olup meşğül-i 'aşkıñla hemâre
Seniñ 'aşkıñdan oldı bağırî yâre (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 134).
['aşkıñdan, -iñ, -dan, -]

Seniñ 'aşkıñ kılup mahfûz cânda
Seniñ 'aşkıñla 'ömr itdi cihânda (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 132).
['aşkıñla, -iñ, -la, -]

Olup 'aşk içre hem-peyvend-i Mecnûn
Sivâyı terk kıl mânend-i Mecnûn (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 235).
['aşk,]

Ki bunlar 'aşkda ad eylemişler
Diyâr-ı 'aşkı âbâd eylemişler (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 305).
['aşkda, -da]

Seniñ 'aşkıñla bulmuşdı hayâtı
Seniñ 'aşkıñda hem oldı memâtı (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 48).
['aşkıñda, -iñ, -da, -]

Seniñ 'aşkıñla bulmuşdı hayâtı
Seniñ 'aşkıñda hem oldı memâtı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 47).
['aşkıñla, -iñ, -la, -]

'aşk bâbı: Aşk meselesi, aşk konusu, aşka dair.

Çü gitti mektebe açdı kitâbı
Aña ders oldı ancak 'aşk bâbı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 8). ['aşk
bâbı, -ı]

'aşk eyledi: Aşık etmek, delicesine savmak.

Derünunda nihân 'aşk eyledi cüş
Bu cüşiş olmadı bir nev-i' hāmüş (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 11).
['aşk eyledi, -di, -]

'aşk içre: Aşk içinde.

Ki 'aşk içre nikâb-ı dostem ben
O mağz-ı hâliş ancak püstem ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 33).
['aşk içre,]

'aşk u âteş: Aşk ve ateş.

Nedir bu âh bu nâle bu şüriş
Nedir bu 'aşk u bu âteş bu süziş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 148).
['aşk u âteş,]

'aşk u bu sevdâ: Aşk ve bu sevdâ.

Saña bu 'aşk u bu sevdâ ne lâyık
Seniñ ruhsârîña 'âlemdir 'aşık (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 93). ['aşk u bu sevdâ,]

'aşk-bâzân-ı zamâne: Devrin aşkla oynayanları, rindleri.

Be-sân 'aşk-bâzân-ı zamâne
Olup dil-dâde hûbân-ı cihâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 3).
['aşk-bâzân-ı zamâne,]

'aşk-bâzî: Aşk oyunu, aşkla uğraşmak.

Yeter sevdâ yeter bu 'aşk-bâzî
Bağup ahvâlîñ terk it mecâzı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 81).
['aşk-bâzî,]

Hamûş eyle bu nâr-ı cân-güdâzı
Yeter besdir bu miqdâr 'aşk-bâzî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 156).
['aşk-bâzî,]

'aşk-bâzî: Aşkla oynayan.

Degil sevdâları 'aşk-ı mecâzî
Hâkîkî 'aşkıdır bu 'aşk-bâzî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 194). ['aşk-bâzî,]

'aşk-çîre: Aşkta becerikli, aşk ustası, aşık, Mecnun.

Ki Mecnûn olunca 'aşk-çîre
İrince destî [bu] dâmân-ı dehre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 3). ['aşk-çîre,]

'aşk-ı âteş: Ateşin aşkı.

Niçe Leylî ki bir maḥbûb-ı dil-keş
Niçe Mecnûn vücûdî 'aşk-ı âteş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 62).
['aşk-ı âteş,]

'aşk-ı hûş-fersâvî: Akli bozan, şuur kaybettiren aşk.

Bu 'aşk-ı hûş-fersâvî bu h'ârî
Bilürsin kim degildir ihtiyârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 179).
['aşk-ı hûş-fersâvî, -yî, -]

'aşk-ı hüsñüñ: Güzelliğin aşkı.

Ki 'aşk-ı hüsñüñ ile sîrdîr cân
Cemâliñ kût-ı cânımdır be-her ân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 333).
['aşk-ı hüsñüñ, -üñ, -]

'aşk-ı leyli: Leyla'nın aşkı. Leyla'ya duyulan aşk.

Ne Leylî maḥz Mecnûn idi meyli
Ne Mecnûn meyli ancak 'aşk-ı Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 70). ['aşk-ı leyli,]

'aşk-ı leyli: Leyla'nın aşkı. Leyla'ya duyulan aşk.

Seni bed-hâl idüpdür 'aşk-ı Leylî
Velîkin Leylî'niñ yok sende meyli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 85).
['aşk-ı leyli,]

'aşk-ı mecâzî: Mecazi aşk, dünyevî aşk.

Degil sevdâları 'aşk-ı mecâzî
Hâkîkî 'aşkıdır bu 'aşk-bâzî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 193). ['aşk-ı mecâzî,]

'aşk-ı mecnûn: Mecnun'un aşkı.

Bulup her dem tezâyüd 'aşk-ı Mecnûn
Olurdu Leylî'niñ hüsni-tek efzûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 5). ['aşk-ı mecnûn,]

'aşk-ı tuğvân: Aşkın coşkunluğu.

Dilinde buldı āhir ‘aşk-ı tuğyān
İdüp pederūd Zeyd ile hürüşān (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 51).
[‘aşk-ı tuğyān,]

‘aşkıñdan: Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu, aşk,
sevda.

Anı yād eylemezsen gāh u gāhī
Nedir ‘aşkıñdan özge bir günāhı (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 54).
[‘aşkıñdan, -ı, -ñ, -dan]

aslā: Hiç, hiçbir vakit.

Tebeddül olmayup bunlarda aşlā
Olur sākīyle ‘āşık-ı taze peydā (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 17). [aşlā,
]

Degildir o baña bed-mihr aşlā
Baña andan degil bu gam ki Leylā (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 95).
[aşlā,]

Didi kim Necd’den makşūdum aşlā
Degildür güher ü genc ü hedāyā (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 73).
[aşlā,]

Seniñ ‘aşkıñladır ancak hayālim
Degil ma’lûmum aşlā kendi hālim (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 238).
[aşlā,]

asl-ı hatādır: Hatanın hakikati.

O meyden virme kim asl-ı hatādır
O meyden vir kim ol dāniş-fezādır (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 7).
[asl-ı hatādır, -dır, -]

āsmān: Ar. Gök, sema.

Velī esrārī fāş oldı cihāna
Şadā-yı taḫl irişdi āsmāna (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 62). [āsmāna, -
a]

‘āsr: Yüzyıl.

Güzeller şāhı ‘āşrıñ nāzenini
Behişt-heşt bağınıñ hür-ı ‘aynı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 1).
[‘āşrıñ, -ıñ, -]

āsüb: Kavga, kargaşalık, gürültü.

Seniñ işkālını itmek için hāl
İder bu cengi bu āşūbı Nevfel (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 108).
[āşūbı, -ı]

āsüb-ı āfāk: Her yeri karıştıran, etrafta kargaşa
çıkaran.

Büt-i şekker-leb ü maḥbūbe-i tāk
Zamānuñ fitnesi āşüb-ı āfāk (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 28).
[āşüb-ı āfāk,]

āsüb-kār: Karışıklık çıkarıcı, kargaşalık yapan.

İderdi cüst-cū Mecnûn-ı zārı
Ki görsün belki ol āşüb-kārı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 22).
[āşüb-kārı, -ı, -]

āsüb-sitize: Kavga, dövüş karışıklığı.

Ğaraż cengāverān-ı tiz-i nize
İdüp tā şām āşüb-sitize (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 154). [āşüb-
sitize,]

āsüde: Mutlu, rahat, sıkıntı ve üzüntülerden uzak.

Teni āzāde kayd-ı in ü āndan
Dili āsüde bīm-i pāsbandan (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 10).
[āsüde,]

Olup taḫrīrden āsüde ḥāmēm
Bulup encām ḥatm olduḡda nāmēm
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38,
Mısra 153). [āsüde,]

āsüde idüp: Rahat ettirmek, mutlu etmek.

Ki sâbıkda gürüh-ı şā’irānı
İdüp āsüde eşrāf-ı zamānı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 74). [āsüde
idüp, -üp, -]

āsüdegān: Huzurlular, rahatlar.

Gehī şerḫ eyleyüp āsüdegāndan
Mey ü maḥbūbdan zevḡ-i cihāndan

(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 239). [âşûdegândan, -dan, -]

Takup tavk-ı güher ol mâh-peyker
Olur **âşûdegânında** o gevher (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 78).
[âşûdegânında, -ın, -da, -]

âşûfte: Düşkünlük, perişanlık.

Ciger-küşem anıñ meftûnı olmuş
Anıñ **âşûftesi** mecnûnı olmuş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 40).
[âşûftesi, -si, -]

Benem mest ü harâb pây der-gil
Olur mı mestde **âşûftede** dil (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 52).
[âşûftede, -de, -]

Aña **âşûfteyim** dildâdeyem ben
Fedâsı olmağa âmâdeyem ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 49).
[âşûfteyim, -(y)im, -]

Olup **âşûftesi** ol bî-karârıñ
Tefâhhuş eyledi ahvâl-i zârıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 67).
[âşûftesi, -si, -]

İdem **âşûftesi** Mecnûn ile yâr
Ki Mecnûn'dur aña yâr-i sezâvâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 45).
[âşûftesi, -si]

Anıñ üftâdesi meftûnıyam ben
Anıñ **âşûftesi** mecnûnıyam ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 34).
[âşûftesi, -si]

Yeter **âşûftelik** sen hem hâzer kıl
Cihânda nâm u şânuñ mu'teber kıl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 123).
[âşûftelik, -lik, -]

Dili **âşûfte** bir bî-hânümâne
K'odur meftûn u mecnûn-ı zamâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 195). [âşûfte,]

Didim **âşûftedir** ahvâl-i Mecnûn
Seniñ 'aşkıñdadır zâr u ciger-hûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 149).
[âşûftedir, -dir]

Ki sen gûş itdigün'den bildigün'den
Künün **âşûfteyem** Mecnûn-terem ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 370). [âşûfteyem, -(y)em, -]

Olup zikri hemîn Mecnûn u Mecnûn
Dönüp **âşûfte** bir Mecnûn'a eknûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 92). [âşûfte,]

Dilim **âşûftedir** ben bî-delîlem
Elim tut sâkiyâ mey vir 'alilem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 7).
[âşûftedir, -dir, -]

âşûfte hâli: Perişan hale getirmek, zavallı etmek.

Olur Mecnûn'dan **âşûfte hâli**
Düşür şahrâlara Mecnûn mişâli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 263).
[âşûfte hâli, -i, -]

âşûfte oldum: Perişan olmak.

Hemîn bir tâze açmış gonca buldum
Hemân ol gönçaya **âşûfte oldum** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 122).
[âşûfte oldum, -dum, -]

âşûfte-ahvâl: Perişan vaziyetli.

İrişdi menzile **âşûfte-ahvâl**
Nühüfte tutmayup ol sırrı fi'l-hâl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 249).
[âşûfte-ahvâl,]

âşûfte-hâl ü amirî-zâd: Perişan ve Amiri kabilesinden doğmuş.

Kabîle şahnesine kıldılar dâd
Ki bir **âşûfte-hâl ü Amirî-zâd** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 20).
[âşûfte-hâl ü amirî-zâd,]

âşûfte-i dil-beste-i zeyd: Gönül vermiş Zeyd'in aşûftesi.

Ki olmuşdı esîr-i hâste-i Zeyd
Olup **âşûfte-i dil-beste-i Zeyd** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 42).
[âşûfte-i dil-beste-i zeyd,]

âşûfte-i dil-hûnı: İçki kan ağlayan, çok kederli, çok üzüntülü meftun.

Bakup bir küşede Mecnûn'ı gördi
Hemân **âşûfte-i dil-hûnı** gördi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 42).
[âşûfte-i dil-hûnı, -ı, -]

āşüfte-i havrānīnām: *Perişan hayranınım.*

Seniñ **āşüfte-i hayrānīnām** ben
Seniñ Mecnūn-ı ser-gerdānīnām ben
(*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 7, Mısra 61*). [*āşüfte-i hayrānīnām, -ı, -ña, -m, -*]

āşüfte-i sevdā-yı mecnūn: *Mecnun'un sevdasının aşüftesi.*

Benem **āşüfte-i sevdā-yı Mecnūn**
Giritār-ı ruḥ-ı zībā-yı Mecnūn (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 36, Mısra 89*).
[*āşüfte-i sevdā-yı mecnūn, -*]

āşüftelik: *Sevgiden kendinden geçen II Aşık.*

Pezirā oldu bu peymānı Mecnūn
Geçüp **āşüftelikden** oldu memnūn (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 17, Mısra 174*).
[*āşüftelikden, -den*]

āsumān: *Gök, gökyüzü II tüm dünya; talih, felek.*

Var idi anda bir kūh-ı ser-efrāz
İderdi **āsumāna** zirvesi nāz (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 5, Mısra 12*).
[*āsumāna, -a*]

Meşamı terk idüp cānānı būyīñ
Yetürdi **āsumāna** hāy u hūyūñ (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 27, Mısra 86*).
[*āsumāna, -a*]

Kılup her dem sürūd-ı 'āşīkāne
Nezāre eyliyordı **āsumāne** (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 27, Mısra 4*). [*āsumāne, -e*]

Olup raḥşān kevākib-i şem'dānı
Çerāgān eylemişdi **āsumānı** (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 27, Mısra 8*).
[*āsumānı, -ı*]

Temāşā kıldı Mecnūn **āsumānı**
Gehī aḥterleri geh keşkeşānı (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 27, Mısra 13*).
[*āsumānı, -ı*]

Cihānıñ kārını terk it cihāna
'Urūc it rūh-mānend **āsumāna** (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 28, Mısra 238*).
[*āsumāna, -a*]

Cihāndan gitdi çünki şüy-ı Leylī
İrişdi **āsumāna** hūy-ı Leylī (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 31, Mısra 88*).
[*āsumāna, -a*]

Maḥall-i feyzi oldı **āsumānıñ**
Melāz u melce'i ehl-i cihānıñ (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 37, Mısra 279*).
[*āsumānıñ, -ıñ, -*]

at: *Atmak, fırlatmak.*

İdüp tahrīr **aturdı** reh-güzāra
Alup herkes gidürdi kūhsāra (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 11, Mısra 73*).
[*aturdı, -ur, -dı, -*]

Sitem kıldı 'arūs-ı bī-nevāya
Anı **atdı** dehān-ı ejdehāya (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 22, Mısra 108*). [*atdı, -dı*]

Olup mest-i şarāb-ı cāvidānı
Atup bir ḥaṭve geçdiler cihānı (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 34, Mısra 60*).
[*atup, -up, -*]

Başından mi'ceriñ **atdı** kenāre
Kabasın yek-ser itdi pāre pāre (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 36, Mısra 159*).
[*atdı, -dı, -*]

ata: *Baba, cet, dede.*

Diyürdi her zamān dil-hūn **atası**
Ki bir kes olmasun mecnūn **atası** (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 9, Mısra 9*).
[*atası, -sı, -*]

Diyürdi her zamān dil-hūn **atası**
Ki bir kes olmasun mecnūn **atası** (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 9, Mısra 10*).
[*atası, -sı, -*]

Yazık Mecnūn **atası** dide giryān
Beyābānda olup Mecnūn'ı cūyān (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 9, Mısra 23*).
[*atası, -sı, -*]

Bu tedbīr ile Mecnūn'ın **atası**
Olup Mecnūn-ı zārın pīşvāsı (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 10, Mısra 269*).
[*atası, -sı*]

Pederlik mihri Mecnūn'ın **atasın**
İdüp dil-hūn o dil-hūnuñ **atasın** (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 10, Mısra 47*).
[*atasın, -sın*]

Pederlik mihri Mecnûn'ın **atasın**
İdüp dil-hûn o dil-hûnuñ **atasın** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 48*).
[atasın, -sın]

Görüp Mecnûn **atasın** reh-güzerde
O pîri buldı teşvîş ü haţârda (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 75*).
[atasın, -sı, -n, -]

Gelüp Leylî **atası** zâr u giryân
Yüzün hâk üzre koydı oldı giryân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 77*).
[atası, -sı, -]

Olup ma'kûs nâ-geh müdde'âsı
Nümâyân oldı Leylî'nin **atası** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 28*).
[atası, -sı]

Hemân kim gitdi yanından **atası**
Zuhûra geldi mâtem mâ-cerâsı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 47*).
[atası, -sı]

İdüp dil-nerm Leylî'nin **atasın**
Huşûl-i maţlabla aldı rızâsın (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 101*).
[atasın, -sın]

Dilinde âteş-i ğam kıldı tuğyân
Atasından velîkin itdi nihân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 46*).
[atasından, -sın, -dan]

Ki Mecnûn-ı ciger-hûnıñ **atası**
Olup endüh-ı cân-süzüñ fedâsı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 3*).
[atası, -sı]

Çü Mecnûn fehmi idüp bildi **atasın**
O ân bûs itdi dâmân-ı kabâsın (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 63*).
[atasın, -sın, -]

'atas: Ateş.

Lebim teşne dilim süzân bulduñ
'**Ataşdan** baĝırımı biryân bulduñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 142*).
[ataşdan, -dan, -]

âtes: Ateş.

Koyulsa **âteşe** Nâkâm eger 'üd
Olur ma'lûm eflâke çıķup dūd (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 65*).
[âteşe, -e]

Zuhûra çıķsa da her târdan nûr
Her **âteşden** olur mı âteş-i Tûr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 78*).
[âteşden, -den]

Eger olmuşsa hışmıñ **âteşi** tîz
Sirîşkimdir elimde dest-âvîz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 67*).
[âteşi, -i]

Bu **âteş** içre kim süzîşdeyim ben
Bu âteşden yakılmış niçe hırmen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 231*).
[âteş,]

Hemîşe şâdmân ol mey-güsâr ol
Ne **âteşde** yakıl ne dâĝ-dâr ol (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 208*).
[âteşde, -de]

Bu âteş içre kim süzîşdeyim ben
Bu **âteşden** yakılmış niçe hırmen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 232*).
[âteşden, -den]

Olup miñnetden âteşgeñ derûnum
Derûnum **âteşi** yakmış birûnum (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 256*).
[âteşi, -i]

Gülnâr eyleyüp baĝı çerâĝân
Be-sân **âteş** olmuşdı fûrûzân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 24*).
[âteş,]

Ki ey süzân-ı nâr-ı derd Mecnûn
Dili **âteşde** âhı serd Mecnûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 174*).
[âteşde, -de]

Yanur **âteşde** cânım gâh u bî-gâh
Eğer itsin eger vaķtidür ey âh (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 211*).
[âteşde, -de]

Yaķalım **âteşe** sūd u ziyânı
Ferâmûş idelim ĥubb-ı cihânı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 25*).
[âteşe, -e]

Dilinde reşk idüp peydâ bir **âteş**
Yakıldı âteş-i reşke o meh-veş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 49*).
[âteş,]

Yakıldıñ **âteşe** güm-nâm kaldıñ
Velî nâ-puhte olduñ hâm kaldıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 95*).
[âteşe, -e]

Bir **âteşdir** ta‘aşşuk âfiyet-süz
Bulur şiddet lehîbi rûz-ber-rûz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 89*).
[âteşdir, -dir]

Yakup **âteşlere** cânım nihânî
Fedâ itsem gerek cânâne cânı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 133*).
[âteşlere, -ler, -e, -]

Hezârân bâr olunmuş âzmâyîş
Ki penbe bulmamış **âteşle** sâziş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 60*).
[âteşle, -le]

Töküp hûn-âbe çeşminden o meh-veş
Didi benden olup peydâ bu **âteş** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 50*).
[âteş,]

Ta‘aşşuk **âteşi** itdükce tuğyân
Dilinde buldı tuğyân nâr-ı hicrân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 61*).
[âteşi, -i]

Ta‘aşşuk **âteşin** püşîde tutdum
Şafâ-yı ‘âlemi yek-ser unuttum (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 81*).
[âteşin, -in, -]

Didi ey bülbul-i zâr-ı müsevveş
Ümîdiñ gülşeniñ yakmışdır **âteş** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 81*).
[âteş,]

âtes-bâr: Ateş saçan.

Demâdem âhiñ **âtes-bâr** itsün
Töküp kan nâlesin tekrâr itsün (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 71*).
[âtes-bâr,]

âtes-efsân: Ateş saçan.

Tenim bî-tâb u âhim **âtes-efsân**
Gözüm hûn-pâş u ahvâlim perîşân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 129*).
[âtes-efsân,]

Dili der-süz âhi **âtes-efsân**
Gözi hûn-bâr u ahvâli perîşân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 81*).
[âtes-efsân,]

âtes-efsân olup: Ateş saçmak.

İdüp kânûn-ı tezvîri firûzân
Olup güftâr-ı tüzim âtes-efsân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 36*).
[âtes-efsân olup, -up, -]

âtes-engîz: Ateş veren.

Olup şevkim hevâsı **âtes-engîz**
Bu nâr-ı şevki kim ben itmîşem tüz
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 157*). [âtes-engîz,]

Ki bir dem kim hâzân-ı âfet-âmîz
Olup mülk-i çemende **âtes-engîz** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 10*).
[âtes-engîz,]

âtes-feşân olup: Ateş saçan olmak.

Olup âtes-feşân âhi mükerrer
Şekîbi hırmeniñ yakmışdı yek-ser (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 3*).
[âtes-feşân olup, -up, -]

âtesgâh: Ateş yeri.

Hemân giryân olurdu âh iderdi
Dil-i süzânîñ **âtesgâh** iderdi (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 54*).
[âtesgâh,]

âtesgeh: Ateş olan yer, ateş yeri.

Olup miñnetden **âtesgeh** derûnum
Derûnum âteşi yakmış birûnum (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 255*).
[âtesgeh,]

âtes-i âlâma: Keder ateşi.

Ki tâ mevcûd itdi tâb u tevânım
Yakıldı **âtes-i âlâma** canım (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 80*).
[âtes-i âlâma, -a, -]

âtes-i ‘aşka: Aşk ateşi. || Aşkın acısı.

Teninde kalmayup tâb u tevânı
Yanurdu **âtes-i ‘aşka** nihânî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 44*).
[âtes-i ‘aşka, -a, -]

âtes-i cân-sûzî: *Can yakan ateş.*

Benim bu pendimi eyleyüp güş
İdüp bu **âtes-i cân-sûzî** hāmūş (*Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 18).*
[âtes-i cân-sûzî, -i, -]

âtes-i efsûsa: *Ahın eteşi.*

Yakıldı **âtes-i efsûsa** cânı
Haber-dâr itdi pîr-i nâ-tevânı (*Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 95).*
[âtes-i efsûsa, -a, -]

âtes-i firkatde: *Ayrılık ateşi.*

Künün Leylî'dedir nûruñ firüzân
Velî ben **âtes-i firkatde** sūzân (*Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 56).*
[âtes-i firkatde, -de, -]

âtes-i ğam: *Gam ateşi.*

Dilinde **âtes-i ğam** kıldı tuğyân
Atasından velîkin itdi nihân (*Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 45).*
[âtes-i ğam,]

âtes-i ğam: *Gam ateşi.*

Birünunda nümâyân tavr-ı mâtem
Derünunda firüzân **âtes-i ğam** (*Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 16).*
[âtes-i ğam,]

âtes-i hasretde: *Hasret ateşi.*

Qalup pes perde-i miñnetde Leylî
Yanurdı **âtes-i hasretde** Leylî (*Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 90).*
[âtes-i hasretde, -de, -]

âtes-i mecnûn'a: *Mecnûn'un ateşi. (Mecaz)
Mecnûn'un aşkı.*

Tuturdı perdede rāz-ı nihānıñ
Yakurdı **âtes-i Mecnûn'a** cânıñ (*Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 12).*
[âtes-i mecnûn 'a, -a, -]

âtes-i mihnetde: *Eziyet ateşi.*

Olup Leylî-niñ 'aşkından ciger-hün
Qalupdur **âtes-i miñnetde** Mecnûn
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14,
Mısra 224).* [âtes-i miñnetde, -de, -]

âtes-i reske: *Kıskançlık ateşi.*

Dilinde reşk idüp peydā bir âtes
Yakıldı **âtes-i reske** o meh-veş (*Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 50).*
[âtes-i reske, -e, -]

âtes-i sevdā: *Aşk ateşi.*

Olunca **âtes-i sevdā** firüzân
Açarsa per olur fi'l-hāl sūzân (*Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 319).*
[âtes-i sevdā,]

âtes-i sevdā-vı mecnûn: *Mecnun'un sevdasının ateşi.*

Gözi hün-bār aḥvālî diger-gün
Dilinde **âtes-i sevdā-yı Mecnûn** (*Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 18).*
[âtes-i sevdā-yı mecnûn,]

âtes-i tîz: *Keskin, yakıcı ateş.*

Vücüdumdur benim bir **âtes-i tîz**
Hemîn kerbâslardır penbe-amîz (*Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 57).*
[âtes-i tîz,]

âtes-i tûr: *Allah aşkının Tur ateşi. İl Tecelli nuru İl
(Kasas 29).*

Zuhûra çıksa da her târdan nûr
Her âteşden olur mı **âtes-i Tûr** (*Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 78).*
[âtes-i tûr,]

âtesnāk: *Ateşli, kızgın.*

Saḥa n'etmiş gene baḥt-ı siyāhıñ
Ki olmuş böyle **âtesnāk** āhıñ (*Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 34).*
[âtesnāk,]

âtes-zebān: *Ateş dilli.*

Ki sen bir bülbül **âtes-zebānsen**
Nedir bā'ış künün beste-dehānsen (*Mecnûn*

u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 273).
[âteş-zebânsen, -sen, -]

‘atf kılma: Çevirme, bir tarafa doğru meylettirme,
bir tarafa doğru meyletme.

Kelâmı ‘atf kılma tîğ-i tîze
Küdûret virme ‘uşşâk-ı ‘azîze (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 241).
[‘atf kılma, -ma, -]

‘atf-ı nîgeh idüp: Bakışını yöneltmek.

İdüp ‘atf-ı nîgeh gördi ki Mecnûn
Hemân efgân ider mahzûn mahzûn
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28,
Mısra 21). [‘atf-ı nîgeh idüp, -üp, -]

‘atş-ı mûhlikden: Öldürücü hararet.

Ciger-teşne içüp âb-ı hayâtı
Bulursa ‘atş-ı mûhlikden necâtı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 48).
[‘atş-ı mûhlikden, -den, -]

‘avâ’ik: Engeller, engel olanlar.

‘Avâ’ikden ‘alâyıkden olup dūr
Müheyyâ-yı sefer âmâde-i gūr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 173).
[‘avâ’ikden, -den, -]

a‘vân: Avene. Yardımcılar, yordaklar.

Bu leşker senden içün geymiş âhen
Teşekkür itmeyüp a‘vânîña sen (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 110).
[a‘vânîña, -ı, -ña, -]

âvâre: Perişan, derbeder, zavallı.

İfâkât-yâb olup bî-çâre Mecnûn
Fezâ-yı derdde âvâre Mecnûn (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 102).
[âvâre,]

Saňa müştâkdır bî-çâre Leylî
Seni cüyândır âvâre Leylî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 178). [âvâre,]

Qalup endüh ile bî-çâre Leylî
Diyâr-ı hicrde âvâre Leylî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 362). [âvâre,]

âvâre olduñ: Başı boş gezer olmak.

Baňa meftûn olup âvâre olduñ

Baňa meşğûf olup bî-çâre olduñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 203).
[âvâre olduñ, -duñ, -]

âvâz: Ses, sada.

Hezâr nağme-senc-i gülşen-i râz
İdüpdür böyle bu gülşende âvâz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 2).
[âvâz,]

İdüp etrâfından bir şahş âvâz
Demâdem eyleyüp âvâzesin sâz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 201).
[âvâz,]

Bu âvâzı ki mecnûn eyledi güş
Mezârîñ şüşesin kıldı der-âgüş (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 211).
[âvâzı, -ı]

âvâz ile: Bağırarak.

Bülend âvâz ile müyân u giryân
Didi ey yâr-i nâ-şad u perîşân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 273).
[âvâz ile,]

âvâz itdi: Bağırarak, feryat etmek.

‘İtâb u töhmete âgâz itdi
Açup leb Nevfel’e âvâz itdi (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 134).
[âvâz itdi, -di, -]

âvâz itdi: Bağırarak, feryat etmek.

Teveccüh kıldı Zeyd’e itdi âvâz
Dehânîñ açdı oldu nûkte-perdâz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 37).
[âvâz itdi, -di, -]

âvâz itdi: Bağırarak, feryat etmek.

İdüp Zeyd ‘âkıbet güftâre âgâz
Senâ-ı h’ân oldu şoñra itdi âvâz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 82).
[âvâz itdi, -di, -]

āvāze: Ses, seda. II Feryat, inleme.

İdüp etrâfından bir şahş āvāz
Demâdem eyleyüp **āvāzesin** sâz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 202).
[āvāzesin, -sin, -]

Neşâtından gehî rakş itdi çālâk
Gehî **āvāzeler** kıldı ferahnâk (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 182).
[āvāzeler, -ler]

Kılur bir dem ümîd **āvāzesin** güş
İder endüh-ı hicrânı ferâmûş (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 417).
[āvāzesin, -sin]

İdüp bülbül-şifat **āvāze** āgâz
Bu ebyât ile oldı nağme-perdâz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 201).
[āvāze,]

Bu rûh-efzâ nüvîdi kim işitdi
Hezâr-âsâ hezâr **āvāze** itdi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 108). [āvāze,]

Olur vaşl-ı gül ile tâze bülbül
Güle fermûş kılur **āvāze** bülbül (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 280).
[āvāze,]

Hezâr-âsâ idüp **āvāzeler** sâz
Olurduñ gâh ü bî-geh nağme-perdâz
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33,
Mısra 293). [āvāzeler, -ler, -]

āvāze idüp: Bağırmak, yüksek sesle seslenmek.

Kelâm-ı çerble hoş-rüy Nevfel
İdüp āvāze şîrîn-güy Nevfel (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 118).
[āvāze idüp, -üp, -]

āvāze idüp: Bağırmak, yüksek sesle seslenmek.

Kelâm-ı çerble hoş-rüy Nevfel
İdüp āvāze şîrîn-güy Nevfel (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 118).
[āvāze idüp, -üp, -]

āvāze-perdâz: Ses, seda düzenleyen, tertip eden.

Bu sırrı ‘Andelîb-i gülşen-i râz
Beyân itmiş olup **āvāze-perdâz** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 350).
[āvāze-perdâz,]

āvāz-ı bûse: Öpücük sesi.

İdeydim tâzeden āgâz-ı bûse
Tutdı ‘âlemi **āvāz-ı bûse** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 270). [āvāz-ı
bûse,]

āvāz-ı levlî: Leylâ'nın sesi.

Olup Mecnûn'a zâhir râz-ı Leylî
İrişdi güşına **āvāz-ı Leylî** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 300). [āvāz-ı
levlî,]

āvāz-ı nâlem: İnleme, inilti sesi.

İrişseydi saña **āvāz-ı nâlem**
Bilirdiñ kim ne gûne haste-hâlem (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 367).
[āvāz-ı nâlem, -em, -]

‘avdet: Dönme, dönüş.

Bu yolda olmuş ol rûtbe püyân
Ki bulmaz **‘avdetim** bir dañi imkân
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23,
Mısra 152). [‘avdetim, -im, -]

Kalup nâ-çâr **‘avdet** dâg-ber-dil
İdüp tayy-ı mekân menzil-be-menzil
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28,
Mısra 201). [‘avdet,]

‘avdet eyle: Dönmek, geri gelmek.

Eşîmem rû-siyâhem himmet eyle
Kuşûrumdan güzër kıl **‘avdet eyle** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 192).
[‘avdet eyle,]

‘avdet eyle: Dönmek, geri gelmek.

Eşîmem rû-siyâhem himmet eyle
Kuşûrumdan güzër kıl **‘avdet eyle** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 192).
[‘avdet eyle,]

‘avdet eyle: Dönmek, geri gelmek.

Eşîmem rû-siyâhem himmet eyle
Kuşûrumdan güzër kıl **‘avdet eyle** (Mecnûn

u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 192).
[‘avdet eyle,]

‘avdet eyle: Dönmek, geri gelmek.

Eşîmem rû-siyâhem himmet eyle
Kuşûrumdan güzêr kıl ‘avdet eyle (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 192).
[‘avdet eyle,]

‘avdet eyle: Dönmek, geri gelmek.

Eşîmem rû-siyâhem himmet eyle
Kuşûrumdan güzêr kıl ‘avdet eyle (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 192).
[‘avdet eyle,]

‘avdet eyle: Dönmek, geri gelmek.

Eşîmem rû-siyâhem himmet eyle
Kuşûrumdan güzêr kıl ‘avdet eyle (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 192).
[‘avdet eyle,]

‘avdet eyle: Dönmek, geri gelmek.

Eşîmem rû-siyâhem himmet eyle
Kuşûrumdan güzêr kıl ‘avdet eyle (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 192).
[‘avdet eyle,]

‘avdet eyle: Dönmek, geri gelmek.

Eşîmem rû-siyâhem himmet eyle
Kuşûrumdan güzêr kıl ‘avdet eyle (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 192).
[‘avdet eyle,]

‘avdet eyle: Dönmek, geri gelmek.

Eşîmem rû-siyâhem himmet eyle
Kuşûrumdan güzêr kıl ‘avdet eyle (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 192).
[‘avdet eyle,]

‘avdet itdi: Bulunduğu yerden geri dönmek.

Şikârî terk kıldı itdi ‘avdet
Revân me’vâsına kıldı ‘azîmet (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 41).
[‘avdet itdi, -di, -]

‘avdet idüp: Evvelce bulunduğu yere veya duruma
geri dönmek. Dönmek.

İdüp ‘avdet bulup Mecnûn-ı zârı
Didiler ey belâ-keş sen de bârî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 61).
[‘avdet idüp, -üp, -]

âverdgâh: Getirilen yer.

Hemân âverdgâha kıldı âheng
Ki anda eylemişdi ceng-i bî-reng (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 37).
[âverdgâha, -a, -]

âverdgeh: Getirilen yer.

Dönüp âverdgehinden bî-serencâm
İrişdi menziline buldı ârâm (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 5).
[âverdgehinden, -in, -den, -]

âvergeh-i âmâc: Amacın gelme zamanı.

Elâ ey zümre-i ‘âşîka ser-tâc
Kemân-dârân-ı heft âvergeh-i âmâc
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27,
Mısra 208). [âvergeh-i âmâc,]

âvîhte olup: Asılı olmak, asılmış olmak.

Olup âvîhte ol târ-ı müdan
Olup müşgîn-nefes ol müşg-büdan
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5,
Mısra 35). [âvîhte olup, -up, -]

âyâ: Acaba?.

Belâ-yı ‘aşk ile Mecnûn qarîndir
Kim ile Leylî âyâ hem-nişîndir (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 222).
[âyâ,]

Künün âyâ kim ile hem-zebânsın
Kim ile bâde-keşsin mihrbânsın (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 321).
[âyâ,]

‘avân: Açık, âşikâr, gözle görülür, belli.

Bu pend içre ‘ayândır emr-i düşvâr
Degil maqbûl bu pend-i dil-âzâr (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 269).
[‘ayândır, -dır]

Didi sende ‘ayândır bûy-ı cânân
Dil ü cânım fedâ-yı mûy-ı cânân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 91).
[‘ayândır, -dır]

Devâsı derdimiñ sende ‘ayânken
Lebiñde çäre-i derdim nihânken (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 331).
[‘ayânken, -ken, -]

‘Ayândır ki bu iki cism-i fîniñ
Bu iki pâkizâd u pâk-dîniñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 191).
[‘ayândır, -dır, -]

Egerçi çeşmden cimim nihândır
Velî her beytde sırrım ‘ayândır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 14).
[‘ayândır, -dır]

‘avân it: Göstermek, açıklamak.

Ne ma’nâ vardır bunda beyân it
Beni âgâh kıl sırrıñ ‘ayân it (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 286).
[‘ayân it,]

‘avân itmişdi: Göstermek, açıklamak.

‘Ayân itmişdi ‘âlemde şecâ’at
Aña kılmışdı ‘âlimler itâ’at (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 15).
[‘ayân itmişdi, -miş, -di, -]

‘avân kıldı: Açıklamak, ortaya koymak, âşikâr
etmek.

Olup nālân bülend itdi şadâsın
‘Ayân kıldı kıyâmet mâ-cerâsın (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 162).
[‘ayân kıldı, -dı, -]

‘avân olmuş: Açık, âşikâr, gözle görünür olmak.

Gidüp şahsiyeti kalmış fiğânı
‘Ayân olmuş teninde üstüñ’ânı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 38).
[‘ayân olmuş, -muş, -]

‘avb: Ayıp, kusur, eksiklik, uygunsuzluk, bozukluk.

Beni bu emr edâsından mu’âf it
Görüp nağdiñde ‘aybı intisâf it (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 56).
[‘aybı, -ı]

Kerem kıl ‘aybımı ser-küb kılma
Günâhımla beni menküb kılma (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 75).
[‘aybımı, -ım, -ı, -]

‘ayb-cû: Kişinin ayıbını arayan, eksiklik arayan.

Görüp bir ‘ayb-cû ol mâhî nâ-geh
Cemâliñ seyr kıldı didi ey meh (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 21).
[‘ayb-cû,]

Olup ol ‘ayb-cû h’âr u perîşân
Mükâfâtıñ bulup gitdi peşimân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 55).
[‘ayb-cû,]

âvet: Ayet, delil, mucize.

Muhabbet âyetiñ tefsîr idenler
Ta’ aşşuk hâletiñ takrîr idenler (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 1).
[âyetiñ, -iñ, -]

âvin: Merasim, tören.

Vişâl âyîni itmek içün icrâ
İdüp şâyeste bir tedbîr peydâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 41).
[âyîni, -in, -i, -]

âvîne: Ayna.

Olup âvînesi yek-dîgeriniñ
Lîkâsın seyr idüp kendüleriniñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 41).
[âvînesi, -si, -]

âvin-i nâ-mergûbı: İstenmeyen, beğenilmeyen ayin.

Künün noldu vefâ resmiñ unuttıñ
Hemîn âyîn-i nâ-mergûbı dutduñ (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 222).
[âyîn-i nâ-mergûbı, -ı, -i, -]

‘avne’l-yakîn: Gözüyle görmüş gibi, kati.

Bakup 'ayne'l-yaķın kıldı temāşā
Görüp aḥvālını bildi ki Leylā (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 235).
['ayne'l-yaķın,]

Haber olsa olurdu iştibâhı
Künün 'ayne'l-yaķın gördüñ kemâhî
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33,
Mısra 186). ['ayne'l-yaķın,]

'avnı: Tıpkısı, aynısı.

Degildi tâlibîñ ğayrısı maṭlûb
Hemân 'aşıkıñ 'avnıydı maḥbûb (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 48).
['avnıydı, -(y)dı, -]

'avn-ı hatâdır: Yanlışın ta kendisi. Hatanın ta kendisi.

Niçe genc ister isen revâdır
Dü-bâlâ itmesem 'avn-ı hatâdır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 46).
['avn-ı hatâdır, -dır, -]

'avn-ı hatâdır: Yanlışın ta kendisi.

Daḥi bundan geçerseñ nâ-revâdır
Tarîķ-i 'aşķda 'avn-ı hatâdır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 166).
['avn-ı hatâdır, -dır, -]

'avn-ı nûr: Nûrun özü, kaynağı. Nurlu göz.

Fürûğ-ı nûr-ı Tûr ḥüsn-i Leylî
Ser-â-pâ 'avn-ı nûr ḥüsn-i Leylî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 22).
['avn-ı nûr,]

'avn-ı vefâdır: Vefa kaynağı; sözünde durma, sadakat sayılma.

Ma'âzallah bu isnâdım hatâdır
Ki bî-dādıñ seniñ 'avn-ı vefâdır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 132).
['avn-ı vefâdır, -dır, -]

'avn-ı vuslat: Kavuşmanın ta kendisi.

Serâser maḥv olup âşâr-ı firķat
Firâķı olmuş idi 'avn-ı vuslat (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 386).
['avn-ı vuslat,]

'avs: Yiyip içme. zevk u safa.

Ki kâķup mihriñ ile rûz-ı maḥşer
Seniñle eylerem 'avs mükerrer (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 238).
['avs,]

'avsî-saht: Zor yaşama, zor yaşayış.

Hem-âvâz olma 'avsî-sahtlarla
Enîs ol dâ'imâ hoş-bahtlarla (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 191).
['avsî-sahtlarla, -lar, -la, -]

'azâb: Pek büyük sıkıntı, eziyet.

Nihâde eylerem pîş-i kilâba
Eger müstevcib olsam da 'azâba (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 104).
['azâba, -a]

'âzâd: Azat edilmiş, bağlarından kurtulmuş, özgür, serbest.

Anıñ adıydı ol dem Kays-ı âzâd
Gezürdi sū-be-sū âzâd u dil-şâd (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 6). [âzâd,
]

Ḥaķîķât 'âleminde oldılar şâd
'Alâyıkdı berî miḥnetden âzâd (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 58).
[âzâd,]

âzâd eyle: Kurtarmak.

Bu merd-i bî-dili âzâd eyle
'İnâyet kıl beni dil-şâd eyle (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 41).
[âzâd eyle,]

âzâd kılmaz: Serbest, özgür bırakmak.

Nedür Leylî ki senden yâd kılmaz
Seni bu derdden âzâd kılmaz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 70). [âzâd
kılmaz, -maz, -]

âzâd kılsın: Serbest, özgür bırakmak.

Kerem itsün beni dil-şâd kılsın
Ġam-ı hicrândan âzâd kılsın (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 188).
[âzâd kılın, -sın, -]

âzâd oldu: Serbest kalmak, hürriyetine kavuşmak;
uzaklaşmak, ayrılmak.

Bed ü nîk-i cihândan oldu âzâd
Ne nîki eyler oldu ne bedi yâd (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 3). [âzâd
oldı, -dı, -]

âzâd olmaz: Serbest kalmak, hürriyetine kavuşmak;
uzaklaşmak, ayrılmak.

Ki dil-beste olan dil-şâd olmaz
Kuyûd-ı derdden âzâd olmaz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 160).
[âzâd olmaz, -maz, -]

âzâd olup: Serbest kalmak, hürriyetine kavuşmak;
uzaklaşmak, ayrılmak.

Olup İbni Selâm endühdan âzâd
Yüzi tâze lebi hândân dili şâd (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 85).
[âzâd olup, -up, -]

âzâd olup: Serbest kalmak, hürriyetine kavuşmak;
uzaklaşmak, ayrılmak.

‘Acûze bu ticâretten olup şâd
Olup endîşe-i şirketten âzâd (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 48).
[âzâd olup, -up, -]

âzâd olurdu: Serbest kalmak, hürriyetine kavuşmak;
uzaklaşmak, ayrılmak.

Hezârân bâr bundan şâd olurdu
Kuyûd-ı derdden âzâd olurdu (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 20).
[âzâd olurdu, -ur, -dı, -]

âzâd olursun: Serbest kalmak, hürriyetine
kavuşmak; uzaklaşmak, ayrılmak.

Cemâlî rü’yetile şâd olursun
Gam-ı hicrândan âzâd olursun (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 108).
[âzâd olursun, -ur, -sun, -]

âzâde: Kurtulmuş, serbest, hür.

Ol iki servler âzâde iken
Bulup yek-dîgeriñ dil-dâde iken (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 19).
[âzâde,]

Hevâ-yı nefsdan âzâde Mecnûn
Bu töhmetden olup hâli dige-gün (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 127).
[âzâde,]

Teni âzâde kayd-ı in ü ândan
Dili âsûde bîm-i pâsbândan (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 9).
[âzâde,]

âzâde olup: Hür olmak, kurtulmak.

Olup anda âzâde endüh-ı sitemden
Rehâ bulmak için bir çâh-ı ğamdan
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26,
Mısra 153). [âzâde olup, -up, -]

âzâde-dil: Gönlü bir şeye bağlı olmayan, kalbi bütün
kaygılardan ve arzulardan arınmış, dertsiz, kayıtsız.

Hoşâ Nâkâm o kim âzâde-dildir
Ne zîr-i bârdır ne pâ be-gildir (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 161).
[âzâde-dildir, -dir, -]

âzâr: Azarlama, incitme, kırma, üzme.

Hazândan görmemişti her kez âzâr
Gülüñ seyr itmemişti çeşm-i âğyâr
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14,
Mısra 91). [âzâr,]

âzer: Ateş; aşk ateşi.

Elimde ne şürâhî var ne sâğar
Ne büt kalmış nazargehde ne âzer (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 42).
[âzer,]

âzerim: Haya, edep, utanma.

Olunca bâde-keş ser-germ-i bâde
Arada koymadı âzerim bâde (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 30).
[âzerim,]

Ne şevherden dañi âzerim kıldı
Ne mâderden pederden şerm kıldı (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 373).
[âzerim,]

‘azîmet eyile: Yönelmek, yola çıkmaya niyetlenmek.

Olup Nâkâm müsteslem kazâya
‘Azîmet eyile hatm-i mâ-cerâya (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 96).
[‘azîmet eyile,]

‘azîmet eyledi: Yönelmek, yola çıkmaya niyetlenmek.

Ki fi’l-hâl eyleyüp genciñ küşâde
‘Azîmet eyledi neyl-i murâda (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 68).
[‘azîmet eyledi, -di, -]

‘azîmet eylemişdi: Yönelmek, yola çıkmaya niyetlenmek.

Îrâdet eyleyüp bir gün şikâre
‘Azîmet eylemişdi merğzâre (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 30).
[‘azîmet eylemişdi, -miş, -di, -]

‘azîmet idüp: Niyet etmek. Bir iş veya gaye için yola çıkmaya niyetlenmek.

Gürûh-ı bâ-şükûh ile nihâyet
İdüp Necd’e sefer kıldı ‘azîmet (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 24).
[‘azîmet idüp, -üp, -]

‘azîmet kıldı: Bir yere doğru yönelme, yola çıkma, gidiş.

Olup müştâk seyr-i rûy-ı yâre
‘Azîmet kıldı gitdi küy-ı yâre (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 18).
[‘azîmet kıldı, -dı, -]

‘azîmet kıldı: Bir yere doğru yönelme, yola çıkma, gidiş.

Ta ‘alluk kaydıñ itdi pâre pâre
Gene kıldı ‘azîmet kûhsâre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 276). [‘azîmet
kıldı, -dı, -]

‘azîmet kıldı: Bir yere doğru yönelme, yola çıkma, gidiş.

Şikârı terk kıldı itdi ‘avdet
Revân me’vâsına kıldı ‘azîmet (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 42).
[‘azîmet kıldı, -dı, -]

‘azîmet kıldı: Bir yere doğru yönelmek, yola çıkmak.

Gelüp hûşa ‘azîmet kıldı râha
Şitâbân gitdi yetdi gurgâha (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 37). [‘azîmet
kıldı, -dı, -]

‘azîmet kıldı: Allah’ın emir ve yasaklarına uymak.

‘Azîmet kıldı gitdi rû-be-hâmûn
Dili pür-ğam gözi pür-nem ciger-hûn
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29,
Mısra 47). [‘azîmet kıldı, -dı, -]

‘azîmet kıldı: Yola çıkma, gidiş.

Götürdi bir niçe merd-i cüvân-ser
‘Azîmet kıldı anlarla berâber (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 22).
[‘azîmet kıldı, -dı, -]

‘azîmet kıldı: Allah’ın emir ve yasaklarına uymak.

Revâne oldı Zeyd-i pâk-sîret
Cünûn şahrâsına kıldı ‘azîmet (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 72).
[‘azîmet kıldı, -dı, -]

‘azîmet kıldı: Bir yere doğru yönelme, yola çıkma, gidiş.

Serâsime olup kıldı ‘azîmet
Ki Leylî türbesin itsün ziyâret (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 75).
[‘azîmet kıldı, -dı, -]

‘azîmet kıldı: Allah’ın emir ve yasaklarına uymak.

Derûn-ı hakdenmiş râh-ı cennet
Ki bundan cennete kıldıñ ‘azîmet (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 168).
[‘azîmet kıldıñ, -dıñ, -]

‘azm: Kasıt, niyet, karar.

Ki şayd ‘azmiyle bir şayyâd anda
Kemîngâh eylemişdi ol mekânda (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 7).
[‘azmiyle, -i, -(y)le, -]

Diyâr-ı yâre bir gün ‘azm kıldı
Şitâbân oldı ‘azmiñ cezm kıldı (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 4).
[‘azmiñ, -iñ, -]

‘azm eyler: Niyet etmek, yönelmek, karar verme.

Ki ben ‘azm eyler oldum bir diyâra
Yok andan bâz-geşte rāh-ı çâre (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 179).
[‘azm eyler, -r, -]

‘azm evlevem: Niyet etmek, yönelmek, karar vermek.

Beni tekliif idersen hânümâna
Niçe ‘azm eyleyem ben ol mekâna
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23,
Mısra 154). [‘azm eyleyem, -y, -em, -]

‘azm itseyidi: Yönelmek II yola çıkmak II gitmek.

Ne sūya itseyidi ‘azm Mecnûn
Gezûp Mecnûn ile hāmûn-be-hāmûn
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25,
Mısra 67). [‘azm itseyidi, -se, -(y)i, -di, -]

‘azm kıldı: Yönelmek.

Hümâlar ‘azm kıldı âşiyâna
Revâne oldu hûbân hânümâna (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 243).
[‘azm kıldı, -dı, -]

‘azm kıldı: Yönelmek.

Diyâr-ı yâre bir gün ‘azm kıldı
Şitâbân oldu ‘azmîñ cezm kıldı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 3).
[‘azm kıldı, -dı, -]

âzmâyiş idüp: Denemek, tecrübe etmek.

İdüp ol ‘âşıkı Zeyd âzmâyiş
Bu maẓmûn virdi güftâre küşâyiş (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 191).
[âzmâyiş idüp, -üp, -]

âzmâyiş olunmuş: Tecrübe etmek, sınanmak.

Hezârân bār olunmuş âzmâyiş
Ki penbe bulmamış âteşle sâziş (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 59).
[âzmâyiş olunmuş, -un, -muş, -]

‘azm-i bâğ u sevr-i gülşen iderken: Bağın ve gül
bahçesinin seyrini etmeye azim gösterme.

Hırâmân ol gazâl-i şîr-efken
İderken ‘azm-i bâğ u seyr-i gülşen (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 20).
[‘azm-i bâğ u seyr-i gülşen iderken, -er, -
ken, -]

‘azm-i gür: Kabrin çabası, mezara yönelmek.

İdende ‘azm-i gür dâr-ı ‘uqbâ
Götürem mihrîñi cânımla yek-câ (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 235).
[‘azm-i gür,]

‘azm-i küy-ı dil-ber: Sevgilinin mahallesine gitme,
yönelme.

Didi kim bu libâsı der-ber eyle
Hemîn-dem ‘azm-i küy-ı dil-ber eyle
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30,
Mısra 116). [‘azm-i küy-ı dil-ber,]

‘azm-i rāh kıldı: Yola yönelmek, yola niyetlenmek.

Kelâmîñ hatm kıldı âh itdi
Gelüp cev lâna ‘azm-i rāh kıldı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 54).
[‘azm-i rāh kıldı, -dı, -]

‘azm-i ric‘at: Geri dönmeye karar verme.

Gelüp de bulmadıñ bir lahza ârām
İdersen ‘azm-i ric‘at ey gül-endām
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30,
Mısra 286). [‘azm-i ric‘at,]

‘azm-i ‘ukbā: Ahirete gitmek.

İdüp sebkat sen itdiñ ‘azm-i ‘ukbā
Beni koyduñ feza-yı gamda tenhā (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 171).
[‘azm-i ‘ukbā,]

‘azrā vü şîrîn: Azra ve Şîrin.

Hani Vîs hani ‘Azrā vü Şîrîn
Hani Vāmık hani Ferhād u Rāmîn (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 203).
[‘azrā vü şîrîn,]

āzürde kıldım: İncitmek, kırmak, gücendirmek.

İdüp 'ișyān seni **āzürde kıldım**
Diliñ nā-şād idüp efsürde kıldım (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 67*).
[āzürde kıldım, -dım, -]

āzürde oldı: Incinmek, kırılmak.

İşitdi Leylî bu kavlı-i girānı
Dili **āzürde oldı** yandı cānı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 44*).
[āzürde oldı, -dı, -]

āzürde-dil: İncitilmiş gönül.

Ne dil virmiş ne **āzürde-dil** olmuş
Ne zîr-i bārda pā der-gil olmuş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 187*).
[āzürde-dil,]

B

bāb: Bölüm, fasıl, kapı.

Künün **bābıñdayam** zencîr-der-cā
Ne hüküm eyler isen sen eyle icrā (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 139*).
[bābıñdayam, -ıñ, -da, -(y)am, -]

Görüp Mecnûn'ı bu hâletde **bābı**
Kesildi tākati mahv oldı tābı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 41*).
[bābı, -ı, -]

Berinde gördi çün nā-şād bābıñ
Teferrüh eyledi **bābı** ıztırārıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 52*).
[bābı, -ı, -]

Berinde gördi çün nā-şād **bābıñ**
Teferrüh eyledi bābı ıztırārıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 51*).
[bābıñ, -ıñ, -]

Benem **bābıñ** seniñ ey nūr-ı dide
Bu güne dil perîşān gam-resîde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 61*).
[bābıñ, -ıñ, -]

Götürdi beytū'l-aḥzānıñ o yerden
Gidüp **bābı** evinde kıldı mesken (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 28*).
[bābı, -ı]

Kapattı çār-sūdan fitne **bābıñ**
Götürdi şāhid-i vuşlat ḥicābıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 47*).
[bābıñ, -ıñ, -]

bābam: Baba.

Seni bildim ki **bābamsen** idüp gūş
Velikin itmişem nāmıñ ferāmūş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 135*).
[bābamsen, -sen, -]

bābek: Babek Hürremi.

Eger 'ālemde baḥtı kara **bābek**
Belā fersūdesi bî-çāre **bābek** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 15*).
[bābek,]

Eger 'ālemde baḥtı kara **bābek**
Belā fersūdesi bî-çāre **bābek** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 16*).
[bābek,]

Niçe kim **bābek** oldı nā-berūmend
Künün māmıñ da gitdi arzūmend (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 25*).
[bābek,]

bābek-tek: Babek Hürremi gibi.

Ki **bābek-tek** olup efsürde-i ḡam
Cihāndan rıḥlet itdi māderiñ hem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 23*).
[bābek-tek,]

bāb-ı 'atāsı: Cömertlik kapısı.

Hemîşe sâz idi bezm-i şafāsı
Hemîşe rāzıydı **bāb-ı 'atāsı** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 22*).
[bāb-ı 'atāsı, -sı, -]

bāb-ı felāḥı: Kurtuluş kapısı.

Kuşād it baḥtımā **bāb-ı felāḥı**
Mübārek kıl baña yā Rab şabāḥı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 69*).
[bāb-ı felāḥı, -ı, -]

bāb-ı ḡam-h'ār: Keder kapısı, üzüntü kapısı.

Didi âh ey peder ey **bâb-ı ğâm-h'âr**
Yetim itdiñ bei kıldıñ dil-efkâr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 51).
[bâb-ı ğâm-h'âr,]

bâb-ı hâcet: Dilek, istek kapısı.

Şanup her kevkebi bir **bâb-ı hâcet**
Kevâibden idüp ümmîd-i nuşret (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 15).
[bâb-ı hâcet,]

bâb-ı hamûşî: Sessizliğin kapısı.

Getür sâkî şarâb-ı mağz-cüşî
Ki olsun feth bu **bâb-ı hamûşî** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 2). [bâb-
ı hamûşî,]

bâb-ı 'inâyet: Yardım kapısı. Lütuf, ihsan kapısı.

Ki şâyed eyleyüp âhî sirâyet
Olur geh feth olup **bâb-ı 'inâyet** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 78).
[bâb-ı 'inâyet,]

bâb-ı kelâmî: Söz kapısı(şiir).

Küşâde eyleyüp **bâb-ı kelâmî**
Nevâzişle kılup virdi selâmı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 121).
[bâb-ı kelâmî, -ı, -]

bâb-ı leylâ: Leylâ'nın kapısı.

Rıza virdi egerçi **bâb-ı Leylâ**
Haţâlar eyleyüp ma'nâda ammâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 105).
[bâb-ı leylâ,]

bâb-ı leylâ: Leylâ'nın kapısı.

Rıza virdi egerçi **bâb-ı Leylâ**
Haţâlar eyleyüp ma'nâda ammâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 105).
[bâb-ı leylâ,]

bâb-ı lufuñdur: İyilik kapısı.

İlâhî **bâb-ı lufuñdur** penâhım
Saña dil-besteyem sensin İlâhım (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 59).
[bab-ı lufuñdur, -uñ, -dur, -]

bâb-ı mecnûn: Mecnun'un meselesi, konusu.

Gelüp güftâre giryân **bâb-ı Mecnûn**
Didi ey pür-ı meftûn-ı ciger-hûn (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 59).
[bâb-ı mecnûn,]

bâb-ı mecnûn: Mecnun'un meselesi, konusu.

Kılup hāmūş sirişkin **bâb-ı Mecnûn**
Bağup Mecnûn'a maḥzûn [u] maḥzûn
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23,
Mısra 69). [bâb-ı mecnûn,]

bâb-ı rûh-ı pâkiñ: Temiz yanağının gamzesi.

Mürâ'at itdi **bâb-ı rûh-ı pâkiñ**
Gül-âb-ı eşk ile ter kıldı ḥâkiñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 43).
[bâb-ı rûh-ı pâkiñ, -iñ, -]

bâb-ı şadâkat: Sadakat kapısı.

Kapandı sü-be-sü **bâb-ı şadâkat**
Kerem mekr oldı revnağ buldı ḥisset
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38,
Mısra 103). [bâb-ı şadâkat,]

bâb-ı şulhî: Barış kapısı.

Güşâd itdi hemân-dem **bâb-ı şulhî**
Mürâ'at eyledi âdâb-ı şulhî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 171).
[bâb-ı şulhî, -ı, -]

bâd kaldı: Yel, Rüzgar olması, kalması.

Ta'aşşukdan baña bürâd kaldı
Ümidim pençesinde **bâd kaldı** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 136).
[bâd kaldı, -dı, -]

bādām: Badem.

Girüp bir posta ol iki **bādām**
Hem-âğuş oldılar buldılar ârām (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 155).
[bādām,]

bādām-ı mestî: Sevgilinin gözünün sarhoşu olmuş.

Mezeydi nuql idi hengām-ı mestî
Turuncı ğabğabı **bādām-ı mestî** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 36*).
[bādām-ı mestî,]

bāde: I. Şarap, içki, mey. II. Maddî ve mânevî sarhoşluk veren, kendinden geçiren, mest eden şey.

Şu'ûr u neng ü nâmı virdi **bāde**
Beyābān içre kaldı o fütāde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 33*).
[bāde,]

Ta'ām ekl eyledi nûş itdi **bāde**
Derûn-ı derdini kıldı ifāde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 115*). [bāde,]

Virûrlər mi gülî gülşende **bāde**
Virûrlər mi o hûrî dîv-zāde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 137*).
[bāde,]

İderler **bādeden** leb-rîz cāmı
Koyurlar pîşgāhında ta'āmı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 79*).
[bādeden, -den]

Bulup sen taze bir yār-i dil-ārām
Anîla eylemiştir **bāde** der-cām (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 196*).
[bāde,]

Çü ben bûy-ı gül ile olmuşam mest
Degildir mümkün olmak **bāde** der-dest
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 200*). [bāde,]

Peyāpey eyledi ol **bādeden** nûş
Olup dil-germ sevdā eyledi cûş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 373*).
[bādeden, -den]

bāde koymadı: Şarap bırakmadı, şarap koymadı.

Olunca bāde-keş ser-germ-i bāde
Arada koymadı āzerm bāde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 30*).
[bāde koymadı, -madı]

bāde virüp: Şarap, içki vermek.

Teğafül eyleme sākî şitāb it
Virüp bāde beni mest-i şarāb it (*Mecnûn u*

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 44).
[bāde virüp, -üp, -]

bāde-der-dest: Elde şarap.

Olaydın bezmde sen **bāde-der-dest**
Olaydım ben o cām-ı nûşdan mest (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 381*).
[bāde-der-dest,]

bāde-i pāk: Temiz şarap, tortusuz şarap.

O meyden vir kim oldur **bāde-i pāk**
Şafā-bağş-ı dil-i erbāb-ı idrāk (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 13*).
[bāde-i pāk,]

bāde-keş: Şarap içici, şarap içen.

Sen āgyār-ı cefā-kār ile hem-dem
Hemîşe **bāde-keş** peyveste hurrem
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 354*). [bāde-keş,]

Künün āyā kim ile hem-zebānsın
Kim ile **bāde-keşsin** mihrbānsın (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 322*).
[bāde-keşsin, -sin, -]

bāde-keş oldı: Şarap içmek, bade içmek.

Çü oldı bāde-keş mest ü fütāde
Cemālîñ eyledi sākî küşāde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 269*).
[bāde-keş oldı, -dı, -]

bāde-keş olunca: Şarap içince, bade içtiği zaman.

Olunca bāde-keş ser-germ-i bāde
Arada koymadı āzerm bāde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 29*).
[bāde-keş olunca, -unca, -]

ba'd-ez-in: Bundan sonra, bundan böyle.

Gerek evvel vücūduñ terk itsün
Ki gitsün **ba'd-ez-in** maşşūda yitsün
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 290*). [ba'd-ez-in,]

bād-ı ebr-i gerdān: Beyaz boynunun rüzgarı.

Esüp şiddetle **bād-ı ebr-i gerdān**
Şıķup ebr-i siyehi berk-i raķşān (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 29, Mısra 5*). [*bād-ı ebr-i gerdān,]*

Leylī (Nākām), Mesnevi 32, Mısra 8). [*bād-ı şarşar,]*

bād-ı ecel: *Ecel rüzgarı.*

İdüp **bād-ı ecel** ol ebri nā-būd
Bulupdur incilā ruķsār-ı maķşūd (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 32, Mısra 17*). [*bād-ı ecel,]*

bād-ı hoş: *Güzel, latif, hoş rüzgar.*

O **bād-ı hoş** ki kūyuñdan vezāndır
Zidā-yı ğam şafā-baķş revāndır (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 30, Mısra 231*). [*bād-ı hoş,]*

bād-ı sabā: *Sabah rüzgarı.*

Ki ey **bād-ı şabā** durma sefer kıl
Ser-i zūlfine Leylī'niñ güzer kıl (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 5, Mısra 31*). [*bād-ı şabā,]*

bād-ı sabā-vār: *Hafif hafif esen rüzgar gibi.*

Göründi çeşmine Zeyd-i vefā-dār
Ki sür'atle gelir **bād-ı şabā-vār** (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 27, Mısra 84*). [*bād-ı şabā-vār,]*

bād-ı şabāya: *Sabah rüzgarı.*

Virüp bir ğayrı şüret mā-cerāya
İderdi 'arz-ı ğam **bād-ı şabāya** (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 5, Mısra 30*). [*bād-ı şabāya, -(y)a, -]*

bād-ı sarsar: *Şiddetli rüzgar, fırtına.*

Qılup āh ile eflāki mükedder
Revān oldu be-sān **bād-ı şarşar** (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 29, Mısra 30*). [*bād-ı şarşar,]*

bād-ı şarşar: *Şiddetli rüzgar, fırtına.*

Görüp bu hāli Zeyd-i mihr-küster
Revān oldu be-sān **bād-ı şarşar** (*Mecnūn u*

bā-dür ü güher: *İnciyle cevher.*

Nice genc-i nihān **bā-dür ü güher**
Nice genc-i revān bā-sīm ü bā-zer (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 22, Mısra 69*). [*bā-dür ü güher,]*

bāğ: *Bağ, bahçe, yeşillik yer.*

İzār-ı Leylī hüsn ü ān **bāğ**
Dil-i Mecnūn da derd-i 'aşk dāğ (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 8, Mısra 59*). [*bāğ, -ı]*

Açup gīsūlarıñ **bāğ** içre maķzūn
Perişān eylemişdi bīd-i Mecnūn (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 14, Mısra 33*). [*bāğ,]*

Hırāmende olup **bāğ** içre ser-mest
Qadd-i şimşād u servi eylesün pest (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 14, Mısra 47*). [*bāğ,]*

Gelüpdür **bāğ**ā büyuñ gülden alsın
Seni şorsun hāber bülbülden alsın (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 14, Mısra 185*). [*bāğā, -a]*

Ṭolaşup **bāğda** tāvūs-āsā
İderlerdi gehī seyr ü temāşā (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 14, Mısra 127*). [*bāğda, -da, -]*

Gülnār eyleyüp **bāğ**ı çerāğān
Be-sān āteş olmuşdı fūrüzān (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 14, Mısra 23*). [*bāğ, -ı, -]*

Geleydiñ sen de bu **bāğ**ı göreydiñ
Derūnumda nihān-ı dāğı göreydiñ (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 14, Mısra 157*). [*bāğ, -ı, -]*

Ki ol bir **bāğ** idi Firdevs-āsā
Hevāsı dil-keş şaķnı dil-ārā (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 30, Mısra 131*). [*bāğ,]*

Güzeller şāhı 'aşrın nāzenīni
Behişt-heşt **bāğmıñ** hūr-ı 'aynı (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 30, Mısra 2*). [*bāğmıñ, -ı, -mıñ, -]*

Gidüp bülbül gülü şolmuşdı **bāḡn**
Zaḡānlar bülbülü olmuşdı **bāḡn** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 36, Mısra 13*).
[bāḡn, -n, -]

Gidüp bülbül gülü şolmuşdı **bāḡn**
Zaḡānlar bülbülü olmuşdı **bāḡn** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 36, Mısra 14*).
[bāḡn, -n, -]

bāḡ u bahārī: Bahar ve bahçe II Sevgilinin yüzü.

Hemân gülzârda gördi ki yâri
Fürüzân eylemiş **bāḡ u bahārī** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 8, Mısra 42*). [bāḡ u bahārī, -i, -]

bā-ḡam: Gamli.

Qarâr u şabrdan ârâmdan dūr
Dili **bā-ḡam** kadi ḡam cismi rencūr
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 20, Mısra 8*). [bā-ḡam,]

bāḡbān: Bahçıvan.

Ben oldum bāḡ-ı ḡusnūn **bāḡbānı**
Ben itdüm anda bülbül tek fiḡānı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 22, Mısra 201*).
[bāḡbānı, -i, -]

bāḡı: Baḡ, bahçe, yeşillik yer.

Daḡı anda bahār olmaz nümâyân
Bahār itmez o **bāḡı** bir de ḡandân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 36, Mısra 38*).
[bāḡı,]

bāḡ-ı ‘adn’e: Cennet bahçesi.

Var idi anda bir bāḡ-ı dil-ārā
Ki **bāḡ-ı ‘Adn’e** idi ḡıbtā-baḡşā (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 14, Mısra 88*).
[bāḡ-ı ‘adn’e, -e, -]

bāḡ-ı cihānūn: Dünya bahçesi, cennet.

Ki ey yektā gülü **bāḡ-ı cihānūn**
Rehīn-i āfeti oldı ḡazānūn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 37, Mısra 143*). [bāḡ-ı cihānūn, -n, -]

bāḡ-ı cināna: Cennet bahçesi.

İrişdi nā-gehān bir ḡülsitāna
Ki ḡıbtā-baḡş idi **bāḡ-ı cināna** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 8, Mısra 20*). [bāḡ-ı cināna,]

bāḡ-ı cinānda: Cennet bahçesi.

Künūn ḡalvet-serāy-ı cāvidānda
Saḡadır muntāzır **bāḡ-ı cinānda** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 36, Mısra 144*).
[bāḡ-ı cinānda, -da, -]

bāḡ-ı dil-ārā: Gönül süsleyen bahçe.

Var idi anda bir **bāḡ-ı dil-ārā**
Ki bāḡ-ı ‘Adn’e idi ḡıbtā-baḡşā (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 14, Mısra 87*).
[bāḡ-ı dil-ārā,]

bāḡ-ı dil-nişīne: Hoşa giden bahçe.

İrişdiler o **bāḡ-ı dil-nişīne**
Anı döndürdiler ḡuld-ı berīne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 14, Mısra 125*).
[bāḡ-ı dil-nişīne, -e, -]

bāḡ-ı ferah-baḡşā: Ferahlık veren bahçe.

Niçe **bāḡ-ı ferah-baḡşā** ki bir ān
Degildi devr-i cevrenden perīşān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 14, Mısra 89*).
[bāḡ-ı ferah-baḡşā,]

bāḡ-ı ḡusnūn: Güzellik bahçesi.

Ben oldum **bāḡ-ı ḡusnūn** bāḡbānı
Ben itdüm anda bülbül tek fiḡānı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 22, Mısra 201*).
[bāḡ-ı ḡusnūn, -n, -]

bāḡ-ı ḡusnūnden: Güzellik bahçesi.

Ben oldum **bāḡ-ı ḡusnūnden** ciger-dāḡ
Ne sūd āḡir ki oldı behre-ver zāḡ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 22, Mısra 203*).
[bāḡ-ı ḡusnūnden, -n, -den, -]

bāḡ-ı zindeḡānī: Canlılık, hayat bahçesi.

Velî efgānîna **bağ-ı zindegānî**
Olup efsürde buldukda hāzānî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 35*).
[bağ-ı zindegānî,]

bağ(ı)r: Bağır, göğüs, ciğer II Gönül.

Yakıldı **bağrım** içre dāğ-ı hasret
Ki bākîdir bu hasret tā kıyāmet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 195*).
[bağrım, -ım]

bağır: Bağır, göğüs, ciğer II Gönül.

Künün bir pîr-i bî-tābem zebūnem
Belā-yı gerdişînden **bağrı** hūnem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 62*).
[bağrı, -ı]

Açup göz **bağrımı** kan görmüşem ben
Beni böyle perişān görmüşem ben (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 55*).
[bağrımı, -ım, -ı]

Mükedder oldı **bağrı** döndi kana
Dilinde nār-ı gam çekdi zebāna (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 153*).
[bağrı, -ı, -]

Alup mektûbı Leylî eyledi būs
Başup **bağrına** cānîñ kıldı maḥrūs (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 296*).
[bağrına, -ın, -a, -]

bağışla: İhsan etmek, affetmek, alacağından vazgeçmek.

Ki ey şāh-ı cihān-baht-ı cihān-dār
Bağışla cürmümüz olma cefā-kār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 66*).
[bağışla,]

bağır: Bağır, göğüs, ciğer II Gönül.

Tenî mecrūh **bağrı** pāre pāre
Güni kara gününden bahtı kara (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 99*).
[bağrı, -ı]

Ta‘allül itme kim süst ü zebūnem
Küdüretiden ‘alîl **bağrı** hūnem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 10*).
[bağrı, -ı]

Lebim teşne dilim sūzān bulduñ
‘Ataşdan **bağrımı** biryān bulduñ (*Mecnûn*

u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 142).
[bağrımı, -ım, -ı]

Yağup Mecnûn’ı bî-sāmān idüpdür
Benim hem **bağrımı** biryān idüpdür
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 52*). [bağrımı, -ım, -ı]

Ki ‘aşkıñ düşküni bî-çāre Mecnûn
Gamıñdan **bağrı** pāre pāre Mecnûn
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 140*). [bağrı, -ı]

Olup meşğül-i ‘aşkıñla hemāre
Seniñ ‘aşkıñdan oldı **bağrı** yāre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 134*).
[bağrı, -ı]

Ki **bağrı** giryesinde hūna döndi
Kenārı dāmen-i Ceyhūn’a döndi (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 169*).
[bağrı, -ı]

‘Arūs-ı tāze-tek defn it mezāra
Ki itmiş **bağrımı** gam pāre pāre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 120*).
[bağrımı, -ım, -ı]

Gelürdi ḥātıra bir bir düyūnum
Dolurdi hūn **bağrım**la ‘uyūnum (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 128*).
[bağrım

bahā: Far. Kıymet, değer, bedel.

O rütbe oldı germā-germ bāzār
Ki oldı cān **bahā** kālā-yı dīdār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 368*).
[bahā,]

bahāne: Bahane, vesile, sebep.

Medār olmağ için gāhî fiğāna
Kılup peydā diger-gün bir **bahāne** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 40*).
[bahāne,]

Hemān pertev sebebdir bu fiğāne
Velî Leylî’dir ancağ bir **bahāne** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 54*).
[bahāne,]

Nigārā bu makālimdir fesāne
Ğarağ kifāyetdir ancağ **bahāne** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 388*).
[bahāne,]

Bu hâk-i fîredir tâ-der-miyâne
Kenâr olmaz aradan bir **bahâne** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 292*).
[bahâne,]

bahâne itsün: Herhangi bir şeyi sebep olarak ileri sürmek.

Ki itsün geşt-i gül-zârı bahâne
Çıkup taşra gidüp bir gülsitâna (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 67*).
[bahâne itsün, -sün, -]

bahâne idüp: Bahane uydurmak.

İdüp Ferhâd u Mecnûn'ı bahâne
Ta'aşşuk sırrını çekdim beyâna (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 137*).
[bahâne idüp, -üp, -]

bahâne kıldı: Bahane etmek, sebep olarak göstermek.

Ġam-ı Mecnûn'dan geldi figâne
Vefât-ı şevheriñ kıldı bahâne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 92*).
[bahâne kıldı, -dı, -]

bahâne-cüy: Bahane arayan, fırsat kollayan.

Bahâne-cüy idi kim niçe itsün
Ne reng ile harîm-i yâre gitsün (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 17*).
[bahâne-cüy,]

bahâr: Bahar mevsimi.

Bahârîñ türfe vaķtı gül zamânı
Ki itmişdi **bahâr** ihyâ cihânı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 2*).
[bahâr,]

Bahârîñ türfe vaķtı gül zamânı
Ki itmişdi bahâr ihyâ cihânı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 1*).
[bahârîñ, -iñ, -]

Açılmışdı bisâti lâle-zârîñ
İderdi nağme murğânı **bahârîñ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 4*).
[bahârîñ, -iñ]

Ġurulmuşdı hıyâmı lâle-zârîñ
Revâc olmuşdı bâzârı **bahârîñ** (*Mecnûn u*

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 6).
[bahârîñ, -iñ]

Cemâli 'âlem-i hüsnuñ **bahârî**
Bahâr-ı hüsnuñ 'âlem-i hezârı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 11*).
[bahârî, -ı]

Ki sensin gülşen-i 'aşkıñ hezârı
Bu gülşen görmesin sensiz **bahârî** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 200*).
[bahârî, -ı]

Kılup der-bend 'ammı duġt-ı zârîñ
Hezârından nihân itdi **bahârîñ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 54*).
[bahârîñ, -iñ, -]

Cihânîñ çeşn-i sūrîñ hây hüyuñ
Gülistânîñ **bahârîñ** reng ü büyüñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 54*).
[bahârîñ, -iñ, -]

Ki itme zann kim gülşen-i nigârîñ
Zamânı gelmemiş açmış **bahârîñ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 194*).
[bahârîñ, -iñ]

ġutaydım gâh sîbiñ gâh nârîñ
Olaydım behremendi bu **bahârîñ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 262*).
[bahârîñ, -iñ]

Daġı anda **bahâr** olmaz nümâyân
Bahâr itmez o baġı bir de ġandân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 37*).
[bahâr,]

Daġı anda bahâr olmaz nümâyân
Bahâr itmez o baġı bir de ġandân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 38*).
[bahâr,]

ġazânı olsa dehr-i gülsitânîñ
Bahârî hem olur bir daġı anıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 34*).
[bahârî, -ı]

bahâr-ı âlem-ârâ: Alemleri süsleyen bahar mevsimi.

Dem-i 'ayş [u] tarab faşl-ı şafâdır
Bahâr-ı âlem-ârâ dil-güşâdır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 54*).
[bahâr-ı âlem-ârâ,]

bahâr-ı 'âlem-ârâ: Alemleri süsleyen bahar mevsimi.

Ki bir dem kim **bahār-ı ‘ālem-ārā**
Cihānı eylemişdi cennet-āsā (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 3).
[bahār-ı ‘ālem-ārā,]

bahār-ı hüsnüñ: Güzellik baharı.

Cemāli ‘ālem-i hüsnüñ bahārı
Bahār-ı hüsnüñ ‘ālem-i hezārı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 12).
[bahār-ı hüsnüñ, -üñ, -]

bahār-ı hüsnüñ: Güzellik baharı.

Hazān-ı hastegī hem şarşar-ı renc
Bahār-ı hüsnüñ itdi mazhar-ı renc
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36,
Mısra 32). [bahār-ı hüsnüñ, -üñ, -]

bahār-ı ‘işretin: İşret baharı, içki baharı.

Bahār-ı ‘işretin āşārı hālā
Dilimde itmedin bir neş’e peydā (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 33).
[bahār-ı ‘işretin, -in, -]

bahār-ı ‘ömrümi: Ömür baharı. II Gençlik.

Beni tîr-i gama āmac kıldıñ
Bahār-ı ‘ömrümi tārāc kıldıñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 38).
[bahār-ı ‘ömrümi, -üm, -i, -]

bahār-ı şıhhati: Sağlığın baharı.

Bahār-ı şıhhati pejmürde olmuş
Gül-i sürhî şolup efsürde olmuş (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 141).
[bahār-ı şıhhati, -i, -]

bahāristān-ı ‘aşkıñ: Aşkın baharı.

Muhabbet cāmınıñ peyveste mesti
Bahāristān-ı ‘aşkıñ muğ-peresti (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 12).
[bahāristān-ı ‘aşkıñ, -üñ, -]

bā-hazer: Sakınmayla, çekinmeyle.

Ne düşmen ta’ nesinden **bā-hazersin**
Ne eylersin bu benderden güzersin

(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10,
Mısra 159). [bā-hazersin, -sin, -]

Künün bu kütudan kim **bā-hazersin**
Nedir kutuñ seniñ ger sen beşersin (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 75).
[bā-hazersin, -sin, -]

bā-hem: Bir arada, birlikte, beraber.

Görüp yek-digeriñ ol iki hem-dem
Kılurdu süz-ı ‘aşkı sâz **bā-hem** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 22). [bā-
hem,]

Ki bir gün Nevfel ü Mecnûn **bā-hem**
Tarab bezminde dem-sâz idi hurrem
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18,
Mısra 3). [bā-hem,]

Olup yek-digere pîçide cân-tek
Olup melşük **bā-hem** tev-emân-tek
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33,
Mısra 242). [bā-hem,]

bahre: Deniz, derya.

Ne süz-ı ‘aşkı fehm itdi kemā-kān
Karışdı nehr **bahre** oldı ‘ummān (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 50).
[bahre,]

bahr-i bî-pāvān: Uçsuz bucaksız deniz. Sonsuz
deniz.

Tarafdārān-ı Leylî fevc-bā-fevc
Be-sān **bahr-i bî-pāvān** urup mevc
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18,
Mısra 164). [bahr-i bî-pāvān,]

bahr-i cezbe-i hakk: Allah'ın cezbesinin denizi.

Temevvüc itse **bahr-i cezbe-i Hakk**
İder her kaçreyi bir bahr-i mutlak (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 305).
[bahr-i cezbe-i hakk,]

bahr-i mutlak: Tek, mutlak deniz.

Temevvüc itse bahr-i cezbe-i Hakk
İder her kaçreyi bir **bahr-i mutlak** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 306).
[bahr-i mutlak,]

bahs: Üzerinde konuşulan, tartışılan konu, mevzu, mesele.

Bu nihân **bahş** düşdi güft-güya
Çekildi perde rüy-ı arzûya (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 87). [bahş,]

İdüp bu **bahşde** hall-i mesâ'il
Bu maẓmûn söylemiş üstâd-ı kâmil
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17,
Mısra 1). [bahşde, -de]

Müberrâ **bahş** kısmetden dehânı
Mu'arrâ 'umqdan tûl-i miyânı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 25).
[bahş,]

Ġam-ı dîrînesin tahrîr kıldı
Muhabbet **bahşini** tefsîr kıldı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 286).
[bahşini, -in, -i, -]

Didi Mecnûn ki ey pâkîze-gevher
Bu nâzik bahşden **bahş** açma diğer
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30,
Mısra 198). [bahş,]

Bu **bahş-i** mübhemi tefsîr idersem
Ki geh sırr-ı ta'aşşukdan uram dem
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30,
Mısra 209). [bahş-i, --i]

Didi Mecnûn ki ey pâkîze-gevher
Bu nâzik **bahşden** bahş açma diğer
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30,
Mısra 198). [bahşden, -den, -]

Ĥadîs-i 'aşkdan maqşûd-ı ma'nî
Muhabbet **bahşiniñ** mefhûmı ya'nî
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31,
Mısra 20). [bahşiniñ, -i, -niñ, -]

Degil **bahşim** ekâlim-i digerde
Ki ben şerh itdügim bu muhtaşarda
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38,
Mısra 67). [bahşim, -im, -]

bahş eylerse: Bağışlamak, vermek.

Ne **bahş eylerse** bu dehr-i cefakâr
Alur bir bir anı birde diger-bâr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 215).
[bahş eylerse, -r, -se, -]

bahşende-i ümîd: Ümit veren.

Gehî bir kevkebi Nâhid şandı
Anı **bahşende-i ümîd** şandı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 18).
[bahşende-i ümîd,]

baht: Şans, talih, mutluluk.

Gehî **bahtı** gibi der-h'âb u bî-tâb
Gehî çeşmi gibi der-hûn u bî-h'âb (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 109).
[bahtı, -ı]

Eger olsaydı bende ihtiyârım
Eger olmuş olaydı **baht** yârim (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 58).
[baht,]

Ki yâre dime kim bî-çâre Leylî
Dil-i şad-pâre **bahtı** kare Leylî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 50).
[bahtı, -ı]

Teni mecrûh bağırî pâre pâre
Güni kâra gününden **bahtı** kâra (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 100).
[bahtı, -ı]

Seniñ re'yinde yok tağyîr amma
Benim **bahtımda** yokdur bu taqâzâ
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17,
Mısra 134). [bahtımda, -im, -da, -]

Figân kim ölmeden ben **bahtı** kâra
Götürmüşler beni zinde mezâra (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 297).
[bahtı, -ı]

Eger 'âlemde **bahtı** kâra bâbek
Belâ fersûdesi bî-çâre bâbek (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 15).
[bahtı, -ı]

Bu **bahtı** kâra ya'nî Zeyd-i dil-hûn
Ta'aşşukda olup hem- 'aşr-ı Mecnûn
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26,
Mısra 15). [bahtı, -ı]

İder mi yâd Mecnûn-ı zebûnı
Şorur mı hiç ben **bahtı** nikûnı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 96).
[bahtı, -ı]

Bu derd ile bu miñnetle hemâre
Beyâbân-gerd olup ol **bahtı** kare (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 156).
[bahtı, -ı]

Seni kılmış zamâne dür benden
Benüm **bahtım** gibi mehcûr benden

(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 214). [bahtum, -im]

Küşâd it **bahtıma** bâb-ı felâhı
Mübârek kıl bâña yâ Rab şabâhı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 69).
[bahtıma, -im, -a]

Bu derde gerçi ben hem mübtelâyem
Seniñ **bahtıñ** gibi senden cüdâyem
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 216). [bahtıñ, -in]

Didi hâli nedir ol bî-nevânıñ
Enîsi kimdir ol **bahtı** karanıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 118).
[bahtı, -ı]

baht u raht u 'izzet: Talih ve süs ve kıymet.

Virür nâ-ehle **baht u raht u 'izzet**
İder hâl ehlini pâmâl-i zillet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 15).
[baht u raht u 'izzet,]

baht-ı siyâhuñ: Kara baht, kötü talih.

Saňa n'etmiş gene **baht-ı siyâhuñ**
Ki olmuş böyle âteşnâk âhiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 33).
[baht-ı siyâhuñ, -ıñ, -]

baht-ı zebûnum: Kötü talih.

Budur vehmim benim ikbâl-i dünüm
Zıyâsız ahterim **baht-ı zebûnum** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 144).
[baht-ı zebûnum, -um, -]

bâis: Sebep olan.

Gürür itme cihânda mülk ü mâle
Ki mülk ü mâldır **bâis** vebâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 226).
[bâis,]

bâ'is: Sebep.

Ki sen bir bülbül âteş-zebânsen
Nedir **bâ'is** künün beste-dehânsen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 274).
[bâ'is,]

bak: Bak-: Bakma, bakmak eylemi.

Dolaşup eyleyüp Mecnûn nezâre
Bakurken geh güle geh lâle-zâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 26).
[bakurken, -ur, -ken, -]

Didi cân-ı peder **bak** bu makâma
Ki şâyestedir hezârdan ihtirâma (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 29). [bak,]

Bakup gördi düşüp bir tengnâde
Başı seng üzre kalmış üftâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 105).
[bakup, -up]

Seyr bâ-meh çıkurdi gâh pinhân
Bakurdi sū-be-sū eṭrâfa ḥayrân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 20).
[bakurdi, -ur, -dı, -]

Bakup 'ayne'l-yakîn kıldı temâşâ
Görüp aḥvâlini bildi ki Leylâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 235).
[bakup, -up]

Bakup bir küşede Mecnûn'ı gördi
Hemân âşüfte-i dil-ḥûnı gördi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 41).
[bakup, -up, -]

Bakup Mecnûn-ı zâr u bî-ḳarâra
Virüp revnâk kelâm-ı âb-dâra (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 101).
[bakup, -up, -]

Bakup eṭrâfa nâ-geh gördi Nevfel
Ki 'izzet zilletle olmuş mübeddel (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 161).
[bakup, -up, -]

Yeter sevdâ yeter bu 'aşḳ-bâzî
Bakup aḥvâliñ terk it mecâzı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 82).
[bakup, -up, -]

Kılup ḥâmûş sirişkin bâb-ı Mecnûn
Bakup Mecnûn'a maḥzûn [u] maḥzûn
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 70). [bakup, -up, -]

Bakup gördi ki bir cây-ı kederdir
Nihâd-ı bed-dilân-tek tîre-terdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 31).
[bakup, -up, -]

Bakup gördi kevâkib nâ-tevândır
Degil fermân-revâ fermânberândır (Mecnûn

u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 39).
[bakup, -up, -]

Be-sân-ı dîde-bânân rûy ber-râh
Bakup râha iderdî âh nâ-gâh (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 82).
[bakup, -up, -]

İdüp ‘akabince Mecnûn’ın nezâre
Taḥassür birle **baḳdî** kühsâre (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 200).
[baḳdî, -dî, -]

Çü gördi mâderi Mecnûn-ı zârî
Bakup Mecnûn’a çeşm-i eşk-bârî (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 136).
[bakup, -up, -]

Didi Mecnûn gelüpdür va ‘dgâha
Bakup ḥaşret göziyle şâh-râha (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 148).
[bakup, -up, -]

Elâ ey meh-veşim ârâm-ı cânım
Bakup aḥvâlîme gûş it fiḡânım (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 234).
[bakup, -up]

Gelüp hengâme-i ḥayret-fezâya
Bakup vaḥşet-efzâ mâ-cerâya (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 170).
[bakup, -up]

Olursa te’essür eger sînesi çâk
Bakursa diḳḳat ile çeşm-i idrâk (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 182).
[bakursa, -ur, -sa, -]

bak: Korku, kaygı, çekinme.

Ne **bâk** itdi peleng-i tünd-ḥûdan
Ne kıldı vehm şîr-i kîne-cûdan (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 147).
[bâk,]

bâ-kâm: Arzu ile, emel ile, istek ile.

Budur ol çarḥ-ı bed-fercâm Nakâm
Ki ḥâle itmemiş ‘uşşâkı **bâ-kâm** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 24). [bâ-
kâm,]

Ki **bâ-kâm** eyleyüp bu nâ-murâdî
İdem dil-şâd bu miḥnet-nihâdî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 91). [bâ-
kâm,]

Anı kim eylemiş nâ-kâm taḳdîr
Anı **bâ-kâm** ider mi hîç tedbîr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 188).
[bâ-kâm,]

bakî: Ezeli, ebedî, ölümsüz.

Mübeyyen söyleyüp Mecnûn cefâsın
İdelim tefsîr **bâkî** mâ-cerâsın (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 34).
[bâkî,]

Götürdi leşkeriñ oldı revâne
Cihânda koydı **bâkî** bir fesâne (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 128).
[bâkî,]

Yakıldı baḡrım içre dâḡ-ı ḥaşret
Ki **bâkîdir** bu ḥaşret tâ kıyâmet (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 196).
[bâkîdir, -dir, -]

Ki bu rûz-ı evveli rûz-pesîndir
Cihân **bâkî** degil bu ḥod yakîndir (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 82).
[bâkî,]

Giriftârî olup dâm-ı memâtîñ
Sen ol **bâkî** saña virdi ḥayâtîñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 24).
[bâkî,]

bâ-kû: Şahrah, cadde ulu ve işlek yol.

Revân idi cihândan sūy bâ-sū
Diyüp Leylî gezürdi kūy **bâ-kû** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 8). [bâ-
kû,]

Bu ḥâl ile tolaşup kūy **bâ-kû**
Ne ḥâşıl eylerüzse mūy bâ-mū (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 33). [bâ-
kû,]

Hemân zencîre çek ben bî-karârî
Dolandır kūy **bâ-kû** her diyârî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 44). [bâ-
kû,]

bâl: Kanat.

Olup **bâline** âḡîr ser-nihâde
Teni oldı firâşe üftâde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 69). [bâline, -
in, -e]

bāl açup: Kol kanat açmak.

Götürsün haṭṭ-ı Mecnûn'ı açup bāl
Yetürsün eylesin Leylî'yi hoş-hāl (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 187).
[bāl açup, -up, -]

bāl-i tihû: Çöl kuşunun kanadı.

Mütekkâsı olurdu rân-ı âhû
Kâfî per-i bülbül **bāl-i tihû** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 50).
[bāl-i tihû,]

bālîn: Yastık, kalın minder yastığı.

Nişîmengâhıdır bir küşe-i teng
Fırâşî hâr u has **bālînidir** seng (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 24).
[bālînidir, -i, -dir, -]

Gelüp **bālîni** üzre mâderi zâr
Görüp Leylî'yi çeşmiñ kıldı hûn-bâr
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36,
Mısra 71). [bālîni, -i, -]

bā-meh: Ay gibi güzel; sevgili ile.

Seyr **bā-meh** çıkurdu gâh pinhân
Bakurdu sū-be-sū eṭṭāfa hayrân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 19). [bā-
meh,]

bā-mû: Tüy, kıl, saç teli ile.

Seniñ ben sāyeñem ey serv-i dil-cû
Vücûdum cümle sensen mûy **bā-mû**
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33,
Mısra 316). [bā-mû,]

Hemân Mecnûn idi Leylâ-yı meh-rû
Hemân Leylî'ydi Mecnûn mûy **bā-mû**
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34,
Mısra 50). [bā-mû,]

bañ: Bana.

Didi sen tek **baña** olmazdı peyvend
Eger ferzendiñ olsaydı huredmend (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 49).
[baña, -a, -]

baña: " Ben " birinci tekil şahıs zamiri. Ben şahıs

zamininin yönelme eki almış hali.

Degildir o baña bed-mihr aşlâ
Baña andan değil bu ğam ki Leylâ
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6,
Mısra 96). [baña,]

Baña benden ziyâde mihrbândır
Velî ağıyardan mihrî nihândır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 97).
[baña,]

Baña dañi ne cem'iyet gerekdir
Ne cem'iyette ünsiyet gerekdir (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 101).
[baña,]

Baña ancak gerekdir künc-i 'uzlet
Beyâbân-ı fenâ şahrâ-yı vahşet (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 103).
[baña,]

Degildir o **baña** bed-mihr aşlâ
Baña andan değil bu ğam ki Leylâ (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 95).
[baña,]

Baña yâr olmağı yârân ider 'âr
Olur benden beni kim görse bîzâr (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 31).
[baña,]

Baña gâhî diyorlar büt-perestem
Gehî dirler harâb üftâde mestem (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 35).
[baña,]

Baña zinde dimez bir kimse el-ḥaḥ
Degilsem de egerçi mürde muṭlaḥ (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 43).
[baña,]

Seni dañi nidelim gerçi cânsın
Ki cânânsız **baña** bârgirânsın (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 116).
[baña,]

Baña söyle ḥadîş-i âşinâyı
Baña ta'rif kılma mâsivâyı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 250).
[baña,]

Baña söyle ḥadîş-i âşinâyı
Baña ta'rif kılma mâsivâyı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 249).
[baña,]

Baña kıldiñ küşâde genc-i pendiñ
Beyân itdiñ devâsın derdmendiñ (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 219).
[baña,]

Benim-tek sen de olmuşsun giriftâr
Baña 'âlemde bir sensin sezâvâr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 152).
[baña,]

Nidelim ammâ devrân bî-amândır
Saña düşmen **baña** nâ-mihrbândır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 154).
[baña,]

Bu hâletden olup Nevfel haber-dâr
Didi imdi **baña** farz oldu nâ-çâr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 90).
[baña,]

Ki ol meh-veş benimle yâr olsun
O gül-çihre **baña** dil-dâr olsun (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 136).
[baña,]

Budur evlâ **baña** terk it beni sen
Ki kendi kârıma meşgûl olam ben (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 147).
[baña,]

Baña peymân virüp kıldın beni şâd
Künün itmezsen ol peymânı der-yâd
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18,
Mısra 11). [baña,]

Baña ancak bu 'âid oldu senden
Ki oldu âşinâ bîgâne benden (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 17).
[baña,]

Beni maqsûdınız itmekse hoş-hâl
Baña fi'l-hâl idün Leylî'ni irsâl (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 76).
[baña,]

Niçün kıldın **baña** zulm-i mükerrer
Niçün itdiñ beni böyle mükedder (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 139).
[baña,]

Seniñle itmeyedim kâş ülfet
Baña tâ yetmiyeydi bu nedâmet (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 152).
[baña,]

Cünûnluğ zîverinden dür idim ben
'Aceb pîrâye-bağış olduñ **baña** sen
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20,
Mısra 64). [baña,]

Didi Mecnûn-ı devrânem hemîn ben
Baña şâyestedir bu bend-i âhen (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 40).
[baña,]

Baña maḥbûbdur ruḥsâr-ı Leylâ
Baña maḥbûbdur didâr-ı Leylâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 32).
[baña,]

Baña 'âşık olup meftûnum olsan
Baña meftûn olup mecnûnum olsan
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21,
Mısra 20). [baña,]

Baña maḥbûbdur ruḥsâr-ı Leylâ
Baña maḥbûbdur didâr-ı Leylâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 31).
[baña,]

Baña 'âşık olup meftûnum olsan
Baña meftûn olup mecnûnum olsan
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21,
Mısra 19). [baña,]

baña: 1. Yük, ağırlık veren şey, sıklet. 2. mec. Mânevi
ağırlık, eziyet, keder, üzüntü. 3. Defa, kere.

Geçüp miḥnetle 'ömrüm 'unfuvânı
Baña telḥ oldu âb-ı zindegânî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 32).
[baña,]

baña: Bana.

Baña şâyestedir zencîr-i âhen
Eger zülfüñden olsa daḥi aḥsen (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 83).
[baña,]

Hemân didârın ile kânî'im ben
Ḥarâm itme **baña** didârını sen (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 354).
[baña,]

Dime kim Leylî yâr-i bî-vefâdır
Bu isnâdın **baña** muṭlaḥ cefâdır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 282).
[baña,]

Ne bî-dâd ilesin memnûnem andan
Ki cevriñdir **baña** maḥbûb cândan (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 266).
[baña,]

Seniñ cevriñ **baña** râḥat-fezâdır
Ki şânı 'âşıkın ancak rızâdır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 233).
[baña,]

Baňa yoksa seniñ ger i' timādīñ
Odur gör maħmili ol ħūr-zādīñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 171*).
[baňa,]

Benim emrim **baňa** teslîm itdi
Koyup Mecnûn'ını nâ-behre gitdi (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 41*).
[baňa,]

Baňa sūd itmez ol dem dūd-ı âhiñ
Olursa fi'l-meşel ger 'ūd-ı âhiñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 121*).
[baňa,]

Baňa dersin bu vādiden firâr it
Bu vahşetgâhdan kalkup güzâr it (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 145*).
[baňa,]

Kılup 'âlemde ben der-dâm dîvi
Baňa ger itmeseydim râm dîvi (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 144*).
[baňa,]

İdüp vahşeti fermüş olup râm
Baňa olmazdı bende bu ded-i dâm
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 146*). [baňa,]

Baňa meftûn olup âvâre olduñ
Baňa meşğûf olup bî-çâre olduñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 203*).
[baňa,]

Velîkin oldığıñda sen selâmet
Baňa bu derdden yokdur nedâmet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 410*).
[baňa,]

Ger olsaydıñ **baňa** yâr-ı muvâfîk
Olurduñ itdügiñ da'vâda şādîk (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 347*).
[baňa,]

Dil-i zârîñ **baňa** teslîm itdiñ
Beni şehâ şahrâya koyup gitdiñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 209*).
[baňa,]

Baňa meftûn olup âvâre olduñ
Baňa meşğûf olup bî-çâre olduñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 204*).
[baňa,]

Hiţâb itdi **baňa** giryân u rencûr
Didi ey kışîd-ı 'uşşâk-ı mehcûr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 171*).
[baňa,]

Küşâd it bahtıma bâb-ı felâhı
Mübârek kıl **baňa** yâ Rab şabâhı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 70*).
[baňa,]

Meges gezse yüzünde lâ-übâlî
Baňadır ol meges kerkes mişâlî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 360*).
[baňadır, -dır, -]

Baňa her dem nesîm-i küy-ı dil-ber
İder âmâde kût-ı rûh-perver (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 83*).
[baňa,]

Baňa bir dem vefâ kıl mihrbân ol
Benimle hem-celis ol hem-zebân ol
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 159*). [baňa,]

Baňa bir böyle rûz-ı behcet-efrûz
Naşib it yâ Rab ol meh-veşle yek-câ
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 273*). [baňa,]

Bu ne bâzîçedir peydâ idersin
Baňa nâkışlığım imâ idersin (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 288*).
[baňa,]

Baňa mihmân kıl o rûh-ı revânı
O olsun mihmân ben mîzbânı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 71*).
[baňa,]

Saňa Leylî **baňa** Mecnûn diyorlar
İderler sehv diğer-gün diyorlar (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 343*).
[baňa,]

Ĥani mîñâ ĥani sâğar ĥani mey
Getür câmi **baňa** mey vir pey-â-pey
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 28*). [baňa,]

Baňa virdiñ bu endûh-ı girânı
Düşürdüñ başıma kûh-ı girânı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 61*).
[baňa,]

Sitem kıldı **baňa** devr-i zamâne
Düçâr oldu gülîstânım ĥazâne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 127*).
[baňa,]

Ta' aşşukdan **baňa** bürâd kaldı
Ümîdim pençesinde bād kaldı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 135*).
[baňa,]

bā-pervāne: Kelebek ile.

Ber-i bülbül zı-gül efsāne niküst
Hadīs-i şem' **bā-pervāne** niküst (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 42*). [*bā-pervāne,]*

bar: "Yok"un karıştı. Mevcudiyetin belli olma durumu.

Kederden gâyet olmuş hüsn ü ruhsâr
Cemâline pedîd oldu diger **bâr** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 186*). [*bâr,]*

bar: 1. Yük, ağırlık veren şey, sıklet. 2. mec. Mânevî ağırlık, eziyet, keder, üzüntü. 3. Defa, kere.

Firîb-i dânesin eyler pedîdâr
Hemîn takrîb ile 'uşşâkı her **bâr** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 204*). [*bâr,]*

Senîñ var minnetiñ boynumda her **bâr**
Ki sensin yâdigâr-ı turre-i yâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 57*). [*bâr,]*

K'anı ben itmişem eşkle şādâb
Anıñ **bârı** olur elbette zehr-âb (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 208*). [*bârı, -ı, -]*

Kaţâr ile şütürle cümle ber-bâr
Temâm ol **bârlar** dîbâ-yı zer-kâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 72*). [*bârlar, -lar]*

Hezârân **bâr** bundan şād olurdu
Kuyûd-ı derdden âzād olurdu (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 19*). [*bâr,]*

Kılup her **bâr** izhâr-ı irâdet
İdüben da'vâ-yı 'aşk [u] muhabbet
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 341*). [*bâr,]*

Hezârân **bâr** olunmuş âzmâyiş
Ki penbe bulmamış âteşle sâziş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 59*). [*bâr,]*

bâr virdi: Eziyet vermek.

Çü Zeyd-i hânde-rüyı gördi Mecnûn
Huzûra **bâr virdi** kıldı me'zûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 80*). [*bâr virdi, -di, -]*

bâr-âver: Yemiş veren, verimli.

Saîa benden vişâl olmaz müyesser
Ümîdiñ naḥli olmaz **bâr-âver** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 330*). [*bâr-âver,]*

bârgâh: Yüksek divan. Yüce divan (makam).

Vefâtıñ bilmeyüp ol pâdişâhıñ
İderlerdi hîrâset **bârgâhıñ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 246*). [*bârgâhıñ, -ıñ, -]*

bârgirân: Yük taşıyanlar.

Seni daḥi nidelim gerçi cânsın
Ki cânânsız baña **bârgirânsın** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 116*). [*bârgirânsın, -sın, -]*

bârî: "Hiç olmazsa, en azından" anlamlarında bağlaç.

İdüp 'avdet bulup Mecnûn-ı zârı
Didiler ey belâ-keş sen de **bârî** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 62*). [*bârî,]*

Ta'aşşuk çün degildir ihtiyârî
Melâmet eyleme 'uşşâkı **bârî** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 236*). [*bârî,]*

Mezârıñ git ziyâret eyle **bârî**
O pîriñ bir zamân ol sügvârî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 23*). [*bârî,]*

bâr-ı 'aşkı: Aşkın yükü.

Bulup şiddet dilinde ḥubb-ı Mecnûn
Hezârân **bâr-ı 'aşkı** oldu efzûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 52*). [*bâr-ı 'aşkı, -ı, -]*

bâr-ı derd-i iftirâkı: Ayrılığın dert yükü.

Bulup şiddet demâdem iştîyâkı
Çekürdi **bâr-ı derd-i iftirâkı** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 6*). [*bâr-ı derd-i iftirâkı, -ı, -*]

bâr-ı ğam: Gam yükü.

Niçe kalkam dilimde **bâr-ı ğam** var
Ber-i dūşumda biñ küh-ı elem var (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 147*). [*bâr-ı ğam,]*

bâr-ı ta' aşşukdan: Aşıklığın üzüntüsü.

Qadi **bâr-ı ta' aşşukdan** hamîde
Giribân-ı şekîbâsı derîde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 45*). [*bâr-ı ta' aşşukdan, -dan, -*]

bâris: Yağış, yağmur.

Teker ki hancer-i bārânı peykân
O **bârişden** olurdu merg rîzân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 54*). [*bârişden, -den, -*]

bâr-ver: Meyve vermek.

Nihâl-i kâmetûñ kim **bâr-verdir**
Biri ağıyâre zehr kârgirdir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 205*). [*bâr-verdir, -dir, -*]

baş: Basmak.

Alup mektûbı Leylî eyledi būs
Başup bağına cânıñ kıldı mahrūs (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 296*). [*başup, -up*]

baş: Kafa, ser, baş.

Nidelim bilmem nedir derdim devâsı
Nedir **başında** bu sevdâ hevâsı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 24*). [*başında, -ı, -m, -da*]

Bakup gördi düşüp bir tengnâde
Başı seng üzre kalmış üftâde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 106*). [*başı, -ı, -*]

Açup **başın** fiğân itdi müşevveş
Didi ey pūr-ı rencūr u belâ-keş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 143*). [*başın, -ın*]

Olur **başında** cem'iyet pedîdâr
Kılur hayret-fezâ hengâme izhâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 27*). [*başında, -ı, -n, -da, -*]

Başım tîğîñla cismden cüdâ kıl
Beni hicrân belâsından rehâ kıl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 143*). [*başım, -ım, -*]

Urup bir lahzada biñ daşa **başın**
Daşı la'î itdi tökdî kanlu yaşın (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 33*). [*başın, -ın, -*]

Urup efsūs ile ser-pençe **baş**a
Vücûdum ğark kıldım kanlu yaşa (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 245*). [*baş, -a, -*]

Şekîbi hırmenîñ yakdı serâpâ
Urup ser-pençe **baş**a oldı müyâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 106*). [*baş, -a, -*]

Başından mi'cerîñ atdı kenâre
Kabasın yek-ser itdi pâre pâre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 159*). [*başından, -ın, -dan, -*]

Niçün bu düzağı kıldıñ pedîdâr
Bu güne **başına** olduñ şerer-bâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 60*). [*başına, -ım, -a, -*]

Baňa virdiñ bu endüh-ı girânı
Düşürdüñ **başına** küh-ı girânı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 62*). [*başına, -ım, -a, -*]

Peder-vâr eyledi feryâd u efğân
Şavurdu **başına** hâk oldı giryân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 16*). [*başına, -ın, -a, -*]

bâ-sa'âdet kıl: Mutlulukla kılmak.

Be-hakk-ı hâtem-i hatm-i nübüvvet
Kitâb-ı hâtimem kıl bâ-sa'âdet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 180*). [*bâ-sa'âdet kıl,]*

bâ-safâ: Gönül huzuruyla, şenliğiyle, mutlulukla.

Gülistân **bâ-şafâ** meclis müheyyâ
Şurâhî hânde-zen gerdişde mînâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 199).
[bâ-şafâ,]

bâ-sâh: Padişahla.

Sibâ' u vahşiyân 'akabince hem-râh
Be-sâ-ı leşker-i cân-bâz **bâ-şâh** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 128).
[bâ-şâh,]

bâ-sîm ü bâ-zer: Gümüşle ve altınla.

Nice genc-i nihân bâ-dür ü güher
Nice genc-i revân **bâ-sîm ü bâ-zer**
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22,
Mısra 70). [bâ-sîm ü bâ-zer,]

başla-: Başlamak, bir işi yapmak için harekete
geçmek, girişmek.

O sâkî **başlayup** bir tâze nâza
Virürdi tâze bir endâze nâza (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 31).
[başlayup, -y, -up]

bast: Ar. Yayma, serme, açma.

İrişdükte genâkârı temâme
Bu mazmûn ile **bast** olmuşdı nâme
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27,
Mısra 190). [bast,]

Gelüp nutka açup leb şerh-i hâle
Bu gûne **bast** virmişler makâle (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 4). [bast,
]

Selâm benden ol efsürde hâle
Uşanma **bast** vir bir dem makâle (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 126).
[bast,]

bast itmiş: Sözü uzatma, uzun uzun anlatmak.

Meger gûş itmemişsin bu kelâmı
Ki **bast itmiş** anı Pîr-i Kirâmı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 40).
[bast itmiş, -miş, -]

bâ-sû: Fenalıkla, yanlışlıkla, kötülükle.

Revân idi cihândan sûy **bâ-sû**
Diyüp Leylî gezürdi kûy bâ-kû (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 7). [bâ-
sû,]

Gezürdi sûy **bâ-sû** mergzârı
Tecessüs eyliyordı kûhsârı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 35). [bâ-sû,]

Tecessüs eyleyüp Mecnûn-ı zârı
Gezürken sûy **bâ-sû** kûhsârı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 26). [bâ-
sû,]

bâ-sûziş: Yanma ile.

Ciger **bâ-sûziş** bî-tâb u dil-rîş
İdüp bir nâle düşdi zâr u bî-h'îş (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 95). [bâ-
sûziş,]

bâ-tedbîr-i takdîr: Tedbirle takdir.

Hemîn çâh içre **bâ-tedbîr-i takdîr**
Olupdur 'aşk zencîri ser-â-zîr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 155).
[bâ-tedbîr-i takdîr,]

bâ-vefa: Vefalı.

Götürdi **bâ-vefâ** Zeyd'i huzûra
Çıkardı râz-ı pinhânîñ zuhûra (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 49). [bâ-
vefâ,]

bâver idüp: İnanmak, doğru bulmak.

Saňa **bâver idüp** oldum şekîbâ
Müdârâ eyledim 'aşk ile hâlâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 15).
[bâver idüp, -üp, -]

bâver itdi: İnanmak, doğru bulmak.

Firîbim gûş kıldı itdi bâver
Tarafdâr olmadı Mecnûn'a dîger (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 39).
[bâver itdi, -di, -]

bâ-vâd-ı levlâ-vı şeker-hand: Tatlı gülüşlü Leylâ'nın
hatırı.

Faḫaṭ bir cām ider nūş ol hünermend
O da **bā-yād-ı Leylā-yı şeker-ḥand**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 86*). [*bā-yād-ı leylā-yı şeker-ḥand,]*

bāz evledi: *Açmak, kanat açmak II avlanmak üzere kanat açmak.*

Tarîḳ-i ‘azme oldı tarḥ-endāz
Sefer-i berk-i nevāsın eyledi bāz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 20*). [*bāz eyledi, -di, -]*

bāz itmişdi: *Açmak.*

Tezerv ‘aḳabince **bāz itmişdi** pervāz
Şikār oldı tezerve cürre-i bāz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 37*). [*bāz itmişdi, -miş, -di, -]*

bāzār: *Çarşı, alışveriş yeri.*

Ḳurulmuşdı ḥıyāmı lāle-zārîñ
Revāc olmuşdı **bāzārı** bahārîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 6*). [*bāzārı, -ı]*

Çemen **bāzārınıñ** bozsan revācîñ
Gülistān mülkiniñ alsan ḥarācîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 61*). [*bāzārınıñ, -ı, -niñ, -]*

O rütbe oldı germā-germ **bāzār**
Ki oldı cān bahā kālā-yı dīdār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 367*). [*bāzār,]*

bāzār-ı büse: *Öpücük pazarı.*

Açıldı tazedden **bāzār-ı büse**
Mükerrerr buldı revnaḳ kār-ı büse (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 365*). [*bāzār-ı büse,]*

bāz-geşte: *Geri dönmek.*

Ki ben ‘azm eyler oldum bir diyāra
Yok andan **bāz-geşte** rāḥ-ı çāre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 180*). [*bāz-geşte,]*

bāzı: *Oyun, eğlence.*

Ne āgeh gerdişin **bāzilerinden**
Ne vāḳıf irtihāl-i māderinden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 11*). [*bāzilerinden, -ler, -in, -den, -]*

Çıkardı perdeden bir taze **bāzı**
Nümāyān oldı reng-i cān-güdāzı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 47*). [*bāzı,]*

bāz-ı tiz-pervāz: *Süratle uçan, hızlı uçan doğan kuşu.*

Rikābında dilrān-ı ser-efrāz
Götürmüşlerdi **bāz-ı tiz-pervāz** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 34*). [*bāz-ı tiz-pervāz,]*

bāzice: *Oyun.*

Bu ne **bāzicedir** peydā idersin
Baña nāḳıslığıñ imā idersin (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 287*). [*bāzicedir, -dir]*

bāzice: *Oyun, oyuncak.*

Olup **bāziceye** meşḡul Nākām
‘Abeş şubḥ-ı ḥayātîñ ile şām (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 159*). [*bāziceye, -(y)e, -]*

bāzice-i nirengini: *Şeklinin hilesi.*

Sipih-r-i kec-rev [ü] nireng-perdāz
İdüp **bāzice-i nirengini** sāz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 46*). [*bāzice-i nirengini, -in, -i, --ini]*

bāzı-künān: *Oyun oynayan.*

Gezürken kû be-kû nālān u müyān
Gehī **bāzı-künān** gāḥī ḡazel-ḥ’ān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 6*). [*bāzı-künān,]*

bāzı-yı sīmīniñ: *Gümüş kol.*

Gelüp Mecnûn-ı cān-sūza muḳābil
Ḳılup **bāzı-yı sīmīniñ** ḥamāyil (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 234*). [*bāzı-yı sīmīniñ, -iñ, -]*

be dahi: Ki, zira, bile, ve dahi.

Bu matlab olmasa hoşlukla hâşıl
Cefâdan olmazam **be dahi** hoş-dil (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 122). [be
dahi,]

be-cüz: -den başka, -nın dışında.

Eger ber-dîde-i Mecnûn nişîni
Be-cüz ez hûbî-yi Leylî ne-bînî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 52). [be-
cüz,]

bed: Far. Fena, kötü, çirkin.

Bed ü nîk-i cihândan oldı âzâd
Ne nîki eyler oldı ne **bedi** yâd (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 4). [bedi,
-i]

Geçüp bir devr böyle devr-i devrân
Bu sırrı bildi âhîr **bed** seklân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 86).
[bed,]

bed ü nîk-i cihândan: Dünyanın iyisi ve kötüsü

Bed ü nîk-i cihândan oldı âzâd
Ne nîki eyler oldı ne bedi yâd (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 3). [bed ü
nîk-i cihândan, -dan, -]

bed ü nîk-i cihândan: Dünyanın iyisi ve kötüsü

Bed ü nîk-i cihândan bî-haberdir
Şarâb-ı 'aşkıñ ile germ-serdir (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 43).
[bed ü nîk-i cihândan, -dan, -]

bed ü nîk-i cihânla: Kötü ve iyi dünya.

Fütâde-sîret ol dervîş-vâr ol
Bed ü nîk-i cihânla hoş-medâr ol (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 230).
[bed ü nîk-i cihânla, -la, -]

bedâhî: Birde.

Bedâhî söyleyüp Macnûn nazîriñ
İderdi münkeşif sırr-ı zamîriñ (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 77).
[bedâhî,]

Açup güftâra leb Mecnûn-ı şeydâ
Bedâhî bir kaşîde kıldı inşâd (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 104).
[bedâhî,]

bed-ahvâl: Kötü hal.

Görüp Leylî'ni meh-rüyân **bed-ahvâl**
Gelüp etrâfına sür'atle fi'l-hâl (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 79). [bed-
ahvâl,]

bedânsân: Öyle ki.

Bedânsân ol iki ferhunde-fâlîñ
Ser-â-pâ mâ-cerâsın şerh-i hâlîñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 295).
[bedânsân,]

Şükûfistân-ı ma'nâdan **bedânsân**
Hezâr üşkûfe-i hoş-büy-ı elvân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 27).
[bedânsân,]

bedel: Karşılık, denk, eş.

Ki sen bir nâzenîn-i bî-bedelsin
Bedelsiz bir melek-sîma güzelsin (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 92).
[bedelsiz, -siz, -]

beden: Vücut, gövde, cisim, ten, beden.

Beden 'üryan eiger-hûn dil remîde
İdüp her demde inşâ bir kaşîde (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 9).
[beden,]

Ki güyâ gür içinde bir **bedendir**
Velî bu gürgehe bî-kefendir (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 43).
[bedendir, -dir, -]

bed-endîş: Kötülük düşünen.

Velîkin zümre-i 'uşşâk-ı dil-rîş
Olur farî-ı muhbbetden **bed-endîş** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 358).
[bed-endîş,]

bedensân: Öyle ki.

Olup Leylî de dil-dâde **bedensân**
Velî o âşikâr idi bu pinhân (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 51). [bedensân,
]

Beyâbân-ı belâda hem **bedensân**
Kılurdu nâle Mecnûn-ı perîşân (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 97).
[bedensân,]

bed-fercâm: Kötü son.

Kerem eyle beni bed-nâm kılma
Tebekâr itme **bed-fercâm** kılma (*Mecnûn*
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 98).
[bed-fercâm,]

bed-hâl: Kötü hâl.

Seni **bed-hâl** idüpdür 'aşk-ı Leylî
Velîkin Leylî'niñ yok sende meyli (*Mecnûn*
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 85).
[bed-hâl,]

bed-hâl olup: Kötü durumda olmak, düşünleşmek.

Olup endühdan gitdüke bed-hâl
Beni hem eylediñ bergeşte-ikbâl (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 161).
[bed-hâl olup, -up, -]

bedidâr oldu: Meydanda, görünür olmak.

Selîm-i 'Âmirî oldu bedidâr
'İyâdet kıldı Mecnûn'ı diger-bâr (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 15).
[bedidâr oldu, -dı, -]

bedidâr oldu: -Meydanda, görünür olmak.

Olup gâyib 'alâmât-ı diyânet
Bedidâr oldu âşâr-ı hıyânet (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 96).
[bedidâr oldu, -dı, -]

bedihî: Aşıkâr, belli ve açık olma.

Bedihî şî'rler inşâd kıldı
Sürûn Nevfel'i dil-şâd kıldı (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 107).
[bedihî,]

Bedihî şî'rler icâd iderdi

Hemân Leylî diyüp feryâd iderdi (*Mecnûn*
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 105).
[bedihî,]

be-dil: Gönül için.

Ki herkes râ **be-dil** ender şekî nîst
Yağîn dâned ki hestî cüst yeki nîst (*Mecnûn*
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 351).
[be-dil,]

bed-mihr: Sevgisiz, merhametsiz.

Degildir o baña **bed-mihr** aşlâ
Baña andan degil bu gam ki Leylâ (*Mecnûn*
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 95).
[bed-mihr,]

bed-nâm: Adı kötüye çıkmış olan, şöhreti kötü olan
(kimse).

Qabile ehlini **bed-nâm** idüpdür
Seni hem şöhre-i eyyâm idüpdür (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 31).
[bed-nâm,]

İderse ceng olur mağlûb nâ-çâr
Kılmı **bed-nâm** 'âlemde olur h'âr (*Mecnûn*
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 170).
[bed-nâm,]

bed-nâm kılma: Adını kötüye çıkarmak, dile
düşürmek.

Kerem eyle beni **bed-nâm kılma**
Tebekâr itme bed-fercâm kılma (*Mecnûn*
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 97).
[bed-nâm kılma, -ma, -]

bed-nâm olmak: Adı kötüye çıkmak.

Dağı yitmez mi bî-ârâm olmak
Bu rütbe beyhude **bed-nâm olmak**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 10,
Mısra 150). [bed-nâm olmak, -mak, -]

bed-nihâd: Kötü huylu.

Ki bir didârîñi görmekle şâdem
Tecâvüz itsem andan **bed-nihâdem**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 22,
Mısra 356). [bed-nihâdem, -em, -]

bedr-i enver: Parlak dolunay. Sevgilinin parlak yüzü.

Niçe sâkî ki rûyî **bedr-i enver**
Niçe mey reşk-bağş-ı âb-ı Kevser (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 17).
[bedr-i enver,]

bedr-i münîri: Parlak ay.

Hilâl-âsâ olup **bedr-i münîri**
Halâle döndi serv-i dil-peşîri (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 45).
[bedr-i münîri, -i, -]

be-gerden: 1-İç içe geçirilmiş olan. 2-Boğaza takılı, takılmış zincir.

Benim-tek sen daği Mecnûn degilsen
Niçün sen böyle tavk-ı ğam **be-gerden**
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 76). [be-gerden,]

be-h'âb: Uykuda.

Seniñ kurbuñ mudur ya **be-h'âbem**
Be-sân teşne ya ender-serâbem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 281).
[be-h'âbem, -em, -]

be-hakk-ı âb-rûv-ı 'akl-ı: Aklın haysiyetinin hakkı için.

Be-hakk-ı âb-rûy-ı 'akl-ı evvel
Ki andan âferînişdir mükemmel (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 65). [be-hakk-ı âb-rûy-ı 'akl-ı,]

be-hakk-ı derd-i ten-i fersâ-vı evyüb: Eyyüb'ün vücudunu tüketen derdinin hakkı için.

Be-hakk-ı nâle-i dil-süz-ı Ya'kûb
Be-hakk-ı derd-i ten-i fersâ-yı Eyyüb
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 68). [be-hakk-ı derd-i ten-i fersâ-yı evyüb,]

be-hakk-ı hâtem-i hatm-i nübüvvet: Peygamberlik mührünün hakkı için.

Be-hakk-ı hâtem-i hatm-i nübüvvet
Kitâb-ı hâtimem kıl bâ-sa'âdet (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 179).
[be-hakk-ı hâtem-i hatm-i nübüvvet,]

be-hakk-ı nâle-i dil-süz-ı ya'kûb: Yakub'un gönül yakan inlemesinin hakkı için.

Be-hakk-ı nâle-i dil-süz-ı Ya'kûb
Be-hakk-ı derd-i ten-i fersâ-yı Eyyüb
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 67). [be-hakk-ı nâle-i dil-süz-ı ya'kûb,]

be-hâmün: Sahra sahraya.

Ğam-ı Mecnûn ile ol pîr-i dil-hûn
Gezüp şahrâları hâmün **be-hâmün**
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 16). [be-hâmün,]

behcet-âver: Sevinç getiren.

Hiyâzı içre mâhîler şinâver
Fezâsında tezervân **behcet-âver** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 112).
[behcet-âver,]

be-hem: Beraber, hep bir yere, hep bir yerde.

Bu güne gerçi ol iki dil-efrüz
Be-hem pîçide kaldılar şebân-rüz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 246).
[be-hem,]

be-her: Her, her bir.

Bu hem vâkî' olur bir kez **be-her** mâh
O da ne ber-murâd nefis-i güm-râh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 91).
[be-her,]

İrürse menzile sâlik **be-her** hâl
Sülûkunda eger itmezse ihmâl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 231).
[be-her,]

Hezârân naqş ider peydâ **be-her** ân
Ki her naqşı kılur idrâki hayrân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 7). [be-her,]

Ki 'aşk-ı hüsnüñ ile sîrdir cân
Cemâliñ kût-ı cânımdır **be-her** ân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 334).
[be-her,]

be-her ān: Daima, sürekli, aralıksız olarak, her zaman.

Olunca rāh-rev Mecnûn **be-her ān**
Olurlardı anıñ 'aķabince püyān (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 33, Mısra 129).
[be-her ān,]

be-her-hāl: Her durum, her zaman.

Dem-i ğaflet degildir itme ihmāl
Bulup Mecnûn-ı mehcûr **be-her-hāl**
(Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 33, Mısra 66). [be-her-hāl,]

behişt-āsā: Cennet gibi.

Tutup bir hāne-i hālîde mesken
Anı kıldı **behişt-āsā** müzeyyen (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 33, Mısra 46).
[behişt-āsā,]

behişt-heşt: Sekiz cennet.

Güzeller şāhı 'āşrın nāzenîni
Behişt-heşt bağınıñ hür-ı 'aynı (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 30, Mısra 2).
[behişt-heşt,]

behl itmez: 1. Az şey; az su. 2.Lânet, nefret, istememe.

Olup hoşnûd eger benden beni sen
Behl itmez isense vāy ber-men (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 24, Mısra 78).
[behl itmez, -mez, -]

behremend: Nasibi olan, hissedar.

Tutaydım ğāh sibiñ ğāh nāriñ
Olaydım **behremendi** bu bahāriñ (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 30, Mısra 262).
[behremendi, -i]

behre-ver: Hisse ve nasibini almış.

Ben oldum bāğ-ı hüsünüden ciger-dāğ
Ne sūd āhır ki oldı **behre-ver** zāğ (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 22, Mısra 204).
[behre-ver,]

be-hür-ı mücmer: Mücverin kokusu.

Çerāğ-ı hāne-i dil-tāb rüyı
Be-hür-ı mücmer cān büy-ı müyü (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 26, Mısra 32).
[be-hür-ı mücmer,]

bei: " Ben " birinci tekil kişi zamiri.

Didi āh ey peder ey bāb-ı ğām-h'ār
Yetim itdiñ **bei** kıldıñ dil-efkār (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 24, Mısra 52).
[bei,]

bekā: Ebedilik, devamlılık.

Beķā zevkiñ bulup geķmiş fenādan
Daķi müstağnī olmuşdur sivādan (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 28, Mısra 99).
[beķā,]

Olup dünyāda bir 'ahd üzre pā-yāb
Beķāda oldılar yek-mehd ü hem-h'āb
(Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 37, Mısra 276). [beķāda, -da, -]

bekā-ender-bekā: Bekabillah mertebesi. Allah'la baki olmak. Salikin Fenafillahtan sonra varacağı son mertebe.

Fenā-ender-fenāda cāyġāhı
Beķā-ender-beķāda ķurb u cāhı (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 34, Mısra 32).
[beķā-ender-beķāda, -da, -]

belā: Felaket, afet.

Raķib endişesi ğurbet **belāsi**
İdüpdür gönlümi ğam mübtelāsi (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 27, Mısra 125).
[belāsi, -sı]

belā: Felaket, musibet.

Saņa 'āşık olan 'ālemde çokdur
Velī ben tek **belā** pāmāli yokdur (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 22, Mısra 242).
[belā,]

Olup nefrīn-künān kīne-cüyān
Belā küncinde ķaldı zār u müyān (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 22, Mısra 60).
[belā,]

Belā pāmālī Mecnûn-ı cihândan
Elem üftâdesi bî-ḥanûmândan (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 303).
[belâ,]

Belâ birle benem peyveste ḥurrem
Men-i zâr iledir ḥurrem belâ hem (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 224).
[belâ,]

Belâ birle benem peyveste ḥurrem
Men-i zâr iledir ḥurrem belâ hem (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 223).
[belâ,]

belâ: 1. İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden
çıkılması güç durum, bâdire, dert, gam, keder. 2.
Büyük sıkıntıya ve zarara sebep olan olay, âfet,
musîbet, felâket. 3. Başa dert olan, insanı çok üzen
kimse veya şey.

Budur 'âşıkların Nâkâm hâli
Belâ 'âşıkda ḥübân-ı lâubâlî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 58).
[belâ,]

Ben olsam da belâdan mû-mişâli
Aña bir mû kadar virme zevâli (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 55).
[belâdan, -dan]

Belâ pāmālī Mecnûn-ı perîşân
Bu pendî gûş idüp oldı ḥurûşân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 209).
[belâ,]

Ki rāh-ı 'aşk âfetdir belâdır
Belâsı âfeti nâ-müntehâdır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 167). [belâdır,
-dır]

O pûr-ı dîl-pesendim bir belâdır
Belâ-yı 'aşk-ı yâre mübtelâdır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 87).
[belâdır, -dır]

Ki rāh-ı 'aşk âfetdir belâdır
Belâsı âfeti nâ-müntehâdır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 168). [belâsı,
-sı, -]

Esîrem sen gibi ben hem belâda
Senîñ-tek şâbitem resm ü vefâda (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 149).
[belâda, -da]

Didi feryâd kim müşkil belâdır
Belâ-yı 'aşk derd-i bî-devâdır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 259).
[belâdır, -dır]

O kim Nâkâm yârinden cüdâdır
Devâsız bir belâya mübtelâdır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 288).
[belâya, -(y)a]

Başım tîgîñla cismden cüdâ kıl
Beni hicrân belâsından rehâ kıl (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 144).
[belâsından, -sı, -n, -dan, -]

Eger 'âlemde bahtı kara bâbek
Belâ fersüdesi bî-çâre bâbek (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 16).
[belâ,]

belâ: Bela, felaket, afet.

Tefakkûd eyliyorken ıztırârî
Belâ fersüdesi Mecnûn-ı zârı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 18).
[belâ,]

belâ-keş: Bela çeken, belaya katlanan, sıkıntı çeken.

İdüp 'avdet bulup Mecnûn-ı zârı
Didiler ey belâ-keş sen de bârî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 62).
[belâ-keş,]

belâ-yı 'aşk: Aşk belası.

Gam-ı hicrân belâ-yı 'aşk Nâkâm
Kılur peydâ hezârân derd ü âlâm (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 123).
[belâ-yı 'aşk,]

belâ-yı 'aşk: Aşk belası.

Belâ-yı 'aşk ile Mecnûn karîndir
Kim ile Leylî âyâ hem-nişîndir (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 221).
[belâ-yı 'aşk,]

belâ-yı 'aşk: Aşk belası.

Didi feryâd kim müşkil belâdır
Belâ-yı 'aşk derd-i bî-devâdır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 260).
[belâ-yı 'aşk,]

belâ-yı 'aşkda: Aşk belası.

Saňa noldu ki böyle zâr olduñ
Belâ-yı ‘aşkda bîmâr olduñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 146).
[belâ-yı ‘aşkda, -da, -]

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 22).
[belâ-yı firkat,]

belâ-yı firkat: Ayrılık belası.

belâ-yı ‘aşkdan: Aşk derdi, aşk belası, aşk acısı.

Şarâb-ı ‘aşkdan ser-mest ü bî-h’îş
Belâ-yı ‘aşkdan rencür u dil-rîş (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 114).
[belâ-yı ‘aşkdan, -dan, -]

Nedir hâlîñ **belâ-yı firkat** ile
Niçe sâziş kılursın miñnet ile (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 211).
[belâ-yı firkat,]

belâ-yı firkate: Ayrılık belas.

belâ-yı ‘aşkdan: Aşk belası.

Didi hāmūş sen Mecnûn degilsen
Belâ-yı ‘aşkdan dil-hûn degilsen (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 34).
[belâ-yı ‘aşkdan, -dan, -]

Belâ-yı firkate ten-dâde iken
Gam-ı hicrândan üftâde iken (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 157).
[belâ-yı firkate, -e, -]

belâ-yı firkati: Ayrılık belası.

belâ-yı ‘aşkdan: Aşk belası.

Kemend-i derd ile pā-beste Leylî
Belâ-yı ‘aşkdan dil-haste Leylî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 280).
[belâ-yı ‘aşkdan, -dan, -]

Belâ-yı firkati kıldı te’emmül
Merâmından geçüp itdi taħammül (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 343).
[belâ-yı firkati, -i, -]

belâ-yı firkatiñ: Ayrılık belası.

belâ-yı ‘aşkdan: Aşk belası.

Belâ-yı ‘aşkdan dil-haste Leylî
Kuyûd-ı derd ile pā-beste Leylî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 73).
[belâ-yı ‘aşkdan, -dan, -]

Egerçi derd-i ‘aşkıñ bî-devâdır
Belâ-yı firkatiñ miñnet-fezâdır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 408).
[belâ-yı firkatiñ, -iñ, -]

belâ-yı firkatinden: Ayrılığın belası.

belâ-yı ‘aşk-ı yâre: Sevgilinin aşkının belası.

O pūr-ı dil-pesendim bir belâdır
Belâ-yı ‘aşk-ı yâre mübtelâdır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 88).
[belâ-yı ‘aşk-ı yâre, -e, -]

Ferāmūş it anı kılma dañi yâd
Belâ-yı firkatinden itme feryâd (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 16).
[belâ-yı firkatinden, -den, -]

belâ-yı gerdişiñden: Belanın devretmesi.

belâ-yı derd-i ‘aşka: Aşk derdinin belası.

Didi bu bir esîr-i bî-nevâdır
Belâ-yı derd-i ‘aşka mübtelâdır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 58).
[belâ-yı derd-i ‘aşka, -a, -]

Künün bir pîr-i bî-tâbem zebünem
Belâ-yı gerdişiñden bağı hünem (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 62).
[belâ-yı gerdişiñden, -iñ, -den, -]

belâ-yı hasretiñ: Özlem belası.

belâ-yı firkat: Ayrılık belası. Ayrılık derdi.

Güzîñ-i ‘âşıkân Mecnûn-ı fâzıl
Belâ-yı firkat ile dâğ-ı ber-dil (Mecnûn u

Belâ-yı hasretiñ mañzûnı Mecnûn
Cefâ-yı firkatiñ dil-hûnı Mecnûn (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 105).
[belâ-yı hasretiñ, -iñ, -]

belā-vı hicrden: Ayrılık derdi.

Ki derd-i 'aşkıdan efsürde Leylî
Belā-yı hicrden pejmürde Leylî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 6*).
[belā-yı hicrden, -den, -]

belā-vı iftirāka: Ayrılık belası.

Gene düşdün **belā-yı iftirāka**
Yakıl şimdi şerār-ı iştiyāka (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 117*).
[belā-yı iftirāka, -a, -]

belā-vı iftirāka: Ayrılık belası.

Düçār oldu **belā-yı iftirāka**
Yakıldı yandı nār-ı iştiyāka (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 57*).
[belā-yı iftirāka, -a, -]

belā-vı iştiyākūn: Hasret belası, özlem belası.

Olup dil-ḥastesi derd-i firākīn
Ciger-ḥūmı **belā-yı iştiyākūn** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 42*).
[belā-yı iştiyākūn, -iñ, -]

belā-vı iştiyākūn: Hasret belası.

Ta'addā-yı firākīn miñnetden
Belā-yı iştiyākūn şiddetden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 326*).
[belā-yı iştiyākūn, -iñ, -]

belā-vı miñnet: Üzüntü; dert; sıkıntı belası.

Tezāyüd eyleyüp gitdükce Nâkâm
Ta'aşşukda **belā-yı miñnet** encām (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 98*).
[belā-yı miñnet,]

belā-vı nā-gehāna: Ansızın gelen bela.

Beni hem mübtelā kıldı zamāne
Düçār itdi **belā-yı nā-gehāna** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 106*).
[belā-yı nā-gehāna, -a, -]

belā-vı nā-gehāndan: Ansızın gelen bela.

Enin oldum **belā-yı nā-gehāndan**
Rehā buldum bu neng-i cāvidāndan
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 33*). [belā-yı nā-gehāndan, -dan, -]

belā-vı zādegāna: Asil belâlar, soylu belâlar.

Peder kim beste-i dām-ı belâdır
Belā-yı zādegāna mübtelâdır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 14*).
[belā-yı zādegāna, -a, -]

beli: Evet.

Belî ben irmedim hālā kemāle
Degil cānım benim kıbil vişāle (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 289*).
[belî,]

beliğ ü behcet-āver: Güzel söz ve güzellik getiren.

Kıluplar dem-be-dem eş'ār inşā
Belîğ ü behcet-āver rûḥ-baḥşā (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 82*).
[belîğ ü behcet-āver,]

belîğ ü hem faşîḥ ü nükte-perver: Açık, güzel ve hemde şakacı bir şekilde söylemek.

Belîğ ü hem faşîḥ ü nükte-perver
Hezārān nükte her lafzında mużmer
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 23*). [belîğ ü hem faşîḥ ü nükte-perver,]

beliğāne: Belîğ bir şekilde; etkili, güzel ve yerinde söylenmiş söze yakışır bir şekilde.

Belîğāne kılup takrîre āğāz
Açup leb didi ol mîr-i ser-efrāz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 33*).
[belîğāne,]

belki: Bir ihtimal.

Ki ben bir peşşeyem naḥcîr-i bî-per
Ne peşşe **belki** andan zebûn-ter (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 66*).
[belki,]

belki: "Bir ihtimal" anlamında kullanılan zarf.

İderdi cüst-cü Mecnûn-ı zârı
Ki görsün **belki** ol âşûb-kârı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 22*).
[belki,]

belkîs ü süleymân: *Süleyman ve Belkîs.*

Hani ‘âlemde **Belkîs ü Süleymân**
Züleyhâ-yı cüvân ü mâh-ı Ken ‘ân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 201*).
[belkîs ü süleymân,]

ben: *Ben.*

Beni hem eyleyen ser-mest Nâkâm
Hemân meydîr hemân pîr ü hemân câm
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 23*). [beni, -i]

Benim gönlümdür ol zülf içre pinhân
Şakın gîsûlârın kılma perîşân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 33*).
[benim, -i, -m]

Şarıl âheste bir de zülf-i yâre
Benim ahvâlimi şerh it nigâre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 40*).
[benim, -i, -m]

Virürsem **ben** eger bu emre encâm
Beni eyler melâmet hâş u hem ‘âm
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 53*). [ben,]

Ki **ben** Mecnûn-ı Leylâ-yı zamânem
Ne Mecnûn ruh-ı Leylî ve şânem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 87*).
[ben,]

Baňa **benden** ziyâde mihrbândır
Velî ağıyardan mihrî nihândır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 97*).
[benden, -den]

Benem Mecnûn-ı Leylâ-yı dil-efrûz
Benem Mecnûn-ı Leylâ-yı cihân-süz
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 89*). [benem, -em, -]

Benem Mecnûn-ı Leylâ-yı dil-efrûz
Benem Mecnûn-ı Leylâ-yı cihân-süz
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 90*). [benem, -em, -]

Benem sergeşte-i Mecnûn-ı Leylî
Benem dîvâne-i meftûn-ı Leylî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 91*).
[benem, -em, -]

Benem sergeşte-i Mecnûn-ı Leylî
Benem dîvâne-i meftûn-ı Leylî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 92*).
[benem, -em, -]

Anı bu kayddan kılsan dil-âzâd
İdersin hem **beni** hem ‘âlemi şâd (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 42*).
[beni, -i]

Virürsem ben eger bu emre encâm
Beni eyler melâmet hâş u hem ‘âm
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 54*). [beni, -i]

Beni bu emr edâsından mu‘âf it
Görüp nakdiñde ‘aybı intisâf it (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 55*).
[beni, -i]

Beni ferâmûş idüpdür dâniş-i hûş
İdiñ siz hem beni yek-ser ferâmûş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 105*).
[beni, -i, -]

Beni ferâmûş idüpdür dâniş-i hûş
İdiñ siz hem **beni** yek-ser ferâmûş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 106*).
[beni, -i]

Egerçi her perî müşgîn-müdur
Benim çeşmimde ammâ zîşt-rûdur
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 86*). [benim, -i, -m]

Aňa aşüfteyim dildâdeyem **ben**
Fedâsı olmağa âmâdeyem **ben** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 49*). [ben,]

Aňa aşüfteyim dildâdeyem **ben**
Fedâsı olmağa âmâdeyem **ben** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 50*). [ben,]

Seniñ aşüfte-i hayrânîñam **ben**
Seniñ Mecnûn-ı ser-gerdânîñam **ben**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 61*). [ben,]

Seniñ aşüfte-i hayrânîñam **ben**
Seniñ Mecnûn-ı ser-gerdânîñam **ben**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 62*). [ben,]

Seniñ derdiñ ciger biryâniyam **ben**
Seniñ nâr-ı gamîñ süzâniyamm **ben**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 63*). [ben,]

Seniñ derdiñ ciğer biryānıyam **ben**
Seniñ nār-ı ғamıñ sūzānıyamm **ben**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 7, *Mısra* 64). [*ben*,]

Ben itdüm cürmi sen maḥbûs olduñ
Esîr-i bend olup me'yûs olduñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 7, *Mısra* 79). [*ben*,]

Baña yār olmaķı yārān ider 'ār
Olur **benden** beni kim görse bîzār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 7, *Mısra* 32). [*benden*, -den]

Benem mest ü ḥarāb pāy der-gil
Olur mı mestde aşüftede dil (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 7, *Mısra* 51). [*benem*, -em, -]

Benem dīvāne-i bî-ḥ'îş ammā
Seni zencîre çekmiş 'özü-i dünyā (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 7, *Mısra* 81). [*benem*, -em, -]

Baña yār olmaķı yārān ider 'ār
Olur benden **beni** kim görse bîzār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 7, *Mısra* 32). [*beni*, -i]

Beni der-dām idüp bir türk-i Leccāc
Ḥadeng-i mestine kılmaşdır āmāc (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 7, *Mısra* 47). [*beni*, -i, -]

Şabādan güş idersem bir peyāmıñ
Kılur ma'nen **beni** iḥyā kelāmıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 7, *Mısra* 76). [*beni*, -i]

Niçün teslîm-i cānān olmadıñ sen
Seni cānānsız şimdi nideyim **ben** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 8, *Mısra* 110). [*ben*,]

Seni **ben** beslemişdim ey siyeh-kār
Hemîn olmaķ içün kurbān-ı dîdār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 8, *Mısra* 111). [*ben*,]

Teğāfûl eylediñ fevt oldı fursat
Seniñle eylemem **ben** daḥi ülfet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 8, *Mısra* 114). [*ben*,]

Ki **ben** bir 'āşık-ı sāğar-bedestem
Temāşā-yı ruḥ-ı sākîyle mestem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 9, *Mısra* 47). [*ben*,]

Ben olsam da belādan mû-mişālî
Aña bir mû kadar virme zevālî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 9, *Mısra* 55). [*ben*,]

Ṭutup bu ḥalka-i beyti du'ā kıl
Ki yā Rab sen **beni** ғamdan cüdā kıl
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 9, *Mısra* 34). [*beni*, -i]

Tazarru' it ki yā Rabb kıl **beni** şād
Beni bu 'aşkdan eyle dil-āzād (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 9, *Mısra* 35). [*beni*, -i]

Tazarru' it ki yā Rabb kıl beni şād
Beni bu 'aşkdan eyle dil-āzād (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 9, *Mısra* 36). [*beni*, -i, -]

Beni bu cām ile peyveste mest it
Hemîşe 'āşık-ı sākî-perest it (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 9, *Mısra* 49). [*beni*, -i, -]

Beni 'aşk ile mu'tād it İlähî
Dilimde 'aşkı müzdād it İlähî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 9, *Mısra* 51). [*beni*, -i, -]

Demādem ḥüsn-i Leylî'ni füzün it
Beni gün günden 'aşkında zebün it
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 9, *Mısra* 54). [*beni*, -i, -]

Ki **ben** güm-gerde-i pūr-ı 'azîzem
Fırākıñdan hemîşe eşk-rîzem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 10, *Mısra* 85). [*ben*,]

Nidelim ammā ki **ben** bî-iḥtiyārem
Zebūnum bî-dilim bî-iḫtidārem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 10, *Mısra* 221). [*ben*,]

Eger olsaydı bende rişte-i kār
İder miydım beni **ben** 'āşık-ı zār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 10, *Mısra* 224). [*ben*,]

Ben itmezdim beni böyle diger-gün
Ben itmezdim beni Mecnûn-ı dil-ḥün
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 10, *Mısra* 225). [*ben*,]

Ben itmezdim beni böyle diger-gün
Ben itmezdim beni Mecnûn-ı dil-ḥün
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 10, *Mısra* 226). [*ben*,]

Bu âteş içre kim süzişdeyim **ben**
Bu âteşden yakılmış niçe hırmen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 231*).
[ben,]

Ki **ben** bir ‘âşıkam bir mübtelâyem
Hemîşe tâlib-i derd ü belâyem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 251*).
[ben,]

Fezâ-yı derdde pâ der-gilem **ben**
Bu derd ile bu ğamla hoş-dilem **ben**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 257*). [ben,]

Fezâ-yı derdde pâ der-gilem **ben**
Bu derd ile bu ğamla hoş-dilem **ben**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 258*). [ben,]

Eger olsaydı **bende** rişte-i kâr
İder miydim beni ben ‘âşık-ı zâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 223*).
[bende, -de]

Olup endühdan gitdükce bed-hâl
Beni hem eylediñ bergeşte-ikbâl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 162*).
[beni, -i, -]

Eger olsaydı bende rişte-i kâr
İder miydim **beni** ben ‘âşık-ı zâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 224*).
[beni, -i]

Ben itmezdim **beni** böyle diger-gün
Ben itmezdim **beni** Mecnûn-ı dil-hûn
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 225*). [beni, -i]

Ben itmezdim **beni** böyle diger-gün
Ben itmezdim **beni** Mecnûn-ı dil-hûn
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 226*). [beni, -i]

Beni ma‘zûr tut zevk-i cihândan
Beni ‘afv eyle seyr-i gülsitândan (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 247*).
[beni, -i, -]

Beni ma‘zûr tut zevk-i cihândan
Beni ‘afv eyle seyr-i gülsitândan (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 248*).
[beni, -i, -]

Bu miñnet kim **beni** kılmış ihâta
Mecâlim kalmışdır inbisâta (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 253*).
[beni, -i]

Şalâhımdan benim kaç‘-ı nazar kıl
Beni bu hâlde terk it güzer kıl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 260*).
[beni, -i, -]

Görürsün kim **benim** hâlim zebündür
Ser-tedbîr derkimden biründür (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 137*).
[benim, -i, -m]

Naşîbi herkesin olduĝda kısmet
Benim de kısmetim olmuş bu miñnet
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 228*). [benim, -im, -]

Benim pâ-bend ü bendim âhenîndir
Küşâd olmazdı bir ğabl-i metîndir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 229*).
[benim, -im, -]

Ne ancak bir **benim** miñnet-resîde
Benim-tek vardır biñ derd-dîde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 233*).
[benim, -im]

Şalâhımdan **benim** kaç‘-ı nazar kıl
Beni bu hâlde terk it güzer kıl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 259*).
[benim, -im]

Seni dil-dâr idüp oldum giriftâr
Künün **bende** ne dil vardır ne dâdâr
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 56*). [bende, -de]

Eger olsaydı **bende** ihtiyârım
Eger olmuş olaydı baht yârim (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 57*).
[bende, -de]

Bulup Mecnûn‘ı şerh-i dâstân it
Benim ahvâlimi bir bir beyân it (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 30*).
[benim, -im, -]

Kederden derdden fark itmedim **ben**
Ne vakt açdı ne dem şoldı bu gülşen
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 51*). [ben,]

Açup göz baĝrımı kan görmüşem **ben**
Beni böyle perîşan görmüşem **ben** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 55*).
[ben,]

Açup göz baĝrımı kan görmüşem **ben**
Beni böyle perîşan görmüşem **ben** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 56*).
[ben,]

Dağı itme cefâ **ben** bî-nevāya
Ki artık kalmamış tábim cefāya (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 63*).
[ben,]

Anıñ emrinedir tâbi' felekler
Añadur **bende** kevkebler melekler (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 94*).
[bende, -de]

Beni mehd-i belâda zâr kıldıñ
Tenim haste gözüm hün-bâr kıldıñ
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 23*). [beni, -i, -]

İdüp göñlüm giriftâr-ı muhabbet
Beni kıldıñ esîr-i dâm-ı miñnet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 30*).
[beni, -i, -]

Beni tîr-i ğama âmâc kıldıñ
Bahâr-ı 'ömrümi târâc kıldıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 37*).
[beni, -i, -]

Açup göz bağırmı kan görmüşem ben
Beni böyle perîşân görmüşem ben (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 56*).
[beni, -i, -]

Bilür bîñişim kıldı mükedder
Beni itdi cihânda zâr u muhtar (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 60*).
[beni, -i, -]

Benim iğbâlim ammâ büm-âsâ
Kalup peygüle-i ğafletde müyâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 49*).
[benim, -im, -]

Görür Mecnûn hemân hüsni ki **bende**
O hüsni görmege yok dide sende (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 35*).
[bende, -de]

Benim hüsñüm saña olsa hüveydâ
Olursun sen dağı Mecnûn-ı rüsvâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 47*).
[benim, -im, -]

Fiğân itdükce bu gül-zârda **ben**
Nolaydı güş idüp feryadımı sen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 155*).
[ben,]

Bulup Mecnûn'ımı **benden** selâm it
Nişimengâhı sengin-i istilâm it (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 169*).
[benden, -den]

Benime hem-nişin ol sen de bir dem
Beni kıl ğonca-tek ħandân u ħurrem
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 166*). [beni, -i, -]

Kerem itsün **beni** dil-şâd kılsın
Ġam-ı hicrândan âzâd kılsın (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 187*).
[beni, -i]

Kılurdu ey **benim** Mecnûn-ı zârım
Vefâ-dâr-ı âşıkım dil-haste yârim (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 147*).
[benim, -im]

Benim derd-i derûnum şerh eyle
İdüp dâmânımı taķbîl söyle (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 171*). [benim, -im, -]

Benime hem-nişin ol sen de bir dem
Beni kıl ğonca-tek ħandân u ħurrem
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 165*). [benime, -im, -e, -]

Nolur pervâz kıl bu gülsitâna
Benimle yâr olup eyle terâne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 164*).
[benimle, -im, -le]

Benimle söylesün derd-i derûnuñ
Unutsun cevriñi devrân-ı dünüñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 193*).
[benimle, -im, -le]

Dilimde cüş ider vecd-i nihânı
Künün güş ile **benden** dâstânı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 42*).
[benden, -den]

Beni serşâr bir sâğarla şâd it
Tekellüm kişverinde Keyķubâd it (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 3*).
[beni, -i, -]

Beni bî-reng idüp reng-i küdüret
Tutupdur göñlimi jeng-i küdüret (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 11*).
[beni, -i, -]

Te'âlallah zihî sâķi ki çâlâk
Virüp sâğar **beni** kıldı şeğafnâk (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 36*).
[beni, -i]

Şürâh ile olup hem-râz-ı sâķi
Beni meşğûf kıldı nâz-ı sâķi (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 40*).
[beni, -i, -]

Gezürdim **ben** şikâr için hemâre
Duçar oldum ‘aceb türfe şikâra (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 93*).
[ben,]

Budur evlâ baña terk it beni sen
Ki kendi kârıma meşgûl olam **ben** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 148*).
[ben,]

Bu vahşet terkine âheng senden
Bu yolda tîğ **benden** ceng **benden** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 172*).
[benden, -den]

Bu vahşet terkine âheng senden
Bu yolda tîğ **benden** ceng **benden** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 172*).
[benden, -den]

Benem âlûde dâmân-ı siyeh-kâr
Benem bu dâmenim tekrâr tekrâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 139*).
[benem, -em, -]

Benem âlûde dâmân-ı siyeh-kâr
Benem bu dâmenim tekrâr tekrâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 140*).
[benem, -em, -]

Müsâ’id olmayup sen daği nâ-çâr
Koyarsan nîme-i rehde **beni** h’âr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 146*).
[beni, -i]

Budur evlâ baña terk it **beni** sen
Ki kendi kârıma meşgûl olam ben (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 147*).
[beni, -i]

Seniñ re’yinde yok tağyîr ammâ
Benim bahtımda yokdur bu takâzâ
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 134*). [benim, -im, -]

Budur vehmim **benim** ikbâl-i dūnum
Zıyāsız ahterim baht-ı zebūnum (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 143*).
[benim, -im]

Ki ol meh-veş **benimle** yâr olsun
O gül-çihre baña dil-dâr olsun (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 135*).
[benimle, -im, -le, -]

Ki **ben** hūñ-h’âr bir leşkerle hâlâ
İkâmet itmişüm bunda müheyyâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 39*).
[ben,]

Nevâzişler idüp **ben** hem o servi
O âfetkârı ol ra’nâ tezervi (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 43*). [ben,]

Vesîle **ben** olup bu kâr-zâre
Dirîgâ olmuşam ağıyâr yâre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 131*).
[ben,]

Huzûr-ı yârde **ben** rû-siyâhem
Eşimem cürmkârem ‘özt-h’âhem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 135*).
[ben,]

Baña peymân virtüp kıldıñ **beni** şâd
Künün itmezsen ol peymânı der-yâd
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 11*). [beni, -i]

Beni ‘âlemde nâ-peydâ görürsen
Görürsense gene şeydâ görürsen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 21*).
[beni, -i, -]

Bu peykâr içredir çün haşm-ı yârim
Benim tîğ ile tîr ile ne kârım (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 122*).
[benim, -im, -]

Eger feryâdına sen yetmez isen
Kasem olsun Hudâ’ya kim gidüp **ben**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 100*). [ben,]

Egerçi Leylî’ni **ben** h’âstgârem
Velî hoşlukla virsen h’âstgârem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 117*).
[ben,]

Baña ancak bu ‘âid oldu senden
Ki oldu âşinâ bîgâne **benden** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 18*).
[benden, -den]

İdüp bir Rütemâne kâr-zârı
İzâle eyleyem **benden** bu ‘ârı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 30*).
[benden, -den]

Ki anda olduğum bî-yâr ü enşâr
Beni vâdâr kıldı şulha nâ-çâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 26*).
[beni, -i, -]

Beni maşşûdîñiz itmekse hoş-hâl
Baña fi’l-hâl idüñ Leylî’ni irsâl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 75*).
[beni, -i, -]

Kerem eyle **beni** bed-nām kılma
Tebekār itme bed-fercām kılma (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 97*).
[beni, -i, -]

Didi ey süst-‘ahd ü çerb-güftâr
Niçün itdiñ **beni** zâr u dil-efkâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 136*).
[beni, -i]

Niçün peymânîñ ferâmüş itdiñ
İdüp böyle **beni** der-cüş gitdiñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 138*).
[beni, -i]

Niçün kıldıñ baña zulm-i mükerrer
Niçün itdiñ **beni** böyle mükedder (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 140*).
[beni, -i]

Beni ümmîd-vâr itdiñ götürdiñ
Kenâr-ı çeşme-i Hızr’a yetürdiñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 143*).
[beni, -i, -]

Beni itdiñse de sen böyle dil-teng
Saña da hem yeter bu neng-i bed-reng
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 153*). [beni, -i, -]

Beni koyduñsa da sen böyle hasret
Saña da haşre dek besdür bu töhmet
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 155*). [beni, -i, -]

Benim bir pîr-i zâr u dil-şikeste
Hadeng-i derdden mecruh u haste (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 81*).
[benim, -im]

Benim şekvem degildir ahterimden
Şikâyetmemden ancak duhterimden
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 85*). [benim, -im, -]

Benim kaşdım bu gavgâdan rızadır
Ne dil-âzârlıkdır ne cefâdır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 123*).
[benim, -im, -]

Götürdün geh tıği gâh sinânı
Benimle düşmen itdiñ dostânı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 16*).
[benimle, -im, -le]

Didi Mecnûn-ı devrânem hemîn **ben**
Baña şâyestedir bu bend-i âhen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 39*).
[ben,]

Hemân zencîre çek **ben** bî-karârı
Dolandır kûy bâ-kû her diyârı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 43*).
[ben,]

Cünûnluğ zîverinden dūr idim **ben**
‘Aceb pîrâye-balş olduñ baña sen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 63*).
[ben,]

Enînem **ben** seniñ ‘aşkıñda her bâr
Velî sen dâ’imâ hâr ilesin yâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 125*).
[ben,]

Velî ‘aşkıñda pâ-mâl-i gamem **ben**
Harîmîñde gene nâ-mahremem **ben**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 129*). [ben,]

Velî ‘aşkıñda pâ-mâl-i gamem **ben**
Harîmîñde gene nâ-mahremem **ben**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 130*). [ben,]

Benem âdâb-ı ‘aşkıñda hañâ-kâr
Ne cevri itsen sezâ-vârem sezâ-vâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 133*).
[benem, -em]

Rehâ kıldıñ **beni** kayd-ı edebden
‘Aceb ser-riştesin ‘âşıklara sen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 59*).
[beni, -i]

Beni bir meh-liķâ bir sîm-sîmâ
İdüpdür dîde-ber-reh halka-âsâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 71*).
[beni, -i, -]

Ġam-ı hicrân ġisû-yı girih-ġîr
Beni itmiş esîr-i dâm-ı zencîr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 84*).
[beni, -i, -]

Beni zencîrde koyma perîşân
Götür zencîrimi ey şâh-ı hûbân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 85*).
[beni, -i, -]

Ki ey hândân gülî gülzâr-ı hüsnüñ
Beni kıldı hezâr zâr hüsnüñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 124*).
[beni, -i, -]

Başım tığîñla cismden cüdâ kıl
Beni hicrân belâsından rehâ kıl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 144*).
[beni, -i, -]

Bu merd-i bî-dili âzâd eyle
‘Înâyet kıl **beni** dil-şâd eyle (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 42*).
[beni, -i]

Olup yeksân iki sürme mukassem
Olur nişî anıñ nişî **benim** hem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 36*).
[benim, -im, -]

Benim râh-ı belâda üftâde
Şikenc-i servine gerdem-nihâde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 61*).
[benim, -im, -]

Benim tîr-i ğama cismim nişândır
Anıñ-çündür ki sînem şân-şândır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 67*).
[benim, -im, -]

Ki vâkt-i kârdır durma revân ol
Benimle yek-dil ol hem-dâstân ol (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 92*).
[benimle, -im, -le, -]

Olurdum **ben** saña yâr-i vefâ-dâr
Seni hicrâna itmezdim giriftâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 21*).
[ben,]

Velî Leylî degilsen neyleyem **ben**
Ki mañbûb-ı pesendide degilsen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 27*).
[ben,]

Eger meftûn u dil-dâde **ben** isem
Eger Mecnûn-ı üftâde **ben** isem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 29*).
[ben,]

Eger meftûn u dil-dâde **ben** isem
Eger Mecnûn-ı üftâde **ben** isem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 30*).
[ben,]

Anıñ üftâdesi meftûnıyam **ben**
Anıñ âşüftesi mecnûnıyam **ben** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 33*).
[ben,]

Anıñ üftâdesi meftûnıyam **ben**
Anıñ âşüftesi mecnûnıyam **ben** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 34*).
[ben,]

Benim bu pendimi eyleyüp güş
İdüp bu âteş-i cân-süzî hâmüş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 17*).
[benim, -im, -]

Seniñ ‘aşkında geçdim cāndan **ben**
Ne cürm itdim ki terk itdiñ beni sen
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 189*). [ben,]

Ben oldum bâğ-ı hüsniñ bâğbânı
Ben itdüm anda bülbül tek figānı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 201*).
[ben,]

Ben oldum bâğ-ı hüsniñ bâğbânı
Ben itdüm anda bülbül tek figānı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 202*).
[ben,]

Ben oldum bâğ-ı hüsniñden ciger-dâğ
Ne sūd âhir ki oldı behre-ver zâğ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 203*).
[ben,]

K’anı **ben** itmişem eşkle şādâb
Anıñ bārı olur elbette zehr-âb (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 207*).
[ben,]

Beni kim görse **ben** itdükce şeyven
Olur vâkıf ki sen peymân-şikensen
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 223*). [ben,]

Bu bî-dâdı ki **ben** itdüm hikâyet
Dime kim eyliye Mecnûn şikâyet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 229*).
[ben,]

Ki senden şekve itseydim eger **ben**
İder miydım bu vahşetgâhı mesken
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 231*). [ben,]

Saña ‘âşık olan ‘âlemde çokdur
Velî **ben** tek belâ pāmâli yokdur (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 242*).
[ben,]

Seni **ben** itmişem derde giriftâr
Seni **ben** itmişem dîvâne kirdâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 275*).
[ben,]

Seni **ben** itmişem derde giriftâr
Seni **ben** itmişem dîvâne kirdâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 276*).
[ben,]

Figān kim ölmeden **ben** bahtı kara
Götürmüşler beni zinde mezâra (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 297*).
[ben,]

Hemân dîdârîñ ile kânî'im **ben**
Harâm itme baña dîdârîñ sen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 22, Mısra 353).
[ben,]

Beni 'aşkıñ idüpdür lâ-übâlî
Dağı bırak **bende** in ü ân-ı hayâlî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 22, Mısra 240).
[bende, -de, -]

Saňa **benden** vişâl olmaz müyesser
Ümidiñ nağlı olmaz bâr-âver (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 22, Mısra 329).
[benden, -den, -]

Benem ol 'aşık-ı endüh-ı pîşe
Ki gamla hoş geçür hâlim hîşe (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 22, Mısra 243).
[benem, -em, -]

Seniñ 'aşkında geçdim cândan ben
Ne cürm itdim ki terk itdiñ **beni** sen
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 22, Mısra 190). [beni, -i]

Nolur gayr ile olsan da hem-âgüş
Beni hem itme hâtırdan ferâmûş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 22, Mısra 200).
[beni, -i]

Elimden gönlüm aldıñ âhir kâr
Alup gönlüm koyup gitdiñ **beni** h'âr
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 22, Mısra 216). [beni, -i]

Beni kim görse ben itdükcş şeyven
Olur vâkıf ki sen peymân-şikensen
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 22, Mısra 223). [beni, -i]

Beni 'aşkıñ idüpdür lâ-übâlî
Dağı bırak **bende** in ü ân-ı hayâlî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 22, Mısra 239).
[beni, -i]

Figân kim ölmeden ben bahtı kara
Götürmüşler **beni** zinde mezâra (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 22, Mısra 298).
[beni, -i]

Hudâ-yı kâdir-i yektâya sevgend
Ki itmişdir **beni** böyle şeker-ğand (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 22, Mısra 326).
[beni, -i]

Benim emrim baňa teslim itdi
Koyup Mecnûn'ını nâ-behre gitdi (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 22, Mısra 41).
[benim, -im, -]

Benim 'ahdim hemân cânı cenâni
Seniñ 'ahdiñ itmiş yek-ser zebânı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 22, Mısra 193).
[benim, -im, -]

Seniñ derdiñ egerçi bî-sükündür
Benim derdim velî senden füzündür
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 22, Mısra 280). [benim, -im, -]

Seniñ 'aşkıñ **benim** cismimde cândır
Seniñ 'aşkıñla gönlüm şadmândır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 22, Mısra 285).
[benim, -im, -]

Ki hüsnüm 'andelîbi sen degilsen
Benim derdim tabîbi sen degilsen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 22, Mısra 332).
[benim, -im, -]

O demler kim **benimle** söylemişdiñ
Benimle böyle mi 'ahd eylemişdiñ
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 22, Mısra 187). [benimle, -im, -le, -]

O demler kim benimle söylemişdiñ
Benimle böyle mi 'ahd eylemişdiñ
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 22, Mısra 188). [benimle, -im, -le, -]

Benimle şulh kıl ister sitîze
Tenim istersen eyle rîze rîze (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 22, Mısra 327).
[benimle, -im, -le, -]

Revâ görme ki **ben** itdükcş rihlet
İde gencinemi bîgâne gâret (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 23, Mısra 109).
[ben,]

Ferâmûş itdüğim bir sen degilsen
Beni hem fehîm kılmam kim neyim **ben**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 23, Mısra 138). [ben,]

Kimem **ben** yâ nedir nâm u nişânım
Niçündür bu enînim bu figânım (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 23, Mısra 139).
[ben,]

Beni teklîf idersen hânümâna
Niçe 'azm eyleyem **ben** ol mekâna
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 23, Mısra 154). [ben,]

Ki yokdur yâr-i dil-cû ol mekânda
Kim ile **ben** buldum ârâm anda (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 23, Mısra 156).
[ben,]

Vefât itdim hesab it tıfl iken **ben**
Derûn-ı hâkde defn eylediñ sen (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 163).
[ben,]

Ki **ben** 'azm eyler oldum bir diyâra
Yok andan bâz-geşte râh-ı çâre (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 179).
[ben,]

Didi kimsiñ nedir **benden** su'âlîñ
Beyân eyle nedürse vaşf-ı hâlîñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 55).
[benden, -den, -]

İriş şervetime fevtimden aqdem
Beni dünyâda kıl bir lahza hurrem (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 112).
[beni, -i, -]

Gelürsen zâr u giryân bir zamânda
Ki bulmazsan **beni** ol dem cihânda
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23,
Mısra 116). [beni, -i, -]

Didi ey vâlid-i müşfik kerem kıl
Beni 'afv eyle merfû'ül-kalem kıl (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 130).
[beni, -i, -]

Ferâmûş itdüğim bir sen degilsen
Beni hem fehmi kılmam kim neyim ben
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23,
Mısra 138). [beni, -i, -]

Tecellâ eyleyüp envâr-ı Leylî
Beni öyle yakupdur nâr-ı Leylî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 142).
[beni, -i, -]

Beni teklîf idersen hânümâna
Niçe 'azm eyleyem ben ol mekâna
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23,
Mısra 153). [beni, -i, -]

Künün gel bûs idem bîmâr cimiñ
Beni görmez dañi hûn-bâr çeşmiñ (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 176).
[beni, -i, -]

Künün gülbângden sen olma hāmûş
Beni hem gâh u geh kılma ferâmûş
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23,
Mısra 198). [beni, -i, -]

Cenâzemde **benim** sen olmaz isen
Seni eyler melâmet dost u düşmen (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 107).
[benim, -im, -]

Benim bu pendimi gûş itmez isen
Benimle bir revîşde gitmez isen (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 123).
[benim, -im, -]

Ki mürde üzre eyler zinde şiven
Ne hâşıldır **benim** tek mürde-dilden
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23,
Mısra 162). [benim, -im, -]

Benim bu pendimi gûş itmez isen
Benimle bir revîşde gitmez isen (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 124).
[benimle, -im, -le, -]

Kimi eknûn bulup ğam-h'âr idem **ben**
Kime derd-i dilim izhâr idem **ben** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 61).
[ben,]

Kimi eknûn bulup ğam-h'âr idem **ben**
Kime derd-i dilim izhâr idem **ben** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 62).
[ben,]

Dirîğâ itmedim hoş-dil seni **ben**
Gör imdi hâlîmi 'afv it beni sen (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 69).
[ben,]

Ziyâret kıl anı gûş eyle **benden**
Ki olsun kabrde hoşnûd senden (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 27).
[benden, -den]

Olup hoşnûd eger **benden** beni sen
Behl itmez isense vâi ber-men (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 77).
[benden, -den]

Beni hûlk-ı bedim kıldı perîşan
Günâhımdan peşimânım peşimân (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 73).
[beni, -i]

Kerem kıl 'aybımı ser-kûb kılma
Günâhımla **beni** menkûb kılma (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 76).
[beni, -i]

Olup hoşnûd eger benden **beni** sen
Behl itmez isense vâi ber-men (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 77).
[beni, -i]

Ki 'aşk içre niğâb-ı dostem **ben**
O mağz-ı hâlîş ancak püstem **ben** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 33).
[ben,]

Ki 'aşk içre niķāb-ı dostem **ben**
O mağz-ı hālīş ancak pūstem **ben** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 34*).
[ben,]

Niçûn bir üzre birde olsun eفزûn
Hemân Leylî **benem** ben de Mecnûn
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 28*). [benem, -em, -]

Benim resmimdedir ol mağz-ı mektûm
Anıñcûn eyledim ol resmi ma'dûm
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 31*). [benim, -im, -]

Ben ol ferzâneym kim dīv-bendem
Ne in ki dīv-bendinde nijendem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 141*).
[ben,]

Kılup 'âlemde **ben** der-dām dīvi
Baña ger itmeseydīm rām dīvi (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 143*).
[ben,]

Gümân itme ki **ben** mest-i hevâyem
Perestâr-ı hevâ-yı mäsivâyem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 149*).
[ben,]

Hemânâ itmeyüp **ben** hem teğafûl
Bu zencîre virüp dil bî-ta'allûl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 163*).
[ben,]

Ecel tūtmazdan aķdem dāmenimden
Olup 'üryân geçüp dāmānından **ben**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 172*). [ben,]

Hemân dīvāne-i nâ-'ākilem **ben**
Hemân mecnûn hemân dānā-dilem **ben**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 179*). [ben,]

Hemân dīvāne-i nâ-'ākilem **ben**
Hemân mecnûn hemân dānā-dilem **ben**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 180*). [ben,]

İdüp vahşeti fermuş olup rām
Baña olmazdı **bende** bu ded-i dām
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 146*). [bende, -de, -]

Beni seyr it ki oldum dīde giryân
Fırāk-ı yārde senden perīşân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 119*).
[beni, -i, -]

Seniñ 'aşkıñda Mecnûn olmışam **ben**
Seniñ 'aşkıñda dil-hûn olmışam **ben**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 47*). [ben,]

Seniñ 'aşkıñda Mecnûn olmışam **ben**
Seniñ 'aşkıñda dil-hûn olmışam **ben**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 48*). [ben,]

Künün Leylî'dedir nūruñ firüzân
Velî **ben** âteş-i fırkatde sūzân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 56*).
[ben,]

İder mi yād Mecnûn-ı zebûnı
Şorur mı hiç **ben** bahtı nikûnı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 96*).
[ben,]

Seniñ aķvliñi bî-şey ü bî-kem
Yek-â-yek eyledim takrîr **ben** hem
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 148*). [ben,]

Hemân eş'ardan bir niçe eفرād
Dilimde eylemişdim **ben** ferâyād (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 166*).
[ben,]

Ne dem kim cānib-i Mecnûn-ı zāre
Gider olsan güzer kıl **ben** figāre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 174*).
[ben,]

Bu derde gerçi **ben** hem mübtelāyem
Seniñ bahtıñ gibi senden cüdāyem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 215*).
[ben,]

Ben ol genc-i nihāne pāsbanem
Ta'addādan cefādan der-amānem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 223*).
[ben,]

Ķudūmum nā-müyesser olduğın sen
Bilürsin bir de ne takrîr idem **ben** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 256*).
[ben,]

Revā mı **ben** kalam fırkatde müyān
Enin ü eşk-rîz ü Leylî gūyān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 351*).
[ben,]

Ki sen gūş itdiğüñden bildiğüñden
Künün aşūfteyem Mecnûn-terem **ben**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 370*). [ben,]

Olaydın bezmde sen bāde-der-dest
Olaydım **ben** o cām-ı nūşdan mest (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 27, Mısra 382).
[ben,]

Ricā-dārem idüp ümmîd senden
Kerem eyle götür bir nāme **benden**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 27, Mısra 176). [benden, -den, -]

Seni kılmış zamāne dūr **benden**
Benüm bahtım gibi mehcūr **benim**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 27, Mısra 213). [benden, -den, -]

Seni kılmış zamāne dūr **benden**
Benüm bahtım gibi mehcūr **benden**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 27, Mısra 214). [benden, -den, -]

Velî miskîn **benem** kim nā-tevānem
Hayālîmle hemîşe hem-zebānem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 27, Mısra 121).
[benem, -em, -]

Niyāz itdi ki ey Feyyāz u Bî-çün
İden sensen **beni** Mecnûn-ı dil-hûn
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 27, Mısra 46). [beni, -i]

Tecellāgāhın oldı rûy-ı Leylî
Beni kıldın esîr-i müy-ı Leylî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 27, Mısra 52).
[beni, -i]

Beni böyle perîşān hāl koyma
Ġam-ı hicrānda pāmāl koyma (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 27, Mısra 71).
[beni, -i]

Beni görgeç olup giryān u müyān
Seniñ derd-i derûnıñ oldı cüyān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 27, Mısra 113).
[beni, -i]

Dil-i zārın baña teslim itdiñ
Beni şehā şahrāya koyup gitdiñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 27, Mısra 210).
[beni, -i]

Seniñ bīmārınam sen gel ‘ilāc it
İdüp çäre **beni** hurrem-mizāc it (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 27, Mısra 336).
[beni, -i]

Beni mektûb ile yād eylemişsin
Dil-i mahzûnumı şād eylemişsin (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 27, Mısra 339).
[beni, -i]

Nesîm ile kılup bir bûy-ı ihdā
Beni ol bûyın ile eyle ihyā (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 27, Mısra 378).
[beni, -i]

Didi pāmāl-i ğamdır gerçi Mecnûn
Benim derdimdir ammā andan efzûn
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 27, Mısra 118). [benim, -im, -]

Budur peyveste amāl-ı nihānım
K’olaydın sen **benim** hem-âşiyānım
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 27, Mısra 232). [benim, -im, -]

Benim ger vālidim itseydi rihlet
Bu rütbe tökmez idim eşk-i hasret (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 27, Mısra 247).
[benim, -im, -]

Benim hālîm budur ey serv-i dil-cû
Ne dersin söyle hālîñ ey perî-rû (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 27, Mısra 319).
[benim, -im, -]

Seniñ ‘aşkınladır çün kār u bārım
Benim şüretle bir dañi ne kārım (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 27, Mısra 406).
[benim, -im, -]

Benim-tek pây-māl-i derd olurduñ
Benimle sen de şahrā-gerd olurduñ
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 27, Mısra 350). [benimle, -im, -le, -]

Velî bu gāmdanem peyveste dil-hûn
Ki **bensiz** niçedir aḥvāl-i Mecnûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 27, Mısra 136).
[bensiz, -siz, -]

Seni kılmış zamāne dūr benden
Benüm bahtım gibi mehcūr benden
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 27, Mısra 214). [benüm, -üm, -]

Beni ma‘zûr tut bu mā-cerādan
Ki **ben** vāresteyim çün u çerādan (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 28, Mısra 52).
[ben,]

Benim kütüm eger küt istesem **ben**
Olur hāşıl nesîm-i şubḥ-demden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 28, Mısra 81).
[ben,]

Ben er dīvāne-i güm-kerde rāhem
Velî bu güm-geşde bî-günāhem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 28, Mısra 181).
[ben,]

Didi Mecnûn ki ey hâl-i hîredmend
Dehân-ı h'âhiş **ben** itmişem bend (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 78*).
[ben,]

Beni defn it gene terk-i diyâr it
Gelüp bu kühsârı ihtiyâr it (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 167*). [beni, -i, -]

Kaẓâ böyle **beni** ser-geşte kılmış
Kader ikbâlîmi ber-geşte kılmış (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 185*).
[beni, -i]

Beni bu hâlimle terk eyle nâ-çâr
'Îlâc-ı derdime sa'y itme zinhâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 189*).
[beni, -i, -]

Beni ma'zûr tut bu mâ-cerâdan
Ki ben vâresteyim çün u çerâdan (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 51*).
[beni, -i, -]

Vücûdumdur **benim** bir âteş-i tîz
Hemîn kerbâslardır penbe-amîz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 57*).
[benim, -im, -]

Benim kütüm eger küt istesem ben
Olur hâşıl nesim-i şubh-demden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 81*).
[benim, -im, -]

Benim küt-ı dilimdir büy-ı cānān
Bulur cānāne büyündan tenim cān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 85*).
[benim, -im, -]

Cihāndan vâlidîñ gîtî mükedder
Benim hem gîtmegim olmuş muḳadder
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 164*). [benim, -im, -]

Baḡa bir dem vefâ kıl mihrbān ol
Benimle hem-celîs ol hem-zebān ol
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 160*). [benimle, -im, -le, -]

Çü **ben** büy-ı gül ile olmuşam mest
Degildir mümkün olmak bâde der-dest
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 199*). [ben,]

Belî **ben** irmedim hâlâ kemāle
Degil cānım benim kābil vişāle (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 289*).
[ben,]

Benim hâlimi bilmekse murâdñ
Fedâ-yı 'aşḳınam ey **ben** ḡulāmñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 222*).
[ben,]

Muḳavvâ-vâr bî-dil ber-tenem **ben**
Tenimde dilde sensen cānda sensen
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 225*). [ben,]

Seg-i küyuñla mûnis olmuşam **ben**
Füyûz-ı cāvidānî bulmuşam **ben** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 237*).
[ben,]

Seg-i küyuñla mûnis olmuşam **ben**
Füyûz-ı cāvidānî bulmuşam **ben** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 238*).
[ben,]

Vireydiñ sen ḳadeḥ **ben** nûş ideydim
Seni ser-mest der-âḡûş ideydim (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 255*).
[ben,]

İdeydim **ben** lebiñle büse-bāzî
İdeydiñ sen de ḡāhî sâz-ı nâzî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 265*).
[ben,]

Niyâz itdükçe **ben** sen nâz ideydiñ
Gene mihr itmegi âḡâz ideydiñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 267*).
[ben,]

Künün fark itmege yokdur tevānım
Neyem **ben** ya niçündür fiḡānım (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 280*).
[ben,]

Ḡazel-h'ân olsun o **ben** eyleyem ḡûş
O virsün cām-ı mey **ben** eyleyem nûş
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 174*). [ben,]

Ḡazel-h'ân olsun o **ben** eyleyem ḡûş
O virsün cām-ı mey **ben** eyleyem nûş
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 173*). [ben,]

Ki bir ad ise de şevherdeyem **ben**
Bu aḡvālîm degil pinhān Ḥudâ'dan
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 161*). [ben,]

Olup şevḳim hevâsı âteş-engîz
Bu nâr-ı şevḳi kim **ben** itmişem tîz
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 158*). [ben,]

Beni andan gelüp eyle haber-dār
Gelüp **ben** hem idem seyr-i ruḥ-ı yār
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 62*). [ben,]

Ki ol her dem ider küh üzre şiven
Velî çāh içreyim feryād-zen **ben** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 56*).
[ben,]

Töküp hûn-âbe çeşminden o meh-veş
Didi **benden** olup peydâ bu âteş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 50*).
[benden, -den, -]

Belâ birle **benem** peyveste ḥurrem
Men-i zār iledir ḥurrem belâ hem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 223*).
[benem, -em, -]

Künün ol ‘âşık olsun nağme-perdâz
Sür üdiyla **beni** kılsun ser-efrâz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 172*).
[beni, -i]

Beni andan gelüp eyle haber-dār
Gelüp ben hem idem seyr-i ruḥ-ı yār
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 61*). [beni, -i, -]

Belî ben irmedim hâlâ kemâle
Degil cānım **benim** kâbil vişâle (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 290*).
[benim, -im, -]

Benim ḥālîmi bilmekse murâdın
Fedâ-yı ‘aşkınam ey ben ḡulâmiñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 221*).
[benim, -im, -]

Yakup Mecnûn’ı bî-sāmān idüpdür
Benim hem baḡrımı biryân idüpdür
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 52*). [benim, -im, -]

Velî **ben** ḥālîyâ ve’l-leyl-ḥ’ânem
Be-sân küdekân-ı bî-câ devānem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 49*).
[ben,]

Benem nâkış ki hâlâ ḥâk-bâzem
Gehî der-süz u gâhî der-güdâzem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 45*).
[benem, -em]

Benimle hem-sebaḡ hem-pâ cüvânân
Olup ḥâfîz idüpler ḥatm-i Kur’ân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 47*).
[benimle, -im, -le, -]

Açup perim be-sân cürre-i bâz
Tezerv ‘akabince **ben** itdükde pervâz
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 322*). [ben,]

Hemân Leylî de sen Mecnûn da sensen
Hemân Mecnûn benem Leylî de hem **ben**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 346*). [ben,]

Neyim var ya benim fehmi itmezem **ben**
Ne isem mü-be-mü o cümlesin sen
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 337*). [ben,]

Seniñ **ben** sāyeñem ey serv-i dil-cû
Vücûdum cümle sensen müy bâ-mü
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 315*). [ben,]

Benem bir lafz kim ma’nâsı sensen
Eğer olmazsa senden olmazam **ben**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 312*). [ben,]

Ben isem dîde sensen nûr-ı dîde
Olur bî-nûr olursa kör dîde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 309*). [ben,]

Nümûduñla seniñ **ben** bî-nümûdem
Vücûduñla seniñ **ben** kem-vücûdem
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 307*). [ben,]

Nümûduñla seniñ **ben** bî-nümûdem
Vücûduñla seniñ **ben** kem-vücûdem
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 308*). [ben,]

Baňa miḥmân kıl o rûḥ-ı revânı
O olsun miḥmân **ben** mîzbânı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 72*).
[ben,]

‘Îzâr-ı rûḥ-baḡşa intihâ yok
Ne sūd ammâ ki **bende** iştihâ yok (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 332*).
[bende, -de, -]

Tezerv oldum olup **benden** gürîzân
Beni şahrâya şaldı oldı pinhân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 323*).
[benden, -den, -]

Benem bir lafz kim ma’nâsı sensen
Eğer olmazsa senden olmazam ben
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 311*). [benem, -em, -]

Hemân Leylî de sen Mecnûn da sensen
Hemân Mecnûn **benem** Leylî de hem ben
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 33*,
Mısra 346). [*benem, -em, -*]

Hazînem künc-i fırkatde **beni** hem
Anıñ vaşlıyla kıl bir lahza hurrem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 33*, *Mısra 69*).
[*beni, -i*]

Beni hemân idüben ey dil-ārā
Olupdur süfre-i cüduñ müheyyā (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 33*, *Mısra 329*).
[*beni, -i*]

Tezerv oldum olup benden gürizân
Beni şahraýa şaldı oldı pinhân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 33*, *Mısra 324*).
[*beni, -i*]

Ne ma' nâ vardır bunda beyân it
Beni āgāh kıl sırrıñ 'ayān it (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 33*, *Mısra 286*).
[*beni, -i*]

O demden kim sen olmuşsun şeker-ḥand
Leb-i la'liñ **beni** kılmış zebân-bend
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 33*, *Mısra 318*). [*beni, -i*]

Olup nâ-büd miḥlâb-ı tevânım
Tezerv olmuş **benim** hem-âşiyânım
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 33*, *Mısra 328*). [*benim, -im, -*]

Neyim var ya **benim** fehm itmezem ben
Ne isem mû-be-mû o cümlesin sen
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 33*, *Mısra 337*). [*benim, -im*]

Ki tâ vaşl-ı lebmiden dūr idiñ sen
Cemâlimden **benim** mehcūr idiñ sen
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 33*, *Mısra 288*). [*benim, -im, -*]

Benim cismim degil senden eḡersiz
Olur mı sâye-i cism mu'tebersiz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 33*, *Mısra 313*).
[*benim, -im, -*]

Benimle āh kim yār oldı yārim
Ser-ā-pā mün 'akis olduḡda kārım (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 33*, *Mısra 319*).
[*benimle, -im, -le, -*]

Olup **benlik** irâden maḡv yek-ser
Seniñ ḡüsnuñdür ancaḡ cilve-güster
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 33*, *Mısra 339*). [*benlik, -lik, -*]

Dilim āşüftedir **ben** bî-delîlem
Elim tut sâkiyâ mey vir 'alîlem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 35*, *Mısra 7*). [*ben,*]

Menâzil pür-ḡaṡar târikdir reh
Beni ḡâl-i menâzilden kıl āḡeh (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 35*, *Mısra 6*).
[*beni, -i, -*]

İdüp bir **beni** mest-i mey-i nâb
Beni kıl ol mey-i nâb ile sîr-âb (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 35*, *Mısra 17*).
[*beni, -i*]

İdüp bir beni mest-i mey-i nâb
Beni kıl ol mey-i nâb ile sîr-âb (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 35*, *Mısra 18*).
[*beni, -i, -*]

Hemân meyle dilim mest-i ebed kıl
Beni vâreste-i ḡayd-ı ḡired kıl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 35*, *Mısra 32*).
[*beni, -i, -*]

Teḡafül eyleme sâḡi şitâb it
Virüp bâde **beni** mest-i şarâb it (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 35*, *Mısra 44*).
[*beni, -i, -*]

Beni kıl öyle mest ü lâ-übâlî
Ki dilde ḡalsun miḡnet-i ḡayâlî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 35*, *Mısra 45*).
[*beni, -i, -*]

Anı **ben** niḡe ṡutmuşsam kirâmî
Aña benden füzün it iḡtirâmı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 36*, *Mısra 113*).
[*ben,*]

Olup Mecnûn benim meftûnum ol dem
O demden 'âşıkam Mecnûn'a **ben** hem
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 36*, *Mısra 100*). [*ben,*]

Henüz ol demde kim ma'sûm idim **ben**
Muḡîm-i mekteb-i me'lûl idim **ben**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 36*, *Mısra 96*). [*ben,*]

Dime İbni Selâm'a yār idim **ben**
O dem hem-âşiyân-ı mār idim **ben**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 36*, *Mısra 88*). [*ben,*]

Henüz ol demde kim ma'sûm idim **ben**
Muḡîm-i mekteb-i me'lûl idim **ben**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 36*, *Mısra 95*). [*ben,*]

Adıydı Kays anı Macnûn **ben** itdim
Şalup şahrâya dîger-gûn **ben** itdim
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 36, Mısra 94). [ben,]

Dime İbni Selâm'a yâr idim **ben**
O dem hem-âşiyân-ı mâr idim **ben**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 36, Mısra 87). [ben,]

Ki **ben** fersûde-i âlâm-ı 'aşkem
Esîr-i mübtelâ-yı dâm-ı 'aşkem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 36, Mısra 85).
[ben,]

Adıydı Kays anı Macnûn **ben** itdim
Şalup şahrâya dîger-gûn **ben** itdim
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 36, Mısra 93). [ben,]

Didi ey mâm gelmiş vakt-i rihlet
Kûnûn gûş eyle **benden** bir vaşıyyet
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 36, Mısra 78). [benden, -den, -]

Anı ben niçe tutmuşsam kirâmî
Aña **benden** füzûn it ihtirâmı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 36, Mısra 114).
[benden, -den, -]

Selâm **benden** ol efsûrde hâle
Uşanma baş vir bir dem makâle (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 36, Mısra 125).
[benden, -den, -]

Benem âşüfte-i sevdâ-yı Mecnûn
Giritâr-ı ruh-ı zîbâ-yı Mecnûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 36, Mısra 89).
[benem, -em, -]

Beni tekfîn kıl hûnîn kefenle
Mülebbes eyle gül-gûn pîrehenle (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 36, Mısra 117).
[beni, -i]

Bu hâk-i pâkden olmam cüdâ **ben**
İdeyim cânım gerek bunda fedâ **ben**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 37, Mısra 182). [ben,]

Ki **ben** bir peşşeyem naheîr-i bî-per
Ne peşşe belki andan zebûn-ter (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 37, Mısra 65).
[ben,]

Bu hâk-i pâkden olmam cüdâ **ben**
İdeyim cânım gerek bunda fedâ **ben**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 37, Mısra 181). [ben,]

Nedir bu tîr-i zulm ü tîg-i bî-dâd
Ki **ben** ne ejderem ne Âd ü Şeddâd
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 37, Mısra 70). [ben,]

Hezâriydım hemân ol göncanîñ **ben**
İderdim gülşen-i 'aşkında şîven (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 37, Mısra 125).
[ben,]

Benem bir 'âlem-i nüzhetde hoş-dil
Ki bu 'âlemde der-menzil-be-menzil
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 37, Mısra 197). [benem, -em, -]

Benem bir mûr-ı h'âr-ı pâ-şikeste
Za'îf ü nâ-tevân bî-tâb u haste (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 37, Mısra 67).
[benem, -em, -]

Beni bu 'arşada sen sebkat itdiñ
Getürdüñ rahşîñı cev lâna gitdiñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 37, Mısra 169).
[beni, -i]

İdüp sebkat sen itdiñ 'azm-i 'uqbâ
Beni koyduñ feza-yı gamda tenhâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 37, Mısra 172).
[beni, -i]

Firâkıñdan **beni** ey serv-i kâmet
Görsin böyle giryân tâ kıyâmet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 37, Mısra 175).
[beni, -i]

Beni ber-bâd itmekse murâdîñ
Ne hacetdir bu rütbe i'tisâdîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 37, Mısra 63).
[beni, -i]

Benim ol göncamı aldı sitemle
Kebâb itdi dilim nâr-ı elemle (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 37, Mısra 131).
[benim, -im, -]

Tevakkûf itme bismillâh hırâm it
Benimle bunda nûş-ı câm-ı kâm it (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 37, Mısra 210).
[benimle, -im, -le, -]

Degil bahşim ekâlim-i digerde
Ki **ben** şerh itdügim bu muhtaşarda
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 38, Mısra 68). [ben,]

Dirîgâ **ben** gelen demde cihâna
Edebden kalmamışdı bir nişâne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 38, Mısra 87).
[ben,]

Beni hem mübtelâ kıldı zamâne
Düçâr itdi belâ-yı nâ-gehâna (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 38, *Mısra* 105).
[beni, -i, -]

Sebebsiz habersiz ğaşb itdi mîrî
Beni kıldı ğam-ı zillet esîri (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 38, *Mısra* 110).
[beni, -i, -]

Ki vaqtimde **benim** ehl-i zamâne
İderdi kîne merd-i nûktedâna (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 38, *Mısra* 47).
[benim, -im, -]

ben de: Ben de.

Niçün bir üze birde olsun efzün
Hemân Leylî benem **ben de** Mecnûn
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 25, *Mısra* 28). [ben de,]

ben de: Ben de.

Ki sen tek **ben de** 'aşka mübtelâyem
Saña dildâdeyem senden cüdâyem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 22, *Mısra* 283).
[ben de,]

ben hem: Ben de.

Esîrem sen gibi **ben hem** belâda
Seniñ-tekk şâbitem resm ü vefâda (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 14, *Mısra* 149).
[ben hem,]

bend: Bağ, engel.

Degildi **bendde** ger bend-ber-pâ
Velî bî-bend idi der-bend zîrâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 30, *Mısra* 15).
[bendde, -de]

bend itmişem: Bağlamak, hükmü altına almak.

Didi Mecnûn ki ey hâl-i hîredmend
Dehân-ı h'âhişi ben itmişem bend (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 28, *Mısra* 78).
[bend itmişem, -miş, -em, -]

bend kılmışam: Bağlamak.

Hevâ-yı nâ-becâyı kılmışam bend
Faķat adınlayem 'aşkıñda ħursend (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 27, *Mısra* 393).
[bend kılmışam, -mış, -am, -]

bend oldu: Bağlanmak, bağlı bulunmak.

İrişdi dâr-ı 'uķbâya selâmet
Zebân **bend oldu** efvâh melâmet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 37, *Mısra* 242).
[bend oldu, -dı, -]

bend-ber-pâ: Ayağı bağlı.

Degildi bendde ger **bend-ber-pâ**
Velî bî-bend idi der-bend zîrâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 30, *Mısra* 15).
[bend-ber-pâ,]

bende-fermân: Emir kulu.

Olup Mecnûn'a yek-ser **bende-fermân**
Gürûh-ı vahşe Mecnûn oldu sultân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 25, *Mısra* 59).
[bende-fermân,]

bendegân: Kullar, köleler; âşıklar.

Ciger-ħaste siper-efkendegânız
Sipehsâlâra maħlaş **bendegânız** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 19, *Mısra* 68).
[bendegânız, -ız, -]

bendegân-baħş itsin: Kulluk kölelik baħş eden.

Eger iħzâr idüp ol meh-likânı
Kemîne **bendegân-baħş itsin** anı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 19, *Mısra* 88).
[bendegân-baħş itsin, -sin, -]

bender: Ticaret limanı II Dünya.

Ne düşmen ta 'nesinden bā-ħazersin
Ne eylersin bu **benderden** güzersin
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 10, *Mısra* 160). [benderden, -den, -]

Geçir **benderleri** fersenk ü fersenk
Eger olmaz ise pây-ı ħired-lenk (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 28, *Mısra* 233).
[benderleri, -ler, -i, -]

bendergāh: Ticaret limanı.

Güzergāh-ı fenādan oldı bürün
Bu **bendergāhdan** hem geçdi Mecnûn
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37,
Mısra 216). [bendergāhdan, -dan, -]

bend-i âhen: Demirden bağ, kelepçe.

Didi Mecnûn-ı devrānem hemîn ben
Baña şâyestedir bu **bend-i âhen** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 40).
[bend-i âhen,]

bend-i dām-ı firkat: Ayrılık tuzağının bağı.

Kesildi rişte-i ümmîd-i vuşlat
Diger-bār oldı **bend-i dām-ı firkat**
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36,
Mısra 56). [bend-i dām-ı firkat,]

benefşe: Baharın habercisi olan mor renkli ve güzel
kokulu çiçek, menekşe. II Sevgili.

Benefşe pîş-i gülde dest-beste
Çeküp şaf durmuş idi deste deste (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 27).
[benefşe,]

Benefşe pây-i gülde ser-nihāde
Leb-i piste tebessümünden küşāde (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 107).
[benefşe,]

benem: Ben.

Benem bâbîñ seniñ ey nûr-ı dîde
Bu gûne dil perîşān ğam-resîde (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 61).
[benem,]

beni: Ben.

Dirîğā itmedim hoş-dil seni ben
Gör imdi hālîmî ‘afv it **beni** sen (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 70).
[beni, -i]

benim: Ben.

Olup Mecnûn **benim** meftûnum ol dem
O demden ‘âşıkam Mecnûn’a ben hem

(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36,
Mısra 99). [benim,]

benimçün: Benim için.

‘Alîl-i miñnet olmuşsun **benimçün**
Katîl-i hasret olmuşsun **benimçün** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 277).
[benimçün,]

‘Alîl-i miñnet olmuşsun **benimçün**
Katîl-i hasret olmuşsun **benimçün** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 278).
[benimçün,]

benim-tek: Benim gibi.

Ne ancak bir benim miñnet-resîde
Benim-tek vardır biñ derd-dîde (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 234).
[benim-tek,]

Benim-tek sen de olmuşsun giriftār
Baña ‘ālemde bir sensin sezāvār (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 151).
[benim-tek,]

Benim-tek sen dañi Mecnûn degilsen
Niçün sen böyle tavķ-ı ğam be-gerden
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20,
Mısra 75). [benim-tek,]

Benim-tek pây-māl-i derd olurduñ
Benimle sen de şahrā-gerd olurduñ
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27,
Mısra 349). [benim-tek,]

ben-tek: Benim gibi.

Diyordu eyleyüp āh-ı ciger-süz
Ki bir kes olmasın **ben-tek** siyeh-rüz
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26,
Mısra 60). [ben-tek,]

be-pây-ı cān: Gönlin ayağı.

Be-pây-ı cān tevānî-şöd ber-eflāk
Rehā-kün şeh-r-bend hāk-ber-hāk (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 223).
[be-pây-ı cān,]

be-pörs: Sordu.

Be-pörs ez-‘aql-ı dūr-endiř-i küstāh
Ki çün şāyed-şöden ber-bām īn-kāh
(Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 28,
Mısra 227). [be-pörs,]

berāber: 1. Birlikte, ma'an. 2. Mūsavi, yeksan. 3.
Karşı, mukabil. 4. Birlikte, beraber.

Vežān ol cānib-i şāhrāya bir dem
Berāber turremiñ büyüñ getür hem
(Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 11,
Mısra 28). [berāber,]

Bu nev‘ ile iki üç maḥ yek-cā
Berāber tıtdılar cām-ı muşaffā (Mecnūn u
Leylī (Nākām), Mesnevi 17, Mısra 200).
[berāber,]

Güzide kıldı yüz merd-i dilāver
Ki her ferdi idi yüz merde **berāber**
(Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 18,
Mısra 32). [berāber,]

Götürdi bir niçe merd-i cūvān-ser
‘Azīmet kıldı anlarla **berāber** (Mecnūn u
Leylī (Nākām), Mesnevi 23, Mısra 22).
[berāber,]

berā‘et: Beraat, suçsuzluk.

Berā‘etdir diyānetdir siriştim
Bükādır ibtilādır ser-nüviřtim (Mecnūn u
Leylī (Nākām), Mesnevi 26, Mısra 147).
[berā‘etdir, -dir, -]

ber-‘aks: Aksine, tersine.

Budur Nākām girdārı cihānıñ
Heme **ber-‘aksdir** kārı cihānıñ (Mecnūn u
Leylī (Nākām), Mesnevi 29, Mısra 60).
[ber-‘aksdir, -dir, -]

berāt-ı ārzūya: Arzularının beratı.

Periřān u mükedder ḡam-resīde
Berāt-ı ārzūya hatt-keřīde (Mecnūn u
Leylī (Nākām), Mesnevi 6, Mısra 60).
[berāt-ı ārzūya, -ya, -]

ber-bād: Bozuk, perişan, harap.

Beni **ber-bād** itmekse murādıñ
Ne ḥacetdir bu rūtbe i‘tisādıñ (Mecnūn u
Leylī (Nākām), Mesnevi 37, Mısra 63).
[ber-bād,]

ber-bād idüp: Bozmak; perişan, harap etmek.

Gülistānı idüp ber-bād gitdiñ
Hezār-ı zārıñ nā-řād itdiñ (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 37, Mısra 145). [ber-bād
idüp, -üp, -]

ber-bād olur: Perişan olmak, zarar görmek.

Eger bir laḥza ‘āřık olsa dil-řād
Olur çarḥıñ ḥasedden saḳfı ber-bād
(Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 19,
Mısra 164). [ber-bād olur, -ur, -]

ber-bām: Üstünde, üzerinde. Göğün üstünde.

Be-pörs ez-‘aql-ı dūr-endiř-i küstāh
Ki çün şāyed-şöden **ber-bām** īn-kāh
(Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 28,
Mısra 228). [ber-bām,]

ber-bām-ı gerdün: Kalın boynunun üstü.

Mikū **ber-bām-ı gerdün** çün tevān reft
Tevān reft er zı ḥod bīrūn tevān reft
(Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 28,
Mısra 225). [ber-bām-ı gerdün,]

ber-bār: Keder üzerine.

Kaṭār ile şütürle cümle **ber-bār**
Temām ol bārlar dībā-yı zer-kār (Mecnūn u
Leylī (Nākām), Mesnevi 22, Mısra 71).
[ber-bār,]

ber-bād: Bozuk, perişan, harap.

İden ‘āřıkları Nākām **ber-bād**
Felekdir kim idüp aḡyārı dil-řād (Mecnūn u
Leylī (Nākām), Mesnevi 15, Mısra 107).
[ber-bād,]

ber-çeng: Mücadele etmek.

Ne leşker cümlesi āmāde-i ceng
Müheyā cümlesi şemşir **ber-çeng**
(Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 33,
Mısra 128). [ber-çeng,]

ber-der: Kapıda.

Hemân genc-i güherdir kufl **ber-der**
Hemân dürc-i nihândır mühr ber-ser
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 27,
Mısra 221). [ber-der,]

u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 45).
[berfle, -le, -]

ber-dest: Elde.

Virüp **ber-dest** sevb-i Hüsrevânı
Ki Leylî armağan itmiş anı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), Mesnevi 30, Mısra 113). [ber-
dest,]

ber-geşte: Perişan, düşkün.

Kazâ böyle beni ser-geşte kılmış
Kader ikbâlimi **ber-geşte** kılmış (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 186).
[ber-geşte,]

ber-dîde-i mecnûn: *Mecnûn'un gözünde.*

Eger **ber-dîde-i Mecnûn** nişini
Be-cüz ez hûbî-yi Leylî ne-bînî (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 51).
[ber-dîde-i mecnûn,]

bergeşte-ikbâl: Tersine dönmüş; mâkûs talih, baht.

Olup endühdan gitdükce bed-hâl
Beni hem eylediñ **bergeşte-ikbâl** (*Mecnûn*
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 162).
[bergeşte-ikbâl,]

ber-dîl: Gönülde. II Âşğın gönlünde.

Bilüp âhir o pîr-i dâğ **ber-dîl**
Ne yerde olduğıñ Mecnûn'a menzil
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 10,
Mısra 99). [ber-dîl,]

berg-i dirâhtâna: Ağaçların yaprakları.

İdüp **berg-i dirâhtâna** kanâ'at
Cihânda bulmuşam genc-i ferâgat (*Mecnûn*
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 95).
[berg-i dirâhtâna, -a, -]

ber-dîl-i girânest: Gönüle sıkıntı veren.

Be-şîrîn her gerâ peyvend cânest
Vişâl-i şekkerek **ber-dîl-i girânest**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 21,
Mısra 46). [ber-dîl-i girânest,]

berg-i givâdır: Bitki yaprağı.

Niçün ol gıdâ kim müştahâdır
Hemân yâ şamğ ya **berg-i givâdır** (*Mecnûn*
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 90).
[berg-i givâdır, -dır-dır, -]

berdüş ider: Omuzuna almak.

Niçe sâziş kıldır devriyle dehrîñ
Niçe **berdüş ider** işkâl-i kahrîñ (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 142).
[berdüş ider, -er, -]

berg-i gül: Gül yaprağı.

Nevâ-perdâz murgân-ı hoş-elhân
Şabâ **berg-i gül** ile dest-efşân (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 102).
[berg-i gül,]

ber-eflâk: Semalar, talihler üzere.

Be-pây-ı cân tevânî-şöd **ber-eflâk**
Rehâ-kün şehr-bend hâk-ber-hâk (*Mecnûn*
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 223).
[ber-eflâk,]

berg-i lertzân: Titreyen yaprak.

Kadd-i Leylî'ydi serv-i ravza-i cân
Dili Mecnûn'ın anda **berg-i lertzân**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 8,
Mısra 56). [berg-i lertzân,]

berf: Kar.

Ağardı **berfle** küh-ı siyâhım
Hırâmından düşüp serd oldu âhım (*Mecnûn*

ber-güzide: Seçilmiş, seçkin.

'Arab'dan bir cüvân-ı nev-resîde
Hasebde hem nesebde **ber-güzide** (*Mecnûn*
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 22).
[ber-güzide,]

Dilir **ber-güzide** adı Nevfel
Nesebde cümleden a'lâ vü efḍal (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 17, Mısra 9*). [*ber-güzide*,]

ber-hâk: Toprak üzere.

Düşüpdür gördi bir vâḍide ğamnâk
Perişân u mükedder rûy **ber-hâk** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 30, Mısra 76*). [*ber-hâk*,]

ber-hal: Hal üzere olan.

Ġaraḡ **ber-halde** oldu revâne
Ki ta'rifi degil kâbil beyâne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 37, Mısra 77*). [*ber-halde*, -de, -]

berhem: Karışık, dağınık, ters.

Muvâfiḡ olmayup taḡḍire tedbîr
Hemân tedbîri **berhem** kıldı taḡḍîr
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 19, Mısra 112*). [*berhem*,]

berhem idüp: Perişan etmek.

Felek birgün idüp berhem sükûnuñ
İdüp peydâ aşhâb-ı nîl-günüñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 29, Mısra 1*). [*berhem idüp*, -üp, -]

berhem oldı: Perişan olmak.

Zamânîñ i'tisâdından demâdem
Esâs-ı iḡtidârım oldı berhem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 38, Mısra 116*). [*berhem oldı*, -dı, -]

berî: (Bir şeyden) Kurtulmuş olan, (o şeyden) uzak ve sâlim bulunan, -den ârî, Arınmış, temizlenmiş olan, temiz.

Ḥaḡîḡât 'âleminde oldılar şâd
'Alâyıḡdı **berî** miḡnetden âzâd (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 34, Mısra 58*). [*berî*,]

ber-i bülbül: Bülbülün üzerine.

Ber-i bülbül zı-gül efsâne niküst
İḡadîṡ-i şem' bâ-pervâne niküst (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 21, Mısra 41*). [*ber-i bülbül*,]

ber-i cân-perveri: Ruhı besleyen meyve, gönli açan yemiş, cana can katan mahsul.

Ḳadi serv-i revân-ı bâr-âver
Ber-i cân-perveri 'ünnâb u şekker
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 26, Mısra 24*). [*ber-i cân-perveri*, -i, -]

ber-i diğerde: Başkasının üzerinde.

Sen olmuşsın anıñ 'aşkında Mecnûn
O olmuşdur **ber-i diğerde** memnûn
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 22, Mısra 168*). [*ber-i diğerde*, -de, -]

ber-i düşümde: Omzunun üzerinde.

Niçe ḡaḡḡam dilimde bâr-ı ğam var
Ber-i düşümde biñ küh-ı elem var
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 23, Mısra 148*). [*ber-i düşümde*, -um, -da, -]

ber-i düşunda: Omzunun üzerinde.

Likâsından muşîbet mâ-cerâsı
Ber-i düşunda hem mâtem libâsı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 29, Mısra 18*). [*ber-i düşunda*, -un, -da, -]

ber-i mecnûn'da: Mecnûn'un üzerinde.

Ber-i Mecnûn'da feryâd kıldı
Hemân şahrâyı ḡaşr-âbâd kıldı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 37, Mısra 25*). [*ber-i mecnûn'da*, -da, -]

ber-i üftâdegâna: Düşkünler, aşıklar üzerinde.

Olup dil muḡtarib Zeyd-i yegâne
Gelüp âḡîr **ber-i üftâdegâna** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 33, Mısra 202*). [*ber-i üftâdegâna*, -a, -]

berîd: Bir yere gönderilen haberci, tatar, ulak.

Nesîm-i şubḡ olup ancak **berîdi**
Kesildi ḡabl-i ümmîd-nüvîdi (*Mecnûn u*

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 29).
[berîdi, -i, -]

berin: Pek yüksek, yüce.

Berinde gördi çün nâ-şâd bâbîñ
Teferrüh eyledi bâbı ızırârîñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 51).
[berinde, -de, -]

berk: Şimşek.

Kılup gerd süvārān çarhı pür-mîğ
Dühül ra'd oldu **berk** şu'le-ver tîğ (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 52).
[berk,]

berk: Şimşek.

Ki gūyā oldu nâ-geh berk-ğurde
O **berk** ile yakıldı oldu mürde (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 54).
[berk,]

ber-karâr: Kararlı, yerli, daimî, devamlı.

‘Uhûd-ı dostîde **ber-karârem**
Hemân peymânım üzre pây-dârem
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27,
Mısra 219). [ber-karârem, -em, -]

ber-kaşîde: Kaside üstüne kaside.

Beyâbân içre Mecnûn-ı remîde
Kılup inşâd kaşîde **ber-kaşîde** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 10).
[ber-kaşîde,]

berk-ğurde: Şimşek yiyen.

Ki gūyā oldu nâ-geh **berk-ğurde**
O berk ile yakıldı oldu mürde (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 53).
[berk-ğurde,]

berk-i rahşân: Parlak şimşek.

Esüp şiddetle bād-ı ebr-i gerdân
Şıkup ebr-i siyehi **berk-i rahşân** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 6).
[berk-i rahşân,]

berk-i reftâr: Şimşek gibi gidiş.

Revâne oldu Zeyd **berk-i reftâr**

Elinde nâme-i Mecnûn-ı nâ-çâr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 289).
[berk-i reftâr,]

ber-men: Bende.

Olup hoşnûd eger benden beni sen
Behl itmez isense vâý **ber-men** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 78).
[ber-men,]

ber-murâd: İsteğine kavuşan.

Bu hem vâki‘ olur bir kez be-her mäh
O da ne **ber-murâd** nefsi-güm-räh
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28,
Mısra 92). [ber-murâd,]

ber-muşîbet: Belada, felakette, deritte, sıkıntıda.

Füzûn oldu müşîbet **ber-muşîbet**
Çekildi sineme biñ dâğ-ı hasret (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 121).
[ber-muşîbet,]

ber-räh: Yol almak, ilerlemek.

Gehî hâtır müşevveş dîde **ber-räh**
Nühüfte nîmeyi şebde kılup âh (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 43).
[ber-räh,]

Açup kalmışdı çeşmiñ dîde **ber-räh**
Be-sân-ı dîde-bânân-ı raşadgâh (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 11).
[ber-räh,]

Be-sân-ı dîde-bânân rüy **ber-räh**
Bağup rähâ iderdî âh nâ-gâh (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 81).
[ber-räh,]

ber-reh: Yolda.

Şebân-gâhân kılup bu şebde efgân
Kalurdi dîde **ber-reh** şubh-gâhân (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 62).
[ber-reh,]

ber-rîş: Sakal üstüne.

Vefât-ı vâlidinden taze bir nîş
Açupdur sînesinde rîş **ber-rîş** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 160*).
[ber-rîş,]

ber-rû: Yanağın üzeri, yüz.

Hırâmân-geşt iderdi sū bā-sū
Küşāde rûy lîkin dest **ber-rû** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 14*).
[ber-rû,]

ber-ser: Başının üzerinde, başta.

Hemân genc-i güherdir kufl ber-der
Hemân dürc-i nihândır mühr **ber-ser**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 222*). [ber-ser,]

ber-ser kıldı: Başı üzerine almak, üzüлүp kederlenmek.

Gehî hâk-i mezarî itdi der-ber
Gehî âh itdi kıldı hâk ber-ser (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 46*).
[ber-ser kıldı, -dı, -]

ber-sitäre: Yıldızın üstünde.

Hemîn minvâl ile rû **ber-sitäre**
Çeküp kevkeleri bir bir şümäre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 33*).
[ber-sitäre,]

ber-ten: Benim üstümde.

Mukavvâ-vâr bî-dil **ber-tenem** ben
Tenimde dilde sensen cānda sensen
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 225*). [ber-tenem, -em, -]

berümend: Yetiştirmek.

Birin kalmağdadır dā'im **berümend**
Birin itmekdedir miñnetde pā-bend
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 13*). [berümend,]

ber-vefk-i merâtib: Uygun dereceler, uygun mertebeler.

Gelüp gördi ki mektebde kevâkib
Müretteb cümle **ber-vefk-i merâtib**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 10*). [ber-vefk-i merâtib,]

bes: Kafi, yeter, yetişir.

Yeter bu ârzü-yı nâ-be-hengâm
Dağı **besdir** bu efsûs-ı bed-encâm (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 164*).
[besdir, -dir]

Yeter gam-h'arlık bu pāye **besdir**
Yeter nâ-çarlık bu pāye **besdir** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 165*).
[besdir, -dir]

Yeter gam-h'arlık bu pāye **besdir**
Yeter nâ-çarlık bu pāye **besdir** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 166*).
[besdir, -dir]

Eger cüşişse bî-mağbûb **besdir**
Ve ger küşişse bî-mağlûb **besdir** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 177*).
[besdir, -dir]

Eger cüşişse bî-mağbûb **besdir**
Ve ger küşişse bî-mağlûb **besdir** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 178*).
[besdir, -dir]

Yiter bî-dād ise bu pāye **besdir**
Dime bu bî-kes ü bî-dād-resdir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 65*).
[besdir, -dir]

Beni koyduñsa da sen böyle hasret
Saña da haşre dek **besdür** bu töhmet
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 156*). [besdür, -dür]

Vuhûş ile yeter ünsiyyet itmek
Tarîk-i vahşete **besdir** bu gitmek (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 104*).
[besdir, -dir, -]

Anıñ hakkında **bes** ki rû-siyâhem
Diger-günem künün hâli tebâhem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 121*).
[bes,]

Hîred-i şeyhü's-şüyûh tu **bes**
Ez u pörs ānca mî-pörsî ne ez-kes (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 229*).
[bes,]

Hamûş eyle bu nâr-ı cân-güdâzı
Yeter **besdir** bu miğdâr 'aşk-bâzî (*Mecnûn*

u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 156).
[besdir, -dir]

Ki ferdâ olmayam h'âr u siyeh-rû
Ğarazsa bu kadar **besdir** yeter bu (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 170).
[besdir, -dir]

Cihânda kaldığı mehcûr **besdir**
Ğamîndan oldığı rencûr **besdir** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 145).
[besdir, -dir]

Cihânda kaldığı mehcûr **besdir**
Ğamîndan oldığı rencûr **besdir** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 146).
[besdir, -dir]

Yeter **besdir** hevâ-yı h'od-perestî
Ferâmûş eyleme 'ahd-i elesti (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 231).
[besdir, -dir]

besâ: Yeter, kâfi.

Besâ ümmîd-i cân-bağş u ferah-zâ
Olur nevmîdlik içre hüveydâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 193).
[besâ,]

be-sâ: Yeter, kâfi.

Be-sâ mümsik ki genciñ kıldı imsâk
Künün hâk içre mehcûr u ğamnâk (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 229).
[be-sâ,]

be-sâ-ı leşker-i cân-bâz: Canıyla oynayan asker
gibi.

Sibâ' u vahşiyân 'akabince hem-râh
Be-sâ-ı leşker-i cân-bâz bâ-şâh (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 128).
[be-sâ-ı leşker-i cân-bâz,]

be-sân: Gibi, sanki.

Be-sân Kays idi Leylî de meftûn
Velî Kays âşikâr u Leylî meknûn (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 55).
[be-sân,]

Firâkıñdan tenim olmuş füsürde
Be-sân kâleb-i bî-rûh-ı mürde (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 74). [be-
sân,]

Be-san şem'idi hândân fûrûzân
Be-san mûm idi sûzân-güdâzân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 33). [be-
san,]

Be-san şem'idi hândân fûrûzân
Be-san mûm idi sûzân-güdâzân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 34). [be-
san,]

Gülnâr eyleyüp baği çerâğân
Be-sân âteş olmuşdı fûrûzân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 24). [be-
sân,]

Açup genci çeküp şemşîr-i bürrân
İdüp küşîş **be-sân** şîr-i ğarrân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 160).
[be-sân,]

Tarafdârân-ı Leylî fevc-bâ-fevc
Be-sân bahr-i bî-pâyân urup mevc (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 164).
[be-sân,]

Eger yaqsan **be-sân** 'ûd-ı nâre
Ve ger tîğ ile itsen pâre pâre (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 89). [be-
sân,]

Teni gördi ki 'üryândır ser-â-ser
Be-sân 'üryân deşt-i maşşer (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 72). [be-
sân,]

Sehergeh çünki murğân-ı seher-h'ân
Be-sân 'âşikân oldı hurûşân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 82). [be-
sân,]

Gevzen ü gür u bebr ü şîr ü rübâh
Çeküp şaflar **be-sân** leşker-i şâh (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 58). [be-
sân,]

Selis ü dil-pesend ü bîkr-i maẓmûn
'İbârâtı **be-sân** dürr-i meknûn (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 106).
[be-sân,]

Be-sân murğ-ı Hüma pervâz-ı h'odgâm
Ki olmuş tu' meden-çün tu' me-i dâm
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28,
Mısra 109). [be-sân,]

Kılup âh ile eflâki mükedder
Revân oldı **be-sân** bād-ı şarşar (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 30). [be-
sân,]

Seniñ kurbuñ mudur ya be-ḥ'ābem
Be-sān teşne ya ender-serābem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 282*). [be-sān,]

Görüp bu ḥālî Zeyd-i mihr-küster
Revân oldı **be-sān** bād-ı şarşar (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 8*). [be-sān,]

Velî ben ḥāliyā ve'l-leyl-ḥ'ānem
Be-sān küdekân-ı bî-cā devānem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 50*). [be-sān,]

Be-sān mürdegān bî-ḥ'îş ü bî-hüş
Velî yek-dîgeri birle der-âgûş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 199*). [be-sān,]

Hemān bî-hüşlar çün buldılar hüş
Kâlup bir dem **be-sān** naḡş-ı ḥāmûş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 206*). [be-sān,]

Biri bî-ḥod **be-sān** naḡş-ı dîvār
Biri bî-ḥ'îşten ḥālî kafes-vār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 243*). [be-sān,]

Açup perim **be-sān** cürre-i bāz
Tezerv 'ākabince ben itdükde pervāz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 321*). [be-sān,]

Be-sān 'aşk-bāzān-ı zamāne
Olup dil-dāde ḥübān-ı cihāne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 3*). [be-sān,]

Be-sān Hızr 'ömr-i taze buldum
Cihānda zinde-i pâyende buldum (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 7*). [be-sān,]

be-sān kūr-ı tîre: Karanlık dağ gibi.

İrişdi bir maḡam-ı hevl-nāke
Be-sān kūr-ı tîre bir meḡāke (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 30*). [be-sān kūr-ı tîre,]

be-sān-ı āfītāb-ı 'ālem-ārā: Alemlî süsleyen güneş gibi.

Be-sān-ı āfītāb-ı 'ālem-ārā
Kılup ḥüsnî şu'ā'ıñ āşikārā (*Mecnûn u Leylî*

(*Nâkâm*), *Mesnevi 33, Mısra 11*). [be-sān-ı āfītāb-ı 'ālem-ārā,]

be-sān-ı 'andelîb-i per-bürîde: Kanadı kesilmiş bülbül gibi.

Be-sān-ı 'andelîb-i per-bürîde
Kafesde kalmış miḡnet-resîde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 123*). [be-sān-ı 'andelîb-i per-bürîde,]

be-sān-ı bedr: Ay gibi, dolunay gibi.

Fürûḡ-ı 'aşk āḡir vāre vāre
Be-sān-ı bedr çıkdı āşikāre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 14*). [be-sān-ı bedr,]

be-sān-ı bülbül: Bülbül gibi.

İdüp sen dem-be-dem Dāvūdî elḡān
Be-sān-ı bülbül olduḡca ḡazel-ḡ'ān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 102*). [be-sān-ı bülbül,]

be-sān-ı dîde-bānān: Gözcü gibi.

Be-sān-ı dîde-bānān rüy ber-rāḡ
Baḡup rāḡa iderdî āḡ nā-ḡāḡ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 81*). [be-sān-ı dîde-bānān,]

be-sān-ı dîde-bānān-ı raşadḡāḡ: Sevgilinin boyunun itibar ve naz göḡünün gözlem evi gibi.

Açup kalmışdı çeşmiñ dîde ber-rāḡ
Be-sān-ı dîde-bānān-ı raşadḡāḡ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 12*). [be-sān-ı dîde-bānān-ı raşadḡāḡ,]

be-sān-ı ebr-i nîsān: Nisan yağmuru gibi.

Gehî ḡiryān **be-sān-ı ebr-i nîsān**
Gehî feryād ile şaḡrāda püyān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 23*). [be-sān-ı ebr-i nîsān,]

be-sān-ı ḡaste-i ef'î-i ḡüzîde: Habis kimsenin seçilmiş hastalḡı gibi.

Olup pîçîde her dem nā-remîde
Be-sān-ı ḡaste-i ef'î-i ḡüzîde (*Mecnûn u*

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 52). [be-sân-ı haste-i ef'î-i güzîde,]

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 33). [be-sân-ı şîr-i garrân,]

be-sân-ı hâtır-ı mâtem-güzârân: Üzüntü taşıyan gönül gibi.

Cihânı eylemişdi meşk ü tārân
Be-sân-ı hâtır-ı mâtem-güzârân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 4).
[be-sân-ı hâtır-ı mâtem-güzârân,]

be-sân-ı şîr-i mâde: Dişi aslan gibi.

Hemân Leylî **be-sân-ı şîr-i mâde**
Anı bir müşt ile kıldı fütâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 319).
[be-sân-ı şîr-i mâde,]

be-sân-ı kevser: Cennet suyu gibi.

Terâne eyliyordı âb-ı cārî
Be-sân-ı Kevser idi cüybârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 110).
[be-sân-ı kevser,]

be-sân-ı şîr-i ser-mest: Azgın aslan gibi.

Sipehsâlâr-ı Nevfel tîğ-i der-dest
Çeküp na'ra **be-sân-ı şîr-i ser-mest**
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 56). [be-sân-ı şîr-i ser-mest,]

be-sân-ı mürdegân: Ölümler gibi.

Be-sân-ı mürdegân Mecnûn-ı nālân
Düşüp toprakda kalmışdı bî-cân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 77). [be-sân-ı mürdegân,]

be-sân-ı şubh-ı evyâm-ı cüvânî: Delikanlılık zamanının sabahı gibi.

Nümâyân oldı şubh-ı şâdmânî
Be-sân-ı şubh-ı evyâm-ı cüvânî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 76).
[be-sân-ı şubh-ı evyâm-ı cüvânî,]

be-sân-ı murğ-ı bismil: Boğazlanmış kuş gibi.

Be-sân-ı murğ-ı bismil Leylî-i zâr
Ururdı dest ü pâyı nâ-çâr nâ-çâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 75). [be-sân-ı murğ-ı bismil,]

beşâret: Müjde.

Virüp ol 'âşık-ı zâre **beşâret**
Dem-i vaşl oldıdın kıldı işâret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 97).
[beşâret,]

be-sân-ı rûd-ı cevhn: Büyük ırmak gibi, Ceyhun ırmağı gibi.

Revân oldı ser-i şemşîrden hûn
Meşâf oldı **be-sân-ı rûd-ı Cevhn**
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 84). [be-sân-ı rûd-ı cevhn,]

be-şart: Şartıyla.

Be-şarta ki kadeh leb-rîz olsun
Elem-fersâ neşât-engîz olsun (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 19). [be-şarta, -a, -]

be-sân-ı sihr-i bâtl: Batıl bir sihir gibi. Gerçek olmayan büyü gibi.

Olursa hüsn-i Leylî'yle mukābil
Olur nâ-büd **be-sân-ı sihr-i bâtl** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 38).
[be-sân-ı sihr-i bâtl,]

beşer: İnsan.

Niçün vahşîler ile yâr olursun
Beşer iken vuḥuş-eṭvâr olursun (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 102).
[beşer,]

be-sân-ı şîr-i garrân: Işıltılı, parlak aslan gibi.

Revân oldı **be-sân-ı şîr-i garrân**
Dilinde kîn elinde tîğ-i bürrân (Mecnûn u

Beşerlik ḥālî itdükde tekāzâ
Anı def itmegimdir sehl zîrâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 87).
[beşerlik, -lik, -]

Künün bu kütan kim bâ-ḥazersin
Nedir ḳutuñ seniñ ger sen **beşersin**

(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28,
Mısra 76). [beşersin, -sin, -]

(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33,
Mısra 274). [beste-dehânsen, -sen, -]

be-şîrîn: Şirine.

Be-şîrîn her gerâ peyvend cânest
Vişâl-i şekkereş ber-dil-i girānest (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 45).
[be-şîrîn,]

beste-i dām-ı belâdır: Bela tuzağında bağlı olan.

Peder kim **beste-i dām-ı belâdır**
Belâ-yı zâdegâna mübtelâdır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 13).
[beste-i dām-ı belâdır, -dır, -]

besle: Mecazen geliştirmek; daha etkili, iyi hale
getirmek.

Seni ben **beslemişdim** ey siyeh-kâr
Hemîn olmak için kurbân-ı dîdâr (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 111).
[beslemişdim, -miş, -dim, -]

beste-i zencîr-i mihnet: Ezizet zincirinin bağı.

Ne yerde var ise ehl-i muhabbet
İdersin **beste-i zencîr-i mihnet** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 8).
[beste-i zencîr-i mihnet,]

beste: Bağlı, bağlanmış.

Tarab pâyân bulup 'akd oldı **beste**
Dili 'aşıkların kaldı şikeste (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 123). [beste,]

be-vādî: Çöller, sahrâlar, kırlar.

Hemâre geşt idüp vādî **be-vādî**
Seni cüyendedir sensin murâdı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 41). [be-
vādî,]

Niçün böyle olup **beste** dehânî
Vişâlimde tutulmuşdur zebânî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 301).
[beste,]

Gezüp vādî **be-vādî** her mekânı
Bulup Mecnûn'ı âhîr nâ-gehânî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 73). [be-
vādî,]

beste: Bağlanmış, bağlı; kapalı.

Görüp bu hâleti Mecnûn-ı haste
Didi ey mâmekim kimdir bu **beste** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 24).
[beste,]

beyâbân: Çöl, sahrâ, bâdiye.

Şu'ûr u neng ü nâmı virdi bade
Beyâbân içre kaldı o fütâde (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 34).
[beyâbân,]

Evel ki **besteniñ** zencîriñ aldı
Götürdi gerden-i Mecnûn'a şaldı (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 49).
[besteniñ, -niñ, -]

Yazık Mecnûn atası dîde giryân
Beyâbânda olup Mecnûn'ı cüyân (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 24).
[beyâbânda, -da]

beste kıldım: Kapamak, bağlamak.

Ta 'aşşuk neş'esiyle deste kıldım
Muhabbet riştesiyle **beste kıldım** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 32).
[beste kıldım, -dım, -]

Ki kılmışdır **beyâbânı** musahhar
Cünûd-ı 'aşk-ı Mecnûn-ı dil-âver (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 3).
[beyâbânı, -ı]

beste-dehân: Dili bağlanmış, dili tutulmuş.

Ki sen bir bülbül âteş-zebânsen
Nedir bâ'îş künün **beste-dehânsen**

Beyâbân içre düşmüş hâke gâltân
Enîn ü bî-hod u bî-tâb u nâlân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 61).
[beyâbân,]

Ki hâli muhtar birer çeşmi giryân
Beyâbân içredir hayretle püyân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 78).
[beyâbân,]

Ta'aşşuk eyleyüp Mecnûn'ı Mecnûn
Beyâbân içre kim itdi diğer-gün (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 2*).
[beyâbân,]

Beyâbân içredir Mecnûn perîşân
Hıyâbân içredir Leylî gül-efşân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 215*).
[beyâbân,]

Didi ey 'âşık-ı nâlân dahî sen
'Abes itme **beyâbân** içre mesken (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 152*).
[beyâbân,]

Beyâbân içre Mecnûn-ı belâ-keş
Kılup miñnetle bir müddet der-âteş
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 1*). [beyâbân,]

Beyâbân içre Mecnûn-ı remîde
Kılup inşâd kaşîde ber-kaşîde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 9*).
[beyâbân,]

bevyâbân-gerd: Çölü dolaşan.

Tutup şahrâ tarîkıñ gitdi müyân
Beyâbân-gerd oldı nevhâ-güyân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 122*).
[beyâbân-gerd,]

Tutup Mecnûn gene râh-ı beyâbân
Beyâbân-gerd oldı Leylî-güyân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 70*).
[beyâbân-gerd,]

Bulup maşşudını Beyt-i Hudâ'da
Beyâbân-gerd olup Mecnûn-ı sâde
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 2*). [beyâbân-gerd,]

Dili pür-derd çeşmi eşk-rizân
Beyâbân-gerd olup üftân u hîzân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 102*).
[beyâbân-gerd,]

bevyâbân-gerd olup: Çölü dolaşan olmak, çölü dolaşmak.

Bu derd ile bu miñnetle hemâre
Beyâbân-gerd olup ol bahtı kare (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 156*).
[beyâbân-gerd olup, -up, -]

bevyâbân-gerd-i bî-tedbîr: Tedbirsiz çölleri dolaşan.

Beyâbân-gerd-i bî-tedbîr olupdur
Künün Mecnûn bî-zencîr olupdur (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 9*).
[beyâbân-gerd-i bî-tedbîr,]

bevyâbân-ı belâda: Bela; eziyet çölü.

Tarafdârân-ı Mecnûn şitâbân
Beyâbân-ı belâda kıldı püyân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 50*).
[beyâbân-ı belâda, -da, -]

bevyâbân-ı belâda: Bela, eziyet çölü.

Beyâbân-ı belâda hem bedensân
Kılurdı nâle Mecnûn-ı perîşân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 97*).
[beyâbân-ı belâda, -da, -]

bevyâbân-ı fenâ: Yokluk, hiçlik çölü.

Baňa ancak gerekdir künc-i 'uzlet
Beyâbân-ı fenâ şahrâ-yı vahşet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 104*).
[beyâbân-ı fenâ,]

bevyân: Anlatma, açık ve güzel söyleme, ifade.

Bulup Mecnûn'ı şerh-i dâstân it
Benim ahvâlimi bir bir **beyân** it (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 30*).
[beyân,]

Çeküpler turre-i ma'nâya şâne
Virüpler bu revîş zîver **beyâna** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 4*).
[beyâna, -a]

Olup ma'nâsı zâhir bu **beyânîñ**
Vezân oldı hevâsı bu hazânîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 39*).
[beyânîñ, -îñ, -]

Ğaraž ber-ħalde oldı revâne
Ki ta'rîfî degil kâbil **beyâne** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 78*).
[beyâne, -e]

İdüp Ferhâd u Mecnûn'ı bahâne
Ta'aşşuk sırrını çekdim **beyâna** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 138*).
[beyâna, -a]

bevyân evle: Açıklamak.

Didi kimsiñ nedir benden su'aliñ
Beyân eyle nedürse vaşf-ı hâliñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 56*).
[beyân eyle,]

bevân it: Anlatmak, açıklamak, bildirmek.

İdüp pîrâste Leylî cemâliñ
Beyân it şerh kıl Mecnûn kemâliñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 98*).
[beyân it,]

bevân it: Anlatmak, açıklamak, bildirmek.

İdüp aḥvâlimi izhâr bir de
Beyân it yalvarup tekrâr bir de (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 182*).
[beyân it,]

bevân it: Açıklamak.

Beyân it söyle kim ey 'aşıq-ı pāk
Esîriñ Leylî-i zâr u ciğer-çāk (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 127*).
[beyân it,]

bevân it: Açıklamak.

Ne ma' nâ vardır bunda **beyân it**
Beni âgâh kıl sırrıñ 'ayân it (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 285*).
[beyân it,]

bevân itdiñ: Anlatmak, açıklamak, bildirmek.

Baḥa kıldıñ küşâde genc-i pendîñ
Beyân itdiñ devâsın derdmeniñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 220*).
[beyân itdiñ, -diñ, -]

bevân itmiş: Açıklamak.

Bu sırrı 'Andelîb-i gülşen-i râz
Beyân itmiş olup âvâze-perdâz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 350*).
[beyân itmiş, -miş, -]

beyhûde: Boş yere, boşuna.

Sözün Leylî'den ise eylerem güş
Ve illâ söyleme **beyhûde** ḥâmûş (*Mecnûn u*

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 10).
[beyhûde,]

Daḥi yitmez mi bî-ārām olmak
Bu rütbe **beyhûde** bed-nâm olmak
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 150*). [beyhude,]

Künün bîdâr olup kıl tevbe ḥâşıl
Geçürme 'ömrünü **beyhûde** gâfil (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 236*).
[beyhûde,]

Gönül virme cihân-ı bî-vefâya
Yaşılma **beyhûde** nâr-ı cefâyâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 214*).
[beyhude,]

beyhûde idüp: Boş; gereksiz; faydasız etmek.

İdüp beyhûde izhâr-ı tazallüm
Felekden itme ümmîd-i teraḥḥum (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 85*).
[beyhûde idüp, -üp, -]

beyt: Meclis, dergah, divan.

Eğerçi çeşmden cimim nihândır
Velî her **beytde** sırrım 'ayândır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 14*).
[beytde, -de, -]

beyt: Beyit.

Ki her bir **beytin** ma'mûr idüp dil
Derûn-ı lafzıñ itmiş rûḥa menzil (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 11*).
[beytin, -in, -]

Hem itdim **beytini** ta'tâd fi'l-ḥâl
Üçer gayn oldı bir yâ bir de bir zâl
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 157*). [beytini, -in, -i, -]

beyt-i ḥudâ'da: Allah'ın evi (Beytullah, Ka'be).

Bulup maḳşûdını **Beyt-i Ḥudâ'da**
Beyâbân-gerd olup Mecnûn-ı sâde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 1*).
[beyt-i ḥudâ'da, -da, -]

beyt-i ḥudâ'dır: Allah'ın evi (Beytullah, Ka'be).

Teğāfūl itme bu **beyt-i Ĥudā'dır**
Dil-āgeh ol ki cāy-ı ilticādır (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 9, Mısra 31*).
[beyt-i ĥudā'dır, -dır, -]

bevtü'l-ahzān: Yusuf'u kaybeden Yakub'un çadırı, dünya. Hüzünler evi.

Götürdi **beytū'l-ahzānūn** o yerden
Gidüp bābı evinde kıldı mesken (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 33, Mısra 27*).
[beytū'l-ahzānūn, -ıñ, -]

bezirgān-ı kabīle: Tüccar kabīle, tacir kabīle.

Bezirgān-ı kabīle pīr ü bernā
Olup ārāste oldı müheyā (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 6, Mısra 21*). [bezirgān-ı kabīle,]

bezm: Meclis, dergah, divan.

Çıkup o **bezm**den Kays-ı ser-efrāz
Hevāsın eyledi 'aşk ile demsāz (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 2, Mısra 47*).
[bezm, -den]

Nihānī **bezm**den çıkdı kenāre
Gidüp pinhān kenār-ı cūybāra (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 14, Mısra 143*).
[bezm, -den]

Ki bir gün Nevfel ü Mecnūn bā-hem
Tarab **bezm**inde dem-sāz idi ĥurrem (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 18, Mısra 4*). [bezm, -in, -de, -]

Qabāsın çāk idüp müyān müyān
Çeküp nāle idüp **bezm**i perīşān (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 20, Mısra 154*).
[bezm, -i, -]

Gelüp **bezm**e şarāb-ı ergūvānī
Dolandı bezmī cām-ı şādmānī (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 22, Mısra 119*).
[bezm, -e]

Gelüp bezm e şarāb-ı ergūvānī
Dolandı **bezm**i cām-ı şādmānī (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 22, Mısra 120*).
[bezm, -i]

Olaydñ **bezm**de sen bāde-der-dest
Olaydım ben o cām-ı nūşdan mest (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 27, Mısra 381*).
[bezm, -de, -]

Olup ağıyardan ol **bezm** hālī
Keşākeşden olaydım lā-übālī (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 30, Mısra 249*).
[bezm,]

Tağıtdı **bezm**ini İbni Selām'ın
Götürdi dehrden āşār-ı nāmūn (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 32, Mısra 3*).
[bezm, -in, -i, -, -]

Açup ĥ'ān-ı vişālīn lā-übālī
Getürdi **bezm**e mīnā-yı vişālī (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 33, Mısra 228*).
[bezm, -e, -]

Ĥarīfān eylemişdi **bezm**i hālī
Bu bezmīn bī-sükūn olmuşdı hālī (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 38, Mısra 89*).
[bezm, -i]

Ĥarīfān eylemişdi bezm i hālī
Bu **bezm**īn bī-sükūn olmuşdı hālī (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 38, Mısra 90*).
[bezm, -iñ, -iñ, -]

bezm-i 'avşı: Yeme içme, zevk u safā (içki) meclisi.

Ne Mecnūn'suz tarab-perdāz olurdu
Ne **bezm-i 'avşı** bir dem-sāz olurdu
(*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 17, Mısra 198*). [bezm-i 'avşı, -i, -]

bezm-i belāda: Bela meclisi II ezelde ruhların toplandığı meclis II sıkıntı meclisi. □□□□□□
□□□□□□ Araf 172.

Gerekdür böyle olsun mest Nākām
İden **bezm-i belāda** nūş bir cām (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 6, Mısra 114*).
[bezm-i belāda, -da, -]

bezm-i gūlsitāna: Gül bahçesi meclisi.

Dolurdu jāle cām-ı ergūvāna
Virürdi neş'e **bezm-i gūlsitāna** (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 8, Mısra 8*). [bezm-i gūlsitāna, -a, -]

bezm-i ĥalvet: Halvet meclisi.

Sen ü ben kūnc-i vahdet **bezm-i ĥalvet**
Miyāncī rāḥ-ı reyḥān cām-ı 'işret (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 30, Mısra 253*).
[bezm-i ĥalvet,]

bezm-i hās: Seçkinler meclisi.

Künün var ise sende vaşl meyli
Bu **bezm-i hāş** bu vuşlat bu Leylî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 208*).
[bezm-i hāş,]

bezm-i rence: Izdırab alemi.

Değişdi **bezm-i rence** derd-i 'aşka
Gülîstân-ı belâya verd-i 'aşka (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 55*).
[bezm-i rence, -e, -]

bezm-i şafâda: Safâ meclisi, Zevk, eğlence meclisi.

Birin pā-bend ider kayd-ı belâda
Birin hursend ider **bezm-i şafâda** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 4*).
[bezm-i şafâda, -da, -]

bezm-i şafâsı: Zevk ü safâ meclisi.

Hemîşe sâz idi **bezm-i şafâsı**
Hemîşe râzıydı bâb-ı 'atâsı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 21*). [bezm-i şafâsı, -sı, -]

bezm-i vahdetde: Vahdet, birlik meclisi.

Olup **bezm-i vahdetde** hem-âgüş
İdelüm cām-ı nâb-ı vuşlatı nûş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 151*).
[bezm-i vahdetde, -de, -]

bezm-i vahdetde: Vahdet, birlik meclisi.

Olup ger **bezm-i vahdetde** karîniñ
Hezārân sâl olursam hem-nişîniñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 397*).
[bezm-i vahdetde, -de, -]

bî-amân: İnsafsız, merhametsiz. || Sevgili.

Nidelim ammâ devrân **bî-amandır**
Saña düşmen baña nâ-mihrbândır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 153*).
[bî-amandır, -dır]

Ki devrân [u] zamâne **bî-amandır**
Hemîşe kec-rev [ü] nâ-mihrbândır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 77*).
[bî-amandır, -dır, -]

bî-ārām: İnsafsız, merhametsiz. || Sevgili.

Rehâ bulduğda şüstünden sihâmı
Olurdı gökde **bî-ārām** râmı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 18*). [bî-ārām,]

Eger Mecnûn'a **bî-ārām** Leylî
İder olsaydı bir peygâm Leylî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 83*). [bî-ārām,]

bî-ārām olmak: Rahatsız, huzursuz olmak.

Dağı yitmez mi **bî-ārām olmak**
Bu rütbe beyhude bed-nâm olmak (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 149*).
[bî-ārām olmak, -mak, -]

bî-'avni'llahi: Allah'ın yardımıyla.

Bi-'avni'llâhi zü'l-celâli ve'l-ikrâm kalem-i
âşüfte-raşam nâzım-ı perîşân-kelem-i
Nâkâm füsürde-i âlâm ile ya'nî dest-i küşîş
İsmâ'îl el-hâc Mehmed Beg
..... Nâm ismi Şadreddîn beg-zâde
birle şöhet-yâftedir biñ üç yüz on altıncı
sene-i hicriyyeniñ cemâdi'l-ulâsı şülûs-i
âhirinde pezirây-ı hitâm oldı Allâhü
veliyyü't-tevfîk. (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 181*). [bi-'avni'llâhi,]

bî-bâk: Korkusuz, çekinmeyen, sakınmayan.

K'odur bir 'âşık-ı âzâd u çâlâk
İdüp efgân gezür şahrâda **bî-bâk** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 120*).
[bî-bâk,]

bî-bedel: Eşsiz, dengi olmayan.

Didi bir dîgere kim ey Zuhal sen
Kerâmetde egerde **bî-bedelsen** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 22*). [bî-bedelsen, -sen]

bî-behre: Hissersiz, nasipsiz.

Güşâd itdi dehânîñ eyledi cüş
Didi ey 'aşkıdan **bî-behre** hāmûş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 118*).
[bî-behre,]

bī-bekā: Sonlu, ebedi olmayan.

Ki dünyā bī-vefādır **bī-beḳādır**
Ser-ā-pā cümle āḡārī hebādır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 225*).
[bī-beḳādır, -dır]

Çü şeb kütāh meclis **bī-beḳādır**
Ḥadīḡ-i ‘aşk ise nā-müntehādır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 321*).
[bī-beḳādır, -dır]

bī-bend: Bağsız olmak.

Degildi bendde ger bend-ber-pā
Velī **bī-bend** idi der-bend zīrā (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 16*). [bī-bend,]

bī-berg ü nevāyem: Yapraksız ve nasipsiz.

Didi bilmem nidelim bī-dest ü pāyem
Bu vahşetgehdde **bī-berg ü nevāyem**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 278*). [bī-berg ü nevāyem, -(y)em, -]

bī-cā: Yersiz, olmadık yere, gereksiz yere.

Yeter miḥnet yiter ḥasret yeter derd
Yeter olma daḡi **bī-cā** cihān-gerd (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 180*).
[bī-cā,]

Yeter bu itdüğün **bī-cā** tekāpū
Eger sevdā-yı ḡam ise yeter bu (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 93*). [bī-cā,]

Ta ‘aḡḡūd kıldı kim **bī-cā** diger-bār
Bu gūne olmasın her kez dil-āzār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 183*).
[bī-cā,]

Dilim kim ‘aşkıñ ile hem-nesfesdir
Daḡi meyl-i sivā **bī-cā** hevesdir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 404*).
[bī-cā,]

Daḡi aldanmasun **bī-cā** ḡayāle
Tevakḡuf itmēsün gelsün vişāle (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 147*).
[bī-cā,]

bī-cām u sebūyem: Kadehsiz ve şarapsız(testisiz, boş şarap testisi).

Eger Nākām **bī-cām u sebūyem**
Dili mest-i mey-i bī-reng [ü] būyem
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 37*). [bī-cām u sebūyem,]

bī-cān: Cansız, kendini kaybetmiş, ölmüş, halsiz.

Be-sān-ı mürdegān Mecnûn-ı nālān
Düşüp toprakda ḡalmışdı **bī-cān** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 78*). [bī-cān,]

bī-çāre: Aciz, çaresiz, düşkün, zavallı (*Mecnûn*). II Bahtı dönmeyen aşık.

Ḥitāb itdi didi kim āḡ ey gül
Gerekmez mi saña **bī-çāre** bülbul (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 34*). [bī-çāre,]

İfākat-yāb olup **bī-çāre** Mecnûn
Fezā-yı derdde āvāre Mecnûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 101*). [bī-çāre,]

Ki yāre dime kim **bī-çāre** Leylî
Dil-i şad-pāre bahtı ḡare Leylî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 49*). [bī-çāre,]

Niçün bilmem saña **bī-çāre** Mecnûn
Olup dil-dāde olmuşdur ciger-ḡūn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 29*).
[bī-çāre,]

Saña müştāḡdır **bī-çāre** Leylî
Seni cūyāndır āvāre Leylî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 177*). [bī-çāre,]

Ḳalup endüh ile **bī-çāre** Leylî
Diyār-ı hicrde āvāre Leylî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 361*). [bī-çāre,]

Eger ‘ālemde bahtı ḡara bābek
Belā fersūdesi **bī-çāre** bābek (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 16*). [bī-çāre,]

Zebūndur mı o murḡ-ı per-şiksete
Diger-gūndur mı ol **bī-çāre** ḡaste (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 120*).
[bī-çāre,]

Ki ‘aşkıñ düşküni **bī-çāre** Mecnûn
ḡamından baḡrı pāre pāre Mecnûn

(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 139). [bî-çâre,]

Görüp bu hâleti **bî-çâre** Mecnûn
Hevâsın ızdırâb itdi diger-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 27). [bî-çâre,]

Demâdem âh idüp **bî-çâre** Mecnûn
Töküp kan nevha-ger oldı bu mazmûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 183). [bî-çâre,]

bîçâre: Çaresiz, düşkün, zavallı.

Olur elbette ahlvâli diger-gün
Görende mäh-ı nev **bîçâre** Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 278). [bîçâre,]

bî-câre ider: Çaresiz etmek.

Ümîd-i lafz ider bî-câre senden
İcâzet gözliyor didâre senden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 143). [bî-câre ider, -er, -]

bî-câre olduñ: Çaresiz, aciz, zavallı olmak.

Baňa meftûn olup âvâre olduñ
Baňa meşğûf olup **bî-câre olduñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 204). [bî-câre olduñ, -duñ, -]

bî-çîz: Hiçbir şeyi olmayan.

Esîr-i derd hem **bî-çîz** dervîş
Sinân-ı gamla hem olmuşdı dil-rîş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 67). [bî-çîz,]

bî-dâd: Gadir, cevri, zulüm.

Yiter **bî-dâd** ise bu pâyeye besdir
Dime bu bî-kes ü bî-dâd-resdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 65). [bî-dâd,]

Ma`âzallah bu isnâdım haşâdır
Ki **bî-dâdıñ** seniñ `ayn-ı vefâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 132). [bî-dâdıñ, -ıñ]

Ne **bî-dâd** ilesin memnûnem andan
Ki cevriñdir baňa maħbûb cāndan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 265). [bî-dâd,]

Bu **bî-dâdı** ki ben itdüm hikâyet
Dime kim eyliye Mecnûn şikâyet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 229). [bî-dâdı, -ı]

bîdâr kılup: Uyandırmak.

Gül-âb-efşân olup hûbân diger-bâr
Kılup bir nev` ile Leylî'ni bîdâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 88). [bîdâr kılup, -up, -]

bîdâr olup: Uyanık olmak.

Künün **bîdâr olup** kıl tevbe hâşıl
Geçürme `ömrüñi beyhûde gâfil (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 235). [bîdâr olup, -up, -]

bîdâr-dil: Uyanık gönül.

O kim gâfil degil **bîdâr-dildir**
Odur vâreste kim hüşyâr-dildir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 221). [bîdâr-dildir, -dir, -]

bî-delîl: Delilsiz, kanıtsız olmak, ispatsız.

Dilim âşüftedir ben **bî-delîlem**
Elim tut sâkiyâ mey vir `alîlem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 7). [bî-delîlem, -em, -]

bî-dest ü pâyem: Etsiz ayaksız.

Didi bilmem nidelim **bî-dest ü pâyem**
Bu vahşetgehde bî-berg ü nevâyem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 277). [bî-dest ü pâyem, -em, -]

bî-devâ: Dermansız, çaresiz, şifasız.

Egerçi derd-i `aşkıñ **bî-devâdır**
Belâ-yı firqatîñ miñnet-fezâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 407). [bî-devâdır, -dır, -]

bīd-i mecnūn: Mecnūn'un sōğūdū, sōğūt ağacına benzeyen Mecnūn (Leylā ile Mecnūn hikayesinin erkek kahramanıdır).

Açup gīsūlarıñ bağ içre maḥzūn
Periṣān eylemişdi **bīd-i Mecnūn** (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 14, Mısra 34).
[bīd-i mecnūn,]

bīd-i mecnūn: Mecnūn'un sōğūdū.

Ten-i 'ar'ar būrehne serv-i maḥzūn
Serāzīr ü periṣān **bīd-i Mecnūn** (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 36, Mısra 24).
[bīd-i mecnūn,]

bī-dil: Kalpsiz, gönülsüz.

Nidelim ammā ki ben bī-iḥtiyārem
Zebūnum **bī-dilim** bī-iḥtidārem (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 10, Mısra 22).
[bī-dilim, -im, -]

Muḥavvā-vār **bī-dil** ber-tenem ben
Tenimde dilde sensen cānda sensen
(Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 30, Mısra 225). [bī-dil,]

bīgāne: Kayıtsızlık, umursamamazlık, tanımamazlıktan gelme.

Baṇa ancak bu 'āid oldı senden
Ki oldı āşinā **bīgāne** benden (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 19, Mısra 18).
[bīgāne,]

Tevehhüm kıldı kim itdükte rihlet
İdüp **bīgāne** da'vā-yı verāset (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 23, Mısra 16).
[bīgāne,]

Revā görme ki ben itdükte rihlet
İde gencīnemi **bīgāne** gāret (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 23, Mısra 110).
[bīgāne,]

Velī Mecnūn degildir ol **bīgāne**
Odur 'ākıl-ter-i ehl-i zamāne (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 36, Mısra 91).
[bīgāne,]

bīgāne girdār: Kayıtsız, umursamaz davranış.

Didi ey 'āşık-ı dīvāne-eṭvār
Olupsun 'āşkdā **bīgāne girdār** (Mecnūn u

Leylī (Nākām), Mesnevi 24, Mısra 12).
[bīgāne girdār,]

bīgāne olup: Kayıtsız, umursamaz, yabancı olmak.

Olup bīgāne yār u āşināsi
Anı terk eylemişdi akrabāsi (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 26, Mısra 69).
[bīgāne olup, -up, -]

bī-günāh: Günahsız, suçsuz, zavallı.

Ben er dīvāne-i güm-kerde rāhem
Velī bu güm-geşde **bī-günāhem** (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 28, Mısra 182).
[bī-günāhem, -em, -]

bī-haber: Habersiz.

Bed ü nīk-i cihāndan **bī-haberdır**
Şarāb-ı 'āşkıñ ile germ-serdir (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 30, Mısra 43). [bī-haberdır, -dir, -]

bī-hamdillāh: Allah'a şükür olsun, Allah'ın yardımıyla.

Bi-hamdillāh temām oldı bu nāme
Pezīrāy-ḥitām oldı bu nāme (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 38, Mısra 1). [bi-hamdillāh,]

Bi-hamdillāh ferāğat itdi ḥāşıl
Kalem taḥrīrden endişeden dil (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 38, Mısra 35). [bi-hamdillāh,]

bī-hānümān: Yersiz yurtsuz.

Belā pāmāli Mecnūn-ı cihāndan
Elem üftādesi **bī-hānümāndan** (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 27, Mısra 304).
[bī-hānümāndan, -dan, -]

Dili āşüfte bir **bī-hānümāne**
K'odur meftūn u mecnūn-ı zamāne (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 27, Mısra 195). [bī-hānümāne, -e, -]

bī-hāşıl: Ebedi, sonsuz, nihayetsiz, baki. Mahsulsüz, verimsiz. Bilinmeyen / keşfedilemeyen.

İdersen mihr kim nâ-ķabil olsa
Kılursan luķt kim **bī-ķāsıl** olsa (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 12*). [*bī-ķāsıl,]*

bī-ķāsılı: Olmayan.

Kılup nâ-ķabil-i perverde-i nâz
İdüp **bī-ķāsılı** sebz ü ser-efrâz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 10*). [*bī-ķāsılı,]*

bī-h'ış: Kimsesiz, akrabasız.

Teşadüm itdi rış-i bağrına nış
İdüp feryâd düşdi ģake **bī-h'ış** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 302*). [*bī-h'ış,]*

bī-h'ış ü bī-hüş: Akılsız ve kimsesiz.

Be-sân mürdegân **bī-h'ış ü bī-hüş**
Velî yek-dığeri birle der-âğüş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 199*). [*bī-h'ış ü bī-hüş,]*

bī-h'ış ü nâlân: Kimsesiz ve inleyen.

Kılup Mecnûn hemân **bī-h'ış ü nâlân**
İmârî geķdi ol yerden şitâbân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 303*). [*bī-h'ış ü nâlân,]*

bī-h'ışten: Kendi olmadan.

Biri bī-ķod be-sân naķř-ı dīvâr
Biri **bī-h'ışten** ģâlî ķafes-vâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 244*). [*bī-h'ışten,]*

bī-ķod: Kendinden geķmiř, kendini kaybetmiş.

Düşür âģir o dağı **bī-ķodâne**
Olur vâşil hemân pîr-i muğâna (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 11*). [*bī-ķodâne, -âne]*

Olup **bī-ķod** bu zevķ-i bī-bedelden
Kılup nâme elinde ģitdi elden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 183*). [*bī-ķod,]*

Olup **bī-ķod** alup hüşin meserret
Kılup bir dem bulup âģir ifâķat (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 273*). [*bī-ķod,]*

Düşüpdür ģördi **bī-ķod** ģake bülbül
Anı medhüş idüpdür nüķhet-i ģül (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 177*). [*bī-ķod,]*

Biri **bī-ķod** be-sân naķř-ı dīvâr
Biri bī-h'ışten ģâlî ķafes-vâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 243*). [*bī-ķod,]*

bī-ķodâne: Kendinden geķmiř, bayılmış, bilinķsiz.

Bulup şiddet dilinde ģâģ vecdî
Tuturdu **bī-ķodâne** râģ-ı Necd'i (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 6*). [*bī-ķodâne,]*

bī-hoš: Sarhořluk durumu, demlenmiř.

Ĥadeng-i ģamla dil-rışem hemışe
Ĥam-ı 'aşķ ile **bī-ķošem** hemıře (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 34*). [*bī-ķošem, -em, -]*

bī-hüş: Aklı başında olmayan, kendinden geķmiř, bayģın; řaşķın, sersem.

O kimse mest olup olduysa **bī-hüş**
Anı pîr-i muğân eyler der-âğüş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 5*). [*bī-hüş,]*

Bulup yek-dıđeriñ kıldı der-âğüş
Hemân-dem düşdiler ģâķ üzre **bī-hüş** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 74*). [*bī-hüş,]*

Hemân **bī-hüşlar** ķün buldılar hüş
Kılup bir dem be-sân naķř-ı ģâmüş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 205*). [*bī-hüşlar, -lar, -]*

Bu zehri ķünkü Mecnûn ile nüş
Düşüp ģâķ üzre **bī-hüş** oldu ģâmüş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 52*). [*bī-hüş,]*

bī-hüş oldu: Kendinden geķmek, kendini kaybetmek. řaşķın ve kendini kaybetmiş hale ģelmek..

‘İzârîñ būs idüp **bî-hüş oldı**

Ten-i bî-rûh-tek hāmûş oldı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 85*). [*bî-hüş oldı, -dı, -*]

bî-hüş oldı: Kendinden geçmek, kendini kaybetmek.

O rütbe âh idüp der-cüş oldı

Kî torağa düşüp **bî-hüş oldı** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 232*). [*bî-hüş oldı, -dı, -*]

bî-hüş oldı: Kendinden geçmek, kendini kaybetmek.

O rütbe ağladı **bî-hüş oldı**

Mişâl-i mürdegân hāmûş oldı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 35*). [*bî-hüş oldı, -dı, -*]

bî-hüş oldı: Kendinden geçmek, kendini kaybetmek.

Mezârîñ şüşesin kıldı der-âğûş

Öpüp hâk-i mezârı oldı bî-hüş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 42*). [*bî-hüş oldı, -dı, -*]

bî-ihtiyâr: Elinde olmayarak, istemsiz bir biçimde.

Nidelim ammâ ki ben **bî-ihtiyârem**

Zebûnum bî-dilim bî-ihtidârem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 221*). [*bî-ihtiyârem, -em*]

bî-ihtidâr: Güçsüz.

Nidelim ammâ ki ben bî-ihtiyârem

Zebûnum bî-dilim **bî-ihtidârem** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 222*). [*bî-ihtidârem, -em, -*]

bî-karâr: Kararsız, huzursuz.

Ğamîñdan hâke düşmüş sāye-vârem

Leked tahtında zârem **bî-karârem** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 72*). [*bî-karârem, -em*]

Ararken sū-be-sū Mecnûn-ı zârı

Bulup bir küşede ol **bî-karârı** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 104*). [*bî-karârı, -ı*]

Olup âşüftesi ol **bî-karârıñ**

Tefahhuş eyledi ahvâl-i zârıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 67*). [*bî-karârıñ, -ıñ, -*]

Hemân zencîre çek ben **bî-karârı**

Dolandır kûy bā-kû her diyârı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 43*). [*bî-karârı, -ı*]

Nice meh mihr olup ender ‘imârı

Olup gerdün-ı dūnuñ **bî-karârı** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 140*). [*bî-karârı, -ı*]

Olup dîrîne derdiñ **bî-karârı**

Fiğânlar eylediler ıztırârı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 67*). [*bî-karârı, -ı, -*]

Bu mâtemde seniñ-tek **bî-karârem**

Hemîşe eşkbârem sūgvârem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 253*). [*bî-karârem, -em, -*]

Nevânem derdmendem h’âr u zârem

Perîşânem nejendem **bî-karârem** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 330*). [*bî-karârem, -em*]

bî-karârı olup: Kararsız olmak.

Olup sevdâ-yı tab’îñ bî-karârı

Sûhan-perdâz olurdum ıztırârı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 133*). [*bî-karârı olup, -up, -*]

bî-kefen: Kefensiz.

Ki gūyâ gūr içinde bir bedendir

Velî bu gūrgheñde **bî-kefendir** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 44*). [*bî-kefendir, -dir, -*]

bî-kem: Noksansız.

Ki nakş olmuşdı anda **bî-kem** ü pîş

Hemânâ Leylî vü Mecnûn-ı dîl-rîş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 7*). [*bî-kem, -*]

bî-kes: Kimsesiz, yalnız.

Ğarîbem **bî-kesem** dest-gîrem

Seniñ zencir-i ‘aşkıñla esîrem (*Mecnûn u*

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 137).
[bî-kesem, -em]

Dağı bî-kesliginden olma nālân
Hudâ'dır **bî-kese** yâr u nigh-bân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 264).
[bî-kese, -e]

Dağı **bî-kesliginden** olma nālân
Hudâ'dır bî-kese yâr u nigh-bân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 263).
[bî-kesliginden, -lig, -in, -den, -]

bî-kes ü bî-dâd-resdir: Kimsesiz; çaresiz ve yardımcısız.

Yiter bî-dâd ise bu pâyê besdir
Dime bu **bî-kes ü bî-dâd-resdir** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 66). [bî-kes ü bî-dâd-resdir, -dir, -]

bîkr-i maẓmûn u dil-âvîz: Gönül alan ve el değmemiş mazmun; şiir.

İderdi nazm [u] şî'r nûkte-âmîz
Temâmî **bîkr-i maẓmûn u dil-âvîz**
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 20). [bîkr-i maẓmûn u dil-âvîz,]

bil: 1. Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Bilüp bu hâli h'îş-âvend-i Leylâ
Nazardan kıldılar Leylâ'yı ihfâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 15).
[bilüp, -üp]

Görünmez oldu ruhsârî cihânda
Bilinmez kaldı ruh-âsâ nihânda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 4).
[bilinmez, -in, -mez]

Bilen yok kim nedir bu âh u nâlem
Bilen yok kim ne rûtbe haste hâlem
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 55). [bilen, -en, -]

Bilen yok kim nedir bu âh u nâlem
Bilen yok kim ne rûtbe haste hâlem
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 56). [bilen, -en, -]

Nidelim **bilmem** nedir derdim devâsı
Nedir başımda bu sevdâ hevâsı (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 23).
[bilmem, -me, -m, -]

O rûtbe kılmışam kim in ü ânı
Ki **bilmem** dağı râh-ı hanümânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 26).
[bilmem, -me, -m, -]

Yek-â-yek gûş idüp zâr u niyâzîñ
Haber-dâr oldu **bildi** cümle râzîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 64).
[bildi, -di]

Nolaydı görmeyeydiñ böyle hâlim
Nolaydı **bilmeyeydiñ** bu melâlim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 132).
[bilmeyeydiñ, -me, -ye, (y)di, -ñ, -]

Bilüp keyfiyyeti ol merd-i hüşyâr
Serâpâ hâlden oldu haber-dâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 93).
[bilüp, -üp, -]

Bilüp âhîr o pîr-i dâğ ber-dil
Ne yerde olduğıñ Mecnûn'a menzil
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 99). [bilüp, -üp, -]

Geçüp bir devr böyle devr-i devrân
Bu sırrı **bildi** âhîr bed seklân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 86).
[bildi, -di, -]

Bilür bînîşim kıldı mükedder
Beni itdi cihânda zâr u muẓtar (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 59).
[bilür, -ür, -]

Bilenler 'aşkda Mecnûn kemâlîñ
İderdi ârzü Leylî cemâlîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 13). [bilenler, -en, -ler, -]

O meh-veş kim görüp Leylî'ni giryân
Nihân derdini **bilmişdi** kemâ-kân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 248).
[bilmişdi, -miş, -di]

Bilüp bu mâ-cerâyı ümm-i Leylâ
Ğarîk-i baħr-i derd oldu serâpâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 257).
[bilüp, -üp, -]

Bilüp bu maṭlabı hem ümm-i Leylâ
Nihânî kıldılar bir yerde şūrâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 63).
[bilüp, -üp, -]

Bilüp maṭsûdunı kâşid hemân-dem
Teşekkür eyleyüp mesrûr olup hem

(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15,
Mısra 79). [bilüp, -üp, -]

Bilenler 'aşkda hadd-i kemâliñ
İdenler fehm ebyâtı me'âliñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 75).
[bilenler, -en, -ler]

Bilip bu sırrı Mecnûn-ı perîşân
'Acûzın dâmeniñ bûs itdi nâlân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 37).
[bilip, -ip, -]

Seniñ 'aşkıñdanum ol rûtbe hayrân
Ki **bilmem** niçedür ahvâl-i devrân (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 236).
[bilmem, -mem, -]

Bilüp keyfiyeti Leylî kemâ-kân
Ferahdan gonca-tek olmuşdı hândân
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22,
Mısra 7). [bilüp, -üp, -]

Bilüp Mecnûn-ı sergeşte bu hâli
Olup piçide sūzân mû-mişâli (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 173).
[bilüp, -üp, -]

Çü Mecnûn fehm idüp **bildi** atasın
O ân bûs itdi dâmân-ı kabâsın (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 63).
[bildi, -di]

Seni **bildim** ki bâbamsen idüp güş
Velîkin itmişem nâmıñ ferâmüş (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 135).
[bildim, -dim, -]

İşitsem de eger şavt-ı maqâli
Nedirse **bilmem** ol kavliñ me'âli (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 134).
[bilmem, -mem, -]

Ki **bilmem** 'aşık u ma'sûk kimdir
Yakan kim yâ olan mahrûk kimdir (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 143).
[bilmem, -mem, -]

Bilüp keyfiyeti Mecnûn-ı mahzûn
Olup endâzeden endûhı bîrûn (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 29).
[bilüp, -üp, -]

Bilüp Zeyd'in temennâ-yı derûnuñ
İdüp sencide ehvâ-yı derûnuñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 129).
[bilüp, -üp, -]

Ki sen güş itdigünden **bildigünden**
Künün âşüfteyem Mecnûn-terem ben

(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27,
Mısra 369). [bildigünden, -dig, -üñ, -den, -
]

İrişseydi saña âvâz-ı nâlem
Bilirdiñ kim ne güne haste-hâlem (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 368).
[bilirdiñ, -ir, -diñ, -]

Didi **bilmem** nidelim bî-dest ü pâyem
Bu vaşetgehd e bî-berg ü nevâyem
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27,
Mısra 277). [bilmem, -mem, -]

Kudûmum nâ-müyesser olduğun sen
Bilürsin bir de ne takrîr idem ben (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 256).
[bilürsin, -ür, -sin]

Çü **bildi** hâlini Mecnûn-ı hayrân
Götürdi 'indine oldı şenâ-h'ân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 37).
[bildi, -di, -]

İşitdi hâl-ı pîri bu maqâli
Olup esrâra vâkıf **bildi** hâli (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 128).
[bildi, -di]

Çü Leylî oldı vâkıf **bildi** hâli
Figânlar eyledi Kâknûs mişâli (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 47).
[bildi, -di]

Görüm didârını ol rûh-ı pâkiñ
Bilüm hâl-i harâb u derdnâkiñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 74).
[bilüm, -üm, -]

Bilüp keyfiyeti Leylâ hemân-dem
Revân oldı devân mest ü hurrem (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 145).
[bilüp, -üp, -]

Olup vicdân-ı Leylî hem ziyâde
Bilürin sâ'idin kıldı küşâde (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 358).
[bilürin, -ür, -in, -]

Görüp devriñ cefa-yı nâ-güvârıñ
Bilüp sırrıñ sipihr-i kec-müdârıñ (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 12).
[bilüp, -üp, -]

Vefâtın **bilmeyüp** ol pâdişâhıñ
İderlerdi hîrâset bârgâhıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 245).
[bilmeyüp, -me, -(y)üp, -]

Değil pūşide ‘özü-i dīgerim hem
Bilür keyfiyyeti hem cümle ‘ālem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 72*).
[bilür, -ür, -]

Bilürler kim ne gūne dāg-dārem
Ne rütbe bī-nevāyem dil-figārem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 143*).
[bilürler, -ür, -ler, -]

bil: Bilmek.

Bu ‘aşk-ı hūş-fersāyi bu h‘ārı
Bilürsin kim degildir ihtiyārı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 180*).
[bilürsin, -ür, -sin, -]

bil: İdrak etmek, kavramak.

Cihānıñ **bilmeyen** kimdir cefāsın
Bu ğaddārıñ gören kimdir vefāsın (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 197*).
[bilmeyen, -me, -(y)en, -]

bil: Bilmek.

Temāşā eyleyem ruhsār-ı āliñ
Bilüp hāl-iñ şordum derd [ü] melāl-iñ
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 64*). [bilüp, -üp, -]

bil: Bilmek.

Benim hāl-iñ **bilmekse** murād-ıñ
Fedā-yı ‘aşkıñ ey ben gulām-ıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 221*).
[bilmekse, -mek, -se, -]

bil-: 1. Bir şey hakkında bilgisi, mālūmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Bakup ‘ayne’l-yaķın kıldı temāşā
Görüp ahvāl-iñ **bildi** ki Leylā (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 236*).
[bildi, -di]

O cem‘iyyetde bir merd-i sūhāndān
Bilürmiş hāl-i Mecnûn’ı kemākān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 54*).
[bilürmiş, -ür, -miş]

bi’l-işāre: Delil olmak.

Hirās-ı şirden çıkdı kenāre
Edā itdi selām-ıñ **bi’l-işāre** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 30*). [bi’l-işāre,]

bilmem: 1. Bir şey hakkında bilgisi, mālūmâtı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. 2. Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. 3. Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Niçün **bilmem** saña bī-çāre Mecnûn
Olup dil-dāde olmuşdur ciger-hūn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 29*).
[bilmem,]

bi’l-merre: Defalarca.

Bu sevdādan olup mağlūb āhır
Sūkūta olmadım **bi’l-merre** kādır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 136*).
[bi’l-merre,]

bim: Korku.

Nigehbāndan ferāğat **bimden** dūr
Müberhen ‘özü-i mağbūl ile ma‘zūr
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 103*). [bimden, -den]

bī-mahbūb: Sevgilisiz.

Eger cūş-işse **bī-mahbūb** besdir
Ve ger kūş-işse bī-mağlūb besdir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 177*).
[bī-mahbūb,]

bī-mānend: Benzersiz.

Bulup āfet o **bī-mānend** gonca
Füsürde oldı ol nev-ḥand gonca (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 129*).
[bī-mānend,]

bimār: Hasta.

Kūnūn gel būs idem **bimār** cimiñ
Beni görmez daḥi hūn-bār çeşmiñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 175*).
[bimār,]

Seniñ **bimār-ıñam** sen gel ‘ilāc it
İdüp çāre beni ḥurrem-mizāc it (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 335*).
[bimār-ıñam, -ıñ, -am, -]

bīmār kılsun: Hasta etmek.

Nigāh-ı mestini der-kār kılsun
Bürehne nergisi **bīmār kılsun** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 52*).
[bīmār kılsun, -sun, -]

bīmār oldu: Hasta olmak II keder vermek.

Düşüp táb u tevândan âhîr-i kār
Cüdâlık miñnetinden oldu bīmār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 66*).
[bīmār oldu, -dı, -]

bīmār olduñ: Hasta olmak.

Sañâ noldu ki böyle zâr olduñ
Belâ-yı ‘aşkda **bīmār olduñ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 146*).
[bīmār olduñ, -duñ, -]

bīmār-ı ‘aşkıñ: Aşk hastası.

Edîb-i kâbili esâr-ı ‘aşkıñ
Tabîb-i kâmilî **bīmār-ı ‘aşkıñ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 218*).
[bīmār-ı ‘aşkıñ, -ıñ, -]

bīmār-ı zâr-ı bî-tabîbîñ: Dermansız hastalığın doktoru.

Hemân **bīmār-ı zâr-ı bî-tabîbîñ**
Şehîd-ı ‘aşk Mecnûn-ı ğarîbîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 263*).
[bīmār-ı zâr-ı bî-tabîbîñ, -ıñ, -]

bî-matlûb: İsteksiz, arzusuz, talepsiz.

Eger cüşişse bî-maħbûb besdir
Ve ger küşişse **bî-matlûb** besdir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 178*).
[bî-matlûb,]

bî-mehâbâ: Korkusuz.

Qalurmuş hâne-i mâtemde tenhâ
Olurmuş zâr u gıryân **bî-mehâbâ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 86*).
[bî-mehâbâ,]

bīm-i cân: Can korkusu.

Ki ‘aşık tığından olmaz hirāsân
Degildir **bīm-i cân** ‘uşşâka şâyân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 244*).
[bīm-i cân,]

bīm-i pāsbāndan: Gece bekçisinin korkusu.

Teni āzāde kayd-ı ĩn ü āndan
Dili āsūde **bīm-i pāsbāndan** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 10*).
[bīm-i pāsbāndan, -dan, -]

biñ: " Bin " sayı sıfatı.

Degil ‘uşşâka mümkün ketm-i esrār
K’olur her demde **biñ** şahid pedîdār
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 64*). [biñ,]

İdüp bir cilde bir ğamze derkār
Kılup **biñ** şîve-i kârî pedîdār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 28*). [biñ,]

Ne ancak bir benim miñnet-resîde
Benim-tek vardır **biñ** derd-dîde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 234*).
[biñ,]

Zenaħdāniydı çāh-ı ser-küşāde
Hemân çāh içre **biñ** dil-fütāde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 14*).
[biñ,]

Görürsen qaddi sen şekl-i ‘ayānda
Velî Mecnûn görür **biñ** cilde anda (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 40*).
[biñ,]

Olur anlarla dem-sāz hem-āvāz
Kılup **biñ** şîve-i ser-beste ibrāz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 140*).
[biñ,]

Ruħunda sünbül-i ter deste deste
Ĥam-ı zülfünde **biñ** dil pāy-beste (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 10*).
[biñ,]

Ne yerde görse bir miskîn ü nâ-çār
Aña **biñ** güne mihr eylerdi izhār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 24*).
[biñ,]

İdüp **biñ** işve-i cân-baħş peydā
Virüp **biñ** va‘de-i ümîd-baħşā (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 214*).
[biñ,]

Demâdem eyleyüp izhâr-ı sâziş
İdüp Leylâ'ya **biñ** gûne nevâziş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 310*).
[biñ,]

İdüp **biñ** işve-i cân-bağş peydâ
Virüp **biñ** va'de-i ümîd-bağşâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 213*).
[biñ,]

Niçe kâlkâm dilimde bâr-ı ğam var
Ber-i düşumda **biñ** kûh-ı elem var (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 148*).
[biñ,]

Urup bir lahızada **biñ** daşa başın
Daşı la'l itdi tökdi kanlu yaşın (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 33*).
[biñ,]

Kılup Mecnûn nişîmen seng üzre
İderdi nâle **biñ** âheng üzre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 80*). [biñ,]

İdüp her lahza **biñ** efsûs zâhir
Çeküp âh oldılar me'yûs âhir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 261*).
[biñ,]

Güzer kıldukda bu kâh-ı berîne
Mürûr itmiş olursa **biñ** karîne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 16*).
[biñ,]

Ġaraž **biñ** defteriñ nazm-ı 'azîziñ
Alup virmezdi bir kes bir peşîziñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 57*).
[biñ,]

Füzûn oldı muşîbet ber-muşîbet
Çekildi sîneme **biñ** dâğ-ı hasret (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 122*).
[biñ,]

biñ âh u biñ efsûs: Bin ah ve bin eyvah.

İdüp **biñ âh u biñ efsûs** âhir
İdüp Leylî yüzünden bûs âhir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 171*).
[biñ âh u biñ efsûs,]

biñ kez: Bin defa, bin kez.

Öpüp her lafzına **biñ kez** dehânîñ
Edâ itdi virüp müzd-i zebânîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 363*).
[biñ kez,]

biñ üç yüz on altıncı: 1316.

Bi-'avni'llâhi zû'l-celâli ve'l-ikrâm kalem-i
âşûfte-raķam nâzım-ı perîşân-kelâm-ı
Nâkâm füsûrde-i âlâm ile ya'nî dest-i kûşîş
İsmâ'îl el-hâc Mehmed Beg
..... Nâm ismi Şadreddîn beg-zâde
birle şöhet-yâftedir **biñ üç yüz on altıncı**
sene-i hicriyyeniñ cemâdi'l-ulâsı gûlûş-i
âhîrinde pezirây-ı hitâm oldı Allâhü
veliyyü't-tevfîķ. (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 181*). [biñ üç yüz on altıncı,]

bî-nevâ: Nasipsiz, mahrum, sessiz.

Felekle bu cidâliñ nâ-revâdır
Ki ol daħi seniñ-teķ **bî-nevâdır** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 72*). [bî-nevâdır, -dır]

Daħi itme cefâ ben **bî-nevâya**
Ki artık kalmamış tâbım cefâya (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 63*). [bî-nevâya, -ya]

İdüp ol **bî-nevânîñ** vaşf-ı hâlîñ
Kılup takrîr âşâr-ı melâliñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 55*). [bî-nevânîñ, -nîñ, -]

Didi hâlî nedir ol **bî-nevânîñ**
Enîsi kimdir ol baħtı karanıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 117*).
[bî-nevânîñ, -nîñ, -]

Bilürler kim ne gûne dâğ-dârem
Ne rütbe **bî-nevâyem** dil-figârem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 144*).
[bî-nevâyem, -(y)em, -]

bîniş: Görme, görme kabiliyeti, mülâkat. Basiret, uyanıklık.

Bilür **bînişim** kıldı mükedder
Beni itdi cihânda zâr u mużtar (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 59*).
[bînişim, -im, -]

bî-nişân: Hedef alınmamış, vurulmamış.

Gezüp şahrâda Mecnûn dostânı
Tefâkkud kıldılar ol **bî-nişânı** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 52*). [bî-nişânı, -ı]

bī-nümūd: Benzersiz.

Nümüduñla seniñ ben **bī-nümüdem**
Vücüduñla seniñ ben kem-vücüdem
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 33, Mısra 307). [*bī-nümüdem, -em, -*]

bī-nūr olursa: Işıksız olmak.

Ben isem dide sensen nūr-ı dide
Olur **bī-nūr olursa** kör dide (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 33, Mısra 310). [*bī-nūr olursa, -ur, -sa, -*]

bī-pâyân eyle: Sonsuz hale getirmek.

Dilimde ‘aşkı **bī-pâyân eyle**
Ne miqdār ise şad-çendān eyle (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 9, Mısra 45). [*bī-pâyân eyle, -*]

bir: Aynı, benzer. II Sayı sıfatı. III Belgisiz sıfat. IV Belgisiz zamir.

Harābat-ı ta‘aşşukda peyāpey
Virüp her devrde **bir** ‘aşık mey (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 1, Mısra 2). [*bir, -*]

Gelür **bir** gayrı devrān gayrı ‘aşık
Çıkur **bir** sākī-i meh-rüy-ı fāyık (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 1, Mısra 7). [*bir, -*]

Gelür **bir** gayrı devrān gayrı ‘aşık
Çıkur **bir** sākī-i meh-rüy-ı fāyık (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 1, Mısra 8). [*bir, -*]

Qadeh **bir** pīr **bir** meyḥāne birdir
Meyi **bir** ḥumdadır peymāne birdir
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 1, Mısra 16). [*bir, -*]

Qadeh bir pīr bir meyḥāne **birdir**
Meyi bir ḥumdadır peymāne **birdir**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 1, Mısra 15). [*birdir, -dir*]

Qadeh bir pīr bir meyḥāne **birdir**
Meyi bir ḥumdadır peymāne **birdir**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 1, Mısra 16). [*birdir, -dir*]

Derünunda nihān ‘aşk eyledi cüş
Bu cüşiş olmadı **bir** nev-i ‘ḥāmūş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 2, Mısra 12). [*bir, -*]

Olup muhtāc **bir** cām u nedīme
Güzer kıldı ḥarābāt-ı qadīme (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 2, Mısra 13). [*bir, -*]

Revān **bir** sākī-i raḥşende ruḥşār
Gelüp virdi aña **bir** cām-ı serşār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 2, Mısra 15). [*bir, -*]

Revān **bir** sākī-i raḥşende ruḥşār
Gelüp virdi aña **bir** cām-ı serşār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 2, Mısra 16). [*bir, -*]

Niçe sākī ki **bir** serv-i gül-endām
Büt-i çālāk-i ḡaretkār-ı ārām (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 2, Mısra 25). [*bir, -*]

İdüp **bir** cilvede **bir** ḡamze derkār
Kılup biñ şīve-i kārı pedīdār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 2, Mısra 27). [*bir, -*]

İdüp **bir** cilvede **bir** ḡamze derkār
Kılup biñ şīve-i kārı pedīdār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 2, Mısra 27). [*bir, -*]

O sākī başlayup **bir** taze nāza
Virürdi taze **bir** endāze nāza (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 2, Mısra 31). [*bir, -*]

O sākī başlayup **bir** taze nāza
Virürdi taze **bir** endāze nāza (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 2, Mısra 32). [*bir, -*]

Her iki ‘aşıkñ sūzişde cānı
Biri peydā biri ammā nihānī (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 2, Mısra 58). [*biri, -i*]

Her iki ‘aşıkñ sūzişde cānı
Biri peydā **biri** ammā nihānī (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 2, Mısra 58). [*biri, -i*]

Bir iki gün derünı pūr-şerāre
Taḥammül kıldı nār-ı intizāre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 4, Mısra 15). [*bir, -*]

Ne **bir** kesle bulurdı üns **bir** dem
Ne olmuşdı aña **bir** kimse hem-dem
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 5, Mısra 5). [*bir, -*]

Var idi anda **bir** küh-ı ser-effrâz
İderdi âsumâna zirvesi nâz (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 5, *Mısra* 11). [bir,]

Bu kühuñ dâmeniydi **bir** gülîstân
İderdi reşk aña gülzâr-ı Rıdvân (*Mecnûn u*
Leylî (*Nâkâm*), *Mesnevi* 5, *Mısra* 15). [bir,
]

Qalurdı **bir** kabîle anda me'vâ
Ki bu me'vâ idi me'vâ-yı Leylâ (*Mecnûn u*
Leylî (*Nâkâm*), *Mesnevi* 5, *Mısra* 17). [bir,
]

Virüp **bir** gayrı şüret mâ-cerâyâ
İderdi 'arz-ı gam bād-ı şabāya (*Mecnûn u*
Leylî (*Nâkâm*), *Mesnevi* 5, *Mısra* 29). [bir,
]

Şarıl âheste **bir** de zülf-i yâre
Benim ahvâlimi şerh it nigâre (*Mecnûn u*
Leylî (*Nâkâm*), *Mesnevi* 5, *Mısra* 39). [bir,
]

Anı yâd eylemezsen gâh u gâhî
Nedir 'aşkıñdan özge **bir** günâhı (*Mecnûn u*
Leylî (*Nâkâm*), *Mesnevi* 5, *Mısra* 54). [bir,
]

Sözün hatm eyleyüp Mecnûn-ı dil-süz
İdüp **bir** âh-ı âlem-süz u dil-düz (*Mecnûn*
u Leylî (*Nâkâm*), *Mesnevi* 6, *Mısra* 108).
[bir,]

Gerekdür böyle olsun mest Nâkâm
İden bezm-i belâda nûş **bir** cām (*Mecnûn u*
Leylî (*Nâkâm*), *Mesnevi* 6, *Mısra* 114). [bir,
]

Alup seccâdesin çıkdı kenâre
İrişdi **bir** muvaḥḥiş kühsâre (*Mecnûn u*
Leylî (*Nâkâm*), *Mesnevi* 7, *Mısra* 20). [bir,
]

Velîkin zaḥm-ı ḥurde **bir** şikârem
Ki pā-bend-i kemend-i tâb-dârem (*Mecnûn*
u Leylî (*Nâkâm*), *Mesnevi* 7, *Mısra* 45).
[bir,]

Beni der-dām idüp **bir** türk-i Leccâc
Ḥadeng-i mestine kılmışdır âmâc (*Mecnûn*
u Leylî (*Nâkâm*), *Mesnevi* 7, *Mısra* 47).
[bir,]

Şabâdan gûş idersem **bir** peyâmıñ
Kılur ma'nen beni ihyâ kelâmıñ (*Mecnûn u*
Leylî (*Nâkâm*), *Mesnevi* 7, *Mısra* 75). [bir,
]

Ciger bā-sūziş bî-tâb u dil-rîş
İdüp **bir** nâle düşdi zâr u bî-ḥîş (*Mecnûn u*
Leylî (*Nâkâm*), *Mesnevi* 7, *Mısra* 96). [bir,
]

İrişdi nâ-gehân **bir** gûlsitâna
Ki gıbtâ-baḥş idi bāğ-ı cinâna (*Mecnûn u*
Leylî (*Nâkâm*), *Mesnevi* 8, *Mısra* 19). [bir,
]

Göründi çeşmine dāğ-ı şakâyık
Anı zann itdi **bir** pür-dāğ-ı 'âşık (*Mecnûn u*
Leylî (*Nâkâm*), *Mesnevi* 8, *Mısra* 28). [bir,
]

Ki **bir** dem gûş kılmazsañ fiğânıñ
Yaḳursan nâr-ı 'aşka âşiyânıñ (*Mecnûn u*
Leylî (*Nâkâm*), *Mesnevi* 8, *Mısra* 35). [bir,
]

Ki Leylî daḥi Mecnûn'dan maḳdem
Olup **bir** niçe meh-rûlarla hem-dem
(*Mecnûn u Leylî* (*Nâkâm*), *Mesnevi* 8,
Mısra 48). [bir,]

Niçe Leylî ki **bir** maḥbûb-ı dil-keş
Niçe Mecnûn vücûdı 'aşk-ı âteş (*Mecnûn u*
Leylî (*Nâkâm*), *Mesnevi* 8, *Mısra* 61). [bir,
]

Yüzine oldılar âb-ı gül-efşân
İfâkat buldı ammâ **bir** de giryân (*Mecnûn u*
Leylî (*Nâkâm*), *Mesnevi* 8, *Mısra* 82). [bir,
]

Gül-âb-efşân olup ḥübân diger-bâr
Kılup **bir** nev' ile Leylî'ni bîdâr (*Mecnûn u*
Leylî (*Nâkâm*), *Mesnevi* 8, *Mısra* 88). [bir,
]

Ki sen **bir** nâzenîn-i bî-bedelsin
Bedelsiz **bir** melek-sîma güzelsin (*Mecnûn*
u Leylî (*Nâkâm*), *Mesnevi* 8, *Mısra* 91).
[bir,]

Ki sen **bir** nâzenîn-i bî-bedelsin
Bedelsiz **bir** melek-sîma güzelsin (*Mecnûn*
u Leylî (*Nâkâm*), *Mesnevi* 8, *Mısra* 92).
[bir,]

Egerçi 'aşkda Mecnûn-ı şeydâ
Cünûn mülkinde **bir** şâh idi ammâ (*Mecnûn*
u Leylî (*Nâkâm*), *Mesnevi* 9, *Mısra* 8). [bir,
]

Ne yerde **bir** ziyâretgeh bulurdı
O ân ol buḳ'ada ḥâzır olurdı (*Mecnûn u*
Leylî (*Nâkâm*), *Mesnevi* 9, *Mısra* 13). [bir,
]

Faḫaṭ **bir** Ka'be-i 'ālī-binādır

Maḥall-i ilticā dārü'l-ricādır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 19*). [bir,]

Ki ben **bir** 'âşık-ı sāğar-bedestem

Temâşâ-yı ruh-ı sâkîyle mestem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 47*). [bir,]

Ben olsam da belâdan mû-mişâli

Aña **bir** mû kadar vırme zevâli (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 56*). [bir,]

Ḳabîle şahnesine kıldılar dād

Ki **bir** âşüfte-hâl ü Âmirî-zād (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 20*). [bir,]

Olup **bir** 'Âmirî vâkıf bu hâle

Revân oldı şitâbân kıldı nâle (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 39*). [bir,]

Geçürken nâ-gehân **bir** rāh-peymā

Nigāh itdi görüp **bir** māh-sīmā (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 59*). [bir,]

Geçürken nâ-gehân **bir** rāh-peymā

Nigāh itdi görüp **bir** māh-sīmā (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 60*). [bir,]

Hemîn **bir** āh idi ol māha maḥrem

Yok idi sāyesinden ğayrı hem-dem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 65*). [bir,]

O pūr-ı dīl-pesendim **bir** belādır

Belā-yı 'aşk-ı yāre mübtelādır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 87*). [bir,]

Anı **bir** şahed-i çālāk [u] zībā

Kılup yağma idüpdür nâ-şekībā (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 89*). [bir,]

Ararken sū-be-sū Mecnûn-ı zārı

Bulup **bir** küşede ol bî-ḳarārı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 104*). [bir,]

Baḳup gördi düşüp **bir** tengnāde

Başı seng üzre ḳalmış üftāde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 105*). [bir,]

Yeter **bir** mürde nālān olma daḫi

İḥād-i serd-kübān olma daḫi (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 181*). [bir,]

İrişmekse murādın vaşl-ı yāre

Cününü terk kıl çık **bir** kenāre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 190*). [bir,]

Bulur ehl-i cihān şervetle şöret

Olur 'ālemde **bir** şahib-faẓilet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 196*). [bir,]

Nişimengāh idüp **bir** gülsitānı

Ferāhem kıl gürüh-ı dostānı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 203*). [bir,]

İdüp ālām-ı hicrānı ferāmūş

Olup **bir** nāzenin ile hem-āğūş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 206*). [bir,]

Benim pā-bend ü bendim āhenindir

Küşād olmazdı **bir** ḫabl-i metindir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 230*). [bir,]

Ne ancak **bir** benim miḥnet-resīde

Benim-tek vardır bîñ derd-dīde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 233*). [bir,]

Ki ben **bir** 'âşıkam **bir** mübtelāyem

Hemīşe ṭālib-i derd ü belāyem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 251*). [bir,]

Ki ben **bir** 'âşıkam **bir** mübtelāyem

Hemīşe ṭālib-i derd ü belāyem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 251*). [bir,]

Ki ḫālī muẓtar **birer** çeşmi giryān

Beyābān içredir ḫayretle pūyān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 77*). [birer, -er]

Faḫaṭ **bir** sāyesiydi ğam-kūsārı

Yok idi sāyesinden ğayrı yāri (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 35*). [bir,]

Medār olmak için ḡāhī fiğāna

Kılup peydā diger-gün **bir** bahāne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 40*). [bir,]

Hemân Mecnûn sürûdundan şenîde
Serâyında olurdu **bir** neşîde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 66*). [bir,]

Ne yerde var ise **bir** şâhib-i dil
Fesâdından kalupdur pây der-gil (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 5*). [bir,]

‘Ademden geldim ol dem kim vücûda
Kadem koydum **bir** şahrâ-yı şühûda
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 22*). [bir,]

Bahâr-ı ‘işretin âşârı hâlâ
Dilimde itmedin **bir** neş’e peydâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 34*). [bir,]

Virtüp her demde **bir** güne şikence
Yitürdiñ ‘ömrümi pencâh-ı pence (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 39*). [bir,]

Künün **bir** pîr-i bî-tâbem zebünem
Belâ-yı gerdişinden bağı hünem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 61*). [bir,]

Eger **bir** âh idersem şubh-gâhân
Yakar sakfîñ seni eyler perîşân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 67*). [bir,]

Tevakkû‘ eylemez ‘âkıl felekden
Ki olmaz **bir** emel hâşıl felekden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 90*). [bir,]

Görüp **bir** ‘ayb-cû ol mâhı nâ-geh
Cemâliñ seyr kıldı didi ey meh (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 21*). [bir,]

Muhabbetden kılup **bir** şamme takrîr
Bu esrârı ki Leylî itdi tefsîr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 53*). [bir,]

Ki itsün geşt-i gül-zârı bahâne
Çıkup taşra gidüp **bir** gülsitâna (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 68*). [bir,]

Bulup gülşende **bir** künc-i nihânı
Añup Mecnûn-ı zâr u nâ-tevâmı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 69*). [bir,]

İdüp **bir** bülbül-i ser-mest peydâ
O bülbül ile kılsun nâle yek-câ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 73*). [bir,]

Var idi anda **bir** bağ-ı dil-ārâ
Ki bağ-ı ‘Adn’e idi ğıbtâ-bağşâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 87*). [bir,]

Kılup **bir** sâye-i servi nişîmen
Çeküp nâle idüp âğâz-ı şîven (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 145*). [bir,]

Benim-tek sen de olmuşsun giriftâr
Baña ‘âlemde **bir** sensin sezâvâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 152*). [bir,]

Kelâmıñ itmemişdi hatm hâlâ
Ki oldı taze **bir** hengâme peydâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 200*). [bir,]

İdüp etrâfından **bir** şahş âvâz
Demâdem eyleyüp âvâzesin sâz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 201*). [bir,]

Güzide **bir** gazel maṭbū‘-ı mevzûn
Ki itmişdi anı inşâd Mecnûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 203*). [bir,]

Niçe tedbîr tarḥ itdiyse âḥîr
Olup **bir** nakş ol tarḥında zâhîr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 276*). [bir,]

O kim Nâkâm yârinden cüdâdır
Devâsız **bir** belâya mübtelâdır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 288*). [bir,]

Ruḥ-ı tâbânı hûrşîd-i kıyâmet
Kıyâmetden kıyâmı **bir** ‘alâmet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 14*). [bir,]

‘Arab’dan **bir** cûvân-ı nev-resîde
Ḥasebde hem nesebde ber-güzîde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 21*). [bir,]

Nişîmen eylemişdi şâḥ-ı servi
Ki kılsun şayd **bir** ra‘nâ tezervi (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 34*). [bir,]

Müheyyâ eyledi **bir** nüktedânı
Aña virdi niçe genc-i revânı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 47). [bir,
]

Ki Leylî hâste-i derd-i nihândır
Nihânî **bir** marazdan nâ-tevândır (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 70).
[bir,]

Benî serşâr **bir** sāğarla şād it
Tekellüm kişverinde Keykubād it (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 3).
[bir,]

Şarāb-ı bî-gıṣ-ı cān-perver ile
Leb-ā-leb eyleyüp **bir** sāğar ile (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 14). [bir,
]

Niçe **bir** sāğar-nüşin idüp nüş
İdelüm şāhed-i zevkî der-āgûş (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 21). [bir,
]

Serîr-i baḥtda **bir** rād-ı mümtāz
Cülûs itmişdi olmuşdı ser-efrāz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 5). [bir,
]

Ne yerde görse **bir** miskîn ü nâ-çār
Aña biñ gûne mihr eylerdi izhār (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 23). [bir,
]

Görünce kühda **bir** gār dil-gîr
İdüp ol gārdan ümmîd naḥcîr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 37). [bir,
]

Bakup **bir** kûşede Mecnûn'ı gördi
Hemān āşüfte-i dil-ḥūnı gördi (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 41). [bir,
]

O cem'iyetde **bir** merd-i sūḥandān
Bilürmiş ḥāl-i Mecnûn'ı kemākān (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 53).
[bir,]

Didi bu **bir** esîr-i bî-nevâdir
Belâ-yı derd-i 'aşka mübtelâdır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 57). [bir,
]

Olup dil-dādesi **bir** nāzenîniñ
Fedâ-yı 'aşk idüp dünyâ vü dîniñ (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 59).
[bir,]

Vişāl-i yârden mahrûm olupdur
Buña **bir** mihrbān ma'dûm olupdur
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17,
Mısra 64). [bir,]

Ki şāyed nüş idüp **bir** cām nüşîn
Bula ol cāmdan fi'l-cümle temkîn (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 81).
[bir,]

Faḳaṭ **bir** cām ider nüş ol hünermend
O da bā-yād-ı Leylā-yı şeker-ḥand (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 85).
[bir,]

Cülûs itdi anıñla **bir** simāṭa
Sülûk itdi ṭarîḳ-i ihtilāṭa (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 99). [bir,]

Aña îrād olan her **bir** ḥiṭābiñ
Virürdi **bir** gâzel birle cevābiñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 112).
[bir,]

Bisât-ı 'ayşda **bir** cām ṭutmam
Şekîbā-yāb olup ârām ṭutmam (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 165).
[bir,]

Ne Mecnûn'suz ṭarab-perdāz olurdi
Ne bezm-i 'ayş **bir** dem-sāz olurdi
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17,
Mısra 198). [bir,]

Aña îrād olan her bir ḥiṭābiñ
Virürdi bir gâzel **birle** cevābiñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 112).
[birle, -le]

Ṭarîḳ-i 'ahdde sābit ü vefā-dār
Dil-i āsûde **birle** âḫir-i kār (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 178). [birle, -
le]

Terennûm eyledi Mecnûn nā-gāḥ
İdüp **bir** āḥ-ı âteşnāk-i cāngāḥ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 6). [bir,
]

İrişdi Necd'de **bir** mergzāre
Nüzûl itdi çemende **bir** kenāre (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 35). [bir,
]

İrişdi Necd'de **bir** mergzāre
Nüzûl itdi çemende **bir** kenāre (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 36). [bir,
]

Quruldu hayme buldı **bir** dem ārām
Revān **bir** kâşid ile virdi peygām (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 38). [bir,]

Ki ben hūn-h'ār **bir** leşkerle hālā
İkâmet itmişüm bunda müheyyā (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 39). [bir,]

Bulur elbette Hâk'dan ecr-i sâkî
Bulur sâkî daği **bir** nām-ı bâkî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 50). [bir,]

Didiler Leylî'dir **bir** dūr-i meknûn
Dūr-i meknûn degil şâyân-ı Mecnûn
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18,
Mısra 57). [bir,]

Cemāl-i Leylî'dir **bir** mäh-ı ekmele
İrişmez mähā dest-i 'azm-i Nevfel (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 59). [bir,]

Görüp bu hâleti **bir** merd-i dānā
Didi Mecnûn'a kim ey yāve-peymā
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18,
Mısra 103). [bir,]

İderdiyse ne sūya hamle Nevfel
Açurdu anda **bir** hūn-ı cedvel (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 146). [bir,]

Seniñ peymānıña taḥsîn ki āḥir
Vefādan itmediñ **bir** reng zāḥir (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 10). [bir,]

Künün tertīb idüp **bir** taze leşker
Gerekdir eyleyem ceng mükerrer (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 27). [bir,]

İdüp **bir** Rüetemāne kār-zārı
İzāle eyleyem benden bu 'ārı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 29). [bir,]

Firāre bulmayup **bir** rāh-ı çāre
Zārūrī çekdiler şaf kār-zāre (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 45). [bir,]

Benim **bir** pîr-i zār u dil-şikeste
Ḥadeng-i derdden mecrūḥ u ḥaste (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 81). [bir,]

K'odur **bir** vahşi-yi hamûn-peymā
Niçe vahşile bulsun üns Leylā (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 95). [bir,]

Götürdi leşkeriñ oldı revāne
Cihānda koydı bâkî **bir** fesāne (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 128). [bir,]

Eger **bir** laḥza 'āşık olsa dil-şād
Olur çarḥıñ ḥasedden saḳfı ber-bād
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19,
Mısra 163). [bir,]

Çıkup yoldan kenāre ıztırārı
Nişimen eylemişdi **bir** kenārı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 16). [bir,]

İrişdi nābiyūsān ol mekāna
Ḥamīde **bir** 'acüz-ı pür-fesāne (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 20). [bir,]

Çeküp zencire **bir** dīvāne-vārı
Muḳayyed eylemişdi ol figārı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 21). [bir,]

Beni **bir** meh-likā **bir** sîm-sîmā
İdüpdür dīde-ber-reh ḥalkā-āsā (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 71). [bir,]

Beni **bir** meh-likā **bir** sîm-sîmā
İdüpdür dīde-ber-reh ḥalkā-āsā (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 71). [bir,]

Çeküp Mecnûn'ı her dem **bir** mekāna
Dolandırdı anı ḥāne-be-ḥāne (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 97). [bir,]

Görüp Mecnûn'ı nā-geh **bir** perî-rū
Didi ey 'āşık-ı vāle nedir bu (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 7). [bir,]

Cihān-ı ḥübānıñ ḥüsni ser-ā-pā
Olup **bir** melek-sîmāda yek-cā (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 36). [bir,]

Dilinde reşk idüp peydā **bir** āteş
Yākıldı āteş-i reşke o meh-veş (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 49). [bir,]

Olup her kes talebkâr vişâli
Vişâl içün iderdi **bir** hayâli (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 64). [bir,
]

İşitdi nâ-gehân kârı **bir** efgân
O efgân-ı cânibe gitdi şitâbân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 27). [bir,
]

İrişdi **bir** maqam-ı hevlânâke
Be-sân kûr-ı türe **bir** meğâke (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 29). [bir,
]

İrişdi **bir** maqam-ı hevlânâke
Be-sân kûr-ı türe **bir** meğâke (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 30). [bir,
]

Bakup gördi ki **bir** cây-ı kederdir
Nihâd-ı bed-dilân-tek türe-terdir (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 31). [bir,
]

Küşâd itdi gözün Mecnûn-ı bî-h'îş
Görüldi çeşmine **bir** şahş-ı dil-rîş (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 46).
[bir,]

Açup **bir** boqça-i zertâr u zîbâ
Çıkardı hil'at-i mümtâz u dîbâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 73). [bir,
]

O kim kılmaz seni **bir** lahza der-yâd
Anıñ yâdıyla sen hem itme feryâd (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 89).
[bir,]

Olur her vakte **bir** şevk gâlib
Olur her nefis **bir** maqlûba tâlib (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 97). [bir,
]

Olur her vakte **bir** şevk gâlib
Olur her nefis **bir** maqlûba tâlib (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 98). [bir,
]

Gelürsen zâr u giryân **bir** zamânda
Ki bulmazsan beni ol dem cihânda
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23,
Mısra 115). [bir,]

Benim bu pendimi gûş itmez isen
Benimle **bir** revîşde gitmez isen (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 124).
[bir,]

Ferâmûş itdüğim **bir** sen degilsen
Beni hem fehîm kılmam kim neyim ben
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23,
Mısra 137). [bir,]

Der-âgûş eyleyüp **bir** daği tekrâr
Seni pedrûd idem ey 'âşık-ı zâr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 177).
[bir,]

Ki ben 'azm eyler oldum **bir** diyâra
Yok andan bâz-geşte râh-ı çâre (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 179).
[bir,]

Bu dünyâ **bir** köhne ejdehâdır
Ten-i merdûm aña dâ'im gûdâdır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 213).
[bir,]

Kimi kim eyler olsa nâz-perver
Anı hem 'âkıbet **bir** loqma eyler (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 216).
[bir,]

Cihânda ser-te-ser **bir** zerre-i hâk
Bir âhû-çeşmdir yâ **bir** dil-i çâk (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 217).
[bir,]

Cihânda ser-te-ser bir zerre-i hâk
Bir âhû-çeşmdir yâ bir dil-i çâk (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 218).
[bir,]

Cihânda ser-te-ser **bir** zerre-i hâk
Bir âhû-çeşmdir yâ **bir** dil-i çâk (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 218).
[bir,]

Qalursan **bir** zamân hâk içre hâmüş
Olursan yâd-ı 'âlemden ferâmûş (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 233).
[bir,]

Qaza-râ **bir** gün ol şeydâ-yı dil-hûn
Cûlûs itmîşdi **bir** vâdîde mahzûn (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 6).
[bir,]

Ki şayd 'azmiyle **bir** sayyâd anda
Kemîngâh eylemişdi ol mekânda (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 7).
[bir,]

Bir âteşdir ta'âşşuk âfiyet-sûz
Bulur şiddet lehîbi rûz-ber-rûz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 89). [bir,
]

Beyābān içre Mecnûn-ı belâ-keş
Qalup miñnetle **bir** müddet der-âteş
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 2*). [bir,]

Diyâr-ı yâre **bir** gün ‘azm kıldı
Şitâbân oldı ‘azmîñ cezm kıldı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 3*). [bir,]

Giderken **bir** şaḥîfe gördi nâ-geh
Temâşâ kıldı andan oldı âgeh (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 5*). [bir,]

İkilik ‘aşkıdan mektûm olupdur
Qalup **bir** diğeri ma’dûm olupdur (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 26*). [bir,]

Niçûn **bir** üzre birde olsun efzûn
Hemân Leylî benem ben de Mecnûñ
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 27*). [bir,]

İdüp îrâd **bir** turfe kaşîde
Revân şahrâya gitdi ol remîde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 37*). [bir,]

Şükûhı oldı **bir** ḥadde-resîde
Ki oldı cümle vaḥşî âremîde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 63*). [bir,]

Cülûs itdükde Mecnûn **bir** bisâta
Kılup pîrâheniñ çâk ihâta (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 71*). [bir,]

Ki nev-res **bir** cüvân serv-i bâlâ
Ser-â-pâ cümle endâmı dil-ârâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 3*). [bir,]

Bir âfetkâra olmuşdı giriftâr
‘Amûsı duḥteriydi bir perî-vâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 17*). [bir,]

Bir âfetkâra olmuşdı giriftâr
‘Amûsı duḥteriydi **bir** perî-vâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 18*). [bir,]

Niçe duḥter ki **bir** rahşende aḥter
Cemâli mihr-i enverden münevver (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 19*). [bir,]

Bulup **bir** merd-i dün ammâ tevânger
Anı Zînet’le âḥîr kıldı hem-ser (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 55*). [bir,]

Eger Mecnûn’a bî-ârâm Leylî
İder olsaydı **bir** peygâm Leylî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 84*). [bir,]

Hemân-dem eyleyüp **bir** nüṣṣa terkîm
İderdi Leylî-yi meh-rüyâ teslîm (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 95*). [bir,]

Açup güftâra leb Mecnûn-ı şeydâ
Bedâhî **bir** kaşîde kıldı inşâd (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 104*). [bir,]

Eger ḥüsni-i sıfatda **bir** meleksen
Degilsen Zeyd’dan ammâ ki aḥsen
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 117*). [bir,]

Cihân **bir** çâhdır kim ka’r-ı nâ-yâb
Qalur üftâdesi nâ-çâr u bî-tâb (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 151*). [bir,]

Olup anda âzâde endûh-ı sitemden
Rehâ bulmak için **bir** çâh-ı ğamdan
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 154*). [bir,]

Eger nâmı Selîm-i ‘Âmir idi
Velî tedbîrde **bir** sâmir idi (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 8*). [bir,]

İşitdi **bir** tarafdan nâbiyusân
Mü’essir **bir** taḥammül-süz efğân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 19*). [bir,]

İşitdi **bir** tarafdan nâbiyusân
Mü’essir **bir** taḥammül-süz efğân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 20*). [bir,]

Nişîmengâhıdır **bir** küşe-i teng
Fırâşı ḥâr u ḥas bâlînidir seng (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 23*). [bir,]

Ki güyâ gür içinde **bir** bedendir
Velî bu gürgehde bî-kefendir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 43*). [bir,]

Revân **bir** cāme virdi küşiş ile
Didi püş it teniñ bu püşiş ile (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 45*). [bir,]

Vücûdumdur benim **bir** âteş-i tîz
Hemîn kerbâslardır penbe-amîz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 57*). [bir,]

Ne rûtbe yalvarup itdiyse nâle
Ki Mecnûn ekl kılsun **bir** nevâle (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 68*). [bir,]

Velî Mecnûn geçüp zevk-i cihândan
Tenâvül itmedi **bir** loğma andan (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 70*). [bir,]

Olup **bir** lahza didârîñla hurrem
Görüm ruhsârîñ cân virdüğim dem
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 165*). [bir,]

Alup **bir** destine gîsûsını hem
Diger desti tutup Mecnûn'ı muhkem
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 169*). [bir,]

Ne bahş eylerse bu dehr-i cefâkâr
Alur bir bir anı **birde** diger-bâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 216*). [birde, -de]

Egerçi zâhiren dîvâne oldu
Velî ma'nâda **bir** ferzâne oldu (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 58*). [bir,]

Demâdem derd-i dîger-gün-ı devrân
İder **bir** reng-i dîger-gün nümâyân
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 2*). [bir,]

Kılur **bir** fevci mest-i cām-ı 'işret
İder **bir** fevci pâ-mâl-i mezellet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 5*). [bir,]

Kılur **bir** fevci mest-i cām-ı 'işret
İder **bir** fevci pâ-mâl-i mezellet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 6*). [bir,]

Çıkardı perdeden **bir** tâze bâzî
Nümâyân oldu reng-i cân-güdâzı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 47*). [bir,]

'Arablarda 'arûs-ı şüy-ı mürde
Olup **bir** yıl perîşân u füsürde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 84*). [bir,]

Birin kılmağdadır dâ'im berûmend
Birin itmekdedir miñnetde pâ-bend
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 14*). [birin, -in, -]

Birin kılmağdadır dâ'im berûmend
Birin itmekdedir miñnetde pâ-bend
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 13*). [birin, -in, -]

Birin pâ-bend ider kayd-ı belâda
Birin hursend ider bezm-i şafâda (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 3*). [birin, -in, -]

Birin pâ-bend ider kayd-ı belâda
Birin hursend ider bezm-i şafâda (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 4*). [birin, -in, -]

İdüp Mecnûn'ı bu peygâm hoşnûd
Diinde oldu **bir** ümmîd mevcûd (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 26*). [bir,]

Egerçi **bir** cihetden oldu hurrem
Ki gencinden kenâr olmuşdı ezğam
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 29*). [bir,]

Geçer dâreynden elbette Nâkâm
Bu meyden kim ki nûş eylese **bir** cām
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 62*). [bir,]

Olup mest-i şarâb-ı cavidânî
Atup **bir** hañve geçdiler cihânı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 60*). [bir,]

Ma'âza'llah bu **bir** zann-ı hañâdır
Ki Mecnûn iğkal-i ehl-i vefâdır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 9*). [bir,]

Şeğafnâk idi 'adî **bir** vişâle
İderdi nefesiñ kâbınca nâle (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 7*). [bir,]

İdüp **bir** beni mest-i mey-i nâb
Beni kıl ol mey-i nâb ile sır-âb (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 17*). [bir,]

Didi ey mām gelmiş vakt-i rihlet
Künün güş eyle benden **bir** vaşıyyet
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 36, *Mısra* 78). [bir,]

İlâhî müznibem çokdur günâhım
Derinden gayrı yokdur **bir** penâhım
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 38, *Mısra* 174). [bir,]

Ki her **bir** beytin ma'mûr idüp dil
Derün-ı lafzın itmiş rûha menzil (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 38, *Mısra* 11). [bir,]

Hani Nâkâm idüp seslense **bir** kes
Diyüp lebbeyk ider her lafz **bir** ses
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 38, *Mısra* 18). [bir,]

Alup her şâheden nev-ḥande **bir** gül
Bulup her küşeden **bir** tâze sünbül (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 38, *Mısra* 25). [bir,]

Alup her şâheden nev-ḥande **bir** gül
Bulup her küşeden **bir** tâze sünbül (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 38, *Mısra* 26). [bir,]

Ġaraż biñ defteriñ nazm-ı 'azîziñ
Alup virmezdi **bir** kes **bir** peşiziñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 38, *Mısra* 58). [bir,]

Alup **bir** şâ'iri **bir** şâhib-i şân
Cenâh-ı tahtına itmişdir ihsân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 38, *Mısra* 77). [bir,]

Alup **bir** şâ'iri **bir** şâhib-i şân
Cenâh-ı tahtına itmişdir ihsân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 38, *Mısra* 77). [bir,]

Dirîgâ ben gelen demde cihâna
Edebden kalmamışdı **bir** nişâne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 38, *Mısra* 88). [bir,]

Bulup **bir** 'aks-i şüret her merâmım
Cihânda oldu hem Nâkâm nâmım (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 38, *Mısra* 123). [bir,]

Görüp bu şerhi ahyâr u ebrâr
Olup **bir** şeh hâlimden haber-dâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 38, *Mısra* 142). [bir,]

Olursa bunda ger **bir** sehv ü nokşân
Anı ıslâh idüp eylerler ihsân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 38, *Mısra* 149). [bir,]

bir: İle, birlikte.

Hemân pertev sebebdır bu figâne
Velî Leylî'dir ancak **bir** bahâne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 27, *Mısra* 54). [bir,]

O mażca' üzre maķbûl ü mûnaķķaş
Müretteb kıldılar **bir** tāk-ı dil-keş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 37, *Mısra* 278). [bir,]

bir: Bir.

Kazâ-râ Leylî-yi ferḥunde-sîret
Raķîbinden bulup **bir** gice fırsat (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 30, *Mısra* 24). [bir,]

İderken cüst-cû **bir** merd-i hüşyâr
Ki olsun yâri hâlimden haber-dâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 30, *Mısra* 27). [bir,]

Olur geh **bir** niçe tâze kâşide
Serâyân olsun ol miḥnet-reside (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 30, *Mısra* 67). [bir,]

Düşüpdür gördi **bir** vâdide gamnâk
Perişân u mükedder rûy ber-ḥâk (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 30, *Mısra* 75). [bir,]

Olup zikri hemîn Mecnûn u Mecnûn
Dönüp âşüfte **bir** Mecnûn'a eknûn
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 30, *Mısra* 92). [bir,]

Maķâm-ı vuşlatıñ ol mâh-ı enver
İdüp **bir** tarafa gülşende muķarrer (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 30, *Mısra* 96). [bir,]

Ki seyr itsün cemâliñ hurrem olsun
Seniñle **bir** iki dem hem-dem olsun
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 30, *Mısra* 100). [bir,]

Çıkar her zerresinden **bir** gül-endâm
Ki ḥâk itmiş anı ḥâk-i siyeh ḥâm (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 36, *Mısra* 183). [bir,]

Nihāde kıldı **bir** tábüt-ı pāke
O genc-i gevheri defn itdi hāke (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 177*).
[bir,]

Dime Mecnûn'dur o ya bû'l-hevesdir
Kirāmî tût ki **bir** şāhib nefesdir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 112*).
[bir,]

bir: Bir.

Nişîmen eyledi **bir** hoş-makâmı
Güzîde kıldı **bir** şîrîn kelâmı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 79*). [bir,]

Nişîmen eyledi **bir** hoş-makâmı
Güzîde kıldı **bir** şîrîn kelâmı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 80*). [bir,]

Bu cânibden daḥî dāmād dil-şād
Mülūkâne idüp **bir** çeşn bünyād (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 116*).
[bir,]

Çekildi rûy-ı dehre perde-i şeb
Göründi perdeden **bir** tâze matḥab (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 130*).
[bir,]

Müretteb oldı **bir** dil-gîr 'imārı
Müheyyâ oldı mehcûrân mezârı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 131*).
[bir,]

Hemân ol cem'den **bir** merd-i kem-hüş
İdüp Mecnûn-ı zârîñ nâlesin gûş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 145*).
[bir,]

Bulup sen tâze **bir** yâr-i dil-ârām
Anîla eylemişsin bâde der-cām (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 195*).
[bir,]

Ki sen **bir** nâzenîn meh-liqâsın
Büt-i nâzik-bedensin dil-rübâsın (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 249*).
[bir,]

Olursa her ser-müyumda **bir** cân
Tamâmen eylerem 'aşkıñda qurbân
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 267*). [bir,]

Müdārâ eyledi **bir** niçe eyyām
Hemân sîmîn-teni itmek içün rām (*Mecnûn*

u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 313).
[bir,]

Hemân Leylî be-sân-ı şîr-i mâde
Anı **bir** müşt ile kıldı fütâde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 320*).
[bir,]

Çeküp **bir** hat temennâ-yı vişâle
Olup kani' temâşâ-yı cemâle (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 345*).
[bir,]

Ki **bir** dîdârîñı görmekle şâdem
Tecâvüz itsem andan bed-nihâdem
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 355*). [bir,]

Firâz-ı kühda **bir** gice Mecnûn
Firâk-ı yârdan giryân u dil-hûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 1*). [bir,]

Şanup her kevkebi **bir** bâb-ı hâcet
Kevâkibden idüp ümmîd-i nuşret (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 15*).
[bir,]

Gehî **bir** kevkebi Nâhid şandı
Anı baḥşende-i ümîd şandı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 17*). [bir,]

Didi **bir** digere kim ey Zuḥal sen
Kerâmetde eşerde bî-bedelsen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 21*). [bir,]

İdüp her kevkebi **bir** ad ile yâd
Diyüp derd-i derûnuñ kıldı feryâd (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 35*).
[bir,]

Ne miqdâr âh u zâr itdiyse âḥir
Nücûmuñ oldı **bir** sūdı zâhir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 38*). [bir,]

K'odur **bir** 'aşık-ı âzâd u çâlâk
İdüp efḡan gezür şahrâda bî-bâk (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 119*).
[bir,]

Vefât-ı vâlidinden tâze **bir** niş
Açupdur sînesinde riş ber-rîş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 159*).
[bir,]

Ricâ-dârem idüp ümmîd senden
Kerem eyle götür **bir** nâme benden

(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 176). [bir,]

Ki bu **bir** nâme-i miñnet-eğerdir
Bir ehl-i derd hâlinde haberdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 191).
[bir,]

Ki bu bir nâme-i miñnet-eğerdir
Bir ehl-i derd hâlinde haberdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 192).
[bir,]

Anı tahrîr idüpdür **bir** dil-efkâr
Esîr-i bend ya 'nî Leylî-yi zâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 193).
[bir,]

Dili aşûfte **bir** bî-hânümâne
K'odur meftûn u mecnûn-ı zamâne
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 195). [bir,]

Çamerle şemsle rûyuñ değışmem
İki dünyâya **bir** müyuñ değışmem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 230).
[bir,]

Şabûr ol itme ğam merg-i pederden
Degil **bir** sûd hâsıl bu kederden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 260).
[bir,]

O ħalvetde bulunmaz kîne-cüyân
Hemîn **bir** sen olursun **bir** de cânân
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 270). [bir,]

Ki bu **bir** nâme-i âteş-feşândır
Şerâr-ı âteş-süz-ı nihândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 301). [bir,]

Bu miñnetgâhda **bir** yâverim yok
Ġamîñdan ğayrı yâr-ı dîğirim yok (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 365).
[bir,]

Ġamîñdan öyle **bir** efsürde-ħâlem
Ki ğüyâ zinde-i meyyit-mişâlem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 371).
[bir,]

Nesîm ile kılup **bir** büy-ı ihdâ
Beni ol büyuñ ile eyle ihyâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 377). [bir,]

Ki bu **bir** ârzüdur ğayr-i mevcûd
Meşeldir bu dirler "der-dileş bûd" (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 389).
[bir,]

Seniñ 'aşkınladır çün kâr u bârım
Benim şüretle **bir** dañı ne ħarım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 406).
[bir,]

Ki ol **bir** bağ idi Firdevs-âsâ
Hevâsı dil-keş şahmı dil-ârâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 131).
[bir,]

Nişîmengâh içün Mecnûn-ı şeydâ
İdüp **bir** küşe-i cângâh peydâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 142).
[bir,]

Bulup sûd-gerân sermâyesinde
Oturdu **bir** şanevber sâyesinde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 144).
[bir,]

Gelüp Mecnûn'a karşı **bir** maħâma
K'olurdu bu 'dı andan heştħâma (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 151).
[bir,]

Eger **bir** ħatvede geçsem ziyâde
Yanar cân u tenim nâr-ı belâda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 159).
[bir,]

Ki **bir** ad ise de şevherdeyem ben
Bu aħvâlim degil pinhân Ĥudâ'dan
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 161). [bir,]

Baňa **bir** böyle rûz-ı behcet-efrûz
Naşib it yâ Rab ol meh-veşle yek-câ
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 273). [bir,]

Bu ħâk-i tîredir tâ-der-miyâne
Kenâr olmaz aradan **bir** bahâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 292).
[bir,]

İdüp Leylî dañı **bir** âh gitdi
Maħâmıñ küşe-i ğamħâne itdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 299).
[bir,]

Temevvüc itse baħr-i cezbe-i Ĥaħħ
İder her ħatreyi **bir** baħr-i muħlaħ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 306).
[bir,]

Ne yerde eyleseydi meħş **bir** dem
Olurlardı aňa **bir** ħışn-ı muħkem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 132).
[bir,]

Urup **bir** püşt-pā nāmūs u nenge
Çalup kārüre-i nāmūsı senge (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 35*). [bir,]

Vişâl âyînini itmek için icrâ
İdüp şâyeste **bir** tedbîr peydâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 42*). [bir,]

Tutup **bir** hâne-i hâlîde mesken
Anı kıldı behîşt-âsâ müzeyyen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 45*). [bir,]

Bulup şahrâda Mecnûn-ı nevânı
Görüp **bir** maḥbes-i bî-derde anı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 94*). [bir,]

Girtüp **bir** posta ol iki bādām
Hem-âgûş oldılar buldılar ārām (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 155*). [bir,]

Açup **bir** sâkda iki şakâyık
Gelüp **bir** burca mihr ü meh muvâfık
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 157*). [bir,]

Açup **bir** sâkda iki şakâyık
Gelüp **bir** burca mihr ü meh muvâfık
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 158*). [bir,]

Qalanlar ḥavfdan kaçdı kenâre
İdüp **bir** bu' d-ı menzilden nezâre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 176*). [bir,]

Dimişler bu meğeldir **bir** velîden
Şenîden key buved mânend-i dîden
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 183*). [bir,]

Olup güft-gü birle revâne
Tağıldı gitdi herkes **bir** mekâne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 196*). [bir,]

Bu ḥayret buldı pâyân âḥir-i kâr
Olup Leylî'de **bir** kuvvet pedîdâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 208*). [bir,]

O sūya **bir** meges itseydi tayrân
İderlerdi anı ḥāk ile yeksân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 217*). [bir,]

Daḥi **bir** kimse itmezdi cesâret
Ki ol eṭrâfından yetsün nezâret (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 221*). [bir,]

İkiyken cismi **bir** cânîñ muḳaddem
Bulup peyvend **bir** oldı cesed hem
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 237*). [bir,]

İkiyken cismi **bir** cânîñ muḳaddem
Bulup peyvend **bir** oldı cesed hem
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 238*). [bir,]

Ki sen **bir** bülbül âteş-zebânsen
Nedir bâ'ış künün beste-dehânsen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 273*). [bir,]

Hemânâ itmedi **bir** laḥza ḡaflet
Vefâ rāhında kıldı şarf-ı himmet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 43*). [bir,]

İder nâ-gāḥ peydâ **bir** sitûze
Qalır bu derd-i ḥasret rest-ḥîze (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 79*). [bir,]

İdüp **bir** na'ra-i hū 'aşîkâne
Gene şahrâlara oldı revâne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 381*). [bir,]

Eger zâhirde vardır iki peyker
Velî ma'nâdadır **bir** sırma maḡhar (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 348*). [bir,]

Benem **bir** lafz kim ma'nâsı sensen
Eger olmazsa senden olmazam ben
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 311*). [bir,]

Hemîn **bir** tâze açmış ḡonca buldum
Hemân ol ḡoncaya âşüfte oldum (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 121*). [bir,]

Ki ben **bir** peşşeyem naḥcîr-i bî-per
Ne peşşe belki andan zebûn-ter (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 65*). [bir,]

Benem **bir** mûr-ḥ'âr-ı pâ-şikeste
Za'îf ü nâ-tevân bî-tâb u ḥaste (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 67*). [bir,]

Bir aḥvāl ile kim ḥālinden anıñ
Diger-gün oldu ḥālī vaḥşiyānıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 83*). [bir,]

Fiğan kim olmadı **bir** çäre-sâzım
Tezâyüd eyledi sûz u güdâzım (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 113*). [bir,]

İrişdi nâ-gehân **bir** şamût-ı meknûn
Ki itme nâle ey ser-geşte Mecnûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 195*). [bir,]

Virüp tağyîr takrîr ü beyâna
Getürdi tâze **bir** maṭlab miyâna (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 138*). [bir,]

İdüp bu türbeden **bir** feyz ḥâşıl
Olunca cân virüp dîdâre vâşıl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 179*). [bir,]

Kılup izhâr neşr itdi cihâne
Cihânda qaldı andan **bir** fesâne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 298*). [bir,]

Gözünden tökdi **bir** gayetde ḥûn-âb
Ki ol buḳ'a ser-â-pâ oldu sîr-âb (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 189*). [bir,]

Olup dünyâda **bir** 'ahd üzre pâ-yâb
Beḳâda oldılar yek-mehd ü hem-ḥ'âb (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 275*). [bir,]

Tılısm oldu şikeste reh küşâde
Daḥi qalmadı **bir** mâni' arada (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 252*). [bir,]

Sibâ' u vaḥşle **bir** niçe müddet
İdüp ol türbe-i pâki ḥirâset (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 243*). [bir,]

Benem **bir** 'âlem-i nüzhetde hoş-dil
Ki bu 'âlemde der-menzil-be-menzil (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 197*). [bir,]

bir ân: *Bir an, çok kısa bir süre.*

Niçe bâğ-ı feraḥ-baḥşâ ki **bir ân**
Degildi devr-i cevrenden perîşân (*Mecnûn u*

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 89). [bir ân,]

bir ân: *Çok kısa süre.*

Hirâsından sibâ' in kimse **bir ân**
O süya gitmege bulmazdı imkân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 247*). [bir ân,]

bir ayır: *Bir başka.*

Velî Mecnûn idüp **bir ayır** âheng
Olup Leylî sipâhı birle yek-reng (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 91*). [bir ayır,]

bir bir: *Tek tek, Birer birer.*

Bulup Mecnûn'ı şerḥ-i dâstân it
Benim aḥvâlimi **bir bir** beyân it (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 30*). [bir bir,]

bir bir: *Bir bir.*

Geçürdi tuḥfesin **bir bir** nazardan
Niçe genc idise zerden güherden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 55*). [bir bir,]

bir bir: *Tek tek, Birer birer.*

Gelenler cümle meydân-ı cihâne
Ḥadeng-i mergedir **bir bir** nişâne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 70*). [bir bir,]

bir bir: *Bir bir.*

Gelürdi ḥâtıra **bir bir** düyünüm
Dolurdu ḥûn bağımla 'uyünüm (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 127*). [bir bir,]

bir bir: *Bir bir.*

Hem itdim beytini ta'tâd fi'l-ḥâl
Üçer gayn oldu bir yâ bir de bir zâl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 158*). [bir bir,]

bir bir: Tek tek, birer birer, bir bir.

Tefakküd eyledi geçmiş zamānı
Tefahhuş kıldı **bir bir** dostānı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 114*).
[bir bir,]

bir bir: Bir bir.

Qılup **bir bir** bu taqrîrâtı îrād
Akıtdı eşk-i çeşmiñ yetdi feryād (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 171*).
[bir bir,]

bir bir: Tek tek, Birer birer.

Ne baħş eylerse bu dehr-i cefākār
Alur **bir bir** anı birde diger-bār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 216*).
[bir bir,]

bir bir: Bir bir.

Olan keyfiyeti ol pāk-zāde
Mufaşşal eyledi **bir bir** ifāde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 102*).
[bir bir,]

bir bir: Bir bir.

Göttürdi cāme-i zerrîni yek-ser
İdüp taqbîl **bir bir** kıldı der-ber (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 118*).
[bir bir,]

bir bir: Bir bir.

İder hicrân ğamıñ taqrîr **bir bir**
Qılur derd-i diliñ tefsîr **bir bir** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 283*).
[bir bir,]

bir bir: Bir bir.

İder hicrân ğamıñ taqrîr **bir bir**
Qılur derd-i diliñ tefsîr **bir bir** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 284*).
[bir bir,]

bir bir: Bir bir.

Hemîn minvāl ile rû ber-sitāre
Çeküp kevkikleri **bir bir** şümāre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 34*).
[bir bir,]

bir bir: Bir bir.

İdüp sūz-ı dilim taqrîr **bir bir**
Qılup bu nāmede taqrîr **bir bir** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 307*).
[bir bir,]

bir bir: Bir bir.

İdüp sūz-ı dilim taqrîr **bir bir**
Qılup bu nāmede taqrîr **bir bir** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 308*).
[bir bir,]

bir bir bir: Bir ... bir ... bir anlamında sadece anlamlarına gelen bağlaç.

(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 158*). [bir bir bir,]

bir dahi: Bir daha, artık, bundan sonra.

Revā görme ki zindān-ı elemde
Kalam **bir dahi** zencîr-i sitemde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 150*).
[bir dahi,]

bir dahi: Bir daha.

Bulup Mecnûn'ını **bir dahi** tekrār
Anı hālinden itmek için haber-dār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 19*).
[bir dahi,]

bir dahi: Bir daha, artık, bundan sonra.

Bu yolda olmuş ol rûtbe pūyān
Ki bulmaz 'avdetim **bir dahi** imkân
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 152*). [bir dahi,]

bir dahi: Bir daha, artık, bundan sonra.

Hazānı olsa dehr-i gûlsitānıñ
Bahārı hem olur **bir dahi** anıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 34*). [bir dahi,]

bir de: *Bir an, aynı zamanda.*

Didi **bir de** o Mecnûn-ı perîşân
Olursa kûy-ı Leylî'de nümâyân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 35*). [*bir de,]*

bir de: *Aynı zamanda, bir de.*

İdüp ahvâlimi izhâr **bir de**
Beyân it yalvarup tekrâr **bir de** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 181*). [*bir de,]*

bir de: *Aynı zamanda, bir de.*

İdüp ahvâlimi izhâr **bir de**
Beyân it yalvarup tekrâr **bir de** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 182*). [*bir de,]*

bir de: *Ayrıca.*

Hem itdim beytini ta'tâd fî'l-ḥâl
Üçer gayn oldu bir yâ **bir de** bir zâl
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 158*). [*bir de,]*

bir de: *Ayrıca, bir de.*

Kef-i pâyiñ idüp **bir de** mükedder
Revân oldu devân 'aḳabince leşker (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 195*). [*bir de,]*

bir de: *Bir de.*

Daḫi anda bahâr olmaz nümâyân
Bahâr itmez o bâḡı **bir de** ḫandân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 38*). [*bir de,]*

bir de: *Bir de, ayrıca.*

Vişâl içün kılup **bir de** irâde
Eger ibrâm ider olsa ziyâde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 337*). [*bir de,]*

bir de: *Bir de, ayrıca.*

Ḳudûmum nâ-müyesser olduğun sen
Bilürsin **bir de** ne takrîr idem ben (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 256*). [*bir de,]*

bir de: *Bir de, ayrıca.*

O ḫalvetde bulunmaz kîne-cüyân
Hemîn bir sen olursun **bir de** cānân
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 270*). [*bir de,]*

bir dem: *Bir nefeslik zaman, bir an.*

Ne bir kesle bulurdı üns **bir dem**
Ne olmuşdı aña bir kimse hem-dem
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 5*). [*bir dem,]*

bir dem: *Bir zaman. Bir an.*

Vezân ol cānib-i şahrâya **bir dem**
Berâber turremiñ bûyuñ getür hem
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 27*). [*bir dem,]*

bir dem: *Bir zaman, bir an.*

Ki **bir dem** eyleyüp rû'yet o mâhı
Cemâl-i dil-keşîñ görsün kemâhî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 15*). [*bir dem,]*

bir dem: *Bir nefeslik zaman, bir an.*

Ki **bir dem** kim bahâr-ı 'âlem-ārâ
Cihânı eylemişdi cennet-āsâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 3*). [*bir dem,]*

bir dem: *Bir an, bir zaman.*

Ki **bir dem** seyr kılsun gülsitânı
Nedir görsün nehârîñ dâstânı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 45*). [*bir dem,]*

bir dem: *Bir nefeslik zaman, bir an.*

Büt-i ḫandânlarla ıztırârî
İdüp Leylî de **bir dem** ḫandekârî (*Mecnûn*

u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 138).
[bir dem,]

bir dem: Bir nefeslik zaman, bir an.

Benime hem-nişin ol sen de **bir dem**
Beni kıl gönca-tek hândân u hurrem
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14,
Mısra 165). [bir dem,]

bir dem: Bir nefeslik zaman, bir an.

Terhûm eyle **bir dem** ol figâre
Anı yakma şerâr-ı intizâre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 179). [bir
dem,]

bir dem: Bir zaman.

Meger **bir dem** o şâh-ı dâd-bağşâ
Olup h'âhişger-i seyr ü temâşâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 27). [bir
dem,]

bir dem: Bir zaman.

Ki **bir dem** tarab-perdâz olsun
Gezûp şahrâda şayd-endâz olsun (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 31).
[bir dem,]

bir dem: Bir nefeslik zaman, bir an.

Bu nev' ile bulup ârâm **bir dem**
Olup Nevfel ile hem-câm **bir dem** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 113).
[bir dem,]

bir dem: Bir nefeslik zaman, bir an.

Bu nev' ile bulup ârâm **bir dem**
Olup Nevfel ile hem-câm **bir dem** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 114).
[bir dem,]

bir dem: Bir nefeslik zaman, bir an.

Quruldı hayme buldı **bir dem** ârâm
Revân bir kâşid ile virdi peygâm (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 37).
[bir dem,]

bir dem: Bir nefeslik zaman, bir an.

Hayâtında aña olmadıñ evlâd
Memâtında künün **bir dem** şâd (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 22). [bir
dem,]

bir dem: Bir nefeslik zaman, bir an.

İdüp nevha gelüp feryâda **bir dem**
Olup giryân kılup icrâ-yı mâtem (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 35). [bir
dem,]

bir dem: Bir zaman.

Kılup sîmâsına **bir dem** nezâre
Şinâsân olmadı durdı kenâre (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 53). [bir
dem,]

bir dem: Bir zaman, bir an.

Baňa **bir dem** vefâ kıl mihrbân ol
Benimle hem-celis ol hem-zebân ol
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28,
Mısra 159). [bir dem,]

bir dem: Bir zaman.

Ki **bir dem** kim hâzân-ı âfet-âmîz
Olup mülk-i çemende âteş-engîz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 9). [bir
dem,]

bir dem: Bir zaman.

Selâm benden ol efsürde hâle
Uşanma baş vir **bir dem** makâle (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 126).
[bir dem,]

bir dem: Bir zaman.

Geküp kim ki iderse mekş **bir dem**
Zarûrî eyliyor rihlet gider hem (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 191).
[bir dem,]

bir dem: Bir nefeslik zaman, bir an.

Gehî **bir dem** olaydım sîb-sâyîñ
Olaydım gâ u geh hem nâr-hâyîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 263*).
[bir dem,]

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 169).
[bir dem,]

bir dem: Bir nefeslik zaman, bir an.

Bu gûne oldı **bir dem** nevha-perdâz
Ez-ân pes eyledi taqrîre âgâz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 107*).
[bir dem,]

Gelüp hûşa bulup ârâm **bir dem**
Küşâd itdi ser-i mektûbı hurrem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 185*).
[bir dem,]

bir dem: Bir zaman.

bir dem: Bir nefeslik zaman, bir an.

Dilinde kâr geh sûz-ı nihândan
Ferâgat itmedi **bir dem** figândan (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 186*).
[bir dem,]

Olup bî-hod alup hûşın meserret
Kalup **bir dem** bulup âhîr ifâkat (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 274*).
[bir dem,]

bir dem: Bir nefeslik zaman, bir an.

bir dem: Bir zaman.

Ne yerde eyleseydi mekûs **bir dem**
Olurlardı aña bir hışn-ı muhkem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 131*).
[bir dem,]

Kılur **bir dem** ümîd âvâzesin gûş
İder endüh-ı hicrânı ferâmûş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 417*).
[bir dem,]

bir devr: Bir dönem, yaşanılan bir zaman.

bir dem: Bir zaman.

Hemân bî-hûşlar çün buldılar hûş
Kalup **bir dem** be-sân nakş-ı hāmûş
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 206*). [bir dem,]

Geçüp **bir devr** böyle devr-i devrân
Bu sırrı bildi âhîr bed seklân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 85*). [bir devr,]

bir dîgeriñ: Bir diğeri, başka, öteki.

bir dem: Bir zaman.

Degil **bir dem** cüdâ senden huzûrum
Ki senden gayrı derk itmez şu'ûrum
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 335*). [bir dem,]

Gehî **bir dîgeriñ** tıtdı nazarda
Anı gâlib şanup her bir egerde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 25*). [bir dîgeriñ, -iñ, -]

bir gün: Bir gün, bir zaman.

bir dem: Bir nefeslik zaman, bir an.

İdüp idbârımı ikbâl **bir dem**
Dilim kıl bûy-ı dil-dâr ile hurrem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 31*).
[bir dem,]

Hareminde olup Leylî hırâmân
İderken geşt **bir gün** şubh-gâhân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 20*).
[bir gün,]

bir gün: Bir gün, bir zaman.

bir dem: Bir zaman.

Kalup hâk üzre **bir dem** mürde-âsâ
Bulup âhîr ifâkat oldı müyâ (*Mecnûn u*

İrâdet eyleyüp **bir gün** şikâre
'Azîmet eylemişdi merğzâre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 29*). [bir gün,]

bir gün: *Bir gün, bir zaman.*

Ki **bir gün** Nevfel ü Mecnûn bā-hem
Tarab bezminde dem-sāz idî hurrem
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 3*). [*bir gün,]*

bir gün: *Bir gün, bir zaman.*

Meger **bir gün** nesîm-i kûy-ı Leylî
Hevâ-yı mûy-ı ‘anber bûy-ı Leylî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 11*). [*bir gün,]*

bir gün: *Bir gün, bir zaman.*

Kaşa-râ **bir gün** ol şeydâ-yı dil-hûn
Cûlûs itmîşdi bir vâdîde mahzûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 5*). [*bir gün,]*

bir gün: *Bir gün, bir zaman.*

Bu üslûb üzre **bir gün** Zeyd-i dil-hûn
Virûp peygâm idüp Mecnûn’ı memnûn
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 99*). [*bir gün,]*

bir iki gün: *Bir kaç gün.*

İrişdi menzile rencûr u giryân
Qalup **bir iki gün** derd ile nālân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 204*). [*bir iki gün,]*

bir kaşide inşa idüp: *Bir kaside söyleyip. Bir kaside yazıp.*

Beden ‘üryân ciger-hûn dil remîde
İdüp her demde inşa bir kaşide (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 10*). [*bir kaşide inşa idüp, -üp, -]*

bir kes: *Tek bir kimse.*

Diyürdi her zamân dil-hûn atası
Ki **bir kes** olmasun mecnûn atası (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 10*). [*bir kes,]*

bir kes: *Bir kez, bir kere. Tek bir kimse.*

Degil **bir kes** seniñ-tek gam-resîde
Degil **bir kes** seniñ-tek renc-dîde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 157*). [*bir kes,]*

bir kes: *Bir kez, bir kere. Tek bir kimse.*

Degil **bir kes** seniñ-tek gam-resîde
Degil **bir kes** seniñ-tek renc-dîde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 158*). [*bir kes,]*

bir kes: *Tek bir kimse.*

İdüp bu nükteyi yek-ser ferâmûş
Ki mâhı itmemiş **bir kes** der-âgûş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 46*). [*bir kes,]*

bir kes: *Bir kez, bir kere. Tek bir kimse.*

İderse ‘âşıka **bir kes** ‘inâyet
Anı eyler leked-kûb-ı ihânet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 181*). [*bir kes,]*

bir kes: *Tek bir kimse.*

Tevehhüm eyleyüp derendegândan
Güzer kılmazdı **bir kes** ol mekândan
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 76*). [*bir kes,]*

bir kes: *Bir kez, bir kere.*

Hani Nâkâm idüp seslense **bir kes**
Diyüp lebbeyk ider her lafz bir ses
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 17*). [*bir kes,]*

bir kes: *Bir kimse.*

Ğaraž biñ defteriñ naẓm-ı ‘azîziñ
Alup virmezdi **bir kes** bir peşîziñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 58*). [*bir kes,]*

bir kes: *Tek bir kimse.*

İlâhî olmasun **bir kes** mükedder
Olup evvel tevân-ger soñra muẓtar

(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 111). [bir kes,]

bir kes: Tek bir kimse.

Diyordı eyleyüp âh-ı ciger-süz
Ki **bir kes** olmasın ben-tek siyeh-rüz
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 60). [bir kes,]

bir kes: Bir kez, bir kere.

Güzer kıldı ki **bir kes** o sūya
Düşürdi gerdeni dām-ı kürüya (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 163).
[bir kes,]

bir kesle: Bir kimse.

Ki **bir kesle** vefâ-dâr olmamışdır
Vefâ resminde pây-dâr olmamışdır
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 211). [bir kesle, -le, -]

bir kez: Bir defa, bir kerecik, bir defa olsun. Bir kez.

O maḥbubūn ḡamından eyle feryād
Ki **bir kez** ol daḥi kılsun seni yād (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 186).
[bir kez,]

bir kez: Bir kez, bir defa.

Ki ey ḡaretkâr-ı şabr u kararım
Göröldüñ **bir kez** aldıñ ihtiyārım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 208).
[bir kez,]

bir kez: Bir kez.

Bu hem vāḡi‘ olur **bir kez** be-her māh
O da ne ber-murād nefs-i ḡüm-rāh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 91).
[bir kez,]

bir kimse: Herhangi biri, bir kimşe, bir kişi, bir kimse.

Ne bir kesle bulurdu üns bir dem
Ne olmuşdı aña **bir kimse** hem-dem
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 6). [bir kimse,]

bir kimse: Herhangi biri, bir kişi; hiç kimse.

Baḡa zinde dimez **bir kimse** el-ḡak
Degilsem de egerçi mürde muṭlak (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 43). [bir kimse,]

bir kimse: Herhangi biri.

Tehî **bir kimse** gitmez ol mekândan
Gider ancak bulup maḡşūduñ andan
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 285). [bir kimse,]

bir lahza: Çok kısa bir an.

Görürse ‘āşıkı **bir lahza** ḡandān
Olur vîrān anı itmezse giryān (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 91). [bir lahza,]

bir lahza: Bir an. Çok kısa bir an.

Olup peyveste devriñden perîşān
Cihānda olmadım **bir lahza** ḡandān
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 20). [bir lahza,]

bir lahza: Çok kısa bir an.

Ne dem kim bu marāzdan buldı şîḡḡat
Hemān-dem itmeyüp **bir lahza** ḡaflet
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 72). [bir lahza,]

bir lahza: Çok kısa bir an.

Olup Leylî saña **bir lahza** hem-dem
Seni kim eylemez vaşl ile ḡurrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 13).
[bir lahza,]

bir lahza: Çok kısa bir an.

Kenār olduñ hemîşe vālidiniñden
Anı **bir lahza** ḡoşnūd itmediñ sen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 14).
[bir lahza,]

bir lahza: Çok kısa bir an.

İriş şervetime fevtimden akdem
Beni dünyâda kıl **bir lahza** hurrem
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23,
Mısra 112). [bir lahza,]

bir lahza: Bir an.

Didi pedrûd ey ferzâne ferzend
Cihânda olmadıñ **bir lahza** hursend
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23,
Mısra 190). [bir lahza,]

bir lahza: Çok kısa bir an.

Gelüp de bulmadıñ **bir lahza** ârâm
İdersen ‘azm-i ric‘at ey gül-endâm
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30,
Mısra 285). [bir lahza,]

bir lahza: Çok kısa bir an.

Hazînem künc-i firkatde beni hem
Anıñ vaşlıyla kıl **bir lahza** hurrem
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33,
Mısra 70). [bir lahza,]

bir lahza: Çok kısa bir an.

Kerem kıl ‘ukde-i bahtım küşâd it
Dil-i nâ-şadımı **bir lahza** şâd it (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 24). [bir
lahza,]

bir lahza: Çok kısa bir an.

Urup **bir lahza**da biñ daşa başın
Daşı la‘l itdi tökdi kanlu yaşın (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 33). [bir
lahza, -da, -]

bir meyhâne: Bir meyhane, bir tekke, bir dergah.

Çadeh bir pîr **bir meyhâne** birdir
Meyi bir humdadır peymâne birdir
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1,
Mısra 15). [bir meyhâne,]

bir müddet: Bir süre, bir süreliğine.

Kılup ‘ammuyla **bir müddet** müdārā
Merâmıñ kıldı âhîr aşikārā (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 45). [bir
müddet,]

bir niçe: Bir kaç, bir çok, pek çok.

Gidüp ol kavmden **bir niçe** gammâz
Olup hem-dest ü hem-rây u hem-âvâz
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10,
Mısra 17). [bir niçe,]

bir niçe: Bir kaç, bir çok, pek çok.

Velî tâ te‘hîrine **bir niçe** müddet
Gerek lâ-büd olsun şarf-ı himmet (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 67).
[bir niçe,]

bir niçe: Bir kaç, bir çok, pek çok.

Götürdi **bir niçe** merd-i cüvân-ser
‘Azîmet kıldı anlarla berâber (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 21). [bir
niçe,]

bir niçe: Birtakım.

Bu hâl üzre geçüp **bir niçe** eyyâm
Perâkende olup gitdi ded ü dâm (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 249).
[bir niçe,]

bir niçe: Bir kaç, bir çok, pek çok.

Hemân eş‘ârdan **bir niçe** efrâd
Dilimde eylemişdim ben ferâyâd (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 165).
[bir niçe,]

bir niçe gün: Bir süre, birkaç gün.

Çalup **bir niçe gün** rencür u bî-tâb
‘Îlâcî hokka-i imkânda nâ-yâb (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 55). [bir
niçe gün,]

bir niçe gün: Bir kaç, bir çok, pek çok gün.

Çalup **bir niçe gün** rencür-ı mihnet
İrişdi ‘âkıbet hengâm-ı ruhlet (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 205).
[bir niçe gün,]

bir niçesin: Bir kaç, bir çok, pek çok.

Peleng-i tüz-ceng ü şîr-i seffāk
İdüp **bir niçesin** üftāde-i hāk (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 174).
[bir niçesin, -sin, -]

bir pîr: Bir mürşid.

Çadeh **bir pîr** bir meyḥāne birdir
Meyi bir ḥumdadır peymāne birdir
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1,
Mısra 15). [bir pîr,]

bir yirde: Bir yer.

Bilüp bu maṭlabı hem ümm-i Leylā
Nihānî kıldılar **bir yirde** şūrā (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 64). [bir
yirde, -de, -]

bir yirde: Bir yer.

Bilüp bu maṭlabı hem ümm-i Leylā
Nihānî kıldılar **bir yirde** şūrā (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 64). [bir
yirde, -de, -]

bir zamān: Bir zaman.

Mezārîñ git ziyāret eyle bāri
O pîriñ **bir zamān** ol sügvārı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 24). [bir
zamān,]

bırak: Bırakmak.

Beni ‘aşkıñ idüpdür lâ-übālî
Daḥî **bırak** bende in ü ān-ı ḥayālî (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 240).
[bırak,]

Bırakdı kendi taşvîriñ selāmet
Görenler kıldı Mecnûn’ı melāmet (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 11).
[bırakdı, -dı, -]

birde: Ayrıca, birden.

Niçün bir üzre **birde** olsun efzûn
Hemān Leylî benem ben de Mecnûñ

(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25,
Mısra 27). [birde,]

bî-reng: Renksiz.

Beni **bî-reng** idüp reng-i küdürer
Tutupdur gönlimi jeng-i küdürer (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 11). [bî-
reng,]

birgün: Bir gün.

Emîr-i Necd idüpdür kaşd cânîñ
Olar **birgün** töker elbette kanîñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 174).
[birgün,]

Felek **birgün** idüp berhem sükünün
İdüp peydā aşḥāb-ı nîl-günüñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 1).
[birgün,]

biri: Biri.

Biri her dem idüp Dāvūdî-elḥān
Olurdı diğērānı dest-eḫşān (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 135). [biri,]

Biri ol māh-veşlerden nihānî
İdermiş seyr Leylā-yı zamānı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 233).
[biri,]

Nihāl-i kāmētün kim bār-verdir
Biri ağıyāre zehr kârgirdir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 206). [biri,]

Tutup anı **biri** eylerdi çāre
Kılurdı diğērānı pāre pāre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 165). [biri,]

Biri bî-ḥod be-sān naḫş-ı dīvār
Biri bî-ḥ’ışten ḥālî kafes-vār (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 243).
[biri,]

Biri bî-ḥod be-sān naḫş-ı dīvār
Biri bî-ḥ’ışten ḥālî kafes-vār (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 244).
[biri,]

O iki yār-i yek-reng ü muvāfîk
Biri Leylî biri Mecnûn-ı şādîk (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 36).
[biri,]

O iki yār-i yek-reng ü muvâfık
Biri Leylî **biri** Mecnûn-ı şādık (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 36).
[biri,]

İkiydi zâhiri peykerleriniñ
Biri gayrı degildi dîgeriniñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 38).
[biri,]

birle: İle, birlikte.

Ta ‘aşşuk **birledir** şuğl-i hevâsı
Degil ma ‘lûmı ‘aşkıñ mā-‘adâsı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 117).
[birledir, -dir, -]

Velî Mecnûn idüp bir ayrı âheng
Olup Leylî sipâhı **birle** yek-reng (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 92).
[birle,]

Ham-ı zencîr ile dem-sâz oldı
Tanîni **birle** hem-âvâz oldı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 54). [birle,]

Seni yâd itmeyüp ol turreşi ham
Gidür mahmilde şüyî **birle** hurrem
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22,
Mısra 160). [birle,]

Bu vahşetgâhda sen ğam-nizârî
O şüyî **birle** ğandandır ‘imârî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 170).
[birle,]

Bu hüsni dil-keş ü bu düş **birle**
Bu nâz-ı dil-firîb ü hüş **birle** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 261).
[birle,]

Bu hüsni dil-keş ü bu düş **birle**
Bu nâz-ı dil-firîb ü hüş **birle** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 262).
[birle,]

Sitem zencîri **birle** pây-beste
Perişân u mükedder dil-şikeste (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 63).
[birle,]

İdüp ‘akabince Mecnûn’ın nezâre
Taħassür **birle** baqdı kühsâre (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 200).
[birle,]

Nesîmi ‘anber-efşân müşğ-perdâz
Neşât idi nesîmi **birle** dem-sâz (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 140).
[birle,]

Belâ **birle** benem peyveste hurrem
Men-i zâr iledir hurrem belâ hem (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 223).
[birle,]

Kürübüñ kılmıyordu âşikârâ
İderdi şevheri **birle** müdârâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 34).
[birle,]

Olup güft-gü **birle** revâne
Tağıldı gitti herkes bir mekâne (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 195).
[birle,]

Be-sân mürdegân bî-h’îş ü bî-hüş
Velî yek-dîgeri **birle** der-âğuş (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 200).
[birle,]

Bi-‘avni’llâhi zü’l-celâli ve’l-ikrâm kalem-i
âşüfte-raķam nâzım-ı perîşân-kelâm-ı
Nâkâm füsürde-i âlâm ile ya’nî dest-i küşîş
İsmâ’îl el-hâc Mehmed Beg
..... Nâm ismi Şadreddîn beg-zâde
birle şöhet-yâftedir biñ üç yüz on altıncı
sene-i hicriyyeniñ cemâdi’l-ulâsı gülüş-i
âhırinde pezirây-ı hitâm oldı Allâhü
veliyü’t-tevfîķ. (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 38, Mısra 181). [birle,]

birün: Dış, dışarı, haricî.

Görürsün kim benim hâlim zebündür
Ser-tedbîr derkimden **biründür** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 138).
[biründür, -dur]

Olup miñnetden âteşgeh derünüm
Derünüm âteşi yakmış **birünüm** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 256).
[birünüm, -um]

Seniñ ‘aşkıñ **birün** olmaz dilimden
Giyâh-ı ‘aşk olur rüste giliimden (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 289).
[birün,]

Tecävüz eylemiş ‘ömrün çihilden
Birün it dañi bu teşvîşi dilden (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 80).
[birün,]

Giriftâr oldığı derd-i deründür
‘İlacı hadd-i imkândan **biründür** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 168).
[biründür, -dur]

Ki 'ilmiñden seniñ cehliñ füzündür
Maķalıñ hadd-i 'ilmiñden **biründür**
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26,
Mısra 136). [biründür, -dur]

Mikû ber-bâm-ı gerdün çün tevân reft
Tevân reft er zı hûd **birün** tevân reft
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28,
Mısra 226). [birün,]

Birünunda nümâyân tavr-ı mâtem
Derünunda firûzân âteş-i ğam (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 15).
[birünunda, -un, -da, -]

Kıyâs u hadden efgânı efzûn
Hesâb-ı haşrdan feryadı **birün** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 90).
[birün,]

İdüpler yâdigâr-ı devr-i 'âlem
Birün ta 'dâddan âşâr-ı efhem (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 84).
[birün,]

birün olan: Dışarda olmak.

Bu ğafletgâhdan **birün olan** dem
Olursun halvet-i vuşlatda hurrem (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 267).
[birün olan, -an, -]

birün oldu: Dışarı çıkmak, ortaya çıkmak.

Güzergâh-ı fenâdan oldu birün
Bu bendergâhdan hem geçdi Mecnûn
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37,
Mısra 215). [birün oldu, -dı, -]

birün olup: Dışarı çıkmak, ortaya çıkmak.

Bilüp keyfiyeti Mecnûn-ı maḥzûn
Olup endâzeden endûhı birün (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 30).
[birün olup, -up, -]

birün-ı derde: Gönül derdi.

Birün-ı derde Zeyd-i pāk-dāmān
Olup ol genc-i pinhāna niġhbān (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 213).
[birün-ı derde, -e, -]

birün-ı haymede: Çadırın dışı.

İderdi haymesinde müye Leylā
Birün-ı haymede Mecnûn-ı şeydā
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10,
Mısra 14). [birün-ı haymede, -de, -]

birüz itdiñ: Nasipsiz, kısmetsiz, değersiz etmek.

Didiler kim niçün ey 'âşık-ı şüm
Birüz itdiñ bu ğüne kār-ı mezmûm
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25,
Mısra 14). [birüz itdiñ, -diñ, -]

biryân: Kebap gibi; yanmış, kavrulmuş; acı, ızdırap
çeken.

Seniñ derdiñ ciger **biryâniyam** ben
Seniñ nâr-ı ğamıñ sūzâniyam ben
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7,
Mısra 63). [biryâniyam, -i, -(y)am, -]

Gehî **biryân** alurdi ğāh nānı
İderdi seyr anıñla vaḥşiyānı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 71).
[biryân,]

Yaḳup Mecnûn'ı bî-sāmān idüpdür
Benim hem baġrımı **biryân** idüpdür
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30,
Mısra 52). [biryân,]

biryân bulduñ: Kebap etmek, kavurmak, yakmak.

Lebim teşne dilim sūzān bulduñ
'Aṭaşdan baġrımı **biryân bulduñ** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 142).
[biryân bulduñ, -duñ, -]

bî-şabr u bî-dil olup: Sabırsız ve gönülsüz olmak.

Görüp Mecnûn ki yok Leylî'si anda
Olup bî-şabr u bî-dil ḥānümānda (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 274).
[bî-şabr u bî-dil olup, -up, -]

bî-sāmān: Rahatsız, huzursuz.

Yaḳup Mecnûn'ı bî-sāmān idüpdür
Benim hem baġrımı biryân idüpdür
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30,
Mısra 51). [bî-sāmān,]

bisât: Halı, kilim, keçe, minder gibi yere yayılan şey,
yaygı.

Açılmışdı **bisāṭı** lāle-zārīñ
İderdi nağme murğānı bahārīñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 3*).
[bisāṭı, -ı]

Cülûs itdükde Mecnûn bir **bisāṭa**
Kılup pîrâheniñ çâk ihâta (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 71*). [bisāṭa, -a]

bisât-ı 'avşda: Eğlence yaygısı.

Bisât-ı 'avşda bir cām tûtmam
Şekîbâ-yâb olup ârâm tûtmam (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 165*).
[bisât-ı 'avşda, -da, -]

bisât-ı inbisâti: Mutluluk kilimi, ferahlık yaygısı.

İdüp pîçide tûmâr-ı neşâti
Götürdiler **bisât-ı inbisâti** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 242*). [bisât-ı inbisâti, -i, -]

bisât-ı sebzesin: Yeşillik döşemesi, kilimi II yeryüzü.

Açup ezhâr-ı reng-â-reng her yân
Bisât-ı sebzesin itmişdi elvân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 120*).
[bisât-ı sebzesin, -sin, -]

bî-şek: Şüphesiz, kesinlikle.

Ki herkes kâni' -i berg-i giyâdır
İki 'âlemde **bî-şek** pādşâdır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 104*).
[bî-şek,]

bî-şerâket: Şeriklik, ortaklık. * Arkadaşlık, refâket.

Ne hâşıl olsa ğayre itme kısmet
Seniñ olsun temâmî **bî-şerâket** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 46*). [bî-şerâket,]

bî-serencâm: Başa gelmek.

Dönüp âverdeğinden **bî-serencâm**
İrişdi menziline buldı ârâm (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 5*). [bî-serencâm,]

bî-şev ü bî-kem: Şeysiz ve eksiksiz.

Seniñ aḥâvliñi **bî-şev ü bî-kem**
Yek-â-yek eyledim taḳrîr ben hem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 147*).
[bî-şev ü bî-kem,]

bismillâh: (a.) Allah'ın adıyla.

Tevakkûf itme **bismillâh** hıram it
Benimle bunda nûş-ı cām-ı kām it (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 209*).
[bismillâh,]

bî-sükûn: Huzursuz; aşık.

Seniñ derdiñ egerçi **bî-sükûndur**
Benim derdim velî senden füzûndur (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 279*). [bî-sükûndur, -dur, -]

Harîfân eylemişdi bezmi hâlî
Bu bezmiñ **bî-sükûn** olmuşdı hâlî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 90*).
[bî-sükûn,]

bî-sükûn kılurdu: Huzursuz kılmak.

İderdi ser-nigûn kendi penâhiñ
Kılurdu bî-sükûn kendi penâhiñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 94*). [bî-sükûn kılurdu, -ur, -dı, -]

bî-süvâr ol: Atsız olmak. At sürmemek.

Fezâ-yı 'aşkı seyr it **bî-süvâr ol**
Velî Mecnûn-şîfat divâne-vâr ol (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 325*).
[bî-süvâr ol,]

bit: Ortaya çıkmak, yetişmek.

Adıñla cismimi hem-şüret itdim
Büküldüm lâm-tek yâ gibi **bitdim** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 88*).
[bitdim, -di, -m]

bî-ta' allül: Kaçınmadan, tereddütsüz, mazeret aramadan.

Hemânâ itmeyüp ben hem teğâfûl
Bu zencîre virüp dil **bî-ta' allül** (*Mecnûn u*

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 164).
[bî-ta 'allül,]

bî-tâb: Takatsiz, dermansız, mecalsiz.

Ne dem kim gelse rencür **bî-tâb**
Olur fi'l-hâl rencinden rehâ-yâb (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 283).
[bî-tâb,]

bî-tâb olma: Çok yorulmak, bitkin duruma gelmek,
gücü kalmamak.

Şakın Nâkâm mest-i h'âb olma
Bu gaflethanede **bî-tâb olma** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 232).
[bî-tâb olma, -ma, -]

bî-tâb u âhim: Feryad ve yorgunluk.

Tenim **bî-tâb u âhim** âteş-efşân
Gözüm hûn-pâş u ahvâlim perîşân (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 129).
[bî-tâb u âhim,]

bî-tâb u bî-reng: Bitkin ve soluk.

Küdûret-hâne içre oldu dil-teng
Dili hâste teni **bî-tâb u bî-reng** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 284).
[bî-tâb u bî-reng,]

bî-tâb u dil-rîş: Yorgun ve kederli.

Ciger bâ-sûziş **bî-tâb u dil-rîş**
İdüp bir nâle düşdi zâr u bî-h'îş (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 95). [bî-
tâb u dil-rîş,]

bî-tâb ü hâste: Yorgun ve takatsiz.

Girîbân çâk ü ten **bî-tâb ü hâste**
Zebânı şevke-gû hâtır şikeste (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 131).
[bî-tâb ü hâste,]

bî-tâb ü hâste: Güçsüz ve yorgun.

Benem bir mür-h'âr-ı pâ-şikeste
Zâ'îf ü nâ-tevân **bî-tâb u hâste** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 68). [bî-
tâb u hâste,]

bî-tâb ü hâste: Yorgun ve güçsüz.

Künün kim olmışam **bî-tâb u hâste**
Zebûn-ı pâ-şikeste per-şikeste (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 325).
[bî-tâb u hâste,]

bî-tâb-ı derd-i iftirâkem: Ayrılık derdinin
yorgunluğu.

Künün **bî-tâb-ı derd-i iftirâkem**
Marîz-i nâ-tevân-ı iştiyâkem (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 83). [bî-
tâb-ı derd-i iftirâkem, -em, -]

bî-tâb-ı firâkem: Ayrılığın takatsizliği.

Haber-dâr ol ki **bî-tâb-ı firâkem**
Perîşân-ı belâ-yı iştiyâkem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 17). [bî-tâb-ı
firâkem, -em, -]

bî-tahammül: Dayanamayan, sabredemeyen.

Velî dîger cihetden **bî-tahammül**
İdüp encâm-ı ahvâlîñ te'emmül (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 31). [bî-
tahammül,]

bî-vefâ: Vefasız, sözünde, muhabbetinde sebatı
olmayan adam.

Aña isnâd idersiz **bî-vefâdır**
Hañadır bu hañâ-ender-hañadır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 93). [bî-
vefâdır, -dır, -]

Seni böyle gümân itmezdim ol dem
Degildiñ **bî-vefâ** ol demde sen hem
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22,
Mısra 220). [bî-vefâ,]

Ki dünyâ **bî-vefâdır** bî-bekâdır
Ser-â-pâ cümle âşârı hebâdır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 225).
[bî-vefâdır, -dır]

bî-yâr ü ensâr: Ensar ve sevgilisiz, dostsuz.

Ki anda olduğum **bî-yâr ü ensâr**
Beni vâdâr kıldı şulha nâ-çar (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 25). [bî-
yâr ü ensâr,]

biz: Biz.

Seniñçün itmişüz terk-i rāḥat
Çekürsen sen **bize** tığ-i 'adāvet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 106*).
[bize, -e, -]

Velî her ikimiz **biz** teng-destiz
Kuyûd-ı miḥnet ile pây-bestiz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 29*). [biz,]

Biz iki 'aşıkuz yek-derd el-ḥakk
Budur mā-beynimizde fark-ı muṭlak
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 53*). [biz,]

bizâr olur: Bıkmak, usanmak; rahatsız olmak.

Baḥa yâr olmaḳı yârân ider 'âr
Olur benden beni kim görse **bizâr** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 32*).
[bizâr olur, -ur, -]

bî-zâr olursun: Bıkmak, usanmak; rahatsız olmak.

Niçün hûn-ḥ'ârîna ğam-ḥ'âr olursun
Saḥa ğam-ḥ'ârdan **bî-zâr olursun** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 112*).
[bî-zâr olursun, -ur, -sun, -]

bizâr u zârem: Rahatsız ve ağlayan.

Egerçi şüydan **bizâr u zârem**
Velî ne öyle şûḥ-ı zîst-kârem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 163*).
[bizâr u zârem, -em, -]

bî-zencîr: Zincirsiz.

Beyâbân-gerd-i bî-tedbîr olupdur
Künün Mecnûn **bî-zencîr** olupdur (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 10*).
[bî-zencîr,]

bokça: Bohça.

Götürdi **bokçayı** Zeyd-i yegâne
Tutup şahrâ yolın oldı revâne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 91*).
[bokçayı, -yı, -]

bokça-i zertâr u zîbâ: Altın sırmalı ve süslü bohça.

Açup bir **bokça-i zertâr u zîbâ**
Çıkardı ḥil'at-i mümtâz u dîbâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 73*).
[bokça-i zertâr u zîbâ,]

bokça-i zer-târı: Altın sırmalı bohça.

Ez-ân pes **bokça-i zer-târı** açdı
Sürürî gözlerinden dürr şaḥdı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 115*).
[bokça-i zer-târı, -ı, -]

böyle: "Böyle, bu şekilde" anlamına gelen bir durum zarfı.

Ki o miḥnetde kalmış öyle nālân
Sen âsâyişde **böyle** şād u ḥandân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 52*).
[böyle,]

O kim senden olupdur **böyle** ḥāmūş
Anı yād itme sen hem kıl ferāmūş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 71*).
[böyle,]

Gerekdür **böyle** olsun mest Nâkâm
İden bezm-i belâda nūş bir cām (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 113*).
[böyle,]

Nolaydı görmeyeydiñ **böyle** ḥālim
Nolaydı bilmeyeydiñ bu melālîm (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 131*).
[böyle,]

Saḥa noldu ki **böyle** zâr olduñ
Belâ-yı 'aşḳda bîmār olduñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 145*).
[böyle,]

Ben itmezdim beni **böyle** diger-gün
Ben itmezdim beni Mecnûn-ı dîl-ḥūn
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 225*). [böyle,]

Geçüp bir devr **böyle** devr-i devrân
Bu sırrı bildi âḥîr bed seklân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 85*).
[böyle,]

Açup göz bağırmı kan görmüşem ben
Beni **böyle** perişân görmüşem ben (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 56*).
[böyle,]

Hezār nağme-senc-i gülşen-i rāz
İdüpdür **böyle** bu gülşende āvāz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 2*).
[böyle,]

Didi kimdir bu üftâde bu mużtar
Niçün **böyle** olupdur hâk-ber-ser (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 52*).
[böyle,]

Niçün peymânîni ferâmûş itdiñ
İdüp **böyle** beni der-cüş gitdiñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 138*).
[böyle,]

Niçün kıldıñ baña zulm-i mükerrer
Niçün itdiñ beni **böyle** mükedder (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 140*).
[böyle,]

Beni itdiñse de sen **böyle** dil-teng
Saña da hem yeter bu neng-i bed-reng
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 153*). [böyle,]

Beni koyduñsa da sen **böyle** hasret
Saña da haşre dek besdür bu töhmet
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 155*). [böyle,]

Benim-tek sen dañi Mecnûn degilsen
Niçün sen **böyle** tavk-ı ğam be-gerden
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 76*). [böyle,]

Niçün **böyle** olup dīvâne kirdâr
Bu zencir içre olmuşsun giriftâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 11*).
[böyle,]

O demler kim benimle söylemişdiñ
Benimle **böyle** mi ‘ahd eylemişdiñ
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 188*). [böyle,]

Seni **böyle** gümân itmezdim ol dem
Degildiñ bî-vefâ ol demde sen hem
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 219*). [böyle,]

Hudâ-yı kâdir-i yektâya sevgend
Ki itmişdir beni **böyle** şeker-ħand (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 326*).
[böyle,]

Güni **böyle** geçüp İbni Selâm’iñ
İdüp metruk icrâ-yı merâmîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 357*).
[böyle,]

Şitâb it durma **böyle** lâ-übâlî
Mezârîñ ĥakiniñ ol rüy-mâlî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 25*).
[böyle,]

Mufaşşal söyleyüp ferzâne üstâd
Ĥadîs-i ‘aşkı **böyle** kılmış irâd (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 2*).
[böyle,]

Beni **böyle** perîşân ĥâl koyma
Ĝam-ı hicrânda pâmâl koyma (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 71*).
[böyle,]

Kazâ **böyle** beni ser-geşte kılmış
Kader ikbâlîmi ber-geşte kılmış (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 185*).
[böyle,]

Baña bir **böyle** rûz-ı behcet-efrûz
Naşib it yâ Rab ol meh-veşle yek-câ
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 273*). [böyle,]

Niçün **böyle** olup beste dehânîñ
Vişâlimde tutulmuşdur zebânîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 301*).
[böyle,]

Saña n’etmiş gene baht-ı siyâhîñ
Ki olmuş **böyle** âteşnâk âhîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 34*).
[böyle,]

Firâkıñdan beni ey serv-i kâmet
Görersin **böyle** giryân tâ kıyâmet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 176*).
[böyle,]

böyle idüpdür: Bu şekilde, böyle etmek.

Debîr-i kâmil-i hengâme-perdâz
İdüpdür böyle bu hengâmeyi sâz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 2*).
[böyle idüpdür, -üp, -dür, -]

boy(u)n: Boyun.

Şalaydım **boynuma** geh zülf-i çiniñ
Öpeydım geh dehânîñ geh cebiniñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 383*).
[boynuma, -um, -a, -]

Şalup geh **boynuma** gîsû-yı çiniñ
Gehî bûs ideydım meh-i cebinîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 257*).
[boynuma, -um, -a]

boyun: Boyun.

Seniñ var minnetiñ **boynumda** her bār
Ki sensin yādīgār-ı turre-i yār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 57*).
[boynumda, -um, -da]

Egerçi eyledim ‘aşkında taķşır
Velî geldim künün **boynumda** zencîr
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 136*). [boynumda, -um, -da]

Olup Mecnûn’a zîb-efzâ selâsil
Cünün-ı zencîri **boynumda** hamâ’il
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 2*). [boynumda, -un, -da]

Cünün zencîri **boynumda** nihânî
Tarîk-i ‘aşkıda Mecnûn-ı şânî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 13*).
[boynumda, -un, -da, -]

Şarıldı **boynuna** ol pāk-zādîñ
Kenâr-ı büseniñ açdı mezâdîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 235*).
[boynuna, -un, -a, -]

boz: Dağıtmak, düzensiz bir şekil vermek.

Çemen bāzārının **bozsan** revâciñ
Gülîstān mülkiniñ alsan hārâciñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 61*).
[bozsan, -sa, -n, -]

Bozuldı revnaķ-ı bāğ u bahārım
Elimden gitdi dāmān-ı nigārım (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 115*).
[bozuldı, -ul, -dı, -]

bu: Bu, işaret sıfatı.

İdenler ehl-i miñnetden hikāyet
Bu üslûb üzre itmişler rivāyet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 2*). [bu,]

Bu hayretgāhda Mecnûn dil-teng
Kebāb-āsā olup çespîde-i seng (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 35*). [bu,]

Benem bâbıñ seniñ ey nûr-ı dîde
Bu güne dil perîşān ğam-resîde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 62*). [bu,]

Bu taķrîr-i belîği Zeyd idüp gûş
Hacâletden olup hayrān u hāmûş (*Mecnûn*

u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 181).
[bu,]

Ta ‘ahhüd kıldı kim bî-cā diger-bār
Bu güne olmasın her kez dil-āzār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 184*).
[bu,]

bu: Bu, işaret sıfatı.

Bu yolda olmuş ol rûtbe püyān
Ki bulmaz ‘avdetim bir daği imkân
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 151*). [bu,]

bu: Koku.

Bu **bū** peyvestedir gîsū-yı yāre
Olum kurbān bu bûy-yı müşg-bāre
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 187*). [bū,]

Ŧoķunmuşdur bu **bū** ol tār-ı mûya
Fedā olsun dil ü cānım bu bûya (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 189*).
[bū,]

Degildir bu bûy bûyı nev-bahārîñ
Bu **būdūr** bûy-ı gîsū-yı nigārîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 186*).
[būdūr, -dur, -]

bu: Bu.

Müselsel eyliyor devrān hemîşe
Hārâbāt-ı ta ‘aşşukda **bu** şîşe (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 14*). [bu,]

Geçüp **bu** devr olup devrān diger-gün
İrişdi nevbet-i devrān-ı Mecnûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 21*). [bu,]

Tebeddül olmayup **bunlarda** aşlā
Olur sākîyle ‘aşık-ı tāze peydā (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 17*).
[bunlarda, -n, -lar, -da]

Sūĥan-ārā-yı bezm-i nûktedānı
Bu mażmûn söylemiş bu dāstānı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 2*). [bu,]

Sūĥan-ārā-yı bezm-i nûktedānı
Bu mażmûn söylemiş **bu** dāstānı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 2*). [bu,]

Derûnunda nihân 'aşk eyledi cûş
Bu cûş olmağı bir nev-i ' hāmûş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 12*). [bu,]

Bu nâz ile bu etvâr ile sâkî
Bu ğunc ile bu reftâr ile sâkî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 37*). [bu,]

Bu nâz ile **bu** etvâr ile sâkî
Bu ğunc ile **bu** reftâr ile sâkî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 37*). [bu,]

Bu nâz ile bu etvâr ile sâkî
Bu ğunc ile bu reftâr ile sâkî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 38*). [bu,]

Bu nâz ile **bu** etvâr ile sâkî
Bu ğunc ile **bu** reftâr ile sâkî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 38*). [bu,]

Temâşâ kıldı gördi müy bâ-mû
Bu sâkîdir hemân Leylâ-yı meh-rû
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 46*). [bu,]

Olup Leylî de dil-dâde bedensân
Velî o âşikâr idi **bu** pinhân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 52*). [bu,]

Ki Mecnûn olunca 'aşk-çîre
İrince desti **[bu]** dāmân-ı dehre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 4*). [[bu],]

Bilüp **bu** hâli h'îş-âvend-i Leylâ
Nazardan kıldılar Leylâ'yı ihfâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 15*). [bu,]

Felek gösterdi **bu** lu'b-ı nihânı
Cüdâ kıldı ol iki mihrbânı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 21*). [bu,]

Budur ol çarh-ı bed-fercâm Nakâm
Ki hâle itmemiş 'uşşâkı bâ-kâm (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 23*). [budur, -dur]

Bu keyfiyyet de âhîr oldı ma'lûm
Bu devletden de Kays oldı maħrûm
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 25*). [bu,]

Bu keyfiyyet de âhîr oldı ma'lûm
Bu devletden de Kays oldı maħrûm
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 26*). [bu,]

Olur gitdükce Nâkâm 'aşk müşkil
Ta'sşukda **budur** evvelki menzil (*Mecnûn*

u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 42). [budur, -dur]

Bu kûhuñ dâmeniydi bir gülîstân
İderdi reşk aña gülzâr-ı Rıdvân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 15*). [bu,]

Kalurdı bir kabîle anda me'vâ
Ki **bu** me'vâ idi me'vâ-yı Leylâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 18*). [bu,]

Budur 'aşıkların Nâkâm hâli
Belâ 'aşıkda hûbân-ı lâubâlî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 57*). [budur, -dur]

Kabîle ehli kıldı ittîfâkı
Ki nâ-bûd eylesinler **bu** nîfâkı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 6*). [bu,]

İdüp der-h'âst kılsunlar nümâyiş
Bu müşkil emre virsünler küşâyiş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 12*). [bu,]

İşitdi vâlid-i Mecnûn **bu** râyi
Bu kavî-i dil-pesend ü dil-küşâyı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 15*). [bu,]

İşitdi vâlid-i Mecnûn bu râyi
Bu kavî-i dil-pesend ü dil-küşâyı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 16*). [bu,]

Anı **bu** kayddan kılsan dil-âzâd
İdersin hem beni hem 'âlemi şâd (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 41*). [bu,]

Bu maṭlab gerçi hoşdur dil-nişindir
'Arab ehli velîkin hürde-bîndir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 51*). [bu,]

Virürsem ben eger **bu** emre encâm
Beni eyler melâmet hâş u hem 'âm
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 53*). [bu,]

Beni **bu** emr edâsından mu'âf it
Görüp naḳdînde 'aybî intisâf it (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 55*). [bu,]

İşitiñci 'Âmiriler **bu** cevâbı
Reh-i ric'atde gördiler şavâbı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 57*). [bu,]

Nedür Leylî ki senden yâd kılmaz
Seni **bu** derdden âzâd kılmaz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 70*). [bu,]

Bu pend-i nā-pesendi eyleyüp güş
Hürüşân oldı Mecnûn eyledi cüş (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 73). [bu,]

Aña isnâd idersiz bî-vefâdır
Haţâdır **bu** haţâ-ender-haţâdır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 94). [bu,]

Degildir o baña bed-mihr aşlâ
Baña andan degil **bu** gam ki Leylâ
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6,
Mısra 96). [bu,]

Murâdımdır tarîk-i âşinâlık
Ki vardır **bunda** iki rüşenâlık (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 36).
[bunda, -n, -da]

Bu nev' ile geçüp evkât-ı Mecnûn
Heyâ-hüy-ı cihândan oldı dil-hûn (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 17).
[bu,]

Nidelim bilmem nedir derdim devâsı
Nedir başımda **bu** sevdâ hevâsı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 24). [bu,]

Bilen yok kim nedir **bu** âh u nâlem
Bilen yok kim ne rütbe haste hâlem
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7,
Mısra 55). [bu,]

Virüp pâyân **bu** şî'r-i cân-güdâze
Cerâhât-ı derûnı oldı tâze (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 93). [bu,]

Bu mevsimde bu vakt-i cân-fezâda
Ki bûy-ı 'aşk idi peydâ hevâda (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 11). [bu,]

Bu mevsimde **bu** vakt-i cân-fezâda
Ki bûy-ı 'aşk idi peydâ hevâda (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 11). [bu,]

Meger ma'sûklarda resmdir **bu**
Ki olsunlar gerek dâ'im cefâ-cû (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 37). [bu,]

Didiler ey gül-i bâğ-ı nezâket
Saña şâyân degildir **bu** felâket (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 90). [bu,]

Saña **bu** 'aşk u **bu** sevdâ ne lâyıķ
Seniñ ruhsârîña 'âlemdir 'âşık (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 93). [bu,]

Bu hâle vâlideyniñ olsa âgeh
Seni töhmet-zede eylerler ey meh (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 95).
[bu,]

Bu mazmûn söyleyüp niçe fesâne
Götürdiler o mâhı hânümâna (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 97). [bu,]

Bu sırrı açmadı yârân-ı Leylî
Haber-dâr olmadı akrân-ı Leylî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 99). [bu,]

Didi cân-ı peder baķ **bu** maķâma
Ki şâyestedir hezârdan ihtirâma (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 29). [bu,]

Tegâfûl itme **bu** beyt-i Hudâ'dır
Dil-âgeh ol ki cây-ı ilticâdır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 31). [bu,]

Tutup **bu** halka-i beyti du'a kıl
Ki yâ Rab sen beni gamdan cüdâ kıl
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9,
Mısra 33). [bu,]

Tazarru' it ki yâ Rabb kıl beni şâd
Beni **bu** 'aşkdan eyle dil-âzâd (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 36). [bu,]

Beni **bu** câm ile peyveste mest it
Hemîşe 'âşık-ı sâķî-perest it (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 49). [bu,]

Olup bir 'Âmirî vâķif **bu** hâle
Revân oldı şitâbân kıldı nâle (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 39). [bu,
]

Ki şahne tünd-hû Mecnûn-ı nevândır
O hûn-âşâmdır **bu** nâ-tevândır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 44). [bu,
]

Suâl itdi ki ey pîr-i ser-efrâz
Niçündür **bu** felâket **bu** tek ü tâz (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 80).
[bu,]

Suâl itdi ki ey pîr-i ser-efrâz
Niçündür **bu** felâket **bu** tek ü tâz (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 80).
[bu,]

Nolaydı görmeyeydiñ böyle hâlim
Nolaydı bilmeyeydiñ **bu** melâlim (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 132).
[bu,]

Nedir **bu** âh **bu** nâle **bu** şûriş
Nedir **bu** 'aşk u **bu** âteş **bu** sûziş (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 147).
[bu,]

Nedir **bu** āh **bu** nāle **bu** şūriş
Nedir **bu** 'aşk u **bu** āteş **bu** sūziş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 147*).
[bu,]

Nedir **bu** āh **bu** nāle **bu** şūriş
Nedir **bu** 'aşk u **bu** āteş **bu** sūziş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 147*).
[bu,]

Nedir **bu** āh **bu** nāle **bu** şūriş
Nedir **bu** 'aşk u **bu** āteş **bu** sūziş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 148*).
[bu,]

Nedir **bu** āh **bu** nāle **bu** şūriş
Nedir **bu** 'aşk u **bu** āteş **bu** sūziş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 148*).
[bu,]

Nedir **bu** āh **bu** nāle **bu** şūriş
Nedir **bu** 'aşk u **bu** āteş **bu** sūziş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 148*).
[bu,]

Dağı yitmez mi bî-ārām olmak
Bu rütbe beyhude bed-nām olmak (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 150*).
[bu,]

Ne düşmen ta'nesinden bā-ħazersin
Ne eylersin **bu** benderden güzersin
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 160*). [bu,]

Yeter **bu** ārzū-yı nā-be-hengām
Dağı besdir **bu** efsūs-ı bed-encām (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 163*).
[bu,]

Yeter **bu** ārzū-yı nā-be-hengām
Dağı besdir **bu** efsūs-ı bed-encām (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 164*).
[bu,]

Yeter ğam-ħ'ārılık **bu** pāye besdir
Yeter nā-çārılık **bu** pāye besdir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 165*).
[bu,]

Yeter ğam-ħ'ārılık **bu** pāye besdir
Yeter nā-çārılık **bu** pāye besdir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 166*).
[bu,]

Hezārān çāh var **bu** rāh içre
Hezār üftāde var her çāh içre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 169*).
[bu,]

Şağın andan cefāsından ħazer kıl
Dağı durma **bu** vādiden güzere kıl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 176*).
[bu,]

Nedir **bu** mest olmak cām-ı Cem'siz
Nedir **bu** büt-perest olmak şanemsiz
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 183*). [bu,]

Nedir **bu** mest olmak cām-ı Cem'siz
Nedir **bu** büt-perest olmak şanemsiz
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 184*). [bu,]

Belā pāmāli Mecnûn-ı perīşān
Bu pendî gūş idüp oldı ħurūşān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 210*).
[bu,]

Naşibi herkesin olduĸda kısmet
Benim de kısmetim olmuş **bu** miñnet
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 228*). [bu,]

Bu āteş içre kim sūzişdeyim ben
Bu āteşden yakılmış niçe ħırmen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 231*).
[bu,]

Bu āteş içre kim sūzişdeyim ben
Bu āteşden yakılmış niçe ħırmen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 232*).
[bu,]

Bu miñnet kim beni kılmış iħāta
Mecālīm kalmışdır inbisāta (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 253*).
[bu,]

Fezā-yı derdde pā der-gilem ben
Bu derd ile bu ğamla ħoş-dilem ben
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 258*). [bu,]

Fezā-yı derdde pā der-gilem ben
Bu derd ile **bu** ğamla ħoş-dilem ben
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 258*). [bu,]

Şalāħımdan benim kaç'ı nazar kıl
Beni **bu** ħālde terk it güzere kıl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 260*).
[bu,]

Bu tedbîr ile Mecnûn'ın atası
Olup Mecnûn-ı zārın pīşvāsı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 269*).
[bu,]

Şebân-gâhân kılup **bu** şebde efğân
Kılandı dîde ber-reh şubh-gâhân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 61*). [bu,]

Bu takrîb ile ol iki yegâne
Olurdi yek-digerle hem-terâne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 81*). [bu,]

Geçüp bir devr böyle devr-i devrân
Bu sırrı bildi âhir bed seklân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 86*). [bu,]

Bu nihân bahş düşdi güft-güya
Çekildi perde rûy-ı ârzüya (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 87*). [bu,]

Hazân-ı miñnetiñ oldı pedîdâr
Bu miñnetden ne gül kaldı ne gülzâr
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 36*). [bu,]

Kederden derdden fark itmedim ben
Ne vakt açdı ne dem şoldı **bu** gülşen
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 52*). [bu,]

Yiter bî-dâd ise **bu** pâyê besdir
Dime **bu** bî-kes ü bî-dâd-resdir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 65*). [bu,]

Yiter bî-dâd ise **bu** pâyê besdir
Dime **bu** bî-kes ü bî-dâd-resdir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 66*). [bu,]

Felekle **bu** cidâliñ nâ-revâdır
Ki ol dağî seniñ-tekiñ nevâdır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 71*). [bu,]

Temâm ehl-i cihân **bu** ârzüda
Tekâpü eyler iken cüst-cüda (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 17*). [bu,]

Bu güftârı ki Leylî eyledi güş
Olup zâhir lebinde hânde-i nûş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 31*). [bu,]

İdüp güyâ teşâdüf **bu** makâle
Münâsib söylemiş Vahşî **bu** hâle (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 49*). [bu,]

İdüp güyâ teşâdüf **bu** makâle
Münâsib söylemiş Vahşî **bu** hâle (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 50*). [bu,]

Muhabbetden kılup bir şamme takrîr
Bu esrârı ki Leylî itdi tefsîr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 54*). [bu,]

Hezâr nağme-senc-i gülşen-i râz
İdüpdür böyle **bu** gülşende âvâz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 2*). [bu,]

Bu vakt-i dil-keş ü ferâh-nişânda
Ki herkes zevk iderdi gülsitânda (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 39*). [bu,]

Ğarağ-ı seyr ü şafâ-yı gülsitândan
Bu idi gayet maqşûdı andan (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 66*). [bu,]

Fiğân itdükce **bu** gül-zârda ben
Nolaydı güş idüp feryâdımı sen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 155*). [bu,]

Geleydiñ sen de **bu** bağı göreydiñ
Derûnumda nihân-ı dağı göreydiñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 157*). [bu,]

Nolur pervâz kıl **bu** gülsitâna
Benimle yâr olup eyle terâne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 163*). [bu,]

Olup bûbürd-i gül-zâr-ı vişâlim
Bu gül-zâre gelüp görsün cemâlim
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 190*). [bu,]

Bu şî'r-i dil-keşi Leylî idüp güş
Gözünden eşk-i hasret eyledi cüş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 227*). [bu,]

Ki Mecnûn'a ne rütbe mihrbândır
O Mecnûnsa **bu** hem Mecnûn-ı sândır
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 238*). [bu,]

Bilüp **bu** mâ-cerâyı ümm-i Leylâ
Ğarîk-i bañr-i derd oldı serâpâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 257*). [bu,]

Bu pend içre ‘ayandır emr-i düşvār
Degil maqbūl bu pend-i dil-āzār (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 269).
[bu,]

Bu pend içre ‘ayandır emr-i düşvār
Degil maqbūl **bu** pend-i dil-āzār (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 270).
[bu,]

Bu gûne pendin olmaz i ‘tibārī
Ki ‘aşıklık degildir ihtiyārī (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 271). [bu,]

Dir isem şabır ol **bu** hem haṭādır
Ki ‘uşşāka şabūr olmaḡ cefādır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 273).
[bu,]

‘Arūs-ı dāstānı kıldı tāze
Çeküp ruḡsārına **bu** nev’-gāze (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 4). [bu,]

İdüp **bu** nükteyi yek-ser ferāmūş
Ki māhı itmemiş bir kes der-āgūş (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 45).
[bu,]

İdüp maḡdūm-ı Leylî **bu** sözi gūş
Revān ḡalkup yirinden gitdi ḡāmūş
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15,
Mısra 59). [bu,]

Bilüp **bu** maṭlabı hem ümm-i Leylā
Nihānī kıldılar bir yirde şūrā (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 63). [bu,
]

Didiler kim **bu** maṭlab-ı dil-nişindir
Serencāmı sezā-yı āferindir (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 65). [bu,
]

Ne dem kim **bu** marāzdan buldı şıḡḡat
Hemān-dem itmeyüp bir laḡza ḡaflet
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15,
Mısra 71). [bu,]

Virüp şükrāneler ḡandān u ḡurrem
Bu ‘aḡdi anda itmām eyleriz hem (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 74).
[bu,]

Sa‘ādetle olur **bu** emr-i dil-ḡāḡ
Bu hem çok dir çekmez inşallāḡ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 75). [bu,
]

Sa‘ādetle olur bu emr-i dil-ḡāḡ
Bu hem çok dir çekmez inşallāḡ (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 76). [bu,
]

Ne āḡāḡ idi taḡḡir-i ḡazādan
Ne vāḡıf **bu** mükedder mā-cerādan
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15,
Mısra 92). [bu,]

Getür sāḡī şarāb-ı maḡz-cūşı
Ki olsun feth **bu** bāb-ı ḡamūşī (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 2). [bu,]

İdüp **bu** baḡşde ḡall-i mesā‘il
Bu maḡmūn söylemiş üstād-ı kāmīl
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17,
Mısra 1). [bu,]

İdüp bu baḡşde ḡall-i mesā‘il
Bu maḡmūn söylemiş üstād-ı kāmīl
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17,
Mısra 2). [bu,]

Ta‘accüb eyleyüp Nevfel **bu** ḡāle
Aḡup leb ibtidār itdi suāle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 49). [bu,]

Didi kimdir **bu** üftāde **bu** muṡtar
Niçün böyle olupdur ḡāk-ber-ser (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 51).
[bu,]

Didi kimdir **bu** üftāde **bu** muṡtar
Niçün böyle olupdur ḡāk-ber-ser (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 51).
[bu,]

Didi **bu** bir esīr-i bī-nevādır
Belā-yı derd-i ‘aḡşā mübtelādır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 57). [bu,
]

ḡam-ı hicrānda düşmüş **bu** ḡāle
İrişmez dest-i ümmīdi vişāle (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 61). [bu,
]

Bu nev’ ile ḡeḡūr leyl ü nehārı
Budur peyveste ‘aḡş ile medārı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 87). [bu,
]

Bu ḡāletden olup Nevfel ḡaber-dār
Didi imdi baḡa farz oldı nā-ḡār (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 89). [bu,
]

Ki bā-kām eyleyüp **bu** nā-murādı
İdem dil-şād **bu** miḡnet-nihādı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 91). [bu,
]

Ki bā-kām eyleyüp **bu** nā-murādı
İdem dil-şād **bu** miḥnet-nihādı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 92*). [bu,]

Bu güftâr ile Mecnûn remîde
Bulup ârâm oldı âremîde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 105*). [bu,]

Bu nev' ile bulup ârâm bir dem
Olup Nevfel ile hem-câm bir dem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 113*). [bu,]

İdince güş Mecnûn **bu** nüvîdi
Tarâvet-yâb olup naḥl-i ümmîdi (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 127*). [bu,]

Senîñ re'yinde yok tağyîr ammâ
Benim baḥtımda yokdur **bu** takâzâ
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 134*). [bu,]

Benem âlûde dāmân-ı siyeh-kâr
Benem **bu** dâmenim tekrâr tekrâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 140*). [bu,]

Ne sen vaqt-i 'azîziñ eyle zâyî'
Ne olsun dehrde **bu** 'âr şâyî' (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 150*). [bu,]

Görüp Mecnûn'da Nevfel **bu** cüşî
Bu süz u cân-güdâzî **bu** ḥurûşî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 151*). [bu,]

Görüp Mecnûn'da Nevfel bu cüşî
Bu süz u cân-güdâzî bu ḥurûşî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 152*). [bu,]

Görüp Mecnûn'da Nevfel **bu** cüşî
Bu süz u cân-güdâzî **bu** ḥurûşî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 152*). [bu,]

Bu vahşet terkine âheng senden
Bu yolda tîğ benden ceng benden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 171*). [bu,]

Bu vahşet terkine âheng senden
Bu yolda tîğ benden ceng benden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 172*). [bu,]

Pezîrâ oldı **bu** peymânî Mecnûn
Geçüp âşüftelikden oldı memnûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 173*). [bu,]

Bu nev' ile iki üç maḥ yek-câ
Berâber tûtdılar cām-ı muşaffâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 199*). [bu,]

Budur vehmim benim iḳbâl-i dūnum
Zıyâsız aḥterim baḥt-ı zebūnum (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 143*). [budur, -dur, -]

Budur evlâ baña terk it beni sen
Ki kendi kârîma meşğûl olam ben (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 147*). [budur, -dur, -]

Bu nev' ile geçür leyl ü nehârî
Budur peyveste 'aşk ile medârî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 88*). [budur, -dur, -]

Vişâl-i yârden maḥrûm olupdur
Buña bir mihrbân ma'dûm olupdur
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 64*). [buña, -ñ, -a, -]

Sipehsâlâr-ı meydân-ı me'ânî
Çeküpdür **bu** revîş ceyş-i beyânî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 2*). [bu,]

İdince güş Nevfel **bu** ḥitâbî
Bu nûş-âmîz ü nîş-âvîz 'itâbî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 25*). [bu,]

İdince güş Nevfel bu ḥitâbî
Bu nûş-âmîz ü nîş-âvîz 'itâbî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 26*). [bu,]

Kılup ârâste Leylî'yi fi'l-hâl
İdüñ **bu** cânibe ol mâhî irsâl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 42*). [bu,]

Bu peygâmîña kâşîd kıldı icrâ
Ḥurûşân oldı ḥîş-âvend-i Leylâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 55*). [bu,]

Eger Nevfel olursa ceng-cüyân
Bu şemşîr işte bu ḥancer bu meydân
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 64*). [bu,]

Eger Nevfel olursa ceng-cüyân
Bu şemşir işte **bu** hancer **bu** meydân
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 64*). [bu,]

Eger Nevfel olursa ceng-cüyân
Bu şemşir işte **bu** hancer **bu** meydân
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 64*). [bu,]

Çü kâşid güş kıldı **bu** kelâmı
Getürdi Nefvel'e virdi peyâmı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 67*). [bu,]

Bu dârû-gırde bu tengnâda
Bu ceng içre bu meydân-ı belâda (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 87*). [bu,]

Bu dârû-gırde **bu** tengnâda
Bu ceng içre **bu** meydân-ı belâda (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 87*). [bu,]

Bu dârû-gırde bu tengnâda
Bu ceng içre bu meydân-ı belâda (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 88*). [bu,]

Bu dârû-gırde **bu** tengnâda
Bu ceng içre **bu** meydân-ı belâda (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 88*). [bu,]

Görüp **bu** hâleti bir merd-i dâna
Didi Mecnûn'a kim ey yâve-peymâ
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 103*). [bu,]

Bu leşker senden içün geymiş âhen
Teşekkür itmeyüp a' vâniña sen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 109*). [bu,]

İşitdi çünki Mecnûn **bu** hitâbı
Bu ta'n-ı nâ-güvârı **bu** 'itâbı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 115*). [bu,]

İşitdi çünki Mecnûn bu hitâbı
Bu ta'n-ı nâ-güvârı bu 'itâbı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 116*). [bu,]

İşitdi çünki Mecnûn **bu** hitâbı
Bu ta'n-ı nâ-güvârı **bu** 'itâbı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 116*). [bu,]

Bu peykâr içredir çün haşm-ı yârim
Benim tığ ile tır ile ne kârim (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 121*). [bu,]

Vesile ben olup **bu** kâr-zâre
Dirîgâ olmuşam ağıyar yâre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 131*). [bu,]

Bu güftârı ki sâ'il eyledi güş
Neberd ahvâlîni kıldı ferâmüş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 137*). [bu,]

Görüp **bu** keşreti kıldı te'emmül
Ki şulh olmazsa müşkildir taḥammül
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 167*). [bu,]

Ki ey ümmîd-baḥş u süst-i peymân
Budur mı resm-i 'ahd-i nâm-dârân
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 10*). [budur, -dur, -]

Budur Nâkâm devrânı sipihriñ
Kesüp 'uşşâkdan âşâr-ı mihriñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 179*). [budur, -dur, -]

Ki ben hûn-h'âr bir leşkerle hâlâ
İkâmet itmişüm **bunda** müheyyâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 40*). [bunda, -n, -da]

Baḥa ancak **bu** 'âid oldı senden
Ki oldı âşinâ bîgâne benden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 17*). [bu,]

O olup **bu** töhmetiñ dil-hûnı Nevfel
Muḥâṭab eyledi Mecnûn'ı Nevfel (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 21*). [bu,]

İdüp bir Rüetemâne kâr-zârı
İzâle eyleyem benden **bu** 'ârı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 30*). [bu,]

Kılup nezzâre sâlâr-ı kabîle
Görünce **bu** şükûhı itdi vîle (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 44*). [bu,]

Çü Nevfel gördi **bu** âh u enîni
İdüp 'afv anları terk itdi kîni (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 71*). [bu,]

Bu hâletden melûlem şerm-sârem
Hacâletden hemîn sîm-âb-vârem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 83*). [bu,]

Velî Mecnûn'a anı yâr itmeme
Bu nengi kendime hem-vâr itmeme (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 94*). [bu,]

Ümîdim kaç' idüp ol mâh-veşden
Rehâ bulsam gerek **bu** keşmekeşden
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 106*). [bu,]

Bu güftârı ki itdi gûş Nevfel
Te'emmül eyledi encâmîñ evvel (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 109*). [bu,]

Didi ey pîr artıq eyleme ğam
Saña mevķûfdur **bu** emr-i mübhem
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 116*). [bu,]

Bu emre çünki sen hoş-dil degilsen
Anı almaz sitemle kimse senden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 119*). [bu,]

Bu matlâb olmasa hoşlukla hâşıl
Cefâdan olmazam be daĥi hoş-dil (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 121*). [bu,]

Benim kaşdım **bu** ğavgâdan rızâdır
Ne dil-âzârlıkdur ne cefâdur (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 123*). [bu,]

Bu mazmûn eyleyüp takrîr Nevfel
Virüp peymâne tagyîr Nevfel (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 125*). [bu,]

Bu hâletden olup âġâh Mecnûn
Akıtdı gözlerinden eşk-i gül-gûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 129*). [bu,]

Seniñle itmeyedim kâş ülfet
Baña tâ yetmiyeydi **bu** nedâmet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 152*). [bu,]

Beni itdiñse de sen böyle dil-teng
Saña da hem yeter **bu** neng-i bed-reng
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 154*). [bu,]

Beni koyduñsa da sen böyle hasret
Saña da haşre dek besdür **bu** töhmet
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 156*). [bu,]

Bu ta'nı bu 'itâbı söyleyüp fâş
'Înân-tâb oldu çeşmiñ kıldı hûñ-pâş
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 157*). [bu,]

Bu ta'nı **bu** 'itâbı söyleyüp fâş
'Înân-tâb oldu çeşmiñ kıldı hûñ-pâş
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 157*). [bu,]

Budur Nâkâm devrânîñ vefâsı
Budur 'âşıkılar ile mâ-cerâsı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 161*). [budur, -dur, -]

Budur Nâkâm devrânîñ vefâsı
Budur 'âşıkılar ile mâ-cerâsı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 162*). [budur, -dur, -]

Görüp **bu** hâleti Mecnûn-ı hâste
Didi ey mâmekim kimdir **bu** beste (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 23*). [bu,]

Görüp **bu** hâleti Mecnûn-ı hâste
Didi ey mâmekim kimdir **bu** beste (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 24*). [bu,]

'Acûze şerh kıldı kim haķîkat
Degildir **bu** sezâ-vâr 'ukûbet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 28*). [bu,]

Bu hâl ile tolaşup kûy bâ-kû
Ne hâşıl eylerüzse müy bâ-mû (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 33*). [bu,]

Bilip **bu** sırrı Mecnûn-ı perîşân
'Acûzîñ dâmeniñ bûs itdi nâlân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 37*). [bu,]

Didi Mecnûn-ı devrânem hemîn ben
Baña şâyestedir **bu** bend-i âhen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 40*). [bu,]

Bu merd-i bî-dili âzâd eyle
'Înâyet kıl beni dil-şâd eyle (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 41*). [bu,]

‘Acūze **bu** ticāretten olup şād
Olup endīşe-i şirketden āzād (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 47*). [bu,]

Ma‘āzallah **bu** isnādım haṭādır
Ki bî-dādın seniñ ‘ayn-ı vefādır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 131*). [bu,]

Görüp Mecnûn’ı nâ-geh bir perî-rû
Didi ey ‘āşık-ı vāle nedir **bu** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 8*). [bu,]

Niçün böyle olup dīvāne kirdār
Bu zencîr içre olmuşsun giriftār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 12*). [bu,]

Benim **bu** pendimi eyleyüp güş
İdüp **bu** âteş-i cān-süzî hāmūş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 17*). [bu,]

Benim **bu** pendimi eyleyüp güş
İdüp **bu** âteş-i cān-süzî hāmūş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 18*). [bu,]

İşitdi **bu** sözi Mecnûn-ı nālān
İdüp efgān didi ey mäh-i tābān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 23*). [bu,]

Meger güş itmemişsin **bu** kelāmı
Ki baş itmiş anı Pîr-i Kirāmı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 39*). [bu,]

Yetüp pâyāna Mecnûn’ın cevābı
İdüp güş ol perî-rû **bu** ‘itābı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 48*). [bu,]

Çeküpler turre-i ma‘nāya şāne
Virüpler **bu** revîş zîver beyāna (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 4*). [bu,]

Bu āheng ile her laḥza serāyān
Sürürü cümle ‘uzvından nümāyān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 23*). [bu,]

Enîn oldum belā-yı nâ-gehāndan
Rehā buldum **bu** neng-i cāvidāndan
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 34*). [bu,]

İşitdi Leylî **bu** kavlı-i girānı
Dili āzürde oldı yandı cāmı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 43*). [bu,]

Bulup şöret cihānda **bu** fesāne
Cemāl-i Leylî düşdi dāstāne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 61*). [bu,]

Ki **bu** İbni Selām mäh-peyker
Hüdāvend-i ḥaşemdir mîr-i leşker (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 91*). [bu,]

Huşûsā kabl-ez-în hem nāmzeddir
Hemān ‘ahde **bu** maṭlab müstemenddir
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 98*). [bu,]

Bu cānibden daḥi dāmād dil-şād
Mülūkāne idüp bir ceşn bünyād (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 115*). [bu,]

Kalup miḥnetde ancak Leylî-i zār
Cihān **bu** sūrdan oldı tarabkār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 122*). [bu,]

Bu vahşetgāhda sen ğam-nizārī
O şüyı birle ḥandāndır ‘imārī (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 169*). [bu,]

Bilüp Mecnûn-ı sergeşte **bu** hālī
Olup pîçide sūzān mû-mişālī (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 173*). [bu,]

Seniñ **bu** ‘ahd-i süstün tā-be-maḥşer
Cihān içre olur dillerde ezber (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 227*). [bu,]

Bu bî-dādı ki ben itdüm hikāyet
Dime kim eyliye Mecnûn şikāyet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 229*). [bu,]

Ki senden şekve itseydim eger ben
İder miydım **bu** vahşetgāhı mesken
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 232*). [bu,]

Bu ḥüsn-i dil-keş ü bu düş birle
Bu nāz-ı dil-firîb ü hūş birle (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 261*). [bu,]

Bu hüsni dil-keş ü **bu** düş birle
Bu nâz-ı dil-firib ü hüş birle (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 261*).
[bu,]

Bu hüsni dil-keş ü bu düş birle
Bu nâz-ı dil-firib ü hüş birle (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 262*).
[bu,]

Bu takrîrâtı Leylî eyledi güş
Şu 'ür-ı âdâbını kıldı ferâmüş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 269*).
[bu,]

Dime kim Leylî yâr-i bî-vefâdır
Bu isnâdın baña mutlak cefâdır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 282*).
[bu,]

Görüp **bu** hâleti olma mükedder
Dime kim Leylî olmuş yâr-i diğer (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 291*).
[bu,]

Didi İbni Selâm'a k'ey cefâkâr
Bu girdârı eger itsen diğer-bâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 322*).
[bu,]

Bu sevgendi bu güftârı kılup güş
Bu zehr-âmiz câmi eyleyüp nüş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 333*).
[bu,]

Bu sevgendi **bu** güftârı kılup güş
Bu zehr-âmiz câmi eyleyüp nüş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 333*).
[bu,]

Bu sevgendi bu güftârı kılup güş
Bu zehr-âmiz câmi eyleyüp nüş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 334*).
[bu,]

Görüp Leylî'yi olmuşdı giriftâr
Bu hâletden kalup mebhût u nâ-çâr
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 342*). [bu,]

Budur Nâkâm 'aşkıñ muktezâsı
Ki 'uşşâkıñ olup efzûn cefâsı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 377*).
[budur, -dur, -]

Görüp Mecnûn'ı **bu** hâletde bâbı
Kesildi tākati mahv oldu tâbı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 41*). [bu,]

Niçün sâlik olup pür-hâvf rāha
Gelüpsün hayy iken **bu** gürgāha (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 58*). [bu,]

Tecävüz eylemiş 'ömrüñ çihilden
Birün it daği **bu** teşvîşi dilden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 80*). [bu,]

Yeter sevdâ yeter **bu** 'aşk-bâzı
Bakup ahvâlîñ terk it mecâzı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 81*). [bu,]

Yeter **bu** itdügün bî-câ tekâpü
Eger sevdâ-yı ham ise yeter **bu** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 93*). [bu,]

Yeter **bu** itdügün bî-câ tekâpü
Eger sevdâ-yı ham ise yeter **bu** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 94*). [bu,]

Vuhûş ile yeter ünsiyyet itmek
Tarîk-i vahşete besdir **bu** gitmek (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 104*).
[bu,]

Benim **bu** pendimi güş itmez isen
Benimle bir revîşde gitmez isen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 123*).
[bu,]

Bulup pâyân **bu** pend-i müşfikâne
Anı güş itdi Mecnûn-ı yegâne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 127*).
[bu,]

Kimem ben yâ nedir nâm u nişânım
Niçündür **bu** enînim **bu** figânım (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 140*).
[bu,]

Kimem ben yâ nedir nâm u nişânım
Niçündür **bu** enînim **bu** figânım (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 140*).
[bu,]

Baňa dersin **bu** vâdiden firâr it
Bu vahşetgâhdan kalkup güzâr it (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 145*).
[bu,]

Baňa dersin bu vâdiden firâr it
Bu vahşetgâhdan kalkup güzâr it (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 146*).
[bu,]

Bu güftarı iştidi pîr-i nâ-çâr
Yağın itdi ki Mecnûn-ı dil-efkâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 23, *Mısra* 165).
[bu,]

Dilim şad-çâkdir **bu** mâ-cerâdan
Gözüm nemnâkdir **bu** mâ-cerâdan (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 23, *Mısra* 191).
[bu,]

Dilim şad-çâkdir **bu** mâ-cerâdan
Gözüm nemnâkdir **bu** mâ-cerâdan (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 23, *Mısra* 192).
[bu,]

Bu ğamla irtiğâl itsem gerekdir
Mezâra derd ile girsem gerekdir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 23, *Mısra* 193).
[bu,]

Yağıldı bağrım içre dağ-ı hasret
Ki bâkîdir **bu** hasret tâ kıyâmet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 23, *Mısra* 196).
[bu,]

Ki sensin gülşen-i 'aşkıñ hezârî
Bu gülşen görmesin sensiz bahârî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 23, *Mısra* 200).
[bu,]

Tutup âhir ecel dâmân-ı cânîñ
Rehâ kıldı ğamından **bu** cihânîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 23, *Mısra* 206).
[bu,]

Bu dünyâ bir köhne ejdehâdır
Ten-i merdüm aña dâ'im ğıdâdır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 23, *Mısra* 213).
[bu,]

Şakın Nâkâm mest-i h'âb olma
Bu ğaflethanede bî-tâb olma (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 23, *Mısra* 232).
[bu,]

Tehî-dil ol Mesîhâ-veş cihândan
Semâya kıl güzër **bu** hâkdândan (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 23, *Mısra* 238).
[bu,]

Degil dünyâ mekân-ı pây-dârî
Budur dünyâ-yı dünüñ i' tîbârî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 23, *Mısra* 210).
[budur, -dur, -]

Bu güne şubha deg nālān [u] ğamnāk
İdüp ruhsârını fersûde-i hâk (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 24, *Mısra* 79). [bu,]

Didiler kim niçün ey 'aşık-ı şüm
Birüz itdiñ **bu** güne kâr-ı mezmûm
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 25, *Mısra* 14). [bu,]

İtdirdiñ çünki **bu** emre cesâret
Niçün kıldıñ edeb resminde ğaflet
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 25, *Mısra* 15). [bu,]

Reh-i bînişde siz ma'yûblarsız
Ki **bu** esrârdan mañcûblarsız (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 25, *Mısra* 24). [bu,]

Cüdâ olmazdı Mecnûn'dan **bu** leşker
Giderlerdi anıñ 'aķabinde yek-ser (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 25, *Mısra* 69).
[bu,]

Bu bahtı kara ya'nî Zeyd-i dil-hûn
Ta'aşşûķda olup hem-'aşr-ı Mecnûn
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 26, *Mısra* 15). [bu,]

Ferâğât bulmayup hem **bu** dil-efrüz
Lehtîb-i 'aşķdan ğalmışdı der-süz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 26, *Mısra* 39).
[bu,]

Bu ğayb ile olup mahrûm-ı dîdâr
Müyesser olmadı dîdâr-ı dil-dâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 26, *Mısra* 51). [bu,]

Bu üslûb üzre bir gün Zeyd-i dil-hûn
Virüp peyĝâm idüp Mecnûn'ı memnûn
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 26, *Mısra* 99). [bu,]

Kılup Zeyd'e eķer **bu** nazm-ı dilkeş
Te'essûf eyledi Zeyd-i müşevveş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 26, *Mısra* 107).
[bu,]

Hemân dil kim **bu** güne dür-efşândır
'Acebdır kim niçün dîvâne-sândır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 26, *Mısra* 111).
[bu,]

Bu dânişle cünûnluķla ne hâşıl
Ki dânişdir hemân şâyân-ı 'âķıl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 26, *Mısra* 113).
[bu,]

Hevâ-yı nefsdan âzâde Mecnûn
Bu töhmetden olup hâli diger-gün (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 26, *Mısra* 128).
[bu,]

İdüp vahşeti fermüş olup rām
Baña olmazdı bende **bu** ded-i dām (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 146*).
[bu,]

Bu zencîri idüp der-dest her kes
Bu zencîre olup pâ-best her kes (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 157*).
[bu,]

Bu zencîri idüp der-dest her kes
Bu zencîre olup pâ-best her kes (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 158*).
[bu,]

Hemânâ itmeyüp ben hem tegâfûl
Bu zencîre virüp dil bî-ta'allûl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 164*).
[bu,]

Eger dîvâne-girdârî **budursa**
Eger Mecnûn'ın eṭvârî **budursa** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 177*).
[budursa, -dur, -sa, -]

Eger dîvâne-girdârî **budursa**
Eger Mecnûn'ın eṭvârî **budursa** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 178*).
[budursa, -dur, -sa, -]

Hemân pertev sebebdîr **bu** figâne
Velî Leylî'dir ancak bir bahâne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 53*). [bu,]

Bu iki derdden nālân u zârem
Ki nâ-çârem zelîl ü hâk-sârem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 127*).
[bu,]

Bu ğamdan çün degil mümkün necâtım
Çavî bünyâd idüp pây-ı sebâtım (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 131*).
[bu,]

Velî **bu** ğamdanem peyveste dil-ḥûn
Ki bensiz niçedir aḥvâl-i Mecnûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 135*).
[bu,]

Bu ğüftârî kim Leylî'den işitdim
Cevâbuñ cā-be-cā îrâd itdim (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 145*).
[bu,]

Bu derd ile **bu** miḥnetle hemâre
Beyâbân-gerd olup ol baḥtî kâre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 155*).
[bu,]

Bu derd ile **bu** miḥnetle hemâre
Beyâbân-gerd olup ol baḥtî kâre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 155*).
[bu,]

Olup bî-ḥod **bu** zevk-i bî-bedelden
Kalup nâme elinde gitdi elden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 183*).
[bu,]

İrişdükte şenâkârî temâme
Bu maẓmûn ile baş olmuştı nâme
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 190*). [bu,]

Ki **bu** bir nâme-i miḥnet-esgerdir
Bir ehl-i derd ḥâlinden ḥâberdir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 191*).
[bu,]

Bu derde gerçi ben hem mübtelâyem
Seniñ baḥtîñ gibi senden cüdâyem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 215*).
[bu,]

Vişâliñden eger zâhirde dârem
Velîkin **bu** ümîdimle şabûrem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 240*).
[bu,]

Benim ger vâlidim itseydi rihlet
Bu rûtbe tökmez idim eşk-i ḥasret (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 248*).
[bu,]

Künün **bu** ğurbet-i dehşet-fezâdan
Bu mâtemden **bu** pür-ğam mâ-cerâdan
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 249*). [bu,]

Künün **bu** ğurbet-i dehşet-fezâdan
Bu mâtemden **bu** pür-ğam mâ-cerâdan
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 250*). [bu,]

Künün **bu** ğurbet-i dehşet-fezâdan
Bu mâtemden **bu** pür-ğam mâ-cerâdan
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 250*). [bu,]

Bu mâtemde seniñ-tek bî-çarârem
Hemîşe eşkbârem sügvârem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 253*).
[bu,]

Şabûr ol itme ğam merg-i pederden
Degil bir sūd ḥâşıl **bu** kederden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 260*).
[bu,]

Bu ğafletgāhdan bîrûn olan dem
Olursun hâlvat-i vüŝatda ħurrem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 267*).
[bu,]

Didi bilmem nidelim bî-dest ü pâyem
Bu vahşetgehdde bî-berg ü nevâyem
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 278*). [bu,]

Ki **bu** bir nâme-i âteş-feŝandır
Ŗerâr-ı âteş-süz-ı nihândır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 301*). [bu,]

İdüp süz-ı dilim takrîr bir bir
Kılup **bu** nâmede tahrîr bir bir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 308*).
[bu,]

Bu da'vâda eger şadık-ı dil isen
Muĥabbetde ĥarîf-i kâmil isen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 343*).
[bu,]

Bu miĥnetgāhdde bir yâverim yok
Ėamîndan Ėayrı yâr-ı dîğirim yok (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 365*).
[bu,]

Nigârâ **bu** maĥâlimdir fesâne
Ėaraŝ kifâyetdir ancak bahâne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 387*).
[bu,]

Ki **bu** bir ârzüdur Ėayr-i mevcûd
Meğeldir **bu** dirler “der-dileş bûd” (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 389*).
[bu,]

Ki **bu** bir ârzüdur Ėayr-i mevcûd
Meğeldir **bu** dirler “der-dileş bûd” (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 390*).
[bu,]

Velîkin olduğında sen selâmet
Baña **bu** derdden yokdur nedâmet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 410*).
[bu,]

Budur peyveste amâl-ı nihânım
K'olaydıñ sen benim hem-âşiyânım
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 231*). [budur, -dur, -]

Benim ĥâlim **budur** ey serv-i dil-cû
Ne dersin söyle ĥâlîñ ey perî-rû (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 319*).
[budur, -dur, -]

Debîr-i kâmil-i hengâme-perdâz
İdüpdür böyle **bu** hengâmeyi sâz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 2*).
[bu,]

Ki Ėüyâ Ėür içinde bir bedendir
Velî **bu** Ėürgehdde bî-kefendir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 44*). [bu,]

Revân bir câme virdi küşiş ile
Didi pûş it teniñ **bu** pûşiş ile (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 46*). [bu,]

Beni ma'zûr tut **bu** mâ-cerâdan
Ki ben vâresteyim çûn u çerâdan (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 51*).
[bu,]

Bu vâdîde tenim tâ'ûr olupdur
Ta'lluĥ dâmeninden dûr olupdur (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 53*). [bu,]

Hesâb it **bu** libâsı derbere itdim
Gene kıldım ânı şad-pâre Ėitdim (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 55*). [bu,]

Künûn **bu** kûtdan kim bâ-ĥazersin
Nedir kutuñ seniñ ger sen beşersin (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 75*).
[bu,]

Bu hem vâķi' olur bir kez be-her mâĥ
O da ne ber-murâd nefis-i Ėüm-râĥ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 91*).
[bu,]

Bu ĥavli Ėûŝ idüp Mecnûn-ı faŝıl
Sûrûr-ı bî-nihâyet kıldı ĥâŝıl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 111*).
[bu,]

İşitdi ĥâl-ı pîri **bu** maĥâlî
Olup esrâra vâķıf bildi ĥâlî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 127*). [bu,]

Didi ey cân mâder gel kerem kıl
Bu kürbetden Ėeçüp terk-i elem kıl
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 152*). [bu,]

Yeter **bu** rûtbe sencîde-i miĥnet
Yeter zillet yeter endûh u ĥasret (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 153*).
[bu,]

Hamüş eyle **bu** nār-ı cān-güdāzı
Yeter besdir **bu** miqdār 'aşk-bāzī (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 155).
[bu,]

Hamüş eyle **bu** nār-ı cān-güdāzı
Yeter besdir **bu** miqdār 'aşk-bāzī (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 156).
[bu,]

Bu vahşetgâhı kılma âşiyâne
Gel ey pür-ı 'azîzim hânümâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 157).
[bu,]

Beni defn it gene terk-i diyâr it
Gelüp **bu** kühsârı ihtiyâr it (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 168). [bu,]

Kılup bir bir **bu** takrîrâtı îrād
Akıtdı eşk-i çeşmiñ yetdi feryād (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 171).
[bu,]

İşitdi çünki Mecnûn **bu** hitâbı
Füzûn oldı dilinde ıztırâbı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 173). [bu,]

Bu 'aşk-ı hüş-fersâyı bu h'ârı
Bilürsin kim degildir ihtiyârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 179).
[bu,]

Bu 'aşk-ı hüş-fersâyı **bu** h'ârı
Bilürsin kim degildir ihtiyârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 179).
[bu,]

Ben er dîvâne-i güm-kerde rāhem
Velî **bu** güm-geşde bî-günāhem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 182).
[bu,]

Zuhûr itdükde âşâr-ı siriştım
Bu olmuşdur kaçādan ser-nüviştım
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 184). [bu,]

Beni **bu** hâlimle terk eyle nâ-çār
'Îlâc-ı derdime sa'y itme zinhār (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 189).
[bu,]

Ne bahş eylerse **bu** dehr-i cefākār
Alur bir bir anı birde diger-bār (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 215).
[bu,]

Bu evlâdır ki 'âklı pîşvâ kıl
Olup peyrev aña terk-i sivâ kıl (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 217).
[bu,]

Yeter Nâkâm **bu** gaflet **bu** mestî
Yeter inşâf kıl **bu** hōd-perestî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 235).
[bu,]

Yeter Nâkâm **bu** gaflet **bu** mestî
Yeter inşâf kıl **bu** hōd-perestî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 235).
[bu,]

Yeter Nâkâm **bu** gaflet **bu** mestî
Yeter inşâf kıl **bu** hōd-perestî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 236).
[bu,]

Tenim 'ūr olduğundan olma ğamnāk
Budur endāze-i 'uşşāk-ı çālāk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 50).
[budur, -dur, -]

Pey-â-pey ra'd idüp heybetle nāle
Şehāb olmuşdı eşk-eşşān **bu** hāle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 8).
[bu,]

Bu peygāmîña Mecnûn güş kıldı
Derûnunda ğam cûş kıldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 27). [bu,]

Budur Nâkâm girdarı cihānîñ
Heme ber- 'aksdir kārı cihānîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 59).
[budur, -dur, -]

Töküp hûn-ābe çeşminden o meh-veş
Didi benden olup peydā **bu** âteş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 50). [bu,]

Didi kim **bu** libāsı der-ber eyle
Hemîn-dem 'azm-i kūy-ı dil-ber eyle
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 115). [bu,]

Bu tarz ile dilinde şevk-i dîdār
İrişdi va' dgāha āhîr-i kār (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 129). [bu,]

Olup şevkim hevāsı âteş-engîz
Bu nār-ı şevki kim ben itmişem tîz
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 158). [bu,]

Ki bir ad ise de şevherdeyem ben
Bu ahvālîm degil pinhān Hūdā'dan
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 162). [bu,]

Hurûf-ı töhmet-âverden serâser

Bu evlâdır ki olsun pâk duhter (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 168*).
[bu,]

Ki ferdâ olmayam h̄âr u siyeh-rû

Ğaraḡsa **bu** kadar besdir yeter **bu** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 170*).
[bu,]

Ki ferdâ olmayam h̄âr u siyeh-rû

Ğaraḡsa **bu** kadar besdir yeter **bu** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 170*).
[bu,]

Degildir **bu** bÿy bÿyî nev-bahârîñ

Bu bÿdur bÿy-ı gisÿ-yî nigârîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 185*).
[bu,]

Degildir bu bÿy bÿyî nev-bahârîñ

Bu bÿdur bÿy-ı gisÿ-yî nigârîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 186*).
[bu,]

Bu bÿ peyvestedir gisÿ-yî yâre

Olum kurbân bu bÿy-yî müşg-bâre
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 187*). [bu,]

Bu bÿ peyvestedir gisÿ-yî yâre

Olum kurbân **bu** bÿy-yî müşg-bâre
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 188*). [bu,]

Toḡunmuşdur **bu** bÿ ol târ-ı mÿya

Fedâ olsun dil ü cânım **bu** bÿya (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 189*).
[bu,]

Toḡunmuşdur **bu** bÿ ol târ-ı mÿya

Fedâ olsun dil ü cânım **bu** bÿya (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 190*).
[bu,]

İdÿp ol ‘aşıkı Zeyd âzmâyiş

Bu maẓmûn virdi güftâre küşâyiş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 192*).
[bu,]

Bu derd dil-dârîñ nâ-dîde hâlîñ

Nolur hâlîñ eger görsen cemâlîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 195*).
[bu,]

Didi Mecnûn ki ey pâkîze-gevher

Bu nâzik bahşden bahş açma dîger
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 198*). [bu,]

İdÿp bÿlbÿl-şîfat âvâze âğâz

Bu ebyât ile oldı nağme-perdâz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 202*).
[bu,]

Bu bahş-i mübhemi tefsîr idersem

Ki geh sırr-ı ta‘aşşukdan uram dem
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 209*). [bu,]

Velî **bu** sırrı pinhân eylemişler

İdenler nakl mücmel söylemişler (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 211*).
[bu,]

Seniñ seg-bânîñam dildir mekânîñ

Bu dedlerdir segân-ı âsitânîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 240*).
[bu,]

Tutaydım gâh sîbiñ gâh nârîñ

Olaydım behremendi **bu** bahârîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 262*).
[bu,]

Bu ne bâzîçedir peydâ idersin

Baḡa nâkışlîğım imâ idersin (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 287*).
[bu,]

Bu ḡak-i tîredir tâ-der-miyâne

Kenâr olmaz aradan bir bahâne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 291*).
[bu,]

Hiçâb-ı vaşlîñ olmuş ten arada

İrişmez **bu** ten ile cân murâda (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 294*).
[bu,]

Gerekdir terk idem **bu** ḡakî ḡake

Ki vaşl olsun müyesser cân-ı pâke (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 295*).
[bu,]

Bu eş‘ârı kılup îrâd Mecnûn

İdÿp feryâd gitdi rÿ-be-hâmûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 297*).
[bu,]

Kime Nâkâm yâr olursa **bu** devlet

Aḡa mekşûf olur sırr-ı ḡakîḡat (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 303*).
[bu,]

Biz iki ‘aşıkuz yek-derd el-ḡakk

Budur mâ-beynimizde fark-ı muṡlaḡ
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 54*). [budur, -dur, -]

Ki āsar-ı bekā yokdur cihānda
Müebbed kimse kalmaz **bu** mekānda
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 68*). [bu,]

Bu mebhâşda işit ‘aklîñ delîlîñ
Hesâb eyle hemân ‘ömr-i tavîlîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 79*). [bu,]

Ki **bu** rûz-ı evveli rûz-pesîndir
Cihân bâkî degil **bu** hûd yakîndir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 81*). [bu,]

Ki **bu** rûz-ı evveli rûz-pesîndir
Cihân bâkî degil **bu** hûd yakîndir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 82*). [bu,]

Nedir Nâkâm gör **bu** ‘âlem-i ‘aşk
Ki hoşdur ‘âşıkā sūz-ı ğam-ı ‘aşk (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 109*). [bu,]

Görüp **bu** hâli Zeyd-i mihr-küster
Revân oldu be-sân bād-ı şarşar (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 7*). [bu,]

İdüp Mecnûn’ı **bu** peygām hoşnûd
Diinde oldu bir ümmîd mevcûd (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 25*). [bu,]

Gelüp nutka açup leb şerh-i hâle
Bu güne başt virmişler makāle (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 4*). [bu,]

Degil hengāme-i miñnet **bu** hengām
Bu dem hurrem olur ervāh u ecsām
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 55*). [bu,]

Bu rûh-efzā nüvîdi kim işitdi
Hezār-āsā hezār āvāze itdi (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 107*). [bu,]

İder nā-gāh peydā bir sitize
Kılır **bu** derd-i ĥasret rest-ĥîze (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 80*). [bu,]

Bu sırrı ‘âşık-ı dil-hûndan şor
Ta ‘aşşuk buldığım Mecnûn’dan şor
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 399*). [bu,]

İdüp **bu** dürleri îşār Mecnûn
Kemāl-i vecdden oldu diger-gün (*Mecnûn u*

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 355). [bu,]

Bu sırrı ‘Andelîb-i gülşen-i rāz
Beyân itmiş olup āvāze-perdāz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 349*). [bu,]

İklik kalmamışdır **bu** miyānda
Velî zāhir gören kesler cihānda (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 341*). [bu,]

İdince **bu** nikātî gūş Mecnûn
Ĥurūşān oldı kıldı cūş Mecnûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 303*). [bu,]

Ne oldı ki **bu** güne ebkem olduñ
Niçün nutkuñ tıtuldı ebsem olduñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 271*). [bu,]

Bu güne kaldılat tā-subĥ şāmit
Nigeh der-kār-ı nutk-ı gūş sākîd (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 265*). [bu,]

Füsün-ı ‘aşk idüp te’sîr her dem
Bu efşāh bülbülāni itdi ebkem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 260*). [bu,]

Bu güne gerçi ol iki dil-efrüz
Be-hem pîçîde kaldılar şebān-rûz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 245*). [bu,]

Degil sevdāları ‘aşk-ı mecāzî
Ĥakîkî ‘aşkdır **bu** aşk-bāzî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 194*). [bu,]

‘Ayāndır ki bu iki cism-i tîniñ
Bu iki pākizād u pāk-dîniñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 192*). [bu,]

‘Ayāndır ki **bu** iki cism-i tîniñ
Bu iki pākizād u pāk-dîniñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 191*). [bu,]

Bu ‘aşk olsaydı ger şehvet hevāsı
Olurdı mün‘akis hem mā-cerāsı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 179*). [bu,]

Didiler eyleyüp efsûs hayret
Ki nefsānî degildir **bu** muĥabbet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 178*). [bu,]

Bu hâlteden olup vâkıf kabîle
İdüp yek-ser cüvân u pîr vîle (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 167*).
[bu,]

Bu dârât ile **bu** şevketle Mecnûn
İdüp kaṭ'-ı mesâfe ṭayy-ı hāmûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 133*).
[bu,]

Bu dârât ile bu şevketle Mecnûn
İdüp kaṭ'-ı mesâfe ṭayy-ı hāmûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 133*).
[bu,]

Bu hayret buldı pâyân âḫir-i kâr
Olup Leylî'de bir kuvvet pedîdâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 207*).
[bu,]

Geçer dâreynden elbette Nâkâm
Bu meyden kim ki nûş eylese bir cām
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 62*). [bu,]

Velîkin olmayup nefsiñ gulâmı
İdüp metruk **bu** mezmûm kāmı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 56*). [bu,]

Ma'âza'llah **bu** bir zann-ı haṭâdır
Ki Mecnûn iğkal-i ehl-i vefâdır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 9*). [bu,]

İdende nâle **bu** mâtemde Mecnûn
Kılânda nâlesi dünyâyı dil-hûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 35*). [bu,]

Bulup **bu** derd-i dil-sûza taḥammül
Cihânıñ itmeyim ḫâlîñ te'emmül (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 47*).
[bu,]

Olum Nâkâm-tek teslîm-i takḫîr
İdem **bu** mâtem-i cân-sûzı takḫîr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 50*). [bu,]

Memâtımdan olur âgâh Mecnûn
Gelür **bu** mâteme ḫâlî diğér-gûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 108*).
[bu,]

Geçenler cümle gitmişler cihândan
Gelenler hem giderler **bu** ḫâkdândan
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 208*). [bu,]

Cihânıñ bilmeyen kimdir cefâsın
Bu ḡaddârıñ gören kimdir vefâsın (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 198*).
[bu,]

Nedir Nâkâm **bu** kavlı-i mükerrer
Ki meşrûḫ idersin şerḫ-i diğér (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 193*).
[bu,]

Ki bu dünyâ degil dâr-ı iḳâmet
Bu dünyâdır güzergâḫ-ı kıyâmet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 190*).
[bu,]

Ki **bu** dünyâ degil dâr-ı iḳâmet
Bu dünyâdır güzergâḫ-ı kıyâmet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 189*).
[bu,]

Hoşâ ol kim bu dehr-i bâ-cefâya
Bu şevher-keş-i 'arûs-ı bî-vefâya (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 186*).
[bu,]

Hoşâ ol kim **bu** dehr-i bâ-cefâya
Bu şevher-keş-i 'arûs-ı bî-vefâya (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 185*).
[bu,]

Bu ḫâk ol ḫâk-i efsûnkârdır kim
Bu ḫâk ol ḫâk-i âdem-ḫ'ârdır kim (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 179*).
[bu,]

Kılup efsûs idüp takḫîre âgâz
Bu tarz ile oluplar nevḫa-perdâz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 8*). [bu,]

Bu dil-fersâ vü derd-efzâ zamânda
Ḥazân-ı zehr-bâr u bî-amânda (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 27*). [bu,]

Olup ma'nâsı zâhir **bu** beyânıñ
Vezân oldı hevâsı **bu** ḫazânıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 39*). [bu,]

Görüp **bu** ḫâlî mām-ı bî-nevâsı
Tağayyür buldı aḫvâl-i ḫavâsı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 157*).
[bu,]

Bu ḫâk ol ḫâk-i efsûnkârdır kim
Bu ḫâk ol ḫâk-i âdem-ḫ'ârdır kim (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 180*).
[bu,]

Olup ma' nāsī zāhir **bu** beyānıñ
Vezān oldı hevāsı **bu** hāzānıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 40*). [bu,]

Güzergāh-ı fenādan oldı bîrûn
Bu bendergāhdan hem geçdi Mecnûn
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 216*). [bu,]

Ġam-ı hicrāndan zārem nigārā
Bu zindān içre nā-çārem nigārā (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 174*). [bu,]

İdüp **bu** türbeden bir feyz hāşıl
Olunca cān virüp dīdāre vāşıl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 179*). [bu,]

Bu hāk-i pākden olmam cüdā ben
İdeyim cānım gerek bunda fedā ben
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 181*). [bu,]

Demādem āh idüp bî-çāre Mecnûn
Töküp kan nevha-ger oldı **bu** maẓmûn
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 184*). [bu,]

Benem bir 'ālem-i nūzhette hoş-dil
Ki **bu** 'ālemde der-menzil-be-menzil
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 198*). [bu,]

Vişalidir muẓarrer **bu** diyārıñ
Safāsıdır mükerrer **bu** diyārıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 203*). [bu,]

Vişalidir muẓarrer **bu** diyārıñ
Safāsıdır mükerrer **bu** diyārıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 204*). [bu,]

Künûn var ise sende vaşl meyli
Bu bezm-i hāş bu vuşlat bu Leylî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 208*). [bu,]

Künûn var ise sende vaşl meyli
Bu bezm-i hāş **bu** vuşlat **bu** Leylî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 208*). [bu,]

Künûn var ise sende vaşl meyli
Bu bezm-i hāş **bu** vuşlat **bu** Leylî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 208*). [bu,]

Bu āvāzı ki mecnûn eyledi gūş
Mezārıñ şüşesin kıldı der-āgūş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 211*). [bu,]

Bu 'ibretgāhdan Mecnûn gibi hem
Güzer kılsa gerekdir cümle 'ālem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 217*). [bu,]

Sa'ādetmend odur kim **bu** fenāda
Degil dām-ı firībe üftāde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 219*). [bu,]

Çü Mecnûn irtihāl itdi cihāndan
Götürdi haymesin **bu** hākdāndan (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 240*). [bu,]

Bu hāl üzre geçüp bir niçe eyyām
Perākende olup gitdi ded ü dām (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 249*). [bu,]

Gelüp herkes ider oldı ziyāret
Bu keyfiyyet cihānda buldı şöhret (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 254*). [bu,]

Bu hāletden olup zār u perīşān
Töküp kan itdiler feryād u efġān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 259*). [bu,]

İlāhī genc-i ġufrānıñ küşād it
Bu iki 'āşık-ı ma'sūmı şād it (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 304*). [bu,]

Bu zehri çünki Mecnûn ile nūş
Düşüp hāk üzre bî-hūş oldı hāmūş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 51*). [bu,]

Baňa virdiñ **bu** endüh-ı girānı
Düşürdüñ başıma kūh-ı girānı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 61*). [bu,]

Bu tarz ile idüp āġāz-ı efġān
Oluplar rūh-ı Mecnûn'a senā-h'ān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 3*). [bu,]

Görüp **bu** hāleti bî-çāre Mecnûn
Hevāsım ıztırāb itdi diger-gün (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 27*). [bu,]

Didi ey Zeyd **bu** mâtem niçündür
Bu efsusun nedir **bu** gam niçündür
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 29*). [bu,]

Didi ey Zeyd bu mâtem niçündür
Bu efsusun nedir bu gam niçündür
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 30*). [bu,]

Didi ey Zeyd **bu** mâtem niçündür
Bu efsusun nedir **bu** gam niçündür
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 30*). [bu,]

Naşîbi derd olup **bu** hâkdândan
Gam-ı 'aşk ile hem gitti cihândan (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 49*).
[bu,]

Ki ey çarh-ı sitem-pîşe nedir **bu**
Niçün olduñ zebûn-keş ey cefâ-cû (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 57*).
[bu,]

Niçün **bu** düzañı kıldıñ pedîdâr
Bu gûne başıma olduñ şerer-bâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 59*). [bu,]

Niçün bu düzañı kıldıñ pedîdâr
Bu gûne başıma olduñ şerer-bâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 60*). [bu,]

Beni ber-bâd itmekse murâdîñ
Ne hacetdir **bu** rûtbe i 'tisâdîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 64*). [bu,]

Nedir **bu** tîr-i zulm ü tîğ-i bî-dâd
Ki ben ne ejderem ne Âd ü Şeddâd
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 69*). [bu,]

Bu hâl ile olup maşşûd u meyli
Tavâf-ı türbe-i cân-bağş-ı Leylî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 73*). [bu,]

Bu gûne oldu bir dem nevha-perdâz
Ez-ân pes eyledi takrîre âğâz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 107*).
[bu,]

O dem kim âşarım geldi vücûda
Güzer kıldım **bu** gülzâr-ı şuhûda (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 118*).
[bu,]

Hezâr efsûs kim âhir cihânda
Bu mâtemgâhda bu hâkdânda (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 134*).
[bu,]

Hezâr efsûs kim âhir cihânda
Bu mâtemgâhda **bu** hâkdânda (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 134*).
[bu,]

Niçün terk eyler olduñ âşiyânîñ
Bu hâk-i tîrede kıldıñ mekânîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 164*).
[bu,]

Beni **bu** 'arşada sen sebkat itdiñ
Getürdüñ rahşınî cev lâna gittiñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 169*).
[bu,]

Derûn-ı hakdenmiş râh-ı cennet
Ki **bundan** cennete kıldıñ 'azîmet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 168*).
[bundan, -n, -dan]

Bi-hamdillâh temâm oldu **bu** nâme
Pezîrây-ñitâm oldu **bu** nâme (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 1*). [bu,]

Bi-hamdillâh temâm oldu **bu** nâme
Pezîrây-ñitâm oldu **bu** nâme (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 2*). [bu,]

Nihâyet-yâb oldu hengâme-i 'aşk
İrişdi gayete **bu** nâme-i 'aşk (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 4*). [bu,]

Muhabbet mülküni âbâd kıldım
Bu dârü'l-huldı hem bünyâd kıldım
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 10*). [bu,]

Güzer kılduğda **bu** kâh-ı berîne
Mürûr itmiş olursa biñ karîne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 15*). [bu,]

Degil bağşım ekâlim-i digerde
Ki ben şerh itdüğim **bu** muhtaşarda
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 68*). [bu,]

Bu fevciñ ekşeriniñ ferr-i câhı
Olupdur mazhar-ı elîf-ı şâhî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 85*). [bu,]

Harîfân eylemişdi bezmi hâlî
Bu bezmiñ bî-sükûn olmuşdı hâlî (*Mecnûn*

u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 90).
[bu,]

Velî **bu** keşmekeşle tab‘-ı ser-keş
İdüp endişemi her dem müşevveş (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 129).
[bu,]

Bu sevdâdan olup mağlûb âhîr
Sükûta olmadım bi‘l-merre kâdir (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 135).
[bu,]

Görüp **bu** şerhi ahyâr u ebrâr
Olup bir şeh hâlimden haber-dâr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 141).
[bu,]

Ki günedir zamân-ı zindegânı
Şakın fevt itme **bu** güne zamânı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 162).
[bu,]

Cihât-ı sitteden geç terk-i ser kıl
Bu hâristân-ı süflîden güzer kıl (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 170).
[bu,]

bu bu: Bu... bu...

Seniñ işkâliñi itmek içün hâl
İder bu cengi bu âşûbı Nevfel (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 108).
[bu bu,]

bu bu: Bu... bu...

Künün bu keşmekeşden bu cefâdan
Bu gîrû-dârdan bu mâ-cerâdan (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 133).
[bu bu,]

bu bu: Bu... bu...

Künün bu keşmekeşden bu cefâdan
Bu gîrû-dârdan bu mâ-cerâdan (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 134).
[bu bu,]

bu bu: Bu... bu...

Bu şîr ü bu peleng ü bu ded ü dâm
Bu iki ‘âşîka olmazdılar râm (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 181).
[bu bu,]

bu bu: Bu... bu...

Bu şîr ü bu peleng ü bu ded ü dâm
Bu iki ‘âşîka olmazdılar râm (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 182).
[bu bu,]

bu dem: Bu zaman.

Bu dem pâyân-ı eyyâm-ı belâdır
Bu dem hengâm-ı dîdâr-ı liqâdır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 20).
[bu dem,]

bu dem: Bu zaman.

Bu dem pâyân-ı eyyâm-ı belâdır
Bu dem hengâm-ı dîdâr-ı liqâdır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 19).
[bu dem,]

bu dem: Bu zaman.

Degil hengâme-i miñnet bu hengâm
Bu dem hürrem olur ervâh u ecsâm
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 56). [bu dem,]

bu demde: Bu zaman.

Hayâtımda dañı yok ihtimâlim
Yakın mıdır **bu demde** irtiñhâlim (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 102).
[bu demde, -de, -]

bu efsûs u bu hasret: Bu ah; vah ve bu sıkıntı;
keder.

Olur her ân **bu efsûs u bu hasret**
Olunca mañv ‘âşîkdan niyyet (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 99). [bu
efsûs u bu hasret,]

bu gün: Bu gün.

Bu gün ol mehveşe gitdim selâma
Götürdüm nâmesin hem işite nâme
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 177). [bu gün,]

bu hâmûn u bu vahşet: Bu geniş ova, sahrâ ve bu

Issızlık; tenhâlık; yalnızlık.

Seniñ eşkâliñi tâ rûz-ı hasret
Küşâd itmez **bu hāmūn u bu vahşet**
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10,
Mısra 188). [bu hāmūn u bu vahşet,]

bu imiş: Buymuş.

Bu imiş reng-i 'ahd ü i' tîbârîñ
Bu imiş heng-i dest-i iktidârîñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 149).
[bu imiş,]

bu imiş: Buymuş.

Bu imiş reng-i 'ahd ü i' tîbârîñ
Bu imiş heng-i dest-i iktidârîñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 150).
[bu imiş,]

bu ne: Bu nasıl? Bu ne.

Didi kim **bu ne** hoş-bûdur ki gūyâ
Olupdur nâfe-i müşgîn-būyâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 183).
[bu ne,]

bübürd-i gül-zâr-ı vişâlim: Kavuşmam gül
bahçesinin koku dağıtması.

Olup **bübürd-i gül-zâr-ı vişâlim**
Bu gül-zâre gelüp görsün cemâlim
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14,
Mısra 189). [bübürd-i gül-zâr-ı vişâlim, -
im, -]

būd: Uzaklık.

Seniñ **būduñladır** âşâr-ı būdum
Seniñ 'aşkıñladır kâ'im vücūdum (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 227).
[būduñladır, -uñ, -la, -dır, -]

bu'd: Uzaklık.

Gelüp Mecnûn'a karşı bir makâma
K'olurdu **bu'dı** andan heştakâma (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 152).
[bu'dı, -ı]

bu'd-ı menzilden: Menzilin boyutu.

Kalanlar havfdan kaçdı kenâre
İdüp bir **bu'd-ı menzilden** nezâre (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 176).
[bu'd-ı menzilden, -den, -]

būd-i takrîr: Sözüñ varlığı.

Hamelde âfitâb olduğda cā-gîr
Şarîr-i hāmem itdi **būd-i takrîr** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 20).
[būd-i takrîr,]

budur mı: Bu mudur? soru ifadesi.

Budur mı merdlikde şîr-i nāmıñ
Budur mı 'ahd-i süst ü nâ-tamāmıñ
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19,
Mısra 11). [budur mı,]

Budur mı merdlikde şîr-i nāmıñ
Budur mı 'ahd-i süst ü nâ-tamāmıñ
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19,
Mısra 12). [budur mı,]

Budur mı himmet-i şemşîr-i tîziñ
Budur mı gayet-i ceng-i sitîziñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 13).
[budur mı,]

Budur mı himmet-i şemşîr-i tîziñ
Budur mı gayet-i ceng-i sitîziñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 14).
[budur mı,]

bük: Eğilmek, bükülmek, iki büküm olmak.

Adıñla cismimi hem-şüret itdim
Büküldüm lâm-tek yâ gibi bitdim (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 88).
[büküldüm, -ül, -düm, -]

bükâ: Ağlama, gırye, nale.

Berâ'etdir diyânetdir siriştım
Bükâdır ibtilâdır ser-nüviştım (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 148).
[bükâdır, -dır, -]

buk'a: Yer, ülke, toprak, memleket.

Ne yerde bir ziyâretgeh bulurdu
O ân ol **buk'ada** hâzır olurdu (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 14).
[buk'ada, -da]

Gözünden tökdi bir gayetde hün-âb
Ki ol **buğ'a** ser-â-pâ oldı sır-âb (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 190*).
[buğ'a,]

Şebân-rüz olmadı ol **buğ'adan** dūr
Hemân genc-i nihâna oldı gencūr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 289*).
[buğ'adan, -dan]

bul: Bulmak.

Didiler kim **bulup** yâr-i muvâfık
Ruḥ-ı Leylî'ye Qays olmuşdur 'âşık
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 11*). [bulup, -up]

Ne dem mektebde Leylî'ni **bulurdu**
Temâşâ-yı ruḥıyla şād olurdu (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 5*).
[bulurdu, -ur, -dı]

Qapandı her tarafdan rāh-ı çāre
Daḥi reh **bulmadı** dīdār-ı yāre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 32*).
[bulmadı, -ma, -dı]

İdüp 'avdet **bulup** Mecnûn-ı zārı
Didiler ey belâ-keş sen de bārī (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 61*).
[bulup, -up]

O büt kim eyleyüp her dem sitāyış
Bulurdum ol qadehden kim küşāyış
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 38*). [bulurdum, -ur, -du, -m]

Bulup şiddet dil-i Mecnûn'da sevdā
Gezürken āh idüp şahrā-be-şahrā (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 13*).
[bulup, -up, -]

Bulup yek-dīgeriñ kıldı der-āgūş
Hemân-dem düşdiler ḥāk üzre bī-hūş
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 73*). [bulup, -up, -]

Bulup her dem tezāyüd 'aşk-ı Mecnûn
Olurdu Leylî'niñ ḥüsni-tek efzûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 5*).
[bulup, -up, -]

Bulup vahşetde ol dil-ḥünı āḥir
Getirdi Ka'be'ye Mecnûn'ı āḥir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 25*).
[bulup, -up]

Ne yerde bir ziyâretgeh **bulurdu**
O ân ol buğ'ada ḥāzır olurdu (*Mecnûn u*

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 13).
[bulurdu, -ur, -dı]

Görüp Mecnûn atasın reh-güzerde
O piri **buldı** teşvîş ü ḥatârda (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 76*).
[buldı, -dı]

Nişânıñ **bulmayup** nālân u giryân
İdüp efsûs döndiler perîşân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 53*).
[bulmayup, -ma, -(y)up, -]

Bulup maqşudını Beyt-i Hudâ'da
Beyâbân-gerd olup Mecnûn-ı sâde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 1*).
[bulup, -up, -]

Bulup şiddet dilinde gāh vecdî
Tuturdu bī-ḥodāne rāh-ı Necd'i (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 5*).
[bulup, -up, -]

Ararken sū-be-sū Mecnûn-ı zārı
Bulup bir küşede ol bī-qarārı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 104*).
[bulup, -up, -]

Bulup Mecnûn'ı şerḥ-i dāstān it
Benim aḥvālîmi bir bir beyân it (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 29*).
[bulup, -up, -]

İderdi gūş Mecnûn'ın kelāmıñ
Kelāmından **bulup** bûy-ı peyāmıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 70*).
[bulup, -up, -]

Bulup şahrāda Mecnûn-ı ġarībî
Okurdu anda ol şî'r-i 'acībî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 75*). [bulup, -up, -]

Olup ol 'ayb-cū ḥ'ār u perîşân
Mükāfātıñ **bulup** gitdi peşimān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 56*).
[bulup, -up, -]

Bulanlar zevk-i vaşl-ı āşināyı
Verāya terk kılmışlar sīvāyı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 291*).
[bulanlar, -an, -lar]

Bulup gülşende bir künc-i nihānı
Añup Mecnûn-ı zār u nā-tevānı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 69*).
[bulup, -up, -]

Bulup Mecnûn'ımı benden selām it
Nişimengāhı sengīn-i istilām it (*Mecnûn u*

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 169).
[bulup, -up, -]

Bulup âhir çemen seyri nihâyet
İrişdi 'âkıbet hengâm-ı ric'at (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 239).
[bulup, -up, -]

İder cünbiş nesîmi gülsitânîñ
Bulur Mecnûn'ın bûy-ı nişânîñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 80).
[bulur, -ur, -]

Olur peydâ derûnunda meserret
Bulur hıffet dilinde derd-i hasret (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 82).
[bulur, -ur, -]

Olur gül lahn-ı bûlbûlden şüküfte
Bulurlar vâsıdan zevk-i nühüfte (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 162).
[bulurlar, -ur, -lar, -]

Ki şâyed nûş idüp bir câm nûşîn
Bula ol câmdan fi'l-cümle temkîn (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 82).
[bula, -a, -]

Rehâ **bulduğda** şüstünden sihamı
Olurdi gökde bî-ârâm râmı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 17).
[bulduğda, -duğ, -da, -]

Bu güftâr ile Mecnûn remîde
Bulup ârâm oldı âremîde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 106). [bulup, -
up, -]

Bu nev' ile **bulup** ârâm bir dem
Olup Nevfel ile hem-câm bir dem (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 113).
[bulup, -up, -]

Quruldu hayme **buldı** bir dem ârâm
Revân bir kâşid ile virdi peygâm (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 37).
[buldı, -dı, -]

Derûnunda **bulup** hiddet ü hamıyyet
Yüzünde zahîr oldı hûn-ı gayret (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 27).
[bulup, -up]

Bulup hengâm-e âverd tuğyân
Töküldi hâke hûn-ı rezm-cüyân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 81).
[bulup, -up]

Bulur elbette Hâk'dan ecr-i sâkî
Bulur sâkî dahî bir nâm-ı bâkî (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 49).
[bulur, -ur, -]

Bulur elbette Hâk'dan ecr-i sâkî
Bulur sâkî dahî bir nâm-ı bâkî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 50).
[bulur, -ur, -]

Ciger-teşne içüp âb-ı hayâtı
Bulursa 'atş-ı mühlikden necâtı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 48).
[bulursa, -ur, -sa, -]

Lebim teşne dilim süzân **bulduñ**
'Ataşdan bağırmı biryân **bulduñ** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 141).
[bulduñ, -duñ]

Firâre **bulmayup** bir râh-ı çäre
Zarûri çekdiler şaf kâr-zâre (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 45).
[bulmayup, -ma, -(y)up, -]

Bulup sâ mân sipâh-ı bî-gerânı
Sipâhî şöreti tıtdı cihânı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 35). [bulup, -
up, -]

Reh-i 'aşkıñda gerçi gümrüh oldum
Cezâmı düzağ-ı hicriñde **buldum** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 148).
[buldum, -dum]

Dem-i vuslatdır ey dil şâdmân ol
Tarâvet **bul** Zelîhâ-veş cüvân ol (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 22).
[bul,]

Bulup pâyân gam-ı hicrân zamânı
Gelüp irmiş zamân-ı şâdmânî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 17).
[bulup, -up, -]

Bulup sen tâze bir yâr-i dil-ârâm
Anıñla eylemişsin bâde der-câm (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 195).
[bulup, -up, -]

Mükâfâtıñ diger güne **bulursun**
Katl-i hancer-i hasret olursun (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 323).
[bulursun, -ur, -sun, -]

Ki yokdur yâr-i dil-cü ol mekânda
Kim ile ben **buldum** ârâm anda (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 156).
[buldum, -dum, -]

Gelürsen zâr u giryân bir zamânda
Ki **bulmazsan** beni ol dem cihânda

(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 23, *Mısra* 116). [bulmazsan, -maz, -san, -]

Bulup Mecnûn'ını bir daği tekrâr
Anı hâlinden itmek için haber-dâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 23, *Mısra* 19).
[bulup, -up, -]

Bulup pâyân-ı dürüd pîr-i hâste
İdüp pedrüd gitdi dil-şikeste (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 23, *Mısra* 201).
[bulup, -up, -]

Seniñ-teki pûri her kez **bulmasaydı**
Seniñ-teki yâdigârı olmasaydı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 24, *Mısra* 17).
[bulmasaydı, -ma, -sa, -(y)dı, -]

Kimi eknûn **bulup** gam-h'âr idem ben
Kime derd-i dilim izhâr idem ben (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 24, *Mısra* 61).
[bulup, -up, -]

Bir âteşdir ta'aşuk âfiyet-süz
Bulur şiddet lehîbi rûz-ber-rûz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 24, *Mısra* 90).
[bulur, -ur, -]

Ganemle gürğ ü hem şîr ile âhû
Bulup üns oldı yek-diğerle yek-rû (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 25, *Mısra* 66).
[bulup, -up, -]

Bulup bir merd-i dün ammâ tevânger
Anı Zînet'le âhîr kıldı hem-ser (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 26, *Mısra* 55).
[bulup, -up, -]

O halvetde **bulunmaz** kîne-cüyân
Hemîn bir sen olursun bir de cânân
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 27, *Mısra* 269). [bulunmaz, -un, -maz, -]

Kalup hâk üzre bir dem mürde-âsâ
Bulup âhîr ifâkat oldı müyâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 27, *Mısra* 170).
[bulup, -up, -]

Gelüp hûşa **bulup** ârâm bir dem
Küşâd itdi ser-i mektûbı hürrem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 27, *Mısra* 185).
[bulup, -up, -]

Şabâdan gâh u geh büyüñ bulur dil
Bulup büyüñla cân-zinde olur dil (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 27, *Mısra* 374).
[bulup, -up, -]

Şabâdan gâh u geh büyüñ **bulur** dil
Bulup büyüñla cân-zinde olur dil (*Mecnûn*

u Leylî (Nâkâm), *Mesnevi* 27, *Mısra* 373).
[bulur, -ur, -]

Zihî devlet ki Nâkâm 'âşık-ı zâr
Bulur fırkatde nâ-geh büyüñ dîdâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 27, *Mısra* 416).
[bulur, -ur, -]

Hezârân bâr olunmuş âzmâyiş
Ki penbe **bulmamış** âteşle sâziş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 28, *Mısra* 60).
[bulmamış, -ma, -mış, -]

Beğâ zevkiñ **bulup** geçmiş fenâdan
Daği müstağnî olmuşdur sivâdan (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 28, *Mısra* 99).
[bulup, -up, -]

Selîm âhîr didi ey derd-i mu'tâd
Bulur kût ile kuvvet âdem-zâd (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 28, *Mısra* 74).
[bulur, -ur, -]

Benim kût-ı dilimdir büyüñ cânân
Bulur cânâne büyüñdan benim cân
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 28, *Mısra* 86). [bulur, -ur, -]

Gelüp de **bulmadıñ** bir lahzâ ârâm
İdersen 'azm-i ric'at ey gül-endâm
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 30, *Mısra* 285). [bulmadıñ, -ma, -dıñ, -]

Seg-i küyüñla münis olmuşam ben
Füyüz-ı cavidânî **bulmuşam** ben (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 30, *Mısra* 238).
[bulmuşam, -muş, -am, -]

Muhabbet mazharı ya'nî ki Leylî
Bulup şiddet dilinde 'aşk meyli (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 30, *Mısra* 8).
[bulup, -up, -]

Kazâ-râ Leylî-yi ferhunde-sîret
Raķibinden **bulup** bir gice fırsat (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 30, *Mısra* 24).
[bulup, -up, -]

Kerem kıl durma ey peyk-i kirâmım
Bulup Mecnûn'ı teblîğ it selâmım (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 30, *Mısra* 58).
[bulup, -up, -]

Gezüp vâdî be-vâdî her mekânı
Bulup Mecnûn'ı âhîr nâ-gehânî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 30, *Mısra* 74).
[bulup, -up, -]

Bulup sūd-gerân sermâyesinde
Oturdı bir şanevber sâyesinde (*Mecnûn u*

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 143).
[bulup, -up, -]

Güzer kıl ey gönül tül-i emelden
Ki **bulmazsın** rehâ çeng-i ecelden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 74).
[bulmazsın, -maz, -sın, -]

Olup pisterde perîşân u nâlân
Bulup cisminde teb her lahza tuğyân
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 54). [bulup, -up, -]

Dilinde **buldı** âhir 'aşk-ı tuğyân
İdüp pedrüd Zeyd ile hürüşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 51).
[buldı, -dı]

Bulup Mecnûn'ı şahrâ-yı belâda
Raķibîñ mergini kıldı ifâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 9).
[bulup, -up]

İdüp bād-ı ecel ol ebri nâ-bûd
Bulupdur incilâ ruhsâr-ı maķşûd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 18).
[bulupdur, -up, -dur, -]

Bu hayret **buldı** pâyân âhir-i kâr
Olup Leylî'de bir kuvvet pedîdâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 207).
[buldı, -dı, -]

Ne Leylî güft ü gūya **buldı** kudret
Ne Mecnûn **buldı** leb açmağa kuvvet
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 258). [buldı, -dı, -]

Ki andan **buldıgı** feyz ile Âdem
Maķâm-ı kurbda oldu mükerrerem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 393).
[buldıgı, -dıgı, -ı, -]

Bu sırrı 'aşık-ı dil-hûndan şor
Ta 'aşşuk **buldıgın** Mecnûn'dan şor
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 400). [buldıgın, -dıgı, -ın, -]

Dem-i gâflet degildir itme ihmâl
Bulup Mecnûn-ı mehcurî be-her-hâl
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 66). [bulup, -up, -]

Bulup şahrâda Mecnûn-ı nevânı
Görüp bir maķbes-i bî-derde anı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 93).
[bulup, -up, -]

Bulu Hakk'ı geçüp hubb-ı sivâdan
Olup fâriğ şu'ünât-ı fenâdan (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 29).
[bulu, -up, -]

Bulup yek-dîgerinde nûr-ı zâtı
Ferâmûş eylemişlerdi şıfâtı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 39).
[bulup, -up, -]

Ki **bulsun** tâb dil mâtem gâmında
Getürsün tâb Leylî mâteminde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 33).
[bulsun, -sun]

Bulup şiddet-i gâm dîrine sâķı
Elemden teng olupdur sîne sâķı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 25).
[bulup, -up]

Bulup bu derd-i dil-sûza taķammül
Cihânıñ itmeyim hâlîñ te'emmül (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 47).
[bulup, -up]

Görüp bu hâli mām-ı bî-nevâsı
Tağayyür **buldı** aķvâl-i havâsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 158).
[buldı, -dı, -]

Veli eķġânıña bağ-ı zindegânı
Olup efsürde **bulduķda** hazâmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 36).
[bulduķda, -duķ, -da, -]

Haķ-ı ruhsâr-ı yâr olduķda meşķi
Nihâyet merkeziñ **bulduķda** 'aşķı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 54).
[bulduķda, -duķ, -da, -]

Hayâtım sâ'ati **bulduķda** pâyân
Hayâtım vakti olduķda nümâyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 105).
[bulduķda, -duķ, -da, -]

Hemân **bulduķda** techîzim nihâyet
İdüp âgâz-ı tefsîr-i hikâyet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 123).
[bulduķda, -duķ, -da, -]

Gidüp yârân **bulur** meclis nihâyet
Velî nâ-güftedir hâlâ hikâyet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 195).
[bulur, -ur, -]

Hemîn bir tâze açmış ġonca **buldum**
Hemân ol ġoncaya âşüfte oldum (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 121).
[buldum, -dum, -]

Seniñ 'aşķıñla **bulmuşdı** hayâtı
Seniñ 'aşķıñda hem oldu memâtı (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 47).
[bulmuşdı, -muş, -dı, -]

Bulup şahrâda Mecnûn-ı figârı
Akıtdı hûn-ı çeşmiñ ıztırârî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 21).
[bulup, -up, -]

Bulup pâyân temâm oldı hîtâbı
Revân oldı gözünden eşk-i nâbı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 71).
[bulup, -up, -]

Bulup âfet o bî-mânend gonca
Füsürde oldı ol nev-ḥand gonca (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 129).
[bulup, -up, -]

Tehî bir kimse gitmez ol mekândan
Gider ancak **bulup** maşşuduñ andan
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37,
Mısra 286). [bulup, -up, -]

Anıñ büyüyle her dem cân **bulurdum**
Bulup cân ḥurrem ü ḥandân olurdum
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37,
Mısra 123). [bulurdum, -ur, -dum, -]

Be-sân Hızır ‘ömr-i tâze **buldum**
Cihânda zinde-i pâyende **buldum** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 7).
[buldum, -dum, -]

Be-sân Hızır ‘ömr-i tâze **buldum**
Cihânda zinde-i pâyende **buldum** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 8).
[buldum, -dum, -]

Gezüp akşâ-yı zulümât-ı nikâtı
Bulup nûş eyledim âb-ı hayâtı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 6).
[bulup, -up, -]

Alup her şâheden nev-ḥande bir gül
Bulup her küşeden bir tâze sünbül (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 26).
[bulup, -up, -]

Bulup bir ‘aks-i şüret her merâmım
Cihânda oldı hem Nâkâm nâmım (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 123).
[bulup, -up, -]

bul-: Bulmak.

Ol iki servler âzâde iken
Bulup yek-dîğeriñ dil-dâde iken (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 20).
[bulup, -up]

Kılup yek-dîgere teblîğ-i peygâm
Bulurlardı ḡam-ı firkaṭde ârâm (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 84).
[bulurlardı, -ur, -lar, -dı]

Miyâncılar **bulup** kıldı revâne
Revân oldı miyâncılar miyâne (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 173).
[bulup, -up]

bülbül: Güzel sesli maruf kuş. Bülbül.

Hîtâb itdi didi kim âh ey gül
Gerekmez mi saña bî-çâre **bülbül** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 34).
[bülbül,]

Olup gülşende ḥandân Leylî-i’yi gül
İderdi nâle-i Mecnûn’ı **bülbül** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 38).
[bülbül,]

İdüp bir bülbül-i ser-mest peydâ
O **bülbül** ile kılsun nâle yek-câ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 74).
[bülbül,]

Güle karşı olupdur şâd **bülbül**
Tarabdan eyliyor feryâd **bülbül** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 159).
[bülbül,]

Güle karşı olupdur şâd **bülbül**
Tarabdan eyliyor feryâd **bülbül** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 160).
[bülbül,]

Gelüpdür bâğa büyuñ gülden alsın
Seni şorsun ḥaber **bülbülden** alsın
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14,
Mısra 186). [bülbülden, -den]

Olup murgân-ı bâğ ile hem-âvâz
Kılup geh **bülbüle** gâhî güle nâz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 56).
[bülbüle, -e]

Güli **bülbülleriñ** eşkiyle sîr-âb
Ser-i gîsü-yı sünbül tâb-der-tâb (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 113).
[bülbülleriñ, -ler, -iñ, -]

Figân itdükde gül ‘aşkından **bülbül**
Anı sâkit ider mi büy-ı sünbül (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 53).
[bülbül,]

Şebân-rüz eyliyor feryâd **bülbül**
Dirîğâ hem-nişîn-i ḥâr olur gül (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 207).
[bûlbûl,]

Gülüñ zevkiyle **bûlbûl** der-efğandır
Velî hicrânda Mecnûn nevândır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 241).
[bûlbûl,]

Düşüpdür gördi bî-ğod hâke **bûlbûl**
Anı medhûş idüpdür nûkhet-i gül (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 177).
[bûlbûl,]

Ki sen bir **bûlbûl** âteş-zebânsen
Nedir bâ'îş künün beste-dehânsen (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 273).
[bûlbûl,]

Ruñuñ itdükte bûlbûlden nihân gül
Kâlp mehcûr olur hâmüş **bûlbûl** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 276).
[bûlbûl,]

Açup ruhsârını gül gül zamânı
Maķam itdükte **bûlbûl** gûlsitânı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 278).
[bûlbûl,]

Olur vaşl-ı gül ile tâze **bûlbûl**
Güle fermûş kılur âvâze **bûlbûl** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 279).
[bûlbûl,]

Olur vaşl-ı gül ile tâze **bûlbûl**
Güle fermûş kılur âvâze **bûlbûl** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 280).
[bûlbûl,]

Niçûn **bûlbûl** gibi müyâ olupsan
Niçûn tûfî gibi güyâ olupsan (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 297).
[bûlbûl,]

Ruñuñ itdükte **bûlbûlden** nihân gül
Kâlp mehcûr olur hâmüş bûlbûl (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 275).
[bûlbûlden, -den, -]

Gidüp **bûlbûl** gülî şolmuşdı bağnıñ
Zağânlar bûlbûli olmuşdı bağnıñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 13).
[bûlbûl,]

Gidüp bûlbûl gülî şolmuşdı bağnıñ
Zağânlar **bûlbûli** olmuşdı bağnıñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 14).
[bûlbûli, -i, -]

bûlbûl tek: Bûlbûl gibi.

Ben oldum bâğ-ı hûsnûñ bâğbânı
Ben itdüm anda **bûlbûl tek** figânı (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 202).
[bûlbûl tek,]

bûlbûlân: Bûlbüller.

Füsûn-ı 'aşk idüp te'şîr her dem
Bu efşâh **bûlbûlânı** itdi ebkem (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 260).
[bûlbûlânı, -ı, -]

bûlbûl-i ser-mest: Başı dönmüş, kendinden geçmiş
bûlbûl II Âşık.

İdüp bir **bûlbûl-i ser-mest** peydâ
O bûlbûl ile kılsun nâle yek-câ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 73).
[bûlbûl-i ser-mest,]

bûlbûl-i şeydâya: Çılgın aşık. Çılgın bûlbûl.

Gülüñ peygâmını Zeyd şabâ-dem
Götürdi **bûlbûl-i şeydâya** hurrem (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 176).
[bûlbûl-i şeydâya, -(y)a, -]

bûlbûl-i zâr-ı müşevves: Karmakarışık öten bûlbûl,
karmakarışık ağlayan aşık.

Didi ey **bûlbûl-i zâr-ı müşevves**
Ümîdîñ gülşeniñ yakmışdır âteş (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 37).
[bûlbûl-i zâr-ı müşevves,]

bûlbûl-sıfat: Bûlbûl gibi.

İdüp **bûlbûl-sıfat** âvâze âğâz
Bu ebyât ile oldı nağme-perdâz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 201).
[bûlbûl-sıfat,]

bülend: Yüce, yüksek.

Bülend âvâz ile müyân u giryân
Didi ey yâr-i nâ-şâd u perîşân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 273).
[bülend,]

bülend itdi: Büyüklük etmek.

Görüp maḥdümüñ ḥāk-i mezārın
Bülend itdi şadā-yı āh [u] zārın (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 24, *Mısra* 40).
[bülend itdi, -di, -]

bülend itdi: Yükseltmek.

Olup nālân **bülend itdi** şadāsın
‘Ayân kıldı kıyāmet mā-cerāsın (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 36, *Mısra* 161).
[bülend itdi, -di, -]

bülend-iqbāl: Yüksek talihli.

Bülend-iqbāldır şāhib-i hünerrdir
Cihānda muḥteremdir mu‘teberdir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 22, *Mısra* 93).
[bülend-iqbāldır, -dir, -]

bū’l-heves: Her şeye istekli, isteği çok.

Dime Mecnûn’dur o ya **bū’l-hevesdir**
Kirāmî tūt ki bir şāhib nefesdir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 36, *Mısra* 111).
[bū’l-hevesdir, -dir, -]

bulmuş: Bulmak.

İdüp berg-i dirāhtāna kanā‘at
Cihānda **bulmuşam** genc-i ferāğat
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 28, *Mısra* 96). [bulmuşam, -am, -]

büm-āsā: Baykuş gibi.

Benim iqbālīm ammā **büm-āsā**
Qalup peygüle-i ġafletde mūyā (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 12, *Mısra* 49).
[büm-āsā,]

bunda: Burada, bunda.

Ne kâğız vardır **bunda** ne de ḥāme
Kî tahrîr eyleyem dil-dāre nāme (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 27, *Mısra* 279).
[bunda,]

Eceldir eyleyen **bunda** sitîze
Hem-āverdi amān bulmaz girîze (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 31, *Mısra* 71).
[bunda,]

Ne ma‘nā vardır **bunda** beyân it
Beni āğāh kıl sırrın ‘ayân it (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 33, *Mısra* 285).
[bunda,]

Ki **bunda** yok daḥi tezvîr-i aġyār
Olur **bunda** hemānā yār-bā-yār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 36, *Mısra* 149).
[bunda,]

Ki **bunda** yok daḥi tezvîr-i aġyār
Olur **bunda** hemānā yār-bā-yār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 36, *Mısra* 150).
[bunda,]

Bu ḥāk-i pākden olmam cüdā ben
İdeyim cânım gerek **bunda** fedā ben
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 37, *Mısra* 182). [bunda,]

Ne **bunda** vardır firkat melāli
Ne **bunda** vardır ḥasret kelāli (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 37, *Mısra* 201).
[bunda,]

Ne **bunda** vardır firkat melāli
Ne **bunda** vardır ḥasret kelāli (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 37, *Mısra* 202).
[bunda,]

Ki **bunda** cilve-gerdir luṭf-ı Rāḥmān
Olur her dem füzūn iḥsān-be-iḥsān
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 37, *Mısra* 205). [bunda,]

Tevakkūf itme bismillāh ḥıram it
Benimle **bunda** nūş-ı cām-ı kām it
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 37, *Mısra* 210). [bunda,]

Olursa **bunda** ger bir sehv ü noḡşān
Anı ıslāḥ idüp eylerler iḥsān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 38, *Mısra* 149).
[bunda,]

bundan: Bundan.

Hezārān bār **bundan** şād olurdı
Kuyūd-ı derdden āzād olurdı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 24, *Mısra* 19).
[bundan,]

Daḥi **bundan** geçersen nā-revādır
Tarîk-i ‘aşkda ‘ayn-ı ḥatādır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 30, *Mısra* 165).
[bundan,]

bunlar: Bunlar.

Ki **bunlar** 'âşık-ı ma'şūmlardır
Dür-i gencîne-i mektûmlardır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 33, Mısra 187).
[bunlar,]

Ki **bunlar** 'aşkda ad eylemişler
Diyâr-ı 'aşkı âbâd eylemişler (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 37, Mısra 305).
[bunlar,]

bünvâd idüp: İnşâ etmek, kurmak.

Bu cânibden daħi dâmâd dil-şâd
Mülûkâne idüp bir çeşn bünyâd (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 22, Mısra 116).
[bünyâd idüp, -üp, -]

bünvâd idüp: İnşâ etmek, kurmak.

Bu ğamdan çün degil mümkin necâtım
Kavî **bünyâd idüp** pây-ı şebâtım (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 27, Mısra 132).
[bünyâd idüp, -üp, -]

bünvâd kıldım: İnşâ etmek, kaleme almak.

Muhabbet mülkünü âbâd kıldım
Bu dârü'l-huldı hem **bünyâd kıldım**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 38, Mısra 10). [bünyâd kıldım, -dım, -]

bürâd kaldı: Yüzün soğuk kalması, olması.

Ta 'aşşukdan baña **bürâd kaldı**
Ümîdim pençesinde bād kaldı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 37, Mısra 135).
[bürâd kaldı, -dı, -]

burc: 1. Gökte Zodyak üzerinde bulunan on iki takım yıldızına verilen ad. 2. Kale, hisar, sur. 3. Burç.

Velik olmamış hürşîd rahşân
Mu'ayyen **burcdan** hâle nümâyân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 4, Mısra 12).
[burcdan, -dan, -]

Nezâket **burcunuñ** rahşân Süheyl'i
Zamânîñ nâzenîni ya'nî Leylî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 11, Mısra 5).
[burcunuñ, -u, -nuñ, -]

Açup bir sâkda iki şakâyık
Gelüp bir **burca** mihr ü meh muvâfık
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 33, Mısra 158). [burca, -a, -]

bürehne: Açık, çıplak, yalın II perişan; karışık, şaşkın, bulanık.

Bürehne oldı tıtdı rāh-ı şahrā
Fenā-ender-fenāda buldı me'vā (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 6, Mısra 111).
[bürehne,]

Nigāh-ı mestini der-kār kılsun
Bürehne nergisi bîmār kılsun (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 14, Mısra 52).
[bürehne,]

Ten-i 'ar'ar **bürehne** serv-i maḥzûn
Serāzîr ü perîşân bîd-i Mecnûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 36, Mısra 23).
[bürehne,]

bürehne-ser: Başı açık.

Bürehne-ser olup etfāl ü pîrân
Emāna geldiler itdiler efğan (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 19, Mısra 63).
[bürehne-ser,]

bürehne-ten: Çıplak ten.

Selîm-i 'Âmirî gördi ki Mecnûn
Bürehne-ten kalup olmuş diger-gün
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 28, Mısra 42). [bürehne-ten,]

bürhân: Delil, ispat.

Getür **bürhânıñı** göster güvâhıñ
Ciger-dāğın sirişkin dūd-ı âhıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 27, Mısra 345).
[bürhânıñı, -ıñ, -ı, -]

bürîde: Kesilmiş.

Zenaḥdânı hemân nârenc-i Ken'ân
Hevâsından **bürîde** dest-i ḥubân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 26, Mısra 34).
[bürîde,]

bürîde-dest ü bî-düş olsun: Kesilmiş el ve omuzsuz olmak.

Seni ey meh kim eylerse der-âğüş
Anı olsun bürîde-dest ü bî-düş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 22, Mısra 210).
[bürîde-dest ü bî-düş olsun, -sun, -]

būs: Öpme, öpüş.

İki müştāk idüp yek-dīgeriñ **būs**
Töküp her ikisi hūñ-āb-ı efsūs (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 65).
[būs,]

būs eyledi: Öpmek.

Tutup ol halka-i ümmîdi muhkem
Aña rû-mâl olup **būs eyledi** hem (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 42).
[būs eyledi, -di, -]

būs eyledi: Öpmek.

Olup ol şu 'a-i dil-sûza fânûş
Der-âgûş itdi çeşmiñ eyledi būs (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 44). [būs
eyledi, -di, -]

būs eyledi: Öpmek.

İrişdi Zeyd'i istiķbāl kıldı
Gözün **būs eyledi** hoş-hâl kıldı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 90). [būs
eyledi, -di, -]

būs eyledi: Öpmek.

İdüp mektûbunı taķdīm Leylî
Kılup **būs eyledi** teslīm Leylî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 294).
[būs eyledi, -di, -]

būs eyledi: Öpmek.

Alup mektûbı Leylî eyledi būs
Başup bağırina cānıñ kıldı mahrûs (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 295).
[būs eyledi, -di, -]

būs idem: Öpmek.

Künün gel **būs idem** bīmār cimiñ
Beni görmez daħi hūn-bār çeşmiñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 175).
[būs idem, -em, -]

būs ideydim: Öpmek.

Şalup geh boynuma gīsü-yı çiniñ
Gehî **būs ideydim** meh-i cebîniñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 258).
[būs ideydim, -e, (y)dim, -]

būs idüp: Öpmek, öpücük vermek.

‘İzāriñ **būs idüp** bî-huş oldı
Ten-i bî-rûh-tek hāmûş oldı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 85). [būs
idüp, -üp, -]

būs itdi: Öpmek, öpücük vermek.

Huzûr-ı vâlid-i Leylâ'ya gitdi
Edeble destin evvel **būs itdi** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 54). [būs
itdi, -di, -]

būs itdi: Öpmek, öpücük vermek.

Bilip bu sırrı Mecnûn-ı perîşān
‘Acûzıñ dāmeniñ **būs itdi** nālān (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 38). [būs
itdi, -di, -]

būs itdi: Öpmek.

Çü Mecnûn fehmi idüp bildi atasın
O ān **būs itdi** dāmān-ı kabāsın (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 64). [būs
itdi, -di, -]

būs itdi: Öpmek, öpücük vermek.

Gehî **būs itdi** rüyuñ geh cebîniñ
Gehî **būs itdi** çeşmi-i derd-i bîniñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 147).
[būs itdi, -di, -]

būs itdi: Öpmek, öpücük vermek.

Gehî **būs itdi** rüyuñ geh cebîniñ
Gehî **būs itdi** çeşmi-i derd-i bîniñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 148).
[būs itdi, -di, -]

būs itdi: Öpmek, öpücük vermek.

Geçürdi şadra Mecnûn'ıñ maķāmıñ
Lebiñ **būs itdi** şîrîn kıldı kāmıñ (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 226).
[bûs itdi, -di, -]

bûs itdi: Öpmek, öpücük vermek.

Gehî **bûs itdi** ol mektûbî hurrem
Gehî **bûs itdi** Zeyd çeşmini hem (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 275).
[bûs itdi, -di, -]

bûs itdi: Öpmek, öpücük vermek.

Gehî **bûs itdi** ol mektûbî hurrem
Gehî **bûs itdi** Zeyd çeşmini hem (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 276).
[bûs itdi, -di, -]

bûs itdügi: Öpmek.

Mezâr-ı Leylî'yi **bûs itdügi** dem
Çeküp feryâd efsûs itdügi dem (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 37). [bûs
itdügi, -dügi, -i, -]

bûs idersin: Öpmek.

Der-âgûş eyleyüp mahzûn u me'yûs
İdersin kabrimiñ toprakını bûs (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 118).
[bûs idersin, -er, -sin, -]

bûs idüp: Öpmek.

Diger yerde kılup feryâd u efsûs
İdüp Mecnûn-ı zariñ gözleriñ bûs (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 188).
[bûs idüp, -üp, -]

bûs idüp: Öpmek.

İdüp biñ âh u biñ efsûs âhîr
İdüp Leylî yüzünden bûs âhîr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 172).
[bûs idüp, -üp, -]

bûs kıldı: Öpmek.

Geçüp ta'zîm ile pîrâmeninden
Edeble **bûs kıldı** dâmeninden (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 30). [bûs
kıldı, -di, -]

bûs kıldı: Öpmek.

Mükerrer eyledi efsûs âhîr
O hâk-i pâki kıldı bûs âhîr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 18). [bûs kıldı,
-di, -]

bûs kılurdu: Öpmek.

İderdi yâd çeşm-i dilsitâniñ
Kılurdu bûs çeşm-i âhuvâniñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 54). [bûs
kılurdu, -ur, -di, -]

bûse-bâzi: Öpücük oyunu.

İdeydim ben lebiñle **bûse-bâzi**
İdeydiñ sen de gâhî sâz-ı nâzı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 265).
[bûse-bâzi,]

bûse-i nühüfte: Gizli, saklı öpme.

Çam-ı hasretten ol mâh-ı dühüfte
İderdi nâle **bûse-i nühüfte** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 286). [bûse-i
nühüfte,]

büt: Put II Tapılan, inanılan varlık, cisim. güzel
sevgili.

O **büt** kim eyleyüp her dem sitâyiş
Bulurdum ol kadehden kim küşâyiş
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7,
Mısra 37). [büt,]

Elimde ne şürâhî var ne sâgar
Ne **büt** kalmış nazargehde ne âzer (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 42).
[büt,]

O **büt**den olmuşam mehcûr-ı dil-hûn
Olupdur o kadeh şikeste eknûn (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 39).
[büt, -den, -]

bütâ: Ey put gibi güzel sevgili.

Didi ey âfitâb-ı maḥmil-ārâ
Bütâ sîmînberâ cânâ nigārâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 178).
[bütâ,]

büt-hâne: Put evi, kilise.

Büt-i âmâli kıldım pâre pâre
Yıkup **büt-hâneyi** çıkıdım kenâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 170).
[büt-hâneyi, -yi]

büt-i âmâli: Sevgilinin emeli, isteği.

Büt-i âmâli kıldım pâre pâre
Yıkup büt-hâneyi çıkıdım kenâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 169).
[büt-i âmâli, -i, -]

büt-i büt-hâne-i mülk-i hakîhat: Hakikat mülkünün tapınağındaki put.

Büt-i büt-hâne-i mülk-i hakîhat
'Arûs-ı hacle-i esrâr-ı vahdet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 17).
[büt-i büt-hâne-i mülk-i hakîhat,]

büt-i çalâk-i gâretkâr-ı ârâm: Büt-i çalâk: Sevgili Eğlenen çapulcu sevgili.

Niçe sâkî ki bir serv-i gül-endâm
Büt-i çalâk-i gâretkâr-ı ârâm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 26). [büt-i çalâk-i gâretkâr-ı ârâm,]

büt-i handânlarla: Gülen putlar.

Büt-i handânlarla ıztırârî
İdüp Leylî de bir dem handekârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 137).
[büt-i handânlarla, -lar, -la, -]

büt-i hoş-rüy-ı leylâ-yı zamânı: Put gibi güzel yüzlü olan zamanın Leylâ'sı.

Kılup yek-dil o kavm-i mihrbânı
Büt-i hoş-rüy-ı Leylâ-yı zamânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 10).
[büt-i hoş-rüy-ı leylâ-yı zamânı, -ı, -]

büt-i nâzik-bedensin: Narin bedenli put, zarif vücutlu sevgili.

Ki sen bir nâzenin meh-liqâsın
Büt-i nâzik-bedensin dil-rübâsın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 250).
[büt-i nâzik-bedensin, -sin, -]

büt-i perde-nişîni: Perde arkasındaki güzel.

Büt-i perde-nişîni çîn-i hüsnüñ
Mücessem-i rûhı 'illîn-i hüsnüñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 5). [büt-i perde-nişîni, -i, -]

büt-i şekker-leb ü mahbûbe-i tāk: Şeker dudaklı ve tok sesli sevgili.

Büt-i şekker-leb ü mahbûbe-i tāk
Zamānuñ fitnesi âşüb-ı âfāk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 27).
[büt-i şekker-leb ü mahbûbe-i tāk,]

büt-i sîmîn-beden: Beyaz vücutlu sevgili.

Cihānda var iken senden nikû-rū
Büt-i sîmîn-beden mahbûb-ı dil-cū (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 28). [büt-i sîmîn-beden,]

büt-perest: Puta tapan, putperest II aşırı derecede, taparcasına seven âşık.

Baňa gâhî diyorlar **büt-perestem**
Gehî dirler harâb üftâde mestem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 35). [büt-perestem, -em]

büt-perest olmak: Puta tapan olmak. Putperest olmak.

Nedir bu mest olmak cām-ı Cem'siz
Nedir bu **büt-perest olmak** şanemsiz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 184). [büt-perest olmak, -mak, -]

büt-şiken ol: Put kırıcı olmak.

Muhabbet 'âleminde küh-ken ol
Halîl-i Âzer-âsâ **büt-şiken ol** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 168).
[büt-şiken ol,]

buved: Olur.

Dimişler bu meşeldir bir veliden
Şeniden key **buved** mânend-i dîden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 184). [buved,]

büy: Koku.

Vezân ol cânib-i şahrâya bir dem
Berâber turremiñ **büyuñ** getür hem
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 11*,
Mısra 28). [*büyuñ*, -uñ, -]

Gelüpdür bâğa **büyuñ** gülden alsın
Seni şorsun haber bülbülden alsın (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 14*, *Mısra 185*).
[*büyuñ*, -uñ]

Meşamı terk idüp cânânı **büyiñ**
Yetürdi âsumâna hây u hüyiñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 27*, *Mısra 85*).
[*büyiñ*, -in]

Şabâdan gâh u geh **büyuñ** bulur dil
Bulup büyuñla cân-zinde olur dil (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 27*, *Mısra 373*).
[*büyuñ*, -uñ, -]

Nesîm ile kılup bir büy-i ihdâ
Beni ol **büyuñ** ile eyle ihyâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 27*, *Mısra 378*).
[*büyuñ*, -uñ, -]

Şabâdan gâh u geh büyuñ bulur dil
Bulup **büyuñla** cân-zinde olur dil (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 27*, *Mısra 374*).
[*büyuñla*, -uñ, -la, -]

Benim küt-ı dilimdir büy-i cânân
Bulur cânâne **büyundan** tenim cân
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 28*,
Mısra 86). [*büyundan*, -un, -dan, -]

Degildir bu **büy** büyü nev-bahârîñ
Bu bûdur büy-i gisû-yı nigârîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 30*, *Mısra 185*).
[*büy*,]

Toğunmuşdur bu bû ol târ-ı müya
Fedâ olsun dil ü cânım bu **büya** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 30*, *Mısra 190*).
[*büya*, -a]

Degildir bu **büy** **büyü** nev-bahârîñ
Bu bûdur büy-i gisû-yı nigârîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 30*, *Mısra 185*).
[*büyü*, -ı]

Anıñ **büyüyla** her dem cân bulurdum
Bulup cân hurrem ü hândân olurdum
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 37*,
Mısra 123). [*büyüyla*, -ı, -(y)la, -]

büy-i aşk: Aşkın kokusu.

Bu mevsimde bu vakt-i cân-fezâda
Ki **büy-i aşk** idi peydâ hevâda (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 8*, *Mısra 12*). [*büy-i aşk*,]

büy-i cânân: Sevgilinin kokusu.

Benim küt-ı dilimdir **büy-i cânân**
Bulur cânâne **büyundan** tenim cân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 28*, *Mısra 85*).
[*büy-i cânân*, -ân, -]

büy-i cânân: Sevgilinin kokusu.

Didi sende 'ayândır **büy-i cânân**
Dil ü cânım fedâ-yı müy-i cânân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 27*, *Mısra 91*).
[*büy-i cânân*,]

büy-i dîdâr: Yüzünün kokusu.

Zihî devlet ki Nâkâm 'âşık-ı zâr
Bulur firkatde nâ-geh **büy-i dîdâr** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 27*, *Mısra 416*).
[*büy-i dîdâr*,]

büy-i dil-dâr: Sevgilinin kokusu.

İdüp idbârımı ikbâl bir dem
Dilim kıl **büy-i dil-dâr** ile hurrem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 27*, *Mısra 32*).
[*büy-i dil-dâr*,]

büy-i gisû-yı nigârîñ: Resim gibi güzel olan sevgilinin omuza dökülen saçının kokusu.

Degildir bu **büy** büyü nev-bahârîñ
Bu bûdur **büy-i gisû-yı nigârîñ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 30*, *Mısra 186*).
[*büy-i gisû-yı nigârîñ*, -ñ, -]

büy-i gül: Gül kokusu.

Çü ben **büy-i gül** ile olmuşam mest
Degildir mümkün olmak bâde der-dest
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 30*,
Mısra 199). [*büy-i gül*,]

büy-i ihdâ: Bir koku.

Nesîm ile kılup bir **büy-i ihdâ**
Beni ol büyuñ ile eyle ihyâ (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 377). [bûy-ı
ihdâ,]

bûy-ı insden: İnsan kokusu.

O güne olmuşam vahşetle hû-ger
Ki **bûy-ı insden** dil nefret eyler (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 158).
[bûy-ı insden, -den, -]

bûy-ı leylî: Leyla'nın kokusu.

Meger bir gün nesîm-i kûy-ı Leylî
Hevâ-yı mûy-ı 'anber **bûy-ı Leylî** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 12).
[bûy-ı leylî,]

bûy-ı mûyî: Saçın kokusu.

Çerâğ-ı hâne-i dil-tâb rûyî
Be-hûr-ı mücmer cân **bûy-ı mûyî** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 32).
[bûy-ı mûyî, -ı, -]

bûy-ı nağzî: Güzel koku.

Getürdüm tuhfê kıldım dostâna
Ki **bûy-ı nağzî** virsün neş'e cânâ (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 40).
[bûy-ı nağzî, -ı-ı, -]

bûy-ı nârenc: Turunç; portakal kokusu.

Hevâsı şavlecân kûyî nârenc
Hevâsında nümâyân **bûy-ı nârenc** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 104).
[bûy-ı nârenc,]

bûy-ı necd'i: Necd Çölü'nün kokusu.

Şabâdan gûş kıldı **bûy-ı Necd'i**
Tezâyüd eyledi tuğyân-ı vecdî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 15). [bûy-
ı necd'i, -i, -]

bûy-ı nişânî: Alametini izi(kokusu).

İder cünbiş nesîmi gülsitânî
Bulur Mecnûn'ın **bûy-ı nişânî** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 80).
[bûy-ı nişânî, -i, -]

bûy-ı peyâmî: Haberinin kokusu.

İderdi gûş Mecnûn'ın kelâmî
Kelâmından bulup **bûy-ı peyâmî** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 70).
[bûy-ı peyâmî, -i, -]

bûy-ı sünbül: Sünbül kokusu.

Figân itdükde gül 'aşkından bülbül
Anı sâkit ider mi **bûy-ı sünbül** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 54).
[bûy-ı sünbül,]

bûy-ı müşg-bâre: Misk kokuları saçan koku.

Bu bû peyvestedir gîsü-yî yâre
Olum kurbân bu **bûy-ı müşg-bâre**
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30,
Mısra 188). [bûy-ı müşg-bâre, -e-e, -]

C/Ç

câ-be-câ: Yer yer.

Bu güftârî kim Leylî'den işitdim
Cevâbuñ **câ-be-câ** irâd itdim (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 146).
[câ-be-câ,]

câdü-yî bâbil: Babil cadısı. Hârût ve Mârût'un aşık
oldukları kadın.

Nigâh-ı gamzesi **câdü-yî Babil**
Lebi şekker-şiken ruhsâresi gül (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 35).
[câdü-yî bâbil,]

câ-gîr oldukda: Yer tutmak.

Hamelde âfitâb oldukda câ-gîr
Şarîr-i hâmem itdi bûd-i takrîr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 19). [câ-
gîr oldukda, -duğ, -da, -]

câh: Kuyu, çukur.

Hezârân **câh** var bu râh içre
Hezâr üftâde var her **câh** içre (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 169).
[câh,]

Hezārān **çāh** var bu rāh içre
Hezār üftāde var her **çāh** içre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 170*).
[çāh,]

Zenaḥdāniydı çāh-ı ser-küşāde
Hemān **çāh** içre biñ dil-fütāde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 14*).
[çāh,]

Ki ol her dem ider kūh üzre şiven
Velî **çāh** içreyim feryād-zen ben (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 56*).
[çāh,]

çāh içre: Kuyu içinde.

Hemīn **çāh içre** bā-tedbīr-i taḡdīr
Olupdur 'aşk zencīri ser-ā-zīr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 155*).
[çāh içre,]

çāhdır: Kuyu, çukur.

Cihān bir **çāhdır** kim ka'r-ı nā-yāb
Ḳalur üftādesi nā-çār u bī-tāb (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 151*).
[çāhdır,]

çāh-ı firāḳūnda: Ayrılık kuyusu.

Hemān Yūsuf seniñle mihrbāndır
Seniñ **çāh-ı firāḳūnda** nevāndır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 40*).
[çāh-ı firāḳūnda, -iñ, -da, -]

çāh-ı ğāmdan: Gam kuyusu.

Olup anda āzāde endūh-ı sitemden
Rehā bulmaḳ için bir **çāh-ı ğāmdan**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 154*). [çāh-ı ğāmdan, -dan, -]

çāh-ı māsivādan: Masivanın çukuru.

Tutup muḡkem gūzer ḳılsa hevādan
Olur vāreste **çāh-ı māsivādan** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 160*).
[çāh-ı māsivādan, -dan, -]

çāh-ı mezelletde: Değersizlik kuyusu.

Ḳılur āḡir esīr-i dām-ı tezvīr
Ḳoyur **çāh-ı mezelletde** ser-ā-zīr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 206*).
[çāh-ı mezelletde, -de, -]

çāh-ı ser-küşāde: Baş açık çukur II çenenin ucundaki çukur kısım.

Zenaḥdāniydı **çāh-ı ser-küşāde**
Hemān çāh içre biñ dil-fütāde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 13*).
[çāh-ı ser-küşāde,]

cahīm: Cehennem.

Cahīme ḡāḡiṣ ile kimse ġitmez
Teniñ sūzān-ı nār-ı dūzaḡ itmez (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 293*).
[cahīme, -e]

çāk: Yarık, yırtık, çatlak. çāk çāk parça parça.

Girībānı derīde dāmeni **çāk**
Gözi nemnāk özi nālān u ġamnāk (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 5*). [çāk,]

Şekībāsı girībānıñ ḳılup **çāk**
Periṣān u mūkedder zār u ġamnāk (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 119*).
[çāk,]

Girībān **çāk** ü ten bī-tāb ü ḡaste
Zebānı şevke-ġū ḡāṡır şikeste (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 131*).
[çāk,]

Cülūs itdükde Mecnûn bir bisāṡa
Ḳılup pīrāheniñ **çāk** iḡāṡa (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 72*). [çāk,]

Olursa te'eṣṣūr eger sīnesi **çāk**
Baḡursa diḡḡat ile çeşm-i idrāk (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 181*).
[çāk,]

çāk idüp: Parçalamak, yırtmak.

Ḳabāsın **çāk idüp** mūyān mūyān
Çeküp nāle idüp bezmi periṣān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 153*).
[çāk idüp, -üp, -]

çāk idüp: Parçalamak, yırtmak.

Dilinde kalmadı táb-ı nezāre
Kābāsın **çāk idüp** çıkdı kenāre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 380*).
[çāk idüp, -üp, -]

çāk iderdi: Parçalamak, yırtmak.

İdenler güş olup zār şegāfnāk
İderdi tā-be-dāmen cāmesin çāk (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 106*).
[çāk iderdi, -er, -di, -]

çāk idüp: Parçalamak, yırtmak.

O olup Leylā'ya meftûn u şegāfnāk
İdüp dāmān-ı neng ü nāmını çāk (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 8*). [çāk idüp, -üp, -]

çāk kıldı: Yırtmak, parçalamak.

Kābāsın **çāk kıldı** tā-be-dāmen
İrişdi dāmen-i eflāke şiven (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 109*). [çāk kıldı, -di, -]

çāk kıldı: Yırtmak, yarmak. İl Yaralamak.

Hemān-dem āh-ı āteşnāk kıldı
Teniñ nāhunlar ile **çāk kıldı** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 98*). [çāk kıldı, -di, -]

çāk kıldı: Yırtmak, yarmak.

Giribān-ı şekibīñ **çāk kıldı**
Sirişki nāmeyi nemnāk kıldı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 297*).
[çāk kıldı, -di, -]

çal: Çalmak.

Urup bir püş-pā nāmūs u nenge
Çalup kārüre-i nāmūsı senge (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 36*).
[çalup, -up, -]

çālāk: Çabuk hareket eden, hareketli, çevik.

Te'ālallah zihī sāķī ki **çālāk**
Virüp sāğar beni kıldı şegāfnāk (*Mecnûn u*

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 35).
[çālāk,]

Neşâtından gehī rakş itdi **çālāk**
Gehī āvāzeler kıldı ferāhnāk (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 181*).
[çālāk,]

Harīminden çıkup şeh-rāha **çālāk**
Dili dil-dār ile meşgūl-i bī-bāk (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 25*).
[çālāk,]

cām: 1. sırça, cam; bardak, kadeh, şişe ve toprak cinsinden şarap kadehi.

Beni hem eyleyen ser-mest Nākām
Hemān meydır hemān pīr ü hemān **cām**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 24*). [cām,]

O olup muhtāc bir **cām** u nedīme
Güzer kıldı harābāt-ı qādīme (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 13*). [cām,]

Beni bu **cām** ile peyveste mest it
Hemīşe 'āşık-ı sāķī-perest it (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 49*). [cām,]

Hemīşe telh ider 'uşşāķi kāmīñ
Virür 'āşıklara zehr-āb **cāmuñ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 110*).
[cāmuñ, -iñ, -]

Ki şāyed nüş idüp bir **cām** nüşīñ
Bula ol cāmdan fi'l-cümle temkīn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 81*).
[cām,]

Fakať bir **cām** ider nüş ol hünermend
O da bā-yād-ı Leylā-yı şeker-ħand (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 85*).
[cām,]

Bisāt-ı 'ayşda bir **cām** tutmam
Şekibā-yāb olup ārām tutmam (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 165*).
[cām,]

Ki şāyed nüş idüp bir cām nüşīñ
Bula ol **cāmdan** fi'l-cümle temkīn
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 82*). [cāmdan, -dan]

İderler bādeden leb-rīz **cāmı**
Koyurlar pışgāhında ta'āmı (*Mecnûn u*

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 79).
[câmi, -ı]

Bu sevgendi bu güftârı kılup güş
Bu zehr-âmîz **câmi** eyleyüp nüş (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 334).
[câmi, -ı]

Muhabbet **câminî** peyveste mesti
Bahâristân-ı ‘aşkıñ muğ-peresti (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 11).
[câminî, -ı, -nî, -]

Geçer dâreynden elbette Nâkâm
Bu meyden kim ki nüş eylese bir **câm**
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34,
Mısra 62). [câm,]

Ki **câmi** cân-ı pāk-i muqbilândır
Sü-be-sü sîne-i şâhib-dilândır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 19).
[câmi, -ı]

Hani mînâ hani sâğar hani mey
Getür **câmi** baña mey vir pey-â-pey
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35,
Mısra 28). [câmi, -ı]

câm evleyüp: Kadeh eylemek II kadeh zannetmek.

Hemân **câm eyleyüp** Ferhâd’ı medhüş
Hemân pîr eyledi anı der-âgüş (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 19). [câm
eyleyüp, -y, -, -]

câm iden: Sarhoş etmek.

Gerekdür böyle olsun mest Nâkâm
İden bezm-i belâda nüş bir câm (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 114).
[câm iden, -en, -]

câm tutsun: Kadeh tutmak; eğlenmek, hoş vakit
geçirmek.

Serîr-i bâğda ârâm tutsun
Demâdem erğuvânı **câm tutsun** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 54).
[câm tutsun, -sun, -]

câme: Elbise.

İdenler güş olup zâr şeğafnâk
İderdi tâ-be-dâmen **câmesin** çâk (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 106).
[câmesin, -sin]

Revân bir **câme** virdi küşîş ile
Didi püş it teniñ bu püşîş ile (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 45).
[câme,]

Ser-â-pâ **câmesin** kıldı siyeh-gün
Giribânı deride dide pür-hün (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 7).
[câmesin, -sin, -]

câme-i zerrîni: Altın işlemeli elbise.

Götürdi **câme-i zerrîni** yek-ser
İdüp takbîl bir bir kıldı der-ber (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 117).
[câme-i zerrîni, -i, -]

câme-i zer-târ u fâhir: Gösterişli ve altın telli elbise.

Açup gencin idüp âmâde âhir
Muraşsa ‘ **câme-i zer-târ u fâhir** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 84).
[câme-i zer-târ u fâhir,]

câm-ı cem’siz: Şarabın mucidi eski İran
padişahlarından Cem’in içki kadehi. Cemşid’in
kadehi.

Nedir bu mest olmak **câm-ı Cem’siz**
Nedir bu büt-perest olmak şanemsiz
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10,
Mısra 183). [câm-ı cem’siz, -siz, -]

câm-ı erğuvâna: Erguvan renkli kadeh II Şarap.

Dolurdi jâle **câm-ı erğuvâna**
Virürdi neş’e bezm-i gülsitâna (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 7). [câm-ı
erğuvâna, -a, -]

câm-ı fütûhî: (Gönül) açan, ferahlatan (şarap)
kadehleri.

Leb-â-leb eyleyüp **câm-ı fütûhî**
Anıñla rüşen eyle çeşm-i rûhı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 3).
[câm-ı fütûhî, -ı, -]

câm-ı ğam-züdûdî: Gamlı, kederli kadeh.

Getür sâkî meyi dâniş-füzûdî
İdüp leb-rîz **câm-ı ğam-züdûdî** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 10).
[câm-ı ğam-züdûdî, -ı-ı, -]

cām-ı 'işret: İçki kadehi.

Sen ü ben künc-i vahdet bezm-i halvet
Miyāncī rāh-ı reyhān **cām-ı 'işret** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 254).
[cām-ı 'işret,]

cām-ı mey: Şarap kadehi.

Gazel-h'ân olsun o ben eyleyem gûş
O virsün **cām-ı mey** ben eyleyem nûş
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 174). [cām-ı mey,]

cām-ı muşaffâ: Saf, arıtılmış şarap kadehi; içinde ölümsüzlük suyu olan kadeh.

Bu nev' ile iki üç mah yek-cā
Berāber tutdılar **cām-ı muşaffâ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 200).
[cām-ı muşaffâ,]

cām-ı nâb-ı vuşlatı: Kavuşmanın halis şarabı.

Olup bezm-i vahdetde hem-âgûş
İdelüm **cām-ı nâb-ı vuşlatı** nûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 152).
[cām-ı nâb-ı vuşlatı, -ı, -]

cām-ı nûşdan: Şarap içmek.

Olaydın bezmde sen bāde-der-dest
Olaydım ben o **cām-ı nûşdan** mest
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 382). [cām-ı nûşdan, -dan, -]

cām-ı şādmānī: Sevinçin kadehi.

Gelüp bezme şarāb-ı erğuvānī
Dolandı bezmi **cām-ı şādmānī** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 120).
[cām-ı şādmānī,]

cām-ı sersār: Ağzına kadar dolu olan kadeh.

Revān bir sākī-i raḥşende ruḥsār
Gelüp virdi aña bir **cām-ı sersār** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 16).
[cām-ı sersār,]

cām-ı vişālī: Kavuşmanın şarabı. II Sevgiliye

kavuşmanın zevki.

Harīm-i hāşda Mecnûn mişālī
Hemīşe nûş kıl **cām-ı vişālī** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 238).
[cām-ı vişālī, -i, -]

cān: Can, ruh, gönül.

Her iki 'āşıkñ sūzişde **cānı**
Biri peydā biri ammā nihānī (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 57).
[cānı, -ı]

Açup göz gördi kim cānānı gitmiş
Koyup cismiñ füsürde **cānı** gitmiş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 104).
[cānı, -ı]

Melāmet-güy olup açdı zebānıñ
Nişān-ı tır-i tōhmet kıldı **cānıñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 106).
[cānıñ, -iñ]

Seni daḥi nidelim gerçi **cānsın**
Ki cānānsız baña bārgirānsın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 115).
[cānsın, -sın]

Halās olmak degildir mümkün andan
Kalur üftādesi mehcūr **cāndan** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 172).
[cāndan, -dan]

Tuturdu perdede rāz-ı nihānıñ
Yaḳurdu āteş-i Mecnûn'a **cānıñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 12).
[cānıñ, -iñ, -]

Emīr-i Necd idüpdür ḳaşd **cānıñ**
Olar birgün töker elbette ḳanıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 173).
[cānıñ, -iñ, -]

Yanur āteşde **cānım** gāh u bī-gāh
Eğer itsin eger vaktidür ey āh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 211).
[cānım, -ım, -]

Dilim yār iledir meşḡul her ān
Ne yerde dil olursa andadır **cān** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 124).
[cān,]

Rızā-yı yār için 'āşık virtür cān
İder cān u teniñ **cāna** ḳurbān (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 120).
[cāna, -a, -]

Eger ister olursa **cānī** cānān
Yolunda eylerem fī'l-hāl kurbān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 18, Mısra 127).
[cānī, -ı]

Senâ-h'ânîñ olup her lahza **cāndan**
Muṭī'im emriñe hoşnûdum andan (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 19, Mısra 91).
[cāndan, -dan]

Qalup cānān gider yâ **cān** elinden
Qalır yâ **cān** gider cānān elinden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 22, Mısra 340).
[cān,]

Qalup cānān gider yâ **cān** elinden
Qalır yâ **cān** gider cānān elinden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 22, Mısra 339).
[cān,]

Olursa her ser-müyumda bir **cān**
Tamāmen eylerem 'aşkıñda kurbān
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 22, Mısra 267). [cān,]

Ne bî-dād ilesin memnûnem andan
Ki cevriñdir baña maḥbûb **cāndan**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 22, Mısra 266). [cāndan, -dan]

Seniñ 'aşkıñda geçdim **cāndan** ben
Ne cürm itdim ki terk itdiñ beni sen
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 22, Mısra 189). [cāndan, -dan]

Seniñ 'aşkıñ benim cismimde **cāndır**
Seniñ 'aşkıñla gönülüm şadmāndır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 22, Mısra 285).
[cāndır, -dır]

Benim 'ahdim hemān **cānī** cenānī
Seniñ 'ahdiñ itmiş yek-ser zebānı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 22, Mısra 193).
[cānī, -ı]

İşitdi Leylî bu kavlı-i girānı
Dili āzürde oldu yandı **cānī** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 22, Mısra 44). [cānī, -ı, -]

Zamān-ı rihletim olmuş yakīnim
Gel ey **cān** peder ol cā-niṣīnim (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 23, Mısra 106).
[cān,]

Çeküp āgūşına Mecnûn'ı **cān** tek
Kılup der-ber anı rûh-ı revān tek (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 23, Mısra 181).
[cān,]

Didi ey cānımıñ cānānı ferzend
Ebū-yı nā-tevānıñ **cānī** ferzend (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 23, Mısra 172).
[cānī, -ı]

Didi ey **cānımıñ** cānānı ferzend
Ebū-yı nā-tevānıñ cānı ferzend (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 23, Mısra 171).
[cānımıñ, -ım, -ıñ, -]

Ceseddir 'aşıkān ma'sūḳdur **cān**
Cesed peydā gerekdir rûḥ pinhān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 25, Mısra 35).
[cān,]

Çerāğ-ı ḥāne-i dil-tāb rüyı
Be-hūr-ı mūcmer **cān** bûy-ı müyü (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 26, Mısra 32).
[cān,]

Ne dildir mā'il-i zünnār-ı gīsū
Ne **cāndır** ṭālib-i ruḥsār u ebrū (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 27, Mısra 396).
[cāndır, -dır]

Elā ey 'aşık-ı güm-kerde cānān
Saña cānānıñ olsun **cānī** kurbān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 27, Mısra 198).
[cānī, -ı]

Yakup âteşlere cānım nihānī
Fedā itsem gerek cānāne **cānī** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 27, Mısra 134).
[cānī, -ı]

Yakup âteşlere **cānım** nihānī
Fedā itsem gerek cānāne cānı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 27, Mısra 133).
[cānım, -ım]

İdende 'azm-i gür dār-ı 'uḳba
Götürem mihriniñ **cānımla** yek-cā (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 27, Mısra 236).
[cānımla, -ım, -la, -]

Alup mektûbı Leylî eyledi būs
Başup bağına **cānıñ** kıldı maḥrūs (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 27, Mısra 296).
[cānıñ, -ıñ, -]

Benim küt-ı dilimdir bûy-ı cānān
Bulur cānāne bûyundan tenim **cān** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 28, Mısra 86).
[cān,]

Didi ey **cān** māder gel kerem kıl
Bu kürbetden geçüp terk-i elem kıl
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 28, Mısra 151). [cān,]

Olup bir lahza dīdār-ı hurrem
Görüm ruhsār-ı **cān** virdüğim dem
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 28, Mısra 166). [*cān*,]

Yakup **cānım** şerār-ı iştiyākı
Geçüpdür haddi derd-i iştiyākı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 28, Mısra 123). [*cānım*, -im, -]

Virüp ferzendiniñ derdiyle **cānıñ**
Rehā-yāb oldı derdinden cihānıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 28, Mısra 207). [*cānıñ*, -iñ, -]

Hiçāb-ı vaşlın olmuş ten arada
İrişmez bu ten ile **cān** murāda (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 30, Mısra 294). [*cān*,]

Mukavvā-vār bī-dil ber-tenem ben
Tenimde dilde sensen **cānda** sensen
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 30, Mısra 226). [*cānda*, -da]

Cihānıñ **cānı** cānān-ı cihānseñ
Mücessem rûhsen rûh-ı revānsen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 30, Mısra 219). [*cānı*, -ı]

Belî ben irmedim hālā kemāle
Degil **cānım** benim kâbil vişāle (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 30, Mısra 290). [*cānım*, -im]

Yanurdu **cānı** nār-ı hasret ile
Güni dā'im geçürdi miñnet ile (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 31, Mısra 27). [*cānı*, -ı]

Çıkup mülk-i cihāndan virdi **cānıñ**
Rehā buldı kuyūdundan cihānıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 31, Mısra 61). [*cānıñ*, -iñ, -]

Ki 'aşk-ı hüsnüñ ile sirdir **cān**
Cemāl-ıñ küt-ı cānımdır be-her ān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 33, Mısra 333). [*cān*,]

Olim pervāne-i şem'-i cemālî
Kılam **cānımı** kurbān-ı vişālî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 33, Mısra 76). [*cānımı*, -im, -ı, -]

İkiyken cismi bir **cānıñ** muqaddem
Bulup peyvend bir oldı cesed hem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 33, Mısra 237). [*cānıñ*, -iñ, -]

Çeküp āğūşa Mecnûn-ı nevānıñ
İdüp cānānına peyveste **cānıñ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 33, Mısra 360). [*cānıñ*, -iñ, -]

Seniñ 'aşkıñ kılup mahfûz **cānda**
Seniñ 'aşkıñla 'ömr itdi cihānda (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 36, Mısra 131). [*cānda*, -da]

Seniñ adın olup vird-i zebānı
Teninden 'aşkıñ ile çıkdı **cānı** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 36, Mısra 142). [*cānı*, -ı]

Ki tā mevcūd itdi tāb u tevānım
Yakıldı āteş-i ālāma **cānım** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 36, Mısra 80). [*cānım*, -im]

Münā-yı 'aşkda kurbān olanlar
Virüp **cān** vāşıl-ı cānān olanlar (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 37, Mısra 2). [*cān*,]

Anıñ büyüyle her dem **cān** bulurdum
Bulup **cān** hurrem ü hāndān olurdum
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 37, Mısra 123). [*cān*,]

Bu hāk-i pākden olmam cüdā ben
İdeyim **cānım** gerek bunda fedā ben
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 37, Mısra 182). [*cānım*, -im]

Diyüp Leylî hāmūş itdi fiğānıñ
Revān cānānına tapşurdu **cānıñ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 37, Mısra 214). [*cānıñ*, -iñ]

İdüpdür türbe-i Leylî'yi der-ber
Kılupdur **cānımı** kurbān-ı dil-ber (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 37, Mısra 258). [*cānımı*, -im, -ı, -]

Getürdüm tuhfē kıldım dostāna
Ki büy-ı nağzı virsün neş'e **cāna** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 38, Mısra 40). [*cāna*, -a, -]

cān bulup: Dirilmek, canlanmak.

Anıñ büyüyle her dem cān bulurdum
Bulup cān hurrem ü hāndān olurdum
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, Mesnevi 37, Mısra 124). [*cān bulup*, -up, -]

cān oldu: Can olmak; yaşama sebebi olmak.

O rütbe oldu germā-germ bāzār
Ki oldu cān bahā kālā-yı dīdār (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 368).
[cān oldu, -dı, -]

cān olur: Hayat vermek, cana can katmak; çok
sevindirmek.

Velî ma' nādayem hem-dem seniñle
Tenimde **cān olur** hurrem seniñle (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 218).
[cān olur, -ur, -]

cān u tenim: Can ve beden.

Eger bir hatıvede geçsem ziyāde
Yanar **cān u tenim** nār-ı belāda (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 160).
[cān u tenim, -im, -]

cān u teniñ: (Aşığın) canı ve bedeni. Ruh ve beden.
Can ve beden.

Yakup **cān u teniñ** nār-ı belāda
Olupdur hasretiñden üftāde (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 43). [cān
u teniñ, -iñ, -]

cān u teniñ: Can ve beden. Ruh ve beden.

Rızā-yı yār için 'āşık virür cān
İder **cān u teniñ** cāna kurbān (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 120).
[cān u teniñ, -iñ, -]

cān virende: Ölmek, ruhunu teslim etmek.

İdüp nālîş diyüp cānān cānān
Virende türbe-i cānānda cān (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 40).
[cān virende, -en, -de, -]

cān virmek: Ölmek, can vermek.

Saňa **cān virmek** emr-i muhtaşardır
Seni terk eylemek düşvār-terdir (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 263).
[cān virmek, -mek, -]

cān virüp: Ölmek, ruhunu teslim etmek.

Marîz-i firâte Nâkâm dermān
Vişāl-i yāre yitmekdir virüp cān (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 74). [cān
virüp, -üp, -]

cān virüp: Ölmek, ruhunu teslim etmek.

İdüp bu türbeden bir feyz hāşıl
Olunca **cān virüp** dīdāre vāşıl (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 180).
[cān virüp, -üp, -]

cān virür: Ölmek. Can vermek.

Rızā-yı yār için 'āşık virür cān
İder cān u teniñ cāna kurbān (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 119).
[cān virür, -ür, -]

cān virürdi: Ölmek, ruhunu teslim etmek. Can
vermek.

Götürseydi ne dem şemşîr-i bürrān
Virürdi şîrler şemşîrine cān (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 20).
[cān virürdi, -ür, -di, -]

cān vakur: Üzmek, acı vermek. Gönül acıtmak.

Şivāz-ı vaşla pervāne yakur cān
Velî Mecnûn'dur firkatde sūzān (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 243).
[cān yakur, -ur, -]

cānā: Sevgilim, canım, ey dost.

Didi ey āfitāb-ı maḥmil-ārā
Bütā sīmīnberā **cānā** nigārā (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 178).
[cānā,]

cānān: Sevgili, gönül verilmiş, maşuka.

Çü Mecnûn'dan olup maḥfūz **cānān**
Daḥi dīdāra bulmaz oldu imkān (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 1).
[cānān,]

Açup göz gördi kim **cānānı** gitmiş
Koyup cismiñ füsürde cānı gitmiş (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 103).
[cānānı, -ı]

Niçün teslîm-i cânân olmadıñ sen
Seni **cânânsız** şimdi nideyim ben (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 110*).
[cânânsız, -sız]

Seni dañi nidelim gerçi cânşın
Ki **cânânsız** baña bārgirānsın (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 116*).
[cânânsız, -sız]

Eger ister olursa cânı **cânân**
Yolunda eylerem fî'l-hāl kurbān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 127*).
[cânân,]

Ƙalup **cânân** gider yâ cân elinden
Ƙalır yâ cân gider **cânân** elinden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 339*).
[cânân,]

Ƙalup **cânân** gider yâ cân elinden
Ƙalır yâ cân gider **cânân** elinden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 340*).
[cânân,]

Didi ey cânımıñ **cânânı** ferzend
Ebû-yı nâ-tevânıñ cânı ferzend (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 171*).
[cânânı, -ı]

Dilinde dâ'imâ **cânân** hayâli
İderdi nâleler Mecnûn mişâli (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 65*).
[cânân,]

Elâ ey 'âşık-ı güm-kerde **cânân**
Saña cânânıñ olsun cânı kurbān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 197*).
[cânân,]

O ĥalvetde bulunmaz kîne-cüyân
Hemîn bir sen olursun bir de **cânân**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 270*). [cânân,]

Meşamı terk idüp **cânânı** bûyıñ
Yetürdi âsumāna hây u hüyıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 85*).
[cânânı, -ı]

Elâ ey 'âşık-ı güm-kerde cânân
Saña **cânânıñ** olsun cânı kurbān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 198*).
[cânânıñ, -ıñ]

Benim kût-ı dilimdir bûy-ı cânân
Bulur **cânâne** bûyundan tenim cân
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 86*). [cânâne, -e, -]

Çeküp āgûşa Mecnûn-ı nevânıñ
İdüp **cânânına** peyveste cânıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 360*).
[cânânına, -ın, -a, -]

Diyüp Leylî ĥamûş itdi figânıñ
Revân **cânânına** tapşurdi cânıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 214*).
[cânânına, -ın, -a, -]

cânân cânân diyüp: *Canan canan, sevgili sevgili, aşkım aşkım deyip.*

İdüp nâliş diyüp cânân cânân
Virende türbe-i cânānda cân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 39*).
[cânân cânân diyüp, -üp, -]

cânâne: *Sevgili, yâr.*

Yağup âteşlere cânım nihânı
Fedâ itsem gerek **cânâne** cânı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 134*).
[cânâne,]

cânân-ı cihânseñ: *Âlemin sevgilisi.*

Cihânıñ cânı **cânân-ı cihânseñ**
Mücessem rûhsen rûh-ı revānsen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 219*).
[cânân-ı cihânseñ, -señ, -]

cânân-ı mecnûn: *Mecnûn'un sevgilisi. Leylâ.*

Sen ol ĥurrem-dil ey **cânân-ı Mecnûn**
Fedâ-yı kûyuñ olsun cân-ı Mecnûn
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 55*). [cânân-ı mecnûn,]

cân-bağs: *Can veren, can bağışlayan.*

O Leylî'niñ ki **cân-bağs** idi rûyı
Fedâ-yı 'âşkıñ olmuş reng ü bûyı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 103*).
[cân-bağs,]

cânest: *Can, ruh.*

Be-şîrîn her gerâ peyvend **cânest**
Vişâl-i şekkereş ber-dil-i girānest (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 45*).
[cânest,]

cân-feşân: Can veren, canını fedâ eden.

İdüp şüyî egerçi **cân-feşânlık**
Hemîşe eyliyordı mihrbânlık (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 19).
[cân-feşânlık, -lık]

cân-fezâ: Cana can katan, gönle ferahlık veren.

Zemîniydi ser-â-ser ‘anber-âmîz
Hevâsı **cân-fezâ** şahını dil-âvîz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 122).
[cân-fezâ,]

cāngāh: Can evi.

Seniñ hâliñdenem āgāh ey dost
Ki derdiñde seniñ **cāngāh** ey dost (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 242).
[cāngāh,]

cānı: (Âşığın) canı, gönlü.

Yakıldı âteş-i efsûsa **cānı**
Haber-dâr itdi pîr-i nâ-tevâmı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 95).
[cānı, -ı]

cân-ı ‘azîziñ: Saygın can.

Götürdi kaşra mihmân-ı ‘azîziñ
Fedâ kıldı aña **cân-ı ‘azîziñ** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 212).
[cân-ı ‘azîziñ, -iñ, -]

cân-ı bûlbûl: Bûlbûlün canı II âşık.

Kılup ârâmgāh **cân-ı bûlbûl**
Küşâde eylemişdi sînesin gül (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 23). [cân-
ı bûlbûl,]

cân-ı hazîn: Hüzünlü ruh,üzgün can.

Ki ey **cân-ı hazîn** çün vaşla yetdiñ
Niçün gâflet kılup vaḳtı güm itdiñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 107).
[cân-ı hazîn,]

cân-ı mecnûn: Mecnun'un gönlü.

Sen ol hürrem-dil ey cānân-ı Mecnûn
Fedâ-yı kûyuñ olsun **cân-ı Mecnûn**
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5,
Mısra 56). [cân-ı mecnûn,]

cân-ı müstākım: Çok arzu eden, çok isteyen can.

Elâ ey derd-i pinhânım tabîbi
Elâ ey **cân-ı müstākım** habîbi (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 324).
[cân-ı müstākım, -ım, -]

cân-ı pāke: Temiz can.

Gerekdir terk idem bu hâki hâke
Ki vaşl olsun müyesser **cân-ı pāke**
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30,
Mısra 296). [cân-ı pāke, -e, -]

cân-ı pāki: Temiz can.

Götürmüşler aradan cism-i hâki
Yetürmüşler vaşla **cân-ı pāki** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 42).
[cân-ı pāki, -i, -]

cân-ı pāk-i mukbilāndır: Mutlu, bahtı açık
olanların temiz canı.

Ki cāmı **cân-ı pāk-i mukbilāndır**
Sû-be-sû sîne-i şāhib-dilāndır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 19).
[cân-ı pāk-i mukbilāndır, -dur-dır, -]

cân-ı pākiñ: Temiz can.

Ferâyâd itdi yâr-i derdnâkiñ
Didi yâ dost virdi **cân-ı pākiñ** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 156).
[cân-ı pākiñ, -iñ, -]

cân-ı peder: Babanın canı II Evlat.

Didi **cân-ı peder** baḳ bu maḳāma
Ki şâyestedir hezârdan ihtirāma (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 29). [cân-
ı peder,]

cānib: Taraf, cihet, yan.

O **cānibden** olursa ebr peydâ
Hemân ebre kâşâyid eyler inşâ (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 69).
[cānibden, -den]

Olup her iki **cānib** şulha mâ'il
Muvādât ile hall oldu mesā'il (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 177).
[cānib,]

Kılup ārâste Leylî'yi fi'l-hâl
İdûn bu **cānibe** ol mâhî irsâl (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 42).
[cānibe, -e]

Bu **cānibden** dañi dāmād dil-şād
Mülükâne idüp bir çeşn bünyād (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 115).
[cānibden, -den]

Revân ol **cānibe** gitdi şitābān
Gidüp gördi ki Mecnûn perîşān (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 147).
[cānibe, -e]

cānib-i leylā'ya: Leylā'nın yanı.

Niçe eş'ār kim Mecnûn-ı nâ-şād
İderdi **cānib-i Leylā'ya** inşād (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 94).
[cānib-i leylā'ya, -ya, -]

cānib-i mecnûn-ı zāre: İnleyen Mecnûn'ın tarafı.

Ne dem kim **cānib-i Mecnûn-ı zāre**
Gider olsan güzer kıl ben figāre (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 173).
[cānib-i mecnûn-ı zāre, -e, -]

cānib-i şahrāya: Sahra; çöl tarafı.

Vezān ol **cānib-i şahrāya** bir dem
Berāber turremiñ büyüñ getür hem
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11,
Mısra 27). [cānib-i şahrāya, -ya, -]

cā-nişin: Can, ruh, hayat.

Zamān-ı rihletim olmuş yakīnim
Gel ey cān peder ol **cā-nişinim** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 106).
[cā-nişinim, -im, -]

cān-sipār: Canını feda eden.

Ṭarīk-i nāmda nāmūskārız
Reh-i nāmūsda hem **cān-sipārız** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 62).
[cān-sipārız, -ız, -]

cān-tek: Ruh gibi.

Olup Mecnûn'ına çeşpide **cān-tek**
Der-āğūş eyledi ruh-ı revān-tek (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 83). [cān-
tek,]

Lebiñden geh mey-i cāvid idüp nūş
İdeydim geh seni **cān-tek** der-āğūş
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27,
Mısra 386). [cān-tek,]

Olup yek-dīgere pīçide **cān-tek**
Olup melşūk bā-hem tev-emān-tek
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33,
Mısra 241). [cān-tek,]

cān-zinde: Dinç canlı.

Şabādan gāh u geh büyüñ bulur dil
Bulup büyüñla **cān-zinde** olur dil (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 374).
[cān-zinde,]

cāpük olup: Hızlı olmak. Çabuk olmak.

Olup cāpük hemān sūya feres-rān
Gelürken kühda cevłāna her ān (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 39).
[cāpük olup, -up, -]

cāpük-süvār: Hızlı ata binen, iyi at süren.

Tegāfül eyleme kāmīl-'ayār ol
Nesīm-i şubh-tek **cāpük-süvār** ol (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 58).
[cāpük-süvār,]

cār u nā-çār: İster istemez.

Egerçi itmege inşād-ı eş'ār
Hayālāt eyleseydim **cār u nā-çār** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 126).
[cār u nā-çār,]

cār u nā-çār: İster istemez.

Tutup ârâm anda **çâr u nâ-çâr**
Gidüp ârâmı kaldı zâr u nâ-çâr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 153).
[çâr u nâ-çâr,]

çâre: 1. İstenen noktaya varmak, bir engeli aşmak
için tutulması gereken yol, çıkar yol. 2. İlâç, devâ,
tedbir. 3. Kurtuluş yolu.

Dili Mecnûn'ın olmuş pâre pâre
Velî Leylî ider âgyâre **çâre** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 218).
[çâre,]

çâre eylerdi: Çare bulmak, çare eylemek.

Tutup anı biri eylerdi çâre
Kılurdu diğerânı pâre pâre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 165). [çâre
eylerdi, -r, -di, -]

çâre itseydi: Yardım etmek.

Kime şemşîr ile itseydi çâre
İderdi merdi merkeble dü-pâre (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 147).
[çâre itseydi, -se, -(y)di, -]

çâre itseydi: Yardım etmek.

Kime şemşîr ile itseydi çâre
İderdi merdi merkeble dü-pâre (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 147).
[çâre itseydi, -se, -(y)di, -]

çâre idüp: Çözüm yolu bulmak, çare bulmak, çare
etmek.

Seniñ bîmârñam sen gel 'ilâc it
İdüp çâre beni hurrem-mizâc it (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 336).
[çâre idüp, -üp, -]

çâre-bahş: Çare veren.

Kime izhâr idem derd-i derûnum
Kim olsun **çâre-bahşım** râh-nümünüm
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27,
Mısra 334). [çâre-bahşım, -ım, -]

çâre-bahş-ı derdmendân: Derde çare veren,
üzüntüye çare bulan.

Gelüp güftâre Mecnûn-ı perîşân
Didi ey **çâre-bahş-ı derdmendân** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 48).
[çâre-bahş-ı derdmendân,]

çâre-cüyân: Çare arayanlar.

Gezürdi dâ'imâ giryân u giryân
Kimi görse olurdu **çâre-cüyân** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 12).
[çâre-cüyân,]

Kimi gördüyse oldu **çâre-cüyân**
Velî bulmadı derd-i 'aşka dermân (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 7).
[çâre-cüyân,]

çâre-i derdim: Derdin çaresi.

Devâsı derdimiñ sende 'ayânken
Lebiñde **çâre-i derdim** nihânken (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 332).
[çâre-i derdim, -im, -]

çâre-sâz: Çare yapan, çare ve tedbir düşünen, bulan;
çözüm bulan, çözüm yolu bulan.

Fiğan kim olmadı bir **çâre-sâzım**
Tezâyüd eyledi süz u güdâzım (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 113).
[çâre-sâzım, -ım, -]

çarh: Baht, talih, felek.

Şabâhet kişveriniñ pâdişâhı
Vecâhet **çarhınıñ** tâbende mâhı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 2).
[çarhınıñ, -ı, -niñ, -]

İrişdi **çarha** feryâd-ı tebîre
Felekde çeşm-i encüm oldu hîre (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 77).
[çarha, -a]

Kılup gerd süvârân **çarhı** pür-miğ
Dühül ra'd oldu berķ şu'le-ver tiğ (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 51).
[çarhı, -ı]

Eger bir lahza 'âşık olsa dil-şâd
Olur **çarhıñ** hasedden sakfı ber-bâd
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19,
Mısra 164). [çarhıñ, -iñ]

Çekildi süfre-i bezm-i meserret
İrişdi **çarha** hü u hây-ı 'işret (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 118).
[çarha, -a]

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 17).
[cârî,]

çarh-ı bed-fercâm: Akıbeti kötü olan felek, sonu kötü olan kader.

Budur ol **çarh-ı bed-fercâm** Nakâm
Ki hâle itmemiş 'uşşâkı bâ-kâm (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 23).
[çarh-ı bed-fercâm,]

câr-sû: Çarşı.

Kapattı **câr-sûdan** fitne bâbîñ
Götürdi şahid-i vuşlat hicâbîñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 47).
[câr-sûdan, -dan, -]

çarh-ı bed-mihr ü bed-endiş: Fitneci ve merhametsiz felek.

Figân ey **çarh-ı bed-mihr ü bed-endiş**
Ki nişân eyliyor 'uşşâkı dîl-rîş (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 1).
[çarh-ı bed-mihr ü bed-endiş,]

cârsû: Çarşı, dört tarafı dükkân olan mahal. (Dört taraf manasında da kullanılabilir).

Gelürler **cârsûdan** deste deste
Huşûrunda olurlar dest-beste (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 77).
[cârsûdan, -dan, -]

çarh-ı kec-rev: Çarpık, eğri gidişli felek.

Nolaydı **çarh-ı kec-rev** râm olaydı
Seniñle 'aşıkñ hem-câm olaydı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 379).
[çarh-ı kec-rev,]

câvidânî: Sonsuza kadar.

Füyûz-ı 'aşıkñ olsun **câvidânî**
Hemîşe müstefiz it 'aşıkñı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 85).
[câvidânî,]

çarh-ı kîne-perdâz: Kîn tutan felek, sema.

Yakın iken ki **çarh-ı kîne-perdâz**
Dağı mihr itmegi itmîşdi âgâz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 13).
[çarh-ı kîne-perdâz,]

cây-be-câ: Yer yer.

Ğurûb itdükde mihr-i 'âlem-ârâ
Bulup ârâm leşker **cây-be-câ** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 156).
[cây-be-câ,]

çarh-ı sitem-pîşe: Zalim felek.

Ki ey **çarh-ı sitem-pîşe** nedir bu
Niçün olduñ zebûn-keş ey cefâ-cû (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 57).
[çarh-ı sitem-pîşe,]

cây-be-câ: Yer yer.

Ğurûb itdükde mihr-i 'âlem-ârâ
Bulup ârâm leşker **cây-be-câ** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 156).
[cây-be-câ,]

çarh-ı vâjgünüñ: Mâkûs; uğursuz felek.

Ne vardır mâh u mihrîñ iktidârî
Ne **çarh-ı vâjgünüñ** ihtiyârî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 80).
[çarh-ı vâjgünüñ, -uñ, -]

câygâh: Yer, mevki.

Fenâ-ender-fenâda **câygâhı**
Beğâ-ender-beğâda kurb u câhı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 31).
[câygâhı, -ı, -]

cârî: Cereyan etmek, akmak.

Olup yah-beste âb-ı şâf u **cârî**
Hevâdan öğrenürdi şîşe-kârî (Mecnûn u

cây-ı ilticâdır: Sığınma yeri, sığınılacak yer.

Tegâfûl itme bu beyt-i Hudâ'dır
Dil-âgeh ol ki **cây-ı ilticâdır** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 32). [cây-ı ilticâdır, -dır, -]

cāy-ı kederdir: Keder yeri.

Bakup gördi ki bir **cāy-ı kederdir**
Nihād-ı bed-dilân-tek tîre-terdir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 31*).
[cāy-ı kederdir, -dir, -]

cebîn: Alın.

Küleğ fark-ı serinde kec-nihāde
Cebîni farṭ-ı behcetden küşāde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 30*).
[cebîni, -i]

Şalaydım boynuma geh zülf-i çîniñ
Öpeydım geh dehāniñ geh **cebîniñ**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 384*). [cebîniñ, -iñ]

Gehî būs itdi rüyüñ geh **cebîniñ**
Gehî būs itdi çeşmi-i derd-i bîniñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 147*).
[cebîniñ, -iñ, -]

Rızāsın almak için māderiniñ
Kudūmi tahtına koydı **cebîniñ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 176*).
[cebîniñ, -iñ]

cebîn-sā: Alın süren.

Gelüp dergāhda olmuş **cebîn-sā**
Açup çeşm-i ümidiñ halka-āsā (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 141*).
[cebîn-sā,]

cebîn-sā oldı: Yüz süren, secde eden:.

Her iki türbet üzre oldı müyā
Her iki mezerde oldı **cebîn-sā** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 36*).
[cebîn-sā oldı, -dı, -]

cebren: Zorla.

Sürüldi Kays **cebren** ol mekāndan
Olundı men' Leylî dağı andan (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 27*).
[cebren,]

Velî **cebren** sürürler ḥ'āh u nā-ḥ'āh
Ne efgān eyliyor sūd anda ne āh (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 295*).
[cebren,]

ced: Dede, ata.

Pederden **cedden** mevrūs mālīm
Ne kim var idiyse mülk-i helālīm (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 107*).
[cedden, -den, -]

cedy ü pervîn ü terāzū: Oğlak, süreyya yıfızı ve terazi.

Sevābit pertev-efken sūy bā-sū
Firūzān **Cedy ü Pervîn ü Terāzū** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 10*).
[cedy ü pervîn ü terāzū,]

cefā: Eziyet, eza, sıkıntı. II Sevgilinin aşığı eziyet etmesi, zulmetmesi.

Gehî ta' rîf idüp ḡam mā-cerāsın
Gehî takrîr idüp 'aşkıñ **cefāsın** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 238*).
[cefāsın, -sın]

Şakın andan **cefāsından** hāzer kıl
Dağı durma bu vādiden güzer kıl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 175*).
[cefāsından, -sın, -dan]

Dağı itme cefā ben bî-nevāya
Ki artık kalmamış tābım **cefāya** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 64*).
[cefāya, -ya]

Dir isem şabır ol bu hem ḡatādır
Ki 'uşşāka şabūr olmağ **cefādır** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 274*).
[cefādır, -dır]

Mübeyyen söyleyüp Mecnûn **cefāsın**
İdelim tefsîr bākî mā-cerāsın (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 33*).
[cefāsın, -sın]

Künün bu keşmekeşden bu **cefādan**
Bu ḡirū-dārdan bu mā-cerādan (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 133*).
[cefādan, -dan]

Bu maṭlab olmasa hoşlukla ḡaşıl
Cefādan olmazam be dağı hoş-dil (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 122*).
[cefādan, -dan, -]

Benim kaşdım bu ḡavḡādan rızādır
Ne dil-āzārlıkdır ne **cefādır** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 124*).
[cefādır, -dır, -]

Dime kim Leylî yâr-i bî-vefâdır
Bu isnâdın baña muṭlak **cefâdır** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 282).
[cefâdır, -dır, -]

Budur Nâkâm 'aşkıñ mukteżası
Ki 'uşşâkıñ olup efzûn **cefâsı** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 378).
[cefâsı, -sı]

Ben ol genc-i nihâne pâsbânem
Ta'addâdan **cefâdan** der-amânem (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 224).
[cefâdan, -dan]

Cihânîñ bilmeyen kimdir **cefâsın**
Bu ğaddârîñ gören kimdir vefâsın (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 197).
[cefâsın, -sın]

Olup vâkıf **cefâsından** hâzânîñ
Perişân oldığından gûlsitânîñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 5).
[cefâsından, -sın, -dan, -]

cefâ itme: Eziyet etmek, üzmek, acı çektirmek.

Dağı itme cefâ ben bî-nevâya
Ki artık kalmamış tâbım cefâya (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 63).
[cefâ itme, -me, -]

cefâ-bürde-i ğam: Gam sıkıntısının hırkası.

Ki ey miñnet-resîde derd-dîde
Cefâ-bürde-i ğam hicrân-keşîde (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 270).
[cefâ-bürde-i ğam,]

cefâ-cû: Eziyet, eza, sıkıntı. II Sevgilinin âştğa eziyet
etmesi, zulmetmesi.

Meger ma'şûklarda resmdir bu
Ki olsunlar gerek dâ'im **cefâ-cû** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 38).
[cefâ-cû,]

Ki ey çarh-ı sitem-pîşe nedir bu
Niçün olduñ zebûn-keş ey **cefâ-cû** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 58).
[cefâ-cû,]

cefâkâr: Eziyet eden; cefâ gösteren.

Didi İbni Selâm'a k'ey **cefâkâr**
Bu girdârı eger itsen diger-bâr (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 321).
[cefâkâr,]

cefâ-kâr olma: Cefâ etme, eziyet verme.

Ki ey şâh-ı cihân-baht-ı cihân-dâr
Bağışla cürmümüz olma cefâ-kâr (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 66).
[cefâ-kâr olma, -ma, -]

cefâ-vı firkatiñ: Ayrılık sıkıntısı.

Belâ-yı hasretiñ maḥzûnı Mecnûn
Cefâ-yı firkatiñ dil-hûnı Mecnûn (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 106).
[cefâ-yı firkatiñ, -iñ, -]

cefâ-vı hicri: Ayrılığın cefası.

Cefâ-yı hicri takrîr eylemezsin
Şafâ-yı vaşl tefsîr eylemezsin (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 299).
[cefâ-yı hicri, -i, -]

cefâ-vı mâmdan: Annenin sıkıntısı.

Geçüp ârzümeñd ḥavf u ḥatardan
Cefâ-yı mâmdan cevri-pederden (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 34).
[cefâ-yı mâmdan, -dan, -]

cefa-yı nâ-güvârîñ: Tatsız, hazmı kolay olmayan
eziyet; sıkıntı; cefa.

Görüp devriñ **cefa-yı nâ-güvârîñ**
Bilüp sırriñ sipîhr-i kec-müdârîñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 11).
[cefa-yı nâ-güvârîñ, -iñ-iñ, -]

cehâlet: Cahillik, bilmemezlik.

Cehâlet mülkine olmuşdı vâlî
Pes-i Kafkas'da kâyin ahâlî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 69).
[cehâlet,]

cehâlet-pîsegân: Cahilliği huy edinmişler.

Didi ey küşe-i ğafletde mestân
Cehâlet-pîsegân u ḥod-perestân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 22).
[cehâlet-pîsegân,]

cehār: Dört.

Çehār eṭrāfından cem‘ oldı leşker
Temāmi şîr-çengāl dîl-âver (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 33).
[çehār,]

cehd ü ikdām: Gayret ve uğraşı.

Hezārān **cehd ü ikdām** ile āhîr
Hezārān sa‘y ü ibrām ile āhîr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 83).
[cehd ü ikdām,]

cehl: Bilgisizlik, cahillik.

Kî ‘ilmiñden seniñ **cehliñ** füzündür
Maķālîñ hadd-i ‘ilmiñden biründür
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26,
Mısra 135). [cehliñ, -iñ, -]

Kime itseydim ibrāz rübā‘î
Olurdı **cehliden** efzûn şudā‘ı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 56).
[cehliden, -den]

cehre-i hür: Güneşin yüzü.

Degil ‘aşıklara Nâkâm manzûr
Hemān yārinden özge **cehre-i hür** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 52).
[cehre-i hür,]

cek: Zincirle bağlamak.

Hemān zencîre **cek** ben bî-karārı
Dolandır kûy bā-kû her diyārı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 43).
[cek,]

İder dîvāne ‘aķlı meh-cebîniñ
Çekür zencîre hûşı zülf-i çîniñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 254).
[çekür, -ür, -]

cek: (Bir duyguyu) Hissetmek, etkisi altında kalmak.

İdüp Ferhād u Mecnûn‘ı bahāne
Ta‘aşşuk sırrını **çekdim** beyāna (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 138).
[çekdim, -dim, -]

cek: (Kılıç) çekmek.

Çeküp şemşîr-i kîn her iki leşker
İki cânibden oldı hamle-âver (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 79).
[çeküp, -üp, -]

Kazā katlime **çekmiş** tîg-i tîzi
Ecel sedd eylemiş rāh-ı gürîzi (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 161).
[çekmiş, -miş, -]

cek: Çekmek.

Şakāyıkdan **çekilmişdi** hîşārı
Semen-zār idi tārîf-ı cüybārı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 97).
[çekilmişdi, -il, -miş, -di, -]

Benefşe pîş-i gülde dest-beste
Çeküp şaf durmuş idi deste deste (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 28).
[çeküp, -üp, -]

Kılup bir sāye-i servi nişîmen
Çeküp nāle idüp āğāz-ı şîven (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 146).
[çeküp, -üp, -]

Sirişkiyle kılup gül-zārı gül-gün
Çeküp efğan diyüp Mecnûn Mecnûn
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14,
Mısra 230). [çeküp, -üp, -]

‘Arūs-ı dāstānı kıldı tāze
Çeküp ruhsārına bu nev‘-ğāze (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 4).
[çeküp, -üp, -]

Açup genci **çeküp** şemşîr-i bürrān
İdüp kûşîş be-sān şîr-i ğarrān (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 159).
[çeküp, -üp, -]

Virüp Necd ehli daķi reng cenge
Çeküp şaf kıldılar āheng cenge (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 74).
[çeküp, -üp, -]

Sipehsālār-ı meydān-ı me‘ānî
Çeküpdür bu revîş ceys-i beyānı (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 2).
[çeküpdür, -üp, -dür, -]

Diyüp yā dost **çekdi** na‘ra-i hû
Anı gûş itdi Leylā-yı melek-rû (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 113).
[çekdi, -di]

Çeküp Mecnûn'ı her dem bir mekâna
Dolandırdı anı hâne-be-hâne (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 97).
[çeküp, -üp, -]

Çeküp zencîre bir divâne-vârı
Mukayyed eylemişdi ol figârı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 21).
[çeküp, -üp, -]

Bulup şiddet demâdem iştîyâkı
Çekürdi bâr-ı derd-i iftirâkı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 6).
[çekürdi, -ür, -di, -]

Çekildi süfre-i bezm-i meserret
İrişdi çarha hüy u hây-ı 'işret (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 117).
[çekildi, -il, -di, -]

Çekildi rüy-ı dehre perde-i şeb
Göründi perdeden bir taze matlab (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 129).
[çekildi, -il, -di, -]

Saňa kim göz tikerse ey dil-efrüz
Çekilsün gözlerine mîl-i cânsüz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 212).
[çekilsün, -il, -sün, -]

Ki sen şahrâya çekmişsin hisârı
Gazâl olmuş velî ğayrın şikârı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 153).
[çekmişsin, -miş, -sin, -]

Çeküpler turre-i ma'nâya şâne
Virüpler bu revîş zîver beyâna (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 3).
[çeküpler, -üp, -ler, -]

Çeküp âğuşına Mecnûn'ı cân tek
Kılup der-ber anı rûh-ı revân tek (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 181).
[çeküp, -üp, -]

Gevzen ü gür u bebr ü şîr ü rûbâh
Çeküp şaflar be-sân leşker-i şâh (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 58).
[çeküp, -üp, -]

Çeküp etrâfına muhkem hisârı
Olurlardı o şahın päs-dârı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 73). [çeküp, -
üp, -]

Hemîn minvâl ile rû ber-sitâre
Çeküp kevkebleri bir bir şümâre (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 34).
[çeküp, -üp, -]

Çeküp âlâm-ı rûz-ı iştîyâkı
Niçe şubh eyliyor şâm-ı firâkı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 137).
[çeküp, -üp, -]

'Alem çek lâ-mekâna hakden geç
Güzer kıl 'işretten eflâkden geç (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 219).
[çek,]

Çeküp âğuşına Mecnûn'ı âhîr
Kılup pâyânesiz eltâf zâhîr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 143). [çeküp, -
üp, -]

Sibâ' u vahşiyân çekdi hisârı
Hırâset eyledi ol iki yâri (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 161). [çekdi, -
di]

Çeküp âğuşa Mecnûn-ı nevânîñ
İdüp cânânına peyveste cânîñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 359).
[çeküp, -üp]

Mübeyyen söyleyüp zevk-i vişâli
Çekürdi nazma nâ-süfte le'âli (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 390).
[çekürdi, -ür, -di, -]

Geküp kim ki iderse meks bir dem
Zarûrî eyliyor rihlet gider hem (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 191).
[geküp, -üp, -]

Füzün oldı muşîbet ber-muşîbet
Çekildi sineme biñ dâğ-ı hasret (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 122).
[çekildi, -il, -di, -]

çek-: (Bir duyguyu) Hissetmek, etkisi altında kalmak.

Mükedder oldı bağı döndi kana
Dilinde nâr-ı gam çekdi zebâna (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 154).
[çekdi, -di]

çekâve: Musiki nağmesi.

Dırahtânı dil-âvîz ü ser-efrâz
Çekâve şahsârında nevâ-sâz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 100).
[çekâve,]

çekâvek: Musiki nağmesi.

Çekâvek eyleyüp eleyş tekrâr
Hem-âvâz olmuş idi yâr-bâ-yâr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 9).
[çekâvek,]

çekmiş: Zincirle bağlamak.

Benem dîvâne-i bî-h'îş ammâ
Seni zencîre **çekmiş** 'özü-i dünyâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 82).
[çekmiş,]

cem': Topluluk.

Hemân ol **cem'den** bir merd-i kem-hüş
İdüp Mecnûn-ı zârîñ nâlesin güş (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 145).
[cem'den, -den]

cem' oldu: Toplamak, bir araya getirmek.

Çehâr etrâfından **cem' oldu** leşker
Temâmı şîr-çengâl dil-âver (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 33).
[cem' oldu, -di, -]

cemâdi'l-ulâ: İlk cansız varlık.

Bi-'avni'llâhi zü'l-celâli ve'l-ikrâm kalem-i
âşûfte-raķam nâzım-ı perîşân-kelâm-ı
Nâkâm füsûrde-i âlâm ile ya'nî dest-i kûşîş
İsmâ'îl el-hâc Mehmed Beg
..... Nâm ismi Şadreddîn beg-zâde
birle şöhret-yâftedir biñ üç yüz on altıncı
sene-i hicrîyyeniñ **cemâdi'l-ulâsı** sülûs-i
âhîrinde pezirây-ı hitâm oldu Allâhü
veliyyü't-tevfîķ. (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 38, Mısra 181). [cemâdi'l-ulâsı, -
sı, -]

cemâl: Güzellik, hüsn.

Cemâlisten anıñ oldukca mehcûr
Olurdu şîve-i âdâbdan dūr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 7).
[cemâlisten, -i, -ñ, -den]

Hemân Leylî **cemâliñ** yâd iderdi
Hemân Leylî diyüp feryâd iderdi (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 25).
[cemâliñ, -iñ]

Niçe Leylî meh-i rüşen **cemâli**
Niçe Mecnûn sipîhr-i ğam hilâli (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 65).
[cemâli, -i]

İdüp pîrâste Leylî **cemâliñ**
Beyân it şerh kıl Mecnûn kemâliñ (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 97).
[cemâliñ, -iñ, -]

Bilenler 'aşkda Mecnûn kemâliñ
İderdi ârzü Leylî **cemâliñ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 14). [cemâliñ,
-iñ]

Görüp bir 'ayb-cü ol mâhi nâ-geh
Cemâliñ seyr kıldı didi ey meh (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 22).
[cemâliñ, -iñ, -]

Olup bûbürd-i gül-zâr-ı vişâlim
Bu gül-zâre gelüp görsün **cemâlim**
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14,
Mısra 190). [cemâlim, -im]

İdüp ol mâh-ı rüşen seyr-i gülşen
Cemâli gülşeni itmîşdi rüşen (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 8).
[cemâli, -i, -]

Cemâli 'âlem-i hüsniñ bahârı
Bahâr-ı hüsniñ 'âlem-i hezârı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 11).
[cemâli, -i, -]

Kederden ğâyet olmuş hüsn ü ruhsâr
Cemâline pedîd oldu diger bâr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 186).
[cemâline, -i, -ne, -]

Temennâ itmeyüp Leylî vişâliñ
İderdi mahz-ı ber-rü'yet **cemâliñ** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 360).
[cemâliñ, -iñ, -]

Cemâliñ gülsitân-ı tâze-rüyı
Kadiñdür serv-i bostân-ı nigüyı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 255).
[cemâliñ, -iñ, -]

Niçe duġter ki bir raķşende aġter
Cemâli mihr-i enverden münevver
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26,
Mısra 20). [cemâli, -i, -]

Açup dîdârîña çeşm-i temettu'
Cemâliñ seyrini kılsam tevaķķu' (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 400).
[cemâliñ, -iñ, -]

Cemâliñ görmege çok şevķmendem
Nedîm ammâ nizârım zir-bendem (Mecnûn

u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 125).
[cemâliñ, -iñ, -]

Ki seyr itsün **cemâliñ** hurrem olsun
Seniñle bir iki dem hem-dem olsun
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 99). [cemâliñ, -iñ, -]

Bu derd dil-dârîñi nâ-dîde hâlîñ
Nolur hâlîñ eger görsen **cemâliñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 196).
[cemâliñ, -iñ, -]

Eyâ mihr-i sipihr hûb-rûyî
Cemâliñ mâh-ı gerdün niķûyî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 214).
[cemâliñ, -iñ, -]

Cemâli âfitâb-ı behcet idi
Giriftâr-ı kûşûf-ı miñnet idi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 25).
[cemâli, -i, -]

Ki tâ vaşl-ı lebmiden dūr idiñ sen
Cemâlimden benim mehcūr idiñ sen
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 288). [cemâlimden, -im, -den]

Ki ‘aşk-ı hûsnûñ ile sîrdir cân
Cemâliñ kût-ı cânımdır be-her ân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 334).
[cemâliñ, -iñ, -]

Hemân Leylî ki itmişdi **cemâli**
Cihânı ravza-i cennet mişâli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 41).
[cemâli, -i]

Çü oldu bâde-keş mest ü fütâde
Cemâliñ eyledi sâķi kûşâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 270).
[cemâliñ, -iñ, -]

cemâli: Güzel yüz.

Cemâli rû’yetile şâd olursun
Ėam-ı hicrândan âzâd olursun (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 107).
[cemâli, -i, -]

cemâl-i dil-keşîñ: Gönül çeken güzellik.

Ki bir dem eyleyüp rû’yet o mâhı
Cemâl-i dil-keşîñ görsün kemâhî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 16).
[cemâl-i dil-keşîñ, -iñ, -]

cemâl-i leyli: Leyla'nın güzel yüzü. Leyla'nın güzelliği.

Cemâl-i Leylî şem’-i meclis-efrûz
Anıñ pervânesi Mecnûn-ı cân-sûz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 53).
[cemâl-i leyli,]

cemâl-i leyli: Leyla'nın güzelliği.

Bulup şöret cihânda bu fesâne
Cemâl-i Leylî düşdi dâstâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 62).
[cemâl-i leyli,]

cemâl-i leyli’dir: Leyla'nın güzel yüzü. Leyla'nın güzelliği.

Cemâl-i Leylî’dir bir mâh-ı ekmel
İrişmez mâha dest-i ‘azm-i Nevfel (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 59).
[cemâl-i leyli’dir, -dir, -]

cemâl-i mâderiñ: Annesinin güzelliği.

Cemâl-i mâderiñ görmekdir ancaķ
Yüzün iķdâmına sürmekdir ancaķ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 131).
[cemâl-i mâderiñ, -iñ, -]

cemâl-i mâh-veşenlerde: Yüzleri aya benzeyen güzeller.

Hezârân ‘işve vü cân-bağş-ı mübhem
Cemâl-i mâh-veşenlerde demâdem
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 58). [cemâl-i mâh-veşenlerde, -ler, -de, --lerde]

çemen: Ağaçlı ve çiçekli yeşil alan, çayır, çimen. II Gezinti, sevir yeri; sevgilinin bulunduğu yer.

Çemenzâr içre ezhâr-ı mülevven
Çemen ferşini kılmışdı müzeyyen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 10).
[çemen,]

Çemen bâzârınıñ bozsan revâciñ
Gülistân mülkiniñ alsan harâciñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 61).
[çemen,]

Bulup âhîr **çemen** seyri nihâyet
İrişdi ‘âkıbet hengâm-ı ric’at (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 239).
[çemen,]

Döşenmişdi **çemende** ferş-i aḥḍar
Diraḥtân sebz-pûş olmuşdı yekser (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 7).
[çemende, -de]

Çemenler pîri ebyaḡ-pûşî zanbak
Virürdi ḥalka-i ezhâra revnaḡ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 29).
[çemenler, -ler, -]

İrişdi Necd'de bir merġzâre
Nüzûl itdi **çemende** bir kenâre (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 36).
[çemende, -de, -]

Çemenler sū-be-sū âlûde-i ḥâk
Cihân mâtem-zede gülşen kedernâk
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36,
Mısra 25). [çemenler, -ler]

cemen-ârâvis: Çimenliğin süsü.

Gülistânı yaḡup itmişdi vîrân
Çemen-ârâvişin kılmışdı talan (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 12).
[çemen-ârâvişin, -in, -]

cemenzâr: Çimenle örtülü yer, yeşilliklerle kaplı
alan, çimenlik.

Çemenzâr içre ezhâr-ı mülevven
Çemen ferşini kılmışdı müzeyyen (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 9).
[çemenzâr,]

cemenzâr-ı cinânda: Cennet bahçesi.

Tezerv-i rûhî oldı rûste-i dâm
Çemenzâr-ı cinânda buldı ârâm (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 208).
[çemenzâr-ı cinânda, -da, -]

cemî': Bütün, tüm, cümle.

Ḥudâvend-i be-câh-ı sâhibü't-tâc
Cemî'en müslimîni itme muḥtâc (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 114).
[cemî'en, -en]

cem'iyvet: Meclis, topluluk.

Baḡa daḡı ne **cem'iyyet** gerekdir
Ne cem'iyyetde ünsiyet gerekdir (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 101).
[cem'iyyet,]

Baḡa daḡı ne cem'iyyet gerekdir
Ne **cem'iyyetde** ünsiyet gerekdir (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 102).
[cem'iyyetde, -de]

Olur başında **cem'iyyet** pedîdâr
Kılur ḡayret-fezâ hengâme izhâr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 27).
[cem'iyyet,]

O **cem'iyyetde** bir merd-i sūḡandân
Bilürmiş ḡâl-i Mecnûn'ı kemâkân (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 53).
[cem'iyyetde, -de]

cemşid: Şarabı bulmasıyla meşhur İran'ın efsanevi
dördüncü şahı Cemşid.

Görenler reng-i bûy-ı ergavânîñ
İderdi yâd **Cemşid'in** zamânîñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 32).
[cemşid'in, -in, -]

cenâh-ı taḡtuna: Tahtın yanı.

Alup bir şâ'iri bir şâhib-i şân
Cenâh-ı taḡtuna itmişdir iḡsân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 78).
[cenâh-ı taḡtuna, -in, -a, -]

cenâh-ı taḡtuna: Tahtın yanı.

Alup bir şâ'iri bir şâhib-i şân
Cenâh-ı taḡtuna itmişdir iḡsân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 78).
[cenâh-ı taḡtuna, -in, -a, -]

cenân: Yürek, kalp, gönül.

Benim 'ahdim hemân cânı **cenânı**
Seniñ 'ahdiñ itmiş yek-ser zebânı (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 193).
[cenânı, -ı]

cenân: Cennetler.

Sen idiñ dâ'imâ zikr-i zebânı
Sen idiñ her zamân meġer **cenânı** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 136).
[cenânı, -ı]

cenār: Çınar ağacı.

Çenārîñ sāye-i memdūhı gāhī
Olurdı anlarıñ ārāmgāhı (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), *Mesnevi* 14, *Mısra* 133).
[çenārîñ, -iñ, -]

cenāz: Cenaze.

Cenāzemde benim sen olmaz isen
Seni eyler melāmet dost u düşmen (*Mecnûn*
u Leylî (Nākām), *Mesnevi* 23, *Mısra* 107).
[cenāzemde, -em, -de, -]

çend: Birkaç II Nice, çok.

Aña kim ki gelüp söyler ise pend
İdüp nāle diyürdi pend tā **çend** (*Mecnûn u*
Leylî (Nākām), *Mesnevi* 5, *Mısra* 8). [çend,
]

Elā ey gāfil-i mağrūr u der-bend
Cihānda küşîş-i bî-behre tā **çend** (*Mecnûn u*
Leylî (Nākām), *Mesnevi* 23, *Mısra* 224).
[çend,]

ceng: 1. Savaş, muharebe.

Bu vahşet terkine āheng senden
Bu yolda tîğ benden **ceng** benden (*Mecnûn*
u Leylî (Nākām), *Mesnevi* 17, *Mısra* 172).
[ceng,]

Bu dārū-gırde bu tengnāda
Bu **ceng** içre bu meydān-ı belāda (*Mecnûn*
u Leylî (Nākām), *Mesnevi* 18, *Mısra* 88).
[ceng,]

İderse **ceng** olur mağlūb nā-çār
Kālur bed-nām ‘ālemde olur h‘ār (*Mecnûn*
u Leylî (Nākām), *Mesnevi* 18, *Mısra* 169).
[ceng,]

Virüp Necd ehli daḥi reng **cenge**
Çeküp şaf kıldılar āheng **cenge** (*Mecnûn u*
Leylî (Nākām), *Mesnevi* 18, *Mısra* 73).
[cenge, -e]

Virüp Necd ehli daḥi reng **cenge**
Çeküp şaf kıldılar āheng **cenge** (*Mecnûn u*
Leylî (Nākām), *Mesnevi* 18, *Mısra* 74).
[cenge, -e]

Livā-yı şubh çün oldı nümāyān
Müheyyā oldı **cenge** ceng-cūyān (*Mecnûn*

u Leylî (Nākām), *Mesnevi* 18, *Mısra* 160).
[cenge, -e]

Seniñ işkālîñi itmek içün hall
İder bu **cengi** bu āşūbı Nevfel (*Mecnûn u*
Leylî (Nākām), *Mesnevi* 18, *Mısra* 108).
[cengi, -i]

İdüp der-peyi Mecnûn’ıñ edāsın
Geçen **ceng** içre vāķi‘ mā-cerāsın (*Mecnûn*
u Leylî (Nākām), *Mesnevi* 19, *Mısra* 114).
[ceng,]

ceng: Harba benzeyen bir çeşit telli çalgı.

Hevāda şayd idüp şehbāz hengim
Çıkarup sengden fulād **çengim** (*Mecnûn u*
Leylî (Nākām), *Mesnevi* 17, *Mısra* 124).
[çengim, -im, -]

ceng evlemeñ: Savaşmak.

Siper-efkendelerle eylemeñ ceng
Degil şāyeste-i erbāb-ı evreng (*Mecnûn u*
Leylî (Nākām), *Mesnevi* 19, *Mısra* 69).
[ceng eylemeñ, -me, -ñ, -]

ceng evleyem: Savaşmak.

Künün tertīb idüp bir tāze leşker
Gerekdir eyleyem ceng mükerrer (*Mecnûn*
u Leylî (Nākām), *Mesnevi* 19, *Mısra* 28).
[ceng eyleyem, -(y)em, -]

ceng itsün: Tartışmak, çekişmek. Savaşmak.

Revādır mı gören olur mı lāyık
Ki ma‘şūk ile itsün ceng ‘āşık (*Mecnûn u*
Leylî (Nākām), *Mesnevi* 18, *Mısra* 126).
[ceng itsün, -sün, -]

ceng iderken: Savaşmak, savaş etmek.

İderken ceng her bir şîr-i pür-dil
Ki itsün maṭlab-ı Mecnûn’ı hāşıl (*Mecnûn u*
Leylî (Nākām), *Mesnevi* 18, *Mısra* 89).
[ceng iderken, -er, -ken, -]

cengāverān: Cengāverler, savaşçılar.

Olup **cengāverān** yek-ser süvāre
Müheyyā oldı herkes kār-zāre (*Mecnûn u*

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 71).
[cengâverân,]

Olup cengâverân yek-ser hürüşân
Cihân deryâ mişâli oldı cüşân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 49).
[cengâverân,]

cengâverân-ı tîz-i nîze: Sevgilinin keskin
kirpiklerinin cengaverleri.

Ğaraž cengâverân-ı tîz-i nîze
İdüp tâ şâm âşüb-sitîze (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 153).
[cengâverân-ı tîz-i nîze,]

cengâverân-ı tîz-i nîze: Sevgilinin keskin
kirpiklerinin cengaverleri.

Ğaraž cengâverân-ı tîz-i nîze
İdüp tâ şâm âşüb-sitîze (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 153).
[cengâverân-ı tîz-i nîze,]

ceng-cüyân: Savaş arayan.

Eger Nevfel olursa ceng-cüyân
Bu şemşir işte bu hancer bu meydân
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18,
Mısra 63). [ceng-cüyân,]

Livâ-yı şubh çün oldı nümâyân
Müheyyâ oldı cenge ceng-cüyân (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 160).
[ceng-cüyân,]

Olurdu şahñ-ı meydâna ser-eşşân
İderdi ceng-cüyânı perişân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 152).
[ceng-cüyânı, -ı, -]

ceng-i bî-reng: Renksiz, kansız savaş.

Hemân âverdgâha kıldı âheng
Ki anda eylemişdi ceng-i bî-reng (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 38).
[ceng-i bî-reng,]

ceng-i ecelden: Ecelin pençesi.

Güzer kıl ey gönül tûl-i emelden
Ki bulmazsın rehâ ceng-i ecelden (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 74).
[çeng-i ecelden, -den, -]

ceng-i ecelden: Ecelin pençesi.

Rehâ mümkün degil ceng-i ecelden
Müheyyâ ol şağın tûl-i emelden (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 209).
[çeng-i ecelden, -den, -]

cennet: Cennet.

Derûn-ı hâkdenmiş râh-ı cennet
Ki bundan cennete kıldın ‘azîmet (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 168).
[cennete, -e, -]

cennet-âsâ eylemişdi: Cennet gibi eylemek. Cennete
benzer yapmak.

Ki bir dem kim bahâr-ı ‘âlem-ârâ
Cihânı eylemişdi cennet-âsâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 4).
[cennet-âsâ eylemişdi, -miş, -di, -]

cennetü’l-me’vâ: Meva cenneti (şehit ve müminlerin
barınağı ve konağı olan cennet).

Mağamın cennetü’l-me’vâ mıdır yâ
Mekânındır riyâz-ı huld-ı a‘lâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 157).
[cennetü’l-me’vâ,]

çerâğân: Kandiller.

Gülnâr eyleyüp bağı çerâğân
Be-sân âteş olmuşdı fûrûzân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 23).
[çerâğân,]

çerâğân eylemişdi: Aydınlatmak.

Olup rahşân kevâkib-i şem‘dânı
Çerâğân eylemişdi âsumânı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 8).
[çerâğân eylemişdi, -miş, -di, -]

çerâğ-ı dîde-i hûbân: Diberlerin gözünün ışığı.

Tezerv-i ravza-i Rıdvân Leylî
Çerâğ-ı dîde-i hûbân Leylî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 84).
[çerâğ-ı dîde-i hûbân,]

cerâğ-ı hâne-i dil-tâb: Gönlü aydınlatan meşalenin evi.

Çerâğ-ı hâne-i dil-tâb rüyı
Be-hûr-ı mücmer cân bûy-ı müyü (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 31).
[çerâğ-ı hâne-i dil-tâb,]

cerâğ-ı rüşeni: Aydınlık veren kandil, mum.

Yeli şîr-efkeni meydân-ı rezmiñ
Çerâğ-ı rüşeni eyvân-ı bezmiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 12).
[çerâğ-ı rüşeni, -i, -]

cerâğ-ı türbet-efrûz idüp: Türbeyi aydınlatan lamba.

Şebâ-hengâm Mecnûn-ı siyeh-rûz
İdüp âhiñ çerâğ-ı türbet-efrûz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 48).
[çerâğ-ı türbet-efrûz idüp, -üp, -]

cerâhât-ı derûnı: İçteki gönül yarası.

Virüp pâyân bu şî'r-i cân-güdâze
Cerâhât-ı derûnı oldı taze (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 94).
[cerâhât-ı derûnı, -i, -]

cerîde: Defter, kitap.

Nigârîñ peykeriñ kıldıñ derîde
Hemân şehâ saña kaldı cerîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 18).
[cerîde,]

cesâret eylediler: Cesaret etmek.

Temâşâ kılmağa ol iki zârı
Cesâret eylediler ıztırârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 172). [cesâret eylediler, -di, -ler, -]

cesâret itmezdi: Cesaret etmek.

Dağı bir kimse itmezdi cesâret
Ki ol etrâfından yetsün nezâret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 221).
[cesâret itmezdi, -mez, -di, -]

cesâret itdirdiñ: Cesaret etmek.

İtdirdiñ çünkü bu emre cesâret
Niçün kıldıñ edeb resminde gaflet
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 15). [cesâret itdirdiñ, -dir, -diñ, -]

cesed: Vücut, beden, cesed.

Ceseddir 'âşıkân ma'şûkdur cân
Cesed peydâ gerekdir rûh pinhân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 36).
[cesed,]

Ceseddir 'âşıkân ma'şûkdur cân
Cesed peydâ gerekdir rûh pinhân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 35).
[ceseddir, -dir, -]

İkiyken cismi bir cânıñ muqaddem
Bulup peyvend bir oldı cesed hem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 238).
[cesed,]

ceşide: Tadılmış.

Cihânıñ zehr-i âlämiñ çeşide
Hezârân derd-dide gam-keşide (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 11).
[çeşide,]

çeşm: Göz.

Egerçi her perî müşgîn-müdur
Benim çeşmimde ammâ zîst-rûdur
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 86). [çeşmimde, -im, -de]

Göründi çeşmine dâğ-ı şakâyık
Anı zann itdi bir pür-dâğ-ı 'âşık (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 27).
[çeşmine, -in, -e, -]

Ki hâli muştâr birer çeşmi giryân
Beyâbân içredir hayretle püyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 77).
[çeşmi, -i]

Dili pür-derd çeşmi eşk-rizân
Beyâbân-gerd olup üftân u hîzân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 101).
[çeşmi, -i]

Gehî bahtı gibi der-h'âb u bî-tâb
Gehî çeşmi gibi der-h'ün u bî-h'âb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 110).
[çeşmi, -i]

Kimiñ **çeşmi** kılup hâliñ perişân
Gülistân-ı cemâliñ itdi pejmân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 155*).
[çeşmi, -i, -]

Perişân gîsuvânı-tek perişân
Dili pür-derd **çeşmi** eşk-efşân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 94*).
[çeşmi, -i, -]

Bu ta'nı bu 'itâbı söyleyüp fâş
'Înân-tâb oldu **çeşmiñ** kıldı hûn-pâş
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 158*). [çeşmiñ, -iñ, -]

Açup kalmışdı **çeşmiñ** dîde ber-râh
Be-sân-ı dîde-bânân-ı raşadgâh (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 11*).
[çeşmiñ, -iñ, -]

Diyüp Leylî ider her lahza feryâd
Tökür **çeşminden** eşk-i al hûn-zâd
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 150*). [çeşminden, -in, -den, -]

Olup ol şu 'a-i dil-sûza fânûş
Der-âgûş itdi **çeşmiñ** eyledi bûs (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 44*).
[çeşmiñ, -iñ, -]

Künün gel bûs idem bîmâr cimiñ
Beni görmez dañı hûn-bâr **çeşmiñ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 176*).
[çeşmiñ, -iñ, -]

Küşâd itdi gözün Mecnûn-ı bî-h'îş
Göründi **çeşmine** bir şahş-ı dil-rîş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 46*).
[çeşmine, -in, -e, -]

Göründi **çeşmine** Zeyd-i vefâ-dâr
Ki sür'atle gelir bād-ı şabâ-vâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 83*).
[çeşmine, -in, -e, -]

Gehî bûs itdi ol mektûbı hurrem
Gehî bûs itdi Zeyd **çeşmini** hem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 276*).
[çeşmini, -in, -i, -]

Töküp hûn-âbe **çeşminden** o meh-veş
Didi benden olup peydâ bu âteş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 49*).
[çeşminden, -in, -den, -]

Kılup gelmem gubâr-ı maqdeminden
Hanûtum eyleyüp **çeşmi** deminden
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 116*). [çeşmi, -i]

Gelüp bālîni üzre mâderi zâr
Görüp Leylî'yi **çeşmiñ** kıldı hûn-bâr
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 72*). [çeşmiñ, -iñ, -]

Açup **çeşmiñ** olup nālân dübâra
Hitâb itdi sipîhr-i kîne-kâra (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 55*).
[çeşmiñ, -iñ, -]

Egerçi **çeşmden** cimim nihândır
Velî her beytde sırrım 'ayândır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 13*).
[çeşmden, -den, -]

çeşm-dâr: Gözleyen, bekleyen.

Seniñ halkañ kimiñdir **çeşm-dârı**
Ki açmış râha çeşm-i intizârı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 73*).
[çeşm-dârı, -ı, -]

Ki erbâb-ı hünerden **çeşm-dârem**
Kerâmet ehline ümmîd-vârem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 43*).
[çeşm-dârem, -em, -]

çeşme-i vaşl-ı şafâdan: Çeşmenin neşesine kavuşmak.

Yıkandı **çeşme-i vaşl-ı şafâdan**
Mutahhar çirk-i hicrân u cefâdan (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 111*).
[çeşme-i vaşl-ı şafâdan, -dan, -]

çeşm-i ağıvâr: Rakibin gözü.

Hazândan görmemişdi her kez âzâr
Güliñ seyr itmemişdi **çeşm-i ağıvâr**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 92*). [çeşm-i ağıvâr,]

çeşm-i âhuvânîñ: Ceylanların gözleri.

İderdi yâd çeşm-i dilsitânîñ
Kılurdi bûs **çeşm-i âhuvânîñ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 54*).
[çeşm-i âhuvânîñ, -iñ, -]

çeşm-i dilsitânîñ: Gönül alan göz.

İderdi yâd **çeşm-i dilsitânîñ**
Kılurdi bûs çeşm-i âhuvânîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 53*).
[çeşm-i dilsitânîñ, -iñ, -]

çeşm-i encüm: (Göğün) yıldız gözleri. II Gökteki yıldızlar.

İrişdi çarha feryād-ı tebîre
Felekde **çeşm-i encüm** oldu hîre (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 78).
[çeşm-i encüm,]

çeşm-i eşk-bârı: Yaş dolu göz.

Çü gördi mâderi Mecnûn-ı zârı
Bakup Mecnûn'a **çeşm-i eşk-bârı** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 136).
[çeşm-i eşk-bârı, -ı, -]

çeşm-i eşk-bârıñ: Aşğın ağlayan gözleri.

İdüp hün-pâş **çeşm-i eşk-bârıñ**
Der-âgüş eyledi mâmi mezârıñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 33).
[çeşm-i eşk-bârıñ, -ıñ, -]

çeşm-i humârıñ: Sarhoş bakışlı.

Temâm itmek için ikrâm kârıñ
Mukahhal eyledi **çeşm-i humârıñ** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 230).
[çeşm-i humârıñ, -ıñ, -]

çeşm-i idrâk: Gönül gözü, idrak etme gözü.

Olursa te'essür eger sinesi çäk
Bakursa dikkât ile **çeşm-i idrâk** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 182).
[çeşm-i idrâk,]

çeşm-i intizârı: Bekleyen göz.

Seniñ halkañ kimiñdir çeşm-dârı
Ki açmış râha **çeşm-i intizârı** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 74).
[çeşm-i intizârı, -ı, -]

çeşm-i keremle: Cömertliğin gözü, cömertlik bakışı.

Teferrüc eyleyüp Mecnûn-ı zâre
Yakup **çeşm-i keremle** ol figâre (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 120).
[çeşm-i keremle, -le, -]

çeşm-i mecnûn: Mecnun'un gözü.

Leâfet Mısr'ınñ sultânı Leylî
O Mısr'ın **çeşm-i Mecnûn** rûd-ı Nîl'i
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8,
Mısra 58). [çeşm-i mecnûn,]

çeşm-i mest: Sarhoş göz. Baygın, sarhoş göz;
sevgilinin baygın bakan, kan içici, merhametsiz gözü.

O **çeşm-i mest** mest-ı'âbdır mı
O gîsü tâb-ender-tâbdır mı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 151). [çeşm-i
mest,]

çeşm-i rûhu: Can, nefes, canlılık gözü.

Leb-â-leb eyleyüp câm-ı fütûhı
Anıñla rûşen eyle **çeşm-i rûhu** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 4).
[çeşm-i rûhu, -ı, -]

çeşm-i temettu': Kazanma, kâr etme, kazanç gözü.

Açup dîdârıña **çeşm-i temettu'**
Cemâliñ seyrini kılsam tevaqqu' (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 399).
[çeşm-i temettu',]

çeşm-i ümîdiñ: Ümit gözü.

Gelüp dergâhda olmuş cebîn-sâ
Açup **çeşm-i ümîdiñ** halka-âsâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 142).
[çeşm-i ümîdiñ, -ıñ, -]

çeşm-i derd-i bîniñ: Derdi gören göz.

Gehî bûs itdi rûyuñ geh cebîniñ
Gehî bûs itdi **çeşm-i derd-i bîniñ** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 148).
[çeşm-i derd-i bîniñ, -ıñ, -]

çeşn: Bayram.

Bu cânibden dağı dâmâd dil-şâd
Mülûkâne idüp bir **çeşn** bünyâd (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 116).
[çeşn,]

çeşn-i sûriñ: Şarabın lezzeti.

Cihânıñ **çeşn-i sûriñ** hây hüyuñ
Gülîstânıñ bahârıñ reng ü büyuñ (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 53).
[çeşn-i sûriñ, -iñ, -]

cespîde: Lâyık, uygun, çesban.

Olup Mecnûn'ına **cespîde** cân-tek
Der-âgûş eyledi rûh-ı revân-tek (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 83).
[çespîde,]

cespîde-i seng: Taşa lâyık, taşta uygun.

Bu hayretgâhda Mecnûn dil-teng
Kebâb-âsâ olup **cespîde-i seng** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 36).
[çespîde-i seng,]

cevâb: Suale karşılık mukabele. Cevap, yanıt.

Kelâmıñ hatm kıldı mîr-i 'Âmir
Eb-i Leylâ **cevâba** oldı hâzır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 48).
[cevâba, -a, -]

İşitiñci 'Âmirîler bu **cevâbı**
Reh-i ric'atde gördiler şavâbı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 57).
[cevâbı, -ı]

Muvaffak olmadı artık **cevâba**
Niçe tağyîr virdiye hitâba (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 71). [cevâba, -
a]

Cevâbında kılup eş'âr inşâ
Faşîh ü bîkr-i mazmûn rûh-bağşâ (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 71).
[cevâbında, -in, -da, -]

Aña îrâd olan her bir hitâbıñ
Virürdi bir gâzel birle **cevâbıñ** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 112).
[cevâbıñ, -iñ, -]

Yetüp pâyâna Mecnûn'ın **cevâbı**
İdüp gûş ol perî-rû bu 'itâbı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 47).
[cevâbı, -ı]

Açup Mecnûn dehân-ı dür-feşânıñ
Cevâbıñ virdi erbâb-ı gümânıñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 20).
[cevâbıñ, -iñ, -]

İderdi gûş Mecnûn'ın hitâbıñ
Kılurdi gûş peygâmi **cevâbıñ** (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 102).
[cevâbıñ, -iñ, -]

Bu güftârı kim Leylî'den işitdim
Cevâbuñ câ-be-câ îrâd itdim (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 146).
[cevâbuñ, -uñ, -]

cevâhir-pâs: Mücevherler saçan, dağıtan.

Kılup terk-i elem hândân oldı
Cevâhir-pâş u sîm-efşân oldı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 18).
[cevâhir-pâş,]

cevlân: Dolaşma, gidip gelme, gezinti, gezinme.

Olup çâpük hemân sūya feres-rân
Gelürken kûhda **cevlâna** her ân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 40).
[cevlâna, -a]

İdenler 'ârşâ-i ma'nâda **cevlân**
Hemîn tarz ile olmuşlar feres-rân (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 1).
[cevlân,]

Kelâmıñ hatm kıldı âh itdi
Gelüp **cevlâna** 'azm-i râh kıldı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 54).
[cevlâna, -a, -]

Beni bu 'arşada sen sebkat itdiñ
Getürdüñ rahşını **cevlâna** gitdiñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 170).
[cevlâna, -a]

cevlân idüp: Dolaşmak,gezip dolaşmak.

Açup per tîz-per şehbâz-âsâ
Uçup **cevlân idüp** şahrâ-be-şahrâ (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 32).
[cevlân idüp, -üp, -]

cevr: Cefa, elem, eziyet, eza.

Benimle söylesün derd-i derûnuñ
Unutsun **cevrini** devrân-ı dünüñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 194).
[cevrini, -i, -ni, -]

Seniñ **cevrin** baña râhat-fezâdır
Ki şânı 'âşıkıñ ancak rızâdır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 233).
[cevrin, -iñ, -]

Ne bî-dâd ilesin memnûnem andan
Ki **cevr-iñdir** baña maḥbûb cāndan
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 266*). [*cevr-iñdir, -iñ, -dir, -*]

cevr itsen: Eziyet etmek.

Benem âdâb-ı ‘aşkıñda ḥaṭâ-kâr
Ne **cevr itsen** sezâ-vârem sezâ-vâr
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 134*). [*cevr itsen, -sen, -*]

cevr-i girâniñ: Ağır eziyet.

Seniñ devriñ seniñ ğadr-i nihâniñ
Seniñ kîniñ seniñ **cevr-i girâniñ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 14*).
[*cevr-i girâniñ, -iñ, -*]

cevr-i inkılâbiñdir: Zulmün deġişimi.

Figân ey sakf-ı miḥnetzây-ı ğaddâr
Ki **cevr-i inkılâbiñdir** dil-âzâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 18*).
[*cevr-i inkılâbiñdir, -iñ, -dir, -*]

cevr-i pederden: Babanın sıkıntısı.

Geçüp ârzûmend ḥavf u ḥatardan
Cefâ-yı mâmdan **cevr-i pederden** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 34*).
[*cevr-i pederden, -den, -*]

cevşen gevdi: Zirh giymek. Cevşen takmak.

Götürdi menzile oldı ‘araḡ-ı âhen
Ḥamâyil itdi tîġiñ geydi cevşen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 30*).
[*cevşen geydi, -di, -*]

cevş-i a ‘dâyı: Düşman orduları.

Qılursın **cevş-i a ‘dâyı** muzaffer
Çekürsün dostân katline ḥancer (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 113*).
[*cevş-i a ‘dâyı, -yı, -*]

cevş-i beyânı: Askerin açıklaması.

Sipehsâlâr-ı meydân-ı me‘ânî
Çeküpdür bu reviş **cevş-i beyânı** (*Mecnûn*

u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 2).
[*cevş-i beyânı, -ı, -*]

cezâ: Ceza, kötü karşılık, mükafat.

Reh-i ‘aşkıñda gerçi gümreh oldum
Cezâmı düzaḡ-ı hicriñde buldum (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 148*).
[*cezâmı, -m, -ı, -*]

cezm kıldı: Kesin karar verme, kat’i surette niyet etme, niyet etmek.

Diyâr-ı yâre bir gün ‘azm kıldı
Şitâbân oldı ‘azmîñ **cezm kıldı** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 4*).
[*cezm kıldı, -dı, -*]

cidâl: Savaş, mücadele.

Felekle bu **cidâliñ** nâ-revâdır
Ki ol daḡi seniñ-tek bî-nevâdır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 71*).
[*cidâliñ, -in*]

cidâr: Duvar.

Cidârı nâr u ferşi seng-i ḥârâ
Nişân-ı düzaḡ anda âşikârâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 33*). [*cidârı, -ı, -*]

Ki sakfıydı sipihr-i nîlüfer-gün
Cidârı dâmen-i gerdün-ı vârdan (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 96*).
[*cidârı, -ı*]

ciger: Bagır, yürek.

Seniñ derdiñ **ciger** biryâniyam ben
Seniñ nâr-ı ġamıñ süzâniyamm ben
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 63*). [*ciger,*]

Ciger bâ-sûziş bî-tâb u dil-rîş
İdüp bir nâle düşdi zâr u bî-ḡîş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 95*).
[*ciger,*]

Sirişk-i ḥasret idi sürḡ-âb rûyı
Ciger düdiydı ‘ıtr-ı müşğ-bûyı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 136*).
[*ciger,*]

ciger-dāğ: Gönlü dağlanmış.

Getür bürhânını göster güvâhın
Ciger-dāğın sirişkin dūd-ı âhın (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 346).
[ciger-dāğın, -ın, -]

ciger-dāğ oldum: Gönlü dağlanmış olmak.

Ben oldum bāğ-ı hüsniünden ciger-dāğ
Ne sūd âhır ki oldı behre-ver zāğ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 203).
[ciger-dāğ oldum, -dum, -]

ciger-haste: İçi yaralı, ciğeri yaralı.

Ciger-haste siper-efkendergânız
Sipehsâlâra maḥlaş bendegânız (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 67).
[ciger-ḥaste,]

ciger-hûn: Ciğeri kan içinde, çok muzdarip, çok
üzgün.

Beden 'üryân **ciger-hûn** dil remîde
İdüp her demde inşa bir kaşîde (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 9). [ciger-
hûn,]

Niçün bilmem saña bî-çâre Mecnûn
Olup dil-dâde olmuşdur **ciger-hûn**
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13,
Mısra 30). [ciger-hûn,]

Senin ḥâl-i şiyeh-rûzuñ Selîmem
Ki derdiñle **ciger-hûnem** sakîmem
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28,
Mısra 36). [ciger-hûnem, -em, -]

'Azîmet kıldı gitdi rû-be-ḥâmûn
Dili pür-ğam gözi pür-nem **ciger-hûn**
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29,
Mısra 48). [ciger-hûn,]

Olup dil-ḥastesi derd-i firâkıñ
Ciger-hûmı belâ-yı iştiyâkıñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 42).
[ciger-hûmı, -ı, -]

ciger-hûn ider: Ciğeri kan içinde bırakmak; çok acı
vermek, mustarip etmek.

İder 'âşıkları gün gün ciger-hûn
Olur vâreste kim ki olsa Mecnûn (Mecnûn

u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 125).
[ciger-hûn ider, -er, -]

ciger-hûn olmuşdı: Yüreği kan dolmak, acı çekmek.

Anı nâ-çâr idüp aḥvâl-i Mecnûn
Ḳalup miḥnetde olmuşdı ciger-hûn
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28,
Mısra 6). [ciger-hûn olmuşdı, -muş, -dı, -]

ciger-hûn olmuşdı: Yüreği kan dolmak, acı çekmek.

Anı nâ-çâr idüp aḥvâl-i Mecnûn
Ḳalup miḥnetde olmuşdı ciger-hûn
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28,
Mısra 6). [ciger-hûn olmuşdı, -muş, -dı, -]

ciger-hûn olup: Yüreği kanla dolmak, acı çekmek.

Olup Leylî-niñ 'aşkıñdan ciger-hûn
Ḳalupdur âteş-i miḥnetde Mecnûn (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 223).
[ciger-hûn olup, -up, -]

ciger-hûnân-ı sūz-ı dāğ-ı ḥasret: Hasret yarasından
kanlı gönlün yanması.

Giriḫtārân-ı âlâm-ı muşîbet
Ciger-hûnân-ı sūz-ı dāğ-ı ḥasret (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 2).
[ciger-hûnân-ı sūz-ı dāğ-ı ḥasret,]

ciger-kūs: Ciğer köşesi. II sevgili.

Ciger-küşem anıñ meftûnı olmuş
Anıñ aşüftesi mecnûnı olmuş (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 39).
[ciger-küşem, -em]

ciger-teşne: Susamış, susuz kalmış.

Ciger-teşne içüp âb-ı ḥayâtı
Bulursa 'atş-ı mühlîkden necâtı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 47).
[ciger-teşne,]

Elimden sāğar-ı ümmîdim aldıñ
Ciger-teşne gene şahrâya şaldıñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 148).
[ciger-teşne,]

cihân: Dünya, âlem, cihân.

Kılur ol 'âşıkı fâriğ **cihāndan**
Alur peymān virüp peymāne andan
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 1*,
Mısra 9). [*cihāndan*, -dan]

Velî esrârî fâş oldı **cihāna**
Sadā-yı taḥl irişdi âsmāna (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), *Mesnevi 2*, *Mısra 61*). [*cihāna*, -a
]

Görünmez oldı ruḥsârî **cihānda**
Bilinmez kaldı rûḥ-âsâ nihānda (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), *Mesnevi 4*, *Mısra 3*).
[*cihānda*, -da]

Kılup nefret **cihāndan** lâ-übālî
Gezürdi dâimā vahşî mişālî (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), *Mesnevi 5*, *Mısra 3*).
[*cihāndan*, -dan]

Cihānî müşğ ile āğîn eyle
Meşām-ı cānımı müşğîn eyle (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), *Mesnevi 5*, *Mısra 37*).
[*cihānî*, -ı, -]

Revān idi **cihāndan** sūy bā-sū
Diyüp Leylî gezürdi kūy bā-kū (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), *Mesnevi 7*, *Mısra 7*).
[*cihāndan*, -dan]

Bahārîñ turfe vakti gül zamānı
Ki itmişdi bahār iḥyā **cihānı** (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), *Mesnevi 8*, *Mısra 2*).
[*cihānı*, -ı]

Olup efrāşte Mecnûn livāsı
Cihānda söylenirdi mā-cerāsı (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), *Mesnevi 9*, *Mısra 2*).
[*cihānda*, -da, -]

Ne āğehdir zemîn ü âsumāndan
Ne vākıfdir **cihānda** ins ü cāndan (*Mecnûn*
u Leylî (Nâkâm), *Mesnevi 10*, *Mısra 116*).
[*cihānda*, -da]

Sañadır istinādım her mekānda
Vücūdum olmasun sensiz **cihānda**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 10*,
Mısra 218). [*cihānda*, -da, -]

Olup peyveste devriñden perîşān
Cihānda olmadım bir lahza ḥandān
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 12*,
Mısra 20). [*cihānda*, -da, -]

Bilür bññşım kıldı mükedder
Beni itdi **cihānda** zār u muḫtar (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), *Mesnevi 12*, *Mısra 60*).
[*cihānda*, -da]

Cihānda var iken senden nikū-rū
Büt-i sīmīn-beden maḥbūb-ı dil-cū
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 13*,
Mısra 27). [*cihānda*, -da, -]

Olup 'alemleriñ vird-i zebānı
Cihānda söylenirdi dāstānı (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), *Mesnevi 13*, *Mısra 4*).
[*cihānda*, -da, -]

Ṭutupdur şöret-i ḥüsnūñ **cihānı**
Velî yok sende ol ḥüsnūñ nişānı (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), *Mesnevi 13*, *Mısra 25*).
[*cihānı*, -ı]

Ki bir dem kim bahār-ı 'ālem-ārā
Cihānı eylemişdi cennet-āsā (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), *Mesnevi 14*, *Mısra 4*).
[*cihānı*, -ı, -]

Şabā ḥayrān tolaşup gülsitānı
İderdi dem-be-dem gül-bū **cihānı** (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), *Mesnevi 14*, *Mısra 20*).
[*cihānı*, -ı]

Ġaraż Mecnûn meşḥurî **cihānıñ**
Olup eñ 'ākılı ehl-i zamānıñ (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), *Mesnevi 17*, *Mısra 191*).
[*cihānıñ*, -ıñ]

Dühül feryād idüp geldi fiğāna
Ġarīv-i serkeşān doldı **cihāna** (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), *Mesnevi 18*, *Mısra 76*).
[*cihāna*, -a]

Eger olmazsa Leylî yār-i Mecnûn
Cihāndan maḥv olur āḡār-ı Mecnûn
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi 18*,
Mısra 24). [*cihāndan*, -dan, -]

Olup cengāverān yek-ser ḥurūşān
Cihān deryā mişālî oldı cūşān (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), *Mesnevi 19*, *Mısra 50*).
[*cihān*,]

Götürdi leşkeriñ oldı revāne
Cihānda koydı bākî bir fesāne (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), *Mesnevi 19*, *Mısra 128*).
[*cihānda*, -da, -]

Bulup sāmān sipāh-ı bî-gerānı
Sipāhî şöreti ṭutdı **cihānı** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), *Mesnevi 19*, *Mısra 36*). [*cihānı*, -ı
]

İderdi zaḥmı ġarḫ-ı ḥūn yelānı
Kılurdi tıġı baḥr-i ḥūn **cihānı** (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), *Mesnevi 19*, *Mısra 58*).
[*cihānı*, -ı]

Revâne kıldı kim olsun mehem-sāz
Anı kılusun **cihān** içre ser-efrāz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 82*).
[cihān,]

Seniñ bu ‘ahd-i süstüñ tã-be-maḥşer
Cihān içre olur dillerde ezber (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 228*).
[cihān,]

Ḳalup miḥnetde ancak Leylî-i zār
Cihān bu sürdan oldı ṭarabkār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 122*).
[cihān,]

Bülend-iḳbâldir şāhib-i hünerdir
Cihānda muḥteremdir mu‘teberdir
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 94*). [cihānda, -da]

Bulup şöhet **cihānda** bu fesāne
Cemāl-i Leylî düşdi dāstāne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 61*).
[cihānda, -da]

Gidürdi dāmen-i şāhrāya gāhī
Cihānı tār iderdi dūd-ı āhı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 366*). [cihānı, -ı]

Gelürsen zār u giryān bir zamānda
Ki bulmazsan beni ol dem **cihānda**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 116*). [cihānda, -da, -]

Didi pedrūd ey ferzāne ferzend
Cihānda olmadıñ bir laḥza ḥursend
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 190*). [cihānda, -da, -]

Cihānda ser-te-ser bir zerre-i ḥāk
Bir āhū-çeşmdir yā bir dil-i çāk (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 217*).
[cihānda, -da, -]

Elā ey gāfil-i maḡrūr u der-bend
Cihānda kūşış-i bī-behre tã çend (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 224*).
[cihānda, -da, -]

Ḡurūr itme **cihānda** mülk ü māle
Ki mülk ü mālđır bāiş vebāle (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 225*).
[cihānda, -da, -]

Cihāndan eylerem ḥasretle rihlet
Perişān ḳalkaram rüz-ı kıyāmet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 125*).
[cihāndan, -dan, -]

Cihāndan göçmegim oldı muḳarrer
Dilimde ḳaldı dāḡıñ tã-be-maḥşer (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 185*).
[cihāndan, -dan, -]

Tehī-dil ol Mesīhā-veş **cihāndan**
Semāya kıl güzer bu ḥākdāndan (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 237*).
[cihāndan, -dan, -]

Ṭutup āḡir ecel dāmān-ı cānıñ
Rehā kıldı ḡamından bu **cihānıñ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 206*).
[cihānıñ, -ıñ, -]

Olup derendegān yek-ser ḡulāmı
Cihānı kıldı ḡayrān iḥtişāmı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 82*).
[cihānı, -ı]

Cihān bir çāhdır kim ḳa ‘r-ı nā-yāb
Ḳalır üftādesi nā-çār u bī-tāb (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 151*).
[cihān,]

Yeter āşüftelik sen hem ḡazer kıl
Cihānda nām u şānuñ mu‘teber kıl
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 124*). [cihānda, -da]

Cihānda her ne kim olmuş pedidār
Ḳılup ter olmuşam ḡalā sebūk-bār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 175*).
[cihānda, -da, -]

Selāmet ol hemīşe şādmān ol
Cihān olduḳca ol da kām-rān ol (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 412*).
[cihān,]

Cihānda olmasa vaşlıñ müyesser
Ḳalır vuşlat ḡadışı tã-be-maḥşer (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 233*).
[cihānda, -da, -]

Cihānı āfitāb-ı ‘ālem-efrüz
Žiyā-pāş oldı kıldı rüz-pirüz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 77*).
[cihānı, -ı]

Cihānıñ ḳarını terk it **cihāna**
‘Urüc it rüh-mānend āsumāna (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 237*).
[cihāna, -a]

İdüp berg-i dirāḡtāna ḳanā‘at
Cihānda bulmuşam genc-i ferāḡat
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 96*). [cihānda, -da, -]

Cihānda kim ki kılssa meyl-i dāne
Anı der-dām idüp āhır zamāne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 28, *Mısra* 105).
[cihānda, -da, -]

Cihāndan vâlidîñ gitdi mükedder
Benim hem gitmegim olmuş muqadder
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 28, *Mısra* 163). [cihāndan, -dan, -]

Cihānıñ zehr-i âlâmıñ çeşide
Hezārān derd-dide ğam-keşide (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 28, *Mısra* 11).
[cihānıñ, -ıñ, -]

Cihānıñ kārını terk it cihāna
‘Urûc it rûh-mānend āsumāna (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 28, *Mısra* 237).
[cihānıñ, -ıñ]

Virtüp ferzendiniñ derdiyle cānıñ
Rehā-yāb oldı derdinden **cihānıñ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 28, *Mısra* 208).
[cihānıñ, -ıñ, -]

Eyā dervîş-i dūr-endîş [û] âkıl
Cihānıñ cilvesinden olma ğāfıl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 28, *Mısra* 210).
[cihānıñ, -ıñ, -]

Cihān ehlinden itdi kat‘-ı peyvend
Tecrüd ‘āleminde oldı ħursend (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 29, *Mısra* 51).
[cihān,]

Ki bābek-tek olup efsürde-i ğam
Cihāndan rihlet itdi māderiñ hem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 29, *Mısra* 24).
[cihāndan, -dan]

Cihānı tutdı eġānı şadāsı
Fiġānıñ ġuş kıldı akrabāsı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 29, *Mısra* 37). [cihānı, -ı]

Cihānı eylemişdi meşk ü tārān
Be-sān-ı ħātır-ı mātem-güzārān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 29, *Mısra* 3).
[cihānı, -ı]

Cihānıñ çeşn-i sūrıñ hāy hüyuñ
Gülistānıñ bahārıñ reng ü būyuñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 29, *Mısra* 53).
[cihānıñ, -ıñ, -]

Budur Nākām girdārı **cihānıñ**
Heme ber-‘aksdir kārı **cihānıñ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 29, *Mısra* 59).
[cihānıñ, -ıñ, -]

Budur Nākām girdārı **cihānıñ**
Heme ber-‘aksdir kārı **cihānıñ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 29, *Mısra* 60).
[cihānıñ, -ıñ, -]

Cihānıñ cānı cānān-ı cihānseñ
Mücessem rûhsen rûh-ı revānsen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 30, *Mısra* 219).
[cihānıñ, -ıñ, -]

Ki bu rûz-ı evveli rûz-peşindir
Cihān bākı degil bu ħod yaķındır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 31, *Mısra* 82).
[cihān,]

Ki āġār-ı beķā yoķdur **cihānda**
Müebbed kimse ķalmaz bu meķānda
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 31, *Mısra* 67). [cihānda, -da, -]

Cihāndan gitdi ķünki şüy-ı Leylî
İrişdi āsumāna hüy-ı Leylî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 31, *Mısra* 87).
[cihāndan, -dan, -]

Felek rahm eylemez pîr ü cüvāne
Gider elbette kim gelse **cihāne** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 31, *Mısra* 64).
[cihāne, -e]

Çıkup mülk-i cihāndan virdi cānıñ
Rehā buldı kuyūdundan **cihānıñ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 31, *Mısra* 62).
[cihānıñ, -ıñ, -]

İklik ķalmamışdır bu miyānda
Velî zāhir gören kesler **cihānda** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 33, *Mısra* 342).
[cihānda, -da]

O olup mest-i şarāb-ı cāvidānî
Atup bir ħatve geçdiler **cihānı** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 34, *Mısra* 60).
[cihānı, -ı]

Bulup bu derd-i dil-sūza taķammül
Cihānıñ itmeyim ħālîñ te‘emmül (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 35, *Mısra* 48).
[cihānıñ, -ıñ, -]

Çemenler sū-be-sū ālūde-i ħāk
Cihān mātem-zede ġülşen kedernāk
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 36, *Mısra* 26). [cihān,]

Cihānda ķaldıġı mehcür besdir
Ġamıñdan oldıġı rencür besdir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 36, *Mısra* 145).
[cihānda, -da, -]

Seniñ 'aşkıñ kılup mahfûz cānda
Seniñ 'aşkıñla 'ömr itdi **cihānda** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 132*).
[cihānda, -da, -]

Geçenler cümle gitmişler **cihāndan**
Gelenler hem giderler bu hâkdāndan
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 207*). [cihāndan, -dan]

Cihānıñ bilmeyen kimdir cefāsın
Bu ğaddārıñ gören kimdir vefāsın (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 197*).
[cihānıñ, -ıñ, -]

Te'addāsı hirāsından hāzānıñ
Nihān olmuşdı ezhārı **cihānıñ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 22*).
[cihānıñ, -ıñ]

Kılup izhār neşr itdi cihāne
Cihānda kaldı andan bir fesāne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 298*).
[cihānda, -da]

Gelüp herkes ider oldı ziyāret
Bu keyfiyyet **cihānda** buldı şöhrat
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 254*). [cihānda, -da]

Hezār efsûs kim āhir **cihānda**
Bu mâtemgāhda bu hâkdānda (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 133*).
[cihānda, -da]

Çü Mecnûn irtihāl itdi **cihāndan**
Götürdi haymesin bu hâkdāndan (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 239*).
[cihāndan, -dan, -]

Naşîbi derd olup bu hâkdāndan
Gam-ı 'aşk ile hem gitdi **cihāndan**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 50*). [cihāndan, -dan]

Kılup izhār neşr itdi **cihāne**
Cihānda kaldı andan bir fesāne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 297*).
[cihāne, -e]

Cihānı terk idüp gitdiñ nigārā
Künün hālîñ nedir hâk içre yārā (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 147*).
[cihānı, -ı]

Hemān Leylî ki itmişdi cemālî
Cihānı ravza-i cennet mişālî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 42*).
[cihānı, -ı, -]

Cihānıñ geçdiler ārāyişinden
Müberra oldılar ālāyişinden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 301*).
[cihānıñ, -ıñ]

Dirîgā ben gelen demde **cihāna**
Edebden kalmamışdı bir nişāne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 87*).
[cihāna, -a]

Be-sān Hızır 'ömr-i taze buldum
Cihānda zinde-i pâyende buldum (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 8*).
[cihānda, -da]

Olup 'Ankā gibi güm cism-i dāniş
Cihānda kalmış idi ism-i dāniş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 66*).
[cihānda, -da, -]

Bulup bir 'aks-i şüret her merāmım
Cihānda oldı hem Nâkām nāmım (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 124*).
[cihānda, -da, -]

Cihāndan gitdi akrānım serāser
Mücerred kaldım oldum zār u muştār
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 119*). [cihāndan, -dan, -]

Te'addı lahza lahza oldı efzûn
Cihānı eyledi renc ile meşhûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 102*).
[cihānı, -ı, -]

Tarîk-i 'aşkı tüt terk it **cihānı**
Disünler koy saña Mecnûn-ı şānî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 165*).
[cihānı, -ı, -]

Olup zāhir fesādı kalb-i sūruñ
Cihānıñ eyledi mâtem sūruñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 98*).
[cihānıñ, -ıñ, -]

cihān-gerd: F. dünyayı dolaşan/gezen.

Yeter miñnet yiter hasret yeter derd
Yeter olma dañı bî-cā **cihān-gerd** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 180*).
[cihān-gerd,]

cihān-geşt oldı: Gezgin olmak.

'İlâc itmek içün Mecnûn-ı zāre
Cihān-geşt oldı gitdi her diyāre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 6*).
[cihān-geşt oldı, -dı, -]

cihān-ı ‘aşkıñ: Aşk dünyası.

Görüp şahrâda ‘akabince sipâhı
Cihān-ı ‘aşkıñ oldı pādīşāhı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 384*).
[cihān-ı ‘aşkıñ, -ñ, -]

cihān-ı bî-vefāya: Vefasız dünya.

Gönül virme **cihān-ı bî-vefāya**
Yakılma beyhude nâr-ı cefāya (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 213*).
[cihān-ı bî-vefāya, -ya, -]

cihān-ı hûbānıñ: Güzellerin dünyası.

Cihān-ı hûbānıñ hüsni ser-â-pâ
Olup bir melek-sîmâda yek-câ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 35*).
[cihān-ı hûbānıñ, -ñ, -]

cihān-sûz: Dünyayı yakan.

Ruḥ-ı Leylî gibiydi gül-i dil-efrûz
Hezārān âhı Mecnûn’ın **cihān-sûz** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 36*).
[cihān-sûz,]

cihāt-ı sitteden: Altı yön.

Cihāt-ı sitteden geç terk-i ser kıl
Bu hâristân-ı süflîden güzer kıl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 169*).
[cihāt-ı sitteden, -den, -]

cihet: Taraf, yön.

Egerçi bir **cihetden** oldı hurrem
Ki gencinden kenâr olmuşdı ezḡam
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 29*). [cihetden, -den]

Velî dîger **cihetden** bî-taḡammül
İdüp encām-ı aḥvālîñ te’emmül (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 31*).
[cihetden, -den, -]

cihil: Kırk.

Tecāvüz eylemiş ‘ömrüñ **çihilden**
Birün it daḡı bu teşvîşî dilden (*Mecnûn u*

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 79).
[çihilden, -den, -]

cihre: Çehre, yüz.

O **cihre** öyle pertev-dâr[dır] mı
O lebler öyle şekker-bârdır mı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 155*).
[cihre,]

cihre-i hursîd: Güneş kadar parlak.

Niçedir **cihre-i hursîd** tâbiñ
Niçedir piste-i mey-gün nâbiñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 153*).
[cihre-i hursîd,]

cihre-i leylâ’ya: Leylâ’nın yüzü.

Olup meşşâtası endüh-ı ḡasret
Virüldi **cihre-i Leylâ’ya** zînet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 134*).
[cihre-i leylâ’ya, -’ya, -]

çık: Çıkmak.

Gelür bir ḡayrı devrân ḡayrı ‘âşık
Çıkur bir sâķî-i meh-rûy-ı fâyık (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 8*). [çıkur, -ur, -]

Çıkup o bezmden Ḳays-ı ser-efrâz
Hevâsın eyledi ‘aşk ile demsâz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 47*).
[çıkup, -up]

Ḥaber-dâr oldı Necd ehli temāmı
Gelüp qarşuya **çıkdı** ḡaş u ‘âmı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 26*).
[çıkdı, -dı, -]

Zuhûra **çıkşa** da her târdan nûr
Her âteşden olur mı âteş-i Tûr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 77*).
[çıkşa, -sa]

Alup seccâdesin **çıkdı** kenâre
İrişdi bir muvâḡḡış kühsâre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 19*).
[çıkdı, -dı]

İrişmekse murâdîñ vaşl-ı yâre
Cünûmı terk kıl **çık** bir kenâre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 190*).
[çık,]

Çıkur eflâke her dem düd-ı âhı
Şerâr-ı rahşân ider ebr-i siyâhı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 111).
[çıkur, -ur, -]

Seyr bâ-meh **çıkurdu** gâh pinhân
Bakurdu sü-be-sü etrâfa hayrân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 19).
[çıkurdu, -ur, -dı, -]

Ki itsün geşt-i gül-zârı bahâne
Çıkup taşra gidüp bir gülsitâna (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 68).
[çıkup, -up, -]

Heveskâr idi peyveste şikâre
Şikâr-ı ‘azm ile **çıkmuşdı** kenâre (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 30).
[çıkmuşdı, -mış, -dı]

Hevâda şayd idüp şehbâz hengim
Çıkarup sengden fulâd çengim (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 124).
[çıkarup, -ar, -up, -]

Çıkup yoldan kenâre ıztırârî
Nişîmen eylemişdi bir kenârı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 15).
[çıkup, -up, -]

Çıkurdu haymeden geh lâubâlî
Gezürdi sü-be-sü Mecnûn mişâlî (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 363).
[çıkurdu, -ur, -dı, -]

Açup bir boğça-i zertâr u zîbâ
Çıkardı hil’at-i mümtâz u dîbâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 74).
[çıkardı, -ar, -dı, -]

Büt-i âmalî kıldım pâre pâre
Yıkup büt-hâneyi **çıkıdım** kenâre (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 170).
[çıkıdım, -dım, -]

Hirâs-ı şîrden **çıkıdı** kenâre
Edâ itdi selâmiñ bi’l-işâre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 29). [çıkıdı, -
dı, -]

Harîminden **çıkup** şeh-râha çâlâk
Dili dil-dâr ile meşgûl-i bî-bâk (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 25).
[çıkup, -up, -]

Çıkardı perdeden bir tâze bâzî
Nümâyân oldı reng-i cân-güdâzı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 47).
[çıkardı, -ar, -dı, -]

Çıkup mülk-i cihândan virdi cânıñ
Rehâ buldı kuyūdundan cihânıñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 61).
[çıkup, -up, -]

Dilinde kalmadı tâb-ı nezâre
Kabâsın çâk idüp **çıkıdı** kenâre (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 380).
[çıkıdı, -dı, -]

Çıkar her zerresinden bir gül-endâm
Ki hâk itmiş anı hâk-i siyeh hâm (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 183).
[çıkar, -ar, -]

Seniñ adın olup vird-i zebânı
Teninden ‘aşkıñ ile **çıkıdı** cânı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 142).
[çıkıdı, -dı]

Süvâr olma ‘abeş-rahş-ı gurûra
Çıkarma nefsiñ iğvâsın zuhûra (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 228).
[çıkarma, -ar, -ma, -]

çık-: Çıkmak.

Koyulsa âteşe Nâkâm eger ‘üd
Olur ma‘lûm eflâke **çıkup** düd (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 66).
[çıkup, -up]

Çıkup âhir zuhûra dâstânı
Her yanda söylenüp râz-ı nihânı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 9). [çıkup,
-up]

çıkar: Çıkarmak.

Götürdi bâ-vefâ Zeyd’i huşûra
Çıkardı râz-ı pinhânıñ zuhûra (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 50).
[çıkardı, -dı, -]

çıkard: Çıkarmak.

Kalem kâğız **çıkardup** Zeyd-i çâlâk
İdüp taqdîm Mecnûn-ı şegâfnâk (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 281).
[çıkardup, -up, -]

cilve: Edâlı davranış, naz, işve.

İdüp bir **cilvede** bir gamze derkâr
Kılup biñ şîve-i kârı pedîdâr (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 27).
[cilvede, -de]

Görürsen kaddi sen şekl-i 'ayânda
Velî Mecnûn görür biñ **cilve** anda (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 40).
[cilve,]

İder **cilve** olur Nâkâm peydâ
Görür ancak anı 'uşşâk-ı şeydâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 59).
[cilve,]

cilve: Naz, işve.

Eyâ dervîş-i dūr-endîş [ü] âkıl
Cihânîñ **cilvesinden** olma gâfil (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 210).
[cilvesinden, -sin, -den, -]

cilvegâh: Cilve yeri, cilve edecek yer.

Senâ kıldı didi ey gevher-i pāk
Sezâdır **cilvegâhıñ** olsa eflāk (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 102).
[cilvegâhıñ, -iñ, -]

cilve-ger: Cilveli.

Olup şâh-ı gül üzre **cilve-ger** hâr
Şabâ olmuşdı dem-serd ü dil-âzâr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 15).
[cilve-ger,]

Ki bunda **cilve-gerdir** lutf-ı Rahmân
Olur her dem füzûn ihsân-be-ihsân
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37,
Mısra 205). [cilve-gerdir, -dir]

cilveger: Cilve, işve, edâlı tavr.

Aña ol gün giçüp tîre şeb-âsâ
Ne encüm **cilveger** ne mäh peydâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 14).
[cilveger,]

cilve-güster: Cilve yapan.

Olup benlik irâden mahv yek-ser
Seniñ hüsnüñdür ancak **cilve-güster**
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33,
Mısra 340). [cilve-güster,]

cim: Cim harfinin yazılış şekliyle gözün kıvrımı.

Egerçi çeşmden **cimim** nihândır
Velî her beytde sırrım 'ayândır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 13).
[cimim, -im, -]

cim: Cim (◻) Arap alfabesinin beşinci harfi.

Künün gel būs idem bīmār **cimiñ**
Beni görmez dañi hūn-bār çeşmiñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 175).
[cimiñ, -iñ, -]

çin olup: Bükülmek, kıvrım kıvrım olmak.

Qaranfil **çin olup** geh gâh nesrîn
Olurlardı gehî hândân gül-çin (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 131).
[çin olup, -up, -]

çin-i ğisû: -Saçlarının kıvrımı.

Nice Rûm-ı ğulâm-ı 'anberîn-mû
Nice Çinî-kenîz **çin-i ğisû** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 76). [çin-i
ğisû,]

çin-i hüsnüñ: Güzelin (sevgilinin) kıvrımı, bükümü (saçı).

Büt-i perde-nişini **çin-i hüsnüñ**
Mücessem-i rûhı 'illîn-i hüsnüñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 5). [çin-i
hüsnüñ, -üñ, -]

çinî-kenîz: Süslü cariye.

Nice Rûm-ı ğulâm-ı 'anberîn-mû
Nice Çinî-kenîz çin-i ğisû (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 76). [çinî-
kenîz,]

çire: Becerikli, mahâretli.

Sipâhı Nefvel'iñ olduqda **çire**
Olup giryân bakurdı hîre hîre (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 95).
[çire,]

çire olup: Becerikli, mahâretli olmak.

Olup ol ebr kim hırşide çire
Ruḥ-ı maḫşūduñı itmişdi tīre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 15*).
[çire olup, -up, -]

çire olup: Becerikli, mahâretli olmak.

Olup ol ebr kim hırşide çire
Ruḥ-ı maḫşūduñı itmişdi tīre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 15*).
[çire olup, -up, -]

çirk-i hicrân u cefâdan: Sıkıntı ve ayrılığın pislîği.

Yıkandı çeşme-i vaşl-ı şafâdan
Mutahhar **çirk-i hicrân u cefâdan**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 112*). [çirk-i hicrân u cefâdan, -dan, -]

cism: Cisim, vücut. Beden.

Oğur **cismim** görenler nâm-ı Leylâ
Ki adındır iki iki lâm u iki yâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 91*).
[cismim, -im]

Adıñla **cismimi** hem-şüret itdim
Büküldüm lâm-tek yâ gibi bitdim (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 87*).
[cismimi, -im, -i]

Açup göz gördi kim cânânı gitmiş
Çoyup **cismiñ** füsürde cânı gitmiş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 104*).
[cismiñ, -iñ]

Başım tîğîñla **cismden** cüdâ kıl
Beni hicrân belâsından rehâ kıl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 143*).
[cismden, -den]

Qarâr u şabrdan ârâmdan dūr
Dili bā-ğam qadî ḥam **cismi** rencūr
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 8*). [cismi, -i]

Benim tūr-i ğama **cismim** nişândır
Anıñ-çündür ki sînem şân-şândır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 67*).
[cismim, -im, -]

Seniñ sîneñ niçün ğırbâl-sândır
Kimiñ peykânına **cismiñ** nişândır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 70*).
[cismiñ, -iñ, -]

Seniñ ‘aşkıñ benim **cismimde** cândır
Seniñ ‘aşkıñla göñlüm şâdmândır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 285*).
[cismimde, -im, -de, -]

Mülebbes itdi ser-tâ-pây **cismiñ**
Küşâde eyledi pendî tılısmıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 75*).
[cismiñ, -iñ, -]

Yakar **cismim** şerâr-ı ğayret-i ‘aşk
İder âşârımı kem saṭvet-i ‘aşk (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 401*).
[cismim, -im]

Olup pisterde perîşân u nâlân
Bulup **cisminde** teb her laḫza tuġyân
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 54*). [cisminde, -in, -de, -]

İkiyken **cismi** bir cânıñ muqaddem
Bulup peyvend bir oldı cesed hem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 237*).
[cismi, -i]

Benim **cismim** değil senden eşersiz
Olur mı sâye-i cism mu ‘tebersiz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 313*).
[cismim, -im, -]

cism-i dâniş: Bilgili varlık.

Olup ‘Ankā gibi güm **cism-i dâniş**
Cihânda kalmış idi ism-i dâniş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 65*).
[cism-i dâniş,]

cism-i ḥâki: Toprakten yaratılmış beden.

Götürmüşler aradan **cism-i ḥâki**
Yetürmüşler vaşla cân-ı pâki (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 41*).
[cism-i ḥâki, -i, -]

cism-i nâ-tevânım: Zayıf vücut.

Olup püsîde **cism-i nâ-tevânım**
Dönüp toprak olursa üstüñ-ânım (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 287*).
[cism-i nâ-tevânım, -im, -]

cism-i tîniñ: İncirin cismi.

‘Ayândır ki bu iki **cism-i tîniñ**
Bu iki pâkizâd u pâk-dîniñ (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 191). [cism-i
îniñ, -iñ, -]

civâr-ı hâne-i leyli: Leylâ'nın hanesinin civarı.

Civâr-ı hâne-i Leylî de ol zâr
Kılup mesken iderdi nâle her bâr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 71).
[civâr-ı hâne-i leyli,]

cok: Çok.

Didi **çokdur** felekde necm-i raḥşân
Velî anlardan olmaz mâh-ı tâbân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 75).
[çokdur, -dur]

Sa 'âdetle olur bu emr-i dil-ḥ'âh
Bu hem **çok** dir çekmez inşallâh (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 76).
[çok,]

Saḥa 'âşık olan 'âlemde **çokdur**
Velî ben tek belâ pâmâli yokdur (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 241).
[çokdur, -dur]

Cemâlîñ görmege **çok** şevkmendem
Nedîm ammâ nizârım zîr-bendem (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 125).
[çok,]

Didi ey Zeyd yokdur daḥi tâbım
Dil-i zârımda **çokdur** ıztırâbım (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 156).
[çokdur, -dur]

Dil-i süzânlarında güft ü gû **çok**
Zebânda tâkat-i şerḥ-i elem yok (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 263).
[çok,]

Îlâhî müznibem **çokdur** günâhım
Derînden gayrı yokdur bir penâhım
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38,
Mısra 173). [çokdur, -dur, -]

cü: Çünkü. Şundan dolayı, şu sebeple, zira.

Çü gitdi mektebe açdı kitâbı
Aña ders oldı ancak 'aşk bâbı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 7). [cü,]

Çü Mecnûn'dan olup maḥfûz cânân
Daḥi dîdâra bulmaz oldı imkân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 1). [cü,]

Çü şiddet buldı derd-i 'aşk-ı Mecnûn
Dil-i âbâsı oldı derdden ḥûn (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 1). [cü,]

Çü menzilgâha irdi mihmânlar
Edâ-yı ḥıdmet itdi mîzbânlar (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 27). [cü,]

Çü kâşid gûş kıldı bu kelâmı
Getürdi Nefvel'e virdi peyâmı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 67). [cü,
]

Çü Nevfel gördi bu âh u enîni
İdüp 'afv anları terk itdi kîni (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 71). [cü,
]

Çü oldı şubḥ dîger mihr-i enver
Getürdi gerdîşe zerrîne sāgar (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 109).
[cü,]

Çü Mecnûn fehmi idüp bildi atasın
O ân bûs itdi dāmân-ı kabâsın (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 63). [cü,
]

Çü Mecnûn vâlidîñ nevmîd kıldı
Fiğânı resmini tevdîd kıldı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 1). [cü,]

Çü bildi ḥâlini Mecnûn-ı ḥayrân
Götürdi 'indine oldı şenâ-ḥ'ân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 37). [cü,
]

Çü gördi mâderi Mecnûn-ı zârı
Baḳup Mecnûn'a çeşm-i eşk-bârı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 135).
[cü,]

Çü Leylî oldı vâkıf bildi ḥâlî
Fiğânlar eyledi Kaḳnûs miğâlî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 47). [cü,
]

Çü Zeyd-i ḥande-rûyı gördi Mecnûn
Ḥuzûra bâr virdi kıldı me'zûn (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 79). [cü,
]

Çü ben bûy-ı gül ile olmuşam mest
Degildir mümkün olmaḳ bâde der-dest
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30,
Mısra 199). [cü,]

Çü Mecnûn irtihâl itdi cihândan
Götürdi ḥaymesin bu ḥâkdândan (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 239).
[çü,]

Çü oldu bâde-keş mest ü fütâde
Cemâliñ eyledi sâkî küşâde (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 269).
[çü,]

Çü şeb kütâh meclis bî-bekâdır
Hadîs-i ‘aşk ise nâ-müntehâdır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 321).
[çü,]

cüdâ: Ayır.

Tutup bu halka-i beyti du‘â kıl
Ki yâ Rab sen beni ğamdan **cüdâ** kıl
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9,
Mısra 34). [cüdâ,]

O kim Nâkâm yârinden **cüdüdür**
Devâsız bir belâya mübtelâdır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 287).
[cüdâdır, -dır]

Ki sen tek ben de ‘aşka mübtelâyem
Saña dildâdeyem senden **cüdayem**
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22,
Mısra 284). [cüdayem, -(y)em, -]

Bu derde gerçi ben hem mübtelâyem
Seniñ bahtıñ gibi senden **cüdayem**
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27,
Mısra 216). [cüdayem, -(y)em, -]

Olupeyveste ğamla düş-bâ-düş
Cüdâlık miñnetinden eyledi cüş (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 100).
[cüdâlık, -lık, -]

Olupe zevk-i vişâlimden **cüdâ** sen
Fırâka oldıñ dem mübtelâ sen (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 289).
[cüdâ,]

Degil bir dem **cüdâ** senden huzûrum
Ki senden ğayrı derk itmez şu‘ûrum
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33,
Mısra 335). [cüdâ,]

cüdâ kıl: Ayırmak, uzak tutmak.

Başım tîğniñla cismden **cüdâ kıl**
Beni hicrân belâsından rehâ kıl (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 143).
[cüdâ kıl,]

cüdâ kıldı: Ayırmak, uzak tutmak.

Felek gösterdi bu lu‘b-ı nihânı
Cüdâ kıldı ol iki mihrbânı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 22). [cüdâ
kıldı, -dı, -]

cüdâ olmam: Ayır düşmek, uzak kalmak,
görüşmemek.

Bu hâk-i pâkden olmam cüdâ ben
İdeyim cânım gerek bunda fedâ ben
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37,
Mısra 181). [cüdâ olmam, -mam, -]

cüdâ olmazdı: Ayır düşmek, uzak kalmak,
görüşmemek.

Cüdâ olmazdı Mecnûn’dan bu leşker
Giderlerdi anıñ ‘akabinde yek-ser (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 69).
[cüdâ olmazdı, -maz, -dı, -]

cüdâlık: Ayrılık, ayır düşme.

Düşüp tâb u tevândan âhir-i kâr
Cüdâlık miñnetinden oldı bîmâr (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 66).
[cüdâlık,]

cüft ü dil-şad: Sevinçli ve zevce.

Neşât ile olupsun **cüft ü dil-şad**
İder seni dañi Mecnûn’ı der-yâd (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 179).
[cüft ü dil-şad,]

cül: Kaba libas.

Nice esb-i küheylân-ı raşş-peyker
Cülü zer-bâfte etrâfi gevher (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 74).
[cülü, -i, -]

cülüs itdi: Oturmak; tahta çıkmak, hükümdar olmak
II sahip olmak, elde etmek..

O kühuñ dâmeniñ kıldı nişîmen
Cülüs itdi didi âh ey dil-i men (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 22).
[cülüs itdi, -di, -]

cülüs itdi: Oturmak; tahta çıkmak, hükümdar olmak
II sahip olmak, elde etmek.

Cülüs itdi anıñla bir simāta
Sülük itdi tarīk-i ihtilāta (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 99). [cülüs
itdi, -di, -]

cülüs itdükde: Oturmak; tahta çıkmak, hükümdar
olmak II sahip olmak, elde etmek.

Cülüs itdükde Mecnûn bir bisāta
Kılup pîrâheniñ çäk ihāta (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 71). [cülüs
itdükde, -dük, -de, -]

cülüs itmişdi: Oturmak; tahta çıkmak, hükümdar
olmak II sahip olmak, elde etmek.

Serîr-i bahtda bir rād-ı mümtâz
Cülüs itmişdi olmuşdı ser-efrâz (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 6).
[cülüs itmişdi, -miş, -di, -]

cülüs itmişdi: Oturmak; tahta çıkmak, hükümdar
olmak II sahip olmak, elde etmek.

Kaşa-râ bir gün ol şeydâ-yı dil-hûn
Cülüs itmişdi bir vādide mahzûn (*Mecnûn*
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 6).
[cülüs itmişdi, -miş, -di, -]

cümle: Bütün, hep, tüm.

Gelüp gördi ki mektebde kevâkib
Müretteb cümle ber-vefî-i merâtib
(*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 4,
Mısra 10). [cümle,]

Eger her nâzenin olsaydı Leylâ
Olurdi cümle hem Mecnûn-ı şeydâ
(*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 6,
Mısra 82). [cümle,]

Yek-â-yek güş idüp zâr u niyâziñ
Haber-dâr oldı bildi cümle râziñ (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 64).
[cümle,]

Görüp ahvâlimi şorma melâlim
Kazâya vâ-güzâr it cümle hâlim (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 128).
[cümle,]

Selâmı cümleye maşşûd ışkâ
Kelâmıñ eyliyordı cümle ışkâ (*Mecnûn u*

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 26).
[cümle,]

Kader icrâ kılup cümle merâmıñ
Kaşa İbni Selâm itmişdi nâmıñ (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 27).
[cümle,]

Selâmı cümleye maşşûd ışkâ
Kelâmıñ eyliyordı cümle ışkâ (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 25).
[cümleye, -ye]

Müce'ed gîsuvânı 'anber-âmîz
Ser-â-pâ cümle endâmı dil-âvîz (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 190).
[cümle,]

Dilîr ber-güzide adı Nevfel
Nesebde cümleden a'lâ vü efdal (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 10).
[cümleden, -den]

Bu âheng ile her lahza serâyân
Sürûri cümle 'uzvından nümâyân (*Mecnûn*
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 24).
[cümle,]

Kaşâr ile şütürle cümle ber-bâr
Temâm ol bârlar dîbâ-yı zer-kâr (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 71).
[cümle,]

Aña virdi umûri ihtiyârıñ
Aña teslim kıldı cümle vâriñ (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 312).
[cümle,]

Götürdi cümlesin oldı revâne
İrişdi Necd-i ferhunde-nişâne (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 77).
[cümlesin, -sin]

Şükûhı oldı bir hadde-reside
Ki oldı cümle vahşî âremide (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 64).
[cümle,]

Ki nev-res bir cüvân serv-i bālâ
Ser-â-pâ cümle endâmı dil-ârâ (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 4).
[cümle,]

Gönlüm seniñ 'aşkıñla meşgûl
Dilimde senden özge cümle mağzûl
(*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 27,
Mısra 228). [cümle,]

Selâm itdi yakın kim ol kirâmı
Giyâha degşürüp cümle ta'âmı (*Mecnûn u*

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 98).
[cümle,]

Gelenler **cümle** meydân-ı cihâne
Hâdeng-i mergedir bir bir nişâne (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 69).
[cümle,]

Seniñ ben sâyeñem ey serv-i dil-cû
Vücûdum **cümle** sensen müy bâ-mû
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33,
Mısra 316). [cümle,]

Ne leşker **cümlesi** derende-peyker
Sipeh-sâlârî şîr-i tîz-i hâncer (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 123).
[cümlesi, -si]

Ne leşker **cümlesi** münkâd u çâlâk
Fedâ-kâr u şadâkatmend ü seffâk (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 125).
[cümlesi, -si]

Ne leşker **cümlesi** âmâde-i ceng
Müheyyâ **cümlesi** şemşîr ber-çeng
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33,
Mısra 127). [cümlesi, -si]

Ne leşker **cümlesi** âmâde-i ceng
Müheyyâ **cümlesi** şemşîr ber-çeng
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33,
Mısra 128). [cümlesi, -si]

Neyim var ya benim fehmi itmezem ben
Ne isem mû-be-mû o **cümlesin** sen
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33,
Mısra 338). [cümlesin, -sin]

Şarardı **cümle** evrâk-ı nihâli
Teni inceldi oldu mû mişâli (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 43).
[cümle,]

Geçenler **cümle** gitmişler cihândan
Gelenler hem giderler bu hâkdândan
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36,
Mısra 207). [cümle,]

Bu 'ibretgâhdan Mecnûn gibi hem
Güzer kılsa gerekdir **cümle** 'alem (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 218).
[cümle,]

Ki dünyâ bî-vefâdır bî-bekâdır
Ser-â-pâ **cümle** âşârî hebâdır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 226).
[cümle,]

Degil pûşîde 'özi-i dîgerim hem
Bilür keyfiyyeti hem **cümle** 'alem (Mecnûn

u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 72).
[cümle,]

Huţûţ-ı cürmüme haţ çek İlâhî
Ki sensen **cümle** mücrimler penâhî
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38,
Mısra 178). [cümle,]

cümle-i vahş-i bevâbân: Çölün bütün vahşileri.

Ser-â-ser **cümle-i vahş-i beyâbân**
Anîñ eţrâfına oldu şitâbân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 45). [cümle-i
vahş-i beyâbân,]

cün: Çünkü, zira.

Berinde gördi **cün** nâ-şâd bâbîñ
Teferrüh eyledi bâbı ıztırârîñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 51).
[cün,]

Bu ğamdan **cün** degil mümkün necâtım
Kavî bünyâd idüp pây-ı şebâtım (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 131).
[cün,]

Şabâhıñ **cün** oldu âşârî peydâ
Nesîminde dem-i İsâ hüveydâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 73).
[cün,]

Gelüp **cün** hâle buldılar ifâkat
Velîkin oldılar ser-mest [û] hayret (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 253).
[cün,]

Seniñle hâk **cün** olmuş şerefñâk
Künün eflâke koy nâz eylesün hâk (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 165).
[cün,]

cün: Çünkü, için, nedeniyle.

Tarîk-i vahşete **cün** gitdi Mecnûn
İdüp abâ vü akrânîñ diger-gün (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 1). [cün,]

Ki ey cân-ı hâzîn **cün** vaşla yetdiñ
Niçün ğaflet kılup vahtı güm itdiñ (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 107).
[cün,]

Ta 'aşşuk **cün** degildir ihtiyârî
Melâmet eyleme 'uşşâkı bârî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 235).
[cün,]

Gelüp ser-menzile **çün** irdi nâ-çâr
O mâhîñ vaşlîna oldı talebkâr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 43).
[çün,]

Livâ-yı şubh **çün** oldı nümâyân
Müheyyâ oldı cenge ceng-cüyân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 159).
[çün,]

Bu peykâr içredir **çün** haşm-ı yârim
Benim tîğ ile tîr ile ne kârım (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 121).
[çün,]

Gene **çün** oldı şahrâ-gerd Mecnûn
Tezâyüd kıldı gün gün derd-i Mecnûn
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20,
Mısra 1). [çün,]

Seniñle dostuñ **çün** oldı düşmen
Kimiñ yadıyla dañi âh idersen (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 83).
[çün,]

Ümîdiñ kesdi **çün** Zeyd ol melekden
Geçürdi nâle vü zârîñ felekden (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 57).
[çün,]

Yazıldı nâme **çün** pâyâna yetdi
Götürdi kâşide teslîm itdi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 287). [çün,]

Seniñ 'aşkınladı **çün** kâr u bârım
Benim şüretle bir dañi ne kârım (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 405).
[çün,]

Mikû ber-bâm-ı gerdün **çün** tevân reft
Tevân reft er zı hüd birün tevân reft
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28,
Mısra 225). [çün,]

Be-pörs ez-'akl-ı dūr-endiş-i küstâh
Ki **çün** şâyed-şöden ber-bâm in-kâh
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28,
Mısra 228). [çün,]

Qader **çün** eyledi hükmüñ nümâyân
Anı kıldı każâ icrâ kemâ-kân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 1). [çün,
]

Hemân bî-huşlar **çün** buldılar hüş
Qalup bir dem be-sân naķş-ı hāmūş
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33,
Mısra 205). [çün,]

çün u çerādan: Neden ve nasıl.

Beni ma'zûr tut bu mâ-cerādan
Ki ben vāresteyim **çün u çerādan** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 52).
[çün u çerādan, -dan, -]

cünbiş: Kımıldanma, hareket.

Görüp zencîri Mecnûn gerdende
Regi vecd eyledi **cünbiş** teninde (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 52).
[cünbiş,]

cünbiş: Zevk, eğlence.

Nihāyet h'āstgārān izdihamı
Getürdi **cünbiş** İbni Selām'ı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 66).
[cünbiş, -e]

cünbiş ider: Eğlenmek, mutlu olmak.

İder cünbiş nesîmi gülsitānîñ
Bulur Mecnûn'ın bûy-ı nişānîñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 79).
[cünbiş ider, -er, -]

çünki: Şundan dolayı ki, şu sebepten ki, zîrâ, madem
ki. Çünkü.

İşitdi **çünki** Mecnûn bu hitābı
Bu ta'n-ı nâ-güvārı bu 'itābı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 115).
[çünki,]

Ki Nevfel **çünki** şulha oldı mecbûr
Dilinde nâr-ı kîne qaldı mestûr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 3).
[çünki,]

Bu emre **çünki** sen hoş-dil degilsen
Anı almaz sitemle kimse senden (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 119).
[çünki,]

Sehergeh **çünki** murgān-ı seher-h'ân
Be-sân 'aşıkān oldı huruşān (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 81).
[çünki,]

İtdirdiñ **çünki** bu emre cesāret
Niçün kıldıñ edeb resminde ğaflet
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25,
Mısra 15). [çünki,]

İşitdi **çünkü** Mecnûn bu hitâbı
Füzûn oldu dilinde ıztırâbı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 173). [*çünkü*,]

Cihândan gitti **çünkü** şüy-ı Leylî
İrişdi âsumâna hü-yı Leylî (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 87). [*çünkü*,]

Bu zehri **çünkü** Mecnûn ile nüş
Düşüp hâk üzre bî-hüş oldu hâmüş (*Mecnûn*
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 51).
[*çünkü*,]

cünûd-ı ‘aşk-ı mecnûn-ı dil-âver: Cesur Mecnûn'un
aşkının askerleri.

Ki kılmışdır beyâbânı musahhar
Cünûd-ı ‘aşk-ı Mecnûn-ı dil-âver
(*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 9,
Mısra 4). [*cünûd-ı ‘aşk-ı mecnûn-ı dil-âver*,
]

cünûn: Çılgınlık, delilik.

Egerçi ‘aşkda Mecnûn-ı şeydâ
Cünûn mülkinde bir şâh idi ammâ
(*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 9,
Mısra 8). [*cünûn*,]

İrişmekse murâdın vaşl-ı yâre
Cünûnı terk kıl çık bir kenâre (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 190).
[*cünûn*ı, -ı, -]

Cünûnı terk kıl ferzâne-vâr ol
Meşâf-ı ‘aşkda merdâne-vâr ol (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 169).
[*cünûn*ı, -ı, -]

Cünûnluğ kayd u bendinden güşâde
Şekîbâ kaydına gerden-nihâde (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 175).
[*cünûnluğ*, -luğ, -]

Cünûnluğ zîverinden dūr idim ben
‘Aceb pîrâye-bağş olduñ baña sen (*Mecnûn*
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 63).
[*cünûnluğ*, -luğ, -]

Cünûn zencîri boynunda nihânî
Tarîk-ı ‘aşkda Mecnûn-ı sâñî (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 13).
[*cünûn*,]

Bu dânişle **cünûnluğla** ne hâşıl
Ki dânişdir hemân şâyân-ı ‘âkıl (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 113).
[*cünûnluğla*, -luğ, -la, -]

Revâne oldu Zeyd-i pâk-sîret
Cünûn şahrâsına kıldı ‘azîmet (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 72).
[*cünûn*,]

cünûn-ı zencîri: Zincirin deliliği. Sevgilinin
saçlarının delisi olmak.

Olup Mecnûn’a zîb-efzâ selâsil
Cünûn-ı zencîri boynunda hâma’ıl
(*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 21,
Mısra 2). [*cünûn-ı zencîri*, -i, -]

cür’et: Cesaret, yiğitlik, korkmayarak ileriye atılma.

Ne dilde vardır **cür’et** sitize
Ne pây-ı tākātım kalmış gürîze (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 129).
[*cür’et*,]

cürm: Suç, günah, kabahat.

Ben itdüm **cürm**i sen mahbûs olduñ
Esîr-i bend olup me’yûs olduñ (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 79).
[*cürm*i, -i]

Görürsün sen hemîn **cürmüñ** dehânîñ
Görür Mecnûn anıñ sırr-ı nihânîñ (*Mecnûn*
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 45).
[*cürmüñ*, -üñ]

Ki ey şâh-ı cihân-baht-ı cihân-dâr
Bağışla **cürmümüz** olma cefâ-kâr (*Mecnûn*
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 66).
[*cürmümüz*, -ü, -müz]

Niçün pâ-bend-i zencîr-i belâdır
Nedir **cürm**i ne derde mübtelâdır (*Mecnûn*
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 26).
[*cürm*i, -i]

Kalem çek **cürmime** pûziş-pezîr ol
Nolur üftâdegâna dest-gîr ol (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 351).
[*cürmime*, -im, -e]

cürm itdim: Suç; günah işlemek.

Seniñ ‘aşkında geçdim cândan ben
Ne **cürm itdim** ki terk itdiñ beni sen
(*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 22,
Mısra 190). [*cürm itdim*, -dim, -]

cürmkâr: Suçlu, kabahatli.

Hużūr-ı yārde ben rû-siyâhem
Eşîmem **cürmkârem** 'özü-ğ'âhem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 18, *Mısra* 136).
[cürmkârem, -em, -]

cürre-i bâz: *Erkek doğan kuşu.*

Tezerv 'akabince bâz itmişdi pervâz
Şikâr oldı tezerve **cürre-i bâz** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 15, *Mısra* 38).
[cürre-i bâz,]

cürre-i bâz: *Erkek doğan kuşu.*

Açup perim be-sân **cürre-i bâz**
Tezerv 'akabince ben itdükde pervâz
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 33, *Mısra* 321). [cürre-i bâz,]

cüş: *Coşma, taşma, kaynama, coşkunluk, galeyan.*

Derûnunda nihân 'aşk eyledi **cüş**
Bu cüşiş olmadı bir nev-i' hāmūş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 2, *Mısra* 11).
[cüş,]

Görüp Mecnûn'da Nevfel bu **cüşî**
Bu süz u cân-güdâzı bu hūrūşî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 17, *Mısra* 151).
[cüşî, -ı]

cüş evledi: *Coşup taşmak.*

Bu pend-i nâ-pesendi eyleyüp güş
Hūrūşân oldı Mecnûn eyledi cüş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 6, *Mısra* 74). [cüş eyledi, -di, -]

cüş evledi: *Coşup taşmak.*

Bu şî'r-i dil-keşi Leylî idüp güş
Gözünden eşk-i hasret eyledi cüş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 14, *Mısra* 228).
[cüş eyledi, -di, -]

cüş evledi: *Coşup taşmak.*

Bu şî'r-i dil-keşi Leylî idüp güş
Gözünden eşk-i hasret eyledi cüş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 14, *Mısra* 228).
[cüş eyledi, -di, -]

cüş evledi: *Coşmak, taşmak.*

Güşâd itdi dehânîñ eyledi cüş
Didi ey 'aşkıdan bî-behre hāmūş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 18, *Mısra* 117).
[cüş eyledi, -di, -]

cüş evledi: *Coşmak.*

Olup peyveste ğamla düş-bâ-düş
Cüdâlık miñnetinden eyledi cüş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 31, *Mısra* 100).
[cüş eyledi, -di, -]

cüş evledi: *Coşmak.*

Peyâpey eyledi ol bâdeden nüş
Olup dil-germ sevdâ eyledi cüş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 33, *Mısra* 374).
[cüş eyledi, -di, -]

cüş ider: *Coşmak, taşmak, kaynamak.*

Dilimde **cüş ider** vecd-i nihânı
Künün güş ile benden dâstânı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 16, *Mısra* 41). [cüş ider, -er, -]

cüş kıldı: *Coşmak, taşmak II artmak; yükselmek.*

Bu peygâmıña Mecnûn güş kıldı
Derûnunda ğam **cüş kıldı** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 29, *Mısra* 28). [cüş kıldı, -di, -]

cüş kıldı: *Coşmak, taşmak.*

İdüp feryâd kıldı her biri cüş
Mu'âniğ düşdiler taprağa medhūş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 33, *Mısra* 153).
[cüş kıldı, -di, -]

cüş kıldı: *Coşmak, taşmak.*

İdince bu nikâtı güş Mecnûn
Hūrūşân oldı kıldı cüş Mecnûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 33, *Mısra* 304).
[cüş kıldı, -di, -]

cüş u hūrūşuñ: *Coşup taşmak.*

Virtüp Mecnûn'a yek-ser güş u hüşun
Görüp Mecnûn'ın **cüş u hurüşuñ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 142*).
[cüş u hurüşuñ, -uñ, -]

cüsa gelür: Coşmak, galeyana gelmek.

Gelür ol dem melek fevci hurüşa
Gelür ebdânda ervâh cüsa (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 42*). [cüşa gelür, -ür, -]

cüşân oldı: Coşmak, taşmak.

Olup cengâverân yek-ser hurüşân
Cihân deryâ mişâli oldı cüşân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 50*).
[cüşân oldı, -di, -]

cüşis: Coşkunluk, coşma, galeyan, cüş.

Derûnunda nihân 'aşk eyledi cüş
Bu **cüşis** olmadı bir nev-i ' hāmūş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 12*).
[cüşis,]

Eger **cüşişse** bî-maḥbûb besdir
Ve ger küşişse bî-maṭlûb besdir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 177*).
[cüşişse, -se, -]

cüşis-i 'aşk: Aşkın aşğın gönlünde meydana getirdiği coşkunluk hali. Aşkın coşkunluğu.

İdüp tuğyân demâdem sūziş-i 'aşk
Bulup şiddet dilinde **cüşiş-i 'aşk** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 152*).
[cüşiş-i 'aşk,]

cüst: Çabuk hareket eden, çevik.

Ki herkes rā be-dil ender şekî nîst
Yakîn dâned ki hestî **cüst** yeki nîst
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 352*). [cüst,]

cüst-cü: Araştırıp sormak, sorup soruşturmak, arayıp sormak.

Temâm ehl-i cihân bu ârzûda
Tekâpü eyler iken **cüst-cüda** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 18*).
[cüst-cüda, -da, -]

İderken **cüst-cü** bir merd-i hüşyâr
Ki olsun yâri hâlindeñ haber-dâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 27*).
[cüst-cü,]

cüst-cü iderdi: Arayıp sormak, araştırmak, aramak.

İderdi cüst-cü Mecnûn-ı zârı
Ki görsün belki ol âşûb-kârı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 21*).
[cüst-cü iderdi, -er, -di, -]

cüst-cü iderdi: Arayıp sormak, araştırmak, aramak.

Tökürdi gözlerinden eşk-i âliñ
İderdi cüst-cü Mecnûn'ı hâliñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 368*).
[cüst-cü iderdi, -er, -di, -]

cüvân: Genç, delikanlı.

Ki nev-res bir **cüvân** serv-i bālâ
Ser-â-pâ cümle endâmı dil-ârâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 3*).
[cüvân,]

cüvân ol: Genç kalmak.

Dem-i vuşlatdır ey dil şâdmân ol
Tarâvet bul Zeliḥâ-veş **cüvân ol** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 22*).
[cüvân ol,]

cüvân u pîr: Genç ve yaşlı.

Bu hâlteden olup vâkıf kabîle
İdüp yek-ser **cüvân u pîr** vîle (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 168*).
[cüvân u pîr,]

cüvân u tâze-sâl: Yeni yaş ve genç.

Meh-i Ken'ân'ı dil-germ-i vişâl it
Züleyḥâ'yı **cüvân u tâze-sâl** it (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 64*).
[cüvân u tâze-sâl,]

cüvânân: Gençler.

Benimle hem-sebak hem-pâ **cüvânân**
Olup ḥâfız idüpler ḥatm-i Qur'ân (*Mecnûn*

u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 47).
[cûvânân,]

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 42).
[cüyendedir, -de, -dir, -]

cûvân-ı nev-resîde: Yeni yetişen delikanlı.

‘Arab’dan bir **cûvân-ı nev-resîde**
Hasebde hem nesebde ber-güzîde (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 21).
[cûvân-ı nev-resîde,]

cüvâ olup: Aramak, arayıcı olmak.

Olup cüyâ seniñ emniyetiñden
Melâl ü mihnet ü keyfiyetiñden (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 115).
[cüyâ olup, -up, -]

cûvân: Aramak, araştırmak, arayan kimse.

Yazık Mecnûn atası dîde giryân
Beyâbânda olup Mecnûn’ı **cüyân** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 24).
[cüyân,]

Saňa müştâkdır bî-çâre Leylî
Seni **cüyândır** âvâre Leylî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 178).
[cüyândır, -dır]

Ne yerde olduğıñ **cüyân** olurdu
Hemân Mecnûn diyüp müyân olurdu
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22,
Mısra 369). [cüyân,]

cüyân oldu: Aramak, araştırmak.

Beni görgeç olup giryân u müyân
Seniñ derd-i derûniñ oldu cüyân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 114).
[cüyân oldu, -dı, -]

cüybâr: Irmak, nehir, akarsu.

Terâne eyliyordı âb-ı cārî
Be-sân-ı Kevşer idi **cüybârı** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 110).
[cüybârı, -ı]

cüven: Arayıcı, arayan.

Hemâre geşt idüp vâdî be-vâdî
Seni **cüyendedir** sensin murâdî (Mecnûn u

D

da: De, da bağlacı.

Zuhûra çıksa **da** her târdan nûr
Her âteşden olur mı âteş-i Tûr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 77). [da,]

Ne yerdür menziliñ ey nûr-ı dîde
Saňa **da** zağm-ı çeşm oldu resîde (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 78). [da,]

‘Îzâr-ı Leylî hüsn ü ân bâğı
Dil-i Mecnûn **da** derd-i ‘aşk dâğı (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 60).
[da,]

Ben olsam **da** belâdan mü-mişâli
Aña bir mü kadar virme zevâli (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 55). [da,]

O gence şahib ol **da** kâmrân ol
Olup maşşûda vâşıl şâdmân ol (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 201).
[da,]

Nihâde eylerem pîş-i kilâba
Eger müstevcib olsam **da** ‘azâba (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 104).
[da,]

Beni itdiñse de sen böyle dil-teng
Saňa **da** hem yeter bu neng-i bed-reng
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19,
Mısra 154). [da,]

Beni koyduñsa **da** sen böyle hasret
Saňa **da** haşre dek besdür bu töhmet
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19,
Mısra 155). [da,]

Beni koyduñsa **da** sen böyle hasret
Saňa **da** haşre dek besdür bu töhmet
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19,
Mısra 156). [da,]

Nolur gayr ile olsan **da** hem-âğüş
Beni hem itme hâtırdan ferâmûş (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 199).
[da,]

Selâmet ol hemîşe şâdmân ol
Cihân olduñca ol **da** kâm-rân ol (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 412).
[da,]

Niçe kim bâbek oldu nâ-berümend
Künün māmîñ **da** gitdi ârzümend (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 26*).
[da,]

Hemân Leylî de sen Mecnûn **da** sensen
Hemân Mecnûn benem Leylî de hem ben
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 345*). [da,]

dâd kıldılar: Şikayet etmek.

Kabîle şahnesine kıldılar dâd
Ki bir âşüfte-hâl ü Âmirî-zâd (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 19*).
[dâd kıldılar, -dı, -lar, -]

dâdâr: Adaletli ve doğru olan hükümdar (dört halifeden her biri bağlamında).

Seni dil-dâr idüp oldum giriftâr
Künün bende ne dil vardur ne **dâdâr**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 36*). [dâdâr,]

dâd-ı merâmîñ: İstek, niyet, maksat verme.

Virtüp yek-dîgeriñ **dâd-ı merâmîñ**
Alup eyyâm-ı hicrân intikamîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 239*).
[dâd-ı merâmîñ, -iñ, -]

dâğ: (Ar.) Yara, yanık yarası, aşk yarası.

‘Îzâr-ı Leylî hüsün ü ân bâğı
Dil-i Mecnûn da derd-i ‘aşk **dâğı** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 60*).
[dâğı, -ı]

İderdi dâğını izhâr-ı lâle
Koyurdi merhem ol **dâğ** üzre jâle (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 18*).
[dâğ,]

Ne şadr-ı lâlesinde rencden **dâğ**
Ne tarf-ı gülşende nâle-i zâğ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 117*).
[dâğ,]

İderdi **dâğını** izhâr-ı lâle
Koyurdi merhem ol dâğ üzre jâle (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 17*).
[dâğını, -ı, -nı, -]

Cihândan göçmegim oldı muqarrer
Dilimde kaldı **dâğıñ** tâ-be-mağşer (*Mecnûn*

u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 186).
[dâğıñ, -iñ, -]

dâğ-ber-dil: Gönlü yaralı.

Kalup nâ-çar ‘avdet **dâğ-ber-dil**
İdüp tayy-ı mekân menzil-be-menzil
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 201*). [dâğ-ber-dil,]

dâğ-dâr: Yaralı, dağlı.

Bilürler kim ne güne **dâğ-dârem**
Ne rütbe bî-nevâyem dil-fiğârem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 143*).
[dâğ-dârem, -em, -]

dâğ-dâr ol: Çok üzgün, kederli, elem ve ızdırapla kavrulmuş, yanık, dağlanmış.

Hemîşe şâdmân ol mey-güsâr ol
Ne âteşde yakıl ne **dâğ-dâr ol** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 208*).
[dâğ-dâr ol,]

dâğ-ı ber-dil: Gönlü yaralı. Gönlünü yaralamak.

Güzîn-i ‘âşîkân Mecnûn-ı fâzıl
Belâ-yı firkat ile **dâğ-ı ber-dil** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 22*). [dâğ-ı ber-dil,]

dâğ-ı ber-dil: Gönlü yaralı, gönlünü yaralamak.

İrşdi menzil-i dâmâda mahmil
O mahmil içre Leylî **dâğ-ı ber-dil** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 306*).
[dâğ-ı ber-dil,]

dâğ-ı dilimdir: Gönül yarası.

Ğamîñ sūd-ı dil-i bî-hâşılımdır
Ğamîñdan hâşılım **dâğ-ı dilimdir** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 364*).
[dâğ-ı dilimdir, -im, -dir, -]

dâğ-ı hasret: Büyük hasret, çok özlemlî, hasret yarası.

Füzün oldı muşîbet ber-muşîbet
Çekildi sîneme biñ **dâğ-ı hasret** (*Mecnûn u*

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 122).
[dâğ-ı hasret,]

dâğ-ı hasret: Hasret yarası.

Yakıldı bağrım içre **dâğ-ı hasret**
Ki bâkîdir bu hasret tâ kıyâmet (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 195).
[dâğ-ı hasret,]

dâğ-ı şakâvık: Gelincik çiçeğinin yarası. Şakayığın yarası.

Göründi çeşmine **dâğ-ı şakâvık**
Anı zann itdi bir pür-dâğ-ı ‘âşık (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 27). [dâğ-ı şakâvık,]

dâğ-ı sūzı: Yakıcı (can acıtan) yara.

Dilinde **dâğ-ı sūzı** iştıyâkıñ
Teninde za‘f-ı derdi iftirâkıñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 7). [dâğ-ı sūzı, -ı, -]

dahi: Hem, kezâlik, de.

Olup Leylî **dahi** Kays’ın esîri
Anıñ Kays olmuş idi dil-pežîri (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 53).
[dahi,]

Sürüldi Kays cebren ol mekândan
Olundı men’ Leylî **dahi** andan (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 28).
[dahi,]

Çapandı her tarafdan râh-ı çâre
Dahi reh bulmadı dîdâr-ı yâre (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 32).
[dahi,]

Çü Mecnûn’dan olup mahfûz cânân
Dahi dîdâra bulmaz oldu imkân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 2). [dahi,]

Baňa **dahi** ne cem’iyyet gerekdir
Ne cem’iyyette ünsiyet gerekdir (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 101).
[dahi,]

O rütbe kılmışam kim in ü âni
Ki bilmem **dahi** râh-ı hanümânı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 26).
[dahi,]

Baňa şâyestedir zencîr-i âhen
Eger zülfünden olsa **dahi** ahsen (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 84).
[dahi,]

Ki Leylî **dahi** Mecnûn’dan maqdem
Olup bir niçe meh-rûlarla hem-dem
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 47). [dahi,]

Tegâfûl eylediñ fevt oldu fursat
Seniñle eylemem ben **dahi** ülfet (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 114).
[dahi,]

Seni **dahi** nidelim gerçi cânsın
Ki cânânsız baňa bârgirânsın (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 115).
[dahi,]

Yeter bir mürde nâlân olma **dahi**
Hadîd-i serd-kübân olma **dahi** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 181).
[dahi,]

O mahbubunñ gamından eyle feryâd
Ki bir kez ol **dahi** kılsun seni yâd (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 186).
[dahi,]

Yeter bir mürde nâlân olma **dahi**
Hadîd-i serd-kübân olma **dahi** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 182).
[dahi,]

Yeter miñnet yiter hasret yeter derd
Yeter olma **dahi** bî-câ cihân-gerd (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 180).
[dahi,]

Şakın andan cefâsından hâzer kıl
Dahi durma bu vâdiden güzer kıl (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 176).
[dahi,]

Yeter bu ârzü-yı nâ-be-hengâm
Dahi besdir bu efsûs-ı bed-encâm (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 164).
[dahi,]

Dahi yitmez mi bî-ârâm olmak
Bu rütbe beyhude bed-nâm olmak (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 149).
[dahi,]

Ki gitmişdir elimden ihtiyârım
Dahi yokdur tenimde iktidârım (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 136).
[dahi,]

Daḥi itme cefā ben bī-nevāya
Ki artık kalmamış tábim cefāya (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 63*).
[daḥi,]

Felekle bu cidālîñ nâ-revâdır
Ki ol **daḥi** seniñ-tek bī-nevâdır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 72*).
[daḥi,]

Benim ḥüsnüm saña olsa hüveydâ
Olursun sen **daḥi** Mecnûn-ı rüsvâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 48*).
[daḥi,]

Meger yok mı **daḥi** Leylâ'ya meyli
Ki itmez ârzü-yı vâsl-ı Leylî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 195*).
[daḥi,]

Müsâ'id olmayup sen **daḥi** nâ-çâr
Koyarsan nîme-i rehde benî ḥ'âr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 145*).
[daḥi,]

Bulur elbette Ḥaḳ'dan ecr-i sâkî
Bulur sâkî **daḥi** bir nâm-ı bâkî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 50*).
[daḥi,]

Virüp Necd ehli **daḥi** reng cenge
Çeküp şaf kıldılar âheng cenge (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 73*).
[daḥi,]

Benim-tek sen **daḥi** Mecnûn degilsen
Niçün sen böyle tavk-ı ğam be-gerden
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 75*). [daḥi,]

Ferâmüş it anı kılma **daḥi** yâd
Belâ-yı fırkatinden itme feryâd (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 15*).
[daḥi,]

Bu cânibden **daḥi** dâmâd dil-şâd
Mülûkâne idüp bir çeşn bünyâd (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 115*).
[daḥi,]

Ne şevherden **daḥi** âzerm kıldı
Ne mâderden pederden şerm kıldı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 373*).
[daḥi,]

Beni 'aşkıñ idüpdür lâ-übâlî
Daḥi bırak bende in ü ân-ı ḥayâlî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 240*).
[daḥi,]

Didi ey 'âşık-ı nālân **daḥi** sen
'Abeş itme beyâbân içre mesken (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 151*).
[daḥi,]

Yakın iken ki çarḥ-ı kîne-perdâz
Daḥi mihr itmegi itmışdi âğâz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 14*).
[daḥi,]

Neşât ile olupsun cüft ü dil-şâd
İder seni **daḥi** Mecnûn'ı der-yâd (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 180*).
[daḥi,]

Tecâvüz eylemiş 'ömrün çihilden
Birün it **daḥi** bu teşvîşi dilden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 80*).
[daḥi,]

Seniñle dostuñ çün oldı düşmen
Kimiñ yâdıyla **daḥi** âh idersen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 84*).
[daḥi,]

Ne îrâd eyler olduñsa işitdim
Daḥi senden ümîdim kaç' itdim (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 174*).
[daḥi,]

Künün gel būs idem bîmâr cimiñ
Beni görmez **daḥi** ḥün-bâr çeşmiñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 176*).
[daḥi,]

Der-âğüş eyleyüp bir **daḥi** tekrâr
Seni pedrüd idem ey 'âşık-ı zâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 177*).
[daḥi,]

Hemân maḥbûb kim Leylî'ydi eknün
Seniñ 'aşkıñdadır ol **daḥi** Mecnûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 102*).
[daḥi,]

Daḥi bî-kesliginden olma nālân
Ḥudâ'dır bî-kese yâr u nigeh-bân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 263*).
[daḥi,]

Dilim kim 'aşkıñ ile hem-nesfesdir
Daḥi meyl-i sivâ bî-câ hevesdir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 404*).
[daḥi,]

Seniñ 'aşkınladır çün kâr u bârım
Benim şüretle bir **daḥi** ne kârım (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 406*).
[daḥi,]

Beḳā zevḳiñ bulup geçmiş fenādan
Daḥi müstaḡnī olmuşdur sivādan (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 100*).
[daḥi,]

Daḥi itme tevakkuf kim o hüş
Ḳalupdur intizârında der-âgüş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 117*).
[daḥi,]

İdüp Leylî **daḥi** bir âh gitdi
Maḳâmıñ küşe-i ḡamḥâne itdi (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 299*).
[daḥi,]

Daḥi bundan geçerse nâ-revâdır
Ṭarîḳ-i ‘aşḳda ‘ayn-ı ḥaṭâdır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 165*).
[daḥi,]

Didi ey Zeyd yokdur **daḥi** tâbım
Dil-i zârımda çokdur ıztırâbım (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 155*).
[daḥi,]

Didi ḥurrem-dil ol ey ‘âşık-ı zâr
Ki **daḥi** ḳalmadı endüh-ı âğyâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 12*).
[daḥi,]

Daḥi bir kimse itmezdi cesâret
Ki ol eṭrâfından yetsün nezâret (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 221*).
[daḥi,]

Daḥi anda bahâr olmaz nümâyân
Bahâr itmez o bâḡı bir de ḥandân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 37*).
[daḥi,]

Ḥayâtımda **daḥi** yok ihtimâlim
Yâḳın mıdır bu demde irtihâlim (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 101*).
[daḥi,]

Seni derd-i dilimden vâḳıf itdim
Daḥi pedrûd ey mâder ki gitdim (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 104*).
[daḥi,]

Daḥi aldanmasun bî-câ ḥayâle
Tevakkuf itmesün gelsün vişâle (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 147*).
[daḥi,]

Ki bunda yok **daḥi** tezvîr-i âğyâr
Olur bunda hemânâ yâr-bâ-yâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 149*).
[daḥi,]

Ṭılısm oldu şikeste reh küşâde
Daḥi ḳalmadı bir mâni‘ arada (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 252*).
[daḥi,]

Yeter ey dil ḥadîs-i sırr-ı mübrem
Daḥi urma ḥadîs-i ‘aşḳdan dem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 316*).
[daḥi,]

dâ'im: Devam eden, devam üzere olan, sürekli.

Meger ma‘şûḳlarda resmdir bu
Ki olsunlar gerek **dâ'im** cefâ-cû (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 38*).
[dâ'im,]

Bu dünyâ bir köhne ejdehâdır
Ten-i merdüm aña **dâ'im** ḡıdâdır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 214*).
[dâ'im,]

Hemân Leylî ki maḥbûb-ı cihândır
Seniñ ‘aşḳında **dâ'im** ḥûn-feşândır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 100*). [dâ'im,]

Dil ü cânında **dâ'im** firki sensin
Zebânında hemîşe fikri sensin (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 111*).
[dâ'im,]

Ki ey **dâ'im** seniñle ‘aşḳ ḳâ'im
Seniñle ḳâ'im olsun ‘aşḳ **dâ'im** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 83*).
[dâ'im,]

Ki ey **dâ'im** seniñle ‘aşḳ ḳâ'im
Seniñle ḳâ'im olsun ‘aşḳ **dâ'im** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 84*).
[dâ'im,]

Yanurdu cânı nâr-ı ḥasret ile
Günü **dâ'im** geçürdi miḥnet ile (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 28*).
[dâ'im,]

dâ'im it: Kalıcı kılmak, sürekli olmasını sağlamak.

Tenimde **dâ'im it** âşâr-ı ‘aşḳıñ
Dilimde şu‘le-ver kıl nâr-ı ‘aşḳıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 59*).
[dâ'im it,]

dâ'im ḳalmaqdadır: Devamlı devam etmek.

Birin kılmağdadır dā'im berūmend
Birin itmekdedir miḥnetde pā-bend
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31,
Mısra 13). [dā'im kılmağdadır, -mağ, -da,
-dır, -]

dāimā: Her vakit, her zaman, devamlı olarak,
sürekli.

Kılup nefret cihāndan lâ-übālî
Gezürdi **dāimā** vaḥṣî miṣālî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 4).
[dāimā,]

dā'imā: Her vakit, her zaman, devamlı olarak,
sürekli.

Gezürdi **dā'imā** giryān u giryān
Kimi görse olurdu çāre-cūyān (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 11).
[dā'imā,]

Hem-āvāz olma 'ayṣî-saḥtlarla
Enîs ol **dā'imā** hoş-baḥtlarla (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 192).
[dā'imā,]

Felekdir dāniş ü idrākten dūr
Felekdir **dā'imā** devrinde mecbūr (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 88).
[dā'imā,]

Enînem ben seniñ 'aşkıñda her bār
Velî sen **dā'imā** hār ilesin yār (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 126).
[dā'imā,]

Dilinde **dā'imā** cānān ḥayālî
İderdi nāleler Mecnûn miṣālî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 65).
[dā'imā,]

Ki dest-i şüy vardı dāmeninde
Olurdu **dā'imā** pīrāmeninde (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 18).
[dā'imā,]

Sen idiñ **dā'imā** zikr-i zebānı
Sen idiñ her zamān meger cenānı (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 135).
[dā'imā,]

dām: 1. Tuzak, ağ 2. Birisini aldatmak için kurulmuş
hile.

Felek 'uṣṣāka mihr eylerse Nâkām
İder tezervine ol mihrini **dām** (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 202).
[dām,]

Hemān āhū olup senden remīde
Düşüp **dāma** olupdur āremīde (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 156).
[dāma, -a]

dāmād: Damat, güvey.

Bu cānibden daḥi **dāmād** dil-şād
Mülūkāne idüp bir çeşn bünyād (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 115).
[dāmād,]

Der-i genc-i 'atāsın açdı **dāmād**
Şeker-rîz oldu güher saçdı **dāmād** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 307).
[dāmād,]

Der-i genc-i 'atāsın açdı **dāmād**
Şeker-rîz oldu güher saçdı **dāmād** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 308).
[dāmād,]

dāmād-ı dilşād: Gönlü sevinçle dolu damat.

İderken tayy-ı reh-i mehd perî-zād
Rikābında revān **dāmād-ı dilşād** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 144).
[dāmād-ı dilşād,]

dāmān: Elbise, etek II etek, uç, kenar.

Benim derd-i derūnum şerḥ eyle
İdüp **dāmānını** takbîl söyle (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 172).
[dāmānını, -ı, -nı, -]

Gözünden dāmen ile eşk saçdı
Hemān-dem ḥaymesi **dāmānıñ** açdı
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20,
Mısra 116). [dāmānıñ, -ıñ, -]

Ecel tutmazdan aқdem dāmenimden
Olup 'üryān geçüp **dāmānından** ben
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26,
Mısra 172). [dāmānından, -ın, -dan, -]

dāmān-ı cānıñ: Sevgilinin eteği.

Tutup āḥir ecel **dāmān-ı cānıñ**
Rehā kıldı ğamından bu cihānıñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 205).
[dāmān-ı cānıñ, -ıñ, -]

dāmān-ı dehre: Zamanın ucu, dünyanın eteği
(Mecnûn'un mecnun olması kastedilmiştir.).

Ki Mecnûn olunca 'aşk-çire
İrince destî [bu] **dāmān-ı dehre** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 4).
[dāmān-ı dehre, --e, -]

dāmān-ı kabāsın: Kabasının eteği.

Çü Mecnûn fehmi idüp bildi atasın
O ân būs itdi **dāmān-ı kabāsın** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 64).
[dāmān-ı kabāsın, -sın, -]

dāmān-ı neng ü nāmını: Şan ve şöhretin eteği.

Olup Leylâ'ya meftûn u şegāfnāk
İdüp **dāmān-ı neng ü nāmını** çāk (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 8).
[dāmān-ı neng ü nāmını, -ı, -nı, -]

dāmān-ı nigārım: Resim gibi güzel sevgilin eteği.

Bozuldı revnāk-ı bāğ u bahārım
Elimden gitdi **dāmān-ı nigārım** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 116).
[dāmān-ı nigārım, -ım, -]

dāmān-ı siyeh-kār: Günah işlemiş iffetsiz kimse.

Benem âlûde **dāmān-ı siyeh-kār**
Benem bu dāmenim tekrār tekrār (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 139).
[dāmān-ı siyeh-kār,]

dāmān-ı siyeh-kār: Günah işlemiş iffetsiz kimse.

Benem âlûde **dāmān-ı siyeh-kār**
Benem bu dāmenim tekrār tekrār (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 139).
[dāmān-ı siyeh-kār,]

dāmen: Etek. II çevre, etraf.

Bu kūhuñ **dāmeniydi** bir gülîstān
İderdi reşk āna gülzār-ı Rıdvān (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 15).
[dāmeniydi, -i-(y)-di, -]

Girībānı derîde **dāmeni** çāk
Gözi nemnāk özi nālān u ğamnāk (Mecnûn

u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 5).
[dāmeni, -i]

O kūhuñ **dāmeniñ** kıldı nişîmen
Cülûs itdi didi āh ey dil-i men (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 21).
[dāmeniñ, -in]

Geçüp ta 'zîm ile pîrāmeninden
Edeble būs kıldı **dāmeninden** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 30).
[dāmeninden, -in, -den]

Şebābet haddine oldum reşide
Sükūnum **dāmeniñ** kıldıñ derîde (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 28).
[dāmeniñ, -iñ, -]

Benem âlûde dāmān-ı siyeh-kār
Benem bu **dāmenim** tekrār tekrār (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 140).
[dāmenim, -im, -]

Gözünden **dāmen** ile eşk saçdı
Hemān-dem haymesi dāmāniñ açdı
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20,
Mısra 115). [dāmen,]

Bilip bu sırrı Mecnûn-ı perîşān
'Acūziñ **dāmeniñ** būs itdi nālān (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 38).
[dāmeniñ, -iñ, -]

Ecel tutmazdan âkdem **dāmenimden**
Olup 'üryān geçüp dāmānından ben
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26,
Mısra 171). [dāmenimden, -im, -den, -]

Bu vādide tenim tā 'ūr olupdur
Ta'lluk **dāmeninden** dūr olupdur (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 54).
[dāmeninden, -in, -den, -]

Ki dest-i şüy vardı **dāmeninde**
Olurdi dā'imā pîrāmeninde (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 17).
[dāmeninde, -in, -de, -]

dāmen-efsān: Eteğini savurtarak sevinçle yürümek.

Nişîmengāhım itdiñ nār-ı sūzān
Tutuşdım nāra oldıñ **dāmen-efsān** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 66).
[dāmen-efsān,]

dāmen-i ceyhūn'a: Ceyhunun etekleri.

Ki bağıri giryesinden hūna döndi
Kenārī **dāmen-i Ceyhūn'a** döndi (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 36, Mısra 170*).
[*dāmen-i ceyhūn'a, -'a, -*]

dāmen-i eflāke: *Feleklerin eteği, göğün eteği.*
Gökyüzü.

Qabāsın çāk kıldı tā-be-dāmen
İrişdi **dāmen-i eflāke** şiven (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 6, Mısra 110*).
[*dāmen-i eflāke, -e, -*]

dāmen-i gerdūn-ı vārdan: *Felek gibi köşe.*

Ki sağıydı sipihr-i nīlüfer-gūn
Cidārī **dāmen-i gerdūn-ı vārdan** (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 33, Mısra 96*).
[*dāmen-i gerdūn-ı vārdan, -dan, -*]

dāmen-i pīr-i muḥabbet: *Muhabbet pirinin eteği.*

Olup pā-bend-i zencīr-i muḥabbet
Elimde **dāmen-i pīr-i muḥabbet** (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 26, Mısra 166*).
[*dāmen-i pīr-i muḥabbet, -*]

dāmen-i sahrāya: *Çöl eteği.*

Gidürdi **dāmen-i şahrāya** gāhī
Cihānī tār iderdī dūd-ı āhı (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 22, Mısra 365*). [dāmen-i şahrāya, -ya, -]

dām-ı firībe: *Aldatma tuzağı.*

Sa'ādetmend odur kim bu fenāda
Degil **dām-ı firībe** üftāde (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 37, Mısra 220*). [dām-ı firībe, -e, -]

dām-ı kūrūya: *Beyhude, boş tuzak.*

Güzer kıldı ki bir kes o sūya
Düşürdi gerdeni **dām-ı kūrūya** (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 33, Mısra 164*).
[dām-ı kūrūya, -ya-ya, -]

dām-ı memātūn: *Ölüm tuzağı.*

Giriftārī olup **dām-ı memātūn**
Sen ol bākī saña virdi ḥayātūn (*Mecnūn u*

Leylī (Nākām), Mesnevi 32, Mısra 23).
[dām-ı memātūn, -ıñ, -]

dām-ı memātūn: *Ölüm tuzağı.*

Giriftārī olup **dām-ı memātūn**
Sen ol bākī saña virdi ḥayātūn (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 32, Mısra 23*).
[dām-ı memātūn, -ıñ, -]

dānā: *Âlim, bilgin, bilgili, bilen kimse. Behlül Dānā.*

O kim **dānā** idi giryān olurdı
O kim nādān idi ḥandān olurdı (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 20, Mısra 101*).
[dānā,]

dānā-dil: *Ârif gönüllü, gönlü bilgili.*

Hemān dīvāne-i nā-'ākilem ben
Hemān mecnūn hemān **dānā-dilem** ben
(*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 26, Mısra 180*). [dānā-dilem, -em, -]

dāned: *Tanesinin.*

Ki herkes rā be-dil ender şekī nīst
Yakīn **dāned** ki hestī cüst yeki nīst
(*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 33, Mısra 352*). [dāned,]

dāniş: *Bilgi, ilim, irfan.*

Bu dānişle cünūnlukla ne ḥāşıl
Ki **dānişdir** hemān şāyān-ı 'ākıl (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 26, Mısra 114*).
[dānişdir, -dir, -]

Bu **dānişle** cünūnlukla ne ḥāşıl
Ki dānişdir hemān şāyān-ı 'ākıl (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 26, Mısra 113*).
[dānişle, -le, -]

dāniş ü hūş: *Akıl ve bilgi.*

O meyden vir kim andan eyleyen nūş
Olup yek-ser vücūdī **dāniş ü hūş** (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 35, Mısra 22*).
[dāniş ü hūş,]

dāniş ü idrākden: *Anlayış ve idrak.*

Felekdir **dāniş ü idrākden** dūr
Felekdir dā'imā devrinde mecbūr (*Mecnûn u Leylî (Nākâm), Mesnevi 12, Mısra 87*).
[dāniş ü idrākden, -den, -]

Leylî (Nākâm), Mesnevi 36, Mısra 189.
[dār-ı ikāmet,]

dāniş-āmūz: İlim öğrenmiş, öğrenci.

Didi Mecnûn'a kim ey hānümān-süz
Gürüh-ı 'arīfāna **dāniş-āmūz** (*Mecnûn u Leylî (Nākâm), Mesnevi 26, Mısra 110*).
[dāniş-āmūz,]

dār-ı 'ukba: Öbür kapı. // Ahiret kapısı.

İdende 'azm-i gūr **dār-ı 'ukba**
Götürem mihrinî cānımla yek-cā (*Mecnûn u Leylî (Nākâm), Mesnevi 27, Mısra 235*).
[dār-ı 'ukba,]

dāniş-fezā: Bilgi artıran.

O meyden virme kim aşl-ı hātādır
O meyden vir kim ol **dāniş-fezādır**
(*Mecnûn u Leylî (Nākâm), Mesnevi 16, Mısra 8*). [dāniş-fezādır, -dır, -]

dār-ı 'ukbāya: Öbür dünya kapısı. // Ahiret.

İrişdi **dār-ı 'ukbāya** selāmet
Zebān bend oldu efvāh melāmet (*Mecnûn u Leylî (Nākâm), Mesnevi 37, Mısra 241*).
[dār-ı 'ukbāya, -(y)a]

dāniş-füzūd: Bilgi, ilim, irfan artıran.

Getür sākī meyi **dāniş-füzūd**
İdüp leb-riz cām-ı gām-züdüdi (*Mecnûn u Leylî (Nākâm), Mesnevi 35, Mısra 9*).
[dāniş-füzūd, -ı]

dārū: Çare.

Marīze olmasa **dārū** muvāfiq
Anı virmez tabībi olsa hāzık (*Mecnûn u Leylî (Nākâm), Mesnevi 6, Mısra 79*).
[dārū,]

dāniş-i hūs: Akıl ilmi.

Beni ferāmūş idüpdür **dāniş-i hūs**
İdiñ siz hem beni yek-ser ferāmūş (*Mecnûn u Leylî (Nākâm), Mesnevi 6, Mısra 105*).
[dāniş-i hūs,]

dārū-gir: İlaç esiri, ilaca bağılı.

Bu **dārū-girde** bu tengnāda
Bu ceng içre bu meydān-ı belāda (*Mecnûn u Leylî (Nākâm), Mesnevi 18, Mısra 87*).
[dārū-girde, -de, -]

dārāt: İhtisam, azamet, görkem.

Bu **dārāt** ile bu şevketle Mecnûn
İdüp kat'-ı mesāfe tayy-ı hāmūn (*Mecnûn u Leylî (Nākâm), Mesnevi 33, Mısra 133*).
[dārāt,]

dārū'l-'adem: Yokluğun kapısı.

Ki 'aşkıñ mebdē'i Nākām gāmdır
Nihāyet merkezi **dārū'l-'ademdir**
(*Mecnûn u Leylî (Nākâm), Mesnevi 24, Mısra 92*). [dārū'l-'ademdir, -dir, -]

dāreyn: İki dünya.

Geçer **dāreyn**den elbette Nākām
Bu meyden kim ki nūş eylese bir cām
(*Mecnûn u Leylî (Nākâm), Mesnevi 34, Mısra 61*). [dāreyn, -den, -]

dārū'l-huld: Sonsuzluk evi. II Ebedi olan yer.

Muhabbet mülkünü ābād kıldım
Bu **dārū'l-huld**ı hem bünyād kıldım
(*Mecnûn u Leylî (Nākâm), Mesnevi 38, Mısra 10*). [dārū'l-huldı, -ı, -]

dār-ı ikāmet: İkametin darağacı.

Ki bu dünyā degil **dār-ı ikāmet**
Bu dünyādır güzergāh-ı kıyāmet (*Mecnûn u*

dārū'l-ikrār: İtirafhane.

Kılup **dārū'l-ikrār**ın hem-penāhıñ
Kirāmī Nevfel'in ārāmgāhıñ (*Mecnûn u Leylî (Nākâm), Mesnevi 17, Mısra 179*).
[dārū'l-ikrārıñ, -ıñ, -]

dārü'l-ricâ: Rica kapısı.

Fakaṭ bir Ka'be-i 'ālî-binâdır
Maḥall-i ilticâ **dārü'l-ricâdır** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 20).
[dārü'l-ricâdır, -dır, -]

daş: Taş.

Gerek kanîñ töküp nâ-çâr anîñ
Daşın la'lîñ idelüm ol âsitânîñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 38).
[daşın, -ın, -]

Urup bir lahzada biñ **daşa** başın
Daşı la'lî itdi tökdi kanlu yaşın (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 33).
[daşa, -a]

Urup bir lahzada biñ daşa başın
Daşı la'lî itdi tökdi kanlu yaşın (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 34).
[daşı, -ı]

Kılup şahrâları sır-âb yaşı
İdüp vâdîler içre la'l **daşı** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 86). [daşı, -ı]

O rütbe tökdi hûn-âlûde yaşın
Ki itdi la'l-gûn ol türbe **daşın** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 104).
[daşın, -ın]

dâstân: Destan, hikaye. || Aşk hikayesi.

Sûḥan-ârâ-yı bezm-i nüktedânı
Bu mażmûn söylemiş bu **dâstânı** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 2).
[dâstânı, -ı]

Çıkup âḫîr zuḥûra **dâstânı**
Her yanda söylenüp râz-ı nihânı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 9).
[dâstânı, -ı]

Olup 'alemleriñ vird-i zebânı
Cihânda söylenirdi **dâstânı** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 4).
[dâstânı, -ı]

Ki bir dem seyr kılsun gülsitânı
Nedir görsün nehârîñ **dâstânı** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 46).
[dâstânı, -ı]

Dilimde cûş ider vecd-i nihânı
Künün gûş ile benden **dâstânı** (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 42).
[dâstânı, -ı]

Yazarlar mâ-cerâyı **dâstâna**
Anı ḥıfz eyliyor ehl-i zamâne (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 225).
[dâstâna, -a]

Bulup şöhret cihânda bu fesâne
Cemâl-i Leylî düşdi **dâstâne** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 62).
[dâstâne, -e]

İder ezber hezârân **dâstânı**
İrür eflâke gülbaş-ı fiğanı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 281).
[dâstânı, -ı]

da'vâ: Dava, mücadele.

Bu **da'vâda** eger şâdik-ı dil isen
Muḥabbetde ḥarîf-i kâmil isen (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 343).
[da'vâda, -da]

Ger olsaydın baña yâr-ı muvâfiḳ
Olurduñ itdüğün **da'vâda** şâdik (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 348).
[da'vâda, -da]

da'vâ-yı 'aşk [u] muḥabbet: Sevgi ve aşk davası.

Kılup her bâr izḥâr-ı irâdet
İdüben **da'vâ-yı 'aşk [u] muḥabbet**
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27,
Mısra 342). [da'vâ-yı 'aşk [u] muḥabbet,]

da'vâ-yı verâset: Varislik davası.

Tevehhüm kıldı kim itdükde riḥlet
İdüp bigâne **da'vâ-yı verâset** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 16).
[da'vâ-yı verâset,]

dâver-i ferhunde-sîret: Kutlu karakterli sultan. İyi
huylu padişah.

Didi ey **dâver-i ferhunde-sîret**
Tehemten kudret ü Behrâm-ğayret (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 131).
[dâver-i ferhunde-sîret,]

dāvūdî: Hz. Davud'a benzer.

İdüp sen dem-be-dem **Dāvūdī** elhān
Be-sān-ı bülbül olduğca ğazel-ḥ'ān
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 101*). [*dāvūdī,]*

dāvūdī-elhān: Hz. Dâvud'un sesine benzer güzel,
gür, etkili nağmeler, ezgiler.

Biri her dem idüp **Dāvūdī-elhān**
Olurdu diğerānı dest-eḫşān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 135*). [*dāvūdī-elhān,]*

de: Dahi, de (bağlaç).

Be-sān Qays idi Leylî **de** meftûn
Velî Qays âşikâr u Leylî meknûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 55*). [*de,]*

Olup Leylî **de** dil-dāde bedensān
Velî o âşikâr idi bu pinhān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 51*). [*de,]*

Bu keyfiyyet **de** âḫir oldı ma'lûm
Bu devletden **de** Qays oldı maḥrûm
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 25*). [*de,]*

Bu keyfiyyet **de** âḫir oldı ma'lûm
Bu devletden **de** Qays oldı maḥrûm
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 26*). [*de,]*

Şarıl âheste bir **de** zülf-i yāre
Benim aḫvālîmî şerḥ it nigāre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 39*). [*de,]*

İdüp 'avdet bulup Mecnûn-ı zārı
Didiler ey belâ-keş sen **de** bârî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 62*). [*de,]*

Baḫa zinde dimez bir kimse el-ḥâk
Degilsem **de** egerçi mürde muṭlaḫ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 44*). [*de,]*

Yüzine oldılar âb-ı gül-eḫşān
İfâḫat buldı ammâ bir **de** giryān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 82*). [*de,]*

Naşîbî herkesin olduğca kısmet
Benim **de** kısmetîm olmış bu miḫnet
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 228*). [*de,]*

Büt-i ḫandānlarla irtırārî
İdüp Leylî **de** bir dem ḫandekārî (*Mecnûn u*

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 138). [*de,]*

Velî senden ricā-dārem ki sen **de**
Sülûk itme tarîḫ-i nâ-pesende (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 167*). [*de,]*

Beni itdiñse **de** sen böyle dil-teng
Saḫa da hem yeter bu neng-i bed-reng
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 153*). [*de,]*

İşitsem **de** eger şavt-ı makālî
Nedirse bilmem ol kavliñ me'ālî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 133*). [*de,]*

Civār-ı ḫāne-i Leylî **de** ol zār
Kılup mesken iderdi nāle her bār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 71*). [*de,]*

Ki bir ad ise **de** şevherdeyem ben
Bu aḫvālîm degil pinhān Ḥudā'dan
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 161*). [*de,]*

Gelüp **de** bulmadıñ bir laḫza ārām
İdersen 'azm-i ric'at ey gül-endām
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 285*). [*de,]*

Hemān Leylî **de** sen Mecnûn da sensen
Hemān Mecnûn benem Leylî **de** hem ben
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 345*). [*de,]*

Hemān Leylî **de** sen Mecnûn da sensen
Hemān Mecnûn benem Leylî **de** hem ben
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 346*). [*de,]*

de: Demek, söylemek.

Baḫa gāḫî **diyorlar** büt-perestem
Gehî dirler ḫarāb üftāde mestem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 35*). [*diyorlar, -iyor, -lar, -]*

Baḫa **dersin** bu vādiden firār it
Bu vaḫşetgāhdan kaḫup güzār it (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 145*). [*dersin, -r, -sin, -]*

Benim ḫālîm budur ey serv-i dil-cû
Ne **dersin** söyle ḫālîñ ey perî-rû (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 320*). [*dersin, -r, -sin, -]*

de-: Demek, söylemek.

Ki merd-i 'ākıla dīvāne **deyirler**
Velī dīvāne ferzāne **deyirler** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 61).
[deyirler, -y, -ir, -ler]

Ki merd-i 'ākıla dīvāne **deyirler**
Velī dīvāne ferzāne **deyirler** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 62).
[deyirler, -y, -ir, -ler]

Saňa Leylî baňa Mecnûn **diyorlar**
İderler sehv dīger-gün **diyorlar** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 343).
[diyorlar, -yor, -lar]

Saňa Leylî baňa Mecnûn **diyorlar**
İderler sehv dīger-gün **diyorlar** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 344).
[diyorlar, -yor, -lar]

debîr-i i' tisâdiñ: İttisad katibi, ittisad müsteşarı.

Vücüdüm mülkini tıtdı fesâdiñ
Vezân oldu **debîr-i i' tisâdiñ** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 42).
[debîr-i i' tisâdiñ, -iñ, -]

debîr-i kâmil-i hengâme-perdâz: Olgun canbazın
katibi.

Debîr-i kâmil-i hengâme-perdâz
İdüpdür böyle bu hengâme-yi sâz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 1).
[debîr-i kâmil-i hengâme-perdâz,]

ded: Aslan, kaplan vb. et yiyen yırtıcı hayvanların
ortak adı.

Seniñ seg-bānıñam dildir mekânıñ
Bu **dedlerdir** segān-ı āsitānıñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 240).
[dedlerdir, -ler, -dir, -]

ded ü dām: Yabanı ve evcil hayvanlar.

Bu hāl üzre geçüp bir niçe eyyām
Perākende olup gitdi **ded ü dām** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 250).
[ded ü dām,]

ded-i dām: Yırtıcı hayvanların tuzağı.

İdüp vahşeti fermüş olup rām
Baňa olmazdı bende bu **ded-i dām**
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26,
Mısra 146). [ded-i dām,]

def' itmegimdir: Kovmak.

Beşerlik hālî itdükde tekāzā
Anı **def' itmegimdir** sehl zīrā (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 88).
[def' itmegimdir, -meg, -im, -dir, -]

defn eylediñ: Gömmek.

Vefât itdim hesāb it tıfl iken ben
Derün-ı hākde **defn eylediñ** sen (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 164).
[defn eylediñ, -diñ, -]

defn it: Defnetmek, gömmek.

Beni **defn it** gene terk-i diyār it
Gelüp bu kühsārı ihtiyār it (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 167). [defn it,
]

defn it: Gömmek.

'Arūs-ı tāze-tek **defn it** mezāra
Ki itmiş bağırımı ğam pāre pāre (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 119).
[defn it,]

defn itdi: Gömmek.

Nihāde kıldı bir tábüt-ı pāke
O genc-i gevheri **defn itdi** hāke (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 178).
[defn itdi, -di, -]

defter: Defter.

Ġarāz biñ **defteriñ** nazm-ı 'aziziñ
Alup virmezdi bir kes bir peşiziñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 57).
[defteriñ, -iñ, -]

deg: "-e kadar" anlamında edat.

Bu güne şubha **deg** nālān [u] ğamnāk
İdüp ruhsārını fersüde-i hāk (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 79).
[deg,]

degil: Değil.

Degil 'uşşâka mümkün ketm-i esrâr
K'olur her demde biñ şahid pedîdâr
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2,
Mısra 63). [degil,]

Meger sen hem anıñ yâri **degilsen**
Hevâ-h'âh-ı tarafdarı **degilsen** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 49).
[degilsen, -se, -n]

Meger sen hem anıñ yâri **degilsen**
Hevâ-h'âh-ı tarafdarı **degilsen** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 50).
[degilsen, -se, -n]

Degildir o baña bed-mihr aşlâ
Baña andan **degil** bu gam ki Leylâ (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 96).
[degil,]

Degildir o baña bed-mihr aşlâ
Baña andan **degil** bu gam ki Leylâ (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 95).
[degildir, -dir, -]

Baña zinde dimez bir kimse el-hâk
Degilsem de egerçi mürde muṭlaḡ (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 44).
[degilsem, -se, -m, -]

Didiler ey gül-i bağ-ı nezâket
Saña şâyân **degildir** bu felâket (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 90).
[degildir, -dir]

Ki derdi ḡabil-i dermân **degildir**
Şu'ûri tâbi'-i fermân **degildir** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 65).
[degildir, -dir]

Ki derdi ḡabil-i dermân **degildir**
Şu'ûri tâbi'-i fermân **degildir** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 66).
[degildir, -dir]

Ta'aşşuk birledir şuğl-i hevâsı
Degil ma'lûmı 'aşkıñ mâ-'adâsı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 118).
[degil,]

Degil bir kes seniñ-tek gam-resîde
Degil bir kes seniñ-tek renc-dîde (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 157).
[degil,]

Degil bir kes seniñ-tek gam-resîde
Degil bir kes seniñ-tek renc-dîde (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 158).
[degil,]

Ta'aşşuk çün **degildir** ihtiyârî
Melâmet eyleme 'uşşâkı bârî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 235).
[degildir, -dir]

Ki 'aşık tığından olmaz hirâsân
Degildir bîm-i cân 'uşşâka şâyân (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 244).
[degildir, -dir, -]

Ḥalâş olmaḡ **degildir** mümkün andan
Ḳalır üftâdesi mehcûr cândan (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 171).
[degildir, -dir, -]

Seniñ 'aşkıñdan diğer-gün **degildir**
Seniñ-tek ol daḡı Mecnûn **degildir**
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11,
Mısra 51). [degildir, -dir]

Seniñ 'aşkıñdan diğer-gün **degildir**
Seniñ-tek ol daḡı Mecnûn **degildir**
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11,
Mısra 52). [degildir, -dir]

Degil ḡodḡama devrânı sipihriñ
Degil ḡod-râyı seyri mâh u mihriñ (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 73).
[degil,]

Degil ḡodḡama devrânı sipihriñ
Degil ḡod-râyı seyri mâh u mihriñ (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 74).
[degil,]

Didi ḡâmûş sen Mecnûn **degilsen**
Belâ-yı 'aşkıñ dil-ḡün **degilsen** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 33).
[degilsen, -sen, -]

Didi ḡâmûş sen Mecnûn **degilsen**
Belâ-yı 'aşkıñ dil-ḡün **degilsen** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 34).
[degilsen, -sen]

Bu pend içre 'ayândır emr-i düşvâr
Degil maḡbûl bu pend-i dil-âzâr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 270).
[degil,]

Ḥaṭâ itdüm ki ol maḡbûb-ı yektâ
Degildi mâ'il-i seyr ü temâşâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 64).
[degildi, -di, -]

Bu güne pendiñ olmaz i 'tibārī
Ki 'āşıklık **degildir** ihtiyārī (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 272).
[degildir, -dir]

Ne söyler dise Leylî' dir me'ālî
Hadîşinden **degildi** Leylî hālî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 104).
[degildi, -di]

Harîfîñ hoş bulup olmuşdı hoş-dil
Degildi resm-i güftârında gâfil (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 110).
[degildi, -di, -]

O 'ahdiñ kim **degil** sıdķı nümâyân
Degildir sen gibi zî-şâna şâyân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 13).
[degil,]

Didiler Leylî' dir bir dūr-i meknûn
Dūr-i meknûn **degil** şâyân-ı Mecnûn
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18,
Mısra 58). [degil,]

O 'ahdiñ kim degil sıdķı nümâyân
Degildir sen gibi zî-şâna şâyân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 14).
[degildir, -dir, -]

Siper-efkenderlerle eylemeñ ceng
Degil şâyeste-i erbâb-ı evreng (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 70).
[degil,]

Benim şekvem **degildir** ahterimden
Şikâyetmendem ancak duhterimden
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19,
Mısra 85). [degildir, -dir, -]

Didi kim Necd' den maķşûdum aşlâ
Degildür güher ü genc ü hedâyâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 74).
[degildür, -dür, -]

Bu emre çünkü sen hoş-dil **degilsen**
Anı almaz sitemle kimse senden (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 119).
[degilsen, -sen, -]

Hezârân âh kim dil-bestegânîñ
Degil râyinca devrânî zamânîñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 158).
[degil,]

'Acûze şerh kıldı kim hâķîkat
Degildir bu sezâ-vâr 'ukûbet (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 28).
[degildir, -dir, -]

Eger olsa melekler 'özü-ñ'âhım
Degildir kâbil-i pûziş günâhım (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 142).
[degildir, -dir, -]

Benim-tek sen daļı Mecnûn **degilsen**
Niçün sen böyle tavķ-ı gam be-gerden
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20,
Mısra 75). [degilsen, -sen, -]

Degil 'âşıklara Nâkâm manzûr
Hemân yârinden özge çehre-i hûr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 51).
[degil,]

Velî Leylî **degilsen** neyleyem ben
Ki maķbûb-ı pesendide **degilsen** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 27).
[degilsen, -sen, -]

Velî Leylî **degilsen** neyleyem ben
Ki maķbûb-ı pesendide **degilsen** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 28).
[degilsen, -sen, -]

Didi Leylâ'ya kim ey şâh-ı hûbân
Degil hâlî haţâdan hâl-i insân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 348).
[degil,]

Seniñ 'aşkıñladır ancak hayâlim
Degil ma'lûmum aşlâ kendi hâlim (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 238).
[degil,]

Seni böyle gümân itmezdim ol dem
Degildiñ bî-vefâ ol demde sen hem
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22,
Mısra 220). [degildiñ, -diñ, -]

Ki hüsñüm 'andelîbi sen **degilsen**
Benim derdim taķîbi sen **degilsen** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 332).
[degilsen, -sen, -]

Ki hüsñüm 'andelîbi sen **degilsen**
Benim derdim taķîbi sen **degilsen** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 331).
[degilsen, -sen, -]

Degil dünyâ mekân-ı pây-dârî
Budur dünyâ-yı dññîñ i 'tibârî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 209).
[degil,]

O kim gâfil **degil** bîdâr-dildir
Odur vâreste kim hüşyâr-dildir (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 221).
[degil,]

Degil hem-reh saña hâk içre mâlîñ
Sebük-bâr ol tefekkür eyle hâliñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 227).
[degil,]

Ferâmûş itdügim bir sen **degilsen**
Beni hem fehîm kılmam kim neyim ben
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23,
Mısra 137). [degilsen, -sen, -]

Degil şâyeste kim taşvîr-i yâre
İde ağıyâr-ı nâ-kâbil neẓâre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 29). [degil,]

Eger hüsni-i sıfatda bir meleksen
Degilsen Zeyd'den ammâ ki ahsen
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26,
Mısra 118). [degilsen, -sen, -]

Bakup gördi kevâkib nâ-tevândır
Degil fermân-revâ fermânberândır (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 40).
[degil,]

Bu ğamdan çün **degil** mümkün necâtım
Kavî bünyâd idüp pây-ı şebâtım (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 131).
[degil,]

Tenim her niçe olsa senden mehcûr
Dil ü cânım velî senden **degil** dūr (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 258).
[degil,]

Şabûr ol itme ğam merg-i pederden
Degil bir sūd hâşıl bu kederden (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 260).
[degil,]

Bu 'aşk-ı hüş-fersâyı bu h'ârı
Bilürsin kim **degildir** ihtiyârı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 180).
[degildir, -dir, -]

Belî ben irmedim hâlâ kemâle
Degil cânım benim kâbil vişâle (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 290).
[degil,]

Ki bir ad ise de şevherdeyem ben
Bu ahvâlim **degil** pinhân Hüdâ'dan
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30,
Mısra 162). [degil,]

Velî dil-serd idi Leylî anıñla
Degildi yek-cihet meyli anıñla (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 22).
[degildi, -di]

Degildi bendde ger bend-ber-pâ
Velî bî-bend idi der-bend zîrâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 15).
[degildi, -di, -]

Degildir bu bûy bûyı nev-bahârîñ
Bu bûdur bûy-ı gisû-yı nigârîñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 185).
[degildir, -dir, -]

Çü ben bûy-ı gül ile olmuşam mest
Degildir mümkün olmak bâde der-dest
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30,
Mısra 200). [degildir, -dir, -]

Degildir fikr ü zikri harf-i dîger
Lisânında hemîn Leylî'dir ezber (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 45).
[degildir, -dir, -]

Ki bu rûz-ı evveli rûz-pesindir
Cihân bâkî **degil** bu hûd yakındır (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 82).
[degil,]

Benim cismim **degil** senden eşersiz
Olur mı sâye-i cism mu'tebersiz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 313).
[degil,]

Degil bir dem cüdâ senden huzûrum
Ki senden ğayrı derk itmez şu'ûrum
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33,
Mısra 335). [degil,]

Degil sevdâları 'aşk-ı mecâzî
Hakîkî 'aşkdır bu âşk-bâzî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 193). [degil,]

Degil hengâme-i mihnet bu hengâm
Bu dem hurrem olur ervâh u ecsâm
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33,
Mısra 55). [degil,]

Degildi kârger aġrâz anda
Yok idi kalb-keş emrâz anda (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 249).
[degildi, -di, -]

Degildi sū'-i niyyet anda mevcūd
Ki ortadan ġarâz olmuşdı nâ-būd (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 251).
[degildi, -di, -]

Didiler eyleyüp efsûs hayret
Ki nefsanî **degildir** bu muhabbet (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 178).
[degildir, -dir, -]

Dem-i ğaflet **degildir** itme ihmāl
Bulup Mecnûn-ı mehcûrî be-her-hâl
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33,
Mısra 65). [degildir, -dir, -]

İkiydi zâhiri peykerleriniñ
Biri ğayrı **degildi** dîğeriñiñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 38).
[degildi, -di]

Degildi tâlibiñ ğayrısı mañlûb
Hemân 'âşıkîñ 'aynıydı mañbûb (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 47).
[degildi, -di, -]

Ki bu dünyâ **degil** dâr-ı ikâmet
Bu dünyâdır güzergâh-ı kıyâmet (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 189).
[degil,]

Rehâ mümkün **degil** çeng-i ecelden
Müheyyâ ol şakın tûl-i emelden (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 209).
[degil,]

Velî Mecnûn **degildir** ol bîğâne
Odur 'âkıl-ter-i ehl-i zamâne (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 91).
[degildir, -dir, -]

Ġaraż ber-halde oldu revâne
Ki ta' rîfî **degil** kâbil beyâne (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 78).
[degil,]

Sa'âdetmend odur kim bu fenâda
Degil dâm-ı firîbe üftâde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 220). [degil,]

Degil kâbil egerçi armağanım
Pesend eyler velîkin dostânım (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 41).
[degil,]

Degil baħşım ekâlim-i digerde
Ki ben şerh itdüğim bu muhtaşarda
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38,
Mısra 67). [degil,]

Degil pûşide 'özü-i dîğirim hem
Bilür keyfiyyeti hem cümle 'âlem (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 71).
[degil,]

degiş: Değişmek.

Kamerle şemsle rûyuñ **değişmem**
İki dünyâya bir müyuñ **değişmem** (Mecnûn

u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 229).
[değişmem, -mem, -]

Kamerle şemsle rûyuñ **değişmem**
İki dünyâya bir müyuñ **değişmem** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 230).
[değişmem, -mem, -]

Degişdi bezm-i rence derd-i 'aşka
Gülîstân-ı belâya verd-i 'aşka (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 55).
[değişdi, -di, -]

degsür: Değişmek.

Selîm itdi yakın kim ol kirâmı
Giyâha **degsürüp** cümle ta'âmı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 98).
[degsürüp, -üp, -]

dehân: Ağız.

O pîr-i dil-şüde açdı **dehânîñ**
Kılup izhâr endüh-ı nihânîñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 81).
[dehânîñ, -iñ, -]

Tebessümde iki la'1-i şeker-rîz
Tekellümde **dehânî** şekker-âmîz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 10).
[dehânî, -i]

Görürsün sen hemîn cürmüñ **dehânîñ**
Görür Mecnûn anıñ sırr-ı nihânîñ (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 45).
[dehânîñ, -iñ, -]

Nümâyân eyleyüp hüsn-i nihânîñ
Lebiñ kaddiñ ruhuñ zülfüñ **dehânîñ**
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14,
Mısra 60). [dehânîñ, -iñ, -]

Peyâpey mey virüp ter kıl **dehânîm**
Ki olsun vücûdın güyâ zebânım (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 31).
[dehânîm, -ım]

Güşâd itdi **dehânîñ** eyledi cüş
Didi ey 'aşkdan bî-behre hāmüş (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 117).
[dehânîñ, -iñ, -]

Küşâd itdi **dehânîñ** oldu hândân
Didi şad şükr kim ğam buldı pâyân
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22,
Mısra 31). [dehânîñ, -iñ]

Müberrā baḥş kısmetden **dehānı**
Mu'arrā 'umḳdan tūl-i miyānı (*Mecnūn u Leylī (Nākām)*, *Mesnevi* 26, *Mısra* 25).
[dehām, -ı]

Şalaydım boynuma geh zūlf-i çiniñ
Öpeydım geh **dehānıñ** geh cebiniñ
(*Mecnūn u Leylī (Nākām)*, *Mesnevi* 27, *Mısra* 384). [dehānıñ, -ıñ, -]

Hemān Zeyd'e idüp tab'ıyyet anda
Muḥālif keşmekeşden var **dehānda**
(*Mecnūn u Leylī (Nākām)*, *Mesnevi* 30, *Mısra* 122). [dehānda, -da]

Dehānıñ açdı Zeyd oldı şenā-ḥ'ān
Didi ey şem'-i bezm-efrūz-ı ḥūbān
(*Mecnūn u Leylī (Nākām)*, *Mesnevi* 30, *Mısra* 37). [dehānıñ, -ıñ, -]

Teveccüh kıldı Zeyd'e itdi āvāz
Dehānıñ açdı oldı nükte-perdāz (*Mecnūn u Leylī (Nākām)*, *Mesnevi* 32, *Mısra* 38).
[dehānıñ, -ıñ, -]

Niçün böyle olup beste **dehānıñ**
Vişālimde tūtulmuşdur zebānıñ (*Mecnūn u Leylī (Nākām)*, *Mesnevi* 33, *Mısra* 301).
[dehānıñ, -ıñ, -]

Öpüp her lafzına biñ kez **dehānıñ**
Edā itdi virüp müzd-i zebānıñ (*Mecnūn u Leylī (Nākām)*, *Mesnevi* 33, *Mısra* 363).
[dehānıñ, -ıñ]

dehān-bend: Ağzı kapalı.

İdüp yek-diğeriñ ḥüsnüñ temāşā
Dehān-bend oldılar taşvır-āsā (*Mecnūn u Leylī (Nākām)*, *Mesnevi* 33, *Mısra* 262).
[dehān-bend,]

dehān-ı dūr-feşānıñ açup: İnci saçan ağzını açmak.

Açup Mecnūn dehān-ı dūr-feşānıñ
Cevābıñ virdi erbāb-ı gümānıñ (*Mecnūn u Leylī (Nākām)*, *Mesnevi* 25, *Mısra* 19).
[dehān-ı dūr-feşānıñ açup, -up, -]

dehān-ı ejdehāya: Ejderhanın ağzı. Büyük yılanın ağzı.

Sitem kıldı 'arūs-ı bī-nevāya
Anı atdı **dehān-ı ejdehāya** (*Mecnūn u Leylī (Nākām)*, *Mesnevi* 22, *Mısra* 108). [dehān-ı ejdehāya, -(y)a, -]

dehān-ı ḥ'āhişi: İstek ağzını açmak.

Didi Mecnūn ki ey ḥāl-i ḥıredmend
Dehān-ı ḥ'āhişi ben itmişem bend
(*Mecnūn u Leylī (Nākām)*, *Mesnevi* 28, *Mısra* 78). [dehān-ı ḥ'āhişi, -i, -]

dehr: Dünya, devir, zaman.

Ne sen vaqt-i 'aziziñ eyle zāyi'
Ne olsun **dehrde** bu 'ār şāyi' (*Mecnūn u Leylī (Nākām)*, *Mesnevi* 17, *Mısra* 150).
[dehrde, -de]

Niçe sāziş kıldır devriyle **dehriñ**
Niçe berduş ider işkāl-i kaḥriñ (*Mecnūn u Leylī (Nākām)*, *Mesnevi* 27, *Mısra* 141).
[dehriñ, -iñ]

Ṭağıtdı bezmini İbni Selām'ıñ
Götürdi **dehrden** āşār-ı nāmıñ (*Mecnūn u Leylī (Nākām)*, *Mesnevi* 32, *Mısra* 4).
[dehrden, -den]

O rütbe āh-ı āteş-bār kıldı
Ki **dehri** dūd-ı āhı tār kıldı (*Mecnūn u Leylī (Nākām)*, *Mesnevi* 37, *Mısra* 188). [dehri, -i]

dehr-i bā-cefāya: Cefalı dünya.

Hoşā ol kim bu **dehr-i bā-cefāya**
Bu şevher-keş-i 'arūs-ı bī-vefāya (*Mecnūn u Leylī (Nākām)*, *Mesnevi* 36, *Mısra* 185).
[dehr-i bā-cefāya,]

dehr-i cefākār: Cefa eden, eziyet veren dünya.

Ne baḥş eylerse bu **dehr-i cefākār**
Alur bir bir anı birde diğer-bār (*Mecnūn u Leylī (Nākām)*, *Mesnevi* 28, *Mısra* 215).
[dehr-i cefākār,]

dehr-i gülsitānıñ: Gül bahçesinin dünyası.

Hazānı olsa **dehr-i gülsitānıñ**
Bahārı hem olur bir daḥı anıñ (*Mecnūn u Leylī (Nākām)*, *Mesnevi* 36, *Mısra* 33).
[dehr-i gülsitānıñ, -ıñ, -]

dek: "–e kadar, –e değin" anlamına gelen edat.

Kılurdı şubha **dek** feryād u efgān
Sehergeh āh idüp giryān u giryān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 5, *Mısra* 27).
[dek,]

Beni koyduñsa da sen böyle hasret
Saña da haşre **dek** besdür bu töhmet
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 19, *Mısra* 156). [dek,]

delîl: Kanıt.

Bu mebhâşda işit 'aqlıñ **delîliñ**
Hesâb eyle hemân 'ömr-i tavîliñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 31, *Mısra* 79).
[delîliñ, -iñ, -]

delîl-i 'âşıkân-ı feyz-i hudâ'dır: Allah'ın bereketi
aşıkların delilidir.

Ki 'aşka 'aql evvel reh-nümâdır
Delîl-i 'âşıkân-ı feyz-i Hudâ'dır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 26, *Mısra* 192).
[delîl-i 'âşıkân-ı feyz-i hudâ'dır, -dır, -]

dem: Zaman, an.

Değil 'uşşâka mümkün ketm-i esrâr
K'olur her **demde** biñ şahid pedîdâr
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 2, *Mısra* 64). [demde, -de]

Eb-i Mecnûn idi 'Âmir'de ol **dem**
Emîr-i muhterem mîr-i mu'azzâm (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 6, *Mısra* 3).
[dem,]

Eb-i Leylâ'ya ol **dem** kıldı izhâr
Ki Leylî'den içün geldim talebkâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 6, *Mısra* 37).
[dem,]

O büt kim eyleyüp her **dem** sitâyiş
Bulurdum ol kadehden kim küşâyiş
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 7, *Mısra* 37). [dem,]

Meded ey dost gitdi pây-ı tedbîr
Demidir tut elimden itme te'hîr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 7, *Mısra* 60).
[demidir, -i, -dir, -]

Ki bir **dem** güş kılmazsañ fiğânıñ
Yağursan nâr-ı 'aşka âşiyânıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 8, *Mısra* 35). [dem,]

Kederden derdden fark itmedim ben
Ne vakt açdı ne **dem** şoldı bu gülşen
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 12, *Mısra* 52). [dem,]

Zülâl-i ârzüyı nüş iden **dem**
Derûnum süzişin hāmūş iden **dem** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 19, *Mısra* 145).
[dem,]

Zülâl-i ârzüyı nüş iden **dem**
Derûnum süzişin hāmūş iden **dem** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 19, *Mısra* 146).
[dem,]

O **demler** kim benimle söylemişdiñ
Benimle böyle mi 'ahd eylemişdiñ
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 22, *Mısra* 187). [demler, -ler]

Perişân eyleyüp gîsü-yı çîniñ
İden **dem** şâne zülf-i anberîniñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 27, *Mısra* 376).
[dem,]

Bu gâfletgâhdan bîrûn olan **dem**
Olursun halvet-i vuşlatda hürrem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 27, *Mısra* 267).
[dem,]

Olup bir lahza dîdârîñla hürrem
Görüm ruhsârîñı cân virdüğim **dem**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 28, *Mısra* 166). [dem,]

Ki seyr itsün cemâliñ hürrem olsun
Seniñle bir iki **dem** hem-dem olsun
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 30, *Mısra* 100). [dem,]

Bu bahş-i mübhemi tefsîr idersem
Ki geh sır-ı ta'aşşukdan uram **dem**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 30, *Mısra* 210). [dem,]

Olup zevk-i vişâlimden cüdâ sen
Fîrâka oldıgıñ **dem** mübtelâ sen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 33, *Mısra* 290).
[dem,]

İdüp hoş şî'rler inşâd o **demler**
Kılurduñ rûz u şeb feryâd o **demler**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 33, *Mısra* 291). [demler, -ler, -]

İdüp hoş şî'rler inşâd o **demler**
Kılurduñ rûz u şeb feryâd o **demler**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 33, *Mısra* 292). [demler, -ler, -]

Mezār-ı Leylî'yi būs itdügi **dem**
Çeküp feryād efsūs itdügi **dem** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 37*).
[dem,]

Mezār-ı Leylî'yi būs itdügi **dem**
Çeküp feryād efsūs itdügi **dem** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 38*).
[dem,]

Kılup gelmem ğubâr-ı makdeminden
Hanûtum eyleyüp çeşmi **deminden**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 116*). [deminden, -in, -den]

Yeter ey dil hadîş-i sırr-ı mübrem
Daği urma hadîş-i 'aşkıdan **dem** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 316*).
[dem,]

Dirîğâ ben gelen **demde** cihâna
Edebden kalmamışdı bir nişâne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 87*).
[demde, -de]

dem idüp: İçki içmek, eğlenmek.

İderdi zemzeme hândân u hürrem
Demâdem vahdetden idüp dem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 388*).
[dem idüp, -üp, -]

demâdem: Her zaman, daima, her an.

Demâdem mihrini efzûn iderdi
Demâdem nâz-ı dîger-gün iderdi (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 34*).
[demâdem,]

Demâdem mihrini efzûn iderdi
Demâdem nâz-ı dîger-gün iderdi (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 33*).
[demâdem,]

Derûn-ı Kays'da nâr-ı muhabbet
Olup efzûn **demâdem** buldı şiddet
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 2*). [demâdem,]

Kılup efgân **demâdem** eyleyüp âh
Gezürdi sü-be-sü gülzârı nâ-gâh (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 39*).
[demâdem,]

Demâdem hüsn-i Leylî'ni füzûn it
Beni gün günden 'aşkında zebûn it
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 53*). [demâdem,]

Hezârân 'işve vü cân-bağş-ı mübhem
Cemâl-i mâh-veşenlerde **demâdem**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 58*). [demâdem,]

Serîr-i bāğda ārām tutsun
Demâdem erğuvânı cām tutsun (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 54*).
[demâdem,]

Demâdem âhiñ âteş-bâr itsün
Töküp kan nâlesin tekrâr itsün (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 71*).
[demâdem,]

Virüp revnağ **demâdem** inbisâta
İdüp meşğûl yarânıñ neşâta (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 141*).
[demâdem,]

Demâdem nûş kılsun kām-ı cāmıñ
Ġam-ı fırkatden alsın intikâmıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 191*).
[demâdem,]

İdüp etrâfından bir şahş âvâz
Demâdem eyleyüp âvâzesin sâz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 202*).
[demâdem,]

Demâdem yâd idüp Leylî'si adıñ
Yakurdi nâr-ı hasretde nihâdıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 101*).
[demâdem,]

İdüp tuğyân **demâdem** sūziş-i 'aşk
Bulup şiddet dilinde cūşiş-i 'aşk (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 151*).
[demâdem,]

Bulup şiddet **demâdem** iştiyâkı
Çekürdi bâr-ı derd-i iftirâkı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 5*).
[demâdem,]

Ümîd-i vuslat-ı dîdâr-ı Mecnûn
Demâdem şevkini kılmışdı efzûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 10*).
[demâdem,]

Demâdem miñnetim bulduķça şiddet
Derûnumda bulur şiddet muhabbet
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 245*). [demâdem,]

Demâdem eyleyüp izhâr-ı sâziş
İdüp Leylâ'ya biñ güne nevâziş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 309*).
[demâdem,]

Bulup şiddet **demādem** derd-i hasret
Kılup tuğyān dilinde sūz-i firkat (Mecnūn u
Leylī (Nākām), Mesnevi 22, Mısra 371).
[demādem,]

Sirişk-efşān olursun āh idersin
Demādem nāle-i cāngāh idersin (Mecnūn u
Leylī (Nākām), Mesnevi 23, Mısra 120).
[demādem,]

Serāyende olup eş‘ār-ı dīl-düz
Demādem eyledi āh-ı ciger-sūz (Mecnūn u
Leylī (Nākām), Mesnevi 24, Mısra 54).
[demādem,]

Demādem derd-i dīger-gūn-ı devrān
İder bir reng-i dīger-gūn nūmāyān (Mecnūn
u Leylī (Nākām), Mesnevi 31, Mısra 1).
[demādem,]

Murādınca idüp eş‘ār inşād
İdüp nevḥa **demādem** kıldı feryād (Mecnūn
u Leylī (Nākām), Mesnevi 31, Mısra 102).
[demādem,]

İderdi zaḥmına peyveste merhem
Ümīd-i vaşl-ı Mecnūn’ı **demādem**
(Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 33,
Mısra 22). [demādem,]

İderdi zemzeme ḥandān u ḥurrem
Demādem vaḥdetden idüp dem (Mecnūn u
Leylī (Nākām), Mesnevi 33, Mısra 388).
[demādem,]

Demādem āh idüp bī-çāre Mecnūn
Töküp kan nevḥa-ger oldı bu maẓmūn
(Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 37,
Mısra 183). [demādem,]

Zamānıñ i‘tisādından **demādem**
Esās-ı iktidārım oldı berhem (Mecnūn u
Leylī (Nākām), Mesnevi 38, Mısra 115).
[demādem,]

dem-be-dem: An be an, her zaman, sürekli.

Şabā ḥayrān tolaşup gülsitānı
İderdi **dem-be-dem** gül-bū cihānı (Mecnūn
u Leylī (Nākām), Mesnevi 14, Mısra 20).
[dem-be-dem,]

Diyordı **dem-be-dem** ḥandān u ḥurrem
Ki ey dīl ḥurrem ol geçdi dem-i ğam
(Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 22,
Mısra 15). [dem-be-dem,]

Olurken **dem-be-dem** ümmīdi efzūn
İderken ḥātırın ümmīdi memnūn (Mecnūn u

Leylī (Nākām), Mesnevi 22, Mısra 25).
[dem-be-dem,]

İdüp sen **dem-be-dem** Dāvūdī elḥān
Be-sān-ı bülbul olduğca ğazel-ḥ‘ān
(Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 30,
Mısra 101). [dem-be-dem,]

Olursun sen de mest-i zevk-i dīdār
İdersin **dem-be-dem** seyr-i ruh-ı yār
(Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 30,
Mısra 106). [dem-be-dem,]

Oluplar kadrđanı ol gürūhuñ
İdüpler **dem-be-dem** efzūn şükūhuñ
(Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 38,
Mısra 76). [dem-be-dem,]

Kıluplar **dem-be-dem** eş‘ār inşā
Belīğ ü behcet-āver rūḥ-baḥşā (Mecnūn u
Leylī (Nākām), Mesnevi 38, Mısra 81).
[dem-be-dem,]

dem-i ‘ayş [u] tarab: Yeme ve içme zamanı.

Dem-i ‘ayş [u] tarab faşl-ı şafādır
Bahār-ı ālem-ārā dīl-güşādır (Mecnūn u
Leylī (Nākām), Mesnevi 33, Mısra 53).
[dem-i ‘ayş [u] tarab,]

dem-i ferruḥ-nişānı: Zamānı uğurlu olanın işareti.

Güzīn itdi **dem-i ferruḥ-nişānı**
Götürdi nām-bürde armağanı (Mecnūn u
Leylī (Nākām), Mesnevi 22, Mısra 85).
[dem-i ferruḥ-nişānı, -ı, -]

dem-i ğaflet: Aymazlık zamanı, gafllet zamanı.

Dem-i ğaflet degildir itme ihmāl
Bulup Mecnūn-ı mehcūrı be-her-ḥāl
(Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 33,
Mısra 65). [dem-i ğaflet,]

dem-i ğam: Gam zamanı.

Diyordı dem-be-dem ḥandān u ḥurrem
Ki ey dīl ḥurrem ol geçdi **dem-i ğam**
(Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 22,
Mısra 16). [dem-i ğam,]

dem-i güftārda: Konuşma zamanı.

Dem-i güftârda nutk u beyânı
İderdi keşf esrâr-ı nihâmı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 193). [dem-i
güftârda, -da, -]

dem-i îsâ: Hz. İsa' nın nefesi.

Şabâhıñ çün oldı âşârı peydâ
Nesîminde **dem-i İsâ** hüveydâ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 74).
[dem-i îsâ,]

dem-i mâtemdir: Matem vakti,yas zamanı.

Didi ey 'aşkdan ser-geşte Mecnûn
Dem-i mâtemdir efgân eyle meknûn
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29,
Mısra 22). [dem-i mâtemdir, -dir, -]

dem-i mihnetde: Sıkıntı ve keder vakti.

Dem-i mihnetde hem-râzım olursun
Fığan itsem hem-âvâzım olursun (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 65).
[dem-i mihnetde, -de, -]

dem-i vaşl: Kavuşma zamanı.

Virüp ol 'âşık-ı zâre beşâret
Dem-i vaşl oldıdığın kıldı işâret (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 98).
[dem-i vaşl,]

dem-i vuşlatdır: Kavuşma anı.

Dem-i vuşlatdır ey dil şâdmân ol
Tarâvet bul Zelîhâ-veş cüvân ol (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 21).
[dem-i vuşlatdır, -dır, -]

dem-sâz: Dost, arkadaş l sevgili.

Olur anlarla **dem-sâz** hem-âvâz
Kılup biñ şîve-i ser-beste ibrâz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 139).
[dem-sâz,]

Ne Mecnûn'suz tarab-perdâz olurdu
Ne bezm-i 'ayşî bir **dem-sâz** olurdu
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17,
Mısra 198). [dem-sâz,]

Ki bir gün Nevfel ü Mecnûn bā-hem
Tarab bezminde **dem-sâz** idi hurrem
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18,
Mısra 4). [dem-sâz,]

Nesîmi 'anber-efşân müşg-perdâz
Neşât idi nesîmi birle **dem-sâz** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 140).
[dem-sâz,]

demsâz eyledi: Arkadaş, dost, sırdaş eylemek.

Çıkup o bezmden Kays-ı ser-efrâz
Hevâsın eyledi 'aşk ile demsâz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 48).
[demsâz eyledi, -di, -]

dem-sâz oldu: Dost olmak, arkadaşlık etmek.

Ham-ı zencîr ile **dem-sâz oldu**
Tanîni birle hem-âvâz oldu (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 53). [dem-sâz
oldu, -di, -]

dem-sâz olurdu: Dost olmak, sırdaş olmak,
arkadaşlık etmek.

Şarîr-i kilik ile **dem-sâz olurdu**
İdüp efgân nevâ-perdâz olurdu (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 41).
[dem-sâz olurdu, -ur, -di, -]

dem-serd ü dil-âzâr: Gönül inciten ve soğuk nefes.

Olup şâh-ı gül üzre cilve-ger hâr
Şabâ olmuşdı **dem-serd ü dil-âzâr**
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36,
Mısra 16). [dem-serd ü dil-âzâr,]

der-âgûs: Kucaklama, kolları ile sarma.

Hemân câm eyleyüp Ferhâd'ı medhûş
Hemân pîr eyledi anı **der-âgûş** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 20). [der-
âgûş,]

İdüp bu nükteyi yek-ser ferâmûş
Ki mâhî itmemiş bir kes **der-âgûş** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 46).
[der-âgûş,]

Niçe bir sāgar-nüşin idüp nûş
İdelüm şâhed-i zevkî **der-âgûş** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 22).
[der-âgûş,]

Der-âgûş eyleyüp mahzûn u me'yûs
İdersin kabrimiñ toprağını bûs (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 117*).
[der-âgûş,]

Der-âgûş eyleyüp bir daği tekrâr
Seni pedrûd idem ey 'âşık-ı zâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 177*).
[der-âgûş,]

Daği itme tevaqqûf kim o hûş
Kalupdur intizârında **der-âgûş** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 118*).
[der-âgûş,]

Be-sân mürdegân bî-ḥîş ü bî-hûş
Velî yek-dîgeri birle **der-âgûş** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 200*).
[der-âgûş,]

der-âgûş eyledi: Kucaklamak, sarmak.

Olup Mecnûn'ına çespîde cân-tek
Der-âgûş eyledi rûḥ-ı revân-tek (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 84*). [der-âgûş eyledi, -di, -]

der-âgûş eyledi: Kucaklamak, sarmak.

İdüp hûn-pâş çeşm-i eşk-bârîñ
Der-âgûş eyledi mâmı mezârîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 34*).
[der-âgûş eyledi, -di, -]

der-âgûş eyler: Kucaklamak (sevgilinin âşığı kucaklaması).

O kimse mest olup olduysa bî-hûş
Anı pîr-i muḡân eyler der-âgûş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 6*). [der-âgûş eyler, -r, -]

der-âgûş eylerse: Kucaklamak.

Seni ey meh kim eylerse der-âgûş
Anı olsun bürîde-dest ü bî-dûş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 209*).
[der-âgûş eylerse, -r, -se, -]

der-âgûş eyleyüp: Kucaklamak.

Der-âgûş eyleyüp yek-dîgerini
Ferâmuş itdiler kendülerini (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 159*).
[der-âgûş eyleyüp, -(y)üp, -]

der-âgûş ideydim: Kucaklamak.

Vireydiñ sen kadeḥ ben nûş ideydim
Seni ser-mest **der-âgûş ideydim** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 256*).
[der-âgûş ideydim, -e, -(y)dim, -]

der-âgûş itdi: Kucaklamak.

Olup ol şu 'a-i dil-sûza fânûş
Der-âgûş itdi çeşmiñ eyledi bûs (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 44*).
[der-âgûş itdi, -di, -]

der-âgûş itmişsiñ: Kucaklamak.

Sen itmişsiñ ḡam-ı 'aşkı der-âgûş
O itmişdir şarâb-ı 'işreti nûş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 163*).
[der-âgûş itmişsiñ, -miş, -siñ, -]

der-âgûş ideydim: Kucaklamak.

Lebiñden geh mey-i câvid idüp nûş
İdeydim geh seni cân-tek der-âgûş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 386*).
[der-âgûş ideydim, -e, -(y)dim, -]

der-âgûş kıldı: Kucaklamak.

Mey-i 'aşk ile kim Kays oldu der-cûş
O şûḥ-ı mehveşi kıldı der-âgûş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 44*). [der-âgûş kıldı, -dı, -]

der-âgûş kıldı: Kucaklamak, sarmak II vaktini vermek, ilgilenmek; düşünmek..

Bulup yek-dîgeriñ kıldı der-âgûş
Hemân-dem düşdiler ḡāk üzre bî-hûş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 73*). [der-âgûş kıldı, -dı, -]

der-âgûş kıldı: Kucaklamak.

Mezârîñ şüşesin kıldı der-âgûş
Öpüp ḡāk-i mezârı oldu bî-hûş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 41*).
[der-âgûş kıldı, -dı, -]

der-âgûş kıldı: Kucaklamak.

Bu âvâzı ki mecnûn eyledi gûş
Mezârıñ şüşesin kıldı der-âgûş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 37, *Mısra* 212).
[der-âgûş kıldı, -dı, -]

der-âgûş kıldı: Kucaklamak.

Hemân üftâdesin kıldı der-âgûş
Mü'ebbed oldılar ser-mest ü hāmûş
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 37, *Mısra* 271). [der-âgûş kıldı, -dı, -]

der-amân: Bağışlanma, aman dileme.

Ben ol genc-i nihâne pāsbānem
Ta'addādan cefādan **der-amānem** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 27, *Mısra* 224).
[der-amānem, -em, -]

der-âtes: Ateş içinde.

Beyābān içre Mecnûn-ı belā-keş
Qalup mihnetle bir müddet **der-âtes**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 25, *Mısra* 2). [der-âtes,]

der-bend: Geçit, dar boğaz.

Degildi bendde ger bend-ber-pā
Velî bî-bend idi **der-bend** zîrā (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 30, *Mısra* 16).
[der-bend,]

der-bend kılup: Bağlamak, tutmak.

Kılup der-bend 'ammı duht-ı zārîñ
Hezārından nihān itdi bahārîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 26, *Mısra* 53).
[der-bend kılup, -up, -]

der-ber: Göğsünde, yanında.

Çeküp âgûşına Mecnûn'ı cān tek
Kılup **der-ber** anı rûh-ı revān tek (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 23, *Mısra* 182).
[der-ber,]

Didi kim bu libāsı **der-ber** eyle
Hemîn-dem 'azm-i kûy-ı dil-ber eyle
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 30, *Mısra* 115). [der-ber,]

Götürdi cāme-i zerrîni yek-ser
İdüp taqbîl bir bir kıldı **der-ber** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 33, *Mısra* 118).
[der-ber,]

İdüpdür türbe-i Leylî'yi **der-ber**
Kılupdur cānını kurbān-ı dil-ber (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 37, *Mısra* 257).
[der-ber,]

derber: Üzerinde, göğsünde, yanında.

Selîm'îñ küşîşinden oldı muţtar
Hemân eşvābı Mecnûn kıldı **derber**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 28, *Mısra* 64). [derber,]

Hesāb it bu libāsı **derbere** itdim
Gene kıldım ānı şad-pāre gitdim (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 28, *Mısra* 55).
[derbere, -e, -]

der-ber itdi: Üzerine geçirmek (giymek).

Gehî hāk-i mezārı itdi der-ber
Gehî āh itdi kıldı hāk ber-ser (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 24, *Mısra* 45).
[der-ber itdi, -di, -]

der-cām: Kadehte.

Bulup sen taze bir yār-i dil-ārām
Anıñla eylemişsin bāde **der-cām** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 22, *Mısra* 196).
[der-cām,]

der-cüş: Coşmak, coşup taşmak.

Mey-i 'aşk ile kim Qays oldı **der-cüş**
O şüh-ı mehveşi kıldı der-âgûş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 2, *Mısra* 43). [der-cüş,]

İdince nām-ı 'aşkı gûş Mecnûn
İdüp girye olup **der-cüş** Mecnûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 9, *Mısra* 38).
[der-cüş,]

der-cüş idüp: Coşturmak.

Niçün peymānıñ ferāmûş itdiñ
İdüp böyle beni der-cüş gitdiñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*, *Mesnevi* 19, *Mısra* 138).
[der-cüş idüp, -üp, -]

der-cüş oldu: Coşmak, coşup taşmak.

O rütbe âh idüp **der-cüş oldu**
Ki torağa düşüp bî-hüş oldu (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 231*).
[der-cüş oldu, -dı, -]

der-cüş olup: Coşmak, coşup taşmak.

Gehî mahzûz olup hândân olurdu
Gehî **der-cüş olup** nālân olurdu (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 110*).
[der-cüş olup, -up, -]

derd: Keder, acı, zahmet.

Lebiñden derdine olmazsa ma'cûn
Olur **derdi** füzûn hâli diger-gûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 48*).
[derdi, -i, -]

Lebiñden **derdine** olmazsa ma'cûn
Olur derdi füzûn hâli diger-gûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 47*).
[derdine, -i, -ne]

Nedür Leylî ki senden yâd kılmaz
Seni bu **derdden** âzâd kılmaz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 70*).
[derdden, -den]

Çü şiddet buldı derd-i 'aşk-ı Mecnûn
Dil-i âbâsı oldu **derdden** hûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 2*).
[derdden, -den]

Nidelim bilmem nedir **derdim** devâsı
Nedir başımda bu sevdâ hevâsı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 23*).
[derdim, -im]

Seniñ **derdiñ** ciger biryâniyam ben
Seniñ nâr-ı ğamıñ süzâniyamm ben
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 63*). [derdiñ, -iñ]

Ki **derdi** kabil-i dermân degildir
Şu'ûrî tâbî '-i fermân degildir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 65*).
[derdi, -i]

Yeter miñnet yiter hasret yeter **derd**
Yeter olma dañi bî-câ cihân-gerd (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 179*).
[derd,]

Fezâ-yı derdde pâ der-gilem ben
Bu **derd** ile bu ğamla hoş-dilem ben
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 258*). [derd,]

Ğam-ı dîrînesin şerh eyliyordı
Töküp hûn-âbe **derdiñ** söyliyordı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 48*).
[derdiñ, -iñ]

Kederden **derdden** fark itmedim ben
Ne vâkt açdı ne dem şoldı bu gülşen
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 51*). [derdden, -den]

‘Îlâc it **derdine** andan muqaddem
K'anı 'aşk itmesün Mecnûn'a hem-dem
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 255*). [derdine, -i, -ne]

O meh-veş kim görüp Leylî'ni giryân
Nihân **derdini** bilmişdi kemâ-kân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 248*).
[derdini, -i, -ni, -]

Niçün pâ-bend-i zencîr-i belâdır
Nedir cürmi ne **derde** mübtelâdır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 26*).
[derde, -e]

Seni ben itmişem **derde** giriftâr
Seni ben itmişem divâne kirdâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 275*).
[derde, -e]

Seniñ derdiñ egerçi bî-sükündür
Benim **derdim** velî senden füzündür
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 280*). [derdim, -im]

Ki hüsñüm 'andelîbi sen degilsen
Benim **derdim** tabîbi sen degilsen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 332*).
[derdim, -im]

Ne ümmîdi elinde dest-i maqşûd
Ne **derdiñ** dimege hem-derd mevcûd
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 56*). [derdiñ, -iñ]

Seniñ **derdiñ** egerçi bî-sükündür
Benim derdim velî senden füzündür
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 279*). [derdiñ, -iñ, -]

Anıñ 'aşkında kim sen der-fiğânsen
Anıñ **derdiyle** kim sen nâ-tevânsen
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 158*). [derdiyle, -i, -(y)le, -]

İrişdi menzile rencūr u giryān
Qalup bir iki gün **derd** ile nālān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 204*).
[derd,]

Bu ğamla irtiḥāl itsem gerekdir
Mezāra **derd** ile ğirsem gerekdir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 194*).
[derd,]

Oluḡ dîrîne **derdiñ** bî-ḡarārî
Fiġānlar eylediler ıztırārî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 67*). [derdiñ, -iñ, -]

Ḥazān-ı ğam yaḡup ‘ömr-i bahārîñ
Geçürdi **derd** ile leyl ü nehārîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 88*).
[derd,]

Kılup hem-derd hem **derd** ile sāziş
İdüp ol zār-ı mehcūra nevāziş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 79*).
[derd,]

Bu **derd** ile bu miñnetle hemāre
Beyābān-gerd olup ol baḡtı ḡare (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 155*).
[derd,]

Velikin oldıġında sen selāmet
Baña bu **derdden** yokdur nedāmet
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 410*). [derdden, -den, -]

Bu iki **derdden** nālān u zārem
Ki nā-ḡarem zelîl ü ḡāk-sārem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 127*).
[derdden, -den]

Bu **derde** gerḡi ben hem mübtelāyem
Seniñ baḡtıñ gibi senden cüdāyem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 215*).
[derde, -e]

Didi pāmāl-i ğamdır gerḡi Mecnûn
Benim **derdimdir** ammā andan efzûn
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 118*). [derdimdir, -im, -dir, -]

Devāsı **derdimiñ** sende ‘ayānken
Lebiñde ḡare-i derdim nihānken (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 331*).
[derdimiñ, -im, -iñ, -]

Kime **derdiñ** diyür kimdir ḡarāni
Kim olmuş yāri kimdir reh-nişiñi (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 139*).
[derdiñ, -iñ, -]

Seniñ ḡaliñdenem āġāḡ ey dost
Ki **derdiñde** seniñ cāġāḡ ey dost (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 242*).
[derdiñde, -iñ, -de, -]

Dü-tādır **derdden** şāḡ-ı nihāli
Vücüdi za‘fdandır mû mişālî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 25*).
[derdden, -den, -]

Virüp ferzendiniñ derdiyle cāniñ
Rehā-yāb oldı **derdinden** cihāniñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 208*).
[derdinden, -in, -den, -]

Seniñ ḡāl-i siyeh-rūzuñ Selīmem
Ki **derdiñle** ciger-hünem saḡīmem
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 36*). [derdiñle, -iñ, -le, -]

Virüp ferzendiniñ **derdiyle** cāniñ
Rehā-yāb oldı derdinden cihāniñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 207*).
[derdiyle, -i, -(y)le, -]

Bu **derd** dil-dārîñiñ nā-dide ḡaliñ
Nolur ḡaliñ eger görsen cemālîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 195*).
[derd,]

Kimiñ mihrinedir dil-dāde eknûn
Kimiñ **derdiyledir** ḡaliñ diger-gün (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 36*).
[derdiyledir, -i, -(y)le, -dir, -]

Naşibi **derd** olup bu ḡākdāndan
Ġam-ı ‘aşḡ ile hem gitdi cihāndan (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 49*).
[derd,]

Libāsıñdır niḡün yek-ser siyeh-gün
Kimiñ **derdi** seni itmiş meġer ḡün (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 32*).
[derdi, -i, -]

Ḥiṡāb itdi ‘arūs-ı nā-murāda
Derūni **derdini** kıldı ifāde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 142*). [derdini, -in, -i, -]

derd ü ālām: Dert ve kederler.

Ġam-ı ḡicrān belā-yı ‘aşḡ Nākām
Kılur peydā hezārān **derd ü ālām** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 124*).
[derd ü ālām,]

derd ü efkār: Üzüntü ve keder.

Anı ol hāl ile terk itdi nā-çār
Revān oldu dilinde **derd ü efkār** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 74*).
[derd ü efkār,]

derd [ü] melâliñ: Sıkıntı ve derd.

Temâşâ eyleyem ruhsâr-ı âliñ
Bilüp hâliñ şordum **derd [ü] melâliñ**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 64*). [derd [ü] melâliñ,]

der-dām idüp: Tuzağa düşürüp. Ağa düşürüp.

Beni **der-dām idüp** bir türk-i Leccâc
Hâdeng-i mestine kılmışdır âmâc (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 47*).
[der-dām idüp, -üp, -]

der-dām idüp: Tuzağa düşürmek. Ağa düşürmek.

Cihānda kim ki kılsa meyl-i dāne
Anı **der-dām idüp** âhir zamāne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 106*).
[der-dām idüp, -üp, -]

der-dām idüp: Bağlamak, II Tutkun hale getirmek.
III. Tuzağa düşürmek.

İdüp Mecnûn'ını der-dām Leylî
Nice yâ Rab bulur ârām Leylî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 225*).
[der-dām idüp, -üp, -]

der-dām kılup: Bağlamak, II Tutkun hale getirmek.
III. Tuzağa düşürmek.

Kılup 'âlemde ben der-dām dīvi
Baña ger itmeseydim rām dīvi (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 143*).
[der-dām kılup, -up, -]

derd-dīde: Dert görmüş.

Ne ancak bir benim miñnet-resīde
Benim-tek vardır biñ **derd-dīde** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 234*).
[derd-dīde,]

Cihāmñ zehr-i âlāmñ çeşīde
Hezārān **derd-dīde** ğam-keşīde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 12*).
[derd-dīde,]

Ki ey miñnet-resīde **derd-dīde**
Cefā-bürde-i ğam hicrān-keşīde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 269*).
[derd-dīde,]

der-dest: Elde.

Çü ben bûy-ı gül ile olmuşam mest
Degildir mümkün olmak bāde **der-dest**
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 200*). [der-dest,]

der-dest idüp: Tutma, ele geçirme, yakalama.

Bu zencīri idüp der-dest her kes
Bu zencīre olup pā-best her kes (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 157*).
[der-dest idüp, -üp, -]

derd-fersā: Dert tüketen, derd çeken.

Gel ey gīsūları zencīr-i sevdā
Ki zencīr içre oldum **derd-fersā** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 82*).
[derd-fersā,]

derd-i 'aşk: Aşk derdi.

'İzār-ı Leylî hüsn ü ān bāğı
Dil-i Mecnûn da **derd-i 'aşk** dāğı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 60*).
[derd-i 'aşk,]

derd-i 'aşka: Aşk derdi.

Değişdi bezm-i rence **derd-i 'aşka**
Gülīstān-ı belāya verd-i 'aşka (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 55*).
[derd-i 'aşka, -a, -]

derd-i 'aşka: Aşk derdi.

Kimi gördüyse oldu çāre-cūyān
Velī bulmadı **derd-i 'aşka** dermān
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 8*). [derd-i 'aşka, -a, -]

derd-i 'aşkdan: Aşk derdi.

Ki **derd-i 'aşkdan** efsürde Leylî
Belā-yı hicrden pejmürde Leylî (*Mecnûn u*

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 5).
[derd-i 'aşkdan, -dan, -]

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 167).
[derd-i deründür, -dur, -]

derd-i 'aşk-ı mecnûn: Mecnûn'un aşkının derdi.
Mecnûn'un aşkının sıkıntısı.

Çü şiddet buldı **derd-i 'aşk-ı Mecnûn**
Dil-i âbâsı oldı derdden hûn (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 1). [derd-
i 'aşk-ı mecnûn,]

derd-i derûnî: Gönül derdi.

Beni görgeç olup giryân u müyân
Seniñ **derd-i derûnî** oldı cüyân (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 114).
[derd-i derûnî, -iñ, -]

derd-i 'aşk-ı zâdiñ: Aşk rızkının derdi.

Her esenden rakîb-i bed-nihâdiñ
Kılup pûşide **derd-i 'aşk-ı zâdiñ** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 32).
[derd-i 'aşk-ı zâdiñ, -iñ, -]

derd-i derûnum: Gönül kaygısı, tasası, gönül derdi.

Benim **derd-i derûnum** şerh eyle
İdüp dâmânını takbîl söyle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 171). [derd-i
derûnum, -um, -]

derd-i 'aşkî: Aşk derdi.

Egerçi **derd-i 'aşkî** bî-devâdır
Belâ-yı fırkatîñ miñnet-fezâdır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 407).
[derd-i 'aşkî, -iñ, -]

derd-i derûnum: Gönül derdi.

Kime izhâr idem **derd-i derûnum**
Kim olsun çâre-bahşım râh-nümûnum
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27,
Mısra 333). [derd-i derûnum, -um, -]

derd-i bî-dâdiñ: Çaresiz derd.

Hazâniñ **derd-i bî-dâdiñ** görenler
Hezâriñ hâl-i nâ-şâdiñ görenler (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 3).
[derd-i bî-dâdiñ, -iñ, -]

derd-i derûnuñ: Gönül kaygısı, tasası, gönül derdi.

Benimle söylesün **derd-i derûnuñ**
Unutsun cevriñi devrân-ı dünüñ (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 193).
[derd-i derûnuñ, -uñ, -]

derd-i bî-devâdır: Dermansız dert.

Didi feryâd kim müşkil belâdır
Belâ-yı 'aşk **derd-i bî-devâdır** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 260).
[derd-i bî-devâdır, -dır, -]

derd-i derûnuñ: Gönül derdi.

İdüp her kevkebi bir ad ile yâd
Diyüp **derd-i derûnuñ** kıldı feryâd
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27,
Mısra 36). [derd-i derûnuñ, -uñ, -]

derd-i dâğ-ı fırkat-i yâr: Sevgilinin ayrılığının
yarasının derdi.

Dilinde **derd-i dâğ-ı fırkat-i yâr**
Çalup künc-i nihânda zâr u nâ-çâr (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 281).
[derd-i dâğ-ı fırkat-i yâr,]

derd-i devriñ: Zamanın derdi.

Degil ta 'dâda kâbil **derd-i devriñ**
Ki tünd-bâd-ı cüduñ kerd-i devriñ (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 57).
[derd-i devriñ, -iñ, -]

derd-i deründür: Gönül derdi.

Giriftâr oldığı **derd-i deründür**
'İlâcî hâdd-i imkândan biründür (Mecnûn u

derd-i diğer-gün-ı devrân: Zamanın değişmiş derdi.

Demâdem **derd-i diğer-gün-ı devrân**
İder bir reng-i diğer-gün nümâyân (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 1).
[derd-i diğer-gün-ı devrân, --ı]

derd-i dilim: Gönül derdi.

Kimi eknûn bulup gam-ı h'âr idem ben
Kime **derd-i dilim** izhâr idem ben (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 62*).
[derd-i dilim, -im, -]

derd-i dilim: Gönül derdi.

Ğam-ı dîrînemi tefsîr ideydim
Saña **derd-i dilim** takrîr ideydim (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 252*).
[derd-i dilim, -im, -]

derd-i dilimden: Gönül derdi.

Seni **derd-i dilimden** vâkıf itdim
Daği pedrûd ey mâder ki gitdim (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 103*).
[derd-i dilimden, -im, -den, -]

derd-i diliñ: Gönül derdi II aşk, muhabbet.

Aña **derd-i diliñ** takrîr kılsın
Hadîş-i firqatî tefsîr kılsın (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 23*). [derd-i diliñ, -iñ, -]

derd-i diliñ: Gönül derdi.

O meh-veşle olup küstâh âhir
Kılup **derd-i diliñ** nâ-çar zâhir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 316*).
[derd-i diliñ, -iñ, -]

derd-i diliñ: Gönül derdi.

İder hicrân gamıñ takrîr bir bir
Kılur **derd-i diliñ** tefsîr bir bir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 284*).
[derd-i diliñ, -iñ, -]

derd-i dilinden: Gönül derdi.

Anı **derd-i dilinden** kıldı âgâh
Gehî i'râz idüp andan çeküp âh (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 19*).
[derd-i dilinden, -in, -den, -]

derd-i dil-sûza: Gönül yakan, gönül yakıcı dert; aşk derdi.

Bulup bu **derd-i dil-sûza** ta hammül
Cihânıñ itmeyim hâliñ te'emmül (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 47*).
[derd-i dil-sûza, -a, -]

derd-i firâkıñ: Ayrılık derdi, ayrılıktan dolayı duyulan üzüntü.

Olup dil-hâstesi **derd-i firâkıñ**
Ciger-hûnı belâ-yı iştîyâkıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 41*).
[derd-i firâkıñ, -iñ, -]

derd-i firâkıñ: Ayrılık derdi.

Olup **derd-i firâkıñ** nâ-tevânı
Gülün efsürde kılmış gam hâzânı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 105*).
[derd-i firâkıñ, -iñ, -]

derd-i firâkıñdan: Ayrılık derdi, ayrılıktan dolayı duyulan üzüntü.

Künün **derd-i firâkıñdan** nizârem
Gene ancak saña ümmîd-vârem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 209*).
[derd-i firâkıñdan, -iñ, -dan, -]

derd-i firqat: Ayrılık derdi; kederi.

Olup gitdükce **derd-i firqat** efzûn
Füzûn oldı gam-ı sevdâ-yı Mecnûn
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 71*). [derd-i firqat,]

derd-i firkatden: Ayrılık derdi.

Künün geh **derd-i firkatden** nâ-tevândır
Gehî mâtem-güzâr u nevha-h'ândır
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 161*). [derd-i firkatden, -den, -]

derd-i hâliñ: Halinin derdi II içinde bulunulan durumun sıkıntısı.

Kılup efgân tökürdi eşk-i âliñ
Şabâya söylüyordı **derd-i hâliñ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 198*).
[derd-i hâliñ, -iñ, -]

derd-i hasret: Hasret derdi.

Olur peydā derūnunda meserret
Bulur hıffet dilinde **derd-i ḥasret** (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 14, Mısra 82*).
[derd-i ḥasret,]

derd-i ḥasret: Hasret derdi.

Bulup şiddet demādem **derd-i ḥasret**
Kılup tuğyān dilinde sūz-i firkat (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 22, Mısra 371*).
[derd-i ḥasret,]

derd-i ḥasret: Hasret derdi.

İder nā-gāh peydā bir sitize
Kılır bu **derd-i ḥasret** rest-ḥīze (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 33, Mısra 80*).
[derd-i ḥasret,]

derd-i iştivākı: Özleme derdi, hasretlik derdi.

Yakup cānım şerār-ı iştivākı
Geçüpdür ḥaddi **derd-i iştivākı** (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 28, Mısra 124*).
[derd-i iştivākı, -ı, -]

derd-i mecnūn: Mecnun'un derdi.

Gene çün oldı şahrā-gerd Mecnūn
Tezāyüd kıldı gün gün **derd-i Mecnūn**
(*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 20, Mısra 2*). [derd-i mecnūn,]

derd-i mu 'tād: Devam eden derd.

Selīm āḥir didi ey **derd-i mu 'tād**
Bulur kūt ile kuvvet ādem-zād (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 28, Mısra 73*).
[derd-i mu 'tād,]

derd-i nāmūn: Şöhret derdi.

Ḥarīmi **derd-i nāmūn** nā-şenīde
Ḥarīmīnde muḳīmī ārāmīde (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 14, Mısra 95*).
[derd-i nāmūn, -ı, -]

derd-i nihānı: Gizli derd.

Vücūduñ maḥv idüp **derd-i nihānı**
Vücūdundan ḳalupdur üstüñ'ānı (*Mecnūn u*

Leylī (Nākām), Mesnevi 28, Mısra 139).
[derd-i nihānı, -ı, -]

derd-i pinhāna: Gizli derd.

Firāk-ı yārden zār u dil-efkār
Hezārān **derd-i pinhāna** giriftār (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 30, Mısra 10*).
[derd-i pinhāna, -a, -]

derd-i pinhānım: Gizli derd.

Elā ey **derd-i pinhānım** ṭabībī
Elā ey cān-ı müştākım ḥabībī (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 27, Mısra 323*).
[derd-i pinhānım, -ım, -]

“der-dileş būd”: Dilinde olan, var.

Ki bu bir ārzūdur ḡayr-i mevcūd
Meğeldir bu dirlar **“der-dileş būd”**
(*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 27, Mısra 390*). [“der-dileş būd”,]

derdmend: Derdi olan, dertli, üzüntülü.

Firākıñ miḥnetinden **derdmendem**
Nidelim ammā esirem pāy-bendem
(*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 11, Mısra 53*). [derdmendem, -em]

Nevānem **derdmendem** ḥ'ār u zārem
Perişānem nejendem bī-ḳarārem (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 27, Mısra 329*).
[derdmendem, -em]

derdmendān-ı çāre-kārı: Derdi olanların, dertlilerin, üzüntülülerin çarecisi.

Didi ey **derdmendān-ı çāre-kārı**
'Alīl ü nā-tevān-ı ḡam-güsārı (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 33, Mısra 51*).
[derdmendān-ı çāre-kārı, -ı, -]

derdmend-i nā-tevānı: Dertli ve güçsüz.

Getür ol **derdmend-i nā-tevānı**
Vişalim ḥ'ānına miḥmān kıl anı (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 33, Mısra 67*).
[derdmend-i nā-tevānı, -ı, -]

derdmendiñ: Derdi olan, dertli, üzüntülü.

Baňa kıldıñ küşâde genc-i pendin
Beyân itdiñ devâsın **derdmendiñ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 220*).
[derdmendiñ,]

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 154.
[derendegândır, -dır, -]

derdnâk eyler: Dertli hale getirmek.

Didi giryân u giryân şorma hâlim
Seni hem **derdnâk eyler** melâlim (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 84*).
[derdnâk eyler, -r, -]

derd-perverd: Dert ile beslenmiş.

Gerek fersûde-i derd olsun ‘aşık
Hemîşe **derd-perverd** olsun ‘aşık (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 380*).
[derd-perverd,]

der-efgân: İztırapla bağırma, haykırma, feryat.

Gehî giryândır gâhî **der-efgân**
Gehî müyândır gâhî gazel-ı ‘ân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 107*).
[der-efgân,]

Gülüñ zevkiyle bûlbûl **der-efgândır**
Velî hicrânda Mecnûn nevândır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 241*).
[der-efgândır, -dır, -]

derendegân: Yırtıcılar.

Vuhûşa yâr olup ârâm buldı
Aña **derendegân** hem râm oldı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 44*).
[derendegân,]

Olup **derendegân** yek-ser gülâmı
Cihâmı kıldı hayrân ihtîşâmı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 81*).
[derendegân,]

Tevehhüm eyleyüp **derendegândan**
Güzer kılmazdı bir kes ol mekândan
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 75*). [derendegândan, -dan, -]

Görüp **derendegân** Zeyd’i mükerrer
Anıñla âşinâ olmuşdı yek-ser (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 91*).
[derendegân,]

Hem-âvâzı karîni vahşiyândır
Enîsi hem-demi **derendegândır** (*Mecnûn u*

derende-peyker: Yırtıcı yüzlü.

Ne leşker cümlesi **derende-peyker**
Sipeh-sâları şîr-i tîz-i hancer (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 123*).
[derende-peyker,]

der-fiğân: Figandadır.

Hezâr-ı zârı gördi **der-fiğândır**
Velî gül-goncası hândân-dehândır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 31*).
[der-fiğândır, -dır]

Anıñ ‘aşkında kim sen **der-fiğânsen**
Anıñ derdiyle kim sen nâ-tevânsen
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 157*). [der-fiğânsen, -sen, -]

dergâh: Kapı, eşik, huzur, makam.

Gelüp **dergâhda** olmuş cebîn-sâ
Açup çeşm-i ümîdiñ halka-âsâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 141*).
[dergâhda, -da]

dergâh-ı hakk’a: Allah’ın kapısı, Allah’ın dergahı || Allah’ın huzuru.

Kılup **dergâh-ı Hakk’a** ‘arz-ı hâcet
Sipâh-ı Leylî’ye isterdi nuşret (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 101*).
[dergâh-ı hakk’a, -a, -]

dergâh-ı hudâ’ya: Allah’ın dergahı.

Teveccüh kıldı **dergâh-ı Hudâ’ya**
Niyâz-ı destini açdı du’âyâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 43*). [dergâh-ı hudâ’ya, -ya, -]

dergeh: Tekke II Meyhane. II Kapı, eşik; huzur, makam.

Ğam-ı ‘aşkıñla dil-germ olmayanlar
Olurlar **dergehiñde** nâz-perver (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 128*).
[dergehiñde, -iñ, -de, -]

dergehiñ: Tekke II Meyhane. II Kapı, eşik; huzur, makam.

Hemîşe **dergehiñdir** kıblegâhım
Deriñdir melce'im sensin penâhım
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 215). [dergehiñdir, -dir, -]

der-gerden: Boyunda.

Niçün zencîr **der-gerden** olupsun
Niçün dil-dâde-i âhen olupsun (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 9). [der-gerden,]

der-gil: Sıkıntı.

Ne dil virmiş ne âzürde-dil olmuş
Ne zîr-i bârda pâ **der-gil** olmuş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 188). [der-gil,]

der-h'âb: Uyku kapısı, karanlığa açılan kapı anlamında.

Olunca şubh Kays-ı gam-resîde
Ne **der-h'âb** oldu ne ârâm-dîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 6). [der-h'âb,]

der-h'âb olanlar: Uykuda, uyur durumda olmak.

Olanlar pister-i gâfletde der-h'âb
Fîrîb-i devrden olmaz rehâ-yâb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 219). [der-h'âb olanlar, -an, -lar, -]

der-h'âb u bî-tâb: Uykulu ve bitkin.

Gehî bahtı gibi **der-h'âb u bî-tâb**
Gehî çeşmi gibi der-h'ûn u bî-h'âb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 109). [der-h'âb u bî-tâb,]

der-h'âst idüp: Talep edip, isteyip.

İdüp der-h'âst kılsunlar nümâyiş
Bu müşkil emre virsünler küşâyiş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 11). [der-h'âst idüp, -üp, -]

der-hem: Hem de.

İdüp zülf-i hamîñ geh deste deste
İdeydim sünbûli **der-hem** şikeste (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 260). [der-hem,]

der-hûn u bî-h'âb: Kanlı ve uykusuz.

Gehî bahtı gibi der-h'âb u bî-tâb
Gehî çeşmi gibi **der-hûn u bî-h'âb**
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 110). [der-hûn u bî-h'âb,]

deri: İşlenmiş hayvan derisinden yapılmış. Deri.

Girîbânı **deride** dâmeni çâk
Gözi nemnâk özi nâlân u gamnâk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 5). [deride, -de, -]

Kadi bâr-ı ta' aşşukdan hamîde
Girîbân-ı şekîbâsı **deride** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 46). [deride, -de, -]

der-i dâm: Evinin kapısı.

Anıñ hulk-ı kerîminden **der-i dâm**
Anıñla râm olup bulmuşdı ârâm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 17). [der-i dâm,]

der-i dürciñ: Mücevher kutusunun kapısı.

Egerçi rişte-i 'ahdiñ metîndir
Der-i dürciñ metin ü âhenîndir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 356). [der-i dürciñ, -iñ, -]

der-i firdevs-i a'lâya: Yüce firdevs cennetinin kapısı.

Ser-i küy-ı dil-ârâya irişdi
Der-i firdevs-i a'lâya irişdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 136). [der-i firdevs-i a'lâya,]

der-i genc-i 'atâsın: Babasının hazinesinin kapısı.

Der-i genc-i 'atâsın açdı dâmâd
Şeker-rîz oldu güher saçdı dâmâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 307). [der-i genc-i 'atâsın, -sın, -]

deride: Yırtılmış, yırtık II acılı, kederli.

İdüp ol meh-likeyi ser-beride
Kılup hancerle endâmîñ **deride** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 102).
[deride,]

Nigârîñ peykeriñ kıldîñ **deride**
Hemân şehâ saña kaldı ceride (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 17).
[deride,]

Kılup gaflet hicâbâtîñ **deride**
Açupdur rû'yet-i didâra dide (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 59).
[deride,]

Ser-â-pâ câmesin kıldı siyeh-gün
Girîbânî **deride** dide pür-hûn (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 8).
[deride,]

deride kıldım: Yırtılmak:.

Vefât-ı vâlidîñ oldum şenide
Ka-bâ-yı cismimi kıldım deride (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 244).
[deride kıldım, -dım, -]

deride kıldıñ: Yırtılmak:.

Şebâbet haddine oldum reside
Sükûnum dâmenîñ kıldıñ deride (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 28).
[deride kıldıñ, -dı, -ñ, -]

deriñ: Derin.

Niyâz itdi ki zârem yâ İlâhî
Deriñde halka-dârem yâ İlâhî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 44).
[deriñde, -de, -]

Hemîşe dergehiñdir kıblegâhım
Deriñdir melce'im sensin penâhım
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10,
Mısra 216). [deriñdir, -dir, -]

İlâhî müznibem çokdur günâhım
Deriñden gayrı yokdur bir penâhım
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38,
Mısra 174). [deriñden, -den, -]

derk: Anlamak.

Degil bir dem cüdâ senden huzûrum
Ki senden gayrı **derk** itmez şu'ûrum
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33,
Mısra 336). [derk,]

derkâr idüp: Ortaya çıkarıp, belli edip.

İdüp bir cilvede bir gamze derkâr
Kılup biñ şive-i kârî pedîdâr (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 27).
[derkâr idüp, -dü, -, -]

der-kâr kılsun: Ortaya çıkarmak, malum etmek.

Nigâh-ı mestini **der-kâr kılsun**
Bürehne nergisi bîmâr kılsun (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 51).
[der-kâr kılsun, -sun, -]

der-kâr-ı nutk-ı gûş: Kulağın içinde olan söz.

Bu güne kaldılât tâ-şubh şâmit
Nigeh **der-kâr-ı nutk-ı gûş** sâkit (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 266).
[der-kâr-ı nutk-ı gûş,]

derkim: Kimden.

Görürsün kim benim hâlim zebûndur
Ser-tedbîr **derkimden** birûndur (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 138).
[derkimden, -den, -]

dermân: 1. İlâç, şifâ, devâ, çâre. 2. Çâre, hal yolu,
çıkış yolu.

Marîz-i firqate Nâkâm **dermân**
Vişâl-i yâre yitmekdir virüp cân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 73).
[dermân,]

dermân bulmadı: Çare, hâl yolu, çıkış yolu bulmak.

Kimi gördüyse oldı çâre-cüyân
Velî bulmadı derd-i aşka dermân (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 8).
[dermân bulmadı, -ma, -dı, -]

der-menzil-be-menzil: Mevkiden mevkiye.

Benem bir 'âlem-i nüzhetde hoş-dil
Ki bu 'âlemde **der-menzil-be-menzil**

(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 198). [der-menzil-be-menzil,]

der-pey: Ardi sıra.

İdüp **der-peyi** Mecnûn'ın edâsın
Geçen ceng içre vâkı' mâ-cerâsın (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 113).
[der-peyi, -i, -]

der-pîs: Önde, göz önünde.

Diger-gün hâlde nâlân u dil-rîş
Revân şahrâ tarîkıñ kıldı **der-pîş** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 20).
[der-pîş,]

ders oldı: Kötü bir olay bir daha yapmamak üzere
örnek olmak, ibret olmak.

Çü gitdi mektebe açdı kitâbı
Aña **ders oldı** ancak 'aşk bâbı (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 8). [ders
oldı, -dı, -]

der-süz: Yakan.

Dili **der-süz** u rûyî meclis-efrûz
Güdâzında mışâl-i şem'-i cân-süz (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 57).
[der-süz,]

Ferâgât bulmayup hem bu dil-efrûz
Lehîb-i 'aşkdan kalmışdı **der-süz** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 40).
[der-süz,]

Seniñ 'aşkıñda nâlânem şeb ü rûz
Seniñ 'aşkıñdanem peyveste **der-süz**
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27,
Mısra 50). [der-süz,]

Dili **der-süz** âhı âteş-efşân
Gözi hûn-bâr u ahvâlî perîşân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 81).
[der-süz,]

der-süz u der-güdâzem: Yakan ve yanan.

Benem ñâkış ki hâlâ hâk-bâzem
Gehî der-süz u gâhî der-güdâzem (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 46).
[der-süz u der-güdâzem, -em, -]

der-taleb: Talebinde, isteğinde.

Ruğ-ı Leylî ki ol nûra sebebdır
Dil-i zârum anıñçün **der-talebdır** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 58).
[der-talebdır, -dır, -]

derûn: Kalp, yürek, iç, bânın.

Derûnunda nihân 'aşk eyledi cûş
Bu cûşış olmadı bir nev-i' hâmuş (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 11).
[derûnunda, -u, -n, -da]

Bir iki gün **derûm** pür-şerâre
Taħammül kıldı nâr-ı intizâre (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 15).
[derûmı, -ı]

Olup miñnetden âteşgeñ **derûnum**
Derûnum âteşi yakmış birûnum (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 255).
[derûnum, -um]

Olup miñnetden âteşgeñ derûnum
Derûnum âteşi yakmış birûnum (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 256).
[derûnum, -um]

Geleydiñ sen de bu bâğı göreydiñ
Derûnumda nihân-ı dâğı göreydiñ
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14,
Mısra 158). [derûnumda, -um, -da, -]

Olur peydâ **derûnunda** meserret
Bulur hıffet dilinde derd-i hasret (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 81).
[derûnunda, -un, -da, -]

Derûnunda bulup hiddet ü hamıyyet
Yüzünde zahir oldı hûn-ı gayret (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 27).
[derûnunda, -un, -da, -]

Zülâl-i ârzûyı nûş iden dem
Derûnum süzişin hâmuş iden dem
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19,
Mısra 146). [derûnum, -um, -]

Demâdem miñnetim bulduqça şiddet
Derûnumda bulur şiddet muħabbet
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22,
Mısra 246). [derûnumda, -um, -da, -]

İrişdi menzile hâtur-şikeste
Derûm miñnetden oldı hâste (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 204).
[derûmı, -ı]

Bu peygāmıña Mecnûn güş kıldı
Derûnunda ğam cüş kıldı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 28*).
[derûnunda, -un, -da, -]

Derûnunda zühûr itdi zebâna
Revân şahrâya gitdi yana yana (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 55*).
[derûnunda, -un, -da, -]

Birûnunda nümâyân tavr-ı mâtem
Derûnunda firûzân âteş-i ğam (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 16*).
[derûnunda, -un, -da]

Hiţâb itdi 'arûs-ı nâ-murâda
Derûmı derdini kıldı ifâde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 142*). [derûn, -ı]

derûn-ı derdini: İç sıkıntısı.

Ta 'âm ekl eyledi nüş itdi bâde
Derûn-ı derdini kıldı ifâde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 116*).
[derûn-ı derdini, -i, -ni, -]

derûn-ı hâkde: Toprağın içinden, topraktan.

Vefât itdim hesâb it tıfl iken ben
Derûn-ı hâkde defn eylediñ sen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 164*).
[derûn-ı hâkde, -de, -]

derûn-ı hakdenmiş: Toprağın içi/altı.

Derûn-ı hakdenmiş râh-ı cennet
Ki bundan cennete kıldıñ 'azîmet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 167*).
[derûn-ı hakdenmiş, -den, -miş, -]

derûn-ı hânede: Evin içi II gönül evi.

Derûn-ı hânede açdı kemâ-kân
Ne matlab var ise kıldı nümâyân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 61*).
[derûn-ı hânede, -de, -]

derûn-ı haymesinde: Çadırının içi.

Olup anlarla hem Leylî hırâmân
Derûn-ı haymesinde oldı pinhân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 246*).
[derûn-ı haymesinde, -si-, -n, -de, -]

derûn-ı kavs'da: Kays'ın gönlü.

Derûn-ı Kays'da nâr-ı muhabbet
Olup efvân demâdem buldı şiddet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 1*).
[derûn-ı kavs'da, -da, -]

derûn-ı lafzıñ: Sözün içi, sözün muhtevası.

Ki her bir beytin ma 'mûr idüp dil
Derûn-ı lafzıñ itmiş rûha menzil (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 12*).
[derûn-ı lafzıñ, -ıñ, -]

derûn-ı mahmil-i mağrîbde: Batıdan giden surre alayının içindekiler.

Şebâhengâm olup hürşîd-i raşşân
Derûn-ı mahmil-i mağrîbde pinhân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 128*). [derûn-ı mahmil-i mağrîbde, -de, -]

derûn-ı perdede: Perdenin iç tarafında. II [tas.] Gönün iç kısmı. Gönül perdesi.

Dilinde süz-ı derd-i 'aşk-ı Mecnûn
Derûn-ı perdede kalmışdı mahzûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 18*). [derûn-ı perdede, -de, -]

derûn-ı perdede: Perdenin içi; sır perdesi.

Derûn-ı perdede künc-i hafâda
Ġam-ı fırkatde zindân-ı cefâda (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 41*).
[derûn-ı perdede, -de, -]

der-vaḥdet: Birlikte.

Men ü mâ u tu u hest yek-çiz
Ki **der-vaḥdet** ne-bâşed temîz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 354*).
[der-vaḥdet,]

dervîş: Dervîş, fakir, kalender.

Esîr-i derd hem bî-çiz **dervîş**
Sinân-ı ğamla hem olmuşdı dil-rîş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 67*).
[dervîş,]

dervîş-i dūr-endîş [ü] âkıl: Tedbirli ve akıllı dervîş.

Eyâ **dervîş-i dūr-endîş [ü] âkıl**
Cihânîñ cilvesinden olma gâfil (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 209*).
[dervîş-i dūr-endîş [ü] âkıl,]

dervîş-vār: Dervîş gibi.

Fütâde-sîret ol **dervîş-vār** ol
Bed ü nîk-i cihânla hoş-medâr ol (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 229*).
[dervîş-vār,]

dervâ: Deniz.

Olup cengâverân yek-ser hürûşân
Cihân **deryâ** mişâli oldı cûşân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 50*).
[deryâ,]

der-yâd: Hatırda.

Neşât ile olupsun cüft ü dîl-şâd
İder seni dañi Mecnûn'ı **der-yâd** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 180*).
[der-yâd,]

O kim kılmaz seni bir lahza **der-yâd**
Anıñ yâdıyla sen hem itme feryâd (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 89*).
[der-yâd,]

der-yâd itmezsen: Yâda getirmek, yâd etmek.

Baña peymân virüp kıldıñ beni şâd
Künün itmezsen ol peymânı der-yâd
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 12*). [der-yâd itmezsen, -mez, -sen, -
]

dest: El, yed.

Ki Mecnûn olunca 'aşk-çîre
İrince **desti** [bu] dāmân-ı dehre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 4*). [desti, -i]

İki **destim** iki lām-ı belâdır
İki pâyım iki pîçide yâdır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 89*). [destim, -im]

Huzûr-ı vâlid-i Leylâ'ya gitdi
Edeble **destin** evvel bûs itdi (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 54*).
[destin, -in]

Alup bir destine gîsüsını hem
Diger **desti** tutup Mecnûn'ı muhkem
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 170*). [desti, -i, -]

Alup bir **destine** gîsüsını hem
Diger desti tutup Mecnûn'ı muhkem
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 169*). [destine, -in, -e, -]

Hırâmân-geşt iderdi sū bā-sū
Küşâde rûy lîkin **dest** ber-rû (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 14*).
[dest,]

dest ü pâyı: El ve ayak.

Be-sân-ı murğ-ı bismil Leylî-i zâr
Ururdi **dest ü pâyı** nâ-çâr nâ-çâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 76*). [dest ü pâyı, -i, -]

dest-âvîz: Ufak hediye.

Eger olmuşsa hışmın âteşi tîz
Sirişkimdir elimde **dest-âvîz** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 68*).
[dest-âvîz,]

dest-beste: Eli bağı.

Benefşe pîş-i gülde **dest-beste**
Çeküp şaf durmuş idi deste deste (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 27*).
[dest-beste,]

dest-beste olurlar: Eli bağı olmak.

Gelürler çârsûdan deste deste
Huzûrunda olurlar dest-beste (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 78*).
[dest-beste olurlar, -ur, -lar, -]

deste deste: Demet demet.

Benefşe pîş-i gülde dest-beste
Çeküp şaf durmuş idi **deste deste** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 28*).
[deste deste,]

deste deste: Tutam tutam, demet demet; pek çok, bir hayli.

Ruḥunda sünbül-i ter **deste deste**
Ḥam-ı zülfünde biñ dil pây-beste (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 9).
[deste deste,]

deste deste: Demet demet.

Gelürler çârsüdan **deste deste**
Hużûrunda olurlar dest-beste (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 77).
[deste deste,]

deste deste: Demet demet.

İdüp zülf-i ḥamûñ geh **deste deste**
İdeydım sünbüli der-hem şikeste (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 259).
[deste deste,]

deste kıldım: Deste kılmak, toplamak, bir arada tutmak.

Ta ‘aşşuḳ neş’esiyle **deste kıldım**
Muḥabbet riştesiyle beste kıldım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 31).
[deste kıldım, -dım, -]

dest-efşân: Alkışlayan, el çırpın.

Nevâ-perdâz murḡân-ı hoş-elḥân
Şabâ berg-i gül ile **dest-efşân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 102).
[dest-efşân,]

Biri her dem idüp Dâvûdî-elḥân
Olurdu đigerânı **dest-efşân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 136). [dest-efşân,]

deste-i ezhâr-ı elvân: Rengarenk çiçek buketi.

Riyâz-ı nazmdan çıkdım ḥırâmân
Elimde **deste-i ezhâr-ı elvân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 38).
[deste-i ezhâr-ı elvân,]

deste-i ezhâr-ı elvân: Rengarenk çiçek buketi.

Riyâz-ı nazmdan çıkdım ḥırâmân
Elimde **deste-i ezhâr-ı elvân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 38).
[deste-i ezhâr-ı elvân,]

deste-i müşg-i siyâhıñ: Siyah misk kokusunun destesi.

Niçedir **deste-i müşg-i siyâhıñ**
Niçedir dîde-i dil-keş nigâhıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 149).
[deste-i müşg-i siyâhıñ, -iñ-iñ, -]

dest-gîr: Elden tutan, yardım eden.

Ġarîbem bî-kesem **dest-gîrem**
Seniñ zencîr-i ‘aşkıñla esîrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 137).
[dest-gîrem, -em, -]

Kalem çek cürmîme pûziş-pezîr ol
Nolur üftâdegâna **dest-gîr** ol (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 352).
[dest-gîr,]

dest-i ‘aḳl u tedbîr: Bilgelik ve ileri görüşlülük eli.

İki gîsûsı zencîr-i ser-â-zîr
Muḳayyed anda **dest-i ‘aḳl u tedbîr**
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 8). [dest-i ‘aḳl u tedbîr,]

dest-i ‘azm-i nevfel: Nevfel'in gayret eli.

Cemâl-i Leylî'dir bir mâḥ-ı ekml
İrişmez mâḥa **dest-i ‘azm-i Nevfel**
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 60). [dest-i ‘azm-i nevfel,]

dest-i ḥübân: Güzellerin eli.

Zenaḥdânı hemân nârenc-i Ken‘ân
Hevâsından bürîde **dest-i ḥübân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 34).
[dest-i ḥübân,]

dest-i küşiş: Uğraşmanın eli.

Bi-‘avni’llâhi zû’l-celâli ve’l-ikrâm kalem-i
âşûfte-raḳam nâzım-ı perîşân-keḷâm-ı
Nâkâm füsürde-i âlâm ile ya’nî **dest-i küşiş**
İsmâ’îl el-ḥâc Mehmed Beg
..... Nâm ismi Şadreddîn beg-zâde
birle şöhret-yâftedir biñ üç yüz on altıncı

sene-i hicrîyyeniñ cemâdi'l-ulâsı gûlûş-i
âhîrinde pezi'rây-ı hitâm oldı Allâhü
veliyü't-tevfîk. (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 38, Mısra 181). [dest-i küşîş,]

dest-i mahşer: Mahşerin çölü.

Teni gördi ki 'üryândır ser-â-ser
Be-sân 'üryân **dest-i mahşer** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 72).
[dest-i mahşer,]

dest-i maşşud: İstek, arzu eli.

Ne ümmîdi elinde **dest-i maşşud**
Ne derdiñ dimege hem-derd mevcûd
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22,
Mısra 55). [dest-i maşşud,]

dest-i necd'i: Necd çölü.

Ser-â-pâ **dest-i Necd'i** tutdı leşker
Haber-dâr oldı Necd ehli ser-â-ser (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 39).
[dest-i necd'i, -i, -]

dest-i şüy: El yıkamak.

Ki **dest-i şüy** vardı dâmeninde
Olurdı dâ'imâ pîrâmeninde (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 17).
[dest-i şüy,]

dest-i ümmîdi: Ümit eli.

Ğam-ı hicrânda düşmüş bu hâle
İrişmez **dest-i ümmîdi** vişâle (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 62).
[dest-i ümmîdi, -i, -]

dest-i vahşet: Issız, korku veren çöl.

Mekânı küh-ı dehşet **dest-i vahşet**
Maşamı küşe-i ğam künc-i miñnet
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27,
Mısra 151). [dest-i vahşet,]

devâ: İlaç, derman, şifa, çare.

Nidelim bilmem nedir derdim **devâsı**
Nedir başımda bu sevdâ hevâsı (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 23).
[devâsı, -sı]

Baňa kıldıñ küşâde genc-i pendiñ
Beyân itdiñ **devâsın** derdmendiñ (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 220).
[devâsın, -sın]

O kim Nâkâm yârinden cüdâdır
Devâsız bir belâya mübtelâdır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 288).
[devâsız, -sız]

Devâsı derdimiñ sende 'ayânken
Lebiñde çâre-i derdim nihânken (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 331).
[devâsı, -sı]

devân: Koşan, koşucu; koşarak, seğirterek.

Kef-i pâyiñ idüp bir de mükedder
Revân oldı **devân** 'akabince leşker
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28,
Mısra 196). [devân,]

Velî ben hâliyâ ve'l-leyl-h'ânem
Be-sân küdekân-ı bî-câ **devânem** (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 50).
[devânem, -em, -]

Bilüp keyfiyeti Leylâ hemân-dem
Revân oldı **devân** mest ü hurrem (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 146).
[devân,]

devlet: Mutluluk, talih l makam, haşmet, şan.

Bu keyfiyyet de âhîr oldı ma'lûm
Bu **devletden** de Kays oldı mañrûm
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4,
Mısra 26). [devletden, -den, -]

Olur servetle her müşkil küşâde
İrür **devletle** her kes her murâda (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 198).
[devletle, -le]

Zihî **devlet** ki Nâkâm 'aşık-ı zâr
Bulur firkatde nâ-geh bûy-ı dîdâr (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 415).
[devlet,]

Kime Nâkâm yâr olursa bu **devlet**
Aña mekşûf olur sırr-ı haķîkat (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 303).
[devlet,]

devr: 1. Dünya, felek. 2. mec. Kader, tâlih, baht. 3. Zaman, çağ.

Sipihri ü mihr ü meh fermânberândır
Hemîşe **devrde** ser-geşteğândır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 78*).
[devrde, -de]

Seniñ **devriñ** seniñ gadr-i nihânîñ
Seniñ kîniñ seniñ cevri-i girânîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 13*).
[devriñ, -iñ, -]

K'idüp **devrinde** ibrâz-ı 'inâyet
Kılup seyrinde izhâr-ı 'adâvet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 81*).
[devrinde, -in, -de, -]

Felekdir dâniş ü idrâkden dūr
Felekdir dâ'imâ **devrinde** mecbūr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 88*).
[devrinde, -in, -de, -]

Olup peyveste **devriñden** perîşân
Cihânda olmadım bir lahza hândân
(*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 19*). [devriñden, -iñ, -den, -]

Niçe sâziş kılur **devriyle** dehrîñ
Niçe berdüş ider işkâl-i kahrîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 141*).
[devriyle, -i, -(y)le, -]

Görüp **devriñ** cefa-yı nâ-güvârîñ
Bilüp sırrîñ sipihri-i kec-müddârîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 11*).
[devriñ, -iñ, -]

Sipihriñ **devri** diğer-gün olupdur
Direfş-i tâli' iñ vârun olupdur (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 39*).
[devri, -i]

devr eylerse: Dönüp dolaşmak.

Sipihriñ yokdur elde ihtiyârı
Ne **devr eylerse** eyler ıztırârı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 76*).
[devr eylerse, -r, -se, -]

devr olup: Dönmek, döndürmek. Dönüp, döndürüp.

Geçüp bu **devr olup** devrân diğer-gün
İrişdi nevbet-i devrân-ı Mecnûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 21*). [devr olup, -up, -]

devrân: Zaman, çağ. || İçki meclisine has dairevi oturma biçimi; kadeh döndürme.

Gelür bir gayrı **devrân** gayrı 'âşık
Çıkur bir sâkî-i meh-rüy-ı fâyık (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 7*).
[devrân,]

Müselsel eyliyor **devrân** hemîşe
Harâbât-ı ta' aşukda bu şîşe (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 13*).
[devrân,]

Geçüp bu devr olup **devrân** diğer-gün
İrişdi nevbet-i devrân-ı Mecnûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 21*).
[devrân,]

Degil hodgeâma **devrânı** sipihriñ
Degil hodgeâma seyri mâh u mihrîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 73*).
[devrânı, -ı]

Nidelim ammâ **devrân** bî-amândır
Saña düşmen baña nâ-mihrbândır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 153*).
[devrân,]

Vefâ kıl itdüğün peymâne sâkî
Getür peymâneyi **devrâna** sâkî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 18*).
[devrâna, -a]

Budur Nâkâm **devrânı** sipihriñ
Kesüp 'uşşâkdan âşâr-ı mihrîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 179*).
[devrânı, -ı]

Budur Nâkâm **devrânıñ** vefâsı
Budur 'âşıklar ile mâ-cerâsı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 161*).
[devrânıñ, -iñ]

Hezârân âh kim dil-bestegânîñ
Degil râyınca **devrânı** zamânîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 158*).
[devrânı, -ı]

devrân itmişdi: Dönmek. Bir yerin çevresini, etrafını dolaşmak.

O gün inşâf idüp itmişdi devrân
Gürûh-ı 'âşıka mihrîñ nümâyân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 45*).
[devrân itmişdi, -miş, -di, -]

devrân [u] zamâne: Felek ve zaman.

□ Ki devrân [u] zamâne bî-amândır

Hemîşe kec-rev [û] nâ-mihrbândır (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 33, *Mısra* 77). [*devrân* [u] *zamâne*, -e, -]

devrân [u] zamâne: *Felek ve zaman.*

□ Ki **devrân [u] zamâne** bî-amândır
Hemîşe kec-rev [û] nâ-mihrbândır (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 33, *Mısra* 77). [*devrân* [u] *zamâne*, -e, -]

devrân-ı dünüñ: *Alçak, aşağı felek.*

□ Benimle söylesün derd-i derünüñ
Unutsun cevri **devrân-ı dünüñ** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 14, *Mısra* 194). [*devrân-ı dünüñ*, -uñ, -]

devrân-ı dünüñ: *Alçak, aşağı felek.*

□ Garaž **devrân-ı dünüñ** gerdişinden
Sipihri vâj-günüñ gerdişinden (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 31, *Mısra* 15). [*devrân-ı dünüñ*,]

devr-i cevrenden: *Eziyet devri, zamanı.*

□ Niçe bağ-ı ferağ-bağışa ki bir ân
Degildi **devr-i cevrenden** perişân (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 14, *Mısra* 90). [*devr-i cevrenden*, -in, -den, -]

devr-i devrân: *Dünya.*

□ Geçüp bir devr böyle **devr-i devrân**
Bu sırrı bildi âhir bed seklân (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 11, *Mısra* 85). [*devr-i devrân*,]

devr-i devrân: *Dünya.*

□ İdüp dil-h'âhîñ üzre **devr-i devrân**
Olupdur ahter-i bahtıñ firûzân (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 32, *Mısra* 13). [*devr-i devrân*,]

devr-i zamāna: *Kader, talih, zamanın devretmesi.*

□ Ki şad feryād kim **devr-i zamāna**
Dil-i şad-pāremi döndürdi kana (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 37, *Mısra* 109). [*devr-i zamāna*, -a, -]

devr-i zamāne: *Kader, talih.*

□ Sitem kıldı baña **devr-i zamāne**
Düçar oldı gülîstānım hāzāne (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 37, *Mısra* 127). [*devr-i zamāne*, -e, -]

di: *Demek, söylemek.*

□ Hemān Leylî cemāliñ yād iderdi
Hemān Leylî **diyüp** feryād iderdi (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 5, *Mısra* 26). [*diyüp*, -y, -üp]
□ Didi çokdur felekde necm-i rağşān
Velî anlardan olmaz mäh-i tâbān (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 6, *Mısra* 75). [*didî*, -di]
□ Ez-ân pes **didiler** ey fahr-i 'Âmir
Emîr-i pâk-dil ü mîr-i evāmîr (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 6, *Mısra* 29). [*didiler*, -di, -ler]
□ İdüp 'avdet bulup Mecnûn-ı zârı
Didiler ey belâ-keş sen de bārî (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 6, *Mısra* 62). [*didiler*, -di, -ler]
□ O kühüñ dāmeniñ kıldı nişîmen
Cülûs itdi **didî** âh ey dil-i men (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), *Mesnevi* 7, *Mısra* 22). [*didî*, -di]

□ Baña gâhî diyorlar büt-perestem
Gehî **dirler** harâb üftâde mestem (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 7, *Mısra* 36). [*dirler*, -r, -ler, -]

□ Hîtab itdi **didî** kim âh ey gül
Gerekmez mi saña bî-çâre bülbül (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 8, *Mısra* 33). [*didî*, -di, -]

□ Didiler ey gül-i bağ-ı nezâket
Saña şâyân degildir bu felâket (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 8, *Mısra* 89). [*didiler*, -di, -ler]

□ Diyürdi her zamân dil-hûn atası
Ki bir kes olmasun mecnûn atası (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 9, *Mısra* 9). [*diyürdi*, -(y)ür, -di, -]

□ Didi bir de o Mecnûn-ı perişân
Olursa kûy-ı Leylî' de nümâyân (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 10, *Mısra* 35). [*didî*, -di]

□ Didi ey seyyid-i 'Âmir şîtab it
Geçirme fırsatı rây-ı şavâb it (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 10, *Mısra* 41). [*didî*, -di, -]

□ Didi giryân u giryân şorma hâlim
Seni hem derdnâk eyler melâlim (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 10, *Mısra* 83). [*didî*, -di, -]

□ İderdi geh nesîme 'arz-ı ahvâl
Diyürdi ey nesîm-i 'anberîn-bâl (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 11, *Mısra* 26). [*diyürdi*, -(y)ür, -di, -]

□ Görüp bir 'ayb-cû ol mähî nâ-geh
Cemāliñ seyr kıldı **didî** ey meh (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 13, *Mısra* 22). [*didî*, -di]

□ Dili Mecnûn'ın olmuş pâre pâre
Velî Leylî ider ağıyâre çâre (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 14, *Mısra* 217). [*dili*, -li, -]

□ Dir isem şâbir ol bu hem hañâdır
Ki 'uşşâka şabûr olmağ cefâdır (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 14, *Mısra* 273). [*dir*, -r, -]

□ Sirişkiyle kılup gül-zârı gül-gün
Çeküp efğan **diyüp** Mecnûn Mecnûn (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 14, *Mısra* 230). [*diyüp*, -y, -üp]

□ Didiler kim bu mañlab-ı dil-nişîndir
Serencāmı sezâ-yı âferîndir (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 15, *Mısra* 65). [*didiler*, -di, -ler, -]

□ Didi kimdir bu üftâde bu muñtar
Niçün böyle olupdur hâk-ber-ser (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 17, *Mısra* 51). [*didî*, -di, -]

□ Didi bu bir esîr-i bî-nevâdır
Belâ-yı derd-i 'aşka mübtelâdır (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 17, *Mısra* 57). [*didî*, -di, -]

□ Bu hâletden olup Nevfel haber-dâr
Didi imdi baña farz oldı nâ-çâr (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 17, *Mısra* 90). [*didî*, -di, -]

□ Didi kim âgeh oldı 'aşık-ı zâr
Firâk-ı yârden olma dil-efkâr (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 17, *Mısra* 119). [*didî*, -di, -]

□ Didi ey dâver-i ferhunde-sîret
Tehemten kudret ü Behrâm-gayret (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 17, *Mısra* 131). [*didî*, -di, -]

□ Görüp bu hâleti bir merd-i dānā
Didi Mecnûn'a kim ey yāve-peymā (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 18, *Mısra* 104). [*didî*, -di]

□ Güşād itdi dehānîñ eyledi cüş
Didi ey 'aşkdan bî-behre hāmûş (*Mecnûn u Leylî*

(*Nâkâm*), *Mesnevi* 18, *Mısra* 118). [*didî, -di*]
☐ Didiler Leylî'dir bir dūr-i meknūn
Dūr-i meknūn degil şāyān-ı Mecnūn (*Mecnūn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 18, *Mısra* 57). [*didiler, -di, -ler, -*
J]
☐ Gelüp Mecnūn idüp feryāda āgāz
Didi ey pehlivān-ı rāyet-efrāz (*Mecnūn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 19, *Mısra* 8). [*didî, -di*]
☐ Didi ey 'āşık-ı zār u belā-keş
Hemīn hengāmeden olma müşevveş (*Mecnūn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 19, *Mısra* 23). [*didî, -di*]
☐ Didi kim Necd'den maqşūdum ašlā
Degildür güher ü gene ü hedāyā (*Mecnūn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 19, *Mısra* 73). [*didî, -di*]
☐ Didi ey pādšāh-ı bende-perver
Seniñle fer bulmuş taht u efser (*Mecnūn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 19, *Mısra* 79). [*didî, -di*]
☐ Didi ey pīr artık eyleme ğam
Saña mevkūfdur bu emr-i mūbhem (*Mecnūn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 19, *Mısra* 115). [*didî, -di*]
☐ Didi ey süst-'ahd ü çerb-güftār
Niçün itdiñ beni zār u dil-efkār (*Mecnūn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 19, *Mısra* 135). [*didî, -di*]
☐ Görüp bu hāleti Mecnūn-ı hāste
Didi ey māmekim kimdir bu beste (*Mecnūn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 20, *Mısra* 24). [*didî, -di*]
☐ Didi Mecnūn-ı devrānem hemīn ben
Baña şāyestedir bu bend-i āhen (*Mecnūn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 20, *Mısra* 39). [*didî, -di*]
☐ Didi ey zūlf-i hūbān tek dilārā
Esīr-i hālka tek olmuş ehl-i sevda (*Mecnūn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 20, *Mısra* 55). [*didî, -di*]
☐ Didi zencīr ile oldum hem-āvāz
Hevā-yı zūlfūñ ey fūsūn-sāz (*Mecnūn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 20, *Mısra* 79). [*didî, -di*]
☐ Tutup zencīrden āhir 'acūze
Didi Mecnūn-ı zār u tīre-rūze (*Mecnūn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 20, *Mısra* 90). [*didî, -di*]
☐ Bedīhī şī'rler icād iderdi
Hemān Leylî **diyüp** feryād iderdi (*Mecnūn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 20, *Mısra* 106). [*diyüp, -y, -üp*]
☐ Diyüp yā dost çekdi na'ra-i hū
Anı gūş itdi Leylā-yı melek-rū (*Mecnūn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 20, *Mısra* 113). [*diyüp, -(y)üp, -*]
☐ Görüp Mecnūn'ı nā-geh bir perī-rū
Didi ey 'āşık-ı vāle nedir bu (*Mecnūn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 21, *Mısra* 8). [*didî, -di*]
☐ İştidi bu sözi Mecnūn-ı nālān
İdüp efgān **didî** ey māh-ı tābān (*Mecnūn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 21, *Mısra* 24). [*didî, -di*]
☐ Kūşād itdi dehānīñ oldı hāndān
Didi şad şükr kim ğam buldı pāyān (*Mecnūn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 32). [*didî, -di*]
☐ Didi ey 'āşık-ı nālān dāhi sen
'Abes itme beyābān içre mesken (*Mecnūn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 151). [*didî, -di*]
☐ Didi ey āfitāb-ı maħmil-ārā
Bütā simīnberā cānā nigārā (*Mecnūn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 177). [*didî, -di*]
☐ Bülend āvāz ile mūyān u giryān
Didi ey yār-i nā-şād u perīşān (*Mecnūn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 274). [*didî, -di*]
☐ Didi İbni Selām'a k'ey cefākār
Bu girdārı eger itsen diger-bār (*Mecnūn u Leylî*

(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 321). [*didî, -di*]
☐ Didi Leylā'ya kim ey şāh-ı hūbān
Degil hālī hātādan hāl-i insān (*Mecnūn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 347). [*didî, -di*]
☐ Bu bī-dādı ki ben itdüm hikāyet
Dime kim eyliye Mecnūn şikāyet (*Mecnūn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 230). [*dime, -me*]
☐ Dime kim Leylî yār-i bī-vefādır
Bu isnādıñ baña muṭlaq cefādır (*Mecnūn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 281). [*dime, -me*]
☐ Görüp bu hāleti olma mükedder
Dime kim Leylî olmuş yār-i diğer (*Mecnūn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 292). [*dime, -me*]
☐ Ne ümmīdi elinde dest-i maqşūd
Ne derdiñ **dimege** hem-derd mevcūd (*Mecnūn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 56). [*dimege, -meg, -e*]
☐ Diyordı dem-be-dem hāndān u hūrem
Ki ey dil hūrem ol geçdi dem-i ğam (*Mecnūn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 15). [*diyordı, -yor, -di, -*
J]
☐ Diyüp Leylî ider her laḥza feryād
Tökür çeşminden eşk-i al hūn-zād (*Mecnūn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 149). [*diyüp, -(y)üp, -*]
☐ Ne yerde oldıñ cūyān olurdu
Hemān Mecnūn **diyüp** mūyān olurdu (*Mecnūn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 370). [*diyüp, -(y)üp, -*]
☐ Didi kimsiñ nedir benden su'ālīñ
Beyān eyle nedürse vaşf-i hālīñ (*Mecnūn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 55). [*didî, -di*]
☐ Gelüp güftāre giryān bāb-ı Mecnūn
Didi ey pūr-ı meftūn-ı ciger-hūn (*Mecnūn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 60). [*didî, -di*]
☐ Didi ey pūr-ı zār u müstemendim
Yeter inşāf kıl gūş eyle pendim (*Mecnūn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 77). [*didî, -di*]
☐ Didi ey vālid-i müşfik kerem kıl
Beni 'afv eyle merfū'ül-kālem kıl (*Mecnūn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 129). [*didî, -di*]
☐ Didi ey cānımıñ cānānı ferzend
Ebū-yı nā-tevānīñ cānı ferzend (*Mecnūn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 171). [*didî, -di*]
☐ Didi pedrūd ey pūr-ı ciger-hūn
Ġarīb ü bī-kes [ü] meftūn u maḥzūn (*Mecnūn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 183). [*didî, -di*]
☐ Didi pedrūd ey ferzāne ferzend
Cihānda olmadıñ bir laḥza hūsend (*Mecnūn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 189). [*didî, -di*]
☐ Vefātımda **diyürsen** ol 'ezā-dār
Ḳabūl eylerdim olsaydım sezā-vār (*Mecnūn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 159). [*diyürsen, -(y)ür, -*
sen, -]
☐ Didi ey 'āşık-ı dīvāne-eṭvār
Olupsun 'aşkda bīgāne girdār (*Mecnūn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 24, *Mısra* 11). [*didî, -di*]
☐ Didi āh ey peder ey bāb-ı ğām-h'ār
Yetim itdiñ bei kıldıñ dil-efkār (*Mecnūn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 24, *Mısra* 51). [*didî, -di*]
☐ Didi hālī hārābem ey peder hān
Ġamīñdan dil-kebābem ey peder hān (*Mecnūn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 24, *Mısra* 57). [*didî, -di*]
☐ Didi ey kūşe-i ğafletde mestān
Cehālet-pişegān u ḥod-perestān (*Mecnūn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 25, *Mısra* 21). [*didî, -di*]
☐ Didiler kim niçün ey 'āşık-ı şūm

Birüz itdiñ bu güne kâr-ı mezmûm (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 13*). [didiler, -di, -ler]

□ Didi Mecnûn'a kim ey hânümân-süz
Gürûh-ı 'ârifâna dâniş-âmûz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 109*). [didi, -di]

□ Didi ey Zeyd tûl itdiñ makâli
Tecâvüz itme hadd-i i'tidâli (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 131*). [didi, -di]

□ Târîk-i 'aşkı tût Nâkâm muhkem
Disünler 'aşkdan Mecnûn saña hem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 190*). [disünler, -sün, -ler]

□ Diyordı eyleyüp âh-ı ciger-süz
Ki bir kes olmasın ben-tek siyeh-rüz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 59*). [diyordı, -yor, -di, -]

□ Didi bir dîgere kim ey Zuhal sen
Kerâmetde eğerde bî-bedelsen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 21*). [didi, -di]

□ Hîtâblar itdi **didî** ey ahter-i Sa'd
Küşâyîş-bahş-ı 'âlem şâdîku'l-va'd (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 29*). [didi, -di]

□ Didi sende 'âyandır bûy-ı cânân
Dil ü cânım fedâ-yı müy-ı cânân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 91*). [didi, -di]

□ Sitâyîş-h'ân olup Zeyd-i vefâger
Didi ey zümre-i 'uşşâka server (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 98*). [didi, -di]

□ Didi pâmâl-i ğamdır gerçi Mecnûn
Benim derdimdir ammâ andan efzûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 117*). [didi, -di]

□ Hîtâb itdi baña giryân u rencûr
Didi ey kâşid-ı 'uşşâk-ı mehcûr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 172*). [didi, -di]

□ Didi bilmem nidelim bî-dest ü pâyem
Bu vahşetgehd e bî-berg ü nevâyem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 277*). [didi, -di]

□ Didim âşüftedir ahlâl-i Mecnûn
Seniñ 'aşkıñdadır zâr u ciger-hûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 149*). [didim, -dim, -]

□ İdüp her kevkebi bir ad ile yâd
Diyüp derd-i derûnuñ kıldı feryâd (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 36*). [diyüp, -yüp]

□ Kime derdiñ **diyür** kimdir qarîni
Kim olmuş yâri kimdir reh-nişîni (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 139*). [diyür, -(y)ür, -]

□ Görüp Mecnûn işârât-ı selâmîñ
Didi kimsiñ nedir ey dost nâmîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 32*). [didi, -di]

□ Hîtâb itdi hemân pîr-i müşevveş
Didi ey 'âşık-ı zâr-ı belâ-keş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 34*). [didi, -di]

□ Revân bir câme virdi küşîş ile
Didi pûş it teniñ bu pûşîş ile (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 46*). [didi, -di]

□ Gelüp güftâre Mecnûn-ı perîşân
Didi ey çâre-bahş-ı derdmendân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 48*). [didi, -di]

□ Selîm âhir **didî** ey derd-i mu'tâd
Bulur kût ile kuvvet âdem-zâd (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 73*). [didi, -di]

□ Didi Mecnûn ki ey hâl-i hîredmend
Dehân-ı h'âhişi ben itmişem bend (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 77*). [didi, -di]

□ Senâ kıldı **didî** ey gevher-i pāk
Sezâdır cilvegâhîñ olsa eflāk (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 101*). [didi, -di]

□ Didi hâli nedir ol bî-nevânîñ
Enîsi kimdir ol bahtı qararıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 117*). [didi, -di]

□ Didi ey cân mâder gel kerem kıl
Bu kürbetden geçüp terk-i elem kıl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 151*). [didi, -di]

□ Didi ey mâder-i müşfik şabûr ol
Kazâdan şekve-gû olma şekûr ol (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 177*). [didi, -di]

□ Didi ey 'aşkdan ser-geşte Mecnûn
Dem-i mâtemdir efgân eyle meknûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 21*). [didi, -di]

□ Didi Leylî ki ey Zeyd-i vefâ-dâr
Niçedir hâl-i Mecnûn-ı dil-efkâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 31*). [didi, -di]

□ Dehânîñ açdı Zeyd oldı senâ-h'ân
Didi ey şem'-i bezm-efrûz-ı hûbân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 38*). [didi, -di]

□ Töküp hûn-âbe çeşminden o meh-veş
Didi benden olup peydâ bu âteş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 50*). [didi, -di]

□ Didi kim bu libâsı der-ber eyle
Hemîn-dem 'azm-i kûy-ı dil-ber eyle (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 115*). [didi, -di]

□ Didi Mecnûn gelüpdür va'dgâha
Bakup hasret göziyle şâh-râha (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 147*). [didi, -di]

□ Didi ey Zeyd yokdur dañı tâbım
Dil-i zârımda çokdur ıztırâbım (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 155*). [didi, -di]

□ Didi kim bu ne hoş-bûdur ki güyâ
Olupdur nâfe-i müşgîn-büyâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 183*). [didi, -di]

□ Didi Mecnûn ki ey pākîze-gevher
Bu nâzik bahşden bahş açma dîger (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 197*). [didi, -di]

□ Didi hurrem-dil ol ey 'âşık-ı zâr
Ki dañı kalmadı endüh-ı ağıyâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 11*). [didi, -di]

□ Didi kim râh-ı 'aşkı tayy idenler
Harîm-i vaşla şevk ile gidenler (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 39*). [didi, -di]

□ Didi ey derdmendân-ı çâre-kârı
'Alîl ü nâ-tevân-ı ğam-güsârı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 51*). [didi, -di]

□ Didi durma revân ol kühsâre
Ki yokdur tâbım artık intizâre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 89*). [didi, -di]

□ Didi ey matla'-ı nûr-ı haqîkat
Tecelligâh-ı envâr-ı hüviyyet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 305*). [didi, -di]

□ Didiler eyleyüp efsûs hayret
Ki nefsanî degildir bu muhabbet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 177*). [didiler, -di, -ler]

□ Dimişler bu meşeldir bir veliden
Şeniden key buved mânend-i dîden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 183*). [dimişler, -ler, -miş]

□ Didi ey mām gelmiş vakt-i rihlet
Künün gûş eyle benden bir vaşıyyet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 77*). [didi, -di]

□ Ferâyâd itdi yâr-i derdnâkiñ
Didi yâ dost virdi cân-ı pâkiñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 156). [didi, -di]
□ Dime İbni Selâm'a yâr idim ben
O dem hem-âşiyân-ı mâr idim ben (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 87). [dime, -me]
□ Dime Mecnûn'dur o ya bû'l-hevesdir
Kîrâmî tût ki bir şâhib nefesdir (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 111). [dime, -me]
□ Didi ey Zeyd bu mâtem niçündür
Bu efsûsun nedir bu ğam niçündür (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 29). [didi, -di]
□ Didi ey bülbül-i zâr-ı müşevveş
Ümîdîñ gülşeniñ yakmışdır âteş (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 37). [didi, -di]
□ Diyüp Leylî hâmüş itdi fiğanıñ
Revân cânânına tapşurdi cânıñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 213). [diyüp, -(y)üp, -]
□ Tarîk-i 'aşkı tût terk it cihânı
Disünler koy saña Mecnûn-ı şânî (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 166). [disünler, -sün, -ler, -]

di-: Demek, söylemek.

□ Didiler dürr eger olmazsa meknûn
Düşer kıymetden olmaz kadri efsûn (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 17). [didiler, --di, --ler]
□ Didiler kim bulup yâr-i muvâfık
Ruḥ-ı Leylî'ye Kays olmuşdur 'âşık (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 11). [didiler, --di, --ler]
□ Ne yerden kim geçürdi ol diger-gün
Diyorlardı ki koyma gitdi Mecnûn (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 40). [diyorlardı, -yor, -lar, -dı]
□ Belîğâne kılup takrîre âğâz
Açup leb **didî** ol mîr-i ser-efrâz (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 34). [didi, --di, -]
□ Didi sen tek baña olmazdı peyvend
Eger ferzendiñ olsaydı hûredmend (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 49). [didi, -di]
□ Baña zinde **dimez** bir kimse el-haḳ
Degilsem de egerçi mürde muṭlaḳ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 43). [dimez, -mez]
□ Revân idi cihândan sūy bā-sū
Diyüp Leylî gezürdi kūy bā-kū (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 8). [diyüp, -(y)üp]
□ Didi cân-ı peder baḳ bu maḳâma
Kî şâyestedir hezârdan ihtirâma (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 29). [didi, -di]
□ Açup başın fiğân itdi müşevveş
Didi ey pür-ı rencür u belâ-keş (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 144). [didi, -di]
□ Didi ey vâlid-i vâlâ maḳâmım
Meṭâ'-ı ekremim şâh-ı kîrâmım (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 211). [didi, -di]
□ Didi ey vâlid-i vâlâ nevânem
Ḳabûl it 'özümi kim nâ-tevânem (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 125). [didi, -di]
□ Kî yâre **dime** kim bî-çâre Leylî
Dil-i şad-pâre baḳtı kare Leylî (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 49). [dime, -me]
□ Yîter bî-dâd ise bu pâyê besdir
Dime bu bî-kes ü bî-dâd-resdir (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 66). [dime, -me]

□ Didi hâmüş sen Mecnûn degilsen
Belâ-yı 'aşḳdan dil-hûn degilsen (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 33). [didi, -di]
□ Didi Leylî'den artık olma ğâfil
Kî Leylî'dir giriftâr-ı selâsil (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 253). [didi, -di]
□ Didi feryâd kim müşkil belâdır
Belâ-yı 'aşḳ derd-i bî-devâdır (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 259). [didi, -di]
□ İdüp tekrâr 'ahdi üzre efsûn
Didi ey 'âşık-ı ferzâne Mecnûn (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 158). [didi, -di]
□ Ne söyler **dise** Leylî'dir me'âli
Ḥadîşinden degildi Leylî hâlî (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 103). [dise, -se]
□ Kî bu bir ârzûdur ğayr-i mevcûd
Meşeldir bu **dirlar** "der-dileş bûd" (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 390). [dirlar, -r, -ler]

dîbâ-yı zer-kâr: Altın işlemeli elbise.

□ Kaṭâr ile şütürle cümle ber-bâr
Temâm ol bârlar **dîbâ-yı zer-kâr** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 72). [dîbâ-yı zer-kâr,]

dîbâ-yı zer-kâr: Altın işlemeli elbise.

□ Kaṭâr ile şütürle cümle ber-bâr
Temâm ol bârlar **dîbâ-yı zer-kâr** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 72). [dîbâ-yı zer-kâr,]

dîdâr: Yüz, çehre, sima.

□ Çü Mecnûn'dan olup maḥfûz cânân
Daḥî **dîdâra** bulmaz oldı imkân (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 2). [dîdâra, -a]
□ Sañadır muntazır ol serv-i dil-bend
Seniñ **dîdârıñadır** ârzûmend (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 266). [dîdârıñadır, -ıñ, -a, -dır, -]
□ Hemân **dîdârıñ** ile kâni'im ben
Ḥarâm itme baña dîdârıñı sen (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 353). [dîdârıñ, -ıñ, -]
□ Hemân dîdârıñ ile kâni'im ben
Ḥarâm itme baña **dîdârıñı** sen (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 354). [dîdârıñı, -ıñ, -ı, -]
□ Kî bir **dîdârıñı** görmekle şâdem
Tecâvüz itsem andan bed-nihâdem (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 355). [dîdârıñı, -ıñ, -ı, -]
□ Açup **dîdârıña** çeşm-i temettu'
Cemâliñ seyrini kılсам tevâḳḳu' (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 399). [dîdârıña, -ıñ, -a, -]
□ Olup bir laḥza **dîdârıñla** hurrem
Görüm ruḥsârıñı cân virdüğim dem (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 165). [dîdârıñla, -ıñ, -la, -]
□ Ümîd-i lafz ider bî-çâre senden
İcâzet gözliyor **dîdâre** senden (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 144). [dîdâre, -e]
□ Görüm **dîdârını** ol rûḥ-ı pâkiñ
Bilüm hâl-i ḥarâb u derdnâkiñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 73). [dîdârını, -ın, -ı, -]
□ İdüp bu türbeden bir feyz ḥâsıl
Olunca cân virüp **dîdâre** vâsıl (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 180). [dîdâre, -e]

dîdâr idüp: Göstermek.

□ İdüp Mecnûn'ını mihmân dîdâr
Niķâbîn açdı kıldı 'arz-ı ruḥsâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 117). [dîdâr idüp, -üp, -
]

dîdâr-ı dil-dâr: Sevgilinin yüzü.

□ Bu ğayb ile olup mahrûm-ı dîdâr
Müyesser olmadı **dîdâr-ı dil-dâr** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 52). [dîdâr-ı dil-dâr,]

dîdâr-ı leylâ: Leylâ'nın yüzü.

□ Baña mahbûbdur ruḥsâr-ı Leylâ
Baña maṭlûbdur **dîdâr-ı Leylâ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 32). [dîdâr-ı leylâ,]

dîdâr-ı mecnûn: Mecnûn'un yüzü.

□ Pedîdâr olmayup **dîdâr-ı Mecnûn**
Kalup nâ-yâfte âşâr-ı Mecnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 55). [dîdâr-ı mecnûn,]

dîdâr-ı yâre: Sevgilinin yüzü.

□ Kıpandı her ṭarafdan rāh-ı çäre
Daḥi reh bulmadı **dîdâr-ı yâre** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 32). [dîdâr-ı yâre, -e, -]

dîde: Görme organı, göz, çeşm.

□ Kılup efsûs iderdî **dîde** giryân
İderdi hıfz ebyâtîñ kemâ-kân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 15). [dîde,]
□ Yazık Mecnûn atası **dîde** giryân
Beyâbânda olup Mecnûn'ı cüyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 23). [dîde,]
□ Hemânâ vâlid-i Mecnûn-ı meftûn
Perîşân u mükedder **dîde** pür-hûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 140). [dîde,]
□ Gehî ḥâṭır müşevveş **dîde** ber-rāh
Nühüfte nîmeyi şebde kılup āh (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 43). [dîde,]
□ Şebân-gāhân kılup bu şebde eḡān
Kalurdi **dîde** ber-reh şubḥ-gāhân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 62). [dîde,]
□ Görür Mecnûn hemân ḥüsnî ki bende
O ḥüsnî görmege yok **dîde** sende (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 36). [dîde,]
□ Açup kalmışdı çeşmiñ **dîde** ber-rāh
Be-sân-ı dîde-bânân-ı raşadgāh (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 11). [dîde,]
□ Kılup ğaflet hicâbâtîñ derîde
Açupdur rü'yet-i dîdâra **dîde** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 60). [dîde,]
□ Ben isem **dîde** sensen nûr-ı **dîde**
Olur bî-nûr olursa kör **dîde** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 309). [dîde,]
□ Ben isem **dîde** sensen nûr-ı **dîde**
Olur bî-nûr olursa kör **dîde** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 310). [dîde,]
□ Ser-â-pâ câmesin kıldı siyeh-gûn
Girîbânî derîde **dîde** pür-hûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 8). [dîde,]

dîde giryân oldum: Göz yaşı dökmek, ağlamak.

□ Beni seyr it ki oldum **dîde** giryân
Fırāk-ı yârde senden perîşân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 119). [dîde giryân
oldum, -dum, -]

dîde-ber-reh: Gözü yolda.

□ Beni bir meh-liķā bir sîm-sîmā
İdüpdür **dîde-ber-reh** ḥalkā-āsā (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 72). [dîde-ber-reh,]

dîde-i dil-keş: Gönül çeken göz.

□ Niçedir deste-i müşg-i siyāhîñ
Niçedir **dîde-i dil-keş** nigāhîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 150). [dîde-i dil-keş,]

diger: "Başka, öteki, öbür" anlamında belgisiz sıfat.

□ Kederden ğâyet olmuş ḥüsn ü ruḥsâr
Cemâline pedîd oldı **diger** bār (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 186). [diger,]
□ Firîbim gûş kıldı itdi bâver
Ṭarafdâr olmadı Mecnûn'a **diger** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 40). [diger,]
□ Çü oldı şubḥ **diger** mihr-i enver
Getürdi gerdîşe zerrîne sāgar (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 109). [diger,]
□ Diger maṭla'dan olmaķcûn pedîdâr
Felek-āsā 'imārî oldı seyyār (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 141). [diger,]
□ Mükâfâtîñ **diger** güne bulursun
Katl-i ḥancer-i ḥasret olursun (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 323). [diger,]
□ Ḥavâssım 'aşk ile meşġûl olupdur
Diger işġâlden ma'zûl olupdur (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 132). [diger,]
□ Diger yerde kılup feryād u efsûs
İdüp Mecnûn-ı zarîñ gözleriñ bûs (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 187). [diger,]
□ O kim fermüş ider kendi şühûdîñ
İder mi fehmi **digerler** vücûdîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 50). [digerler, -ler, -]
□ İkilik 'aşkdan mektûm olupdur
Kalup bir **digeri** ma'dûm olupdur (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 26). [digeri, -i, -]
□ Didi bir **digere** kim ey Zuḥal sen
Kerâmetde eğerde bî-bedelsen (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 21). [digere, -e]
□ Alup bir destine ġsûsını hem
Diger desti tutup Mecnûn'ı muḥkem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 170). [diger,]
□ Didi Mecnûn ki ey pākîze-gevher
Bu nâzik baḡşden baḡş açma **diger** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 198). [diger,]
□ Velî **diger** cihetden bî-taḥammûl
İdüp encâm-ı aḥvâlîñ te'emmûl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 31). [diger,]
□ İkiydi zāhiri peykerleriniñ
Biri ğayrı degildi **digeriniñ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 38). [digeriniñ, -i, -niñ,
-]

digerânî: Başkaları.

□ Biri her dem idüp Dāvūdî-elḥân
Olurdi **digerânî** dest-eḡşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 14, Mısra 136). [digerânî,]

□ Tıttup anı biri eylerdi çäre
Kılurdu **digerāni** päre päre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 33, Mısra 166). [digerāni,]

diger-bār: Başka zaman, başka defa.

□ Gül-âb-efşân olup hûbân **diger-bār**
Kılup bir nev' ile Leylî'ni bîdâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 87). [diger-bār,]
□ Didi İbni Selâm'a k'ey cefākār
Bu girdârı eger itsen **diger-bār** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 322). [diger-bār,]
□ Ta 'ahhüd kıldı kim bî-câ **diger-bār**
Bu gûne olmasın her kez dil-âzâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 183). [diger-bār,]
□ Ne bahş eylerse bu dehr-i cefākār
Alur bir bir anı birde **diger-bār** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 216). [diger-bār,]
□ Selîm-i 'Âmirî oldı bedîdâr
'İyâdet kıldı Mecnûn'ı **diger-bār** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 16). [diger-bār,]
□ Kesildi rişte-i ümmîd-i vuşlat
Diger-bār oldı bend-i dâm-ı firkat (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 56). [diger-bār,]

diger-gün: Değişmek, başkalaşmak | perişan olmak.

□ Geçüp bu devr olup devrân **diger-gün**
İrişdi nevbet-i devrân-ı Mecnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 21). [diger-gün,]
□ Ne yerden kim geçürdi ol **diger-gün**
Diyorlardı ki koyma gitdi Mecnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 39). [diger-gün,]
□ Lebiñden derdine olmazsa ma'cûn
Olur derdi füzûn hâli **diger-gün** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 48). [diger-gün,]
□ Tarîk-i vahşete çün gitdi Mecnûn
İdüp abâ vü akrâniñ **diger-gün** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 2). [diger-gün,]
□ Ben itmezdim beni böyle **diger-gün**
Ben itmezdim beni Mecnûn-ı dil-hûn (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 225). [diger-gün,]
□ İdüp Mecnûn'ı güş ol pîr-i dānā
Diger-gün itdi güftârîñ hemānā (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 262). [diger-gün,]
□ Medār olmak için gāhî fiğāna
Kılup peydā **diger-gün** bir bahāne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 40). [diger-gün,]
□ Seniñ 'aşkıñdan **diger-gün** degildir
Seniñ-tek ol dañi Mecnûn degildir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 51). [diger-gün,]
□ Ta 'aşşuk eyleyüp Mecnûn'ı Mecnûn
Beyābān içre kim itdi **diger-gün** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 2). [diger-gün,]
□ Hevā-yı nefsdan āzāde Mecnûn
Bu töhmetden olup hâli **diger-gün** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 128). [diger-gün,]
□ Zebûndur mı o murğ-ı per-şiksete
Diger-gündur mı ol bî-çäre haste (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 120). [diger-gündur, -
dur, -]
□ Anıñ hâkıñda bes ki rû-siyāhem
Diger-günem künün hâli tebāhem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 122). [diger-günem, -
em, -]
□ Diger-gün eyleyüp hâliñ hayālîñ

Olupdur ârzümend-i vişālîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 93). [diger-gün,]

□ Olur elbette ahvālî **diger-gün**
Görende mäh-ı nev biçäre Mecnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 277). [diger-gün,]
□ Kimiñ mihrinedir dil-dāde eknûn
Kimiñ derdiyledir hâli **diger-gün** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 344). [diger-gün,]
□ Gözi hûn-bār ahvālî **diger-gün**
Dilinde âteş-i sevdā-yı Mecnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 17). [diger-gün,]
□ Saña Leylî baña Mecnûn diyorlar
İderler sehv **diger-gün** diyorlar (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 344). [diger-gün,]
□ İdüp bu dürleri işār Mecnûn
Kemāl-i vecdden oldı **diger-gün** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 356). [diger-gün,]
□ Adıydı Kays anı Macnûn ben itdim
Şalup şahrāya **diger-gün** ben itdim (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 94). [diger-gün,]
□ Memâtımdan olur āgāh Mecnûn
Gelür bu māteme hâli **diger-gün** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 108). [diger-gün,]
□ Diger-gün hâlde nālān u dil-rîş
Revān şahrā tarîkîñ kıldı der-pîş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 19). [diger-gün,]
□ Görüp bu hâleti bî-çäre Mecnûn
Hevāsın ıztırāb itdi **diger-gün** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 28). [diger-gün,]
□ Sipihriñ devri **diger-gün** olupdur
Direfş-i tâli' in vārūn olupdur (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 39). [diger-gün,]
□ Bir ahvāl ile kim hâlinden anıñ
Diger-gün oldı hâli vahşiyāniñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 84). [diger-gün,]
□ Oluplar nazm-gûlar lâ-übālî
Diger-gün fikrden hâli hayālî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 80). [diger-gün,]
□ Karīn olduñda 'ömrüm erba'ine
Diger-gün oldı ahvāl-i karīne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 94). [diger-gün,]

diger-gün itmiş: Değiştirmek, başkalaştırmak.
Bozmak.

□ Seniñ 'aşkıñdan olmuş zār Mecnûn
Seniñ hüsnüñ anı itmiş diger-gün (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 24). [diger-gün itmiş, -
miş, -]

diger-gün kalmış: Başka bir biçime girmiş,
değişmiş, başkalaşmış.

□ Künün adı olmuş sergeşte Mecnûn
Düşüp şahrālara kalmış diger-gün (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 92). [diger-gün kalmış, -
mış, -]

diger-gün kalur: Değişmiş, başkalaşmış | Perişan
olmuş.

□ İder geh Yūsuf'u mescûn u mahzûn
Kılur gāhî Zelîhā'yı diger-gün (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 12). [diger-gün kalur, -
ur, -]

diger-gün oldu: Değişmek.

□ Görünce nâme-i Leylî'ni Mecnûn
Kemâl-i şevkden oldu diger-gün (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 180). [diger-gün oldu, -
dı, -]

diger-gün olmuş: Değişmek, kötüleşerek başka bir
şekil almak.

□ Selîm-i 'Âmirî gördi ki Mecnûn
Bürehne-ten kalup olmuş diger-gün (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 42). [diger-gün olmuş, -
muş, -]

diger-gün olmuşdu: Değişmek, başkalaşmak
perişan olmak.

□ Ki sergerdân olup şahrâda Mecnûn
O dem kim hâli olmuşdu diger-gün (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 4). [diger-gün olmuşdu,
-muş, -dı, -]

dikkat: İhtimam, incelik, dikkat.

□ Makâlâtından ednâ **dikkat** ile
Hayâlâtından vâzih hüccet ile (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 25). [dikkat,]
□ Olursa te'essür eger sînesi çäk
Bağursa **dikkat** ile çeşm-i idrâk (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 182). [dikkat,]

dil: Gönül bağlamış, gönül vermiş.

□ Dilinde dâ'imâ cânân hayâlî
İderdi nâleler Mecnûn mişâlî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 65). [dilinde, -in, -de, -]

dil: Gönül, yürek, gönül, kalp.

□ Lebinde vird ü zikri nâm-ı Leylî
Dilinde fikri heft endâm-ı Leylî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 50). [dilinde, -in, -de]

□ Gidüp **dilden** zimâm-ı ihtiyârı
Dilinde kalmadı şabr u karârı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 3). [dilden, -den]

□ Gidüp dilden zimâm-ı ihtiyârı
Dilinde kalmadı şabr u karârı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 4). [dilinde, -i, -n, -de]

□ Beden 'üryan ciger-lün **dil** remîde
İdüp her demde inşâ bir kaşîde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 9). [dil,]

□ Benem mest ü harâb pây der-gil
Olur mı mestde aşuftede **dil** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 52). [dil,]

□ Kadd-i Leylî'ydî serv-i ravza-i cân
Dili Mecnûn'ın anda berg-i lerzân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 56). [dili, -i, -]

□ Dilimde 'aşkı bî-pâyân eyle
Ne miqdâr ise şad-çendân eyle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 45). [dilimde, -im, -de]

□ Beni 'aşk ile mu'tâd it ilâhî
Dilimde 'aşkı müzdâd it ilâhî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 52). [dilimde, -im, -de, -]

□ Tenimde dâ'im it âşâr-ı 'aşkıñ
Dilimde şu 'le-ver kıl nâr-ı 'aşkıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 60). [dilimde, -im, -de]

□ Dili pür-derd çeşmi eşk-rizân
Beyâbân-gerd olup üftân u hîzân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 101). [dili, -i, -]

□ Bulup şiddet **dilinde** gâh vecdi

Tuturdu bî-hodâne râh-ı Necd'i (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 5). [dilinde, -i, -n, -de]

□ Anı ol hâl ile terk itdi nâ-çar
Revân oldu **dilinde** derd ü efkâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 74). [dilinde, -i, -n, -de]

□ Seni dil-dâr idüp oldum giriftâr
Künün bende ne **dil** vardır ne dâdâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 56). [dil,]

□ Dilinde süz-ı derd-i 'aşk-ı Mecnûn
Derûn-ı perdede kalmışdı mahzûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 17). [dilinde, -in, -de, -]

□ Bahâr-ı 'işretin âşârı hâlâ
Dilimde itmedin bir neş'e peydâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 34). [dilimde, -im, -de]

□ Ki ey süzân-ı nâr-ı derd Mecnûn
Dili âteşde âhî serd Mecnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 174). [dili, -i, -]

□ Kûdûret-hâne içre oldu dil-teng
Dili haste teni bî-tâb u bî-reng (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 284). [dili, -i, -]

□ Olur peydâ derûnunda meserret
Bulur hîffet **dilinde** derd-i hasret (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 82). [dilinde, -in, -de, -]

□ Dilinde derd-i dâğ-ı fırkat-i yâr
Kalup künc-i nihânda zâr u nâ-çar (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 281). [dilinde, -in, -de, -
]

□ Ruğunda sünbül-i ter deste deste
Ham-ı zülfünde biñ **dil** pây-beste (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 10). [dil,]

□ Olup İbni Selâm endûhdan âzâd
Yüzi tâze lebi hândân **dili** şâd (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 86). [dili, -i, -]

□ Perişân gîsuvânı-tek perişân
Dili pür-derd çeşmi eşk-efşân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 94). [dili, -i, -]

□ Eger Nâkâm bî-câm u sebûyem
Dili mest-i mey-i bî-reng [ü] bûyem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 38). [dili, -i, -]

□ Kederden kalbimi pâk eyle şâf it
Dilim endişesini mû-şikâf it (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 16). [dilim, -im, -]

□ Dilimde cûş ider vecd-i nihânı
Künün gûş ile benden dâstânı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 41). [dilimde, -im, -de, -
]

□ Mükedder oldu bağı döndi kâna
Dilinde nâr-ı gam çekdi zebâna (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 154). [dilinde, -in, -de, -
]

□ Dilim yâr iledir meşgûl her ân
Ne yerde **dil** olursa andadır cân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 124). [dil,]

□ Dilim yâr iledir meşgûl her ân
Ne yerde dil olursa andadır cân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 123). [dilim, -im, -]

□ Revân oldu be-sân-ı şîr-i gârrân
Dilinde kîn elinde tîğ-i bürrân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 34). [dilinde, -in, -de, -]

□ Lebim teşne **dilim** süzân bulduñ
'Ataşdan bağırmı biryân bulduñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 141). [dilim, -im]

□ Ki Nevfel çünki şulha oldu mecbûr
Dilinde nâr-ı kîne kaldı mestûr (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 4). [dilinde, -in, -de, -]

□ Karâr u şabrđan ârâmdan dūr

Dilî bâ-ğam kâdı ĥam cismi rencūr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 8). [dili, -i]

□ İdüp tuğyân demâdem süziş-i ‘aşk

Bulup şiddet **dilinde** cûşiş-i ‘aşk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 152). [dilinde, -in, -de, -]

□ Dilinde ĥasret-i gîsûy-ı Leylî

Meşâmında hevâ-yı büy-ı Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 3). [dilinde, -in, -de, -]

□ Dilinde reşk idüp peydâ bir âteş

Yâkıldı âteş-i reşke o meh-veş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 49). [dilinde, -in, -de, -]

□ Diyordı dem-be-dem ĥandân u ĥurrem

Ki ey **dil** ĥurrem ol geçdi dem-i ĥam (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 16). [dil,]

□ Dem-i vuşlatdır ey **dil** şâdmân ol

Tarâvet bul Zelîhâ-veş cûvân ol (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 21). [dil,]

□ İştîdi Leylî bu kavlı-girânı

Dilî âzürde oldı yandı câmî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 44). [dili, -i]

□ Dili der-süz u rûyî meclis-efrûz

Güdâzında mişâl-i şem’-i cân-süz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 57). [dili, -i]

□ Tarab pâyân bulup ‘akd oldı beste

Dilî ‘âşıkların kâldı şikeste (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 124). [dili, -i]

□ Seniñ ‘aşkıñ birün olmaz **dilimden**

Giyâh-ı ‘aşk olur rüste gilimden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 289). [dilimden, -im, -den, -]

□ Dilinde âteş-i ĥam kıldı tuğyân

Atasından velîkin itdi nihân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 124). [dilinde, -in, -de]

□ Olup mahmil-nişin mäh-ı dühüfte

Dilinde miñnet ĥasret nüñüfte (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 138). [dilinde, -in, -de]

□ Bulup şiddet demâdem derd-i ĥasret

Kılıp tuğyân **dilinde** süz-i firkat (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 372). [dilinde, -in, -de]

□ Seniñ bu ‘ahd-i süstün tâ-be-maşer

Cihân içre olur **dillerde** ezber (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 228). [dillerde, -ler, -de]

□ Benem bâbıñ seniñ ey nūr-ı dîde

Bu gûne **dil** perîşân ĥam-reşide (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 62). [dil,]

□ O gûne olmuşam vahşetle ĥü-ger

Ki büy-ı insden **dil** nefret eyler (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 158). [dil,]

□ Tecâvüz eylemiş ‘ömrün çihilden

Birün it dañı bu teşvîşi **dilden** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 80). [dilden, -den, -]

□ Dilim şad-çâkdir bu mâ-cerâdan

Gözüm nemnâkdir bu mâ-cerâdan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 191). [dilim, -im, -]

□ Niçe kalkam **dilimde** bâr-ı ĥam var

Ber-i düşumda biñ küh-ı elem var (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 147). [dilimde, -im, -de, -]

□ Cihândan göçmegim oldı muğarrer

Dilimde kâldı dâğın tâ-be-maşer (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 186). [dilimde, -im, -de, -]

□ İdüp ‘ısyân seni âzürde kıldım

Dilîñ nâ-şâd idüp efsürde kıldım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 68). [diliñ, -iñ, -]

□ Hemân **dil** kim bu gûne dūr-efşandır

‘Acebdır kim niçün dîvâne-sândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 111). [dil,]

□ Dili peyveste sevdâ pây-bendi

Hemîşe gerdeninde ĥam kemendi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 9). [dili, -i]

□ Şabâdan gâh u geh büyüñ bulur **dil**

Bulup büyüñla cân-zinde olur **dil** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 373). [dil,]

□ Şabâdan gâh u geh büyüñ bulur **dil**

Bulup büyüñla cân-zinde olur **dil** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 374). [dil,]

□ Seniñ ‘aşkıñıladır **dil** öyle meşğul

Ki fehm itmez su’âliñ olsa mes’ul (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 391). [dil,]

□ Ne **dilde** vardır cür’et sitîze

Ne pây-ı tākātım kalmış gürîze (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 129). [dilde, -de]

□ Olup nâr-ı ĥamıñ **dilde** firûzân

Vücûdum şeme-tek olmuş güdâzân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 315). [dilde, -de]

□ Ne **dildir** mâ’il-i zünnâr-ı gîsû

Ne cândır tākib-i ruḥsâr u ebrû (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 395). [dildir, -dir]

□ Dili âşüfte bir bî-ĥanümâne

K’odur meftûn u mecnûn-ı zamâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 195). [dili, -i]

□ İdüp idbârımı iḳbâl bir dem

Dilim kıl büy-ı dil-dâr ile ĥurrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 32). [dilim, -im, -]

□ Eyâ yâr-ı ‘azîz-i mihrbânım

Dilim âsâyişi ârâm-ı cânım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 202). [dilim, -im, -]

□ Dilim müstağrak-ı deryâ-yı ĥündür

Yüzüm ser-pençem ile nîl-gündür (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 251). [dilim, -im, -]

□ Dilim kim ‘aşkıñ ile hem-nesfesdir

Dañı meyl-i sivâ bî-câ hevesdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 403). [dilim, -im, -]

□ Hemân eş’ârdan bir niçe efrâd

Dilimde eylemişdim ben ferâyâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 166). [dilimde, -im, -de]

□ Göñlüm seniñ ‘aşkıñla meşğul

Dilimde senden özge cümle mağzûl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 228). [dilimde, -im, -de, -]

□ Dilimde meş’al-i veḳḳâd-ı nârıñ

İdüp elfâzda muḫmer-i şerârıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 309). [dilimde, -im, -de, -]

□ Ki Mecnûn’ıñ me’âl-i güft-gûsı

Dilinde iştîyâk u ârzûsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 130). [dilinde, -in, -de, -]

□ İştîdi çünki Mecnûn bu ĥitâbı

Füzûn oldı **dilinde** ıztırâbı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 174). [dilinde, -in, -de, -]

□ ‘Azîmet kıldı gitdi rû-be-ĥamûn

Dilî pür-ğam gözi pür-nem ciger-ĥûn (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 48). [dili, -i]
☐ Görüp ebrûların ey mâh-ı tâban
Dil oldu muhtarib hâlim perîşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 276). [dil,]
☐ Muqavvâ-vâr bî-dil ber-tenem ben
 Tenimde **dilde** sensen cânda sensen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 226). [dilde, -de]
☐ Seniñ seg-bânîñam **dildir** mekânîñ
 Bu dedlerdir segân-ı âsitânîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 239). [dildir, -dir]
☐ Harîminden çıkup şeh-râha çâlâk
Dili dil-dâr ile meşgûl-i bî-bâk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 26). [dili, -i]
☐ Muhabbet mazharı ya'nî ki Leylî
 Bulup şiddet **dilinde** 'aşk meyli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 8). [dilinde, -in, -de, -]
☐ Bu tarz ile **dilinde** şevk-i dîdâr
 İrişdi va' dgâha âhîr-i kâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 129). [dilinde, -in, -de, -]
☐ İdüp Mecnûn'ı bu peygâm hoşnûd
Diinde oldu bir ümmîd mevcûd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 26). [diinde, -in, -de, -]
☐ Dilinde buldı âhîr 'aşk-ı tuğyân
 İdüp pedrûd Zeyd ile hürûşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 51). [dilinde, -in, -de, -]
☐ Olup **dil** muhtarib Zeyd-i yegâne
 Gelüp âhîr ber-i üftâdegâna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 201). [dil,]
☐ Teni âzâde kayd-ı tñ ü ândan
Dili âsûde bîm-i pâsbândan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 10). [dili, -i]
☐ Dilinde dâğ-ı sūzı iştîyâkıñ
 Teninde za' f-ı derdi iftirâkıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 7). [dilinde, -in, -de]
☐ Gözi hün-bâr ahlvâli diger-gün
Dilinde âteş-yı sevdâ-yı Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 18). [dilinde, -in, -de]
☐ Dilinde açdığından za'hm-kârı
 Şekîbe kılmamışdı iktidârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 31). [dilinde, -in, -de]
☐ Dilinde neş'e-i dîdâr-ı cānān
 Ferahnāk ü serâyān u gāzel-h'ān (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 119). [dilinde, -in, -de]
☐ Dilinde kalmadı táb-ı nezāre
 Kābāsın çāk idüp çıkdı kenāre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 379). [dilinde, -in, -de]
☐ Ki bulsun táb **dil** mātem gāmında
 Getürsün táb Leylî māteminde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 33). [dil,]
☐ Beni kıl öyle mest ü lâ-übālî
 Ki **dilde** kalsun miñnet-i hayālî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 46). [dilde, -de, -]
☐ Dilim aşüftedir ben bî-delîlem
 Elim tut sākîyā mey vir 'alîlem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 7). [dilim, -im, -]
☐ Hemān meyle **dilim** mest-i ebed kıl
 Beni vāreste-i kayd-ı hured kıl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 31). [dilim, -im, -]
☐ Ne **dil** virmiş ne âzürde-dil olmuş
 Ne zîr-i bârda pā der-gil olmuş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 187). [dil,]
☐ Bulup şiddet **dilinde** hubb-ı Mecnûn
 Hezārān bār-ı 'aşkı oldu efzûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 51). [dilinde, -in, -de]

☐ Ta' aşşuk âteşi itdüke tuğyân
Dilinde buldı tuğyân nār-ı hicrān (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 62). [dilinde, -in, -de]
☐ Yeter ey **dil** hadîs-i sırr-ı mübrem
 Da'hi urma hadîs-i 'aşkdan dem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 315). [dil,]
☐ Dili der-süz âhî âteş-efşân
 Gözi hün-bâr u ahlvâli perîşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 81). [dili, -i]
☐ Benim ol goncamı aldı sitemle
 Kebāb itdi **dilim** nār-ı elemle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 132). [dilim, -im, -]
☐ Dilinde tabş-ı mühlik oldu peydā
 Teninde ra'şe-i müdhîş hüveydā (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 95). [dilinde, -in, -de]
☐ Dilinde kār geh sūz-ı nihāndan
 Ferāgat itmedi bir dem figandan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 185). [dilinde, -in, -de]
☐ Ki her bir beytin ma' mūr idüp **dil**
 Derûn-ı lafzîñ itmiş rûha menzil (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 11). [dil,]
☐ Bî-ḥamdillāh ferāgat itdi ḥāşıl
 Kalem taḥrîrden endîşeden **dil** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 36). [dil,]
☐ Dilim pîçide-i endîşe oldu
 Hayālîmle dilim hem-pîşe oldu (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 21). [dilim, -im, -]
☐ Dilim pîçide-i endîşe oldu
 Hayālîmle **dilim** hem-pîşe oldu (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 22). [dilim, -im, -]
☐ Tılsım-ı nefs-i ḡaddārı şikest it
Diliñ pāk eyle rûḥı Ḥak-perest it (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 164). [diliñ, -iñ, -]

dil ü cânım:

☐ Tokuñmuşdur bu bû ol tār-ı mûya
 Fedā olsun **dil ü cânım** bu bûya (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 190). [dil ü cânım, -im, -]

dil ü cânım: Can ve gönül.

☐ Didi sende 'ayāndır bûy-ı cānān
Dil ü cânım fedā-yı mûy-ı cānān (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 92). [dil ü cânım, -im, -]

dil ü cânım: Can ve gönül.

☐ Tenim her niçe olsa senden mehcûr
Dil ü cânım velî senden degil dūr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 258). [dil ü cânım, -im, -]

dil ü cânında: Gönül ve can.

☐ Dil ü cânında dā'im fırkı sensin
 Zebānında hemîşe fikri sensin (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 111). [dil ü cânında, -in, -da, -]

dil virüp: 1. Gönül vermek. 2. Sevmek. 3. Aşık olmak.

☐ Virüp dil 'aşık olma hüşyār ol
 Melāmetden nedāmetden kenār ol (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 267). [dil virüp, -üp, -]

dil virüp: Gönül vermek, sevmek, aşık olmak.

□ Hemānā itmeyüp ben hem teğafül
Bu zencîre virüp dil bî-ta'allül (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 164). [dil virüp, -üp, -]

dil-âgeh: Gönlü uyanık (kimse). II Âşık.

□ Teğafül itme bu beyt-i Hudâ'dır
Dil-âgeh ol ki cây-ı ilticâdır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 32). [dil-âgeh,]

dil-ārā: Gönülleri süsleyen.

□ Ki nev-res bir cûvân serv-i bālā
Ser-ā-pā cümle endāmı **dil-ārā** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 4). [dil-ārā,]
□ Ki ol bir bağ idi Firdevs-āsā
Hevâsı dil-keş şahını **dil-ārā** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 132). [dil-ārā,]

dil-ārā: Gönlü süsleyen.

□ Benî hemân idüben ey **dil-ārā**
Olupdur süfî-i cûduñ müheyyā (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 329). [dil-ārā,]

dilārā: Gönülleri süsleyen.

□ Didi ey zülf-i hûbân tek **dilārā**
Esîr-i halka tek olmuş ehl-i sevdā (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 55). [dilārā,]

dil-âver: Yürekli, cesur.

□ Çehâr etrâfından cem' oldı leşker
Temâmı şîr-çengāl **dil-âver** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 34). [dil-âver,]

dil-âvîz: Gönlü çeken, gönlü kendine cezbeden güzel.

□ Zemîniydi ser-ā-ser 'anber-āmîz
Hevâsı cân-fezâ şahını **dil-âvîz** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 122). [dil-âvîz,]
□ Müce'ed gîsuvânı 'anber-āmîz
Ser-ā-pā cümle endāmı **dil-âvîz** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 190). [dil-âvîz,]

dil-âvîz ü ser-efrâz: Gönül çeken ve başı yüksekte.

□ Dirahtânı **dil-âvîz ü ser-efrâz**
Çekâve şahsârında nevâ-sâz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 99). [dil-âvîz ü ser-
efrâz,]

dil-âzâd eyle: Gönlü kurtarmak, özgür bırakmak.

□ Tazarru' it ki yâ Rabb kıl beni şâd
Beni bu 'aşkdan eyle dil-âzâd (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 36). [dil-âzâd eyle,]

dil-âzâd kılsan: Gönlünü rahat ve serbest kılsa.

□ Anı bu kayddan kılsan dil-âzâd
İdersin hem beni hem 'âlemi şâd (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 41). [dil-âzâd kılsan, -
san, -]

dil-âzâr: Gönül inciten.

□ Ta 'ahhüd kıldı kim bî-câ diger-bâr
Bu güne olmasın her kez **dil-âzâr** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 184). [dil-âzâr,]

dil-âzâr: Gönül kıran, inciten.

□ Fiğân ey sakf-ı miñnetzây-ı gaddâr

Ki cevîr-i inkılabîndır **dil-âzâr** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 18). [dil-âzâr,]

□ Benim kaçdım bu gavğâdan rızâdır
Ne **dil-âzârlıkdur** ne cefâdır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 124). [dil-âzârlıkdur, -
lık, -dur, -]

dil-âzâr olma: Kalp kırmak, gönül incitmek.

□ Peyâmûñ söyle sen ey peyk-i dil-dâr
Ziyâde-güy olup olma dil-âzâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 134). [dil-âzâr olma, -
ma, -]

dil-beste: Gönül bağlamış, gönül vermiş.

□ Ki **dil-beste** olan dil-şâd olmaz
Kuyûd-ı derdden âzâd olmaz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 159). [dil-beste,]
□ İlâhî bab-ı lufûndur penâhım
Saña **dil-besteyem** sensin İlâhım (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 60). [dil-besteyem, -
yem, -]

dil-beste kıldı: Gönül bağlamış, gönlinü vermiş
olmak; âşık etmek.

□ Kemend-i 'aşkına **dil-beste kıldı**
Esîr ü mübtelâ vü haste kıldı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 41). [dil-beste kıldı, -dı, -
]

dil-bestegân: Âşıklar, gönül bağlayanlar.

□ Hezârân âh kim **dil-bestegânıñ**
Degil râyınca devrânı zamânıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 157). [dil-bestegânıñ, -
ıñ, -]
□ Hemân zencîr-i zülf-i dilberândır
Aña **dil-bestegân** vârestegândır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 162). [dil-bestegân,]

dil-dâde: Âşık, tutkun, gönül vermiş.

□ Olup Leylî de **dil-dâde** bedensân
Velî o âşıkâr idi bu pinhân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 2, Mısra 51). [dil-dâde,]
□ Ol iki servler âzâde iken
Bulup yek-digeriñ **dil-dâde** iken (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 20). [dil-dâde,]
□ Niçün bilmem saña bî-çâre Mecnûn
Olup **dil-dâde** olmuşdur ciger-hûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 30). [dil-dâde,]
□ Olup **dil-dâdesi** bir nâzenîniñ
Fedâ-yı 'aşk idüp dünyâ vü dîniñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 59). [dil-dâdesi,]
□ Kimiñ mihrinedir **dil-dâde** eknün
Kimiñ derdiyledir hâli diger-gün (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 35). [dil-dâde,]

dildâde: Gönül vermiş; âşık.

□ Aña aşuftayım **dildâdeyem** ben
Fedâsı olmağa âmâdeyem ben (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 49). [dildâdeyem, -yem, -
]
□ Ki sen tek ben de 'aşka mübtelâyem
Saña **dildâdeyem** senden cüdâyem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 284). [dildâdeyem, -
(y)em, -]

dil-dāde oldum: Gönül vermek, sevmek, âşık olmak.

□ Hemân-dem kim saña **dil-dāde oldum**

Kemend-i 'aşkıña üftāde oldum (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 217). [dil-dāde oldum, -dum, -]

dil-dāde olup: Gönül vermek, sevmek, âşık olmak.

□ Ki Leylâ'ya olup dil-dāde Mecnûn

Olupdur 'aşkıdan üftāde Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 5). [dil-dāde olup, -up, -]

dil-dāde olup: Gönül vermek, sevmek, âşık olmak.

□ Be-sân 'aşk-bāzân-ı zamāne

Olup dil-dāde hûbân-ı cihāne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 4). [dil-dāde olup, -up, -]

dil-dāde-i âhen: Katı yürekli âşık.

□ Niçün zencîr der-gerden olupsun

Niçün **dil-dāde-i âhen** olupsun (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 10). [dil-dāde-i âhen,]

dil-dār: Güzel || sevgili.

□ Ne kâğız vardır bunda ne de hāme

Ki tahrîr eyleyem **dil-dāre** nāme (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 280). [dil-dāre, -e]

□ Harîminden çıkup şeh-rāha çālāk

Dili **dil-dār** ile meşgûl-i bî-bāk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 26). [dil-dār,]

□ Bu derd **dil-dārın** nâ-dîde hālîñ

Nolur hālîñ eger görsen cemālîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 195). [dil-dārın, -ın, -ı, -]

dil-dār idüp: Sevgili etmek, sevmek.

□ Seni **dil-dār idüp** oldum giriftār

Künün bende ne dil vardur ne dādār (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 55). [dil-dār idüp, -üp, -]

dil-dār olsun: Gönül alan olmak.

□ Ki ol meh-veş benimle yār olsun

O gül-çihre baña **dil-dār olsun** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 136). [dil-dār olsun, -sun, -]

dil-efkār: Gönlü yaralı.

□ Anıñ 'aşkında hem Zeyd **dil-efkār**

Olup şubh u mesâ nālân u hûnbār (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 43). [dil-efkār,]

□ Anı tahrîr idüpdür bir **dil-efkār**

Esîr-i bend ya'nî Leylî-yi zār (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 193). [dil-efkār,]

dil-efkār kıldın: Gönül yaralamak.

□ Didi âh ey peder ey bāb-ı gām-h'ār

Yetîm itdiñ bei kıldın dil-efkār (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 52). [dil-efkār kıldın, -dın, -]

dil-efkār olma: Gönlü düşünceli olmak.

□ Didi kim āgeh oldı 'aşık-ı zār

Firāk-ı yârden olma dil-efkār (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 120). [dil-efkār olma, -ma, -]

dil-efkār-ı firākın: 1. Yaralı gönlün hüznü, yaralı gönlün üzüntüsü.

□ Ki Mecnûn'dur **dil-efkār-ı firākın**

Anı dil-hûn idüpdür iştiyākın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 41). [dil-efkār-ı firākın, -ın, -]

dil-efrüz: Gönül aydınlatan, gönle ferahlık veren, sevindiren.

□ Saña kim göz tikerse ey **dil-efrüz**

Çekilsün gözlerine mîl-i cānsüz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 211). [dil-efrüz,]

□ Ferāgāt bulmayup hem bu **dil-efrüz**

Lehib-i 'aşkıdan kalmışdı der-süz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 39). [dil-efrüz,]

□ Bu güne gerçi ol iki **dil-efrüz**

Be-hem pîçide kaldılar şebân-rüz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 245). [dil-efrüz,]

dil-fersâ vü derd-efzâ: Gönlü tüketen ve derdi artıran.

□ Bu **dil-fersâ vü derd-efzâ** zamānda

Hazân-ı zehr-bār u bî-amānda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 27). [dil-fersâ vü derd-efzâ,]

dil-figār: Gönlü yaralı II Âşık.

□ Bilürler kim ne güne dāg-dārem

Ne rûtbe bî-nevāyem **dil-figārem** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 144). [dil-figārem, -em, -]

dil-fütāde: Âşık.

□ Zenaḥdānydı çāh-ı ser-küşāde

Hemân çāh içre biñ **dil-fütāde** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 14). [dil-fütāde,]

dil-germ: Gönlü coşmuş II Gönlü kızmış, öfkeli.

□ Gām-ı 'aşkıñla **dil-germ** olmayanlar

Olurlar dergehiñde nāz-perver (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 127). [dil-germ,]

□ Peyāpey eyledi ol bādeden nüş

Olup **dil-germ** sevdā eyledi cüş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 374). [dil-germ,]

dil-germ-i vişāl it: Kavuşmanın gönül coşkunluğu.

□ Meh-i Ken'ân'ı **dil-germ-i vişāl it**

Züleyhā'yı cüvân u taze-sāl it (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 63). [dil-germ-i vişāl it,]

dil-gîr: Far. Hatırı kalmış, gücenmiş.

□ Görünce kühda bir gār **dil-gîr**

İdüp ol gārdan ümmîd naḥcîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 37). [dil-gîr,]

□ Müretteb oldı bir **dil-gîr** 'imārı

Müheyyā oldı mehcürân mezārı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 131). [dil-gîr,]

dil-gîr kıldı: İncitmek, kırmak.

□ Dil-i zārîñ figāndan sîr kıldı
Figānı 'ālemi **dil-gîr kıldı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 31, Mısra 108). [dil-gîr kıldı, -dı, -]

dil-güşâ: Gönül açan, kalbe ferah veren.

□ Dem-i 'ayş [u] tarab faşl-ı şafâdır
Bahâr-ı âlem-ârâ **dil-güşâdır** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 54). [dil-güşâdır, -dır]

dil-h'âh: Gönül arzusu.

□ İdüp **dil-h'âhıñ** üzre devr-i devrân
Olupdur ahter-i bahtıñ firûzân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 13). [dil-h'âhıñ, -ıñ, -]

dil-haste: Hasta gönüllü; kargın, gücenmiş gönül
sahibi.

□ Kılurdu ey benim Mecnûn-ı zârım
Vefâ-dâr-ı 'âşıkım **dil-haste** yârım (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 148). [dil-haste,]
□ Kemend-i derd ile pâ-beste Leylî
Belâ-yı 'aşkdan **dil-haste** Leylî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 280). [dil-haste,]
□ Belâ-yı 'aşkdan **dil-haste** Leylî
Kuyûd-ı derd ile pâ-beste Leylî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 73). [dil-haste,]
□ Olup **dil-hastesi** derd-i firâkıñ
Ciger-hûmî belâ-yı iştîyâkıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 41). [dil-hastesi, -si]

dil-hûn: İçî kan ağlamak; çok kederli.

□ İdüp Kaş adını âhîr o **dil-hûn**
Fedâ-yı 'aşk-ı Leylî oldı Mecnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 35). [dil-hûn,]
□ Ki Mecnûn'dur dil-efkâr-ı firâkıñ
Anı **dil-hûn** idüpdür iştîyâkıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 42). [dil-hûn,]
□ Diyürdi her zamân **dil-hûn** atası
Ki bir kes olmasun mecnûn atası (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 9). [dil-hûn,]
□ Bulup vahşetde ol **dil-hûmî** âhîr
Getirdi Ka'be'ye Mecnûn'ı âhîr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 25). [dil-hûmî, -ı, -]
□ Pederlik mihri Mecnûn'ıñ atasın
İdüp dil-hûn o **dil-hûnuñ** atasın (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 48). [dil-hûnuñ, -uñ, -]
□ Didi hāmûş sen Mecnûn degilsen
Belâ-yı 'aşkdan **dil-hûn** degilsen (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 34). [dil-hûn,]
□ Olup bu töhmetiñ **dil-hûmî** Nevfel
Muḥâtab eyledi Mecnûn'ı Nevfel (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 21). [dil-hûmî, -ı, -]
□ Seniñ 'aşkıñda Mecnûn olmışam ben
Seniñ 'aşkıñda **dil-hûn** olmışam ben (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 48). [dil-hûn,]
□ Velî bu gâmdanem peyveste **dil-hûn**
Ki bensiz niçedir aḥvâl-i Mecnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 135). [dil-hûn,]
□ Belâ-yı ḥasretiñ maḥzûmî Mecnûn
Cefâ-yı firâkıñ **dil-hûmî** Mecnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 106). [dil-hûmî, -ı, -]
□ İdende nâle bu mâtemde Mecnûn
Kılarda nâlesi dünyâyı **dil-hûn** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 36). [dil-hûn,]

dil-hûn idüp: Çok kederlendirmek, kan ağlatmak.

□ Pederlik mihri Mecnûn'ıñ atasın
İdüp dil-hûn o dil-hûnuñ atasın (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 48). [dil-hûn idüp, -üp, -]

dil-hûn oldı: Gönlü yaralı olan, gönlü kanlı olan. İçî
kan ağlamak.

□ Bu nev' ile geçüp evkât-ı Mecnûn
Heyâ-hüy-ı cihândan oldı dil-hûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 18). [dil-hûn oldı, -dı, -]

dil-i âbâsı: Gönüllerin babası.

□ Çü şiddet buldı derd-i 'aşk-ı Mecnûn
Dil-i âbâsı oldı derdden hûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 2). [dil-i âbâsı, -sı, -]

dil-i âsûde: Gönlü rahat.

□ Tarîk-i 'ahdde şâbit ü vefâ-dâr
Dil-i âsûde birle âhîr-i kâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 17, Mısra 178). [dil-i âsûde,]

dil-i çâk: Parçalanmış gönül.

□ Cihânda ser-te-ser bir zerre-i ḥâk
Bir âhû-çeşmdir yâ bir **dil-i çâk** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 218). [dil-i çâk,]

dil-i leylî'de: Leyla'nın gönlü.

□ Dil-i Leylî'de buldı 'aşk şiddet
Dü-bâlâ oldı Mecnûn'da muḥabbet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 369). [dil-i leylî'de, -de, -]

dil-i maḥzûnumı: Kederli gönül.

□ Beni mektûb ile yâd eylemişsin
Dil-i maḥzûnumı şâd eylemişsin (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 340). [dil-i maḥzûnumı,
-um, -ı, -]

dil-i mecnûn: Mecnun'un gönlü. II Deli gönül.

□ 'İzâr-ı Leylî ḥüsn ü ân bâğı
Dil-i Mecnûn da derd-i 'aşk dâğı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 60). [dil-i mecnûn,]

dil-i mecnûn'da: Mecnun'un gönlü.

□ Bulup şiddet **dil-i Mecnûn'da** sevdâ
Gezürken âh idüp şahrâ-be-şahrâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 13). [dil-i mecnûn'da, -
da, -]

dil-i mecnûn-ı maḥzûn-tek: Hüzünlü Mecnun gibi
gönül.

□ Müselsel gîsûvânı 'anber-efşân
Dil-i Mecnûn-ı maḥzûn-tek perîşân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 16). [dil-i mecnûn-ı
maḥzûn-tek,]

dil-i men: Benim gönüm.

□ O kûhuñ dâmeniñ kıldı nişîmen
Cûlûs itdi didi âh ey **dil-i men** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 22). [dil-i men,]

dil-i nâ-şâdımı: Mutsuz gönül.

□ Kerem kıl 'uḳde-i bahtım küşâd it

Dil-i nâ-şadımı bir lahzâ şād it (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 27, *Mısra* 24). [*dil-i nâ-şadımı, -um, -i, -*]

dil-i pâki: *Saf, temiz gönüllü.*

□ Ta ‘aşşuk neş’esin endîşe eyle

Dil-i pâki muhbbet-pîşe eyle (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 37, *Mısra* 234). [*dil-i pâki, -i, -*]

dil-i pâki: *Saf, temiz gönüllü.*

□ İrişdi şevki hadd-i sehmânake

Karîb oldu **dil-i pâki** helâke (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 33, *Mısra* 376). [*dil-i pâki, -i, -*]

dil-i sad-pâre: *Paramparça olmuş gönül.*

□ Ki yâre dime kim bî-çâre Leylî

Dil-i şad-pâre bahtı kare Leylî (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 11, *Mısra* 50). [*dil-i şad-pâre, -*]

dil-i şad-pâremi: *Bin parça gönül.*

□ Ki şad feryâd kim devr-i zamâna

Dil-i şad-pâremi döndürdi kana (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 37, *Mısra* 110). [*dil-i şad-pâremi, -i, -*]

dil-i sengîniñ: *Taş gönül; acımasız, merhametsiz gönül.*

□ Füsünım Nevfel’i dil-nerm kıldı

Dil-i sengîniñ âhîr nerm kıldı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 22, *Mısra* 38). [*dil-i sengîniñ, -iñ, -*]

dil-i süzâniñ: *Yanan gönül.*

□ Hemân giryân olurdi âh iderdi

Dil-i süzâniñ âteşgâh iderdi (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 22, *Mısra* 54). [*dil-i süzâniñ, -iñ, -*]

dil-i süzânlarında: *Yanan gönül.*

□ Dil-i süzânlarında güft ü gü çok

Zebânda tâkat-i şerh-i elem yok (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 33, *Mısra* 263). [*dil-i süzânlarında, -lar, -ın, -da, -*]

dil-i zârında: *Ağlayan, inleyen gönül.*

□ Didi ey Zeyd yokdur dañi tâbım

Dil-i zârında çokdur ıztırâbım (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 156). [*dil-i zârında, -ım, -da, -*]

dil-i zârıñ: *Ağlayan, inleyen gönül.*

□ Dil-i zârıñ figândan sır kıldı

Figâni ‘âlemi dil-gîr kıldı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 31, *Mısra* 107). [*dil-i zârıñ, -iñ, -*]

dil-i zârıñ: *Ağlayan, inleyen gönül.*

□ Dil-i zârıñ baña teslim itdiñ

Beni şehâ şahrâya koyup gitdiñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 27, *Mısra* 209). [*dil-i zârıñ, -iñ, -*]

dil-i zârum: *Ağlayan, inleyen gönül.*

□ Ruñ-ı Leylî ki ol nûra sebebdır

Dil-i zârum anıñçün der-talebdır (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 27, *Mısra* 58). [*dil-i zârum, -um, -*]

]

dilür: (*Fars.*) *Yürekli, cesur, yiğit (kimse).*

□ Dilür ber-güzide adı Nevfel

Nesebde cümleden a‘lâ vü efdal (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 17, *Mısra* 9). [*dilür, -*]

dilürân-ı ser-efrâz: *Cesurca, mertçe başını kaldıran.*

□ Rikâbında **dilürân-ı ser-efrâz**

Götürmüşlerdi bâz-ı tîz-pervâz (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 17, *Mısra* 33). [*dilürân-ı ser-efrâz, -*]

dil-kebâb: *Gönlü yakmak. II Acı çekmek. Gönlü kebab olmak.*

□ Didi hâli hârâbem ey peder hân

Ğamîndan **dil-kebâbem** ey peder hân (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 24, *Mısra* 58). [*dil-kebâbem, -em, -*]

dil-keş: *Gönül çekici, gönül cezbedici.*

□ Ki ol bir bağ idi Firdevs-âsâ

Hevâsı **dil-keş** şahını dil-ârâ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 132). [*dil-keş, -*]

□ Ser-â-pâ **dil-keş** idi sebzegâhı

Reyâhîn idi ser-tâ-ser giyâhı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 137). [*dil-keş, -*]

dil-keş idi: *Gönül cezbeden, gönül çeken.*

□ Niçe sâkî ki kaddi **dil-keş idi**

Niçe mey kim şarâb-ı bî-ğes idi (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 2, *Mısra* 19). [*dil-keş idi, -di -*]

dil-nerm: *Gönül yumuşatan.*

□ Füsünım Nevfel’i **dil-nerm** kıldı

Dil-i sengîniñ âhîr nerm kıldı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 22, *Mısra* 37). [*dil-nerm, -*]

dil-nerm idüp: *Gönlünü yumuşatmak, gönlü merhamet edecek kıvama getirmek.*

□ İdüp dil-nerm Leylî’nin atasın

Huşul-i maṭlabla aldı rızâsın (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 22, *Mısra* 101). [*dil-nerm idüp, -üp, -*]

dil-nişîn: *Gönlüde yer tutan, çok hoş giden, latif.*

□ Bu maṭlab gerçi hoşdur **dil-nişindir**

‘Arab ehli velîkin hürde-bîndir (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 6, *Mısra* 51). [*dil-nişindir, -dir, -*]

dil-pesend: *Gönle hoş gelen, gönlün beğendiği.*

□ Hemân dürr-i şemîn ü **dil-pesendiñ**

Şidâkında o serv-i ser-bülendiñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 6, *Mısra* 43). [*dil-pesendiñ, -iñ, -*]

dil-peziñ idi: *Gönle hoş gelen, gönlün beğendiği, gönlün kabul ettiği.*

□ Olup Leylî dañi Kays’ın esîri

Anıñ Kays olmuş idi dil-peziñi (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 2, *Mısra* 54). [*dil-peziñi idi, -di, -*]

dil-remide: *Gönlü korkmuş, gönlü ürkmüş.*

□ Fezâ-yı gamda **dil-remide**

Serîr-i Cem’de Leylî ârâmide (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 219). [dil-remîde,]

dil-rîş: Gönülü yaralı, aşktan dolayı dertli.

□ Fiğân ey çarh-ı bed-mihr ü bed-endîş
Ki nişân eyliyor 'uşşâkı **dil-rîş** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 2). [dil-rîş,]

dil-rîş olmuşdu: Gönülü yaralı, kederli olmak.

□ Esîr-i derd hem bî-çîz dervîş
Sinân-ı ğamla hem olmuşdu dil-rîş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 68). [dil-rîş olmuşdu, -
muş, -dı, -]

dil-rîşe: Yaralı gönül.

□ Hâdeng-i ğamla **dil-rîşem** hemîşe
Ġam-ı 'aşk ile bî-hoşem hemîşe (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 33). [dil-rîşem, -m, -]

dil-rübâ: Gönül çalan, gönül hırsız || güzel, sevgili.

□ Ki sen bir nâzenîn meh-likâsın
Büt-i nâzik-bedensin **dil-rübâsın** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 250). [dil-rübâsın, -sın]

dil-şâd: Far. Gönülü hoş, mutlu, sevinmiş.

□ Anıñ adıydı ol dem Kays-ı âzâd
Gezürdi sū-be-sū âzâd u **dil-şâd** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 6). [dil-şâd,]
□ Bu cânibden dañi dāmâd **dil-şâd**
Mülükâne idüp bir çeşn bünyâd (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 115). [dil-şâd,]
□ Olup **dil-şâd** Mecnûn-ı fütâde
Revân oldı revân Tūr-ı murâda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 119). [dil-şâd,]
□ İştîdi nu peyâmı ol perî-zâd
Perî-vâr eyledi pervâz **dil-şâd** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 150). [dil-şâd,]
□ Kılup mihmânını **dil-şâd** Leylî
İdüp ta 'zîmini müzdâd Leylî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 223). [dil-şâd,]

dil-şâd eyle: Gönlünü hoş etmek, mutlu etmek.

□ Bu merd-i bî-dilî âzâd eyle
'İnâyet kıl beni **dil-şâd eyle** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 42). [dil-şâd eyle,]

dil-şâd idüp: Gönlünü şenlendirmek, mutlu etmek, sevindirmek.

□ İden 'aşıkları Nâkâm ber-bâd
Felekdir kim idüp ağıyârı dil-şâd (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 108). [dil-şâd idüp, -üp,
-]

dil-şâd idem: Gönlünü şenlendirmek.

□ Ki bā-kām eyleyüp bu nā-murâdı
İdem dil-şâd bu miñnet-nihâdı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 92). [dil-şâd idem, -em,
-]

dil-şâd kıldı: Gönülü hoş, sevinçli etmek.

□ Bedîhî şî'rler inşâd kıldı
Sürür Nevfel'i **dil-şâd kıldı** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 108). [dil-şâd kıldı, -dı,
-]

dil-şâd kılsın: Gönülü hoş, sevinçli etmek.

□ Kerem itsün beni **dil-şâd kılsın**
Ġam-ı hicrândan âzâd kılsın (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 187). [dil-şâd kılsın, -
sın, -]

dil-şâd olmaz: Gönülü sevinçle dolu olmak.

□ Ki dil-beste olan **dil-şâd olmaz**
Kuyūd-ı derdden âzâd olmaz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 159). [dil-şâd olmaz, -
maz, -]

dil-şâd olsa: Gönülü sevinçle dolu olmak.

□ Eger bir lahza 'aşık olsa dil-şâd
Olur çarhıñ hasedden sañkı ber-bâd (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 163). [dil-şâd olsa, -sa,
-]

dil-serd: Katı kalpli, yüreği kaba.

□ Velî **dil-serd** idi Leylî anıñla
Degildi yek-cihet meyli anıñla (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 21). [dil-serd,]

dil-şikeste: Far. Gönülü kırık.

□ Sitem zencîri birle pây-beste
Perişân u mükedder **dil-şikeste** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 64). [dil-şikeste,]

dil-şikeste idüp: Gönlünü kırmak.

□ Bulup pâyân-ı dürüd pîr-i hâste
İdüp pedrüd gitdi dil-şikeste (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 202). [dil-şikeste idüp, -
üp, -]

dil-teng: Gönülü daralmış, kederli, içi sıkın, sıkıntılı.

□ Küdûret-hâne içre oldı **dil-teng**
Dili hâste teni bî-tâb u bî-reng (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 283). [dil-teng,]
□ Bu hayretgâhda Mecnûn **dil-teng**
Kebâb-âsâ olup çespide-i seng (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 35). [dil-teng,]

dil-teng itdiñse: Perişan etmek, kederlere salmak.

□ Beni itdiñse de sen böyle dil-teng
Saña da hem yeter bu neng-i bed-reng (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 153). [dil-teng
itdiñse, -diñ, -se, -]

dil-teng oldı: Gönülü daralmak, bunalmak.

□ Sözüñ hatm itdi Leylî oldı dil-teng
Gülistân-ı bekâya kıldı âheng (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 153). [dil-teng oldı, -dı,
-]

dil-teng olup: Gönülü daralmak, kederli, sıkıntılı
olmak, içi sıkılmak.

□ Olup dil-teng Leylâ-yı vefâ-dâr
Gülistân seyrine oldı talebkâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 43). [dil-teng olup, -up,
-]

dir çekmez: Savaş zırhı giymek.

□ Sa 'âdetle olur bu emr-i dil-h'âh
Bu hem çok **dir çekmez** inşallâh (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 76). [dir çekmez, -mez, -]

dirahtân: Ağaçlar.

- Döşenmişdi çemende ferş-i aḥḍar
- Dirahtân** sebz-püş olmuşdı yekser (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 8). [dirahtân,]
- Dirahtânî dil-âvîz ü ser-efrâz
- Çekâve şâhsârında nevâ-sâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 99). [dirahtânî, -i, -]
- Dirahtânî sipihre ser-keşide
- Ğazâlân sâyesinde âremîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 133). [dirahtânî, -i, -]

direfs-i tâlî iñ: Baht bayrağı.

- Sipihriñ devri dîger-gün olupdur
- Direfs-i tâlî iñ** vârun olupdur (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 40). [direfs-i tâlî iñ, -iñ, -]

dirîgâ: Yazık, eyvah, yazıklar olsun.

- Vesîle ben olup bu kâr-zâre
- Dirîgâ** olmuşam ağyâr yâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 132). [dirîgâ,]
- Dirîgâ tutmadım itdiñ naşîhat
- Künün oldum giriftâr-ı faẓîhat (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 65). [dirîgâ,]
- Şebân-rûz eyliyor feryâd bülbül
- Dirîgâ** hem-nişîn-i ḥâr olur gül (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 208). [dirîgâ,]
- Dirîgâ ben gelen demde cihâna
- Edebden kalmamışdı bir nişâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 87). [dirîgâ,]

dirîgâ itmedim: Yazık etmek.

- Dirîgâ itmedim hoş-dil seni ben
- Gör imdi ḥâlimi 'afv it beni sen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 69). [dirîgâ itmedim, - me, -dim, -]

dirîne: Eski, kadim.

- Olup **dirîne** derdiñ bî-ḳarârî
- Fiğânlar eylediler ıztırârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 67). [dirîne,]

dirîne: Eski, kadim.

- Bulup şiddet-i ḡam **dirîne** sâkî
- Elemden teng olupdur sîne sâkî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 25). [dirîne,]

div: Şeytan, dev.

- Kılıp 'âlemde ben der-dâm **divî**
- Baḥa ger itmeseydim râm **divî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 143). [divî, -i]
- Kılıp 'âlemde ben der-dâm **divî**
- Baḥa ger itmeseydim râm **divî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 144). [divî, -i]

divâne: Deli, mecnun.

- Anı kim eylemiş **divâne** Leylî
- O **divâne** ider mi ḡayra meyli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 84). [divâne,]
- Seni ben itmişem derde giriftâr
- Seni ben itmişem **divâne** kirdâr (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 276). [divâne,]

- Ki şadr-ı bezm-i dânişken maḳâmıñ
- Yazıkdur olmasun **divâne** nâmıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 126). [divâne,]
- Niçündür söyleyüp **divâne** nâmın
- Nazarda tutmuyorsun ihtirâmın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 137). [divâne,]
- Ki **divâne** odur kim ḥod-sitâdır
- Esîr-i dâne-i dâm-ı hevâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 139). [divâne,]
- Ki merd-i 'âkıla **divâne** deyirler
- Velî **divâne** ferzâne deyirler (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 61). [divâne,]
- Ki merd-i 'âkıla **divâne** deyirler
- Velî **divâne** ferzâne deyirler (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 62). [divâne,]

divâne eylemiş: Deli, divane etmek.

- Anı kim eylemiş **divâne** Leylî
- O **divâne** ider mi ḡayra meyli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 83). [divâne eylemiş, - miş, -]

divâne ider: Delirtmek.

- İder **divâne** 'âklı meh-cebîniñ
- Çekür zencîre ḥuşî zülf-i çiniñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 253). [divâne ider, -er, -]

divâne oldı: Delirmek, kendinden geçmek.

- Egerçi zâhiren **divâne oldı**
- Velî ma'nâda bir ferzâne oldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 57). [divâne oldı, -dı, -]

divâne olup: Deli divane olmak.

- Niçün böyle olup **divâne** kirdâr
- Bu zencîr içre olmuşsun giriftâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 11). [divâne olup, -up, -]

divâne-girdâr: Deli davranışlı, çılgın tarzlı.

- Eger **divâne-girdârı** budursa
- Eger Mecnûn'ıñ eṭvârı budursa (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 177). [divâne-girdârı, -ı, -]

divâne-i bî-h'îs: Kimsesiz divane, akrabasız deli.

- Benem **divâne-i bî-h'îs** amma
- Seni zencîre çekmiş 'özü-i dünyâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 81). [divâne-i bî-h'îs,]

divâne-i güm-kerde: Kaybolmuş deli, divane.

- Ben er **divâne-i güm-kerde** rāhem
- Velî bu güm-geşde bî-günāhem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 181). [divâne-i güm-kerde,]

divâne-i meftûn-ı levlî: Leylâ'nın divane aşığı, deli mecnûn'u.

- Benem sergeşte-i Mecnûn-ı Leylî
- Benem **divâne-i meftûn-ı Leylî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 92). [divâne-i meftûn-ı leyli,]

divâne-i nâ-âkilem: Akılsız deli.

□ Hemân **divâne-i nâ-âkilem** ben
Hemân mecnûn hemân dâna-dilem ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 179). [divâne-i nâ-âkilem, -em, -]

divâne-mânend: Deli gibi, deliye benzer.

□ İdüp kayd-ı sivâdan kaç-ı peyvend
Revân oldı hemân **divâne-mânend** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 10). [divâne-mânend,]

divâne-sân: Deli gibi.

□ Hemân dil kim bu güne dür-efşandır
‘Acebdır kim niçün **divâne-sandır** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 112). [divâne-sandır, -dur, -]

divâne-ter olup: Daha deli olmak.

□ Gidürdi teng-dil efsürde hâtır
Olup divâne-ter gitdükce âhîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 92). [divâne-ter olup, -up, -]

divâne-vâr: Deliler gibi, çulğun gibi.

□ Çeküp zencîre bir **divâne-vârı**
Muqayyed eylemişdi ol figârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 21). [divâne-vârı, -ı, -]
□ Fezâ-yı ‘aşkı seyr it bî-süvâr ol
Velî Mecnûn-şîfat **divâne-vâr** ol (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 326). [divâne-vâr,]

div-bend: İfrite yakalanmış, deve bağlı.

□ Ben ol ferzâneym kim **div-bendem**
Ne in ki div-bendinde nijendem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 141). [div-bendem, -em]
□ Ben ol ferzâneym kim div-bendem
Ne in ki **div-bendinde** nijendem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 142). [div-bendinde, -in, -de, -]

div-zâde: Dev çocuğu. (Çok güçlü olması bağlamında.)

□ Virürler mi güli gülşende bâde
Virürler mi o hûrî **div-zâde** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 138). [div-zâde,]

divânet: Dindarlık, dînin hükümlerine uyma ve bu hükümlerin gerektirdiği gibi hareket etme.

□ Berâ’etdir **divânetdir** siriştım
Bükâdır ibtilâdır ser-nüviştım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 147). [divânetdir, -dir, -]

divâr: Memleket, ülke, belde.

□ Nişîmen eyledi miñnet hişârîñ
Musahhîr eyledi vahşet **diyârîñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 278). [diyârîñ, -ıñ]
□ Diyâr-ı Necd’dir yâri **diyârı**
Şeh-i hûbân-ı Leylî’dir nigârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 65). [diyârı, -ı]
□ Hemân zencîre çek ben bî-karârı
Dolandır kûy bâ-kû her **diyârı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 44). [diyârı, -ı]

□ Ki ben ‘azm eyler oldum bir **diyâra**
Yok andan bâz-geşte râh-ı çäre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 179). [diyâra, -a]

□ ‘İlâc itmek için Mecnûn-ı zäre
Cihân-geşt oldı gitdi her **diyâre** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 6). [diyâre, -e]

□ Vişalidir muqarrer bu **diyârîñ**
Şafâsıdır mükerrer bu **diyârîñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 203). [diyârîñ, -ıñ]

□ Vişalidir muqarrer bu **diyârîñ**
Şafâsıdır mükerrer bu **diyârîñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 204). [diyârîñ, -ıñ]

diyâr-ı ‘aşkı: Aşk ülkesi, memleketi.

□ Ki bunlar ‘aşkıda ad eylemişler
Diyyâr-ı ‘aşkı âbâd eylemişler (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 306). [diyyâr-ı ‘aşkı, -ı, -]

diyâr-ı hicrde: Ayrılık ülkesi.

□ Kâlup endüh ile bî-çäre Leylî
Diyyâr-ı hicrde âväre Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 362). [diyyâr-ı hicrde, -de, -]

diyâr-ı mām u bâbı: Annesinin ve babasının(kapı) memleketi.

□ İdüp terk **diyâr-ı mām u bâbı**
Gidür kim şüyuñ olsun kām-yâbı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 161). [diyâr-ı mām u bâbı, -ı, -]

diyâr-ı necd’dir: Necd diyarı, Necd Çölü.

□ Diyâr-ı Necd’dir yâri diyârı
Şeh-i hûbân-ı Leylî’dir nigârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 65). [diyâr-ı necd’dir, -dir, -]

diyâr-ı necd’i: Necd diyarı, Necd Çölü.

□ Ki ol gün kim olup Nevfel muzaffer
Diyyâr-ı Necd’i kılmışdı musahhâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 6). [diyyâr-ı necd’i, -i, -]

diyâr-ı yâre: Sevgilinin yurdu. Sevgilinin memleketi.

□ Meşâm-ı ârzûsın kıldı meşhûn
Revân oldı **diyâr-ı yâre** Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 14). [diyâr-ı yâre, -e, -]

diyâr-ı yâre: Sevgilinin yurdu, Sevgilinin memleketi.

□ Diyâr-ı yâre bir gün ‘azm kıldı
Şitâbân oldı ‘azmîñ cezm kıldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 3). [diyâr-ı yâre, -e, -]

dokun: Değmek, dokunmak.

□ Dokundı şîşe-i nāmûsuma seng
Şikest oldı o şîşe kalmadı neng (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 29). [dokundı, -dı, -]

dol: Dolu duruma gelmek. Dolmak.

□ Dolurdu jâle cām-ı ergüvâna
Virürdi neş’e bezm-i gülsitâna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 7). [dolurdu, -ur, -dı, -]

dol-: Dolu duruma gelmek. Dolmak.

□ Dühül feryād idüp geldi fiğāna
Ġariv-i serkeşān **doldı** ciḥāna (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 76). [doldı, -dı]

dolan: Dolaşmak, çevresinde bulunmak.

□ Hemân zencîre çek ben bî-ķarârî

Dolandır kûy bâ-kû her diyârî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 44). [dolandır, -dır, -]

□ Çeküp Mecnûn'ı her dem bir mekâna

Dolandırdı anı ḥâne-be-ḥâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 98). [dolandırdı, -dır, -
dı, -]

□ Gelüp bezme şarâb-ı ergüvânî

Dolandı bezmi cām-ı şādmānî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 120). [dolandı, -dı]

dolaş: Bir şeyin çevresinde dönmek, gezmek,
dolaşmak.

□ Dolaşup eyleyüp Mecnûn nezāre

Baķurken geh güle geh lâle-zāre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 25). [dolaşup, -up, -]

dön: Dönmek, kendi etrafında hareket etmek.

□ Teraḥḥüm eyle gör ḥalim nigārā

Dönüp idbāra iķbālim nigārā (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 70). [dönüp, --üp]

□ Mükedder oldu baġrı **döndi** ķana

Dilinde nār-ı ġam çekdi zebāna (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 153). [döndi, -di, -]

□ Dönüp āverdgehinden bî-serencām

İrişdi menziline buldı ārām (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 5). [dönüp, -üp, -]

□ Olup püsîde cism-i nā-tevānım

Dönüp toprak olursa üstüḥ'ānım (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 288). [dönüp, -üp, -]

□ Olup zikri hemîn Mecnûn u Mecnûn

Dönüp aşüfte bir Mecnûn'a eknûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 92). [dönüp, -üp, -]

□ Hilāl-āsā olup bedr-i münîri

Ḥalāle **döndi** serv-i dil-peziiri (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 46). [döndi, -di, -]

□ Ki baġrı giryesinden ḥūna **döndi**

Kenāri dāmen-i Ceyḥūn'a **döndi** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 169). [döndi, -di, -]

□ Ki baġrı giryesinden ḥūna **döndi**

Kenāri dāmen-i Ceyḥūn'a **döndi** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 170). [döndi, -di, -]

□ Ki şad feryād kim devr-i zamāna

Dil-i şad-pāremi **döndürdi** ķana (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 110). [döndürdi, -dür,
di, -]

dön-: Dönmek, kendi etrafında hareket etmek.

□ Nişānıñ bulmayup nālān u giryān

İdüp efsûs **döndiler** perîşān (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 54). [döndiler, -di, -ler]

döndür-: Çevirmek.

□ İrişdiler o bāġ-ı dil-nişîne

Anı **döndürdiler** ḥuld-ı berîne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 126). [döndürdiler, -di,
-ler]

döşe: Kumaş, halı vb.ni bir yeri iyice örtecek biçimde

sermek.

□ Döşenmişdi çemende ferş-i aḥḍar

Dıraḥtān sebz-püş olmuşdı yekser (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 7). [döşenmişdi, -n, -
miş, -di]

dost: Arkadaş, dost II Sevgili.

□ Meded ey **dost** gitdi pây-ı tedbîr

Demidir tūt elimden itme te'hîr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 59). [dost,]

□ Diyüp yā **dost** çekdi na'ra-i hū

Anı ġüş itdi Leylā-yı melek-rū (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 113). [dost,]

□ Seniñle **dostuñ** çün oldu düşmen

Kimiñ yadıyla daḥi āh idersen (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 83). [dostuñ, -uñ]

□ Seniñ ḥālindenem āġāh ey **dost**

Ki derdiñde seniñ cāġāh ey **dost** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 241). [dost,]

□ Seniñ ḥālindenem āġāh ey **dost**

Ki derdiñde seniñ cāġāh ey **dost** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 242). [dost,]

□ Görüp Mecnûn işārāt-ı selāmıñ

Didi kimsiñ nedir ey **dost** nāmıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 32). [dost,]

□ Ferāyād itdi yār-i derdnākiñ

Didi yā **dost** virdi cān-ı pākiñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 156). [dost,]

dost u düşmen: Dost ve düşman.

□ Cenāzemde benim sen olmaz isen

Seni eyler melāmet **dost u düşmen** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 108). [dost u düşmen,]

dostān: Dostlar.

□ Firîb ile getirdi ḥānümāna

Anı teslîm kıldı **dostāna** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 10, Mısra 272). [dostāna, -a]

□ Gezüp şahrāda Mecnûn **dostānı**

Tefākķud kıldılar ol bî-nişānı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 51). [dostānı, -ı, -]

□ Kılursın ceys-i a'dāyı muzaffer

Çekürsin **dostān** ḳatline ḥancer (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 114). [dostān,]

□ Götürdün geh tîġi ġāh sinānı

Benimle düşmen itdiñ **dostānı** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 16). [dostānı, -ı, -]

□ Getürdüm tuḥfe kıldım **dostāna**

Ki bûy-ı naġzı virsün neş'e cāna (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 39). [dostāna, -a]

dostān: Dostlar.

□ Tefākķud eyledi geçmiş zamānı

Tefāḥḥuş kıldı bir bir **dostānı** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 114). [dostānı, -ı, -]

□ Degil ḳabil egerçi armaġanım

Pesend eyler velîkin **dostānım** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 42). [dostānım, -ım, -]

du'ā kıl: Allah'a yalvarma, niyaz. Dua etmek.

□ Tūtup bu ḥālķa-i beyti **du'ā kıl**

Ki yā Rab sen beni ġamdan cüdā kıl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 33). [du'ā kıl,]

du'āyā: Allah'a yalvarma, ey Allah'im dua.

□ Teveccüh kıldı dergāh-ı Hudā'ya
Niyāz-ı destini açdı **du'āyā** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 44). [du'āyā,]

dü-bālā: İki kat.

□ Niçe genc ister isen revâdır
Dü-bālā itmesem 'ayn-ı haṭâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 46). [dü-bālā,]

□ Dil-i Leylî'de buldı 'aşk şiddet
Dü-bālā oldı Mecnûn'da muḥabbet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 370). [dü-bālā,]

dübāra: Hile, oyun, düzen.

□ Açup çeşmiñ olup nālân **dübāra**
Ḥiṭāb itdi sipihr-i kîne-kāra (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 55). [dübāra,]

dü-bāre: Hile, oyun, düzen.

□ Virüp tebdil güftāra **dü-bāre**
Teveccüh eyleyüp küy-ı nigāre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 77). [dü-bāre,]

düçār itdi: Uğratmak.

□ Beni hem mübtelā kıldı zamāne
Düçār itdi belā-yı nā-gehāna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 106). [düçār itdi, -di, -]

düçār oldı: İki insanın birbirine tutulup, aşık olması.

□ Düçār oldı belā-yı iftirāka
Yakıldı yandı nār-ı iştiyāka (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 57). [düçār oldı, -dı, -]

düçār oldı: İki insanın birbirine tutulup, aşık olması.

□ Sitem kıldı baña devr-i zamāne
Düçār oldı gülistānım ḥazāne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 128). [düçār oldı, -dı, -]

duçār oldum: Uğramak, maruz kalmak.

□ Gezürdim ben şikār için hemāre
Duçār oldum 'aceb ṭurfe şikāra (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 94). [duçār oldum, -dum, -]

dūd: Duman.

□ Koyulsa âteşe Nākām eger 'ūd
Olur ma'lūm eflāke çıkup **dūd** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 66). [dūd,]
□ Sirişk-i ḥasret idi sürḥ-āb rüyı
Ciger **dūdiydi** 'ıtr-ı müşg-būyı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 136). [dūdiydi, -i, -(y)di, -]

dūd-ı āhi: Ahın dumanı.

□ Çıkur eflāke her dem **dūd-ı āhi**
Şerār-ı rahşān ider ebr-i siyāhı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 111). [dūd-ı āhi, -i, -]

dūd-ı āhi: Ahın dumanı.

□ O rütbe āh-ı âteş-bār kıldı
Ki dehri **dūd-ı āhi** tār kıldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 188). [dūd-ı āhi, -i, -]

dūd-ı āhi: Ahın dumanı.

□ Gidürdi dāmen-i şahrāya gāhı
Cihānı tār iderdi **dūd-ı āhi** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 366). [dūd-ı āhi, -i, -]

dūd-ı āhiñ: Ahın dumanı.

□ Baña sūd itmez ol dem **dūd-ı āhiñ**
Olursa fi'l-meşel ger 'ūd-ı āhiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 121). [dūd-ı āhiñ, -iñ, -]

dūd-ı āhiñ: Ahın dumanı.

□ Getür bürhānıñ göster güvāhıñ
Ciger-dāğın sirişkin **dūd-ı āhiñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 346). [dūd-ı āhiñ, -iñ, -]

duhter: Kız, kız çocuğu.

□ Benim şekvem degildir ahterimden
Şikāyetmendem ancak **duhterimden** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 86). [duhterimden, -im, -den, -]

□ Niçe **duhter** ki bir rahşende ahter
Cemāli mihr-i enverden münevver (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 19). [duhter,]
□ Bir âfetkara olmuşdı giriftār
'Amūsı **duhteriydi** bir per-i vār (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 18). [duhteriydi, -i, -ydi]

□ Hurūf-ı tōhmet-āverden serāser
Bu evlādır ki olsun pāk **duhter** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 168). [duhter,]

duht-ı zārıñ: Ağlayan kızı.

□ Kılup der-bend 'ammı **duht-ı zārıñ**
Hezārından nihān itdi bahārıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 53). [duht-ı zārıñ, -iñ, -]

dühül: Girme, giriş.

□ Dühül feryād idüp geldi fiğāna
Ġariv-i serkeşān doldı cihāna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 75). [dühül,]
□ Kılup gerd süvārān çarḥı pür-miğ
Dühül ra'd oldı berķ şu'le-ver tiğ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 52). [dühül,]

düm: Kuyruk.

□ Maķām-ı ḥ'ābını olduķda ḥufte
Dümiyle eyleyüp rübāh rüfte (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 48). [dümiyle, -i, -(y)le, -]

dünyā: Ālem, kâinat, dünya.

□ Ki **dünyā** düşmen-i ehl-i dilāndır
Anıñ ehl-i dile sūdı ziyāndır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 27). [dünyā,]
□ Degil **dünyā** mekân-ı pāy-dārı
Budur dünyā-yı dünıñ i'tibārı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 209). [dünyā,]
□ Bu **dünyā** bir köhne ejdehādır
Ten-i merdüm aña dā'im ġidādır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 213). [dünyā,]
□ İriş servetime fevtimden aķdem

Beni **dünyâda** kıl bir lahza hürrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 112). [dünyâda, -da]
☐ Kamerle şemse rüyuñ değışmem
İki **dünyâya** bir müyuñ değışmem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 230). [dünyâya, -ya]
☐ İdende nâle bu mâtemde Mecnûn
Kılânda nâlesi **dünyâyı** dil-hûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 36). [dünyâyı, -yı]
☐ Ki bu **dünyâ** değil dâr-ı ikâmet
Bu dünyâdır güzergâh-ı kıyâmet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 189). [dünyâ,]
☐ Ki bu dünyâ değil dâr-ı ikâmet
Bu **dünyâdır** güzergâh-ı kıyâmet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 190). [dünyâdır, -dır, -]
☐ Ki **dünyâ** bî-vefâdır bî-bekâdır
Ser-â-pâ cümle âşârı hebâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 225). [dünyâ,]
☐ Olup **dünyâda** bir 'ahd üzre pâ-yâb
Bekâda oldılar yek-mehd ü hem-h'âb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 275). [dünyâda, --da]

dünyâ vü dîniñ: Dünya ve din.

☐ Esîr oldı görüp gîsû-yı çîniñ
Ferâmûş eyledi **dünyâ vü dîniñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 40). [dünyâ vü dîniñ, -iñ, -]

dünyâ vü dîniñ: Dünya ve din.

☐ Olup dil-dâdesi bir nâzeniniñ
Fedâ-yı 'aşk idüp **dünyâ vü dîniñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 60). [dünyâ vü dîniñ, -iñ, -]

dünyâ-vı dîniñ: Alçak, aşâğılık dünya.

☐ Degil dünyâ mekân-ı pây-dârî
Budur **dünyâ-yı dîniñ** i' tibârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 210). [dünyâ-yı dîniñ, -iñ, -]

dü-pâre iderdi: İki parça etmek.

☐ Kime şemşîr ile itseydi çâre
İderdi merdi merkeble dü-pâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 148). [dü-pâre iderdi, -er, -di, -]

dü-pâre iderdi: İki parça etmek.

☐ Kime şemşîr ile itseydi çâre
İderdi merdi merkeble dü-pâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 148). [dü-pâre iderdi, -er, -di, -]

dür: Uzak.

☐ Şalâh-ı 'ağldan âdâbdan **dür**
Olup mecnûnluğ 'âlemde meşhûr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 37). [dür,]
☐ Vişâliñde seniñ tâ **dür** olupdur
Kalupdur haste-dil rencür olupdur (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 45). [dür,]
☐ Felekdir dâniş ü idrâkden **dür**
Felekdir dâ'imâ devrinde mecbûr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 87). [dür,]
☐ Qarâr u şabrden ârâmdan **dür**
Dili bâ-gam qadı ham cismi rencür (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 7). [dür,]

☐ Cünûnluğ zîverinden **dür** idim ben
'Aceb pîrâye-bağş olduñ baña sen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 63). [dür,]
☐ Tenim her niçe olsa senden mehcûr
Dil ü cânım velî senden değil **dür** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 258). [dür,]
☐ Vişâliñden eger zahirde **dürem**
Velîkin bu ümîdimle şabûrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 239). [dürem, -em, -]
☐ Nighebbândan ferâğat bîmden **dür**
Müberhen 'özü-i maqbûl ile ma'zûr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 103). [dür,]
☐ Ki tâ vaşl-ı lebmiden **dür** idiñ sen
Cemâlimden benim mehcûr idiñ sen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 287). [dür,]
☐ Şalât u şamûmdan maħrûm u mehcûr
Firâsetden kenâr âdâbdan **dür** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 6). [dür,]

dür: Durmak.

☐ Ki ey bād-ı şabâ **durma** sefer kıl
Ser-i zülfine Leylî'niñ güzer kıl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 31). [durma, -ma, -]
☐ Kerem kıl ey şabâ **durma** vezân ol
Resûl-i 'aşık-ı bî-hânûmân ol (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 167). [durma, -ma, -]
☐ Kılup sîmâsına bir dem nezâre
Şinâsân olmadı **durdı** kenâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 54). [durdı, -dı, -]
☐ Kerem kıl **durma** ey peyk-i kirâmım
Bulup Mecnûn'ı teblîğ it selâmım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 57). [durma, -ma, -]
☐ Didi **durma** revân ol kühsâre
Ki yokdur tâbım artık intizâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 89). [durma, -ma, -]

dür-: Durmak.

☐ Ki vaqt-i kârdır **durma** revân ol
Benimle yek-dil ol hem-dâstân ol (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 91). [durma, -ma]
☐ Şitâb it **durma** böyle lâ-übâlî
Mezârîñ hâkîniñ ol rûy-mâli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 25). [durma, -ma]

dür kılmuş: Uzak tutmak, uzaklaştırmak.

☐ Seni kılmuş zamâne dür benden
Benüm bahtım gibi mehcûr benden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 213). [dür kılmuş, -muş, -]

dür ol: Uzak olmak.

☐ Ve ger itsem naşîhat kim vaķûr ol
Hâzer kıl 'aşkdan peyveste **dür ol** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 266). [dür ol,]

dür olmadı: Uzak olmak.

☐ Şebân-rûz olmadı ol buķ 'adan dür
Hemân genc-i nihâna oldı gencûr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 289). [dür olmadı, -ma, -di, -]

dür olup: Uzak olmak.

☐ 'Avâ'ikden 'alâyıkden olup dür

Müheyyâ-yı sefer âmade-i gür (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 173). [dür olup, -up, -]

dür olupdur: Uzak olmak.

□ Bu vâdide tenim tâ 'ür olupdur
Ta'lluğ dâmeninden **dür olupdur** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 54). [dür olupdur, -up, -dur, -]

dür olurdu: Uzak kalmak. Uzakta bulunmak II ayrı kalmak.

□ Cemâline anıñ oldukca mehcûr
Olurdu şîve-i âdâbdan **dür** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 8). [dür olurdu, -ur-dı, -]

dür-i nihândır: Gizli mücevher kutusu II Sevgilinin ağızı.

□ Hemân genc-i güherdir kufl ber-der
Hemân **dür-i nihândır** mühr ber-ser (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 222). [dür-i nihândır, -dır, -]

dür-efsân: İnci saçan.

□ Hemân dil kim bu güne **dür-efsândır**
'Acebdır kim niçün dîvâne-sândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 111). [dür-efsândır, -dır, -]

dür-i gencine-i mektûmlardır: Saklanan, gizlenen hazinenin incisi.

□ Ki bunlar 'âşık-ı ma'sûmlardır
Dür-i gencine-i mektûmlardır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 188). [dür-i gencine-i mektûmlardır, -lar, -dır, -]

dür-i meknûn: İyi korunmuş, saklanmış parlak inci.

□ Didiler Leylî'dir bir **dür-i meknûn**
Dür-i meknûn degil şâyân-ı Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 57). [dür-i meknûn,]

dür-i meknûn: Yi korunmuş, saklanmış parlak inci.

□ Didiler Leylî'dir bir **dür-i meknûn**
Dür-i meknûn degil şâyân-ı Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 58). [dür-i meknûn,]

dürleri: İnci.

□ İdüp bu **dürleri** işâr Mecnûn
Kemâl-i vecdden oldı diğer-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 355). [dürleri, -ler, -i]

durma: "Durma, haydi yap, devam et" anlamlarında bir emir ifadesi.

□ Şakın andan cefâsından hâzer kıl
Dağı **durma** bu vâdiden güzër kıl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 176). [durma,]

dür: İnci.

□ Didiler **dür** eger olmazsa meknûn
Düşer kıymetden olmaz kadri efzûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 17). [dür,]

dür saçdı: İnci saçmak.

□ Ez-ân pes boğça-i zer-târı açdı

Sürürî gözlerinden **dür saçdı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 116). [dür saçdı, -dı, -]

dür-i genc-i nihânı: Gizli hazinenin incisi.

□ Edâ-yı hoşla miftâh-ı zebânı
Küşâd itdi **dür-i genc-i nihânı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 90). [dür-i genc-i nihânı, -ı, -]

dür-i meknûn: Parlak inci, dizilmiş inci.

□ Selîs ü dil-pesend ü bîkr-i maẓmûn
'İbârâtı be-sân **dür-i meknûn** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 106). [dür-i meknûn,]

dür-i semîn: İri, büyük inci II sevgilinin yüzündeki ter damlası. II Çok kıymetli inci tanesi.

□ Hemân **dür-i semîn** ü dil-pesendîñ
Şıdâkında o serv-i ser-bülendîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 43). [dür-i semîn,]

düş: Düşmek.

□ Cîger bâ-sûziş bî-tâb u dil-rîş
İdüp bir nâle **düşdi** zâr u bî-h'îş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 96). [düşdi, -di, -]
□ Ğamından hâke **düşmüş** sâye-vârem
Leked tahtında zârem bî-karârem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 71). [düşmüş, -müş]
□ Bulup yek-digeriñ kıldı der-âğüş
Hemân-dem **düşdiler** hâk üzre bî-hüş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 74). [düşdiler, -di, -ler]

□ Gene **düşdün** belâ-yı iftirâka
Yağıl şimdi şerâr-ı iştiyâka (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 117). [düşdün, -dün, -]

□ Be-sân-ı mürdegân Mecnûn-ı nâlân
Düşüp toprakda kalmışdı bî-cân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 78). [düşüp, -üp, -]

□ Beyâbân içre **düşmüş** hâke ğaltân
Enîn ü bî-hod u bî-tâb u nâlân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 61). [düşmüş, -müş, -]

□ Künün adı olmuş sergeşte Mecnûn
Düşüp şahrâlara kalmış diğer-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 92). [düşüp, -üp, -]

□ Bakup gördi **düşüp** bir tengnâde
Başı seng üzre kalmış üftâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 105). [düşüp, -üp, -]

□ Bu nihân bahş **düşdi** güft-gûya
Çekildi perde rûy-ı ârzûya (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 87). [düşdi, -di, -]

□ Ağardı berfle kûh-ı siyâhım
Hırâmından **düşüp** serd oldı âhım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 46). [düşüp, -üp, -]

□ O rûtbe âh idüp der-cüş oldı
Ki torağa **düşüp** bî-hüş oldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 232). [düşüp, -üp, -]

□ Olur Mecnûn'dan âşüfte hâli
Düşür şahrâlara Mecnûn mişâli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 264). [düşür, -ür, -]

□ Ğam-ı hicrânda **düşmüş** bu hâle
İrişmez dest-i ümmîdi vişâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 61). [düşmüş, -müş]

□ Ki hâk üzre **düşüpdür** zâr u nâlân
Zebûn u bî-dil ü bî-tâb u hayrân (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 43). [düşüpdür, -üp, -dür, -]

□ Düşüp toprağa rû-mâl oldı hâke
Hîṭâb itdi o mâh-ı tâbnâke (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 121). [düşüp, -üp, -]

□ Bu hüsni-i dil-keş ü bu **düş** birle
Bu nâz-ı dil-firîb ü hüş birle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 261). [düş,]

□ Bulup şöret cihânda bu fesâne
Cemâl-i Leylî **düşdi** dâstâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 62). [düşdi, -di, -]

□ Teşâdüim itdi rîş-i bağına nîş
İdüp feryâd **düşdi** hâke bî-h'îş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 302). [düşdi, -di, -]

□ Hemân âhü olup senden remide
Düşüp dâma olupdur âremide (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 156). [düşüp, -üp, -]

□ Düşüp tâkatden oldı pîr-i fânî
Teninde kalmadı tâb u tevânî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 11). [düşüp, -üp, -]

□ Mîşâl-i kâlib-ı bî-rûh hâmüş
Düşüp seng üzre kalmış meyt-i bî-hüş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 40). [düşüp, -üp, -]

□ Serâyân oldum itdi güş Leylî
Düşüp toprağa gitti hüş Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 168). [düşüp, -üp, -]

□ Düşüpdür gördi bir vâdide ğamnâk
Perişân u mükedder rüy ber-hâk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 75). [düşüpdür, -üp, -dür, -]

□ Düşüpdür gördi bî-hod hâke bülbül
Anı medhüş idüpdür nûkhet-i gül (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 177). [düşüpdür, -üp, -dür, -]

□ İdüp feryâd kıldı her biri cüş
Mu 'ânîk **düşdiler** taprağa medhüş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 154). [düşdiler, -di, -ler, -]

□ Güzer kıldı ki bir kes o süya
Düşürdi gerdeni dâm-ı kürûya (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 164). [düşürdi, -ür, -di, -]

□ Hümâyûn-ı çet-i sebzi şâh-ı tâkiñ
Düşüp fersüdesi olmuşdı hâkiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 20). [düşüp, -üp, -]

□ Sipâh-ı zulm ile târâc oldum
Düşüp sâmandan muhtâc oldum (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 118). [düşüp, -üp, -]

düş-: Düşmek.

□ Düşür âhir o daḥî bî-hodâne
Olur vâşıl hemân pîr-i muğâna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 11). [düşür, -ür]

□ Tezâyüd eylemişdi 'aşkı güyâ
Vücûdî 'aşka **düşmüşdi** serâpâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 4). [düşmüşdi, -müş, -di]

□ Düşüp Mecnûn kudüm-i mâderine
Sürüp hâk-i kudümiñ gözlerine (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 193). [düşüp, -üp]

□ Düşüp hâk-i niyâza oldı rû-mâl
Mükerrer secde-i şükr itdi fi'l-hâl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 113). [düşüp, -üp]

□ Düşüp tâb u tevândan âhir-i kâr
Cüdâlık miñnetinden oldı bîmâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 65). [düşüp, -üp]

□ Bu zehrî çünki Mecnûn ile nüş
Düşüp hâk üzre bî-hüş oldı hâmüş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 52). [düşüp, -üp]

□ Düşüp toprağda ğaltide oldı
Reg-i süzân gibi pîçide oldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 101). [düşüp, -üp]

düş-bâ-düş: Omuz omuza.

□ Olup peyveste ğamla **düş-bâ-düş**
Cüdâlık miñnetinden eyledi cüş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 99). [düş-bâ-düş,]

düşkün: Aciz, zavallı.

□ Ki Mecnûn-ı zebûnuñ hâl-i pîri
Olup ğam **düşküni** miñnet esîri (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 4). [düşküni, -i]

□ Ki 'aşkıñ **düşküni** bî-çâre Mecnûn
Ġamından bağı pâre pâre Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 139). [düşküni, -i]

düşmen: Birbirleriyle savaşılan devletler ve bu devletlerin asker, sivil bütün uyrukları.

□ Ne **düşmen** ta'nesinden bâ-hazersin
Ne eylersin bu benderden güzersin (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 159). [düşmen,]

□ Nidelim ammâ devrân bî-amândır
Saña **düşmen** baña nâ-mihrbândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 154). [düşmen,]

düşmen itdiñ: Düşmanlaştırmak.

□ Götürdüñ geh tîġi ġâh sinânı
Benimle **düşmen itdiñ** dostânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 16). [düşmen itdiñ, -diñ, -]

düşmen oldı: Düşman olmak.

□ Seniñle dostuñ çün oldı düşmen
Kimiñ yadıyla daḥî âh idersen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 83). [düşmen oldı, -dı, -]

düşmen-i ehl-i dilândır: Gönüllerin ehlinin düşmanı.

□ Ki dünyâ **düşmen-i ehl-i dilândır**
Anıñ ehl-i dile sūdî ziyândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 27). [düşmen-i ehl-i dilândır, -dır, -]

düşür: Düşürmek.

□ Baña virdiñ bu endüh-ı girânı
Düşürdüñ başıma küh-ı girânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 62). [düşürdüñ, -düñ, -]

düşvâr-ter: Daha güç, zor.

□ Saña cân virmek emr-i muhtaşardır
Seni terk eylemek **düşvâr-terdir** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 264). [düşvâr-terdir, -dir, -]

dut: Tutmak, zapdetmek.

□ Künün noldu vefâ resmiñ unutdiñ

Hemîn âyîn-i nâ-mergûbı **dutduñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 222). [dutduñ, -duñ, -]

dü-tâ: İki kat, bükülmüş, kambur.

□ Dü-tâdır derdden şâh-ı nihâli
Vücûdî za'fdandır mû mişâli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 25). [dü-tâdır, -dır, -]

düyün: Borç.

□ Gelürdi hâtıra bir bir **düyünüm**
Dolurdi hün bağımla 'uyünüm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 127). [düyünüm, -um, -]

düzah: Cehennem.

□ Niçün bu **düzahı** kıldın pedidâr
Bu güne başıma olduñ şerer-bâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 59). [düzahı, -ı]

düzah-ı hicriñde: Ayrılık cehennemi.

□ Reh-i 'aşkıñda gerçi gümreh oldum
Cezâmı **düzah-ı hicriñde** buldum (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 148). [düzah-ı hicriñde, -iñ, -de, -]

E

ebdân: Bedenler. Vücutlar.

□ Gelür ol dem melek fevci hürüşa
Gelür **ebdânda** ervâh cûşa (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 42). [ebdânda, -da, -]

eb-i leylâ: Leylâ'nın babası.

□ Kelâmın hatm kıldı mîr-i 'Âmir
Eb-i Leylâ cevâba oldı hâzır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 48). [eb-i leylâ, -]

eb-i leylâ'ya: Leylâ'nın babası.

□ Eb-i Leylâ'ya ol dem kıldı izhâr
Ki Leylî'den içün geldim talebkâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 37). [eb-i leylâ'ya, -ya, -]

eb-i mecnûn: Mecnun'un babası.

□ Eb-i Mecnûn idi 'Âmir'de ol dem
Emîr-i muhterem mîr-i mu'azzâm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 3). [eb-i mecnûn, -]

ebkem itdi: Dilsiz, lal etmek; susturmak.

□ Füsün-ı 'aşk idüp te'sîr her dem
Bu efşah bülbülânı itdi ebkem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 260). [ebkem itdi, -di, -]

ebkem olduñ: Dilsiz olmak, konuşmamak.

□ Ne oldı ki bu güne **ebkem olduñ**
Niçün nuṭkuñ tutuldı ebsem olduñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 271). [ebkem olduñ, -duñ, -]

ebr: Bulut II keder, gam, tasa. II Âşığın nemli gözleri.

□ İdüp feryâd şahnında hezârân
Olurdi gonca ḥandân **ebr** giryân (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 94). [ebr, -]

□ O cânibden olursa **ebr** peydâ
Hemân ebre kâşâyid eyler inşâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 69). [ebr, -]

□ O cânibden olursa ebr peydâ
Hemân **ebre** kâşâyid eyler inşâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 70). [ebre, -e, -]

□ Olup ol **ebr** kim hürşide çire
Ruḥ-ı maṣṣûduñ itmişdi türe (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 15). [ebr, -]

□ İdüp bād-ı ecel ol **ebri** nâ-bûd
Bulupdur incilâ ruḥsâr-ı maṣṣûd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 17). [ebri, -i, -]

ebr-i siyâhı: Siyah bulut.

□ Çıkur eflâke her dem düd-ı âhı
Şerâr-ı raḥşân ider **ebr-i siyâhı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 112). [ebr-i siyâhı, -ı, -]

ebr-i siyehi: Kara bulut.

□ Esüp şiddetle bād-ı ebr-i gerdân
Şıkup **ebr-i siyehi** berķ-i raḥşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 6). [ebr-i siyehi, -i, -]

ebrü: Kaş.

□ İki **ebrülaruñ** iki kemândır
Müjeñ tür-i belâ-yı nâ-gehândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 257). [ebrülaruñ, -lar, -uñ, -]

□ Görüp **ebrülarıñ** ey mäh-ı tâban
Dil oldı muṣṭarib ḥalim perîşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 275). [ebrülarıñ, -lar, -uñ]

□ O dem taḥşîl-i ders-i 'aşk iderdim
Anıñ **ebürsını** ser-meşķ iderdim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 98). [ebürsını, -sın, -ı, -]

ebrevân: Kaşlar.

□ Mükahhal gözlerinde sürme-i nâz
Muḳavves **ebrevânı** nâvek-endâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 16). [ebrevânı, -ı]

ebsem olduñ: Sessiz olmak.

□ Ne oldı ki bu güne ebkem olduñ
Niçün nuṭkuñ tutuldı **ebsem olduñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 272). [ebsem olduñ, -duñ, -]

ebü-yı nâ-tevânîñ: Güçsüzün babası.

□ Didı ey cânımıñ cânânı ferzend
Ebü-yı nâ-tevânîñ cânı ferzend (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 172). [ebü-yı nâ-tevânîñ, -ıñ, -]

ebvât: Beyitler.

□ Kılup efsûs iderdi dîde giryân
İderdi hıfz **ebvâtıñ** kemâ-kân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 16). [ebvâtıñ, -ın]

□ Bilenler 'aşķda ḥadd-i kemâliñ
İdenler fehîm **ebvâtı** me'âliñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 76). [ebvâtı, -ı]

□ İdüp bülbül-şîfat âvâze âgâz
Bu **ebvât** ile oldı nağme-perdâz (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 202). [ebyât,]

ebvât-ı dilsüz: Gönül yakan, yürek yakıcı beyitler söylemek II acı veren, acı verici, kederlendiren şiirler.

□ İderdi ihtirâ' ebyât-ı dilsüz

Olurdı şî'r-h'ân müyân şeb-ân-rüz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 103). [ebvât-ı dilsüz,]

ebvâz-püş: Beyaz giyinen.

□ Çemenler piri ebyâz-püşü zanbak

Virürdi halka-i ezhâra revnak (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 29). [ebvâz-püşü, -ı, -]

ecel: Ölüm anı, hayatın sonu, ölüm.

□ Tutup âhir ecel dâmân-ı cânîñ

Rehâ kıldı ğamından bu cihânîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 205). [ecel,]

□ Ecel tutmazdan âkdem dâmenimden

Olup 'üryan geçüp dâmânından ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 171). [ecel,]

□ Każâ katlime çekmiş tığ-ı tizi

Ecel sedd eylemiş râh-ı gürîzi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 162). [ecel,]

□ Eceldir eyleyen bunda sitize

Hem-âverdi amân bulmaz girîze (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 71). [eceldir, -dir, -]

□ Ecel kılmış anı meknûn eknûn

Teni hâk içredir eknûn meknûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 45). [ecel,]

ecr: Mükâfat, karşılık, sevap.

□ Olup her lahza hâkîñda günehkâr

Günâhım ecrine oldum giriftâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 72). [ecrine, -i, -ne, -]

ecr-i sâkî: Saki'nin ücreti.

□ Bulur elbette Hâk'dan ecr-i sâkî

Bulur sâkî dañı bir nâm-ı bâkî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 49). [ecr-i sâkî,]

edâ: Tarz, üslup, ifade.

□ Beni bu emr edâsından mu'âf it

Görüp nakdinde 'aybı intisâf it (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 55). [edâsından, -sı, -n, -dan]

□ İdüp der-peyi Mecnûn'ın edâsın

Geçen ceng içre vâkî' mâ-cerâsın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 113). [edâsın, -sı, -n]

□ Yüzi tâbende zülfi 'anber-i hâam

Edâsı nâzenin ü nâzik-endâm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 22). [edâsı, -sı]

edâ itdi: Yerine getirme, yapma, ifâ etme, icrâ etme.

□ Hirâs-ı şîrden çıkıdı kenâre

Edâ itdi selâmın bi'l-işâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 30). [edâ itdi, -di, -]

edâ itdi: Yerine getirme, yapma, ifâ etme, icrâ etme.

□ Öpüp her lafzına biñ kez dehânîñ

Edâ itdi virüp müzd-i zebânîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 364). [edâ itdi, -di, -]

edâ-vı hıdmet: Hizmet etme, hizmet vazifesini ifâ

etme. Görevini yerine getirmek.

□ Çü menzilgâha irdi mihmânlar

Edâ-yı hıdmet itdi mîzbânlar (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 28). [edâ-yı hıdmet,]

edâ-vı hoşla: Güzel söyleyiş, üslup.

□ Edâ-yı hoşla miftâh-ı zebânı

Küşâd itdi dürr-i genc-i nihânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 89). [edâ-yı hoşla, -la, -]

edeb: İnsanın hatâyâ düşüp utanılacak şeyler yapmasını önleyen, yerinde ve ölçülü davranmasını sağlayan meleke, söz ve davranışlardaki ölçülülük, her hususta haddini bilip sınırı aşmama, terbiye, nezâket, zarâfet.

□ Geçüp ta'zîm ile pîrâmeninden

Edeble bûs kıldı dâmeninden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 30). [edeb, -le]

□ Huzûr-ı vâlid-i Leylâ'ya gıtdi

Edeble destin evvel bûs itdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 54). [edeb, -le]

□ Dirîğâ ben gelen demde cihâna

Edebden kalmamışdı bir nişâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 88). [edebden, -den, -]

edeb kıldıñ: Terbiyeli olmak.

□ İtdirdiñ çünkü bu emre cesâret

Niçün kıldıñ edeb resminde ğaflet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 16). [edeb kıldıñ, -duñ, -]

edeb kıldıñ: Terbiyeli olmak.

□ İtdirdiñ çünkü bu emre cesâret

Niçün kıldıñ edeb resminde ğaflet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 16). [edeb kıldıñ, -duñ, -]

edîb-i ber-güzide: Güzel söz söyleyen seçkin kişi.

□ Lebîb-i dil-keş ü hulkî kirâmî

Edîb-i ber-güzide Zeyd nâmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 8). [edîb-i ber-güzide,]

edîb-i kabîli: Edebiyatı kabul edilir.

□ Edîb-i kabîli esâr-ı 'aşkıñ

Tabîb-i kâmilî bîmâr-ı 'aşkıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 217). [edîb-i kabîli, -i, -]

ednâ: 1. Aşağı. 2. Daha, pek aşağı. Aşağılık kişi.

□ Makâlâtından ednâ dikkat ile

Hayâlâtından vâzîh hüccet ile (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 25). [ednâ,]

efğân: Feryat, haykırma.

□ Geh âh eyliyordı gâh efğân

Geh hândân olurdı gâh giryân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 23). [efğân,]

□ Hezârân aheng ile efğân iderdi

Kabîle ehlini giryân iderdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 15). [efğân,]

□ Şebân-gâhân kılup bu şebde efğân

Kalurdı dîde ber-reh şubh-gâhân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 61). [efğân,]

- Kılup **efgān** tükürdi eşk-i ālīn
Şabāya söylüyordı derd-i hālīn (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 197). [*efgān*,]
- Sirişkiyle kılup gül-zārī gül-gün
Çeküp **efgān** diyüp Mecnūn Mecnūn (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 230). [*efgān*,]
- İştīdī nā-gehān kārī bir **efgān**
O efgān-ı cānibe gitdi şitābān (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 27). [*efgān*,]
- İştīdī bir tārāfdan nābiyūsān
Mü'essir bir tahammül-süz **efgān** (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 28, *Mısra* 20). [*efgān*,]
- Cihānī tūtdī **efgānī** şadāsı
Figānūn gūş kıldı akrabāsı (*Mecnūn u Leylī* (*Nākām*),
Mesnevi 29, *Mısra* 37). [*efgānī*, -ı, -]
- Sürürūn eyledi endūha tebdīl
Sürürūn eyledi **efgāna** tahvīl (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 32, *Mısra* 34). [*efgāna*, -a]
- Velī **efgānīna** bağ-ı zindegānī
Olup efsürde buldukda hāzānī (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 35). [*efgānīna*, -nī, -a, -]
- Kıyās u hādden **efgānī** efzūn
Hesāb-ı hāşrdan feryādī bīrūn (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 89). [*efgānī*, -ı]

efgān eyle: Feryat etmek, haykirmek.

- Didi ey 'aşkdan ser-geşte Mecnūn
Dem-i mātēmdir **efgān eyle** meknūn (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 29, *Mısra* 22). [*efgān eyle*,]

efgān evliyor: Bağırmak. Feryat etmek, haykirmek.

- Velī cebren sürürler h'āh u nā-h'āh
Ne **efgān eyliyor** sūd anda ne āh (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 296). [*efgān eyliyor*, -]

efgān ider: Feryat etmek.

- İdüp 'atf-ı nigh gōrdi ki Mecnūn
Hemān **efgān ider** maḥzūn maḥzūn (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 28, *Mısra* 22). [*efgān ider*, -er, -]

efgān itdi: Feryat etmek, inlemek, sızlanmak.

- Hemīşe nāle kıldı oldı giryān
Hemāre āh kıldı itdi efgān (*Mecnūn u Leylī* (*Nākām*),
Mesnevi 24, *Mısra* 86). [*efgān itdi*, -di, -]

efgān itdi: Feryat etmek, inlemek, sızlanmak.

- O rūtbe nāle kıldı itdi efgān
Ki 'ālem nālesinden oldı nālān (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 163). [*efgān itdi*, -di, -]

efgān itdi: Feryat etmek, inlemek, sızlanmak.

- O rūtbe nālīş ile oldı giryān
O rūtbe sūziş ile itdi efgān (*Mecnūn u Leylī* (*Nākām*),
Mesnevi 37, *Mısra* 192). [*efgān itdi*, -di, -]

efgān itdiler: Feryat etmek, inlemek, sızlanmak.

- Būrehne-ser olup efgān ü pīrān
Emāna geldiler itdiler efgān (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 19, *Mısra* 64). [*efgān itdiler*, -di, -]

efgān iderdi: İnlemek, sızlanmak, figan etmek.

- Gezürdi şubḥlar tā şām nālān
İderdi şāmlar tā şubḥ efgān (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 20, *Mısra* 10). [*efgān iderdi*, -er, -]

efgān idüp: İnlemek, sızlanmak, figan etmek; şiir okumak.

- Şarīr-i kīlk ile dem-sāz olurdu
İdüp efgān nevā-perdāz olurdu (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 11, *Mısra* 42). [*efgān idüp*, -üp, -]

efgān idüp: İnlemek, sızlanmak, figan etmek; şiir okumak.

- İştīdī bu sözi Mecnūn-ı nālān
İdüp efgān didi ey māh-ı tābān (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 21, *Mısra* 24). [*efgān idüp*, -üp, -]

efgān idüp: İnlemek, sızlanmak, figan etmek; şiir okumak.

- K'odur bir 'āşık-ı āzād u çālāk
İdüp efgān gezür şahrāda bī-bāk (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 120). [*efgān idüp*, -üp, -]

efgān kıldı: Bağırp çağırmaq, feryat etmek.

- Görüp gam-h'ārını hāk içre pinhān
Mükedder oldı hālī kıldı efgān (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 24, *Mısra* 50). [*efgān kıldı*, -dı, -]

efgān kılup: Bağırp çağırmaq, feryat etmek.

- Kılup efgān demādem eyleyüp āh
Gezürdi sū-be-sū gülzārī nā-gāh (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 8, *Mısra* 39). [*efgān kılup*, -up, -]

efgān kılur: Bağırp çağırmaq, feryat etmek.

- Kılur efgān tōküp hūn-āb-ı hāset
Figānından olur peydā kıyāmet (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 109). [*efgān kılur*, -ur, -]

efgān kılurken: Bağırp çağırmaq, feryat etmek.

- Olup vecd ile her lahza serāyān
Kılurken yād idüp Leylī'yi efgān (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 29, *Mısra* 14). [*efgān kılurken*, -ur, -ken, -]

efgān-ı cānibe: Figanın tarafı.

- İştīdī nā-gehān kārī bir efgān
O **efgān-ı cānibe** gitdi şitābān (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 28). [*efgān-ı cānibe*, -e, -]

efgān-ı ciger-sūzuñ: Bağırı yakan yakarış ve inleme.

- Ki **efgān-ı ciger-sūzuñ** serāpā
İrişdi 'ālem-i uḥrāda Leylā (*Mecnūn u Leylī* (*Nākām*),
Mesnevi 37, *Mısra* 193). [*efgān-ı ciger-sūzuñ*, -uñ, -]

eflāk: 1-Felekler; gökyüzü. 2-Baht, talih.

- Koyulsa āteşe Nākām eger 'ūd
Olur ma'lūm **eflāke** çıkup dūd (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 2, *Mısra* 66). [*eflāke*, -e]
- Çıkur **eflāke** her dem dūd-ı āhī
Şerār-ı rahşān ider ebr-i siyāhī (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 111). [*eflāke*, -e, -]

- Ki ol gice olup **eflāk** rüşen
Kevākib intizām ile müzeyyen (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 5). [*eflāk*,]
- 'Alem çek lâ-mekâna hâkden geç
Güzer kıl 'işretten **eflākden** geç (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 28, *Mısra* 220). [*eflākden*, -den]
- Kılup âh ile **eflāk** mükedder
Revân oldı be-sân bād-ı şarşar (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 29, *Mısra* 29). [*eflāk*i, -i, -]
- İder ezber hezārān dāstānı
İrür **eflāke** gülbāng-i fığanı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 282). [*eflāke*, -e]
- Tıttup yüz türbeye oldı hamīde
Fığanı oldı **eflāke** resīde (*Mecnûn u Leylî* (*Nâkâm*),
Mesnevi 37, *Mısra* 140). [*eflāke*, -e]
- Seniñle hāk çün olmuş şerefnāk
Künün **eflāke** koy nāz eylesün hāk (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 166). [*eflāke*, -e]

eflāk olsa: Göklerde olmak.

- Senā kıldı didi ey gevher-i pāk
Sezādır cilvegāhıñ olsa eflāk (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 28, *Mısra* 102). [*eflāk olsa*, -sa, -]

efrād: İnsanlar, fertler.

- Hemān eş'ardan bir niçe **efrād**
Dilimde eylemişdim ben ferāyād (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 165). [*efrād*,]

efrāste: Yukarı kaldırılmış, yükseltilmiş II dikilmiş, kurulmuş.

- Olup **efrāste** Mecnûn livāsı
Cihānda söylenirdi mā-cerāsı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 9, *Mısra* 1). [*efrāste*,]

efsah: Daha, pek fasih.

- Füsün-ı 'aşk idüp te'şir her dem
Bu **efsah** bülbülānı itdi ebkem (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 260). [*efsah*,]

efsān: Saçan.

- Mu'anber gīsūvānıñ itdi **efsān**
Anı 'anber içinde kıldı pinhān (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 361). [*efsān*,]

efsāne: Efsane.

- Ber-i bülbül zı-gül **efsāne** niküst
Hādīs-i şem' bā-pervāne niküst (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 21, *Mısra* 41). [*efsāne*,]

efsürde: Donuk, duygusuz, hissiz.

- Olup derd-i firākıñ nā-tevānı
Gülüñ **efsürde** kılmış gam hazānı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 106). [*efsürde*,]
- Ki derd-i 'aşkdan **efsürde** Leylî
Belā-yı hicirden pejmürde Leylî (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 5). [*efsürde*,]
- Velī efgānıña bāğ-ı zindegānı
Olup **efsürde** buldukdā hazānı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 36). [*efsürde*,]
- Selām benden ol **efsürde** hāle
Uşanma baş vir bir dem makāle (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 125). [*efsürde*,]
- Gidürdi teng-dil **efsürde** hātır

Olup divāne-ter gitdükce āhır (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 91). [*efsürde*,]

efsürde idüp: Donuk, donmuş; cansız.

- Hazān-ı nā-be-hengāmı memātıñ
İdüp **efsürde** gülzār-ı hayātıñ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 44). [*efsürde idüp*, -üp, -]

efsürde kıldım: Suyu dondurmak.

- İdüp 'ışyān seni āzürde kıldım
Diliñ nā-şād idüp **efsürde kıldım** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 24, *Mısra* 68). [*efsürde kıldım*, -
dım, -]

efsürde olmuş: Duygusuz, hissiz olmak.

- Bahār-ı şıhātı pejmürde olmuş
Gül-i sürhı şolup **efsürde olmuş** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 28, *Mısra* 142). [*efsürde olmuş*, -
muş, -]

efsürde-hāl: Duygusuz, hissiz, gayretsiz.

- Gāmıñdan öyle bir **efsürde-hālem**
Ki güyā zinde-i meyyit-mişālem (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 371). [*efsürde-hālem*, -
em, -]

efsürde-i gam: Acı hissetmez.

- Ki bābek-tek olup **efsürde-i gam**
Cihāndan rıhlet itdi mādērīñ hem (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 29, *Mısra* 23). [*efsürde-i gam*,]

efsūs: Eyvah! Yazık!.

- Kılup **efsūs** iderdi dīde giryān
İderdi hıfz ebyātıñ kemā-kān (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 7, *Mısra* 15). [*efsūs*,]
- 'İlācından çeküp el oldı me'yūs
Olup nā-çār şābır kıldı **efsūs** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 278). [*efsūs*,]
- Urup **efsūs** ile ser-pençe başa
Vücūdum ğark kıldım kanlu yaşa (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 245). [*efsūs*,]
- Didiler eyleyüp **efsūs** hayret
Ki nefsanı degildir bu muhābbet (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 177). [*efsūs*,]
- Mükerrer eyledi **efsūs** āhır
O hāk-i pākı kıldı būs āhır (*Mecnûn u Leylî* (*Nâkâm*),
Mesnevi 37, *Mısra* 17). [*efsūs*,]
- Hezār **efsūs** kim āhır cihānda
Bu mātemgāhda bu hākdānda (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 133). [*efsūs*,]
- İdüp her lahza biñ **efsūs** zāhır
Çeküp āh oldılar me'yūs āhır (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 261). [*efsūs*,]
- Didi ey Zeyd bu mātem niçündür
Bu **efsūsun** nedir bu gam niçündür (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 30). [*efsūsun*, -un, -]

efsūs idüp: Yazık, eyvah demek.

- Kılup **efsūs idüp** takrīre āğāz
Bu tarz ile oluplar nevha-perdāz (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 7). [*efsūs idüp*, -üp, -]

efsūs idüp: Yazık, eyvah demek.

□ Hemān **efsūs idüp** giryān oldı
Sirişkiyle gül-āb-efşān oldı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 179). [*efsūs idüp, -üp, -*
]

efsūs itdügi: Yazık etmek.

□ Mezār-ı Leylî'yi būs itdügi dem
Çeküp feryād **efsūs itdügi** dem (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 38). [*efsūs itdügi, -düg,*
-i, -]

efsūs idüp: Yazık etmek. Eyvah etmek.

□ Akıtdı gözlerinden eşk-i hasret
İdüp efsūs āhır kıldı ric'at (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm),
Mesnevi 9, Mısra 68). [*efsūs idüp, -üp, -*]

efsūs idüp: Yazık etmek.

□ Nişānıñ bulmayup nālān u giryān
İdüp efsūs döndiler perişān (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 54). [*efsūs idüp, -üp, -*]

efsūs-ı bed-encām: Kötü sonun; kötü nihayetin
eyvahi, vahi.

□ Yeter bu ārzü-yı nā-be-hengām
Daḥi besdir bu **efsūs-ı bed-encām** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 164). [*efsūs-ı bed-*
encām,]

efvāh: Ağızlar.

□ İrişdi dār-ı 'uqbāya selāmet
Zebān bend oldı **efvāh** melāmet (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 242). [*efvāh,]*

efzûn: Artmak, çoğalmak.

□ Bulup her dem tezāyüd 'aşk-ı Mecnûn
Olurdi Leylî'niñ hüsni-tek **efzûn** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 6). [*efzûn,]*
□ İdüp tekrār 'ahdi üzre **efzûn**
Didi ey 'āşık-ı ferzāne Mecnûn (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 157). [*efzûn,]*
□ Olup ādābına meftûn Nevfel
İderdi 'izzetiñ **efzûn** Nevfel (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 196). [*efzûn,]*
□ Didi pāmāl-i ğamdır gerçi Mecnûn
Benim derdimdir ammā andan **efzûn** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 118). [*efzûn,]*
□ Kıyas u hadden efgāni **efzûn**
Hesāb-ı haşrdan feryādı bîrûn (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 89). [*efzûn,]*
□ Oluplar qādrāni ol gürūhuñ
İdüpler dem-be-dem **efzûn** şükūhuñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 76). [*efzûn,]*

efzûn iderdi: Arttırmak, çoğaltmak.

□ Demādem mihrini **efzûn iderdi**
Demādem nāz-ı dīger-gün iderdi (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 33). [*efzûn iderdi, -er-di,*
-]

efzûn kılmuşdı: Arttırmak, çoğaltmak.

□ Ümîd-i vuşlat-ı dīdār-ı Mecnûn
Demādem şevkini kılmuşdı efzûn (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 10). [*efzûn kılmuşdı, -*
muş, -dı, -]

efzûn oldı: Çok, fazla olmak.

□ Te'addî lahza lahza oldı efzûn
Cihāni eyledi renc ile meşşûn (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 101). [*efzûn oldı, -dı, -]*

efzûn oldı: Çok, fazla olmak.

□ Bulup şiddet dilinde ḥubb-ı Mecnûn
Hezārān bār-ı 'aşkı oldı efzûn (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 52). [*efzûn oldı, -dı, -]*

efzûn olmaz: Artmak, çoğalmak. Artmaz, çoğalmaz.

□ Didiler dürr eger olmazsa meknûn
Düşer kıymetden olmaz qādrī efzûn (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 18). [*efzûn olmaz, -maz, -*
]

efzûn olsun: Çok, fazla olmak. Artmak, çoğalmak.

□ Niçün bir üzre birde olsun efzûn
Hemān Leylî benem ben de Mecnûñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 27). [*efzûn olsun, -sun, -*
]

efzûn olup: Artmak, çoğalmak, fazlalaşmak.

□ Derûn-ı Kays'da nār-ı muḥabbet
Olup efzûn demādem buldı şiddet (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 2). [*efzûn olup, -up, -]*

efzûn olup: Artmak, çoğalmak.

□ Olup ğitdükce derd-i firqat efzûn
Füzûn oldı ğam-ı sevdā-yı Mecnûn (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 71). [*efzûn olup, -up, -]*

efzûn olup: Çok, fazla olmak. Artmak, çoğalmak.

□ Budur Nâkām 'aşkıñ muḥteşāsı
Ki 'uşşākıñ olup efzûn cefāsı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 378). [*efzûn olup, -up, -*
]

efzûn olup: Çok, fazla olmak.

□ Temāşā-yı cemāl-i yār sākī
Olup Mecnûn'ın efzûn iştiyākı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 372). [*efzûn olup, -up, -*
]

efzûn olurdi: Artmak, çoğalmak.

□ Kime itseydim ibrāz rübā'ī
Olurdi cehlden efzûn şudā'ı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 56). [*efzûn olurdi, -ur, -*
dı, -]

efzûn olurken: Çok, fazla olmak.

□ Olurken dem-be-dem ümmîdi efzûn
İderken ḥātırın ümmîdi memnûn (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 25). [*efzûn olurken, -ur,*
-ken, -]

eger: Şart edatı, şayet.

□ Koyulsa āteşe Nâkām **eger** 'ūd
Olur ma'lûm eflāke çıkup dūd (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 65). [*eger,]*
□ Didiler dürr **eger** olmazsa meknûn
Düşer kıymetden olmaz qādrī efzûn (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 17). [*eger,]*

□ Didi sen tek baña olmazdı peyvend
Eger ferzendiñ olsaydı hıredmend (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 50). [eger,]
□ Virürsem ben **eger** bu emre encâm
Beni eyler melâmet hâş u hem ‘âm (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 53). [eger,]
□ Eger her nâzenin olsaydı Leylâ
Olurdu cümle hem Mecnûn-ı şeydâ (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 81). [eger,]
□ Egerçi her perî müşğîn-müdur
Benim çeşmimde ammâ zıst-rûdur (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 85). [egerçi, -çi]
□ Eger olmuşsa hışmîñ âteşi tîz
Sirîşkimdir elimde dest-âvîz (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 67). [eger,]
□ Baña şâyestedir zenîr-i âhen
Eger zülfünden olsa dañi ahsen (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 84). [eger,]
□ Baña zinde dimez bir kimse el-hak
Degilsem de **egerçi** mürde muṭlak (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 44). [egerçi, -çi]
□ Egerçi zevk-i vaşlıñdan kenârem
Velî tâ zindeyem ümmîd-vârem (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 85). [egerçi, -çi, -]
□ Eger cüşişse bî-maḥbûb besdir
Ve ger küşişse bî-maṭlûb besdir (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 177). [eger,]
□ Eger olsaydı bende rişte-i kâr
İder miydîm beni ben ‘âşîk-ı zâr (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 223). [eger,]
□ Egerçi makdemiñden rû-siyâhem
Siyeh-rüyumla ammâ ‘özer-h’âhem (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 133). [egerçi, -çi]
□ Eger olsaydı bende ihtiyârım
Eger olmuş olaydı baht yârim (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 58). [eger,]
□ Eger olsaydı bende ihtiyârım
Eger olmuş olaydı baht yârim (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 57). [eger,]
□ Eger bir âh idersem şubh-gâhân
Yağar sakfîñ seni eyler perîşân (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 67). [eger,]
□ Eger ber-dîde-i Mecnûn nişîni
Be-cüz ez hûbî-yi Leylî ne-bînî (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 51). [eger,]
□ Yanur âteşde cânım gâh u bî-gâh
Eger itsin **eger** vaktidür ey âh (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 212). [eger,]
□ Eger hod-ser idüp Leylâ-y zârı
Aña teslim idersem ihtiyârî (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 261). [eger,]
□ Eger Nâkâm bî-câm u sebüyem
Dili mest-i mey-i bî-reng [û] büyem (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 37). [eger,]
□ Eger zerle olur ise zer ile
Ve ger zür ile olsa hâncer ile (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 161). [eger,]
□ İder olsan **eger** himmet vişâle
Zihî himmet ü illâ lâ-muḥâle (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 19). [eger,]
□ Eger olmazsa Leylî yâr-i Mecnûn
Cihândan mahv olur âşâr-ı Mecnûn (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 23). [eger,]
□ Eger sîm ü zere mevḳûf ise kâr

Revâne eyleyem ḥar-vâr ḥar-vâr (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 51). [eger,]
□ Eger Nevfel olursa ceng-cüyân
Bu şemşîr işte bu hâncer bu meydân (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 63). [eger,]
□ Eger ister olursa cânî cânân
Yolunda eyleyem fi’l-hâl ḳurbân (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 127). [eger,]
□ Eger bir lahza ‘âşîk olsa dil-şâd
Olur çarḥıñ ḥasedden sakfî ber-bâd (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 163). [eger,]
□ Nihâde eyleyem pîş-i kilâba
Eger müstevcib olsam da ‘azâba (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 104). [eger,]
□ Eger yaḳsan be-sân ‘ûd-ı nâre
Ve ger tîğ ile itsen pâre pâre (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 89). [eger,]
□ Eger feryâdîma sen yetmez isen
Ḳasem olsun Ḥudâ’ya kim gidüp ben (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 99). [eger,]
□ Eger ihzâr idüp ol meh-liḳânı
Kemîne bendegân-baḥş itsin anı (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 87). [eger,]
□ Eger olsa melekler ‘özer-h’âhim
Degildir ḳâbil-i pûziş günâhum (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 141). [eger,]
□ Eger meftûn u dil-dâde ben isem
Eger Mecnûn-ı üftâde ben isem (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 29). [eger,]
□ Eger meftûn u dil-dâde ben isem
Eger Mecnûn-ı üftâde ben isem (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 30). [eger,]
□ Eger gönîlñ vefâdan reng buldı
‘Uhûd-ı dostı âḥîr n’icoldı (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 191). [eger,]
□ Ki senden şekve itseydim **eger** ben
İder miydîm bu vahşetgâhî mesken (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 231). [eger,]
□ Didi İbni Selâm’a k’ey cefâkâr
Bu girdârı **eger** itsen diger-bâr (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 322). [eger,]
□ Vişâl için ḳılup bir de irâde
Eger ibrâm ider olsa ziyâde (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 338). [eger,]
□ Yeter bu itdüğîn bî-câ tekâpû
Eger sevdâ-yı ḥam ise yeter bu (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 94). [eger,]
□ Ta ‘aşşuḳdur hünermendân kemâlî
Eger geçmezse ḥadd-i i ‘tidâlî (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 100). [eger,]
□ İştisem de **eger** şavt-ı maḳâlî
Nedirse bilmem ol ḳavliñ me’âlî (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 133). [eger,]
□ Eger ‘âlemde bahtı ḳara bâbek
Belâ fersûdesi bî-çâre bâbek (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 15). [eger,]
□ Olup hoşnûd **eger** benden beni sen
Beḥl itmez isense vâye ber-men (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 77). [eger,]
□ Eger dîvâne-girdârı budursa
Eger Mecnûn’ın eṭvârı budursa (*Mecnûn u Leyli* (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 178). [eger,]
□ Eger ḥüsn-i şıfatda bir meleksen
Degilsen Zeyd’dan ammâ ki ahsen (*Mecnûn u Leyli*

(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 117). [eger,]
☐ Eger dîvâne-girdârı budursa
Eger Mecnûn'ın etvârı budursa (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 177). [eger,]
☐ Eger Mecnûn'a bî-ârâm Leylî
İder olsaydı bir peygâm Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 83). [eger,]
☐ Eger zâhirde vardır şüy-ı Leylî
Velî Leylî'de yokdur şüy-ı meyli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 225). [eger,]
☐ Vişâliñden **eger** zahirde dürem
Velîkin bu ümîdimle şabürem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 239). [eger,]
☐ Bu da'vâda **eger** şadık-ı dil isen
Muhabbetde harîf-i kâmil isen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 343). [eger,]
☐ Eger nâmı Selîm-i 'Âmir idi
Velî tedbîrde bir sâmir idi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 7). [eger,]
☐ Benim kütüm **eger** kût istesem ben
Olur hâşıl nesîm-i şubh-demden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 81). [eger,]
☐ İrürse menzile sâlik be-her hâl
Sülûkunda **eger** itmezse iħmâl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 232). [eger,]
☐ Geçir benderleri fersenk ü fersenk
Eger olmaz ise pây-ı hîred-lenk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 234). [eger,]
☐ Eger bir hatvede geçsem ziyâde
Yanar cân u tenim nâr-ı belâda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 159). [eger,]
☐ Bu derd dil-dârın nâ-dîde hâlîñ
Nolur hâlîñ **eger** görsen cemâlîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 196). [eger,]
☐ Olursa 'aşk **eger** hâlî sivâdan
Geçer 'aşık hevâ-yı mäsivâdan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 301). [eger,]
☐ Eger zâhirde vardır iki peyker
Velî ma'nâdadır bir sırı mazhar (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 347). [eger,]
☐ Eger olsaydılar tâbî' hevâya
Yağılmazlardı nîrân-ı cefâya (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 51). [eger,]
☐ Olursa te'essür **eger** sînesi çäk
Bağursa dikkât ile çeşm-i idrâk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 181). [eger,]

egerçi: Her ne kadar, ise de, gerçi.

☐ Egerçi 'aşkda Mecnûn-ı şeydâ
Cünün mülkinde bir şâh idi ammâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 7). [egerçi,]
☐ Egerçi Leylî'ni ben h'âstgârem
Velî hoşlukla virsen h'âstgârem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 117). [egerçi,]
☐ Egerçi eyledim 'aşkında takşîr
Velî geldim künün boynumda zencîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 135). [egerçi,]
☐ Rıza virdi **egerçi** bâb-ı Leylâ
Haşâlar eyleyüp ma'nâda ammâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 105). [egerçi,]
☐ Seniñ derdiñ **egerçi** bî-sükündür
Benim derdim velî senden füzündür (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 279). [egerçi,]
☐ Huzûrunda **egerçi** rû-siyâhem

Velîkin tevbekârım 'özü-h'âhem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 349). [egerçi,]
☐ Egerçi rişte-i 'ahdiñ metîndir
Der-i dürciñ metîñ ü âhenîndir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 355). [egerçi,]
☐ Egerçi derd-i 'aşkıñ bî-devâdır
Belâ-yı firkatîñ miñnet-fezâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 407). [egerçi,]
☐ Egerçi zâhiren dîvâne oldu
Velî ma'nâda bir ferzâne oldu (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 57). [egerçi,]
☐ İdüp şüy **egerçi** cân-feşânlık
Hemîşe eyliyordı mihrbânlık (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 19). [egerçi,]
☐ Egerçi şüydan bizâr u zârem
Velî ne öyle şüh-ı zîst-kârem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 163). [egerçi,]
☐ Egerçi mâh idi hüsn ü bahâda
Velî kalmışdı kâm-ı ejdehâda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 23). [egerçi,]
☐ Egerçi bir cihetden oldu hürrem
Ki gencinden kenâr olmuşdı ezğam (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 29). [egerçi,]
☐ Egerçi çeşmden cimim nihândır
Velî her beytde sırrım 'ayândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 13). [egerçi,]
☐ Degil kâbil **egerçi** armağanım
Pesend eyler velîkin dostânım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 41). [egerçi,]
☐ Egerçi itmege inşâd-ı eş'âr
Hayâlât eyleseydim çâr u nâ-çâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 125). [egerçi,]

ehli: Ar. 1. Sahip, malik, muttasıl olan, olanlar. 2. Bir yerde sakin olan, olanlar. 3. Zevc ve zevceden her biri. 4. Bir kimsenin aşiret ve akrabası ve evlât ve iyali. 5. Muktedir, becerebilir, erbab.

☐ Kâbile **ehli** kıldı ittifâkı
Ki nâ-büd eylesinler bu nifâkı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 5). [ehli, -i]
☐ Haber-dâr oldu Necd **ehli** temâmı
Gelüp karşıya çıkdı hâş u 'âmî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 25). [ehli, -i]
☐ Hezârân aheng ile efgân iderdi
Kâbile **ehlini** giryân iderdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 16). [ehlini, -i, -ni, -]
☐ Kâbile **ehlini** bed-nâm idüpdür
Seni hem şöhre-i eyyâm idüpdür (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 31). [ehlini, -i, -ni]
☐ Virüp Necd **ehli** dahî reng cenge
Çeküp saf kıldılar âheng cenge (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 73). [ehli, -i]
☐ Ser-â-pâ deşt-i Necd'i tıtdı leşker
Haber-dâr oldu Necd **ehli** ser-â-ser (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 40). [ehli, -i]
☐ Cihân **ehlinden** itdi kaç'-ı peyvend
Tecrüdü 'âleminde oldu hürsend (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 51). [ehlinden, -in, -den, -]

ehli: Sâhip, mâlik.

☐ Kâbile **ehli** geldi zâr u dil-hûn
Yek-â-yek itdiler rû'yet ki Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 255). [ehli,]

ehl-i bezm: İçki meclisinde bulunan kimseler. Meclis ehli.

□ Nişār oldu tabakla güher ü zer
Senā-ḥ'ân oldu **ehl-i bezm** yek-ser (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 126). [ehl-i bezm,]

ehl-i cihân: Dünya ehli, alemde yaşayan tüm insanlar.

□ Bulur **ehl-i cihân** servetle şöret
Olur 'âlemde bir şâhib-faẓilet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 195). [ehl-i cihân,]

ehl-i cihân: Dünya ehli, alemde yaşayan tüm insanlar.

□ Temâm **ehl-i cihân** bu ârzûda
Tekâpü eyler iken cüst-cûda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 17). [ehl-i cihân,]

ehl-i cihânî: Dünya ehli, herkes.

□ Ki mihrâbı zemîn ü âsumânî
Medâr-ı hâceti **ehl-i cihânî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 18). [ehl-i cihânî, -î, -]

ehl-i cihânî: Dünya ehli, alemde yaşayan tüm insanlar.

□ Maḥall-i feyzi oldu âsumânî
Melâz u melce'î **ehl-i cihânî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 280). [ehl-i cihânî, -î, -]

ehl-i derd: Dert sahibleri.

□ Ki bu bir nâme-i miḥnet-eşerdir
Bir **ehl-i derd** hâlinde haberdîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 192). [ehl-i derd,]

ehl-i dile: Âşıklar l gönül adamları, ârifler.

□ Ki dünyâ düşmen-i ehl-i dilândır
Anî **ehl-i dile** sūdî ziyândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 28). [ehl-i dile, -e, -]

ehl-i miḥnetden: Gam, keder topluluğu.

□ İdenler **ehl-i miḥnetden** hikâyet
Bu üslûb üzre itmîşler rivâyet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 1). [ehl-i miḥnetden, -den, -]

ehl-i muḥabbet: Muḥabbet sahipleri, sohbeti hoş olan kimseler.

□ Ne yerde var ise **ehl-i muḥabbet**
İdersin beste-i zencîr-i miḥnet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 7). [ehl-i muḥabbet,]

ehl-i nazmda: Nazım ehli, şairler.

□ Ne râh-ı nazmda kalmışdı rağbet
Ne **ehl-i nazmda** âşâr-ı miknet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 60). [ehl-i nazmda, -da, -]

ehl-i sevdâ: Sevda ehli, âşıklar.

□ Didi ey zülf-i ḥübân tek dilârâ
Esîr-i ḥalka tek olmuş **ehl-i sevdâ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 56). [ehl-i sevdâ,]

ehl-i zamâne: Zamanın ehli.

□ Ki vaktimde benim **ehl-i zamâne**
İderdi kîne merd-i nûktedâna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 47). [ehl-i zamâne, -e, -]

ehl-i zamâne: Zamanın ehli.

□ Yazarlar mâ-cerâyı dâstâna
Anı ḥıfz eyliyor **ehl-i zamâne** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 226). [ehl-i zamâne,]

ehl-i zamânî: Zamanın ehli. Günümüz insanları.

□ Ğaraḥ Mecnûn meşhûrî cihânî
Olup eñ 'âkıllı **ehl-i zamânî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 192). [ehl-i zamânî, -î, -]

ehliyyet: Kabiliyet, kifayet ve yeterlilik.

□ Ferâmûş eyle ol nâ-mihrbânı
Ki yokdur anda **ehliyyet** nişânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 64). [ehliyyet,]

ehvâ-yı derûnu: Gönül anlamı, gönül kavramı.

□ Bilüp Zeyd'in temennâ-yı derûnu
İdüp sencîde **ehvâ-yı derûnu** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 130). [ehvâ-yı derûnu, -u, -]

ejdehâ: Büyük yılan.

□ Bu dünyâ bir köhne **ejdehâdır**
Ten-i merdüm aña dâ'im ğidâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 213). [ejdehâdır, -dır, -]

ejdehâ: Büyük yılan.

□ Bu dünyâ bir köhne **ejdehâdır**
Ten-i merdüm aña dâ'im ğidâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 213). [ejdehâdır, -dır, -]

ejder: Büyük yılan.

□ Nedir bu tîr-i zulm ü tîğ-i bî-dâd
Ki ben ne **ejderem** ne Âd ü Şeddâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 70). [ejderem, -em, -]

ejder-âsâ: Büyük yılan; genellikle kanatlı, gövdesi aslana, kuyruğu yılan benzeyen, ağzından ateş püsküren korkunç masal canavarı. Ejder gibi.

□ Ğazabnâk oldu Nevfel **ejder-âsâ**
Götürdi nîzesin şîr-i ner-âsâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 69). [ejder-âsâ,]

ekâlim-i digerde: Diğer iklimler, diyarlar, memleketler.

□ Degil bahşim **ekâlim-i digerde**
Ki ben şerḥ itdügim bu muḥtaşarda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 67). [ekâlim-i digerde, -de, -]

ekdâr-ı 'uyûnî: Kederin kaynağı.

□ İdüp nâ-büd **ekdâr-ı 'uyûnî**
Ta 'aşşuḡdur iden ihyâ kulûbı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 395). [ekdâr-ı 'uyûnî, -î, -]

ekl: Yiyecek, yemek.

□ Ne rütbe yalvarup itdiyse nāle
Ki Mecnûn **ekl** kılsun bir nevāle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 68). [ekl,]

ekl: Yiyecek, yemek.

□ Ne rütbe yalvarup itdiyse nāle
Ki Mecnûn **ekl** kılsun bir nevāle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 68). [ekl,]

ekl eyledi: Bir şeyi yemek.

□ Ta'ām **ekl eyledi** nûş itdi bâde
Derûn-ı dardını kıldı ifāde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 17, Mısra 115). [ekl eyledi, -di, -]

eknûn: Şimdi.

□ O bütünden olmuşam mehcûr-ı dil-hûn
Olupdur o kadeh şikeste **eknûn** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 40). [eknûn,]
□ Kimi **eknûn** bulup gam-h'âr idem ben
Kime derd-i dilim izhâr idem ben (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 61). [eknûn,]
□ Hemân maḥbûb kim Leylî'ydi **eknûn**
Seniñ 'aşkıñdadır ol daḥi Mecnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 101). [eknûn,]
□ Kimiñ mihrinedir dil-dāde **eknûn**
Kimiñ derdiyledir hâli diger-gûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 35). [eknûn,]
□ Olup zikri hemîn Mecnûn u Mecnûn
Dönüp âşüfte bir Mecnûn'a **eknûn** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 92). [eknûn,]
□ Şarâb-ı vaşlı **eknûn** idüp nûş
Olupsan vāle vü mebhût u ḥāmûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 295). [eknûn,]
□ Ecel kılmış anı meknûn **eknûn**
Teni ḥāk içredir **eknûn** meknûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 45). [eknûn,]
□ Ecel kılmış anı meknûn **eknûn**
Teni ḥāk içredir **eknûn** meknûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 46). [eknûn,]

ekser: Genellikle, çoğunlukla, çok zaman.

□ Nevâzişler kılup âhûya her dem
Olup **ekser** zamân âhûya hem-dem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 52). [ekser,]
□ Bu fevciñ **ekseriniñ** ferr-i cāhı
Olupdur mazhar-ı eltâf-ı şāhî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 85). [ekseriniñ, -i, -niñ,
-]

ekseri: Genellikle, çoğunlukla, çok zaman.

□ Ne dem kıldıysa inşād neşide
Olurdu **ekseri** ḡarrā kaşide (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 34, Mısra 22). [ekseri,]

el: El.

□ Alup Kaş's'ın **elinden** ihtiyārın
İdüp nâ-büd ārām u qarārın (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 39). [elinden, -i, -n, -den
]
□ Elimde ne şurāhî var ne sāḡar
Ne büt kalmış nazargehde ne āzer (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 41). [elimde, -im, -de]

□ Meded ey dost gitdi pây-ı tedbîr
Demidir tût **elimden** itme te'hîr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 60). [elimden, -im, -den]
□ Tûtup Mecnûn **elinden** pāye pāye
Yetürdi sāye-i beyt-i Ḥudā'ya (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 27). [elinden, -in, -den, -
]
□ Ki gitmişdir **elimden** ihtiyārım
Daḥi yokdur tenimde iktidārım (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 135). [elimden, -im, -
den]
□ Sipihriñ yokdur **elde** ihtiyārı
Ne devr eylerse eyler ıztırārı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 75). [elde, -de, -]
□ Revân oldı be-sân-ı şîr-i ḡarrân
Dilinde kîn **elinde** tîḡ-i bürrân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 34). [elinde, -in, -de, -]
□ Elimden sāḡar-ı ümmîdim aldın
Ciğer-teşne gene şahrāya şaldın (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 147). [elimden, -im, -
den, -]
□ Elimden gönüm aldın āḡir kâr
Alup gönüm koyup gitdiñ beni ḡ'âr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 215). [elimden, -im, -
den, -]
□ Ne ümmîdi **elinde** dest-i maḡşûd
Ne derdiñ dimege hem-derd mevcûd (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 55). [elinde, -in, -de]
□ Kalup cānân gider yâ cān **elinden**
Kalır yâ cān gider cānân **elinden** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 340). [elinden, -in, -den
]
□ Kalup cānân gider yâ cān **elinden**
Kalır yâ cān gider cānân **elinden** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 339). [elinden, -in, -den
]
□ Olup pā-bend-i zencîr-i muḡabbet
Elimde dāmen-i pîr-i muḡabbet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 166). [elimde, -im, -de, -
]
□ Olup bî-ḡod bu zevḡ-i bî-bedelden
Kalup nāme elinde gitdi **elden** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 184). [elden, -den, -]
□ Olup bî-ḡod bu zevḡ-i bî-bedelden
Kalup nāme **elinde** gitdi elden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 184). [elinde, -in, -de, -
]
□ Revāne oldı Zeyd berḡ-i reftār
Elinde nāme-i Mecnûn-ı nā-ḡār (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 290). [elinde, -in, -de, -
]
□ İdüp ser-rişte **elde** fevt şüyuñ
Perişân eyledi ḡisûsı müyuñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 95). [elde, -de]
□ Hezārân şermle oldı ḡirāmân
Tûtup Mecnûn **elin** lertzân u lertzân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 210). [elin, -in]
□ Dilim âşüftedir ben bî-delilem
Elim tût sākiyâ mey vir 'alilem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 8). [elim, -im]
□ Bozuldu revnaḡ-ı bāḡ u bahārım
Elimden gitdi dāmân-ı nigārım (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 116). [elimden, -im, -
den]

- Nümāyān oldu Leylî'niñ mezārı
Elinden gitti Mecnûn'ın kararı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 94). [elinden, -in, -den, -]
 □ Riyâz-ı nazmdan çıkdım hırāmān
Elimde deste-i ezhâr-ı elvân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 38). [elimde, -im, -de, -]

el çeküp: İlgisini kesmek, vazgeçmek.

- 'İlâcından çeküp el oldu me'yûs
 Olup nâ-çâr şâbir kıldı efsûs (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 277). [el çeküp, -üp, -]

el çeküp: İlgisini kesmek, el çekmek.

- 'İlâcından çeküp el oldu nevmîd
 Ziyâde kılmadı ibrâm u te'kîd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 169). [el çeküp, -üp, -]

elâ: Başlama ve tenbih edati.

- Elâ ey gâfil-i mağrûr u der-bend
 Cihânda küşîş-i bî-behre tâ çend (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 223). [elâ,]
 □ Elâ ey 'âşîk-ı güm-kerde cânân
 Saña cânânîm olsun cânı kurbân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 197). [elâ,]
 □ Elâ ey 'âşîk-ı mîhnet-resîde
 Sitem-dîde gam-ı hicrân-keşîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 199). [elâ,]
 □ Elâ ey zümre-i 'âşîka ser-tâc
 Kemân-dârân-ı heft âvergeh-i âmâc (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 207). [elâ,]
 □ Elâ ey şem'-i bezm hûb-rûyı
 Gül-i rengin-i gülzâr nigûyı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 313). [elâ,]
 □ Elâ ey derd-i pinhânîm tabîbî
Elâ ey cân-ı müştâkîm habîbî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 323). [elâ,]
 □ Elâ ey derd-i pinhânîm tabîbî
Elâ ey cân-ı müştâkîm habîbî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 324). [elâ,]
 □ Elâ ey mâh-ı rûyuñ mâye-i nûr
 Ruñuñ zûlmet-zîdâ-yı şâm-ı deycûr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 337). [elâ,]
 □ Elâ ey merhem-i dâğ-ı derûnum
 Eyâ yağma-ger-i şabr u sükûnum (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 361). [elâ,]
 □ Elâ ey gönca-i rengin ü hândân
 Hezâr-ı zârîñ olmuşdur perîşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 203). [elâ,]
 □ Elâ ey meh-veşîm ârâm-ı cânım
 Bâkup ahvâlîme gûş it fiğânım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 233). [elâ,]
 □ Elâ ey gâfil-i divâne-girdâr
 Haber-dâr ol haber-dâr ol haber-dâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 223). [elâ,]

elbette: Mutlaka, hiç şüphesiz, muhakkak, elbette.

- Geçer dâreynden **elbette** Nâkâm
 Bu meyden kim ki nûş eylese bir câm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 61). [elbette,]

elbette: Elbette, mutlaka, hiç şüphesiz, muhakkak.

- Emîr-i Necd idüpdür kaşd cânîñ

Olar birgün töker **elbette** kânîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 174). [elbette,]

- Bulur **elbette** Hâk'dan ecr-i sâkî
 Bulur sâkî dañi bir nâm-ı bâkî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 49). [elbette,]
 □ K'anı ben itmişem eşkle şādāb
 Anıñ bārı olur **elbette** zehr-āb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 208). [elbette,]
 □ Olur **elbette** ahvālî diger-gün
 Görende mâh-ı nev bîçāre Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 277). [elbette,]
 □ Felek rahm eylemez pîr ü cüvāne
 Gider **elbette** kim gelse cihāne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 64). [elbette,]

elem: Mutlaka, hiç şüphesiz, muhakkak, elbette.

- Belâ pāmālî Mecnûn-ı cihāndan
Elem üftādesi bî-hanümāndan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 304). [elem,]
 □ Kaddi gördi ham olmuşdur **elemden**
 Vücûdî za'f bulmuşdur sitemden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 137). [elemden, -den, -]
 □ Bulup şiddet-i gam dîrîne sâkî
Elemden teng olupdur sîne sâkî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 26). [elemden, -den]
 □ Olup Mecnûn'dan mehcûr Leylî
Elemden oldu hem rencûr Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 30). [elemden, -den]

elem-fersâ: Kederli, elem tüketen.

- Be-şarta ki kadeh leb-rîz olsun
Elem-fersâ neşât-engîz olsun (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 20). [elem-fersâ,]

elevs: Aslı "el-'ayş"tır. Yaşama, yaşayış. Hayâtın zevkini çıkarma, yiyip içme, zevk u safa.

- Çekâvek eyleyüp **elevs** tekrâr
 Hem-âvâz olmuş idi yâr-bâ-yâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 9). [elevs,]

elfâz: Kelimeler, lafızlar.

- Dilimde meş'al-i veşkâd-ı nârîñ
 İdüp **elfâzda** mużmer-i şerârîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 310). [elfâzda, -da]

el-hâc: Hacı olmuş kimselerin isimleri önüne konan unvan sözü.

- Bi-'avni'llâhi zü'l-celālî ve'l-ikrām kalem-i âşüfte-raķam nâzım-ı perîşân-kelâm-ı Nâkâm
 füsürde-i âlâm ile ya'nî dest-i küşîş İsmâ'il **el-hâc** Mehmed Beg Nâm ismi Şadreddîn beg-zāde birle şöhret-yâftedir biñ üç yüz on altıncı sene-i hicrîyyeniñ cemādi'l-ulāsı şülûs-i âhîrinde pezirây-ı hîtam oldu Allâhü veliyyü't-tevfîk. (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 181). [el-hâc,]

el-hak: Hakikaten, doğrusu.

- Baña zinde dimez bir kimse **el-hak**
 Degilsem de egerçi mürde muṭlaķ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 43). [el-hak,]

el-hakk: Hakikaten, doğrusu.

- Biz iki 'âşîkuz yek-derd **el-hakk**
 Budur mâ-beynimizde fark-ı muṭlaķ (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 53). [el-ḥakk,]

elḥân: Şarkılar, nağmeler.

□ İdüp sen dem-be-dem Dâvüdî elḥân
Be-sân-ı bülbül oldukça gazel-ḥ'ân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 101). [elḥân,]

elimde: El, sahip olma, mülkiyet.

□ Eger olmuşsa hışmın âteşi tüz
Sirişkimdir elimde dest-âvîz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 68). [elimde, -im, -de]

eltâf: Lütüflar.

□ Çeküp ağuşına Mecnûn'ı âhîr
Kılup pâyânesiz eltâf zâhir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 144). [eltâf,]

elvân: Renkler.

□ Kî küh-ı deşti kılmış gülsitân sân
Hıyâm lâle-gün râyât elvân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 42). [elvân,]

elvân itmişdi: Çeşit çeşit yapmak.

□ Açup ezḥâr-ı reng-â-reng her yân
Bisât-ı sebzâsin itmişdi elvân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 120). [elvân itmişdi, -
miş, -di, -]

emân: Aman dileme. Emin olma, korkusuzluk, güven,
emniyet.

□ Bürehne-ser olup etfâl ü pîrân
Emâna geldiler itdiler eḡḡân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 64). [emâna, -a, -]

emel: Arzu, istek.

□ Tevaḡḡu' eylemez 'âkıl felekden
Kî olmaz bir emel ḡâsıl felekden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 90). [emel,]

emîn: Emin olmak.

□ 'Alâkam kesilmişdir ḡoreşden
Emînim ihtiyâc-perverişden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 94). [emînim, -im, -]

emîr: Bey, padişah; reis.

□ Emîr tünd ü ḡün-âşâm-ı ḡarrân
ḡılâfından çeküp şemşîr-i bürrân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 33). [emîr,]

emîr-i muhterem: Mesnevide Mecnûn'un babasının
adı verilmez. "Eb-i Mecnûn", "Mecnûn atası", "Emîr-
i mehterem", "mîr-i muazzam" gibi ifadelerle anılır.

□ Eb-i Mecnûn idi 'Âmir'de ol dem
Emîr-i muhterem mîr-i mu'azzâm (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 4). [emîr-i muhterem,]

emîr-i necd: Necd'in emiri; reisi; başkanı.

□ Emîr-i Necd idüpdür kaşd cânın
Olar birgün töker elbette kanın (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 173). [emîr-i necd,]

emîr-i pâk-dil: Gönlü temiz hükümdar, gönlü temiz
emir.

□ Ez-ân pes didiler ey faḡr-ı 'Âmir

Emîr-i pâk-dil ü mîr-i evâmir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 30). [emîr-i pâk-dil,]

emniyyet: İnanma, güvenme, güven, itimat.

□ Olup cüyâ seniñ emniyyetiñden
Melâl ü miḡnet ü keyfiyyetiñden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 115). [emniyyetiñden, -
iñ, -den, -]

emr: Emir, buyruk.

□ Beni bu emr edâsından mu'âf it
Görüp naḡdiñde 'aybı intisâf it (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 55). [emr,]
□ İdüp der-ḡ'âst kılsunlar nümâyiş
Bu müşkil emre vîrsünler küşâyiş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 12). [emre, -e]
□ Virürsem ben eger bu emre encâm
Beni eyler melâmet ḡâş u hem 'âm (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 53). [emre, -e]
□ Anıñ emrinedir tâbi' felekler
Añadur bende kevkebler melekler (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 93). [emrinedir, -i, -ne, -
dir, -]

□ Bu emre çünki sen ḡoş-dil degilsen
Anı almaz sitemle kimse senden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 119). [emre, -e]
□ Senâ-ḡ'ânıñ olup her laḡza cândan
Muḡ'îm emriñe ḡoşnüdum andan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 92). [emriñe, -i, -ñe, -]
□ Benim emrim baña teslîm itdi
Koyup Mecnûn'ını nâ-behre gitdi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 41). [emrim, -im, -]
□ İtdirdiñ çünki bu emre cesâret
Niçün kıldıñ edeb resminde ḡâflet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 15). [emre, -e]
□ Kitâbet emrini kıldı müheyyâ
Götürdi ḡâmeyi Mecnûn-ı şeydâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 283). [emrini, -in, -i, -]

emrâz: Ar. Maraz'lar, illetler, hastalıklar.

□ Degildi kârger aḡrâz anda
Yoḡ idi ḡalb-keş emrâz anda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 250). [emrâz,]

emr-i dil-ḡ'âh: Gönlün arzu ettiği emir.

□ Sa'âdetle olur bu emr-i dil-ḡ'âh
Bu hem çok dir çekmez inşallâḡ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 75). [emr-i dil-ḡ'âh,]

emr-i düşvâr: Zor emir.

□ Bu pend içre 'ayândır emr-i düşvâr
Degil maḡbûl bu pend-i dil-âzâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 269). [emr-i düşvâr,]

emr-i mübhem: Belirsiz, açıklanmamış emir.

□ Didi ey pîr artık eyleme ḡam
Saña mevḡûfdur bu emr-i mübhem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 116). [emr-i mübhem,]

emr-i muhtaşardır: Kısa emir.

□ Saña cân virmek emr-i muhtaşardır
Seni terk eylemek düşvâr-terdir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 263). [emr-i
muhtaşardır, -dır, -]

eñ: Başına geldiği kavramın en üstün derecede olduğunu gösteren zarf. En.

□ Garaž Mecnûn meşhûrî cihânîñ

Olup eñ 'âkıllı ehl-i zamânîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 192). [eñ,]

encâm: Son, akıbet, nihayet.

□ Virürsem ben eger bu emre **encâm**

Beni eyler melâmet hâş u hem 'âm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 53). [encâm,]

□ Tezâyüd eyleyüp gitdükce Nâkâm

Ta 'aşşukda belâ-yı miñnet **encâm** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 98). [encâm,]

□ Bu güftârî ki itdi güş Nevfel

Te'emmül eyledi **encâmîñ** evvel (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 110). [encâmîñ, -in]

encâm bulup: Son bulmak, sonlanmak; bitmek, tükenmek.

□ Olup tahrîrden âsûde hâmem

Bulup encâm hatm olduğa nâmem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 154). [encâm bulup, -up, -]

encâm-ı ahvâlîñ: Olup bitenlerin sonu, hadiselerin nihayeti.

□ Velî diğer cihetden bî-taḥammül

İdüp **encâm-ı ahvâlîñ** te'emmül (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 32). [encâm-ı ahvâlîñ, -iñ, -]

encüm: Yıldızlar.

□ Aña ol gün giçüp tîre şeb-âsâ

Ne **encüm** cilveger ne mâh peydâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 14). [encüm,]

□ Perî-rüyân ile Leylî hîrâmân

Niçe kim **encüm** içre mâh-ı tâbân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 124). [encüm,]

endâm: 1. Beden, vücut. 2. Vücut biçimliliği, boy bos, kâmet.

□ Müce'ed gîsuvânî 'anber-âmîz

Ser-â-pâ cümle **endâmî** dil-âvîz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 190). [endâmî, -ı]

□ İdüp ol meh-likâyı ser-berîde

Kılup ḥancerle **endâmîñ** derîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 102). [endâmîñ, -iñ, -]

□ Ki nev-res bir cüvân serv-i bâlâ

Ser-â-pâ cümle **endâmî** dil-ârâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 4). [endâmî, -ı]

□ Ser-â-pâ mû-be-mû **endâmî** zînet

Vücûdî zîb-i 'âlem nâmı Zînet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 37). [endâmî, -ı]

endâze: Ölçülü bir şekilde. ölçü.

□ O sâkî başlayup bir tâze nâza

Virürdi tâze bir **endâze** nâza (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 32). [endâze,]

□ Bilüp keyfiyeti Mecnûn-ı maḥzûn

Olup **endâzed** endûhî bîrûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 30). [endâzed, -den, -]

□ Virir **endâze** Leylî tâze nâza

Olursun sen ḡazel-h'ân tâze tâze (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 111). [endâze,]

endâze-i 'uşşâk-ı çalâk: Çevik aşıkların ölçüsü.

□ Tenim 'ür olduğundan olma ḡamnâk

Budur **endâze-i 'uşşâk-ı çalâk** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 50). [endâze-i 'uşşâk-ı çalâk,]

ender: Ar. Daha, pek nadir.

□ Nice meh mihr olup **ender** 'imârî

Olup gerdün-ı dünüñ bî-ḡarârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 139). [ender,]

□ Ki herkes râ be-dil **ender** şekî nîst

Yâḡîn dâned ki hestî cüst yeki nîst (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 351). [ender,]

ender-serâb: Serap içinde.

□ Seniñ kurbuñ mudur ya be-h'âbem

Be-sân teşne ya **ender-serâbem** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 282). [ender-serâbem, -em, -]

endişe: Kaygı, tasa, gam, keder.

□ Kederden ḡalbimi pâk eyle şâf it

Dilim **endişesini** mû-şikâf it (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 16). [endişesini, -si, -ni]

□ Raḡîb **endişesi** ḡurbet belâsı

İdüpdür göñlümi ḡam mübtelâsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 125). [endişesi, -si, -]

□ Bî-ḡamdillâḡ ferâḡat itdi hâşıl

Ḳalem tahrîrden **endişeden** dil (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 36). [endişeden, -den, -]

□ Velî bu keşmekeşe ṭab'-ı ser-keş

İdüp **endişemi** her dem müsevveş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 130). [endişemi, -m, -i, -]

endişe eyle: Endişelenmek, kaygılanmak.

□ Ta 'aşşuk neş'esin **endişe eyle**

Dil-i pâki muḡbbet-pîşe eyle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 233). [endişe eyle,]

endişe-i şirketden: Ortaklığın endişesi. Ortak endişe.

□ 'Acûze bu ticâretten olup şâd

Olup **endişe-i şirketden** âzâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 48). [endişe-i şirketden, -den, -]

endişesidir: Endişe.

□ Ki merdüm-h'ârîḡ **endişesidir**

Zebûn-keşlik hemîşe pîşesidir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 211). [endişesidir, -si, -dir, -]

endüh: Gam, iç sıkıntısı.

□ Olup **endühdan** gitdükce bed-hâl

Beni hem eylediñ bergeşte-iḡbâl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 161). [endühdan, -dan]

□ Olup İbni Selâm **endühdan** âzâd

Yüzi tâze lebi ḡandân dili şâd (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 85). [endühdan, -dan]
☐ Kâlp **endüh** ile bî-çâre Leylî
 Diyâr-ı hicre âvâre Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 361). [endüh,]
☐ Bîlûp keyfiyeti Mecnûn-ı maḥzûn
 Olup endâzeden **endühi** bîrûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 30). [endühi, -ı]
☐ Eyleyüp **endühi** gün günden ziyâde
 Ğam-ı firkatden oldı üftâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 61). [endühi, -ı, -]
☐ Sürürüñ eyledi **endüha** tebdîl
 Sürürüñ eyledi efgâna taḥvîl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 33). [endüha, -a]

endüh u hasret: Gam ve hasret.

☐ Yeter bu rûtbe sencide-i miḥnet
 Yeter zillet yeter **endüh u ḥasret** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 154). [endüh u ḥasret,]

endüh-ı aḡyâr: Yabancıların gam, keder, tasası.

☐ Didi ḥurrem-dîl ol ey 'aşîk-ı zâr
 Kî daḡı kalmadı **endüh-ı aḡyâr** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 12). [endüh-ı aḡyâr,]

endüh-ı cân-süzîñ: Can yakan gam, keder, tasa.

☐ Kî Mecnûn-ı cîger-ḥunîñ atası
 Olup **endüh-ı cân-süzîñ** fedâsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 4). [endüh-ı cân-süzîñ, -ıñ, -]

endüh-ı girânî: Sıkıntı veren.

☐ Baña virdiñ bu **endüh-ı girânî**
 Düşürdün başıma küh-ı girânî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 61). [endüh-ı girânî, -ı, -]

endüh-ı ḥasret olup: Hasretin gamlısı olmak.

☐ Olup meşşâtası endüh-ı ḥasret
 Virüldi çihre-i Leylâ'ya zînet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 133). [endüh-ı ḥasret olup, -up, -]

endüh-ı hicrânî: Ayrılık kederi.

☐ Kılur bir dem ümîd âvâzesin güş
 İder **endüh-ı hicrânî** ferâmûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 418). [endüh-ı hicrânî, -ı, -]

endüh-ı nigâliñ: ?.

☐ Ne miqdâr olsa **endüh-ı nigâliñ**
 Anı nâ-bûd ider yâd-ı cemâliñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 247). [endüh-ı nigâliñ, -ıñ, -]

endüh-ı nihânîñ: Gizli; saklı gam, keder, gussa, sıkıntı, dert..

☐ O pîr-i dil-şûde açdı dehânîñ
 Kılup izhâr **endüh-ı nihânîñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 82). [endüh-ı nihânîñ, -ıñ, -]

endüh-ı sitemden: Gamin eziyeti.

☐ Olup anda âzâde **endüh-ı sitemden**
 Rehâ bulmak içün bir çâh-ı ḡamdan (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 153). [endüh-ı sitemden, -den, -]

enîn: İnlemek. İnilti.

☐ Enînem ben seniñ 'aşkıñda her bâr
 Velî sen dâ'imâ ḡâr ilesin yâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 125). [enînem, -em, -]
☐ Kimem ben yâ nedir nâm u nişânım
 Niçündür bu **enînim** bu fiḡânım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 140). [enînim, -im]

enîn oldum: İnlemek.

☐ Enîn oldum belâ-yı nâ-gehândan
 Rehâ buldum bu neng-i câvidândan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 33). [enîn oldum, -dum, -]

enîn ü bî-hod u bî-tâb u nâlân: İnleyen ve bitkin ve yorgun ve kendinden geçmiş.

☐ Beyâbân içre düşmüş ḡake ḡaltân
Enîn ü bî-hod u bî-tâb u nâlân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 62). [enîn ü bî-hod u bî-tâb u nâlân,]

enîn ü eşk-rîz ü leylî: Göz yaşı döken ve inleyen Leylâ.

☐ Revâ mı ben kâlam firkatde müyân
Enîn ü eşk-rîz ü Leylî güyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 352). [enîn ü eşk-rîz ü leylî,]

enîs: Ar. Dost, arkadaş.

☐ Hem-âvâz olma 'ayşî-saḡtlarla
Enîs ol dâ'imâ ḡoş-baḡtlarla (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 192). [enîs,]
☐ Kî künc-i ḡâne-i ḡamdır mekânım
 Selâsildir **enîsim** hem-zebânım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 88). [enîsim, -im]
☐ Hem-âvâzı karîni vaḡşiyândır
Enîsi hem-demi derendegândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 154). [enîsi, -i]
☐ Didi ḡâlî nedir ol bî-nevânîñ
Enîsi kimdir ol baḡtı karânîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 118). [enîsi, -i, -]

enîs [ü] vâlidevni: Enes(Enes b. Mâlik) ve Annesi.

☐ Enîs [ü] vâlideyni âh oldı
 İḡâmetḡahı mâtemḡah oldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 57). [enîs [ü] vâlideyni, -i, -]

envâr-ı leylî: Leylâ'nın nurları, ışıkları.

☐ Tecellâ eyleyüp **envâr-ı Leylî**
 Benî öyle yakupdur nâr-ı Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 141). [envâr-ı leylî,]

er: Yiğit, erkek.

☐ Ben **er** divâne-i güm-kerde râhem
 Velî bu güm-geşde bî-günâhem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 181). [er,]

er: ?.

☐ Mikû ber-bâm-ı gerdün çün tevân reft
 Tervân reft **er** zı ḡod bîrûn tevân reft (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 226). [er,]

erbāb-ı gümānī: Şüphe sahipleri.

□ Açup Mecnûn dehân-ı dūr-feşānī
Cevābıñ virdi **erbāb-ı gümānī** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 20). [erbāb-ı gümānī, -
ıñ, -]

erbāb-ı hünerden: Hüner sahipleri; sanatkarlar.

□ Ki **erbāb-ı hünerden** çeşm-dârem
Kerâmet ehline ümmîd-vârem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 43). [erbāb-ı hünerden,
-den, -]

erbāb-ı kemāle: Olgunluk ehilleri, olgun kişiler.

□ Olur meşhûd **erbāb-ı kemāle**
Ki Mecnûn mâlik olmaz ol makāle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 27). [erbāb-ı kemāle, -e,
-]

erba'în: Kırk.

□ Karîn oldukça 'ömrüm **erba'îne**
Diger-gün oldı ahvâl-i karîne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 93). [erba'îne, -e, -]

erğânûn: (Fa.) Org, kiliselerde çalınan büyük çalgı.

□ İdüp perdâz murgân-ı hoş-âvâz
Olurdi hevâda **erğânûn** sâz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 22). [erğânûn,]

erğuvân: Erguvan çiçeği.

□ Serîr-i bâğda ârâm tutsun
Demâdem **erğuvânı** câm tutsun (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 54). [erğuvânı, -ı, -]
□ Lebi 'ünnâbî rengi **erğuvânî**
Kâdi serv-i çemen-zâr-ı cüvânî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 187). [erğuvânî, -î]

erğuvânî: Erguvan renginde olan.

□ Tenim hoş-rengim iken **erğuvânî**
Tebeddül buldı oldı za'ferânî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 43). [erğuvânî,]

ervâh: Ruhlar, canlar.

□ Gelür ol dem melek fevci hürüşa
Gelür ebdânda **ervâh** cûşa (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 35, Mısra 42). [ervâh,]

ervâh u ecsâm: Ruhlar ve cisimler.

□ Degil hengâme-i miñnet bu hengâm
Bu dem hürrem olur **ervâh u ecsâm** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 56). [ervâh u ecsâm,]

es'ad ü vâlâ-teridir: Çok yüce ve hayırlı.

□ Gümân itdi o kevkeb Müşteri'dir
Nücümüñ **es'ad ü vâlâ-teridir** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 28). [es'ad ü vâlâ-
teridir, -i, -dir, --idir]

es'âr: Şiirler.

□ Cevâbında kılup **es'âr** inşâ
Faşîh ü bîkr-i mażmûn rûh-bahşâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 71). [es'âr,]
□ Niçe **es'âr** kim Mecnûn-ı nâ-şâd
İderdi cânib-i Leylâ'ya inşâd (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 93). [es'âr,]

□ Hemân **es'ârdan** bir niçe efrâd
Dilimde eylemişdim ben ferâyâd (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 165). [es'ârdan, -dan]

□ Bu **es'ârı** kılup irâd Mecnûn
İdüp feryâd gitdi rû-be-hâmûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 297). [es'ârı, -ı, -]

□ Murâdınca idüp **es'âr** inşâd
İdüp nevha demâdem kıldı feryâd (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 101). [es'âr,]

□ Niçe **es'âr** kim Mecnûn-ı nâ-şâd
Tarîk-i 'aşkda itmişdi inşâd (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 291). [es'âr,]

□ Kıluplar dem-be-dem **es'âr** inşâ
Belîğ ü behcet-âver rûh-bahşâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 81). [es'âr,]

esâr-ı 'aşkûn: Aşk şiirleri.

□ Edîb-i kâbili **esâr-ı 'aşkûn**
Tabîb-i kâmilî bîmâr-ı 'aşkûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 217). [esâr-ı 'aşkûn, -ıñ,
-]

es'âr-ı âteşnâk-i ğarrâ: Gösterişli parlak şiirler.

□ Niçe **es'âr-ı âteşnâk-i ğarrâ**
Ki itmişdiñ münâsib-i hâl inşâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 163). [es'âr-ı âteşnâk-i
ğarrâ,]

es'âr-ı dil-düz: Gönül çalan şiirler.

□ Serâyende olup **es'âr-ı dil-düz**
Demâdem eyledi âh-ı ciger-süz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 53). [es'âr-ı dil-düz,]

es'âr-ı rûşen sövlüvor: Sade şiirler söylemek.

□ Vezân olsa şabâ ger ol tarafdan
Şabâya söylüyor **es'âr-ı rûşen** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 68). [es'âr-ı rûşen
söylüyor, -üyor, -]

esâs-ı iktidârım: Kuvvetin; kudretin; gücün; esası,
temel yapısı.

□ Zamânıñ i'tisâdından demâdem
Esâs-ı iktidârım oldı berhem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 116). [esâs-ı iktidârım, -
ım, -]

esb-i küheylân-ı rahş-peyker: Gösterişli güzel olan
Küheylan gibi at.

□ Nice **esb-i küheylân-ı rahş-peyker**
Cüli zer-bâfte etrâfî gevher (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 73). [esb-i küheylân-ı
rahş-peyker,]

esen: Sağ sâlim, afiyette, sıhhatte, selamette, sıhhatli,
salim.

□ Her **esenden** rakîb-i bed-nihâdîñ
Kılup püşide derd-i 'aşk-ı zâdîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 31). [esenden, -den, -]

eser: Eser, iz, nişan.

□ Yanur âteşde cânım gâh u bî-gâh
Eser itsin eger vâktidür ey âh (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 212). [eser,]

□ Kılup Zeyd'e **eşer** bu nazm-ı dilkeş
Te'essüf eyledi Zeyd-i müşevveş (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 107). [*eşer*,]
□ Didi bir digere kim ey Zuhal sen
Kerâmetde **eşerde** bî-bedelsen (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 22). [*eşerde*, -de, -]
□ Gehî bir digeriñ tıtdı nazarda
Anı gâlib şanup her bir **eşerde** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 26). [*eşerde*, -de, -]
□ Benem bir lafz kim ma'nâsı sensen
Eşer olmazsa senden olmazam ben (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 312). [*eşer*,]
□ Benim cismim değil senden **eşersiz**
Olur mı sâye-i cism mu'tebersiz (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 313). [*eşersiz*, -siz, -]

eşer-dem: İz bırakılan zaman, tesir edilen an.

□ Olur mı yâ Rab ol ferruh **eşer-dem**
Olaydım 'işret-i vaşlûla hürrem (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 245). [*eşer-dem*,]

eşim: Günahkâr, suçlu.

□ Huzûr-ı yârde ben rû-siyâhem
Eşimem cürmkârem 'özü-ñ'âhem (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 136). [*eşimem*, -em, -]
□ Eşimem rû-siyâhem himmet eyle
Kuşûrumdan güzêr kıl 'avdet eyle (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 191). [*eşimem*, -em, -]

eşir: Tutsak, müptela, düşkün.

□ Kemend-i 'aşkına dil-beste kıldı
Eşir ü mübtelâ vü hâste kıldı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 42). [*eşir*,]
□ Olup Leylî dañi Kays'ın **eşiri**
Anıñ Kays olmuş idi dil-peñiri (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 53). [*eşiri*, -i]
□ Firâkıñ mihnetinden derdmendem
Nidelim ammâ **eşirem** pây-bendem (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 54). [*eşirem*, -em]
□ Eşirem sen gibi ben hem belâda
Seniñ-tek şâbitem resm ü vefâda (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 149). [*eşirem*, -em, -]
□ Giriñtârıñ **eşiriñ** Leylî-yi zâr
Kalupdur mihnet-i firkatde nâ-çâr (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 175). [*eşiriñ*, -iñ, -]
□ Garîbem bî-kesem dest-gîrem
Seniñ zencir-i 'aşkıñla **eşirem** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 138). [*eşirem*, -em]
□ Ki Mecnûn-ı zebûnuñ hâl-i pîri
Olup gam düşküni mihnet **eşiri** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 4). [*eşiri*, -i, -]
□ Beyân it söyle kim ey 'aşık-ı pāk
Eşiriñ Leylî-i zâr u ciger-çāk (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 128). [*eşiriñ*, -iñ, -]
□ Sebebsiz habersiz gaşb itdi mîri
Beni kıldı gam-ı zillet **eşiri** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 110). [*eşiri*, -i]

eşir oldı: Köle olmak II Bir şeye tutulmak, müptela olmak, bağıllık göstermek.

□ Eşir oldı görüp gîsü-yi çiniñ
Ferâmüş eyledi dünyâ vü dîniñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 39). [*eşir oldı*, -dı, -]

eşir ü mestmend ü zâr-ı leyli: Leylâ'nın ağlayan ve mest olmuş esiri.

□ Eşir ü mestmend ü zâr-ı Leylî
Hâzîn ü hasret-i dîdâr-ı Leylî (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 67). [*eşir ü mestmend ü zâr-ı leyli*,]

eşir-i bend: (Sevgilinin) esiri.

□ Ben itdüm cürmi sen mañbûs olduñ
Eşir-i bend olup me'yûs olduñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 80). [*eşir-i bend*,]

eşir-i bend: (sevgilinin saçının)bağının esiri.

□ Anı tañrîr idüpdür bir dil-efkâr
Eşir-i bend ya'nî Leylî-yi zâr (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 194). [*eşir-i bend*,]

eşir-i bî-nevâdır: Mahrum, nasipsiz, zavallı esir.

□ Didi bu bir **eşir-i bî-nevâdır**
Belâ-yı derd-i 'aşka mübtelâdır (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 57). [*eşir-i bî-nevâdır*, -dır, -]

eşir-i dâm-ı mihnet: Elem ve keder tuzağının esiri.

□ İdüp gönülüm giriñtâr-ı muñabbet
Beni kıldıñ **eşir-i dâm-ı mihnet** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 30). [*eşir-i dâm-ı mihnet*,]

eşir-i dâm-ı tezvîr: Arabozucu tuzağın esiri.

□ Kılur âñir **eşir-i dâm-ı tezvîr**
Koyur çâh-ı mezelletde ser-â-zîr (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 205). [*eşir-i dâm-ı tezvîr*,]

eşir-i dâm-ı zencîr itmîş: Sevgilinin saçlarının tuzağına düşmüş.

□ Ğam-ı hicrân gîsü-yi girih-gîr
Beni itmîş eşir-i dâm-ı zencîr (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 84). [*eşir-i dâm-ı zencîr itmîş*, -miş, -]

eşir-i dâne-i dâm-ı hevâdır: (sevgilinin) beninin tuzağına esir olmanın hevesi.

□ Ki dîvâne odur kim ðod-sitâdır
Eşir-i dâne-i dâm-ı hevâdır (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 140). [*eşir-i dâne-i dâm-ı hevâdır*, -dır, -]

eşir-i derd: Derdin esiri.

□ Eşir-i derd hem bî-çîz dervîş
Sinân-ı gamla hem olmuşdı dil-rîş (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 67). [*eşir-i derd*,]

eşir-i derd: Derdin esiri.

□ Eşir-i derd hem bî-çîz dervîş
Sinân-ı gamla hem olmuşdı dil-rîş (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 67). [*eşir-i derd*,]

eşir-i halka: Yaratılmışların (dünya) esiri.

□ Didi ey zülf-i hûbân tek dilâra
Eşir-i halka tek olmuş ehl-i sevdâ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 56). [*eşir-i halka*, -a, -]

esir-i haste-i zeyd: Zeyd'in aşkının esiri.

□ Ki olmuşdu **esir-i haste-i Zeyd**

Olup aşüfte-i dil-beste-i Zeyd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 41). [esir-i haste-i zeyd,]

esir-i mübtelâ-yı dâm-ı aşkem: Aşk tuzağının düşkünlüğünün esiri.

□ Ki ben fersüde-i âlâm-ı aşkem

Esir-i mübtelâ-yı dâm-ı aşkem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 86). [esir-i mübtelâ-yı dâm-ı aşkem, -em, -]

esir-i müy-ı leyli kıldın: Leylâ'nın saçının mübtelası etmek.

□ Tecellâgâhın oldu rüy-ı Leylî

Beni kıldın esir-i müy-ı Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 52). [esir-i müy-ı leyli kıldın, -dün, -]

esir-i zâr: Ağlayan düşkün olmak.

□ Esir-i zâr olup olmuşdu mahbûs

Hemîşe teng-i dil peyveste me'yûs (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 11). [esir-i zâr,]

esk: Gözyaşı.

□ Güli bülbüllerin **eşkiyle** sır-âb

Ser-i gisû-yı sünbül tâb-der-tâb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 113). [eşkiyle, -i, -(y)le, -]

□ Gözünden dâmen ile **eşk** saçdı

Hemân-dem haymesi dâmânın açdı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 115). [eşk,]

□ Akıtdı gözlerinden **eşk-i gül-gün**

Kenârın eyledi **eşk** ile pür-hûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 50). [eşk,]

□ K'anı ben itmişem **eşkle** şadâb

Anın bânı olur elbette zehr-âb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 207). [eşkle, -le]

□ Ten-i pâkiñ idüp **eşk** ile mağsûl

Mücehhez kıldılar merğûb u mağbûl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 265). [eşk,]

eskâl: Şekiller, görüntü, biçimler, heyetler; "şekl" in cem'idir.

□ Seniñ **eşkâliñi** tâ rûz-ı hasret

Küşâd itmez bu hâmûn u bu vahşet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 187). [eşkâliñi, -i, -ñi, -]

eskbâr: Ziyade ağlayan, ağlayıcı.

□ Bu mâtemde seniñ-tek bî-karârem

Hemîşe **eskbârem** sügvârem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 254). [eskbârem, -em, -]

esk-efşân: Gözyaşı dökmek, ağlamak.

□ Perişân gîsuvânî-tek perişân

Dili pür-derd çeşmi **esk-efşân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 94). [esk-efşân,]

□ Pey-â-pey ra'd idüp heybetle nâle

Şehâb olmuşdu **esk-efşân** bu hâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 8). [esk-efşân,]

esk-i al: Kırmızı göz yaşı. II Kanlı göz yaşı.

□ Diyüp Leylî ider her lahza feryâd

Tökür çeşminden **esk-i al** hûn-zâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 150). [esk-i al,]

esk-i âliñ: Kırmızı gözyaşı II Kanlı gözyaşı.

□ Tökürdi gözleriñden **esk-i âliñ**

İderdi sayesine şerh-i hâliñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 37). [esk-i âliñ, -iñ, -]

esk-i âliñ: Kırmızı göz yaşı. II Kanlı göz yaşı.

□ Kılup efğân tökürdi **esk-i âliñ**

Şabâya söylüyordu derd-i hâliñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 197). [esk-i âliñ, -iñ, -]

esk-i âliñ: Kırmızı göz yaşı. II Kanlı göz yaşı.

□ Tökürdi gözlerinden **esk-i âliñ**

İderdi cüst-cû Mecnûn'ı hâliñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 367). [esk-i âliñ, -iñ, -]

esk-i çeşmiñ: Gözyaşı.

□ Kılup bir bir bu takrîrâtı îrâd

Akıtdı **esk-i çeşmiñ** yetdi feryâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 172). [esk-i çeşmiñ, -iñ, -]

esk-i dîdesinden: Gözyaşı.

□ O miqdâr oldu giryân itdi nâle

Ki **esk-i dîdesinden** bitdi lâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 106). [esk-i dîdesinden, -sin, -den, -]

esk-i gül-gün: Gül renkli gözyaşı. II Kan ağlamak.

□ Bu haletden olup âgâh Mecnûn

Akıtdı gözlerinden **esk-i gül-gün** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 130). [esk-i gül-gün,]

esk-i gül-gün: Gül renkli gözyaşı, kanlı gözyaşı.

□ Akıtdı gözlerinden **esk-i gül-gün**

Kenârın eyledi **eşk** ile pür-hûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 49). [esk-i gül-gün,]

esk-i hasret: Hasret gözyaşı, ayrılığın gözyaşı.

□ Akıtdı gözlerinden **esk-i hasret**

İdüp efsûs âhir kıldı ric'at (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 67). [esk-i hasret,]

esk-i hasret: Hasret gözyaşı.

□ Bu şi'r-i dil-keşi Leylî idüp güş

Gözünden **esk-i hasret** eyledi cüş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 228). [esk-i hasret,]

esk-i hasret: Hasret gözyaşı.

□ Benim ger vâlidim itseydi rihlet

Bu rûtbe tökmez idim **esk-i hasret** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 248). [esk-i hasret,]

esk-i nâbı: Sâfi gözyaşı.

□ Bulup pâyân temâm oldu hitâbı

Revân oldu gözünden **esk-i nâbı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 72). [esk-i nâbı, -ı, -]

esk-rîz: Göz yaşı döken, ağlayan.

□ Ki ben güm-gerde-i pür-ı azîzem

Firakından hemîşe **eşk-rîzem** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 86). [eşk-rîzem, -em, -]

eşk-rîzân: Gözyaşı dökme.

□ Dili pür-derd çeşmi **eşk-rîzân**

Beyâbân-gerd olup üftân u hîzân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 101). [eşk-rîzân,]

eşrâf-ı zamânı: Zamanın ileri gelenleri.

□ Ki sâbıkda gürûh-ı şâ'irânı

İdüp âsûde **eşrâf-ı zamânı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 74). [eşrâf-ı zamânı, -ı, -]

esrâr: Sırlar, gizler.

□ Velî **esrârı** fâş oldu cihâna

Şadâ-yı taht ırışdı âsmâna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 61). [esrârı, -ı]

□ Muhabbetden kılup bir şamme takrîr

Bu **esrârı** ki Leylî itdi tefsîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 54). [esrârı, -ı]

□ Reh-i bînîşde siz ma'yûblarsız

Ki bu **esrârdan** mahcûblarsız (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 24). [esrârdan, -dan]

□ İştîdî hâl-ı pîri bu ma'kâli

O olup **esrâra** vâkıf bildi hâli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 128). [esrâra, -a]

□ Feyz-i 'aşkından Nâkâm âhîr

Olur **esrâra** 'aşıklar mezâhîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 226). [esrâra, -a]

esrâr-ı hakâyık: Hakikat sırrı.

□ Görüp yek-dîgerîni ol iki 'aşık

Nümâyân oldu **esrâr-ı hakâyık** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 152). [esrâr-ı hakâyık,]

esrâr-ı nihândan: Gizli sırlar.

□ Olup vâkıf rumûz-ı âsmândan

Hâbîr olmuşdı **esrâr-ı nihândan** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 14). [esrâr-ı nihândan, -dan, -]

esrâr-ı nihânı: Gizli sırlar.

□ Dem-i güftârda nuṭṭ u beyânı

İderdi keş **esrâr-ı nihânı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 194). [esrâr-ı nihânı, -ı, -]

esrâr-ı nihânım: Gizli sırlar.

□ Gene fâş itdi **esrâr-ı nihânım**

Ferâgat itdi açdı zebânım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 131). [esrâr-ı nihânım, -ım, -]

esrâr-ı zülfi: Saçın sırrı.

□ Görürsün sen mücerred târ-ı zülfi

Velî Mecnûn görür **esrâr-ı zülfi** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 42). [esrâr-ı zülfi, -ı, -]

esvâb: Elbise.

□ Selîm'in küşîşinden oldu muṭṭar

Hemân **esvâbı** Mecnûn kıldı derber (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 64). [esvâbı, -ı, -]

etfâl ü pîrân: Gençler ve yaşlılar.

□ Bürehne-ser olup **etfâl ü pîrân**

Emâna geldiler itdiler eḡḡan (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 63). [etfâl ü pîrân,]

etfâl-i kabîle: Kabilenin çocukları.

□ Ururdu laṭma **etfâl-i kabîle**

İdüp ol laṭmayı Mecnûn vesîle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 107). [etfâl-i kabîle, -e, -]

etrâf: Ar. Taraflar, yanlar, canipler.

□ Görüp Leylî'ni meh-rüyân bed-aḥvâl

Gelüp **etrâfına** sür'atle fî'l-hâl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 80). [etrâfına, -ı, -(n)a]

□ Seyr bâ-meh çıkurdu gâh pinhân

Bakurdu sū-be-sū **etrâfa** ḥayrân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 20). [etrâfa, -a]

□ İdüp **etrâfindan** bir şaḥş âvâz

Demâdem eyleyüp âvâzesin sâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 201). [etrâfindan, -ın, -dan, -]

□ Bakup **etrâfa** nâ-geh gördi Nevfel

Ki 'izzet zillete olmuş mübeddel (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 161). [etrâfa, -a]

□ Çehâr **etrâfindan** cem' oldu leşker

Temâmı şîr-çengâl dil-âver (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 33). [etrâfindan, -ın, -dan, -]

□ Nice esb-i küheylân-ı raḥş-peyker

Cülü zer-bâfte **etrâfı** gevher (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 74). [etrâfı, -ı]

□ Ser-â-ser cümle-i vaḥş-i beyâbân

Anıñ **etrâfına** oldu şitâbân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 46). [etrâfına, -ı, -na, -]

□ Çeküp **etrâfına** muḥkem ḥişâri

Olurlardı o şâhiñ päs-dâri (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 73). [etrâfına, -ı, -na]

□ Nigehbânıdır **etrâfında** her ân

Peleng-i fîz-ceng ü şîr-i ḡarrân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 27). [etrâfında, -ın, -da, -]

□ Daḥi bir kimse itmazdi cesâret

Ki ol **etrâfindan** yetsün nezâret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 222). [etrâfindan, -ın, -dan, -]

□ Götürdüm eyledim yek-câ müheyyâ

Reyâḥîñ ile **etrâfı** muṭarrâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 30). [etrâfı, -ı]

etvâr: Tavırlar, davranışlar, haller, tarzlar.

□ Bu nâz ile bu **etvâr** ile sâkî

Bu ḡunc ile bu refîâr ile sâkî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 37). [etvâr,]

□ Eger dîvâne-girdâri budursa

Eger Mecnûn'ın **etvârı** budursa (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 178). [etvârı, -ı]

etvâr u edebde: Tavırlar ve terbiye.

□ 'Alem-efrâz idi mülk-i 'Arab'da

Pesendideydi **etvâr u edebde** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 8). [etvâr u edebde, -de, -]

ev: Ev.

□ Götürdi beytû'l-aḥzânıñ o yerden

Gidüp bâbı **evinde** kıldı mesken (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 28). [evinde, -in, -de, -]

evc-pervâz oldu: Yükseklerde uçmak.

□ Ferahdan oldu gâhî evc-pervâz
Tarabdan oldu gâhî rakş-perdâz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 109). [evc-pervâz oldu, -
dı, -]

evel: Daha uygun, daha iyi, daha lâyık.

□ Evel ki besteniñ zencîriñ aldı
Götürdi gerden-i Mecnûn'a şaldı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 49). [evel,]

evkât-ı mecnûn: Mecnûn'un vakitleri.

□ Bu nev' ile geçüp evkât-ı Mecnûn
Heyâ-hüy-ı cihândan oldu dil-hûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 17). [evkât-ı mecnûn,]

evlâ: Daha uygun, daha iyi, daha lâyık.

□ Budur evlâ baña terk it beni sen
Ki kendi kârıma meşgûl olam ben (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 147). [evlâ,]
□ Bu evlâdır ki 'âklı pîşvâ kıl
Olup peyrev aña terk-i sivâ kıl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 217). [evlâdır, -dır, -]
□ Hurûf-ı töhmet-âverden serâser
Bu evlâdır ki olsun pāk duhter (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 168). [evlâdır, -dır]

evlâd olmadı: Evladı olmak.

□ Hayâtında aña olmadıñ evlâd
Memâtında künün bir dem şâd (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 21). [evlâd olmadıñ, -
ma, -dıñ, -]

evrâk-ı nihâli: Fidanın yaprakları.

□ Şarardı cümle evrâk-ı nihâli
Teni inceldi oldu mû mişâli (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 43). [evrâk-ı nihâli, -i, -
]]

evvel: "İlk olarak, ilk önce" anlamında kullanılan zarf.

□ Olur gittükce Nâkâm 'aşk müşkil
Ta'sşukda budur evvelki menzil (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 42). [evvelki, -ki]
□ Gerek evvel vücuduñ terk itsün
Ki gitsün ba'd-ez-in maqşûda yitsün (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 289). [evvel,]
□ Görüp Leylî'ni nâ-geh reh-güzârdâ
Olup üftâdesi evvel nazarda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 36). [evvel,]
□ Huzûr-ı vâlid-i Leylâ'ya gitdi
Edeble destin evvel bûs itdi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 54). [evvel,]
□ Bu güftârı ki itdi gûş Nevfel
Te'emmül eyledi encâmıñ evvel (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 110). [evvel,]
□ Ki 'aşka 'âkl evvel reh-nümâdır
Delîl-i 'âşıkân-ı feyz-i Hudâ'dır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 191). [evvel,]
□ Be-hakk-ı âb-rüy-ı 'âkl-ı evvel
Ki andan âferînişdir mükemmel (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 65). [evvel,]

□ Harîm-i türbe-i Leylî'de evvel

O tâbân mażca'-ı i'lâda evvel (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 11). [evvel,]

□ Harîm-i türbe-i Leylî'de evvel

O tâbân mażca'-ı i'lâda evvel (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 12). [evvel,]

□ İlâhî olmasun bir kes mükedder

Olup evvel tevân-ger soñra muţtar (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 112). [evvel,]

ey: Seslenme edatı.

□ Ki ey bād-ı şabâ durma sefer kıl
Ser-i zülfine Leylî'niñ güzër kıl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 31). [ey,]
□ Sen ol hurrem-dil ey cânân-ı Mecnûn
Fedâ-yı kûyuñ olsun cân-ı Mecnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 55). [ey,]
□ Ez-ân pes didiler ey fâhr-i 'Âmir
Emîr-i pāk-dil ü mîr-i evâmir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 29). [ey,]
□ İdüp 'avdet bulup Mecnûn-ı zârı
Didiler ey belâ-keş sen de bârî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 62). [ey,]
□ O kûhuñ dâmenîñ kıldı nişîmen
Cülûs itdi didi âh ey dil-i men (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 22). [ey,]
□ Meded ey dost gitdi pây-ı tedbîr
Demidir tût elimden itme te'hîr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 59). [ey,]
□ Ne yerdür menziliñ ey nûr-ı dîde
Saña da zaḥm-ı çeşm oldu resîde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 77). [ey,]
□ Hîṭâb itdi didi kim âh ey gül
Gerekmez mi saña bî-çâre bûlbûl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 33). [ey,]
□ Didiler ey gül-i bağ-ı nezâket
Saña şâyân degildir bu felâket (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 89). [ey,]
□ Bu hâle vâlideyniñ olsa âgeh
Seni töhmet-zede eylerler ey meh (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 96). [ey,]
□ Ki ey cân-ı ḥazîn çün vaşla yetdiñ
Niçün ḡaflet kılup vaḳti güm itdiñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 107). [ey,]
□ Seni ben beslemişdim ey siyeh-kâr
Hemîn olmaḳ için kurbân-ı dîdâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 111). [ey,]
□ Didi ey seyyid-i 'Âmir şitâb it
Geçirme fırsatı rây-ı şavâb it (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 41). [ey,]
□ Suâl itdi ki ey pîr-i ser-eḫrâz
Niçündür bu felâket bu tek ü tâz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 79). [ey,]
□ Didi ey vâlid-i vâlâ nevânem
Ḳabûl it 'özümi kim nâ-tevânem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 125). [ey,]
□ Açıp başın fiḡân itdi müşevveş
Didi ey pîr-ı rencûr u belâ-keş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 144). [ey,]
□ Seniñ-çün âḫîr ey pîr-ı yegâne
Mühyyâ kılmış niçe ḥezâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 199). [ey,]
□ Didi ey vâlid-i vâlâ maḳâmım
Meṭâ'-ı ekremim şâh-ı kirâmım (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 211). [ey,]

□ İderdi geh nesîme ‘arz-ı ahvâl

Diyürdi ey neşim-i ‘anberîn-bâl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 26). [ey,]

□ Fiğân ey çarh-ı bed-mihr ü bed-endiş

Ki nişân eyliyor ‘uşşâkı dil-rîş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 1). [ey,]

□ Fiğân ey sakf-ı miñnetzây-ı ğaddâr

Ki cevri-î inkılâbîndır dil-âzâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 17). [ey,]

□ İrişdi ğaybdan nâ-ğâh peygâm

Ki ey fersûde-i âlâm Nâkâm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 70). [ey,]

□ Görüp bir ‘ayb-cû ol mâhı nâ-geh

Cemâlîñ seyr kıldı didi ey meh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 22). [ey,]

□ Kılurdi ey benim Mecnûn-ı zârım

Vefâ-dâr-ı ‘âşıkım dil-ħaste yârim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 147). [ey,]

□ Kerem kıl ey şabâ durma vezân ol

Resûl-i ‘âşık-ı bî-ħanûmân ol (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 167). [ey,]

□ Ki ey süzân-ı nâr-ı derd Mecnûn

Dili âteşde âhı serd Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 173). [ey,]

□ Ki ey ğaretkâr-ı şabr u kararım

Göröldüñ bir kez aldıñ ihtiyârım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 207). [ey,]

□ Yanur âteşde cânım ğâh u bî-ğâh

Eğer itsin eğer vaktidir ey âh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 212). [ey,]

□ Didi ey dâver-i ferħunde-sîret

Tehemten kudret ü Behrâm-ğayret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 131). [ey,]

□ İdüp tekrâr ‘ahdi üzre efzûn

Didi ey ‘âşık-ı ferzâne Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 158). [ey,]

□ Ki ey ümmîd-baħş u süst-i peymân

Budur mı resm-i ‘ahd-i nâm-dârân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 9). [ey,]

□ Görüp bu ħaleti bir merd-i dâñâ

Didi Mecnûn’a kim ey yâve-peymâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 104). [ey,]

□ Güşâd itdi dehânîñ eyledi cûş

Didi ey ‘aşkdan bî-behre ħâmûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 118). [ey,]

□ Gelüp Mecnûn idüp feryâda âğâz

Didi ey pehlivân-ı râyet-efrâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 8). [ey,]

□ Didi ey ‘âşık-ı zâr u belâ-keş

Hemîn hengâmeden olma müşevveş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 23). [ey,]

□ Ki ey şâh-ı cihân-baħt-ı cihân-dâr

Bağışla cürmümüz olma cefâ-kâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 65). [ey,]

□ Didi ey pādşâh-ı bende-perver

Seniñle fer bulmuş taht u efser (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 79). [ey,]

□ Didi ey pîr artık eyleme ğam

Saňa mevkûfdur bu emr-i mübhem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 115). [ey,]

□ Didi ey süst-‘ahd ü çerb-ġüftâr

Niçün itdiñ beni zâr u dil-efkâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 135). [ey,]

□ Görüp bu ħaleti Mecnûn-ı ħaste

Didi ey mâmekim kimdir bu beste (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 24). [ey,]

□ Didi ey zülf-i ħübân tek dilârâ

Esîr-i ħalka tek olmuş ehl-i sevdâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 55). [ey,]

□ Didi zencîr ile oldum hem-âvâz

Hevâ-yı zülfüñ ey füsûn-sâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 80). [ey,]

□ Gel ey ġisûları zencîr-i sevdâ

Ki zencîr içre oldum derd-fersâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 81). [ey,]

□ Beni zencîrde koyma perîşân

Götür zencîrimi ey şâh-ı ħübân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 86). [ey,]

□ Ki ey ħandân ġülü ġülzâr-ı ħüsnüñ

Beni kıldı hezâr zâr ħüsnüñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 123). [ey,]

□ Görüp Mecnûn’ı nâ-geh bir perî-rû

Didi ey ‘âşık-ı vâle nedir bu (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 8). [ey,]

□ İştidi bu sözi Mecnûn-ı nâlân

İdüp efgân didi ey mâh-ı tâbân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 24). [ey,]

□ Diyordı dem-be-dem ħandân u ħurrem

Ki ey dil ħurrem ol geçdi dem-i ğam (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 16). [ey,]

□ Dem-i vuşlatdır ey dil şâdmân ol

Tarâvet bul Zeliħâ-veş cûvân ol (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 21). [ey,]

□ Didi ey ‘âşık-ı nâlân daħi sen

‘Abeş itme beyâbân içre mesken (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 151). [ey,]

□ Didi ey âfitâb-ı maħmil-ârâ

Bütâ sîmînberâ cânâ nigârâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 177). [ey,]

□ Seni ey meh kim eylerse der-âġuş

Anı olsun bürîde-dest ü bî-düş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 209). [ey,]

□ Saňa kim göz tikerse ey dil-efrûz

Çekilsün gözlerine mîl-i cânsüz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 211). [ey,]

□ Bülend âvâz ile müyân u giryân

Didi ey yâr-ı nâ-şâd u perîşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 274). [ey,]

□ Didi Leylâ’ya kim ey şâh-ı ħübân

Degil ħâlî ħaťâdan ħâl-i insân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 347). [ey,]

□ Gelüp ġüftâre giryân bâb-ı Mecnûn

Didi ey pûr-ı meftûn-ı ciger-ħûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 60). [ey,]

□ Benem bâbîñ seniñ ey nûr-ı dîde

Bu ġüne dil perîşân ğam-resîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 61). [ey,]

□ Didi ey pûr-ı zâr u müstemendim

Yeter inşâf kıl ġuş eyle pendîm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 77). [ey,]

□ Zamân-ı riħletim olmuş yakînim

Gel ey cân peder ol cā-nişînim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 106). [ey,]

□ Vefâtımdan itdüm seni ħaber-dâr

Teġâfûl eyleme ey pûr zinhâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 114). [ey,]

□ Didi ey vâlid-i müşfik kerem kıl

Beni 'afv eyle merfû 'ül-kalem kıl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 129). [ey,]

□ Didi **ey** cânımın cânânı ferzend
Ebû-yı nâ-tevânın cânı ferzend (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 171). [ey,]

□ Der-âgûş eyleyüp bir dahî tekrâr
Seni pedrûd idem **ey** 'âşık-ı zâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 178). [ey,]

□ Didi pedrûd **ey** pür-ı ciger-hûn
Ğarîb ü bî-kes [ü] meftûn u mahzûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 183). [ey,]

□ Didi pedrûd **ey** ferzâne ferzend
Cihânda olmadın bir lahza hursend (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 189). [ey,]

□ Elâ **ey** gâfil-i mağrûr u der-bend
Cihânda küşîş-i bî-behre tâ çend (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 223). [ey,]

□ Didi **ey** 'âşık-ı dîvâne-etvâr
Olupsun 'aşkıda bîgâne girdâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 11). [ey,]

□ Didi âh **ey** peder **ey** bâb-ı gâm-h'âr
Yetim itdin bei kıldın dil-efkâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 51). [ey,]

□ Didi âh **ey** peder **ey** bâb-ı gâm-h'âr
Yetim itdin bei kıldın dil-efkâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 51). [ey,]

□ Didi hâli harâbem **ey** peder hân
Ğamından dil-kebâbem **ey** peder hân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 57). [ey,]

□ Didi hâli harâbem **ey** peder hân
Ğamından dil-kebâbem **ey** peder hân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 58). [ey,]

□ Didiler kim niçün **ey** 'âşık-ı şüm
Birüz itdin bu güne kâr-ı mezmûm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 13). [ey,]

□ Didi **ey** küşe-i gafletde mestân
Cehâlet-pişegân u hod-perestân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 21). [ey,]

□ Didi Mecnûn'a kim **ey** hânümân-süz
Gürûh-ı 'arîfâna dâniş-âmûz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 109). [ey,]

□ Didi **ey** Zeyd tûl itdin makâli
Tecâvüz itme hadd-i i'tidâli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 131). [ey,]

□ Peyâmûn söyle sen **ey** peyk-i dil-dâr
Ziyâde-güy olup olma dil-âzâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 133). [ey,]

□ Didi bir dîgere kim **ey** Zuhal sen
Kerâmetde eğerde bî-bedelsen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 21). [ey,]

□ Hîtablar itdi didi **ey** ahter-i Sa'd
Küşâyîş-bağş-ı 'âlem şadıku'l-va'd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 29). [ey,]

□ Niyâz itdi ki **ey** Feyyâz u Bî-çün
İden sensen beni Mecnûn-ı dil-hûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 45). [ey,]

□ Sitâyîş-h'ân olup Zeyd-i vefâger
Didi **ey** zümre-i 'uşşâka server (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 98). [ey,]

□ Hîtab itdi baña giryân u rencûr
Didi **ey** kâşid-ı 'uşşâk-ı mehcûr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 172). [ey,]

□ Elâ **ey** 'âşık-ı güm-kerde cânân
Saña cânânın olsun cânı kurbân (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 197). [ey,]

□ Elâ **ey** 'âşık-ı mihnet-reşide
Sitem-dîde gam-ı hicrân-keşide (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 199). [ey,]

□ Elâ **ey** zümre-i 'âşika ser-tâc
Kemân-dârân-ı heft âvergeh-i âmâc (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 207). [ey,]

□ Seniñ hâliñdenem âgâh **ey** dost
Ki derdiñde seniñ cāngâh **ey** dost (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 241). [ey,]

□ Seniñ hâliñdenem âgâh **ey** dost
Ki derdiñde seniñ cāngâh **ey** dost (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 242). [ey,]

□ Saña **ey** server-i hûbân Leylî
Zıyâ-yı bezm-i mahbûbân Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 305). [ey,]

□ Elâ **ey** şem'-i bezm hûb-rüy
Gül-i rengin-i gülsâr nigûy (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 313). [ey,]

□ Benim hâlim budur **ey** serv-i dil-cû
Ne dersin söyle hâlin **ey** perî-rû (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 319). [ey,]

□ Benim hâlim budur **ey** serv-i dil-cû
Ne dersin söyle hâlin **ey** perî-rû (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 320). [ey,]

□ Elâ **ey** derd-i pinhânım tabîbi
Elâ **ey** cân-ı müştâkım habîbi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 323). [ey,]

□ Elâ **ey** derd-i pinhânım tabîbi
Elâ **ey** cân-ı müştâkım habîbi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 324). [ey,]

□ Elâ **ey** mäh-ı rüyûn mâye-i nûr
Ruhuñ zulmet-zidâ-yı şâm-ı deycûr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 337). [ey,]

□ Elâ **ey** merhem-i dağ-ı derûnum
Eyâ yağma-ger-i şabr u sükûnum (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 361). [ey,]

□ Görüp Mecnûn işârât-ı selâmın
Didi kimsiñ nedir **ey** dost nâmûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 32). [ey,]

□ Hîtab itdi hemân pîr-i müşevveş
Didi **ey** 'âşık-ı zâr-ı belâ-keş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 34). [ey,]

□ Gelüp güftâre Mecnûn-ı perîşân
Didi **ey** çäre-bağş-ı derdmendân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 48). [ey,]

□ Selim âhir didi **ey** derd-i mu'tâd
Bulur kût ile kuvvet âdem-zâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 73). [ey,]

□ Didi Mecnûn ki **ey** hâl-i hîredmend
Dehân-ı h'âhişi ben itmişem bend (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 77). [ey,]

□ Senâ kıldı didi **ey** gevher-i pāk
Sezâdır cilvegâhın olsa eflāk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 101). [ey,]

□ Didi **ey** cân mäder gel kerem kıl
Bu kürbetden geçüp terk-i elem kıl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 151). [ey,]

□ Bu vahşetgâhı kılma âşiyâne
Gel **ey** pür-ı 'azîzim hânümâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 158). [ey,]

□ Didi **ey** mäder-i müşfik şabûr ol
Kazâdan şekve-gü olma şekûr ol (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 177). [ey,]

□ Didi **ey** 'aşkıdan ser-geşte Mecnûn
Dem-i mâtemdir efigân eyle meknûn (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 29, *Mısra* 21). [ey,]

□ Didi Leylî ki **ey** Zeyd-i vefâ-dâr
Niçedir hâl-i Mecnûn-ı dil-efkâr (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 31). [ey,]

□ Dehânîni açdı Zeyd oldı şenâ-h'ân
Didi **ey** şem'-i bezm-efrûz-ı hûbân (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 38). [ey,]

□ Kerem kıl durma **ey** peyk-i kirâmım
Bulup Mecnûn'ı tebliğ it selâmım (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 57). [ey,]

□ Ki **ey** dâ'im seniñle 'aşk kâ'im
Seniñle kâ'im olsun 'aşk dâ'im (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 83). [ey,]

□ Didi **ey** Zeyd yokdur daği tábım
Dil-i zârımda çokdur ıztırâbım (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 155). [ey,]

□ Didi Mecnûn ki **ey** pākīze-gevher
Bu nâzik bahşden bahş açma dıger (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 197). [ey,]

□ Elâ **ey** gönca-i rengin ü hândân
Hezâr-ı zârîni olmuşdur perîşân (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 203). [ey,]

□ Benim hâlimi bilmekse murâdın
Fedâ-yı 'aşkınam **ey** ben gülâmın (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 222). [ey,]

□ Elâ **ey** meh-veşim ârâm-ı cânım
Bakup ahvâlime güş it fiğânım (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 233). [ey,]

□ Görüp ebrûlarıñ **ey** mäh-i tâban
Dil oldı muştârib hâlim perîşân (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 275). [ey,]

□ Gelüp de bulmadın bir lahza ârâm
İdersen 'azm-i ric'at **ey** gül-endâm (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 286). [ey,]

□ Güzer kıl **ey** gönül tül-i emelden
Ki bulmazsın rehâ çeng-i ecelden (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 31, *Mısra* 73). [ey,]

□ Didi hürrem-dil ol **ey** 'aşık-ı zâr
Ki daği kalmadı endüh-ı ağıyâr (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 32, *Mısra* 11). [ey,]

□ Didi **ey** derdmendân-ı çäre-kârı
'Alîl ü nâ-tevân-ı gam-güsârı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 51). [ey,]

□ Ki **ey** miñnet-reside derd-dide
Cefâ-bürde-i gam hicrân-keşide (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 269). [ey,]

□ Didi **ey** matla'-ı nûr-ı hâkîkat
Tecelligâh-ı envâr-ı hüviyyet (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 305). [ey,]

□ Seniñ ben sâyeñem **ey** serv-i dil-cû
Vücüdüm cümle sensen müy bā-mü (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 315). [ey,]

□ Beni hemân idüben **ey** dil-ārā
Olupdur süfî-i cüduñ müheyyā (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 329). [ey,]

□ Didi **ey** mām gelmiş vakt-i rihlet
Künün güş eyle benden bir vaşıyyet (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 77). [ey,]

□ Seni derd-i dilimden vâkıf itdim
Daği pedrüd **ey** mäder ki gitdim (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 104). [ey,]

□ Beyân it söyle kim **ey** 'aşık-ı pāk

Esîriñ Leylî-i zâr u ciger-çāk (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 127). [ey,]

□ Didi **ey** Zeyd bu mâtem niçündür
Bu efsûsun nedir bu gam niçündür (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 29). [ey,]

□ Didi **ey** bülbül-i zâr-ı müşevveş
Ümîdiñ gülşeniñ yakmışdır âteş (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 37). [ey,]

□ Ki **ey** çarh-ı sitem-pîşe nedir bu
Niçün olduñ zebûn-keş **ey** cefâ-cû (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 57). [ey,]

□ Ki **ey** çarh-ı sitem-pîşe nedir bu
Niçün olduñ zebûn-keş **ey** cefâ-cû (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 58). [ey,]

□ Ki **ey** yektâ gülî bağ-ı cihânıñ
Rehîn-i âfeti oldı hâzânıñ (*Mecnûn u Leylî* (*Nâkâm*),
Mesnevi 37, *Mısra* 143). [ey,]

□ Firâkıñdan beni **ey** serv-i kâmet
Görersin böyle giryân tâ kıyâmet (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 175). [ey,]

□ İrişdi nâ-gehân bir şamût-ı meknûn
Ki itme nâle **ey** ser-geşte Mecnûn (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 196). [ey,]

□ Elâ **ey** gâfil-i dīvâne-girdâr
Haber-dâr ol haber-dâr ol haber-dâr (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 223). [ey,]

□ Yeter **ey** dil hadîş-i sırr-ı mübrem
Daği urma hadîş-i 'aşkıdan dem (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 315). [ey,]

evâ: Ey, hey.

□ Eyâ yâr-ı 'azîz-i mihrbânım
Dilim âsâyişi ârâm-ı cânım (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 201). [eyâ,]

□ Elâ ey merhem-i dağ-ı derûnum
Eyâ yağma-ger-i şabr u sükûnum (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 362). [eyâ,]

□ Eyâ dervîş-i dūr-endîş [ü] âkıl
Cihânıñ cilvesinden olma gâfil (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 28, *Mısra* 209). [eyâ,]

□ Eyâ mihr-i sipihr hûb-rüyı
Cemâliñ mäh-ı gerdün niķüyı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 213). [eyâ,]

eyle: Etmek, eylemek, yapmak.

□ Ne rütbe **eyledilerse** müdārā
Ki 'aşkı itmesünler âşikārā (*Mecnûn u Leylî* (*Nâkâm*),
Mesnevi 2, *Mısra* 59). [eyledilerse, --di-ler-se, -]

□ Cihânı müşğ ile âgîn **eyle**
Meşâm-ı cânımı müşğîn **eyle** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 5, *Mısra* 37). [eyle,]

□ Anı yād **eylemezsen** gâh u gâhı
Nedir 'aşkıñdan özge bir günâhı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 5, *Mısra* 53). [eylemezsen, -mez, -
sen]

□ Bu hâle vâlideyniñ olsa âgeh
Seni tühmet-zede **eylerler** ey meh (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 8, *Mısra* 96). [eylerler, -r, ler, -]

□ Olup endühdan gitdükce bed-hâl
Beni hem **eylediñ** bergeşte-ıkbâl (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 162). [eylediñ, --diñ]

□ Ki bir dem **eyleyüp** rü'yet o mähı
Cemâl-i dil-keşin görsün kemâhı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 13, *Mısra* 15). [eyleyüp, -(y)üp, -]

□ Selāmı cümleye maḫşūd ışkā
Kelāmın **eyliyordi** cümle ışgā (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 26). [eyliyordi, -iyor, -di, -]

□ Eger sîm ü zere mevķûf ise kâr
Revâne **eyleyem** ḥar-vâr ḥar-vâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 52). [eyleyem, -(y)em, -]

□ Hemân âverdgâha kıldı âheng
Ki anda **eylemişdi** ceng-i bî-reng (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 38). [eylemişdi, -miş, -di, -]

□ Çıkup yoldan kenâre ıztırârî
Nişîmen **eylemişdi** bir kenârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 16). [eylemişdi, -miş, -di, -]

□ Akıtdı gözlerinden eşk-i gül-gün
Kenârîñ **eyledi** eşk ile pür-ḥûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 50). [eyledi, -di]

□ Bulup sen tâze bir yâr-i dil-ârâm
Anıñla **eylemişsin** bâde der-câm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 196). [eylemişsin, -miş, -sin, -]

□ Rıza virdi egerçi bâb-ı Leylâ
Ḥaṭâlar **eyleyüp** ma'nâda ammâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 106). [eyleyüp, -(y)üp, -]

□ Demâdem **eyleyüp** izḥâr-ı sāziş
İdüp Leylâ'ya biñ gûne nevâziş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 309). [eyleyüp, -(y)üp, -]

□ Berinde gördi çün nâ-şâd bâbiñ
Teferrûḥ **eyledi** bâbı ıztırârîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 52). [eyledi, -di]

□ Olup dîrine derdiñ bî-ḳarârî
Fiğânlar **eylediler** ıztırârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 68). [eylediler, -di, -ler, -]

□ Sen eylerseñ anıñ hicrinde şeyven
O **eyler** ḥâne-i ağıyârî rûşen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 92). [eyler, -r, -]

□ Kimi kim **eyler** olsa nâz-perver
Anı hem 'âkıbet bir loḳma **eyler** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 216). [eyler, -r, -]

□ Sen **eylerseñ** anıñ hicrinde şeyven
O eyler ḥâne-i ağıyârî rûşen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 91). [eylerseñ, -r, -señ, -]

□ Der-âgûş **eyleyüp** maḫzûn u me'yûs
İdersin ḳabrimiñ topraḳını bûs (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 117). [eyleyüp, -(y)üp, -]

□ Maḳâm-ı ḥ'âbını olduḳda ḥuḳte
Dümiyle **eyleyüp** rûbâḥ rûḳte (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 48). [eyleyüp, -(y)üp, -]

□ Kılup Zeyd'e eger bu nazm-ı dilkeş
Te'essüf **eyledi** Zeyd-i müşevveş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 108). [eyledi, -di]

□ Diyordi **eyleyüp** âḥ-ı ciğer-süz
Ki bir kes olmasın ben-teḳ siyeh-rüz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 59). [eyleyüp, -(y)üp, -]

□ Güsiste **eyleyüp** zünnâr-ı nefsi
Yâḳup nâ-bûd idüp âşâr-ı nefsi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 167). [eyleyüp, -(y)üp, -]

□ Şitâbân **eyleyüp** tayy-ı merâhil
Olup ser-menzil-i maḫşûda vâsıl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 291). [eyleyüp, -(y)üp, -]

□ Çeküp âlâm-ı rüz-ı iştîyâḳı
Niçe şubḥ **eyliyor** şâm-ı firâḳı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 138). [eyliyor, -iyor, -]

□ Anı kim **eylemiş** nâ-kâm taḳdîr
Anı bâ-kâm ider mi ḥiç tedbîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 187). [eylemiş, -miş, -]

□ Fiğânlar **eyleyüp** giryân u giryân
Tažârû'lar kılup nâlân u nâlân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 149). [eyleyüp, -(y)üp, -]

□ Tefâḳḳud **eyliyorken** ıztırârî
Belâ fersûdesi Mecnûn-ı zârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 17). [eyliyorken, -iyor, -ken, -]

□ Didî kim bu libâsı der-ber **eyle**
Hemîn-dem 'azm-i kūy-ı dil-ber **eyle** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 115). [eyle,]

□ Didî kim bu libâsı der-ber **eyle**
Hemîn-dem 'azm-i kūy-ı dil-ber **eyle** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 116). [eyle,]

□ Çü Leylî oldı vâḳıf bildi ḥâlî
Fiğânlar **eyledi** Ḳaḳnûs mişâli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 48). [eyledi, -di]

□ İştîdî nu peyâmı ol perî-zâd
Perî-vâr **eyledi** pervâz dil-şâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 150). [eyledi, -di]

□ Velî bu sırrı pinḥân **eylemişler**
İdenler naḳl mücmel söylemişler (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 211). [eylemişler, -miş, -ler, -]

□ Diger-gün **eyleyüp** ḥâlîñ ḥayâlîñ
Olupdur ârzümend-i vişâlîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 93). [eyleyüp, -(y)üp, -]

□ Saña mihriñ pedîdâr **eyleyüpdür**
Seni teḳlîf-i didâr **eyleyüpdür** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 98). [eyleyüpdür, -(y)üp, -dür, -]

□ İdüp şūyî egerçi cân-feşânḳı
Hemîşe **eyliyordi** mihrbânḳıḳ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 20). [eyliyordi, -iyor, -di, -]

□ Ḳader çün **eyledi** ḥükmüñ nümâyân
Anı kıldı ḳazâ icrâ kemâ-kân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 1). [eyledi, -di]

□ Kenâr-ı 'andelîbi pür-gül **eyle**
Gülü hem hem-zebân-ı bûlbûl **eyle** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 61). [eyle,]

□ Sibâ' u vaḥşiyân çekdi ḥişârî
Ḥırâset **eyledi** ol iki yârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 162). [eyledi, -di]

□ İdüp pîrâste ḥüsnüñ o meh-veş
Vücûduñ **eyledi** miḥmâna pîş-keş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 232). [eyledi, -di]

□ Yetürdi mâtem-i şūyuñ temâme
Hemân-dem **eyledi** tebdîl-i câme (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 26). [eyledi, -di]

□ Didiler **eyleyüp** efsûs ḥayret
Ki nefsanî degildir bu muḥabbet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 177). [eyleyüp, -(y)üp, -]

□ Gül-âbî **eyledi** âlûde-i 'ûd
Gülü kıldı gül-âb-ı 'ûd-âlûd (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 173). [eyledi, -di]
□ Kılup gelmem gubâr-ı maqdeminden
Hanûtum **eyleyüp** çeşmi deminden (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 116). [eyleyüp, -(y)üp, -
]
□ Geküp kim ki iderse meks bir dem
Zarûrî **eyliyor** rihlet gider hem (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 192). [eyliyor, -yor]
□ Ta 'aşşuk neş'esin endîşe **eyle**
Dil-i pâki muhbbet-pîşe **eyle** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 234). [eyle,]
□ Peder-vâr **eyledi** feryâd u efgân
Şavurdu başına hâk oldı giryân (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 15). [eyledi, -di]
□ Mükerrer **eyledi** efsûs âhîr
O hâk-i pâki kıldı bûs âhîr (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm),
Mesnevi 37, Mısra 17). [eyledi, -di]
□ Te 'addî lahza lahza oldı efgân
Cihânî **eyledi** renc ile meşhûn (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 102). [eyledi, -di]
□ Harîfân **eylemişdi** bezmi hâlî
Bu bezmiñ bî-sükûn olmuşdı hâlî (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 89). [eylemişdi, -miş, -
di, -]
□ Egerçi itmege inşâd-ı eş'âr
Hayâlât **eyleseymdim** çâr u nâ-çâr (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 126). [eyleseymdim, -se, -
(y)dim, -]

eyle-: Etmek, eylemek, yapmak.

□ Anı sâkîsi **eyler** mest-i bâde
Hemân miqdâr kem olmuş arada (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 3). [eyler, -r]
□ Bed ü nîk-i cihândan oldı âzâd
Ne nîki **eyler** oldı ne bedi yâd (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 4). [eyler, -r]
□ O bût kim **eyleyüp** her dem sitâyiş
Bulurdum ol kadehden kim küşâyiş (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 37). [eyleyüp, -(y)üp]
□ Tezâyüd **eyleyüp** gıtdükce Nâkâm
Ta 'aşşukda belâ-yı miñnet encâm (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 97). [eyleyüp, -(y)üp]
□ Çekâvek **eyleyüp** eleyş tekrâr
Hem-âvâz olmuş idi yâr-bâ-yâr (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 9). [eyleyüp, -(y)üp]
□ Dolaşup **eyleyüp** Mecnûn nezâre
Bağurken geh güle geh lâlâ-zâre (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 25). [eyleyüp, -(y)üp]
□ Gelüp geşt **eyleyüp** ol gûlsitânda
İkâmetgâhını kılınışdı anda (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 49). [eyleyüp, -(y)üp]
□ Ne düşmen ta'nesinden bâ-hazersin
Ne **eylersin** bu benderden güzersin (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 160). [eylersin, -r, -sin]
□ Temâm chl-i cihân bu ârzûda
Tekâpü **eyler** iken cüst-cûda (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 18). [eyler, -r]
□ Terhûm **eyle** bir dem ol figâre
Anı yakma şerâr-ı intizâre (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm),
Mesnevi 14, Mısra 179). [eyle,]
□ Gülnâr **eyleyüp** bağı çerâgân
Be-sân âteş olmuşdı fûrûzân (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 23). [eyleyüp, -(y)üp]
□ Revâne **eyledi** Necd'e hemânâ
K'o mâhiñ 'ağdini itsün temennâ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 49). [eyledi, -di]
□ Ki bâ-kâm **eyleyüp** bu nâ-murâdı
İdem dil-şâd bu miñnet-nihâdı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 91). [eyleyüp, -(y)üp]
□ Ki şayd 'azmiyle bir şayyâd anda
Kemîngâh **eylemişdi** ol mekânda (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 8). [eylemişdi, -miş, -di
]
□ Götür ol 'aşık-ı bî-hânümânı
İkâmetgâhıñ **eyle** gûlsitânı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm),
Mesnevi 30, Mısra 60). [eyle,]
□ Kenâr-ı 'andelîbi pür-gül **eyle**
Gülü hem hem-zebân-ı bülbül **eyle** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 62). [eyle,]

eyler: Etmek, eylemek, yapmak.

□ İderse 'aşık bir kes 'inâyet
Anı **eyler** leked-küb-ı ihânet (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 182). [eyler, -r]
□ Degil kâbil egerçi armağanım
Pesend **eyler** velîkin dostânım (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 42). [eyler, -r]

eyvân-ı behişt: Cennetin köşkü.

□ Kılup tâbende **eyvân-ı behişt**
Hâcel kıldıñ mı hûrân-ı behişt (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 161). [eyvân-ı behişt, -
i, -]

eyvân-ı bezmiñ: Aşk meclisinin sofası, aşk
meclisinin sarayı.

□ Yeli şîr-efkeni meydân-ı rezmiñ
Çerâğ-ı rûşeni **eyvân-ı bezmiñ** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 12). [eyvân-ı bezmiñ, -
iñ, -]

eyvâm: Günler.

□ Mûdârâ eyledi bir niçe **eyyâm**
Hemân simîn-teni itmek içün râm (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 313). [eyyâm,]
□ Bu hâl üzre geçüp bir niçe **eyyâm**
Perâkende olup gıtdı ded ü dâm (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 249). [eyyâm,]

eyvâm-ı hicrân: Ayrılık günleri.

□ Virüp yek-digeriñ dâd-ı merâmıñ
Alup **eyyâm-ı hicrân** intikâmıñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 240). [eyyâm-ı hicrân,]

ez: "den, dan" mânâsına gelir.

□ Eger ber-dide-i Mecnûn nişîni
Be-cüz **ez** hûbî-yi Leylî ne-bînî (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 52). [ez,]
□ Hîred-i şeyhü's-şüyûh tu bes
Ez u pörs âncâ mî-pörsî ne ez-kes (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 230). [ez,]

'ezâ-dâr: Eziyetli, sıkıntılı.

□ Vefâtımda diyürsen ol **'ezâ-dâr**
Kâbul eylerdim olsaydım sezâ-vâr (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 159). ['ezâ-dâr,]

ez-‘akl-ı dūr-endiş-i küstāh: Saygısız aklından uzak düşünen.

□ Be-pörs **ez-‘akl-ı dūr-endiř-i küstāh**
Ki çün şāyed-şöden ber-bām īn-kāh (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 28, Mısra 227). [ez-‘akl-ı dūr-endiř-i küstāh,]

ez-ān: Ondan, o yüzden.

□ Ez-ān pes didiler ey fāhr-i ‘Āmir
Emīr-i pāk-dil ü mīr-i evāmīr (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 6, Mısra 29). [ez-ān,]
□ Ez-ān pes kıldı izhār-ı temennā
Ki ancak maṭlabıdır ‘aḳd-i Leylā (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 15, Mısra 57). [ez-ān,]
□ Ez-ān pes bokça-i zer-tārı açdı
Sūrūrı gözlerinden dürr şaḳdı (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 33, Mısra 115). [ez-ān,]
□ Bu güne oldı bir dem nevḫa-perdāz
Ez-ān pes eyledi taḳrīre āḡāz (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 37, Mısra 108). [ez-ān,]

ezber: Zihinde tutma, hıfz.

□ Degildir fikr ü zikrī ḫarf-i dīger
Lisānında hemīn Leylī’dir **ezber** (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 30, Mısra 46). [ezber,]

ezber ider: Ezberlemek.

□ İder ezber hezārān dāstānı
İrūr eflāke gülbaş-ı fiḡanı (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 33, Mısra 281). [ezber ider, -er, -]

ezber idüpdür: Akılda tutmak, unutmamak, ezberlemek.

□ İdüpdür nāmını Leylī’niñ ezber
Me’āl-i şī’ridir Leylī ser-ā-ser (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 10, Mısra 25). [ezber idüpdür, -üp, -dür, -]

ezber olur: Ezberlemek.

□ Seniñ bu ‘ahd-i süstüñ tā-be-maḫşer
Cihān içre olur dillerde ezber (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 22, Mısra 228). [ezber olur, -ur, -]

ezhār: Çiçekler.

□ Te’addası hirāsından ḫazānıñ
Nihān olmuşdı **ezhārı** cihānıñ (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 36, Mısra 22). [ezhārı, -ı]

ezhār-ı mülevven: Boyalı çiçekler, renklenmiş çiçekler.

□ Çemenzār içre **ezhār-ı mülevven**
Çemen ferşini kılmışdı müzeyyen (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 14, Mısra 9). [ezhār-ı mülevven,]

ezhār-ı reng-ā-reng: Rengarenk çiçekler.

□ Aḫup **ezhār-ı reng-ā-reng** her yān
Bisāt-ı sebzsin itmişdi elvān (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 14, Mısra 119). [ezhār-ı reng-ā-reng,]

ezka: Çok (daha, en, pek) temiz, halis.

□ Egerçi bir cihetden oldı ḫurrem

Ki gencinden kenār olmuşdı **ezkām** (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 32, Mısra 30). [ezkām, -m, -]

ezka: Çok (daha, en, pek) temiz, halis.

□ Egerçi bir cihetden oldı ḫurrem
Ki gencinden kenār olmuşdı **ezkām** (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 32, Mısra 30). [ezkām, -m, -]

ez-kes: Kimse, kimseden.

□ Ḥired-i şeyḫü’ş-şüyūḫ tu bes
Ez u pörs ānca mī-pörsī ne **ez-kes** (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 28, Mısra 230). [ez-kes,]

F

fāhirāne: İhtışamlı şekilde.

□ Gidüp germābede buldı ṭarāvet
Geyindi **fāhirāne** tāze ḫil ‘at (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 17, Mısra 184). [fāhirāne,]

fahr-i ‘āmīr: Āmir’in övülmesi.

□ Ez-ān pes didiler ey fāhr-i ‘Āmir
Emīr-i pāk-dil ü mīr-i evāmīr (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 6, Mısra 29). [fāhr-i ‘āmīr,]

fakaṭ: Ama, lakin, ancak.

□ Faḳaṭ bir Ka‘be-i ‘ālī-binādır
Maḫall-i ilticā dārū’l-ricādır (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 9, Mısra 19). [fakaṭ,]
□ Faḳaṭ bir sāyesiydi ḡam-kūsārı
Yoḡ idi sāyesinden ḡayrı yāri (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 11, Mısra 35). [fakaṭ,]
□ Görürsün sen **fakaṭ** sīmā-yı çeşmi
Velī Mecnūn görür īmā-yı çeşmi (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 13, Mısra 43). [fakaṭ,]
□ Faḳaṭ bir cām ider nūş ol ḫünermend
O da bā-yād-ı Leylā-yı şeker-ḫand (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 17, Mısra 85). [fakaṭ,]
□ Hevā-yı nā-becāyı kılmışam bend
Fakaṭ adınlayem ‘aşkıñda ḫursend (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 27, Mısra 394). [fakaṭ,]

fakīr: Yoksul, fakir.

□ Ki mülk ü māldan Zeyd-i ḫünerver
Fakīr idi velī ‘ammı tevānger (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 26, Mısra 50). [fakīr,]

fānūs: Cam mahfaza.

□ Olup ol şu ‘a-i dil-sūza **fānūs**
Der-āḡuş itdi çeşmiñ eyledi būs (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 23, Mısra 43). [fānūs,]

fāriḡ: Vazgeçmiş, çekilmiş, el etek çekmiş.

□ Kılur ol ‘aşığı **fāriḡ** cihāndan
Alur peymān virüp peymāne andan (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 1, Mısra 9). [fāriḡ,]

fāriḡ olup: Feragat etmek, geri durmak, uzak kalmak, vageçmiş olmak.

□ Bulu Ḥakk’ı geḫüp ḫubb-ı sivādan
Olup fāriḡ şu ‘ünāt-ı fenādan (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 34, Mısra 30). [fāriḡ olup, -up, -]

fark itmedim: Farkına varmak, fark etmek.

□ Kederden derdden **farq itmedim** ben
Ne vakt açdı ne dem şoldı bu gülşen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 51). [farq itmedim, -me, -dim, -]

farq itmege: Fark etmek.

□ Künün **farq itmege** yokdur tevânım
Neyem ben ya niçündür figânım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 279). [farq itmege, -meg, -e, -]

farq-ı muṭlak: Mutlak fark.

□ Biz iki 'âşıkuz yek-derd el-ḥakk
Budur mâ-beynimizde **farq-ı muṭlak** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 54). [farq-ı muṭlak,]

farq-ı serinde: Başın üstü, tepesi.

□ Kûleh **farq-ı serinde** kec-nihâde
Cebîni farṭ-ı behcetden küşâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 29). [farq-ı serinde, -in, -de, -]

fars u 'arab: Acem ve Arap.

□ Lisân-ı ecnebi olmuşdı meşhûr
Velî **Fars u 'Arab** kalmışdı mestûr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 62). [fars u 'arab,]

farṭ-ı behcetden: Aşırı derecede güzellik, güzel olma.

□ Kûleh farṭ-ı serinde kec-nihâde
Cebîni **farṭ-ı behcetden** küşâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 30). [farṭ-ı behcetden, -den, -]

farṭ-ı muḥbbetden: Haddinden fazla, aşırı sevgi.

□ Velîkin zümre-i 'uşşâk-ı dil-rîş
Olur **farṭ-ı muḥbbetden** bed-endîş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 358). [farṭ-ı muḥbbetden, -den, -]

farṭ-ı vahsetden: Aşırı vahşi, yabani; aşırı yalnız, ıssız.

□ Kime inşâd kılsaydım kaşîde
Olurdı **farṭ-ı vahsetden** remîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 54). [farṭ-ı vahsetden, -den, -]

farz oldı: Kaçınılmaz olmak, bir şeyi kesin olarak yapmak. Lüzumlu, zaruri, gerekli.

□ Bu ḥâletden olup Nevfel haber-dâr
Didi imdi baña **farz oldı** nâ-çâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 90). [farz oldı, -dı, -]

fâş: Meydana çıkmış, açığa vurulmuş, duyulmuş.

□ Bu ṭa' nı bu 'ittâbi söyleyüp **fâş**
'İnân-tâb oldı çeşmiñ kıldı ḥûn-pâş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 157). [fâş,]

fâş itdi: Ortaya çıkarmak.

□ Gene **fâş itdi** esrâr-ı nihânım
Ferâgat itdi açdı zebânım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 131). [fâş itdi, -di, -]

fâş oldı: Açığa çıkmak, belirgin hale gelmek, belli olmak.

□ Velî esrârı **fâş oldı** cihâna
Şadâ-yı ṭabl irişdi âsmâna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 61). [fâş oldı, -dı, -]

faşîḥ ü bîkr-i maẓmûn: Anlaşılır ve ilk defa söylenmiş mazmun.

□ Cevâbında kılup eş'âr inşâ
Faşîḥ ü bîkr-i maẓmûn rûḥ-baḥşâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 72). [faşîḥ ü bîkr-i maẓmûn,]

faşl-ı şafâdır: Keyif, eğlence faslı.

□ Dem-i 'ayş [u] tarab **faşl-ı şafâdır**
Bahâr-ı âlem-ârâ dil-güşâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 53). [faşl-ı şafâdır, -dır, -]

fedâ: Feda, uğruna verme.

□ Aña aşûfteyim dildâdeyem ben
Fedâsı olmağa âmâdeyem ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 50). [fedâsı, -sı]
□ Ki Mecnûn-ı ciger-ḥunîñ atası
Olup endûh-ı cân-sûziñ **fedâsı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 4). [fedâsı, -sı]

fedâ itsem: Feda etmek.

□ Yakup âteşlere cânım nihânî
Fedâ itsem gerek cânâne cânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 134). [fedâ itsem, -sem, -]

fedâ ideyim: Feda etmek.

□ Bu ḥâk-i pâkden olmam cüdâ ben
İdeyim cânım gerek bunda fedâ ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 182). [fedâ ideyim, -e, - (y)im, -]

fedâ kıldı: Feda etmek.

□ Götürdi kaşra miḥmân-ı 'azîziñ
Fedâ kıldı aña cân-ı 'azîziñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 212). [fedâ kıldı, -dı, -]

fedâ olsun: Feda olmak.

□ Tökunmuşdur bu bû ol târ-ı müya
Fedâ olsun dil ü cânım bu büya (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 190). [fedâ olsun, -sun, -]

fedâ-kâr u şadâkatmend ü seffâk: Fedakar, sadakatli ve zalim.

□ Ne leşker cümlesi münkâd u çâlâk
Fedâ-kâr u şadâkatmend ü seffâk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 126). [fedâ-kâr u şadâkatmend ü seffâk,]

fedâ-yı 'aşk: Aşk uğruna canından vazgeçmek.

□ Olup dil-dâdesi bir nâzeniniñ
Fedâ-yı 'aşk idüp dünyâ vü dîniñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 60). [fedâ-yı 'aşk,]

fedâ-yı 'aşk-ı leyli: Leylâ'nın aşkının fedaası.

□ İdüp Kays adını âḥîr o dil-ḥûn

Fedā-yı ‘aşk-ı Leylî oldu Mecnûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 36*). [*fedā-yı ‘aşk-ı leyli,]*

fedā-yı ‘aşkıñ: *Aşk uğruna canından vazgeçmek.*

□ O Leylî’niñ ki cân-bağş idi rüyı

Fedā-yı ‘aşkıñ olmuş reng ü büyi (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 104*). [*fedā-yı ‘aşkıñ, -iñ, -]*

fedā-yı ‘aşkınam: *Aşk uğruna canından vazgeçmek.*

□ Benim hâlimi bilmekse murâdın

Fedā-yı ‘aşkınam ey ben gulâmın (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 222*). [*fedā-yı ‘aşkınam, -in, -am, -]*

fedā-yı küyüñ: *Fedâ olunan köy.*

□ Sen ol hürrem-dil ey cânân-ı Mecnûn

Fedā-yı küyüñ olsun cân-ı Mecnûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 56*). [*fedā-yı küyüñ, -uñ, -]*

fedā-yı müy-ı cânân: *Sevgilin saçının fedası olmak.*

□ Didi sende ‘ayândır büy-ı cânân

Dil ü cânım **fedā-yı müy-ı cânân** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 92*). [*fedā-yı müy-ı cânân,]*

fedā-yı tığ-ı cânân: *Sevgilinin kılıcının fedası.*

□ Fedā-yı tığ-ı cânân olmayan ser

Olunsun tek sezā-yı tığ-ı diğer (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 245*). [*fedā-yı tığ-ı cânân,]*

fehm: *İdrak, anlama, anlayış, kavrama.*

□ Neyim var ya benim **fehm** itmezem ben

Ne isem mü-be-mü o cümlesin sen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 337*). [*fehm,]*

fehm idüp: *Anlamak, idrak etmek, kavramak.*

□ Çü Mecnûn **fehm idüp** bildi atasın

O ân būs itdi dāmān-ı kabāsın (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 63*). [*fehm idüp, -üp, -]*

fehm itdi: *Anlamak.*

□ Ne sūz-ı ‘aşkı **fehm itdi** kemā-kān

Karışdı nehr bahre oldu ‘ummān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 49*). [*fehm itdi, -di, -]*

fehm itmedi: *Anlamak.*

□ Velî **fehm itmedi** kim kimdir o zār

Niçün gelmiş niçün olmuş talebkār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 47*). [*fehm itmedi, -me, -di, -]*

fehm itmez: *Anlamak, düşünmek.*

□ Seniñ ‘aşkıñladır dil öyle meşğul

Ki **fehm itmez** su’ālın olsa mes’ul (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 392*). [*fehm itmez, -mez, -]*

fehm idenler: *Anlamak, idrak etmek, kavramak.*

□ Bilenler ‘aşkıda hadd-i kemālın

İdenler fehm ebyātı me’ālın (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 76*). [*fehm idenler, -en, -]*

ler, -]

fehm ider: *Anlamak, idrak etmek.*

□ O kim fermüş ider kendi şühüdün

İder mi fehm diğerler vücūdın (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 50*). [*fehm ider, -er, -]*

fehm kılman: *Anlamak.*

□ Ferāmüş itdüğim bir sen degilsen

Beni hem **fehm kılman** kim neyim ben (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 138*). [*fehm kılman, -mam, -]*

felâket: *Bela, büyük dert, sıkıntı.*

□ Didiler ey gül-i bağ-ı nezâket

Saña şâyân degildir bu **felâket** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 90*). [*felâket,]*

□ Suâl itdi ki ey pîr-i ser-efrâz

Niçündür bu **felâket** bu tek ü tâz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 80*). [*felâket,]*

felâsenk-i ecelden: *Ecel sapanı.*

□ Felâsenk-i ecelden seng-i ceste

Hayâtı şîşesin kıldı şikeste (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 59*). [*felâsenk-i ecelden, -den, -]*

felek: 1. Gökyüzü, semâ. 2. Dünya, âlem, devran. 3.

Gök katlarında yer alan yıldızların insan kaderi üzerinde yaptığı kabul edilen etki, kadere hâkim olduğuna inanılan güç, tâlih, baht.

□ Felek gösterdi bu lu‘b-ı nihânı

Cüdâ kıldı ol iki mihrbânı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 21*). [*felek,]*

□ Didi çokdur **felekde** necm-i rahşân

Velî anlardan olmaz mäh-ı tâbân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 75*). [*felekde, -de, -]*

□ Felek Nâkâm ‘adüv-i ‘aşıkândır

Gürüh-ı ‘aşıkā nā-mihrbāndır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 89*). [*felek,]*

□ İdüp beyhüde izhâr-ı tazallüm

Felekden itme ümmîd-i terahhüm (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 86*). [*felekden, -den]*

□ Tevaḳḳu‘ eylemez ‘âkıl **felekden**

Ki olmaz bir emel hâşıl **felekden** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 89*). [*felekden, -den]*

□ Tevaḳḳu‘ eylemez ‘âkıl **felekden**

Ki olmaz bir emel hâşıl **felekden** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 90*). [*felekden, -den]*

□ Felekdir dāniş ü idrâkden dūr

Felekdir dā‘imā devrinde mecbūr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 87*). [*felekdir, -dir]*

□ Felekdir dāniş ü idrâkden dūr

Felekdir dā‘imā devrinde mecbūr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 88*). [*felekdir, -dir]*

□ Felekle bu cidālın nā-revâdır

Ki ol daḥi seniñ-tek bî-nevâdır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 71*). [*felekle, -le, -]*

□ Anın emrinedir tâbi‘ **felekler**

Añadur bende kevkebler melekler (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 93*). [*felekler, -ler]*

□ İden ‘aşıkları Nâkâm ber-bād

Felekdir kim idüp ağıyârı dil-şād (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 108*). [*felekdir, --dir]*

□ Felek ‘uşşāka mihr eylesen Nâkâm

İder tezervine ol mihrini dām (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 201). [felek,]

□ İrişdi çarha feryād-ı tebîre

Felekde çeşm-i encüm oldı hîre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 78). [felekde, -de, -]

□ Ümîdîñ kesdi çün Zeyd ol melekden

Geçürdi nâle vü zârîñ **felekden** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 58). [felekden, -den, -]

□ Hezârân kevkeb-i raşşân u seyyâr

Felek sahtında olmuşdı pedîdâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 12). [felek,]

□ Felek fermân-ber-i ikbâlîñ olsun

Kaşa-yı bed-dilân pâ-mâlîñ olsun (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 413). [felek,]

□ Felek birgün idüp berhem sükûnuñ

İdüp peydâ aşhâb-ı nîl-günüñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 1). [felek,]

□ Felek rahm eylemez pîr ü cüvâne

Gider elbette kim gelse cihâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 63). [felek,]

felek-âsâ: Felek gibi.

□ Diger matla 'dan olmakçün pedîdâr

Felek-âsâ 'imârî oldı seyyâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 142). [felek-âsâ,]

fenâ: Yokluk, yok olma.

□ Beķa zevķiñ bulup geçmiş **fenâdan**

Dağı müstağnî olmuşdur sivâdan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 99). [fenâdan, -dan, -]

□ Sa'âdetmend odur kim bu **fenâda**

Değil dām-ı firîbe üftâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 219). [fenâda, -da]

fenâ-ender-fenâ: Yokluk içinde yokluk.

□ Bürehne oldı tıdî râh-ı şahrâ

Fenâ-ender-fenâda buldı me'vâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 112). [fenâ-ender-fenâda, -da, -]

fenâ-ender-fenâ: Yokluk içinde yok olmak.

□ Fenâ-ender-fenâda cāygāhı

Beķa-ender-beķâda ķurb u cāhı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 31). [fenâ-ender-fenâda, -da, -]

fer bulmuş: Aydınlanmak, süslenmek, bezenmek.

□ Didi ey pādşāh-ı bende-perver

Seniñle **fer bulmuş** taht u efser (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 80). [fer bulmuş, -muş, -]

ferâğat: Bırakmak, vazgeçmişlik.

□ Nigehbāndan **ferâğat** bîmden dūr

Müberhen 'özü-i maķbûl ile ma'zûr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 103). [ferâğat,]

ferâğat bulmayup: Feragat etmek. Hakkından vazgeçmek, el çekmek.

□ Ferâğat bulmayup hem bu dil-efrûz

Lehîb-i 'aşķdan ķalmışdı der-sûz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 39). [ferâğat bulmayup, -ma, -(y)up, -]

ferâğat itdi: Vazgeçmek, bırakmak.

□ Bi-ħamdillāh **ferâğat itdi** hâşıl

Ķalem taķrîrden endişeden dil (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 35). [ferâğat itdi, -di, -]

ferâğat itdi: Vazgeçmek, bırakmak.

□ Gene fâş itdi esrâr-ı nihānım

Ferâğat itdi açdı zebānım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 132). [ferâğat itdi, -di, -]

ferâğat itmedi: Vazgeçmek, bırakmak.

□ Dilinde ķār geh süz-ı nihāndan

Ferâğat itmedi bir dem figandan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 186). [ferâğat itmedi, -me, -di, -]

ferâh: Gönül açıklığı, sevinç, sevinme.

□ Nişîmengāh idüp bir gûlsitānı

Ferāhem kıl gürûh-ı dostānı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 204). [ferāhem, -em, -]

□ Bilüp keyfiyyeti Leylî kemā-kān

Ferāhdan ģonca-tek olmuşdı ģandān (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 8). [ferāhdan, -dan]

□ Ķılup Mecnûn'ı ģurrem nāme-i yār

Ferāhdan secde-i şükr itdi şad-bār (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 272). [ferāhdan, -dan]

□ Ferāhdan oldı ģāhî evc-pervāz

Ķarabdan oldı ģāhî raķş-perdāz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 109). [ferāhdan, -dan, -]

ferahnāk kıldı: Neşelendirmek, mutlu etmek.

□ Neşātından ģehî raķş itdi çālāk

Ķehî āvāzeler kıldı ferahnāk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 182). [ferahnāk kıldı, -dı, -]

ferahnāk ü serāyān u ģazel-h'ān: Gazel okuyan, daģınık ve sevinçli.

□ Dilinde neş'e-i dîdār-ı cānān

Ferāhnāk ü serāyān u ģazel-h'ān (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 120). [ferāhnāk ü serāyān u ģazel-h'ān,]

ferāmûş: Unutma, hatırdan çıkarma, nişyan.

□ Beni **ferāmûş** idüpdür dāniş-i hüş

İdiñ siz hem beni yek-ser **ferāmûş** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 105). [ferāmûş,]

ferāmûş evle: Unutmak, hatırdan çıkarmak.

□ Ferāmûş eyle ol nā-mihrbānı

Ki yokdur anda ehliyyet nişānı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 63). [ferāmûş eyle,]

ferāmûş evledi: Unutmak, hatırdan çıkarmak.

□ Esîr oldı ģörüp ģisû-yı çîniñ

Ferāmûş evledi dünyā vü dîniñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 40). [ferāmûş evledi, -di, -]

ferāmûş evleme: Unutmak, hatırdan çıkarmak.

□ Yeter besdir hevā-yı ģod-perestî

Ferāmûş evleme 'ahd-i elesti (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 232). [ferâmûş eyleme, -me, -]

ferâmûş eylemişlerdi: Unutmak, hatırlıktan çıkarmak.

□ Bulup yek-dîğerinde nûr-ı zâtı

Ferâmûş eylemişlerdi şıfâtı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 40). [ferâmûş eylemişlerdi, -miş, -ler, -di, -]

ferâmûş idelim: Unutmak.

□ Yağalım âteşe sûd u ziyânı

Ferâmûş idelim hubb-ı cihânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 26). [ferâmûş idelim, -eli, -m, -]

ferâmûş it: Unutmak.

□ Ferâmûş it anı kılma dağı yâd

Belâ-yı fırkatinden itme feryâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 15). [ferâmûş it,]

ferâmûş itdiler: Unutmak.

□ Der-âğûş eyleyüp yek-dîğerini

Ferâmûş itdiler kendülerini (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 160). [ferâmûş itdiler, -di, -ler, -]

ferâmûş itdiñ: Unutmak.

□ Niçün peymânıñıñ ferâmûş itdiñ

İdüp böyle beni der-cüş gitdiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 137). [ferâmûş itdiñ, -diñ, -]

ferâmûş itdüğim: Unutmak.

□ Ferâmûş itdüğim bir sen degilsen

Beni hem fehîm kılman kim neyim ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 137). [ferâmûş itdüğim, -düğim, -im, -]

ferâmûş itme: Unutmak.

□ Nolar gayr ile olsan da hem-âğûş

Beni hem itme hâtırdan ferâmûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 200). [ferâmûş itme, -me, -]

ferâmûş itmişem: Unutmak.

□ Seni bildim ki bábamsen idüp güş

Velîkin itmişem nâmıñ ferâmûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 136). [ferâmûş itmişem, -miş, -em, -]

ferâmûş idem: Unutmak II bitirmek.

□ Kelâm-ı rûh-bağşın eyleyüp güş

İdem âlâm-ı hicrânı ferâmûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 70). [ferâmûş idem, -em, -]

ferâmûş ider: Unutmak.

□ Kılır bir dem ümîd âvâzesin güş

İder endüh-ı hicrânı ferâmûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 418). [ferâmûş ider, -er, -]

ferâmûş idiñ: Unutmak.

□ Beni ferâmûş idüpdür dâniş-i hüş

İdiñ siz hem beni yek-ser ferâmûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 106). [ferâmûş idiñ, -iñ, -]

ferâmûş idüp: Unutmak.

□ İdüp âlâm-ı hicrânı ferâmûş

Olup bir nâzenîn ile hem-âğûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 205). [ferâmûş idüp, -üp, -]

ferâmûş idüp: Unutmak II vazgeçmek.

□ İdüp bu nükteyi yek-ser ferâmûş

Ki mâhı itmemiş bir kes der-âğûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 45). [ferâmûş idüp, -üp, -]

ferâmûş kıl: Unutmak. II. Vazgeçmek, peşini bırakmak.

□ O kim senden olupdur böyle hāmûş

Anı yâd itme sen hem kıl ferâmûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 72). [ferâmûş kıl,]

ferâmûş kıldı: Unutmak. II. Vazgeçmek, peşini bırakmak.

□ Bu güftârı ki sâ'il eyledi güş

Neberd aḥvâlini kıldı ferâmûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 138). [ferâmûş kıldı, -dı, -]

ferâmûş kıldı: Unutmak. II. Vazgeçmek, peşini bırakmak.

□ Bu güftârı ki sâ'il eyledi güş

Neberd aḥvâlini kıldı ferâmûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 138). [ferâmûş kıldı, -dı, -]

ferâmûş kıldı: Unutmak. II. Vazgeçmek, peşini bırakmak.

□ Bu güftârı ki sâ'il eyledi güş

Neberd aḥvâlini kıldı ferâmûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 138). [ferâmûş kıldı, -dı, -]

ferâmûş kıldı: Unutmak.

□ Bu takrîrâtı Leylî eyledi güş

Şu'ür-ı âdâbını kıldı ferâmûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 270). [ferâmûş kıldı, -dı, -]

ferâmûş kılma: Unutmak.

□ Künün gülbaşından sen olma hāmûş

Beni hem gâh u geh kılma ferâmûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 198). [ferâmûş kılma, -ma, -]

ferâmûş olursan: Unutmak, hatırlamak.

□ Kılursan bir zamân ḥâk içre hāmûş

Olursan yâd-ı 'âlemden ferâmûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 234). [ferâmûş olursan, -ur, -san, -]

ferâvâd eylemişdim: Feryatlar etmek.

□ Hemân eş'ârdan bir niçe efrâd

Dilimde eylemişdim ben ferâyâd (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 166*). [ferâyâd eylemişdim, -miş, -dim, -]

ferâyâd itdi: Feryad etmek.

□ Ferâyâd itdi yâr-i derdnâkiñ
Didi yâ dost virdi cân-ı pâkiñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 155*). [ferâyâd itdi, -di, -]

ferd: Fert, kişi, birey.

□ Güzide kıldı yüz merd-i dilâver
Ki her **ferdi** idi yüz merde berâber (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 32*). [ferdi, -i]

ferdâ: Yarın, gelecek zaman.

□ Ki **ferdâ** olmayam h'âr u siyeh-rû
Garažsa bu kadar besdir yeter bu (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 169*). [ferdâ,]

feres-rân: At süren, at koşturan.

□ Olup çâpûk hemân süya **feres-rân**
Gelürken kühda cevläna her ân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 39*). [feres-rân,]

feres-rân olmuşlar: At sürmek, ata binmek.

□ İdenler 'ârşa-i ma'nâda cevlän
Hemîn tarz ile olmuşlar feres-rân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 2*). [feres-rân olmuşlar, -muş, -lar, -]

ferhâd: Ferhâd ile Şirîn adlı hikâyede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı İran padişahının sevgilisi olan Şirîn'e âşıktır. Şirîn'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir. Çünkü kendisi bir mîmar mühendistir. Divan şîirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri göze alan âşığı sembolize eder. Daha çok Şirîn ve Hüsrev ile anılır. Bazen Mecnun ile karşılaştırılır. Ansiklopedik Divan Şîiri Sözlüğü.

□ Hemân câm eyleyüp **Ferhâd'ı** medhüş
Hemân pîr eyledi anı der-âgüş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 19*). [ferhâd'ı, -ı]

ferhâd u mecnûn'ı: Ferhat ve Mecnun.

□ İdüp **Ferhâd u Mecnûn'ı** bahâne
Ta' aşşuk sırrını çekdim beyâna (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 137*). [ferhâd u mecnûn'ı, -ı, -]

ferhunde-fâl: Fâlî mübarek, mesut. Talihi kutlu.

□ Bedânsân ol iki **ferhunde-fâliñ**
Ser-â-pâ mâ-cerâsın şerh-i hâliñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 295*). [ferhunde-fâliñ, -iñ, -]

fermân virdi: Emir vermek.

□ Hemân-dem hükûm kıldı virdi fermân
Revâne eyledi peyk şitâbân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 31*). [fermân virdi, -di, -]

fermânberân: Emri yerine getiren , itaatkar kimse.

□ Sîpihr ü mihr ü meh **fermânberândır**

Hemîşe devrde ser-geşteğândır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 77*). [fermânberândır, -dır, -]

□ Baķup gördi kevâķib nâ-tevândır

Degil fermân-revâ **fermânberândır** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 40*). [fermânberândır, -dır, -]

fermân-ber-i ikbâliñ: Arzusunun aldığı emiri yerine getiren.

□ Felek **fermân-ber-i ikbâliñ** olsun

Ķafâ-yı bed-dilân pâ-mâliñ olsun (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 413*). [fermân-ber-i ikbâliñ, -iñ, -]

fermân-revâ: Padişah, hükümdar.

□ Baķup gördi kevâķib nâ-tevândır

Degil **fermân-revâ** fermânberândır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 40*). [fermân-revâ,]

fermûş ider: Unutmak.

□ O kim **fermûş ider** kendi şühüdñ
İder mi fehîm diğerler vücüdñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 49*). [fermûş ider, -er, -]

fermûş idüp: Unutmak.

□ İdüp müstakbel ü mâziyi fermûş
Olup her ikisi mebhût u hâmüş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 255*). [fermûş idüp, -üp, -]

fermûş kılur: Unutmak.

□ Olur vaşl-ı gül ile tâze bülbül
Güle **fermûş kılur** âvâze bülbül (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 280*). [fermûş kılur, -ur, -]

fermûş olup: Unutmak, hatırdan çıkmak.

□ İdüp vahşeti **fermûş olup** râm
Baña olmazdı bende bu ded-i dâm (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 145*). [fermûş olup, -up, -]

ferr-i câhi: Mertebeñin ışığı.

□ Bu fevciñ ekşeriniñ **ferr-i câhi**
Olupdur mazhar-ı eltâf-ı şâhî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 85*). [ferr-i câhi, -ı, -]

ferruh: Kutlu, mübarek, güzel.

□ Olur mı yâ Rab ol **ferruh** eşer-dem
Olaydım 'işret-i vaşlıñla hurrem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 245*). [ferruh,]

fers: Zemin, yer yüzü II halı.

□ Çemenzâr içre ezhar-ı mülevven
Çemen **fersini** kılmışdı müzeyyen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 10*). [fersini, -i, -ni, -]

fersenk ü fersenk: Fersah fersah.

□ Geçir benderleri **fersenk ü fersenk**
Eger olmaz ise pâ-yı hîred-lenk (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 233*). [fersenk ü fersenk,]

fers-i ahđar: Yemyeşil halı.

□ Döşenmişdi ĉemende **fers-i ahđar**

Dırahtān sebz-pūř olmuřdı yekser (*Mecnūn u Leyli* (Nākām), Mesnevi 14, Mısra 7). [*fers-i ahđar*,]

fersūde: Eskimiř, yıpranmıř.

□ Eger ‘ālemede bahtı kara bābek

Belā **fersūdesi** bī-ĉāre bābek (*Mecnūn u Leyli* (Nākām), Mesnevi 24, Mısra 16). [*fersūdesi*, -si, -]

□ Tefākķud eyliyorken ızırārī

Belā **fersūdesi** Mecnūn-ı zārı (*Mecnūn u Leyli* (Nākām), Mesnevi 28, Mısra 18). [*fersūdesi*, -si, -]

□ Hümāyūn-ı ĉetr-i sebzi řāh-ı tāķiñ

Dūřūp **fersūdesi** olmuřdı hāķiñ (*Mecnūn u Leyli* (Nākām), Mesnevi 36, Mısra 20). [*fersūdesi*, -si, -]

fersūde-i ālām: Eskimiř; yıpranmıř; bozulmuř acılar, elemeler:.

□ İrişdi ġaybdan nā-ġāh peyġām

Ki ey **fersūde-i ālām** Nākām (*Mecnūn u Leyli* (Nākām), Mesnevi 12, Mısra 70). [*fersūde-i ālām*,]

fersūde-i ālām-ı ‘aşkem: Aşkımın acılarının eskiliġi.

□ Ki ben **fersūde-i ālām-ı ‘aşkem**

Esīr-i mübtelā-yı dām-ı ‘aşkem (*Mecnūn u Leyli* (Nākām), Mesnevi 36, Mısra 85). [*fersūde-i ālām-ı ‘aşkem*, -em, -]

fersūde-i derd: Derdin eskimiřliġi.

□ Gerek **fersūde-i derd** olsun ‘āřık

Hemīře derd-perverd olsun ‘āřık (*Mecnūn u Leyli* (Nākām), Mesnevi 22, Mısra 379). [*fersūde-i derd*,]

fersūde-i hāk: Topraġın eskimiřliġi.

□ Bu ġüne řubħa deg nālān [u] ġamnāk

İdüp ruřsārını **fersūde-i hāk** (*Mecnūn u Leyli* (Nākām), Mesnevi 24, Mısra 80). [*fersūde-i hāk*,]

feryād: Haykırış, ĉıġlık, baġırtı.

□ Didi **feryād** kim müşkil belādır

Belā-yı ‘aşķ derd-i bī-devādır (*Mecnūn u Leyli* (Nākām), Mesnevi 14, Mısra 259). [*feryād*,]

□ Fiġān itdükce bu ġül-zārda ben

Nolaydı ġüř idüp **feryādımı** sen (*Mecnūn u Leyli* (Nākām), Mesnevi 14, Mısra 156). [*feryādımı*, -ım, -ı]

□ Gelüp Mecnūn idüp **feryāda** āġāz

Didi ey pehlivān-ı rāyet-efrāz (*Mecnūn u Leyli* (Nākām), Mesnevi 19, Mısra 7). [*feryāda*, -a, -]

□ Eger **feryādıma** sen yetmez isen

Ķasem olsun Ĥudā’ya kim gidüp ben (*Mecnūn u Leyli* (Nākām), Mesnevi 19, Mısra 99). [*feryādıma*, -ım, -a]

□ Kılup bir bir bu takrīrātı irād

Aķıtdı eřķ-i ĉeřmiñ yetdi **feryād** (*Mecnūn u Leyli* (Nākām), Mesnevi 28, Mısra 172). [*feryād*,]

□ İdüp hūn-bār nā-ġeh ġözlerini

Gelüp **feryāda** řordı māderini (*Mecnūn u Leyli* (Nākām), Mesnevi 28, Mısra 116). [*feryāda*, -a]

□ İdüp **feryādlar** giryān olurdı

Ģörünce řevheriñ hāndān olurdı (*Mecnūn u Leyli* (Nākām), Mesnevi 31, Mısra 37). [*feryādlar*, -lar]

□ İdüp nevħa gelüp **feryāda** bir dem

Olup giryān kılup icrā-yı mātem (*Mecnūn u Leyli* (Nākām), Mesnevi 32, Mısra 35). [*feryāda*, -a]

□ İdüp hoş şi’rler inřād o demler

Ķılurduñ rüz u řeb **feryād** o demler (*Mecnūn u Leyli* (Nākām), Mesnevi 33, Mısra 292). [*feryād*,]

□ Ģehī giryān be-sān-ı ebr-i nīsān

Ģehī **feryād** ile řahrāda pūyān (*Mecnūn u Leyli* (Nākām), Mesnevi 37, Mısra 24). [*feryād*,]

□ Ģehī vādiler iĉre oldu müyān

Ģehī **feryād** ile řahrāda pūyān (*Mecnūn u Leyli* (Nākām), Mesnevi 37, Mısra 88). [*feryād*,]

□ Ki şad **feryād** kim devr-i zamāna

Dil-i řad-pāremi döndürdi řana (*Mecnūn u Leyli* (Nākām), Mesnevi 37, Mısra 109). [*feryād*,]

□ Ķıyās u ģadden efġāmı efzūn

Hesāb-ı ģařrdan **feryādı** bīrūn (*Mecnūn u Leyli* (Nākām), Mesnevi 37, Mısra 90). [*feryādı*, -ı]

feryād ĉeküp: Feryad etmek.

□ Mezār-ı Leylī’yi būs itdüġi dem

ĉeküp feryād efūsı itdüġi dem (*Mecnūn u Leyli* (Nākām), Mesnevi 35, Mısra 38). [*feryād ĉeküp*, -üp, -]

feryād eyile: Yüksek sesle baġırmak, haykırmak.

□ O maġbubuñ ġamından eyile feryād

Ki bir kez ol daġı kılson seni yād (*Mecnūn u Leyli* (Nākām), Mesnevi 10, Mısra 185). [*feryād eyile*,]

feryād eyliyor: Feryat etmek.

□ Ģüle şarşu olupdur řād bülbül

Ĥarabdan eyliyor feryād bülbül (*Mecnūn u Leyli* (Nākām), Mesnevi 14, Mısra 160). [*feryād eyliyor*, -iyor, -]

feryād eyliyor: Yanıp yakılmak, evvah etmek.

□ řebān-rüz eyliyor feryād bülbül

Diriġā hem-niřin-i ģār olur ġül (*Mecnūn u Leyli* (Nākām), Mesnevi 30, Mısra 207). [*feryād eyliyor*, -iyor, -]

feryād eyliyor: Yanıp yakılmak, evvah etmek.

□ řebān-rüz eyliyor feryād bülbül

Diriġā hem-niřin-i ģār olur ġül (*Mecnūn u Leyli* (Nākām), Mesnevi 30, Mısra 207). [*feryād eyliyor*, -iyor, -]

feryād ider: Feryat etmek.

□ Diyüp Leylī ider her laħza feryād

Tökür ĉeřminden eřķ-i al hūn-zād (*Mecnūn u Leyli* (Nākām), Mesnevi 22, Mısra 149). [*feryād ider*, -er, -]

feryād iderdi: Baġırıp ĉaġırmak, haykırmak.

□ Hemān Leylī cemālīñ yād iderdi

Hemān Leylī diyüp **feryād iderdi** (*Mecnūn u Leyli* (Nākām), Mesnevi 5, Mısra 26). [*feryād iderdi*, -erdi, -]

feryād iderdi: Baġırıp ĉaġırmak, yüksek sesle haykırmak.

□ Ķılurdı ‘āřıkane ġeh terāne

Ģehī **feryād iderdi** ‘āřıkane (*Mecnūn u Leyli* (Nākām), Mesnevi 7, Mısra 12). [*feryād iderdi*, -er, -]

di, -]

feryād iderdi: Bağırp çağırmaq, haykırmak.

□ Bedihî şî'rlər icād iderdi

Hemān Leylî diyüp **feryād iderdi** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 106). [feryād iderdi, -er, -di, -]

feryād idüp: Bağırp çağırmaq, haykırmak.

□ Dühül **feryād idüp** geldi figāna

Garîv-i serkeşān doldı cihāna (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 75). [feryād idüp, -üp, -]

feryād itdükde: Bağırp çağırmaq, yüksek sesle haykırmak.

□ 'Acebdır kim hezār itdükde feryād

Olur gül göncaş ıandān u dil-şād (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 205). [feryād itdükde, -dük, -de, -]

feryād itme: Bağırp çağırmaq, yüksek sesle haykırmak.

□ Ferāmūş it anı kılma dağı yād

Belā-yı fırkatinden itme feryād (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 16). [feryād itme, -me, -]

feryād itme: Bağırp çağırmaq, yüksek sesle haykırmak.

□ O kim kılma sen bir lahza der-yād

Anıñ yadıyla sen hem itme feryād (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 90). [feryād itme, -me, -]

feryād iderdi: Bağırp çağırmaq, haykırmak.

□ Şeb-ān-rüz eyleyüp Mecnûn'ını yād

İderdi küşe-i miñnetde feryād (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 96). [feryād iderdi, -er, -di, -]

feryād idüp: Feryat etmek, inlemek.

□ İdüp feryād şahnında hezārān

Olurdi gönca ıandān ebr giryān (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 93). [feryād idüp, -üp, -]

feryād idüp: Bağırp çağırmaq, haykırmak.

□ Hemān-dem terk kıldı ol gürüñ

İdüp feryād tıtdı rāh-ı kūñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 46). [feryād idüp, -üp, -]

feryād idüp: Bağırp çağırmaq, haykırmak.

□ Murādınca idüp eş'ār inşād

İdüp nevha demādem kıldı feryād (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 102). [feryād idüp, -üp, -]

feryād idüp: Bağırp çağırmaq, haykırmak.

□ Bu eş'ārı kılup irād Mecnûn

İdüp feryād gıtdı rü-be-hāmūn (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 298). [feryād idüp, -üp, -]

feryād idüp: Bağırp çağırmaq, haykırmak.

□ Teşādüm itdi rîş-i bağına nîş

İdüp feryād düşdi hake bî-h'îş (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 302). [feryād idüp, -üp, -]

feryād idüp: Bağırp çağırmaq, haykırmak.

□ İdüp feryād kıldı her biri cūş

Mu'āniş düşdiler taprağa medhūş (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 153). [feryād idüp, -üp, -]

feryād kıldı: Bağırp çağırmaq, haykırmak.

□ İrişdi türbegāha kıldı feryād

Geh itdi vālidin geh māderin yād (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 31). [feryād kıldı, -dı, -]

feryād kıldı: Bağırp çağırmaq, haykırmak.

□ Ber-i Mecnûn'da **feryād kıldı**

Hemān şahrāyı haşr-ābād kıldı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 25). [feryād kıldı, -dı, -]

feryād kıldı: Bağırp çağırmaq, haykırmak.

□ İdüp her kevkebi bir ad ile yād

Diyüp derd-i derūnūñ kıldı feryād (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 36). [feryād kıldı, -dı, -]

feryād u efgān: Feryad figan.

□ Peder-vār eyledi **feryād u efgān**

Şavurdi başına hāk oldı giryān (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 15). [feryād u efgān,]

feryād u efgān itdiler: Ağlayıp sızlanmak, feryat figan etmek.

□ Bu haletden olup zār u perişān

Töküp kan itdiler feryād u efgān (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 260). [feryād u efgān itdiler, -di, -ler, -]

feryād u efgān kılurdi: Feryat figan etmek, ağlamak, inlemek.

□ Kılurdi şubha dek feryād u efgān

Sehergeh āh idüp giryān u giryān (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 27). [feryād u efgān kılurdi, -ur-di, -]

feryād u efsūs: Feryad ve vah.

□ Diger yerde kılup **feryād u efsūs**

İdüp Mecnûn-ı zariñ gözleriñ būs (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 187). [feryād u efsūs,]

feryād-ı bülbül: Aşığın feryadı. Bülbülün feryadı.

□ Güli mahzūz idüp **feryād-ı bülbül**

Olup ıandān açılmışdı ruh-ı gül (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 11). [feryād-ı bülbül,]

feryād-ı ciger-süz idüp: Gönül yakan feryad etmek.

□ İdüp her lahza feryād-ı ciger-süz

Gezürdi kühda giryān şeb ü rüz (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 3). [feryād-ı ciger-süz idüp, -üp, -]

feryād-ı tebire: Davulun feryadı.

□ İrişdi çarha **feryād-ı tebîre**
Felekde çeşm-i encüm oldu hîre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 77). [feryād-ı tebîre, -e,
-]

fervād-zen: Feryad atan.

□ Ki ol her dem ider küh üzre şîven
Velî çâh içreyim **feryād-zen** ben (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 56). [feryād-zen,]

ferzâne: F. Bilgili, iyi yetişmiş kimse.

□ Ki merd-i 'âkıla dîvâne deyirler
Velî dîvâne **ferzâne** deyirler (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 62). [ferzâne,]

ferzâne: Bilgili.

□ Ben ol **ferzâne**yem kim dîv-bendem
Ne in ki dîv-bendinde nijendem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 141). [ferzâne, -yem
]

ferzâne: Bilgili, iyi yetişmiş kimse.

□ Mufaşşal söyleyüp **ferzâne** üstâd
Hâdîs-i 'aşkı böyle kılmış îrâd (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 1). [ferzâne,]

ferzâne: Bilgili, iyi yetişmiş kimse.

□ Didi pedrüd ey **ferzâne** ferzend
Cihânda olmadıñ bir lahza hursend (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 189). [ferzâne,]

ferzâne oldu: Bilge olmak.

□ Egerçi zâhîren dîvâne oldu
Velî ma'nâda bir **ferzâne oldu** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 58). [ferzâne oldu, -dı, -
]

ferzâne-vâr: Bilgili, iyi yetişmiş kimse II Satrançta
vezir.

□ Cününü terk kıl **ferzâne-vâr** ol
Meşâf-ı 'aşkıda merdâne-vâr ol (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 169). [ferzâne-vâr,]

ferzend: Oğul, veled.

□ Didi sen tek baña olmazdı peyvend
Eger **ferzendiñ** olsaydı hîredmend (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 50). [ferzendiñ, -iñ, -]

□ Didi ey cânımıñ cânanı **ferzend**
Ebû-yı nâ-tevânıñ cânı **ferzend** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 171). [ferzend,]

□ Didi ey cânımıñ cânanı **ferzend**
Ebû-yı nâ-tevânıñ cânı **ferzend** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 172). [ferzend,]

□ Didi pedrüd ey ferzâne **ferzend**
Cihânda olmadıñ bir lahza hursend (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 189). [ferzend,]

□ Hemân pîre-zen-i güm-geşte **ferzend**
Perişân u nejd ü nâ-berûmend (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 197). [ferzend,]

□ Virüp **ferzendiniñ** derdiyle cânıñ
Rehâ-yâb oldu derdinden cihâniñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 207). [ferzendiniñ, -i, -
niñ, -]

fesâd: Kargaşalık, karışıklık, fenâlık, kötülük,
bozgunculuk, fitne.

□ Vücüdüm mülkini tıtdı **fesâdıñ**
Vezân oldu debîr-i 'tisâdıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 12, Mısra 41). [fesâdıñ, -iñ, -]

□ Ne yerde var ise bir şâhîb-i dil
Fesâdıñdan kalupdur pây der-gil (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 6). [fesâdıñdan, -iñ, -
dan, -]

□ Raķîbîñ eyleyüp rû'yet **fesâdıñ**
Hîrâsından raķîb-i bed-nihâdıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 235). [fesâdıñ, -iñ, -]

□ Olup zâhir **fesâdı** kalb-i sürûñ
Cihâniñ eyledi mâtem sürûruñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 97). [fesâdı, -i, -]

fesâd-ı nâ-güvârîñ: Mide fesadı.

□ 'Înâd-ı pâydarîñ şiddetinden
Fesâd-ı nâ-güvârîñ şiddetinden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 54). [fesâd-ı nâ-güvârîñ,
-iñ, -]

fesâne: Asılsız, hayal mahsulü hikaye, söylence,
masal, efsane.

□ Bu mażmûn söyleyüp niçe **fesâne**
Götürdiler o mâhi hânümânâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 97). [fesâne,]

□ İdüp Leylî'ni meşhûr-ı zamâne
Zebân-ı nâsda kılmış **fesâne** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 30). [fesâne,]

□ Götürdi leşkeriñ oldu revâne
Cihânda koydı bâķi bir **fesâne** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 128). [fesâne,]

□ Bulup şöhret cihânda bu **fesâne**
Cemâl-i Leylî düşdi dâstâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 61). [fesâne,]

□ Nigârâ bu makâlimdir **fesâne**
Ėaraż kifâyetdir ancaķ bahâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 387). [fesâne,]

□ Kılup izhâr neşr itdi cihâne
Cihânda kaldı andan bir **fesâne** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 298). [fesâne,]

feth olsun: Fethetmek, ele geçirmek.

□ Getür sâķi şarâb-ı mağz-cüşı
Ki olsun feth bu bâb-ı hamûşı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 2). [feth olsun, -sun, -]

feth olup: Açılmak, açığa çıkmak.

□ Ki şâyed eyleyüp âhi sirâyet
Olur geh **feth olup** bâb-ı 'inâyet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 78). [feth olup, -up, -]

fevc: Dalga, bölük, insan kalabalığı.

□ Kılur bir **fevc**i mest-i câm-ı 'işret
İder bir **fevc**i pâ-mâl-i mezellet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 5). [fevc, -i]

□ Kılur bir **fevc**i mest-i câm-ı 'işret
İder bir **fevc**i pâ-mâl-i mezellet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 6). [fevc, -i]

□ Gelür ol dem melek **fevc**i hürûşa
Gelür ebdânda ervâh cûşa (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 35, Mısra 41). [fevc, -i, -]

□ Bu **fevc**iñ ekşeriniñ ferr-i câhi

Olupdur mazhar-ı eltâf-ı şâhî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 85). [fevciñ, -iñ, -]

fevc-bâ-fevc: Dalga dalga, kısım kısım, takım takım, akın akın.

□ Tarafdârân-ı Leylî **fevc-bâ-fevc**
Be-sân bahr-i bî-pâyân urup mevc (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 163). [fevc-bâ-fevc,]

fevc-bâ-fevc: Dalga dalga, kısım kısım, takım takım, akın akın.

□ Tarafdârân-ı Leylî **fevc-bâ-fevc**
Be-sân bahr-i bî-pâyân urup mevc (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 163). [fevc-bâ-fevc,]

fevc-i derinde: Dalganın derinliği.

□ Harîmiñ sū-be-sū pîrâmeninde
Mutalsam hışn idi **fevc-i derinde** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 216). [fevc-i derinde, -de, -]

fevc-i hurde-bînân: İnce, ufak şeyleri gören insan kalabalığı.

□ Ricâ-dârem ki **fevc-i hurde-bînân**
Zarîf nükte-dânân pâk-dînânân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 147). [fevc-i hurde-bînân,]

fevt: Bir daha ele geçmemek üzere kaybetme, elden çıkarma, kaçırma. Ölüm, mevt.

□ İriş şervetime **fevtimden** akdem
Benî dünyâda kıl bir lahza hurrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 111). [fevtimden, -im, -den, -]

□ İdüp ser-rişte elde **fevt** şüyüñ
Perişân eyledi gîsûsi müyüñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 95). [fevt,]

fevt itme: Geçirmek, kaçırma, kaybetmek.

□ Kî günedir zamân-ı zindegânı
Şakın **fevt itme** bu güne zamânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 162). [fevt itme, -me, -]

fevt itme: Geçirmek, kaçırma. Kaybetmek.

□ Zamân-ı firşatı **fevt itme** zinhâr
Ki fitne huftedir nâ-bûd âgyâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 81). [fevt itme, -me, -]

fevt oldı: Elden çıkarmak, yitirmek, elden kaçırma.

□ Teğâfûl eylediñ **fevt oldı** fırsat
Seniñle eylemem ben dañi ülfet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 113). [fevt oldı, -dı, -]

fevt oldıgın: Elden çıkarmak, yitirmek, elden kaçırma.

□ Görüp **fevt oldıgın** hengâm-ı fırsat
Zâmân-ı firşatı bildi gânimet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 39). [fevt oldıgın, -diğ, -in, -]

feyyaz u bî-çün: Ziyade feyz ve bereket veren, Allah ve emsalsiz.

□ Niyâz itdi ki ey **Feyyaz u Bî-çün**
İden sensen beni Mecnûn-ı dil-hûn (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 45). [feyyaz u bî-çün,]

fevz: İhsan.

□ Kî andan buldıgı **fevz** ile Âdem
Mağâm-ı kurbda oldı mükerrerem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 393). [fevz,]
□ İdüp bu türbeden bir **fevz** hâşıl
Olunca cân virüp didâre vâşıl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 179). [fevz,]

fevz-i 'aşkıdan: Aşk bereketi.

□ Fevz-i 'aşkıdan Nâkâm âhir
Olur esrâra 'âşıklar mezâhir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 225). [fevz-i 'aşkıdan, -in, -dan, -]

fezâ: Geniş ova, yer, alan. Gök, uzay.

□ Hiyâzı içre mâhiler şinâver
Fezâsında tezervân behcet-âver (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 112). [fezâsında, -sın, -da, -]

fezâ-vı 'aşkı: Aşk alanı, aşkın sonsuzluğu.

□ Fezâ-yı 'aşkı seyr it bî-süvâr ol
Velî Mecnûn-şîfat divâne-vâr ol (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 325). [fezâ-yı 'aşkı, -ı, -]

fezâ-vı derdde: Uçsuz bucaksız dert.

□ İfâkât-yâb olup bî-çâre Mecnûn
Fezâ-yı derdde âvâre Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 102). [fezâ-yı derdde, -de, -]

fezâ-vı derdde: Dertin uçsuz bucaksız meydanı. Uçsuz bucaksız dert.

□ Fezâ-yı derdde pâ der-gilem ben
Bu derd ile bu gâmla hoş-dilem ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 257). [fezâ-yı derdde, -de, -]

fezâ-vı derdde: Uçsuz bucaksız dert.

□ Fiğân kim olmadım nâ'il murâda
Fezâ-yı derdde oldum fütâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 112). [fezâ-yı derdde, -de, -]

fezâ-vı gâmda: Gam yeri.

□ Fezâ-yı gâmda Mecnûn dil-remîde
Serîr-i Cem'de Leylî ârâmîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 219). [fezâ-yı gâmda, -da, -]

fezâ-vı gâmda: Gam fazası. Üzüntünün ucu bucağı olmayan boşluğu.

□ İdüp sebkat sen itdiñ 'azm-i 'uqbâ
Beni koyduñ **fezâ-yı gâmda** tenhâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 172). [fezâ-yı gâmda, -da, -]

fezâ-vı gülsitân: Genişçe gül bahçesi, gülbahçesinin büyüklüğü.

□ Şeb-i meh-tâb hemçün rûz-ı rûşen
Fezâ-yı gülsitân tenhâ sen ü ben (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 248). [fezâ-yı gülsitân,]

figân: Feryat, figan, ağlama, inleme.

□ Ki bir dem güş kılmazsañ **figânıñ**

Yakursan nâr-ı ‘aşka âşiyânıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 35). [figânıñ, -ıñ, -]

□ Medâr olmağ için gâhî **figâna**

Kılup peydâ diger-gün bir bahâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 39). [figâna, -a]

□ Figân ey çarh-ı bed-mihr ü bed-endiş

Ki nişân eyliyor ‘uşşâkı dil-rîş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 1). [figân,]

□ Figân ey sağf-ı miñnetzây-ı ğaddâr

Ki cevri inkılabıñdır dil-âzâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 17). [figân,]

□ İdüp takrîr-i derd-i nâ-şekîbiñ

Figânıñ sâkit itsün ‘andelîbiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 58). [figânıñ, -ıñ, -]

□ Dühül feryâd idüp geldi **figâna**

Garîv-i serkeşân doldı cihâna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 75). [figâna, -a, -]

□ Figân kim ölmeden ben bahtı kara

Götürmüşler beni zinde mezâra (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 297). [figân,]

□ Geçüp ârzermiden geldi **figâne**

Figânından hacel oldu zamâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 271). [figâne, -e]

□ Ben oldum bağ-ı hüsniñ bağbânı

Ben itdüm anda bülbül tek **figânı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 202). [figânı, -ı]

□ Geçüp ârzermiden geldi figâne

Figânından hacel oldu zamâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 272). [figânından, -ın, - dan, -]

□ Gidüp şahsiyeti kalmış **figânı**

‘Ayân olmuş teninde üstüñ’ânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 37). [figânı, -ı]

□ Kimem ben yâ nedir nâm u nişânım

Niçündür bu enînim bu **figânım** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 140). [figânım, -ım]

□ Olup dîrîne derdiñ bî-karârı

Figânlar eylediler ızırârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 68). [figânlar, -lar, -]

□ Figân kim kalmışam gümrâh sensiz

Serencâmım yamandır âh sensiz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 63). [figân,]

□ Ham itdi kâmetiñ mânende-i çeng

Tutup güşin **figâna** kıldı âheng (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 32). [figâna, -a]

□ Çü Mecnûn vâlidîñ nevmîd kıldı

Figânı resmini tecdîd kıldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 2). [figânı, -ı, -]

□ Figânlar eyleyüp giryân u giryân

Tazârru ‘lar kılup nâlân u nâlân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 149). [figânlar, -lar, -]

□ Cihânı tıtdı efigânı sadâsı

Figânıñ güş kıldı akrabâsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 38). [figânıñ, -ıñ, -]

□ Elâ ey meh-veşim ârâm-ı cânım

Bakup ahvâlîme güş it **figânım** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 234). [figânım, -ım]

□ Künün fark itmege yokdur tevânım

Neyem ben ya niçündür **figânım** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 280). [figânım, -ım]

□ Çü Leylî oldı vâkıf bildi hâli

Figânlar eyledi Kaķnûs mişâli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 48). [figânlar, -lar]

□ Dil-i zârıñ **figândan** sır kıldı

Figânı ‘âlemi dil-gîr kıldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 107). [figândan, -dan, -]

□ Dil-i zârıñ figândan sır kıldı

Figânı ‘âlemi dil-gîr kıldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 108). [figânı, -ı, -]

□ Ğam-ı ‘aşkıñda Mecnûn-ı nevânıñ

Geçürdi heft ħargehden **figânıñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 94). [figânıñ, -ıñ, -]

□ Kılur efigân töküp hün-âb-ı ħasret

Figânından olur peydâ kıyâmet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 110). [figânından, -ın, - dan]

□ Figân kim oldmadım nâ’il murâda

Fezâ-yı derdde oldum fütâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 111). [figân,]

□ Figân kim olmadı bir çäre-sâzım

Tezâyüd eyledi süz u güdâzım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 113). [figân,]

□ Dilinde kâr geh süz-ı nihândan

Ferâġat itmedi bir dem **figândan** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 186). [figândan, -dan]

□ İrişdi türbeye geldi **figâne**

Figânından melûl oldu zamâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 99). [figâne, -e]

□ Diyüp Leylî ħâmûş itdi **figânıñ**

Revân cânânına tapşurdu cânıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 213). [figânıñ, -ıñ]

□ İrişdi türbeye geldi figâne

Figânından melûl oldu zamâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 100). [figânından, -ın, - dan]

figân itdi: Eyvah etmek.

□ Açup başın **figân itdi** müşevveş

Didi ey pür-ı rencür u belâ-keş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 143). [figân itdi, -di, -]

figân itdi: Acı ile bağırıp çağırmaq, inlemek.

□ Görüp Mecnûn-ı zârı oldı giryân

Figân itdi be-sân süġvârân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 10). [figân itdi, -di, -]

figân itdükce: Eyvah etmek. Acı ile bağırıp çağırmaq, inlemek.

□ Figân itdükce bu gül-zârda ben

Nolaydı güş idüp feryâdımı sen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 155). [figân itdükce, - dük, -ce, -]

figân itdükde: Eyvah etmek.

□ Figân itdükde gül ‘aşkıñdan bülbül

Anı sâkit ider mi büy-ı sünbül (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 53). [figân itdükde, - dük, -de, -]

figân itsem: Eyvah etmek.

□ Dem-i miñnetde hem-râzım olursun

Figân itsem hem-âvâzım olursun (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 66). [figân itsem, -sem, -]

figâne: Acı ile bağırıp çağırma, inleme, feryat.

□ Hemân pertev sebebdır bu **figâne**
Velî Leylî'dir ancak bir bahâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 53). [figâne,]

figâne geldi: İnlemek.

□ Ğam-ı Mecnûn'dan geldi figâne
Vefât-ı şevheriñ kıldı bahâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 91). [figâne geldi, -di, -
]

figâni oldu: Ah ve feryat etmek.

□ Tutup yüz türbeye oldu hamîde
Figâmı oldı eflâke reside (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 37, Mısra 140). [figâni oldu, -dı, -]

figâr: Yaralı, mecruh. II. Kırık, incinmiş, kırgın.

□ Teferrüc eyleyüp Mecnûn-ı zâre
Yakup çeşm-i keremle ol **figâre** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 120). [figâre, -e, -]
□ Terhûm eyle bir dem ol **figâre**
Anı yakma şerâr-ı intizâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 14, Mısra 179). [figâre, -e, -]
□ Çeküp zencîre bir dîvâne-vârı
Muqayyed eylemişdi ol **figârı** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 22). [figârı, -ı]
□ Ne dem kim cânib-i Mecnûn-ı zâre
Gider olsan güzer kıl ben **figâre** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 174). [figâre, -e, -]

fikr: Fikir, düşünce.

□ Lebinde vird ü zikri nâm-ı Leylî
Dilinde **fikri** heft endâm-ı Leylî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 50). [fikri, -i]
□ Dil ü cânında dâ'im firki sensin
Zebânında hemîşe **fikri** sensin (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 112). [fikri, -i, -]
□ Oluplar nazm-gûlar lâ-übâlî
Diger-gün **fikrden** hâlî hayâlî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 80). [fikrden, -den, -]

fikr ü zikri: Düşünmek ve anmak. Fikri ve zikri.

□ Degildir **fikr ü zikri** harf-i diger
Lisânında hemîn Leylî'dir ezber (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 45). [fikr ü zikri, -i, -]

fi'l-cümle: Bir hayli, iyiden iyiye.

□ Ki şâyed nûş idüp bir câm nûşîn
Bula ol câmdan **fi'l-cümle** temkîn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 82). [fi'l-cümle,]

fi'l-hâl: Derhal, anında, bu anda, hemen, şimdi.

□ Görüp Leylî'ni meh-rüyân bed-ahvâl
Gelüp etrâfına sür'atle **fi'l-hâl** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 80). [fi'l-hâl,]
□ İrişdi menzile aşûfte-ahvâl
Nühüfte tutmayup ol sırrı **fi'l-hâl** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 250). [fi'l-hâl,]
□ Eger ister olursa cânı cânân
Yolunda eylerem **fi'l-hâl** kurbân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 128). [fi'l-hâl,]
□ Beni maşûdîñiz itmekse hoş-hâl
Baña **fi'l-hâl** idüñ Leylî'ni irsâl (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 76). [fi'l-hâl,]

□ Ki **fi'l-hâl** eyleyüp genciñ küşâde
'Azîmet eyledi neyl-i murâda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 67). [fi'l-hâl,]
□ Revân-ı 'avdet kılup açdı per ü bâl
Getürdi mâder-i Mecnûn'ı **fi'l-hâl** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 134). [fi'l-hâl,]
□ Ne kim Leylî aña itmişdi irsâl
Anı Mecnûn'a taqdîm itdi **fi'l-hâl** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 100). [fi'l-hâl,]
□ Düşüp hâk-i niyâza oldu rû-mâl
Mükerrer secde-i şükr itdi **fi'l-hâl** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 114). [fi'l-hâl,]
□ Şitâbân Zeyd-i dil-âgâh **fi'l-hâl**
Gidüp Leylâ'ya kıldı 'arz-ı ahvâl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 137). [fi'l-hâl,]
□ Ne dem kim gelse rencür bî-tâb
Olur **fi'l-hâl** rencinden rehâ-yâb (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 284). [fi'l-hâl,]
□ Olunca âteş-i sevdâ firûzân
Açarsa per olur **fi'l-hâl** süzân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 320). [fi'l-hâl,]
□ Hem itdim beytini ta'tâd **fi'l-hâl**
Üçer ğayn oldu bir yâ bir de bir zâl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 157). [fi'l-hâl,]

fi'l-mesel: Mesela.

□ Baña sūd itmez ol dem dūd-ı âhiñ
Olursa **fi'l-mesel** ger 'ūd-ı âhiñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 122). [fi'l-mesel,]

firâk: Ayrılık, ayrılma, ayrı düşme, hicran, firkat.

□ Firâkıñdan tenim olmuş füsürde
Be-sân kâleb-i bî-rûh-ı mürde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 73). [firâkıñdan, -iñ, -
dan, -]
□ Ki ben güm-gerde-i pür-ı 'azîzem
Firâkıñdan hemîşe eşk-rîzem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 86). [firâkıñdan, -ın, -
dan]
□ Firâkıñ mihnetinden derdmendem
Nidelim ammâ esîrem pây-bendem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 53). [firâkıñ, -iñ]
□ Firâkıñdan yakılmışdım ser-â-pâ
Vişâliñ ârzümendidim ammâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 283). [firâkıñdan, -iñ, -
dan, -]
□ Olup zevk-i vişâlimden cüdâ sen
Firâka oldıñ dem mübtelâ sen (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 290). [firâka, -a, -]
□ Serâser mahv olup âşâr-ı firkat
Firâkı olmuş idi 'ayn-ı vuşlat (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 386). [firâkı, -ı]
□ Firâkıñdan beni ey serv-i kâmet
Görersin böyle giryân tâ kıyâmet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 175). [firâkıñdan, -dan, -
in]

firâk-ı vârdan: Sevgiliden ayrılık.

□ Firâz-ı kühda bir gice Mecnûn
Firâk-ı yârdan giryân u dil-hûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 2). [firâk-ı yârdan, -dan, -
-]

firāk-ı vārde: Sevgiliden ayrılık.

□ Beni seyr it ki oldum dide giryān

Firāk-ı yārde senden perīšan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 120). [firāk-ı yārde, -de, -]

firāk-ı yārden: Sevgiliden ayrılık.

□ Didi kim āgeh oldı ‘āşık-ı zār

Firāk-ı yārden olma dil-efkār (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 120). [firāk-ı yārden, -den, -]

firāk-ı yārden: Sevgiliden ayrılık.

□ Didi kim āgeh oldı ‘āşık-ı zār

Firāk-ı yārden olma dil-efkār (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 120). [firāk-ı yārden, -den, -]

firāk-ı yārden: Sevgiliden ayrılık.

□ Firāk-ı yārden zār u dil-efkār

Hezārān derd-i pinhāna giriftār (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 9). [firāk-ı yārden, -den, -]

firār: Kaçma, savuşma.

□ Firāre bulmayup bir rāh-ı çāre

Zarūrī çekdiler şaf kār-zāre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 45). [firāre, -e, -]

□ Olup ammā sen pāy-ı iktidārım

Firāra kalmamışdır ihtiyārım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 150). [firāra, -a, -]

□ Ne var idi **firāre** ihtiyārı

Ne kalmışdı karāre iktidārı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 13). [firāre, -e]

firār it: Gizliden kaçmak, firar etmek.

□ Baña dersin bu vādiden **firār it**

Bu vahşetgāhdan kalkup güzār it (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 145). [firār it,]

firās: Yatak, döşek.

□ Nişimengāhıdır bir kûşe-i teng

Firāşı hār u has bālınıdır seng (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 24). [firāşı, -ı, -]

firāşe: Feraşe, pervane denilen kelebek.

□ Olup bāline āhir ser-nihāde

Teni oldı **firāşe** üftāde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 70). [firāşe,]

firāset: Anlayış.

□ Şalāt u şamūmdan maḥrūm u mehcūr

Firāsetden kenār ādābdan dūr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 6). [firāsetden, -den, -]

firāz-ı kühda: Dağ yokuşu.

□ Firāz-ı kühda bir gice Mecnûn

Firāk-ı yārden giryān u dil-hūn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 1). [firāz-ı kühda, -da, -]

firdevs-āsā: Cennet gibi.

□ Ki ol bir bağ idi **Firdevs-āsā**

Hevāsı dil-keş şahını dil-ārā (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 131). [firdevs-āsā,]

firdevs-i berîn-tek: En yüce firdevs cenneti.

□ İdüp gülzārı **firdevs-i berîn-tek**

Kılur geşt-i gülistān hūr-ı ‘ayn-tek (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 43). [firdevs-i berîn-tek,]

firdevs-i sândır: İkinci cennet.

□ Ki Leylî ḥānemizde miḥmāndır

Anıñla ḥānemiz **firdevs-i sândır** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 264). [firdevs-i sândır, -dır, -]

firīb: Aldatma, kandırma, hîle.

□ Firīb ile getirdi ḥānümāna

Anı teslim kıldı dostāna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 271). [firīb,]

□ Firībim güş kıldı itdi bāver

Ṭarafdār olmadı Mecnûn’a dīger (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 39). [firībim, -im, -]

firīb-i dānesin: (Sevgilinin) Aldatıcı benleri.

□ Firīb-i dānesin eyler pedidār

Hemīn taḥrīb ile ‘uşşākı her bār (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 203). [firīb-i dānesin, -sin, -]

firīb-i devrden: Dünyanın kandırmacası.

□ Olanlar pister-i ḡafletde der-ḥ’āb

Firīb-i devrden olmaz rehā-yāb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 220). [firīb-i devrden, -den, -]

firk: Parça.

□ Dil ü cānında dā’im **firki** sensin

Zebānında hemīşe fikri sensin (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 111). [firki, -i]

firkat: Ayrılık.

□ Revā mı ben kalam **firkatde** müyān

Enīn ü eşk-rīz ü Leylî güyān (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 351). [firkatde, -de]

□ Zihī devlet ki Nākām ‘āşık-ı zār

Bulur **firkatde** nā-geh būy-ı didār (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 416). [firkatde, -de]

□ Şivāz-ı vaşla pervāne yaḥur cān

Velī Mecnûn’dur **firkatde** sūzān (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 244). [firkatde, -de]

□ Ne bunda vardır **firkat** melālī

Ne bunda vardır ḥasret kelālī (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 201). [firkat,]

fırşat bulsaydı: Uygun, elverişli zaman bulmak.

□ Ne dem bulsaydı fırşat şevherinden

Tökürdi lü’lū-i ter gevherinden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 35). [fırşat bulsaydı, -sa, -(y)dı, -]

fırşatı: Herhangi bir şey için en uygun zaman, imkân.

□ Didi ey seyyid-i ‘Āmir şitāb it

Geçirme **fırşatı** rāy-ı şavāb it (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 42). [fırşatı,]

firüz idince: Mesut etmek, mutlu etmek.

□ Hemānā āfītāb-ı 'alem-efrüz
İdince nokta-i mizāmı firüz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 38, Mısra 34). [firüz idince, -ince, -]

firüzân: Parlak, yanan, alevlenen, tutuşan.

□ Sevābit pertev-efken süy bā-sū

Firüzân Cedy ü Pervîn ü Terāzū (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 10). [firüzân,]

□ İdüp dil-h'āhiñ üzre devr-i devrân

Olupdur ahter-i bahtıñ **firüzân** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 14). [firüzân,]

□ Birünunda nümāyān tavr-ı mâtem

Derünunda **firüzân** âteş-i ğam (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 16). [firüzân,]

firüzân evleyüp: Parlatmak.

□ Firüzân eyleyüp nâr-ı cefânı

Kılup nâ-bûd âşâr-ı cefânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 18, Mısra 129). [firüzân eyleyüp, -(y)üp, -]

firüzân evleyüp: Parlatmak.

□ Firüzân eyleyüp nâr-ı cefânı

Kılup nâ-bûd âşâr-ı cefânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 18, Mısra 129). [firüzân eyleyüp, -(y)üp, -]

firüzân idüp: Parlatmak.

□ İdüp kânûn-ı tezvîri firüzân

Olup güftâr-ı tizim âteş-efşân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 35). [firüzân idüp, -üp, -]

firüzân olunca: Parlamak, alevlenmek, yanmak,
tutuşmak.

□ Olunca âteş-i sevdâ firüzân

Açarsa per olur fi'l-hâl süzân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 319). [firüzân olunca, -
un, -ca, -]

fitne: Ar. Karışıklık, fitne.

□ Mukavves kaşları mihrâb-ı hûbân

Mukahhal gözlerinde **fitne** pinhân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 12). [fitne,]

□ Bût-i şekker-leb ü maḥbûbe-i tāk

Zamānuñ **fitnesi** âşûb-ı âfāk (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 28). [fitnesi, -si]

□ Kapatı çâr-sûdan **fitne** bâbıñ

Götürdi şahid-i vuşlat hicâbıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 47). [fitne,]

□ Zamân-ı fırsatı fevt itme zinhâr

Ki **fitne** huftedir nâ-bûd ağıyâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 82). [fitne,]

fulād: Çelik.

□ Hevâda şayd idüp şehbâz hengim

Çıkarup sengden **fulād** çengim (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 124). [fulād,]

fulād: Çelik.

□ Hevâda şayd idüp şehbâz hengim

Çıkarup sengden **fulād** çengim (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 124). [fulād,]

furşat: Fırsat, imkân.

□ Teğâfûl eyledıñ fevt oldı **furşat**

Seniñle eylemem ben daḥi ülfet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 113). [furşat,]

□ Każâ-râ Leylî-yi ferhunde-sîret

Rakîbinden bulup bir gice **furşat** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 24). [furşat,]

fürüg-ı 'aşk: Aşk parlaklığı, aşk ışığı.

□ Fürüg-ı 'aşk âḥir vâre vâre

Be-sân-ı bedr çıkdı âşikâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 3, Mısra 13). [fürüg-ı 'aşk,]

fürüg-ı nûr-ı tûr: Tur dağının nurunun parlaklığı.

□ Fürüg-ı nûr-ı Tûr ḥüsn-i Leylî

Ser-â-pâ 'ayn-ı nûr ḥüsn-i Leylî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 21). [fürüg-ı nûr-ı tûr,]

fürüzân: Yanmak, parlak, ışıklı.

□ Kûnûn Leylî'dedir nûruñ **fürüzân**

Veli ben âteş-i firkatde süzân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 55). [fürüzân,]

□ Olup nâr-ı ğamıñ dilde **fürüzân**

Vücûdum şeme-tek olmuş güdâzân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 315). [fürüzân,]

fürüzân: Aydınlatmak, parlak.

□ Be-san şem'idi ḥandân **fürüzân**

Be-san mûm idi süzân-güdâzân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 33). [fürüzân,]

fürüzân evlemiş: Aydınlatmak, parlatmak.

□ Hemân gülzârda gördi ki yâri

Fürüzân eylemiş bağ u bahârı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 42). [fürüzân eylemiş, -
miş, -]

fürüzân olmuşdı: Parlamak, ışık vermek,
aydınlatmak II sürekli, devamlı olmak.

□ Gülnâr eyleyüp bağı çerâġân

Be-sân âteş olmuşdı fürüzân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 24). [fürüzân olmuşdı, -
muş, -dı, -]

füsün: Büyü, sihir, tılsım.

□ Füsünım Nevfel'i dil-nerm kıldı

Dil-i sengîniñ âḥir nerm kıldı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 37). [füsünım, -ım, -]

füsün-ı 'aşk: Aşkın büyüü.

□ Füsün-ı 'aşk idüp te'sîr her dem

Bu efşâḥ bülbülânı itdi ebkem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 259). [füsün-ı 'aşk,]

füsün-sâz: Büyüleyici, câzibedar.

□ Didi zencîr ile oldum hem-âvâz

Hevâ-yı zülfüñ ey **füsün-sâz** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 80). [füsün-sâz,]

□ Gül-âb-efşân olup oldı **füsün-sâz**

İfâkat buldı ol iki ser-efrâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 33, Mısra 203). [füsün-sâz,]

füsürde: Duygusuz, hissiz. İl donmuş, donuk.

□ Açup göz gördi kim cânânı gitmiş

Koyup cismiñ **füsürde** cânı gitmiş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 104). [füsürde,]

füsürde oldu: Donmuş, sönmüş olmak.

- Bulup âfet o bî-mânend gonca
Füsürde oldu ol nev-ḥand gonca (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 130). [füsürde oldu, -dı, -]

füsürde olmuş: Donmuş, sönmüş olmak. II İçi geçmiş, hayattan zevk almayı bırakmış olmak.

- Firâkıñdan tenim olmuş füsürde
Be-sân kâleb-i bî-rûḥ-ı mürde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 73). [füsürde olmuş, -muş, -]

füsürde olmuş: Sönmek, ışığını kaybetmek.

- Tenim ol pâyede olmuş füsürde
Ki olmuş ḥâşişim nîrûsı mürde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 79). [füsürde olmuş, -muş, -]

füsürde-i âlâm: Acıların hissizliği.

- Bî-'avni'llâhi zû'l-celâli ve'l-ikrâm kalem-i âşüfte-raḡam nâzım-ı perîşân-kelâm-ı Nâkâm
füsürde-i âlâm ile ya 'nî dest-i kûşîş İsmâ'îl
el-ḥâc Mehmed Beg Nâm ismi Şadreddîn
beg-zâde birle şöhret-yâftedir biñ üç yüz on altıncı
sene-i hicrîyyeniñ cemâdi'l-ulâsı sülûş-i âḥirinde
pezîrây-ı ḥitâm oldu Allâhü veliyyü't-tevfîk. (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 181). [füsürde-i âlâm,]

füsüs u âh u hasret-i derd-i tîmâr: Eyvah, ah ve tedavi derdinin hasreti.

- Füsüs u âh u hasret-i derd-i tîmâr
Anı kıldı 'alîl ü zâr u bîmâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 51). [füsüs u âh u hasret-i derd-i tîmâr,]

fütâde: Âşık, tutkun, düşkün.

- Şu'ûr u neng ü nâmı virdi bâde
Beyâbân içre kaldı o **fütâde** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 34). [fütâde,]
□ Hemân Leylî be-sân-ı şîr-i mâde
Anı bir müşt ile kıldı **fütâde** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 320). [fütâde,]

fütâde oldum: Düşkün, biçare olmak II âşık olmak.

- Fiğân kim oldmadım nâ'il murâda
Fezâ-yı derdde oldum fütâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 112). [fütâde oldum, -dum, -]

fütâde-sîret: Düşkün, biçare karakter.

- Fütâde-sîret ol dervîş-vâr ol
Bed ü nîk-i cihânla hoş-medâr ol (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 229). [fütâde-sîret,]

füyüz-ı 'aşkıñ: Aşkın ilimleri.

- Füyüz-ı 'aşkıñ olsun câvidânî
Hemîşe müstefîz it 'âşıkânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 85). [füyüz-ı 'aşkıñ, -ıñ, -]

füyüz-ı câvidânî: Ebedî, kalıcı, dâimî, bâkî feyizler;

ilimler.

- Seg-i kûyuñla mûnis olmuşam ben
Füyüz-ı câvidânî bulmuşam ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 238). [füyüz-ı câvidânî,]

füzûn: Çok fazla, bir hayli, aşırı.

- Lebiñden derdine olmazsa ma'cûn
Olur derdi **füzûn** hâli diger-gûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 48). [füzûn,]
□ Seniñ derdiñ egerçi bî-sükûndur
Benim derdim velî senden **füzûndur** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 280). [füzûndur, -dur, -]
□ Ki 'ilmiñden seniñ cehliñ **füzûndur**
Maḡâlîñ ḥadd-i 'ilmiñden birûndur (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 135). [füzûndur, -dur]
□ Ki bunda cîlve-gerdir luṭf-ı Raḡmân
Olur her dem **füzûn** iḡsân-be-iḡsân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 206). [füzûn,]

füzûn it: Artır, fazlalaştır, çoğalt.

- Demâdem ḡisn-i Leylî'ni **füzûn it**
Beni gün günden 'aşkıñda zebûn it (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 53). [füzûn it,]

füzûn it: Artırmak, fazlalaştırmak.

- Anı ben niçe tutmuşsam kirâmî
Aña benden **füzûn it** iḡtirâmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 114). [füzûn it,]

füzûn oldu: Artmak, çoğalmak.

- Olup ḡitdükce derd-i firḡat efzûn
Füzûn oldu ḡam-ı sevda-yı Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 72). [füzûn oldu, -dı, -]

füzûn oldu: Artmak, çoğalmak.

- Füzûn oldu muşîbet ber-muşîbet
Çekildi sîneme biñ dâḡ-ı ḡasret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 121). [füzûn oldu, -dı, -]

füzûn oldu: Artmak, çoğalmak.

- İştîdi çünki Mecnûn bu ḡitâbı
Füzûn oldu dilinde ıztırâbı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 174). [füzûn oldu, -dı, -]

füzûn oldukça: Artmak, çoğalmak.

- Füzûn oldukça nârî iftirâkıñ
Füzûn-ter oldu sûzı iştîyâkıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 59). [füzûn oldukça, -duk, -ça, -]

füzûn-ter oldu: Çok fazla, pek çok olmak.

- Füzûn oldukça nârî iftirâkıñ
Füzûn-ter oldu sûzı iştîyâkıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 60). [füzûn-ter oldu, -dı, -]

G

gā u geh: Bazen bazen, ara sıra.

□ Gehī bir dem olaydım sīb-sāyīn
Olaydım **gā u geh** hem nār-hāyīn (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 264). [*gā u geh*,]

ğabğab: Çene altı; gerdan.

□ Mezeydi nuql idi hengām-ı mestî
Turuncı **ğabğabı** bādām-ı mestî (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 36). [*ğabğabı*, -ı]

ğaddār: Merhametsiz, zalim.

□ Cihānīn bilmeyen kimdir cefāsın
Bu **ğaddārīn** gören kimdir vefāsın (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 198). [*ğaddārīn*, -iñ, -]

ğadr: Zulüm, cevr.

□ Ne dürlü **ğadrler** kıldıysa zāhir
Kifāyet itmeyüp i' zārī āhīr (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm),
Mesnevi 28, Mısra 61). [*ğadrler*, -ler, -]

ğadr-i nihānīn: Gizli hainlik, gizli zulüm.

□ Seniñ devriñ seniñ **ğadr-i nihānīn**
Seniñ kīniñ seniñ cevr-i girānīn (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 13). [*ğadr-i nihānīn*, -iñ, -]

ğafil: Habersiz, gafil.

□ Harīfīn hoş bulup olmuşdı hoş-dil
Degildi resm-i güftārında **ğafil** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 110). [*ğafil*,]
□ O kim **ğafil** degil bīdār-dildir
Odur vāreste kim hüşyār-dildir (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 221). [*ğafil*,]
□ Kūnūn bīdār olup kıl tevbe hāşıl
Geçürme 'ömrüñi beyhūde **ğafil** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 236). [*ğafil*,]

ğafil olma: Gaflette bulunmak, tedbirsiz olmak.

□ Didī Leylī'den artık olma **ğafil**
Ki Leylī'dir giriftār-ı selāsıl (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 253). [*ğafil olma*, -ma, -]

ğafil olma: Gaflette bulunmak, tedbirsiz olmak.

□ Eyā dervīş-i dūr-endīş [ü] ākıl
Cihānīn cilvesinden olma **ğafil** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 210). [*ğafil olma*, -ma, -]

ğafil-i divāne-girdār: Deli davranışlı, çılgın dalgın kimse.

□ Elā ey **ğafil-i divāne-girdār**
Haber-dār ol haber-dār ol haber-dār (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 223). [*ğafil-i divāne-girdār*,]

ğafil-i mağrūr u der-bend: Habersiz tutulmuş ve aldanmış.

□ Elā ey **ğafil-i mağrūr u der-bend**
Cihānda küşīş-i bī-behre tē çend (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 223). [*ğafil-i mağrūr u der-bend*,]

ğaflet: (Ar.) Gafillik, bihaberlik, dalgınlık, boş bulunmak, sehv.

□ Ne dem kim bu marāzdan buldı şihhat
Hemān-dem itmeyüp bir lahza **ğaflet** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 72). [*ğaflet*,]
□ İtdirdiñ çünkü bu emre cesāret
Niçün kıldıñ edeb resminde **ğaflet** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 16). [*ğaflet*,]
□ Yeter Nâkām bu **ğaflet** bu mestî
Yeter inşāf kıl bu hōd-perestî (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 235). [*ğaflet*,]

ğaflet itmedi: -Gaflette olmak, hakikati görememek, boş bulunmak, tedbirsiz olmak.

□ Hemānā itmedi bir lahza **ğaflet**
Vefā rāhında kıldı şarf-ı himmet (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 43). [*ğaflet itmedi*, -me, -di, -]

ğaflet kılup: Gaflete düşmek. Gaflet içinde bulunmak.

□ Ki ey cān-ı hāzīn çün vaşla yetdiñ
Niçün **ğaflet kılup** vakti güm itdiñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 108). [*ğaflet kılup*, -up, -]

ğaflet kılup: Gaflete düşmek. Gaflet içinde bulunmak.

□ Kılup **ğaflet** hicābātīñ derīde
Açupdur rü'yet-i didāra dīde (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 59). [*ğaflet kılup*, -up, -]

ğafletgāh: Gaflet çekilen yer.

□ Bu **ğafletgāhdan** bīrūn olan dem
Olursun hālvēt-i vūşlatda hūrrem (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 267). [*ğafletgāhdan*, -dan, -]

ğaflethane: Dalgınlık evi.

□ Şakın Nâkām mest-i h'āb olma
Bu **ğaflethanede** bī-tāb olma (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 232). [*ğaflethanede*, -de, -]

gāh: "Bazen de, kimi zaman da" anlamı veren "geh/gāh... geh/gāh ..." bağlacı.

□ Geh āh eyliyordı **gāh** efgān
Geh hāndān olurdı **gāh** giryān (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 23). [*gāh*,]
□ Geh āh eyliyordı **gāh** efgān
Geh hāndān olurdı **gāh** giryān (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 24). [*gāh*,]
□ Bulup şiddet dilinde **gāh** vecdi
Tuturdı bī-hōdāne rāh-ı Need'i (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 5). [*gāh*,]
□ Seyr bā-meh çıkurdı **gāh** pinhān
Bağurdı sū-be-sū etrāfa hayrān (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 19). [*gāh*,]

gāh gāh: Ara ara.

□ Tutaydım gāh sībīñ gāh nārīñ
Olaydım behremendi bu bahārīñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 261). [gāh gāh,]

gāh geh: Bazen...bazen.

□ İdeydim gāh zülfiñ tāb u der-tāb
İçeydim geh lebiñden āb-ı 'ünnāb (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 272). [gāh geh,]

gāh u bī-gāh: Vakitli vakitsiz, zamansız. Yerli yersiz.

□ Kılup anda ikāmēt Kays idüp āh
Şebāngeh ya şehergeh **gāh u bī-gāh** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 20). [gāh u bī-gāh,]

gāh u bī-gāh: Vakitli vakitsiz, zamansız.

□ Yanur āteşde cānım **gāh u bī-gāh**
Eşer itsin eger vaktidür ey āh (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 211). [gāh u bī-gāh,]

gāh ü bī-geh: Vakitli vakitsiz.

□ Hezār-āsā idüp āvāzeler sāz
Olurduñ **gāh ü bī-geh** nağme-perdāz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 294). [gāh ü bī-geh,]

gāh u gāhī: Bazı bazı, ara sıra. Vakitli vakitsiz.

□ Anı yād eylemezsen **gāh u gāhī**
Nedir 'aşkıñdan özge bir günāhı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 53). [gāh u gāhī, -i, -]

gāh u geh: Kimi zaman, bazen, ara sıra.

□ İderdi **gāh u geh** mihmān-ı h'ānı
Şorurdu sūz-ı pinhānıñ nihānı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 77). [gāh u geh,]

gāh u geh: Kimi zaman, bazen, ara sıra.

□ Kūnūn gülbaşından sen olma hāmūş
Beni hem **gāh u geh** kılama ferāmūş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 198). [gāh u geh,]

gāh u geh: Kimi zaman.

□ Şabādan **gāh u geh** büyüñ bulur dil
Bulup büyüñle cān-zinde olur dil (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 373). [gāh u geh,]

gāhī: "Bazen de, kimi zaman da" anlamı veren
"geh/gāh... geh/gāh ..." bağlacı.

□ Baña **gāhī** diyorlar büt-perestem
Gehī dirler hārāb üftāde mestem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 35). [gāhī,]

□ Medār olmağ için **gāhī** figāna
Kılup peydā diger-gün bir bahāne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 39). [gāhī,]

□ Çenārīñ sāye-i memdūhı **gāhī**
Olurdu anlarıñ ārāmgāhı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 14, Mısra 133). [gāhī,]

□ Gidürdi dāmen-i şahrāya **gāhī**
Cihānı tār iderdi dūd-ı āhı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 22, Mısra 365). [gāhī,]

□ İdeydim ben lebiñle buse-bāzı
İdeydiñ sen de **gāhī** sāz-ı nāzı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 266). [gāhī,]

gāhī gāhī: Bazen... bazen.

□ Ferahdan oldı **gāhī** evc-pervāz

Tarabdan oldı **gāhī** rakş-perdāz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 110). [gāhī gāhī,]

gāhī gehī: Bazı bazı, ara sıra. "Bazen, ara sıra,
gāh...gāh..." anlamında bağlaç.

□ İder **gāhī** güli hem-hāne-i hār
Gehī genci kılur kāşāne-i mār (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 10). [gāhī gehī,]

gāhī gehī: Bazen...bazen...

□ Gezüp **gāhī** gülşen-i sūhanda
Gehī şahın-ı hıyābān-ı sūhanda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 24). [gāhī gehī,]

gālib: Üstün gelmek, galip.

□ Olur her vaktde bir şevk **gālib**
Olur her nefis bir maṭlūba tālib (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 97). [gālib,]
□ Gehī bir dīgeriñ tıtdı nazarda
Anı **gālib** şanup her bir eşerde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 26). [gālib,]

gāltān: Yuvarlanarak yere düşmek, yuvarlanmak.

□ Beyābān içre düşmüş hāke **gāltān**
Enīn ü bī-hod u bī-tāb u nālān (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 61). [gāltān,]

gāltide oldı: Yuvarlanmak.

□ Düşüp toprakda **gāltide oldı**
Reg-i sūzān gibi pīçide oldı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 101). [gāltide oldı, -dı, -]

gām: Acı, dert, keder, üzüntü. II Âşığın sevgiliden
dolayı çektiği acı, keder.

□ Degildir o baña bed-mihr aslā
Baña andan degil bu **gām** ki Leylā (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 96). [gām,]
□ Gāmıñdan hāke düşmüş sāye-vārem
Leked tahtında zārem bī-karārem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 71). [gāmıñdan, -ıñ, -
dan, -]

□ Tıutup bu hālka-i beyti du 'ā kıl
Ki yā Rab sen beni **gāmdan** cüdā kıl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 34). [gāmdan, -dan]

□ Gehī ta 'rīf idüp **gām** mā-cerāsın
Gehī takrīr idüp 'aşkıñ cefāsın (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 237). [gām,]

□ O maḥbubuñ **gāmından** eyle feryād
Ki bir kez ol daḥi kılson seni yād (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 185). [gāmından, -ın, -
dan]

□ Fezā-yı derdde pā der-gilem ben
Bu derd ile bu **gāmıla** hoş-dilem ben (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 258). [gāmıla, -la]

□ Benem ol 'aşık-ı endūh-ı pīşe
Ki **gāmıla** hoş geçür hālīm hīşe (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 244). [gāmıla, -la]

□ Tıutup āḥir ecel dāmān-ı cānıñ
Rehā kıldı **gāmından** bu cihānıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 206). [gāmından, -ın, -
dan, -]

□ Bu **gāmıla** irtihāl itsem gerekdir
Mezāra derd ile girsem gerekdir (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 193). [ğamla, -la]
☐ Ki 'aşkıñ mebd'e'i Nâkâm **ğamdır**
 Nihâyet merkezi dârü'l-'ademdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 91). [ğamdır, -dır]
☐ Didi hâli hârâbem ey peder hân
Ğamından dil-kebâbem ey peder hân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 58). [ğamından, -iñ, -dan, -]
☐ Dili peyveste sevdâ pây-bendi
 Hemîşe gerdeninde **ğam** kemendi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 10). [ğam,]
☐ Olup derd-i firâkıñ nâ-tevânı
 Gülün efsürde kılmış **ğam** hâzânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 106). [ğam,]
☐ Raķib endîşesi ğurbet belâsı
 İdüpdür göñlümi **ğam** mübtelâsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 126). [ğam,]
☐ Bu **ğamdan** çün degil mümkin necâtım
 Kavî bünyâd idüp pây-ı şebâtım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 131). [ğamdan, -dan]
☐ Velî bu **ğamdanem** peyveste dil-hûn
 Ki bensiz niçedir aĥvâl-i Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 135). [ğamdanem, -dan, -em, -]
☐ Ğamıñ sūd-ı dil-i bî-hâşılımdır
 Ğamından hâşılım dâğ-ı dilimdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 363). [ğamıñ, -iñ, -]
☐ Ğamıñ sūd-ı dil-i bî-hâşılımdır
Ğamından hâşılım dâğ-ı dilimdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 364). [ğamından, -iñ, -dan, -]
☐ Bu miĥnetgâhda bir yâverim yok
Ğamından ğayrı yâr-i dîğirim yok (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 366). [ğamından, -iñ, -dan, -]
☐ Ğamından öyle bir efsürde-hâlem
 Ki ğüyâ zinde-i meyyit-mişâlem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 371). [ğamından, -iñ, -dan, -]
☐ Ki Mecnûn-ı zebûnuñ hâl-i pîri
 Olup **ğam** düşküni miĥnet esîri (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 4). [ğam,]
☐ Bu peygâmiña Mecnûn ğuş kıldı
 Derûnunda **ğam** cüş kıldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 28). [ğam,]
☐ Anıñ hâlınden olmuşsun mı âğâh
 Kimiñ 'aşkı **ğamından** eyliyor âh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 34). [ğamından, -ın, -dan, -]
☐ Kılup ğam-hânesin âh ile rüşen
Ğam ile oldı hem-dem itdi şiven (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 98). [ğam,]
☐ Olup peyveste **ğamla** düş-bâ-düş
 Cüdâlık miĥnetinden eyledi cüş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 99). [ğamla, -la]
☐ İder hicrân **ğamıñ** taķrîr bir bir
 Kılur derd-i diliñ tefsîr bir bir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 283). [ğamıñ, -iñ, -]
☐ Ki 'aşkıñ düşküni bî-çâre Mecnûn
Ğamından baĝrı pâre pâre Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 140). [ğamından, -iñ, -dan, -]
☐ Ki bulsun tâb dil mâtem **ğamında**
 Getürsün tâb Leylî mâteminde (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 33). [ğamında, -ın, -da, -]
☐ 'Arûs-ı tâze-tek defn it mezâra
 Ki itmiş baĝrımı **ğam** pâre pâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 120). [ğam,]
☐ Cihânda kaldığı mehcûr besdir
Ğamından oldığı rencûr besdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 146). [ğamından, -iñ, -dan, -]
☐ Didi ey Zeyd bu mâtem niçündür
 Bu efsûsun nedir bu **ğam** niçündür (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 30). [ğam,]
☐ Olup nâz ile râĥat tâ kıyâmet
 Rehâ-yâb oldılar **ğamdan** selâmet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 274). [ğamdan, -dan]

ğam buldı: Kederli olmak; dert bulmak.

☐ Kûşâd itdi dehâniñ oldı ĥandân
 Didi şad şûkr kim **ğam buldı** pâyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 32). [ğam buldı, -dı, -]

ğam eyleme: Gamlanmak, kederlenmek.

☐ Didi ey pîr artık eyleme ğam
 Saña mevķûfdur bu emr-i mübhem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 115). [ğam eyleme, -me, -]

ğam itme: Dertli etmek.

☐ Şabûr ol itme ğam merg-i pederden
 Degil bir sūd hâşıl bu kederden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 259). [ğam itme, -me, -]

ğam-hâne: Gam evi, gam yuvası//gönül.

☐ Kılup **ğam-hânesin** âh ile rüşen
 Ğam ile oldı hem-dem itdi şiven (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 97). [ğam-hânesin, -sin, -]

ğam-h'âr: Kederlenen, hüznlenen, tasalanan.

Gamlı, kederli.
☐ Niçün hûñ-h'ârıña ğam-h'âr olursun
 Saña **ğam-h'ârdan** bî-zâr olursun (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 112). [ğam-h'ârdan, -dan]
☐ Sen idiñ **ğam-h'ârım** püş ü penâhım
 Sen idiñ reh-nümünüm pîr-i râhım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 59). [ğam-h'ârım, -ım, -]
☐ Görüp **ğam-h'ârını** ĥâk içre pinhân
 Mükedder oldı hâli kıldı eĝân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 49). [ğam-h'ârını, -ı, -nı, -]

ğam-h'âr idem: Üzüntülü etmek.

☐ Kimi eknûn bulup **ğam-h'âr idem** ben
 Kime derd-i dilim izhâr idem ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 61). [ğam-h'âr idem, -em, -]

ğam-h'âr olursun: Kederli, dertli olmak.

☐ Niçün hûñ-h'ârıña **ğam-h'âr olursun**
 Saña ğam-h'ârdan bî-zâr olursun (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 111). [ğam-h'âr olursun, -ur, -sun, -]

ğam-h'arlık: Kederlenen, hüznlenen, tasalanan. Gamlı, kederli.

□ Yeter **ğam-h'arlık** bu pāye besdir
Yeter nā-çarlık bu pāye besdir (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 165). [*ğam-h'arlık*,]

ğam-ı 'aşk: Aşkın derdi, kederi, tasası, üzüntüsü.

□ Hâdeng-i ğamla dil-rîşem hemîşe
Ğam-ı 'aşk ile bî-hoşem hemîşe (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 34). [*ğam-ı 'aşk*,]

ğam-ı 'aşk: Aşkın derdi, kederi, tasası, üzüntüsü.

□ Naşîbî derd olup bu hâkdândan
Ğam-ı 'aşk ile hem gitti cihândan (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 50). [*ğam-ı 'aşk*,]

ğam-ı 'aşkı: Aşkta kaynaklı üzüntü, gam.

□ Sen itmişsin **ğam-ı 'aşkı** der-âğuş
O itmişdir şarâb-ı 'işreti nûş (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 163). [*ğam-ı 'aşkı*, -i, -]

ğam-ı 'aşkında: Aşkın derdi, kederi, tasası, üzüntüsü.

□ Ğam-ı 'aşkında Mecnûn-ı nevânî
Geçürdi heft hâgehden fiğânî (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 93). [*ğam-ı 'aşkında*, -in, -da, -]

ğam-ı 'aşkıyla: Aşkta kaynaklı üzüntü, gam.

□ Ğam-ı 'aşkıyla dil-germ olmayanlar
Olurlar dergehiñde nâz-perver (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 127). [*ğam-ı 'aşkıyla*, -iñ, -la, -]

ğam-ı dîrînemi: Eskiden beri var olan keder II eski gam.

□ Ğam-ı dîrînemi tefsîr ideydim
Saña derd-i dilim takrîr ideydim (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 251). [*ğam-ı dîrînemi*, -m, -i, -]

ğam-ı dîrînesin: Eskiden beri var olan keder II eski gam.

□ Ğam-ı dîrînesin şerh eyliyordı
Töküp hûn-âbe derdîñ söyliyordı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 47). [*ğam-ı dîrînesin*, -sin, -]

ğam-ı dîrînesin: Eskiden beri var olan keder II eski gam.

□ Hâdîş-i firkatî tefsîr kılsun
Ğam-ı dîrînesin takrîr kılsun (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 76). [*ğam-ı dîrînesin*, -sin, -]

ğam-ı dîrînesin: Eskiden beri var olan, yılanmış keder.

□ Ğam-ı dîrînesin tahrîr kıldı
Muhabbet bahşini tefsîr kıldı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 285). [*ğam-ı dîrînesin*, -sin, -]

ğam-ı firkatde: Ayrılık üzüntüsü, acısı.

□ Kılup yek-digere teblîğ-i peygām
Bulurlardı **ğam-ı firkatde** ârām (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 84). [*ğam-ı firkatde*, -de, -]

ğam-ı firkatde: Ayrılık acısı, üzüntüsü.

□ Derûn-ı perdede künc-i hafâda
Ğam-ı firkatde zindân-ı cefâda (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 42). [*ğam-ı firkatde*, -de, -]

ğam-ı firkatden: Ayrılık üzüntüsü, acısı.

□ Demâdem nûş kılsun kām-ı cāmîñ
Ğam-ı firkatden alsın intikāmîñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 192). [*ğam-ı firkatden*, -den, -]

ğam-ı firkatden: Ayrılık üzüntüsü, acısı.

□ Eyleyüp endühî gün günden ziyâde
Ğam-ı firkatden oldı üftâde (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 62). [*ğam-ı firkatden*, -den, -]

ğam-ı hasretten: Hasret gamı. II Âşığın sevgiliden ayrı kalmasının üzüntüsü.

□ O iki 'aşık-ı müştâk u mehcûr
Ğam-ı hasretten olmuşlardı rencûr (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 72). [*ğam-ı hasretten*, -den, -]

ğam-ı hasretten: Hasret gamı. II Âşığın sevgiliden ayrı kalmasının üzüntüsü.

□ Ğam-ı hasretten ol mäh-ı dühüfte
İderdi nâle büse-i nühüfte (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm),
Mesnevi 14, Mısra 285). [*ğam-ı hasretten*, -den, -]

ğam-ı hicrân: Ayrılık acısı.

□ Ğam-ı hicrân belâ-yı 'aşk Nâkâm
Kılur peydâ hezârân derd ü âlâm (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 123). [*ğam-ı hicrân*,]

ğam-ı hicrân: Ayrılık acısı.

□ Ğam-ı hicrân gîsü-yı girih-gîr
Beni itmiş esîr-i dâm-ı zencîr (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 83). [*ğam-ı hicrân*,]

ğam-ı hicrân: Ayrılık acısı.

□ Bulup pâyân **ğam-ı hicrân** zamânı
Gelüp irmiş zamân-ı şâdmânî (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 17). [*ğam-ı hicrân*,]

ğam-ı hicrânda: Ayrılık acısı.

□ Ğam-ı hicrânda düşmüş bu hâle
İrişmez dest-i ümmîdi vişâle (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 61). [*ğam-ı hicrânda*, -da, -]

ğam-ı hicrânda: Ayrılık acısı.

□ Beni böyle perîşân hâl koyma
Ğam-ı hicrânda pâmâl koyma (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 72). [*ğam-ı hicrânda*, -da, -]

ğam-ı hicrândan: Ayrılık gamı, tasası.

□ Kerem itsün beni dil-şād kılsın
Ġam-ı hicrāndan āzād kılsın (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 188*). [*ġam-ı hicrāndan, -dan, -*]

ġam-ı hicrāndan: Ayrılık acısı.

□ Cemālî rû'yetile şād olursun

Ġam-ı hicrāndan āzād olursun (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 108*). [*ġam-ı hicrāndan, -dan, -*]

ġam-ı hicrāndan: Ayrılık acısı.

□ Ġam-ı hicrāndan zārem nigārā

Bu zindān içre nâ-çārem nigārā (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 173*). [*ġam-ı hicrāndan, -dan, -*]

ġam-ı hicrāndan: Ayrılık acısı.

□ Belā-yı firâte ten-dāde iken

Ġam-ı hicrāndan üftāde iken (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 158*). [*ġam-ı hicrāndan, -dan, -*]

ġam-ı hicrān-keşide: Ayrılık çekenin sıkıntısı.

□ Elā ey 'āşık-ı mihnet-reside

Sitem-dide **ġam-ı hicrān-keşide** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 200*). [*ġam-ı hicrān-keşide, -*]

ġam-ı mecnûn: Mecnun'un derdi.

□ Ġam-ı Mecnûn ile ol pîr-i dil-hûn

Gezûp şahrâları hāmûn be-hāmûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 15*). [*ġam-ı mecnûn, -*]

ġam-ı mecnûn'dan: Mecnun'un derdi.

□ Ġam-ı Mecnûn'dan geldi figāne

Vefāt-ı şevheriñ kıldı bahāne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 91*). [*ġam-ı mecnûn'dan, -dan, -*]

ġam-ı sevdā-yı mecnûn: Mecnun'un aşkının kaygısı; kederi; gamı.

□ Olup gitdükcce derd-i firkat efzûn

Füzûn oldu **ġam-ı sevdā-yı Mecnûn** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 72*). [*ġam-ı sevdā-yı mecnûn, -*]

ġam-ı zillet: Aşağılık kaygısı.

□ Sebebsiz habersiz ġaşb itdi mîrî

Beni kıldı **ġam-ı zillet** esîri (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 110*). [*ġam-ı zillet, -*]

ġam-keşide: Dert çeken (kimse).

□ Cihāniñ zehr-i ālāmiñ çeşide

Hezārān derd-dide **ġam-keşide** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 12*). [*ġam-keşide, -*]

ġam-küsār: Gam ve kederi defeden, teselli veren II Mecnûn.

□ Faķat bir sāyesiydi **ġam-küsārı**

Yok idi sāyesinden ġayrı yāri (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 35*). [*ġam-küsārı, -ı*]

ġammāz: Söz taşıyan, laf yetiştiren (kimse).

□ Gidûp ol kavmden bir niçe **ġammāz**
Olup hem-dest ü hem-rāy u hem-āvāz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 17*). [*ġammāz, -*]

ġamnāk: Gamlı, kederli.

□ Tenim 'ür olduğundan olma **ġamnāk**

Budur endāze-i 'uşşāk-ı çālāk (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 49*). [*ġamnāk, -*]

□ Düşüpdür gördi bir vādide **ġamnāk**

Perişān u mükedder rûy ber-hāk (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 75*). [*ġamnāk, -*]

ġam-nizārî: Kaygının zayıflığı.

□ Bu vahşetgāhda sen **ġam-nizārî**

O şüyı birle ġandāndır 'imārî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 169*). [*ġam-nizārî, -*]

ġam-reside: Gamı olgunlaşmış, gamı büyük, gamı çok.

□ Perişān u mükedder **ġam-reside**

Berāt-ı arzûya ġatt-keşide (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 59*). [*ġam-reside, -*]

□ Niçe Leylî gül-i āfet-i ne-dide

Niçe Mecnûn hezār **ġam-reside** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 64*). [*ġam-reside, -*]

□ Degil bir kes seniñ-tek **ġam-reside**

Degil bir kes seniñ-tek renc-dide (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 157*). [*ġam-reside, -*]

ġam-reside: Gamı çok.

□ Benem bābiñ seniñ ey nûr-ı dide

Bu güne dil perişān **ġam-reside** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 62*). [*ġam-reside, -*]

gamze: (Sevgilinin) süzerek göz ucu ile yan bakışı.

□ İdûp bir cilde bir **gamze** derkār

Kılup biñ şive-i kārî pedidār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 27*). [*gamze, -*]

ġanem: Koyun.

□ Ġanemle gürg ü hem şîr ile āhû

Bulup üns oldı yek-digerle yek-rû (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 65*). [*ġanemle, -le, -*]

ġanîmet bildi: Kazanç olarak addetmek.

□ Görüp fevt olduğın hengām-ı firşat

Zāmān-ı firşatu bildi **ġanîmet** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 40*). [*ġanîmet bildi, -di, -*]

ġār: Ar. Mağara.

□ Görünce kühda bir **ġār** dil-gîr

İdûp ol ġārdan ümmid naġcîr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 37*). [*ġār, -*]

□ Görünce kühda bir ġār dil-gîr

İdûp ol **ġārdan** ümmid naġcîr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 38*). [*ġārdan, -dan*]

ġaraż: Amaç, arzu, maksat, niyet.

□ Ġaraż Mecnûn meşhûrî cihāniñ

Olup eñ 'ākılı ehl-i zamāniñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 191*). [*ġaraż, -*]

□ Ġaraż cengāverān-ı tîz-i nîze

İdûp tā şām āşûb-sitîze (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm),*

Mesnevi 18, Mısra 153). [ğaraž,]

□ Ğaraž ol kâşid-i sencîde-güftâr

Maķâl-i dil-keş ile âhîr-i kâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 99). [ğaraž,]

□ Nigârâ bu maķâlimdir fesâne

Ğaraž kifâyetdir ancak bahâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 388). [ğaraž,]

□ Ki ferdâ olmayam h'âr u siyeh-rû

Ğaražsa bu kadar besdir yeter bu (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 170). [ğaražsa, -sa, -]

□ Ğaraž devrân-ı dünüñ gerdişinden

Sipîhr-i vâj-günüñ gerdişinden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 15). [ğaraž,]

□ Velî aġrâzdan hâlîydi hâne

Ğaraždan kalmamışdı nişâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 248). [ğaraždan, -dan, -]

□ Ğaraž ber-hâlde oldı revâne

Ki ta' rîfî degil kâbil beyâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 77). [ğaraž,]

□ Ğaraž biñ defteriñ naẓm-ı 'azîziñ

Alup virmezdi bir kes bir peşiziñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 57). [ğaraž,]

ğaraž olmuşdı: Amaç, maksat edinmek.

□ Degildi sū'-ı niyyet anda mevcūd

Ki ortadan ğaraž olmuşdı nâ-būd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 252). [ğaraž olmuşdı, -muş, -dı, -]

ğaraž-ı sevr ü şafâ-yı gülsitândan: Gülbahçesinin gezintisinin ve eğlencesinin arzusu.

□ Ğaraž-ı seyr ü şafâ-yı gülsitândan

Bu idi ğayet maķşûdı andan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 65). [ğaraž-ı seyr ü şafâ-yı gülsitândan, -dan, -]

ğâret: Çapul, yağma, yağmalama.

□ Revâ görme ki ben itdükde riħlet

İde gencinemi biġâne ġâret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 110). [ğâret,]

ğâret kılmuşdı: Yağma etmek, zarar vermek.

□ Hemân İbni Selâm-ı teng-siret

Ki genc-i kâmilî kılmuşdı ġâret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 20). [ğâret kılmuşdı, -mış, -dı, -]

ğaretkâr-ı şabr u karârım: Sabır ve kararımın yağmacılığı.

□ Ki ey ġaretkâr-ı şabr u karârım

Göröldüñ bir kez aldıñ ihtiyârım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 207). [ğaretkâr-ı şabr u karârım,]

ğarîb: Kimsesiz, zavallı, biçare.

□ Ğarîbem bî-kesem dest-gîrem

Seniñ zencir-i 'aşķañla esîrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 137). [ğarîbem, -em, -]

ğarîb ü 'aşık u nâ-çâr u zârem: Garip, aşık, çaresiz ve inleyen.

□ Hüdâvendâ zebûn u hâk-sârem

Ğarîb ü 'aşık u nâ-çâr u zârem (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 64). [ğarîb ü 'aşık u nâ-çâr u zârem, -em, -]

ğarîb ü bî-kes [ü] meftûn u maħzûn: Garip, kimsesiz, aşık ve hüznü.

□ Didi pedrûd ey pûr-ı ciger-hûn

Ğarîb ü bî-kes [ü] meftûn u maħzûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 184). [ğarîb ü bî-kes [ü] meftûn u maħzûn,]

ğarîbe: İştirilmemiş, görülmemiş, hayret edilecek şey veya durum, acıbe.

□ Olur kûyunda Leylî'niñ nevâ-sâz

Ğarîbe şî'r-h'ândır hem hoş-âvâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 24). [ğarîbe,]

ğarîk-i bahr-i derd: Derdler deryasında boġulmak.

□ Bilüp bu mâ-cerâyı ümm-i Leylâ

Ğarîk-i baħr-i derd oldı serâpâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 258). [ğarîk-i baħr-i derd,]

ğarîvân: Kimsesizler.

□ Gelürler 'arşa-i cenge şitâbân

Pey-â-pey kîne-cüyân u ġarîvân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 166). [ğarîvân,]

ğarîv-i serkeşân: Dik başı kimsesizler.

□ Dühül feryâd idüp geldi fiġâna

Ğarîv-i serkeşân doldı cihâna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 76). [ğarîv-i serkeşân,]

ğark kıldım: Batırmak, sular altında bırakmak.

□ Urup efsûs ile ser-pence başa

Vücûdum ġark kıldım kanlu yaşa (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 246). [ğark kıldım, -dım, -]

ğarka-i hûñ eylerler: Kana batırmak.

□ Kime kim olmasaydı yâr Mecnûn

Anı eylerler idi ġarka-i hûñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 80). [ğarka-i hûñ eylerler, -r, -ler, -]

ğark-ı hûñ: Kana boġulmuş.

□ İderdi zaħmı ġark-ı hûñ yelânı

Kılurdu tîġi baħr-i hûñ cihânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 57). [ğark-ı hûñ,]

ğarrâ: Ak, parlak, güzel, gösterişli, nümâyişli.

□ Ne dem kıldıysa inşâd neşîde

Olurdu ekşeri ġarrâ kaşîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 22). [ğarrâ,]

ğaşb itdi: Başkasına âit bir şeyi zor kullanarak ele geçirme, zorla zaptetme. Gasp etmek.

□ Sebebsiz habersiz ġaşb itdi mîrî

Beni kıldı ġam-ı zillet esîri (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 109). [ğaşb itdi, -di, -]

ğavġâ: Döġüşme, gürültü.

□ Benim kaşdım bu ġavġâdan rızâdır

Ne dil-âzârlıķdur ne cefâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 123). [ğavġâdan, -dan]

ğayb: Görünmeyen, bilinmeyen hâl ve ahval.

- İrişdi **ğaybdan** nâ-gâh peygâm
Ki ey fersûde-i âlâm Nâkâm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 69). [ğaybdan, -dan]
- Bu **ğayb** ile olup maḥrûm-ı dîdâr
Müyesser olmadı dîdâr-ı dil-dâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 51). [ğayb,]

ğavet: "Çok, oldukça, pek, son derece" anlamında miktar zarfı.

- Ğaraḡ-ı seyr ü şafâ-yı gülsitândan
Bu idi **ğayet** maḡşûdî andan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 66). [ğayet,]
- Kederden **ğayet** olmuş ḡûs ü ruḡsâr
Cemâline pedîd oldu diger bâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 185). [ğâyet,]
- Gözünden tökdi bir **ğayetde** ḡûn-âb
Ki ol buḡ'a ser-â-pâ oldu sîr-âb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 189). [ğayetde, -de]
- Nihâyet-yâb oldu hengâme-i 'aşk
İrişdi **ğayete** bu nâme-i 'aşk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 4). [ğayete, -e, -]

ğavet-i ceng-i sîfiziñ: Kavgañın ve savaşıñ sonu.

- Budur mı himmet-i şemşîr-i tîziñ
Budur mı **ğavet-i ceng-i sîfiziñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 14). [ğavet-i ceng-i sîfiziñ, -iñ-iñ, -]

ğāvib olup: Kaybolmak; saklanmak, gizlenmek.

- Olup ġāyib 'alāmât-ı diyānet
Bedîdâr oldu āḡâr-ı ḡiyānet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 95). [ğāyib olup, -up, -]

ğāvib olup: Kaybolmak; saklanmak, gizlenmek.

- Olup ġāyib 'alāmât-ı diyānet
Bedîdâr oldu āḡâr-ı ḡiyānet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 95). [ğāyib olup, -up, -]

ğavn: Arapça g (□) harfî.

- Hem itdim beytini ta'tād fi'l-ḡāl
Üçer **ğavn** oldu bir yâ bir de bir zāl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 158). [ğavn,]

ğavr: Ar. ayrı, başka, özge, yabancı.

- Anı kim eylemiş dîvâne Leylî
O dîvâne ider mi **ğayra** meyli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 84). [ğayra, -a]
- Faḡaḡ bir sāyesiydi ġam-kūsârı
Yok idi sāyesinden **ğayrı** yârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 36). [ğayrı, -ı]
- Ne ḡāḡıl olsa **ğayre** itme kismet
Seniñ olsun temāmî bî-şerâket (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 45). [ğayre, -e, -]
- Nolur **ğayr** ile olsun da hem-āġūḡ
Beni hem itme ḡāḡırdan ferāmūḡ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 199). [ğayr,]
- Ki sen şahrâya çekmişsin ḡiḡârı
Ġazāl olmuş velî **ğayrıñ** şikârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 154). [ğayrıñ, -iñ, -]
- Olup giryān hemîşe kıldı nâle
Mübeddel oldu ḡālî **ğayrı** ḡâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 40). [ğayrı, -ı]

- Bu miḡnetġāḡda bir yāverim yok
Ġamıñdan **ğayrı** yâr-ı dîgerim yok (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 366). [ğayrı, -ı]
- Degil bir dem cüdâ sendeñ ḡūzūrum
Ki sendeñ **ğayrı** derk itmez şu 'ūrum (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 336). [ğayrı, -ı]
- İkiydi zāḡiri peykerleriñiñ
Biri **ğayrı** degildi dîgeriniñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 38). [ğayrı, -ı, -]

ğayrı: -dan başka, -den başka. Allah'tan başka her şey.

- Gelür bir **ğayrı** devrân **ğayrı** 'āḡıḡ
Çıkur bir sākî-i meh-rüy-ı fāyık (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 7). [ğayrı,]
- Gelür bir **ğayrı** devrân **ğayrı** 'āḡıḡ
Çıkur bir sākî-i meh-rüy-ı fāyık (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 7). [ğayrı,]
- Vîrüp bir **ğayrı** şüret mā-cerāya
İderdi 'arz-ı ġam bād-ı şabāya (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 29). [ğayrı,]
- Hemîñ bir āḡ idi ol māḡa maḡrem
Yok idi sāyesinden **ğayrı** hem-dem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 66). [ğayrı,]
- Degildi ḡālîbiñ **ğayrısı** maḡlūb
Hemāñ 'āḡıḡıñ 'aymıydı maḡbūb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 47). [ğayrısı, -sı, -]
- İlāḡî müznibem çoḡdur ġünāḡım
Deriñden **ğayrı** yokdur bir penāḡım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 174). [ğayrı,]

ğavr-i mevcūd: Olandan başka.

- Ki bu bir arzūdur **ğavr-i mevcūd**
Meḡeldir bu dirler "der-dileḡ būd" (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 389). [ğavr-i mevcūd,]

ğazabnāk oldu: Öfkeli olmak, gazap dolu olmak.

- (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 69). [ğazabnāk oldu,]

ğazabnāk oldu: Öfkeli olmak, gazap dolu olmak.

- Ġazabnāk oldu Nevfel ejder-āsā
Ġötürdi nîzesin şîr-i ner-āsā (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 69). [ğazabnāk oldu, -dı, -]

ğazāl: Ahu, ceylan.

- Ki sen şahrâya çekmişsin ḡiḡârı
Ġazāl olmuş velî **ğayrıñ** şikârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 154). [ğazāl,]

ğazālān: Ceylanlar.

- Diraḡtānı sipihre ser-keḡide
Ġazālāñ sāyesinde āremide (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 134). [ğazālān,]

ğazāl-i şîr-efken: Aslan yıkan mert ceylan.

- ḡıramāñ ol **ğazāl-i şîr-efken**
İderken 'azm-i bāġ u seyr-i ġülşen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 19). [ğazāl-i şîr-efken,]

ğāze: Kadınların süslenmek maksadıyla yüzlerine sürdükleri kırmızı renkli düzgün, allık.

- 'İzār-ı erġuvānı **ğāzelenmiş**

Hinnā-yı pençe-i gül tazelanmış (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 115). [ğâzelenmiş, -len, -miş, -]

ğazel: Bir nevi âşıkâne şiir ki 5-9 beyit arasında değişen tür.

- Güzide bir **ğazel** matbû' -ı mevzûn
Ki itmişdi anı inşad Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 203). [ğazel,]
- Aña irād olan her bir hîṭābîñ
Virürdi bir **ğazel** birle cevābîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 112). [ğazel,]

ğazel-h'ân: Gazel okuyan kişi.

- Gehî giryândır gâhî der-eğân
Gehî müyândır gâhî **ğazel-h'ân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 108). [ğazel-h'ân,]
- Gehî giryân olur gâhî **ğazel-h'ân**
Olur güş eyleyen medhûş u ḥayrân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 47). [ğazel-h'ân,]
- Gezürken kû be-kû nālân u müyân
Gehî bâzî-künân gâhî **ğazel-h'ân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 6). [ğazel-h'ân,]
- İdüp sen dem-be-dem Dāvūdî elḥân
Be-sân-ı bülbül olduḳça **ğazel-h'ân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 102). [ğazel-h'ân,]
- Virir endāze Leylî tāze nāza
Olursun sen **ğazel-h'ân** tāze tāze (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 112). [ğazel-h'ân,]
- Kime kim olmuş olsaydım **ğazel-h'ân**
Olurdi eyleyüp nefret gürizân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 51). [ğazel-h'ân,]

ğazel-h'ân olsun: Gazel okuyan kişi olmak.

- Gazel-h'ân olsun o ben eyleyem güş
O virsün cām-ı mey ben eyleyem nûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 173). [ğazel-h'ân olsun, -sun, -]

ge: Getirmek.

- Getür sākî şarāb-ı la'l-gûnı
K'odur gümgeşteğānîñ reh-nümünî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 29). [getür, -tür, -]

geç: 1--e Bir yerden başka bir yere gitmek. 2--den Bir duruma uğramak, konu olmak. 3--den Bırakmak, vazgeçmek. 4--den Bir şeyi bundan böyle yapma durumunda olmamak. 5--i Zamanı aşmak, geride bırakmak.

- Ne yerden kim **geçürdi** ol diger-gün
Diyorlardı ki koyma gitdi Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 39). [geçürdi, -ür-di, -]
- Bu nev' ile **geçüp** evkāt-ı Mecnûn
Heyā-hüy-ı cihāndan oldı dil-hün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 17). [geçüp, -üp]
- Geçüp ta'zīm ile pīrāmeninden
Edeble būs kıldı dāmeninden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 29). [geçüp, -üp, -]
- Didi ey seyyid-i 'Āmir şitāb it
Geçirme fırsatı rāy-ı şavāb it (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 42). [geçirme, -ir, -me, -]
- Geçürken nā-gehān bir rāh-peymā
Nigāh itdi görüp bir māh-sīmā (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 59). [geçürken, -ür, - ken, -]

- Geçüp bir devr böyle devr-i devrân
Bu sırrı bildi āḥir bed seklān (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 85). [geçüp, -üp, -]
- Geçürdi tuḥfesin bir bir nazardan
Niçe genc idise zerden güherden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 55). [geçürdi, -ür, -di, -]
- Pezīrā oldı bu peymānı Mecnûn
Geçüp âşüftelikden oldı memnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 174). [geçüp, -üp, -]
- Bu nev' ile **geçür** leyl ü nehārı
Budur peyveste 'aşḳ ile medārı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 87). [geçür, -ür, -]
- İdüp der-peyi Mecnûn'ın edāsın
Geçen ceng içre vākî' mā-cerāsın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 114). [geçen, -en, -]
- Diyordı dem-be-dem ḥandān u ḥurrem
Ki ey dil ḥurrem ol **geçdi** dem-i ḡam (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 16). [geçdi, -di, -]
- Ḳalup Mecnûn hemān bî-h'îş ü nālān
İmārî **geçdi** ol yerden şitābān (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 304). [geçdi, -di, -]
- Seniñ 'aşḳında **geçdim** cāndan ben
Ne cürm itdim ki terk itdiñ beni sen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 189). [geçdim, -dim, -]
- Geçüp ārzermden geldi fiğāne
Fiğānından ḥacel oldı zamāne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 271). [geçüp, -üp, -]
- Güni böyle **geçüp** İbni Selām'ın
İdüp metrük icrā-yı merāmıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 357). [geçüp, -üp, -]
- Belā-yı fırḳatı kıldı te'emmul
Merāmından **geçüp** itdi taḥammul (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 344). [geçüp, -üp, -]
- Seniñ ḥālîñ **geçür** ḥasretde nālān
Anıñ vaḳtı **geçür** 'işretde ḥandān (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 166). [geçür, -ür, -]
- Seniñ ḥālîñ **geçür** ḥasretde nālān
Anıñ vaḳtı **geçür** 'işretde ḥandān (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 165). [geçür, -ür, -]
- Ta' aşḳuḳdur hünermendān kemālî
Eger **geçmezse** ḥadd-i i' tidālî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 100). [geçmezse, -mez, - se, -]
- Künün bīdār olup ḳıl tevbe ḥāşıl
Geçürme 'ömrüñi beyḥüde ḡafil (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 236). [geçürme, -ür, - me, -]
- Ḥazān-ı ḡam yakup 'ömr-i bahārıñ
Geçürdi derd ile leyl ü nehārıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 88). [geçürdi, -ür, -di, -]
- Ecel tutmazdan aḳdem dāmenimden
Olup 'üryān **geçüp** dāmānından ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 172). [geçüp, -üp, -]
- Ümīdñ kesdi çün Zeyd ol melekden
Geçürdi nāle vü zārıñ felekden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 58). [geçürdi, -ür, -di, -]
- Niçedir nār-ı ḡamda rüzḡārı
Ne nev' ile **geçür** leyl ü nehārı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 144). [geçür, -ür, -]

□ 'Alem çek lâ-mekâna hâkden **geç**
Güzer kıl 'işretten eflâkden **geç** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 220*). [geç,]

□ 'Alem çek lâ-mekâna hâkden **geç**
Güzer kıl 'işretten eflâkden **geç** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 219*). [geç,]

□ Geçir benderleri fersenk ü fersenk
Eger olmaz ise pây-ı hîred-lenk (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 233*). [geçir, -ir, -]

□ Beķā zevķiñ bulup **geçmiş** fenâdan
Daħi müstağnî olmuşdur sivâdan (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 99*). [geçmiş, -miş, -]

□ Velî Mecnûn **geçüp** zevķ-i cihândan
Tenâvül itmedi bir loķma andan (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 69*). [geçüp, -üp, -]

□ Didi ey cān māder gel kerem kıl
Bu kürbetden **geçüp** terk-i elem kıl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 152*). [geçüp, -üp, -]

□ Yakup cānım şerār-ı iştiyākı
Geçüpdür haddi derd-i iştiyākı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 124*). [geçüpdür, -üp, -dür, -]

□ Olursa 'aşk eger hālî sivâdan
Geçer 'aşık hevā-yı māsivâdan (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 302*). [geçer, -er]

□ Daħi bundan **geçersem** nā-revâdır
Tarîķ-i 'aşkda 'ayn-ı haťadır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 165*). [geçersem, -er, -sem, -]

□ Eger bir haťvede **geçsem** ziyāde
Yanar cān u tenim nār-ı belāda (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 159*). [geçsem, -sem, -]

□ Yanurdı cānı nār-ı hasret ile
Güni dā'im **geçürdi** miñnet ile (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 28*). [geçürdi, -ür, -di, -]

□ Ğam-ı 'aşkında Mecnûn-ı nevānıñ
Geçürdi heft hargehden fiğānıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 94*). [geçürdi, -ür, -di, -]

□ Hoşā ol kim irüp hadd-i kemāle
Hićabātı **geçüp** irmiş vişāle (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 44*). [geçüp, -üp, -]

□ Geçüp arzümend havf u haťardan
Cefā-yı māmđan cevri pederden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 33*). [geçüp, -üp, -]

□ Geçürdi şadra Mecnûn'ın makāmıñ
Lebiñ būs itdi şirīn kıldı kāmıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 225*). [geçürdi, -ür, -di, -]

□ Olup mest-i şarāb-ı cāvidānī
Atup bir haťve **geçdiler** cihānı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 60*). [geçdiler, -di, -ler, -]

□ Geçer dāreynden elbette Nākām
Bu meyden kim ki nūş eylese bir cām (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 61*). [geçer, -er, -]

□ Bulu Hakk'ı **geçüp** hubb-ı sivâdan
Olup fāriğ şu'ünāt-ı fenâdan (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 29*). [geçüp, -üp, -]

□ Geçenler cümle gitmişler cihândan
Gelenler hem giderler bu hākdāndan (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 207*). [geçenler, -en, -ler, -]

□ Güzergāh-ı fenâdan oldı bîrûn
Bu bendergāhdan hem **geçdi** Mecnûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 216*). [geçdi, -di, -]

□ Cihānıñ **geçdiler** ārāyişinden
Müberrrā oldılar ālāyişinden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 301*). [geçdiler, -di, ler, -]

□ Bu hāl üzre **geçüp** bir niçe eyyām
Perākende olup gitdi ded ü dām (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 249*). [geçüp, -üp, -]

□ Cihāt-ı sitteden **geç** terk-i ser kıl
Bu hāristān-ı süfliden güzer kıl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 169*). [geç,]

□ Telāşımı **geçince** sinn-i şālim
Geçürdi şervet ü miknetde hālim (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 91*). [geçince, -ince, -]

□ Kuşurımdan **geçüp** rahmet iderler
Haťām ıslāhına himmet iderler (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 145*). [geçüp, -üp, -]

□ Telāşımı geçince sinn-i şālim
Geçürdi şervet ü miknetde hālim (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 92*). [geçürdi, -ür, -di, -]

geç-: 1--e Bir yerden başka bir yere gitmek. 2--den Bir duruma uğramak, konu olmak. 3--den Bırakmak, vazgeçmek. 4--den Bir şeyi bundan böyle yapma durumunda olmamak. 5--i Zamanı aşmak, geride bırakmak.

□ Geçüp bu devr olup devrān diger-gün
İrişdi nevbet-i devrān-ı Mecnûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 21*). [geçüp, -üp]

□ Geçüp miñnetle 'ömrüm 'unfuvānı
Baña telh oldı āb-ı zindegānī (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 31*). [geçüp, -üp]

□ Ta'addā-yı cihândan olma müyā
Geçer her niçe olsa renc-i rü'yā (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 266*). [geçer, -er]

geçmiş zamānı: Geçmiş zaman, eskiler.

□ Tefakķud eyledi **geçmiş zamānı**
Tefahķuş kıldı bir bir dostānı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 113*). [geçmiş zamānı, -ı, -]

geh: "Bazen de, kimi zaman da" anlamı veren "geh/gāh... geh/gāh ..." bağlacı.

□ Geh āh eyliyordı gāh efğān
Geh hāndān olurdu gāh giryān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 23*). [geh,]

□ Geh āh eyliyordı gāh efğān
Geh hāndān olurdu gāh giryān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 24*). [geh,]

□ Kılurdu 'aşıkane **geh** terāne
Gehī feryād iderdi 'aşıkāne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 11*). [geh,]

□ Kılurdu 'aşıkane **geh** terāne
Gehī feryād iderdi 'aşıkāne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 12*). [gehī, -i, -]

□ İderdi **geh** nesīme 'arż-ı ahvāl
Diyürdi ey nesīm-i 'anberīn-bāl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 25*). [geh,]

□ Ki şāyed eyleyüp āhı sirāyet

Olur **geh** feth olup bāb-ı 'ināyet (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 78). [geh,]

- Nişîmen eyleyüp **geh** pây-ı servi
- Temâşâ eyliyordı tezerri (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 129). [geh,]
- Çıkkurdu haymeden **geh** lâubâlî
- Gezürdi sū-be-sū Mecnûn mişālî (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 363). [geh,]
- Gehî būs itdi rüyüñ **geh** cebîniñ
- Gehî būs itdi çeşmi-i derd-i bîniñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 147). [geh,]
- Olur **geh** bir niçe taze kâşîde
- Serâyân olsun ol mihnet-resîde (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 67). [geh,]
- Bu bahş-i mübhemi tefsîr idersem
- Ki **geh** sırr-ı ta' aşşukdan uram dem (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 210). [geh,]
- İdüp zülf-i hāmîñ **geh** deste deste
- İdeydim sünbülî der-hem şikeste (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 259). [geh,]
- Dilinde kâr **geh** sūz-ı nihāndan
- Ferāğat itmedi bir dem figāndan (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 185). [geh,]

geh gāh: Bazan.... bazan. Bazan ... bazan ..., kimi zaman ... kimi zaman...

- Götürdün geh tığî gāh sinānı
- Benimle düşmen itdiñ dostānı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 15). [geh gāh,]

geh gāh gehî: Bazan ... bazan ..., kimi zaman ... kimi zaman..

- Kāranfîl çîn olup geh gāh nesrîn
- Olurlardı gehî hāndan gül-çîn (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 132). [geh gāh gehî,]

geh gāhî: Bazan...bazan...

- Olup murğān-ı bāğ ile hem-āvāz
- Kılup geh bülbüle gāhî güle nāz (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 56). [geh gāhî,]

geh gāhî: Bazan...bazan...

- İdüp geh lûtf şîr-i tîz-cenge
- Olurdi mültefit gāhî pelenge (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 56). [geh gāhî,]

geh gāhî: Zaman zaman, bazen.

- İder geh Yūsuf'u mescûn u maḥzûn
- Kılur gāhî Zelîhâ'yı diger-gün (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 12). [geh gāhî,]

geh geh: "Gāh ... gāh ..." bağlacı, bazen, ara sıra.

- Dolaşup eyleyüp Mecnûn nezāre
- Bakurken geh güle geh lāle-zāre (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 26). [geh geh,]

geh geh: Bazı bazı, ara sıra, arada bir.

- İrişdi türbegāha kıldı feryād
- Geh itdi vālidîñ geh māderîñ yād (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 32). [geh geh,]

geh geh: Bazan... bazen...

- Lebiñden geh mey-i cāvid idüp nüş
- İdeydim geh seni cān-tek der-āğuş (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 386). [geh geh,]

geh geh geh: Kimi....kimi.... kimi, kâh..kâh... kâh.

- Şalaydım boynuma geh zülf-i çîniñ
- Öpeydim geh dehāniñ geh cebîniñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 384). [geh geh geh,]

geh gehî: Bazan... bazen (de)..

- İdüp geh şāne zülf-i tāb-dārîñ
- Gehî pāk itdi ruḥsārî ḡubārîñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 146). [geh gehî,]

geh gehî: Bazan... bazen (de)...

- Şalup geh boynuma ḡisū-yı çîniñ
- Gehî būs ideydim meh-i cebîniñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 258). [geh gehî,]

geh gehî: Bazan... bazen (de)...

- Künün geh derd-i fırkatden nā-tevāndır
- Gehî mātem-güzār u nevḥa-ḥ'āndır (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 162). [geh gehî,]

gehî: Far. Bazan, ara sıra.

- Gehî maḥzûz olup hāndan olurdi
- Gehî** der-cüş olup nālān olurdi (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 110). [gehî,]
- Gehî bir kevkebi Nāhid şandı
- Anı bahşende-i ümîd şandı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 17). [gehî,]
- Anı derd-i dilinden kıldı āgāh
- Gehî** i' rāz idüp andan çeküp āh (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 20). [gehî,]
- Gehî bir dîgerîñ tıttı nazarda
- Anı gālîb şanup her bir eşerde (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 25). [gehî,]
- Gehî bir dem olaydım sîb-sāyîñ
- Olaydım gā u geh hem nār-hāyîñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 263). [gehî,]

gehî: "Bazen de, kimi zaman da" anlamı veren "geh/gāh... geh/gāh ..." bağlacı.

- Baña gāhî diyorlar büt-perestem
- Gehî** dirler harāb üftāde mestem (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 36). [gehî,]
- Gehî ta' rîf idüp ḡam mā-cerāsın
- Gehî** taḡrîr idüp 'aşkıñ cefāsın (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 237). [gehî,]
- Gehî ta' rîf idüp ḡam mā-cerāsın
- Gehî** taḡrîr idüp 'aşkıñ cefāsın (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 238). [gehî,]
- Gehî şerḥ eyleyüp āsüdegāndan
- Mey ü maḥbûbdan zevḡ-i cihāndan (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 239). [gehî,]
- Gehî hātır müşevveş dîde ber-rāh
- Nühüfte nîmeyi şebde kılup āh (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 43). [gehî,]
- Tolaşup bāgda tāvūs-āsā
- İderlerdi **gehî** seyr ü temāşā (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 128). [gehî,]
- Gehî maḥzûz olup hāndan olurdi
- Gehî** der-cüş olup nālān olurdi (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 109). [gehî,]

gehî gāh: Bazan...bazen.

□ Gehī biryān alırdı gāh nānı
İderdi seyr anıñla vahşiyānı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 71). [gehî gâh,]

gehî gâhî: Bazen...bazen. Hem..... hem bağlacı.

□ Gehî giryândır gâhî der-efgân
Gehî müyândır gâhî gâzel-ğ'ân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 107). [gehî gâhî,]

gehî gâhî: Bazen...bazen. Hem..... hem bağlacı.

□ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 108). [gehî gâhî,]

gehî gâhî: Bazen...bazen. Hem..... hem bağlacı.

□ Gehî giryândır gâhî der-efgân
Gehî müyândır gâhî gâzel-ğ'ân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 108). [gehî gâhî,]

gehî gâhî: "Gâh ... gâh ..." bağlacı. Bazen, ara sıra.

□ Gehî müyân u gâhî eşk-rîzân
Merâhîl tayy idüp üftân u hîzân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 25). [gehî gâhî,]

gehî gâhî: Bazen...bazen. Hem..... hem bağlacı.

□ Gehî giryân olur gâhî gâzel-ğ'ân
Olur gûş eyleyen medhûş u hayrân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 47). [gehî gâhî,]

gehî gâhî: Gâh...gâh. Bazen...bazen.

□ Gehî tîr ile geh gürz-i girânla
Gehî şemşîr ile gâhî sinânla (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 150). [gehî gâhî,]

gehî gâhî: Gâh...gâh. Bazen...bazen.

□ Gehî tîr ile geh gürz-i girânla
Gehî şemşîr ile gâhî sinânla (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 150). [gehî gâhî,]

gehî gâhî: Bazen...bazen. Hem..... hem bağlacı.

□ Gezürken kü be-kü nâlân u müyân
Gehî bâzî-künân gâhî gâzel-ğ'ân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 6). [gehî gâhî,]

gehî gâhî: Bazen...bazen. Hem..... hem bağlacı.

□ Benem ñâkış ki hâlâ hâk-bâzem
Gehî der-sûz u gâhî der-güdâzem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 46). [gehî gâhî,]

gehî geh: Kah...kah, kimi...kimi, bazı...bazı.

□ Gehî tîr ile geh gürz-i girânla
Gehî şemşîr ile gâhî sinânla (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 149). [gehî geh,]

gehî geh: Kah...kah, kimi...kimi, bazı...bazı.

□ Gehî tîr ile geh gürz-i girânla
Gehî şemşîr ile gâhî sinânla (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 149). [gehî geh,]

gehî geh: Bazen...bazen...

□ Temâşâ kıldı Mecnûn âsumâni
Gehî ahterleri geh keşkeşâni (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 14). [gehî geh,]

gehî gehî: Bazen...bazen. Hem..... hem bağlacı.

□ Gehî bahtı gibi der-ğ'âb u bî-tâb
Gehî çeşmi gibi der-hûn u bî-ğ'âb (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 110). [gehî gehî,]

gehî gehî: Kimi....kimi, bazen...bazen.

□ Gehî hâk-i mezârı itdi der-ber
Gehî âh itdi kıldı hâk ber-ser (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 46). [gehî gehî,]

gehî gehî: Kimi....kimi, bazen...bazen.

□ Gezûp 'aķabince vahşiler kaķarı
Gehî şahrâları gehî kühsârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 29, Mısra 50). [gehî gehî,]

gehî gehî: Kimi....kimi, bazen...bazen.

□ Neşâtından gehî rakş itdi hândân
Gehî 'ibret alup oldı perîşân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 28). [gehî gehî,]

gehî gehî: Kimi....kimi, bazen...bazen.

□ Gehî bûs itdi rûyuñ geh cebîniñ
Gehî bûs itdi çeşmi-i derd-i bîniñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 148). [gehî gehî,]

gehî gehî: Kimi....kimi, bazen...bazen.

□ Pey-â-pey Zeyd ile gitdi şitâbân
Gehî şâdî-künân gehî serâyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 126). [gehî gehî,]

gehî gehî: Kimi....kimi, bazen...bazen.

□ Gehî giryân be-sân-ı ebr-i nîsân
Gehî feryâd ile şahrâda püyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 24). [gehî gehî,]

gehî gehî: Kimi....kimi, bazen...bazen.

□ Gehî vâdiler içre oldı müyân
Gehî feryâd ile şahrâda püyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 88). [gehî gehî,]

gehî gehî: Kimi....kimi, bazen...bazen.

□ Neşâtından gehî rakş itdi çâlâķ
Gehî âvâzeler kıldı ferahnâķ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 182). [gehî gehî,]

gehî gehî: Kimi....kimi, bazen...bazen.

□ Gehî bûs itdi ol mektûbî hurrem
Gehî bûs itdi Zeyd çeşmini hem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 276). [gehî gehî,]

gel: 1-Bir maksatla bir yere uğramak, varmak, ulaşmak. 2-(Ömür) Gelip geçmek. 3-Belirmek, ortaya çıkmak. 4-Denk gelmek, tesadüf etmek. 5-Erişmek, gelmek, vâsıl olmak, ulaşmak. 6- "Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni, davet ve çağırma sözü. 7- "Birak, vazgeç!" anlamlarında olup bir kimseden bir davranışını, alışkanlığını terk etmesini istemek.

□ Revân bir sâķî-i rahşende ruhşâr

Gelüp virdi aña bir cām-ı serşâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 16). [gelüp, -üp]

□ Gelüp gördi ki mektebde kevâķib
Müretteb cümle ber-vefķ-i merâtib (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 9). [gelüp, -üp, -]

□ Aña kim ki **gelüp** söyler ise pend
İdüp nâle diyürdi pend tâ çend (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 7). [gelüp, -üp]
☐ Haber-dâr oldı Necd ehli temâmı
Gelüp karşıya çıktı hâş u 'âmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 26). [gelüp, -üp, -]
☐ Gelüp geşt eyleyüp ol gülsitânda
İkâmetgâhını kılmuşdı anda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 49). [gelüp, -üp, -]
☐ Gelür her dem kabîle içre nâlân
Hurûşân u serâyân u gazel-h'ân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 21). [gelür, -ür, -]
☐ 'Ademden **geldim** ol dem kim vücûda
Kadem koydum bir şahrâ-yı şühûda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 21). [geldim, -di, -m, -]
☐ Geleydiñ sen de bu bağı göreydiñ
Derûnumda nihân-ı dağı göreydiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 157). [geleydiñ, -e, - (y)diñ, -]
☐ Olup bûbürd-i gül-zâr-ı vişâlim
Bu gül-zâre **gelüp** görsün cemâlim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 190). [gelüp, -üp, -]
☐ Gelüpdür bâğa büyüñ gülden alsın
Seni sorsun haber bûlbûlden alsın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 185). [gelüpdür, -üp, -dür, -]
☐ Gelüp ser-menzile çün irdi nâ-çâr
O mâhiñ vaşlına oldı talebkâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 43). [gelüp, -üp, -]
☐ Gelüp virdi haber İbni Selâm'a
Ki mañlab hayr ile irdi hitâma (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 81). [gelüp, -üp, -]
☐ Piyâde oldı rañşında hemân-dem
Gelüp Mecnûn-ı zâre oldı hem-dem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 96). [gelüp, -üp]
☐ Olup çâpük hemân süya feres-rân
Gelürken kûhda cevîlâna her ân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 40). [gelürken, -ür, -ken]
☐ Gelürler çârsûdan deste deste
Huzûrunda olurlar dest-beste (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 77). [gelürler, -ür, -ler, -]
☐ Bürehne-ser olup etfâl ü pîrân
Emâna **geldiler** itdiler efgân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 64). [geldiler, -di, -ler, -]
☐ Gelüp Mecnûn idüp feryâda âgâz
Didi ey pehlivân-ı rây-et-efrâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 7). [gelüp, -üp, -]
☐ Gelüp Leylî atası zâr u giryân
Yüzün hâk üzre koydı oldı giryân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 77). [gelüp, -üp, -]
☐ Gel ey gisûları zencîr-i sevdâ
Ki zencîr içre oldum derd-fersâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 81). [gel,]
☐ Egerçi eyledim 'aşkında takşîr
Velî **geldim** künün boynumda zencîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 136). [geldim, -di, -m]
☐ Bulup pâyân gam-ı hicrân zamânı
Gelüp ırmış zamân-ı şâdmânî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 18). [gelüp, -üp]
☐ Gelüp bezme şarâb-ı ergüvânî
Dolandı bezmi câm-ı şâdmânî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 119). [gelüp, -üp]
☐ Zamân-ı rihletim olmuş yakînim

Gel ey cân peder ol cā-nişînim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 106). [gel,]
☐ Künün **gel** būs idem bîmâr cimiñ
Beni görmez dañi hün-bâr çeşmiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 175). [gel,]
☐ Velî fehm itmedi kim kimdir o zâr
Niçün **gelmiş** niçün olmuş talebkâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 48). [gelmiş, -miş]
☐ Gelüp güftâre giryân bâb-ı Mecnûn
Didi ey pür-ı meftûn-ı ciger-hün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 59). [gelüp, -üp, -]
☐ Niçün sâlik olup pür-hâvf râha
Gelüpsün hayy iken bu gürgâha (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 58). [gelüpsün, -üp, -sün, -]
☐ Gelürsen zâr u giryân bir zamânda
Ki bulmazsan beni ol dem cihânda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 115). [gelürsen, -ür, -sen, -]
☐ Gelüp hûşa 'azîmet kıldı râha
Şitâbân gitdi yetdi gürgâha (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 37). [gelüp, -üp, -]
☐ Seniñ bîmârîñam sen **gel** 'ilâc it
İdüp çâre beni hurrem-mizâc it (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 335). [gel,]
☐ Göründi çeşmine Zeyd-i vefâ-dâr
Ki sür'atle **gelir** bād-ı şabâ-vâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 84). [gelir, -ir]
☐ Gelüp hûşa bulup ârâm bir dem
Küşâd itdi ser-i mektûbî hurrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 185). [gelüp, -üp]
☐ Didi ey cân mâder **gel** kerem kıl
Bu kürbetden geçüp terk-i elem kıl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 151). [gel,]
☐ Bu vahşetgâhı kılma âşiyâne
Gel ey pür-ı 'azîm hânümâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 158). [gel,]
☐ Gelüp güftâre Mecnûn-ı perîşân
Didi ey çâre-bağş-ı derdmendân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 47). [gelüp, -üp, -]
☐ Beni defn it gene terk-i diyâr it
Gelüp bu kühsârı ihtiyâr it (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 168). [gelüp, -üp, -]
☐ Gelüp gördiler ahvâlî yamandır
Nizâr u müstemend ü nâ-tevândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 39). [gelüp, -üp, -]
☐ Beni andan gelüp eyle haber-dâr
Gelüp ben hem idem seyr-i ruh-ı yâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 62). [gelüp, -üp]
☐ Gelüp Mecnûn'a karşı bir makâma
K'olurdu bu'dı andan heştâma (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 151). [gelüp, -üp]
☐ Gelüp de bulmadıñ bir lahza ârâm
İdersen 'azm-ı ric'at ey gül-endâm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 285). [gelüp, -üp, -]
☐ Gelenler cümle meydân-ı cihâne
Hadeng-i mergedir bir bir nişâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 69). [gelenler, -en, -ler, -]
☐ Felek rahm eylemez pîr ü cüvâne
Gider elbette kim **gelse** cihâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 64). [gelse, -se, -]
☐ Kelâmıñ hatm kıldı âh itdi
Gelüp cevîlâna 'azm-ı râh kıldı (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 54). [gelüp, -üp, -]

□ Gelüp hengâme-i hayret-fezâya
Baķup vahşet-efzâ mâ-cerâya (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 169). [gelüp, -üp]

□ Gelüp çün hâle buldılar ifâkat
Velikin oldılar ser-mest [ü] hayret (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 253). [gelüp, -üp]

□ Gelüp Mecnûn-ı cân-sûza mukâbil
Kılup bâzû-yı sîmîniñ hamâyil (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 233). [gelüp, -üp]

□ Olup dil mużtarib Zeyd-i yegâne
Gelüp âhir ber-i üftâdegâna (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 202). [gelüp, -üp]

□ Açup bir sâkda iki şakâyık
Gelüp bir burca mîhr ü meh muvâfık (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 158). [gelüp, -üp]

□ Gelüp mihmânîñ istikbâl kıldı
Teniñ mihmânına pâ-mâl kıldı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 149). [gelüp, -üp, -]

□ Gelüp dergâhda olmuş cebîn-sâ
Açup çeşm-i ümîdiñ halka-âsâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 141). [gelüp, -üp]

□ Gelür ol dem melek fevci ħurûşa
Gelür ebdânda ervâh cûşa (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 35, Mısra 41). [gelür, -ür, -]

□ Geçenler cümle gitmişler cihândan
Gelenler hem giderler bu ħâkdândan (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 208). [gelenler, -
en, -ler]

□ Kılup **gelmem** ħubâr-ı maķdeminden
Ħanûtum eyleyüp çeşmi deminden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 115). [gelmem, -mem, -
]

□ Didi ey mām **gelmiş** vakt-i rıĥlet
Künün ħuş eyle benden bir vaşıyyet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 77). [gelmiş, -miş]

□ Daĥi aldanmasun bî-câ ħayâle
Tevakķuf itmesün **gelsün** vişâle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 148). [gelsün, -sün]

□ Gelüp bâlîni üzre mâderi zâr
Görüp Leylî'yi çeşmiñ kıldı ħün-bâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 71). [gelüp, -üp, -]

□ Memâtımdan olur âġâĥ Mecnûn
Gelür bu mâteme ħâlî diger-gün (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 108). [gelür, -ür, -]

□ İrişdi türbeye **geldi** fiġane
Fiġanından melûl oldu zamâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 99). [geldi, -di]

□ O dem kim âşârım **geldi** vücûda
Güzer kıldım bu ġülzâr-ı şuhûda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 117). [geldi, -di]

□ Ne dem kim **gelse** rencür bî-tâb
Olur fi'l-ĥâl rencinden rehâ-yâb (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 283). [gelse, -se]

□ Gelürdi ħâtıra bir bir düyünüm
Dolurdi ħün baġrımıla 'uyünüm (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 127). [gelürdi, -ür, -di, -
]

gel: Getirmek.

□ Gelürler 'arşa-i cenge şitâbân
Pey-â-pey kîne-cüyân u ġarivân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 165). [gelürler, -ür, -ler,
-]

gel-: 1-Bir maksatla bir yere uğramak, varmak,
ulaşmak. 2-(Ömür) Gelip geçmek. 3-Belirmek, ortaya
çıkma. 4-Denk gelmek, tesadüf etmek. 5-Erişmek,
gelmek, vâsıl olmak, ulaşmak. 6- "Buyur, haydi gel!"
anlamlarında bir temenni, davet ve çağırma sözü. 7-
"Bırak, vazgeç!" anlamlarında olup bir kimseden bir
davranışını, alışkanlığını terk etmesini istemek.

□ Gelür bir ġayrı devrân ġayrı 'âşık
Çıkur bir sâķi-i meh-rüy-ı fâyık (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 7). [gelür, -ür]

□ Eb-i Leylâ'ya ol dem kıldı izĥâr
Ki Leylî'den içün **geldim** talebkâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 38). [geldim, -di, -m]

□ Görüp Leylî'ni meh-rüyân bed-aĥvâl
Gelüp etrâfına sür'atle fi'l-ĥâl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 80). [gelüp, -üp]

□ Dühül feryâd idüp **geldi** fiġâna
ġariv-i serkeşân doldı cihâna (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 75). [geldi, -di]

□ Hemân kim gitdi yanından atası
Zuhûra **geldi** mâtem mâ-cerâsı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 48). [geldi, -di]

□ Geçüp ârzermden **geldi** fiġâne
Fiġanından ĥacel oldu zamâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 271). [geldi, -di]

□ İdüp ħün-bâr nâ-geĥ gözlerini
Gelüp feryâda şordı mâderini (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 116). [gelüp, --üp]

□ Ki itme zann kim ġülşen-i nigârîñ
Zamânı **gelmemiş** açmış bahârîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 194). [gelmemiş, -me, -
miş]

□ Beni andan **gelüp** eyle ĥaber-dâr
Gelüp ben hem idem seyr-i ruh-ı yâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 61). [gelüp, --üp]

□ Didi Mecnûn **gelüpdür** va'dġâha
Baķup ĥasret ġöziyle şâĥ-râĥa (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 147). [gelüpdür, -üp, -
dür]

□ İdüp nevĥa **gelüp** feryâda bir dem
Olup giryân kılup icrâ-yı mâtem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 35). [gelüp, --üp]

□ Gelüp nutķa açup leb şerĥ-i ĥâle
Bu ġüne başt virmişler maķâle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 3). [gelüp, --üp]

□ Kâbile ehli **geldi** zâr u dil-ĥün
Yek-â-yek itdiler rû'yet ki Mecnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 255). [geldi, -di]

□ Gelüp herkes ider oldu ziyâret
Bu keyfiyyet cihânda buldı şöhret (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 253). [gelüp, --üp]

□ Dirġâ ben **gelen** demde cihâna
Edebden kalmamışdı bir nişâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 87). [gelen, -en]

genc: Hazine, define, kenz.

□ Niçe **genc** ister isen revâdir
Dü-bâlâ itmesem 'ayn-ı ĥatâdir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 45). [genc,]

□ O **gence** şâĥib ol da kâmrân ol
Olup maķsûda vâsıl şâdmân ol (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 201). [gence, -e, -]

□ Geçürdi tuĥfesin bir bir nazardan

Niçe **genc** idise zerden güherden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 56*). [*genc,]*

□ Açup **genci** çeküp şemşir-i bürrân
İdüp küşîş be-sân şîr-i ğarrân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 159*). [*genci, -i, -]*

□ Ki fi'l-hâl eyleyüp **genciñ** küşâde
'Azîmet eyledi neyl-i murâda (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 67*). [*genciñ, -iñ, -]*

□ Be-sâ mümsik ki **genciñ** kıldı imsâk
Künün hâk içre mehcür u ğamnâk (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 229*). [*genciñ, -iñ, -]*

□ İder gâhî güli hem-hâne-i hâr
Gehî **genci** kılır kâşâne-i mâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 10*). [*genci, -i]*

□ Egerçi bir cihetden oldı hurrem
Ki **gencinden** kenâr olmuşdı ezâm (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 30*). [*gencinden, -in, -den, -]*

□ Açup **gencin** idüp âmâde âhir
Muraşsa' câme-i zer-târ u fâhîr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 83*). [*gencin, -in, -]*

genc-i ferâġat: Feragat hazinesi.

□ İdüp berg-i dirâhtâna kanâ'at
Cihânda bulmuşam **genc-i ferâġat** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 96*). [*genc-i ferâġat,]*

genc-i gevheri: Mücevher hazinesi.

□ Nihâde kıldı bir tâbût-ı pâke
O **genc-i gevheri** defn itdi hâke (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 178*). [*genc-i gevheri, -i, -]*

genc-i ġufrâniñ: Affetme, yarlıgama, merhamet etme hazinesi.

□ İlâhî **genc-i ġufrâniñ** küşâd it
Bu iki 'âşık-ı ma'şûmî şâd it (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 303*). [*genc-i ġufrâniñ, -iñ, -]*

genc-i güherdir: Cevher, inci hazinesi.

□ Hemân **genc-i güherdir** kufl ber-der
Hemân dürc-i nihândır mühr ber-ser (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 221*). [*genc-i güherdir, -dir, -]*

genc-i kāmili: Bütün; tam hazine.

□ Hemân İbni Selâm-ı teng-sîret
Ki **genc-i kāmili** kılmuşdı ġâret (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 20*). [*genc-i kāmili, -i, -]*

genc-i nihân: Gizli hazine.

□ Nice **genc-i nihân** bâ-dür ü güher
Nice **genc-i revân** bâ-sîm ü bâ-zer (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 69*). [*genc-i nihân,]*

genc-i nihâna: Gizli hazine II aşk.

□ Şebân-rüz olmadı ol buġ'adan dūr
Hemân **genc-i nihâna** oldı **gencür** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 290*). [*genc-i nihâna, -a, -]*

genc-i nihâne: Gizli hazine.

□ Ben ol **genc-i nihâne** pâsbânem
Ta'addâdan cefâdan der-amânem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 223*). [*genc-i nihâne, -e, -]*

genc-i pendiñ: Öġütün; nasihatın hazinesi.

□ Baña kıldıñ küşâde **genc-i pendiñ**
Beyân itdiñ devâsın derdmendiñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 219*). [*genc-i pendiñ, -iñ, -]*

genc-i pinhâna: Gizli hazine.

□ Birün-ı derde Zeyd-i pāk-dāmân
Olup ol **genc-i pinhâna** niġehbân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 214*). [*genc-i pinhâna, -a, -]*

genc-i revân: Akan hazine II âşığın gözyaşları bağlamında.

□ Nice **genc-i nihân** bâ-dür ü güher
Nice **genc-i revân** bâ-sîm ü bâ-zer (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 70*). [*genc-i revân,]*

genc-i revâni: Akan hazine II âşığın gözyaşları bağlamında.

□ Müheyyâ eyledi bir nüktedâni
Aña virdi niçe **genc-i revâni** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 48*). [*genc-i revâni, -i, -]*

genc-i revâni: Sevgili.

□ Peleng ü şîr oluplar pâsbâni
İderler hıfza ol **genc-i revâni** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 78*). [*genc-i revâni, -i, -]*

genc-i sâvân: Hazineye layık, hazineye yaraşır.

□ Olup yek-rây [u] yek-ser 'Âmirîyân
K'idüp Necd'e revâne **genc-i şâyân** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 8*). [*genc-i şâyân,]*

gencîne: Hazine.

□ Açup **gencînesin** maġdüm-ı Leylâ
Sürürî meclisin kıldı müheyyâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 113*). [*gencînesin, -sin, -]*

□ Revâ görme ki ben itdükde rihlet
İde **gencînemi** biġâne ġâret (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 110*). [*gencînemi, -m, -i, -]*

gencür oldı: Zengin olmak, hazinedar olmak.

□ Şebân-rüz olmadı ol buġ'adan dūr
Hemân **genc-i nihâna** oldı **gencür** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 290*). [*gencür oldı, -dı, -]*

gene: Yine, tekrar, def'aten.

□ Gene düşdün belâ-yı iftirâka
Yaķıl şimdi şerâr-ı iştîyâķa (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 117*). [*gene,]*
□ Tutup Mecnûn **gene** râh-ı beyâbân
Beyâbân-gerd oldı Leylî-güyân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 69*). [*gene,]*

□ Ta'alluk kaydın itdi päre päre
Gene kıldı 'azîmet kühsäre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 276). [gene,]
□ Künün derd-i firâkıñdan nîzârem
Gene ancak saña ümmîd-vârem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 210). [gene,]
□ Benî 'âlemde nâ-peydâ görürsen
Görürsense **gene** şeydâ görürsen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 22). [gene,]
□ Elimden sağar-ı ümmîdim aldıñ
Ciger-teşne **gene** şahrâya şaldıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 148). [gene,]
□ Gene çün oldı şahrâ-gerd Mecnûn
Tezâyüd kıldı gün gün derd-i Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 1). [gene,]
□ Velî 'aşkıñda pâ-mâl-i ğamem ben
Harîmiñde **gene** nâ-mahremem ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 130). [gene,]
□ Huruşân oldı Mecnûn-ı dil-efkâr
Gene şahrâ-yı Necd'e gitdi nâçâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 84). [gene,]
□ Hesâb it bu libâsî derbere itdim
Gene kıldım ânî şad-päre gıtdım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 56). [gene,]
□ Benî defn it **gene** terk-i diyâr it
Gelüp bu kühsârı ihtiyâr it (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 167). [gene,]
□ Niyâz itdükçe ben sen nâz ideydiñ
Gene mihr itmegi âğâz ideydiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 268). [gene,]
□ Ser-encâmı **gene** mevt-i fenâdır
Kemâlî hem zevâle müntehâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 77). [gene,]
□ Niçe kim yokdan olmuştı pedîdâr
Gene oldı hemân ma'dümü'l-âşâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 6). [gene,]
□ Gene Leylî açup nutk-ı dil-âvîz
Sühân-perdâz olup oldı güher-rîz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 267). [gene,]
□ İdüp bir na'ra-i hû 'aşıkâne
Gene şahrâlara oldı revâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 382). [gene,]
□ Saña n'etmiş **gene** baht-ı siyâhıñ
Ki olmuş böyle âteşnâk âhıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 33). [gene,]
□ Gene fâş itdi esrâr-ı nihânım
Ferâğat itdi açdı zebânım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 131). [gene,]

ger: "Eğer, şayet" anlamına gelen şart edatı.

□ Eger cüşişse bî-mağbûb besdir
Ve **ger** küşişse bî-mağlûb besdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 178). [ger,]
□ Ve **ger** itsem naşîhat kim vakûr ol
Hâzer kıl 'aşkdan peyveste dūr ol (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 265). [ger,]
□ Vezân olsa şabâ **ger** ol tarafdan
Şabâya söylüyor eş'âr-ı rüşen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 67). [ger,]
□ Ki Leylî murğ olup **ger**itse tayrân
Şerer-tek sengde **ger** olsa pinhân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 121). [ger,]
□ Ki Leylî murğ olup **ger**itse tayrân
Şerer-tek sengde **ger** olsa pinhân (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 122). [ger,]
□ Eger zerle olur ise zer ile
Ve **ger** zür ile olsa hâncer ile (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 162). [ger,]
□ Ve **ger** hoşlukla olmazsa müyesser
Ser-i tedbîrdir tîga muğarrer (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 53). [ger,]
□ Eger yaqsan be-sân 'ūd-ı nâre
Ve **ger** tîg ile itsen päre päre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 90). [ger,]
□ Ser-i tîgîñla **ger** olsam ser-efrâz
Ser-efrâzân-ı dehre eylerem nâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 145). [ger,]
□ Ki sen **ger** hūrî-i müşğîn-müsen
Gül-i bâğ-ı cinânsen tâze-rüsen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 25). [ger,]
□ Baña yoksa seniñ **ger** i'timâdın
Odur gör mağmili ol hūr-zâdın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 171). [ger,]
□ Baña sūd itmez ol dem dūd-ı âhıñ
Olursa fi'l-meşel **ger** 'ūd-ı âhıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 122). [ger,]
□ Kılup 'âlemde ben der-dâm dîvi
Baña **ger** itmeseydim râm dîvi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 144). [ger,]
□ Benim **ger** vâlidim itseydi rihlet
Bu rütbe tökmez idim eşk-i hasret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 247). [ger,]
□ Ger olsaydın baña yâr-ı muvâfık
Olurduñ itdüğün da'vâda şâdıq (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 347). [ger,]
□ Olup **ger** bezm-i vahdetde karîniñ
Hezârân sâl olursam hem-nişîniñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 397). [ger,]
□ Künün bu kütan kim bâ-hâzersin
Nedir kutuñ seniñ **ger** sen beşersin (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 76). [ger,]
□ Degildi bendde **ger** bend-ber-pâ
Velî bî-bend idi der-bend zirâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 15). [ger,]
□ Ta'ayyüş eyleyüp hoş-dil hemâre
İrerse sâl-i 'ömriñ **ger** hezâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 76). [ger,]
□ Bu 'aşk olsaydı **ger** şehvet hevâsı
Olurdu mün'akis hem mâ-cerâsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 179). [ger,]
□ Olursa bunda **ger** bir sehv ü noğşân
Anı ıslâh idüp eylerler ihsân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 149). [ger,]

gerâ: Padişah.

□ Be-şîrîn her **gerâ** peyvend cânest
Vişâl-i şekkereş ber-dil-i girânest (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 45). [gerâ,]

gerçi: Her ne kadar, ...ise de; ama, ancak, fakat, lâkin.

□ Bu mağlab **gerçi** hoşdur dil-nişîndir
'Arab ehli velikin hürde-bîndir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 51). [gerçi,]
□ Seni dağı nidelim **gerçi** cânsın
Ki cânânsız baña bârgirânsın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 115). [gerçi,]
□ Reh-i 'aşkıñda **gerçi** gümreh oldum

Cezâmî düzağ-ı hicrînde buldum (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 147). [gerçi,]
☐ Didi pâmâl-i gamdır **gerçi** Mecnûn Benim derdimdir ammâ andan efzûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 117). [gerçi,]
☐ Bu derde **gerçi** ben hem mübtelâyem Seniñ bahtıñ gibi senden cüdâyem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 215). [gerçi,]
☐ Bu güne **gerçi** ol iki dil-e-frûz Be-hem pîçide kaldılar şebân-rûz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 245). [gerçi,]

gerd: Toz, toprak, gubar.

☐ Kılup **gerd** süvârân çarhı pür-miğ Dühül ra'd oldu berğ şu'le-ver tiğ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 51). [gerd,]

gerden: Boyun, gerdan.

☐ Görüp zencîri Mecnûn **gerdeninde** Regi vecd eyledi cünbiş teninde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 51). [gerdeninde, -in, -de, -]
☐ Dili peyveste sevdâ pây-bendi Hemîşe **gerdeninde** gam kemendi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 10). [gerdeninde, -in, -de, -]
☐ Güzer kıldı ki bir kes o süya Düşürdi **gerdeni** dâm-ı kürüya (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 164). [gerdeni, -i]

gerden-i mecnûn'a: Mecnun'un boynu.

☐ Evel ki besteniñ zencîriñ aldı Götürdi **gerden-i Mecnûn'a** şaldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 50). [gerden-i mecnûn'a, -a, -]

gerden-nihâde: Boyun eğmek.

☐ Cünûnluğ kayd u bendinden güşâde Şekîbâ kaydına **gerden-nihâde** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 176). [gerden-nihâde,]
☐ Benim râh-ı belâda üftâde Şikenc-i servine **gerden-nihâde** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 62). [gerden-nihâde,]

gerdiş: Dönüş, dönme, dolaşma.

☐ Çü oldu şubh dîğir mihr-i enver Getürdi **gerdişe** zerrîne sāğar (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 110). [gerdişe, -e, -]
☐ Ne āgeh **gerdişin** bâzîlerinden Ne vâkıf irtihâl-i mâderinden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 11). [gerdişin, -in]
☐ Ğaraž devrân-ı dūnuñ **gerdişinden** Sipihri-i vâj-gūnuñ **gerdişinden** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 15). [gerdişinden, -in, -den, -]
☐ Ğaraž devrân-ı dūnuñ **gerdişinden** Sipihri-i vâj-gūnuñ **gerdişinden** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 16). [gerdişinden, -in, -den, -]
☐ Gülistân bâ-şafâ meclis müheyyâ Şurâhî hānde-zen **gerdişde** mīnâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 200). [gerdişde, -de]

gerdün-ı dūnuñ: Alçak felek.

☐ Nice meh mihr olup ender 'imārî Olup **gerdün-ı dūnuñ** bî-ğarârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 140). [gerdün-ı dūnuñ, -uñ, -]

gerek: Gerekli, lazım.

☐ Baña dañi ne cem'iyyet **gerekdir** Ne cem'iyyetde ünsiyet **gerekdir** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 102). [gerekdir, -dir]
☐ Baña ancak **gerekdir** künc-i 'uzlet Beyābān-ı fenā şahrā-yı vahşet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 103). [gerekdir, -dir]
☐ Baña dañi ne cem'iyyet **gerekdir** Ne cem'iyyetde ünsiyet **gerekdir** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 101). [gerekdir, -dir]
☐ Gerekdür böyle olsun mest Nākām İden bezm-i belāda nūş bir cām (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 113). [gerekdür, -dür, -]
☐ Meger ma'şuklarda resmdir bu Ki olsunlar **gerek** dā'im cefā-cū (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 38). [gerek,]
☐ Hıttāb itdi didi kim āh ey gül **Gerekmez** mi saña bî-çāre bülbül (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 34). [gerekmez, -mez, -]
☐ Gerek çanıñ töküp nā-çār anıñ Daşın la'fīn idelüm ol āsitānıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 37). [gerek,]
☐ Gerek evvel vücūduñ terk itsün Ki gitsün ba'd-ez-īn maḡşūda yitsün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 289). [gerek,]
☐ Velî tā te'hūrine bir niçe müddet **Gerek** lā-būd olsun şarf-ı himmet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 68). [gerek,]
☐ Ümīdim kaṭ' idüp ol māh-veşden Rehā bulsam **gerek** bu keşmekeşden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 106). [gerek,]
☐ Kūnūn tertīb idüp bir tāze leşker **Gerekdir** eyleyem ceng mükerrer (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 28). [gerekdir, -dir, -]
☐ Gerek fersūde-i derd olsun 'āşık Hemîşe derd-perverd olsun 'āşık (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 379). [gerek,]
☐ Bu ğamla irtihāl itsem **gerekdir** Mezāra derd ile girsem **gerekdir** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 193). [gerekdir, -dir]
☐ Bu ğamla irtihāl itsem **gerekdir** Mezāra derd ile girsem **gerekdir** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 194). [gerekdir, -dir]
☐ Ceseddîr 'āşıkān ma'şukdur cān Cesed peydā **gerekdir** rūh pinhān (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 36). [gerekdir, -dir]
☐ Yāqub āteşlere cānım nihānī Fedā itsem **gerek** cānāne cānı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 134). [gerek,]
☐ Gerekdir terk idem bu ḡākī ḡāke Ki vaş olsun müyesser cān-ı pāke (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 295). [gerekdir, -dir]
☐ Bu ḡāk-i pākden olmam cūdā ben İdeyim cānım **gerek** bunda fedā ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 182). [gerek,]
☐ Bu 'ibretgāhdan Mecnûn gibi hem Güzer kılsa **gerekdir** cümle 'ālem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 218). [gerekdir, -dir]

germ olup: Coşmak; ısınmak, ateşli olmak, hararetlenmek.

□ O dem kim **germ olup** hengâme-i ceng
Olup şemşirler kıran ile hem-reng (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 141). [germ olup, -up, -
]

germ olup: Coşmak; ısınmak, ateşli olmak, hararetlenmek.

□ O dem kim **germ olup** hengâme-i ceng
Olup şemşirler kıran ile hem-reng (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 141). [germ olup, -up, -
]

germâbe: Hamam, ılıca.

□ Gidüp **germâbede** buldı tarâvet
Geyindi fâhîrâne tâze hil'at (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 183). [germâbede, -de, -
]

germâ-germ: Mec. Çok hareketli, çok şevkli.

□ O rûtbe oldı **germâ-germ** bâzâr
Ki oldı cân bahâ kâlâ-yı dîdâr (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 367). [germâ-germ,]

germ-serd: Sıcak soğuk.

□ Bed ü nîk-i cihândan bî-hâberdir
Şarâb-ı 'aşkı ile **germ-serdir** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 44). [germ-serdir, -ir, -
]

geşt: Dolaşmak, gezmek.

□ Gelüp **geşt** eyleyüp ol gülsitânda
İkâmetgâhını kılmışdı anda (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 49). [geşt,]

geşt idüp: Dolaşmak, gezmek.

□ Seniñle **geşt idüp** şahrâ-be-şahrâ
Saña pey-rev olurdu sâye-âsâ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 59). [geşt idüp, -üp, -]

geşt idüp: Dolaşmak.

□ Hemâre **geşt idüp** vâdî be-vâdî
Seni cüyendedir sensin murâdı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 41). [geşt idüp, -üp, -]

geşt iderken: Dolaşmak, gezmek.

□ Haremde olup Leylî hîrâmân
İderken geşt bir gün şubh-gâhân (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 20). [geşt iderken, -er, -
ken, -]

geşt-i gülistân: Gül bahçesini gezmek, dolaşmak veya seyretmek.

□ İdüp gülzârı firdevs-i berîn-tek
Kılur **geşt-i gülistân** hûr-ı 'ayn-tek (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 44). [geşt-i gülistân,]

geşt-i gül-zârı: Gül bahçesinin seyri, bahçe gezintisi yapmak.

□ Ki itsün **geşt-i gül-zârı** bahâne
Çıkup taşra gidüp bir gülsitâna (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 67). [geşt-i gül-zârı, -ı, -
]

get: Getirmek.

□ Getür sâkî şarâb-ı mağz-cüşî
Ki olsun feth bu bâb-ı hamûşî (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 1). [getür, -ür, -]

□ Vefâ kıl itdüğün peymâne sâkî

Getür peymâneyi devrâna sâkî (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 18). [getür, -ür, -]

□ Çü oldı şubh dîger mihr-i enver

Getürdi gerdişe zerrîne sâgar (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 110). [getürdi, -ür, -di]

getir: Getirmek.

□ Bulup vahşetde ol dil-hûnî âhîr

Getirdi Ka'be'ye Mecnûn'ı âhîr (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 26). [getirdi, -di, -]

getir-: Getirmek.

□ Firîb ile **getirdi** hânümâna
Anı teslim kıldı dostâna (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm),
Mesnevi 10, Mısra 271). [getirdi, -di]

getür: Getirmek.

□ Vezân ol cânib-i şahrâya bir dem
Berâber turremîñ büyüñ **getür** hem (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 28). [getür,]

□ Çü kışîd gûş kıldı bu kelâmı

Getürdi Nefvel'e virdi peyâmı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 68). [getürdi, -di, -]

□ Nihâyet h'âstgârân izdihâmı

Getürdi cünbişe İbni Selâm'ı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 66). [getürdi, -di]

□ Getür bürhânıñ göster güvâhıñ

Ciger-dâğın sirişkin düd-ı âhîñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 345). [getür,]

□ Sebük kâküp Selâm-i nâzik-endîş

Getürdi nân u biryân hâdden pîş (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 66). [getürdi, -di, -]

□ Revân-ı 'avdet kılup açdı per ü bâl

Getürdi mâder-i Mecnûn'ı fi'l-hâl (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 134). [getürdi, --di, -]

□ Getür ol derdmend-i nâ-tevânı

Vişalim h'ânına mihmân kıl anı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 67). [getür,]

□ Açup h'ân-ı vişâlin lâ-übâlî

Getürdi bezme mînâ-yı vişâli (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 228). [getürdi, -di]

□ Getür sâkî şarâb-ı la'l-günı

Ki oldur şeb-revânân reh-nümünü (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 1). [getür,]

□ Getür sâkî meyi dâniş-füzûdî

İdüp leb-rîz câm-ı gam-züdüdü (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 9). [getür,]

□ Hani mînâ hani sâgar hani mey

Getür câmı baña mey vir pey-â-pey (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 28). [getür,]

□ Ki bulsun tâb dil mâtemin gamında

Getürsün tâb Leylî mâteminde (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 34). [getürsün, -sün, -]

□ Virüp tağyîr takrîr ü beyâna

Getürdi tâze bir matlab miyâna (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 138). [getürdi, -di]

□ Beni bu 'arşada sen sebkat itdiñ

Getürdüñ rahşını cevânâ gitdiñ (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 170). [getürdün, -dün]
 □ Getürdüm tuhf-e kıldım dostâna
 Ki bûy-ı nağzı virsün neş'e câna (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 39). [getürdüm, -düm, -
]

gevher: 1-Far. Mücevher, elmas. 2-Cevher, elmas, mücevher, inci.

□ Taqûp tavk-ı güher ol mâh-peyker
 Olur âşüdegânında o **gevher** (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 78). [gevher,]
 □ Nice esb-i küheylân-ı raşş-peyker
 Cüli zer-bâfte eţrâfı **gevher** (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 74). [gevher,]
 □ Ne dem bulsaydı fırsat şevherinden
 Tökürdi lü'lü-i ter **gevherinden** (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 36). [gevherinden, -in, -
 den, -]

gevher-i pâk: Saf, temiz cevher.

□ Senâ kıldı didi ey **gevher-i pâk**
 Sezâdır cilvegâhıñ olsa eflâk (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 101). [gevher-i pâk,]

gevzen ü gür u bebr ü şîr ü rûbâh: Geyik, yaban eşeği, kaplan, aslan ve tilki.

□ Gevzen ü gür u bebr ü şîr ü rûbâh
 Çeküp şaflar be-sân leşker-i şâh (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 57). [gevzen ü gür u
 bebr ü şîr ü rûbâh,]

gev: Giymek, giyinmek, kuşanmak.

□ Gidüp germâbede buldı tarâvet
Geyindi fâhîrâne tâze hil'at (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 184). [geyindi, -in, -di, -
]

gez: Gezmek, dolaşmak.

□ Anıñ adıydı ol dem Kays-ı âzâd
Gezürdi sū-be-sū âzâd u dil-şâd (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 6). [gezürdi, --ür-di, -, -]
 □ Kılup nefret cihândan lâ-übâlî
Gezürdi dâimâ vahşî mişâli (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 4). [gezürdi, --ür-di, -, -]
 □ Revân idi cihândan sūy bā-sū
 Diyüp Leylî **gezürdi** kūy bā-kū (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 8). [gezürdi, -ür, -di, -]
 □ Kılup efgân demâdem eyleyüp âh
Gezürdi sū-be-sū gülzârî nâ-gâh (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 40). [gezürdi, --ür-di, -, -
]
 □ Bulup şiddet dil-i Mecnûn'da sevdâ
Gezürken âh idüp şahrâ-be-şahrâ (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 14). [gezürken, -ür, -ken,
 -]
 □ Gezürdi dâ'imâ giryân u giryân
 Kimi görse olurdu çâre-cüyân (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 11). [gezürdi, --ür-di, -, -
]
 □ Gezüp şahrâda Mecnûn dostânı
 Tefâkkud kıldılar ol bî-nişânı (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 51). [gezüp, -üp, -]
 □ Ki bir dem tarab-perdâz olsun
Gezüp şahrâda şayd-endâz olsun (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 32). [gezüp, -üp, -]

□ Gezürdi sūy bā-sū mergzârı
 Tecessüs eyliyordı kühsârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
 Mesnevi 17, Mısra 35). [gezürdi, -ür, -di, -]
 □ Gezürdim ben şikâr için hemâre
 Duçar oldum 'aceb tûrfe şikâra (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 93). [gezürdim, -ür, -
 dim, -]
 □ Gezüp her haymeniñ şahnında Mecnûn
 İderdi nâleler mahzûn u mahzûn (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 103). [gezüp, -üp, -]
 □ Gezürdi şubhlar tâ şâm nâlan
 İderdi şâmlar tâ şubh efgân (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 9). [gezürdi, -ür, -di, -]
 □ Gezürken kû be-kû nâlan u müyân
 Gehî bâzî-künân gâhî gâzel-h'ân (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 5). [gezürken, -ür, -ken,
 -]
 □ Çıkurdi haymeden geh lâubâlî
Gezürdi sū-be-sū Mecnûn mişâli (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 364). [gezürdi, -ür, -di, -
]
 □ Tecessüs eyleyüp Mecnûn-ı zârı
Gezürken sūy bā-sū kühsârı (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 26). [gezürken, -ür, -
 ken, -]
 □ İdüp her lahza feryâd-ı ciger-süz
Gezürdi kühda giryân şeb ü rûz (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 4). [gezürdi, -ür, -di, -]
 □ Ne sūya itseyidi 'azm Mecnûn
Gezüp Mecnûn ile hāmūn-be-hāmūn (Mecnûn u
 Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 68). [gezüp, -üp, -
]
 □ Meges **gezse** yüzünde lâ-übâlî
 Bañadır ol meges kerkes mişâli (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 359). [gezse, -se]
 □ K'odur bir 'aşık-ı âzâd u çâlâk
 İdüp efgân **gezür** şahrâda bî-bâk (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 120). [gezür, -ür, -]
 □ Ğam-ı Mecnûn ile ol pîr-i dil-hûn
Gezüp şahrâları hāmūn be-hāmūn (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 16). [gezüp, -üp, -]
 □ Gezüp 'akabince vahşîler katarı
 Gehî şahrâları gehî kühsârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
 Mesnevi 29, Mısra 49). [gezüp, -üp]
 □ Gezüp vâdi be-vâdi her mekâmı
 Bulup Mecnûn'ı âhîr nâ-gehânî (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 73). [gezüp, -üp, -]
 □ Gezüp aqşâ-yı zulûmât-ı nikâtı
 Bulup nûş eyledim âb-ı hayâtı (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 5). [gezüp, -üp]
 □ Gezüp gâhî gülşen-i sūhanda
 Gehî şahn-ı hıyâbân-ı sūhanda (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 23). [gezüp, -üp]

gibi: Benzetme edatı, gibi.

□ Adıñla cismimi hem-şüret itdim
 Büküldüm lâm-tek yâ **gibi** bitdim (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 88). [gibi,]
 □ Gehî bahtı **gibi** der-h'âb u bî-tâb
 Gehî çeşmi **gibi** der-hûn u bî-h'âb (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 109). [gibi,]
 □ Gehî bahtı **gibi** der-h'âb u bî-tâb
 Gehî çeşmi **gibi** der-hûn u bî-h'âb (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 110). [gibi,]

□ Ruḥ-ı Leylî **gibiydi** gül-i dil-efrûz
Hezârân âhı Mecnûn'ın cihân-sûz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 35). [gibiydi, -y, -di]

□ O 'ahdiñ kim degil şıdkı nümâyân
Degildir sen **gibi** zî-şâna şâyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 14). [gibi,]
□ Seni kılmış zamâne dūr benden
Benüm bahtım **gibi** mehcūr benden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 214). [gibi,]
□ Bu derde gerçi ben hem mübtelâyem
Seniñ bahtıñ **gibi** senden cüdâyem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 216). [gibi,]
□ Ki kalmış sen **gibi** pūr-ı kirâmı
Seniñle zindedir 'âlemde nâmı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 261). [gibi,]
□ Niçün bülbül **gibi** müyâ olupsan
Niçün tûṭi **gibi** güyâ olupsan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 297). [gibi,]
□ Niçün bülbül **gibi** müyâ olupsan
Niçün tûṭi **gibi** güyâ olupsan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 298). [gibi,]
□ Düşüp toprakda ğaltide oldu
Reg-i sūzân **gibi** pîçide oldu (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 102). [gibi,]
□ Bu 'ibretgâhdan Mecnûn **gibi** hem
Güzer kılsa gerekdir cümle 'âlem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 217). [gibi,]
□ Olup 'Ankâ **gibi** güm cism-i dâniş
Cihânda kalmış idi ism-i dâniş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 65). [gibi,]

ġibta-baḥş: *Gipta verici.*

□ İrişdi nâ-gehân bir gülsitâna
Ki **ġibta-baḥş** idi bağ-ı cinâna (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 20). [ġibta-baḥş,]

ġibta-baḥşâ: *İmrendirmek, imrenmek.*

□ Var idi anda bir bağ-ı dil-ārâ
Ki bağ-ı 'Adn'e idi **ġibta-baḥşâ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 88). [ġibta-baḥşâ,]

ġibtagâh-ı beyt-i ma' mür: *İmrenilen yer olan Kabe.*

□ Ne ravza **ġibtagâh-ı Beyt-i Ma' mür**
Maḳâm-ı rûḥ-baḥş-ı menba'-i nūr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 281). [ġibtagâh-ı beyt-i
ma' mür,]

gic: *Bir yerden başka bir yere gitmek için bir yeri
aşmak.*

□ Aña ol gün **giçüp** tîre şeb-āsâ
Ne encüm cilveger ne mäh peydâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 13). [giçüp, -üp, -]

gice: *Gece.*

□ Giderdi her **gice** ol kûhsâre
Teveccüh eyliyordı küy-ı yâre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 23). [gice,]
□ Firâz-ı kühda bir **gice** Mecnûn
Firâk-ı yârdan giryân u dil-ḥûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 1). [gice,]
□ Ki ol **gice** olup eflâk rûşen
Kevâkib intizâmile müzeyyen (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 5). [gice,]

□ Kaḫâ-râ Leylî-yi ferḥunde-sîret
Raḫîbinden bulup bir **gice** fursat (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 24). [gice,]

gid: *Gitmek.*

□ İdüp tahrîr aturdi reh-güzâra
Alup herkes **gidürdi** kûhsâra (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 74). [gidürdi, -ür, -di, -
]

□ Ki itsün geşt-i gül-zârı bahâne
Çıkup taşra **gidüp** bir gülsitâna (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 68). [gidüp, -üp, -]

□ Nihânî bezmden çıkdı kenâre
Gidüp pinhân kenâr-ı cüybâra (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 144). [gidüp, -üp, -]

□ Gidüp germâbede buldı tarâvet
Geyindi fâḫirâne tâze ḫil'at (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 183). [gidüp, -üp, -]

□ Vîrüp inşâf taşdıḳ itdi gitdi
Gidüp hem Nefvel'i âgâh itdi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 140). [gidüp, -üp, -]

□ Eger feryâdîma sen yetmez isen
Kasem olsun Hudâ'ya kim **gidüp** ben (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 100). [gidüp, -üp,
 -]

□ Kalup cânân **gider** yâ cân elinden
Kalır yâ cân **gider** cânân elinden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 339). [gider, -er]

□ Kalup cânân **gider** yâ cân elinden
Kalır yâ cân **gider** cânân elinden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 340). [gider, -er]

□ Revân ol cânibe gitdi şitâbân
Gidüp gördi ki Mecnûn perîşân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 148). [gidüp, -üp, -]

□ Seni yâd itmeyüp ol türresi ḫam
Gidür maḫmilde şüyî birle ḫurrem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 160). [gidür, -ür, -]

□ İdüp terk diyâr-ı mām u bâbı
Gidür kim şüyüñ olsun kām-yâbı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 162). [gidür, -ür, -]

□ Gidürdi dâmen-i şaḫrâyâ gâhî
Cihânî târ iderdi dūd-ı âhı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 22, Mısra 365). [gidürdi, -ür, -di, -]

□ Gidüp şahsiyeti kalmış fiğânı
'Ayân olmuş teninde üstülḫ'ânı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 37). [gidüp, -üp, -]

□ Giderken bir şaḫîfe gördi nâ-geh
Temâşâ kıldı andan oldı âgeh (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 5). [giderken, -er, -ken,
 -]

□ Ne dem kim cânib-i Mecnûn-ı zâre
Gider olsan güzer kıl ben fiğâre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 174). [gider, -er]

□ Gidüp Zeyd-i vefâ-dâr u nikû-kâr
İdüp Leylî'yi ḫâletden ḫaber-dâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 145). [gidüp, -üp, -]

□ Tûṭup ârâm anda çâr u nâ-çâr
Gidüp ârâmı kaldı zâr u nâ-çâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 154). [gidüp, -üp, -]

□ Felek rahm eylemez pîr ü cüvâne
Gider elbette kim gelse cihâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 64). [gider, -er, -]

□ Didi kim râh-ı 'aşḳı tayy idenler
Ḫarîm-i vaşla şevḳ ile **gidenler** (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 40). [gidenler, -en, -ler, -]

□ Götürdi beytül'-ahzânın o yerden

Gidüp bâbı evinde kıldı mesken (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 28). [gidüp, -üp, -]

□ Şitâbân Zeyd-i dil-âgâh fi'l-hâl

Gidüp Leylâ'ya kıldı 'arz-ı ahvâl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 138). [gidüp, -üp, -]

□ Geküp kim ki iderse mekş bir dem

Zarûrî eyliyor rihlet **gider** hem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 192). [gider, -er]

□ Gidüp bülbül gülü şolmuşdı bağın

Zağânlar bülbülü olmuşdı bağın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 13). [gidüp, -üp, -]

□ Gidüp yârân bulur meclis nihâyet

Velî nâ-güftedir hâlâ hikâyet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 195). [gidüp, -üp, -]

□ Tehî bir kimse gitmez ol mekândan

Gider ancak bulup maşşûduñ andan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 286). [gider, -er]

□ Gidüp mâtem rûsûmuñ kıldı icrâ

Kıyâmet ibtidâsın itdi peydâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 13). [gidüp, -üp, -]

□ Gidürdi teng-dil efsürde hâtır

Olup dîvâne-ter gittükce âhîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 91). [gidürdi, -ür, -di, -]

gid-: Gitmek.

□ Giderdi her gice ol kûhsâre

Teveccüh eyliyordı küy-ı yâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 23). [giderdi, -er, -di]

□ Cüdâ olmazdı Mecnûn'dan bu leşker

Giderlerdi anıñ 'akabinde yek-ser (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 70). [giderlerdi, -er, -ler, -di]

ğidâ: Yemek, nimet.

□ Bu dünyâ bir köhne ejdehâdır

Ten-i merdûm aña dâ'im **ğidâdır** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 214). [ğidâdır, -dır, -]

□ Niçün ol **ğidâ** kim müştehadır

Hemân yâ şamğ ya berg-i giyâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 89). [ğidâ,]

gil: Balçık, çamur.

□ Seniñ 'aşkıñ birün olmaz dilimden

Giyâh-ı 'aşk olur rûste **gilimden** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 290). [gilimden, -im, -den, -]

ğilâf: Kılıf, kn.

□ Emîr tünd ü hûn-âşâm-ı garrân

Ğilâfından çeküp şemşîr-i bürrân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 34). [ğilâfından, -ı, -n, -dan]

gir: Girmek.

□ Bu gamla irtihâl itsem gerekdir

Mezâra derd ile **girsem** gerekdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 194). [girsem, -sem, -]

□ Girüp bir posta ol iki bādām

Hem-âğüş oldılar buldılar ârām (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 155). [girüp, -üp, -]

ğurbâl-sân: Kanbur gibi.

□ Seniñ sineñ niçün **ğurbâl-sandır**

Kimiñ peykânına cismiñ nişandır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 69). [ğurbâl-sandır, -dır, -]

girdâr: Davranış, gidiş, tarz, üslup.

□ Didî İbni Selâm'a k'ey cefâkâr

Bu **girdârı** eger itsen diger-bâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 322). [girdârı, -ı]

□ Budur Nâkâm **girdârı** cihânın

Heme ber-'akıdır kârı cihânın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 59). [girdârı, -ı]

giribân: Elbisenin yakası.

□ Giribânı deride dâmeni çâk

Gözi nemnâk özi nālân u ğamnâk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 5). [giribânı, -ı, -]

□ Şekîbâsı **giribânın** kılup çâk

Perişân u mükedder zâr u ğamnâk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 119). [giribânın, -ın, -]

□ Giribân çâk ü ten bî-tâb ü hâste

Zebânı şevke-gü hâtır şikeste (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 131). [giribân,]

□ Ser-â-pâ câmesin kıldı siyeh-gün

Giribânı deride dîde pür-hûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 8). [giribânı, -ı]

giribân-ı şekîbâsı: Yakası sağlam.

□ Kadi bâr-ı ta'aşşuqdan hamîde

Giribân-ı şekîbâsı deride (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 46). [giribân-ı şekîbâsı, -sı, -]

giribân-ı şekîbiñ: Sabır elbisesinin yakası.

□ Giribân-ı şekîbiñ çâk kıldı

Sirişki nâmeyi nemnâk kıldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 297). [giribân-ı şekîbiñ, -iñ, -]

giriiftâr: Tutulmuş, yakalanmış, tutkun, müptelâ.

□ Giriiftârın esiriñ Leylî-yi zâr

Kalupdur miñnet-i firkatde nâ-çar (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 175). [giriiftârın, -ın, -]

□ Firâk-ı yârden zâr u dil-efkâr

Hezârân derd-i pinhâna **giriiftâr** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 10). [giriiftâr,]

□ Giriiftârı olup dâm-ı memâtın

Sen ol bâkî saña virdi hayâtın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 23). [giriiftârı, -ı, -]

giriiftâr itmezdim: Tutulmuş, âşık etmek.

□ Olurdum ben saña yâr-i vefâ-dâr

Seni hicrâna itmezdim giriiftâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 22). [giriiftâr itmezdim, -mez, -dim, -]

giriiftâr itmişem: Tutulmuş, âşık etmek.

□ Seni ben itmişem derde giriiftâr

Seni ben itmişem dîvâne kirdâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 275). [giriiftâr itmişem, -miş, -em, -]

giriiftâr oldıñı: Esir olmak.

□ Giriftār olduğu derd-i deründür
'İlâcî hadd-i imkândan biründür (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 167). [giriftār olduğu, -
dıg, -ı, -]

giriftār oldum: Esir olmak.

□ Seni dil-dâr idüp oldum giriftār
Künün bende ne dil vardır ne dādār (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 55). [giriftār oldum, -
du, -m, -]

giriftār oldum: Esir olmak.

□ Olup her lahza hâkînda günehkâr
Günâhim ecrine oldum giriftār (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 72). [giriftār oldum, -
dum, -]

giriftār olmuşdı: Esir olmak.

□ Bir âfetkâra olmuşdı giriftār
'Amûsı duhteriydi bir perî-vâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 17). [giriftār olmuşdı, -
muş, -dı, -]

giriftār olmuşdı: Esir olmak.

□ Görüp Leylî'yi olmuşdı giriftār
Bu hâletden kalup mebhût u nâ-çâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 341). [giriftār olmuşdı, -
muş, -dı, -]

giriftār olmuşsun: Düşmek, esir olmak, tutulmak;
aşık olmak.

□ Benim-tek sen de olmuşsun giriftār
Baña 'âlemde bir sensin sezâvâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 151). [giriftār olmuşsun,
-muş, -sun, -]

giriftār olmuşsun: Esir olmak.

□ Niçün böyle olup dîvâne kirdâr
Bu zencîr içre olmuşsun giriftār (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 12). [giriftār olmuşsun,
-muş, -sun, -]

giriftārân-ı âlâm-ı müşibet: Felaket derde tutulmak.

□ Giriftārân-ı âlâm-ı müşibet
Ciger-hünân-ı süz-i dâg-ı hasret (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 1). [giriftārân-ı âlâm-ı
müşibet,]

giriftār-ı belâ-yı 'aşk: Aşk belasına tutulmuş.

□ Giriftār-ı belâ-yı 'aşk Nâkâm
Olur 'âlemde Mecnûn-ı bî-ârâm (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 279). [giriftār-ı belâ-yı
'aşk,]

giriftār-ı fazîhat: Alçaklığa düşmüş.

□ Dirîgâ tutmadım itdiñ naşîhat
Künün oldum giriftār-ı fazîhat (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 66). [giriftār-ı fazîhat,]

giriftār-ı felâket: Felakete uğramış.

□ Kimiñ nefîni kılmuş kim sirâyet
Seni itmiş giriftār-ı felâket (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 152). [giriftār-ı felâket,
]

giriftār-ı felâket: Felakete uğramış.

□ Ki Mecnûn'dur giriftār-ı felâket
İder gül-zârlarda Leylî 'işret (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 213). [giriftār-ı felâket,
]

giriftār-ı kûşûf-ı mihnet: Eziyet
karanlıgına(derdine) yakalanmış.

□ Cemâlî âfîtab-ı behcet idi
Giriftār-ı kûşûf-ı mihnet idi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 26). [giriftār-ı kûşûf-ı
mihnet,]

giriftār-ı muhabbet: Muhabbete tutulmuş.

□ İdüp gönlüm giriftār-ı muhabbet
Beni kıldıñ esîr-i dâm-ı mihnet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 29). [giriftār-ı
muhabbet,]

giriftār-ı selâsil: Zincire bağlanmış.

□ Didi Leylî'den artık olma gâfil
Ki Leylî'dir giriftār-ı selâsil (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 254). [giriftār-ı selâsil,
]

giritâr-ı ruh-ı zîbâ-yı mecnûn: Gönül süsüne
tutulmuş Mecnun.

□ Benem âşûfte-i sevdâ-yı Mecnûn
Giritâr-ı ruh-ı zîbâ-yı Mecnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 90). [giritâr-ı ruh-ı
zîbâ-yı mecnûn,]

gîrîz: Kaçmak.

□ Eceldir eyleyen bunda sitîze
Hem-âverdi amân bulmaz gîrîze (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 72). [gîrîze, -e, -]

gîrû-dâr: Hüküm, hükümet; kargaşa.

□ Künün bu keşmekeşden bu cefâdan
Bu gîrû-dârdan bu mâ-cerâdan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 134). [gîrû-dârdan, -
dan, -]

gîrvân: 1-Kadınların arkalarına saldıkları saç
bölüğü; omza dökülen saç, uzun saç, zülüf, kâkül, saç
örgüsü. 2-Sevgilinin saçları.

□ Gelüp güftâre gîrvân bâb-ı Mecnûn
Didi ey pûr-ı meftûn-ı ciger-hûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 59). [gîrvân,]

gîrvân: Gözyaşı dökten, ağlayan.

□ Geh âh eyliyordı gâh efgân
Geh hândân olurdu gâh gîrvân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 24). [gîrvân,]
□ Kılurdu şubha dek feryâd u efgân
Sehergeh âh idüp gîrvân u gîrvân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 28). [gîrvân,]
□ Kılurdu şubha dek feryâd u efgân
Sehergeh âh idüp gîrvân u gîrvân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 28). [gîrvân,]
□ Kılup efsûs iderdi dîde gîrvân
İderdi hıfz ebyâtıñ kemâ-kân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 15). [gîrvân,]

□ Yüzine oldılar âb-ı gül-efşân
İfâkât buldı ammâ bir de **giryân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 82). [giryân,]

□ Yazık Mecnûn atası dide **giryân**
Beyâbânda olup Mecnûn'ı cüyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 23). [giryân,]

□ Ki hâli muhtar birer çeşmi **giryân**
Beyâbân içredir hayretle püyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 77). [giryân,]

□ Gehî **giryândır** gâhî der-efgân
Gehî müyândır gâhî gâzel-h'ân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 107). [giryândır, -dır]

□ İdüp feryâd şahnında hezârân
Olurdu gonca hândân ebr **giryân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 94). [giryân,]

□ O meh-veş kim görüp Leylî'ni **giryân**
Nihân derdini bilmişdi kemâ-kân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 247). [giryân,]

□ İdenler seyr olup meftûn u hayrân
Kimi hândân olurdu kimi **giryân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 100). [giryân,]

□ İdüp her lahza feryâd-ı ciger-süz
Gezürdi kühda **giryân** şeb ü rûz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 4). [giryân,]

□ Peder-vâr eyledi feryâd u efgân
Şavurdu başına hâk oldı **giryân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 16). [giryân,]

□ Gehî **giryân** be-sân-ı ebr-i nîsân
Gehî feryâd ile şahrâda püyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 23). [giryân,]

□ Firâkıñdan beni ey serv-i kâmet
Görersin böyle **giryân** tâ kıyâmet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 176). [giryân,]

giryân iderdi: Ağlamak, gözyaşı dökmek.

□ Hezârân aheng ile efgân iderdi
Kâbîle ehlini **giryân iderdi** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 16). [giryân iderdi, -er, -di, -]

giryân itmezse: Ağlamak.

□ Görürse 'aşıkı bir lahza hândân
Olur vîrân anı itmezse giryân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 92). [giryân itmezse, -mez, -se, -]

giryân oldı: Ağlamak, gözyaşı dökmek.

□ Kelâmîñ hâtm idüp nâlân nâlân
Töküp hûñ-âbe Mecnûn oldı giryân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 20). [giryân oldı, -dı, -]

giryân oldı: Ağlamak, gözyaşı dökmek.

□ Gelüp Leylî atası zâr u giryân
Yüzün hâk üzre koydı oldı giryân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 78). [giryân oldı, -dı, -]

giryân oldı: Ağlamak, gözyaşı dökmek.

□ Görüp Mecnûn-ı zârı oldı giryân
Fiğân itdi be-sân sügvârân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 9). [giryân oldı, -dı, -]

giryân oldı: Ağlamak, gözyaşı dökmek.

□ Hemîşe nâle kıldı oldı giryân
Hemâre âh kıldı itdi efgân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),

Mesnevi 24, Mısra 85). [giryân oldı, -dı, -]

giryân oldı: Ağlamak, gözyaşı dökmek.

□ O pâyê kıldı müya oldı nâlân
O pâyê itdi nevha oldı giryân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 168). [giryân oldı, -dı, -]

giryân oldı: Ağlamak, gözyaşı dökmek.

□ Hemân efsûs idüp **giryân oldı**
Sirişkiyle gül-âb-efşân oldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 179). [giryân oldı, -dı, -]

giryân oldı: Ağlamak, gözyaşı dökmek.

□ O mîkdâr oldı giryân itdi nâle
Ki eşk-i dîdesinden bitdi lâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 105). [giryân oldı, -dı, -]

giryân oldı: Ağlamak, gözyaşı dökmek.

□ O rûtbe nâlîş ile oldı giryân
O rûtbe süziş ile itdi efgân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 191). [giryân oldı, -dı, -]

giryân olup: Ağlamak, gözyaşı dökmek.

□ Sipâhı Nefvel'in olduğa çire
Olup giryân bakurdu hîre hîre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 96). [giryân olup, -up, -]

giryân olup: Ağlamak, gözyaşı dökmek.

□ Olup giryân hemîşe kıldı nâle
Mübeddel oldı hâli gayrı hâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 39). [giryân olup, -up, -]

giryân olup: Ağlamak, gözyaşı dökmek.

□ İdüp nevha gelüp feryâda bir dem
Olup giryân kırup icrâ-yı mâtem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 36). [giryân olup, -up, -]

giryân olur: Göz yaşı dökmek; ağlamak.

□ Gehî **giryân olur** gâhî gâzel-h'ân
Olur gûş eyleyen medhûş u hayrân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 47). [giryân olur, -ur, -]

giryân olurdu: Ağlamak, gözyaşı dökmek.

□ O kim dâñâ idi **giryân olurdu**
O kim nâdân idi hândân olurdu (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 101). [giryân olurdu, -ur, -dı, -]

giryân olurdu: Ağlamak, gözyaşı dökmek.

□ İdüp feryâdlar **giryân olurdu**
Görünce şevheriñ hândân olurdu (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 37). [giryân olurdu, -ur, -dı, -]

giryân olurdu: Ağlamak, gözyaşı dökmek.

□ Hemân **giryân olurdu** âh iderdi
Dil-i süzânîñ âteşgâh iderdi (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 53). [giryân olurdı, -ur, -dı, -]

giryân u dil-hûn: Gönlü kanlı ve inleyen.

□ Firâz-ı kühda bir gice Mecnûn
Firâk-ı yârdan **giryân u dil-hûn** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 2). [giryân u dil-hûn,]

giryân u giryân: Ağlayan ve sızlayan.

□ Gezürdi dâ'imâ **giryân u giryân**
Kimi görse olurdı çâre-cüyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 11). [giryân u giryân,]

giryân u giryân: Ağlayan ve sızlayan.

□ Didi **giryân u giryân** şorma hâlim
Seni hem derdnâk eyler melâlim (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 83). [giryân u giryân,]

giryân u giryân: Ağlayan ve sızlayan.

□ Fığanlar eyleyüp **giryân u giryân**
Tazârru'lar kılup nâlân u nâlân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 149). [giryân u giryân,]

giryân u müvân: Ağlayan ve kullar.

□ Hemîn minvâl ile **giryân u müvân**
Hemîn üslûb üzre nevha-güyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 23). [giryân u müvân,]

giryân u müvân: Ağlayan ve kullar.

□ Beni görgeç olup **giryân u müvân**
Seniñ derd-i derûniñ oldı cüyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 113). [giryân u müvân,]

giryân u rencür: Dertli ve ağlayan.

□ Hîtab itdi baña **giryân u rencür**
Didi ey kâşid-ı 'uşşâk-ı mehcür (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 171). [giryân u rencür,]

giryê: Ağlama II sızlanma, şikayet etme.

□ İdince nâm-ı 'aşkı güş Mecnûn
İdüp **giryê** olup der-cüş Mecnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 38). [giryê,]
□ Ki bağı **giryê**inden hûna döndi
Kenârı dâmen-i Ceyhûn'a döndi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 169). [giryêinden, -sin, -den]

gîsû: 1-Kadınların arkalarına saldıkları saç bölüğü;
omza dökülen saç, uzun saç, zülüf, kâkül, saç örgüsü.
2-Sevgilinin saçları.

□ Benim gönlümdür ol zülf içre pinhân
Şakın **gîsûlarıñ** kılma perîşân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 34). [gîsûlarıñ, --lar, -iñ, -]

□ İki **gîsûsı** zencîr-i ser-â-zîr
Muqayyed anda dest-i 'aql u tedbîr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 7). [gîsûsı, --sı]
□ Açup **gîsûlarıñ** bağ içre mahzûn
Perîşân eylemişdi bîd-i Mecnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 33). [gîsûlarıñ, -lar, -iñ, -]

□ Kılup **gîsûlarıñ** 'anber-efşân
Nihâd-ı sünbüli itsün perîşân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 49). [gîsûlarıñ, -lar, -i,

-ni, -]

□ Gel ey **gîsûları** zencîr-i sevdâ
Ki zencîr içre oldum derd-fersâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 81). [gîsûları, -lar, -ı]
□ Alup bir destine **gîsûsını** hem
Diger desti tutup Mecnûn'ı muhkem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 169). [gîsûsını, -sın, -ı, -]
□ İdüp ser-rişte elde fevt şüyüñ
Perîşân eyledi **gîsûsı** müyuñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 96). [gîsûsı, -sı]
□ O çeşm-i mest mest-h'âbdır mı
O **gîsû** tâb-ender-tâbdır mı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 37, Mısra 152). [gîsû,]

gîsûvân: Saçlar. II Sevgilinin saçları.

□ Müselsel **gîsûvânı** 'anber-efşân
Dil-i Mecnûn-ı mahzûn-tek perîşân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 15). [gîsûvânı, -ı, -]
□ Müce'ed **gîsûvânı** 'anber-âmîz
Ser-â-pâ cümle endâmı dil-âvîz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 189). [gîsûvânı, -ı]
□ Mu'anber **gîsûvânıñ** itdi efşân
Anı 'anber içinde kıldı pinhân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 361). [gîsûvânıñ, -iñ, -]

gîsû-yı çîniñ: Kıvrımlı, bükümlü omuza dökülen saç.

□ Esîr oldı görüp **gîsû-yı çîniñ**
Ferâmûş eyledi dünyâ vü dîniñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 39). [gîsû-yı çîniñ, -iñ, -]
]

gîsû-yı çîniñ: Kıvrımlı, bükümlü omuza dökülen saç.

□ Şalup geh boynuma **gîsû-yı çîniñ**
Gehî bûs ideydim meh-i cebîniñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 257). [gîsû-yı çîniñ, -iñ, -]
]

gîsû-yı çîniñ: Kıvrımlı, bükümlü omuza dökülen saç.

□ Perîşân eyleyüp **gîsû-yı çîniñ**
İden dem şâne zülf-i anberîniñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 375). [gîsû-yı çîniñ, -iñ, -]
]

gîsû-yı girih-gîr: Düğüm düğüm olmuş saçlar.

□ Ğam-ı hicrân **gîsû-yı girih-gîr**
Beni itmiş esîr-i dâm-ı zencîr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 83). [gîsû-yı girih-gîr,]

gîsû-yı yâre: Sevgilinin saçı.

□ Bu bû peyvestedir **gîsû-yı yâre**
Olum kurbân bu bü-yı müşg-bâre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 187). [gîsû-yı yâre, -e, -]
]

gît: Gitmek.

□ Çü **gîtî** mektebe açdı kitâbı
Aña ders oldı ancak 'aşk bâbı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 7). [gîtî, -di]
□ Gîdüp dilden zimâm-ı ihtiyârı
Dilinde kalmadı şabr u karârı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 3). [gîdüp, -üp]
□ Ziyâde bulmadı tâb [u] şekîbâ
Gîdüp kıldı mekânıñ küy-i Leylâ (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 18). [gidüp, -üp]
 □ Ne yerden kim geçürdi ol diger-gün
 Diyorlardı ki koyma **gitdi** Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 40). [gitdi, -di, -]
 □ Olur **gïtdükce** Nâkâm 'aşk müşkil
 Ta 'şşukda budur evvelki menzil (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 41). [gïtdükce, -dükçe]
 □ Tarîk-i vahşete çün **gitdi** Mecnûn
 İdüp abâ vü akrânın diger-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 1). [gitdi, -di, -]
 □ Meded ey dost **gitdi** pây-ı tedbîr
 Demidir tût elimden itme te'hîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 59). [gitdi, -di]
 □ Olup müştağ seyr-i rüy-i yâre
 'Azîmet kıldı **gitdi** kuy-ı yâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 18). [gitdi, -di, -]
 □ Tûtup şahrâ tarîkîn **gitdi** müyân
 Beyâbân-gerd oldı nevha-güyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 121). [gitdi, -di, -]
 □ Açup göz gördi kim cânânı **gitmiş**
 Koyup cismiñ füsürde cânı **gitmiş** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 103). [gitmiş, -miş, -]
 □ Açup göz gördi kim cânânı **gitmiş**
 Koyup cismiñ füsürde cânı **gitmiş** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 104). [gitmiş, -miş]
 □ Olup **gïtdükce** derd-i fırkat efzûn
 Füzûn oldı gam-ı sevda-yı Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 71). [gïtdükce, -dükce]
 □ Gidüp ol kavmden bir niçe gammâz
 Olup hem-dest ü hem-rây u hem-âvâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 17). [gidüp, -üp, -]
 □ Olup endühdan **gïtdükce** bed-hâl
 Beni hem eylediñ bergeşte-ıkbâl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 161). [gïtdükce, -dükce, -]
 □ Ki **gitmişdir** elimden ihtiyârım
 Dağı yokdur tenimde iktidârım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 135). [gitmişdir, -miş, - dir, -]
 □ Olup ol 'ayb-cü h'âr u perîşân
 Mükâfâtın bulup **gitdi** peşimân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 56). [gitdi, -di, -]
 □ Huzûr-ı mâder-i Leylî'ye **gitdi**
 Ne görmüşse anı takrîr itdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 251). [gitdi, -di, -]
 □ Gerek evvel vücûduñ terk itsün
 Ki **gitsün** ba'd-ez-în maqşûda yitsün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 290). [gitsün, -sün]
 □ Huzûr-ı vâlid-i Leylî'ya **gitdi**
 Edeble destin evvel bûs itdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 53). [gitdi, -di, -]
 □ İdüp maḥdûm-ı Leylî bu sözi güş
 Revân kalkup yirinden **gitdi** ḥamûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 60). [gitdi, -di, -]
 □ Miyân-ı cem'den çıkdı kenâre
 Mücerred oldı **gitdi** kühsâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 160). [gitdi, -di, -]
 □ Niçün peymânıñ ferâmûş itdiñ
 İdüp böyle beni der-cüş **gitdiñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 138). [gitdiñ, -diñ]
 □ Benim emrim baña teslim itdi
 Koyup Mecnûn'ını nâ-behre **gitdi** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 42). [gitdi, -di]

□ Elimden gönüm aldın âhir kâr
 Alup gönüm koyup **gitdiñ** beni h'âr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 216). [gitdiñ, -diñ]
 □ Cahîme h'âhiş ile kimse **gitmez**
 Teniñ süzân-ı nâr-ı düzaḥ itmez (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 293). [gitmez, -mez]
 □ Benim bu pendimi güş itmez isen
 Benimle bir revîşde **gitmez** isen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 124). [gitmez, -mez, -]
 □ Mezârıñ **git** ziyâret eyle bâri
 O piriñ bir zamân ol sügvârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 23). [git,]
 □ Gelüp hûşa 'azîmet kıldı râha
 Şitâbân **gitdi** yetdi gürgâha (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 38). [gitdi, -di, -]
 □ Bu gün ol mehveşe **gitdim** selâma
 Götürdüm nâmesin hem işite nâme (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 177). [gitdim, -dim]
 □ Dil-i zârıñ baña teslim itdiñ
 Beni şehâ şahrâya koyup **gitdiñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 210). [gitdiñ, -diñ, -]
 □ Cihândan vâlidîñ **gitdi** mükedder
 Benim hem gitmegim olmuş muḳadder (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 163). [gitdi, -di, -]
 □ Hesâb it bu libâsı derbere itdim
 Gene kıldım âni şad-pâre **gitdim** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 56). [gitdim, -dim, -]
 □ Cihândan vâlidîñ gitdi mükedder
 Benim hem **gitmegim** olmuş muḳadder (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 164). [gitmegim, - meg, -im, -]
 □ 'Azîmet kıldı **gitdi** rû-be-ḥâmûn
 Dili pür-gam gözi pür-nem ciger-hûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 47). [gitdi, -di]
 □ Bu eş'ârı kırup irâd Mecnûn
 İdüp feryâd **gitdi** rû-be-ḥâmûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 298). [gitdi, -di]
 □ İdüp Leylî dağı bir âh **gitdi**
 Maḳâmıñ küşe-i gamḥâne itdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 299). [gitdi, -di]
 □ Cihândan **gitdi** çünki şüy-ı Leylî
 İrişdi âsumâna hü-yı Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 87). [gitdi, -di, -]
 □ Geçenler cümle gitmişler cihândan
 Gelenler hem **giderler** bu ḥâkdândan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 208). [giderler, - er, -ler]
 □ Geçenler cümle **gitmişler** cihândan
 Gelenler hem giderler bu ḥâkdândan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 207). [gitmişler, -miş, - ler, -]
 □ Naşîbi derd olup bu ḥâkdândan
 Gam-ı 'aşk ile hem **gitdi** cihândan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 50). [gitdi, -di, -]
 □ Bozuldı revnaḳ-ı bağ u baharım
 Elimden **gitdi** dâmân-ı nigârım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 116). [gitdi, -di, -]
 □ Bu hâl üzre geçüp bir niçe eyyâm
 Perâkende olup **gitdi** ded ü dâm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 250). [gitdi, -di, -]
 □ Gülistânı idüp ber-bâd **gitdiñ**
 Hezâr-ı zârıñ nâ-şad itdiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 145). [gitdiñ, -diñ]
 □ Cihânı terk idüp **gitdiñ** nigârâ

Künün hâlin nedir hâk içre yārā (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 147). [gidiñ, -diñ]
☐ Beni bu 'arşada sen sebkat itdiñ
 Getürdün rahşını cevläna **gidiñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 170). [gidiñ, -diñ]
☐ Gidürdi teng-dil efsürde hâtır
 Olup divâne-ter **giddükce** âhîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 92). [giddükce, -dük, -ce, -]
☐ Tehî bir kimse **gitmez** ol mekândan
 Gider ancak bulup maşûduñ andan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 285). [gitmez, -mez]
☐ Cihândan **gitti** akrânım serâser
 Mücerred qaldım oldum zâr u muţţâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 119). [gitti, -di, -]

git-: Gitmek.

☐ Virüp inşâf taşdıq itdi **gitti**
 Gidüp hem Nefvel'i âgâh itdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 139). [gitti, -di]
☐ Revân-ı zencîrîñ itdi pâre pâre
 Revâne oldı **gitti** kühsâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 156). [gitti, -di]
☐ Bahâne-cüy idi kim niçe itsün
 Ne reng ile harîm-i yâre **gitsün** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 18). [gitsün, -sün]
☐ Hemân kim **gitti** yanından atası
 Zuhûra geldi mâtem mâ-cerâsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 47). [gitti, -di]
☐ Revân ol cânibe **gitti** şitâbân
 Gidüp gördi ki Mecnûn perîşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 147). [gitti, -di]
☐ 'İlâc itmek için Mecnûn-ı zâre
 Cihân-geşt oldı **gitti** her diyâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 6). [gitti, -di]
☐ İştîdî nâ-gehân kârı bir efgân
 O efgân-ı cânibe **gitti** şitâbân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 28). [gitti, -di]
☐ Serâyân oldum itdi güş Leylî
 Düşüp toprağa **gitti** hüş Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 168). [gitti, -di]
☐ Olup bî-hod bu zevk-i bî-bedelden
 Kalup nâme elinde **gitti** elden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 184). [gitti, -di]
☐ Niçe kim bâbek oldı nâ-berûmend
 Künün mâmîñ da **gitti** ârzûmend (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 26). [gitti, -di]
☐ Pey-â-pey Zeyd ile **gitti** şitâbân
 Gehî şadî-künân gehî serâyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 125). [gitti, -di]
☐ Derûnunda zuhûr itdi zebâna
 Revân şahrâya **gitti** yana yana (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 56). [gitti, -di]
☐ Olup güft-gû birle revâne
 Tağıldı **gitti** herkes bir mekâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 196). [gitti, -di]
☐ Nümâyân oldı Leylî'niñ mezârı
 Elinden **gitti** Mecnûn'ın kararî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 94). [gitti, -di]
☐ Hirâsından sibâ'ın kimse bir ân
 O süya **gitmege** bulmazdı imkân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 248). [gitmege, -meg, -]

git-: Gitmek.

☐ Vuñuş ile yeter ünsiyyet itmek
 Tarîk-i vahşete besdir bu **gitmek** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 104). [gitmek, -mek]
☐ Seni derd-i dilimden vâkıf itdim
 Dañi pedrûd ey mâder ki **gittim** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 104). [gittim, -di, -m]

gitti: Gitmek.

☐ İdüp îrâd bir türfe kaşide
 Revân şahrâya **gitti** ol remide (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 38). [gitti,]

giddükce: Gitgide, artarak, zaman geçtikçe.

☐ Tezâyüd eyleyüp **giddükce** Nâkâm
 Ta'aşşukda belâ-yı miñnet encâm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 97). [giddükce,]

gîv ü bijen: 1. Giv ve Bijen. 2. Fars'ların masal kahramanlarından biri. Gyuders'in oğlu, Rüstem'in üvey oğlu ve İran mitolojisinde kahraman meşhur Rüstem'in kızkardeşinin oğlu.

☐ Hani Keyhüsrev ü Behrâm u Behmen
 Hani Sâm u Nerîmân **Gîv ü Bijen** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 206). [gîv ü bijen,]

giyâh: Ot, taze ot; bitki.

☐ Selîm itdi yakın kim ol kirâmı
Giyâha degşürüp cümle ta'âmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 98). [giyâha, -a, -]
☐ Ser-â-pâ dil-keş idi sebzegâhı
 Reyâhîn idi ser-tâ-ser **giyâhı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 138). [giyâhı, -ı]

giyâh-ı 'aşk: Aşkın otu.

☐ Seniñ 'aşkıñ birün olmaz dilimden
Giyâh-ı 'aşk olur rüste gilimden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 290). [giyâh-ı 'aşk,]

göcmeg: Göçmek.

☐ Cihândan **göcmegim** oldı muqarrer
 Dilimde qaldı dağıñ tâ-be-mağşer (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 185). [göcmegim, -im, -]

gök: Felek, gök, semâ.

☐ Rehâ buldukda şüstünden sihâmı
 Olurdi **gökde** bî-ârâm râmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 18). [gökde, -de]

gonca: 1. Gülün açılmamış hali. 2. Tomurcuk.

☐ İdüp feryâd şahnında hezârân
 Olurdi **gonca** handân ebr giryân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 94). [gonca,]
☐ O yektâ **goncası** gülzâr-ı hüsnüñ
 O rüşen maţla'-ı envâr-ı hüsnüñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 215). [goncası, -sı]
☐ Hemîn bir taze açmış **gonca** buldum
 Hemân ol goncaya aşûfte oldum (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 121). [gonca,]
☐ Bulup âfet o bî-mânend **gonca**
 Füsürde oldı ol nev-hand **gonca** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 129). [gonca,]
☐ Bulup âfet o bî-mânend **gonca**

Füsürde oldu ol nev-ḥand **gonca** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 130). [gonca,]

□ Benim ol **goncamı** aldı sitemle
Kebâb itdi dilim nâr-ı elemle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 131). [goncamı, -m, -i, -]

□ Hezâriydım hemân ol **goncanıñ** ben
İderdim gülşen-i ‘aşkında şîven (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 125). [goncanıñ, -nıñ, -]

□ Hemîn bir tâze açmış gonca buldum
Hemân ol **goncaya** âşûfte oldum (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 122). [goncaya, -ya]

gonca-i gül: Gül goncası.

□ Hezârân zâr u ḥandân **gonca-i gül**
Perişân turre-i gül-büy-ı sünbül (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 5). [gonca-i gül,]

gonca-i rengin: Renkli, parlak gonca.

□ Elâ ey **gonca-i rengin** ü ḥandân
Hezâr-ı zârîñ olmuşdur perişân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 203). [gonca-i rengin,]

gonca-tek: Açılmamış gül gibi, gonca gibi.

□ Benime hem-nişin ol sen de bir dem
Beni kıl **gonca-tek** ḥandân u ḥurrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 166). [gonca-tek,]
□ Bilüp keyfiyyeti Leylî kemâ-kân
Ferahdan **gonca-tek** olmuşdu ḥandân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 8). [gonca-tek,]

gönl: Gönül, kalp, yürek.

□ Eger **gönlün** vefâdan reng buldı
‘Uhûd-ı dostı âḥir n’icoldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 191). [gönlün, -ün, -]
□ Olupdur mürde merg irmezden akdem
İdüpdür **gönlünü** vâreste-i ḡam (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 222). [gönlünü, -ün, -i, -]

gönlül: Gönül, kalp, yürek.

□ Benim **gönlümdür** ol zülf içre pinhân
Şakın gisûlariñ kılma perişân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 33). [gönlümdür, -üm, -dür]
□ İdüp **gönlüm** giriftâr-ı muḥabbet
Beni kıldıñ esir-i dâm-ı miḥnet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 29). [gönlüm, -üm, -]
□ Beni bî-reng idüp reng-i küdüret
Tutupdur **gönlümi** jeng-i küdüret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 12). [gönlümi, -i, -mi, -]
□ Elimden **gönlüm** aldıñ âḥir kâr
Alup **gönlüm** koyup gitdiñ beni ḥ’âr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 215). [gönlüm, -üm]
□ Elimden **gönlüm** aldıñ âḥir kâr
Alup **gönlüm** koyup gitdiñ beni ḥ’âr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 216). [gönlüm, -üm]
□ Seniñ ‘aşkıñ benim cismimde cândır
Seniñ ‘aşkıñla **gönlüm** şâdmândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 286). [gönlüm, -üm]
□ Gönlüm seniñ ‘aşkıñla meşḡûl
Dilimde senden özge cümle maḡzûl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 227). [gönlüm, -üm, -]

□ Raḡîb endîşesi ḡurbet belâsı
İdüpdür **gönlümi** ḡam mübtelâsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 126). [gönlümi, -üm, -i, -]

□ Gönlül virme cihân-ı bî-vefâya
Yakılma beyhude nâr-ı cefâya (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 213). [gönlül,]
□ Güzer kıl ey **gönlül** tül-i emelden
Ki bulmazsıñ rehâ çeng-i ecelden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 73). [gönlül,]

gör: 1. Görmek, idrak etmek, farketmek. 2. Anlamak.

□ Temâşâ kıldı **gördi** müy bâ-mû
Bu sâḡîdir hemân Leylâ-yı meh-rû (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 45). [gördi, -di]
□ Her yanda **gördi** âşâr-ı zıyâ yok
Şafaḡ vardır velîk rûşenâ yok (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 7). [gördi, -di]
□ Gelüp **gördi** ki mektebde kevâkib
Müretteb cümle ber-vefk-i merâtib (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 9). [gördi, -di]
□ Görüp yek-digeriñ ol iki hem-dem
Kılurdu süz-ı ‘aşkı sâz bâ-hem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 21). [görüp, -üp]
□ Beni bu emr edâsından mu’âf it
Görüp naḡdiñde ‘aybı intisâf it (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 56). [görüp, -üp, -]
□ Teraḡḡüm eyle **gör** ḡalim nigârâ
Dönüp idbâra iḡbâlim nigârâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 69). [gör,]
□ Oḡur cismim **görenler** nâm-ı Leylâ
Ki adıñdır iki iki lâm u iki yâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 91). [görenler, -en, -ler]
□ Baña yâr olmaḡı yârân ider ‘âr
Olur benden beni kim **görse** bîzâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 32). [görse, -se]
□ Hezâr-ı zârı **gördi** der-fiḡândır
Velî gül-goncası ḥandân-deḡândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 31). [gördi, -di, -]
□ Hemân gülzârda **gördi** ki yârı
Fürüzân eylemiş bağ u bahârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 41). [gördi, -di, -]
□ Aḡup göz **gördi** kim cânânı gitmiş
Koyup cismiñ füsürde cânı gitmiş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 103). [gördi, -di, -]
□ Göründi çeşmine daḡ-ı şaḡâyık
Anı zann itdi bir pür-daḡ-ı ‘aşık (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 27). [göründi, -ün, -di, -]
□ Görüp yek-digeriñ Mecnûn Leylâ
Muḡâbil oldılar ol iki şeydâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 51). [görüp, -üp, -]
□ Görüp Leylî’ni meh-rüyân bed-aḡvâl
Gelüp etrâfına sür’atle fi’l-ḡâl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 79). [görüp, -üp]
□ Gezürdi dâ’imâ giryân u giryân
Kimi **görse** olurdu çâre-cüyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 12). [görse, -se, -]
□ Baḡup **gördi** düşüp bir tengnâde
Başı seng üzre ḡalmış üftâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 105). [gördi, -di, -]
□ Nolaydı **görmeydiñ** böyle ḡalim
Nolaydı bilmeyeydiñ bu melâlîm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 131). [görmeyeydiñ, -me, -(y)e, -(y)di, -ñ, -]

□ Geçürken nâ-gehân bir râh-peymâ
Nigâh itdi **görüp** bir mäh-simâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 60). [görüp, -üp, -]
□ Görüp Mecnûn atasın reh-güzerde
O pîri buldı teşvîş ü haţârda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 75). [görüp, -üp, -]
□ Görüp maḥdûmını Mecnûn-ı şeydâ
Serildi maḥdemine sāye-āsâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 123). [görüp, -üp, -]
□ Görüp aḥvâlimi şorma melâlim
Kaḏāya vâ-güzâr it cümle ḥâlim (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 127). [görüp, -üp, -]
□ Virüp Mecnûn'a yek-ser gûş u hûşun
Görüp Mecnûn'ın cûş u ḥurûşuñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 142). [görüp, -üp, -]
□ Görüp Mecnûn ki yok Leylî'si anda
Olup bî-şabr u bî-dîl ḥânümânda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 273). [görüp, -üp, -]
□ Görürsün kim benim ḥâlim zebûndur
Ser-tedbîr derkimden biründür (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 137). [görürsün, -ür, -
sün]
□ İderdi cüst-cû Mecnûn-ı zârı
Ki **görsün** belki ol âşûb-kârı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 22). [görsün, -sün, -]
□ Görürse 'âşîkî bir laḥza ḥandân
Olur vîrân anı itmezse giryân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 91). [görürse, -ür, -se]
□ Görür Mecnûn hemân ḥüsnî ki bende
O ḥüsnî görmege yok dîde sende (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 36). [görmege, -meg, -e,
-]
□ Ki bir dem eyleyüp rû'yet o mâhı
Cemâl-i dil-keşîñ **görsün** kemâhî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 16). [görsün, -sün, -]
□ Görüp bir 'ayb-cû ol mâhı nâ-geh
Cemâlîñ seyr kıldı didi ey meh (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 21). [görüp, -üp, -]
□ Görür Mecnûn hemân ḥüsnî ki bende
O ḥüsnî görmege yok dîde sende (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 35). [görür, -ür, -]
□ Görürsen ḳaddî sen şekl-i 'ayânda
Velî Mecnûn **görüp** biñ cîlve anda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 40). [görür, -ür, -]
□ Görürsün sen mücerred târ-ı zülfi
Velî Mecnûn **görüp** esrâr-ı zülfi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 42). [görür, -ür, -]
□ Görürsün sen faḳaţ sîmâ-yı çeşmi
Velî Mecnûn **görüp** îmâ-yı çeşmi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 44). [görür, -ür, -]
□ Görürsün sen hemîn cürmüñ dehânîñ
Görüp Mecnûn anıñ sırr-ı nihânîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 46). [görür, -ür, -]
□ İder cîlve olur Nâkâm peydâ
Görüp ancak anı 'uşşâk-ı şeydâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 60). [görür, -ür, -]
□ Görürsen ḳaddî sen şekl-i 'ayânda
Velî Mecnûn görür biñ cîlve anda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 39). [görürsen, -ür, -
sen, -]
□ Görürsün sen mücerred târ-ı zülfi
Velî Mecnûn görür esrâr-ı zülfi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 41). [görürsün, -ür, -
sün, -]

□ Görürsün sen faḳaţ sîmâ-yı çeşmi
Velî Mecnûn görür îmâ-yı çeşmi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 43). [görürsün, -ür, -
sün, -]
□ Görürsün sen hemîn cürmüñ dehânîñ
Görüp Mecnûn anıñ sırr-ı nihânîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 45). [görürsün, -ür, -
sün, -]
□ Görenler reng-i bûy-ı erḡavânîñ
İderdi yâd Cemşîd'îñ zamânîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 31). [görenler, -en, -ler,
-]
□ Geleydiñ sen de bu baḡı **göreymiñ**
Derûnumda nihân-ı daḡı **göreymiñ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 157). [göreymiñ, -e, -
(y)diñ, -]
□ Geleydiñ sen de bu baḡı **göreymiñ**
Derûnumda nihân-ı daḡı **göreymiñ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 158). [göreymiñ, -e, -
(y)diñ, -]
□ Ḥazândan **görmemişdi** her kez âzâr
Gülüñ seyr itmemişdi çeşm-i aḡyâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 91). [görmemişdi, -me, -
miş, -di]
□ Ki bir dem seyr ḳılsun ḡülsitânı
Nedir **görsün** nehârîñ dâstânı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 46). [görsün, -sün, -]
□ Olup bûbürd-i ḡül-zâr-ı vişâlim
Bu ḡül-zâre gelüp **görsün** cemâlim (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 190). [görsün, -sün, -]
□ Ki ey ḡaretkâr-ı şabr u ḳarârım
Görüldüñ bir kez aldıñ iḡtiyârım (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 208). [görüldüñ, -ül, -
düñ, -]
□ Görüp süsen şafâ-yı ḡülsitânı
Taḡayyürden ḡutulmuşdı zebânı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 13). [görüp, -üp, -]
□ Baḳup 'ayne'l-yaḳîn kıldı temâşâ
Görüp aḡvâlini bildi ki Leylâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 236). [görüp, -üp, -]
□ O meh-veş kim **görüp** Leylî'ni giryân
Nihân derdini bilmişdi kemâ-kân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 247). [görüp, -üp, -]
□ Görüp Leylî'ni nâ-geh reh-güzârda
Olup üftâdesi evvel nazarda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 35). [görüp, -üp, -]
□ Esîr oldı **görüp** ḡisû-yı çîniñ
Ferâmûş eyledi dünyâ vü dîniñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 39). [görüp, -üp, -]
□ Baḳup bir küşede Mecnûn'ı **gördi**
Hemân âşüfte-i dil-ḡûmı **gördi** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 41). [gördi, -di]
□ Baḳup bir küşede Mecnûn'ı **gördi**
Hemân âşüfte-i dil-ḡûmı **gördi** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 42). [gördi, -di, -]
□ Ne yerde **görse** bir miskîñ ü nâ-çâr
Aña biñ ḡüne mihr eylerdi izḡâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 23). [görse, -se]
□ Görünce kûhda bir ḡâr dil-ḡîr
İdüp ol ḡârdan ümmîd naḡcîr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 37). [görünce, -ünce, -]
□ Görüp Mecnûn'da Nevfel bu cûşı
Bu sûz u cân-ḡüddâzı bu ḡurûşı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 151). [görüp, -üp, -]

□ Bakup etrāfa nā-geh **gördi** Nevfel
 Ki 'izzet zillate olmuş mübeddel (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 161). [gördi, -di]
 □ Revâdır mı **gören** olur mı lâyıķ
 Ki ma'sûķ ile itsün ceng 'aşık (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 125). [gören, -en]
 □ Görüp bu hâleti bir merd-i dānā
 Didi Mecnûn'a kim ey yāve-peymā (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 103). [görüp, -üp, -]
 □ Görüp bu keşreti kıldı te'emmül
 Ki şulh olmazsa müşkildir taħammül (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 167). [görüp, -üp, -]
 □ Beni 'ālemde nā-peydā **görürsen**
 Görürsense gene şeydā **görürsen** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 21). [görürsen, -ür, -
 sen, -]
 □ Beni 'ālemde nā-peydā **görürsen**
 Görürsense gene şeydā **görürsen** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 22). [görürsen, -ür, -
 sen, -]
 □ Beni 'ālemde nā-peydā görürsen
Görürsense gene şeydā görürsen (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 22). [görürsense, -ür, -
 sen, -se, -]
 □ Kılup nezzāre sālār-ı kabîle
Görünce bu şükûhi itdi vîle (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 44). [görünce, -ünce, -]
 □ Görüp bu hâleti Mecnûn-ı hâste
 Didi ey māmekim kimdir bu beste (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 23). [görüp, -üp, -]
 □ Görüp zencîri Mecnûn gerdeninde
 Regi vecd eyledi cünbiş teninde (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 51). [görüp, -üp, -]
 □ Görüp ruhsārını Mecnûn o mahiñ
 İdüp ağıyardan pinhān nigāhiñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 119). [görüp, -üp, -]
 □ Görüp Mecnûn'ı nā-geh bir perî-rû
 Didi ey 'aşık-ı vāle nedir bu (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 7). [görüp, -üp, -]
 □ Baña yoksa seniñ ger i'timādîñ
 Odur **gör** mahmili ol hûr-zādiñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 172). [gör,]
 □ Revān ol cānibe gitti şitābān
 Gidüp **gördi** ki Mecnûn perîşān (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 148). [gördi, -di]
 □ Ki bir dîdārını **görmekle** şādem
 Tecāvüz itsem andan bed-nihādem (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 355). [görmekle, -mek, -
 le]
 □ Beni kim **görse** ben itdükce şeyven
 Olur vāķıf ki sen peymān-şikensen (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 223). [görse, -se]
 □ Çekildi rûy-ı dehre perde-i şeb
Göründi perdeden bir taze maṭlab (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 130). [göründi, -ün, -di,
 -]
 □ Görüp bu hâleti olma mükedder
 Dime kim Leylî olmuş yār-i diğeri (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 291). [görüp, -üp]
 □ Görüp Leylî'yi olmuşdı giriftār
 Bu hâletden kalup mebhût u nā-çār (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 341). [görüp, -üp]
 □ Bakup **gördi** ki bir cāy-ı kederdir
 Nihād-ı bed-dilān-tek tîre-terdir (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 31). [gördi, -di]
 □ Berinde **gördi** çün nā-şād bābîñ
 Teferrûh eyledi bābı ıztırārîñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 51). [gördi, -di]
 □ Teni **gördi** ki 'üryāndır ser-ā-ser
 Be-sān 'üryān deşt-i maḥşer (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 71). [gördi, -di]
 □ Kimi **gördüyse** oldu çāre-cüyān
 Velî bulmadı derd-i 'aşka dermān (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 7). [gördüyse, -dü, -
 (y)se, -]
 □ Ki sensin gülşen-i 'aşkıñ hezārı
 Bu gülşen **görmesin** sensiz bahārı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 200). [görmesin, -me, -
 sin]
 □ Künün gel būs idem bīmār cimiñ
 Beni **görmez** daḥi hūn-bār çeşmiñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 176). [görmez, -mez]
 □ Küşād itdi gözün Mecnûn-ı bi-h'ış
Göründi çeşmine bir şaḥş-ı dil-rîş (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 46). [göründi, -ün, -di, -
]
 □ Görüp Mecnûn'ı bu hâletde bābı
 Kesildi tāķati maḥv oldu tābı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 41). [görüp, -üp, -]
 □ Dirîğā itmedim hoş-dil seni ben
Gör imdi hālîmi 'afv it beni sen (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 70). [gör,]
 □ Görüp Mecnûn-ı zārı oldu giryān
 Fiğān itdi be-sān sügvārān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm),*
Mesnevi 24, Mısra 9). [görüp, -üp, -]
 □ Görüp maḥdūmıñ hāk-i mezārîñ
 Bülend itdi şadā-yı āh [u] zārîñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 39). [görüp, -üp, -]
 □ Görüp gam-h'ārını hāk içre pinhān
 Mükedder oldu hālî kıldı efğān (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 49). [görüp, -üp, -]
 □ Giderken bir şaḥīfe **gördi** nā-geh
 Temāşā kıldı andan oldu āgeh (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 5). [gördi, -di]
 □ Bırakdı kendi taşviriñ selāmet
Görenler kıldı Mecnûn'ı melāmet (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 12). [görenler, -en, -ler,
 -]
 □ Görüp derendegān Zeyd'i mükerreri
 Anıñla āşinā olmuşdı yek-ser (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 91). [görüp, -üp, -]
 □ Bakup **gördi** kevākib nā-tevāndır
 Degil fermān-revā fermānberāndır (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 39). [gördi, -di]
 □ Görünce nāme-i Leylî'ni Mecnûn
 Kemāl-i şevķden oldu diğeri-gün (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 179). [görünce, -ünce]
 □ Göründi çeşmine Zeyd-i vefā-dār
 Ki sür'atle gelir bād-ı şabā-vār (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 83). [göründi, -ün, -di, -
]
 □ İdüp 'atf-ı nigeḥ **gördi** ki Mecnûn
 Hemān efğān ider maḥzūn maḥzūn (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 21). [gördi, -di]
 □ Selīm-i 'Āmiri **gördi** ki Mecnûn
 Bürehne-ten kalup olmuş diğeri-gün (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 41). [gördi, -di]
 □ Çü **gördi** māderi Mecnûn-ı zārı

Bakup Mecnûn'a çeşm-i eşk-bârı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 135*). [gördi, -di, -]

□ Kaddi **gördi** ham olmuşdur elemden
Vücûdî za'f bulmuşdur sitemden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 137*). [gördi, -di, -]

□ Cemâl-i mâderiñ **görmekdir** ancak
Yüzün içdâmina sürmekdir ancak (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 131*). [görmekdir, -mek, -dir]

□ Olup bir lahza dîdârîñla hurrem
Görüm ruhsârîñ cân virdüğim dem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 166*). [görüm, -üm, -]

□ Görüp Mecnûn işârât-ı selâmiñ
Didi kimsiñ nedir ey dost nâmiñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 31*). [görüp, -üp, -]

□ Gelüp **gördiler** ahvâli yamandır
Nizâr u müstemend ü nâ-tevândır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 39*). [gördiler, -di, -ler, -]

□ Görüp Mecnûn'ı oldı zâr [u] giryân
Perişân u mükedder nevha-güyân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 19*). [görüp, -üp, -]

□ Düşüpdür **gördi** bir vâdide gamnâk
Perişân u mükedder rüy ber-hâk (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 75*). [gördi, -di]

□ Çü Zeyd-i hande-rüyı **gördi** Mecnûn
Hużûra bâr virdi kıldı me'zûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 79*). [gördi, -di]

□ Olur elbette ahvâli diger-gün
Görende mâh-i nev bîçâre Mecnûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 278*). [görende, -en, -de, -]

□ Bu derd dil-dârîñi nâ-dîde hâliñ
Nolur hâliñ eger **görsen** cemâliñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 196*). [görsen, -sen]

□ Görüp ebrûlarıñ ey mâh-ı tâban
Dil oldı muẓtarib hâlim perişân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 275*). [görüp, -üp]

□ Nedir Nâkâm **gör** bu 'âlem-i 'aşk
Ki hoşdur 'âşıka süz-ı gam-ı 'aşk (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 109*). [gör,]

□ İdüp feryâdlar giryân olurdu
Görünce şevheriñ handân olurdu (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 38*). [görünce, -ünce, -]

□ Görüp bu hâli Zeyd-i mihr-küster
Revân oldı be-sân bād-ı şarşar (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 7*). [görüp, -üp, -]

□ Haber olsa olurdu iştibâhı
Künün 'ayne'l-yakîn **gördüñ** kemâhî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 186*). [gördüñ, -düñ]

□ İklik kalmamışdır bu miyânda
Velî zâhir **gören** kesler cihânda (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 342*). [gören, -en]

□ Görüp fevt oldıgın hengâm-ı fırsat
Zâmân-ı fırsatı bildi ganîmet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 39*). [görüp, -üp]

□ Bulup şahrâda Mecnûn-ı nevânı
Görüp bir maḥbes-i bî-derde anı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 94*). [görüp, -üp]

□ Görüp yek-digeriñ ol iki 'âşık
Nümâyân oldı esrâr-ı ḥaḳâyık (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 151*). [görüp, -üp]

□ Görüp şahrâda 'aḳabince sipâhı

Cihân-ı 'aşkıñ oldı pâdişâhı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 383*). [görüp, -üp]

□ Görüp devriñ cefa-yı nâ-güvârîñ
Bilüp sırrıñ sipihr-i kec-müdârîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 11*). [görüp, -üp, -]

□ Görürdi yek-digerde Tûr-ı nûruñ
Şeḡafnâki olurdu nûr-ı Tûr-ıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 43*). [görürdi, -ür, -di]

□ Alup keyfiyyet-i Lyli'den 'ibret
Ni'coldı **gör** mir'at-i ḥaḳîḳat (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 212*). [gör,]

□ O gün kim **gördi** Mecnûn-ı figârı
O kân-ı 'aşkıñ oldı hem-'ayârı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 47*). [gördi, -di]

□ Hazânıñ derd-i bî-dâdiñ **görenler**
Hezârıñ hâl-i nâ-şâdiñ **görenler** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 3*). [görenler, -en, ler, -]

□ Hazânıñ derd-i bî-dâdiñ **görenler**
Hezârıñ hâl-i nâ-şâdiñ **görenler** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 4*). [görenler, -en, -ler, -]

□ Gelüp bālîni üzre mâderi zâr
Görüp Leyli'yi çeşmiñ kıldı hûn-bâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 72*). [görüp, -üp]

□ Görüp bu hâli mām-ı bî-nevâsı
Taḡayyür buldı ahvâl-i havâsı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 157*). [görüp, -üp]

□ Firâkıñdan beni ey serv-i kâmet
Görersin böyle giryân tâ kıyâmet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 176*). [görersin, -er, -sin, -]

□ Görüp bu hâleti bî-çâre Mecnûn
Hevâsın ıztırâb itdi diger-gün (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 27*). [görüp, -üp]

□ Görüp bu şerḥi ahyâr u ebrâr
Olup bir şeh hâlimden haber-dâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 141*). [görüp, -üp, -]

gör-: 1. Görmek, idrak etmek, farketmek. 2. Anlamak.

□ Görüp mektebde Leylî'niñ 'izârîñ
Müsel sel keşte zülf-i tâb-dârîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 9*). [görüp, -üp]

□ Görünmez oldı ruhsârı cihânda
Bilinmez kaldı rûḥ-âsâ nihânda (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 3*). [görünmez, -ün, -mez]

□ İştîñci 'Âmiriler bu cevâbı
Reh-i ric'atde **gördiler** şavâbı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 58*). [gördiler, -di, -ler]

□ Açıp göz baḡrımı kan **görmüşem** ben
Beni böyle perişân **görmüşem** ben (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 55*). [görmüşem, -müş, -em]

□ Açıp göz baḡrımı kan **görmüşem** ben
Beni böyle perişân **görmüşem** ben (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 56*). [görmüşem, -müş, -em]

□ Hużûr-ı mâder-i Leyli'ye gitdi
Ne **görmüşse** anı taḳrîr itdi (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 252*). [görmüşse, -müş, -se]

□ Çü Nevfel **gördi** bu âh u enîni
İdüp 'afv anları terk itdi kîni (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 71). [gördi, --di]
☐ Beni **görgeç** olup giryân u müyân
 Seniñ derd-i derûnîñ oldı cüyân (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 113). [görgeç, -geç]
☐ Düşüpdür **gördi** bî-hod hâke bülbül
 Anı medhûş idüpdür nükheth-i gül (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 177). [gördi, -di]
☐ Görüm kim niçedir râh-ı belâda
 Sebât üzre midir şart-ı vefâda (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 65). [görüm, -üm]
☐ Görüm dîdarını ol rûh-ı pâkiñ
 Bilüm hâl-i hârâb u derdnâkiñ (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 73). [görüm, -üm]

gören: 1. Görmek, idrak etmek, farketmek. 2.
 Anlamak.

☐ Cihânîñ bilmeyen kimdir cefâsın
 Bu ğaddârîñ **gören** kimdir vefâsın (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 198). [gören,]

görmeğ: 1. Görmek, idrak etmek, farketmek. 2.
 Anlamak.

☐ Cemâliñ **görmeğ** çok şevkmendem
 Nedîm ammâ nizârım zîr-bendem (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 125). [görmeğ, -e, -]

göster: 1. Görülmesini sağlamak, görülmesine sebep
 olmak. 2. (Birinin) Görmesini sağlamak. 3. Göz
 önüne sermek, başkalarının gözleri önüne koymak,
 teşhir etmek, izhar etmek.

☐ Mufaşşal söyleyüp Mecnûn nişânîñ
 Aña **gösterdi** Mecnûn'ın mekânîñ (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 98). [gösterdi, -di, -]
☐ Getür bürhânîñ **göster** güvâhîñ
 Ciger-dâğın sirîşkin düd-ı âhîñ (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 345). [göster,]

göster-: 1. Görülmesini sağlamak, görülmesine sebep
 olmak. 2. (Birinin) Görmesini sağlamak. 3. Göz
 önüne sermek, başkalarının gözleri önüne koymak,
 teşhir etmek, izhar etmek.

☐ Felek **gösterdi** bu lu'b-bî nihânı
 Cüdâ kıldı ol iki mihrbânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
 Mesnevi 3, Mısra 21). [gösterdi, -di]

götür: Götürmek.

☐ Bu mazmûn söyleyüp niçe fesâne
Götürdiler o mâhî hânümâna (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 98). [götürdiler, -di, ler, -]

☐ İdüp pîçide tûmâr-ı neşâti
Götürdiler bisât-ı inbisâti (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
 Mesnevi 14, Mısra 242). [götürdiler, -di, -ler]

☐ Rikâbında dilîrân-ı ser-efrâz
Götürmüşlerdi bâz-ı tîz-pervâz (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 34). [götürmüşlerdi, -
 müş, ler, di, -]

☐ Götürseydi ne dem şemşîr-i bürrân
 Virürdi şîrler şemşîrine cân (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 19). [götürseydi, -se, -
 (y)di, -]

☐ Götürdi menzile oldı 'arâk-ı âhen
 Hamâyil itdi tîğîñ geydi cevşen (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 29). [götürdi, -di, -]

☐ Ğazabnâk oldı Nevfel ejder-âsâ

Götürdi nîzesin şîr-i ner-âsâ (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 70). [götürdi, -di, -]

☐ Götürdi leşkeriñ oldı revâne
 Cihânda koydı bâkî bir fesâne (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 127). [götürdi, -di, -]

☐ Beni ümmîd-vâr itdiñ **götürdiñ**
 Kenâr-ı çeşme-i Hızr'a yetürdiñ (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 143). [götürdiñ, -diñ, -]

☐ Götürdiñ geh tîğî gâh sinânı
 Benimle düşmen itdiñ dostânı (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 15). [götürdiñ, -diñ, -]

☐ Beni zencîrde koyma perîşân
Götür zencîrimi ey şâh-ı hûbân (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 86). [götür,]

☐ Evel ki besteniñ zencîriñ aldı
Götürdi gerden-i Mecnûn'a şaldı (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 50). [götürdi, -di, -]

☐ Götürdi cümlesin oldı revâne
 İrişdi Necd-i ferhunde-nişâne (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 77). [götürdi, -di]

☐ Güzîñ itdi dem-i feruñ-nişânı
Götürdi nâm-bürde armağanı (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 86). [götürdi, -di]

☐ Fiğân kim ölmeden ben bahtı kara
Götürmüşler beni zinde mezâra (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 298). [götürmüşler, -
 müş, -ler]

☐ Götürdi bir niçe merd-i cüvân-ser
 'Azîmet kıldı anlarla berâber (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 21). [götürdi, -di, -]

☐ Götürsün hatt-ı Mecnûn'ı açup bâl
 Yetürsün eylesin Leylî'yi hoş-hâl (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 187). [götürsün, --sün, -]

☐ Ricâ-dârem idüp ümmîd senden
 Kerem eyle **götür** bir nâme benden (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 176). [götür,]

☐ Kitâbet emrini kıldı müheyyâ
Götürdi hâmeyi Mecnûn-ı şeydâ (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 284). [götürdi, -di]

☐ Yazıldı nâme çün pâyâna yetdi
Götürdi kâşide teslîm itdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
 Mesnevi 27, Mısra 288). [götürdi, -di]

☐ Bu gün ol mehveşe gitdim selâma
Götürdüm nâmesin hem işite nâme (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 178). [götürdüm, -düm,
 -]

☐ İdende 'azm-i gür dâr-ı 'uqba
Götürer mihrîñi cânımla yek-câ (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 236). [götürer, -em, -]

☐ Çü bildi hâlini Mecnûn-ı hayrân
Götürdi 'indine oldı senâ-h'ân (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 38). [götürdi, -di, -]

☐ Götür ol 'âşık-ı bî-hânümânı
 İkâmetgâhîñ eyle gülsitânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
 Mesnevi 30, Mısra 59). [götür,]

☐ Güllüñ peygâmını Zeyd sabâ-dem
Götürdi bülbül-i şeydâyâ hurrem (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 176). [götürdi, -di, -]

☐ Tağıtdı bezmini İbni Selâm'ın
Götürdi dehrden âşâr-ı nâmîñ (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 4). [götürdi, -di, -]

☐ Götürmüşler aradan cism-i hâki

Yetürmüşler vaşla cân-ı pâki (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 41). [götürmüşler, -müş, -ler, -]

□ Götürdi beytû'l-aḥzânî o yerden
Gidüp bâbı evinde kıldı mesken (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 27). [götürdi, -di, -]
□ Kapatı çâr-südan fitne bâbîñ

Götürdi şahid-i vuslat hicâbîñ (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 48). [götürdi, -di, -]

□ Götürdi bâ-vefâ Zeyd'i ḥuḫûra
Çıkardı râz-ı pinhânîñ ḫuḫûra (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 49). [götürdi, -di, -]

□ Götürdi eyledi teslîm Zeyd'e
İdüp taḫdîmîni ta'îm Zeyd'e (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 87). [götürdi, -di, -]

□ Götürdi boḫḫayî Zeyd-i yegâne
Tutup şahrâ yolın oldı revâne (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 91). [götürdi, -di, -]

□ Götürdi câme-i zerrîni yek-ser
İdüp taḫbîl bir bir kıldı der-ber (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 117). [götürdi, -di, -]

□ Götürdi kaşra mihmân-ı 'azîzîñ
Fedâ kıldı aña cân-ı 'azîzîñ (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 211). [götürdi, -di, -]

□ Öpüp Leylî ḫudûm-i mâderinden
Götürdi mi 'cer-i sırrı serinden (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 74). [götürdi, -di, -]

□ Çü Mecnûn irtihâl itdi cihândan
Götürdi ḫaymesin bu ḥâkdândan (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 240). [götürdi, -di, -]

□ Götürdüm eyledim yek-câ müheyyâ
Reyâḫîñ ile eṭrâfı muṭarrâ (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 29). [götürdüm, -düm, -]

göz: Görme organı. Göz.

□ Gırîbânı derîde dâmenî çâk

Gözi nemnâk özi nâlân u ḡamnâk (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 6). [gözi, -i, -]

□ Aḫıtdı **gözlerinden** eşk-i ḫasret
İdüp efsûs âḫîr kıldı ric'at (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 67). [gözlerinden, -ler, -in, -den]

□ Tenim bî-tâb u âḫîm âteş-efşân

Gözüm ḫûn-pâş u aḫvâlim perîşân (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 130). [gözüm, -üm, -]

□ Tökürdi **gözleriñden** eşk-i âliñ
İderdi sāyesine şerḫ-i ḫâlîñ (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 37). [gözleriñden, -ler, -iñ, -den, -]

□ Beni mehd-i belâda zâr kıldıñ

Tenim ḫaste **gözüm** ḫûn-bâr kıldıñ (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 24). [gözüm, -üm, -]

□ Bu şî'r-i dil-keşi Leylî idüp ḡuş

Gözünden eşk-i ḫasret eyledi cûş (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 228). [gözünden, -ün, -den]

□ Mûkaḫḫâl **gözlerinde** sürme-i nâz

Muḫavves ebruvânî nâvek-endâz (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 15). [gözlerinde, -ler, -in, -de, -]

□ Bu ḫaletden olup âḡâḫ Mecnûn

Aḫıtdı **gözlerinden** eşk-i gül-gûn (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 130). [gözlerinden, -ler, -in, -den, -]

□ Gözünden dâmen ile eşk şaçdı

Hemân-dem ḫaymesi dâmânîñ açdı (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 115). [gözünden, -ün, -den, -]

□ Aḫıtdı **gözlerinden** eşk-i gül-gûn

Kenârîñ eyledi eşk ile pür-ḫûn (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 49). [gözlerinden, -ler, -in, -den, -]

□ Tökürdi **gözlerinden** eşk-i âliñ

İderdi cüst-cû Mecnûn'ı ḫâlîñ (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 367). [gözlerinden, -ler, -in, -den, -]

□ Saña kim göz tikerse ey dil-efrûz

Çekilsün **gözlerine** mîl-i cânsûz (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 212). [gözlerine, -ler, -in, -e, -]

□ Gözüñdür sâḫî-i mest-i fûsûn-sâz

Nigâḫîñ şabr-sûz u merdûm-endâz (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 259). [gözüñdür, -üñ, -dür, -]

□ Diger yerde kılup feryâd u efsûs

İdüp Mecnûn-ı zariñ **gözleriñ** bûs (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 188). [gözleriñ, -ler, -iñ, -]

□ Dilim şad-çâkdir bu mâ-cerâdan

Gözüm nemnâkdir bu mâ-cerâdan (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 192). [gözüm, -üm, -]

□ Kûşâd itdi **gözün** Mecnûn-ı bî-ḫîş

Göründi çeşmine bir şaḫş-ı dil-rîş (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 45). [gözün, -ün, -]

□ Yüzi mihr-i semâ-yı ḫûb-rûyî

Gözi âḫû-yı şahrâ-yı nîkû (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 6). [gözi, -i, -]

□ İrişdi Zeyd'i istîḫbâl kıldı

Gözün bûs eyledi ḫoş-ḫâl kıldı (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 90). [gözün, -ün, -]

□ Gözüñ ḫanı idüp kûḫî mülevven

Kıluben la'l-veş seng içre mesken (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 205). [gözün, -üñ, -]

□ İdüp ḫûn-bâr nâ-geh **gözlerini**

Gelüp feryâda şordı mâderini (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 115). [gözlerini, -ler, -in, -i, -]

□ 'Azîmet kıldı gitdi rû-be-ḫâmûn

Dili pür-ḡam **gözi** pür-nem ciger-ḫûn (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 48). [gözi, -i, -]

□ Didi Mecnûn gelüpdür va'dḡâha

Bakup ḫasret **göziyle** şâḫ-râḫa (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 148). [göziyle, -i, -(y)le, -]

□ Olup kayd-ı 'alâyıkdan rehâ-yâb

Gözünden âşîkârâ tökdi ḫûn-âb (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 90). [gözünden, -ün, -den, -]

□ Gözi ḫûn-bâr aḫvâli diger-gûn

Dilinde âteş-i sevdâ-yı Mecnûn (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 17). [gözi, -i, -]

□ Ez-ân pes boḫḫa-i zer-târı açdı

Sürürî **gözlerinden** dürr şaçdı (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 116). [gözlerinden, -ler, -in, -den, -]

□ Dili der-sûz âḫî âteş-efşân

Gözi ḫûn-bâr u aḫvâli perîşân (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 82). [gözi, -i, -]

□ Bulup pâyân temâm oldı ḫîṭâbı

Revân oldu **gözünden** eşk-i nâbı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 72*). [*gözünden, -ün, -den, -*]

□ Gözünden tökdi bir gayetde hün-âb
Ki ol buğ'a ser-â-pâ oldu sır-âb (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 189*). [*gözünden, -ün, -den, -*]

göz açup: Göz açmak.

□ Açup göz gördi kim cânânı gitmiş
Koyup cismiñ füsürde cânı gitmiş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 103*). [*göz açup, -up, -*]

göz açup: Uyanık olmak, dikkatli olmak. Göz açmak.

□ Açup göz bağırımı kan görmüşem ben
Beni böyle perişân görmüşem ben (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 55*). [*göz açup, -up, -*]

göz tikerse: Göz dikmek.

□ Saña kim **göz tikerse** ey dil-efrüz
Çekilsün gözlerine mîl-i cân-süz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 211*). [*göz tikerse, -er, -se, -*]

gözle: Göz.

□ Ümîd-i lafz ider bî-çâre senden
İcâzet **gözliyor** dîdâre senden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 144*). [*gözliyor, -iyor, -*]

gözler: Görme organı. Göz.

□ Düşüp Mecnûn kudüm-i mâderine
Sürüp hâk-i kudümüñ **gözlerine** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 194*). [*gözlerine, -in, -e, -*]

gubâr: Toz, toprak.

□ İdüp geh şâne zülf-i tâb-dârîñ
Gehî pāk itdi ruhsârî **gubârîñ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 146*). [*gubârîñ, -îñ, -*]

gubâr-ı makdeminden: Ayağın tozu.

□ Kılup gelmem **gubâr-ı makdeminden**
Hanûtum eyleyüp çeşmi deminden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 115*). [*gubâr-ı makdeminden, -in, -den, -*]

güdâz: Eriten, yakan.

□ Dili der-süz u rüyı meclis-efrüz
Güdâzında mişâl-i şem'-i cân-süz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 58*). [*güdâzında, -ın, -da, -*]

güdâzân: Yananlar, eriyenler.

□ Olup nâr-ı gamıñ dilde firüzân
Vücüdüm şeme-tek olmuş **güdâzân** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 316*). [*güdâzân, -*]

gufrân: Bağışlama, affetme.

□ Siyeh-kâr olduğım dan şerm-sârem
Velî **gufrânıña** ümmîd-vârem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 176*). [*gufrânıña, -îñ, -a, -*]

güft ü gü: Dedikodu, laf, konuşma.

□ Dil-i süzânlarında **güft ü gü** çok
Zebânda tākāt-i şerh-i elem yok (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 263*). [*güft ü gü, -*]

güft ü güya: Dedikodu, laf, konuşma.

□ Ne Leylî **güft ü güya** buldı kudret
Ne Mecnûn buldı leb açmağa kuvvet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 257*). [*güft ü güya, - (y)a, -*]

güftâr: Söz, kelim.

□ İdüp Mecnûn'ı güş ol pîr-i dānā
Diger-gün itdi **güftârîñ** hemānā (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 262*). [*güftârîñ, -îñ*]
□ Bu **güftârî** ki Leylî eyledi güş
Olup zâhir lebinde hānde-i nüş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 31*). [*güftârî, -ı*]
□ Bu **güftâr** ile Mecnûn remîde
Bulup ārām oldu āremîde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 105*). [*güftâr, -*]
□ Bu **güftârî** ki sâ'il eyledi güş
Neberd ahvâlini kıldı ferāmūş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 137*). [*güftârî, -ı*]
□ Bu **güftârî** ki itdi güş Nevfel
Te'emmül eyledi encāmîñ evvel (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 109*). [*güftârî, -ı*]
□ Virüp tebdil **güftâra** dü-bāre
Teveccüh eyleyüp küy-i nigāre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 77*). [*güftâra, -a*]
□ Bu sevgendi bu **güftârî** kılup güş
Bu zehr-āmîz cāmî eyleyüp nüş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 333*). [*güftârî, -ı*]
□ Gelüp **güftâre** giryān bāb-ı Mecnûn
Didi ey pūr-ı meftûn-ı ciger-hûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 59*). [*güftâre, -e*]
□ Bu **güftârî** işitdi pîr-i nā-çār
Yakın itdi ki Mecnûn-ı dil-efkār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 165*). [*güftârî, -ı*]
□ Açup **güftâra** leb Mecnûn-ı şeydā
Bedāhî bir kaşîde kıldı inşād (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 103*). [*güftâra, -a*]
□ Bu **güftârî** kim Leylî'den işitdim
Cevābuñ cā-be-cā îrād itdim (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 145*). [*güftârî, -ı*]
□ Gelüp **güftâre** Mecnûn-ı perişân
Didi ey çāre-bağş-ı derdmendān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 47*). [*güftâre, -e*]
□ İdüp Zeyd 'ākıbet **güftâre** āgāz
Senā-h'ān oldu soñra itdi āvāz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 81*). [*güftâre, -e, -*]
□ İdüp ol 'āşıkı Zeyd āzmāyış
Bu mazmûn virdi **güftâre** küşāyış (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 192*). [*güftâre, -e*]

güftâr-ı tizim: Keskin söz.

□ İdüp kânûn-ı tezvîri firüzân
Olup **güftâr-ı tizim** âteş-efşân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 36*). [*güftâr-ı tizim, -im, -*]

güft-gü: Dedikodu.

□ Bu nihān bağş düşdi **güft-güya**
Çekildi perde rüy-ı arzūya (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm),*

Mesnevi 11, Mısra 87). [güft-güya, -(y)a, -]

□ Olup **güft-gü** birle revâne

Tagıldı gitti herkes bir mekâne (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 195). [güft-gü,]

güher: Cevher, inci II Güzel söz.

□ Geçürdi tuhfesin bir bir nazardan

Niçe genc idise zerden **güherden** (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 56). [güherden, -den]

□ Aña şâyân olan zerden **güherden**

'Abîr ü 'üd-ı hâim ü müşğ-terden (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 85). [güherden, -den]

güher saçdı: Elmas, cevher saçmak.

□ Der-i genc-i 'atâsın açdı dâmâd

Şeker-rîz oldı **güher saçdı** dâmâd (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 308). [güher saçdı, -dı, -]

güher ü genc ü hedâyâ: Cevherler, hazineler ve hediyeler.

□ Didi kim Necd'den maşşûdum aşıla

Degildür **güher ü genc ü hedâyâ** (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 74). [güher ü genc ü hedâyâ,]

güher ü zer: Cevher ve altın.

□ Nişâr oldı tabakla **güher ü zer**

Senâ-ı 'ân oldı ehl-i bezm yek-ser (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 125). [güher ü zer,]

güher-rîz oldı: İnciler saçmak, inciler dökmek.

□ Gene Leyli açup nuṭṭ-ı dil-âvîz

Süḥan-perdâz olup oldı **güher-rîz** (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 268). [güher-rîz oldı, -dı, -]

gül: Gülmek.

□ Kuruldı meclis-i 'ayş-ı 'arûsı

Sipihriñ **güldi** sîmâ-yı 'abûsı (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 112). [güldi, -di]

□ Alup her şâheden nev-ḥande bir **gül**

Bulup her küşeden bir tâze sünbül (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 25). [gül,]

gül: Çiçek, gül çiçeği. || Sevgili.

□ Bahârîñ türfe vakti **gül** zamânı

Ki itmişdi bahâr ihyâ cihânı (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 1). [gül,]

□ Kılup ârâmgâh cân-ı bülbul

Küşâde eylemişdi sînesin **gül** (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 24). [gül,]

□ Hîṭâb itdi didi kim âh ey **gül**

Gerekmez mi saña bî-çâre bülbul (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 33). [gül,]

□ Dolaşup eyleyüp Mecnûn nezâre

Baḳurken geh **güle** geh lâle-zâre (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 26). [güle, -e, -]

□ Nümâyân anda âşâr-ı nühüfte

Güli üşküfesi yek-ser şüküfte (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 22). [güli, -i]

□ Hâzân-ı miḥnetiñ oldı pedidâr

Bu miḥnetden ne **gül** kaldı ne gülzâr (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 36). [gül,]

□ Olur **gül** laḥn-ı bülbulden şüküfte

Bulurlar vâsıdan zevk-i nühüfte (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 161). [gül,]

□ Gelüpdür bâğa büyüñ **gülden** alsın

Seni şorsun ḥaber bülbulden alsın (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 185). [gülden, -den]

□ Olup murḡan-ı bâğ ile hem-âvâz

Kılup geh bülbulde gâhî **güle** nâz (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 56). [güle, -e]

□ Güle karşı olupdur şâd bülbul

Ṭarabdan eyliyor feryâd bülbul (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 159). [güle, -e, -]

□ Güli bülbulleriñ eşkiyle sır-âb

Ser-i gîsü-yı sünbül tâb-der-tâb (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 113). [güli, -i]

□ Güli maḥzûz idüp feryâd-ı bülbul

Olap ḥandân açılmışdı ruh-ı gül (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 11). [güli, -i, -]

□ Hâzândan görmemişdi her kez âzâr

Güliñ seyr itmemişdi çeşm-i âğyâr (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 92). [güliñ, -iñ, -]

□ Virürler mi **güli** gülşende bâde

Virürler mi o ḥurî dîv-zâde (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 137). [güli, -i]

□ Ki ey ḥandân **güli** gülzâr-ı ḥüsnüñ

Beni kıldı hezâr zâr ḥüsnüñ (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 123). [güli, -i]

□ Fiğân itdükde **gül** 'aşkıñdan bülbul

Anı sâkit ider mi büyüñ sünbül (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 53). [gül,]

□ Nigâh-ı ḡamzesi cādū-yı Bâbil

Lebi şekker-şiken ruḥsâresi **gül** (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 36). [gül,]

□ Olup derd-i firâkıñ nâ-tevânı

Gülüñ efsürde kılmış ḡam ḥazâmı (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 106). [gülüñ, -üñ]

□ Şebân-rûz eyliyor feryâd bülbul

Dirîğâ hem-nişîn-i ḥâr olur **gül** (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 208). [gül,]

□ İştisün nağmeñi yetsün murâda

Güli ḥandân olup olsun küşâde (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 104). [güli, -i]

□ Gülüñ peygâmını Zeyd şabâ-dem

Götürdi bülbul-i şeydâya ḥurrem (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 175). [gülüñ, -üñ]

□ Gülüñ zevkiyle bülbul der-efğândır

Velî hicrânda Mecnûn nevândır (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 241). [gülüñ, -üñ, -]

□ İder gâhî **güli** hem-ḥâne-i ḥâr

Gehî genci kılur kâşâne-i mâr (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 9). [güli, -i]

□ Ruḥuñ itdükde bülbulden nihân **gül**

Ḳalup mehcür olur ḥâmûş bülbul (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 275). [gül,]

□ Açup ruḥsârını **gül** gül zamânı

Maḳam itdükde bülbul gülsitânı (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 277). [gül,]

□ Açup ruḥsârını **gül** gül zamânı

Maḳam itdükde bülbul gülsitânı (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 277). [gül,]

□ Olur vaşl-ı gül ile tâze bülbul

Güle fermüş kılur âvâze bülbul (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 280). [güle, -e, -]

□ Kenâr-ı 'andelîbi pür-gül eyle

Güli hem hem-zebân-ı bülbül eyle (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 33, *Mısra* 62). [güli, -i]

□ Hezâr-ı bî-ķarâr u nâ-tevânîñ

Gülüñ kıl sînesinde âşiyânîñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 33, *Mısra* 60). [gülüñ, -üñ, -]

□ Gidüp bülbül **güli** şolmuşdı bağîñ

Zaġânlar bülbülü olmuşdı bağîñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 36, *Mısra* 13). [güli, -i]

□ Gül-âbî eyledi âlûde-i ‘ûd

Güli kıldı gül-âb-ı ‘ûd-âlûd (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 36, *Mısra* 174). [güli, -i]

□ Ki ey yektâ **güli** bağ-ı cihânîñ

Rehîn-i âfeti oldu ħazânîñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 37, *Mısra* 143). [güli, -i]

gül ġoncası: *Gülüñ açılmamış hâli.*

□ ‘Acebdır kim hezâr itdükde feryâd

Olur **gül ġoncası** ħandân u dil-şâd (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 206). [gül ġoncası, -sı, -]

gül-âb-efşân: *Gül suyu saçan II Terleyen.*

□ Gül-âb-efşân olup ħübân diger-bâr

Ķılup bir nev’ ile Leylî’ni bîdâr (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 8, *Mısra* 87). [gül-âb-efşân,]

□ Gül-âb-efşân olup oldu füsûn-sâz

İfâķat buldı ol iki ser-efrâz (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 33, *Mısra* 203). [gül-âb-efşân,]

gül-âb-efşân oldu: *Gül suyu saçmak.*

□ Hemân efsûs idüp giryân oldu

Sirişkiyle **gül-âb-efşân oldu** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 180). [gül-âb-efşân oldu, -dı, -]

gül-âbî: *Gül suyu renginde.*

□ Gül-âbî eyledi âlûde-i ‘ûd

Güli kıldı gül-âb-ı ‘ûd-âlûd (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 36, *Mısra* 173). [gül-âbî,]

gül-âb-ı esk: *Gülsuyu gibi gözyaşı II kanlı gözyaşı.*

□ Mürâ’at itdi bâb-ı rûh-ı pâķiñ

Gül-âb-ı eşķ ile ter kıldı ħâķiñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 24, *Mısra* 44). [gül-âb-ı eşķ,]

gül-âb-ı ‘ûd-âlûd: *Ud kokusuna bulaşmış gül suyu.*

□ Gül-âbî eyledi âlûde-i ‘ûd

Güli kıldı **gül-âb-ı ‘ûd-âlûd** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 36, *Mısra* 174). [gül-âb-ı ‘ûd-âlûd,]

gül-âġîñ: *Gülle dolmak.*

□ Küşâde kıldılar Leylî mezârîñ

Gül-âġîñ itdiler Mecnûn kenârîñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 37, *Mısra* 268). [gül-âġîñ,]

ġulâm: *Kul, köle, esir, bende.*

□ Olup derendegân yek-ser **ġulâmı**

Cihânı kıldı ħayrân ihtîşâmı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 25, *Mısra* 81). [ġulâmı, -ı]

□ Kevâķibdir seniñ-teķ ser **ġulâmıñ**

Maķalîd-i semâ vü arz nâmıñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 27, *Mısra* 61). [ġulâmıñ, -ıñ, -]

□ Benim ħâlimi bilmeķse murâdîñ

Fedâ-yı ‘aşķınam ey ben **ġulâmıñ** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 222). [ġulâmıñ, -ıñ, -]

□ Velîķin olmayup nefsiñ **ġulâmı**

İdüp metrûķ bu mezmûm kâķı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 34, *Mısra* 55). [ġulâmı, -ı, -]

ġülbâġ: *Hoş ses.*

□ Künûñ **ġülbâġden** sen olma ħâmûş

Beni hem ġâĥ u ġeh kılma ferâmûş (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 23, *Mısra* 197). [ġülbâġden, -den, -]

ġülbâġ-i fiġanı: *Duâ ve ilâķî dizisinin fiġanı.*

□ İder ezber hezârân dâstânı

İrür eflâķe **ġülbâġ-i fiġanı** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 33, *Mısra* 282). [ġülbâġ-i fiġanı, -ı, -]

ġül-bû iderdi: *Gül kokulu etmek; eylemek.*

□ Şabâ ħayrân ħolaşup ġülsitânı

İderdi dem-be-dem ġül-bû cihânı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 14, *Mısra* 20). [ġül-bû iderdi, -er, -di, -]

ġül-ķihre: *Gül (gibi kırmızı ve ġüzel) yüzlü (sevgili).*

□ Ki ol meh-veş benimle yâr olsun

O **ġül-ķihre** baña dil-dâr olsun (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 17, *Mısra* 136). [ġül-ķihre,]

ġül-ķîn: *Gül devşiren, gül toplayan.*

□ Ķaranfil ķîn olup ġeh ġâĥ nesrîn

Olurlardı ġehî ħandân **ġül-ķîn** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 14, *Mısra* 132). [ġül-ķîn,]

ġül-efşân: *Gül saçan.*

□ Beyâbân içredir Mecnûñ perîşân

Ĥıyâbân içredir Leylî **ġül-efşân** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 14, *Mısra* 216). [gül-efşân,]

ġül-endâm: *Güzel endâmlı, boyu gül gibi nâzık ve lâtif olan.*

□ Ģelüp de bulmadıñ bir laĥza ârâm

İdersen ‘azm-i ric’at ey **ġül-endâm** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 286). [gül-endâm,]

□ Çıķar her zerresinden bir **ġül-endâm**

Ki ħâķ itmiş anı ħâķ-i siyeh ħâm (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 36, *Mısra* 183). [gül-endâm,]

ġül-ġonca: *Tomurcuk halinde gül.*

□ Hezâr-ı zârı ġördi der-fiġândır

Velî **ġül-ġoncası** ħandân-deĥândır (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 8, *Mısra* 32). [gül-ġoncası, -sı]

ġül-ġûñ: *Gül renkli.*

□ Sirişkiyle ħılup ġül-zârı **ġül-ġûñ**

Çeküp eġġan diyüp Mecnûñ Mecnûñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 14, *Mısra* 229). [gül-ġûñ,]

□ Beni tekfîn kıl ħûñîñ kefenle

Mülebbes eyle **ġül-ġûñ** pîrehenle (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 36, *Mısra* 118). [gül-ġûñ,]

ġül-i âfet-i ne-dîde: *Görmemiş musibetini ġülüñ.*

□ Niķe Leylî **ġül-i âfet-i ne-dîde**

Niķe Mecnûñ hezâr ġam-resîde (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 63). [gül-i âfet-i ne-dîde,]

gül-i bâğ-ı cinânsen: Cennet bahçesinin gülü.

□ Ki sen ger hürî-i müşgîn-müsen

Gül-i bâğ-ı cinânsen tâze-rûsen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 26). [gül-i bâğ-ı cinânsen, -sen-sen, -]

gül-i bâğ-ı nezâket: Nezâket bağının gülü.

□ Didiler ey gül-i bâğ-ı nezâket

Saňa şâyân degildir bu felâket (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 89). [gül-i bâğ-ı nezâket,]

gül-i dil-efrûz: Gönüle ferahlık veren gül.

□ Ruḥ-ı Leylî gibiydi gül-i dil-efrûz

Hezârân âhı Mecnûn'ın cihân-sûz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 35). [gül-i dil-efrûz,]

gül-i gülzâr-ı 'adn: Cennetteki gül bahçesinin gülü.

□ Nihâl-i bâğ-ı Firdevs nikûyî

Gül-i gülzâr-ı 'Adn hûb-rûyî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 4). [gül-i gülzâr-ı 'adn,]

gül-i rengîn-i gülzâr: Gül bahçesinin parlak renkli gülü.

□ Elâ ey şem'-i bezm hûb-rûyî

Gül-i rengîn-i gülzâr nigûyî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 314). [gül-i rengîn-i gülzâr,]

gül-i sürhi: Kırmızı gül.

□ Bahâr-ı şîḥḥatî pejmürde olmuş

Gül-i sürhi şolup efsûrde olmuş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 142). [gül-i sürhi, -i, -]

gülistân: Güllük, gül bahçesi, gül tarlası.

□ Bu kühuñ dâmeniydi bir gülistân

İderdi reşk aña gülzâr-ı Rıdvân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 15). [gülistân,]

□ Olup dil-teng Leylâ-yı vefâ-dâr

Gülistân seyrine oldı talebkâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 44). [gülistân,]

□ Çemen bâzârınıñ bozsân revâcın

Gülistân mülkiniñ alsan ḥarâcın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 62). [gülistân,]

□ Cihânın çeşn-i sürin hây hüyuñ

Gülistânın bahârın reng ü büyüñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 54). [gülistânın, -in, -]

□ Gülistânı yakup itmişdi vîrân

Çemen-ârâyışın kılmışdı talan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 11). [gülistânı, -i, -]

□ Gülistân şabâhet içre yektâ

Letâfet şâhına pîrâye-baḥşâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 119). [gülistân,]

□ Gülistân bâ-şafâ meclis müheyyâ

Şurâhî ḥande-zen gerdişde minâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 199). [gülistân,]

□ Ta'aşşukdan olur her müşkil âsân

Ta'aşşuk eyliyor nârî gülistân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 312). [gülistân,]

□ Gülistânı idüp ber-bâd gitdin

Hezâr-ı zârın nâ-şâd itdin (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 145). [gülistânı, -i]

□ Sitem kıldı baña devr-i zamâne

Düçar oldı gülistânım ḥazâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 128). [gülistânım, -im]

gülistân-ı bekâya: Sonsuz gül bağı.

□ Sözüñ hatm itdi Leylî oldı dil-teng

Gülistân-ı bekâya kıldı âheng (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 154). [gülistân-ı bekâya, -(y)a, -]

gülistân-ı belâya: Belanın gül bahçesi.

□ Değişdi bezm-i rence derd-i 'aşka

Gülistân-ı belâya verd-i 'aşka (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 56). [gülistân-ı belâya, -(y)a, -]

gülistân-ı cemâlîñ: Güzelliğin gül bahçesi, güzellik bahçesi.

□ Kimiñ çeşmi kılup ḥâlîñ perîşân

Gülistân-ı cemâlîñ itdi pejmân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 156). [gülistân-ı cemâlîñ, -in, -]

gülistân-ı cüvânı: Genç gül bahçesi (Sevgililer).

□ Müferreḥdir gülistân-ı cüvânı

Hezâr-baḥş olursa nağme-ḥ'ânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 47). [gülistân-ı cüvânı, -i, -]

gülnâr: Nar çiçeği.

□ Gülnâr eyleyüp bağı çerâğân

Be-sân âteş olmuşdı fûrûzân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 23). [gülnâr,]

gülşen: Bahçe, gül bahçesi; mec. Dünya.

□ Kederden derdden fark itmedim ben

Ne vakt açdı ne dem şoldı bu gülşen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 52). [gülşen,]

□ Hezâr nağme-senc-i gülşen-i râz

İdüpdür böyle bu gülşende âvâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 2). [gülşende, -de]

□ Olup gülşende ḥandân Leylî'yi gül

İderdi nâle-i Mecnûn'ı bülbül (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 37). [gülşende, -de, -]

□ Bulup gülşende bir künc-i nihânı

Añup Mecnûn-ı zâr u nâ-tevânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 69). [gülşende, -de]

□ İdüp ol mäh-i rûşen seyr-i gülşen

Cemâlî gülşeni itmişdi rûşen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 8). [gülşeni, -i, -]

□ Virürler mi gülî gülşende bâde

Virürler mi o hürî dîv-zâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 137). [gülşende, -de]

□ Ki sensin gülşen-i 'aşkıñ hezârı

Bu gülşen görmesin sensiz bahârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 200). [gülşen,]

□ Maḳâm-ı vuslatın ol mäh-i enver

İdüp bir ṭarafa gülşende muḳarrer (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 96). [gülşende, -de]

□ Çemenler sū-be-sū âlûde-i ḥâk

Cihân mâtem-zede gülşen kedernâk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 26). [gülşen,]

□ Didi ey bülbül-i zâr-ı müsevveş
Ümîdîñ **gülşeniñ** yakmışdır âteş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 38). [gülşeniñ, -iñ, -]

gülşen-i ‘aşkıñ: Gül bahçesinin aşkı.

□ Ki sensin **gülşen-i ‘aşkıñ** hezârı
Bu gülşen görmesin sensiz bahârı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 199). [gülşen-i ‘aşkıñ, -
iñ, -]

gülşen-i ‘aşkında: Aşkın gül bahçesi. Gül bahçesinin
aşkı.

□ Hezâriydım hemân ol gönecanîñ ben
İderdim **gülşen-i ‘aşkında** şîven (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 126). [gülşen-i ‘aşkında,
-ın, -da, -]

gülşen-i nigârîñ: Resim gibi güzel sevgilinin gül
bahçesi.

□ Ki itme zann kim **gülşen-i nigârîñ**
Zamânı gelmemiş açmış bahârîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 193). [gülşen-i nigârîñ,
]

gülşen-i sühanda: Söz bahçesi.

□ Gezüp gâhî **gülşen-i sühanda**
Gehî şah-n-ı hıyâbân-ı sühanda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 23). [gülşen-i sühanda,
-da, -]

gülsitân: Bahçe, gül bahçesi.

□ İrişdi nâ-gehân bir **gülsitâna**
Ki gıpta-bahş idi bağ-ı cinâna (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 19). [gülsitâna, -a]
□ Gelüp geşt eyleyüp ol **gülsitânda**
İkâmetgâhını kılmuşdı anda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 49). [gülsitânda, -da]
□ Nişîmengâh idüp bir **gülsitânı**
Ferâhem kıl gürûh-ı dostânı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 203). [gülsitânı, -ı]
□ Ki itsün geşt-i gül-zârı bahâne
Çıkup taşra gidüp bir **gülsitâna** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 68). [gülsitâna, -a]
□ Nolur pervâz kıl bu **gülsitâna**
Benimle yâr olup eyle terâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 163). [gülsitâna, -a]
□ Bu vâkt-i dil-keş ü ferâh-nişânda
Ki herkes zevk iderdi **gülsitânda** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 40). [gülsitânda, -da]
□ Şabâ hayrân tolaşup **gülsitânı**
İderdi dem-be-dem gül-bü cihâmı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 19). [gülsitânı, -ı]
□ Ki bir dem seyr kılsun **gülsitânı**
Nedir görsün nehârîñ dâstânı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 45). [gülsitânı, -ı]
□ İder cünbiş nesîmi **gülsitânıñ**
Bulur Mecnûn’ıñ bü-y-i nişânıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 79). [gülsitânıñ, -ıñ, -]
□ Götür ol ‘âşık-ı bî-hânümânı
İkâmetgâhını eyle **gülsitânı** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 60). [gülsitânı, -ı]
□ Açup ruhsârını gül gül zamânı
Maķam itdükde bülbül **gülsitânı** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 278). [gülsitânı, -ı, -]

□ Olup vâkıf cefâsından hâzânîñ
Perîşân oldığından **gülsitânıñ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 6). [gülsitânıñ, -ıñ, -]

gülsitân kılmuş: Gül bahçesi haline getirmek.

□ Ki küh-ı deştî kılmuş gülsitân sân
Hıyâm lâle-gün râyât elvân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 41). [gülsitân kılmuş, -
mış, -]

gülsitân-ı bî-nişâne: Nişansız, işâretsiz gül bahçesi.

□ Revân ol **gülsitân-ı bî-nişâne**
Hıram eyle maķâm-ı lâ-mekâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 171). [gülsitân-ı bî-
nişâne,]

gülsitân-ı taze-rûy: Taze yüzlü gül bahçesi.

□ Cemâlîñ **gülsitân-ı taze-rûy**
Kadıñdûr serv-i bostân-ı nigûyı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 255). [gülsitân-ı taze-
rûy, -ı, -]

gülsâr: Bahçe, gül bahçesi.

□ Hemân **gülsârda** gördi ki yâri
Fürüzân eylemiş bağ u bahârı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 41). [gülsârda, -da]
□ Kılup efgân demâdem eyleyüp âh
Gezürdi sū-be-sū **gülsârı** nâ-gâh (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 40). [gülsârı, -ı]
□ İdüp **gülsârı** firdevs-i berîn-tek
Kılur geşt-i gülistân hür-ı ‘ayn-tek (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 43). [gülsârı, -ı]
□ Hazân-ı miñnetiñ oldı pedîdâr
Bu miñnetden ne gül kaldı ne **gülsâr** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 36). [gülsâr,]

gül-zâr: Gül bahçesi l bahçe.

□ Fiğân itdükce bu **gül-zârda** ben
Nolaydı güş idüp feryadımı sen (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 155). [gül-zârda, -da]
□ Sirişkiyle kılup **gül-zârı** gül-gün
Çeküp efgân diyüp Mecnûn Mecnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 229). [gül-zârı, -ı]
□ Ki Mecnûn’dur giriftâr-ı felâket
İder **gül-zârlarda** Leylî ‘işret (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 214). [gül-zârlarda, -
lar, -da, -]

gül-zâre: Gül bahçesi, bahçe.

□ Olup bübürd-i gül-zâr-ı vişâlim
Bu **gül-zâre** gelüp görsün cemâlim (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 190). [gül-zâre,]

gülsâr-ı havâtuñ: Hayatın gül bahçesi.

□ Hazân-ı nâ-be-hengâmı memâtiñ
İdüp efsürde **gülsâr-ı havâtuñ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 44). [gülsâr-ı havâtuñ, -
ıñ, -]

gülsâr-ı hüsnüñ: Güzellighinin gül bahçesi, sevgilinin
güzel yüzü.

□ Ki ey handân güli **gülsâr-ı hüsnüñ**
Beni kıldı hezâr zâr hüsnüñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 123). [gülsâr-ı hüsnüñ, -

üñ, -]

gülsâr-ı hüsnüñ: Güzellik gül bahçesi.

□ O yektâ goncası **gülsâr-ı hüsnüñ**
O rüşen matla‘-ı envâr-ı hüsnüñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 215). [*gülsâr-ı hüsnüñ, -*
üñ, -]

gülsâr-ı leyli: Leylâ'nın gül bahçesi.

□ Olup âfet-zede **gülsâr-ı Leylî**
Şolup reng-i gül-i ruhsâr-ı Leylî (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 41). [*gülsâr-ı leyli,]*

gülsâr-ı rıdvân: Rıdvân bahçesi.

□ Bu kühuñ dâmeniydi bir gülistân
İderdi reşk aña **gülsâr-ı Rıdvân** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 16). [*gülsâr-ı rıdvân,]*

gülsâr-ı rıdvân: Rıdvân bahçesi.

□ İder nîrânı yâd vaşl-ı cânân
Gürüh-ı ‘âşıka **gülsâr-ı Rıdvân** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 112). [*gülsâr-ı rıdvân,]*

gülsâr-ı şuhûda: Gül bahçesinin şahitleri, tanıkları.

□ O dem kim âşarım geldi vücûda
Güzer kıldım bu **gülsâr-ı şuhûda** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 118). [*gülsâr-ı şuhûda, -*
a, -]

güm itdiñ: Kaybetmek.

□ Ki ey cân-ı hâzîn çün vaşla yetdiñ
Niçün gâflet kılup vakti **güm itdiñ** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 108). [*güm itdiñ, -diñ, -]*

güm olup: Kaybolmak.

□ Olup ‘Ankâ gibi güm cism-i dâniş
Cihânda kalmış idi ism-i dâniş (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 65). [*güm olup, -up, -]*

gümân itdi: Şüphe etmek.

□ Gümân itdi o kevkeb Müşterî’dir
Nücümüñ es‘ad ü vâlâ-teridir (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 27). [*gümân itdi, -di, -]*

gümân itme: Şüphe etmek.

□ Gümân itme ki ben mest-i hevâyem
Perestâr-ı hevâ-yı mäsivâyem (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 149). [*gümân itme, -me,*
-]

gümân itmezdim: Şüphe etmek.

□ Seni böyle **gümân itmezdim** ol dem
Degildiñ bî-vefâ ol demde sen hem (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 219). [*gümân itmezdim,*
-mez, -dim, -]

gümân-ı nâ-be-câ: Uygunsuz, münasip olmayan
şüphe; zan, kuşku.

□ Gümân-ı nâ-be-câ itme ki Mecnûn
Hevâ-yı nefsiñe olmuşdı meftûn (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 1). [*gümân-ı nâ-be-câ,]*

güm-gerde-i pür-ı ‘azîzem: Kıymetlisi olan oğlunu
kaybetmiş.

□ Ki ben **güm-gerde-i pür-ı ‘azîzem**
Fîrâkıñdan hemîşe eşk-rîzem (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 85). [*güm-gerde-i pür-ı*
‘azîzem, -em, -]

güm-geş: Kaybolmuş, yolunu kaybetmiş.

□ Ben er dîvâne-i güm-kerde râhem
Velî bu **güm-geşde** bî-günâhem (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 182). [*güm-geşde, -de, -*
]

gümgeşteğân: Kendini kaybetmiş.

□ Getür sâkî şarâb-ı la‘l-günü
K‘odur **gümgeşteğânıñ** reh-nümüñi (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 30). [*gümgeşteğânıñ, -*
ıñ, -]

güm-nâm: Adı sanı yok olmuş, unutulmuş.

□ Yakıldıñ âteşe **güm-nâm** kaldıñ
Velî nâ-puhte olduñ hâm kaldıñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 95). [*güm-nâm,]*

gümrah: Yolunu şaşırmış, doğru yoldan ayrılmış.

□ Fiğân kim kalmışam **gümrah** sensiz
Serencâmım yamandır âh sensiz (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 63). [*gümrah,]*

gümreh oldum: Yoldan çıkmış, sapmış olmak.

□ Reh-i ‘âşkıñda gerçi **gümreh oldum**
Cezâmı düzağ-ı hicriñde buldum (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 147). [*gümreh oldum, -*
dum, -]

gün: Belirsiz bir zaman, an, vakit.

□ Virüp her demde bir **güne** şikence
Yitürdiñ ‘ömrümi pencâh-ı pence (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 39). [*güne, -e]*

gün: (Bir) Gün II. Belirsiz zaman dilimi.

□ Aña ol **gün** gıçüp tire şeb-âsâ
Ne encüm cilverge ne mâh peydâ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 13). [*gün,]*

□ Bir iki **gün** derüni pür-şerâre
Tağammül kıldı nâr-ı intizâre (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 15). [*gün,]*

□ O **gün** inşâf idüp itmişdi devrân
Gürüh-ı ‘âşıka mihriñ nümâyân (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 45). [*gün,]*

□ Teni mecrüh bağı päre päre
Güni kara gününden bahtı kara (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 100). [*güni, -i, -]*

□ Güni böyle geçüp İbni Selâm’ıñ
İdüp metrük icrâ-yı merâmıñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 357). [*güni, -i]*

□ Diyâr-ı yäre bir **gün** ‘azm kıldı
Şitâbân oldı ‘azmıñ cezm kıldı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 3). [*gün,]*

□ Yanurdu cânı nâr-ı hasret ile
Güni dâ’im geçürdi miñnet ile (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 28). [*güni, -i, -]*

gün gün: Günden güne // Her gün, daima, sürekli.

□ İder ‘âşıkları **gün gün** ciger-hûn
Olur vâreste kim ki olsa Mecnûn (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 125). [gün gün,]

gün gün: Günden güne // Her gün, daima, sürekli.

□ Tezâyüd eyleyüp **gün gün** 'inâdın
Şerâr-efşân olur nâr-ı fesâdın (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 3). [gün gün,]

gün gün: Günden güne // Her gün, daima, sürekli.

□ Gene çün oldı şahrâ-gerd Mecnûn
Tezâyüd kıldı **gün gün** derd-i Mecnûn (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 2). [gün gün,]

gün günden: Günden güne // Her gün, daima, sürekli.

□ Demâdem hüsni Leylî'ni füzûn it
Beni **gün günden** 'aşkında zebûn it (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 54). [gün günden, -den, -]

gün günden: Günden güne.

□ Eyleyüp endühi **gün günden** ziyâde
Gam-ı firâkatden oldı üftâde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 61). [gün günden, -den, -]

günâh: Suç, Allah katında yasaklanan şey.

□ Anı yâd eylemezsen gâh u gâhî
Nedir 'aşkından özge bir **günâhı** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 54). [günâhı, -ı]
□ Eger olsa melekler 'özü-ğ'âhım
Degildir kâbil-i pûziş **günâhım** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 142). [günâhım, -ım, -]
□ Olup her lahza hâkîkînde günehkâr
Günâhım ecrine oldum giriftâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 72). [günâhım, -ım, -]
□ Beni hulk-ı bedim kıldı perîşân
Günâhımdan peşimânım peşimân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 74). [günâhımdan, -ım, - dan, -]
□ Kerem kıl 'aybımı ser-küb kılma
Günâhımla beni menkûb kılma (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 76). [günâhımla, -ım, - la, -]
□ İlâhî müznibem çokdur **günâhım**
Derinden gayrı yokdur bir penâhım (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 173). [günâhım, -ım, -]

gunc: Naz, şive, işve, kırıtma.

□ Bu nâz ile bu etvâr ile sâkî
Bu **gunc** ile bu reftâr ile sâkî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 38). [gunc,]

güne: Tür, nevi, çeşit, tarz.

□ Bu **güne** pendîñ olmaz i' tibârî
Ki 'aşıklık degildir ihtiyârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 14, Mısra 271). [güne,]
□ Ne yerde görse bir miskîn ü nâ-çâr
Aña biñ **güne** mihr eylerdi izhâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 24). [güne,]
□ Demâdem eyleyüp izhâr-ı sâziş
İdüp Leylâ'ya biñ **güne** nevâziş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 310). [güne,]
□ Mükâfâtıñ diger **güne** bulursun
Katli-i hânceri-i hâsret olursun (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 323). [güne,]

□ Benem bâbîñ seniñ ey nûr-ı dîde
Bu **güne** dil perîşân gam-reşide (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 62). [güne,]
□ O **güne** olmuşam vahşetle hû-ger
Ki bûy-ı insden dil nefret eyler (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 157). [güne,]
□ Bu **güne** şubha deg nâlân [u] gamnâk
İdüp ruhsârını fersûde-i hâk (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 79). [güne,]
□ Didiler kim niçün ey 'aşık-ı şüm
Birüz itdiñ bu **güne** kâr-ı mezmûm (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 14). [güne,]
□ Hemân dil kim bu **güne** dür-efşândır
'Acebdır kim niçün dîvâne-sândır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 111). [güne,]
□ Ta'ahhüd kıldı kim bî-câ diger-bâr
Bu **güne** olmasın her kez dil-âzâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 184). [güne,]
□ İrişeydi saña âvâz-ı nâlem
Bilirdiñ kim ne **güne** haste-hâlem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 368). [güne,]
□ Ne **güne** itdilerse mihr-i zâhir
Sîrâyet itmedi Mecnûn'a âhir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 43). [güne,]
□ Gelüp nuṭka açup leb şerh-i hâle
Bu **güne** bastırmışlar maḳâle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 4). [güne,]
□ Bu **güne** gerçi ol iki dil-efrûz
Be-hem pîçide kaldılar şebân-rûz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 245). [güne,]
□ Bu **güne** kaldılât tâ-subh şâmit
Nigeh der-kâr-ı nuṭk-ı gûş sâkit (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 265). [güne,]
□ Ne oldı ki bu **güne** ebkem olduñ
Niçün nuṭkuñ tûtuldu ebsem olduñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 271). [güne,]
□ Niçün bu düzaḳı kıldıñ pedidâr
Bu **güne** başıma olduñ şerer-bâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 60). [güne,]
□ Bu **güne** oldı bir dem nevḥa-perdâz
Ez-ân pes eyledi takrîre âgâz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 107). [güne,]
□ Bilürler kim ne **güne** dâg-dârem
Ne rûtbe bî-nevâiem dil-figârem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 143). [güne,]
□ Ki **günedir** zamân-ı zindegâni
Şaḳın fevt itme bu **güne** zamânı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 162). [güne,]
□ Ki **günedir** zamân-ı zindegâni
Şaḳın fevt itme bu **güne** zamânı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 161). [günedir, -dir, -]

günehkâr olup: Günaha girmek; kötü yola sapmış kimse olmak.

□ Olup her lahza hâkîkînde günehkâr
Günâhım ecrine oldum giriftâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 71). [günehkâr olup, - up, -]

gür: Kabir, mezar.

□ Ki gûyâ **gür** içinde bir bedendir
Velî bu gürgehde bî-kefendir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 43). [gür,]

ğurbet: Yabancı memleket, yad el.

□ Raķīb endişesi **ğurbet** belāı
İdüpdür gōnlümi ğam mübtelāı (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 27, Mısra 125). [ğurbet,]

ğurbet-i dehşet-fezādan: Aşırı gariplik.

□ Kûnûn bu **ğurbet-i dehşet-fezādan**
Bu mâtemden bu pür-ġam mā-cerādan (Mecnûn u
Leylî (Nākām), Mesnevi 27, Mısra 249). [ğurbet-i
dehşet-fezādan, -dan-dan, -]

ğürg ü hem şir ile āhû: Kurt ve hem de aslan ile
ceylan.

□ Ğanemle **ğürg ü hem şir ile āhû**
Bulup üns oldu yek-diğerle yek-rû (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 25, Mısra 65). [ğürg ü hem şir ile
āhû,]

ğürgāh: Mezar, kabir yeri.

□ Niçûn sālîk olup pür-hāvf rāha
Gelüpsün ħayy iken bu **ğürgāha** (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 23, Mısra 58). [ğürgāha, -a, -]
□ Gelüp hūřa ‘azîmet kıldı rāha
Şitābān gitti yetdi **ğürgāha** (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 24, Mısra 38). [ğürgāha, -a, -]

ğürgeh: Kabir yolu, mezarın yolu.

□ Ki ġüyā ġür içinde bir bedendir
Velî bu **ğürgehde** bî-kefendir (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 28, Mısra 44). [ğürgehde, -de, -]

ğürizān olup: Kaçmak.

□ Tezerv oldum olup benden **ğürizān**
Beni řaġrāya şaldı oldu pinhān (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 33, Mısra 323). [ğürizān olup, -up,
-]

ğürizān olurdı: Kaçmış, kaçan olmak.

□ Kime kim olmuş olsaydım ġazel-h’ān
Olurdı eyleyüp nefret **ğürizān** (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 38, Mısra 52). [ğürizān olurdı, -
ur, -dı, -]

ğürize: Kaçma, fîrar etme.

□ Ne dilde vardır cür’et sîtîze
Ne pây-ı řākatim kalmış **ğürize** (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 27, Mısra 130). [ğürize,]

ğürüb: Güneşin batması, ġün batımı.

□ Ğürüb itdükde mihr-i ‘ālem-ārā
Bulup ārām leşker cāy-be-cā (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 18, Mısra 155). [ğürüb,]

ğürüh: Cemaat, bölük, takım, taife.

□ Hemān-dem terk kıldı ol **ğürühî**
İdüp feryād tıtdı rāh-ı kûhı (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 29, Mısra 45). [ğürühî, -ı]
□ Oluplar kâdrdānı ol **ğürühüñ**
İdüpler dem-be-dem efzûn řükühüñ (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 38, Mısra 75). [ğürühüñ, -uñ, -]

ğürüh-ı ‘arîfāna: Arifler, bilgililer topluluġu.

□ Didi Mecnûn’a kim ey ħānümān-süz

ğürüh-ı ‘arîfāna dāniř-āmûz (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 26, Mısra 110). [ğürüh-ı ‘arîfāna,
-a, -]

ğürüh-ı ‘aşıka: Aşıklar topluluġu, aşık takımı, aşık
bölüġü.

□ O ġün inřāf idüp itmişdi devrān
ğürüh-ı ‘aşıka mihrîñ nümāyān (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 8, Mısra 46). [ğürüh-ı ‘aşıka, -a, -
]

ğürüh-ı ‘aşıka: Aşıklar topluluġu, aşık takımı, aşık
bölüġü.

□ Felek Nākām ‘adüvv-i ‘ařıkāndır
ğürüh-ı ‘aşıka nā-mihrbāndır (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 11, Mısra 90). [ğürüh-ı ‘aşıka, -a,
-]

ğürüh-ı ‘aşıka: Aşıklar topluluġu.

□ İder nîrānı yād vaşı-ı cānān
ğürüh-ı ‘aşıka ġülzār-ı Rıdvān (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 31, Mısra 112). [ğürüh-ı ‘aşıka, -
a, -]

ğürüh-ı ‘ařıkān: Aşıklar topluluġu.

□ Muġabbet mülkiniñ ħāqānı Mecnûn
ğürüh-ı ‘ařıkān sultānı Mecnûn (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 33, Mısra 104). [ğürüh-ı ‘ařıkān,]

ğürüh-ı ‘ařıkānîñ: Aşıklar topluluġu.

□ Ĥarîfiydi zāmān-ı bî-amānîñ
Neđimiydi **ğürüh-ı ‘ařıkānîñ** (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 28, Mısra 10). [ğürüh-ı ‘ařıkānîñ,
-îñ, -]

ğürüh-ı bā-şüküh: Ulu; azametli; haşmetli topluluk,
cemaat.

□ Ğürüh-ı bā-şüküh ile nihāyet
İdüp Necd’e sefer kıldı ‘azîmet (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 6, Mısra 23). [ğürüh-ı bā-şüküh,]

ğürüh-ı dostānı: Dostlar; arkadaşlar topluluġu,
cemaatî.

□ Niřimengāh idüp bir ġülsitānı
Ferāhem kıl **ğürüh-ı dostānı** (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 10, Mısra 204). [ğürüh-ı dostānı, -
ı, -]

ğürüh-ı leylî’ye: Leyla’nın kabilesinden kişiler.

□ Ğürüh-ı Leylî’ye tahsîn iderdi
Sipāh-ı Nefvel’e nefrîn iderdi (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 18, Mısra 99). [ğürüh-ı leylî’ye, -
ye, -]

ğürüh-ı řā’irānı: şairler topluluġu.

□ Ki sâbıkda **ğürüh-ı řā’irānı**
İdüp āsûde eřrāf-ı zamānı (Mecnûn u Leylî (Nākām),
Mesnevi 38, Mısra 73). [ğürüh-ı řā’irānı, -ı, -]

ğürüh-ı vahşe: Vahş hayvanlar topluluġu.

□ Olup Mecnûn’a yek-ser bende-fermān
ğürüh-ı vahşe Mecnûn oldu sultān (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 25, Mısra 60). [ğürüh-ı vahşe, -e, -
]

ğurūr itme: Gururlanmak, gurur etmek.

□ Ğurūr itme cihānda mülk ü māle
Ki mülk ü mālđır bāış vebāle (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 225). [*ğurūr itme, -me, -*
]

ğürz-i girānla: Ateşli silāhların icadından önce
savaş aleti olarak kullanılan, demir, tunç, bakır veya
pirinçten ağır topuz II yuvarlak, dolu kadeh.

□ Gehī tīr ile geh **ğürz-i girānla**
Gehī şemşīr ile gāhī sinānla (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 18, *Mısra* 149). [*ğürz-i girānla, -*
la, -]

gūs: Dinlemek, kulak vermek.

□ İdenler **gūs** şī'r-i cān-fezāsın
Sürūd-ı rūh-bağış-ı dil-güşāsın (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 7, *Mısra* 13). [*gūs,]*
□ İdenler **gūs** olup zār şeğāfnāk
İderdi tā-be-dāmen cāmesin çāk (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 15, *Mısra* 105). [*gūs,]*
□ Dilimde cūs ider vecd-i nihānı
Künün **gūs** ile benden dāstānı (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 16, *Mısra* 42). [*gūs,]*
□ Olup Mecnūn'a zāhīr rāz-ı Leylī
İrişdi **gūsına** āvāz-ı Leylī (*Mecnūn u Leylī* (*Nākām*),
Mesnevi 22, *Mısra* 300). [*gūsına, -in, -a, -]*
□ Ğam itdi kāmētīn mānende-i çeng
Tutup **gūsın** figāna kıldı āheng (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 24, *Mısra* 32). [*gūsın, -in, -]*
□ Bu āvāzı ki mecnūn eyledi **gūs**
Mezārīn şüşesin kıldı der-āğūş (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 211). [*gūs,]*

gūs evle: Dinlemek, kulak vermek.

□ Ziyāret kıl anı **gūs evle** benden
Ki olsun kabırde hoşnūd senden (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 24, *Mısra* 27). [*gūs evle,]*

gūs evle: Dinlemek, kulak vermek.

□ Didi ey pūr-ı zār u müstemendim
Yeter inşāf kıl **gūs evle** pendīm (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 78). [*gūs evle,]*

gūs evle: Dinlemek, kulak vermek.

□ Didi ey mām gelmiş vakt-i rihlet
Künün **gūs evle** benden bir vaşıyyet (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 78). [*gūs evle,]*

gūs eyledi: Dinlemek, kulak vermek.

□ Bu güftārı ki Leylī eyledi **gūs**
Olup zāhīr lebinde hānde-i nūş (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 13, *Mısra* 31). [*gūs eyledi, -di, -]*

gūs eyledi: Dinlemek, kulak vermek.

□ Bu güftārı ki sā'il eyledi **gūs**
Neberd aḥvālını kıldı ferāmūş (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 18, *Mısra* 137). [*gūs eyledi, -di, -]*

gūs eyledi: Dinlemek, kulak vermek.

□ Bu takrīrātı Leylī eyledi **gūs**
Şu'ūr-ı ādābını kıldı ferāmūş (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 269). [*gūs eyledi, -di, -]*

gūs evlerem: Dinlemek, kulak vermek.

□ Sözüñ Leylī'den ise eylerem **gūs**
Ve illā söyleme beyhūde hāmūş (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 5, *Mısra* 9). [*gūs eylerem, -r-em]*

gūs evleyem: Dinlemek, kulak vermek.

□ Ğazel-h'ān olsun o ben evleyem **gūs**
O virsün cām-ı mey ben evleyem nūş (*Mecnūn u*
Leylī (*Nākām*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 173). [*gūs*
evleyem, -(y)em, -]

gūs evleyen: Dinlemek, kulak vermek.

□ Gehī giryān olur gāhī ğazel-h'ān
Olur **gūs evleyen** medhūs u ḥayrān (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 17, *Mısra* 48). [*gūs evleyen, -*
(y)en, -]

gūs evleyüp: Dinlemek, kulak vermek.

□ Bu pend-i nā-pesendi evleyüp **gūs**
Ḥurūşān oldı Mecnūn eyledi cūs (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 6, *Mısra* 73). [*gūs evleyüp, --*
(y)üp, -]

gūs evleyüp: Dinlemek, kulak vermek.

□ Benim bu pendimi evleyüp **gūs**
İdüp bu āteş-i cān-sūzı hāmūş (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 21, *Mısra* 17). [*gūs evleyüp, -*
(y)üp, -]

gūs evleyüp: Dinlemek, kulak vermek.

□ Kelām-ı rūh-bağışın evleyüp **gūs**
İdem ālām-ı hicrānı ferāmūş (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 69). [*gūs evleyüp, -*
(y)üp, -]

gūs ider: İşitmek, dinlemek.

□ Virüp ol rāḥ-ı reyḥān sen idüp nūş
Sen eylersin terennüm ol ider **gūs** (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 110). [*gūs ider, -er, -]*

gūs idersem: -Dinlemek; dinleyip uygulamaya
koymak.

□ Şabādan **gūs idersem** bir peyāmın
Kılur ma'nen beni iḥyā kelāmın (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 7, *Mısra* 75). [*gūs idersem, -er, -*
sem, -]

gūs idüp: Dinlemek, kulak vermek, işitmek.

□ Yek-ā-yek **gūs idüp** zār u niyāzın
Ḥaber-dār oldı bildi cümle rāzın (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 9, *Mısra* 63). [*gūs idüp, -üp, -]*

gūs idüp: Kulak vermek, dinlemek.

□ Belā pāmālī Mecnūn-ı perīşān
Bu pendi **gūs idüp** oldı ḥurūşān (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 210). [*gūs idüp, -üp, -]*

gūs idüp: Kulak vermek, dinlemek.

□ Fiğān itdükce bu gül-zārda ben
Nolaydı **gūs idüp** feryādımı sen (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 156). [*gūs idüp, -üp, -]*

gūs idüp: Kulak vermek, dinlemek.

□ Bu şî'r-i dil-keşi Leylî idüp güş
Gözünden eşk-i hasret eyledi cüş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 227). [güş idüp, -üp, -]

güş idüp: *İşitmek, dinlemek.*

□ Bu takrîr-i belîgi Zeyd idüp güş
Hacâletden olup hayrân u hāmûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 181). [güş idüp, -üp, -]

güş idüp: *İşitmek, dinlemek.*

□ Seni bildim ki bâbamsen idüp güş
Velîkin itmişem nâmın ferâmûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 135). [güş idüp, -üp, -]

güş idüp: *İşitmek, dinlemek.*

□ Bu kavli güş idüp Mecnûn-ı fâzıl
Sürûr-ı bî-nihâyet kıldı hâşıl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 111). [güş idüp, -üp, -]

güş it: *Dinlemek.*

□ Elâ ey meh-veşim ârâm-ı cânım
Bakup ahvâlime güş it figânım (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 234). [güş it,]

güş itdi: *Dinlemek; dinleyip uygulamaya koymak.*

□ Bu güftârî ki itdi güş Nevfel
Te'emmül eyledi encâmın evvel (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 109). [güş itdi, -di, -]

güş itdi: *Dinlemek, kulak vermek, işitmek.*

□ Diyüp yâ dost çekdi na'ra-i hû
Anı güş itdi Leylâ-yı melek-rû (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 114). [güş itdi, -di, -]

güş itdi: *Dinlemek.*

□ Bulup pâyân bu pend-i müşfikâne
Anı güş itdi Mecnûn-ı yegâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 128). [güş itdi, -di, -]

güş itdi: *Dinlemek.*

□ Serâyân oldum itdi güş Leylî
Düşüp toprağa gitdi hûş Leylî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 167). [güş itdi, -di, -]

güş itdigüñden: *Dinlemek; dinleyip uygulamaya koymak.*

□ Ki sen güş itdigüñden bildigüñden
Künün âşüfteyem Mecnûn-terem ben (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 369). [güş
itdigüñden, -dig, -üñ, -den, -]

güş itmemişsin: *Dinlemek; dinleyip uygulamaya koymak.*

□ Meger güş itmemişsin bu kelâmı
Ki baş itmiş anı Pîr-i Kirâmî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 39). [güş itmemişsin, -
me, -miş, -sîn, -]

güş itmez: *Dinlemek.*

□ Benim bu pendimi güş itmez isen
Benimle bir revîşde gitmez isen (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 123). [güş itmez, -mez, -
]

güş iderdi: *Dinlemek, kulak vermek, işitmek.*

□ O pîr-i dil-şüde durmuşdı hāmûş
İderdi nâliş-i Mecnûn'ı güş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 62). [güş iderdi, -er, -di, -
]

güş iderdi: *Kulak vermek, dinlemek.*

□ İderdi güş Mecnûn'ın kelâmın
Kelâmından bulup bûy-ı peyâmın (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 69). [güş iderdi, -er, -di,
 -]

güş iderdi: *İşitmek, dinlemek.*

□ İderdi güş Mecnûn'ın hîtabın
Kılurdu güş peygâmı cevâbın (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 101). [güş iderdi, -er, -
 di, -]

güş iderler: *İşitmek, dinlemek.*

□ İderler mâ-cerâ-yı 'özümi güş
Olurlar eyleyüp inşâf hāmûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 45). [güş iderler, -er, -
 ler, -]

güş idince: *Dinlemek, kulak vermek, işitmek.*

□ İdince nâm-ı 'aşkı güş Mecnûn
İdüp girye olup der-cüş Mecnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 37). [güş idince, -ince, -]

güş idince: *Kulak vermek, dinlemek.*

□ İdince güş Mecnûn bu nüvîdi
Tarâvet-yâb olup naḥl-i ümmîdi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 127). [güş idince, -ince,
 -]

güş idince: *Kulak vermek, dinlemek.*

□ İdince güş Nevfel bu hîtabı
Bu nûş-âmîz ü nîş-âvîz 'itâbı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 25). [güş idince, -in, -ce,
 -]

güş idince: *İşitmek, dinlemek.*

□ İdince bu nikâtı güş Mecnûn
Hurûşân oldu kıldı cüş Mecnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 303). [güş idince, -ince,
 -]

güş idüp: *Kulak vermek, dinlemek.*

□ İdüp Mecnûn'ı güş ol pîr-i dâna
Diger-gün itdi güftârın hemânâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 261). [güş idüp, -üp, -]

güş idüp: *Kulak vermek, dinlemek.*

□ İdüp maḥbûbı nâmın güş Mecnûn
Revân oldu o ân mesrûr u memnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 267). [güş idüp, -üp, -]

güş idüp: *Kulak vermek, dinlemek.*

□ İdüp maḥdûm-ı Leylî bu sözi güş
Revân kalkup yirinden gitdi hāmûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 59). [güş idüp, -üp, -]

güş idüp: *İşitmek, dinlemek.*

□ Yetüp pâyâna Mecnûn'ın cevâbı

İdüp güş ol perî-rû bu 'itâbı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 48). [güş idüp, -üp, -]

güş idüp: İşitmek, dinlemek.

□ Hemân ol cem'den bir merd-i kem-hüş
İdüp Mecnûn-ı zârîñ nâlesin güş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 146). [güş idüp, -üp, -]

güş kıldı: Kulak tutmak, kulak vermek, dikkatle dinlemek.

□ Şabâdan güş kıldı bûy-ı Necd'i
Tezâyüd eyledi tuğyân-ı vecdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 15). [güş kıldı, -dı, -]

güş kıldı: Dinlemek, kulak vermek.

□ Çü kâşid güş kıldı bu kelâmı
Getürdi Nefvel'e virdi peyâmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 67). [güş kıldı, -dı, -]

güş kıldı: Dinlemek, dikkate almak.

□ Bu peygâmiña Mecnûn güş kıldı
Derûnunda ğam cüş kıldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 27). [güş kıldı, -dı, -]

güş kıldı: Dinlemek, dikkate almak.

□ Cihânı tutdı efgânı şadâsı
Fiğânîñ güş kıldı akrabâsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 38). [güş kıldı, -dı, -]

güş kıldı: Dinlemek, kulak vermek.

□ Firîbim güş kıldı itdi bâver
Tarafdâr olmadı Mecnûn'a dîġer (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 39). [güş kıldı, -dı, -]

güş kalmazsañ: Kulak tutmak, kulak vermek, dikkatle dinlemek.

□ Ki bir dem güş kalmazsañ fiğânîñ
Yağursan nâr-ı 'aşka âşiyânîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 35). [güş kalmazsañ, -maz, -sañ]

güş kılup: Kulak tutmak, kulak vermek.

□ Bu sevgendi bu güftârı kılup güş
Bu zehr-âmîz câmi eyleyüp nûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 333). [güş kılup, -up, -]

güş kılur: Dinlemek, dikkate almak.

□ Kılur bir dem ümîd âvâzesin güş
İder endüh-ı hicrânı ferâmûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 417). [güş kılur, -ur, -]

güş kılurdi: Dinlemek, dikkate almak.

□ İderdi güş Mecnûn'ın ġitâbîñ
Kılurdi güş peygâmi cevâbîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 102). [güş kılurdi, -ur, -di, -]

güş u hüşun: Akletmek ve dinlemek.

□ Vîrüp Mecnûn'a yek-ser güş u hüşun
Görüp Mecnûn'ın cüş u ġurûşuñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 141). [güş u hüşun, -un, -]

güşad itdi: Açmak. II ferahlatmak.

□ Güşad itdi dehânîñ eyledi cüş
Didi ey 'aşkdan bî-behre ġâmûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 117). [güşad itdi, -di, -]

güşad itdi: Açılmak, açıldı.

□ Güşad itdi hemân-dem bâb-ı şulġı
Mürâ'ât eyledi âdâb-ı şulġı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 171). [güşad itdi, -di, -]

güşade: Açık, ferah.

□ Cünûnluk kayd u bendinden güşade
Şekîbâ kaydına gerdem-nihade (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 175). [güşade,]

güşiste: Kırılmış, kopmuş, çözülmüş.

□ Güşiste eyleyüp zünnâr-ı nefsi
Yağup nâ-büd idüp âşâr-ı nefsi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 167). [güşiste,]

güşvâre kıl: Küpe yapmak.

□ Hevâ-yı ġalka-i zülfûñ hemâre
Şimâġ-ı cânıma kıl güşvâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 58). [güşvâre kıl,]

güşvâh: Şahit, tanık; delil.

□ Getür bürġâmîñ göster güşvâhıñ
Ciger-dâġın sirişkin düd-ı âhîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 345). [güşvâhıñ, -ıñ, -]

güşvâ: "Adeta, sanki, gibi" edatı.

□ Tezâyüd eylemişdi 'aşkı güşvâ
Vücûdî 'aşka düşmüşdi serâpâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 3). [güşvâ,]
□ İdüp güşvâ teşâdüf bu makâle
Münâsib söylemiş Vahşî bu ġâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 49). [güşvâ,]
□ Peyâpey mey virüp ter kıl dehânîm
Ki olsun vücûdın güşvâ zebânım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 32). [güşvâ,]
□ ġamîñdan öyle bir efsürde-ġâlem
Ki güşvâ zinde-i meyyit-mişâlem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 372). [güşvâ,]
□ Ki güşvâ ġür içinde bir bedendir
Velî bu ġürgehdde bî-kefendir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 43). [güşvâ,]
□ Olup müştâġ-ı âb-ı zindeġânî
Ki güşvâ Hızr'ın olmuş peyrevânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 124). [güşvâ,]
□ Didi kim bu ne ġoş-büdür ki güşvâ
Olupdur nâfe-i müşġîn-büyâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 183). [güşvâ,]
□ Niçün bülbül gibi müyâ olupsan
Niçün tûġı gibi güşvâ olupsan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 298). [güşvâ,]
□ Ki güşvâ oldı nâ-ġeh berġ-ġurde
O berġ ile yağıldı oldı mürde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 53). [güşvâ,]

güşvân: Söyleyen.

□ Revâ mı ben ġalam firġatde müyân
Enîn ü eşġ-rîz ü Leylî güşvân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 352). [güşvân,]

güşâr it: Geçip gitmek.

□ Baña dersin bu vâdiden firâr it
Bu vahşetgâhdan kalkıp **güzâr it** (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 146). [güzâr it,]

güzel: Çekici, cazip kimse. II Dilber, sevgili.

□ Ki sen bir nâzenîn-i bî-bedelsin
Bedelsiz bir melek-sîma **güzelsin** (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 92). [güzelsin, -sin]
□ Güzeller şâhî 'âsrîñ nâzenîni
Behîşt-heşt bağınıñ hür-ı 'aynı (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 1). [güzeller, -ler, -]

güzer: Geçme, geçiş.

□ Şakın andan cefâsından hâzer kıl
Dağı durma bu vâdiden **güzer kıl** (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 176). [güzer,]
□ Ne düşmen ta'nesinden bā-hazersin
Ne eylersin bu benderden **güzersin** (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 160). [güzersin, -sin, -]

güzer kıl: Gelip geçmek.

□ Ki ey bād-ı şabâ durma sefer kıl
Ser-i zülfine Leyli'nin **güzer kıl** (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 32). [güzer kıl,]

güzer kıl: Gelip geçmek.

□ Şalâhımdan benim kaç'-ı nazar kıl
Beni bu hâlde terk it **güzer kıl** (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 260). [güzer kıl,]

güzer kıl: Gelip geçmek. Geçmek,.

□ Güzer kıl ey gönül tûl-i emelden
Ki bulmazsın rehâ çeng-i ecelden (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 73). [güzer kıl,]

güzer kıl: Gelip geçmek.

□ Cihât-ı sitteden geç terk-i ser kıl
Bu hâristân-ı süfliden **güzer kıl** (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 170). [güzer kıl,]

güzer kıl: Gelip geçmek.

□ Tehî-dil ol Mesîhâ-veş cihândan
Semâya kıl güzer bu hâkdândan (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 238). [güzer kıl,]

güzer kıl: Geçmek.

□ Eşîmem rû-siyâhem himmet eyle
Kuşûrumdan **güzer kıl** 'avdet eyle (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 192). [güzer kıl,]

güzer kıl: Geçmek.

□ Eşîmem rû-siyâhem himmet eyle
Kuşûrumdan **güzer kıl** 'avdet eyle (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 192). [güzer kıl,]

güzer kıl: Gelip geçmek.

□ 'Alem çek lâ-mekâna hâkden geç
Güzer kıl 'işretten eflâkden geç (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 220). [güzer kıl,]

güzer kıl: Gelip geçmek.

□ Güzer kıl 'âlem-i tecrîde Nâkâm
Hümâ-yı rûhî kıl vâreste-i dâm (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 323). [güzer kıl,]

güzer kıl: Gelip geçmek.

□ Ne dem kim cânib-i Mecnûn-ı zâre
Gider olsan **güzer kıl** ben figâre (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 174). [güzer kıl,]

güzer kıldı: Gelip geçmek.

□ Olup muhtâc bir câm u nedîme
Güzer kıldı hârâbât-ı kadîme (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 14). [güzer kıldı, -dı, -]

güzer kıldı: Gelip geçmek.

□ Güzer kıldı ki bir kes o sūya
Düşürdi gerdeni dâm-ı kürüya (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 163). [güzer kıldı, -dı, -]

güzer kıldım: Gelip geçmek.

□ O dem kim aşarım geldi vücûda
Güzer kıldım bu gülzâr-ı şuhûda (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 118). [güzer kıldım, -dım, -]

güzer kıldukda: Gelip geçmek, ilerlemek.

□ Güzer kıldukda bu kâh-ı berîne
Mürûr itmîş olursa biñ karîne (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 15). [güzer kıldukda, -duğ, -da, -]

güzer kılmazdı: Geçmek, vazgeçmek.

□ Tevehhüm eyleyüp derendegândan
Güzer kılmazdı bir kes ol mekândan (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 76). [güzer kılmazdı, -maz, -dı, -]

güzer kılmışdı: Geçmek, vazgeçmek.

□ Güzer kılmışdı hicretten hemân-dem
Hurûf-ı 'ğayn u şîn ü dâl u yâ hem (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 155). [güzer kılmışdı, -miş, -dı, -]

güzer kılsa: Geçmek, vazgeçmek.

□ Tütüp muhkem **güzer kılsa** hevâdan
Olur vâreste câh-ı mâsivâdan (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 159). [güzer kılsa, -sa, -]

güzer kılsa: Gelip geçmek.

□ Bu 'ibretgâhdan Mecnûn gibi hem
Güzer kılsa gerekdir cümle 'âlem (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 218). [güzer kılsa, -sa, -]

güzer kılsaydı: Geçmek, ilerlemek.

□ Olurdu muntazır peygâma her bâr
Ki andan kim **güzer kılsaydı** nâ-çâr (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 64). [güzer kılsaydı, -sa, -(y)dı, -]

güzergâh-ı fenâdan: Yokluk geçidi, dünya.

□ Güzergâh-ı fenâdan oldu birün
Bu bendergâhdan hem geçdi Mecnûn (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 215). [güzergâh-ı fenâdan, -dan, -]

güzergāh-ı kıyāmet: Kıyamet güzergāhı.

□ Ki bu dünyā değil dār-ı iḳāmet
Bu dünyadır **güzergāh-ı kıyāmet** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 190). [güzergāh-ı
kıyāmet,]

güzergeh: Geçilen yer, geçit.

□ O iki 'āşık-ı zār-ı ciger-süz
Güzergehde kalup tā nîme-i rûz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 198). [güzergehde, -de,
-]

güzeşt itdi: Geçme, geçiş.

□ İdüp rihlet koyup hālî maḳāmın
Güzeşt itdi saña 'ömr-i kirāmın (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 22). [güzeşt itdi, -di, -]

güzide: Güzel, seçkin.

□ Güzide bir gâzel maṭbū' -ı mehzûn
Ki itmîşdi anı inşād Mecnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 203). [güzide,]

güzide kıldı: Seçkin kılmak, diğerlerinden
ayrıcalıklı, üstün hâle getirmek.

□ Güzide kıldı yüz merd-i dilāver
Ki her ferdi idi yüz merde berāber (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 31). [güzide kıldı, -dı, -
]

güzide kıldı: Seçkin kılmak, diğerlerinden
ayrıcalıklı, üstün hâle getirmek.

□ Nişimen eyledi bir hoş-maḳāmı
Güzide kıldı bir şîrin kelâmı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 80). [güzide kıldı, -dı, -
]

güzîn itdi: Seçmek, intihap etmek.

□ Güzîn itdi dem-i feruḥ-nişânı
Götürdi nām-bürde armağanı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 85). [güzîn itdi, -di, -]

güzîn-i 'āşikān: Seçkin, seçilmiş Aşıklar.

□ Güzîn-i 'āşikān Mecnûn-ı fâzıl
Belâ-yı fırkāt ile dāğ-ı ber-dil (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 21). [güzîn-i 'āşikān,]

H

haber: Haber, bilgi.

□ Ki bu bir nāme-i miḥnet-eşerdir
Bir ehl-i derd hālinden **haberdîr** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 192). [haberdîr, -dir]
□ Sebebsiz **habersiz** ḡaşb itdi mîrî
Beni kıldı ḡam-ı zillet esîri (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 38, Mısra 109). [habersiz, -siz, -]

haber olsa: Haberin gelmesi.

□ Haber olsa olurdu iştibâhı
Kûnûn 'ayne'l-yâḳîn gördüñ kemāhî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 185). [haber olsa, -sa, -
]

haber sorsun: Bilgi almak, bilgi edinmek, malûmat

almak.

□ Gelüpdür bâḡa büyüñ gülden alsın
Seni şorsun haber bûlbûlden alsın (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 186). [haber şorsun, -
sun, -]

haber virdi: Bildirmek, ulaştırmak.

□ Gelüp virdi haber İbni Selām'a
Ki maṭlab ḡayr ile irdi ḡitāma (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 81). [haber virdi, -di, -]

haber-dār: Haberli, haberi olan, bilgisi bulunan.

□ Anıñ mihr ü vefāsından **haber-dār**
Olur ol kim anıñ 'āşkıyladır zār (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 99). [haber-dār,]
□ Nigāra olmayanlar 'āşık-ı yār
Olur mı hāl-i 'āşıkdan **haber-dār** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 58). [haber-dār,]
□ Olur Mecnûn'ın ol demde **haber-dār**
Ki ḡanıñ safiñ iderler anda nā-ḡār (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 45). [haber-dār,]
□ Hünermend ü cüvān-merd ü seḡākār
Rumüzāt-ı muḡabbetden **haber-dār** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 14). [haber-dār,]
□ Bu hāletden olup Nevfel **haber-dār**
Didi imdi baña farz oldı nā-ḡār (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 89). [haber-dār,]
□ İderken cüst-cü bir merd-i hüşyār
Ki olsun yāri hālinden **haber-dār** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 28). [haber-dār,]
□ Gidüp Zeyd-i vefā-dār u nikū-kār
İdüp Leylî'yi hāletden **haber-dār** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 146). [haber-dār,]
□ Elā ey ḡafil-i dīvāne-girdār
Haber-dār ol **haber-dār** ol **haber-dār** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 224). [haber-dār,
]

haber-dār eyle: Haber vermek, bildirmek.

□ Beni andan gelüp eyle haber-dār
Gelüp ben hem idem seyr-i ruḡ-ı yār (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 61). [haber-dār eyle,]

haber-dār itdi: Bir kimseye bir konu hakkında bilgi
vermek. Bilgilendirmek.

□ Yakıldı āteş-i efsûsa cānı
Haber-dār itdi pîr-i nā-tevānı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 96). [haber-dār itdi, -di,
-]

haber-dār itdüm: Bilgilendirmek.

□ Vefâtımdan itdüm seni haber-dār
Teḡāfûl eyleme ey pûr zinhār (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 113). [haber-dār itdüm,
-düm, -]

haber-dār itmek: Bilgilendirmek.

□ Bulup Mecnûn'ı bir daḡı tekrār
Anı hālinden itmek için haber-dār (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 20). [haber-dār itmek, -
mek, -]

haber-dār kalsun: Haberdar etmek.

□ Hüzûra eyledim irsāl nā-ḡār

Ki hâlimden seni kılsun haber-dâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 312). [haber-dâr kılsun, -sun, -]

haber-dâr ol: Haberli, haberi olan, bilgisi bulunan.

□ Haber-dâr ol ki bî-tâb-ı firâkem
Perişân-ı belâ-yı iştîyâkem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 17). [haber-dâr ol,]

haber-dâr ol: Bilgi sahibi olmak.

□ Elâ ey gâfil-i divâne-girdâr
Haber-dâr ol haber-dâr ol haber-dâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 224). [haber-dâr ol,]

haber-dâr ol: Bilgi sahibi olmak.

□ Elâ ey gâfil-i divâne-girdâr
Haber-dâr ol haber-dâr ol haber-dâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 224). [haber-dâr ol,]

haber-dâr oldu: Haberli, haberi olan, bilgisi bulunan.

□ Haber-dâr oldu Necd ehli temâmı
Gelüp karşıya çıkdı hâs u 'âmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 25). [haber-dâr oldu, -dı, -]

haber-dâr oldu: Bilgi sahibi olmak. Haberi olmak.

□ Yek-â-yek gûş idüp zâr u niyâziñ
Haber-dâr oldu bildi cümle râziñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 64). [haber-dâr oldu, -dı, -]

haber-dâr oldu: Haberli, haberi olan, bilgisi bulunan.

□ Bilüp keyfiyyeti ol merd-i hüşyâr
Serâpâ hâlden oldu haber-dâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 94). [haber-dâr oldu, -dı, -]

haber-dâr oldu: Haberli, haberi olan, bilgisi bulunan. Bilgi sahibi olmak.

□ Ser-â-pâ deşt-i Necd'i tutdı leşker
Haber-dâr oldu Necd ehli ser-â-ser (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 40). [haber-dâr oldu, -dı, -]

haber-dâr olmadı: Bilgi sahibi olmak.

□ Bu sırrı açmadı yârân-ı Leylî
Haber-dâr olmadı akrân-ı Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 100). [haber-dâr olmadı, -ma, -dı, -]

haber-dâr olmuşdı: Bilgi sahibi olmak.

□ Anıñ hâlimden olmuşdı haber-dâr
Anı talîf iderdi ol perî-vâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 75). [haber-dâr olmuşdı, -muş, -dı, -]

haber-dâr olup: Haberli, haberi olan, bilgisi bulunan.

□ Görüp bu şerhi ahyâr u ebrâr
Olup bir şeh hâlimden haber-dâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 142). [haber-dâr olup, -up, -]

haber-dâr olup: Bilgi sahibi olmak.

□ Ki Zeyd müstemend ü zâr u gam-h'âr
Olup Leylî vefâtından haber-dâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 6). [haber-dâr olup, -up, -]

habîb: Sevgili, mahbup.

□ Elâ ey derd-i pinhânım tabîbi
Elâ ey cân-ı müştâkıñ habîbi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 324). [habîbi, -i]

habîr olmuşdı: Haberi olan, haberli, haberdar, vâkıf.

□ Olup vâkıf rumûz-ı âsmândan
Habîr olmuşdı esrâr-ı nihândan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 14). [habîr olmuşdı, -muş, -dı, -]

habl-i metîndir: Sağlam ip || Dertten, kederden kurtuluş yolu II İslam dîni.

□ Benim pâ-bend ü bendim âhenîndir
Küşâd olmazdı bir habl-i metîndir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 230). [habl-i metîndir, -dir, -]

habl-i ümmîd-nüvîdi: Müjdeli haberin bağı, iyi haberin bağı.

□ Neşîm-i şubh olup ancak berîdi
Kesildi habl-i ümmîd-nüvîdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 30). [habl-i ümmîd-nüvîdi, -i, -]

hacâlet: Mahcubiyet, utanma.

□ Bu hâletden melûlem şerm-sârem
Hacâletden hemîn sîm-âb-vârem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 84). [hacâletden, -den, -]
□ Bu takrîr-i belîgi Zeyd idüp gûş
Hacâletden olup hayrân u hâmuş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 182). [hacâletden, -den, -]

hacel: Utanma, hacalet.

□ Kılup tâbende eyvân-ı behiştî
Hacel kıldıñ mı hûrân-ı behiştî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 162). [hacel,]

hacel oldu: Utanmak.

□ Geçüp ârzermden geldi figâne
Figânından hacel oldu zamâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 272). [hacel oldu, -dı, -]

hâcet: Gerekliklik.

□ Beni ber-bâd itmekse murâdîñ
Ne hâcetdir bu rûtbe i'tisâdîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 64). [hâcetdir, -dir]

hâcetgâh-ı 'âlem: Dünyanın hacetyeri.

□ Bulup şöhet olup âgâh-ı 'âlem
Mezârı oldu hâcetgâh-ı 'âlem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 224). [hâcetgâh-ı 'âlem,]

had: Sınır, son.

□ Sebük kalkup Selim-i nâzik-endiş
Getürdi nân u biryân **hadden** pîş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 66). [hadden, -den, -]

hadd: Yanak.

□ Şebâbet **haddine** oldum resîde
Sükûnum dâmenîñ kıldın derîde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 27). [haddine, -i, -ne, -]
□ Yakup cânım şerâr-ı iştîyâkı
Geçüpdür **haddi** derd-i iştîyâkı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 124). [haddi, -i, -]

hadde-resîde: İncelerek yetmiş.

□ Şükûhı oldı bir **hadde-resîde**
Kı oldı cümle vaḥşî âremîde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 63). [hadde-resîde,]

hadd-i 'ilmiñden: Ilmin derecesi.

□ Kî 'ilmiñden seniñ cehliñ füzündür
Maḳâliñ **hadd-i 'ilmiñden** biründür (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 136). [hadd-i 'ilmiñden,
-iñ, -den, -]

hadd-i imkândan: Imkanın sınırı.

□ Giriñtâr oldıñ derd-i deründür
'İlâcî **hadd-i imkândan** biründür (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 168). [hadd-i imkândan,
-dan, -]

hadd-i i'tidâli: Orta yol.

□ Didi ey Zeyd tûl itdiñ maḳâli
Tecâvüz itme **hadd-i i'tidâli** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 132). [hadd-i i'tidâli, -i,
-]

hadd-i i'tidâli: Orta yol.

□ Ta'aşşuḳdur hünermendân kemâli
Eger geçmezse **hadd-i i'tidâli** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 100). [hadd-i i'tidâli, -i,
-]

hadd-i kemâle: Olgunluğun, mükemmelliğin son sınırı.

□ Hoşâ ol kim irüp **hadd-i kemâle**
Hiçabâtı geçüp irmiş vişâle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 43). [hadd-i kemâle, -e,
-]

hadd-i kemâliñ: Olgunluğun, mükemmelliğin son sınırı, âşıklık mertebesine ulaşmak.

□ Bilenler 'aşkda **hadd-i kemâliñ**
İdenler fehmi ebyâtı me'âliñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 75). [hadd-i kemâliñ, -iñ, -]

hadd-i sehmnâke: Korkunç, dehşet verici, dehşetli sınır.

□ İrişdi şevki **hadd-i sehmnâke**
Ḳarîb oldı dil-i pâki helâke (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 375). [hadd-i sehmnâke,
-e, -]

hadeng-i cân-güdâz-ı firkat-i yâr: Sevgilinin

ayrılığının can yakan (kırpklerinin) oku.

□ **Hadeng-i cân-güdâz-ı firkat-i yâr**
Semûm-ı ḥasret-i dîdâr-ı dil-dâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 29). [hadeng-i cân-
güdâz-ı firkat-i yâr, -ı]

hadeng-i derdden: Derd oku.

□ Benim bir pîr-i zâr u dil-şikeste
Hadeng-i derdden mecrûḥ u ḥaste (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 82). [hadeng-i derdden,
-den, -]

hadeng-i ğamla: Sevgilinin yan bakış oku.

□ **Hadeng-i ğamla** dil-rîşem hemîşe
Ġam-ı 'aşk ile bî-ḥoşem hemîşe (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 33). [hadeng-i ğamla, -la,
-]

hadeng-i iştîyâka: (sevgilinin kırpklerinin)okun hasreti.

□ Olup 'urza **hadeng-i iştîyâka**
Taḥammül eyleyüp zaḥm-ı firâka (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 19). [hadeng-i iştîyâka,
-a, -]

hadeng-i mergedir: Ecel oku.

□ Gelenler cümle meydân-ı cihâne
Hadeng-i mergedir bir bir nişâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 70). [hadeng-i
mergedir, -e, -dir, -]

hadeng-i mestine: Sevgilinin bakaşlarının sarhoşu; sevgilinin kırpklerinin sarhoşu. Sevgilin ok gibi kırpklerinden vurulup sarhoş olan.

□ Beni der-dâm idüp bir türk-i Leccâc
Hadeng-i mestine kılmuşdır âmâc (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 48). [hadeng-i mestine, -i, -ne, -]

hadîd-i serd-kübân: Demire sert vuranlar, demiri sert dövenler.

□ Yeter bir mürde nâlân olma daḥi
Hadîd-i serd-kübân olma daḥi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 182). [hadîd-i serd-
kübân,]

hâdi-i râh-ı hüdâdır: Allah'ın yolunu gösteren.

□ Ta'aşşuḳ **hâdi-i râh-ı hüdâdır**
Ta'aşşuḳ mübte'l-i sihr-i hevâdır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 313). [hâdi-i râh-ı
hüdâdır, -dır, -]

hadîs: Haber, söz, kıssa.

□ Ne söyler dise Leylî'dir me'âli
Hadîsinden degildi Leylî ḥâlî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 104). [hadîsinden, -in, -
den, -]

□ Cihânda olmasa vaşlın müyesser
Ḳalır vuşlat **hadîsi** tâ-be-maḥşer (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 234). [hadîsi, -i]

hadîs-i âşinâyı: Bilinen hadis.

□ Baña söyle **hadîs-i âşinâyı**
Baña ta 'rîf kılma mâsivâyı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),

Mesnevi 10, Mısra 249). [hadîs-i âşinâyı, -yı, -]

hadîs-i 'aşk: Aşk sözü.

□ Çü şeb kütâh meclis bî-bekâdır

Hadîs-i 'aşk ise nâ-müntehâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 322). [hadîs-i 'aşk,]

hadîs-i 'aşkdan: Aşk sözü.

□ Hadîs-i 'aşkdan maşşûd-ı ma'nî

Muhabbet bahşiniñ mefhûmı ya'nî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 19). [hadîs-i 'aşkdan, -dan, -]

hadîs-i 'aşkdan: Aşk sözü.

□ Yeter ey dil hadîs-i sır-ı mübrem

Dağı urma **hadîs-i 'aşkdan** dem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 316). [hadîs-i 'aşkdan, -dan, -]

hadîs-i 'aşkı: Aşk sözü.

□ Mufaşşal söyleyüp ferzâne üstâd

Hadîs-i 'aşkı böyle kılmış irâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 2). [hadîs-i 'aşkı, -ı, -]

hadîs-i firkatî: Ayrılık haberi. Ayrılık kıssası.

□ Aña derd-i diliñ takrîr kılsın

Hadîs-i firkatî tefsîr kılsın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 24). [hadîs-i firkatî, -i, -]

hadîs-i firkatî: Ayrılık haberi. Ayrılık kıssası.

□ Hadîs-i firkatî tefsîr kılsun

Ğam-ı dirînesin takrîr kılsun (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 75). [hadîs-i firkatî, -i, -]

hadîs-i şem': Mumun haberi.

□ Ber-i bülbül zı-gül efsâne niküst

Hadîs-i şem' bâ-pervâne niküst (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 42). [hadîs-i şem',]

hadîs-i sır-ı mübrem: Sırrın kaçınılmaz sözü.

□ Yeter ey dil **hadîs-i sır-ı mübrem**

Dağı urma hadîs-i 'aşkdan dem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 315). [hadîs-i sır-ı mübrem,]

hâfiz olup: Korumak, muhafaza olmak. Ezberleyen kişi olmak, hafızasında tutmak.

□ Benimle hem-sebak hem-pâ cüvânân

Oluş hâfiz idüpler hatm-i Qur'ân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 48). [hâfiz olup, -up, -]

h'âh u nâ-h'âh: İsteyen ve istemeyen.

□ Velî cebren sürürler **h'âh u nâ-h'âh**

Ne efgân eyliyor sūd anda ne âh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 295). [h'âh u nâ-h'âh,]

h'âhiş: Arzu, istek.

□ Cahîme **h'âhiş** ile kimse gitmez

Tenîñ sūzân-ı nâr-ı düzağ itmez (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 293). [h'âhiş,]

□ Tenim ol pâyede olmuş füsürde

Ki olmuş **h'âhişim** nîrûsı mürde (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 80). [h'âhişim, -im, -]

h'âhişger-i seyr ü temâşâ: Gezip dolaşma isteği.

□ Meger bir dem o şâh-ı dâd-bağşâ

Olup **h'âhişger-i seyr ü temâşâ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 28). [h'âhişger-i seyr ü temâşâ,]

hâk: Allah (c.c).

□ Huşul-ı kâmiñ it **Hâk'dan** temennâ

Ki oldur Hâlîk u Hayy u tevânâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 91). [hâk'dan, -dan]

hâk: Toprak, dünya.

□ Ğamiñdan **hâke** düşmüş sâye-vârem

Leked tahtında zârem bî-karârem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 71). [hâke, -e]

□ Beyâbân içre düşmüş **hâke** gâltân

Enîn ü bî-hod u bî-tâb u nâlân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 61). [hâke, -e]

□ Ki **hâk** üzre düşüpdür zâr u nâlân

Zebûn u bî-dil ü bî-tâb u hayrân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 43). [hâk,]

□ Bulup hengâme-i âverd tuğyân

Töküldi **hâke** hûn-ı rezm-cüyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 82). [hâke, -e]

□ Teşâdüm itdi rîş-i bağrına nîş

İdüp feryâd düşdi **hâke** bî-h'îş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 302). [hâke, -e, -]

□ Gehî **hâk**-i mezârı itdi der-ber

Gehî âh itdi kıldı **hâk** ber-ser (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 46). [hâk,]

□ Görüp Ğam-h'ârını **hâk** içre pinhân

Mükedder oldı hâli kıldı efgân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 49). [hâk,]

□ Olup rû-mâl **hâke** âh itdi

Töküp kan nâle-i cângâh itdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 55). [hâke, -e]

□ Mürâ'at itdi bâb-ı rûh-ı pâkiñ

Gül-âb-ı eşk ile ter kıldı **hâkiñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 44). [hâkiñ, -iñ, -]

□ Şitâb it durma böyle lâ-übâlî

Mezârîñ **hâkiniñ** ol rûy-mâlî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 26). [hâkiniñ, -i, -niñ, -]

□ 'Alem çek lâ-mekâna **hakden** geç

Güzer kıl 'işretten eflâkden geç (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 219). [hakden, -den, -]

□ Düşüpdür gördi bî-hod **hâke** bülbül

Anı medhûş idüpdür nûkhet-i gül (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 177). [hâke, -e]

□ Gerekdir terk idem bu **hâki hâke**

Ki vaşl olsun müyesser cân-ı pâke (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 295). [hâke, -e]

□ O sūya bir meges itseydi tayrân

İderlerdi anı **hâk** ile yeksân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 218). [hâk,]

□ Bu **hâk** ol **hâk**-i efsûnkârdır kim

Bu **hâk** ol **hâk**-i âdem-h'ârdır kim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 179). [hâk,]

□ Bu **hâk** ol **hâk**-i efsûnkârdır kim

Bu **hâk** ol **hâk**-i âdem-h'ârdır kim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 180). [hâk,]

□ Nihâde kıldı bir tâbût-ı pâke

O genc-i gevheri defn itdi **hake** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 178). [hake, -e]

- Hümâyûn-ı çetir-i sebzi şah-ı tâkiñ
- Düşüp fersüdesi olmuşdı **hakiñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 20). [hakiñ, -iñ, -]
- Peder-vâr eyledi feryâd u efgân
- Şavurdu başına **hak** oldu giryân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 16). [hak,]
- Ecel kılmış anı meknûn eknûn
- Teni **hak** içredir eknûn meknûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 46). [hak,]
- Bu zehri çünki Mecnûn ile nüş
- Düşüp **hak** üzre bî-hüş oldu hāmūş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 52). [hak,]
- Cihânı terk idüp gitdiñ nigārā
- Künün hālîñ nedir **hak** içre yārā (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 148). [hak,]
- Seniñle **hak** çün olmuş şerefnāk
- Künün eflāke koy nāz eylesün **hak** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 165). [hak,]
- Seniñle **hak** çün olmuş şerefnāk
- Künün eflāke koy nāz eylesün **hak** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 166). [hak,]

hak': Allah (c.c).

- Bulur elbette **Hak'dan** ecr-i sākī
- Bulur sākī dañi bir nām-ı bākī (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 49). [hak'dan, -dan]

hak içre: Toprak içinde, üzerinde.

- Degil hem-reh saña **hak içre** mālîñ
- Sebük-bār ol tefekkür eyle hālîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 227). [hak içre,]

hak içre: Toprak içinde, üzerinde.

- Be-sā mümsik ki genciñ kıldı imsāk
- Künün **hak içre** mehcūr u ğamnāk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 230). [hak içre,]

hak içre: Toprak içinde, üzerinde.

- Kālursan bir zamān **hak içre** hāmūş
- Olursan yād-ı 'ālemden ferāmūş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 233). [hak içre,]

hak ile yeksân: Yerle bir. Yerle bir || perişân, sürünmekte!.

- 'Alem-darı idüp **hak ile yeksân**
- Sipāhıñ kalbini kıldı perişân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 59). [hak ile yeksân,]

hak itmiş: Toprak etmek.

- Çıkar her zerresinden bir gül-endām
- Ki **hak itmiş** anı hak-i siyeh hām (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 184). [hak itmiş, -miş, -]

hak üzre: Doğruluk üzere. Doğru olanı yapmak. Hakkiyla, gereği gibi, layıkane.

- Bulup yek-digeriñ kıldı der-āğūş
- Hemān-dem düşdiler **hak üzre** bî-hüş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 74). [hak üzre,]

hak üzre: Doğruluk üzere. Doğru olanı yapmak.

- Gelüp Leylî atası zār u giryân

Yüzün **hak üzre** koydı oldu giryân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 78). [hak üzre,]

hak üzre: Toprak üstünde.

- Kālup **hak üzre** bir dem mürde-āsā
- Bulup āñir ifākat oldu müyā (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 169). [hak üzre,]

hakān: Büyük padişah.

- Muḥabbet mülkiniñ **hakānı** Mecnûn
- Gürüh-ı 'āşıkān sultānı Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 103). [hakānı, -ı]

hak-bāz: Toprakla haşır neşir olan.

- Benem nākış ki hālā **hak-bāzem**
- Gehī der-süz u gāhī der-güdāzem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 45). [hak-bāzem, -em, -]

hak-bāz: Toprakla haşır neşir olan.

- Benem nākış ki hālā **hak-bāzem**
- Gehī der-süz u gāhī der-güdāzem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 45). [hak-bāzem, -em, -]

hak-ber-hak: Hak üzre olmak, hak üzere hak.

- Be-pāy-ı cān tevānī-şöd ber-eflāk
- Rehā-kün şehir-bend **hak-ber-hak** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 224). [hak-ber-hak,]

hak-ber-ser: Başına topraklar saçmak.

- Didi kimdir bu üftāde bu muḫtar
- Niçün böyle olupdur **hak-ber-ser** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 52). [hak-ber-ser,]

hakdān: Dünya, arz, yer.

- Geçenler cümle gitmişler cihāndan
- Gelenler hem giderler bu **hakdāndan** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 208). [hakdāndan, -dan, -]
- Hezār efsūs kim āñir cihānda
- Bu mātemgāhda bu **hakdānda** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 134). [hakdānda, -da]

hakdāndan: Dünya, yeryüzü.

- Tehī-dil ol Mesīhā-veş cihāndan
- Semāya kıl güzer bu **hakdāndan** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 238). [hakdāndan, -dan]
- Naşibi derd olup bu **hakdāndan**
- Ġam-ı 'aşk ile hem gitdi cihāndan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 49). [hakdāndan,]
- Çü Mecnûn irtihāl itdi cihāndan
- Götürdi haymesin bu **hakdāndan** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 240). [hakdāndan,]

hake: Toprak, dünya.

- Düşüp toprağa rû-māl oldu **hake**
- Ḥitāb itdi o mäh-ı tābnāke (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 121). [hake, -e]

haki: Toprak rengi.

- Gerekdir terk idem bu **haki** hake
- Ki vaşl olsun müyesser cān-ı pāke (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 295). [hâki,]

hâk-i âdem-h'ârdır: İnsan yiyen toprak.

□ Bu hâk ol hâk-i efsünkârdır kim
Bu hâk ol **hâk-i âdem-h'ârdır** kim (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 180). [hâk-i âdem-
h'ârdır, -dır, -]

hâk-i efsünkârdır: Sihirli, büyüleyici toprak.

□ Bu hâk ol **hâk-i efsünkârdır** kim
Bu hâk ol hâk-i âdem-h'ârdır kim (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 179). [hâk-i efsünkârdır,
-dır, -]

hâk-i kudümiñ: Üzerine basılan toprak.

□ Düşüp Mecnûn kudüm-i maderine
Sürüp **hâk-i kudümiñ** gözlerine (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 194). [hâk-i kudümiñ, -
iñ, -]

hâk-i mezârı: Mezar toprağı.

□ Mezârıñ şüşesin kıldı der-âgûş
Öpüp **hâk-i mezârı** oldu bî-hüş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 42). [hâk-i mezârı, -ı, -]

hâk-i mezârı: Mezar toprağı.

□ Gehî **hâk-i mezârı** itdi der-ber
Gehî âh itdi kıldı hâk ber-ser (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 45). [hâk-i mezârı, -ı, -]

hâk-i mezârıñ: Mezar toprağı.

□ Görüp maḥdümüñ **hâk-i mezârıñ**
Bülend itdi şadâ-yı âh [u] zârıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 39). [hâk-i mezârıñ, -ıñ,
-]

hâk-i niyâza: Yalvarma/niyaz toprağı.

□ Düşüp **hâk-i niyâza** oldu rû-mâl
Mükerrer secde-i şükr itdi fi'l-hâl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 113). [hâk-i niyâza, -a, -
]

hâk-i pâkden: Temiz toprak.

□ Bu **hâk-i pâkden** olmam cüdâ ben
İdeyim cânım gerek bunda fedâ ben (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 181). [hâk-i pâkden, -
den, -]

hâk-i pâki: Temiz toprak.

□ Mükerrer eyledi efsûs âḥir
O **hâk-i pâki** kıldı bûs âḥir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 18). [hâk-i pâki, -ı, -]

hâk-i siyeh: Kara, siyah toprak.

□ Çıkar her zerresinden bir gül-endâm
Ki hâk itmiş anı **hâk-i siyeh** hām (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 184). [hâk-i siyeh,]

hâk-i tîrede: Kara toprak.

□ Niçün terk eyler olduñ âşiyânıñ
Bu **hâk-i tîrede** kıldıñ mekânıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 164). [hâk-i tîrede, -de,
-]

hâk-i tîredir: Kara toprak.

□ Bu **hâk-i tîredir** tâ-der-miyâne
Kenâr olmaz aradan bir bahâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 291). [hâk-i tîredir, -dir,
-]

hakikat: Doğru olan, asıl.

□ 'Acüze şerh kıldı kim **hakikat**
Degildir bu sezâ-vâr 'uḳûbet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 27). [hakikat,]
□ Hakikat 'âleminde oldılar şād
'Alâyıkdı berî miḥnetden âzād (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 57). [hakikat,]
□ Muḥabbetden rivâyet eylemişdir
Hakikatden hikâyet söylemişdir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 24). [hakikatden, -den, -
]

hakikî 'aşkıdır: Gerçek aşk.

□ Degil sevdâları 'aşk-ı mecâzî
Hakikî 'aşkıdır bu âşk-bâzî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 194). [hakikî 'aşkıdır, -
dır, -]

hakk: Allah (c.c).

□ Bulu **Hakk**'ı geçüp hubb-ı sivâdan
Olup fâriğ şu 'ünât-ı fenâdan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 29). [hakk'ı, -ı]
□ İdüp maṭlûbunı 'aşk ile ḥâşıl
Olurlar 'aşk ile hem **Hakk'a** vâşıl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 228). [hakk'a, -'a]

hakkıñda: Herhangi bir kişiye veya duruma dair,
onunla ilgili.

□ Olup her laḥza **hakkıñda** güneḥkâr
Günâhım ecrine oldum giriftâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 71). [hakkıñda,]
□ Anıñ **hakkıñda** bes ki rû-siyâhem
Diger-günem künün ḥalı tebâhem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 121). [hakkıñda, -ın, -da
]

hak-perest it: Hakkı üstün tutmak.

□ Tılsım-ı nefis-i ḡaddârı şikest it
Diliñ pâk eyle rûḥı **Hak-perest it** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 164). [hak-perest it,]

hâl: Oluş, buluş, suret, keyfiyet.

□ Budur ol çarḥ-ı bed-fercâm Nakâm
Ki **hâle** itmemiş 'uşşâkı bâ-kâm (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 24). [hâle, -e]
□ Bilüp bu **hâli** ḥ'îş-âvend-i Leylâ
Nazardan kıldılar Leylâ'yı iḥfâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 15). [hâli, -i, -]
□ Velik olmamış ḥurşid raḥşân
Mu'ayyen buredan **hâle** nümâyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 12). [hâle, -e]
□ Lebiñden derdine olmazsa ma'cün
Olur derdi füzûn **hâli** diger-gün (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 48). [hâli, -i]
□ Budur 'âşıkıñ Nakâm **hâli**
Belâ 'âşıkda ḥübân-ı lâubâlî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 57). [hâli, -i]
□ Bilen yok kim nedir bu âh u nâlem

Bilen yok kim ne rütbe haste **hâlem** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 56). [hâlem, -em]

□ Terahhüm eyle gör **hâlim** nigârâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 69). [hâlim, -im, -]

□ Anı ol **hâl** ile terk itdi nâ-çâr (Revân oldı dilinde derd ü efkâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 73). [hâl,]

□ Şalâhımdan benim kaç' -ı nazar kıl (Beni bu **hâlde** terk it güzër kıl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 260). [hâlde, -de, -]

□ Bilüp keyfiyyeti ol merd-i hüşyâr (Serâpâ **hâlden** oldı haber-dâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 94). [hâlden, -den]

□ Ki **hâli** muhtar birer çeşmi giryân (Beyâbân içredir hayretle püyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 77). [hâli, -i, -]

□ Nolaydı görmeyeydiñ böyle **hâlim** (Nolaydı bilmeyeydiñ bu melâlim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 131). [hâlim, -im]

□ Görürsün kim benim **hâlim** zebûndur (Ser-tedbir derkimden biründür (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 137). [hâlim, -im]

□ Görüp ahvâlimi şorma melâlim (Kaşâyâ vâ-güzâr it cümle **hâlim** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 128). [hâlim, -im]

□ Didi giryân u giryân şorma **hâlim** (Seni hem derdnâk eyler melâlim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 83). [hâlim, -im]

□ Kimiñ çeşmi kılup **hâliñ** perîşân (Gülistân-ı cemâliñ itdi pejmân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 155). [hâliñ, -iñ, -]

□ İdüp güyâ teşadûf bu makâle (Münâsib söylemiş Vahşî bu **hâle** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 50). [hâle, -e]

□ Ta'accüb eyleyüp Nevfel bu **hâle** (Açup leb ibtidâr itdi suâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 49). [hâle, -e, -]

□ Gam-ı hicrânda düşmüş bu **hâle** (İrişmez dest-i ümmîdi vişâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 61). [hâle, -e]

□ Ki sergerdân olup şahrâda Mecnûn (O dem kim **hâli** olmuştı diger-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 4). [hâli, -i, -]

□ Bu **hâl** ile tolaşup küy bâ-kû (Ne hâşıl eylerüzse müy bâ-mû (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 33). [hâl,]

□ Bilüp Mecnûn-ı sergeşte bu **hâli** (Olup pîçide süzân mû-mişâli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 173). [hâli, -i, -]

□ Seniñ 'aşkıñladır ancak hayâlim (Degil ma'lûmum aşlâ kendi **hâlim** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 238). [hâlim, -im, -]

□ Benem ol 'âşık-ı endüh-ı pîşe (Ki gamla hoş geçür **hâlim** hîşe (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 244). [hâlim, -im, -]

□ Seniñ **hâliñ** geçür hasretde nâlân (Anıñ vakti geçür 'işretde hândân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 165). [hâliñ, -iñ, -]

□ Tökürdi gözlerinden eşk-i âliñ (İderdi cüst-cû Mecnûn'ı **hâliñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 368). [hâliñ, -iñ, -]

□ Degil hem-reh saña hâk içre mâliñ (Sebük-bâr ol tefekkür eyle **hâliñ** (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 228). [hâliñ, -iñ, -]

□ Bulup Mecnûn'ını bir dañi tekrâr (Anı **hâlimden** itmek içün haber-dâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 20). [hâlimden, -in, -den, -]

□ Görüp gam-h'ârını hâk içre pinhân (Mükedder oldı **hâli** kıldı efgân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 50). [hâli, -i]

□ Didi **hâli** harâbem ey peder hân (Gamıñdan dil-kebâbem ey peder hân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 57). [hâli, -i]

□ Dirigâ itmedim hoş-dil seni ben (Gör imdi **hâlimi** 'afv it beni sen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 70). [hâlimi, -im, -i, -]

□ Olup giryân hemîşe kıldı nâle (Mübeddel oldı **hâli** gayrı **hâle** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 40). [hâle, -e]

□ Olup giryân hemîşe kıldı nâle (Mübeddel oldı **hâli** gayrı **hâle** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 40). [hâli, -i]

□ Aña râz-ı derdiñ söylemişdi (Anı **hâlimden** âgâh eylemişdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 82). [hâlimden, -in, -den, -]

□ Anıñ **hâlimden** olmuştı haber-dâr (Anı taltîf iderdi ol perî-vâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 75). [hâlimden, -in, -den, -]

□ Mağâlûñ pâyesinde 'aql kâşır (Velî **hâliñ** makâliñden muğâyir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 116). [hâliñ, -iñ, -]

□ Beni böyle perîşân **hâl** koyma (Gam-ı hicrânda pâmâl koyma (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 71). [hâl,]

□ Benim **hâlim** budur ey serv-i dil-cû (Ne dersin söyle **hâliñ** ey perî-rû (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 319). [hâlim, -im, -]

□ Huzûra eyledim irsâl nâ-çâr (Ki **hâlimden** seni kılsun haber-dâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 312). [hâlimden, -im, -den, -]

□ Nedir **hâliñ** belâ-yı fırkat ile (Niçe sâziş kılsun miñnet ile (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 211). [hâliñ, -iñ, -]

□ Benim **hâlim** budur ey serv-i dil-cû (Ne dersin söyle **hâliñ** ey perî-rû (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 320). [hâliñ, -iñ, -]

□ Ki bu bir nâme-i miñnet-eşerdir (Bir ehl-i derd **hâlimden** haberdîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 192). [hâlimden, -in, -den, -]

□ Seniñ **hâliñdenem** âgâh ey dost (Ki derdiñde seniñ cângâh ey dost (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 241). [hâliñdenem, -iñ, -de, -nem, -]

□ İrtirse menzile sâlik be-her **hâl** (Sülûkunda eger itmezse ihmâl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 231). [hâl,]

□ Beşerlik **hâli** itdükde tekâzâ (Anı def' itmegimdir sehl zîrâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 87). [hâli, -i, -]

□ Didi **hâli** nedir ol bî-nevânîñ (Enîsi kimdir ol bahtı kararıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 117). [hâli, -i, -]

□ Anıñ hakkında bes ki rû-siyâhem

Diger-günem künün **hali** tebâhem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 122). [hali, -i, -]

□ İştîdî hâl-ı pîri bu makâli
Olup esrâra vâkıf bildi **hâli** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 128). [hâli, -i]

□ Beni bu **hâlimle** terk eyle nâ-çâr
‘Îlâc-ı derdime sa’y itme zinhâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 189). [hâlimle, -im, -le]

□ İdüp yek-reng hâlusıyla **hâliñ**
Tefahhuş kıldı şordî hâl-i hâliñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 39). [hâliñ, -iñ, -]

□ Çü bildi **hâlini** Mecnûn-ı hayrân
Götürdi ‘indine oldı şenâ-h’ân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 37). [hâlini, -in, -i, -]

□ İdüp yek-reng **hâlusıyla** hâliñ
Tefahhuş kıldı şordî hâl-i hâliñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 39). [hâlusıyla, -u, -sı, - (y)la, -]

□ Pey-â-pey ra’d idüp heybetle nâle
Şehâb olmuşdı eşk-efşân bu **hâle** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 8). [hâle, -e]

□ Kimiñ mihrinedir dil-dâde eknûn
Kimiñ derdiyledir **hâli** diger-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 36). [hâli, -i]

□ Çü Leylî oldı vâkıf bildi **hâli**
Figânlar eyledi Kaqnûs mişâli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 47). [hâli, -i, -]

□ Görüp ebrûlarıñ ey mäh-i tâban
Dil oldı muhtârib **hâlim** perîşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 276). [hâlim, -im]

□ Benim **hâlimi** bilmekse murâdîñ
Fedâ-yı ‘aşkınam ey ben gülâmîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 221). [hâlimi, -im, -i]

□ Bu derd dil-dârîñ nâ-dîde hâliñ
Nolur **hâliñ** eger görsen cemâlîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 196). [hâliñ, -iñ, -]

□ Bu derd dil-dârîñ nâ-dîde **hâliñ**
Nolur hâliñ eger görsen cemâlîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 195). [hâliñ, -iñ, -]

□ Temâşâ eyleyem ruhsâr-ı âliñ
Bilüp **hâliñ** şordum derd [ü] melâlîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 64). [hâliñ, -iñ, -]

□ Diger-gün eyleyüp **hâliñ** hayâlîñ
Olupdur ârzûmend-i vişâlîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 93). [hâliñ, -iñ, -]

□ Anıñ **hâliñden** olmuşsun mı âgâh
Kimiñ ‘aşkı ğamından eyliyor âh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 33). [hâliñden, -in, -den, -]

□ İderken cüst-cü bir merd-i hüşyâr
Ki olsun yâri **hâliñden** haber-dâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 28). [hâliñden, -in, -den, -]

□ Görüp bu **hâli** Zeyd-i mihr-küster
Revân oldı be-sân bād-ı şarşar (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 7). [hâli, -i]

□ Gelüp çün **hâle** buldılar ifâkat
Velîkin oldılar ser-mest [ü] hayret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 253). [hâle, -e, -]

□ Bu **hâlteden** olup vâkıf kabîle
İdüp yek-ser cüvân u pîr vîle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 167). [hâlteden, -te, -den, -]

□ Bulup bu derd-i dil-sûza taħammül

Cihânîñ itmeyim **hâliñ** te’emmül (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 48). [hâliñ, -iñ, -]

□ Selâm benden ol efsürde **hâle**
Uşanma baş vir bir dem makâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 125). [hâle, -e]

□ Memâtımdan olur âgâh Mecnûn
Gelür bu mâteme **hâli** diger-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 108). [hâli, -i]

□ Görüp bu **hâli** mām-ı bî-nevâsı
Tağayyür buldı ahvâl-i havâsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 157). [hâli, -i, -]

□ Bu **hâl** ile olup makşûd u meylî
Tavâf-ı türbe-i cân-bahş-ı Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 73). [hâl,]

□ Bu **hâl** üzre geçüp bir niçe eyyâm
Perâkende olup gitdi ded ü dām (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 249). [hâl,]

□ Diger-gün **hâlde** nālân u dil-rîş
Revân şahrâ tarîkiñ kıldı der-pîş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 19). [hâlde, -de]

□ Bir ahvâl ile kim hâlinden anıñ
Diger-gün oldı **hâli** vahşiyânîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 84). [hâli, -i]

□ Cihânı terk idüp gitdiñ nigârâ
Künün **hâliñ** nedir hâk içre yârâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 148). [hâliñ, -iñ, -]

□ Bir ahvâl ile kim **hâlinden** anıñ
Diger-gün oldı hâli vahşiyânîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 83). [hâlinden, -in, -den, -]

□ Görüp bu şerhî ahvâr u ebrâr
Olup bir şeh **hâlinden** haber-dâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 142). [hâlinden, -im, -den, -]

□ Künün kim **hâlimi** itdim ifâde
‘Îzâr-ı ‘özümi kıldım küşâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 139). [hâlimi, -im, -i, -]

hâl ehlini: Hal ehli, gönül ehli.

□ Virür nâ-ehle baht u raht u ‘izzet
İder **hâl ehlini** pāmâl-i zillet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 16). [hâl ehlini, -i, -ni, -]

hâlâ: "Bu zamana kadar, hâlen, henüz" anlamlarına gelen zarf.

□ Bahâr-ı ‘işretin âşârı **hâlâ**
Dilimde itmedin bir neş’e peydâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 33). [hâlâ,]

□ Kelâmîñ itmemişdi hatm **hâlâ**
Ki oldı tâze bir hengâme peydâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 199). [hâlâ,]

□ Saña bâver idüp oldum şekibâ
Müdârâ eyledim ‘aşk ile **hâlâ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 16). [hâlâ,]

□ Ki ben hûñ-h’âr birleşkerle **hâlâ**
İkâmet itmişüm bunda müheyyâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 39). [hâlâ,]

□ Cihânda her ne kim olmuş pedîdâr
Kılup ter olmuşam **hâlâ** sebük-bâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 176). [hâlâ,]

□ Belî ben irmedim **hâlâ** kemâle
Degil cânım benim kâbil vişâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 289). [hâlâ,]

□ Benem nâkış ki **hâlâ** hâk-bâzem
Gehî der-sûz u gâhî der-güdâzem (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 32, *Mısra* 45). [*hâlâ*,]
□ Gidûp yârân bulur meclis nihâyet
Velî nâ-güftedir **hâlâ** hikâyet (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 196). [*hâlâ*,]

halâl: Helal, sakıncası olmayan.

□ Hilâl-âsâ olup bedr-i münîri
Halâle döndi serv-i dil-pezîri (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 46). [*halâle*, -e]

halâş olmak: Kurtulmak.

□ Halâş olmak degildir mümkün andan
Kalur üftâdesi mehcûr cândan (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 171). [*halâş olmak*, -
mağ, -]

hâle: 1. Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve
niteliklerin bütünü, durum. 2. Davranış, tutum, tavır.

□ Bu **hâle** vâlideyniñ olsa âgeh
Seni töhmet-zede eylerler ey meh (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 8, *Mısra* 95). [*hâle*,]
□ Olup bir 'Âmirî vâkıf bu **hâle**
Revân oldı şitâbân kıldı nâle (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 39). [*hâle*,]

halel-vâb oldukda: Kusur, eksiklik bulan olmak.

□ Tenim oldukda hicriñle halel-yâb
Hemân küyuñ nesiminden bulur tâb (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 229). [*halel-yâb*
oldukda, -duğ, -da, -]

hâlet: İçinde bulunulan durum, hâl, keyfiyet.

□ Bu **hâletden** olup Nevfel haber-dâr
Didi imdi baña farz oldı nâ-çâr (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 17, *Mısra* 89). [*hâletden*, -den]
□ Görüp bu **hâleti** bir merd-i dâñâ
Didi Mecnûn'a kim ey yâve-peymâ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 18, *Mısra* 103). [*hâleti*, -i]
□ Bu **hâletden** melûlem şerm-sârem
Hacâletden hemîn sîm-âb-vârem (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 19, *Mısra* 83). [*hâletden*, -den]
□ Bu **hâletden** olup âgâh Mecnûn
Akıtdı gözlerinden eşk-i gül-gün (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 19, *Mısra* 129). [*hâletden*, -den, -
]]
□ Görüp bu **hâleti** Mecnûn-ı hâste
Didi ey mâmekim kimdir bu beste (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 20, *Mısra* 23). [*hâleti*, -i]
□ Görüp Leylî'yi olmuşdı giriftâr
Bu **hâletden** kalup mebhût u nâ-çâr (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 342). [*hâletden*, -den]
□ Görüp bu **hâleti** olma mükedder
Dime kim Leylî olmuş yâr-i dîger (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 291). [*hâleti*, -i]
□ Görüp Mecnûn'ı bu **hâletde** bâbı
Kesildi tākati mahv oldı tâbı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 41). [*hâletde*, -de, -]
□ Gidûp Zeyd-i vefâ-dâr u nikû-kâr
İdûp Leylî'yi **hâletden** haber-dâr (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 146). [*hâletden*, -den]
□ Muhabbet âyetiñ tefsîr idenler
Ta'aşşuk **hâletiñ** takrîr idenler (*Mecnûn u Leylî*

(*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 2). [*hâletiñ*, -iñ, -]

□ Bu **hâletden** olup zâr u perîşân
Töküp kan itdiler feryâd u efgân (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 259). [*hâletden*, -den, -
]]

□ Görüp bu **hâleti** bî-çâre Mecnûn
Hevâsın ıztırâb itdi dîger-gün (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 27). [*hâleti*, -i]

hâlî: Boş, her şeyden arınmış.

□ Ne söyler dise Leylî'dir me'âli
Hadîşinden degildi Leylî **hâlî** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 17, *Mısra* 104). [*hâlî*,]
□ Didi Leylâ'ya kim ey şâh-ı hûbân
Degil **hâlî** hatâdan hâl-i insân (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 348). [*hâlî*,]
□ Olursa 'aşk eger **hâlî** sivâdan
Geçer 'âşık hevâ-yı mâsivâdan (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 301). [*hâlî*,]
□ Biri bî-hod be-sân nakş-ı dîvâr
Biri bî-h'îştten **hâlî** kafes-vâr (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 244). [*hâlî*,]
□ Velî agraždan **hâlîydi** hâne
Ğaraždan kalmamışdı nişâne (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 247). [*hâlîydi*, -(y)di, -]
□ Oluplar nazm-gûlar lâ-übâlî
Diger-gün fikrden **hâlî** hayâlî (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 38, *Mısra* 80). [*hâlî*,]
□ Harîfân eylemişdi bezmi **hâlî**
Bu bezmiñ bî-sükûn olmuşdı hâlî (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 38, *Mısra* 89). [*hâlî*,]

hâl-i 'âşıkdan: Âşığın durumu, hâlî.

□ Nigâra olmayanlar 'âşık-ı yâr
Olur mu **hâl-i 'âşıkdan** haber-dâr (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 7, *Mısra* 58). [*hâl-i 'âşıkdan*, -dan,
-]

hâl-i hâlî: Benin hâlî.

□ İdûp yek-reng hâlusuyla hâlîñ
Tefahhûş kıldı şordı **hâl-i hâlî** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 28, *Mısra* 40). [*hâl-i hâlî*, -iñ, -]

hâl-i harâb u derdnâkiñ: Dertli ve harab durum.

□ Görüm didârını ol rûh-ı pâkiñ
Bilüm **hâl-i harâb u derdnâkiñ** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 74). [*hâl-i harâb u*
derdnâkiñ, -iñ, -]

hâl-i huredmend: Akıllı, anlayışlı kimsenin hali.

□ Didi Mecnûn ki ey **hâl-i huredmend**
Dehân-ı h'âhişi ben itmîşem bend (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 28, *Mısra* 77). [*hâl-i huredmend*,]

hâl-i insân: İnsanın hali, vaziyeti.

□ Didi Leylâ'ya kim ey şâh-ı hûbân
Degil hâlî hatâdan **hâl-i insân** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 348). [*hâl-i insân*,]

hâlî kovup: Boş koymak.

□ İdûp rihlet koyup hâlî makâmıñ
Güzeşt itdi saña 'ömr-i kirâmıñ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 32, *Mısra* 21). [*hâlî koyup*, -up, -]

hāl-i mecnûn'ı: Mecnunun hali, Mecnunun durumu.

□ O cem'iyette bir merd-i sülhândân
Bilürmiş **hāl-i Mecnûn'ı** kemākân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 54). [hāl-i mecnûn'ı, -ı, -]

hāl-i mecnûn-ı dil-efkâr: Gönlü yaralı Mecnûn'un durumu.

□ Didi Leylî ki ey Zeyd-i vefâ-dâr
Niçedir **hāl-i Mecnûn-ı dil-efkâr** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 32). [hāl-i mecnûn-ı dil-efkâr,]

hāl-i menâzilden: Menzillerin durumu, merhalelerin durumu.

□ Menâzil pür-ḥaṭar târikdir reh
Beni **hāl-i menâzilden** kıl âgeh (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 6). [hāl-i menâzilden, -den, -]

hāl-i nâ-şadıñ: Üzüntülü, gamlı, kederli hal.

□ Hazânîñ derd-i bî-dâdiñ görenler
Hezârîñ **hāl-i nâ-şadıñ** görenler (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 4). [hāl-i nâ-şadıñ, -iñ, -]

hâli olmuşdı: Boş olmak.

□ Harîfân eylemişdi bezmi hâli
Bu bezmiñ bî-sükûn olmuşdı hâli (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 90). [hâli olmuşdı, -muş, -dı, -]

hâli olup: Boş olmak, eksik olmak.

□ Hevâ-yı nefsdan âzâde Mecnûn
Bu töhmetden olup hâli diger-gün (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 128). [hâli olup, -up, -]

hâli olup: Boş olmak.

□ Olup ağıyardan ol bezm hâli
Keşâkeşden olaydım lâ-übâlî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 249). [hâli olup, -up, -]

hāl-i pîri: Yaşlılık hali.

□ Kî Mecnûn-ı zebûnûñ **hāl-i pîri**
Olup gam düşküni miñnet esîri (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 3). [hāl-i pîri, -i, -]

hāl-i pîri: Yaşlılık hali.

□ İştîdi **hāl-i pîri** bu makâli
Olup esrâra vâkıf bildi hâli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 28, Mısra 127). [hāl-i pîri, -i, -]

hāl-i siyeh-rûzuñ: Kara günün hali.

□ Seniñ **hāl-i siyeh-rûzuñ** Selîmem
Kî derdiñle ciger-ḥünem saḳîmem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 35). [hāl-i siyeh-rûzuñ, -uñ, -]

hâlik u hayy u tevânâ: Yaratan, hayat veren ve kuvvetli.

□ Huşûl-i kâmiñ it Ḥaḳ'dan temennâ
Kî oldur **Hâlik u Hayy u tevânâ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 92). [hâlik u hayy u tevânâ,]

halîl-i âzer-âsâ: Azer oğlu Halil İbrahim.

□ Muḥabbet 'âleminde kûh-ken ol
Halîl-i Azer-âsâ bût-şiken ol (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 168). [halîl-i âzer-âsâ,]

hâlim: Yumuşak huylu, sakın.

□ Telâşını geçince sinn-i şâlim
Geçürdi şervet ü miknetde **hâlim** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 92). [hâlim,]

hâliyâ: Şu anda, şimdi.

□ Velî ben **hâliyâ** ve'l-leyl-ḥ'ânem
Be-sân küdekân-ı bî-câ devânem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 49). [hâliyâ,]

halka: Daire şeklinde olan şey.

□ Seniñ **halka**ñ kimiñdir çeşm-dârı
Kî açmış râha çeşm-i intizârı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 73). [halka, -ñ, -]

halka-âsâ: Halka gibi.

□ Beni bir meh-likâ bir sîm-sîmâ
İdüpdür dîde-ber-reh **halka-âsâ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 72). [halka-âsâ,]
□ Gelüp dergâhda olmuş cebîn-sâ
Açup çeşm-i ümîdiñ **halka-âsâ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 142). [halka-âsâ,]

halka-dâr: Halka tutan.

□ Niyâz itdi ki zârem yâ İlâhî
Deriñde **halka-dârem** yâ İlâhî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 44). [halka-dârem, -em, -]

halka-i bâb-ı amâne: Güven; emniyet kapısının halkası.

□ Hemân-dem şıçrayup oldı revânâ
İrişdi **halka-i bâb-ı amâne** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 40). [halka-i bâb-ı amâne, -e, -]

halka-i beyti: (Mecazen) Dünya.

□ Tutup bu **halka-i beyti** du 'â kıl
Kî yâ Rab sen beni gâmdan cüdâ kıl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 33). [halka-i beyti, -i, -]

halka-i ezhâra: Çiçeklerin muhiti.

□ Çemenler pîri ebyaz-püşî zanbaḳ
Virürdi **halka-i ezhâra** revnaḳ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 30). [halka-i ezhâra, -a, -]

halka-i ümmîdi: Ümit halkası.

□ Tutup ol **halka-i ümmîdi** muḥkem
Aña rû-mâl olup bûs eyledi hem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 41). [halka-i ümmîdi, -i, -]

hall itmek: Halletmek, bir sorunu çözmek.

□ Seniñ işkâliñi itmek için hall
İder bu cengi bu âşûbı Nevfel (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 107). [hall itmek, -mek, -]

hall oldu: Çözümlemek, sonuçlanmak; sıkıntı ve kederi gidermek.

□ Olup her iki cānib şulha mā'il
Muvādāt ile **hall oldu** mesā'il (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 178). [hall oldu, -di, -]

hall-i mesā'il: Meselelerin çözümü.

□ İdüp bu bahşde **hall-i mesā'il**
Bu mazmûn söylemiş üstād-ı kâmil (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 1). [hall-i mesā'il,]

halvet: Yalnız kalma, tenhaya çekilme, tenhalık.

□ O **halvetde** bulunmaz kîne-cüyân
Hemîn bir sen olursun bir de cānân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 269). [halvetde, -de]

halvet-i vuslatda: Kavuşmayla baş başa kalmak.

□ Bu gâfletgâhdan birün olan dem
Olursun **halvet-i vuslatda** hurrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 268). [halvet-i vuslatda, -da, -]

halvet-serây-ı câvidânda: Ebedi köşk, kalıcı saray.

□ Künün **halvet-serây-ı câvidânda**
Sañadır muntazır bağ-ı cinânda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 143). [halvet-serây-ı câvidânda, -da, -]

ham: Olgunlaşmamış.

□ Çıkar her zerresinden bir gül-endām
Ki hâk itmiş anı hâk-i siyeh **hām** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 184). [hām,]

ham: Eğri, bükülmüş, yay biçiminde, kemerli.

□ Karār u şabrdan ārâmdan dūr
Dili bā-ğam kadi **ham** cismi rencūr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 8). [ham,]
□ Seni yād itmeyüp ol türresi **ham**
Gidür mahmilde şüyî birle hurrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 159). [ham,]

ham: Olgunlaşmamış.

□ Yakılduñ âteşe güm-nām kaldıñ
Velî nâ-puhte olduñ **hām** kaldıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 96). [hām,]

ham itdi: İki büküm etmek, eğmek, bükmek.

□ Ham itdi kâmetiñ mânende-i çeng
Tutup güşin figāna kıldı āheng (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 31). [ham itdi,]

ham oldu: Yeterince olgunlaşmamış.

□ Olup nevmîd pûri şihhatden
Ham oldu kaddi hasret-i miñnetden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 10). [ham oldu, -di, -]

ham olmuşdur: Bozulmak, karışmak.

□ Kaddi gördi **ham olmuşdur** elemden
Vücûdi za'f bulmuşdur sitemden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 137). [ham olmuşdur, -muş, -dur, -]

hamā'il: Muska, tılsım.

□ Olup Mecnûn'a zîb-efzâ selâsil

Cünûn-ı zencîri boynunda **hamā'il** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 2). [hamā'il,]

hamā'il kılmsı: Muska takmak, yapmak.

□ Niçedir zîsti ol hūr-ı 'aynıñ
Kime kılmsı **hamā'il** zülf-i çiniñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 94). [hamā'il kılmsı, -mış, -]

hamāvil: Muska, tılsım.

□ Gelüp Mecnûn-ı cān-sûza muķābil
Kılup bāzû-yı sîmîniñ **hamāvil** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 234). [hamāvil,]

hamāvil itdi: Muska, tılsım etmek II korumak; tecelli etmek.

□ Götürdi menzile oldu 'arâk-ı āhen
Hamāvil itdi tîğîñ geydi cevşen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 30). [hamāvil itdi, -di, -]

hāme: Yontulmuş kalem.

□ Ne kâğız vardır bunda ne de **hāme**
Ki tahrîr eyleyem dil-dāre nāme (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 279). [hāme,]
□ Kitābet emrini kıldı müheyyā
Götürdi **hāmeyi** Mecnûn-ı şeydā (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 284). [hāmeyi, -yi]
□ Olup tahrîrden āsûde **hāmem**
Bulup encām hatm olduķda nāmem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 153). [hāmem, -m, -]

hamel: Koç burcu. Bu burca güneş martta girer ve güneşin bu burca girdiği gün ilkbahar başlangıcı kabul edilir.

□ Hamelde āfitāb olduķda cā-gîr
Şarîr-i hāmem itdi bûd-i takrîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 19). [hamelde, -de, -]

ham-ender-ham: Büküm büküm, kıvrım kıvrım.

□ Ham-ender-ham kemend-i tâb-dârî
Kemend-i tâbîniñ şîrân şikârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 17). [ham-ender-ham,]

ham-ı zencîr: Eğilmiş bükülmüş saç. Kıvrıkcak saç.

□ Ham-ı zencîr ile dem-sāz oldu
Tanîni birle hem-āvāz oldu (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 53). [ham-ı zencîr,]

ham-ı zülfünde: Saç kıvrımı. Saç lülesinin kıvrımı, bükümü.

□ Ruḥunda sünbül-i ter deste deste
Ham-ı zülfünde biñ dil pây-beste (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 10). [ham-ı zülfünde, -ün, -de, -]

hamîde: Eğrilmiş bükülmüş, kamburlaşmış.

□ Kadi bār-ı ta'aşşuķdan **hamîde**
Girîbân-ı şekîbâsî derîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 45). [hamîde,]
□ İrişdi nâbiyûsân ol mekâna
Hamîde bir 'acûz-ı pûr-fesâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 20). [hamîde,]

hamide oldu: Eğilmek, iki büküm olmak.

□ Tıttup yüz türbeye oldu hamide
Fiğani oldu eflake reside (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 37, Mısra 139). [hamide oldu, -di, -]

hamle iderdiyse: Harekete geçmek, ilerleme
gayretiyle atılım yapmak.

□ İderdiyse ne süya hamle Nevfel
Açurdi anda bir hûnî-i cedvel (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 145). [hamle iderdiyse,
-er, -di, -(y)se, -]

hamle iderdiyse: Harekete geçmek, ilerleme
gayretiyle atılım yapmak.

□ İderdiyse ne süya hamle Nevfel
Açurdi anda bir hûnî-i cedvel (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 145). [hamle iderdiyse,
-er, -di, -(y)se, -]

hamle-âver oldu: Hamle yapan olmak.

□ Çeküp şemşir-i kîn her iki leşker
İki cânibden oldu hamle-âver (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 80). [hamle-âver oldu, -
di, -]

hâmûn: Ova, sahra.

□ Gam-ı Mecnûn ile ol pîr-i dil-hûn
Gezûp şahrâları hââmûn be-hâmûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 16). [hâmûn,]

hâmûn-be-hâmûn: Sahra sahraya.

□ Ne süya itseyidi 'azm Mecnûn
Gezûp Mecnûn ile hââmûn-be-hâmûn (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 68). [hâmûn-be-
hâmûn,]

hâmûş: Susmak, suskun.

□ O kim senden olupdur böyle hââmûş
Anı yâd itme sen hem kıl ferâmûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 71). [hââmûş,]
□ Didi hââmûş sen Mecnûn degilsen
Belâ-yı aşkdan dil-hûn degilsen (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 33). [hââmûş,]
□ İdûp mağdûm-ı Leylî bu sözi gûş
Revân kâlkup yirinden gitdi hââmûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 60). [hââmûş,]
□ Güşâd itdi dehâniñ eyledi cûş
Didi ey 'aşkdan bî-behre hââmûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 118). [hââmûş,]
□ Mişâl-i kâlib-ı bî-rûh hââmûş
Düşûp seng üzre kalmış meyt-i bî-hûş (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 39). [hââmûş,]
□ Kâlursan bir zamân hâk içre hââmûş
Olursan yâd-ı âlemenden ferâmûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 233). [hââmûş,]

hâmûş durmuşdı: Sessiz, sakın durma.

□ O pîr-i dil-şüde durmuşdı hââmûş
İderdi nâliş-i Mecnûn'ı gûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 61). [hââmûş durmuşdı, -
muş, -di, -]

hamûş evle: Susmak, susturmak.

□ Hamûş eyle bu nâr-ı cân-güdâzi
Yeter besdir bu miqdâr 'aşk-bâzî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 155). [hamûş eyle,]

hâmûş iden: Suskun bir hale getirmek, susturmak.

□ Zülâl-i ârzûyî nûş iden dem
Derûnum sûzişin hââmûş iden dem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 146). [hââmûş iden, -en,
-]

hâmûş itdi: Susturmak.

□ Diyûp Leylî hââmûş itdi fiğaniñ
Revân cânânına tapşurdi cânîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 213). [hââmûş itdi, -di, -
]

hâmûş idûp: Suskun bir hale getirmek, susturmak.

□ Benim bu pendimi eyleyûp gûş
İdûp bu âteş-i cân-sûzi hââmûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 18). [hââmûş idûp, -ûp, -
]

hâmûş kılup: Susturmak, sessiz etmek.

□ Kılup hââmûş sirişkin bâb-ı Mecnûn
Bağup Mecnûn'a mağzûn [u] mağzûn (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 69). [hââmûş kılup,
-up, -]

hâmûş oldu: Susmak.

□ 'İzârîñ bûs idûp bî-hûş oldu
Ten-i bî-rûh-tek hââmûş oldu (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 86). [hââmûş oldu, -di, -]

hâmûş oldu: Susmak.

□ O rûtbe ağladı bî-hûş oldu
Mişâl-i mürdegân hââmûş oldu (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 36). [hââmûş oldu, -di, -]

hâmûş oldu: Susmak.

□ Bu zehri çünki Mecnûn ile nûş
Düşûp hâk üzre bî-hûş oldu hââmûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 52). [hââmûş oldu, -di, -]

hâmûş olma: Susmak.

□ Kûnûn gülbaşından sen olma hââmûş
Beni hem gâh u geh kılma ferâmûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 197). [hââmûş olma, -ma,
-]

hâmûş olur: Susmak.

□ Ruhuñ itdükde bülbülden nihân gül
Kâlup mehcûr olur hââmûş bülbül (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 276). [hââmûş olur, -ur, -
]

hâmûş olurlar: Susmak.

□ İderler mâ-cerâ-yı 'özümi gûş
Olurlar eyleyûp inşâf hââmûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 46). [hââmûş olurlar, -ur,
-lar, -]

hâmûş söyleme: Söz söylemek, susmamak,
konuşmak.

□ Sözüñ Leylî'den ise eylerem gûş

Ve illā söyleme beyhüde hāmūş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 10). [hāmūş söyleme, -me, -]

hân: Padişah, hükümdar.

□ Didi hâli harâbem ey peder hân
Gamiñdan dil-kebâbem ey peder hân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 57). [hân,]
□ Didi hâli harâbem ey peder hân
Gamiñdan dil-kebâbem ey peder hân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 58). [hân,]

h'ân: Okuyan.

□ Getür ol derdmend-i nâ-tevânî
Vişalim h'ânına mihmân kıl anı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 68). [h'ânına, -ın, -a, -]

hancer: Hançer, kılıç.

□ Eger zerle olur ise zer ile
Ve ger zür ile olsa hancer ile (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 162). [hancer,]
□ Eger Nevfel olursa ceng-cüyân
Bu şemşîr işte bu hancer bu meydân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 64). [hancer,]
□ İdüp ol meh-likâyı ser-berîde
Kılıp hancerle endâmîñ derîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 102). [hancerle, -le, -]

hancer çekürsin: Hançeri birisine karşı doğrultmak, saldirmek. Hançer çekmek.

□ Kılırsın ceys-i a' dâyı muzaffer
Çekürsin dostân katline hancer (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 114). [hancer çekürsin, -ür, -sin, -]

hancer-i bârânı: Yağmurun hançeri (sevgilinin göz yaşları).

□ Teker ki hancer-i bârânı peykân
O bârişden olurdu merg rîzân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 53). [hancer-i bârânı, -ı, -]

hancer-i kîn çeküp: Kinin hançerini çekmek.

□ Çeküp her iki leşker hancer-i kîn
Meşâfî kıldılar hûn ile rengîn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 47). [hancer-i kîn çeküp, -üp, -]

handân: Gülen, gülücutü, şen, açık, mesrur.

□ Geh âh eyliyordı gâh efgân
Geh handân olurdu gâh giryân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 24). [handân,]
□ Be-san şem'idi handân fûrûzân
Be-san mûm idi süzân-güdâzân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 33). [handân,]
□ Görürse 'aşkı bir lahza handân
Olur vîrân anı itmezse giryân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 91). [handân,]
□ Güli mahzûz idüp feryâd-ı bülbül
Olup handân açılmışdı ruğ-ı gül (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 12). [handân,]
□ Olup gülşende handân Leylî'yi gül
İderdi nâle-i Mecnûn'ı bülbül (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 37). [handân,]

□ İdüp feryâd şahnında hezârân
Olurdu gonca handân ebr giryân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 94). [handân,]
□ Olup İbni Selâm endühdan âzâd
Yüzi tâze lebi handân dili şad (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 86). [handân,]
□ Ki ey handân güli gülzâr-ı hüsnüñ
Beni kıldı hezâr zâr hüsnüñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 123). [handân,]
□ Seniñ hâliñ geçür hasretde nâlân
Anıñ vahtı geçür işretde handân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 166). [handân,]
□ Bu vaşetgâhda sen gam-nizârî
O şuyı birle handandır 'imârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 170). [handandır, -dır]
□ İşitsün nağmeñi yetsün murâda
Güli handân olup olsun küşâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 104). [handân,]
□ Elâ ey gonca-i rengîn ü handân
Hezâr-ı zârîñ olmuşdur perîşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 203). [handân,]
□ Neşâtından gehî rakş itdi handân
Gehî 'ibret alup oldı perîşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 27). [handân,]
□ Dağı anda bahâr olmaz nümâyân
Bahâr itmez o bâğı bir de handân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 38). [handân,]

handân oldı: Gülmek, neşeli ve mutlu olmak. Neşeli, sevinçli olmak.

□ Kılıp terk-i elem handân oldı
Cevâhir-pâş u sîm-efşân oldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 17). [handân oldı, -dı, -]

handân oldı: Gülmek, neşeli ve mutlu olmak.

□ Küşâd itdi dehânîñ oldı handân
Didi şad şükr kim gam buldı pâyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 31). [handân oldı, -dı, -]

handân olmadım: Gülmek, gülümsemek; açılmak, yapraklarını açmak.

□ Olup peyveste devriñden perîşân
Cihânda olmadım bir lahza handân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 20). [handân olmadım, -ma, -dım, -]

handân olmuş: Gülmek, neşeli ve mutlu olmak.

□ Sen olmuşsuñ anıñ 'aşkıñda nâlân
O olmuş şevher ile şâdu handân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 88). [handân olmuş, -mı, -]

handân olmuşdı: Gülmek, neşeli ve mutlu olmak.

□ Bilüp keyfiyyeti Leylî kemâ-kân
Ferahdan gonca-tek olmuşdı handân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 8). [handân olmuşdı, -mu, -dı, -]

handân olurdu: Gülmek, neşeli ve mutlu olmak.

□ İdenler seyr olup meftûn u hayrân
Kimi handân olurdu kimi giryân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 100). [handân olurdu, -ur, -dı, -]

handān olurdu: Gülmek, neşeli ve mutlu olmak.

□ O kim dānā idi giryān olurdu

O kim nādān idi **handān olurdu** (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 20, Mısra 102). [handān olurdu, -ur, -dı, -]

handān olurdu: Gülmek, neşeli ve mutlu olmak.

□ Gehī mahzūz olup **handān olurdu**

Gehī der-cūş olup nālān olurdu (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 20, Mısra 109). [handān olurdu, -ur, -dı, -]

handān olurdu: Gülmek, neşeli ve mutlu olmak.

□ İdüp feryādlar giryān olurdu

Görünce şevheriñ **handān olurdu** (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 31, Mısra 38). [handān olurdu, -ur, -dı, -]

handān olurlardı: Gülmek, neşeli ve mutlu olmak.

□ Karanfil çin olup geh gāh nesrīn

Olurlardı gehī handān gül-çin (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 14, Mısra 132). [handān olurlardı, -ur, -lar, -dı, -]

handān u dil-şād: Mesrur ve gönül sevinçli.

□ ‘Acebdir kim hezār itdükde feryād

Olur gül göncaşı **handān u dil-şād** (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 30, Mısra 206). [handān u dil-şād,]

handān u hurrem: Gülen ve mutlu.

□ Benime hem-nişin ol sen de bir dem

Beni kıl gönca-tek **handān u hurrem** (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 14, Mısra 166). [handān u hurrem,]

handān u hurrem: Sevinçli ve güler yüzü.

□ Virüp şükrāneler **handān u hurrem**

Bu ‘akdı anda itmām eyleriz hem (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 15, Mısra 73). [handān u hurrem,]

handān u hurrem: Gülen ve mutlu.

□ Diyordu dem-be-dem **handān u hurrem**

Ki ey dil hurrem ol geçdi dem-i ğam (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 22, Mısra 15). [handān u hurrem,]

handān u hurrem: Gülen ve mutlu.

□ İderdi zemzeme **handān u hurrem**

Demādem vahdetden idüp dem (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 33, Mısra 387). [handān u hurrem,]

handān-dehān: Güleç. Güler ağızlı.

□ Hezār-ı zārı gördi der-fiğandır

Velī gül-göncaşı **handān-dehāndır** (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 8, Mısra 32). [handān-dehāndır, -dır, -]

hande kılup: Gülmek.

□ Tarafdārān-ı Leylī olsa manşūr

Kılup hande olurdu şād u meşkūr (Mecnūn u Leylī

(Nākām), Mesnevi 18, Mısra 98). [hande kılup, -up, -]

hande-i nūş: Tatlı gülücük.

□ Bu güftārı ki Leylī eyledi gūş

Oluş zāhir lebinde **hande-i nūş** (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 13, Mısra 32). [hande-i nūş,]

handekārī: Gülen, gülücü.

□ Büt-i handānlarla ızırārī

İdüp Leylī de bir dem **handekārī** (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 14, Mısra 138). [handekārī,]

hande-zen: Gülen.

□ Gülistān bā-şafā meclis müheyyā

Şurāhī **hande-zen** gerdişde mīnā (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 37, Mısra 200). [hande-zen,]

hāne: Ev, mesken.

□ Ki Leylī hānemizde mihmāndır

Anıñla **hānemiz** firdevs-i sāndır (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 10, Mısra 264). [hānemiz, -miz,]

□ Ki Leylī **hānemizde** mihmāndır

Anıñla hānemiz firdevs-i sāndır (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 10, Mısra 263). [hānemizde, -miz, -de, -]

□ Velī āgrāzdan hālīydi **hāne**

Ġarāzdan kalmamışdı nişāne (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 33, Mısra 247). [hāne,]

hāne-be-hāne: Ev ev.

□ Çeküp Mecnūn’ı her dem bir mekāna

Dolandırdı anı **hāne-be-hāne** (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 20, Mısra 98). [hāne-be-hāne,]

hāne-i āğyārı: Rakibin evi.

□ Sen eylesen anıñ hicrinde şeyven

O eyler **hāne-i āğyārı** rüşen (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 23, Mısra 92). [hāne-i āğyārı, -ı, -]

hāne-i hālīde: Boş ev.

□ Tütüp bir **hāne-i hālīde** mesken

Anı kıldı behişt-āsā müzeyyen (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 33, Mısra 45). [hāne-i hālīde, -de, -]

hāne-i mātēmdē: Hüzün evi, dünya.

□ Kalurmuş **hāne-i mātēmdē** tenhā

Olurmuş zār u giryān bī-meḥābā (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 31, Mısra 85). [hāne-i mātēmdē, -de, -]

hani: Hani, neredē.

□ Hani mīnā hani sāğar hani mey

Getür cāmı baña mey vir pey-ā-pey (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 35, Mısra 27). [hani,]

□ Hani mīnā **hani** sāğar **hani** mey

Getür cāmı baña mey vir pey-ā-pey (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 35, Mısra 27). [hani,]

□ Hani mīnā **hani** sāğar **hani** mey

Getür cāmı baña mey vir pey-ā-pey (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 35, Mısra 27). [hani,]

□ Hani ‘ālemde Belkīs ü Süleymān

Züleyhâ-yı cüvân ü mâh-ı Ken'ân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 201). [hani,]

□ Hani Vîs hani 'Azrâ vü Şîrîn

Hani Vâmîk hani Ferhâd u Râmîn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 203). [hani,]

□ Hani Vîs hani 'Azrâ vü Şîrîn

Hani Vâmîk hani Ferhâd u Râmîn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 203). [hani,]

□ Hani Keyhüsrev ü Behrâm u Behmen

Hani Sâm u Nerîmân Gîv ü Bijen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 205). [hani,]

□ Hani Keyhüsrev ü Behrâm u Behmen

Hani Sâm u Nerîmân Gîv ü Bijen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 206). [hani,]

□ Hani Nâkâm idüp seslense bir kes

Diyyüp lebbeyk ider her lafz bir ses (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 17). [hani,]

hani hani: Nerde, nerde, nerde.

□ Hani Vîs hani 'Azrâ vü Şîrîn

Hani Vâmîk hani Ferhâd u Râmîn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 204). [hani hani,]

h'ân-ı vişâliñ: Kavuşma sofrası.

□ Açup h'ân-ı vişâliñ lâ-übâlî

Getürdi bezme mînâ-yı vişâli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 227). [h'ân-ı vişâliñ, -iñ, -]

hansı: Hangi?.

□ Pesendiñ olsa hansı mâh-peyker

Seniñle olsun ol meh-päre hem-ser (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 67). [hansı,]

hânümân: Ev bark, yuva, aile.

□ Bu maẓmûn söyleyüp niçe fesâne

Götürdiler o mâhı hânümâna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 98). [hânümâna, -a]

□ Firîb ile getirdi hânümâna

Anı teslîm kıldı dostâna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 271). [hânümâna, -a]

□ Görüp Mecnûn ki yok Leylî'si anda

Olup bî-şabr u bî-dil hânümânda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 274). [hânümânda, -da, -]

□ Hümâlar 'azm kıldı aşiyâna

Revâne oldı hûbân hânümâna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 244). [hânümâna, -a]

□ Beni teklîf idersen hânümâna

Niçe 'azm eyleyem ben ol mekâna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 153). [hânümâna, -a]

□ Bu vahşetgâhı kılma aşiyâne

Gel ey pür-ı 'azîzim hânümâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 158). [hânümâne, -e, -]

hânümân-ı şabrı: Sabır evi.

□ Nevâ-yı bülbul ü âvâ-yı dürrâc

İderdi hânümân-ı şabrı târâc (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 136). [hânümân-ı şabrı, -ı, -]

hânümân-süz: Evi barkı yanmış.

□ Didî Mecnûn'a kim ey hânümân-süz

Gürûh-ı 'ârifâna dâniş-âmûz (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 109). [hânümân-süz,]

hanût: Ölü kefenine serpilen kokulu madde.

□ Kılup gelmem ğubâr-ı maẓdeminden

Hanûtum eyleyüp çeşmi deminden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 116). [hanûtum, -um, -]

hâr: Diken.

□ Enînem ben seniñ 'aşkıñda her bâr

Velî sen dâ'imâ hâr ilesin yâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 126). [hâr,]

□ Olup şâh-ı gül üzre cilve-ger hâr

Şabâ olmuşdı dem-serd ü dil-âzâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 15). [hâr,]

h'âr: Değersiz, itibarsız, hakir.

□ Müsâ'id olmayup sen daħi nâ-çâr

Koyarsan nîme-i rehde beni h'âr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 146). [h'âr,]

□ Elimden gönlüm aldîñ âhîr kâr

Alup gönlüm koyup gitdiñ beni h'âr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 216). [h'âr,]

□ Bu 'aşk-ı hûş-fersâyı bu h'ârı

Bilürsin kim degildir ihtiyârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 179). [h'ârı, -ı]

h'âr olur: Diken olmak II Rakip olmak.

□ İderse ceng olur mağlûb nâ-çâr

Kalur bed-nâm 'âlemde olur h'âr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 170). [h'âr olur, -ur, -]

hâr u has: Çalı çırpı, diken ve bitki. Çerçöp.

□ Nişîmengâhıdır bir küşe-i teng

Firâşî hâr u has bâlînidir seng (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 24). [hâr u has,]

h'âr u perîşân: Değersiz ve zavallı.

□ Olup ol 'ayb-cû h'âr u perîşân

Mükâfâtıñ bulup gitdi peşîmân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 55). [h'âr u perîşân,]

h'âr u siyeh-rû: Hakir vegünahkar.

□ Ki ferdâ olmayam h'âr u siyeh-rû

Ğaraẓsa bu kadar besdir yeter bu (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 169). [h'âr u siyeh-rû,]

h'âr u zârem: Hor ve zavallı.

□ Nevânem derdmendem h'âr u zârem

Perîşânem nejendem bî-ğarârem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 329). [h'âr u zârem, -em, -]

harâb: (Ar.) Yıkık dökük, yıkılmaya yüz tutmuş, vîran.

□ Baña gâhî diyorlar büt-perestem

Gehî dirler harâb üftâde mestem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 36). [harâb,]

□ Didî hâli harâbem ey peder hân

Ğamîñdan dil-kebâbem ey peder hân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 57). [harâbem, -em]

□ Ta'allül eyleme sâkî harâbem

Kerem kıl sîh-i mihnetde kebâbem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 15). [harâbem, -em]

harābāt-ı kadīme: Kadim meyhaneler. Kadim meclisler.

□ Olup muhtāc bir cām u nedīme
Güzer kıldı **harābāt-ı kadīme** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 14). [harābāt-ı kadīme, -e, -]

harābat-ı ta' aṣṣukda: Aşık olunan meyhanede(tekkede).

□ Harābat-ı ta' aṣṣukda peyāpey
Virüp her devrde bir 'āşıka mey (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 1). [harābat-ı ta' aṣṣukda, -da-da, -]

□ Müselsel eyliyor devrân hemīşe
Harābat-ı ta' aṣṣukda bu şīşe (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 14). [harābat-ı ta' aṣṣukda, -da, -]

harāc: Haraç, vergi.

□ Çemen bāzārının bozsan revācın
Gülīstān mülkīnīn alsan **harācīn** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 62). [harācīn, -iñ, -]

harām: Haram, yasak.

□ Hemān dīdārın ile kânī'im ben
Harām itme baña dīdārın sen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 354). [harām,]

harem: Harem (herkesin girmesine izin verilmeyen yer, sevgilinin mekânı bağlamında).

□ Haremde olup Leylî hīrāmān
İderken geşt bir gün şubh-gāhān (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 19). [haremde, -in, -de, -]

harf-i dīger: Diğer harfler.

□ Degildir fıkır ü zikrī **harf-i dīger**
Lisānında hemīn Leylî'dir ezber (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 45). [harf-i dīger,]

hargeh: Büyük çadır, otağ.

□ Ğam-ı 'aşkında Mecnûn-ı nevānīn
Geçürdi heft **hargehden** fīğānīn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 94). [hargehden, -den, -]

hāric: Dışında.

□ Zebān-ı Türkī-i 'azbu'l-beyānı
Unutdurmuşdı **hāricler** zebānı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 64). [hāricler, -ler]

harīf: Arkadaş, eş.

□ Harīfīn hoş bulup olmuşdı hoş-dil
Degildi resm-i güftārında gāfil (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 109). [harīfīn, -iñ, -]
□ Harīfīydi zāmān-ı bī-amānīn
Nedīmiydi gürūh-ı 'āşıkanīn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 9). [harīfīydi, -i, -(y)di, -]

harīfān: Sohbet arkadaşları.

□ Harīfān eylemişdi bezmi hālī
Bu bezmīn bī-sūkūn olmuşdı hālī (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 89). [harīfān,]

harīf-i ğam-güsārı: Gam keder gideren, tesellî veren arkadaş. Sırdaş, dert ortağı.

□ Ki olmuşdı **harīf-i ğam-güsārı**
Refīk ü hem-demi peyk-i nigārī (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 89). [harīf-i ğam-güsārı, -i, -]

harīf-i ğam-güsārı: Gam keder gideren, tesellî veren arkadaş. Sırdaş, dert ortağı.

□ Ki olmuşdı **harīf-i ğam-güsārı**
Refīk ü hem-demi peyk-i nigārī (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 89). [harīf-i ğam-güsārı, -i, -]

harīf-i ğam-güsārı: Gam keder gideren, tesellî veren arkadaş. Sırdaş, dert ortağı.

□ Ki olmuşdı **harīf-i ğam-güsārı**
Refīk ü hem-demi peyk-i nigārī (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 89). [harīf-i ğam-güsārı, -i, -]

harīf-i kāmīl: Olgun dost.

□ Bu da'vāda eger şādık-ı dil isen
Muḥabbetde **harīf-i kāmīl** isen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 344). [harīf-i kāmīl,]

harīm: Harem dairesi, harem. II Âşığın gönü.

□ Harīmi derd-i nāmīn nā-şenīde
Harīmīnde muķīmī ārāmīde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 95). [harīmi, -i, -]

□ Harīmi derd-i nāmīn nā-şenīde
Harīmīnde muķīmī ārāmīde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 96). [harīmīnde, -in, -de, -]

□ Velī 'aşkında pā-māl-i ğamem ben
Harīmīnde gene nā-maḥremem ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 130). [harīmīnde, -iñ, -de, -]

□ Harīmīnden çıkup şeh-rāha çālāk
Dili dil-dār ile meşgūl-i bī-bāk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 25). [harīmīnden, -in, -den, -]

□ Harīmīn sū-be-sū pīrāmeninde
Muṭalsam hışn idi fevc-i derinde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 215). [harīmīn, -iñ, -]

□ Şekībi **harīmīnde** düşdi aḥger
Kuvā-yı cismīni yaķdı ser-ā-ser (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 63). [harīmīnde, -in, -de]

harīm-i bezm-i hās-ı vahdet: Birlik makamına özel meclis avlusu.

□ Harīm-i bezm-i hās-ı vahdet idi
Hemīşe mest-i cām-ı vuşlat idi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 33). [harīm-i bezm-i hās-ı vahdet,]

harīm-i hāsda: Seçkin kutsal mekan.

□ Harīm-i hāsda Mecnûn mişālī
Hemīşe nūş kıl cām-ı vişālī (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 237). [harīm-i hāsda, -da, -]

harīm-i kurbdan: Allah'a yakınlığın haremi, kutsal yeri.

□ Zelīl ü esfel ü meş'üm eyler

Harīm-i kurbdan mahrūm eyler (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 28, Mısra 108). [*harīm-i kurbdan*, -dan, -]

harīm-i türbe-i leylī'de: Leyla'nın türbesinin avlusu.

□ Harīm-i türbe-i Leylī'de evvel

O tābān mażca '-ı i'lāda evvel (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 37, Mısra 11). [*harīm-i türbe-i leylī'de*, -de, -]

harīm-i türbetiñ: Türbenin iç kısmı.

□ Künün mecrūh u bī-tāb u şakīmem

Harīm-i türbetiñ içre muķīmem (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 37, Mısra 178). [*harīm-i türbetiñ*, -iñ, -]

harīm-i vaşla: Kavuşma haremi. II Kavuşma evi.

□ Didi kim rāh-i 'aşkı tayy idenler

Harīm-i vaşla şevk ile gidenler (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 32, Mısra 40). [*harīm-i vaşla*, -a, -]

harīm-i vuslata: Vuslatın mahrem yeri.

□ Harīm-i vuslata oldı revāne

Rikābında sipāh-ı Hüsrevāne (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 33, Mısra 121). [*harīm-i vuslata*, -a, -]

harīm-i vuslat-ı cānāne: Sevgiliye kavuşma evi.

□ Ta 'aşşuķdur iden insānı kāmīl

Harīm-i vuslat-ı cānāne kābil (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 37, Mısra 310). [*harīm-i vuslat-ı cānāne*, -e, -]

harīm-i yāre: Sevgilinin haremi. II Sevgilinin

bulunduğu yer. Sevgilinin huzuru.

□ Bahāne-cūy idi kim niçe itsün

Ne reng ile **harīm-i yāre** gitsün (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 20, Mısra 18). [*harīm-i yāre*, -e, -]

hāristān-ı süfliden: Değersiz dikenlik, çalılık.

□ Cihāt-ı sitteden geç terk-i ser kıl

Bu **hāristān-ı süfliden** güzër kıl (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 38, Mısra 170). [*hāristān-ı süfliden*, -den, -]

har-vār: Eşek gibi.

□ Nişār-ı ser kılup **har-vār** har-vār

Taşadduķ eyledi her bār tekrār (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 15, Mısra 87). [*har-vār*,]

har-vār har-vār: Eşek yükü gibi.

□ Eger sīm ü zere mevķūf ise kār

Revāne eyleyem **har-vār har-vār** (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 18, Mısra 52). [*har-vār har-vār*,]

har-vār kılup: Eşek yükü gibi kılmak.

□ Nişār-ı ser kılup **har-vār** har-vār

Taşadduķ eyledi her bār tekrār (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 15, Mısra 87). [*har-vār kılup*, -up, -]

-]

hāş u 'ām: Seçkin kimseler ve halk, herkes.

□ Virürsem ben eger bu emre encām

Beni eyler melāmet **hāş u hem 'ām** (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 6, Mısra 54). [*hāş u 'ām*,]

hāş u 'āmı: Seçkin kimseler ve halk, herkes.

□ Haber-dār oldı Necd ehli temāmı

Gelüp qarşuya çıķdı **hāş u 'āmı** (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 6, Mısra 26). [*hāş u 'āmı*, -ı, -]

haseb: Asalet, soyluluk.

□ 'Arab'dan bir cūvān-ı nev-resīde

Hasebde hem nesebde ber-güzīde (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 15, Mısra 22). [*hasebde*, -de, -]

hased: Ar. Çekememezlik.

□ Eger bir lahza 'aşık olsa dil-şād

Olur çarhıñ **hasedden** sakfı ber-bād (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 19, Mısra 164). [*hasedden*, -den]

hāşıl: Ortaya çıkan semere, netice. Husūle gelen, olan, meydana çıkan.

□ Bu maţlab olmasa hoşluķla **hāşıl**

Cefādan olmazam be daħi hoş-dil (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 19, Mısra 121). [*hāşıl*,]

□ Künün bīdār olup kıl tevbe **hāşıl**

Geçürme 'ömrüñi beyhūde ğāfil (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 23, Mısra 235). [*hāşıl*,]

□ Ki mürde üzre eyler zinde şīven

Ne **hāşıldır** benim tek mürde-dilden (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 23, Mısra 162). [*hāşıldır*, -dır, -]

□ Bu dānişle cünūnluķla ne **hāşıl**

Ki dānişdir hemān şāyān-ı 'ākıl (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 26, Mısra 113). [*hāşıl*,]

□ Şabūr ol itme ğam merg-i pederden

Degil bir sūd **hāşıl** bu kederden (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 27, Mısra 260). [*hāşıl*,]

□ Ğamıñ sūd-ı dil-i bī-hāşılımdır

Ğamıñdan **hāşılım** dāğ-ı dilimdir (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 27, Mısra 364). [*hāşılım*, -ım, -]

□ Bu kavli ğuş idüp Mecnūn-ı fażıl

Sürür-ı bī-nihāyet kıldı **hāşıl** (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 28, Mısra 112). [*hāşıl*,]

□ Bī-hāmdillāh ferāğat itdi **hāşıl**

Kalem tahrīrden endişeden dil (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 38, Mısra 35). [*hāşıl*,]

hāşıl eylerüzse: Elde etmek. Ortaya çıkarmak.

□ Bu hāl ile tolaşup kūy bā-kū

Ne **hāşıl eylerüzse** müy bā-mū (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 20, Mısra 34). [*hāşıl eylerüzse*, -r, -üz, -se, -]

hāşıl itsün: Peydā etmek, elde etmek, edinmek, sağlamak.

□ İderken ceng her bir şīr-i pūr-dil

Ki itsün maţlab-ı Mecnūn'ı **hāşıl** (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 18, Mısra 90). [*hāşıl itsün*, -sün, -]

hāşıl idüp: Ortaya çıkarmak; elde etmek.

□ İdüp maţlūbunı 'aşķ ile **hāşıl**

Olurlar 'aşk ile hem Hakk'a vâsıl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 227). [hâşıl idüp, -üp, -]

hâşıl idüp: Ortaya çıkarmak; elde etmek.

□ İdüp bu türbeden bir feyz hâşıl
Olunca cân virüp dîdâre vâsıl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 179). [hâşıl idüp, -üp, -]

hâşıl olmaz: Elde etmek, kazanmak.

□ Tevakkû' eylemez 'âkıl felekden
Ki olmaz bir emel hâşıl felekden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 90). [hâşıl olmaz, -maz, -]

hâşıl olsa: Elde etmek, kazanmak.

□ Ne hâşıl olsa gayre itme kısmet
Seniñ olsun temâmî bî-gerâket (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 45). [hâşıl olsa, -sa, -]

hâşıl olur: Elde etmek, kazanmak.

□ Benim kütüm eger küt istesem ben
Olur hâşıl nesim-i şubh-demden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 82). [hâşıl olur, -ur, -]

hâşıl olurdu: Elde etmek, kazanmak. Husûle gelmek, meydana çıkmak.

□ Olurlardı huşul-i kâma mâ'il
Olurdu kâm-ı nefis-i şüm hâşıl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 54). [hâşıl olurdu, -ur, -]

hâşmet: Büyüklük, heybetle, ihtisamla.

□ İdüp hâşmetle kat'-ı râh kâşid
Olup menzilgeh-i maşşûda vârid (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 51). [hâşmetle, -le]

hâşm-ı yârim: Yarım'in düşmanlığı.

□ Bu peykâr içredir çün hâşm-ı yârim
Benim tîğ ile tîr ile ne kârım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 121). [hâşm-ı yârim,]

hâşr: Mahşer günü, kıyamet.

□ Beni koyduñsa da sen böyle hâşret
Saña da hâşre dek besdür bu töhmet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 156). [hâşre, -e, -]

hâşr-âbâd kıldı: Kıyametten memnun olmak.

□ Ber-i Mecnûn'da feryâd kıldı
Hemân şah râyî hâşr-âbâd kıldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 26). [hâşr-âbâd kıldı, -dı, -]

hasret: Özlem, iştiaak.

□ Yakup cân u teniñ nâr-ı belâda
Olupdur hasretiñden üftâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 44). [hasretiñden, -i, -ñ, -den, -]

□ Yeter miñnet yiter hasret yeter derd
Yeter olma dañi bî-câ cihân-gerd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 179). [hasret,]

□ Beni koyduñsa da sen böyle hasret
Saña da hâşre dek besdür bu töhmet (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 155). [hasret,]

□ Olup mahmil-nişin mäh-ı dühüfte
Dilinde miñnet hasret nüñüfte (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 138). [hasret,]

□ Seniñ hâliñ geçür hasretde nālân
Aniñ vañti geçür işretde hândân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 165). [hasretde, -de]

□ Yakıldı bağırim içre dâğ-ı hasret
Ki bākîdir bu hasret tā kıyâmet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 196). [hasret,]

□ Cihândan eylerem hasretle rihlet
Perişân kalkaram rüz-ı kıyâmet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 125). [hasretle, -le]

□ Didi Mecnûn gelüpdür va'dgâha
Bağup hasret göziyle şah-râha (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 148). [hasret,]

□ Hezârân hasret ile Zeyd-i nālân
Zebânı lizenâk ü çeşmi giryân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 35). [hasret,]

□ Ne bunda vardır fırkat melâli
Ne bunda vardır hasret kelâli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 202). [hasret,]

hasret-i gîsûv-ı leyli: Leyla'nın saçlarının hasreti.

□ Dilinde hasret-i gîsûv-ı Leylî
Meşâmında hevâ-yı büy-ı Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 3). [hasret-i gîsûv-ı leyli,]

hasret-i miñnetden: Kederin hasreti.

□ Olup nevmîd pûri şihhatden
Ham oldı kaddî hasret-i miñnetden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 10). [hasret-i miñnetden, -den, -]

haste: Yorgun, takatsiz, haste.

□ Bilen yok kim nedir bu âh u nâlem
Bilen yok kim ne rütbe haste hâlem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 56). [haste,]

□ Beni mehd-i belâda zâr kıldıñ
Tenim haste gözüm hün-bâr kıldıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 24). [haste,]

□ Küdüret-hâne içre oldı dil-teng
Dili haste teni bî-tâb u bî-reng (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 284). [haste,]

□ Olup hem haste hem üftâde
Kebâb olmuşdı hem sîh-i belâda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 13). [haste,]

□ Zebündür mı o murğ-ı per-şiksete
Diger-gündür mı ol bî-çâre haste (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 120). [haste,]

haste kıldı: (Aşkından dolayı) hasta, perişan (olmuş âşık).

□ Kemend-i 'aşkına dil-beste kıldı
Esîr ü mübtelâ vü haste kıldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 42). [haste kıldı, -dı, -]

haste oldı: Yorulmak.

□ İrişdi menzile hâtır-şikeste
Derûnı miñnetden oldı haste (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 204). [haste oldı, -dı, -]

haste-dil: Düşkün, yaralı gönül; zavallı, biçare âşık.

□ Visâlinde seniñ tâ dūr olupdur
Kâlpdur **haste-dil** rencūr olupdur (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 46). [haste-dil,]

haste-hâl: Hasta halde, perişan hal.

□ İrişseydi saña âvâz-ı nâlem
Bilirdiñ kim ne gûne **haste-hâlem** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 368). [haste-hâlem, -em,
-]

haste-i derd-i nihândır: Gizli derdin hastası.

□ Kî Leylî **haste-i derd-i nihândır**
Nihânî bir marazdan nâ-tevândır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 69). [haste-i derd-i
nihândır, -dır, -]

h'âstgâr: İsteyen (kimse), isteyici, tâlip.

□ Egerçi Leylî'ni ben **h'âstgârem**
Velî hoşlukla virsen **h'âstgârem** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 117). [h'âstgârem, -em,
-]

□ Egerçi Leylî'ni ben **h'âstgârem**
Velî hoşlukla virsen **h'âstgârem** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 118). [h'âstgârem, -em,
-]

h'âstgârân: İsteyenler.

□ Nihâyet **h'âstgârân** izdihamı
Getürdi cünbişe İbni Selâm'ı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 65). [h'âstgârân,]

hat çek: Çizgi çekmek, yazı yazmak.

□ Huñut-ı cürmüme **hat çek** İlahî
Kî sensen cümle mücrimler penâhı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 177). [hat çek,]

hat çeküp: Çizgi çekmek, sınır çizmek.

□ Çeküp bir hat temennâ-yı vişâle
Olup kani' temâşâ-yı cemâle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 345). [hat çeküp, -üp, -]

hatâ: Yanlış, hata, kusur.

□ Nedirse matlâbıñ şöyle revâdır
Tecâvüz eylemek andan **hatâdır** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 32). [hatâdır, -dır]

□ Aña isnâd idersiz bî-vefâdır

Hatâdır bu hatâ-ender-hatâdır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 94). [hatâdır, -dır, -]

□ Dir isem şâbir ol bu hem **hatâdır**

Kî 'uşşâka şabûr olmağ cefâdır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 273). [hatâdır, -dır]

□ Ma'âzallah bu isnâdım **hatâdır**

Kî bî-dâdiñ seniñ 'ayn-ı vefâdır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 131). [hatâdır, -dır]

□ Didî Leylâ'ya kim ey şâh-ı hûbân

Degil hâlî **hatâdan** hâl-i insân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 348). [hatâdan, -dan]

□ Rıza virdi egerçi bâb-ı Leylâ

Hatâlar eyleyüp ma'nâda ammâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 106). [hatâlar, -lar, -]

□ Kuşûrumdan geçüp rahmet iderler

Hatâm ıslâhına himmet iderler (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 146). [hatâm, -m, -]

hatâ itdüm: Yanlışlık yapmak, yanlışlığa düşmek.

□ Hatâ itdüm ki ol mañbûb-ı yektâ
Degildi mâ'il-i seyr ü temâşâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 63). [hatâ itdüm, -düm,
-]

hatâ-ender-hatâ: Hata üstüne hata.

□ Aña isnâd idersiz bî-vefâdır
Hatâdır bu **hatâ-ender-hatâdır** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 94). [hatâ-ender-hatâdır,
-dır, -]

hatâ-kâr: Hata edici, eden.

□ Benem âdâb-ı 'aşkıñda **hatâ-kâr**
Ne cevri itsen sezâ-vârem sezâ-vâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 133). [hatâ-kâr,]

hatâ-kâr: Hata edici, eden.

□ Kî insân kâbil-i sehv ü hatâdır
Hatâ-kâr olmayan ancak Hudâ'dır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 152). [hatâ-kâr,]

hatâ-kâr olmuştır: Hatalı olmak.

□ Kevâkibden idüp i' râz yek-bâr
Yakîn itdi ki olmuştır hatâ-kâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 42). [hatâ-kâr olmuştır,
-mı, -dır, -]

hat-ı ruhsâr-ı yâr: Sevgilinin yanağının çizgileri.

□ Hat-ı ruhsâr-ı yâr olduğda meşki
Nihâyet merkeziñ bulduğda 'aşkı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 53). [hat-ı ruhsâr-ı yâr,
]]

hâtur: Ar. Gönül, gönülde olan his.

□ Gîrîbân çâk ü ten bî-tâb ü haste
Zebânî şevke-gü **hâtur** şikeste (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 132). [hâtur,]

□ Olurken dem-be-dem ümmîdi efzûn

İderken **hâturîñ** ümmîdi memnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 26). [hâturîñ, -iñ]

□ Gidürdi teng-dil efsürde **hâtur**

Olup divâne-ter gitdükce âhîr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 91). [hâtur,]

□ Gelürdi **hâtıra** bir bir düyünüm

Dolurdi hûn bağrım la 'uyünüm (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 127). [hâtıra, -a]

hâtur: Bir kimsenin biri üzerindeki saygılı etkisi,
îtibar.

□ Gehî **hâtur** müşevveş dîde ber-râh
Nühüfte nîmeyi şebde kılup âh (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 43). [hâtur,]

hâtur: Düşünme, akılda tutma yeteneği, zihin, hâfıza.
Gönül, gönülde olan his.

□ N olur gayr ile olsan da hem-âğuş

Beni hem itme **hâturdan** ferâmûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 200). [hâturdan, -dan, -
]]

hâtur-şikeste: Gönülü kırık, gücenik.

□ İrişdi menzile **hâtur-şikeste**
Derûnî miñnetden oldı haste (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 203). [hâtır-şikeste,]

hatm: Bitirme.

□ Kelâmın itmemişti **hatm** hâlâ
Ki oldı tâze bir hengâme peydâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 199). [hatm,]

hatm evlevüp: Bitirme,sona erdirmek.

□ Sözüñ **hatm eyleyüp** Mecnûn-ı dil-süz
İdüp bir âh-ı 'âlem-süz u dil-düz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 107). [hatm eyleyüp, --
(y)üp, -]

hatm idüp: Tamamlamak, bitirmek, sona erdirmek.

□ Kelâmın **hatm idüp** nālân nālân
Töküp hûñ-âbe Mecnûn oldı giryân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 19). [hatm idüp, -üp, -]

hatm itdi: Tamamlamak.

□ Sözüñ **hatm itdi** Leylî oldı dil-teng
Gülîstân-ı bekâya kıldı âheng (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 153). [hatm itdi, -di, -]

hatm kıldı: Tamamlamak, bitirmek.

□ Kelâmın **hatm kıldı** mîr-i 'Âmir
Eb-i Leylâ cevâba oldı hâzır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 47). [hatm kıldı, -dı, -]

hatm kıldı: Bitirmek.

□ Kelâmın **hatm kıldı** âh itdi
Gelüp cevâna 'azm-i râh kıldı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 53). [hatm kıldı, -dı, -]

hatm oldukda: Bitmek, sona ermek.

□ Olup tahîrden âsûde hâmem
Bulup encâm **hatm oldukda** nâmem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 154). [hatm oldukda, -
duk, -da, -]

hatm-i kur'ân: Kur'nı baştan sona okuyup bitirmek.

□ Benimle hem-sebak hem-pâ cüvânân
Olup hâfız idüpler **hatm-i Kur'ân** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 48). [hatm-i kur'ân,]

hatm-i mâ-cerâya: Olayların son bulması.

□ Olup Nâkâm müsteslem kazâya
'Azîmet eyle **hatm-i mâ-cerâya** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 96). [hatm-i mâ-cerâya,
-(y)a, -]

hatt-ı cân-fezâsı: Muthuluk arttıran, cana can katan yazı.

□ Nümâyan oldı **hatt-ı cân-fezâsı**
'İbârât-ı belîğ ü hoş-edâsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 27, Mısra 187). [hatt-ı cân-fezâsı, -sı, -]

hatt-ı mecnûn'ı: Mecnun'un mektubu, yazısı.

□ Götürsün **hatt-ı Mecnûn'ı** açup bâl
Yetürsün eylesin Leylî'yi hoş-hâl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 187). [hatt-ı mecnûn'ı, -
ı, -]

hatt-keşide: Hat çekmek, çizgi çekmek, yazı yazmak.

□ Perîşân u mükedder gam-reside

Berât-ı ârzüya **hatt-keşide** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 6, Mısra 60). [hatt-keşide,]

hatve: Adım.

□ Eger bir **hatvede** geçsem ziyâde
Yanar cân u benim nâr-ı belâda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 159). [hatvede, -de]

hatve: Adım.

□ Olup mest-i şarâb-ı câvidânî
Atup bir **hatve** geçdiler cihânı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 60). [hatve,]

havâss: Seçkinler;asiller.

□ Havâssım 'aşk ile meşgûl olupdur
Diğer işgâlden ma'zûl olupdur (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 131). [havâssım, -ım, -]

havf: Korku.

□ Kalanlar **havfdan** kaçdı kenâre
İdüp bir bu 'd-ı menzilden nezâre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 175). [havfdan, -dan]

havf u hatardan: Korku ve tehlike.

□ Geçüp ârzümend **havf u hatardan**
Cefâ-yı mâmdan cevri-i pederden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 33). [havf u hatardan, -
dan, -]

hây hüyuñ: Gürültü, patırdı, karışıklık, kargaşa.

□ Cihânın çeşn-i sūñ **hây hüyuñ**
Gülîstânın bahârın reng ü büyüñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 53). [hây hüyuñ, -uñ, -]

hây u hüyuñ: Her ağızdan bir ses çıkmasından meydana gelen gürültü, patırtı.

□ Meşamı terk idüp cânânı büyüñ
Yetürdi âsumâna **hây u hüyuñ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 86). [hây u hüyuñ, -uñ, -]

hayâl: Hayal.

□ Olup her kes talebkâr vişâli
Vişâl içün iderdi bir **hayâli** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 64). [hayâli, -i]
□ Dilinde dâ'imâ cânân **hayâli**
İderdi nâleler Mecnûn mişâli (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 65). [hayâli, -i]
□ Dağı aldanmasun bî-câ **hayâle**
Tevakkûf itmesün gelsün vişâle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 147). [hayâle, -e]

hayâl: (Sevgilinin) hayali, düşüncesi.

□ Hemîşe tüşe-i zâd u nevâli
Hevâ-yı Leylî'dür Leylî **hayâli** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 74). [hayâli, -i]

hayâl: Hayal.

□ Dilim pîçide-i endîşe oldı
Hayâlimle dilim hem-pîşe oldı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 22). [hayâlimle, -im, -le,
-]

hayâl: Hayal.

□ Oluplar nazm-gûlar lâ-übâlî
Diger-gün fikrden hâlî **hayâlî** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 80). [hayâlî, -i, -]

havâl: Hayal.

□ Diger-gün eyleyüp hâlîñ **hayâlîñ**
Olupdur ârzûmend-i vişâlîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 93). [hayâlîñ, -iñ, -]

havâl: Hayal, düş.

□ Seniñ 'aşkıñladır ancak **hayâlim**
Degil ma'lûmum aşlâ kendi hâlim (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 237). [hayâlim, -im, -]

havâl: Hayal, düş.

□ Velî miskîn benem kim nâ-tevânem
Hayâlimle hemîşe hem-zebânem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 122). [hayâlimle, -im, -
le, -]

havâlât: Hayaller.

□ Egerçi itmege inşâd-ı eş'âr
Hayâlât eyleseydim çâr u nâ-çâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 126). [hayâlât,]

havâlât: Hayaller.

□ Makâlâtından ednâ dikkât ile
Hayâlâtından vâzih hüccet ile (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 26). [hayâlâtından, -in,
-dan, -]

havât: Dirilik, sağlık.

□ Seniñ 'aşkıñla bulmuşdı **hayâtı**
Seniñ 'aşkıñda hem oldı memâtı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 47). [hayâtı, -ı]

havât: (Ar.) Hayat, yaşam.

□ Hayâtım sa'ati buldukda pâyân
Hayâtım vakti olduğda nümâyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 105). [hayâtım, -im]
□ Hayâtım sa'ati buldukda pâyân
Hayâtım vakti olduğda nümâyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 106). [hayâtım, -im]

havât: Doğumdan ölüme kadar geçen süre, yaşanan,
yaşanmakta olan veya ileride yaşanacak zaman,
ömür.

□ Vücûdum pây-dâr olmuş seniñle
Hayâtım âşikâr olmuş seniñle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 214). [hayâtım, -im, -]

havât: Hayat, yaşam.

□ Hayâtında aña olmadıñ evlâd
Memâtında künün bir dem şâd (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 21). [hayâtında, -in, -
da, -]

havât: Hayat, yaşam, ömür.

□ Giriiftârı olup dâm-ı memâtıñ
Sen ol bâkî saña virdi **hayâtıñ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 24). [hayâtıñ, -iñ, -]

havât: Hayat, yaşam.

□ Felâsenk-i ecelden seng-i ceste

Hayâtı şîşesin kıldı şikeste (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 60). [hayâtı, -i, -]

hayât: Hayat, yaşam.

□ Hayâtımda dañı yok ihtimâlim
Yakın mıdır bu demde irtihâlim (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 101). [hayâtımda, -im, -
da, -]

hayât-ı câvidânı: Ölümsüz yaşam, ölümsüzlük.

□ Leb-i la'liñ **hayât-ı câvidânı**
Aña leb-teşne âb-ı zindegânı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 251). [hayât-ı câvidânı,
-ı, -]

hayme: Çadır.

□ İderdi **haymesinde** müye Leylâ
Bîrun-ı haymede Mecnûn-ı şeydâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 13). [haymesinde, -sin, -
de]

hayme: Çadır, otağ.

□ Gözünden dâmen ile eşk saçdı
Hemân-dem **haymesi** dâmânıñ açdı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 116). [haymesi, -si]

hayme: Ar. Çadır, otağ.

□ Kuruldu **hayme** buldı bir dem ârâm
Revân bir kâşid ile virdi peygâm (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 37). [hayme,]

hayme: Çadır, otağ.

□ Gezüp her **haymeniñ** şahında Mecnûn
İderdi nâleler mahzûn u mahzûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 103). [haymeniñ, -niñ, -
]

hayme: Çadır.

□ Çü Mecnûn irtihâl itdi cihândan
Götürdi **haymesin** bu hâkdândan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 240). [haymesin, -sin, -
]

hayme: Çadır.

□ Çıkurdu **haymeden** geh lâubâlî
Gezürdi sū-be-sū Mecnûn mişâlî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 363). [haymeden, -den, -
]

hayme-i leylâ'ya: Leylâ'nın çadırı.

□ İrişdi **hayme-i Leylâ'ya** âhir
Ten-i zârında oldı ra'ş'e zâhir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 111). [hayme-i leylâ'ya,
-ya, -]

hayr: Hayır, fayda, yarar.

□ Gelüp virdi haber İbni Selâm'a
Ki matlab **hayr** ile irdi hitâma (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 82). [hayr,]

hayrân: Şaşırmış, şaşırıp kalmış.

□ 'Aşâ-ber-dâr olup oldı şitâbân
Tolaşdı kühda şahrâda **hayrân** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 24). [hayrân,]

hayrân: (Ar.) Bir kimse veya bir şey karşısında hayranlık duyan, onu çok beğenen, çok takdir eden kimse.

□ Seyr bâ-meh çıkurdu gâh pinhân
Bağurdu sü-be-sü eṭrâfa **hayrân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 20). [hayrân,]

hayrân: Bir kimse veya bir şey karşısında hayranlık duyan, onu çok beğenen, çok takdir eden kimse.

□ Şabâ **hayrân** tolaşup gülsitânı
İderdi dem-be-dem gül-bû cihânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 19). [hayrân,]

hayrân: Şaşkın, şaşırıp kalmış kimse.

□ Senin 'aşkıñdanum ol rütbe **hayrân**
Ki bilmem niçedür aḥvâl-i devrân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 235). [hayrân,]

hayrân kıldı: Kendinden geçirmek ve kendine hayran bırakmak.

□ Olup derendegân yek-ser gülâmı
Cihânı kıldı hayrân ihtişâmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 82). [hayrân kıldı, -dı, -]

hayrân kılar: Kendinden geçirmek ve kendine hayran bırakmak.

□ Hezârân naḳş ider peydâ be-her ân
Ki her naḳşı kılar idrâki hayrân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 8). [hayrân kılar, -ur, -]

hayrân u hâmus olup: Hayran ve sessiz olmak.

□ Bu takrîr-i belîği Zeyd idüp güş
Ḥacâletden olup hayrân u hâmuş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 182). [hayrân u hâmuş olup, -up, -]

hayret: Bir durum veya bir şey karşısında ne yapacağını, ne hüküm vereceğini bilememe, şaşırma, şaşırıp kalma, şaşkınlık.

□ Ki hâli muḫtar birer çeşmi giryân
Beyâbân içredir **hayretle** püyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 78). [hayretle, -le]

hayret: Hayret, şaşırma, şaşırıp kalma, ne yapacağını bilmeme.

□ Didiler eyleyüp efsûs **hayret**
Ki nefsanî degildir bu muḫabbet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 177). [hayret,]

hayret: Şaşırma, şaşırıp kalma, ne yapacağını bilmeme. Hayret.

□ Bu **hayret** buldı pâyân âḫir-i kâr
Olup Leylî'de bir kuvvet pedidâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 207). [hayret,]

hayret-fezâ: Hayret veren, hayreti artıran.

□ Olur başında cem'iyet pedidâr
Kılur **hayret-fezâ** hengâme izhâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 28). [hayret-fezâ,]

hayretgâh: Şaşkınlık yeri.

□ Bu **hayretgâhda** Mecnûn dil-teng

Kebâb-âsâ olup çeşpide-i seng (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 35). [hayretgâhda, -da]

hayy iken: Canlıyken, diriyken.

□ Niçün sâlik olup pür-hâvf râha
Gelüpsün **hayy iken** bu gürgâha (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 58). [hayy iken,]

hazân: Sonbahar, güz.

□ Olup derd-i firâkıñ nâ-tevânı
Gülün efsürde kılmuş gam **hazânı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 106). [hazânı, -ı]

□ Velî efgânıña bağ-ı zindegânî
Olup efsürde buldukda **hazânı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 36). [hazânı, -ı]

hazân: Sonbahar, güz.

□ Hazândan görmemişdi her kez âzâr
Gülün seyr itmemişdi çeşm-i âgyâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 91). [hazândan, -dan, -]

hazân: Sonbahar; yaşlılık.

□ Sitem kıldı baña devr-i zamâne
Düçar oldı gülistânım **hazâne** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 128). [hazâne, -e]

hazân: Sonbahar, güzün.

□ Hazânın derd-i bî-dâdiñ görenler
Hezârın hâl-i nâ-şâdiñ görenler (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 3). [hazânıñ, -iñ, -]

hazân: Sonbahar, güzün.

□ Olup vâkıf cefâsından **hazânıñ**
Perişân oldıgından gülsitânıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 5). [hazânıñ, -iñ, -]

hazân: Sonbahar, güzün.

□ Te'addâsı hirâsından **hazânıñ**
Nihân olmuşdı ezharı cihânıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 21). [hazânıñ, -iñ, -]

hazân: Sonbahar, güzün.

□ Hazânı olsa dehr-i gülsitânıñ
Bahârı hem olur bir daḫi anıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 33). [hazânı, -ı, -]

hazân: Sonbahar, güzün.

□ Olup ma'nâsı zâhir bu beyânıñ
Vezân oldı hevâsı bu **hazânıñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 40). [hazânıñ, -iñ, -]

hazân: Sonbahar, güzün.

□ Ki ey yektâ güli bağ-ı cihânıñ
Rehîn-i âfeti oldı **hazânıñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 144). [hazânıñ, -iñ, -]

hazân-ı âfet-âmiz: Musibetle karışık sonbahar.

□ Ki bir dem kim **hazân-ı âfet-âmiz**
Olup mülk-i çemende âteş-engîz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 9). [hazân-ı âfet-âmiz,]

hazân-ı fevtiden: Ölümün, mevtin sonbaharı.

□ Hazân-ı fevtiden oldı perişân

Sehâb-ı mevt içinde kaldı pinhân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 217). [hazân-ı fevtiden, -den, -]

hazân-ı ğam: Kederin son demler.

□ Hazân-ı ğam yakup 'ömr-i bahârîñ Geçürdi derd ile leyl ü nehârîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 87). [hazân-ı ğam,]

hazân-ı hastegî: Sonbahar hastalığı.

□ Hazân-ı hastegî hem şarşar-ı renc Bahâr-ı hüsnüñ itdi mazhar-ı renc (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 31). [hazân-ı hastegî,]

hazân-ı mihnetiñ: Elem son baharı.

□ Hazân-ı mihnetiñ oldı pedidâr Bu mihnetden ne gül kaldı ne gülzâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 35). [hazân-ı mihnetiñ, -iñ, -]

hazân-ı nâ-be-hengâmı: Vakitsiz, zamansız sonbahar.

□ Hazân-ı nâ-be-hengâmı memâtiñ İdüp efsürde gülzâr-ı hayâtîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 43). [hazân-ı nâ-be-hengâmı, -ı, -]

hazân-ı zehr-bâr u bî-amânda: Güvensiz ve zehir yağdıran sonbahar.

□ Bu dil-fersâ vü derd-efzâ zamânda **Hazân-ı zehr-bâr u bî-amânda** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 28). [hazân-ı zehr-bâr u bî-amânda, -da, -]

hazer: Sakınma, korunma.

□ Şakın andan cefâsından **hazer** kıl Dañi durma bu vâdiden güzer kıl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 175). [hazer,]

hazer kıl: Sakınmak, çekinmek.

□ Ve ger itsem naşıhat kim vaķûr ol **Hazer kıl** 'aşkdan peyveste dūr ol (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 266). [hazer kıl,]

hazer kıl: Çekin, sakın, korun.

□ Yeter âşüftelik sen hem **hazer kıl** Cihânda nâm u şânuñ mu' teber kıl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 123). [hazer kıl,]

hâzık: İşinin ehli olan doktor. Aşığın derdine çare olan Sevgili.

□ Marîze olmasa dârü muvâfık Anı virmez tabîbi olsa **hâzık** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 80). [hâzık,]

hazîn ü hasret-i didâr-ı leylî: Leylâ'nın güzel yüzünün özlemi ve üzüntüsü.

□ Esîr ü mestmend ü zâr-ı Leylî **Hazîn ü hasret-i didâr-ı Leylî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 68). [hazîn ü hasret-i didâr-ı leylî,]

hazîne: Hazine, servet.

□ Hazînem künc-i firîkatde beni hem

Anıñ vaşıyla kıl bir lahza hurrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 69). [hazînem, -m, -]

hâzır oldı: Hazır olmak.

□ Kelâmîñ hatm kıldı mîr-i 'Âmir Eb-i Leylâ cevâba oldı **hâzır** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 48). [hâzır oldı, -dı, -]

hâzır olurdu: Hazır olmak.

□ Ne yerde bir ziyâretgeh bulurdu O ân ol buķ'ada **hâzır olurdu** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 14). [hâzır olurdu, -ur, -dı, -]

hebâ: Yok olma, ziyan olma.

□ Ki dünyâ bî-vefâdır bî-beķâdır Ser-â-pâ cümle âşârı **hebâdır** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 226). [hebâdır, -dır]

hedâyâ: Hediyeler.

□ İrişdi menzil-i maķşûda mesrûr **Hedâyâsın** kılup teslîm-i gencûr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 88). [hedâyâsın, -sın]

heft: Yedi.

□ Ğam-ı 'aşkında Mecnûn-ı nevânîñ Geçürdi **heft** hargehden figânîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 94). [heft,]

heft endâm-ı leylî: Leylâ'nın vücudu, Leylâ'nın gözle görünen kısımları.

□ Lebinde vird ü zikri nâm-ı Leylî Dilinde fikri **heft endâm-ı Leylî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 50). [heft endâm-ı leylî,]

helâk: Mahvolma, öldürme.

□ İrişdi şevki hadd-i sehmnâke **Ķarîb** oldı dil-i pâki **helâke** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 376). [helâke, -e]

hem: Ayrıca, ilave olarak.

□ Beni itdiñse de sen böyle dil-teng Saña da **hem** yeter bu neng-i bed-reng (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 154). [hem,]
□ Olup yeksân iki sürme muķassem Olur nişfi anıñ nişfi benim **hem** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 36). [hem,]
□ Huşûşâ kabl-ez-în **hem** nâmezdedir Hemân 'ahde bu maţlab müstemenddir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 97). [hem,]
□ Nolur ĝayr ile olsan da hem-âĝuş Beni **hem** itme hâţırdan ferâmûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 200). [hem,]
□ Seni böyle gümân itmezdim ol dem Degildiñ bî-vefâ ol demde sen **hem** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 220). [hem,]
□ Kimi kim eyler olsa nâz-perver Anı **hem** 'âķabet bir loķma eyler (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 216). [hem,]
□ Künün gülbaşğden sen olma hāmûş Beni **hem** ĝâh u geh kılma ferâmûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 198). [hem,]
□ Ferâmûş itdüğim bir sen degilsen Beni **hem** fehmi kılmam kim neyim ben (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 138). [hem,]
☐ O kim kılmaz seni bir lahza der-yâd
 Anıñ yadıyla sen **hem** itme feryâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 90). [hem,]
☐ Vuḥūṣa yâr olup ârâm buldı
 Aña derendegân **hem** râm oldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 44). [hem,]
☐ Tarîk-i ‘aşkı tüt Nâkâm muhkem
 Distünler ‘aşkıdan Mecnûn saña **hem** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 190). [hem,]
☐ Hemânâ itmeyüp ben **hem** teğafül
 Bu zencüre virüp dil bî-ta‘allül (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 163). [hem,]
☐ Yeter aşüftelik sen **hem** hâzer kıl
 Cihânda nâm u şânuñ mu‘teber kıl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 123). [hem,]
☐ O idi nâme-ber **hem** nâme-âver
 İki ‘aşık miyânında peyember (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 97). [hem,]
☐ Kılup hem-derd **hem** derd ile sâziş
 İdüp ol zâr-ı mehcûra nevâziş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 79). [hem,]
☐ Anıñ ‘aşkında **hem** Zeyd dil-efkâr
 Olup şubḥ u mesâ nâlân u ḥünbâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 43). [hem,]
☐ Ferâgât bulmayup **hem** bu dil-efrüz
 Lehîb-i ‘aşkıdan kalmışdı der-süz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 39). [hem,]
☐ Seniñ aḥâvliñi bî-şey ü bî-kem
 Yek-â-yek eyledim takrîr ben **hem** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 148). [hem,]
☐ Gehî bûs itdi ol mektûbı ḥurrem
 Gehî bûs itdi Zeyd çeşmini **hem** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 276). [hem,]
☐ Bu derde gerçi ben **hem** mübtelâyem
 Seniñ bahtıñ gibi senden cüdâyem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 215). [hem,]
☐ Bu gün ol mehveşe gitdim selâma
 Götürdüm nâmesin **hem** işite nâme (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 178). [hem,]
☐ Alup bir destine gîsüsını **hem**
 Diger desti tutup Mecnûn’ı muhkem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 169). [hem,]
☐ Bu **hem** vâkı‘ olur bir kez be-her mâh
 O da ne ber-murâd nefsi-güm-râh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 91). [hem,]
☐ Cihândan vâlidîñ gitdi mükedder
 Benim **hem** gitmegim olmuş muqadder (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 164). [hem,]
☐ Liķāsından muşîbet mâ-cerâsı
 Ber-i düşunda **hem** mâtem libâsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 18). [hem,]
☐ Ki bâbek-tek olup efsürde-i ğam
 Cihândan rıḥlet itdi mâderiñ **hem** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 24). [hem,]
☐ Yaḳup Mecnûn’ı bî-sâmân idüpdür
 Benim **hem** baḡrıñı biryân idüpdür (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 52). [hem,]
☐ Beni andan gelüp eyle ḥaber-dâr
 Gelüp ben **hem** idem seyr-i ruḥ-ı yâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 62). [hem,]
☐ Belâ birle benem peyveste ḥurrem
 Men-i zâr iledir ḥurrem belâ **hem** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 224). [hem,]

☐ Gehî bir dem olaydım sîb-sâyıñ
 Olaydım gâ u geh **hem** nâr-ḥâyıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 264). [hem,]
☐ Ser-encâmı gene mevt-i fenâdır
 Kemâli **hem** zevâle müntehâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 78). [hem,]
☐ Olup vicdân-ı Leylî **hem** ziyâde
 Bilürin sâ‘idiñ kıldı küşâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 357). [hem,]
☐ Hemân Leylî de sen Mecnûn da sensen
 Hemân Mecnûn benem Leylî de **hem** ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 346). [hem,]
☐ İkiyken cismi bir cânıñ muqaddem
 Bulup peyvend bir oldı cesed **hem** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 238). [hem,]
☐ Bu ‘aşk olsaydı ger şehvet hevâsı
 Olurdı mün‘akis **hem** mâ-cerâsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 180). [hem,]
☐ Ḥazînem künc-i fırkatde beni **hem**
 Anıñ vaşlıyla kıl bir lahza ḥurrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 69). [hem,]
☐ Kenâr-ı ‘andelîbî pür-gül eyle
 Güli **hem** hem-zebân-ı bülbül eyle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 62). [hem,]
☐ Olup Mecnûn’dan mehcûr Leylî
 Elemden oldı **hem** rencûr Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 30). [hem,]
☐ Ḥazân-ı ḥastegî **hem** şarşar-ı renc
 Bahâr-ı ḥüsnüñ itdi maḡhar-ı renc (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 31). [hem,]
☐ Ḥazânı olsa dehr-i gülsitânıñ
 Bahârı **hem** olur bir daḡı anıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 34). [hem,]
☐ Olup Mecnûn benim meftûnum ol dem
 O demden ‘aşkıñ Mecnûn’a ben **hem** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 100). [hem,]
☐ Geküp kim ki iderse meḡş bir dem
 Żarûrî eyliyor rıḥlet gider **hem** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 192). [hem,]
☐ Geçenler cümle gitmişler cihândan
 Gelenler **hem** giderler bu ḥâkdândan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 208). [hem,]
☐ İdüp maḡlûbunı ‘aşk ile ḥâşıl
 Olurlar ‘aşk ile **hem** Ḥaḡḡ’a vâsıl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 228). [hem,]
☐ Seniñ ‘aşkıñla bulmuşdı ḥayâtı
 Seniñ ‘aşkıñda **hem** oldı memâti (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 48). [hem,]
☐ Naşîbi derd olup bu ḥâkdândan
 Ğam-ı ‘aşk ile **hem** gitdi cihândan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 50). [hem,]
☐ Olup Zeyd-i vefâ-cû hem-‘inânı
 Sîbâ‘ u vaḡşiyân **hem** peyrevânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 80). [hem,]
☐ Bulup bir ‘aks-i şüret her merâmım
 Cihânda oldı **hem** Nâkâm nâmım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 124). [hem,]
☐ Muḡabbet mülküni âbâd kıldım
 Bu dârü’l-ḥuldı **hem** bünyâd kıldım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 10). [hem,]
☐ Beni **hem** mübtelâ kıldı zamâne
 Düşâr itdi belâ-yı nâ-gehâna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 105). [hem,]

hem: Üstelik, bir de.

□ Virüp inşâf taşdıķ itdi gitdi
Gidüp **hem** Nefvel'i āgāh itdi (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 140). [hem,]

hem: "Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

□ Şafâ-yı cünbiş-i serv [û] şanevber
Tarab-engîz idi **hem** rûh-perver (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 16). [hem,]

hem: "Aynı zamanda, ayrıca" anlamlarında kullanılan bağlaç.

□ Virüp şükrâneler hândân u hürrem
Bu 'aķdı anda itmâm eyleriz **hem** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 74). [hem,]

hem: "Hem ... hem ..." bağlacı.

□ Anı bu kayddan kılsan dil-âzād
İdersin **hem** beni **hem** 'âlemi şād (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 42). [hem,]

hem: "-da, -de, dahi" bağlacı.

□ Eger her nâzenin olsaydı Leylâ
Olurdi cümle **hem** Mecnûn-ı şeydâ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 82). [hem,]
□ Beni ferâmûş idüpdür dâniş-i hûş
İdiñ siz **hem** beni yek-ser ferâmûş (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 106). [hem,]
□ O kim senden olupdur böyle hāmûş
Anı yād itme sen **hem** kıl ferâmûş (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 72). [hem,]
□ Tütüp ol hālķa-i ümmîdi muhkem
Aña rû-māl olup būs eyledi **hem** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 42). [hem,]
□ Olup endühdan gitdükce bed-hāl
Beni **hem** eylediñ bergeşte-iķbāl (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 162). [hem,]
□ Qabile ehlini bed-nām idüpdür
Seni **hem** şöhre-i eyyām idüpdür (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 32). [hem,]
□ Dir isem şābır ol bu **hem** hāfādır
Ki 'uşşāķa şābūr olmaķ cefādır (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 273). [hem,]
□ Olup anlarla **hem** Leylî hırāmān
Derûn-ı haymesinde oldu pinhān (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 245). [hem,]
□ Ki Mecnûn'a ne rütbe mihrbāndır
O Mecnûnsa bu **hem** Mecnûn-ı sândır (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 238). [hem,]
□ Bilüp bu maţlabı **hem** ümm-i Leylâ
Nihānî kıldılar bir yirde şūrā (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 63). [hem,]
□ 'Arab'dan bir cüvān-ı nev-resīde
Hasebde **hem** nesebde ber-güzīde (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 22). [hem,]
□ Sa'ādetle olur bu emr-i dil-h'āh
Bu **hem** çok dir çekmez inşallāh (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 76). [hem,]
□ Bilüp maķşūdunı kāşid hemān-dem
Teşekkür eyleyüp mesrūr olup **hem** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 80). [hem,]
□ Beyābān-ı belāda **hem** bedensān
Kılurdi nāle Mecnûn-ı perīşān (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 97). [hem,]

□ Nevāzişler idüp ben **hem** o servi
O āfetkārı ol ra'nā tezervi (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm),
Mesnevi 18, Mısra 43). [hem,]

hem: "-da, -de" bağlacı.

□ Beni **hem** eyleyen ser-mest Nâkām
Hemān meydır hemān pır ü hemān cām (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 23). [hem,]
□ Tarīķ-i nāmda nāmûskārız
Reh-i nāmūsda **hem** cān-sipārız (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 62). [hem,]

hem: "Bir de" anlamında bağlaç.

□ Virürsem ben eger bu emre encām
Beni eyler melāmet hāş u **hem** 'ām (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 54). [hem,]

hem: "Aynı zamanda, hem, ayrıca, üstelik" anlamlarında bağlaç.

□ Meger sen **hem** anıñ yāri degilsen
Hevā-h'āh-ı tarafdārı degilsen (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 49). [hem,]

hem: "Hem ... hem ..." bağlacı.

□ Anı bu kayddan kılsan dil-âzād
İdersin **hem** beni **hem** 'âlemi şād (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 42). [hem,]

hem: "Aynı anda, aynı zamanda, -da, -de, dahi" anlamında kullanılan bağlaç.

□ Olur kūyunda Leylî'niñ nevā-sāz
Ġarībe şi'r-h'āndır **hem** hoş-āvāz (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 24). [hem,]
□ Didi giryān u giryān şorma hālīm
Seni **hem** derdnāk eyler melālīm (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 84). [hem,]
□ Vezān ol cānib-i şahrāya bir dem
Berāber turremiñ būyuñ getür **hem** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 28). [hem,]

hem hem: Hem ... hem II Ne ne.

□ Degil pūşīde 'özü-i dīgerim hem
Bilür keyfiyyeti hem cümle 'ālem (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 72). [hem hem,]

hem hem: "Hem hem de" bağlacı.

□ Hem itdim beytini ta'tād fi'l-hāl
Üçer ġayn oldu bir yā bir de bir zāl (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 157). [hem hem,]

hem hem: Hem ... hem de II Ne ne de.

□ Esīr-i derd hem bī-çiz dervīş
Sinān-ı ġamla hem olmuşdı dil-rīş (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 68). [hem hem,]

hem hem: Hem ... hem de II Ne ne de.

□ Esīr-i derd hem bī-çiz dervīş
Sinān-ı ġamla hem olmuşdı dil-rīş (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 68). [hem hem,]

hem hem: Hem ... hem de II Ne ne de.

□ Esīr-i derd hem bī-çiz dervīş
Sinān-ı ġamla hem olmuşdı dil-rīş (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 68). [hem hem,]

hem hem: Hem ... hem de II Ne ne de.

□ Bu 'ibretgâhdan Mecnûn gibi hem
Güzer kılsa gerekdir cümle 'alem (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 217). [hem hem,]

hem hem hem: Hem...hem...hem...

□ Olup hem hâste hem üftâde
Kebâb olmuşdı hem sîh-i belâda (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 14). [hem hem hem,]

hem-âgûş: Kucak kucağa.

□ Olup bezm-i vahdetde **hem-âgûş**
İdelüm câm-ı nâb-ı vuslatı nûş (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 151). [hem-âgûş,]

hem-âgûş oldılar: Kucak kucağa, sarmaş dolaş
olmak.

□ Girüp bir posta ol iki bādām
Hem-âgûş oldılar buldılar ārām (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 156). [hem-âgûş oldılar,
-dı, -lar, -]

hem-âgûş olsan: Kucak kucağa, sarmaş dolaş olmak.

□ Nolur gayr ile olsan da hem-âgûş
Beni hem itme hâtırdan ferāmûş (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 199). [hem-âgûş olsan, -
san, -]

hem-âgûş olup: Kucak kucağa, sarmaş dolaş olmak.

□ İdüp âlâm-ı hicrânı ferāmûş
Olup bir nâzenin ile hem-âgûş (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 206). [hem-âgûş olup, -
up, -]

hemân: "Derhal, çabucak, hemen, hiç vakit
geçirmeden" anlamlarında zarf.

□ Düşür âhîr o dahî bî-hodâne
Olur vâşıl **hemân** pîr-i muğâna (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 12). [hemân,]
□ Anı sâkîsi eyler mest-i bâde
Hemân mişkâr kem olmuş arada (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 4). [hemân,]
□ Beni hem eyleyen ser-mest Nâkâm
Hemân meydîr **hemân** pîr ü **hemân** câm (Mecnûn u
Leyli (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 24). [hemân,]
□ Beni hem eyleyen ser-mest Nâkâm
Hemân meydîr **hemân** pîr ü **hemân** câm (Mecnûn u
Leyli (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 24). [hemân,]
□ Hemân câm eyleyüp Ferhâd'ı medhûş
Hemân pîr eyledi anı der-âgûş (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 20). [hemân,]
□ Beni hem eyleyen ser-mest Nâkâm
Hemân meydîr hemân pîr ü hemân câm (Mecnûn u
Leyli (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 24). [hemân,]
□ Hemân câm eyleyüp Ferhâd'ı medhûş
Hemân pîr eyledi anı der-âgûş (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 19). [hemân,]
□ Temâşâ kıldı gördi müy bâ-mû
Bu sâkîdir **hemân** Leylâ-yı meh-rû (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 46). [hemân,]
□ Hemân Leylî cemâliñ yâd iderdi
Hemân Leylî diyüp feryâd iderdi (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 25). [hemân,]

□ Hemân Leylî cemâliñ yâd iderdi

Hemân Leylî diyüp feryâd iderdi (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 26). [hemân,]

□ Hemân dürr-i semîn ü dil-pesendiñ
Şidâkında o serv-i ser-bülendiñ (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 43). [hemân,]

□ Hemân gülzârda gördi ki yâri
Fürüzân eylemiş bağ u bahârî (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 41). [hemân,]

□ Zenaḥdâniydı çâh-ı ser-küşâde
Hemân çâh içre biñ dil-fütâde (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 14). [hemân,]

□ Hemân Mecnûn sürûdundan şenîde
Serâyında olurdu bir neşîde (Mecnûn u Leyli (Nâkâm),
Mesnevi 11, Mısra 65). [hemân,]

□ Görür Mecnûn **hemân** hüsni ki bende
O hüsni görmege yok dîde sende (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 35). [hemân,]

□ Olup çâpûk **hemân** sūya feres-rân
Gelürken kühda cev lâna her ân (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 39). [hemân,]

□ Hemân Leylâ-yı meh-rûy-ı semenber
Seniñle olınca yâr u hem-ser (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 163). [hemân,]

□ O cânibden olursa ebr peydâ
Hemân ebre kâşâyid eyler inşâ (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 70). [hemân,]

□ Bâkup bir küşede Mecnûn'ı gördi
Hemân âşûfte-i dil-hûnı gördi (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 42). [hemân,]

□ Hemân âverdgâha kıldı âheng
Ki anda eylemişdi ceng-i bî-reng (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 37). [hemân,]

□ Muvâfîk olmayup takdire tedbîr
Hemân tedbîri berhem kıldı takdîr (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 112). [hemân,]

□ Hemân zencîre çek ben bî-karârı
Dolandır kûy bâ-kû her diyârı (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 43). [hemân,]

□ Bedîhî şî'rler icâd iderdi
Hemân Leylî diyüp feryâd iderdi (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 106). [hemân,]

□ Degil 'aşıklara Nâkâm manzûr
Hemân yârinden özge çehre-i hûr (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 52). [hemân,]

□ Hemân giryân olurdu âh iderdi
Dil-i sūzânîñ âteşgâh iderdi (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 53). [hemân,]

□ Ne yerde oldıñ cūyân olurdu
Hemân Mecnûn diyüp müyân olurdu (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 370). [hemân,]

□ Hemân dîdârîñ ile kâni'im ben
Ḥarâm itme bâña dîdârîñ sen (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 353). [hemân,]

□ Yakın oldı **hemân** İbni Selâm'a
Ki nâ-meysûrdur yetmek merâma (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 335). [hemân,]

□ Hemân Leylî be-sân-ı şîr-i mâde
Anı bir müşt ile kıldı fütâde (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 319). [hemân,]

□ Mûdârâ eyledi bir niçe eyyâm
Hemân sîmîn-teni itmek içün râm (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 314). [hemân,]

□ Kâlap Mecnûn **hemân** bî-ḥ'îş ü nâlân

İmārî geçdi ol yerden şitābān (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 22, *Mısra* 303). [hemân,]

□ Benim 'ahdim **hemân** cânî cenânî
Seniñ 'ahdîñ itmiş yek-ser zebânî (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 22, *Mısra* 193). [hemân,]

□ Hemân âhû olup senden remîde
Düşüp dâma olupdur âremîde (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 22, *Mısra* 155). [hemân,]

□ Hemân ol cem'den bir merd-i kem-hüş
İdüp Mecnûn-ı zârîñ nâlesin güş (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 22, *Mısra* 145). [hemân,]

□ Hüşüşâ kabl-ez-în hem nâmezdedir
Hemân 'ahde bu matlab müstemenddir (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 22, *Mısra* 98). [hemân,]

□ Hemân kim gitdi yanından atası
Zuhûra geldi mâtem mâ-cerâsı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 22, *Mısra* 47). [hemân,]

□ Urup ser-pençe taşvîr-i nigâra
Hemân taşvîri kıldı pâre pâre (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 25, *Mısra* 10). [hemân,]

□ Nigârîñ peykeriñ kıldıñ derîde
Hemân şehâ saña qaldı cerîde (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 25, *Mısra* 18). [hemân,]

□ Niçün bir üzre birde olsun efzûn
Hemân Leylî benem ben de Mecnûñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 25, *Mısra* 28). [hemân,]

□ Hemân dîvâne-i nâ-'âkilem ben
Hemân mecnûn hemân dâñā-dilem ben (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 26, *Mısra* 180). [hemân,]

□ Hemân dîvâne-i nâ-'âkilem ben
Hemân mecnûn hemân dâñā-dilem ben (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 26, *Mısra* 179). [hemân,]

□ Zenahdânî **hemân** nâreñc-i Ken'ân
Hevâsından bürîde dest-i hûbân (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 26, *Mısra* 33). [hemân,]

□ Hemân dîl kim bu güne dūr-efşândır
'Acebdir kim niçün dîvâne-sândır (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 26, *Mısra* 111). [hemân,]

□ Hemân eş'ârdan bir niçe efrâd
Dilimde eylemişim ben ferâyâd (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 27, *Mısra* 165). [hemân,]

□ Hemân genc-i güherdir kufl ber-der
Hemân dürc-i nihândır mühr ber-ser (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 27, *Mısra* 222). [hemân,]

□ Hemân genc-i güherdir kufl ber-der
Hemân dürc-i nihândır mühr ber-ser (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 27, *Mısra* 221). [hemân,]

□ 'Uhûd-ı dostîde ber-qarârem
Hemân peymânım üzre pây-dârem (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 27, *Mısra* 220). [hemân,]

□ Hemân mañbûb kim Leylî'ydi eknûn
Seniñ 'aşkıñdadır ol dañi Mecnûn (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 27, *Mısra* 101). [hemân,]

□ Hemân Leylî ki mañbûb-ı cihândır
Seniñ 'aşkıñda dâ'im hûn-feşândır (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 27, *Mısra* 99). [hemân,]

□ Hemân kalçup revân oldı şitābān
Sibā' u vañşiyān 'akabince püyān (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 27, *Mısra* 87). [hemân,]

□ Hemân pertev sebebedir bu figâne
Velî Leylî'dir ancağ bir bahâne (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 27, *Mısra* 53). [hemân,]

□ İdüp 'atf-ı nigher gördi ki Mecnûn
Hemân efgân ider mañzûn mañzûn (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), *Mesnevi* 28, *Mısra* 22). [hemân,]

□ Hîṭāb itdi **hemân** pîr-i müşevveş
Didi ey 'aşık-ı zâr-ı belâ-keş (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 28, *Mısra* 33). [hemân,]

□ Selîm'iñ küşîşinden oldı muṣṭar
Hemân eşvâbî Mecnûn kıldı derber (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 28, *Mısra* 64). [hemân,]

□ Niçün ol gîdâ kim müstehâdir
Hemân yâ şamg ya berg-i giyâdır (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 28, *Mısra* 90). [hemân,]

□ Hemân pîre-zen-i güm-geşte ferzend
Perîşân u neçend ü nâ-berümend (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 28, *Mısra* 197). [hemân,]

□ Hemân Zeyd'e idüp tab'ıyyet anda
Muḥâlîf keşmekeşden var dehânda (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 121). [hemân,]

□ Hemân efsûs idüp giryân oldı
Sirişkiyle gül-âb-efşân oldı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 179). [hemân,]

□ Tenim olduqda hicriñle ḥalel-yâb
Hemân küyuñ nesiminden bulur tâb (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 230). [hemân,]

□ Hemân Yûsuf seniñle mihrbândır
Seniñ çâh-ı firâkıñda nevândır (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 39). [hemân,]

□ Bu mebhâşda işit 'aklıñ delîlîñ
Hesâb eyle **hemân** 'ömr-i tavîlîñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 31, *Mısra* 80). [hemân,]

□ Niçe kim yokdan olmuşdı pedîdâr
Gene oldı **hemân** ma'dümü'l-âşâr (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 32, *Mısra* 6). [hemân,]

□ Hemân İbnî Selâm-ı teng-sîret
Ki genc-i kâmilî kılmışdı gâret (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 32, *Mısra* 19). [hemân,]

□ Beni **hemân** idüben ey dîl-ârâ
Olupdur süfre-i cûduñ müheyyâ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 33, *Mısra* 329). [hemân,]

□ Ta'aşşuḡdur **hemân** iksîr-i firûz
Ta'aşşuḡdur **hemân** nûr-ı dîl-efrûz (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 33, *Mısra* 392). [hemân,]

□ Ta'aşşuḡdur **hemân** iksîr-i firûz
Ta'aşşuḡdur **hemân** nûr-ı dîl-efrûz (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 33, *Mısra* 391). [hemân,]

□ Hemân Leylî de sen Mecnûn da sensen
Hemân Mecnûn benem Leylî de hem ben (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 33, *Mısra* 346). [hemân,]

□ Hemân Leylî de sen Mecnûn da sensen
Hemân Mecnûn benem Leylî de hem ben (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 33, *Mısra* 345). [hemân,]

□ Hemân bî-hüşlar çün buldılar hüş
Kalup bir dem be-sân naḡş-ı ḥâmûş (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 33, *Mısra* 205). [hemân,]

□ Degildi tâlibîñ gayırısı matlûb
Hemân 'aşıkîñ 'aynıydı mañbûb (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 34, *Mısra* 48). [hemân,]

□ Hemân Mecnûn idi Leylâ-yı meh-rû
Hemân Leylî'ydi Mecnûn müy bâ-mû (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 34, *Mısra* 49). [hemân,]

□ Hemân Mecnûn idi Leylâ-yı meh-rû
Hemân Leylî'ydi Mecnûn müy bâ-mû (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 34, *Mısra* 50). [hemân,]

□ Hemân meyle dilim mest-i ebed kıl
Beni vâreste-i ḡayd-ı ḡired kıl (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 35, *Mısra* 31). [hemân,]

□ Hemān buldukda techizim nihāyet
İdüp āgāz-ı tefsīr-i hikāyet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 123*). [hemān,]
□ Hemîn bir tâze açmış gönca buldum
Hemān ol gönçaya âşüfte oldum (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 122*). [hemān,]
□ Hezâriydım **hemān** ol gönçaniñ ben
İderdim gülşen-i ‘aşkında şiven (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 125*). [hemān,]
□ Şebān-rüz olmadı ol buķ‘adan dūr
Hemān genc-i nihāna oldı gencūr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 290*). [hemān,]
□ Hemān bīmār-ı zār-ı bī-ṭabībīñ
Şehīd-i ‘aşķ Mecnûn-ı ğarībīñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 263*). [hemān,]
□ Hemān üftādesin kıldı der-āġüş
Mü‘ebbed oldılar ser-mest ü hāmūş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 271*). [hemān,]
□ Hemān Leylî ki itmişdi cemālî
Cihānî ravza-i cennet mişālî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 41*). [hemān,]
□ Ber-i Mecnûn‘da feryād kıldı
Hemān şahrāyî haşr-ābād kıldı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 26*). [hemān,]
□ İdüp kayd-ı sivādan kaṭ‘-ı peyvend
Revān oldı **hemān** dīvāne-mānend (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 10*). [hemān,]

hemān: Derhal, o anda, çabucak, hemen.

□ Hemān dīvāne-i nā-‘ākilem ben
Hemān mecnûn **hemān** dānā-dilem ben (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 180*). [hemān,]
□ Hemān zencir-i zülf-i dilberāndır
Aña dil-bestegān vārestegāndır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 161*). [hemān,]
□ Bu dānişle cünūnlukla ne hāşıl
Kî dānişdir **hemān** şāyān-ı ‘ākıl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 114*). [hemān,]

hemānā: 1-Tam, tamāmen, aynen, tıpkı. 2-Güya, sanki.

□ Hemānā vālid-i Mecnûn-ı meftûn
Perişān u mükedder dide pūr-hûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 139*). [hemānā,]
□ İdüp Mecnûn‘ı gūş ol pīr-i dānā
Diger-gün itdi ğüftārīñ **hemānā** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 262*). [hemānā,]
□ Revāne eyledi Necd‘e **hemānā**
K‘o māhīñ ‘ākīdini itsün temennā (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 49*). [hemānā,]
□ Kî naķş olmuşdı anda bī-kem ü pīş
Hemānā Leylî vü Mecnûn-ı dil-rīş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 8*). [hemānā,]
□ Hemānā itmeyüp ben hem teġafül
Bu zencüre virüp dil bī-ta‘allül (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 163*). [hemānā,]
□ Hemānā itmedi bir laḥza ġaflet
Vefā rāhında kıldı şarf-i himmet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 43*). [hemānā,]
□ Kî bunda yok daḥi tezvīr-i āġyār
Olur bunda **hemānā** yār-bā-yār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 150*). [hemānā,]
□ Hemānā āfitāb-ı ‘alem-efrüz
İdince nokṭa-i mīzānı firüz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm),*

Mesnevi 38, Mısra 33). [hemānā,]

hemān-dem: Derhal, o anda, çabucak, hemen.

□ Bulup yek-dīgeriñ kıldı der-āġüş
Hemān-dem düşdiler hāk üzre bī-hūş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 74*). [hemān-dem,]
□ Hemān-dem şıçrayup oldı revāna
İrişdi halka-i bāb-ı amāne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 39*). [hemān-dem,]
□ Ne dem kim bu marāzdan buldı şihḥat
Hemān-dem itmeyüp bir laḥza ġaflet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 72*). [hemān-dem,]
□ Bilüp maķşūdunı kāşid **hemān-dem**
Teşekkür eyleyüp mesrūr olup hem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 79*). [hemān-dem,]
□ Piyāde oldı rahşında **hemān-dem**
Gelüp Mecnûn-ı zāre oldı hem-dem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 95*). [hemān-dem,]
□ Gūşād itdi **hemān-dem** bāb-ı şulḥı
Mūrā‘āt eyledi ādāb-ı şulḥı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 171*). [hemān-dem,]
□ Hemān-dem hūkm kıldı virdi fermān
Revāne eyledi peyk şitābān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 31*). [hemān-dem,]
□ Gözünden dāmen ile eşķ saçdı
Hemān-dem ḥaymesi dāmānīñ açdı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 116*). [hemān-dem,]
□ Hemān-dem kim saña dil-dāde oldum
Kemend-i ‘aşķiña üftāde oldum (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 217*). [hemān-dem,]
□ Hemān-dem eyleyüp bir nūşḥa terkīm
İderdi Leylî-yi meh-rüyā teslim (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 95*). [hemān-dem,]
□ Hemān-dem terk kıldı ol ğürūhı
İdüp feryād ṭutdı rāh-ı kūhı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 45*). [hemān-dem,]
□ Yetürdi mātem-i şüyūñ temāme
Hemān-dem eyledi tebdīl-i cāme (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 26*). [hemān-dem,]
□ Bilüp keyfiyeti Leylā **hemān-dem**
Revān oldı devān mest ü ḥurrem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 145*). [hemān-dem,]
□ Hemān-dem āh-ı āteşnāk kıldı
Teniñ nāḥunlar ile cāk kıldı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 97*). [hemān-dem,]
□ Güzer kılınışdı hicretten **hemān-dem**
Ḥurūf-ı ‘ġayn u şīn ü dāl u yā hem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 155*). [hemān-dem,]

hemāre: Daima.
□ Marīz-i derd-i bī-dermānem ammā
Hemāre rüz u şeb nālānem ammā (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 54*). [hemāre,]
□ Hevā-yı halka-i zūlfūñ **hemāre**
Sīmāḥ-ı cānıma kıl gūşvāre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 57*). [hemāre,]
□ Gezürdim ben şikār için **hemāre**
Duçār oldum ‘aceb ṭurfē şikāra (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 93*). [hemāre,]
□ Hemīşe nāle kıldı oldı ġiryān
Hemāre āh kıldı itdi eġġān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 86*). [hemāre,]
□ Bu derd ile bu miḥnetle **hemāre**

Beyābān-gerd olup ol bahtı kare (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 155). [hemâre,]

□ Hemâre geşt idüp vâdî be-vâdî
Seni cüyendedir sensin murâdî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 41). [hemâre,]

□ İlâhî 'aşıkñ Nâkâm-ı zâre
Kılup tevfiķiñ rehber **hemâre** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 308). [hemâre,]

□ Ta 'ayyüş eyleyüp hoş-dil **hemâre**
İrerse sâl-i 'ömriñ ger hezâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 75). [hemâre,]

□ Olup meşğûl-i 'aşkıñla **hemâre**
Seniñ 'aşkıñdan oldı bağır yâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 133). [hemâre,]

hem-âşiyân: Aynı yuvayı paylaşan.

□ Budur peyveste amâl-ı nihânım
K'olaydıñ sen benim **hem-âşiyânım** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 232). [hem-âşiyânım, -ım, -]

□ Olup nâ-bûd mihlâb-ı tevânım
Tezerv olmuş benim **hem-âşiyânım** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 328). [hem-âşiyânım, -ım, -]

hem-âşiyân-ı mâr: Yılanın yuvasında.

□ Dime İbni Selâm'a yâr idim ben
O dem **hem-âşiyân-ı mâr** idim ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 88). [hem-âşiyân-ı mâr,]

hem-'aşr-ı mecnûn: Zamanın Mecnûn'u.

□ Bu bahtı kâra ya' nî Zeyd-i dil-hûn
Ta 'aşşukda olup **hem-'aşr-ı Mecnûn** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 16). [hem-'aşr-ı mecnûn,]

hem-âvâz: Sesi birbirine uygun, ahenkli.

□ Çekâvek eyleyüp eyleş tekrâr
Hem-âvâz olmuş idi yâr-bâ-yâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 10). [hem-âvâz,]

□ Olup murğân-ı bāğ ile **hem-âvâz**
Kılup geh bülbüle gâhî güle nâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 55). [hem-âvâz,]

□ Olur anlarla dem-sâz **hem-âvâz**
Kılup biñ şive-i ser-beste ibrâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 139). [hem-âvâz,]
□ Dem-i miñnetde hem-râzım olursun
Fiğân itsem **hem-âvâzım** olursun (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 66). [hem-âvâzım, -ım, -]

□ Hem-âvâzı qarîni vahşiyândır
Enîsi hem-demi derendegândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 153). [hem-âvâzı, -ı, -]

hem-âvâz oldı: Aynı sesi veya nağmeyi çıkarmak.

□ Hâm-ı zencîr ile dem-sâz oldı
Tanîni birle **hem-âvâz oldı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 54). [hem-âvâz oldı, -dı, -]

hem-âvâz oldum: Aynı sesi veya nağmeyi çıkarmak.

□ Didî zencîr ile oldum hem-âvâz
Hevâ-yı zülfüñ ey füsûn-sâz (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 79). [hem-âvâz oldum, -dum, -]

hem-âvâz olma: Sesi birbirine uygun, ahenkli olmak.

□ Hem-âvâz olma 'ayşî-sahtlarla
Enîs ol dâ'imâ hoş-bahtlarla (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 191). [hem-âvâz olma, -ma, -]

hem-âverdi: Getirilmek.

□ Eceldir eyleyen bunda sitîze
Hem-âverdi amân bulmaz girîze (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 72). [hem-âverdi, -ı, -]

hem-'avâr: Denk, eşit seviyede.

□ O gün kim gördi Mecnûn-ı figârı
O kân-ı 'aşkıñ oldı **hem-'avârı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 48). [hem-'avârı, -ı, -]

hem-câm: Aynı kadehten içki içen arkadaşı.

□ Bu nev' ile bulup ârâm bir dem
Olup Nevfel ile **hem-câm** bir dem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 114). [hem-câm,]

□ Nolaydı çarḥ-ı kec-rev râm olaydı
Seniñle 'aşkıñ **hem-câm** olaydı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 380). [hem-câm,]

hem-celis: Dost, yakın arkadaş.

□ Baña bir dem vefâ kıl mihrbân ol
Benimle **hem-celis** ol hem-zebân ol (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 160). [hem-celis,]

hemcün: Gibi.

□ Şeb-i meh-tâb **hemcün** rûz-ı rûşen
Fezâ-yı gülsitân tenhâ sen ü ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 247). [hemcün,]

hem-dâstân: Aynı destana mensup olmak, rey ve ifadede beraber.

□ Ki vakt-i kârdır durma revân ol
Benimle yek-dil ol **hem-dâstân** ol (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 92). [hem-dâstân,]

hem-dem: Arkadaş, dost, yâren.

□ Görüp yek-dîgeriñ ol iki **hem-dem**
Kılurdu süz-ı 'aşkı sâz bā-hem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 21). [hem-dem,]

□ Ki Leylî daḥi Mecnûn'dan maḳdem
Olup bir niçe meh-rûlarla **hem-dem** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 48). [hem-dem,]

□ Hemûn bir âh idi ol mâha maḥrem
Yok idi sâyesinden ḡayrı **hem-dem** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 66). [hem-dem,]

□ 'Îlâc it derdine andan muḳaddem
K'anı 'aşk itmesün Mecnûn'a **hem-dem** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 256). [hem-dem,]

□ Velî ma'nâdayem **hem-dem** seniñle
Tenimde cân olur ḥurrem seniñle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 217). [hem-dem,]

□ Sen âḡyâr-ı cefâ-kâr ile **hem-dem**
Hemîşe bâde-keş peyveste ḥurrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 353). [hem-dem,]

□ Hem-âvâzı qarîni vahşiyândır
Enîsi **hem-demi** derendegândır (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 154). [hem-demi, -i]
☐ Ki seyr itsün cemâliñ hürrem olsun
 Seniñle bir iki dem **hem-dem** olsun (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 100). [hem-dem,]
☐ Kılup ğam-hânesin âh ile rüşen
 Ğam ile oldı **hem-dem** itdi şîven (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 98). [hem-dem,]

hem-dem oldı: Arkadaş olmak, arkadaşlık etmek.
☐ Piyâde oldı raşında hemân-dem
 Gelüp Mecnûn-ı zâre oldı hem-dem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 96). [hem-dem oldı, -dı, -]

hem-dem olmuşdı: Arkadaş olmak, dost olmak.
☐ Ne bir kesle bulurdı üns bir dem
 Ne olmuşdı aña bir kimse hem-dem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 6). [hem-dem olmuşdı, -muşdı, -]

hem-dem olup: Arkadaş olmak, arkadaşlık etmek.
☐ Olup Leylî saña bir lahza hem-dem
 Seni kim eylemez vaş ile hürrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 13). [hem-dem olup, -up, -]

hem-dem olup: Arkadaş olmak, arkadaşlık etmek.
☐ Nevâzişler kılup âhüya her dem
 Olup ekşer zamân âhüya hem-dem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 52). [hem-dem olup, -up, -]

hem-dem-i ğam: Gam arkadaşı.
☐ Muḥâṭab eyleyüp Mecnûn'ı her dem
 İderdi zıkr-i nâmîñ **hem-dem-i ğam** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 46). [hem-dem-i gam,]

hem-dem-i yâr: Aşğın sevgilisi.
☐ Ol iki **hem-dem-i yâr** u muvâfık
 O iki 'aşık-ı yek-rüy u şâdık (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 299). [hem-dem-i yâr,]

hem-derd: Dert ortağı.
☐ Ne ümmîdi elinde dest-i maşûd
 Ne derdiñ dimege **hem-derd** mevcûd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 56). [hem-derd,]
☐ Kılup **hem-derd** hem derd ile sâziş
 İdüp ol zâr-ı mehcûra nevâziş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 79). [hem-derd,]
☐ Pedîdâr oldı nâ-geh Zeyd-i şeb-gerd
 Teşâdüf eyledi hem-derde **hem-derd** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 30). [hem-derd,]
☐ Pedîdâr oldı nâ-geh Zeyd-i şeb-gerd
 Teşâdüf eyledi **hem-derde** hem-derd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 30). [hem-derde, -e, -]

hem-dest ü hem-rây u hem-âvâz olup: El ele vermek ve yoldaş olmak ve bir ağızdan ses çıkarmak.
☐ Gidüp ol kavmden bir niçe ğammâz
 Olup hem-dest ü hem-rây u hem-âvâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 18). [hem-dest ü hem-rây u hem-âvâz olup,]

heme: Hep; bütün; cümle.
☐ Budur Nâkâm girdârı cihânîñ
Heme ber-'akşdır kârı cihânîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 60). [heme,]

hem-hâne-i hâr ider: Dostun dikenini etmek.
☐ İder gâhî güli hem-hâne-i hâr
 Gehî genci kılur kâşâne-i mâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 9). [hem-hâne-i hâr ider, -er, -]

hemîn: "Derhal, hemen, çabucak, hiç vakit geçirmeden" anlamlarında zarf.
☐ Seni ben beslemişdim ey siyeh-kâr
Hemîn olmak için kurbân-ı dîdâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 112). [hemîn,]
☐ Hemîn bir âh idi ol mâha mahrem
 Yok idi sâyesinden ğayrı hem-dem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 65). [hemîn,]
☐ Görürsün sen **hemîn** cürmüñ dehânîñ
 Görür Mecnûn anıñ sırr-ı nihânîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 45). [hemîn,]
☐ Firîb-i dânesin eyler pedîdâr
Hemîn takrîb ile 'uşşâkı her bâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 204). [hemîn,]
☐ İdenler 'ârşâ-i ma'nâda cevân
Hemîn tarz ile olmuşlar feres-rân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 2). [hemîn,]
☐ Didi ey 'aşık-ı zâr u belâ-keş
Hemîn hengâmeden olma müşevveş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 24). [hemîn,]
☐ Bu hâletden melûlem şerm-sârem
 Hâcâletden **hemîn** sîm-âb-vârem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 84). [hemîn,]
☐ Ma'âş için olup nîreng-perdâz
Hemîn nîrengi âhîr itmîşiz sâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 32). [hemîn,]
☐ Didi Mecnûn-ı devrânem **hemîn** ben
 Baña şâyestedir bu bend-i âhen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 39). [hemîn,]
☐ Künün noldu vefâ resmîñ unuttıñ
Hemîn âyîn-i nâ-merğûbı dutduñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 222). [hemîn,]
☐ Hemîn çâh içre bâ-tedbîr-i takdîr
 Olupdur 'aşk zencîri ser-â-zîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 155). [hemîn,]
☐ Hemîn minvâl ile rû ber-sitâre
 Çeküp kevkebleri bir bir şümâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 33). [hemîn,]
☐ O hâlvette bulunmaz kîne-cüyân
Hemîn bir sen olursun bir de cânân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 270). [hemîn,]
☐ Vücûdumdur benim bir âteş-i tîz
Hemîn kerbâslardır penbe-amîz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 58). [hemîn,]
☐ Degildir fikr ü zikri harf-i dîger
 Lisânında **hemîn** Leylî'dir ezber (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 46). [hemîn,]
☐ Olup zikri **hemîn** Mecnûn u Mecnûn
 Dönüp âşûfte bir Mecnûn'a eknün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 91). [hemîn,]
☐ Hemîn minvâl ile giryân u müyân
Hemîn üslûb üzre nevḥa-güyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 23). [hemîn,]

□ Hemîn minvâl ile giryân u mûyân
Hemîn üslûb üzre nevha-gûyân (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 33, *Mısra* 24). [hemîn,]
 □ Hemîn bir tâze açmış gönca buldum
 Hemân ol göncaya âşüfte oldum (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 37, *Mısra* 121). [hemîn,]

hem-‘inân: Beraber.

□ Olup Zeyd-i vefâ-cû **hem-‘inânı**
 Sibâ‘ u vahşiyân hem peyrevânı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 37, *Mısra* 79). [hem-‘inânı, -i, -]

hemîn-dem: Her zaman.

□ Didi kim bu libâsı der-ber eyle
Hemîn-dem ‘azm-i küy-i dil-ber eyle (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 116). [hemîn-dem,]

hemîşe: "Daima, her zaman, sürekli, hep" anlamında zarf.

□ Müselsel eyliyor devrân **hemîşe**
 Hârâbât-ı ta ‘aşşukda bu şîşe (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 1, *Mısra* 13). [hemîşe,]
 □ Hâdeng-i gamla dil-rîşem **hemîşe**
 Gam-ı ‘aşk ile bî-hoşem **hemîşe** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 7, *Mısra* 33). [hemîşe,]
 □ Hâdeng-i gamla dil-rîşem **hemîşe**
 Gam-ı ‘aşk ile bî-hoşem **hemîşe** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 7, *Mısra* 34). [hemîşe,]
 □ Benî bu cām ile peyveste mest it
Hemîşe ‘aşık-ı sâķī-perest it (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 9, *Mısra* 50). [hemîşe,]
 □ Ki ben güm-gerde-i pür-ı ‘azîzem
 Firâkıñdan **hemîşe** eşk-rîzem (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 10, *Mısra* 86). [hemîşe,]
 □ Hemîşe şadmân ol mey-güsâr ol
 Ne âteşde yakıl ne dâğ-dâr ol (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 10, *Mısra* 207). [hemîşe,]
 □ Hemîşe dergehiñdir kıblegâhım
 Deriñdir melce‘im sensin penâhım (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 10, *Mısra* 215). [hemîşe,]
 □ Ki ben bir ‘aşıkam bir mübtelâyem
Hemîşe tâlîb-i derd ü belâyem (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 10, *Mısra* 252). [hemîşe,]
 □ Sipîhr ü mîhr ü meh fermânberândır
Hemîşe devrde ser-geşteğândır (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 12, *Mısra* 78). [hemîşe,]
 □ Ref‘-i şevketi şâhîb-i hazâne
Hemîşe re‘yine tâbî‘ zamâne (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 15, *Mısra* 24). [hemîşe,]
 □ Hemîşe telh ider ‘uşşâkı kâmiñ
 Virür ‘aşıklara zehr-âb câmiñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 15, *Mısra* 109). [hemîşe,]
 □ Hemîşe sâz idi bezm-i şafâsı
Hemîşe râziydı bâb-ı ‘atâsı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 17, *Mısra* 21). [hemîşe,]
 □ Hemîşe sâz idi bezm-i şafâsı
Hemîşe râziydı bâb-ı ‘atâsı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 17, *Mısra* 22). [hemîşe,]
 □ Hemîşe tûşe-i zâd u nevâli
 Hevâ-yı Leylî‘dür Leylî hayâlî (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 17, *Mısra* 73). [hemîşe,]
 □ Gerek fersûde-i derd olsun ‘aşık
Hemîşe derd-perverd olsun ‘aşık (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), *Mesnevi* 22, *Mısra* 380). [hemîşe,]
 □ Hemîşe nâle kıldı oldı giryân
 Hemâre âh kıldı itdi efğân (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 24, *Mısra* 85). [hemîşe,]
 □ Olup giryân **hemîşe** kıldı nâle
 Mübeddel oldı hâlî gayrı hâle (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 25, *Mısra* 39). [hemîşe,]
 □ Dili peyveste sevdâ pây-bendi
Hemîşe gerdeninde gam kemendi (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 26, *Mısra* 10). [hemîşe,]
 □ Dil ü cânında dâ‘im firki sensin
 Zebânında **hemîşe** fikri sensin (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 27, *Mısra* 112). [hemîşe,]
 □ Velî miskîn benem kim nâ-tevânem
 Hayâlimle **hemîşe** hem-zebânem (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 27, *Mısra* 122). [hemîşe,]
 □ Bu mâtemde seniñ-tek bî-karârem
Hemîşe eşkbârem sügvârem (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 27, *Mısra* 254). [hemîşe,]
 □ Sen âgyâr-ı cefâ-kâr ile hem-dem
Hemîşe bâde-keş peyveste hürrem (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 27, *Mısra* 354). [hemîşe,]
 □ Selâmet ol **hemîşe** şadmân ol
 Cihân oldukça ol da kām-rân ol (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 27, *Mısra* 411). [hemîşe,]
 □ Ki merdüm-h‘ârlik endîşesidir
 Zebûn-keşlik **hemîşe** pîşesidir (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 28, *Mısra* 212). [hemîşe,]
 □ Esîr-i zâr olup olmuşdı mañbûs
Hemîşe teng-i dil peyveste me‘yûs (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 12). [hemîşe,]
 □ İdüp şûyî egerçi cân-feşânlık
Hemîşe eyliyordı mihrbânlık (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 20). [hemîşe,]
 □ Füyûz-ı ‘aşkıñ olsun câvidânî
Hemîşe müstefîz it ‘aşıkânı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 86). [hemîşe,]
 □ Hoş-hâl kim olmayup meftûn-ı dünyâ
Hemîşe rihlet olmuş müheyyâ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 31, *Mısra* 66). [hemîşe,]
 □ Ki devrân [u] zamâne bî-amândır
Hemîşe kec-rev [ü] nâ-mihrbândır (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 33, *Mısra* 78). [hemîşe,]
 □ Harîm-i bezm-i hâş-ı vahdet idi
Hemîşe mest-i cām-ı vuşlat idi (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 34, *Mısra* 34). [hemîşe,]
 □ Harîm-i hâşda Mecnûn mişâli
Hemîşe nûş kıl cām-ı vişâli (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 37, *Mısra* 238). [hemîşe,]

hemîşe olduñ: Devam etmek, daim olmak.

□ Kenâr olduñ hemîşe vâlidîñden
 Anı bir lahza hoşnûd itmediñ sen (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 24, *Mısra* 13). [hemîşe olduñ, -duñ, -]

hemîşe olup: Devam etmek, daim olmak.

□ Olup şûyî hemîşe pâsbânı
 Tutturdı merdüm-i çeşmi-tek anı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 31, *Mısra* 29). [hemîşe olup, -up, -]

hem-nefes: Arkadaş, dost.

□ Dilim kim ‘aşkıñ ile **hem-nesfesdir**

Dağı meyl-i sivā bī-cā hevesdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 403). [hem-nesfesdir, -dir, -]

hem-nişîn: Beraber oturup kalkan, samimi arkadaş.

- Belâ-yı 'aşk ile Mecnûn karîndir
- Kim ile Leylî âyâ **hem-nişîndir** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 222). [hem-nişîndir, -dir, -]
- Olup ger bezm-i vahdetde karîniñ
- Hezârân sâl olursam **hem-nişîniñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 398). [hem-nişîniñ, -iñ, -]

hem-nişîn ol: Birlikte oturup kalkan olmak. Birlikte oturup kalkmak.

- Benime **hem-nişîn ol** sen de bir dem
- Beni kıl gönca-tek hândân u hürrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 165). [hem-nişîn ol,]

hem-nişîn-i hâr: Dikenin (rakiplerin) can dostu.

- Şebân-rûz eyliyor feryâd bülbül
- Dirîgâ **hem-nişîn-i hâr** olur gül (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 208). [hem-nişîn-i hâr,]

hem-pâ: Eşit, aynı derecede, arkadaş.

- Benimle hem-sebak **hem-pâ** cüvânân
- Olup hâfîz idüpler hatm-i Qur'ân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 47). [hem-pâ,]

hem-penâh: Sığınalacak yer. Sığınmak.

- Kılup dârü'l-ikrârîñ **hem-penâhiñ**
- Kirâmî Nevfel'in ârâmgâhiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 179). [hem-penâhiñ, -iñ, -]

hem-peymân u hem-dem: Yemindaş ve arkadaş.

- Olup Nevfel'le **hem-peymân u hem-dem**
- O şahîñ sâyesinde oldı hürrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 181). [hem-peymân u hem-dem,]

hem-peyvend-i mecnûn: İlgili alakalı Mecnun.

- Olup 'aşk içre **hem-peyvend-i Mecnûn**
- Sivâyı terk kıl mânend-i Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 235). [hem-peyvend-i mecnûn,]

hem-pîşe oldı: Meslektaş olmak.

- Dilim pîçide-i endîşe oldı
- Hayâlîmle dilim **hem-pîşe oldı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 22). [hem-pîşe oldı, -dî, -]

hem-râh: Yol arkadaşı, yoldaş.

- Sibâ' u vahşiyân 'akabince **hem-râh**
- Be-sâ-ı leşker-i cân-bâz bâ-şâh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 127). [hem-râh,]

hem-râz: Sırdaş.

- Dem-i miñnetde **hem-râzım** olursun
- Fiğan itsem hem-âvâzım olursun (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 65). [hem-râzım, -ım, -]

hem-râz: Sırdaş.

- Dem-i miñnetde **hem-râzım** olursun
- Fiğan itsem hem-âvâzım olursun (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 65). [hem-râzım, -ım, -]

hem-râz-ı sâkî: Saki'nin sırdaşı.

- Şürâh ile olup **hem-râz-ı sâkî**
- Beni meşğûf kıldı nâz-ı sâkî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 39). [hem-râz-ı sâkî,]

hem-reh: Yol arkadaşı, yoldaş.

- Degil **hem-reh** saña hâk içre mâliñ
- Sebük-bâr ol tefekkür eyle hâliñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 227). [hem-reh,]

hem-reng olup: Aynı renkli olmak.

- O dem kim germ olup hengâme-i ceng
- Olup şemşirler kan ile hem-reng (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 142). [hem-reng olup, -up, -]

hem-sebak: Ders arkadaş.

- Benimle **hem-sebak** hem-pâ cüvânân
- Olup hâfîz idüpler hatm-i Qur'ân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 47). [hem-sebak,]

hem-ser: Arkadaş.

- Bulup bir merd-i dün ammâ tevânger
- Anı Zînet'le âhîr kıldı **hem-ser** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 56). [hem-ser,]

hem-ser olsun: Arkadaş olmak.

- Pesendiñ olsa hânsı mâh-peyker
- Seniñle olsun ol meh-pâre hem-ser (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 68). [hem-ser olsun, -sun, -]

hem-ser olunca: Arkadaş olmak.

- Ki hoşdur loğma-i seg olsun ol meh
- Olunca hem-ser Mecnûn-ı güm-reh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 108). [hem-ser olunca, -unca, -]

hem-sûret: Benzer görünüşlü.

- Adîñla cismimi **hem-sûret** itdim
- Büküldüm lâm-tek yâ gibi bitdim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 87). [hem-sûret,]

hem-terâne: Hem nağme, aynı ezgi, aynı âhenk, denk ses.

- Bu takrîb ile ol iki yegâne
- Olurdı yek-digerle **hem-terâne** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 82). [hem-terâne,]

hem-vâr: Düzgün, muntazam, uygun.

- Velî Mecnûn'a anı yâr itmem
- Bu nengi kendime **hem-vâr** itmem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 94). [hem-vâr,]

hem-zebân: Aynı dili konuşan; kafa dengi olan, kafadar.

- Ki künc-i hâne-i gamdır mekânım
- Selâsildir enîsim **hem-zebânım** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 88). [hem-zebânım, -ım, -]

-]

□ Velî miskîn benem kim nâ-tevânem
Hayâlimle hemîşe **hem-zebânem** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 122). [hem-zebânem, -em, -]

□ Künün âyâ kim ile **hem-zebânsın**
Kim ile bâde-keşsin mihrbânsın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 321). [hem-zebânsın, -sın, -]

□ Baña bir dem vefâ kıl mihrbân ol
Benimle hem-celis ol **hem-zebân** ol (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 160). [hem-zebân,]

hem-zebân-ı bülbül: Aynı dili konuşan bülbül.

□ Kenâr-ı 'andelîbî pür-gül eyle
Gülü hem **hem-zebân-ı bülbül** eyle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 62). [hem-zebân-ı bülbül,]

hengâm: Vakit, zaman.

□ İrişdi rihleti **hengâmı** âhir
'Âlâmât-ı vefâtı oldu zâhir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 13). [hengâmı, -ı]

□ Degil hengâme-i miñnet bu **hengâm**
Bu dem hürrem olur ervâh u ecsâm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 55). [hengâm,]

hengâme: Kavga, şamata, velvele.

□ Olur başında cem 'iyyet pedîdâr
Kılur hayret-fezâ **hengâme** izhâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 28). [hengâme,]

□ Kelâmıñ itmemişdi hatm hâlâ
Ki oldu tâze bir **hengâme** peydâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 200). [hengâme,]

□ Didi ey 'âşık-ı zâr u belâ-keş
Hemîn **hengâmeden** olma müşevveş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 24). [hengâmeden, -den]

□ Debîr-i kâmil-i hengâme-perdâz
İdüpdür böyle bu **hengâmeyi** sâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 2). [hengâmeyi, -yi]

hengâme-i 'aşk: Aşk kavgası.

□ Nihâyet-yâb oldu **hengâme-i 'aşk**
İrişdi gayete bu nâme-i 'aşk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 3). [hengâme-i 'aşk,]

hengâme-i âverd: Gürültü, patırtı getiren.

□ Bulup **hengâme-i âverd** tuğyân
Töküldi hâke hûn-ı rezm-cüyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 81). [hengâme-i âverd,]

hengâme-i bâzîçesin: Oyun'un gürültüsü.

□ İrüp Necd'e 'acûz-ı reng-perdâz
Kılup **hengâme-i bâzîçesin** sâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 96). [hengâme-i bâzîçesin, -sın, -]

hengâme-i ceng: Savaşın sesi. Cengin karışıklığı.

□ O dem kim germ olup **hengâme-i ceng**
O olup şemşirler kan ile hem-reng (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 141). [hengâme-i ceng,]

hengâme-i hacc: Hac kargaşası, Hac hengamesi.

□ İrişdi vakt olup **hengâme-i Hacc**
Okundu her tarafdan nâme-i Hacc (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 21). [hengâme-i hacc,]

hengâme-i hayret-fezâya: Hayret veren, hayreti artıran kavga; gürültü.

□ Gelüp **hengâme-i hayret-fezâya**
Bağup vahşet-efzâ mâ-cerâya (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 169). [hengâme-i hayret-fezâya, -ya-ya, -]

hengâme-i mihnet: Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat zamanı.

□ Degil **hengâme-i miñnet** bu hengâm
Bu dem hürrem olur ervâh u ecsâm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 55). [hengâme-i miñnet,]

hengâm-ı didâr-ı likâdır: (sevgilinin) yüzünü görmeye ulaşmanın zamanı.

□ Bu dem pâyân-ı eyyâm-ı belâdir
Bu dem **hengâm-ı didâr-ı likâdır** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 20). [hengâm-ı didâr-ı likâdır, -dır, -]

hengâm-ı fırsat: Ele geçen fırsat.

□ Görüp fevt oldığın **hengâm-ı fırsat**
Zâmân-ı fırsatı bildi ganîmet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 39). [hengâm-ı fırsat,]

hengâm-ı mestî: Şarhoşluk zamanı, şarhoşluk vakti.

□ Mezeydi nuql idi **hengâm-ı mestî**
Turuncı gâbgâbı bādâm-ı mestî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 35). [hengâm-ı mestî,]

hengâm-ı ric'at: Geri dönüş vakti.

□ Bulup âhir çemen seyri nihâyet
İrişdi 'âkıbet **hengâm-ı ric'at** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 240). [hengâm-ı ric'at,]

hengâm-ı rihlet: Göçme zamanı.

□ Kalup bir niçe gün rencür-ı miñnet
İrişdi 'âkıbet **hengâm-ı rihlet** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 206). [hengâm-ı rihlet,]

heng-i dest-i iktidârîñ: Kudret elinin zamanı.

□ Bu imiş reng-i 'ahd ü i'tibârîñ
Bu imiş **heng-i dest-i iktidârîñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 150). [heng-i dest-i iktidârîñ, -ñ, -]

hengim: Vakit, zaman, mevsim. Ne zaman?.

□ Hevâda şayd idüp şehbâz **hengim**
Çıkarup sengden fulâd çengim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 123). [hengim,]

henüz: Halâ, daha.

□ Henüz ol demde kim ma'sûm idim ben
Muķîm-i mekteb-i me'lûl idim ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 95). [henüz,]

her: Hep, bütün: herkes.

□ Degil 'uşşâka mümkün ketm-i esrâr

K'olur **her** demde biñ şahid pedidār (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 64). [her,]

□ Her iki 'aşkın sūzişde cānı
Biri peydā biri ammā nihānî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 57). [her,]

□ Kıpandı **her** tarafdan rāh-ı çāre
Dañi reh bulmadı dīdār-ı yāre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 31). [her,]

□ Her yanda gördi āşār-ı zıyā yok
Şafāk vardır velik rūšenā yok (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 7). [her,]

□ Giderdi **her** gice ol kūhsāre
Teveccüh eyliyordı kūy-ı yāre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 23). [her,]

□ Zuhūra çıkısa da **her** tārden nūr
Her āteşden olur mı āteş-i Tūr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 77). [her,]

□ Zuhūra çıkısa da her tārden nūr
Her āteşden olur mı āteş-i Tūr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 78). [her,]

□ Eger **her** nāzenin olsaydı Leylā
Olurdı cümle hem Mecnûn-ı şeydā (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 81). [her,]

□ Egerçi **her** perī müşğīn-mūdūr
Benim çeşmimde ammā zıst-rūdūr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 85). [her,]

□ O büt kim eyleyüp **her** dem sitāyış
Bulurdum ol kadehden kim kūşāyış (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 37). [her,]

□ Olur servetle **her** müşkil kūşāde
İrūr devletle **her** kes **her** murāda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 198). [her,]

□ Sañadır istinādım **her** mekānda
Vücūdum olmasun sensiz cihānda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 217). [her,]

□ Hezārān çāh var bu rāh içre
Hezār üftāde var **her** çāh içre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 170). [her,]

□ Her esenden rakīb-i bed-nihādın
Kılup pūşide derd-i 'aşk-ı zādın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 31). [her,]

□ Firīb-i dānesin eyler pedidār
Hemīn takrīb ile 'uşşāki **her** bār (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 204). [her,]

□ Güzide kıldı yüz merd-i dilāver
Ki **her** ferdi idi yüz merde berāber (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 32). [her,]

□ Velī **her** ikimiz biz teng-destiz
Kuyūd-ı miñnet ile pāy-bestiz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 29). [her,]

□ Hemān zencire çek ben bī-karārı
Dolandır kūy bā-kū **her** diyārı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 44). [her,]

□ Seniñ var minnetiñ boynumda **her** bār
Ki sensin yādigār-ı turre-i yār (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 57). [her,]

□ Gezüp **her** haymeniñ şahnında Mecnûn
İderdi nāleler mañzūn u mañzūn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 103). [her,]

□ Be-şīrīn **her** gerā peyvend cānest
Vişāl-i şekkereş ber-dil-i girānest (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 45). [her,]

□ Olursa **her** ser-mūyumda bir cān
Tamāmen eylerem 'aşkıñda kurbān (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 267). [her,]

□ Diyüp Leylî ider **her** lañza feryād
Tökür çeşminden eşk-i al hūn-zād (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 149). [her,]

□ 'İlāc itmek için Mecnûn-ı zāre
Cihān-geşt oldı gitdi **her** diyāre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 6). [her,]

□ Şanup **her** kevkebi bir bāb-ı hācet
Kevākibden idüp ümmīd-i nuşret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 15). [her,]

□ İdüp **her** kevkebi bir ad ile yād
Diyüp derd-i derūnuñ kıldı feryād (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 35). [her,]

□ Kılup **her** bār izhār-ı irādet
İdüben da'vā-yı 'aşk [u] muhabbet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 341). [her,]

□ Gezüp vādī be-vādī **her** mekāmı
Bulup Mecnûn'ı āñır nā-gehānī (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 73). [her,]

□ Temevvüc itse bañr-i cezbe-i Hākk
İder **her** katreyi bir bañr-i muñlak (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 306). [her,]

□ Hezārān naķş ider peydā be-her ān
Ki **her** naķşı kılur idrāki hayrān (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 8). [her,]

□ Öpüp **her** lafzına biñ kez dehānıñ
Edā itdi virüp müzd-i zebānıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 363). [her,]

□ Belīg ü hem fañih ü nükte-perver
Hezārān nükte **her** lafzında muñmer (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 24). [her,]

□ Çıkar **her** zerresinden bir gül-endām
Ki hāk itmiş anı hāk-i siyeh hām (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 183). [her,]

□ Ta'aşşukdan olur **her** müşkil āsān
Ta'aşşuk eyliyor nārī gülīstān (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 311). [her,]

□ Ki **her** bir beytin ma'mūr idüp dil
Derūn-ı lafzıñ itmiş rūḥa menzil (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 11). [her,]

□ Egerçi çeşmden cimim nihāndır
Velī **her** beytde sırrım 'ayāndır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 14). [her,]

□ Hani Nākām idüp seslense bir kes
Diyüp lebbeyk ider **her** lafz bir ses (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 18). [her,]

□ Alup **her** şāḥeden nev-ḥānde bir gül
Bulup **her** kūşeden bir taze sūnbül (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 25). [her,]

□ Alup **her** şāḥeden nev-ḥānde bir gül
Bulup **her** kūşeden bir taze sūnbül (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 26). [her,]

□ Bulup bir 'aks-i şūret **her** merāmım
Cihānda oldı hem Nākām nāmım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 123). [her,]

her ān: Her zaman, daima.

□ Olur **her ān** bu efsūs u bu ḥasret
Olunca mañv 'aşkıñdan niyyet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 99). [her ān,]

her ān: Her an, her zaman, daima.

□ Olup çāpük hemān sūya feres-rān
Gelürken kūhda cevāna **her ān** (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 40). [her ân,]

her ân: Her an.

□ Dilim yâr iledir meşgûl **her ân**
Ne yerde dil olursa andadır cân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 123). [her ân,]

her ân: Her zaman, daima.

□ Nigehbânıdır etrâfında **her ân**
Peleng-i tîz-ceng ü şîr-i garrân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 27). [her ân,]

her bâr: Her seferinde, sürekli.

□ Olurdu muntazır peygâma **her bâr**
Ki andan kim güzër kılsaydı nâ-çâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 63). [her bâr,]

her bâr: Her defa, her vakit, sürekli. II her yük,
taşınan her şey.

□ Nişâr-ı ser kılup hâr-vâr hâr-vâr
Taşadûk eyledi **her bâr** tekrâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 88). [her bâr,]

her bâr: Her defa, her zaman, sürekli.

□ Enînem ben seniñ 'aşkıñda **her bâr**
Velî sen dâ'imâ hâr ilesin yâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 125). [her bâr,]

her bâr: Her seferinde, sürekli, her an.

□ Cîvâr-ı hâne-i Leylî de ol zâr
Kılup mesken iderdî nâle **her bâr** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 72). [her bâr,]

her bir: Hepsi, tüm. Her bir.

□ Aña îrâd olan **her bir** hîtâbıñ
Virürdi bir gazel birle cevâbıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 111). [her bir,]

her bir: Her bir.

□ İderken ceng **her bir** şîr-i pür-dîl
Ki itsün maţlab-ı Mecnûn'ı hâşıl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 89). [her bir,]

her bir: Her bir.

□ Gehî bir diğerinî tûtdı nazarda
Anı gâlib şanup **her bir** eşerde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 26). [her bir,]

her biri: Her biri.

□ İdüp feryâd kıldı **her biri** cûş
Mu'âniş düşdiler taprağa medhûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 153). [her biri,]

her dem: Her zaman.

□ Bulup **her dem** tezâyüd 'aşk-ı Mecnûn
Olurdu Leylî'niñ hüsni-tek efzûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 5). [her dem,]

her dem: Her zaman, her an, daima.

□ Gelür **her dem** kabîle içre nâlân
Hurûşân u serâyân u gazel-h'ân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 21). [her dem,]

her dem: Her zaman, her an; daima.

□ Çıkur eflâke **her dem** düd-ı âhî
Şerâr-ı rahşân ider ebr-i siyâhî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 111). [her dem,]

her dem: Her zaman.

□ Muḥâtab eyleyüp Mecnûn'ı **her dem**
İderdi zîkr-i nâmiñ hem-dem-i ğam (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 45). [her dem,]

her dem: Her an; daima.

□ Biri **her dem** idüp Dâvûdî-elhân
Olurdu diğerânı dest-efşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 14, Mısra 135). [her dem,]

her dem: Her zaman, her an; daima.

□ Çeküp Mecnûn'ı **her dem** bir mekâna
Dolandırdı anı hâne-be-hâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 97). [her dem,]

her dem: Her zaman, her an; daima.

□ Nevâzişler kılup âhüya **her dem**
Olup ekşer zamân âhüya hem-dem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 51). [her dem,]

her dem: Her zaman.

□ Velî bu keşmekeşle tab'-ı ser-keş
İdüp endişemi **her dem** müşevveş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 130). [her dem,]

her dem: Her zaman.

□ Baña **her dem** nesim-i kûy-ı dil-ber
İder âmâde kût-ı rûh-perver (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 83). [her dem,]

her dem: Her zaman.

□ Ki ol **her dem** ider kûh üzre şîven
Velî çâh içreyim feryâd-zen ben (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 55). [her dem,]

her dem: Her zaman.

□ Anıñ bûyıyla **her dem** cân bulurdum
Bulup cân hurrem ü hândân olurdum (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 123). [her dem,]

her dem: Her zaman.

□ Ki bunda cîlve-gerdir luţf-ı Rahmân
Olur **her dem** füzûn ihsân-be-ihsân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 206). [her dem,]

her dem: Her zaman.

□ Olup pîçide **her dem** nâ-remide
Be-sân-ı hâste-i ef'î-i güzide (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 51). [her dem,]

her dem: Her zaman.

□ Füsûn-ı 'aşk idüp te'sîr **her dem**
Bu efşâh bûlbûlânı itdi ebkem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 259). [her dem,]

her dem: Her zaman.

□ Kılup **her dem** sürûd-ı 'âşikâne
Nezâre eyliyordı âsumâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 27, Mısra 3). [her dem,]

her demde: Her zaman, her an; daima.

□ Beden 'üryân ciger-hûn dil remîde
İdüp **her demde** inşa bir kaşîde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 10). [her demde, -de, -]

her demde: Her zaman.

□ Virüp **her demde** bir güne şikence
Yitürdiñ 'ömrümi pencâh-ı pence (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 39). [her demde, -de, -]

her devrde: Her dönüšte.

□ Harâbat-ı ta 'aşşukda peyâpey
Virüp **her devrde** bir 'aşîka mey (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 2). [her devrde, -de, -]

her iki: İki şeyden ikisi, ikisi birden.

□ Çeküp şemşîr-i kîn **her iki** leşker
İki cânibden oldı hamle-âver (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 79). [her iki,]

her iki: Bahsedilen iki yerden her ikisi de.

□ Hôr u h'âba olup herkes talebkâr
Her iki leşker itdi terk-i peykâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 158). [her iki,]

her iki: Bahsedilen iki yerden her ikisi de.

□ Hôr u h'âba olup herkes talebkâr
Her iki leşker itdi terk-i peykâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 158). [her iki,]

her iki: Bahsedilen iki yerden her ikisi de.

□ Olup **her iki** cânib şulha mâ'il
Muvâdât ile hall oldı mesâ'il (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 177). [her iki,]

her iki: İki şeyden ikisi, ikisi birden.

□ Çeküp **her iki** leşker hancer-i kîn
Meşâfi kıldılar hûn ile rengîn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 47). [her iki,]

her iki: Bahsedilen iki yerden her ikisi de.

□ Her iki türbet üzre oldı müyâ
Her iki mezerde oldı cebîn-sâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 35). [her iki,]

her iki: Bahsedilen iki yerden her ikisi de.

□ Her iki türbet üzre oldı müyâ
Her iki mezerde oldı cebîn-sâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 36). [her iki,]

her ikisi: Her ikisi de, ikisi birden.

□ İki müştâk idüp yek-dîgeriñ bûs
Töküp **her ikisi** hûn-âb-ı efsûs (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 66). [her ikisi, -si, -]

her ikisi: Her ikisi.

□ İdüp müstağbel ü mâzîyi fermüş
Olup **her ikisi** mebhût u hâmüş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 256). [her ikisi, -si, -]

her kes: Herkes, bütün insanlar.

□ Olur gervetle her müşkil küşâde
İrür devletle **her kes** her murâda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 198). [her kes,]

her kes: Herkes.

□ Bu zencîri idüp der-dest **her kes**
Bu zencîre olup pâ-best **her kes** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 157). [her kes,]

her kes: Herkes.

□ Bu zencîri idüp der-dest **her kes**
Bu zencîre olup pâ-best **her kes** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 158). [her kes,]

her kes: Herkes.

□ Olup **her kes** talebkâr vişâli
Vişâl için iderdi bir hayâli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 22, Mısra 63). [her kes,]

her kez: Her zaman, daima.

□ Hâzândan görmemişdi **her kez** âzâr
Gülüñ seyr itmemişdi çeşm-i âgyâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 91). [her kez,]

her kez: Herkes.

□ Seniñ-tek pûrı **her kez** bulmasaydı
Seniñ-tek yâdigârı olmasaydı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 17). [her kez,]

her kez: Her zaman, daima.

□ Ta'ahhüd kıldı kim bî-câ diger-bâr
Bu güne olmasın **her kez** dil-âzâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 184). [her kez,]

her lahza: Her an.

□ Senâ-h'ânîñ olup **her lahza** cândan
Muftî'im emriñe hoşnûdum andan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 91). [her lahza,]

her lahza: Her an.

□ İdüp **her lahza** feryâd-ı ciger-süz
Gezürdi kûhda giryân şeb ü rûz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 3). [her lahza,]

her lahza: Her an.

□ Olup **her lahza** haqqînda günehkâr
Günâhım ecrine oldum giriftâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 71). [her lahza,]

her lahza: Her an.

□ Olup vecd ile **her lahza** serâyân
Kılurken yâd idüp Leylî'yi efgân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 13). [her lahza,]

her lahza: Her an.

□ Olup pisterde perîşân u nâlân
Bulup cisminde teb **her lahza** tuğyân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 54). [her lahza,]

her lahza: Her an.

□ İdüp **her lahza** biñ efsûs zâhir
Çeküp âh oldılar me'yûs âhir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 261). [her lahza,]

her lahza: Her an.

□ Bu âheng ile **her lahza** serâyân
Sürûri cümle 'uzvından nümâyân (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 23). [her lahza,]

her müşkil: Her zorluk.

□ Olur servetle **her müşkil** küşâde
İrür devletle her kes her murâda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 197). [her müşkil,]

her ne: Her ne, ne olursa.

□ Cihânda **her ne** kim olmuş pedîdâr
Kılup ter olmuşam hâlâ sebûk-bâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 175). [her ne,]

her nefis: Her nefis.

□ Olur her vaktde bir şevk gâlib
Olur **her nefis** bir maflûba tâlib (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 98). [her nefis,]

her niçe: Her ne zaman, her ne kadar.

□ Tenim **her niçe** olsa senden mehcûr
Dil ü cânım velî senden degil dūr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 257). [her niçe,]

her niçe: Her ne zaman, her ne zaman.

□ Ta'addâ-yı cihândan olma müyâ
Geçer **her niçe** olsa renc-i rû'yâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 266). [her niçe,]

her tarafdân: Her taraf, her yön; her yer.

□ İrişdi vakt olup hengâme-i Hacc
Okundi **her tarafdân** nâme-i Hacc (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 22). [her tarafdân, -dan, -]

her vaktde: Her zaman.

□ Olur **her vaktde** bir şevk gâlib
Olur her nefis bir maflûba tâlib (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 97). [her vaktde, -de, -]

her yân: Her taraf, her yön, her yer.

□ Açup ezhar-ı reng-â-reng **her yân**
Bisât-ı sebzsin itmişdi elvân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 119). [her yân,]

her yanda: "Her tarafa, her yöne" anlamında kalıp ifade.

□ Çıkup âhîr zühûra dâstânı
Her yanda söylenüp râz-ı nihânı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 10). [her yanda, -da, -]

her zamân: Her zaman.

□ Diyürdi **her zamân** dil-hûn atası
Ki bir kes olmasun mecnûn atası (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 9). [her zamân,]

her zamân: Her zaman.

□ Sen idiñ dâ'imâ zîkr-i zebânı
Sen idiñ **her zamân** meger cenânı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 136). [her zamân,]

hergeh: Far. her zaman, her vakit.

□ Kılup hergehde pinhân mâh-ı Leylî
Olup **hergeh** nişimengâh-ı Leylî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 2). [hergeh,]
□ Kılup **hergehde** pinhân mâh-ı Leylî

Olup hergeh nişimengâh-ı Leylî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 1). [hergehde, -de, -]

herkes: "Herkes" belgisiz zamir; bütün insanlar.

□ Naşibi **herkesin** olduğa kısmet
Benim de kısmetim olmuş bu miñnet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 227). [herkesin, -in]
□ İdüp tahrîr aturdi reh-güzâra
Alup **herkes** gidürdi kühsâra (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 74). [herkes,]
□ Bu vakt-i dil-keş ü ferâh-nişânda
Ki **herkes** zevk iderdi gülsitânda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 40). [herkes,]
□ Olup cengâverân yek-ser süvâre
Müheyyâ oldı **herkes** kâr-zâre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 72). [herkes,]
□ Hôr u h'âba olup **herkes** talebkâr
Her iki leşker itdi terk-i peykâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 157). [herkes,]
□ Ki **herkes** kâni'-i berg-i giyâdır
İki 'âlemde bî-şek pādşâdır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 103). [herkes,]
□ Olup güft-gü birle revâne
Tağıldı gitdi **herkes** bir mekâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 196). [herkes,]
□ Ki **herkes** râ be-dil ender şekî nîst
Yakîn dâned ki heştî cüst yeki nîst (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 351). [herkes,]
□ Gelüp **herkes** ider oldı ziyâret
Bu keyfiyyet cihânda buldı şöret (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 253). [herkes,]

hesâb eyle: Hesaplamak.

□ Bu mebhâşda işit 'aqlıñ delîlîñ
Hesâb eyle hemân 'ömr-i tavîlîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 80). [hesâb eyle,]

hesâb it: Hesaplamak; düşünmek, tasarlamak.

□ Vefât itdim **hesâb it** tıfl iken ben
Derûn-ı hâkde defn eylediñ sen (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 163). [hesâb it,]

hesâb it: Hesaplamak; düşünmek, tasarlamak.

□ Hesâb it bu libâsı derbere itdim
Gene kıldım ânı şad-pâre gitdim (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 55). [hesâb it,]

hesâb-ı haşrdan: Yalnız bir şeye mahsus hesap.

□ Kıyâs u hâdden efğânı efzûn
Hesâb-ı haşrdan feryâdı birûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 90). [hesâb-ı haşrdan, -dan, -]

heşt-behişt: Sekiz cennet II cennetin sekiz kapısı.

□ Olup **heşt-behişt** içre hırâmân
İdüp ruhsâr-ı tabânıñ nümâyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 159). [heşt-behişt,]

heştî: Varlık. Var olma. Mevcudiyet.

□ Ki herkes râ be-dil ender şekî nîst
Yakîn dâned ki **heştî** cüst yeki nîst (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 352). [heştî,]

heşt-kâm: 8 maksat.

□ Gelüp Mecnûn'a karşı bir makâma
K'olurdu bu'dı andan **heşt-kâma** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 152). [heşt-kâma, -a, -]

hevâ: 1. İstek, arzu, heves, meyil. 2. Aşk, sevgi,
tutkunluk. 3. (Nefisten gelen) Arzu, iptilâ.

□ Çıkup o bezmden Kaş-ı ser-efrâz

Hevâsın eyledi 'aşk ile demsâz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 48). [hevâsın, --s, --t, --n
]

□ Nidelim bilmem nedir derdim devâsı
Nedir başımda bu sevdâ **hevâsı** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 24). [hevâsı, -sı]

□ Bu mevsimde bu vakt-i cân-fezâda

Ki bûy-ı 'aşk idi peydâ **hevâda** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 12). [hevâda, -da]

□ İdüp perdâz murğân-ı hoş-âvâz

Olurdu **hevâda** ergânün sâz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 22). [hevâda, -da, -]

□ Zemîniydi ser-â-ser 'anber-âmîz

Hevâsı cân-fezâ şahnı dil-âvîz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 122). [hevâsı, -sı, -]

□ Hevâsı şavlecân küyî nârenc

Hevâsında nümâyân bûy-ı nârenc (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 104). [hevâsında, -sı, -n,
-da, -]

□ Hevâda şayd idüp şehbâz hengim

Çıkarup sengden fulâd çengim (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 123). [hevâda, -da, -]

□ Hevâyı nîzeler kıldı neyistân

Zemîni hûn-ı ser-bârân meystân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 85). [hevâyı, -yı, -]

□ Tıtuş muhkem güzer kılsa **hevâdan**

Olur vâreste çâh-ı mâsivâdan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 159). [hevâdan, -dan, -
]

□ Zenahdânı hemân nârenc-i Ken'ân

Hevâsından bürîde dest-i hûbân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 34). [hevâsından, -sın, -
dan, -]

□ Ki ol bir bağ idi Firdevs-âsâ

Hevâsı dil-keş şahnı dil-ârâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 132). [hevâsı, -sı, -]

□ Olup şevkim **hevâsı** âteş-engîz

Bu nâr-ı şevki kim ben itmişem tîz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 157). [hevâsı, -sı]

□ Bu 'aşk olsaydı ger şehvet **hevâsı**

Olurdu mün'akis hem mâ-cerâsı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 179). [hevâsı, -sı]

□ Eger olsaydılar tâbi' **hevâyâ**

Yakılmazlardı nîrân-ı cefâyâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 51). [hevâyâ, -(y)a, -]

□ Olup yah-beste âb-ı şâf u cârî

Hevâdan öğrenürdi şîşe-kârî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 18). [hevâdan, -dan]

□ Olup ma'nâsı zâhir bu beyânî

Vezân oldı **hevâsı** bu hâzânî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 40). [hevâsı, -sı, -]

□ Görüp bu hâleti bî-çâre Mecnûn

Hevâsın ızırâb itdi diger-gün (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 28). [hevâsın, -sın, -]

hevâ-h'âh-ı tarafdârı: Sevgilinin tarafdârı.

□ Meger sen hem anıñ yârî degilsen

Hevâ-h'âh-ı tarafdârı degilsen (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 50). [hevâ-h'âh-ı
tarafdârı, -ı, -]

hevâsı: 1. İstek, arzu, heves, meyil. 2. Aşk, sevgi,
tutkunluk.

□ Hevâsı şavlecân küyî nârenc

Hevâsında nümâyân bûy-ı nârenc (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 103). [hevâsı,]

hevâ-yı bûy-ı leylî: Leyla'nın kokusunun arzusu.

□ Dilinde hasret-i gîsûy-ı Leylî

Meşâmında **hevâ-yı bûy-ı Leylî** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 4). [hevâ-yı bûy-ı leylî,]

hevâ-yı halka-i zülfûn: (Sevgilinin) saçının
halkasının arzusu.

□ Hevâ-yı halka-i zülfûn hemâre

Sımâh-ı cânıma kıl gûşvâre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 57). [hevâ-yı halka-i
zülfûn, -ûn, -]

hevâ-yı hod-perestî: Kendini beğenmiş aşık.

□ Yeter besdir **hevâ-yı hod-perestî**

Ferâmûş eyleme 'ahd-i elesti (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 231). [hevâ-yı hod-
perestî,]

hevâ-yı leylî'dür: Leyla'nın arzusu, hevesi.

□ Hemîşe tûşe-i zâd u nevâlî

Hevâ-yı Leylî'dür Leylî hayâlî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 74). [hevâ-yı leylî'dür, -
dür, -]

hevâ-yı mâsivâdan: Allah dışındaki her şeyin hevesi.

□ Olursa 'aşk eger hâlî sivâdan

Geçer 'aşık **hevâ-yı mâsivâdan** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 302). [hevâ-yı
mâsivâdan, -dan, -]

hevâ-yı müy-ı 'anber: Güzel kokan saçlarının
arzusu.

□ Meger bir gün nesîm-i küy-ı Leylî

Hevâ-yı müy-ı 'anber bûy-ı Leylî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 12). [hevâ-yı müy-ı
'anber,]

hevâ-yı nâ-becâyı: Yersiz naz, cilve.

□ Hevâ-yı nâ-becâyı kılmışam bend

Fağat adıñlayem 'aşkıñda hursend (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 393). [hevâ-yı nâ-
becâyı, -yı, -]

hevâ-yı nefsdën: Nefis istekleri.

□ Hevâ-yı nefsdën âzâde Mecnûn

Bu töhmetden olup hâlî diger-gün (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 127). [hevâ-yı nefsdën, -
den, -]

hevâ-yı nefsdendirler: Nefis istekleri.

□ Hevâ-yı nefsdendirler müberrâ

'Afâf-ı 'aşımıyye ile mu'tarrâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 189). [hevâ-yı
nefsdendirler, -den, -dir, -ler, -]

hevā-vı nefisine: Nefis istekleri.

□ Gümân-ı nâ-be-câ itme ki Mecnûn

Hevâ-yı nefisine olmuşdı meftûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 2*). [hevâ-yı nefisine, -in, -e, -]

hevā-vı nefisini: Nefis istekleri.

□ Hevâ-yı nefisini itmişti ma'dûm

Melek-sîret olup olmuşdı ma'sûm (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 15*). [hevâ-yı nefisini, -in, -i, -]

hevā-yı zülfûn: Saç hevesi II sevgilinin saçına karşı duyulan heves.

□ Didi zencîr ile oldum hem-âvâz

Hevâ-yı zülfûn ey füsûn-sâz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 80*). [hevâ-yı zülfûn, -i, -]

heves: Arzu, istek, meyil.

□ Dilim kim 'aşkıñ ile hem-nesfesdir

Dağı meyl-i sivâ bî-câ **hevesdir** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 404*). [hevesdir, -dir]

heveskâr idi: Hevesli, istekli.

□ Heveskâr idi peyveste şikâre

Şikâr-ı 'azm ile çıkmışdı kenâre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 29*). [heveskâr idi, -di, -]

hevā-hüy-ı cihândan: Dünyâ'nın gürültüsü, patırtısı.

□ Bu nev' ile geçüp evkât-ı Mecnûn

Hevâ-hüy-ı cihândan oldı dil-hûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 18*). [hevâ-hüy-ı cihândan, -dan, -]

heybet: Büyüklük, azamet, iri görünüş.

□ Pey-â-pey ra'd idüp **heybetle** nâle

Şehâb olmuşdı eşk-efşân bu hâle (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 7*). [heybetle, -le]

hezân: Hazan, sonbahar; sıkıntı ve keder günleri.

□ Seniñ-çün âhir ey pür-ı yegâne

Müheyyâ kılmış niçe **hezâne** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 200*). [hezâne, -e, -]

hezâr: Pek çok, binlerce. Bülbül, andelib.

□ Niçe Leylî gül-i âfet-i ne-dîde

Niçe Mecnûn **hezâr** gam-resîde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 64*). [hezâr,]

□ Didi cân-ı peder bak bu makâma

Ki şâyestedir **hezârdan** ihtirâma (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 30*). [hezârdan, -dan]

□ Hezârân çâh var bu râh içre

Hezâr üftâde var her çâh içre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 170*). [hezâr,]

□ Hezâr nağme-senc-i gülşen-i râz

İdüpdür böyle bu gülşende âvâz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 1*). [hezâr,]

□ Ki sensin gülşen-i 'aşkıñ **hezârı**

Bu gülşen görmesin sensiz bahârı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 199*). [hezârı, -ı, -]

□ Kılup der-bend 'ammı duht-ı zârıñ

Hezârından nihân itdi bahârıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 54*). [hezârından, -in, -dan, -]

□ 'Acebdir kim **hezâr** itdükte feryâd

Olur gül goncası hândân u dil-şâd (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 205*). [hezâr,]

□ Ta' ayyüş eyleyüp hoş-dil hemâre

İrerse sâl-i 'ömriñ ger **hezâre** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 76*). [hezâre, -e, -]

□ Bu rûh-efzâ nüvîdi kim işitdi

Hezâr-âsâ **hezâr** âvâze itdi (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 108*). [hezâr,]

□ Hâzânıñ derd-i bî-dâdiñ görenler

Hezârıñ hâl-i nâ-şâdiñ görenler (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 4*). [hezârıñ, -ıñ, -]

□ Hezâr efsûs kim âhir cihânda

Bu mâtemgâhda bu hâkdânda (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 133*). [hezâr,]

□ Hezârıydım hemân ol goncanıñ ben

İderdim gülşen-i 'aşkıñda şîven (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 125*). [hezârıydım, -ı, - (y)dim, -]

□ Şükûfistân-ı ma'nâdan bedânsân

Hezâr üşkûfe-i hoş-büy-ı elvân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 28*). [hezâr,]

hezâr kıldı: 1. Çoğaltmak, binlerce etmek. 2. Bülbül etmek.

□ Ki ey hândân güli gülzâr-ı hüsnüñ

Beni kıldı hezâr zâr hüsnüñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 124*). [hezâr kıldı, -dı, -]

hezârân: "Bin, binlerce, pek çok" anlamında belgisiz sıfat.

□ Gam-ı hicrân belâ-yı 'aşk Nâkâm

Kılur peydâ **hezârân** derd ü âlâm (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 124*). [hezârân,]

□ Hezârân zâr u hândân gonca-i gül

Perişân turre-i gül-büy-ı sünbül (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 5*). [hezârân,]

□ Hezârân aheng ile efgân iderdi

Kabile ehlini giryân iderdi (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 15*). [hezârân,]

□ Hezârân çâh var bu râh içre

Hezâr üftâde var her çâh içre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 169*). [hezârân,]

□ Hezârân 'işve vü cân-bağş-ı mübhem

Cemâl-i mâh-veşenlerde demâdem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 57*). [hezârân,]

□ Ruğ-ı Leylî gibiydi gül-i dil-efrûz

Hezârân âhi Mecnûn'ın cihân-süz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 36*). [hezârân,]

□ İdüp feryâd şahında **hezârân**

Olurdi gonca hândân ebr giryân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 93*). [hezârân,]

□ Hezârân cehd ü ikdâm ile âhir

Hezârân sa'y ü ibrâm ile âhir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 83*). [hezârân,]

□ Hezârân cehd ü ikdâm ile âhir

Hezârân sa'y ü ibrâm ile âhir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 84*). [hezârân,]

□ Hezârân şükr idüp ta'zîm kıldı

Senâlar söyledı tekrîm kıldı (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 129). [hezârân,]

□ Hezârân âh kim dil-bestegânî

Değil râynıca devrânî zamânî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 157). [hezârân,]

□ Hezârân bâr bundan şâd olurdu

Kuyûd-ı derdden âzâd olurdu (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 19). [hezârân,]

□ Hezârân kevkeb-i raşşân u seyyâr

Felek sahnında olmuştı pedîdâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 11). [hezârân,]

□ Olup ger bezm-i vahdetde karîniñ

Hezârân sâl olursam hem-nişiniñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 398). [hezârân,]

□ Cihânîñ zehr-i âlâmîñ çeşide

Hezârân derd-dîde gam-keşide (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 12). [hezârân,]

□ Hezârân bâr olunmuş âzmâyış

Ki penbe bulmamış âteşle sâziş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 59). [hezârân,]

□ Firâk-ı yârden zâr u dil-efkâr

Hezârân derd-i pinhâna giriftâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 10). [hezârân,]

□ Hezârân naķş ider peydâ be-her ân

Ki her naķş kılur idrâki hayrân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 7). [hezârân,]

□ Hezârân şermle oldı hırâmân

Tutup Mecnûn elin lerzân u lerzân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 209). [hezârân,]

□ İder ezber hezârân dâstânı

İrür eflâke gülbaş-ı fiğânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 281). [hezârân,]

□ Belîğ ü hem faşîh ü nükte-perver

Hezârân nükte her lafzında muzmer (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 24). [hezârân,]

□ Bulup şiddet dilinde hubb-ı Mecnûn

Hezârân bâr-ı aşkı oldı efzûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 52). [hezârân,]

□ Hezârân hasret ile Zeyd-i nâlân

Zebânı lerzenâk ü çeşmi giryân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 35). [hezârân,]

hezâr-âsâ: Bülbül gibi.

□ Bu rûh-efzâ nüvîdi kim işitdi

Hezâr-âsâ hezâr âvâze itdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 108). [hezâr-âsâ,]

□ Hezâr-âsâ idüp âvâzeler sâz

Olurduñ gâh ü bî-geh nağme-perdâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 293). [hezâr-âsâ,]

hezâr-bahş: Bülbül(aşık) bahşeden.

□ Müfrehdir gülistân-ı cüvânı

Hezâr-bahş olursa nağme-h'ânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 48). [hezâr-bahş,]

hezâr-ı bî-karâr u nâ-tevânî: Güçsüz ve kararsız bülbül.

□ Hezâr-ı bî-karâr u nâ-tevânîñ

Gülüñ kıl sîmesinde âşiyânî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 59). [hezâr-ı bî-karâr u nâ-tevânî,]

hezâr-ı zârî: Ağlayıp inleyen bülbül. II Âşık.

□ Hezâr-ı zârî gördi der-fiğandır

Veli gül-gönçası hândân-dehândır (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 31). [hezâr-ı zârî, -ı, -]

hezâr-ı zârî: Ağlayıp inleyen bülbül. II Âşık.

□ Elâ ey gönca-i rengin ü hândân

Hezâr-ı zârîñ olmuştur perîşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 204). [hezâr-ı zârîñ, -ıñ, -]

hezâr-ı zârî: Ağlayıp inleyen bülbül. II Âşık.

□ Gülistânı idüp ber-bâd gitdiñ

Hezâr-ı zârîñ nâ-şâd itdiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 146). [hezâr-ı zârîñ, -ıñ, -ı, -]

hezîmet buldı: Hezîmete uğramak. Bozguna veya büyük bir yenilgiye uğramak.

□ Sipâhı Nevfel'in oldı muzaffer

Hezîmet buldı Nced ehli ser-â-ser (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 62). [hezîmet buldı, -dı, -]

hiç: Katiyen, asla.

□ İder mi yâd Mecnûn-ı zebûnı

Sorur mı hiç ben bahtı nikûnı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 96). [hiç,]

□ Anı kim eylemiş nâ-kâm takdîr

Anı bâ-kâm ider mi hiç tedbîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 188). [hiç,]

hicâb: Perde, örtü, engel.

□ Kapatdı çâr-sûdan fitne bâbîñ

Götürdi şahid-i vuşlat hicâbîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 48). [hicâbîñ, -ıñ, -]

hicâbât: Perdeler. Tılsımlar.

□ Hoş ol kim irüp hadd-i kemâle

Hicâbâtı geçüp irmiş vişâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 44). [hicâbâtı, -ı, -]

□ Kılup gâflet hicâbâtıñ deride

Açupdur rû'yet-i didâra dîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 59). [hicâbâtıñ, -ıñ, -]

hicâb-ı vashlî: Sevgilin yüzünü görmeye ulaşmak.

□ Hicâb-ı vashlî olmuş ten arada

İrişmez bu ten ile cân murâda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 293). [hicâb-ı vashlî, -ıñ, -]

hicr: Ayrılık.

□ Sen eylerseñ anıñ hicrinde şeyven

O eyler hâne-i ağyârı rûşen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 91). [hicrinde, -in, -de, -]

□ Tenim olduķda hicriñle hâlel-yâb

Hemân küyuñ nesîminden bulur tâb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 229). [hicriñle, -ıñ, -le]

hicrân: Ayrılık, ayrılık acısı.

□ Başım tîğîñla cismden cüdâ kıl

Beni hicrân belâsından rehâ kıl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 144). [hicrân,]

□ Olurdum ben saña yâr-i vefâ-dâr

Seni hicrâna itmezdim giriftâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 22). [hicrâna, -a]

□ Gülün zevkiyle bülbül der-efgandır
Velî **hicrânda** Mecnûn nevândır (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 242). [*hicrânda, -da*]
□ İder **hicrân** gâmiñ taqrîr bir bir
Kılur derd-i dilin tefsîr bir bir (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 283). [*hicrân, -*]

hicrân-keşide: Ayrılık çeken.

□ Ki ey miñnet-reside derd-dide
Cefâ-bürde-i gam **hicrân-keşide** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 270). [*hicrân-keşide, -*]

hicret: Peygamberimizin Mekke'den Medine'ye teşrif
buyurdukları zaman.

□ Güzer kılmışdı **hicret**den hemân-dem
Hurûf-ı 'ğayn u şîn ü dâl u yâ hem (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 155). [*hicret*den, -den, -
]

hiddet ü hamiyvet: Öfkeli ve hamiyetli.

□ Derûnunda bulup **hiddet ü hamiyvet**
Yüzünde zahir oldu hûn-ı gayret (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 27). [*hiddet ü hamiyvet,*
]

hiffet: Hafiflik, ağır olmama hâli.

□ Olur peydâ derûnunda meserret
Bulur **hiffet** dilinde derd-i hasret (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 82). [*hiffet, -*]

hıfz: Koruma, muhafaza etme.

□ Kılup efsûs iderdi dide giryân
İderdi **hıfz** ebyâtın kemâ-kân (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 16). [*hıfz, -*]
□ Peleng ü şîr oluplar pâsbânı
İderler **hıfza** ol genc-i revânı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 78). [*hıfza, -a, -*]

hıfz eyleyüp: Korumak, saklamak, muhafaza etmek.

□ Anı **hıfz eyleyüp** kâşid kemâ-kân
Olurdu kûy-ı Leylî'de serâyân (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 79). [*hıfz eyleyüp, -*
(y)üp, -]

hıfz eyliyor: Korumak, saklamak, muhafaza etmek.

□ Yazarlar mâ-cerâyı dâstâna
Anı **hıfz eyliyor** ehl-i zamâne (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 226). [*hıfz eyliyor, -iyor,*
-]

hikâyet: Hikaye.

□ Muhabbetden rivâyet eylemiştir
Hakikatden **hikâyet** söylemiştir (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 24). [*hikâyet, -*]
□ Gidüp yârân bulur meclis nihâyet
Velî nâ-güftedir hâlâ **hikâyet** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 196). [*hikâyet, -*]

hikâyet eyledi: Anlatmak, nakletmek.

□ Olan keyfiyeti taqrîr kıldı
Hikâyet eyledi tebşîr kıldı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm),
Mesnevi 15, Mısra 84). [*hikâyet eyledi, -di, -*]

hikâyet itdüm: Hikaye anlatmak.

□ Bu bî-dâdı ki ben itdüm hikâyet
Dime kim eyliye Mecnûn şikâyet (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 229). [*hikâyet itdüm, -*
düm, -]

hikâvet idenler: Anlatmak, nakletmek. Hikaye
söylemek.

□ İdenler ehl-i miñnetden hikâyet
Bu üslûb üzre itmişler rivâyet (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 1). [*hikâvet idenler, -en,*
-ler, -]

hilâl: Ayın ilk günlerinde aldığı yay biçimi, ayça,
yeni ay.

□ Niçe Leylî meh-i rûşen cemâli
Niçe Mecnûn sipihr-i gam **hilâli** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 66). [*hilâli, -i*]

hilâl-âsâ: Yeni ay gibi.

□ Hilâl-âsâ olup bedr-i münîri
Halâle döndi serv-i dil-pezirî (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 45). [*hilâl-âsâ, -*]

hilâl-ebür: Hilal kaşlı.

□ Hilâl-ebür vü meh-rûyî semenber
Kadi serv-i revân zülfi mu'anber (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 3). [*hilâl-ebür, -*]

hil'at: Elbise, kaftan.

□ Gidüp germâbede buldı tarâvet
Geyindi fâhîrâne tâze **hil'at** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 184). [*hil'at, -*]

hil'at-i mümtâz u dîbâ: Canfes ve seçilmiş kaftan.

□ Açıp bir bokça-i zertâr u zîbâ
Çıkardı **hil'at-i mümtâz u dîbâ** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 74). [*hil'at-i mümtâz u*
dîbâ, -]

himmet: Lütuf, kerem, yardım.

□ Kuşurumdan geçüp rahmet iderler
Haşam ıslâhına **himmet** iderler (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 146). [*himmet, -*]

himmet eyle: Yardım etmek.

□ Eşîmem rû-siyâhem **himmet eyle**
Kuşurumdan güzer kıl 'avdet eyle (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 191). [*himmet eyle, -*]

himmet ider: Gayret etmek, emek vermek.

□ İder olsan eger himmet vişâle
Zihî himmet ü illâ lâ-muḥâle (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 19). [*himmet ider, -er, -*
]

himmet ü illâ: Gayret ve muhakkak.

□ İder olsan eger himmet vişâle
Zihî **himmet ü illâ** lâ-muḥâle (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 20). [*himmet ü illâ, -*]

himmet-i şemşîr-i tiziñ: Keskin kılıcın gücü.

□ Budur mı **himmet-i şemşîr-i tiziñ**
Budur mı gayet-i ceng-i sitiziñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 13). [*himmet-i şemşîr-i*
]

tiziñ, -iñ-iñ, -]

hinnā-vı pençe-i gül: Gülün avucunun kınası.

□ İzār-ı ergüvānı gâzelenmiş

Hinnā-yı pençe-i gül tâzelenmiş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 116). [hinnā-yı pençe-i gül,]

hırām: Salına salına, salınarak naz ve eda ile yürüme; sallanma.

□ Ağardı berfle küh-ı siyâhım

Hırāmından düşüp serd oldı âhım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 46). [hırāmından, -ın, -dan]

hırām eyle: Salınarak yürümek.

□ Revân ol gülsitân-ı bî-nişâne

Hırām eyle maķâm-ı lâ-mekâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 172). [hırām eyle,]

hırām it: Salınmak. II Gitmek.

□ Tevaķķuf itme bismillâh **hırām it**

Benimle bunda nûş-ı cām-ı kām it (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 209). [hırām it,]

hırāmān: Salına salına, salınarak naz ve eda ile yürüme; sallanma.

□ Haremde olup Leylî **hırāmān**

İderken geşt bir gün şubh-gâhān (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 19). [hırāmān,]

□ Perî-rüyân ile Leylî **hırāmān**

Niçe kim encüm içre mäh-ı tâbān (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 123). [hırāmān,]

□ Olup anlarla hem Leylî **hırāmān**

Derûn-ı haymesinde oldı pinhān (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 245). [hırāmān,]

□ Olup heşt-behişt içre **hırāmān**

İdüp ruhsâr-ı tâbānıñ nümâyān (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 159). [hırāmān,]

hırāmān çıkdım: Salına salına yürümek.

□ Riyâz-ı nazmdan çıkdım **hırāmān**

Elimde deste-i ezhâr-ı elvân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 37). [hırāmān çıkdım, -dım, -]

hırāmān ol: Salınmak; salına salına, nazlı nazlı yürümek.

□ Hırāmān ol gâzâl-i şîr-efken

İderken ‘azm-i bağ u seyr-i gülşen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 19). [hırāmān ol,]

hırāmān oldı: Salınmak; salına salına, nazlı nazlı yürümek.

□ Hezārān şermle oldı **hırāmān**

Tutup Mecnûn elin lertzân u lertzân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 209). [hırāmān oldı, -dı, -]

hırāmān-geşt: Salına salına, naz ile, edâ ile dönüp dolaşmış.

□ Hırāmān-geşt iderdi sū bā-sū

Küşâde rüy lîkin dest ber-rû (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 13). [hırāmān-geşt,]

hırāmān-ı serv-i ser-efrâz: Başını yükselten servinin salınarak yürümesi.

□ Tezerv-i bağ-ı hüs-n-i nâz Leylî

Hırāmān-ı serv-i ser-efrâz Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 88). [hırāmān-ı serv-i ser-efrâz,]

hırāmende olup: Salına salına yürüyən, hırāmān.

□ Hırāmende olup bağ içre ser-mest

Ķadd-i şimşād u servi eylesün pest (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 47). [hırāmende olup, -up, -]

hırās: Korku, korkma, ürkmek.

□ Sañadır meyl ü mihri aşikārā

Hırāsından ider ammā müdārā (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 110). [hırāsından, -ın, -dan, -]

□ Raķibin eyleyüp rü’yet fesādın

Hırāsından raķib-i bed-nihādın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 236). [hırāsından, -ın, -dan, -]

□ Hırāsından sibā’-ı tîz-çengiñ

Hücüm-ı sehmnākinden pelengiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 219). [hırāsından, -ın, -dan, -]

□ Te’addası **hırāsından** hazzānıñ

Nihān olmuşdı ezhârı cihānıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 21). [hırāsından, -ın, -dan, -]

□ Hırāsından sibā’ın kimse bir ān

O sūya gitmege bulmazdı imkân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 247). [hırāsından, -ın, -dan, -]

hırāş itdi: Kazımak.

□ Serinden itdi yek-ser kemende müyuñ

Hırāş itdi urup ser-pençe rüyuñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 166). [hırāş itdi, -di, -]

hırāsān: Korkan, korkmuş.

□ Melāmetden olup Leylî **hırāsān**

Olurdu küşe-i miñnetde pinhān (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 9). [hırāsān,]

hırāsān olmaz: Korkmak, çekinmek.

□ Ki ‘aşık tîğından olmaz hırāsān

Degildir bîm-i cān ‘uşşāka şâyān (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 243). [hırāsān olmaz, -maz, -]

hırāsān olup: Korkmak, çekinmek.

□ Raķibinden olup Leylî hırāsān

Nihān sūzişde kalmışdı perişān (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 31). [hırāsān olup, -up, -]

hırāset: Korumak.

□ Sibā’ u vahşle bir niçe müddet

İdüp ol türbe-i pāki **hırāset** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 244). [hırāset,]

hırāset: Saklama, koruma, muhafaza etme.

□ Sibā' u vahşiyān çekdi **hişārı**
Hırāset eyledi ol iki yāri (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 162). [hırāset,]

hırāset iderlerdi: Korumak, muhafaza etmek.

□ Vefatın bilmeyüp ol pâdişâhın
İderlerdi hırāset bârgâhın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 246). [hırāset iderlerdi, -er, -ler, -di, -]

hırās-ı şirden: Aslandan korkma.

□ Hırās-ı şirden çıkdi kenāre
Edā itdi selāmın bi'l-işāre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 29). [hırās-ı şirden, -den, -]

hüre hüre bakurdi: Şaşkın şaşkın bakmak.

□ Sipāhı Nefvel'in olduğda çire
Olup giryān bakurdi hüre hüre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 96). [hüre hüre bakurdi, -ur, -dı, -]

hüre oldı: Kamaşmış, donuk, fersiz olmak.

□ İrişdi çarha feryād-ı tebire
Felekde çeşm-i encüm oldı hüre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 78). [hüre oldı, -dı, -]

hired-i şeyhü's-süyüh: Şeyhlerin şeyhinin aklı, şeyhulislâmın aklı.

□ Hired-i şeyhü's-süyüh tu bes
Ez u pörs ānca mî-pörsî ne ez-kes (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 229). [hired-i şeyhü's-süyüh,]

hiredmend: Akıllı kimse, zeki.

□ Didi sen tek baña olmazdı peyvend
Eger ferzendin olsaydı **hiredmend** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 50). [hiredmend,]

hurmen: Harman.

□ Bu âteş içre kim süzişdeyim ben
Bu âteşden yakılmış niçe **hurmen** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 232). [hurmen,]
□ Olup âteş-feşān āhi mükerrer
Şekibi **hurmeniñ** yakmışdı yek-ser (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 4). [hurmeniñ, -iñ, -]
□ Şekibi **hurmeniñ** yakdı serāpā
Urup ser-pençe başa oldı müyā (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 105). [hurmeniñ, -iñ, -]

hiş: Akrabā.

□ Benem ol 'āşık-ı endüh-ı pīşe
Ki ğamla hoş geçür hālim **hişe** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 244). [hişe, -e, -]

hişār: Kale, sığınak.

□ Nişimen eyledi miñnet **hişārın**
Musahhır eyledi vahşet diyārın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 277). [hişārın, -iñ, -]
□ Şakāyıkdan çekilmişdi **hişārı**
Semen-zār idi taraf-ı cüybārı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 97). [hişārı, -ı]
□ Ki sen sahrāya çekmişsin **hişārı**
Gazāl olmuş veli gayrın şikārı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 153). [hişārı, -ı]

□ Çeküp etrāfına muhkem **hişārı**
Olurlardı o şāhın pās-dārı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 73). [hişārı, -ı]

□ Sibā' u vahşiyān çekdi **hişārı**
Hırāset eyledi ol iki yāri (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 161). [hişārı, -ı, -]

h'īs-āvend-i levlā: Leylā'nın akrabaları, Leylā'nın kendisi.

□ Bilüp bu hāli **h'īs-āvend-i Leylā**
Nazardan kıldılar Leylā'yı ihfā (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 15). [h'īs-āvend-i leylā,]

h'īs-āvend-i levlā: Leylā'nın akrabaları, Leylā'nın kendisi.

□ Bu peygāmına kâşid kıldı icrā
Hurūşān oldı **h'īs-āvend-i Leylā** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 56). [h'īs-āvend-i leylā,]

hişm: Kızgınlık, öfke, gazap.

□ Eger olmuşsa **hişmün** âteşi tiz
Sirişkimdir elimde dest-āvīz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 67). [hişmün, -iñ, -]

hişn: Sağlam ve müstahkem yer, sarp, erişilmesi güç yer, kale.

□ Hārīmiñ sū-be-sū pīrāmeninde
Muñalsam **hişn** idi fevc-i derinde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 216). [hişn,]

hişn-ı muhkem olurlardı: Dayanıklı kale olmak.

□ Ne yerde eyleseydi mekş bir dem
Olurlardı aña bir hişn-ı muhkem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 132). [hişn-ı muhkem olurlardı, -ur, -lar, -dı, -]

hişset: Hasislik, cimrilik, pintilik.

□ Kıpandı sū-be-sū bāb-ı şadākat
Kerem mekr oldı revnāk buldı **hişset** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 104). [hişset,]

hiṭāb: (Birine) Söz söylemek, söz yöneltmek.

□ Muvaffāk olmadı artık cevāba
Niçe tağyīr virdiyse **hiṭāba** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 72). [hiṭāba, -a]
□ Aña irād olan her bir **hiṭābın**
Virürdi bir ğazel birle cevābın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 111). [hiṭābın, -iñ, -]

□ İdince ğuş Nevfel bu **hiṭābı**
Bu nūş-āmīz ü nīş-āvīz 'itābı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 25). [hiṭābı, -ı]

□ İştidi çünki Mecnûn bu **hiṭābı**
Bu ta'n-ı nā-güvārı bu 'itābı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 115). [hiṭābı, -ı]

□ İderdi ğuş Mecnûn'ın **hiṭābın**
Kılurdi ğuş peygāmı cevābın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 101). [hiṭābın, -iñ, -]

□ Hiṭāblar itdi didi ey aḥter-i Sa'd
Kūşāyış-baḥş-ı 'ālem şādıku'l-va'd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 29). [hiṭāblar, -lar, -]

□ İştidi çünki Mecnûn bu **hiṭābı**
Füzün oldı dilinde ıztırābı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 173). [hiṭābı, -ı]

□ Bulup pâyân temâm oldu **hıtabı**
Revân oldu gözünden eşk-i nâbı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 71). [hıtabı, -ı]

hitâb itdi: Söz söylemek, söz yöneltmek, seslenmek,
hitab etmek.

□ Hıtab itdi didi kim âh ey gül
Gerekmez mi saña bî-çâre bülbül (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 33). [hıtab itdi, -di, -]

hitâb itdi: Seslenme.

□ Düşüp toprağa rû-mâl oldu hâke
Hıtab itdi o mäh-ı tâbnâke (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 122). [hıtab itdi, -di, -]

hitâb itdi: Seslenme, söz yöneltmek.

□ Hıtab itdi hemân pîr-i müşevveş
Didi ey 'âşık-ı zâr-ı belâ-keş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 33). [hıtab itdi, -di, -]

hitâb itdi: Seslenme.

□ Açup çeşmiñ olup nâlân dübâra
Hıtab itdi sipihr-i kîne-kâra (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 56). [hıtab itdi, -di, -]

hitâb itdi: Seslenme.

□ Hıtab itdi 'arûs-ı nâ-murâda
Derûnı derdini kıldı ifâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 37, Mısra 141). [hıtab itdi, -di, -]

hitâb itdi: Seslenme.

□ Hıtab itdi baña giryân u rencûr
Didi ey kâşid-ı 'uşşâk-ı mehcûr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 171). [hıtab itdi, -di, -]

hitâm: Son, nihayet.

□ Gelüp virdi haber İbni Selâm'a
Ki maṭlab ḥayr ile irdi **hitâma** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 82). [hitâma, -a, -]

hıyâbân: Cadde, iki tarafı ağaç dikili yol, bahçe
yolu.

□ Beyâbân içredir Mecnûn perîşân
Hıyâbân içredir Leylî gül-efşân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 216). [hıyâbân,]

hıyâm: Haymeler, çadırlar.

□ Kurulmuşdı **hıyâmı** lâle-zârîñ
Revâc olmuşdı bâzârı bahârîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 5). [hıyâmı, -ı, -]
□ Ki küh-ı deşti kılmış gülsitân sâñ
Hıyâm lâle-gün râyât elvân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 42). [hıyâm,]

hıyâz: Havzlar; "havz"ın cem'idir.

□ Hıyâzı içre mähîler şinâver
Fezâsında tezervân behcet-âver (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 111). [hıyâzı, -ı]

hızr: Hızır Aleyhisselam.

□ Be-sân **Hızr** 'ömr-i tâze buldum
Cihânda zinde-i pâyende buldum (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 7). [hızr,]

hızr': Hızır Aleyhisselam.

□ Olup müştâk-ı âb-ı zindegânî
Ki güyâ **Hızr'ın** olmuş peyrevânı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 124). [hızr'ın, -ın, -]

hod: Kendi.

□ Mikû ber-bâm-ı gerdûn çün tevân reft
Tevân reft er zı **hod** birûn tevân reft (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 226). [hod,]
□ Ki bu rûz-ı evveli rûz-pesîndir
Cihân bâkî degil bu **hod** yakîndir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 82). [hod,]

hodgâm: Sadece kendini düşünen, bencil.

□ Degil **hodgâma** devrânı sipihrîñ
Degil **hod-râyı** seyri mäh u mihriñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 73). [hodgâma, -a, -]

hod-perestân: Kendini beğenmişler.

□ Didi ey kûşe-i ğafletde mestân
Cehâlet-pîşegân u **hod-perestân** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 22). [hod-perestân,]

hod-perestî: Kendini beğenmiş.

□ Yeter Nâkâm bu ğaflet bu mestî
Yeter inşâf kıl bu **hod-perestî** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 236). [hod-perestî,]

hod-rây: Dik başlı, bildiğinden şaşmayan.

□ Degil **hodgâma** devrânı sipihrîñ
Degil **hod-râyı** seyri mäh u mihriñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 74). [hod-râyı, -ı, -]

hod-ser: Kendi başına.

□ Eger **hod-ser** idüp Leylâ-y zârı
Aña teslîm idersem ihtiyârî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 261). [hod-ser,]

hod-sitâ: Kendini övme.

□ Ki dîvâne odur kim **hod-sitâdır**
Esîr-i dâne-i dâm-ı hevâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 26, Mısra 139). [hod-sitâdır, -dır, -]

hod-sitâ: Kendini övme.

□ Ki dîvâne odur kim **hod-sitâdır**
Esîr-i dâne-i dâm-ı hevâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 26, Mısra 139). [hod-sitâdır, -dır, -]

hod-sitâ: Kendini övme.

□ Ki dîvâne odur kim **hod-sitâdır**
Esîr-i dâne-i dâm-ı hevâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 26, Mısra 139). [hod-sitâdır, -dır, -]

hod-sitâ: Kendini övme.

□ Ki dîvâne odur kim **hod-sitâdır**
Esîr-i dâne-i dâm-ı hevâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 26, Mısra 139). [hod-sitâdır, -dır, -]

hokka-i imkânda: İmkanın kutusu.

□ Kâlup bir niçe gün rencûr u bî-tâb
'İlâcî **hokka-i imkânda** nâ-yâb (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 56). [hokka-i imkânda, -
da, -]

hor u h'āba: Bayağılık ve uyku.

□ Hor u h'āba olup herkes talebkār
Her iki leşker itdi terk-i peykār (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 157). [hor u h'āba,]

hor u h'āba: Bayağılık ve uyku.

□ Hor u h'āba olup herkes talebkār
Her iki leşker itdi terk-i peykār (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 157). [hor u h'āba,]

hores: Kendisi(o, sevgili).

□ 'Alâkâm kesilmişdir horeşden
Emînim ihtiyâc-perverîşden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 93). [horeşden, -den, -]

hoş: Hoş, güzel, lâtif, a'lâ.

□ Ve ger hoşluqla olmazsa müyesser
Ser-i tedbîrdir tîğa muqarrer (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 53). [hoşluqla, -luq, -la, -]

□ Ki hoşdur loqma-i seg olsun ol meh
Olunca hem-ser Mecnûn-ı güm-reh (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 107). [hoşdur, -dur]

□ Egerçi Leylî'ni ben h'âstgârem
Velî hoşluqla vîrsen h'âstgârem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 118). [hoşluqla, -luq, -la, -]

□ Bu maţlab olmasa hoşluqla hâşıl
Cefâdan olmazam be daîhi hoş-dil (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 121). [hoşluqla, -luq, -la, -]

□ Nedir Nâkâm gör bu 'âlem-i 'aşk
Ki hoşdur 'aşîka süz-ı ğam-ı 'aşk (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 110). [hoşdur, -dur, -]
□ İdüp hoş şî'rler inşâd o demler
Kılurduñ rûz u şeb feryâd o demler (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 291). [hoş,]

hoş-: Hoş, güzel, lâtif, a'lâ.

□ Bu maţlab gerçi hoşdur dil-nişindir
'Arab ehli velîkin hürde-bîndir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 51). [hoşdur, --dur, -]

hoş bulup: Hoş gelmek, hoşuna girmek II Olumlu karşılamak.

□ Harîfîñ hoş bulup olmuşdı hoş-dil
Degildi resm-i güftârında ğâfil (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 109). [hoş bulup, -up, -]

hoş geçür: Güzel vakit geçirmek, eğlenmek.

□ Benem ol 'aşîk-ı endüh-ı pîşe
Ki ğamla hoş geçür hâlim hîşe (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 244). [hoş geçür, -ür, -]

hoşā: Ne hoş, ne güzel, ne kadar latîf.

□ Hoşā Nâkâm o kim âzâde-dildir
Ne zîr-i bâdır ne pâ be-gildir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 161). [hoşā,]
□ Hoşā ol kim irtûp hadd-i kemâle
Hiçabâtı geçüp ırmış vişâle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 43). [hoşā,]
□ Hoşā ol 'aşîk-ı cân-bâz Nâkâm
Ki 'aşk içre idüpdür terk-i ârâm (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 57). [hoşā,]

□ Hoşā ol kim bu dehr-i bâ-cefāya
Bu şevher-keş-i 'arûs-ı bî-vefāya (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 185). [hoşā,]

hoş-âvâz: Nağmeli sese sahip. Güzel sesli.

□ Olur kûyunda Leylî'niñ nevâ-sâz
Ġarîbe şî'r-h'ândır hem hoş-âvâz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 24). [hoş-âvâz,]

hoş-baht: Talihi, kısmeti hoş olan; talihli.

□ Hem-âvâz olma 'ayşî-sahtlarla
Enîs ol dâ'imâ hoş-bahtlarla (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 192). [hoş-bahtlarla, -lar, -la, -]

hoş-bû: Güzel koku(lu).

□ Didî kim bu ne hoş-bûdur ki gûyâ
Olupdur nâfe-i müşġîn-büyâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 183). [hoş-bûdur, -dur]

hoş-dil: Gönlü hoş, memnun.

□ Fezâ-yı derdde pâ der-gilem ben
Bu derd ile bu ğamla hoş-dilem ben (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 258). [hoş-dilem, -em]

□ Bu emre çünki sen hoş-dil degilsen
Anı almaz sitemle kimse senden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 119). [hoş-dil,]

□ Dirîġā itmedim hoş-dil seni ben
Gör imdi hâlimi 'afv it beni sen (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 69). [hoş-dil,]

□ Ta'ayyûş eyleyüp hoş-dil hemâre
İrerse sâl-i 'ömriñ ger hezâre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 75). [hoş-dil,]

□ Benem bir 'âlem-i nûzhetde hoş-dil
Ki bu 'âlemde der-menzil-be-menzil (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 197). [hoş-dil,]

hoş-dil olmazam: İçi rahat olmak; memnun olmak.

□ Bu maţlab olmasa hoşluqla hâşıl
Cefâdan olmazam be daîhi hoş-dil (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 122). [hoş-dil olmazam, -maz, -am, -]

hoş-dil olmuşdı: İçi rahat olmak; memnun olmak.

□ Harîfîñ hoş bulup olmuşdı hoş-dil
Degildi resm-i güftârında ğâfil (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 109). [hoş-dil olmuşdı, -muş, -dı, -]

hoş-hâl: Mutlu, mesut.

□ Hoş-hâl kim olmayup meftûn-ı dünyâ
Hemîşe rihlet olmuş müheyyâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 65). [hoş-hâl,]

hoş-hâl eylesin: Mutlu, mesut eylemek.

□ Götürsün hatt-ı Mecnûn'ı açup bâl
Yetürsün eylesin Leylî'yi hoş-hâl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 188). [hoş-hâl eylesin, -sin, -]

hoş-hâl itmekse: Güzel hale getirmek. Mutlu, memnun bir duruma getirmek.

□ Beni maqşûdîñiz itmekse hoş-hâl

Ba'na fi'l-hāl idüñ Leylî'ni irsâl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 75). [hoş-ğâl itmekse, -mek, -se, -]

hoş-ğâl kıldı: Memnun etmek.

□ İrişdi Zeyd'i istiğbâl kıldı
Gözün būs eyledi **hoş-ğâl kıldı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 90). [hoş-ğâl kıldı, -dı, -]

hoş-makâm: Güzel makam.

□ Nîşimen eyledi bir **hoş-makâmı**
Güzide kıldı bir şîrin kelâmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 79). [hoş-makâmı, -ı, -]

hoş-medâr: İyi dönüş.

□ Fütâde-sîret ol dervîş-vâr ol
Bed ü nîk-i cihânla **hoş-medâr** ol (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 230). [hoş-medâr,]

hoşnûd: Hoşnut; bir kimseden veya bir halden memnun durumda olan, râzı.

□ Senâ-ğ'ânı olup her lağza cândan
Mu'î'im emriñe **hoşnûdum** andan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 92). [hoşnûdum, -um]

hoşnûd itmediñ: Memnun etmek.

□ Kenâr olduñ hemîşe vâlidinñden
Anı bir lağza **hoşnûd itmediñ** sen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 14). [hoşnûd itmediñ, -me, -diñ, -]

hoşnûd idüp: Hoşnut etmek, memnun eylemek, makbul görülmek.

□ İdüp Mecnûn'ı bu peygâm hoşnûd
Diinde oldı bir ümmîd mevcûd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 25). [hoşnûd idüp, -üp, -]

hoşnûd olsun: Memnun olmak, gönlü hoş olmak, râzı olmak.

□ Ziyâret kıl anı güş eyle benden
Ki olsun kabrde hoşnûd senden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 28). [hoşnûd olsun, -sun, -]

hoşnûd olup: Memnun olmak, gönlü hoş olmak, râzı olmak.

□ Olup hoşnûd eger benden beni sen
Behl itmez isense vâý ber-men (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 77). [hoşnûd olup, -up, -]

hoş-reng: Renkli, hoş görünüşlü, anlamlı. Güzel renkli.

□ Tenim **hoş-rengim** iken ergüvânî
Tebeddül buldı oldı za'ferânî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 43). [hoş-rengim, -im, -]

hoş-rüy: Güzel yüz.

□ Kelâm-ı çerble **hoş-rüy** Nevfel
İdüp âvâze şîrin-güy Nevfel (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 117). [hoş-rüy,]

hübân: Güzeller, dilberler.

□ Gül-âb-efşân olup **hübân** diger-bâr
Kılup bir nev' ile Leylî'ni bîdâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 87). [hübân,]
□ Hümâlar 'azm kıldı âşiyâna
Revâne oldı **hübân** hânümâna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 244). [hübân,]

hübân-ı cihâne: Dünya güzeli. II Güneş.

□ Be-sân 'aşk-bâzân-ı zamâne
Olup dil-dâde **hübân-ı cihâne** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 4). [hübân-ı cihâne, -e, -]

hübân-ı lâubâlî: Laubali güzeller, ciddiyetsiz dilberler.

□ Budur 'âşıklañ Nâkâm hâli
Belâ 'âşıkda **hübân-ı lâubâlî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 58). [hübân-ı lâubâlî,]

hubb-ı cihânî: Dünya sevgisi, dünyaya bağlılık.

□ Yağalım âteşe sūd u ziyânı
Ferâmûş idelim **hubb-ı cihânî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 26). [hubb-ı cihânî, -ı, -]

hubb-ı mecnûn: Mecnûn'un aşkı.

□ Bulup şiddet dilinde **hubb-ı Mecnûn**
Hezârân bâr-ı 'aşkı oldı efzûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 51). [hubb-ı mecnûn,]

hubb-ı sivâdan: Başkalarını -ALLAH'ın dışındakileri- sevmek, Allah'tan başka şeylerin sevgisi.

□ Bulu Hakk'ı geçüp **hubb-ı sivâdan**
Olup fâriğ şu'unât-ı fenâdan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 29). [hubb-ı sivâdan, -dan, -]

hübî-vi leyli: Leylâ'nın güzelliği.

□ Eger ber-dide-i Mecnûn nişini
Be-cüz ez **hübî-yi Leylî** ne-bînî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 52). [hübî-yi leyli,]

hüb-rüy: Güzel yüzü.

□ Nihâl-i bağ-ı Firdevs niküyı
Gül-i gülzâr-ı 'Adn **hüb-rüyı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 4). [hüb-rüyı, -ı, -]
□ Elâ ey şem'-i bezm **hüb-rüyı**
Gül-i rengin-i gülzâr nigüyı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 313). [hüb-rüyı, -ı, -]
□ Eyâ mihr-i sipihr **hüb-rüyı**
Cemâliñ mâh-ı gerdün niküyı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 213). [hüb-rüyı, -ı, -]

hüccet: Delil, belge.

□ Makâlâtından ednâ dikkat ile
Hayâlâtından vâzih **hüccet** ile (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 26). [hüccet,]

hüccüm-ı sehmnâkinden: Korkunç, dehşet verici, dehşetli saldırı.

□ Hirâsından sibâ'-ı tîz-çengiñ

Hücüm-ı sehmnâkenden pelengiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 220). [hücüm-ı sehmnâkenden, -in, -den, -]

hudâ: Allah, Tanrı, Rab.

□ Eger feryâdına sen yetmez isen
Kasem olsun **Hudâ'ya** kim gidüp ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 100). [hudâ'ya, -ya]

□ Dağı bî-kesliginden olma nâlân

Hudâ'dır bî-kese yâr u nigeş-bân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 264). [hudâ'dır, -dır]

□ Ki bir ad ise de şevherdeyem ben

Bu ahvâlim değil pinhân **Hudâ'dan** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 162). [hudâ'dan, -'dan]

hudâ': Allah, Tanrı, Rab.

□ Ki insân kâbil-i sehv ü haşâdır

Haşâ-kâr olmayan ancak **Hudâ'dır** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 152). [hudâ'dır, -dır, -]

hudâvendâ: Ey Sultânım!.

□ Hudâvendâ zebûn u hâk-sârem

Garîb ü 'âşık u nâ-çâr u zârem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 63). [hudâvendâ,]

hudâvend-i be-câh-ı sâhibü't-tâc: Hüküm sahibi olan yüksek makamın hükümdarı; padişahı.

□ Hudâvend-i be-câh-ı sâhibü't-tâc

Cemî'en müslimîni itme muhtâc (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 113). [hudâvend-i be-câh-ı sâhibü't-tâc,]

hudâvend-i haşemdir: Hükümdarın maiyeti.

□ Ki bu İbni Selâm mâh-peyker

Hudâvend-i haşemdir mîr-i leşker (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 92). [hudâvend-i haşemdir, -dir, -]

hudâ-yı kâdir-i yektâya: Benzersiz kudret sahibi olan Allah.

□ Hudâ-yı kâdir-i yektâya sevgend

Ki itmişdir beni böyle şeker-ğand (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 325). [hudâ-yı kâdir-i yektâya, -ya, -]

hufte: Yatmış, uyumuş.

□ Zamân-ı fırsatı fevt itme zinhâr

Ki fitne **huftedir** nâ-bûd âgyâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 82). [huftedir, -dir, -]

hufte oldukda: Uyumuş olmak, uykuda olmak.

□ Makâm-ı h'âbını oldukda hufte

Dümiyle eyleyüp rûbâh rûfe (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 47). [hufte oldukda, -duk, -da, -]

hü-ger olmuşam: Huylu olmak.

□ O güne olmuşam vahsetle hü-ger

Ki bûy-ı insden dil nefret eyler (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 157). [hü-ger olmuşam, -muş, -am, -]

hüküm: Hüküm, karar.

□ Ki **hükmi** nâfiz oldu mâr u mûra

Tasalluţ eyler oldu şîr ü gûra (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 61). [hükmi, -i]

□ Kader çün eyledi **hükümüñ** nümâyân

Anı kıldı każâ icrâ kemâ-kân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 1). [hükümüñ, -üñ]

hüküm eyler: Hakkında karar vermek, hükümü altına almak.

□ Künün bâbıñdayam zencîr-der-câ

Ne **hüküm eyler** isen sen eyle icrâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 140). [hüküm eyler, -r, -]

hüküm kıldı: Hüküm vermek, karar vermek.

□ Hemân-dem **hüküm kıldı** virdi fermân

Revâne eyledi peyk şitâbân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 31). [hüküm kıldı, -dı, -]

huld-ı berîne: En yüksek, en yüce cennet. Kutsal cennet.

□ İrişdiler o bâğ-ı dil-nişîne

Anı döndürdiler **huld-ı berîne** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 126). [huld-ı berîne, -e, -]

hulk: Huy, tabiat, yaratılış.

□ Lebib-i dil-keş ü **hulkı** kirâmî

Edîb-i ber-güzîde Zeyd nâmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 7). [hulkı, -ı]

hulk-ı bedim: Eşsiz yaratılış.

□ Beni **hulk-ı bedim** kıldı perîşan

Günâhımdan peşimânım peşimân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 73). [hulk-ı bedim, -m, -]

hulk-ı kerîminden: Cömert huy. Cömert yaratılış.

□ Anıñ **hulk-ı kerîminden** der-i dâm

Anıñla râm olup bulmuşdı ârâm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 17). [hulk-ı kerîminden, -in, -den, -]

hum: Küptedir || Kûp, şarap kûpü. || Eskiden

şarapların küpte muhafaza edilmesi nedeniyle hum kelimesi şiirlerde çok kullanılmıştır.

□ Kadeh bir pîr bir meyhâne birdir

Meyi bir **humdadır** peymâne birdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 16). [humdadır, -da, -, -]

hümâ: Talih kuşu. II Sevgili.

□ Hümâlar 'azm kıldı âşiyâna

Revâne oldu hûbân hânümâna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 243). [hümâlar, -lar]

□ Be-sân murğ-ı **Hümâ** pervâz-ı hoşgâm

Ki olmuş şu'meden-çün şu'me-i dâm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 109). [hümâ,]

hümâ-yı bâğ-ı firdevs-i berîndir: Yüce cennet bahçesinin talih kuşu.

□ Ki 'ağl-ı pāk kim Rūhü'l-emîndir

Hümâ-yı bâğ-ı firdevs-i berîndir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 318). [hümâ-yı bâğ-ı firdevs-i berîndir, -dir-dir, -]

hümā-yı rūhı: Can, nefes, ruh hüması. Ruh kuşu.

□ Güzer kıl 'ālem-i tecrîde Nākām

Hümā-yı rūhı kıl vāreste-i dām (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 37, Mısra 324). [hümā-yı rūhı, -i, -]

hümâyûn-ı çetr-i sebzi: Yeşil çadırın padişahı.

□ Hümâyûn-ı çetr-i sebzi şâh-ı tâkiñ

Düşüp fersüdesi olmuşdı hâkiñ (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 36, Mısra 19). [hümâyûn-ı çetr-i sebzi, -i, -]

hün: Far. Kan, dem.

□ Çü şiddet buldı derd-i 'aşk-ı Mecnûn

Dil-i âbâsı oldu derdden **hün** (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 6, Mısra 2). [hün,]

□ Künün bir pîr-i bî-tâbem zebûnem

Belâ-yı gerdişinden bağı **hünem** (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 12, Mısra 62). [hünem, -em]

□ Ta 'allül itme kim süst ü zebûnem

Küdüretten 'alîl bağı **hünem** (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 16, Mısra 10). [hünem, -em]

□ Revân oldu ser-i şemşîrden **hün**

Meşâf oldu be-sân-ı rûd-ı Ceyhûn (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 18, Mısra 83). [hün,]

□ Çeküp her iki leşker hancer-i kîn

Meşâfı kıldılar **hün** ile rengîn (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 19, Mısra 48). [hün,]

□ Ki bağı giryesinden **hüna** döndi

Kenârî dâmen-i Ceyhûn'a döndi (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 36, Mısra 169). [hüna, -a]

□ Libâsındır niçün yek-ser siyeh-gün

Kimiñ derdi seni itmiş meger **hün** (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 37, Mısra 32). [hün,]

hün dolurdu: Kan dolu olmak, kan dolması.

□ Gelürdi hâtıra bir bir düyünüm

Dolurdu hün bağımla 'uyünüm (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 38, Mısra 128). [hün dolurdu, -ur, -di, -]

hün-âb: Kanlı gözyaşı.

□ Gözünden tökdi bir gayetde **hün-âb**

Ki ol bu' a ser-â-pâ oldu sîr-âb (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 37, Mısra 189). [hün-âb,]

hün-âb tökdi: Kanlı gözyaşı dökmek.

□ Olup kayd-ı 'alâyıkdan rehâ-yâb

Gözünden âşikârâ tökdi **hün-âb** (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 31, Mısra 90). [hün-âb tökdi, -di, -]

hün-âbe: Kanlı su (Gözyaşı).

□ Töküp **hün-âbe** çeşminden o meh-veş

Didi benden olup peydâ bu âteş (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 30, Mısra 49). [hün-âbe,]

hün-âbe töküp: Kanlı göz yaşı dökmek.

□ Ğam-ı dirînesin şerh eyliyordı

Töküp **hün-âbe** derdiñ söyliyordı (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 11, Mısra 48). [hün-âbe töküp, -üp, -]

hün-âbe töküp: Kanlı göz yaşı dökmek.

□ Kelâmıñ hatm idüp nālân nālân

Töküp **hün-âbe** Mecnûn oldu giryân (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 19, Mısra 20). [hün-âbe töküp, -üp, -]

hün-âb-ı efsûs: Kanlı gözyaşının vahı.

□ İki müştâk idüp yek-digeriñ bûs

Töküp her ikisi **hün-âb-ı efsûs** (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 23, Mısra 66). [hün-âb-ı efsûs,]

hün-âb-ı hasret: Özlemin kanlı gözyaşı.

□ Kılur efgân töküp **hün-âb-ı hasret**

Fiğânından olur peydâ kıyâmet (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 36, Mısra 109). [hün-âb-ı hasret,]

hün-âlûde: Kana bulanmış.

□ O rütbe tökdi **hün-âlûde** yaşın

Ki itdi la'l-gün ol türbe daşın (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 37, Mısra 103). [hün-âlûde,]

hün-âşâm: Kan içici, gaddar.

□ Ki şahne tünd-hü Mecnûn-ı nevândır

O **hün-âşâmdır** bu nâ-tevândır (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 10, Mısra 44). [hün-âşâmdır, -dır, -]

hün-bâr: Kan dolmuş.

□ Benî mehd-i belâda zâr kıldıñ

Tenim haste gözüm **hün-bâr** kıldıñ (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 12, Mısra 24). [hün-bâr,]

□ Künün gel bûs idem bîmâr cimiñ

Benî görmez dağı **hün-bâr** çeşmiñ (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 23, Mısra 176). [hün-bâr,]

□ Gözi **hün-bâr** ahvâli diger-gün

Dilinde âteş-i sevdâ-yı Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 33, Mısra 17). [hün-bâr,]

hün-bâr idüp: Kan dolu eylemek.

□ İdüp **hün-bâr** nâ-geh gözlerini

Gelüp feryâda şordı mâderini (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 28, Mısra 115). [hün-bâr idüp, -üp, -]

hün-bâr kıldı: Kan yağıdırmak, kan saçmak.

□ Gelüp bālîni üzre mâderi zâr

Görüp Leylî'yi çeşmiñ kıldı **hün-bâr** (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 36, Mısra 72). [hün-bâr kıldı, -di, -]

hün-bâr u perîşân ahvâli: Kan dolmuş ve perişan haller.

□ Dili der-süz âhı âteş-efşân

Gözi **hün-bâr** u ahvâli perîşân (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 37, Mısra 82). [hün-bâr u perîşân ahvâli, -i, -]

hünermend: Hünerli.

□ Faķat bir cām ider nûş ol **hünermend**

O da bā-yâd-ı Leylâ-yı şeker-hând (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 17, Mısra 85). [hünermend,]

hünermend ü cüvân-merd ü şehākâr: Maharetli, yiğit ve cömert.

□ Hünermend ü cüvân-merd ü şehākâr

Rumûzât-ı muhabbetden haber-dâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 13). [hünermend ü cüvân-merd ü şehâkâr,]

hünermendân: Hünér sahibi, hünérli, marifetli kimseler.

□ Ta 'aşşukdur **hünermendân** kemâlî
Eger geçmezse hadd-i i'tidâlî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 99). [hünermendân,]

hün-feşân: Kan saçıcı, kan saçan, serpen.

□ Hemân Leylî ki mahbûb-ı cihândır
Senîñ 'aşkıñda dâ'im **hün-feşândır** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 100). [hün-feşândır, -dur, -]

hün-h'âr: Kan dökücü. II Sevgilinin gözleri, bakışları.

□ Kî ben **hün-h'âr** bir leşkerle hâlâ
İkâmet itmişüm bunda müheyyâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 39). [hün-h'âr,]
□ Niçün **hün-h'ârîña** gam-h'âr olursun
Saña gam-h'ârdan bî-zâr olursun (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 111). [hün-h'ârîña, -ı, -ña, -]

hün-ı çeşmiñ: Kanlı göz.

□ Bulup şahrâda Mecnûn-ı figârı
Akıtdı **hün-ı çeşmiñ** ızırârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 22). [hün-ı çeşmiñ, -iñ, -]

hün-ı ğavret: Sabrın, gayretin kanı.

□ Derûnunda bulup hiddet ü hamıyyet
Yüzünde zahir oldı **hün-ı ğavret** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 28). [hün-ı ğavret,]

hün-ı rezm-cüvân: Savaş isteyenlerin kanı.

□ Bulup hengâme-i âverd tuğyân
Töküldi hâke **hün-ı rezm-cüvân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 82). [hün-ı rezm-cüvân,]

hün-ı ser-bârân: Yağmurun kanı.

□ Hevâyı nîzeler kıldı neyistân
Zemîni **hün-ı ser-bârân** meyistân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 86). [hün-ı ser-bârân,]

hünîn: Kanlı.

□ Benî tekfîn kıl **hünîn** kefenle
Mülebbes eyle gül-gün pîrchenle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 117). [hünîn,]

hünîn-i cedvel: Kan bulaşmış cetvel, kanlı cetvel.

□ İderdiyse ne sūya hamle Nevfel
Açurdu anda bir **hünîn-i cedvel** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 146). [hünîn-i cedvel,]

hün-pâş: Kan saçan, kan dökên.

□ Tenim bî-tâb u âhım âteş-efşân
Gözüm **hün-pâş** u ahvâlîm perîşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 130). [hün-pâş,]

hün-pâş idüp: Kan saçıp.

□ İdüp **hün-pâş** çeşm-i eşk-bârîñ
Der-âğûş eyledi māmı mezârîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 33). [hün-pâş idüp, -üp, -]

hün-pâş kıldı: Kan saçıcı, kan dökücü.

□ Bu ta'ını bu 'itâbı söyleyüp fâş
'İnân-tâb oldı çeşmiñ kıldı **hün-pâş** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 158). [hün-pâş kıldı, -dı, -]

hün-zâd: Kandan doğma.

□ Diyüp Leylî ider her lahzâ feryâd
Tökür çeşminden eşk-i al **hün-zâd** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 150). [hün-zâd,]

hür: Cennet güzeli II cennet kızı.

□ Virürler mi güli gülşende bâde
Virürler mi o **hürî** div-zâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 138). [hürî, -ı]

hürân-ı behişt: Cennet hurileri.

□ Kılup tâbende eyvân-ı behişt
Hâcel kıldıñ mı **hürân-ı behişt** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 162). [hürân-ı behişt, -i, -]

hürde-bîn: Küçük ve ince şeyleri görebilen, inceliklerden anlayan (kimse), müdekkik.

□ Bu matlab gerçi hoşdur dil-nişindir
'Arab ehli velîkin **hürde-bîndir** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 52). [hürde-bîndir, -dir, -]

hür-ı 'aynı: Cennet kızının gözü.

□ Güzeller şâhı 'aşrîñ nâzenîni
Behişt-heşt bağınıñ **hür-ı 'aynı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 2). [hür-ı 'aynı, -ı, -]

hür-ı 'aynıñ: Hurilerin gözü.

□ Niçedir zîstî ol **hür-ı 'aynıñ**
Kime kılmış hamâ'il zülf-i çîniñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 93). [hür-ı 'aynıñ, -ıñ, -]

hür-ı 'aynıñ: Hurilerin gözü.

□ Niçedir zîstî ol **hür-ı 'aynıñ**
Kime kılmış hamâ'il zülf-i çîniñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 93). [hür-ı 'aynıñ, -ıñ, -]

hür-ı 'ayn-tek: Asıl huri, gerçek cennet kızı.

□ İdüp gülzârî firdevs-i berîn-tek
Kılur geşt-i gülistân **hür-ı 'ayn-tek** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 44). [hür-ı 'ayn-tek,]

hürî-i müşgîn-müsen: Misk kokulu cennet kızı.

□ Kî sen ger **hürî-i müşgîn-müsen**
Gül-i bâğ-ı cinânsen tâze-rûsen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 25). [hürî-i müşgîn-müsen, -sen-sen, -]

hurrem: Sevinçli, mesrur.

□ Kî bir gün Nevfel ü Mecnûn bā-hem

Tarab bezminde dem-sâz idi **hurrem** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 4). [hurrem,]

□ Olup Leylî saña bir lahza hem-dem
Seni kim eylemez vaşl ile **hurrem** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 14). [hurrem,]

□ Diyordı dem-be-dem handân u **hurrem**
Ki ey dil **hurrem** ol geçdi dem-i ğam (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 16). [hurrem,]

□ Seni yâd itmeyüp ol türresi ham
Gidür mahmilde şüyü birle **hurrem** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 160). [hurrem,]

□ Gelüp hûşa bulup ârâm bir dem
Küşâd itdi ser-i mektûbı **hurrem** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 186). [hurrem,]

□ Velî ma' nâdayem hem-dem seniñle
Tenimde cân olur **hurrem** seniñle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 218). [hurrem,]

□ Kılup Mecnûn'ı **hurrem** nâme-i yâr
Ferahdan secde-i şükr itdi şad-bâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 271). [hurrem,]

□ Gehî bûs itdi ol mektûbı **hurrem**
Gehî bûs itdi Zeyd çeşmini hem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 275). [hurrem,]

□ Sen âgyâr-ı cefâ-kâr ile hem-dem
Hemîşe bâde-keş peyveste **hurrem** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 354). [hurrem,]

□ Olup bir lahza didârıñla **hurrem**
Görüm ruhsârıñı cân virdüğim dem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 165). [hurrem,]

□ Gülün peygâmını Zeyd şabâ-dem
Götürdi bülbül-i şeydâya **hurrem** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 176). [hurrem,]

□ Belâ birle benem peyveste **hurrem**
Men-i zâr iledir **hurrem** belâ hem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 223). [hurrem,]

□ Belâ birle benem peyveste **hurrem**
Men-i zâr iledir **hurrem** belâ hem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 224). [hurrem,]

□ Olur mı yâ Rab ol feruḥ eger-dem
Olaydım 'işret-i vaşlıñla **hurrem** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 246). [hurrem,]

hurrem kıl: Sevindirmek, mutlu etmek.

□ İriş şervetime fevtimden aqdem
Beni dünyâda kıl bir lahza **hurrem** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 112). [hurrem kıl,]

hurrem kıl: Sevindirmek, mutlu etmek.

□ Hâzînem künc-i firkatde beni hem
Anıñ vaşlıyla kıl bir lahza **hurrem** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 70). [hurrem kıl,]

hurrem kıl: Sevindirmek, mutlu etmek.

□ İdüp idbârımı ikbâl bir dem
Dilim kıl büyü dil-dâr ile **hurrem** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 32). [hurrem kıl,]

hurrem oldu: Sevinmek, Mutlu olmak.

□ Olup Nevfel'le hem-peymân u hem-dem
O şâhıñ sâyesinde oldu **hurrem** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 182). [hurrem oldu, -dı, -]

hurrem oldu: Mutlu olmak.

□ Egerçi bir cihetden oldu **hurrem**
Ki gencinden kenâr olmuştı ezḡam (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 29). [hurrem oldu, -dı, -]

hurrem olsun: Mutlu olmak.

□ Ki seyr itsün cemâliñ **hurrem olsun**
Seniñle bir iki dem hem-dem olsun (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 99). [hurrem olsun, - sun, -]

hurrem olur: Mutlu olmak, sevinmek, neşelenmek.

□ Degil hengâme-i miḡnet bu hengâm
Bu dem **hurrem olur** ervâḡ u ecsâm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 56). [hurrem olur, -ur, -sun, -]

hurrem olursun: Mutlu olmak.

□ Bu ḡafletḡahdan bürün olan dem
Olursun ḡalvet-i vuşlatda **hurrem** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 268). [hurrem olursun, -ur, -sun, -]

hurrem ü handân: Neşeli ve güleriyüzlü l şen şakrak.

□ Anıñ büyüyle her dem cân bulurdum
Bulup cân **hurrem ü handân** olurdum (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 124). [hurrem ü handân,]

hurrem-dil: Gönü şen, sevinçli, mutlu.

□ Sen ol **hurrem-dil** ey cânân-ı Mecnûn
Fedâ-yı küyuñ olsun cân-ı Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 55). [hurrem-dil,]

□ Didi **hurrem-dil** ol ey 'aşık-ı zâr
Ki daḡı ḡalmadı endüh-ı âgyâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 11). [hurrem-dil,]

hurrem-mizâc: Şen mizaçlı.

□ Seniñ bîmârıñam sen gel 'ilâc it
İdüp çäre beni **hurrem-mizâc** it (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 336). [hurrem-mizâc,]

hursend: Sınırlı.

□ Hevâ-yı nâ-becâyı kılmışam bend
Faḡat adıñlayem 'aşkıñda **hursend** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 394). [hursend,]

hursend ider: Kanaat edici, kanaatkar. Kanaatkar etmek.

□ Birin pā-bend ider kayd-ı belâda
Birin **hursend ider** bezm-i şafâda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 4). [hursend ider, -er, -]

hursend oldu: Kanaatkar olmak, kısmetine razı olmak, yetinmek.

□ Cihân ehlinden itdi ḡat'-ı peyvend
Tecrüd 'âleminde oldu **hursend** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 52). [hursend oldu, -dı, -]

hursend olmadıñ: Kanaatkâr, tok gözlü olmak.

□ Didi pedrüd ey ferzâne ferzend
Cihânda olmadıñ bir lahza **hursend** (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 190). [hursend olmadıñ, -ma, -dıñ, -]

hürşid: Güneş II aydınlık, parlaklık.

- Velik olmamış **hürşid** rahşân
- Mu'ayyen burcudan hâle nümâyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 11). [hürşid,]
- Olup ol ebr kim **hürşide** çire
- Ruḥ-ı maḳşûduñı itmişdi tîre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 15). [hürşide, -e]

hürşid-i kıyâmet: Kıyâmet güneşi.

- Ruḥ-ı tâbânı **hürşid-i kıyâmet**
- Kıyâmetden kıyâmı bir 'alâmet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 13). [hürşid-i kıyâmet,]

hürşid-i rahşân: Parlak güneş.

- Şebâhengâm olup **hürşid-i rahşân**
- Derûn-ı maḥmil-i maḡribde pinhân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 127). [hürşid-i rahşân,]

hurûf-ı 'ğayn u şin ü dâl u yâ: Ye, dal, şin ve gayn harfleri.

- Güzer kılmışdı hicretten hemân-dem
- Hurûf-ı 'ğayn u şin ü dâl u yâ** hem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 156). [hurûf-ı 'ğayn u şin ü dâl u yâ,]

hurûf-ı töhmet-âverden: Şuç gertiren, kabahat getiren harfler.

- Hurûf-ı töhmet-âverden serâser
- Bu evlâdır ki olsun pāk duḡter (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 167). [hurûf-ı töhmet-âverden,]

hurûs: Coşku, coşma.

- Görüp Mecnûn'da Nevfel bu cûşı
- Bu süz u cân-güdâzi bu **hurûsı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 152). [hurûsı, -ı]
- Gelür ol dem melek fevci **hurûşa**
- Gelür ebdânda ervâḥ cûşa (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 41). [hurûşa, -a]

hurûşân: Coşkun bir şekilde.

- Olup cengâverân yek-ser **hurûşân**
- Cihân deryâ mişâli oldı cûşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 49). [hurûşân,]
- Dilinde buldı âḡir 'aşk-ı tuḡyân
- İdüp pedrûd Zeyd ile **hurûşân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 52). [hurûşân,]

hurûşân oldı: Coşmak, taşmak, kaynamak, galeyana gelmek.

- Bu pend-i nâ-pesendi eyleyüp güş
- Hurûşân oldı** Mecnûn eyledi cûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 74). [hurûşân oldı, -dı, -]

hurûşân oldı: Coşmak, taşmak, kaynamak, galeyana gelmek.

- Belâ pâmâli Mecnûn-ı perîşân
- Bu pend-i güş idüp oldı **hurûşân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 210). [hurûşân oldı, -dı, -]

hurûşân oldı: Coşmak, taşmak, kaynamak, galeyana gelmek.

- Bu peygâmiña kâşid kıldı icrâ
- Hurûşân oldı** ḡ'ış-âvend-i Leylâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 56). [hurûşân oldı, -dı, -]

hurûşân oldı: Coşmak, taşmak, kaynamak, galeyana gelmek.

- Sehergeh çünki murḡân-ı seher-ḡ'ân
- Be-sân 'âşıkân oldı **hurûşân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 82). [hurûşân oldı, -dı, -]

hurûşân oldı: Coşmak, taşmak, kaynamak, galeyana gelmek.

- Hurûşân oldı Mecnûn-ı dil-efkâr
- Gene şahrâ-yı Necd'e gitdi nâçâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 83). [hurûşân oldı, -dı, -]

hurûşân oldı: Coşmak, taşmak, kaynamak.

- İdince bu nikâtı güş Mecnûn
- Hurûşân oldı** kıldı cûş Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 304). [hurûşân oldı, -dı, -]

hurûşân u serâyân u ğazel-h'ân: Coşan ve söyleyen ve ğazel okuyan.

- Gelür her dem kabîle içre nâlân
- Hurûşân u serâyân u ğazel-h'ân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 22). [hurûşân u serâyân u ğazel-h'ân,]

hür-zâd: Periler sultanı, periler kraliçesi.

- Baña yoksa seniñ ger i'timâdın
- Odur gör maḥmili ol **hür-zâdın** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 172). [hür-zâdın, -ın, -]

hüş: Akıl, fikir, iyi ile kötüyü ayırma hissi.

- Bu ḡüsni dil-keş ü bu dūş birle
- Bu nâz-ı dil-firîb ü **hüş** birle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 262). [hüş,]
- İder dîvâne 'aklı meh-cebîniñ
- Çekür zencîre **hüş** zülf-i çîniñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 254). [hüş, -ı]
- Gelüp **hüşa** 'azîmet kıldı rāha
- Şitâbân gitdi yetdi gürgāha (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 37). [hüşa, -a]
- Serâyân oldum itdi güş Leylî
- Düşüp toprağa gitdi **hüş** Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 168). [hüş,]
- Gelüp **hüşa** bulup arām bir dem
- Küşād itdi ser-i mektûbı ḡurrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 185). [hüşa, -a]
- Olup bî-ḡod alup **hüşin** meserret
- Ḳalup bir dem bulup âḡir ifâkat (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 273). [hüşin, -ın]
- Daḡi itme tevaḡḡuf kim o **hüş**
- Ḳalupdur intizârînda der-âḡūş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 117). [hüş,]

hüş buldılar: Akıl bulmak.

- Hemân bî-hüşlar çün buldılar **hüş**

Kalup bir dem be-sân nakş-ı hāmūş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 205). [hüş buldılar, -dı, -lar, -]

hüsn: Güzellik.

- Görür Mecnûn hemân **hüsni** ki bende
- O **hüsni** görmege yok dîde sende (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 35). [hüsni, -i]
- Görür Mecnûn hemân **hüsni** ki bende
- O **hüsni** görmege yok dîde sende (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 36). [hüsni, -i]
- Benim **hüsnüm** saña olsa hüveydâ
- Olursun sen daî Mecnûn-ı rüsvâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 47). [hüsnüm, -üm]
- Seniñ 'aşkıñdan olmuş zâr Mecnûn
- Seniñ **hüsnüñ** anı itmiş diger-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 24). [hüsnüñ, -üñ]
- Tutupdur şöret-i hüsnüñ cihânı
- Velî yok sende ol **hüsnün** nişanı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 26). [hüsnün, -ün, -]
- Ki ey hândân gülî güلزâr-ı **hüsnüñ**
- Beni kıldı hezâr zâr **hüsnüñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 124). [hüsnüñ, -üñ, -]
- Cihân-ı hûbânıñ **hüsni** ser-â-pâ
- Olup bir melek-sîmâda yek-câ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 35). [hüsni, -i]
- Ki **hüsnüm** 'andelibî sen degilsen
- Benim derdim tabîbî sen degilsen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 331). [hüsnüm, -üm]
- Be-sân-ı âfitâb-ı 'âlem-ârâ
- Kılup **hüsni** şu 'â'îñ âşikârâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 12). [hüsni, -i]
- İdüp pîrâste **hüsnüñ** o meh-veş
- Vücûduñ eyledi mihmâna pîş-keş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 231). [hüsnüñ, -üñ, -]
- İdüp yek-digeriñ **hüsnüñ** temâşâ
- Dehân-bend oldılar taşvîr-âsâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 261). [hüsnüñ, -üñ]
- Olup benlik irâden mahv yek-ser
- Seniñ **hüsnüñdür** ancak cilve-güster (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 340). [hüsnüñdür, -üñ, -dür, -]

hüsn ü ân: Güzellik ve cazibe.

- 'İzâr-ı Leylî **hüsn ü ân** bâğı
- Dil-i Mecnûn da derd-i 'aşk dâğı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 59). [hüsn ü ân,]

hüsn ü bahâda: Güzellik ve zarafet, güzellik ve değer II gösteriş ve para.

- Egerçi mâh idi **hüsn ü bahâda**
- Velî kalmışdı kâm-ı ejdehâda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 23). [hüsn ü bahâda, -da, -]

hüsn ü ruhsâr: Güzellik ve ruhsar.

- Kederden gâyet olmuş **hüsn ü ruhsâr**
- Cemâline pedîd oldu diger bâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 185). [hüsn ü ruhsâr,]

hüsn-i dil-keş: Gönlü cezbeden güzellik.

- Bu **hüsn-i dil-keş** ü bu düş birle
- Bu nâz-ı dil-firîb ü hüş birle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 261). [hüsn-i dil-keş,]

hüsn-i leyli: Leyla'nın güzelliği.

- Fûrûğ-ı nûr-ı Tûr **hüsn-i Leylî**
- Ser-â-pâ 'ayn-ı nûr **hüsn-i Leylî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 21). [hüsn-i leyli,]

hüsn-i leyli: Leyla'nın güzelliği.

- Fûrûğ-ı nûr-ı Tûr **hüsn-i Leylî**
- Ser-â-pâ 'ayn-ı nûr **hüsn-i Leylî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 22). [hüsn-i leyli,]

hüsn-i leyli'ni: Leylâ'nın güzelliği.

- Demâdem **hüsn-i Leylî'ni** füzûn it
- Beni gün günden 'aşkıñda zebûn it (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 53). [hüsn-i leyli'ni, -ni, -]

hüsn-i leyli'yle: Leylâ'nın güzelliği.

- Olursa **hüsn-i Leylî'yle** mukâbil
- Olur nâ-büd be-sân-ı sihr-i bâtl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 37). [hüsn-i leyli'yle, -yle, -]

hüsn-i nihâni: Gizli güzellik.

- Nümâyân eyleyüp **hüsn-i nihâniñ**
- Lebiñ kaddiñ ruhuñ zülfuñ dehâniñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 59). [hüsn-i nihâniñ, -iñ, -]

hüsn-i sıfatda: Güzel sıfatlar, vasıflar.

- Eger **hüsn-i sıfatda** bir meleksen
- Degilsen Zeyd'den ammâ ki ahsen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 117). [hüsn-i sıfatda, -da, -]

hüsn-i yûsuf'dan: Hz. Yusuf'un güzelliği.

- Nihâl-i nev-res-i bâğ-ı cüvânı
- Yüzünde **hüsn-i Yûsuf'dan** nişanı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 64). [hüsn-i yûsuf'dan, -dan-dan, -]

hüsni-tek: Tek güzelliği, tek faydası.

- Bulup her dem tezâyüd 'aşk-ı Mecnûn
- Olurdu Leylî'niñ **hüsni-tek** eñzûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 6). [hüsni-tek,]

huşul-i kâma: Mutluluğun ortaya çıkışı.

- Olurlardı **huşul-i kâma** mâ'il
- Olurdu kâm-ı nefis-i şûm hâşıl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 53). [huşul-i kâma, -a, -]

huşul-i kâmuñ: Mutluluğun ortaya çıkışı.

- Huşul-i kâmuñ it Hağ'dan temennâ
- Ki oldur Hâlık u Hayy u tevânâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 91). [huşul-i kâmuñ, -iñ, -]

huşul-i matlabla: İsteğinin yerine gelmesi.

- İdüp dil-nerm Leylî'nin atasın
- Huşul-i matlabla** aldı rızâsın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 102). [huşul-i matlabla, -la, -]

huşûşâ: Özellikle, ayrıca, bilhassa, hele.

□ Huşûşâ kabl-ez-în hem nâmezdedir
Hemân 'ahde bu matlab müstemendir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 97). [huşûşâ,]

hüşyâr ol: Akıl başında, ayık olmak; akıllı olmak.

□ Virüp dil 'âşık olma **hüşyâr ol**
Melâmetden nedâmetden kenâr ol (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 267). [hüşyâr ol,]

hüşyâr-dil: Uyanık gönül, akıllı gönül.

□ O kim gâfil değil bîdâr-dildir
Odur vâreste kim **hüşyâr-dildir** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 222). [hüşyâr-dildir, - dir, -]

huţût-ı cürmüme: Suçun, kabahatin yazıları.

□ Huţût-ı cürmüme hat çek İlâhî
Ki sensen cümle mücrimler penâhî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 177). [huţût-ı cürmüme, -üm, -e, -]

hüveydâ: Belli, besbelli, açık, apaçık, aşikâr.

□ Besâ ümmîd-i cân-bağış u ferah-zâ
Olur nevmîdlik içre **hüveydâ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 194). [hüveydâ,]
□ Benim hüsnum saña olsa **hüveydâ**
Olursun sen dağî Mecnûn-ı rûsvâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 47). [hüveydâ,]
□ Şabâhın çün oldu âşârî peydâ
Nesîminde dem-i İsâ **hüveydâ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 74). [hüveydâ,]
□ Dilinde tabş-ı mühlîk oldu peydâ
Teninde ra'ş-e-i müdhîş **hüveydâ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 96). [hüveydâ,]

hüy u hây-ı 'işret: İçkinin Allah'tan gelip Allah'a gitmesi (Allah'a olan aşkın sarhoşluğu).

□ Çekildi süfre-i bezm-i meserret
İrişdi çarha **hüy u hây-ı 'işret** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 118). [hüy u hây-ı 'işret,]

hüy-ı leylî: Leylî'nin tabiatı, huyu, yaratılışı.

□ Cihândan gitdi çünki şüy-ı Leylî
İrişdi âsumâna **hüy-ı Leylî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 88). [hüy-ı leylî,]

huzûr: Huzur, rahat.

□ Gelürler çârsûdan deste deste
Huzûrunda olurlar dest-beste (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 78). [huzûrunda, -un, - da, -]
□ Huzûrunda egerçi rû-siyâhem
Velîkin tevbekârim 'özü-h'âhem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 349). [huzûrunda, -uñ, - da, -]
□ Huzûra eyledim irsâl nâ-çar
Ki hâlimden seni kılusun haber-dâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 311). [huzûra, -a, -]
□ Çü Zeyd-i hânde-rûyî gördi Mecnûn
Huzûra bâr virdi kıldı me'zûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 80). [huzûra, -a, -]
□ Götürdi bâ-vefâ Zeyd'i **huzûra**

Çıkardı râz-ı pinhânîñ zühûra (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 49). [huzûra, -a]

□ Degil bir dem cüdâ senden **huzûrum**
Ki senden gayrı derk itmez şu'ûrum (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 335). [huzûrum, -um]

huzûr-ı mâder-i leylî'ye: Leylâ'nın annesinin huzuru(bulunduğu yer).

□ Huzûr-ı mâder-i Leylî'ye gitdi
Ne görmüşse anı takrîr itdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 251). [huzûr-ı mâder-i leylî'ye, - ye, -]

huzûr-ı vâlid-i leylâ'ya: Leylâ'nın babasının huzuru.

□ Huzûr-ı vâlid-i Leylâ'ya gitdi
Edeble destin evvel bûs itdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 53). [huzûr-ı vâlid-i leylâ'ya,]

huzûr-ı yârde: Sevgilinin huzuru, makamı, yanı.

□ Huzûr-ı yârde ben rû-siyâhem
Eşîmem cürmkârem 'özü-h'âhem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 135). [huzûr-ı yârde, - de, -]

huzûr-ı yârde: Sevgilinin huzuru, makamı, yanı.

□ Huzûr-ı yârde ben rû-siyâhem
Eşîmem cürmkârem 'özü-h'âhem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 135). [huzûr-ı yârde, - de, -]

I/İ

î: "-i" ek fiili.

□ Ol iki servler âzâde **iken**
Bulup yek-diğeriñ dil-dâde **iken** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 19). [iken, -ken, -]
□ Var **idi** anda bir küh-i ser-efrâz
İderdi âsumâna zirvesi nâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 11). [idi, -di]
□ Eb-i Mecnûn **idi** 'Âmir'de ol dem
Emîr-i muhterem mîr-i mu'azzâm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 3). [idi, -di]
□ Niçe genc ister **isen** revâdır
Dü-bâlâ itmesem 'ayn-ı hatâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 45). [isen, -se, -n]
□ Revân **idi** cihândan süy bâ-sû
Diyüp Leylî gezürdi kûy bâ-kû (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 7). [idi, -di]
□ Çekâvek eyleyüp eleys tekrâr
Hem-âvâz olmuş **idi** yâr-bâ-yâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 10). [idi, -di]
□ Bu mevsimde bu vâkt-i cân-fezâda
Ki büy-ı 'aşk **idi** peydâ hevâda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 12). [idi, -di]
□ İrişdi nâ-gehân bir gûlsitâna
Ki gûbta-bağış **idi** bağ-ı cinâna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 20). [idi, -di]
□ Ne Leylî mahz Mecnûn **idi** meyli
Ne Mecnûn meyli ancak 'aşk-ı Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 69). [idi, -di]
□ Hemîn bir âh **idi** ol mâha mahrem
Yok **idi** sâyesinden gayrı hem-dem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 66). [idi, -di]

□ Tenim hoş-rengim **iken** erğuvānī
 Tebeddül buldı oldı za'ferānī (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 43). [iken, -ken]
 □ Temâm ehl-i cihân bu ârzûda
 Tekâpû eyler **iken** cüst-cûda (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 18). [iken, -ken]
 □ Cihânda var **iken** senden nikû-rû
 Bût-i simîn-beden maḥbûb-ı dîl-cû (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 27). [iken, -ken]
 □ Terâne eyliyordı âb-ı cārī
 Be-sân-ı Kevser **idi** cüybarī (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 110). [idi, -di]
 □ Var **idi** anda bir bâğ-ı dîl-ārā
 Ki bâğ-ı 'Adn'e **idi** gîbta-baḥşā (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 88). [idi, -di]
 □ Var **idi** anda bir bâğ-ı dîl-ārā
 Ki bâğ-ı 'Adn'e **idi** gîbta-baḥşā (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 87). [idi, -di]
 □ Benefşe pîş-i gûlde dest-beste
 Çeküp şaf durmuş **idi** deste deste (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 28). [idi, -di]
 □ Şafâ-yı cünbiş-i serv [û] şanevber
 Tarab-engîz **idi** hem rûh-perver (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 16). [idi, -di]
 □ Garaż-ı seyr ü şafâ-yı gûlsitândan
 Bu **idi** ḡayet maḥşûdî andan (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 66). [idi, -di]
 □ Dir **isem** şabır ol bu hem ḥatâdır
 Ki 'uşşâka şabûr olmak cefâdur (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 273). [isem, -se, -m]
 □ Ki Leylâ-yı dîl-ārâ-yı cihân-sûz
 O gün kim olmuş **idi** 'âlem-efrûz (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 6). [idi, -di]
 □ Ne âğâh **idi** taḥdîr-i każâdan
 Ne vâkıf bu mükedder mâ-cerâdan (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 91). [idi, -di]
 □ Geçürdi tuḥfesin bir bir nazardan
 Niçe genc **idise** zerden güherden (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 56). [idise, -di, -se, -]
 □ 'Alem-efrâz **idi** mülk-i 'Arab'da
 Pesendideydi etvâr u edebde (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 7). [idi, -di]
 □ Hemîşe sâz **idi** bezm-i şafâsı
 Hemîşe râzıydı bâb-ı 'atâsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
 Mesnevi 17, Mısra 21). [idi, -di]
 □ Ki bir gün Nevfel ü Mecnûn bā-hem
 Tarab bezminde dem-sâz **idi** ḥurrem (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 4). [idi, -di]
 □ Güzide kıldı yüz merd-i dîlâver
 Ki her ferdi **idi** yüz merde berâber (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 32). [idi, -di]
 □ Bahâne-cüy **idi** kim niçe itsün
 Ne reng ile ḥarîm-i yâre gitsün (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 17). [idi, -di]
 □ O kim dānâ **idi** giryân olurdu
 O kim nādān **idi** ḥandān olurdu (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 101). [idi, -di]
 □ O kim dānâ **idi** giryân olurdu
 O kim nādān **idi** ḥandān olurdu (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 102). [idi, -di]
 □ Cünûnluḡ zîverinden dūr **idim** ben
 'Aceb pîrâye-baḥş olduñ baña sen (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 63). [idim, -di, -m]
 □ Sirîşk-i ḥasret **idi** sûrḡ-âb rûyî

Cîger dūdıydı 'itr-ı müşğ-būyî (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 135). [idi, -di]
 □ Sen idüñ ḡam-ḥ'arîm pūşt ü penâhım
 Sen **idiñ** reh-nümünüm pîr-i rāhım (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 60). [idiñ, -diñ, -]
 □ Sen **idüñ** ḡam-ḥ'arîm pūşt ü penâhım
 Sen idüñ reh-nümünüm pîr-i rāhım (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 59). [idüñ, -düñ, -]
 □ Kime kim olmasaydı yâr Mecnûn
 Anı eylerler **idi** ḡarka-i ḥūñ (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 80). [idi, -di]
 □ O **idi** nâme-ber hem nâme-âver
 İki 'aşîk miyânında peyember (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 97). [idi, -di]
 □ Ki mülk ü mâldan Zeyd-i ḥünerver
 Faḡîr **idi** velî 'ammı tevânger (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 50). [idi, -di]
 □ O Leylî'niñ ki cân-baḥş **idi** rûyî
 Fedâ-yı 'aşkıñ olmuş reng ü bûyî (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 103). [idi, -di]
 □ Benim ger vâlidim itseydi rîḥlet
 Bu rûtbe tûkmez **idim** eşk-i ḥasret (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 248). [idim, -dim]
 □ Eger nâmi Selîm-i 'Âmir **idi**
 Velî tedbîrde bir sâmir **idi** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
 Mesnevi 28, Mısra 7). [idi, -di]
 □ Eger nâmi Selîm-i 'Âmir **idi**
 Velî tedbîrde bir sâmir **idi** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
 Mesnevi 28, Mısra 8). [idi, -di]
 □ Ne var **idi** firâre ihtiyârı
 Ne ḡalımışdı qarâre iktidârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
 Mesnevi 30, Mısra 13). [idi, -di]
 □ Degildi bendde ger bend-ber-pâ
 Velî bî-bend **idi** der-bend zîrâ (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 16). [idi, -di]
 □ Velî dîl-serd **idi** Leylî anıñla
 Degildi yek-cihet meyli anıñla (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 21). [idi, -di]
 □ Ki ol bir bâğ **idi** Firdevs-âsâ
 Hevâsı dîl-keş şahnı dîl-ārâ (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 131). [idi, -di]
 □ Ser-â-pâ dîl-keş **idi** sebzegâhı
 Reyâḥîn **idi** ser-tâ-ser giyâhı (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 137). [idi, -di]
 □ Ser-â-pâ dîl-keş **idi** sebzegâhı
 Reyâḥîn **idi** ser-tâ-ser giyâhı (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 138). [idi, -di]
 □ Nesîmi 'anber-efşân müşğ-perdâz
 Neşât **idi** nesîmi birle dem-sâz (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 140). [idi, -di]
 □ Egerçi mâh **idi** ḥûsn ü bahâda
 Velî ḡalımışdı kām-ı ejdehâda (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 23). [idi, -di]
 □ Cemâlî âfîtab-ı behcet **idi**
 Gıriftâr-ı kûsûf-ı mîḥnet **idi** (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 25). [idi, -di]
 □ Cemâlî âfîtab-ı behcet **idi**
 Gıriftâr-ı kûsûf-ı mîḥnet **idi** (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 26). [idi, -di]
 □ Serâser maḥv olup âşâr-ı firḡat
 Firâkı olmuş **idi** 'ayn-ı vuşlat (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 386). [idi, -di]
 □ Degildi kârger âḡrâz anda
 Yok **idi** ḡalb-keş emrâz anda (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 250). [idi, -di]
☐ Harîmiñ sũ-be-sũ pîrâmeninde
 Muñalsam hışn **idi** fevc-i derinde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 216). [idi, -di]
☐ Ki tâ vaşl-ı lebirden dūr **idiñ** sen
 Cemâlimden benim mehcūr **idiñ** sen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 287). [idiñ, -diñ, -]
☐ Ki tâ vaşl-ı lebirden dūr **idiñ** sen
 Cemâlimden benim mehcūr **idiñ** sen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 288). [idiñ, -diñ, -]
☐ Şeğafnâk **idi** 'âdî bir vişâle
 İderdi nefesiñ kâbinca nâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 7). [idi, -di]
☐ Harîm-i bezm-i hâş-ı vaḥdet **idi**
 Hemîşe mest-i cām-ı vuşlat **idi** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 33). [idi, -di]
☐ Harîm-i bezm-i hâş-ı vaḥdet **idi**
 Hemîşe mest-i cām-ı vuşlat **idi** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 34). [idi, -di]
☐ Tecelligâh **idi** yek-diğerine
 Şeğafnâk idiler kendülerine (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 45). [idi, -di]
☐ Hemân Mecnûn **idi** Leylâ-yı meh-rû
 Hemân Leylî'ydi Mecnûn mûy bâ-mû (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 49). [idi, -di]
☐ Tecelligâh **idi** yek-diğerine
 Şeğafnâk **idiler** kendülerine (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 46). [idiler, -di, -ler]
☐ Dime İbni Selâm'a yâr **idim** ben
 O dem hem-âşiyân-ı mâr **idim** ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 88). [idim, -dim]
☐ Henüz ol demde kim ma'sûm **idim** ben
 Muķîm-i mekteb-i me'lûl **idim** ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 95). [idim, -di, -m]
☐ Henüz ol demde kim ma'sûm **idim** ben
 Muķîm-i mekteb-i me'lûl **idim** ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 96). [idim, -di, -m]
☐ Sen **idiñ** dâ'imâ zikr-i zebânı
 Sen **idiñ** her zamân meger cenânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 135). [idiñ, -diñ, -]
☐ Sen **idiñ** dâ'imâ zikr-i zebânı
 Sen **idiñ** her zamân meger cenânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 136). [idiñ, -diñ, -]
☐ Olup 'Ankâ gibi güm cism-i dâniş
 Cihânda kalmış **idi** ism-i dâniş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 66). [idi, -di]
☐ Pederden cedden mevrûş mālım
 Ne kim var **idiyse** mülk-i helâlim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 108). [idiyse, -di, -(y)se, -]

i-: "-i" ek fiili.

☐ Mezeydi nuķl **idi** hengâm-ı mestî
 Turuncı ğabğabı bādâm-ı mestî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 35). [idi, -di]
☐ Olup Leylî de dil-dâde bedensân
 Velî o âşikâr **idi** bu pinhân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 52). [idi, -di]
☐ Be-sân Kays **idi** Leylî de meftûn
 Velî Kays âşikâr u Leylî meknûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 55). [idi, -di]
☐ Ol kûhuñ olmuş **idi** Necd nâmı
 İrişmişdi sipihre ihtişâmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 13). [idi, -di]

☐ Kılurdu bir kabîle anda me'vâ
 Ki bu me'vâ **idi** me'vâ-yı Leylâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 18). [idi, -di]
☐ Egerçi 'aşkda Mecnûn-ı şeydâ
 Cünün mülkinde bir şâh **idi** ammâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 8). [idi, -di]
☐ Hemîn bir âh **idi** ol mâha mahrem
 Yok **idi** sâyesinden ğayrı hem-dem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 65). [idi, -di]
☐ Şakâyıkdan çekilmişdi hışârı
 Semen-zâr **idi** tîrf-ı cüybârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 98). [idi, -di]

ibrâm ider: Can sıkacak şekilde ısrar etme, zorlama.

☐ Vişâl için kılup bir de irâde
 Eger **ibrâm ider** olsa ziyâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 338). [ibrâm ider, -er, -]

ibrâm u te'kid: Zorlama ve sağlamlaştırma.

☐ 'İlâcından çeküp el oldı nevmîd
 Ziyâde kılmadı **ibrâm u te'kid** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 170). [ibrâm u te'kid,]

ibrâz itseydim: Herhangi bir kimseye, her kime.

☐ Kime itseydim **ibrâz** rûbâ'ı
 Olurdu cehlden efzûn şudâ'ı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 55). [ibrâz itseydim, -se, -(y)dim, -]

ibrâz kılup: Ortaya koymak, göstermek.

☐ Olur anlarla dem-sâz hem-âvâz
 Kılup biñ şive-i ser-beste **ibrâz** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 140). [ibrâz kılup, -up, -]

ibrâz-ı 'inâyet: Lütuf; ihsan; iyilik; yardım gösterme.

☐ K'idüp devrinde **ibrâz-ı 'inâyet**
 Kılup seyrinde izhâr-ı 'adâvet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 81). [ibrâz-ı 'inâyet,]

'ibret: Ders alma, uyarılma.

☐ Alup keyfiyyet-i Lyli'den **'ibret**
 Ni'coldı gör mir'at-i ḥaķîkat (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 211). ['ibret,]

'ibret alup: İbret almak.

☐ Neşâtından gehî rakş itdi ḥandân
 Gehî **'ibret alup** oldı perîşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 28). ['ibret alup, -up, -]

'ibretgâh: İbret yeri.

☐ Bu **'ibretgâhdan** Mecnûn gibi hem
 Güzer kılsa gerekdir cümle 'alem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 217). ['ibretgâhdan, -dan, -]

ibtidâ: Başlangıç.

☐ Gidüp mâtem rûsümüñ kıldı icrâ
 Kıyâmet **ibtidâsın** itdi peydâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 14). [ibtidâsın, -sın]

ibtidâr itdi: Bir işe girişmek, başlamak.

□ Ta‘accüb eyleyüp Nevfel bu hâle
Açup leb **ibtidâr itdi** suâle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 50). [ibtidâr itdi, -di, -]

ibtîlâ: Düşkünlük.

□ Berâ‘etdir diyânetdir siriştım
Bükâdır **ibtîlâdır** ser-nüviştım (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 148). [ibtîlâdır, -dır, -]

ic: İçmek.

□ Ciger-teşne **içüp** âb-ı hayâtı
Bulursa ‘atş-ı mühlükden necâtı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 47). [içüp, -üp, -]

ic: İç, içeri.

□ Ki gūyâ gür **içinde** bir bedendir
Velî bu gürgehe bî-kefendir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 43). [içinde, -in, -de, -]
□ Mu‘anber gîsûvânî itdi efşân
Anı ‘anber **içinde** kıldı pinhân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 362). [içinde, -in, -de, -]

icâd iderdi: Yeni bir şey meydana getirmek, ortaya koymak II var etmek, yaratmak.

□ Bedîhî şî‘rler **icâd iderdi**
Hemân Leylî diyüp feryâd iderdi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 105). [icâd iderdi, -er, -di, -]

icâzet: İzin, ruhsat.

□ Kime olsaydı Mecnûn’dan **icâzet**
Aña izhâr iderlerdi muhabbet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 77). [icâzet,]

içinde: –da/-de, içinde.

□ Hazân-ı fevtiden oldı perîşân
Şehâb-ı mevt **içinde** kaldı pinhân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 218). [içinde,]

icrâ: Akıtma, akma.

□ Bu peygâmîna kâşîd kıldı **icrâ**
Hurûşân oldı h‘îş-âvend-i Leylâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 55). [icrâ,]

icrâ evle: Yapmak, yerine getirmek; akıtmak.

□ Künün bâbîndayam zencîr-der-câ
Ne hüküm eyler isen sen eyle icrâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 140). [icrâ eyle,]

icrâ itmek: Yapmak, yerine getirmek, bir işi yürütmek.

□ Vişâl âyînini itmek için icrâ
İdüp şâyeste bir tedbîr peydâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 41). [icrâ itmek, -mek, -]

icrâ kıldı: Yapmak, uygulamak.

□ Kader çün eyledi hükümün nümâyân
Anı kıldı kaçâ icrâ kemâ-kân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 2). [icrâ kıldı, -dı, -]

icrâ kıldı: Yapmak, uygulamak.

□ Gidüp mâtem rûsûmuñ kıldı icrâ

Kıyâmet ibtidâsın itdi peydâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 13). [icrâ kıldı, -dı, -]

icrâ kılup: Yapmak, uygulamak.

□ Kader **icrâ kılup** cümle merâmîñ
Kažâ İbni Selâm itmişdi nâmîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 27). [icrâ kılup, -up, -]

icrâ-yı mâtem: Yas tutmak.

□ İdüp nevha gelüp feryâda bir dem
Olup giryân kılup **icrâ-yı mâtem** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 36). [icrâ-yı mâtem,]

icrâ-yı merâmîñ: İsteğini yapmak, amacını yerine getirmek.

□ Güni böyle geçüp İbni Selâm’îñ
İdüp metrûk **icrâ-yı merâmîñ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 358). [icrâ-yı merâmîñ, -îñ, -]

içre: " İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/-da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

□ Şu‘ûr u neng ü nâmı virdi bâde
Beyâbân **içre** kaldı o fütâde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 34). [içre,]
□ Olup nisbetle kûha Necd nâmı
Kağâ‘il **içre** olmuşdı kirâmı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 20). [içre,]
□ Benim göñlümdür ol zülf **içre** pinhân
Şakın gîsûlarıñ kılma perîşân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 33). [içre,]
□ Gelür her dem kağîle **içre** nâlân
Hurûşân u serâyân u gâzel-h‘î‘ân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 21). [içre,]
□ Beyâbân **içre** düşmüş hâke gâltân
Enîn ü bî-hod u bî-tâb u nâlân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 61). [içre,]
□ Hezârân çâh var bu râh **içre**
Hezâr üftâde var her çâh **içre** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 169). [içre,]
□ Hezârân çâh var bu râh **içre**
Hezâr üftâde var her çâh **içre** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 170). [içre,]
□ Besâ ümmîd-i cân-bağş u ferağ-zâ
Olur nevmîdlik **içre** hüveydâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 194). [içre,]
□ Bu âteş **içre** kim süzişdeyim ben
Bu âteşden yakılmış niçe hırmen (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 231). [içre,]
□ Ki hâli muğtar birer çeşmi giryân
Beyâbân **içredir** hayretle püyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 78). [içredir, -dir]
□ Zenahdâniydı çâh-ı ser-küşâde
Hemân çâh **içre** biñ dil-fütâde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 14). [içre,]
□ Ta‘aşşuk eyleyüp Mecnûn’ı Mecnûn
Beyâbân **içre** kim itdi diger-gün (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 2). [içre,]
□ Açup gîsûlarıñ bağ **içre** mahzûn
Perîşân eylemişdi bîd-i Mecnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 33). [içre,]
□ Küdûret-hâne **içre** oldı dil-teng
Dili hâste teni bî-tâb u bî-reng (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 283). [içre,]
 □ Bu pend **içre** 'ayandır emr-i düşvâr
 Degil maqbûl bu pend-i dil-âzâr (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 269). [içre,]
 □ Perî-rüyân ile Leylî hırâmân
 Niçe kim encüm **içre** mâh-ı tâbân (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 124). [içre,]
 □ Hiyâzî **içre** mâhîler şinâver
 Fezâsında tezervân behcet-âver (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 111). [içre,]
 □ Hırâmente olup bağ **içre** ser-mest
 Kadd-i şimşâd u servi eylesün pest (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 47). [içre,]
 □ Çemenzâr **içre** ezhar-ı mülevven
 Çemen ferşini kılmışdı müzeyyen (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 9). [içre,]
 □ Beyâbân **içredir** Mecnûn perîşân
 Hiyâbân **içredir** Leylî gül-efşân (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 215). [içredir, -dir]
 □ Beyâbân **içredir** Mecnûn perîşân
 Hiyâbân **içredir** Leylî gül-efşân (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 216). [içredir, -dir]
 □ Bu dârü-gırde bu tengnâda
 Bu ceng **içre** bu meydân-ı belâda (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 88). [içre,]
 □ Bu peykâr **içredir** çün haşm-ı yârim
 Benim tîğ ile tîr ile ne kârım (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 121). [içredir, -dir]
 □ İdüp der-peyi Mecnûn'ın edâsın
 Geçen ceng **içre** vâkî' mâ-cerâsın (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 114). [içre,]
 □ Gel ey gisûları zencîr-i sevdâ
 Ki zencîr **içre** oldum derd-fersâ (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 82). [içre,]
 □ Niçün böyle olup dîvâne kirdâr
 Bu zencîr **içre** olmuştun giriftâr (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 12). [içre,]
 □ Revâne kıldı kim olsun mehem-sâz
 Anı kılusun cihân **içre** ser-efrâz (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 82). [içre,]
 □ Didi ey 'âşık-ı nâlân daî sen
 'Abeş itme beyâbân **içre** mesken (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 152). [içre,]
 □ Seniñ bu 'ahd-i süstün tâ-be-maşer
 Cihân **içre** olur dillerde ezber (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 228). [içre,]
 □ İrşdi menzil-i dâmâda maḥmil
 O maḥmil **içre** Leylî dâğ-ı ber-dil (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 306). [içre,]
 □ Yakıldı bağrım **içre** dâğ-ı hasret
 Ki bâkîdir bu hasret tâ kıyâmet (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 195). [içre,]
 □ Görüp ğam-ı'ârını hâk **içre** pinhân
 Mükedder oldı hâli kıldı efgân (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 49). [içre,]
 □ Beyâbân **içre** Mecnûn-ı belâ-keş
 Kılup miḥnetle bir müddet der-âteş (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 1). [içre,]
 □ Gözüñ kanı idüp kühi mülevven
 Kıluben la'l-veş seng **içre** mesken (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 206). [içre,]
 □ Beyâbân **içre** Mecnûn-ı remîde
 Kılup inşâd kaşîde ber-kaşîde (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 9). [içre,]

□ Ki ol her dem ider küh üzre şiven
 Velî çâh **içreyim** feryâd-zen ben (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 56). [içreyim, -(y)im, -]
 □ Hoşâ ol 'âşık-ı cân-bâz Nâkâm
 Ki 'aşk **içre** idüpdür terk-i ârâm (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 58). [içre,]
 □ Kılup şahrâları sîr-âb yaşı
 İdüp vâdiler **içre** la'l daşı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
 Mesnevi 37, Mısra 86). [içre,]
 □ Gehî vâdiler **içre** oldı müyân
 Gehî feryâd ile şahrâda püyân (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 87). [içre,]
 □ Gülistân şabâhet **içre** yektâ
 Letâfet şâhına pîrâye-baḥşâ (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 119). [içre,]
 □ Cihânı terk idüp gitdiñ nigârâ
 Künün hâliñ nedir hâk **içre** yârâ (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 148). [içre,]
 □ Olup heşt-behişt **içre** hırâmân
 İdüp ruhsâr-ı tâbânıñ nümâyân (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 159). [içre,]
 □ Ğam-ı hicrândan zârem nigârâ
 Bu zindân **içre** nâ-çârem nigârâ (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 174). [içre,]
 □ Künün mecrûh u bî-tâb u saḳîmem
 Harîm-i türbetiñ **içre** muḳîmem (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 178). [içre,]
 □ Olup 'aşk **içre** hem-peyvend-i Mecnûn
 Sivâyı terk kıl mânend-i Mecnûn (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 235). [içre,]
 □ Ecel kılmış anı meknûn eknûn
 Teni hâk **içredir** eknûn meknûn (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 46). [içredir, -dir]

içün: " Sebebiyle, -den dolayı" anlamlarında edat.

□ Eb-i Leylâ'ya ol dem kıldı izhâr
 Ki Leylî'den **içün** geldim talebkâr (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 38). [içün,]
 □ Seni ben beslemişdim ey siyeh-kâr
 Hemîn olmak **içün** kurbân-ı dîdâr (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 112). [içün,]
 □ Medâr olmak **içün** gâhî fiğâna
 Kılup peydâ diger-gün bir bahâne (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 39). [içün,]
 □ Gezürdim ben şikâr **içün** hemâre
 Duçar oldum 'aceb türfe şikâra (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 93). [içün,]
 □ Seniñ işkâliñi itmek **içün** hâl
 İder bu cengi bu âşûbı Nevfel (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 107). [içün,]
 □ Bu leşker senden **içün** geymiş âhen
 Teşekkür itmeyüp a'vânîña sen (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 109). [içün,]
 □ Rızâ-yı yâr **içün** 'âşık virür cân
 İder cân u teniñ cânâ kurbân (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 119). [içün,]
 □ Ma'âş **içün** olup nîreng-perdâz
 Hemîn nîrengi âhir itmiş saz (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 31). [içün,]
 □ Müdârâ eyledi bir niçe eyyâm
 Hemân simîn-tenî itmek **içün** râm (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 314). [içün,]
 □ Vişâl **içün** kılup bir de irâde
 Eger ibrâm ider olsa ziyâde (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 337). [içün,]

□ Olup her kes talebkâr vişâli

Vişâl **içün** iderdi bir hayâli (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 64). [içün,]

□ ‘Îlâc itmek **içün** Mecnûn-ı zâre

Cihân-geşt oldı gitdi her diyâre (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 5). [içün,]

□ Bulup Mecnûn’ını bir daği tekrâr

Anı hâlinden itmek **içün** haber-dâr (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 20). [içün,]

□ Olup anda âzâde endüh-ı sitemden

Rehâ bulmak **içün** bir çâh-ı gamdan (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 154). [içün,]

□ Rızâsın almak **içün** mâderiniñ

Kudûmi tahtına koydı cebîniñ (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 175). [içün,]

□ Nişîmengâh **içün** Mecnûn-ı şeydâ

İdüp bir küşe-i cângâh peydâ (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 141). [içün,]

□ Vişâl âyîniñ itmek **içün** icrâ

İdüp şâyeste bir tedbîr peydâ (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 41). [içün,]

□ Temâm itmek **içün** ikrâm kârîñ

Mukahhal eyledi çeşm-i humârîñ (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 229). [içün,]

id: "Etmek, eylemek yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

□ Virüp bir gayrî şüret mâ-cerâya

İderdi ‘arz-ı gam bād-ı şabâya (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 30). [iderdi, -er, -di]

□ Ki Mecnûn’dur dil-efkâr-ı firâkıñ

Anı dil-hûn **idüpdür** iştiyâkıñ (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 42). [idüpdür, -üp, -dür]

□ Aña isnâd **idersiz** bî-vefâdır

Haşâdır bu haşâ-ender-haşâdır (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 93). [idersiz, -er, -siz]

□ Kılup efsûs iderdi dîde giryân

İderdi hıfz ebyâtıñ kemâ-kân (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 16). [iderdi, -er, -di]

□ Kimiñ âhı saña te’sîr **idüpdür**

Seni Mecnûn-ı bî-zencîr **idüpdür** (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 153). [idüpdür, -üp, -dür, -]

□ Kimiñ âhı saña te’sîr **idüpdür**

Seni Mecnûn-ı bî-zencîr **idüpdür** (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 154). [idüpdür, -üp, -dür, -]

□ Nevâzişler **idüp** Mecnûn’a tekrâr

Anâ mihr-i derûnuñ kıldı izhâr (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 97). [idüp, -üp, -]

□ Velî Mecnûn **idüp** bir ayrı âheng

Olup Leylî sipâhı birle yek-reng (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 91). [idüp, -üp]

□ ‘Alem-dârî **idüp** hâk ile yeksân

Sipâhıñ kalbini kıldı perîşân (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 59). [idüp, -üp]

□ Neşât ile olupsun cüft ü dil-şâd

İder seni daği Mecnûn’ı der-yâd (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 180). [ider, -er]

□ Ki senden şekve itseydim eger ben

İder miydim bu vahşetgâhı mesken (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 232). [ider, -er]

□ Hemân giryân olurdu âh **iderdi**

Dil-i süzânıñ âteşgâh **iderdi** (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 54). [iderdi, -er, -di]

□ Olup her kes talebkâr vişâli

Vişâl **içün iderdi** bir hayâli (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 64). [iderdi, -er, -di]

□ Temennâ itmeyüp Leylî vişâliñ

İderdi mahz-ı ber-rü’yet cemâliñ (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 360). [iderdi, -er, -di]

□ İderken tayy-ı reh-i mehd perî-zâd

Rikâbında revân dâmâd-ı dilşâd (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 143). [iderken, -er, -ken]

□ Sirişk-efşân olursun âh **idersin**

Demâdem nâle-i cângâh **idersin** (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 120). [idersin, -er, -sin]

□ Tevehhüm kıldı kim itdükde rihlet

İdüp bigâne da’vâ-yı verâset (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 16). [idüp, -üp]

□ Seni bed-hâl **idüpdür** ‘aşk-ı Leylî

Velîkin Leylî’niñ yok sende meyli (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 85). [idüpdür, -üp, -dür, -]

□ Anıñ hâlinden olmuşdı haber-dâr

Anı talât **iderdi** ol perî-vâr (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 76). [iderdi, -er, -di]

□ Peyâmı eyleyüp Mecnûn’ı memnûn

Nevâzişler **iderdi** Zeyd’e Mecnûn (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 88). [iderdi, -er, -di]

□ Kime izhâr **idem** derd-i derûnum

Kim olsun çâre-bağışım râh-nümünüm (Mecnûn u

Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 333). [idem, -em]

□ Niyâz itdi ki ey Feyyâz u Bî-çün

İden sensen beni Mecnûn-ı dil-hûn (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 46). [iden, -en]

□ Perîşân eyleyüp gîsü-yı çîniñ

İden dem şâne zülf-i anberîniñ (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 376). [iden, -en]

□ Yağar cismim şerâr-ı gayret-i ‘aşk

İder aşarımı kem satvet-i ‘aşk (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 402). [ider, -er]

□ Anı tahîr **idüpdür** bir dil-efkâr

Esîr-i bend ya’nî Leylî-yi zâr (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 193). [idüpdür, -üp, -dür, -]

□ Anı kim eylemiş nâ-kâm tağdîr

Anı bâ-kâm **ider** mi hiç tedbîr (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 188). [ider, -er]

□ İdüp yek-reng hâlusıyla hâliñ

Tefahhuş kıldı şordı hâl-i hâliñ (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 39). [idüp, -üp]

□ Beni andan gelüp eyle haber-dâr

Gelüp ben hem **idem** seyr-i ruh-ı yâr (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 62). [idem, -em]

□ Ki ol her dem **ider** küh üzre şîven

Velî çâh içreyim feryâd-zen ben (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 55). [ider, -er]

□ Temevvüc itse bañr-i cezbe-i Hakk

İder her kañreyi bir bañr-i mutlak (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 306). [ider, -er]

□ İderken cüst-cû bir merd-i hüşyâr

Ki olsun yârî hâlinden haber-dâr (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 27). [iderken, -er, -ken]

□ Peleng ü şîr oluplar pâşbânı

İderler hıfza ol genc-i revânı (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 78). [iderler, -er, -ler]
☐ Hemân Zeyd'e **idüp** tab'iyet anda
 Muhalif keşmekeşden var dehânda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 121). [idüp, -üp]
☐ Benimle hem-sebak hem-pâ cüvânân
 Olup hâfiz **idüpler** hatm-i Kur'ân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 48). [idüpler, -üp, -ler, -]
☐ İder nâ-gâh peydâ bir sitîze
 Kalır bu derd-i hasret rest-hîze (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 79). [ider, -er]
☐ Hıramân-geşt **iderdi** sū bā-sū
 Küşâde rûy lîkin dest ber-rû (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 13). [iderdi, -er, -di]
☐ İderdi zemzeme hândân u hurrem
 Demâdem vahdetden idüp dem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 387). [iderdi, -er, -di]
☐ İdüp bu dürleri şîâr Mecnûn
 Kemâl-i vecdden oldı diger-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 355). [idüp, -üp]
☐ Çeküp âğûşa Mecnûn-ı nevânî
İdüp cânânına peyveste cânî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 360). [idüp, -üp]
☐ Olup bezm-i vahdetde hem-âğûş
İdelüm cām-i nâb-ı vuşlatı nûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 152). [idelüm, -elü, -m]
☐ Geküp kim ki **iderse** mekş bir dem
 Zarûrî eyliyor rihlet gider hem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 191). [iderse, -er, -se]
☐ Hemân buldukda techîzim nihâyet
İdüp âğâz-ı tefsîr-i hikâyet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 124). [idüp, -üp]
☐ Ta 'aşşukdur **iden** insânî kâmil
 Hârim-i vuşlat-ı cânâne kâbil (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 309). [iden, -en]
☐ Kuşûrumdan geçüp rahmet **iderler**
 Hâtam ıslâhına himmet **iderler** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 146). [iderler, -er, -ler, -]
☐ Hani Nâkâm **idüp** seslense bir kes
 Diyüp lebbeyk ider her lafz bir ses (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 17). [idüp, -üp]

id-: "Etmek, eylemek yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

☐ İdüp Kaş adını âhir o dil-hûn
 Fedâ-yı 'aşk-ı Leylî oldı Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 35). [idüp, -üp]
☐ Anı kim eylemiş dîvâne Leylî
 O dîvâne **ider** mi gayra meyli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 84). [ider, -er]
☐ Eger olsaydı bende rişte-i kâr
İder miydim beni ben 'âşık-ı zâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 224). [ider, --er]
☐ Nişimengâh **idüp** bir gülsitâni
 Ferâhem kıl gürûh-ı dostânî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 203). [idüp, -üp]
☐ Dili Mecnûn'ın olmuş pâre pâre
 Velî Leylî **ider** âğyâre çâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 218). [ider, --er]
☐ Biri her dem **idüp** Dâvûdî-elhân
 Olurdu diğerânî dest-efşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 135). [idüp, -üp]
☐ Eger hûd-ser **idüp** Leylâ-y zârî

Aña teslîm idersem ihtiyârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 261). [idüp, -üp]
☐ Kühen-i meşşâta-i ruhsâr-ı ma'nâ
İdüp mahbûbe-i ma'nâyı ra'nâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 2). [idüp, -üp]
☐ Beni bî-reng **idüp** reng-i küdürret
 Tutupdur gönlîmi jeng-i küdürret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 11). [idüp, -üp]
☐ İdüp bu bahşde hâl-i mesâ'il
 Bu mazmûn söylemiş üstâd-ı kâmil (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 1). [idüp, -üp]
☐ Görünce kühda bir gâr dil-gîr
İdüp ol gârdan ümmîd naçcîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 38). [idüp, -üp]
☐ Olup dil-dâdesi bir nâzenîn
 Fedâ-yı 'aşk **idüp** dünyâ vü dîniñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 60). [idüp, -üp]
☐ Nevâzişler **idüp** ben hem o servi
 O âfetkârî ol ra'nâ tezervi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 43). [idüp, -üp]

idbâr: Talihsizlik, bahtsızlık, düşkünlük, işlerin ters gitmesi.

☐ Terahhüm eyle gör hâlim nigârâ
 Dönüp **idbâra** iqbâlim nigârâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 70). [idbâra, -a]
☐ İdüp **idbârımı** iqbâl bir dem
 Dilim kıl büyü dil-dâr ile hurrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 31). [idbârımı, -ım, -ı, -]

iddi'â: Bir görüş ileri sürme, iddia etme.

☐ Ne âb u nândır şûrb-i cezâsı
 Ne neng ü nâmidendir **iddi'âsı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 72). [iddi'âsı, -sı]
☐ N'icoldı yek-dil olmağ **iddi'âsı**
 N'icoldı yek-cihetlik mâ-cerâsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 185). [iddi'âsı, -sı]

idrâk: Ar. 1. Anlamak, anlaşılma.

☐ Hezârân nakş ider peydâ be-her ân
 Ki her nakşı kılur **idrâki** hayrân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 8). [idrâki, -i]

idrâk olmamışdır: Anlaşılma, kavranma, akıl erdirilme.

☐ Olupdur şüst şu pāk olamışdır
 Nezâfet anda **idrâk olmamışdır** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 142). [idrâk olmamışdır, -ma, -mı, -dır, -]

idüben: Edip, ederek.

☐ Kılup her bâr izhâr-ı irâdet
İdüben da'vâ-yı 'aşk [u] muhabbet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 342). [idüben,]
☐ Beni hemân **idüben** ey dil-ârâ
 Olupdur süfre-i cûduñ müheyyâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 329). [idüben,]

ifâde eyledi: Söylemek, açıklamak, belirtmek.

☐ Olan keyfiyeti ol pāk-zâde
 Mufaşşal eyledi bir bir ifâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 102). [ifâde eyledi, -di, -]

ifāde itdim: Anlatmak.

□ Künün kim hālīmı itdim ifāde
'İzār-ı 'özümi kıldım küşāde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 139). [ifāde itdim, -dim,
-]

ifāde kıldı: Anlatmak, söylemek.

□ Ta'ām ekl eyledi nûş itdi bāde
Derûn-ı derdini kıldı ifāde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 17, Mısra 116). [ifāde kıldı, -dı, -]

ifāde kıldı: Anlatmak, söylemek.

□ Bulup Mecnûn'ı şahrâ-yı belāda
Raķibîn mergini kıldı ifāde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 10). [ifāde kıldı, -dı, -]

ifāde kıldı: Anlatmak, söylemek.

□ Hîtab itdi 'arûs-ı nâ-murāda
Derûnı derdini kıldı ifāde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 37, Mısra 142). [ifāde kıldı, -dı, -]

ifāde kıldı: Anlatmak, söylemek.

□ Hîtab itdi 'arûs-ı nâ-murāda
Derûnı derdini kıldı ifāde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 37, Mısra 142). [ifāde kıldı, -dı, -]

ifākat buldılar: İyileşmek, atlatmak, derman bulma.

□ Gelüp çün hāle buldılar ifākat
Velîkin oldılar ser-mest [ü] hayret (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 253). [ifākat buldılar, -
dı, -lar, -]

ifākat bulup: İyileşmek.

□ Olup bî-hod alup hûşın meserret
Kalup bir dem bulup âhîr ifākat (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 274). [ifākat bulup, -up,
-]

ifākat oldı: Derman olmak, iyileşmek.

□ Kalup hāk üzre bir dem mürde-āsā
Bulup âhîr ifākat oldı müyā (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 170). [ifākat oldı, -dı, -]

'iffet: Namus.

□ Ta'sşukda o mähîñ rif'atinden
Kemāl-i 'işmetinden 'iffetinden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 222). ['iffetinden, -in, -
den, -]

iğkal-i ehl-i vefādır: Vefa ehlinin en akıllısıdır.

□ Ma'āza'llah bu bir zann-ı hātādır
Ki Mecnûn iğkal-i ehl-i vefādır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 10). [iğkal-i ehl-i
vefādır, -dır, -]

iğvā: Azdırma, baştan çıkarma, yolunu şaşırtma.

□ Suvār olma 'abeş-rağş-ı gurūra
Çıkarma nefsiñ iğvāsın zuhūra (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 228). [iğvāsın, -sın]

ihāta kılmuş: Etrafını sarmak, çevrelemek, kuşatmak.

□ Bu miñnet kim beni kılmuş ihāta
Mecālīm kalmışdır inbisāta (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 253). [ihāta kılmuş, -mış,
-]

ihāta kılup: Etrafını sarmak, çevrelemek, kuşatmak;
sevgilinin çevresini sarmak.

□ Cülüs itdükde Mecnûn bir bisāta
Kılup pīrahēniñ çāk ihāta (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 25, Mısra 72). [ihāta kılup, -up, -]

ihfā kıldılar: Saklamak, saklanmak, gizlemek,
gizlenmek.

□ Bilüp bu hālî h'îş-āvend-i Leylā
Nazardan kıldılar Leylā'yı ihfā (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 16). [ihfā kıldılar, -dı-lar,
-]

ihlās-keşş: Temizlik çeken.

□ Olup ihlās-keşş Zeyd-i vefā-kîş
Olurdu kâşid-ı ihlās-endîş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 26, Mısra 85). [ihlās-keşş,]

ihmāl itme: Savsaklamak, boşlamak.

□ Dem-i gaflet degildir itme ihmāl
Bulup Mecnûn-ı mehcûrî be-her-hāl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 65). [ihmāl itme, -me, -
]

ihmāl itmezse: Savsaklamak, boşlamak.

□ İrürse menzile sâlik be-her hāl
Sülükunda eger itmezse ihmāl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 232). [ihmāl itmezse, -
mez, -se, -]

ihsân evlerler: Bağışlamak, armağan etmek, vermek,
bahşetmek.

□ Olursa bunda ger bir sehv ü nokşān
Anı ıslāh idüp eylerler ihsân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 150). [ihsân eylerler, -r,
-ler, -]

ihsân itmişdir: Yardım etmek, iyilikte bulunmak,
bağışlamak.

□ Alup bir şā'iri bir şāhib-i şān
Cenāh-ı tahtına itmişdir ihsân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 78). [ihsân itmişdir, -
miş, -dir, -]

ihsân-be-ihsân: İyilik üstüne iyilik.

□ Ki bunda cılve-gerdir lutf-ı Rahmān
Olur her dem füzün ihsân-be-ihsân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 206). [ihsân-be-ihsân,]

ihtimāl: Bir şeyin olabilmesi durumu, olabilirlik,
olasılık.

□ Hayātımda dañı yok ihtimālīm
Yakın mıdır bu demde irtihālīm (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 101). [ihtimālīm, -im, -]

ihtirā' iderdi: Keşfetmek.

□ İderdi ihtirā' ebyāt-ı dilsüz
Olurdu şî'r-h'ān müyān şeb-ān-rüz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 103). [ihtirā' iderdi, -er,
-di, -]

iẖtirām: Saygı, hürmet.

- Didi cân-ı peder baḳ bu maḳāma
- Ki şāyestedir hezārdan **iẖtirāma** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 30). [iẖtirāma, -a]
- Niçündür söyleyüp dīvāne nāmın
- Nazarda tutmuyorsun **iẖtirāmın** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 138). [iẖtirāmın, -ın, -ı]
- Anı ben niçe tutmuşsam kirāmī
- Aña benden füzûn it **iẖtirāmı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 114). [iẖtirāmı, -ı]

iẖtişām: Gösteriş, görkem.

- Ol kūhuñ olmuş idi Necd nāmı
- İrişmişdi sipihre **iẖtişāmı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 14). [iẖtişāmı, -ı]
- Olup derendegān yek-ser ḡulāmı
- Cihāmı kıldı hayrān **iẖtişāmı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 82). [iẖtişāmı, -ı]

iẖtiyāc-perveris: Beslemenin, beslenmenin, yetiştirmenin, yetiştirilmenin ihtiyacı.

- ‘Alākam kesilmişdir ḡoreşden
- Emīnim **iẖtiyāc-perverişden** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 94). [iẖtiyāc-perverişden, -den, -ı]

iẖtiyār: 1. Seçme, intihap etme, tercih etme. 2. Katlanma, kabul etme, râzı olma. 3. Kendi isteḡiyle hareket etme, irâdesini kullanma.

- Ki gitmişdir elimden **iẖtiyārım**
- Daḡı yokdur tenimde iktidārım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 135). [iẖtiyārım, -ım]
- Eger olsaydı bende **iẖtiyārım**
- Eger olmuş olaydı baḡt yārım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 57). [iẖtiyārım, -ım]
- Sipihriñ yokdur elde **iẖtiyārı**
- Ne devr eylerse eyler ıztırārı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 75). [iẖtiyārı, -ı]
- Ne vardır mäh u mihriñ iktidārı
- Ne çarḡ-ı vāḡḡunuñ **iẖtiyārı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 80). [iẖtiyārı, -ı]
- Ki ey ḡaretkār-ı şabr u ḡarārım
- Göröldüñ bir kez aldın **iẖtiyārım** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 208). [iẖtiyārım, -ım]
- Aña virdi umūr **iẖtiyārıñ**
- Aña teslīm kıldı cümle vārıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 311). [iẖtiyārıñ, -ıñ, -ı]
- Olup ammā sen pāy-ı iktidārım
- Firāra ḡalmamışdır **iẖtiyārım** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 150). [iẖtiyārım, -ım, -ı]
- Bu ‘aşḡ-ı hūş-fersāyı bu ḡārı
- Bilürsin kim degildir **iẖtiyārı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 180). [iẖtiyārı, -ı]
- Ne var idi firāre **iẖtiyārı**
- Ne ḡalmışdı ḡarāre iktidārı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 13). [iẖtiyārı, -ı]

iẖtiyār it: Seçmek, tercih etmek.

- Beni defn it gene terk-i diyār it
- Gelüp bu kūhsārı **iẖtiyār it** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 168). [iẖtiyār it,]

iẖyā eyle: Diriltmek, canlandırmak; memnun etmek, lütüfta bulunmak.

- Nesīm ile kılup bir bŷy-ı iẖdā
- Beni ol bŷyuñ ile eyle iẖyā (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 378). [iẖyā eyle,]

iẖyā iden: Canlandırmak, diriltmek.

- İdüp nā-bŷd ekdār-ı ‘uyŷnı
- Ta‘aşşuḡdur iden iẖyā ḡulŷbı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 396). [iẖyā iden, -en, -ı]

iẖyā itmişdi: Yeniden canlandırmak, diriltmek II sürdürmek, devam ettirmek.

- Bahārıñ ṡurfe vaḡtı ḡŷl zamānı
- Ki itmişdi bahār iẖyā cihānı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 2). [iẖyā itmişdi, -miş, -di, -ı]

iẖyā kılar: Yeniden canlandırmak, diriltmek; tazelik vermek; mutlu etmek, arzularına kavuşturmak.

- Şabādan ḡŷş idersem bir peyāmıñ
- Kılar ma‘nen beni iẖyā kelāmıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 76). [iẖyā kılar, -ur, -ı]

iẖzār idüp: Hazırlamak.

- Eger **iẖzār idüp** ol meh-liḡāmı
- Kemīne bendegān-baḡş itsin anı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 87). [iẖzār idüp, -üp, -ı]

ikbāl: Mutluluk, saadet, baht, talih.

- Teraḡḡŷm eyle ḡŷr ḡalim nigārā
- Dönüp idbāra **ikbālīm** nigārā (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 70). [ikbālīm, -im]
- Benim **ikbālīm** ammā bŷm-āsā
- Ḳalup peyḡŷle-i ḡafletde mŷyā (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 49). [ikbālīm, -im]

ikbāl: Baht, talih.

- Ḳazā böyle beni ser-ḡeşte kılmış
- Ḳader **ikbālīmı** ber-ḡeşte kılmış (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 186). [ikbālīmı, -im, -i, -ı]

ikbāl idüp: Yüceltmek, mutluluḡa erişmek, erişirmek.

- İdüp idbārımı ikbāl bir dem
- Dilim kıll bŷy-ı dil-dār ile ḡurrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 31). [ikbāl idüp, -üp, -ı]

ikbāl-i dŷnum: Dŷnyadaki saadet, mutluluk.

- Budur vehmim benim **ikbāl-i dŷnum**
- Żıyāsız aḡterim baḡt-ı zebŷnum (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 143). [ikbāl-i dŷnum, -um, -ı]

ikdām: Gayret etme, çabalama, devamlı çalışma.

- Cemāl-i māderiñ ḡörmekdir ancak
- Yŷzŷn **ikdāmına** sürmekdir ancak (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 132). [ikdāmına, -ın, -a, -ı]

iken: Iken, -dıḡı / -diḡi zaman, ... durumdayken.

- Ol iki servler āzāde **iken**
- Bulup yek-diḡeriñ dil-dāde **iken** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 20). [iken,]
- Yakın **iken** ki çarḡ-ı kīne-perdāz

Dağı mihir itmegi itmışdi ağāz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 13). [iken,]

□ Niçün vahşiler ile yâr olursun
Beşer **iken** vuhûş-eţvâr olursun (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 102). [iken,]

□ Vefât itdim hesâb it tıfl **iken** ben
Derûn-ı hâkde defn eylediñ sen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 163). [iken,]

□ Belâ-yı fırkate ten-dâde **iken**
Ġam-ı hicrândan üftâde **iken** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 157). [iken,]

□ Belâ-yı fırkate ten-dâde **iken**
Ġam-ı hicrândan üftâde **iken** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 158). [iken,]

iki: İki.

□ Her **iki** 'aşıkñ süzişde cânı
Biri peydâ biri ammâ nihânî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 57). [iki,]

□ Ol **iki** servler âzâde iken
Bulup yek-dîgeriñ dil-dâde iken (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 19). [iki,]

□ Felek gösterdi bu lu 'b-ı nihânı
Cüdâ kıldı ol **iki** mihrbânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 22). [iki,]

□ Bir **iki** gün derûnı pür-şerâre
Taĥammül kıldı nâr-ı intizâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 15). [iki,]

□ Görüp yek-dîgeriñ ol **iki** hem-dem
Kılurdu süz-ı 'aşkı sâz bā-hem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 21). [iki,]

□ Murâdımdır tārîk-i âşinâlık
Ki vardır bunda **iki** rûşenâlık (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 36). [iki,]

□ Oğur cismim görenler nām-ı Leylâ
Ki adındır **iki** iki lām u **iki** yâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 92). [iki,]

□ Oğur cismim görenler nām-ı Leylâ
Ki adındır **iki** iki lām u **iki** yâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 92). [iki,]

□ Oğur cismim görenler nām-ı Leylâ
Ki adındır **iki** iki lām u **iki** yâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 92). [iki,]

□ İki destim **iki** lām-ı belâdır
İki pâyım **iki** piçide yâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 90). [iki,]

□ İki destim iki lām-ı belâdır
İki pâyım **iki** piçide yâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 90). [iki,]

□ İki destim **iki** lām-ı belâdır
İki pâyım **iki** piçide yâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 89). [iki,]

□ İki destim iki lām-ı belâdır
İki pâyım **iki** piçide yâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 89). [iki,]

□ Görüp yek-dîgeriñ Mecnûn Leylâ
Muķâbil oldılar ol **iki** şeydâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 52). [iki,]

□ O **iki** 'aşık-ı müştâk u mehcûr
Ġam-ı hasretten olmuşlardı rencûr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 71). [iki,]

□ Tebessümde **iki** la 'l-i şeker-rîz
Tekellümde dehânı şeker-âmîz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 9). [iki,]

□ Bu takrîb ile ol **iki** yegâne
Olurdu yek-digerle hem-terâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 81). [iki,]

□ Olup yeksân **iki** sürme muķassem
Olur nişfi anıñ nişfi benim hem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 35). [iki,]

□ Velî her **ikimiz** biz teng-destiz
Kuyûd-ı miĥnet ile pây-bestiz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 29). [ikimiz, -miz]

□ İki ebrûlaruñ **iki** kemândır
Müjeñ tîr-i belâ-yı nâ-gehândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 257). [iki,]

□ Bu **iki** derdden nālân u zârem
Ki nâ-çârem zelîl ü ĥâk-sârem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 127). [iki,]

□ Ki seyr itsün cemâlîñ ĥurrem olsun
Seniñle bir **iki** dem hem-dem olsun (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 100). [iki,]

□ Biz **iki** 'aşıkuz yek-derd el-ĥakk
Budur mâ-beynimizde fark-ı muţlak (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 53). [iki,]

□ 'Ayândır ki bu **iki** cism-i fîniñ
Bu **iki** pākizâd u pāk-dîniñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 192). [iki,]

□ Eger zâhirde vardır **iki** peyker
Velî ma 'nâdadır bir sırâ mazhar (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 347). [iki,]

□ Bu güne gerçi ol **iki** dil-efrûz
Be-hem piçide kaldılar şebân-rûz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 245). [iki,]

□ Gül-âb-efşân olup oldu fûsûn-sâz
İfâkat buldı ol **iki** ser-efrâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 204). [iki,]

□ O **iki** 'aşık-ı zâr-ı ciger-sûz
Güzergehde ĥalup tâ nîme-i rûz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 197). [iki,]

□ 'Ayândır ki bu **iki** cism-i fîniñ
Bu **iki** pākizâd u pāk-dîniñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 191). [iki,]

□ Bu şîr ü bu peleng ü bu ded ü dām
Bu **iki** 'aşıka olmazdılar rām (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 182). [iki,]

□ Temâşâ kılmağa ol **iki** zârı
Cesâret eylediler iztîrârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 171). [iki,]

□ Sîbâ' u vahşiyân çekdi ĥişârı
Ĥırâset eyledi ol **iki** yârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 162). [iki,]

□ Açup bir sâkda **iki** şakâyık
Gelüp bir burca mihir ü meh muvâfîķ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 157). [iki,]

□ Girüp bir posta ol **iki** bādām
Hem-âğuş oldılar buldılar ârām (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 155). [iki,]

□ Görüp yek-dîgeriñ ol **iki** 'aşık
Nümâyân oldu esrâr-ı ĥakâyık (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 151). [iki,]

□ O **iki** yâr-i yek-reng ü muvâfîķ
Biri Leylî biri Mecnûn-ı şâdık (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 35). [iki,]

□ Bedânsân ol **iki** ferĥunde-fâlîñ
Ser-â-pâ mâ-cerâsın şerĥ-i ĥâlîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 295). [iki,]

□ Ol **iki** hem-dem-i yâr u muvâfîķ

O **iki** 'âşık-ı yek-rüy u şadık (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 299). [iki,]

□ Ol **iki** hem-dem-i yâr u muvâfık

O **iki** 'âşık-ı yek-rüy u şadık (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 300). [iki,]

□ İlâhî genc-i gufrânîñ küşâd it

Bu **iki** 'âşık-ı ma'sûmî şad it (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 304). [iki,]

iki üç: İki üç.

□ Bu nev' ile **iki üç** mah yek-câ

Berâber tutdılar câm-ı muşaffâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 199). [iki üç,]

ikrâm: Ağırlamak, hürmet etmek saygı göstermek.

□ Temâm itmek için **ikrâm** kârîñ

Mukahhal eyledi çeşm-i humârîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 229). [ikrâm,]

iksîr-i firûz: Uğurlu iksir.

□ Ta'aşşukdur hemân **iksîr-i firûz**

Ta'aşşukdur hemân nûr-ı dil-efrûz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 391). [iksîr-i firûz,]

iktîdâr: Bir işi yapabilme gücü, erk, kudret.

□ Ki gitmişdir elimden ihtiyârım

Dağı yokdur tenimde **iktîdârım** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 136). [iktîdârım, -ım]

□ Ne var idi firâre ihtiyârı

Ne kalmışdı kararê **iktîdârı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 14). [iktîdârı, -ı]

□ Ne keşf-i râza vardı **iktîdârı**

Ne ketm-i 'aşka kalmışdı kararı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 39). [iktîdârı, -ı, -]

□ Dilinde açdığınan zahm-kârı

Şekîbe kılmamışdı **iktîdârı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 32). [iktîdârı, -ı]

iktîdârı vardır: Gücü, kuvveti olmak.

□ Ne vardır mâh u mihriñ iktîdârı

Ne çarh-ı vâjgünüñ ihtiyârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 79). [iktîdârı vardır, -dır, -]

'ilâc: Deva, şifa.

□ 'İlâcından çeküp el oldı me'yûs

Olup nâ-çar şabır kıldı efsûs (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 277). ['ilâcından, -ın, -dan]

□ Seniñ bîmârîñam sen gel **'ilâc** it

İdüp çäre beni hurrem-mizâc it (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 335). ['ilâc,]

ilâhî: Ey Allah'ım!

□ İlâhî bab-ı lufuñdur penâhım

Saňa dil-besteyem sensin İlâhım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 59). [ilâhî,]

□ İlâhî genc-i gufrânîñ küşâd it

Bu iki 'âşık-ı ma'sûmî şad it (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 303). [ilâhî,]

□ İlâhî müznibem çokdur günâhım

Derinden gayrı yokdur bir penâhım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 173). [ilâhî,]

□ Huṭûṭ-ı cürmüme ḥat çek **İlâhî**

Ki sensen cümle mücrimler penâhı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 177). [ilâhî,]

ile: "İle" bağlacı.

□ Bu nâz **ile** bu eṭvâr **ile** sâkî

Bu ğunc **ile** bu refṭâr **ile** sâkî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 37). [ile,]

□ Bu nâz **ile** bu eṭvâr **ile** sâkî

Bu ğunc **ile** bu refṭâr **ile** sâkî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 37). [ile,]

□ Bu nâz **ile** bu eṭvâr **ile** sâkî

Bu ğunc **ile** bu refṭâr **ile** sâkî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 38). [ile,]

□ Bu nâz **ile** bu eṭvâr **ile** sâkî

Bu ğunc **ile** bu refṭâr **ile** sâkî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 38). [ile,]

□ Mey-i 'aşk **ile** kim Kays oldı der-cüş

O şüh-ı mehveşi kıldı der-âğuş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 43). [ile,]

□ Çıkup o bezmden Kays-ı ser-efrâz

Hevâsın eyledi 'aşk **ile** demsâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 48). [ile,]

□ Güzîn-i 'âşıkân Mecnûn-ı fâzıl

Belâ-yı firkat **ile** dâğ-ı ber-dil (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 22). [ile,]

□ Cihânı müşğ **ile** âğîn eyle

Meşâm-ı cânımı müşğîn eyle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 37). [ile,]

□ Gürûh-ı bâ-şükûh **ile** nihâyet

İdüp Necd'e sefer kıldı 'azîmet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 23). [ile,]

□ Bu nev' **ile** geçüp evkât-ı Mecnûn

Heyâ-hüy-ı cihândan oldı dil-hûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 17). [ile,]

□ Ḥadeng-i ğamla dil-rîşem hemîşe

Ġam-ı 'aşk **ile** bî-ḥoşem hemîşe (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 34). [ile,]

□ Geçüp ta'zîm **ile** pîrâmeninden

Edeble bûs kıldı dâmeninden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 29). [ile,]

□ Gül-âb-efşân olup hûbân diger-bâr

Kılup bir nev' **ile** Leylî'ni bîdâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 88). [ile,]

□ Beni bu câm **ile** peyveste mest it

Hemîşe 'âşık-ı sâkî-perest it (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 49). [ile,]

□ Beni 'aşk **ile** mu'tâd it İlâhî

Dilimde 'aşkı müzdâd it İlâhî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 51). [ile,]

□ Hezârân aheng **ile** efgân ıderdi

Ḳabile ehlini giryân ıderdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 15). [ile,]

□ Anı ol hâl **ile** terk itdi nâ-çar

Revân oldı dilinde derd ü efkâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 73). [ile,]

□ İdüp âlâm-ı hicrânı ferâmûş

Olup bir nâzenîn **ile** hem-âğuş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 206). [ile,]

□ Fezâ-yı derdde pâ der-gilem ben

Bu derd **ile** bu ğamla ḥoş-dilem ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 258). [ile,]

□ Bu tedbîr **ile** Mecnûn'ın atası

Olup Mecnûn-ı zârîñ pîşvâsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 269). [ile,]

□ Firib **ile** getirdi hânümâna
Anı teslim kıldı dostâna (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 271*). [ile,]

□ Şarîr-i kilk **ile** dem-sâz olurdu
İdüp efgân nevâ-perdâz olurdu (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 41*). [ile,]

□ Bu takrîb **ile** ol iki yegâne
Olurdu yek-digerle hem-terâne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 81*). [ile,]

□ Olup murğân-ı bağ **ile** hem-âvâz
Kılup geh bülbüle gâhî güle nâz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 55*). [ile,]

□ İdüp bir bülbül-i ser-mest peydâ
O bülbül **ile** kılsun nâle yek-câ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 74*). [ile,]

□ Nevâ-perdâz murğân-ı hoş-elhân
Şabâ berg-i gül **ile** dest-efşân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 102*). [ile,]

□ Perî-rüyân **ile** Leylî hürâmân
Niçe kim encüm içre mâh-ı tâbân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 123*). [ile,]

□ Belâ-yı 'aşk **ile** Mecnûn karîndir
Kim **ile** Leylî âyâ hem-nişindir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 221*). [ile,]

□ Belâ-yı 'aşk **ile** Mecnûn karîndir
Kim **ile** Leylî âyâ hem-nişindir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 222*). [ile,]

□ Kemend-i derd **ile** pâ-beste Leylî
Belâ-yı 'aşkdan dil-haste Leylî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 279*). [ile,]

□ Heveskâr idi peyveste şikâre
Şikâr-ı 'azm **ile** çıkmışdı kenâre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 30*). [ile,]

□ Gelüp virdi haber İbni Selâm'a
Ki matlâb hayr **ile** irdi hitâma (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 82*). [ile,]

□ Şarâb-ı bî-ğış-ı cân-perver **ile**
Leb-â-leb eyleyüp bir sāgar **ile** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 13*). [ile,]

□ Şarâb-ı bî-ğış-ı cân-perver **ile**
Leb-â-leb eyleyüp bir sāgar **ile** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 14*). [ile,]

□ Şürâh **ile** olup hem-râz-ı sâkî
Beni meşgûf kıldı nâz-ı sâkî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 39*). [ile,]

□ Dilimde cüş ider vecd-i nihâni
Künün güş **ile** benden dâstânı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 42*). [ile,]

□ Hezârân cehd ü ikdâm **ile** âhîr
Hezârân sa'y ü ibrâm **ile** âhîr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 83*). [ile,]

□ Hezârân cehd ü ikdâm **ile** âhîr
Hezârân sa'y ü ibrâm **ile** âhîr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 84*). [ile,]

□ Bu nev' **ile** geçür leyl ü nehârı
Budur peyveste 'aşk **ile** medârı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 87*). [ile,]

□ Bu nev' **ile** geçür leyl ü nehârı
Budur peyveste 'aşk **ile** medârı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 88*). [ile,]

□ Bu güftâr **ile** Mecnûn remîde
Bulup ârâm oldı âremîde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 105*). [ile,]

□ Bu nev' **ile** bulup ârâm bir dem

Olup Nevfel **ile** hem-câm bir dem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 113*). [ile,]

□ Bu nev' **ile** bulup ârâm bir dem
Olup Nevfel **ile** hem-câm bir dem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 114*). [ile,]

□ Eger zerle olur ise zer **ile**
Ve ger zür **ile** olsa hâncer **ile** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 161*). [ile,]

□ Eger zerle olur ise zer **ile**
Ve ger zür **ile** olsa hâncer **ile** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 162*). [ile,]

□ Eger zerle olur ise zer **ile**
Ve ger zür **ile** olsa hâncer **ile** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 162*). [ile,]

□ Bu nev' **ile** iki üç maḥ yek-câ
Berâber tutdılar câm-ı muşaffâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 199*). [ile,]

□ Firib-i dânesin eyler pedîdâr
Hemîn takrîb **ile** 'uşşâkı her bâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 204*). [ile,]

□ Saña bâver idüp oldum şekîbâ
Müdârâ eyledim 'aşk **ile** hâlâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 16*). [ile,]

□ Kuruldu ḥayme buldı bir dem ârâm
Revân bir kâşid **ile** virdi peygâm (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 38*). [ile,]

□ Bu peykâr içredir çün ḥaşm-ı yârim
Benim tûğ **ile** tûr **ile** ne kârım (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 122*). [ile,]

□ Bu peykâr içredir çün ḥaşm-ı yârim
Benim tûğ **ile** tûr **ile** ne kârım (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 122*). [ile,]

□ Revâdır mı gören olur mı lâyıḳ
Ki ma 'şûḳ **ile** itsün ceng 'âşık (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 126*). [ile,]

□ O dem kim germ olup hengâme-i ceng
Olup şemşîrler kan **ile** hem-reng (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 142*). [ile,]

□ Kime şemşîr **ile** itseydi çâre
İderdi merdi merkeble dü-pâre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 147*). [ile,]

□ Gehî tûr **ile** geh gürz-i girânla
Gehî şemşîr **ile** gâhî sinânla (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 149*). [ile,]

□ Gehî tûr **ile** geh gürz-i girânla
Gehî şemşîr **ile** gâhî sinânla (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 150*). [ile,]

□ Olup her iki cânib şulḥa mâ'il
Muvâdât **ile** ḥall oldı mesâ'il (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 178*). [ile,]

□ Dilim yâr **iledir** meşgûl her ân
Ne yerde dil olursa andadır cân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 123*). [iledir, -dir]

□ İdenler 'ârşâ-i ma'nâda cevân
Hemîn tarz **ile** olmuşlar feres-rân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 2*). [ile,]

□ Çeküp her iki leşker hâncer-i kîn
Meşâfi kıldılar hûn **ile** rengin (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 48*). [ile,]

□ Eger yaḳsan be-sân 'ûd-ı nâre
Ve ger tîğ **ile** itsen pâre pâre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 90*). [ile,]

□ Budur Nâkâm devrânın vefâsı
Budur 'âşıklar **ile** mâ-cerâsı (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 162). [ile,]

□ Bahâne-cüy idi kim niçe itsün

Ne reng **ile** harîm-i yâre gitsün (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 18). [ile,]

□ Velî her ikimiz biz teng-destiz

Kuyûd-ı miñnet **ile** pây-bestiz (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 30). [ile,]

□ Bu hâl **ile** tolaşup küy bâ-kû

Ne hâşıl eylerüzse müy bâ-mû (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 33). [ile,]

□ Hâm-ı zencîr **ile** dem-sâz oldı

Tanîni birle hem-âvâz oldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),

Mesnevi 20, Mısra 53). [ile,]

□ Didi zencîr **ile** oldum hem-âvâz

Hevâ-yı zulfûñ ey füsün-sâz (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 79). [ile,]

□ Gözünden dâmen **ile** eşk şaçdı

Hemân-dem haymesi dâmânîñ açdı (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 115). [ile,]

□ Enînem ben seniñ 'aşkıñda her bâr

Velî sen da'imâ hâr **ilesin** yâr (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 126). [ilesin, -sin, -]

□ Olup Leylî saña bir lahza hem-dem

Seni kim eylemez vaşıl **ile** hurrem (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 14). [ile,]

□ Bu âheng **ile** her lahza serâyân

Sürürî cümle 'uzvından nümâyân (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 23). [ile,]

□ Akıtdı gözlerinden eşk-i gül-gün

Kenârîñ eyledi eşk **ile** pür-hün (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 50). [ile,]

□ Kaţâr **ile** şütürle cümle ber-bâr

Temâm ol bârlar dîbâ-yı zer-kâr (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 71). [ile,]

□ Garaş ol kâşid-i sencide-güftâr

Makâl-i dil-keş **ile** âhîr-i kâr (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 100). [ile,]

□ Neşât **ile** olupsun cüft ü dil-şâd

İder seni dañi Mecnûn'ı der-yâd (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 179). [ile,]

□ N olur gayr **ile** olsan da hem-âğûş

Beni hem itme hâtîrdan ferâmûş (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 199). [ile,]

□ Cahîme h'âhiş **ile** kimse gitmez

Teniñ sūzân-ı nâr-ı düzağ itmez (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 293). [ile,]

□ Hemân Leylî be-sân-ı şîr-i mâde

Anı bir müşt **ile** kıldı fütâde (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 320). [ile,]

□ Hemân dîdârîñ **ile** kânî'im ben

Harâm itme baña dîdârîñ sen (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 353). [ile,]

□ Kalup endüh **ile** bî-çäre Leylî

Diyâr-ı hierde âväre Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),

Mesnevi 22, Mısra 361). [ile,]

□ Ne bî-dâd **ilesin** memnûnem andan

Ki cevriñdir baña mahbûb cândan (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 265). [ilesin, -sin, -]

□ Sen olmuşsuñ anıñ 'aşkıñda nâlân

O olmuş şevher **ile** şâdu handân (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 88). [ile,]

□ Niçün vahşiler **ile** yâr olursun

Beşer iken vuhûş-etvâr olursun (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 101). [ile,]

□ Vuhûş **ile** yeter ünsiyyet itmek

Tarîk-i vahşete besdir bu gitmek (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 103). [ile,]

□ Havâşsım 'aşk **ile** meşgûl olupdur

Diğer işgâlden ma'zûl olupdur (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 131). [ile,]

□ Ki yokdur yâr-i dil-cû ol mekânda

Kim **ile** ben buldum ârâm anda (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 156). [ile,]

□ Bu gamla irtihâl itsem gerekdir

Mezâra derd **ile** girsem gerekdir (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 194). [ile,]

□ İrişdi menzile rencür u giryân

Kalup bir iki gün derd **ile** nâlân (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 204). [ile,]

□ Mürâ'at itdi bâb-ı rûh-ı pâkiñ

Gül-âb-ı eşk **ile** ter kıldı hâkiñ (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 44). [ile,]

□ Hazân-ı gam yakup 'ömr-i bahârîñ

Geçürdi derd **ile** leyl ü nehârîñ (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 88). [ile,]

□ Ne sūya itseyidi 'azm Mecnûn

Gezûp Mecnûn **ile** hāmūn-be-hāmūn (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 68). [ile,]

□ Bu gayb **ile** olup mahrûm-ı dîdâr

Müyesser olmadı dîdâr-ı dil-dâr (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 51). [ile,]

□ Belâ-yı 'aşkdan dil-haste Leylî

Kuyûd-ı derd **ile** pâ-beste Leylî (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 74). [ile,]

□ Kılup hem-derd hem derd **ile** sâziş

İdüp ol zâr-ı mehcûra nevâziş (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 79). [ile,]

□ İdüp idbârımı iqbâl bir dem

Dilim kıl bûy-ı dil-dâr **ile** hurrem (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 32). [ile,]

□ Hemîn minvâl **ile** rû ber-sitäre

Çeküp kevkebleri bir bir şümäre (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 33). [ile,]

□ İdüp her kevkebi bir ad **ile** yâd

Diyüp derd-i derûnuñ kıldı feryâd (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 35). [ile,]

□ Bu derd **ile** bu miñnetle hemäre

Beyâbân-gerd olup ol bahtı kare (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 155). [ile,]

□ İrişdükte şenâkârî temâme

Bu mażmûn **ile** baş olmuşdı nâme (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 190). [ile,]

□ Nedir hâlîñ belâ-yı firkat **ile**

Niçe sâziş kılursın miñnet **ile** (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 211). [ile,]

□ Nedir hâlîñ belâ-yı firkat **ile**

Niçe sâziş kılursın miñnet **ile** (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 212). [ile,]

□ Ki kalkup mihriñ **ile** rûz-ı mahşer

Seniñle eylerem 'ayş mükerrer (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 237). [ile,]

□ Urup efsûs **ile** ser-pençe başa

Vücûdum garķ kıldım kanlu yaşa (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 245). [ile,]

□ Dilim müstağrak-ı deryâ-yı hündür

Yüzüm ser-pençem **ile** nîl-gündür (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 252). [ile,]

□ Künün âyâ kim **ile** hem-zebânsın

Kim **ile** bade-keşsin mihrbânsın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 321). [ile,]

□ Künün âyâ kim **ile** hem-zebânsın

Kim **ile** bade-keşsin mihrbânsın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 322). [ile,]

□ Beni mektûb **ile** yâd eylemişsin

Dil-i mahzûnunu şâd eylemişsin (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 339). [ile,]

□ Sen âgyâr-ı cefâ-kâr **ile** hem-dem

Hemîşe bade-keş peyveste hurrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 353). [ile,]

□ Nesim **ile** kılup bir bûy-ı ihdâ

Beni ol bûyuñ **ile** eyle ihyâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 377). [ile,]

□ Nesim **ile** kılup bir bûy-ı ihdâ

Beni ol bûyuñ **ile** eyle ihyâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 378). [ile,]

□ Dilim kim 'aşkıñ **ile** hem-nesfesdir

Dañi meyl-i sivâ bî-câ hevesdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 403). [ile,]

□ Ğam-ı Mecnûn **ile** ol pîr-i dil-hûn

Gezûp şahrâları hâmûn be-hâmûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 15). [ile,]

□ Revân bir câme virdi küşiş **ile**

Didi pûş it teniñ bu pûşiş **ile** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 45). [ile,]

□ Revân bir câme virdi küşiş **ile**

Didi pûş it teniñ bu pûşiş **ile** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 46). [ile,]

□ Selim âhir didi ey derd-i mu'tâd

Bulur kût **ile** kuvvet âdem-zâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 74). [ile,]

□ Olup vecd **ile** her lahza serâyân

Kılurken yâd idüp Leylî'yi efgân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 13). [ile,]

□ Kılup âh **ile** eflâki mükedder

Revân oldu be-sân bād-ı şarşar (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 29). [ile,]

□ Harîminden çıkup şeh-râha çâlâk

Dili dil-dâr **ile** meşgûl-i bî-bâk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 26). [ile,]

□ Bed ü nîk-i cihândan bî-hâberdir

Şarâb-ı 'aşkıñ **ile** germ-serdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 44). [ile,]

□ Pey-â-pey Zeyd **ile** gitdi şitâbân

Gehî şâdî-künân gehî serâyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 125). [ile,]

□ Bu tarz **ile** dilinde şevk-i didâr

İrişdi va'dgâha âhir-i kâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 129). [ile,]

□ İfâkat buldı Mecnûn-ı ciger-hûn

Oturdı Zeyd **ile** mesrûr memnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 182). [ile,]

□ Çü ben bûy-ı gül **ile** olmuşam mest

Değildir mümkün olmak bade der-dest (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 199). [ile,]

□ İdüp bûlbûl-şifât âvâze âgâz

Bu ebyât **ile** oldu nağme-perdâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 202). [ile,]

□ Hicâb-ı vaşlîñ olmuş ten arada

İrişmez bu ten **ile** cân murâda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 294). [ile,]

□ Anı peymâne-peymâ-yı elest it

Mey-i humhâne-i gayb **ile** mest it (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 310). [ile,]

□ Belâ birle benem peyveste hurrem

Men-i zâr **iledir** hurrem belâ hem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 224). [iledir, -dir, -]

□ Yanurdu cânı nâr-ı hasret **ile**

Güni dâ'im geçürdi miñnet **ile** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 27). [ile,]

□ Kılup ğam-hânesin âh **ile** rüşen

Ğam **ile** oldu hem-dem itdi şiven (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 97). [ile,]

□ Yanurdu cânı nâr-ı hasret **ile**

Güni dâ'im geçürdi miñnet **ile** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 28). [ile,]

□ Nigehbândan ferâgat bîmden dūr

Müberhen 'özü-i maqbûl **ile** ma'zûr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 104). [ile,]

□ Kılup ğam-hânesin âh **ile** rüşen

Ğam **ile** oldu hem-dem itdi şiven (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 98). [ile,]

□ Didi kim râh-ı 'aşkı tayy idenler

Harîm-i vaşla şevk **ile** gidenler (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 40). [ile,]

□ Dilinde buldı âhir 'aşk-ı tuğyân

İdüp pedrûd Zeyd **ile** hurûşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 52). [ile,]

□ Hemûn minvâl **ile** giryân u müyân

Hemûn üslûb üzre nevha-güyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 23). [ile,]

□ Bu dârât **ile** bu şevketle Mecnûn

İdüp kat'-ı mesâfe tayy-ı hâmûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 133). [ile,]

□ Hevâ-yı nefsdendirler müberrâ

'Afâf-ı 'aşımıyye **ile** mutarrâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 190). [ile,]

□ O süya bir meges itseydi tayrân

İderlerdi anı hâk **ile** yeksân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 218). [ile,]

□ Olur vaşl-ı gül **ile** tâze bûlbûl

Güle fermüş kılur âvâze bûlbûl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 279). [ile,]

□ Ki 'aşk-ı hüsnüñ **ile** sirdir cân

Cemâliñ kût-ı cânımdır be-her ân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 333). [ile,]

□ Ki andan buldıñ feyz **ile** Âdem

Mağâm-ı kurbda oldu mükerrerem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 393). [ile,]

□ Mağâlâtından ednâ diğkat **ile**

Hayâlâtından vâzih hüccet **ile** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 25). [ile,]

□ Mağâlâtından ednâ diğkat **ile**

Hayâlâtından vâzih hüccet **ile** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 26). [ile,]

□ İdüp bir beni mest-i mey-i nâb

Beni kıl ol mey-i nâb **ile** sîr-âb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 18). [ile,]

□ İdüp mañlûbunu 'aşk **ile** hâşıl

Olurlar 'aşk **ile** hem Hakk'a vâşıl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 228). [ile,]

□ İdüp mañlûbunu 'aşk **ile** hâşıl

Olurlar 'aşk **ile** hem Hakk'a vâşıl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 227). [ile,]

□ Olursa te'essür eger sînesi çâk

Bakursa diğkat **ile** çeşm-i idrâk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 182). [ile,]

□ Teniñ meşmûm idüp müşg-i ter **ile**
 Kılup tatıyb 'ūd u 'anber **ile** (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 175). [ile,]

□ Seniñ adıñ olup vird-i zebânı
 Teninden 'aşkıñ **ile** çıkdı cāmı (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 142). [ile,]

□ Kılup efsûs idüp taķrîre âgâz
 Bu tarz **ile** oluplar nevha-perdâz (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 8). [ile,]

□ Teniñ meşmûm idüp müşg-i ter **ile**
 Kılup tatıyb 'ūd u 'anber **ile** (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 176). [ile,]

□ Bir aĥvâl **ile** kim ĥâlinden anıñ
 Diger-gün oldı ĥâlî vahşiyânıñ (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 83). [ile,]

□ Olup nâz **ile** râĥat tâ kıyâmet
 Rehâ-yâb oldılar ģamdan selâmet (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 273). [ile,]

□ Ten-i pâkiñ idüp eşk **ile** maġsûl
 Mucehhez kıldılar merġûb u maķbûl (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 265). [ile,]

□ O rûtbe nâliş **ile** oldı giryân
 O rûtbe sūziş **ile** itdi eġġan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
 Mesnevi 37, Mısra 192). [ile,]

□ O rûtbe nâliş **ile** oldı giryân
 O rûtbe sūziş **ile** itdi eġġan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
 Mesnevi 37, Mısra 191). [ile,]

□ Hemân-dem âh-ı âteşnâk kıldı
 Teniñ nâĥunlar **ile** çâk kıldı (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 98). [ile,]

□ Gehî vâdiler içre oldı müyân
 Gehî feryâd **ile** şahrâda püyân (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 88). [ile,]

□ Bu ĥâl **ile** olup maķsûd u meyli
 Tavâf-ı türbe-i cân-baĥş-ı Leylî (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 73). [ile,]

□ Ki ġüyâ oldı nâ-geh berķ-ĥurde
 O berķ **ile** yakıldı oldı mürde (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 54). [ile,]

□ Bu zehri çünki Mecnûn **ile** nûş
 Düşüp ĥâk üzre bî-hûş oldı ĥâmûş (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 51). [ile,]

□ Naşîbi derd olup bu ĥâkdândan
 Ġam-ı 'aşk **ile** hem gıtdı cihândan (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 50). [ile,]

□ Hezârân ĥasret **ile** Zeyd-i nâlân
 Zebânı lerzenâk ü çeşmi giryân (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 35). [ile,]

□ Gehî giryân be-sân-ı ebr-i nîsân
 Gehî feryâd **ile** şahrâda püyân (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 24). [ile,]

□ Bu tarz **ile** idüp âgâz-ı eġġan
 Oluplar rûĥ-ı Mecnûn'a şenâ-ĥ'ân (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 3). [ile,]

□ Götürdüm eyledim yek-câ müheyyâ
 Reyâĥîn **ile** etrâfi muţarrâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
 Mesnevi 38, Mısra 30). [ile,]

□ Sipâh-ı zulm **ile** târâc oldum
 Düşüp sâmândan muĥtâc oldum (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 117). [ile,]

□ Olup bâziçeye meşġûl Nâkâm
 'Abeş şubĥ-ı ĥayâtıñ **ile** şâm (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 160). [ile,]

□ Bi-'avni'llâhi zü'l-celâli ve'l-ikrâm qalem-i

âşüfte-raķam nâzım-ı perîşân-kelâm-ı Nâkâm
 fûsürde-i âlâm **ile** ya'nî dest-i küşiş İsmâ'îl el-
 ĥâc Mehmed Beg Nâm ismi Şadreddîn
 beg-zâde birle şöhret-yâftedir biñ üç yüz on altıncı
 sene-i hicrîyyeniñ cemâdi'l-ulâsı şülûş-i âĥirinde
 pezîrây-ı ĥitâm oldı Allâĥü veliyyü't-tevfîķ. (Mecnûn
 u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 181). [ile,]

'illîn-i ĥüsnûn: Güzellik ili.

□ Büt-i perde-nişîni çîn-i ĥüsnûn
 Mücessem-i rûĥı **'illîn-i ĥüsnûn** (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 6). ['illîn-i ĥüsnûn, -iñ, -
 -]

'ilm: Bilme, bilgi, ilim.

□ Ki **'ilmiñden** seniñ cehliñ füzündür
 Maķâlîñ ĥadd-i **'ilmiñden** biründür (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 135). ['ilmiñden, -iñ, -
 den, -]

imâ idersin: Dolaylı olarak anlatma.

□ Bu ne bâziçedir peydâ idersin
 Baña nâķışlġım **imâ idersin** (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 288). [imâ idersin, -er, -
 sin, -]

'imâr: Bayındır duruma getirmek.

□ Müretteb oldı bir dil-gîr **'imârı**
 Müheyyâ oldı meĥcürân mezârı (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 131). ['imârı, -ı, -]

□ Nice meh mihr olup ender **'imârı**
 Olup gerdün-ı dünüñ bî-ķarârı (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 139). ['imârı, -ı, -]

'imârî: Bir yeri bayındır duruma getirme işi,
 bayındırlık.

□ Diger maţla'dan olmaķçün pedîdâr
 Felek-âsâ **'imârî** oldı seyyâr (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 142). ['imârî,]

□ Bu vahşetġâhda sen ģam-nizârı
 O şüyı birle ĥandândır **'imârî** (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 170). ['imârî,]

imâ-yı çeşmi: Gözünün imâsı/işareti.

□ Görürsün sen faķaţ sîmâ-yı çeşmi
 Velî Mecnûn görür **imâ-yı çeşmi** (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 44). [imâ-yı çeşmi, -i, -]

imdi: Şimdi.

□ Bu ĥâletden olup Nevfel ĥaber-dâr
 Didi **imdi** baña farz oldı nâ-ķâr (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 90). [imdi,]

□ Dirġâ itmedim ĥoş-dil seni ben
 Gör **imdi** ĥâlimi 'afv it beni sen (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 70). [imdi,]

imkân bulmaz: Fırsat bulmak. İmkân bulmak.

□ Çü Mecnûn'dan olup maĥfûz cânân
 Daĥi didâra bulmaz oldı imkân (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 2). [imkân bulmaz, -maz,
 -]

imkân bulmaz: Fırsat bulmak.

□ Bu yolda olmuş ol rûtbe püyân

Ki bulmaz 'avdetim bir daḥi imkān (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 152). [imkān bulmaz, -maz, -]

imkān bulmazdı: Fırsat bulmak.

□ Hirāsından sibā'ın kimse bir ān
O süya gitmege bulmazdı imkān (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 248). [imkān bulmazdı, -maz, -di, -]

imsāk: Cimrilik.

□ Be-sā mümsik ki genciñ kıldı **imsāk**
Künün ḥāk içre mehcūr u ḡamnāk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 229). [imsāk,]

in: Bu.

□ Ben ol ferzāneyem kim dīv-bendem
Ne **in** ki dīv-bendinde nijendem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 142). [in,]

in ü ānı: Bunu ve şunu.

□ O rütbe kılmışam kim **in ü ānı**
Ki bilmem daḥi rāh-ı ḥanümānı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 25). [in ü ānı, -ı, -]

in ü ān-ı havālî: Bu ve o hayal.

□ Beni 'aşkıñ idüpür lā-übālî
Daḥi bırak bende **in ü ān-ı havālî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 240). [in ü ān-ı havālî, -ı, -]

'inād: Bir konuda direnme, ayak direme; karşı çıkma, karşı düşünce ileri sürme.

□ Tezāyüd eyleyüp gün gün **'inādıñ**
Şerār-efşān olur nār-ı fesādıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 3). ['inādıñ, -ın]

'ināvet iderse: İyilik etmek.

□ İderse 'āşıkā bir kes **'ināyet**
Anı eyler leked-küb-ı ihānet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 181). ['ināyet iderse, -er, -se, -]

inbisāt: Ferahlama, iç açılması, inşirah.

□ Bu miḥnet kim beni kılmış ihāta
Mecālīm kalmışdır **inbisāta** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 254). [inbisāta, -a, -]
□ Virüp revnāk demādem **inbisāta**
İdüp meşḡul yarānıñ neşāta (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 141). [inbisāta, -a]

incel: İnce duruma gelmek, zayıflamak.

□ Şarardı cümle evrāk-ı nihālî
Teni **inceldi** oldı mū mişālî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 44). [inceldi, -di]

incilā: Cilālanma. Parlama. Görünme, belli olmak, açılma.

□ İdüp bād-ı eccl ol ebri nā-būd
Bulupdur **incilā** ruḥsār-ı maḡşūd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 18). [incilā,]

'indin: Katında, nezdinde.

□ Çü bildi ḥālını Mecnûn-ı ḥayrān

Götürdi **'indine** oldı genā-ḥ'ān (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 38). ['indine, -e, -]

in-kāh: Bu kasır, bu köşk.

□ Be-pörs ez-'aql-ı dūr-endiş-i küstāḥ
Ki çün şāyed-şöden ber-bām **in-kāh** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 228). [in-kāh,]

ins ü cāndan: İnsan ve cin taifesi.

□ Ne āgehdır zemīn ü āsumāndan
Ne vākıfıdır cihānda **ins ü cāndan** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 116). [ins ü cāndan, -dan, -]

insā: Yazmak, kaleme almak.

□ Cevābında kıluḫ eş'ār **insā**
Faşīḥ ü bıkır-i maḡmūn rūḥ-baḡşā (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 71). [insā,]
□ Kılıpları dem-be-dem eş'ār **insā**
Belig ü behcet-āver rūḥ-baḡşā (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 81). [insā,]

insā eyler: Yazmak, kaleme almak.

□ O cānibden olursa ebr peydā
Hemān ebre kāşāyid eyler inşā (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 70). [insā eyler, -r, -]

insā itmişdiñ: Yapmak, meydana çıkarmak.

□ Niçe eş'ār-ı āteşnāk-i ḡarrā
Ki itmişdiñ münāsib-i ḥāl inşā (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 164). [insā itmişdiñ, -miş, -diñ, -]

insād: Bir şiiri topluluk önünde mânâsına, veznine uygun şekilde, sözlere ses tonu ve vurgularla etki gücü katarak yüksek sesle okuma. Şiir yazma, şiir söyleme.

□ Kılıp **insād** şi'r-i 'āşıkāne
İderdi kūy-ı Leylî'de terāne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 7). [insād,]
□ Bedihî şi'rler **insād** kıldı
Sürürü Nevfel'i dil-şād kıldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 107). [insād,]
□ Ne dem kıldıysa **insād** neşide
Olurdi ekşeri ḡarrā kāşide (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 21). [insād,]

insād idüp: Şiir okumak/yazmak.

□ Murādınca idüp eş'ār inşād
İdüp nevḥa demādem kıldı feryād (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 101). [insād idüp, -üp, -]

insād itmişdi: Şiir yazmak, şiir söylemek.

□ Güzide bir ḡazel maḡbū'-ı mevzūn
Ki itmişdi anı inşād Mecnūn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 204). [insād itmişdi, -miş, -di, -]

insād itmişdi: Yapmak, meydana getirmek.

□ Niçe eş'ār kim Mecnūn-ı nā-şād
Ṭarīḳ-i 'aşkda itmişdi inşād (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 292). [insād itmişdi, -miş, -di, -]

inşād iderdi: Güzel şiir yazmak ve söylemek.

□ Niçe eş'ār kim Mecnûn-ı nâ-şād
İderdi cânib-i Leylî'ya inşād (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 94). [inşād iderdi, -er, -
di, -]

inşād idüp: Şiir okumak/yazmak.

□ İdüp hoş şi'rler inşād o demler
Kılurduñ rûz u şeb feryād o demler (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 291). [inşād idüp, -üp, -
]

inşād kıldı: Şiir yazma, şiir söyleme.

□ Açup güftāra leb Mecnûn-ı şeydā
Bedāhî bir kaşide kıldı inşād (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 104). [inşād kıldı, -dı, -
]

inşād kılaysdım: Şiir yazma, şiir söyleme.

□ Kime inşād kılaysdım kaşide
Olurdi fart-ı vahşetden remide (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 53). [inşād kılaysdım, -
sa, -(y)dim, -]

inşād kılup: Şiir yazma, şiir söyleme.

□ Beyābān içre Mecnûn-ı remide
Kılup inşād kaşide ber-kaşide (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 10). [inşād kılup, -up, -
]

inşād-ı eş'ār: Şiirler yazmak, söylemek.

□ Egerçi itmege inşād-ı eş'ār
Hayālāt eyleseydim çār u nâ-çār (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 125). [inşād-ı eş'ār,]

inşāf evlevüp: İnşaf, merhamet etmek.

□ İderler mā-cerā-yı 'özümi güş
Olurlar eyleyüp inşāf hāmūş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 46). [inşāf eyleyüp, -
(y)üp, -]

inşāf idüp: Hakça davranmak, adālet göstermek,
acıyıp merhamet etmek.

□ O gün inşāf idüp itmişdi devrān
Gürūh-ı 'āşika mihriñ nümāyān (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 45). [inşāf idüp, -üp, -]

inşāf kıl: Vicdanlı olmak, Acımak.

□ Didi ey pūr-ı zār u müstemendim
Yeter inşāf kıl güş eyle pendim (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 78). [inşāf kıl,]

inşāf kıl: Vicdanlı olmak, acımak.

□ Yeter Nâkām bu ğāflet bu mestī
Yeter inşāf kıl bu hōd-perestī (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 236). [inşāf kıl,]

inşāf virüp: Acıma, vicdan duygusu vermek,
acımasını sağlamak. İnşaf vermek.

□ Virüp inşāf taşdıķ itdi gitdi
Gidüp hem Nefvel'i āgāh itdi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 139). [inşāf virüp, -üp, -
]

inşallāh: Allah isterse, Allah nasip ederse.

□ Sa'adetle olur bu emr-i dil-h'āh
Bu hem çok dir çekmez inşallāh (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 76). [inşallāh,]

insān: İnsanoğlu, adem.

□ Ta'aşşukdur iden insānī kāmīl
Harīm-i vuşlat-ı cānāne kābil (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 309). [insānī, -ı]
□ Ki insān kābil-i sehv ü haṭādır
Haṭā-kār olmayan ancak Hudā'dır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 151). [insān,]

intihā: Son, nihayet.

□ 'İzār-ı rûh-baḥşa intihā yok
Ne sūd ammā ki bende iştiḥā yok (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 331). [intihā,]

intikām: Öç almak.

□ Demādem nüş kılusun kām-ı cāmīñ
Ġam-ı firḳatden alsın intikāmīñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 192). [intikāmīñ, -iñ, -]
□ Virüp yek-diğeriñ dād-ı merāmīñ
Alup eyyām-ı hicrān intikāmīñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 240). [intikāmīñ, -iñ, -]

intisāf it: Dād ol, intikam al, hakkını al.

□ Beni bu emr edāsından mu'āf it
Görüp naḳdiñde 'aybı intisāf it (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 56). [intisāf it,]

intizām: Düzgünlük, nizam tahtında bulunuş.

□ Ki ol gice olup eflāk rüşen
Kevākib intizāmīle müzeyyen (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 6). [intizāmīle, -ile, -]

intizār: Beklemek; birinin yolunu gözlemek.

□ Daḥi itme tevaḳḳuf kim o hüş
Kalupdur intizārīñda der-āğuş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 118). [intizārīñda, -iñ, -
da, -]
□ Didi durma revān ol kühsāre
Ki yokdur tābım artık intizāre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 90). [intizāre, -e]

ir: "Ermek", ulaşmak, ermek, nail olmak; vasıl
olmak.

□ Geçüp bu devr olup devrān dige-gün
İrişdi nevbet-i devrān-ı Mecnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 22). [irişdi, -iş, -di]
□ Ki Mecnûn olunca 'aşk-çire
İrince desti [bu] dāmān-ı dehre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 4). [irince, -ince]
□ Velī esrārī fāş oldu cihāna
Şadā-yı ṭabl irişdi āsmāna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 2, Mısra 62). [irişdi, -iş, -di]
□ Çü menzilgāha irdi mihmānlar
Edā-yı hıdmet itdi mizbānlar (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 27). [irdi, -di]
□ Gelüp ser-menzile çün irdi nâ-çār
O māhiñ vaşlına oldu ṭalebkār (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 43). [irdi, -di]
□ Gelüp virdi ḥāber İbni Selām'a

Ki maṭlab ḥayr ile **irdi** ḥitāma (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 82). [irdi, -di, -]

□ Bulup pâyân ḡam-ı hicrân zamānı
Gelüp **irmiş** zamân-ı şadmânî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 18). [irmiş, -miş]
□ İrürse menzile sâlik be-her ḥâl
Sülûkunda eger itmezse iḥmâl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 231). [irürse, -ür, -se]

□ Bu tarz ile dilinde şevḡ-i dîdâr
İrişdi va‘dgâha âḡir-i kâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 130). [irişdi, -iş, -di]

□ Hicâb-ı vaşlî olmuş ten arada
İrişmez bu ten ile cân murâda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 294). [irişmez, -iş, -mez]

□ Hoşâ ol kim **irûp** ḥadd-i kemâle
Hicâbatı geçüp irmiş vişâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 43). [irûp, -üp, -]
□ İrişdi türbeyle geldi fiğane
Fiğanından melûl oldu zamâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 99). [irişdi, -iş, -di]
□ İrişdi nâ-gehân bir şamût-ı meknûn
Ki itme nâle ey ser-geşte Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 195). [irişdi, -iş, -di]
□ Olupdur mürde merg **irmezden** aḡdem
İdüpdür gönlünü vâreste-i ḡam (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 221). [irmezden, -mez, -den]

ir-: "Ermek", ulaşmak, ermek, nail olmak; vasıl olmak.

□ İrişdi menzile ḡâtır-şikeste
Derûnı mihnetden oldu ḡaste (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 203). [irişdi, -işdi]

irâd: Kazanç.

□ Kılup bir bir bu takrîrâtı **irâd**
Aḡıtdı eşk-i çeşmiñ yetdi feryâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 171). [irâd,]

irâd eyler: Söylemek, nakletmek.

□ Ne **irâd eyler** olduñsa işitdim
Daḡi senden ümidim kat‘ itdim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 173). [irâd eyler, -r, -]

irâd itdim: Söylemek, anlatmak; yer vermek.

□ Bu ḡüftârı kim Leylî‘den işitdim
Cevâbuñ câ-be-câ **irâd itdim** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 146). [irâd itdim, -dim, -]

irâd idüp: Getirmek, söylemek.

□ İdüp irâd bir ṭurfe ḡaşıde
Revân şahrâya gitdi ol remîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 37). [irâd idüp, -üp, -]

irâd kılmuş: Söylemek.

□ Mufaşşal söyleyüp ferzâne üstâd
Ḥadîḡ-i ‘aşkı böyle kılmuş irâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 2). [irâd kılmuş, -muş, -]

irâd kılup: Söylemek.

□ Kılup irâd şî‘r-i ‘âşıkâne
Şikâyet eyler oldu ‘arîfâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),

Mesnevi 18, Mısra 7). [irâd kılup, -up, -]

irâd kılup: Söylemek.

□ Bu eş‘ârı kılup irâd Mecnûn
İdüp feryâd gitdi rû-be-hâmûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 297). [irâd kılup, -up, -]

irâd olan: Söylenmek, dile getirilmek II Yazıya geçirilmek.

□ Aña **irâd olan** her bir ḡitâbıñ
Virürdi bir ḡazel birle cevâbıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 111). [irâd olan, -an, -]

irâde: İrade.

□ Olup benlik **irâden** maḡv yek-ser
Seniñ ḡüsnüñdür ancak cilve-ḡüster (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 339). [irâden, -n, -]

irâde kılup: İstemek, niyetlenmek.

□ Vişâl içün kılup bir de irâde
Eger ibrâm ider olsa ziyâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 337). [irâde kılup, -up, -]

i‘râz idüp: Yüz çevirmek.

□ Anı derd-i dilinden kıldı âḡâḡ
Gehî i‘râz idüp andan çeküp âḡ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 20). [i‘râz idüp, -üp, -]

i‘râz idüp: Yüz çevirmek.

□ Kevâkibden idüp i‘râz yek-bâr
Yaḡîn itdi ki olmuştır ḡaṭâ-kâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 41). [i‘râz idüp, -üp, -]

iris: Erişmek, yetişmek, ulaşmak.

□ Ol kûhuñ olmuş idi Necd nâmı
İrişmişdi sipihre ihtîşâmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 14). [irişmişdi, -miş, -di]
□ İrişdi menzile rencür u giryân
Ḳalup bir iki gün derd ile nālân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 203). [irişdi, -di]

irsâl eyledim: Göndermek, yollamak.

□ Ḥuzûra eyledim irsâl nâ-çâr
Ki ḡalimden seni kılsun ḡaber-dâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 311). [irsâl eyledim, -dim, -]

irsâl idüñ: Göndermek, yollamak.

□ Beni maḡşûdîñiz itmekse hoş-ḡâl
Baña fi‘l-ḡâl idüñ Leylî‘ni irsâl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 76). [irsâl idüñ, -üñ, -]

irsâl itmişdi: Göndermek, yollamak.

□ Ne kim Leylî aña itmişdi irsâl
Anı Mecnûn‘a taḡdîm itdi fi‘l-ḡâl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 99). [irsâl itmişdi, -miş, -di, -]

irsâl idüñ: Göndermek, yollamak.

□ Kılup ârâste Leylî‘yi fi‘l-ḡâl
İdüñ bu cânibe ol mähî irsâl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 42). [irsâl idüñ, -üñ, -]

irtihāl: Göçme, göç etme.

□ Hayâtımda daği yok ihtimālim
Yakın mıdır bu demde **irtihālīm** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 102). [irtihālīm, -im, -]

irtihāl itdi: Son bulmak, ortadan kalkmak.

□ Çü Mecnûn **irtihāl itdi** cihândan
Götürdi haymesin bu hâkdândan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 239). [irtihāl itdi, -di, -]

irtihāl itsem: Son bulmak, ortadan kalkmak.

□ Bu ğamla **irtihāl itsem** gerekdir
Mezâra derd ile girsem gerekdir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 193). [irtihāl itsem, -
sem, -]

irtihāl-i mâderinden: Annesinden göç etmek.

□ Ne âgeh gerdişin bâzilerinden
Ne vâkıf **irtihāl-i mâderinden** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 12). [irtihāl-i
mâderinden, -in, -den, -]

isâr: Saçmak, dağıtmak.

□ İdüp bu dürleri **isâr** Mecnûn
Kemâl-i vecdden oldı diger-gün (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 355). [isâr,]

işârât-ı selâmın: Selâmının işareti.

□ Görüp Mecnûn **işârât-ı selâmın**
Didi kimsiñ nedir ey dost nâmiñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 31). [işârât-ı selâmın, -
nñ, -]

işâret: Tek bir işaret, emâre.

□ Virüp ol 'aşık-ı zâre beşâret
Dem-i vaşl oldıdğın kıldı **işâret** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 98). [işâret,]

ise: "i" ek fiilinin koşul eki (-sa) almış hali.

□ Sözüñ Leylî'den **ise** eylerem ğuş
Ve illâ söyleme beyhüde hāmūş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 9). [ise,]
□ Aña kim ki gelüp söyler **ise** pend
İdüp nâle diyürdi pend tã çend (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 7). [ise,]
□ Dilimde 'aşık bî-pâyân eyle
Ne miqdâr **ise** şad-çendân eyle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 46). [ise,]
□ Ne yerde var **ise** bir şâhib-i dil
Fesâdiñdan kalupdur pây der-gil (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 5). [ise,]
□ Ne yerde var **ise** ehl-i muhabbet
İdersin beste-i zencîr-i miñnet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 7). [ise,]
□ Yiter bî-dâd **ise** bu pâyê besdir
Dime bu bî-kes ü bî-dâd-resdir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 65). [ise,]
□ Derün-i hânede açdı kemâ-kân
Ne maţlab var **ise** kıldı nümâyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 62). [ise,]
□ Eger zerle olur **ise** zer ile
Ve ger zür ile olsa hancer ile (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 161). [ise,]

□ Eger sîm ü zere mevķûf **ise** kâr
Revâne eyleyem ħar-vâr ħar-vâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 51). [ise,]
□ Eger feryâdıma sen yetmez **isen**
Kasem olsun Hudâ'ya kim gidüp ben (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 99). [isen, -n, -]
□ Künün bâbıñdayam zencîr-der-câ
Ne ħukm eyler **isen** sen eyle icrâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 140). [isen, -n]
□ Eger meftûn u dil-dâde ben **isem**
Eger Mecnûn-ı üftâde ben **isem** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 29). [isem, -m, -]
□ Eger meftûn u dil-dâde ben **isem**
Eger Mecnûn-ı üftâde ben **isem** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 30). [isem, -m]
□ Yeter bu itdüğün bî-câ tekâpû
Eger sevdâ-yı ħam **ise** yeter bu (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 94). [ise,]
□ Cenâzemde benim sen olmaz **isen**
Seni eyler melâmet dost u düşmen (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 107). [isen, -n, -]
□ Benim bu pendimi ğuş itmez **isen**
Benimle bir revişde ğitmez **isen** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 123). [isen, -n, -]
□ Benim bu pendimi ğuş itmez **isen**
Benimle bir revişde ğitmez **isen** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 124). [isen, -n, -]
□ Olup hoşnûd eger benden beni sen
Beĥl itmez **isense** vây ber-men (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 78). [isense, -n, -se, -]
□ Bu da 'vâda eger şâdık-ı dil **isen**
Muhabbetde ħarîf-i kâmil **isen** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 343). [isen, -n, -]
□ Bu da 'vâda eger şâdık-ı dil **isen**
Muhabbetde ħarîf-i kâmil **isen** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 344). [isen, -n, -]
□ Geçir benderleri fersenk ü fersenk
Eger olmaz **ise** pây-ı ħired-lenk (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 234). [ise,]
□ Ki bir ad **ise** de şevherdeyem ben
Bu aĥvâlim degil pinhân Hudâ'dan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 161). [ise,]
□ Ben **isem** dide sensen nür-i dide
Olur bî-nür olursa kör dide (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 33, Mısra 309). [isem, -m, -]
□ Neyim var ya benim fehmiñ itmezem ben
Ne **isem** mü-be-mü o cümlesin sen (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 338). [isem, -m]
□ Künün var **ise** sende vaşl meyli
Bu bezm-i ħâş bu vuşlat bu Leylî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 207). [ise,]
□ Çü şeb kütâh meclis bî-beķâdır
Ĥadîs-i 'aşk **ise** nâ-müntehâdır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 322). [ise,]

işğâ: Ar. Kulak vermek, dinlemek.

□ Selâmı cümleye maķşûd işķâ
Kelâmıñ eyliyordı cümle işķâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 26). [işķâ,]

işğâl: Meşgul kılmak, kılınmak.

□ Havâssım 'aşk ile meşğûl olupdur
Diger işğâlden ma'zûl olupdur (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 132). [işğâlden, -den, -]

ışit: İşıtmek, duymak.

- İşıtdi vâlid-i Mecnûn bu râyı
Bu kavlı-i dil-pesend ü dil-küşâyı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 15). [ışitdi, -di]
- İşıtdi Leylî bu kavlı-i girânı
Dili âzürde oldı yandı cânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 43). [ışitdi, -di]
- Bu güftârı **ışitdi** pîr-i nâ-çâr
Yakın itdi ki Mecnûn-ı dil-efkâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 165). [ışitdi, -di]
- Ne irâd eyler oldıña **ışitdim**
Dağı senden ümîdim kaç' itdim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 173). [ışitdim, -di, -m]
- Bu güftârı kim Leylî'den **ışitdim**
Cevâbuñ cā-be-cā irâd itdim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 145). [ışitdim, --dim, -]
- Bu gün ol mehveşe gıtdim selâma
Götürdüm nâmesin hem **ışite** nâme (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 178). [ışite, -e]
- İşıtdi nu peyâmı ol perî-zâd
Perî-vâr eyledi pervâz dil-şâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 149). [ışitdi, -di]
- İşıtsün nağmeñi yetsün murâda
Gülü handân olup olsun küşâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 103). [ışitsün, -sün]
- Bu mebhâşda **ışit** 'aklıñ delîlîñ
Hesâb eyle hemân 'ömr-i tavîlîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 79). [ışit,]
- Bu rûh-efzâ nüvîdi kim **ışitdi**
Hezâr-âsâ hezâr âvâze itdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 107). [ışitdi, -di]

ışkâ: Su verme, sulama.

- Selâmı cümleye maşşûd **ışkâ**
Kelâmıñ eyliyordı cümle ışgâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 25). [ışkâ,]

ışkâl: Anlaşılma güçlüğü, güçlük.

- Seniñ **ışkâlîñi** itmek içün hâl
İder bu cengi bu aşûbı Nevfel (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 107). [ışkâlîñi, -i, -ñi, -]

ışkâl-i kahrîñ: Sıkıntının güçlüğü.

- Niçe sâziş kılar devriyle dehrîñ
Niçe berduş ider **ışkâl-i kahrîñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 142). [ışkâl-i kahrîñ, -iñ, -]

ışlâh: İyileştirme, düzeltme.

- Kuşûrundan geçüp rahmet iderler
Haşam **ışlâhına** himmet iderler (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 146). [ışlâhına, -in, -a, -]

ışlâh idüp: İyi bir duruma getirmek, iyileştirmek, düzeltmek.

- Olursa bunda ger bir sehva ü noşşân
Anı **ışlâh idüp** eylerler ihsân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 150). [ışlâh idüp, -üp, -]

ism: Ad, nam.

- Tılısm-ı hakde nâ-büd olupdur

Kalup **ismi** teni mefkûd olupdur (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 214). [ismi, -i, -]

- Bi-'avni'llâhi zû'l-celâli ve'l-ikrâm kalem-i
âşûfte-raşam nâzım-ı perîşân-kelâm-ı Nâkâm
fûsürde-i âlâm ile ya'nî dest-i küşîş İsmâ'îl el-
hâc Mehmed Beg Nâm **ismi** Şadreddîn
beg-zâde birle şöhrat-yâftedir biñ üç yüz on altıncı
sene-i hicriyyeniñ cemâdi'l-ulâsı şülûs-i âhirinde
pezîrây-ı hîtam oldı Allâhü veliyyü't-tevfîk. (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 181). [ismi, -i]

ism-i dâniş: Bilgili varlık.

- Olup 'Ankâ gibi güm cism-i dâniş
Cihânda kalmış idi **ism-i dâniş** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 66). [ism-i dâniş,]

isnâd: Haksız yere yakıştırma, iftira.

- Aña **isnâd** idersiz bî-vefâdır
Haşâdır bu haşâ-ender-haşâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 93). [isnâd,]
- Ma'âzallah bu **isnâdım** haşâdır
Ki bî-dâdiñ seniñ 'ayn-ı vefâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 131). [isnâdım, -im, -]
- Dime kim Leylî yâr-i bî-vefâdır
Bu **isnâdıñ** baña mutlak cefâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 282). [isnâdıñ, -iñ, -]

'isret: İçki içme, eğlenme.

- Seniñ hâlîñ geçür hasretde nâlân
Anıñ vahtı geçür **'isretde** handân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 166). ['isretde, -de]
- 'Alem çek lâ-mekâna hakden geç
Güzer kıl **'isretten** eflâkden geç (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 220). ['isretten, -den, -]

'isret ider: İşret etmek; eğlenme ve içki içme.

- Ki Mecnûn'dur giriftâr-ı felâket
İder gül-zârlarda Leylî 'işret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 214). ['işret ider, -er, -]

'isret-i vaşlîñla: İçkiye ulaşmak.

- Olur mı yâ Rab ol feruğ eser-dem
Olaydım **'isret-i vaşlîñla** hurrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 246). ['isret-i vaşlîñla, -iñ, -la, -]

ister: İstemek, talep etmek.

- Niçe genc **ister** isen revâdır
Dü-bâlâ itmesem 'ayn-ı haşâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 45). [ister, -r]
- Eger **ister** olursa cânı cânân
Yolunda eylerem fi'l-hâl kurbân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 127). [ister, -r]
- Benimle şulh kıl **ister** sitize
Tenim istersen eyle rîze rîze (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 327). [ister, -r]
- Benimle şulh kıl **ister** sitize
Tenim **istersen** eyle rîze rîze (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 328). [istersen, -r, -sen, -]
- Benim kütüm eger küt **istesem** ben
Olur hâşıl nesîm-i şubh-demden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 81). [istesem, -se, -m]

iste: Edat. Bir şey gösterilirken veya bir şeye işaret edilirken söylenen bir söz, aha, ahacık.

□ Eger Nevfel olursa ceng-cüyân
Bu şemşir **iste** bu hancer bu meydân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 64). [işte,]

istibâh: Şüphe, şüphelenme.

□ Haber olsa olurdu **istibâhı**
Künün 'ayne'l-yakîn gördün kemâhî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 185). [istibâhı, -ı]

istihâ: Ar. İstek.

□ 'İzâr-ı rûh-bağşa intihâ yok
Ne sūd ammâ ki bende **istihâ** yok (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 332). [istihâ,]

istikbâl: Gelecek, gelecek zaman.

□ İrişdi Zeyd'i **istikbâl** kıldı
Gözün būs eyledi hoş-hâl kıldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 89). [istikbâl,]
□ Gelüp mihmânî **istikbâl** kıldı
Tenîñ mihmânına pâ-mâl kıldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 149). [istikbâl,]

istinâd: Dayanak, güvenç, teslimiyet.

□ Sañadır **istinâdım** her mekânda
Vücûdum olmasun sensiz cihânda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 217). [istinâdım, -ım]

istişâk: Hasret, özlem.

□ Ki Mecnûn'dur dil-efkâr-ı firâkıñ
Anı dil-hûn idüpdür **istişâkıñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 42). [istişâkıñ, -iñ]
□ Bulup şiddet demâdem **istişâkı**
Çekürdi bâr-ı derd-i iftirâkı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 5). [istişâkı, -ı, -]
□ Temâşâ-yı cemâl-i yâr sâkî
Olup Mecnûn'ın efvân **istişâkı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 372). [istişâkı, -ı, -]
□ Dilinde dâğ-ı sūzı **istişâkıñ**
Teninde za'f-ı derdi iftirâkıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 7). [istişâkıñ, -iñ, -]
□ Füzûn oldukça nârı iftirâkıñ
Füzûn-ter oldı sūzı **istişâkıñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 60). [istişâkıñ, -iñ, -]
□ Kılup te'sîr âhir iftirâkıñ
Anı itdi perîşân **istişâkıñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 138). [istişâkıñ, -iñ]

istişâk u ârzüsü: Özlem ve istek.

□ Ki Mecnûn'ın me'âl-i güft-güşı
Dilinde **istişâk u ârzüsü** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 130). [istişâk u ârzüsü, -sı, -]

'işve vü cân-bağs-ı mübhem: Cilve ve belirsizliğin can bağışlayanı.

□ Hezârân **'işve vü cân-bağs-ı mübhem**
Cemâl-i mâh-veşenlerde demâdem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 57). ['işve vü cân-bağs-ı mübhem,]

'işve-i cân-bağs: (Sevgilinin) Can veren, cana can katan nazi.

□ İdüp biñ **'işve-i cân-bağs** peydâ
Virüp biñ va'de-i ümîd-bağsâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 213). ['işve-i cân-bağs,]

'ısvân idüp: Emre uymama, itaat etmeme, itaatsizlik etme, başkaldırma.

□ İdüp 'ısvân seni âzürde kıldım
Diliñ nâ-şâd idüp efsürde kıldım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 67). ['ısvân idüp, -üp, -]

it: "Etmek, eylemek yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

□ Ne rütbe eyledilerse müdârâ
Ki 'aşkı **itmesünler** âşikârâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 60). [itmesünler, -me, -sün, -ler]

□ Budur ol çarh-ı bed-fercâm Nakâm
Ki hâle **itmemiş** 'uşşâkı bâ-kâm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 24). [itmemiş, -me, -miş]

□ Beni ferâmûş **idüpdür** dâniş-i hûş
İdiñ siz hem beni yek-ser ferâmûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 105). [idüpdür, -üp, -dür]

□ Çü menzilgâha irdi mihmânlar
Edâ-yı hıdmet **itdi** mîzbânlar (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 28). [itdi, -di, -]

□ Niçe genc ister isen revâdir
Dü-bâlâ **itmesem** 'ayn-ı âtâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 46). [itmesem, -me, -se, -m]

□ Kılup efsûs **iderdi** dide giryân
İderdi hıfz ebyâtıñ kemâ-kân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 15). [iderdi, -er, -di]

□ Adıñla cismimi hem-şüret **itdim**
Büküldüm lâm-tek yâ gibi bitdim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 87). [itdim, -di, -m]

□ Açılmışdı bisâtı lâle-zârıñ
İderdi nağme murgâñı bahârıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 4). [iderdi, -er, -di]

□ Beni bu câm ile peyveste mest **it**
Hemîşe 'âşık-ı sâkî-perest **it** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 50). [it,]

□ Beni 'aşk ile mu'tâd **it** ilâhî
Dilimde 'aşkı müzdâd **it** ilâhî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 51). [it,]

□ Gerek kanıñ töküp nâ-çar anıñ
Daşın la'lîn **idelüm** ol âsitânıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 38). [idelüm, -elü, -m, -]

□ Hezârân aheng ile efgân **iderdi**
Kabile ehlini giryân **iderdi** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 15). [iderdi, -er, -di]

□ Kabile ehlini bed-nâm **idüpdür**
Seni hem şöhre-i eyyâm **idüpdür** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 32). [idüpdür, -üp, -dür]

□ Emîr-i Necd **idüpdür** kaşd canıñ
Olar birgün töker elbette kanıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 173). [idüpdür, -üp, -dür, -]

□ Kabile ehlini bed-nâm **idüpdür**
Seni hem şöhre-i eyyâm **idüpdür** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 31). [idüpdür, -üp, -dür]

J

- Ta'alluk kaydın **itdi** päre päre
Gene kıldı 'azîmet kühsâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 275). [itdi, -di, -]
- Ben **itmezdim** beni böyle diger-gün
Ben **itmezdim** beni Mecnûn-ı dil-hûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 225). [itmezdim, -mez, -dim, -]
- Ben **itmezdim** beni böyle diger-gün
Ben **itmezdim** beni Mecnûn-ı dil-hûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 226). [itmezdim, -mez, -dim, -]
- Kimiñ nefrini kılmış kim sirâyet
Seni **itmiş** giriftâr-ı felâket (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 152). [itmiş, -miş]
- Bulup Mecnûn'ı şerh-i dâstân **it**
Benim ahvâlimi bir bir beyân **it** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 29). [it,]
- Bulup Mecnûn'ı şerh-i dâstân **it**
Benim ahvâlimi bir bir beyân **it** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 30). [it,]
- Ta'aşşuk eyleyüp Mecnûn'ı Mecnûn
Beyâbân içre kim **itdi** diger-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 2). [itdi, -di, -]
- Kelâmın **itmemişdi** hatm hâlâ
Ki oldı tâze bir hengâme peydâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 199). [itmemişdi, -me, -miş, -di, -]
- Ser-i engüşteni 'ünnâb-ı mergûb
'Arûs-ı tâze-tek **itmışdi** mahdûb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 106). [itmışdi, -miş, -di]
- J
- Yanur âteşde cânım gâh u bî-gâh
Eğer **itsin** eğer vaktidir ey âh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 212). [itsin, -sin]
- İdüp bu nükteyi yek-ser ferâmûş
Ki mâhı **itmemiş** bir kes der-âgûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 46). [itmemiş, -me, -miş]
- J
- Ne dem kim bu marâzdan buldı şîhhat
Hemân-dem **itmeyüp** bir lahza gaflet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 72). [itmeyüp, -me, -(y)üp, -]
- Kader icrâ kılup cümle merâmın
Kaẓâ İbni Selâm **itmışdi** nâmın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 28). [itmışdi, -miş, -di]
- Vefâ kıl **itdügin** peymâne sâkî
Getür peymâneyi devrâna sâkî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 17). [itdügin, -düg, iñ, -]
- J
- Ğurûb **itdükde** mihr-i 'âlem-ârâ
Bulup ârâm leşker cây-be-câ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 155). [itdükde, -dük, -de]
- J
- Kerem eyle beni bed-nâm kılma
Tebekâr **itme** bed-fercâm kılma (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 98). [itme, -me]
- Velî Mecnûn'a anı yâr **itmem**
Bu nengi kendime hem-vâr **itmem** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 94). [itmem, -me, -m, -]
- Seniñle **itmeyedim** kâş ülfet
Baña tâ yetmiyeydi bu nedâmet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 151). [itmeyedim, -me, -ye, -dim, -]

□ Bahâne-cüy idi kim niçe **itsün**

- Ne reng ile harîm-i yâre gitsün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 17). [itsün, -sün]
- N'icoldı virdügin mişâk u imân
N'icoldı **itdügin** sevgend [ü] peymân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 184). [itdügin, -düg, -in]
- Ben oldum bağ-ı hüsnün bağbânı
Ben **itdüm** anda bülbül tek figânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 202). [itdüm, -düm]
- Hemân didârın ile kâni'im ben
Harâm **itme** baña didârın sen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 354). [itme, -me]
- Didi ey 'âşık-ı nâlân dañi sen
'Abes **itme** beyâbân içre mesken (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 152). [itme, -me]
- Yakın iken ki çarh-ı kîne-perdâz
Dañi mihr **itmegi** itmişdi âgâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 14). [itmegi, -meg, -i]
- Cahîme h'âhiş ile kimse gitmez
Teniñ süzân-ı nâr-ı düzañ **itmez** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 294). [itmez, -mez]
- Hudâ-yı kâdir-i yektâya sevgend
Ki **itmışdir** beni böyle şeker-hând (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 326). [itmışdir, -miş, -dir]
- K'anı ben **itmışem** eşkle şadâb
Anıñ bârı olur elbette zehr-âb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 207). [itmışem, -miş, -em]
- Seni ben **itmışem** derde giriftâr
Seni ben **itmışem** divâne kirdâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 276). [itmışem, -miş, -em]
- Didi İbni Selâm'a k'ey cefakâr
Bu girdârı eğer **itsen** diger-bâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 322). [itsen, -sen, -]
- Tecâvüz eylemiş 'ömrün çihilden
Birün **it** dañi bu teşvîşi dilden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 80). [it,]
- Mülebbes **itdi** ser-tâ-pây cismiñ
Küşâde eyledi pendî tılısmıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 75). [itdi, -di, -]
- Bu güftârı işitdi pîr-i nâ-çar
Yakın **itdi** ki Mecnûn-ı dil-efkâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 166). [itdi, -di]
- Yeter bu **itdügin** bî-câ tekâpü
Eğer sevdâ-yı hâim ise yeter bu (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 93). [itdügin, -düg, -in]
- 'İlâc **itmek** içün Mecnûn-ı zâre
Cihân-geşt oldı gitdi her diyâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 5). [itmek, -mek, -]
- Vuñuş ile yeter ünsiyyet **itmek**
Tarîk-i vahşete besdir bu gitmek (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 103). [itmek, -mek]
- Kılup 'âlemde ben der-dâm dîvi
Baña ger **imeseydim** râm dîvi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 144). [imeseydim, -me, -se, -(y)dim, -]
- Seniñ bîmârınam sen gel 'ilâc **it**
İdüp çäre beni hurrem-mizâc **it** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 335). [it,]
- Seniñ bîmârınam sen gel 'ilâc **it**
İdüp çäre beni hurrem-mizâc **it** (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 336). [it,]
☐ Ger olsaydın baña yâr-ı muvâfık
 Olurduñ **itdügün** da'vâda şadık (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 348). [itdügün, -düg, -iñ, -]
☐ Hesâb it bu libâsı derbere **itdim**
 Gene kıldım âni şad-pâre gitdim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 55). [itdim, -dim]
☐ Zuhûr **itdükde** âşâr-ı siriştım
 Bu olmuşdur kazâdan ser-nüviştım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 183). [itdükde, -dük, -de]
☐ Velî Mecnûn geçüp zevk-i cihândan
 Tenâvül **itmedi** bir loqma andan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 70). [itmedi, -me, -di]
☐ Ne dürlü gadrlar kıldıysa zâhir
 Kifâyet **itmeyüp** i'zârı âhir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 62). [itmeyüp, -me, - (y)üp, -]
☐ Ne güne **itdilerse** mihr-i zâhir
 Sirâyet itmedi Mecnûn'a âhir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 43). [itdilerse, -di, -ler, -se]
☐ Anı peymâne-peymâ-yı elest **it**
 Mey-i humhâne-i gayb ile mest **it** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 309). [it,]
☐ Olup şevkim hevâsı âteş-engîz
 Bu nâr-ı şevki kim ben **itmişem** tîz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 158). [itmişem, -miş, -em]
☐ Meh-i Ken'ân'ı dil-germ-i vişâl **it**
 Züleyhâ'yı cüvân u taze-sâl **it** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 64). [it,]
☐ Açup ruhsârını gül gül zamânı
 Maqâm **itdükde** bülbül gülsitânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 278). [itdükde, -dük, -de]
☐ Ruğuñ **itdükde** bülbülde nihân gül
 Kâlup mehcûr olur hâmuş bülbül (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 275). [itdükde, -dük, -de]
☐ Neyim var ya benim fehmi **itmezem** ben
 Ne isem mü-be-mü o cümlesin sen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 337). [itmezem, -mez, -em]
☐ O süya bir meges **itseydi** tayrân
 İderlerdi anı hâk ile yeksân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 217). [itseydi, -se, - (y)di, -]
☐ Gümân-ı nâ-be-câ **itme** ki Mecnûn
 Hevâ-yı nefsinde olmuşdı meftûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 1). [itme, -me]
☐ Teğafül eyleme sâkî şitâb **it**
 Virüp bâde beni mest-i şarâb **it** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 44). [it,]
☐ O dem taşîl-i ders-i 'aşk **iderdim**
 Anıñ ebrûsını ser-meşk **iderdim** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 97). [iderdim, -er, -dim]
☐ Adıydı Kays anı Macnûn ben **itdim**
 Şalup şahrâya dîger-gün ben **itdim** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 93). [itdim, -dim, -]
☐ Adıydı Kays anı Macnûn ben **itdim**
 Şalup şahrâya dîger-gün ben **itdim** (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 94). [itdim, -dim]
☐ Dağı aldanmasun bî-câ hayâle
 Tevaşkuf **itmesün** gelsün vişâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 148). [itmesün, -me, -sün, -]
☐ Hezâriydım hemân ol goncanıñ ben
İderdim gülşen-i 'aşkında şiven (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 126). [iderdim, -er, -dim]
☐ Tevaşkuf itme bismillâh hîrâm **it**
 Benimle bunda nûş-ı câm-ı kâm **it** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 210). [it,]
☐ Görüp bu hâleti bî-câre Mecnûn
 Hevâsın ızırâb **itdi** dîger-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 28). [itdi, -di, -]
☐ İdüp sebkat sen **itdiñ** 'azm-i 'uqbâ
 Beni koyduñ feza-yı gamda tenhâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 171). [itdiñ, -diñ, -]
☐ Beni ber-bâd **itmekse** murâdın
 Ne hacetdir bu rütbe i'tisâdın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 63). [itmekse, -mek, -se, -]
☐ Hemân Leylî ki **itmişdi** cemâli
 Cihânı ravza-i cennet mişâli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 41). [itmişdi, -miş, -di]
☐ Hamelde âfitâb olduğda câ-gîr
 Şarîr-i hâmem **itdi** bûd-i takrîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 20). [itdi, -di, -]
☐ Hem **itdim** beytini ta'tâd fi'l-hâl
 Üçer gayn oldı bir yâ bir de bir zâl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 157). [itdim, -dim]
☐ Egerçi **itmege** inşâd-ı eş'âr
 Hayâlât eyleseydim çâr u nâ-çâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 125). [itmege, -meg, -e, -]
☐ Kime **itseydim** izhâr-ı feşâhat
 Olurdu âferîni ta'n u töhmet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 49). [itseydim, -se, - (y)dim, -]

it-: "Etmek, eylemek yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

☐ Nişîmengâhım **itdiñ** nâr-ı süzân
 Tutuşdım nâra oldıñ dâmen-efşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 65). [itdiñ, -di, -ñ]
☐ Ben **itdüm** cürmi sen maḥbûs olduñ
 Esîr-i bend olup me'yûs olduñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 79). [itdüm, -dü, -m]
☐ Meded ey dost gitdi pây-ı tedbîr
 Demidir tût elimden **itme** te'hîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 60). [itme, -me]
☐ Olur Mecnûn'ın ol demde haber-dâr
 Ki kânıñ safiñ **iderler** anda nâ-çâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 46). [iderler, -er, -ler]
☐ Didi ey seyyid-i 'Âmir şitâb **it**
 Geçirme fırsatı rây-ı şavâb **it** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 42). [it,]
☐ Görüp aḥvâlimi şorma melâlim
 Kazâya vâ-güzâr **it** cümle ḥâlim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 128). [it,]
☐ İdüp Mecnûn'ı gûş ol pîr-i dâñâ
 Dîger-gün **itdi** güftârıñ hemânâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 262). [itdi, -di]
☐ İdüp beyhûde izhâr-ı tazallüm

Felekden **itme** ümmîd-i teraḥḥum (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 86). [itme, -me]

□ Bulup Mecnûn'ımı benden selâm **it** Nişimengâhı sengin-i istilâm **it** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 170). [it,]

□ 'Îlâc it derdine andan muḳaddem K'anı 'aşk **itmesün** Mecnûn'a hem-dem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 256). [itmesün, -me, -sün]

□ Meger yok mı daḥî Leylâ'ya meyli Ki **itmez** ârzü-yı vâsl-ı Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 196). [itmez, -mez]

□ Ve ger **itsem** naşîhat kim vakûr ol Hâzer kıl 'aşkdan peyveste dūr ol (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 265). [itsem, -se, -m]

□ Demâdem âhîñ âteş-bâr **itsün** Töküp kan nâlesin tekrâr **itsün** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 71). [itsün, -sün]

□ Benî serşâr bir sāgarla şād **it** Tekellüm kişverinde Keykubād **it** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 4). [it,]

□ Ta'allül **itme** kim süst ü zebünem Kûdüretten 'alîl bağı ḥünem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 9). [itme, -me]

□ Benim 'ahdîm hemân cânî cenânî Seniñ 'ahdîñ **itmiş** yek-ser zebânî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 194). [itmiş, -miş]

□ Raḳîb endîşesi ḡurbet belâsı **İdüpdür** göñlümi ḡam mübtelâsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 126). [idüpdür, -üp, -dür]

□ Yaḳup Mecnûn'ı bî-sâmân **idüpdür** Benim hem bağırmı bîryân **idüpdür** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 51). [idüpdür, -üp, -dür]

□ Yaḳup Mecnûn'ı bî-sâmân **idüpdür** Benim hem bağırmı bîryân **idüpdür** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 52). [idüpdür, -üp, -dür]

□ Deḡil bir dem cüdâ senden ḥuzûrum Kî senden ḡayrı derk **itmez** şu'ûrum (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 336). [itmez, -mez]

□ Daḥî anda bahâr olmaz nümâyân Bahâr **itmez** o bağı bir de ḥandân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 38). [itmez, -mez]

□ 'Arûs-ı tâze-tek defn it mezâra Ki **itmiş** bağırmı ḡam pâre pâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 120). [itmiş, -miş]

□ Olupdur mürde merg irmezden aḡdem **İdüpdür** göñlüni vâreste-i ḡam (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 222). [idüpdür, -üp, -dür]

□ İdüpdür türbe-i Leylî'yi der-ber Kılupdur cânını kurbân-ı dil-ber (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 257). [idüpdür, -üp, -dür]

□ Kûşâde kıldılar Leylî mezârîñ Gül-âḡin **itdiler** Mecnûn kenârîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 268). [itdiler, -di, -ler]

□ Libâsîñdır niçün yek-ser siyeh-ḡün Kimiñ derdi seni **itmiş** meger ḥün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 32). [itmiş, -miş]

itâ'at kılmaşdı: İtaat etmek, boyun eğmek.

□ 'Ayân itmişdi 'âlemde şecâ'at Aña kılmaşdı 'âlimler itâ'at (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 16). [itâ'at kılmaşdı, -miş, -di, -]

'itâb: Azarlama, tersleme, paylama.

□ İdince ḡuş Nevfel bu ḥitâbı Bu nûş-âmîz ü nîş-âvîz **'itâbı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 26). ['itâbı, -ı]

□ İşitdi çünki Mecnûn bu ḥitâbı Bu ta'n-ı nâ-güvârı bu **'itâbı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 116). ['itâbı, -ı, -]

□ Bu ta'nı bu **'itâbı** söyleyüp fâş 'Înân-tâb oldı çeşmiñ kıldı ḥün-pâş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 157). ['itâbı, -ı]

□ Yetüp pâyâna Mecnûn'ın cevâbı İdüp ḡuş ol perî-rû bu **'itâbı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 48). ['itâbı, -ı]

itdi: "Etmek, eylemek yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

□ Ḥor u ḥ'âba olup herkes talebkâr Her iki leşker **itdi** terk-i peykâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 158). [itdi, -di]

□ O rütbe **itdi** âh-ı 'âşîkâne Ki oldı 'aşkı meşhûr-ı zamâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 375). [itdi, -di]

□ Olup rû-mâl ḥâke âh **itdi** Töküp kan nâle-i cângâh **itdi** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 56). [itdi, -di]

□ Ḥitâblar **itdi** didi ey aḡter-i Sa'd Kûşâyîş-baḡş-ı 'âlem şādîḡu'l-va'd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 29). [itdi, -di]

□ Cihân ehlinden **itdi** kaṭ'ı peyvend Tecrüd 'âleminde oldı ḥursend (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 51). [itdi, -di]

□ İdüp Leylî daḥî bir âh gitdi Maḡâmîñ kûşe-i ḡamḥâne **itdi** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 300). [itdi, -di]

□ Kılup ḡam-ḥânesin âh ile rûşen ḡam ile oldı hem-dem **itdi** şîven (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 98). [itdi, -di]

□ Aḡup sırîñ idüp terk-i müdârâ Nühüfte 'aşkıñ **itdi** âşîkârâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 38). [itdi, -di]

□ Bu rûḡ-efzâ nüvîdi kim işitdi Hezâr-âsâ hezâr âvâze **itdi** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 108). [itdi, -di]

□ Ne bāk **itdi** peleng-i tünd-ḥûdan Ne kıldı vehm şîr-i kîne-cûdan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 147). [itdi, -di]

□ Mu'anber ḡîsüvânîñ **itdi** efşân Anı 'anber içinde kıldı pinḥân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 361). [itdi, -di]

□ Ḥazân-ı ḥastegî hem şarşâr-ı renc Bahâr-ı ḥüsnüñ **itdi** maḡzar-ı renc (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 32). [itdi, -di]

□ Seniñ 'aşkıñ kılup maḡfûz cânda Seniñ 'aşkıñla 'ömr **itdi** cihânda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 132). [itdi, -di]

□ Serinden **itdi** yek-ser kemende müyuñ Ḥırâş **itdi** urup ser-pençe rüyuñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 165). [itdi, -di]

□ O pâyê kıldı müya oldı nâlân

O pāye **itdi** nevha oldı giryān (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 36, *Mısra* 168). [itdi, -di]

i'tibār: Önem verme, saygı gösterme.

□ Değil dünyā mekân-ı pây-dārî
Budur dünyā-yı dūnîñ **i'tibārî** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 23, *Mısra* 210). [i'tibārî, -î, -]

i'tibārî: Gerçekte öyle olmadığı halde öyle sayılan, farazî.

□ Bu güne pendîñ olmaz **i'tibārî**
Ki 'aşıklık değildir ihti-yārî (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 14, *Mısra* 271). [i'tibārî, -]

i'timād: Güvenme, emniyet etme, güven, emniyet.

□ Baña yoksa seniñ ger **i'timādîñ**
Odur gör mahmili ol hūr-zādîñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 22, *Mısra* 171). [i'timādîñ, -îñ, -]

i'tisād: Siradanlık.

□ Beni ber-bād itmekse murādîñ
Ne hacetdir bu rûtbe **i'tisādîñ** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 37, *Mısra* 64). [i'tisādîñ, -îñ, -]
□ Zamānîñ **i'tisādından** demādem
Esās-ı iktidārım oldı berhem (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 38, *Mısra* 115). [i'tisādından, -in, -dan, -]

itmām eyleriz: Bitirmek, tamamlamak.

□ Virüp şükrāneler hāndān u hürrem
Bu 'akdı anda **itmām eyleriz** hem (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 15, *Mısra* 74). [itmām eyleriz, -r, -iz, -]

'ıtr-ı müşğ-būyî: Misk kokulu koku; parfüm.

□ Sirişk-i hāşret idi sürh-āb rûyî
Ciger düdydı **'ıtr-ı müşğ-būyî** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 22, *Mısra* 136). ['ıtr-ı müşğ-būyî, -ı, -]

ittifak: Birleşme, uyuşma, söz bir etme, fikir birliğine varma.

□ Qabîle ehli kıldı **ittifakı**
Ki nā-būd eylesinler bu nifākı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 6, *Mısra* 5). [ittifākı, -ı]

i'zār: Yanak, yüz.

□ Ne dürlü gādrler kıldıysa zāhir
Kifāyet itmeyüp **i'zārî** āhir (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 28, *Mısra* 62). [i'zārî, -î, -]

'izār: Sevgilinin yanağı.

□ 'İzārî zerrdir ammā ki zerrdir
Kaddi neydir velikin ney-şekerdir (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 27, *Mısra* 107). ['izārî, -ı]

izdihām: Aşırı kalabalık, yığılma.

□ Nihāyet h'āstgārān **izdihāmı**
Getürdi cünbişe İbni Selām'ı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 22, *Mısra* 65). [izdihāmı, -ı]

izhār: Meydana çıkarmak, göstermek.

□ Kime **izhār** idem derd-i derūnum
Kim olsun çāre-bağışım rāh-nūmūnum (*Mecnûn u*

Leylî (Nâkâm), *Mesnevi* 27, *Mısra* 333). [izhār, -]

izhār eylerdi: Göstermek, açığa vurmak.

□ Ne yerde görse bir miskîn ü nā-çār
Aña biñ güne mihr eylerdi **izhār** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 17, *Mısra* 24). [izhār eylerdi, -r, -di, -]

izhār idem: Açığa vurmak, meydana çıkarmak, göstermek, aşikar etmek.

□ Kimi eknūn bulup ğam-h'ār idem ben
Kime derd-i dilim **izhār idem** ben (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 24, *Mısra* 62). [izhār idem, -em, -]

izhār iderlerdi: Çıkmasını sağlamak, meydana getirmek.

□ Kime olsaydı Mecnūn'dan icāzet
Aña **izhār iderlerdi** muhabbet (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 25, *Mısra* 78). [izhār iderlerdi, -er, -ler, -di, -]

izhār idüp: Açığa vurmak, meydana çıkarmak, göstermek, aşikar etmek.

□ İdüp ahvālîmi **izhār** bir de
Beyān it yalvarup tekrār bir de (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 14, *Mısra* 181). [izhār idüp, -üp, -]

izhār kıldı: Açığa vurma, meydana çıkarma, gösterme, aşikar etme.

□ Eb-i Leylā'ya ol dem kıldı **izhār**
Ki Leylî'den içün geldim talebkār (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 6, *Mısra* 37). [izhār kıldı, -dı, -]

izhār kıldı: Görünmek, ortaya çıkmak.

□ Nevāzişler idüp Mecnūn'a tekrār
Anā mihr-i derūnuñ kıldı **izhār** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 17, *Mısra* 98). [izhār kıldı, -dı, -]

izhār kılup: Belirtmek, göstermek, ortaya çıkarmak.

□ O pîr-i dil-şüde açdı dehānîñ
Kılup **izhār** endüh-ı nihānîñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 10, *Mısra* 82). [izhār kılup, -up, -]

izhār kılup: Görünmek, ortaya çıkmak.

□ Kılup **izhār** neşr itdi cihāne
Cihānda kıldı andan bir fesāne (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 37, *Mısra* 297). [izhār kılup, -up, -]

izhār kılur: Belirtmek, göstermek, ortaya çıkarmak.

□ Olur başında cem'iyet pedidār
Kılur hayret-fezā hengāme **izhār** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 10, *Mısra* 28). [izhār kılur, -ur, -]

izhār-ı 'adāvet: Düşmanlığı açığa vurma, gösterme.

□ K'idüp devrinde ibrāz-ı 'ināyet
Kılup seyrinde **izhār-ı 'adāvet** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 12, *Mısra* 82). [izhār-ı 'adāvet, -]

izhār-ı fesāhat: Fasih açıklama.

□ Kime itseydim **izhār-ı feşāhat**
Olurdı āferîni ta'n u tōhmet (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 49). [izhâr-ı feşâhat,]

izhâr-ı irâdet: Gönle hâkim olan isteğin, arzunun ortaya çıkması.

□ Kılup her bâr **izhâr-ı irâdet**

İdüben da'vâ-yı 'aşk [u] muhabbet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 341). [izhâr-ı irâdet,]

izhâr-ı lâle: Lâle'nin ortaya çıkması. Soğandan lâle çiçeğinin peyda olması.

□ İderdi dâğını **izhâr-ı lâle**

Koyurdu merhem ol dâğ üzre jâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 17). [izhâr-ı lâle,]

izhâr-ı sâziş: Anlaşmanın, fikir birliğinin ortaya çıkması.

□ Demâdem eyleyüp **izhâr-ı sâziş**

İdüp Leylâ'ya biñ güne nevâziş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 309). [izhâr-ı sâziş,]

izhâr-ı tazallüm: Şikayeti meydana çıkarmak, göstermek il sorun anlaşılmak; uyarmak.

□ İdüp beyhûde **izhâr-ı tazallüm**

Felekden itme ümmîd-i terâhûm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 85). [izhâr-ı tazallüm,]

izhâr-ı temennâ kıldı: Temenni göstermek.

□ Ez-ân pes kıldı izhâr-ı temennâ

Ki ancak mañlabıdır 'akd-i Leylâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 57). [izhâr-ı temennâ kıldı, -dı, -]

izturâb: Acı, keder.

□ İştîdi çünkü Mecnûn bu hitâbı

Füzûn oldı dilinde **izturâbı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 174). [izturâbı, -ı]

□ Didi ey Zeyd yokdur dañi tâbım

Dil-i zârımda çokdur **izturâbım** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 156). [izturâbım, -ım]

□ Görüp bu hâleti bî-çâre Mecnûn

Hevâsın **izturâb** itdi diğér-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 28). [izturâb,]

izturâr: Mecburiyet, çaresizlik.

□ Berinde gördi çün nâ-şad bâbın

Teferrûh eyledi bâbı **izturârıñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 52). [izturârıñ, -ıñ, -]

izturârî: Mecbur ve çaresiz olma, çaresizlik, mecburiyet.

□ Büt-i hândânlarla **izturârî**

İdüp Leylî de bir dem hâdekârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 137). [izturârî,]

□ Çıkup yoldan kenâre **izturârî**

Nişîmen eylemişdi bir kenârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 15). [izturârî,]

□ Olup dîrine derdiñ bî-çarârı

Fiğânlar eylediler **izturârî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 68). [izturârî,]

□ Tefâkkuğ eyliyorken **izturârî**

Belâ fersüdesi Mecnûn-ı zârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 17). [izturârî,]

□ Temâşâ kılmağa ol iki zârı

Cesâret eylediler **izturârî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),

Mesnevi 33, Mısra 172). [izturârî,]

□ Bulup şahrâda Mecnûn-ı figârı

Akıtdı hûn-ı çeşmiñ **izturârî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 22). [izturârî,]

izturârî eyler: Mecbûrî eylemek.

□ Sipihriñ yokdur elde ihtiyârı

Ne devr eylerse eyler **izturârî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 76). [izturârî eyler, -r, -]

izturârî olurdum: Mecbur olmak.

□ Olup sevdâ-yı tab'ıñ bî-çarârı

Sûhan-perdâz olurdum **izturârî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 134). [izturârî olurdum, -ur, -dum, -]

'izzet: 1. Hürmet, saygı, ikram. 2. Kıymet, itibar, büyüklük, yücelik. 3. Mertebe ve rütbe yüksekliği, şeref. 4. Kudret, kuvvet.

□ Olup âdâbına meftûn Nevfel

İderdi **'izzetiñ** efzûn Nevfel (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 196). ['izzetiñ, -iñ]

□ Bakup etrâfa nâ-geh gördi Nevfel

Ki **'izzet** zilletle olmuş mübeddel (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 162). ['izzet,]

'ibârât: İbareler, cümleler.

□ Selîs ü dil-pesend ü bîkr-i maẓmûn

'İbârâtı be-sân dürr-i meknûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 106). ['ibârâtı, -ı, -]

'ibârât-ı belîğ ü hoş-edâsı: Güzel ve belîğ ibareler.

□ Nümâyan oldı hatt-ı cân-fezâsı

'İbârât-ı belîğ ü hoş-edâsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 188). ['ibârât-ı belîğ ü hoş-edâsı, -sı-sı, -]

ibni selâm: Leyla vü Mecnun hikâyesinin kahramanı ve Leyla'nın zorla evlendirilmek istenildiği kişi.

□ Kader icrâ kılup cümle merâmıñ

Kaẓâ **İbni Selâm** itmişdi nâmıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 28). [ibni selâm,]

ibni selâm: Leyla vü Mecnun hikâyesinin kahramanı ve Leyla'nın zorla evlendirilmek istenildiği kişi.

□ Olup **İbni Selâm** endühdan âzâd

Yüzi tâze lebi hândân dili şâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 85). [ibni selâm,]

ibni selâm: Leyla vü Mecnun hikâyesinin kahramanı ve Leyla'nın zorla evlendirilmek istenildiği kişi.

□ Ki bu **İbni Selâm** mâh-peyker

Hudâvend-i haşemdir mîr-i leşker (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 91). [ibni selâm,]

ibni selâm'a: Leyla vü Mecnun hikâyesinin kahramanı ve Leyla'nın zorla evlendirilmek istenildiği kişi.

□ Gelüp virdi haber **İbni Selâm'a**

Ki mañlab hayr ile irdi hitâma (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 81). [ibni selâm'a, -a, -]

ibni selām'a: Leyla vü Mecnun hikâyesinin kahramanı ve Leyla'nın zorla evlendirilmek istenildiği kişi.

□ Dime **İbni Selām'a** yâr idim ben
O dem hem-âşiyân-ı mâr idim ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 87). [ibni selām'a, -'a, -]

ibni selām'a: Leyla vü Mecnun hikâyesinin kahramanı ve Leyla'nın zorla evlendirilmek istenildiği kişi.

□ Didi **İbni Selām'a** k'ey cefakâr
Bu girdârı eger itsen diger-bâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 321). [ibni selām'a, -a, -]

ibni selām'a: Leyla vü Mecnun hikâyesinin kahramanı ve Leyla'nın zorla evlendirilmek istenildiği kişi.

□ Yakın oldı hemân **İbni Selām'a**
Ki nâ-meysûrdur yetmek merâma (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 335). [ibni selām'a, -'a, -]

ibni selām'ı: Leyla vü Mecnun hikâyesinin kahramanı ve Leyla'nın zorla evlendirilmek istenildiği kişi.

□ Tütüp teb nâ-gehân **İbni Selām'ı**
Olup şafîrâ-füzûn telh oldı kâmi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 49). [ibni selām'ı, -'ı, -]

ibni selām'ı: Leyla vü Mecnun hikâyesinin kahramanı ve Leyla'nın zorla evlendirilmek istenildiği kişi.

□ Nihâyet h'âstgârân izdihâmı
Getürdi cünbişe **İbni Selâm'ı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 66). [ibni selâm'ı, -ı, -]

ibni selâm-ı teng-sîret: Kötü ahlaklı Selam.

□ Hemân **İbni Selâm-ı teng-sîret**
Ki genc-i kâmilî kılmışdı gâret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 19). [ibni selâm-ı teng-sîret,]

ibni selâm'ın: Leyla vü Mecnun hikâyesinin kahramanı ve Leyla'nın zorla evlendirilmek istenildiği kişi.

□ Tağıtdı bezmini **İbni Selâm'ın**
Götürdi dehrden âşâr-ı nâmiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 3). [ibni selâm'ın, -ın, -]

ibni selâm'ın: Leyla vü Mecnun hikâyesinin kahramanı ve Leyla'nın zorla evlendirilmek istenildiği kişi.

□ Güni böyle geçüp **İbni Selâm'ın**
İdüp metruk icrâ-yı merâmıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 357). [ibni selâm'ın, -ın, -]

ic: İçmek.

□ İdeydim gâh zülfün tâb u der-tâb
İçeydim geh lebiñden âb-ı 'ünnâb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 272). [içeydim, -e, -]

(y)dim, -]

icâzet: İzin, ruhsat.

□ Ümîd-i lafz ider bî-çâre senden
İcâzet gözliyor dîdâre senden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 144). [icâzet,]

id: "Etmek, eylemek yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

□ Târîk-i vahşete çün gitdi Mecnûn
İdüp abâ vü akrânıñ diger-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 2). [idüp, -üp, -]
□ İderdi geh nesîme 'arz-ı ahvâl
Diyürdi ey nesîm-i 'anberîn-bâl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 25). [iderdi, -er, -di, -]
□ Tökürdi gözleriñden eşk-i âliñ
İderdi sâyesine şerh-i hâliñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 38). [iderdi, -er, -di, -]
□ Muhtâb eyleyüp Mecnûn'ı her dem
İderdi zîkr-i nâmiñ hem-dem-i gam (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 46). [iderdi, -er, -di, -]
□ Virür nâ-ehle baht u 'izzet
İder hâl ehlini pâmâl-i zillet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 16). [ider, -er, -]
□ İdersen mihr kim nâ-ķabil olsa
Kılırsan lutf kim bî-hâsıl olsa (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 11). [idersen, -er, -sen, -]

□ Ne yerde var ise ehl-i muhabbet
İdersin beste-i zencîr-i miñnet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 8). [idersin, -er, -sin, -]
□ Kılıp nâ-ķabil-i perverde-i nâz
İdüp bi-hâsıl sebz ü ser-efrâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 10). [idüp, -üp, -]
□ İdüp gönîlüm giriftâr-ı muhabbet
Beni kıldın esîr-i dâm-ı miñnet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 29). [idüp, -üp, -]
□ İdüp gûyâ teşâdüf bu makâle
Münâsib söylemiş Vahşî bu hâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 49). [idüp, -üp, -]
□ Nişîmen eyleyüp şâh-ı çenârı
İderdi mağme-i gû gû kamârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 26). [iderdi, -er, -di, -]
□ Olup gülşende hândân Leyl-î'yi gül
İderdi nâle-i Mecnûn'ı bülbül (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 38). [iderdi, -er, -di, -]
□ İderdi dâğımı izhâr-ı lâlâ
Koyurdi merhem ol dâğ üzre jâlâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 17). [iderdi, -er, -di, -]
□ Tolaşup bâğda tâvûs-âsâ
İderlerdi gehî seyr ü temâşâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 128). [iderlerdi, -er, -ler, -di, -]

□ İdüp takrîr-i derd-i nâ-şekîbiñ
Figânıñ sâkit itsün 'andelîbiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 57). [idüp, -üp, -]

□ Büt-i hândânlarla iztîrârî
İdüp Leylî de bir dem hândekârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 138). [idüp, -üp, -]

□ Benim derd-i derûnum şerh eyle
İdüp dâmânını takbîl söyle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 172). [idüp, -üp, -]

□ İdüp etrâfından bir şâhş âvâz
Demâdem eyleyüp âvâzesin sâz (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 201). [idüp, -üp, -]
☐ Hezâr nağme-senc-i gülşen-i râz
İdüpdür böyle bu gülşende âvâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 2). [idüpdür, -üp, -dür, -]
☐ İden ‘âşık-ları Nâkâm ber-bâd
Felekdir kim idüp ağıyârı dil-şâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 107). [iden, -en, -]
☐ İdenler gûş olup zâr şeğafnâk
İderdi tâ-be-dâmen câmesin çâk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 105). [idenler, -en, -ler, -]
☐ İdüp ol mâh-ı rûşen seyr-i gülşen
Cemâlî gülşeni itmîşdi rûşen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 7). [idüp, -üp, -]
☐ Niçe bir sâgar-nûşin idüp nûş
İdelüm şâhed-i zevkî der-âgûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 22). [idelüm, -elü, -m, -]
☐ Felek ‘uşşâka mihr eylerse Nâkâm
İder tezervine ol mihrini dâm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 202). [ider, -er, -]
☐ Olup âdâbına meftûn Nevfel
İderdi ‘izzetiñ efvûn Nevfel (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 196). [iderdi, -er, -di, -]
☐ İdüp ol bî-nevânîñ vaşf-ı hâlîñ
Kılup takrîr âşâr-ı melâliñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 55). [idüp, -üp, -]
☐ İdem âşüftesi Mecnûn ile yâr
Ki Mecnûn ‘dur aña yâr-i sezâvâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 45). [idem, -em, -]
☐ Seniñ işkâliñi itmek içün hâl
İder bu cengî bu âşûbî Nevfel (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 108). [ider, -er, -]
☐ İderse ceng olur mağlûb nâ-çâr
Kalur bed-nâm ‘âlemde olur h’âr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 169). [iderse, -er, -se, -]
☐ Terennüm eyledi Mecnûn nâ-gâh
İdüp bir âh-ı âteşnâk-i cângâh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 6). [idüp, -üp, -]
☐ Ğaraž cengâverân-ı tîz-i nîze
İdüp tâ şâm âşûb-siñze (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 154). [idüp, -üp, -]
☐ İdüp ser-leşkere pend ü nevâziş
Miyâne virdiler şulh ile sâziş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 175). [idüp, -üp, -]
☐ İdenler ‘ârşa-i ma’ nâda cev-lân
Hemîn tarz ile olmuşlar feres-rân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 1). [idenler, -en, -ler, -]
☐ İderdi zaḥmî ğark-ı hûn yelâmî
Kılurdi tîgi baḥr-i hûn cihânî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 57). [iderdi, -er, -di, -]
☐ İdüp der-peyi Mecnûn ‘îñ edâsın
Geçen ceng içre vâkî ‘mâ-cerâsın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 113). [idüp, -üp, -]
☐ İdüp ol meh-liḳâyı ser-berîde
Kılup ḥancerle endâmîñ derîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 101). [idüp, -üp, -]
☐ İdüp bir Rüetemâne kâr-zârı
İzâle eyleyem benden bu ‘ârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 29). [idüp, -üp, -]
☐ Gezüp her ḥaymeniñ şahnında Mecnûn
İderdi nâleler maḥzûn u maḥzûn (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 104). [iderdi, -er, -di, -]
☐ Beni bir meh-liḳâ bir sîm-sîmâ
İdüpdür dîde-ber-reh ḥalkâ-âsâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 72). [idüpdür, -üp, -dür, -]
☐ Güni böyle geçüp İbni Selâm ‘îñ
İdüp metruk icrâ-yı merâmîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 358). [idüp, -üp]
☐ Revâ görme ki ben itdükde rihlet
İde gencînemi bîḡâne ḡâret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 110). [ide, -e]
☐ Bu güne şubḥa deg nâlân [u] ḡamnâk
İdüp ruḥsârını fersûde-i ḥâk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 80). [idüp, -üp, -]
☐ Eger Mecnûn ‘a bî-ârâm Leylî
İder olsaydı bir peygâm Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 84). [ider, -er, -]
☐ Dilinde dâ ‘imâ cânân ḥayâlî
İderdi nâleler Mecnûn mişâlî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 66). [iderdi, -er, -di, -]
☐ İderdi ḡâh u geh miḥmân-ı ḥ ‘ânî
Şorurdi sûz-ı pinḥânîñ nihânî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 77). [iderdi, -er, -di, -]
☐ İdende ‘azm-i gür dâr-ı ‘uḳba
Götürem mihrîñi cânımla yek-câ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 235). [idende, -en, -de, -]
☐ Ricâ-dârem **idüp** ümmîd senden
Kerem eyle götür bir nâme benden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 175). [idüp, -üp]
☐ Dilimde meş ‘al-i veḳḳâd-ı nârîñ
İdüp elfâzda muḫmer-i şerârîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 310). [idüp, -üp, -]
☐ Şanup her kevkebi bir bâb-ı ḥâcet
Kevâkibden **idüp** ümmîd-i nuşret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 16). [idüp, -üp]
☐ Gözüñ kanı **idüp** kûhî mülevven
Kıluben la ‘l-veş seng içre mesken (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 205). [idüp, -üp]
☐ İdüp geh şâne zülf-i tâb-dârîñ
Gehî pāk itdi ruḥsârı ḡubârîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 145). [idüp, -üp, -]
☐ Kef-i pâyîñ **idüp** bir de mükedder
Revân oldı devân ‘âkabince leşker (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 195). [idüp, -üp]
☐ Kılup nâ-çâr ‘avdet dâḡ-ber-dil
İdüp tayy-ı mekân menzil-be-menzil (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 202). [idüp, -üp]
☐ Anı nâ-çâr **idüp** aḫvâl-i Mecnûn
Kılup miḫnetde olmuşdı ciger-hûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 5). [idüp, -üp]
☐ Gelüp de bulmadıñ bir laḫza ârâm
İdersen ‘azm-i ric ‘at ey gül-endâm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 286). [idersen, -er, -sen, -]
☐ Olursun sen de mest-i zevḳ-i dîdâr
İdersin dem-be-dem seyr-i ruḥ-ı yâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 106). [idersin, -er, -sin, -]
☐ İdeydim ḡâh zülfün tâb u der-tâb
İçeydim geh lebiñden âb-ı ‘ünnâb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 271). [ideydim, -e, - (y)dim, -]
☐ İdeydim tâzeden âḡâz-ı büse

Tutdı 'âlemi âvâz-ı büse (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 269). [ideydim, -e, -(y)dim, -]

□ İdüp zülf-i hamîñ geh deste deste

İdeydim sünbülü der-hem şikeste (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 260). [ideydim, -e, -(y)dim, -]

□ İdeydim ben lebiñle büse-bâzî

İdeydiñ sen de gâhî sâz-ı nâzî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 265). [ideydim, -e, -(y)dim, -]

□ İdeydim ben lebiñle büse-bâzî

İdeydiñ sen de gâhî sâz-ı nâzî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 266). [ideydiñ, -e, -(y)diñ, -]

□ İdüp zülf-i hamîñ geh deste deste

İdeydim sünbülü der-hem şikeste (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 259). [idüp, -üp]

□ İdüp Leylî dañi bir âh gitdi

Maķâmıñ küşe-i ğamñhane itdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 299). [idüp, -üp]

□ Gidüp Zeyd-i vefâ-dâr u nikû-kâr

İdüp Leylî'yi hâletden haber-dâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 146). [idüp, -üp]

□ Nişimengâh için Mecnûn-ı şeydâ

İdüp bir küşe-i cangâh peydâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 142). [idüp, -üp]

□ İdüp sen dem-be-dem Dâvudî elhân

Be-sân-ı bülbül olduķca ğazel-h'ân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 101). [idüp, -üp]

□ Maķâm-ı vuşlatıñ ol mâh-ı enver

İdüp bir tarafa ğülşende muķarrer (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 96). [idüp, -üp, -]

□ İdüp şuyı egerçi cân-feşânlık

Hemîşe eyliyordı mihrbânlık (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 19). [idüp, -üp]

□ İder geh Yûsuf u mescûn u mañzûn

Kılur gâhî Zelîhâ'yı diger-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 11). [ider, -er, -]

□ İdüp ser-rişte elde fevt şuyıñ

Perişân eyledi ğisûsı müyuñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 95). [idüp, -üp, -]

□ İdüp feryâdlar giryân olurdı

Görünce şevheriñ ğandân olurdı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 37). [idüp, -üp, -]

□ İdüp dil-h'âhıñ üzre devr-i devrân

Olupdur ahter-i bahtıñ firûzân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 13). [idüp, -üp, -]

□ Açup sırriñ **idüp** terk-i müdârâ

Nühüfte 'aşkıñ itdi âşikârâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 37). [idüp, -üp]

□ Açup gencin **idüp** âmâde âhir

Muraşşa' câme-i zer-târ u fâñir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 83). [idüp, -üp]

□ Bu dârât ile bu şevketle Mecnûn

İdüp kať-ı mesâfe tayy-ı hāmûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 134). [idüp, -üp]

□ Kаланlar ğavfđan kaçdı kenâre

İdüp bir bu' d-ı menzilden nezâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 176). [idüp, -üp]

□ İdüp şevk-i dili tâ şîr-i cāna

Toķundi tîĝ-i âñer üstüñ'āna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 377). [idüp, -üp]

□ İdüp bir na'ra-i hû 'âşikāne

Gene şahrālara oldı revāne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),

Mesnevi 33, Mısra 381). [idüp, -üp]

□ İdüp nâ-büd ekdâr-ı 'uyûnı

Ta'aşşuķdur iden ihyâ ķulûbı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 395). [idüp, -üp]

□ Velikin olmayup nefsiñ ğulāmı

İdüp metrûk bu mezmûm kāmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 56). [idüp, -üp, -]

□ İdende nāle bu mâtemde Mecnûn

Ķılanda nālesi dñnyāyı dil-hñn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 35). [idende, -en, de, -]

□ İdüp ālām-ı 'aşkıñ tüşe-i cân

'Adem şahrāsına gitdi şitābān (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 139). [idüp, -üp]

□ Teniñ meşmûm **idüp** müşĝ-i ter ile

Ķılup tatyîb 'ūd u 'anber ile (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 175). [idüp, -üp]

□ İdüp biñ āh u biñ efsûs āñir

İdüp Leylî yüzünden būs āñir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 171). [idüp, -üp]

□ Bu tarz ile **idüp** āĝāz-ı eĝān

Oluplar rûh-ı Mecnûn'a şenā-h'ān (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 3). [idüp, -üp]

□ İdüp kať-ı sivādan kať-ı peyvend

Revān oldı hemān dñvāne-mānend (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 9). [idüp, -üp]

□ Ķılup şahrālari sîr-āb yaşı

İdüp vādiler içre la'l daşı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 86). [idüp, -üp]

□ Sibā' u vahşle bir niçe müddet

İdüp ol türbe-i pāki ħirāset (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 244). [idüp, -üp]

□ İdüp her laħza biñ efsûs zāñir

Çeküp āh oldılar me'yûs āñir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 261). [idüp, -üp]

□ Ten-i pākiñ **idüp** eşķ ile maĝsûl

Mücehhez ķıldılar merĝûb u maķbûl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 265). [idüp, -üp]

□ Ki vaķtimde benim ehl-i zamāne

İderdi ķine merd-i nūktedāna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 48). [iderdi, -er, -di, -]

□ Oluplar ķadrdānı ol ğürühuñ

İdüpler dem-be-dem efzûn şūķühuñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 76). [idüpler, -üp, -ler, -]

□ İdüpler yādıĝār-ı devr-i 'ālem

Birün ta'dāddan āşār-ı efñem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 83). [idüpler, -üp, -ler, -]

ifākat buldı: İyileşmek II şifa bulmak II atlatmak.

□ Yüzine oldılar āb-ı ğül-efşān

İfākat buldı ammā bir de giryān (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 82). [ifākat buldı, -dı, -]

ifākat buldı: İyileşmek.

□ İfākat buldı Mecnûn-ı ciger-hñn

Oñırdı Zeyd ile mesrûr memnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 181). [ifākat buldı, -dı, -]

ifākat buldı: İyileşmek.

□ Ğül-āb-efşān olup oldı füsûn-sāz

İfākat buldı ol iki ser-efrāz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 204). [ifākat buldı, -dı, -]

J

ifakat-yâb olup: İyileşme onaran; iyileştiren.

□ İfakat-yâb olup bî-çâre Mecnûn
Fezâ-yı derdde âvâre Mecnûn (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 101). [*ifakat-yâb olup, -*
up, -]

iftirâk: Ayrılık.

□ Dilinde dâğ-ı süzi iştîyâkıñ
Teninde za'f-ı derdi **iftirâkıñ** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 8). [*iftirâkıñ, -iñ*]
□ Füzûn oldukça nârî **iftirâkıñ**
Füzûn-ter oldı süzi iştîyâkıñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 59). [*iftirâkıñ, -iñ*]
□ Kılup te'sîr âhîr **iftirâkıñ**
Anı itdi perîşân iştîyâkıñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm),
Mesnevi 36, Mısra 137). [*iftirâkıñ, -iñ*]

ihtiyâr: 1. Seçme, intihap etme, tercih etme. 2. Katlanma, kabul etme, râzî olma. 3. Kendi isteğiyle hareket etme, irâdesini kullanma.

□ Alup Kays'ın elinden **ihtiyârıñ**
İdüp nâ-bûd ârâm u qarârıñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 39). [*ihtiyârıñ, -ın*]

ihtiyârî: Bilerek, isteğe bağlı.

□ Ta'aşşuk çün degildir **ihtiyârî**
Melâmet eyleme 'uşşâkı bârî (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 235). [*ihtiyârî, -*]
□ Eger hüd-ser idüp Leylâ-y zârî
Aña teslim idersem **ihtiyârî** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 262). [*ihtiyârî, -*]
□ Bu güne pendîñ olmaz i'tibârî
Ki 'aşıklık degildir **ihtiyârî** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 272). [*ihtiyârî, -*]

ikâmet: Bir yerde yerleşip oturma, kalma, eğleşme, mukim olma.

□ Kılup anda **ikâmet** Kays idüp âh
Şebângeh ya şehergeh gâh u bî-gâh (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 19). [*ikâmet, -*]

ikâmet itmişüm: Yerleşmek, oturmak.

□ Ki ben hûñ-h'âr bir leşkerle hâlâ
İkâmet itmişüm bunda müheyyâ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 40). [*ikâmet itmişüm, -*
miş, -üm, -]

ikâmetgâh: Yerleşilip oturlan yer, yaşanılan mesken.

□ Gelüp geşt eyleyüp ol gülsitânda
İkâmetgâhı kılmışdı anda (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 50). [*ikâmetgâhı, -ı, -*
nı, -]
□ Enîs [ü] vâlideyni âh oldı
İkâmetgâhı mâtemgâh oldı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 58). [*ikâmetgâhı, -ı, -*]
□ Götür ol 'aşık-ı bî-hânümânı
İkâmetgâhıñ eyle gülsitânı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 60). [*ikâmetgâhıñ, -iñ, -*
J]

ikbâl: Mutluluk, saadet, baht, talih.

□ Kılup manzûr **ikbâl** 'arûsı
İdüp şüretde nîkû-fâl 'arûsı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 103). [*ikbâl, -*]

iki: İki.

□ İki gîsûsı zencîr-i ser-â-zîr
Mukayyed anda dest-i 'aql u tedbîr (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 7). [*iki, -*]
□ İki ebrûlaruñ iki kemândır
Müjeñ tîr-i belâ-yı nâ-gehândır (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 257). [*iki, -*]
□ İki müştâk idüp yek-diğeriñ bûs
Töküp her ikisi hûñ-âb-ı efsûs (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 65). [*iki, -*]
□ O idi nâme-ber hem nâme-âver
İki 'aşık miyânında peyember (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 98). [*iki, -*]
□ Kamerle şemsle rûyuñ değışmem
İki dünyâya bir müyuñ değışmem (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 230). [*iki, -*]
□ Ki herkes kâni'-i berg-i giyâdır
İki 'âlemde bî-şek pādşâdır (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 104). [*iki, -*]
□ İkiyken cismi bir cânıñ muqaddem
Bulup peyvend bir oldı cesed hem (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 237). [*ikiyken, -(y)ken, -*
J]
□ İklik kalmamışdır bu miyânda
Velî zâhîr gören kesler cihânda (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 341). [*iklik, -lik, -*]
□ İkiydi zâhiri peykerleriniñ
Biri gayrı degildi diğeriñiñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm),
Mesnevi 34, Mısra 37). [*ikiydi, -(y)di, -*]

iki cânibden: İki taraf, her iki yön.

□ Çeküp şemşîr-i kîn her iki leşker
İki cânibden oldı hamle-âver (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 80). [*iki cânibden, -den,*
-]

ikilik: Ayrılık.

□ İkilik 'aşkıdan mektûm olupdur
Kalup bir diğeri ma'dûm olupdur (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 25). [*ikilik, -*]

'ilâc: Deva, şifa.

□ 'İlâc itmek için Mecnûn-ı zâre
Cihân-geşt oldı gitdi her diyâre (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 5). [*'ilâc, -*]
□ Giritâr oldı diğeriñ derûndur
'İlâcı hadd-i imkândan biründür (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 168). [*'ilâc, -ı*]
□ 'İlâcından çeküp el oldı nevmîd
Ziyâde kılmadı ibrâm u te'kîd (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 169). [*'ilâcından, -ın, -*
dan, -]
□ Kalup bir niçe gün rencûr u bî-tâb
'İlâcı hoşka-i imkândan nâ-yâb (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 56). [*'ilâc, -ı, -*]

'ilâc it: Deva bulmak, şifa bulmak.

□ 'İlâc it derdine andan muqaddem
K'anı 'aşk itmesün Mecnûn'a hem-dem (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 255). [*'ilâc it, -*]

‘ilâc-ı derdime: *Derdimin devası.*

□ Beni bu hâlimle terk eyle nâ-çâr

‘ilâc-ı derdime sa’y itme zinhâr (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 190). [‘ilâc-ı derdime, -im, -e, -]

ilâh: *Allah.*

□ İlâhî bab-ı lufuñdur penâhım

Saňa dil-besteyem sensin **ilâhım** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 60). [ilâhım, -ım]

ilâhî: *Ey Allah'ım!*

□ Niyâz itdi ki zârem yâ **ilâhî**

Derinde halka-dârem yâ **ilâhî** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 43). [ilâhî,]

□ Niyâz itdi ki zârem yâ **ilâhî**

Derinde halka-dârem yâ **ilâhî** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 44). [ilâhî,]

□ Beni ‘aşk ile mu’tad it **ilâhî**

Dilimde ‘aşkı müzdâd it **ilâhî** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 51). [ilâhî,]

□ Beni ‘aşk ile mu’tad it **ilâhî**

Dilimde ‘aşkı müzdâd it **ilâhî** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 52). [ilâhî,]

□ İlâhî ‘aşkıñ Nâkâm-ı zâre

Kılup tevfiķiñi rehber hemâre (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 307). [ilâhî,]

□ İlâhî olmasın bir kes mükedder

Olup evvel tevân-ger soñra muẓtar (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 111). [ilâhî,]

imârî: *Kadınlar için tenteneli mahfes.*

□ Kalup Mecnûn hemân bî-hîş ü nâlân

imârî geçdi ol yerden şitâbân (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 304). [imârî,]

‘inâd-ı pâydarîñ: *Sürekli inadının.*

□ ‘Inâd-ı pâydarîñ şiddetinden

Fesâd-ı nâ-güvârîñ şiddetinden (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 53). [‘inâd-ı pâydarîñ, -iñ, -]

‘inân-tâb oldı: *Dizgin çevirip giden.*

□ Bu ta’nı bu ‘itâbı söyleyüp fâş

‘inân-tâb oldı çeşmiñ kıldı hûñ-pâş (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 158). [‘inân-tâb oldı, -dı, -]

‘inâvet kıl: *Yardım etmek, iyilikte bulunmak.*

□ Bu merd-i bî-dili âzâd eyle

‘inâyet kıl beni dil-şâd eyle (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 42). [‘inâyet kıl,]

ir: *"Ermek", ulaşmak, ermek, nail olmak; vasil olmak.*

□ Kabâsın çâk kıldı tâ-be-dâmen

İrişdi dâmen-i eflâke şiven (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 110). [irişdi, -iş, -di, -]

□ Alup seccâdesin çıķdı kenâre

İrişdi bir muvahhiş kühsâre (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 20). [irişdi, -iş, -di, -]

□ İrişdi nâ-gehân bir gülsitâna

Ki gıbta-bahş idi bağ-ı cinâna (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 19). [irişdi, -iş, -di, -]

□ İrişdi vakt olup hengâme-i Hacc

Oķundi her tarafdan nâme-i Hacc (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 21). [irişdi, -iş, -di, -]

□ Hemân-dem şıçrayup oldı revâna

İrişdi halka-i bâb-ı amâne (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 40). [irişdi, -iş, -di, -]

□ Olur şervetle her müşkil küşâde

İrür devletle her kes her murâda (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 198). [irür, -ür, -]

□ İrişdi ğaybdan nâ-ğâh peygâm

Ki ey fersûde-i âlâm Nâkâm (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 69). [irişdi, -iş, -di, -]

□ Bulup âhîr çemen seyri nihâyet

İrişdi ‘âkıbet hengâm-ı ric’at (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 240). [irişdi, -iş, -di, -]

□ İrişdi menzile âşüfte-ahvâl

Nühüfte tutmayup ol sırrı fi’l-hâl (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 249). [irişdi, -iş, -di, -]

□ İrişdiler o bağ-ı dil-nişîne

Anı döndürdiler huld-ı berîne (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 125). [irişdiler, -iş, -di, -ler, -]

□ Ğam-ı hicrânda düşmüş bu hâle

İrişmez dest-i ümmîdi vişâle (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 62). [irişmez, -iş, -mez, -]

□ İrişdi Necd’de bir merğzâre

Nüzûl itdi çemende bir kenâre (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 35). [irişdi, -iş, -di, -]

□ İrişdi çarha feryâd-ı tebîre

Felekde çeşm-i encüm oldı hîre (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 77). [irişdi, -iş, -di, -]

□ Cemâl-i Leylî’dir bir mâh-ı ekmele

İrişmez mâha dest-i ‘azm-i Nevfel (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 60). [irişmez, -iş, -mez, -]

□ Dönüp âverdgehinden bî-serencâm

İrişdi menziline buldı ârâm (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 6). [irişdi, -iş, -di, -]

□ İrişdi nâbiyûsân ol mekâna

Hamîde bir ‘acûz-ı pür-fesâne (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 19). [irişdi, -iş, -di, -]

□ İrişdi hayme-i Leylâ’ya âhîr

Ten-i zârında oldı ra’şe zâhîr (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 111). [irişdi, -iş, -di, -]

□ İrüp Necd’e ‘acûz-ı reng-perdâz

Kılup hengâme-i bâzîçesin sâz (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 95). [irüp, -üp, -]

□ Götürdi cümlesin oldı revâne

İrişdi Necd-i ferhunde-nişâne (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 78). [irişdi, -iş, -di, -]

□ Olup Mecnûn’a zâhîr râz-ı Leylî

İrişdi güşına âvâz-ı Leylî (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 300). [irişdi, -iş, -di, -]

□ Revâne oldı nâlân u eşk-rîzân

İrişdi mahmîle üftân u hîzân (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 176). [irişdi, -iş, -di, -]

□ Çekildi süfre-i bezm-i meserret

İrişdi çarha hü y u hây-ı ‘işret (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 118). [irişdi, -iş, -di, -]

□ İrşdi menzil-i dâmâda mahmil

O mahmil içre Leylî dâğ-ı ber-dil (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 305). [irşdi, -iş, -di, -]

□ İriş gervetime fevtimden akdem
Beni dünyâda kıl bir lahza hurrem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 111*). [iriş, -iş, -]
□ İrişdi rihleti hengâmı âhir
'Alâmât-ı vefâtı oldu zâhir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 13*). [irişdi, -iş, -di, -]
□ İrişdi bir maqam-ı hevlnâke
Be-sân kûr-ı tîre bir meğâke (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 29*). [irişdi, -iş, -di, -]
□ İrişdi Zeyd'i istikbâl kıldı
Gözün bûs eyledi hoş-hâl kıldı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 89*). [irişdi, -iş, -di, -]
□ İrişdükde genâkârı temâme
Bu mazmûn ile baş olmuştı nâme (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 189*). [irişdükde, -iş, -dük, -de, -]
□ Kalup bir niçe gün rencûr-ı miñnet
İrişdi 'âkıbet hengâm-ı rihlet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 206*). [irişdi, -iş, -di, -]
□ İrişdi türbegâha kıldı feryâd
Geh itdi vâlidin geh mâderin yâd (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 31*). [irişdi, -iş, -di, -]
□ Ta' ayyûş eyleyüp hoş-dil hemâre
İrerse sâl-i 'ömriñ ger hezâre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 76*). [irerse, -er, -se, -]
□ İrişdi şevki hadd-i sehmâke
Karîb oldu dil-i pâki helâke (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 375*). [irişdi, -iş, -di, -]
□ İder ezber hezârân dâstânı
İrür eflâke gülbaş-ı fiğanı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 282*). [irür, -ür, -]
□ Ki efgân-ı ciger-süzün serâpâ
İrişdi 'âlem-i uhrâda Leylâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 194*). [irişdi, -iş, -di, -]
□ İrişdi dâr-ı uqbâya selâmet
Zebân bend oldu evfâh melâmet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 241*). [irişdi, -iş, -di, -]
□ Nihâyet-yâb oldu hengâm-e-i 'aşk
İrişdi gayete bu nâme-i 'aşk (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 4*). [irişdi, -iş, -di, -]

ir-: "Ermek", ulaşmak, ermek, nail olmak; vasıl olmak.

□ İrişdi menzil-i maqşûda mesrûr
Hedâyâsın kılup teslîm-i gencûr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 87*). [irişdi, -iş, -di]
□ Ser-i küy-ı dil-ârâya **irişdi**
Der-i firdevs-i a'lâya **irişdi** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 135*). [irişdi, -iş, -di]
□ Ser-i küy-ı dil-ârâya **irişdi**
Der-i firdevs-i a'lâya **irişdi** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 136*). [irişdi, -iş, -di]

irâdet evlevüp: İstemek, buyruk vermek.

□ İrâdet eyleyüp bir gün şikâre
'Azîmet eylemişdi merğzâre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 29*). [irâdet eyleyüp, - (y)üp, -]

iris: Erişmek, yetişmek, ulaşmak.

□ İrişmekse murâdin vaşl-ı yâre
Cününü terk kıl çık bir kenâre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 189*). [irişmekse, -mek, -se, -]

□ İrişseydi saña âvâz-ı nâlem
Bilirdin kim ne güne haste-hâlem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 367*). [irişseydi, -se, - (y)di, -]
□ Cihândan gitdi çünki şüy-ı Leylî
İrişdi âsumâna hüy-ı Leylî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 88*). [irişdi, -di, -]

işit: İşitmek, duymak.

□ İşitiñci 'Âmirîler bu cevâbı
Reh-i ric'atde gördiler şavâbı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 57*). [işitiñci, --iñ, -ci, -]
□ İşitdi çünki Mecnûn bu hitâbı
Bu ta'n-ı nâ-güvârı bu 'itâbı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 115*). [işitdi, -di, -]
□ İşitdi bu sözi Mecnûn-ı nâlân
İdüp efgân didi ey mâh-ı tâbân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 23*). [işitdi, -di, -]
□ İşitdi nâ-gehân kârı bir efgân
O efgân-ı cânibe gitdi şitâbân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 27*). [işitdi, -di, -]
□ İşitsem de eger şavt-ı makâli
Nedirse bilmem ol kavliñ me'âli (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 133*). [işitsem, -sem, -]
□ İşitdi bir taraftan nâbiyusân
Mü'essir bir taħammül-süz efgân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 19*). [işitdi, -di, -]
□ İşitdi hâl-ı pîri bu makâli
Olup esrâra vâkıf bildi hâli (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 127*). [işitdi, -di, -]
□ İşitdi çünki Mecnûn bu hitâbı
Füzün oldu dilinde ıztırâbı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 173*). [işitdi, -di, -]

ismâ'îl: İsmail Nâkâm.

□ Bi-'avni'llâhi zû'l-celâli ve'l-ikrâm kalem-i
âşüfte-raķam nâzım-ı perîşân-kelâm-ı Nâkâm
füstürde-i âlâm ile ya'nî dest-i küşîş **İsmâ'îl** el-
hâc Mehmed Beg Nâm ismi Şadreddin
beg-zâde birle şöhret-yâftedir biñ üç yüz on altıncı
sene-i hicriyyenin cemâdi'l-ulâsı gülüş-i âhîrinde
pezîrây-ı hitâm oldu Allâhü veliyyü't-tevfîk. (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 181*). [ismâ'îl,]

it: "Etmek, eylemek yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

□ Ciger bâ-süzîş bî-tâb u dil-rîş
İdüp bir nâle düşdi zâr u bî-h'îş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 96*). [idüp, -üp, -]
□ İdüp gülzârı firdevs-i berîn-tek
Kılur geşt-i gülistân hür-ı 'ayn-tek (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 43*). [idüp, -üp, -]
□ İdince nâm-ı 'aşkı güş Mecnûn
İdüp girye olup der-cüş Mecnûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 38*). [idüp, -üp, -]
□ Çıkur eflâke her dem düd-ı âhı
Şerâr-ı raķşân **ider** ebr-i siyâhı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 112*). [ider, -er]
□ İderdi haymesinde müye Leylâ
Bîrun-ı haymede Mecnûn-ı şeydâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 13*). [iderdi, -er, -di, -]
□ İdüp Leylî'ni meşhûr-ı zamâne
Zebân-ı nâsda kılmış fesâne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 29*). [idüp, -üp, -]

'itāb u töhmete: Şikayet ve suçlama.

- 'İtāb u töhmete āgāz itdi
Açup leb Nevfel'e āvāz itdi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 133). ['itāb u töhmete, -
e, -]

it(d): "Etmek, eylemek yapmak" anlamında
kullanılan yardımcı fiildir.

- İdenler gūş şî'r-i cān-fezāsın
Sürūd-ı rūh-bahş-ı dil-gūşāsın (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 13). [idenler, -en, -ler, -]

'iyādet kıldı: Hastayı ziyaret edip hatırını sormak,
hasta ziyareti. Gidip görmek.

- Selīm-i 'Āmiri oldı bedīdār
'İyādet kıldı Mecnûn'ı diger-bār (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 16). ['iyādet kıldı, -dı, -
]

izāle eyleyem: Gidermek, yok etmek, ortadan
kaldırmak.

- İdüp bir Rüetemāne kār-zārı
İzāle eyleyem benden bu 'ārı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 30). [izāle eyleyem, -
(y)em, -]

'izār: Sevgilinin yanağı.

- Görüp mektebde Leylî'niñ 'izārıñ
Müsel sel keşte zūlf-i tāb-dārıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 9). ['izārıñ, -ı, -ñ]
□ 'İzārıñ būs idüp bî-hūş oldı
Ten-i bî-rūh-tek hāmūş oldı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 85). ['izārıñ, -ıñ, -]

'izār-ı ergüvānı: Erguvan çiçeğinin yanağı.
Mec.sevgilinin pembe yanağı.

- 'İzār-ı ergüvānı gāzelenmiş
Hınnā-yı pençe-i gül tāzelenmiş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 115). ['izār-ı ergüvānı, -
ı, -]

'izār-ı leyli: Leyla'nın yanağı. II Sevgilinin yanağı.

- 'İzār-ı Leylî hūsn ü ān bāğı
Dil-i Mecnûn da derd-i 'aşk dāğı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 59). ['izār-ı leyli,]

'izār-ı 'özümi: Özümlün yanağı.

- Künün kim hālimi itdim ifāde
'İzār-ı 'özümi kıldım küşāde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 140). ['izār-ı 'özümi, -
üm, -i, -]

'izār-ı rūh-bahşa: Can veren yanak.

- 'İzār-ı rūh-bahşa intihā yok
Ne sūd ammā ki bende iştihā yok (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 331). ['izār-ı rūh-bahşa,
-a, -]

J

jāle: Çiğ tanesi.

- Dolurdi jāle cām-ı ergüvāna
Virürdi neş'e bezm-i gülsitāna (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 7). [jāle,]

- İderdi dāğını izhār-ı lāle
Koyurdi merhem ol dāğ üzre jāle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 18). [jāle,]

jeng-i küdüret: Üzüntü, kaygı, keder, gam pası; kiri.

- Beni bî-reng idüp reng-i küdüret
Tutupdur göñlimi jeng-i küdüret (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 12). [jeng-i küdüret,]

K

kāb: Uzaklık, mesāfe.

- Şegāfnāk idi 'ādī bir vişāle
İderdi nefesiñ kābınca nāle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 8). [kābınca, -ınca, -]

kabā: Üstlük, kaftan, libas, cübbe.

- Kabāsın çāk kıldı tā-be-dāmen
İrişdi dāmen-i eflāke şīven (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 6, Mısra 109). [kabāsın, -sın, -]
□ Kabāsın çāk idüp müyān müyān
Çeküp nāle idüp bezmi perişān (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 153). [kabāsın, -sın, -]
□ Dilinde kalmadı tāb-ı nezāre
Kabāsın çāk idüp çıkıdı kenāre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 380). [kabāsın, -sın, -]
□ Başından mi'ceriñ atdı kenāre
Kabāsın yek-ser itdi pāre pāre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 160). [kabāsın, -sın, -]

kabā'il: Kabileler.

- Olup nisbetle kūha Necd nāmı
Kabā'il içre olmuşdı kirāmı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 20). [kabā'il,]

kabā-yı cismimi: Beden, vücut elbisesi.

- Vefāt-ı vālidin oldum şenide
Kabā-yı cismimi kıldım deride (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 244). [kabā-yı cismimi,
-im, -i, -]

ka'be: Bütün Müslümanların kibleleri ve ziyaret yeri
olan Mekke şehrindeki mukaddes bina, beytullah.

- Bulup vahşetde ol dil-hūnı āhir
Getirdi Ka'be'ye Mecnûn'ı āhir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 26). [ka'be'ye, -ye]

ka'be-i 'ālī-binādır: Yüce Ka'be.

- Faķat bir Ka'be-i 'ālī-binādır
Maħall-i ilticā dārū'l-ricādır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 19). [ka'be-i 'ālī-binādır,
-dır-dır, -]

kābil: Mümkün, uygun olan.

- Belī ben irmedim hālā kemāle
Degil cānım benim kābil vişāle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 290). [kābil,]
□ Ğaraż ber-halde oldı revāne
Ki ta'rīfı degil kābil beyāne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 78). [kābil,]
□ Ta'aşşukdur iden insānı kāmīl
Hārim-i vuşlat-ı cānāne kābil (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 310). [kābil,]

□ Degil **kabil** egerçi armağanım
Pesend eyler velikin dostānım (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 41). [kabil,]

kabil degil: Mümkün değil, olanaksız.

□ Degil ta' dâda kabil derd-i devriñ
Ki tünd-bâd-ı cüduñ kerd-i devriñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 57). [kabil degil,]

kabile: Kabile.

□ Qalurdı bir **kabile** anda me'vâ
Ki bu me'vâ idi me'vâ-yı Leylâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 17). [kabile,]

□ Kabil ehlî kıldı ittifâkı
Ki nâ-bûd eylesinler bu nifâkı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 5). [kabile,]

□ Kabil nâzeninânın serâpâ
Yekâyek seyr kıl eyle temâşâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 65). [kabile,]

□ Hezârân aheng ile efğân ıderdi
Kabile ehlini gıryân ıderdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 10, Mısra 16). [kabile,]

□ Kabil şahnesine kıldılar dâd
Ki bir âşüfte-hâl ü Âmirî-zâd (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 19). [kabile,]

□ Gelür her dem **kabile** içre nâlân
Hurûşân u serâyân u gâzel-h'ân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 21). [kabile,]

□ Kabil ehlîni bed-nâm idüpdür
Seni hem şöhre-i eyyâm idüpdür (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 31). [kabile,]

□ Kabil nâzeninânıyla yek-dil
Revâne oldılar menzil-be-menzil (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 85). [kabile,]

□ Bu hâlteden olup vâkıf **kabile**
İdüp yek-ser cüvân u pîr vîle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 167). [kabile,]

□ Kabil ehlî geldi zâr u dil-hûn
Yek-â-yek itdiler rû'yet ki Mecnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 255). [kabile,]

kabil-i dermân: Dermanı/çareyi kabul eden.

□ Ki derdi **kabil-i dermân** degildir
Şu'ûrî tâbî'-i fermân degildir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 65). [kabil-i dermân,]

kabil-i püzis: Öziir kabul eden.

□ Eger olsa melekler 'öziir-h'âhım
Degildir **kabil-i püzis** günâhım (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 142). [kabil-i püzis,]

kabil-i sehv ü hatâdır: Hata ve yanlış mümkün olan.

□ Ki insân **kabil-i sehv ü hatâdır**
Hatâ-kâr olmayan ancak Hudâ'dır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 151). [kabil-i sehv ü
hatâdır, -dır, -]

kabl-ez-în: Evvelden beri, önceden beri.

□ Hüşüşâ **kabl-ez-în** hem nâmzeddir
Hemân 'ahde bu matlâb müstemendir (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 97). [kabl-ez-în,]

kabr: Kabir, mezar.

□ Der-âgüş eyleyüp mahzûn u me'yûs
İdersin **kabrimiñ** toprakını bûs (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 118). [kabrimiñ, -im, -
iñ, -]

□ Ziyâret kıl anı güş eyle benden
Ki olsun **kabrde** hoşnûd senden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 28). [kabrde, -de]

kabûl eylerdim: Kabul etmek.

□ Vefâtımda diyürsen ol 'ezâ-dâr
Kabûl eylerdim olsaydım sezâ-vâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 160). [kabûl eylerdim, -
r, -dim, -]

kabûl it: Kabul etmek II Onaylamak II rıza göstermek.

□ Didi ey vâlid-i vâlâ nevânem
Kabûl it 'özümi kim nâ-tevânem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 126). [kabûl it,]

kac: Kaçmak.

□ Kılanlar havfdan **kaçdı** kenâre
İdüp bir bu 'd-ı menzilden nezâre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 175). [kaçdı, -dı, -]

kad: Boy, boy bos, endam. II Sevgilinin boyu.

□ Nümâyân eyleyüp hüsn-i nihânıñ
Lebiñ **kaddiñ** ruhuñ zülfiñ dehânıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 60). [kaddiñ, -iñ]

□ Kadi bâr-ı ta'aşşukdan hamîde
Girîbân-ı şekîbâsı derîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 17, Mısra 45). [kadi, -i, -]

□ Lebi 'ünnâbî rengi ergüvânî
Kadi serv-i çemen-zâr-ı cüvânî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 188). [kadi, -i, -]

□ Cemâliñ gülsitân-ı tâze-rûyî
Kadiñdür serv-i bostân-ı nigûyî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 256). [kadiñdür, -iñ, -
dür, -]

□ Kadi serv-i revân-ı bâr-âver
Ber-i cân-perveri 'ünnâb u şekker (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 23). [kadi, -i, -]

kadar: Ölçüsünde, derecesinde, gibi, dek, miktarda.

□ Ben olsam da belâdan mü-mişâli
Aña bir mü **kadar** virme zevâlî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 56). [kadar,]

□ Ki ferdâ olmayam h'âr u siyeh-rû
Ğaraşsa bu **kadar** besdir yeter bu (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 170). [kadar,]

kadd: Boy, kamet.

□ Niçe sâkî ki **kaddi** dil-keş idi
Niçe mey kim şarâb-ı bî-geş idi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 19). [kaddi, -i]

□ Görürsen **kaddi** sen şekl-i 'âyânda
Velî Mecnûn görür biñ cilve anda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 39). [kaddi, -i]

□ Olup nevmîd pûrî sıhhatden
Ham oldı **kaddi** hasret-i miñnetden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 10). [kaddi, -i]

□ 'İzârî zerddir ammâ ki zerdir
Kaddi neydir velikin ney-şekerdir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 108). [kaddi, -i]

□ Kaddi gördi ham olmuşdur elemden
Vücūdi za'f bulmuşdur sitemden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 137). [kaddi, -i, -]

kadd-i leyli'vdi: Leyla'nın boyu.

□ Kadd-i Leylî'ydi serv-i ravza-i cân
Dili Mecnûn'ın anda berg-i lerzân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 55). [kadd-i leyli'ydi, -
(y)di, -]

kadd-i şimsâd u servi: Servi ve şimşadın boyu.

□ Hıramende olup bağ içre ser-mest
Kadd-i şimsâd u servi eylesün pest (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 48). [kadd-i şimsâd u
servi,]

kadeh: 1. Büyük kâse, üsküre 2. Kulpsuz su bardağı,
piyâle.

□ Kadeh bir pîr bir meyhâne birdir
Meyi bir humdadır peymâne birdir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 15). [kadeh,]
□ O bütiden olmuşam mehcür-ı dil-hûn
Olupdur o kadeh şikeste eknûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 40). [kadeh,]
□ O büt kim eyleyüp her dem sitâyiş
Bulurdum ol kadehden kim küşâyiş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 38). [kadehden, -den]
□ Be-şarta ki kadeh leb-rîz olsun
Elem-fersâ neşât-engîz olsun (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 19). [kadeh,]
□ Vireydiñ sen kadeh ben nûş ideydim
Seni ser-mest der-âgûş ideydim (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 255). [kadeh,]

kadem: Ayak, adım.

□ 'Ademden geldim ol dem kim vücūda
Kadem koydum bir şahrâ-yı şühūda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 22). [kadem,]
□ Tevkkül eyleyüp Ma'būd'a kâşid
Kadem koydı maşşūda kâşid (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 84). [kadem,]

kader: Takdir, kısmet, takdir edilen, alın yazısı.

□ Kader icrâ kılup cümle merâmîñ
Kaẓâ İbni Selâm itmişdi nāmîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 27). [kader,]
□ Kaẓâ böyle beni ser-geşte kılmış
Kader ikbālîmi ber-geşte kılmış (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 186). [kader,]
□ Kader çün eyledi hūkmüñ nūmāyān
Anı kıldı kaẓâ icrâ kemā-kān (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 1). [kader,]

kadi: (Sevgilinin) boyu.

□ Karār u şabrdan ārāmdan dūr
Dili bā-ğam kadi ham cismi rencūr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 8). [kadi,]
□ Hilāl-eburū vū meh-rūyī semenber
Kadi serv-i revān zūlfi mu'anber (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 4). [kadi,]

kadīmī: Eski, öncesi bilinmeyen, başlangıcı
olmayacak kadar eski.

□ Kadīmī 'aşıkñ yād eylemezsin

Anı yād eyleyüp şād eylemezsin (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 197). [kadīmī,]

kadir olmadım: Gücü yetmek, muktedir olmak.

□ Bu sevdādan olup mağlūb āhîr
Sükūta olmadım bi'l-merre kadir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 136). [kadir olmadım, -
ma, -dım, -]

kadr: Ar. Değer, itibar, haysiyet.

□ Didiler dürr eger olmazsa meknûn
Düşer kıymetden olmaz kadrî efzûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 18). [kadrî, -i]

kadrdân: Değer bilen.

□ Oluplar kadrdânî ol gürūhuñ
İdüpler dem-be-dem efzûn şükūhuñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 75). [kadrdânî, -i, -]

kafâ-yı bed-dilân: Kötü gönüllerin düşüncesi.

□ Felek ferman-ber-i ikbālîñ olsun
Kafâ-yı bed-dilân pâ-mālîñ olsun (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 414). [kafâ-yı bed-dilân,
]]

kafes: Kafes.

□ Be-sân-ı 'andelîb-i per-bürîde
Kafesde kalmış miñnet-resîde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 124). [kafesde, -de]

kafes-vâr: Kafesli.

□ Biri bî-hod be-sân naqş-ı dîvâr
Biri bî-h'îştîñ hālî kafes-vâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 244). [kafes-vâr,]

kâfi: Yeten, yetişen, elveren, yeterli, kifâyet eden.

□ Mütekkâsı olurdu rân-ı āhū
Kâfi per-i bülbül bāl-i tihū (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 25, Mısra 50). [kâfi,]

kâğız: Kağıt.

□ Ne kâğız vardır bunda ne de hāme
Ki tahrîr eyleyem dil-dāre nāme (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 279). [kâğız,]

kāh-ı berîne: En yüksek kule.

□ Güzer kıldukda bu kāh-ı berîne
Mürûr itmiş olursa biñ qarîne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 15). [kāh-ı berîne, -e, -]

kā'im: Sağlam.

□ Ki ey dā'im seniñle 'aşk kā'im
Seniñle kā'im olsun 'aşk dā'im (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 83). [kā'im,]
□ Seniñ būduñladır āşār-ı būdum
Seniñ 'aşkıñladır kā'im vücūdum (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 228). [kā'im,]

kā'im olsun: Sağlam durmak.

□ Ki ey dā'im seniñle 'aşk kā'im
Seniñle kā'im olsun 'aşk dā'im (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 84). [kā'im olsun, -sun,
-]

kaknüs: *Kaknus kuşu, Rüzgâr estikçe çok delikli gagasından nağmeler çıktığına ve sesinin verdiği şevk ile kendisini yaktığına inanılan çok iri bir masal kuşu.*

□ Çü Leylî oldu vâkıf bildi hâli
Figânlar eyledi **kaḳnüs** mişâli (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 48). [*kaḳnüs*,]

kal: *Kalmak.*

□ Gidüp dilden zimâm-ı ihtiyârı
Dilinde **kalmaḍı** şabr u qarârı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 4). [*kalmaḍı*, -ma, -dı]

□ Görünmez oldu ruhsârı cihânda
Bilinmez **kalḍı** ruh-âsâ nihânda (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 4). [*kalḍı*, -dı]

□ Şu ‘ûr u neng ü nâmı virḍi bâde
Beyâbân içre **kalḍı** o fütâde (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 34). [*kalḍı*, -dı, -]

□ Kalup hergehde pinhân mâh-ı Leylî
Olup hergeh nişimengâh-ı Leylî (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 1). [*kalup*, -up]

□ Ki o miḥnetde **kalmış** öyle nālân
Sen âsâyişde böyle şâd u ḥandân (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 51). [*kalmış*, -mış, -]

□ Visâlînde seniñ tâ dūr olupdur
Kalupdur haste-dil rencür olupdur (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 46). [*kalupdur*, -up, -dur]

□ Kalup ‘âciz perîşân-hâl ü nâ-çâr
Aña oldı muḳarrer âḫir-i kâr (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 15). [*kalup*, -up, -]

□ Hâlâş olmaḳ degildir mümkin andan
Kalur üftâdesi mehcür cāndan (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 172). [*kalur*, -ur, -]

□ Şebân-gāhân kılup bu şebde eḳgān
Kalurḍı dide ber-reh şubḥ-gāhân (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 62). [*kalurḍı*, -ur, -dı, -]

□ Ḥazān-ı miḥnetiñ oldı pedîdār
Bu miḥnetden ne gül **kalḍı** ne gülzār (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 36). [*kalḍı*, -dı, -]

□ Daḫi itme cefâ ben bî-nevāya
Ki artıḳ **kalmamış** tâbım cefāya (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 64). [*kalmamış*, -ma, -mış]

□ Benim iḳbālîm ammâ büm-âsâ
Kalup peygüle-i ḡafletde müyâ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 50). [*kalup*, -up, -]

□ Ne yerde var ise bir şāḫib-i dil
Fesâdîñdan **kalupdur** pây der-gil (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 6). [*kalupdur*, -up, -dur]

□ Dilinde derd-i dāḡ-ı firḳat-i yār
Kalup künc-i nihânda zār u nâ-çâr (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 282). [*kalup*, -up, -]

□ Olup Leylî-niñ ‘aşkıñdan ciger-ḥûn
Kalupdur âteş-i miḥnetde Mecnûn (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 224). [*kalupdur*, -up, -dur, -]

□ Giriḳtārîñ esîriñ Leylî-yi zār
Kalupdur miḥnet-i firḳatde nâ-çâr (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 176). [*kalupdur*, -up, -dur, -]

□ Kalup pes perde-i miḥnetde Leylî

Yanurḍı âteş-i ḥasretde Leylî (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 89). [*kalup*, -up, -]

□ İderse ceng olur maḡlûb nâ-çâr
Kalur bed-nâm ‘âlemde olur ḫ‘âr (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 170). [*kalur*, -ur, -]

□ Revâ görme ki zindân-ı elemde
Kalam bir daḫi zencîr-i sitemde (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 150). [*kalam*, -am, -]

□ Olup nefrîn-künân kîne-cüyân
Belâ küncinde **kalḍı** zār u müyân (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 60). [*kalḍı*, -dı]

□ Kalup cānân gider yâ cān elinden
Kalır yâ cān gider cānân elinden (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 340). [*kalır*, -ır, -]

□ Aḳup **kalmışḍı** çeşmiñ dide ber-rāḫ
Be-sân-ı dide-bānân-ı raşadgāḫ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 11). [*kalmışḍı*, -mış, -dı, -]

□ Kalup Mecnûn hemân bî-ḫ‘îş ü nālân
İmārî geḳdi ol yerden şitābân (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 303). [*kalup*, -up, -]

□ Kalup endüh ile bî-çäre Leylî
Diyār-ı hicrde âväre Leylî (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 361). [*kalup*, -up, -]

□ Kalup cānân gider yâ cān elinden
Kalır yâ cān gider cānân elinden (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 339). [*kalup*, -up, -]

□ Cihāndan göçmegim oldı muḳarrer
Dilimde **kalḍı** dāḡiñ tâ-be-maḫşer (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 186). [*kalḍı*, -dı]

□ Yakılḍuñ âteşe güm-nâm **kalḍiñ**
Velî nâ-puḫte olduñ ḥām **kalḍiñ** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 95). [*kalḍiñ*, -diñ, -]

□ Yakılḍuñ âteşe güm-nâm **kalḍiñ**
Velî nâ-puḫte olduñ ḥām **kalḍiñ** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 96). [*kalḍiñ*, -diñ, -]

□ Düşüp tākatden oldı pîr-i fânî
Teninde **kalmaḍı** tâb u tevânî (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 12). [*kalmaḍı*, -ma, -dı, -]

□ Olup ammâ sen pây-ı iḳtidārım
Firāra **kalmamışḍır** ihtiyārım (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 150). [*kalmamışḍır*, -ma, -mış, -dır, -]

□ Gidüp şahşiyeti **kalmış** fiḡânı
‘Ayân olmuş teninde üstüh‘ânı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 37). [*kalmış*, -mış]

□ Mişâl-i kālîb-ı bî-ruh ḥāmûş
Düşüp seng üzre **kalmış** meyt-i bî-hûş (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 40). [*kalmış*, -mış]

□ İrişdi menzile rencür u giryân
Kalup bir iki gün derd ile nālân (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 204). [*kalup*, -up, -]

□ Kalursan bir zamân ḥāk içre ḥāmûş
Olursan yād-ı ‘âlemden ferāmûş (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 233). [*kalursan*, -ur, -san, -]

□ Fiḡân kim **kalmışam** gümrāḫ sensiz
Serencāmım yamandır āḫ sensiz (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 63). [*kalmışam*, -mış, -am]

□ Nigārîñ peykeriñ kılḍiñ derîde
Hemân şehâ saña **kalḍı** cerîde (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 18). [kaldı, -dı]
☐ Beyâbân içre Mecnûn-ı belâ-keş
Ƙalup miñnetle bir müddet der-âteş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 2). [Ƙalup, -up, -]
☐ İkilik ‘aşkdan mektûm olupdur
Ƙalup bir diğeri ma’dûm olupdur (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 26). [Ƙalup, -up, -]
☐ Ferâğât bulmayup hem bu dil-efrûz
Lehîb-i ‘aşkdan **Ƙalmışdı** der-süz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 40). [Ƙalmışdı, -mış, -dı, -]
☐ Cihân bir çâhdır kim Ƙa ‘r-ı nâ-yâb
Ƙalur üftâdesi nâ-çâr u bî-tâb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 152). [Ƙalur, -ur, -]
☐ Revâ mı ben **Ƙalam** firkatde müyân
Enîn ü eşk-rîz ü Leylî gûyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 351). [Ƙalam, -am, -]
☐ Be-sân-ı ‘andelîb-i per-bürîde
Kafesde **Ƙalmış** miñnet-resîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 124). [Ƙalmış, -mış]
☐ Ne dilde vardır cûr’et sitîze
Ne pây-ı tâkatim **Ƙalmış** gürîze (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 130). [Ƙalmış, -mış]
☐ Ki **Ƙalmış** sen gibi pûr-ı kirâmı
Senîñle zindedir ‘âlemde nâmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 261). [Ƙalmış, -mış]
☐ Ƙalup hâk üzre bir dem mürde-âsâ
Bulup âhir ifâkat oldı müyâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 169). [Ƙalup, -up, -]
☐ Olup bî-hod bu zevk-i bî-bedelden
Ƙalup nâme elinde gitdi elden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 184). [Ƙalup, -up, -]
☐ Cihânda olmasa vaşlîñ müyesser
Ƙalur vuşlat hadîsi tâ-be-maḥşer (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 234). [Ƙalur, -ur]
☐ Anı nâ-çâr idüp aḥvâl-i Mecnûn
Ƙalup miñnetde olmuşdı ciger-hûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 6). [Ƙalup, -up, -]
☐ Selîm-i ‘Âmirî gördi ki Mecnûn
Büreñne-ten **Ƙalup** olmuş diğeri-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 42). [Ƙalup, -up, -]
☐ Ƙalup nâ-çâr ‘avdet dâğ-ber-dil
İdüp tayy-ı mekân menzil-be-menzil (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 201). [Ƙalup, -up, -]
☐ Ƙalup bir niçe gün rencûr-ı miñnet
İrişdi ‘âkıbet hengâm-ı rihlet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 205). [Ƙalup, -up, -]
☐ Vücûduñ maḥv idüp derd-i nihâñı
Vücûduñdan **Ƙalupdur** üstüñ-âñı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 140). [Ƙalupdur, -up, -dur, -]
☐ Tıttup ârâm anda çâr u nâ-çâr
Gidüp ârâmı **Ƙaldı** zâr u nâ-çâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 154). [Ƙaldı, -dı]
☐ Ne var idi firâre ihtiyârı
Ne **Ƙalmışdı** karâre iktidârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 14). [Ƙalmışdı, -mış, -dı, -]
☐ Daḥi itme tevaḥḫuf kim o hûş
Ƙalupdur intizârîñda der-âğûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 118). [Ƙalupdur, -up, -dur, -]
☐ Teninde **Ƙalmayup** tâb u tevânı
Yanurdu âteş-i ‘aşka nihânî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),

Mesnevi 31, Mısra 43). [Ƙalmayup, -ma, - (y)up, -]
☐ Ki âşâr-ı beḳâ yokdur cihânda
Müebbed kimse **Ƙalmaz** bu mekânda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 68). [Ƙalmaz, -maz, -]
☐ Egerçi mâh idi ḥüsn ü bahâda
Velî **Ƙalmışdı** kâm-ı ejdehâda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 24). [Ƙalmışdı, -mış, -dı, -]
☐ Ne keşf-i râza vardı iktidârı
Ne ketm-i ‘aşka **Ƙalmışdı** karârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 40). [Ƙalmışdı, -mış, -dı]
☐ Ƙalup bir niçe gün rencûr u bî-tâb
‘Îlacı ḥoḳḳa-i imkânda nâ-yâb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 55). [Ƙalup, -up, -]
☐ Didi ḥurrem-dil ol ey ‘âşık-ı zâr
Ki daḥi **Ƙalmadı** endüh-ı aḡyâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 12). [Ƙalmadı, -ma, -dı]
☐ Ƙalanlar ḥavfıdan kaçdı kenâre
İdüp bir bu ‘d-ı menzilden nezâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 175). [Ƙalanlar, -an, -lar, -]
☐ Bu gûne gerçi ol iki dil-efrûz
Be-hem pîçide **Ƙaldılar** şebân-rûz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 246). [Ƙaldılar, -dı, -lar, -]
☐ Bu gûne **Ƙaldılar** tâ-şubḥ şâmit
Nigeh der-kâr-ı nuṭṭ-ı gûş sâkit (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 265). [Ƙaldılar, -dı, -lar, -]
☐ İder nâ-gâḥ peydâ bir sitîze
Ƙalır bu derd-i ḥasret rest-hîze (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 80). [Ƙalır, -ır, -]
☐ Dilinde **Ƙalmadı** tâb-ı nezâre
Ḳabâsın çâk idüp çıktı kenâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 379). [Ƙalmadı, -ma, -dı]
☐ İklîk **Ƙalmamışdır** bu miyânda
Velî zâhir gören kesler cihânda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 341). [Ƙalmamışdır, -ma, -mış, -dır, -]
☐ Hemân bî-hûşlar çün buldılar hûş
Ƙalup bir dem be-sân naḳş-ı ḥâmûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 206). [Ƙalup, -up, -]
☐ O iki ‘âşık-ı zâr-ı ciger-süz
Güzergehde **Ƙalup** tâ nîme-i rûz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 198). [Ƙalup, -up, -]
☐ Beni kıl öyle mest ü lâ-übâlî
Ki dilde **Ƙalsun** miñnet-i ḥayâlî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 46). [Ƙalsun, -sun, -]
☐ Cihânda **Ƙaldığı** mehcûr besdir
Ġamîñdan oldığı rencûr besdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 145). [Ƙaldığı, -dığı, -ı, -]
☐ Tılsım-ı ḥakde nâ-bûd olupdur
Ƙalup ismi teni mefkûd olupdur (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 214). [Ƙalup, -up, -]
☐ Ƙalup izhâr neşr itdi cihâne
Cihânda **Ƙaldı** andan bir fesâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 298). [Ƙaldı, -dı]
☐ Cihândan gitdi akrânım serâser
Mücerred **Ƙaldım** oldum zâr u muṭṭâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 120). [Ƙaldım, -

dum]

- Dirîgâ ben gelen demde cihâna
Edebden **kalmamışdı** bir nişâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 88). [kalmamışdı, -ma, -
mış, -dı, -]
- Olup 'Ankâ gibi güm cism-i dâniş
Cihânda **kalmış** idi ism-i dâniş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 66). [kalmış, -mış]
- Ne râh-ı nazmda **kalmışdı** rağbet
Ne ehl-i nazmda âsâr-ı miknet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 59). [kalmışdı, -mış, -dı,
-]

kal-: Kalmak.

- Be-sân-ı mürdegân Mecnûn-ı nālân
Düşüp toprakda **kalmışdı** bî-cân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 78). [kalmışdı, -mış, -dı]
- Bu miñnet kim beni kılmış ihâta
Mecâlim **kalmışdır** inbisâta (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 254). [kalmışdır, -mış, -
dır]
- Olup bî-hod alup hûşın meserret
Kalup bir dem bulup âhir ifâkat (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 274). [kalup, -up]
- Tılsım oldı şikeste reh küşâde
Dañi **kalmadı** bir mâni' arada (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 252). [kalmadı, -ma, -dı
]

kalâ-yı dîdâr: Yüzünün peçesi, kumaşı.

- O rûtbe oldı germâ-germ bâzâr
Ki oldı cân bahâ **kalâ-yı dîdâr** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 368). [kalâ-yı dîdâr,]

kalâ-yı dîdâr: Yüzünün peçesi, kumaşı.

- O rûtbe oldı germâ-germ bâzâr
Ki oldı cân bahâ **kalâ-yı dîdâr** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 368). [kalâ-yı dîdâr,]

kalb: Gönül, yürek.

- Kederden **kalbimi** pāk eyle şâf it
Dilim endişesini mû-şikâf it (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 15). [kalbimi, -i, -mi, -]
- 'Alem-dârı idüp hâk ile yeksân
Sipâhîñ **kalbini** kıldı perîşân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 60). [kalbini, -i, -ni, -]

kalb-i sūruñ: Neşelenmek, mutlu olmak.

- Olup zâhir fesâdı **kalb-i sūruñ**
Cihâniñ eyledi mâtem sūruñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 97). [kalb-i sūruñ, -uñ, -
]

kalb-i sūruñ: Neşelenmek, mutlu olmak.

- Olup zâhir fesâdı **kalb-i sūruñ**
Cihâniñ eyledi mâtem sūruñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 97). [kalb-i sūruñ, -uñ, -
]

kalb-keş: Kalp çeken, gönül çeken.

- Degildi kârger âgrâz anda
Yok idi **kalb-keş** emrâz anda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 250). [kalb-keş,]

kâleb-i bî-rûh-ı mürde: Ölüñün cansız bedeni;
ölüñün ruhsuz kalıbı.

- Firâkıñdan tenim olmuş füsürde
Be-sân **kâleb-i bî-rûh-ı mürde** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 74). [kâleb-i bî-rûh-ı
mürde,]

kalem: Kalem.

- Bi-ğamdillâh ferâğat itdi hâşıl
Kalem tañrîrden endişeden dil (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 36). [kalem,]

kalem çek: Yazmak.

- Kalem çek cürmime pûziş-peñîr ol
Nolur üftâdegâna dest-gîr ol (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 351). [kalem çek,]

kalem kâğız: Kalem kağıt.

- Kalem kâğız çıkardup Zeyd-i çâlâk
İdüp tañdîm Mecnûn-ı şegafnâk (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 281). [kalem kâğız,]

kalem-i âşüfte-rakam: Cilveli yazılar yazan kalem.

- Bi-'avni'llâhi zû'l-celâli ve'l-ikrâm **kalem-i
âşüfte-rakam** nâzım-ı perîşân-kelâm-ı Nâkâm
füsürde-i âlâm ile ya'nî dest-i küşîş İsmâ'îl el-
hâc Mehmed Beg Nâm ismi Şadreddîn
beg-zâde birle şöhret-yâftedir biñ üç yüz on altıncı
sene-i hicriyyeniñ cemâdi'l-ulâsı sülûs-i âhirinde
pezîrây-ı hîtam oldı Allâhü veliyyü't-tevfîk. (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 181). [kalem-i
âşüfte-rakam,]

kalk: Kalkmak.

- İdüp mañdûm-ı Leylî bu sözi gûş
Revân **kalķup** yirinden gitdi hâmûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 60). [kalķup, -up]
- Niçe **kalķam** dilimde bâr-ı ğam var
Ber-i dūşumda biñ kûh-ı elem var (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 147). [kalķam, -am, -]
- Cihândan eylerem hasretle rihlet
Perîşân **kalķaram** rûz-ı kıyâmet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 126). [kalķaram, -ar, -
am, -]
- Baña dersin bu vâdîden firâr it
Bu vahşetgâhdan **kalķup** gûzâr it (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 146). [kalķup, -up]
- Hemân **kalķup** revân oldı şitâbân
Sibâ' u vahşiyân 'akabince pûyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 87). [kalķup, -up]
- Ki **kalķup** mihriñ ile rûz-ı mahşer
Seniñle eylerem 'ayş mükerrer (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 237). [kalķup, -up]
- Sebük **kalķup** Selîm-i nâzik-endîş
Getürdi nân u biryân hâdden pîş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 65). [kalķup, -up, -]

kalmıs: Kalmak.

- Elimde ne şürâhî var ne sâğar
Ne büt **kalmıs** nazargehde ne âzer (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 42). [kalmıs,]

kām: Arzu, meram, maksat.

- Hemîşe telh ider 'uşşâkı **kāmıñ**

Virür 'âşıklara zehr-âb câmiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 109). [kâmiñ, -iñ, -]

□ Tütüp teb nâ-gehân İbni Selâm'ı Olup şafrâ-füzûn telh oldı **kâmi** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 50). [kâmi, -ı, -]

□ Geçürdi şadra Mecnûn'ın maķâmıñ Lebiñ bûs itdi şırın kıldı **kâmiñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 226). [kâmiñ, -iñ, -]
□ Velikin olmayup nefsiñ gulâmı İdüp metrük bu mezmûm **kâmi** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 56). [kâmi, -ı]

kamârî: Kumrular.

□ Nişimen eyleyüp şâh-ı çenârı İderdi mağme-i gü gû **kamârî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 26). [kamârî,]

kamer: Ay, mah.

□ Kamerle şemsle rüyuñ değımem İki dünyâya bir müyuñ değımem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 229). [kamerle, -le]

kâmet: Boy, endam.

□ Ham itdi **kâmetiñ** mânende-i çeng Tütüp güşin figâna kıldı âheng (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 31). [kâmetiñ, -iñ, -]

kâm-ı câmiñ: Camın arzusu, şarabın isteğı.

□ Demâdem nüş kılsun **kâm-ı câmiñ** Ğam-ı firkatden alsın intikâmıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 191). [kâm-ı câmiñ, -iñ, -]

kâm-ı ejdehâda: Büyük yılanın ağzı; isteğı, büyük yılan makamı.

□ Egerçi mâh idi hüsn ü bahâda Velî kalmışdı **kâm-ı ejdehâda** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 24). [kâm-ı ejdehâda, -da, -]

kâm-ı nefis-i şüm: Uğursuz nefsin arzusu.

□ Olurlardı huşul-i kâma mâ'il Olurdı **kâm-ı nefis-i şüm** hâşıl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 54). [kâm-ı nefis-i şüm,]

kâmil: Ar. Büsbütün, tam, noksansız.

□ Olanlar 'aşkda Nâkâm **kâmil** Olurlar rûtbe-i a'lâya nâ'il (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 83). [kâmil,]
□ Ta'aşşukdur iden insânı **kâmil** Harîm-i vuşlat-ı cânâne kâbil (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 309). [kâmil,]

kâmil-'ayâr ol: Tam ayar olmak.

□ Teğâfûl eyleme **kâmil-'ayâr ol** Nesîm-i şubh-tek çâpûk-süvâr ol (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 57). [kâmil-'ayâr ol,]

kâm-rân ol: Arzusuna ulaşmak; mutluluk ve sevinç içinde olmak.

□ Selâmet ol hemşe şâdmân ol Cihân oldukça ol da **kâm-rân ol** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 412). [kâm-rân ol,]

kâm-rân ol: Arzusuna ulaşmak; mutluluk ve sevinç içinde olmak.

□ O gence şâhib ol da **kâm-rân ol** Olup maķsûda vâşıl şâdmân ol (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 201). [kâm-rân ol,]

kâm-rân u şâd u handân: Bahtiyar, mutlu ve sevinçli.

□ Penâh-ı himmetinde nâ-murâdân Olurdı **kâm-rân u şâd u handân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 26). [kâm-rân u şâd u handân,]

kâm-yâb: İsteğıne erişmiş, arzusuna nâil olmuş, bahtiyar.

□ İdüp terk diyâr-ı mām u bâbı Gidür kim şüyuñ olsun **kâm-yâbı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 162). [kâm-yâbı, -ı, -]

kan: Vücuttaki hayati sıvı, kan.

□ Gerek **kanıñ** töküp nâ-çar anıñ Daşın la'l in idelüm ol âsitâniñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 37). [kanıñ, -iñ, -]
□ Olur Mecnûn'ın ol demde haber-dâr Ki **kanıñ** safiñ iderler anda nâ-çar (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 46). [kanıñ, -iñ, -]
□ Emîr-i Necd idüpdür kaşd canıñ Olar birgün töker elbette **kanıñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 174). [kanıñ, -iñ, -]
□ Açup göz bağırmı **kan** görmüşem ben Beni böyle perîşân görmüşem ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 55). [kan,]
□ Mükedder oldı bağı döndi **kana** Dilinde nâr-ı ğam çekdi zebâna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 153). [kana, -a, -]
□ O dem kim germ olup hengâme-i ceng Olup şemşirler **kan** ile hem-reng (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 142). [kan,]
□ Urup bir lahzada biñ daşa başın Daşı la'l itdi tökdü **kanlu** yaşın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 34). [kanlu, -lu]
□ Urup efsûs ile ser-pençe başa Vücûdum ğarķ kıldım **kanlu** yaşı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 246). [kanlu, -lu]

kan töküp: Kan dökmek, can almak, öldürmek.

□ Demâdem âhiñ âteş-bâr itsün Töküp kan nâlesin tekrâr itsün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 72). [kan töküp, -üp, -]

kan töküp: Kan dökmek, can almak, öldürmek.

□ Olup rû-mâl hâke âh itdi Töküp kan nâle-i cāngâh itdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 56). [kan töküp, -üp, -]

kan töküp: Kan dökmek.

□ Demâdem âh idüp bî-çâre Mecnûn Töküp kan nevha-ger oldı bu mażmûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 184). [kan töküp, -üp, -]

kan töküp: Kan dökmek.

□ Bu haletden olup zâr u perîşân Töküp kan itdiler feryâd u efgân (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 260). [kan töküp, -üp, -]

kana: Vücuttaki hayati sıvı, kan.

□ Ki şad feryād kim devr-i zamāna

Dil-i şad-pāremi döndürdi **kana** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 110). [kana,]

kanâ'at idüp: Yetinmek.

□ İdüp berg-i dirâhtâna kanâ'at

Cihânda bulmuşam genc-i ferâgat (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 95). [kanâ'at idüp, -üp, -]

kani: Hani.

□ Gözüñ **kani** idüp kühü mülevven

Kıluben la'l-veş seng içre mesken (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 205). [kani,]

kani': Raziyum, yetinirim.

□ Hemân dîdârîñ ile **kani'im** ben

Harâm itme baña dîdârîñ sen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 353). [kani'im, -im]

k'ani: Hani, nerede.

□ 'Îlâc it derdine andan muqaddem

K'ani 'aşk itmesün Mecnûn'a hem-dem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 256). [k'ani,]

□ K'ani ben itmişem eşkle şadâb

Anıñ bârı olur elbette zehr-âb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 207). [k'ani,]

kân-i 'aşkıñ: Aşkın madeni.

□ O gün kim gördi Mecnûn-ı figârı

O **kân-i 'aşkıñ** oldı hem-'ayârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 48). [kân-i 'aşkıñ, -iñ, -]

kani' olup: İnanmak, kanmak.

□ Çeküp bir hat temennâ-yı vişâle

Oluş **kani'** temâşâ-yı cemâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 346). [kani' olup, -up, -]

kâni-i berg-i givâdır: Bitki yaprağına razı olan.

□ Ki herkes **kâni-i berg-i givâdır**

İki 'âlemde bî-şek pādşâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 103). [kâni-i berg-i givâdır, -dır, -]

kânûn-ı tezvîri: Yalan söylemenin kanunu.

□ İdüp **kânûn-ı tezvîri** firûzân

Oluş güftâr-ı tîzim âteş-efşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 35). [kânûn-ı tezvîri, -i, -]

kapa-: Bir açıklığı örtmek için bir şeyi, açık yerin üzerine getirmek; tıkmak, içini doldurmak.

□ Kıpandı her tarafından rāh-ı çäre

Dağı reh bulmadı dîdâr-ı yäre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 31). [kıpandı, -n, -dı]

kapan: Kapanmak.

□ Kıpandı sü-be-sü bāb-ı şadâkat

Kerem mekr oldı revnâk buldı hisset (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 103). [kıpandı, -dı, -]

kapat: Kapatmak.

□ Kıpattı çār-sûdan fitne bâbıñ

Götürdi şahid-i vuşlat hicâbıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 47). [kıpattı, -tı, -]

kâr: Fayda, kazanç.

□ Budur evlâ baña terk it beni sen

Ki kendi **kârıma** meşgûl olam ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 148). [kârıma, -ım, -a, -]

□ Eger sîm ü zere mevkûf ise **kâr**

Revâne eyleyem har-vâr har-vâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 51). [kâr,]

□ Bu peykâr içredir çün haşm-ı yârim

Benim tîğ ile tîr ile ne **kârım** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 122). [kârım, -ım]

□ Elimden gönülüm aldın âhîr **kâr**

Alup gönülüm koyup gitdiñ beni h'âr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 215). [kâr,]

□ İştîdî nâ-gehân **kârı** bir efgân

O efgân-ı cânibe gitdi şitâbân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 27). [kârı, -ı, -]

□ Bu derd ile bu miñnetle hemâre

Beyâbân-gerd olup ol bahtı **ķare** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 156). [ķare, -e]

□ Seniñ 'aşkınladı çün kâr u bârım

Benim şüretle bir dağı ne **ķarım** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 406). [ķarım, -ım, -]

□ Cihânıñ **ķarını** terk it cihâna

'Urûc it rûh-mânend âsumâna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 237). [ķarını, -ı, -(n)ı]

□ Budur Nâkâm girdarı cihânıñ

Heme ber-'aksdir **ķarı** cihânıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 60). [ķarı, -ı]

□ Benimle âh kim yâr oldı yârim

Ser-â-pâ mün 'akis olduķda **ķarım** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 320). [ķarım, -ım]

□ Temâm itmek içün ikrâm **ķarın**

Mûkaḥḥal eyledi çeşm-i ḥumârıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 229). [ķarın, -ıñ, -]

□ Dilinde **ķâr** geh süz-ı nihândan

Ferâgat itmedi bir dem fiğandan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 185). [ķâr,]

ķâr u bârım: Kazanç, elde edilen şey.

□ Seniñ 'aşkınladı çün **ķâr u bârım**

Benim şüretle bir dağı ne **ķarım** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 405). [ķâr u bârım, -ım, -]

ķara: Baht bağlamında kötü, yâver gitmeyen.

Bahtsız, kötü talih.

□ Teni mecrûh bağı päre päre

Güni **ķara** gününden bahtı **ķara** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 100). [ķara,]

□ Fiğân kim ölmeden ben bahtı **ķara**

Götürmüşler beni zinde mezâra (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 297). [ķara,]

□ Eger 'âlemde bahtı **ķara** bâbek

Belâ fersûdesi bî-çäre bâbek (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 15). [ķara,]

□ Bu bahtı **ķara** ya'nī Zeyd-i dil-hūn
Ta'aşşūķda olup hem-'aşr-ı Mecnūn (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 26, Mısra 15). [ķara,]
□ Didi hālī nedir ol bī-nevānī
Enīsi kimdir ol bahtı **ķaranīn** (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 28, Mısra 118). [ķaranīn, -nīn, -]

ķara gūnūnden: Kara gūn; sıkıntılı, zor gūn.

□ Teni mecrūh bağı pāre pāre
Gūni **ķara gūnūnden** bahtı ķara (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 15, Mısra 100). [ķara gūnūnden, -
ūn, -den, -]

ķaranfīl: Gūzel kokulu bir ķiçek. İl Karanfīl.

□ Ķaranfīl ķīn olup geh gāh nesrīn
Olurlardı gehī hāndan gūl-ķīn (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 14, Mısra 131). [ķaranfīl,]

ķarār: Karar; durma, yerleşme; ölçülülük;
süreklilik; rahat.

□ Alup Ķays'ın elinden ihtiyārīn
İdūp nā-būd ārām u **ķarārīn** (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 2, Mısra 40). [ķarārīn, -īn, -]
□ Gidūp dilden zimām-ı ihtiyārī
Dilinde kalmadı şabr u **ķarārī** (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 3, Mısra 4). [ķarārī, -ī]
□ Ne var idi firāre ihtiyārī
Ne kalmışdı **ķarāre** iktidārī (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 30, Mısra 14). [ķarāre, -e, -]
□ Ne keşf-i rāza vardı iktidārī
Ne ketm-i 'aşka kalmışdı **ķarārī** (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 31, Mısra 40). [ķarārī, -ī]
□ Nūmayān oldu Leylī'nīn mezārī
Elinden gitti Mecnūn'ın **ķarārī** (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 37, Mısra 94). [ķarārī, -ī]

ķarār u şabrdan: Tahammül ve dayanma.

□ Ķarār u şabrdan ārāmdan dūr
Dilī bā-ğam ķadī hām cismi rencūr (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 20, Mısra 7). [ķarār u şabrdan, -
dan, -]

ķare: En koyu renk, siyah, ak, beyaz karşıtı.

□ Kī yāre dime kim bī-ķāre Leylī
Dil-i şad-pāre bahtı **ķare** Leylī (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 11, Mısra 50). [ķare,]

ķārger: İş yapan, etkileyen.

□ Degildi **ķārger** āgrāz anda
Yok idi ķalb-keş emrāz anda (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 33, Mısra 249). [ķārger,]

ķārgir: Taş veya tuğladan yapılmış.

□ Nihāl-i ķāmetūn kim bār-verdir
Biri āgyāre zehr **ķārgirdir** (*Mecnūn u Leylī* (Nākām),
Mesnevi 22, Mısra 206). [ķārgirdir, -dir, -]

ķār-ı buse: Öpücüğün kazancı.

□ Açıldı tazedden bāzār-ı buse
Mükerrerr buldı revnaķ **ķār-ı buse** (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 33, Mısra 366). [ķār-ı buse,]

ķār-ı mezmūm: Yerilmiş, kınanmış, kötülenmişlerin
amelleri; işi.

□ Didiler kim niçūn ey 'āşık-ı şūm
Bīrūz itdiñ bu gūne **ķār-ı mezmūm** (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 25, Mısra 14). [ķār-ı mezmūm,]

ķa'r-ı nā-yāb: Dibi bulunmayan, dibi bulunmayacak
derecede çukur olan.

□ Cihān bir ķāhdır kim **ķa'r-ı nā-yāb**
Ķalur ūftādesi nā-ķār u bī-tāb (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 26, Mısra 151). [ķa'r-ı nā-yāb,]

ķarīb oldı: Yakın olmak, yakınlaşmak.

□ İrişdi şevķi hadd-i sehmnāke
Ķarīb oldı dil-i pāki helāke (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 33, Mısra 376). [ķarīb oldı, -dı, -]

ķarīn: Yakın, arkadaş.

□ Belā-yı 'aşk ile Mecnūn **ķarīndir**
Kim ile Leylī āyā hem-nişīndir (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 14, Mısra 221). [ķarīndir, -dir]
□ Kime derdiñ diyūr kimdir **ķarīni**
Kim olmuş yāri kimdir reh-nişīni (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 27, Mısra 139). [ķarīni, -i]
□ Hem-āvāzı **ķarīni** vahşiyāndır
Enīsi hem-demi derendegāndır (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 27, Mısra 153). [ķarīni, -i]
□ Olup ger bezm-i vahdetde **ķarīnīn**
Hezārān sāl olursam hem-nişīnīn (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 27, Mısra 397). [ķarīnīn, -īn, -]
□ Ķarīn olduğda 'ömrüm erba'ine
Diger-gūn oldı aḥvāl-i ķarīne (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 38, Mısra 93). [ķarīn,]

ķarīne: Belirtiler göstermek.

□ Gūzer kılduķda bu ķāḥ-ı berīne
Mūrūr itmiş olursa biñ **ķarīne** (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 38, Mısra 16). [ķarīne,]

ķarış: Karışmak.

□ Ne sūz-ı 'aşkı fehmi itdi kemā-kān
Ķarışdı nehr bāhre oldı 'ummān (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 36, Mısra 50). [ķarışdı, -dı, -]

ķarsu: Bir yerin karşıtı. Karşı.

□ Ḥaber-dār oldı Necd ehli temāmı
Gelüp **ķarşuya** çıķdı ḥāş u 'āmı (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 6, Mısra 26). [ķarşuya, --(y)a, -]

ķarsu: Karşı.

□ Gelüp Mecnūn'a **ķarşu** bir maķāma
K'olurdu bu'dı andan heştķāma (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 30, Mısra 151). [ķarşu,]

ķarşu olupdur: Karşı olmak.

□ Gūle **ķarşu olupdur** şād bülbul
Tarabdan eyliyor feryād bülbul (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 14, Mısra 159). [ķarşu olupdur, -
up, -dur, -]

ķārūre-i nāmūsı: Şişenin iffeti.

□ Urup bir pūşt-pā nāmūs u nenge
Çalup **ķārūre-i nāmūsı** senge (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 33, Mısra 36). [ķārūre-i nāmūsı, -
ı, -]

kār-zār: Cenk, kavga, savaş.

- Olup cengāverān yek-ser süvāre
- Müheyyā oldı herkes **kār-zāre** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 72). [kār-zāre, -e]
- Vesîle ben olup bu **kār-zāre**
- Dirîgā olmuşam ağıyār yāre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 131). [kār-zāre, -e]
- Firāre bulmayup bir rāh-ı çāre
- Żarūrî çekdiler şaf **kār-zāre** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 46). [kār-zāre, -e]
- İdüp bir Rüetemāne **kār-zārı**
- İzāle eyleyem benden bu ‘ārı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 29). [kār-zārı, -ı]

kās: Keşke, kâşki.

- Seniñle itmeyedim **kās** ülfet
- Baña tā yetmiyeydi bu nedāmet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 151). [kās,]

kāşāne-i mār kılor: Yılanın köşkü kılmak.

- İder gāhî güli hem-hāne-i hār
- Gehî genci kılor kāşāne-i mār (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 10). [kāşāne-i mār kılor, -ur, -]

kāsāvid: Kasideler.

- O cānibden olursa ebr peydā
- Hemān ebre **kāsāvid** eyler inşā (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 70). [kāsāvid,]

kaşd: 1. Niyet, istek, amaç, gāye. 2. Birine karşı bilerek kötü davranma, kötü niyet.

- Emîr-i Necd idüpdür **kaşd** cānîñ
- Olar birgün töker elbette kanîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 173). [kaşd,]
- Benim **kaşdım** bu gāvğādan rızādır
- Ne dil-āzārlıkdur ne cefādır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 123). [kaşdım,]

kasem olsun: Yemin olsun.

- Eger feryādıma sen yetmez isen
- Kasem olsun** Hudā’ya kim gidüp ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 100). [kasem olsun, -sun, -]

kāşid: Kasteden, bir şeyi yapmaya niyet eden.

- Anı hıfz eyleyüp **kāşid** kemā-kān
- Olurdi kūy-ı Leylî’de serāyān (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 79). [kāşid,]
- Kuruldi hayme buldı bir dem ārām
- Revān bir **kāşid** ile virdi peygām (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 38). [kāşid,]
- Çü **kāşid** gūş kıldı bu kelāmı
- Getürdi Nefvel’e virdi peyāmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 67). [kāşid,]

kāşid: Revaşsız, sürümsüz, geçmez, aranmaz, kesatlı.

- Bilüp maşşūdumı **kāşid** hemān-dem
- Teşekkür eyleyüp mesrūr olup hem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 79). [kāşid,]
- Tevkkül eyleyüp Ma’būd’a **kāşid**
- Qadem koydı maşşūda **kāşid** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 83). [kāşid,]
- Tevkkül eyleyüp Ma’būd’a **kāşid**

Qadem koydı maşşūda **kāşid** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 84). [kāşid,]

kāşid idüp: Niyetlemek, amaçlamak.

- İdüp haşmetle kaş’-ı rāh kāşid
- Olup menzilgeh-i maşşūda vārid (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 51). [kāşid idüp, -üp, -]

kāşid kıldı: Kastetmek, kasıt kılmak.

- Bu peygāmıña **kāşid kıldı** icrā
- Hurüşān oldı h’ış-āvend-i Leylā (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 55). [kāşid kıldı, -dı, -]

kaşide: Kaside nazım şekli.

- İdüp irād bir türfe **kaşide**
- Revān şahrāya gitdi ol remide (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 37). [kaşide,]
- Açıp güftāra leb Mecnûn-ı şeydā
- Bedāhî bir **kaşide** kıldı inşād (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 104). [kaşide,]
- Yazıldı nāme çün pāyāna yetdi
- Götürdi **kaşide** teslim itdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 288). [kaşide,]
- Beyābān içre Mecnûn-ı remide
- Kılup inşād **kaşide** ber-kaşide (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 10). [kaşide,]
- Olur geh bir niçe taze **kaşide**
- Serāyān olsun ol miñnet-reside (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 67). [kaşide,]
- Kime inşād kılsaydım **kaşide**
- Olurdi farţ-ı vahşetden remide (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 53). [kaşide,]

kaşide olurdi: Kaside yazmak. Kaside nazım biçimi.

- Ne dem kıldıysa inşād neşide
- Olurdi ekşeri garrā **kaşide** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 22). [kaşide olurdi, -ur, -dı, -]

kāşid-ı ihlās-endiş: İçten bağıllık düşüncesinin kasdı.

- Olup ihlās-keşş Zeyd-i vefā-kış
- Olurdi **kāşid-ı ihlās-endiş** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 86). [kāşid-ı ihlās-endiş,]

kāşid-i sencide-güftār: Ölçüsü aranmayan söz.

- Garaş ol **kāşid-i sencide-güftār**
- Maķāl-i dil-keş ile āhir-i kār (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 99). [kāşid-i sencide-güftār,]

kāşid-ı ‘uşşāk-ı mehcūr: Ayrı düşmüş aşıkların postacısı.

- Hıtab itdi baña giryān u rencūr
- Didi ey **kāşid-ı ‘uşşāk-ı mehcūr** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 172). [kāşid-ı ‘uşşāk-ı mehcūr,]

kāşır: Kusurlu.

- Maķālūñ pāyesinde ‘aķl **kāşır**
- Veli hālūñ maķālīñden muğāyir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 115). [kāşır,]

kaşr: Saray, köşk.

- Götürdi **kaşra** mihmān-ı ‘aziziñ

Fedâ kıldı aña cân-ı ‘azîzîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 211). [kaşra, -a]

kat’ idüp: Kesmek,sona erdirmek. Gitmek.

□ Ümîdim **kat’ idüp** ol mâh-veşden
Rehâ bulsam gerek bu keşmekeşden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 105). [kaş’ idüp, -üp, -]

kat’ itdim: Kesmek.

□ Ne irâd eyler oldınsa işitdim
Dağı senden ümîdim **kat’ itdim** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 174). [kaş’ itdim, -dim, -]

katâr: Katar, sıra, dizi.

□ Kaşâr ile şütürle cümle ber-bâr
Temâm ol bârlar dîbâ-yı zer-kâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 71). [kaşâr,]
□ Gezüp ‘akabince vahşîler **kaşarı**
Gehî şahrâları gehî kühsârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 29, Mısra 49). [kaşarı, -ı]

kat’-ı mesâfe: Mesafe kat etmek.

□ Bu dârât ile bu şevketle Mecnûn
İdüp **kat’-ı mesâfe** tayy-ı hāmûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 134). [kaş’-ı mesâfe,]

kat’-ı nazar: Bakışlarını ayıran. Şöyle dursun.

□ Şalâhımdan benim **kat’-ı nazar** kıl
Beni bu hâlde terk it güzër kıl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 259). [kaş’-ı nazar,]

kat’-ı peyvend: Aradaki münasebeti, bağı kesmek II
vazgeçmek.

□ Cihân ehlinden itdi **kat’-ı peyvend**
Tecrüüd ‘âleminde oldı hursend (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 51). [kaş’-ı peyvend,]

kat’-ı peyvend: Aradaki münasebeti, bağı kesmek II
vazgeçmek.

□ İdüp kayd-ı sivâdan **kat’-ı peyvend**
Revân oldı hemân dîvâne-mānend (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 9). [kaş’-ı peyvend,]

kat’-ı rāh: Yolu kısaltma.

□ İdüp haşmetle **kat’-ı rāh** kâşid
Olup menzilgeh-i maşşûda vârid (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 51). [kaş’-ı rāh,]

katil-i hancer-i hūn-h’ār-ı ‘aşkem: Aşkın kanlı
dikeninin kanlı hançeri.

□ Şehîd-i ‘arşa-i peykâr-ı ‘aşkem
Katil-i hancer-i hūn-h’ār-ı ‘aşkem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 122). [katil-i hancer-i
hūn-h’ār-ı ‘aşkem, -em, -]

katil-i hasret: Özlem’in katili.

□ ‘Alîl-i miñnet olmuşsun benimçün
Katil-i hasret olmuşsun benimçün (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 278). [katil-i hasret,]

katli: Öldürmek, öldürölme.

□ Kılursın ceşş-i a’ dāyı muşaffer
Çekürsin dostân **katline** hancer (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 114). [katline, -i, -ne, -]

□ Kaşâ **katlime** çekmiş tîğ-i tîzi
Ecel sedd eylemiş rāh-ı gürîzi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 161). [katlime, -im, -e]

katl-i hancer-i hasret: Hasret hançerinin katli.

□ Mükâfâtîñ diger güne bulursun
Katl-i hancer-i hasret olursun (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 324). [katl-i hancer-i
hasret,]

katre: Damla.

□ Temevvüc itse baħr-i cezbe-i Hakk
İder her **kaşreyi** bir baħr-i muṭlaq (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 306). [kaşreyi, -yi]

kavî: Kuvvetli, güçlü.

□ Bu ğamdan çün degil mümkün necâtım
Kavî bünyâd idüp pây-ı şebâtım (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 132). [kavî,]

kavl: Söz, kelâm.

□ İşitsem de eger şavt-ı maḳalı
Nedirse bilmem ol **kavliñ** me’âli (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 134). [kavliñ, -iñ, -]
□ Bu **kavli** ğuş idüp Mecnûn-ı faḳıl
Sürür-ı bî-nihâyet kıldı ḥâşıl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 111). [kavli, -i, -]

kavl-i dil-pesend ü dil-küşâyı: Gönle ferahlık ve
gönle hoşluk veren söz.

□ İşitdi vâlid-i Mecnûn bu râyı
Bu **kavl-i dil-pesend ü dil-küşâyı** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 16). [kavl-i dil-pesend ü
dil-küşâyı, -yı, -]

kavl-i girâni: Ağır söz, hakaret.

□ İşitdi Leylî bu **kavl-i girâni**
Dili âzürde oldı yandı cânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 22, Mısra 43). [kavl-i girâni, -i, -]

kavl-i mükerrer: Tekrar edilen söz.

□ Nedir Nâkâm bu **kavl-i mükerrer**
Ki meşrûh idersin şerh-i diğer (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 193). [kavl-i mükerrer,]

kavm: Kavim, topluluk.

□ Gidüp ol **kavmden** bir niçe ğammâz
Olup hem-dest ü hem-rây u hem-âvâz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 17). [kavmden, -
den]

kavm-i mihrbâni: Şefkatli kavm.

□ Kılup yek-dil o **kavm-i mihrbâni**
Büt-i hoş-rûy-ı Leylâ-yı zamânı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 9). [kavm-i mihrbâni,]

kavd: Bağ, zincir.

□ Anı bu **kayddan** kılsan dil-âzâd
İdersin hem beni hem ‘âlemi şâd (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 41). [kayddan, -dan]
□ Ta’alluk **kaydiñ** itdi pâre pâre
Gene kıldı ‘azîmet kühsâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 10, Mısra 275). [kaydiñ, -iñ]

□ Cünūnluk kayd u bendinden güşāde
Şekībā kaydına gerden-nihāde (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 17, Mısra 176). [kaydına, -i, -na]

kayd u bendinden: Pranga ve bağ.

□ Cünūnluk kayd u bendinden güşāde
Şekībā kaydına gerden-nihāde (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 17, Mısra 175). [kayd u
bendinden, -in, -den, -]

kayd-ı 'alāyıkdan: Nsanı meşgul eden dünyevi
ilgiler.

□ Olup kayd-ı 'alāyıkdan rehā-yāb
Gözünden aşikārā tökdi hūn-āb (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 31, Mısra 89). [kayd-ı 'alāyıkdan,
-dan, -]

kayd-ı belāda: Bela, sıkıntı endişesi.

□ Birin pā-bend ider kayd-ı belāda
Birin hursend ider bezm-i şafāda (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 31, Mısra 3). [kayd-ı belāda, -da, -
]

kayd-ı edebden: Edep kaygısı.

□ Rehā kıldıñ benī kayd-ı edebden
'Aceb ser-riştesin 'aşıklara sen (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 20, Mısra 59). [kayd-ı edebden, -
den, -]

kayd-ı in ü āndan: Bunun ve onun kaygısı, endişesi.

□ Teni āzāde kayd-ı in ü āndan
Dili āsūde bīm-i pāsbāndan (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 33, Mısra 9). [kayd-ı in ü āndan, -
dan, -]

kayd-ı sivādan: Allah dışındaki bütün bağ ve
kayıtlar.

□ İdüp kayd-ı sivādan kaç'-ı peyvend
Revān oldı hemān divāne-mānend (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 37, Mısra 9). [kayd-ı sivādan, -
dan, -]

kāvin: Sızlanmak, yakınmak, şikayet etmek, dert
yanmak.

□ Cehālet mülkine olmuşdı vālī
Pes-i Kaḫkas'da kāvin ahālī (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 38, Mısra 70). [kāvin,]

kays: Leyla ve Mecnun hikayesinin erkek kahramanı,
Mecnūn.

□ Olup Leylī daḫi Kays'ın esīri
Anıñ Kays olmuş idi dil-pežīri (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 2, Mısra 54). [kays,]
□ Be-sān Kays idi Leylī de meftūn
Velī Kays aşikār u Leylī meknūn (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 2, Mısra 55). [kays,]
□ Be-sān Kays idi Leylī de meftūn
Velī Kays aşikār u Leylī meknūn (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 2, Mısra 56). [kays,]
□ Alup Kays'ın elinden ihtiyārın
İdüp nā-būd ārām u qarārın (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 2, Mısra 39). [kays'ın, -ın]
□ Olup Leylī daḫi Kays'ın esīri
Anıñ Kays olmuş idi dil-pežīri (Mecnūn u Leylī

(Nākām), Mesnevi 2, Mısra 53). [kays'ın, --ın]

□ Didiler kim bulup yār-i muvāfiḫ
Ruḥ-ı Leylī'ye Kays olmuşdur 'aşık (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 3, Mısra 12). [kays,]

□ Kılup anda ikāmet Kays idüp āh
Şebāngēh ya sehergeh gāh u bī-gāh (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 4, Mısra 19). [kays,]

□ Bu keyfiyyet de āḫir oldı ma'lūm
Bu devletden de Kays oldı maḫrūm (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 4, Mısra 26). [kays,]

□ Sürüldi Kays cebren ol mekāndan
Olundı men' Leylī daḫi andan (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 4, Mısra 27). [kays,]

□ İdüp Kays adını āḫir o dil-hūn
Fedā-yı 'aşk-ı Leylī oldı Mecnūn (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 4, Mısra 35). [kays,]

□ Adıydı Kays anı Macnūn ben itdim
Şalup şahrāya diğēr-gün ben itdim (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 36, Mısra 93). [kays,]

kays oldı: Leyla ve Mecnun hikayesinin erkek
kahramanı Mecnun, önceki adıyla Kays olmak.

□ Mey-i 'aşk ile kim Kays oldı der-cüş
O şūḥ-ı mehveşi kıldı der-āgūş (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 2, Mısra 43). [kays oldı, -dı, -]

kays-ı āzād: Mecnūn'un aşık olmadan önceki adı
"Kays".

□ Anıñ adıydı ol dem Kays-ı āzād
Gezürdi sū-be-sū āzād u dīl-şād (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 2, Mısra 5). [kays-ı āzād,]

kays-ı ḡam-resīde: Gami çok Kays, Gami
olgunlaşmış-büyümüş Mecnūn.

□ Olunca şubḥ Kays-ı ḡam-resīde
Ne der-ḥ'āb oldı ne ārām-dīde (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 4, Mısra 5). [kays-ı ḡam-resīde,]

kays-ı ser-efrāz: Seçilmiş Kays. Diğēr aşıklardan
üstün olan Kays.

□ Çıkup o bezmden Kays-ı ser-efrāz
Hevāsın eyledi 'aşk ile demsāz (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 2, Mısra 47). [kays-ı ser-efrāz,]

kaḫā: (□□□□) i. (Ar. kaḫā' "hükmetmek, emretmek,
yerine getirmek, ödemek"ten) 1. Kimsenin kastı
olmadan ortaya çıkan, zarara veya can kaybına
sebepe olabilen hādise: 2. Kaderin, Allah tarafından
ezelde tāyin ve tespit edilen biçimde ve zamanda
gerçekleşmesi:.

□ Görüp ahvālīmi şorma melālim

Kaḫāya vā-güzār it cümle ḫālim (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 10, Mısra 128). [kaḫāya, -ya, -]

□ Olup Nākām müsteslem kaḫāya
'Azimet eyle ḫatm-i mā-cerāya (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 12, Mısra 95). [kaḫāya, -ya, -]

□ Rızā virdüm kaḫāya āḫir-i kār
Şekībā oldum itdim şabr nā-çār (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 26, Mısra 121). [kaḫāya, -ya, -]

□ Kaḫā katlime çekmiş tiğ-i tizi
Ecel sedd eylemiş rāḥ-ı gürīzi (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 28, Mısra 161). [kaḫā,]

□ Kaḫā böyle beni ser-geşte kılmış
Kader ikbālīmi ber-geşte kılmış (Mecnūn u Leylī

(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 185). [kazâ,]
☐ Didi ey mâder-i müşfik şabûr ol
Kazâdan şekve-gü olma şekûr ol (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 178). [kazâdan, -dan, -]
☐ Zuhûr itdükde âşâr-ı sirîştim
 Bu olmuşdur **kazâdan** ser-nüviştim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 184). [kazâdan, -dan, -]
☐ Kader çün eyledi hükümün nümâyân
 Anı kıldı **kazâ** icrâ kemâ-kân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 2). [kazâ,]

kazâ: Allah'ın takdiri, kader II talih, şans.
☐ Kader icrâ kılup cümle merâmîñ
Kazâ İbni Selâm itmişdi nâmîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 28). [kazâ,]

kazâ-râ: Allah'ın takdiri, kader II talih, şans.
☐ Kazâ-râ bir gün ol şeydâ-yı dil-hûn
 Cûlûs itmişdi bir vâdide mahzûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 5). [kazâ-râ,]
☐ Kazâ-râ Leylî-yi ferhunde-sîret
 Rakîbinden bulup bir gice fırsat (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 23). [kazâ-râ,]

kebâb: Kebap.
☐ Ta'allûl eyleme sâkî harâbem
 Kerem kıl sîh-i miñnetde **kebâbem** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 16). [kebâbem, -em, -]

kebâb itdi: Yakmak.
☐ Benim ol gönçamı aldı sitemle
Kebâb itdi dilim nâr-ı elemle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 132). [kebâb itdi, -di, -]

kebâb olmuşdı: (Aşığın gönlü için) kebab olmak, yanmak.
☐ Olup hem hâste hem üftâde
Kebâb olmuşdı hem sîh-i belâda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 14). [kebâb olmuşdı, -muş, -di, -]

kebâb-âsâ: Kebap gibi.
☐ Bu hayretgâhda Mecnûn dil-teng
Kebâb-âsâ olup çespide-i seng (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 36). [kebâb-âsâ,]

kec-nihâde: Kötü yaratılışlı, bozuk ahlâklı, mayası bozuk olan kimse.
☐ Küleh farq-ı serinde **kec-nihâde**
 Cebîni fart-ı behcetden küşâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 29). [kec-nihâde,]

kec-rev [ü] nâ-mihrbândır: Eğri giden ve muhabbetsiz.
☐ Ki devrân [u] zamâne bî-amândır
 Hemîşe **kec-rev [ü] nâ-mihrbândır** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 78). [kec-rev [ü] nâ-mihrbândır, -dır, -]

keder: Acı, üzüntü, dert, sıkıntı, ızdırıp, tasa, gam.
☐ Kederden derdden fark itmedim ben
 Ne vakt açdı ne dem şoldı bu gülşen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 51). [kederden, -den, -]
☐ Kederden kalbimi pāk eyle şâf it

Dilim endişesini mü-şikâf it (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 15). [kederden, -den, -]
☐ Kederden gâyet olmuş hüsün ü ruhsâr
 Cemâline pedîd oldı diger bâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 185). [kederden, -den, -]
☐ Şabûr ol itme gam merg-i pederden
 Degil bir sūd hâşıl bu **kederden** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 260). [kederden, -den, -]

kedernâk: Kederli.
☐ Çemenler sū-be-sū âlûde-i hâk
 Cihân mâtem-zede gülşen **kedernâk** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 26). [kedernâk,]

kefen: Ölüye sarılan bez.
☐ Beni tekfin kıl hūnün **kefenle**
 Mülebbes eyle gül-gün pîrehenle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 117). [kefenle, -le, -]

kef-i pâyiñ: Ayak tabanı.
☐ Kef-i pâyiñ idüp bir de mükedder
 Revân oldı devân 'aķabince leşker (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 195). [kef-i pâyiñ, -iñ, -]

kelâl: Yorgunluk, bıkkınlık, usanç.
☐ Ne bunda vardır fırkat melâlî
 Ne bunda vardır hasret **kelâlî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 202). [kelâlî, -i]

kelâm: (□□□) i. (Ar. kelām) 1. Tek kelime veya kelimelerden meydana gelmiş söz, ifade: 2. Söyleyiş, söyleme: 3. Dil, lehçe:.

☐ Kelâmîñ hatm kıldı mîr-i 'Âmir
 Eb-i Leylâ cevâba oldı hâzır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 47). [kelâmîñ, -iñ]
☐ Şabâdan gûş idersem bir peyâmîñ
 Kılur ma'nen beni ihyâ **kelâmîñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 76). [kelâmîñ, -iñ, -]
☐ Kelâmı 'atf kılma tîğ-i tîze
 Kūdûret virme 'uşşâk-ı 'azîze (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 241). [kelâmı, -ı]
☐ İderdi gûş Mecnûn'ın **kelâmîñ**
 Kelâmından bulup bûy-ı peyâmîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 69). [kelâmîñ, -in]
☐ İderdi gûş Mecnûn'ın kelâmîñ
Kelâmından bulup bûy-ı peyâmîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 70). [kelâmından, -in, -dan, -]
☐ Kelâmîñ itmemişdi hatm hâlâ
 Ki oldı tâze bir hengâme peydâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 199). [kelâmîñ, -iñ, -]
☐ Çü kâşid gûş kıldı bu **kelâmı**
 Getürdi Nefvel'e virdi peyâmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 67). [kelâmı, -ı]
☐ Kelâmîñ hatm idüp nâlan nâlan
 Töküp hūn-âbe Mecnûn oldı giryân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 19). [kelâmîñ, -iñ, -]
☐ Meger gûş itmemişsin bu **kelâmı**
 Ki baş itmiş anı Pîr-i Kirâmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 39). [kelâmı, -ı]
☐ Nîşîmen eyledi bir hoş-maķâmı

Güzide kıldı bir şîrîn **kelâmı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 80). [kelâmı, -ı]
□ Kelâmın hâtm kıldı âh itdi
Gelüp cevâna 'azm-i râh kıldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 53). [kelâmın, -ın, -]

kelâm: Olgunluk, yetkinlik, tamlık, eksiksizlik.
□ Selâmı cümleye maşşûd ışkâ
Kelâmın eyliyordı cümle işğâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 26). [kelâmın, -ın, -]

kelâm-ı âb-dâra: Güzel, tatlı söz.
□ Baķup Mecnûn-ı zâr u bî-ķarâra
Virüp revnaķ **kelâm-ı âb-dâra** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 102). [kelâm-ı âb-dâra, -a, -]

kelâm-ı çerble: Uygun, yumuşak söz.
□ Kelâm-ı çerble hoş-rüy Nevfel
İdüp âvâze şîrîn-güy Nevfel (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 117). [kelâm-ı çerble, -le, -]

kelâm-ı rûh-bahşın: Can bahşeden.
□ Kelâm-ı rûh-bahşın eyleyüp güş
İdem âlâm-ı hicrânı ferâmûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 69). [kelâm-ı rûh-bahşın, -ın, -]

kem: Az, eksik.
□ Yaķar cismim şerâr-ı ğayret-i 'aşķ
İder âşârımı **kem** satvet-i 'aşķ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 402). [kem,]

kem olmuş: Deĝersiz, olmak.
□ Anı sâķsî eyler mest-i bâde
Hemân mîķdâr **kem olmuş** arada (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 4). [kem olmuş, -muş]

kemâhî: Olduĝu gibi.
□ Haber olsa olurdu iştibâhı
Künün 'ayne'l-yaķîn ĝördün **kemâhî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 186). [kemâhî,]

kemâhî: Hakkiyla, tam manasıyla.
□ Ki bir dem eyleyüp rû'yet o mâhı
Cemâl-i dil-ķeşîn ĝörsün **kemâhî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 16). [kemâhî,]

kemâ-kân: Eskisi gibi, eskiden olduĝu gibi, evvelki gibi.

□ Kılup efsûs iderdi dîde giryân
İderdi hıfz ebyâtın **kemâ-kân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 16). [kemâ-kân,]
□ Anı hıfz eyleyüp kâşid **kemâ-kân**
Olurdu kūy-ı Leylî'de serâyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 79). [kemâ-kân,]
□ O meh-veş kim ĝörüp Leylî'ni giryân
Nihân derdini bilmişdi **kemâ-kân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 248). [kemâ-kân,]
□ Derûn-ı hânede açdı **kemâ-kân**
Ne matlab var ise kıldı nümâyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 61). [kemâ-kân,]
□ Bilüp keyfiyyeti Leylî **kemâ-kân**

Feraħdan ĝonca-tek olmuşdı hândân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 7). [kemâ-kân,]
□ Kader çün eyledi hûkmün nümâyân
Anı kıldı każâ icrâ **kemâ-kân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 2). [kemâ-kân,]
□ Ne sūz-ı 'aşķı fehmi itdi **kemâ-kân**
Karışdı nehr bahre oldı 'ummân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 49). [kemâ-kân,]

kemākân: Eskisi gibi, eskiden olduĝu gibi, evvelki gibi.

□ O cem 'iyyetde bir merd-i sühândân
Bilürmiş hâl-i Mecnûn'ı **kemākân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 54). [kemākân,]

kemâl: Erginlik, olgunluk, pişkinlik.
□ İdüp pîrâste Leylî cemâlin
Beyân it şerh kıl Mecnûn **kemâlin** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 98). [kemâlin, -in, -]
□ Bilenler 'aşķda Mecnûn **kemâlin**
İderdi ârzû Leylî cemâlin (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 13). [kemâlin, -in, -]
□ Ta 'aşşukdur hünermendân **kemâli**
Eger geçmezse hadd-i 'i 'tidâli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 99). [kemâli, -i, -]
□ Ser-encâmı gene mevt-i fenâdır
Kemâli hem zevâle müntehâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 78). [kemâli, -i, -]

kemâle irmedim: Olgunlaşmak.
□ Belî ben irmedim hâlâ kemâle
Degil cânım benim kâbil vişâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 289). [kemâle irmedim, -me, -dim, -]

kemâl-i 'işmetinden: İffetin olgunluĝu.
□ Ta 'aşşukda o mâhın rif'atinden
Kemâl-i 'işmetinden 'iffetinden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 222). [kemâl-i 'işmetinden, -in, -den, -]

kemâl-i sevkden: Büyük coşķu, neşe.
□ Görünce nâme-i Leylî'ni Mecnûn
Kemâl-i şevķden oldı diger-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 180). [kemâl-i şevķden, -den, -]

kemâl-i vecdden: Tam bir coşķunluk.
□ İdüp bu dürleri işâr Mecnûn
Kemâl-i vecdden oldı diger-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 356). [kemâl-i vecdden, -den, -]

kemân: Yay.
□ İki ebrûların iki **kemândır**
Müjeñ tîr-i belâ-yı nâ-gehândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 257). [kemândır, -dır, -]

kemân-dârân-ı heft: Yedi yay ve ok taşıyıcısı.
□ Elâ ey zümre-i 'aşķa ser-tâc
Kemân-dârân-ı heft âvergeh-i âmâc (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 208). [kemân-dârân-ı heft,]

kemend: İp, bağ.

- Dili peyveste sevdâ pây-bendi
- Hemîşe gerdeninde ğam **kemendi** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 10). [kemendi, -i]
- Serinden itdi yek-ser **kemende** müyuñ
- Hırâş itdi urup ser-peñçe rüyuñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 165). [kemende, -e, -]

kemend-i 'aşkına: Aşkın ucuilmekli ipi; aşk kemendi. II (Bir kimseyi) aşka düşüren sevgilinin saçının kıvrımı.

- Kemend-i 'aşkına dil-beste kıldı
- Esîr ü mübtelâ vü haste kıldı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 41). [kemend-i 'aşkına, --i--ı-n-a, -]

kemend-i 'aşkına: Aşk kemendi.

- Hemân-dem kim saña dil-dâde oldum
- Kemend-i 'aşkıña** üftâde oldum (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 218). [kemend-i 'aşkıña, -iñ, -a, -]

kemend-i derd: Derd kemendi, derd düğümü.

- Kemend-i derd ile pâ-beste Leylî
- Belâ-yı 'aşkdan dil-haste Leylî (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 279). [kemend-i derd,]

kemend-i firkatîñle: Ayrılık kemendi.

- Za'îfem nâ-tevânem mestmendem
- Kemend-i firkatîñle** pây-bendem (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 328). [kemend-i firkatîñle, -iñ, -le, -]

kemend-i tâb-dârı: (Sevgilinin) parlak saçı.

- Ham-ender-ham **kemend-i tâb-dârı**
- Kemend-i tâbınıñ şîrân şikârı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 17). [kemend-i tâb-dârı, -ı, -]

kemend-i tâbınıñ: (Sevgilinin) parlak saçı.

- Ham-ender-ham kemend-i tâb-dârı
- Kemend-i tâbınıñ** şîrân şikârı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 18). [kemend-i tâbınıñ, -ı, -niñ, -]

kemîne: (Fa.) Aciz, zavallı.

- Eger ihzâr idüp ol meh-liķanı
- Kemîne** bendegân-bağış itsin anı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 88). [kemîne,]

kemîngâh: Pusu kurulan yer.

- Ki şayd 'azmiyle bir şayyâd anda
- Kemîngâh** eylemişdi ol mekânda (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 8). [kemîngâh,]

kem-vücüd: Bedeni değersiz olan.

- Nümüdüñla seniñ ben bî-nümüdem
- Vücüdüñla seniñ ben **kem-vücüd** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 308). [kem-vücüd, -em, -]

kenâr: Kıyı, köşe, kenar.

- Alup seccâdesin çıkdı **kenâre**

İrişdi bir muvahhiş kühsâre (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 19). [kenâre, -e]

□ Egerçi zevk-i vaşlıñdan **kenârem**

Veli tâ zindegem ümmüd-vârem (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 85). [kenârem, -em, -]

□ İrişmekse murâdın vaşl-ı yâre

Cününü terk kıl çık bir **kenâre** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 190). [kenâre, -e]

□ Heveskâr idi peyveste şikâre

Şikâr-ı 'azm ile çıkmışdı **kenâre** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 30). [kenâre, -e]

□ İrişdi Necd'de bir merğzâre

Nüzül itdi çemende bir **kenâre** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 36). [kenâre, -e]

□ Çıkup yoldan kenâre ıztırârı

Nişîmen eylemişdi bir **kenârı** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 16). [kenârı, -ı, -]

□ Akıtdı gözlerinden eşk-i gül-gün

Kenârıñ eyledi eşk ile pür-hün (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 50). [kenârıñ, -iñ, -]

□ Kılup sîmâsına bir dem nezâre

Şinâsân olmadı durdı **kenâre** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 54). [kenâre, -e]

□ Kenâr olduñ hemîşe vâlidiniden

Anı bir lahza hoşnûd itmediñ sen (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 13). [kenâr,]

□ Büt-i âmâli kıldım pâre pâre

Yıkup büt-hâneyi çıkdım **kenâre** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 170). [kenâre, -e]

□ Hirâs-ı şîrden çıkdı **kenâre**

Edâ itdi selâmın bi'l-işâre (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 29). [kenâre, -e, -]

□ Bu hâk-i tîredir tâ-der-miyâne

Kenâr olmaz aradan bir bahâne (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 292). [kenâr,]

□ Egerçi bir cihetden oldı hürrem

Ki gencinden **kenâr** olmuşdı ezkam (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 30). [kenâr,]

□ Qalanlar havfdan kaçdı **kenâre**

İdüp bir bu'd-ı menzilden nezâre (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 175). [kenâre, -e, -]

□ Dilinde kalmadı tâb-ı nezâre

Qabâsın çâk idüp çıkdı **kenâre** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 380). [kenâre, -e, -]

□ Şalât u şamûmdan mahrûm u mehcûr

Firâsetden **kenâr** âdâbdan dūr (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 6). [kenâr,]

□ Başından mi'ceriñ atdı **kenâre**

Qabâsın yek-ser itdi pâre pâre (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 159). [kenâre, -e]

□ Ki bağrı gıryesinden hûna döndi

Kenârı dâmen-i Ceyhûn'a döndi (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 170). [kenârı, -ı]

□ Kûşâde kıldılar Leylî mezârıñ

Gül-âğın itdiler Mecnûn **kenârıñ** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 268). [kenârıñ, -iñ, -]

kenâr ol: Çekilmek, uzaklaşmak.

- Vîrüp dil 'âşık olma hüşyâr ol
- Melâmetden nedâmetden **kenâr ol** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 268). [kenâr ol,]

kenâre: Kıyı, kenar.

- Çıkup yoldan **kenâre** ıztırârı

Nişîmen eylemişdi bir kenârı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 20, *Mısra* 15). [*kenâre*,]

kenâre çıktı: Kenara çıkmak.

□ Nihânî bezmden çıktı kenâre
Gidüp pinhân kenâr-ı cüybâra (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 14, *Mısra* 143). [*kenâre çıktı*, -dı, -]

kenâre çıktı: Kenara çıkmak.

□ Miyân-ı cem'den çıktı kenâre
Mücerred oldu gitdi kühsâre (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 19, *Mısra* 159). [*kenâre çıktı*, -dı, -]

kenâr-ı 'andelîbi: Bülbülün köşesi.

□ Kenâr-ı 'andelîbi pür-gül eyle
Gülü hem hem-zebân-ı bülbül eyle (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 33, *Mısra* 61). [*kenâr-ı 'andelîbi*, -i, -]

kenâr-ı büseniñ: Öpücüğün(dudağının) kenarı.

□ Şarıldı boynuna ol pāk-zâdın
Kenâr-ı büseniñ açdı mezâdın (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 33, *Mısra* 236). [*kenâr-ı büseniñ*, -niñ, -]

kenâr-ı çeşme-i hıızr'a: Hızırın çeşmesinin kenarı.

□ Benî ümmîd-vâr itdîñ götürdîñ
Kenâr-ı çeşme-i Hıızr'a yetürdîñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 19, *Mısra* 144). [*kenâr-ı çeşme-i hıızr'a*, -a, -]

kenâr-ı cüybâra: Akarsu kenarı, kıyısı.

□ Nihânî bezmden çıktı kenâre
Gidüp pinhân **kenâr-ı cüybâra** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 14, *Mısra* 144). [*kenâr-ı cüybâra*, -a, -]

kender: Ki ender, nadir.

□ Kesî **kender** sereş sevdâ-yı Leylîst
Zı selâmı ve'z sedeş ki tesellîst (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 21, *Mısra* 43). [*kender*,]

kendi: "Kendi" dönüşlülük zamiri.

□ Budur evlâ baña terk it benî sen
Ki **kendi** kârıma meşgûl olam ben (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 17, *Mısra* 148). [*kendi*,]
□ İderdi ser-nigün **kendi** penâhîñ
Kılurdu bî-sükûn **kendi** penâhîñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 18, *Mısra* 93). [*kendi*,]
□ İderdi ser-nigün **kendi** penâhîñ
Kılurdu bî-sükûn **kendi** penâhîñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 18, *Mısra* 94). [*kendi*,]
□ Velî Mecnûn'a anı yâr itmeme
Bu nengi **kendime** hem-vâr itmeme (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 19, *Mısra* 94). [*kendime*, -m, -e]
□ Seniñ 'aşkıñladır ancak hayâlim
Degil ma'lûmum aşlâ **kendi** hâlim (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 22, *Mısra* 238). [*kendi*,]
□ O kim fermüş ider **kendi** şühüdîñ
İder mi fehmi diğerler vücüdîñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 23, *Mısra* 49). [*kendi*,]
□ Bırakdı **kendi** taşvîriñ selâmet

Görenler kıldı Mecnûn'ı melâmet (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 25, *Mısra* 11). [*kendi*,]

kendü: Kendi.

□ Niyâz itdiler oldılar ricâ-dâr
Ki itsünler anı **kendülere** yâr (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 29, *Mısra* 42). [*kendülere*, -ler, -e]
□ Der-âgûş eyleyüp yek-dîgerini
Ferâmuş itdiler **kendülerini** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 33, *Mısra* 160). [*kendülerini*, -ler, -in, -i, -]
□ Tecellîgâh idi yek-dîgerine
Şeğafnâk idiler **kendülerine** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 34, *Mısra* 46). [*kendülerine*, -ler, -in, -e, -]
□ Olup âyinesi yek-dîgeriniñ
Likâsın seyr idüp **kendüleriniñ** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 34, *Mısra* 42). [*kendüleriniñ*, -ler, -i, -niñ, -]

kerâmet: Olağanüstü durum, keramet.

□ Didî bir dîgere kim ey Zuhal sen
Kerâmetde eğerde bî-bedelsen (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 27, *Mısra* 22). [*kerâmetde*, -de, -]

kerâmet ehline: Kerem sahibi, lütfkar kişi. II Veliler.

□ Ki erbâb-ı hünerden çeşm-dârem
Kerâmet ehline ümmîd-vârem (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 38, *Mısra* 44). [*kerâmet ehline*, -ne, -]

kerbâs: Keten bezi.

□ Vücüdumdur benim bir âteş-i tîz
Hemîn **kerbâslardır** penbe-amîz (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 28, *Mısra* 58). [*kerbâslardır*, -lar, -dır, -]

kerd-i devriñ: Devreden tozun; toprağın.

□ Degil ta'dâda kâbil derd-i devriñ
Ki tünd-bâd-ı cüduñ **kerd-i devriñ** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 12, *Mısra* 58). [*kerd-i devriñ*, -iñ, -]

kerem: Lutuf, iyilik, ihsan.

□ Kerem kıl durma ey peyk-i kirâmım
Bulup Mecnûn'ı teblîğ it selâmım (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 57). [*kerem*,]
□ Kıpandî sū-be-sū bâb-ı şadâkat
Kerem mekr oldu revnâk buldı hisset (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 38, *Mısra* 104). [*kerem*,]

kerem eyle: Cömertlik etmek, iyilik etmek.

□ Kerem eyle beni bed-nâm kılma
Tebehkâr itme bed-fercâm kılma (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 19, *Mısra* 97). [*kerem eyle*,]

kerem eyle: Cömertlik etmek.

□ Ricâ-dârem idüp ümmîd senden
Kerem eyle götür bir nâme benden (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 27, *Mısra* 176). [*kerem eyle*,]

kerem itsün: Lutf etmek, iyilikte bulunmak.

□ Kerem itsün beni dil-şād kılsın
Gam-ı hicrāndan āzād kılsın (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 187). [kerem itsün, -sün,
-]

kerem kıl: Cömertlik etmek, asalet göstermek,
lütfetmek..

□ Kerem kıl ey şabā durma vezān ol
Resûl-i ‘āşık-ı bî-hānümān ol (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 167). [kerem kıl,]

kerem kıl: Cömertlik etmek, asalet göstermek.

□ Kerem kıl ‘aybımı ser-kûb kılmā
Günāhımla beni menkûb kılmā (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 75). [kerem kıl,]

kerem kıl: Cömertlik etmek, asalet göstermek.

□ Ta‘allûl eyleme sākî hārābem
Kerem kıl sîh-i mihnetde kebābem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 16). [kerem kıl,]

kerem kıl: Cömertlik etmek, asalet göstermek.

□ Didi ey vâlid-i müşfik kerem kıl
Beni ‘afv eyle merfû‘ül-kālem kıl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 129). [kerem kıl,]

kerem kıl: Cömertlik etmek, asalet göstermek.

□ Didi ey cān māder gel kerem kıl
Bu kürbetden geçüp terk-i elem kıl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 151). [kerem kıl,]

kerem kıl: Cömertlik etmek, asalet göstermek.

□ Didi ey cān māder gel kerem kıl
Bu kürbetden geçüp terk-i elem kıl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 151). [kerem kıl,]

kerem kıl: Cömertlik etmek, asalet göstermek.

□ Kerem kıl ‘uqde-i bahtım küşād it
Dil-i nā-şādımı bir lahza şād it (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 23). [kerem kıl,]

kerkes: Akbaba.

□ Meges gezse yüzünde lâ-übālî
Bañadır ol meges kerkes mişālî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 360). [kerkes,]

kes: Kimse kişi, herkes.

□ Ne bir kesle bulurdi üns bir dem
Ne olmuşdi aña bir kimse hem-dem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 5). [kesle, -le, -]
□ İklîk kalmamışdır bu miyānda
Velî zāhir gören kesler cihānda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 342). [kesler, -ler]

kes: 1. Ayrılmak, uzaklaşmak, ilgiyi kesmek,
vazgeçmek. 2. (Bağını) koparmak, (ilgi ve alakayı)
kesmek.

□ Nesim-i şubh olup ancak berîdi
Kesildi habl-i ümmîd-nüvîdi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 30). [kesildi, -il-di]

□ Budur Nâkâm devrânı sipihriñ
Kesüp ‘uşşākdan āşār-ı mihriñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 180). [kesüp, -üp, -]
□ Ümîdiñ kesdi çün Zeyd ol melekden

Geçürdi nāle vü zārîñ felekden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 57). [kesdi, -di, -]

□ ‘Alâkām kesilmişdir horeşden
Emînim ihtiyāc-perverişden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 93). [kesilmişdir, -il, -
miş, -dir, -]

kesâkes: Çekişme, uğraşma, kevgā.

□ Olup ağıyardan ol bezm hālî
Kesâkesden olaydım lâ-übālî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 250). [kesâkesden, -den,
-]

keşf iderdi: Açmak, kaldırmak.

□ Dem-i güftārda nuṭṭ u beyānı
İderdi keşf esrār-ı nihāmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 17, Mısra 194). [keşf iderdi, -er, -di, -]

keşf-i rāza: Sırrın bildirilmesi, sırrın keşfi.

□ Ne keşf-i rāza vardı iktidārı
Ne ketm-i ‘aşka kalmışdı kararı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 39). [keşf-i rāza, -a, -]

kesî: Bir kişi.

□ Kesî kender sereş sevdā-yı Leylîst
Zı selāmı ve‘z sedeş ki tesellîst (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 43). [kesî,]

kesil: Kesilmek, kopmak, ayrılmak.

□ Görüp Mecnûn‘ı bu hāletde bābı
Kesildi tākati mahv oldu tābı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 42). [kesildi, -di, -]

kesil-: Kesilmek, kopmak, ayrılmak.

□ Kesildi rişte-i ümmîd-i vuşlat
Diger-bār oldu bend-i dām-ı fırkat (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 55). [kesildi, -di]

keşkeşān: Samanyolu.

□ Temāşā kıldı Mecnûn āsumānı
Gehî aḥterleri geh keşkeşānı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 14). [keşkeşānı, -ı, -]

keşmekeş: Karışıklık, kavga, dövüş, arbede.

□ Künün bu keşmekeşden bu cefādan
Bu gîrû-dārdan bu mā-cerādan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 133). [keşmekeşden, -
den]
□ Ümîdim kat‘ idüp ol māl-veşden
Rehā bulsam gerek bu keşmekeşden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 106). [keşmekeşden, -
den]
□ Hemān Zeyd’e idüp tab‘iyyet anda
Muḥālîf keşmekeşden var dehānda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 122). [keşmekeşden, -
den, -]
□ Velî bu keşmekeşle tab‘-ı ser-keş
İdüp endişemi her dem müşevveş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 129). [keşmekeşle, -le]

kesret: Çokluk.

□ Görüp bu kesreti kıldı te‘emmül
Ki şulh olmazsa müşkildir taḥammül (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 167). [kesreti, -i]

keşti-i nüh: Nuh'un gemisi.

□ O meyden kim odur perverde-i rüh
Odur tûfân-ı gamda **keşti-i Nüh** (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 30). [keşti-i nüh,]

ketm-i 'aşka: Aşığın aşkını gizlemesi.

□ Ne keşf-i rāza vardı iktidār
Ne **ketm-i 'aşka** kalmışdı karar (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 40). [ketm-i 'aşka, -a, -
]

ketm-i esrār: Sır saklama.

□ Degil 'uşşāka mümkün **ketm-i esrār**
K'olur her demde biñ şahid pedidār (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 63). [ketm-i esrār,]

kevākib: Yıldızlar.

□ Gelüp gördi ki mektebde **kevākib**
Müretteb cümle ber-vefķ-i merātib (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 9). [kevākib,]
□ Ki ol gice olup eflāk rüşen
Kevākib intizāmile müzeyyen (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 6). [kevākib,]
□ Baķup gördi **kevākib** nā-tevāndır
Degil fermān-revā fermānberāndır (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 39). [kevākib,]
□ Şanup her kevkebi bir bāb-ı hācet
Kevākibden idüp ümmid-i nuşret (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 16). [kevākibden, -den, -
]
□ Kevākibden idüp i'rāz yek-bār
Yakīn itdi ki olmışdır haķā-kār (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 41). [kevākibden, -den]
□ Kevākibdir seniñ-tek ser ğulāmiñ
Makālīd-i semā vü arz nāmīñ (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 61). [kevākibdir, -dir]

kevākib-i şem'dāni: Şamdan'ın yıldızları.

□ Olup raķşān **kevākib-i şem'dāni**
Çerāġān eylemişdi āsumānı (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 7). [kevākib-i şem'dāni,
-ı, -]

kevkeb: Yıldız.

□ Gümān itdi o **kevkeb** Müşteri'dir
Nücümüñ es'ad ü vālā-teridir (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 27). [kevkeb,]
□ Şanup her **kevkebi** bir bāb-ı hācet
Kevākibden idüp ümmid-i nuşret (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 15). [kevkebi, -i]
□ Gehī bir **kevkebi** Nāhid şandı
Anı baķşende-i ümīd şandı (Mecnûn u Leyli (Nâkâm),
Mesnevi 27, Mısra 17). [kevkebi, -i]
□ İdüp her **kevkebi** bir ad ile yād
Diyüp derd-i derünüñ kıldı feryād (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 35). [kevkebi, -i]
□ Hemīn minvāl ile rû ber-sitāre
Çeküp **kevkebleri** bir bir şümāre (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 34). [kevkebleri, -ler, -i
]

kevkeb: Yıldız -talih, şans, baht anlamında-.

□ Aniñ emrinedir tābi' felekler

Añadur bende **kevkebler** melekler (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 94). [kevkebler, -ler]

kevkeb-i raķşān u seyyār: Parlak ve dolaşan yıldız.

□ Hezārān **kevkeb-i raķşān u seyyār**
Felek saķında olmuşdı pedidār (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 11). [kevkeb-i raķşān u
seyyār,]

key: Ki ey nidası.

□ Dimişler bu meşeldir bir veliden
Şeniden **key** buved mānend-i diden (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 184). [key,]

k'ey: Ki ey nidası.

□ Didi İbni Selām'a **k'ey** cefākār
Bu girdārı eger itsen diger-bār (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 321). [k'ey,]

keyfiyet: 1. Bir şeyin taşıdığı şu veya bu hal, nasıl ve ne türlü olduğu, varlıklar arasındaki farkları meydana getiren durum, vasf, nitelik. 2. İş, mesele, husus, vaziyet.

□ Bilüp **keyfiyeti** Mecnûn-ı maķzûn
Olup endāzeden endūhi bīrūn (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 29). [keyfiyeti, -i]
□ Olan **keyfiyeti** ol pāk-zāde
Mufaşşal eyledi bir bir ifāde (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 101). [keyfiyeti, -i]
□ Bilüp **keyfiyeti** Leylā hemān-dem
Revān oldı devān mest ü ħurrem (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 145). [keyfiyeti, -i, -]

keyfiyyet: 1. Bir şeyin taşıdığı şu veya bu hal, nasıl ve ne türlü olduğu, varlıklar arasındaki farkları meydana getiren durum, vasf, nitelik. 2. İş, mesele, husus, vaziyet.

□ Bu **keyfiyyet** de āķir oldı ma'lūm
Bu devletden de Kays oldı maķrūm (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 25). [keyfiyyet,]
□ Bilüp **keyfiyyeti** ol merd-i ħuşyār
Serāpā ħālden oldı ħaber-dār (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 93). [keyfiyyeti, -i, -]
□ Olan **keyfiyyeti** takrīr kıldı
Ĥikāyet eyledi tebşīr kıldı (Mecnûn u Leyli (Nâkâm),
Mesnevi 15, Mısra 83). [keyfiyyeti, -i]
□ Bilüp **keyfiyyeti** Leylī kemā-kān
Feraĥdan ġonca-tek olmuşdı ħandān (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 7). [keyfiyyeti, -i]
□ Gelüp herkes ider oldı ziyāret
Bu **keyfiyyet** cihānda buldı şöhret (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 254). [keyfiyyet,]
□ Degil pūşīde 'özü-i dīgerim hem
Bilür **keyfiyyeti** hem cümle 'ālem (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 72). [keyfiyyeti, -i]

keyfiyyet-i lyli'den: Leylā'nın hali.

□ Alup **keyfiyyet-i lyli'den** 'ibret
Ni'coldı gör mir'at-i ĥaķīķat (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 211). [keyfiyyet-i
lyli'den, -den, -]

keyĥüsrev ü behrām u behmen: Keyĥüsrev,
Behram ve Behmen.

□ Hani **Keyhüsrev ü Behrām ü Behmen**
Hani Sām u Nerīmān Gīv ü Bijen (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 205). [*keyhüsrev ü*
behrām u behmen,]

keykubād: İran'ın Pişdâdiyân sülalesinden sonra
gelen şah sülalesi Keyâniyân'ın ilk hükümdarıdır.
Adaletiyle ün salmıştır.

□ Beni serşār bir sāgarla şād it
Tekellüm kişverinde **Keykubād** it (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 16, *Mısra* 4). [*keykubād*,]

ki: "Ki" bağlacı; "ama, fakat, lakin, -dığı için"
anlamında kullanılan bağlaç.

□ Ki Mecnûn olunca 'aşk-çire
İrince destî [bu] dāmān-ı dehre (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 2, *Mısra* 3). [*ki*,]
□ Niçe sākî **ki** rüyî bedr-i enver
Niçe mey reşk-bahş-ı āb-ı Kevser (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 2, *Mısra* 17). [*ki*,]
□ Niçe sākî **ki** kaddî dil-keş idi
Niçe mey kim şarāb-ı bî-geş idi (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 2, *Mısra* 19). [*ki*,]
□ Niçe sākî **ki** mihr-i 'ālem-efrūz
Niçe mey kim şerār-ı hānūmān-sūz (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 2, *Mısra* 21). [*ki*,]
□ Niçe sākî **ki** nūr idi mücessem
Müsel sel zülfi zencir-i muṭalsam (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 2, *Mısra* 23). [*ki*,]
□ Niçe sākî **ki** bir serv-i gül-endām
Büt-i çālāk-ı gāretkār-ı ārām (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 2, *Mısra* 25). [*ki*,]
□ Ne rütbe eyledilerse müdārā

Ki 'aşkı itmesünler āşikārā (*Mecnûn u Leylî* (*Nâkâm*),
Mesnevi 2, *Mısra* 60). [*ki*,]

□ Budur ol çarḥ-ı bed-fercām Nakām

Ki hāle itmemiş 'uşşākî bā-kām (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 3, *Mısra* 24). [*ki*,]

□ Gelüp gördi **ki** mektebde kevākib
Müretteb cümle ber-vefk-i merātib (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 4, *Mısra* 9). [*ki*,]

□ Ne yerden kim geçürdi ol diger-gün

Diyorlardı **ki** çoyma gitdi Mecnûn (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 4, *Mısra* 40). [*ki*,]

□ Aña kim **ki** gelüp söyler ise pend
İdüp nāle diyürdi pend tā çend (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 5, *Mısra* 7). [*ki*,]

□ Kalurdi bir kabîle anda me'vā

Ki bu me'vā idi me'vā-yı Leylā (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 5, *Mısra* 18). [*ki*,]

□ Ki ey bād-ı şabā durma sefer kıl
Ser-i zülfine Leylî'nin güzer kıl (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 5, *Mısra* 31). [*ki*,]

□ Ki Mecnûn'dur dil-efkār-ı firākîñ
Anı dil-hūn idüpdür iştiyākîñ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 5, *Mısra* 41). [*ki*,]

□ Ki o miḥnetde kalmış öyle nālān
Sen āsāyişde böyle şād u ḥandān (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 5, *Mısra* 51). [*ki*,]

□ Kabîle ehli kıldı ittifākı

Ki nā-būd eylesinler bu nifākı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 6, *Mısra* 6). [*ki*,]

□ Murādımdır tarīk-i āşinālīk

Ki vardır bunda iki rüşenālīk (*Mecnûn u Leylî*

(*Nâkâm*), *Mesnevi* 6, *Mısra* 36). [*ki*,]

□ Eb-i Leylā'ya ol dem kıldı izhār

Ki Leylî'den için geldim talebkār (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 6, *Mısra* 38). [*ki*,]

□ Ferāmūş eyle ol nā-mihrbānı

Ki yokdur anda ehliyyet nişānı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 6, *Mısra* 64). [*ki*,]

□ Nedür Leylî **ki** senden yād kılmaz

Seni bu derdden āzād kılmaz (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 6, *Mısra* 69). [*ki*,]

□ Ki ben Mecnûn-ı Leylā-yı zamānem

Ne Mecnûn ruh-ı Leylî ve şānem (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 6, *Mısra* 87). [*ki*,]

□ Degildir o baña bed-mihr ašlā

Baña andan degil bu ğam **ki** Leylā (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 6, *Mısra* 96). [*ki*,]

□ O rütbe kılmışam kim in ü ānı

Ki bilmem daḥi rāh-ı hānūmānı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 7, *Mısra* 26). [*ki*,]

□ Velikin zaḥm-ı ḥurde bir şikārem

Ki pā-bend-i kemend-i tāb-dārem (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 7, *Mısra* 46). [*ki*,]

□ Oğur cismim görenler nām-ı Leylā

Ki adındır iki iki lām u iki yā (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 7, *Mısra* 92). [*ki*,]

□ Bahārîñ turfe vakti gül zamānı

Ki itmişdi bahār ihyā cihānı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 8, *Mısra* 2). [*ki*,]

□ Bu mevsimde bu vakt-i cān-fezāda

Ki bûy-ı 'aşk idi peydā hevāda (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 8, *Mısra* 12). [*ki*,]

□ İrişdi nā-gehān bir gülsitāna

Ki ğubṭa-bahş idi bağ-ı cināna (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 8, *Mısra* 20). [*ki*,]

□ Ki bir dem gūş kılmazsañ fiğānıñ

Yağursan nār-ı 'aşka āşiyānıñ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 8, *Mısra* 35). [*ki*,]

□ Meger ma'şūklarda resmdir bu

Ki olsunlar gerek dā'im cefā-cū (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 8, *Mısra* 38). [*ki*,]

□ Hemān gülzārda gördi **ki** yāri

Fürüzān eylemiş bağ u bahārı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 8, *Mısra* 41). [*ki*,]

□ Ki Leylî daḥi Mecnûn'dan makdem

Olup bir niçe meh-rūlarla hem-dem (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 8, *Mısra* 47). [*ki*,]

□ Niçe Leylî **ki** bir maḥbūb-ı dil-keş

Niçe Mecnûn vücūdı 'aşk-ı āteş (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 8, *Mısra* 61). [*ki*,]

□ Niçe Leylā **ki** şubḥ-ı 'ālem-efrūz

Niçe Mecnûn **ki** şem'-i ḥ'īştēn-sūz (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 8, *Mısra* 67). [*ki*,]

□ Niçe Leylā **ki** şubḥ-ı 'ālem-efrūz

Niçe Mecnûn **ki** şem'-i ḥ'īştēn-sūz (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 8, *Mısra* 68). [*ki*,]

□ Ki sen bir nāzenin-i bî-bedelsin

Bedelsiz bir melek-sīma güzelsin (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 8, *Mısra* 91). [*ki*,]

□ Ki ey cān-ı ḥazīn çün vaşla yetdiñ

Niçün ğaflet kılup vakti güm itdiñ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 8, *Mısra* 107). [*ki*,]

□ Seni daḥi nidelim gerçi cānsın

Ki cānānsız baña bāğirānsın (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 8, *Mısra* 116). [*ki*,]

□ İder 'aşıkları gün gün ciger-hün
Olur vâreste kim **ki** olsa Mecnûn (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 8, *Mısra* 126). [ki,]

□ Ki kılmışdır beyâbânı musahhar
Cünûd-ı 'aşk-ı Mecnûn-ı dil-âver (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 9, *Mısra* 3). [ki,]

□ Diyürdi her zamân dil-hün atası
Ki bir kes olmasun mecnûn atası (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 9, *Mısra* 10). [ki,]

□ Ki mihrâbı zemîn ü âsumânîñ
Medâr-ı hâceti ehl-i cihânîñ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 9, *Mısra* 17). [ki,]

□ Didi cân-ı peder bak bu makâma
Ki şâyestedir hezârdan ihtirâma (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 9, *Mısra* 30). [ki,]

□ Teğâfûl itme bu beyt-i Hudâ'dır
Dil-âgeh ol **ki** cây-i ilticâdır (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 9, *Mısra* 32). [ki,]

□ Tütüp bu halka-i beyti du'a kıl
Ki yâ Rab sen beni gamdan cüdâ kıl (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 9, *Mısra* 34). [ki,]

□ Tazarru' it **ki** yâ Rabb kıl beni şad
Beni bu 'aşkdan eyle dil-âzâd (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 9, *Mısra* 35). [ki,]

□ Niyâz itdi **ki** zârem yâ İlâhî
Derinde halka-dârem yâ İlâhî (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 9, *Mısra* 43). [ki,]

□ Ki ben bir 'aşık-ı sāgar-bedestem
Temâşâ-yı ruh-ı sâkiyle mestem (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 9, *Mısra* 47). [ki,]

□ Ki derdi kâbil-i dermân degildir
Şu'urî tâbi'-i fermân degildir (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 9, *Mısra* 65). [ki,]

□ Kâbile şahnesine kıldılar dâd
Ki bir âşûfte-hâl ü Âmirî-zâd (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 20). [ki,]

□ Ki şahne tünd-hû Mecnûn-ı nevândır
O hün-âşâmdır bu nâ-tevândır (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 43). [ki,]

□ Olur Mecnûn'ın ol demde haber-dâr
Ki kânîñ safîñ iderler anda nâ-çâr (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 46). [ki,]

□ Ki hâli muhtar birer çeşmi giryân
Beyâbân içredir hayretle püyân (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 77). [ki,]

□ Suâl itdi **ki** ey pîr-i ser-efrâz
Niçündür bu felâket bu tek ü tâz (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 79). [ki,]

□ Ki ben güm-gerde-i pür-ı 'azîzem
Firâkıñdan hemîşe eşk-rîzem (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 85). [ki,]

□ Ki gitmişdir elimden ihtiyârım
Dağı yokdur tenimde iktidârım (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 135). [ki,]

□ Saña noldu **ki** böyle zâr olduñ
Belâ-yı 'aşkda bîmâr olduñ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 145). [ki,]

□ Ki râh-ı 'aşk âfetdir belâdır
Belâsı âfeti nâ-müntehâdır (*Mecnûn u Leylî* (*Nâkâm*),
Mesnevi 10, *Mısra* 167). [ki,]

□ O mağbubıñ gamından eyle feryâd
Ki bir kez ol dağı kıl sun seni yâd (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 186). [ki,]

□ Nidelim ammâ **ki** ben bî-ihtiyârem

Zebûnum bî-dilim bî-iktidârem (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 221). [ki,]

□ Ki 'aşık tığından olmaz hirâsân
Degildir bîm-i cân 'uşşâka şâyân (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 243). [ki,]

□ Ki ben bir 'aşıkam bir mübtelâyem
Hemîşe tâlib-i derd ü belâyem (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 251). [ki,]

□ Ki Leylî hânemizde mihmândır
Anıñla hânemiz firdevs-i sândır (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 263). [ki,]

□ Görüp Mecnûn **ki** yok Leylî'si anda
Olup bî-sabr u bî-dil hânümânda (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 273). [ki,]

□ İderdi cüst-cû Mecnûn-ı zârı
Ki görsün belki ol âşûb-kârı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 11, *Mısra* 22). [ki,]

□ Ki yâre dime kim bî-çâre Leylî
Dil-i şad-pâre bahtı kare Leylî (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 11, *Mısra* 49). [ki,]

□ Olurdı muntazır peygâma her bâr
Ki andan kim güzër kılsaydı nâ-çâr (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 11, *Mısra* 64). [ki,]

□ Fiğân ey çarh-ı bed-mihr ü bed-endiş
Ki nişân eyliyor 'uşşâkı dil-rîş (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 12, *Mısra* 2). [ki,]

□ Fiğân ey sakf-ı miñnetzây-ı gâddâr
Ki cevri-i inkılabıñdır dil-âzâr (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 12, *Mısra* 18). [ki,]

□ Degil ta'dâda kâbil derd-i devriñ
Ki tünd-bâd-ı cüduñ kerd-i devriñ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 12, *Mısra* 58). [ki,]

□ Dağı itme cefâ ben bî-nevâya
Ki artık kalmamış tâbım cefâyâ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 12, *Mısra* 64). [ki,]

□ İrişdi gaybdan nâ-gâh peygâm
Ki ey fersûde-i âlâm Nâkâm (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 12, *Mısra* 70). [ki,]

□ Felekle bu cidâlîñ nâ-revâdır
Ki ol dağı seniñ-tek bî-nevâdır (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 12, *Mısra* 72). [ki,]

□ Tevaqqu' eylemez 'âkıl felekden
Ki olmaz bir emel hâşıl felekden (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 12, *Mısra* 90). [ki,]

□ Huşul-i kâmiñ it Haq'dan temennâ
Ki oldur Hâlık u Hayy u tevânâ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 12, *Mısra* 92). [ki,]

□ Ki Leylâ'ya olup dil-dâde Mecnûn
Olupdur 'aşkdan üftâde Mecnûn (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 13, *Mısra* 5). [ki,]

□ Ki bir dem eyleyüp rû'yet o mâhı
Cemâl-i dil-keşîñ görsün kemâhî (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 13, *Mısra* 15). [ki,]

□ Bu güftârı **ki** Leylî eyledi güş
Olup zâhir lebinde hânde-i nüş (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 13, *Mısra* 31). [ki,]

□ Görür Mecnûn hemân hüsnî **ki** bende
O hüsnî görmege yok dide sende (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 13, *Mısra* 35). [ki,]

□ Ki sensen şüret-i eşkâle tâlib
Velî Mecnûn'dur ahyâle râgîb (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 13, *Mısra* 37). [ki,]

□ Muhabbetden kılup bir şamme takrîr
Bu esrârı **ki** Leylî itdi tefsîr (*Mecnûn u Leylî*

(*Nâkâm*), *Mesnevi* 13, *Mısra* 54). [ki,]
☐ Ki bir dem kim bahâr-ı ‘âlem-ârâ
Cihânı eylemişdi cennet-âsâ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 3). [ki,]
☐ Bu vakt-i dil-keş ü ferâh-nişânda
Ki herkes zevk iderdi gülsitânda (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 40). [ki,]
☐ Ki bir dem seyr kılsun gülsitâni
Nedir görsün nehârîñ dâstânı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 45). [ki,]
☐ Hâtâ itdüm **ki** ol maḥbûb-ı yektâ
Degildi mâ’il-i seyr ü temâşâ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 63). [ki,]
☐ Ki itsün geşt-i gül-zârı bahâne
Çıkup taşra gidüp bir gülsitâna (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 67). [ki,]
☐ Ki şâyed eyleyüp âhı sirâyet
Olur geh feth olup bâb-ı ‘inâyet (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 77). [ki,]
☐ Var idi anda bir bâğ-ı dil-ârâ
Ki bâğ-ı ‘Adn’e idi gıbta-baḥşâ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 88). [ki,]
☐ Niçe bâğ-ı ferah-baḥşâ **ki** bir ân
Degildi devr-i cevrenden perîşân (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 89). [ki,]
☐ Ki ey süzân-ı nâr-ı derd Mecnûn
Dili âteşde âhı serd Mecnûn (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 173). [ki,]
☐ Ki pejmân-ı gam-ı hicrân Leylî
Seniñ ‘aşkıñda ser-gerdân Leylî (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 183). [ki,]
☐ Meger yok mı daḥî Leylâ’ya meyli
Ki itmez ârzü-yı vâsl-ı Leylî (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 196). [ki,]
☐ Kelâmıñ itmemişdi hatm hâlâ
Ki oldı taze bir hengâme peydâ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 200). [ki,]
☐ Güzide bir gazel maṭbû’-ı mevzûn
Ki itmişdi anı inşâd Mecnûn (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 204). [ki,]
☐ Ki ey ğaretkâr-ı şabr u qarârım
Göröldün bir kez aldın ihtiyârım (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 207). [ki,]
☐ Ki Mecnûn’dur giriftâr-ı felâket
İder gül-zârlarda Leylî ‘işret (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 213). [ki,]
☐ O rütbe âh idüp der-cüş oldı
Ki torağa düşüp bî-hüş oldı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 232). [ki,]
☐ Baḳup ‘ayne’l-yakîn kıldı temâşâ
Görüp ahvâlini bildi **ki** Leylâ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 236). [ki,]
☐ Ki Mecnûn’a ne rütbe mihrbândır
O Mecnûnsa bu hem Mecnûn-ı sândır (*Mecnûn u*
Leylî (*Nâkâm*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 237). [ki,]
☐ Didi Leylî’den artık olma ğâfil
Ki Leylî’dir giriftâr-ı selâsil (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 254). [ki,]
☐ Bu güne pendin olmaz i ‘tibârî
Ki ‘âşıklık degildir ihtiyârî (*Mecnûn u Leylî* (*Nâkâm*),
Mesnevi 14, *Mısra* 272). [ki,]
☐ Dir isem şabır ol bu hem hâtâdır
Ki ‘uşşâka şabûr olmaḳ cefâdır (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 274). [ki,]

☐ Gerek evvel vücûduñ terk itsün
Ki gitsün ba’d-ez-în maḳşûda yitsün (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 290). [ki,]
☐ Ki Leylâ-yı dil-ârâ-yı cihân-süz
O gün kim olmuş idi ‘âlem-efrûz (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 15, *Mısra* 5). [ki,]
☐ Nişîmen eylemişdi şâḥ-ı servi
Ki kılsun şayd bir ra’nâ tezervi (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 15, *Mısra* 34). [ki,]
☐ İdüp bu nükteyi yek-ser ferâmûş
Ki mâhı itmemiş bir kes der-âğûş (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 15, *Mısra* 46). [ki,]
☐ Ez-ân pes kıldı izhâr-ı temennâ
Ki ancak maṭlabıdır ‘aḳd-i Leylâ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 15, *Mısra* 58). [ki,]
☐ Ki Leylî haste-i derd-i nihândır
Nihânî bir marâzdan nâ-tevândır (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 15, *Mısra* 69). [ki,]
☐ Gelüp virdi haber İbni Selâm’a
Ki maṭlab hayr ile irdi ḥitâma (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 15, *Mısra* 82). [ki,]
☐ Getür sâķî şarâb-ı mağz-cüşı
Ki olsun feth bu bâb-ı ḥamûşî (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 16, *Mısra* 2). [ki,]
☐ Be-şarta **ki** kadeḥ leb-rîz olsun
Elem-fersâ neşât-engîz olsun (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 16, *Mısra* 19). [ki,]
☐ Ki dünyâ düşmen-i ehl-i dilândır
Anıñ ehl-i dile sûdı ziyândır (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 16, *Mısra* 27). [ki,]
☐ Peyâpey mey virüp ter kıl dehânım
Ki olsun vücûdın güyâ zebânım (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 16, *Mısra* 32). [ki,]
☐ Te‘âlallah zihî sâķi **ki** çalâk
Virüp sâġar beni kıldı şeġafnâk (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 16, *Mısra* 35). [ki,]
☐ Ki sergerdân olup şahrâda Mecnûn
O dem kim hâlî olmuşdı diger-gün (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 17, *Mısra* 3). [ki,]
☐ Ki bir dem şarab-perdâz olsun
Gezüp şahrâda şayd-endâz olsun (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 17, *Mısra* 31). [ki,]
☐ Ki ḥâk üzre düşüpdür zâr u nâlân
Zebûn u bî-dil ü bî-tâb u ḥayrân (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 17, *Mısra* 43). [ki,]
☐ Ki şâyed nûş idüp bir câm nûşın
Bula ol câmdan fi’l-cümle temkîn (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 17, *Mısra* 81). [ki,]
☐ Ki bâ-kâm eyleyüp bu nâ-murâdı
İdem dil-şâd bu miḥnet-nihâdı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 17, *Mısra* 91). [ki,]
☐ Ki Leylî murg olup ger itse tayrân
Şerer-tek sengde ger olsa pinhân (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 17, *Mısra* 121). [ki,]
☐ Ki ol meh-veş benimle yâr olsun
O gül-çihre baña dil-dâr olsun (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 17, *Mısra* 135). [ki,]
☐ Budur evlâ baña terk it beni sen
Ki kendi kârıma meşġûl olam ben (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 17, *Mısra* 148). [ki,]
☐ Velî senden ricâ-dârem **ki** sen de
Sülûk itme tarîḳ-i nâ-pesende (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 17, *Mısra* 167). [ki,]
☐ Ki bir gün Nevfel ü Mecnûn bâ-hem

Tarab bezminde dem-sâz idi hurrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 3). [ki,]

□ Ki ey ümmîd-bahş u süst-i peymân
Budur mı resm-i 'ahd-i nâm-dârân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 9). [ki,]

□ Haber-dâr ol **ki** bî-tâb-ı firâkem
Perişân-ı belâ-yı iştîyâkem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 17). [ki,]

□ Güzide kıldı yüz merd-i dilâver
Ki her ferdi idi yüz merde berâber (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 32). [ki,]

□ Ki ben hûn-ı h'âr bir leşkerle hâlâ
İkâmet itmişüm bunda müheyyâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 39). [ki,]

□ İdem aşûftesi Mecnûn ile yâr
Ki Mecnûn'dur aña yâr-i sezâvâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 46). [ki,]

□ İderken ceng her bir şîr-i pür-dil
Ki itsün matlâb-ı Mecnûn'ı hâşıl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 90). [ki,]

□ Revâdır mı gören olur mı lâyık
Ki ma'sûk ile itsün ceng 'âşık (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 126). [ki,]

□ Bu güftârı **ki** sâ'il eyledi güş
Neberd ahvâlini kıldı ferâmûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 137). [ki,]

□ Bakup etrâfa nâ-geh gördi Nevfel
Ki 'izzet zillate olmuş mübeddel (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 162). [ki,]

□ Görüp bu keşreti kıldı te'emmül
Ki şulh olmazsa müşkildir taḥammül (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 168). [ki,]

□ Ki Nevfel çünkü şulha oldu mecbûr
Dilinde nâr-ı kîne kaldı mestûr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 3). [ki,]

□ Seniñ peymânına taḥsîn **ki** âhîr
Vefâdan itmediñ bir reng zâhiri (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 9). [ki,]

□ Baña ancak bu 'âid oldu senden
Ki oldu âşînâ bigâne benden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 18). [ki,]

□ Ki anda olduğum bî-yâr ü enşâr
Beni vâdâr kıldı şulha nâ-çâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 25). [ki,]

□ Hemân âverdgâha kıldı âheng
Ki anda eylemişdi ceng-i bî-reng (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 38). [ki,]

□ Ki küh-ı deşti kılmış gülsitân sân
Hıyâm lâle-gün râyât elvân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 41). [ki,]

□ Teker **ki** hâncer-i bârânı peykân
O bârişden olurdu merg rîzân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 53). [ki,]

□ Ki ey şâh-ı cihân-baht-ı cihân-dâr
Bağışla cürmümüz olma cefâ-kâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 65). [ki,]

□ Ki hoşdur loğma-i seg olsun ol meh
Olunca hem-ser Mecnûn-ı güm-reh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 107). [ki,]

□ Bu güftârı **ki** itdi güş Nevfel
Te'emmül eyledi encâmîñ evvel (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 109). [ki,]

□ Evel **ki** besteniñ zencîriñ aldı
Götürdi gerden-i Mecnûn'a şaldı (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 49). [ki,]

□ Seniñ var minnetiñ boynumda her bâr
Ki sensin yâdigâr-ı turre-i yâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 58). [ki,]

□ Benim tîr-i ğama cismim nişândır
Anıñ-çündür **ki** sînem şân-şândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 68). [ki,]

□ Seniñ halkañ kimiñdir çeşm-dârı
Ki açmış râha çeşm-i intizârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 74). [ki,]

□ Gel ey ğisûları zencîr-i sevdâ
Ki zencîr içre oldum derd-fersâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 82). [ki,]

□ Ki künc-i hâne-i ğamdır mekânım
Selâsildir enîsim hem-zebânım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 87). [ki,]

□ Ki vaqt-i kârdır durma revân ol
Benimle yek-dil ol hem-dâstân ol (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 91). [ki,]

□ Ki ey hândân güli gülzâr-ı hüsnüñ
Beni kıldı hezâr zâr hüsnüñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 123). [ki,]

□ Ma'âzallah bu isnâdım ḥaṭâdır
Ki bî-dâdiñ seniñ 'ayn-ı vefâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 132). [ki,]

□ Revâ görme **ki** zindân-ı elemde
Kalam bir daḥi zencîr-i sitemde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 149). [ki,]

□ Ki dil-beste olan dil-şâd olmaz
Kuyûd-ı derdden âzâd olmaz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 159). [ki,]

□ Ki sen ger hürî-i müşġîn-müsen
Gül-i bâġ-ı cinânsen tâze-rûsen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 25). [ki,]

□ Velî Leylî degilsen neyleyem ben
Ki maḥbûb-ı pesendide degilsen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 28). [ki,]

□ Meger güş itmemişsin bu kelâmı
Ki baş itmiş anı Pîr-i Kirâmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 40). [ki,]

□ Keşî kender sereş sevdâ-yı Leylîst
Zı selâmı ve'z sedeş **ki** tesellîst (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 44). [ki,]

□ Ki ol gün kim olup Nevfel muzaffer
Diyâr-ı Necd'i kılmışdı musaḥḥar (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 5). [ki,]

□ Yakın iken **ki** çarḥ-ı kîne-perdâz
Daḥi mihr itmegi itmişdi âġâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 13). [ki,]

□ Diyordu dem-be-dem hândân u hurrem
Ki ey dil hurrem ol geçdi dem-i ğam (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 16). [ki,]

□ Ki fi'l-hâl eyleyüp genciñ küşâde
'Azîmet eyledi neyl-i murâda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 67). [ki,]

□ Ki bu İbni Selâm mâh-peyker
Hudâvend-i ḥaşemdir mîr-i leşker (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 91). [ki,]

□ Revân ol cânibe ġitdi şitâbân
Gidüp gördi **ki** Mecnûn perîşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 148). [ki,]

□ Ki sen şahrâya çekmişsin ḥişârı
Ġazâl olmuş velî ġayrıñ şikârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 153). [ki,]

□ Seniñ 'aşkında geçdim cāndan ben
Ne cürm itdim **ki** terk itdiñ beni sen (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 190). [ki,]

□ Ben oldum bâğ-ı hüsniñden ciger-dâğ
Ne sūd âhir **ki** oldu behre-ver zâğ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 204). [ki,]

□ Beni kim görse ben itdükce şeyven
Olur vâkıf **ki** sen peymân-şikensen (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 224). [ki,]

□ Bu bî-dâdı **ki** ben itdüm hikâyet
Dime kim eyliye Mecnûn şikâyet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 229). [ki,]

□ Ki senden şekve itseydim eger ben
İder miydüm bu vahşetgâhı mesken (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 231). [ki,]

□ Seniñ cevriñ baña râhat-fezâdır
Ki şânı 'aşkıñı ancak rızâdır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 234). [ki,]

□ Seniñ 'aşkıñdanum ol rütbe hayrân
Ki bilmem niçedür ahvâl-i devrân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 236). [ki,]

□ Benem ol 'aşık-ı endüh-ı pîşe
Ki gamla hoş geçür hâlim hîşe (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 244). [ki,]

□ Ki sen bir nâzenin meh-liķâsın
Büt-i nâzik-bedensin dil-rübâsın (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 249). [ki,]

□ Ne bî-dâd ilesin memnûnem andan
Ki cevriñdir baña maḥbûb cāndan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 266). [ki,]

□ Ki sen tek ben de 'aşka mübtelâyem
Saña dildâdeyem senden cüdâyem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 283). [ki,]

□ Hudâ-yı kâdir-i yektâya sevgend
Ki itmişdir beni böyle şeker-ḥand (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 326). [ki,]

□ Ki hüsniñ 'andelîbi sen degilsen
Benim derdim tabîbi sen degilsen (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 331). [ki,]

□ Yakın oldu hemân İbni Selâm'a
Ki nâ-meysürdür yetmek merâma (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 336). [ki,]

□ Ki bir didârıñı görmekle şâdem
Tecâvüz itsem andan bed-nihâdem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 355). [ki,]

□ O rütbe itdi âh-ı 'aşıkâne
Ki oldu 'aşkı meşhûr-ı zamâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 376). [ki,]

□ Budur Nâkâm 'aşkıñı muktezâsı
Ki 'uşşâkıñ olup efzûn cefâsı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 378). [ki,]

□ Ki Mecnûn-ı ciger-ḥunıñ atası
Olup endüh-ı cân-süzüñ fedâsı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 3). [ki,]

□ Bakup gördi **ki** bir cây-ı kederdir
Nihâd-ı bed-dilân-tek türe-terdir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 31). [ki,]

□ Teni gördi **ki** 'üryândır ser-â-ser
Be-sân 'üryân deşt-i maḥşer (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 71). [ki,]

□ Revâ görme **ki** ben itdükde riḥlet
İde gencinemi bîgâne ğâret (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 109). [ki,]

□ Gelürsen zâr u giryân bir zamânda

Ki bulmazsan beni ol dem cihânda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 116). [ki,]

□ Seni bildim **ki** bâbamsen idüp güş
Velikin itmişem nâmıñ ferâmüş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 135). [ki,]

□ Ki bilmem 'aşık u ma'şuk kimdir
Yaḥan kim yâ olan maḥrûk kimdir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 143). [ki,]

□ Bu yolda olmuş ol rütbe püyân
Ki bulmaz 'avdetim bir daḥi imkân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 152). [ki,]

□ Ki yokdur yâr-i dil-cû ol mekânda
Kim ile ben buldum ârâm anda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 155). [ki,]

□ O güne olmuşam vahşetle hû-ger
Ki bûy-ı insden dil nefret eyler (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 158). [ki,]

□ Ki mürde üzre eyler zinde şiven
Ne ḥâşıldır benim tek mürde-dilden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 161). [ki,]

□ Bu güftarı işitdi pîr-i nâ-çâr
Yakın itdi **ki** Mecnûn-ı dil-efkâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 166). [ki,]

□ Ki ben 'azm eyler oldum bir diyâra
Yok andan bâz-geşte râh-ı çâre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 179). [ki,]

□ Yakıldı bağrım içre dâğ-ı ḥasret
Ki bâkîdir bu ḥasret tâ kıyâmet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 196). [ki,]

□ Ki sensin gülşen-i 'aşkıñ hezârı
Bu gülşen görmesin sensiz bahârı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 199). [ki,]

□ Ki bir kesle vefâ-dâr olmamışdır
Vefâ resminde pây-dâr olmamışdır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 211). [ki,]

□ Ğurur itme cihânda mülk ü mâle
Ki mülk ü mâldır bâiğ vebâle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 226). [ki,]

□ Be-sâ mümsik **ki** genciñ kıldı imsâk
Künün ḥâk içre meḥcûr u ğamnâk (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 229). [ki,]

□ Ki şayd 'azmiyle bir şayyâd anda
Kemîngâh eylemişdi ol mekânda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 7). [ki,]

□ Ziyâret kıl anı güş eyle benden
Ki olsun kabrde hoşnûd senden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 28). [ki,]

□ Ki 'aşkıñ mebd'e-i Nâkâm ğamdır
Nihâyet merkezi dârü'l-'ademdir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 91). [ki,]

□ Ki nakş olmuşdı anda bî-kem ü pîş
Hemânâ Leylî vü Mecnûn-ı dil-rîş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 7). [ki,]

□ Reh-i bînişde siz ma'yûblarsız
Ki bu esrârdan maḥcûblarsız (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 24). [ki,]

□ Ki 'aşk içre niķâb-ı dostem ben
O mağz-ı ḥâlîş ancak püstem ben (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 33). [ki,]

□ Ki ḥukmi nâfiz oldu mâr u mûra
Tasalluḥ eyler oldu şîr ü gûra (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 61). [ki,]

□ Şükûhı oldu bir ḥadde-resîde
Ki oldu cümle vahşî âremide (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 64). [ki,]
 □ Ki nev-res bir cüvân serv-i bâlâ
 Ser-â-pâ cümle endâmî dil-ârâ (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 3). [ki,]
 □ Niçe duhter **ki** bir rahşende ahter
 Cemâli mihr-i enverden münevver (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 19). [ki,]
 □ Ki olmuşdı esîr-i haste-i Zeyd
 Olup âşüfte-i dil-beste-i Zeyd (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 41). [ki,]
 □ Ki mülk ü mâldan Zeyd-i hünerver
 Faķîr idi velî ‘ammî tevânger (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 49). [ki,]
 □ Diyordı eyleyüp âh-ı ciger-süz
Ki bir kes olmasın ben-teki siyeh-rüz (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 60). [ki,]
 □ Ki olmuşdı harîf-i ğam-güsârî
 Refîk ü hem-demi peyk-i nigârî (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 89). [ki,]
 □ Bu dânişle cünûnluķla ne hâşıl
Ki dânişdir hemân şâyân-ı ‘âķıl (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 114). [ki,]
 □ Eger hüs-n-i şıfatda bir meleksen
 Degilsen Zeyd’den ammâ **ki** ahsen (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 118). [ki,]
 □ Benî seyr it **ki** oldum dîde giryân
 Firâķ-ı yârde senden perîşân (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 119). [ki,]
 □ Ki şadr-ı bezm-i dânişken makâmîñ
 Yazıķdur olmasun dîvâne nâmîñ (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 125). [ki,]
 □ Ki ‘ilmînden seniñ cehliñ füzündür
 Makâlîñ hadd-i ‘ilmînden biründür (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 135). [ki,]
 □ Ki dîvâne odur kim hüd-sitâdir
 Esîr-i dâne-i dâm-i hevâdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
 Mesnevi 26, Mısra 139). [ki,]
 □ Ben ol ferzâneym kim dîv-bendem
 Ne in **ki** dîv-bendinde nijendem (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 142). [ki,]
 □ Gümân itme **ki** ben mest-i hevâyem
 Perestâr-ı hevâ-yı mäsivâyem (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 149). [ki,]
 □ Ki ‘aşķa ‘âķl evvel reh-nümâdır
 Delîl-i ‘âşıkân-ı feyz-i Hudâ’dır (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 191). [ki,]
 □ Ki ol gice olup eflâķ rüşen
 Kevâķib intizâmile müzeyyen (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 5). [ki,]
 □ Kevâķibden idüp i’râz yek-bâr
 Yakîn itdi **ki** olmuşdır haķâ-kâr (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 42). [ki,]
 □ Niyâz itdi **ki** ey Feyyâz u Bî-ķün
 İden sensen beni Mecnûn-ı dil-hün (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 45). [ki,]
 □ Ruķ-ı Leylî **ki** ol nûra sebebdır
 Dil-i zârûm aniķķün der-talebdır (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 57). [ki,]
 □ Be-haķķ-ı âb-rüy-ı ‘âķl-ı evvel
Ki andan âferînişdir mükemmel (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 66). [ki,]
 □ Göründi ķeşmine Zeyd-i vefâ-dâr
Ki sür‘atle gelir bād-ı şabâ-vâr (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 84). [ki,]

□ Hemân Leylî **ki** maķbûb-ı cihândır
 Seniñ ‘aşķıñda dâ’im hün-feşândır (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 99). [ki,]
 □ O Leylî’niñ **ki** cân-baķş idi rüyı
 Fedâ-yı ‘aşķıñ olmuş reng ü bûyı (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 103). [ki,]
 □ ‘İzârî zerddır ammâ **ki** zerdır
 Kıddi neydir velîkin ney-şekerdır (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 107). [ki,]
 □ Bu iki derdden nâlân u zârem
Ki nâ-ķârem zelîl ü hâķ-sârem (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 128). [ki,]
 □ Velî bu ğâmdanem peyveste dil-hün
Ki bensiz niķedir aķvâl-i Mecnûn (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 136). [ki,]
 □ Niķe eş‘âr-ı âteşnâķ-i ğarrâ
Ki itmişdiñ münäsib-i hâl inşâ (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 164). [ki,]
 □ Ki bu bir nâme-i miñnet-eşerdır
 Bir ehl-i derd hâlinden haberdır (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 191). [ki,]
 □ Ki ķalkup mihrîñ ile rüz-ı maķşer
 Seniñle eylerem ‘aķş mükerrerr (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 237). [ki,]
 □ Seniñ hâlîñdenem âġâh ey dost
Ki derdiñde seniñ cāġâh ey dost (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 242). [ki,]
 □ Ki ķalmış sen gibi pür-ı kirâmı
 Seniñle zindedir ‘âlemde nâmı (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 261). [ki,]
 □ Ne ķâġız vardır bunda ne de hâme
Ki tahrîr eyleyem dil-dâre nâme (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 280). [ki,]
 □ Ki bu bir nâme-i âteş-feşândır
 Şerâr-ı âteş-süz-ı nihândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
 Mesnevi 27, Mısra 301). [ki,]
 □ Huzûra eyledim irsâl nâ-ķâr
Ki hâlîmden seni ķılsun haber-dâr (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 312). [ki,]
 □ Ki sen ġuş itdigüñden bildigüñden
 Künün âşüfteyem Mecnûn-terem ben (Mecnûn u
 Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 369). [ki,]
 □ Ğamîñdan öyle bir efsürde-hâlem
Ki ġüyâ zinde-i meyyit-mişâlem (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 372). [ki,]
 □ Ki bu bir ârzüdür ġayr-i mevcûd
 Meġeldir bu dirler “der-dileş bûd” (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 389). [ki,]
 □ Seniñ ‘aşķıñlıdır dil öyle meşġûl
Ki fehmiñ itmez su‘âlîñ olsa mes‘ûl (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 392). [ki,]
 □ Zihî devlet **ki** Nâķâm ‘âşık-ı zâr
 Bulur firķatde nâ-ġeh bûy-ı dîdâr (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 415). [ki,]
 □ Ki Mecnûn-ı zebûnuñ hâl-i pîri
 Olup ġam düşķünü miñnet esîri (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 3). [ki,]
 □ İdüp ‘atf-ı nîġeh ġördi **ki** Mecnûn
 Hemân efġân ider maķzûn maķzûn (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 21). [ki,]
 □ Seniñ hâl-i siyeh-rüzüñ Selîmem
Ki derdiñle ciger-hünem saķîmem (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 36). [ki,]
 □ Selîm-i ‘Âmirî ġördi **ki** Mecnûn

Bürehne-ten kalup olmuş diger-gün (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 28, *Mısra* 41). [ki,]

□ Ki gūyâ gür içinde bir bedendir
Velî bu gürgehdê bî-kefendir (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 28, *Mısra* 43). [ki,]

□ Beni ma'zûr tût bu mâ-cerâdan
Ki ben vâresteyim çûn u çerâdan (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 28, *Mısra* 52). [ki,]

□ Hezârân bâr olunmuş âzmâyış
Ki penbe bulmamış âteşle sâziş (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 28, *Mısra* 60). [ki,]

□ Ne rûtbe yalvarup itdiyse nâle
Ki Mecnûn ekl kılsun bir nevâle (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 28, *Mısra* 68). [ki,]

□ Didi Mecnûn **ki** ey hâl-i hîredmend
Dehân-ı h'âhiş ben itmişem bend (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 28, *Mısra* 77). [ki,]

□ Tenim ol pâyede olmuş füsûrde
Ki olmuş h'âhişim nîrûsı mürde (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 28, *Mısra* 80). [ki,]

□ Ki herkes kânî'-i berg-i giyâdir
İki 'âlemde bî-şek pādşâdır (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 28, *Mısra* 103). [ki,]

□ Cihânda kim **ki** kılsa meyl-i dâne
Anı der-dâm idüp âhîr zamâne (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 28, *Mısra* 105). [ki,]

□ Be-sân murğ-ı Hümâ pervâz-ı hōdgām
Ki olmuş tu'meden-çün tu'me-i dām (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 28, *Mısra* 110). [ki,]

□ Anıñ hâkında bes **ki** rû-siyâhem
Diger-günem künün hâli tebâhem (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 28, *Mısra* 121). [ki,]

□ Ki Mecnûn'ın me'âl-i güft-gûsı
Dilinde iştiyâk u ârzûsı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 28, *Mısra* 129). [ki,]

□ Ki merdüm-h'ârlik endîşesidir
Zebûn-keşlik hemîşe pîşesidir (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 28, *Mısra* 211). [ki,]

□ Bu evlâdır **ki** 'âklî pîşvâ kıl
Olup peyrev aña terk-i sivâ kıl (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 28, *Mısra* 217). [ki,]

□ Be-pörs ez-'âkl-ı dūr-endîş-i küstâh
Ki çün şâyed-şōden ber-bâm in-kâh (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 28, *Mısra* 228). [ki,]

□ Ki bâbek-tek olup efsûrde-i gam
Cihândan rihlet itdi mâderiñ hem (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 29, *Mısra* 23). [ki,]

□ Niyâz itdiler oldılar ricâ-dâr
Ki itsünler anı kendülere yâr (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 29, *Mısra* 42). [ki,]

□ Ki merd-i 'âkıla dîvâne deyirler
Velî dîvâne ferzâne deyirler (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 29, *Mısra* 61). [ki,]

□ Muhabbet mazharı ya'nî **ki** Leylî
Bulup şiddet dilinde 'aşk meyli (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 7). [ki,]

□ Ki dest-i şüy vardı dâmeninde
Olurdi dâ'imâ pîrâmeninde (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 17). [ki,]

□ İderken cüst-cû bir merd-i hüşyâr
Ki olsun yârî hâlinde haber-dâr (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 28). [ki,]

□ Didi Leylî **ki** ey Zeyd-i vefâ-dâr
Niçedir hâl-i Mecnûn-ı dil-efkâr (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 31). [ki,]

□ Ki ol her dem ider küh üzre şiven
Velî çâh içreyim feryâd-zen ben (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 55). [ki,]

□ Ki ey dâ'im seniñle 'aşk kâ'im
Seniñle kâ'im olsun 'aşk dâ'im (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 83). [ki,]

□ Ki seyr itsün cemâliñ hurrem olsun
Seniñle bir iki dem hem-dem olsun (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 99). [ki,]

□ Virüp ber-dest şevb-i Hüsrevânı
Ki Leylî armağan itmiş anı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 114). [ki,]

□ Olup müştâk-ı âb-ı zindegânî
Ki gūyâ Hızr'ın olmuş peyrevânı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 124). [ki,]

□ Ki ol bir bağ idi Firdevs-âsâ
Hevâsı dil-keş şahını dil-ârâ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 131). [ki,]

□ Ki bir ad ise de şevherdeyem ben
Bu ahvâlim değil pinhân Hudâ'dan (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 161). [ki,]

□ Hürûf-ı töhmet-âverden serâser
Bu evlâdır **ki** olsun pāk duhter (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 168). [ki,]

□ Ki ferdâ olmayam h'âr u siyeh-rû
Ğarazsâ bu kadar besdir yeter bu (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 169). [ki,]

□ Didi kim bu ne hoş-bûdur **ki** gūyâ
Olupdur nâfe-i müşğîn-büyâ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 183). [ki,]

□ Ki itme zann kim gülşen-i nigârîñ
Zamânı gelmemiş açmış bahârîñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 193). [ki,]

□ Didi Mecnûn **ki** ey pākîze-gevher
Bu nâzik bahşden bahş açma dîger (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 197). [ki,]

□ Bu bahş-i mübhemi tefsîr idersem
Ki geh sırr-ı ta'aşşukdan uram dem (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 210). [ki,]

□ O bād-ı hoş **ki** kūyuñdan vezândır
Zidâ-yı gam şafâ-bahş revândır (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 231). [ki,]

□ Gerekdir terk idem bu hâki hâke
Ki vaşl olsun müyesser cân-ı pâke (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 296). [ki,]

□ Hezârân naqş ider peydâ be-her ân
Ki her naqşı kılor idrâki hayrân (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 31, *Mısra* 8). [ki,]

□ Ki âşâr-ı beķâ yokdur cihânda
Müebbed kimse kılmaz bu mekânda (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 31, *Mısra* 67). [ki,]

□ Güzer kıl ey gönül tûl-i emelden
Ki bulmazsın rehâ çeng-i ecelden (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 31, *Mısra* 74). [ki,]

□ Ki bu rûz-ı evveli rûz-pesîndir
Cihân bâkî değil bu hōd yakîndir (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 31, *Mısra* 81). [ki,]

□ Nedir Nâkâm gör bu 'âlem-i 'aşk
Ki hoşdur 'âşıkâ sūz-ı gam-ı 'aşk (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 31, *Mısra* 110). [ki,]

□ Didi hurrem-dil ol ey 'âşık-ı zâr
Ki dahî kılmadı endüh-ı âgyâr (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 32, *Mısra* 12). [ki,]

□ Hemān İbni Selām-ı teng-siret
Ki genc-i kāmili kılmışdı ğāret (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 20). [ki,]
□ Egerçi bir cihetden oldı ħurrem
Ki gencinden kenār olmuşdı ezkam (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 30). [ki,]
□ Benem ñâkış **ki** ħālā ħāk-bāzem
Gehī der-süz u ğāhī der-güdāzem (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 45). [ki,]
□ Hoşā ol ‘aşık-ı cān-bāz Nākām
Ki ‘aşk içre idüpdür terk-i ārām (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 58). [ki,]
□ Ki derd-i ‘aşkdan efsürde Leylî
Belā-yı hicreden pejmürde Leylî (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 5). [ki,]
□ Ki devrān [u] zamāne bī-amāndır
Hemīşe kec-rev [ü] nā-mihrbāndır (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 77). [ki,]
□ Zamān-ı firsatı fevt itme zinhār
Ki fitne ħuftedir nā-būd aġyār (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 82). [ki,]
□ Didi durma revān ol kühsāre
Ki yokdur tābım artık intizāre (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 90). [ki,]
□ Ki sakıydı sipih-i nīlūfer-gün
Cidārī dāmen-i gerdün-ı vārdan (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 95). [ki,]
□ Ki ‘aşkıñ düşküni bī-çāre Mecnûn
Ġamūndan baġrı pāre pāre Mecnûn (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 139). [ki,]
□ Güzer kıldı **ki** bir kes o sūya
Düşürdi gerdeni dām-ı kürüya (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 163). [ki,]
□ Didiler eyleyüp efsūs ħayret
Ki nefsanī degildir bu muĥabbet (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 178). [ki,]
□ Ki bunlar ‘aşık-ı ma‘şūmlardır
Dür-i gencīne-i mektūmlardır (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 187). [ki,]
□ ‘Ayāndır **ki** bu iki cism-i ħiniñ
Bu iki pākizād u pāk-dīniñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 191). [ki,]
□ Daġı bir kimse itmezdi cesāret
Ki ol eṭrāfından yetsün nezāret (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 222). [ki,]
□ Degildi sū’-i niyyet anda mevcūd
Ki ortadan ġarāz olmuşdı nā-būd (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 252). [ki,]
□ Ki ey miĥnet-reside derd-dīde
Cefā-bürde-i ġam hicrān-keşide (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 269). [ki,]
□ Ne oldı **ki** bu ġüne ebkem olduñ
Niçün nuṭķuñ ṭutuldı ebsem olduñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 271). [ki,]
□ Ki sen bir bülbul āteş-zebānsen
Nedir bā‘iş kūnūn beste-dehānsen (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 273). [ki,]
□ Ki tā vaşl-ı lebirden dür idiñ sen
Cemālimden benim mehcūr idiñ sen (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 287). [ki,]
□ ‘İzār-ı rüh-baġşa intihā yok
Ne sūd ammā **ki** bende iştiḥā yok (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 332). [ki,]
□ Ki ‘aşk-ı ħüsnūñ ile sīrdır cān

Cemāliñ küt-ı cānımdır be-her ān (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 333). [ki,]
□ Degil bir dem cūdā senden ħużūrum
Ki senden ġayrı derk itmez şu‘ūrum (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 336). [ki,]
□ Ki herkes rā be-dil ender şekī nīst
Yākīn dāned ki hestī cüst yeki nīst (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 351). [ki,]
□ Ki herkes rā be-dil ender şekī nīst
Yākīn dāned **ki** hestī cüst yeki nīst (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 352). [ki,]
□ Men ü mā u tu u hest yek-çiz
Ki der-vaĥdet ne-bāşed temīz (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 354). [ki,]
□ O rütbe oldı germā-germ bāzār
Ki oldı cān bahā kālā-yı dīdār (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 368). [ki,]
□ Ki andan buldıġı feyz ile Ādem
Maġām-ı ħurbda oldı mükerrrem (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 393). [ki,]
□ Ta‘aşşuk sırrıdır mektūm Nākām
Ki vākıf olmaz andan ‘aşık-ı ħām (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 398). [ki,]
□ Gümān-ı nā-be-cā itme **ki** Mecnûn
Hevā-yı nefşine olmuşdı meftūn (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 1). [ki,]
□ Ma‘āza‘llah bu bir zann-ı ħaṭādır
Ki Mecnûn iġķal-i ehl-i vefādır (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 10). [ki,]
□ Olur meşhūd erbāb-ı kemāle
Ki Mecnûn mālīk olmaz ol maġāle (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 28). [ki,]
□ Getür sākī şarāb-ı la‘l-gūnı
Ki oldur şeb-revānān reh-nümünü (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 2). [ki,]
□ Ki cāmī cān-ı pāk-i muĥbilāndır
Sū-be-sū sīne-i şāhib-dilāndır (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 19). [ki,]
□ Ki bulsun tāb dil mātem ġamında
Getürsün tāb Leylī māteminde (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 33). [ki,]
□ Beni kıl öyle mest ü lā-übālī
Ki dilde ħalsun miĥnet-i ħayālī (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 46). [ki,]
□ Ki bir dem kim ħazān-ı āfet-āmīz
Olup mülk-i çemende āteş-engīz (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 9). [ki,]
□ Ki tā mevcūd itdi tāb u tevānım
Yākıldı āteş-i ālāma canım (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 79). [ki,]
□ Ki ben fersūde-i ālām-ı ‘aşkem
Esir-i mübtelā-yı dām-ı ‘aşkem (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 85). [ki,]
□ Seni derd-i dilimden vākıf itdim
Daġı pedrūd ey māder **ki** gitdim (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 104). [ki,]
□ Dime Mecnûn’dur o ya bū’l-hevesdir
Kīrāmī ṭut **ki** bir şāhib nefesdir (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 112). [ki,]
□ ‘Arūs-ı tāze-tek defin it mezāra
Ki itmiş baġrımı ġam pāre pāre (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 120). [ki,]
□ Ki bunda yok daġı tezvīr-i aġyār
Olur bunda hemānā yār-bā-yār (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 149). [ki,]
 □ O rütbe nâle kıldı itdi efğan
Ki 'âlem nâlesinden oldu nālân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 164). [ki,]
 □ Ki bağıri giryesinden hûna döndi
 Kenârî dâmen-i Ceyhûn'a döndi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 169). [ki,]
 □ Çıkar her zerresinden bir gül-endâm
Ki hâk itmiş anı hâk-i siyeh hām (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 184). [ki,]
 □ Ki bu dünyâ degil dâr-ı ikâmet
 Bu dünyâdır güzergâh-ı kıyâmet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 189). [ki,]
 □ Geküp kim **ki** iderse mekş bir dem
 Zârürî eyliyor rihlet gider hem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 191). [ki,]
 □ Nedir Nâkâm bu kavî-i mükerrer
Ki meşrûh idersin şerh-i diğer (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 194). [ki,]
 □ Ki Zeyd müstemend ü zâr u gām-ı h'âr
 Olup Leylî vefâtından haber-dâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 5). [ki,]
 □ Saña n'etmiş gene baht-ı siyâhıñ
Ki olmuş böyle âtesnâk âhıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 34). [ki,]
 □ Hemân Leylî **ki** itmişdi cemâli
 Cihânî ravza-i cennet mişâli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 41). [ki,]
 □ Ki güyâ oldı nâ-geh berç-hürde
 O berç ile yakıldı oldı mürde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 53). [ki,]
 □ Ki ey çarh-ı sitem-pişe nedir bu
 Niçün olduñ zebûn-keş ey cefâ-cü (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 57). [ki,]
 □ Ki ben bir peşşeyem nağcîr-i bî-per
 Ne peşşe belki andan zebûn-ter (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 65). [ki,]
 □ Nedir bu tîr-i zulm ü tîğ-i bî-dâd
Ki ben ne ejderem ne Âd ü Şeddâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 70). [ki,]
 □ Serâsîme olup kıldı 'azîmet
Ki Leylî türbesin itsün ziyâret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 76). [ki,]
 □ Ğaraż ber-hâlde oldı revâne
Ki ta'rîfi degil kâbil beyâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 78). [ki,]
 □ O rütbe tökdi hûn-âlûde yaşın
Ki itdi la'l-gün ol türbe daşın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 104). [ki,]
 □ O miğdâr oldı giryân itdi nâle
Ki eşk-i dîdesinden bitdi lâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 106). [ki,]
 □ Ki şad feryâd kim devr-i zamâna
 Dil-i şad-pâremi döndürdi kana (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 109). [ki,]
 □ Ki ey yektâ gülî bağ-ı cihânıñ
 Rehîn-i âfeti oldı hâzânıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 143). [ki,]
 □ Derûn-ı hâkdenmiş râh-ı cennet
Ki bundan cennete kıldıñ 'azîmet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 168). [ki,]
 □ O rütbe âh-ı âteş-bâr kıldı
Ki dehri dūd-ı âhı târ kıldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 188). [ki,]

□ Gözünden tökdi bir gayetde hûn-âb
Ki ol buğ'a ser-â-pâ oldı sır-âb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 190). [ki,]
 □ Ki efğan-ı ciger-süzüñ serâpâ
 İrişdi 'âlem-i uhrâda Leylâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 193). [ki,]
 □ İrişdi nâ-gehân bir şamût-ı meknûn
Ki itme nâle ey ser-geşte Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 196). [ki,]
 □ Benem bir 'âlem-i nüzhetde hoş-dil
Ki bu 'âlemde der-menzil-be-menzil (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 198). [ki,]
 □ Ki bunda cılve-gerdir luğf-ı Rahmân
 Olur her dem füzûn ihsân-be-ihsân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 205). [ki,]
 □ Bu âvâzı **ki** mecnûn eyledi güş
 Mezârîñ şüşesin kıldı der-âğüş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 211). [ki,]
 □ Ki dünyâ bî-vefâdır bî-bekâdır
 Ser-â-pâ cümle âşârî hebâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 225). [ki,]
 □ Kâbile ehli geldi zâr u dil-hûn
 Yek-â-yek itdiler rû'yet **ki** Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 256). [ki,]
 □ Niçe nazm-ı belîğ ü pür-ma'ânî
Ki manzûm eylemişdi Leylî anı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 294). [ki,]
 □ Ki bunlar 'aşkda ad eylemişler
 Diyâr-ı 'aşkı âbâd eylemişler (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 305). [ki,]
 □ Ki 'ağl-ı pāk kim Rûhü'l-emîndir
 Hümâ-yı bağ-ı firdevs-i berîndir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 317). [ki,]
 □ Ki her bir beytin ma'mûr idüp dil
 Derûn-ı lafzıñ itmiş rûha menzil (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 11). [ki,]
 □ Getürdüm tuğfe kıldım dostâna
Ki büy-ı nağzı virsün neş'e câna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 40). [ki,]
 □ Ki erbâb-ı hünlerden çeşm-dârem
 Kerâmet ehline ümmîd-vârem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 43). [ki,]
 □ Ki vaktimde benim ehl-i zamâne
 İderdi kîne merd-i nüktedâna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 47). [ki,]
 □ Degil bahşim eķâlim-i digerde
Ki ben şerh itdügim bu muhtaşarda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 68). [ki,]
 □ Ki sâbıkda gürûh-ı şâ'irânı
 İdüp âsûde eşrâf-ı zamânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 73). [ki,]
 □ Ricâ-dârem **ki** fevc-i hürde-bînân
 Zârîf nükte-dânân pāk-dînânân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 147). [ki,]
 □ Ki insân kâbil-i sehv ü hâfâdır
 Hâfâ-kâr olmayan ancak Hudâ'dır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 151). [ki,]
 □ Ki gûnedir zamân-ı zindegânı
 Şaķın fevt itme bu güne zamânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 161). [ki,]
 □ Huğûf-ı cürmüme hâf çek İlâhî
Ki sensen cümle mücrimler penâhı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 178). [ki,]

kiblegâh: 1. Kâbe'nin bulunduğu yer, kible yönü. 2. mec. Sığınan, baş vurulan yer.

□ Hemîşe dergehiñdir **kiblegâhım**
Deriñdir melce'im sensin penâhım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 215). [kiblegâhım, -ım, -]

k'id: Ki edip söyleyişinin kısaltılmış hali.

□ K'idüp devrinde ibrâz-ı 'inâyet
Kılup seyrinde izhâr-ı 'adâvet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 81). [k'idüp, -üp, -]

k'idüp: Ki edip söyleyişinin kısaltılmış hali.

□ Olup yek-rây [u] yek-ser 'Âmiriyyân
K'idüp Necd'e revâne genc-i şâyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 8). [k'idüp,]

kifâyet: Yeterlilik, yararlık.

□ Nigârâ bu makâlimdir fesâne
Garaž **kifâyetdir** ancak bahâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 388). [kifâyetdir, -dir]

kifâyet: Yeterli olmak.

□ Ne dürlü gâdrler kıldıysa zâhir
Kifâyet itmeyüp i'zârı âhîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 62). [kifâyet,]

kıl: "Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

□ Kılur ol 'aşıkı fâriğ cihândan
Alur peymân virüp peymâne andan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 9). [kılur, -ur, -]

□ Kılup anda iķâmet Qays idüp âh
Şebângeh ya şehergeh gâh u bî-gâh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 19). [kılup, -up]

□ Görüp yek-diğeriñ ol iki hem-dem
Kılurdu süz-ı 'aşkı sâz bā-hem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 22). [kılurdu, -ur-du, -]

□ Kâbile ehli **kıldı** ittifâkı
Ki nâ-büd eylesinler bu nifâkı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 5). [kıldı, -dı, -]

□ Kılup yek-dil o kavm-i mihrbânı
Büt-i hoş-rüy-ı Leylâ-yı zamânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 9). [kılup, -up]

□ Beligâne **kılup** takrîre âgâz
Açup leb didi ol mîr-i ser-efrâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 33). [kılup, -up]

□ Kılurdu 'aşıkane geh terâne
Gehî feryâd iderdi 'aşıkâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 11). [kılurdu, -ur, -dı, -]

□ Şekîbâsı girîbânıñ **kılup** çâk
Perişân u mükedder zâr u ğamnâk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 119). [kılup, -up]

□ İdüp gülzârı firdevs-i berîn-tek
Kılur geşt-i gülîstân hür-ı 'ayn-tek (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 44). [kılur, -ur, -]

□ Şaķın andan cefâsından hâzer **kıl**
Daķi durma bu vâdiden güzêr **kıl** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 175). [kıl,]

□ Şaķın andan cefâsından hâzer **kıl**
Daķi durma bu vâdiden güzêr **kıl** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 176). [kıl,]

□ Nişîmengâh idüp bir gülîsitâni
Ferâhem **kıl** gürûh-ı dostânı (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 204). [kıl,]

□ Şalâhımdan benim kaç'ı nazar **kıl**
Beni bu hâlde terk it güzêr **kıl** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 259). [kıl,]

□ Gezüp şahrâda Mecnûn dostânı
Tefâķkud **kıldılar** ol bî-nişâmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 52). [kıldılar, -dı, -lar]

□ Baña **kıldıñ** küşâde genc-i pendîñ
Beyân itdiñ devâsın derdmendiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 219). [kıldıñ, -dı, -ñ]

□ İdüp Leylî'ni meşhûr-ı zamâne
Zebân-ı nâsda **kılmış** fesâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 30). [kılmış, -mış]

□ Kılup inşâd şî'r-i 'aşıkâne
İderdi küy-ı Leylî'de terâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 7). [kılup, -up, -]

□ Küşâde eyleyüp bāb-ı kelâmı
Nevâzişle **kılup** virdi selâmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 122). [kılup, -up]

□ Cevâbında **kılup** eş'âr inşâ
Faşîh ü bîkr-i mażmûn rûh-bahşâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 71). [kılup, -up]

□ Beni mehd-i belâda zâr **kıldıñ**
Tenim haste gözüm hûn-bār **kıldıñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 24). [kıldıñ, -dı, -ñ, -]

□ İdüp gönülüm giriftâr-ı muhabbet
Beni **kıldıñ** esîr-i dām-ı miñnet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 30). [kıldıñ, -dı, -ñ, -]

□ Kılup nâ-kâbil-i perverde-i nâz
İdüp bi-hâsılı sebz ü ser-efrâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 9). [kılup, -up]

□ K'idüp devrinde ibrâz-ı 'inâyet
Kılup seyrinde izhâr-ı 'adâvet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 82). [kılup, -up, -]

□ Kılup Mecnûn'ın âhîr 'aşkı şiddet
Bulup 'aşıklığı 'âlemde şöhret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 11). [kılup, -up, -]

□ Muhabbetden **kılup** bir şamme takrîr
Bu esrârı ki Leylî itdi tefsîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 53). [kılup, -up, -]

□ Benime hem-nişîn ol sen de bir dem
Beni **kıl** ğonca-tek hândân u ħurrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 166). [kıl,]

□ Kılup eġġân tökürdi eşk-i âlin
Şabâya söylüyordı derd-i hâliñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 197). [kılup, -up, -]

□ Sirişkiyle **kılup** gül-zârı gül-gün
Çeküp eġġan diyüp Mecnûn Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 229). [kılup, -up]

□ Kılurdu ey benim Mecnûn-ı zârım
Vefâ-dâr-ı 'aşıkım dil-haste yârım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 147). [kılurdu, -ur, -dı, -]

□ Bedîhî şî'rler inşâd **kıldı**
Sürûri Nevfel'i dil-şâd **kıldı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 107). [kıldı, -dı, -]

□ İdüp ol bî-nevânıñ vaşf-ı hâliñ
Kılup takrîr aşâr-ı melâliñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 56). [kılup, -up, -]

□ Kılup dârü'l-ikrârıñ hem-penâhıñ
Kirâmî Nevfel'in ârâmgâhıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 179). [kılup, -up, -]

□ Hevâyı nîzeler **kıldı** neyistân
Zemîni hûn-ı ser-bârân meyistân (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 85). [kıldı, -dı]
 □ Kılursın ceys-i a 'dâyı muzaffer
 Çekürsin dostân katline hancer (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 113). [kılursın, -ur, -sın, -]
 □ Çeküp her iki leşker hancer-i kîn
 Meşâfî **kıldılar** hûn ile rengîn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 48). [kıldılar, -dı, -lar, -]
 □ Kerem eyle beni bed-nâm **kılma**
 Tebehkâr itme bed-fercâm **kılma** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 98). [kılma, -ma]
 □ Kılup nezzâre sâlâr-ı kabîle
 Görünce bu şükûhî itdi vîle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 43). [kılup, -up, -]
 □ Kılup gerd süvârân çarlı pür-mîğ
 Dühül ra 'd oldı berk şu 'le-ver tîğ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 51). [kılup, -up, -]
 □ İdüp ol meh-likâyı ser-beride
Kılup hancerle endâmîñ deride (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 102). [kılup, -up, -]
 □ İderdi zaḥmı ğark-ı hûn yelânı
Kılurdu tîği baḥr-i hûn cihânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 58). [kılurdu, -ur, -dı, -]
 □ Füsünım Nevfel'i dil-nerm **kıldı**
 Dil-i sengîniñ âḥir nerm **kıldı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 37). [kıldı, -dı]
 □ Hemân Leylî be-sân-ı şîr-i mâde
 Anı bir müşt ile **kıldı** fütâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 320). [kıldı, -dı]
 □ Ne şevherden daḥî âzerm **kıldı**
 Ne mâderden pederden şerm **kıldı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 373). [kıldı, -dı]
 □ 'Arûs-ı dâstân-ı meşşâtaganı
Kılup ra 'nâ 'arûs-ı dâstânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 2). [kılup, -up]
 □ İrişdi menzil-i maḥşûda mesrûr
 Hedâyâsın **kılup** teslîm-i gencûr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 88). [kılup, -up]
 □ O meh-veşle olup küstâḥ âḥir
Kılup derd-i diliñ nâ-çâr zâḥir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 316). [kılup, -up]
 □ Bulup siddet demâdem derd-i ḥasret
Kılup tuğyân dilinde süz-i firkat (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 372). [kılup, -up]
 □ Didi ey vâlid-i müşfik kerem **kıl**
 Beni 'afv eyle merfû 'ül-kalem **kıl** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 130). [kıl,]
 □ Künün bîdâr olup **kıl** tevbe ḥâşıl
 Geçürme 'ömrüñi beyhûde ğâfil (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 235). [kıl,]
 □ Be-sâ mümsik ki genciñ **kıldı** imsâk
 Künün ḥâk içre mehcûr u ḡamnâk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 229). [kıldı, -dı]
 □ O kim **kılmaz** seni bir laḥza der-yâd
 Anıñ yâdıyla sen hem itme feryâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 89). [kılmaz, -maz, -]
 □ Kılup sîmâsına bir dem nezâre
 Şinâsân olmadı durdı kenâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 53). [kılup, -up, -]
 □ Çeküp âğuşına Mecnûn'ı cân tek
Kılup der-ber anı ruh-ı revân tek (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 182). [kılup, -up, -]
 □ Diger yerde **kılup** feryâd u efsûs

İdüp Mecnûn-ı zarîñ gözleriñ bûs (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 187). [kılup, -up, -]
 □ Kerem kıl 'aybımı ser-küb **kılma**
 Günâhımla beni menküb **kılma** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 75). [kılma, -ma]
 □ Nigârîñ peykeriñ **kıldıñ** deride
 Hemân şehâ saña ḡaldı ceride (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 17). [kıldıñ, -dıñ]
 □ Nevâzişler **kılup** âḥüya her dem
 Olup ekşer zamân âḥüya hem-dem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 51). [kılup, -up]
 □ Bulup bir merd-i dün ammâ tevânger
 Anı Zînet'le âḥir **kıldı** hem-ser (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 56). [kıldı, -dı, -]
 □ Kılup 'ammuyyla bir müddet müdârâ
 Merâmîñ kıldı âḥir âşikârâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 45). [kılup, -up, -]
 □ Kılup hem-derd hem derd ile sâziş
 İdüp ol zâr-ı mehcûra nevâziş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 79). [kılup, -up, -]
 □ Kılup Zeyd'e eşer bu nazm-ı dilkeş
 Te'essüf eyledi Zeyd-i müşevveş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 107). [kılup, -up]
 □ Cihânda her ne kim olmuş pedîdâr
Kılup ter olmuşam ḥâlâ sebûk-bâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 176). [kılup, -up, -]
 □ Küşâd it baḥtîma bâb-ı felâḥı
 Mübârek **kıl** baña yâ Rab şabâḥı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 70). [kıl,]
 □ İrişdi Zeyd'i istikbâl **kıldı**
 Gözün bûs eyledi ḥoş-ḥâl **kıldı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 89). [kıldı, -dı]
 □ Olup derd-i firâkıñ nâ-tevânı
 Gülün efsürde **kılmış** ḡam ḥazânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 106). [kılmış, -mış]
 □ Gözün ḡanı idüp kûhı mülevven
Kıluben la 'l-veş seng içre mesken (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 206). [kıluben, -uben, -]
 □ Kılup her dem sürûd-ı 'âşikâne
 Nezâre eyliyordı âsumâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 3). [kılup, -up]
 □ Kılup Mecnûn nişîmen seng üzre
 İderdi nâle biñ âheng üzre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 79). [kılup, -up]
 □ Kılup Mecnûn'ı ḥurrem nâme-i yâr
 Feraḥdan secde-i şükr itdi şad-bâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 271). [kılup, -up, -]
 □ Kılup her bâr izḥâr-ı irâdet
 İdüben da 'vâ-yı 'aşk [u] muḥabbet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 341). [kılup, -up]
 □ Nesîm ile **kılup** bir bûy-ı ihdâ
 Beni ol bûyuñ ile eyle iḥyâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 377). [kılup, -up]
 □ Niçe sâziş **kılur** devriyle dehrîñ
 Niçe berdûş ider işkâl-i ḡahrîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 141). [kılur, -ur]
 □ Selîm'in küşîşinden oldı muḡṭar
 Hemân egvâbı Mecnûn **kıldı** derber (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 64). [kıldı, -dı, -]
 □ Senâ **kıldı** didi ey gevhâr-ı pāk
 Sezâdır cilvegâhıñ olsa eflāk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 101). [kıldı, -dı]
 □ Bu ḡavli ḡuş idüp Mecnûn-ı faḡıl

Sürür-i bî-nihâyet **kıldı** hâsıl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 112). [kıldı, -dı, -]
☐ Hesâb it bu libâsı derbere itdim
Gene **kıldım** ânı şad-pâre gitdim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 56). [kıldım, -dım, -]
☐ Bu vahşetgâhı **kılma** âşiyâne
Gel ey pür-i 'azîzim hânümâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 157). [kılma, -ma]
☐ Kaza böyle beni ser-geşte **kılmış**
Kader ikbâlimi ber-geşte **kılmış** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 186). [kılmış, -mış]
☐ Cihânda kim ki **kılsa** meyl-i dâne
Anı der-dâm idüp âhîr zamâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 105). [kılsa, -sa, -]
☐ Ne rûtbe yalvarup itdiyse nâle
Ki Mecnûn ekl **kılsun** bir nevâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 68). [kılsun, -sun, -]
☐ Revân-ı 'avdet **kırup** açdı per ü bâl
Getürdi mâder-i Mecnûn'ı fi'l-hâl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 133). [kırup, -up, -]
☐ Çeküp âğuşına Mecnûn'ı âhîr
Kırup pâyânesiz elîf zâhîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 144). [kırup, -up, -]
☐ Fığanlar eyleyüp giryân u giryân
Tazârû 'lar **kırup** nâlân u nâlân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 150). [kırup, -up]
☐ Kırup bir bir bu takrîrâtı îrâd
Akıtdı eşk-i çeşmiñ yetdi feryâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 171). [kırup, -up, -]
☐ İlâhî 'aşkıñ Nâkâm-ı zâre
Kırup tevfiķiñi rehber hemâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 308). [kırup, -up]
☐ Murâdınca idüp eş 'âr inşâd
İdüp nevha demâdem **kıldı** feryâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 102). [kıldı, -dı, -]
☐ Kürübüñ **kılmıyordu** âşikârâ
İderdi şevheri birle müdürâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 33). [kılmıyordu, -m, -iyor, -du, -]
☐ Kırup gam-hânesin âh ile rüşen
Gam ile oldı hem-dem itdi şîven (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 97). [kırup, -up, -]
☐ Kırup bir fevci mest-i câm-ı 'işret
İder bir fevci pâ-mâl-i mezellet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 5). [kırup, -ur, -]
☐ İdüp nevha gelüp feryâda bir dem
Olup giryân **kırup** icrâ-yı mâtem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 36). [kırup, -up]
☐ Olim pervâne-i şem'-i cemâli
Kılam cânımı kurbân-ı vişâli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 76). [kılam, -am]
☐ Hemânâ itmedi bir lahza gaflet
Vefâ râhında **kıldı** şarf-ı himmet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 44). [kıldı, -dı]
☐ Tıutup bir hâne-i hâlîde mesken
Anı **kıldı** behîst-âsâ müzeyyen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 46). [kıldı, -dı]
☐ Virüp ol 'aşık-ı zâre beşâret
Dem-i vaşl oldıdığın **kıldı** işâret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 98). [kıldı, -dı]
☐ Götürdi câme-i zerîni yek-ser
İdüp takbîl bir bir **kıldı** der-ber (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 118). [kıldı, -dı]
☐ Şitâbân Zeyd-i dil-âgâh fi'l-hâl

Gidüp Leylâ'ya **kıldı** 'arz-ı ahvâl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 138). [kıldı, -dı]
☐ Gelüp mihmânın istikbâl **kıldı**
Teniñ mihmânına pâ-mâl **kıldı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 149). [kıldı, -dı]
☐ Gelüp mihmânın istikbâl **kıldı**
Teniñ mihmânına pâ-mâl **kıldı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 150). [kıldı, -dı]
☐ Dilinde açdığından zaḥm-kârı
Şekîbe **kılmamışdı** iktidârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 32). [kılmamışdı, -ma, -mış, -dı]
☐ O demden kim sen olmuşsun şeker-hând
Leb-i la'liñ beni **kılmış** zebân-bend (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 150). [kılmış, -mış]
☐ Be-sân-ı âfîtab-ı 'âlem-ârâ
Kırup hüsni şu 'â'îñ âşikârâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 12). [kırup, -up]
☐ Kırup mihmânını dil-şâd Leylî
İdüp ta 'zîmini müzdâd Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 223). [kırup, -up]
☐ Gelüp Mecnûn-ı cân-sûza muķâbil
Kırup bâzû-yı sîmîniñ hamâyil (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 234). [kırup, -up]
☐ Tıutup anı birî eylerdi çâre
Kılordı dîğerrâni pâre pâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 166). [kılordı, -ur, -dı, -]
☐ İdüp hoş şî'rler inşâd o demler
Kılorduñ rûz u şeb feryâd o demler (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 292). [kılorduñ, -ur, -duñ, -]
☐ İdende nâle bu mâtemde Mecnûn
Kılanda nâlesi dünyâyı dil-hûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 36). [kılanda, -an, -da, -]
☐ Gül-âbî eyledi âlûde-i 'üd
Gülü **kıldı** gül-âb-ı 'üd-âlûd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 174). [kıldı, -dı]
☐ Nihâde **kıldı** bir tâbût-ı pâke
O genc-i gevheri defn itdi hâke (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 177). [kıldı, -dı]
☐ Kırup gelmem gubâr-ı maḳdeminden
Hanûtum eyleyüp çeşmi deminden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 115). [kırup, -up]
☐ Seniñ 'aşkıñ **kırup** maḳfûz cânda
Seniñ 'aşkıñla 'ömr itdi cihânda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 131). [kırup, -up]
☐ Teniñ meşmûm idüp müşg-i ter ile
Kırup tatıyb 'üd u 'anber ile (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 176). [kırup, -up]
☐ Güzer **kıl** 'âlem-i tecrîde Nâkâm
Hümâ-yı rûhı **kıl** vâreste-i dâm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 324). [kıl, -]
☐ Hemân-dem âh-ı âteşnâk **kıldı**
Teniñ nâhunlar ile çâk **kıldı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 97). [kıldı, -dı]
☐ O rûtbe âh-ı âteş-bâr **kıldı**
Ki dehri düd-ı âhı târ **kıldı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 187). [kıldı, -dı]
☐ Ten-i pâkiñ idüp eşk ile maḳsûl
Mücehhez **kıldılar** mergûb u maḳbûl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 266). [kıldılar, -dı, -lar, -]
☐ Niçün bu düzaḥı **kıldıñ** pedîdâr

Bu güne başıma olduñ şerer-bār (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 59). [kıldıñ, -dñ]

□ Kılup tâbende eyvân-ı behiştî

Ḥacel **kıldıñ** mı hūrân-ı behiştî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 162). [kıldıñ, -dñ]

□ Niçün terk eyler olduñ âşiyânîñ

Bu ḥâk-i tîrede **kıldıñ** mekânîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 164). [kıldıñ, -dñ]

□ Ecel **kılmış** anı meknûn eknûn

Teni ḥâk içredir eknûn meknûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 45). [kılmış, -mış]

□ Kılup şahrâları sîr-âb yaşı

İdüp vâdiler içre la'l daşı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 85). [kılup, -up]

□ Kılup tâbende eyvân-ı behiştî

Ḥacel kıldıñ mı hūrân-ı behiştî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 161). [kılup, -up]

□ İdüpdür türbe-i Leylî'yi der-ber

Kılupdur cânını kurbân-ı dil-ber (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 258). [kılupdur, -up, -dur]

□ Cihât-ı sitteden geç terk-i ser **kıl**

Bu ḥâristân-ı süflîden güzer **kıl** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 169). [kıl,]

□ Sebebsiz ḥabersiz gâşb itdi mîrî

Beni **kıldı** ğam-ı zillet esîri (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 110). [kıldı, -dı, -]

□ Künün kim ḥâlimi itdim ifâde

'Îzâr-ı 'özümi **kıldım** küşâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 140). [kıldım, -dım]

□ Kıluplar dem-be-dem eş'âr inşâ

Belîğ ü behcet-âver rûḥ-baḥşâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 81). [kıluplar, -up, -lar, -]

kıl-: "Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

□ Ziyâde bulmadı tâb [u] şekîbâ

Gidüp **kıldı** mekânîñ kûy-ı Leylâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 18). [kıldı, -dı]

□ O kûhuñ dâmeniñ **kıldı** nişîmen

Cülûs itdi didi âh ey dil-i men (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 21). [kıldı, -dı]

□ O rûḥbe **kılmışam** kim in ü âni

Ki bilmem daḥî râḥ-ı ḥanümânî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 25). [kılmışam, -mış, -am]

□ Kılup efsûs iderdi dîde giryân

İderdi hıfz ebyâtîñ kemâ-kân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 15). [kılup, -up]

□ Melâmet-gûy olup açdı zebânîñ

Nişân-ı tîr-i töhmet **kıldı** cânîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 106). [kıldı, -dı]

□ Gelüp geşt eyleyüp ol gülsitânda

İkâmetgâhını **kılmışdı** anda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 50). [kılmışdı, -mış, -dı]

□ Tütüp bu ḥalka-i beyti du'â **kıl**

Ki yâ Rab sen beni ğamdan cüdâ **kıl** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 34). [kıl,]

□ Tenimde dâ'im it âşâr-ı 'aşkıñ

Dilimde şu'le-ver **kıl** nâr-ı 'aşkıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 60). [kıl,]

□ Olup bir 'Âmirî vâkıf bu ḥâle

Revân oldı şitâbân **kıldı** nâle (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 40). [kıldı, -dı]

□ Şebân-gâḥân **kılup** bu şebde efġân

Ḳalurdı dîde ber-reh şubḥ-gâḥân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 61). [kılup, -up]

□ Peyâpey mey virüp ter **kıl** dehânım

Ki olsun vücûdın gûyâ zebânım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 31). [kıl,]

□ Kerem **kıl** durma ey peyk-i kirâmım

Bulup Mecnûn'ı teblîğ it selâmım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 57). [kıl,]

□ Hezâr-ı bî-ḳarâr u nâ-tevânîñ

Gülûñ **kıl** sînesinde âşiyânîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 60). [kıl,]

□ Getür ol derdmend-i nâ-tevânı

Vişalim ḥ'ânına miḥmân **kıl** anı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 68). [kıl,]

□ Ne ma'nâ vardır bunda beyân it

Beni âġâḥ **kıl** sırîñ 'ayân it (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 286). [kıl,]

□ İdüp bir beni mest-i mey-i nâb

Beni **kıl** ol mey-i nâb ile sîr-âb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 18). [kıl,]

□ Hemân meyle dilim mest-i ebed **kıl**

Beni vâreste-i ḳayd-ı ḥired **kıl** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 31). [kıl,]

□ Hemân meyle dilim mest-i ebed **kıl**

Beni vâreste-i ḳayd-ı ḥired **kıl** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 32). [kıl,]

□ Beni **kıl** öyle mest ü lâ-übâlî

Ki dilde ḳalsun miḥnet-i ḥayâlî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 45). [kıl,]

kim: Herhangi bir kimseye, her kime.

□ O **kimse** mest olup olduysa bî-hûş

Anı pîr-i muġân eyler der-âġûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 5). [kimse, -se]

□ Niçe sâķî ki ḳaddi dil-keş idi

Niçe mey **kim** şarâb-ı bî-ġeş idi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 20). [kim,]

□ Niçe sâķî ki mihr-i 'âlem-efrûz

Niçe mey **kim** şerâr-ı ḥânümân-sûz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 22). [kim,]

□ Mey-i 'aşķ ile **kim** Ḳays oldı der-cûş

O şûḥ-ı mehveşi kıldı der-âġûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 43). [kim,]

□ Didiler **kim** bulup yâr-i muvâfîķ

Ruḥ-ı Leylî'ye Ḳays olmuştur 'aşık (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 11). [kim,]

□ Ne yerden **kim** geçürdi ol diger-gün

Diyorlardı ki ḳoyma gitdi Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 39). [kim,]

□ Aña **kim** ki gelüp söyler ise pend

İdüp nâle diyürdi pend tâ çend (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 7). [kim,]

□ Peder **kim** beste-i dâm-ı belâdır

Belâ-yı zâdegâna mübtelâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 13). [kim,]

□ O **kim** senden olupdur böyle ḥâmûş

Anı yâd itme sen hem kıl ferâmûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 71). [kim,]

□ Anı **kim** eylemiş divâne Leylî

O divâne ider mi ġayra meyli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 83). [kim,]

□ Anıñ mihr ü vefâsından ḥaber-dâr

Olur ol **kim** anıñ 'aşkıyladır zâr (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 100). [kim,]

□ O rûtbe kılmışam **kim** in ü âni
Ki bilmem dalı râh-ı hanümânı (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 25). [kim,]

□ Baña yâr olmağı yârân ider 'âr
Olur benden beni **kim** görse bizâr (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 32). [kim,]

□ O büt **kim** eyleyüp her dem sitâyiş
Bulurdum ol kadehden **kim** küşâyiş (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 37). [kim,]

□ O büt **kim** eyleyüp her dem sitâyiş
Bulurdum ol kadehden **kim** küşâyiş (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 38). [kim,]

□ Bilen yok **kim** nedir bu âh u nâlem
Bilen yok **kim** ne rûtbe haste hâlem (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 55). [kim,]

□ Bilen yok **kim** nedir bu âh u nâlem
Bilen yok **kim** ne rûtbe haste hâlem (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 56). [kim,]

□ Hîtab itdi didi **kim** âh ey gül
Gerekmez mi saña bî-çâre bûlbûl (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 33). [kim,]

□ Açup göz gördi **kim** cânânı gitmiş
Koyup cismiñ füsûrde cânı gitmiş (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 103). [kim,]

□ İder 'âşıkları gün gün ciger-hûn
Olur vâreste **kim** ki olsa Mecnûn (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 126). [kim,]

□ Didi ey vâlid-i vâlâ nevânem
Kâbûl it 'özümi **kim** nâ-tevânem (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 126). [kim,]

□ Görürsün **kim** benim hâlim zebûndur
Ser-tedbîr derkimden biründür (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 137). [kim,]

□ Kimiñ nefîni kılmış **kim** sirâyet
Seni itmiş giriftâr-ı felâket (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 151). [kim,]

□ Bu âteş içre **kim** süzişdeyim ben
Bu âteşden yakılmış niçe hürmen (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 231). [kim,]

□ Bu miñnet **kim** beni kılmış ihâta
Mecâlim kalmışdır inbişâta (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 253). [kim,]

□ Kimiñ nefîni kılmış kim sirâyet
Seni itmiş giriftâr-ı felâket (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 151). [kimiñ, -iñ, -]

□ Kimiñ âhi saña te'sîr idüpdür
Seni Mecnûn-ı bî-zencîr idüpdür (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 153). [kimiñ, -iñ, -]

□ Kimiñ çeşmi kılup hâliñ perîşân
Gülistân-ı cemâliñ itdi pejmân (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 155). [kimiñ, -iñ, -]

□ Ki yâre dime **kim** bî-çâre Leyli
Dil-i şad-pâre bahtı kare Leyli (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 49). [kim,]

□ Olurdı muntazır peygâma her bâr
Ki andan **kim** güzër kılsaydı nâ-çâr (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 64). [kim,]

□ İdersen mihr **kim** nâ-kabil olsa
Kılursan lutf **kim** bî-hâsıl olsa (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 11). [kim,]

□ İdersen mihr **kim** nâ-kabil olsa
Kılursan lutf **kim** bî-hâsıl olsa (Mecnûn u Leyli

(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 12). [kim,]

□ 'Ademden geldim ol dem **kim** vücûda
Kâdem koydum bir şahrâ-yı şühûda (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 21). [kim,]

□ Kime mihr eylese memnûn kılsın
Kime mihr itmese mañzûn kılsın (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 83). [kime, -e]

□ Kime mihr eylese memnûn kılsın
Kime mihr itmese mañzûn kılsın (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 84). [kime, -e]

□ Ta 'aşşuk eyleyüp Mecnûn'ı Mecnûn
Beyâbân içre **kim** itdi diger-gün (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 2). [kim,]

□ Ki bir dem **kim** bahâr-ı âlem-ârâ
Cihânı eylemişdi cennet-âsâ (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 3). [kim,]

□ Perî-rüyân ile Leyli hürâmân
Niçe **kim** encûm içre mâh-ı tâbân (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 124). [kim,]

□ Belâ-yı 'aşk ile Mecnûn karındır
Kim ile Leyli âyâ hem-nişindir (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 222). [kim,]

□ O meh-veş **kim** görüp Leyli'ni giryan
Nihân derdini bilmişdi kemâ-kân (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 247). [kim,]

□ Didi feryâd **kim** müşkil belâdır
Belâ-yı 'aşk derd-i bî-devâdır (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 259). [kim,]

□ Ve ger itsem naşîhat **kim** vakûr ol
Hâzer kıl 'aşkdan peyveste dür ol (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 265). [kim,]

□ O **kim** Nâkâm yârinden cüdâdır
Devâsız bir belâya mübtelâdır (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 287). [kim,]

□ Ki Leylâ-yı dil-ârâ-yı cihân-sûz
O gün **kim** olmuş idi 'âlem-efrûz (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 6). [kim,]

□ Didiler **kim** bu mañlab-ı dil-nişindir
Serencâmı sezâ-yı âferindir (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 65). [kim,]

□ Ne dem **kim** bu marâzdan buldı şîhhat
Hemân-dem itmeyüp bir lahza gâflet (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 71). [kim,]

□ İden 'âşıkları Nâkâm ber-bâd
Felekdir **kim** idüp ağıyârı dil-şâd (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 108). [kim,]

□ O meyden virme **kim** 'akla ziyândır
O meyden vir **kim** ol rûh-ı revândır (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 5). [kim,]

□ O meyden virme **kim** 'akla ziyândır
O meyden vir **kim** ol rûh-ı revândır (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 6). [kim,]

□ O meyden virme **kim** aşl-ı hañâdır
O meyden vir **kim** ol dâniş-fezâdır (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 7). [kim,]

□ O meyden virme **kim** aşl-ı hañâdır
O meyden vir **kim** ol dâniş-fezâdır (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 8). [kim,]

□ Ta 'allül itme **kim** süst ü zebûnem
Küdûretten 'alîl bağı hûnem (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 9). [kim,]

□ Ki sergerdân olup şahrâda Mecnûn
O dem **kim** hâli olmuşdı diger-gün (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 4). [kim,]

□ Didi **kim** āgeh oldu ‘āşık-ı zār
Fırāk-ı yârden olma dil-efkâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 119). [kim,]

□ Didi **kimdir** bu üftâde bu muţtar
Niçün böyle olupdur hâk-ber-ser (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 51). [kimdir, -dir]

□ O ‘ahdiñ **kim** degil şıdkı nümâyân
Degildir sen gibi zî-şâna şâyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 13). [kim,]

□ Görüp bu hâleti bir merd-i dâna
Didi Mecnûn’a **kim** ey yâve-peymâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 104). [kim,]

□ O dem **kim** germ olup hengâme-i ceng
Oluş şemşirler kan ile hem-reng (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 141). [kim,]

□ Kime şemşir ile itseydi çäre
İderdi merdi merkeble dü-päre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 147). [kime, -e, -]

□ Didi **kim** Necd’den maşşûdum aşlâ
Degildür güher ü genc ü hedâyâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 73). [kim,]

□ Eger feryâdına sen yetmez isen
Kasem olsun Hudâ’ya **kim** gidüp ben (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 100). [kim,]

□ Bahâne-cüy idi **kim** niçe itsün
Ne reng ile harîm-i yâre gitsün (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 17). [kim,]

□ ‘Acûze şerh kıldı **kim** hâkîkat
Degildir bu sezâ-vâr ‘ukûbet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 27). [kim,]

□ O **kim** dâna idi giryân olurdu
O **kim** nâdân idi hândân olurdu (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 101). [kim,]

□ O **kim** dâna idi giryân olurdu
O **kim** nâdân idi hândân olurdu (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 102). [kim,]

□ Hezârân âh **kim** dil-bestegânîñ
Degil râyınca devrânî zamânîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 157). [kim,]

□ Hoşâ Nâkâm o **kim** âzâde-dildir
Ne zîr-i bârdır ne pâ be-gildir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 161). [kim,]

□ Görüp bu hâleti Mecnûn-ı hâste
Didi ey mâmekim **kimdir** bu beste (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 24). [kimdir, -dir]

□ İdenler seyr olup meftûn u hayrân
Kimi hândân olurdu kimi giryân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 100). [kimi, -i, -]

□ İdenler seyr olup meftûn u hayrân
Kimi hândân olurdu **kimi** giryân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 100). [kimi, -i, -]

□ Seniñ sîneñ niçün gırbâl-sandır
Kimiñ peykânına cismiñ nişândır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 70). [kimiñ, -iñ, -]

□ Olup Leylî saña bir lahzâ hem-dem
Seni **kim** eylemez vaşl ile hurrem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 14). [kim,]

□ Ki ol gün **kim** olup Nevfel muzaffer
Diyâr-ı Necd’i kılmışdı musahhar (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 5). [kim,]

□ Küşâd itdi dehânîñ oldı hândân
Didi şad şükr **kim** gam buldı pâyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 32). [kim,]

□ Hemân **kim** gitdi yanından atası

Zuhûra geldi mâtem mâ-cerâsı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 47). [kim,]

□ Revâne kıldı **kim** olsun mehem-sâz
Anı kılsun cihân içre ser-efrâz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 81). [kim,]

□ Anıñ ‘aşkıñda **kim** sen der-figânsen
Anıñ derdiyle **kim** sen nâ-tevânsen (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 157). [kim,]

□ Anıñ ‘aşkıñda **kim** sen der-figânsen
Anıñ derdiyle **kim** sen nâ-tevânsen (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 158). [kim,]

□ İdüp terk diyâr-ı mâm u bâbı
Gidür **kim** şüyûñ olsun kâm-yâbı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 162). [kim,]

□ O demler **kim** benimle söylemişdiñ
Benimle böyle mi ‘ahd eylemişdiñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 187). [kim,]

□ Nihâl-i kâmetiñ **kim** bâr-verdir
Biri âgyâre zehr kârgirdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 22, Mısra 205). [kim,]

□ Seni ey meh **kim** eylerse der-âgûş
Anı olsun bürîde-dest ü bî-düş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 209). [kim,]

□ Saña **kim** göz tikerse ey dil-efrûz
Çekilsün gözlerine mîl-i cânsûz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 211). [kim,]

□ Hemân-dem **kim** saña dil-dâde oldum
Kemend-i ‘aşkıña üftâde oldum (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 217). [kim,]

□ Beni **kim** görse ben itdükce şeyven
Olur vâkıf ki sen peymân-şikensen (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 223). [kim,]

□ Bu bî-dâdı ki ben itdüm hikâyet
Dime **kim** eyliye Mecnûn şikâyet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 230). [kim,]

□ Dime **kim** Leylî yâr-i bî-vefâdır
Bu isnâdîñ baña muţlak cefâdır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 281). [kim,]

□ Görüp bu hâleti olma mükedder
Dime **kim** Leylî olmuş yâr-i diğer (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 292). [kim,]

□ Fiğân **kim** ölmeden ben bahtı kara
Götürmüşler beni zinde mezâra (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 297). [kim,]

□ Didi Leylâ’ya **kim** ey şâh-ı hûbân
Degil hâlî hatâdan hâl-i insân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 347). [kim,]

□ Tevehhüm kıldı **kim** itdükde rihlet
İdüp bîgâne da’vâ-yı verâşet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 15). [kim,]

□ O **kim** fermüş ider kendi şühûdiñ
İder mi fehmi diğerler vücûdiñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 49). [kim,]

□ O **kim** kılmaz seni bir lahzâ der-yâd
Anıñ yâdıyla sen hem itme feryâd (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 89). [kim,]

□ Ferâmüş itdüğim bir sen degilsen
Beni hem fehmi kılmam **kim** neyim ben (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 138). [kim,]

□ Ki yokdur yâr-i dil-cû ol mekânda
Kim ile ben buldum ârâm anda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 156). [kim,]

□ O **kim** gâfil degil bîdâr-dildir
Odur vâreste **kim** hüşyâr-dildir (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 221). [kim,]
☐ O **kim** gâfil değil bîdâr-dildir
 Odur vâreste **kim** hüşyâr-dildir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 222). [kim,]
☐ Ki bilmem 'âşık u ma 'şûk **kimdir**
 Yağan kim yâ olan mahrûk **kimdir** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 143). [kimdir, -dir]
☐ Kimem ben yâ nedir nâm u nişânım
 Niçündür bu enînim bu figânım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 139). [kimem, -em, -]
☐ Kimi gördüyse oldu çâre-cüyân
 Velî bulmadı derd-i 'aşka dermân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 7). [kimi, -i, -]
☐ Seniñle dostuñ çün oldu düşmen
Kimiñ yadıyla dañı âh idersen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 84). [kimiñ, -iñ, -]
☐ Didi **kimsiñ** nedir benden su'âliñ
 Beyân eyle nedürse vaşf-ı hâliñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 55). [kimsiñ, -siñ, -]
☐ Figân **kim** kalmışam gümrah sensiz
 Serencâmım yamandır âh sensiz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 63). [kim,]
☐ Kimi eknûn bulup gam-h'âr idem ben
 Kime derd-i dilim izhâr idem ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 61). [kimi, -i]
☐ Didiler **kim** niçün ey 'âşık-ı şüm
 Birüz itdiñ bu güne kâr-ı mezmûm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 13). [kim,]
☐ Degil şâyeste **kim** taşvîr-i yâre
 İde ağıyâr-ı nâ-kâbil nezâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 29). [kim,]
☐ Kime **kim** olmasaydı yâr Mecnûn
 Anı eylerler idi garğa-i hüñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 79). [kim,]
☐ Kime olsaydı Mecnûn'dan icâzet
 Aña izhâr iderlerdi muhabbet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 77). [kime, -e]
☐ Niçe eş'âr **kim** Mecnûn-ı nâ-şâd
 İderdi cânib-i Leylâ'ya inşâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 93). [kim,]
☐ Didi Mecnûn'a **kim** ey hânümân-süz
 Gürûh-ı 'arifâna dâniş-âmûz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 109). [kim,]
☐ Hemân dil **kim** bu güne dür-efşandır
 'Acebdir **kim** niçün dîvâne-sândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 111). [kim,]
☐ Hemân dil **kim** bu güne dür-efşandır
 'Acebdir **kim** niçün dîvâne-sândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 112). [kim,]
☐ Ki dîvâne odur **kim** hod-sitâdir
 Esîr-i dâne-i dâm-ı hevâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 139). [kim,]
☐ Ben ol ferzâneym **kim** dîv-bendem
 Ne in ki dîv-bendinde nijendem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 141). [kim,]
☐ Cihân bir çâhdır **kim** ka'r-ı nâ-yâb
 Kâlur üftâdesi nâ-çar u bî-tâb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 151). [kim,]
☐ Cihânda her ne **kim** olmuş pedîdâr
 Kılup ter olmuşam hâlâ sebûk-bâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 175). [kim,]
☐ Ta 'ahhüd kıldı **kim** bî-câ diger-bâr
 Bu güne olmasın her kez dil-âzâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 183). [kim,]

☐ Didi bir dîgere **kim** ey Zuhal sen
 Kerâmetde eğerde bî-bedelsen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 21). [kim,]
☐ Hemân mahbûb **kim** Leylî'ydi eknûn
 Seniñ 'aşkıñdadır ol dañı Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 101). [kim,]
☐ Velî miskîn benem **kim** nâ-tevânem
 Hayâlimle hemîşe hem-zebânem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 121). [kim,]
☐ Kime derdiñ diyür kimdir karîni
Kim olmuş yâri kimdir reh-nişîni (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 140). [kim,]
☐ Bu güftârı **kim** Leylî'den işitdim
 Cevâbuñ câ-be-câ îrâd itdim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 145). [kim,]
☐ Ne dem **kim** cânib-i Mecnûn-ı zâre
 Gider olsan güzêr kıl ben figâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 173). [kim,]
☐ Künün âyâ **kim** ile hem-zebânsın
 Kim ile bâde-keşsin mihrbânsın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 321). [kim,]
☐ Künün âyâ kim ile hem-zebânsın
Kim ile bâde-keşsin mihrbânsın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 322). [kim,]
☐ Kime izhâr idem derd-i derûnum
Kim olsun çâre-bağşım râh-nümûnum (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 334). [kim,]
☐ İrişeydi saña âvâz-ı nâlem
 Bilirdiñ **kim** ne güne haste-hâlem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 368). [kim,]
☐ Dilim **kim** 'aşkıñ ile hem-nesfesdir
 Dañı meyl-i sîvâ bî-câ hevesdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 403). [kim,]
☐ Kime derdiñ diyür **kimdir** karîni
 Kim olmuş yâri **kimdir** reh-nişîni (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 139). [kimdir, -dir]
☐ Kime derdiñ diyür **kimdir** karîni
 Kim olmuş yâri **kimdir** reh-nişîni (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 140). [kimdir, -dir]
☐ Niçedir zîstî ol hür-ı 'aynıñ
Kime kılmış hamâ'il zülf-i çîniñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 94). [kime, -e, -]
☐ Kime derdiñ diyür kimdir karîni
 Kim olmuş yâri kimdir reh-nişîni (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 139). [kime, -e, -]
☐ Kime izhâr idem derd-i derûnum
 Kim olsun çâre-bağşım râh-nümûnum (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 333). [kime, -e, -]
☐ Künün bu kütan **kim** bâ-hâzersin
 Nedir kutuñ seniñ ger sen beşersin (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 75). [kim,]
☐ Niçün ol gîdâ **kim** müştahâdir
 Hemân yâ şamğ ya berg-i giyâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 89). [kim,]
☐ Selîm itdi yakın **kim** ol kirâmı
 Giyâha degşürtüp cümle ta'âmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 97). [kim,]
☐ Cihânda **kim** ki kılsa meyl-i dâne
 Anı der-dâm idüp âhir zamâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 105). [kim,]
☐ Bu 'aşk-ı hüş-fersâyı bu h'ârı
 Bilürsin **kim** degildir ihtiyârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 180). [kim,]
☐ Anı **kim** eylemiş nâ-kâm tağdır

Anı bā-kām ider mi hiç tedbîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 187). [kim,]

□ Didi hâli nedir ol bî-nevânîñ

Enîsi **kimdir** ol bahtı kıranîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 118). [kimdir, -dir]

□ Görüp Mecnûn işârât-ı selâmiñ

Didi **kimsiñ** nedir ey dost nâmiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 32). [kimsiñ, -siñ, -]

□ Niçe **kim** bâbek oldu nâ-berümend

Künün mâmiñ da gitdi ârzümend (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 25). [kim,]

□ Didi **kim** bu libâsı der-ber eyle

Hemîn-dem 'azm-i kûy-ı dil-ber eyle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 115). [kim,]

□ 'Acebdîr **kim** hezâr itdükde feryâd

Olur gül goncası hândân u dil-şâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 205). [kim,]

□ Ki itme zann **kim** gülşen-i nigârîñ

Zamânı gelmemiş açmış bahârîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 193). [kim,]

□ Didi **kim** bu ne hoş-büdur ki güyâ

Olpudur nâfe-i müşğîn-büyâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 183). [kim,]

□ Olup şevkim hevâsı âteş-engîz

Bu nâr-ı şevki **kim** ben itmişem tîz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 158). [kim,]

□ Dağı itme tevaşkuf **kim** o hûş

Kalupdur intizârînda der-âgûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 117). [kim,]

□ O Leylî **kim** anîñ Mecnûn'ı sensen

O Leylî **kim** anîñ meftûnı sensen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 90). [kim,]

□ O Leylî **kim** anîñ Mecnûn'ı sensen

O Leylî **kim** anîñ meftûnı sensen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 89). [kim,]

□ Görüm **kim** niçedir râh-ı belâda

Sebât üzre midir şart-ı vefâda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 65). [kim,]

□ Kimiñ mihrinedir dil-dâde eknûn

Kimiñ derdiyledir hâli diger-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 36). [kimiñ, -iñ, -]

□ Anîñ hâlinde olmuşsun mı âgâh

Kimiñ 'aşkı gâmından eyliyor âh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 34). [kimiñ, -iñ, -]

□ Felek rahm eylemez pîr ü cüvâne

Gider elbette **kim** gelse cihâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 64). [kim,]

□ Hoş-hâl **kim** olmayup meftûn-ı dünyâ

Hemîşe rihlet olmuş müheyyâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 65). [kim,]

□ Niçe **kim** yokdan olmuşdı pedidâr

Gene oldu hemân ma'dümü'l-âşâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 5). [kim,]

□ Olup ol ebr **kim** hurşide çîre

Ruh-ı maşkûduñı itmişdi tîre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 15). [kim,]

□ Didi **kim** râh-ı 'aşkı tayy idenler

Harîm-i vaşla şevk ile gidenler (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 39). [kim,]

□ Hoş ol **kim** irüp hadd-i kemâle

Hicâbatı geçüp irmiş vişâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 43). [kim,]

□ Künün **kim** olmuşam bî-tâb u hâste

Zebûn-ı pâ-şikeste per-şikeste (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 325). [kim,]

□ Benimle âh **kim** yâr oldu yârim

Ser-â-pâ mün 'akis olduğda kârım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 319). [kim,]

□ O demden **kim** sen olmuşsun şeker-hând

Leb-i la'liñ beni kılmış zebân-bend (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 317). [kim,]

□ Bu ruh-efzâ nüvîdi **kim** iştîdi

Hezâr-âsâ hezâr âvâze itdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 107). [kim,]

□ Ne **kim** Leylî aña itmişdi irsâl

Anı Mecnûn'a taqdîm itdi fi'l-hâl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 99). [kim,]

□ Benem bir lafz **kim** ma' nâsı sensen

Eşer olmazsa senden olmazam ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 311). [kim,]

□ O meyden **kim** şarâb-ı gaybdır ol

Sezâ-yı meclis-i lâ-raybdır ol (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 11). [kim,]

□ O meyden vir **kim** oldur bâde-i pāk

Şafâ-bağş-ı dil-i erbâb-ı idrāk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 13). [kim,]

□ O meyden vir **kim** andan eyleyen nûş

Olup yek-ser vücûdi dâniş ü hûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 21). [kim,]

□ O meyden **kim** odur perverde-i ruh

Odur tûfân-ı gâmda keşt-i Nûh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 29). [kim,]

□ Ki bir dem **kim** hâzân-ı âfet-âmîz

Olup mülk-i çemende âteş-engîz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 9). [kim,]

□ O gün **kim** gördi Mecnûn-ı figârı

O kân-ı 'aşkıñ oldu hem-'ayârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 47). [kim,]

□ Henüz ol demde **kim** ma'sûm idim ben

Muķîm-i mekteb-i me'lûl idim ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 95). [kim,]

□ Beyân it söyle **kim** ey 'aşık-ı pāk

Esîriñ Leylî-i zâr u ciger-çāk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 127). [kim,]

□ Bu hāk ol hāk-i efsünkârdır **kim**

Bu hāk ol hāk-i âdem-h'ârdır **kim** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 179). [kim,]

□ Bu hāk ol hāk-i efsünkârdır **kim**

Bu hāk ol hāk-i âdem-h'ârdır **kim** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 180). [kim,]

□ Hoş ol **kim** bu dehr-i bâ-cefâya

Bu şevher-keş-i 'arûs-ı bî-vefâya (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 185). [kim,]

□ Geküp **kim** ki iderse mekş bir dem

Żarûri eyliyor rihlet gider hem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 191). [kim,]

□ Cihânîñ bilmeyen **kimdir** cefâsın

Bu gaddârîñ gören **kimdir** vefâsın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 198). [kimdir, -dir, -]

□ Cihânîñ bilmeyen **kimdir** cefâsın

Bu gaddârîñ gören **kimdir** vefâsın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 197). [kimdir, -dir]

□ Bir aḥvâl ile **kim** hâlinde anîñ

Diger-gün oldu hâli vaḥşiyânîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 83). [kim,]

□ Ki şad feryâd **kim** devr-i zamâna

Dil-i şad-pâremi döndürdi kâna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 109). [kim,]

□ Fiğân **kim** oldmadım nâ'il murâda
Fezâ-yı derdde oldum fütâde (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 111). [kim,]

□ Fiğân **kim** olmadı bir çâre-sâzım
Tezâyüd eyledi süz u güdâzım (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 113). [kim,]

□ O dem **kim** âşarım geldi vücûda
Güzer kıldım bu gülzâr-ı şuhûda (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 117). [kim,]

□ Hezâr efsûs **kim** âhir cihânda
Bu mâtemgâhda bu hâkdânda (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 133). [kim,]

□ Sa'âdetmend odur **kim** bu fenâda
Degil dâm-ı firibe üftâde (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm),
Mesnevi 37, Mısra 219). [kim,]

□ Ne dem **kim** gelse rencür bî-tâb
Olur fi'l-hâl rencinden rehâ-yâb (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 283). [kim,]

□ Niçe eş'âr **kim** Mecnûn-ı nâ-şâd
Tarîk-i 'aşka itmişdi inşâd (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 291). [kim,]

□ Ki 'aql-ı pāk **kim** Rühü'l-emîndir
Hümâ-yı bağ-ı firdevs-i berîndir (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 317). [kim,]

□ Libâsîndir niçün yek-ser siyeh-gün
Kimiñ derdi seni itmiş meger hûn (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 32). [kimiñ, -iñ, -]

□ Künün **kim** hâlimi itdim ifâde
'İzâr-ı 'özümi kıldım küşâde (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 139). [kim,]

□ Bilürler **kim** ne güne dâg-dârem
Ne rütbe bî-nevâyem dil-fiğârem (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 143). [kim,]

□ Kime itseydim izhâr-ı feşâhat
Olurdu âferîni ta'n u töhmet (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 49). [kime, -e, -]

□ Kime inşâd kılsaydım kaşîde
Olurdu farî-ı vahşetden remîde (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 53). [kime, -e, -]

□ Kime itseydim ibrâz rübâ'î
Olurdu cehlden efzûn şudâ'î (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 55). [kime, -e, -]

kim ki: Her kim ki.

□ Geçer dâreynden elbette Nâkâm
Bu meyden **kim ki** nûş eylese bir cām (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 62). [kim ki,]

kim kimdir: Her kim kim, kim kim.

□ Velî fehîm itmedi **kim kimdir** o zâr
Niçün gelmiş niçün olmuş talebkâr (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 47). [kim kimdir, -dir, -]

kim kimdir: ... Kim ... kim.

□ Ki bilmem 'âşık u ma'sûk kimdir
Yağan kim yâ olan mahrûk kimdir (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 144). [kim kimdir, -dir, -]

kime: Herhangi bir kimseye, her kime.

□ Kimi eknün bulup ğam-h'âr idem ben
Kime derd-i dilim izhâr idem ben (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 62). [kime, -e]

□ Kime kim olmasaydı yâr Mecnûn
Anı eylerler idi ğarka-i hûn (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 79). [kime, -e]

□ Kime Nâkâm yâr olursa bu devlet
Aña mekşûf olur sırr-ı hâkîkat (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 303). [kime,]

kime kim: Her kime, herhangi bir kişi, her kime.

□ Kime kim olmuş olsaydım ğazel-h'ân
Olurdu eyleyüp nefret gürîzân (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 51). [kime kim,]

kimi: Herhangi bir kimseye, her kime.

□ Gezürdi dâ'imâ giryân u giryân
Kimi görse olurdu çâre-cüyân (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 12). [kimi,]

kimi kim: Her kimi.

□ Kimi kim eyler olsa nâz-perver
Anı hem 'âkıbet bir loğma eyler (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 215). [kimi kim,]

kimiñ: Herhangi bir kimseye, her kime.

□ Seniñ halkañ **kimiñdir** çeşm-dârı
Ki açmış râha çeşm-i intizârı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 73). [kimiñdir, -dir, -]

□ Kimiñ mihrinedir dil-dâde eknün
Kimiñ derdiyledir hâli diger-gün (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 35). [kimiñ, -iñ, -]

kimse: Herhangi bir kimseye, her kime.

□ Bu emre çünki sen hoş-dil degilsen
Anı almaz sitemle **kimse** senden (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 120). [kimse,]

□ Cahîme h'âhiş ile **kimse** gitmez
Teniñ süzân-ı nâr-ı düzağ itmez (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 293). [kimse,]

□ Ki âşâr-ı beka yokdur cihânda
Müebbed **kimse** kalmaz bu mekânda (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 68). [kimse,]

□ Dağı bir **kimse** itmezdi cesâret
Ki ol eţrâfından yetsün nezâret (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 221). [kimse,]

□ Hirâsından sibâ'ın **kimse** bir ân
O süya gitmege bulmazdı imkân (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 247). [kimse,]

kîn: Birine karşı duyulan öç alma isteği, garaz.

□ Seniñ devriñ seniñ ğadr-i nihâniñ
Seniñ **kîniñ** seniñ cevri girâniñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 14). [kîniñ, -iñ, -]

□ Revân oldu be-sân-ı şîr-i ğarrân
Dilinde **kîn** elinde tûğ-i bürrân (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 34). [kîn,]

□ Çü Nevfel gördi bu âh u enîni
İdüp 'afv anları terk itdi **kîni** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 72). [kîni, -i, -]

kîne: Birine karşı duyulan öç alma isteği, garaz.

□ Ki vaktimde benim ehl-i zamâne
İderdi **kîne** merd-i nûktedâna (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 48). [kîne,]

kîne-cüyân: Kin arayan.

□ Gelürler 'arşa-i cenge şitābān
Pey-ā-pey **kīne-cūyān** u ġarīvān (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 18, *Mısra* 166). [*kīne-cūyān*,]

kīne-cūyān: Kin arayanlar.

□ Olup nefrīn-kūnān **kīne-cūyān**
Belā küncinde kaldı zār u müyān (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 59). [*kīne-cūyān*,]
□ O ħalvetde bulunmaz **kīne-cūyān**
Hemīn bir sen olursun bir de cānān (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 269). [*kīne-cūyān*,]

kīne-dār: Kinli, kindar.

□ Muṭī' yiz merdūm-i nīkū-ši' āra
'Adū-yı ceng-cūyız **kīne-dāra** (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 18, *Mısra* 66). [*kīne-dāra*, -a, -]

kirām: 1. Soyu temiz, soylu kimseler, şerefli ve ulu kimseler. 2. Cömert, eli açık, iyi kalpli kimseler.

□ Olup nisbetle kūha Necd nāmı
Ḳabā'il içre olmuşdı **kirāmı** (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 5, *Mısra* 20). [*kirāmı*, -ı, -]
□ Selīm itdi yakın kim ol **kirāmı**
Giyāha degşürüp cümle ta'āmı (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 28, *Mısra* 97). [*kirāmı*, -ı]

kirāmī: Asil, muazzam, soyu temiz ve cömert kimse.

□ Kılup dārū'l-iḳrārīn hem-penāhūn
Kirāmī Nevfel'in āramgāhūn (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 17, *Mısra* 180). [*kirāmī*,]
□ Leḳb-i dīl-keş ü ḥulḳı **kirāmī**
Edīb-i ber-güzide Zeyd nāmı (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 26, *Mısra* 7). [*kirāmī*,]
□ Dime Mecnūn'dur o ya bū'l-hevesdir
Kirāmī tūt ki bir şāḥib nefesdir (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 112). [*kirāmī*,]
□ Anı ben niçe tutmuşsam **kirāmī**
Aña benden füzūn it iḥtirāmı (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 113). [*kirāmī*,]

kirdār: İş, amel.

□ Niçün böyle olup dīvāne **kirdār**
Bu zencir içre olmuşsun giriftār (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 21, *Mısra* 11). [*kirdār*,]
□ Seni ben itmişem derde giriftār
Seni ben itmişem dīvāne **kirdār** (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 276). [*kirdār*,]

kismet: Nasip, tālih, baht.

□ Naşibi herkesin olduḳda **kismet**
Benim de kismetim olmuş bu miḥnet (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 227). [*kismet*,]
□ Naşibi herkesin olduḳda kismet
Benim de **kismetim** olmuş bu miḥnet (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 228). [*kismetim*, -im]
□ Müberrā baḡ **kismetden** dehānı
Mu'arrā 'umḳdan ṭūl-i miyānı (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 26, *Mısra* 25). [*kismetden*, -den, -]

kismet itme: Nasip etmek.

□ Ne ḥāşıl olsa ġayre itme kismet
Seniñ olsun temāmı bī-şerāket (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 20, *Mısra* 45). [*kismet itme*, -me, -]

]

kişver: Memleket, ülke.

□ Şabāhet **kişveriniñ** pādīşāhı
Vecāhet çarḥınıñ tābende māhı (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 11, *Mısra* 1). [*kişveriniñ*, -i, -niñ, -]
□ Beni serşār bir sāġarla şād it
Tekellüm **kişverinde** Keyḳubād it (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 16, *Mısra* 4). [*kişverinde*, -in, -de, -]

kitāb: Ciltli veya ciltsiz olarak bir araya getirilmiş, basılı veya yazılı kâğıt yapıkların bütünü II kâğıt.

□ Çü gitdi mektebe açdı **kitābı**
Aña ders oldı ancak 'aşḳ bābı (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 2, *Mısra* 7). [*kitābı*, -ı]

kitābet: Yazı yazma, kâtiplik.

□ Kitābet emrini kıldı müheyyā
Götürdi ḥāmeyı Mecnūn-ı şeydā (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 283). [*kitābet*,]

kitāb-ı ḥātimem: Kitabın sonu.

□ Be-ḥaḳḳ-ı ḥātem-i ḥatm-i nübüvvet
Kitāb-ı ḥātimem kıl bā-sa'ādet (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 38, *Mısra* 180). [*kitāb-ı ḥātimem*, -m, -]

kiyām: Ayağa kalkma, ayakta durma.

□ Ruḡ-ı tābānı ḥūrşid-i kıyāmet
Kıyāmetden **kiyāmı** bir 'alāmet (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 15, *Mısra* 14). [*kiyāmı*, -ı]

kiyāmet: Öteki dünyada bütün ölümlerin kalkıp dirilmesi. Kıyamet.

□ Ruḡ-ı tābānı ḥūrşid-i kıyāmet
Kıyāmetden kıyāmı bir 'alāmet (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 15, *Mısra* 14). [*kiyāmetden*, -den, -]

□ Yakıldı bağrım içre dāġ-ı ḥasret
Ki bākīdir bu ḥasret tā **kiyāmet** (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 196). [*kiyāmet*,]

□ Kılur eḡān tōküp ḥūn-āb-ı ḥasret
Fiġānından olur peydā **kiyāmet** (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 110). [*kiyāmet*,]

□ Olup nālān bülend itdi şadāsın
'Ayān kıldı **kiyāmet** mā-cerāsın (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 162). [*kiyāmet*,]

□ Gidüp mātem rūsūmuñ kıldı icrā
Kıyāmet ibtidāsın itdi peydā (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 14). [*kiyāmet*,]

□ Firāḳiñdan beni ey serv-i kāmēt
Görersin böyle giryān tā **kiyāmet** (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 176). [*kiyāmet*,]

□ Olup nāz ile rāḥat tā **kiyāmet**
Reḥā-yāb oldılar ġamdan selāmet (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 273). [*kiyāmet*,]

kiyās u ḥadden: Mukāyese etme ve derece.

□ Kıyās u ḥadden eḡānı eḡzūn
Ḥesāb-ı ḥaşrdan feryādı bīrūn (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 89). [*kiyās u ḥadden*, -den, -]

kıymetden düşer: Kıymetten düşmek, değer kaybetmek, gözden düşmek.

□ Didiler dürr eger olmazsa meknûn
Düşer kıymetden olmaz kadri efzûn (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 18). [kıymetden düşer, -er, -]

kö: Bırakmak, vazgeçmek, terketmek.

□ Müsâ'id olmayup sen daği nâ-çâr
Koyarsan nîme-i rehde beni h'âr (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 146). [koyarsan, -(y)ar, -san, -]
□ Kılur âhîr esîr-i dâm-ı tezvîr
Koyur çâh-ı mezelletde ser-â-zîr (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 206). [koyur, -y, -ur, -]
□ Târîk-i 'aşkı tût terk it cihânı
Disünler koy saña Mecnûn-ı şânî (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 166). [koy, -y]

k'o: Ki o.

□ Revâne eyledi Necd'e hemânâ
K'o mâhî'n 'âkdini itsün temennâ (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 50). [k'o,]

k'odur: Ki odur.

□ Getür sâkî şarâb-ı la'l-gûnı
K'odur gümgeşteğânî'n reh-nümünî (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 30). [k'odur,]
□ K'odur bir vahşi-yi hamûn-peymâ
Niçe vahşile bulsun üns Leylâ (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 95). [k'odur,]
□ Aña peyvendir pîrüzmeni
K'odur pîrüzmendân ser-bülendi (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 96). [k'odur,]
□ K'odur bir 'âşık-ı âzâd u çâlâk
İdüp efgân gezür şahrâda bî-bâk (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 119). [k'odur,]
□ Dili âşüfte bir bî-hânümâne
K'odur meftûn u mecnûn-ı zamâne (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 196). [k'odur,]

köhne: Yıpranmış, eskimiş.

□ Bu dünyâ bir köhne ejdehâdır
Ten-i merdüm aña dâ'im gıdâdır (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 213). [köhne,]

k'ol: Ki olmak.

□ Degil 'uşşâka mümkün ketm-i esrâr
K'olur her demde biñ şahid pedîdâr (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 64). [k'olur, -ur, -]
□ Budur peyveste amâl-ı nihânım
K'olaydıñ sen benim hem-âşiyânım (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 232). [k'olaydıñ, -a, -(y)dıñ, -]
□ Gelüp Mecnûn'a karşı bir makâma
K'olurdu bu'dı andan heştâma (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 152). [k'olurdu, -ur, -di, -]

kör: Kör.

□ Ben isem dîde sensen nûr-ı dîde
Olur bî-nûr olursa kör dîde (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 310). [kör,]

koy: 1. (Bir yere) Bırakmak, (bir yere) yerleştirmek.

2. (Birini) Bir işe yerleştirmek, tâyin etmek. 3. Katmak. 4. Bırakmak, terk etmek. 5. ... duruma getirmek, o hal üzere kalmasına sebep olmak.

□ Ne yerden kim geçürdi ol diger-gün
Diyorlardı ki koyma gitdi Mecnûn (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 40). [koyma, -ma]
□ Açup göz gördi kim cânânı gitmiş
Koyup cismin füsürde cânı gitmiş (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 104). [koyup, -up, -]
□ İderdi dâğın ızhâr-ı lâlâ
Koyurdu merhem ol dâğ üzere jâlâ (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 18). [koyurdu, -ur, -di, -]
□ İderler bâdeden leb-rîz câmi
Koyurlar pîşgâhında ta'âmı (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 80). [koyurlar, -ur, -lar, -y]
□ Gelüp Leyli atası zâr u giryân
Yüzün hâk üzere koydı oldı giryân (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 78). [koydı, -dı]
□ Götürdi leşkeriñ oldı revâne
Cihânda koydı bâkî bir fesâne (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 128). [koydı, -dı]
□ Beni koyduña da sen böyle hasret
Saña da haşre dek besdür bu töhmet (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 155). [koyduña, -duñ, -sa, -]
□ Tevkkül eyleyüp Ma'bûd'a kâşid
Kadem koydı makşûda kâşid (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 84). [koydı, -dı]
□ Benim emrim baña teslim itdi
Koyup Mecnûn'ını nâ-behre gitdi (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 42). [koyup, -up, -]
□ Elimden gönlüm aldıñ âhîr kâr
Alup gönlüm koyup gitdiñ beni h'âr (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 216). [koyup, -up, -]
□ Beni böyle perîşân hâl koyma
Ğam-ı hicrânda pâmâl koyma (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 71). [koyma, -ma, -]
□ Beni böyle perîşân hâl koyma
Ğam-ı hicrânda pâmâl koyma (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 72). [koyma, -ma, -]
□ Dil-i zârîñ baña teslim itdiñ
Beni şehâ şahrâya koyup gitdiñ (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 210). [koyup, -up, -]
□ Rızâsın almağ için mâderiniñ
Kudûmi tahtına koydı cebîniñ (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 176). [koydı, -dı, -]
□ Seniñle hâk çün olmuş şerefnâk
Künün eflâke koy nâz eylesün hâk (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 166). [koy,]
□ İdüp sebkat sen itdiñ 'azm-i 'uqbâ
Beni koyduñ feza-yı ğamda tenhâ (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 172). [koyduñ, -duñ]

koy-: 1. (Bir yere) Bırakmak, (bir yere) yerleştirmek.

2. (Birini) Bir işe yerleştirmek, tâyin etmek. 3. Katmak. 4. Bırakmak, terk etmek. 5. ... duruma getirmek, o hal üzere kalmasına sebep olmak.

□ 'Ademden geldim ol dem kim vücûda
Kadem koydum bir şahrâ-yı şühûda (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 22). [koydum, -du, -m]

koyul: Dökülmek.

□ Koyulsa âteşe Nâkâm eger 'ûd
Olur ma'lûm eflâke çıkup dūd (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 65). [koyulsa, -sa]

kū be-kū: ?.

□ Gezürken **kū be-kū** nālân u müyân
Gehî bâzî-künân gâhî gâzel-h'ân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 5). [kū be-kū,]

küdekân-ı bî-câ: Olmadık, gereksiz yere azarlama.

□ Velî ben hâliyâ ve'l-leyl-h'ânem
Be-sân **küdekân-ı bî-câ** devânem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 50). [küdekân-ı bî-câ,]

kudret buldı: Güç bulmak, gücü yetmek.

□ Ne Leylî güft ü güya buldı kudret
Ne Mecnûn buldı leb açmağa kuvvet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 257). [kudret buldı, -dı, -]

kudret ü behrâm-ğayret: Kudretli ve Behram gibi gayretli.

□ Didi ey dâver-i ferhunde-sîret
Tehemten **kudret ü Behrâm-ğayret** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 132). [kudret ü behrâm-ğayret,]

kudûm: Bir makama gelme, göreve başlama.

□ Kudûmum nâ-müeyser olduğun sen
Bilürsin bir de ne takrîr idem ben (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 255). [kudûmum, -um, -]
□ Rızâsın almak için mâderiniñ
Kudûmi tahtına koydı cebiniñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 176). [kudûmi, -i, -]

kudûm-i mâderinden: Annesinin uzak memleketi.

□ Öpüp Leylî **kudûm-i mâderinden**
Götürdi mi'cer-i sırrı serinden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 73). [kudûm-i mâderinden, -in, -den, -]

kudûm-i mâderine: Annesinin uzak memleketi.

□ Düşüp Mecnûn **kudûm-i mâderine**
Sürüp hâk-i kudûmiñ gözlerine (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 193). [kudûm-i mâderine, -in, -e, -]

küdüret: Bulanıklık II Üzüntü, keder.

□ Ta'allül itme kim süst ü zebünem
Küdüretden 'alîl bağı hünem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 10). [küdüret, -den, -]

küdüret virme: Gam, keder vermek.

□ Kelâmı 'atf kılma tığ-i tîze
Küdüret virme 'uşşâk-ı 'azîze (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 242). [küdüret virme, -me, -]

küdüret-hâne: Tasa ve kaygı evi.

□ Küdüret-hâne içre oldı dil-teng

Dili hâste teni bî-tâb u bî-reng (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 283). [küdüret-hâne,]

kufi: Kilit.

□ Hemân genc-i güherdir **kufi** ber-der
Hemân dürc-i nihândır mühr ber-ser (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 221). [kufi,]

küh: Dağ, cebel, dağlık arazi.

□ Olup nisbetle **küha** Necd nâmı
Kabâ'il içre olmuşdı kirâmı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 19). [küha, -a]
□ Ol **kühuñ** olmuş idi Necd nâmı
İrişmişdi sipihre ihtişâmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 5, Mısra 13). [kühuñ, -uñ]
□ Bu **kühuñ** dâmeniyydi bir gülîstân
İderdi reşk aña gülzâr-ı Rıdvân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 15). [kühuñ, -uñ]
□ O **kühuñ** dâmeniñ kıldı nişîmen
Cülûs itdi didi âh ey dil-i men (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 21). [kühuñ, -uñ]
□ Görünce **kühda** bir gâr dil-gîr
İdüp ol gârdan ümmîd naçîr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 37). [kühda, -da]
□ Olup çâpük hemân süya feres-rân
Gelürken **kühda** cevânâ her ân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 40). [kühda, -da]
□ 'Aşâ-ber-dâr olup oldı şitâbân
Tolaşdı **kühda** şahrâda hayrân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 24). [kühda, -da]
□ İdüp her lahza feryâd-ı eager-süz
Gezürdi **kühda** giryân şeb ü rûz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 4). [kühda, -da]
□ Gözüñ kanı idüp **kühi** mülevven
Kıluben la'l-veş seng içre mesken (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 205). [kühi, -ı]
□ Ki ol her dem ider **küh** üzre şîven
Velî çâh içreyim feryâd-zen ben (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 55). [küh,]

kühen-i meşşâta-i ruhsâr-ı ma'nâ: Mana'nın çehresini eski bezekçi gibi süsleyen kadın.

□ Kühen-i meşşâta-i ruhsâr-ı ma'nâ
İdüp mañbûbe-i ma'nâyı ra'nâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 1). [kühen-i meşşâta-i ruhsâr-ı ma'nâ,]

küh-ı dehşet: Dehşet dağı.

□ Mekânı **küh-ı dehşet** deşt-i vahşet
Maqâmı küşe-i gam künc-i miñnet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 151). [küh-ı dehşet,]

küh-ı deşti: Çöl dağı.

□ Ki **küh-ı deşti** kılmış gülsitân sâñ
Hıyâm lâle-gün râyât elvân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 41). [küh-ı deşti, -i, -]

küh-ı elem: Elem dağı.

□ Niçe kaşkâm dilimde bâr-ı gam var
Ber-i düşümde biñ **küh-ı elem** var (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 148). [küh-ı elem,]

küh-ı girânı: Ağır, sıkıntı veren dağ.

□ Baña virdiñ bu endüh-ı girânı

Düşürdün başıma **küh-ı girānı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 62). [küh-ı girānı, -ı, -]

küh-ı ser-efrâz: Başını yükselten dağ.

□ Var idi anda bir **küh-ı ser-efrâz**
İderdi âsumāna zirvesi nâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 11). [küh-ı ser-efrâz,]

küh-ı siyâhım: Siyah dağ (mecazen saç).

□ Ağardı berfle **küh-ı siyâhım**
Hırâmından düşüp serd oldı âhım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 45). [küh-ı siyâhım, -ım, -]

küh-ken ol: Dağı delen olmak. Ferhad gibi olmak.

□ Muhabbet 'âleminde **küh-ken ol**
Halîl-i Âzer-âsâ büt-şiken ol (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 167). [küh-ken ol,]

kühsâr: Dağlık yer, dağ tepesi.

□ Giderdi her gice ol **kühsâre**
Teveccüh eyliyordı küy-ı yâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 23). [kühsâre, -e]
□ Alup seccâdesin çıktı kenâre
İrişdi bir muvaḥḥiş **kühsâre** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 20). [kühsâre, -e]
□ Ta'alluk kaydıñ itdi pâre pâre
Gene kıldı 'azîmet **kühsâre** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 276). [kühsâre, -e]
□ İdüp tahrîr aturdi reh-güzâra
Alup herkes gidürdi **kühsâra** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 74). [kühsâra, -a]
□ Gezürdi süy bâ-sü merğzârı
Tecessüs eyliyordı **kühsârı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 36). [kühsârı, -ı]
□ Miyân-ı cem'den çıktı kenâre
Mücerred oldı gitti **kühsâre** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 160). [kühsâre, -e, -]
□ Revân-ı zencîriñ itdi pâre pâre
Revâne oldı gitti **kühsâre** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 156). [kühsâre, -e]
□ Tecessüs eyleyüp Mecnûn-ı zârı
Gezürken süy bâ-sü **kühsârı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 26). [kühsârı, -ı]
□ İdüp 'akabince Mecnûn'ın nezâre
Taḥassür birle baqdı **kühsâre** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 200). [kühsâre, -e]
□ Beni defn it gene terk-i diyâr it
Gelüp bu **kühsârı** ihtiyâr it (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 168). [kühsârı, -ı, -]
□ Gezüp 'akabince vaḥşiler kaṭarı
Gehî şahrâları gehî **kühsârı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 50). [kühsârı, -ı]
□ Didi durma revân ol **kühsâre**
Ki yokdur tâbım artık intizâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 89). [kühsâre, -e, -]

küleḥ: Külâh, şapka.

□ Küleḥ fark-ı serinde kec-nihâde
Cebîni farṭ-ı behcetden küşâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 29). [küleḥ,]

kulûb: Kalpler.

□ İdüp nâ-büd ekdâr-ı 'uyûnı

Ta'aşşukdur iden iḥyâ **kulûbı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 396). [kulûbı, -ı]

künc: Köşe, bucak, kenar.

□ Olup nefrîn-künân kîne-cüyân
Belâ **küncinde** kaldı zâr u müyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 60). [küncinde, -in, -de, -]

künc-i firkatde: Ayrılık köşesi.

□ Hâzinem **künc-i firkatde** beni hem
Anıñ vaşlıyla kıl bir laḥza ḥurrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 69). [künc-i firkatde, -de, -]

künc-i ḥafâda: Gizlilik köşesi.

□ Derûn-ı perdede **künc-i ḥafâda**
Ġam-ı firkatde zindân-ı cefâda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 41). [künc-i ḥafâda, -da, -]

künc-i ḥâne-i ğamdır: Gam evinin köşesi, kenarı.

□ Ki **künc-i ḥâne-i ğamdır** mekânım
Selâsildir enîsim hem-zebânım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 87). [künc-i ḥâne-i ğamdır, -dır, -]

künc-i mihnet: Mihnet köşesi, keder ve üzüntü çekilen yer.

□ Mekânı küh-ı dehşet deşt-i vaḥşet
Maḳamı küşe-i ğam **künc-i miḥnet** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 152). [künc-i miḥnet,]

künc-i nihânda: Gizli köşe.

□ Dilinde derd-i dağ-ı firkat-i yâr
Kalup **künc-i nihânda** zâr u nâ-çar (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 282). [künc-i nihânda, -da, -]

künc-i nihânı: Gizli köşe.

□ Bulup gülşende bir **künc-i nihânı**
Añup Mecnûn-ı zâr u nâ-tevânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 69). [künc-i nihânı, -ı, -]

künc-i 'uzlet: İnziva, yalnızlık, uzlet köşesi.

□ Baña ancak gerekdir **künc-i 'uzlet**
Beyâbân-ı fenâ şahrâ-yı vaḥşet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 103). [künc-i 'uzlet,]

künc-i vaḥdet: Birlik köşesi.

□ Sen ü ben **künc-i vaḥdet** bezm-i ḥalvet
Miyâncî râḥ-ı reyḥân cām-ı 'işret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 253). [künc-i vaḥdet,]

künün: Şimdi, şu anda.

□ Künün adı olmuş sergeşte Mecnûn
Düşüp şahrâlara kalmış diger-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 91). [künün,]
□ Seni dil-dâr idüp oldum giriftâr
Künün bende ne dil vardur ne dâdâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 56). [künün,]
□ Künün bir pîr-i bî-tâbem zebûnem
Belâ-yı gerdişinden bağı ḥünem (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 61). [künün,]
☐ Beyâbân-gerd-i bî-tedbir olupdur
Künün Mecnûn bî-zencîr olupdur (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 10). [künün,]
☐ Künün derd-i firâkıñdan nîzârem
Gene ancak saña ümmîd-vârem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 209). [künün,]
☐ Dilimde cûş ider vecd-i nihâni
Künün gûş ile benden dâstânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 42). [künün,]
☐ Baña peymân virüp kıldıñ beni şâd
Künün itmezsen ol peymânı der-yâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 12). [künün,]
☐ Künün bu keşmekeşden bu cefâdan
Bu gürü-dârdan bu mâ-cerâdan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 133). [künün,]
☐ Künün tertîb idüp bir tâze leşker
Gerekdir eyleyem ceng mükerrer (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 27). [künün,]
☐ Egerçi eyledim 'aşkında takşîr
Velî geldim **künün** boynumda zencîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 136). [künün,]
☐ Künün bâbıñdayam zencîr-der-câ
Ne hükm eyler isen sen eyle icrâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 139). [künün,]
☐ Künün noldu vefâ resmîñ unutdıñ
Hemîn âyîn-i nâ-mergûbı dutduñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 221). [künün,]
☐ Künün gel bûs idem bîmâr cimiñ
Beni görmez dañı hûn-bâr çeşmiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 175). [künün,]
☐ Künün gülbaşğden sen olma hâmüş
Beni hem gâh u geh kılmâ ferâmûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 197). [künün,]
☐ Be-sâ mümsik ki genciñ kıldıñ imsâk
Künün hâk içre mehcûr u ğamnâk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 230). [künün,]
☐ Künün bîdâr olup kıl tevbe hâşıl
Geçürme 'ömrüñi beyhûde ğâfil (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 235). [künün,]
☐ Hâyâtında aña olmadıñ evlâd
Memâtında **künün** bir dem şâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 22). [künün,]
☐ Ki sen gûş itdigünden bildigünden
Künün âşüfeyem Mecnûn-terem ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 370). [künün,]
☐ Künün âyâ kim ile hem-zebânsın
Kim ile bâde-keşsin mihrbânsın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 321). [künün,]
☐ Künün bu ğurbet-i dehşet-fezâdan
Bu mâtemden bu pür-ğam mâ-cerâdan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 249). [künün,]
☐ Künün Leylî'dedir nûruñ firûzân
Velî ben âteş-i firâkatde süzân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 55). [künün,]
☐ Künün geh derd-i firâkatden nâ-tevândır
Gehî mâtem-güzâr u nevha-h'ândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 161). [künün,]
☐ Künün bu kütan kim bâ-hâzersin
Nedir kütuñ seniñ ger sen beşersin (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 75). [künün,]
☐ Anıñ hakkında bes ki rû-siyâhem
Diger-günem **künün** hâli tebâhem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 122). [künün,]

☐ Niçe kim bâbek oldu nâ-berûmend
Künün mâmîñ da gitdi ârzûmend (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 26). [künün, -uñ, -]
☐ Künün ol 'aşık olsun nağme-perdâz
Sür üdiyla beni kılsun ser-efrâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 171). [künün,]
☐ Künün fark itmege yokdur tevânım
Neyem ben ya niçündür fiğânım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 279). [künün,]
☐ Künün kim olmuşam bî-tâb u hâste
Zebûn-ı pâ-şikeste per-şikeste (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 325). [künün,]
☐ Ki sen bir bülbül âteş-zebânsen
Nedir bâ'ış **künün** beste-dehânsen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 274). [künün,]
☐ Haber olsa olurdu iştibâhı
Künün 'ayne'l-yakîn gördüñ kemâhî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 186). [künün,]
☐ Didi ey mâm gelmiş vakt-i rihlet
Künün gûş eyle benden bir vaşıyyet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 78). [künün,]
☐ Künün bî-tâb-ı derd-i iftirâkem
Marîz-i nâ-tevân-ı iştîyâkem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 83). [künün,]
☐ Künün hâlvat-serây-ı câvidânda
Sañadır muntâzır bâğ-ı cinânda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 143). [künün,]
☐ Cihânı terk idüp gitdiñ nigârâ
Künün hâliñ nedir hâk içre yârâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 148). [künün,]
☐ Seniñle hâk çün olmuş şerefñâk
Künün eflâke koy nâz eylesün hâk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 166). [künün,]
☐ Künün mecrûh u bî-tâb u sakîmem
Harîm-i türbetiñ içre muķîmem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 177). [künün,]
☐ Künün var ise sende vaşl meylî
Bu bezm-i hâş bu vuşlat bu Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 207). [künün,]
☐ Künün kim hâlimi itdim ifâde
'Îzâr-ı 'özrümi kıldım küşâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 139). [künün,]

künün oldum: Bir şeyi gizlemek.

☐ Dirîğâ tutmadım itdiñ naşîhat

Künün oldum giriftâr-ı fazîhat (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 66). [künün oldum, -dum, -]

kur: Bir araya getirilmek, toplanmak, teşkil edilmek, hazırlanmak.

☐ Kurulmuşdı hıyâmı lâle-zârıñ

Revâc olmuşdı bâzârı bahârıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 5). [kurulmuşdı, -ul, -muş, -di, -]

☐ Kuruldu hayme buldı bir dem ârâm

Revân bir kâşid ile virdi peygâm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 37). [kuruldu, -ul, -di, -]

kurb: Yakınlık.

☐ Seniñ **kurbuñ** mudur ya be-h'âbem

Be-sân teşne ya ender-serâbem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 281). [kurbuñ, -uñ]

kurb u cāhı: Yakınlık ve makam mevki.

□ Fenā-ender-fenāda cāygāhı
Beķā-ender-beķāda **kurb u cāhı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 32). [kurb u cāhı, -ı, -]

kurbân eylerem: Canını feda etmek.

□ Eger ister olursa cânı cânân
Yolunda eylerem fi'l-hāl kurbân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 128). [kurbân eylerem, -r, -em, -]

kurbân eylerem: Canını feda etmek.

□ Olursa her ser-müyumda bir cân
Tamâmen eylerem 'aşkıñda kurbân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 268). [kurbân eylerem, -r, -em, -]

kurbân ider: Kurban etmek.

□ Rızâ-yı yâr için 'âşık virür cân
İder cân u teniñ cânâ kurbân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 120). [kurbân ider, -er, -]

kurbân olanlar: Bir kimse ya da bir şey için kendini feda etmek, canından vazgeçmek.

□ Münâ-yı 'aşkıda **kurbân olanlar**
Virüp cân vâşıl-ı cânân olanlar (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 1). [kurbân olanlar, -an, -lar, -]

kurbân olsun: Kurban olmak.

□ Elâ ey 'âşık-ı güm-kerde cânân
Saña cânânıñ olsun cânı kurbân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 198). [kurbân olsun, -sun, -]

kurbân olum: Kurban olmak.

□ Bu bû peyvestedir gisü-yı yâre
Olum kurbân bu büy-yı müşg-bâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 188). [kurbân olum, -um, -]

kurbân-ı dîdâr: Sevgilinin güzel yüzünün kurbanı.

□ Seni ben beslemişdim ey siyeh-kâr
Hemîn olmak için **kurbân-ı dîdâr** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 112). [kurbân-ı dîdâr,]

kurbân-ı dil-ber: Sevgilinin kurbanı.

□ İdüpdür türbe-i Leylî'yi der-ber
Kılupdur cânını **kurbân-ı dil-ber** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 258). [kurbân-ı dil-ber,]

kurbân-ı vişâli: Kavuşmanın bayramı.

□ Olim pervâne-i şem'-i cemâli
Kılam cânını **kurbân-ı vişâli** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 76). [kurbân-ı vişâli, -i, -]

kürbet: Yakınlık.

□ Didi ey cân mâder gel kerem kıl
Bu **kürbetden** geçüp terk-i elem kıl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 152). [kürbetden, -den, -]

kürüb: Eziyet çekmek, üzüntü içinde olmak.

□ Kürübuñ kılmıyordu âşikârâ
İderdi şevheri birle müdârâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 33). [kürübuñ, -uñ, -]

kurul: Kurulmak.

□ Kuruldu meclis-i 'ayş-ı 'arûsı
Sipihriñ güldi sîmâ-yı 'abûsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 111). [kuruldu, -dı]

küşâd it: Açmak, çözmek.

□ İlâhî genc-i gufrânıñ **küşâd it**
Bu iki 'âşık-ı ma'şûmı şâd it (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 303). [küşâd it,]

küşâd it: Açmak, çözmek.

□ Kerem kıl 'ukde-i bahtım **küşâd it**
Dil-i nâ-şadımı bir lahza şâd it (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 23). [küşâd it,]

küşâd it: Açmak, çözmek.

□ Küşâd it bahtıma bâb-ı felâhı
Mübârek kıl baña yâ Rab şabâhı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 69). [küşâd it,]

küşâd itdi: Açmak, çözmek.

□ Küşâd itdi gözün Mecnûn-ı bî-h'îş
Göründi çeşmine bir şahş-ı dil-rîş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 45). [küşâd itdi, -di, -]

küşâd itdi: Açmak, çözmek.

□ Küşâd itdi leb-i yâkût-günüñ
Mübeyyen söyledi râz-ı derünüñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 75). [küşâd itdi, -di, -]

küşâd itdi: Açmak, çözmek.

□ Küşâd itdi dehânıñ oldı hândân
Didi şad şükr kim gam buldı pâyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 31). [küşâd itdi, -di, -]

küşâd itdi: Açmak, çözmek.

□ Küşâd itdi dehânıñ oldı hândân
Didi şad şükr kim gam buldı pâyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 31). [küşâd itdi, -di, -]

küşâd itdi: Açmak, çözmek.

□ Edâ-yı hoşla miftâh-ı zebânı
Küşâd itdi dürr-i genc-i nihânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 90). [küşâd itdi, -di, -]

küşâd itdi: Açmak, çözmek.

□ Gelüp hûşa bulup ârâm bir dem
Küşâd itdi ser-i mektûbı hurrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 186). [küşâd itdi, -di, -]

küşâd itdi: Açmak, çözmek.

□ Küşâd itdi ser-i mektûbı âhîr
Meâl-i şabr-süzü oldı zâhir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 299). [küşâd itdi, -di, -]

küşâd itmez: Açmak II Çözmek.

□ Seniñ eşkâliñi tâ rûz-ı hasret
Küşâd itmez bu hâmûn u bu vahşet (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 188). [küşâd itmez, -mez, -]

küşâd olmazdı: Açılmak; rahata ermek.

□ Benim pâ-bend ü bendim âhenindir

Küşâd olmazdı bir hâbl-i metindir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 230). [küşâd olmazdı, -maz, -dı, -]

küşâde: Açılmış, açık, ferah.

□ Baña kıldın küşâde genc-i pendin

Beyân itdin devâsın derdmendin (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 219). [küşâde,]

□ Benefşe pây-i gülde ser-nihâde

Leb-i piste tebessümden küşâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 108). [küşâde,]

□ Küleh fark-ı serinde kec-nihâde

Cebîni fârt-ı behcetden küşâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 30). [küşâde,]

□ İşitsün nağmeñi yetsün murâda

Gülü hândan olup olsun küşâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 104). [küşâde,]

□ Hırâmân-geşt iderdi sū bā-sū

Küşâde rüy lîkin dest ber-rû (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 14). [küşâde,]

□ Tılısm oldı şikeste reh küşâde

Dağı kalmadı bir mâni' arada (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 251). [küşâde,]

□ Künün kim hâlimi itdim ifâde

'İzâr-ı 'özümi kıldım küşâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 140). [küşâde, -, -]

küşâde eyledi: Ferahlandırmak.

□ Mülebbes itdi ser-tâ-pây cismiñ

Küşâde eyledi pendî tılısmıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 76). [küşâde eyledi, -di, -]

küşâde eyledi: Ferahlandırmak.

□ Çü oldı bâde-keş mest ü fütâde

Cemâliñ eyledi sâkî küşâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 270). [küşâde eyledi, -di, -]

küşâde eylemişi: Ferahlatmak, şen etmek.

□ Kılup ârâmgâh cân-ı bülbül

Küşâde eylemişi sînesin gül (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 24). [küşâde eylemişi, -miş, -di, -]

küşâde eyleyüp: Açmak; ferahlatmak, şen etmek.

□ Küşâde eyleyüp bâb-ı kelâmı

Nevâzişle kılup virdi selâmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 121). [küşâde eyleyüp, - (y)üp, -]

küşâde eyleyüp: Ferahlandırmak.

□ Kî fi'l-hâl eyleyüp gencin küşâde

'Azîmet eyledi neyl-i murâda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 67). [küşâde eyleyüp, - (y)üp, -]

küşâde kıldı: Fethetmek, açmak.

□ Olup vicdân-ı Leylî hem ziyâde

Bilürin sâ'idin kıldı küşâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 358). [küşâde kıldı, -dı, -]

küşâde kıldılar: Fethetmek, açmak.

□ Küşâde kıldılar Leylî mezârıñ

Gül-âğın itdiler Mecnûn kenârıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 267). [küşâde kıldılar, -dı, -lar, -]

küşâde olur: Açılmak, ferahlamak. II Mutlu, neşeli olmak.

□ Olur şervetle her müşkil küşâde

İrûr devletle her kes her murâda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 197). [küşâde olur, -ur, -]

küşâvis: Açılma, ferahlık.

□ O büt kim eyleyüp her dem sitâyış

Bulurdum ol kadehden kim küşâviş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 38). [küşâviş,]

□ İdüp ol 'aşıkı Zeyd âzmâyış

Bu mazmûn virdi güftâre küşâviş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 192). [küşâviş,]

küşâvis vîrsünler: Açılma, ferahlık verme.

□ İdüp der-h'âst kılunlar nümâyış

Bu müşkil emre vîrsünler küşâviş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 12). [küşâviş vîrsünler, --sün, -ler, -]

küşâvis-bahş-ı 'âlem: Dünyanın ferahlık bahşetmesi.

□ Hîtablar itdi didi ey ahter-i Sa'd

Küşâviş-bahş-ı 'âlem şâdıkı'l-va'd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 30). [küşâviş-bahş-ı 'âlem,]

küşe: Köşe II Herhangi bir yer.

□ Ararken sū-be-sū Mecnûn-ı zârı

Bulup bir küşede ol bî-karârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 104). [küşede, -de]

□ Bakup bir küşede Mecnûn'ı gördi

Hemân âşüfte-i dil-hûmı gördi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 41). [küşede, -de]

□ Alup her şâheden nev-hânde bir gül

Bulup her küşeden bir tâze sünbül (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 26). [küşeden, -den]

küşe-i cângâh: Can evinin köşesi.

□ Nişîmengâh için Mecnûn-ı şeydâ

İdüp bir küşe-i cângâh peydâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 142). [küşe-i cângâh,]

küşe-i gâfletde: Gâflet köşesi.

□ Didi ey küşe-i gâfletde mestân

Cehâlet-pîşegân u hûd-perestân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 21). [küşe-i gâfletde, -de, -]

küşe-i gam: Dert köşesi.

□ Mekâmî küh-ı dehşet deşt-i vahşet

Maqâmî küşe-i gam künc-i miñnet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 152). [küşe-i gam,]

küşe-i ğamhâne: Üzüntü evinin köşesi II Gönül.

□ İdüp Leylî dañı bir âh gitdi
Maķâmın **küşe-i ğamhâne** itdi (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 300). [*küşe-i ğamhâne*,
]

küşe-i miñnetde: Keder; üzüntü; ıstırap köşesi.

□ Melâmetden olup Leylî hirâsân
Olurdu **küşe-i miñnetde** pinhân (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 10). [*küşe-i miñnetde*, -
de, -]

küşe-i miñnetde: Gam ve keder köşesi.

□ Şeb-ân-rüz eyleyüp Mecnûn'ını yâd
İderdi **küşe-i miñnetde** feryâd (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 15, *Mısra* 96). [*küşe-i miñnetde*, -
de, -]

küşe-i teng: Dar (sıkıntılı) köşe.

□ Nişîmengâhıdır bir **küşe-i teng**
Fırâşî hâr u has bâlînidir seng (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 28, *Mısra* 23). [*küşe-i teng*,]

küşis: Çalışma, çabalama, gayret sarfetme, uğraşma.

□ Eger cüşişse bî-maħbûb besdir
Ve ger **küşişse** bî-maħlûb besdir (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 178). [*küşişse*, -se, -]
□ Revân bir câme virdi **küşiş** ile
Didi püş it teniñ bu püşiş ile (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 28, *Mısra* 45). [*küşiş*,]
□ Selîm'in **küşişinden** oldu mużtar
Hemân eşvâbı Mecnûn kıldı derber (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 28, *Mısra* 63). [*küşişinden*, -in, -
den, -]

küşis idüp: Çabalama, gayret etme.

□ Açup genci çeküp şemşîr-i bürrân
İdüp **küşiş** be-sân şîr-i ğarrân (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 17, *Mısra* 160). [*küşiş idüp*, -üp, -
]

küşis-i bî-behre: Nasipsiz çabalama, gayret sarfetme, uğraşma.

□ Elâ ey ğâfil-i mağrûr u der-bend
Cihânda **küşis-i bî-behre** tâ çend (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 224). [*küşis-i bî-behre*,]

küstâh olup: Küstah olmak.

□ O meh-veşle olup küstâh âhir
Kılup derd-i diliñ nâ-çar zâhir (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 315). [*küstâh olup*, -up,
-]

kusûr: Kusur, eksik, noksan.

□ Eşîmem rû-siyâhem himmet eyle
Kuşûrumdan güzêr kıl 'avdet eyle (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 28, *Mısra* 192). [*kuşûrumdan*, -
um, -dan]

kusûr: Eksik, noksan.

□ Kuşûrumdan geçüp rahmet iderler
Haţâm ıslâhına himmet iderler (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 38, *Mısra* 145). [*kuşûrumdan*, -
um, -dan, -]

kût: Azık, yiyecek.

□ Selîm âhir didi ey derd-i mu'tâd
Bulur **kût** ile kuvvet âdem-zâd (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 28, *Mısra* 74). [*kût*,]
□ Benim kûtum eger **kût** istesem ben
Olur hâşıl nesîm-i şubh-demden (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 28, *Mısra* 81). [*kût*,]
□ Künün bu **kütudan** kim bâ-hazersin
Nedir kütuñ seniñ ger sen beşersin (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 28, *Mısra* 75). [*kütudan*, -dan, -]
□ Benim **kütum** eger kût istesem ben
Olur hâşıl nesîm-i şubh-demden (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 28, *Mısra* 81). [*kütum*, -um]
□ Künün bu kütudan kim bâ-hazersin
Nedir **kütuñ** seniñ ger sen beşersin (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 28, *Mısra* 76). [*kütuñ*, -uñ, -]

kütâh: Kısa.

□ Çü şeb **kütâh** meclis bî-beķâdır
Hadîs-i 'aşk ise nâ-müntehâdır (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 321). [*kütâh*,]

kût-ı cānımdır: Can gıdası.

□ Ki 'aşk-ı hüsnuñ ile sîrdır cān
Cemālîñ **kût-ı cānımdır** be-her ān (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 334). [*kût-ı cānımdır*, -
ım, -dır, -]

kût-ı dilimdir: Gönlün gıdası, gönül rızkı.

□ Benim **kût-ı dilimdir** bûy-ı cānān
Bulur cānāne bûyundan tenim cān (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 28, *Mısra* 85). [*kût-ı dilimdir*, -im,
-dir, -]

kût-ı rûh-perver: Ruha kuvvet veren yiyecek.

□ Baña her dem nesîm-i kûy-ı dil-ber
İder âmāde **kût-ı rûh-perver** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 28, *Mısra* 84). [*kût-ı rûh-perver*,]

kuvâ-yı cismîni: Cismin kuvveti.

□ Şekîbi harîminde düşdi aħger
Kuvâ-yı cismîni yakdı ser-â-ser (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 64). [*kuvâ-yı cismîni*, -i,
-ni, -]

kuvvet: Kuvvet, güç.

□ Selîm âhir didi ey derd-i mu'tâd
Bulur kût ile **kuvvet** âdem-zâd (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 28, *Mısra* 74). [*kuvvet*,]
□ Bu hayret buldı pâyân âhir-i kâr
Olup Leylî'de bir **kuvvet** pedîdâr (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 208). [*kuvvet*,]
□ Ne Leylî güft ü gûya buldı kudret
Ne Mecnûn buldı leb açmağa **kuvvet** (*Mecnûn u*
Leylî (*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 258). [*kuvvet*,]

küy: 1. Karye, köy, 2. Semt, mahalle. - Sevgilinin bulunduğu yer-.

□ Revân idi cihândan sûy bâ-sû
Diyüp Leylî gezürdi **küy** bâ-kû (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 7, *Mısra* 8). [*küy*,]
□ Olur **küyunda** Leylî'niñ nevâ-sâz
Ġarîbe şi'r-h'ândır hem hoş-âvâz (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 23). [küyunda, -un, -da, -]

- Bu hâl ile tolaşup **küy** bā-kū
Ne hâşıl eylerüzse müy bā-mū (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 33). [küy,]
- Hemân zencîre çek ben bî-çarârî
Dolandır **küy** bā-kū her diyârî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 44). [küy,]
- Tenim olduĸda hicriñle ĸalel-yâb
Hemân **küyüñ** nesîminden bulur tâb (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 230). [küyüñ, -uñ, -]
- O bād-ı hoş ki **küyüñdan** vezândır
Zidâ-yı ĸam şafâ-baĸş revândır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 231). [küyüñdan, -uñ, -
dan, -]

küy: 1. Karye, köy, 2. Semt, mahalle. - Sevgilinin bulunduĸu yer-.

- Hevâsî şavlecân **küyî** nârenc
Hevâsında nümâyân büy-ı nârenc (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 103). [küyî,]

küy-ı leylâ: Leylâ'nın, sevgilinin memleketi. Leylâ'nın mahallesi.

- Ziyâde bulmadı tâb [u] şekîbâ
Gidüp kıldı mekânıñ **küy-ı Leylâ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 18). [küy-ı leylâ,]

küy-ı leylî'de: Leylâ'nın köyü, mahallesi.

- Kılup inşâd şî 'r-î 'aşîķâne
İderdi **küy-ı Leylî'de** terâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 8). [küy-ı leylî'de, -de, -
]

küy-ı leylî'de: Leylâ'nın köyü, mahallesi.

- Didi bir de o Mecnûn-ı perîşân
Olursa **küy-ı Leylî'de** nümâyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 36). [küy-ı leylî'de, -de,
-]

küy-ı leylî'de: Leylâ'nın köyü, mahallesi.

- Anı ĸıfz eyleyüp kâşîd kemâ-kân
Olurdu **küy-ı Leylî'de** serâyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 80). [küy-ı leylî'de, -de,
-]

küy-ı nigâre: Sevgilinin köyü, mahallesi.

- Virüp tebdîl ĸüftâra dü-bâre
Teveccüh eyleyüp **küy-ı nigâre** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 78). [küy-ı nigâre, -e, -]

küy-ı vârede: Yarin semti.

- Ne **küy-ı yârde** vardır penâhım
Ne yâre eyliyor te'şîr âhım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 7, Mısra 27). [küy-ı yârde, -de, -]

küy-ı yâre: Sevgilin yanı, sevgilinin semti, sevgilinin köyü, sevgilinin bulunduĸu yer.

- Giderdi her gice ol küşâre
Teveccüh eyliyordı **küy-ı yâre** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 24). [küy-ı yâre, -e, -]

küy-ı yâre: Sevgilinin semti. Yarin semti.

- Olup müştâķ seyr-i rüy-ı yâre

'Azîmet kıldı gitdi **küy-ı yâre** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 18). [küy-ı yâre, -e, -]

kuvüd: Kayıtlar, bağlar, ilgiler.

- Çıkup mülk-i cihândan virdi cânıñ
Rehâ buldı **kuyüdündan** cihânıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 62). [kuyüdündan, -un, -
dan, -]

kuvüd-ı derd: Keder kayıtları.

- Belâ-yı 'aşķdan dil-ĸaste Leylî
Kuyüd-ı derd ile pā-beste Leylî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 74). [kuyüd-ı derd,]

kuvüd-ı derdden: Üzüntü ve keder kayıtları.

- Kî dil-beste olan dil-şâd olmaz
Kuyüd-ı derdden âzâd olmaz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 160). [kuyüd-ı derdden,
-den, -]

kuvüd-ı derdden: Keder kayıtları.

- Hezârân bār bundan şâd olurdu
Kuyüd-ı derdden âzâd olurdu (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 20). [kuyüd-ı derdden, -
den, -]

kuvüd-ı miñnet: Eziyet, zahmet, meşakatin kayıtları.

- Velî her ikimiz biz teng-destiz
Kuyüd-ı miñnet ile pây-bestiz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 30). [kuyüd-ı miñnet,]

kılup: "Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

- Kılup yek-diĸere teblîĸ-i peyĸâm
Bulurlardı ĸam-ı fırķatde ârâm (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 83). [kılup,]

L

lâ-büüd: Elbette, gerekli, lazım.

- Velî tâ te'ĸirine bir niçe müddet
Gerek **lâ-büüd** olsun şarf-ı himmet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 68). [lâ-büüd,]

lafz: Söz, kelime.

- Benem bir **lafz** kim ma'nâsı sensen
Eşer olmazsa senden olmazam ben (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 311). [lafz,]
- Öpüp her **lafzına** biñ kez dehânıñ
Edâ itdi virüp müzd-i zebânıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 363). [lafzına, -ın, -a, -]
- Belîĸ ü hem faşîĸ ü nükte-perver
Hezârân nükte her **lafzında** müzmer (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 24). [lafzında, -ın, -da, -
]
- ĸani Nâkâm idüp seslense bir kes
Diyüp lebbeyk ider her **lafz** bir ses (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 18). [lafz,]

lahn-ı bülbülden: Bülbül sesi.

- Olur gül **lahn-ı bülbülden** şüküfte
Bulurlar vâşldan zevķ-i nühüfte (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 161). [lahn-ı bülbülden,
-den, -]

lahza: An, çok kısa bir zaman.

- Eger bir **lahza** 'aşık olsa dil-şād
Olur çarhın hasedden sakfı ber-bād (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 163). [lahza,]
- Diyüp Leylî ider her **lahza** feryād
Tökür çeşminden eşk-i al hûn-zād (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 149). [lahza,]
- O kim kılmaz seni bir **lahza** der-yād
Anıñ yadıyla sen hem itme feryād (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 89). [lahza,]
- Olup bir **lahza** dîdârınla hurrem
Görüm ruhsârın cân virdüğim dem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 165). [lahza,]
- Hemânâ itmedi bir **lahza** gâflet
Vefâ râhında kıldı şarf-ı himmet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 43). [lahza,]

lahza lahza: Anbean.

- Te'addî **lahza lahza** oldı efzûn
Cihânı eyledi renc ile meşhûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 101). [lahza lahza,]

la'l: 1. Parlak kırmızı renkli kıymetli taş. 2. (Dîvan edebiyâtında) Sevgilinin kırmızı dudağı.

- Gerek kanıñ töküp nâ-çar anıñ
Daşın **la'l** idelüm ol âsitânıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 38). [la'l, -in]
- Kılup şahrâları sîr-âb yaşı
İdüp vâdiler içre **la'l** daşı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 37, Mısra 86). [la'l,]

la'l itdi: Susturmak, dilsiz bırakmak.

- Urup bir lahza da başın
Daşı **la'l itdi** tökdi kanlu yaşın (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 34). [la'l itdi, -di, -]

lâle bitdi: Lalenin filizlenip topraktan dışarıya çıkması. Yetiştirmek, büyütmek.

- O mîkdâr oldı giryan itdi nâle
Ki eşk-i dîdesinden bitdi lâle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 106). [lâle bitdi, -di, -]

lâle-gün: Lale renkli.

- Ki kûh-ı deşti kılmuş gülsitân sân
Hıyâm **lâle-gün** râyât elvân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 42). [lâle-gün,]

lâle-zâr: Lâlelik, lâlenin bittiği mahall. Lâle bahçesi.

- Dolaşup eyleyüp Mecnûn nezâre
Bağurken geh güle geh **lâle-zâre** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 26). [lâle-zâre, -e]
- Açılmışdı bisâti **lâle-zârîñ**
İderdi nağme murğânı bahârîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 3). [lâle-zârîñ, -iñ, -]
- Kurulmuşdı hıyâmı **lâle-zârîñ**
Revâc olmuşdı bâzârı bahârîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 5). [lâle-zârîñ, -iñ, -]

la'l-gün itdi: Parlak kırmızı renkli yapmak.

- O rûte tökdi hûn-âlûde yaşın
Ki itdi **la'l-gün** ol türbe daşın (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 104). [la'l-gün itdi, -di, -]

la'l-i şeker-rîz: La'l dudağı şeker saçan (sevgili). II tatlı dudaklı, tatlı sözlü sevgili.

- Tebessümde iki **la'l-i şeker-rîz**
Tekellümde dehânı şekker-âmîz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 9). [la'l-i şeker-rîz,]

la'l-veş: Yakut gibi.

- Gözüñ kanı idüp kûhı mülevven
Kıluben **la'l-veş** seng içre mesken (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 206). [la'l-veş,]

lām: "Lam" harfî.

- Oğur cismim görneler nām-ı Leylâ
Ki adındır iki iki **lām** u iki yâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 92). [lām,]

lā-mekân: Mekansız, yersiz, yurtsuz.

- 'Alem çek **lā-mekāna** hakden geç
Güzer kıl 'işretten eflâkden geç (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 219). [lā-mekāna, -a, -]

lām-ı belâdır: Belanın yokluğu (Lam (lâ □)).

- İki destim iki **lām-ı belâdır**
İki pâyım iki pîçide yâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 7, Mısra 89). [lām-ı belâdır, -dır, -]

lām-tek: Lam elif gibi.

- Adıñla cismimi hem-şüret itdim
Büküldüm **lām-tek** yâ gibi bitdim (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 88). [lām-tek,]

lā-muhâl: Şüphesiz, kuşkusuz.

- İder olsan eger himmet vişâle
Zihî himmet ü illâ **lā-muhâle** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 20). [lā-muhâle, -e]

latma: Şamar, tokat.

- Ururdı latma etfâl-i kabîle
İdüp ol **latmayı** Mecnûn vesîle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 108). [latmayı, -yı, -]

latma ururdi: Şamar; tokat vurmak.

- Ururdı latma etfâl-i kabîle
İdüp ol **latmayı** Mecnûn vesîle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 107). [latma ururdi, -ur, -di, -]

lā-übâlî: Ciddi ve saygılı olma endişesi taşımayan, saygısız, gayriciddi.

- Kılup nefret cihândan **lā-übâlî**
Gezürdi dâimâ vahşî mişâli (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 3). [lā-übâlî,]
- Şitâb it durma böyle **lā-übâlî**
Mezârîñ hakiniñ ol rûy-mâlî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 25). [lā-übâlî,]
- Meges gezse yüzünde **lā-übâlî**
Bañadır ol meges kerkes mişâli (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 359). [lā-übâlî,]
- Olup ağyardan ol bezm hâlî
Keşâkeşden olaydım **lā-übâlî** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 250). [lā-übâlî,]
- Açıp h'ân-ı vişâlin **lā-übâlî**
Getürdi bezme mînâ-yı vişâli (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 227). [lâ-übâlî,]

□ Oluplar nazm-gûlar **lâ-übâlî**

Diger-gün fikrden hâlî hayâlî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 79). [lâ-übâlî,]

lâubâlî: Ciddi ve saygılı olma endişesi taşımayan, saygısız, gayriciddi.

□ Çıkkurdu haymeden geh **lâubâlî**

Gezürdi sū-be-sū Mecnûn mişâlî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 363). [lâubâlî,]

lâ-übâlî idüpdür: Kayıtsız, çekinmez, hüremtsiz etmek.

□ Beni 'aşkıñ idüpdür lâ-übâlî

Dağı bırak bende in ü an-ı hayâlî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 239). [lâ-übâlî idüpdür, -üp, -dür, -]

lâyık: Yakışır, münasip, şâyân.

□ Saña bu 'aşk u bu sevdâ ne **lâyık**

Seniñ ruhsârîña 'âlemdir 'aşık (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 93). [lâyık,]

□ Revâdır mı gören olur mı **lâyık**

Ki ma 'şük ile itsün ceng 'aşık (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 125). [lâyık,]

le'âlî: Inciler.

□ Mübeyyen söyleyüp zevk-i vişâlî

Çekürdi nazma nâ-süfte **le'âlî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 390). [le'âlî,]

leb: Dudak.

□ Lebinde vird ü zikri nâm-ı Leylî

Dilinde fikri heft endâm-ı Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 49). [lebinde, -i, -n, -de]

□ Lebiñden derdine olmazsa ma'cûn

Olur derdi füzûn hâlî diger-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 47). [lebiñden, -i, -ñ, -den]

□ Bu güftârî ki Leylî eyledi gûş

Olup zâhir **lebinde** hânde-i nûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 32). [lebinde, -in, -de, -]

□ Nümâyân eyleyüp hûsni nihânîñ

Lebiñ kaddiñ ruhuñ zülfüñ dehânîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 60). [lebiñ, -iñ, -]

□ Olup İbni Selâm endühdan âzâd

Yüzi tâze **lebi** hândân dili şâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 86). [lebi, -i, -]

□ Lebi 'ünnâbî rengi ergüvânî

Kadı serv-i çemen-zâr-ı cüvânî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 187). [lebi, -i, -]

□ Lezim teşne dilim sūzân bulduñ

'Ataşdan bağırmı biryân bulduñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 141). [lezim, -im, -]

□ Nigâh-ı gamzesi cādū-yı Bâbil

Lebi şekker-şiken ruhsâresi gül (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 36). [lebi, -i, -]

□ Devâsî derdimiñ sende 'ayânken

Lebiñde çâre-i derdim nihânken (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 332). [lebiñde, -iñ, -de, -]

□ Lebiñden geh mey-i câvid idüp nûş

İdeydim geh seni cân-tek der-âgûş (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 385). [lebiñden, -iñ, -den, -]

□ İdeydim gâh zülfüñ tâb u der-tâb

İçeydim geh **lebiñden** âb-ı 'ünnâb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 272). [lebiñden, -iñ, -den, -]

□ İdeydim ben **lebiñle** büse-bâzî

İdeydiñ sen de gâhî sâz-ı nâzî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 265). [lebiñle, -iñ, -le, -]

□ Geçürdi şadra Mecnûn'ın makâmıñ

Lebiñ bûs itdi şîrîn kıldı kâmuñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 226). [lebiñ, -iñ, -]

□ Vücûduñ eyledi teb-i lerze lîrân

Lebinde oldı tebhâle nümâyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 68). [lebinde, -in, -de, -]

□ O çihre öyle pertev-dâr[dır] mı

O **lebler** öyle şekker-bârdır mı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 156). [lebler, -ler]

leb açmağa: Ağız açmak, söylemek.

□ Ne Leylî güft ü gûya buldı kudret

Ne Mecnûn buldı **leb açmağa** kuvvet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 258). [leb açmağa, -mağ, -a, -]

leb açup: Ağız açmak, söylemek.

□ Belîgâne kılup takrîre âgâz

Açup leb didi ol mîr-i ser-efrâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 34). [leb açup, -up, -]

leb açup: Ağız açmak, söylemek.

□ Ta'accüb eyleyüp Nevfel bu hâle

Açup leb ibtidâr itdi suâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 50). [leb açup, -up, -]

leb açup: Ağız açmak, söylemek.

□ 'İtâb u töhmete âgâz itdi

Açup leb Nevfel'e âvâz itdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 134). [leb açup, -up, -]

leb açup: Ağız açmak, söylemek.

□ Açup güftâra leb Mecnûn-ı şeydâ

Bedâhî bir kaşîde kıldı inşâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 103). [leb açup, -up, -]

leb açup: Ağız açmak, söylemek.

□ Gelüp nutka açup leb şerh-i hâle

Bu güne baş virmişler makâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 3). [leb açup, -up, -]

leb-â-leb eyleyüp: Ağzına kadar doldurmak.

□ Şarâb-ı bî-ğış-ı cân-perver ile

Leb-â-leb eyleyüp bir sağâr ile (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 14). [leb-â-leb eyleyüp, -(y)üp, -]

leb-â-leb eyleyüp: Ağzına kadar doldurmak.

□ Leb-â-leb eyleyüp câm-ı fütûhı

Anıñla rûşen eyle çeşm-i rûhı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 3). [leb-â-leb eyleyüp, -(y)üp, -]

lebbeyk diyüp: "Buyrunuz, ne emrettiniz efendim" demek.

□ Hani Nâkâm idüp seslense bir kes
Diyüp lebbeyk ider her lafz bir ses (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 18). [lebbeyk diyüp, - (y)üp, -]

leb-i la'liñ: Kırmızı dudak.

□ Leb-i la'liñ hayât-ı câvidânı
Aña leb-teşne âb-ı zindegânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 251). [leb-i la'liñ, -iñ, -]

leb-i la'liñ: Kırmızı dudak.

□ O demden kim sen olmuşsun şeker-ğand
Leb-i la'liñ beni kılmış zebân-bend (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 318). [leb-i la'liñ, -iñ, -]

leb-i piste: Fıstık. || Sevgilinin fıstık gibi, fıstığa benzeyen küçük ağzı.

□ Benefşe pây-i gülde ser-nihâde
Leb-i piste tebessümünden küşâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 108). [leb-i piste,]

leb-i yâkût-günüñ: Yakut renkli dudak.

□ Küşâd itdi **leb-i yâkût-günüñ**
Mübeyyen söyledi râz-ı derünüñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 75). [leb-i yâkût-günüñ, -uñ, -]

lebîb-i dil-keş: Gönül cezbeden akıllı kişi.

□ Lebîb-i dil-keş ü hülkî kirâmî
Edîb-i ber-güzîde Zeyd nâmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 7). [lebîb-i dil-keş,]

leb-rîz: Ağzına kadar dolu.

□ Be-şarta ki kadeh **leb-rîz** olsun
Elem-fersâ neşât-engîz olsun (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 19). [leb-rîz,]

leb-rîz iderler: Ağzına kadar doldurmak, doldurup taşırma.

□ İderler bâdeden leb-rîz câmı
Koyurlar pîşgâhında ta'âmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 79). [leb-rîz iderler, -er, -ler, -]

leb-rîz idüp: Doldurmak taşırma.

□ Getür sâkî meyi dâniş-füzûdî
İdüp leb-rîz câm-ı ğam-züdüdî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 10). [leb-rîz idüp, -üp, -]

leb-teşne: Susamış.

□ Leb-i la'liñ hayât-ı câvidânı
Aña **leb-teşne** âb-ı zindegânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 252). [leb-teşne,]

lehîbi: Aşk ateşinin alevi.

□ Bir âteşdir ta'aşuk âfiyet-süz
Bulur şiddet **lehîbi** rûz-ber-rûz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 90). [lehîbi,]

lehîb-i 'aşkdan: Aşkın alevi.

□ Ferâğât bulmayup hem bu dil-efrûz
Lehîb-i 'aşkdan kalmışdı der-süz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 40). [lehîb-i 'aşkdan, - dan, -]

leked: Tekme, çifte II kötü, olumsuz durum; kötü huy, istek.

□ Ğamîndan hâke düşmüş sâye-vârem
Leked tahtında zârem bî-karârem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 72). [leked,]

leked-küb-ı ihânet: İhanetin ayak altına alınması.

□ İderse 'âşıka bir kes 'inâyet
Anı eyler **leked-küb-ı ihânet** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 182). [leked-küb-ı ihânet,]

lerzân eyledi: Titretmek.

□ Vücûduñ eyledi teb-i lerze lerzân
Lebinde oldı tebhâle nümâyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 67). [lerzân eyledi, -di, -]

lerzân u lerzân: Titrek ve titreyen.

□ Hezârân şermle oldı hîrâmân
Tutup Mecnûn elin **lerzân u lerzân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 210). [lerzân u lerzân,]

lerzenâk ü çeşmi gîrvân: Titreyen ve gözü yaşlı.

□ Hezârân hasret ile Zeyd-i nâlân
Zebânı **lerzenâk ü çeşmi gîrvân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 36). [lerzenâk ü çeşmi gîrvân,]

leşker: Asker.

□ Çeküp şemşîr-i kîn her iki **leşker**
İki cânibden oldı hamle-âver (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 79). [leşker,]
□ Bu **leşker** senden içün geymiş âhen
Teşekkür itmeyüp a'vânîña sen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 109). [leşker,]
□ Ğurûb itdükde mihr-i 'âlem-ârâ
Bulup ârâm **leşker** cây-be-câ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 156). [leşker,]
□ Hôr u h'âba olup herkes talebkâr
Her iki **leşker** itdi terk-i peykâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 158). [leşker,]
□ Ki ben hûñ-h'âr bir **leşkerle** hâlâ
İkâmet itmişüm bunda müheyyâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 39). [leşkerle, -le]
□ Künün tertîb idüp bir tâze **leşker**
Gerekdir eyleyem ceng mükerrir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 27). [leşker,]
□ Çehâr etrâfından cem' oldı **leşker**
Temâmı şîr-çengâl dil-âver (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 33). [leşker,]
□ Ser-â-pâ deşt-i Necd'i tütüdi **leşker**
Haber-dâr oldı Necd ehli ser-â-ser (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 39). [leşker,]
□ Çeküp her iki **leşker** hâncer-i kîn
Meşâfi kıldılar hûñ ile rengin (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 47). [leşker,]
□ Götürdi **leşkeriñ** oldı revâne

Cihānda koydı bākī bir fesāne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 127*). [leşkeriñ, -iñ, -]
☐ Cüdâ olmazdı Mecnûn'dan bu **leşker**
 Giderlerdi anıñ 'aķabinde yek-ser (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 69*). [leşker,]
☐ Kef-i pāyiñ idüp bir de mükedder
 Revān oldı devān 'aķabince **leşker** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 196*). [leşker,]
☐ Ne **leşker** cümlesi derende-peyker
 Sipeh-sālārı şır-i tiz-i hancer (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 123*). [leşker,]
☐ Ne **leşker** cümlesi münkād u çālāk
 Fedā-kār u şadāķatmend ü seffāk (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 125*). [leşker,]
☐ Ne **leşker** cümlesi āmade-i ceng
 Müheyyā cümlesi şemşir ber-çeng (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 127*). [leşker,]

leşker-i şāh: Padişahın askeri.

☐ Gevzen ü gür u bebr ü şır ü rübāh
 Çeküp şaflar be-sān **leşker-i şāh** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 58*). [leşker-i şāh,]

letāfet: Güzellik, hoşluk.

☐ Letāfet Mısr'ınñ sultānı Leylî
 O Mısr'ın çeşm-i Mecnûn rüd-i Nıl'ı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 57*). [letāfet,]
☐ Gülistān şābāhet içre yektā
Letāfet şāhına pīrāye-baķşā (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 120*). [letāfet,]

leyl ü nehārı: Gece ve gündüz.

☐ Bu nev' ile geçür **leyl ü nehārı**
 Budur peyveste 'aşk ile medārı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 87*). [leyl ü nehārı, -ı, -]

leyl ü nehārı: Gece ve gündüz.

☐ Niçedir nār-ı ğamda rüzgārı
 Ne nev' ile geçür **leyl ü nehārı** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 144*). [leyl ü nehārı, -ı, -]

leyl ü nehārıñ: Gece ve gündüz.

☐ Hāzān-ı ğam yakup 'ömr-i bahārıñ
 Geçürdi derd ile **leyl ü nehārıñ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 88*). [leyl ü nehārıñ, -ıñ, -]

levlā: Leyla ile Mecnun hikayesinin kadın kahramanı.

☐ Bilüp bu hālî h'îş-āvend-i Leylā
 Nazardan kıldılar **Leylā'yı** ihfā (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 16*). [leylā'yı, -yı]
☐ Eger her nāzenin olsaydı **Leylā**
 Olurdu cümle hem Mecnûn-ı şeydā (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 81*). [leylā,]
☐ Degildir o baña bed-mihr aslā
 Baña andan değil bu ğam ki **Leylā** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 96*). [leylā,]
☐ Görüp yek-digeriñ Mecnûn **Leylā**
 Muķābil oldılar ol iki şeydā (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 51*). [leylā,]
☐ Niçe **Leylā** ki şubh-ı 'ālem-efrüz
 Niçe Mecnûn ki şem'-i h'îş-ten-süz (*Mecnûn u Leylî*

(*Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 67*). [leylā,]

☐ İderdi haymesinde müye **Leylā**
 Bırun-ı haymede Mecnûn-ı şeydā (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 13*). [leylā,]
☐ Şadā-yı āh u vāveylādan özge
 Nidā-yı āh ya **Leylā'dan** özge (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 70*). [leylā'dan, -dan, -]
☐ Ki **Leylā'ya** olup dil-dāde Mecnûn
 Olupdur 'aşķdan üftāde Mecnûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 5*). [leylā'ya, -ya]
☐ Olup **Leylā'ya** meftûn u şeķāfnāk
 İdüp dāmān-ı neng ü nāmını çāk (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 7*). [leylā'ya, -ya]
☐ Baķup 'ayne'-l-yakın kıldı temāşā
 Görüp aķvālını bildi ki **Leylā** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 236*). [leylā,]
☐ Meger yok mı daķı **Leylā'ya** meyli
 Ki itmez ārzū-yı vāsl-ı Leylî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 195*). [leylā'ya, -ya]
☐ K'odur bir vahşi-yi hāmûn-peymā
 Niçe vahşile bulsun üns **Leylā** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 96*). [leylā,]
☐ Demādem eyleyüp izhār-ı sāziş
 İdüp **Leylā'ya** biñ gūne nevāziş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 310*). [leylā'ya, -ya]
☐ Didi **Leylā'ya** kim ey şāh-ı hūbān
 Degil hālî hātādan hāl-i insān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 347*). [leylā'ya, -ya]
☐ Bilüp keyfiyeti **Leylā** hemān-dem
 Revān oldı devān mest ü hurrem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 145*). [leylā,]
☐ Ki efġan-ı ciger-sūzuñ serāpā
 İrişdi 'ālem-i uķrāda **Leylā** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 194*). [leylā,]

levlā': Leyla ile Mecnun hikayesinin kadın kahramanı.

☐ Şitābān Zeyd-i dil-āġāh fi'l-hāl
 Gidüp **Leylā'ya** kıldı 'arż-ı aķvāl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 138*). [leylā'ya, -(y)a, -]

levlā-y zārı: Leylā'nın ağlayışı.

☐ Eger hōd-ser idüp **Leylā-y zārı**
 Aña teslim idersem ihtiyārı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 261*). [leylā-y zārı, -ı, -]

levlā-yı dil-ārā-yı cihān-süz: Cihani yakan, gönli süsleyen Leyla.

☐ Ki **Leylā-yı dil-ārā-yı cihān-süz**
 O ğün kim olmuş idi 'ālem-efrüz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 5*). [leylā-yı dil-ārā-yı cihān-süz,]

levlā-yı dil-ārā-yı cihān-süz: Cihani yakan, gönli süsleyen Leyla.

☐ Ki **Leylā-yı dil-ārā-yı cihān-süz**
 O ğün kim olmuş idi 'ālem-efrüz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 5*). [leylā-yı dil-ārā-yı cihān-süz,]

levlā-yı meh-rū: Ay yüzlü Leyla(sevgili), ay gibi güzel Leyla(sevgili).

☐ Temāşā kıldı gördi müy bā-mū
 Bu sākīdir hemān **Leylā-yı meh-rū** (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 46). [leylâ-yı meh-rû,]

levlâ-vı meh-rû: Ay yüzlü Leyla(sevgili), ay gibi güzel Leyla(sevgili).

□ Hemân Mecnûn idi **Leylâ-yı meh-rû**

Hemân Leylî'ydi Mecnûn müy bâ-mû (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 49). [leylâ-yı meh-rû,]

levlâ-vı meh-rûy-ı semenber: Yasemin göğüslü, ay yüzlü Leylâ.

□ Hemân **Leylâ-yı meh-rûy-ı semenber**

Seniñle olınca yâr u hem-ser (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 163). [leylâ-yı meh-rûy-ı semenber,]

levlâ-vı melek-rû: Melek yüzlü Leyla.

□ Diyüp yâ dost çekdi na'ra-i hû

Anı gûş itdi **Leylâ-yı melek-rû** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 114). [leylâ-yı melek-rû,]

levlâ-vı vefâ-dâr: Vefalı Leylâ.

□ Olup dil-teng **Leylâ-yı vefâ-dâr**

Gülistân seyrine oldı talebkâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 43). [leylâ-yı vefâ-dâr,]

levlâ-vı zamânı: Karanlık zaman, gece. Devrin Leylâ'sı. İl Sevgili.

□ Biri ol mâh-veşlerden nihânî

İdermiş seyr **Leylâ-yı zamânı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 234). [leylâ-yı zamânı, -ı, -]

leyle-i kadr: Kadir gecesi.

□ Nedîm-i târ-ı zülfi **leyle-i Kadr**

Secencel-dâr ruhsârı meh-i bedr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 29). [leyle-i kadr,]

leylî: Leyla ve Mecnun hikayesinin kadın kahramanı.

□ Olup **Leylî** de dil-dâde bedensân

Velî o âşikâr idi bu pinhân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 51). [leylî,]

□ Olup **Leylî** daği Kays'ın esîri

Anıñ Kays olmuş idi dil-pezi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 53). [leylî,]

□ Be-sân Kays idi **Leylî** de meftûn

Velî Kays âşikâr u **Leylî** meknûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 55). [leylî,]

□ Be-sân Kays idi **Leylî** de meftûn

Velî Kays âşikâr u **Leylî** meknûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 56). [leylî,]

□ Görüp mektebde **Leylî'niñ** 'izârîñ

Müselsel keşte zülf-i tâb-dârîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 9). [leylî'niñ, -nin]

□ Ne dem mektebde **Leylî'ni** bulurdi

Temâşâ-yı ruhiyla şâd olurdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 5). [leylî'ni, -ni]

□ Sürüldi Kays cebren ol mekândan

Olundi men **Leylî** daği andan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 28). [leylî,]

□ Hemân **Leylî** cemâliñ yâd iderdi

Hemân **Leylî** diyüp feryâd iderdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 25). [leylî,]

□ Hemân **Leylî** cemâliñ yâd iderdi

Hemân **Leylî** diyüp feryâd iderdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 26). [leylî,]

□ Sözüñ **Leylî'den** ise eylerem gûş

Ve illâ söyleme beyhûde hâmüş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 9). [leylî'den, -den]

□ Ki ey bād-ı şabâ durma sefer kıl

Ser-i zülfine **Leylî'niñ** güzër kıl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 32). [leylî'niñ, -niñ, -]

□ Nedür **Leylî** ki senden yâd kılmaz

Seni bu derddan âzâd kılmaz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 69). [leylî,]

□ Anı kim eylemiş dîvâne **Leylî**

O dîvâne ider mi gayra meyli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 83). [leylî,]

□ Eb-i Leylâ'ya ol dem kıldı ızhâr

Ki **Leylî'den** içün geldim talebkâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 38). [leylî'den, -den]

□ Revân idi cihândan sûy bâ-sû

Diyüp **Leylî** gezürdi kûy bâ-kû (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 8). [leylî,]

□ Ki **Leylî** daği Mecnûn'dan maqdem

Olup bir niçe meh-rûlarla hem-dem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 47). [leylî,]

□ Leţâfet Mısr'ınıñ sultânı **Leylî**

O Mısr'ını çeşm-i Mecnûn rûd-ı Nîl'i (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 57). [leylî,]

□ Niçe **Leylî** ki bir mahebûb-ı dil-keş

Niçe Mecnûn vücûdî 'aşk-ı âteş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 61). [leylî,]

□ Niçe **Leylî** gül-i âfet-i ne-dide

Niçe Mecnûn hezâr gam-reside (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 63). [leylî,]

□ Niçe **Leylî** meh-i rûşen cemâli

Niçe Mecnûn sipihr-i gam hilâli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 65). [leylî,]

□ Ne **Leylî** maḥẓ Mecnûn idi meyli

Ne Mecnûn meyli ancak 'aşk-ı **Leylî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 69). [leylî,]

□ Görüp **Leylî'ni** meh-rüyân bed-ahvâl

Gelüp etrâfına sür-atle fi'l-hâl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 79). [leylî'ni, -ni]

□ Gül-âb-efşân olup hûbân diger-bâr

Kılup bir nev' ile **Leylî'ni** bîdâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 88). [leylî'ni, -ni]

□ Bulup her dem tezâyüd 'aşk-ı Mecnûn

Olurdi **Leylî'niñ** hüsni-tek efzûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 6). [leylî'niñ, -niñ, -]

□ Melâmetden olup **Leylî** hirâsân

Olurdi küşe-i miḥnetde pinhân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 9). [leylî,]

□ İdüpdür nâmını Leylî'niñ ezber

Me'âl-i şîridir **Leylî** ser-â-ser (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 26). [leylî,]

□ Ki **Leylî** hânemizde miḥmândır

Anıñla hânemiz firdevs-i sândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 263). [leylî,]

□ İdüp **Leylî'ni** meşhûr-ı zamâne

Zebân-ı nâsda kılmuş fesâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 29). [leylî'ni, -ni, -]

□ Olur kuyunda **Leylî'niñ** nevâ-sâz

Ġarîbe şî'r-h'ândır hem hoş-âvâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 23). [leylî'niñ, -niñ, -]

□ İdüpdür nâmını **Leylî'niñ** ezber

Me'al-i şî'ridir Leylî ser-â-ser (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 25). [leylî'niñ, -niñ, -]

□ Nezâket burcunuñ raḥşân Süheyl'i Zamânîñ nâzenîni ya'nî **Leylî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 6). [leylî,]

□ Ki yâre dime kim bî-çâre **Leylî** Dil-i şad-pâre bahtı kare **Leylî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 49). [leylî,]

□ Ki yâre dime kim bî-çâre **Leylî** Dil-i şad-pâre bahtı kare **Leylî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 50). [leylî,]

□ İdüp pîrâste **Leylî** cemâlîñ Beyân it şerḥ kıl Mecnûn kemâlîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 97). [leylî,]

□ Bilenler 'aşkda Mecnûn kemâlîñ İderdi ârzü **Leylî** cemâlîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 14). [leylî,]

□ Haremde olup **Leylî** hırâmân İderken geşt bir gün şubḥ-gâhân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 19). [leylî,]

□ Bu güftârî ki **Leylî** eyledi güş Olup zâhir lebinde ḥande-i nûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 31). [leylî,]

□ Muḥabbetden kılup bir şamme takrîr Bu esrârî ki **Leylî** itdi tefsîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 54). [leylî,]

□ Tezerv-i ravza-i Rıdvân **Leylî** Çerâg-ı dîde-i ḥübân **Leylî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 83). [leylî,]

□ Tezerv-i ravza-i Rıdvân **Leylî** Çerâg-ı dîde-i ḥübân **Leylî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 84). [leylî,]

□ Perî-rüyân ile **Leylî** hırâmân Niçe kim encüm içre mâh-ı tâbân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 123). [leylî,]

□ Bût-i ḥandânlarla ıztırârî İdüp **Leylî** de bir dem ḥandekârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 138). [leylî,]

□ Saña müştâkdir bî-çâre **Leylî** Seni cüyândır âvâre **Leylî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 177). [leylî,]

□ Saña müştâkdir bî-çâre **Leylî** Seni cüyândır âvâre **Leylî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 178). [leylî,]

□ Ki pejmân-ı ḡam-ı hicrân **Leylî** Seniñ 'aşkıñda ser-gerdân **Leylî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 183). [leylî,]

□ Ki pejmân-ı ḡam-ı hicrân **Leylî** Seniñ 'aşkıñda ser-gerdân **Leylî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 184). [leylî,]

□ Ki Mecnûn'dur giriftâr-ı felâket İder gül-zârlarda **Leylî** 'işret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 214). [leylî,]

□ Beyâbân içredir Mecnûn perîşân Hıyâbân içredir **Leylî** gül-efşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 216). [leylî,]

□ Dili Mecnûn'ın olmuş pâre pâre Velî **Leylî** ider aḡyâre çâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 218). [leylî,]

□ Fezâ-yı ḡamda Mecnûn dil-remîde Serîr-i Cem'de **Leylî** ârâmîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 220). [leylî,]

□ Belâ-yı 'aşk ile Mecnûn qarîndir Kim ile **Leylî** âyâ hem-nişîndir (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 222). [leylî,]

□ İdüp Mecnûn'ını der-dâm **Leylî** Nice yâ Rab bulur ârâm **Leylî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 223). [leylî,]

□ İdüp Mecnûn'ını der-dâm **Leylî** Nice yâ Rab bulur ârâm **Leylî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 226). [leylî,]

□ Bu şî'r-i dil-keşi **Leylî** idüp güş Gözünden eşk-i ḥasret eyledi cüş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 227). [leylî,]

□ Olup anlarla hem **Leylî** hırâmân Derûn-ı ḥaymesinde oldı pinhân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 245). [leylî,]

□ Kemend-i derd ile pâ-beste **Leylî** Belâ-yı 'aşkdan dil-ḥaste **Leylî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 279). [leylî,]

□ Kemend-i derd ile pâ-beste **Leylî** Belâ-yı 'aşkdan dil-ḥaste **Leylî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 280). [leylî,]

□ Olup **Leylî-niñ** 'aşkıñdan ciger-ḥûn Ḳalupdur âteş-i miḥnetde Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 223). [leylî-niñ, -niñ, -]

□ Didi **Leylî'den** artık olma ḡafil Ki **Leylî'dir** giriftâr-ı selâsil (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 253). [leylî'den, -den]

□ Didi **Leylî'den** artık olma ḡafil Ki **Leylî'dir** giriftâr-ı selâsil (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 254). [leylî'dir, -dir, -]

□ O meh-veş kim görüp **Leylî'ni** giryân Nihân derdini bilmişdi kemâ-kân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 247). [leylî'ni, -ni, -]

□ Ki **Leylî** ḥaste-i derd-i nihândır Nihânî bir marâzdan nâ-tevândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 69). [leylî,]

□ Ḳalup pes perde-i miḥnetde **Leylî** Yanurdı âteş-i ḥasretde **Leylî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 89). [leylî,]

□ Ḳalup pes perde-i miḥnetde **Leylî** Yanurdı âteş-i ḥasretde **Leylî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 90). [leylî,]

□ Hemîşe tüşe-i zâd u nevâli Hevâ-yı **Leylî'dür** **Leylî** ḥayâlî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 74). [leylî,]

□ Ne söyler dise **Leylî'dir** me'âli Ḥadîşinden degildi **Leylî** ḥâlî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 104). [leylî,]

□ Ki **Leylî** murḡ olup ger itse tayrân Şerer-tek sengde ger olsa pinhân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 121). [leylî,]

□ Ne söyler dise **Leylî'dir** me'âli Ḥadîşinden degildi **Leylî** ḥâlî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 103). [leylî'dir, -dir, -]

□ Velî Mecnûn idüp bir ayrı âheng Olup **Leylî** sipâhı birle yek-reng (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 92). [leylî,]

□ Didiler **Leylî'dir** bir dūr-i meknûn Dūr-i meknûn degil şâyân-ı Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 57). [leylî'dir, -dir, -]

□ Gelüp **Leylî** atası zâr u giryân Yüzün ḥâk üzre koydı oldı giryân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 77). [leylî,]

□ Beni maḳşûdîñiz itmekse ḥoş-ḥâl Baña fi'l-ḥâl idüñ **Leylî'ni** irsâl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 76). [leylî'ni, -ni]

□ Egerçi **Leylî'ni** ben h'âstgârem
Velî hoşlukla virsen h'âstgârem (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 19, *Mısra* 117). [leylî'ni, -ni, -]
□ Bedîhî şî'rler icâd iderdi
Hemân **Leylî** diyüp feryâd iderdi (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 20, *Mısra* 106). [leylî,]
□ Olup **Leylî** saña bir lahza hem-dem
Seni kim eylemez vaşl ile hurrem (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 21, *Mısra* 13). [leylî,]
□ Velî **Leylî** degilsen neyleyem ben
Ki maḥbûb-ı pesendide degilsen (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 21, *Mısra* 27). [leylî,]
□ Bilüp keyfiyyeti **Leylî** kemâ-kân
Ferahdan gonca-tek olmuşdı ḥandân (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 7). [leylî,]
□ İştîdi **Leylî** bu kavlı girânı
Dili âzürde oldı yandı cânı (*Mecnûn u Leylî* (*Nâkâm*),
Mesnevi 22, *Mısra* 43). [leylî,]
□ Diyüp **Leylî** ider her lahza feryâd
Tökür çeşminden eşk-i al ḥûn-zâd (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 149). [leylî,]
□ Bu takrîrâtı **Leylî** eyledi güş
Şu'ûr-ı âdâbını kıldı ferâmûş (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 269). [leylî,]
□ Dime kim **Leylî** yâr-i bî-vefâdır
Bu isnâdın baña muṭlak cefâdır (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 281). [leylî,]
□ Görüp bu ḥâleti olma mükedder
Dime kim **Leylî** olmuş yâr-i diğer (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 292). [leylî,]
□ İrşdi menzil-i dâmâda maḥmil
O maḥmil içre **Leylî** dâğ-ı ber-dil (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 306). [leylî,]
□ Hemân **Leylî** be-sân-ı şîr-i mâde
Anı bir müşt ile kıldı fûtâde (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 319). [leylî,]
□ Temennâ itmeyüp **Leylî** vîşaliñ
İderdi maḥz-ı ber-rû'yet cemâliñ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 359). [leylî,]
□ Qalup endüh ile bî-çâre **Leylî**
Diyâr-ı hicre âvâre **Leylî** (*Mecnûn u Leylî* (*Nâkâm*),
Mesnevi 22, *Mısra* 361). [leylî,]
□ Qalup endüh ile bî-çâre **Leylî**
Diyâr-ı hicre âvâre **Leylî** (*Mecnûn u Leylî* (*Nâkâm*),
Mesnevi 22, *Mısra* 362). [leylî,]
□ İdüp dil-nerm **Leylî'nin** atasın
Huşûl-i maṭlabla aldı rızâsın (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 101). [leylî'nin, -'nin, -]
□ Görüp **Leylî'yi** olmuşdı giriftâr
Bu ḥâletden qalup meḥlûṭ u nâ-çâr (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 341). [leylî'yi, -yi]
□ Niçün bir üzre birde olsun efzûn
Hemân **Leylî** benem ben de Mecnûñ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 25, *Mısra* 28). [leylî,]
□ Belâ-yı 'aşkdan dil-ḥaste **Leylî**
Kuyûd-ı derd ile pâ-beste **Leylî** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 26, *Mısra* 73). [leylî,]
□ Belâ-yı 'aşkdan dil-ḥaste **Leylî**
Kuyûd-ı derd ile pâ-beste **Leylî** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 26, *Mısra* 74). [leylî,]
□ Eger Mecnûn'a bî-ârâm **Leylî**
İder olsaydı bir peygâm **Leylî** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 26, *Mısra* 83). [leylî,]

□ Eger Mecnûn'a bî-ârâm **Leylî**
İder olsaydı bir peygâm **Leylî** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 26, *Mısra* 84). [leylî,]
□ Götürsün ḥaṭṭ-ı Mecnûn'ı açup bâl
Yetürsün eylesin **Leylî'yi** hoş-ḥâl (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 26, *Mısra* 188). [leylî'yi, -yi, -]
□ Hemân **Leylî** ki maḥbûb-ı cihândır
Seniñ 'aşkıñda dâ'im ḥûn-feşândır (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 99). [leylî,]
□ Serâyân oldum itdi güş **Leylî**
Düşüp toprağa gitdi hüş **Leylî** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 167). [leylî,]
□ Serâyân oldum itdi güş **Leylî**
Düşüp toprağa gitdi hüş **Leylî** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 168). [leylî,]
□ İdüp mektûbunu takdîm **Leylî**
Kılup bûs eyledi teslîm **Leylî** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 293). [leylî,]
□ İdüp mektûbunu takdîm **Leylî**
Kılup bûs eyledi teslîm **Leylî** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 294). [leylî,]
□ Alup mektûbı **Leylî** eyledi bûs
Başup bağına cânıñ kıldı maḥrûs (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 295). [leylî,]
□ Saña ey server-i ḥûbân **Leylî**
Zîyâ-yı bezm-i maḥbûbân **Leylî** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 305). [leylî,]
□ Saña ey server-i ḥûbân **Leylî**
Zîyâ-yı bezm-i maḥbûbân **Leylî** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 306). [leylî,]
□ Eger zâhirde vardır şûy-ı Leylî
Velî **Leylî'de** yokdur şûy-ı meyli (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 226). [leylî'de, -de]
□ Bu güftârı kim **Leylî'den** işitdim
Cevâbuñ cā-be-cā îrād itdim (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 145). [leylî'den, -den]
□ Olup vecd ile her lahza serâyân
Kılurken yâd idüp **Leylî'yi** eḡân (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 29, *Mısra* 14). [leylî'yi, -yi, -]
□ Muḥabbet mazharı ya'nî ki **Leylî**
Bulup şiddet dilinde 'aşk meyli (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 7). [leylî,]
□ Velî dil-serd idi **Leylî** anıñla
Degildi yek-cihet meyli anıñla (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 21). [leylî,]
□ Didi **Leylî** ki ey Zeyd-i vefâ-dâr
Niçedir ḥâl-i Mecnûn-ı dil-efkâr (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 31). [leylî,]
□ Çü **Leylî** oldı vâkıf bildi ḥâlî
Fiğânlar eyledi Kaḥnûs mişâli (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 47). [leylî,]
□ Tezerv-i bağ-ı ḥûsn-i nâz **Leylî**
Ḥîrâmân-ı serv-i ser-efrâz **Leylî** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 87). [leylî,]
□ Tezerv-i bağ-ı ḥûsn-i nâz **Leylî**
Ḥîrâmân-ı serv-i ser-efrâz **Leylî** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 88). [leylî,]
□ O **Leylî** kim anıñ Mecnûn'ı sensen
O **Leylî** kim anıñ meftûnı sensen (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 89). [leylî,]
□ O **Leylî** kim anıñ Mecnûn'ı sensen
O **Leylî** kim anıñ meftûnı sensen (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 90). [leylî,]
□ Virir endâze **Leylî** tâze nâza

Olursun sen gâzel-h'ân tâze tâze (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 111). [leylî,]

□ Virüp ber-dest sevb-i Hüsrevânı
Ki **Leylî** armağan itmiş anı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 114). [leylî,]

□ İdüp **Leylî** daği bir âh gitdi
Makâmın küşe-i gamhâne itdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 299). [leylî,]

□ Gidüp Zeyd-i vefâ-dâr u nikû-kâr
İdüp **Leylî**'yi hâletden haber-dâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 146). [leylî'yi, -yi]

□ Rakîbinden olup **Leylî** hirâsân
Nihân süzişde kalmışdı perîşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 31). [leylî,]

□ Ki derd-i 'aşkdan efsürde **Leylî**
Belâ-yı hicirden pejmürde **Leylî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 5). [leylî,]

□ Ki derd-i 'aşkdan efsürde **Leylî**
Belâ-yı hicirden pejmürde **Leylî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 6). [leylî,]

□ Ne kim **Leylî** aña itmişdi irsâl
Anı Mecnûn'a taqdim itdi fi'l-hâl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 99). [leylî,]

□ Kılup mihmânını dil-şâd **Leylî**
İdüp ta'zîmini müzdâd **Leylî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 223). [leylî,]

□ Kılup mihmânını dil-şâd **Leylî**
İdüp ta'zîmini müzdâd **Leylî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 224). [leylî,]

□ Ne **Leylî** güft ü gûya buldı kudret
Ne Mecnûn buldı leb açmağa kuvvet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 257). [leylî,]

□ Gene **Leylî** açup nuṭṭ-ı dil-âvîz
Sühân-perdâz olup oldı güher-rîz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 267). [leylî,]

□ Saña **Leylî** baña Mecnûn diyorlar
İderler sehiv diğer-gün diyorlar (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 343). [leylî,]

□ Hemân **Leylî** de sen Mecnûn da sensen
Hemân Mecnûn benem **Leylî** de hem ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 345). [leylî,]

□ Hemân **Leylî** de sen Mecnûn da sensen
Hemân Mecnûn benem **Leylî** de hem ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 346). [leylî,]

□ Bu hayret buldı pâyân âhir-i kâr
Olup **Leylî**'de bir kuvvet pedidâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 208). [leylî'de, -de]

□ O iki yâr-i yek-reng ü muvâfîk
Biri **Leylî** biri Mecnûn-ı şâdîk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 36). [leylî,]

□ Ki bulsun tâb dil mâtem gamında
Getürsün tâb **Leylî** mâteminde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 34). [leylî,]

□ Olup Mecnûn'dan mehcür **Leylî**
Elemden oldı hem rencür **Leylî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 29). [leylî,]

□ Olup Mecnûn'dan mehcür **Leylî**
Elemden oldı hem rencür **Leylî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 30). [leylî,]

□ Öpüp **Leylî** kudüm-i mâderinden
Götürdi mi'cer-i sırrı serinden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 73). [leylî,]

□ Sözüñ hatm itdi **Leylî** oldı dil-teng
Gülistân-ı bekâyâ kıldı âheng (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 153). [leylî,]

□ İdüp biñ âh u biñ efsûs âhir
İdüp **Leylî** yüzünden bûs âhir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 172). [leylî,]

□ Ki Zeyd müstemend ü zâr u gam-h'âr
Olup **Leylî** vefâtından haber-dâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 6). [leylî,]

□ Hemân **Leylî** ki itmişdi cemâli
Cihânı ravza-i cennet mişâli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 41). [leylî,]

□ Serâşime olup kıldı 'azîmet
Ki **Leylî** türbesin itsün ziyâret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 76). [leylî,]

□ Künün var ise sende vaşl meylî
Bu bezm-i hâş bu vuşlat bu **Leylî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 208). [leylî,]

□ Diyüp **Leylî** hâmuş itdi figânın
Revân cânânına tapşurdu cânın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 213). [leylî,]

□ Küşâde kıldılar **Leylî** mezârın
Gül-âğın itdiler Mecnûn kenârın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 267). [leylî,]

□ Niçe nazm-ı belîğ ü pür-ma'ânî
Ki manzûm eylemişdi **Leylî** anı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 294). [leylî,]

leylî': Leyla ve Mecnun hikayesinin kadın kahramanı.

□ Görüp Mecnûn ki yok **Leylî**'si anda
Olup bî-şabr u bî-dil hânümânda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 273). [leylî'si, -si, -]

□ Görüp **Leylî**'ni nâ-geh reh-güzârda
Olup üftâdesi evvel nazarda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 35). [leylî'ni, -ni, -]

□ Demâdem yâd idüp **Leylî**'si adın
Yakurdi nâr-ı hâşretde nihâdın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 101). [leylî'si, -si, -]

□ Olup ma'kûs nâ-geh müdde'ası
Nümâyân oldı **Leylî**'niñ atası (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 28). [leylî'niñ, -niñ, -]

□ Seni bed-hâl idüpdür 'aşk-ı **Leylî**
Velîkin **Leylî**'niñ yok sende meylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 86). [leylî'niñ, -niñ, -]

□ Virüp Mecnûn'a **Leylî**'niñ peyâmın
Kılup tebliğ aña yâr selâmın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 185). [leylî'niñ, -niñ, -]

□ Künün **Leylî**'dedir nûruñ firûzân
Velî ben âteş-i firqatde süzân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 55). [leylî'dedir, -de, - dir, -]

□ Hemân pertev sebebdür bu figâne
Velî **Leylî**'dir ancak bir bahâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 54). [leylî'dir, -dir, -]

□ O **Leylî**'niñ ki cân-baḥş idi rûyî
Fedâ-yı 'aşkıñ olmuş reng ü bûyî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 103). [leylî'niñ, -niñ, -]

□ Hemân maḥbûb kim **Leylî**'ydi eknûn
Seniñ 'aşkıñdadır ol daği Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 101). [leylî'ydi, -(y)di, -]

□ Degildir fikr ü zikri harf-i diğer
Lisânında hemîn **Leylî**'dir ezber (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 46). [leylî'dir, -dir, -]

□ Hemân Mecnûn idi Leylâ-yı meh-rû

Hemân **Leylî'yi** Mecnûn müy bâ-mû (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 50*). [*leylî'yi, - (y)di, -*]

□ Gelüp bālîni üzre mâderi zâr
Görüp **Leylî'yi** çeşmiñ kıldı hûn-bâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 72*). [*leylî'yi, -yi, -*]
□ Nümâyân oldu **Leylî'niñ** mezârı
Elinden gitdi Mecnûn'ın karârı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 93*). [*leylî'niñ, -niñ, -*]

leyl-i belâda: *Leylâ'nın derdi.*

□ Olup sâbit-kadem resm-i vefâda
Yakıldım şem'-tek **leyl-i belâda** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 130*). [*leyl-i belâda, -da, -*]

leyl-i elemde: *Keder, dert, ızdırap gecesi.*

□ Yakıldım şeme-tek **leyl-i elemde**
Tenim mahv oldu nîrân-ı sitemde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 317*). [*leyl-i elemde, -de, -*]

leylî vü mecnûn-ı dil-rîş: *Leylâ ve gönlü yaralı Mecnûn.*

□ Ki nakş olmuşdı anda bî-kem ü pîş
Hemânâ **Leylî vü Mecnûn-ı dil-rîş** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 8*). [*leylî vü mecnûn-ı dil-rîş,]*

leylî-güvân: *Leyla diyen, diyici. Mecnûn.*

□ Tıttup Mecnûn gene râh-ı beyâbân
Beyâbân-gerd oldu **Leylî-güvân** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 70*). [*leylî-güvân,]*

leylî-i zâr: *Ağlayan, inleyen Leyla.*

□ Be-sân-ı murğ-ı bismil **Leylî-i zâr**
Ururdi dest ü pâyı nâ-çâr nâ-çâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 75*). [*leylî-i zâr,]*

leylî-i zâr: *Ağlayan, inleyen Leyla.*

□ Kâlp miñnetde ancak **Leylî-i zâr**
Cihân bu sûrdan oldu tarabkâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 121*). [*leylî-i zâr,]*

leylî-i zâr u ciger-çâk: *Bağrı yırtık ve inleyen Leylâ.*

□ Beyân it söyle kim ey 'aşık-ı pâk
Esîrîñ **Leylî-i zâr u ciger-çâk** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 128*). [*leylî-i zâr u ciger-çâk,]*

leylî-yi ferhunde-sîret: *Kutlu karakterli Leylâ.*

□ Kâzâ-râ **Leylî-yi ferhunde-sîret**
Rakîbinden bulup bir gice fırsat (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 23*). [*leylî-yi ferhunde-sîret,]*

leylî'yi fi'l-hâl: *Hemen Leylâ.*

□ Kılup ârâste **Leylî'yi fi'l-hâl**
İdün bu cânibe ol mâhî irsâl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 41*). [*leylî'yi fi'l-hâl,]*

leylî'-vi gül: *Gülün tatlılığı.*

□ Olup gülşende hândân **Leylî'-yi gül**
İderdi nâle-i Mecnûn'ı bülbul (*Mecnûn u Leylî*

(*Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 37*). [*leylî'-yi gül,]*

leylî-yi meh-rüyâ: *Ay yüzlü Leylâ.*

□ Hemân-dem eyleyüp bir nüsha terkîm
İderdi **Leylî-yi meh-rüyâ** teslim (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 96*). [*leylî-yi meh-rüyâ,]*

leylî-yi zâr: *Leyla'nın inleyişi.*

□ Giriştârîñ esîrîñ **Leylî-yi zâr**
Kâlpdur miñnet-i firkatde nâ-çâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 175*). [*leylî-yi zâr,]*

leylî-yi zâr: *Leyla'nın inleyişi.*

□ Anı tahîr idüpdür bir dil-efkâr
Esîr-i bend ya'nî **Leylî-yi zâr** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 194*). [*leylî-yi zâr,]*

leylî: *Leyla ve Mecnûn hikayesinin kadın kahramanı.*

□ Eger olmazsa **Leylî** yâr-i Mecnûn
Cihândan mahv olur âşâr-ı Mecnûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 23*). [*leylî,]*

libâ: *Elbise, giysi.*

□ Hesâb it bu **libâsı** derbere itdim
Gene kıldım ânı şad-pâre gitdim (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 55*). [*libâsı, -sı, -*]

libâs: *Elbise, giysi.*

□ Likâsından muşibet mâ-çerâsı
Ber-i düşunda hem mâtem **libâsı** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 18*). [*libâsı, -ı]*
□ Didi kim bu **libâsı** der-ber eyle
Hemîn-dem 'azm-i kûy-ı dil-ber eyle (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 115*). [*libâsı, -ı]*
□ Libâsıñdır niçün yek-ser siyeh-gün
Kimiñ derdi seni itmiş meger hûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 31*). [*libâsıñdır, -iñ, -dır, -*]

likâ: *Yüz. II manevi bir güzellik.*

□ Likâsından muşibet mâ-çerâsı
Ber-i düşunda hem mâtem libâsı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 17*). [*likâsından, -sın, -dan, -*]

□ Olup âyinesi yek-digeriniñ

likâsın seyr idüp kendüleriniñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 42*). [*likâsın, -sın, -*]

likin: *Lâkin, ancak, ama.*

□ Hîrâmân-geşt iderdi sū bâ-sū
Küşâde rûy **likin** dest ber-rû (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 14*). [*likin,]*

lisân: *Dil.*

□ Degildir fikr ü zikri harf-i dîger
Lisânında hemîn Leylî'dir ezber (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 46*). [*lisânında, -ın, -da, -*]

lisân-ı ecnebî: *Yabancı diller.*

□ Lisân-ı ecnebî olmuşdı meşhûr
Velî Fars u 'Arab kalmışdı mestûr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 61*). [*lisân-ı ecnebî,]*

livā: Sancak, bayrak II yüksek derece.

□ Olup efrāste Mecnûn **livāsı**
Cihānda söylenirdi mā-cerāsı (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 9, Mısra 1). [livāstı, -sı]

livā-yı şubh: Sabahın bayrağı.

□ Livā-yı şubh çün oldı nümāyān
Müheyyā oldı cenge ceng-cüyān (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 18, Mısra 159). [livā-yı şubh,]

loḳma: Yemek, bir defada ağza götürülen yiyecek parçası.

□ Kimi kim eyler olsa nāz-perver
Anı hem 'āḳıbet bir **loḳma** eyler (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 23, Mısra 216). [loḳma,]
□ Velî Mecnûn geçüp zevḳ-i cihāndan
Tenāvül itmedi bir **loḳma** andan (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 28, Mısra 70). [loḳma,]

loḳma-i seg: Köpeğin lokması.

□ Ki hoşdur **loḳma-i seg** olsun ol meh
Olunca hem-ser Mecnûn-ı güm-reh (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 19, Mısra 107). [loḳma-i seg,]

lu 'b-ı nihānı: Gizli oyun, gizli oyunu. Mecaz; kader.

□ Felek gösterdi bu **lu 'b-ı nihānı**
Cüdā kıldı ol iki mihrbānı (Mecnûn u Leylî (Nākām),
Mesnevi 3, Mısra 21). [lu 'b-ı nihānı, -ı, -]

lū 'lū-i ter: Yeni elde edilen inci. Parlak, taze inci.

□ Ne dem bulsaydı fırsat şevherinden
Tökürdi **lū 'lū-i ter** gevherinden (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 31, Mısra 36). [lū 'lū-i ter,]

luṭf idüp: Alçakgönüllülük etmek, ihsanda bulunmak.

□ İdüp geh luṭf şîr-i tîz-cenge
Olurdi mültefit gāhî pelenge (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 25, Mısra 55). [luṭf idüp, -üp, -]

luṭf kılursan: İyi davranmak, iyilikte bulunmak.

□ İdersen mihr kim nā-ḳabil olsa
Ḳılursan luṭf kim bî-ḥāsıl olsa (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 12, Mısra 12). [luṭf kılursan, -ur, -
san, -]

luṭf-ı rahmān: Çok merhametli olan Allah'ın lütfu, iyiliği.

□ Ki bunda cilve-gerdir **luṭf-ı Rahmān**
Olur her dem füzûn iḥsān-be-iḥsān (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 37, Mısra 205). [luṭf-ı rahmān,]

M

mā-'adā: Geri kalan, gayri.

□ Ta'aşşuk birdedir şuḡl-i hevāsı
Degil mā'lūmı 'aşḳıñ **mā-'adāsı** (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 10, Mısra 118). [mā-'adāstı, -sı]

ma'ās: Yaşayış, dirlik, geçinecek şey.

□ Ma'ās için olup nîreng-perdāz
Hemîn nîrengi āḥir itmişiz sâz (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 20, Mısra 31). [ma'ās,]

ma'ās: Yaşayış, dirlik, geçinecek şey.

□ Ma'ās için olup nîreng-perdāz
Hemîn nîrengi āḥir itmişiz sâz (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 20, Mısra 31). [ma'ās,]

ma'ās-'aḳl: Geçim aklı "Dünya işlerini, maddi meseleleri yürütmeye yarayan akıl, dünya hayatına dönük akıl.

□ Ma'ās-'aḳlñ virüp 'aḳl-ı ma'āda
Olup üftāde-i te'sîr-i bāde (Mecnûn u Leylî (Nākām),
Mesnevi 16, Mısra 23). [ma'ās-'aḳlñ, -ıñ, -]

ma'āzallah: Allah korusun, Allah esirgesi, Allah saklasın.

□ Ma'āzallah bu isnādım ḥaṭādir
Ki bî-dādıñ seniñ 'ayn-ı vefādır (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 20, Mısra 131). [ma'āzallah,]

ma'āza'llah: Allah korusun, Allah esirgesi, Allah saklasın.

□ Ma'āza'llah bu bir zann-ı ḥaṭādir
Ki Mecnûn iḡḳal-i ehl-i vefādır (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 34, Mısra 9). [ma'āza'llah,]

mā-bevni: İki şeyin arası, ara.

□ Biz iki 'aşḳız yek-derd el-ḥaḳḳ
Budur **mā-beynimizde** fark-ı muṭlaḳ (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 30, Mısra 54). [mā-beynimizde, -
imiz, -de, -]

ma'būd: Tapılan, ibadet edilen.

□ Tevkkül eyleyüp **Ma'būd'a** ḳāşid
Ḳadem koydı maḳsûda ḳāşid (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 22, Mısra 83). [ma'būd'a, -'a, -]

mā-cerā: Baştan geçmiş olay. Macera.

□ Virüp bir ḡayrı şüret **mā-cerāya**
İderdi 'arz-ı ḡam bād-ı şabāya (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 5, Mısra 29). [mā-cerāya, -y, -a]
□ Olup efrāste Mecnûn livāsı
Cihānda söylenirdi **mā-cerāsı** (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 9, Mısra 2). [mā-cerāsı, -sı]
□ Gehî ta'rîf idüp ḡam **mā-cerāsın**
Gehî taḳrîr idüp 'aşḳıñ cefāsın (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 10, Mısra 237). [mā-cerāsın, -sın]
□ Bilüp bu **mā-cerāyı** ümm-i Leylā
Ḡarîḳ-i baḥr-i derd oldı serāpā (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 14, Mısra 257). [mā-cerāyı, -yı]
□ Ne āḡāḥ idi taḳḍîr-i ḳazādan
Ne vāḳıf bu mükedder **mā-cerādan** (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 15, Mısra 92). [mā-cerādan, -dan]

□ Mübeyyen söyleyüp Mecnûn cefāsın
İdelim tefsîr bâḳî **mā-cerāsın** (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 16, Mısra 34). [mā-cerāsın, -sın]
□ Künün bu keşmekeşden bu cefādan
Bu gîrû-dārdan bu **mā-cerādan** (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 18, Mısra 134). [mā-cerādan, -dan]

□ Budur Nākām devrānıñ vefāsı
Budur 'aşḳıḳlar ile **mā-cerāsı** (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 19, Mısra 162). [mā-cerāsı, -sı, -]
□ İdüp der-peyi Mecnûn'ıñ edāsın
Geçen ceng içre vāḳî' **mā-cerāsın** (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 114). [mâ-cerâsın, -sın]

□ N'icoldı yek-dil olmak iddi'âsı

N'icoldı yek-cihetlik **mâ-cerâsı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 186). [mâ-cerâsı, -sı]

□ Hemân kim gitdi yanından atası

Zuhûra geldi mâtem **mâ-cerâsı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 48). [mâ-cerâsı, -sı]

□ Yazarlar **mâ-cerâyı** dâstâna

Anı hıfz ediyor ehl-i zamâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 225). [mâ-cerâyı, -yı]

□ Dilim şad-çâkdir bu **mâ-cerâdan**

Gözüm nemnâkdir bu **mâ-cerâdan** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 191). [mâ-cerâdan, -dan, -]

□ Dilim şad-çâkdir bu **mâ-cerâdan**

Gözüm nemnâkdir bu **mâ-cerâdan** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 192). [mâ-cerâdan, -dan, -]

□ Künün bu gurbet-i dehşet-fezâdan

Bu mâtemden bu pür-gâm **mâ-cerâdan** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 250). [mâ-cerâdan, -dan, -]

□ Beni ma' zûr tüt bu **mâ-cerâdan**

Ki ben vâresteyim çün u çerâdan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 51). [mâ-cerâdan, -dan, -]

□ Likâsından muşîbet **mâ-cerâsı**

Ber-i düşunda hem mâtem libâsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 17). [mâ-cerâsı, -sı]

□ Bu 'aşk olsaydı ger şehvet hevâsı

Olurdu mün'akis hem **mâ-cerâsı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 180). [mâ-cerâsı, -sı]

□ Gelüp hengâme-i hayret-fezâya

Bakup vahşet-efzâ **mâ-cerâyı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 170). [mâ-cerâyı, -(y)a, -]

□ Olup nâlân bülend itdi şadâsın

'Ayân kıldı kıyâmet **mâ-cerâsın** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 162). [mâ-cerâsın, -sın]

□ Bedânsân ol iki ferhunde-fâlîñ

Ser-â-pâ **mâ-cerâsın** şerh-i hâlîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 296). [mâ-cerâsın, -sın]

mâ-cerâ-yı 'özümi: Özur macerası.

□ İderler **mâ-cerâ-yı 'özümi** güş

Olurlar eyleyüp inşâf hâmüş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 45). [mâ-cerâ-yı 'özümi, -üm, -i, -]

macnûn: Mecnun: Leyla ve Mecnun efsanesinin baş kahraman.

□ Bedâhî söyleyüp **Macnûn** nazîriñ

İderdi münkeşif sırr-ı zamîriñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 77). [macnûn,]

□ Adıydı Kays anı **Macnûn** ben itdim

Şalup şahrâya diğer-gün ben itdim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 93). [macnûn,]

ma'cûn: Macun, hamur kıvamına getirilmiş ilaç.

□ Lebiñden derdine olmazsa **ma'cûn**

Olur derdi füzûn hâlî diğer-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 47). [ma'cûn,]

mâder: Anne, vâlide.

□ Ne şevherden dañi âzerim kıldı

Ne **mâderden** pederden şerm kıldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 374). [mâderden, -den]

□ Didi ey cân **mâder** gel kerem kıl

Bu kürbetden geçüp terk-i elem kıl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 151). [mâder,]

□ Çü gördi **mâderi** Mecnûn-ı zârı

Bakup Mecnûn'a çeşm-i eşk-bârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 135). [mâderi, -i, -]

□ İdüp hûn-bâr nâ-geh gözlerini

Gelüp feryâda şordı **mâderini** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 116). [mâderini, -in, -i, -]

□ Rızâsın almak için **mâderiniñ**

Qudûmi tahtına koydı cebîniñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 175). [mâderiniñ, -i, -niñ]

□ Ki bâbek-tek olup efsürde-i gam

Cihândan rihlet itdi **mâderiñ** hem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 24). [mâderiñ, -iñ, -]

□ İrişdi türbegâha kıldı feryâd

Geh itdi vâlidîñ geh **mâderiñ** yâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 32). [mâderiñ, -iñ, -]

□ Seni derd-i dilimden vâkıf itdim

Dañi pedrüd ey **mâder** ki gitdim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 104). [mâder,]

□ Gelüp bâlîni üzre **mâderi** zâr

Görüp Leylî'yi çeşmiñ kıldı hûn-bâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 71). [mâderi, -i]

mâder-i mecnûn'ı: Mecnûn'un annesi.

□ Revân-ı 'avdet kılup açdı per ü bâl

Getürdi **mâder-i Mecnûn'ı** fi'l-hâl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 134). [mâder-i mecnûn'ı, -ı, -]

mâder-i müşfik: Şefkatli anne.

□ Didi ey **mâder-i müşfik** şabûr ol

Qazâdan şekve-gû olma şekûr ol (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 177). [mâder-i müşfik,]

ma'dûm eyledim: Yok etmek II Yok saymak.

□ Benim resmimdedir ol mağz-ı mektûm

Anıñçün eyledim ol resmi ma'dûm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 32). [ma'dûm eyledim, -dim, -]

ma'dûm itmişdi: Yok etmek, ortadan kaldırmak.

□ Hevâ-yı nefsinî itmişdi ma'dûm

Melek-sîret olup olmuşdı ma'sûm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 15). [ma'dûm itmişdi, -miş, -di, -]

ma'dûm olupdur: Yok olmak.

□ Vişâl-i yârden mahrûm olupdur

Buñ bir mihrbân **ma'dûm olupdur** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 64). [ma'dûm olupdur, -up, -dur, -]

ma'dûm olupdur: Yok olmak. Var olmayan, mevcut olmayan, yok.

□ İkilik 'aşkdan mektûm olupdur

Qalup bir diğeri **ma'dûm olupdur** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 26). [ma'dûm olupdur, -

up, -dur, -]

ma'dümü'l-âsar: Var olmayan eserler.

□ Yakup nefsiñ olup **ma'dümü'l-âsar**

Ta'ayyüş kıldı 'âlemde melek-vâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 41). [ma'dümü'l-âsar,]

□ Niçe kim yokdan olmuşdı pedidâr

Gene oldı hemân **ma'dümü'l-âsar** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 6). [ma'dümü'l-âsar,]

mağlûb: Yenilmek.

□ İderse ceng olur **mağlûb** nâ-çâr

Kalur bed-nâm 'âlemde olur h'âr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 169). [mağlûb,]

mağlûb olup: Yenik düşmek, yenilmek.

□ Bu sevdâdan olup mağlûb âhîr

Sükûta olmadım bi'l-merre kâdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 135). [mağlûb olup, -up, -]

mağme-i gû gû: Nağme söyleyen.

□ Nişimen eyleyüp şâh-ı çenârı

İderdi **mağme-i gû gû** kamârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 26). [mağme-i gû gû,]

mağsûl: Yıkanmış.

□ Ten-i pâkiñ idüp eşk ile **mağsûl**

Mücehhez kıldılar merğûb u maqbûl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 265). [mağsûl,]

mağz-ı hâlis: Saf, temiz ve samîmî akıl.

□ Kî 'aşk içre niğâb-ı dostem ben

O **mağz-ı hâlis** ancak püstem ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 34). [mağz-ı hâlis,]

mağz-ı mektûm: Saklanan, gizlenen akıl; düşünce.

□ Benim resmimdedir ol **mağz-ı mektûm**

Anıñçün eyledim ol resmi ma'dûm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 31). [mağz-ı mektûm,]

mâh: Ay, kamer.

□ Aña ol gün giçüp tîre şeb-âsâ

Ne encüm cilveger ne **mâh** peydâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 14). [mâh,]

□ Bu mazmûn söyleyüp niçe fesâne

Götürdiler o **mâhı** hânümâna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 98). [mâhı, -ı]

□ Hemîn bir âh idi ol **mâha** mahrem

Yok idi sâyesinden gayrı hem-dem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 65). [mâha, -a]

□ Şabâhet kişveriniñ pâdişâhı

Vecâhet çarhınıñ tâbende **mâhı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 2). [mâhı, -ı]

□ Kî bir dem eyleyüp rü'yet o **mâhı**

Cemâl-i dil-keşîñ görsün kemâhî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 15). [mâhı, -ı]

□ Görüp bir 'ayb-cû ol **mâhı** nâ-geh

Cemâliñ seyr kıldı didi ey meh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 21). [mâhı, -ı]

□ İdüp bu nûkteyi yek-ser ferâmûş

Ki **mâhı** itmemiş bir kes der-âgûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 46). [mâhı, -ı]

□ Gelüp ser-menzile çün irdi nâ-çâr

O **mâhıñ** vaşlına oldı talebkâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 44). [mâhıñ, -iñ, -]

□ Revâne eyledi Necd'e hemânâ

K'o **mâhıñ** 'ağdını itsün temennâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 50). [mâhıñ, -iñ]

□ Bu nev' ile iki üç **mağ** yek-câ

Berâber tûtdılar câm-ı muşaffâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 199). [mağ,]

□ Cemâl-i Leylî'dir bir mâh-ı ekmel

İrişmez **mâha** dest-i 'azm-i Nevfel (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 60). [mâha, -a, -]

□ Kılup ârâste Leylî'yi fi'l-hâl

İdün bu cânibe ol **mâhı** irsâl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 42). [mâhı, -ı]

□ Görüp ruhsârını Mecnûn o **mâhıñ**

İdüp ağıyardan pinhân nigâhıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 119). [mâhıñ, -iñ, -]

□ Bu hem vâkı' olur bir kez be-her **mâh**

O da ne ber-murâd nefis-i güm-râh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 91). [mâh,]

□ Egerçi **mâh** idi hüsn ü bahâda

Velî kalmışdı kâm-ı ejdehâda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 23). [mâh,]

□ Ta'sşukda o **mâhıñ** rif'atinden

Kemâl-i 'işmetinden 'iffetinden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 221). [mâhıñ, -iñ, -]

mâh u mihriñ: Ay ve güneş.

□ Degil hoşgâma devrânı sipihriñ

Degil hoş-râyı seyri **mâh u mihriñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 74). [mâh u mihriñ, -iñ, -]

mâh u mihriñ: Ay ve güneş.

□ Ne vardır **mâh u mihriñ** iktidârı

Ne çarh-ı vâjgünüñ ihtiyârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 79). [mâh u mihriñ, -iñ, -]

mahall-i fevzi: Bolluk, bereket yeri.

□ Mahall-i fevzi oldı âsumânıñ

Melâz u melce'i ehl-i cihânıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 279). [mahall-i fevzi, -i, -]

mahall-i ilticâ: Sığınma yeri.

□ Faķat bir Ka'be-i 'âlî-binâdır

Mahall-i ilticâ dârü'l-ricâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 20). [mahall-i ilticâ,]

mahbes-i bî-derde: Derdin hapsi.

□ Bulup şahrâda Mecnûn-ı nevânı

Görüp bir **mahbes-i bî-derde** anı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 94). [mahbes-i bî-derde, -e, -]

mahbûb: Sevilen, sevgili.

□ İdüp **mahbûbı** nâmıñ güş Mecnûn

Revân oldı o ân mesrûr u memnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 267). [mahbûbı, -ı]

□ O **mahbubıñ** gamından eyle feryâd

Ki bir kez ol dañı kılun seni yâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 185). [mahbubıñ, -uñ]

□ Baña **mahbûbdur** ruhsâr-ı Leylâ

Baňa matlûbdur dîdâr-ı Leylâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 31). [maħbûbdur, -dur, -]

- Ne bî-dâd ilesin memnûnem andan
- Ki cevriñdir baňa **maħbûb** cāndan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 266). [maħbûb,]
- Hemān **maħbûb** kim Leylî'ydi eknûn
- Seniñ 'aşkıñdadır ol daħı Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 101). [maħbûb,]
- Degildi t̃alibiñ ğayrısı matlûb
- Hemān 'aşkıñ 'aynıydu **maħbûb** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 48). [maħbûb,]

maħbûbe-i ma'nâyı: Mananın sevgilisi.

- Kûhen-i meşşâta-i ruhsâr-ı ma'nâ
- İdüp **maħbûbe-i ma'nâyı** ra'nâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 2). [maħbûbe-i ma'nâyı, -yı, -]

maħbûb-ı cihāndır: Dünya güzeli, alemin sevileni.

- Hemān Leylî ki **maħbûb-ı cihāndır**
- Seniñ 'aşkıñda dâ'im hûn-feşāndır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 99). [maħbûb-ı cihāndır, -dır, -]

maħbûb-ı dil-cû: Gönül çalan güzel kimse.

- Cihānda var iken senden nikû-rû
- Büt-i simîn-beden **maħbûb-ı dil-cû** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 28). [maħbûb-ı dil-cû,]

maħbûb-ı dil-keş: Gönül çeken sevgili. II Gönül avlayan sevgili.

- Niçe Leylî ki bir **maħbûb-ı dil-keş**
- Niçe Mecnûn vücûdı 'aşk-ı âteş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 61). [maħbûb-ı dil-keş,]

maħbûb-ı pesendide: Beğenilmiş; seçilmiş güzeller.

- Velî Leylî degilsen neyleyem ben
- Ki **maħbûb-ı pesendide** degilsen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 28). [maħbûb-ı pesendide,]

maħbûb-ı yektâ: Eşsiz, benzersiz sevgililer.

- Haţâ itdüm ki ol **maħbûb-ı yektâ**
- Degildi mâ'il-i seyr ü temâşâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 63). [maħbûb-ı yektâ,]

maħbûs olduñ: Hapsedilmek, bir yere kapatılmak.

- Ben itdüm cürmi sen **maħbûs olduñ**
- Esîr-i bēnd olup me'yûs olduñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 79). [maħbûs olduñ, - duñ, -]

maħbûs olmuşdı: Hapsedilmek, tutulmak.

- Esîr-i zâr olup olmuşdı maħbûs
- Hemîşe teng-i dil peyveste me'yûs (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 11). [maħbûs olmuşdı, - muş, -dı, -]

maħcûb: 1. Utangaç, utanmış, hacil, müstehyi. 2. Yüzü örtülü, mestur. maħcûbiyyet: Maħcûpluk.

- Reh-i binîşde siz ma'yûblarsız
- Ki bu esrârdan **maħcûblarsız** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 24). [maħcûblarsız, -lar, -sız, -]

-sız, -]

maħdûb: Bû(koku) yağmış nesneye denilir. Lugat-ı Naci sayfa 735 sıra 5.

- Ser-i engüştinî 'ünnâb-ı merğûb
- 'Arûs-ı tâze-tek itmîşdi **maħdûb** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 106). [maħdûb,]

maħdûm: Evlât.

- Görüp **maħdûmını** Mecnûn-ı şeydâ
- Serildi makdemine sâye-âsâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 123). [maħdûmını, -ı, - nı]
- Görüp **maħdûmıñ** hâk-i mezârıñ
- Bülend itdi şadâ-yı âh [u] zârıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 39). [maħdûmıñ, -ıñ, -]

maħdûm-ı leylâ: Leylâ'nın efendisi.

- Açup gencînesin **maħdûm-ı Leylâ**
- Sürürî meclisin kıldı müheyyâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 113). [maħdûm-ı leylâ,]

maħdûm-ı leylî: Leylâ'nın hizmetçisi.

- İdüp **maħdûm-ı Leylî** bu sözi ğuş
- Revân kâlkup yirinden gitdi hāmûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 59). [maħdûm-ı leylî,]

maħfûz: Saklanmış, sakınılmış, bir yere konulup emniyete alınmış.

- Seniñ 'aşkıñ kılup **maħfûz** cānda
- Seniñ 'aşkıñla 'ömr itdi cihānda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 131). [maħfûz,]

maħfûz olup: Saklanmak, gizlenmek, korunmak.

- Çü Mecnûn'dan olup maħfûz cānān
- Daħı dîdâra bulmaz oldu imkân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 1). [maħfûz olup, -up, -]

mâhi: Balık.

- Hiyâzı içre **mâhiler** şinâver
- Fezâsında tezervân behcet-âver (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 111). [mâhiler, -ler]

mâh-ı dühüfte: Gizli, saklı ay gibi güzel olan sevgili.

- Ğam-ı hasretten ol **mâh-ı dühüfte**
- İderdi nâle büse-i nühüfte (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 285). [mâh-ı dühüfte,]

mâh-ı dühüfte: Gizli, saklı ay gibi güzel olan sevgili.

- Olup maħmil-nişin **mâh-ı dühüfte**
- Dilinde miñnet hasret nühüfte (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 137). [mâh-ı dühüfte,]

mâh-ı ekmel: Kusursuz ay. Dolunay.

- Cemâl-i Leylî'dir bir **mâh-ı ekmel**
- İrişmez mâha dest-i 'azm-i Nevfel (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 59). [mâh-ı ekmel,]

mâh-ı enver: Parlak ay, dolunay.

- Maķâm-ı vuşlatıñ ol **mâh-ı enver**
- İdüp bir ţarafa ğülşende muķarrer (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 95). [mâh-ı enver,]

māh-ı gerdün: Gökyüzündeki ay.

□ Eyā mihr-i sipihr hūb-rūy
Cemālîñ **māh-ı gerdün** niķūy (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 214). [māh-ı gerdün,]

māh-ı leyli: Leyla'nın ayı, ay gibi güzel Leyla. II
Gecenin ayı.

□ Kālup hergehde pinhān **māh-ı Leylî**
Olup hergeh nişîmengāh-ı Leylî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 1). [māh-ı leyli,]

māh-ı nev: Hilâl, yeni ay.

□ Olur elbette aķvālî diğer-gün
Görende **māh-ı nev** biçäre Mecnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 278). [māh-ı nev,]

māh-ı rüşen: Parlak ay (sevgili).

□ İdüp ol **māh-ı rüşen** seyr-i gülşen
Cemālî gülşeni itmişdi rüşen (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 7). [māh-ı rüşen,]

māh-ı rüvüñ: Ay yüzüñ.

□ Elā ey **māh-ı rüvüñ** māye-i nūr
Ruķuñ zulmet-zidā-yı şām-ı deycūr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 337). [māh-ı rüvüñ, -uñ,
-]

māh-ı tábān: Parlak ay II sevgili.

□ Didi çokdur felekde necm-i raķşān
Velî anlardan olmaz **māh-ı tábān** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 76). [māh-ı tábān,]

māh-ı tábān: Parlak ay II sevgili.

□ Perî-rüyān ile Leylî hırāmān
Niçe kim encüm içre **māh-ı tábān** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 124). [māh-ı tábān,]

māh-ı tábān: Ay ışığı, parlak ay II sevgili.

□ İşıtdi bu sözi Mecnûn-ı nālān
İdüp efğān didi ey **māh-ı tábān** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 24). [māh-ı tábān,]

māh-ı tábān: Ay ışığı.

□ Görüp ebrülarıñ ey **māh-ı tábān**
Dil oldı muţtarib hālîm perîşān (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 275). [māh-ı tábān,]

māh-ı tábānake: Parlak ay. II sevgili.

□ Düşüp topraķa rü-māl oldı hāke
Ĥiţāb itdi o **māh-ı tábānake** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 122). [māh-ı tábānake, -
e, -]

mahlas: Kurtulacak yer II Şâirlerin manzum
eserlerinde kullandıkları takma ad.

□ Ciger-ķaste siper-efkendergānız
Sipehsālāra **mahlas** bendegānız (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 68). [mahlas,]

maħmil: Deve, fil gibi hayvanların sırtına konan
veya insanların omuzlarında taşınan, karşılıklı
oturulacak şekilde yapılmış bir çeşit kapalı sepet,
tahtirevan, mahfe.

□ İrşdi menzil-i dāmāda **maħmil**

O **maħmil** içre Leylî dāğ-ı ber-dil (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 305). [maħmil,]

□ İrşdi menzil-i dāmāda **maħmil**

O **maħmil** içre Leylî dāğ-ı ber-dil (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 306). [maħmil,]

□ Seni yād itmeyüp ol tırresi ķam

Gidür **maħmilde** şüyî birle ķurrem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 160). [maħmilde, -de, -
]

□ Revāne oldı nālān u eşķ-rizān

İrşdi **maħmile** üftān u ķizān (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 176). [maħmile, --e]

□ Baña yoksa seniñ ger i'timādıñ

Odur gör **maħmili** ol ķur-zādıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 172). [maħmili, -i, -]

maħmil-nişin olup: Surre alayına, deve alayına
oturan.

□ Olup maħmil-nişin māh-ı düķüfte
Dilinde miķnet ķasret nüķüfte (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 137). [maħmil-nişin
olup, -up, -]

māh-peyker: Yüzü ay gibi parlak olan sevgili.

□ Pesendiñ olsa ķansı **māh-peyker**
Seniñle olsun ol meh-pāre hem-ser (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 67). [māh-peyker,]

□ Tākup tavķ-ı ķuher ol **māh-peyker**

Olur āşüdegānında o ķevher (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 77). [māh-peyker,]

□ Ki bu İbni Selām **māh-peyker**

Ĥudāvend-i ķaşemdir mîr-i leşķer (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 91). [māh-peyker,]

mahrem: 1. Başkalarından saklanan, başkaları
tarafından görülmemesi, bilinmesi, duyulması
istenmeyen, gizli 2. İslām hukūkuna göre kendisiyle
evlenilmesine müsāade edilmeyen, nikāh düşmeyen
anne, baba, kardeş, amca, hala, dayı, teyze vb. yakın
akrabā. 3. Nikāh düşmediği için şerīatķa kadının
kendisinden kaçmadığı erkek. 4. Bir kimsenin
sırlarını bilecek derecede yakını ve samīmî dostu
olan kimse, sırdaş.

□ Hemîn bir āh idi ol māha **maħrem**

Yok idi sāyesinden ġayrı hem-dem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 65). [maħrem,]

mahrūk olan: Yanan, yanmış olan.

□ Ki bilmem 'āşık u ma'şūk kimdir
Yāķan kim yā olan mahrūk kimdir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 144). [mahrūk olan, -an,
-]

mahrüm eyler: Yoksun bırakmak.

□ Zelîl ü esfel ü meş'üm eyler

Ĥarîm-i ķurbdan **mahrüm eyler** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 108). [mahrüm eyler, -r,
-]

mahrüm oldı: Mahrum olmak, yoksun kalmak.

□ Bu keyfiyyet de āķir oldı ma' lüm

Bu devletden de Kays oldı mahrüm (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 26). [mahrüm oldı, -dı, -

]

mahrûm olupdur: Mahrum olmak, yoksun kalmak.

□ Vişâl-i yârden **mahrûm olupdur**

Buña bir mihrbân ma'dûm olupdur (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 63). [mahrûm olupdur, -up, -dur, -]

mahrûm u mehcûr: Yoksun ve unutulmuş.

□ Şalât u şamûmdan **mahrûm u mehcûr**

Firâsetden kenâr âdâbdan dūr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 5). [mahrûm u mehcûr,]

mahrûm-ı dîdâr: Güzel yüzlüden ayrı.

□ Bu ğayb ile olup **mahrûm-ı dîdâr**

Müyesser olmadı dîdâr-ı dil-dâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 51). [mahrûm-ı dîdâr,]

mahrûs kıldı: Korunmak, gözetilmek.

□ Alup mektûbı Leylî eyledi bûs

Başup bağına cânıñ kıldı mahrûs (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 296). [mahrûs kıldı, -dı, -]

mâh-sîmâ: Ay yüzlü (güzel).

□ Geçürken nâ-gehân bir râh-peymâ

Nigâh itdi görüp bir **mâh-sîmâ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 60). [mâh-sîmâ,]

mahv: 1. Yok etme, varlığına son verme. 2. Yok olma, harap olma. 3. tasavvuf. Kulun beşerî zaatlardan kurtulup bütün iş ve davranışlarında Allah'ın küllî irâdesine teslim olması durumu.

□ Olur her ân bu efsûs u bu hasret

Olunca **mahv** 'âşıkdan niyyet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 100). [mahv,]

□ Olup benlik irâden **mahv** yek-ser

Seniñ hûsnüñdür ancak cilve-güster (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 339). [mahv,]

mahv idüp: Mahv etmek.

□ Vücûduñ **mahv idüp** derd-i nihânı

Vücûdundan kalupdur üstüñ'ânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 139). [mahv idüp, -üp, -]

mahv oldı: Yok olmak (Varlığından vazgeçmek bağlamında).

□ Görüp Mecnûn'ı bu haletde bâbı

Kesildi tākātı **mahv oldı** tâbı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 42). [mahv oldı, -dı, -]

mahv oldı: Yok olmak.

□ Yakıldım şeme-tek leyl-i elemde

Tenim **mahv oldı** nîrân-ı sitemde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 318). [mahv oldı, -dı, -]

mahv olup: Yok olmak.

□ Serâser **mahv olup** âşâr-ı firakat

Firâkı olmuş idi 'ayn-ı vuşlat (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 385). [mahv olup, -up, -]

mahv olur: Yok olmak.

□ Eger olmazsa Leylî yâr-i Mecnûn

Cihândan **mahv olur** âşâr-ı Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 24). [mahv olur, -ur, -]

mâh-ves: Ay gibi II sevgili.

□ Biri ol **mâh-veslerden** nihânı

İdermiş seyr Leylâ-yı zamânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 233). [mâh-veslerden, -ler, -den, -]

□ Ümîdim kat' idüp ol **mâh-vesden**

Rehâ bulsam gerek bu keşmekeşden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 105). [mâh-vesden, -den]

mahz: Aslı, kendisi.

□ Ne Leylî **mahz** Mecnûn idi meyli

Ne Mecnûn meyli ancak 'aşk-ı Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 69). [mahz,]

mahz-ı ber-rü'yet: Asıl görüşün üzerinde.

□ Temennâ itmeyüp Leylî vişaliñ

İderdi **mahz-ı ber-rü'yet** cemâliñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 360). [mahz-ı ber-rü'yet, -ber-]

mahzûn: Ar. Üzüntülü, gamlı, kederli.

□ Açıp gisûlarıñ bağ içre **mahzûn**

Perişân eylemişdi bîd-i Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 33). [mahzûn,]

□ Kaşa-râ bir gün ol şeydâ-yı dil-hûn

Cülûs itmişdi bir vâdide **mahzûn** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 6). [mahzûn,]

□ Belâ-yı hasretiñ **mahzûnı** Mecnûn

Cefâ-yı firakatıñ dil-hûnı Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 105). [mahzûnı, -ı]

mahzûn kalmışdı: Hüzünlenmek, üzülmek.

□ Dilinde süz-ı derd-i 'aşk-ı Mecnûn

Derûn-ı perdede kalmışdı **mahzûn** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 18). [mahzûn kalmışdı, -mış, -dı, -]

mahzûn kılsın: Hüzünlendirmek.

□ Kime mihr eylese memnûn kılsın

Kime mihr itmese **mahzûn kılsın** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 84). [mahzûn kılsın, -sin, -]

mahzûn mahzûn: Hüzünlü ve kederli.

□ İdüp 'atf-ı nîgeh gördi ki Mecnûn

Hemân efgân ider **mahzûn mahzûn** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 22). [mahzûn mahzûn,]

mahzûn u mahzûn: Gamlı ve kederli.

□ Gezüp her haymeniñ şahnında Mecnûn

İderdi nâleler **mahzûn u mahzûn** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 104). [mahzûn u mahzûn,]

mahzûn [u] mahzûn: Gamlı ve kederli.

□ Kılup hâmuş sirişkin bâb-ı Mecnûn

Bakup Mecnûn'a **mahzûn [u] mahzûn** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 70). [mahzûn [u]

maḥzûn,]

maḥzûn u me'yûs: Üzgün ve karamsar.

□ Der-âgûş eyleyüp **maḥzûn u me'yûs**
İdersin kabrimiñ toprakını bûs (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 117). [*maḥzûn u*
me'yûs,]

maḥzûz idüp: Hoşnut; memnun etmek.

□ Güli **maḥzûz idüp** feryād-ı bülbül
Olup ḥandân açılmışdı ruḥ-ı gül (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 11). [*maḥzûz idüp, -üp,*
-]

maḥzûz olup: Memnun, hoşnut olmak, nasiplenmek.

□ Gehî **maḥzûz olup** ḥandân olurdu
Gehî der-cûş olup nālân olurdu (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 109). [*maḥzûz olup, -up,*
-]

mā'il: Meyilli, istekli, hevesli.

□ Olup her iki cânib şulḥa **mā'il**
Muvādât ile ḥall oldu mesā'il (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 177). [*mā'il,]*

mā'il olurlardı: Hevesli, istekli olmak.

□ Olurlardı ḥuşûl-i kâma **mā'il**
Olurdu kām-ı nefs-i şûm ḥâşıl (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 53). [*mā'il olurlardı, -*
ur, -lar, -dı, -]

mā'il-i sevr ü temāşā: Gezip dolaşma isteği.

□ Ḥaṭā itdüm ki ol maḥbûb-ı yektâ
Degildi **mā'il-i sevr ü temāşā** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 64). [*mā'il-i sevr ü*
temāşā,]

mā'il-i zünnâr-ı gîsû: Omuza dökülen uzun saçının kuşağının meyli.

□ Ne dildir **mā'il-i zünnâr-ı gîsû**
Ne cândır tālib-i ruḥsâr u ebrû (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 395). [*mā'il-i zünnâr-ı*
gîsû,]

maḳāl: Söz, lakırdı, laf.

□ Didi ey Zeyd tûl itdiñ **maḳālî**
Tecāvüz itme ḥadd-i i'tidālî (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 131). [*maḳālî, -i]*
□ Ki 'ilmiñden seniñ cehliñ füzündür
Maḳālîñ ḥadd-i 'ilmiñden biründür (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 136). [*maḳālîñ, -iñ, -]*
□ Maḳālûñ pāyesinde 'aḳl kâşır
Velî ḥālûñ **maḳālîñden** muḡāyir (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 116). [*maḳālîñden, -iñ, -*
den, -]
□ Maḳālûñ pāyesinde 'aḳl kâşır
Velî ḥālûñ maḳālîñden muḡāyir (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 115). [*maḳālîñ, -iñ, -]*
□ Nigārâ bu **maḳālîmdir** fesāne
Ġaraḫ kifāyetdir ancak bahāne (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 387). [*maḳālîmdir, -im,*
-dir, -]
□ İştidi ḥāl-ı pîri bu **maḳālî**
Olup esrâra vâkıf bildi ḥālî (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm),

Mesnevi 28, Mısra 127). [*maḳālî, -i, -]*

□ Gelüp nuṭḡa açup leb şerḥ-i ḥāle
Bu güne baş virmişler **maḳāle** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 4). [*maḳāle, -e]*

□ Olur meşhûd erbâb-ı kemāle
Ki Mecnûn mâlik olmaz ol **maḳāle** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 28). [*maḳāle, -e, -]*

maḳālât: Sözler.

□ Maḳālâtından ednâ diḡḡat ile
Ḥayālâtından vâziḡ ḥüccet ile (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 25). [*maḳālâtından, -ın,*
-dan, -]

maḳāle: Söylenen söz, söyleyiş.

□ İdüp gūyâ teşādûf bu **maḳāle**
Münāsib söylemiş Vahşî bu ḥāle (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 49). [*maḳāle,]*
□ Selām benden ol efsûrde ḥāle
Uşanma baş vir bir dem **maḳāle** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 126). [*maḳāle,]*

maḳāl-i dil-keş: Gönül çeken söz.

□ Ġaraḫ ol kâşid-i sencide-güftâr
Maḳāl-i dil-keş ile âḡir-i kâr (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 100). [*maḳāl-i dil-keş,]*

maḳālîd-i semā vü arz: Gök ve yerin anahtarları.

□ Kevâkibdir seniñ-tek ser gulāmîñ
Maḳālîd-i semā vü arz nāmîñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 62). [*maḳālîd-i semā vü*
arz,]

maḳām: Durulacak yer, durak, mesken.

□ Didi cân-ı peder baḡ bu **maḳāma**
Ki şâyestedir hezârdan ihtirāma (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 29). [*maḳāma, -a]*
□ Didi ey vâlid-i vâlâ **maḳāmım**
Meṭā'-ı ekremim şāh-ı kirāmım (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 211). [*maḳāmım, -ım]*
□ Ki şadr-ı bezm-i dānişken **maḳāmıñ**
Yazıḡdur olmasun dīvāne nāmıñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 125). [*maḳāmıñ, -iñ, -]*
□ Mekānî kûh-ı dehşet deşt-i vahşet
Maḳāmı küşe-i ḡam künc-i miḡnet (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 152). [*maḳāmı, -ı, -]*
□ Gelüp Mecnûn'a karşı bir **maḳāma**
K'olurdu bu'dı andan heşt-kāma (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 151). [*maḳāma, -a, -]*
□ İdüp Leylî daḡı bir āḡ gitdi
Maḳāmıñ küşe-i ḡamḡāne itdi (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 300). [*maḳāmıñ, -iñ, -]*
□ İdüp rıḡlet koyup ḡālî **maḳāmıñ**
Güzeşt itdi saña 'ömr-i kirāmıñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 21). [*maḳāmıñ, -iñ, -]*
□ Açup ruḡsârını gül gül zamānı
Maḳām itdükde bülbül gûlsitānı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 278). [*maḳām,]*
□ Geçürdi şadra Mecnûn'ıñ **maḳāmıñ**
Lebiñ bûs itdi şîrin kıldı kāmıñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 225). [*maḳāmıñ, -iñ, -]*
□ Maḳāmıñ cennetü'l-me'vâ mıdır yâ
Mekānıñdır riḡāz-ı ḡuld-ı a'lâ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 157). [*maḳāmıñ, -iñ, -]*

makām-ı h'ābını: Uyku makamı.

□ Makām-ı h'ābını olduğda hufta
Dümiyle eyleyüp rübāh rüfte (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 47). [maķām-ı h'ābını, -
in, -i, -]

makām-ı hevlnāke: Korkunç, korkulu makam.

□ İrişdi bir maķām-ı hevlnāke
Be-sān kūr-ı tîre bir meğāke (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 29). [maķām-ı hevlnāke,
-e, -]

makām-ı kurbda: Allah'a yakın olma makamı.

□ Ki andan buldîği feyz ile Âdem
Maķām-ı kurbda oldı mükerrrem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 394). [maķām-ı kurbda,
-da, -]

makām-ı lâ-mekâne: Zuhurdan önceki, zaman ve mekânın bulunmadığı âlem:.

□ Revân ol gülsitân-ı bî-nişâne
Hırām eyle maķām-ı lâ-mekâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 172). [maķām-ı lâ-
mekâne, -e, -]

makām-ı rûh-baḥş-ı menba'-i nûr: Can veren ışığın doğduğu yerin makamı.

□ Ne ravza ḡubtagāh-ı Beyt-i Ma'mûr
Maķām-ı rûh-baḥş-ı menba'-i nûr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 282). [maķām-ı rûh-
baḥş-ı menba'-i nûr,]

makām-ı vuslatiñ: Kavuşma makamı.

□ Maķām-ı vuslatiñ ol mâh-ı enver
İdüp bir tarafa ḡülşende muķarrer (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 95). [maķām-ı vuslatiñ,
-iñ, -]

makbûl: Beğenilen, hoş, giden, hoş.

□ Bu pend içre 'ayândır emr-i düşvâr
Degil makbûl bu pend-i dil-âzâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 270). [makbûl,]

makbûl ü münakkaş: Makbul ve süslü olan.

□ O mażca' üzre makbûl ü münakkaş
Müretteb kıldılar bir tāk-ı dil-keş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 277). [makbûl ü
münakkaş,]

makdem: Dünyaya gelişi, doğum. Gelme, ayak basma, doğma.

□ Ki Leylî daḡi Mecnûn'dan makdem
Olup bir niçe meh-rûlarla hem-dem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 47). [makdem,]
□ Egerçi makdemiñden rû-siyâhem
Siyeh-rüyumla ammâ 'özü-h'âhem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 133). [makdemiñden, -i,
-n, -den]
□ Görüp maḡdûmını Mecnûn-ı şeydâ
Serildi makdemine sāye-āsâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 124). [makdemine, -i, -
n, -e]

maksûd: İstenilen şey, amaç, gaye, maksat.

□ O gence şāḡib ol da kāmran ol
Olup makşûda vāşıl şādmān ol (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 202). [makşûda, -a]
□ Bulup makşûdını Beyt-i Hudā'da
Beyābān-gerd olup Mecnûn-ı sāde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 1). [makşûdını, -i, -(n)ı]
□ Gerek evvel vücûduñ terk itsün
Ki gitsün ba'd-ez-în makşûda yitsün (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 290). [makşûda, -a
]
□ Ğaraż-ı seyr ü şafā-yı ḡülsitāndan
Bu idi ḡayet makşûdı andan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 66). [makşûdı, -ı]
□ Selāmı cümleye makşûd ışkā
Kelāmıñ eyliyordı cümle ışḡā (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 25). [makşûd,]
□ Bilüp makşûdını kâşid hemān-dem
Teşekkür eyleyüp mesrûr olup hem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 79). [makşûdını, -u, -nı,
-]
□ Beni makşûdıñız itmekse hoş-hāl
Baña fi'l-hāl idüñ Leylî'ni irsāl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 75). [makşûdıñız, -i, -
ñız, -]
□ Didi kim Necd'den makşûdum aslā
Degildür ḡüher ü genc ü hedāyā (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 73). [makşûdum, -um]
□ Tevkkül eyleyüp Ma'bûd'a kâşid
Kadem koydı makşûda kâşid (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 84). [makşûda, -a]
□ Tehî bir kimse ḡitmez ol mekāndan
Gider ancak bulup makşûduñ andan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 286). [makşûduñ, -uñ]

maksûd u meyli: Maksad ve meyil.

□ Bu hāl ile olup makşûd u meyli
Ṭavāf-ı türbe-i cān-baḥş-ı Leylî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 73). [makşûd u meyli, -i,
-]

maksûd-ı ma'nî: Anlamın amacı, niyeti, gayesi.

□ Ḥadîs-i 'aşḡdan makşûd-ı ma'nî
Muḡabbet baḡşiniñ mefhûmı ya'nî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 19). [makşûd-ı ma'nî,]

ma'kûs olup: Ters, kötü, uğursuz olmak.

□ Olup ma'kûs nā-geh müdde'āsı
Nümāyān oldı Leylî'niñ atası (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 27). [ma'kûs olup, -up, -
]

ma'kûs olup: Tersine dönmüş, baş aşağı çevrilmiş olmak.

□ Talebkār-ı kenār u bûs oldı
Ṭaleb ma'kûs olup me'yûs oldı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 318). [ma'kûs olup, -up,
-]

māl: Varlık, servet.

□ Degil hem-reh saña ḡāk içre mālîñ
Sebûk-bār ol tefekkür eyle hālîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 227). [mālîñ, -iñ, -]

mālik olmaz: Sahip olmak II kavuşmak, erişmek.

□ Olur meşhūd erbāb-ı kemāle

Ki Mecnūn **mālik olmaz** ol makāle (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 34, Mısra 28). [mālik olmaz, -maz, -]

ma'lūm: Ayan, açık, aşikar.

□ Bu keyfiyyet de āhır oldı **ma'lūm**

Bu devletden de Kays oldı mahrūm (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 4, Mısra 25). [ma'lūm,]

□ Ta'aşşuk birledir şugl-i hevāsı

Değil **ma'lūmı** 'aşkıñ mā-'adāsı (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 10, Mısra 118). [ma'lūmı, -ı]

□ Seniñ 'aşkıñladır ancağ hayālim

Değil **ma'lūmum** aślā kendi hālim (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 22, Mısra 238). [ma'lūmum, -um]

ma'lūm olur: Ortada bir şey yokken olacak şeyi sezinlemek; içine doğmak; olacak şeyi tahmin etmek.

□ Koyulsa āteşe Nākām eğer 'ūd

Olur ma'lūm eflāke çıkup dūd (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 2, Mısra 66). [ma'lūm olur, -ur, -]

mām: Nine.

□ İdüp hūn-pāş çeşm-i eşk-bārīñ

Der-āğūs eyledi **māmı** mezārīñ (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 29, Mısra 34). [māmı, -ı, -]

□ Niçe kim bābek oldı nā-berūmend

Kūnūn **māmıñ** da gitdi ārzūmend (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 29, Mısra 26). [māmıñ, -ıñ]

□ Didi ey **mām** gelmiş vakt-i rihlet

Kūnūn gūş eyle benden bir vaşıyyet (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 36, Mısra 77). [mām,]

māmekim: Leyla ile Mecnun karakterlerinden Mamekim.

□ Görüp bu hāleti Mecnūn-ı hāste

Didi ey **māmekim** kimdir bu beste (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 20, Mısra 24). [māmekim,]

mām-ı bī-nevāsı: Sessiz anne.

□ Görüp bu hālī **mām-ı bī-nevāsı**

Tağayyūr buldı ahyāl-i havāsı (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 36, Mısra 157). [mām-ı bī-nevāsı, -sı, -]

ma'mūr idüp: İmar etmek, bayındırlaşmak.

□ Ki her bir beytin **ma'mūr idüp** dil

Derūn-ı lafzıñ itmiş rūḥa menzil (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 38, Mısra 11). [ma'mūr idüp, -üp, -]

ma'nā: Anlam, kavram.

□ Rıza virdi eğerçi bāb-ı Leylā

Ḥatālar eyleyüp **ma'nāda** ammā (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 22, Mısra 106). [ma'nāda, -da]

□ Velī **ma'nādayem** hem-dem seniñle

Tenimde cān olur hurrem seniñle (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 27, Mısra 217). [ma'nādayem, -da, -(y)em, -]

□ Eğerçi zāhiren dīvāne oldı

Velī **ma'nāda** bir ferzāne oldı (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 29, Mısra 58). [ma'nāda, -da]

□ Ne **ma'nā** vardır bunda beyān it

Beni āgāh kıl sırrıñ 'ayān it (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 33, Mısra 285). [ma'nā,]

□ Eger zāhirde vardır iki peyker

Velī **ma'nādadır** bir sırā maẓhar (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 33, Mısra 348). [ma'nādadır, -da, -dır]

□ Benem bir lafz kim **ma'nāsı** sensen

Eğer olmazsa senden olmazam ben (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 33, Mısra 311). [ma'nāsı, -sı]

□ Olup **ma'nāsı** zāhir bu beyānıñ

Vezān oldı hevāsı bu ḥazānıñ (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 36, Mısra 39). [ma'nāsı, -sı]

ma'nen: Anlam yönünden, anlamca.

□ Şabādan gūş idersem bir peyāmıñ

Kılur **ma'nen** beni ihyā kelāmıñ (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 7, Mısra 76). [ma'nen,]

mānende-i çeng: Ele, pençeye benzeyen. Çalgı aletine benzeyen.

□ Ḥam itdi kāmetiñ **mānende-i çeng**

Tutup gūşın figāna kıldı āheng (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 24, Mısra 31). [mānende-i çeng,]

mānend-i diden: Görmeye eş, benzer.

□ Dimişler bu meşeldir bir veliden

Şeniden key buved **mānend-i diden** (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 33, Mısra 184). [mānend-i diden, -n, -]

mānend-i mecnūn: Mecnun gibi.

□ Olup 'aşk içre hem-peyvend-i Mecnūn

Sivāyı terk kıl **mānend-i Mecnūn** (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 37, Mısra 236). [mānend-i mecnūn,]

māni': Engel.

□ Tılsım oldı şikeste reh küşāde

Daḥi kalmadı bir **māni'** arada (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 37, Mısra 252). [māni',]

mansūr olsa: "Enel-hak" "ben Allah'ım" dediği için 922'de asılarak öldürülen ünlü mutasavvıf olmak II galip olmak. Hallac-ı Mansur II zafere ulaşmak.

□ Tarafdārān-ı Leylī olsa mansūr

Kılup ḥānde olurdu şād u meşkūr (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 18, Mısra 97). [mansūr olsa, -sa, -]

manzūm eylemişdi: Düzene, sıraya konmuş, dizilmiş, tertipli, muntazam eylemek.

□ Niçe nazm-ı belīg ü pūr-ma'ānī

Ki **manzūm eylemişdi** Leylī anı (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 37, Mısra 294). [manzūm eylemişdi, -miş, -di, -]

manzūr: Bakılan, gözde olan, beğenilen.

□ Degil 'aşıklara Nākām **manzūr**

Hemān yārinden özge çehre-i hūr (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 21, Mısra 51). [manzūr,]

manzūr kılup: Seyretmek, bakmak.

□ Kılup manzūr iḳbāl 'arūsı

İdüp şüretde nīkū-fāl 'arūsı (Mecnūn u Leylī

(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 103). [manzûr kılp, -up, -]

mâr u mûra: Yılan ve karınca.

□ Ki hükmi nâfiz oldu **mâr u mûra**

Tasalluṭ eyler oldu şîr ü gûra (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 61). [mâr u mûra, -a, -]

maraz: Hastalık.

□ Ki Leylî ḥaste-i derd-i nihândır

Nihânî bir **marazdan** nâ-tevândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 70). [marazdan, -dan]

□ Ne dem kim bu **marazdan** buldı şîḥḥat

Hemân-dem itmeyüp bir laḥza ḡaflet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 71). [marazdan, -dan]

□ Maraz şiddet bulup âḥîr teninde

Nişân-ı merg olup zâḥîr teninde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 57). [maraz,]

marîz: Hasta. Marazlı, rencûr, hastalıklı.

□ Marîze olmasa dârû muvâfîḡ

Anı vîrmez tabîbî olsa ḥâzîḡ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 79). [marîze, -e, -]

marîz-i derd-i bî-dermânem: Dermansız bir derdin hastasıyım.

□ Marîz-i derd-i bî-dermânem ammâ

Hemâre rûz u şeb nâlânem ammâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 53). [marîz-i derd-i bî-dermânem, -em, -]

marîz-i firKate: Ayrılıḡın hastalığı.

□ Marîz-i firKate Nâkâm dermân

Vişâl-i yâre yitmekdir virüp cân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 73). [marîz-i firKate, -e, -]

marîz-i nâ-tevân-ı iştivâkem: Özleyişin zayıf hastalığı.

□ Kûnûn bî-tâb-ı derd-i iftirâkem

Marîz-i nâ-tevân-ı iştivâkem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 84). [marîz-i nâ-tevân-ı iştivâkem, -em, -]

mâsivâ: Allah'tan başka her şey. İl İnsanı Allah'tan uzaklaştıran, dünyaya bağlayan her şey.

□ Baña söyle ḥadîs-i âşinâyı

Baña ta'rif kılmâ **mâsivâyı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 250). [mâsivâyı, -(y)ı, -]

ma'sûk: Sevgili, âşık olunan, sevilen, sevilmiş.

□ Meger **ma'sûklarda** resmdir bu

Ki olsunlar gerek dâ'im cefâ-cû (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 37). [ma'sûklarda, -lar, -da, -]

□ Revâdir mî gören olur mî lâyîḡ

Ki **ma'sûk** ile itsûn ceng 'âşîḡ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 126). [ma'sûk,]

□ Ceseddîr 'âşîḡân **ma'sûḡdur** cân

Cesed peydâ gerekdir rûḡ pinḥân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 35). [ma'sûḡdur, -dur]

ma'sûm: Suçsuz, kabahatsiz; kimsesiz, zavallı; küçük

çocuk.

□ Henüz ol demde kim **ma'sûm** idim ben

Muḡîm-i mekteb-i me'lûl idim ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 95). [ma'sûm,]

ma'sûm olmuşdı: Suçsuz, kabahatsiz olma.

□ Hevâ-yı nefsinî itmişdi **ma'sûm**

Melek-sîret olup olmuşdı **ma'sûm** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 16). [ma'sûm olmuşdı, -muş, -dı, -]

maṭbû'-ı mevzûn: Hoş, latîf vezinli.

□ Güzîde bir ḡazel **maṭbû'-ı mevzûn**

Ki itmişdi anı inşâd Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 203). [maṭbû'-ı mevzûn,]

mâtem: Keder, üzüntü.

□ Hemân kim gitdi yanından atası

Zuhûra geldi **mâtem** mâ-cerâsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 48). [mâtem,]

□ Bu **mâtemde** seniñ-tek bî-ḡarârem

Hemîşe eşkbârem süḡvârem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 253). [mâtemde, -de]

□ Kûnûn bu ḡurbet-i dehşet-fezâdan

Bu **mâtemden** bu pûr-ḡam mâ-cerâdan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 250). [mâtemden, -den]

□ Likâsından muşîbet mâ-cerâsı

Ber-i düşunda hem **mâtem** libâsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 18). [mâtem,]

□ Ki bulsun tâb dil **mâtem** ḡamında

Getürsün tâb Leylî **mâteminde** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 33). [mâtem,]

□ İdende nâle bu **mâtemde** Mecnûn

Kılanda nâlesi dünyâyı dil-ḡûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 35). [mâtemde, -de]

□ Ki bulsun tâb dil **mâtem** ḡamında

Getürsün tâb Leylî **mâteminde** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 34). [mâteminde, -in, -de]

□ Memâtımdan olur âḡâḡ Mecnûn

ḡelûr bu **mâteme** ḡâlî diḡer-ḡûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 108). [mâteme, -e]

□ Gîdûp **mâtem** rûsûmuñ kıldı icrâ

Kıyâmet ibtidâsın itdi peydâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 13). [mâtem,]

□ Didi ey Zeyd bu **mâtem** niçündür

Bu efsûsun nedir bu ḡam niçündür (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 29). [mâtem,]

mâtem eyledi: Yas tutmak.

□ Olup zâḡîr fesâdı ḡalb-i sûruñ

Cihânın eyledi **mâtem** sûrûruñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 98). [mâtem eyledi, -di, -]

mâtemḡâḡ: Matem yeri.

□ Enîs [ü] vâlideynî âḡ oldu

İḡâmetḡâḡı **mâtemḡâḡ** oldu (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 58). [mâtemḡâḡ,]

□ Hezâr efsûs kim âḡîr cihânda

Bu **mâtemḡâḡda** bu ḡâkdânda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 134). [mâtemḡâḡda, -

da, -]

mātem-güzār u nevha-h'āndır: *Matem yeri ve ağıt söyleyen.*

□ Künün geh derd-i fırkatden nā-tevāndır
Gehī **mātem-güzār u nevha-h'āndır** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 162*). [*mātem-güzār u nevha-h'āndır, -dır-dır, -*]

mātemgüzārī: *Matem yeri, ağıt yakılacak yer.*

□ Olup pîr ü cüvân **mātemgüzārī**
Ser-ā-ser 'ālem oldu sügvārī (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 219*). [*mātemgüzārī,]*

mātem-i cān-sūzı: *Can yakan keder.*

□ Olum Nâkām-tek teslim-i takdır
İdem bu **mātem-i cān-sūzı** takrîr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 50*). [*mātem-i cān-sūzı, -ı, -*]

mātem-i şüyüñ: *Matemi yıkamak.*

□ Yetürdi **mātem-i şüyüñ** temāme
Hemān-dem eyledi tebdîl-i cāme (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 25*). [*mātem-i şüyüñ, -uñ, -*]

mātem-zede: *Hüzünlü olan.*

□ Çemenler sū-be-sū ālūde-i hāk
Cihān **mātem-zede** gülşen kedernāk (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 26*). [*mātem-zede,]*

maṭla': *Doğuş yeri.*

□ Diger **maṭla'** dan olmaçcün pedîdār
Felek-āsā 'imārî oldu seyyār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 141*). [*maṭla' dan, -dan]*

maṭlab: *İstenilen, talep edilen şey, istek, meram.*

□ Bu **maṭlab** gerçi hoşdur dil-nişindir
'Arab ehli velîkin hürde-bîndir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 51*). [*maṭlab,]*
□ Nedirse **maṭlabıñ** söyle revādîr
Tecāvüz eylemek andan ḥaṭādîr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 31*). [*maṭlabıñ, -ıñ, -*]
□ Derün-ı ḥānede açdı kemā-kān
Ne **maṭlab** var ise kıldı nümāyān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 62*). [*maṭlab,]*
□ Gelüp virdi haber İbni Selām'a
Ki **maṭlab** ḥayr ile irdi ḥitāma (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 82*). [*maṭlab,]*
□ Bilüp bu **maṭlabı** hem ümm-i Leylā
Nihānî kıldılar bir yirde şūrā (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 63*). [*maṭlabı, -ı]*
□ Ez-ān pes kıldı izhār-ı temennā
Ki ancak **maṭlabıdır** 'aḳd-i Leylā (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 58*). [*maṭlabıdır, -ı, -dır, -*]
□ Bu **maṭlab** olmasa hoşlukla ḥāşıl
Cefādan olamazam be daḥi hoş-dil (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 121*). [*maṭlab,]*
□ Ḥuşūşā ḳabl-ez-în hem nāmzeddir
Hemān 'ahde bu **maṭlab** müstemenddir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 98*). [*maṭlab,]*
□ Çekildi rüy-ı dehre perde-i şeb
Göründi perdeden bir taze **maṭlab** (*Mecnûn u Leylî*

(*Nâkâm*), *Mesnevi 22, Mısra 130*). [*maṭlab,]*

□ Virüp tağyîr takrîr ü beyāna
Getürdi taze bir **maṭlab** miyāna (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 138*). [*maṭlab,]*

maṭlab-ı dil-nişindir: *Gönülde yer tutan istek(aşk).*

□ Didiler kim bu **maṭlab-ı dil-nişindir**
Serencāmı sezā-yı āferîndir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 65*). [*maṭlab-ı dil-nişindir, -dir, -*]

maṭlab-ı mecnûn'ı: *Mecnun'un isteği.*

□ İderken ceng her bir şîr-i pür-dil
Ki itsün **maṭlab-ı mecnûn'ı** ḥāşıl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 90*). [*maṭlab-ı mecnûn'ı, -ı, -*]

maṭla'-ı envār-ı ḥüsnüñ: *Güzellik nurlarının doğuş yeri.*

□ O yektā ḡoncası gülzār-ı ḥüsnüñ
O rüşen **maṭla'-ı envār-ı ḥüsnüñ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 216*). [*maṭla'-ı envār-ı ḥüsnüñ, -üñ, -*]

maṭla'-ı nūr-ı ḥakikat: *Hakikat ışığının doğduğu yer.*

□ Didi ey **maṭla'-ı nūr-ı ḥakikat**
Tecelligāh-ı envār-ı hüviyyet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 305*). [*maṭla'-ı nūr-ı ḥakikat,]*

maṭlûb: *Talep olunan, istenilen şey, maksut.*

□ Baña maḥbûbdur ruḥsār-ı Leylā
Baña **maṭlûbdur** didār-ı Leylā (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 32*). [*maṭlûbdur, -dur]*
□ Olur her vakte bir şevḳ ḡalib
Olur her nefis bir **maṭlûba** tālib (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 98*). [*maṭlûba, -a, -*]
□ Degildi tālibin ḡayrısı **maṭlûb**
Hemān 'āşıkın 'aynıydı maḥbûb (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 47*). [*maṭlûb,]*
□ İdüp **maṭlûbunı** 'aşḳ ile ḥāşıl
Olurlar 'aşḳ ile hem Ḥaḳḳ'a vāşıl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 227*). [*maṭlûbunı, -un, -ı, -*]

māye-i nūr: *Nurun özü.*

□ Elā ey mäh-ı rüyüñ **māye-i nūr**
Ruḥuñ zulmet-zidā-yı şām-ı deycür (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 337*). [*māye-i nūr,]*

ma'yûb: *Kusurlu, noksan.*

□ Reh-i bînîşde siz **ma'yûblarsız**
Ki bu esrārdan maḥcûblarsız (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 23*). [*ma'yûblarsız, -lar, -sız, -*]

maṣca': *Kabir.*

□ O **maṣca'** üzre maḳbûl ü münakḳaş
Müretteb kıldılar bir ṭāḳ-ı dil-keş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 277*). [*maṣca',]*

maṣca': *Kabir.*

□ O **maṣca'** üzre maḳbûl ü münakḳaş

Müretteb kıldılar bir tāk-ı dil-keş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 277). [ma'zca',]

ma'zca'-ı i'lâda: Mezarın; kabrin şânını, şöhretini arttırma, yüceltme.

□ Hārīm-i türbe-i Leylî'de evvel
O tâbân **ma'zca'-ı i'lâda** evvel (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 12). [ma'zca'-ı i'lâda, -da, -]

mazhar: Erişmiş. sahip.

□ Muhabbet **mazharı** ya'nî ki Leylî
Bulup şiddet dilinde 'aşk meyli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 7). [mazharı, -ı, -]
□ Eger zâhirde vardır iki peyker
Velî ma'nâdadır bir sırâ **mazhar** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 348). [mazhar,]

mazhar-ı eltâf-ı şâhî: Şaha ait lutufların görünmesi.

□ Bu fevciñ ekseriniñ ferr-i câhı
Olupdur **mazhar-ı eltâf-ı şâhî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 86). [mazhar-ı eltâf-ı şâhî,]

mazhar-ı renc: Eziyete, ızdıraba ulaşan.

□ Hâzân-ı hastegî hem şarşar-ı renc
Bahâr-ı hüsnuñ itdi **mazhar-ı renc** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 32). [mazhar-ı renc,]

mazmûn: 1. Kastedilen asıl mânâ, anlam, kavram, meal, mefhum. 2. edeb. Nükte ve cinaslarla süslenen ve asıl mânâyı dolaylı olarak anlatan güzel söz.

□ Sûhan-ârâ-yı bezm-i nüktedânı
Bu **mazmûn** söylemiş bu dâstânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 2). [mazmûn,]
□ Bu **mazmûn** söyleyüp niçe fesâne
Götürdiler o mâhî hânümânâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 97). [mazmûn,]
□ İdüp bu bahşde hall-i mesâ'il
Bu **mazmûn** söylemiş üstâd-ı kâmil (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 2). [mazmûn,]
□ Bu **mazmûn** eyleyüp takrîr Nevfel
Virüp peymâne tağyîr Nevfel (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 125). [mazmûn,]
□ İrişdükdê genâkârî temâme
Bu **mazmûn** ile baş olmuşdı nâme (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 190). [mazmûn,]
□ İdüp ol 'âşıkı Zeyd âzmâyış
Bu **mazmûn** virdi güftâre küşâyış (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 192). [mazmûn,]
□ Demâdem âh idüp bî-çâre Mecnûn
Töküp kan nevha-ger oldı bu **mazmûn** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 184). [mazmûn,]

mazûl: İşten çıkarılmış, işine son verilmiş, azledilmiş.

□ Gönüm seniñ 'aşkıñla meşgûl
Dilimde senden özge cümle **mağzûl** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 228). [mağzûl,]

ma'zûl olupdur: Azledilmiş, kovulmuş, çıkarılmış olmak. El çektilirmek.

□ Havaşsım 'aşk ile meşgûl olupdur
Diger işğâlden **ma'zûl olupdur** (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 132). [ma'zûl olupdur, -up, -dur, -]

ma'zur: Özürlü, özrü olan.

□ Nigehbândan ferâgat bîmden dūr
Müberhen 'özü-i maqbûl ile **ma'zur** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 104). [ma'zur,]

ma'zur tut: Ma'zur görmek, özrünü kabul etmek.

□ Beni **ma'zur tut** zevk-i cihândan
Beni 'afv eyle seyr-i gülsitândan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 247). [ma'zur tut,]

ma'zur tut: Ma'zur görmek, özrünü kabul etmek.

□ Beni **ma'zur tut** bu mâ-cerâdan
Ki ben vâresteyim çün u çerâdan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 51). [ma'zur tut,]

me'âl: 1. Meydana gelen şey, netice. 2. Mana, kavram, mefhum.

□ Ne söyler dişe Leylî'dir **me'âlî**
Hâdişinden degildi Leylî hâli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 103). [me'âlî, -i]
□ Bilenler 'aşkda hadd-i kemâliñ
İdenler fehmi ebyâtı **me'âlîñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 76). [me'âlîñ, -iñ, -]
□ İştsem de eger şavt-ı maqâli
Nedirse bilmem ol kavliñ **me'âlî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 134). [me'âlî, -i, -]

me'âl-i güft-gûsî: Dedi kodunun anlamı.

□ Ki Mecnûn'ın **me'âl-i güft-gûsî**
Dilinde iştîyâk u ârzûsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 129). [me'âl-i güft-gûsî, -sı, -]

meâl-i şabr-sûzî: Sabır yakan kavram.

□ Küşâd itdi ser-i mektûbî âhîr
Meâl-i şabr-sûzî oldı zâhîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 300). [meâl-i şabr-sûzî, -ı, -]

me'âl-i şî'ridir: Şiirinin mealî; açıklaması.

□ İdüpdür nâmını Leylî'niñ ezber
Me'âl-i şî'ridir Leylî ser-â-ser (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 26). [me'âl-i şî'ridir, -i, -dir, -]

mebde': Kök, asıl, kaynak, başlangıç.

□ Ki 'aşkıñ **mebde'i** Nâkâm gamdır
Nihâyet merkezi dârü'l-'ademdîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 91). [mebde'i, -i]

mebhas: Bahis konusu.

□ Bu **mebhasda** işt 'aklıñ delîliñ
Hesâb eyle hemân 'ömr-i tavîliñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 79). [mebhasda, -da, -]

mebhût u hâmûs: Sersem ve sessiz.

□ İdüp müstakbel ü mâziyi fermüş
Olup her ikisi **mebhût u hâmûş** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 256). [mebhût u hâmûş,]

mebhût u nâ-çâr kalup: Şaşkın ve çaresiz kalmak.

□ Görüp Leylî'yi olmuşdı giriftâr
Bu hâletden kalup mebhût u nâ-çâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 342). [mebhût u nâ-çâr
kalup, -up, -]

mecâlim: Kudret, dayanma.

□ Bu miñnet kim beni kılmış ihâta
Mecâlim kalmışdır inbisâta (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 254). [mecâlim,]

mecâzi: Mecaz.

□ Yeter sevdâ yeter bu 'aşk-bâzî
Bağup ahvâliñ terk it **mecâzi** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 82). [mecâzi,]

mecbûr: 1. Zorunda. 2. Tutkun, meftun.

□ Felekdir dâniñ ü idrâkden dūr
Felekdir dâ'imâ devrinde **mecbûr** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 88). [mecbûr,]

mecbûr oldu: Herhangi bir şeyi yapmak zorunda
bulunmak.

□ Ki Nevfel çünki şulha oldu mecbûr
Dilinde nâr-ı kîne kaldı mestûr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 3). [mecbûr oldu, -dı, -]

meclis: Oturulacak, toplanılacak yer.

□ Açup gencînesin mañdûm-ı Leylâ
Sürûri **meclisin** kıldı müheyyâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 114). [meclisin, -in]
□ Gidüp yârân bulur **meclis** nihâyet
Velî nâ-güftedir hâlâ hikâyet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 195). [meclis,]
□ Gülistân bâ-şafâ **meclis** müheyyâ
Şurâhî hânde-zen gerdişde mînâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 199). [meclis,]
□ Çü şeb kütâh **meclis** bî-bekâdır
Hâdis-i 'aşk ise nâ-müntehâdır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 321). [meclis,]

meclis-efrûz: Meclisi aydınlatmak.

□ Dili der-süz u rûyî **meclis-efrûz**
Güdâzında mişâl-i şem'-i cân-süz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 57). [meclis-efrûz,]

meclis-i 'avş-ı 'arûsi: Gelinin eğlencesinin meclisi.

□ Kuruldu **meclis-i 'avş-ı 'arûsi**
Sipihriñ güldi sîmâ-yı 'abûsî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 111). [meclis-i 'avş-ı
'arûsi, -ı, -]

mecnûn: Leylâ ile Mecnûn hikâyesinin erkek
kahramanı, Kays.

□ Ki **Mecnûn** olunca 'aşk-çîre
İrince destî [bu] dâmân-ı dehre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 3). [mecnûn,]
□ İdüp Kays adını âhîr o dil-hûn
Fedâ-yı 'aşk-ı Leylî oldı **Mecnûn** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 36). [mecnûn,]
□ Ne yerden kim geçürdi ol diger-gün
Diyorlardı ki koyma gitdi **Mecnûn** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 40). [mecnûn,]
□ Şalâh-ı 'ağldan âdâbdan dūr
Olup **mecnûnluğî** 'âlemde meşhûr (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 38). [mecnûnluğî, -luğ, -ı
]

□ Çü **Mecnûn'dan** olup mañfûz cânân
Dağî didâra bulmaz oldı imkân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 1). [mecnûn'dan, -dan]

□ Ki **Mecnûn'dur** dil-efkâr-ı firâkıñ
Anı dil-hûn idüpdür iştiyâkıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 41). [mecnûn'dur, -dur]

□ Bu pend-i nâ-pesendi eyleyüp güş
Hürüşân oldı **Mecnûn** eyledi cüş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 74). [mecnûn,]

□ Ki ben Mecnûn-ı Leylâ-yı zamânem
Ne **Mecnûn** ruh-ı Leylî ve şanem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 88). [mecnûn,]

□ Ciger-küşem anıñ meftûnı olmuş
Anıñ aşüftesi **mecnûnı** olmuş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 40). [mecnûnı, -ı]

□ Tarîk-i vahşete çün gitdi **Mecnûn**
İdüp abâ vü akrânıñ diger-gün (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 1). [mecnûn,]

□ Dolâşup eyleyüp **Mecnûn** nezâre
Bağurken geh güle geh lâle-zâre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 25). [mecnûn,]

□ Görüp yek-digeriñ **Mecnûn** Leylâ
Muğâbil oldılar ol iki şeydâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 51). [mecnûn,]

□ Niçe Leylî ki bir mañbûb-ı dil-keş
Niçe **Mecnûn** vücûdî 'aşk-ı âteş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 62). [mecnûn,]

□ Niçe Leylî gül-i âfet-i ne-dîde
Niçe **Mecnûn** hezâr gam-resîde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 64). [mecnûn,]

□ Niçe Leylî meh-i rüşen cemâlî
Niçe **Mecnûn** sipihr-i gam hilâlî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 66). [mecnûn,]

□ Niçe Leylâ ki şubh-ı 'âlem-efrûz
Niçe **Mecnûn** ki şem'-i h'îştîten-süz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 68). [mecnûn,]

□ Ne Leylî mañz **Mecnûn** idi meyli
Ne **Mecnûn** meyli ancak 'aşk-ı Leylî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 69). [mecnûn,]

□ Ne Leylî mañz **Mecnûn** idi meyli
Ne **Mecnûn** meyli ancak 'aşk-ı Leylî (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 70). [mecnûn,]

□ İfâkat-yâb olup bî-çâre **Mecnûn**
Fezâ-yı derdde âvâre **Mecnûn** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 101). [mecnûn,]

□ İfâkat-yâb olup bî-çâre **Mecnûn**
Fezâ-yı derdde âvâre **Mecnûn** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 102). [mecnûn,]

□ İder 'âşıqları gün gün ciger-hûn
Olur vâreste kim ki olsa **Mecnûn** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 126). [mecnûn,]

□ Ki Leylî dağî **Mecnûn'dan** mağdem
Olup bir niçe meh-rûlarla hem-dem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 47). [mecnûn'dan, -dan]

□ Kadd-i Leylî'ydi serv-i ravza-i cân
Dili **Mecnûn'ın** anda berg-i lerzân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 56). [mecnûn'ın, -ın, -]

□ Olup **Mecnûn'ına** çespîde cân-tek
Der-âğuş eyledi ruh-ı revân-tek (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 83). [mecnûn'ına, -ı, -na,
-]

□ Olup efrâşte **Mecnûn** livâsı

Cihānda söylenirdi m̄a-cerāsi (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 9, *Mısra* 1). [mecnûn,]

□ Diyürdi her zamān dil-hûn atası
Ki bir kes olmasun **mecnûn** atası (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 9, *Mısra* 10). [mecnûn,]

□ Yazık **Mecnûn** atası dide giryân
Beyâbânda olup Mecnûn'ı cüyân (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 9, *Mısra* 23). [mecnûn,]

□ Tütüp **Mecnûn** elinden pāye pāye
Yetürdi sāye-i beyt-i Hudâ'ya (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 9, *Mısra* 27). [mecnûn,]

□ İdince nām-ı 'aşkı güş **Mecnûn**
İdüp girye olup der-cüş **Mecnûn** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 9, *Mısra* 37). [mecnûn,]

□ İdince nām-ı 'aşkı güş **Mecnûn**
İdüp girye olup der-cüş **Mecnûn** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 9, *Mısra* 38). [mecnûn,]

□ Tütüp **Mecnûn** gene rāh-ı beyâbân
Beyâbân-gerd oldı Leylî-güyân (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 9, *Mısra* 69). [mecnûn,]

□ Yazık Mecnûn atası dide giryân
Beyâbânda olup **Mecnûn'ı** cüyân (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 9, *Mısra* 24). [mecnûn'ı, -ı]

□ Bulup vahşetde ol dil-hûnî âhîr
Getirdi Ka'be'ye **Mecnûn'ı** âhîr (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 9, *Mısra* 26). [mecnûn'ı, -ı]

□ Gezüp şahrâda **Mecnûn** dostânı
Tefâkküd kıldılar ol bî-nişânı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 10, *Mısra* 51). [mecnûn,]

□ Görüp **Mecnûn** atasın reh-güzerde
O pîri buldı teşvîş ü haţârda (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 10, *Mısra* 75). [mecnûn,]

□ Künün adı olmuş sergeşte **Mecnûn**
Düşüp şahrâlara kalmış diger-gün (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 10, *Mısra* 91). [mecnûn,]

□ Mufaşşal söyleyüp **Mecnûn** nişânıñ
Aña gösterdi Mecnûn'ın mekânıñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 10, *Mısra* 97). [mecnûn,]

□ İdüp mahbûbı nâmıñ güş **Mecnûn**
Revân oldı o ân mesrûr u memnûn (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 10, *Mısra* 267). [mecnûn,]

□ Görüp **Mecnûn** ki yok Leylî'si anda
Olup bî-sabr u bî-dil hânûmânda (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 10, *Mısra* 273). [mecnûn,]

□ Bilüp âhîr o pîr-i dâğ ber-dil
Ne yerde olduğıñ **Mecnûn'a** menzil (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 10, *Mısra* 100). [mecnûn'a, -a]

□ Virüp **Mecnûn'a** yek-ser güş u hüşun
Görüp Mecnûn'ın cüş u hürüşuñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 10, *Mısra* 141). [mecnûn'a, -a]

□ İdüp **Mecnûn'ı** güş ol pîr-i dānā
Diger-gün itdi güftārıñ hemānā (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 10, *Mısra* 261). [mecnûn'ı, -ı]

□ Olur **Mecnûn'ın** ol demde haber-dār
Ki kaniñ safiñ iderler anda nā-çār (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 10, *Mısra* 45). [mecnûn'ın, -ın, -ı]

□ Pederlik mihri **Mecnûn'ın** atasın
İdüp dil-hûn o dil-hûnuñ atasın (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 10, *Mısra* 47). [mecnûn'ın, -ın, -ı]

□ Mufaşşal söyleyüp Mecnûn nişânıñ
Aña gösterdi **Mecnûn'ın** mekânıñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 10, *Mısra* 98). [mecnûn'ın, -ın, -ı]

□ Virüp Mecnûn'a yek-ser güş u hüşun
Görüp **Mecnûn'ın** cüş u hürüşuñ (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), *Mesnevi* 10, *Mısra* 142). [mecnûn'ın, -ın, -ı]

□ Bu tedbîr ile **Mecnûn'ın** atası
Olup Mecnûn-ı zârıñ pîşvâsı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 10, *Mısra* 269). [mecnûn'ın, -ın, -ı]

□ Seniñ 'aşkıñdan dîger-gün degildir
Seniñ-tek ol dağı **Mecnûn** degildir (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 11, *Mısra* 52). [mecnûn,]

□ Hemân **Mecnûn** sürüdundan şenîde
Serâyında olurdı bir neşîde (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 11, *Mısra* 65). [mecnûn,]

□ Bulup **Mecnûn'ı** şerh-i dâstân it
Benim ahvâlimi bir bir beyân it (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 11, *Mısra* 29). [mecnûn'ı, -ı]

□ Muḥâṭab eyleyüp **Mecnûn'ı** her dem
İderdi zıkr-i nâmıñ hem-dem-i ḡam (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 11, *Mısra* 45). [mecnûn'ı, -ı]

□ İderdi güş **Mecnûn'ın** kelâmıñ
Kelâmından bulup bûy-ı peyâmıñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 11, *Mısra* 69). [mecnûn'ın, -ın, -ı]

□ İdüp pîrâste Leylî cemâlîñ
Beyân it şerḥ kıl **Mecnûn** kemâlîñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 12, *Mısra* 98). [mecnûn,]

□ Ta' aşşuḡ eyleyüp Mecnûn'ı **Mecnûn**
Beyâbân içre kim itdi diger-gün (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 13, *Mısra* 1). [mecnûn,]

□ Ki Leylâ'ya olup dil-dâde **Mecnûn**
Olupdur 'aşkdan üftâde **Mecnûn** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 13, *Mısra* 5). [mecnûn,]

□ Ki Leylâ'ya olup dil-dâde **Mecnûn**
Olupdur 'aşkdan üftâde **Mecnûn** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 13, *Mısra* 6). [mecnûn,]

□ Beyâbân-gerd-i bî-tedbîr olupdur
Künün **Mecnûn** bî-zencîr olupdur (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 13, *Mısra* 10). [mecnûn,]

□ Bilenler 'aşkda **Mecnûn** kemâlîñ
İderdi ârzü Leylî cemâlîñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 13, *Mısra* 13). [mecnûn,]

□ Seniñ 'aşkıñdan olmuş zâr **Mecnûn**
Seniñ hüsnuñ anı itmiş diger-gün (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 13, *Mısra* 23). [mecnûn,]

□ Niçün bilmem saña bî-çäre **Mecnûn**
Olup dil-dâde olmuşdur ciger-hûn (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 13, *Mısra* 29). [mecnûn,]

□ Didi ḡamüş sen **Mecnûn** degilsen
Belâ-yı 'aşkdan dil-hûn degilsen (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 13, *Mısra* 33). [mecnûn,]

□ Görür **Mecnûn** hemân hüsni ki bende
O hüsni görmege yok dide sende (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 13, *Mısra* 35). [mecnûn,]

□ Görürsen ḡaddi sen şekl-i 'ayānda
Velî **Mecnûn** görür biñ cilve anda (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 13, *Mısra* 40). [mecnûn,]

□ Görürsün sen mücerred tār-ı zülfi
Velî **Mecnûn** görür esrār-ı zülfi (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 13, *Mısra* 42). [mecnûn,]

□ Görürsün sen faḡaṭ sîmā-yı çeşmi
Velî **Mecnûn** görür imā-yı çeşmi (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 13, *Mısra* 44). [mecnûn,]

□ Görürsün sen hemîn cürmüñ dehānıñ
Görür **Mecnûn** anıñ sırr-ı nihānıñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 13, *Mısra* 46). [mecnûn,]

□ Ki sensen şüret-i eşkâle ṭalib

Velî **Mecnûn'dur** ahvâle râğîb (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 38). [*mecnûn'dur, -dur, -*]

□ Ta 'aşşuk eyleyüp **Mecnûn'ı** Mecnûn Beyâbân içre kim itdi diger-gün (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 1). [*mecnûn'ı, -ı*]

□ Kılup **Mecnûn'ın** âhîr 'aşkı şiddet Bulup 'aşıklığı 'âlemde şöhrat (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 11). [*mecnûn'ın, -ın, -*]

□ Ki ey süzân-ı nâr-ı derd **Mecnûn** Dili âteşde âhî serd **Mecnûn** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 173). [*mecnûn, -*]

□ Ki ey süzân-ı nâr-ı derd **Mecnûn** Dili âteşde âhî serd **Mecnûn** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 174). [*mecnûn, -*]

□ Güzide bir gazel matbû' -ı mevzûn Ki itmişdi anı inşâd **Mecnûn** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 204). [*mecnûn, -*]

□ Beyâbân içredir **Mecnûn** perîşân Hıyâbân içredir Leylî gül-efşân (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 215). [*mecnûn, -*]

□ Fezâ-yı gamda **Mecnûn** dil-remide Serîr-i Cem'de Leylî ârâmide (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 219). [*mecnûn, -*]

□ Belâ-yı 'aşk ile **Mecnûn** karîndir Kim ile Leylî âyâ hem-nişindir (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 221). [*mecnûn, -*]

□ Olup Leylî-niñ 'aşkından cîger-hûn Kalupdur âteş-i miñnetde **Mecnûn** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 224). [*mecnûn, -*]

□ Sirîşkiyle kılup gül-zârî gül-gün Çeküp efgân diyüp **Mecnûn** Mecnûn (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 230). [*mecnûn, -*]

□ Sirîşkiyle kılup gül-zârî gül-gün Çeküp efgân diyüp **Mecnûn** Mecnûn (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 230). [*mecnûn, -*]

□ Olur Mecnûn'dan âşüfte hâli Düşür şahrâlara **Mecnûn** mişâli (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 264). [*mecnûn, -*]

□ Ki Mecnûn'a ne rütbe mihrbândır O **Mecnûnsa** bu hem Mecnûn-ı sândır (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 238). [*mecnûnsa, -sa, -*]

□ Ki **Mecnûn'a** ne rütbe mihrbândır O Mecnûnsa bu hem Mecnûn-ı sândır (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 237). [*mecnûn'a, -a*]

□ 'Îlâc it derdine andan muqaddem K'anı 'aşk itmesün **Mecnûn'a** hem-dem (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 256). [*mecnûn'a, -a*]

□ Olur **Mecnûn'dan** âşüfte hâli Düşür şahrâlara Mecnûn mişâli (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 263). [*mecnûn'dan, -dan*]

□ Ki **Mecnûn'dur** giriftâr-ı felâket İder gül-zârlarda Leylî 'işret (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 213). [*mecnûn'dur, -dur, -*]

□ Ruḥ-ı Leylî gibiydi gül-i dil-efrûz Hezârân âhî **Mecnûn'ın** cihân-sûz (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 36). [*mecnûn'ın, -ın, -*]

□ Dili **Mecnûn'ın** olmuş pâre pâre Velî Leylî ider âgyâre çâre (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm),

Mesnevi 14, Mısra 217). [*mecnûn'ın, -ın, -*]

□ İdüp **Mecnûn'ını** der-dâm Leylî Nice yâ Rab bulur ârâm Leylî (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 225). [*mecnûn'ını, -ı, -nı, -*]

□ Mübeyyen söyleyüp **Mecnûn** cefâsın İdelim tefsîr bâkî mâ-cerâsın (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 33). [*mecnûn, -*]

□ Ki sergerdân olup şahrâda **Mecnûn** O dem kim hâli olmuşdi diger-gün (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 3). [*mecnûn, -*]

□ Bu güftâr ile **Mecnûn** remide Bulup ârâm oldı âremide (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 105). [*mecnûn, -*]

□ İdince gûş **Mecnûn** bu nüvîdi Tarâvet-yâb olup naḥl-i ümmîdi (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 127). [*mecnûn, -*]

□ İdüp tekrâr 'ahdî üzre efzûn Didi ey 'aşık-ı ferzâne **Mecnûn** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 158). [*mecnûn, -*]

□ Pezîrâ oldı bu peymânî **Mecnûn** Geçüp âşüftelikden oldı memnûn (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 173). [*mecnûn, -*]

□ Ğarâz **Mecnûn** meşhûrî cihânîñ Olup eñ 'âkıllı ehl-i zamânîñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 191). [*mecnûn, -*]

□ Nevâzişler idüp **Mecnûn'a** tekrâr Anâ mihr-i derûnuñ kıldı izhâr (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 97). [*mecnûn'a, -a*]

□ Görüp **Mecnûn'da** Nevfel bu cûşî Bu sûz u cân-güdâzî bu ḥurûşî (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 151). [*mecnûn'da, -da, -*]

□ Baḳup bir küşede **Mecnûn'ı** gördi Hemân âşüfte-i dil-hûnî gördi (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 41). [*mecnûn'ı, -ı, -*]

□ Ne **Mecnûn'suz** tarab-perdâz olurdi Ne bezm-i 'ayşî bir dem-sâz olurdi (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 197). [*mecnûn'suz, -suz, -*]

□ Terennûm eyledi **Mecnûn** nâ-gâh İdüp bir âh-ı âteşnâk-i cângâh (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 5). [*mecnûn, -*]

□ Velî **Mecnûn** idüp bir ayrı âheng Olup Leylî sipâhî birle yek-reng (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 91). [*mecnûn, -*]

□ İştîdi çünki **Mecnûn** bu ḥitâbî Bu ta'n-ı nâ-güvârî bu 'itâbî (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 115). [*mecnûn, -*]

□ Görüp bu hâletî bir merd-i dâñâ Didi **Mecnûn'a** kim ey yâve-peymâ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 104). [*mecnûn'a, -a*]

□ İdem âşüftesi Mecnûn ile yâr Ki **Mecnûn'dur** aña yâr-i sezâvâr (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 46). [*mecnûn'dur, -dur*]

□ Gelüp **Mecnûn** idüp feryâda âğâz Didi ey pehlivân-ı râyet-efrâz (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 7). [*mecnûn, -*]

□ Kelâmîñ ḥatm idüp nâlân nâlân Töküp ḥûn-âbe **Mecnûn** oldı giryân (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 20). [*mecnûn, -*]

□ Bu ḥaletden olup âğâh **Mecnûn** Akıtdı gözlerinden eşk-i gül-gün (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 129). [mecnûn,]
 □ Velî **Mecnûn'a** anı yâr itmeme
 Bu nengi kendime hem-vâr itmeme (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 93). [mecnûn'a, -'a]
 □ Olup bu töhmetiñ dil-hûnı Nevfel
 Muḥâṭab eyledi **Mecnûn'ı** Nevfel (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 22). [mecnûn'ı, -ı]
 □ İdüp der-peyi **Mecnûn'ın** edâsın
 Geçen ceng içre vâkı' mā-cerâsın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 113). [mecnûn'ın, -ın, -]
 □ Gene çün oldı şahrâ-gerd **Mecnûn**
 Tezâyüd kıldı gün gün derd-i **Mecnûn** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 1). [mecnûn,]
 □ Meşâm-ı ârzûsın kıldı meşhûn
 Revân oldı diyâr-ı yâre **Mecnûn** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 14). [mecnûn,]
 □ Görüp zencîri **Mecnûn** gerdeninde
 Regî vecd eyledi cünbiş teninde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 51). [mecnûn,]
 □ Benim-tek sen daḥî **Mecnûn** degilsen
 Niçün sen böyle tavk-ı ğam be-gerden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 75). [mecnûn,]
 □ Gezüp her ḥaymeniñ şahnında **Mecnûn**
 İderdi nâleler maḥzûn u maḥzûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 103). [mecnûn,]
 □ Ururdı laṭma eṭfâl-i kabîle
 İdüp ol laṭmayı **Mecnûn** vesîle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 108). [mecnûn,]
 □ Görüp ruḥsârını **Mecnûn** o maḥiñ
 İdüp aḡyârdan pinḥân nigâhıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 119). [mecnûn,]
 □ Çeküp **Mecnûn'ı** her dem bir mekâna
 Dolandırdı anı ḥâne-be-ḥâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 97). [mecnûn'ı, -ı, -]
 □ Anıñ üftâdesi meftûniyam ben
 Anıñ âşüftesi **mecnûniyam** ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 34). [mecnûniyam, -ı, - (y)am, -]
 □ Baña 'âşık olup meftûnum olsan
 Baña meftûn olup **mecnûnum** olsan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 20). [mecnûnum, -um, -]
 □ Olup **Mecnûn'a** zîb-efzâ selâsil
 Cünûn-ı zencîri boynunda ḥamâ'il (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 1). [mecnûn'a, -'a]
 □ Görüp **Mecnûn'ı** nâ-geh bir perî-rû
 Didi ey 'âşık-ı vâle nedir bu (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 7). [mecnûn'ı, -ı]
 □ Revân ol cânibe gitdi şitâbân
 Gidüp gördi ki **Mecnûn** perîşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 148). [mecnûn,]
 □ Sen olmuştıñ anıñ 'aşkıñda **Mecnûn**
 O olmuştur ber-i diğerde memnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 167). [mecnûn,]
 □ Bu bî-dâdı ki ben itdüm ḥikâyet
 Dime kim eyliye **Mecnûn** şikâyet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 230). [mecnûn,]
 □ Kâlup **Mecnûn** hemân bî-ḥ'îş ü nâlân
 İmârî geçdi ol yerden şitâbân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 303). [mecnûn,]
 □ Ne yerde oldıḡıñ cüyân olurdu
 Hemân **Mecnûn** diyüp müyân olurdu (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 370). [mecnûn,]

□ Çıkurdu ḥaymeden geh lâubâlî
 Gezürdi sū-be-sū **Mecnûn** mişâli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 364). [mecnûn,]
 □ Firîbim gûş kıldı itdi bâver
 Tarafdâr olmadı **Mecnûn'a** diğere (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 40). [mecnûn'a, -'a]
 □ Olup **Mecnûn'a** zâhir râz-ı Leylî
 İrişdi gûşına âvâz-ı Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 299). [mecnûn'a, -'a]
 □ Neşâṭ ile olupsun cüft ü dil-şâd
 İder seni daḥî **Mecnûn'ı** der-yâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 180). [mecnûn'ı, -ı]
 □ Tökürdi gözlerinden eşk-i âliñ
 İderdi cüst-cü **Mecnûn'ı** ḥâliñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 368). [mecnûn'ı, -ı]
 □ Bu ḥayretgâhda **Mecnûn** dil-teng
 Kebâb-âsâ olup çespîde-i seng (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 35). [mecnûn,]
 □ Çü **Mecnûn** fehmi idüp bildi atasın
 O ân bûs itdi dâmân-ı kabâsın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 63). [mecnûn,]
 □ Görüp **Mecnûn'ı** bu ḥaletde bâbı
 Kesildi ṭâkati maḥv oldı tâbı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 41). [mecnûn'ı, -ı]
 □ Çü **Mecnûn** vâlidîñ nevmîd kıldı
 Fiğânı resmini tecdîd kıldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 1). [mecnûn,]
 □ Açıp **Mecnûn** dehân-ı dūr-feşâniñ
 Cevâbiñ virdi erbâb-ı gümâniñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 19). [mecnûn,]
 □ Niçün bir üzre birde olsun efzûn
 Hemân Leylî benem ben de **Mecnûn** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 28). [mecnûn,]
 □ Ne sūya itseyidi 'azm **Mecnûn**
 Gezüp **Mecnûn** ile ḥâmûn-be-ḥâmûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 67). [mecnûn,]
 □ Ne sūya itseyidi 'azm **Mecnûn**
 Gezüp **Mecnûn** ile ḥâmûn-be-ḥâmûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 68). [mecnûn,]
 □ Kime kim olmasaydı yâr **Mecnûn**
 Anı eylerler idi ġarḡa-i ḥûñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 79). [mecnûn,]
 □ Cülûs itdükde **Mecnûn** bir bisâṭa
 Kılup pîrâheniñ çâk ihâta (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 71). [mecnûn,]
 □ Olup **Mecnûn'a** yek-ser bende-fermân
 Gürûh-ı vahşe Mecnûn oldı sultân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 59). [mecnûn'a, -a]
 □ Cüdâ olmazdı **Mecnûn'dan** bu leşker
 Giderlerdi anıñ 'aḡabinde yek-ser (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 69). [mecnûn'dan, -dan]
 □ Kime olsaydı **Mecnûn'dan** icâzet
 Aña izhâr iderlerdi muḥabbet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 77). [mecnûn'dan, -dan]
 □ Bırakdı kendi taşvîriñ selâmet
 Görenler kıldı **Mecnûn'ı** melâmet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 12). [mecnûn'ı, -ı]
 □ Peyâmı eyleyüp Mecnûn'ı memnûn
 Nevâzişler iderdi Zeyd'e **Mecnûn** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 88). [mecnûn,]
 □ Hevâ-yı nefsdan âzâde **Mecnûn**
 Bu töhmetden olup ḥâlî diğere-gün (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 127). [mecnûn,]
 □ Hemân dīvâne-i nâ-âkılem ben
 Hemân mecnûn hemân dâna-dilem ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 180). [mecnûn,]
 □ Tarîk-i aşkı tût Nâkâm muhkem
 Disünler aşkıdan Mecnûn saña hem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 190). [mecnûn,]
 □ Eger Mecnûn'a bî-ârâm Leylî
 İder olsaydı bir peygâm Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 83). [mecnûn'a, -a, -]
 □ Virüp Mecnûn'a Leylî'nin peyâmın
 Kılup tebliğ aña yâr selâmın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 185). [mecnûn'a, -'a]
 □ Kılup Mecnûn nişimen seng üzre
 İderdi nâle bîn âheng üzre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 79). [mecnûn,]
 □ Görünce nâme-i Leylî'ni Mecnûn
 Kemâl-i şevkden oldı diğer-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 179). [mecnûn,]
 □ Didi pâmâl-i gamdır gerçi Mecnûn
 Benim derdimdir ammâ andan efzûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 117). [mecnûn,]
 □ Hemân maḥbûb kim Leylî'ydi eknûn
 Seniñ aşkıñdadır ol daḥi Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 102). [mecnûn,]
 □ Seniñ aşkıñda Mecnûn olmışam ben
 Seniñ aşkıñda dil-hûn olmışam ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 47). [mecnûn,]
 □ Temâşâ kıldı Mecnûn âsumânı
 Gehî aḥterleri geh keşkeşânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 13). [mecnûn,]
 □ Firâz-ı kühda bir gice Mecnûn
 Firâk-ı yârdan giryân u dil-hûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 1). [mecnûn,]
 □ Kılup Mecnûn'ı ḥurrem nâme-i yâr
 Feraḥdan secde-i şükri itdi şad-bâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 271). [mecnûn'ı, -ı]
 □ İştidi çünki Mecnûn bu ḥiṭâbı
 Füzûn oldı dilinde ıztırâbı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 173). [mecnûn,]
 □ Düşüp Mecnûn kudûm-i mâderine
 Sürüp ḥâk-i kudûmın gözlerine (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 193). [mecnûn,]
 □ Didi Mecnûn ki ey hâl-i ḥiredmend
 Dehân-ı ḥ'âhişi ben itmişem bend (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 77). [mecnûn,]
 □ Velî Mecnûn geçüp zevk-i cihândan
 Tenâvül itmedi bir lokma andan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 69). [mecnûn,]
 □ Selîm'in küşişinden oldı muṭtar
 Hemân eşvâbı Mecnûn kıldı derber (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 64). [mecnûn,]
 □ Selîm-i 'Âmirî gördi ki Mecnûn
 Bürehne-ten kalup olmuş diğer-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 41). [mecnûn,]
 □ İdüp 'atf-ı nigher gördi ki Mecnûn
 Hemân efgân ider maḥzûn maḥzûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 21). [mecnûn,]
 □ Görüp Mecnûn işârât-ı selâmın
 Didi kimsiñ nedir ey dost nâmiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 31). [mecnûn,]
 □ Ne rûtbe yalvarup itdiyse nâle
 Ki Mecnûn ekl kılsun bir nevâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 68). [mecnûn,]

□ Çeküp âgûşına Mecnûn'ı âḥir
 Kılup pâyânesiz elṭâf zâhir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 143). [mecnûn'ı, -ı]
 □ Alup bir destine gûşusını hem
 Diğer desti tutup Mecnûn'ı muhkem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 170). [mecnûn'ı, -ı]
 □ Didi ey aşkıdan ser-geşte Mecnûn
 Dem-i mâtemdir efgân eyle meknûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 21). [mecnûn,]
 □ Bu peygâmına Mecnûn gûş kıldı
 Derûnunda gam cûş kıldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 27). [mecnûn,]
 □ Ne güne itdilerse mihr-i zâhir
 Sirâyet itmedi Mecnûn'a âḥir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 44). [mecnûn'a, -'a]
 □ Görüp Mecnûn'ı oldı zâr [u] giryân
 Perîşân u mükedder nevḥa-güyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 19). [mecnûn'ı, -ı]
 □ Selîm-i 'Âmirî oldı bedîdâr
 'İyâdet kıldı Mecnûn'ı diğer-bâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 16). [mecnûn'ı, -ı]
 □ Çü Zeyd-i ḥande-rûyî gördi Mecnûn
 Ḥuzûra bâr virdi kıldı me'zûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 79). [mecnûn,]
 □ Bu eş'ârı kılup irâd Mecnûn
 İdüp feryâd gitdi rû-be-hâmûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 297). [mecnûn,]
 □ Didi Mecnûn gelüpdür va'dgâha
 Baḥup ḥasret göziyle şâh-râha (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 147). [mecnûn,]
 □ Didi Mecnûn ki ey pākîze-gevher
 Bu nâzik baḥşden baḥş açma diğer (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 197). [mecnûn,]
 □ Olur elbette aḥvâlî diğer-gün
 Görende mâh-ı nev biçâre Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 278). [mecnûn,]
 □ Kerem kıl durma ey peyk-i kirâmım
 Bulup Mecnûn'ı tebliğ it selâmım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 58). [mecnûn'ı, -ı]
 □ O Leylî kim anıñ Mecnûn'ı sensen
 O Leylî kim anıñ meftûnı sensen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 89). [mecnûn'ı, -ı]
 □ Bulup Mecnûn'ı şahrâ-yı belâda
 Raḳîbîñ mergini kıldı ifâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 9). [mecnûn'ı, -ı]
 □ Hezârân şermle oldı ḥurâmân
 Tutup Mecnûn elin lertzân u lertzân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 210). [mecnûn,]
 □ İdüp bu dürleri işâr Mecnûn
 Kemâl-i vecdden oldı diğer-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 355). [mecnûn,]
 □ Hemân Leylî de sen Mecnûn da sensen
 Hemân Mecnûn benem Leylî de hem ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 346). [mecnûn,]
 □ Hemân Leylî de sen Mecnûn da sensen
 Hemân Mecnûn benem Leylî de hem ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 345). [mecnûn,]
 □ Saña Leylî baña Mecnûn diyorlar
 İderler sehv diğer-gün diyorlar (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 343). [mecnûn,]
 □ İdince bu nikâtı gûş Mecnûn
 Ḥurûşân oldı kıldı cûş Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 304). [mecnûn,]

□ İdince bu nikâti güş **Mecnûn**
 Hürüşân oldı kıldı cüş **Mecnûn** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 303*). [mecnûn,]
 □ Ne Leylî güft ü güya buldı kudret
 Ne **Mecnûn** buldı leb açmağa kuvvet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 258*). [mecnûn,]
 □ Ki 'aşkıñ düşküni bî-çäre **Mecnûn**
 Ğamîndan bağı päre päre **Mecnûn** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 140*). [mecnûn,]
 □ Ki 'aşkıñ düşküni bî-çäre **Mecnûn**
 Ğamîndan bağı päre päre **Mecnûn** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 139*). [mecnûn,]
 □ Bu dârât ile bu şevketle **Mecnûn**
 İdüp kat' -ı mesâfe tayy-ı hāmūn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 133*). [mecnûn,]
 □ Olunca rāh-rev **Mecnûn** be-her ān
 Olurlardı anıñ 'akabince pūyān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 129*). [mecnûn,]
 □ Belā-yı hasretiñ maḥzūnı **Mecnûn**
 Cefā-yı fırkatıñ dil-hūnı **Mecnûn** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 106*). [mecnûn,]
 □ Belā-yı hasretiñ maḥzūnı **Mecnûn**
 Cefā-yı fırkatıñ dil-hūnı **Mecnûn** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 105*). [mecnûn,]
 □ Muḥabbet mülkiniñ ḥākānı **Mecnûn**
 Gürūh-ı 'āşıkān sultānı **Mecnûn** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 104*). [mecnûn,]
 □ Muḥabbet mülkiniñ ḥākānı **Mecnûn**
 Gürūh-ı 'āşıkān sultānı **Mecnûn** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 103*). [mecnûn,]
 □ Ne kim Leylî aña itmişdi irsāl
 Anı **Mecnûn'a** taḫdīm itdi fi'l-hāl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 100*). [mecnûn 'a, -a]
 □ Bu sırrı 'āşık-ı dil-hūndan şor
 Ta'aşşuk buldıñ **Mecnûn'dan** şor (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 400*). [mecnûn 'dan, -dan]
 □ Gümān-ı nā-be-cā itme ki **Mecnûn**
 Hevā-yı nefesine olmuşdı meftūn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 1*). [mecnûn,]
 □ Hemān **Mecnûn** idi Leylā-yı meh-rū
 Hemān Leylî'ydi **Mecnûn** mūy bā-mū (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 50*). [mecnûn,]
 □ Hemān **Mecnûn** idi Leylā-yı meh-rū
 Hemān Leylî'ydi **Mecnûn** mūy bā-mū (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 49*). [mecnûn,]
 □ Ma'āza'llah bu bir zann-ı ḥatādır
 Ki **Mecnûn** iğkal-i ehl-i vefādır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 10*). [mecnûn,]
 □ Olur meşhūd erbāb-ı kemāle
 Ki **Mecnûn** mālîk olmaz ol makāle (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 28*). [mecnûn,]
 □ İdende nāle bu mātemde **Mecnûn**
 Kılанда nālesi dūnyāyı dil-hūn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 35*). [mecnûn,]
 □ Velī **Mecnûn** degildir ol bigāne
 Odur 'āqıl-ter-i ehl-i zamāne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 91*). [mecnûn,]
 □ Olup **Mecnûn** benim meftūnum ol dem
 O demden 'āşıkam **Mecnûn'a** ben hem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 99*). [mecnûn,]
 □ Memātımdan olur āgāh **Mecnûn**
 Gelür bu māteme ḥālî diger-gūn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 107*). [mecnûn,]

□ Olup **Mecnûn'dan** mehcūr Leylî
 Elemden oldı hem rencūr Leylî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 29*). [mecnûn 'dan, -dan]
 □ Dime **Mecnûn'dur** o ya bû'l-hevesdir
 Kirāmî tut ki bir şāḥib nefesdir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 111*). [mecnûn 'dur, -dur]
 □ Kūşāde kıldılar Leylî mezārıñ
 Gül-āğın itdiler **Mecnûn** kenārıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 268*). [mecnûn,]
 □ Kabīle ehli geldi zār u dil-hūn
 Yek-ā-yek itdiler rû'yet ki **Mecnûn** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 256*). [mecnûn,]
 □ Çü **Mecnûn** irtihāl itdi cihāndan
 Götürdi ḥaymesin bu ḥākdāndan (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 239*). [mecnûn,]
 □ Ḥarīm-i ḥāşda **Mecnûn** mişālî
 Hemīşe nūş kıl cām-ı vişālî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 237*). [mecnûn,]
 □ Bu 'ibretgāhdan **Mecnûn** gibi hem
 Güzer kılsa gerekdir cümle 'alem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 217*). [mecnûn,]
 □ Güzergāh-ı fenādan oldı bīrūn
 Bu bendergāhdan hem geçdi **Mecnûn** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 216*). [mecnûn,]
 □ İrişdi nā-gehān bir şamūt-ı meknūn
 Ki itme nāle ey ser-geşte **Mecnûn** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 196*). [mecnûn,]
 □ Demādem āh idüp bî-çäre **Mecnûn**
 Töküp kan nevḥa-ger oldı bu maḥmūn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 183*). [mecnûn,]
 □ Bu zehrî çünki **Mecnûn** ile nūş
 Düşüp ḥāk üzre bî-hūş oldı ḥāmūş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 51*). [mecnûn,]
 □ Görüp bu ḥāleti bî-çäre **Mecnûn**
 Hevāsın ıztırāb itdi diger-gūn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 27*). [mecnûn,]

mecnûn': Leylā ile Mecnûn hikāyesinin erkek kahramanı, Kays.

□ Bulup **Mecnûn'ımı** benden selām it
 Nişimengāhı sengin-i istilām it (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 169*). [mecnûn 'ımı, -ı, -mı, -]
 □ İder cünbiş nesimi gülsitānıñ
 Bulur **Mecnûn'ın** bûy-ı nişānıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 80*). [mecnûn 'ın, -ın, -]
 □ Şeb-ān-rüz eyleyüp **Mecnûn'ını** yād
 İderdi kūşe-i miḥnetde feryād (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 95*). [mecnûn 'ını, -ı, -nı, -]
 □ İdüp **Mecnûn'ını** mihmān dīdār
 Niķābın açdı kıldı 'arż-ı ruḥsār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 117*). [mecnûn 'ını, -ı, -nı, -]
 □ Yetüp pāyāna **Mecnûn'ın** cevābı
 İdüp güş ol perī-rū bu 'itābı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 47*). [mecnûn 'ın, -ın, -]
 □ Benim emrim baña teslīm itdi
 Koyup **Mecnûn'ını** nā-behre gitdi (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 42*). [mecnûn 'ını, -ın, -]
 □ Kılup ḥāmūş sirişkin bāb-ı Mecnûn

Bakup **Mecnûn'a** mahzûn [u] mahzûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 70*). [*mecnûn'a, -a, -*]

□ Çeküp ağuşına **Mecnûn'ı** cân tek

Kılup der-ber anı rûh-ı revân tek (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 181*). [*mecnûn'ı, -ı, -*]

□ 'Ukâr u mâlinı tārâc iderler

Anıñ **Mecnûn'ını** muhtâc iderler (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 18*). [*mecnûn'ını, -ın, -ı, -*]

□ Bulup **Mecnûn'ını** bir dañi tekrâr

Anı hâlinden itmek içün haber-dâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 19*). [*mecnûn'ını, -ın, -ı, -*]

□ Olup âhir serîr-i 'aşka şâyân

Ta 'aşşuk itdi **Mecnûn'ı** Süleymân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 86*). [*mecnûn'ı, -ı, -*]

□ Didi **Mecnûn'a** kim ey hânümân-süz

Gürûh-ı 'arîfâna dâniş-âmûz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 109*). [*mecnûn'a, -a, -*]

□ Peyâmı eyleyüp **Mecnûn'ı** memnûn

Nevâzişler iderdi Zeyd'e Mecnûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 87*). [*mecnûn'ı, -ı, -*]

□ Bu üslûb üzre bir gün Zeyd-i dil-hûn

Virüp peygâm idüp **Mecnûn'ı** memnûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 100*). [*mecnûn'ı, -ı, -*]

□ Eger dîvâne-girdârı budursa

Eger **Mecnûn'ın** etvârı budursa (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 178*). [*mecnûn'ın, -ın, -ı, -*]

□ İderdi güş **Mecnûn'ın** hîţâbıñ

Kılurdu güş peygâmı cevâbıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 101*). [*mecnûn'ın, -ın, -ı, -*]

□ Çü gördi mâderi Mecnûn-ı zârı

Bakup **Mecnûn'a** çeşm-i eşk-bârı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 136*). [*mecnûn'a, -a, -*]

□ Ki **Mecnûn'ın** me'âl-i güft-güşı

Dilinde iştiyâk u ârzûsı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 129*). [*mecnûn'ın, -ın, -ı, -*]

□ İdüp 'akabince **Mecnûn'ın** nezâre

Tahassür birle baqdı kühsâre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 199*). [*mecnûn'ın, -ın, -ı, -*]

□ Olup zikri hemîn Mecnûn u Mecnûn

Dönüp âşüfte bir **Mecnûn'a** eknûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 92*). [*mecnûn'a, -a, -*]

□ Gelüp **Mecnûn'a** karşı bir maķāma

K'olurdu bu'dı andan heştķāma (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 151*). [*mecnûn'a, -a, -*]

□ Şivâz-ı vaşla pervâne yaķur cân

Velî **Mecnûn'dur** firķatde sūzān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 244*). [*mecnûn'dur, -dur, -*]

□ Yaķup **Mecnûn'ı** bî-sāmān idüpdür

Benim hem baķrımı biryān idüpdür (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 51*). [*mecnûn'ı, -ı, -*]

□ Gezüp vādî be-vādî her meķānı

Bulup **Mecnûn'ı** âķir nā-gehānî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 74*). [*mecnûn'ı, -ı, -*]

□ İdüp **Mecnûn'ı** bu peygām hoşnûd

Diinde oldu bir ümmîd mevcûd (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 25*). [*mecnûn'ı, -ı, -*]

□ Dil-i Leylî'de buldı 'aşk şiddet

Dü-bālâ oldu **Mecnûn'da** muķabbet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 370*). [*mecnûn'da, -da, -*]

□ Geçürdi şadra **Mecnûn'ın** maķāmıñ

Lebiñ bûs itdi şîrîn kıldı kāmıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 225*). [*mecnûn'ın, -ın, -ı, -*]

□ Temāşā-yı cemāl-i yār sākî

Olup **Mecnûn'ın** efvûn iştiyākı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 372*). [*mecnûn'ın, -ın, -ı, -*]

□ Olup Mecnûn benim meftûnum ol dem

O demden 'aşıķam **Mecnûn'a** ben hem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 100*). [*mecnûn'a, -a, -*]

□ Nümāyān oldu Leylî'niñ mezârı

Elinden gitdi **Mecnûn'ın** ķarârı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 94*). [*mecnûn'ın, -ın, -ı, -*]

mecnûn eyledi: Delirtmek.

□ Bu âvâzı ki **mecnûn eyledi** güş

Mezârıñ şüşesin kıldı der-âgûş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 211*). [*mecnûn eyledi, -di, -*]

mecnûn ile yār: Mecnûn ile Sevgilisi (Leylâ).

□ İdem âşüftesi **Mecnûn ile yār**

Ki Mecnûn'dur aña yār-i sezāvār (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 45*). [*mecnûn ile yār,]*

mecnûn mişâli: Mecnun gibi.

□ Dilinde dā'imā cânān hayālî

İderdi nâleler **Mecnûn mişâli** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 66*). [*mecnûn mişâli, -i, -*]

mecnûn nevândır: Zavallı Mecnûn. Mecnûn'un ağlaması; feryadı; figanı.

□ Gülûñ zevkiyle bûlbûl der-efğândır

Velî hicrānda **Mecnûn nevândır** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 242*). [*mecnûn nevândır, -dır, -*]

mecnûn oldu: Mecnun gibi olmak, delirmek.

□ Olup Mecnûn'a yek-ser bende-fermân

Gürûh-ı vahşe **Mecnûn oldu** sultān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 60*). [*mecnûn oldu, -dı, -*]

mecnûn u mecnûn: Mecnun ve Mecnun.

□ Olup zikri hemîn **Mecnûn u Mecnûn**

Dönüp âşüfte bir Mecnûn'a eknûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 91*). [*mecnûn u mecnûn,]*

mecnûn-ı belâ-keş: Dert çeken Mecnun.

□ Beyābān içre **Mecnûn-ı belâ-keş**

Ķalup miñnetle bir müddet der-âteş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 1*). [*mecnûn-ı belâ-keş,]*

mecnûn-ı bî-ārām: Divâne ve huzursuz Mecnûn.

□ Gıriftār-ı belâ-yı 'aşķ Nâķām

Olur 'âlemde **Mecnûn-ı bî-ârâm** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 280). [mecnûn-ı bî-ârâm,]

mecnûn-ı bî-h'îş: Kimsesiz, akrabasız Mecnûn.

□ Kûşâd itdi gözün **Mecnûn-ı bî-h'îş**
Göründi çeşmine bir şahş-ı dil-rîş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 45). [mecnûn-ı bî-h'îş,]

mecnûn-ı bî-zencîr: Zincîrsiz Mecnun.

□ Kimiñ âhı saña te'sîr idüpdür
Seni **Mecnûn-ı bî-zencîr** idüpdür (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 154). [mecnûn-ı bî-zencîr,]

mecnûn-ı cân-süz: Can yakan; yürek yakan Mecnûn, divane.

□ Cemâl-i Leylî şem'-i meclis-efrûz
Aniñ pervânesi **Mecnûn-ı cân-süz** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 54). [mecnûn-ı cân-süz,]

mecnûn-ı cân-sûza: Can yakan; yürek yakan Mecnûn, divane.

□ Gelüp **Mecnûn-ı cân-sûza** muqâbil
Kılup bâzû-yı sîmîniñ hamâyil (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 233). [mecnûn-ı cân-sûza, -a, -]

mecnûn-ı ciger-hûn: Yüreği yaralı Mecnun.

□ İfâkat buldı **Mecnûn-ı ciger-hûn**
Oturdı Zeyd ile mesrûr memnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 181). [mecnûn-ı ciger-hûn,]

mecnûn-ı ciger-hunîñ: Yüreği yaralı Mecnun.

□ Ki **Mecnûn-ı ciger-hunîñ** atası
Olup endüh-i cân-süzniñ fedâsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 3). [mecnûn-ı ciger-hunîñ, -iñ, -]

mecnûn-ı cihândan: Alemin delisi(Mecnun).

□ Belâ pâmâli **Mecnûn-ı cihândan**
Elem üftâdesi bî-hanûmândan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 303). [mecnûn-ı cihândan, -dan, -]

mecnûn-ı devrânem: Dönen, dolaşan Mecnun.

□ Didi **Mecnûn-ı devrânem** hemîn ben
Baña şâyestedir bu bend-i âhen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 39). [mecnûn-ı devrânem, -em, -]

mecnûn-ı dil-efkâr: Gönlü yaralı Mecnun.

□ Hürûşân oldı **Mecnûn-ı dil-efkâr**
Gene şahrâ-yı Necd'e gitdi nâçâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 83). [mecnûn-ı dil-efkâr,]

mecnûn-ı dil-efkâr: Gönlü yaralı Mecnun.

□ Bu güftârî işitdi pîr-i nâ-çâr
Yakın itdi ki **Mecnûn-ı dil-efkâr** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 166). [mecnûn-ı dil-efkâr,]

mecnûn-ı dil-hûn: Gönlü kanlı Mecnun. İçi kan ağlayan Mecnun.

□ Ben itmezdim beni böyle diger-gün
Ben itmezdim beni **Mecnûn-ı dil-hûn** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 226). [mecnûn-ı dil-hûn,]

mecnûn-ı dil-hûn: Gönlü kanlı Mecnun.

□ Niyâz itdi ki ey Feyyâz u Bî-çün
İden sensen beni **Mecnûn-ı dil-hûn** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 46). [mecnûn-ı dil-hûn,]

mecnûn-ı dil-süz: Gönlü yanmış Mecnun.

□ Sözüñ hatm eyleyüp **Mecnûn-ı dil-süz**
İdüp bir âh-ı 'âlem-süz u dil-düz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 107). [mecnûn-ı dil-süz,]

mecnûn-ı fâzîl: Erdemli Mecnûn, Faziletli Mecnun.

□ Güzîn-i 'âşîkân **Mecnûn-ı fâzîl**
Belâ-yı fırkat ile dâğ-ı ber-dil (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 21). [mecnûn-ı fâzîl,]

mecnûn-ı fâzîl: Faziletli, fazilet sahibi, erdemli, üstün Mecnun.

□ Bu kavli gûş idüp **Mecnûn-ı fâzîl**
Sürûr-ı bî-nihâyet kıldı hâşıl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 111). [mecnûn-ı fâzîl,]

mecnûn-ı figârî: Yaralı Mecnûn.

□ O gün kim gördi **Mecnûn-ı figârî**
O kân-ı 'aşkıñ oldı hem-'ayârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 47). [mecnûn-ı figârî, -i, -]

mecnûn-ı figârî: Yaralı Mecnûn.

□ Bulup şahrâda **Mecnûn-ı figârî**
Akıtdı hûn-ı çeşmiñ ıztırârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 21). [mecnûn-ı figârî, -i, -]

mecnûn-ı fütâde: Biçare Mecnun.

□ Olup dil-şâd **Mecnûn-ı fütâde**
Revân oldı revân Tûr-ı murâda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 119). [mecnûn-ı fütâde,]

mecnûn-ı ğarîbî: Kimsesiz; zavallı; biçare Mecnun.

□ Bulup şahrâda **Mecnûn-ı ğarîbî**
Oğurdi anda ol şî'r-i 'acîbî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 75). [mecnûn-ı ğarîbî, -i, -]

mecnûn-ı ğarîbîñ: Kimsesiz; zavallı; biçare Mecnun.

□ Hemân bîmâr-ı zâr-ı bî-tabîbîñ
Şehîd-i 'aşk **Mecnûn-ı ğarîbîñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 264). [mecnûn-ı ğarîbîñ, -iñ, -]

mecnûn-ı güm-reh: Yolunu şaşırılmış Mecnun.

□ Ki hoşdur loğma-i seg olsun ol meh
Olunca hem-ser **Mecnûn-ı güm-reh** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 108). [mecnûn-ı güm-reh,]

mecnûn-ı haste: Hasta Mecnun, yorgun Mecnun II Aşık Mecnun.

□ Görüp bu hâleti **Mecnûn-ı haste**
Didi ey mâmekim kimdir bu beste (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 23). [*mecnûn-ı haste*,]

mecnûn-ı hayrân: Şaşa kalmış Mecnun.

□ Çü bildi hâlini **Mecnûn-ı hayrân**
Götürdi 'indine oldu şenâ-h'ân (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 37). [*mecnûn-ı hayrân*,]

mecnûn-ı leylâ-yı cihân-sûz: Cihanı yakan Leylâ'nın delisi, Mecnûn'u.

□ Benem Mecnûn-ı Leylâ-yı dil-efrûz
Benem **Mecnûn-ı Leylâ-yı cihân-sûz** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 90). [*mecnûn-ı leylâ-yı cihân-sûz*,]

mecnûn-ı leylâ-yı dil-efrûz: Gönle ferahlık veren Leylâ'nın delisi, Leylânın Mecnûn'u.

□ Benem **Mecnûn-ı Leylâ-yı dil-efrûz**
Benem Mecnûn-ı Leylâ-yı cihân-sûz (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 89). [*mecnûn-ı leylâ-yı dil-efrûz*,]

mecnûn-ı leylâ-yı zamânem: Zamanın Leyla'sının Mecnunu.

□ Ki ben **Mecnûn-ı Leylâ-yı zamânem**
Ne Mecnûn ruh-ı Leylî ve şanem (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 87). [*mecnûn-ı leylâ-yı zamânem*, -em, -]

mecnûn-ı mahzûn: Hüzünlü Mecnûn.

□ Bilüp keyfiyeti **Mecnûn-ı mahzûn**
Olup endâzeden endühi bîrûn (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 29). [*mecnûn-ı mahzûn*,]

mecnûn-ı mehcûrî: Ayırı düşmüş, terkedilmiş Mecnun.

□ Dem-i ğaflet degildir itme ihmâl
Bulup **Mecnûn-ı mehcûrî** be-her-hâl (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 66). [*mecnûn-ı mehcûrî*, -ı, -]

mecnûn-ı nālân: İnleyen Mecnun.

□ Be-sân-ı mürdegân **Mecnûn-ı nālân**
Düşüp toprakda kalmışdı bî-cân (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 77). [*mecnûn-ı nālân*,]

mecnûn-ı nālân: İnleyen Mecnun.

□ İştîdi bu sözi **Mecnûn-ı nālân**
İdüp efgân didi ey mâh-ı tâbân (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 23). [*mecnûn-ı nālân*,]

mecnûn-ı nâ-şâd: Hüzünlü, mutsuz Mecnûn.

□ Niçe eş'âr kim **Mecnûn-ı nâ-şâd**
İderdi cânib-i Leylâ'ya inşâd (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 93). [*mecnûn-ı nâ-şâd*,]

mecnûn-ı nâ-şâd: Hüzünlü, mutsuz Mecnûn.

□ Niçe eş'âr kim **Mecnûn-ı nâ-şâd**
Tarîk-i 'aşkda itmîşdi inşâd (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 291). [*mecnûn-ı nâ-şâd*,]

mecnûn-ı nevândır: Zavallı Mecnûn. Mecnûn'un ağlaması; feryadı; figanı.

□ Ki şahne tünd-hû **Mecnûn-ı nevândır**
O hûn-âşâmdır bu nâ-tevândır (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 43). [*mecnûn-ı nevândır*, -dır-dır, -]

mecnûn-ı nevânî: Zavallı Mecnûn.

□ Bulup şahrâda **Mecnûn-ı nevânî**
Görüp bir mahbes-i bî-derde anı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 93). [*mecnûn-ı nevânî*, -ı, -]

mecnûn-ı nevânîñ: Zavallı Mecnûn. Mecnûn'un ağlaması; feryadı; figanı.

□ Ğam-ı 'aşkında **Mecnûn-ı nevânîñ**
Geçürdi heft hargehden figânîñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 93). [*mecnûn-ı nevânîñ*, -nîñ, -]

mecnûn-ı nevânîñ: Zavallı Mecnûn.

□ Çeküp ağûşa **Mecnûn-ı nevânîñ**
İdüp cânânına peyveste cânîñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 359). [*mecnûn-ı nevânîñ*, -nîñ, -]

mecnûn-ı perîşân: Perişan Mecnun.

□ Didi bir de o **Mecnûn-ı perîşân**
Olursa küy-ı Leylî'de nümâyân (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 35). [*mecnûn-ı perîşân*,]

mecnûn-ı perîşân: Perişan Mecnun.

□ Belâ pâmâli **Mecnûn-ı perîşân**
Bu pendî gûş idüp oldu hürûşân (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 209). [*mecnûn-ı perîşân*,]

mecnûn-ı perîşân: Perişan Mecnun.

□ Beyâbân-ı belâda hem bedensân
Kılurdi nâle **Mecnûn-ı perîşân** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 98). [*mecnûn-ı perîşân*,]

mecnûn-ı perîşân: Perişan Mecnun.

□ Bilip bu sırrı **Mecnûn-ı perîşân**
'Acûzîñ dâmeniñ bûs itdi nālân (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 37). [*mecnûn-ı perîşân*,]

mecnûn-ı perîşân: Perişan Mecnun.

□ Gelüp güftâre **Mecnûn-ı perîşân**
Didi ey çâre-bağş-ı derdmendân (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 47). [*mecnûn-ı perîşân*,]

mecnûn-ı remîde: Ürkmiş, korkmuş Mecnun.

□ Beyâbân içre **Mecnûn-ı remîde**
Kılup inşâd kaşîde ber-kaşîde (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 9). [*mecnûn-ı remîde*,]

mecnûn-ı rûsvâ: Rezil rûsva Mecnûn.

□ Benim hûsnüm saña olsa hüveydâ
Olursun sen daği **Mecnûn-ı rûsvâ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 48). [mecnûn-ı rûsvâ,]

mecnûn-ı sâde: Arınmış Mecnûn, benliğinden
vazgeçmiş Mecnûn.

□ Bulup makşûdını Beyt-i Hudâ'da
Beyâbân-gerd olup **Mecnûn-ı sâde** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 2). [mecnûn-ı sâde,]

mecnûn-ı şadık: Sadık Mecnun.

□ O iki yâr-i yek-reng ü muvâfîk
Biri Leylî biri **Mecnûn-ı şadık** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 36). [mecnûn-ı şadık,]

mecnûn-ı sândır: İkinci Mecnun.

□ Ki Mecnûn'a ne rütbe mihrbândır
O Mecnûnsa bu hem **Mecnûn-ı sândır** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 238). [mecnûn-ı
sândır, -dır, -]

mecnûn-ı sâni: İkinci Mecnun. II Âşık.

□ Târîk-i 'aşkı tût terk it cihânı
Disünler koy saña **Mecnûn-ı sâni** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 166). [mecnûn-ı sâni,]

mecnûn-ı sâni: İkinci Mecnun.

□ Cünûn zencîri boynunda nihânî
Târîk-i 'aşkıda **Mecnûn-ı sâni** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 14). [mecnûn-ı sâni,]

mecnûn-ı şeğafnâk: Delicesine seven Mecnun.

□ Kalem kâğız çıkardup Zeyd-i çalâk
İdüp taqdim **Mecnûn-ı şeğafnâk** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 282). [mecnûn-ı
şeğafnâk,]

mecnûn-ı ser-gerdâniñam: Şaşkın, başı dönmüş
Mecnun.

□ Seniñ aşüfte-i hayrânîñam ben
Seniñ **Mecnûn-ı ser-gerdâniñam** ben (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 62). [mecnûn-ı ser-
gerdâniñam, -ı, -ña, -m, -]

mecnûn-ı sergeşte: Başı dönmüş, kafası karışmış
Mecnun.

□ Bilüp **Mecnûn-ı sergeşte** bu hâli
Olup pîçide süzân mû-mişâli (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 173). [mecnûn-ı
sergeşte,]

mecnûn-ı şeydâ: Akli başından gitmiş; çılgına
dönmüş Mecnun gibi olmak. Deli Mecnun.

□ Eger her nâzenin olsaydı Leylâ
Olurdu cümle hem **Mecnûn-ı şeydâ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 82). [mecnûn-ı şeydâ,]

mecnûn-ı şeydâ: Akli başından gitmiş; çılgına
dönmüş Mecnun gibi olmak. Deli Mecnun.

□ Egerçi 'aşkıda **Mecnûn-ı şeydâ**
Cünûn mülkinde bir şâh idi ammâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 7). [mecnûn-ı şeydâ,]

mecnûn-ı şeydâ: Deli; divane Mecnun.

□ İderdi haymesinde müye Leylâ
Bîrun-ı haymede **Mecnûn-ı şeydâ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 14). [mecnûn-ı şeydâ,]

mecnûn-ı şeydâ: Deli Mecnun.

□ Görüp maḥdûmını **Mecnûn-ı şeydâ**
Serildi maḥdemine sâye-âsâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 123). [mecnûn-ı şeydâ,]

mecnûn-ı şeydâ: Deli, divane Mecnun.

□ Açup güftâra leb **Mecnûn-ı şeydâ**
Bedâhî bir kaşîde kıldı inşâd (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 103). [mecnûn-ı şeydâ,]

mecnûn-ı şeydâ: Deli Mecnun.

□ Nişîmengâh için **Mecnûn-ı şeydâ**
İdüp bir küşe-i cângâh peydâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 141). [mecnûn-ı şeydâ,]

mecnûn-ı şeydâ: Deli Mecnun.

□ Kitâbet emrini kıldı müheyyâ
Göttürdi hâmeyi **Mecnûn-ı şeydâ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 284). [mecnûn-ı şeydâ,]

mecnûn-ı siyeh-rûz: Kara bahtlı Mecnun.

□ Şebâ-hengâm **Mecnûn-ı siyeh-rûz**
İdüp âhîñ çerâğ-ı türbet-efrûz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 47). [mecnûn-ı siyeh-
rûz,]

mecnûn-ı üftâde: Düşkün; bîçâre Mecnun.

□ Eger meftûn u dil-dâde ben isem
Eger **Mecnûn-ı üftâde** ben isem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 30). [mecnûn-ı üftâde,]

mecnûn-ı yegâne: Eşsiz; tek; yegane Mecnun.

□ Bulup pâyân bu pend-i müşfikâne
Anı gûş itdi **Mecnûn-ı yegâne** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 128). [mecnûn-ı yegâne,
]

mecnûn-ı zâr u bî-karâra: Kararsız ve inleyen
Mecnun.

□ Baḳup **Mecnûn-ı zâr u bî-karâra**
Virüp revnaḳ kelâm-ı âb-dâra (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 101). [mecnûn-ı zâr u
bî-karâra, -a, -]

mecnûn-ı zâr u nâ-tevânî: Güçsüz ve ağlayan
Mecnun.

□ Bulup gülşende bir künc-i nihânî
Añup **Mecnûn-ı zâr u nâ-tevânî** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 70). [mecnûn-ı zâr u nâ-
tevânî, -ı, -]

mecnûn-ı zâr u tîre-rûze: Karanlık gün ve inleyen
Mecnun.

□ Tûtup zencîrden âḫîr 'acûze
Didi **Mecnûn-ı zâr u tîre-rûze** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 90). [mecnûn-ı zâr u
tîre-rûze,]

mecnûn-ı zâre: Ağlayıp inleyen Mecnûn, zavallı

Mecnûn.

□ Teferrüc eyleyüp **Mecnûn-ı zâre**

Yakup çeşm-i keremle ol figâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 119). [mecnûn-ı zâre, -e, -]

mecnûn-ı zâre: Ağlayıp inleyen Mecnûn, zavallı Mecnûn.

□ Piyâde oldu rahşında hemân-dem

Gelüp **Mecnûn-ı zâre** oldu hem-dem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 96). [mecnûn-ı zâre, -e, -]

mecnûn-ı zâre: Ağlayıp inleyen Mecnûn, zavallı Mecnûn.

□ 'Îlâc itmek için **Mecnûn-ı zâre**

Cihân-geşt oldu gitdi her diyâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 5). [mecnûn-ı zâre, -e, -]

mecnûn-ı zârî: Ağlayıp inleyen Mecnûn, zavallı Mecnûn.

□ İdüp 'avdet bulup **Mecnûn-ı zârî**

Didiler ey belâ-keş sen de bârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 61). [mecnûn-ı zârî, -i, -]

mecnûn-ı zârî: Ağlayıp inleyen Mecnûn, zavallı Mecnûn.

□ Ararken sü-be-sü **Mecnûn-ı zârî**

Bulup bir küşede ol bî-karârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 103). [mecnûn-ı zârî, -i, -]

mecnûn-ı zârî: Ağlayıp inleyen Mecnûn, zavallı Mecnûn.

□ İderdi cüst-cü **Mecnûn-ı zârî**

Ki görsün belki ol âşûb-kârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 21). [mecnûn-ı zârî, -i, -]

mecnûn-ı zârî: Ağlayıp inleyen Mecnûn, zavallı Mecnûn.

□ Görüp **Mecnûn-ı zârî** oldu giryân

Figân itdi be-sân sügvârân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 9). [mecnûn-ı zârî, -i, -]

mecnûn-ı zârî: Ağlayıp inleyen Mecnûn, zavallı Mecnûn.

□ Tecessüs eyleyüp **Mecnûn-ı zârî**

Gezürken süy bâ-sü kühsârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 25). [mecnûn-ı zârî, -i, -]

mecnûn-ı zârî: Ağlayıp inleyen Mecnûn, zavallı Mecnûn.

□ Tefâkküd eyliyorken ıztırârî

Belâ fersüdesi **Mecnûn-ı zârî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 18). [mecnûn-ı zârî, -i, -]

mecnûn-ı zârî: Ağlayıp inleyen Mecnûn, zavallı Mecnûn.

□ Çü gördi mâderi **Mecnûn-ı zârî**

Bakup Mecnûn'a çeşm-i eşk-bârî (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 135). [mecnûn-ı zârî, -i, -]

mecnûn-ı zârîm: Ağlayıp inleyen Mecnûn, zavallı Mecnûn.

□ Kılurdu ey benim **Mecnûn-ı zârîm**

Vefâ-dâr-ı 'âşıkım dil-haste yârim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 147). [mecnûn-ı zârîm, -im, -]

mecnûn-ı zârîñ: Ağlayıp inleyen Mecnûn, zavallı Mecnûn.

□ Bu tedbîr ile Mecnûn'ın atası

Olup **Mecnûn-ı zârîñ** pîşvâsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 270). [mecnûn-ı zârîñ, -iñ, -]

mecnûn-ı zârîñ: Ağlayıp inleyen Mecnûn, zavallı Mecnûn.

□ Diğer yerde kılup feryâd u efsûs

İdüp **Mecnûn-ı zârîñ** gözleriñ bûs (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 188). [mecnûn-ı zârîñ, -iñ, -]

mecnûn-ı zârîñ: Ağlayıp inleyen Mecnûn, zavallı Mecnûn.

□ Hemân ol cem'den bir merd-i kem-hûş

İdüp **Mecnûn-ı zârîñ** nâlesin gûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 146). [mecnûn-ı zârîñ, -iñ, -]

mecnûn-ı zebûnî: Aciz Mecnûn.

□ İder mi yâd **Mecnûn-ı zebûnî**

Şorur mı hiç ben bahtı nikûnı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 95). [mecnûn-ı zebûnî, -i, -]

mecnûn-ı zebûnuñ: Aciz Mecnûn.

□ Ki **Mecnûn-ı zebûnuñ** hâl-i pîri

Olup gam düşküni miñnet esîri (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 3). [mecnûn-ı zebûnuñ, -uñ, -]

mecnûn-ı zebûnuñ: Aciz Mecnûn.

□ Ki **Mecnûn-ı zebûnuñ** hâl-i pîri

Olup gam düşküni miñnet esîri (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 3). [mecnûn-ı zebûnuñ, -uñ, -]

mecnûn-şîfat: Mecnun misali.

□ Fezâ-yı 'aşkı seyr it bî-süvâr ol

Velî **Mecnûn-şîfat** dîvâne-vâr ol (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 326). [mecnûn-şîfat,]

mecnûn-ter: Daha deli olmak.

□ Ki sen gûş itdigüñden bildigüñden

Künün âşüfteyem **Mecnûn-terem** ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 370). [mecnûn-terem, -em, -]

mecrûh: Ar. yaralı, yaralanmış.

□ Teni **mecrûh** bağırî pâre pâre

Güni kara gününden bahtı kara (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 99). [mecrûh,]

mecrüh u bî-tâb u sakîmem: Yaralanmış, yorgun ve hastalıklı.

□ Künün mecrüh u bî-tâb u sakîmem
Harîm-i türbetiñ içre mukîmem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 177). [mecrüh u bî-tâb u sakîmem, -em, -]

mecrüh u haste: Yorgun ve yaralı.

□ Benim bir pîr-i zâr u dil-şikeste
Hadeng-i derdden mecrüh u haste (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 82). [mecrüh u haste,]

medâr: Dayanak, destek.

□ Bu nev' ile geçür leyl ü nehârî
Budur peyveste 'aşk ile medârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 88). [medârî, -i]

medâr olmak: Bir şeyin döneceği, devredeceği yer olmak; yardımcı olmak II değmek, dokunmak; iyileştirmek.

□ Medâr olmak için gâhî figâne
Kılup peydâ diger-gün bir bahâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 39). [medâr olmak, -mak, -]

medâr-ı hâceti: İhtiyaç sebebi.

□ Ki mihrâbı zemîn ü âsumânîñ
Medâr-ı hâceti ehl-i cihânîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 18). [medâr-ı hâceti, -i, -]

meded: "İmdat / yetiş / yardım et!".

□ Meded ey dost gitdi pây-ı tedbîr
Demidir tût elimden itme te'hlîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 59). [meded,]

medhûş: Dehşete düşmüş, şaşkına dönmüş.

□ Hemân câm eyleyüp Ferhâd'ı medhûş
Hemân pîr eyledi anı der-âgûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 19). [medhûş,]
□ İdüp feryâd kıldı her biri cûş
Mu'âniş düşdiler taprakâ medhûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 154). [medhûş,]

medhûş idüpdür: Hayran etmek, divane etmek, aklını başından almak.

□ Düşüpdür gördi bî-hod hâke bülbül
Anı medhûş idüpdür nûkhet-i gül (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 178). [medhûş idüpdür, -üp, -dür, -]

medhûş idüpdür: Hayran etmek, divane etmek, aklını başından almak.

□ Düşüpdür gördi bî-hod hâke bülbül
Anı medhûş idüpdür nûkhet-i gül (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 178). [medhûş idüpdür, -üp, -dür, -]

medhûş u havrân: Divane ve hayran.

□ Gehî giryân olur gâhî gâzel-h'ân
Olur gûş eyleyen medhûş u havrân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 48). [medhûş u havrân,]

mefhûm: Söz.

□ Hadîs-i 'aşkdan maksûd-ı ma'nî
Muhabbet bahşîniñ mefhûmı ya'nî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 20). [mefhûmı, -ı]

mefkûd olupdur: Mevcut olmayan.

□ Tılsım-ı hâkde nâ-bûd olupdur
Kalup ismi teni mefkûd olupdur (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 214). [mefkûd olupdur, -up, -dur, -]

meftûn: Âşık, vurulmuş, mübtelâ.

□ Be-sân Kays idi Leylî de meftûn
Velî Kays âşikâr u Leylî meknûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 55). [mefitûn,]

□ Ciger-küşem anıñ meftûnı olmuş
Anıñ aşûftesi mecnûnı olmuş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 39). [mefitûnı, -ı]

□ Olup âdâbına meftûn Nevfel
İderdi 'izzetiñ efzûn Nevfel (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 195). [mefitûn,]

□ Anıñ üftâdesi meftûniyam ben
Anıñ aşûftesi mecnûniyam ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 33). [mefitûniyam, -ı, - (y)am, -]

□ Baña 'âşık olup meftûnum olsun
Baña meftûn olup mecnûnum olsun (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 19). [mefitûnum, -um]

□ O Leylî kim anıñ Mecnûn'ı sensen
O Leylî kim anıñ meftûnı sensen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 90). [mefitûnı, -ı]

□ Olup Mecnûn benim meftûnum ol dem
O demden 'âşıkam Mecnûn'a ben hem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 99). [mefitûnum, -um]

mefitûn olmuşdı: Gönül vermek, vurulmak, tutulmak.

□ Gümân-ı nâ-be-câ itme ki Mecnûn
Hevâ-yı nefsiñe olmuşdı meftûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 2). [mefitûn olmuşdı, -muş, -dı, -]

mefitûn olup: Gönül vermek, vurulmak, tutulmak.

□ Baña 'âşık olup meftûnum olsun
Baña meftûn olup mecnûnum olsun (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 20). [mefitûn olup, -up, -]

mefitûn olup: Gönül vermek.

□ Baña meftûn olup âvâre olduñ
Baña meşgûf olup bî-çâre olduñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 203). [mefitûn olup, -up, -]

mefitûn u dil-dâde: Aşık ve gönül vermiş.

□ Eger meftûn u dil-dâde ben isem
Eger Mecnûn-ı üftâde ben isem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 29). [mefitûn u dil-dâde,]

mefitûn u havrân idenler: Meftun ve hayran etmek.

□ İdenler seyr olup meftûn u havrân
Kimi hândân olurdu kimi giryân (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 99). [meftûn u hayrân idenler, -en, -ler, -]

meftûn u mecnûn-ı zamâne: Zamanın aşık ve delisi.

□ Dili aşüfte bir bî-hânümâne

K'odur meftûn u mecnûn-ı zamâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 196). [meftûn u mecnûn-ı zamâne, -e, -]

meftûn u şeğafnâk: Vurgun ve mecnunca seven.

□ Olup Leylâ'ya meftûn u şeğafnâk

İdüp dâmân-ı neng ü nâmını çâk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 7). [meftûn u şeğafnâk,]

meftûn-ı dünyâ: Dünyaya tutkun, dünyaya vurgun, dünyaya aşık.

□ Hoş-hâl kim olmayup meftûn-ı dünyâ

Hemîşe rihlet olmuş müheyyâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 65). [meftûn-ı dünyâ,]

meğâk: Yer yarığı, çukur, hufre, mzar.

□ İrişdi bir maşam-ı hevlnâke

Be-sân kûr-ı tîre bir meğâke (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 30). [meğâke, -e, -]

meger: Meger, ancak.

□ Meger sen hem anıñ yâri degilsen

Hevâ-h'âh-ı tarafdarı degilsen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 49). [meger,]

□ Meger ma'sûklarda resmdir bu

Ki olsunlar gerek dâ'im cefâ-cû (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 37). [meger,]

□ Meger yok mı dañi Leylâ'ya meyli

Ki itmez ârzü-yi vâsl-ı Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 195). [meger,]

□ Meger bir dem o şâh-ı dâd-bahşâ

Olup h'âhişger-i seyr ü temâşâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 27). [meger,]

□ Meger bir gün neşim-i küy-ı Leylî

Hevâ-yı müy-ı 'anber büy-ı Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 11). [meger,]

□ Meger gûş itmemişsin bu kelâmı

Ki başı itmiş anı Pîr-i Kîrâmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 39). [meger,]

□ Sen idiñ dâ'imâ zîkr-i zebânı

Sen idiñ her zamân meger cenânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 136). [meger,]

□ Libâsıñdır niçün yek-ser siyeh-gün

Kimiñ derdi seni itmiş meger hûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 32). [meger,]

meges: Sinek.

□ Meges gezse yüzünde lâ-übâlî

Bañadır ol meges kerkes mişâli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 359). [meges,]

□ Meges gezse yüzünde lâ-übâlî

Bañadır ol meges kerkes mişâli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 360). [meges,]

□ O sūya bir meges itseydi tayrân

İderlerdi anı hâk ile yeksân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 217). [meges,]

meh: "Mah" ay, kamer.

□ Bu hâle vâlideyniñ olsa âgeh

Seni töhmet-zede eylerler ey meh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 96). [meh,]

□ Görüp bir 'ayb-cû ol mâhî nâ-geh

Cemâliñ seyr kıldı didi ey meh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 22). [meh,]

□ Ki hoşdur loğma-i seg olsun ol meh

Olunca hem-ser Mecnûn-ı güm-reh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 107). [meh,]

□ Nice meh mihr olup ender 'imârı

Olup gerdün-ı dūnuñ bî-çarârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 139). [meh,]

□ Seni ey meh kim eylerse der-âgûş

Anı olsun bürîde-dest ü bî-düş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 209). [meh,]

meh-cebîn: Açık alınlı, alnı açık, temiz.

□ Saña yâr eylerem ol nâzenîni

Saña yâr eylerem ol meh-cebîni (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 126). [meh-cebîni, -i]

□ İder dîvâne 'aklı meh-cebîniñ

Çekür zencîre hûşî zūlf-i çîniñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 253). [meh-cebîniñ, -iñ, -]

mehcür: 1. Uzaklaşmış, uzakta kalmış, ayrı düşmüş.

2. Bırakılmış, unutulmuş, terkedilmiş, metruk.

□ O iki 'âşık-ı müştâk u mehcür

Ğam-ı hasretten olmuşlardı rencür (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 71). [mehcür,]

□ Hâlâş olmak degildir mümkün andan

Kalır üftâdesi mehcür cāndan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 172). [mehcür,]

□ Seni kılmış zamâne dūr benden

Benüm bahtım gibi mehcür benden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 214). [mehcür,]

□ Ki tâ vaşl-ı lebirden dūr idiñ sen

Cemâlimden benim mehcür idiñ sen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 288). [mehcür,]

□ Olup Mecnûn'dan mehcür Leylî

Elemden oldı hem rencür Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 29). [mehcür,]

□ Cihānda kaldığı mehcür besdir

Ğamıñdan oldığı rencür besdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 145). [mehcür,]

mehcür kalup: Uzakta kalmak, ayrı düşmek.

□ Ruñuñ itdükde bülbulden nihân gül

Kalup mehcür olur hāmûş bülbul (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 276). [mehcür kalup, -up, -]

mehcür kıldı: Uzaklaştırmak, ayırmak.

□ 'Am-ı ğaddârı kıldı Zeyd'i mehcür

Ten-i maşşūdun itdi zibden 'ūr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 47). [mehcür kıldı, -dı, -]

mehcür oldukca: Uzaklaşma / ayrı düşmek.

□ Cemâlimden anıñ oldukca mehcür

Olurdu şîve-i âdâbdan dūr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 7). [mehcür oldukca, -duk-ca, -]

mehcür olsa: Uzaklaşmak, ayrı düşmek.

□ Tenim her niçe olsa senden mehcür

Dil ü cânım velî senden degil dūr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 257). [mehcûr olsa, -sa, -]

mehcûr u ğamnâk: Ayrı düşmüş ve gamlı.

□ Be-sâ mümsik ki genciñ kıldı imsâk
Künün hâk içre **mehcûr u ğamnâk** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 230). [mehcûr u ğamnâk,]

mehcûrân: Hicret etmişleri.

□ Müretteb oldı bir dil-gır ‘imârı
Müheyyâ oldı **mehcûrân** mezârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 132). [mehcûrân,]

mehcûr-ı dil-hûn: Ağlayan gönün ayrılığı, hicreti.

□ O bütten olmuşam **mehcûr-ı dil-hûn**
Olupdur o kadeş şikeste eknûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 39). [mehcûr-ı dil-hûn,]

mehd-i belâda: Belanın beşiği.

□ Beni **mehd-i belâda** zâr kıldıñ
Tenim haste gözüm hûn-bâr kıldıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 23). [mehd-i belâda, -da, -]

mehem-sâz olsun: Önemli işler yapan.

□ Revâne kıldı kim olsun mehem-sâz
Anı kılun cihân içre ser-efrâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 81). [mehem-sâz olsun, -sun, -]

meh-i bedr: Dolunay.

□ Nedîm-i târ-ı zülfî leyle-i Qadr
Secencel-dâr ruhsârı **meh-i bedr** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 30). [meh-i bedr,]

meh-i cebîññ: (sevgilinin) alınun/yüzünün parlaklığı.

□ Şalup geh boynuma ğisû-yı çîñiñ
Gehî bûs ideydim **meh-i cebîññ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 258). [meh-i cebîññ, -ñ, -]

meh-i ken ‘ân’ı: Kenan şehrinin ayı II Hz. Yusuf.

□ Meh-i Ken ‘ân’ı dil-germ-i vişâl it
Züleyhâ’yı cüvân u tâze-sâl it (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 63). [meh-i ken ‘ân’ı, -’i, -]

meh-i rüşen: Parlak ay. Dolunay.

□ Niçe Leylî **meh-i rüşen** cemâli
Niçe Mecnûn sipihr-i ğam hilâli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 65). [meh-i rüşen,]

meh-likā: Ay yüzü güzel, dilber.

□ Eger ihzâr idüp ol **meh-likānı**
Kemîne bendeġân-bağış itsin anı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 87). [meh-likānı, -nı, -]
□ İdüp ol **meh-likāyı** ser-beride
Kılup hancerle endâmîñ deride (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 101). [meh-likāyı, -yı]
□ Beni bir **meh-likā** bir sîm-sîmâ
İdüpdür dide-ber-reh halka-âsâ (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 71). [meh-likā,]

□ Ki sen bir nâzenîn **meh-likāsın**

Büt-i nâzik-bedensin dil-rübâsın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 249). [meh-likāsın, -sın, -]

mehmed beg: Nâkâm’ın babası Hacı

Mehmed/Muhammed Bey.

□ Bi-‘avni’llâhi zü’l-celâli ve’l-ikrâm kalem-i
âşüfte-raķam nâzım-ı perîşân-kelâm-ı Nâkâm
fûsürde-i âlâm ile ya’nî dest-i kûşîş İsmâ’il el-
hâc **Mehmed Beg** Nâm ismi Şadreddîn
beg-zâde birle şöhet-yâftedir biñ üç yüz on altıncı
sene-i hicriyyeniñ cemâdi’l-ulâsı şülûs-i âhîrinde
pezîrây-ı hitâm oldı Allâhü veliyyü’t-tevfîķ. (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 181). [mehmed beg,]

meh-pâre: Ay parçası II ay gibi parlak ve güzel yüzü sevgili.

□ Pesendiñ olsa hânsı mâh-peyker
Seniñle olsun ol **meh-pâre** hem-ser (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 68). [meh-pâre,]

meh-rû: Ay yüzü güzel, sevgili.

□ Ki Leylî dañi Mecnûn’dan maķdem
Olup bir niçe **meh-rûlarla** hem-dem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 48). [meh-rûlarla, -lar, -la]

meh-rüvân: Ay yüzüleri.

□ Görüp Leylî’ni **meh-rüvân** bed-añvâl
Gelüp etrâfına sür’atle fi’l-hâl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 79). [meh-rüvân,]

meh-rüvî semenber: Ay yüzü yasemin (sevgili).

□ Hilâl-ebrû vü **meh-rüvî semenber**
Qadi serv-i revân zülfî mu’anber (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 3). [meh-rüvî semenber,]

meh-veş: Ay gibi güzel, ay yüzü II Sevgili.

□ O **meh-veş** kim görüp Leylî’ni giryân
Nihân derdini bilmişdi kemâ-kân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 247). [meh-veş,]
□ Ki ol **meh-veş** benimle yâr olsun
O gül-çihre baña dil-dâr olsun (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 135). [meh-veş,]
□ Dilinde reşk idüp peydâ bir âteş
Yâkıldı âteş-i reşke o **meh-veş** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 50). [meh-veş,]
□ O **meh-veşle** olup küstâh âhîr
Kılup derd-i diliñ nâ-çâr zâhîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 315). [meh-veşle, -le, -]
□ Töküp hûn-âbe çeşminden o **meh-veş**
Didi benden olup peydâ bu âteş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 49). [meh-veş,]
□ Elâ ey **meh-veşim** ârâm-ı cânım
Baķup añvâlîme ġuş it fiġânım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 233). [meh-veşim, -im]
□ Bañâ bir böyle rûz-ı behcet-efrûz
Naşib it yâ Rab ol **meh-veşle** yek-câ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 274). [meh-veşle, -le, -]
□ İdüp pîrâste hûsnûñ o **meh-veş**

Vücūduñ eyledi mihmāna pīş-keş (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 33, *Mısra* 231). [meh-veş,]

mehveş: Güzel, dilber.

□ Bu gün ol mehveşe gıtdim selāma
Götürdüm nāmesin hem işite nāme (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 27, *Mısra* 177). [mehveşe, -e]

mekân: 1. Yer, mahal. 2. Durulan, oturlan yer, ev, mesken, ikāmetgāh.

□ Sürüldi Kays cebren ol mekândan
Olundı men' Leylî dañi andan (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 4, *Mısra* 27). [mekândan, -dan]
□ Ziyāde bulmadı táb [u] şekibā
Gıdüp kıldı mekânıñ küy-i Leylā (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 4, *Mısra* 18). [mekânıñ, -ıñ, -]
□ Sañadır istinādım her mekānda
Vücūdum olmasun sensiz cihānda (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 10, *Mısra* 217). [mekānda, -da]
□ Mufaşşal söyleyüp Mecnûn nişanıñ
Aña gösterdi Mecnûn'ıñ mekânıñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 10, *Mısra* 98). [mekânıñ, -ıñ]
□ İrişdi nābiyūsān ol mekāna
Hamīde bir 'acüz-i pür-fesāne (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 20, *Mısra* 19). [mekāna, -a]
□ Çeküp Mecnûn'ı her dem bir mekāna
Dolandırdı anı hāne-be-hāne (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 20, *Mısra* 97). [mekāna, -a]
□ Ki künc-i hāne-i ğamdır mekānım
Selāsildir enişim hem-zebānım (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 20, *Mısra* 87). [mekānım, -ım, -]
□ Beni tekliñ idersen hānümāna
Niçe 'azm eyleyem ben ol mekāna (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 23, *Mısra* 154). [mekāna, -a]
□ Ki yokdur yār-i dil-cū ol mekānda
Kim ile ben buldum ārām anda (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 23, *Mısra* 155). [mekānda, -da, -]
□ Ki şayd 'azmiyle bir şayyād anda
Kemīngāh eylemişdi ol mekānda (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 24, *Mısra* 8). [mekānda, -da]
□ Tevehhüm eyleyüp derendegāndan
Güzer kılmazdı bir kes ol mekândan (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 25, *Mısra* 76). [mekândan, -dan]
□ Mekānı küh-i dehşet deşt-i vahşet
Mağamı küşe-i ğam künc-i miñnet (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 27, *Mısra* 151). [mekānı, -ı]
□ Gezüp vādī be-vādī her mekānı
Bulup Mecnûn'ı āñir nā-gehānī (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 73). [mekānı, -ı]
□ Seniñ seg-bānıñam dildir mekânıñ
Bu dedlerdir segān-ı āsitānıñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 239). [mekānıñ, -ıñ, -]
□ Ki āşār-ı bekā yokdur cihānda
Müebbed kimse kalmaz bu mekānda (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 31, *Mısra* 68). [mekānda, -da]
□ Olup güft-gū birle revāne
Tağıldı gıtdi herkes bir mekāne (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 33, *Mısra* 196). [mekāne, -e, -]
□ Tehī bir kimse gitmez ol mekândan
Gider ancak bulup maşşūduñ andan (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 37, *Mısra* 285). [mekândan, -dan, -]

□ Niçün terk eyler olduñ āşiyānıñ

Bu hāk-i tūrede kıldıñ mekânıñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 37, *Mısra* 164). [mekānıñ, -ıñ, -]

□ Mağamıñ cennetü'l-me'vā mıdır yā

Mekānıñdır riyāz-ı huld-ı a'lā (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 37, *Mısra* 158). [mekānıñdır, -ıñ, -dır, -]

mekân-ı pây-dārī: Kalıcı, devamlı, sâbit yer; mekan.

□ Degil dünyā mekân-ı pây-dārī

Budur dünyā-yı dūñıñ i'tibārı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 23, *Mısra* 209). [mekân-ı pây-dārī,]

meknün: Örtülü, gizli. Saklı. * Dizilmiş. Dizili.

Manzum.

□ Be-sān Kays idi Leylî de meftūn

Veli Kays āşikār u Leylî meknün (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 2, *Mısra* 56). [meknün,]

□ Didi ey 'aşkdan ser-geşte Mecnūn

Dem-i mātēmdir efgān eyle meknün (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 29, *Mısra* 22). [meknün,]

□ Ecel kılmış anı meknün eknün

Teni hāk içredir eknün meknün (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 37, *Mısra* 45). [meknün,]

□ Ecel kılmış anı meknün eknün

Teni hāk içredir eknün meknün (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 37, *Mısra* 46). [meknün,]

meknün olmazsa: Gizlenmek, saklanmak.

□ Didiler dürr eger olmazsa meknün

Düşer kıymetden olmaz qadri efzūn (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 3, *Mısra* 17). [meknün olmazsa, -mazsa, -]

mekr oldı: Hile yapmak, aldatmatmak.

□ Kapandı sū-be-sū bāb-ı şadākat

Kerem mekr oldı revnāk buldı hisset (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 38, *Mısra* 104). [mekr oldı, -dı, -]

meks: Ar. bir yerde kalma, eğlenme.

□ Geküp kim ki iderse meks bir dem

Žarūri eyliyor rihlet gider hem (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 36, *Mısra* 191). [meks,]

meks eyleseydi: Durmak, beklemek.

□ Ne yerde eyleseydi meks bir dem

Olurlardı aña bir hışn-ı muhkem (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 33, *Mısra* 131). [meks eyleseydi, -se, -(y)di, -]

mekşüf olur: Açık olmak.

□ Kime Nākām yār olursa bu devlet

Aña meksüf olur sırr-ı hākīkat (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 304). [mekşüf olur, -ur, -]

mekteb: Öğrenme yeri, ders verilen yer, okul.

□ Görüp mektebde Leylî'niñ 'izārıñ

Müselsel keşte zülfi táb-dārıñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 2, *Mısra* 9). [mektebde, -de]

□ Çü gıtdi mektebe açdı kitābı

Aña ders oldı ancak 'aşk bābı (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 7). [mektebe, -e]
☐ Ne dem **mektebde** Leylî'ni bulurdu
 Temâşâ-yı ruhiyla şâd olurdu (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 5). [mektebde, -de]
☐ Gelüp gördi ki **mektebde** kevâkib
 Müretteb cümle ber-vefî-i merâtib (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 9). [mektebde, -de]

mektûb: Mektup.

☐ Beni **mektûb** ile yâd eylemişsin
 Dil-i maḥzûnunu şâd eylemişsin (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 339). [mektûb,]
☐ Gehî bûs itdi ol **mektûbı** ḥurrem
 Gehî bûs itdi Zeyd çeşmini hem (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 275). [mektûbı, -ı]
☐ Alup **mektûbı** Leylî eyledi bûs
 Başup bağına cânîñ kıldı maḥrûs (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 295). [mektûbı, -ı]
☐ İdüp **mektûbunu** takdîm Leylî
 Kılup bûs eyledi teslîm Leylî (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 293). [mektûbunu, -un, -ı, -]

mektûm: Gizli, saklı.

☐ Ta'aşşuk sırrıdır **mektûm** Nâkâm
 Ki vâkıf olmaz andan 'âşık-ı ḥâm (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 397). [mektûm,]

mektûm: Gizli, saklı.

☐ İkilik 'aşkıdan **mektûm** olupdur
 Kâlup bir diğeri ma'dûm olupdur (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 25). [mektûm,]

melâl: 1. Hüzn, keder. 2. Usanma, bıkmak, usanç.

☐ Didi giryân u giryân şorma ḥâlim
 Seni hem derdnâk eyler **melâlim** (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 84). [melâlim, -im]
☐ Görüp aḥvâlimi şorma **melâlim**
 Kaḏâyâ vâ-güzâr it cümle ḥâlim (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 127). [melâlim, -im]
☐ Nolaydı görmeyeydiñ böyle ḥâlim
 Nolaydı bilmeyeydiñ bu **melâlim** (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 132). [melâlim, -im]
☐ Ne bunda vardır fırkat **melâli**
 Ne bunda vardır ḥasret kelâli (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 201). [melâli, -i]

melâl ü mihnet ü kevfivvettiñden: Acı, keder ve halinden.

☐ Olup cüyâ seniñ emniyyetiñden
Melâl ü mihnet ü kevfivvettiñden (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 116). [melâl ü mihnet ü kevfivvettiñden, -iñ, -den, -]

melâmet: 1. Azarlama, kınama, yerme, ayıplama, serzeniş. 2. tasavvuf. Giyim kuşam, zikir, âyin gibi yerleşmiş âdet ve törenlere önem vermeyip nefsi devamlı yermeyi, kınamayı, böylece halkın iltifâtından uzaklaşarak Hakk'a yaklaşmayı esas alan anlayış.

☐ Melâmetden olup Leylî hirâsân
 Olurdu küşe-i mihnetde pinhân (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 9). [melâmetden, -den]
☐ Virüp dil 'âşık olma ḥüşyâr ol

Melâmetden nedâmetden kenâr ol (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 268). [melâmetden, -den, -]

☐ İrişdi dâr-ı 'uḳbâya selâmet
 Zebân bend oldu efvâh **melâmet** (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 242). [melâmet,]

melâmet eyleme: Ayıplamak, kınamak, yermek.

☐ Ta'aşşuk çün degildir ihtiyârî
Melâmet eyleme 'uşşâkı bârî (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 236). [melâmet eyleme, -me, -]

melâmet eyler: Rezil etmek, küçük düşürmek.

☐ Virürsem ben eger bu emre encâm
 Beni eyler melâmet ḥâş u hem 'âm (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 54). [melâmet eyler, -r, -]

melâmet eyler: Ayıplamak, kınamak, yermek.

☐ Cenâzemde benim sen olmaz isen
 Seni eyler melâmet dost u düşmen (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 108). [melâmet eyler, -r, -]

melâmet kıldı: Kınamak, yermek, ayıplamak.

☐ Bırakdı kendi taşviriñ selâmet
 Görenler kıldı Mecnûn'ı melâmet (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 12). [melâmet kıldı, -dı, -]

melâmet-güy: Ayıplayan, yeren, azarlayan.

☐ Melâmet-güy olup açdı zebânıñ
 Nişân-ı tîr-i töhmet kıldı cânîñ (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 105). [melâmet-güy,]

melâz u melce'i: Sığınılacak yer ve sığınak.

☐ Maḥall-i feyzi oldu âsumânıñ
Melâz u melce'i ehl-i cihânıñ (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 280). [melâz u melce'i, -i, -]

melce': Sığınacak, ilticâ edecek yer, sığınak, penah, melâz.

☐ Hemîşe dergehiñdir kıblegâhım
 Deriñdir **melce'im** sensin penâhım (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 216). [melce'im, -im, -]

melek: Allah katında bulunan ve nur olarak yaratılan varlıkların her biri, melek.

☐ Anıñ emrinedir tâbi' felekler
 Añadur bende kevkebler **melekler** (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 94). [melekler, -ler]
☐ Eger olsa **melekler** 'ögr-ḥ'âhım
 Degildir kâbil-i pûziş günâhım (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 141). [melekler, -ler, -]
☐ Ümîdiñ kesdi çün Zeyd ol **melekden**
 Geçürdi nâle vü zârîñ felekden (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 57). [melekden, -den, -]
☐ Gelür ol dem **melek** fevci ḥurûşa
 Gelür ebdânda ervâḥ cûşa (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
 Mesnevi 35, Mısra 41). [melek,]

meleksen: Melek.

□ Eger hüsni-i sıfatda bir **meleksen**
Degilsen Zeyd'den ammā ki ahsen (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 117). [*meleksen, -sen, -*
]

melek-simâ: Melek yüzü.

□ Ki sen bir nâzenin-i bî-bedelsin
Bedelsiz bir **melek-sîma** güzelsin (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 92). [*melek-sîma,]*
□ Cihân-ı hûbânîñ hüsni ser-â-pâ
Olup bir **melek-sîmâda** yek-câ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 36). [*melek-sîmâda, -da*
]

melek-sîret olup: Melek huylu; temiz fitratlı.

□ Hevâ-yı nefsinî itmişdi ma'dûm
Melek-sîret olup olmuşdi ma'sûm (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 16). [*melek-sîret olup, -*
up, -]

melek-vâr: Melek gibi.

□ Yakup nefsiñ olup ma'dümü'l-âşâr
Ta'ayyüş kıldı 'âlemde **melek-vâr** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 42). [*melek-vâr,]*

melsûk olup: Bitiştirilmek, yapıştırmak.

□ Olup yek-dîgere pîçide cân-tek
Olup melsûk bâ-hem tev-emân-tek (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 242). [*melsûk olup, -up,*
-]

melûl: Boynu bükük, üzgün, mahzun.

□ Bu hâletden **melûlem** şerm-sârem
Hacâletden hemîn sîm-âb-vârem (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 83). [*melûlem, -em]*

melûl oldu: Boynu bükük, üzgün olmak.

□ İrişdi türbeye geldi fiğane
Fiğanından **melûl oldu** zamâne (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 100). [*melûl oldu, -di, -]*

memât: Ölü, ölmüş; fakir, zavallı, muhtaç.

□ Hayâtında aña olmadıñ evlâd
Memâtında künün bir dem şâd (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 22). [*memâtında, -ın, -*
da, -]
□ Memâtımdan olur âgâh Mecnûn
Gelür bu mâteme hâli diger-gün (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 107). [*memâtımdan, -*
ım, -dan]
□ Seniñ 'aşkıñla bulmuşdı hayâtı
Seniñ 'aşkıñda hem oldu **memâti** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 48). [*memâti, -i]*
□ Hâzân-ı nâ-be-hengâmı **memâtiñ**
İdüp efsürde gülzâr-ı hayâtıñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 43). [*memâtiñ, -ın]*

memnûn: Memnun, hoşnut.

□ Sen olmuşsiñ anıñ 'aşkıñda Mecnûn
O olmuşdur ber-i diğerde **memnûn** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 168). [*memnûn,]*
□ Ne bî-dâd ilesin **memnûnem** andan
Ki cevriñdir baña mahbûb cāndan (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 265). [*memnûnem, -em,*

-]

□ İfâkat buldı Mecnûn-ı ciger-hûn
Oturdı Zeyd ile mesrûr **memnûn** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 182). [*memnûn,]*

memnûn eylevüp: Sevindirmek, hoşnut etmek.

□ Peyâmı eyleyüp Mecnûn'ı memnûn
Nevâzişler iderdî Zeyd'e Mecnûn (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 87). [*memnûn eyleyüp, -*
(y)üp, -]

memnûn idüp: Sevindirmek, hoşnut etmek.

□ Bu üslûb üzre bir gün Zeyd-i dil-hûn
Virüp peygâm idüp Mecnûn'ı memnûn (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 100). [*memnûn*
idüp, -üp, -]

memnûn iderken: Sevindirmek, hoşnut etmek.

□ Olurken dem-be-dem ümmîdi efzûn
İderken hâtırñ ümmîdi memnûn (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 26). [*memnûn iderken, -*
er, -ken, -]

memnûn kılsın: Mutlu etmek. Mutluluk vermek,
bahtiyar etmek.

□ Kime mihr eylese **memnûn kılsın**
Kime mihr itmese mahzûn kılsın (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 83). [*memnûn kılsın, -*
sın, -]

memnûn oldu: Sevinmek, hoşnut olmak.

□ Pezîrâ oldu bu peymâni Mecnûn
Geçüp âşüftelikden oldu memnûn (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 174). [*memnûn oldu, -di,*
-]

men' olundu: Engellenmek, alıkoymak, önlenmek,
yasaklanmak, uzak tutulmak.

□ Sürüldi Qays cebren ol mekândan
Olundu men' Leylî dañi andan (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 28). [*men' olundu, -un-dı,*
-]

men ü mâ u tu u hest: Ben, biz, sen ve o.

□ Men ü mâ u tu u hest yek-çîz
Ki der-vañdet ne-bâşed temîz (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 353). [*men ü mâ u tu u*
hest,]

menâzil: Konaklama yerleri, duraklar, merhaleler,
menziller.

□ Menâzil pür-ğaşar târikdir reh
Beni hâl-i menâzilden kıl âgeh (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 5). [*menâzil,]*

men-i zâr: İnleyen ben.

□ Belâ birle benem peyveste hurrem
Men-i zâr iledir hurrem belâ hem (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 224). [*men-i zâr,]*

menkûb kılma: 1. Felâkete uğramış, tâlihsiz,
bahtsız, düşkün, bedbaht. 2. Gözden düşmüş, mevki
ve itibârını kaybetmiş.

□ Kerem kıl 'aybımı ser-kûb kılma

Günâhımla beni **menküb kılma** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 76*). [*menküb kılma, -ma, -*]

mensüh kalup: Hükümsüz kalmak.

□ Olup nâ-bûd âsâr-ı mürüvvet
Kalup mensüh ahkâm-ı 'adâlet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 100*). [*mensüh kalup, -up, -*]

menzil: 1. Yolcuların konakladıkları yer, konak yeri, konak. 2. İki konak arasındaki uzaklık, bir konaklık mesâfe, normal yürüyüşle bir günlük yol. 3. Varılacak yer.

□ Olur gitdükce Nâkâm 'aşk müşkil
Ta'sşukda budur evvelki **menzil** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 42*). [*menzil, -*]
□ Ne yerdür **menziliñ** ey nûr-ı dîde
Saña da za'hm-ı çeşm oldı resîde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 77*). [*menziliñ, -iñ, -*]
□ Bilüp âhîr o pîr-i dâğ ber-dil
Ne yerde olduğıñ Mecnûn'a **menzil** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 100*). [*menzil, -*]
□ İrişdi **menzile** âşüfte-ahvâl
Nühüfte tutmayup ol sırrı fi'l-hâl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 249*). [*menzile, -e*]
□ Götürdi **menzile** oldı 'arâk-ı âhen
Hamâyil itdi tîğıñ geydi cevşen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 29*). [*menzile, -e, -*]
□ Dönüp âverdegehindin bî-serencâm
İrişdi **menziline** buldı ârâm (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 6*). [*menziline, -in, -de, -*]
□ İrişdi **menzile** rencür u giryân
Kalup bir iki gün derd ile nâlân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 203*). [*menzile, -e, -*]
□ İrişdi **menzile** hâtr-şikeste
Derûnı miñnetden oldı hâste (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 203*). [*menzile, -e*]
□ İrürse **menzile** sâlik be-her hâl
Sülûkunda eger itmezse iñmâl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 231*). [*menzile, -e*]

menzil itmiş: Yer yurt hâline getirmek.

□ Ki her bir beytin ma'mûr idüp dil
Derûn-ı lafzîñ itmiş rûha menzil (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 12*). [*menzil itmiş, -miş, -*]

menzil-be-menzil: Menzilden menzile.

□ Kabîle nâzenîñâniyla yek-dil
Revâne oldılar **menzil-be-menzil** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 86*). [*menzil-be-menzil, -*]
□ Kalup nâ-çâr 'avdet dâğ-ber-dil
İdüp tayy-ı mekân **menzil-be-menzil** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 202*). [*menzil-be-menzil, -*]

menzilgâh: Menzil yeri, konak.

□ Çü **menzilgâha** irdi mihmânlar
Edâ-yı hıdmet itdi mîzbânlar (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 27*). [*menzilgâha, -a*]

menzilgeh-i maksûda: İstenilen şeyin, maksadın konağı.

□ İdüp haşmetle ka't-ı râh kâşid
Olup **menzilgeh-i maksûda** vârid (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 52*). [*menzilgeh-i maksûda, -a, -*]

menzil-i dâmâda: Damadın makamı.

□ İrişdi **menzil-i dâmâda** mahmil
O mahmil içre Leylî dâğ-ı ber-dil (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 305*). [*menzil-i dâmâda, -a, -*]

menzil-i maksûda: Varılmak istenen yer II amaç, gaye.

□ İrişdi **menzil-i maksûda** mesrûr
Hedâyâsın kılup teslîm-i gencür (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 87*). [*menzil-i maksûda, -a, -*]

merâhil: Merhaleler, yollar.

□ Gehî müyân u gâhî eşk-rîzân
Merâhil tayy idüp üftân u hîzân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 26*). [*merâhil, -*]

merâm: İstek, maksat, niyet, amaç.

□ Kader icrâ kılup cümle **merâmıñ**
Ka'zâ İbni Selâm itmişdi nâmıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 27*). [*merâmıñ, -iñ, -*]
□ Yakın oldı hemân İbni Selâm'a
Ki nâ-meysûrdur yetmek **merâma** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 336*). [*merâma, -a*]
□ Belâ-yı fırkatı kıldı te'emmül
Merâmından geçüp itdi tahammül (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 344*). [*merâmından, -in, -dan*]
□ Kılup 'ammuyyla bir müddet müdârâ
Merâmıñ kıldı âhîr âşikârâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 46*). [*merâmıñ, -iñ, -*]
□ Bulup bir 'aks-i şüret her **merâmım**
Cihânda oldı hem Nâkâm nâmım (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 123*). [*merâmım, -ım*]

merd: Yiğit, cesur, kahraman.

□ Güzîde kıldı yüz **merd-i dilâver**
Ki her ferdî idi yüz **merde** berâber (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 32*). [*merde, -e, -*]
□ Kime şemşîr ile itseydi çäre
İderdi **merdi** merkeble dü-päre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 148*). [*merdi, -i*]
□ Budur mı **merdlikde** şit-i nâmıñ
Budur mı 'ahd-i süst ü nâ-tamâmıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 11*). [*merdlikde, -lik, -de, -*]

merdâne-vâr: Yiğit gibi.

□ Cününü terk kıl ferzâne-vâr ol
Meşâf-ı 'aşkda **merdâne-vâr** ol (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 170*). [*merdâne-vâr, -*]

merd-i 'âkıla: Akıllı kimse.

□ Ki **merd-i 'âkıla** dîvâne deyirler
Velî dîvâne ferzâne deyirler (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 61*). [*merd-i 'âkıla, -a, -*]

]

merd-i bî-dili: Gönlnünü kaptırmış kişi. II. Aşık, rakip.

□ Bu **merd-i bî-dili** âzād eyle
'İnâyet kıl beni dil-şād eyle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 41). [merd-i bî-dili, -i, -]

merd-i cüvân-ser: Delikanlı adam.

□ Götürdü bir niçe **merd-i cüvân-ser**
'Azîmet kıldı anlarla berâber (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 21). [merd-i cüvân-ser,]

merd-i dānā: Akıllı, bilgin kişi. Âlim kişi.

□ Görüp bu hâleti bir **merd-i dānā**
Didi Mecnûn'a kim ey yāve-peymā (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 103). [merd-i dānā,]

merd-i dilāver: Kahraman, yiğit kimse.

□ Güzide kıldı yüz **merd-i dilāver**
Ki her ferdi idi yüz merde berâber (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 31). [merd-i dilāver,]

merd-i dūn: Alçak adamlar.

□ Bulup bir **merd-i dūn** ammā tevānger
Anı Zînet'le âhîr kıldı hem-ser (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 55). [merd-i dūn,]

merd-i hüsyār: Akı başında olan, akıllı insan.

□ Bilüp keyfiyyeti ol **merd-i hüsyār**
Serāpā hâlden oldı haber-dār (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 93). [merd-i hüsyār,]

merd-i hüsyār: Akı başında olan, akıllı insan.

□ İderken cüst-cü bir **merd-i hüsyār**
Ki olsun yāri hâlerinden haber-dār (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 27). [merd-i hüsyār,]

merd-i kem-hüş: Kötü akıl, fena şuur.

□ Hemân ol cem'den bir **merd-i kem-hüş**
İdüp Mecnûn-ı zârîñ nâlesin güş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 145). [merd-i kem-hüş,]

merd-i nüktedāna: Ince, güzel manalı sözler söyleyen kişi.

□ Kî vaktimde benim ehl-i zamāne
İderdi kîne **merd-i nüktedāna** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 48). [merd-i nüktedāna, -a, -]

merd-i sühandān: Söz söylemeyi bilen, düzgün ve güzel söz.

□ O cem'iyyetde bir **merd-i sühandān**
Bilürmiş hâl-i Mecnûn'ı kemākān (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 53). [merd-i sühandān, -dān, -]

merdüm-h'ār: İnsana zulmetmek.

□ Ki **merdüm-h'ār**lık endişesidir
Zebûn-keşlik hemîşe pîşesidir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 211). [merdüm-h'ār, -lık, -]

merdüm-i çeşmi-tek: Göz gibi insan.

□ Olup şüyî hemîşe pāsbanı
Tuturdu **merdüm-i çeşmi-tek** anı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 30). [merdüm-i çeşmi-tek,]

merdüm-i nîkū-şî'āra: İyi huylu adam.

□ Muṭṭ'ıyız **merdüm-i nîkū-şî'āra**
'Adū-yı ceng-cüyüz kîne-dāra (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 65). [merdüm-i nîkū-şî'āra,]

merfū'ül-kālem: Yükseltilmiş kalem (Şairlik mertebesi).

□ Didi ey vālid-i müşfik kerem kıl
Beni 'afv eyle **merfū'ül-kālem** kıl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 130). [merfū'ül-kālem,]

merg: Ölüm, vefat.

□ Teker ki hāncer-i bārānı peykān
O bārişden olurdu **merg** rîzān (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 54). [merg,]
□ Bulup Mecnûn'ı şahrā-yı belāda
Raķibîñ **mergini** kıldı ifāde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 10). [mergini, -in, -i, -]
□ Olupdur mürde **merg** irmezden aķdem
İdüpdür gönlnüni vāreste-i ğam (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 221). [merg,]

merg-i pederden: Babanın vefat etmesi.

□ Şabūr ol itme ğam **merg-i pederden**
Degil bir sūd hāşıl bu kederden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 259). [merg-i pederden, -den, -]

mergüb u makbül: İstenilen, arzu edilen, raĝbet gösterilen ve kabul edilen.

□ Ten-i pākiñ idüp eşk ile maĝsül
Mücehhez kıldılar **mergüb u makbül** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 266). [mergüb u makbül,]

mergżār: Çayırılık, çimenli ve sulak yer.

□ İrâdet eyleyüp bir gün şikāre
'Azîmet eylemişdi **mergżāre** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 30). [mergżāre, -e, -]
□ Gezürdü süy bā-sū **mergżārı**
Tecessüs eyliyordı kühsārı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 35). [mergżārı, -ı]
□ İrişdi Necd'de bir **mergżāre**
Nüzül itdi çemende bir kenāre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 35). [mergżāre, -e, -]

merhem: (Ar.) Yara üzerine konulan yumuşak devā.

□ İderdi dāĝını izhār-ı lāle
Koyurdu **merhem** ol dāĝ üze jāle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 18). [merhem,]

merhem iderdi: Merhem olmak.

□ İderdi zaķmına peyveste merhem
Ümid-i vaşl-ı Mecnûn'ı demādem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 21). [merhem iderdi, -er, -di, -]

merhem-i dâğ-ı derûnum: Yürek yarasının merhemi.

□ Elâ ey **merhem-i dâğ-ı derûnum**

Eyâ yağma-ger-i şabr u sükûnum (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 361). [merhem-i dâğ-ı derûnum, -um, -]

merkeb: Eşek.

□ Kime şemşîr ile itseydi çäre

İderdi merdi **merkeble** dü-päre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 148). [merkeble, -le]

merkez: Merkez.

□ Ki 'aşkıñ mebbe'i Nâkâm gamdır

Nihâyet **merkezi** dârü'l-'ademdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 92). [merkezi, -i, -]

□ Hâf-ı ruhsâr-ı yâr olduğda meşki

Nihâyet **merkeziñ** bulduğda 'aşkı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 54). [merkeziñ, -iñ, -]

mesâf: Askerlerin düzenli saflar hâlinde yaptıkları savaş, harp.

□ Çeküp her iki leşker hancer-i kîn

Meşâfı kıldılar hûn ile rengin (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 48). [meşâfı, -ı]

mesâf oldı: Savaş yapmak, harp etmek.

□ Revân oldı ser-i şemşîrden hûn

Meşâf oldı be-sân-ı rûd-ı Ceyhûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 84). [meşâf oldı, -dı, -]

mesâf-ı 'aşkda: Aşkın savaş meydanı.

□ Cünûnı terk kıl ferzâne-vâr ol

Meşâf-ı 'aşkda merdâne-vâr ol (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 170). [meşâf-ı 'aşkda, -da, -]

mesâ'il: Mesele, konu, bir şey hakkındaki bilgi.

□ Olup her iki cânib şulha mâ'il

Muvâdât ile hâll oldı **mesâ'il** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 178). [mesâ'il,]

meş'al-i vekkâd-ı nârîñ: Yol gösteren ateşin ışığı.

□ Dilimde **meş'al-i vekkâd-ı nârîñ**

İdüp elfâzda muzmer-i şerârîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 309). [meş'al-i vekkâd-ı nârîñ, -iñ, -]

meşâm: Burun.

□ Dilinde hasret-i gîşüy-ı Leylî

Meşâmında hevâ-yı büy-ı Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 4). [meşâmında, -in, -da, -]

□ Meşâmı terk idüp cânâmı büyiñ

Yetürdi âsumâna hây u hüyiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 85). [meşâmı, -ı]

meşâm-ı ârzûsın: Arzuları koklayan burun. Burnun arzusu, isteği.

□ Meşâm-ı ârzûsın kıldı meşhûn

Revân oldı diyâr-ı yâre Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 13). [meşâm-ı ârzûsın, -sın, -]

meşâm-ı cânımı: Can burnu. II Aşığın sevgilinin kokusunu almak isteyen burnu.

□ Cihânı müşğ ile âğın eyle

Meşâm-ı cânımı müşğın eyle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 38). [meşâm-ı cânımı, --ı, -mı, -]

mescûn u mahzûn: Hapsedilmiş ve hüznü.

□ İder geh Yûsuf'u **mescûn u mahzûn**

Kılur gâhî Zelîhâ'yı diger-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 11). [mescûn u mahzûn,]

mesel: Atasözü, darb-ı mesel.

□ Ki bu bir ârzûdur gayr-i mevcûd

Meşeldir bu dirlir "der-dileş bûd" (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 390). [meşeldir, -dir]

□ Dimişler bu **meşeldir** bir veliden

Şeniden key buved mânend-i dîden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 183). [meşeldir, -dir, -]

meserret: Mutluluk, sevinç.

□ Olur peydâ derûnunda **meserret**

Bulur hîffet dilinde derd-i hasret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 81). [meserret,]

□ Olup bî-hod alup hûşın **meserret**

Kalup bir dem bulup âhîr ifâkat (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 273). [meserret,]

meşğûf: Tutkun, aşık, vurgun.

□ Baña meftûn olup âvâre olduñ

Baña **meşğûf** olup bî-çäre olduñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 204). [meşğûf,]

meşğûf kıldı: Çok sevmiş, sevgiden deli divâne olmuş (kimse), âşık, mecnun yaptı; kıldı.

□ Şürâh ile olup hem-râz-ı sâkî

Beni **meşğûf kıldı** nâz-ı sâkî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 40). [meşğûf kıldı, -dı, -]

meşğûl: Bir işle uğraşmak.

□ Dilim yâr iledir **meşğûl** her ân

Ne yerde dil olursa andadır cân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 123). [meşğûl,]

□ Göñlüm seniñ 'aşkıñla **meşğûl**

Dilimde senden özge cümle mağzûl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 227). [meşğûl,]

□ Seniñ 'aşkıñladır dil öyle **meşğûl**

Ki fehm itmez su'âliñ olsa mes'ûl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 391). [meşğûl,]

□ Olup bâzîçeye **meşğûl** Nâkâm

'Abeş şubh-ı hayâtın ile şâm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 159). [meşğûl,]

meşğûl idüp: Belli bir işle uğraşma, meşgul olma.

□ Virüp revnağ demâdem inbisâta

İdüp meşğûl yarânın neşâta (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 142). [meşğûl idüp, -üp, -]

meşğûl olam: Bir işle uğraşmak.

□ Budur evlâ baña terk it beni sen

Ki kendi kārıma **meşğul olam** ben (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 148*). [*meşğul olam, -am, -*]

meşğul olupdur: Uğraşmak, meşgul olmak.

□ Havaşsım 'aşk ile **meşğul olupdur**
Diger işğalden ma'zûl olupdur (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 131*). [*meşğul olupdur, -up, -dur, -*]

meşğul-i 'aşkıñla: Aşkın meşguliyeti.

□ Olup **meşğul-i 'aşkıñla** hemäre
Seniñ 'aşkıñdan oldı bağı yäre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 133*). [*meşğul-i 'aşkıñla, -ıñ, -la, -*]

meşğul-i bî-bâk: Korkusuz, kaygısız işi olan.

□ Harîminden çıkup şeh-râha çalâk
Dili dil-dâr ile **meşğul-i bî-bâk** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 26*). [*meşğul-i bî-bâk, -*]

meşhûd olur: Görülmüş olmak, şahit olmak.

□ Olur meşhûd erbâb-ı kemäle
Ki Mecnûn mâlik olmaz ol maķâle (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 27*). [*meşhûd olur, -ur, -*]

meşhûn kıldı: Dolu, doldurulmuş olmak.

□ Meşâm-ı ârzûsın kıldı meşhûn
Revân oldı diyâr-ı yäre Mecnûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 13*). [*meşhûn kıldı, -dı, -*]

meşhûr: Meşhur, ünlü, şöhretli.

□ Şalâh-ı 'aķldan âdâbdan dūr
Olup mecnûnluğı 'âlemde **meşhûr** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 38*). [*meşhûr, -*]
□ Ğaraż Mecnûn **meşhûr**ı cihânıñ
Olup eñ 'âķılı ehl-i zamâniñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 191*). [*meşhûr, -ı, -*]

meşhûr olmuşdı: Herkesçe bilinen.

□ Lisân-ı ecnebi olmuşdı meşhûr
Velî Fars u 'Arab kalmışdı mestûr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 61*). [*meşhûr olmuşdı, -muş, -dı, -*]

meşhûr-ı zamâne: Çağın şöhretlisi.

□ İdüp Leylî'ni **meşhûr-ı zamâne**
Zebân-ı nâsda kılınış fesâne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 29*). [*meşhûr-ı zamâne, -*]

meşhûr-ı zamâne: Çağın şöhretlisi.

□ O rûtbe itdi âh-ı 'aşkıñe
Ki oldı 'aşkı **meşhûr-ı zamâne** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 376*). [*meşhûr-ı zamâne, -*]

mesihâ-veş: Hz. İsa gibi.

□ Tehî-dil ol **Mesihâ-veş** cihândan
Semâya kıl güzer bu hâkdândan (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 237*). [*mesihâ-veş, -*]

meşk: Ders.

□ Hâf-ı ruhsâr-ı yâr olduķda **meşķi**
Nihâyet merkeziñ bulduķda 'aşķı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 53*). [*meşķi, -i*]

meşk ü tārân eylemişdi: Alıştırma yapmak ve karanlık eylemek.

□ Cihânı eylemişdi meşk ü tārân
Be-sân-ı hâtır-ı mâtem-güzārân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 3*). [*meşķ ü tārân eylemişdi, -miş, -di, -*]

mesken: Oturulan, ikâmet edilen yer, ev, konut, ikâmetgâh.

□ Didi ey 'aşķ-ı nālân daķı sen
'Abeş itme beyâbân içre **mesken** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 152*). [*mesken, -*]
□ Ki senden şekve itseydim eger ben
İder miydım bu vahşetgâhı **mesken** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 232*). [*mesken, -*]
□ Gözün kanı idüp kühi mülevven
Kıluben la'l-veş seng içre **mesken** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 206*). [*mesken, -*]
□ Tıutup bir hâne-i hâlîde **mesken**
Anı kıldı behiş-âsâ müzeyyen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 45*). [*mesken, -*]

mesken kıldı: Mekân edinmek veya tutmak.

□ Götürdi beytû'l-ahzânıñ o yerden
Gidüp bâbı evinde kıldı mesken (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 28*). [*mesken kıldı, -dı, -*]

mesken kılup: Mekân edinmek veya tutmak.

□ Civar-ı hâne-i Leylî de ol zâr
Kılup mesken iderdi nâle her bâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 72*). [*mesken kılup, -up, -*]

meşmûm: Koklanmış.

□ Teniñ **meşmûm** idüp müşğ-i ter ile
Kılup tatyib 'ud u 'anber ile (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 175*). [*meşmûm, -*]

mesrûh idersin: Şerh etmek, açıklamak.

□ Nedir Nâkâm bu ķavl-i mükerrerr
Ki **mesrûh idersin** şerh-i diğer (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 194*). [*mesrûh idersin, -er, -sin, -*]

mesrûr: Sevinçli.

□ İrişdi menzil-i maķşûda **mesrûr**
Hedâyâsın kılup teslim-i gencür (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 87*). [*mesrûr, -*]
□ İfâķat buldı Mecnûn-ı ciger-hûn
Oturdı Zeyd ile **mesrûr** memnûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 182*). [*mesrûr, -*]

mesrûr olup: Sevinçli, mutlu, memnun olmak.

□ Bilüp maķşûdumı ķâşid hemân-dem
Teşekkür eyleyüp **mesrûr olup** hem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 80*). [*mesrûr olup, -up, -*]

mesrūr u memnūn: Mutlu ve sevinçli.

□ İdüp maḥbūbı nāmıñ gūş Mecnūn
Revān oldı o ān **mesrūr u memnūn** (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 10, Mısra 268). [mesrūr u
memnūn,]

meşşāta: Gelini süsleyen kadın.

□ Olup **meşşātası** endüh-ı ḥasret
Virüldi çihre-i Leylā'ya zīnet (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 22, Mısra 133). [meşşātası, -sı]

mest: Sarhoş, kendinden geçmiş.

□ Gerekdūr böyle olsun **mest** Nākām
İden bezm-i belāda nūş bir cām (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 6, Mısra 113). [mest,]
□ Benem **mest ü ḥarāb** pāy der-gil
Olur mı **mestde** āşūftede dil (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 7, Mısra 52). [mestde, -de, -]
□ Baña gāhı diyorlar büt-perestem
Gehī dirler ḥarāb ūftāde **mestem** (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 7, Mısra 36). [mestem, -em]
□ Ki ben bir 'āşık-ı sāgar-bedestem
Temāşā-yı ruh-ı sākīyle **mestem** (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 9, Mısra 48). [mestem, -em]
□ Muḥabbet cāmınıñ peyveste **mesti**
Bahāristān-ı 'aşkıñ muğ-peresti (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 26, Mısra 11). [mesti, -i]
□ Olaydñ bezmde sen bāde-der-dest
Olaydım ben o cām-ı nūşdan **mest** (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 27, Mısra 382). [mest,]

mest it: Sarhoş etmek.

□ Beni bu cām ile peyveste **mest it**
Hemīşe 'āşık-ı sākī-perest it (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 9, Mısra 49). [mest it,]

mest it: Sarhoş etmek.

□ Anı peymāne-peymā-yı elest it
Mey-i ḥumḥāne-i gayb ile **mest it** (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 30, Mısra 310). [mest it,]

mest olmak: Kendinden geçmek, sarhoş olmak.

□ Nedir bu **mest olmak** cām-ı Cem'siz
Nedir bu büt-perest olmak şanemsiz (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 10, Mısra 183). [mest olmak, -
mak, -]

mest olmuşam: Sarhoş olmak.

□ Çü ben bñy-ı gül ile olmuşam **mest**
Degildir mümkin olmak bāde der-dest (Mecnūn u
Leylī (Nākām), Mesnevi 30, Mısra 199). [mest
olmuşam, -muş, -am, -]

mest olup: Kendinden geçmek, sarhoş olmak.

□ O kimse **mest olup** olduysa bñ-hūş
Anı pñr-i muğān eyler der-āğūş (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 1, Mısra 5). [mest olup, -up, -]

mest ü fütāde: Sarhoş ve düşkün biçare.

□ Çü oldı bāde-keş **mest ü fütāde**
Cemālīñ eyledi sākī küşāde (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 37, Mısra 269). [mest ü fütāde,]

mest ü ḥarāb: Sarhoş, kendinden geçmiş, perişan.

Kendinden geçmiş.

□ Benem **mest ü ḥarāb** pāy der-gil
Olur mı mestde āşūftede dil (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 7, Mısra 51). [mest ü ḥarāb,]

mest ü ḥurrem: Sarhoş ve şen.

□ Bilüp keyfiyeti Leylā hemān-dem
Revān oldı devān **mest ü ḥurrem** (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 33, Mısra 146). [mest ü ḥurrem,]

mest ü lā-übālī: Kayıtsız ve kendinden geçmiş.

□ Beni kıl öyle **mest ü lā-übālī**
Ki dilde ḳalsun miḥnet-i ḥayālī (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 35, Mısra 45). [mest ü lā-übālī,]

mestān: Sarhoş.

□ Didi ey küşe-i ḡafletde **mestān**
Cehālet-pişegān u ḥod-perestān (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 25, Mısra 21). [mestān,]

mest-h'āb: Sarhoşluğun mahmurluğu, uykusu.

□ O çeşm-i mest **mest-h'ābdır** mı
O ḡisū tāb-ender-tābdır mı (Mecnūn u Leylī (Nākām),
Mesnevi 37, Mısra 151). [mest-h'ābdır, -dır, -]

mesti: Sarhoş.

□ Yeter Nākām bu ḡaflet bu **mesti**
Yeter inşāf kıl bu ḥod-peresti (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 28, Mısra 235). [mesti,]

mest-i bāde: Şarabın sarhoşu.

□ Anı sākīsi eyler **mest-i bāde**
Hemān miḳdār kem olmuş arada (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 1, Mısra 3). [mest-i bāde,]

mest-i cām-ı 'isret: İçki kadehinin sarhoşluğu.

□ Kılur bir fevci **mest-i cām-ı 'isret**
İder bir fevci pā-māl-i mezellet (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 31, Mısra 5). [mest-i cām-ı 'isret,
]

mest-i cām-ı vuslat: Kavuşma şarabının sarhoşluğu.

□ Ḥarīm-i bezm-i ḥāş-ı vaḥdet idi
Hemīşe **mest-i cām-ı vuslat** idi (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 34, Mısra 34). [mest-i cām-ı
vuslat,]

mest-i ebed: Sonsuz sarhoşluk.

□ Hemān meyle dilim **mest-i ebed** kıl
Beni vāreste-i ḳayd-ı ḥired kıl (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 35, Mısra 31). [mest-i ebed,]

mest-i h'āb: Uyku sarhoşu.

□ Şakın Nākām **mest-i h'āb** olma
Bu ḡafleḥānede bñ-tāb olma (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 23, Mısra 231). [mest-i h'āb,]

mest-i hevāvem: Hevesli sarhoş.

□ Gümān itme ki ben **mest-i hevāvem**
Perestār-ı hevā-yı māsivāyem (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 26, Mısra 149). [mest-i hevāyem, -
(y)em, -]

mest-i mey-i bñ-reng [ü] bñvem: Kokusuz ve renksiz

şarabın mestiyim, sarhoşuyum.

□ Eger Nākām bī-cām u sebūyem

Dili **mest-i mey-i bī-reng [ü] būyem** (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 16, Mısra 38). [mest-i mey-i bī-reng [ü] būyem,]

mest-i mey-i nāb idüp: Saf şarabın sarhoşu olmak(etmek).

□ İdüp bir beni mest-i mey-i nāb

Beni kıl ol mey-i nāb ile sīr-āb (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 35, Mısra 17). [mest-i mey-i nāb idüp, -üp, -]

mest-i şarāb: Şarabın sarhoşu.

□ Teğafül eyleme sākī şitāb it

Virüp bāde beni **mest-i şarāb** it (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 35, Mısra 44). [mest-i şarāb,]

mest-i şarāb: Şarabın sarhoşu.

□ Teğafül eyleme sākī şitāb it

Virüp bāde beni **mest-i şarāb** it (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 35, Mısra 44). [mest-i şarāb,]

mest-i şarāb-ı cāvidānī: Ebedî şarabın sarhoşluğu.

□ Olup **mest-i şarāb-ı cāvidānī**

Atup bir hatve geçdiler cihām (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 34, Mısra 59). [mest-i şarāb-ı cāvidānī,]

mest-i zevk-i dīdār: Güzel yüzünün şarhoşu.

□ Olursun sen de **mest-i zevk-i dīdār**

İdersin dem-be-dem seyr-i ruh-ı yār (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 30, Mısra 105). [mest-i zevk-i dīdār,]

mestmend: Mest olan, sarhoş.

□ Za'ifem nā-tevānem **mestmendem**

Kemend-i firkatīñle pāy-bendem (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 27, Mısra 327). [mestmendem, -em, -]

mestür kaldı: Gizli kalmak, örtülü kalmak.

□ Ki Nevfel çünki şulha oldı mecbür

Dilinde nār-ı kine kaldı mestür (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 19, Mısra 4). [mestür kaldı, -dı, -]

mestür kalmışdı: Gizli kalmak, örtülü kalmak.

□ Lisān-ı ecnebī olmuşdı meşhūr

Velī Fars u 'Arab kalmışdı mestür (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 38, Mısra 62). [mestür kalmışdı, -miş, -dı, -]

mes'ül olsa: Mecbur olmak, sorumlu olmak.

□ Seniñ 'aşkıñladır dil öyle meşğül

Ki fehmiñ su'ālīñ olsa mes'ül (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 27, Mısra 392). [mes'ül olsa, -sa, -]

metā'-ı ekremim: Cömertliğin; lutfun serveti.

□ Didi ey vālid-i vālā maķāmım

Meţā'-ı ekremim şāh-ı kirāmım (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 10, Mısra 212). [meţā'-ı ekremim, -im, -]

metin: Sağlam, dayanıklı.

□ Egerçi rişte-i 'ahdiñ **metindir**

Der-i dürciñ metin ü āhenindir (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 27, Mısra 355). [metindir, -dir]

metin ü āhenindir: Dayanıklı ve sağlam.

□ Egerçi rişte-i 'ahdiñ **metindir**

Der-i dürciñ **metin ü āhenindir** (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 27, Mısra 356). [metin ü āhenindir, -dir, -]

metrük: Terk edilmiş.

□ Güni böyle geçüp İbni Selām'ın

İdüp **metrük** icrā-yı merāmın (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 22, Mısra 358). [metrük,]

□ Velikin olmayup nefsiñ gulāmı

İdüp **metrük** bu mezmüm kāmı (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 34, Mısra 56). [metrük,]

me'vā: Sığınacak yer, makam, yurt, mesken.

□ Kalurdı bir kabīle anda **me'vā**

Ki bu **me'vā** idi me'vā-yı Leylā (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 5, Mısra 18). [me'vā,]

□ Şikārı terk kıldı itdi 'avdet

Revān **me'vāsına** kıldı 'azīmet (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 15, Mısra 42). [me'vāsına, -sı, -na]

me'vā buldı: Yurt bulmak, mesken bulmak.

□ Bürehne oldı tutdı rāh-ı şahrā

Fenā-ender-fenāda buldı me'vā (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 6, Mısra 112). [me'vā buldı, -dı, -]

me'vā kalurdu: Sığınacak yer kalurdu; makam, yurt, mesken olurdu.

□ Kalurdı bir kabīle anda me'vā

Ki bu me'vā idi me'vā-yı Leylā (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 5, Mısra 17). [me'vā kalurdu, -urdu, -]

me'vā-yı leylā: Leylā'nın yurdu. Leylā'nın mahallesini.

□ Kalurdı bir kabīle anda me'vā

Ki bu me'vā idi **me'vā-yı Leylā** (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 5, Mısra 18). [me'vā-yı leylā,]

mevc urup: Dalgalanmak. Dalga vurmak.

□ Tarafdārān-ı Leylī fevc-bā-fevc

Be-sān baħr-i bī-pāyān urup mevc (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 18, Mısra 164). [mevc urup, -up, -]

mevc urup: Dalgalanmak. Dalga vurmak.

□ Tarafdārān-ı Leylī fevc-bā-fevc

Be-sān baħr-i bī-pāyān urup mevc (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 18, Mısra 164). [mevc urup, -up, -]

mevcūd: Var olan, bulunan.

□ Ne ümmīdi elinde dest-i maķşūd

Ne derdiñ dimege hem-derd **mevcūd** (Mecnûn u Leylî (Nākām), Mesnevi 22, Mısra 56). [mevcūd,]

□ İdüp Mecnûn'ı bu peygām hoşnūd

Diinde oldı bir ümmīd **mevcūd** (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 26). [mevcûd,]

□ Degildi sū'-i niyyet anda **mevcûd**

Ki ortadan ğaraẓ olmuşdı nâ-bûd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 251). [mevcûd,]

mevcûd itdi: Var etmek, ortaya çıkarmak.

□ Ki tâ **mevcûd itdi** tâb u tevânım

Yakıldı âteş-i âlâma canım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 79). [mevcûd itdi, -di, -]

mevkûf: (Ar.) Vakfedilmiş, kendini adanmış.

□ Eger sîm ü zere **mevkûf** ise kâr

Revâne eyleyem ħar-vâr ħar-vâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 51). [mevkûf,]

□ Didi ey pîr artık eyleme ğam

Saña **mevkûfdur** bu emr-i mübhem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 116). [mevkûfdur, -dur]

mevrûs mâlîm: Miras kalan malım.

□ Pederden cedden **mevrûs mâlîm**

Ne kim var idiyse mülk-i helâlim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 107). [mevrûs mâlîm, -ım, -]

mevsim: 1. Bir takvim yılının iklim şartları bakımından farklılıklar gösteren ve ilkbahar, yaz, sonbahar, kış diye adlandırılan dört bölümünden her biri. 2. İçinde bulunulan zaman.

□ Bu **mevsimde** bu vakt-i cân-fezâda

Ki büy-ı 'aşk idi peydâ hevâda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 11). [mevsimde, -de]

mevt-i fenâdır: Kötü ölüm.

□ Ser-encâmı gene **mevt-i fenâdır**

Kemâli hem zevâle müntehâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 77). [mevt-i fenâdır, -dur, -]

mey: Bade, şarap. II Aşk.

□ Beni hem eyleyen ser-mest Nâkâm

Hemân **meydir** hemân pîr ü hemân câm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 24). [meydir, -dir]

□ Kadeh bir pîr bir meyhâne birdir

Meyi bir ħumdadır peymâne birdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 16). [mey, -i]

□ Niçe sâkî ki rûyî bedr-i enver

Niçe **mey** reşk-bağş-ı âb-ı Kevşer (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 18). [mey,]

□ Niçe sâkî ki qaddi dil-keş idi

Niçe **mey** kim şarâb-ı bî-ğes idi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 20). [mey,]

□ Niçe sâkî ki mihr-i 'âlem-efrûz

Niçe **mey** kim şerâr-ı ħânümân-sûz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 22). [mey,]

□ O **meyden** virme kim 'akla ziyândır

O **meyden** vir kim ol rûh-ı revândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 5). [meyden, -den]

□ O **meyden** virme kim 'akla ziyândır

O **meyden** vir kim ol rûh-ı revândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 6). [meyden, -den]

□ O **meyden** virme kim aşl-ı ħatâdır

O **meyden** vir kim ol dâniş-fezâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 7). [meyden, -den]

□ O **meyden** virme kim aşl-ı ħatâdır

O **meyden** vir kim ol dâniş-fezâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 8). [meyden, -den]

□ Geçer dâreynden elbette Nâkâm

Bu **meyden** kim ki nûş cylese bir câm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 62). [meyden, -den]

□ Dilim âşüftedir ben bî-delîlem

Elim tut sâkiyâ **mey** vir 'alîlem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 8). [mey,]

□ Ħani mînâ ħani sāğar ħani **mey**

Getür câmı baña **mey** vir pey-â-pey (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 27). [mey,]

□ Ħani mînâ ħani sāğar ħani **mey**

Getür câmı baña **mey** vir pey-â-pey (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 28). [mey,]

□ O **meyden** kim şarâb-ı ğaybdır ol

Sezâ-yı meclis-i lâ-raybdır ol (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 11). [meyden, -den]

□ O **meyden** vir kim oldur bâde-i pāk

Şafâ-bağş-ı dil-i erbâb-ı idrāk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 13). [meyden, -den]

□ O **meyden** vir kim andan eyleyen nûş

Olup yek-ser vücûdı dâniş ü hûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 21). [meyden, -den]

□ O **meyden** kim odur perverde-i rûh

Odur tûfân-ı ğamda keşt-i Nûh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 29). [meyden, -den]

□ Getür sâkî **meysi** dâniş-füzûdı

İdüp leb-rîz câm-ı ğam-züdüdü (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 9). [mey, -i]

□ Hemân **meyle** dilim mest-i ebed kıl

Beni vâreste-i kayd-ı ħired kıl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 31). [meyle, -le]

mev ü mahbûbdan: Şarap ve dilber.

□ Gehî şerh eyleyüp âsüdegândan

Mey ü mahbûbdan zevk-i cihândan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 240). [mey ü mahbûbdan, -dan, -]

mev virüp: İçki sunmak.

□ Ħarâbat-ı ta' aşukda peyâpey

Virüp her devrde bir 'aşıka mey (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 2). [mey virüp, -üp, -]

mev virüp: Şarap vermek II kendinden geçirmek.

□ Peyâpey **mey virüp** ter kıl dehânım

Ki olsun vücûdın gûyâ zebânım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 31). [mey virüp, -üp, -]

mevdân: 1. Geniş yer, açıklık, saha. 2. savaş alanı. 3. yarışma, oyun yeri.

□ Eger Nevfel olursa ceng-cüyân

Bu şemşir işte bu ħancer bu **mevdân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 64). [mevdân,]

mevdân-ı belâda: Bela meydana, keder sahası. Dünya.

□ Bu dârü-gırde bu tengnâda

Bu ceng içre bu **mevdân-ı belâda** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 88). [mevdân-ı belâda, -da, -]

mevdân-ı cihâne: Dünya meydana, dünya.

□ Gelenler cümle **meydân-ı cihâne**
Hâdeng-i mergedir bir bir nişâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 69). [meydân-ı cihâne, -
e, -]

meydân-ı rezmiñ: Savaş meydanı.
□ Yeli şîr-efkeni **meydân-ı rezmiñ**
Çerâğ-ı rûşeni eyvân-ı bezmiñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 11). [meydân-ı rezmiñ, -
iñ, -]

mey-güsâr ol: Şarap içmek.
□ Hemîşe şâdmân ol **mey-güsâr ol**
Ne âteşde yakıl ne dâğ-dâr ol (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 207). [mey-güsâr ol,]

mey-i 'aşk: Aşk şarabı.
□ Mey-i 'aşk ile kim Kays oldu der-cüş
O şûh-ı mehveşi kıldı der-âğûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 43). [mey-i 'aşk,]

mey-i câvid: Sonsuz, ebedî, kalıcı, bâkî şarap.
□ Lebinden geh **mey-i câvid** idüp nûş
İdeydim geh seni cân-tek der-âğûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 385). [mey-i câvid,]

mey-i humhâne-i gayb: Gayb meyhanesinin şarabı.
□ Anı peymâne-peymâ-yı elest it
Mey-i humhâne-i gayb ile mest it (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 310). [mey-i humhâne-i
gayb,]

mey-i nâb: Halis şarap.
□ İdüp bir beni mest-i **mey-i nâb**
Beni kıl ol **mey-i nâb** ile sır-âb (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 18). [mey-i nâb,]

mevistân: Şarap ülkesi, meyhane.
□ Hevâyî nîzeler kıldı neyistân
Zemîni hûn-ı ser-bârân **mevistân** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 86). [mevistân,]

meyl: Bir kimse veya şeye diğerlerinden fazla eğilim,
sevgi, istek ve ilgi gösterme, temâyül.
□ Anı kim eylemiş dîvâne Leylî
O dîvâne ider mi gayra **meyli** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 84). [meyli, -i]
□ Ne Leylî maẖẖ Mecnûn idi **meyli**
Ne Mecnûn **meyli** ancak 'aşk-ı Leylî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 69). [meyli, -i]
□ Ne Leylî maẖẖ Mecnûn idi **meyli**
Ne Mecnûn **meyli** ancak 'aşk-ı Leylî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 70). [meyli, -i]
□ Meger yok mı daẖi Leylâ'ya **meyli**
Ki itmez ârzû-yı vâsl-ı Leylî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 195). [meyli, --i]
□ Seni bed-hâl idüpdür 'aşk-ı Leylî
Velîkin Leylî'niñ yok sende **meyli** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 86). [meyli, -i, -]
□ Muḥabbet maẖẖarı ya 'nî ki Leylî
Bulup şiddet dilinde 'aşk **meyli** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 8). [meyli, -i]
□ Velî dil-serd idi Leylî anıñla
Degildi yek-cihet **meyli** anıñla (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 22). [meyli, -i]
□ Kûnûn var ise sende vaşl **meyli**
Bu bezm-i ḥâş bu vuşlat bu Leylî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 207). [meyli, -i]

meyl ü mihri: İlgi ve sevgi.
□ Sañadır **meyl ü mihri** âşikârâ
Hirâsından ider ammâ müdârâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 109). [meyl ü mihri, -i, -
]]

meyl-i dâne: Tohum tanesine meyl etmek.
□ Cihânda kim ki kılsa **meyl-i dâne**
Anı der-dâm idüp âḥîr zamâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 105). [meyl-i dâne,]

meyl-i sivâ: Allah'tan başka şeylere meyletmek, istek
duymak.
□ Dilim kim 'aşkıñ ile hem-nesfesdir
Daẖi **meyl-i sivâ** bî-câ hevesdir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 404). [meyl-i sivâ,]

mevt-i bî-hûş: Ölümün sersemliği.
□ Mişâl-i kâlib-ı bî-rûḥ ḥâmûş
Düşüp seng üzre ḳalmış **mevt-i bî-hûş** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 40). [mevt-i bî-
hûş,]

me'yûs: Ümitsiz, ye'se düşmüş, ümidi kesik.
□ Esîr-i zâr olup olmuşdı maḥbûs
Hemîşe teng-i dil peyveste **me'yûs** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 12). [me'yûs,]

me'yûs oldu: Ümitsiz, karamsar bir duruma düşmek,
üzülmek.
□ 'Îlâcından çeküp el oldu me'yûs
O olup nâ-çâr şâbir kıldı efsûs (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 277). [me'yûs oldu, -dı, -
]]

me'yûs oldu: Ümitsiz, karamsar bir duruma düşmek,
üzülmek.
□ Tâlebkâr-ı kenâr u bûs oldu
Tâleb ma'kûs olup **me'yûs oldu** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 318). [me'yûs oldu, -dı, -
]]

me'yûs oldılar: Ümitsiz, karamsar bir duruma
düşmek, üzülmek.
□ İdüp her laḥẖa biñ efsûs zâḥîr
Çeküp âḥ oldılar me'yûs âḥîr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 262). [me'yûs oldılar, -
dı, -lar, -]

me'yûs olup: Ümitsiz, karamsar bir duruma düşmek,
üzülmek.
□ Ben itdüm cürmî sen maḥbûs olduñ
Esîr-i bend olup me'yûs olduñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 80). [me'yûs olup, -up, -]

mezâd: Alıcıların toplu olarak bulunduğu bir yerde
arttırma yoluyla yapılan satış.
□ Şarıldı boynuna ol pāk-zâdîñ
Kenâr-ı büseniñ açdı **mezâdîñ** (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 236). [mezâdîñ, -iñ, -]

mezâhir: Ortaya çıkma, görünme, tecelli etme yerleri.

□ Feyz-i 'aşkından Nâkâm âhir
Olur esrâra 'âşıklar **mezâhir** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 226). [mezâhir,]

mezâr: Bir kimsenin öldükten sonra gömüldüğü yer, kabir.

□ Fiğân kim ölmeden ben bahtı kara
Götürmüşler beni zinde **mezâra** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 298). [mezâra, -a, -]
□ Müretteb oldu bir dil-gîr 'imârî
Müheyyâ oldu mehcürân **mezârî** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 132). [mezârî, -i, -]
□ Bu gamla irtihâl itsem gerekdir
Mezâra derd ile girsem gerekdir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 194). [mezâra, -a, -]
□ Mezârîñ git ziyâret eyle bârî
O pîrîñ bir zamân ol sügvârî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 23). [mezârîñ, -iñ, -]
□ Şitâb it durma böyle lâ-übâlî
Mezârîñ hakiniñ ol rûy-mâlî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 26). [mezârîñ, -iñ, -]
□ Mezârîñ şüşesin kıldı der-âğuş
Öpüp hâk-i mezârî oldu bî-hüş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 41). [mezârîñ, -iñ, -]
□ İdüp hün-pâş çeşm-i eşk-bârîñ
Der-âğuş eyledi mâmî **mezârîñ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 34). [mezârîñ, -iñ, -]
□ 'Arûs-ı tâze-tek defn it **mezâra**
Ki itmiş bağırmı gam pâre pâre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 119). [mezâra, -a]
□ Bulup şöhet olup âgâh-ı 'âlem
Mezârî oldu hâcetgâh-ı 'âlem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 224). [mezârî, -i, -]
□ Nümâyân oldu Leylî'niñ **mezârî**
Elinden gitdi Mecnûn'ıñ kararı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 93). [mezârî, -i]
□ Bu âvâzî ki mecnûn eyledi güş
Mezârîñ şüşesin kıldı der-âğuş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 212). [mezârîñ, -iñ, -]
□ Küşâde kıldılar Leylî **mezârîñ**
Gül-âgîn itdiler Mecnûn kenârîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 267). [mezârîñ, -iñ, -]

mezâr-ı leylî'yi: Leylâ'nın Mezarı.

□ Mezâr-ı Leylî'yi bûs itdüğü dem
Çeküp feryâd efsûs itdüğü dem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 37). [mezâr-ı leylî'yi, -yi, -]

meze: İçki içilirken yenilen yiyecek II Eğlence.

□ Mezeydi nuql idi hengâm-ı mestî
Turuncı ğabğabî bādâm-ı mestî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 35). [mezeydi, --y-di, -]

mezer: Mezar.

□ Her iki türbet üzre oldu müyâ
Her iki **mezerde** oldu cebîn-sâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 36). [mezerde, -de, -]

mezmûm: Kötülenmiş, beğenilmemiş, yerilmiş.

□ Velîkin olmayup nefsiñ gulâmı
İdüp metrûk bu **mezmûm** kâmı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 56). [mezmûm,]

me'zûn kıldı: Bir işle meşgul olabilme salahiyetini sağlamak.

□ Çü Zeyd-i hânde-rûyî gördi Mecnûn
Hużûra bâr virdi kıldı me'zûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 80). [me'zûn kıldı, -dı, -]

mi: "mi" soru edatı.

□ Anı kim eylemiş dîvâne Leylî
O dîvâne ider **mi** gayra meyli (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 84). [mi,]
□ Hîtâb itdi didi kim âh ey gül
Gerekmez **mi** saña bî-çâre bülbül (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 34). [mi,]
□ Dağı yitmez **mi** bî-ârâm olmak
Bu rûtbe beyhude bed-nâm olmak (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 149). [mi,]
□ Eger olsaydı bende rişte-i kâr
İder **miydîm** beni ben 'âşık-ı zâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 224). [miydîm, -y, -di, -m]
□ Vîrîrler **mi** gülî gülşende bâde
Vîrîrler **mi** o hûrî dîv-zâde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 137). [mi,]
□ Vîrîrler **mi** gülî gülşende bâde
Vîrîrler **mi** o hûrî dîv-zâde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 138). [mi,]
□ Fiğân itdükde gül 'aşkından bülbül
Anı sâkit ider **mi** bü-yî sünbül (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 54). [mi,]
□ O demler kim benimle söylemişdiñ
Benimle böyle **mi** 'ahd eylemişdiñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 188). [mi,]
□ Ki senden şekve itseydim eger ben
İder **miydîm** bu vahşetgâhî mesken (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 232). [miydîm, -ydîm]
□ O kim fermüş ider kendi şühûdîñ
İder **mi** fehm dîğerler vücûdîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 50). [mi,]
□ İder **mi** yâd Mecnûn-ı zebûnı
Şorur mı hiç ben bahtı nikûnı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 95). [mi,]
□ Anı kim eylemiş nâ-kâm takdîr
Anı bî-kâm ider **mi** hiç tedbîr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 188). [mi,]
□ Görüm kim niçedir râh-ı belâda
Sebât üzre **midir** şart-ı vefâda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 66). [midir, -dir]

mi: "Mı " soru eki.

□ Zuhûra çıkısa da her târdan nûr
Her âteşden olur **mi** âteş-i Tûr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 78). [mi,]
□ Nigâra olmayanlar 'âşık-ı yâr
Olur **mi** hâl-i 'âşıkdan haber-dâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 58). [mi,]
□ Benem mest ü harâb pây der-gil
Olur **mi** mestde âşîftede dil (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 52). [mi,]
□ Revâdır **mi** gören olur **mi** lâyıq

Ki ma'şûk ile itsün ceng 'aşık (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 125). [mi,]

□ Ki ey ümmîd-bahş u süst-i peymân Budur **mi** resm-i 'ahd-i nâm-dârân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 10). [mi,]

□ Revâdir **mi** gören olur **mi** lâyıķ Ki ma'şûk ile itsün ceng 'aşık (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 125). [mi,]

□ İder mi yâd Mecnûn-ı zebûnı Şorur **mi** hîç ben bahtı nikûnı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 96). [mi,]

□ Revâ **mi** ben kalam firâatde müyân Enîn ü eşk-rîz ü Leylî gûyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 351). [mi,]

□ Zebûndur **mi** o murğ-ı per-şiksete Diger-gündür **mi** ol bî-çâre haste (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 119). [mi,]

□ Zebûndur **mi** o murğ-ı per-şiksete Diger-gündür **mi** ol bî-çâre haste (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 120). [mi,]

□ Anıñ hâlinde olmuşsun **mi** âgâh Kimiñ 'aşkı ğamından eyliyor âh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 33). [mi,]

□ Olur **mi** yâ Rab ol feruḥ eşer-dem Olaydım 'işret-i vaşlîñla hurrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 245). [mi,]

□ Benim cismim değil senden eşersiz Olur **mi** sâye-i cism mu'tebersiz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 314). [mi,]

□ Hayâtımda daḥi yok ihtimâlim Yakın **mıdır** bu demde irtihâlim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 102). [mıdır, -dır]

□ O çeşm-i mest mest-h'âbdır **mi** O gîsü tâb-ender-tâbdır **mi** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 151). [mi,]

□ O çeşm-i mest mest-h'âbdır **mi** O gîsü tâb-ender-tâbdır **mi** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 152). [mi,]

□ O çihre öyle pertev-dâr[dır] **mi** O lebler öyle şekker-bârdır **mi** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 155). [mi,]

□ O çihre öyle pertev-dâr[dır] **mi** O lebler öyle şekker-bârdır **mi** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 156). [mi,]

□ Kılup tâbende eyvân-ı behiştî Ḥâcel kıldıñ **mi** hûrân-ı behiştî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 162). [mi,]

□ Maķamıñ cennetü'l-me'vâ **mıdır** yâ Mekânıñdır riyâz-ı ḥuld-ı a'lâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 157). [mıdır, -dır]

mi'cer: Kadınlara mahsus bir nevi baş örtüsü.

□ Başından **mi'ceriñ** atdı kenâre Kabasın yek-ser itdi pâre pâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 159). [mi'ceriñ, -iñ, -]

mi'cer-i sırrı: Sır örtüsü.

□ Öpüp Leylî kudüm-i mâderinden Götürdi **mi'cer-i sırrı** serinden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 74). [mi'cer-i sırrı, -ı, -]

miftâh-ı zebânı: Dilin anahtarı.

□ Edâ-yı hoşla **miftâh-ı zebânı**

Küşâd itdi dürr-i genc-i nihânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 89). [miftâh-ı zebânı, -ı, -]

miḥlâb-ı tevânım: Yırtıcı hayvan pençesinin gücü.

□ Olup nâ-bûd **miḥlâb-ı tevânım** Tezerv olmuş benim hem-âşiyânım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 327). [miḥlâb-ı tevânım, -ım, -]

miḥmân: Konuk, misafir.

□ Çü menzilgâha irdi **miḥmânlar** Edâ-yı ḥıdmet itdi mîzbânlar (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 27). [miḥmânlar, -lar]

□ Ki Leylî ḥânemizde **miḥmândır** Anıñla ḥânemiz firdevs-i sândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 263). [miḥmândır, -dır]

□ İdüp Mecnûn'ını **miḥmân** dîdâr Nîķâbıñ açdı kıldı 'arż-ı ruḥsâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 117). [miḥmân,]

□ Getür ol derdmend-i nâ-tevânı Vişalim ḥ'ânına **miḥmân** kıl anı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 68). [miḥmân,]

□ Baña **miḥmân** kıl o rûḥ-ı revânı O olsun **miḥmân** ben mîzbânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 72). [miḥmân,]

□ İdüp pîrâste ḥüsnüñ o meh-veş Vücûduñ eyledi **miḥmâna** pîş-keş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 232). [miḥmâna, -a]

□ Gelüp **miḥmânıñ** istikbâl kıldı Teniñ miḥmânına pâ-mâl kıldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 149). [miḥmânıñ, -ıñ]

□ Gelüp miḥmânıñ istikbâl kıldı Teniñ **miḥmânına** pâ-mâl kıldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 150). [miḥmânına, -ın, -a, -]

□ Kılup **miḥmânını** dil-şâd Leylî İdüp ta'zîmini müzdâd Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 223). [miḥmânını, -ın, -ı, -]

miḥmân kıl: Misafir etmek.

□ Baña **miḥmân kıl** o rûḥ-ı revânı O olsun miḥmân ben mîzbânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 71). [miḥmân kıl,]

miḥmân-ı 'azîziñ: Yüce, kıymetli misafir.

□ Götürdi kaşra **miḥmân-ı 'azîziñ** Fedâ kıldı aña cân-ı 'azîziñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 211). [miḥmân-ı 'azîziñ, -iñ, -]

miḥmân-ı ḥ'ânı: Sofranın misafiri.

□ İderdi gâh u geh **miḥmân-ı ḥ'ânı** Şorurdu süz-ı pinḥânıñ nihânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 77). [miḥmân-ı ḥ'ânı, -ı, -]

miḥnet: 1. Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. 2. Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ızdırap. 3. Belâ, âfet, musibet.

□ Ki o **miḥnetde** kalmış öyle nâlân Sen âsâyişde böyle şâd u ḥandân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 51). [miḥnetde, -de]

□ Yeter **miḥnet** yiter ḥasret yeter derd
Yeter olma daḥi bī-cā cihān-gerd (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 179). [*miḥnet*,]

□ Naşîbî herkesin olduğda kısmet
Benim de kısmetim olmuş bu **miḥnet** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 228). [*miḥnet*,]

□ Bu **miḥnet** kim beni kılmış ihâta
Mecâlim kalmışdır inbisâta (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 253). [*miḥnet*,]

□ Nişîmen eyledi **miḥnet** ḥişârîñ
Musahhîr eyledi vahşet diyârîñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 277). [*miḥnet*,]

□ Olup **miḥnetden** âteşgeh derûnum
Derûnum âteşi yakmış birûnum (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 255). [*miḥnetden*, -den]

□ Firâkıñ **miḥnetinden** derdmendem
Nidelim ammâ esîrem pây-bendem (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 53). [*miḥnetinden*, -in, -den]

□ Ḥazân-ı miḥnetiñ oldı pedîdâr
Bu **miḥnetden** ne gül kaldı ne gülzâr (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 36). [*miḥnetden*, -den]

□ Geçüp **miḥnetle** 'ömrüm 'unfuvânı
Baña telh oldı âb-ı zindegânî (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 31). [*miḥnetle*, -le]

□ Olup maḥmil-nişîñ mâh-ı dühüfte
Dilinde **miḥnet** ḥasret nühüfte (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 138). [*miḥnet*,]

□ Demâdem **miḥnetim** buldukça şiddet
Derûnumda bulur şiddet muḥabbet (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 245). [*miḥnetim*, -im]

□ Beyâbân içre Mecnûn-ı belâ-keş
Kalup **miḥnetle** bir müddet der-âteş (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 2). [*miḥnetle*, -le]

□ Ta'addâ-yı firâkıñ **miḥnetden**
Belâ-yı iştîyâkıñ şiddetden (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm),
Mesnevi 27, Mısra 325). [*miḥnetden*, -den]

□ Bu derd ile bu **miḥnetle** hemâre
Beyâbân-gerd olup ol baḥtı kare (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 155). [*miḥnetle*, -le, -]

□ Ki Mecnûn-ı zebûnuñ ḥâl-i pîri
Olup ḡam düşküni **miḥnet** esîri (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 4). [*miḥnet*,]

□ Anı nâ-çâr idüp aḥvâl-i Mecnûn
Kalup **miḥnetde** olmuşdı ciğer-hûn (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 6). [*miḥnetde*, -de, -]

□ İrişdi menzile ḥâtır-şikeste
Derûnı **miḥnetden** oldı ḥaste (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 204). [*miḥnetden*, -den]

□ Yanurdu cânı nâr-ı ḥasret ile
Güni dâ'im geçürdi **miḥnet** ile (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 28). [*miḥnet*,]

□ Birin kalmakdadır dâ'im berûmend
Birin itmekdedir **miḥnetde** pâ-bend (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 14). [*miḥnetde*, -de, -]

□ Olup peyveste ḡamla düş-bâ-düş
Cüdâlık **miḥnetinden** eyledi cûş (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 100). [*miḥnetinden*, -in, -den, -]

□ Ḥaḳîkât 'âleminde oldılar şâd
'Alâyıkdı berî **miḥnetden** âzâd (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 58). [*miḥnetden*, -den]

□ Düşüp tâb u tevândan âḥîr-i kâr

Cüdâlık **miḥnetinden** oldı bîmâr (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 66). [*miḥnetinden*, -in, -den]

miḥnet kulursın: Eziyet etmek, sıkıntı vermek.

□ Nedir ḥâlîñ belâ-yı firâkat ile
Niçe sâziş kılursın miḥnet ile (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 212). [*miḥnet kılursın*, -ur, -sın, -]

miḥnetde kalup: Eziyet, sıkıntıda kalmak; sıkıntı içinde olmak.

□ Kalup miḥnetde ancak Leylî-i zâr
Cihân bu sûrdan oldı ṭarabkâr (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 121). [*miḥnetde kalup*, -up, -]

miḥnetde kalup: Eziyet, sıkıntıda kalmak; sıkıntı içinde olmak.

□ Kalup miḥnetde ancak Leylî-i zâr
Cihân bu sûrdan oldı ṭarabkâr (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 121). [*miḥnetde kalup*, -up, -]

miḥnetde kalup: Eziyet, sıkıntıda kalmak; sıkıntı içinde olmak.

□ Kalup miḥnetde ancak Leylî-i zâr
Cihân bu sûrdan oldı ṭarabkâr (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 121). [*miḥnetde kalup*, -up, -]

miḥnet-fezâ: Gam ve sıkıntıyı arttıran.

□ Egerçi derd-i 'aşkıñ bî-devâdır
Belâ-yı firâkatîñ **miḥnet-fezâdır** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 408). [*miḥnet-fezâdır*, -dır, -]

miḥnetgâh: Bu sıkıntı, dert yeri.

□ Bu **miḥnetgâhda** bir yâverim yok
Ḡamından ḡayrı yâr-ı diğirim yok (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 365). [*miḥnetgâhda*, -da, -]

miḥnet-i firkatde: Ayrılık acısı.

□ Giriṭârîñ esîriñ Leylî-yi zâr
Kalupdur **miḥnet-i firkatde** nâ-çâr (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 176). [*miḥnet-i firkatde*, -de, -]

miḥnet-i havâli: Hayalinin sıkıntısı.

□ Beni kıl öyle mest ü lâ-übâlî
Ki dilde kalsun **miḥnet-i havâli** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 46). [*miḥnet-i havâli*, -i, -]

miḥnet-nihâd: Zor tabiatlı.

□ Ki bâ-kâm eyleyüp bu nâ-murâdı
İdem dil-şâd bu **miḥnet-nihâdı** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 92). [*miḥnet-nihâdı*, -ı, -]

miḥnet-resîde: Sıkıntıya; zorluğa; belaya; meşakkate ulaşmış, ermiş.

□ Ne ancak bir benim **miḥnet-resîde**

Benim-tek vardır biñ derd-dide (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 233). [miñnet-reside,]
☐ Be-sân-ı 'andelib-i per-bürde
 Kafesde kalmış **miñnet-reside** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 124). [miñnet-reside,]
☐ Olur geh bir niçe taze kâşide
 Serâyân olsun ol **miñnet-reside** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 68). [miñnet-reside,]
☐ Ki ey **miñnet-reside** derd-dide
 Cefâ-bürde-i ğam hicrân-keşide (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 269). [miñnet-reside,]

mihr: Güneş, şems, âfitâb.

☐ Demâdem **mihrini** efvün iderdi
 Demâdem nâz-ı diğer-gün iderdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 33). [mihrini, -i, -n, -i]
☐ Baña benden ziyâde mihrbândır
 Velî ağıyardan **mihrî** nihândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 98). [mihrî, -i]
☐ O gün inşâf idüp itmişdi devrân
 Gürûh-ı 'aşîka **mihrîñ** nümâyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 46). [mihrîñ, -iñ, -]
☐ Pederlik **mihrî** Mecnûn'ın atasın
 İdüp dil-hûn o dil-hûnuñ atasın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 47). [mihrî, -i, -]
☐ İdersen **mihr** kim nâ-kabil olsa
 Kılursan luğ kim bî-hâsıl olsa (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 11). [mihr,]
☐ Ne yerde görse bir miskîñ ü nâ-çâr
 Aña biñ güne **mihr** eylerdi izhâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 24). [mihr,]
☐ Felek 'uşşâka mihr eylerse Nâkâm
 İder tezervine ol **mihrini** dâm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 202). [mihrini, -i, -ni, -]
☐ Yakın iken ki çarh-ı kîne-perdâz
 Dañi **mihr** itmegi itmişdi âğâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 14). [mihr,]
☐ Nice meh **mihr** olup ender 'imârî
 Olup gerdün-ı dünüñ bî-çarârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 139). [mihr,]
☐ Ki kâlkup **mihrîñ** ile rûz-ı maşser
 Seniñle eylerem 'ayş mükerrer (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 237). [mihrîñ, -iñ, -]
☐ İdende 'azm-i gür dâr-ı 'uqba
 Götürem **mihrîñi** cânımla yek-câ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 236). [mihrîñi, -iñ, -i, -]
☐ Saña **mihrîñ** pedidâr eyleyüpdür
 Seni teklîf-i dîdâr eyleyüpdür (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 97). [mihrîñ, -iñ, -]
☐ Kimiñ **mihrinedir** dil-dâde eknün
 Kimiñ derdiyledir hâli diğer-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 35). [mihrinedir, -in, -e, -dir, -]

mihr eylerse: Sevgi ve muhabbet göstermek.

☐ Felek 'uşşâka **mihr eylerse** Nâkâm
 İder tezervine ol mihrini dâm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 201). [mihr eylerse, -r, -se, -]

mihr eylese: Sevgi ve muhabbet göstermek.

☐ Kime **mihr eylese** memnün kılsın
 Kime mihr itmese mañzûn kılsın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 83). [mihr eylese, -se, -]

]

mihr itmegi: Sevgi göstermek, dostluk etmek.

☐ Niyâz itdükçe ben sen nâz ideydiñ
 Gene **mihr itmegi** âğâz ideydiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 268). [mihr itmegi, -meg, -i, -]

mihr itmese: Sevgi ve muhabbet göstermek, dostluk etmek, acılamak, merhamet etmek.

☐ Kime mihr eylese memnün kılsın
 Kime **mihr itmese** mañzûn kılsın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 84). [mihr itmese, -me, -se, -]

mihr ü meh: Güneş ve ay.

☐ Açup bir sâkda iki şakâyık
 Gelüp bir burca **mihr ü meh** muvâfık (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 158). [mihr ü meh,]

mihr ü vefâsından: Sevgi ve dostluk.

☐ Anıñ **mihr ü vefâsından** haber-dâr
 Olur ol kim anıñ 'aşkıyladır zâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 99). [mihr ü vefâsından, -sın, -dan, -]

mihrâbı: Cami ve mescitlerin kible tarafındaki duvarına açılan oyuk, imamın durduğu yer || sevgilinin kaşları. Mihrab, tanıklarda sevgilinin kaşları için bir kıyas unsurudur.

☐ Ki **mihrâbı** zemîn ü âsumânîñ
 Medâr-ı hâceti chl-i cihânîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 17). [mihrâbı,]

mihrâb-ı hûbân: Güzellerin; sevgililerin kaşları.

☐ Muqavves kaşları **mihrâb-ı hûbân**
 Mûkaḥḥal gözlerinde fitne pinhân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 11). [mihrâb-ı hûbân,]

mihrbân: Şefkatli, merhametli, muhip, dost.

☐ Felek gösterdi bu lu'b-ı nihânı
 Cüdâ kıldı ol iki **mihrbânı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 22). [mihrbânı, -ı, -]
☐ Baña benden ziyâde **mihrbândır**
 Velî ağıyardan mihrî nihândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 97). [mihrbândır, -dir, -]
☐ Ki Mecnûn'a ne rûtbe **mihrbândır**
 O Mecnûnsa bu hem Mecnûn-ı sândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 237). [mihrbândır, -dir, -]
☐ Vişâl-i yârden mañrûm olupdur
 Buña bir **mihrbân** ma'dûm olupdur (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 64). [mihrbân,]
☐ Künün âyâ kim ile hem-zebânsın
 Kim ile bâde-keşsin **mihrbânsın** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 322). [mihrbânsın, -sın, -]
☐ Baña bir dem vefâ kıl **mihrbân** ol
 Benimle hem-celis ol hem-zebân ol (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 159). [mihrbân,]
☐ Hemân Yûsuf seniñle **mihrbândır**
 Seniñ çâh-ı firâkıñda nevândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 39). [mihrbândır, -dir, -]

]

□ İdüp şüyî egerçi cân-feşânlık
Hemîşe eyliyordı **mihrbânlık** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 20). [mihrbânlık, -lık, -
]

mihr-i 'âlem-ârâ: Âlemi süsleyen güneş il dünyayı
süsleyen güneş.

□ Gurûb itdükde **mihr-i 'âlem-ârâ**
Bulup ârâm leşker cây-be-câ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 155). [mihr-i 'âlem-ârâ,
]

mihr-i 'âlem-efrûz: Âlemi aydınlatan, âlemi
parlatan, bütün âleme nur, ışık saçan güneş.

□ Niçe sâkî ki **mihr-i 'âlem-efrûz**
Niçe mey kim şerâr-ı hânümân-süz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 21). [mihr-i 'âlem-efrûz,
]

mihr-i derûnuñ: Gönüldeki güneş. Gönüldeki aşk.

□ Nevâzişler idüp Mecnûn'a tekrâr
Anâ **mihr-i derûnuñ** kıldı izhâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 98). [mihr-i derûnuñ, -
uñ, -]

mihr-i enver: Parlak güneş.

□ Çü oldı şubh dîger **mihr-i enver**
Getürdi gerdişe zerrîne sâgar (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 109). [mihr-i enver,]

mihr-i enverden: Parlak güneş.

□ Niçe duñter ki bir raşşende añter
Cemâli **mihr-i enverden** münevver (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 20). [mihr-i enverden, -
den, -]

mihr-i semâ-yı hûb-rûyî: Sathı güzel semanın
güneşi.

□ Yüzi **mihr-i semâ-yı hûb-rûyî**
Gözi âhû-yı şahrâ-yı nîkû (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 26, Mısra 5). [mihr-i semâ-yı hûb-rûyî, -i, --
yı]

mihr-i sipihr: Gökteki güneş.

□ Eyâ **mihr-i sipihr** hûb-rûyî
Cemâliñ mâh-ı gerdün niñüyî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 213). [mihr-i sipihr,]

mihr-i zâhir: Görünen güneş, aşkar olan güneş,
meydanda olan güneş, apaçık ortada güneş.

□ Ne güne itdilerse **mihr-i zâhir**
Sirâyet itmedi Mecnûn'a âhîr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 43). [mihr-i zâhir,]

miqdâr: Ar. Bir şeyin ölçülebilen, sayılabilen veya
azalıp çoğalabilme durumu, nicelik, derece. II Kadar.

□ Anı sâkîsi eyler mest-i bâde
Hemân **miqdâr** kem olmuş arada (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 4). [miqdâr,]
□ Dilimde 'aşkı bî-pâyân eyle
Ne **miqdâr** ise şad-çendân eyle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 46). [miqdâr,]
□ Ne **miqdâr** olsa endüh-ı nigâliñ

Anı nâ-bûd ider yâd-ı cemâliñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 247). [miqdâr,]

□ Ne **miqdâr** âh u zâr itdiyse âhîr
Nücümüñ oldı bir sûdî zâhir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 37). [miqdâr,]

□ Hamûş eyle bu nâr-ı cân-güdâzı
Yeter besdir bu **miqdâr** 'aşk-bâzî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 156). [miqdâr,]

□ O **miqdâr** oldı giryân itdi nâle
Ki eşk-i dîdesinden bitdi lâle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 105). [miqdâr,]

mikû: Y yapmak.

□ Mikû ber-bâm-ı gerdün çün tevân reft
Tevân reft er zı hûd birün tevân reft (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 225). [mikû,]

mîl-i cânsüz: Sönük mîl çekmek.

□ Saña kim göz tikerse ey dil-efrûz
Çekilsün gözlerine **mîl-i cânsüz** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 212). [mîl-i cânsüz,]

mînâ: Şişe.

□ Hani **mînâ** hani sâgar hani mey
Getür câmı baña mey vir pey-â-pey (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 27). [mînâ,]
□ Gülistân bâ-şafâ meclis müheyyâ
Şurâhî hânde-zen gerdişde **mînâ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 200). [mînâ,]

mînâ-yı vişâli: Şarap şişesine kavuşmak.

□ Açıp h'ân-ı vişâliñ lâ-übâlî
Getürdi bezme **mînâ-yı vişâli** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 228). [mînâ-yı vişâli, -i,
-]

minnet: Birine iyilik etmek, ihsan eylemek.

□ Seniñ var **minnetiñ** boynumda her bâr
Ki sensin yâdigâr-ı türre-i yâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 57). [minnetiñ, -iñ, -]

minvâl: Şekil, doğrultu.

□ Hemîn **minvâl** ile rû ber-sitäre
Çeküp kevkebleri bir bir şümäre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 33). [minvâl,]
□ Hemîn **minvâl** ile giryân u müyân
Hemîn üslûb üzre nevha-güyan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 23). [minvâl,]

mî-pörsî: Soruyorsun.

□ Hired-i şeyhü's-şüyûh tu bes
Ez u pörs ânce **mî-pörsî** ne ez-kes (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 230). [mî-pörsî,]

mir'at-i hakikat: Hakikat aynası.

□ Alup keyfiyyet-i Lyî'den 'ibret
Ni'coldı gör **mir'at-i hakikat** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 212). [mir'at-i hakikat,
]

mîrî: Devlete ait, devlet hazinesine mensup.

□ Sebebsiz habersiz gâşb itdi **mîrî**
Beni kıldı gâm-ı zillet esîri (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 38, Mısra 109). [mîrî,]

mîr-i 'âmir: Amiri kabilesinin reisi.

□ Kelâmın hatm kıldı **mîr-i 'Âmir**
Eb-i Leylâ cevâba oldı hâzır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 47). [mîr-i 'âmir,]

mîr-i evâmir: Emir'in buyrukları.

□ Ez-ân pes didiler ey fâhr-i 'Âmir
Emîr-i pâk-dil ü **mîr-i evâmir** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 30). [mîr-i evâmir,]

mîr-i leşker: Askerin başı, komutan.

□ Ki bu İbni Selâm mâh-peyker
Hüdâvend-i haşemdir **mîr-i leşker** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 92). [mîr-i leşker,]

mîr-i mu'azzâm: Mesnevide Mecnûn'un babasının adı verilmez. "Eb-i Mecnûn", "Mecnûn atası", "Emîr-i mehterem", "mîr-i muazzam" gibi ifadelerle anılır.

□ Eb-i Mecnûn idi 'Âmir'de ol dem
Emîr-i muhterem **mîr-i mu'azzâm** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 4). [mîr-i mu'azzâm,]

mîr-i ser-efrâz: Seçkin emir, Üstün âmir.

□ Beligâne kılup takîre âgâz
Açup leb didi ol **mîr-i ser-efrâz** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 34). [mîr-i ser-efrâz,]

misâk u îmân: İman ve yemin.

□ N'icoldı virdügin **misâk u îmân**
N'icoldı itdügin sevgend [ü] peymân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 183). [misâk u îmân,]

misâli: 1. Örnek olarak alınabilen, gösterilen şey, örnek; 2. Benzer.

□ Kılup nefret cihândan lâ-übâlî
Gezürdi dâimâ vahşî **misâli** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 4). [misâli, -i]
□ Olur Mecnûn'dan âşüfte hâli
Düşür şahırlara Mecnûn **misâli** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 264). [misâli, -i]
□ Olup cengâverân yek-ser hurûşân
Cihân deryâ **misâli** oldı cüşân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 50). [misâli, -i]
□ Çıkdı haymeden geh lâubâlî
Gezürdi sü-be-sü Mecnûn **misâli** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 364). [misâli, -i]
□ Meges gezse yüzünde lâ-übâlî
Bañadır ol meges kerkes **misâli** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 360). [misâli, -i]
□ Dü-tâdır derdden şâh-ı nihâli
Vücûdî za'fdandır mû **misâli** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 26). [misâli, -i, -]
□ Çü Leylî oldı vâkıf bildi hâli
Figânlar eyledi Kañnûs **misâli** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 48). [misâli, -i]
□ Şarardı cümle evrâk-ı nihâli
Teni inceldi oldı mû **misâli** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 44). [misâli, -i]
□ Hemân Leylî ki itmişdi cemâlî
Cihânı ravza-i cennet **misâli** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 42). [misâli, -i]
□ Harîm-i hâşda Mecnûn **misâli**
Hemîşe nûş kıl câm-ı vişâli (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 237). [misâli, -i]

misâl-i kâlib-ı bî-rûh: Ruhsuz, cansız vücudun örneği.

□ Mişâl-i kâlib-ı bî-rûh hâmüş
Düşüp seng üzre kalmış meyt-i bî-hûş (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 39). [misâl-i kâlib-ı bî-rûh,]

misâl-i mürdegân: Ölüler gibi.

□ O rütbe ağıladı bî-hûş oldı
Mişâl-i mürdegân hâmüş oldı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 36). [misâl-i mürdegân,]

misâl-i şem'-i cân-süz: Can yakan muma benzer.

□ Dili der-süz u rüyı meclis-efrûz
Güdâzında **misâl-i şem'-i cân-süz** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 58). [misâl-i şem'-i cân-süz,]

miskîn: Zavallı, aciz, hiçbir şeye sahip olmayan.

□ Velî **miskîn** benem kim nâ-tevânem
Hayâlimle hemîşe hem-zebânem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 121). [miskîn,]

miskîn ü nâ-çâr: Zavallı ve çaresiz.

□ Ne yerde görse bir **miskîn ü nâ-çâr**
Aña biñ güne mihr eylerdi izhâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 23). [miskîn ü nâ-çâr,]

mısr: Mısır ülkesi.

□ Leţâfet **Mısr'ınıñ** sultânı Leylî
O **Mısr'ını** çeşm-i Mecnûn rûd-ı Nîl'i (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 57). [mısr'ınıñ, -i, -niñ, -]

mısrı: Mısır ülkesi.

□ Leţâfet **Mısr'ınıñ** sultânı Leylî
O **Mısr'ını** çeşm-i Mecnûn rûd-ı Nîl'i (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 58). [mısr'ınıñ, -iñ]

miyân: 1. bel, kemer yeri, 2. orta. 3. ara, aralık.

□ Miyâncılar bulup kıldı revâne
Revân oldı miyâncılar miyâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 173). [miyâncılar, -cı, -lar, -]
□ Miyâncılar bulup kıldı revâne
Revân oldı **miyâncılar** miyâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 174). [miyâncılar, -cı, -lar, -]
□ Miyâncılar bulup kıldı revâne
Revân oldı miyâncılar **miyâne** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 174). [miyâne, -e]
□ O idi nâme-ber hem nâme-âver
İki 'âşık **miyânında** peyember (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 98). [miyânında, -ın, -da, -]
□ İklık kalmamışdır bu **miyânda**
Velî zâhir gören kesler cihânda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 341). [miyânda, -da]
□ Vîrüp tağyîr takrîr ü beyâna
Getürdi tâze bir maţlab **miyâna** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 138). [miyâna, -a]

mivāncī: Arabulucu.

□ Sen ü ben künc-i vahdet bezm-i halvet
Miyāncī rāh-ı reyhān cām-ı işret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 254). [miyāncī,]

miyāne: 1. bel, kemer yeri, 2. orta. 3. ara, aralık.

□ İdüp ser-leşkere pend ü nevâziş
Miyāne virdiler şulh ile sâziş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 176). [miyāne,]

miyān-ı cem'den: Topluluk arası. Topluluğun ortası.

□ Miyān-ı cem'den çıktı kenāre
Mücerred oldı gıtdi kühsāre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 159). [miyān-ı cem'den, -den, -]

mizbān: Misâfir kabul eden, misâfir ağırlayan kimse, ev sâhibi.

□ Çü menzilgāha irdi mihmānlar
Edā-yı hıdmet itdi **mizbānlar** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 28). [mizbānlar, -lar, -]
□ Baña mihmān kıl o rûh-ı revānı
O olsun mihmān ben **mizbānı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 72). [mizbānı, -ı, -]

mü: Kıl ıl saç teli ya da ayva tüyü.

□ Ben olsam da belādan mü-mişāli
Aña bir **mü** kadar virme zevāli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 56). [mü,]
□ Dü-tādir derdden şāh-ı nihāli
Vücūdi za'fdandır **mü** mişāli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 26). [mü,]
□ Şarardı cümle evrāk-ı nihāli
Teni inceldi oldı **mü** mişāli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 44). [mü,]

mu'āf it: Bağışlamak, affetmek.

□ Beni bu emr edāsından **mu'āf it**
Görüp nakdiñde 'aybı intisāf it (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 55). [mu'āf it,]

mu'anber: (Ar.) Amber kokulu.

□ Mu'anber gisüvānıñ itdi efşān
Anı 'anber içinde kıldı pinhān (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 361). [mu'anber,]

mu'anber: Amber kokulu.

□ Hilāl-eburü vü meh-rüyı semenber
Kadi serv-i revān zülfi **mu'anber** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 4). [mu'anber,]

mu'ānik: Birbirine sarılmış, kucaklamak, sarılmak.

□ İdüp feryād kıldı her biri cüş
Mu'ānik düşdiler taprağa medhüş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 154). [mu'ānik,]

mu'arrā: Arınmış.

□ Müberrā bahş kısmetden dehānı
Mu'arrā 'umkdan tül-i miyānı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 26). [mu'arrā,]

mu'ayyen: Belirli, belirlenmiş.

□ Velik olmamış hürşid raḥşān

Mu'ayyen burcdan hāle nümāyān (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 12). [mu'ayyen,]

mübārek: Hayırlı, uğurlu, bereketli.

□ Küşād it bahtıma bāb-ı felāhı
Mübārek kıl baña yā Rab şabāhı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 70). [mübārek,]

mübeddel oldı: Başka bir şekle konulmak, değiştirilmek.

□ Olup giryān hemişe kıldı nāle
Mübeddel oldı hāli ḡayrı hāle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 40). [mübeddel oldı, -dı, -]

mübeddel olmuş: Başka bir şekle konulmak, değiştirilmek. Dönüşmek.

□ Baḡup etrāfa nā-geh gördi Nevfel
Ki 'izzet zilletle olmuş mübeddel (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 162). [mübeddel olmuş, -muş, -]

mü-be-mü: Tel tel, inceden inceye.

□ Ser-ā-pā **mü-be-mü** endāmı zīnet
Vücūdi zīb-i 'ālem nāmı Zīnet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 37). [mü-be-mü,]
□ Neyim var ya benim fehmi itmezem ben
Ne isem **mü-be-mü** o cümlesin sen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 338). [mü-be-mü,]

müberhen: Açıkça belli olan, aşikar.

□ Nıgehbandan ferāḡat bīmden dūr
Müberhen 'özü-i maḡbūl ile ma'zūr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 104). [müberhen,]

müberrā: Halis, saf, temiz.

□ Müberrā bahş kısmetden dehānı
Mu'arrā 'umkdan tül-i miyānı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 25). [müberrā,]
□ Hevā-yı nefsdendirler **müberrā**
'Afāf-ı 'āşımıyye ile muṭarrā (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 189). [müberrā,]

müberrrā oldılar: İlgisi, alâkası kalmamış, arınmış, arındırılmış.

□ Cihānıñ geçdiler ārıyışinden
Müberrrā oldılar ālāyışinden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 302). [müberrrā oldılar, -dı, -lar, -]

mübevven: Açıklanmış, beyan edilmiş.

□ Mübeyyen söyleyüp zevk-i vişāli
Çekürdi nazma nā-süfte le'ālî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 389). [mübeyyen,]

mübevven söyledi: Açıkça söylemek.

□ Küşād itdi leb-i yāḡūt-günüñ
Mübeyyen söyledi rāz-ı derūnuñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 76). [mübeyyen söyledi, -dı, -]

mübevven söyleyüp: Açıkça söylemek.

□ Mübeyyen söyleyüp Mecnûn cefāsın
İdelim tefsīr bākī mā-cerāsın (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 33). [mübeyyen söyleyüp, -(y)üp, -]

mübhem: Belirsizlik, anlaşmazlık.

□ Bu bahs-i **mübhem**i tefsir idersem
Ki geh sırr-ı ta' aşşukdan uram dem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 209). [mübhemî, -i, -]

mübtelâ: 1. İptilâl, düşkün, mâil. 2. Aşık.

□ Kemend-i 'aşkına dil-beste kıldı
Esîr ü **mübtelâ** vü hâste kıldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 42). [mübtelâ,]
□ Peder kim beste-i dâm-ı belâdır
Belâ-yı zâdegâna **mübtelâdır** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 14). [mübtelâdır, -dır, -]
□ O pür-ı dil-pesendim bir belâdır
Belâ-yı 'aşk-ı yâre **mübtelâdır** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 88). [mübtelâdır, -dır]
□ Ki ben bir 'aşkâm bir **mübtelâyem**
Hemîşe tâlib-i derd ü belâyem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 251). [mübtelâyem, -(y)em, -]
□ O kim Nâkâm yârinden cüdâdır
Devâsız bir belâyâ **mübtelâdır** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 288). [mübtelâdır, -dır]
□ Didi bu bir esîr-i bî-nevâdır
Belâ-yı derd-i 'aşkâ **mübtelâdır** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 58). [mübtelâdır, -dır]
□ Niçün pâ-bend-i zencîr-i belâdır
Nedir cürmi ne derde **mübtelâdır** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 26). [mübtelâdır, -dır]
□ Ki sen tek ben de 'aşkâ **mübtelâyem**
Saña dildâdeyem senden cüdâyem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 283). [mübtelâyem, -(y)em, -]
□ Raķib endîşesi ğurbet belâsı
İdüpdür gönlümi ğam **mübtelâsı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 126). [mübtelâsı, -sı]
□ Bu derde gerçi ben hem **mübtelâyem**
Seniñ bahtıñ gibi senden cüdâyem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 215). [mübtelâyem, -(y)em, -]
□ Olup zevk-i vişâlimden cüdâ sen
Firâka oldıñ dem **mübtelâ** sen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 290). [mübtelâ,]

mübtelâ kıldı: Aşık etmek, tutkun etmek.

□ Beni hem **mübtelâ** kıldı zamâne
Düçâr itdi belâ-yı nâ-gehâna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 105). [mübtelâ kıldı, -dı, -]

mübtel-i sihr-i hevâdır: Heves büyüünün iptali.

□ Ta 'aşşuk hâdi-i râh-ı hüdâdır
Ta 'aşşuk **mübtel-i sihr-i hevâdır** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 314). [mübtel-i sihr-i hevâdır, -dır, -]

mücâvir: Yurdundan uzaklaşıp bir yerde yerleşen.

□ Olup Zeyd anda peyveste **mücâvir**
Vefâsın eyledi 'âlemde zâhir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 287). [mücâvir,]

müce'ed: Yenilenmiş, yeni, yepyeni.

□ Müce'ed ğisuvânı 'anber-âmîz
Ser-â-pâ cümle endâmı dil-âvîz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 189). [müce'ed,]

mücehhez: Donanmış.

□ Ten-i pâkiñ idüp eşk ile maġsûl
Mücehhez kıldılar merġûb u maķbûl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 266). [mücehhez,]

mücerred: Soyut; yalnız, tek II olağanüstü.

□ Görürsün sen **mücerred** târ-ı zülfî
Velî Mecnûn görür esrâr-ı zülfî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 41). [mücerred,]
□ Cihândan gitdi akrânım serâser
Mücerred kaldım oldum zâr u muẓtâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 120). [mücerred,]

mücerred oldu: Yalnız, tek, münferid olmak.

□ Mîyân-ı cem'den çıkdı kenâre
Mücerred oldu gitdi kühsâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 160). [mücerred oldu, -dı, -]

mücessem: Gözle görülür, elle tutulur şekilde olan, cisim hâlinde bulunan, cisimlendirilmiş, vücutlu, gövdeli.

□ Niçe sâķi ki nûr idi **mücessem**
Müselsel zülfî zencîr-i muṭalsam (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 23). [mücessem,]
□ Cihânñ cânı cânân-ı cihânseñ
Mücessem rûḡsen rûḡ-ı revânsen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 220). [mücessem,]

mücessem-i rûḡı: Gözle görülen can.

□ Büt-i perde-nişîni çîn-i ḡusnûñ
Mücessem-i rûḡı 'illîn-i ḡusnûñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 6). [mücessem-i rûḡı, -ı, -]

mücmel söylemişler: Kısa ve öz söylemek.

□ Velî bu sırrı pinhân eylemişler
İdenler naķl **mücmel söylemişler** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 212). [mücmel söylemişler, -miş, -ler, -]

mücrim: Suç işlemiş olan, suçlu, kabahatli kimse.

□ Ḥuṭûṭ-ı cürmüme ḡaṭ çek lâḡî
Ki sensen cümle **mücrimler** penâhı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 178). [mücrimler, -ler, -]

müdarâ: Düşmanlığı gizleyip zahirde dost görünme, iyi muamele.

□ Ne rûtbe eyledilerse **müdarâ**
Ki 'aşkı itmesünler âşikârâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 59). [müdarâ,]
□ Kılup 'ammuyla bir müddet **müdarâ**
Merâmñ kıldı âḡir âşikârâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 45). [müdarâ,]

müdarâ eyledi: Gereksiz biçimde övmek, yalakalık yapmak, yaranmaya çalışmak.

□ Müdarâ eyledi bir niçe eyyâm
Hemân simîn-teni itmek içün râm (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 313). [müdārâ eyledi, -di, -]

müdārâ eyledim: Gereksiz biçimde övmek, yalakalık yapmak, yaranmaya çalışmak.

□ Saña bâver idüp oldum şekibâ

Müdārâ eyledim 'aşk ile hâlâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 16). [müdārâ eyledim, -di, -m, -]

müdārâ ider: Yüze gülme, dost gibi davranma.

□ Sañadır meyl ü mihri âşikârâ

Hirâsından ider ammâ müdārâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 110). [müdārâ ider, -er, -]

müdārâ iderdi: Yüze gülme, dost gibi davranma.

□ Kürübuñ kılmiyordu âşikârâ

İderdi şevheri birle müdārâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 34). [müdārâ iderdi, -er, -di, -]

müdde'â: Maksat, maksut, mesele.

□ Olup ma'kûs nâ-geh müdde'âsı

Nümâyân oldı Leylî'nin atası (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 27). [müdde'âsı, -sı]

müddet: 1. zaman, vakit 2. bir şeyin uzayıp sürdüğü zaman.

□ Velî tâ te'hîrine bir niçe müddet

Gerek lâ-büd olsun şarf-ı himmet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 67). [müddet,]

□ Beyâbân içre Mecnûn-ı belâ-keş

Qalup miñnetle bir müddet der-âteş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 2). [müddet,]

□ Sibâ' u vañşle bir niçe müddet

İdüp ol türbe-i pâki hirâset (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 243). [müddet,]

mudur: Soru eki.

□ Seniñ qurbuñ mudur ya be-h'âbem

Be-sân teşne ya ender-serâbem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 281). [mudur,]

müebbed: Ebedî.

□ Ki âşâr-ı bekâ yokdur cihânda

Müebbed kimse qalmaz bu mekânda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 68). [müebbed,]

müebbed: Ebedî.

□ Ki âşâr-ı bekâ yokdur cihânda

Müebbed kimse qalmaz bu mekânda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 68). [müebbed,]

mü'ebbed: Sonsuz, ebedî, dâimî.

□ Hemân üftâdesin kıldı der-âğüş

Mü'ebbed oldılar ser-mest ü hâmuş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 272). [mü'ebbed,]

mü'essir: Tesirli, etkili.

□ İñitdi bir taraftan nâbiyusân

Mü'essir bir tañammül-süz efgân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 20). [mü'essir,]

mufassal: Ayrıntılara girilerek geniş biçimde anlatılan, ayrıntılı, tafsilatlı.

□ Mufaşşal söyleyüp Mecnûn nişânıñ

Aña gösterdi Mecnûn'ın mekânıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 97). [mufaşşal,]

□ Mufaşşal söyleyüp ferzâne üstâd

Hadîs-i 'aşkı böyle kılmış irâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 1). [mufaşşal,]

□ Olan keyfiyeti ol pâk-zâde

Mufaşşal eyledi bir bir ifâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 102). [mufaşşal,]

müferreh: Ferahlık veren, iç açıcı.

□ Müferrehdir gülîstân-ı cüvânı

Hezâr-bağş olursa nağme-h'ânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 47). [müferrehdir, -dir, -]

muğâyir: Uymaz, aykırı.

□ Maqâlûñ pâyesinde 'aql kâşır

Velî hâlûñ maqâlînden muğâyir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 116). [muğâyir,]

muğ-perest: Ateşe tapan, meyhaneyi çok seven.

□ Muñabbet cāmınıñ peyveste mesti

Bahâristân-ı 'aşkıñ muğ-peresti (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 12). [muğ-peresti, -i, -]

muñabbet: Sohbet, muñabbet. II Sevgi, aşk.

□ Muñabbetden kılp bir şamme takrîr

Bu esrârı ki Leylî itdi tefsîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 53). [muñabbetden, -den]

□ Demâdem miñnetim buldukça şiddet

Derûnumda bulur şiddet muñabbet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 246). [muñabbet,]

□ Kime olsaydı Mecnûn'dan icâzet

Aña izhâr iderlerdi muñabbet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 78). [muñabbet,]

□ Muñabbet cāmınıñ peyveste mesti

Bahâristân-ı 'aşkıñ muğ-peresti (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 11). [muñabbet,]

□ Ğam-ı dîrînesin tañrîr kıldı

Muñabbet bañşını tefsîr kıldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 286). [muñabbet,]

□ Bu da'vâda eger şâdık-ı dil isen

Muñabbetde harîf-i kâmil isen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 344). [muñabbetde, -de]

□ Muñabbet mazharı ya'nî ki Leylî

Bulup şiddet dilinde 'aşk meylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 7). [muñabbet,]

□ Hadîs-i 'aşkıñdan maqşûd-ı ma'nî

Muñabbet bañşınıñ mefhumı ya'nî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 20). [muñabbet,]

□ Muñabbet âyetiñ tefsîr idenler

Ta'aşşuk hâletiñ tañrîr idenler (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 1). [muñabbet,]

□ Didiler eyleyüp efsûs hayret

Ki nefsanî degildir bu muñabbet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 178). [muñabbet,]

□ Dil-i Leylî'de buldı 'aşk şiddet

Dü-bâlâ oldı Mecnûn'da muñabbet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 370). [muñabbet,]

□ Muhabbetden rivāyet eylemişdir
Haḳikatden ḥikāyet söylemişdir (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 35, *Mısra* 23). [*muhabbetden, -den*
]

□ Ta ‘aşşuk neş’esiyle deste kıldım
Muhabbet riştesiyle beste kıldım (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 38, *Mısra* 32). [*muhabbet,]*
□ Muhabbet ‘âleminde küh-ken ol
Ḥalîl-i Āzer-āsâ büt-şiken ol (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 38, *Mısra* 167). [*muhabbet,]*

muhabbet mülkiniñ: Sevgi memleketi.

□ Muhabbet mülkiniñ ḥâkânı Mecnûn
Gürûh-ı ‘aşîkân sultânı Mecnûn (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 103). [*muhabbet*
mülkiniñ, -i, -niñ, -]

muhabbet mülküni: Sevgi memleketi.

□ Muhabbet mülküni âbâd kıldım
Bu dârü’l-ḥuldı hem bünyâd kıldım (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 38, *Mısra* 9). [*muhabbet mülküni,*
-ni, -]

muhabbet-pîşe: Sevgiye almış, aşkı huy edinmiş.

□ Ta ‘aşşuk neş’esin endîşe eyle
Dil-i pâki **muḥbbet-pîşe** eyle (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 234). [*muḥbbet-pîşe,]*

muḥâlîf: Muhâlefet eden, uymayan, uygun olmayan,
zıt.

□ Hemân Zeyd’e idüp tab‘iyyet anda
Muḥâlîf keşmekeşden var dehânda (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 122). [*muḥâlîf,]*

muḥâtab eyledi: Muhatap etmek.

□ Olup bu töhmetiñ dil-hûnı Nevfel
Muḥâtab eyledi Mecnûn’ı Nevfel (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 19, *Mısra* 22). [*muḥâtab eyledi, -*
di, -]

muḥâtab eyleyüp: Muhatap etmek.

□ Muḥâtab eyleyüp Mecnûn’ı her dem
İderdi zıkr-i nâmiñ hem-dem-i ğam (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 11, *Mısra* 45). [*muḥâtab eyleyüp, -*
(y)üp, -]

müheyyâ: Belirli bir iş için hazır durumda olan,
hazır, amade.

□ Ki ben ḥûñ-ḥ’âr bir leşkerle ḥâlâ
İkâmet itmîşüm bunda **müheyyâ** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 18, *Mısra* 40). [*müheyyâ,]*
□ Hoş-ḥâl kim olmayup meftûn-ı dünyâ
Hemîşe rıḥlet olmuş **müheyyâ** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 31, *Mısra* 66). [*müheyyâ,]*
□ Ne leşker cümlesi âmâde-i ceng
Müheyyâ cümlesi şemşir ber-çeng (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 128). [*müheyyâ,]*
□ Gülistân bâ-şafâ meclis **müheyyâ**
Şurâḥî ḥande-zen gerdişde mînâ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 199). [*müheyyâ,]*

müheyyâ eyledi: Hazırlamak.

□ Müheyyâ eyledi bir nüktedânı
Aña virdi niçe genc-i revânı (*Mecnûn u Leylî*

(*Nâkâm*), *Mesnevi* 15, *Mısra* 47). [*müheyyâ eyledi, -*
di, -]

müheyyâ eyledim: Hazırlamak.

□ Götürdüm eyledim yek-câ müheyyâ
Reyâḥîn ile eṭrâfı muṭarrâ (*Mecnûn u Leylî* (*Nâkâm*),
Mesnevi 38, *Mısra* 29). [*müheyyâ eyledim, -dim, -]*

müheyyâ kıldı: Hazırlamak.

□ Açıp gencînesin maḥdûm-ı Leylâ
Sürûrî meclisin kıldı müheyyâ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 114). [*müheyyâ kıldı, -*
di, -]

müheyyâ kıldı: Hazırlamak.

□ Kitâbet emrini kıldı müheyyâ
Götürdi ḥameyi Mecnûn-ı şeydâ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 283). [*müheyyâ kıldı, -*
di, -]

müheyyâ kılmış: Hazırlamak.

□ Seniñ-çün âḥir ey pür-ı yegâne
Müheyyâ kılmış niçe ḥezâne (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 200). [*müheyyâ kılmış, -*
miş, -]

müheyyâ ol: Hazırlanmak.

□ Rehâ mümkün degil çeng-i ecelden
Müheyyâ ol şaḳın tûl-i emelden (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 210). [*müheyyâ ol,]*

müheyyâ oldı: 1-Hazır hâle getirmek, tertip etmek.
2-Hazırlanmak.

□ Bezirgân-ı kabîle pîr ü bernâ
Olup ârâste oldı müheyyâ (*Mecnûn u Leylî* (*Nâkâm*),
Mesnevi 6, *Mısra* 22). [*müheyyâ oldı, -dı, -]*

müheyyâ oldı: Ar. Tehyie olunmuş, hâzır, âmâde,
mürettep. Hazır hâle getirmek, tertip etmek.

□ Olup cengâverân yek-ser süvâre
Müheyyâ oldı herkes kâr-zâre (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 18, *Mısra* 72). [*müheyyâ oldı, -dı,*
-]

müheyyâ oldı: Hazırlanmak.

□ Livâ-yı şubḥ çün oldı nümâyân
Müheyyâ oldı cenge ceng-cüyân (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 18, *Mısra* 160). [*müheyyâ oldı, -*
di, -]

müheyyâ oldı: Hazırlanmak.

□ Müretteb oldı bir dil-gîr ‘imârı
Müheyyâ oldı mehcûrân mezârı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 132). [*müheyyâ oldı, -*
di, -]

müheyyâ olupdur: Hazırlanmak.

□ Beni hemân idüben ey dil-ârâ
O olupdur süfre-i cüduñ müheyyâ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 330). [*müheyyâ*
olupdur, -up, -dur, -]

müheyyâ-vı sefer: Sefer hazırlığı.

□ ‘Avâ’ikden ‘alâyıkden olup dūr

Müheyyâ-yı sefer âmâde-i gür (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 174). [müheyyâ-yı sefer,]

muhkem: Dayanıklı, güçlü duruma getirilmiş, sağlamlaştırılmış, sağlam, kuvvetli, metin.

- Tütup ol halkâ-i ümmîdi **muhkem**
Aña rû-mâl olup bûs eyledi hem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 41). [muhkem,]
- Çeküp etrâfına **muhkem** hisârı
Olurlardı o şâhiñ päs-dârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 73). [muhkem,]
- Alup bir destine gîsüsını hem
Diger desti tütup Mecnûn'ı **muhkem** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 170). [muhkem,]

muhkem tut: Sıkıca tutmak.

- Tarîk-i 'aşkı tüt Nâkâm muhkem
Disünler 'aşkıdan Mecnûn saña hem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 189). [muhkem tut,]

muhkem tutup: Sıkıca tutmak.

- Tütup muhkem güzer kılsa hevâdan
Olur vâreste çâh-ı mäsivâdan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 159). [muhkem tutup, -up, -]

mühr: Mühür.

- Hemân genc-i güherdir kufl ber-der
Hemân dürc-i nihândır **mühr** ber-ser (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 222). [mühr,]

muhtâc iderler: Muhtac etmek.

- 'Ukâr u mâlinı tārâc iderler
Anıñ Mecnûn'ını **muhtâc iderler** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 18). [muhtâc iderler, -er, -ler, -]

muhtâc iderler: Muhtac etmek.

- 'Ukâr u mâlinı tārâc iderler
Anıñ Mecnûn'ını **muhtâc iderler** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 18). [muhtâc iderler, -er, -ler, -]

muhtâc itme: Bir kimseye, bir şeye muhtaç hâle getirmek.

- Hudâvend-i be-câh-ı sâhibü't-tâc
Cemî'en müslimîni itme muhtâc (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 114). [muhtâc itme, -me, -]

muhtâc oldum: Muhtaç olmak.

- Sipâh-ı zulm ile tārâc oldum
Düşüp sāmândan **muhtâc oldum** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 118). [muhtâc oldum, -dum, -]

muhtâc olup: Bir şeye gereksinim duymak.

- Olup muhtâc bir cām u nedîme
Güzer kıldı harâbât-ı kâdîme (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 13). [muhtâc olup, -up, -]

muhtasar: İhtisar olunmuş, kısaltılmış.

- Degil bahşim ekâlim-i digerde
Ki ben şerh itdügim bu **muhtaşarda** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 68). [muhtaşarda, -da]

muhterem: İhtiram olunmuş, hürmetli, muazzez.

- Bülend-iqbâldır şâhib-i hünerdir
Cihânda **muhteremdir** mu'teberdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 94). [muhteremdir, -dir, -]

müje: Kirpik.

- İki ebrûlaruñ iki kemândır
Müjeñ tîr-i belâ-yı nâ-gehândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 258). [müjeñ, -ñ]

mukâbil: Mukabele eden.

- Gelüp Mecnûn-ı cân-sûza **mukâbil**
Kılup bâzû-yı sîmîniñ hamâyil (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 233). [mukâbil,]

mukâbil oldılar: Karşısına çıkmak, karşı karşıya gelmek, denk gelmek, denk düşmek.

- Görüp yek-digeriñ Mecnûn Leylâ
Mukâbil oldılar ol iki şeydâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 52). [mukâbil oldılar, -dı, -lar, -]

mukâbil olursa: Karşısına çıkmak, karşı karşıya gelmek.

- Olursa hüsn-i Leylî'yle mukâbil
Olur nâ-büd be-sân-ı sihr-i bâtıl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 37). [mukâbil olursa, -ur, -sa, -]

mukaddem: (Ar.) Önde olan, önden giden, değerli, üstün.

- 'Îlâc it derdine andan **mukaddem**
K'anı 'aşk itmesün Mecnûn'a hem-dem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 255). [mukaddem,]
- İkiyken cismi bir cânıñ **mukaddem**
Bulup peyvend bir oldı cesed hem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 237). [mukaddem,]

mukadder: Takdir etmek, alında yazılmış olmak.

- Cihândan vâlidîñ gitdi mükedder
Benim hem gitmegim olmuş **mukadder** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 164). [mukadder,]

mukâfât: Bir başarının, iyi ve güzel bir davranışın karşılığı olan şey.

- Olup ol 'ayb-cû h'âr u perîşân
Mukâfâtıñ bulup gitdi peşimân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 56). [mukâfâtıñ, -ıñ, -]
- Mukâfâtıñ digere güne bulursun
Katlı-ı hancer-i hasret olursun (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 323). [mukâfâtıñ, -ıñ, -]

mukahhal: Sürme çekilmiş göz. Sürmeli göz.

- Mukahhal gözlerinde sürme-i nâz
Mukavves ebruvânı nâvek-endâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 15). [mukahhal,]

mukahhal evledi: Sürme çekilmiş.

□ Temām itmek için ikrām kārīñ

Mükaḥḥal eyledi çeşm-i ḥumārīñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 230). [mükaḥḥal eyledi, -di, -]

mükaḥḥal gözlerinde: Sürmelenmiş göz. II Sevgilinin sürmeli gözü.

□ Muḳavves kaşları miḥrâb-ı ḥübân

Mükaḥḥal gözlerinde fitne pinhân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 12). [mükaḥḥal gözlerinde, -leri, -n, -de, -]

mukarrer: 1. Hakkında karar alınmış, karar verilmiş, kararlaştırılmış. 2. Olacağı veya yapılacağı şüpheye yer bırakmayacak şekilde kesinleşmiş, kesin, şüphesiz, muhakkak. 3. İfâde edilmiş, anlatılmış, bildirilmiş, tekrar edilmiş.

□ Kâlp ‘âciz perîşân-ḥâl ü nâ-çâr

Aña oldı **mukarrer** âhîr-i kâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 16). [mukarrer,]

□ Ve ger hoşlukla olmazsa müyesser

Ser-i tedbîrdir tîga **mukarrer** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 54). [mukarrer,]

□ Maḳâm-ı vuslatıñ ol mäh-ı enver

İdüp bir taraḫa gülşende **mukarrer** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 96). [mukarrer,]

□ Vişalidir **mukarrer** bu diyârıñ

Şafâsıdır mükerrer bu diyârıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 203). [mukarrer,]

mukarrer oldı: Kararlaştırılmış olmak, kesinleşmek.

□ Cihândan göçmegim oldı mukarrer

Dilimde kaldı dağıñ tâ-be-maḥşer (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 185). [mukarrer oldı, -dı, -]

mukassem: (Ar.) Kısmet olan.

□ Olup yeksân iki sürme **mukassem**

Olur nişî anıñ nişî benim hem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 35). [mukassem,]

mukavvâ-vâr: Sağlam, güçlü duruma getirilmiş, sağlamlaştırılmış, güçlendirilmiş.

□ Mukavvâ-vâr bi-dil ber-tenem ben

Tenimde dilde sensen cânda sensen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 225). [mukavvâ-vâr,]

mukavves kaşları: Yay gibi bükülmüş, kavisli kaş.

□ Mukavves kaşları miḥrâb-ı ḥübân

Mükaḥḥal gözlerinde fitne pinhân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 11). [mukavves kaşları, -lar, -ı, -]

mukavyed: (Ar.) Bağlı, kayıtlı.

□ İki gîsûsî zencîr-i ser-â-zîr

Mukavyed anda dest-i ‘aḳl u tedbîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 8). [mukavyed,]

mukavyed eylemişdi: Kayıtlı olmak, bağlamak, tutmak.

□ Çeküp zencîre bir dîvâne-vârı

Mukavyed eylemişdi ol figârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 22). [mukavyed eylemişdi, -miş, -di, -]

mükedder: Kederli, gamlı, üzgün, mahzun.

□ Ne âğâh idi taḳdîr-i ḳazâdan

Ne vâḳıf bu **mükedder** mâ-cerâdan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 92). [mükedder,]

□ Cihândan vâlidîñ gitdi **mükedder**

Benim hem gitmegim olmuş muḳadder (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 163). [mükedder,]

□ Kef-i pâyîñ idüp bir de **mükedder**

Revân oldı devân ‘aḳabince leşker (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 195). [mükedder,]

□ İlâhî olmasun bir kes **mükedder**

Olup evvel tevân-ger soñra muḫtar (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 111). [mükedder,]

mükedder itdiñ: Bulandırmak, kederlendirmek, üzme.

□ Niçün ḳıldıñ baña zulm-i mükerrer

Niçün itdiñ beni böyle mükedder (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 140). [mükedder itdiñ, -diñ, -]

mükedder ḳıldı: Üzmek, kederlendirmek.

□ Bilür bînişim ḳıldı mükedder

Beni itdi cihânda zâr u muḫtar (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 59). [mükedder ḳıldı, -dı, -]

mükedder ḳılp: Kederlendirmek.

□ Ḳılp âh ile eflâki mükedder

Revân oldı be-sân bād-ı şarşar (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 29). [mükedder ḳılp, -up, -]

mükedder oldı: Kederli, gamlı olmak.

□ Mükedder oldı bağı döndi ḳana

Dilinde nâr-ı ḡam çekdi zebâna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 153). [mükedder oldı, -dı, -]

mükedder oldı: Bulanık olmak II Kederli olmak.

□ Görüp ḡam-ḥ‘ârını ḥâḳ içre pinhân

Mükedder oldı ḥâlî ḳıldı eḡḡân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 50). [mükedder oldı, -dı, -]

mükedder olma: Kederli olmak.

□ Görüp bu ḫâleti olma mükedder

Dime kim Leylî olmuş yâr-i dîger (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 291). [mükedder olma, -ma, -]

mükemmel: Kusursuz, yetkin, şahane.

□ Be-ḥakk-ı âb-rûy-ı ‘aḳl-ı evvel

Ki andan âferînişdir **mükemmel** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 66). [mükemmel,]

mükerrem oldı: Saygıdeğer olmak.

□ Ki andan buldıḡı feyz ile Âdem

Maḳâm-ı ḳurbda oldı mükerrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 394). [mükerrem oldı, -dı, -]

mükerrer: Tekrar olunmuş, defa defa icra edilmiş.

□ Künün tertîb idüp bir tâze leşker
Gerekdir eyleyem ceng **mükerrer** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 28). [*mükerrer*,]
□ Olup âteş-feşân âhı **mükerrer**
Şekîbî hırmeniñ yakmışdı yek-ser (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 3). [*mükerrer*,]
□ Görüp derendegân Zeyd'i **mükerrer**
Anıñla âşinâ olmuşdı yek-ser (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 91). [*mükerrer*,]
□ Düşüp hâk-i niyâza oldı rû-mâl
Mükerrer secde-i şükr itdi fi'l-hâl (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 114). [*mükerrer*,]
□ Açıldı tâzeden bâzâr-ı büse
Mükerrer buldı revnâk kâr-ı büse (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 366). [*mükerrer*,]
□ Mükerrer eyledi efsûs âhîr
O hâk-i pâki kıldı bûs âhîr (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm),
Mesnevi 37, Mısra 17). [*mükerrer*,]
□ Vişalidir muqarrer bu diyârñ
Şafâsıdır **mükerrer** bu diyârñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 204). [*mükerrer*,]

mükerrer eylerem: Tekrar etme.

□ Ki ıalqup mihriñ ile rûz-ı mahşer
Seniñle eylerem 'ayş mükerrer (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 238). [*mükerrer*
eylerem, -r, -em, -]

mukîm: İkamet eden, oturan; daim olan, daimî.

□ Hârîmi derd-i nâmıñ nâ-şenîde
Hârîminde **muqîmi** ârâmîde (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 96). [*muqîmi*, -i]
□ Künün mecrûh u bî-tâb u saqîmem
Hârîm-i türbetiñ içre **muqîmem** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 178). [*muqîmem*, -em, -]

mukîm-i mekteb-i me'lûl: Mahzunluk yolunun
sahibi.

□ Henüz ol demde kim ma'sûm idim ben
Mukîm-i mekteb-i me'lûl idim ben (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 96). [*muqîm-i mekteb-i*
me'lûl,]

muktezâ: İcap, gereken.

□ Budur Nâkâm 'aşkıñ **muqtezâsı**
Ki 'uşşâkıñ olup efzûn cefâsı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 377). [*muqtezâsı*, -sı]

mukavves: Yay gibi bükülmüş, eğri olan.

□ Mûkahhâl gözlerinde sürme-i nâz
Mukavves ebruvânî nâvek-endâz (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 16). [*muqavves*,]

mülebbes: İyi giyimli, ağır giysiler giymiş.

□ Mülebbes itdi ser-tâ-pây cismiñ
Küşâde eyledi pendi tılısmıñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 75). [*mülebbes*,]

mülebbes eyle: Giydirmek.

□ Beni tekfîn kıl hünin kefenle
Mülebbes eyle gül-gün pîrehenle (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 118). [*mülebbes eyle*,]

mülevven: Rengarenk.

□ Gözüñ kanı idüp kühı **mülevven**
Kıluben la'l-veş seng içre mesken (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 205). [*mülevven*,]

mülk: Memleket, ülke.

□ Egerçi 'aşkda Mecnûn-ı şeydâ
Cünûn **mülkinde** bir şâh idi ammâ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 8). [*mülkinde*, -in, -de]
□ Vücûdum **mülkini** tutdı fesâdıñ
Vezân oldı debîr-ı i'tisâdıñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm),
Mesnevi 12, Mısra 41). [*mülkini*, -i, -n, -i]
□ Çemen bâzârınıñ bozsân revâcîñ
Gülîstân **mülkiniñ** alsan harâcîñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 62). [*mülkiniñ*, -i, -niñ, -]
□ Cehâlet **mülkine** olmuşdı vâlî
Pes-i Kafkas'da kâyin ahâlî (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 69). [*mülkine*, -in, -e, -]

mülk ü mâldan: Mal ve mülk il dünyalıkklar.

□ Ki **mülk ü mâldan** Zeyd-i hünerver
Faķîr idi velî 'ammı tevânger (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 49). [*mülk ü mâldan*, -
dan, -]

mülk ü mâldır: Mal ve mülk.

□ Ğurûr itme cihânda mülk ü mâle
Ki **mülk ü mâldır** bâiş vebâle (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 226). [*mülk ü mâldır*, -
dır, -]

mülk ü mâle: Mal ve mülk.

□ Ğurûr itme cihânda **mülk ü mâle**
Ki mülk ü mâldır bâiş vebâle (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 225). [*mülk ü mâle*, -e, -
]

mülk-i 'arab'da: -Arap ülkesi.

□ 'Alem-efrâz idi **mülk-i 'Arab'da**
Pesendideydi eţvâr u edebde (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 7). [*mülk-i 'arab'da*, -
da, -]

mülk-i cemende: Yeşillik yer.

□ Ki bir dem kim hâzân-ı âfet-âmîz
Olup **mülk-i cemende** âteş-engîz (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 10). [*mülk-i cemende*, -
de, -]

mülk-i cihândan: Dünya memleketi.

□ Çıkup **mülk-i cihândan** virdi cânıñ
Rehâ buldı kuyûdundan cihâniñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 61). [*mülk-i cihândan*, -
dan, -]

mülk-i helâlim: Helal mülk.

□ Pederden cedden mevrûş mâlim
Ne kim var idiyse **mülk-i helâlim** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 108). [*mülk-i helâlim*, -
im, -]

mültefit olurdu: Önem vermek, iltifat etmek, güler
yüz göstermek.

□ İdüp geh lutf şîr-i tîz-enge
Olurdu mültefit gâhî pelenge (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 56). [mültefit olurdu, -
ur, -di, -]

mülûkâne: Hükümdara yakışacak şekilde.

□ Bu cânibden daği dâmâd dil-şâd
Mülûkâne idüp bir çeşn bünyâd (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 116). [mülûkâne,]

mûm idi: Bal mumu, erimiş iç yağı, parafin, stearik
asit gibi maddelerden daha çok çubuk şeklinde
dondurularak yapılan ve ısığında faydalanmak için
ortasına yerleştirilmiş bir fitili üst kısmından yakmak
sûretiyle kullanılan basit bir aydınlatma aracı, şem'.

□ Be-san şem' idi hândân fîrûzân
Be-san **mûm idi** süzân-güdâzân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 34). [mûm idi, -idi, -]

mû-misâl: Tüy gibi.

□ Ben olsam da belâdan **mû-misâli**
Aña bir mû kadar virme zevâlî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 55). [mû-misâli, -i, -]
□ Bilüp Mecnûn-ı sergeşte bu hâli
Olup piçide süzân **mû-misâli** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 174). [mû-misâli, -i, -]

mümkîn: Mümkün, olabilir, olabilen.

□ Degil 'uşşâka **mümkîn** ketm-i esrâr
K' olur her demde biñ şahid pedîdâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 63). [mümkîn,]
□ Hâlâş olmağ degildir **mümkîn** andan
Kalur üftâdesi mehcûr cândan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 171). [mümkîn,]
□ Bu gâmdan çün degil **mümkîn** necâtım
Kavî bünyâd idüp pây-ı şebâtım (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 131). [mümkîn,]
□ Rehâ **mümkîn** degil çeng-i ecelden
Müheyyâ ol şakın tûl-i emelden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 209). [mümkîn,]

mümkîn olmak: Mümkün olmak.

□ Çü ben büy-ı gül ile olmuşam mest
Degildir **mümkîn olmağ** bâde der-dest (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 200). [mümkîn
olmağ, -mağ, -]

mümsik: Cimri.

□ Be-sâ **mümsik** ki genciñ kıldı imsâk
Künün hâk içre mehcûr u gâmnâk (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 229). [mümsik,]

mün'akis: Yansıyan, yansıma.

□ Bu 'aşk olsaydı ger şehvet hevâsı
Olurdu **mün'akis** hem mâ-cerâsı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 180). [mün'akis,]
□ Benimle âh kim yâr oldı yârim
Ser-â-pâ **mün'akis** olduğda kârim (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 320). [mün'akis,]

münâsib: Uygun, yerinde.

□ İdüp güyâ teşâdüf bu mağâle
Münâsib söylemiş Vahşî bu hâle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 50). [münâsib,]

münâsib-i hâl: Duruma, konuya uygun.

□ Niçe eş'âr-ı âteşnâk-i garrâ
Ki itmişdiñ **münâsib-i hâl** inşâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 164). [münâsib-i hâl,]

münâ-vı 'aşkda: Aşkın arzusu.

□ Münâ-yı 'aşkda kurbân olanlar
Virüp cân vâsıl-ı cânân olanlar (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 1). [münâ-yı 'aşkda, -
da, -]

münevver: Nurlu, parlak.

□ Niçe duhter ki bir rahşende ahter
Cemâli mihr-i enverden **münevver** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 20). [münevver,]

münis olmuşam: Arkadaşlık etmek.

□ Seg-i küyüñla **münis olmuşam** ben
Füyûz-ı câvidânî bulmuşam ben (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 237). [münis olmuşam, -
muş, -am, -]

münkâd u çâlâk: Itâatkâr ve çevik.

□ Ne leşker cümlesi **münkâd u çâlâk**
Fedâ-kâr u şadâkatmend ü seffâk (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 125). [münkâd u çâlâk,
]]

münkeşif iderdi: Aşkar etmek, açık etmek.

□ Bedâhî söyleyüp Macnûn nazîriñ
İderdi münkeşif sırt-ı zamîriñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 78). [münkeşif iderdi, -
er, -di, -]

muntazır: (Ar.) Bekleyen, gözleyen, intizar eden.

□ Sañadır **muntazır** ol serv-i dil-bend
Seniñ dîdâriñadır ârzûmend (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 265). [muntazır,]
□ Olurdu **muntazır** peygâma her bâr
Ki andan kim güzër kılsaydı nâ-çâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 63). [muntazır,]
□ Künün hâlvat-serây-ı câvidânda
Sañadır **muntazır** bâğ-ı cinânda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 144). [muntazır,]

müntehâ: Uzun, en uzun, sonunda.

□ Ser-encâmı gene mevt-i fenâdır
Kemâli hem zevâle **müntehâdır** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 78). [müntehâdır, -dır, -
]]

mürâ'ât eyledi: Saygı ile koruyup gözetmek.

□ Güşâd itdi hemân-dem bâb-ı şulhı
Mürâ'ât eyledi âdâb-ı şulhı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 172). [mürâ'ât eyledi, -
di, -]

mürâ'at itdi: Riayet etmek, saygı göstermek.

□ Mürâ'at itdi bâb-ı rûh-ı pâkiñ
Gül-âb-ı eşk ile ter kıldı hâkiñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 43). [mürâ'at itdi, -di, -
]]

murād: 1. Erişilmek istenen, olması, gerçekleşmesi arzu edilen şey, istek, dilek, amaç. 2. Anlaşılan, anlatılmak istenen şey, maksat, meram, niyet.

□ Murādımdır tarîk-i aşinalık

Ki vardır bunda iki rüşenâlık (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 35). [murādımdır, -ım, -dır]

□ Olur servetle her müşkil küşâde

İrür devletle her kes her **murâda** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 198). [murâda, -a]

□ İrişmekse **murâdıñ** vaşl-ı yâre

Cünûnı terk kıl çık bir kenâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 189). [murâdıñ, -ıñ]

□ İştisün nağmeñi yetsün **murâda**

Gülü hândan olup olsun küşâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 103). [murâda, -a, -]

□ Hicâb-ı vaşlñ olmuş ten arada

İrişmez bu ten ile cân **murâda** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 294). [murâda, -a]

□ Hemâre geşt idüp vâdî be-vâdî

Seni cüyendedir sensin **murâdı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 42). [murâdı, -ı]

□ Benim hâlimi bilmekse **murâdıñ**

Fedâ-yı ‘aşkınam ey ben gulâmıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 221). [murâdıñ, -ıñ]

□ Murâdıncı idüp eş‘âr inşâd

İdüp nevha demâdem kıldı feryâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 101). [murâdıncı, -ıncı, -]

□ Fiğân kim oldmadım nâ‘il **murâda**

Fezâ-yı derdde oldum fütâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 111). [murâda, -a]

□ Beni ber-bâd itmekse **murâdıñ**

Ne hacetdir bu rûtbe i‘tisâdıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 63). [murâdıñ, -ıñ]

murassa‘: Mücevherlerle bezenmiş.

□ Açup gencin idüp âmâde âhîr

Muraşşa‘ câme-i zer-târ u fâhîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 84). [muraşşa‘,]

mürde: Cansız, bitkin, yorgun.

□ Baña zinde dîmez bir kimse el-hâk

Degilsem de egerçi **mürde** muṭlak (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 44). [mürde,]

□ Yeter bir **mürde** nâlân olma daḥî

Hadîd-i serd-kübân olma daḥî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 181). [mürde,]

□ Ki **mürde** üzre eyler zinde şîven

Ne hâşıldır benim tek mürde-dilden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 161). [mürde,]

□ Tenim ol pâyede olmuş füsürde

Ki olmuş h‘âhişim nîrûsı **mürde** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 80). [mürde,]

□ Ki güyâ oldı nâ-geh ber-k-hurde

O ber-k ile yakıldı oldı **mürde** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 54). [mürde,]

□ Olupdur **mürde** merg irmezden aḳdem

İdûpdür gönlnü vâreste-i ḡam (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 221). [mürde,]

mürde-âsâ: Ölü gibi.

□ Kalup ḥâk üzre bir dem **mürde-âsâ**

Bulup âhîr ifâkat oldı mûyâ (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 169). [mürde-âsâ,]

mürde-dil: Gönlü ölü olan, hissiz, duygusuz.

□ Ki mürde üzre eyler zinde şîven

Ne hâşıldır benim tek **mürde-dilden** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 162). [mürde-dilden, -den, -]

mürdegân: Ölüler.

□ Be-sân **mürdegân** bî-h‘îş ü bî-hüş

Velî yek-dîgeri birle der-âḡuş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 199). [mürdegân,]

müretteb: Ar. Tertip edilmiş, sıraya konulmuş, düzenlenmiş.

□ Gelüp gördi ki mektebde kevâkib

Müretteb cümle ber-veḡ-ı merâtib (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 10). [müretteb,]

müretteb kıldılar: Düzenlemek, tertip etmek, nizam vermek.

□ O maḡca‘ üzre maḡbül ü munaḡkaş

Müretteb kıldılar bir ṭâk-ı dil-keş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 278). [müretteb kıldılar, -dı, -lar, -]

müretteb oldı: Düzenlenmek, sıralanmak.

□ Müretteb oldı bir dil-gîr ‘imârî

Müheyyâ oldı mehcürân mezârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 131). [müretteb oldı, -dı, -]

murğ olup: Kuş olmak, kuş gibi olmak.

□ Ki Leylî **murğ olup** ger itse tayrân

Şerer-tek sengde ger olsa pinhân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 121). [murğ olup, -up, -]

murğân: Kuşlar, bülbüller.

□ Açılmışdı bisâṭî lâle-zârîñ

İderdi nağme **murğânı** bahârîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 4). [murğânı, -ı, -]

murğân-ı bağ: Bağın; bahçenin kuşları.

□ Olup **murğân-ı bağ** ile hem-âvâz

Kılup geh bülbüle gâhî güle nâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 55). [murğân-ı bağ,]

murğân-ı hoş-âvâz: Güzel sesli kuşlar.

□ İdüp perdâz **murğân-ı hoş-âvâz**

Olurdu hevâda erḡanün sâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 21). [murğân-ı hoş-âvâz,]

murğân-ı hoş-elhân: Güzel sesli kuşlar(aşıklar).

□ Nevâ-perdâz **murğân-ı hoş-elhân**

Şabâ berg-i gül ile dest-eḡşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 101). [murğân-ı hoş-elhân,]

murğân-ı seher-h‘ân: Seher vakti öten kuş.

□ Sehergeh çünki **murğân-ı seher-h‘ân**

Be-sân ‘aşıkân oldı ḥurûşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 81). [murğân-ı seher-h‘ân,]

murğ-ı: Kuş.

□ Be-sân **murğ-ı** Hümâ pervâz-ı hodgām
Ki olmuş tu'meden-çün tu'me-i dām (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 109). [murğ-ı,]

murğ-ı per-şiksete: Kanadı kırık kuş.

□ Zebûndur mı o **murğ-ı per-şiksete**
Diger-gündür mü ol bî-çâre haste (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 119). [murğ-ı per-
şiksete,]

mür-h'âr-ı pâ-şiksete: Ayağı kırık karınca yiyen.

□ Benem bir **mür-h'âr-ı pâ-şiksete**
Za'îf ü nâ-tevân bî-tâb u haste (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 67). [mür-h'âr-ı pâ-
şiksete,]

mürür itmiş: Tomurcuklanmak, yeşermek.

□ Güzer kıldukda bu kâh-ı berîne
Mürür itmiş olursa bîñ karîne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 16). [mürür itmiş, -miş,
-]

musahhar kılmuşdı: Büyülemek, etkilemek, etkisi
altına almak.

□ Ki ol gün kim olup Nevfel muzaffer
Diyâr-ı Necd'i kılmuşdı musahhar (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 6). [musahhar kılmuşdı,
-mış, -dı, -]

musahhar kılmuşdır: Ele geçirmek, zapt etmek.
Büyülemek. Etkilemek, etkisi altına almak.

□ Ki kılmuşdır beyâbânı musahhar
Cünûd-ı 'aşk-ı Mecnûn-ı dil-âver (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 3). [musahhar kılmuşdır, -
mış, -dır, -]

musahhir eyledi: Teshir eden, itaate getiren, elde
eden.

□ Nişîmen eyledi miñnet hişârîñ
Musahhir eyledi vahşet diyârîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 278). [musahhir eyledi,
-di, -]

müsâ'id olmavup: Uygun, elverişli olmak; yardım
etmek.

□ Müsâ'id olmayup sen dañi nâ-çâr
Koyarsan nîme-i rehde beni h'âr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 145). [müsâ'id olmayup,
-ma, -(y)up, -]

müsel: (Ar.) Zincir gibi birbirine bağlı olan,
birbiri ardınca sıralanan, zincirleme.

□ Niçe sâkî ki nûr idi mücessem
Müsel zülfî zencîr-i muţalsam (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 24). [müsel,]

□ Müsel gîşüvânı 'anber-efşân
Dil-i Mecnûn-ı mahzûn-tek perişân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 15). [müsel,]

müsel eyliyor: Ardı ardına, zincirleme durumuna
getirmek.

□ Müsel eyliyor devrân hemîşe

Harâbât-ı ta'aşşukda bu şîşe (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 13). [müsel eyliyor, -
iyor, -]

müsel keste: Birbirine dolaşmış. "-geşte"(Sonuna
geldiği kelimelere "dönmüş, gezip dolaşmış; olmuş"
anlamı katarak Farsça usûlüyle birleşik sıfatlar
yapar.).

□ Görüp mektebde Leylî'niñ 'izârîñ
Müsel keste zülf-i tâb-dârîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 10). [müsel keste,]

müsevves: Dağınık, perişan, içinden çıkılmaz.

□ Açup başın fiğân itdi **müsevves**
Didi ey pür-ı rencûr u belâ-keş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 143). [müsevves,]
□ Gehî hâtır **müsevves** dîde ber-râh
Nühüfte nîmeyi şebde kılup âh (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 43). [müsevves,]
□ Didi ey 'aşık-ı zâr u belâ-keş
Hemîn hengâmeden olma **müsevves** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 24). [müsevves,]

müsevves idüp: Dağınık, perişan halde olmak.

□ Velî bu keşmekeşe tab'-ı ser-keş
İdüp endişemi her dem müsevves (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 130). [müsevves idüp, -
üp, -]

müşg: Misk II misk kokulu, siyah saçlar, siyah
mürekkiple yazılmış yazılar.

□ Cihânı **müşg** ile âgîn eyle
Meşâm-ı cânımı müşgîn eyle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 37). [müşg,]

müşg-bû: Misk kokulu saçın ucu, misk kokulu (güzel,
sevgili).

□ Olup âvîhte ol târ-ı müdan
Olup müşgîn-nefes ol **müşg-bûdan** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 36). [müşg-bûdan, -dan, -
]

müşg-i ter: Taze misk.

□ Teniñ meşmûm idüp **müşg-i ter** ile
Kılup tatyîb 'ûd u 'anber ile (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 175). [müşg-i ter,]

müşgîn eyle: Misk kokulu, miskli etmek.

□ Cihânı müşg ile âgîn eyle
Meşâm-ı cânımı **müşgîn eyle** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 38). [müşgîn eyle,]

müşgîn-mû: Misk kokulu, siyah kıl. Misk kokulu saç.

□ Egerçi her perî **müşgîn-mûdur**
Benim çeşmimde ammâ zîst-rûdur (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 85). [müşgîn-mûdur, -
dur, -]

müşgîn-nefes: Misk kokulu nefes.

□ Olup âvîhte ol târ-ı müdan
Olup **müşgîn-nefes** ol müşg-bûdan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 36). [müşgîn-nefes,]

müşg-perdâz: Misk düzenleyen.

□ Nesîmi ‘anber-efşân **müşg-perdâz**
Neşât idi nesîmi birle dem-sâz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 139). [müşg-perdâz,]

muşibet: Felâket, ansızın gelen belâ, sıkıntı.
□ Likâsından **muşibet** mâ-cerâsı
Ber-i düşunda hem mâtem libâsı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 17). [muşibet,]
□ Füzûn oldı **muşibet** ber-muşibet
Çekildi sîneme biñ dâğ-ı hasret (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 121). [muşibet,]

mû-şikâf it: Kılı kırk yarmak, çok iyi araştırmak.
□ Kederden kalbimi pâk eyle şâf it
Dilim endişesini **mû-şikâf it** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 16). [mû-şikâf it,]

müşkil: Güç, zor, çetin; engel, güçlük, zorluk.
□ Olur gitdükce Nâkâm ‘aşk **müşkil**
Ta ‘şşukda budur evvelki menzil (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 41). [müşkil,]
□ İdüp der-h ‘âst kılsunlar nümâyiş
Bu **müşkil** emre virsünler küşâyiş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 12). [müşkil,]
□ Didi feryâd kim **müşkil** belâdır
Belâ-yı ‘aşk derd-i bî-devâdır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 259). [müşkil,]
□ Görüp bu keşreti kıldı te’emmül
Ki şulh olmazsa **müşkildir** tahammül (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 168). [müşkildir, -
dir]
□ Ta ‘aşşukdan olur her **müşkil** âsân
Ta ‘aşşuk eyliyor narî gülîstân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 311). [müşkil,]

müslimîn: Müslümanlar.
□ Hudâvend-i be-câh-ı sâhibü’t-tâc
Cemî‘en **müslimîni** itme muhtâc (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 114). [müslimîni, -i, -]

müst: Avuç, yumruk.
□ Hemân Leylî be-sân-ı şîr-i mâde
Anı bir **müst** ile kıldı fütâde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 320). [müst,]

müstağnî: İhtiyaç duymama, umursamama.
□ Bekâ zevkiñ bulup geçmiş fenâdan
Dağı **müstağnî** olmuşdur sivâdan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 100). [müstağnî,]

müstağrak-ı deryâ-yı hündür: Kan denizine gark
olmak, kan denizinde batmış.
□ Dilim **müstağrak-ı deryâ-yı hündür**
Yüzüm ser-pençem ile nîl-gündür (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 251). [müstağrak-ı
deryâ-yı hündür, -dur, -]

müstâk: Şiddetle arzu eden, özleyen. II Aşık.
□ Saña **müstâk**dır bî-çâre Leylî
Seni cüyândır âvâre Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 14, Mısra 177). [müstâkdır, -dır, -]

müstâk idüp: Arzulu, gönüllü.
□ İki **müstâk idüp** yek-digeriñ bûs

Töküp her ikisi hûñ-âb-ı efsûs (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 65). [müstâk idüp, -üp, -
]

müstâk olup: Aşık olmak, özlemek.
□ Olup müstâk seyr-i rûy-ı yâre
‘Azîmet kıldı gitdi küy-ı yâre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 17). [müstâk olup, -up, -]

müstakbel ü mâzîvi: Geçmiş ve gelecek.
□ İdüp **müstakbel ü mâzîvi** fermüş
Olup her ikisi mebhût u hāmûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 255). [müstakbel ü
mâzîvi, -(y)i, -]

müstâk-ı âb-ı zindegânî: Âbıhayatın hasretini çeken.
□ Olup **müstâk-ı âb-ı zindegânî**
Ki gūyâ Hızr’ın olmuş peyrevânı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 123). [müstâk-ı âb-ı
zindegânî,]

müstefîz it: Feyiz almak, feyizlenmek.
□ Füyûz-ı ‘aşkıñ olsun câvidânî
Hemîşe **müstefîz it** ‘âşıkânî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 86). [müstefîz it,]

müştehâ: İstenilen, arzu edilen, iştah kabartan.
□ Niçün ol gıdâ kim **müştehâdır**
Hemân yâ samğ ya berg-i giyâdır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 89). [müştehâdır, -dır]

müstemend: Üzgün, belaya uğramış.
□ Huşûşâ kabl-ez-în hem nâmzeddir
Hemân ‘ahde bu maṭlab **müstemenddir** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 98).
[müstemenddir, -dir, -]

müstemend ü zâr u ğam-h’âr: Gam çeken, inleyen
ve dertli.
□ Ki Zeyd **müstemend ü zâr u ğam-h’âr**
Olup Leylî vefâtından haber-dâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 5). [müstemend ü zâr u
ğam-h’âr,]

müsterî’: Jüpiter, Erendiz.
□ Gümân itdi o kevkeb **Müsterî’dir**
Nücümüñ es’ad ü vâlâ-teridir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 27). [müsterî’dir, -dir, -
]

müsteslem: Teslim olan.
□ Olup Nâkâm **müsteslem** kazâyâ
‘Azîmet eyle hatm-i mâ-cerâyâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 95). [müsteslem,]

müstevcib: Gerektiren, icap eden.
□ Nihâde eylerem pîş-i kilâba
Eger **müstevcib** olsam da ‘azâba (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 104). [müstevcib,]

mu’tâd: Âdet edilmiş, alışılmış; âdet, alışılan şey.
□ Beni ‘aşk ile **mu’tâd** it ilâhî
Dilimde ‘aşkı müzdâd it ilâhî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 51). [mu’tâd,]

mutahhar: Kutlu, mübarek, maddi ve manevi olarak temizlenmiş.

□ Yıkandı çeşme-i vaşl-ı şafadan

Mutahhar çirk-i hicrân u cefâdan (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 112). [mutahhar,]

mutalsam: Tılsımlı.

□ Hârîmiñ sũ-be-sũ pîrâmeninde

Mutalsam hışn idi fevc-i derinde (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 216). [mutalsam,]

mutarrâ: Hoş kokulu, taze, tarâvetli.

□ Hevâ-yı nefsdendirler müberrâ

‘Afâf-ı ‘âşimiyi ile **mutarrâ** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 190). [mutarrâ,]

□ Götürdüm eyledim yek-câ müheyyâ

Reyâhîm ile etrâfî **mutarrâ** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 30). [mutarrâ,]

mu‘teber: İtibarlı, değerli.

□ Bülend-ıkbâldır şâhib-i hünerdir

Cihânda muhteremdir **mu‘teberdir** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 94). [mu‘teberdir, -dir]

□ Benim cismim değil senden eşersiz

Olur mı sâye-i cism **mu‘tebersiz** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 314). [mu‘tebersiz, -siz, -]

mu‘teber kıl: Değerli kılmak, itibar sahibi yapmak.

□ Yeter âşüftelik sen hem hâzer kıl

Cihânda nâm u şânuñ **mu‘teber kıl** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 124). [mu‘teber kıl,]

mütekkâ: Dayanacak şey, destek, dayanak, dayanaç.

□ Mütekkâsı olurdi rân-i âhû

Kâfî per-i bülbül bâl-i tihû (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 49). [mütekkâsı, -sı, -]

muṭî‘: Uyan, itaat eden, boyun eğen, tabi olan kimse.

□ Şenâ-ḥ‘ânîñ olup her laḥza cāndan

Muṭî‘im emriñe hoşnûdum andan (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 92). [muṭî‘im, -im, -]

muṭî‘ viz: İtaat eden, itaatkâr.

□ Muṭî‘ viz merdüm-i nîkû-şî‘âra

‘Adû-yı ceng-cüyüz kîne-dâra (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 65). [muṭî‘ viz,]

muṭî‘ viz: İtaat eden, itaatkâr.

□ Muṭî‘ viz merdüm-i nîkû-şî‘âra

‘Adû-yı ceng-cüyüz kîne-dâra (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 65). [muṭî‘ viz,]

muṭî‘ viz: İtaat eden, itaatkâr.

□ Muṭî‘ viz merdüm-i nîkû-şî‘âra

‘Adû-yı ceng-cüyüz kîne-dâra (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 65). [muṭî‘ viz,]

muṭî‘ viz: İtaat eden, itaatkâr.

□ Muṭî‘ viz merdüm-i nîkû-şî‘âra

‘Adû-yı ceng-cüyüz kîne-dâra (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 65). [muṭî‘ viz,]

muṭî‘ viz: İtaat eden, itaatkâr.

□ Muṭî‘ viz merdüm-i nîkû-şî‘âra

‘Adû-yı ceng-cüyüz kîne-dâra (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 65). [muṭî‘ viz,]

muṭî‘ viz: İtaat eden, itaatkâr.

□ Muṭî‘ viz merdüm-i nîkû-şî‘âra

‘Adû-yı ceng-cüyüz kîne-dâra (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 65). [muṭî‘ viz,]

muṭî‘ viz: İtaat eden, itaatkâr.

□ Muṭî‘ viz merdüm-i nîkû-şî‘âra

‘Adû-yı ceng-cüyüz kîne-dâra (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 65). [muṭî‘ viz,]

muṭî‘ viz: İtaat eden, itaatkâr.

□ Muṭî‘ viz merdüm-i nîkû-şî‘âra

‘Adû-yı ceng-cüyüz kîne-dâra (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 65). [muṭî‘ viz,]

muṭî‘ viz: İtaat eden, itaatkâr.

□ Muṭî‘ viz merdüm-i nîkû-şî‘âra

‘Adû-yı ceng-cüyüz kîne-dâra (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 65). [muṭî‘ viz,]

muṭî‘ viz: İtaat eden, itaatkâr.

□ Muṭî‘ viz merdüm-i nîkû-şî‘âra

‘Adû-yı ceng-cüyüz kîne-dâra (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 65). [muṭî‘ viz,]

muṭî‘ viz: İtaat eden, itaatkâr.

□ Muṭî‘ viz merdüm-i nîkû-şî‘âra

‘Adû-yı ceng-cüyüz kîne-dâra (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 65). [muṭî‘ viz,]

muṭî‘ viz: İtaat eden, itaatkâr.

□ Muṭî‘ viz merdüm-i nîkû-şî‘âra

‘Adû-yı ceng-cüyüz kîne-dâra (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 65). [muṭî‘ viz,]

muṭî‘ viz: İtaat eden, itaatkâr.

□ Muṭî‘ viz merdüm-i nîkû-şî‘âra

‘Adû-yı ceng-cüyüz kîne-dâra (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 65). [muṭî‘ viz,]

mutlak: Ar. Kesin olarak, kesinlikle, şüphesiz.

□ Baña zinde dimez bir kimse el-ḥaḳ

Degilsem de egerçi mürde **mutlak** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 44). [mutlak,]

□ Dime kim Leylî yâr-i bî-vefâdır

Bu isnâdîñ baña **mutlak** cefâdır (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 282). [mutlak,]

muṭvādāt: Maddeler, maddi olan şeyler.

□ Olup her iki cānib şulḥa mā‘il

Muṭvādāt ile ḥall oldı mesâ‘il (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 178). [muṭvādāt,]

muṭvaffak olmadı: Başarmak, üstesinden gelmek.

□ Muṭvaffak olmadı artık cevâba

Niçe taḡyîr virdiyse ḥiṭâba (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 71). [muṭvaffak olmadı, -ma, -di, -]

muvâfık: Münasip, uygun.

- Açup bir sâkda iki şakâyık
Gelüp bir burca mihr ü meh **muvâfık** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 158*). [muvâfık,]
- Ol iki hem-dem-i yâr u **muvâfık**
O iki 'âşık-ı yek-rüy u şâdık (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 299*). [muvâfık,]

muvâfık olmasa: Uygun olmamak, münasip olmamak.

- Marîze olmasa dârû muvâfık
Anı virmez tabîbi olsa hâzık (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 79*). [muvâfık olmasa, -ma, -sa, -]

muvâfık olmayup: Uygun olmak, münasip olmak.

- Muvâfık olmayup tağdîre tedbîr
Hemân tedbîri berhem kıldı tağdîr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 111*). [muvâfık olmayup, -ma, -(y)up, -]

muvaḥḥis: Korku ve ürküntü veren, dehşete düşüren, ürküttücü.

- Alup seccâdesin çıkdı kenâre
İrişdi bir **muvaḥḥis** kühsâre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 20*). [muvaḥḥis,]

müy: Kıl, saç teli.

- Benim ikbâlim ammâ büm-âsâ
Kâlup peygüle-i gâfletde **müyâ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 50*). [müyâ, -a]
- Kâmerle şemsle rüyüñ değısmem
İki dünyâya bir **müyüñ** değısmem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 230*). [müyüñ, -uñ]
- İdüp ser-rişte elde fevt şüyüñ
Perişân eyledi gîsûsı **müyüñ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 96*). [müyüñ, -uñ]
- Seniñ ben sâyeñem ey serv-i dil-cû
Vücûdum cümle sensen **müy** bâ-mû (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 316*). [müy,]
- Hemân Mecnûn idi Leylâ-yı meh-rû
Hemân Mecnûn'ıydı Mecnûn **müy** bâ-mû (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 50*). [müy,]
- O pâyê kıldı **müyâ** oldı nâlân
O pâyê itdi nevḥa oldı giryân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 167*). [müyâ, -a, -]
- Serinden itdi yek-ser kemende **müyüñ**
Hırâş itdi urup ser-pençe rüyüñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 165*). [müyüñ, -uñ, -]

müy bâ-mû: Tel tel, büyük bir dikkatle, inceden inceye, bir bir, tek tek.

- Temâşâ kıldı gördi **müy bâ-mû**
Bu sâkıdır hemân Leylâ-yı meh-rû (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 45*). [müy bâ-mû,]

müy bâ-mû: Tel tel. Büyük bir dikkatle, inceden inceye, bir bir, tek tek.

- Bu hâl ile tolaşup küy bâ-kû
Ne hâşıl eylerüzse **müy bâ-mû** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 34*). [müy bâ-mû,]

müyâ: Saç, saç teli.

- Kâlup hâk üzre bir dem mürde-âsâ
Bulup âḥir ifâkat oldı **müyâ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 170*). [müyâ,]
- Ta'addâ-yı cihândan olma **müyâ**
Geçer her niçe olsa renc-i rü'yâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 265*). [müyâ,]
- Her iki türbet üzre oldı **müyâ**
Her iki mezerde oldı cebîn-sâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 35*). [müyâ,]
- Şekîbi ḥırmeniñ yaqdı serâpâ
Urup ser-pençe başa oldı **müyâ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 106*). [müyâ,]
- Niçün bülbül gibi **müyâ** olupsan
Niçün tûḫî gibi güyâ olupsan (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 297*). [müyâ,]

müyân: Saçlar, tüyler, kıllar.

- Tûṭup şahrâ tarîḫiñ gitdi **müyân**
Beyâbân-gerd oldı nevḥa-güyân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 121*). [müyân,]
- Gehî giryândır gâhî der-efḡân
Gehî **müyândır** gâhî gâzel-h'ân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 108*). [müyândır, -dır, -]
- İderdi ihtirâ' ebyât-ı dilsüz
Olurdi şî'r-h'ân **müyân** seb-ân-rüz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 104*). [müyân,]
- Gezürken kü be-kû nâlân u **müyân**
Gehî bâzî-künân gâhî gâzel-h'ân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 5*). [müyân,]
- Olup nefrîn-künân kîne-cüyân
Belâ küncinde kaldı zâr u **müyân** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 60*). [müyân,]
- Ne yerde oldıḡıñ cüyân olurdi
Hemân Mecnûn diyüp **müyân** olurdi (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 370*). [müyân,]
- Revâ mı ben kâlam fırkatde **müyân**
Enîn ü eşk-rîz ü Leylî güyân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 351*). [müyân,]
- Gehî vâdiler içre oldı **müyân**
Gehî feryâd ile şahrâda püyân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 87*). [müyân,]

müyân müyân: Saç saç.

- Kâbâsın çâk idüp **müyân müyân**
Çeküp nâle idüp bezmi perişân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 153*). [müyân müyân,]

müyân u eşk-rîzân: Hıçkırâ ağlayanlar ve göz yaşî dökenler.

- Gehî müyân u gâhî eşk-rîzân
Merâḫîl ṭayy idüp üftân u ḥîzân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 25*). [müyân u eşk-rîzân,]

müyân u giryân: Kıllar, tüyler ve ağlayanlar, ağlayıcılar.

- Bülend âvâz ile **müyân u giryân**
Didi ey yâr-i nâ-şâd u perişân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 273*). [müyân u giryân,]

müye: Hıçkırâ hıçkırâ ağlama, çok ağlama.

- İderdi ḥaymesinde **müye** Leylâ
Bîrun-ı ḥaymede Mecnûn-ı şeydâ (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 13). [müye,]

müvesser: 1. Kolaylıkla olan, kolaylıkla yapılan, kolaylaştırılmış. 2. Nasip olan.

□ Cihânda olmasa vaşlın **müvesser**
Kalur vuşlat hadîsi tâ-be-maḥşer (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 233). [müyesser,]

müvesser olmadı: Nasip olmak.

□ Bu ğayb ile olup maḥrûm-ı dîdâr
Müvesser olmadı dîdâr-ı dil-dâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 52). [müyesser olmadı, -
ma, -dı, -]

müvesser olmaz: Nasip olmak.

□ Saña benden vişâl olmaz müyesser
Ümîdîñ naḥlî olmaz bâr-âver (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 329). [müyesser olmaz,
-maz, -]

müvesser olmazsa: Nasip olmak.

□ Ve ger hoşluḡa olmazsa müyesser
Ser-i tedbîrdîr tîḡa muḡarrer (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 53). [müyesser olmazsa,
-maz, -sa, -]

müvesser olsun: Nasip olmak.

□ Gerekdir terk idem bu ḡâki ḡâke
Ki vaşl olsun müyesser cân-ı pâke (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 296). [müyesser olsun, -
sun, -]

muzafter: Galip gelen, üstün.

□ Kılursın ceş-i a' dâyı **muzafter**
Çekürsîn dostân katline ḡancer (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 113). [muzafter,]

muzafter oldu: Zafer kazanmak, yenmek.

□ Sipâhî Nevfel'in oldu muzafter
Hezîmet buldı Necd ehli ser-â-ser (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 61). [muzafter oldu, -dı,
-]

muzafter olup: Zafer kazanmak, yenmek.

□ Ki ol gün kim olup Nevfel muzafter
Diyâr-ı Necd'i kılmuşdı muṣaḡḡar (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 5). [muzafter olup, -up,
-]

müzdâd it: Çoğaltılmış, artırılmış.

□ Benî 'aşḡ ile mu'tâd it îlâhî
Dilimde 'aşḡ **müzdâd it** îlâhî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 52). [müzdâd it,]

müzdâd idüp: Arttırmak, çoğaltmak, uzatmak.

□ Kılup mihmânîñ dil-şâd Leylî
İdüp ta'zîmini müzdâd Leylî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 224). [müzdâd idüp, -
üp, -]

müzd-i zebânîñ: Dilinin mükafatı.

□ Öpüp her lafzına biñ kez dehânîñ
Edâ itdi virüp **müzd-i zebânîñ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 364). [müzd-i zebânîñ, -

ñ, -]

müzevven: Bezenmiş, süslenmiş.

□ Ki ol gice olup eflâk rüşen
Kevâkib intizâmile **müzevven** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 6). [müzevven,]
□ Tûtip bir ḡâne-i ḡâlîde mesken
Anı kıldı behîşt-âsâ **müzevven** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 46). [müzevven,]

müzevven kılmışdı: Tezyin etmek, süslemek, donatmak.

□ Çemenzâr içre ezḡâr-ı mülevven
Çemen ferşini kılmışdı müzevven (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 10). [müzevven kılmışdı,
-mış, -dı, -]

mużmer: Gizli, saklı, örtülü.

□ Belîḡ ü hem faşîḡ ü nûkte-perver
Hezârân nûkte her lafzında **mużmer** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 24). [mużmer,]

mużmer-i şerârîñ: Gizlenmiş, saklanmış kıvılcımlar.

□ Dilimde meş'al-i veḡḡâd-ı nârîñ
İdüp elfâzda **mużmer-i şerârîñ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 310). [mużmer-i şerârîñ,
-ñ, -]

müznib: Suçlu, günahkâr.

□ İlâhî **müznibem** çokdur günâhım
Deriñden ğayrı yokdur bir penâhım (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 173). [müznibem, -em]

mużtar: Sıkıntılı, ızdıraplı .

□ Ki ḡâlî **mużtar** birer çeşmi giryân
Beyâbân içredir ḡayretle püyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 77). [mużtar,]
□ Didi kimdir bu üftâde bu **mużtar**
Niçün böyle olupdur ḡâk-ber-ser (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 51). [mużtar,]
□ İlâhî olmasun bir kes mükedder
O olup evvel tevân-ger soñra **mużtar** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 112). [mużtar,]

mużtar oldu: Çaresiz kalmak, yapmak zorunda bulunmak.

□ Selîm'in küşîşinden oldu mużtar
Hemân eşvâbı Mecnûn kıldı derber (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 63). [mużtar oldu, -dı, -]

mużtarib: Sıkıntılı, ızdıraplı .

□ Olup dil **mużtarib** Zeyd-i yegâne
Gelüp âḡir ber-i üftâdegâna (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 201). [mużtarib,]

mużtarib oldu: Sıkıntı duymak.

□ Görüp ebrûlarıñ ey mâh-ı tâban
Dil oldu mużtarib ḡâlim perîşân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 276). [mużtarib oldu, -
dı, -]

N

nāb: Hâlis, katıksız, sâfi.

□ Niçedir çihre-i hürşid tâbîn
Niçedir piste-i mey-gün **nābîn** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 154). [nābîn, -în, -]

nā-behre: Kismetsiz, nasipsiz.

□ Benim emrim baña teslim itdi
Koyup Mecnûn'ını **nā-behre** gitdi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 42). [nā-behre,]

nā-berûmend oldı: Faydasız, verimsiz olmak.

□ Niçe kim bâbek oldı nā-berûmend
Künün mâmuñ da gitdi ârzûmend (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 25). [nā-berûmend oldı,
-dı, -]

nābiyûsân: Leyla ile Mecnun karakterlerinden.

□ İrişdi **nābiyûsân** ol mekâna
Hamîde bir 'acûz-ı pür-fesâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 19). [nābiyûsân,]
□ İştidi bir taraftan **nābiyûsân**
Mü'essir bir tahammül-süz efgân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 19). [nābiyûsân,]

nā-bûd: Mevcut değil, yok, olmayan.

□ Zamân-ı fırsatı fevt itme zinhâr
Ki fitne huftedir **nā-bûd** ağıyar (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 82). [nā-bûd,]
□ Degildi sū'-i niyyet anda mevcûd
Ki ortadan garaž olmuşdı **nā-bûd** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 252). [nā-bûd,]
□ İdüp **nā-bûd** ekdâr-ı 'uyûnı
Ta 'aşşukdur iden ihyâ kulûbı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 395). [nā-bûd,]

nā-bûd eylesinler: Yok etmek; mahvetmek. Perişan etmek.

□ Kâbîle ehli kıldı ittifâkı
Ki **nā-bûd eylesinler** bu nifâkı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 6). [nā-bûd eylesinler, --
sin, -ler, -]

nā-bûd ider: Yok etmek.

□ Ne miqdâr olsa endûh-ı nigâliñ
Anı **nā-bûd ider** yâd-ı cemâliñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 248). [nā-bûd ider, -er,
-]

nā-bûd idüp: Yok etmek, perişan etmek.

□ Gûsiste eyleyüp zünnâr-ı nefsi
Yakup **nā-bûd idüp** âşâr-ı nefsi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 168). [nā-bûd idüp, -üp,
-]

nā-bûd idüp: Yok etmek, perişan etmek.

□ Alup Kays'ın elinden ihtiyârîñ
İdüp nā-bûd ârâm u qarârîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 40). [nā-bûd idüp, -düp]

nā-bûd idüp: Yok etmek.

□ İdüp bād-ı ecel ol ebri nā-bûd
Bulupdur incilâ ruhsâr-ı maşşûd (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 17). [nā-bûd idüp, -üp, -
]

nā-bûd kılup: Yok etmek. Öldürmek.

□ Firûzân eyleyüp nâr-ı cefânı
Kılup nā-bûd âşâr-ı cefânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 18, Mısra 130). [nā-bûd kılup, -up, -]

nā-bûd olup: Yok olmak, ölmek.

□ Olup nā-bûd âşâr-ı mürüvvet
Kalup mensûh ahkâm-ı 'adâlet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 99). [nā-bûd olup, -up, -
]

nā-bûd olup: Yok olmak, ölmek.

□ Olup nā-bûd mihlâb-ı tevânım
Tezerv olmuş benim hem-âşiyânım (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 327). [nā-bûd olup, -up,
-]

nā-bûd olupdur: Yok olmak, ölmek.

□ Tılsım-ı hakde **nā-bûd olupdur**
Kalup ismi teni mefkûd olupdur (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 213). [nā-bûd olupdur, -
up, -dur, -]

nā-bûd olur: Yok olmak, görünmez hale gelmek.
Ölmek.

□ Olursa hüsni Leylî'yle muqâbil
Olur nā-bûd be-sân-ı sihr-i bâtil (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 38). [nā-bûd olur, -ur, -
]

nā-çâr: Çaresiz, hüznü, dertli.

□ Olur Mecnûn'ın ol demde haber-dâr
Ki kânîñ safîñ iderler anda **nā-çâr** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 46). [nā-çâr,]
□ Anı ol hâl ile terk itdi **nā-çâr**
Revân oldı dilinde derd ü efkâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 73). [nā-çâr,]
□ Gerek kânîñ töküp **nā-çâr** anıñ
Daşın la 'lîn idelüm ol âsitânîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 37). [nā-çâr,]
□ Olurdı muntazır peygâma her bâr
Ki andan kim güzër kılsaydı **nā-çâr** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 64). [nā-çâr,]
□ Giriştârîñ esîriñ Leylî-yi zâr
Kalupdur miñnet-i firkatde **nā-çâr** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 176). [nā-çâr,]
□ 'Îlâcından çeküp el oldı me'yûs
Olup **nā-çâr** şâbır kıldı efsûs (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 278). [nā-çâr,]
□ Gelüp ser-menzile çün irdi **nā-çâr**
O mâhîñ vaşlîna oldı talebkâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 43). [nā-çâr,]
□ Mûsâ'id olmayup sen dañi **nā-çâr**
Koyarsan nîme-i rehde beni h'âr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 145). [nā-çâr,]
□ Bu hâletden olup Nevfel haber-dâr
Didi imdi baña farz oldı **nā-çâr** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 90). [nā-çâr,]
□ İderse ceng olur mağlûb **nā-çâr**

Kalur bed-nâm 'âlemde olur h'âr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 169). [nâ-çâr,]

□ Ki anda olduğum bî-yâr ü enşâr
Beni vâdâr kıldı şulha **nâ-çâr** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 26). [nâ-çâr,]
□ O meh-veşle olup küstâh âhir
Kılup derd-i diliñ **nâ-çâr** zâhir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 316). [nâ-çâr,]
□ Huzûra eyledim irsâl **nâ-çâr**
Ki hâlimden seni kılusun haber-dâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 311). [nâ-çâr,]
□ Bu iki derdden nâlân u zârem
Ki **nâ-çârem** zelil ü hâk-sârem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 128). [nâ-çârem, -em, -]

□ Anı **nâ-çâr** idüp ahlâl-i Mecnûn
Kılup miñnetde olmuşdı ciger-hûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 5). [nâ-çâr,]
□ Beni bu hâlimle terk eyle **nâ-çâr**
'İlâc-ı derdime sa'y itme zinhâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 189). [nâ-çâr,]
□ Kılup **nâ-çâr** 'avdet dâg-ber-dil
İdüp tayy-ı mekân menzil-be-menzil (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 201). [nâ-çâr,]

nâçâr gitdi: Çaresiz gitmek.

□ Hürüşân oldı Mecnûn-ı dil-efkâr
Gene şahrâ-yı Necd'e gitdi nâçâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 84). [nâçâr gitdi, -di, -]

nâ-çâr itdim: Çaresiz olmak.

□ Rızâ virdüm kazâyâ âhir-i kâr
Şekîbâ oldum itdim şabr nâ-çâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 122). [nâ-çâr itdim, -dim, -]

nâ-çâr nâ-çâr: Dertli dertli.

□ Be-sân-ı murğ-ı bismil Leylî-i zâr
Ururdu dest ü pâyı **nâ-çâr nâ-çâr** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 76). [nâ-çâr nâ-çâr,]

nâ-çâr u bî-tâb: Çaresiz ve bitkin.

□ Cihân bir çâhdır kim ka'r-ı nâ-yâb
Kalur üftâdesi **nâ-çâr u bî-tâb** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 152). [nâ-çâr u bî-tâb,]

nâ-çârem: Çaresiz, hüznü, dertli.

□ Gâm-ı hicrândan zârem nigârâ
Bu zindân içre **nâ-çârem** nigârâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 174). [nâ-çârem,]

nâ-çârlık: Çaresiz, hüznü, dertli.

□ Yeter gâm-h'ârlık bu pâyê besdir
Yeter **nâ-çârlık** bu pâyê besdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 166). [nâ-çârlık,]

nâdân: Cahil, akılsız.

□ O kim dâñâ idi giryân olurdu
O kim **nâdân** idi hândân olurdu (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 102). [nâdân,]

nâ-dide: Görülmemiş.

□ Bu derd dil-dârıñı **nâ-dide** hâliñ
Nolur hâliñ eger görsen cemâliñ (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 195). [nâ-dide,]

nâ-ehle: Bir işin ehli olmayan, o işten anlamayan.

□ Virür **nâ-ehle** baht u raht u 'izzet
İder hâl ehlini pâmâl-i zillet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 15). [nâ-ehle, -e]

nâfe-i müşgîn-büyâ: Miskli, misk kokulu sevgilinin saçı.

□ Didi kim bu ne hoş-büdür ki güyâ
Olupdur **nâfe-i müşgîn-büyâ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 184). [nâfe-i müşgîn-büyâ,]

nâfiz oldı: Nüfuz etmek, tesir etmek, etkilemek.

□ Ki hükmi **nâfiz oldı** mâr u mûra
Tasallut eyler oldı şîr ü gûra (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 61). [nâfiz oldı, -dı, -]

nâ-gâh: Aniden, ansızın, birdenbire.

□ Kılup efgân demâdem eyleyüp âh
Gezürdi sū-be-sū gülzârı **nâ-gâh** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 40). [nâ-gâh,]
□ İrişdi gaybdan **nâ-gâh** peygâm
Ki ey fersûde-i âlâm Nâkâm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 69). [nâ-gâh,]
□ Terennüm eyledi Mecnûn **nâ-gâh**
İdüp bir âh-ı âteşnâk-i cângâh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 5). [nâ-gâh,]
□ Be-sân-ı dide-bânân rüy ber-râh
Bağup râha iderdi âh **nâ-gâh** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 82). [nâ-gâh,]
□ İder **nâ-gâh** peydâ bir sitze
Kalır bu derd-i hasret rest-hîze (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 79). [nâ-gâh,]

nâ-geh: Ansızın, birden bire, hemen anlamında zarf.

□ Görüp bir 'ayb-cū ol mâhı **nâ-geh**
Cemâliñ seyr kıldı didi ey meh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 21). [nâ-geh,]
□ Görüp Leylî'ni **nâ-geh** reh-güzârda
Olup üftâdesi evvel nazarda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 35). [nâ-geh,]
□ Bağup etrâfa **nâ-geh** gördi Nevfel
Ki 'izzet zillate olmuş mübeddel (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 161). [nâ-geh,]
□ Görüp Mecnûn'ı **nâ-geh** bir perî-rû
Didi ey 'âşık-ı vâle nedir bu (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 7). [nâ-geh,]
□ Olup ma'kûs **nâ-geh** müdde'âsı
Nümâyân oldı Leylî'niñ atası (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 27). [nâ-geh,]
□ Giderken bir şahîfe gördi **nâ-geh**
Temâşâ kıldı andan oldı âgeh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 5). [nâ-geh,]
□ Zihî devlet ki Nâkâm 'âşık-ı zâr
Bulur firkatde **nâ-geh** büyü didâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 416). [nâ-geh,]
□ İdüp hûn-bâr **nâ-geh** gözlerini
Gelüp feryâda şordı mâderini (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 115). [nâ-geh,]
□ Pedidâr oldı **nâ-geh** Zeyd-i şeb-gerd
Teşâdüf eyledi hem-derde hem-derd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 29). [nâ-geh,]

nā-geh oldı: Ansızın olmak.

□ Ki gūyā oldı nā-geh berķ-hurde
O berķ ile yakıldı oldı mürde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 53). [nā-geh oldı, -dı, -]

nā-gehān: Ansızın, birdendire.

□ İştıdî nā-gehān kārî bir efgān
O efgān-ı cānibe gitdi şitābān (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 27). [nā-gehān,]
□ Tūtop teb nā-gehān İbni Selām'ı
Olup şafrā-füzūn telh oldı kāmı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 49). [nā-gehān,]
□ İrişdi nā-gehān bir şamūt-ı meknūn
Ki itme nāle ey ser-geşte Mecnūn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 195). [nā-gehān,]

nā-gehān: 1. vakitsiz 2. ansızın, birdenbire.

□ İrişdi nā-gehān bir gūlsitāna
Ki gıbtā-baḥş idi bāğ-ı cināna (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 19). [nā-gehān,]
□ Geçürken nā-gehān bir rāh-peymā
Nigāh itdi görüp bir māh-sīmā (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 59). [nā-gehān,]

nā-gehānî: Ansızın.

□ Gezüp vādî be-vādî her mekānı
Bulup Mecnūn'ı āḥir nā-gehānî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 74). [nā-gehānî,]

nağme: Kulağa hoş gelen āhenkli ses, ezgi.

□ Açılmışdı bisātî lāle-zārîñ
İderdi nağme murgānî bahārîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 4). [nağme,]
□ İştisūn nağmeñî yetsūn murāda
Gūli ḥandān olup olsun kūşāde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 103). [nağmeñî, -ñ, -i, -]

nağme-h'ān: Türkü söyleyen, şarkı söyleyen.

□ Müferrehdir gūlistān-ı cūvānı
Hezār-baḥş olursa nağme-h'ānı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 48). [nağme-h'ānı, -ı, -]

nağme-perdāz: Nağme düzenleyen.

□ Kūnūn ol 'āşık olsun nağme-perdāz
Sūr ūdıyla beni kılsun ser-efrāz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 171). [nağme-perdāz,]

nağme-perdāz oldı: Şarkı söylemek, nağme yapmak.

□ İdüp bŭlbŭl-şıfat āvāze āgāz
Bu ebyāt ile oldı nağme-perdāz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 202). [nağme-perdāz
oldı, -dı, -]

nağme-perdāz olurduñ: Şarkı söylemek, nağme yapmak.

□ Hezār-āsā idüp āvāzeler sāz
Olurduñ gāh ū bî-geh nağme-perdāz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 294). [nağme-perdāz
olurduñ, -ur, -duñ, -]

nağme-senc-i gūlşen-i rāz: Gül bahçesinin sırrının

nağmesini bilen.

□ Hezār nağme-senc-i gūlşen-i rāz
İdüpdür böyle bu gūlşende āvāz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 1). [nağme-senc-i
gūlşen-i rāz,]

nā-gŭfte: Söylenmemiş, dile getirilmemiş.

□ Gidüp yārān bulur meclis nihāyet
Velî nā-gŭftedir ḥālā ḥikāyet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 196). [nā-gŭftedir, -dir, -]

naḥcîr: Av hayvanı II Aşığın, sevgilinin avı olması bağlamında.

□ Görünce kūhda bir gār dil-gŭr
İdüp ol gārdan ūmmîd naḥcîr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 38). [naḥcîr,]

naḥcîr-i bî-per: Kolsuz kanatsız ev.

□ Ki ben bir peşşeyem naḥcîr-i bî-per
Ne peşşe belki andan zebŭn-ter (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 65). [naḥcîr-i bî-per,]

nāhid: Sabahyıldızı, Tanyıldızı, Zühre, Venüs.

□ Gehî bir kevkebi Nāhid şandı
Anı baḥşende-i ūmîd şandı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 27, Mısra 17). [nāhid,]

naḥl: Fidan.

□ Saña benden vişāl olmaz müyesser
Ūmîdîñ naḥli olmaz bār-āver (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 330). [naḥli, -i]

naḥl-i ūmmîdi: Ūmit fidanı.

□ İdince gūş Mecnūn bu nŭvîdi
Ṭarāvet-yāb olup naḥl-i ūmmîdi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 128). [naḥl-i ūmmîdi, -i, -]

nāhun: Tırnak.

□ Hemān-dem āh-ı āteşnāk kıldı
Teniñ nāḥunlar ile çāk kıldı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 98). [nāḥunlar, -lar]

nā'il: İstediği şeye erişen, arzu ettiğini ele geçiren.

□ Fiğān kim oldmadım nā'il murāda
Fezā-yı derdde oldum fütāde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 111). [nā'il,]

nā'il olurlar: Erişmek, elde etmek, ulaşmak.

□ Olanlar 'aşkda Nâkām kāmîl
Olurlar rŭtbe-i a'lāya nā'il (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 25, Mısra 84). [nā'il olurlar, -ur, -lar, -]

nā-kābil: Far. 1. Kabil değil, mümkün olmayan. 2. Kabiliyetsiz, ehliyetsiz.

□ İdersen mihr kim nā-kābil olsa
Kılursan luṭf kim bî-ḥāsıl olsa (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 11). [nā-kābil,]

nā-kābil-i perverde-i nāz: Nazlı olmayan.

□ Kılup nā-kābil-i perverde-i nāz
İdüp bî-ḥāsıl sebz ū ser-efrāz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 9). [nā-kābil-i perverde-

i nâz,]

nâ-kâm: Maksadına erişememiş; nasipsiz II zavallı.

□ Anı kim eylemiş **nâ-kâm** takdîr
Anı bā-kām ider mi hiç tedbîr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 187). [nâ-kâm,]

nâkâm: Nakam II XIX. Yüzyıl şairi İsmail Nakam II Maksadına erişememiş; nasipsiz II zavallı.

□ Beni hem eyleyen ser-mest **Nâkâm**
Hemân meydîr hemân pîr ü hemân cām (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 23). [nâkâm,]
□ Koyulsa âteşe **Nâkâm** eger 'ûd
Olur ma'lûm eflâke çıkpud (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 65). [nâkâm,]
□ Budur ol çarh-ı bed-fercām **Nâkâm**
Ki hâle itmemiş 'uşşâkı bā-kām (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 23). [nâkâm,]
□ Olur gîtükece **Nâkâm** 'aşk müşkil
Ta'sşukda budur evvelki menzîl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 41). [nâkâm,]
□ Budur 'aşıklariñ **Nâkâm** hâli
Belâ 'aşıkda hûbân-ı lâubâlî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 57). [nâkâm,]
□ Gerekdür böyle olsun mest **Nâkâm**
İden bezm-i belâda nûş bir cām (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 113). [nâkâm,]
□ Tezâyüd eyleyüp gîtükece **Nâkâm**
Ta'aşşukda belâ-yı mihnet encām (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 97). [nâkâm,]
□ Ğam-ı hicrân belâ-yı 'aşk **Nâkâm**
Kılur peydâ hezârân derd ü âlām (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 123). [nâkâm,]
□ Marîz-i firâte **Nâkâm** dermân
Vişâl-i yâre yitmekdir virüp cân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 73). [nâkâm,]
□ Giriftâr-ı belâ-yı 'aşk **Nâkâm**
Olur 'âlemde Mecnûn-ı bî-ârām (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 279). [nâkâm,]
□ Felek **Nâkâm** 'adüvv-i 'aşıkandır
Gürûh-ı 'aşık nâ-mihrbândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 89). [nâkâm,]
□ İrişdi ğaybdan nâ-ğâh peygâm
Ki ey fersûde-i âlām **Nâkâm** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 70). [nâkâm,]
□ Olup **Nâkâm** müsteslem kazâya
'Azîmet eyle hâtm-i mâ-cerâya (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 95). [nâkâm,]
□ İder cilve olur **Nâkâm** peydâ
Görür ancak anı 'uşşâk-ı şeydâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 59). [nâkâm,]
□ O kim **Nâkâm** yârinden cüdâdır
Devâsız bir belâyâ mübtelâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 287). [nâkâm,]
□ İden 'aşıkları **Nâkâm** ber-bâd
Felekdir kim idüp ağıyarı dil-şâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 107). [nâkâm,]
□ Eger **Nâkâm** bî-câm u sebüyem
Dili mest-i mey-i bî-reng [ü] büyüm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 37). [nâkâm,]
□ Felek 'uşşâka mihr eylirse **Nâkâm**
İder tezervine ol mihrini dām (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 201). [nâkâm,]
□ Budur **Nâkâm** devrânı sipihriñ

Kesüp 'uşşâkdan âşâr-ı mihrîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 179). [nâkâm,]

□ Budur **Nâkâm** devrânıñ vefâsı
Budur 'aşıklar ile mâ-cerâsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 161). [nâkâm,]
□ Hoşâ **Nâkâm** o kim âzâde-dildir
Ne zîr-i bârdır ne pâ be-gildir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 161). [nâkâm,]
□ Degil 'aşıklara **Nâkâm** manzûr
Hemân yârinden özge çehre-i hûr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 51). [nâkâm,]
□ Budur **Nâkâm** 'aşkıñ muktezâsı
Ki 'uşşâkıñ olup efzûn cefâsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 377). [nâkâm,]
□ Şakın **Nâkâm** mest-i h'âb olma
Bu ğaflethanede bî-tâb olma (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 231). [nâkâm,]
□ Ki 'aşkıñ mebd'e-i **Nâkâm** ğamdır
Nihâyet merkezi dârü'l-'ademdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 91). [nâkâm,]
□ Olanlar 'aşkda **Nâkâm** kâmil
Olurlar rûtbe-i a'lâya nâ'il (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 83). [nâkâm,]
□ Tarîk-i 'aşkı tût **Nâkâm** muhkem
Disünler 'aşkdan Mecnûn saña hem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 189). [nâkâm,]
□ Zihî devlet ki **Nâkâm** 'aşık-ı zâr
Bulur firkatde nâ-geh büyü didâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 415). [nâkâm,]
□ Yeter **Nâkâm** bu ğaflet bu mestî
Yeter inşâf kıl bu hüd-perestî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 235). [nâkâm,]
□ Budur **Nâkâm** girdârı cihânıñ
Heme ber-'akstdir kârı cihânıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 59). [nâkâm,]
□ Kime **Nâkâm** yâr olursa bu devlet
Aña mekşûf olur sırr-ı hâkîkat (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 303). [nâkâm,]
□ Nedir **Nâkâm** gör bu 'âlem-i 'aşk
Ki hoşdur 'aşık süz-ı ğam-ı 'aşk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 109). [nâkâm,]
□ Hoşâ ol 'aşık-ı cân-bâz **Nâkâm**
Ki 'aşk içre idüpdür terk-i ârām (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 57). [nâkâm,]
□ Ta'aşşuk sırrıdır mektûm **Nâkâm**
Ki vâkıf olmaz andan 'aşık-ı hām (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 397). [nâkâm,]
□ Geçer dâreynden elbette **Nâkâm**
Bu meyden kim ki nûş eylese bir cām (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 61). [nâkâm,]
□ Nedir **Nâkâm** bu kavil-i mükerrer
Ki meşrûh idersin şerh-i dîğir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 193). [nâkâm,]
□ Feyz-i 'aşkıñdan **Nâkâm** âhîr
Olur esrâra 'aşıklar mezâhir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 225). [nâkâm,]
□ Güzer kıl 'âlem-i tecrîde **Nâkâm**
Hümâ-yı rûhı kıl vâreste-i dām (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 323). [nâkâm,]
□ Hani **Nâkâm** idüp seslense bir kes
Diyüp lebbeyk ider her lafz bir ses (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 17). [nâkâm,]
□ Bulup bir 'aks-i şüret her merâmım
Cihânda oldı hem **Nâkâm** nâmım (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 124). [nâkâm,]

□ Olup bâzîçeye meşgûl **Nâkâm**

‘Abes şubh-ı hayâtın ile şâm (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 159). [nâkâm,]

nâkâm-ı zâre: İnleyen, ağlayan Nasipsiz; zavallı.

□ İlâhî ‘aşkıñ **Nâkâm-ı zâre**

Kılup tevfiğini rehber hemâre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 307). [nâkâm-ı zâre, -e,
-]

nâkâm-tek: Nâkâm gibi.

□ Olum **Nâkâm-tek** teslim-i takdîr

İdem bu mâtem-i cân-süzü takrîr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 49). [nâkâm-tek,]

nakd: Nakit, sermaye.

□ Beni bu emr edâsından mu‘âf it

Görüp **nağdiñde** ‘aybı intisâf it (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 56). [nağdiñde, -i, -n, -de
]

nâkıs: Eksiklik, kusur, noksan.

□ Bu ne bâzîçedir peydâ idersin

Baňa **nâkışlğım** imâ idersin (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 288). [nâkışlğım, -lğ, -
ım, -]

□ Benem **nâkış** ki hâlâ hâk-bâzem

Gehî der-süz u gâhî der-güdâzem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 45). [nâkış,]

nakl idenler: Anlatmak, rivayet etmek, hikayet
etmek.

□ Velî bu sırrı pinhân eylemişler

İdenler nakl mücmel söylemişler (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 212). [nakl idenler, -en,
-ler, -]

nakş: Güzellik || nakış.

□ Hezârân nakş ider peydâ be-her ân

Ki her **nakşı** kılur idrâki hayrân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 8). [nakşı, -ı]

nakş: 1.Noksan, eksiklik. 2.Eksiltme, azaltma.

□ Niçe tedbîr tarh itdiyse âhîr

Olup bir **nakş** ol tarhında zâhir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 276). [nakş,]

nakş ider: Nakş etmek, yazmak.

□ Hezârân **nakş ider** peydâ be-her ân

Ki her nakşı kılur idrâki hayrân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 7). [nakş ider, -er, -]

nakş olmuşdı: Bir yerde belirli bir iz bırakmak, yer
etmek.

□ Ki **nakş olmuşdı** anda bî-kem ü pîş

Hemânâ Leylî vü Mecnûn-ı dil-rîş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 7). [nakş olmuşdı, -muş,
-dı, -]

nakş-ı dîvâr: Duvardaki resim.

□ Biri bî-hod be-sân **nakş-ı dîvâr**

Biri bî-hîştin hâlî kafes-vâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 243). [nakş-ı dîvâr,]

nakş-ı hāmūs: Susmuşluğun, sessizliğin nakşı.

□ Hemân bî-hüşlar çün buldılar hüş

Kalup bir dem be-sân **nakş-ı hāmūs** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 206). [nakş-ı hāmūs,]

nālân: Ağlayan, inleyen, feryat eden.

□ Marîz-i derd-i bî-dermânem ammâ

Hemâre rûz u şeb **nālânem** ammâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 54). [nālânem, -em, -]

□ Gelür her dem kabîle içre **nālân**

Hurûşân u serâyân u ğazel-h‘ân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 21). [nālân,]

□ Gezürdi şubhlar tâ şâm **nālân**

İderdi şamlar tâ şubh efgân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 9). [nālân,]

□ Bilip bu sırrı Mecnûn-ı perîşân

‘Acüzîñ dâmeniñ bûs itdi **nālân** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 38). [nālân,]

□ Gezürken kû be-kû **nālân** u müyân

Gehî bâzî-künân gâhî ğazel-h‘ân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 5). [nālân,]

□ Seniñ hâlîñ geçür hasretde **nālân**

Anıñ vaķtı geçür ‘işretde hândân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 165). [nālân,]

□ Sen olmuşsuñ anıñ ‘aşkıñda **nālân**

O olmuş şevher ile şâdu hândân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 87). [nālân,]

□ İrişdi menzile rencür u giryân

Kalup bir iki gün derd ile **nālân** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 204). [nālân,]

□ Seniñ ‘aşkıñda **nālânem** şeb ü rûz

Seniñ ‘aşkıñdanem peyveste der-süz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 49). [nālânem, -em, -]

□ Açıp çeşmiñ olup **nālân** dübâra

Hiţâb itdi sipîhr-i kîne-kâra (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 55). [nālân,]

nālân nālân: Ağlaya ağlaya, inleyerek.

□ Kelâmîñ hatm idüp **nālân nālân**

Töküp hûñ-âbe Mecnûn oldı giryân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 19). [nālân nālân,]

nālân oldı: İnlemek, feryat etmek.

□ O rûtbe nâle kıldı itdi efgân

Ki ‘âlem nâlesinden oldı nālân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 164). [nālân oldı, -dı, -]

nālân oldı: İnlemek, feryat etmek.

□ O pâyeye kıldı müya oldı nālân

O pâyeye itdi nevha oldı giryân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 167). [nālân oldı, -dı, -]

nālân olma: İnleyen olmak.

□ Dağı bî-kesliginden olma nālân

Hudâ’dır bî-kese yâr u nîgeh-bân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 263). [nālân olma, -ma,
-]

nālân olup: İnlemek, feryat etmek.

□ Olup nālân bülend itdi şadâsın

‘Ayân kıldı kıyâmet mâ-cerâsın (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 161). [nālân olup, -up, -
]

nālān olurdu: İnlemek, feryat etmek, acı ile inilti sesler çıkarmak.

□ Gehī mahzūz olup hāndān olurdu
Gehī der-cūş olup **nālān olurdu** (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 20, Mısra 110). [*nālān olurdu, -ur, -dı, -*]

nālān u dil-rīş: Yüreği yaralı ve inleyen.

□ Diger-gün hālde **nālān u dil-rīş**
Revān şahrā tarīķiñ kıldı der-pīş (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 37, Mısra 19). [*nālān u dil-rīş,]*

nālān u eşk-rīzān: Gözyaşı dökenler ve inleyenler.

□ Revāne oldı **nālān u eşk-rīzān**
İrişdi mahmīle üftān u hīzān (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 22, Mısra 175). [*nālān u eşk-rīzān,]*

nālān u ğamnāk: Ağlayan ve gamlı, dertli (aşık).

□ Gırībānı derīde dāmeni çāk
Gözi nemnāk özi **nālān u ğamnāk** (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 7, Mısra 6). [*nālān u ğamnāk,]*

nālān [u] ğamnāk: Gamlı ve inleyen.

□ Bu güne şubhā deg **nālān [u] ğamnāk**
İdüp ruhsārını fersūde-i hāk (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 24, Mısra 79). [*nālān [u] ğamnāk,]*

nālān u giryān: Ağlayan ve inleyen.

□ Nişānıñ bulmayup **nālān u giryān**
İdüp efsūs döndiler perīşān (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 10, Mısra 53). [*nālān u giryān,]*

nālān u hūnbār: İnleyen ve kan saçan.

□ Anıñ ‘aşkında hem Zeyd dil-efkār
Olup şubh u mesā **nālān u hūnbār** (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 26, Mısra 44). [*nālān u hūnbār,]*

nālān u nālān: İnleyen ve sızlayan.

□ Fiğanlar eyleyüp giryān u giryān
Tazārru ‘lar kılup **nālān u nālān** (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 28, Mısra 150). [*nālān u nālān,]*

nālān u zārem: Ağlayan ve inleyen.

□ Bu iki derdden **nālān u zārem**
Ki nā-çārem zelīl ü hāk-sārem (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 27, Mısra 127). [*nālān u zārem, -em, -*]

nāle: İnilti, inleme, feryat, fiğan.

□ Ciger bā-sūziş bī-tāb u dil-rīş
İdüp bir **nāle** düşdi zār u bī-h ‘ış (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 7, Mısra 96). [*nāle,]*
□ Olup bir ‘Āmirī vākıf bu hāle
Revān oldı şitābān kıldı **nāle** (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 10, Mısra 40). [*nāle,]*
□ Nedir bu āh bu **nāle** bu şūriş
Nedir bu ‘aşk u bu āteş bu sūziş (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 10, Mısra 147). [*nāle,]*
□ Demādem āhıñ āteş-bār itsün
Töküp kan **nālesin** tekrār itsün (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 14, Mısra 72). [*nālesin, -sin]*

□ Gezüp her hāymeniñ şahında Mecnūn

İderdi **nāleler** mahzūn u mahzūn (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 20, Mısra 104). [*nāleler, -ler, -*]

□ Hemān ol cem ‘den bir merd-i kem-hūş

İdüp Mecnūn-ı zārıñ **nālesin** gūş (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 22, Mısra 146). [*nālesin, -sin, -*]

□ Dilinde dā‘imā cānān hāyālī

İderdi **nāleler** Mecnūn mişālī (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 26, Mısra 66). [*nāleler, -ler, -*]

□ Pey-ā-pey ra ‘d idüp heybetle **nāle**

Şehāb olmuşdı eşk-efşān bu hāle (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 29, Mısra 7). [*nāle,]*

□ İdende **nāle** bu mātemde Mecnūn

Kılānda nālesi dūnyāyı dil-hūn (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 35, Mısra 35). [*nāle,]*

□ İdende nāle bu mātemde Mecnūn

Kılānda **nālesi** dūnyāyı dil-hūn (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 35, Mısra 36). [*nālesi, -si]*

□ O rütbe nāle kıldı itdi efgān

Ki ‘ālem **nālesinden** oldı nālān (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 36, Mısra 164). [*nālesinden, -sin, -den, -*]

nāle çeküp: İnlemek, feryat etmek.

□ Kābāsın çāk idüp müyān müyān
Çeküp nāle idüp bezmi perīşān (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 20, Mısra 154). [*nāle çeküp, -üp, -*]

nāle diyürdi: İnlemek.

□ Aña kim ki gelüp söyler ise pend
İdüp **nāle diyürdi** pend tā çend (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 5, Mısra 8). [*nāle diyürdi, -(y)-ürdi, -*]

nāle iderdi: İnlemek, sızlanmak.

□ Cīvār-ı hāne-i Leylī de ol zār
Kılup mesken iderdi nāle her bār (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 26, Mısra 72). [*nāle iderdi, -er, -di, -*]

nāle idüp: İnlemek, sızlanmak.

□ Kılup bir sāye-i servi nişīmen
Çeküp **nāle idüp** āgāz-ı şiven (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 14, Mısra 146). [*nāle idüp, -üp, -*]

nāle itdi: Feryat etmek.

□ O mīkdār oldı giryān itdi nāle
Ki eşk-i dīdesinden bitdi lāle (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 37, Mısra 105). [*nāle itdi, -di, -*]

nāle itdiyse: Feryat etmek.

□ Ne rütbe yalvarup itdiyse nāle
Ki Mecnūn ekl kılun bir nevāle (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 28, Mısra 67). [*nāle itdiyse, -di, -(y)se, -*]

nāle itme: Feryat etmek.

□ İrişdi nā-gehān bir şamūt-ı meknūn
Ki itme nāle ey ser-geşte Mecnūn (*Mecnūn u Leylī* (Nākām), Mesnevi 37, Mısra 196). [*nāle itme, -me, -*]

nāle iderdi: İnlemek, sızlanmak.

□ Ğam-ı hāsretten ol māh-ı dūhūfte

İderdi nâle büse-i nühüfte (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*,
Mesnevi 14, Mısra 286). [*nâle iderdi, -er, -di, -*]

nâle iderdi: *İnlemek, sızlanmak.*

□ Şeğafnâk idi 'âdî bir vişâle
İderdi nefesiñ kâbınca nâle (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*,
Mesnevi 34, Mısra 8). [*nâle iderdi, -er, -di, -*]

nâle iderdi: *İnlemek, sızlanmak.*

□ Kılup Mecnûn nişîmen seng üzre
İderdi nâle biñ âheng üzre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*,
Mesnevi 27, Mısra 80). [*nâle iderdi, -er, -di, -*]

nâle kıldı: *İnlemek, sızlanmak.*

□ Hemîşe **nâle kıldı** oldu giryân
Hemâre âh kıldı itdi efğân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*,
Mesnevi 24, Mısra 85). [*nâle kıldı, -di, -*]

nâle kıldı: *İnlemek, sızlanmak.*

□ Olup giryân hemîşe kıldı nâle
Mübeddel oldu hâli gayrı hâle (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), *Mesnevi 25, Mısra 39*). [*nâle kıldı, -di, -*]

nâle kıldı: *İnlemek, sızlanmak.*

□ O rütbe **nâle kıldı** itdi efğân
Ki 'âlem nâlesinden oldu nâlân (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), *Mesnevi 36, Mısra 163*). [*nâle kıldı, -di, -*]

nâle kılsun: *İnlemek, sızlanmak, feryat etmek.*

□ İdüp bir bülbül-i ser-mest peydâ
O bülbül ile kılsun nâle yek-câ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), *Mesnevi 14, Mısra 74*). [*nâle kılsun, -sun, -*
]

nâle kılsun: *İnlemek, feryat etmek.*

□ Beyâbân-ı belâda hem bedensân
Kılsun nâle Mecnûn-ı perîşân (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), *Mesnevi 15, Mısra 98*). [*nâle kılsun, -ur, -*
di, -]

nâle vü zârîñ: *Ağlama ve inleme.*

□ Ümîdîñ kesdi çün Zeyd ol melekden
Geçürdi **nâle vü zârîñ** felekden (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), *Mesnevi 26, Mısra 58*). [*nâle vü zârîñ, -iñ, -*
]

nâle-i cângâh: *Can evinin iniltisi.*

□ Olup rû-mâl hâke âh itdi
Töküp kan **nâle-i cângâh** itdi (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), *Mesnevi 24, Mısra 56*). [*nâle-i cângâh,]*

nâle-i cângâh: *Can evinin iniltisi.*

□ Sirîşk-efşân olursun âh idersin
Demâdem **nâle-i cângâh** idersin (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), *Mesnevi 23, Mısra 120*). [*nâle-i cângâh,]*

nâle-i mecnûn'ı: *Mecnun'un feryadı.*

□ Olup gülşende hândân Leylî'yi gül
İderdi **nâle-i Mecnûn'ı** bülbül (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), *Mesnevi 14, Mısra 38*). [*nâle-i mecnûn'ı, -i,*
-]

nâle-i zâğ: *Karganın iniltisi.*

□ Ne şadr-ı lâlesinde renciden dâğ

Ne tarf-ı gülşende **nâle-i zâğ** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), *Mesnevi 14, Mısra 118*). [*nâle-i zâğ,]*

nâliş: *Inleme, inilti, figan.*

□ O rütbe **nâliş** ile oldu giryân
O rütbe sūziş ile itdi efğân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*,
Mesnevi 37, Mısra 191). [*nâliş,]*

nâliş idüp: *İnlemek, feryat etmek.*

□ İdüp nâliş diyüp cânân cânân
Virende türbe-i cânânda cân (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), *Mesnevi 35, Mısra 39*). [*nâliş idüp, -üp, -*]

nâliş-i mecnûn'ı: *Mecnun'un inlemesi; iniltisi;*

feryadı; nâlesi.

□ O pîr-i dil-şüde durmuşdı hāmūş
İderdi **nâliş-i Mecnûn'ı** gūş (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), *Mesnevi 9, Mısra 62*). [*nâliş-i mecnûn'ı, -ı,*
-]

nām: *1. İsim, ad. 2. Ün, şöhrat, nām.*

□ Şu 'ür u neng ü **nāmı** virdi bade
Beyâbân içre kaldı o fütâde (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), *Mesnevi 4, Mısra 33*). [*nāmı, -ı]*
□ Ol kûhuñ olmuş idi Necd **nāmı**
İrîşmişdi sipihre ihtîşâmı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*,
Mesnevi 5, Mısra 13). [*nāmı, -ı]*
□ Olup nisbetle kûha Necd **nāmı**
Kabâ'il içre olmuşdı kirâmı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), *Mesnevi 5, Mısra 19*). [*nāmı, -ı]*
□ İdüp mahbûbı **nāmıñ** gūş Mecnûn
Revân oldu o ân mesrûr u memnûn (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), *Mesnevi 10, Mısra 267*). [*nāmıñ, -iñ, -]*
□ İdüpür **nāmını** Leylî'niñ ezber
Me'âl-i şî'ridir Leylî ser-â-ser (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), *Mesnevi 10, Mısra 25*). [*nāmını, -ı, -nı, -]*
□ Kader icrâ kılup cümle merâmıñ
Kaẓâ İbni Selâm itmişdi **nāmıñ** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), *Mesnevi 15, Mısra 28*). [*nāmıñ, -iñ, -]*
□ Seni bildim ki bâbamsen idüp gūş
Velîkin itmişem **nāmıñ** ferâmūş (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), *Mesnevi 23, Mısra 136*). [*nāmıñ, -iñ, -]*
□ Ser-â-pâ mü-be-mü endâmı zînet
Vücûdî zîb-i 'âlem **nāmı** Zînet (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), *Mesnevi 26, Mısra 38*). [*nāmı, -ı]*
□ Lebîb-i dil-keş ü hulkı kirâmı
Edîb-i ber-güzîde Zeyd **nāmı** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), *Mesnevi 26, Mısra 8*). [*nāmı, -ı]*
□ Ki şadr-ı bezm-i dânişken maẓâmıñ
Yazıkdur olmasun dîvâne **nāmıñ** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), *Mesnevi 26, Mısra 126*). [*nāmıñ, -iñ, -]*
□ Niçündür söyleyüp dîvâne **nāmın**
Nazarda tutmuyorsun ihtîrâmın (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), *Mesnevi 26, Mısra 137*). [*nāmın, -ın, -]*
□ Ki kalmış sen gibi pūr-ı kirâmı
Seniñle zindedir 'âlemde **nāmı** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), *Mesnevi 27, Mısra 262*). [*nāmı, -ı]*
□ Kevâkıbdır seniñ-tek ser gulâmıñ
Maẓalîd-i semâ vü arz **nāmıñ** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), *Mesnevi 27, Mısra 62*). [*nāmıñ, -iñ, -]*
□ Eger **nāmı** Selîm-i 'Âmir idi
Velî tedbîrde bir sâmir idi (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm)*,
Mesnevi 28, Mısra 7). [*nāmı, -ı]*
□ Görüp Mecnûn işârât-ı selâmıñ

Didi kimsiñ nedir ey dost **nāmuñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 32). [nāmuñ, -ñ, -]
☐ Bi-'avni'llāhi zü'l-celālî ve'l-ikrām kalem-i aşüfte-raqam nāzım-ı perîşân-kelâm-ı Nâkâm füsürde-i âlâm ile ya'nî dest-i küşîş İsmâ'îl el-hâc Mehmed Beg **Nām** ismi Şadreddîn beg-zâde birle şöret-yâftedir biñ üç yüz on altıncı sene-i hicrîyyeniñ cemâdi'l-ulâsı sülûş-i âhîrinde pezirây-ı hitâm oldı Allāhü veliyyü't-tevfîk. (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 181). [nām,]
☐ Bulup bir 'aks-i şüret her merâmım Cihânda oldı hem Nâkâm **nāmım** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 124). [nāmım, -ım, -]

nām u nişānım: Isim ve eser.

☐ Kîmem ben yâ nedir **nām u nişānım** Niçündür bu enînim bu fiğānım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 139). [nām u nişānım, -ım, -]

nām u şānuñ: Şan ve şöret.

☐ Yeter aşüfeli sen hem hâzer kıl Cihânda **nām u şānuñ** mu 'teber kıl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 124). [nām u şānuñ, -uñ, -]

nā-mahrem: Mahrem olmayan, yabancı.

☐ Velî 'aşkıñda pâ-mâl-i gamem ben Harîmiñde gene **nā-mahremem** ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 130). [nā-mahremem, -em, -]

nām-bürde: Hırkanın şöreti.

☐ Güzîn itdi dem-i ferruḥ-nişānı Götürdi **nām-bürde** armağanı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 86). [nām-bürde,]

nāme: Mektup, kağıt, şiir II Mesnevi.

☐ Ricā-dārem idüp ümmîd senden Kerem eyle götür bir **nāme** benden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 176). [nāme,]
☐ Bu gün ol mehveşe gitdim selāma Götürdüm nāmesin hem işite **nāme** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 178). [nāme,]
☐ Olup bî-hod bu zevk-i bî-bedelden Kılup **nāme** elinde gitdi elden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 184). [nāme,]
☐ İrişdükte genākārî temāme Bu maẓmûn ile baş olmuşdı **nāme** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 190). [nāme,]
☐ Ne kâğız vardır bunda ne de hāme Kî tahrîr eyleyem dil-dāre **nāme** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 280). [nāme,]
☐ Yazıldı **nāme** çün pâyāna yetdi Götürdi kâşide teslîm itdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 287). [nāme,]
☐ İdüp sūz-ı dilim takrîr bir bir Kılup bu **nāmede** tahrîr bir bir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 308). [nāmede, -de]
☐ Bu gün ol mehveşe gitdim selāma Götürdüm **nāmesin** hem işite nāme (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 178). [nāmesin, -sin, -]
☐ Girîbān-ı şekîbîñ çāk kıldı Sırıski **nāmeyi** nemnāk kıldı (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 298). [nāmeyi, -yi]

☐ Bi-hamdillāh temām oldı bu **nāme** Pezirây-hitām oldı bu **nāme** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 1). [nāme,]
☐ Bi-hamdillāh temām oldı bu **nāme** Pezirây-hitām oldı bu **nāme** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 2). [nāme,]
☐ Olup tahrîrden âsûde hāmem Bulup encām hatm olduḡda **nāmem** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 154). [nāmem, -m]

nāme-âver: Mektup getiren.

☐ O idi nāme-ber hem **nāme-âver** İki 'aşık miyânında peyember (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 97). [nāme-âver,]

nāme-ber: Mektup götüren.

☐ O idi **nāme-ber** hem nāme-âver İki 'aşık miyânında peyember (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 97). [nāme-ber,]

nāme-i 'aşk: Aşk mektubu, aşk kitabı.

☐ Nihāyet-yâb oldı hengāme-i 'aşk İrişdi ġayete bu **nāme-i 'aşk** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 4). [nāme-i 'aşk,]

nāme-i âteş-feşāndır: Ateş saçan mektup.

☐ Kî bu bir **nāme-i âteş-feşāndır** Şerār-ı âteş-sūz-ı nihāndır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 301). [nāme-i âteş-feşāndır, -dır, -]

nāme-i hacc: Hac mektubu, Hac şiiri, Hac risalesi.

☐ İrişdi vakt olup hengāme-i Hacc Okundı her taraḡdan **nāme-i Hacc** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 22). [nāme-i hacc,]

nāme-i leylî'ni: Leylâ'nın mektubunu.

☐ Görünce **nāme-i Leylî'ni** Mecnûn Kemāl-i şevkden oldı diger-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 179). [nāme-i leylî'ni, -ni, -]

nāme-i mecnûn-ı nā-çār: Çaresiz Mecnûn'un mektubu.

☐ Revāne oldı Zeyd berḡ-i refîâr Elinde **nāme-i Mecnûn-ı nā-çār** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 290). [nāme-i mecnûn-ı nā-çār,]

nāme-i mihnet-eserdır: Sıkıntı eseri olan mektup.

☐ Kî bu bir **nāme-i mihnet-eserdır** Bir ehl-i derd hālinden haberdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 191). [nāme-i mihnet-eserdır, -dır-dir, -]

nāme-i vār: Sevgilinin mektubu.

☐ Kılup Mecnûn'ı hurrem **nāme-i yār** Feraḡdan secde-i şükr itdi şad-bār (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 271). [nāme-i yār,]

nā-meysür: Kolay olmamak.

☐ Yakın oldı hemān İbni Selām'a Kî **nā-meysürdür** yetmek merāma (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 336). [nâ-meysürdür, -dur, -]

nâm-ı 'aşkı: Aşkın şöhreti.

□ İdince nâm-ı 'aşkı güş Mecnûn
İdüp girye olup der-cüş Mecnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 37). [nâm-ı 'aşkı, -ı, -]

nâm-ı bâkî: Sonsuz ad.

□ Bulur elbette Hâk'dan ecr-i sâkî
Bulur sâkî daği bir nâm-ı bâkî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 50). [nâm-ı bâkî,]

nâm-ı leylâ: Leyla'nın adı.

□ Okur cismim görenler nâm-ı Leylâ
Ki adıdır iki iki lām u iki yâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 91). [nâm-ı leylâ,]

nâm-ı leylî: Leyla'nın adı.

□ Lebinde vird ü zikri nâm-ı Leylî
Dilinde fikri heft endām-ı Leylî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 49). [nâm-ı leylî,]

nâ-mihrbân: Vefasız, sevgisiz, muhabbetsiz. II Sevgili.

□ Ferâmûş eyle ol nâ-mihrbânı
Ki yokdur anda ehliyyet nişânı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 63). [nâ-mihrbânı, -ı, -]
□ Felek Nâkâm 'adüvv-i 'âşikandır
Gürûh-ı 'âşık nâ-mihrbândır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 90). [nâ-mihrbândır, -dır, -]
□ Nidelim ammâ devrân bî-amandır
Saña düşmen baña nâ-mihrbândır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 154). [nâ-mihrbândır, -dır, -]

nâ-müntehâ: Sonsuz, nihayetsiz.

□ Ki rāh-ı 'aşk âfetdir belâdır
Belâsı âfeti nâ-müntehâdır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 168). [nâ-müntehâdır, -dır, -]
□ Çü şeb kütâh meclis bî-bekâdır
Hadîs-i 'aşk ise nâ-müntehâdır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 322). [nâ-müntehâdır, -dır, -]

nâ-murâd: Arzusuna, isteğine erememiş (âşık).

□ Ki bā-kām eyleyüp bu nâ-murâdı
İdem dil-şād bu miñnet-nihâdı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 91). [nâ-murâdı, -ı]

nâ-murâdân: Murada ermeyenler, isteklerine ulaşamayanlar.

□ Penâh-ı himmetinde nâ-murâdân
Olurdi kāmran u şād u hāndân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 25). [nâ-murâdân,]

nāmūs u nenge: Ar ve namus.

□ Urup bir püşt-pā nāmūs u nenge
Çalup kārüre-i nāmūsı senge (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 35). [nāmūs u nenge,]

nāmüskâr: Namuslu.

□ Târik-i nâmda nāmüskârız

Reh-i nāmüsda hem cān-sipārız (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 61). [nāmüskârız, -ız, -]

nâ-müyesser: İnsanın iradesi dışında olan, elden gelmeyen.

□ Kudümüm nâ-müyesser olduğun sen
Bilürsin bir de ne takrîr idem ben (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 255). [nâ-müyesser,]

nāmzed: Sözlemek, nişanlamak.

□ Huşûşâ kabl-ez-în hem nāmzeddir
Hemân 'ahde bu maṭlab müstemenddir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 97). [nāmzeddir, -dir, -]

nân: Ekmek.

□ Gehî biryân alurdi gâh nânı
İderdi seyr anıñla vahşiyânı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 71). [nânı, -ı]

nân u biryân: Ekmek ve ekmek.

□ Sebük kalıup Selim-i nâzik-endiş
Getürdi nân u biryân hadden pîş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 66). [nân u biryân,]

nâ-peydâ: Ele geçmez, bulunmaz.

□ Beni 'âlemde nâ-peydâ görürsen
Görürsen gene şeydâ görürsen (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 21). [nâ-peydâ,]

nâ-puhte: Ham, çiğ, pişmemiş.

□ Yakılduñ âteşe güm-nâm kaldıñ
Velî nâ-puhte olduñ hām kaldıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 96). [nâ-puhte,]

nâr: Alev, ateş. II Ayrılık, hicran.

□ Nişimengâhım itdiñ nâr-ı süzân
Tutuşdım nâra olduñ dâmen-efşân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 66). [nâra, -a]
□ Tıtaydım gâh sibiñ gâh nârîñ
Olaydım behremendi bu bahârîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 261). [nârîñ, -iñ, -]
□ Füzün oldukça nârî ıftirâkıñ
Füzün-ter olduñ sūzı iştıyâkıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 59). [nârî, -ı]
□ Ta 'aşşukdan olur her müşkil âsân
Ta 'aşşuk eyliyor nârî gülîstân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 312). [nârî, -ı]

nâr u fersî: Ateş ve halı.

□ Cidârî nâr u fersî seng-i hārâ
Nişân-ı düzaḥ anda âşikârâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 23, Mısra 33). [nâr u fersî, -i, -]

na'ra çeküp: Yüksek sesle uzun uzun haykırmak.

□ Sipehsâlâr-ı Nevfel tîğ-i der-dest
Çeküp na'ra be-sân-ı şîr-i ser-mest (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 56). [na'ra çeküp, -üp, -]

na'ra-i hû: Allah adı niyetine Hû diye bağırarak.

□ Diyüp yâ dost çekdi na'ra-i hû
Anı güş itdi Leylâ-yı melek-rû (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 113). [na'ra-i hû,]

na'ra-i hû: Allah adı niyetine Hû diye bağırarak.

□ İdüp bir na'ra-i hû 'aşıkâne
Gene şahrâlara oldı revâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 33, Mısra 381). [na'ra-i hû,]

nâ-remîde: Ürkmemiş, korkmamış.

□ Olup pîçide her dem nâ-remîde
Be-sân-ı hâste-i ef'î-i güzîde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 51). [nâ-remîde,]

nârenc: 1. Turunç. 2. Portakal.

□ Hevâsı şavlecân küyü nârenc
Hevâsında nümâyân büyü nârenc (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 103). [nârenc,]

nârenc-i ken'ân: Filistin'in turunçu, Kenan ilinin
portakalı.

□ Zenaḥdânı hemân nârenc-i Ken'ân
Hevâsından bürîde dest-i hûbân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 33). [nârenc-i ken'ân,]

nâ-revâ: Yakışksız, uygun olmayan.

□ Felekle bu cidâlîñ nâ-revâdır
Ki ol daḥi seniñ-tek bî-nevâdır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 71). [nâ-revâdır, -dır, -
]
□ Daḥi bundan geçerseñ nâ-revâdır
Tarîḳ-i 'aşḳda 'ayn-ı ḥaṭâdır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 165). [nâ-revâdır, -dır, -
]

nâr-hây: Ateş etmek; nar çiğnemek, nar yemek.

□ Gehî bir dem olaydım sîb-sâyîñ
Olaydım gâ u geh hem nâr-hâyîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 264). [nâr-hâyîñ, -iñ, -]

nâr-ı 'aşka: 'aşk ateşi.

□ Ki bir dem gûş kılmazsañ fiğânîñ
Yaḳursan nâr-ı 'aşḳa âşiyânîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 36). [nâr-ı 'aşḳa, -a, -]

nâr-ı 'aşkıñ: Aşk ateşi.

□ Tenimde dâ'im it âşâr-ı 'aşkıñ
Dilimde şu'le-ver kıl nâr-ı 'aşkıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 60). [nâr-ı 'aşkıñ, -iñ, -]

nâr-ı belâda: Bela ateşi. II Aşk ateşi.

□ Yaḳup cân u teniñ nâr-ı belâda
Olupdur ḥasretiñden üftâde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 43). [nâr-ı belâda, -da, -
]

nâr-ı belâda: Bela ateşi.

□ Eger bir ḥaṭvede geçsem ziyâde
Yanar cân u tenim nâr-ı belâda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 160). [nâr-ı belâda, -da,
-]

nâr-ı cân-güdâzi: Can eriten ateş.

□ Ḥamûş eyle bu nâr-ı cân-güdâzi
Yeter besdir bu miḳdâr 'aşḳ-bâzî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 155). [nâr-ı cân-güdâzi,

-ı, -]

nâr-ı cefânî: Cefanın ateşi.

□ Firûzân eyleyüp nâr-ı cefânî
Kılup nâ-bûd âşâr-ı cefânî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 18, Mısra 129). [nâr-ı cefânî, -ı, -]

nâr-ı cefânî: Cefanın ateşi.

□ Firûzân eyleyüp nâr-ı cefânî
Kılup nâ-bûd âşâr-ı cefânî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 18, Mısra 129). [nâr-ı cefânî, -ı, -]

nâr-ı cefâya: Cefa ateşi.

□ Göñül virme cihân-ı bî-vefâya
Yaḳılma beyhude nâr-ı cefâya (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 214). [nâr-ı cefâya, -
(y)a, -]

nâr-ı elemle: Elem ateşi.

□ Benim ol ḡoncamı aldı sitemle
Kebâb itdi dilim nâr-ı elemle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 132). [nâr-ı elemle, -le,
-]

nâr-ı fesâdiñ: Fesad ateşi.

□ Tezâyüd eyleyüp gün gün 'inâdiñ
Şerâr-efşân olur nâr-ı fesâdiñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 4). [nâr-ı fesâdiñ, -iñ, -
]

nâr-ı ḡam: Gam ateşi.

□ Mükedder oldı baḡrı döndi ḳana
Dilinde nâr-ı ḡam çekdi zebâna (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 154). [nâr-ı ḡam,]

nâr-ı ḡamda: Gam ateşi.

□ Niçedir nâr-ı ḡamda rûzgârı
Ne nev'ile geçür leyl ü nehârı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 143). [nâr-ı ḡamda, -da,
-]

nâr-ı ḡamıñ: Gam ateşi II aşk derdinden kaynaklan
yürek yangını.

□ Seniñ derdiñ ciger biryâniyam ben
Seniñ nâr-ı ḡamıñ süzâniyam ben (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 64). [nâr-ı ḡamıñ, -iñ, -]

nâr-ı ḡamıñ: Gam ateşi.

□ Olup nâr-ı ḡamıñ dilde firûzân
Vücûdum şeme-tek olmuş güdâzân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 315). [nâr-ı ḡamıñ, -iñ,
-]

nâr-ı ḥasret: Özlem ateşi, hasret ateşi.

□ Yanurdu cânı nâr-ı ḥasret ile
Güni dâ'im geçürdi miñnet ile (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 27). [nâr-ı ḥasret,]

nâr-ı ḥasretde: Özlem ateşi. II Sevgiliye duyulan
hasret nedeniyle çekilen acı.

□ Demâdem yâd idüp Leylî'si adîñ
Yaḳurdu nâr-ı ḥasretde nihâdiñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 102). [nâr-ı ḥasretde, -
de, -]

nār-ı hicrân: Ayrılık ateşi.

□ Ta'aşşuk âteşi itdükce tuğyân
Dilinde buldı tuğyân **nār-ı hicrân** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 62). [nār-ı hicrân,]

nār-ı intizâre: İntizar ateşi. Bekleme ateşi.

□ Bir iki gün derünü pür-şerâre
Taḥammül kıldı **nār-ı intizâre** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 16). [nār-ı intizâre, -e, -]

nār-ı iştivâka: Özlem ateşi.

□ Düçâr oldı belâ-yı iftirâka
Yakıldı yandı **nār-ı iştivâka** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 58). [nār-ı iştivâka, -a, -]

nār-ı kîne: Kinin ateşi; alevi.

□ Kî Nevfel çünki şulha oldı mecbûr
Dilinde **nār-ı kîne** kaldı mestûr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 4). [nār-ı kîne, -e, -]

nār-ı leylî: Leylâ'nın ateşi.

□ Tecellâ eyleyüp envâr-ı Leylî
Beni öyle yakupdur **nār-ı Leylî** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 142). [nār-ı leylî,]

nār-ı leylî: Leylâ'nın ateşi.

□ Tecellâ eyleyüp envâr-ı Leylî
Beni öyle yakupdur **nār-ı Leylî** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 142). [nār-ı leylî,]

nār-ı muhabbet: Sevgi ateş, aşk ateşi.

□ Derûn-ı Kayş'da **nār-ı muhabbet**
Olup eفزûn demâdem buldı şiddet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 1). [nār-ı muhabbet,]

nār-ı şevki: Şevk ateşi.

□ Olup şevkim hevâsı âteş-engîz
Bu **nār-ı şevki** kim ben itmişem tîz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 158). [nār-ı şevki, -i, -]

nār-ı süzân: Yakıcı ateş.

□ Nişimengâhım itdiñ **nār-ı süzân**
Tutuşdım nâra oldıñ dâmen-efşân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 65). [nār-ı süzân,]

nā-şād: Mutsuz, üzüntülü.

□ Berinde gördi çün **nā-şād** bâbıñ
Teferrüh eyledi bâbı ıztırârıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 51). [nā-şād,]

nā-şād idüp: Mutsuz etmek.

□ İdüp 'ışyân seni âzürde kıldım
Diliñ **nā-şād idüp** efsürde kıldım (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 68). [nā-şād idüp, -üp, -]

nā-şād itdiñ: Mutsuz etmek.

□ Gülistânı idüp ber-bād gitdiñ
Hezâr-ı zârıñ **nā-şād itdiñ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 146). [nā-şād itdiñ, -diñ, -]

nā-sekibâ idüpdür: Sabırsızlık etmek.

□ Anı bir şâhed-i çâlâk [u] zîbâ
Kılup yağma idüpdür **nā-sekibâ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 90). [nā-sekibâ idüpdür, -üp, -dür, -]

nā-şenide: Duyulmamış, işitilmemiş.

□ Ḥarîmi derd-i nâmiñ **nā-şenide**
Ḥarîminde muķîmi ârâmide (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 95). [nā-şenide,]

naşib: Allah'ın bir kimseye tayin ve kismet ettiği şey, talih, baht.

□ Naşibi herkesin olduğda kismet
Benim de kismetim olmış bu miḥnet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 227). [naşibi, -i]
□ Naşibi derd olup bu ḥâkdândan
Ġam-ı 'aşk ile hem gitdi cihândan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 49). [naşibi, -i]

naşib it: Pay vermek.

□ Bañâ bir böyle rûz-ı behcet-efrûz
Naşib it yâ Rab ol meh-veşle yek-câ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 274). [naşib it,]

naşihat: Öğüt / tavsiye.

□ Ve ger itsem **naşihat** kim vakûr ol
Ḥazer kıl 'aşkdan peyveste dūr ol (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 265). [naşihat,]

naşihat itdiñ: Birine yapması ve yapmaması gereken şeyleri söylemek, öğüt vermek.

□ Dirîğâ tutmadım itdiñ naşihat
Künün oldum giriftâr-ı faẓîḥat (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 65). [naşihat itdiñ, -diñ, -]

nā-süfte: Delinmemiş.

□ Mübeyyen söyleyüp zevk-i vişâli
Çekürdi nazma **nā-süfte** le'âli (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 390). [nā-süfte,]

nā-tevân: Gücsüz, zayıf; zavallı.

□ Kî şahne tünd-ḥü Mecnûn-ı nevândır
O ḥûn-âşâmdır bu **nā-tevândır** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 44). [nā-tevândır,]
□ Didi ey vâlid-i vâlâ nevânem
Kabûl it 'ögrümi kim **nā-tevânem** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 126). [nā-tevânem, -em]
□ Kî Leylî ḥaste-i derd-i nihândır
Nihânî bir marâzdan **nā-tevândır** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 70). [nā-tevândır,]
□ Anıñ 'aşkında kim sen der-fiğânsen
Anıñ derdiyle kim sen **nā-tevânsen** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 158). [nā-tevânsen, -sen, -]
□ Baķup gördi kevâkib **nā-tevândır**
Degil fermân-revâ fermânberândır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 39). [nā-tevândır, -dır, -]
□ Künün geh derd-i firkatden **nā-tevândır**
Gehî mâtem-güzâr u nevḥa-ḥ'ândır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 161). [nā-tevândır,]

□ Velî miskîn benim kim **nâ-tevânem**
Hayâlimle hemîşe hem-zebânem (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 121). [*nâ-tevânem*, -em
]

□ Ža'îfem **nâ-tevânem** mestmendem
Kemend-i firâkatiñle pây-bendem (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 327). [*nâ-tevânem*, -em,
-]

□ Olup derd-i firâkıñ **nâ-tevânı**
Gülüñ efsürde kılmış ğam hazânı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 105). [*nâ-tevânı*, -ı]

nâ-tevânân-ı iştîyâkıñ: *Hasretin takatsizliği.*

□ Ümîdi nâ-ümîdân-ı firâkıñ
Tevânı **nâ-tevânân-ı iştîyâkıñ** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 216). [*nâ-tevânân-ı*
iştîyâkıñ, -ıñ, -]

nâ-ümîdân-ı firâkıñ: *Ümitsiz ayrılık.*

□ Ümîdi **nâ-ümîdân-ı firâkıñ**
Tevânı nâ-tevânân-ı iştîyâkıñ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 215). [*nâ-ümîdân-ı*
firâkıñ, -ıñ, -]

nâvek-endâz: *Ok atan, okçu.*

□ Mükahhal gözlerinde sürme-i nâz
Muqavves ebruvâmı **nâvek-endâz** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 15, *Mısra* 16). [*nâvek-endâz*,]

nâ-yâb: *Bulunmaz.*

□ Kâlup bir niçe gün rencûr u bî-tâb
‘Îlâcî hokka-i imkânda **nâ-yâb** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 31, *Mısra* 56). [*nâ-yâb*,]

nâ-yâfte kâlup: *Bulunmaz; çaresiz kalmak.*

□ Pedîdâr olmayup didâr-ı Mecnûn
Kâlup nâ-yâfte âşâr-ı Mecnûn (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 56). [*nâ-yâfte kâlup*, -
up, -]

nâz: *Kendini beğendirmek amacıyla yapılan*
davranış, cilve, eda 2. İsteksiz gibi görünerek
yalvartmak amacıyla yapılan davranış.

□ Bu **nâz** ile bu etvâr ile sâkî
Bu ğunc ile bu refîâr ile sâkî (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 2, *Mısra* 37). [*nâz*,]

□ O sâkî başlayup bir tâze **nâza**
Virürdi tâze bir endâze **nâza** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 2, *Mısra* 32). [*nâza*, -a, -]

□ Virir endâze Leylî tâze **nâza**
Olursun sen ğazel-h'ân tâze tâze (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 111). [*nâza*, -a]

□ Olup **nâz** ile râhat tâ kıyâmet
Rehâ-yâb oldılar ğamdan selâmet (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 273). [*nâz*,]

nâz eylerem: *Nazlanmak; övünmek.*

□ Ser-i ũġiñla ger olsam ser-efrâz
Ser-efrâzân-ı dehre eylerem nâz (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 20, *Mısra* 146). [*nâz eylerem*, -r, -
em, -]

nâz eylesün: *Nazlanmak; övünmek.*

□ Seniñle hâk çün olmuş şerefnâk

Künün eflâke koy **nâz eylesün** hâk (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 166). [*nâz eylesün*, -sün,
-]

nâz ideydiñ: *Cilve yapmak.*

□ Niyâz itdükçe ben sen **nâz ideydiñ**
Gene mihr itmegi âġâz ideydiñ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 267). [*nâz ideydiñ*, -e, -
(y)diñ, -]

nâz iderdi: *Cilve, işve yapmak, şumarıkça*
hareketlerde bulunmak.

□ Var idi anda bir küh-ı ser-efrâz
İderdi âsumâna zirvesi nâz (*Mecnûn u Leylî* (*Nâkâm*),
Mesnevi 5, *Mısra* 12). [*nâz iderdi*, -er-di, -]

nâz kılup: *Nazlanmak.*

□ Olup murġan-ı bâġ ile hem-âvâz
Kılup geh bülbüle ġâhî güle nâz (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 56). [*nâz kılup*, -up, -]

nâza: *Kendini beğendirmek amacıyla yapılan*
davranış, cilve, eda 2. İsteksiz gibi görünerek
yalvartmak amacıyla yapılan davranış.

□ O sâkî başlayup bir tâze **nâza**
Virürdi tâze bir endâze **nâza** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 2, *Mısra* 31). [*nâza*,]

nazar: *Bakış, bakma, göz atma.*

□ Bilüp bu hâli h'îş-âvend-i Leylâ
Nazardan kıldılar Leylâ'yı ihfâ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 3, *Mısra* 16). [*nazardan*, -dan]

□ Görüp Leylî'ni nâ-geh reh-ġüzârda
Olup üftâdesi evvel **nazarda** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 15, *Mısra* 36). [*nazarda*, -da, -]

□ Geçürdi tuhfesin bir bir **nazardan**
Niçe genc idise zerden güherden (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 15, *Mısra* 55). [*nazardan*, -dan]

□ Niçündür söyleyüp dîvâne nâmin
Nazarda tutmuyorsun ihtirâmın (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 26, *Mısra* 138). [*nazarda*, -da, -]

□ Gehî bir dîgeriñ tutdı **nazarda**
Anı ġâlîb şanup her bir eşerde (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 25). [*nazarda*, -da]

nazargeh: *Bakılacak yer, seyir yeri.*

□ Elimde ne şürâhî var ne sâġar
Ne büt kâlmış **nazargehde** ne âzer (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 7, *Mısra* 42). [*nazargehde*, -de, -]

nâzenîn: *Narin, ince yapılı. II Sevgili.*

□ Eger her **nâzenîn** olsaydı Leylâ
Olurdu cümle hem Mecnûn-ı şeydâ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 6, *Mısra* 81). [*nâzenîn*,]

□ İdüp âlâm-ı hicrânı ferâmûş
Olup bir **nâzenîn** ile hem-âġûş (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 206). [*nâzenîn*,]

□ Nezâket burcunuñ raġşân Süheyl'i
Zamânıñ **nâzenîni** ya'nî Leylî (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 11, *Mısra* 6). [*nâzenîni*, -i, -]

□ Saña yâr eylerem ol **nâzenîni**
Saña yâr eylerem ol meh-cebîni (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 17, *Mısra* 125). [*nâzenîni*, -i, -]

□ Olup dil-dâdesi bir **nâzenîniñ**

Fedā-yı 'aşk idüp dünyā vü dīniñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 59). [nâzenîniñ, -iñ]

□ Ki sen bir **nâzenîn** meh-likâsın
Büt-i nâzik-bedensin dil-rübâsın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 249). [nâzenîn,]

□ Güzeller şâhı 'aşrîñ **nâzenîni**
Behişt-heşt bağınıñ hür-ı 'aynı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 1). [nâzenîni, -i, -]

nâzenîn ü nâzik-endâm: Narin ve nâzik endamlı.

□ Yüzi tâbende zülfî 'anber-i hâim
Edâsı **nâzenîn ü nâzik-endâm** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 22). [nâzenîn ü nâzik-endâm,]

nâzenînân: Narin, ince yapılı. II Sevgili.

□ Kâbîle **nâzenînânîñ** serâpâ
Yekâyek seyr kıl eyle temâşâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 65). [nâzenînânîñ, -iñ, -]
□ Kâbîle **nâzenînânîyla** yek-dil
Revâne oldılar menzil-be-menzil (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 85). [nâzenînânîyla, -ı, - (y)la, -]

nâzenîn-i bî-bedelsin: Eşsiz; benzersin güzel kadın.

□ Ki sen bir **nâzenîn-i bî-bedelsin**
Bedelsiz bir melek-sîma güzelsin (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 91). [nâzenîn-i bî-bedelsin, -sin, -]

nâz-ı diğer-gün iderdi: Başka cilde ederdi. Başka bir cilde yapardı.

□ Demâdem mihrini efzûn iderdi
Demâdem **nâz-ı diğer-gün iderdi** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 34). [nâz-ı diğer-gün iderdi, -er-di]

nâz-ı dil-firîb: Gönül avutan, cazibeli naz.

□ Bu hüsn-i dil-keş ü bu düş birle
Bu **nâz-ı dil-firîb** ü hüş birle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 262). [nâz-ı dil-firîb,]

nâz-ı sâkî: Sakinin cilvesi.

□ Şürâh ile olup hem-râz-ı sâkî
Beni meşğûf kıldı **nâz-ı sâkî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 40). [nâz-ı sâkî,]

nâzik: İnce, narin.

□ Didi Mecnûn ki ey pākîze-gevher
Bu **nâzik** bahşden bahş açma diğer (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 198). [nâzik,]

nâzım-ı perîşân-kelâm-ı nâkâm: Nâkâm'ın perîşân sözlerinin şiiri.

□ Bi-'avni'llâhî zü'l-celâli ve'l-ikrâm kalem-i
âşüfte-raqam **nâzım-ı perîşân-kelâm-ı Nâkâm**
fûsûrde-i âlâm ile ya'nî dest-i küşîş İsmâ'il el-
hâc Mehmed Beg Nâm ismi Sadreddîn
beg-zâde birle şöhret-yâftedir biñ üç yüz on altıncı
sene-i hicrîyyeniñ cemâdi'l-ulâsı sülûs-i âhîrinde
peziñrây-ı hitâm oldı Allâhü veliyyü't-tevfîk. (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 181). [nâzım-ı perîşân-kelâm-ı nâkâm,]

nâzîr: Benzer, eş.

□ Bedâhî söyleyüp Macnûn **nâzîriñ**
İderdi münkeşif sırr-ı zamîriñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 77). [nâzîriñ, -iñ, -]

nâzm: Şiir, nazım.

□ Mübeyyen söyleyüp zevk-i vişâli
Çekürdi **nâzma** nâ-süfte le'âli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 390). [nâzma, -a, -]

nâzm [u] şî'r: Manzume ve şiir.

□ İderdi **nâzm [u] şî'r** nükte-âmîz
Temâmî bîkr-i maẓmûn u dil-âvîz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 19). [nâzm [u] şî'r,]

nâzm-gû: Şiir söyleyenler. Vezinli, kâfiyeli söz söyleme.

□ Oluplar **nâzm-gûlar** lâ-übâlî
Diğer-gün fikrden hâlî hayâlî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 79). [nâzm-gûlar, -lar, -]

nâzm-ı 'azîziñ: Kıymetli nazım.

□ Gâraẓ biñ defteriñ **nâzm-ı 'azîziñ**
Alup virmezdi bir kes bir peşîziñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 57). [nâzm-ı 'azîziñ, -iñ, -]

nâzm-ı belîğ ü pür-ma 'ânî: Mânâ ile dolu ve güzel; belagatlı şiir.

□ Niçe **nâzm-ı belîğ ü pür-ma 'ânî**
Ki manẓûm eylemişdi Leylî anı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 293). [nâzm-ı belîğ ü pür-ma 'ânî,]

nâzm-ı dilkeş: Gönül çekici, gönül cezbedici şiir.

□ Kılup Zeyd'e eşer bu **nâzm-ı dilkeş**
Te'essûf eyledi Zeyd-i müşevveş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 107). [nâzm-ı dilkeş,]

nâz-perver: Naz eden, nazlı.

□ Gam-ı 'aşkıñla dil-germ olmayanlar
Olurlar dergehiñde **nâz-perver** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 128). [nâz-perver,]

nâz-perver eyler: Naz eden yapmak, nazlı olmak.

□ Kimi kim eyler olsa nâz-perver
Anı hem 'âkıbet bir loqma eyler (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 215). [nâz-perver eyler, -r, -]

nâlân: Ağlayan, inleyen, feryat eden.

□ Ki o miñnetde kalmış öyle **nâlân**
Sen âsâyişde böyle şâd u hândân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 51). [nâlân,]
□ Yeter bir mürde **nâlân** olma dañi
Hâdîd-i serd-kübân olma dañi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 181). [nâlân,]

nced ehli: Necd ehli. Arap yarımadasının orta bölümünde bir yer ve çoğun ahalisi.

□ Sipâhı Nevfel'iñ oldı muzaffer
Hezîmet buldı **Nced ehli** ser-â-ser (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 62). [nced ehli, -i, -]

ne: " Hangi " anlamında soru sıfatı. "Ne.....ne" bağlacı.

- Ne rütbe eyledilerse müdārā
- Ki 'aşkı itmesünler aşikārā (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 59). [ne,]
- Olunca şubh Kays-ı ğam-resîde
- Ne der-h'âb oldı ne ârâm-dîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 6). [ne,]
- Olunca şubh Kays-ı ğam-resîde
- Ne der-h'âb oldı **ne** ârâm-dîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 6). [ne,]
- Aña ol gün giçüp tîre şeb-âsâ
- Ne encüm cilveger ne mâh peydâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 14). [ne,]
- Aña ol gün giçüp tîre şeb-âsâ
- Ne encüm cilveger **ne** mâh peydâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 14). [ne,]
- Ne yerden kim geçürdi ol diğer-gün
- Diıyorlardı ki koyma gitdi Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 39). [ne,]
- Ne bir kesle bulurdı üns bir dem
- Ne olmuşdı aña bir kimse hem-dem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 5). [ne,]
- Ne bir kesle bulurdı üns bir dem
- Ne olmuşdı aña bir kimse hem-dem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 6). [ne,]
- Anı yâd eylemezsen gâh u gâhî
- Nedir** 'aşkıñdan özge bir günâhı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 54). [nedir, -dir]
- Ki ben Mecnûn-ı Leylî-yı zamānem
- Ne Mecnûn ruh-ı Leylî ve şānem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 88). [ne,]
- Baña dañı **ne** cem'iyet gerekdir
- Ne cem'iyetde ünsiyet gerekdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 101). [ne,]
- Baña dañı ne cem'iyet gerekdir
- Ne cem'iyetde ünsiyet gerekdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 102). [ne,]
- Nedür Leylî ki senden yâd kılmaz
- Seni bu derdden âzâd kılmaz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 69). [nedür, -dür]
- Bed ü nîk-i cihāndan oldı âzâd
- Ne nîki eyler oldı ne bedi yâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 4). [ne,]
- Bed ü nîk-i cihāndan oldı âzâd
- Ne nîki eyler oldı **ne** bedi yâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 4). [ne,]
- Ne küy-ı yârde vardır penāhım
- Ne yāre eyliyor te'sîr āhım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 27). [ne,]
- Ne küy-ı yârde vardır penāhım
- Ne yāre eyliyor te'sîr āhım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 28). [ne,]
- Elimde **ne** şürāhî var **ne** sāgar
- Ne büt kalmış nazargehde **ne** āzer (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 41). [ne,]
- Elimde **ne** şürāhî var **ne** sāgar
- Ne büt kalmış nazargehde **ne** āzer (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 41). [ne,]
- Elimde ne şürāhî var ne sāgar
- Ne büt kalmış nazargehde ne āzer (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 42). [ne,]
- Elimde **ne** şürāhî var **ne** sāgar

- Ne büt kalmış nazargehde **ne** āzer (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 42). [ne,]
- Bilen yok kim nedir bu āh u nālem
 - Bilen yok kim **ne** rütbe haste hālem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 56). [ne,]
 - Ne yerdür menziliñ ey nūr-ı dîde
 - Saña da zañm-ı çeşm oldı resîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 77). [ne,]
 - Nidelim bilmem **nedir** derdim devāsı
 - Nedir başımda bu sevdā hevāsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 23). [nedir, -dir]
 - Nidelim bilmem nedir derdim devāsı
 - Nedir** başımda bu sevdā hevāsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 24). [nedir, -dir, -]
 - Bilen yok kim **nedir** bu āh u nālem
 - Bilen yok kim ne rütbe haste hālem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 55). [nedir, -dir]
 - Nidelim bilmem nedir derdim devāsı
 - Nedir başımda bu sevdā hevāsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 23). [nidelim, -i(t)d, -eli, -m, -]
 - Saña bu 'aşk u bu sevdā **ne** lāyık
 - Seniñ ruhsārīña 'ālemdir 'aşık (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 93). [ne,]
 - Ne yerde bir ziyaretgeç bulurdı
 - O ān ol bu'ada hāzır olurdı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 13). [ne,]
 - Dilimde 'aşkı bî-pāyān eyle
 - Ne mîkdār ise şad-çendān eyle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 46). [ne,]
 - Bilüp āhîr o pîr-i dāğ ber-dil
 - Ne yerde olduğıñ Mecnûn'a menzil (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 100). [ne,]
 - Ne düşmen ta'nesinden bā-hazersin
 - Ne eylersin bu benderden güzersin (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 159). [ne,]
 - Ne düşmen ta'nesinden bā-hazersin
 - Ne eylersin bu benderden güzersin (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 160). [ne,]
 - Ne ancak bir benim miñnet-resîde
 - Benim-tek vardır biñ derd-dîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 233). [ne,]
 - Nedir bu āh bu nāle bu şürîş
 - Nedir** bu 'aşk u bu āteş bu sūziş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 147). [nedir, -dir]
 - Nedir bu āh bu nāle bu şürîş
 - Nedir** bu 'aşk u bu āteş bu sūziş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 148). [nedir, -dir, -]
 - Nidelim ammā ki ben bî-ihtiyārem
 - Zebūnum bî-dilim bî-iktidārem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 221). [nidelim, -i(t)d, -eli, -m, -]
 - Firākiñ miñnetinden derdmendem
 - Nidelim** ammā esîrem pāy-bendem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 54). [nidelim, -i(t)d, -eli, -m, -]
 - Ne yerde var ise bir şāhib-i dil
 - Fesādīñdan kalupdur pāy der-gil (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 5). [ne,]
 - Ne yerde var ise ehl-i muhabbet
 - İdersin beste-i zencîr-i miñnet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 7). [ne,]
 - Sipihriñ yokdur elde ihtiyārı
 - Ne devr eylerse eyler ızırārı (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 76). [ne,]
☐ Ki Mecnûn'a **ne** rütbe mihrbândır
O Mecnûnsa bu hem Mecnûn-ı sândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 237). [ne,]
☐ Huzûr-ı mâder-i Leylî'ye gitdi
Ne görmüşse anı takrîr itdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 252). [ne,]
☐ Ki bir dem seyr kılsun gûlsitâni
Nedir görsün nehârîni dâstânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 46). [nedir, -dir, -]
☐ Nidelim ammâ devrân bî-amândır
Saña düşmen baña nâ-mihrbândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 153). [nidelim, -id, -eli, -m, -]
☐ Derûn-ı hânede açdı kemâ-kân
Ne maṭlab var ise kıldı nümâyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 62). [ne,]
☐ Ne yerde görse bir miskîn ü nâ-çâr
Aña biñ güne mihr eylerdi izhâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 23). [ne,]
☐ Ne söyler dise Leylî'dir me'âlî
Hadîşinden degildi Leylî hâlî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 103). [ne,]
☐ Bahâne-cüy idi kim niçe itsün
Ne reng ile harîm-i yâre gitsün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 18). [ne,]
☐ Niçün pâ-bend-i zencîr-i belâdır
Nedir cürmi **ne** derde mübtelâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 26). [ne,]
☐ Bu hâl ile tolaşup küy bâ-kû
Ne hâşıl eylerüzse mûy bâ-mû (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 34). [ne,]
☐ Ne hâşıl olsa ğayre itme kısmet
Seniñ olsun temâmî bî-şerâket (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 45). [ne,]
☐ Benem âdâb-ı 'aşkıñda haṭâ-kâr
Ne cevriñ sezâ-vârem sezâ-vâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 134). [ne,]
☐ Künün bâbîñdayam zencîr-der-câ
Ne hükm eyler isen sen eyle icrâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 140). [ne,]
☐ Niçün pâ-bend-i zencîr-i belâdır
Nedir cürmi ne derde mübtelâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 26). [nedir, -dir, -]
☐ Velî Leylî degilsen **neyleyem** ben
Ki maḥbûb-ı pesendide degilsen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 27). [neyleyem, -(y)le, -(y)em, -]
☐ Seniñ 'aşkıñda geçdim cândan ben
Ne cürm itdim ki terk itdiñ beni sen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 190). [ne,]
☐ Ben oldum bâğ-ı hüsnüñden ciger-dâğ
Ne sūd âḥîr ki oldı behre-ver zâğ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 204). [ne,]
☐ Ne miqdâr olsa endüh-ı nigâliñ
Anı nâ-bûd ider yâd-ı cemâliñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 247). [ne,]
☐ Ne bî-dâd ilesin memnûnem andan
Ki cevriñdir baña maḥbûb cândan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 265). [ne,]
☐ Ne yerde oldıñ cüyân olurdu
Hemân Mecnûn diyüp mûyân olurdu (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 369). [ne,]
☐ Ki mürde üzre eyler zinde şiven

Ne hâşıldır benim tek mürde-dilden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 162). [ne,]
☐ Ne îrâd eyler oldıñsa işitdim
Daḥi senden ümîdim kaṭ' itdim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 173). [ne,]
☐ Ferâmûş itdügim bir sen degilsen
Beni hem fehîm kılmam kim **neyim** ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 138). [neyim, -yim]
☐ Ne sūya itseyidi 'azm Mecnûn
Gezûp Mecnûn ile hāmûn-be-hāmûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 67). [ne,]
☐ Bu dânişle cünûnluḳla **ne** hâşıl
Ki dânişdir hemân şâyân-ı 'âkıl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 113). [ne,]
☐ Ben ol ferzâneym kim dîv-bendem
Ne in ki dîv-bendinde nijendem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 142). [ne,]
☐ Ne miqdâr âh u zâr itdiyse âḥîr
Nücümüñ oldı bir sūdî zâḥîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 37). [ne,]
☐ Ne dilde vardır cür'et sitîze
Ne pây-ı tākātım kalmış gürîze (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 129). [ne,]
☐ Ne dilde vardır cür'et sitîze
Ne pây-ı tākātım kalmış gürîze (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 130). [ne,]
☐ Niçedir nâr-ı gamda rûzgârı
Ne nev' ile geçür leyl ü nehâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 144). [ne,]
☐ Kudûmum nâ-müyesser olduḡun sen
Bilürsin bir de **ne** takrîr idem ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 256). [ne,]
☐ Benim hâlim budur ey serv-i dil-cû
Ne dersin söyle hâliñ ey perî-rû (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 320). [ne,]
☐ İrişeydi saña âvâz-ı nâlem
Bilirdiñ kim **ne** güne ḥaste-ḥâlem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 368). [ne,]
☐ Seniñ 'aşkınladıñ çün kâr u bârım
Benim şüretle bir daḥi **ne** kârım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 406). [ne,]
☐ Ne rütbe yalvarup itdiyse nâle
Ki Mecnûn ekl kılsun bir nevâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 67). [ne,]
☐ Ne baḥş eylerse bu dehr-i cefâkâr
Alur bir bir anı birde diğir-bâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 215). [ne,]
☐ Ne tûrfe söylemiş Pîr-i Kirâmî
Velîler serveri ya'nî Nizâmî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 221). [ne,]
☐ Hîred-i şeyḥü's-şüyûḥ tu bes
Ez u pörs âncâ mî-pörsî **ne** ez-kes (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 230). [ne,]
☐ Görüp Mecnûn işârât-ı selâmîñ
Didi kimsiñ **nedir** ey dost nâmîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 32). [nedir, -dir, -]
☐ Künün bu kütan kim bâ-ḥazersin
Nedir kutuñ seniñ ger sen beşersin (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 76). [nedir, -dir, -]
☐ Didi hâlî **nedir** ol bî-nevânîñ
Enîsi kimdir ol baḥtî karânîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 117). [nedir, -dir, -]
☐ Ne âgeh gerdişin bâzîlerinden

Ne vâkıf irtihâl-i mâderinden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 11*). [ne,]

☐ Ne âgeh gerdişin bâzilerinden

Ne vâkıf irtihâl-i mâderinden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 12*). [ne,]

☐ Ne güne itdilerse mihr-i zâhir

Sirâyet itmedi Mecnûn'a âhîr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 43*). [ne,]

☐ Egerçi şüydân bîzâr u zârem

Velî **ne** öyle şüh-i zîst-kârem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 164*). [ne,]

☐ Bu **ne** bâziçedir peydâ idersin

Baňa nâkışlığım imâ idersin (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 287*). [ne,]

☐ Künün fark itmege yokdur tevânım

Neyem ben ya niçündür fiğânım (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 280*). [neyem, -(y)em, -]

☐ Ne kim Leylî aña itmişdi irsâl

Anı Mecnûn'a taqdîm itdi fi'l-hâl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 99*). [ne,]

☐ Ne leşker cümlesi derende-peyker

Sipeh-sâları şîr-i tîz-i hâncer (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 123*). [ne,]

☐ Ne leşker cümlesi münkâd u çâlâk

Fedâ-kâr u şadâkatmend ü seffâk (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 125*). [ne,]

☐ Ne leşker cümlesi âmâde-i ceng

Müheyyâ cümlesi şemşîr ber-çeng (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 127*). [ne,]

☐ Ne oldu ki bu güne ebkem olduñ

Niçün nuṭkuñ tutuldu ebsem olduñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 271*). [ne,]

☐ Ne ma'nâ vardır bunda beyân it

Beni âgâh kıl sırrıñ 'ayân it (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 285*). [ne,]

☐ 'İzâr-ı rûh-baḥşâ intihâ yok

Ne sūd ammâ ki bende iştiḥâ yok (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 332*). [ne,]

☐ Neyim var ya benim fehm itmezem ben

Ne isem mü-be-mü o cümlesin sen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 338*). [ne,]

☐ Ki sen bir bülbül âteş-zebânsen

Nedir bâ'îş künün beste-dehânsen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 274*). [nedir, -dir]

☐ Neyim var ya benim fehm itmezem ben

Ne isem mü-be-mü o cümlesin sen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 337*). [neyim, -(y)im, -]

☐ Ne süz-ı 'aşkı fehm itdi kemâ-kân

Qarışdı nehr baḥre oldu 'ummân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 49*). [ne,]

☐ Nedir Nâkâm bu kavî-i mükerrer

Ki meşrûḥ idersin şerḥ-i diğér (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 193*). [nedir, -dir, -]

☐ Beni ber-bâd itmekse murâdıñ

Ne hacetdir bu rûtbe i'tisâdıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 64*). [ne,]

☐ Ki ben bir peşşeyem naḥcîr-i bî-per

Ne peşşe belki andan zebûn-ter (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 66*). [ne,]

☐ Nedir bu tîr-i zulm ü tîğ-i bî-dâd

Ki ben **ne** ejderem **ne** Âd ü Şeddâd (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 70*). [ne,]

☐ Nedir bu tîr-i zulm ü tîğ-i bî-dâd

Ki ben **ne** ejderem **ne** Âd ü Şeddâd (*Mecnûn u Leylî*

(*Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 70*). [ne,]

☐ Ne bunda vardır fırkat melâli

Ne bunda vardır ḥasret kelâli (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 201*). [ne,]

☐ Ne bunda vardır fırkat melâli

Ne bunda vardır ḥasret kelâli (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 202*). [ne,]

☐ Ne ravza ḡıbtâgâh-ı Beyt-i Ma'mûr

Maḳâm-ı rûḥ-baḥş-ı menba'-i nûr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 281*). [ne,]

☐ Didi ey Zeyd bu mâtem niçündür

Bu efsûsun **nedir** bu ḡam niçündür (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 30*). [nedir, -dir]

☐ Ki ey çarḡ-ı sitem-pîşe **nedir** bu

Niçün olduñ zebûn-keş ey cefâ-cû (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 57*). [nedir, -dir]

☐ Nedir bu tîr-i zulm ü tîğ-i bî-dâd

Ki ben ne ejderem ne Âd ü Şeddâd (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 69*). [nedir, -dir]

☐ Cihânı terk idüp gitdiñ niğârâ

Künün ḥâlîñ **nedir** ḥâk içre yârâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 148*). [nedir, -dir]

ne: Ne edeyim? Ne yapayım?

☐ Bu peykâr içredir çün ḥaşm-ı yârim

Benim tîğ ile tîr ile **ne** kârım (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 122*). [ne,]

☐ İderdiyse **ne** sūya ḥamle Nevfel

Açurdu anda bir ḥünim-i cedvel (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 145*). [ne,]

ne dem: Ne zaman.

☐ Ne dem mektebde Leylî'ni bulurdu

Temâşâ-yı ruḡıyla şâd olurdu (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 5*). [ne dem,]

ne dem: Ne zaman.

☐ Ne dem kim bu marâzdan buldı şıḡḡat

Hemân-dem itmeyüp bir laḡza ḡaflet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 71*). [ne dem,]

ne dem: Ne zaman.

☐ Ne dem kim bu marâzdan buldı şıḡḡat

Hemân-dem itmeyüp bir laḡza ḡaflet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 71*). [ne dem,]

ne dem: Ne zaman.

☐ Götürseydi **ne dem** şemşîr-i bürrân

Virürdi şîrler şemşîrine cân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 19*). [ne dem,]

ne dem: Ne zaman, her ne zaman.

☐ Ne dem kıldıysa inşâd neşîde

Olurdu ekşeri ḡarrâ kaşîde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 21*). [ne dem,]

ne dem: Ne zaman.

☐ Ne dem bulsaydı fırsat şevherinden

Tökürdi lü'lü-i ter gevherinden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 35*). [ne dem,]

ne dem: Ne zaman.

☐ Ne dem kim gelse rencûr bî-tâb

Olur fi'l-hâl rencinden rehâ-yâb (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 283). [ne dem,]

ne dem: Ne zaman.

□ Ne dem kim cânib-i Mecnûn-ı zâre
Gider olsan güzer kıl ben figâre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 173). [ne dem,]

ne dürlü: Ne türlü, nasıl.

□ Ne dürlü gâdrler kıldıysa zâhir
Kifâyet itmeyüp i' zârı âhîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 28, Mısra 61). [ne dürlü,]

ne it: Ne edeyim? Ne yapayım?

□ Seni daîhi **nidelim** gerçi cânşın
Ki cânânsız baîa bâgirânsın (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 115). [nidelim, -eli, -m, -
-]
□ Niçün teslîm-i cânân olmadın sen
Seni cânânsız şimdi **nideyim** ben (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 110). [nideyim, -e, -(y)im,
-]

ne kim: Her ne, ne zaman ki, her ne zaman.

□ Pederden cedden mevrûş mâlîm
Ne kim var idiye mülk-i helâlîm (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 108). [ne kim,]

ne ne: Ne ... ne bağlacı.

□ Ne Leylî mahz Mecnûn idi meyli
Ne Mecnûn meyli ancak 'aşk-ı Leylî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 70). [ne ne,]

ne ne: Ne ... ne bağlacı.

□ Ne âgehdîr zemîn ü âsumândan
Ne vâkıfdir cihânda ins ü cândan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 116). [ne ne,]

ne ne: Ne ... ne bağlacı.

□ Hemîşe şâdmân ol mey-güsâr ol
Ne âteşde yakıl ne dâğ-dâr ol (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 208). [ne ne,]

ne ne: Ne ... ne bağlacı.

□ Seni dil-dâr idüp oldum giriftâr
Künün bende ne dil vardur ne dâdâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 56). [ne ne,]

ne ne: Ne ... ne bağlacı.

□ Hâzân-ı mihnetiñ oldı pedîdâr
Bu mihnetden ne gül kaldı ne gülzâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 36). [ne ne,]

ne ne: "ne...ne..." bağlacı.

□ Kederden derdden fark itmedim ben
Ne vâkt açdı ne dem şoldı bu gülşen (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 52). [ne ne,]

ne ne: "ne...ne..." bağlacı.

□ Ne vardır mâh u mihriñ iktidârı
Ne çarh-ı vâjgünüñ ihtiyârı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 80). [ne ne,]

ne ne: "ne...ne..." bağlacı.

□ Ne şadr-ı lâlesinde rencden dâğ

Ne tarf-ı gülşende nâle-i zâğ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 118). [ne ne,]

ne ne: Ne ... ne bağlacı.

□ Ne âgâh idi taqdîr-i kazâdan
Ne vâkıf bu mükedder mâ-cerâdan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 92). [ne ne,]

ne ne: Ne ... ne bağlacı.

□ Ne âgâh idi taqdîr-i kazâdan
Ne vâkıf bu mükedder mâ-cerâdan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 92). [ne ne,]

ne ne: "ne...ne..." bağlacı.

□ Ne âb u nâdır şûrb-i cezâsı
Ne neng ü nâmidendir iddi' âsı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 72). [ne ne,]

ne ne: Ne ... ne bağlacı.

□ Ne sen vâkt-i 'azîziñ eyle zâyî'
Ne olsun dehrde bu 'âr şâyî' (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 150). [ne ne,]

ne ne: Ne ... ne bağlacı.

□ Ne Mecnûn'suz tarab-perdâz olurdu
Ne bezm-i 'ayşî bir dem-sâz olurdu (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 198). [ne ne,]

ne ne: Ne ... ne bağlacı.

□ Benim kaçdım bu gâvğâdan rızâdır
Ne dil-âzârlıkdur ne cefâdır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 124). [ne ne,]

ne ne: Ne ... ne bağlacı.

□ Hoşâ Nâkâm o kim âzâde-dildir
Ne zîr-i bârdır ne pâ be-gildir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 162). [ne ne,]

ne ne: Ne ... ne bağlacı.

□ Ne keşf-i râza vardı iktidârı
Ne ketm-i 'aşka kalmışdı qarârı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 40). [ne ne,]

ne ne: Ne ... ne bağlacı.

□ Ne râh-ı nazmda kalmışdı rağbet
Ne ehl-i nazmda âşâr-ı miknet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 60). [ne ne,]

ne ne: Ne ... ne bağlacı.

□ Bilürler kim ne güne dâğ-dârem
Ne rûtbe bî-nevâyem dil-figârem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 144). [ne ne,]

ne ne: Ne ... ne bağlacı.

□ Ne var idi firâre ihtiyârı
Ne kalmışdı qarâre iktidârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 30, Mısra 14). [ne ne,]

ne ne: Ne ... ne bağlacı.

□ Ne ümmîdi elinde dest-i maşşûd
Ne derdiñ dimege hem-derd mevcûd (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 56). [ne ne,]

ne ne: Ne ... ne bağlacı.

□ Velî cebren sürürler h'âh u nâ-h'âh
Ne efgân eyliyor sūd anda ne âh (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 296). [ne ne,]

ne ne: Ne ... ne bağlacı.

□ Ne şevherden daği âzerm kıldı
Ne mâderden pederden şerm kıldı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 374). [ne ne,]

ne ne: Ne ... ne bağlacı.

□ Ne bāk itdi peleng-i tünd-hūdan
Ne kıldı vehm şîr-i kîne-cūdan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 148). [ne ne,]

ne ne: Ne ... ne bağlacı.

□ Ne Leylî güft ü gūya buldı kudret
Ne Mecnûn buldı leb açmağa kuvvet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 258). [ne ne,]

ne ne: Ne ... ne bağlacı.

□ Ne dildir mâ'il-i zünnâr-ı gîsû
Ne cândir tâlib-i ruhsâr u ebrû (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 396). [ne ne,]

ne ne de: "Ne...ne de" bağlacı.

□ Ne kâğız vardır bunda ne de hâme
Ki tahrîr eyleyem dil-dâre nâme (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 279). [ne ne de,]

ne ne ne: Ne...ne bağlacı.

□ Ne dil virmiş ne âzürde-dil olmuş
Ne zîr-i bârda pâ der-gil olmuş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 188). [ne ne ne,]

ne yerde: Nerede.

□ Dilim yâr iledir meşgûl her ân
Ne yerde dil olursa andadır cân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 124). [ne yerde,]

ne yerde: Nerede.

□ Dilim yâr iledir meşgûl her ân
Ne yerde dil olursa andadır cân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 124). [ne yerde,]

ne yerde: Nerede.

□ Ne yerde eyleseydi mekş bir dem
Olurlardı aña bir hışn-ı muhkem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 131). [ne yerde,]

ne-bâşed: Şaşmak, olmak manasında.

□ Men ü mâ u tu u hest yek-çiz
Ki der-vaḥdet ne-bâşed temîz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 354). [ne-bâşed,]

neberd: Savaş, cenk, mücâdele.

□ Bu güftârî ki sâ'il eyledi güş
Neberd ahvâlini kıldı ferâmûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 138). [neberd,]

ne-bînî: Görme.

□ Eger ber-dîde-i Mecnûn nişîni
Be-cüz ez hûbî-yi Leylî ne-bînî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 52). [ne-bînî,]

necât: 1. Kurtulma, halâs olma. 2. Kurtuluş, selâmet.

□ Bu ğamdan çün degil mümkün **necâtım**
Kavî bünyâd idüp pây-ı şebâtım (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 131). [necâtım, -ım]

necâtı: 1. Kurtulma, halâs olma. 2. Kurtuluş, selâmet.

□ Cîger-teşne içüp âb-ı hayâtı
Bulursa 'atş-ı mühlikden **necâtı** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 48). [necâtı,]

necd: Arap yarımadasının orta bölümünde bir yer ve çöl.

□ Olup nisbetle kûha **Necd** nâmı
Kabâ'il içre olmuşdı kirâmı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 19). [necd,]
□ Haber-dâr oldı **Necd** ehli temâmı
Gelüp qarşuya çıkdı hâş u 'âmı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 25). [necd,]
□ Olup yek-rây [u] yek-ser 'Âmirîyân
K'idüp **Necd'e** revâne genc-i şâyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 8). [necd'e, -e]
□ Gürûh-ı bâ-şükûh ile nihâyet
İdüp **Necd'e** sefer kıldı 'azîmet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 24). [necd'e, -e]
□ Revâne eyledi **Necd'e** hemânâ
K'o mâhuñ 'aḳdini itsün temennâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 49). [necd'e, -e]
□ Virüp **Necd** ehli daği reng cenge
Çeküp şaf kıldılar âheng cenge (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 73). [necd,]
□ İrişdi **Necd'de** bir merğzâre
Nüzûl itdi çemende bir kenâre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 35). [necd'de, -de, -]
□ Ser-â-pâ deşt-i **Necd'i** tutdı leşker
Haber-dâr oldı **Necd** ehli ser-â-ser (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 40). [necd,]
□ Didi kim **Necd'den** maḳşûdum aşlâ
Degildür güher ü genc ü hedâyâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 73). [necd'den, -den]
□ İrüp **Necd'e** 'acûz-ı reng-perdâz
Kılup hengâme-i bâzîçesin sâz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 95). [necd'e, -e]

necd olmuş: Arap yarımadasının orta bölümünde bir yer ve çöl. Necd Çöl'ü.

□ Ol kûhuñ olmuş idi Necd nâmı
İrişmişdi sipihre ihtîşâmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 5, Mısra 13). [necd olmuş, -muş, -]

necd-i ferhunde-nişâne: Necd Çölünün ğurlu, kutlu işareti; belirtisi.

□ Götürdi cümlesin oldı revâne
İrişdi **Necd-i ferhunde-nişâne** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 78). [necd-i ferhunde-nişâne,]

necm-i rahşân: Parlak yıldız.

□ Didi çokdur felekde **necm-i rahşân**
Velî anlardan olmaz mâh-ı tâbân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 75). [necm-i rahşân,]

nedâmet: Pişmanlık.

□ Virüp dil 'âşık olma hüşyâr ol

Melâmetden **nedâmetden** kenâr ol (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 268). [nedâmetden, -den]

- Seniñle itmeyedim kâş ülfet
- Baňa tâ yetmiyeydi bu **nedâmet** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 152). [nedâmet,]
- Velîkin oldığında sen selâmet
- Baňa bu derdden yokdur **nedâmet** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 410). [nedâmet,]

nedîm: Arkadaş, dost.

- Olup muhtâc bir câm u **nedîme**
- Güzer kıldı harâbât-ı kadîme (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 13). [nedîme, -e]
- Cemâliñ görmege çok şevkmendem
- Nedîm** ammâ nizârım zîr-bendem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 126). [nedîm,]
- Harîfiydi zâmân-ı bî-amânîñ
- Nedîmiydi** gürûh-ı ‘âşıkânîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 10). [nedîmiydi, -i, - (y)di, -]

nedîm-i târ-ı zülfî: Sohbet arkadaşının karanlık saçı.

- Nedîm-i târ-ı zülfî leyle-i Qadr
- Secencel-dâr ruhsârı meh-i bedr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 29). [nedîm-i târ-ı zülfî, -i, -]

nedir: "Hangi şey, nedir, nedendir" anlamında soru zamiri.

- Nedirse matlâbîñ söyle revâdır
- Tecâvüz eylemek andan hatâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 31). [nedirse, -se, -]
- Nedir bu mest olmak câm-ı Cem’siz
- Nedir** bu büt-perest olmak şanemsiz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 183). [nedir, -, -]
- Nedir bu mest olmak câm-ı Cem’siz
- Nedir** bu büt-perest olmak şanemsiz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 184). [nedir,]
- Görüp Mecnûn’ı nâ-geh bir perî-rû
- Didi ey ‘âşık-ı vâle **nedir** bu (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 8). [nedir,]
- Didi kimsiñ **nedir** benden su’âlîñ
- Beyân eyle nedürse vaşf-ı hâlîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 55). [nedir,]
- Kimem ben yâ **nedir** nâm u nişânım
- Niçündür bu enînim bu fiğânım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 139). [nedir,]
- İştsem de eger şavt-ı makâlî
- Nedirse** bilmem ol kavliñ me’âlî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 134). [nedirse, -se, -]
- Nedir hâlîñ belâ-yı firkat ile
- Niçe sâziş kılursın miñnet ile (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 211). [nedir,]
- Nedir Nâkâm gör bu ‘âlem-i ‘aşk
- Ki hoşdur ‘âşıkâ süz-ı gâm-ı ‘aşk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 109). [nedir,]

nedür: "Hangi şey, nedir, nedendir" anlamında soru zamiri.

- Didi kimsiñ nedir benden su’âlîñ
- Beyân eyle **nedürse** vaşf-ı hâlîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 56). [nedürse, -se, -]

nefes: Soluk, an.

- Şeğafnâk idi ‘adî bir vişâle
- İderdi **nefsiñ** kâbinca nâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 8). [nefsiñ, -iñ, -]
- Dime Mecnûn’dur o ya bû’l-hevesdir
- Kirâmî tut ki bir şâhib **nefesdir** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 112). [nefesdir, -dir]

nefret eyler: İğrenmek, tiksirmek.

- O gûne olmuşam vahşetle hû-ger
- Ki bûy-ı insden dil **nefret eyler** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 158). [nefret eyler, -r, -]

nefret evlevüp: Nefret duygusuyla dolu olmak, iğrenmek, tiksirmek.

- Kime kim olmuş olsaydım gâzel-h’ân
- Olurdi eyleyüp nefret gürizân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 52). [nefret eyleyüp, - (y)üp, -]

nefret kılp: Birine veya bir şeye karşı nefret duygusuyla dolu olmak.

- Kılup nefret cihândan lâ-übâlî
- Gezürdi dâimâ vahşî mişâlî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 3). [nefret kılp, -up, -]

nefrîn: Lanet, beddua. Sövüp saymak.

- Kimiñ **nefrîni** kılmuş kim sirâyet
- Seni itmiş giriftâr-ı felâket (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 151). [nefrîni, -i, -]

nefrîn iderdi: Lanet okumak sövüp saymak.

- Gûrûh-ı Leylî’ye tahsîn iderdi
- Sipâh-ı Nefvel’e **nefrîn iderdi** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 100). [nefrîn iderdi, -er, -di, -]

nefrîn-künân: Lanet okuyarak, bedduâ ederek, lânetyaparak.

- Olup **nefrîn-künân** kîne-cüyân
- Belâ küncinde kaldı zâr u müyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 59). [nefrîn-künân,]

nefs: Bir kimsenin kendi öz varlığı, öz benliği, kişiliği.

- Yakup **nefsiñ** olup ma’dümü’l-âşâr
- Ta’ayyûş kıldı ‘âlemde melek-vâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 41). [nefsiñ, -iñ, -]
- Velîkin olmayup **nefsiñ** gulâmı
- İdüp metrûk bu mezmûm kâmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 55). [nefsiñ, -iñ, -]
- Sûvâr olma ‘abeş-rahş-ı gürûra
- Çıkarma **nefsiñ** iğvâsın zuhûra (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 228). [nefsiñ, -iñ, -]

nefsânî: Nefse ait.

- Didiler eyleyüp efsûs hayret
- Ki **nefsânî** degildir bu muhabbet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 178). [nefsânî,]

nefs-i güm-râh: Azgın nefis, yolunu kaybetmiş nefis.

- Bu hem vâkî’ olur bir kez be-her mâh
- O da ne ber-murâd **nefs-i güm-râh** (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 92). [nefs-i güm-râh,]

nefel: Leylâ ile Mecnûn hikâyesinin kahramanlarından biri (Mert, yiğitliği ile nam salmış bir hükümdar).

- Çü kâşid gûş kıldı bu kelâmı
- Getürdi **Nefvel'e** virdi peyâmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 68). [nefel'e, -e, -]
- Virüp inşâf taşdıķ itdi gitdi
- Gidüp hem **Nefvel'i** âgâh itdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 140). [nefel'i, -i, -]
- Sipâhı **Nefvel'in** oldukda çire
- Olup giryân bakurdi hîre hîre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 95). [nefel'in, -in, -]

nehâr: Gün, gündüz.

- Ki bir dem seyr kılsun gûlsitânı
- Nedir görsün **nehârın** dâstânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 46). [nehârın, -in, -]

nehr: Akarsu, büyük ırmak.

- Ne süz-ı 'aşkı fehm itdi kemâ-kân
- Karışdı **nehr** bahre oldı 'ummân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 50). [nehr,]

nejend: Alçak, üzgün, kederli, şaşkın, öfkeli.

- Nevânem derdmemdem h'âr u zârem
- Perişânem **nejendem** bî-çarârem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 330). [nejendem, -em, -]

nemnâk: Nemli, ıslak.

- Girîbânı deride dâmeni çâk
- Gözi **nemnâk** özi nâlân u ğamnâk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 6). [nemnâk,]
- Dilim şad-çâkdir bu mâ-cerâdan
- Gözüm **nemnâkdir** bu mâ-cerâdan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 192). [nemnâkdir, -dir, -]

nemnâk kıldı: Nemlendirmek, ıslatmak.

- Girîbân-ı şekîbîn çâk kıldı
- Sirişki nâmeyi **nemnâk kıldı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 298). [nemnâk kıldı, -dı, -]

neng: Şan, şöhret, ün.

- Şu 'ür u **neng** ü nâmı virdi bâde
- Beyâbân içre kaldı o fütâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 33). [neng,]
- Velî Mecnûn'a anı yâr itmeme
- Bu **nengi** kendime hem-vâr itmeme (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 94). [nengi, -i]

neng kalmadı: Utanma; ar; haya kalmadı.

- Doğundi şîşe-i nâmûsuma seng
- Şikest oldı o şîşe kalmadı neng (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 30). [neng kalmadı, -ma, -dı, -]

neng ü nâmidendir: Şan ve şöhret.

- Ne âb u nândır şûrb-i cezâsı
- Ne **neng ü nâmidendir** iddi'âsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 72). [neng ü

nâmidendir, -i, -den, -dir, -]

neng-i bed-reng: Kötü rengin ayıbı.

- Beni itdiñse de sen böyle dil-teng
- Saňa da hem yeter bu **neng-i bed-reng** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 154). [neng-i bed-reng,]

neng-i câvidândan: Ebedî utanma, ayıp.

- Enîn oldum belâ-yı nâ-gehândan
- Rehâ buldum bu **neng-i câvidândan** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 34). [neng-i câvidândan, -dan, -]

nergis: Beyaz veya sarı çiçekli süs bitkisi. Nergis çiçeği.

- Nigâh-ı mestini der-kâr kılsun
- Bühne **nergisi** bîmâr kılsun (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 52). [nergisi, -i, -]

nerm kıldı: Merhametli, yumuşak etmek.

- Füsûnım Nevfel'i dil-nerm kıldı
- Dil-i sengîniñ âhir **nerm kıldı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 38). [nerm kıldı, -dı, -]

neşât: Sevinç, ferah, şâdlık.

- Virüp revnaķ demâdem inbisâta
- İdüp meşğûl yarânın **neşâta** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 142). [neşâta, -a]
- Neşât ile olupsun cüft ü dil-şâd
- İder seni daĥi Mecnûn'ı der-yâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 179). [neşât,]
- Neşâtından gehî rakş itdi çalak
- Gehî âvâzeler kıldı feraĥnâk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 181). [neşâtından, -in, - dan, -]
- Nesîmi 'anber-eşân müşg-perdâz
- Neşât** idi nesîmi birle dem-sâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 140). [neşât,]
- Neşâtından gehî rakş itdi ĥandân
- Gehî 'ibret alup oldı perîşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 27). [neşâtından, -in, - dan, -]

neşât-engîz: Neşe veren.

- Be-şarta ki kadeh leb-rîz olsun
- Elem-fersâ **neşât-engîz** olsun (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 20). [neşât-engîz,]

neş'e: Neşe, mutluluk.

- Bahâr-ı 'işretin âşârı hâlâ
- Dilimde itmedin bir **neş'e** peydâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 34). [neş'e,]
- Ta 'aşşuķ **neş'esin** endiñse eyle
- Dil-i pâki muĥbbet-pîşe eyle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 233). [neş'esin, -sin, -]
- Ta 'aşşuķ **neş'esiyle** deste kıldım
- Muĥabbet riştesiyle beste kıldım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 31). [neş'esiyle, -si, - (y)le, -]

neş'e vîrsün: Neşe vermek, neşelendirmek.

- Getürdüm tuĥfe kıldım dostâna
- Ki bü-yı naĝzı vîrsün neş'e câna (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 40). [neş'e virsün, -sün, -]

neş'e virürdi: Neşe vermek, neşelendirmek II keyif, sarhoşluk vermek.

□ Dolurdu jâle cām-ı ergüvâna
Virürdi neş'e bezm-i gülsitâna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 8). [neş'e virürdi, -ür, -di, -]

neseb: Soy, nesil, sülale.

□ 'Arab'dan bir cüvân-ı nev-resîde
Hasebde hem nesebde ber-güzide (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 22). [nesebde, -de]
□ Dilîr ber-güzide adı Nevfel
Nesebde cümleden a'lâ vü efdal (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 10). [nesebde, -de, -]

neş'e-i dîdâr-ı cânân: Sevgilinin yüzünün neşesi.

□ Dilinde neş'e-i dîdâr-ı cânân
Ferahnâk ü serâyân u gâzel-h'ân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 119). [neş'e-i dîdâr-ı cânân,]

neşide: İnşat olunan şiir, gâzel vesaire.

□ Hemân Mecnûn sürûdundan şenîde
Serâyında olurdu bir neşide (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 66). [neşide,]

neşide kıldıysa: Şiir, manzûme yazmak.

□ Ne dem kıldıysa inşâd neşide
Olurdu ekşeri ğarrâ kaşide (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 21). [neşide kıldıysa, -dı, (y)sa, -]

nesîm: Hafif hafif esen, hoş ve latif rüzgâr. İl Sevgiliden koku ve haber taşıyan rüzgâr.

□ İderdi geh nesîme 'arz-ı ahvâl
Diyürdi ey nesîm-i 'anberîn-bâl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 25). [nesîme, -e]
□ İder cünbiş nesîmi gülsitânîñ
Bulur Mecnûn'ın bü-yı nişânîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 79). [nesîmi, -i]
□ Nesîm ile kılup bir bü-yı ihdâ
Beni ol bü-yu ile eyle ihyâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 377). [nesîm,]
□ Şabâh'ın çün oldı âşârı peydâ
Nesîminde dem-i İsâ hüveydâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 74). [nesîminde, -in, -de, -]
□ Tenim oldukça hicriñle hâlel-yâb
Hemân küyüñ nesîminden bulur tâb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 230). [nesîminden, -in, -den, -]

nesîmi: Rüzgar.

□ Nesîmi 'anber-efşân müşg-perdâz
Neşât idi nesîmi birle dem-sâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 139). [nesîmi,]
□ Nesîmi 'anber-efşân müşg-perdâz
Neşât idi nesîmi birle dem-sâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 140). [nesîmi,]

nesîm-i 'anberîn-bâl: Anber kokulu gönlün; kalbin; yüreğın esintisi.

□ İderdi geh nesîme 'arz-ı ahvâl
Diyürdi ey nesîm-i 'anberîn-bâl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 26). [nesîm-i 'anberîn-bâl,]

nesîm-i küy-ı dil-ber: Sevgilinin semtine hafif hafif esen rüzgar.

□ Baña her dem nesîm-i küy-ı dil-ber
İder âmâde küt-ı rûh-perver (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 83). [nesîm-i küy-ı dil-ber,]

nesîm-i küy-ı leyli: Leylâ'nın mahallesinden gelen meltem yeli.

□ Meger bir gün nesîm-i küy-ı Leylî
Hevâ-yı mü-y-ı 'anber bü-yı Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 11). [nesîm-i küy-ı leyli,]

nesîm-i şubh: Sabah esintisi. Sabah rüzgarı. Sabah rüzgarının dostu, arkadaşı.

□ Nesîm-i şubh olup ancak berîdi
Kesildi hâbl-i ümmîd-nüvîdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 29). [nesîm-i şubh,]

nesîm-i şubh-demden: Sabah vakti esen hafif rüzgar.

□ Benim kütüm eger küt istesem ben
Olur hâşıl nesîm-i şubh-demden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 82). [nesîm-i şubh-demden, -den, -]

nesîm-i şubh-demden: Sabah vakti esen hafif rüzgar.

□ Benim kütüm eger küt istesem ben
Olur hâşıl nesîm-i şubh-demden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 82). [nesîm-i şubh-demden, -den, -]

nesîm-i şubh-tek: Hoş ve latif esen sabah rüzgarı gibi.

□ Teğâfûl eyleme kâmil-'ayâr ol
Nesîm-i şubh-tek çâpûk-süvâr ol (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 58). [nesîm-i şubh-tek,]

neşr itdi: Yaymak, dağıtmak.

□ Kılup izhâr neşr itdi cihâne
Cihânda kaldı andan bir fesâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 297). [neşr itdi, -di, -]

nesrîn: Hoş kokulu, yaban gülü olarak da bilinen bir cins gül.

□ Kâranfil çîn olup geh gâh nesrîn
Olurlardı gehî hândân gül-çîn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 131). [nesrîn,]

n'et-: Ne yapmak, nasıl yapmak.

□ Saña n'etmiş gene baht-ı siyâh'ın
Ki olmuş böyle âteşnâk âh'ın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 33). [n'etmiş, -miş]

nev': 1. yeni, taze 2. türlü, çeşit, cins.

□ Bu nev' ile geçüp evkât-ı Mecnûn
Heyâ-hüy-ı cihândan oldı dil-hûn (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 17). [nev',]

□ Gül-âb-efşân olup hûbân diger-bâr
Kılup bir nev' ile Leylî'ni bîdâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 88). [nev',]

□ Bu nev' ile geçür leyl ü nehârî
Budur peyveste 'aşk ile medârî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 87). [nev',]
□ Bu nev' ile bulup ârâm bir dem
Olup Nevfel ile hem-câm bir dem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 113). [nev',]

□ Bu nev' ile iki üç mah yek-câ
Berâber tutdılar câm-ı muşaffâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 199). [nev',]

□ Niçedir nâr-ı gamda rûzgârî
Ne nev' ile geçür leyl ü nehârî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 144). [nev' ile, -ile]

nevâle: Yiyecek, yiyinti.

□ Ne rûtbe yalvarup itdiyse nâle
Ki Mecnûn ekl kılsun bir nevâle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 68). [nevâle,]

nevân: Cins ve tür bakımından, çeşit olarak.

□ Didi ey vâlid-i vâlâ nevânem
Kâbûl it 'özümi kim nâ-tevânem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 125). [nevânem, -em, -]
□ Nevânem derdmemdem h'âr u zârem
Perişânem nejdemem bî-çarârem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 329). [nevânem, -em, -]
□ Hemân Yûsuf seniñle mihrbândır
Seniñ çâh-ı firâkıñda nevândır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 40). [nevândır, -dır, -]

nevâ-perdâz: Şarkı okuyan, nağme söyleyen.

□ Nevâ-perdâz murğân-ı hoş-elhân
Şabâ berg-i gül ile dest-efşân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 101). [nevâ-perdâz,]

nevâ-perdâz olurdu: Şarkı okuyan, nağme söyleyen olmak.

□ Şarîr-i kilik ile dem-sâz olurdu
İdüp efgân nevâ-perdâz olurdu (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 42). [nevâ-perdâz olurdu, -ur, -di, -]

nevâ-sâz: Şarkı söyleyen, nağmeler okuyan (gönül).

□ Olur küyunda Leylî'niñ nevâ-sâz
Garîbe şi'r-h'ândır hem hoş-âvâz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 23). [nevâ-sâz,]
□ Dırahtânî dil-âvîz ü ser-efrâz
Çekâve şâhsârında nevâ-sâz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 100). [nevâ-sâz,]

nevâ-yı bülbül ü âvâ-yı dürrâc: Bülbülün sesi ve turaç kuşunun melodisi.

□ Nevâ-yı bülbül ü âvâ-yı dürrâc
İderdi hânümân-ı şabrî târâc (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 135). [nevâ-yı bülbül ü âvâ-yı dürrâc,]

nevâziş: Okuyuş, taltif ediş, lütuf, inayet. Gönül alma, iltifat etmek.

□ Küşâde eyleyüp bâb-ı kelâmı
Nevâzişle kılup virdi selâmı (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 122). [nevâzişle, -le]

□ Nevâzişler idüp Mecnûn'a tekrâr
Anâ mihr-i derûnuñ kıldı izhâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 97). [nevâzişler, -ler, -]
□ Nevâzişler idüp ben hem o servi
O âfetkârî ol ra'nâ tezervi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 18, Mısra 43). [nevâzişler, -ler, -]
□ Nevâzişler kılup âhûya her dem
Olup ekşer zamân âhûya hem-dem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 51). [nevâzişler, -ler, -]
□ Peyâmı eyleyüp Mecnûn'ı memnûn
Nevâzişler iderdi Zeyd'e Mecnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 88). [nevâzişler, -ler, -]

nevâziş idüp: Gönül almak, iltifat etmek.

□ Kılup hem-derd hem derd ile sâziş
İdüp ol zâr-ı mehcûra nevâziş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 80). [nevâziş idüp, -üp, -]

nevâziş idüp: Gönül almak, iltifat etmek.

□ Demâdem eyleyüp izhâr-ı sâziş
İdüp Leylâ'ya biñ güne nevâziş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 310). [nevâziş idüp, -üp, -]

nev-bahâr: İlkbahar.

□ Degildir bu büy büy nev-bahârîñ
Bu bûdur büy-ı gisû-yı nigârîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 185). [nev-bahârîñ, -ñ, -]

nevbet-i devrân-ı mecnûn: Mecnûn'un zamanındaki nöbeti.

□ Geçüp bu devr olup devrân diger-gün
İrşidi nevbet-i devrân-ı Mecnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 22). [nevbet-i devrân-ı mecnûn,]

nevfel: Leylâ ile Mecnûn hikâyesinin kahramanlarından biri (Mert, yiğitliği ile nam salmış bir hükümdar).

□ Ta'accüb eyleyüp Nevfel bu hâle
Açup leb ibtidâr itdi suâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 17, Mısra 49). [nevfel,]

□ Bu hâletden olup Nevfel haber-dâr
Didi imdi baña farz oldı nâ-çar (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 89). [nevfel,]

□ Bu nev' ile bulup ârâm bir dem
Olup Nevfel ile hem-câm bir dem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 114). [nevfel,]

□ Kelâm-ı çerble hoş-rûy Nevfel
İdüp âvâze şîrîn-güy Nevfel (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 117). [nevfel,]

□ Kelâm-ı çerble hoş-rûy Nevfel
İdüp âvâze şîrîn-güy Nevfel (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 118). [nevfel,]

□ Görüp Mecnûn'da Nevfel bu cüşî
Bu süz u cân-güddâzı bu hûrûşî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 151). [nevfel,]

□ Olup âdâbına meftûn Nevfel
İderdi 'izzetiñ efvûn Nevfel (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 195). [nevfel,]

□ Olup âdâbına meftûn Nevfel

İderdi 'izzetiñ eفزūn **Nevfel** (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 17, Mısra 196). [nevfel,]

□ Dilir ber-güzide adı **Nevfel**

Nesebde cümleden a'lā vū eفđal (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 17, Mısra 9). [nevfel,]

□ Bedīhī ſi'rler inşād kıldı

Sürürü **Nevfel'i** dil-şād kıldı (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 17, Mısra 108). [nevfel'i, -i, -]

□ Kılup dārū'l-ikrārīñ hem-penāhūñ

Kirāmī **Nevfel'iñ** ārāmgāhūñ (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 17, Mısra 180). [nevfel'iñ, -iñ]

□ Olup **Nevfel'le** hem-peymān u hem-dem

O ſāhīñ sāyesinde oldı ħurrem (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 17, Mısra 181). [nevfel'le, -le, -]

□ Ğazabnāk oldı **Nevfel** ejder-āsā

Götürdi nizesin ſir-i ner-āsā (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 18, Mısra 69). [nevfel,]

□ Bākup etrāfā nā-geh gördi **Nevfel**

Ki 'izzet zillate olmuş mübeddel (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 18, Mısra 161). [nevfel,]

□ İderdiyse ne sūya ħamle **Nevfel**

Açurdi anda bir ħūñ-i cedvel (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 18, Mısra 145). [nevfel,]

□ Seniñ iškālīñ itmek içün ħall

İder bu cengi bu āşūbı **Nevfel** (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 18, Mısra 108). [nevfel,]

□ Eger **Nevfel** olursa ceng-cūyān

Bu ſemşir işte bu ħancer bu meydān (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 18, Mısra 63). [nevfel,]

□ İdince gūş **Nevfel** bu ħitābı

Bu nūş-āmiz ü nīş-āviz 'itābı (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 18, Mısra 25). [nevfel,]

□ Ki **Nevfel** çünki gulĥa oldı mecbūr

Dilinde nār-ı kīne kıldı mestūr (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 19, Mısra 3). [nevfel,]

□ Olup bu tōhmetiñ dil-ĥūñı **Nevfel**

Muĥātab eyledi Mecnūn'ı **Nevfel** (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 19, Mısra 21). [nevfel,]

□ Olup bu tōhmetiñ dil-ĥūñı **Nevfel**

Muĥātab eyledi Mecnūn'ı **Nevfel** (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 19, Mısra 22). [nevfel,]

□ Çü **Nevfel** gördi bu āh u enīni

İdüp 'afv anları terk itdi kīni (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 19, Mısra 71). [nevfel,]

□ Bu gūftārı ki itdi gūş **Nevfel**

Te'emmül eyledi encāmıñ evvel (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 19, Mısra 109). [nevfel,]

□ Bu mażmūn eyleyüp takrīr **Nevfel**

Virüp peymāne tağyīr **Nevfel** (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 19, Mısra 125). [nevfel,]

□ Bu mażmūn eyleyüp takrīr **Nevfel**

Virüp peymāne tağyīr **Nevfel** (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 19, Mısra 126). [nevfel,]

□ 'İtāb u tōhmete āğāz itdi

Açup leb **Nevfel'e** āvāz itdi (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 19, Mısra 134). [nevfel'e, -e]

□ Ki ol gün kim olup **Nevfel** mużaffer

Diyār-ı Necd'i kılınışdı musaĥĥar (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 22, Mısra 5). [nevfel,]

□ Füsūnım **Nevfel'i** dil-nerm kıldı

Dil-i sengiñiñ āĥir nerm kıldı (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 22, Mısra 37). [nevfel'i, -i, -]

nevfel ü mecnūn: Nevfel ve Mecnun.

□ Ki bir gün **Nevfel ü Mecnūn** bā-hem

Ṭarab bezminde dem-sāz idi ħurrem (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 18, Mısra 3). [nevfel ü mecnūn,]

nevfel'iñ sipāhı: Nevfel'in ordusu.

□ Sipāhı Nevfel'iñ oldı mużaffer

Hezimet buldı Nced ehli ser-ā-ser (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 19, Mısra 61). [nevfel'iñ sipāhı, -i, -]

nev'-ğāze: Yeni, özgün gazel.

□ 'Arūs-ı dāstānı kıldı tāze

Çeküp ruĥsārına bu **nev'-ğāze** (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 15, Mısra 4). [nev'-ğāze,]

nevha: (Ar.) Ağut, yüksek sesle ağlama.

□ Murādınca idüp eş'ār inşād

İdüp **nevha** demādem kıldı feryād (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 31, Mısra 102). [nevha,]

□ O pāye kıldı mūya oldı nālān

O pāye itdi **nevha** oldı giryān (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 36, Mısra 168). [nevha,]

nevha idüp: Ağut yakmak, yüksek sesle ağlamak.

□ İdüp nevha gelüp feryāda bir dem

Olup giryān kılup icrā-yı mātem (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 32, Mısra 35). [nevha idüp, -üp, -]

nevha-ger oldı: Neddad olmak, ölüye ağlamak.

□ Demādem āh idüp bī-çāre Mecnūn

Töküp kan **nevha-ger oldı** bu mażmūn (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 37, Mısra 184). [nevha-ger oldı, -dı, -]

nevha-gūvān: Ağut söyleyen.

□ Tutup şahrā tarīķiñ gitti mūyān

Beyābān-gerd oldı **nevha-gūyān** (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 8, Mısra 122). [nevha-gūyān,]

□ Görüp Mecnūn'ı oldı zār [u] giryān

Perişān u mükedder **nevha-gūyān** (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 29, Mısra 20). [nevha-gūyān,]

□ Hemīn minvāl ile giryān u mūyān

Hemīn üslūb üzre **nevha-gūyān** (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 33, Mısra 24). [nevha-gūyān,]

nev-hand: (yeni açılmış) gül.

□ Bulup āfet o bī-mānend gonca

Füsürde oldı ol **nev-hand** gonca (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 37, Mısra 130). [nev-hand,]

nev-hande: (yeni açılmış) gül.

□ Alup her şāĥeden **nev-hande** bir gül

Bulup her küşeden bir tāze sūnbül (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 38, Mısra 25). [nev-hande,]

nevha-perdāz: Ağut yakmak.

□ Kılup efsūs idüp takrīre āğāz

Bu tarz ile oluplar **nevha-perdāz** (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 36, Mısra 8). [nevha-perdāz,]

□ Bu gūne oldı bir dem **nevha-perdāz**

Ez-ān pes eyledi takrīre āğāz (Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 37, Mısra 107). [nevha-perdāz,]

nev-i' hāmūş: Sessizliğe ait.

□ Derūnunda nihān 'aşk eyledi cūş
Bu cūşış olmadı bir **nev-i' hāmūş** (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 2, Mısra 12). [nev-i' hāmūş,]

nevmīd: Ümitsiz, meyas.

□ Besā ümmīd-i cān-baḥş u feraḥ-zā
Olur **nevmīdlik** içre hüveydā (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 10, Mısra 194). [nevmīdlik, -lik, -
]

nevmīd kıldı: Ümitsizliğe düşürmek; üzmek, çaresiz
bırakmak.

□ Çü Mecnūn vālidīn **nevmīd kıldı**
Fiğānı resmini tecdīd kıldı (Mecnūn u Leylī (Nākām),
Mesnevi 24, Mısra 1). [nevmīd kıldı, -dı, -]

nevmīd oldu: Karamsar olmak, ümitsizliğe düşmek.

□ 'İlācından çeküp el oldu nevmīd
Ziyāde kılmađı ibrām u te'kīd (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 23, Mısra 169). [nevmīd oldu, -dı, -
]

nevmīd olup: Karamsar olmak, ümitsizliğe düşmek.

□ Olup nevmīd pūri sıḥhatden
Ḥam oldu ḳaddi ḥasret-i miḥnetden (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 23, Mısra 9). [nevmīd olup, -up, -
]

nev-res: Yeni yetişen, taze.

□ Ki **nev-res** bir cūvān serv-i bālā
Ser-ā-pā cümle endāmı dil-ārā (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 26, Mısra 3). [nev-res,]

nev: Ney.

□ 'İzārı zerrddir ammā ki zerrdir
Ḳaddi **neydir** velīkin ney-şekerrdir (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 27, Mısra 108). [neydir, -dir, -]

nevistān: Kamışın bol olduğu yer, sazlık. ||
Sevgilinin kirpikleri.

□ Hevāyī nīzeler kıldı **neyistān**
Zemīni ḥūn-ı ser-bārān meyiştān (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 18, Mısra 85). [neyistān,]

neyl-i murāda: Muradına erme.

□ Ki fi'l-ḥāl eyleyüp genciñ küşāde
'Azīmet eyledi **neyl-i murāda** (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 22, Mısra 68). [neyl-i murāda, -a,
-]

nev-şeker: Şeker kamışı.

□ 'İzārı zerrddir ammā ki zerrdir
Ḳaddi **neydir** velīkin **ney-şekerrdir** (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 27, Mısra 108). [nev-şekerrdir, -
dir, -]

nezāfet: Naziklik, incelik, zariflik.

□ Olupdur şüst şu pāk olamışdır
Nezāfet anda idrāk olmamışdır (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 17, Mısra 142). [nezāfet,]

nezāket: Naziklik, incelik, zariflik.

□ Nezāket burcunuñ raḥşān Süheyl'i

Zamānıñ nāzenini ya'nī Leylī (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 11, Mısra 5). [nezāket,]

nezāre: Nazar etmek, bakmak, bakış.

□ Dolaşup eyleyüp Mecnūn **nezāre**
Baḳurken geh güle geh lāle-zāre (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 8, Mısra 25). [nezāre,]
□ Kılup sīmāsına bir dem **nezāre**
Şināsān olmadı durdı kenāre (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 23, Mısra 53). [nezāre,]
□ Kalanlar ḥavfdan ḳaçdı kenāre
İdüp bir bu'd-ı menzilden **nezāre** (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 33, Mısra 176). [nezāre,]

nezāre eyliyordı: Seyretmek, bakmak, temaşa etmek.

□ Kılup her dem sürūd-ı 'aşıkāne
Nezāre eyliyordı āsumāne (Mecnūn u Leylī (Nākām),
Mesnevi 27, Mısra 4). [nezāre eyliyordı, -iyor, -dı, -]

nezāre ide: Bakmak, seyretmek.

□ Degil şāyeste kim taşvīr-i yāre
İde aḡyār-ı nā-ḳābil **nezāre** (Mecnūn u Leylī (Nākām),
Mesnevi 25, Mısra 30). [nezāre ide, -e, -]

nezāre idüp: Bakmak, seyretmek.

□ İdüp 'aḳabince Mecnūn'ın **nezāre**
Taḥassür birle baḳdı kühsāre (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 28, Mısra 199). [nezāre idüp, -üp,
-]

nezāre idüp: Bakmak, seyretmek.

□ İdüp 'aḳabince Mecnūn'ın **nezāre**
Taḥassür birle baḳdı kühsāre (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 28, Mısra 199). [nezāre idüp, -üp,
-]

nezāret: Bakma, bakış, nazırlık.

□ Daḡı bir kimse itmezdi cesāret
Ki ol eṭrāfindan yetsün **nezāret** (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 33, Mısra 222). [nezāret,]

nezzāre: Bir şeye bakma; intizar etme. Doğrusu
"nezāre"dir.

□ Kılup **nezzāre** sālār-ı kabīle
Görünce bu şükūhı itdi vīle (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 19, Mısra 43). [nezzāre,]

niçe: "Bir çok, bir hayli" anlamlarında kullanılan
kelime.

□ Niçe sākī ki rüyı bedr-i enver
Niçe mey reşk-baḥş-ı āb-ı Kevşer (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 2, Mısra 18). [niçe,]
□ Niçe sākī ki rüyı bedr-i enver
Niçe mey reşk-baḥş-ı āb-ı Kevşer (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 2, Mısra 17). [niçe,]
□ Niçe sākī ki ḳaddi dil-keş idi
Niçe mey kim şarāb-ı bī-geş idi (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 2, Mısra 20). [niçe,]
□ Niçe sākī ki mihr-i 'ālem-efrüz
Niçe mey kim şerār-ı ḥānümān-süz (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 2, Mısra 21). [niçe,]
□ Niçe sākī ki mihr-i 'ālem-efrüz
Niçe mey kim şerār-ı ḥānümān-süz (Mecnūn u Leylī
(Nākām), Mesnevi 2, Mısra 22). [niçe,]

□ Niçe sâkı ki nûr idi mücessem
Müsel sel zülfi zencîr-i muṭalsam (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 23). [niçe,]

□ Niçe sâkı ki bir serv-i gül-endâm
Büt-i çâlâk-i ğâretkâr-ı ârâm (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 25). [niçe,]

□ Niçe genc ister isen revâdır
Dü-bâlâ itmesem 'ayn-ı ḥaṭâdır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 45). [niçe,]

□ Niçe Leylî gül-i âfet-i ne-dîde
Niçe Mecnûn hezâr ğam-reşide (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 64). [niçe,]

□ Bu maẓmûn söyleyüp niçe fesâne
Götürdiler o mâhî ḥânümâna (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 97). [niçe,]

□ Niçe Leylâ ki şubḥ-ı 'âlem-efrûz
Niçe Mecnûn ki şem'-i ḥ'îşt-en-sûz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 68). [niçe,]

□ Niçe Leylâ ki şubḥ-ı 'âlem-efrûz
Niçe Mecnûn ki şem'-i ḥ'îşt-en-sûz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 67). [niçe,]

□ Niçe Leylî meh-i rûşen cemâli
Niçe Mecnûn sipihr-i ğam hilâli (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 66). [niçe,]

□ Niçe Leylî meh-i rûşen cemâli
Niçe Mecnûn sipihr-i ğam hilâli (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 65). [niçe,]

□ Niçe Leylî gül-i âfet-i ne-dîde
Niçe Mecnûn hezâr ğam-reşide (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 63). [niçe,]

□ Niçe Leylî ki bir maḥbûb-ı dil-keş
Niçe Mecnûn vücûdî 'aşk-ı âteş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 62). [niçe,]

□ Niçe Leylî ki bir maḥbûb-ı dil-keş
Niçe Mecnûn vücûdî 'aşk-ı âteş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 61). [niçe,]

□ Ki Leylî daḥi Mecnûn'dan maḥdem
Olup bir niçe meh-rûlarla hem-dem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 48). [niçe,]

□ Muvaffâk olmadı artık cevâba
Niçe tağyîr virdiye ḥiṭâba (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 10, Mısra 72). [niçe,]

□ Seniñ-çün âḥir ey pûr-ı yegâne
Müheyyâ kılmış niçe hezâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 200). [niçe,]

□ Bu âteş içre kim süzişdeyim ben
Bu âteşden yakılmış niçe ḥürmen (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 232). [niçe,]

□ Niçe bağ-ı feraḥ-baḥşâ ki bir ân
Degildi devr-i cevrenden perişân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 89). [niçe,]

□ Perî-rüyân ile Leylî ḥurâmân
Niçe kim encüm içre mâh-ı tâbân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 124). [niçe,]

□ Niçe tedbîr tarḥ itdiyse âḥir
Olup bir naḫ ol tarḥında zâhir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 275). [niçe,]

□ Müheyyâ eyledi bir nûktedânı
Aña virdi niçe genc-i revânı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 48). [niçe,]

□ Geçürdi tuḥfesin bir bir nazardan
Niçe genc idise zerden güherden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 56). [niçe,]

□ Niçe bir sāgar-nûşin idüp nûş

İdelüm şâhed-i zevkî der-âğûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 21). [niçe,]

□ K'odur bir vaḥşî-yi ḥamûn-peymâ
Niçe vaḥşile bulsun üns Leylâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 96). [niçe,]

□ Bahâne-cûy idi kim niçe itsün
Ne reng ile ḥarîm-i yâre gitsün (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 17). [niçe,]

□ Müdârâ eyledi bir niçe eyyâm
Hemân sîmîn-teni itmek içün râm (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 313). [niçe,]

□ Seniñ 'aşkıñdanum ol rûtbe ḥayrân
Ki bilmem niçedür aḥvâl-i devrân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 236). [niçedür, -dür, -]

□ Beni teklîf idersen ḥânümâna
Niçe 'azm eyleyem ben ol mekâna (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 154). [niçe,]

□ Niçe kaḫkam dilimde bâr-ı ğam var
Ber-i düşümde biñ kûh-ı elem var (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 147). [niçe,]

□ Niçe eş'âr kim Mecnûn-ı nâ-sâd
İderdi cânib-i Leylâ'ya inşâd (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 93). [niçe,]

□ Niçe duḫter ki bir raḫşende aḫter
Cemâli mihr-i enverden münevver (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 19). [niçe,]

□ Nedir ḥâlîñ belâ-yı fırkat ile
Niçe sâziş kılursın miḥnet ile (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 212). [niçe,]

□ Çeküp âlâm-ı rûz-ı iştîyâkı
Niçe şubḥ eyliyor şâm-ı firâkı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 138). [niçe,]

□ Niçe sâziş kılur devriyle deḥriñ
Niçe berdüş ider işkâl-i kaḫriñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 141). [niçe,]

□ Niçe sâziş kılur devriyle deḥriñ
Niçe berdüş ider işkâl-i kaḫriñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 142). [niçe,]

□ Niçe eş'âr-ı âteşnâk-i ğarrâ
Ki itmişdiñ münâsib-i ḥâl inşâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 163). [niçe,]

□ Velî bu ğâmdanem peyveste dil-ḥûn
Ki bensiz niçedir aḥvâl-i Mecnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 136). [niçedir, -dir]

□ Niçedir nâr-ı ğamda rûzgârı
Ne nev'ile geçür leyl ü nehârı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 143). [niçedir, -dir]

□ Niçedir zîsti ol ḥûr-ı 'aynîñ
Kime kılmış ḥamâ'il zülfi-çîñiñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 93). [niçedir, -dir, -]

□ Niçe kim bâbek oldu nâ-berûmend
Künün mâmîñ da gitdi ârzûmend (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 25). [niçe,]

□ Olur geh bir niçe tâze kâşide
Serâyân olsun ol miḥnet-reşide (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 67). [niçe,]

□ Didi Leylî ki ey Zeyd-i vefâ-dâr
Niçedir ḥâl-i Mecnûn-ı dil-efkâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 32). [niçedir, -dir, -]

□ Görüm kim niçedir râh-ı belâda
Sebât üzre midir şarḥ-ı vefâda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 65). [niçedir, -dir, -]

□ Niçe kim yokdan olmuşdı pedîdâr
Gene oldu hemân ma'dümü'l-aṣṣâr (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 5). [niçe,]
☐ Anı ben **niçe** tutmuşsam kirâmî
Aña benden füzûn it ihtirâmı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 113). [niçe,]
☐ Sibâ' u vahşle bir **niçe** müddet
İdüp ol türbe-i pâki hîrâset (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 37, Mısra 243). [niçe,]
☐ Niçe eş'âr kim Mecnûn-ı nâ-şâd
Tarîk-i 'aşkda itmişdi inşâd (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 291). [niçe,]
☐ Niçe nazm-ı belîğ ü pür-ma'ânî
Ki manzûm eylemişdi Leylî anı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 293). [niçe,]
☐ Niçedir deste-i müşg-i siyâhî
Niçedir dîde-i dil-keş nigâhî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 149). [niçedir, -dir, -]
☐ Niçedir deste-i müşg-i siyâhî
Niçedir dîde-i dil-keş nigâhî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 150). [niçedir, -dir, -]
☐ Niçedir çihre-i hûşîd tâbî
Niçedir piste-i mey-gûn nâbî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 153). [niçedir, -dir, -]
☐ Niçedir çihre-i hûşîd tâbî
Niçedir piste-i mey-gûn nâbî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 154). [niçedir, -dir, -]

niçe: " Pek çok, çok, bir hayli" anlamında belgisiz sıfat.

☐ Niçe sâkî ki kaddî dil-keş idi
Niçe mey kim şarâb-ı bî-ğes idi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 19). [niçe,]
☐ İdüp Mecnûn'ını der-dâm Leylî
Niçe yâ Rab bulur ârâm Leylî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 226). [nice,]
☐ Nice meh mihr olup ender 'imârî
Olup gerdün-i dünuñ bî-karârî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 139). [nice,]
☐ Nice Rûm-ı gulâm-ı 'anberîn-mû
Niçe Çînî-kenîz çîn-i ğîsû (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 22, Mısra 76). [nice,]
☐ Nice Rûm-ı gulâm-ı 'anberîn-mû
Niçe Çînî-kenîz çîn-i ğîsû (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 22, Mısra 75). [nice,]
☐ Nice esb-i küheylân-ı raşş-peyker
Cüli zer-bâfte etrâfî gevher (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 73). [nice,]
☐ Nice genc-i nihân bâ-dür ü güher
Niçe genc-i revân bâ-sîm ü bâ-zer (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 70). [nice,]
☐ Nice genc-i nihân bâ-dür ü güher
Niçe genc-i revân bâ-sîm ü bâ-zer (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 69). [nice,]

ni'col: Nice olmak, nasıl olmak.

☐ Ni'coldı Âdem ü Dâvûd u Mûsâ
Ni'coldı Nûh u Ya'kûb u Mesîhâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 199). [ni'coldı, -dı, -]
☐ Ni'coldı Âdem ü Dâvûd u Mûsâ
Ni'coldı Nûh u Ya'kûb u Mesîhâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 200). [ni'coldı, -dı, -]
☐ Alup keyfiyyet-i Lyî'den 'ibret
Ni'coldı gör mir'at-i hâkîkat (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 212). [ni'coldı, -dı, -]

n'icol: Nasıl olmak, nice olmak.

☐ N'icoldı şart-ı 'ahd-i dost-dârî
N'icoldı va'de-i ümmîd-vârî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 181). [n'icoldı, -dı, -]
☐ N'icoldı şart-ı 'ahd-i dost-dârî
N'icoldı va'de-i ümmîd-vârî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 182). [n'icoldı, -dı, -]
☐ N'icoldı virdügin mişâk u imân
N'icoldı itdügin sevgend [ü] peymân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 183). [n'icoldı, -
dı, -]
☐ N'icoldı virdügin mişâk u imân
N'icoldı itdügin sevgend [ü] peymân (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 184). [n'icoldı, -
dı, -]
☐ N'icoldı yek-dil olmak iddi 'ası
N'icoldı yek-cihetlik mâ-cerâsî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 185). [n'icoldı, -dı, -]
☐ N'icoldı yek-dil olmak iddi 'ası
N'icoldı yek-cihetlik mâ-cerâsî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 186). [n'icoldı, -dı, -]
☐ Eger gönîlün vefâdan reng buldı
'Uhûd-ı dostı âhîr **n'icoldı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 22, Mısra 192). [n'icoldı, -dı, -]

niçün: "Ne için: N'için" "Ne demek, anlamı ne, nedir" anlamında soru zamiridir.

☐ Niçün teslîm-i cânân olmadîñ sen
Seni cânânsız şimdi nideyim ben (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 109). [niçün,]
☐ Ki ey cân-ı hâzîn çün vaşla yetdiñ
Niçün ğaflet kılup vakti güm itdiñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 108). [niçün,]
☐ Suâl itdi ki ey pîr-i ser-efrâz
Niçündür bu felâket bu tek ü tâz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 80). [niçündür, -dür, -]
☐ Niçün bilmem saña bî-çâre Mecnûn
Olup dil-dâde olmuşdur cîger-hûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 29). [niçün,]
☐ Didi kimdir bu üftâde bu muztar
Niçün böyle olupdur hâk-ber-ser (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 52). [niçün,]
☐ Niçün hûñ-h'ârîña ğam-h'âr olursun
Saña ğam-h'ârdan bî-zâr olursun (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 111). [niçün,]
☐ Niçün kıldıñ baña zulm-i mükerrer
Niçün itdiñ beni böyle mükedder (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 140). [niçün,]
☐ Niçün kıldıñ baña zulm-i mükerrer
Niçün itdiñ beni böyle mükedder (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 139). [niçün,]
☐ Niçün peymânıñ ferâmûş itdiñ
İdüp böyle beni der-cüş gitdiñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 137). [niçün,]
☐ Didi ey süst- 'ahd ü çerb-güftâr
Niçün itdiñ beni zâr u dil-efkâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 136). [niçün,]
☐ Niçün pâ-bend-i zencîr-i belâdır
Nedir cürmi ne derde mübtelâdır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 25). [niçün,]
☐ Seniñ sineñ **niçün** ğurbâl-sândır
Kimiñ peykânına cismiñ nişândır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 69). [niçün,]
☐ Benim-tek sen dañi Mecnûn degilsen

Niçün sen böyle tavk-ı gam be-gerden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 76*). [niçün,]

□ Niçün zencîr der-gerden olupsun

Niçün dil-dâde-i âhen olupsun (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 9*). [niçün,]

□ Niçün zencîr der-gerden olupsun

Niçün dil-dâde-i âhen olupsun (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 10*). [niçün,]

□ Niçün böyle olup dîvâne kirdâr

Bu zencîr içre olmuşsun giriftâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 11*). [niçün,]

□ Niçün vahşiler ile yâr olursun

Beşer iken vuḥuş-etvâr olursun (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 101*). [niçün,]

□ Niçün sâlik olup pür-hâvf râha

Gelüpsün ḥayy iken bu gûrgâha (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 57*). [niçün,]

□ Velî fehm itmedi kim kimdir o zâr

Niçün gelmiş niçün olmuş talebkâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 48*). [niçün,]

□ Velî fehm itmedi kim kimdir o zâr

Niçün gelmiş **niçün** olmuş talebkâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 48*). [niçün,]

□ Kimem ben yâ nedir nâm u nişânım

Niçündür bu enînim bu fiğânım (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 140*). [niçündür, -dür, -]

□ Didiler kim **niçün** ey 'aşık-ı şûm

Birüz itdiñ bu güne kâr-ı mezmûm (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 13*). [niçün,]

□ İtdirdiñ çünkü bu emre cesâret

Niçün kıldıñ edeb resminde ḡaflet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 16*). [niçün,]

□ Niçün bir üzre birde olsun efzûn

Hemân Leylî benem ben de Mecnûñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 27*). [niçün,]

□ Hemân dil kim bu güne dūr-eḡşandır

'Acebdir kim **niçün** dîvâne-sândır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 112*). [niçün,]

□ Niçündür söyleyüp dîvâne nâmın

Nazarda tutmuyorsun ihtirâmın (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 137*). [niçündür, -dür, -]

□ Niçün ol ḡidâ kim müştahâdır

Hemân yâ şamḡ ya berg-i giyâdır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 89*). [niçün,]

□ Künün fark itmege yokdur tevânım

Neyem ben ya **niçündür** fiğânım (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 280*). [niçündür, -dür, -]

□ Ne oldu ki bu güne ebkem olduñ

Niçün nuṭkuñ tûtuldı ebsem olduñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 272*). [niçün,]

□ Niçün böyle olup beste dehânıñ

Vişâlimde tûtulmuşdur zebânıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 301*). [niçün,]

□ Niçün bûlbûl gibi müyâ olupsan

Niçün tûṭî gibi güyâ olupsan (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 298*). [niçün,]

□ Niçün bûlbûl gibi müyâ olupsan

Niçün tûṭî gibi güyâ olupsan (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 297*). [niçün,]

□ Libâsıñdır **niçün** yek-ser siyeh-gûn

Kimiñ derdi seni itmiş meger ḡun (*Mecnûn u Leylî*

(*Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 31*). [niçün,]

□ Ki ey çarḡ-ı sitem-pîşe nedir bu

Niçün olduñ zebûn-keş ey cefâ-cû (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 58*). [niçün,]

□ Niçün bu düzaḡı kıldıñ pedîdâr

Bu güne başıma olduñ şerer-bâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 59*). [niçün,]

□ Niçün terk eyler olduñ âşiyânıñ

Bu ḡâk-i tîrede kıldıñ mekânıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 163*). [niçün,]

□ Didi ey Zeyd bu mâtem **niçündür**

Bu efsûsun nedir bu gam **niçündür** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 29*). [niçündür, -dür]

□ Didi ey Zeyd bu mâtem **niçündür**

Bu efsûsun nedir bu gam **niçündür** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 30*). [niçündür, -dür]

nidâ-yı âh: Feryadın sesi.

□ Şadâ-yı âh u vâveylâdan özge

Nidâ-yı âh ya Leylâ'dan özge (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 70*). [nidâ-yı âh,]

nidelim: Ne edelim. Ne yapalım, yapacak bir şey yok.

□ Didi bilmem **nidelim** bî-dest ü pâyem

Bu vahşetgehdde bî-berg ü nevâyem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 277*). [nidelim,]

nifâk: Arabozuculuk, fitnelik.

□ Kâbile ehli kıldı ittîfâkı

Ki nâ-bûd eylesinler bu **nifâkı** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 6*). [nifâkı, -ı]

nigâh: Bakış, nazar.

□ Görüp ruḡsârını Mecnûn o mahıñ

İdüp aḡyârdan pinhân **nigâhıñ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 120*). [nigâhıñ, -ıñ]

□ Gözüñdür sâkı-i mest-i fûsûn-sâz

Nigâhıñ şabr-süz u merdüm-endâz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 260*). [nigâhıñ, -ıñ]

□ Niçedir deste-i müşg-i siyâhıñ

Niçedir dîde-i dil-keş **nigâhıñ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 150*). [nigâhıñ, -ıñ]

nigâh itdi: İlgilenmek, bakmak, bakış atmak.

□ Geçürken nâ-gehân bir râh-peymâ

Nigâh itdi görüp bir mâh-simâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 60*). [nigâh itdi, -di, -]

nigâh-ı ḡamzesi: Sevgilinin yan bakışı.

□ Nigâh-ı ḡamzesi cādū-yı Bâbil

Lebi şekker-şiken ruḡsâresi gül (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 35*). [nigâh-ı ḡamzesi, -si, -]

nigâh-ı mestini: 1-İnsanı kendinden geçiren bakışlar. 2-Kendinden geçmiş baygın bakışlar.

□ Nigâh-ı mestini der-kâr kılsun

Bürehne nergisi bîmâr kılsun (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 51*). [nigâh-ı mestini, -i, -ni, -]

nigâr: 1. Nakış, resim, suret. 2. Put. 3. Tasvir gibi güzel sevgili.

□ Şarıl âheste bir de zûlf-i yâre

Benim ahvālîmi şerh it **nigāre** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 5, *Mısra* 40). [*nigāre*, -e]

□ Diyâr-ı Necd'dir yârî diyârî
Şeh-i hûbân-ı Leylî'dir **nigârî** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 17, *Mısra* 66). [*nigârî*, -ı]

□ Nigârîñ peykeriñ kıldıñ deride
Hemân şehâ saña qaldı ceride (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 25, *Mısra* 17). [*nigârîñ*, -iñ, -]

□ Cihânî terk idüp gitdiñ **nigārā**
Künün hālîñ nedir hâk içre yārā (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 37, *Mısra* 147). [*nigārā*, -a]

nigāra: Ey güzel.

□ Nigārā bu makālîmdir fesāne
Ġaraż kifāyetdir ancağ bahāne (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 27, *Mısra* 387). [*nigārā*,]

□ Ġam-ı hicrāndan zārem **nigārā**
Bu zindān içre nā-çārem **nigārā** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 37, *Mısra* 173). [*nigārā*,]

□ Ġam-ı hicrāndan zārem **nigārā**
Bu zindān içre nā-çārem **nigārā** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 37, *Mısra* 174). [*nigārā*,]

nigāra: "Ey güzel yüzli sevgili" anlamında seslenme ünlemi.

□ Nigāra olmayanlar 'aşık-ı yār
Olur mı hāl-i 'aşıkdan haber-dār (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 7, *Mısra* 57). [*nigāra*,]

□ Teraḥḥüm eyle gör ḥalim **nigārā**
Dönüp idbāra ikbālîm **nigārā** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 7, *Mısra* 69). [*nigārā*,]

□ Teraḥḥüm eyle gör ḥalim **nigārā**
Dönüp idbāra ikbālîm **nigārā** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 7, *Mısra* 70). [*nigārā*,]

□ Didi ey âfitāb-ı maḥmil-ārā
Bütā sîmînberā cānā **nigārā** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 22, *Mısra* 178). [*nigārā*,]

nigeh: Bakış.

□ Bu güne qaldılāt tā-şubḥ şāmit
Nigeh der-kār-ı nuṭḡ-ı gūş sākit (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 33, *Mısra* 266). [*nigeh*,]

nigehbān: Gözcü, bekçi.

□ Nigehbānıdır etrāfında her ān
Peleng-i tîz-ceng ü şîr-i ġarrān (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 28, *Mısra* 27). [*nigehbānıdır*, -ı, -dur, -]

□ Nigehbāndan ferāğat bîmden dūr
Müberhen 'öğr-i maḡbûl ile ma'zûr (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 31, *Mısra* 103). [*nigehbāndan*, -dan, -]

□ Birün-ı derde Zeyd-i pāk-dāmān
Olup ol genc-i pinhāna **nigehbān** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 33, *Mısra* 214). [*nigehbān*,]

nigû: İyi, hoş, güzel.

□ Elâ ey şem'-i bezm hûb-rûyî
Gül-i rengin-i gülzār **nigûyî** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 27, *Mısra* 314). [*nigûyî*, -yı, -]

nihād: Huy, yaratılış.

□ Demādem yād idüp Leylî'si adîñ
Yaḡurdı nār-i ḥasretde **nihādîñ** (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), *Mesnevi* 15, *Mısra* 102). [*nihādîñ*, -iñ, -]

nihāde: Konmuş, konulmuş.

□ Nihāde kıldı bir tābût-ı pāke
O genc-i gevheri defn itdi ḥāke (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 36, *Mısra* 177). [*nihāde*,]

nihāde eylerem: Koymuş, konmuş, konulmuş.

□ Nihāde eylerem pîş-i kilāba
Eger müstevcib olsam da 'azāba (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 19, *Mısra* 103). [*nihāde eylerem*, -r, -em, -]

nihād-ı bed-dilān-tek: Kötü gönüllerin tabiatı gibi, huyu gibi.

□ Baḡup gördi ki bir cāy-ı kederdir
Nihād-ı bed-dilān-tek tîre-terdir (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 23, *Mısra* 32). [*nihād-ı bed-dilān-tek*,]

nihād-ı sünbûli: Sünbül huyulu.

□ Kılup ḡisûlarım 'anber-efşān
Nihād-ı sünbûli itsün perîşān (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 14, *Mısra* 50). [*nihād-ı sünbûli*, -i, -]

nihāl-i bağ-ı firdevs: Cennet bahçesinin fidanı.

□ Nihāl-i bağ-ı Firdevs nikûyî
Gül-i gülzār-ı 'Adn hûb-rûyî (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 11, *Mısra* 3). [*nihāl-i bağ-ı firdevs*,]

nihāl-i kâmetûñ: Fidan boyulu.

□ Nihāl-i kâmetûñ kim bār-verdir
Biri aḡyāre zehr kârgirdir (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 22, *Mısra* 205). [*nihāl-i kâmetûñ*, -iñ, -]

nihāl-i nev-res-i bağ-ı cüvānî: Taze bahçenin yeni yetişen fidanı.

□ Nihāl-i nev-res-i bağ-ı cüvānî
Yüzünde ḥüsn-i Yūsuf'dan nişānî (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 10, *Mısra* 63). [*nihāl-i nev-res-i bağ-ı cüvānî*,]

nihān: 1. Gizli, saklı, gizlenmiş, saklanmış. 2. Görünmeyen, göz önünde olmayan. 3. Sır.

□ Derününde **nihān** 'aşk eyledi cûş
Bu cûşîş olmadı bir nev-i 'ḥāmûş (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 2, *Mısra* 11). [*nihān*,]

□ Görünmez oldı ruḡsārî cihānda
Bilinmez qaldı rûḡ-āsā **nihānda** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 4, *Mısra* 4). [*nihānda*, -da]

□ Baña benden ziyāde mihrbāndır
Velî aḡyārdan mihri **nihāndır** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 6, *Mısra* 98). [*nihāndır*, -dır]

□ Bu **nihān** baḡş düşdi ḡuft-ḡüya
Çekildi perde rûy-ı arzûya (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 11, *Mısra* 87). [*nihān*,]

□ O meh-veş kim görüp Leylî'ni giryān
Nihān derdini bilmişdi kemā-kān (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 14, *Mısra* 248). [*nihān*,]

□ Devāsı derdimiñ sende 'ayāñken
Lebiñde çāre-i derdim **nihānken** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 27, *Mısra* 332). [*nihānken*, -ken, -

J

- Raķībından olup Leylî hirāsân
- Nihân** süzişde kalımsıdı perîşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 32). [nihân,]
- Ruĥuñ itdükde bülbülden **nihân** gül
- Ķalup mehcûr olur ĥâmûş bülbül (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 275). [nihân,]
- Egerçi çeşmden cimim **nihândır**
- Velî her beytde sırrım ‘ayândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 13). [nihândır, -dır]

nihân itdi: Gizlemek, saklamak ; görünmemek, seçilmemek.

- Ķılıp der-bend ‘ammı duĥt-ı zârîñ
- Hezârından **nihân itdi** bahârîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 54). [nihân itdi, -di, -]

nihân itdi: Gizlemek, saklamak ; görünmemek, seçilmemek.

- Dilinde âteş-i ģam kıldı tuĥyân
- Atasından velîkin itdi nihân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 46). [nihân itdi, -di, -]

nihân olmuşdı: Gizlenmek, saklanmak.

- Te‘addası hirāsından ĥazânîñ
- Nihân olmuşdı** ezhârî cihânîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 22). [nihân olmuşdı, -muş, -dı, -]

nihânî: Saklı, gizli, mahfî. nihânî: Nihanlık.

- Her iki ‘aşıkñ süzişde cânı
- Biri peydâ biri ammâ **nihânî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 58). [nihânî,]
- Nihânî bezmden çıķdı kenâre
- Gidüp pinhân kenâr-ı cüybâra (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 143). [nihânî,]
- Biri ol mâĥ-veşlerden **nihânî**
- İdermiş seyr Leylâ-yı zamânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 233). [nihânî,]
- Bilüp bu maţlabı hem ümm-i Leylâ
- Nihânî** kıldılar bir yirde şürâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 64). [nihânî,]
- Ki Leylî ĥaste-i derd-i nihândır
- Nihânî** bir marazdan nâ-tevândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 70). [nihânî,]
- Cünün zencîri boynunda **nihânî**
- Tarîķ-i ‘aşķda Mecnûn-ı şânî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 13). [nihânî,]
- İderdi ģâĥ u geh miĥmân-ı ĥ‘ânı
- Şorurdu süz-i pinhânîñ **nihânî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 78). [nihânî,]
- Yakup âteşlere cânım **nihânî**
- Fedâ itsem gerek cânâne cânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 133). [nihânî,]
- Teninde kalmayup tâb u tevânı
- Yanurdu âteş-i ‘aşķa **nihânî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 44). [nihânî,]

nihân-ı daĥı: Gizli yara.

- Geleydiñ sen de bu bağı göreydiñ
- Derünümde **nihân-ı daĥı** göreydiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 158). [nihân-ı daĥı, -ı, -]

nihâyet: 1. Son. 2. Sonunda, en sonunda.

- Gürûĥ-ı bâ-şükûĥ ile **nihâyet**
- İdüp Necd’e sefer kıldı ‘azîmet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 23). [nihâyet,]
- Bulup âĥir çemen seyri **nihâyet**
- İrişdi ‘âķibet hengâm-ı ric‘at (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 239). [nihâyet,]
- Nihâyet ĥ‘âstĥârân izdiĥamı
- Getürdi cünbişe İbni Selâm’ı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 65). [nihâyet,]
- Ki ‘aşķñ mebde’i Nâkâm ģamdır
- Nihâyet** merkezi dârü’l-‘ademdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 92). [nihâyet,]
- Ĥaţ-ı ruĥsâr-ı yâr olduķda meşķi
- Nihâyet** merkeziñ bulduķda ‘aşķı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 54). [nihâyet,]
- Hemân bulduķda techîzim **nihâyet**
- İdüp âĥâz-ı tefsîr-i ĥikâyet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 123). [nihâyet,]
- Gidüp yârân bulur meclis **nihâyet**
- Velî nâ-ĥüftedir ĥâlâ ĥikâyet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 195). [nihâyet,]

nihâyet-yâb oldu: Son bulmak.

- Nihâyet-yâb oldu hengâm-e-i ‘aşķ
- İrişdi ĥayete bu nâme-i ‘aşķ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 3). [nihâyet-yâb oldu, -dı, -]

nijend: Sefil, perişan, acınası.

- Ben ol ferzâneym kim dîv-bendem
- Ne ĩn ki dîv-bendinde **nijendem** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 142). [nijendem, -em, -]

nîk: İyi, güzel, olumlu.

- Bed ü nîk-i cihândan oldu âzâd
- Ne **nîki** eyler oldu ne bedi yâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 4). [nîki, -i]

nikâb-ı dostem: Sevgilinin peçesi, yüz örtüsü.

- Ki ‘aşķ içre **nikâb-ı dostem** ben
- O maĥz-ı ĥâlîş ancaķ püstem ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 33). [nikâb-ı dostem, -em, -]

nikâbıñ açdı: Örtüsünü kaldırmak || Sevgilini yüzünü örten peçeyi kaldırması.

- İdüp Mecnûn’ını miĥmân dîdar
- Nikâbıñ açdı** kıldı ‘arż-ı ruĥsâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 118). [nikâbıñ açdı, -dı, -]

nikât: Nükteler.

- İdince bu **nikâtı** ĥuş Mecnûn
- Ĥurûşân oldu kıldı cüş Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 303). [nikâtı, -ı, -]

nikû: Hoş, iyi.

- Nihâl-i bağ-ı Firdevs **nikûyı**
- Gül-i ĥülzâr-ı ‘Adn ĥûb-rûyı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 3). [nikûyı, -yı, -]
- İder mi yâd Mecnûn-ı zebûnı
- Şorur mı ĥiç ben baĥtı **nikûnı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 96). [nikûnı, -n, -ı, -]

□ Eyā mihr-i sipihr hūb-rūy
Cemālîñ mäh-ı gerdün **nikūy** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 214). [nikūy, -(y)ı, -]

nikū-fâl idüp: Güzel talihli.

□ Kılup manzûr ikbâl 'arûsı
İdüp şüretde nîkū-fâl 'arûsı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 104). [nikū-fâl idüp, -
üp, -]

nikū-rû: Güzel yüzli.

□ Cihānda var iken senden **nikū-rû**
Büt-i sîmîn-beden mahbûb-ı dîl-cû (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 27). [nikū-rû,]

nikûst: İyidir, hoşdur, güzeldir.

□ Ber-i bülbül zı-gül efsâne **nikûst**
Hadîş-i şem' bâ-pervâne **nikûst** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 41). [nikûst,]
□ Ber-i bülbül zı-gül efsâne **nikûst**
Hadîş-i şem' bâ-pervâne **nikûst** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 42). [nikûst,]

nîl-gün: Çivit rengi, mavi.

□ Dilim müstağrak-ı deryâ-yı hündur
Yüzüm ser-pençem ile **nîl-gündur** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 252). [nîl-gündur, -dur,
-]

nîme: Yarım, yarı, buçuk.

□ Gehî hâtr müşevveş dîde ber-râh
Nühüfte **nîmeyi** şebde kılup âh (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 44). [nîmeyi, -(y)i, -]

nîme-i rehde: Yolun yarısı.

□ Mûsâ'id olmayup sen daği nâ-çar
Koyarsan **nîme-i rehde** beni h'âr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 146). [nîme-i rehde, -de,
-]

nîme-i rûz: Yarım gün.

□ O iki 'aşık-ı zâr-ı ciger-süz
Güzerghe de kılup tâ **nîme-i rûz** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 198). [nîme-i rûz,]

nîrân: Ateş, cehennem.

□ İder **nîrânı** yâd vaşl-ı cânân
Gürûh-ı 'aşıkâ gülzâr-ı Rıdvân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 111). [nîrânı, -ı, -]

nîrân-ı cefâya: Cefa'nın ateşi.

□ Eger olsaydılar tâbi' hevâya
Yakılmazlardı **nîrân-ı cefâya** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 52). [nîrân-ı cefâya, -
(y)a, -]

nîrân-ı cefâya: Cefa'nın ateşi.

□ Eger olsaydılar tâbi' hevâya
Yakılmazlardı **nîrân-ı cefâya** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 52). [nîrân-ı cefâya, -
(y)a, -]

nîrân-ı sitemde: Sitemin ateşi.

□ Yakıldım şeme-tek leyl-i elemde

Tenim mahv oldu **nîrân-ı sitemde** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 318). [nîrân-ı sitemde, -
de, -]

nîreng: Tılsım, büyü, sihir; büyüleyici güzellik.

□ Ma'âş için olup nîreng-perdâz
Hemîn **nîrengi** âhir itmişiz sâz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 32). [nîrengi, -i]

nîreng-perdâz olup: Tılsım, büyü, sihir yapan.
Büyücü.

□ Ma'âş için olup nîreng-perdâz
Hemîn nîrengi âhir itmişiz sâz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 31). [nîreng-perdâz
olup, -up, -]

nîrû: Güç, kuvvet.

□ Tenim ol pâyede olmuş füsürde
Ki olmuş h'âhişim **nîrûsı** mürde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 80). [nîrûsı, -sı, -]

nîş: Zehir.

□ Teşâdü'm itdi rîş-i bağına **nîş**
İdüp feryâd düşdi hake bî-h'îş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 301). [nîş,]
□ Vefât-ı vâlidinden taze bir **nîş**
Açupdur sînesinde rîş ber-rîş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 159). [nîş,]

nişân: 1. İşâret, belirti, iz, alâmet. 2. Ayırıcı işâret,
alâmet-i fârika.

□ Ferâmûş eyle ol nâ-mihrbânı
Ki yokdur anda ehliyyet **nişânı** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 64). [nişânı, -ı]
□ Nihâl-i nev-res-i bağ-ı cüvânı
Yüzünde hüsn-i Yûsuf'dan **nişânı** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 64). [nişânı, -ı]
□ Nişânın bulmayup nâlân u giryân
İdüp efsûs döndiler perîşân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 53). [nişânın, -ın, -]
□ Mufaşşal söyleyüp Mecnûn **nişânın**
Aña gösterdi Mecnûn'ın mekânın (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 97). [nişânın, -ın, -]
□ Tutupdur şöret-i hüsnün cihânı
Velî yok sende ol hüsnün **nişânı** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 26). [nişânı, -ı]
□ Benim tîr-i ğama cismim **nişândır**
Anın-çündür ki sînem şân-şândır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 67). [nişândır, -dır]
□ Seniñ sîneñ niçün ğırbâl-sândır
Kimiñ peykânına cismiñ **nişândır** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 70). [nişândır, -dır]

nişân evlîyor: Hedef tahtası yapmak, nişân etmek, iz
bırakmak, işaret bırakmak. Hedef tahtası yapmak.

□ Fiğân ey çarh-ı bed-mihr ü bed-endîş
Ki **nişân eyliyor** 'uşşâkı dîl-rîş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 2). [nişân eyliyor, -iyor,
-]

nişâne: İşâret, alâmet, belirti.

□ Gelenler cümle meydân-ı cihâne
Hadeng-i mergedir bir bir **nişâne** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 70). [nişâne,]

□ Dirîgâ ben gelen demde cihâna
Edebden kalmamışdı bir **nişâne** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 38, *Mısra* 88). [*nişâne*,]

nişâne kalmamışdı: Hatıra kalmak.

□ Velî ağızdan hâlîydi hâne
Garaşdan kalmamışdı nişâne (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 248). [*nişâne*
kalmamışdı, -ma, -mış, -dı, -]

nişân-ı düzah: Tuzağın işareti.

□ Cidârî nâr u ferîşî seng-i hârâ
Nişân-ı düzah anda âşikârâ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 34). [*nişân-ı düzah*,]

nişân-ı merg: Ölümin işareti.

□ Maraş şiddet bulup âhîr teninde
Nişân-ı merg olup zâhîr teninde (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 31, *Mısra* 58). [*nişân-ı merg*,]

nişân-ı tîr-i töhmet: İftira okunun hedefi.

□ Melâmet-güy olup açdı zebânî
Nişân-ı tîr-i töhmet kıldı cânîñ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 8, *Mısra* 106). [*nişân-ı tîr-i*
töhmet,]

nişâr oldı: Saçma, dağıtma.

□ Nişâr oldı şabâkla güher ü zer
Senâ-ı hân oldı ehl-i bezm yek-ser (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 125). [*nişâr oldı*, -dı, -]

nişâr-ı ser: Üstüne dökmek, üstüne saçmak, başına
serpmek.

□ Nişâr-ı ser kılup hâr-vâr hâr-vâr
Taşaduk eyledi her bâr tekrâr (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 15, *Mısra* 87). [*nişâr-ı ser*,]

nisbet: "Göre, nazaran, nispetle" anlamlarına gelen
ölçü ve kıyaslama ifadesi.

□ Olup **nisbetle** kûha Necd nâmı
Kâbâ'il içre olmuşdı kirâmı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 5, *Mısra* 19). [*nisbetle*, -le]

nişf: Yarı.

□ Olup yeksân iki sürme mukassem
Olur **nişfî** anıñ **nişfî** benim hem (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 20, *Mısra* 36). [*nişfî*, -ı]
□ Olup yeksân iki sürme mukassem
Olur **nişfî** anıñ **nişfî** benim hem (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 20, *Mısra* 36). [*nişfî*, -ı]

nişîmen: Mekan, yuva, mesken. Oturma yeri.

□ O kûhuñ dâmeniñ kıldı **nişîmen**
Cülûs itdi didi âh ey dil-i men (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 7, *Mısra* 21). [*nişîmen*,]
□ Çıkup yoldan kenâre ıztırârî
Nişîmen eylemiştir bir kenârî (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 20, *Mısra* 16). [*nişîmen*,]
□ Kılup Mecnûn **nişîmen** seng üzre
İderdi nâle biñ âheng üzre (*Mecnûn u Leylî* (*Nâkâm*),
Mesnevi 27, *Mısra* 79). [*nişîmen*,]

nişîmen eyledi: Oturacak yer yapmak, yurt yapmak.

□ Nişîmen eyledi miñnet hişârîñ

Musahhîr eyledi vahşet diyârîñ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 277). [*nişîmen eyledi*, -
di, -]

nişîmen eyledi: Oturacak yer yapmak, yurt yapmak.

□ Nişîmen eyledi bir hoş-makâmı
Güzide kıldı bir şîrîn kelâmı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 79). [*nişîmen eyledi*, -di,
-]

nişîmen evlemiştir: Oturacak yer yapmak, yurt
yapmak.

□ Nişîmen eylemiştir şâh-ı servi
Ki kılun şayd bir ra'nâ tezervi (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 15, *Mısra* 33). [*nişîmen eylemiştir*,
-miş, -di, -]

nişîmen evlevüp: Oturacak yer yapmak, yurt
yapmak.

□ Nişîmen eyleyüp şâh-ı çenârı
İderdi mağme-i gû gû kâmârı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 25). [*nişîmen eyleyüp*, -
(y)üp, -]

nişîmen evlevüp: Oturacak yer yapmak, yurt
yapmak.

□ Nişîmen eyleyüp geh pây-ı servi
Temâşâ eyliyorlardı tezervi (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 129). [*nişîmen eyleyüp*,
-(y)üp, -]

nişîmen kılup: Oturulacak yer haline getirmek ||
Mesken kılup.

□ Kılup bir sâye-i servi nişîmen
Çeküp nâle idüp âğâz-ı şîven (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 145). [*nişîmen kılup*, -
up, -]

nişîmengâh: Yurt, durak, toplanılacak yer.

□ Nişîmengâhım itdiñ nâr-ı süzân
Tutuşdım nâra oldıñ dâmen-efşân (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 7, *Mısra* 65). [*nişîmengâhım*, -ım,
-]

□ Nişîmengâh idüp bir gülsitânı
Ferâhem kıl gürûh-ı dostânı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 203). [*nişîmengâh*,]

□ Bulup Mecnûn'ımı benden selâm it
Nişîmengâhı sengin-i istilâm it (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 170). [*nişîmengâhı*, -ı, -
]]

□ Nişîmengâhıdır bir küşe-i teng
Fîrâşî hâr u has bâlînidir seng (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 28, *Mısra* 23). [*nişîmengâhıdır*, -ı,
-dır, -]

□ Nişîmengâh için Mecnûn-ı şeydâ
İdüp bir küşe-i cângâh peydâ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 141). [*nişîmengâh*,]

nişîmengâh-ı leyli: Leylâ'nın yurdu, Leylâ'nın gönü.

□ Kılup hergehde pinhân mâh-ı Leylî
Olup hergeh **nişîmengâh-ı Leylî** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 4, *Mısra* 2). [*nişîmengâh-ı leyli*,]

nişîm: Oturan.

□ Eger ber-dide-i Mecnûn **nişini**
Be-cüz ez hûbî-yi Leylî ne-bînî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 51). [nişini, -i, -]

nîst: Değildir.

□ Ki herkes rā be-dil ender şekî **nîst**
Yakîn dāned ki hestî cüst yeki **nîst** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 351). [nîst,]
□ Ki herkes rā be-dil ender şekî **nîst**
Yakîn dāned ki hestî cüst yeki **nîst** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 352). [nîst,]

nîyâz itdi: Yalvarıp yakarmak.

□ Niyâz itdi ki zârem yâ İlâhî
Derinde halka-dârem yâ İlâhî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 43). [niyâz itdi, -di, -]

nîyâz itdi: Dua etmek, dilemek.

□ Niyâz itdi ki ey Feyyâz u Bî-çün
İden sensen beni Mecnûn-ı dil-hûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 45). [niyâz itdi, -di, -]

nîyâz itdiler: Rica etmek, dilemek, dua etmek.

□ Niyâz itdiler oldılar ricâ-dâr
Ki itsünler anı kendülere yâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 41). [niyâz itdiler, -di, -
ler, -]

nîyâz itdükçe: Dua etmek, dilemek.

□ Niyâz itdükçe ben sen nâz ideydiñ
Gene mihr itmegi âğâz ideydiñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 267). [niyâz itdükçe, -
dük, -çe, -]

nîyâz-ı destini: Dua etmenin eli.

□ Teveccüh kıldı dergâh-ı Hudâ'ya
Niyâz-ı destini açdı du'âyâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 44). [niyâz-ı destini, -in,
-i, -]

nîyyet ol: Niyet edildi, kasıt oldu. Niyetlenme,
istemek.

□ Olur her ân bu efsûs u bu hasret
Olunca mahv 'âşıkdan niyyet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 100). [niyyet ol, -unca, -]

nizâmî: Nizâmî-i Gencevî: Selçuklular devrinde
İran'ın en büyük şairi sayılır. Azerbaycan'ın Gence
şehrinde doğdu.

□ Ne tûrfe söylemiş Pîr-i Kirâmî
Velîler serveri ya'nî **Nizâmî** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 222). [nizâmî,]

nizâr: Zayıf, aciz, düşkün.

□ Künün derd-i firâkıñdan **nizârem**
Gene ancağ saña ümmîd-vârem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 209). [nizârem, -em, -]
□ Cemâlîñ görmege çok şevkmendem
Nedîm ammâ **nizârım** zîr-bendem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 126). [nizârım, -ım]

nizâr u müstemend ü nâ-tevândır: Güçsüz, zayıf,
zavallı.

□ Gelüp gördiler ahvâlî yamandır

Nizâr u müstemend ü nâ-tevândır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 40). [nizâr u müstemend
ü nâ-tevândır, -dır, -]

nîze: Mızrak. || Sevgilinin kirpikleri.

□ Hevâyî **nîzeler** kıldı neyistân
Zemîni hûn-ı ser-bârân meyistân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 85). [nîzeler, -ler]
□ Ğazabnâk oldı Nevfel ejder-âsâ
Götürdi **nîzesin** şîr-i ner-âsâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 70). [nîzesin, -sin]

nokta-i mîzânî: Terazinin noktası.

□ Hemânâ âfîtab-ı 'alem-efrûz
İdince **noğta-i mîzânî** firûz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 34). [noğta-i mîzânî, -i,
-]

nola: Ne ola idi: nolaydı. "Ne olurdu".

□ Nolaydı görmeyeydiñ böyle hâlim
Nolaydı bilmeyeydiñ bu melâlîm (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 131). [nolaydı, -(y)di, -
]

□ Nolaydı görmeyeydiñ böyle hâlim
Nolaydı bilmeyeydiñ bu melâlîm (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 132). [nolaydı, -(y)di, -
]

□ Fiğân itdükce bu gül-zârda ben
Nolaydı gûş idüp feryādımı sen (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 156). [nolaydı, -(y)di, -
]

nolavdı: Ne olurdu, keşke.

□ Nolaydı çarh-ı kec-rev râm olaydı
Seniñle 'âşıkñ hem-câm olaydı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 379). [nolaydı,]

noldu: " Ne oldu, neden bu hâle geldi? "
anlamlarında kullanılan soru sözü.

□ Saña **noldu** ki böyle zâr olduñ
Belâ-yı 'aşkda bîmâr olduñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 145). [noldu,]
□ Künün **noldu** vefâ resmîñ unutdıñ
Hemîn âyîn-i nâ-mergûbı dutduñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 221). [noldu,]

nolur: Ne olur: N'olur "Ne olur; yalvarırım, lütfen,
rica ederim" anlamında kullanılan bir söz.

□ Nolur pervâz kıl bu gûlsitâna
Benimle yâr olup eyle terâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 163). [nolur,]
□ Nolur ğayr ile olsan da hem-âğûş
Beni hem itme hâtırdan ferâmûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 199). [nolur,]
□ Kalem çek cürmîme pûziş-pezir ol
Nolur üftâdegâna dest-gîr ol (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 352). [nolur,]
□ Bu derd dil-dârıñ nâ-dide hâlîñ
Nolur hâlîñ eger görsen cemâlîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 196). [nolur,]

nu: Ne anlamında bir edat.

□ İştîdi **nu** peyâmı ol perî-zâd
Perî-vâr eyledi pervâz dil-şâd (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 149). [nu,]

nücüm: Yıldızlar.

□ Gümân itdi o kevkeb Müşterî'dir

Nücümüñ es'ad ü vâlâ-teridir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 28). [nücümüñ, -uñ, -]

□ Ne miqdâr âh u zâr itdiyse âhir

Nücümüñ oldı bir sūdı zâhir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 38). [nücümüñ, -uñ]

nûh u va'kûb u mesîhâ: Nuh, Yakup ve Ey İsa.

□ Ni'coldı Âdem ü Dâvûd u Mûsâ

Ni'coldı **Nûh u Ya'kûb u Mesîhâ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 200). [nûh u ya'kûb u mesîhâ,]

nühüfte: Gizli olarak, saklı.

□ Olup mahmil-nişin mäh-ı dühüfte

Dilinde miñnet hasret **nühüfte** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 138). [nühüfte,]

□ Açup sırrıñ idüp terk-i müdârâ

Nühüfte 'aşkıñ itdi âşikârâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 38). [nühüfte,]

nühüfte: Gizli, saklı.

□ Gehî hâtır müşevveş dide ber-râh

Nühüfte nimeyi şebde kılup âh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 44). [nühüfte,]

□ İrişdi menzile âşüfte-añvâl

Nühüfte tutmayup ol sırrı fi'l-hâl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 250). [nühüfte,]

nûkhet-i gül: Gül kokusu.

□ Düşüpdür gördi bî-hod hâke bülbül

Anı medhûş idüpdür **nûkhet-i gül** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 178). [nûkhet-i gül,]

nuql: İçkiyle yenen yiyecek, meze, çerez.

□ Mezeydi **nuql** idi hengâm-ı mestî

Turuncı ğabğabı bādâm-ı mestî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 35). [nuql,]

nûkte: Ancak dikkat edildiğinde anlaşılan ince söz ve mana.

□ İdüp bu **nûkteyi** yek-ser ferâmûş

Ki mähı itmemiş bir kes der-âgûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 45). [nûkteyi, -yi]

□ Belîğ ü hem faşîh ü nûkte-perver

Hezârân **nûkte** her lafzında mużmer (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 24). [nûkte,]

nûkte-âmîz iderdi: Nûkte etmek, şaka yapmak.

□ İderdi naẓm [u] şî'r nûkte-âmîz

Temâmî bîkr-i mazmûn u dil-âvîz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 19). [nûkte-âmîz iderdi, -er, -di, -]

nûktedân: Nûkteli söz söyleyen, nûkte bilen, nûkte yapmakta mahir olan (kimse).

□ Mûheyyâ eyledi bir **nûktedânı**

Aña virdi niçe genc-i revânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 47). [nûktedânı, -ı]

nûkte-dânân: Nûktedanlar.

□ Ricâ-dârem ki fevc-i ħurde-bînân

Zarîf **nûkte-dânân** pâk-dînânân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 148). [nûkte-dânân,]

nûkte-perdâz oldı: Nûkteli söz söylemek.

□ Teveccüh kıldı Zeyd'e itdi âvâz

Dehânıñ açdı oldı nûkte-perdâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 38). [nûkte-perdâz oldı, -dı, -]

nümâyân: Görünen, açık, âşikâr.

□ Velîk olmamış ħurşîd rahşân

Mu'ayyen burcudan hâle **nümâyân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 12). [nümâyân,]

□ Nümâyân anda âşâr-ı nühüfte

Gülü üşkûfesi yek-ser şükûfte (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 21). [nümâyân,]

□ O gün inşâf idüp itmîşdi devrân

Gürûh-ı 'aşîka mihriñ **nümâyân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 46). [nümâyân,]

□ Didi bir de o Mecnûn-ı perîşân

Olursa küy-ı Leylî'de **nümâyân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 36). [nümâyân,]

□ Hevâsı şavlecân kûyî nârenc

Hevâsında **nümâyân** büy-ı nârenc (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 104). [nümâyân,]

□ O 'ahdiñ kim degil şıddı **nümâyân**

Degildir sen gibi zî-şâna şâyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 13). [nümâyân,]

□ Bu âheng ile her lahza serâyân

Sürûrî cümle 'uzvından **nümâyân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 24). [nümâyân,]

□ Kader çün eyledi ħukmüñ **nümâyân**

Anı kıldı kazâ icrâ kemâ-kân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 1). [nümâyân,]

□ Birünunda **nümâyân** tavr-ı mâtem

Derünunda firûzân âteş-i ğam (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 15). [nümâyân,]

□ Dağı anda bahâr olmaz **nümâyân**

Bahâr itmez o bağı bir de ħandân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 37). [nümâyân,]

nümâyân evleyüp: Göstermek, ortaya çıkarmak.

□ Nümâyân eyleyüp ħüsn-i nihânıñ

Lebiñ kaddiñ ruĥuñ zülfüñ dehânıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 59). [nümâyân eyleyüp, -(y)üp, -]

nümâyân ider: Göstermek.

□ Demâdem derd-i diğer-gün-ı devrân

İder bir reng-i diğer-gün nümâyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 2). [nümâyân ider, -er, -]

nümâyân idüp: Göstermek.

□ Olup heşt-behişt içre ħırâmân

İdüp ruĥsâr-ı tâbânıñ nümâyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 160). [nümâyân idüp, -üp, -]

nümâyân kıldı: Göstermek, görünür kılmak. İl yaratmak, vücuda getirmek.

□ Derûn-ı ħanede açdı kemâ-kân

Ne maţlab var ise kıldı nümâyân (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 62). [nümâyân kıldı, -dı, -]

nümâyân kılup: Göstermek, görünür kılmak. İl yaratmak, vücuda getirmek.

□ Kılup aḥvâl-i Mecnûn'ı nümâyân
Reh-i 'uşşâkda oldı serâyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 205). [nümâyân kılup, -up, -]

nümâyân oldı: Görünmek.

□ Livâ-yı şubḥ çün oldı nümâyân
Müheyyâ oldı cenge ceng-cüyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 159). [nümâyân oldı, -dı, -]

nümâyân oldı: Görünmek.

□ Livâ-yı şubḥ çün oldı nümâyân
Müheyyâ oldı cenge ceng-cüyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 159). [nümâyân oldı, -dı, -]

nümâyân oldı: Görünmek.

□ Çıkardı perdeden bir tâze bâzî
Nümâyân oldı reng-i cân-güdâzı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 48). [nümâyân oldı, -dı, -]

nümâyân oldı: Görünmek.

□ Vücûduñ eyledi teb-i lerze lerzân
Lebinde oldı tebhâle nümâyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 68). [nümâyân oldı, -dı, -]

nümâyân oldı: Görünmek.

□ Nümâyân oldı Leylî'nin mezârı
Elinden gitti Mecnûn'ın karârı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 93). [nümâyân oldı, -dı, -]

nümâyân oldı: Görünmek.

□ Olup ma'kûs nâ-geh müdde'ası
Nümâyân oldı Leylî'nin atası (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 28). [nümâyân oldı, -dı, -]

nümâyân oldı: Görünmek.

□ Görüp yek-digeriñ ol iki 'aşık
Nümâyân oldı esrâr-ı ḥakâyık (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 152). [nümâyân oldı, -dı, -]

nümâyân oldı: Görünmek.

□ Nümâyân oldı şubḥ-ı şâdmânî
Be-sân-ı şubḥ-ı eyyâm-ı cüvânî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 75). [nümâyân oldı, -dı, -]

nümâyân oldı: Görünmek.

□ Nümâyân oldı ḥatt-ı cân-fezâsı
'İbârât-ı belîğ ü hoş-edâsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 27, Mısra 187). [nümâyân oldı, -dı, -]

nümâyân oldukda: Görünmek.

□ Hayâtım sâ'ati bulduḡda pâyân
Hayâtım vakti olduḡda nümâyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 106). [nümâyân
olduḡda, -duḡ, -da, -]

nümâviş kulsunlar: Göstermek.

□ İdüp der-ḥ'âst kılsunlar nümâviş
Bu müşkil emre virsünler küşâyiş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 11). [nümâviş kılsunlar, -sun, -lar, -]

nümüd: Göstermek.

□ Nümüduñla seniñ ben bî-nümüdem
Vücûduñla seniñ ben kem-vücûdem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 307). [nümüduñla, -uñ, -la, -]

nür: Işık, ziya, aydınlık, nur.

□ Zuhûra çıksa da her târdan nür
Her âteşden olur mı âteş-i Tûr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 77). [nür,]
□ Ruḥ-ı Leylî ki ol nûra sebebdır
Dil-i zârum anıñçün der-talebdır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 57). [nûra, -a, -]
□ Künün Leylî'dedir nûruñ firûzân
Velî ben âteş-i firâkatde süzân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 55). [nûruñ, -uñ, -]

nür idi: (Ar.) Gözle görülen aydınlık, maddî şeyleri görmeye yarayan ışık, ziyâ., nür.

□ Niçe sâkî ki nür idi mücessem
Müsel sel zülfi zencîr-i muṭâlsam (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 23). [nür idi, -di, -]

nür-ı dîde: Gözümün nuru, gözün nuru.

□ Ne yerdür menziliñ ey nür-ı dîde
Saña da zaḥm-ı çeşm oldı resîde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 77). [nür-ı dîde,]

nür-ı dîde: Göz nuru.

□ Benem bâbıñ seniñ ey nür-ı dîde
Bu güne dil perîşân ḡam-resîde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 61). [nür-ı dîde,]

nür-ı dîde: Göz nuru.

□ Ben isem dîde sensen nür-ı dîde
Olur bî-nür olursa kör dîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 33, Mısra 309). [nür-ı dîde,]

nür-ı dil-efrûz: Gönle ferahlık veren ışık.

□ Ta'aşşuḡdur hemân iksîr-i firûz
Ta'aşşuḡdur hemân nür-ı dil-efrûz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 392). [nür-ı dil-efrûz,]

nür-ı tûr'uñ: □□□□□□□□□□□□□□□□ A'raf
143 Tur'un ateşi (Tur daḡına inen ateş, nur).

□ Görürdi yek-digerde Tûr-ı nûruñ
Şeḡafnâki olurdı nür-ı Tûr'uñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 44). [nür-ı tûr'uñ, -uñ, -]

nür-ı zâtı: Allah'ın nuru.

□ Bulup yek-digerinde nür-ı zâtı
Ferâmûş eylemişlerdi şıfâtı (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 39). [nûr-ı zâti, -i, -]

nûş: İçmek.

- Gerekdür böyle olsun mest Nâkâm
İden bezm-i belâda **nûş** bir cām (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 114). [nûş,]
- Olup bezm-i vahdetde hem-âgûş
İdelüm cām-ı nâb-ı vuşlatı **nûş** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 152). [nûş,]
- Bu zehri çünki Mecnûn ile **nûş**
Düşüp hâk üzre bî-hûş oldu hāmûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 51). [nûş,]

nûş eyledi: İçmek.

- Peyâpey eyledi ol bâdeden nûş
Olup dil-germ sevdâ eyledi cûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 373). [nûş eyledi, -di, -]

nûş eyledim: İçmek.

- Gezüp akşâ-yı zulümât-ı nikâti
Bulup **nûş eyledim** âb-ı hayâtı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 6). [nûş eyledim, -dim, -]

nûş eylese: İçmek.

- Geçer dâreynden elbette Nâkâm
Bu meyden kim ki **nûş eylese** bir cām (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 62). [nûş eylese, -
se, -]

nûş eylevem: İçmek.

- Gâzel-h`ân olsun o ben eyleyem gûş
O virsün cām-ı mey ben eyleyem nûş (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 174). [nûş
eyleyem, -(y)em, -]

nûş eyleven: İçmek.

- O meyden vir kim andan eyleyen nûş
Olup yek-ser vücûdı dâniş ü hûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 21). [nûş eyleyen, -
(y)en, -]

nûş eyleyüp: İçmek.

- Bu sevgendi bu gûftarı kılup gûş
Bu zehr-âmîz cāmı eyleyüp nûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 334). [nûş eyleyüp, -
(y)üp, -]

nûş iden: İçmek, yudumlamak.

- Zülâl-i ârzûyî **nûş iden** dem
Derûnum sūzişin hāmûş iden dem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 145). [nûş iden, -en, -]

nûş ider: İçmek, yudumlamak.

- Fakaţ bir cām ider nûş ol hünermend
O da bâ-yâd-ı Leylâ-yı şeker-ḥand (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 85). [nûş ider, -er]

nûş ideydim: İçmek, yudumlamak.

- Vireydiñ sen kadeḥ ben **nûş ideydim**
Seni ser-mest der-âgûş ideydim (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 255). [nûş ideydim, -e, -
(y)dim, -]

nûş idüp: İçmek, yudumlamak.

- Niçe bir sāgar-nûşin idüp nûş
İdelüm şâhed-i zevkî der-âgûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 21). [nûş idüp, -üp, -]

nûş idüp: İçmek, yudumlamak.

- Ki şâyed **nûş idüp** bir cām nûşin
Bula ol cāmıdan fi`l-cümle temkîn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 81). [nûş idüp, -üp, -]

nûş idüp: İçmek, yudumlamak.

- Virüp ol rāḥ-ı reyḥân sen idüp nûş
Sen eylersin terennüm ol ider gûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 109). [nûş idüp, -üp, -]

nûş idüp: İçmek.

- Şarâb-ı vaşlı eknün idüp nûş
Olupsan vâle vü mebhût u hāmûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 295). [nûş idüp, -üp, -]

nûş idüp: İçmek, yudumlamak.

- Lebiñden geh mey-i câvid idüp nûş
İdeydim geh seni cān-tek der-âgûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 385). [nûş idüp, -üp, -]

nûş itdi: İçmek.

- Ta`âm ekl eyledi **nûş itdi** bâde
Derûn-ı derdini kıldı ifâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 17, Mısra 115). [nûş itdi, -di, -]

nûş itmişdir: İçmek.

- Sen itmişsiñ ḡam-ı `aşkı der-âgûş
O itmişdir şarâb-ı `işreti nûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 164). [nûş itmişdir, -
miş, -dir, -]

nûş kıl: İçmek.

- Ḥarîm-i ḥâşda Mecnûn mişâli
Hemîşe **nûş kıl** cām-ı vişâli (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 238). [nûş kıl,]

nûş kılsun: İçmek.

- Demâdem **nûş kılsun** kām-ı cāmîñ
Ḡam-ı firḡatden alsın intikāmıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 191). [nûş kılsun, -sun, -
]]

nûş-âmîz ü nîş-âvîz: Tatlı ve zehirli.

- İdince gûş Nevfel bu ḥitâbı
Bu **nûş-âmîz ü nîş-âvîz** `itâbı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 26). [nûş-âmîz ü nîş-
âvîz,]

nûsha: Kitap.

- Hemân-dem eyleyüp bir **nûsha** terkîm
İderdi Leylî-yi meh-rüyâ teslîm (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 95). [nûsha,]

nûş-ı cām-ı kām: Şarap içmeyi istemek.

- Tevaḡḡuf itme bismillâḥ ḥurām it
Benimle bunda **nûş-ı cām-ı kām** it (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 210). [nûş-ı cām-ı kām,
]]

nüşîn: Tatlı, lezzetli.

□ Ki şâyed nüş idüp bir cām **nüşîn**
Bula ol cāmdan fi'l-cümle temkîn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 81). [nüşîn,]

nusret isterdi: Yardım, destek isteme.

□ Kılup dergâh-ı Hakk'a 'arz-ı hâcet
Sipâh-ı Leylî'ye isterdi nusret (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 102). [nusret isterdi, -r,
-di, -]

nutk: Söz, kelâm.

□ Gelüp **nutka** açup leb şerh-i hâle
Bu güne başt virmişler makâle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 3). [nutka, -a]
□ Ne oldı ki bu güne ebkem olduñ
Niçün **nutkuñ** tutuldu ebsem olduñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 272). [nutkuñ, -uñ, -]

nutk u beyânı: Söz ve Anlatım.

□ Dem-i güftârda **nutk u beyânı**
İderdi keşf esrâr-ı nihânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 17, Mısra 193). [nutk u beyânı, -ı, -]

nutk-ı dil-âvîz: Gönül çeken konuşma.

□ Gene Leylî açup **nutk-ı dil-âvîz**
Sühân-perdâz olup oldı güher-rîz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 267). [nutk-ı dil-âvîz,]

nüvîd: İyi haber, müjde, muştı.

□ İdince güş Mecnûn bu **nüvîdi**
Tarâvet-yâb olup nahl-i ümmîdi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 127). [nüvîdi, -i]
□ Bu rûh-efzâ **nüvîdi** kim işitdi
Hezâr-âsâ hezâr âvâze itdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 33, Mısra 107). [nüvîdi, -i]

nüzûl itdi: Konaklamak, inmek II erişmek, ulaşmak.

□ İrişdi Necd'de bir merğzâre
Nüzûl itdi cemende bir kenâre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 36). [nüzûl itdi, -di, -]

O

o: " O " 3. teklik kişi zamir.

□ Kılur ol 'aşıkı fâriğ cihândan
Alur peymân virüp peymâne **andan** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 10). [andan, -n, -dan]
□ O kimse mest olup olduysa bî-hüş
Anı pîr-i muğân eyler der-âgûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 6). [anı, --nı]
□ O kimse mest olup olduysa bî-hüş
Anı pîr-i muğân eyler der-âgûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 5). [o,]
□ Çü gitdi mektebe açdı kitâbı
Aña ders oldı ancak 'aşk bâbı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 8). [aña, -ñ, -a]
□ O sâkî başlayup bir tâze nâza
Virürdi tâze bir endâze nâza (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 31). [o,]
□ Mey-i 'aşk ile kim Kays oldı der-cüş
O şüh-ı mehveşi kıldı der-âgûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 44). [o,]
□ Olup Leylî de dil-dâde bedensân

Veli **o** aşikâr idi bu pinhân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 2, Mısra 52). [o,]

□ Şu'ûr u neng ü nâmi virdi bâde
Beyâbân içre kaldı **o** fütâde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 34). [o,]
□ İdüp Kays adını âhîr **o** dil-hûn
Fedâ-yı 'aşk-ı Leylî oldı Mecnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 35). [o,]
□ Kılup yek-dil **o** kavm-i mihrbânı
Büt-i hoş-rûy-ı Leylâ-yı zamânı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 9). [o,]
□ Hemân dürr-i semîn ü dil-pesendiñ
Şidâkında **o** serv-i ser-bülendiñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 44). [o,]
□ Degildir **o** baña bed-mihr aslâ
Baña andan degil bu gam ki Leylâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 95). [o,]
□ O kühuñ dâmenîñ kıldı nişîmen
Cülûs itdi didi âh ey dil-i men (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 21). [o,]
□ O rûtbe kılmuşam kim in ü âni
Ki bilmem dañi râh-ı hanûmânı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 25). [o,]
□ O bütiden olmuşam mehcûr-ı dil-hûn
Olupdur **o** kadeş şikeste eknûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 40). [o,]
□ Bu mazmûn söyleyüp niçe fesâne
Götürdiler **o** mâhı hanûmâna (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 98). [o,]
□ Didi bir de **o** Mecnûn-ı perîşân
Olursa küy-ı Leylî'de nümâyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 35). [o,]
□ Pederlik mihri Mecnûn'ın atasın
İdüp dil-hûn **o** dil-hûnuñ atasın (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 48). [o,]
□ Bilüp âhîr **o** pîr-i dâğ ber-dil
Ne yerde olduğıñ Mecnûn'a menzil (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 99). [o,]
□ İdüp mahbûbı nâmuñ güş Mecnûn
Revân oldı **o** ân mesrûr u memnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 268). [o,]
□ Ki bir dem eyleyüp rû'yet **o** mâhı
Cemâl-i dil-keşîñ görsün kemâhî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 15). [o,]
□ İrişdiler **o** bâğ-ı dil-nişîne
Anı döndürdiler huld-ı berîne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 125). [o,]
□ Takup tavk-ı güher ol mâh-peyker
Olur âşüdegânında **o** gevher (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 78). [o,]
□ Meger bir dem **o** şâh-ı dâd-bahşâ
Olup h'âhişger-i seyr ü temâşâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 27). [o,]
□ Virürler mi güli gülşende bâde
Virürler mi **o** hûrî dîv-zâde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 138). [o,]
□ Nevâzişler idüp ben hem **o** servi
O âfetkârı ol ra'nâ tezervi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 18, Mısra 43). [o,]

o: " O " kişi zamiri.

□ Anı sâkîsi eyler mest-i bâde
Hemân miqdâr kem olmuş arada (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 3). [anı, --nı]

□ Çıkup **o** bezmden Kayıs-ı ser-efrâz
Hevâsın eyledi 'aşk ile demsâz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 47). [o,]
□ Ki **o** miñnetde kalmış öyle nâlân
Sen âsâyişde böyle şâd u ħandân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 51). [o,]
□ O kim senden olupdur böyle ħamûş
Anı yâd itme sen hem kıl ferâmûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 71). [o,]
□ Anı kim eylemiş divâne Leylî
O divâne ider mi ġayra meylî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 84). [o,]
□ Doġundi şîşe-i nâmûsuma seng
Şikest oldı **o** şîşe ħalmadı neng (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 30). [o,]
□ O büt kim eyleyüp her dem sitâyiş
Bulurdum ol ħadehden kim küşâyiş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 37). [o,]
□ O bütten olmuşam mehcür-ı dil-ġûn
O olupdur o ħadeġ şikeste eknûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 39). [o,]
□ O ġûn inşâf idüp itmîşdi devrân
ġürûh-ı 'âşîka mihriñ nümâyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 45). [o,]
□ Leġâfet Mısr'ınıñ sultânı Leylî
O Mısr'ın çesm-i Mecnûn rûd-ı Nîl'i (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 58). [o,]
□ O iki 'âşîk-ı müştâġ u mehcür
ġam-ı ġasretten olmuşlardı rencür (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 71). [o,]
□ O pîr-i dil-şûde durmuşdı ħamûş
İderdi nâliş-i Mecnûn'ı ġûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 61). [o,]
□ Ĥalâş olmak degildir mümkün **andan**
Ĥalur üftâdesi mehcür cândan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 171). [andan, -n, -dan]
□ Ki şahne tünd-ġû Mecnûn-ı nevândır
O ġûn-âşâmdır bu nâ-tevândır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 44). [o,]
□ Görüp Mecnûn atasın reh-ġüzerde
O pîri buldı teşvîş ü ħatârda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 76). [o,]
□ O pîr-i dil-şûde açdı dehânîñ
Kılup izġâr endûh-ı nihânîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 81). [o,]
□ O pür-ı dil-pesendim bir belâdır
Belâ-yı 'aşk-ı yâre mübtelâdır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 87). [o,]
□ O maġbubun ġamından eyle feryâd
Ki bir kez ol daġı kılusun seni yâd (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 185). [o,]
□ O gence şâġib ol da kâmrân ol
Olup maġşûda vâşıl şâdmân ol (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 201). [o,]
□ Emîr-i Necd idüpdür ġaşd cânîñ
Olar birġûn töker elbette ġanıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 174). [olar, -lar]
□ Görür Mecnûn hemân ġüsnî ki bende
O ġüsnî görmege yok dîde sende (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 36). [o,]
□ İdüp bir bûlbûl-i şer-mest peydâ
O bûlbûl ile kılusun nâle yek-câ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 74). [o,]
□ O rûtbeye âġ idüp der-cüş oldı

Ki toraġa düşüp bî-ġûş oldı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 231). [o,]
□ Ki Mecnûn'a ne rûtbeye mihrbândır
O Mecnûnsa bu hem Mecnûn-ı sândır (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 238). [o,]
□ O meh-veş kim görüp Leylî'ni giryân
Nihân derdini bilmişdi kemâ-kân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 247). [o,]
□ O kim Nâkâm yârinden cüdâdır
Devâsız bir belâya mübtelâdır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 287). [o,]
□ Gelüp ser-menzile çün irdi nâ-çâr
O mâġiñ vaşlına oldı talebkâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 44). [o,]
□ O meyden virme kim 'aġla ziyândır
O meyden vir kim ol rûġ-ı revândır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 5). [o,]
□ O meyden virme kim 'aġla ziyândır
O meyden vir kim ol rûġ-ı revândır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 6). [o,]
□ O meyden virme kim aşl-ı ħatâdır
Meyden vir kim ol dâniş-fezâdır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 7). [o,]
□ O meyden virme kim aşl-ı ħatâdır
O meyden vir kim ol dâniş-fezâdır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 8). [o,]
□ O cem'iyetde bir merd-i şühândân
Bilürmiş ġâl-i Mecnûn'ı kemâkân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 53). [o,]
□ O cânibden olursa ebr peydâ
Hemân ebre kâşâyd eyler inşâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 69). [o,]
□ Ki ol meh-veş benimle yâr olsun
O ġül-çihre baña dil-dâr olsun (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 136). [o,]
□ Olup Nevfel'le hem-peymân u hem-dem
O şâġiñ sâyesinde oldı ġurrem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 182). [o,]
□ O 'ahdiñ kim degil şıdġı nümâyân
Degildir sen gibi zî-şâna şâyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 13). [o,]
□ Nevâzişler idüp ben hem o servi
O âfetkârı ol ra'nâ tezervi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 18, Mısra 44). [o,]
□ Teker ki ġancer-i bârânı peykân
O bârişden olurdu merg rîzân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 54). [o,]
□ O kim dâñâ idi giryân olurdu
O kim nâdân idi ġandân olurdu (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 101). [o,]
□ O kim dâñâ idi giryân olurdu
O kim nâdân idi ġandân olurdu (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 102). [o,]
□ Görüp ruġsârını Mecnûn **o** mâġiñ
İdüp aġyârdan pinġân nigâġiñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 119). [o,]
□ Düşüp topraġa rû-mâl oldı ġâke
Ĥiġâb itdi **o** mâġ-ı tâbnâke (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 20, Mısra 122). [o,]
□ Ĥoşâ Nâkâm **o** kim âzâde-dildir
Ne zîr-i bârdır ne pâ be-gildir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 161). [o,]
□ Dilinde reşġ idüp peydâ bir âteş
Yâġıldı âteş-i reşġe **o** meh-veş (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 50). [o,]
 □ Sen itmişsin ğam-ı 'aşkı der-âğuş
 O itmişdir şarâb-ı 'işreti nûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 164). [o,]
 □ Sen olmuşsin anıñ 'aşkında Mecnûn
 O olmuşdur ber-i diğerde memnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 168). [o,]
 □ Bu vahşetgâhda sen ğam-nizârî
 O şüyî birle ĥandândır 'imârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 170). [o,]
 □ O demler kim benimle söylemişdiñ
 Benimle böyle mi 'ahd eylemişdiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 187). [o,]
 □ İrşdi menzil-i dâmâda maħmil
 O maħmil içre Leylî dağ-ı ber-dil (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 306). [o,]
 □ O meh-veşle olup küstâh âhir
 Kılup derd-i diliñ nâ-çâr zâhir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 315). [o,]
 □ O rûtbe itdi âh-ı 'âşıkâne
 Ki oldı 'aşkı meşhûr-ı zamâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 375). [o,]
 □ Baña yoksa seniñ ger i' timâdiñ
 Odur gör maħmili ol hûr-zâdiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 172). [odur, -dur, -]
 □ İştidi nâ-gehân kârî bir efgân
 O efgân-ı cânibe gitdi şitâbân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 28). [o,]
 □ Velî fehmi itmedi kim kimdir o zâr
 Niçün gelmiş niçün olmuş talebkâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 47). [o,]
 □ O kim fermüş ider kendi şühûdiñ
 İder mi fehmi diğerler vücûdiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 49). [o,]
 □ Çü Mecnûn fehmi idüp bildi atasın
 O ân bûs itdi dâmân-ı kabâsın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 64). [o,]
 □ Sen olmuşsun anıñ 'aşkında nâlân
 O olmuş şevher ile şâdu ĥandân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 88). [o,]
 □ O kim kılmaz seni bir laħza der-yâd
 Anıñ yâdıyla sen hem itme feryâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 89). [o,]
 □ Sen eylerseñ anıñ hicrinde şeyven
 O eyler ĥâne-i ağıyarî rûşen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 92). [o,]
 □ O güne olmuşam vahşetle hû-ger
 Ki bûy-ı insden dil nefret eyler (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 157). [o,]
 □ O kim ġâfil değil bîdâr-dildir
 Odur vâreste kim hûşyâr-dildir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 221). [o,]
 □ O kim ġâfil değil bîdâr-dildir
 Odur vâreste kim hûşyâr-dildir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 222). [odur, -dur, -]
 □ Mezârîñ git ziyâret eyle bâri
 O pîrîñ bir zamân ol sügvârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 24). [o,]
 □ O rûtbe ağladı bî-hûş oldı
 Mişâl-i mürdegân ĥamûş oldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 35). [o,]
 □ Ki 'aşk içre niķâb-ı dostem ben
 O mağz-ı ĥâliş ancak püstem ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 34). [o,]

□ Çeküp etrâfına muhkem ĥişârî
 Olurlardı o şâhiñ päs-dârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 74). [o,]
 □ O idi nâme-ber hem nâme-âver
 İki 'âşık miyânında peyember (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 97). [o,]
 □ Ki divâne odur kim ĥod-sitâdır
 Esîr-i dâne-i dâm-ı hevâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 139). [odur, -dur, -]
 □ Gümân itdi o kevkeb Müşterî'dir
 Nücümüñ es'ad ü vâlâ-teridir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 27). [o,]
 □ O Leylî'niñ ki cân-baħş idi rûyî
 Fedâ-yı 'aşkıñ olmuş reng ü bûyî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 103). [o,]
 □ O ĥalvetde bulunmaz kîne-cüyân
 Hemîn bir sen olursun bir de cânân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 269). [o,]
 □ Olaydñ bezmde sen bâde-der-dest
 Olaydım ben o cām-ı nûşdan mest (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 382). [o,]
 □ Zebûndur mı o murğ-ı per-şiksete
 Diğer-gündür mı ol bî-çäre ĥaste (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 119). [o,]
 □ Töküp hûn-âbe çeşminden o meh-veş
 Didi benden olup peydâ bu âteş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 49). [o,]
 □ O Leylî kim anıñ Mecnûn'ı sensen
 O Leylî kim anıñ meftûnı sensen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 89). [o,]
 □ O Leylî kim anıñ Mecnûn'ı sensen
 O Leylî kim anıñ meftûnı sensen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 90). [o,]
 □ Daħi itme tevaķķuf kim o hûş
 Ķalupdur intizârînda der-âğuş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 117). [o,]
 □ Ğazel-ĥ'ân olsun o ben eyleyem ğuş
 O virsün cām-ı mey ben eyleyem nûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 173). [o,]
 □ Ğazel-ĥ'ân olsun o ben eyleyem ğuş
 O virsün cām-ı mey ben eyleyem nûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 174). [o,]
 □ O bād-ı hoş ki kûyuñdan vezândır
 Zidâ-yı ğam şafâ-baħş revândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 231). [o,]
 □ Götürdi beytü'l-aħzânıñ o yerden
 Gidüp bâbî evinde kıldı mesken (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 27). [o,]
 □ Baña miħmân kıl o rûh-ı revânî
 O olsun miħmân ben mîzbânî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 71). [o,]
 □ Baña miħmân kıl o rûh-ı revânî
 O olsun miħmân ben mîzbânî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 72). [o,]
 □ Güzer kıldı ki bir kes o süya
 Düşürdi gerdeni dâm-ı kürüya (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 163). [o,]
 □ O iki 'âşık-ı zâr-ı ciger-süz
 Güzergehde ĳalup tâ nîme-i rûz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 197). [o,]
 □ O süya bir meges itseydi tayrân
 İderlerdi anı ĥâk ile yeksân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 217). [o,]
 □ İdüp pîrâste ĥüsniñ o meh-veş

Vücûduñ eyledi mihmāna pîş-keş (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 231). [o,]

□ İdüp hoş şî'rler inşâd o demler

Qılurduñ rûz u şeb feryâd o demler (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 291). [o,]

□ İdüp hoş şî'rler inşâd o demler

Qılurduñ rûz u şeb feryâd o demler (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 292). [o,]

□ Neyim var ya benim fehm itmezem ben

Ne isem mû-be-mû o cümlesin sen (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 338). [o,]

□ O rûtbe oldı germâ-germ bâzâr

Ki oldı cân bahâ kâlâ-yı dîdâr (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 367). [o,]

□ O iki yâr-i yek-reng ü muvâfîk

Biri Leylî biri Mecnûn-ı şâdîk (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 35). [o,]

□ O meyden kim şarâb-ı gaybdır ol

Sezâ-yı meclis-i lâ-raybdır ol (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 11). [o,]

□ O meyden vir kim oldur bâde-i pāk

Şafâ-balş-ı dil-i erbâb-ı idrāk (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 13). [o,]

□ O meyden vir kim andan eyleyen nûş

Olup yek-ser vücûdî dāniş ü hûş (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 21). [o,]

□ O meyden kim odur perverde-i rûh

Odur tûfân-ı gamda keştî-i Nûh (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 29). [o,]

□ O meyden kim **odur** perverde-i rûh

Odur tûfân-ı gamda keştî-i Nûh (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 29). [odur, -dur, -]

□ O meyden kim odur perverde-i rûh

Odur tûfân-ı gamda keştî-i Nûh (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 30). [odur, -dur, -]

□ Dağî anda bahâr olmaz nümâyân

Bahâr itmez o bağı bir de hândân (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 38). [o,]

□ O gün kim gördi Mecnûn-ı figârî

O kân-ı 'aşkıñ oldı hem-'ayârî (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 48). [o,]

□ Dime Mecnûn'dur o ya bû'l-hevesdir

Kirâmî tût ki bir şâhib nefesdir (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 111). [o,]

□ O rûtbe nâle kıldı itdi efgân

Ki 'âlem nâlesinden oldı nālân (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 163). [o,]

□ O pâyê kıldı mûya oldı nālân

O pâyê itdi nevha oldı giryân (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 167). [o,]

□ Nihâde kıldı bir tâbût-ı pâke

O genc-i gevheri defn itdi hâke (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 178). [o,]

□ O yektâ goncası gülzâr-ı hüsnuñ

O rûşen matla'-ı envâr-ı hüsnuñ (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 215). [o,]

□ O yektâ goncası gülzâr-ı hüsnuñ

O rûşen matla'-ı envâr-ı hüsnuñ (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 216). [o,]

□ Ta'sşukda o mâhiñ rif'atinden

Kemâl-i 'işmetinden 'iffetinden (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 221). [o,]

□ O pâyê kıldı mûya oldı nālân

O pâyê itdi nevha oldı giryân (Mecnûn u Leyli

(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 168). [o,]

□ Velî Mecnûn degildir ol bîgâne

Odur 'âkıl-ter-i ehl-i zamâne (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 92). [odur, -dur, -]

□ Ol iki hem-dem-i yâr u muvâfîk

O iki 'âşık-ı yek-rüy u şâdîk (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 300). [o,]

□ O mażca' üzre maqbûl ü mûnaqqaş

Müretteb kıldılar bir tāk-ı dil-keş (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 277). [o,]

□ Hirâsından sibâ'ın kimse bir ân

O süya gitmege bulmazdı imkân (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 248). [o,]

□ O rûtbe nâliš ile oldı giryân

O rûtbe sūziş ile itdi efgân (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 192). [o,]

□ O rûtbe nâliš ile oldı giryân

O rûtbe sūziş ile itdi efgân (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 191). [o,]

□ O rûtbe âh-ı âteş-bâr kıldı

Ki dehri dūd-ı âhı tār kıldı (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 187). [o,]

□ O çihre öyle pertev-dâr[dır] mı

O lebler öyle şekker-bârdır mı (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 156). [o,]

□ O çihre öyle pertev-dâr[dır] mı

O lebler öyle şekker-bârdır mı (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 155). [o,]

□ O çeşm-i mest mest-h'âbdır mı

O gisû tâb-ender-tâbdır mı (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 152). [o,]

□ O çeşm-i mest mest-h'âbdır mı

O gisû tâb-ender-tâbdır mı (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 151). [o,]

□ Bulup âfet o bî-mânend gonca

Füsürde oldı ol nev-hand gonca (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 129). [o,]

□ O miqdâr oldı giryân itdi nâle

Ki eşk-i dîdesinden bitdi lâle (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 105). [o,]

□ O rûtbe tökdi hûn-âlûde yaşın

Ki itdi la'l-gün ol türbe daşın (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 103). [o,]

□ Ki güyâ oldı nâ-geh berķ-hurde

O berķ ile yakıldı oldı mürde (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 54). [o,]

□ Mükerrer eyledi efsûs âhir

O hâk-i pâki kıldı bûs âhir (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 18). [o,]

□ Harîm-i türbe-i Leylî'de evvel

O tâbân mażca'-ı i'lâda evvel (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 12). [o,]

□ Sa'âdetmend **odur** kim bu fenâda

Degil dām-ı firîbe üftâde (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 219). [odur, -dur, -]

o ân: O an, o zaman.

□ Ne yerde bir ziyâretgeh bulurdi

O ân ol buķ'ada hâzır olurdi (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 14). [o ân,]

o da: O bile, o dahi.

□ Faķat bir cām ider nûş ol hünermend

O da bâ-yâd-ı Leylâ-yı şeker-hand (Mecnûn u Leyli

(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 86). [o da,]

o da ne: O da ne(şasıırma ünlemi).

□ Bu hem vâkı' olur bir kez be-her mâh

O da ne ber-murâd nefis-i güm-râh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 92). [o da ne,]

o dahi: O bile.

□ Düşür âhir **o dahi** bî-hodâne

Olur vâşıl hemân pîr-i muğâna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 11). [o dahi,]

o dem: O zaman.

□ Ki sergerdân olup şahrâda Mecnûn

O dem kim hâli olmuşdı diger-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 4). [o dem,]

o dem: O zaman.

□ O dem kim germ olup hengâme-i ceng

Olup şemşirler kan ile hem-reng (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 141). [o dem,]

o dem: O zaman.

□ O dem kim germ olup hengâme-i ceng

Olup şemşirler kan ile hem-reng (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 141). [o dem,]

o dem: O zaman.

□ Dime İbni Selâm'a yâr idim ben

O dem hem-âşîyân-ı mâr idim ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 88). [o dem,]

o dem: O zaman.

□ O dem taşşil-i ders-i 'aşk iderdim

Anıñ ebrûsını ser-meşk iderdim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 97). [o dem,]

o dem: O zaman.

□ O dem kim âşarım geldi vücûda

Güzer kıldım bu gülzâr-ı şuhûda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 117). [o dem,]

o demden: O zaman.

□ Olup Mecnûn benim meftûnum ol dem

O demden 'aşkâm Mecnûn'a ben hem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 100). [o demden, -den, -]

o demden: O zaman.

□ O demden kim sen olmuşsun şeker-ğand

Leb-i la'liñ beni kılmış zebân-bend (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 317). [o demden, -den, -]

o gün: O gün.

□ Ki Leylâ-yı dil-ârâ-yı cihân-süz

O gün kim olmuş idi 'âlem-efrûz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 6). [o gün,]

o gün: O gün.

□ O gün kim gördi Mecnûn-ı figârı

O kân-ı 'aşkıñ oldı hem-'ayârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 47). [o gün,]

öğren: Öğrenmek.

□ Olup yah-beste âb-ı şâf u cârî

Hevâdan **öğrenürdi** şişe-kârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 18). [öğrenürdi, -ür, -di, -]

oku: Okumak, söylemek.

□ Okur cismim görenler nâm-ı Leylâ

Ki adıñdır iki iki lām u iki yâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 91). [okur, -r, -]

□ İrişdi vâkt olup hengâme-i Hacc

Oğundı her taraftan nâme-i Hacc (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 22). [oğundı, -n, -dı, -]

□ Bulup şahrâda Mecnûn-ı ğarîbî

Oğurdu anda ol şi'r-i 'acîbî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 76). [oğurdu, -r, -dı, -]

ol: Ölmek.

□ Fiğân kim **ölmeden** ben bahtı kara

Götürmüşler beni zinde mezâra (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 297). [ölmeden, -meden]

ol: "Ol-" yardımcı fiili.

□ O kimse mest olup **olduysa** bî-hüş

Anı pîr-i muğân eyler der-âğuş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 5). [olduysa, -du, -y, -sa]

□ Derûnunda nihân 'aşk eyledi cüş

Bu cüşiş **olmadı** bir nev-i 'hâmûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 12). [olmadı, -ma, -dı]

□ Olup Leylî dahi Kays'ın esîri

Anıñ Kays **olmuş** idi dil-pezirî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 54). [olmuş, -muş]

□ Ki Mecnûn **olunca** 'aşk-çire

İrince destî [bu] dāmân-ı dehre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 3). [olunca, -unca]

□ Olup Leylî de dil-dâde bedensân

Velî o âşikâr idi bu pinhân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 51). [olup, -up]

□ Görünmez **oldı** ruhsârı cihânda

Bilinmez kaldı rûh-âsâ nihânda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 3). [oldı, -dı]

□ Olunca şubh Kays-ı ğam-resîde

Ne der-h'âb **oldı** ne ârâm-dîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 6). [oldı, -dı]

□ İdüp Kays adını âhir o dil-hûn

Fedâ-yı 'aşk-ı Leylî **oldı** Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 36). [oldı, -dı]

□ Velîk **olmamış** hürşîd rahşân

Mu'ayyen burcdan hâle nümâyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 11). [olmamış, -ma, -mış]

□ Olunca şubh Kays-ı ğam-resîde

Ne der-h'âb oldı ne ârâm-dîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 5). [olunca, -unca]

□ Kâlup hergehde pinhân mâh-ı Leylî

Olup hergeh nişîmengâh-ı Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 2). [olup, -up]

□ Nesîm-i şubh **olup** ancak berîdi

Kesildi hâbl-i ümmîd-nüvîdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 29). [olup, -up]

□ Şalâh-ı 'akldan âdâbdan dūr

Olup mecnûnluğı 'âlemde meşhûr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 38). [olup, -up]

☐ Olur gittükce Nâkâm 'aşk müşkil
Ta'sşukda budur evvelki menzil (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 41). [olur, -ur]
☐ Geh âh eyliyordı gâh efgân
Geh hândân **olurdu** gâh giryân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 24). [olurdu, -ur, -dı]
☐ Çü Mecnûn'dan olup mahfûz cânân
Daği didâra bulmaz **oldı** imkân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 2). [oldı, -dı]
☐ Lebiñden derdine **olmazsa** ma'cûn
Olur derdi füzûn hâli diger-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 47). [olmazsa, -maz, -sa]
☐ Olup nisbetle kûha Necd nâmı
Kâbâ'il içre **olmuşdu** kirâmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 20). [olmuşdu, -muş, -dı]
☐ Olup nisbetle kûha Necd nâmı
Kâbâ'il içre olmuşdu kirâmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 19). [olup, -up]
☐ Olup âvîhte ol târ-ı mûdan
Olup müşgîn-nefes ol müşg-bûdan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 36). [olup, -up]
☐ Visâlînde seniñ tâ dür **olupdur**
Kalupdur haste-dil rencür **olupdur** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 46). [olupdur, -up, -dur]
☐ Lebiñden derdine olmazsa ma'cûn
Olur derdi füzûn hâli diger-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 48). [olur, -ur]
☐ Çü şiddet buldı derd-i 'aşk-ı Mecnûn
Dil-i âbâsi **oldı** derdden hûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 2). [oldı, -dı]
☐ Kılup terk-i elem hândân **oldı**
Cevâhir-pâş u sîm-efşân **oldı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 18). [oldı, -dı]
☐ Bürehne **oldı** tûtdı râh-ı şahrâ
Fenâ-ender-fenâda buldı me'vâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 111). [oldı, -dı]
☐ Didi çokdur felekde necm-i rahşân
Velî anlardan **olmaz** mâh-ı tâbân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 76). [olmaz, -maz, -]
☐ Ciger-küşem anıñ meftûnı **olmuş**
Anıñ aşüftesi mecnûnı **olmuş** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 39). [olmuş, -muş]
☐ Ciger-küşem anıñ meftûnı **olmuş**
Anıñ aşüftesi mecnûnı **olmuş** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 40). [olmuş, -muş]
☐ Pesendiñ **olsa** hânsı mâh-peyker
Seniñle olsun ol meh-pâre hem-ser (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 67). [olsa, -sa]
☐ Marîze olmasa dârû muvâfık
Anı virmez tabîbi **olsa** hâzık (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 80). [olsa, -sa]
☐ Didi sen tek baña olmazdı peyvend
Eger ferzendiñ **olsaydı** hıredmend (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 50). [olsaydı, -sa, -y, -dı]
☐ Eger her nâzenin **olsaydı** Leylâ
Olurdu cümle hem Mecnûn-ı şeydâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 81). [olsaydı, -sa, -y, -dı]
☐ Olup yek-rây [u] yek-ser Âmiriyan
K'idüp Necd'e revâne genc-i şâyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 7). [olup, -up]
☐ O kim senden **olupdur** böyle hāmūş
Anı yād itme sen hem kıl ferāmūş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 71). [olupdur, -up, -dur]
☐ Zuhûra çıksa da her târdan nûr

Her âteşden **olur** mı âteş-i Tûr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 78). [olur, -ur]
☐ Anıñ mihr ü vefâsından haber-dâr
Olur ol kim anıñ 'aşkıyladı zâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 100). [olur, -ur, -]
☐ Bed ü nîk-i cihândan **oldı** âzâd
Ne nîki eyler **oldı** ne bedi yâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 4). [oldı, -dı]
☐ Nişîmengâhım itdiñ nâr-ı sūzân
Tutuşdım nâra **oldıñ** dâmen-efşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 66). [oldıñ, -dı, -ñ, -]
☐ Ben itdüm cürmi sen mahbûs **olduñ**
Esîr-i bend olup me'yûs **olduñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 80). [olduñ, -duñ]
☐ Aña aşüfteyim dildâdeyem ben
Fedâsi **olmağa** âmâdeyem ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 50). [olmağa, -mağ, -a]
☐ Baña yâr **olmağı** yârân ider 'âr
Olur benden beni kim görse bîzâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 31). [olmağı, -mağ, -ı, -]
☐ O bütten **olmuşam** mehcûr-ı dil-hûn
Olupdur o kadeh şikeste eknûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 39). [olmuşam, -muş, -am]
☐ Baña şâyestedir zencîr-i âhen
Eger zülfünden **olsa** daği ahsen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 84). [olsa, -sa]
☐ O bütten olmuşam mehcûr-ı dil-hûn
Olupdur o kadeh şikeste eknûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 40). [olupdur, -up, -dur]
☐ Benem mest ü harâb pây der-gil
Olur mı mestde aşüfte dil (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 52). [olur, -ur, -]
☐ Nigâra olmayanlar 'aşık-ı yâr
Olur mı hâl-i 'aşıkdan haber-dâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 58). [olur, -ur, -]
☐ Olur her ân bu efsûs u bu hasret
Olunca mahv 'aşıkdan niyyet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 99). [olur, -ur, -]
☐ Tutup şahrâ tarîkıñ gitdi müyân
Beyâbân-gerd **oldı** nevha-güyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 122). [oldı, -dı]
☐ Niçün teslim-i cânân **olmadıñ** sen
Seni cânânsız şimdi nideyim ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 109). [olmadıñ, -ma, -dıñ, -]
☐ Çekâvek eyleyüp eyleş tekrâr
Hem-âvâz **olmuş** idi yâr-bâ-yâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 10). [olmuş, -muş]
☐ Bu hâle vâlideyniñ **olsa** âgeh
Seni tōhmet-zede eylerler ey meh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 95). [olsa, -sa]
☐ İder 'aşıkları gün gün ciger-hûn
Olur vâreste kim ki **olsa** Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 126). [olsa, -sa]
☐ Ki Leylî daği Mecnûn'dan mağdem
Olup bir niçe meh-rûlarla hem-dem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 48). [olup, -up, -]
☐ Olup Mecnûn'ına çespeide cân-tek
Der-âgûş eyledi rûh-ı revân-tek (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 83). [olup, -up, -]
☐ Gül-âb-efşân **olup** hûbân diger-bâr
Kılup bir nev' ile Leylî'ni bîdâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 87). [olup, -up]

□ Melâmet-güy **olup** açdı zebânî
Nişân-ı tîr-i töhmet kıldı cânî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 105). [olup, -up]
□ Kâlp 'âciz perîşân-hâl ü nâ-çâr
Aña **oldı** muqarrer âhir-i kâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 16). [oldı, -dı]
□ Hemân-dem şıçrayup **oldı** revâna
İrişdi halka-i bâb-ı amâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 9, Mısra 39). [oldı, -dı]
□ Tıttup Mecnûn gene râh-ı beyâbân
Beyâbân-gerd **oldı** Leylî-güyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 70). [oldı, -dı]
□ Diyürdi her zamân dil-hûn atası
Ki bir kes **olmasun** mecnûn atası (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 10). [olmasun, -ma, -sun
]
□ Olup efrâşe Mecnûn livâsı
Cihânda söylenirdi mâ-cerâsı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 1). [olup, -up, -]
□ İrişdi vakt **olup** hengâme-i Hacc
Okundı her tarafdan nâme-i Hacc (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 21). [olup, -up]
□ Yazık Mecnûn atası dîde giryân
Beyâbânda **olup** Mecnûn'ı cüyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 24). [olup, -up]
□ Bulup her dem tezâyüd 'aşk-ı Mecnûn
Olurdu Leylî'niñ hüsni-tek efzûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 6). [olurdu, -ur, -dı, -]
□ Gezürdi dâ'imâ giryân u giryân
Kimi görse **olurdu** çäre-cüyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 12). [olurdu, -ur, -dı, -]
□ Enîs [ü] vâlideyni âh **oldı**
İkâmetgâhı mâtemgâh **oldı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 10, Mısra 58). [oldı, -dı]
□ Bilüp âhir o pîr-i dâğ ber-dil
Ne yerde **olduğuñ** Mecnûn'a menzil (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 100). [olduğuñ, -duğ(k),
-uñ, -]
□ Yeter miñnet yiter hasret yeter derd
Yeter **olma** dâhi bî-câ cihân-gerd (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 180). [olma, -ma]
□ Sañadır istinâdım her mekânda
Vücûdum **olmasun** sensiz cihânda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 218). [olmasun, -ma, -
sun, -]
□ Fedâ-yı tîğ-i cânân **olmayan** ser
Olunsun tek sezâ-yı tîğ-i diğer (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 245). [olmayan, -ma, -
(y)an, -]
□ Pedidâr **olmayup** dîdâr-ı Mecnûn
Kâlp nâ-yâfte âşâr-ı Mecnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 55). [olmayup, -ma, -
(y)up, -]
□ Naşîbi herkesin olduğda kısmet
Benim de kısmetim **olmuş** bu miñnet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 228). [olmuş, -mış]
□ Eger **olsaydı** bende rişte-i kâr
İder miydım benî ben 'âşik-ı zâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 223). [olsaydı, -sa, -y, -
dı]
□ Fedâ-yı tîğ-i cânân olmayan ser
Olunsun tek sezâ-yı tîğ-i diğer (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 246). [olunsun, -un, -
sun, -]

□ Bulup maqşudını Beyt-i Hudâ'da
Beyâbân-gerd **olup** Mecnûn-ı sâde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 2). [olup, -up]
□ Melâmetden **olup** Leylî hirâsân
Olurdu küşe-i miñnetde pinhân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 9). [olup, -up]
□ Olup bir 'Âmirî vâkîf bu hâle
Revân oldı şitâbân kıldı nâle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 39). [olup, -up, -]
□ Olup âşüftesi ol bî-ķarârîñ
Tefahhuş eyledi ahvâl-i zârîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 67). [olup, -up, -]
□ Dili pür-derd çeşmi eşķ-rîzân
Beyâbân-gerd **olup** üftân u hîzân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 102). [olup, -up]
□ Olup miñnetden âteşgeh derûnum
Derûnum âteşi yakmış birûnum (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 255). [olup, -up]
□ Bu tedbîr ile Mecnûn'ın atası
Olup Mecnûn-ı zârîñ pîşvâsı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 270). [olup, -up, -]
□ Olur kuyunda Leylî'niñ nevâ-sâz
Ėarîbe şi 'r-h'ândır hem hoş-âvâz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 23). [olur, -ur, -]
□ Olur başında cem'iyyet pedidâr
Kılur hayret-fezâ hengâme izhâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 27). [olur, -ur, -]
□ Olur Mecnûn'ın ol demde haber-dâr
Ki kânîñ safîñ iderler anda nâ-çâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 45). [olur, -ur, -]
□ Besâ ümmîd-i cân-bağış u ferağ-zâ
Olur nevmîdlik içre hüveydâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 194). [olur, -ur, -]
□ Giriftâr-ı belâ-yı 'aşķ Nâkâm
Olur 'âlemde Mecnûn-ı bî-ārâm (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 280). [olur, -ur, -]
□ Didi bir de o Mecnûn-ı perîşân
Olursa kuy-ı Leylî'de nümâyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 36). [olursa, -ur, -sa, -]
□ Eger olsaydı bende ihtiyârım
Eger olmuş **olaydı** baht yârim (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 58). [olaydı, -a, -(y)dı, -
]
□ Eger olsaydı bende ihtiyârım
Eger olmuş **olaydı** baht yârim (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 57). [olsaydı, -sa, -(y)dı,
-]
□ Olurdu muntazır peygâma her bâr
Ki andan kim güzër kılsaydı nâ-çâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 63). [olurdu, -ur, -dı]
□ Hemân Mecnûn sürûdundan şenîde
Serâyında **olurdu** bir neşîde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 66). [olurdu, -ur, -dı]
□ Bu takrîb ile ol iki yegâne
Olurdu yek-digerle hem-terâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 82). [olurdu, -ur, -dı, -]
□ Seniñle geşt idüp şahrâ-be-şahrâ
Saña pey-rev **olurdum** sâye-âsâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 60). [olurdum, -ur, -
dum, -]
□ İdersen mihr kim nâ-ķabil **olsa**

Kılursan lutf kim bî-hâsıl **olsa** (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 11*). [olsa, -sa]

□ İdersen mihr kim nâ-ķabil **olsa**

Kılursan lutf kim bî-hâsıl **olsa** (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 12*). [olsa, -sa]

□ Olup peyveste devriñden perîşân

Cihânda olmadım bir lahza ģandân (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 19*). [olup, -up, -]

□ Olup Nâkâm müsteslem każāya

‘Azîmet eyile ģatm-i mâ-cerāya (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 95*). [olup, -up, -]

□ Tezāyüd eyleyüp ģün ģün ‘inādîñ

Şerār-efşân **olur** nâr-ı fesādîñ (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 4*). [olur, -ur]

□ Niçün bilmem saña bî-çāre Mecnûn

Olup dil-dāde **olmuşdur** ciger-ģûn (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 30*). [olmuşdur, -muş, -dur]

□ Benim ģüsnüm saña **olsa** hüveydā

Olursun sen daģi Mecnûn-ı rüsvā (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 47*). [olsa, -sa]

□ Olup ‘alemleriñ vird-i zebānı

Cihânda söylenirdi dāstānı (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 3*). [olup, -up, -]

□ Olup Leylā’ya meftûn u şeģafnāk

İdüp dāmān-ı neng ü nāmını çāk (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 7*). [olup, -up, -]

□ Ħareminde **olup** Leyli ģirāmān

İderken geşt bir ģün şubģ-ģāģān (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 19*). [olup, -up]

□ Niçün bilmem saña bî-çāre Mecnûn

Olup dil-dāde olmuşdur ciger-ģûn (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 30*). [olup, -up]

□ Olup ol ‘ayb-cû ģ’ār u perîşân

Mükāfātûñ bulup ģitdi peşīmān (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 55*). [olup, -up, -]

□ Ki Leylā’ya olup dil-dāde Mecnûn

Olupdur ‘aşķdan üftāde Mecnûn (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 6*). [olupdur, -up, -dur, -]

□ Beyābān-ģerd-i bî-tedbîr **olupdur**

Kûnûn Mecnûn bî-zencîr **olupdur** (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 9*). [olupdur, -up, -dur]

□ Beyābān-ģerd-i bî-tedbîr **olupdur**

Kûnûn Mecnûn bî-zencîr **olupdur** (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 10*). [olupdur, -up, -dur]

□ İder cilve **olur** Nâkâm peydā

Görür ancak anı ‘uşşāk-ı şeydā (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 59*). [olur, -ur, -]

□ Benim ģüsnüm saña olsa hüveydā

Olursun sen daģi Mecnûn-ı rüsvā (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 48*). [olursun, -ur, -sun, -]

□ Kerem kıl ey şabā durma vezān **ol**

Resûl-i ‘āşık-ı bî-ģânümān **ol** (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 168*). [ol,]

□ Dir isem şābir **ol** bu hem ģatādır

Ki ‘uşşāķa şābūr olmak cefādır (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 273*). [ol,]

□ Niçe tedbîr tarģ itdiyse āģir

Olup bir naķş **ol** tarģında zāģir (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 276*). [ol,]

□ Bilüp bu mâ-cerāyı ümm-i Leylā

Ħarîķ-i baģr-i derd **oldı** serāpā (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 258*). [oldı, -dı]

□ Kūdûret-ģāne içre **oldı** dil-teng

Dili ģaste teni bî-tāb u bî-reng (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 283*). [oldı, -dı]

□ Dir isem şābir ol bu hem ģatādır

Ki ‘uşşāķa şābūr **olmak** cefādır (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 274*). [olmak, -mak]

□ Bu ģüne pendîñ **olmaz** i ‘tibārî

Ki ‘āşıklık degıldir ihtiyārî (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 271*). [olmaz, -maz]

□ Dili Mecnûn’ın **olmuş** pāre pāre

Velî Leyli ider aģyāre çāre (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 217*). [olmuş, -muş]

□ Güli maģzûz idüp feryād-ı bûlbûl

Olup ģandân açılmışdı ruģ-ı gül (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 12*). [olup, -up, -]

□ Olup ģülşende ģandân Leyl-î’yi gül

İderdi nāle-i Mecnûn’ı bûlbûl (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 37*). [olup, -up, -]

□ Olup murģān-ı bāģ ile hem-āvāz

Ķılup ģeh bûlbûle ģāģi ģüle nāz (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 55*). [olup, -up, -]

□ Olup bûbürd-i ģül-zār-ı vişālim

Bu ģül-zāre ģelüp ģörsün cemālim (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 189*). [olup, -up, -]

□ Olup anlarla hem Leyli ģirāmān

Derûn-ı ģaymesinde oldı pinģān (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 245*). [olup, -up, -]

□ Niçe tedbîr tarģ itdiyse āģir

Olup bir naķş ol tarģında zāģir (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 276*). [olup, -up, -]

□ ‘İlācından çeküp el oldı me’yûs

Olup nā-çār şābir kıldı efsûs (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 278*). [olup, -up, -]

□ Ki şāyed eyleyüp āģi sirāyet

Olur ģeh feth olup bāb-ı ‘ināyet (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 78*). [olur, -ur, -]

□ Olur anlarla dem-sāz hem-āvāz

Ķılup biñ şive-i ser-beste ibrāz (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 139*). [olur, -ur, -]

□ Olur ģül laģn-ı bûlbûlden şükûfte

Bulurlar vāsldan zevķ-i nühûfte (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 161*). [olur, -ur, -]

□ Olur Mecnûn’dan āşûfte ģālî

Düşür şāģrālara Mecnûn mişālî (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 263*). [olur, -ur, -]

□ İdüp perdāz murģān-ı ģoş-āvāz

Olurdi hevāda erģanûn sāz (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 22*). [olurdi, -ur, -dı, -]

□ İdüp feryād şāģnında hezārān

Olurdi ģonca ģandân ebr giryān (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 94*). [olurdi, -ur, -dı, -]

□ Çenārîñ sāye-i memdûģi ģāģi

Olurdi anlarıñ ārāmģāģi (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 134*). [olurdi, -ur, -dı, -]

□ Biri her dem idüp Dāvūdî-elģān

Olurdi dîģerānı dest-efşān (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 136*). [olurdi, -ur, -dı, -]

□ Olan keyfiyyeti taķrîr kıldı

Ħikāyet eyledi tebşîr kıldı (*Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 83*). [olan, -an, -]

□ Velî tā te’ģirine bir niçe müddet

Gerek lâ-büd **olsun** şarf-ı ģimmet (*Mecnûn u Leyli*

(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 68). [olsun, -sun, -]
 □ Görüp Leylî'ni nâ-geh reh-güzârda
Olup üftâdesi evvel nazarda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 36). [olup, -up, -]
 □ İdenler güş **olup** zâr şeğafnâk
 İderdi tâ-be-dâmen câmesin çâk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 105). [olup, -up]
 □ Taşup tavk-ı güher ol mâh-peyker
Olur âşüdegânında o gevher (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 78). [olur, -ur, -]
 □ İderdi ihtirâ' ebyât-ı dilsüz
Olurdi şî'r-h'ân mûyân şeb-ân-rûz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 104). [olurdi, -ur, -di, -]
 □ Be-şarta ki kadeh leb-rîz **olsun**
 Elem-fersâ neşât-engîz **olsun** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 19). [olsun, -sun, -]
 □ Be-şarta ki kadeh leb-rîz **olsun**
 Elem-fersâ neşât-engîz **olsun** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 20). [olsun, -sun]
 □ Peyâpey mey virüp ter kıl dehânım
 Ki **olsun** vücdün güyâ zebânım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 32). [olsun, -sun]
 □ Ma'âş-'aklîñ virüp 'akl-ı ma'âda
Olup üftâde-i te'sîr-i bâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 24). [olup, -up, -]
 □ Şürâh ile **olup** hem-râz-ı sâkî
 Benî meşgûf kıldı nâz-ı sâkî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 39). [olup, -up]
 □ Hemân Leylâ-yı meh-rüy-ı semenber
 Seniñle **olınca** yâr u hem-ser (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 164). [olınca, -ınca, -]
 □ Kederden gâyet **olmuş** hüsn ü ruhsâr
 Cemâline pedîd oldı diger bâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 185). [olmuş, -muş]
 □ Eger zerle olur ise zer ile
 Ve ger zür ile **olsa** hancer ile (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 162). [olsa, -sa, -]
 □ Ki sergerdân **olup** şahrâda Mecnûn
 O dem kim hâlî olmuşdı diger-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 3). [olup, -up]
 □ Meger bir dem o şâh-ı dâd-bahşâ
Olup h'âhişger-i seyr ü temâşâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 28). [olup, -up]
 □ Olup dil-dâdesi bir nâzeniniñ
 Fedâ-yı 'aşk idüp dünyâ vü dñniñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 59). [olup, -up, -]
 □ Bu hâletden **olup** Nevfel haber-dâr
 Didi imdi baña farz oldı nâ-çâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 89). [olup, -up]
 □ Bu nev' ile bulup ârâm bir dem
Olup Nevfel ile hem-câm bir dem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 114). [olup, -up, -]
 □ İdince güş Mecnûn bu nüvîdi
 Tarâvet-yâb **olup** nañl-i ümmîdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 128). [olup, -up]
 □ Bisât-ı 'ayşda bir câm tutmam
 Şekîbâ-yâb **olup** ârâm tutmam (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 166). [olup, -up]
 □ Olup Nevfel'le hem-peymân u hem-dem
 O şâhiñ sâyesinde oldı hurrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 181). [olup, -up]
 □ Gârañ Mecnûn meşhûrî cihânîñ
Olup eñ 'âkıllı ehl-i zamânîñ (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 192). [olup, -up, -]
 □ Olup âdâbına meftûn Nevfel
 İderdi 'izzetiñ ezfûn Nevfel (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 195). [olup, -up, -]
 □ Didi kimdir bu üftâde bu muştâr
 Niçün böyle **olupdur** hâk-ber-ser (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 52). [olupdur, -up, -dur, -]
 □ Gehî giryân olur gâhî gâzel-h'ân
Olur güş eyleyen medhûş u hayrân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 48). [olur, -ur, -]
 □ Eger zerle **olur** ise zer ile
 Ve ger zür ile olsa hancer ile (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 161). [olur, -ur, -]
 □ Rehâ bulduñda şüstünden sihamı
Olurdi gökde bî-ârâm râmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 18). [olurdi, -ur, -di, -]
 □ Penâh-ı himmetinde nâ-murâdân
Olurdi kâmrân u şâd u handân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 26). [olurdi, -ur, -di, -]
 □ Ne Mecnûn'suz tarab-perdâz **olurdi**
 Ne bezm-i 'ayş bir dem-sâz **olurdi** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 198). [olurdi, -ur, -di]
 □ Götürdi menzile **oldı** 'araç-ı âhen
 Hamâyil itdi tiğîñ geydi cevşen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 29). [oldı, -dı]
 □ Sipâhı Nevfel'in **olduñda** çire
 Olup giryân bakurdı hîre hîre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 95). [olduñda, -duñ, -da, -]
 □ Eger **olmazsa** Leylî yâr-i Mecnûn
 Cihândan mahv olur âşâr-ı Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 23). [olmazsa, -maz, -sa]
 □ İder **olsan** eger himmet vişâle
 Zihî himmet ü illâ lâ-muñâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 19). [olsan, -sa, -ñ]
 □ Olup her iki cânib şulha mâ'il
 Muvâdât ile hâll oldı meşâ'il (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 177). [olup, -up, -]
 □ Revâdır mı gören **olur** mı lâyıķ
 Ki ma'şûķ ile itsün ceng 'âşık (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 125). [olur, -ur]
 □ İderse ceng **olur** mağlûb nâ-çâr
 Kalur bed-nâm 'âlemde **olur** h'âr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 169). [olur, -ur]
 □ Eger Nevfel **olursa** ceng-cüyân
 Bu şemşîr işte bu hancer bu meydân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 63). [olursa, -ur, -sa, -]
 □ Dilim yâr iledir meşgûl her ân
 Ne yerde dil **olursa** andadır cân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 124). [olursa, -ur, -sa, -, -]
 □ Eger ister **olursa** cânı cânân
 Yolunda eylerem fî'l-hâl kurbân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 127). [olursa, -ur, -sa, -]
 □ Eger ihzâr idüp **ol** meh-liķanı
 Kemîne bendegân-bahş itsin anı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 87). [ol,]
 □ İdüp **ol** meh-liķayı ser-berîde
 Kılup hancerle endâmîñ derîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 101). [ol,]
 □ Ümîdim kat' idüp **ol** mâh-veşden

Rehâ bulsam gerek bu keşmekeşden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 105). [ol,]

□ Ki hoşdur loğma-i seg olsun **ol** meh
Olunca hem-ser Mecnûn-ı güm-reh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 107). [ol,]

□ Ki anda **olduğum** bî-yâr ü enşâr
Benî vâdâr kıldı şulha nâ-çâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 25). [olduğum, -duğ, -um, -]

□ Didi ey 'âşık-ı zâr u belâ-keş
Hemîn hengâmeden **olma** müsevveş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 24). [olma, -ma]

□ Bu maṭlab **olmasa** hoşluḡla ḡâşıl
Cefâdan olmazam be daḡi hoş-dil (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 121). [olmasa, -ma, -sa]

□ Ki hoşdur loğma-i seg **olsun** ol meh
Olunca hem-ser Mecnûn-ı güm-reh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 107). [olsun, -sun]

□ Olup bu töhmetiñ dil-ḡunı Nevfel
Muḡâṭab eyledi Mecnûn'ı Nevfel (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 21). [olup, -up, -]

□ Olup cengâverân yek-ser ḡurûşân
Cihân deryâ mişâli oldı cûşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 49). [olup, -up, -]

□ Bürehne-ser **olup** eṭfâl ü pîrân
Emâna geldiler itdiler eḡḡân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 63). [olup, -up, -]

□ Senâ-ḡ'ânîñ **olup** her laḡza cândan
Muṭî'im emriñe hoşnûdum andan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 91). [olup, -up]

□ İrişdi nâbiyûsân **ol** mekâna
ḡamîde bir 'acüz-i pür-fesâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 19). [ol,]

□ Çeküp zencîre bir dîvâne-vârı
Muḡayyed eylemişdi **ol** figârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 22). [ol,]

□ Ki vaḡt-i kârdır durma revân **ol**
Benimle yek-dil **ol** hem-dâstân **ol** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 92). [ol,]

□ Ki vaḡt-i kârdır durma revân **ol**
Benimle yek-dil **ol** hem-dâstân **ol** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 92). [ol,]

□ Olup tâbi' 'acüze **ol** yegâne
Reh-i Necd'î ṭutup oldı revâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 93). [ol,]

□ Ururdı laṭma eṭfâl-i kabîle
İdüp **ol** laṭmayı Mecnûn vesîle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 108). [ol,]

□ Cünûnluḡ zîverinden dūr idim ben
'Aceb pîrâye-baḡş **olduñ** baña sen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 64). [olduñ, -duñ]

□ Ğam-ı 'aşkıñla dil-germ **olmayanlar**
Olurlar dergehiñde nâz-perver (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 127). [olmayanlar, -ma, -(y)an, -lar, -]

□ Didi ey zülf-i ḡubân tek dilârâ
Esîr-i ḡalka tek **olmuş** ehl-i sevdâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 56). [olmuş, -muş]

□ Eger **olsa** melekler 'özl-ḡ'âhım
Degildir kâbil-i pûziş ḡunâhım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 141). [olsa, -sa]

□ Olup tâbi' 'acüze ol yegâne
Reh-i Necd'î ṭutup oldı revâne (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 93). [olup, -up, -]

□ Olup yeksân iki sürme muḡassem
Olur nişî anîñ nişî benim hem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 36). [olur, -ur, -]

□ Ğam-ı 'aşkıñla dil-germ olmayanlar
Olurlar dergehiñde nâz-perver (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 128). [olurlar, -ur, -lar, -]

□ Dem-i miḡnetde hem-râzım **olursun**
Fiḡan itsem hem-âvâzım **olursun** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 65). [olursun, -ur, -sun]

□ Dem-i miḡnetde hem-râzım **olursun**
Fiḡan itsem hem-âvâzım **olursun** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 66). [olursun, -ur, -sun]

□ Yetüp pâyâna Mecnûn'ıñ cevâbı
İdüp ḡuş **ol** perî-rû bu 'itâbı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 48). [ol,]

□ Baña 'âşık olup meṭtûnum **olsan**
Baña meṭtûn olup mecnûnum **olsan** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 19). [olsan, -san, -]

□ Baña 'âşık olup meṭtûnum **olsan**
Baña meṭtûn olup mecnûnum **olsan** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 20). [olsan, -san, -]

□ Olup Mecnûn'a zîb-efzâ selâsil
Cünûn-ı zencîri boynunda ḡamâ'il (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 1). [olup, -up, -]

□ Diyordı dem-be-dem ḡandân u ḡurrem
Ki ey dil ḡurrem **ol** geṭdi dem-i ḡam (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 16). [ol,]

□ Kalem çek cürmime pûziş-peṭîr **ol**
Nolur üṭfâdegâna dest-gîr **ol** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 351). [ol,]

□ Kalem çek cürmime pûziş-peṭîr **ol**
Nolur üṭfâdegâna dest-gîr **ol** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 352). [ol,]

□ Çü **oldı** şubḡ diḡer mihr-i enver
Getürdi gerdişe zerrîne sāḡar (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 109). [oldı, -dı, -]

□ Ne yerde **oldıḡıñ** cüyân olurdı
Hemân Mecnûn diyüp müyân olurdı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 369). [oldıḡıñ, -dıḡ, -iñ, -]

□ Ki sen şahrâya çekmişsin ḡişârı
Ğazâl **olmuş** velî ḡayrıñ şikârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 154). [olmuş, -muş]

□ Sen olmuşsıñ anîñ 'aşkıñda Mecnûn
O olmuşdur ber-i diḡerde memnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 168). [olmuşdur, -muş, -dur]

□ Sen **olmuşsıñ** anîñ 'aşkıñda Mecnûn
O olmuşdur ber-i diḡerde memnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 167). [olmuşsıñ, -muş, -sıñ, -]

□ 'Alîl-i miḡnet **olmuşsun** benimçün
Ḳatîl-i ḡasret **olmuşsun** benimçün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 277). [olmuşsun, -muş, -sun, -]

□ 'Alîl-i miḡnet **olmuşsun** benimçün
Ḳatîl-i ḡasret **olmuşsun** benimçün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 278). [olmuşsun, -muş, -sun, -]

□ Ne miḡdâr **olsa** endûḡ-ı niḡâlîñ
Anı nâ-bûd ider yâd-ı cemâlîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 247). [olsa, -sa]

□ Vişāl için kılup bir de irāde
Eger ibrām ider **olsa** ziyāde (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 338). [*olsa*, -sa]
□ Olup nefrîn-künân kîne-cüyân
Belâ küncinde kaldı zâr u müyân (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 59). [*olup*, -up]
□ Şebâhengâm **olup** hürşid-i raşşân
Derûn-ı mahmil-i mağribde pinhân (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 127). [*olup*, -up]
□ Nice meh mihr **olup** ender ‘imârî
Olup gerdûn-ı dünüñ bî-karârı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 139). [*olup*, -up]
□ Nice meh mihr olup ender ‘imârî
Olup gerdûn-ı dünüñ bî-karârı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 140). [*olup*, -up]
□ Bilüp Mecnûn-ı sergeşte bu hâli
Olup pîçide sūzân mû-mişālî (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 174). [*olup*, -up]
□ Hemân âhû olup senden remide
Düşüp dâma **olupdur** âremide (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 156). [*olupdur*, -up, -
dur]
□ Neşât ile **olupsun** cüft ü dil-şād
İder seni daḡi Mecnûn’ı der-yād (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 179). [*olupsun*, -up, -
sun, -]
□ Ne yerde oldıḡıñ cüyân **olurdi**
Hemân Mecnûn diyüp müyân **olurdi** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 369). [*olurdi*, -ur, -dı]
□ Ne yerde oldıḡıñ cüyân **olurdi**
Hemân Mecnûn diyüp müyân **olurdi** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 370). [*olurdi*, -ur, -dı]
□ Olursa her ser-müyumda bir cân
Tamâmen eylerem ‘aşkıñda kurbân (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 267). [*olursa*, -ur, -sa]
□ Mükâfâtıñ diger güne bulursun
Katl-i hancer-i hasret **olursun** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 324). [*olursun*, -ur, -sun
]
□ Olup ol şu ‘a-i dil-sūza fânûş
Der-âḡuş itdi çeşmiñ eyledi būs (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 43). [*ol*,]
□ Degil hem-reh saña ḡāk içre mâliñ
Sebük-bâr **ol** tefekkür eyle ḡaliñ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 228). [*ol*,]
□ Ne irād eyler **oldıñsa** iştidim
Daḡi senden ümüdüm kat’ itdim (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 173). [*oldıñsa*, -dıñ, -sa,
-]
□ Ki ben ‘azm eyler **oldum** bir diyāra
Yok andan bâz-geşte rāh-ı çāre (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 179). [*oldum*, -dum, -]
□ Yakılduñ âteşe güm-nām kaldıñ
Velî nā-puhte **olduñ** ḡām kaldıñ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 96). [*olduñ*, -duñ]
□ Şakın Nâkâm mest-i ḡāb **olma**
Bu ḡaflethanede bî-tāb **olma** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 231). [*olma*, -ma, -]
□ Kılup sīmāsına bir dem nezāre
Şināsān **olmadı** durdı kenāre (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 54). [*olmadı*, -ma, -dı, -
]
□ Zamān-ı rıḡletim **olmuş** yakīnim
Gel ey cān peder ol cā-nişīnim (*Mecnûn u Leylî*

(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 105). [*olmuş*, -muş]
□ Bu yolda **olmuş** ol rütbe püyân
Ki bulmaz ‘avdetim bir daḡi imkân (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 151). [*olmuş*, -muş]
□ Kimi kim eyler **olsa** nāz-perver
Anı hem ‘ākıbet bir loḡma eyler (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 215). [*olsa*, -sa]
□ Ki Mecnûn-ı ciger-ḡuniñ atası
Olup endüh-ı cān-sūziñ fedāsı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 4). [*olup*, -up, -]
□ ‘Aşā-ber-dār **olup** oldı şitābān
Tolaşdı kühda şahrāda ḡayrān (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 23). [*olup*, -up]
□ Bu ḡayretḡāhda Mecnûn dil-teng
Kebāb-āsā **olup** çeşpide-i seng (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 36). [*olup*, -up]
□ Olup ol şu ‘a-i dil-sūza fânûş
Der-âḡuş itdi çeşmiñ eyledi būs (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 43). [*olup*, -up, -]
□ Olup dīrīne derdiñ bî-karārı
Fiḡānlar eylediler ızırārı (*Mecnûn u Leylî* (*Nâkâm*),
Mesnevi 23, *Mısra* 67). [*olup*, -up, -]
□ Olup ammā sen pāy-ı iḡtidārım
Fīrāra ḡalmamışdır iḡtiyārım (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 149). [*olup*, -up, -]
□ Olur her vaktde bir şevḡ ḡālib
Olur her nefis bir maṡlūba ṡālib (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 97). [*olur*, -ur, -]
□ Olur her vaktde bir şevḡ ḡālib
Olur her nefis bir maṡlūba ṡālib (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 98). [*olur*, -ur, -]
□ Baña sūd itmez ol dem dūd-ı āḡiñ
Olursa fi’l-meşel ger ‘ūd-ı āḡiñ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 122). [*olursa*, -ur, -sa, -
]
□ Niçün vaḡşīler ile yār **olursun**
Beşer iken vuḡuş-eṡvār **olursun** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 102). [*olursun*, -ur, -
sun, -]
□ Sīrişḡ-eṡşān **olursun** āḡ idersin
Demādem nāle-i cāḡḡāḡ idersin (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 119). [*olursun*, -ur, -sun
]
□ Kaḡa-rā bir gün **ol** şeydā-yı dil-ḡūn
Cülūs itmişdi bir vādide mahzūn (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 24, *Mısra* 5). [*ol*,]
□ Ki şayd ‘azmiyle bir şayyād anda
Kemīḡḡāḡ eylemişdi **ol** mekānda (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 24, *Mısra* 8). [*ol*,]
□ Mezārıñ git ziyāret eyle bāri
O pīriñ bir zamān **ol** süḡvārı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 24, *Mısra* 24). [*ol*,]
□ Şitāb it durma böyle lā-übālī
Mezārıñ ḡakiniñ **ol** rüy-mālī (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 24, *Mısra* 26). [*ol*,]
□ Seniñ-tek pūrı her kez bulmasaydı
Seniñ-tek yādıḡārı **olmasaydı** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 24, *Mısra* 18). [*olmasaydı*, -ma, -
sa, -(y)dı, -]
□ Serāyende **olup** eṡ ‘ār-ı dil-düz
Demādem eyledi āḡ-ı ciger-süz (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 24, *Mısra* 53). [*olup*, -up, -]
□ Didi ey ‘āşık-ı dīvāne-eṡvār
Olupsun ‘aşḡda bīḡāne girdār (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 12). [olupsun, -up, -sun, -]

□ Benim resmimdedir **ol** mağz-ı mektûm

Anıñcün eyledim **ol** resmi ma'dûm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 31). [ol,]

□ Benim resmimdedir **ol** mağz-ı mektûm

Anıñcün eyledim **ol** resmi ma'dûm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 32). [ol,]

□ İdüp irâd bir turfe kaşide

Revân şahrâya gitti **ol** remide (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 38). [ol,]

□ Tevehhüm eyleyüp derendegândan

Güzer kılmazdı bir kes **ol** mekândan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 76). [ol,]

□ Olanlar 'aşkda Nâkâm kâmil

Olurlar rütbe-i a'lâya nâ'il (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 83). [olanlar, -an, -lar, -]

□ Ki hükmi nâfiz **oldı** mâr u mûra

Tasallu' eyley **oldı** şîr ü gûra (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 62). [oldı, -dı, -]

□ Şükûhî **oldı** bir hadde-reside

Ki **oldı** cümle vahşî âremide (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 63). [oldı, -dı]

□ Kime **olsaydı** Mecnûn'dan icâzet

Aña izhâr iderlerdi muhabbet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 77). [olsaydı, -sa, -(y)di, -]

□ Yakup nefsiñ **olup** ma'dûmü'l-âşâr

Ta' ayyüş kıldı 'âlemde melek-vâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 41). [olup, -up]

□ Olup Mecnûn'a yek-ser bende-fermân

Gürûh-ı vahşe Mecnûn oldı sultân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 59). [olup, -up, -]

□ Olup derendegân yek-ser gulâmı

Cihâmı kıldı hayrân ihtîşâmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 81). [olup, -up, -]

□ İkilik 'aşkdan mektûm **olupdur**

Qalup bir diğeri ma'dûm **olupdur** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 25). [olupdur, -up, -dur]

□ Mütekkâsı **olurdu** rân-ı âhû

Kâfî per-i bülbül bâl-i tihû (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 49). [olurdu, -ur, -dı]

□ Çeküp etrafına muhkem hisârı

Olurlardı o şâhiñ päs-dârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 74). [olurlardı, -ur, -lar, -dı, -]

□ Civâr-ı hâne-i Leylî de **ol** zâr

Kılup mesken iderdı nâle her bâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 71). [ol,]

□ Anıñ hâlinde olmuşdı haber-dâr

Anı taltîf iderdı **ol** perî-vâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 76). [ol,]

□ Kılup hem-derd hem derd ile sâziş

İdüp **ol** zâr-ı mehcûra nevâziş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 80). [ol,]

□ Diyordı eyleyüp âh-ı ciger-süz

Ki bir kes **olmasın** ben-tek siyeh-rüz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 60). [olmasın, -ma, -sın, -]

□ Ta' ahhûd kıldı kim bî-câ diger-bâr

Bu güne **olmasın** her kez dil-âzâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 184). [olmasın, -ma, -sın, -]

□ Ki şadr-ı bezm-i dânişken maqâmıñ

Yazıkdur **olmasun** dîvâne nâmiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 126). [olmasun, -ma, -sun]

□ İdüp vahşeti fermüş olup râm

Ba'na **olmazdı** bende bu ded-i dâm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 146). [olmazdı, -maz, -dı, -]

□ Cihânda her ne kim olmuş pedîdâr

Kılup ter **olmuşam** hâlâ sebük-bâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 176). [olmuşam, -muş, -am, -]

□ Ki **olmuşdı** esîr-i hâste-i Zeyd

Oluş aşûfte-i dil-beste-i Zeyd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 41). [olmuşdı, -muş, -dı, -]

□ Ki **olmuşdı** harîf-i gam-güsârı

Refîk ü hem-demi peyk-i nigârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 89). [olmuşdı, -muş, -dı, -]

□ Eger Mecnûn'a bî-ârâm Leylî

İder **olsaydı** bir peygâm Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 84). [olsaydı, -sa, -(y)di, -]

□ Bu bahtı kara ya'nî Zeyd-i dil-hûn

Ta' aşşûkda **olup** hem-âşr-ı Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 16). [olup, -up]

□ Ki olmuşdı esîr-i hâste-i Zeyd

Olup aşûfte-i dil-beste-i Zeyd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 42). [olup, -up, -]

□ Anıñ 'aşkında hem Zeyd dil-efkâr

Olup şubh u mesâ nâlân u hûnbâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 44). [olup, -up, -]

□ Bu gayb ile **olup** mahrûm-ı didâr

Müyesser olmadı didâr-ı dil-dâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 51). [olup, -up, -]

□ Olup ihlâş-keşş Zeyd-i vefâ-kîş

Olurdu kâşid-ı ihlâş-endîş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 85). [olup, -up, -]

□ Peyâmıñ söyle sen ey peyk-i dil-dâr

Ziyâde-güy **olup** olma dil-âzâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 134). [olup, -up]

□ Olup pâ-bend-i zencîr-i muhabbet

Elimde dâmen-i pîr-i muhabbet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 165). [olup, -up, -]

□ Hemîn çâh içre bâ-tedbîr-i takdîr

Olupdur 'aşk zencîri ser-â-zîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 156). [olupdur, -up, -dur, -]

□ Olup ihlâş-keşş Zeyd-i vefâ-kîş

Olurdu kâşid-ı ihlâş-endîş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 86). [olurdu, -ur, -dı, -]

□ Nolaydı çarh-ı kec-rev râm **olaydı**

Seniñle 'aşıkıñ hem-câm **olaydı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 380). [olaydı, -a, -(y)di, -]

□ Olaydıñ bezmde sen bâde-der-dest

Olaydım ben o câm-ı nûşdan mest (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 382). [olaydım, -a, -(y)dım, -]

□ Olaydıñ bezmde sen bâde-der-dest

Olaydım ben o câm-ı nûşdan mest (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 381). [olaydıñ, -a, -(y)dıñ, -]

□ Tecellâgâhiñ **oldı** rüy-ı Leylî

Beni kıldıñ esir-i müy-i Leyli (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 51). [oldi, -dı]

□ Velikin **oldığıñda** sen selâmet

Baňa bu derdden yokdur nedâmet (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 409). [oldığıñda, -dığ, -ıñ, -da, -]

□ Kudûmum nâ-müyesser **olduğın** sen

Bilürsin bir de ne takrîr idem ben (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 255). [olduğın, -du, -ğın, -]

□ Selâmet ol hemîşe şâdmân ol

Cihân **olduğca** ol da kâm-rân ol (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 412). [olduğca, -duğ, -ca, -]

□ Ta‘addâ-yı cihândan **olma** müyâ

Geçer her niçe olsa renc-i rü‘yâ (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 265). [olma, -ma]

□ Cihânda **olmasa** vaşlîñ müyesser

Kalur vuşlat hadîşî tâ-be-maḥşer (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 233). [olmasa, -ma, -sa]

□ Kime derdiñ diyür kimdir karîni

Kim **olmuş** yâri kimdir reh-nişîni (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 140). [olmuş, -muş]

□ Olup nâr-ı ğamîñ dilde firûzân

Vücûdum şeme-tek **olmuş** güdâzân (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 316). [olmuş, -muş]

□ O Leylî’niñ ki cân-baḥş idi rüyâ

Fedâ-yı ‘aşkıñ **olmuş** reng ü büyî (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 104). [olmuş, -muş]

□ İrişdükte şenâkârî temâme

Bu mazmûn ile baş **olmuşdı** nâme (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 190). [olmuşdı, -muş, -dı, -]

□ Ta‘addâ-yı cihândan olma müyâ

Geçer her niçe **olsa** renc-i rü‘yâ (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 266). [olsa, -sa]

□ Ne dem kim cânib-i Mecnûn-ı zâre

Gider **olsan** güzer kıl ben figâre (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 174). [olsan, -san, -]

□ Ger **olsaydıñ** baňa yâr-ı muvâfîk

Olurduñ itdüğîñ da‘vâda şadîk (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 347). [olsaydıñ, -sa, - (y)dıñ, -]

□ Olup bî-hod bu zevk-i bî-bedelden

Kalup nâme elinde gitdi elden (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 183). [olup, -up]

□ Olup bî-hod alup hûşın meserret

Kalup bir dem bulup âḥir ifâkat (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 273). [olup, -up]

□ Olup nâr-ı ğamîñ dilde firûzân

Vücûdum şeme-tek olmuş güdâzân (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 315). [olup, -up]

□ Olup ger bezm-i vaḥdetde karîniñ

Hezârân sâl olursam hem-nişîniñ (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 397). [olup, -up]

□ Sitâyîş-ḥ‘ân **olup** Zeyd-i vefâger

Didi ey zümre-i ‘uşşâka server (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 97). [olup, -up]

□ Olup derd-i firâkıñ nâ-tevânî

Gülüñ efsürde kılmış ğam hazânı (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 105). [olup, -up]

□ Beni görgeç **olup** giryân u müyân

Seniñ derd-i derüñiñ oldı cüyân (Mecnûn u Leyli

(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 113). [olup, -up]

□ Velikin zümre-i ‘uşşâk-ı dîl-rîş

Olur farḥ-ı muḥbbetden bed-endîş (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 358). [olur, -ur]

□ Şabâdan ğâh u geh büyüñ bulur dîl

Bulup büyüñla cân-zinde **olur** dil (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 374). [olur, -ur]

□ Benim-tek pây-mâl-i derd **olurduñ**

Benimle sen de şahrâ-gerd **olurduñ** (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 349). [olurduñ, -ur, -duñ, -]

□ Benim-tek pây-mâl-i derd **olurduñ**

Benimle sen de şahrâ-gerd **olurduñ** (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 350). [olurduñ, -ur, -duñ, -]

□ O ḥalvetde bulunmaz kîne-cüyân

Hemîn bir sen **olursun** bir de cânân (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 270). [olursun, -ur, -sun, -]

□ Niçün **ol** ğidâ kim müşteḥâdır

Hemân yâ şamğ ya berg-i giyâdır (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 89). [ol,]

□ Baňa bir dem vefâ kıl mihrbân **ol**

Benimle hem-celîs **ol** hem-zebân **ol** (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 159). [ol,]

□ Baňa bir dem vefâ kıl mihrbân **ol**

Benimle hem-celîs **ol** hem-zebân **ol** (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 160). [ol,]

□ Baňa bir dem vefâ kıl mihrbân **ol**

Benimle hem-celîs **ol** hem-zebân **ol** (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 160). [ol,]

□ Tenim ‘ür **olduğundan** olma ğamnâk

Budur endâze-i ‘uşşâk-ı çâlâk (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 49). [olduğundan, -duğ, -un, -dan, -]

□ Tenim ‘ür olduğundan **olma** ğamnâk

Budur endâze-i ‘uşşâk-ı çâlâk (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 49). [olma, -ma]

□ Didi ey mâder-i müşfik şabûr ol

Kazâdan şekve-gü **olma** şekûr ol (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 178). [olma, -ma]

□ Geçir benderleri fersenk ü fersenk

Eger **olmaz** ise pây-ı ḥired-lenk (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 234). [olmaz, -maz]

□ Tenim ol pâyede **olmuş** füsürde

Ki **olmuş** ḥ‘âhişim nîrûsı mürde (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 80). [olmuş, -muş]

□ Be-sân murğ-ı Hüma pervâz-ı ḥodġâm

Ki **olmuş** tu‘meden-çün tu‘me-i dâm (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 110). [olmuş, -muş]

□ Bahâr-ı şîḥḥati pejmürde **olmuş**

Gül-i sürḥi şolup efsürde **olmuş** (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 141). [olmuş, -muş]

□ Cihândan vâlidîñ gitdi mükedder

Benim hem ğitmegim **olmuş** muḳadder (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 164). [olmuş, -muş]

□ Beḳâ zevkiñ bulup geçmiş fenâdan

Daḥi müstağnî **olmuşdur** sivâdan (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 100). [olmuşdur, -muş, -dur]

□ Zuhûr itdükde âḡâr-ı sirîştîm

Bu **olmuşdur** kazâdan ser-nüviştîm (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 184). [olmuşdur, -muş, -

dur, -]

□ Ki Mecnûn-ı zebûnuñ hâl-i pîri

Olup gam düşküni miñnet esîri (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 4). [olup, -up, -]

□ Olup hem hâste hem üftâde

Kebâb olmuşdı hem sîh-i belâda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 13). [olup, -up, -]

□ Olup bir lahza didâriñla hurrem

Görüm ruhsârıñı cân virdüğim dem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 165). [olup, -up]

□ Bu evlâdır ki 'âklı pîşvâ kıl

Olup peyrev aña terk-i sivâ kıl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 218). [olup, -up]

□ Bu vâdide tenim tâ 'ür **olupdur**

Ta'ıluğ dâmeninden dūr **olupdur** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 53). [olupdur, -up, -dur, -]

□ Hemân-dem terk kıldı **ol** gürüñi

İdüp feryâd tutdı râh-i küñi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 45). [ol,]

□ Her iki türbet üzre **oldı** müyâ

Her iki mezerde **oldı** cebîn-sâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 35). [oldı, -dı]

□ Olur mı yâ Rab **ol** feruñ eğer-dem

Olaydım 'işret-i vaşlıñla hurrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 245). [ol,]

□ Olur mı yâ Rab ol feruñ eğer-dem

Olaydım 'işret-i vaşlıñla hurrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 246). [olaydım, -a, - (y)dım, -]

□ Olup âgyârdan ol bezm hâlî

Keşâkeşden **olaydım** lâ-übâlî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 250). [olaydım, -a, - (y)dım, -]

□ Tutaydım gâh sîbiñ gâh nârîñ

Olaydım behremendi bu bahârîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 262). [olaydım, -a, - (y)dım, -]

□ Gehî bir dem **olaydım** sîb-sâyîñ

Olaydım gâ u geh hem nâr-hâyîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 263). [olaydım, -a, - (y)dım, -]

□ Gehî bir dem olaydım sîb-sâyîñ

Olaydım gâ u geh hem nâr-hâyîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 264). [olaydım, -a, - (y)dım, -]

□ İdüp Zeyd 'âkıbet güftâre âgâz

Senâ-h'ân **oldı** soñıra itdi âvâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 82). [oldı, -dı]

□ İdüp sen dem-be-dem Dâvüdî elhân

Be-sân-ı bülbül **olduğca** gâzel-h'ân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 102). [olduğca, -duğ, -ca, -]

□ Ki ferdâ **olmayam** h'âr u siyeh-rû

Ğarağsa bu kadar besdir yeter bu (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 169). [olmayam, -ma, - (y)am, -]

□ Olup müştâk-ı âb-ı zindegânî

Ki güyâ Hızr'ıñ **olmuş** peyrevânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 124). [olmuş, -muş]

□ Hicâb-ı vaşlıñ **olmuş** ten arada

İrişmez bu ten ile cân murâda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 293). [olmuş, -muş]

□ Anıñ hâlinden **olmuşsun** mı âgâh

Kimiñ 'aşkı ğamından eyliyor âh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 33). [olmuşsun, -muş, -sun, -]

□ Füyûz-ı 'aşkıñ **olsun** câvidânî

Hemîşe müstefiz it 'âşıkânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 85). [olsun, -sun, -]

□ Esîr-i zâr **olup** olmuşdı mañbûs

Hemîşe teng-i dil peyveste me'yûs (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 11). [olup, -up]

□ Töküp hün-âbe çeşminden o meh-veş

Didi benden **olup** peydâ bu âteş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 50). [olup, -up]

□ Olup zikri hemîn Mecnûn u Mecnûn

Dönüp âşüfte bir Mecnûn'a eknûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 91). [olup, -up, -]

□ İşitsün nağmeñi yetsün murâda

Gülü hândân **olup** olsun küşâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 104). [olup, -up, -]

□ Olup dil-şâd Mecnûn-ı fütâde

Revân oldı revân Tûr-ı murâda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 119). [olup, -up]

□ Olup müştâk-ı âb-ı zindegânî

Ki güyâ Hızr'ıñ olmuş peyrevânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 123). [olup, -up]

□ Olup şevkim hevâsı âteş-engîz

Bu nâr-ı şevki kim ben itmîşem tîz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 157). [olup, -up]

□ Diger-gün eyleyüp hâlîñ hayâlîñ

Olupdur ârzümend-i vişâlîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 94). [olupdur, -up, -dur, -]

□ Didi kim bu ne hoş-bûdur ki güyâ

Olupdur nâfe-i müşğîn-büyâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 184). [olupdur, -up, -dur, -]

□ Peleng ü şîr **oluplar** pâsbânı

İderler hıfza ol genc-i revânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 77). [oluplar, -up, -lar, -]

□ Olur geh bir niçe tâze kâşide

Serâyân olsun ol miñnet-reside (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 67). [olur, -ur]

□ 'Acebdır kim hezâr itdükde feryâd

Olur gül goncası hândân u dil-şâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 206). [olur, -ur]

□ Şebân-rûz eyliyor feryâd bülbül

Dirîğâ hem-nişîn-i hâr **olur** gül (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 208). [olur, -ur]

□ Olur mı yâ Rab ol feruñ eğer-dem

Olaydım 'işret-i vaşlıñla hurrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 245). [olur, -ur]

□ Olur elbette aḥvâlî diger-gün

Görende mâh-ı nev bîçâre Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 277). [olur, -ur]

□ Ki dest-i şüy vardı dâmeninde

Olurdi dâ'imâ pîrâmeninde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 18). [olurdi, -ur, -dı]

□ Olursa 'aşk eğer hâlî sivâdan

Geçer 'âşık hevâ-yı mâsivâdan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 301). [olursa, -ur, -sa]

□ Kime Nâkâm yâr **olursa** bu devlet

Aña mekşûf olur sırr-ı ḥaḳîkat (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 303). [olursa, -ur, -sa]

□ Olursun sen de mest-i zevk-i didâr

İdersin dem-be-dem seyr-i ruḥ-ı yār (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 105). [olursun, -ur, -sun]

□ Virir endâze Leylî tâze nâza

Olursun sen ğazel-h'ân tâze tâze (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 112). [olursun, -ur, -sun]

□ Hoş-hâl kim **olmayup** meftûn-ı dünyâ Hemîşe rihlet olmuş müheyyâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 65). [olmayup, -ma, (y)up, -]

□ Olup dil-hastesi derd-i firâkiñ Ciger-hûnı belâ-yı iştîyâkiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 41). [olup, -up, -]

□ Tütüp teb nâ-gehân İbni Selâm'ı

Olup şafra-füzûn telh oldu kâmi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 50). [olup, -up, -]

□ 'Arablarda 'arûs-ı şüy-ı mürde

Olup bir yıl perîşân u füsûrde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 84). [olup, -up, -]

□ Didi hürrem-dil **ol** ey 'âşık-ı zâr Ki daḡı kâlmadı endûh-ı aḡyâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 11). [ol,]

□ Olup **ol** ebr kim hürşide çire Ruḥ-ı maḡşûduñ itmişdi tîre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 15). [ol,]

□ İdüp bād-ı ecel **ol** ebrî nâ-bûd Bulupdur incilâ ruḡsâr-ı maḡşûd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 17). [ol,]

□ Giriftârı olup dâm-ı memâtiñ Sen **ol** bâkî saña virdi hayâtiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 24). [ol,]

□ Hoşâ **ol** 'âşık-ı cân-bâz Nâkâm Ki 'aşk içre idüpdür terk-i ârâm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 57). [ol,]

□ Niçe kim yokdan olmuşdı pedidâr Gene **oldı** hemân ma' dümü'l-âşâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 6). [oldı, -dı]

□ Egerçi bir cihetden oldı hürrem Ki gencinden kenâr **olmuşdı** ezâm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 30). [olmuşdı, -muş, -dı]

□ İdüp dil-h'âhiñ üzre devr-i devrân

Olupdur aḡter-i bahtıñ firûzân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 14). [olupdur, -up, -dur]

□ Teġâfûl eyleme kâmil-'ayâr **ol** Nesîm-i şubḥ-teḡ çâptük-süvâr **ol** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 58). [ol,]

□ Gül-âb-eḡşân olup oldı füsûn-sâz İfâkat buldı **ol** iki ser-eḡrâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 204). [ol,]

□ İdüp bu dürleri iṡâr Mecnûn Kemâl-i vecdden **oldı** diger-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 356). [oldı, -dı]

□ O rûtbe **oldı** germâ-germ bâzâr Ki **oldı** cân bahâ kâlâ-yı didâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 367). [oldı, -dı]

□ Dil-i Leylî'de buldı 'aşk şiddet Dû-bâlâ **oldı** Mecnûn'da muḡabbet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 370). [oldı, -dı]

□ Görüp şahrâda 'akabince sipâhı Cihân-ı 'âşkıñ **oldı** pâdişâhı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 384). [oldı, -dı]

□ Virtüp ol 'âşık-ı zâre beşâret Dem-i vaşl **oldıdığın** kıldı iṡâret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 98). [oldıdığın, -dığ, -ın, -]

□ Olup zevk-i vişâlimden cüdâ sen Firâka **oldıdığın** dem mübtelâ sen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 290). [oldıdığın, -dığ, -ın, -]

□ Gelüp çün hâle buldılar ifâkat Velîkin **oldılar** ser-mest [ü] hayret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 254). [oldılar, -dı, -lar]

□ İdüp yek-digeriñ hüsnuñ temâşâ Dehân-bend **oldılar** taṡvîr-âsâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 262). [oldılar, -dı, -lar]

□ Olim pervâne-i şem'-i cemâlî Kılâm cânımı ḡurbân-ı vişâli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 75). [olım, -im, -]

□ Benem bir lafz kim ma'nâsı sensen Eṡer olmazsa senden **olmazam** ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 312). [olmazam, -maz, -am, -]

□ Benem bir lafz kim ma'nâsı sensen Eṡer **olmazsa** senden olmazam ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 312). [olmazsa, -maz, -sa, -]

□ Serâser maḡv olup âşâr-ı firâkat Firâkı **olmuş** idi 'ayn-ı vuṡlat (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 386). [olmuş, -muş]

□ Gelüp dergâhda **olmuş** cebîn-sâ Aḡup çeşm-i ümîdiñ ḡalkâ-âsâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 141). [olmuş, -muş]

□ O demden kim sen **olmuşsun** şeker-ḡand Leb-i la'liñ beni kılmış zebân-bend (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 317). [olmuşsun, -muş, -sun, -]

□ Bu 'aşk **olsaydı** ger şehvet hevâsı Olurdı mün'akis hem mâ-cerâsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 179). [olsaydı, -sa, -(y)dı, -]

□ Olup dil muṡtarib Zeyd-i yegâne Gelüp âḡir ber-i üftâdegâna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 201). [olup, -up]

□ Gül-âb-eḡşân **olup** oldı füsûn-sâz İfâkat buldı ol iki ser-eḡrâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 203). [olup, -up]

□ Bu hayret buldı pâyân âḡir-i kâr **Olup** Leylî'de bir kuvvet pedidâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 208). [olup, -up]

□ Birûn-ı derde Zeyd-i pāk-dāmân **Olup** ol genc-i pinhâna nigehbân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 214). [olup, -up]

□ Olup yek-digere pîçide cân-tek **Olup** meṡşûk bâ-hem tev-emân-tek (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 241). [olup, -up]

□ İdüp müstaḡbel ü mâziyi fermüş **Olup** her ikisi mebhût u ḡâmûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 256). [olup, -up]

□ Olup zevk-i vişâlimden cüdâ sen Firâka **oldıdığın** dem mübtelâ sen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 289). [olup, -up]

□ Niçün böyle **olup** beste dehâmîñ Vişâlimde tutulmuşdur zebânıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 301). [olup, -up]

□ Bu sırrı 'Andelîb-i ḡülşen-i râz

Beyân itmiş **olup** âvâze-perdâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 350). [olup, -up]

□ Olup 'urza hadeng-i iştiyâka Taḥammül eyleyüp zaḥm-ı firâka (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 19). [olup, -up]

□ Şarâb-ı vaşl eknün idüp nûş **Olupsan** vâle vü mebhût u ḥâmûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 296). [olupsan, -up, -san]

□ Niçün bülbül gibi müyâ **olupsan** Niçün tûfî gibi güyâ **olupsan** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 297). [olupsan, -up, -san]

□ Niçün bülbül gibi müyâ **olupsan** Niçün tûfî gibi güyâ **olupsan** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 298). [olupsan, -up, -san]

□ Olur vaşl-ı gül ile tâze bülbül Güle fermuş kıılır âvâze bülbül (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 279). [olur, -ur]

□ Ben isem dide sensen nûr-ı dide **Olur** bi-nûr olursa kör dide (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 310). [olur, -ur]

□ Benim cismim değil senden eşersiz **Olur** mı sâye-i cism mu'tebersiz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 314). [olur, -ur]

□ Bu 'aşk olsaydı ger şehvet hevâsı **Olurdu** mün'akis hem mâ-cerâsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 180). [olurdu, -ur, -dı]

□ Haber olsa **olurdu** iştibâhı Künün 'ayne'l-yakîn gördün kemâhî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 185). [olurdu, -ur, -dı]

□ Olur meşhûd erbâb-ı kemâle Ki Mecnûn mâlik olmaz **ol** makâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 28). [ol,]

□ Velîkin **olmayup** nefsin gulâmı İdüp metruk bu mezmûm kâmi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 55). [olmayup, -ma, -(y)up, -]

□ Eger **olsaydılar** tâbi' hevâya Yakılmazlardı nîrân-ı cefâya (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 51). [olsaydılar, -sa, -(y)di, -lar, -]

□ Olup âyinesi yek-digeriniñ Liqâsın seyr idüp kendüleriniñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 41). [olup, -up, -]

□ Olup mest-i şarâb-ı cavidânî Atup bir ḥaṭve geçdiler cihâmî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 59). [olup, -up, -]

□ Görürdi yek-digerde Tûr-ı nûruñ Şeğafnâki **olurdu** nûr-ı Tûr'uñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 44). [olurdu, -ur, -dı, -]

□ O meyden kim şarâb-ı gaybdır **ol** Sezâ-yı meclis-i lâ-raybdır **ol** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 11). [ol,]

□ O meyden kim şarâb-ı gaybdır **ol** Sezâ-yı meclis-i lâ-raybdır **ol** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 12). [ol,]

□ İdüp bir beni mest-i mey-i nâb Beni kıl **ol** mey-i nâb ile sır-âb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 18). [ol,]

□ Cihânda kaldığı mehcûr besdir Ğamından **oldığı** rencûr besdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 146). [oldığı, -dıg, -ı, -]

□ Daḥi anda bahâr **olmaz** nümâyân Bahâr itmez o bâgı bir de ḥandân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 37). [olmaz, -maz]

□ Ne dil virmiş ne âzürde-dil **olmuş** Ne zîr-i bârda pâ der-gil **olmuş** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 187). [olmuş, -muş]

□ Ne dil virmiş ne âzürde-dil **olmuş** Ne zîr-i bârda pâ der-gil **olmuş** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 188). [olmuş, -muş]

□ Gidüp bülbül gülî şolmuşdı bağın Zağânlar bülbülü **olmuşdu** bağın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 14). [olmuşdu, -muş, -dı]

□ Olup şâh-ı gül üzre cilve-ger ḥâr Şabâ **olmuşdu** dem-serd ü dil-âzâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 16). [olmuşdu, -muş, -dı]

□ Hümâyûn-ı çetr-i sebzi şâh-ı tâkin Düşüp fersüdesi **olmuşdu** ḥâkin (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 20). [olmuşdu, -muş, -dı]

□ Ḥazânı **olsa** dehr-i gûlsitanın Bahârı hem olur bir daḥi anın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 33). [olsa, -sa]

□ Olup vâkıf cefâsından ḥazânın Perişân oldığından gûlsitanın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 5). [olup, -up]

□ Ki bir dem kim ḥazân-ı âfet-âmiz **Olup** mülk-i çemende âteş-engiz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 10). [olup, -up]

□ Olup şâh-ı gül üzre cilve-ger ḥâr Şabâ olmuşdu dem-serd ü dil-âzâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 15). [olup, -up, -]

□ Olup Mecnûn'dan mehcûr Leylî Elemden oldı hem rencûr Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 29). [olup, -up]

□ Velî efğânîña bağ-ı zindegânî **Olup** efsürde buldukda ḥazânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 36). [olup, -up]

□ Olup ma'nâsı zâhir bu beyânın Vezân oldı hevâsı bu ḥazânın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 39). [olup, -up]

□ Hilâl-âsâ **olup** bedr-i münîri Ḥalâle döndi serv-i dil-pezirî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 45). [olup, -up]

□ Olup bâline âhir ser-nihâde Teni oldı firâşe üftâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 69). [olup, -up]

□ Olup Mecnûn benim meftûnum ol dem O demden 'aşıkam Mecnûn'a ben hem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 99). [olup, -up]

□ Olup sâbit-kadem resm-i vefâda Yakıldı şem'-tek leyl-i belâda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 129). [olup, -up]

□ Olup meşğûl-i 'aşkıñla hemâre Seniñ 'aşkıñdan oldı bağı yâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 133). [olup, -up]

□ Olup bezm-i vahdetde hem-âgûş İdelüm câm-ı nâb-ı vuşlatı nûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 151). [olup, -up]

□ Olup pîr ü cûvân mâtemgûzarî Ser-â-ser 'âlem oldı sügvârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 219). [olup, -up]

□ Bulup şöhet **olup** âgâh-ı 'âlem

Mezârı oldu hâcetgâh-ı ‘âlem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 223). [olup, -up]

□ Kılup efsûs idüp takîre âgâz
Bu tarz ile **oluplar** nevha-perdâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 8). [oluplar, -up, -lar, -]

□ Seniñ adın **olup** vird-i zebânı
Teninden ‘aşkıñ ile çıkdı cânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 141). [olupr, -up, -]

□ Hızânı olsa dehr-i gülsitânın
Bahârı hem **olur** bir dağı anın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 34). [olur, -ur]

□ Ki bunda yok dağı tezvîr-i âgâr
Olur bunda hemânâ yâr-bâ-yâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 150). [olur, -ur]

□ Feyz-i ‘aşkıñdan Nâkâm âhir
Olur esrâra ‘aşkılar mezâhir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 226). [olur, -ur]

□ Olursa te’essür eger sinesi çak
Bağursa dikkat ile çeşm-i idrâk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 181). [olursa, -ur, -sa, -]

□ Fütâde-sîret **ol** dervîş-vâr **ol**
Bed ü nîk-i cihânla hoş-medâr **ol** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 229). [ol,]

□ Fütâde-sîret **ol** dervîş-vâr **ol**
Bed ü nîk-i cihânla hoş-medâr **ol** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 230). [ol,]

□ Fezâ-yı ‘aşkı seyr it bî-süvâr **ol**
Velî Mecnûn-şîfat dîvâne-vâr **ol** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 326). [ol,]

□ Münâ-yı ‘aşkıda kurbân **olanlar**
Virûp cân vâsıl-ı cânân **olanlar** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 2). [olanlar, -an, -lar]

□ Hemân üftâdesin kıldı der-âgûş
Mü’ebbed **oldılar** ser-mest ü hâmüş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 272). [oldılar, -dı, -lar]

□ Olup dünyâda bir ‘ahd üzre pâ-yâb
Beğâda **oldılar** yek-mehd ü hem-h’âb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 276). [oldılar, -dı, -lar]

□ Fîgân kim **oldmadım** nâ’il murâda
Fezâ-yı derdde oldum fütâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 111). [oldmadım, -ma, -dım, -]

□ Ki ey çarh-ı sitem-pîşe nedir bu
Niçün **olduñ** zebûn-keş ey cefâ-cû (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 58). [olduñ, -duñ]

□ Niçün bu düzağı kıldıñ pedîdâr
Bu güne başıma **olduñ** şerer-bâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 60). [olduñ, -duñ]

□ Niçün terk eyler **olduñ** âşiyânın
Bu hâk-i tîrede kıldıñ mekânın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 163). [olduñ, -duñ, -]

□ Saña n’etmiş gene baht-ı siyâhın
Ki **olmuş** böyle âteşnâk âhın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 34). [olmuş, -muş]

□ Naşîbi derd **olup** bu hâkdândan
Gam-ı ‘aşk ile hem gitdi cihândan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 49). [olup, -up]

□ Açup çeşmîn **olup** nâlân dübâra
Hîtâb itdi sipîhr-i kîne-kâra (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 55). [olup, -up]

□ Bu hâl ile **olup** maşşûd u meyli

Tavâf-ı türbe-i cân-bağş-ı Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 73). [olup, -up]

□ Serâsîme **olup** kıldı ‘azîmet
Ki Leylî türbesin itsün ziyâret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 75). [olup, -up]

□ Olup Zeyd-i vefâ-cû hem-‘inânı
Sibâ’ u vahşiyân hem peyrevânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 79). [olup, -up]

□ Olup heşt-behişt içre hîrâmân
İdüp ruhsâr-ı tâbânın nümâyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 159). [olup, -up]

□ Olup ‘aşk içre hem-peyvend-i Mecnûn
Sivâyı terk kıl mânend-i Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 235). [olup, -up]

□ Bu hâl üzre geçüp bir niçe eyyâm
Perâkende **olup** gitdi ded ü dâm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 250). [olup, -up]

□ Olup nâz ile râhat tâ kıyâmet
Rehâ-yâb oldılar gamdan selâmet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 273). [olup, -up]

□ Olup dünyâda bir ‘ahd üzre pâ-yâb
Beğâda oldılar yek-mehd ü hem-h’âb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 275). [olup, -up]

□ Olup Zeyd anda peyveste mücâvir
Vefâsın eyledi ‘âlemde zâhir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 287). [olup, -up]

□ Sipîhrîñ devri dîger-gün **olupdur**
Direfş-i tâlî ‘in vârun **olupdur** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 39). [olupdur, -up, -dur]

□ Sipîhrîñ devri dîger-gün **olupdur**
Direfş-i tâlî ‘in vârun **olupdur** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 40). [olupdur, -up, -dur]

□ Olupdur mürde merg irmezden aqdem
İdüpdür gönlünü vâreste-i gam (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 221). [olupdur, -up, -dur]

□ Ki bunda cîlve-gerdir luğf-ı Rahmân
Olur her dem füzûn ihsân-be-ihsân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 206). [olur, -ur]

□ Ne dem kim gelse rencûr bî-tâb
Olur fi’l-hâl rencinden rehâ-yâb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 284). [olur, -ur]

□ Anın büyüyle her dem cân bulurdum
Bulup cân hurrem ü hândan **olurdum** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 124). [olurdum, -ur, -dum]

□ Oluplar kâdrdânı **ol** gürûhuñ
İdüpler dem-be-dem efzûn şükûhuñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 75). [ol,]

□ Karîñ olduğda ‘ömrüm erba’îne
Diger-gün **oldı** ahvâl-i karîne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 94). [oldı, -dı, -]

□ Siyeh-kâr **oldığımdan** şerm-sârem
Velî gufrânına ümmîd-vârem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 175). [oldığımdan, -dığ, -ım, -dan, -]

□ Karîñ **olduğda** ‘ömrüm erba’îne
Diger-gün **oldı** ahvâl-i karîne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 93). [olduğda, -duğ, -da, -]

□ İlâhî **olmasun** bir kes mükedder
Olup evvel tevân-ger soñra muştâr (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 111). [olmasun, -ma, -sun]

□ Ki insân kâbil-i sehv ü haţâdır
Haţâ-kâr **olmayan** ancak Hudâ'dır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 152). [olmayan, -ma, -(y)an, -]

□ Kime kim **olmuş** olsaydım gâzel-h'ân
Olurdu eyleyüp nefret gürizân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 51). [olmuş, -muş]
□ Cehâlet mülkine **olmuşdu** vâlî
Pes-i Kafkas'da kâyin ahâlî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 69). [olmuşdu, -muş, -dı, -]

□ Kime kim olmuş **olsaydım** gâzel-h'ân
Olurdu eyleyüp nefret gürizân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 51). [olsaydım, -sa, -(y)dım, -]

□ İlâhî olmasun bir kes mükedder
Olup evvel tevân-ger sonra muţtar (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 112). [olup, -up, -]

□ Olup tahrîrden âsûde hâmem
Bulup encâm hatm olduĸda nâmem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 153). [olup, -up, -]

□ Olup bâzîçeye meşĸül Nâkâm
'Abeş şubh-ı hayâtın ile şâm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 159). [olup, -up, -]

□ Bu fevciñ ekşeriniñ ferr-i câhı
Olupdur mazhar-ı elţâf-ı şâhî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 86). [olupdur, -up, -dur, -]

□ Oluplar kârdânî ol gürühuñ
İdüpler dem-be-dem efzûn şükûhuñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 75). [oluplar, -up, -lar, -]

□ Oluplar nazm-gûlar lâ-übâlî
Diger-gün fikrden hâlî hayâlî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 79). [oluplar, -up, -lar, -]

□ Kime itseydim izhâr-ı feşâhat
Olurdu âferini ta'n u töhmet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 50). [olurdu, -ur, -dı]

□ Güzer kılduĸda bu kâh-ı berîne
Mürür itmiş **olursa** biñ karîne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 16). [olursa, -ur, -sa, -]

□ Olursa bunda ger bir sehv ü noĸşân
Anı ıslâh idüp eyerler ihsân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 149). [olursa, -ur, -sa, -]

ol: " O " 3. teklik kişi zamiri.

□ Ol iki servler âzâde iken
Bulup yek-digeriñ dil-dâde iken (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 19). [ol,]
□ Felek gösterdi bu lu'b-ı nihânı
Cüdâ kıldı **ol** iki mihrbânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 22). [ol,]

□ Budur **ol** çarh-ı bed-fercâm Nakâm
Ki hâle itmemiş 'uşşâkı bâ-kâm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 23). [ol,]

□ Aña **ol** gün giçüp tîre şeb-âsâ
Ne encüm cilveger ne mâh peydâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 13). [ol,]

□ Görüp yek-digeriñ **ol** iki hem-dem
Kılurdu süz-ı 'aşkı sâz bâ-hem (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 21). [ol,]

□ Sürüldi Qays cebren **ol** mekândan
Olundu men' Leylî daĸı andan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 27). [ol,]

□ Ne yerden kim geçürdi **ol** diger-gün
Diyorlardı ki koyma gitdi Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 39). [ol,]

□ Ol kûhuñ olmuş idi Necd nâmı
İrişmişdi sipihre ihtişâmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 13). [ol,]

□ Giderdi her gice **ol** kühsâre
Teveccüh eyliyordı kûy-ı yâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 23). [ol,]

□ Benim göñlümdür **ol** zülf içre pinhân
Şaĸın gisûlarıñ kılma perişân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 33). [ol,]

□ Olup âvîhte **ol** târ-ı müdan
Olup müşĸin-nefes **ol** müşĸ-büdan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 35). [ol,]

□ Olup âvîhte **ol** târ-ı müdan
Olup müşĸin-nefes **ol** müşĸ-büdan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 36). [ol,]

□ Sen **ol** hurrem-dil ey cânân-ı Mecnûn
Fedâ-yı kûyuñ olsun cân-ı Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 55). [ol,]

□ Eb-i Mecnûn idi 'Âmir'de **ol** dem
Emîr-i muhterem mîr-i mu'azzâm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 3). [ol,]

□ Belîĸâne kılup takrîre âĸâz
Açup leb didi **ol** mîr-i ser-efrâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 34). [ol,]

□ Eb-i Leylâ'ya **ol** dem kıldı izhâr
Ki Leylî'den içün geldim talebkâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 37). [ol,]

□ Ferâmüş eyle **ol** nâ-mihrbânı
Ki yokdur anda ehliyyet nişânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 63). [ol,]

□ Pesendiñ olsa ĸansı mâh-peyker
Seniñle olsun **ol** meh-pâre hem-ser (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 68). [ol,]

□ Anıñ mihr ü vefâsından ĸaber-dâr
Olur **ol** kim anıñ 'aşkıyladı zâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 100). [ol,]

□ O büt kim eyleyüp her dem sitâyiş
Bulurdum **ol** ĸadehden kim küşâyış (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 38). [ol,]

□ Gelüp geşt eyleyüp **ol** gûlsitânda
İĸâmetĸahını kılmışdı anda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 49). [ol,]

□ Görüp yek-digeriñ Mecnûn Leylâ
Muĸâbil oldılar **ol** iki şeydâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 52). [ol,]

□ Ne yerde bir ziyâretĸeh bulurdu
O ân **ol** buĸ'ada ĸâzır olurdu (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 14). [ol,]

□ Bulup vahşetde **ol** dil-hûmî âĸîr
Getirdi Ka'be'ye Mecnûn'ı âĸîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 25). [ol,]

□ Teĸâfûl itme bu beyt-i Hudâ'dır
Dil-âĸeh **ol** ki cây-ı ilticâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 32). [ol,]

□ Tutup **ol** ĸalka-i ümmîdi muĸkem
Aña rû-mâl olup bûs eyledi hem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 41). [ol,]

☐ Gidüp **ol** kavmden bir niçe gammâz
 Olup hem-dest ü hem-rây u hem-âvâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 17). [ol,]
☐ Gerek kanîñ töküp nâ-çâr anîñ
 Daşın la 'lîn idelüm **ol** âsitânîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 38). [ol,]
☐ Gezüp şahrâda Mecnûn dostânı
 Tefâkkuğ kıldılar **ol** bî-nişânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 52). [ol,]
☐ Hemîn bir âh idi **ol** mâha mahrem
 Yok idi sâyesinden gayrı hem-dem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 65). [ol,]
☐ Olup âşüfesi **ol** bî-karârîñ
 Tefâhhuş eyledi ahvâl-i zârîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 67). [ol,]
☐ Anı **ol** hâl ile terk itdi nâ-çâr
 Revân oldı dilinde derd ü efkâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 73). [ol,]
☐ Bilüp keyfiyyeti **ol** merd-i hüşyâr
 Serâpâ hâlden oldı haber-dâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 93). [ol,]
☐ Ararken sü-be-sü Mecnûn-ı zârı
 Bulup bir küşede **ol** bî-karârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 104). [ol,]
☐ Teferrüc eyleyüp Mecnûn-ı zâre
 Yakup çeşm-i keremle **ol** figâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 120). [ol,]
☐ O mahbubıñ gâmından eyle feryâd
 Ki bir kez **ol** dañi kılson seni yâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 186). [ol,]
☐ Hem-âvâz olma 'ayşî-sahtlarla
 Enîs **ol** dâ'imâ hoş-bahtlarla (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 192). [ol,]
☐ İdüp Mecnûn-ı güş **ol** pîr-i dâñâ
 Diger-gün itdi güftârîñ hemânâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 261). [ol,]
☐ Sañadır muntazır **ol** serv-i dil-bend
 Seniñ dîdarîñadır ârzümend (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 265). [ol,]
☐ İderdi cüst-cü Mecnûn-ı zârı
 Ki görsün belki **ol** âşüb-kârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 22). [ol,]
☐ Bulup şahrâda Mecnûn-ı ğarîbî
 Okurdi anda **ol** şî'r-i 'acîbî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 76). [ol,]
☐ Bu takrîb ile **ol** iki yegâne
 Olurdi yek-digerle hem-terâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 81). [ol,]
☐ Felekle bu cidâliñ nâ-revâdır
 Ki **ol** dañi seniñ-teğ bî-nevâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 72). [ol,]
☐ Huşul-i kâmiñ it Hâk'dan temennâ
 Ki **oldur** Hâlîk u Hayy u tevânâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 92). [oldur, -dur]
☐ Görüp bir 'ayb-cü **ol** mâhî nâ-geh
 Cemâliñ seyr kıldı didi ey meh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 21). [ol,]
☐ Tıttupdur şöret-i hüsnüñ cihânı
 Velî yok sende **ol** hüsnüñ nişânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 26). [ol,]
☐ Olup **ol** 'ayb-cü ğ'âr u perîşân
 Mükâfâtıñ bulup gitdi peşimân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 55). [ol,]
☐ İderdi dâğıñı izhâr-ı lâle

Koyurdi merhem **ol** dâğ üzre jâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 18). [ol,]
☐ Hâta itdüm ki **ol** mahbûb-ı yektâ
 Degildi mâ'il-i seyr ü temâşâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 63). [ol,]
☐ Terhhum eyle bir dem **ol** figâre
 Anı yakma şerâr-ı intizâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 179). [ol,]
☐ Biri **ol** mâh-veşlerden nihânî
 İdermiş seyr Leylâ-yı zamânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 233). [ol,]
☐ İrişdi menzile âşüfte-ahvâl
 Nühüfte tutmayup **ol** sırrı fi'l-hâl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 250). [ol,]
☐ Ğam-ı hasretten **ol** mâh-ı dühüfte
 İderdi nâle büse-i nühüfte (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 285). [ol,]
☐ İdüp **ol** mâh-ı rüşen seyr-i gülşen
 Cemâli gülşeni itmişdi rüşen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 7). [ol,]
☐ Takup tavk-ı güher **ol** mâh-peyker
 Olur âşüdegânında o gevher (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 77). [ol,]
☐ O meyden virme kim 'akla ziyândır
 O meyden vir kim **ol** ruh-ı revândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 6). [ol,]
☐ O meyden virme kim aşı-ı hâtağır
 O meyden vir kim **ol** dâniş-fezâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 8). [ol,]
☐ Görünce kühda bir ğâr dil-gîr
 İdüp **ol** ğârdan ümmîd naçcîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 38). [ol,]
☐ İdüp **ol** bî-nevânîñ vaşf-ı hâlîñ
 Kılup takrîr âşâr-ı melâlîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 55). [ol,]
☐ Vezân olsa şabâ ger **ol** tarafdân
 Şabâya söylüyor eş'âr-ı rüşen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 67). [ol,]
☐ Ki şâyed nüş idüp bir câm nüşîn
 Bula **ol** câmdan fi'l-cümle temkîn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 82). [ol,]
☐ Faķat bir câm ider nüş **ol** hünermend
 O da bâ-yâd-ı Leylâ-yı şeker-ğand (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 85). [ol,]
☐ Saña yâr eylerem **ol** nâzenîni
 Saña yâr eylerem **ol** meh-cebîni (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 125). [ol,]
☐ Saña yâr eylerem **ol** nâzenîni
 Saña yâr eylerem **ol** meh-cebîni (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 126). [ol,]
☐ Ki **ol** meh-veş benimle yâr olsun
 O gül-çihre baña dil-dâr olsun (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 135). [ol,]
☐ Cününü terk kıl ferzâne-vâr **ol**
 Meşâf-ı 'aşkda merdâne-vâr **ol** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 169). [ol,]
☐ Cününü terk kıl ferzâne-vâr **ol**
 Meşâf-ı 'aşkda merdâne-vâr **ol** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 170). [ol,]
☐ Felek 'uşşâka mîhr eylerse Nâkâm
 İder tezervine **ol** mîhrini dâm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 202). [ol,]
☐ Baña peymân virüp kıldıñ beni şâd
 Künün itmezsen **ol** peymânı der-yâd (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 12). [ol,]
 □ Kılup ârâste Leylî'yi fi'l-hâl
 İdûn bu cânibe **ol** mâhî irsâl (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 42). [ol,]
 □ Nevâzişler idüp ben hem o servi
 O âfetkârî **ol** ra'nâ tezervi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
 Mesnevi 18, Mısra 44). [ol,]
 □ Ğaraž **ol** kâşid-i sencide-güftâr
 Mağâl-i dil-keş ile âhîr-i kâr (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 99). [ol,]
 □ Hemân **ol** cem'den bir merd-i kem-hüş
 İdüp Mecnûn-ı zârîñ nâlesin güş (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 145). [ol,]
 □ Revân **ol** cânibe gitti şitâbân
 Gidüp gördi ki Mecnûn perîşân (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 147). [ol,]
 □ Seni yâd itmeyüp **ol** türresi ham
 Gidür maħmilde şüyî birle ħurrem (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 159). [ol,]
 □ Baña yoksa seniñ ger i'timâdîñ
 Odur gör maħmili **ol** ħûr-zâdîñ (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 172). [ol,]
 □ Seniñ 'aşkıñdanum **ol** rûtbe ħayrân
 Ki bilmem niçedür aħvâl-i devrân (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 235). [ol,]
 □ Benem **ol** 'âşık-ı endüh-ı pîşe
 Ki ğamla hoş geçür ħâlim hîşe (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 243). [ol,]
 □ Kalup Mecnûn hemân bî-ĥ'îş ü nâlân
 İmârî geçdi **ol** yerden şitâbân (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 304). [ol,]
 □ Zamân-ı rihletim olmuş yakînim
 Gel ey cân peder **ol** câ-nişînim (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 106). [ol,]
 □ İştîsem de eger şavt-ı makâlî
 Nedirse bilmem **ol** kavliñ me'âlî (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 134). [ol,]
 □ Bu yolda olmuş **ol** rûtbe püyân
 Ki bulmaz 'avdetim bir daħî imkân (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 151). [ol,]
 □ Beni teklîf idersen ħânümâna
 Niçe 'azm eyleyem ben **ol** mekâna (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 154). [ol,]
 □ Ki yokdur yâr-i dil-cû **ol** mekânda
 Kim ile ben buldum ârâm anda (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 155). [ol,]
 □ Vefâtumda diyürsen **ol** 'ezâ-dâr
 Qabûl eylerdim olsaydım sezâ-vâr (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 159). [ol,]
 □ Tehî-dil **ol** Mesîĥâ-veş cihândan
 Semâya kıl güzîr bu ĥâkdândan (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 237). [ol,]
 □ Ümîdîñ kesdi çün Zeyd **ol** melekden
 Geçürdi nâle vü zârîñ felekden (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 57). [ol,]
 □ Ben **ol** ferzâneym kim dîv-bendem
 Ne in ki dîv-bendinde nijendem (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 141). [ol,]
 □ Ki **ol** gice olup eflâk rûşen
 Kevâkib intizâmile müzeyyen (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 5). [ol,]
 □ Ruĥ-ı Leylî ki **ol** nûra sebebdîr
 Dil-i zârum anıñçün der-talebdîr (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 57). [ol,]

□ Niçedir zîstî **ol** ħûr-ı 'aynîñ
 Kime kılmuş ĥamâ'il zûlf-i çîniñ (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 93). [ol,]
 □ Hemân maħbûb kim Leylî'ydî eknûn
 Seniñ 'aşkıñdadır **ol** daħî Mecnûn (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 102). [ol,]
 □ Bu derd ile bu miñnetle hemâre
 Beyâbân-gerd olup **ol** baħtı ħare (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 156). [ol,]
 □ Bu gün **ol** mehveşe gıtdim selâma
 Götürdüm nâmesin hem işite nâme (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 177). [ol,]
 □ Ben **ol** genc-i nihâne pâsbânem
 Ta'addâdan cefâdan der-amânem (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 223). [ol,]
 □ Gehî bûs itdi **ol** mektûbî ħurrem
 Gehî bûs itdi Zeyd çeşmini hem (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 275). [ol,]
 □ Meges gezse yüzünde lâ-übâlî
 Bañadır **ol** meges kerkes mişâlî (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 360). [ol,]
 □ Nesîm ile kılup bir bûy-ı ihdâ
 Beni **ol** bûyûñ ile eyle ihyâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
 Mesnevi 27, Mısra 378). [ol,]
 □ Selâmet **ol** hemîşe şâdmân **ol**
 Cihân olduĥca **ol** da kâm-rân **ol** (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 411). [ol,]
 □ Selâmet **ol** hemîşe şâdmân **ol**
 Cihân olduĥca **ol** da kâm-rân **ol** (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 412). [ol,]
 □ Ğam-ı Mecnûn ile **ol** pîr-i dil-ĥûn
 Gezüp şahrâları ĥâmûn be-ĥâmûn (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 15). [ol,]
 □ Tenim **ol** pâyede olmuş füsürde
 Ki olmuş ĥ'âhişim nîrûsî mürde (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 79). [ol,]
 □ Selîm itdi yakın kim **ol** kirâmı
 Giyâha degşürtüp cümle ta'âmı (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 97). [ol,]
 □ Didi ĥâlî nedir **ol** bî-nevânîñ
 Enîsi kimdir **ol** baħtı ħaranîñ (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 117). [ol,]
 □ Didi ĥâlî nedir **ol** bî-nevânîñ
 Enîsi kimdir **ol** baħtı ħaranîñ (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 118). [ol,]
 □ Zebûndur mı o murĥ-ı per-şıksete
 Diger-gündür mı **ol** bî-çâre ĥaste (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 120). [ol,]
 □ Ki **ol** her dem ider kûh üzre şîven
 Velî çâĥ içreyim feryâd-zen ben (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 55). [ol,]
 □ Götür **ol** 'âşık-ı bî-ĥânümânı
 İĥâmetĥâĥıñ eyle ĥülsitânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
 Mesnevi 30, Mısra 59). [ol,]
 □ Olur geh bir niçe tâze kâşide
 Serâyân olsun **ol** miñnet-reside (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 68). [ol,]
 □ Peleng ü şîr oluplar pâsbânı
 İderler ĥıfza **ol** genc-i revânı (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 78). [ol,]
 □ Maĥâm-ı vuşlatîñ **ol** mâĥ-ı enver
 İdüp bir tarafa ĥüşende muĥarrer (Mecnûn u Leylî
 (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 95). [ol,]
 □ Virüp **ol** râĥ-ı reyĥân sen idüp nûş

Sen eylersin terennüm **ol** ider güş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 109). [ol,]

□ Virüp **ol** rāh-ı reyhân sen idüp nüş
Sen eylersin terennüm **ol** ider güş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 110). [ol,]

□ Ki **ol** bir bāğ idi Firdevs-āsā
Hevāsı dil-keş şahmı dil-ārā (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 131). [ol,]

□ İştıdı nu peyāmı **ol** perī-zād
Perī-vār eyledi pervāz dil-şād (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 149). [ol,]

□ Künün **ol** ‘āşık olsun nağme-perdāz
Sür üdıyla beni kılsun ser-efrāz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 171). [ol,]

□ Toğunmuşdur bu bû **ol** tār-ı müya
Fedā olsun dil ü cānım bu bûya (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 189). [ol,]

□ İdüp **ol** ‘āşıkı Zeyd āzmāyış
Bu mazmûn virdi güftāre küşāyış (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 191). [ol,]

□ Olup ağıyardan **ol** bezm hālī
Keşākeşden olaydım lā-übālī (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 249). [ol,]

□ Bāñā bir böyle rüz-ı behcet-efrūz
Naşīb it yā Rab **ol** meh-veşle yek-cā (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 274). [ol,]

□ Hoşā **ol** kim irüp hadd-i kemāle
Hicābatı geçüp irmiş vişāle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 43). [ol,]

□ Getür **ol** derdmend-i nā-tevānı
Vişalim h’ânına mihmān kıl anı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 67). [ol,]

□ Görüm dīdārını **ol** rûh-ı pākīn
Bilüm hāl-i hārāb u derdnākīn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 73). [ol,]

□ Virüp **ol** ‘āşık-ı zāre beşāret
Dem-i vaşl oldıdın kıldı işāret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 97). [ol,]

□ Olan keyfiyeti **ol** pāk-zāde
Mufaşşal eyledi bir bir ifāde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 101). [ol,]

□ Görüp yek-dīgeriñ **ol** iki ‘āşık
Nümāyān oldı esrār-ı hākāyık (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 151). [ol,]

□ Girüp bir posta **ol** iki bādām
Hem-āğüş oldılar buldılar ārām (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 155). [ol,]

□ Sibā’ u vahşiyān çekdi hışārı
Hırāset eyledi **ol** iki yāri (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 162). [ol,]

□ Temāşā kılmağa **ol** iki zārı
Cesāret eylediler ıztırārī (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 171). [ol,]

□ Birün-ı derde Zeyd-i pāk-dāmān
Olup **ol** genc-i pinhāna nıgehbān (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 214). [ol,]

□ Dağı bir kimse itmezdi cesāret
Ki **ol** etrāfından yetsün nezāret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 222). [ol,]

□ Şarıldı boynuna **ol** pāk-zādīn
Kenār-ı būsēniñ açdı mezādīn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 235). [ol,]

□ Bu güne gerçi **ol** iki dil-efrūz
Be-hem pīçide kaldılar şebān-rüz (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 245). [ol,]

□ Peyāpey eyledi **ol** bādeden nüş
Olup dil-germ sevdā eyledi cüş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 373). [ol,]

□ Getür sākī şarāb-ı la ‘l-günı
Ki **oldur** şeb-revānān reh-nümünü (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 2). [oldur, -dur, -]

□ O meyden vir kim **oldur** bāde-i pāk
Şafā-bağş-ı dil-i erbāb-ı idrāk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 13). [oldur, -dur, -]

□ Velī Mecnûn degildir **ol** bigāne
Odur ‘ākıl-ter-i ehl-i zamāne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 91). [ol,]

□ Selām benden **ol** efsürde hāle
Uşanma bast vir bir dem makāle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 125). [ol,]

□ Bu hāk **ol** hāk-i efsünkārdır kim
Bu hāk **ol** hāk-i ādem-h’ārdır kim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 179). [ol,]

□ Bu hāk **ol** hāk-i efsünkārdır kim
Bu hāk **ol** hāk-i ādem-h’ārdır kim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 180). [ol,]

□ Hoşā **ol** kim bu dehr-i bā-cefāya
Bu şevher-keş-i ‘arūs-ı bī-vefāya (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 185). [ol,]

□ O rütbe tökdı hūn-ālūde yaşın
Ki itdi la ‘l-gün **ol** türbe daşın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 104). [ol,]

□ Hemūn bir taze açmış gonca buldum
Hemān **ol** goncaya āşūfte oldum (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 122). [ol,]

□ Hezārydım hemān **ol** goncanıñ ben
İderdim gülşen-i ‘āşkında şiven (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 125). [ol,]

□ Bulup āfet o bī-mānend gonca
Füsürde oldı **ol** nev-hānd gonca (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 130). [ol,]

□ Benim **ol** goncamı aldı sitemle
Kebāb itdi dilim nār-ı elemle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 131). [ol,]

□ Gözünden tökdı bir gayetde hūn-āb
Ki **ol** buķ’a ser-ā-pā oldı sīr-āb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 190). [ol,]

□ Fütāde-sīret **ol** dervīş-vār **ol**
Bed ü nīk-i cihānla hoş-medār **ol** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 229). [ol,]

□ Sibā’ u vahşle bir niçe müddet
İdüp **ol** türbe-i pākī hırāset (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 244). [ol,]

□ Vefātūñ bilmeyüp **ol** pādīşāhūñ
İderlerdi hırāset bārgāhūñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 245). [ol,]

□ Tehī bir kimse gitmez **ol** mekāndan
Gider ancak bulup maķşūduñ andan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 285). [ol,]

□ Şebān-rüz olmadı **ol** buķ’adan dūr
Hemān genc-i nihāna oldı gencūr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 289). [ol,]

□ Bedānsān **ol** iki ferhunde-fālīñ
Ser-ā-pā mā-cerāsın şerh-i hālīñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 295). [ol,]

□ Ol iki hem-dem-i yār u muvāfık
O iki ‘āşık-ı yek-rüy u şādık (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 299). [ol,]

ol-: "Ol-" yardımcı fiili.

- Olup Leyli daği Kays'ın esîri
Anıñ Kaş olmuş idi dil-pezi (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 53). [olup, -up]
- Sen ol hürrem-dil ey cânân-ı Mecnûn
Fedâ-yı küyüñ **olsun** cân-ı Mecnûn (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 56). [olsun, -sun]
- Yakup cân u teniñ nâr-ı belâda
Olupdur hasretiñden üftâde (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 44). [olupdur, -up, -dur]
- Didi sen tek baña **olmazdı** peyvend
Eger ferzendiñ olsaydı hıredmend (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 49). [olmazdı, -maz, -dı]
- Gerekdür böyle **olsun** mest Nâkâm
İden bezm-i belâda nûş bir câm (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 113). [olsun, -sun]
- Eger her nâzenin olsaydı Leylâ
Olurdu cümle hem Mecnûn-ı şeydâ (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 82). [olurdu, -ur, -dı]
- Nigâra **olmayanlar** 'aşık-ı yâr
Olur mı hâl-i 'aşıkdan haber-dâr (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 57). [olmayanlar, -ma, -y, -an, -lar]
- Yüzine **oldılar** âb-ı gül-efşân
İfâkat buldı ammâ bir de giryân (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 81). [oldılar, -dı, -lar]
- Seni ben beslemişdim ey siyeh-kâr
Hemîn **olmak** için kurbân-ı didâr (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 112). [olmak, -mak]
- Meger ma'sûklarda resmdir bu
Ki **olsunlar** gerek da'im cefâ-cû (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 38). [olsunlar, -sun, -lar]
- Ben **olsam** da belâdan mû-mişâli
Aña bir mû kadar virme zevâli (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 55). [olsam, -sa, -m]
- İdince nâm-ı 'aşkı gûş Mecnûn
İdüp girye **olup** der-cûş Mecnûn (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 38). [olup, --up]
- Naşibi herkesin **olduğda** kısmet
Benim de kısmetim olmuş bu miñnet (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 227). [olduğda, -duğ, -da]
- Yeter bir mürde nâlân **olma** daği
Hadîd-i serd-kübân **olma** daği (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 181). [olma, --ma, -]
- Yeter bir mürde nâlân **olma** daği
Hadîd-i serd-kübân **olma** daği (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 182). [olma, --ma, -]
- Müferrehdir gülistân-ı cüvânı
Hezâr-bağş **olursa** nağme-h'ânı (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 48). [olursa, -ur, -sa]
- Sa'âdetle **olur** bu emr-i dil-h'âh
Bu hem çok dir çekmez inşallâh (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 75). [olur, -ur]
- Ne Mecnûn'suz tarab-perdâz **olurdu**
Ne bezm-i 'ayş bir dem-sâz **olurdu** (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 197). [olurdu, -ur, -dı]
- Nihâde eylerem pîş-i kilâba
Eger müstevcib **olsam** da 'azâba (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 104). [olsam, -sa, -m]
- Ki dil-beste **olan** dil-şâd olmaz
Kuyûd-ı derdden âzâd olmaz (Mecnûn u Leyli

- (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 159). [olan, -an]
- Revân-ı zencîriñ itdi pâre pâre
Revâne **oldı** gitdi kühsâre (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 156). [oldı, -dı]
- Gel ey gîsûları zencîr-i sevdâ
Ki zencîr içre **oldum** derd-fersâ (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 82). [oldum, -dum]
- Ne hâşıl olsa gayre itme kısmet
Seniñ **olsun** temâmî bî-şerâket (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 46). [olsun, -sun]
- Der-i genc-i 'atâsın açdı dâmâd
Şeker-rîz **oldı** güher saçdı dâmâd (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 308). [oldı, -dı]
- Talebkâr-ı kenâr u büs **oldı**
Taleb ma'kûs olup me'yûs **oldı** (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 317). [oldı, -dı]
- O rütbe itdi âh-ı 'aşıkâne
Ki **oldı** 'aşkı meşhûr-ı zamâne (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 376). [oldı, -dı]
- Ben **oldum** bâğ-ı hüsnüñ bâğbânı
Ben itdüm anda bülbül tek figânı (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 201). [oldum, -dum]
- Seniñ 'aşkıñ birün **olmaz** dilimden
Giyâh-ı 'aşk olur rûste gilimden (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 289). [olmaz, -maz]
- Saña benden vişâl **olmaz** müyesser
Ümîdiñ nağli **olmaz** bâr-âver (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 330). [olmaz, -maz]
- Görüp bu hâleti olma mükedder
Dime kim Leyli **olmuş** yâr-i dîger (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 292). [olmuş, -muş]
- Gerek fersûde-i derd **olsun** 'aşık
Hemîşe derd-perverd olsun 'aşık (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 379). [olsun, -sun]
- İdüp terk diyâr-ı mâm u bâbı
Gidür kim şüyuñ **olsun** kâm-yâbı (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 162). [olsun, -sun]
- Kimi gördüyse **oldı** çâre-cüyân
Velî bulmadı derd-i 'aşka dermân (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 7). [oldı, -dı]
- Düşüp tâkatden **oldı** pîr-i fânî
Teninde kalmadı tâb u tevânı (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 11). [oldı, -dı]
- 'Aşâ-ber-dâr olup **oldı** şitâbân
Tolaşdı kûhda şahrâda hayrân (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 23). [oldı, -dı]
- Cenâzemde benim sen **olmaz** isen
Seni eyler melâmet dost u düşmen (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 107). [olmaz, -maz]
- Şükûhî **oldı** bir hadde-reside
Ki **oldı** cümle vahşî âremide (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 64). [oldı, -dı]
- Rızâ virdüm kazâyâ âhîr-i kâr
Şekîbâ **oldum** itdim şabr nâ-çâr (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 122). [oldum, -dum]
- Seniñ 'aşkıñda Mecnûn **olmuşam** ben
Seniñ 'aşkıñda dil-hûn **olmuşam** ben (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 47). [olmuşam, -muş, -am]
- Seniñ 'aşkıñda Mecnûn **olmuşam** ben
Seniñ 'aşkıñda dil-hûn **olmuşam** ben (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 48). [olmuşam, -muş, -am]
- Felek fermân-ber-i iğbâlîñ **olsun**

Kafâ-yı bed-dilân pâ-mâliñ **olsun** (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 414). [olsun, -sun]
 □ Felek fermân-ber-i ikbâlîñ **olsun**
 Kafâ-yı bed-dilân pâ-mâliñ **olsun** (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 413). [olsun, -sun]
 □ Kime izhâr idem derd-i derûnum
 Kim **olsun** çâre-bağşım râh-nümünüm (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 334). [olsun, -sun]
 □ Baña meftûn **olup** âvâre olduñ
 Baña meşğûf **olup** bî-çâre olduñ (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 204). [olup, -up]
 □ Olup ger bezm-i vahdetde karîniñ
 Hezârân sâl **olursam** hem-nişîniñ (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 398). [olursam, -ur, -sam]
 □ Çü bildi hâlini Mecnûn-ı hayrân
 Götürdi 'indine **oldı** şenâ-h'ân (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 38). [oldı, -dı]
 □ Görüp Mecnûn'ı **oldı** zâr [u] giryân
 Perîşân u mükedder nevhâ-güyân (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 19). [oldı, -dı]
 □ Ki bâbek-tek **olup** efsürde-i ğam
 Cihândan rihlet itdi mâderiñ hem (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 23). [olup, -up]
 □ Dehânîñ açdı Zeyd **oldı** şenâ-h'ân
 Didi ey şem'-i bezm-efrûz-ı hûbân (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 37). [oldı, -dı]
 □ Bu hâk-i tîredir tâ-der-miyâne
 Kenâr **olmaz** aradan bir bahâne (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 292). [olmaz, -maz]
 □ Künün ol 'aşık **olsun** nağme-perdâz
 Sür üdiyla benî kılsun ser-efrâz (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 171). [olsun, -sun]
 □ Hurûf-ı töhmet-âverden serâser
 Bu evlâdır ki **olsun** pâk duhter (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 168). [olsun, -sun]
 □ İştisün nağmeñi yetsün murâda
 Güli hândan olup **olsun** küşâde (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 104). [olsun, -sun]
 □ Ki seyr itsün cemâliñ hurrem **olsun**
 Seniñle bir iki dem hem-dem **olsun** (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 100). [olsun, -sun]
 □ İderken cüst-cü bir merd-i hüşyâr
 Ki **olsun** yâri hâlinen haber-dâr (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 28). [olsun, -sun]
 □ Kılup ğam-hânesin âh ile rüşen
 Ğam ile **oldı** hem-dem itdi şîven (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 98). [oldı, -dı]
 □ Şekîbi hürmeniñ yakdı serâpâ
 Urup ser-pençe başa **oldı** müyâ (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 106). [oldı, -dı]
 □ İdüp Mecnûn'ı bu peygâm hoşnûd
 Diinde **oldı** bir ümmîd mevcûd (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 26). [oldı, -dı]
 □ Giriiftârı **olup** dâm-ı memâtîñ
 Sen ol bâkî saña virdi hayâtîñ (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 23). [olup, -up]
 □ Olan keyfiyeti ol pâk-zâde
 Mufaşşal eyledi bir bir ifâde (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 101). [olan, -an]
 □ Gül-âb-efşân olup **oldı** füsûn-sâz
 İfâkat buldı ol iki ser-efrâz (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 203). [oldı, -dı]

□ İkiyken cismi bir cânîñ muqaddem
 Bulup peyvend bir **oldı** cesed hem (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 238). [oldı, -dı]
 □ Ne **oldı** ki bu güne ebkem olduñ
 Niçün nuţkuñ tutuldı ebsem olduñ (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 271). [oldı, -dı]
 □ Benimle âh kim yâr oldı yârim
 Ser-â-pâ mün'akis **olduğda** kârim (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 320). [olduğda, -duğ, -da]
 □ Künün kim **olmuşam** bî-tâb u hâste
 Zebûn-ı pâ-şikeste per-şikeste (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 325). [olmuşam, -muş, -am]
 □ Baña mihmân kıl o rûh-ı revânı
 O **olsun** mihmân ben mîzbânı (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 72). [olsun, -sun]
 □ Olup Mecnûn'dan mehcûr Leylî
 Elemden **oldı** hem rencûr Leylî (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 30). [oldı, -dı]
 □ Şarardı cümle evrâk-ı nihâli
 Teni inceldi **oldı** mü mişâli (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 44). [oldı, -dı]
 □ O gün kim gördi Mecnûn-ı figârı
 O kân-ı 'aşkıñ **oldı** hem-'ayârı (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 48). [oldı, -dı]
 □ Kesildi rişte-i ümmîd-i vuşlat
 Diger-bâr **oldı** bend-i dâm-ı firkat (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 56). [oldı, -dı]
 □ Olup meşğûl-i 'aşkıñla hemâre
 Seniñ 'aşkıñdan **oldı** bağı yâre (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 134). [oldı, -dı]
 □ Olup pîr ü cüvân mâtemgûzarî
 Ser-â-ser 'âlem **oldı** sügvârî (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 220). [oldı, -dı]
 □ Bulup şöhret olup âğâh-ı 'âlem
 Mezârı **oldı** hâcetgâh-ı 'âlem (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 224). [oldı, -dı]
 □ Hâf-ı ruhsâr-ı yâr **olduğda** meşķi
 Nihâyet merkeziñ bulduğda 'aşķi (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 53). [olduğda, -duğ, -da]
 □ Ki güyâ **oldı** nâ-geh berķ-hurde
 O berķ ile yakıldı **oldı** mürde (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 54). [oldı, -dı]
 □ Mağall-i feyzi **oldı** âsumânîñ
 Melâz u melce'i ehl-i cihânîñ (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 279). [oldı, -dı]
 □ Gelüp herkes ider **oldı** ziyâret
 Bu keyfiyyet cihânda buldı şöhret (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 253). [oldı, -dı]
 □ Ki ey yektâ güli bağ-ı cihânîñ
 Rehîn-i âfeti **oldı** hâzânîñ (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 144). [oldı, -dı]
 □ Bu güne **oldı** bir dem nevhâ-perdâz
 Ez-ân pes eyledi takrîre âğâz (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 107). [oldı, -dı]
 □ Gehî vâdiler içre **oldı** müyân
 Gehî feryâd ile şahrâda püyân (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 87). [oldı, -dı]
 □ Bir ahvâl ile kim hâlinen anîñ
 Diger-gün **oldı** hâli vahşiyânîñ (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 84). [oldı, -dı]
 □ Seniñ 'aşkıñla bulmuşdı hayâtı

Seniñ 'aşkıñda hem **oldı** memâtı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 48*). [oldı, -dı]

☐ Peder-vâr eyledi feryâd u efgân

Şavurdu başına hâk **oldı** giryân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 16*). [oldı, -dı]

☐ Fiğan kim **olmadı** bir çäre-sâzım

Tezâyüd eyledi sûz u güdâzım (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 113*). [olmadı, -ma, -dı]

☐ Dilim pîçide-i endîşe **oldı**

Hayâlîmle dilim hem-pîşe **oldı** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 21*). [oldı, -dı]

☐ Bulup bir 'aks-i şüret her merâmım

Cihânda **oldı** hem Nâkâm nâmım (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 124*). [oldı, -dı]

☐ Hem itdim beytini ta 'tâd fi'l-hâl

Üçer gayn **oldı** bir yâ bir de bir zâl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 158*). [oldı, -dı]

☐ Cihândan gitdi akrânım serâser

Mücerred kaldım **oldum** zâr u muẓtâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 120*). [oldum, -dum]

ol 'aşığı: O aşığı.

☐ Kılur **ol 'aşığı** fâriğ cihândan

Alur peymân virüp peymâne andan (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 9*). [ol 'aşığı, -ı-t, -]

ol dahi: O da, o dahi, o bile.

☐ Seniñ 'aşkıñdan diğder-gün degildir

Seniñ-tek **ol dahi** Mecnûn degildir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 52*). [ol dahi,]

ol dem: O zaman.

☐ Anıñ adıydı **ol dem** Kays-ı âzâd

Gezürdi sü-be-sû âzâd u dîl-şâd (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 5*). [ol dem,]

ol dem: O zaman.

☐ 'Ademden geldim **ol dem** kim vücûda

Kadem koydum bir şahrâ-yı şühûda (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 21*). [ol dem,]

ol dem: O zaman.

☐ Gelür **ol dem** melek fevci hürüşa

Gelür ebdânda ervâh cûşa (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 41*). [ol dem,]

ol dem: O zaman.

☐ Gelürsen zâr u giryân bir zamânda

Ki bulmazsan beni **ol dem** cihânda (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 116*). [ol dem,]

ol dem: O zaman.

☐ Baña sūd itmez **ol dem** dūd-ı âhiñ

Olursa fi'l-meşer ger 'ūd-ı âhiñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 121*). [ol dem,]

ol dem: O zaman.

☐ Olup Mecnûn benim meftûnum **ol dem**

O demden 'aşıkam Mecnûn'a ben hem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 99*). [ol dem,]

ol dem: O zaman.

☐ Seni böyle gümân itmezdim **ol dem**

Degildiñ bî-vefâ ol demde sen hem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 219*). [ol dem,]

ol demde: O zaman.

☐ Olur Mecnûn'ın **ol demde** haber-dâr

Ki kaniñ safiñ iderler anda nâ-çâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 45*). [ol demde, -de, -]

ol demde: O zaman.

☐ Henüz **ol demde** kim ma'sûm idim ben

Mukîm-i mekteb-i me'lûl idim ben (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 95*). [ol demde, -de, -]

ol demde: O zaman.

☐ Seni böyle gümân itmezdim ol dem

Degildiñ bî-vefâ **ol demde** sen hem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 220*). [ol demde, -de, -]

ol gün: O gün.

☐ Ki **ol gün** kim olup Nevfel muẓaffer

Diyâr-ı Necd'i kılmışdı musahhâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 5*). [ol gün,]

olmakçün: "Ol-" yardımcı fiili.

☐ Diğder maṭla'dan **olmakçün** pedîdâr

Felek-âsâ 'imârî oldı seyyâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 141*). [olmakçün,]

olmus: "Ol-" yardımcı fiili.

☐ Sen **olmuşsuñ** anıñ 'aşkıñda nālân

O olmuş şevher ile şâdu ḥandân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 87*). [olmuşsuñ, -suñ, -]

olsun 'aşık: Aşık olmak.

☐ Gerek fersûde-i derd olsun 'aşık

Hemîşe derd-perverd **olsun 'aşık** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 380*). [olsun 'aşık,]

ölüm: Ölmek, yaşamı sona ermek.

☐ Olum Nâkâm-tek teslîm-i takdîr

İdem bu mâtem-i cân-sûzı takrîr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 49*). [olum,]

olup: "Ol-" yardımcı fiili.

☐ Niçün zencîr der-gerden **olupsun**

Niçün dîl-dâde-i âhen **olupsun** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 9*). [olupsun, -sun]

☐ Niçün zencîr der-gerden **olupsun**

Niçün dîl-dâde-i âhen **olupsun** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 10*). [olupsun, -sun]

☐ Ecel tûtmazdan aḳdem dâmenimden

Olup 'üryân geçüp dâmanından ben (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 172*). [olup, -, -]

olur: "Ol-" yardımcı fiili.

☐ Tebeddül olmayup bunlarda aşlâ

Olur sâkıyle 'aşık-ı tâze peydâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 18*). [olur,]

olurmuş: Olmak.

☐ Kalmış ḥâne-i mâtemde tenhâ

Olurmuş zâr u giryân bî-meḥabâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 86*). [olurmuş, -ur, -muş, -]

Ö

‘ömr: Hayat, yaşam, ömür.

- Geçüp miñnetle **‘ömrüm** ‘unfuvānı
Baña telli oldı āb-ı zindegānı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 31). [‘ömrüm, -üm]
- Virüp her demde bir güne şikence
Yitürdiñ **‘ömrümi** pencāh-ı pence (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 40). [‘ömrümi, -üm, -i]
- Tecāvüz eylemiş **‘ömrün** çihilden
Birün it dañı bu teşvîş dilden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 79). [‘ömrün, -ün, -i]
- Künün bîdār olup kıl tevbe hâsıl
Geçürme **‘ömrüni** beyhüde gâfil (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 236). [‘ömrüni, -ün, -i, -
]
- Seniñ ‘aşkıñ kılup mahfûz cānda
Seniñ ‘aşkıñla **‘ömr** itdi cihānda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 132). [‘ömr,]
- Qarın oluqda **‘ömrüm** erba‘ine
Diger-gün oldı ahvāl-i qarīne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 93). [‘ömrüm, -üm]

‘ömr-i bahārūñ: Baharın ömrü, gençlik dönemi.

- Hızān-ı gām yakup **‘ömr-i bahārūñ**
Geçürdi derd ile leyl ü nehārūñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 87). [‘ömr-i bahārūñ, -
iñ, -]

‘ömr-i bahārūñ: Baharın ömrü, gençlik dönemi.

- Hızān-ı gām yakup **‘ömr-i bahārūñ**
Geçürdi derd ile leyl ü nehārūñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 87). [‘ömr-i bahārūñ, -
iñ, -]

‘ömr-i kirāmūñ: Şerefli ömür, soylu hayat.

- İdüp rihlet koyup hālî maqāmūñ
Güzeşt itdi saña **‘ömr-i kirāmūñ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 22). [‘ömr-i kirāmūñ, -
iñ, -]

‘ömr-i kirāmūñ: Şerefli ömür, soylu hayat.

- İdüp rihlet koyup hālî maqāmūñ
Güzeşt itdi saña **‘ömr-i kirāmūñ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 22). [‘ömr-i kirāmūñ, -
iñ, -]

‘ömr-i tavīlūñ: Uzun ömür.

- Bu mebhāşda işit ‘aqlıñ delīlūñ
Hesāb eyle hemān **‘ömr-i tavīlūñ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 80). [‘ömr-i tavīlūñ, -iñ,
-]

‘ömr-i taze: Taze ömür.

- Be-sān Hızr **‘ömr-i taze** buldum
Cihānda zinde-i pâyende buldum (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 7). [‘ömr-i taze,]

öp: Öpmek.

- Mezārūñ şüşesin kıldı der-āgūs
Öpüp hāk-i mezārı oldı bî-hüş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 42). [öpüp, -üp, -]
- Şalaydım boynuma geh zülf-i çiniñ
Öpeydım geh dehānıñ geh cebīniñ (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 384). [öpeydım, -e, -
(y)dim, -]

- Öpüp Leylî kudüm-i māderinden
Götürdi mi‘cer-i sırrı serinden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 73). [öpüp, -üp]

öp-: Öpmek.

- Öpüp her lafzına biñ kez dehānıñ
Edā itdi virüp müzd-i zebānıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 363). [öpüp, -üp]

orta: Orta.

- Degildi sü’-i niyyet anda mevcūd
Ki **ortadan** gārağ olmuşdı nā-būd (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 252). [ortadan, -dan, -]

otur: Oturmak.

- Bulup sūd-gerān sermāyesinde
Oturdı bir şanevber sāyesinde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 144). [oturdı, -dı, -]
- İfākat buldı Mecnûn-ı ciger-hūn
Oturdı Zeyd ile mesrūr memnūn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 182). [oturdı, -dı]

öyle: "Bu şekilde, böyle" anlamlarına gelen işaret sıfatı.

- Ki o miñnetde kalmış **öyle** nālān
Sen āsāyişde böyle şād u hāndan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 51). [öyle,]
- Tecellā eyleyüp envār-ı Leylî
Beni **öyle** yakupdur nār-ı Leylî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 142). [öyle,]
- Gāmından **öyle** bir efsürde-hālem
Ki gūyā zinde-i meyyit-mişālem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 371). [öyle,]
- Seniñ ‘aşkıñladır dil **öyle** meşgūl
Ki fehmiñ su‘ālīñ olsa mes‘ūl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 391). [öyle,]
- Egerçi şüydan bîzār u zārem
Velī ne **öyle** şüh-ı zîşt-kārem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 164). [öyle,]
- Beni kıl **öyle** mest ü lā-übālī
Ki dilde kalsun miñnet-i hayālī (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 45). [öyle,]
- O çihre **öyle** pertev-dār[dır] mı
O lebler **öyle** şekker-bārdır mı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 155). [öyle,]
- O çihre **öyle** pertev-dār[dır] mı
O lebler **öyle** şekker-bārdır mı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 156). [öyle,]

özi: 'Kendi ve kendisi' anlamında kullanılan bir dönüşlülük zamiri.

- Gırībānı derīde dāmeni çāk
Gözi nemnāk **özi** nālān u gāmāk (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 6). [özi, -i]

özge: "- den/-dan başka" anlamında edat."

- Anı yād eylemezsen gāh u gāhı
Nedir ‘aşkıñdan **özge** bir günāhı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 54). [özge,]
- Şadā-yı āh u vāveylādan **özge**
Nidā-yı āh ya Leylā’dan **özge** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 69). [özge,]

- Sadā-yı āh u vāveylādan **özge**
Nidā-yı āh ya Leylā'dan **özge** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 70). [özge,]
□ Degil 'aşıklara Nâkâm manzûr
Hemân yârinden **özge** çehre-i hûr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 52). [özge,]
□ Gönlüm seniñ 'aşkıñla meşgûl
Dilimde senden **özge** cümle mağzûl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 228). [özge,]

'özü: Yapılan bir kabahat ve kusur üzerine af dileme.
□ Didi ey vâlid-i vâlâ nevânem
Kâbûl it **'özümi** kim nâ-tevânem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 126). ['özümi, -üm, -i, -
]

'özü-h'âh: Özü dileyen, özü bildirerek af isteyen.
□ Egerçi makdemiñden rû-siyâhem
Siyeh-rüyumla ammâ **'özü-h'âhem** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 134). ['özü-h'âhem, -
em, -]
□ Huşûr-ı yârde ben rû-siyâhem
Eşîmem cürmkârem **'özü-h'âhem** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 136). ['özü-h'âhem, -
em, -]
□ Eger olsa melekler **'özü-h'âhum**
Degildir kâbil-i pûziş günâhım (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 141). ['özü-h'âhum, -ım,
-]
□ Huşûruñda egerçi rû-siyâhem
Velikin tevbekarım **'özü-h'âhem** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 350). ['özü-h'âhem, -
em, -]

'özü-i diğerim: Başka kusurum.
□ Degil pûşide **'özü-i diğerim** hem
Bilür keyfiyyeti hem cümle 'âlem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 71). ['özü-i diğerim, -im,
-]

'özü-i dünyâ: Dünyanın kabahati; özü.
□ Benem dîvâne-i bî-ğ'îş ammâ
Seni zencîre çekmiş **'özü-i dünyâ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 82). ['özü-i dünyâ,]

'özü-i makbûl: Kabul edilen özü.
□ Nigehbāndan ferâğat bîmden dūr
Müberhen **'özü-i makbûl** ile ma'zûr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 104). ['özü-i makbûl,]

'özü-i makbûl: Kabul edilen özü.
□ Nigehbāndan ferâğat bîmden dūr
Müberhen **'özü-i makbûl** ile ma'zûr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 104). ['özü-i makbûl,]

'özü-i makbûl: Kabul edilen özü.
□ Nigehbāndan ferâğat bîmden dūr
Müberhen **'özü-i makbûl** ile ma'zûr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 104). ['özü-i makbûl,]

P

pā: Far. Ayak.
□ Ne dil virmiş ne âzürde-dil olmuş
Ne zîr-i bârda **pā** der-gil olmuş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 188). [pā,]

pā be-gildir: Ayağı çamurlu.
□ Hoşā Nâkâm o kim âzāde-dildir
Ne zîr-i bârdır ne **pā be-gildir** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 162). [pā be-gildir, -dir,
-]

pā der-gilem: "Ayağı çamurlu" mec. Kıpırdıyamaz
durumda, davranamayacak halde, sıkıntıda.
□ Fezā-yı derdde **pā der-gilem** ben
Bu derd ile bu ğamla hoş-dilem ben (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 257). [pā der-gilem, -
em, -]

pā-bend ider: Esir, tutsak etmek.
□ Birin **pā-bend ider** kayd-ı belāda
Birin hursend ider bezm-i şafāda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 3). [pā-bend ider, -er, -
]

pā-bend itmekdedir: Köstek olmak, engel olmak.
□ Birin kılmağdadır dā'im berümend
Birin itmekdedir miñnetde pā-bend (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 14). [pā-bend
itmekdedir, -mek, -de, -dir, -]

pā-bend ü bendim: Esirim ve bağılıyım.
□ Benim **pā-bend ü bendim** âhenîndir
Küşād olmazdı bir ğabl-i metîndir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 229). [pā-bend ü
bendim,]

pā-bend-i kemend-i táb-dârem: Sevgilinin parlak
saçının esiriyim.
□ Velikin zağm-ı hürde bir şikârem
Ki **pā-bend-i kemend-i táb-dârem** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 46). [pā-bend-i kemend-i
táb-dârem, -em, -]

pā-bend-i zencîr-i belâdır: Bela zincirine
bağlı(ayağı).
□ Niçün **pā-bend-i zencîr-i belâdır**
Nedir cürmi ne derde mübtelâdır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 25). [pā-bend-i zencîr-i
belâdır, -dır, -]

pā-bend-i zencîr-i muhabbet: Muhabbet zincirine
ayağı bağlı olmak.
□ Olup **pā-bend-i zencîr-i muhabbet**
Elimde dâmen-i pîr-i muhabbet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 165). [pā-bend-i zencîr-
i muhabbet,]

pā-best olup: Ayağı bağlı olmak || Yürüyememek.
□ Bu zencîri idüp der-dest her kes
Bu zencîre olup pā-best her kes (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 158). [pâ-best olup, -up, -]

pâ-beste: Ayağı bağlı.

- Kemend-i derd ile **pâ-beste** Leylî
- Belâ-yı 'aşkdan dil-haste Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 279). [pâ-beste,]
- Belâ-yı 'aşkdan dil-haste Leylî
- Kuyûd-ı derd ile **pâ-beste** Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 74). [pâ-beste,]

pâdişâh: Padişah, hükümdar l sevgili, güzel.

- Şabâhet kışveriniñ **pâdişâhı**
- Vecâhet çarhınıñ tâbende mâhı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 1). [pâdişâhı, -ı, -]
- Görüp şahrâda 'akabince sipâhı
- Cihân-ı 'aşkıñ oldı **pâdişâhı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 384). [pâdişâhı, -ı, -]
- Vefâtıñ bilmeyüp ol **pâdişâhıñ**
- İderlerdi hırâset bârgâhıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 245). [pâdişâhıñ, -ıñ, -]

pâdsâ: Padişah, hükümdar II Sevgili.

- Ki herkes kâni'-i berg-i giyâdır
- İki 'âlemde bî-şek **pâdsâdır** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 104). [pâdsâdır, -dır, -]

pâdsâh-ı bende-perver: Kendisine mensup olanları kayıran, refah ve terfilerine çalışan mün'im ve lütufkar padişah.

- Didi ey **pâdsâh-ı bende-perver**
- Seniñle fer bulmuş taht u efser (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 79). [pâdsâh-ı bende-perver,]

pâk: Far. Temiz, saf.

- Hürûf-ı töhmet-âverden serâser
- Bu evlâdır ki olsun **pâk** duhter (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 168). [pâk,]

pâk eyle: Temizlemek; arındırmak.

- Kederden kalbimi **pâk eyle** şâf it
- Dilim endişesini mü-şikâf it (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 15). [pâk eyle,]

pâk eyle: Temizlemek; arındırmak.

- Tılsım-ı nefis-i gaddârı şikest it
- Diliñ **pâk eyle** rûhı Hâk-perest it (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 164). [pâk eyle,]

pâk itdi: Temizlemek, arındırmak.

- İdüp geh şâne zülf-i tâb-dârıñ
- Gehî **pâk itdi** ruhsârı gubârıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 146). [pâk itdi, -di, -]

pâk olamışdır: Temizlenmek, arınmak.

- Olupdur şüst şu **pâk olamışdır**
- Nezâfet anda idrâk olmamışdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 141). [pâk olamışdır, -a, -mış, -dır, -]

pâk-dinânân: Temiz inançlılar.

- Ricâ-dârem ki fevc-i hurde-bînân
- Zarîf nûkte-dânân **pâk-dinânân** (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 148). [pâk-dinânân,]

pâkizâd u pâk-dîniñ: Temiz asıllı, aslı temiz ve temiz dinli.

- 'Ayândır ki bu iki cism-i tîniñ
- Bu iki **pâkizâd u pâk-dîniñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 192). [pâkizâd u pâk-dîniñ, -iñ, -]

pâkîze-gevher: Saf, temiz mücevher.

- Didi Mecnûn ki ey **pâkîze-gevher**
- Bu nâzik bahşden bahş açma diğer (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 197). [pâkîze-gevher,]

pâk-zâd: Temiz çocuk. Soyulu.

- Sarıldı boynuna ol **pâk-zâdıñ**
- Kenâr-ı büseniñ açdı mezâdıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 235). [pâk-zâdıñ, -ıñ, -]

pâk-zâde: Özü temiz.

- Olan keyfiyeti ol **pâk-zâde**
- Mufaşşal eyledi bir bir ifâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 101). [pâk-zâde,]

pâ-mâl: Ayak altında kalmış, çiğnenmiş, muhakkar.

- Felek fermân-ber-i iqbâlîñ olsun
- Kafa-yı bed-dilân **pâ-mâlîñ** olsun (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 414). [pâ-mâlîñ, -iñ, -]
- Gelüp mihmânîñ istikbâl kıldı
- Teniñ mihmânına **pâ-mâl** kıldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 150). [pâ-mâl,]

pâmâl: Ayak altında kalmış, çiğnenmiş, muhakkar.

- Saña 'âşık olan 'âlemde çokdur
- Velî ben tek belâ **pâmâlî** yokdur (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 242). [pâmâlî, -i, -]
- Beni böyle perîşân hâl koyma
- Ğam-ı hicrânda **pâmâl** koyma (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 72). [pâmâl,]
- Belâ **pâmâlî** Mecnûn-ı cihândan
- Elem üftâdesi bî-hanümândan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 303). [pâmâlî, -i, -]

pâmâlî: Far. Ayak altında kalmış, çiğnenmiş, muhakkar.

- Belâ **pâmâlî** Mecnûn-ı perîşân
- Bu pendî gûş idüp oldı hurûşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 209). [pâmâlî,]

pâmâl-i ğamdır: Gamın ayak altına alınması.

- Didi **pâmâl-i ğamdır** gerçi Mecnûn
- Benim derdimdir ammâ andan efzûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 117). [pâmâl-i ğamdır, -dır, -]

pâ-mâl-i ğamem: Derdin ayak altına alınması, gamın ayakları altında ezilmiş.

- Velî 'aşkıñda **pâ-mâl-i ğamem** ben
- Harîmiñde gene nâ-mahremem ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 129). [pâ-mâl-i ğamem, -em, -]

pâ-mâl-i mezellet ider: Ayaklar altında kalmış, çiğnenmiş l hakir düşürülmüş, perişan edilmiş.

□ Kılur bir fevci mest-i cām-ı 'işret
İder bir fevci pā-māl-i mezellet (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 31, *Mısra* 6). [*pā-māl-i mezellet*
ider, -er, -]

pāmāl-i zillet: Ayaklar altına alınmak, hakir
görölmek.

□ Virür nā-ehle baht u raht u 'izzet
İder hāl ehlini **pāmāl-i zillet** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 12, *Mısra* 16). [*pāmāl-i zillet, -*]

pāre pāre: Parça parça.

□ Ta'alluk kaydın itdi **pāre pāre**
Gene kıldı 'azîmet kühsāre (*Mecnûn u Leylî* (*Nâkâm*),
Mesnevi 10, *Mısra* 275). [*pāre pāre, -*]

pāre pāre: Parça parça.

□ Dili Mecnûn'ın olmuş **pāre pāre**
Velî Leylî ider ağıyāre çāre (*Mecnûn u Leylî* (*Nâkâm*),
Mesnevi 14, *Mısra* 217). [*pāre pāre, -*]

pāre pāre: Parça parça.

□ Teni mecrüh bağı **pāre pāre**
Güni kara gününden bahtı kara (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 15, *Mısra* 99). [*pāre pāre, -*]

pāre pāre: Parça parça.

□ 'Arūs-ı taze-tek defn it mezāra
Ki itmiş bağırı **pāre pāre** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 120). [*pāre pāre, -*]

pāre pāre: Parça parça.

□ Ki 'aşkıñ düşküni bî-çāre Mecnûn
Gamiñdan bağı **pāre pāre** Mecnûn (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 140). [*pāre pāre, -*]

pāre pāre: Parça parça.

□ Tütüp anı biri eylerdi çāre
Kılurdı dīgerānı **pāre pāre** (*Mecnûn u Leylî* (*Nâkâm*),
Mesnevi 33, *Mısra* 166). [*pāre pāre, -*]

pāre pāre itdi: Parça parça etmek, parçalamak.

□ Revān-ı zencirñ itdi pāre pāre
Revāne oldı gitdi kühsāre (*Mecnûn u Leylî* (*Nâkâm*),
Mesnevi 20, *Mısra* 155). [*pāre pāre itdi, -di, -*]

pāre pāre itdi: Parça parça etmek.

□ Başından mî'ceriñ atdı kenāre
Kabasın yek-ser itdi pāre pāre (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 160). [*pāre pāre itdi, -*
di, -]

pāre pāre itsen: Parça parça etmek, parçalamak.

□ Eger yaksan be-sān 'ūd-ı nāre
Ve ger tīg ile itsen pāre pāre (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 19, *Mısra* 90). [*pāre pāre itsen, -*
se, -n, -]

pāre pāre kıldı: Parça parça etmek, parçalamak.

□ Urup ser-pençe taşvîr-i nigāra
Hemān taşvîri kıldı pāre pāre (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 25, *Mısra* 10). [*pāre pāre kıldı, -*
di, -]

pāre pāre kıldım: Paramparça etmek.

□ Büt-i āmālî kıldım pāre pāre
Yıkup büt-hāneyi çıkıldım kenāre (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 26, *Mısra* 169). [*pāre pāre kıldım,*
-dım, -]

pāsbān: Bekçi, gece bekçisi, gözcü.

□ Ben ol genc-i nihāne **pāsbānem**
Ta'addādan cefādan der-amānem (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 223). [*pāsbānem, -em*]
□ Peleng ü şîr oluplar **pāsbānı**
İderler hıfza ol genc-i revānı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 77). [*pāsbānı, -ı, -*]
□ Olup şüyü hemîşe **pāsbānı**
Tuturdu merdüm-i çeşmi-tek anı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 31, *Mısra* 29). [*pāsbānı, -ı, -*]

pās-dār: Korumucu, bekçi.

□ Çeküp etrāfına muhkem hışārı
Olurlardı o şāhiñ **pās-dārı** (*Mecnûn u Leylî* (*Nâkâm*),
Mesnevi 25, *Mısra* 74). [*pās-dārı, -ı, -*]

pāy: Ayak.

□ İki destim iki lām-ı belādır
İki **pāyım** iki pîçide yādır (*Mecnûn u Leylî* (*Nâkâm*),
Mesnevi 7, *Mısra* 90). [*pāyım, -ım*]

pāv der-gil: Ayağı çamurda II Dertli.

□ Benem mest ü harāb **pāv der-gil**
Olur mı mestde āşüftede dil (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 7, *Mısra* 51). [*pāv der-gil, -*]

pāv der-gil: Ayağı çamurda" mec. Kıpırdıyamaz
durumda, davranamayacak halde, sıkıntıda.

□ Ne yerde var ise bir şāhib-i dil
Fesādıñdan kalupdur **pāv der-gil** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 12, *Mısra* 6). [*pāv der-gil, -*]

pā-vāb: Temel bulmak.

□ Olup dünyāda bir 'ahd üzre **pā-yāb**
Beķāda oldılar yek-mehd ü hem-h'āb (*Mecnûn u*
Leylî (*Nâkâm*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 275). [*pā-yāb, -*]

pāvān: Son bulma, nihayet, bitip tükenme.

□ Virüp **pāvān** bu şî'r-i cān-güdāze
Cerāhāt-ı derūmı oldı taze (*Mecnûn u Leylî* (*Nâkâm*),
Mesnevi 7, *Mısra* 93). [*pāvān, -*]
□ Yetüp **pāvāna** Mecnûn'ın cevābı
İdüp gūş ol perî-rū bu 'itābı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 21, *Mısra* 47). [*pāvāna, -a*]
□ Bulup **pāvān** ğam-ı hicrān zamānı
Gelüp irmiş zamān-ı şādmānı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 17). [*pāvān, -*]
□ Kūşād itdi dehānıñ oldı hāndān
Didi şād şükr kim ğam buldı **pāvān** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 32). [*pāvān, -*]
□ Yazıldı nāme çün **pāvāna** yetdi
Götürdi kāsıde teslīm itdi (*Mecnûn u Leylî* (*Nâkâm*),
Mesnevi 27, *Mısra* 287). [*pāvāna, -a*]
□ Bu hayret buldı **pāvān** āhîr-i kār
Olup Leylî'de bir kuvvet pedīdār (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 207). [*pāvān, -*]
□ Hāyātım sâ'ati buldukda **pāvān**
Hāyātım vakti oldukda nūmāyān (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 105). [pâyân,]

□ Bulup **pâyân** temâm oldu hitâbı
Revân oldu gözünden eşk-i nâbı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 71). [pâyân,]

pâyân bulup: Son vermek.

□ Bulup pâyân bu pend-i müşfikâne
Anı gûş itdi Mecnûn-ı yegâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 127). [pâyân bulup, -up,
-]

pâyân bulup: Son vermek.

□ Tarab **pâyân bulup** 'ağd oldu beste
Dili 'âşıkların kaldı şikeste (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 22, Mısra 123). [pâyân bulup, -up, -]

pâyâne: Sonsuz.

□ Çeküp ağuşına Mecnûn'ı âhîr
Kılıp **pâyânesiz** eltâf zâhir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 144). [pâyânesiz, -siz, -
]

pâyân-ı dürrüd: Meth etmenin sonu.

□ Bulup **pâyân-ı dürrüd** pîr-i haste
İdüp pedrüd gitdi dil-şikeste (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 201). [pâyân-ı dürrüd,]

pâyân-ı evvâm-ı belâdır: Bela günlerinin bitmesi,
nihayete ermesi.

□ Bu dem **pâyân-ı evvâm-ı belâdır**
Bu dem hengâm-ı dîdâr-ı likâdır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 19). [pâyân-ı evvâm-ı
belâdır, -dır, -]

pây-bend: Ayağı bağlı II Emir altında olan.

□ Firâkıñ miñnetinden derdmendem
Nidelim ammâ esîrem **pây-bendem** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 54). [pây-bendem, -em,
-]
□ Dili peyveste sevdâ **pây-bendi**
Hemîşe gerdeninde gâam kemendi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 9). [pây-bendi, -i]
□ Za'îfem nâ-tevânem mestmendem
Kemend-i firkatîñle **pây-bendem** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 328). [pây-bendem, -em,
-]

pây-best: Ayağı bağlı, mukayyet. Tutulmak (aşık).

□ Velî her ikimiz biz teng-destiz
Kuyûd-ı miñnet ile **pây-bestiz** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 30). [pây-bestiz, -iz, -]

pây-beste: Ayağı bağlı.

□ Ruñunda sünbül-i ter deste deste
Ham-ı zülfünde biñ dil **pây-beste** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 10). [pây-beste,]
□ Sitem zencîri birle **pây-beste**
Perişân u mükedder dil-şikeste (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 63). [pây-beste,]

pây-dâr: Sağlam, sürekli.

□ 'Uhûd-ı dostîde ber-karârem
Hemân peymânım üzre **pây-dârem** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 220). [pây-dârem, -em, -

]

pây-dâr olmamışdır: Kalıcı olmamak, gelip geçici
olmak.

□ Ki bir kesle vefâ-dâr olmamışdır
Vefâ resminde **pây-dâr olmamışdır** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 12). [pây-dâr
olmamışdır, -ma, mış, -dır, -]

pây-dâr olmuş: Kalıcı olmak, sürekliliğe sahip
olmak.

□ Vücûdum **pây-dâr olmuş** seniñle
Hayâtım âşikâr olmuş seniñle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 213). [pây-dâr olmuş, -
muş, -]

pâyve: Rütbe, mertebe, derece.

□ Yeter gâam-ı'arlık bu **pâyve** besdir
Yeter nâ-çârlık bu **pâyve** besdir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 165). [pâyve,]
□ Yeter gâam-ı'arlık bu **pâyve** besdir
Yeter nâ-çârlık bu **pâyve** besdir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 166). [pâyve,]
□ Yiter bî-dâd ise bu **pâyve** besdir
Dime bu bî-kes ü bî-dâd-resdir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 65). [pâyve,]
□ Maqâlûñ **pâyesinde** 'aql kâşır
Velî hâlûñ maqâlîñden muğâyir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 115). [pâyesinde, -sin, -
de, -]
□ Tenim ol **pâyede** olmuş füsürde
Ki olmuş h'âhişim nîrûsı mürde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 79). [pâyede, -de]
□ O **pâyve** kıldı müya oldu nâlân
O **pâyve** itdi nevha oldu giryân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 168). [pâyve,]

pâyve kıldı: Rütbe, mertebe yapmak.

□ O **pâyve** kıldı müya oldu nâlân
O **pâyve** itdi nevha oldu giryân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 167). [pâyve kıldı, -dı, -]

pâyve pâyve: Derece derece, rütbe rütbe, makam
makam, basamak basamak.

□ Tıttup Mecnûn elinden **pâyve pâyve**
Yetürdi sâye-i beyt-i Hudâ'ya (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 27). [pâyve pâyve,]

pây-i gülde: Gülün ayağı. || Gülün dibi. Mec.
sevgilinn bedeni.

□ Benefşe **pây-i gülde** ser-nihâde
Leb-i piste tebessümden küşâde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 107). [pây-i gülde, -de, -
]

pây-ı hired-lenk: Topal aklının ayağı.

□ Geçir benderleri fersenk ü fersenk
Eger olmaz ise **pây-ı hired-lenk** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 234). [pây-ı hired-lenk,
]

pây-ı iktidârim: Kuvvetin, kudretin, gücün temeli.

□ Olup ammâ sen **pây-ı iktidârim**
Fîrâra kalmamışdır ihtiyârım (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 149). [pây-ı iktidârım, -ım, -]

pây-ı sebâtım: Yerinden oynamayan ayak.

□ Bu gâmdan çün değil mümkün necâtım
Kavî bünyâd idüp **pây-ı sebâtım** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 132). [pây-ı şebâtım, -ım, -]

pây-ı servi: Servinin ayağı II Servi boylu sevgilinin ayağı.

□ Nişîmen eyleyüp geh **pây-ı servi**
Temâşâ eyliyorlardı tezervi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 129). [pây-ı servi, -i, -]

pây-ı tâkatım: Ayağının kuvveti.

□ Ne dilde vardır cür'et sitîze
Ne **pây-ı tâkatım** kalmış gürîze (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 130). [pây-ı tâkatım, -im, -]

pây-ı tedbîr: Önlem ayağı; tedbir ayağı.

□ Meded ey dost gitdi **pây-ı tedbîr**
Demidir tût elimden itme te'hîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 59). [pây-ı tedbîr,]

pây-mâl-i derd: Derdin ayaklar altına alınması.

□ Benim-tek **pây-mâl-i derd** olurduñ
Benimle sen de şahrâ-gerd olurduñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 349). [pây-mâl-i derd,]

peder: Baba.

□ Peder kim beste-i dâm-ı belâdır
Belâ-yı zâdegâna mübtelâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 13). [peder,]
□ Pederlik mihri Mecnûn'ın atasın
İdüp dil-hûn o dil-hûnuñ atasın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 47). [pederlik, -lik, -]
□ Ne şevherden dağî âzerm kıldı
Ne mâderden **pederden** şerm kıldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 374). [pederden, -den]
□ Zamân-ı rihletim olmuş yakînim
Gel ey cân **peder** ol câ-nişînim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 106). [peder,]
□ Didi âh ey **peder** ey bâb-ı gâ-m-h'âr
Yetîm itdiñ bei kıldıñ dil-efkâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 51). [peder,]
□ Didi hâli harâbem ey **peder** hân
Gâmîndan dil-kebâbem ey **peder** hân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 57). [peder,]
□ Didi hâli harâbem ey **peder** hân
Gâmîndan dil-kebâbem ey **peder** hân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 58). [peder,]
□ Pederden cedden mevrûş mâlîm
Ne kim var idiye mülk-i helâlim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 107). [pederden, -den, -]

peder-vâr: Baba gibi.

□ Peder-vâr eyledi feryâd u efğân
Şavurdi başına hâk oldı giryân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 15). [peder-vâr,]

pedîd oldı: Görünürde olmak.

□ Kederden gâyet olmuş hûsn ü ruhsâr
Cemâline **pedîd oldı** diger bâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 186). [pedîd oldı, -dı, -]

pedîdâr: Açık, belli.

□ Degil 'uşşâka mümkün ketm-i esrâr
K'olur her demde biñ şahid **pedîdâr** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 64). [pedîdâr,]
□ Olur başında cem'iyet **pedîdâr**
Kılur hayret-fezâ hengâme izhâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 27). [pedîdâr,]
□ Diger matla'dan olmağcün **pedîdâr**
Felek-âsâ 'imârî oldı seyyâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 141). [pedîdâr,]
□ Bu hayret buldı pâyân âhîr-i kâr
Olup Leylî'de bir kuvvet **pedîdâr** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 208). [pedîdâr,]
□ Niçün bu düzağı kıldıñ **pedîdâr**
Bu güne başıma olduñ şerer-bâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 59). [pedîdâr,]

pedîdâr: Açık, belli.

□ Pedîdâr olmayup didâr-ı Mecnûn
Kılup nâ-yâfte âşâr-ı Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 55). [pedîdâr,]

pedîdâr eyler: Açık, belli eylemek.

□ Firîb-i dânesin eyler **pedîdâr**
Hemîn takrîb ile 'uşşâkı her bâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 203). [pedîdâr eyler, -r, -]

pedîdâr evleyüpdür: Açık, belli eylemek.

□ Saña mihriñ **pedîdâr eyleyüpdür**
Seni teklîf-i didâr eyleyüpdür (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 97). [pedîdâr eyleyüpdür, -(y)üp, -dür, -]

pedîdâr kılup: Belli etmek.

□ İdüp bir cilvede bir gânze derkâr
Kılup biñ şîve-i kârî **pedîdâr** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 28). [pedîdâr kılup, -up, -]

pedîdâr oldı: Açık oldu, belli oldu.

□ Hâzân-ı miñnetiñ oldı **pedîdâr**
Bu miñnetden ne gül kaldı ne gülzâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 35). [pedîdâr oldı, -dı, -]

pedîdâr oldı: Açık oldu, belli oldu.

□ Pedîdâr oldı nâ-geh Zeyd-i şeb-gerd
Teşâdüf eyledi hem-derde hem-derd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 29). [pedîdâr oldı, -dı, -]

pedîdâr olmuş: Açık oldu, belli oldu.

□ Cihânda her ne kim olmuş **pedîdâr**
Kılup ter olmuşam hâlâ sebûk-bâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 175). [pedîdâr olmuş, -muş, -]

pedîdâr olmuşdı: Açık oldu, belli oldu.

□ Niçe kim yokdan olmuşdı **pedîdâr**

Gene oldı hemân ma‘dümü’l-âşâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 5). [pedîdâr olmuşdı, -muş, -dı, -]

pedîdâr olmuşdı: Açık oldu, belli oldu.

□ Hezârân kevkeb-i rahşân u seyyâr
Felek sahtında olmuşdı pedîdâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 12). [pedîdâr olmuşdı, -muş, -dı, -]

pedrûd: Veda, ayrılma.

□ Didi **pedrûd** ey pûr-ı ciger-hûn
Garîb ü bî-kes [ü] meftûn u mahzûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 183). [pedrûd,]
□ Didi **pedrûd** ey ferzâne ferzend
Cihânda olmadıñ bir lahza hursend (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 189). [pedrûd,]
□ Seni derd-i dilimden vâkıf itdim
Dañi **pedrûd** ey mâder ki gitdim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 104). [pedrûd,]

pedrûd gitdi: Ayrılıp gitmek.

□ Bulup pâyân-ı dürûd pîr-i hâste
İdüp **pedrûd gitdi** dil-şikeste (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 202). [pedrûd gitdi, -di, -]

pedrûd idem: Vedalaşmak, veda etmek.

□ Der-âğûş eyleyüp bir dañi tekrâr
Seni **pedrûd idem** ey ‘aşık-ı zâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 178). [pedrûd idem, -em, -]

pedrûd idüp: Vedalaşmak, veda etmek.

□ Dilinde buldı âhîr ‘aşık-ı tuğyân
İdüp **pedrûd** Zeyd ile hürûşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 52). [pedrûd idüp, -üp, -]

pehlevânân: Pehlivanlar.

□ Sinân-ı cân-sitânla **pehlevânân**
İderdi şafha-i meydânı reyyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 143). [pehlevânân,]

pehlevânân: Pehlivanlar.

□ Sinân-ı cân-sitânla **pehlevânân**
İderdi şafha-i meydânı reyyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 143). [pehlevânân,]

pehlivân-ı râyet-efrâz: Sancağı yükselten pehlivan.

□ Gelüp Mecnûn idüp feryâda âgâz
Didi ey **pehlivân-ı râyet-efrâz** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 8). [pehlivân-ı râyet-efrâz,]

pejmân itdi: Pişman; Kederli; hüznülm etmek.

□ Kimiñ çeşmi kılop hâlîñ perîşân
Gülistân-ı cemâlîñ itdi pejmân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 156). [pejmân itdi, -di, -]

pejmân-ı ğam-ı hicrân: Ayrılık acısının pişmanlığı.

□ Ki **pejmân-ı ğam-ı hicrân** Leylî
Seniñ ‘aşkıñda ser-gerdân Leylî (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 183). [pejmân-ı ğam-ı hicrân,]

pejmürde: Dağınık, perîşan.

□ Bahâr-ı şîhhati **pejmürde** olmuş
Gül-i sürhî şolup efsürde olmuş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 141). [pejmürde,]
□ Ki derd-i ‘aşkıñda efsürde Leylî
Belâ-yı hicrden **pejmürde** Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 6). [pejmürde,]

peleng: Kaplan.

□ İdüp geh lutf şîr-i tîz-cenge
Olurdı mültefit gâhî **pelenge** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 56). [pelenge, -e]
□ Hirâsından sibâ‘-ı tîz-cengiñ
Hücûm-ı sehmnâkinden **pelengiñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 220). [pelengiñ, -iñ, -]

peleng ü şîr: Kaplan ve aslan.

□ Peleng ü şîr olupar pâsbânı
İderler hîfza ol genc-i revânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 77). [peleng ü şîr,]

peleng-i tîz-ceng ü şîr-i ğarrân: Hızlı savaşan kaplan ve kükreyen aslan.

□ Nigehbânıdır etrâfında her ân
Peleng-i tîz-ceng ü şîr-i ğarrân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 28). [peleng-i tîz-ceng ü şîr-i ğarrân,]

peleng-i tîz-ceng ü şîr-i seffâk: Hızlı pençeli kaplan ve zalim aslan.

□ Peleng-i tîz-ceng ü şîr-i seffâk
İdüp bir niçesin üftâde-i hâk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 173). [peleng-i tîz-ceng ü şîr-i seffâk,]

peleng-i tünd-hûdan: Sert huylu peleng.

□ Ne bâk itdi **peleng-i tünd-hûdan**
Ne kıldı vehm şîr-i kîne-cûdan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 147). [peleng-i tünd-hûdan, -dan, -]

penâh: Koruyucusu, kollayıcısı, gözetleyicisi, himâye edeni.

□ Ne küy-ı yârde vardır **penâhım**
Ne yâre eyliyor te’sîr âhım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 27). [penâhım, -ım]
□ Hemîşe dergehiñdir kıblegâhım
Deriñdir melce’im sensin **penâhım** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 216). [penâhım, -ım]
□ İderdi ser-nigûn kendi **penâhiñ**
Kılurdu bî-sükûn kendi **penâhiñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 93). [penâhiñ, --iñ]
□ İderdi ser-nigûn kendi **penâhiñ**
Kılurdu bî-sükûn kendi **penâhiñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 94). [penâhiñ, -iñ, -]
□ İlâhî bab-ı lufuñdur **penâhım**
Saña dil-besteyem sensin İlâhım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 59). [penâhım, -ım]
□ Huñtû-ı cürmüme hat çek İlâhî
Ki sensen cümle mücrimler **penâhı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 178). [penâhı, -ı]

□ İlāhî müznibem çokdur günāhim
Derinden gayrı yokdur bir **penāhim** (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), *Mesnevi* 38, *Mısra* 174). [*penāhim, -im*]

penāh-ı himmetinde: Yardımın, ihsanın sığınağı.

□ Penāh-ı himmetinde nā-murādān
Olurdı kāmran u şād u ḥandān (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), *Mesnevi* 17, *Mısra* 25). [*penāh-ı*
himmetinde, -in, -de, -]

penbe: Pamuk.

□ Hezārān bār olunmuş āzmāyış
Ki **penbe** bulmamış āteşle sāziş (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), *Mesnevi* 28, *Mısra* 60). [*penbe, -*]

penbe-amîz: Pembe renkle karışık.

□ Vücūdumdur benim bir āteş-i tîz
Hemîn kербасlardır **penbe-amîz** (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), *Mesnevi* 28, *Mısra* 58). [*penbe-amîz, -*]

pencāh-ı pence: Bir avuç, beş parmak, bir el.

□ Virüp her demde bir güne şikence
Yitürdiñ 'ömrümi **pencāh-ı pence** (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), *Mesnevi* 12, *Mısra* 40). [*pencāh-ı pence, -e,*
-]

pençe: Pençe.

□ Ta'aşşukdan baña bürād kaldı
Ümidim **pençesinde** bād kaldı (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), *Mesnevi* 37, *Mısra* 136). [*pençesinde, -sin,*
-de, -]

pend: Nasihat, öğüt, akıl verme.

□ Aña kim ki gelüp söyler ise **pend**
İdüp nāle diyürdi **pend** tā çend (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), *Mesnevi* 5, *Mısra* 7). [*pend, -*]
□ Belā pāmālî Mecnûn-ı perişān
Bu **pendi** güş idüp oldı ḥurūşān (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), *Mesnevi* 10, *Mısra* 210). [*pendi, -i, -*]
□ Bu **pend** içre 'ayāndır emr-i düşvār
Degil maqbûl bu pend-i dil-āzār (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), *Mesnevi* 14, *Mısra* 269). [*pend, -*]
□ Bu güne **pendiñ** olmaz i'tibārî
Ki 'aşıklık degildir ihtiyārî (*Mecnûn u Leylî* (Nākām),
Mesnevi 14, *Mısra* 271). [*pendiñ, -in*]
□ Benim bu **pendimi** eyleyüp güş
İdüp bu āteş-i cān-süzî hāmūş (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), *Mesnevi* 21, *Mısra* 17). [*pendimi, -i, -mi, -*]
□ Mülebbes itdi ser-tā-pāy cismiñ
Küşāde eyledi **pendi** tılısmiñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), *Mesnevi* 23, *Mısra* 76). [*pendi, -i*]
□ Didi ey pūr-ı zār u müstemendim
Yeter inşāf kıl güş eyle **pendim** (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), *Mesnevi* 23, *Mısra* 78). [*pendim, -im, -*]
□ Benim bu **pendimi** güş itmez isen
Benimle bir revîşde gitmez isen (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), *Mesnevi* 23, *Mısra* 123). [*pendimi, -im, -i, -*
-]

pend idüp: Nasihat etmek, öğüt vermek.

□ Aña kim ki gelüp söyler ise pend
İdüp nāle diyürdi pend tā çend (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), *Mesnevi* 5, *Mısra* 8). [*pend idüp, -üp, -*]

pend ü nevāziş: Nasihat ve iltifat.

□ İdüp ser-leşkere **pend ü nevāziş**
Miyāne virdiler şulḥ ile sāziş (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), *Mesnevi* 18, *Mısra* 175). [*pend ü nevāziş, -*]

pend-i dil-āzār: Gönül inciten nasihat, öğüt.

□ Bu pend içre 'ayāndır emr-i düşvār
Degil maqbûl bu **pend-i dil-āzār** (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), *Mesnevi* 14, *Mısra* 270). [*pend-i dil-āzār, -*]

pend-i müşfikāne: Şefkatlerin nasihati.

□ Bulup pāyān bu **pend-i müşfikāne**
Anı güş itdi Mecnûn-ı yegāne (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), *Mesnevi* 23, *Mısra* 127). [*pend-i müşfikāne,*
-]

pend-i nā-pesendi: Makbul olmayan, beğenilmeyen
övgü.

□ Bu **pend-i nā-pesendi** eyleyüp güş
Ḥurūşān oldı Mecnûn eyledi cüş (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), *Mesnevi* 6, *Mısra* 73). [*pend-i nā-pesendi, -*
i, -]

per: Kanat; gönül, yürek.

□ Açup **perim** be-sān cürre-i bāz
Tezerv 'akabince ben itdükde pervāz (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), *Mesnevi* 33, *Mısra* 321). [*perim, -im*]
□ Olunca āteş-i sevdā firūzān
Açarsa **per** olur fi'l-hāl sūzān (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), *Mesnevi* 37, *Mısra* 320). [*per, -*]

per açup: Kanat açmak.

□ Açup per tîz-per şehbāz-āsā
Uçup cevhlān idüp şahrā-be-şahrā (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), *Mesnevi* 15, *Mısra* 31). [*per açup, -up, -*]

per ü bāl: Kol kanat.

□ Revān-ı 'avdet kılup açdı **per ü bāl**
Getürdi māder-i Mecnûn'ı fi'l-hāl (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), *Mesnevi* 28, *Mısra* 133). [*per ü bāl, -*]

perākende: Dağınık, darmadağınık, perişan.

□ Bu hāl üzre geçüp bir niçe eyyām
Perākende olup gıtdi ded ü dām (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), *Mesnevi* 37, *Mısra* 250). [*perākende, -*]

perdāz idüp: Düzenleyen, tertip eden.

□ İdüp perdāz murgān-ı hoş-āvāz
Olurdı hevāda erğanün sāz (*Mecnûn u Leylî* (Nākām),
Mesnevi 14, *Mısra* 21). [*perdāz idüp, -üp, -*]

perde: 1. Hicap, örtü, Hak ile kul arasındaki engel.
2. Musiki makamları.

□ Tutturdı **perdede** rāz-ı nihāniñ
Yağurdı āteş-i Mecnûn'a cāniñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), *Mesnevi* 10, *Mısra* 11). [*perdede, -de*]
□ Çekildi rüy-ı dehre perde-i şeb
Göründi **perdeden** bir taze matlab (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), *Mesnevi* 22, *Mısra* 130). [*perdeden, -den, -*
-]
□ Çıkardı **perdeden** bir taze bāzî
Nümāyān oldı reng-i cān-güdāzı (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), *Mesnevi* 31, *Mısra* 47). [*perdeden, -den, -*]

perde çekildi: Örtmek, gizlemek.

□ Bu nihân bağı düşdi güft-güya

Çekildi perde rüy-ı arzûya (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 88). [perde çekildi, -il, -di, -]

perde-i mihnetde: Gam, üzüntü, ıstırap perdesi.

□ Kalup pes **perde-i mihnetde** Leylî

Yanurdu âteş-i hasretde Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 89). [perde-i mihnetde, -de, -]

perde-i şeb: Karanlığın örtüsü, gecenin perdesi.

□ Çekildi rüy-ı dehre **perde-i şeb**

Göründi perdeden bir taze maṭlab (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 129). [perde-i şeb,]

perestâr-ı hevâ-yı mâsivâyem: Masivanın arzusunun kölesi.

□ Gümân itme ki ben mest-i hevâyem

Perestâr-ı hevâ-yı mâsivâyem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 150). [perestâr-ı hevâ-yı mâsivâyem, -(y)em, -]

perî: 1. Tabiat üstü bir güce sâhip bulunduğuna inanılan cin tâifesi çok alımlı ve çok güzel olanlarına verilen isim. 2. Çok güzel genç kız veya kadın.

□ Egerçi her **perî** müşğîn-mûdur

Benim çeşimimde ammâ zîst-rûdur (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 85). [perî,]

per-i bülbül: Bülbülün kanadı.

□ Mütekkâsı olurdu rân-ı âhû

Kâfi **per-i bülbül** bâl-i tihû (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 50). [per-i bülbül,]

perî-rû: Peri yüzü.

□ Görüp Mecnûn'ı nâ-geh bir **perî-rû**

Didi ey 'âşık-ı vâle nedir bu (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 7). [perî-rû,]

□ Yetüp pâyâna Mecnûn'ın cevâbı

İdüp güş ol **perî-rû** bu 'itâbı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 48). [perî-rû,]

□ Benim hâlim budur ey serv-i dil-cû

Ne dersin söyle hâliñ ey **perî-rû** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 320). [perî-rû,]

perî-rüyân: Peri yüzü güzelleri.

□ Perî-rüyân ile Leylî hırâmân

Niçe kim encüm içre mäh-ı tábân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 123). [perî-rüyân,]

perişân: 1. Dağınık, düzensiz, karmakarışık. 2. Acınacak durumda, zavallı, kederli, muhtarip.

□ Hezârân zâr u ḥandân gonca-i gül

Perişân turre-i gül-büy-ı sünbül (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 6). [perişân,]

□ Nişânıñ bulmayup nâlan u giryân

İdüp efsûs döndiler **perişân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 54). [perişân,]

□ Tenim bî-tâb u âhım âteş-efşân

Gözüm ḥün-pâş u ahvâlim **perişân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 130). [perişân,]

□ Müselsel gîsuvânı 'anber-efşân

Dil-i Mecnûn-ı maḥzûn-tek **perişân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 16). [perişân,]

□ Olup peyveste devrinden **perişân**

Cihânda olmadım bir laḥza ḥandân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 19). [perişân,]

□ Açup göz bağırmı kan görmüşem ben

Beni böyle **perişân** görmüşem ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 56). [perişân,]

□ Beyâbân içredir Mecnûn **perişân**

Ḥıyâbân içredir Leylî gül-efşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 215). [perişân,]

□ Perişân gîsuvânı-tek perişân

Dili pür-derd çeşmi eşk-efşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 93). [perişân,]

□ Revân ol cânibe gitti şitâbân

Gidüp gördi ki Mecnûn **perişân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 148). [perişân,]

□ Benem bâbıñ seniñ ey nûr-ı dîde

Bu güne dil **perişân** ḡam-reşide (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 62). [perişân,]

□ Cihândan eylerem ḥasretle rihlet

Perişân kalkaram rûz-ı kıyâmet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 126). [perişân,]

□ Beni seyr it ki oldum dîde giryân

Firâk-ı yârde senden **perişân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 120). [perişân,]

□ Beni böyle **perişân** hâl koyma

Ḡam-ı hicrânda pâmâl koyma (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 71). [perişân,]

□ Nevânem derdmenem ḥ'âr u zârem

Perişânem nejendem bî-ḡarârem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 330). [perişânem, -em, -]

□ Görüp ebrûlarıñ ey mäh-ı tábân

Dil oldı muṭtarib ḥâlim **perişân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 276). [perişân,]

perişân degildi: Perişan olmama.

□ Niçe bağ-ı feraḥ-baḥşâ ki bir ân

Degildi devr-i cevrenden perişân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 90). [perişân degildi, -di, -]

perişân eyledi: Perişan etmek.

□ İdüp ser-rişte elde fevt şüyuñ

Perişân eyledi gîsûsı müyuñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 96). [perişân eyledi, -di, -]

perişân evlemişdi: Sıkıntılı ve kederli eylemek. Perişan etmek.

□ Açup gîsûlarıñ bağ içre maḥzûn

Perişân evlemişdi bîd-i Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 34). [perişân evlemişdi, -miş, -di, -]

perişân evler: Perişan etmek, darmadağın etmek, karıştırmak.

□ Eger bir âh idersem şubḥ-gâḥân

Yaḡar saḡfıñ seni eyler perişân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 68). [perişân eyler, -r, -]

perişân evlevüp: Sıkıntılı ve kederli eylemek.

□ Perişan eyleyüp gîsû-yı çîniñ
İden dem şâne zülf-i anberîniñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 375). [perişan eyleyüp, -
(y)üp, -]

perişan gîsuvânî-tek: (sevgilinin) perişan saçları
gibi.

□ Perişan gîsuvânî-tek perişan
Dili pür-derd çeşmi eşk-efşân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 93). [perişan gîsuvânî-
tek,]

perişan idüp: Perişan etmek.

□ Kâbâsın çâk idüp müyân müyân
Çeküp nâle idüp bezmi perişan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 154). [perişan idüp, -üp,
-]

perişan itdi: Perişan olmak.

□ Kılup te'sîr âhîr iftirâkıñ
Anı itdi perişan iştiyâkıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 36, Mısra 138). [perişan itdi, -di, -]

perişan itsün: Dağıtmak, düzenini bozmak II
acınacak duruma getirmek.

□ Kılup gîsûlarını 'anber-efşân
Nihâd-ı sünbüli itsün perişan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 50). [perişan itsün, -sün,
-]

perişan iderdi: Perişan etmek.

□ Olurdı şahn-ı meydâna ser-efşân
İderdi ceng-cüyânı perişan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 18, Mısra 152). [perişan iderdi, -er, -di, -]

perişan kalmışdı: Perişan olmak.

□ Rakîbinden olup Leylî hirâsân
Nihân sūzişde kalmışdı perişan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 32). [perişan kalmışdı, -
mış, -di, -]

perişan kıldı: Perişan etmek, dağıtmak,
karmakarişik duruma getirmek, altüst etmek.

□ 'Alem-dârı idüp hâk ile yeksân
Sipâhîñ kalbini kıldı perişan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 60). [perişan kıldı, -di, -
]

perişan kıldı: Perişan etmek, dağıtmak,
karmakarişik etmek.

□ Beni hûlk-ı bedim kıldı perişan
Günâhımdan peşimânım peşimân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 73). [perişan kıldı, -di, -
]

perişan kılma: Perişan etmek, dağıtmak,
karmakarişik duruma getirmek, altüst etmek.

□ Benim gönlümdür ol zülf içre pinhân
Şakın gîsûlarıñ kılma perişan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 34). [perişan kılma, -ma,
-]

perişan kılup: Perişan etmek, dağıtmak,
karmakarişik etmek.

□ Kimiñ çeşmi kılup hâliñ perişan
Gülistân-ı cemâliñ itdi pejmân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 155). [perişan kılup, -
up, -]

perişan kovma: Dağınık, düzensiz, karmakarişik
olmak.

□ Beni zencîrde koyma perişan
Götür zencîrimi ey şâh-ı hûbân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 85). [perişan koyma, -
ma, -]

perişan oldı: Dağınık olmak.

□ Neşâtından gehî rakş itdi hândân
Gehî 'ibret alup oldı perişan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 28). [perişan oldı, -di, -
]

perişan oldı: Dağınık olmak.

□ Hâzân-ı fevtiden oldı perişan
Şehâb-ı mevt içinde kaldı pinhân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 217). [perişan oldı, -di,
-]

perişan oldıgından: Dağınık olmak.

□ Olup vâkıf cefâsından hâzânıñ
Perişan oldıgından gülsitânıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 6). [perişan oldıgından,
-diğ, -in, -dan, -]

perişan olmuşdur: Acınacak durumda, zavallı,
kederli, muzdarip olmak.

□ Elâ ey gonca-i rengin ü hândân
Hezâr-ı zârıñ olmuşdur perişan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 204). [perişan
olmuşdur, -muş, -dur, -]

perişan u füsürde: Perişan ve duygusuz.

□ 'Arablarda 'arûs-ı şüy-ı mürde
Olup bir yıl perişan u füsürde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 84). [perişan u füsürde,
]

perişan u mükedder: Perişan ve kederli.

□ Perişan u mükedder gam-resîde
Berât-ı ârzüya hatt-keşîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 6, Mısra 59). [perişan u mükedder,]

perişan u mükedder: Zavallı ve Perişan.

□ Şekîbâsı girîbânıñ kılup çâk
Perişan u mükedder zâr u ğamnâk (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 120). [perişan u
mükedder,]

perişan u mükedder: Perişan ve kederli.

□ Hemânâ vâlid-i Mecnûn-ı meftûn
Perişan u mükedder dîde pür-hûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 140). [perişan u
mükedder,]

perişan u mükedder: Perişan ve kederli.

□ Görüp Mecnûn'ı oldı zâr [u] giryân
Perişan u mükedder nevha-güyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 20). [perişan u

mükedder,]

perişân u mükedder: Kederli ve perişan.

□ Sitem zencîri birle pây-beste

Perişân u mükedder dil-şikeste (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 64*). [*perişân u mükedder,]*

perişân u mükedder: Perişan ve kederli.

□ Düşüpdür gördi bir vâdide ğamnâk

Perişân u mükedder rüy ber-hâk (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 76*). [*perişân u mükedder,]*

perişân u nâlân olup: Perişan ve inleyen olmak.

□ Olup pisterde perişân u nâlân

Bulup cisminde teb her lahza tuğyân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 53*). [*perişân u nâlân olup, -up, -]*

perişân u neijend ü nâ-berümend: Perişan, üzgün ve faydasız.

□ Hemân pîre-zen-i güm-geşte ferzend

Perişân u neijend ü nâ-berümend (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 198*). [*perişân u neijend ü nâ-berümend,]*

perişân-hâl ü nâ-çâr: Hali perişan ve çaresiz.

□ Kâlp 'âciz **perişân-hâl ü nâ-çâr**

Aña oldı muqarrer âhîr-i kâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 15*). [*perişân-hâl ü nâ-çâr,]*

perişân-ı belâ-vı istivâkem: Özlem belasının perişanlığı.

□ Haber-dâr ol ki bî-tâb-ı firâkem

Perişân-ı belâ-yı istiyyâkem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 18*). [*perişân-ı belâ-yı istiyyâkem, -em, -]*

perî-vâr: Peri gibi.

□ Bir âfetkâra olmuşdı giriftâr

'Amûsi duhteriydi bir **perî-vâr** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 18*). [*perî-vâr,]*

□ Anıñ hâlinden olmuşdı haber-dâr

Anı talât iderdi ol **perî-vâr** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 76*). [*perî-vâr,]*

□ İştîdi nu peyâmı ol perî-zâd

Perî-vâr eyledi pervâz dil-şâd (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 150*). [*perî-vâr,]*

perî-zâd: Peri gibi güzel.

□ İderken tayy-ı reh-i mehd **perî-zâd**

Rikâbında revân dâmâd-ı dilşâd (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 143*). [*perî-zâd,]*

□ İştîdi nu peyâmı ol **perî-zâd**

Perî-vâr eyledi pervâz dil-şâd (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 149*). [*perî-zâd,]*

per-şikeste: Kanadı kırık.

□ Künün kim olmışam bî-tâb u haste

Zebûn-ı pâ-şikeste **per-şikeste** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 326*). [*per-şikeste,]*

pertev: Işık, parıltı.

□ Hemân **pertev** sebebdır bir figâne

Velî Leylî'dir ancak bir bahâne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 53*). [*pertev,]*

pertev-dâr: Işıltılı.

□ O çihre öyle **pertev-dâr[dır]** mı

O lebler öyle şekker-bârdır mı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 155*). [*pertev-dâr[dır], - [dır], -]*

pertev-efken: Aydınlatan, ıskı saçan.

□ Şevâbit **pertev-efken** süy bâ-sû

Firûzân Cedy ü Pervîn ü Terâzû (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 9*). [*pertev-efken,]*

pervâne: 1. Geceleri ışığın etrafında dönen küçük kelebek. 2. Gönül, âşık.

□ Cemâl-i Leylî şem'-i meclis-efrûz

Anıñ **pervânesi** Mecnûn-ı cân-sûz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 54*). [*pervânesi, -si]*

□ Şivâz-ı vaşla **pervâne** yakur cân

Velî Mecnûn'dur firâkte süzân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 243*). [*pervâne,]*

pervâne-i şem'-i cemâli: Güzellik mumunun pervanesi.

□ Olim **pervâne-i şem'-i cemâli**

Kılam cânımı kurbân-ı vişâli (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 75*). [*pervâne-i şem'-i cemâli, -i, -]*

pervâz: Kanat, kanat açma, uçma.

□ Tezerv 'aķabince bâz itmişdi **pervâz**

Şikâr oldı tezerve cürre-i bâz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 37*). [*pervâz,]*

□ İştîdi nu peyâmı ol perî-zâd

Perî-vâr eyledi **pervâz** dil-şâd (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 150*). [*pervâz,]*

pervâz itdükde: Uçmak.

□ Açup perim be-sân cürre-i bâz

Tezerv 'aķabince ben itdükde pervâz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 322*). [*pervâz itdükde, - dük, -de, -]*

pervâz kıl: Uçmak; yükselmek.

□ Nolur **pervâz kıl** bu gûlsitâne

Benimle yâr olup eyle terâne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 163*). [*pervâz kıl,]*

pervâz-ı hodgâm: Bencil, hodbin, egoist; Yukardan bakma.

□ Be-sân murğ-ı Hümâ **pervâz-ı hodgâm**

Ki olmuş tu'meden-çün tu'me-i dâm (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 109*). [*pervâz-ı hodgâm,]*

perverde-i rûh: Beslenmiş, büyütölmüş, yetiştirilmiş ruh.

□ O meyden kim odur **perverde-i rûh**

Odur tûfân-ı ğamda keşî-i Nüh (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 29*). [*perverde-i rûh,]*

pes: "İmdi, o halde, öyle ise, öyle iken, öyle olunca, binaenaleyh" anlamlarında edat.

- Ez-ân **pes** didiler ey fahr-i 'Âmir
Emîr-i pâk-dil ü mîr-i evâmir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 29). [pes,]
- Ez-ân **pes** kıldı izhâr-ı temennâ
Ki ancak maṭlabıdır 'aḳd-i Leylâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 57). [pes,]
- Kâlup **pes** perde-i miḥnetde Leylî
Yanurdu âteş-i ḥasretde Leylî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 89). [pes,]
- Ez-ân **pes** bokça-i zer-târı açdı
Sûrûnî gözlerinden dürr şaḳdı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 115). [pes,]
- Bu güne oldı bir dem nevḥa-perdâz
Ez-ân **pes** eyledi takrîre âğâz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 108). [pes,]

pesend: Aferin!, bravo!, ne güzel!. Beğenme, takdir, tahsin ifade eder.

- Pesendiñ olsa ḥansı mâh-peyker
Seniñle olsun ol meh-pâre hem-ser (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 67). [pesendiñ, -iñ, -]
- Degil kâbil egerci armağanım
Pesend eyler velîkin dostânım (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 42). [pesend,]

pesendide: Beğenilmiş.

- 'Alem-efrâz idi mülk-i 'Arab'da
Pesendideydi etvâr u edebde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 8). [pesendideydi, -
(y)di, -]

pes-i kâfkas'da: Kafkas'ın bakiyesi, Kafkas'dan artmış olan.

- Cehâlet mülkine olmuşdı vâlî
Pes-i Kâfkas'da kâyin ahâlî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 70). [pes-i kâfkas'da, -
da, -]

peşimân: Yaptığına üzülüp hayıflanana, esef eden, nâdim, pişman.

- Olup ol 'ayb-cü ḥ'âr u perîşân
Mükâfâtıñ bulup gitdi **peşimân** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 56). [peşimân,]
- Beni ḥulḳ-ı bedim kıldı perîşân
Günâhımdan peşimânım **peşimân** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 74). [peşimân,]
- Beni ḥulḳ-ı bedim kıldı perîşân
Günâhımdan **peşimânım** peşimân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 74). [peşimânım, -ım]

peşiz: Akçe, pul, mangır.

- Garaž biñ defteriñ nazm-ı 'azîziñ
Alup virmezdi bir kes bir **peşiziñ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 58). [peşiziñ, -iñ, -]

pesse: Sinek.

- Ki ben bir peşşeyem naḥcîr-i bî-per
Ne **peşşe** belki andan zebûn-ter (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 66). [peşşe,]
- Ki ben bir **peşşeyem** naḥcîr-i bî-per
Ne peşşe belki andan zebûn-ter (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 65). [peşşeyem, -(y)em,

-]

pest eylesün: Alçaltmak, hafifletmek, düşürmek.

- Hîrâmente olup bağ içre ser-mest
Kadd-i şimşâd u servi eylesün pest (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 48). [pest eylesün, -sün,
-]

pevâm: Haber.

- Şabâdan gûş idersem bir **peyâmıñ**
Kılur ma'nen beni ihyâ kelâmıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 75). [peyâmıñ, -iñ]
- Çü kâşîd gûş kıldı bu kelâmı
Getürdi Nefvel'e virdi **peyâmı** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 68). [peyâmı, -ı]
- Peyâmı eyleyüp Mecnûn'ı memnûn
Nevâzişler iderdi Zeyd'e Mecnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 87). [peyâmı, -ı, -]
- Vîrüp Mecnûn'a Leylî'niñ **peyâmıñ**
Kılup tebliğ aña yâr selâmıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 185). [peyâmıñ, -iñ, -]
- Peyâmıñ söyle sen ey peyk-i dil-dâr
Ziyâde-güy olup olma dil-âzâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 133). [peyâmıñ, -uñ, -]
- İşitdi nu **peyâmı** ol perî-zâd
Perî-vâr eyledi pervâz dil-şâd (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 149). [peyâmı, -ı, -]

pev-â-pev: Birbiri ardınca, birbirinin ardı sıra, mütevaliyen.

- Gelürler 'arşa-i cenge şitâbân
Pev-â-pev kîne-cüyân u ğarîvân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 166). [pev-â-pev,]
- Pev-â-pev ra'd idüp heybetle nâle
Şehâb olmuşdı eşk-efşân bu hâle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 7). [pev-â-pev,]
- Pev-â-pev Zeyd ile gitdi şitâbân
Gehî şâdî-künân gehî serâyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 125). [pev-â-pev,]
- Hani mînâ hani sāğar hani mey
Getür câmı baña mey vir **pev-â-pev** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 28). [pev-â-pev,]

pevâpev: Birbiri ardınca, birbirinin ardı sıra, mütevaliyen.

- Hârâbat-ı ta'aşşuḳda **pevâpev**
Virüp her devrde bir 'âşîka mey (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 1). [pevâpev,]
- Pevâpev mey virüp ter kıl dehânım
Ki olsun vücûdın güyâ zebânım (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 31). [pevâpev,]
- Pevâpev eyledi ol bâdeden nûş
Olup dil-germ sevdâ eyledi cûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 373). [pevâpev,]

pevdâ: Açık, belli, görünen, aşîkâr.

- Tebeddül olmayup bunlarda aslâ
Olur sâkıyle 'âşîk-ı tâze **peydâ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 18). [peydâ,]
- Her iki 'âşîkıñ sûzişde câmı
Biri **peydâ** biri ammâ nihânî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 58). [peydâ,]
- Aña ol gün giçüp tîre şeb-âsâ
Ne encüm cilveger ne mâh **peydâ** (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 14). [peydâ,]

□ Bu mevsimde bu vakt-i cân-fezâda
Ki bûy-ı 'aşk idi **peydâ** hevâda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 12). [peydâ,]

□ Dilinde reşk idüp **peydâ** bir âteş
Yâkıldı âteş-i reşke o meh-veş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 49). [peydâ,]
□ Ceseddir 'âşıkân ma'sûkdur cân
Cesed **peydâ** gerekdir rûh pinhân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 36). [peydâ,]

□ Töküp hûn-âbe çeşminden o meh-veş
Didi benden olup **peydâ** bu âteş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 50). [peydâ,]

□ Nişîmengâh için Mecnûn-ı şeydâ
İdüp bir küşe-i cângâh **peydâ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 142). [peydâ,]

□ Hezârân nakş ider **peydâ** be-her ân
Ki her nakşî kılur idrâki hayrân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 7). [peydâ,]

□ İder nâ-gâh **peydâ** bir sitize
Kalır bu derd-i hasret rest-hîze (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 79). [peydâ,]

peydâ idersin: Çıkarmak, Ortaya çıkarmak,.

□ Bu ne bâzîçedir **peydâ idersin**
Baña nâkışlğım imâ idersin (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 287). [peydâ idersin, -
er, sîn, -]

peydâ itdi: Ortaya çıkarmak, görünür kılmak.

□ Gidüp mâtem rûsûmuñ kıldı icrâ
Kıyâmet ibtidâsın itdi **peydâ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 14). [peydâ itdi, -di, -]

peydâ itmedin: Meydana getirmek; belirlemek,
görünmek.

□ Bahâr-ı 'işretin âşârı hâlâ
Dilimde itmedin bir neş'e **peydâ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 34). [peydâ itmedin, -
me, -dîn, -]

peydâ ider: Çıkarmak, Ortaya çıkarmak, edinmek.

□ İder cilde olur Nâkâm **peydâ**
Görür ancak anı 'uşşâk-ı şeydâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 59). [peydâ ider, -er, -]

peydâ idüp: Açık, anlaşılır etmek. Çıkarmak, Ortaya
çıkarmak, edinmek.

□ İdüp bir bülbül-i ser-mest **peydâ**
O bülbül ile kılsun nâle yek-câ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 73). [peydâ idüp, -üp, -
]

peydâ idüp: Açık, anlaşılır etmek.

□ Felek birgün idüp berhem sükûnuñ
İdüp **peydâ** aşhâb-ı nîl-günuñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 2). [peydâ idüp, -üp, -]

peydâ idüp: Açık, anlaşılır etmek.

□ İdüp biñ işve-i cân-bağş **peydâ**
Virüp biñ va'de-i ümîd-bağşâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 213). [peydâ idüp, -üp, -
]

peydâ idüp: Açık, anlaşılır etmek.

□ Vişâl âyînini itmek için icrâ
İdüp şâyeste bir tedbîr **peydâ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 42). [peydâ idüp, -üp, -
]

peydâ kılup: Edinmek, elde etmek; meydana
getirmek.

□ Medâr olmak için gâhî fiğâna
Kılup **peydâ** diger-gün bir bahâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 40). [peydâ kılup, -up, -
]

peydâ kılur: Ortaya çıkarmak.

□ Ğam-ı hicrân belâ-yı 'aşk Nâkâm
Kılur **peydâ** hezârân derd ü âlâm (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 124). [peydâ kılur, -ur, -
]

peydâ oldı: Ortaya çıkmak, belirlemek, görünmek.

□ Kelâmîñ itmemişdi hatm hâlâ
Ki oldı taze bir hengâme **peydâ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 200). [peydâ oldı, -dı, -
]

peydâ oldı: Ortaya çıkmak.

□ Dilinde tabş-ı mühlik oldı **peydâ**
Teninde ra'se-i müdhiş hüveydâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 95). [peydâ oldı, -dı, -]

peydâ oldı: Görünmek, ortaya çıkmak.

□ Şabâhın çün oldı âşârı **peydâ**
Nesiminde dem-i İsâ hüveydâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 73). [peydâ oldı, -dı, -]

peydâ olur: Ortaya çıkmak, belirlemek, görünmek.

□ Olur **peydâ** derûnunda meserret
Bulur hîffet dilinde derd-i hasret (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 81). [peydâ olur, -ur, -]

peydâ olur: Görünmek, ortaya çıkmak.

□ Kılur efgân töküp hûn-âb-ı hasret
Fiğânından olur **peydâ** kıyâmet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 110). [peydâ olur, -ur, -
]

peydâ olursa: Görünmek, ortaya çıkmak.

□ O cânibden olursa ebr **peydâ**
Hemân ebre kâşâyid eyler inşâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 69). [peydâ olursa, -ur,
-sa, -]

peyember: Haber getiren, peygamber.

□ O idi nâme-ber hem nâme-âver
İki 'âşık miyânında **peyember** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 98). [peyember,]

peygâm: Haber, bilgi.

□ Olurdı muntazır **peygâma** her bâr
Ki andan kim güzër kılsaydı nâ-çâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 63). [peygâma, -a]

□ İrişdi gaybdan nâ-gâh **peygâm**
Ki ey fersûde-i âlâm Nâkâm (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 69). [peygâm,]

□ Bu **peygāmiña** kâşid kıldı icrā
Hürüşān oldı h'ış-āvend-i Leylā (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 55). [peygāmiña, -i, -ña,
-]

□ Eger Mecnûn'a bî-ārām Leylî
İder olsaydı bir **peygām** Leylî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 84). [peygām,]
□ İderdi gūş Mecnûn'ın hîṭābıñ
Kılurdi gūş **peygāmı** cevābıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 102). [peygāmı, -ı]
□ Bu **peygāmiña** Mecnûn gūş kıldı
Derûnunda ğam cūş kıldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 29, Mısra 27). [peygāmiña, -iñ, -a, -]
□ Gülûñ **peygāmını** Zeyd şabā-dem
Götürdi bûlbûl-i şeydāya hurrem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 175). [peygāmını, -ın, -i,
-]
□ İdüp Mecnûn'ı bu **peygām** hoşnûd
Diinde oldı bir ümmîd mevcûd (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 25). [peygām,]

peygām virdi: Haber vermek.

□ Kıruldi ḥayme buldı bir dem ārām
Revān bir kâşid ile virdi peygām (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 38). [peygām virdi, -di,
-]

peygām virüp: Bildirmek, haber ulaştırmak.

□ Bu üslûb üzre bir gün Zeyd-i dil-hûn
Virüp peygām idüp Mecnûn'ı memnûn (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 100). [peygām
virüp, -üp, -]

peygüle-i ğaḫletde: Ğaḫlet köşesi.

□ Benim iḳbālîm ammā bûm-āsā
Kalup **peygüle-i ğaḫletde** müyā (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 50). [peygüle-i ğaḫletde,
-de, -]

peyk: Far. 1. Haber götürüp getiren. 2. Seyyâre
etrafında dolaşan cirm.

□ Hemān-dem ḥûkm kıldı virdi fermān
Revāne eyledi **peyk** şitābān (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 32). [peyk,]

peykān: Okun ucundaki sivri demir. Temren ||
Sevgilinin kirpiği.

□ Teker ki ḥancer-i bārānı **peykān**
O bārişden olurdi merg rîzān (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 53). [peykān,]
□ Seniñ sineñ niçün ğırbāl-sāndır
Kimiñ **peykānına** cismiñ nişāndır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 70). [peykānına, -i, -na,
-]

peykār: Cenk, savaş, harp.

□ Bu **peykār** içredir çün ḥaşm-ı yārim
Benim tîğ ile tîr ile ne kārım (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 121). [peykār,]

peyker: Yüz, surat, çehre.

□ Nigārıñ **peykeriñ** kıldıñ deride
Hemān şehā saña kaldı ceride (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 17). [peykeriñ, -iñ]

□ Eger zāhirde vardır iki **peyker**
Velî ma'nādadır bir sırā mazhar (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 347). [peyker,]
□ İkiydi zāhiri **peykerleriniñ**
Biri ğayrı degildi dîğeriñiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 34, Mısra 37). [peykerleriniñ, -ler, -i, niñ, -]

peyk-i dil-dār: Sevgiliden haber getiren.

□ Peyāmuñ söyle sen ey **peyk-i dil-dār**
Ziyāde-güy olup olma dil-āzār (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 133). [peyk-i dil-dār,]

peyk-i dil-dār: Sevgiliden haber getiren.

□ Peyāmuñ söyle sen ey **peyk-i dil-dār**
Ziyāde-güy olup olma dil-āzār (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 133). [peyk-i dil-dār,]

peyk-i kirāmım: İyi kalpli haberci.

□ Kerem kıl durma ey **peyk-i kirāmım**
Bulup Mecnûn'ı teblîğ it selāmım (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 57). [peyk-i kirāmım, -
ım, -]

peyk-i nigārı: Resmin haberi.

□ Ki olmuşdı ḥarîf-i ğam-güsārı
Refîḫ ü hem-demi **peyk-i nigārı** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 90). [peyk-i nigārı, -i, -
]

peymān: Ahd, yemin, söz.

□ Pezîrā oldı bu **peymānı** Mecnûn
Geçüp āşüftelikden oldı memnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 173). [peymānı, -i, -]
□ Kılup **peymānına** sevgendi peyvend
Ta'ahhüd eyledi yād itdi sevgend (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 155). [peymānına, -i, -
na, -]
□ Baña peymān virüp kıldıñ beni şād
Künün itmezsen ol **peymānı** der-yād (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 12). [peymānı, -ı]
□ Seniñ **peymānıña** taḥsîn ki āḫır
Vefādan itmediñ bir reng zāhir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 9). [peymānıña, -i, -ña, -
]
□ Niçün **peymānıñı** ferāmūş itdiñ
İdüp böyle beni der-cūş gitdiñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 137). [peymānıñı, -iñ, -i,
-]
□ 'Uhūd-ı dostide ber-karārem
Hemān **peymānım** üzre pāy-dārem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 220). [peymānım, -ım, -
]

peymān alur: Söz almak.

□ Kılur ol 'āşıkı fāriğ cihāndan
Alur peymān virüp peymāne andan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 10). [peymān alur, -ur, -
]

peymān virüp: Söz vermek.

□ Baña **peymān virüp** kıldıñ beni şād
Künün itmezsen ol peymānı der-yād (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 11). [peymān virüp, -üp,
-]

peymâne: İçki kadehi, özellikle şarap kadehi.

- Kadeh bir pîr bir meyhâne birdir
Mey bir hûmdadır **peymâne** birdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 16). [peymâne,]
- Vefâ kıl itdüğün **peymâne** sâkî
Getür peymâneyi devrâna sâkî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 17). [peymâne,]
- Vefâ kıl itdüğün peymâne sâkî
Getür **peymâneyi** devrâna sâkî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 18). [peymâneyi, -(y)i]

peymâne virüp: Söz vermek.

- Kılur ol 'aşıkı fâriğ cihândan
Alur peymân virüp peymâne andan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 10). [peymâne virüp, -e, -
--üp, -, -]

peymâne virüp: Kadeh vermek.

- Bu mazmûn eyleyüp takrîr Nevfel
Virüp peymâne tagyîr Nevfel (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 126). [peymâne virüp, -
üp, -]

peymâne-peymâ-yı elest: Elest şarabının kadehi.

- Anı **peymâne-peymâ-yı elest** it
Mey-i hûmâne-i gayb ile mest it (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 309). [peymâne-peymâ-
yı elest,]

peymân-şiken: Ahdinde durmayan, nâ-dürüst, vefasız.

- Beni kim görse ben itdükçe şeyven
Olur vâkıf ki sen **peymân-şikensen** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 224). [peymân-şikensen, -
sen, -]

pey-rev: Ardı sıra giden, tâbi olan, izinden giden, uyan.

- Seniñle geşt idüp şahrâ-be-şahrâ
Saña **pey-rev** olurdu sâye-âsâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 60). [pey-rev,]

peyrev: Ardı sıra giden, tâbi olan, izinden giden, uyan.

- Bu evlâdır ki 'âklî pişvâ kıl
Olup **peyrev** aña terk-i sivâ kıl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 218). [peyrev,]

peyrevân: Takip eden, örnek alan.

- Olup müştâk-ı âb-ı zindegânî
Ki gûyâ Hızr'ın olmuş **peyrevânı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 124). [peyrevânı, -ı, -]
- Olup Zeyd-i vefâ-cû hem-'inânı
Sibâ' u vahşiyân hem **peyrevânı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 80). [peyrevânı, -ı, -]

peyvend: Bağ, rabita, ittisal, taalluk.

- Didî sen tek baña olmazdı **peyvend**
Eger ferzendiñ olsaydı hîredmend (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 49). [peyvend,]
- Be-şîrîn her gerâ **peyvend** cânest
Vişâl-i şekkerêş ber-dil-i girânest (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 45). [peyvend,]

□ Aña **peyvenddir** pîrüzmeni

K'odur pîrüzmendân ser-bülendi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 95). [peyvenddir, -dir, -]

peyvend bulup: Ulaşmak, erişmek, varmak.

- İkiyken cismi bir cânıñ muqaddem
Bulup peyvend bir oldı cesed hem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 238). [peyvend bulup, -
up, -]

peyvend kılup: Birleştirmek, bağlamak.

- Kılup peymânına sevgendi peyvend
Ta'ahhüd eyledi yâd itdi sevgend (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 155). [peyvend kılup, -
up, -]

peyveste: "Sürekli olarak, her zaman, daima, hep" anlamında gelen zarf.

- Beni bu câm ile **peyveste** mest it
Hemîşe 'aşık-ı sâkî-perest it (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 49). [peyveste,]
- Olup **peyveste** devriñden perişân
Cihânda olmadım bir lahza hândân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 19). [peyveste,]
- Ve ger itsem naşîhat kim vakûr ol
Hâzer kıl 'aşkdan **peyveste** dūr ol (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 266). [peyveste,]
- Heveskâr idi **peyveste** şikâre
Şikâr-ı 'azm ile çıkmışdı kenâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 29). [peyveste,]
- Bu nev' ile geçür leyl ü nehârî
Budur **peyveste** 'aşk ile medârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 88). [peyveste,]
- Dili **peyveste** sevdâ pây-bendi
Hemîşe gerdeninde gam kemendi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 9). [peyveste,]
- Muhabbet câmınıñ **peyveste** mesti
Bahâristân-ı 'aşkıñ muğ-peresti (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 11). [peyveste,]
- Velî bu gâmdanem **peyveste** dil-hûn
Ki bensiz niçedir ahvâl-i Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 135). [peyveste,]
- Sen âgyâr-ı cefâ-kâr ile hem-dem
Hemîşe bâde-keş **peyveste** hurrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 354). [peyveste,]
- Budur **peyveste** amâl-ı nihânım
K'olaydın sen benim hem-âşiyânım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 231). [peyveste,]
- Seniñ 'aşkıñda nâlânem şeb ü rûz
Seniñ 'aşkıñdanem **peyveste** der-sûz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 50). [peyveste,]
- Esîr-i zâr olup olmuşdı mañbûs
Hemîşe teng-i dil **peyveste** me'yûs (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 12). [peyveste,]
- Belâ birle benim **peyveste** hurrem
Men-i zâr iledir hurrem belâ hem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 223). [peyveste,]
- Bu bû **peyvestedir** gîsû-yı yâre
Olum kurbân bu bûy-yı müşg-bâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 187). [peyvestedir, -dir, -]
- İderdi zañmına **peyveste** merhem
Ümîd-i vaşl-ı Mecnûn'ı demâdem (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 21). [peyveste,]

- Çeküp âğûşa Mecnûn-ı nevânîñ
İdüp cânânına **peyveste** cânîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 360). [peyveste,]
- Olup Zeyd anda **peyveste** mücâvir
Vefâsın eyledi 'âlemde zâhir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 287). [peyveste,]

peyveste olup: Ulaşmak.

- Olup peyveste gamla düş-bâ-düş
Cüdâlık mihnetinden eyledi cüş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 99). [peyveste olup, -up, -]

pezîrâ oldı: Kabul eden, kabul edici olmak.

- Pezîrâ oldı bu peymânı Mecnûn
Geçüp âşüftelikden oldı memnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 173). [pezîrâ oldı, -dı, -]

pezîrây-hitâm oldı: Son bulmak.

- Bi-hamdillâh temâm oldı bu nâme
Pezîrây-hitâm oldı bu nâme (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 2). [pezîrây-hitâm oldı, -dı, -]

pezîrây-ı hitâm oldı: Son bulmak.

- Bi-'avni'llâhi zü'l-celâli ve'l-ikrâm kalem-i
âşüfte-raķam nâzım-ı perîşân-kelem-ı Nâkâm
fûsürde-i âlâm ile ya'nî dest-i küşîş İsmâ'îl el-
hâc Mehmed Beg Nâm ismi Şadreddîn
beg-zâde birle şöhet-yâftedir biñ üç yüz on altıncı
sene-i hicriyyenin cemâdi'l-ulâsı şülûş-i âhîrinde
pezîrây-ı hitâm oldı Allâhü veliyyü't-tevfîk.
(Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 181).
[pezîrây-ı hitâm oldı, -dı, -]

pîçide: Karışmış, bükülmüş, kıvrılmış.

- İki destim iki lâm-ı belâdır
İki pâyım iki **pîçide** yâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 7, Mısra 90). [pîçide,]
- Bilüp Mecnûn-ı sergeşte bu hâli
Olup **pîçide** süzân mü-mişâli (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 174). [pîçide,]
- Olup yek-digere **pîçide** cân-tek
Olup melşûk bâ-hem tev-emân-tek (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 241). [pîçide,]
- Bu güne gerçi ol iki dil-efrûz
Be-hem **pîçide** kaldılar şebân-rûz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 246). [pîçide,]

pîçide idüp: Dolaştırmak.

- İdüp pîçide tûmâr-ı neşâti
Götürdiler bisât-ı inbisâti (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 14, Mısra 241). [pîçide idüp, -üp, -]

pîçide oldı: Dolaşmak, karışmak.

- Düşüp toprakda gâltide oldı
Reg-i süzân gibi **pîçide oldı** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 102). [pîçide oldı, -dı, -]

pîçide olup: Dolaşmak, karışmak.

- Olup pîçide her dem nâ-remide

Be-sân-ı haste-i ef'î-i güzide (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 51). [pîçide olup, -up, -]

pîçide-i endîşe: Endişenin kıvrımı.

- Dilim **pîçide-i endîşe** oldı
Hayâlimle dilim hem-pîşe oldı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 21). [pîçide-i endîşe,]

pinhân: Gizli, saklı, gizlenmiş şekilde.

- Olup Leylî de dil-dâde bedensân
Velî o âşikâr idi bu **pinhân** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 52). [pinhân,]
- Kalup hergehde **pinhân** mäh-ı Leylî
Olup hergeh nişimengâh-ı Leylî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 1). [pinhân,]
- Benim gönlümdür ol zülf içre **pinhân**
Şakın gisûlariñ kılma perîşân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 33). [pinhân,]
- Muķavves kaşları mihrâb-ı hûbân
Mûkaḥḥal gözlerinde fitne **pinhân** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 12). [pinhân,]
- Seyr bâ-meh çıkurdu gâh **pinhân**
Baķurdu sū-be-sū etrâfa hayrân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 19). [pinhân,]
- Nihânî bezmden çıkıdı kenâre
Gidüp **pinhân** kenâr-ı cüybâra (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 144). [pinhân,]
- Şebâhengâm olup hürşîd-i rahşân
Derûn-ı mahmil-i mağribde **pinhân** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 128). [pinhân,]
- Görüp gam-h'arını hâk içre **pinhân**
Mûkedder oldı hâli kıldı efgân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 49). [pinhân,]
- Ceseddîr 'âşikân ma' şûķdur cân
Cesed peydâ gerekdir rûḥ **pinhân** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 36). [pinhân,]
- Ki bir ad ise de şevherdeyem ben
Bu ahvâlim degil **pinhân** Hudâ'dan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 162). [pinhân,]
- Velî bu sırrı **pinhân** eylemişler
İdenler naķl mücmel söylemişler (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 211). [pinhân,]

pinhân idüp: Saklamak, gizlemek, ifşa etmemek.

- Görüp ruḥsârını Mecnûn o mahiñ
İdüp ağıyardan pinhân nigâhiñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 120). [pinhân idüp, -üp, -]

pinhân kaldı: Gizli kalmak.

- Ḥazân-ı fevtiden oldı perîşân
Seḥâb-ı mevt içinde kaldı pinhân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 218). [pinhân kaldı, -dı, -]

pinhân kıldı: Gizlemek, saklamak, görünmez hale getirmek.

- Mu'anber gisûvânîñ itdi efşân
Anı 'anber içinde kıldı pinhân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 362). [pinhân kıldı, -dı, -]

pinhân oldı: Gizli, saklı olmak.

□ Olup anlarla hem Leylî hırāmān
Derūn-ı haymesinde oldu pinhān (*Mecnūn u Leylî*
(*Nākām*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 246). [*pinhān oldu, -di, -*
]

pinhān oldu: Gizli, saklı olmak.

□ Tezerv oldum olup benden gürizān
Benî şahraya şaldı oldu pinhān (*Mecnūn u Leylî*
(*Nākām*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 324). [*pinhān oldu, -di, -*
]

pinhān olsa: Gizli, saklı olmak.

□ Ki Leylî murğ olup ger itse tayrān
Şerer-tek sengde ger olsa pinhān (*Mecnūn u Leylî*
(*Nākām*), *Mesnevi* 17, *Mısra* 122). [*pinhān olsa, -sa,*
-]

pinhān olurdu: Gizli, saklı olmak.

□ Melāmetden olup Leylî hirāsān
Olurdu küşe-i miḥnetde pinhān (*Mecnūn u Leylî*
(*Nākām*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 10). [*pinhān olurdu, -*
ur,-di, -]

pīr: Yaşlı, ihtiyar | görmüş geçirmiş.

□ Beni hem eyleyen ser-mest Nākām
Hemān meydır hemān pīr ü hemān cām (*Mecnūn u*
Leylî (*Nākām*), *Mesnevi* 1, *Mısra* 24). [*pīr,]*

□ Görüp Mecnūn atasın reh-güzerde
O pīri buldı teşvīş ü ḥaṭārda (*Mecnūn u Leylî*
(*Nākām*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 76). [*pīri, -i]*

□ Çemenler pīri ebyaḫ-pūşı zanbaḫ
Virürdi ḥalka-i ezḥāra revnaḫ (*Mecnūn u Leylî*
(*Nākām*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 29). [*pīri, -i]*

□ Didi ey pīr artık eyleme ḡam
Saḡa mevḫūdfur bu emr-i mübhem (*Mecnūn u Leylî*
(*Nākām*), *Mesnevi* 19, *Mısra* 115). [*pīr,]*

□ Mezārıñ git ziyāret eyle bāri
O pīriñ bir zamān ol sügvārı (*Mecnūn u Leylî*
(*Nākām*), *Mesnevi* 24, *Mısra* 24). [*pīriñ, -iñ, -*]

pīr eyledi: Yaşlandırıp; güç ve kuvvetten düşürmek.
|| *Manevî mertebesini yükseltmek.*

□ Hemān cām eyleyüp Ferḥād'ı medḫūş
Hemān pīr eyledi anı der-āḡūş (*Mecnūn u Leylî*
(*Nākām*), *Mesnevi* 1, *Mısra* 20). [*pīr eyledi, -di, -*]

pīr ü bernā: Yaşlı ve genç II herkes, tüm halk.

□ Bezirgān-ı kabīle pīr ü bernā
Olup ārāste oldu müheyyā (*Mecnūn u Leylî* (*Nākām*),
Mesnevi 6, *Mısra* 21). [*pīr ü bernā,]*

pīr ü cūvān: Yaşlı ve genç.

□ Olup pīr ü cūvān mātemgūzarī
Ser-ā-ser 'ālem oldu sügvārı (*Mecnūn u Leylî*
(*Nākām*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 219). [*pīr ü cūvān,]*

pīr ü cūvāne: Yaşlı ve genç, herkes.

□ Felek rahm eylemez pīr ü cūvāne
Gider elbette kim gelse cihāne (*Mecnūn u Leylî*
(*Nākām*), *Mesnevi* 31, *Mısra* 63). [*pīr ü cūvāne, -e, -*
]

pīrāhen: Gömlek.

□ Cūlūs itdükde Mecnūn bir bisāṭa

Kılup pīrāheniñ çāk ihāṭa (*Mecnūn u Leylî* (*Nākām*),
Mesnevi 25, *Mısra* 72). [*pīrāheniñ, -iñ, -*]

pīrāmen: Etraf, yan, çevre.

□ Geçüp ta 'zīm ile pīrāmeninden
Edeble būs kıldı dāmeninden (*Mecnūn u Leylî*
(*Nākām*), *Mesnevi* 8, *Mısra* 29). [*pīrāmeninden, -in, -*
den, -]

□ Ki dest-i şūy vardı dāmeninde
Olurdu dā'imā pīrāmeninde (*Mecnūn u Leylî*
(*Nākām*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 18). [*pīrāmeninde, -in, -*
de, -]

□ Ḥarīmiñ sū-be-sū pīrāmeninde
Muṭalsam ḥışn idi fevc-i derinde (*Mecnūn u Leylî*
(*Nākām*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 215). [*pīrāmeninde, -in,*
-de, -]

pīrāste idüp: Süslenmiş, donatılmış.

□ İdüp pīrāste Leylî cemālīñ
Beyān it şerḫ kıl Mecnūn kemālīñ (*Mecnūn u Leylî*
(*Nākām*), *Mesnevi* 12, *Mısra* 97). [*pīrāste idüp, -üp, -*
]

pīrāste idüp: Süslenmiş, donatılmış.

□ İdüp pīrāste ḥüşnūñ o meh-veş
Vücūdūñ eyledi miḥmāna pīş-keş (*Mecnūn u Leylî*
(*Nākām*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 231). [*pīrāste idüp, -üp,*
-]

pīrāye-baḫş: Süs bahşeden, süs veren.

□ Cünūnluk zīverinden dūr idim ben
'Aceb pīrāye-baḫş olduñ baña sen (*Mecnūn u Leylî*
(*Nākām*), *Mesnevi* 20, *Mısra* 64). [*pīrāye-baḫş,]*

pīrāye-baḫşā: Süs bahşeden, süs veren.

□ Gülistān şabāhet içre yektā
Leṭāfet şāhına pīrāye-baḫşā (*Mecnūn u Leylî*
(*Nākām*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 120). [*pīrāye-baḫşā,]*

pīrehen: Gömlek.

□ Beni tekfīn kıl ḥūnīn kefenle
Mülebbes eyle gül-gūn pīrehenle (*Mecnūn u Leylî*
(*Nākām*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 118). [*pīrehenle, -le]*

pīre-zen-i güm-geşte: Kaybolmuş koca karı.

□ Hemān pīre-zen-i güm-geşte ferzend
Perişān u neḡend ü nā-berūmend (*Mecnūn u Leylî*
(*Nākām*), *Mesnevi* 28, *Mısra* 197). [*pīre-zen-i güm-*
geşte,]

pīr-i bī-tābem: Yorgun, halsiz, güçsüz pīr; üstat.

□ Kūnūn bir pīr-i bī-tābem zebūnem
Belā-yı gerdişīñden baḡrı ḥūnem (*Mecnūn u Leylî*
(*Nākām*), *Mesnevi* 12, *Mısra* 61). [*pīr-i bī-tābem, -*
em, -]

pīr-i dāḡ: Yaranın üstadı; pīri.

□ Bilüp āḡir o pīr-i dāḡ ber-dil
Ne yerde olduḡuñ Mecnūn'a menzil (*Mecnūn u Leylî*
(*Nākām*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 99). [*pīr-i dāḡ,]*

pīr-i dānā: Ârif, âlim pīr. Bilginlerin pīri.

□ İdüp Mecnūn'ı gūş ol pīr-i dānā
Diger-gūn itdi gūṭārıñ hemānā (*Mecnūn u Leylî*

(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 261). [pîr-i dâñā,]

pîr-i dil-hûn: Gönü kanlı ihtiyar.

□ Ğam-ı Mecnûn ile ol **pîr-i dil-hûn**
Gezûp şahrâları hāmûn be-hāmûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 15). [pîr-i dil-hûn,]

pîr-i dil-şüde: Gönü gitmiş pir, gönünü kaptırmış
ihtiyar; vurgun yaşlı kimse.

□ O **pîr-i dil-şüde** durmuşdı hāmûş
İderdi nâliş-i Mecnûn'ı gûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 61). [pîr-i dil-şüde,]

pîr-i dil-şüde: Gönü gitmiş pir, gönünü kaptırmış
ihtiyar; vurgun yaşlı kimse.

□ O **pîr-i dil-şüde** açdı dehâniñ
Kılup izhâr endüh-ı nihâniñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 81). [pîr-i dil-şüde,]

pîr-i fânî: Ölümlü ihtiyar. Pek yaşlı olan.

□ Düşûp tâkatden oldı **pîr-i fânî**
Teninde kâlmadı tâb u tevânî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 11). [pîr-i fânî,]

pîr-i haste: Hasta, aciz ihtiyar.

□ Bulup pâyân-ı dürüd **pîr-i haste**
İdüp pedrüd gitdi dil-şikeste (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 201). [pîr-i haste,]

pîr-i kirâmî: Şerefli, cömertler ustası.

□ Meger gûş itmemişsin bu kelâmı
Ki baş itmiş anı **Pîr-i Kirâmî** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 40). [pîr-i kirâmî, -i, -]

pîr-i kirâmî: Cömertliğin üstadı.

□ Ne tûrfe söylemiş **Pîr-i Kirâmî**
Velîler serveri ya'nî Nizâmî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 221). [pîr-i kirâmî,]

pîr-i muğân: Meyhaneci II Sevgili.

□ O kimse mest olup olduysa bî-hûş
Anı **pîr-i muğân** eyler der-âgûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 6). [pîr-i muğân,]

pîr-i muğâna: Meyhaneci. II Vahdet feyzini veren,
aşk şarabını sunan kâmil mürşit.

□ Düşür âhîr o dağî bî-hodâne
Olur vâsıl hemân **pîr-i muğâna** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 12). [pîr-i muğâna, -a, -]

pîr-i müsevves: Karmakarışık ihtiyar, yaşlı.

□ Hîtâb itdi hemân **pîr-i müsevves**
Didi ey 'âşık-ı zâr-ı belâ-keş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 33). [pîr-i müsevves,]

pîr-i nâ-çâr: Çaresiz ihtiyar.

□ Bu güftârî işitdi **pîr-i nâ-çâr**
Yakın itdi ki Mecnûn-ı dil-efkâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 165). [pîr-i nâ-çâr,]

pîr-i nâ-tevânî: Güçsüz pir; üstat; ihtiyar.

□ Yakıldı âteş-i efsûsa câmî
Haber-dâr itdi **pîr-i nâ-tevânî** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 96). [pîr-i nâ-tevânî, -i,

-]

pîr-i rāhım: Yolun yaşlısı, şeyh.

□ Sen idüñ ğam-ı 'arım püşt ü penâhım
Sen idiñ reh-nümünüm **pîr-i rāhım** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 60). [pîr-i rāhım, -ım, -]

pîr-i ser-efrāz: Seçilmiş pir; üstat.

□ Suâl itdi ki ey **pîr-i ser-efrāz**
Niçündür bu felâket bu tek ü tâz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 79). [pîr-i ser-efrāz,]

pîr-i zâr u dil-şikeste: Gönü kırık ve inleyen pir.

□ Benim bir **pîr-i zâr u dil-şikeste**
Hadeng-i derdden mecrûh u haste (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 81). [pîr-i zâr u dil-
şikeste, -e, -]

pîrüzmend: Uğurlu, hayırlı, kutlu.

□ Aña peyvenddir **pîrüzmeni**
K'odur pîrüzmendân ser-bülendi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 95). [pîrüzmeni, -i, -]

pîrüzmendân: Hürmetli olanlar, hürmetliler.

□ Aña peyvenddir pîrüzmeni
K'odur **pîrüzmendân** ser-bülendi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 96). [pîrüzmendân,]

pîş: Ön, ileri, ön taraf.

□ Ki nakş olmuşdı anda bî-kem ü **pîş**
Hemânâ Leylî vü Mecnûn-ı dil-rîş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 7). [pîş,]
□ Sebük kalkup Selim-i nâzik-endiş
Getürdi nân u biryân hâdden **pîş** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 66). [pîş,]

pîşe: Huy, tabiat, âdet, alışkanlık.

□ Ki merdüm-ı 'arlık endişesidir
Zebûn-keşlik hemîşe **pîşesidir** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 212). [pîşesidir, -si, -
dir, -]

pîşgâh: Ön, huzur.

□ İderler bâdeden leb-rîz câmî
Koyurlar **pîşgâhında** ta'âmı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 80). [pîşgâhında, -ım, -
da, -]

pîş-i gülde: Gülün önünde; gülün huzuru, makamı.

□ Benefşe **pîş-i gülde** dest-beste
Çeküp şaf durmuş idi deste deste (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 27). [pîş-i gülde, -de, -]

pîş-i kilâba: Önceki rakipler, köpekler.

□ Nihâde eylerem **pîş-i kilâba**
Eger müstevcib olsam da 'azâba (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 103). [pîş-i kilâba, -a, -
]]

pîş-keş: Peşkeş, hediye.

□ İdüp pîrâste hüsniñ o meh-veş
Vücûduñ eyledi mihmâna **pîş-keş** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 232). [pîş-keş,]

piste-i mey-gün: Sevgilinin kırmızı renkli ağzı.

□ Niçedir çihre-i hürşid tabîñ
Niçedir **piste-i mey-gün** nâbiñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 154). [piste-i mey-gün,]

pister: Yatak, döşek.

□ Olup **pisterde** perîşân u nâlân
Bulup cisminde teb her lahza tuğyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 53). [pisterde, -de, -]

pister-i gâfletde: Gâflet yatağı.

□ Olanlar **pister-i gâfletde** der-h'âb
Firîb-i devrden olmaz rehâ-yâb (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 219). [pister-i gâfletde,
-de, -]

pîşvâ: Far. Önder, başkan.

□ Bu tedbîr ile Mecnûn'ın atası
Olup Mecnûn-ı zârîñ **pîşvâsı** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 270). [pîşvâsı, -sı]

pîşvâ kıl: Başkan yapmak.

□ Bu evlâdır ki 'âklî **pîşvâ kıl**
Olup peyrev aña terk-i sîvâ kıl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 217). [pîşvâ kıl,]

piyâde oldu: Yaya olmak, yürüyerek ilerlemek.

□ Piyâde oldu rahşında hemân-dem
Gelüp Mecnûn-ı zâre oldu hem-dem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 95). [piyâde oldu, -dı, -]

pörs: Sor (sormak).

□ Hîred-i şeyhü's-şüyüh tu bes
Ez u **pörs** ânce mî-pörsî ne ez-kes (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 230). [pörs,]

post: Post, birşeyin üzerine kaplayan nesne.

□ Girüp bir **posta** ol iki bādām
Hem-âğüş oldılar buldılar ārām (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 155). [posta, -a, -]

pür: 1. Oğul, evlat. 2. kaya gibi, sert, taşlı.

□ Vefâtımdan itdüm seni haber-dâr
Teğâfûl eyleme ey **pür** zinhâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 114). [pür,]
□ Olup nevmîd **pürî** şîhhatden
Ham oldu kaddi hasret-i miñnetden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 9). [pürî, -ı]
□ Seniñ-teğ **pürî** her kez bulmasaydı
Seniñ-teğ yâdigârî olmasaydı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 17). [pürî, -ı]

pür-dâğ-ı 'âşık: Yarası çok aşık, bol yaralı aşık.

□ Göründi çeşmine dâğ-ı şakâyık
Anı zann itdi bir **pür-dâğ-ı 'âşık** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 28). [pür-dâğ-ı 'âşık,]

pür-derd: Çok dertli, dert dolu.

□ Dili **pür-derd** çeşmi eşk-rîzân
Beyâbân-gerd olup üftân u hîzân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 101). [pür-derd,]
□ Perîşân gîsuvânî-tek perîşân
Dili **pür-derd** çeşmi eşk-eşân (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 94). [pür-derd,]

pür-ğam: Çok dertli.

□ Künün bu ğurbet-i dehşet-fezâdan
Bu mâtemden bu **pür-ğam** mâ-cerâdan (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 250). [pür-ğam,]
□ 'Azîmet kıldı gitdi rû-be-hâmün
Dili **pür-ğam** gözi pür-nem ciger-hûn (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 48). [pür-ğam,]

pür-gül: Gül dolu.

□ Kenâr-ı 'andelîbi **pür-gül** eyle
Gülü hem hem-zebân-ı bülbül eyle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 61). [pür-gül,]

pür-hatar: Tehlike dolu.

□ Menâzil **pür-hatar** târîkdir reh
Beni hâl-i menâzilden kıl âgeh (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 5). [pür-hatar,]

pür-hâvf: Korku dolu.

□ Niçün sâlik olup **pür-hâvf** râha
Gelüpsün hayy iken bu ğürgâha (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 57). [pür-hâvf,]

pür-hûn: Kan dolu, kan içinde.

□ Hemânâ vâlid-i Mecnûn-ı meftûn
Perîşân u mükedder dîde **pür-hûn** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 140). [pür-hûn,]
□ Akıtdı gözlerinden eşk-i gül-gün
Kenârîñ eyledi eşk ile **pür-hûn** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 50). [pür-hûn,]
□ Ser-â-pâ câmesin kıldı siyeh-gün
Girîbânî deride dîde **pür-hûn** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 8). [pür-hûn,]

pür-ı 'azîzim: Kıymetli oğlum.

□ Bu vahşetgâhı kılma âşiyâne
Gel ey **pür-ı 'azîzim** hânümâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 158). [pür-ı 'azîzim, -
im, -]

pür-ı ciger-hûn: Cigeri kanla dolu.

□ Didi pedrûd ey **pür-ı ciger-hûn**
Ġarîb ü bî-kes [ü] meftûn u mañzûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 183). [pür-ı ciger-hûn,]

pür-ı dil-pesendim: Gönlün beğendiği oğlan; evlat.

□ O **pür-ı dil-pesendim** bir belâdır
Belâ-yı 'aşk-ı yâre mübtelâdır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 87). [pür-ı dil-pesendim,
-im, -]

pür-ı kirâmî: Şerefli kimselerin oğlu.

□ Ki kalmış sen gibi **pür-ı kirâmî**
Seniñle zindedir 'âlemde nâmı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 261). [pür-ı kirâmî, -ı, -
]]

pür-ı meftûn-ı ciger-hûn: Gönlü kanlı aşkın oğlu.

□ Gelüp güftâre giryân bâb-ı Mecnûn
Didi ey **pür-ı meftûn-ı ciger-hûn** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 60). [pür-ı meftûn-ı
ciger-hûn,]

pür-ı rencür u belâ-keş: Belâ çeken(Mecnûn) ve deli olan evlat(Mecnun).

□ Açup başın figân itdi müşevveş
Didi ey **pür-ı rencür u belâ-keş** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 144). [pür-ı rencür u belâ-keş,]

pür-ı yegâne: Biricik; tek; eşsiz oğul.

□ Seniñ-çün âhir ey **pür-ı yegâne**
Müheyyâ kılmış niçe hüzâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 199). [pür-ı yegâne,]

pür-ı zâr u müstemendim: Üzüntülü ve ağlayan oğul.

□ Didi ey **pür-ı zâr u müstemendim**
Yeter inşâf kıl güş eyile pendim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 77). [pür-ı zâr u müstemendim, -im, -]

pür-miğ: Sis dolu, bulut dolu.

□ Kılup gerd süvârân çarhı **pür-miğ**
Dühül ra'd oldu berķ şu 'le-ver tiğ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 51). [pür-miğ,]

pür-nem: Nemli.

□ 'Azîmet kıldı gitdi rû-be-hâmûn
Dili pür-ğam gözi **pür-nem** ciger-hûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 48). [pür-nem,]

pür-şerâr: Kıvılcımlarla dolu.

□ Bir iki gün derûnı **pür-şerâre**
Taḥammül kıldı nâr-ı intizâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 15). [pür-şerâre, -e]

püş it: Örtmek.

□ Revân bir câme virdi küşiş ile
Didi **püş it** teniñ bu püşiş ile (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 46). [püş it,]

püşide: Örtülmüş, gizli.

□ Ta'aşşuk âteşin **püşide** tıtdum
Şafâ-yı 'âlemi yek-ser unuttum (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 81). [püşide,]
□ Degil **püşide** 'özü-i dîgerim hem
Bilür keyfiyeti hem cümle 'âlem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 71). [püşide,]

püşide kılup: Örtmek, gizlemek.

□ Her esenden rakîb-i bed-nihâdîñ
Kılup püşide derd-i 'aşk-ı zâdîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 32). [püşide kılup, -up, -]

püşide olup: Örtülmüş olmak.

□ Olup püşide cism-i nâ-tevânım
Dönüp toprak olursa üstüñ'ânım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 287). [püşide olup, -up, -]

püşiş: Örtünecek şey, örtü.

□ Revân bir câme virdi küşiş ile
Didi püş it teniñ bu **püşiş** ile (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 46). [püşiş,]

püst: Yardımcı.

□ Ki 'aşk içre niķâb-ı dostem ben
O mağz-ı ḥâliş ancak **püstem** ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 34). [püstem, -em, -]

püş ü penâhım: Sığımlacak ve güvenilir yer, sığınak; Allah.

□ Sen idüñ ğam-ḥ'ârım **püş ü penâhım**
Sen idiñ reh-nümünüm pür-i râhım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 59). [püş ü penâhım, -im, -]

püş-pâ: Ayak tabanı, ayağın altı.

□ Urup bir **püş-pâ** nâmûs u nenge
Çalup kârûre-i nâmûsı senge (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 35). [püş-pâ,]

püyân: Koşan, geçip giden.

□ Ki ḥâli muḫtar birer çeşmi giryân
Beyâbân içredir ḫayretle **püyân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 78). [püyân,]
□ Bu yolda olmuş ol rütbe **püyân**
Ki bulmaz 'avdetim bir daḫi imkân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 151). [püyân,]
□ Hemân kalkup revân oldu şitâbân
Sibâ' u vahşiyân 'akabince **püyân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 88). [püyân,]
□ Gehî giryân be-sân-ı ebr-i nîsân
Gehî feryâd ile şahrâda **püyân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 24). [püyân,]
□ Gehî vâdiler içre oldu müyân
Gehî feryâd ile şahrâda **püyân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 88). [püyân,]

püyân kıldı: Koşturmak.

□ Tarafdârân-ı Mecnûn şitâbân
Beyâbân-ı belâda kıldı püyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 50). [püyân kıldı, -dı, -]

püyân olurlardı: Koşmak.

□ Olunca râh-rev Mecnûn be-her ân
Olurlardı aniñ 'akabince püyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 130). [püyân olurlardı, -ur, -lar, -dı, -]

püzis-pezir: Özur kabul eden.

□ Kalem çek cürmime **püzis-pezir** ol
Nolur üftâdegâna dest-gür ol (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 351). [püzis-pezir,]

R

râ: Farsça -I işaret zamiri.

□ Ki herkes **râ** be-dil ender şekî nîst
Yakîn dâned ki hestî cüst yeki nîst (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 351). [râ,]

rab: Allah, Tanrı.

□ Tıutup bu ḫalka-i beyti du'a kıl
Ki yâ **Rab** sen beni ğamdan cüdâ kıl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 34). [rab,]

rabb: Allah, Tanrı.

□ Tažarru' it ki yā **Rabb** kıl beni şād
Beni bu 'aşkdan eyle dil-āzād (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 35). [*rabb*,]

ra'd idüp: Söylemek, anlatmak.

□ Pey-â-pey **ra'd idüp** heybetle nâle
Şehâb olmuşdı eşk-efşân bu hâle (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 7). [*ra'd idüp*, -üp, -]

ra'd oldı: Gök gürelemek.

□ Kılup gerd süvārân çarhı pür-miğ
Dühül **ra'd oldı** berķ şu 'le-ver tiğ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 52). [*ra'd oldı*, -dı, -]

râd-ı mümtâz: Seçilmiş gök gürelemesi.

□ Serîr-i bahtda bir **râd-ı mümtâz**
Cülûs itmişdi olmuşdı ser-efrâz (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 5). [*râd-ı mümtâz*,]

rağbet: Arzu, meyl.

□ Ne rāh-ı nazmda kalmışdı **rağbet**
Ne ehl-i nazmda âşâr-ı miknet (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 59). [*rağbet*,]

râğıb: İstekli, isteyen, rağbet eden.

□ Ki sensen şüret-i eşkâle tâlib
Velî Mecnûn'dur ahlvâle **râğıb** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 38). [*râğıb*,]

rāh: Yol, tarik.

□ Hezārân çāh var bu **rāh** içre
Hezār üftāde var her çāh içre (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 169). [*rāh*,]
□ Seniñ halkañ kimiñdir çeşm-dār
Ki açmış **rāha** çeşm-i intizārı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 74). [*rāha*, -a]
□ Niçün sâlik olup pür-hāvf **rāha**
Gelüpsün hayy iken bu gürgāha (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 57). [*rāha*, -a]
□ Gelüp hūşa 'azîmet kıldı **rāha**
Şitābān gitdi yetdi gürgāha (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm),
Mesnevi 24, Mısra 37). [*rāha*, -a]
□ Be-sân-ı dide-bānān rüy ber-rāh
Bakup **rāha** iderdi āh nā-gāh (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 82). [*rāha*, -a]
□ Ben er divāne-i güm-kerde **rāhem**
Velî bu güm-geşde bî-günāhem (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 181). [*rāhem*, -em, -]
□ Hemānā itmedi bir lahza gāflet
Vefā **rāhında** kıldı şarf-ı himmet (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 44). [*rāhında*, -in, -da]

rāhat: İstirapsız, kedersiz olma.

□ Olup nāz ile **rāhat** tā kıyāmet
Rehā-yāb oldılar gāmdan selāmet (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 273). [*rāhat*,]

rāhat-fezā: Huzur ve mutluluk arttıran. Rahatlık
arttıran, rahatlık veren.

□ Seniñ cevriñ baña **rāhat-fezādır**
Ki şānı 'āşıkıñ ancak rızādır (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 233). [*rāhat-fezādır*, -
dır, -]

rāh-ı 'aşk: Aşk yolu. Aşkın yolu.

□ Ki **rāh-ı 'aşk** âfetdir belādır
Belāsi âfeti nā-müntehādır (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm),
Mesnevi 10, Mısra 167). [*rāh-ı 'aşk*,]

rāh-ı 'aşkı: Aşk yolu.

□ Didi kim **rāh-ı 'aşkı** tayı idenler
Harîm-i vaşla şevķ ile gidenler (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 39). [*rāh-ı 'aşkı*, -ı, -]

rāh-ı belāda: Bela yolu.

□ Benim **rāh-ı belāda** üftāde
Şikenc-i servine gerdem-nihāde (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 61). [*rāh-ı belāda*, -da, -
]

rāh-ı belāda: Bela yolu.

□ Görüm kim niçedir **rāh-ı belāda**
Şebāt üzre midir şart-ı vefāda (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 65). [*rāh-ı belāda*, -da, -
]

rāh-ı beyābān: Çöl yolu.

□ Tütup Mecnûn gene **rāh-ı beyābān**
Beyābān-gerd oldı Leylî-güyān (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 69). [*rāh-ı beyābān*,]

rāh-ı çāre: Çözüm yolu.

□ Kapandı her taraftan **rāh-ı çāre**
Dañi reh bulmadı dîdār-ı yāre (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 31). [*rāh-ı çāre*,]

rāh-ı çāre: Çözüm yolu.

□ Firāre bulmayup bir **rāh-ı çāre**
Žarūrî çekdiler şaf kār-zāre (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 45). [*rāh-ı çāre*,]

rāh-ı çāre: Çözüm yolu.

□ Ki ben 'azm eyler oldum bir diyāra
Yok andan bāz-geşte **rāh-ı çāre** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 180). [*rāh-ı çāre*,]

rāh-ı cennet: Cennet yolu.

□ Derün-i ĥakdenmiş **rāh-ı cennet**
Ki bundan cennete kıldıñ 'azîmet (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 167). [*rāh-ı cennet*,]

rāh-ı gürizi: Kaçış yolu.

□ Kažā katlime çekmiş tiğ-i tizi
Ecel sedd eylemiş **rāh-ı gürizi** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 162). [*rāh-ı gürizi*, -i, -]

rāh-ı hanümānı: Evin yolu.

□ O rütbe kılmaşam kim in ü ānı
Ki bilmem dañi **rāh-ı hanümānı** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 26). [*rāh-ı hanümānı*, -ı,
 -]

rāh-ı kühı: Dağ yolu.

□ Hemān-dem terk kıldı ol gürühı
İdüp feryād tıtdı **rāh-ı kühı** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 46). [*rāh-ı kühı*, -ı, -]

rāh-ı nazmda: Şiir yolu. Mısra, beyit.

□ Ne **rāh-ı nazmda** kalmışdı rağbet
Ne ehl-i nazmda āşār-ı miknet (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 59). [*rāh-ı nazmda, -da, -*]

rāh-ı need'i: Necd yolu.

□ Bulup şiddet dilinde gāh vecdi
Tuturdu bî-hodāne **rāh-ı Necd'i** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 6). [*rāh-ı need'i, -i, -*]

rāh-ı revhān: Reyhan tabiatlı (*fesleğen kokulu*).

□ Virüp ol **rāh-ı reyhān** sen idüp nüş
Sen eylersin terennüm ol ider gūş (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 109). [*rāh-ı reyhān,]*

rāh-ı revhān: Reyhan tabiatlı (*fesleğen kokulu*).

□ Sen ü ben künc-i vahdet bezm-i hālvat
Miyāncī **rāh-ı reyhān** cām-ı 'işret (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 254). [*rāh-ı reyhān,]*

rāh-ı şahrā: Çölün yolu. Sahra yolu.

□ Bürehne oldı tıtdı **rāh-ı şahrā**
Fenā-ender-fenāda buldı me'vā (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 111). [*rāh-ı şahrā,]*

rahm eylemez: Merhamet etmek, acımak.

□ Felek **rahm eylemez** pîr ü cüvāne
Gider elbette kim gelse cihāne (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 63). [*rahm eylemez, -*
mez, -]

rahmet iderler: Merhamet etmek, acımak.

□ Kuşurumdan geçüp **rahmet iderler**
Haṭām ıslāhına himmet iderler (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 145). [*rahmet iderler, -*
er, -ler, -]

rāh-nümün: Rehber, yol gösteren, kılavuz.

□ Kime izhār idem derd-i derūnum
Kim olsun çāre-baḥşım **rāh-nümünüm** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 334). [*rāh-*
nümünüm, -um, -]

rāh-peymā: Yolcu.

□ Geçürken nā-gehān bir **rāh-peymā**
Nigāh itdi görüp bir māh-simā (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 59). [*rāh-peymā,]*

rāh-rev olunca: Yolculuk yapan (kişi).

□ Olunca rāh-rev Mecnûn be-her ān
Olurlardı anıñ 'ākabince püyān (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 129). [*rāh-rev olunca, -*
unca, -]

rahs: Gösterişli, güzel at.

□ Piyāde oldı **rahsında** hemān-dem
Gelüp Mecnûn-ı zāre oldı hem-dem (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 95). [*rahsında, -m, -da, -*
-]

□ Beni bu 'arşada sen sebkat itdiñ
Getürdüñ **rahsıñı** cevāna gitdiñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 170). [*rahsıñı, -ıñ, -ı, -*]

rahsān: Far. sf. Parlak, ziyadar, nurlu.

□ Velik olmamış hürşid **rahsān**

Mu'ayyen burcudan hāle nümāyān (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 11). [*rahsān,]*

□ Nezāket burcunuñ **rahsān** Süheyl'i
Zamānıñ nāzenini ya'nī Leylî (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 5). [*rahsān,]*

rahsān olup: Parlamak, aydınlanmak.

□ Olup **rahsān** kevākib-i şem'dānı
Çerāgān eylemişdi āsumānı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 7). [*rahsān olup, -up, -*]

rahsen: Parlak, parlayan.

□ Niçe duḡter ki bir **rahsende** aḡter
Cemālī mihr-i enverden münēvver (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 19). [*rahsende, -de*]

rakīb: Rakip II. Düşman.

□ Rakīb endişesi ḡubret belāsı
İdüpdür göñlümü ḡam mübtelāsı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 125). [*rakīb,]*

□ Rakībıñ eyleyüp rü'yet fesādıñ
Hirāsından rakīb-i bed-nihādıñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 235). [*rakībıñ, -iñ, -*]

□ Kaḡā-rā Leylî-yi ferḡunde-sīret
Rakībinden bulup bir gice fırsat (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 24). [*rakībinden, -in, -*
den, -]

□ Rakībinden olup Leylî hirāsān
Nihān sūzişde kalmışdı perīşān (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 31). [*rakībinden, -in, -*
den, -]

□ Bulup Mecnûn'ı şahrā-yı belāda
Rakībıñ mergini kıldı ifāde (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 10). [*rakībıñ, -iñ, -*]

rakīb-i bed-nihādıñ: Kötü yaradılışlı rakip.

□ Her esenden **rakīb-i bed-nihādıñ**
Kılup pūşide derd-i 'aşk-ı zādıñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 31). [*rakīb-i bed-*
nihādıñ, -iñ, -]

rakīb-i bed-nihādıñ: Kötü yaradılışlı rakip.

□ Rakībıñ eyleyüp rü'yet fesādıñ
Hirāsından **rakīb-i bed-nihādıñ** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 236). [*rakīb-i bed-*
nihādıñ, -iñ, -]

raks itdi: Dans etmek.

□ Neşātından gehī **raks itdi** ḡandān
Gehī 'ibret alup oldı perīşān (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 27). [*raks itdi, -di, -*]

raks itdi: Dans etmek.

□ Neşātından gehī **raks itdi** çālāk
Gehī āvāzeler kıldı feraḡnāk (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 181). [*raks itdi, -di, -*]

raks-perdāz oldı: Dans düzenleyen olmak.

□ Feraḡdan oldı gāhī evc-pervāz
Ṭarabdan oldı gāhī raks-perdāz (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 110). [*raks-perdāz oldı, -di, -*]

rām: Uyan, buyruk altına giren.

- Rehā buldukda şüstünden sihāmı
- Olurdu gökde bî-ārām **rāmı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 18). [rāmı, -ı]
- Kılup ‘âlemde ben der-dâm dîvî
- Baňa ger itmeseydim **rām** dîvî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 144). [rām,]

rām itmek: Boyun eğmek.

- Müdārā eyledi bir niçe eyyām
- Hemân sîmîn-tenî itmek içün rām (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 314). [rām itmek, -mek, -]

rām idüp: Uymak, boyun eğmek.

- İdüp vahşeti fermüş olup rām
- Baňa olmazdı bende bu ded-i dām (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 145). [rām idüp, -üp, -]

rām olaydı: Uymak, boyun eğmek.

- Nolaydı çarh-ı kec-rev **rām olaydı**
- Seniñle ‘aşıkññ hem-cām olaydı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 379). [rām olaydı, -a, -(y)dı, -]

rām oldu: Uymak, boyun eğmek.

- Vuḥūşa yār olup ārām buldı
- Aña derendegân hem **rām oldu** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 44). [rām oldu, -dı, -]

rām olmazdılar: Uymak, boyun eğmek.

- Bu şîr ü bu peleng ü bu ded ü dām
- Bu iki ‘aşıkā olmazdılar rām (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 182). [rām olmazdılar, -maz, -dı, -lar, -]

rām olup: Boyun eğmek. İsteyerek veya istemeyerek uymak, katlanmak.

- Anıñ ḥulḳ-ı kerîminden der-i dām
- Anıñla **rām olup** bulmuşdı ārām (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 18). [rām olup, -up, -]

ra’nā: Güzel, hoş, latîf.

- Kühen-i meşşâta-i ruḥsâr-ı ma’nā
- İdüp maḥbûbe-i ma’nâyı **ra’nā** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 2). [ra’nā,]
- Nişîmen eylemişdi şâḥ-ı servi
- Ki kılsun şayd bir **ra’nā** tezervî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 34). [ra’nā,]
- Nevâzişler idüp ben hem o servi
- O âfetkârı ol **ra’nā** tezervî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 44). [ra’nā,]
- ‘Arūs-ı dâstân-ı meşşâtagânı
- Kılup **ra’nā** ‘arūs-ı dâstânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 2). [ra’nā,]

rân-ı âhû: Ceylanın uyluğu.

- Mütekkâsı olurdu **rân-ı âhû**
- Kâfî per-i bülbul bâl-i tihû (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 49). [rân-ı âhû,]

ra’sē: Titreme, titreyiş.

- İrişdi ḥayme-i Leylâ’ya âḥîr
- Ten-i zârında oldu **ra’sē** zâḥîr (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 112). [ra’sē,]

ra’sē-i müdhîs: Şiddetli titreme, titreyiş.

- Dilinde ṭabş-ı mühlîk oldu peydâ
- Teninde **ra’sē-i müdhîs** hüveydâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 96). [ra’sē-i müdhîs,]

ravza: Bahçe.

- Ne **ravza** ḡıbtagâh-ı Beyt-i Ma’mûr
- Maḳâm-ı rûḥ-baḥş-ı menba’-i nûr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 281). [ravza,]

ravza-i cennet: Cennet bahçesi.

- Hemân Leylî ki itmişdi cemâli
- Cihânı **ravza-i cennet** mişâli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 42). [ravza-i cennet,]

rây: Fikir, düşünce.

- İştîdî vâlid-i Mecnûn bu **râyı**
- Bu ḳavl-i dil-pesend ü dil-küşâyı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 15). [râyı, -ı]
- Hezârân âḥ kim dil-bestegânıñ
- Degil **râyınca** devrânı zamânıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 158). [râyınca, -ınca, -]

râyât: Sancaklar. II Alametler.

- Ki kûh-ı deştî kılmış gülsitân sân
- Ḥıyâm lâle-gün **râyât** elvân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 42). [râyât,]

rây-ı şavâb: Doğru düşünce.

- Didi ey seyyid-i ‘Âmir şitâb it
- Geçirme fırsatı **rây-ı şavâb** it (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 42). [rây-ı şavâb,]

râz: Sır, gizli şey, gizlenilen şey.

- Yek-â-yek gûş idüp zâr u niyâzıñ
- Ḥaber-dâr oldu bildi cümle **râzıñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 64). [râzıñ, -ıñ, -]

râzı: Kabul eden, rıza gösteren, rıza veren, boyun eğen; hoşnut olan.

- Hemîşe sâz idi bezm-i şafâsı
- Hemîşe **râzıydı** bâb-ı ‘atâsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 22). [râzıydı, -(y)dı, -]

râz-ı derdiñ: Derdin sırrı.

- Aña **râz-ı derdiñ** söylemişdi
- Anı ḥâlinden âgâḥ eylemişdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 81). [râz-ı derdiñ, -iñ, -]

râz-ı derûnuñ: Gönlnün sırrı.

- Kûşâd itdi leb-i yâḳût-günüñ
- Mübeyyen söyledi **râz-ı derûnuñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 76). [râz-ı derûnuñ, -uñ, -]

râz-ı leylî: Leylâ’nın sırrı.

- Olup Mecnûn’a zâḥîr **râz-ı Leylî**
- İrişdi gûşına âvâz-ı Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 299). [râz-ı leylî,]

râz-ı nihâni: Gizli tutulan sır.

□ Çıkup âhîr zuhûra dâstânı
Her yanda söylenüp **râz-ı nihâmî** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 10). [râz-ı nihâmî, -i, -]

râz-ı nihâmî: Gizli tutulan sır. (Mecazen) aşk sırrı.

□ Tutturdu perdede **râz-ı nihâmî**
Yakurdi âteş-i Mecnûn'a cânîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 11). [râz-ı nihâmî, -iñ, -
]

râz-ı pinhânî: Gizli tutulan sır.

□ Götürdi bâ-vefâ Zeyd'i huzûra
Çıkardı **râz-ı pinhânî** zuhûra (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 50). [râz-ı pinhânî, -iñ, -
]

refî'-i şevketi: Heybetinin, azametinin şerefi.

□ Refî'-i şevketi şâhib-i hazâne
Hemîşe re'yine tâbî' zamâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 23). [refî'-i şevketi, -i, -
]

refîk ü hem-demi: Arkadaş ve yoldaş.

□ Ki olmuşdı harîf-i ğam-güsârî
Refîk ü hem-demi peyk-i nigârî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 90). [refîk ü hem-demi, -
i, -]

reft: Gitmek.

□ Mikû ber-bâm-ı gerdün çün tevân **reft**
Tevân **reft** er zı hüd bîrûn tevân **reft** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 225). [reft,]
□ Mikû ber-bâm-ı gerdün çün tevân **reft**
Tevân **reft** er zı hüd bîrûn tevân **reft** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 226). [reft,]
□ Mikû ber-bâm-ı gerdün çün tevân **reft**
Tevân **reft** er zı hüd bîrûn tevân **reft** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 226). [reft,]

refîâr: Far. Salınarak yürüme, güzel yürüyüş.

□ Bu nâz ile bu etvâr ile sâkî
Bu ğunc ile bu **refîâr** ile sâkî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 38). [refîâr,]

reg: Can damarı, şah damarı.

□ Görüp zencîri Mecnûn gerdeninde
Regi vecd eyledi cünbiş teninde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 52). [regi, -i, -]

reg-i sūzân: Yakıcı damar.

□ Düşüp toprakda ğaltîde oldu
Reg-i sūzân gibi pîçîde oldu (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 102). [reg-i sūzân,]

reh: Güzergâh, istikamet, yol.

□ Kıpandı her tarafından râh-ı çäre
Dağı **reh** bulmadı dîdâr-ı yäre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 32). [reh,]
□ Menâzil pür-ħaţar târikdir **reh**
Beni hâl-i menâzilden kıl âgeh (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 5). [reh,]
□ Tılısm oldu şikeste **reh** küşâde
Dağı kalmadı bir mânî' arada (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 251). [reh,]

rehâ: Kurtulma, kurtuluş.

□ Rehâ buldukda şüstünden sihâmî
Olurdu gökde bî-ârâm râmî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 17, Mısra 17). [rehâ,]
□ Güzer kıl ey gönül tûl-i emelden
Ki bulmazsın **rehâ** çeng-i ecelden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 74). [rehâ,]
□ Rehâ mümkün değil çeng-i ecelden
Müheyyâ ol şaķın tûl-i emelden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 209). [rehâ,]

rehâ buldı: Kurtulmak II uzaklaşmak.

□ Çıkup mülk-i cihândan virdi cânîñ
Rehâ buldı kuyūdundan cihânîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 62). [rehâ buldı, -dı, -]

rehâ buldum: Kurtulmak.

□ Enin oldum belâ-yı nâ-gehândan
Rehâ buldum bu neng-i câvidândan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 34). [rehâ buldum, -
dum, -]

rehâ bulmak: Kurtulmak II uzaklaşmak.

□ Olup anda âzâde endüh-ı sitemden
Rehâ bulmak için bir çâh-ı ğamdan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 154). [rehâ bulmak, -
mak, -]

rehâ bulsam: Kurtulmak II uzaklaşmak.

□ Ümîdim kaç' idüp ol mâh-veşden
Rehâ bulsam gerek bu keşmekeşden (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 106). [rehâ
bulsam, -sa, -m, -]

rehâ kıl: Özgür bırakmak.

□ Başım tîĝûla cismden cüdâ kıl
Beni hicrân belâsından **rehâ kıl** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 144). [rehâ kıl,]

rehâ kıldı: Kurtarmak.

□ Tıttup âhîr ecel dâmân-ı cânîñ
Rehâ kıldı ğamından bu cihânîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 206). [rehâ kıldı, -dı, -]

rehâ kıldıñ: Kurtarma / halas etme. Özgür bırakmak.

□ Rehâ kıldıñ beni kayd-ı edebden
'Aceb ser-riştesin 'aşıklara sen (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 59). [rehâ kıldıñ, -dıñ, -
]

rehâ-kün: Kurtulmuş olmak.

□ Be-pây-ı cân tevânî-şöd ber-eflâk
Rehâ-kün şehr-bend ħâk-ber-ħâk (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 224). [rehâ-kün,]

rehâ-yâb: Kurtar, kurtuluşa erdir.

□ Ne dem kim gelse rencür bî-tâb
Olur fî'l-hâl rencinden **rehâ-yâb** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 284). [rehâ-yâb,]

rehâ-yâb oldu: Kurtulmak.

□ Virüp ferzendiniñ derdiyle cânîñ
Rehâ-yâb oldu derdinden cihânîñ (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 208). [rehâ-yâb oldu, -di, -]

rehâ-yâb oldılar: Kurtulmak, kaçmak.

□ Olup nâz ile rāhat tā kıyāmet

Rehâ-yâb oldılar ğamdan selāmet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 274). [rehâ-yâb oldılar, -dı, -lar, -]

rehâ-yâb olmaz: Kurtulmak, kaçmak.

□ Olanlar pister-i ğafletde der-h'âb

Firîb-i devrden olmaz rehâ-yâb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 220). [rehâ-yâb olmaz, -maz, -]

rehâ-yâb olup: Kurtulmak, kaçmak.

□ Olup kayd-ı 'alâyıkdan rehâ-yâb

Gözünden âşikârâ tökdi hûn-âb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 89). [rehâ-yâb olup, -up, -]

rehber: Kılavuz, yol gösterici.

□ İlâhî 'âşikîñ Nâkâm-ı zâre

Kılup tevfiķiñi **rehber** hemâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 308). [rehber,]

reh-güzâr: Geçilen yol, geçit.

□ İdüp tahrîr aturdi **reh-güzâra**

Alup herkes gidürdi kühsâra (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 73). [reh-güzâra, -a]

□ Görüp Leylî'ni nâ-geh **reh-güzârda**

Olup üftâdesi evvel nazarda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 35). [reh-güzârda, -da]

reh-güzer: Geçilen yol, geçit.

□ Görüp Mecnûn atasın **reh-güzerde**

O pîri buldı teşvîş ü haţârda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 75). [reh-güzerde, -de]

reh-i 'aşkıñda: Aşkın yolu.

□ Reh-i 'aşkıñda gerçi gümreh oldum

Cezâmı düzağ-ı hicriñde buldum (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 147). [reh-i 'aşkıñda, -ıñ, -da, -]

reh-i bîñişde: Basiret yolu.

□ Reh-i bîñişde siz ma'yûblarsız

Ki bu esrârdan maĥcûblarsız (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 23). [reh-i bîñişde, -de, -]

reh-i nâmûsda: Namus yolu.

□ Tarîķ-i nâmda nâmûskârız

Reh-i nâmûsda hem cân-sipârız (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 62). [reh-i nâmûsda, -da, -]

reh-i need'i: Need'in yolu.

□ Olup tâbî' 'acûze ol yegâne

Reh-i Need'i tutup oldı revâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 94). [reh-i need'i, -i, -]

reh-i ric'atde: Geri dönme yolu.

□ İştîñci 'Âmiriler bu cevâbı

Reh-i ric'atde gördiler şavâbı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 58). [reh-i ric'atde, -de, -]

reh-i 'uşşâkda: Âşıkların yolu.

□ Kılup aĥvâl-i Mecnûn'ı nümâyân

Reh-i 'uşşâkda oldı serâyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 206). [reh-i 'uşşâkda, -da, -]

rehîn-i âfeti: Felâketin, belânın rehini.

□ Ki ey yektâ gülli bağ-ı cihânîñ

Rehîn-i âfeti oldı ĥazânîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 144). [rehîn-i âfeti, -i, -]

reh-nişîn: Yolda oturan.

□ Kime derdiñ diyür kimdir ĥarîni

Kim olmuş yâri kimdir **reh-nişîni** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 140). [reh-nişîni, -i, -]

reh-nümâ: Yol gösteren, rehber.

□ Ki 'aşķa 'aql evvel **reh-nümâdır**

Delîl-i 'âşikân-ı feyz-i Ĥudâ'dır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 191). [reh-nümâdır, -dır, -]

reh-nümâ-yı muķbilândır: Bahtıyyar olan rehberler.

□ Ta 'aşķuķ **reh-nümâ-yı muķbilândır**

Żıyâ-yı dîde-i rüşen-dilândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 307). [reh-nümâ-yı muķbilândır, -dır, -]

reh-nümûn: Yol gösteren, rehber.

□ Getür sâķî şarâb-ı la'l-günü

K'odur gümgeşteĝânîñ **reh-nümûnı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 30). [reh-nümûnı, -ı, -]

□ Sen idüñ ĝam-ĥ'arım püş ü penâhım

Sen idiñ **reh-nümûnum** pîr-i rāhım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 60). [reh-nümûnum, -um, -]

□ Getür sâķî şarâb-ı la'l-günü

Ki oldur şeb-revânân **reh-nümûnı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 2). [reh-nümûnı, -ı]

remîde: Rahatsız, mustarip, ürkmüş; üzgün.

□ Beden 'üryan ciger-hûn dil **remîde**

İdüp her demde inşâ bir ĥaşîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 9). [remîde,]

□ Bu ĝüftâr ile Mecnûn **remîde**

Bulup ârâm oldı âremîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 105). [remîde,]

□ İdüp îrâd bir ĥurfe ĥaşîde

Revân şahrâya gitti ol **remîde** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 38). [remîde,]

remîde olup: Korkmak, ürkmek.

□ Hemân âhû olup senden remîde

Düşüp dâma olupdur âremîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 155). [remîde olup, -up, -]

remîde olurdu: Korkmak, ürkmek II incinmek, kırılmak.

□ Kime inşād kılsaydım kaşide
Olurdu farṭ-ı vahşetden remide (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 54). [remide olurdu, -ur,
-dı, -]

renc: Eziyet, ağırlık.

□ Ne şadr-ı lâlesinde **rencden** dâğ
Ne tarf-ı gülşende nâle-i zâğ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 117). [rencden, -den]
□ Ne dem kim gelse **rencür** bî-tâb
Olur fi'l-hâl **rencinden** rehâ-yâb (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 284). [rencinden, -in, -
den, -]

renc ile meşhûn: İztırap ile dolu.

□ Te 'addî lahza lahza oldu efvûn
Cihâm eyledi **renc ile meşhûn** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 102). [renc ile meşhûn,
]

renc-dide: Zahmet; eziyet; ızdırap görmüş.

□ Degil bir kes seniñ-tek gam-reside
Degil bir kes seniñ-tek **renc-dide** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 158). [renc-dide,]

renc-i rü'yâ: Rüyanın eziyeti.

□ Ta 'addâ-yı cihândan olma müyâ
Geçer her niçe olsa **renc-i rü'yâ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 266). [renc-i rü'yâ,]

rencür: Hasta, dertli II âşik.

□ Visâlinde seniñ tâ dūr olupdur
Kalupdur haste-dil **rencür** olupdur (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 46). [rencür,]
□ Karâr u şabrdan ârâmdan dūr
Dili bā-gam kadî hām cismi **rencür** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 8). [rencür,]
□ Olup Mecnûn'dan mehcür Leylî
Elemden oldu hem **rencür** Leylî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 30). [rencür,]
□ Cihânda kaldığı mehcür besdir
Gamından olduğu **rencür** besdir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 146). [rencür,]
□ Ne dem kim gelse **rencür** bî-tâb
Olur fi'l-hâl **rencinden** rehâ-yâb (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 283). [rencür,]

rencür olmuşlardı: Dertli, sıkıntılı olmak.

□ O iki 'aşık-ı müştâk u mehcür
Gam-ı hasretten olmuşlardı **rencür** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 72). [rencür olmuşlardı, -
muş, -lar, -dı, -]

rencür u bî-tâb: Hasta ve takatsiz.

□ Kalup bir niçe gün **rencür u bî-tâb**
'İlacı hokka-i imkânda nâ-yâb (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 55). [rencür u bî-tâb,]

rencür u dil-rîş: Hasta ve Dertli.

□ Şarâb-ı 'aşkdan ser-mest ü bî-h'îş
Belâ-yı 'aşkdan **rencür u dil-rîş** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 114). [rencür u dil-rîş,]

rencür u giryân: Dertli ve ağlayan.

□ İrişdi menzile **rencür u giryân**

Kalup bir iki gün derd ile nâlân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 203). [rencür u giryân,]

rencür-ı miñnet: Belanın sıkıntısı.

□ Kalup bir niçe gün **rencür-ı miñnet**
İrişdi 'âkıbet hengâm-ı rihlet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 205). [rencür-ı miñnet,]

reng: Renk, boya, oyun, hile.

□ Lebi 'ünnâbî **rengi** ergüvânî
Kadi serv-i çemen-zâr-ı cüvânî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 187). [rengi, -i, -]
□ Seniñ peymânîña tañsîn ki âhîr
Vefâdan itmediñ bir **reng** zâhir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 10). [reng,]
□ Bahâne-cüy idi kim niçe itsün
Ne **reng** ile harîm-i yâre gitsün (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 18). [reng,]

reng buldı: Renk bulmak, renklenmek.

□ Eger gönîlün vefâdan **reng buldı**
'Uhûd-ı dostı âhîr n'icoldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 22, Mısra 191). [reng buldı, -dı, -]

reng ü büyi: Renk ve koku.

□ O Leylî'niñ ki cân-bağş idi rüyı
Fedâ-yı 'aşkıñ olmuş **reng ü büyi** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 104). [reng ü büyi, -ı, -]

reng ü büyuñ: Renk ve koku. II Görüntü ve koku;
suret ve siret.

□ Cihânîñ çeşn-i sūriñ hây hüyuñ
Gülîstânîñ bahârîñ **reng ü büyuñ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 54). [reng ü büyuñ, -uñ,
-]

reng virüp: Boyamak, renklendirmek.

□ Virüp Necd ehli dañı reng cenge
Çeküp saf kıldılar âheng cenge (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 73). [reng virüp, -üp, -]

reng-i 'ahd ü i'tibârîñ: Kıymetinin ve sözünün rengi.

□ Bu imiş **reng-i 'ahd ü i'tibârîñ**
Bu imiş heng-i dest-i iktidârîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 149). [reng-i 'ahd ü
i'tibârîñ, -iñ, -]

reng-i büv-i ergävânîñ: Ergüvanın kokusunun rengi.

□ Görenler **reng-i büv-i ergävânîñ**
İderdi yâd Cemşîd'in zamânîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 31). [reng-i büv-i
ergävânîñ, -iñ, -]

reng-i cân-güdâzı: Canı eriten, cana işleyen
görüntüş, tarz, şekil.

□ Çıkardı perdeden bir tâze bâzî
Nümâyân oldu **reng-i cân-güdâzı** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 48). [reng-i cân-güdâzı,
-ı, -]

reng-i diğér-gün: Değişen görüntüş, başka bir şekil
almış durum.

□ Demâdem derd-i diğér-gün-ı devrân

İder bir **reng-i diğer-gün** nümāyān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 2*). [*reng-i diğer-gün,]*

reng-i gül-i ruhsâr-ı leylî: *Leylâ'nın yanağının gül rengi.*

□ Olup âfet-zede gülzâr-ı Leylî
Şolup **reng-i gül-i ruhsâr-ı Leylî** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 42*). [*reng-i gül-i ruhsâr-ı leylî,]*

reng-i küdüret: *Tasa, gam, kaygı, gussa hali; durumu.*

□ Beni bî-reng idüp **reng-i küdüret**
Tutupdur gönlimi jeng-i küdüret (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 11*). [*reng-i küdüret,]*

rengîn: *Renkli, boyalı, hoş, güzel l parlak.*

□ Çeküp her iki leşker hancer-i kîn
Meşâfî kıldılar hûn ile **rengîn** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 48*). [*rengîn,]*

resîde: *Erişmiş, yetişmiş, olgunlaşmış.*

□ Tütüp yüz türbeye oldu hamîde
Figânı oldu eflâke **resîde** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 140*). [*resîde,]*

resîde oldu: *Erişmek, olgunlaşmak.*

□ Ne yerdür menziliñ ey nûr-ı dîde
Saña da zağm-ı çeşm oldu resîde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 78*). [*resîde oldu, -dı, -]*

resîde oldum: *Yetişmek, olgunlaşmak.*

□ Şebâbet haddine oldum resîde
Sükûnum dâmeniñ kıldıñ derîde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 27*). [*resîde oldum, -du, -m, -]*

reşk idüp: *Kıskanmak, günülemek.*

□ Dilinde **reşk idüp** peydâ bir âteş
Yâkıldı âteş-i reşke o meh-veş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 49*). [*reşk idüp, -üp, -]*

reşk iderdi: *Kıskanma; gıpta ile bakmak; kıskanmak; haset etmek.*

□ Bu kühuñ dâmeniydi bir gülîstân
İderdi reşk aña gülzâr-ı Rıdvân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 16*). [*reşk iderdi, -er-di, -]*

reşk-bahş-ı âb-ı kevser: *Kıskançlık veren Kevser suyu, kıskançlık uyandıran Kevser suyu.*

□ Niçe sâkî ki rûyî bedr-i enver
Niçe mey **reşk-bahş-ı âb-ı Kevşer** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 18*). [*reşk-bahş-ı âb-ı kevşer,]*

resm: *Şekil, tarz, suret.*

□ Meger ma' şûklarda **resmdir** bu
Ki olsunlar gerek dâ'im cefâ-cû (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 37*). [*resmdir, --dır]*
□ Kûnûn noldu vefâ **resmiñ** unuttıñ
Hemîn âyîn-i nâ-mergûbı dutduñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 221*). [*resmiñ, -iñ, -]*
□ Ki bir kesle vefâ-dâr olmamışdır

Vefâ **resminde** pây-dâr olmamışdır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 212*). [*resminde, -in, -de, -]*

□ Çü Mecnûn vâlidin nevmîd kıldı
Figânı **resmini** tecdîd kıldı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 2*). [*resmini, -i, -ni, -]*
□ Benim resmimdedir ol mağz-ı mektûm
Anıñçün eyledim ol **resmi** ma'dûm (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 32*). [*resmi, -i]*
□ Benim **resmimdedir** ol mağz-ı mektûm
Anıñçün eyledim ol resmi ma'dûm (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 31*). [*resmimdedir, -im, -de, -dir, -]*
□ İtdirdiñ çünkü bu emre cesâret
Niçün kılduñ edeb **resminde** gaflet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 16*). [*resminde, -in, -de, -]*

resm ü vefâda: *Resim ve vefa.*

□ Esîrem sen gibi ben hem belâda
Seniñ-tek şâbitem **resm ü vefâda** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 150*). [*resm ü vefâda, -da, -]*

resm-i 'ahd-i nâm-dârân: *Şöhretli yeminin resmi.*

□ Ki ey ümmîd-bahş u süst-i peymân
Budur mı **resm-i 'ahd-i nâm-dârân** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 10*). [*resm-i 'ahd-i nâm-dârân,]*

resm-i güftârında: *Sözün, kelâmın tasviri (betimleme).*

□ Harîfiñ hoş bulup olmuşdı hoş-dil
Degildi **resm-i güftârında** gâfil (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 110*). [*resm-i güftârında, -ın, -da, -]*

resm-i vefâda: *Vefa resmi, vefanın izi.*

□ Olup şâbit-ka-dem **resm-i vefâda**
Yâkıldı şem'-tek leyl-i belâda (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 129*). [*resm-i vefâda, -da, -]*

rest-hîz: *Yerden kaldırmak.*

□ İder nâ-gâh peydâ bir sitûze
Kâlır bu derd-i hasret **rest-hîze** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 80*). [*rest-hîze, -e, -]*

resül-i 'âşık-ı bî-hânümân: *Evsiz aşık elçisi.*

□ Kerem kıl ey şabâ durma vezân ol
Resül-i 'âşık-ı bî-hânümân ol (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 168*). [*resül-i 'âşık-ı bî-hânümân,]*

revâ: *Layık, uygun, yaraşır.*

□ Nedirse matlabin söyle **revâdır**
Tecâvüz eylemek andan hâfâdır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 31*). [*revâdır, -dır]*
□ Niçe genc ister isen **revâdır**
Dü-bâlâ itmesem 'ayn-ı hâfâdır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 45*). [*revâdır, -dır]*
□ Revâdır mı gören olur mı lâayık
Ki ma' şûk ile itsün ceng 'âşık (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 125*). [*revâdır, -dır]*

□ Revā mı ben kalam fırkatde müyān
Enīn ü eşk-rîz ü Leylî güyān (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 351). [revā,]

revā görme: Uygun görmek, yakıştırmak.

□ Revā görme ki zindān-ı elemde
Kalam bir daḥi zencîr-i sitemde (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 20, *Mısra* 149). [revā görme, -me,
-]

revā görme: Uygun görmek.

□ Revā görme ki ben itdükde rihlet
İde gencinemi bîgâne gâret (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 109). [revā görme, -me,
-]

revâc: İtibar, değer, kıymet.

□ Çemen bâzârının bozsan **revâcîñ**
Gülîstân mülkîniñ alsan ḥarâcîñ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 61). [revâcîñ, -iñ, -]

revâc olmuşdı: Kıymeti, değeri artmak; itibar
görmek.

□ Kurulmuşdı ḥıyāmı lâle-zârîñ
Revâc olmuşdı bâzârı bahârîñ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 6). [revâc olmuşdı, -
muş, -dı, -]

revân: 1. Yürüyüp giden. 2. Akan, akıcı 3. Salınarak
yürüyen sevgili 4. Can, ruh.

□ Revân bir sâkî-i raḥşende ruḥşâr
Gelüp virdi aña bir cām-ı serşâr (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 2, *Mısra* 15). [revân,]
□ Revân idi cihândan süy bâ-sû
Diyüp Leylî gezürdi küy bâ-kû (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 7, *Mısra* 7). [revân,]
□ Hemân-dem şırayup oldu **revâna**
İrişdi ḥalka-i bâb-ı amâne (*Mecnûn u Leylî* (*Nâkâm*),
Mesnevi 9, *Mısra* 39). [revâna, -a, -]
□ Şikârı terk kıldı itdi 'avdet

Revân me'vâsına kıldı 'azîmet (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 15, *Mısra* 42). [revân,]

□ İdüp maḥdûm-ı Leylî bu sözi güş
Revân kalkup yirinden gitti ḥâmûş (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 15, *Mısra* 60). [revân,]

□ Revâne eyledi Necd'e hemânâ
K'o mâhîñ 'akdini itsün temennâ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 15, *Mısra* 49). [revâne, -e, -]

□ Kuruldu ḥayme buldı bir dem ârâm
Revân bir kâşid ile virdi peygâm (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 18, *Mısra* 38). [revân,]

□ Revân-ı zencîrîñ itdi pâre pâre
Revâne oldu gitdi kühsâre (*Mecnûn u Leylî* (*Nâkâm*),
Mesnevi 20, *Mısra* 156). [revâne, -e, -]

□ İderken tayy-ı reh-i mehd perî-zâd
Rikâbında **revân** dâmâd-ı dilşâd (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 144). [revân,]

□ Revân ol cânibe gitdi şitâbân
Gidüp gördi ki Mecnûn perîşân (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 147). [revân,]

□ İdüp îrâd bir ṭurfê kâşide

Revân şahrâya gitti ol remîde (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 25, *Mısra* 38). [revân,]

□ Revân bir câme virdi küşîş ile

Didi pûş it tenîñ bu pûşîş ile (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 28, *Mısra* 45). [revân,]

□ Olup dil-şâd Mecnûn-ı fütâde
Revân oldu **revân** Ṭür-ı murâda (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 120). [revân,]

□ O bād-ı hoş ki küyüñdan vezândır
Zidâ-yı ḡam şafâ-baḥş **revândır** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 232). [revândır, -dır]

□ Derûnunda zühûr itdi zebâna
Revân şahrâya gitdi yana yana (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 32, *Mısra* 56). [revân,]

□ Diyüp Leylî ḥâmûş itdi fiğânîñ
Revân cânânına tapşurdi cânîñ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 214). [revân,]

revân kıldı: Göndermek.

□ Diger-gün ḥâlde nālân u dil-rîş
Revân şahrâ ṭarîkîñ kıldı der-pîş (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 20). [revân kıldı, -dı, -]

revân ol: Akıp gitmek. Salınmak.

□ Ki vakt-i kârdır durma **revân ol**
Benimle yek-dil ol hem-dâstân ol (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 20, *Mısra* 91). [revân ol,]

revân ol: Akıp gitmek. Salınmak.

□ Revân ol gülsitân-ı bî-nişâne
Ḥıram eyle maḡâm-ı lâ-mekâne (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 38, *Mısra* 171). [revân ol,]

revân ol: Akıp gitmek. Salınmak.

□ Didi durma **revân ol** kühsâre
Ki yokdur tâbım artık intizâre (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 89). [revân ol,]

revân oldu: Akıp gitmek. Salınmak.

□ Olup bir 'Âmirî vâkıf bu ḥâle
Revân oldu şitâbân kıldı nâle (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 40). [revân oldu, -dı, -]

revân oldu: Akıp gitmek; ordan oraya dolaşmak;
peşinden gitmek.

□ Anı ol ḥâl ile terk itdi nâ-çâr
Revân oldu dilinde derd ü efkâr (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 74). [revân oldu, -dı, -]

revân oldu: Akıp gitmek. Salınmak.

□ İdüp maḥbûbı nâmîñ güş Mecnûn
Revân oldu o ân mesrûr u memnûn (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 268). [revân oldu, -dı, -]

revân oldu: Akıp gitmek. Salınmak.

□ Revân oldu be-sân-ı şîr-i ḡarrân
Dilinde kîn elinde tîḡ-i bürrân (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 18, *Mısra* 33). [revân oldu, -dı, -]

revân oldu: Akıp gitmek. Salınmak.

□ Revân oldu ser-i şemşîrden lûn
Meşâf oldu be-sân-ı rûd-ı Ceyhûn (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 18, *Mısra* 83). [revân oldu, -dı, -]

revân oldu: Akıp gitmek.

□ Miyâncılar bulup kıldı revâne
Revân oldu miyâncılar miyâne (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 174). [revân oldu, -dı, -]

revân oldu: Akıp gitmek. Salınmak.

□ Meşâm-ı arzûsın kıldı meşhûn

Revân oldu diyâr-ı yâre Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 14). [revân oldu, -dı, -]

revân oldu: Akıp gitmek. Salınmak.

□ Kılup âh ile eflâki mükedder

Revân oldu be-sân bād-ı şarşar (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 30). [revân oldu, -dı, -]

revân oldu: Akıp gitmek. Salınmak.

□ Görüp bu hâli Zeyd-i mihr-küster

Revân oldu be-sân bād-ı şarşar (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 8). [revân oldu, -dı, -]

revân oldu: Akıp gitmek. Salınmak.

□ Kef-i pâyîñ idüp bir de mükedder

Revân oldu devân ‘akabince leşker (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 196). [revân oldu, -dı, -]

revân oldu: Akıp gitmek. Salınmak.

□ Olup dil-şâd Mecnûn-ı fütâde

Revân oldu revân Tûr-ı murâda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 120). [revân oldu, -dı, -]

revân oldu: Akıp gitmek. Salınmak.

□ İdüp kayd-ı sivâdan kaç-ı peyvend

Revân oldu hemân dîvâne-mânend (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 10). [revân oldu, -dı, -]

revân oldu: Akıp gitmek. Salınmak.

□ Bulup pâyân temâm oldu hitâbı

Revân oldu gözünden eşk-i nâbî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 72). [revân oldu, -dı, -]

revân oldu: Akıp gitmek. Salınmak.

□ Bilüp keyfiyeti Leylâ hemân-dem

Revân oldu devân mest ü hurrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 146). [revân oldu, -dı, -]

revân oldu: Akıp gitmek. Salınmak.

□ Hemân kalkup **revân oldu** şitâbân

Sibâ‘ u vahşiyân ‘akabince püyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 87). [revân oldu, -dı, -]

revâne: 1. Yürüyüp giden. 2. Akan, akıcı 3. Salınarak yürüyen sevgili 4. Can, ruh.

□ Olup yek-rây [u] yek-ser ‘Âmiriyan

K‘idüp Necd’e **revâne** genc-i şâyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 8). [revâne,]

□ Eger sîm ü zere mevķûf ise kâr

Revâne eyleyem ħar-vâr ħar-vâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 52). [revâne,]

revâne eyledi: Yola koymak, göndermek.

□ Hemân-dem ħûkm kıldı virdi fermân

Revâne eyledi peyk şitâbân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 32). [revâne eyledi, -dı, -]

revâne kıldı: Yaya, yolcu kılmak.

□ Miyâncılar bulup kıldı revâne

Revân oldu miyâncılar miyâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 173). [revâne kıldı, -dı, -]

revâne kıldı: Göndermek, yola koymak.

□ Revâne kıldı kim olsun mehem-sâz

Anı kılsun cihân içre ser-eftâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 81). [revâne kıldı, -dı, -]

revâne oldu: Akmak, yürüyüp gitmek.

□ Hümâlar ‘azm kıldı âşiyâna

Revâne oldu ħûbân ħânûmâna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 244). [revâne oldu, -dı, -]

revâne oldu: Akmak, yürüyüp gitmek.

□ Götürdi leşkeriñ oldu revâne

Cihânda koydı bākî bir fesâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 127). [revâne oldu, -dı, -]

revâne oldu: Akmak, yürüyüp gitmek.

□ Olup tâbî ‘acûze ol yegâne

Reh-i Necd’i tutup oldu revâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 94). [revâne oldu, -dı, -]

revâne oldu: Akmak, yürüyüp gitmek.

□ Revâne oldu Zeyd-i pâk-sîret

Cünûn şahrâsına kıldı ‘azîmet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 71). [revâne oldu, -dı, -]

revâne oldu: Akmak, yürüyüp gitmek.

□ Ġaraż ber-ħalde oldu revâne

Ki ta‘rîfî degil kâbil beyâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 77). [revâne oldu, -dı, -]

revâne oldu: Akmak, yürüyüp gitmek.

□ Götürdi cümlesin oldu revâne

İrişdi Necd-i ferħunde-nişâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 77). [revâne oldu, -dı, -]

revâne oldu: Akmak, yürüyüp gitmek.

□ Revâne oldu nâlân u eşk-rizân

İrişdi maħmile üftân u ħîzân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 175). [revâne oldu, -dı, -]

revâne oldu: Akmak, yürüyüp gitmek.

□ Götürdi boķçayı Zeyd-i yegâne

Tutup şahrâ yolın oldu revâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 92). [revâne oldu, -dı, -]

revâne oldu: Akmak, yürüyüp gitmek.

□ Ġarîm-i vuşlata oldu revâne

Rikâbında sipâh-ı Ġusrevâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 121). [revâne oldu, -dı, -]

revâne oldu: Akmak, yürüyüp gitmek.

□ İdüp bir na‘ra-i ħû ‘âşîkâne

Gene şahrâlara oldu revâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 382). [revâne oldu, -dı, -]

revâne oldı: Akmak, yürüyüp gitmek.

□ Revâne oldı Zeyd ber-k-i reftâr
Elinde nâme-i Mecnûn-ı nâ-çâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 289). [revâne oldı, -dı, -
]

revâne oldılar: 1. Yola düşmek, yola koyulmak,
gitmek. 2. Akmak.

□ Kâbîle nâzenînâmyla yek-dil
Revâne oldılar menzil-be-menzil (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 86). [revâne oldılar, -dı,
-lar, -]

revâne olup: Akmak, yürüyüp gitmek.

□ Olup güft-gü birle revâne
Tağıldı gitdi herkes bir mekâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 195). [revâne olup, -up,
-]

revân-ı 'avdet: Gidip dönen.

□ Revân-ı 'avdet kılup açdı per ü bâl
Getürdi mâder-i Mecnûn'ı fi'l-hâl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 133). [revân-ı 'avdet,]

revân-ı zencîriñ: Sevgilin saçlarının canı.

□ Revân-ı zencîriñ itdi päre päre
Revâne oldı gitdi kühsäre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 20, Mısra 155). [revân-ı zencîriñ, -iñ, -]

revîş: Far. Gidiş, tarz, tavır, üslup, tarih.

□ Sipehsâlâr-ı meydân-ı me'ânî
Çeküpdür bu revîş ceş-i beyânî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 2). [revîş,]
□ Çeküpler turre-i ma'nâya şâne
Virüpler bu revîş zîver beyâna (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 4). [revîş,]
□ Benim bu pendimi gûş itmez isen
Benimle bir revîşde gitmez isen (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 124). [revîşde, -de, -]

revnak: Çekicilik, güzellik, zarafet.

□ Virüp revnak demâdem inbisâta
İdüp meşgûl yarânîñ neşâta (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 141). [revnak,]

revnak buldı: Güzellik, parlaklık, tazelik elde etmek
II huzura, refâha ulaşmak.

□ Kıpandı sū-be-sū bâb-ı şadâkat
Kerem mekr oldı revnak buldı hisset (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 104). [revnak
buldı, -dı, -]

revnak buldı: Güzellik, parlaklık, tazelik elde etmek.

□ Açıldı tâzeden bâzâr-ı bûse
Mükerrer buldı revnak kâr-ı bûse (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 366). [revnak buldı, -dı,
-]

revnak virüp: Güzellik, parlaklık, tazelik vermek II
canlılık vermek, canlandırmak; neşe, keyif vermek.

□ Bâküp Mecnûn-ı zâr u bî-kârâra
Virüp revnak kelâm-ı âb-dâra (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 102). [revnak virüp, -üp,
-]

revnak virürdi: Güzellik, parlaklık, tazelik vermek II
canlılık vermek, canlandırmak; neşe, keyif vermek.

□ Çemenler pîri ebyaz-püşî zanbak
Virürdi halka-i ezhâra revnak (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 30). [revnak virürdi, -
ür, -di, -]

revnak-ı bâg u bahârim: Baharın ve bahçenin
letafeti, güzelliği.

□ Bozuldu revnak-ı bâg u bahârim
Elimden gitdi dâmân-ı nigârim (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 115). [revnak-ı bâg u
bahârim, -im, -]

re'v: Fikir, görüş, düşünce.

□ Refî'-i şevketi şâhib-i hâzâne
Hemîşe re'yine tâbi' zamâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 24). [re'yine, -i, -ne, -]
□ Seniñ re'yinde yok tağyîr ammâ
Benim bahtımda yokdur bu takâzâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 133). [re'yinde, -in, -de,
-]

revâhîn: Reyhânlar.

□ Ser-â-pâ dil-keş idi sebzegâhı
Reyâhîn idi ser-tâ-ser giyâhı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 138). [reyâhîn,]
□ Götürdüm eyledim yek-câ müheyyâ
Reyâhîn ile etrâfi mu'tarrâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 38, Mısra 30). [reyâhîn,]

revyân iderdi: Suya kanmış, doymuş.

□ Sinân-ı cân-sitânla pehlevânân
İderdi şafâ-i meydânı reyyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 144). [reyyân iderdi, -
er, -di, -]

ricâ-dâr: Rica eden, ricacı, ricadar.

□ Velî senden ricâ-dârem ki sen de
Sülûk itme tarîk-i nâ-pesende (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 167). [ricâ-dârem, -em,
-]
□ Ricâ-dârem idüp ümmîd senden
Kerem eyle götür bir nâme benden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 175). [ricâ-dârem, -em,
-]
□ Ricâ-dârem ki fevc-i hürde-bînân
Zarîf nükte-dânân pāk-dînânân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 147). [ricâ-dârem, -em,
-]

ricâ-dâr oldılar: Ricacı olmak.

□ Niyâz itdiler oldılar ricâ-dâr
Ki itsünler anı kendülere yâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 41). [ricâ-dâr oldılar, -
dı, -lar, -]

ric'at kıldı: Geri dönmek, geriye çekilmek.

□ Akıtdı gözlerinden eşk-i hasret
İdüp efsûs âhîr kıldı ric'at (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 9, Mısra 68). [ric'at kıldı, -dı, -]

rif'at: Yükseklik, Yücelik.

□ Ta'şşukda o mâhiñ **rif'atinden**
Kemâl-i 'işmetinden 'iffetinden (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 221). [*rif'atinden*, -in, -
den, -]

rihlet: Göç, göçme.

□ İrişdi **rihleti** hengâmı âhir
'Alâmât-ı vefâtı oldu zâhir (*Mecnûn u Leylî* (*Nâkâm*),
Mesnevi 23, *Mısra* 13). [*rihleti*, -i, -]
□ Geküp kim ki iderse mekş bir dem
Zarûrî ediyor **rihlet** gider hem (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 192). [*rihlet*,]

rihlet eylerem: Göç etmek; ölmek.

□ Cihândan eylerem hasretle rihlet
Perişân kalkaram rûz-ı kıyâmet (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 125). [*rihlet eylerem*, -r,
-em, -]

rihlet itdi: Ahirete göç etmek, ölmek.

□ Ki bâbek-tek olup efsürde-i gam
Cihândan **rihlet itdi** mâderiñ hem (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 29, *Mısra* 24). [*rihlet itdi*, -di, -]

rihlet itdükde: Ahirete göç etmek, ölmek.

□ Tevehhüm kıldı kim itdükde rihlet
İdüp bigâne da 'vâ-yı verâset (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 15). [*rihlet itdükde*, -
dük, -de, -]

rihlet itdükde: Ahirete göç etmek, ölmek.

□ Revâ görme ki ben itdükde rihlet
İde gencinemi bigâne gâret (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 109). [*rihlet itdükde*, -
dük, -de, -]

rihlet itseydi: Ahirete göç etmek, ölmek.

□ Benim ger vâlidim itseydi rihlet
Bu rûtbe tökmez idim eş-i hasret (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 247). [*rihlet itseydi*, -se,
-(y)di, -]

rihlet idüp: Göç eden. Ölen.

□ İdüp rihlet koyup hâlî makâmıñ
Güzeşt itdi saña 'ömr-i kirâmıñ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 32, *Mısra* 21). [*rihlet idüp*, -üp, -]

rihlet olmuş: Göç etmek.

□ Hoş-hâl kim olmayup meftûn-ı dünyâ
Hemîşe **rihlet olmuş** müheyyâ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 31, *Mısra* 66). [*rihlet olmuş*, -muş,
-]

rikâb: Büyük bir kimsenin katı, huzûru. Köleler,
câriyeler, kullar.

□ Rikâbında dilîrân-ı ser-efrâz
Götürmüşlerdi bâz-ı tîz-pervâz (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 17, *Mısra* 33). [*rikâbında*, -ın, -da,
-]

□ İderken tayy-ı reh-i mehd perî-zâd

Rikâbında revân dâmâd-ı dilşâd (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 144). [*rikâbında*, -ın, -
da, -]

□ Harîm-i vuşlata oldu revâne

Rikâbında sipâh-ı Husrevâne (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 122). [*rikâbında*, -ın, -
da, -]

rîş: Sakal, tüy.

□ Vefât-ı vâlidinden tâze bir nîş
Açupdur sînesinde **rîş** ber-rîş (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 160). [*rîş*,]

rîş-i bağına: Göğsü yaralı.

□ Teşâdüm itdi **rîş-i bağına** nîş
İdüp feryâd düşdi hake bî-h'îş (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 301). [*rîş-i bağına*, -ın,
-a, -]

riste: İp, bağ.

□ Ta'aşşuk neş'esiyle deste kıldım
Muhabbet **ristesiyle** beste kıldım (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 38, *Mısra* 32). [*ristesiyle*, -si, -
(y)le, -]

riste-i 'ahdiñ: Yemin ipi.

□ Egerçi **riste-i 'ahdiñ** metîndir
Der-i dürciñ metîñ ü âhenîndir (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 355). [*riste-i 'ahdiñ*, -iñ,
-]

riste-i kâr: İş, kazanç ipi.

□ Eger olsaydı bende **riste-i kâr**
İder miydım beni ben 'aşık-ı zâr (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 223). [*riste-i kâr*,]

riste-i ümmîd-i vuslat: Vuslata kavuşmanın bağı.

□ Kesildi **riste-i ümmîd-i vuslat**
Diger-bâr oldu bend-i dâm-ı firât (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 55). [*riste-i ümmîd-i*
vuslat,]

rivâyet eylemişdir: Bir haber ve ya olayı anlatmak.

□ Muhabbetden **rivâyet eylemişdir**
Haqîkatden hikâyet söylemişdir (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 35, *Mısra* 23). [*rivâyet eylemişdir*,
-miş, -dir, -]

rivâyet itmişler: Bir haberi, söz veya olayı
nakletmek, anlatmak.

□ İdenler ehl-i mihnetden hikâyet
Bu üslûb üzre itmişler rivâyet (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 2). [*rivâyet itmişler*, -
miş, -ler, -]

rivâz-ı huld-ı a'lâ: Yüce cennet bahçeleri.

□ Maqâmıñ cennetü'l-me'vâ mıdır yâ
Mekânıñdır **riyâz-ı huld-ı a'lâ** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 158). [*riyâz-ı huld-ı*
a'lâ,]

rivâz-ı nazmdan: Şiir bahçesi.

□ Riyâz-ı nazmdan çıkdım hırâmân
Elimde deste-i ezhar-ı elvân (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 38, *Mısra* 37). [*riyâz-ı nazmdan*, -
dan, -]

rızâ: Ar. Razi olma, razılık, istek, hoşnutluk.

□ Benim kaşdım bu gavgâdan **rızâdır**
Ne dil-âzârlıkdır ne cefâdır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 123). [rızâdır, -dır]
□ Seniñ cevriñ baña râhat-fezâdır
Ki şanı 'âşıkıñ ancak **rızâdır** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 234). [rızâdır, -dır]
□ İdüp dil-nerm Leylî'nin atasın
Huşul-i maṭlabla aldı **rızâsın** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 102). [rızâsın, -sın, -]
□ Rızâsın almağ için mâderiniñ
Kudûmî tahtına koydı cebîniñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 175). [rızâsın, -sın, -]

rıza virdi: Razi olmak, izin vermek.

□ Rıza virdi egerçi bâb-ı Leylâ
Haṭâlar eyleyüp ma'nâda ammâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 105). [rıza virdi, -di, -]

rızâ virdüm: Razi olmak, izin vermek.

□ Rızâ virdüm kaṣâyâ âhir-i kâr
Şekbâ oldum itdim şabr nâ-çâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 121). [rızâ virdüm, -
düm, -]

rızân olurdu: Akmak, dökülmek II damlamak,
yağmak; kaplamak, yayılmak.

□ Teker ki hâncer-i bârânı peykân
O bârişden olurdu merg rızân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 54). [rızân olurdu, -ur, -
dı, -]

rızâ-yı vār: Sevgilinin rızası; tas. Allah'ın rızası,
isteği.

□ Rızâ-yı yâr için 'âşık virür cân
İder cân u teniñ cânâ kurbân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 119). [rızâ-yı yâr,]

rîze rîze eyle: Paramparça etmek.

□ Benimle şulh kıl ister sitîze
Tenim istersen eyle rîze rîze (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 328). [rîze rîze eyle,]

rû: Yüz.

□ Hemîn minvâl ile **rû** ber-sitäre
Çeküp kevkepleri bir bir şümäre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 33). [rû,]

rûbâh: Far. Tilki.

□ Maḳâm-ı ḥ'âbını olduḳda ḥufte
Dümiyle eyleyüp **rûbâh** rûfte (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 48). [rûbâh,]

rûbâ'î: Rubâî; kendine mahsus aruz vezni kalıpları
ile yazılan, genellikle tasavvufî, felsefî fikirleri, dünya
görüşünü özlü bir şekilde anlatan dört mısralık nazım
şekli, dübeyt.

□ Kime itseydim ibrâz **rûbâ'î**
Olurdu cehlden efzûn şudâ'ı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 55). [rûbâ'î,]

rû-be-hâmûn: Geniş ova, sahrâ yönü.

□ 'Azîmet kıldı gitdi **rû-be-hâmûn**
Dili pür-gâm gözi pür-nem ciger-ḥûn (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 47). [rû-be-

hâmûn,]

□ Bu eş'ârı kılup îrâd Mecnûn
İdüp feryâd gitdi **rû-be-hâmûn** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 298). [rû-be-hâmûn,]

rûd-ı nîl'i: Nil nehri.

□ Leṭâfet Mısr'ınıñ sultânı Leylî
O Mısr'ın çeşm-i Mecnûn **rûd-ı Nîl'i** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 58). [rûd-ı nîl'i, -i, -
]

rütemâne: ?.

□ İdüp bir **Rütemâne** kâr-zârı
İzâle eyleyem benden bu 'ârı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 29). [rütemâne,]

rûft: Süpürme.

□ Maḳâm-ı ḥ'âbını olduḳda ḥufte
Dümiyle eyleyüp rûbâh **rûfte** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 48). [rûfte, -e, -]

ruh: Can, nefes.

□ Ceseddîr 'âşıkân ma'şûḳdur cân
Cesed peydâ gerekdir **rûḥ** pinhân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 36). [rûḥ,]
□ Cihânîñ cânı cânân-ı cihânseñ
Mücessem **rûḥsen** rûḥ-ı revânsen (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 220). [rûḥsen, -sen, -]
□ Ki her bir beytîn ma'mûr idüp dil
Derûn-ı lafzîñ itmiş **rûḥa** menzil (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 12). [rûḥa, -a]
□ Tılısm-ı nefs-i ḡaddârı şikest it
Diliñ pâk eyle **rûḥı** Hak-perest it (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 164). [rûḥı, -ı, -]

ruh: Yanak, yüz.

□ Nümâyân eyleyüp ḥüsn-i nihânîñ
Lebiñ ḳaddiñ **ruḥuñ** zülfüñ dehânîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 60). [ruḥuñ, -uñ, -]
□ Ruḥunda sünbül-i ter deste deste
Ḥam-ı zülfünde biñ dil pây-beste (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 9). [ruḥunda, -un, -da]
□ Elâ ey mâh-ı rûyuñ mâye-i nûr
Ruḥuñ zulmet-zidâ-yı şâm-ı deycür (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 338). [ruḥuñ, -uñ, -]
□ Ruḥuñ itdükde bülbülden nihân gül
Ḳalup mehcür olur ḥâmûş bülbül (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 275). [ruḥuñ, -uñ, -]

rûh-âsâ: Ruh gibi.

□ Görünmez oldu ruḥsârı cihânda
Bilinmez kaldı **rûh-âsâ** nihânda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 4). [rûh-âsâ,]

rûh-baḥşâ: Hayat veren, ruh bahşeden.

□ Cevâbında kılup eş'âr inşâ
Faşîḥ ü bîkr-i maẓmûn **rûh-baḥşâ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 72). [rûh-baḥşâ,]
□ Kıluplar dem-be-dem eş'âr inşâ
Belîḡ ü behcet-âver **rûh-baḥşâ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 82). [rûh-baḥşâ,]

rûh-efzâ: Can katan.

□ Bu **rûh-efzâ** nüvîdi kim iştîdi

Hezār-āsā hezār āvāze itdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 107). [rûh-efzâ,]

ruh-ı gül: Gül yanaklı(sevgili).

□ Güli mahzûz idüp feryâd-ı bülbül
Olup hândân açılmışdı **ruh-ı gül** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 12). [ruh-ı gül,]

ruh-ı leylî: Leyla'nın yanağı II Leyla'nın çok güzel, iç açıcı yüzü.

□ Ki ben Mecnûn-ı Leylâ-yı zamânem
Ne Mecnûn **ruh-ı Leylî** ve şânem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 88). [ruh-ı leylî,]

ruh-ı leylî: Leyla'nın yanağı.

□ Ruḥ-ı Leylî gibiydi gül-i dil-efrûz
Hezârân âhî Mecnûn'ın cihân-sûz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 35). [ruh-ı leylî,]

ruh-ı leylî: Leyla'nın yanağı.

□ Ruḥ-ı Leylî ki ol nûra sebebdır
Dil-i zârûm anıñcın der-talebdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 57). [ruh-ı leylî,]

ruh-ı leylî'ye: Leyla'nın yanağı II Leyla'nın çok güzel, iç açıcı yüzü.

□ Didiler kim bulup yâr-i muvâfık
Ruḥ-ı Leylî'ye Kays olmuşdur 'âşık (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 12). [ruh-ı leylî'ye, -ye, -]

ruh-ı maksûduñı: Arzu edilen yanak.

□ Olup ol ebr kim hûşîde çire
Ruḥ-ı maksûduñı itmişdi tîre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 16). [ruh-ı maksûduñı, -uñ, -ı, -]

ruh-ı mecnûn'a: Mecnun'un ruhu. Çıldırılmış beden, ruh.

□ Bu tarz ile idüp âgâz-ı efgân
Oluplar **ruh-ı Mecnûn'a** senâ-ñ'ân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 4). [ruh-ı mecnûn'a, -a, -]

ruh-ı pâkiñ: Temiz, arı ruh.

□ Görüm dîdârını ol **ruh-ı pâkiñ**
Bilüm hâl-i harâb u derdnâkiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 73). [ruh-ı pâkiñ, -iñ, -]

ruh-ı revân: (Yürüyen latîf bir ruha benzetilen) sevgili, güzel.

□ Çeküp âgûşına Mecnûn'ı cân tek
Kılup der-ber anı **ruh-ı revân** tek (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 182). [ruh-ı revân,]

ruh-ı revândır: Hayat, yaşam kaynağı; sevgili.

□ O meyden virme kim 'âkla ziyândır
O meyden vir kim ol **ruh-ı revândır** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 6). [ruh-ı revândır, -dır, -]

ruh-ı revânî: Ruhun ferahlığı, sevgili/güzel.

□ Baña mihmân kıl o **ruh-ı revânî**
O olsun mihmân ben mîzbânî (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 71). [ruh-ı revânî, -ı, -]

ruh-ı revânsen: Sevgili/güzel.

□ Cihânîñ cânî cânân-ı cihânseñ
Mücessem rûhsen **ruh-ı revânsen** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 220). [ruh-ı revânsen, -sen, -]

ruh-ı revân-tek: Tek; bir sevgili II tek; bir güzel II tek; bir can.

□ Olup Mecnûn'ına çespeide cân-tek
Der-âgûş eyledi **ruh-ı revân-tek** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 84). [ruh-ı revân-tek,]

ruh-ı tâbânî: Parlak, aydınlık yanak,yüz.

□ Ruḥ-ı tâbânî hûrşîd-i kıyâmet
Kıyâmetden kıyâmı bir 'âlâmet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 13). [ruh-ı tâbânî, -ı, -]

ruh-mânend: Benzer ruh.

□ Cihânîñ kârını terk it cihâna
'Urûc it **ruh-mânend** âsumâna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 238). [ruh-mânend,]

ruh-perver: Far. Ruha kuvvet verici, ruh besleyici.

□ Şafâ-yı cünbiş-i serv [û] şanevber
Tarab-engîz idi hem **ruh-perver** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 16). [ruh-perver,]

ruhsâr: Yanak; yüz, çehre II sevgilinin yanağı, yüzü.

□ Revân bir sâkî-i rahşende **ruhsâr**
Gelüp virdi aña bir câm-ı serşâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 15). [ruhsâr,]
□ Görünmez oldı **ruhsârı** cihânda
Bilinmez kaldı rûh-âsâ nihânda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 3). [ruhsârı, -ı]
□ Saña bu 'aşk u bu sevda ne lâyıķ
Seniñ **ruhsârıña** 'âlemdir 'âşık (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 94). [ruhsârıña, -ı, -ña]
□ 'Arûs-ı dâstânı kıldı tâze
Çeküp **ruhsârına** bu nev'-gâze (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 4). [ruhsârına, -ı, -na, -]

□ Görüp **ruhsârını** Mecnûn o mahîñ
İdüp ağıyardan pinhân nigâhıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 119). [ruhsârını, -ı, -nı, -]

□ Bu güne şubḥa deg nâlân [u] ğamnâķ
İdüp **ruhsârını** fersûde-i ḥâķ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 80). [ruhsârını, -ın, -ı, -]

□ Nedîm-i târ-ı zülfî leyle-i Kâdr
Secencel-dâr **ruhsârı** meh-i bedr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 30). [ruhsârı, -ı, -]

□ İdüp geh şâne zülf-i tâb-dârıñ
Gehî pâķ itdi **ruhsârı** ğubârıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 146). [ruhsârı, -ı, -]

□ Olup bir laḥza dîdârıñla ḥurrem
Görüm **ruhsârıñı** cân virdüğim dem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 166). [ruhsârıñı, -ıñ, -ı, -]

□ Açup **ruhsârını** gül gül zamânı
Maķam itdükde bülbül ğülsitânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 277). [ruhsârını, -ın, -ı,

-]

ruhsāre: Yanak; yüz, çehre II sevgilinin yanağı, yüzü.

□ Nigāh-ı gāmsesi cādū-yı Bābil
Lebi şekker-şiken **ruhsāresi** gül (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 36). [ruhsāresi, -si]

ruhsār-ı āliñ: Kırmızı, pembe yanak.

□ Temāşā eyleyem **ruhsār-ı āliñ**
Bilüp hālîñ şordum derd [ü] melālîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 63). [ruhsār-ı āliñ, -iñ, -]

ruhsār-ı leylā: Leyla'nın yanağı.

□ Baña mahbûbdur **ruhsār-ı Leylā**
Baña matlûbdur dîdār-ı Leylā (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 31). [ruhsār-ı leylā,]

ruhsār-ı makşûd: Yanağının, yüzünün arzusu.

□ İdüp bād-ı ecel ol ebri nâ-bûd
Bulupdur incilā **ruhsār-ı makşûd** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 18). [ruhsār-ı makşûd,]

ruhsār-ı tâbāniñ: (Sevgilinin) parlak yanağı.

□ Olup heşt-behişt içre hîrāmān
İdüp **ruhsār-ı tâbāniñ** nümāyān (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 160). [ruhsār-ı tâbāniñ, -iñ, -]

rûhu'l-emîn: Dört büyük melekten biri olan Cebrail.

□ Ki 'aql-ı pāk kim **Rûhü'l-emîndir**
Hümā-yı bağ-ı firdevs-i berîndir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 317). [rûhü'l-emîndir, -dir]

rû-māl oldu: Saygı göstermek. Yüz sürmek; aşırı sevgi göstermek için yere eğilmek.

□ Düşüp toprağa **rû-māl oldu** hāke
Hiṭāb itdi o māl-ı tâbnāke (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 121). [rû-māl oldu, -dı, -]

rû-māl oldu: Saygı göstermek.

□ Düşüp hāk-i niyāza oldu rû-māl
Mükerrer secde-i şükr itdi fi'l-hāl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 113). [rû-māl oldu, -dı, -]

rû-māl olup: Yüz sürmek; aşırı sevgi göstermek için yere eğilmek. Saygı göstermek.

□ Tütüp ol halka-i ümmîdi muhkem
Aña **rû-māl olup** būs eyledi hem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 42). [rû-māl olup, -up, -]

rû-māl olup: Yüz sürmek; aşırı sevgi göstermek için yere eğilmek. Saygı göstermek.

□ Olup rû-māl hāke āh itdi
Töküp kan nāle-i cângāh itdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 55). [rû-māl olup, -up, -]

rûm-ı ğulām-ı 'anberîn-mû: Anber kokulu Rum delikanlısı.

□ Nice **Rûm-ı ğulām-ı 'anberîn-mû**

Nice Çinî-kenîz çin-i ğsû (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 75). [rûm-ı ğulām-ı 'anberîn-mû,]

rumûzât-ı muhabbetden: Sevginin, aşkın, sevdanın işaretleri.

□ Hünermend ü cüvân-merd ü şehākār
Rumûzât-ı muhabbetden haber-dâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 14). [rumûzât-ı muhabbetden, -den, -]

rumûz-ı âsmāndan: Feleğin sırları.

□ Olup vâkıf **rumûz-ı âsmāndan**
Ḥabîr olmuşdı esrâr-ı nihāndan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 13). [rumûz-ı âsmāndan, -dan, -]

rûşen: Far. 1. Aydın, ziyadar, revnaklı. 2. Açık, belli.

□ Sen eylerseñ anıñ hicinde şeyven
O eyler hāne-i aġyārı **rûşen** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 92). [rûşen,]
□ Kılup ğam-hānesin āh ile **rûşen**
Ġam ile oldu hem-dem itdi şiven (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 97). [rûşen,]
□ O yektā goncası gülzâr-ı hüşnüñ
O **rûşen** matla'-ı envār-ı hüşnüñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 216). [rûşen,]

rûşen eyle: Aydınlatmak. Görünür, parlak hale getirmek.

□ Leb-â-leb eyleyüp cām-ı fütûhı
Anıñla **rûşen eyle** çeşm-i rûhı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 4). [rûşen eyle,]

rûşen itmişdi: Aydınlatmak.

□ İdüp ol māl-ı rûşen seyr-i gülşen
Cemālî gülşeni itmişdi rûşen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 8). [rûşen itmişdi, -miş, -di, -]

rûşen olup: Parlamak, ışıldamak.

□ Ki ol gice olup eflāk rûşen
Kevākib intizāmîle müzeyyen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 5). [rûşen olup, -up, -]

rûşenā: Aydınlık, parlaklık.

□ Murādımdır tarîk-i aşinālık
Ki vardır bunda iki **rûşenālık** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 36). [rûşenālık, -lık]

rûşenā: Aydın, ıııklı, mûnevver, rûşen.

□ Her yanda gördi āşār-ı zıyā yok
Şafağ vardır velîk **rûşenā** yok (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 8). [rûşenā,]

rû-sivāh: Utanılacak bir şeyi olan II yüzü kara.

□ Egerçi mağdemiñden **rû-sivāhem**
Siyeh-rüyumla ammā 'özt-h'āhem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 133). [rû-sivāhem, -em]
□ Huzûr-ı yârde ben **rû-sivāhem**
Eşimem cürmkārem 'özt-h'āhem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 135). [rû-sivāhem, -em]
□ Huzûruñda egerçi **rû-sivāhem**
Velîkin tevbekārim 'özt-h'āhem (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 349). [rû-siyâhem, -em, -]

□ Anıñ hakkında bes ki **rû-siyâhem**
Diger-günem künün hali tebâhem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 121). [rû-siyâhem, -em, -]

□ Eşimem **rû-siyâhem** himmet eyle
Kuşurumdan güzër kıl 'avdet eyle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 191). [rû-siyâhem, -em, -]

rûste olur: Yetişmek, bitmek.

□ Seniñ 'aşkıñ birün olmaz dilimden
Giyâh-ı 'aşk olur rûste gılım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 290). [rûste olur, -ur, -]

rûste-i dâm oldu: Bitmiş bir tuzak olmak.

□ Tezerv-i rûhı oldu rûste-i dâm
Çemenzâr-ı cinânda buldı ârâm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 207). [rûste-i dâm oldu, -dı, -]

rûsüm: Resimler, şekiller.

□ Gidüp mâtem **rûsümüñ** kıldı icrâ
Kıyâmet ibtidâsın itdi peydâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 13). [rûsümüñ, -uñ, -]

rûtbe: Derece, basamak, mertebe, makam, paye.

□ Ne **rûtbe** eyledilerse müdürâ
Ki 'aşkı itmesünler âşikârâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 59). [rûtbe,]

□ O **rûtbe** kılmuşam kim in ü ârı
Ki bilmem dañı râh-ı hanümânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 25). [rûtbe,]

□ Bilen yok kim nedir bu âh u nâlem
Bilen yok kim ne **rûtbe** haste hâlem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 56). [rûtbe,]

□ Dañı yitmez mi bî-âram olmağ
Bu **rûtbe** beyhude bed-nâm olmağ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 150). [rûtbe,]

□ O **rûtbe** âh idüp der-cûş oldu
Ki torağâ düşüp bî-hûş oldu (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 231). [rûtbe,]

□ Ki Mecnûn'a ne **rûtbe** mihrbândır
O Mecnûnsa bu hem Mecnûn-ı sândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 237). [rûtbe,]

□ Seniñ 'aşkıñdanum ol **rûtbe** hayrân
Ki bilmem niçedür aḥvâl-i devrân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 235). [rûtbe,]

□ O **rûtbe** itdi âh-ı 'âşikâne
Ki oldu 'aşkı meşhûr-ı zamâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 375). [rûtbe,]

□ Bu yolda olmuş ol **rûtbe** püyân
Ki bulmaz 'avdetim bir dañı imkân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 151). [rûtbe,]

□ O **rûtbe** ağladı bî-hûş oldu
Mişâl-i mürdegân hâmüş oldu (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 35). [rûtbe,]

□ Benim ger vâlidim itseydi rıhlet
Bu **rûtbe** tökmez idim eşk-i ḥasret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 248). [rûtbe,]

□ Ne **rûtbe** yalvarup itdiyse nâle
Ki Mecnûn ekl kılsun bir nevâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 67). [rûtbe,]

□ Yeter bu **rûtbe** sencîde-i miḥnet
Yeter zillet yeter endûh u ḥasret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 153). [rûtbe,]

□ O **rûtbe** oldu germâ-germ bâzâr
Ki oldu cân bahâ kâlâ-yı dîdâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 367). [rûtbe,]

□ O **rûtbe** nâle kıldı itdi eḡân
Ki 'âlem nâlesinden oldu nâlân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 163). [rûtbe,]

□ Beni ber-bâd itmekse murâdın
Ne ḥacetdir bu **rûtbe** i'tisâdın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 64). [rûtbe,]

□ O **rûtbe** tökdi hûn-âlûde yaşın
Ki itdi la'l-gün ol türbe daşın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 103). [rûtbe,]

□ O **rûtbe** âh-ı âteş-bâr kıldı
Ki dehri dūd-ı âhı târ kıldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 187). [rûtbe,]

□ O **rûtbe** nâliş ile oldu giryân
O **rûtbe** süziş ile itdi eḡân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 191). [rûtbe,]

□ O **rûtbe** nâliş ile oldu giryân
O **rûtbe** süziş ile itdi eḡân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 192). [rûtbe,]

□ Bilürler kim ne güne dâg-dârem
Ne **rûtbe** bî-nevâyem dil-figârem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 144). [rûtbe,]

rûtbe-i a'lâya: Yüce makam.

□ Olanlar 'aşkda Nâkâm kâmil
Olurlar **rûtbe-i a'lâya** nâ'il (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 84). [rûtbe-i a'lâya, -(y)a, -]

rûy: Yüz, çehre, surat, sima. II Sevgilinin yüzü.

□ Niçe sâkî ki **rûy**ı bedr-i enver
Niçe mey reşk-baḡş-ı âb-ı Kevşer (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 17). [rûy, -ı]

□ Dili der-sûz u **rûy**ı meclis-efrûz
Güdâzında mişâl-i şem'-i cân-sûz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 57). [rûy, -ı]

□ Sirişk-i ḥasret idi sürḥ-âb **rûy**ı
Ciger dūdiydı 'ıtr-ı müşğ-būy (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 135). [rûy, -ı]

□ Çerâğ-ı ḥâne-i dil-tâb **rûy**ı
Be-ḥûr-ı mücmer cân bûy-ı müy (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 31). [rûy, -ı]

□ Be-sân-ı dîde-bânân **rûy** ber-râh
Baḡup râha iderdi âh nâ-gâh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 81). [rûy,]

□ O Leylî'niñ ki cân-baḡş idi **rûy**ı
Fedâ-yı 'aşkıñ olmuş reng ü bûy (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 103). [rûy, -ı]

□ Kamerle şemsle **rûy**uñ deḡişmem
İki dünyâya bir müyüñ deḡişmem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 229). [rûyüñ, -uñ]

□ Gehî bûs itdi **rûy**uñ geh cebîniñ
Gehî bûs itdi çeşmi-i derd-i bîniñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 147). [rûyüñ, -uñ]

□ Düşüpdür gördi bir vâdide ḡamnâk
Perişân u mükedder **rûy** ber-ḡâk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 76). [rûy,]

□ Hîrâmân-geşt iderdi sū bā-sū
Küşâde **rûy** lîkin dest ber-rû (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 14). [rüy,]
□ Serinden itdi yek-ser kemende müyuñ
Hırâş itdi urup ser-pençe **rüyuñ** (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 166). [rüyüñ, -uñ]

ru'yet: Görme, görülme.
□ Ki bir dem eyleyüp **rü'yet** o mâhi
Cemâl-i dil-keşîñ görsün kemâhî (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 15). [rü'yet,]
□ Cemâli **rü'yete** şâd olursun
Gam-ı hicrândan âzâd olursun (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 107). [rü'yete, -ile, -]

rü'yet eyleyüp: Görmek.
□ Raķibiñ eyleyüp **rü'yet** fesâdîñ
Hırâsından raķib-i bed-nihâdîñ (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 235). [rü'yet eyleyüp, -
(y)üp, -]

rü'yet itdiler: Görmek, temâşa etmek.
□ Kabîle ehli geldi zâr u dil-hûn
Yek-â-yek itdiler **rü'yet** ki Mecnûn (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 256). [rü'yet itdiler, -di,
-ler, -]

rü'yet-i didâra: Yüzüne bakmak.
□ Kılup ğaflet hicâbâtîñ deride
Açupdur **rü'yet-i didâra** dide (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 60). [rü'yet-i didâra, -a,
-]

rüy-ı ârzüya: Arzulanan yüz.
□ Bu nihân bahş düşdi ğüft-ġüya
Çekildi perde **rüy-ı ârzüya** (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 88). [rüy-ı ârzüya, -(y)a,
-]

rüy-ı dehre: Dünyanın yüzü.
□ Çekildi **rüy-ı dehre** perde-i şeb
Göründi perdeden bir tâze matlab (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 129). [rüy-ı dehre,]

rüy-ı leylî: Mecnûn'un âşık olduġu Leylâ'nın yüzü.
□ Tecellâġahîñ oldı **rüy-ı Leylî**
Beni kıldîñ esîr-i müy-ı Leylî (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 51). [rüy-ı leylî,]

rüy-mâl: Yüz sürme.
□ Şitâb it durma böyle lâ-übâlî
Mezârîñ ġakiniñ ol **rüy-mâlî** (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 26). [rüy-mâlî, -i, -]

rüz u şeb: Gündüz ve gece.
□ Marîz-i derd-i bî-dermânem ammâ
Hemâre **rüz u şeb** nâlânem ammâ (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 54). [rüz u şeb,]

rüz u şeb: Gündüz ve gece.
□ İdüp hoş şî'rler inşâd o demler
Kılurduñ **rüz u şeb** feryâd o demler (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 292). [rüz u şeb,]

rüz-ber-rüz: Günden güne.
□ Bir âteşdir ta'aşşuk âfiyet-süz

Bulur şiddet lehîbi **rüz-ber-rüz** (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 90). [rüz-ber-rüz,]

rüzgâr: Esinti, yel.
□ Niçedir nâr-ı ġamda **rüzgârı**
Ne nev'ile geçür leyl ü nehârî (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 143). [rüzgârı, -ı]

rüz-ı behcet-efrüz: Güzelliġi aydınlatan ġün.
□ Bañâ bir böyle **rüz-ı behcet-efrüz**
Naşib it yâ Rab ol meh-veşle yek-câ (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 273). [rüz-ı behcet-
efrüz,]

rüz-ı evveli: İlk ġün, ilk zaman.
□ Ki bu **rüz-ı evveli** rüz-pesîndir
Cihân bâķî degil bu ġod yakîndir (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 81). [rüz-ı evveli, -i, -]

rüz-ı hasret: Hasret, özlem ġünü.
□ Seniñ eşķâlîñi tâ **rüz-ı hasret**
Küşâd itmez bu hâmun u bu vaġşet (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 187). [rüz-ı hasret,]

rüz-ı kıyâmet: Kıyamet ġünü.
□ Cihândan eylerem hasretle rihlet
Perişân kalkaram **rüz-ı kıyâmet** (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 126). [rüz-ı kıyâmet,]

rüz-ı mahşer: Mahşer ġünü, kıyamet ġünü.
□ Ki kalkup mihriñ ile **rüz-ı mahşer**
Seniñle eylerem 'aış mükerrer (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 237). [rüz-ı mahşer,]

rüz-ı rüşen: Aydınlık ġün, gündüz.
□ Şeb-i meh-tâb hemçün **rüz-ı rüşen**
Fezâ-yı ġülsitân tenhâ sen ü ben (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 247). [rüz-ı rüşen,]

rüz-pesîn: Son ġün.
□ Ki bu rüz-ı evveli **rüz-pesîndir**
Cihân bâķî degil bu ġod yakîndir (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 81). [rüz-pesîndir, -dir,
-]

rüz-pirüz kıldı: ġünü uğurlu etmek.
□ Cihânı âfitâb-ı 'âlem-efrüz
Ziâyâ-pâş oldı kıldı rüz-pirüz (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 78). [rüz-pirüz kıldı, -dı,
-]

S/Ş

sa'adetle: Ar. Mutluluk.

□ Sa'adetle olur bu emr-i dil-ḥ'āh
Bu hem çok dir çekmez inşallāh (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 75). [sa'adetle,]

sa'adetmend: Mutlu bahtiyar.

□ Sa'adetmend odur kim bu fenâda
Degil dām-ı firibe üftāde (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm),
Mesnevi 37, Mısra 219). [sa'adetmend,]

sā'at: Saat, vakit, zaman.

□ Hayâtım sā'ati buldukda pâyân
Hayâtım vakti olduğda nümâyân (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 105). [sā'ati, -i]

sabā: Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen
serin, hoş, latif bahar rüzgârı, tan yeli.

□ Şabādan gūş idersem bir peyâmın
Kılur ma'nen beni iḥyā kelāmın (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 75). [şabādan, -dan]
□ Şabādan gūş kıldı bûy-ı Necd'i
Tezâyüd eyledi tuḡyân-ı vecdi (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 15). [şabādan, -dan, -]
□ Sabā hayrân tolaşup gūlsitānı
İderdi dem-be-dem gül-bū cihāmı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 19). [şabā,]
□ Nevā-perdāz murḡān-ı hoş-elhān
Şabā berg-i gül ile dest-efşān (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 102). [şabā,]
□ Kerem kıl ey şabā durma vezān ol
Resûl-i 'āşık-ı bî-ḥānümān ol (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 167). [şabā,]
□ Kılup efḡān töküirdi eşk-i ālîñ
Şabāya söylüyordı derd-i ḥālîñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 198). [şabāya, -(y)a]
□ Vezān olsa şabā ger ol tarafından
Şabāya söylüyor eş'ār-ı rüşen (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 67). [şabā,]
□ Vezān olsa şabā ger ol tarafından
Şabāya söylüyor eş'ār-ı rüşen (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 68). [şabāya, -(y)a, -]
□ Şabādan gāh u geh bûyuñ bulur dil
Bulup bûyuñla cān-zinde olur dil (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 373). [şabādan, -dan, -]
□ Olup şāḥ-ı gül üzre cilve-ger ḥār
Şabā olmuşdı dem-serd ü dil-āzār (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 16). [şabā,]

sabā-dem: Sabah vakti.

□ Gūlün peygāmını Zeyd şabā-dem
Götürdi bûlbûl-i şeydāya ḥurrem (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 175). [şabā-dem,]

sabāḥ: Sabah vakti.

□ Kūşād it bahtıma bāb-ı felāḥı
Mübārek kıl baña yā Rab şabāḥı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 70). [şabāḥı, -ı]
□ Şabāḥın çün oldı āşārı peydā
Nesiminde dem-i İśā hüveydā (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 73). [şabāḥıñ, -ıñ]

sabāhet: Güzellik, tazelik, latiflik.

□ Şabāhet kişveriniñ pādīşāhı
Vecāhet çarḥınıñ tábende māhı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 1). [şabāhet,]
□ Gūlistān şabāhet içre yektā
Leṭāfet şāhına pīrāye-baḥşā (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 119). [şabāhet,]

sābık: Bundan önce, evvelce.

□ Kī sābıkda gürūḥ-ı şā'irānı
İdüp āsūde eşrāf-ı zamānı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm),
Mesnevi 38, Mısra 73). [sābıkda, -da]

sabır: "Sabır"; dayanma, katlanma, tahammül
gösterme.

□ Dir isem şabır ol bu hem ḥaṭādır
Kī 'uşşāka şabūr olmaḥ cefādır (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 273). [şabır,]

şabır kıldı: Sabretmek; sabret.

□ 'İlācından çeküp el oldı me'yūs
Olup nā-çār şabır kıldı efsūs (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 278). [şabır kıldı, -dı, -]

sābit: Yerinde duran, hareketsiz.

□ Esirem sen gibi ben hem belāda
Seniñ-tek şābitem resm ü vefāda (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 150). [şābitem, -em]

sābit ü vefā-dār: Değerli ve vefalı.

□ Tārīk-i 'ahdde şābit ü vefā-dār
Dil-i āsūde birle āḥir-i kār (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm),
Mesnevi 17, Mısra 177). [şābit ü vefā-dār,]

sābit-kadem: Kararlı, sebat eden.

□ Olup şābit-kadem resm-i vefāda
Yakıldı şem'-tek leyl-i belāda (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 129). [şābit-kadem,]

sabr: "Sabır"; dayanma, katlanma, tahammül
gösterme.

□ Gidüp dilden zimām-ı iḥtiyārı
Dilinde ḳalmadı şabr u ḳarārı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 4). [şabr,]
□ Rızā virdüm ḳazāya āḥir-i kār
Şekībā oldum itdim şabr nā-çār (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 122). [şabr,]

sabr-süz u merdüm-endāz: Sabrı yakan; yok eden
ve göz atan.

□ Gözüñdür sāḳī-i mest-i füsün-sāz
Nigāhın şabr-süz u merdüm-endāz (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 260). [şabr-süz u
merdüm-endāz,]

sabūr: Çok sabırlı.

□ Dir isem şabır ol bu hem ḥaṭādır
Kī 'uşşāka şabūr olmaḥ cefādır (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 274). [şabūr,]
□ Vişālîñden eger zāhirde dürem
Velikin bu ümüdümle şabūrem (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 240). [şabūrem, -em, -]

şabūr ol: Sabrı çok olan.

□ Didi ey māder-i müşfik **şabūr ol**
Kažādan şekve-gū olma şekūr ol (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 28, Mısra 177). [*şabūr ol*,]

şabūr ol: Çok sabırlı olma.

□ Şabūr ol itme ğam merg-i pederden
Degil bir sūd hāşıl bu kederden (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 27, Mısra 259). [*şabūr ol*,]

şac: T. Saçmak, dağıtmak, yaymak.

□ Gözünden dāmen ile eşk **şaçdı**
Hemān-dem haymesi dāmānıñ açdı (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 20, Mısra 115). [*şaçdı*, -dı]

şād: Yüz, 100 sayısı, pek çok.

□ Kūşād itdi dehānıñ oldı ħandān
Didi **şād** şükr kim ğam buldı pāyān (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 22, Mısra 32). [*şād*,]
□ Ki **şād** feryād kim devr-i zamāna
Dil-i şād-pāremi döndürdi kana (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 37, Mısra 109). [*şād*,]

şād: (Far.) Mutlu, sevinçli, neşeli.

□ Güle karşı olupdur **şād** bülbul
Tarabdan eyliyor feryād bülbul (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 14, Mısra 159). [*şād*,]
□ Olup İbni Selām endühdan āzād
Yüzi taze lebi ħandān dili **şād** (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 15, Mısra 86). [*şād*,]
□ Ki bir dīdārıñı görmekle **şādem**
Tecāvüz itsem andan bed-nihādem (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 22, Mısra 355). [*şādem*, -em]
□ Sen olmuşsuñ anıñ ‘aşkıñda nālān
O olmuş şevher ile **şādu** ħandān (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 23, Mısra 88). [*şādu*, -u, -]
□ Hayātında aña olmadıñ evlād
Memātında künün bir dem **şād** (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 24, Mısra 22). [*şād*,]

şād eylemezsin: Mutlu etmek.

□ Qadīmī ‘aşıkıñ yād eylemezsin
Anı yād eyleyüp **şād eylemezsin** (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 22, Mısra 198). [*şād eylemezsin*, -
mez, -sin, -]

şād eylemişsin: Mutlu etmek.

□ Beni mektüb ile yād eylemişsin
Dil-i maḥzūnımı **şād eylemişsin** (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 27, Mısra 340). [*şād eylemişsin*, -
miş, -sin, -]

şād it: Mutlu etmek.

□ Beni serşār bir sāgarla **şād it**
Tekellüm kişverinde Keykubād it (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 16, Mısra 3). [*şād it*,]

şād it: Sevindirmek. Mutlu etmek.

□ İlāhī genc-i ğufrānıñ kūşād it
Bu iki ‘aşık-ı ma’şūmı **şād it** (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 37, Mısra 304). [*şād it*,]

şād it: Sevindirmek.

□ Kerem kıl ‘uḳde-i baḥtım kūşād it
Dil-i nā-şādımı bir laḥza **şād it** (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 27, Mısra 24). [*şād it*,]

şād idersin: Sevindirmek, memnun etmek,
neşelenmesini sağlamak II huzura erdirmek.

□ Anı bu kayddan kılsan dil-āzād
İdersin hem beni hem ‘ālemi şād (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 6, Mısra 42). [*şād idersin*, --er, -
sin, -]

şād kıl: Sevindirmek, mutlu etmek.

□ Tažarru’ it ki yā Rabb kıl beni şād
Beni bu ‘aşkıdan eyle dil-āzād (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 9, Mısra 35). [*şād kıl*,]

şād kıldıñ: Sevindirmek, mutlu etmek.

□ Baña peymān virüp kıldıñ beni şād
Künün itmezsen ol peymānı der-yād (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 18, Mısra 11). [*şād kıldıñ*, -dıñ, -]

şād oldılar: Şād olmak.

□ Ḥaḳīkāt ‘āleminde oldılar şād
‘Alāyıkı berī miḥnetden āzād (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 34, Mısra 57). [*şād oldılar*, -dı, -
lar, -]

şād olup: Mutlu ve huzurlu olmak.

□ ‘Acūze bu ticāretten olup şād
Olup endīşe-i şirketden āzād (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 20, Mısra 47). [*şād olup*, -up, -]

şād olurdu: Mutlu ve huzurlu olmak.

□ Ne dem mektebde Leylī’ni bulurdu
Temāşā-yı ruḥıyla **şād olurdu** (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 3, Mısra 6). [*şād olurdu*, -ur-du, -]

şād olurdu: Mutlu ve huzurlu olmak.

□ Hezārān bār bundan **şād olurdu**
Kuyūd-ı derdden āzād olurdu (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 24, Mısra 19). [*şād olurdu*, -ur, -dı,
-]

şād olursun: Şād olmak.

□ Cemālī rū’yetile **şād olursun**
Ġam-ı hicrāndan āzād olursun (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 30, Mısra 107). [*şād olursun*, -ur,
-sun, -]

şād u ħandān: Mutlu ve mesrur (sevinçli).

□ Ki o miḥnetde kalmış öyle nālān
Sen āsāyişde böyle **şād u ħandān** (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 5, Mısra 52). [*şād u ħandān*,]

şād u meşkūr olurdu: Sevinçli ve beğenilmiş olmak.

□ Tarafdārān-ı Leylī olsa manşūr
Kılup ħande olurdu şād u meşkūr (*Mecnūn u Leylī*
(Nākām), Mesnevi 18, Mısra 98). [*şād u meşkūr*
olurdu, -ur, dı, -]

şadā: Ses, avaz.

□ Cihānı tutdı efgānı **şadāsi**
Fiğānıñ ğuş kıldı akrabāsı (*Mecnūn u Leylī* (Nākām),
Mesnevi 29, Mısra 37). [*şadāsi*, -sı]

□ Olup nālān bülend itdi **şadāsın**
'Ayān kıldı kıyāmet mā-cerāsın (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 161). [şadāsın, -sın]

şādāb: Suyu doymuş.

□ K'anı ben itmişem eşkle **şādāb**
Anıñ bārı olur elbette zehr-āb (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 207). [şādāb,]

şadā-yı āh u vāveylādan: Feryat ve figanın sesi.

□ Şadā-yı āh u vāveylādan özge
Nidā-yı āh ya Leylā'dan özge (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 69). [şadā-yı āh u
vāveylādan,]

şadā-yı āh [u] zārīñ: Ağlama, inleme, feryat etme,
sızlanma sesi.

□ Görüp maḥdūmīñ ḥāk-i mezārīñ
Bülend itdi **şadā-yı āh [u] zārīñ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 40). [şadā-yı āh [u]
zārīñ, -iñ, -]

şadā-yı tabl: Davul sesi.

□ Velī esrārī fāş oldı cihāna
Şadā-yı tabl irişdi āsmāna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 2, Mısra 62). [şadā-yı tabl,]

şad-bār: Yüz kere.

□ Kılup Mecnûn'ı ḥurrem nāme-i yār
Ferahdan secde-i şükr itdi **şad-bār** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 272). [şad-bār,]

şad-çāk: Yüz parça, paramparça.

□ Dilim **şad-çākdir** bu mā-cerādan
Gözüm nemnākdir bu mā-cerādan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 191). [şad-çākdir, -dir, -
]

şad-çāk: Yüz parça, paramparça.

□ Dilim **şad-çākdir** bu mā-cerādan
Gözüm nemnākdir bu mā-cerādan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 191). [şad-çākdir, -dir, -
]

şad-çendān eyle: Yüzlerce yap, çok fazla eyle.

□ Dilimde 'aşkı bī-pāyān eyle
Ne mīkdār ise **şad-çendān eyle** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 46). [şad-çendān eyle,]

şadık olurduñ: Sadakatli, dürüst olmak.

□ Ger olsaydıñ baña yār-ı muvāfīk
Olurduñ itdügiñ da'vāda şadık (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 348). [şadık olurduñ, -
ur, -duñ, -]

şadık-ı dil: Sadık gönül.

□ Bu da'vāda eger **şadık-ı dil** isen
Muḥabbetde ḥarīf-i kāmīl isen (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 343). [şadık-ı dil,]

şadıku'l-va'd: Sözünde duran, güvenilir.

□ Hīṭāblar itdi didi ey aḥter-i Sa'd
Küşāyış-baḥş-ı 'ālem **şadıku'l-va'd** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 30). [şadıku'l-va'd,]

şādī-künān: Eğlendirerek.

□ Pey-ā-pey Zeyd ile gitdi şitābān
Gehī **şādī-künān** gehī serāyān (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 126). [şādī-künān,]

şādmān: Sevinçli.

□ Seniñ 'aşkıñ benim cismimde cāndır
Seniñ 'aşkıñla göñlüm **şādmāndır** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 286). [şādmāndır, -dır]

şādmān ol: Memnun; mesrur; sevinçli olmak.

□ O gence şāḥib ol da kām-rān ol
Olup maḥşūda vāşıl **şādmān ol** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 202). [şādmān ol,]

şādmān ol: Memnun; mesrur; sevinçli olmak.

□ Hemīşe **şādmān ol** mey-gūsār ol
Ne āteşde yakıl ne dāğ-dār ol (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 207). [şādmān ol,]

şādmān ol: Mutlu, bahtiyar olmak.

□ Dem-i vūşlatdır ey dil **şādmān ol**
Ṭarāvet bul Zeliḥā-veş cūvān ol (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 21). [şādmān ol,]

şādmān ol: Mutlu, bahtiyar olmak.

□ Selāmet ol hemīşe **şādmān ol**
Cihān olduḡca ol da kām-rān ol (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 411). [şādmān ol,]

şad-pāre: Yüz parça.

□ Hesāb it bu libāsı derbere itdim
Gene kıldım ānı **şad-pāre** gitdim (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 56). [şad-pāre,]

şadr: Göğüs.

□ Geçürdi **şadra** Mecnûn'ın maḥāmīñ
Lebiñ būs itdi şīrīn kıldı kāmīñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 225). [şadra, -a]

şadreddīn beg-zāde: Nâkām'ın dedesi Hacı
Sadreddīn.

□ Bi-'avni'llāhi zū'l-celāli ve'l-ikrām kalem-i
āşūfte-raḡam nāzım-ı perīşān-kelām-ı Nâkām
fūsūrde-i ālām ile ya'nī dest-i kūşīş İsmā'īl el-
ḥāc Mehmed Beg Nām ismi **Şadreddīn
beg-zāde** birle şöhret-yāftedir biñ üç yüz on altıncı
sene-i hicrīyyeniñ cemādi'l-ulāsı şülūs-i āḥirinde
pezīrāy-ı ḥitām oldı Allāhü veliyyü't-tevfīk. (Mecnûn
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 181). [şadreddīn
beg-zāde,]

şadr-ı bezm-i dānişken: Bilgi meclisinin başkanı.

□ Ki **şadr-ı bezm-i dānişken** maḥāmīñ
Yazıkdur olmasun dīvāne nāmīñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 125). [şadr-ı bezm-i
dānişken, -ken, -]

şadr-ı lālesinde: Lalenin yüreği.

□ Ne **şadr-ı lālesinde** renden dāğ
Ne ṭarf-ı gülşende nāle-i zāğ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 117). [şadr-ı lālesinde, -
si, -n, -de, -]

saf: Saf, halis || temiz.

- Olur Mecnûn'ın ol demde haber-dâr
Ki kaniñ **safiñ** iderler anda nâ-çâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 46). [safîñ, -iñ, -]
- Gevzen ü gür u bebr ü şîr ü rübâh
Çeküp **şaf**lar be-sân leşker-i şâh (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 58). [şaf, -lar]

saf çekdiler: Sıraya dizmek, düzene sokmak.

- Firâre bulmayup bir râh-ı çâre
Zarûrî çekdiler şaf kâr-zâre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 46). [şaf çekdiler, -di, -
ler, -]

saf durmuş: Sıra halinde beklemek. Saf durmak.

- Benefşe pîş-i gülde dest-beste
Çeküp **şaf durmuş** idi deste deste (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 28). [şaf durmuş, -muş, -
]

şaf it: Arındırmak, temizlemek.

- Kederden kâlbimi pâk eyle **şaf it**
Dilim endişesini mû-şikâf it (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 15). [şâf it,]

şaf kıldılar: Sıra sıra dizilmek, saf tutmak.

- Virüp Necd ehli dañi reng cenge
Çeküp **şaf kıldılar** âheng cenge (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 74). [şaf kıldılar, -dı, -
lar, -]

şafâ: Gönül huzuru/şenliği.

- Vişalidir muqarrer bu diyârın
Şafâsıdır mükerrer bu diyârın (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 204). [şafâsıdır, -sı, -
dur, -]

şafâ-bahş: Mutluluk veren.

- O bād-ı hoş ki küyüñdan vezândır
Zidâ-yı gam **şafâ-bahş** revândır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 232). [şafâ-bahş,]

şafâ-bahş-ı dil-i erbâb-ı idrâk: Huzur veren gönül
ustalarının anlayışı.

- O meyden vir kim oldur bâde-i pâk
Şafâ-bahş-ı dil-i erbâb-ı idrâk (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 14). [şafâ-bahş-ı dil-i
erbâb-ı idrâk,]

şafâ-bahş-ı dil-i erbâb-ı idrâk: Huzur veren gönül
ustalarının anlayışı.

- O meyden vir kim oldur bâde-i pâk
Şafâ-bahş-ı dil-i erbâb-ı idrâk (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 14). [şafâ-bahş-ı dil-i
erbâb-ı idrâk,]

şafak: 1. Güneşin doğuşundan önceki alaca karanlık,
fecir, tan. 2. Güneşin batışından sonra ufukta beliren
kızillık. Şafak.

- Her yanda gördi âşâr-ı zıyâ yok
Şafak vardır velik rüşenâ yok (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 8). [şafak,]

şafâ-yı 'âlemi: Dünya eğlencesi.

- Ta'aşşuk âteşin pûşide tutdum
Şafâ-yı 'âlemi yek-ser unuttum (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 82). [şafâ-yı 'âlemi, -i, -
]

şafâ-yı cünbiş-i serv [ül] şanevber: Sanavber ve
servinin eğlencesinin zevki. Boyu itibariyle sevgiliye
benzetilen serv ve sanavberi izlemenin zevki.

- Şafâ-yı cünbiş-i serv [ül] şanevber
Tarab-engiz idi hem rûh-perver (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 15). [şafâ-yı cünbiş-i
serv [ül] şanevber,]

şafâ-yı gülsitânı: Gül bahçesinin safası, eğlencesi.

- Görüp süsen **şafâ-yı gülsitânı**
Taḥayyürden tutulmuşdı zebânı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 13). [şafâ-yı gülsitânı, -
ı, -]

şafâ-yı vaşlı: Kavuşma neşesi.

- Cefâ-yı hicri takrîr eylemezsin
Şafâ-yı vaşlı tefsîr eylemezsin (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 300). [şafâ-yı vaşlı, -ı, -
]

şafha-i meydânı: Meydanın ortası, meydanın yüzü.

- Sinân-ı cân-sitânla pehlevânân
İderdi **şafha-i meydânı** reyyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 144). [şafha-i meydânı,
-ı, -]

şafha-i meydânı: Meydanın ortası, meydanın yüzü.

- Sinân-ı cân-sitânla pehlevânân
İderdi **şafha-i meydânı** reyyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 144). [şafha-i meydânı,
-ı, -]

şafra-füzün: Öd artıran.

- Tütüp teb nâ-gehân İbni Selâm'ı
Olup **şafra-füzün** telh oldu kâmi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 50). [şafra-füzün,]

sâgar: İçki, şarap kadehi. İl şarap.

- Elimde ne şürâhî var ne **sâgar**
Ne büt kalmış nazargehde ne âzer (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 41). [sâgar,]
- Şarâb-ı bî-ğış-ı cân-perver ile
Leb-â-leb eyleyüp bir **sâgar** ile (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 14). [sâgar,]
- Beni serşâr bir **sâgarla** şâd it
Tekellüm kişverinde Keykubâd it (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 3). [sâgarla, -la]
- Çü oldu şubḥ diğer mihr-i enver
Getürdi gerdişe zerrîne **sâgar** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 110). [sâgar,]
- Hani minâ hani **sâgar** hani mey
Getür câmi baña mey vir pey-â-pey (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 27). [sâgar,]

sâgar virüp: Kadeh sunmak.

- Te'âlallah zihî sâkî ki çalâk
Virüp sâgar beni kıldı şegâfnâk (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 36). [sâgar virüp, -üp, -

]

sāgar-ı ümmidim: Ümit kadehi, ümit.

□ Elimden **sāgar-ı ümmidim** aldıñ
Ciger-teşne gene şahrāya şaldıñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 147). [*sāgar-ı ümmidim*,
-im, -]

sāgar-nüş: Kadehden içmek.

□ Niçe bir **sāgar-nüşin** idüp nüş
İdelüm şāhed-i zevkî der-āgûş (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 21). [*sāgar-nüşin*, -in, -]

şāh: Padişah, hükümdar l sevgili.

□ Egerçi 'aşkda Mecnûn-ı şeydā
Cünûn mülkinde bir **şāh** idi ammā (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 8). [*şāh*,]
□ Olup Nevfel'le hem-peymān u hem-dem
O **şāhiñ** sāyesinde oldı ħurrem (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 182). [*şāhiñ*, -iñ, -]
□ Çeküp etrāfına muhkem ħişārı
Olurlardı o **şāhiñ** pās-dārı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm),
Mesnevi 25, Mısra 74). [*şāhiñ*, -iñ, -]
□ Güzeller **şāhi** 'āşrīñ nāzenīni
Behişt-heşt bağınıñ ħūr-ı 'aynı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 1). [*şāhi*, -i, -]
□ Gülistān şābāhet içre yektā
Leţāfet **şāhına** pīrāye-bahşā (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 120). [*şāhına*, -ın, -a, -]

sāhe: Dal, budak.

□ Alup her **şāheden** nev-ħande bir gül
Bulup her küşeden bir taze sünbül (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 25). [*şāheden*, -den, -]

şāhed-i çalāk [u] zībā: Güzel ve çevik sevgili.

□ Anı bir **şāhed-i çalāk [u] zībā**
Kılup yağma idüpdür nā-şekībā (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 89). [*şāhed-i çalāk [u]*
zībā,]

şāhed-i zevkî: Güzelliğinin zevki.

□ Niçe bir **sāgar-nüşin** idüp nüş
İdelüm **şāhed-i zevkî** der-āgûş (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 22). [*şāhed-i zevkî*, -i, -]

şāh-ı çenārı: Çınar dalı.

□ Nişimen eyleyüp **şāh-ı çenārı**
İderdi mağme-i gū gū kāmārı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 25). [*şāh-ı çenārı*, -ı, -]

şāh-ı cihān-baht-ı cihān-dār: Dünyaya sahip talihli padişah.

□ Ki ey **şāh-ı cihān-baht-ı cihān-dār**
Bağışla cürmümüz olma cefā-kār (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 65). [*şāh-ı cihān-baht-ı*
cihān-dār,]

şāh-ı dād-bahşā: Adālet bahşeden, hakkı yerine getiren Şah.

□ Meger bir dem o **şāh-ı dād-bahşā**
Olup ħ'āhişger-i seyr ü temāşā (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 27). [*şāh-ı dād-bahşā*,]

şāh-ı gül: Gül padişahı.

□ Olup **şāh-ı gül** üzre cilve-ger ħār
Şabā olmuşdı dem-serd ü dil-āzār (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 15). [*şāh-ı gül*,]

şāh-ı ħübān: Güzellerin şahı, en güzeli.

□ Beni zencīrde koyma perīşān
Götür zencīrimi ey **şāh-ı ħübān** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 86). [*şāh-ı ħübān*,]

şāh-ı ħübān: Güzeller şahı.

□ Didi Leylā'ya kim ey **şāh-ı ħübān**
Degil ħālī ħatādan ħāl-i insān (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 347). [*şāh-ı ħübān*,]

şāh-ı kirāmım: Şerefli ve ulu padişah. Cömertlik gösteren ulu sultan II Allah.

□ Didi ey vālid-i vālā maķāmım
Meţā'-ı ekremim **şāh-ı kirāmım** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 212). [*şāh-ı kirāmım*, -
ım, -]

şāh-ı nihālī: Fidan dalı.

□ Dü-tādr derdden **şāh-ı nihālī**
Vücūdī za'fdandır mū mişālī (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 25). [*şāh-ı nihālī*, -i, -]

şāh-ı servi: Servilerin şahı, en güzeli. Gülrüh.

□ Nişimen eylemişdi **şāh-ı servi**
Ki kılun şayd bir ra'nā tezervi (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 33). [*şāh-ı servi*,]

şāh-ı tākiñ: Asmanın padişahı.

□ Hümāyün-ı çetr-i sebzi **şāh-ı tākiñ**
Düşüp fersüdesi olmuşdı ħākiñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 19). [*şāh-ı tākiñ*, -iñ, -]

şāhib: Sahiplik.

□ Dime Mecnûn'dur o ya bñ'l-hevesdir
Kirāmī tñt ki bir **şāhib** nefesdir (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 112). [*şāhib*,]

şāhib ol: Bir şeyin mülkiyetini ve o şeyi istediği gibi kullanabilme hakkını elinde bulundurmak // hükümdar olmak.

□ O gence **şāhib ol** da kāmran ol
Olup maķşūda vāşıl şādmān ol (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 201). [*şāhib ol*,]

şāhib-fazīlet olur: Fazilet sahibi olmak.

□ Bulur ehl-i cihān şervetle şöhrat
Olur 'ālemde bir **şāhib-fazīlet** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 196). [*şāhib-fazīlet olur*,
-ur, -]

şāhib-i dil: Gönül sahibi, gönül ehli.

□ Ne yerde var ise bir **şāhib-i dil**
Fesādinđan kalıpdur pāy der-gil (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 5). [*şāhib-i dil*,]

şāhib-i ħazāne: Sonbaharın, güzün sahibi.

□ Refi'-i şevketi **şāhib-i ħazāne**

Hemîşe re'yine tâbî' zamâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 23). [şâhib-i hâzâne, -e, -]

şâhib-i hünerdir: Hüner sahibi.

□ Bülend-iqbâldir **şâhib-i hünerdir**
Cihânda muhteremdir mu'teberdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 93). [şâhib-i hünerdir, -dir, -]

şâhib-i şân: Şan sahibi.

□ Alup bir şâ'iri bir **şâhib-i şân**
Cenâh-ı tahtına itmişdir ihsân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 77). [şâhib-i şân,]

şâhid: 1. Bir şeyin olduğu yerde hazır bulunup olanları gören kimse 2. Bir dâvâda gördüklerini, bildiklerini anlatarak dâvânın halline yardımcı olan veya bir akdın yapılmasında hazır bulunan kimse, tanık.

□ Degil 'uşşâka mümkün ketm-i esrâr
K'olur her demde biñ **şâhid** pedîdâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 64). [şâhid,]

şâhid-i vuslat: Kavuşmanın güzeli.

□ Kapatı çâr-sûdan fitne bâbîñ
Götürdi **şâhid-i vuslat** hicâbîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 48). [şâhid-i vuslat,]

şâhife: Sayfa.

□ Giderken bir **şâhife** gördi nâ-geh
Temâşâ kıldı andan oldı âgeh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 5). [şâhife,]

şahn: Alan, meydan. Mekânın ortası, orta yer. Avlu.

□ Zemîniydi ser-â-ser 'anber-âmîz
Hevâsı cân-fezâ **şahnı** dil-âvîz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 122). [şahnı, -ı]
□ İdüp feryâd **şahnında** hezârân
Olurdi gonca hândân ebr giryân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 93). [şahnında, -ın, -da, -]
□ Gezüp her haymenîñ **şahnında** Mecnûn
İderdi nâleler mahzûn u mahzûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 103). [şahnında, -ın, -da, -]
□ Ki ol bir bağ idi Firdevs-âsâ
Hevâsı dil-keş **şahnı** dil-ârâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 132). [şahnı, -ı, -]

şahne: Zabita memuru, güvenlik memuru.

□ Ki **şahne** tünd-hü Mecnûn-ı nevândır
O hûn-âşâmdır bu nâ-tevândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 43). [şahne,]
□ Kabîle **şahnesine** kıldılar dâd
Ki bir âşûfte-hâl ü Âmirî-zâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 19). [şahnesine, -si, -n, -e, -]

şahn-ı hıvâbân-ı sühanda: Söz allesinin meydanı; avlusu.

□ Gezüp gâhî gülşen-i sühanda
Gehî **şahn-ı hıvâbân-ı sühanda** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 24). [şahn-ı hıvâbân-ı

sühanda, -da, -]

şahn-ı meydâna: Açıklık, meydanlık alan || savaş alanı.

□ Olurdi **şahn-ı meydâna** ser-efşân
İderdi ceng-cüyânı perîşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 151). [şahn-ı meydâna, -a, -]

şahrâ: Çöl, kır, ova.

□ Tütüp **şahrâ** tarîkıñ gitdi müyân
Beyâbân-gerd oldı nevha-güyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 121). [şahrâ,]
□ Gezüp **şahrâda** Mecnûn dostânı
Tefâkqud kıldılar ol bî-nişânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 51). [şahrâda, -da, -]
□ Künün adı olmuş sergeşte Mecnûn
Düşüp **şahrâlara** kalmış diger-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 92). [şahrâlara, -lar, -a, -]
□ Bulup **şahrâda** Mecnûn-ı garîbî
Okurdi anda ol şî'r-i 'acîbî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 75). [şahrâda, -da]
□ Olur Mecnûn'dan âşûfte hâli
Düşür **şahrâlara** Mecnûn mişâli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 264). [şahrâlara, -lar, -a]
□ Ki sergerdân olup **şahrâda** Mecnûn
O dem kim hâli olmuşdı diger-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 3). [şahrâda, -da]
□ Elimden sāğar-ı ümmîdim aldîñ
Ciger-teşne gene **şahrâya** şaldîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 148). [şahrâya, -ya]
□ Ki sen **şahrâya** çekmişsin hişârı
Ġazâl olmuş velî gayrîñ şikârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 153). [şahrâya, -ya]
□ 'Aşâ-ber-dâr olup oldı şitâbân
Tolaşdı kühda **şahrâda** hayrân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 24). [şahrâda, -da]
□ İdüp îrâd bir tûrfe kaşîde
Revân **şahrâya** gitdi ol remîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 38). [şahrâya, -ya]
□ K'odur bir 'âşîk-ı âzâd u çâlâk
İdüp efgân gezür **şahrâda** bî-bâk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 120). [şahrâda, -da]
□ Dil-i zârîñ baña teslîm itdiñ
Beni şehâ **şahrâya** koyup gitdiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 210). [şahrâya, -ya]
□ Ġam-ı Mecnûn ile ol pîr-i dil-hûn
Gezüp **şahrâları** hāmûn be-hāmûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 16). [şahrâları, -lar, -ı, -]
□ Gezüp 'akabince vahşîler kaţarı
Gehî **şahrâları** gehî kühsârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 50). [şahrâları, -lar, -ı]
□ Revâne oldı Zeyd-i pāk-sîret
Cünûn **şahrâsına** kıldı 'azîmet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 72). [şahrâsına, -sın, -a, -]
□ Derûnunda zühûr itdi zebâna
Revân **şahrâya** gitdi yana yana (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 56). [şahrâya, -ya]
□ Götürdi boğçayı Zeyd-i yegâne
Tütüp **şahrâ** yolın oldı revâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 92). [şahrâ,]

□ Bulup **şahrāda** Mecnūn-ı nevānı
Görüp bir maḥbes-i bī-derde anı (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 93). [*şahrāda*, -da]
□ Görüp **şahrāda** 'akabince sipāhı
Cihān-ı 'aşkıñ oldu pādīşāhı (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 383). [*şahrāda*, -da, -]
□ İdüp bir na'ra-i hū 'aşıkāne
Gene **şahrālara** oldu revāne (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 382). [*şahrālara*, -lar, -a]
□ Tezerv oldum olup benden gürizān
Beni **şahrāya** şaldı oldu pinhān (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 324). [*şahrāya*, -ya]
□ İdüp ālām-ı 'aşkıñ tüşe-i cān
'Adem **şahrāsına** gitti şitābān (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 140). [*şahrāsına*, -sın, -a, -]
□ Adıydı Kays anı Macnūn ben itdim
Şalup **şahrāya** dīger-gün ben itdim (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 94). [*şahrāya*, -ya]
□ Dīger-gün hāle nālān u dīl-rīş
Revān **şahrā** tarīkiñ kıldı der-pīş (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 20). [*şahrā*,]
□ Bulup **şahrāda** Mecnūn-ı fīgārı
Akıtdı hūn-ı çeşmiñ ıztırārı (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 21). [*şahrāda*, -da]
□ Gehī giryān be-sān-ı ebr-i nīsān
Gehī feryād ile **şahrāda** pūyān (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 24). [*şahrāda*, -da]
□ Gehī vādiler içre oldu mūyān
Gehī feryād ile **şahrāda** pūyān (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 88). [*şahrāda*, -da]
□ Kılup **şahrāları** sır-āb yaşı
İdüp vādiler içre la'l daşı (*Mecnūn u Leylī* (*Nākām*),
Mesnevi 37, *Mısra* 85). [*şahrāları*, -lar, -ı]
□ Ber-i Mecnūn'da feryād kıldı
Hemān **şahrāy**ı haşr-ābād kıldı (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 26). [*şahrāy*, -yı]

sahrā-be-sahrā: Çölden çöle.

□ Bulup şiddet dīl-i Mecnūn'da sevdā
Gezürken āh idüp **şahrā-be-şahrā** (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 8, *Mısra* 14). [*şahrā-be-şahrā*,]
□ Seniñle geşt idüp **şahrā-be-şahrā**
Saña pey-rev olurduñ sāye-āsā (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 11, *Mısra* 59). [*şahrā-be-şahrā*,]

sahrā-be-sahrā uçup: Çölden çöle uçmak.

□ Açup per tīz-per şehbāz-āsā
Uçup cevln idüp **şahrā-be-şahrā** (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 15, *Mısra* 32). [*şahrā-be-şahrā*
uçup, -up, -]

sahrāda: Çöl, kır, ova; dünya.

□ Kī bir dem tarab-perdāz olsun
Gezüp **şahrāda** şayd-endāz olsun (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 17, *Mısra* 32). [*şahrāda*,]

sahrā-gerd: Sahrayı dolaşmak.

□ Benim-tek pāy-māl-i derd olurduñ
Benimle sen de **şahrā-gerd** olurduñ (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 350). [*şahrā-gerd*,]

sahrā-gerd oldu: Sahrayı dolaşmak.

□ Gene cūn oldu **şahrā-gerd** Mecnūn
Tezāyüd kıldı gün gün derd-i Mecnūn (*Mecnūn u*
Leylī (*Nākām*), *Mesnevi* 20, *Mısra* 1). [*şahrā-gerd*
oldu, -dı, -]

şāh-rāh: İşlek yol, büyük cadde.

□ Didi Mecnūn gelüpdür va'dgāha
Başup hasret göziyle **şāh-rāha** (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 148). [*şāh-rāha*, -a, -]

sahrā-vı belāda: Gam çölü.

□ Bulup Mecnūn'ı **şahrā-vı belāda**
Raķibiñ mergini kıldı ifāde (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 32, *Mısra* 9). [*şahrā-vı belāda*, -da, -]

sahrā-vı necd'e: Necid çölü.

□ Hürüşān oldu Mecnūn-ı dīl-efkār
Gene **şahrā-vı Necd'e** gitti nāçār (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 24, *Mısra* 84). [*şahrā-vı necd'e*, -e, -]

sahrā-vı şühūda: Şahitlerin; tanıkların çölü.

□ 'Ademden geldim ol dem kim vücūda
Kadem koydum bir **şahrā-vı şühūda** (*Mecnūn u*
Leylī (*Nākām*), *Mesnevi* 12, *Mısra* 22). [*şahrā-vı*
şühūda, -a, -]

sahrā-vı vahset: Issızlık, yalnızlık çölü.

□ Baña ancak gerekdir künc-i 'uzlet
Beyābān-ı fenā **şahrā-vı vahset** (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 6, *Mısra* 104). [*şahrā-vı vahset*,]

şahs: Kişi, kimse.

□ İdüp etrāfından bir **şahş** āvāz
Demādem eyleyüp āvāzesin sāz (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 201). [*şahş*,]

sāhsār: Dallık, ağaçlık, koruluk.

□ Dıraḥtānı dīl-āvīz ü ser-efrāz
Çekāve **sāhsārında** nevā-sāz (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 100). [*sāhsārında*, -ın, -da, -]

şahş-ı dīl-rīş: Yüreği yaralı biri.

□ Kūşād itdi gözün Mecnūn-ı bī-h'īş
Göründi çeşmine bir **şahş-ı dīl-rīş** (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 46). [*şahş-ı dīl-rīş*,]

sahsiyet: Kişilik, şahsiyet.

□ Gidüp **şahşiyeti** kalmış fīgārı
'Ayān olmuş teninde üstülh'ānı (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 37). [*şahşiyeti*, -i, -]

sā'id: Kutlu, uğurlu.

□ Olup vicdān-ı Leylī hem ziyāde
Bilürin **sā'idiñ** kıldı kūşāde (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 358). [*sā'idiñ*, -iñ, -]

sā'il: Sual eden, soran; dilenci.

□ Bu güftārı ki **sā'il** eyledi gūş
Neberd aḥvālını kıldı ferāmūş (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 18, *Mısra* 137). [*sā'il*,]

sā'ir: Şiir söyleyen.

□ Alup bir **sā'iri** bir şāhib-i şān
Cenāh-ı tahtına itmişdir ihsān (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 77). [sā'iri, -i]

sāk: Sap.

□ Açıp bir **sākda** iki şakāyık
Gelüp bir burca mihr ü meh muvāfık (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 157). [sākda, -da, -]

sakāyık: Gelincik çiçeği.

□ Şakāyıkdan çekilmişdi hişārı
Semen-zār idi taraf-ı cüybārı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 97). [şakāyıkdan, -dan, -]
□ Açıp bir sākda iki **şakāyık**
Gelüp bir burca mihr ü meh muvāfık (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 157). [şakāyık,]

sakf: Dam, çatı, tavan, kubbe.

□ Eger bir āh idersem şubh-gāhān
Yağar **sakfūn** seni eyler perişān (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 68). [sakfūn, -n, -]
□ Eger bir lahza 'āşık olsa dil-şād
Olur çarhūn hasedden **sakfı** ber-bād (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 164). [sakfı, -ı]
□ Ki **sakfiydi** sipihr-i nīlūfer-gūn
Cidārī dāmen-i gerdūn-ı vārdan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 95). [sakfiydi, -ı, -(y)di, -]

sakf-ı mihnetzāv-ı ğaddār: Merhametsiz bela veren
felek(dünya).

□ Fiğān ey **sakf-ı mihnetzāv-ı ğaddār**
Ki cevri-i inkilābındır dil-āzār (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 17). [sakf-ı mihnetzāv-ı
ğaddār,]

sākī: 1-Kadeh, içki sunan. 2-Su veren, su dağıtan. 3-Sevgili.

□ Anı **sākisi** eyler mest-i bāde
Hemān miqdār kem olmuş arada (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 3). [sākisi, -si]
□ Tebeddül olmayup bunlarda aslā
Olur **sākīyle** 'āşık-ı tāze peydā (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 18). [sākīyle, -y, -le]
□ Niçe **sākī** ki rüyı bedr-i enver
Niçe mey reşk-bağş-ı āb-ı Kevşer (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 17). [sākī,]
□ Niçe **sākī** ki kaddi dil-keş idi
Niçe mey kim şarāb-ı bī-geş idi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 19). [sākī,]
□ Niçe **sākī** ki mihr-i 'ālem-efrūz
Niçe mey kim şerār-ı hānūmān-sūz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 21). [sākī,]
□ Niçe **sākī** ki nūr idi mücessem
Müsel sel zūlfı zencīr-i mutālsam (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 23). [sākī,]
□ Niçe **sākī** ki bir serv-i gül-endām
Büt-i çālāk-i ğāretkār-ı ārām (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 25). [sākī,]
□ O **sākī** başlayup bir tāze nāza
Virürdi tāze bir endāze nāza (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 31). [sākī,]

□ Bu nāz ile bu etvār ile **sākī**

Bu ğunc ile bu refār ile **sākī** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 37). [sākī,]

□ Bu nāz ile bu etvār ile **sākī**

Bu ğunc ile bu refār ile **sākī** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 38). [sākī,]

□ Temāşā kıldı gördi müy bā-mū

Bu **sākīdir** hemān Leylā-yı meh-rū (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 46). [sākīdir, -dir]

□ Vefā kıl itdūġin peymāne **sākī**

Getür peymāneyi devrāna **sākī** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 17). [sākī,]

□ Te 'ālallah zihī **sākī** ki çālāk

Virüp sāgar benı kıldı şēğāfnāk (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 35). [sākī,]

□ Getür **sākī** şarāb-ı la 'l-gūnı

K'odur ğümgeşteġānıñ reh-nūmūnı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 29). [sākī,]

□ Vefā kıl itdūġin peymāne **sākī**

Getür peymāneyi devrāna **sākī** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 18). [sākī,]

□ Getür **sākī** şarāb-ı maġz-cūşı

Ki olsun feth bu bāb-ı hāmūşı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 1). [sākī,]

□ Bulur elbette Hāk'dan ecr-i **sākī**

Bulur **sākī** dahı bir nām-ı bākī (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 50). [sākī,]

□ Temāşā-yı cemāl-i yār **sākī**

Olup Mecnûn'ın efzūn iştıyākı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 371). [sākī,]

□ Getür **sākī** şarāb-ı la 'l-gūnı

Ki oldur şeb-revānān reh-nūmūnı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 1). [sākī,]

□ Getür **sākī** meyi dāniş-füzūdı

İdüp leb-riz cām-ı ğam-züdüdü (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 9). [sākī,]

□ Ta 'allül eyleme **sākī** harābem

Kerem kıl sīh-i miñnetde kebābem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 15). [sākī,]

□ Bulup şiddet-i ğam dīrīne **sākī**

Elemden teng olupdur sīne **sākī** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 25). [sākī,]

□ Bulup şiddet-i ğam dīrīne **sākī**

Elemden teng olupdur sīne **sākī** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 26). [sākī,]

□ Teġāfūl eyleme **sākī** şitāb it

Virüp bāde benı mest-i şarāb it (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 43). [sākī,]

□ Çü oldı bāde-keş mest ü fütāde

Cemālīñ eyledi **sākī** küşāde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 270). [sākī,]

sākī-i meh-rüy-ı fāyık: Seçilmiş ay yüzü saki.

□ Gelür bir ġayrı devrān ġayrı 'āşık

Çıkur bir **sākī-i meh-rüy-ı fāyık** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 8). [sākī-i meh-rüy-ı
fāyık,]

sākī-i mest-i füsün-sāz: Büyüleyici, cāzibeli sakinib
sarhoşluğu.

□ Gözüñdür **sākī-i mest-i füsün-sāz**

Nigāhıñ şabr-sūz u merdüm-endāz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 259). [sākī-i mest-i
füsün-sāz,]

sākī-i rahşende: Nurlu saki. Parlak sevgili.

□ Revân bir **sākī-i rahşende** ruhsâr
Gelüp virdi aña bir cām-ı serşâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 15). [sākī-i rahşende, -de,
-]

sakim: Yanlış, hatâlı, bozuk, sakat.

□ Seniñ hâl-i siyeh-rûzuñ Selîmem
Ki derdiñle ciger-hûnem **sakîmem** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 36). [sakîmem, -em, -]

sakin: "Aman ha!", "dikkat et!".

□ Benim gönümdür ol zülf içre pinhân
Şaķın gîsûlarıñ kılma perîşân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 34). [şaķın,]
□ Şaķın andan cefâsından hâzer kıl
Daķi durma bu vâdiden güzer kıl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 175). [şaķın,]
□ Şaķın Nâkâm mest-i h'âb olma
Bu ğaflethanede bî-tâb olma (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 231). [şaķın,]
□ Rehâ mümkün degil çeng-i ecelden
Müheyyâ ol **şaķın** tûl-i emelden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 210). [şaķın,]
□ Ki günedir zamân-ı zindegâni
Şaķın fevt itme bu gûne zamânı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 162). [şaķın,]

sâkit: Susmuş, sessiz.

□ Bu gûne kaldılat tâ-şubh sâmit
Nîgeh der-kâr-ı nuķ-ı gûş **sâkit** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 266). [sâkit,]

sâkit ider: Konuşmadan, ses çıkarmadan, sessiz bir
biçimde, sessizce.

□ Fiğân itdükde gül 'aşkından bülbül
Anı **sâkit ider** mi büy-ı sünbül (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 54). [sâkit ider, -er, -]

sâkit itsün: Sussuz, sessiz kalsın.

□ İdüp takrîr-i derd-i nâ-şekîbiñ
Fiğânıñ **sâkit itsün** 'andelîbiñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 58). [sâkit itsün, -sün, -
]

sâkivâ: Ey saki.

□ Dilim âşüftedir ben bî-delîlem
Elim tut **sâkiyâ** mey vir 'alîlem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 8). [sâkiyâ,]

sal: Sarılmak II dolanmak II kucaklamak.

□ Tezerv oldum olup benden gürîzân
Beni şahrâya **şaldı** oldı pinhân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 324). [şaldı, -dı, -]

sal: Salmak, bırakmak, koymak.

□ Elimden sağar-ı ümmîdim aldın
Ciger-teşne gene şahrâya **şaldıñ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 148). [şaldıñ, -dıñ, -]
□ Evel ki besteniñ zencîriñ aldı
Götürdi gerden-i Mecnûn'a **şaldı** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 50). [şaldı, -dı]
□ Olup ger bezm-i vahdetde qarîniñ

Hezârân **sâl** olursam hem-nişîniñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 398). [sâl,]

□ Şalaydım boynuma geh zülf-i çîniñ
Öpeydım geh dehâniñ geh cebîniñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 383). [şalaydım, -a, -
(y)dım, -]

□ Şalup geh boynuma gîsû-yı çîniñ
Gehî bûs ideydım meh-i cebîniñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 257). [şalup, -up, -]

□ Adıydı Kays anı Macnûn ben itdim
Şalup şahrâya dîger-gün ben itdim (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 94). [şalup, -up, -]

salâh: Doğruluktan, dürüstlükten ayrılmama, dînin
yasakladığı şeylerden kaçınma.

□ Şalâhımdan benim kaç'-ı nazar kıl
Beni bu hâlde terk it güzer kıl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 259). [şalâhımdan, -ım,
-dan, -]

salâh-ı 'akldan: Düzgün akıl.

□ Şalâh-ı 'akldan âdâbdan dūr
Olup mecnûnluğî 'âlemde meşhūr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 37). [şalâh-ı 'akldan, -
dan, -]

sâlâr-ı kabîle: Kabile reisi.

□ Kılup nezzâre **sâlâr-ı kabîle**
Görünce bu şükûhı itdi vîle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 43). [sâlâr-ı kabîle,]

salât u şamûmdan: Namaz ve sam yeli.

□ Şalât u şamûmdan mahrûm u mehcūr
Fîrâsetden kenâr âdâbdan dūr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 5). [şalât u şamûmdan, -
dan-dan, -]

sâl-i 'ömriñ: Ömür yılı, yaş.

□ Ta'ayyüş eyleyüp hoş-dil hemâre
İrerse **sâl-i 'ömriñ** ger hezâre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 76). [sâl-i 'ömriñ, -iñ, -
]

sâlik: 1.Sülûk edici, eden: 2. Tarikatlerden birine
bağlı olan.

□ İrürse menzile **sâlik** be-her hâl
Sülûkunda eger itmezse ihmâl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 231). [sâlik,]

sâlik olup: Bir yola girmek, sülûk etmek.

□ Niçün **sâlik olup** pür-hâvf râha
Gelüpsün hayy iken bu gürgâha (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 57). [sâlik olup, -up, -]

şâm: Akşam II karanlık.

□ Ğarâz cengâverân-ı tîz-i nîze
İdüp tâ **şâm** âşûb-sitîze (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 18, Mısra 154). [şâm,]
□ Gezürdi şubhlar tâ **şâm** nâlan
İderdi şâmlar tâ şubh efğân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 9). [şâm,]
□ Gezürdi şubhlar tâ şâm nâlan
İderdi **şâmlar** tâ şubh efğân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 10). [şâmlar, -lar, -]

□ Olup bāzīçeye meşgûl Nākām
'Abeş şubh-ı hayātū ile **şām** (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 38, Mısra 160). [şām,]

şām u nerīmān: 1. Sam ve Neriman. 2. Sam Hz.
Nuh'un oğlu ve Neriman ise efsanelerde geçen
kahraman Samın babası.
□ Hani Keyhüsrev ü Behrām u Behmen
Hani **Sām u Nerīmān** Gīv ü Bijen (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 36, Mısra 206). [şām u nerīmān,]

şāmān: 1. Servet, zenginlik 2. Rahat, huzur 3. Düzen,
âsâyiş, nizam.

□ Bulup **şāmān** sipāh-ı bî-gerānı
Sipāhî şöreti tutdı cihānı (Mecnûn u Leylî (Nākām),
Mesnevi 19, Mısra 35). [şāmān,]
□ Sipāh-ı zulm ile tārāc oldum
Düşüp **şāmāndan** muhtāc oldum (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 38, Mısra 118). [şāmāndan, -dan,
-]

şamğ: Zamk.

□ Niçün ol ğidā kim müstehādır
Hemān yā **şamğ** ya berg-i giyādır (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 28, Mısra 90). [şamğ,]

şām-ı firākı: Ayrılık akşamı.

□ Çeküp ālām-ı rüz-ı iştiyākı
Niçe şubh eyliyor **şām-ı firākı** (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 27, Mısra 138). [şām-ı firākı, -ı, -
]

şāmīr: Gece toplantısı. gece insanları.

□ Eger nāmı Selīm-i 'Āmir idi
Velī tedbīrde bir **şāmīr** idi (Mecnûn u Leylî (Nākām),
Mesnevi 28, Mısra 8). [şāmīr,]

şāmīt: Sükût edici, eden, sâkit.

□ Bu güne kâldilat tā-şubh **şāmīt**
Nigeh der-kār-ı nuṭṭ-ı gūş sâkit (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 33, Mısra 265). [şāmīt,]

şamme: Koku alma duyusu.

□ Muhabbetden kılup bir **şamme** takrîr
Bu esrârı ki Leylî itdi tefsîr (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 13, Mısra 53). [şamme,]

şamût-ı meknûn: Saklanıp susan.

□ İrişdi nâ-gehān bir **şamût-ı meknûn**
Ki itme nâle ey ser-geşte Mecnûn (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 37, Mısra 195). [şamût-ı meknûn,
]

şân: Şöhret, ün.

□ Seniñ cevriñ baña rāhat-fezâdır
Ki **şānı** 'aşıkñ ancağ rızâdır (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 22, Mısra 234). [şānı, -ı]

şân: Sanki, güya, gibi.

□ Ki kûh-ı deşti kılmuş gülsitān **şân**
Hıyām lâle-gün râyāt elvān (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 19, Mısra 41). [şân,]

şân: Sanmak, zannetmek.

□ Gehî bir kevkebi Nâhid **şandı**

Anı bahşende-i ümîd **şandı** (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 27, Mısra 17). [şandı, -dı]

□ Gehî bir kevkebi Nâhid **şandı**

Anı bahşende-i ümîd **şandı** (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 27, Mısra 18). [şandı, -dı]

□ Şanup her kevkebi bir bāb-ı hâcet
Kevâkibden idüp ümmîd-i nuşret (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 27, Mısra 15). [şanup, -up, -]

saña: " Sen " ikinci tekil şahıs zamirinin yönelme
durumu eki almış hali.

□ Ne yerdür menziliñ ey nûr-ı dîde
Saña da zaḥm-ı çeşm oldı resîde (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 7, Mısra 78). [saña,]

□ Hıṭāb itdi didi kim āh ey gül
Gerekmez mi **saña** bî-çāre bülbül (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 8, Mısra 34). [saña,]

□ Didiler ey gül-i bāğ-ı nezâket
Saña şâyân degildir bu felâket (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 8, Mısra 90). [saña,]

□ Saña bu 'aşk u bu sevdâ ne lâyiğ
Seniñ ruhsârıña 'âlemdir 'aşık (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 8, Mısra 93). [saña,]

□ Saña noldu ki böyle zâr olduñ
Belâ-yı 'aşkda bîmâr olduñ (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 10, Mısra 145). [saña,]

□ Kimiñ āhı **saña** te'sîr idüpdür
Seni Mecnûn-ı bî-zencîr idüpdür (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 10, Mısra 153). [saña,]

□ Sañadır istinâdım her mekânda
Vücûdum olmasun sensiz cihânda (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 10, Mısra 217). [sañadır, -dır, -]

□ Sañadır muntazır ol serv-i dil-bend
Seniñ dîdârîñadır ârzûmend (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 10, Mısra 265). [sañadır, -dır, -]

□ Seniñle geşt idüp şahrâ-be-şahrâ
Saña pey-rev olurduñ sâye-âsâ (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 11, Mısra 60). [saña,]

□ Niçün bilmem **saña** bî-çāre Mecnûn
Olup dil-dāde olmuşdur ciger-hûn (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 13, Mısra 29). [saña,]

□ Benim hüsnum **saña** olsa hüveydâ
Olursun sen daḥi Mecnûn-ı rûsvâ (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 13, Mısra 47). [saña,]

□ Künün derd-i firâkıñdan nizârem
Gene ancak **saña** ümmîd-vârem (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 14, Mısra 210). [saña,]

□ Saña müştâkdır bî-çāre Leylî
Seni cüyândır âvâre Leylî (Mecnûn u Leylî (Nākām),
Mesnevi 14, Mısra 177). [saña,]

□ Nidelim ammâ devrân bî-amândır
Saña düşmen baña nâ-mihrbândır (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 14, Mısra 154). [saña,]

□ Saña yâr eylerem ol nâzenîni
Saña yâr eylerem ol meh-cebîni (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 17, Mısra 125). [saña,]

□ Saña yâr eylerem ol nâzenîni
Saña yâr eylerem ol meh-cebîni (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 17, Mısra 126). [saña,]

□ Saña bâver idüp oldum şekibâ
Müdārâ eyledim 'aşk ile hâlâ (Mecnûn u Leylî
(Nākām), Mesnevi 18, Mısra 15). [saña,]

□ Niçün hûñ-h'ârıña ğam-h'âr olursun

Saňa ğam-ğ'ardan bî-zâr olursun (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 112). [saňa,]
☐ Didi ey pîr artık eyleme ğam
Saňa mevķûfdur bu emr-i mübhem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 116). [saňa,]
☐ Beni itdiñse de sen böyle dil-teng
Saňa da hem yeter bu neng-i bed-reng (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 154). [saňa,]
☐ Beni koyduñsa da sen böyle hasret
Saňa da haşre dek besdür bu töhmet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 156). [saňa,]
☐ Olup Leylî **saňa** bir laħza hem-dem
Seni kim eylemez vaş ile ħurrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 13). [saňa,]
☐ Olurdum ben **saňa** yâr-i vefâ-dâr
Seni hicrâna itmezdim giriftâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 21). [saňa,]
☐ Saňa kim göz tikerse ey dil-efrûz
Çekilsün gözlerine mîl-i cânsüz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 211). [saňa,]
☐ Saňa benden vişâl olmaz müyesser
Ümidiñ naħlı olmaz bâr-âver (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 329). [saňa,]
☐ Ki sen tek ben de 'aşka mübtelâyem
Saňa dildâdeyem senden cüdâyem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 284). [saňa,]
☐ Saňa 'aşık olan 'âlemde çokdur
Velî ben tek belâ pâmâli yokdur (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 241). [saňa,]
☐ Hemân-dem kim **saňa** dil-dâde oldum
Kemend-i 'aşkıña üftâde oldum (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 217). [saňa,]
☐ Saňa cân virmek emr-i muhtaşardır
Seni terk eylemek düşvâr-terdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 263). [saňa,]
☐ Degil hem-reh **saňa** ħâk içre mâliñ
Sebük-bâr ol tefekkür eyle ħâliñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 227). [saňa,]
☐ Nigârîñ peykeriñ kıldıñ derîde
Hemân şehâ **saňa** kaldı cerîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 18). [saňa,]
☐ Tarîķ-i 'aşkı tût Nâkâm muħkem
Disünler 'aşķdan Mecnûn **saňa** hem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 190). [saňa,]
☐ İrişseydi **saňa** âvâz-ı nâlem
Bilirdiñ kim ne güne haste-ħâlem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 367). [saňa,]
☐ Saňa ey server-i ħübân Leylî
Zıyâ-yı bezm-i maħbûbân Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 305). [saňa,]
☐ Elâ ey 'aşık-ı güm-kerde cânân
Saňa cânânîñ olsun cânı kurbân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 198). [saňa,]
☐ İlâhî bab-ı lufuñdur penâhım
Saňa dil-besteyem sensin İlâhım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 60). [saňa,]
☐ Sañadır meyl ü mihri âşikârâ
Hirâsından ider ammâ müdârâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 109). [sañadır, -dır, -]
☐ Saňa mihriñ pedîdâr eyleyüpdür
Seni tekliķ-i dîdâr eyleyüpdür (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 97). [saňa,]
☐ Ğam-ı dîrînemi tefsîr ideydim
Saňa derd-i dilim takrîr ideydim (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 252). [saňa,]
☐ İdüp rıħlet koyup ħâlî maķâmîñ
Güzeşt itdi **saňa** 'ömr-i kirâmîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 22). [saňa,]
☐ Giriftârı olup dâm-ı memâtîñ
Sen ol bâķî **saňa** virdi ħayâtîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 24). [saňa,]
☐ Saňa Leylî baňa Mecnûn diyorlar
İderler sehv diğerk-gün diyorlar (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 343). [saňa,]
☐ Saňa n'etmiş gene baħt-ı siyâhîñ
Ki olmuş böyle âteşnâk âhîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 33). [saňa,]
☐ Tarîķ-i 'aşkı tût terk it cihânı
Disünler koy **saňa** Mecnûn-ı şânî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 166). [saňa,]

saňa: Sana.

☐ Künün ħalvet-serây-ı câvidânda
Sañadır muntâzır bâğ-ı cinânda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 144). [sañadır, -dır, -]

saňa: Sana.

☐ Künün ħalvet-serây-ı câvidânda
Sañadır muntâzır bâğ-ı cinânda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 144). [sañadır, -dır, -]

şâne: Tarak II (Şekli itibariyle tırağa benzetilen) parmaklar, parmak uçları.

☐ Ki ben Mecnûn-ı Leylî-yı zamânem
Ne Mecnûn ruħ-ı Leylî ve **şanem** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 88). [şanem, -m, -]
☐ Çeküpler turre-i ma' nâya **şâne**
Virüpler bu revîş zîver beyâna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 3). [şâne,]
☐ Perîşân eyleyüp gîsû-yı çiniñ
İden dem **şâne** zülf-i anberîniñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 376). [şâne,]
☐ İdüp geh **şâne** zülf-i tâb-dârîñ
Gehî pāk itdi ruħsârî ğubârîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 145). [şâne,]

sanem: Put II Tapınır gibi sevilen, çok güzel kadın.

☐ Nedir bu mest olmak cām-ı Cem'siz
Nedir bu büt-perest olmak **şanemsiz** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 184). [şanemsiz, -siz]

şanevber: Çam ağacı (sevgilinin boyu münasebetiyle).

☐ Bulup sūd-gerân sermâyesinde
Oturdu bir **şanevber** sāyesinde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 144). [şanevber,]

şân-şân: Şan-şan. Şan şöhret.

☐ Benim tîr-i ğama cismim nişândır
Anîñ-çündür ki sînem **şân-şandır** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 68). [şân-şandır, -dır, -]

sanup: Sanmak, zannetmek.

☐ Gehî bir diğeriñ tûtdu nazarda
Anı ğalib **sanup** her bir eğerde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 26). [sanup, -up, -]

şarāb-ı 'aşkdan: Aşkın şarabı, sevginin şarabı.

□ Şarāb-ı 'aşkdan ser-mest ü bî-h'îş
Belā-yı 'aşkdan rencūr u dil-rîş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 113). [şarāb-ı 'aşkdan, -
dan, -]

şarāb-ı 'aşkıñ: Aşk, sevgi şarabı.

□ Bed ü nîk-i cihāndan bî-haberdir
Şarāb-ı 'aşkıñ ile germ-serdir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 44). [şarāb-ı 'aşkıñ, -ıñ,
-]

şarāb-ı bî-ğeş idi: Temiz şarap, saf şarap, duru
şarap.

□ Niçe sâkî ki qaddi dil-keş idi
Niçe mey kim şarāb-ı bî-ğeş idi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 20). [şarāb-ı bî-ğeş idi, -
di, -]

şarāb-ı bî-ğış-ı cān-perver: Cana can katan saf
şarap.

□ Şarāb-ı bî-ğış-ı cān-perver ile
Leb-ā-leb eyleyüp bir sāğar ile (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 13). [şarāb-ı bî-ğış-ı
cān-perver,]

şarāb-ı ergüvānî: Erguvan renkli şarap.

□ Gelüp bezme şarāb-ı ergüvānî
Dolandı bezmi cām-ı şādmānî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 119). [şarāb-ı ergüvānî,
]]

şarāb-ı ğaybdır: Gayb aleminin şarabı. Manevi
şarap.

□ O meyden kim şarāb-ı ğaybdır ol
Sezā-yı meclis-i lā-raybdır ol (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 11). [şarāb-ı ğaybdır, -
dır, -]

şarāb-ı 'işreti: Eğlence şarabı.

□ Sen itmişin ğam-ı 'aşkı der-āğüş
O itmişdir şarāb-ı 'işreti nûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 164). [şarāb-ı 'işreti, -i,
-]

şarāb-ı la'l-günü: Parlak kırmızı renkli şarap.

□ Getür sâkî şarāb-ı la'l-günü
K'odur gümgeşteğānî reh-nümünü (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 29). [şarāb-ı la'l-günü, -
ı, -]

şarāb-ı la'l-günü: Kırmızı renkli, al şarap.

□ Getür sâkî şarāb-ı la'l-günü
Ki oldur şeb-revānān reh-nümünü (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 1). [şarāb-ı la'l-günü, -i,
ı, -]

şarāb-ı mağz-cüşî: Akıl coşturan şarap, içki.

□ Getür sâkî şarāb-ı mağz-cüşî
Ki olsun feth bu bāb-ı hāmūşî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 1). [şarāb-ı mağz-cüşî, -
ı-ı, -]

şarāb-ı vaşlı: Kavuşma şarabı.

□ Şarāb-ı vaşlı eknün idüp nûş
Olupsan vāle vü mebhût u hāmūş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 295). [şarāb-ı vaşlı, -ı, -
]]

sarar-: Rengi sarıya dönmek.

□ Şarardı cümle evrāk-ı nihāli
Teni inceldi oldu mû mişālî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 43). [şarardı, -dı]

sarf-ı himmet: Yardım etme, gayret
harcama/gösterme.

□ Velî tā te'hîrine bir niçe müddet
Gerek lā-būd olsun şarf-ı himmet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 68). [şarf-ı himmet,]

sarf-ı himmet: Yardım etme, gayret
harcama/gösterme.

□ Hemānā itmedi bir lahza ğaflet
Vefā rāhında kıldı şarf-ı himmet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 44). [şarf-ı himmet,]

sarıl: Sarılmak II dolanmak II kucaklamak.

□ Sarıl āheste bir de zülf-i yāre
Benim ahvālîmi şerh it nigāre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 39). [sarıl,]
□ Sarıldı boynuna ol pāk-zādîñ
Kenār-ı būsēnîñ açdı mezādîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 235). [sarıldı, -dı, -]

sarîr-i hāmem: Kalemın cızırtısı; sesi.

□ Hāmelde āfītāb olduĝda cā-gîr
Şarîr-i hāmem itdi būd-i takrîr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 20). [sarîr-i hāmem, -m,
-]

sarîr-i kîlk: Kalem gıcirtısı, cızırtısı.

□ Sarîr-i kîlk ile dem-sāz olurdı
İdüp eĝān nevā-perdāz olurdı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 41). [sarîr-i kîlk,]

sarsar-ı renc: İzdırabın soğuk rüzgarı.

□ Hāzān-ı hāsteĝî hem şarşar-ı renc
Bahār-ı hūsūñ itdi maẓhar-ı renc (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 31). [şarşar-ı renc,]

sart-ı 'ahd-i dost-dārî: Dost sahibinin sözünün şartı.

□ N'icoldı şart-ı 'ahd-i dost-dārî
N'icoldı va'de-i ümmîd-vārî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 181). [şart-ı 'ahd-i dost-
dārî,]

sart-ı vefāda: Vefa şartı.

□ Görüm kim niçedir rāh-ı belāda
Şebāt üzre midir şart-ı vefāda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 66). [şart-ı vefāda, -da,
-]

sath: Bir şeyin dış tarafı, yüzey.

□ Hezārān kevkeb-i rahşān u seyyār
Felek saẓhında olmuşdı pedîdār (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 12). [saẓhında, -ın, -da,
-]

satvet-i 'aşk: Aşkın karşı konulmazlığı.

□ Yağar cismim şerār-ı gayret-i 'aşk
İder aşarımı kem **satvet-i 'aşk** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 402). [satvet-i 'aşk,]

sav: Savurmak.

□ Peder-vâr eyledi feryâd u efgân
Şavurdi başına hâk oldı giryân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 16). [şavurdi, -ur, -dı]

savâb: Doğru, doğru olan şey.

□ İştîfîci 'Âmirîler bu cevâbı
Reh-i ric'atde gördiler **şavâbı** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 58). [şavâbı, -ı]

savlecân: Çevgân, cirrit oynanılan eğri sopa.

□ Hevâsı **şavlecân** kûyî nârenc
Hevâsında nümâyân bûy-ı nârenc (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 103). [şavlecân,]

savt-ı makâlî: Söztün sesi.

□ İştîsem de eger **şavt-ı makâlî**
Nedirse bilmem ol kavliñ me'âlî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 133). [şavt-ı makâlî, -i, -
]

şavt-ı makâlî: Söztün sesi.

□ İştîsem de eger **şavt-ı makâlî**
Nedirse bilmem ol kavliñ me'âlî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 133). [şavt-ı makâlî, -i, -
]

sa'y itme: Çalışmak, mücadele etmek.

□ Beni bu hâlimle terk eyle nâ-çâr
'Îlâc-ı derdime **sa'y itme** zinhâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 190). [sa'y itme, -me, -]

sa'y ü ibrâm: Çaba ve ısrar etmek.

□ Hezârân cehd ü ikdâm ile âhîr
Hezârân **sa'y ü ibrâm** ile âhîr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 84). [sa'y ü ibrâm,]

sâyân: Değer, layık.

□ Didiler ey gül-i bağ-ı nezâket
Saña **sâyân** degildir bu felâket (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 90). [sâyân,]
□ Ki 'aşık tığından olmaz hirâsân
Degildir bîm-i cân 'uşşâka **sâyân** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 244). [sâyân,]
□ O 'ahdiñ kim değil şıdķı nümâyân
Degildir sen gibi zî-şâna **sâyân** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 14). [sâyân,]

sâyân olan: Layık olmak.

□ Aña **sâyân olan** zerden güherden
'Abîr ü 'ûd-ı hâm u müşg-terden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 85). [sâyân olan, -an, -]

sâyân olup: Layık olmak.

□ Olup âhîr serîr-i 'aşka **sâyân**
Ta 'aşşuk itdi Mecnûn'ı Süleymân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 85). [sâyân olup, -up, -]

sâyân-ı 'âkıl: Akla yakıştır.

□ Bu dânişle cünûnlukla ne hâşıl

Ki dânişdir hemân **sâyân-ı 'âkıl** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 114). [sâyân-ı 'âkıl,]

sâyân-ı mecnûn: Mecnun'a yaraşır, layık.

□ Didiler Leylî'dir bir dūr-i meknûn
Dūr-i meknûn değil **sâyân-ı Mecnûn** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 58). [sâyân-ı
mecnûn,]

savd: Avcı.

□ Ki **şayd** 'azmiyle bir şayyâd anda
Kemîngâh eylemişdi ol mekânda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 7). [şayd,]

savd idüp: Avlamak.

□ Hevâda **şayd idüp** şehbâz hengim
Çıkarup sengden fulâd çengim (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 123). [şayd idüp, -üp, -]

savd kılun: Avlamak. II Aşık etmek.

□ Nişîmen eylemişdi şâh-ı servi
Ki kılun şayd bir ra'nâ tezervi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 34). [şayd kılun, -sun, -
]

savd-endâz olsun: Av atan, av yakalayan, avcı
olmak.

□ Ki bir dem tarab-perdâz olsun
Gezüp şahrâda **şayd-endâz olsun** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 32). [şayd-endâz olsun,
-sun, -]

sâve: Gölge. himaye, koruma; yardım.

□ Hemîn bir âh idi ol mâha mahrem
Yok idi **sâyesinden** gayrı hem-dem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 66). [sâyesinden, -si, -n,
-den, -]
□ Fağat bir sâyesiydi gam-küsârı
Yok idi **sâyesinden** gayrı yâri (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 36). [sâyesinden, -si, -n,
-den, -]
□ Tökürdi gözleriñden eşk-i âliñ
İderdi **sâyesine** şerh-i hâliñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 38). [sâyesine, -si, -n, -e
]

□ Fağat bir **sâyesiydi** gam-küsârı
Yok idi sâyesinden gayrı yâri (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 35). [sâyesiydi, -si, -
(y)di, -]
□ Olup Nevfel'le hem-peymân u hem-dem
O şâhiñ **sâyesinde** oldı hurrem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 182). [sâyesinde, -si, -n,
-de, -]

□ Dırahtânı sipihre ser-keşîde
Ğazâlân **sâyesinde** âremîde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 134). [sâyesinde, -sin, -
de, -]

□ Bulup sūd-gerân sermâyesinde
Oturdi bir şanevber **sâyesinde** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 144). [sâyesinde, -sin, -
de, -]

□ Seniñ ben **sâyeñem** ey serv-i dil-cû
Vücüdüm cümle sensen müy bā-mû (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 315). [sâyeñem, -ñ, -em, -]

sâve-âsâ: Gölge gibi.

- Görüp maḥdümünü Mecnûn-ı şeydâ Serildi maḥdemine **sâve-âsâ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 124). [sâve-âsâ,]
- Seniñle geşt idüp şahrâ-be-şahrâ Saña pey-rev olurdu **sâve-âsâ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 60). [sâve-âsâ,]

şâved: "Eğer" şayet, koşul anlamı veren edat.

- Ki **şâved** eyleyüp âhı sirâyet Olur geh fetḥ olup bâb-ı 'inâyet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 77). [şâved,]
- Ki **şâved** nüş idüp bir cām nüşin Bula ol cāmdan fi'l-cümle temkîn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 81). [şâved,]

şâved-şöden: Eğer olursa.

- Be-pörs ez-'akl-ı dūr-endiş-i küstâh Ki çün **şâved-şöden** ber-bâm in-kâh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 228). [şâved-şöden,]

sâve-i beyt-i hudâ'ya: Allah'ın evinin gölgesi.

- Tütüp Mecnûn elinden pâyeye pâyeye Yetürdü **sâve-i beyt-i Hudâ'ya** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 28). [sâve-i beyt-i hudâ'ya, -ya, -]

sâve-i cism: Cismın gölgesi.

- Benim cismim değil senden eşersiz Olur mı **sâve-i cism** mu tebersiz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 314). [sâve-i cism,]

sâve-i memdûhı: Övgüye yardım etmek.

- Çenârîñ **sâve-i memdûhı** gâhî Olurdu anlarıñ ârâmgâhı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 133). [sâve-i memdûhı, -ı, -]

sâve-i servi: Servi ağacının gölgesi.

- Kılup bir **sâve-i servi** nişimen Çeküp nâle idüp âgâz-ı şiven (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 145). [sâve-i servi, -i, -]

sâveste: Layık, yaraşır, uygun, şayan.

- Baña **şâyestedir** zencir-i âhen Eger zülfünden olsa daḥi aḥsen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 83). [şâyestedir, -dir]
- Didi cân-ı peder baḥ bu maḳâma Ki **şâyestedir** hezârdan ihtirâma (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 30). [şâyestedir, -dir]
- Didi Mecnûn-ı devrânem hemîn ben Baña **şâyestedir** bu bend-i âhen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 40). [şâyestedir, -dir]
- Degil **şâyeste** kim taşvîr-i yâre İde âgyâr-ı nâ-kâbil nezâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 29). [şâyeste,]
- Vişâl âyînini itmek için icrâ İdüp **şâyeste** bir tedbîr peydâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 42). [şâyeste,]

şâyeste-i erbâb-ı evreng: Tahta layık erbâb, kişiler.

- Siper-efkendelerle eylemeñ ceng

Degil **şâyeste-i erbâb-ı evreng** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 70). [şâyeste-i erbâb-ı evreng,]

sâve-vâr: Gölge gibi.

- Gamiñdan ḥâke düşmüş **sâve-vârem** Leked tahtında zârem bî-ḳarârem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 71). [sâve-vârem, -em, -]

sâvi' olsun: Duyulmuş, herkesçe bilinen, yayılmış olmak.

- Ne sen vakt-i 'azîziñ eyle zâyi' Ne olsun dehrde bu 'âr şâyi' (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 150). [şâyi' olsun, -sun, -]

savvâd: Avcı; sevgili.

- Ki şayd 'azmiyle bir **savvâd** anda Kemîngâh eylemişdi ol mekânda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 7). [savvâd,]

sâz: 1. Çalgı aleti. 2. Saz. 3. Yapan, eden, hazırlayan. (Bu manada Cilve-sâz: Cilve yapan. Çare-sâz: Çare bulan. Hâtır-sâz: Hatır gönül yapan.).

- Görüp yek-dîgeriñ ol iki hem-dem Kılurdu süz-ı 'aşkı **sâz** bā-hem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 22). [sâz,]
- İdüp perdâz murğân-ı hoş-âvâz Olurdu hevâda erğânün **sâz** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 22). [sâz,]
- Hemîşe **sâz** idi bezm-i şafâsı Hemîşe râziydı bâb-ı 'atâsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 21). [sâz,]
- Debîr-i kâmil-i hengâme-perdâz İdüpdür böyle bu hengâmeyi **sâz** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 2). [sâz,]

sâz evlevüp: Çalgı çalmak, musiki icra etmek.

- İdüp etrâfından bir şaḥş âvâz Demâdem eyleyüp âvâzesin **sâz** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 202). [sâz eyleyüp, - (y)üp, -]

sâz idüp: Şarkı söylemek.

- Hezâr-âsâ idüp âvâzeler **sâz** Olurduñ gâh ü bî-geh naḡme-perdâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 293). [sâz idüp, -üp, -]

sâz itmişiz: Çalmak. Uyumlu bir şekilde ses çıkarmak.

- Ma' âş için olup nîreng-perdâz Hemîn nîrengi âḥir itmişiz **sâz** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 32). [sâz itmişiz, -miş, -iz, -]

sâz idüp: İcra etmek; söylemek, anlatmak.

- Sipîhr-i kec-rev [ü] nîreng-perdâz İdüp bâziçe-i nîrengini **sâz** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 46). [sâz idüp, -üp, -]

sâz kılup: Çalgı çalmak, musiki icra etmek.

- İrüp Necd'e 'acûz-ı reng-perdâz Kılup hengâme-i bâziçesin **sâz** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 96). [sâz kılup, -up, -]

sāz-ı nāzı: Nazlı arkadaş, sevgili.

□ İdeydim ben lebiñle büse-bāzı
İdeydiñ sen de gāhī **sāz-ı nāzı** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 266). [sāz-ı nāzı, -ı, -]

sāziş: Karşılıklı anlaşma, birlik.

□ Kılup hem-derd hem derd ile **sāziş**
İdüp ol zār-ı mehcûra nevāziş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 79). [sāziş,]
□ Niçe **sāziş** kılur devriyle dehrîñ
Niçe berdüş ider işkāl-i kahrîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 141). [sāziş,]
□ Nedir hālîñ belâ-yı firķat ile
Niçe **sāziş** kılursın miñnet ile (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 212). [sāziş,]
□ Hezārān bār olunmuş āzmāyiş
Ki penbe bulmamış āteşle **sāziş** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 60). [sāziş,]

seb: Akşam, gece.

□ Gehī hâñır müşevveş dîde ber-rāh
Nühüfte nîmeyi **şebde** kılup āh (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 44). [şebde, -de]
□ Şebān-gāhān kılup bu **şebde** efgān
Kılurdu dîde ber-reh şubh-gāhān (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 61). [şebde, -de]
□ Çü **şeb** kütāh meclis bî-beķādır
Hadîş-i aşk ise nā-müntehādır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 321). [şeb,]

seb ü rüz: Gece ve gündüz.

□ İdüp her lahza feryād-ı ciger-süz
Gezürdi kühda giryān **şeb ü rüz** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 4). [şeb ü rüz,]

seb ü rüz: Gece ve gündüz.

□ Seniñ ‘aşkıñda nālānem **şeb ü rüz**
Seniñ ‘aşkıñdanem peyveste der-süz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 49). [şeb ü rüz,]

sebābet: Gençlik.

□ Şebābet haddine oldum resîde
Sükûnum dāmeniñ kıldiñ derîde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 27). [şebābet,]

sebā-hengām: Gece vakti.

□ Şebā-hengām Mecnûn-ı siyeh-rüz
İdüp āhiñ çerāğ-ı türbet-efrüz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 47). [şebā-hengām,]

şebāhengām: Gece vakti.

□ Şebāhengām olup hürşîd-i raşşān
Derün-ı mahmil-i mağrîbde pinhān (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 127). [şebāhengām,]

sebān-gāhān: 1. Gece vakti, geceleyin. 2.
Geceleyecek yer.

□ Şebān-gāhān kılup bu şebde efgān
Kılurdu dîde ber-reh şubh-gāhān (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 61). [şebān-gāhān,]

şebāngeh: Far. Gece vakti.

□ Kılup anda ikāmet Kays idüp āh

Şebāngeh ya sehergeh gāh u bî-gāh (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 20). [şebāngeh,]

şeb-ān-rüz: Gece gündüz, her zaman.

□ Şeb-ān-rüz eyleyüp Mecnûn’ını yād
İderdi kûşe-i miñnetde feryād (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 95). [şeb-ān-rüz,]
□ İderdi ihtirā’ ebyāt-ı dilsüz
Olurdu şi’ r-ḥ-ān müyān **şeb-ān-rüz** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 104). [şeb-ān-rüz,]

şebān-rüz: Gece gündüz, her zaman.

□ Şebān-rüz eyliyor feryād bülbül
Dirîgā hem-nişîn-i hār olur gül (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 207). [şebān-rüz,]
□ Bu gūne gerçi ol iki dil-efrüz
Be-hem pîçide kaldılar **şebān-rüz** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 246). [şebān-rüz,]
□ Şebān-rüz olmadı ol buķ’adan dūr
Hemān genc-i nihāna oldı gencūr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 289). [şebān-rüz,]

şeb-āsā: Gece gibi siyah.

□ Aña ol gün giçüp tîre **şeb-āsā**
Ne encüm cilveger ne māh peydā (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 13). [şeb-āsā,]

sebāt: Kararlılık göstermek.

□ Görüm kim niçedir rāh-ı belāda
Sebāt üzre midir şart-ı vefāda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 66). [sebāt,]

sebeb: Neden, gerekçe.

□ Hemān pertev **sebebdır** bu figāne
Velî Leylî’dir ancak bir bahāne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 53). [sebebdır, -dır]
□ Ruḥ-ı Leylî ki ol nūra **sebebdır**
Dil-i zārum anıñcün der-talebdır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 57). [sebebdır, -dır]
□ Sebebsiz ḥabersiz gāşb itdi mîrî
Beni kıldı ğam-ı zillet esîri (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 38, Mısra 109). [sebebsiz, -siz, -]

şeb-i meh-tāb: Dolunaylı gece, ayın aydınlattığı
gece, karanlık.

□ Şeb-i meh-tāb hemcün rüz-ı rüşen
Fezā-yı gūlsitān tenhā sen ü ben (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 247). [şeb-i meh-tāb,]

sebkat itdiñ: Geçmek, üstünlük sağlamak.

□ Beni bu ‘arşada sen **sebkat itdiñ**
Getürdüñ raşşîñı cevlnāna gitdiñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 169). [sebkat itdiñ, -diñ,
-]

sebkat idüp: Geçmek, önüne geçmek, üstünlük
sağlamak.

□ İdüp sebkat sen itdiñ ‘azm-ı ‘uķbā
Beni koyduñ fezā-yı ğamda tenhā (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 171). [sebkat idüp, -üp,
-]

şeb-revānān: Gece yolcuları, gece yola
koyulanlar, hırsızlar.

□ Getür sâkî şarâb-ı la'l-günü
Ki oldur **şeb-revânân** reh-nümünü (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 2). [*şeb-revânân*,]

şebük: Hafif, yeğni, çabuk.

□ Şebük kalkup Selîm-i nâzik-endîş
Getürdi nân u biryân hâdden pîş (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 65). [*şebük*,]

şebük-bâr: Dert yükü taşımayan, düşünce ve
gamdan uzak.

□ Degil hem-reh saña hâk içre mâliñ
Şebük-bâr ol tefekkür eyle hâliñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 228). [*şebük-bâr*,]
□ Cihânda her ne kim olmuş pedidâr
Kılup ter olmuşam hâlâ **şebük-bâr** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 176). [*şebük-bâr*,]

şebz ü ser-efrâz: Yükseklerle uzanan ve yeşil.

□ Kılup nâ-kâbil-i perverde-i nâz
İdüp bi-hâsılı **şebz ü ser-efrâz** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 10). [*şebz ü ser-efrâz*,]

şebzegâh: Yeşillik, çimenlik || Bahçe.

□ Ser-â-pâ dil-keş idi **şebzegâhı**
Reyâhîn idi ser-tâ-ser giyâhı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 137). [*şebzegâhı*, -ı]

şebz-püş olmuşdı: Yeşil elbiseli; yeşil örtülü olmak.

□ Döşenmişdi çemende ferş-i aḥḍar
Diraḥtân **şebz-püş olmuşdı** yekser (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 8). [*şebz-püş olmuşdı*, -
muş, -dı, -]

şecâ'at: Ar. Cesaret.

□ 'Ayân itmîşdi 'âlemde **şecâ'at**
Aña kılmışdı 'âlimler itâ'at (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 15). [*şecâ'at*,]

seccâde: Üzerinde bir kişinin namaz kılacağı
büyüklükte, halı, kilim, kumaş, hasır vb. inden
yapılmış, daha çok dikdörtgen biçimindeki yaygı,
namazlık.

□ Alup **seccâdesin** çıkdı kenâre
İrişdi bir muvahḥiş kühsâre (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 19). [*seccâdesin*, -sin, -]

secde-i şükr itdi: Şükür secdesi etmek.

□ Düşüp hâk-i niyâza oldı rû-mâl
Mükerrer **secde-i şükr itdi** fi'l-hâl (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 114). [*secde-i şükr itdi*,
-di, -]

secde-i şükr itdi: Şükür secdesi etmek.

□ Kılup Mecnûn'ı ḥurrem nâme-i yâr
Feraḥdan **secde-i şükr itdi** şad-bâr (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 272). [*secde-i şükr itdi*,
-di, -]

secencel-dâr: Aynalı.

□ Nedîm-i târ-ı zülfi leyle-i Qadr
Secencel-dâr ruḥsârı meh-i bedr (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 30). [*secencel-dâr*,]

sed: Sebebin, engelin.

□ Kesî kender sereş sevdâ-yı Leylîst
Zı selâmı ve'z **sedeş** ki tesellîst (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 44). [*sedeş*,]

sedd evlemiş: Set çekmek, kapamak.

□ Kaḫâ katlime çekmiş tiğ-i tîzi
Ecel **sedd evlemiş** râh-ı gürîzi (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 162). [*sedd evlemiş*, -
miş, -]

sefer kıl: Sefer çıkarak, yolculuğa çıkmak.

□ Ki ey bād-ı şabâ durma **sefer kıl**
Ser-i zülfine Leylî'niñ güzer kıl (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 31). [*sefer kıl*,]

sefer kıldı: Sefer etmek, gezmek, gezinti yapmak,
yolculuk etmek. Yolculuğa çıkmak.

□ Gürûh-ı bâ-şükûh ile nihâyet
İdüp Necd'e **sefer kıldı** 'azîmet (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 24). [*sefer kıldı*, -dı, -]

sefer-i berk-i nevâsın: Kuvvetli sesin seyahati,
seferi.

□ Târîk-i 'azme oldı tarḥ-endâz
Sefer-i berk-i nevâsın cyledi bâz (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 20). [*sefer-i berk-i*
nevâsın, --sı, -n, -]

şegâfnâk: Aşırı sevgi, mecnunca, çılgınca sevmek.

□ İdenler güş olup zâr **şegâfnâk**
İderdi tâ-be-dâmen câmesin çâk (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 105). [*şegâfnâk*,]
□ Şegâfnâk idi 'âdî bir vişâle
İderdi nefesiñ kâbınca nâle (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm),
Mesnevi 34, Mısra 7). [*şegâfnâk*,]
□ Tecellîgâh idi yek-digerine
Şegâfnâk idiler kendülerine (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 46). [*şegâfnâk*,]
□ Görürdi yek-digerde Tûr-ı nûruñ
Şegâfnâki olurdu nûr-ı Tûr'uñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 44). [*şegâfnâki*, -i, -]

şegâfnâk kıldı: Sevinçli kalmak.

□ Te'âlallah zihî sâkî ki çâlâk
Virüp sāgar beni kıldı **şegâfnâk** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 36). [*şegâfnâk kıldı*, -dı,
-]

segân-ı âsitâniñ: Köpeklerin eşiği, köpeklerin
buluşma yeri.

□ Seniñ seg-bâniñam dildir mekânıñ
Bu dedlerdir **segân-ı âsitâniñ** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 240). [*segân-ı âsitâniñ*,
-iñ, -]

seg-bân: Köpek bakıcısı.

□ Seniñ **seg-bâniñam** dildir mekânıñ
Bu dedlerdir segân-ı âsitâniñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 239). [*seg-bâniñam*, -iñ,
-am, -]

seg-i küvuñla: Mahallenin köpeği. Sevgilinin
semtinin köpeği.

□ Seg-i küyuñla münis olmuşam ben
Füyüñ-ı cavidānī bulmuşam ben (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 237). [*seg-i küyuñla, -*
uñ, -la, -]

seh: *Sultan, padişah II Sevgili.*

□ Görüp bu şerhi ahyâr u ebrâr
Olup bir **şeh** hâlimden haber-dâr (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 38, *Mısra* 142). [*şeh, -*]

sehâ: *1. ey padişah 1 ey sevgili.*

□ Nigârîñ peykeriñ kıldıñ derîde
Hemân **sehâ** saña kaldı cerîde (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 25, *Mısra* 18). [*sehâ, -*]
□ Dil-i zârîñ baña teslîm itdiñ
Beni **sehâ** şahrâya koyup gitdiñ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 210). [*sehâ, -*]

sehâb olmuşdı: *Bulutlu olmak, havanın kapalı olması.*

□ Pey-â-pey ra'd idüp heybetle nâle
Sehâb olmuşdı eşk-efşân bu hâle (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 29, *Mısra* 8). [*sehâb olmuşdı, -*
muş, -dı, -]

sehâb-ı mevt: *Ölüm bulutu/örtüsü.*

□ Hâzân-ı fevtiden oldı perîşân
Sehâb-ı mevt içinde kaldı pinhân (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 218). [*sehâb-ı mevt, -*]

sehbâz: *Alıcı kuş II yirtıcı kuş, doğan.*

□ Hevâda şayd idüp **sehbâz** hengim
Çıkarup sengden fulâd çengim (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 17, *Mısra* 123). [*sehbâz, -*]

sehbâz-âsâ: *Doğan kuşu gibi.*

□ Açup per tîz-per **sehbâz-âsâ**
Uçup cevân idüp şahrâ-be-şahrâ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 15, *Mısra* 31). [*sehbâz-âsâ, -*]

sehergeh: *Seher vakti, sabahın erken vakti.*

□ Kılup anda ikâmet Kays idüp âh
Şebângeh ya **sehergeh** gâh u bî-gâh (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 4, *Mısra* 20). [*sehergeh, -*]
□ Kılurdu şubha dek feryâd u efğân
Sehergeh âh idüp giryân u giryân (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 5, *Mısra* 28). [*sehergeh, -*]
□ Sehergeh çünki murğân-ı seher-h'ân
Be-sân 'âşıkân oldı hurûşân (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 24, *Mısra* 81). [*sehergeh, -*]

seh-i hûbân-ı leylî'dir: *Leyla gibi füzellerin padişahi.*

□ Diyâr-ı Necd'dir yâri diyârı
Şeh-i hûbân-ı Leylî'dir nigârî (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 17, *Mısra* 66). [*seh-i hûbân-ı*
leylî'dir, -dir, -]

sehîd-i 'arsa-i pevkâr-ı 'aşkem: *Aşkın savaş meydanının şehidi.*

□ Şehîd-i 'arsa-i peykâr-ı 'aşkem
Katîl-i hancer-i hûn-h'âr-ı 'aşkem (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 121). [*sehîd-i 'arsa-i*
peykâr-ı 'aşkem, -]

sehîd-i 'aşk: *Aşk şehidi.*

□ Hemân bîmâr-ı zâr-ı bî-tabîbîñ
Şehîd-i 'aşk Mecnûn-ı ğarîbîñ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 264). [*sehîd-i 'aşk, -*]

sehl: *Kolay.*

□ Beşerlik hâli itdükde tekâzâ
Anı def' itmegimdir **sehl** zîrâ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 28, *Mısra* 88). [*sehl, -*]

seh-râh: *Büyük cadde, yol.*

□ Hârîminden çıkup **seh-râha** çâlâk
Dili dil-dâr ile meşğûl-i bî-bâk (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 25). [*seh-râha, -a, -*]

sehr-bend: *Şehirde oturmak.*

□ Be-pây-ı cân tevânî-şöd ber-eflâk
Rehâ-kün **sehr-bend** hâk-ber-hâk (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 28, *Mısra* 224). [*sehr-bend, -*]

sehv iderler: *Yanılmak.*

□ Saña Leylî baña Mecnûn diyorlar
İderler sehv diğer-gün diyorlar (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 344). [*sehv iderler, -er,*
-ler, -]

sehv ü noksân: *Hata ve kusur.*

□ Olursa bunda ger bir **sehv ü noşşân**
Anı ıslâh idüp eylerler ihsân (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 38, *Mısra* 149). [*sehv ü noşşân, -*]

sehvî: *İstek, şiddetli istek.*

□ Bu 'aşk olsaydı ger **sehvî** hevâsı
Olurdu mün'akis hem mâ-cerâsı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 179). [*sehvî, -*]

şeker-hand: *Tatlı gülüş.*

□ Hudâ-yı kâdir-i yektâya sevgend
Ki itmişdir beni böyle **şeker-hand** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 326). [*şeker-hand, -*]
□ O demden kim sen olmuşsun **şeker-hand**
Leb-i la'îñ beni kılmuş zebân-bend (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 317). [*şeker-hand, -*]

şeker-rîz: *Şeker saçan, şeker döken, tatlı, tatlı sözlü.*

□ Der-i genc-i 'atâsın açdı dâmâd
Şeker-rîz oldı güher saçdı dâmâd (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 308). [*şeker-rîz, -*]

şekî: *?*

□ Ki herkes râ be-dil ender **şekî** nîst
Yakîn dâned ki hestî cüst yeki nîst (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 351). [*şekî, -*]

şekîb: *Sabır, tahammül.*

□ Olup âteş-feşân âhî mükerrerr
Şekîbi hürmeniñ yakmışdı yek-ser (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 20, *Mısra* 4). [*şekîbi, -i, -*]
□ Şekîbi hürmeniñ yakdı serâpâ
Urup ser-pençe başa oldı müyâ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 31, *Mısra* 105). [*şekîbi, -i, -*]
□ Dilinde açdığınan zağm-kârı
Şekîbe kılmamışdı iktidârı (*Mecnûn u Leylî* (*Nâkâm*),

Mesnevi 33, Mısra 32). [şekîbe, -e]

□ Şekîbi harîminde düşdi ahğer
Kuvâ-yı cismîni yakdı ser-â-ser (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 63). [şekîbi, -i, -]

şekîbâ: Sabırlı.

□ Ziyâde bulmadı tâb [u] **şekîbâ**
Gidüp kıldı mekânıñ küy-ı Leylâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 17). [şekîbâ,]
□ Şekîbâsı girîbânıñ kılup çâk
Perişân u mükedder zâr u ğamnâk (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 119). [şekîbâsı, -sı, -]
□ Cünûnluğ kayd u bendinden güşâde
Şekîbâ kaydına gerden-nihâde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 176). [şekîbâ,]
□ Rızâ virdüm każâyâ âhir-i kâr
Şekîbâ oldum itdim şabr nâ-çâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 122). [şekîbâ,]

şekîbâ oldum: Sabır etmek.

□ Saña bâver idüp oldum şekîbâ
Müdârâ eyledim 'aşk ile hâlâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 15). [şekîbâ oldum, -
dum, -]

şekîbâ-yâb: Sabır bulan.

□ Bisât-ı 'ayşda bir câm tıtmam
Şekîbâ-yâb olup ârâm tıtmam (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 166). [şekîbâ-yâb,]

şekker-âmîz: Şekerli, şekerle karışık.

□ Tebessümde iki la'l-i şeker-rîz
Tekellümde dehânî **şekker-âmîz** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 10). [şekker-âmîz,]

şekker-bâr: Şeker saçan, şeker döken.

□ O çihre öyle pertev-dâr[dır] mı
O lebler öyle **şekker-bârdır** mı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 156). [şekker-bârdır, -
dır, -]

şekker-şiken: Tatlı konuşan, tatlı söz söyleyen,
sevgili.

□ Nigâh-ı ğamzesi cādū-yı Bâbil
Lebi **şekker-şiken** ruhsâresi gül (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 36). [şekker-şiken,]

seklân: ?.

□ Geçüp bir devr böyle devr-i devrân
Bu sırrı bildi âhir bed **seklân** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 86). [seklân,]

sekl-i 'ayânda: Belli şekil.

□ Görürsen kaddi sen **sekl-i 'ayânda**
Velî Mecnûn görür biñ cilve anda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 39). [sekl-i 'ayânda, -
da, -]

şekûr ol: Şükreden olmak.

□ Didi ey mâder-i müşfik şabûr ol
Każâdan şekve-gû olma **şekûr ol** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 178). [şekûr ol,]

sekve: Ar. Şikâyet.

□ Benim **şekvem** degildir ahterimden
Şikâyetmendem ancağ duhterimden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 85). [şekvem, -m]

şekve itseydim: Şikayet etmek, sızlanmak.

□ Ki senden **şekve itseydim** eger ben
İder miydım bu vahşetgâhı mesken (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 231). [şekve itseydim, -
y, -dim, -]

şekve-gû: Şikayet söyleyen.

□ Didi ey mâder-i müşfik şabûr ol
Każâdan **şekve-gû** olma şekûr ol (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 178). [şekve-gû,]

selâm: Esenlik dileme sözü, selam.

□ Küşâde eyleyüp bâb-ı kelâmı
Nevâzişle kılup virdi **selâmı** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 122). [selâmı, -ı]
□ Selâmı cümleyle maqşûd işkâ
Kelâmıñ eyliyordı cümle işğâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 25). [selâmı, -ı, -]
□ Keşî kender sereş sevdâ-yı Leylîst
Zı **selâmı** ve'z sedeş ki tesellîst (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 44). [selâmı, -ı]
□ Virüp Mecnûn'a Leylî'niñ peyâmıñ
Kılup tebliğ aña yâr **selâmıñ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 186). [selâmıñ, -ıñ, -]
□ Bu gün ol mehveşe gitdim **selâma**
Götürdüm nâmesin hem işite nâme (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 177). [selâma, -a]
□ Hirâs-ı şîrden çıkdı kenâre
Edâ itdi **selâmıñ** bi'l-işâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 28, Mısra 30). [selâmıñ, -ıñ, -]
□ Kerem kıl durma ey peyk-i kirâmım
Bulup Mecnûn'ı tebliğ it **selâmım** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 58). [selâmım, -ım]
□ Selâm benden ol efsürde hâle
Uşanma baş vir bir dem maqâle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 125). [selâm,]

selâm it: Selam etmek, selam söylemek, selâmını
birine götürmesini söylemek.

□ Bulup Mecnûn'ımı benden **selâm it**
Nişîmengâhı sengîn-i istilâm it (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 169). [selâm it,]

selâmet: Esenliğe kavuşma, huzura erme.

□ Bırakdı kendi taşvîriñ **selâmet**
Görenler kıldı Mecnûn'ı melâmet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 11). [selâmet,]
□ Velîkin oldıñında sen **selâmet**
Baña bu derdden yokdur nedâmet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 409). [selâmet,]
□ Selâmet ol hemîşe şâdmân ol
Cihân oldukça ol da kâm-rân ol (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 411). [selâmet,]
□ İrişdi dâr-ı 'uqbâya **selâmet**
Zebân bend oldı efvâh melâmet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 241). [selâmet,]
□ Olup nâz ile râhat tâ kıyâmet
Rehâ-yâb oldılar ğamdan **selâmet** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 274). [selâmet,]

selâsil: Zincirler halinde, zincirleme.

□ Ki künc-i hâne-i gamdır mekânım

Selâsildir enişim hem-zebânım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 88). [selâsildir, -dir, -]

□ Olup Mecnûn'a zîb-efzâ **selâsil**

Cünûn-ı zencîri boynunda hamâ'il (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 1). [selâsil,]

selîm: Mecnûn'un dayısı; Selim Amiri.

□ Selîm âhir didi ey derd-i mu'tâd

Bulur kût ile kuvvet âdem-zâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 73). [selîm,]

□ Selîm itdi yakın kim ol kirâmı

Giyâha degşürüp cümle ta'âmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 97). [selîm,]

□ Seniñ hâl-i siyeh-rûzuñ **Selîmem**

Ki derdiñle ciger-hünem şakîmem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 35). [selîmem, -em, -]

selîm': Mecnûn'un dayısı; Selim Amiri.

□ Selîm'in küşişinden oldı muţtar

Hemân eşvâbı Mecnûn kıldı derber (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 63). [selîm'in, -iñ, -]

selîm-i 'âmir: Mecnûn'un dayısı Selîm-i Âmirî.

□ Eger nâmı **Selîm-i 'Âmir** idi

Velî tedbîrde bir sâmir idi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 7). [selîm-i 'âmir,]

selîm-i 'âmirî: Amiri kabilesinin doğruluğu.

□ Selîm-i 'Âmirî oldı bedîdâr

'İyâdet kıldı Mecnûn'ı diger-bâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 15). [selîm-i 'âmirî,]

selîm-i 'âmirî: Mecnûn'un dayısı Selîm-i Âmirî.

□ Selîm-i 'Âmirî gördi ki Mecnûn

Bürehne-ten kalup olmuş diger-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 41). [selîm-i 'âmirî,]

selîm-i nâzik-endîş: Zarîf düşünen Selim.

□ Sebûk kalkup **Selîm-i nâzik-endîş**

Getürdi nân u biryân hâdden pîş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 65). [selîm-i nâzik-endîş,]

selîs ü dil-pesend ü bîkr-i maẓmûn: Âhenkli,

Gönlün beğendiği ve başka biri tarafından söylenmemiş olan mazmun.

□ Selîs ü dil-pesend ü bîkr-i maẓmûn

'İbârâtı be-sân dürr-i meknûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 105). [selîs ü dil-pesend ü bîkr-i maẓmûn,]

sem': Mum.

□ Be-san **sem'idi** hândân fîrûzân

Be-san mûm idi sūzân-güdâzân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 33). [sem'idi, -idi, -]

semâ: Gökyüzü.

□ Tehî-dil ol Mesîhâ-veş cihândan

Semâya kıl güzêr bu hâkdândan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 238). [semâya, -(y)a, -]

semen-zâr: Yaseminlik. Yasemin bahçesi.

□ Şakâyıkdan çekilmişdi hîşârı

Semen-zâr idi tarf-ı cüybârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 98). [semen-zâr,]

seme-tek: Koklamış gibi.

□ Olup nâr-ı gamîñ dilde fîrûzân

Vücûdum **seme-tek** olmuş güdâzân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 316). [seme-tek,]

□ Yakıldım **seme-tek** leyl-i elemde

Tenim mahv oldı nîrân-ı sitemde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 317). [seme-tek,]

sem'-i bezm: Meclisin mumu l Sevgili.

□ Elâ ey **sem'-i bezm** hûb-rûyî

Gül-i rengîn-i gülzâr nigûyî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 313). [sem'-i bezm,]

sem'-i bezm-efrûz-ı hûbân: Güzellerin meclisi aydınlatan ışığı.

□ Dehânîñ açdı Zeyd oldı şenâ-h'ân

Didi ey **sem'-i bezm-efrûz-ı hûbân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 38). [sem'-i bezm-efrûz-ı hûbân,]

sem'-i h'îşten-sûz: Kendini yakan ateş II kendi kendini yok eden; kendine keder, acı veren ateş.

□ Niçe Leylâ ki şubh-ı 'âlem-efrûz

Niçe Mecnûn ki **sem'-i h'îşten-sûz** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 68). [sem'-i h'îşten-sûz,]

sem'-i meclis-efrûz: Meclisi aydınlatan mum.

□ Cemâl-i Leylî **sem'-i meclis-efrûz**

Anıñ pervânesi Mecnûn-ı cân-sûz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 53). [sem'-i meclis-efrûz,]

sems: Güneş.

□ Kamerle **semsle** rûyuñ degişmem

İki dünyâya bir müyuñ degişmem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 229). [semsle, -le, -]

semsîr: Kılıç, sevgilinin yan bakışı.

□ Götürseydi ne dem **semsîr-i bürrân**

Vîrürdi şîrler **semsîrine** cân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 20). [semsîrine, -i, -ne, -]

□ Eger Nevfel olursa ceng-cüyân

Bu **semsîr** işte bu hâncer bu meydân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 64). [semsîr,]

□ Kime **semsîr** ile itseydi çäre

İderdi merdi merkeble dü-päre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 147). [semsîr,]

□ Gehî tîr ile geh gürz-i girânla

Gehî **semsîr** ile gâhî sinânla (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 150). [semsîr,]

□ O dem kim germ olup hengâme-i ceng

Olup **semsîrler** kan ile hem-reng (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 142). [semsîrler, -ler]

□ Ne leşker cümlesi âmade-i ceng

Müheyyâ cümlesi **semsîr** ber-çeng (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 128). [semsîr,]

semsîr-i bürrân: Keskin kılıç.

□ Götürseydi ne dem **semsîr-i bürrân**

Virürdi şîrler şemşirine cân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 19). [şemşîr-i bürrân,]

şemşîr-i bürrân: Keskin kılıç.

□ Açup genci çeküp **şemşîr-i bürrân**
İdüp küşîş be-sân şîr-i garrân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 159). [şemşîr-i bürrân,]

şemşîr-i bürrân çeküp: Keskin kılıç çekmek.

□ Emîr tünd ü hûn-âşâm-ı garrân
Gılâfından çeküp şemşîr-i bürrân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 34). [şemşîr-i bürrân
çeküp, -üp, -]

şemşîr-i kîn: Intikam kılıcı, kin kılıcı.

□ Çeküp **şemşîr-i kîn** her iki leşker
İki cânibden oldı hamle-âver (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 79). [şemşîr-i kîn,]

şem'-tek: Mum gibi.

□ Olup şâbit-kadem resm-i vefâda
Yakıldı **şem'-tek** leyl-i belâda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 130). [şem'-tek,]

semûm-ı hasret-i didâr-ı dil-dâr: Sevgilinin
yüzünün hasretinin yakıcı rûzgarı.

□ Hâdeng-i cân-güdâz-ı fırkat-i yâr
Semûm-ı hasret-i didâr-ı dil-dâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 30). [semûm-ı hasret-i
didâr-ı dil-dâr,]

sen: "Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

□ Meger **sen** hem anıñ yârı degilsen
Hevâ-h'âh-ı tarafdarı degilsen (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 49). [sen,]
□ Ki o miñnetde kalmış öyle nâlân
Sen âsâyışde böyle şâd u hândân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 52). [sen,]
□ Sen ol hurrem-dil ey cânân-ı Mecnûn
Fedâ-yı küyuñ olsun cân-ı Mecnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 55). [sen,]
□ Visâlinde **seniñ** tâ dūr olupdur
Kalupdur haste-dil rencür olupdur (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 45). [seniñ, -iñ]
□ Didi **sen** tek baña olmazdı peyvend
Eger ferzendiñ olsaydı huredmend (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 49). [sen,]
□ İdüp 'avdet bulup Mecnûn-ı zârı
Didiler ey belâ-keş **sen** de bârî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 62). [sen,]
□ O kim senden olupdur böyle hāmūş
Anı yâd itme **sen** hem kıl ferāmūş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 72). [sen,]
□ Nedür Leylî ki **senden** yâd kılmaz
Seni bu derdden âzâd kılmaz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 69). [senden, -den]
□ O kim **senden** olupdur böyle hāmūş
Anı yâd itme sen hem kıl ferāmūş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 71). [senden, -den]
□ Nedür Leylî ki senden yâd kılmaz
Seni bu derdden âzâd kılmaz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 70). [seni, -i, -]
□ Pesendiñ olsa hânsı mâh-peyker
Seniñle olsun ol meh-päre hem-ser (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 68). [seniñle, -iñ, -le]

□ Ben itdüm cürmi **sen** mahbûs olduñ
Esîr-i bend olup me'yûs olduñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 79). [sen,]
□ Benem dîvâne-i bî-h'îş ammâ
Seni zencîre çekmiş 'özü-i dünyâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 82). [seni, -i, -]
□ Seniñ âşüfte-i hayrânîñam ben
Seniñ Mecnûn-ı ser-gerdânîñam ben (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 61). [seniñ, -iñ, -]
□ Seniñ âşüfte-i hayrânîñam ben
Seniñ Mecnûn-ı ser-gerdânîñam ben (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 62). [seniñ, -iñ, -]
□ Seniñ derdiñ ciger biryâniyam ben
Seniñ nâr-ı gamıñ sūzânîyam ben (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 63). [seniñ, -iñ, -]
□ Seniñ derdiñ ciger biryâniyam ben
Seniñ nâr-ı gamıñ sūzânîyam ben (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 64). [seniñ, -iñ, -]
□ Ki **sen** bir nâzenîn-i bî-bedelsin
Bedelsiz bir melek-sîma güzelsin (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 91). [sen,]
□ Niçün teslim-i cânân olmadıñ **sen**
Seni cânânsız şimdi nideyim ben (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 109). [sen,]
□ Niçün teslim-i cânân olmadıñ sen
Seni cânânsız şimdi nideyim ben (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 110). [seni, -i]
□ Seni ben beslemişdim ey siyeh-kâr
Hemîn olmak için kurbân-ı didâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 111). [seni, -i]
□ Seni dañi nidelim gerçi cânşın
Ki cânânsız baña bârgirânsın (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 115). [seni, -i, -]
□ Saña bu 'aşk u bu sevda ne lâyıķ
Seniñ ruhsârîña 'âlemdir 'âşık (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 94). [seniñ, -iñ, -]
□ Tegâfûl eylediñ fevt oldı fırsat
Seniñle eylemem ben dañi ülfet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 114). [seniñle, -iñ, -le, -]
□ Tıtu bu halka-i beyti du 'â kıl
Ki yâ Rab **sen** beni gamdan cüdâ kıl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 34). [sen,]
□ Kâbile ehlini bed-nâm idüpdür
Seni hem şöhre-i eyyâm idüpdür (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 32). [seni, -i, -]
□ Didi giryân u giryân şorma hâlim
Seni hem derdnâk eyler melâlim (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 84). [seni, -i, -]
□ Kimiñ nefrîni kılmış kim sirâyet
Seni itmiş giriftâr-ı felâket (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 10, Mısra 152). [seni, -i, -]
□ Kimiñ âhı saña te'sîr idüpdür
Seni Mecnûn-ı bî-zencîr idüpdür (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 154). [seni, -i, -]
□ O mahbubuñ gamından eyle feryâd
Ki bir kez ol dañi kılsun **seni** yâd (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 186). [seni, -i]
□ Seniñ eşkâliñi tâ rûz-ı hasret
Küşâd itmez bu hāmûn u bu vahşet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 187). [seniñ, -iñ, -]
□ Sañadır muntazır ol serv-i dil-bend
Seniñ didârîñadır ârzûmend (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 266). [seniñ, -iñ, -]

□ Seniñ-çün âhir ey pür-ı yegâne
Müheyyâ kılmış niçe hezâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 199). [seniñ-çün, -iñ-
çün, -]

□ Vücüdüm pây-dâr olmuş **seniñle**
Hayâtım âşikâr olmuş **seniñle** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 213). [seniñle, -iñ, -le, -
]

□ Vücüdüm pây-dâr olmuş **seniñle**
Hayâtım âşikâr olmuş **seniñle** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 214). [seniñle, -iñ, -le, -
]

□ Hemîşe dergehiñdir kıblegâhım
Deriñdir melce'im **sensin** penâhım (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 216). [sensin, -sin]

□ Sañadır istinâdım her mekânda
Vücüdüm olmasun **sensiz** cihânda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 218). [sensiz, -siz, -]

□ Seni dil-dâr idüp oldum giriftâr
Künün bende ne dil vardur ne dâdâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 55). [seni, -i, -]

□ Seniñ 'aşkıñdan dige-gün degildir
Seniñ-tek ol dañi Mecnûn degildir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 51). [seniñ, -iñ, -]

□ Seniñle geşt idüp şahrâ-be-şahrâ
Saña pey-rev olurduñ sâye-âsâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 59). [seniñle, -iñ, -le, -]

□ Eger bir âh idersem şubh-gâhân
Yağar sakñiñ **seni** eyler perîşân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 68). [seni, -i]

□ Seniñ devriñ seniñ ğadr-i nihâniñ
Seniñ kîniñ seniñ cevri-girâniñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 13). [seniñ, -iñ, -]

□ Seniñ devriñ **seniñ** ğadr-i nihâniñ
Seniñ kîniñ **seniñ** cevri-girâniñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 13). [seniñ, -iñ]

□ Seniñ devriñ seniñ ğadr-i nihâniñ
Seniñ kîniñ seniñ cevri-girâniñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 14). [seniñ, -iñ, -]

□ Seniñ devriñ **seniñ** ğadr-i nihâniñ
Seniñ kîniñ **seniñ** cevri-girâniñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 14). [seniñ, -iñ]

□ Didi hâmuş **sen** Mecnûn degilsen
Belâ-yı 'aşkıñdan dil-hün degilsen (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 33). [sen,]

□ Görürsen kaddi **sen** şekl-i 'ayânda
Velî Mecnûn görür biñ cilve anda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 39). [sen,]

□ Görürsün **sen** mücerred târ-ı zülfi
Velî Mecnûn görür esrâr-ı zülfi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 41). [sen,]

□ Görürsün **sen** faķat sîmâ-yı çeşmi
Velî Mecnûn görür imâ-yı çeşmi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 43). [sen,]

□ Görürsün **sen** hemîn cürmüñ dehâniñ
Görür Mecnûn anıñ sırr-ı nihâniñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 45). [sen,]

□ Benim hüsniñ saña olsa hüveydâ
Olursun **sen** dañi Mecnûn-ı rüsvâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 48). [sen,]

□ Tutupdur şöhet-i hüsniñ cihânı
Velî yok **sende** ol hüsniñ nişânı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 26). [sende, -de]

□ Görür Mecnûn hemân hüsni ki bende

O hüsni görmege yok dide **sende** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 36). [sende, -de]

□ Cihânda var iken **senden** nikû-rû
Büt-i sîmîn-beden mañbûb-ı dil-cû (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 27). [senden, -den]

□ Seniñ 'aşkıñdan olmuş zâr Mecnûn
Seniñ hüsniñ anı itmiş dige-gün (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 23). [seniñ, -iñ, -]

□ Seniñ 'aşkıñdan olmuş zâr Mecnûn
Seniñ hüsniñ anı itmiş dige-gün (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 24). [seniñ, -iñ, -]

□ Ki **sensen** şüret-i eşkâle tâlib
Velî Mecnûn'dur añvâle râğib (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 37). [sensen, -sen]

□ Figân itdükce bu gül-zârda ben
Nolaydı gûş idüp feryâdımı **sen** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 156). [sen,]

□ Saña müştâkdır bî-çâre Leylî
Seni cüyândır âvâre Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 14, Mısra 178). [seni, -i, -]

□ Gelüpdür bâğa büyüñ gülden alsın
Seni şorsun haber bülbülden alsın (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 186). [seni, -i, -]

□ Ki pejmân-ı ğam-ı hicrân Leylî
Seniñ 'aşkıñda ser-gerdân Leylî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 184). [seniñ, -iñ, -]

□ Benim-tek sen de olmuşsun giriftâr
Baña 'âlemde bir **sensin** sezâvâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 152). [sensin, -sin]

□ Mûsâ'id olmayup **sen** dañi nâ-çâr
Koyarsan nîme-i rehde beni h'âr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 145). [sen,]

□ Budur evlâ baña terk it beni **sen**
Ki kendi kârıma meşğûl olam ben (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 147). [sen,]

□ Ne **sen** vaķt-i 'azîziñ eyle zâyî
Ne olsun dehrde bu 'âr şâyî' (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 149). [sen,]

□ Velî senden ricâ-dârem ki **sen** de
Sülûk itme târîķ-i nâ-pesende (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 167). [sen,]

□ Velî **senden** ricâ-dârem ki sen de
Sülûk itme târîķ-i nâ-pesende (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 167). [senden, -den]

□ Bu vahşet terkine âheng **senden**
Bu yolda tîğ benden ceng benden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 171). [senden, -den]

□ Seniñ re'yinde yok tağyîr ammâ
Benim bañtımda yokdur bu taķâzâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 133). [seniñ, -iñ, -]

□ Hemân Leylâ-yı meh-rûy-ı semenber
Seniñle olınca yâr u hem-ser (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 164). [seniñle, -iñ, -le, -
]

□ O 'ahdiñ kim degil şıdkı nümâyân
Degildir **sen** gibi zî-şâna şâyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 14). [sen,]

□ Seniñçün itmişüz terk-i râhât
Çekürsen **sen** bize tîğ-i 'adâvet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 106). [sen,]

□ Bu leşker senden içün geymiş âhen
Teşekkür itmeyüp a'vânîña **sen** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 110). [sen,]

□ Bu leşker **senden** içün geymiş âhen

Teşekkür itmeyüp a'vânîna sen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 109). [senden, -den, -]

□ Seniñ işkâliñ itmek için hâl

İder bu cengi bu aşubı Nevfel (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 107). [seniñ, -iñ, -]

□ Eger feryâdına **sen** yetmez isen

Kasem olsun Hudâ'ya kim gidüp ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 99). [sen,]

□ Bu emre çünkü **sen** hoş-dil degilsen

Anı almaz sitemle kimse senden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 119). [sen,]

□ Beni itdiñse de **sen** böyle dil-teng

Saňa da hem yeter bu neng-i bed-reng (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 153). [sen,]

□ Beni koyduñsa da **sen** böyle hasret

Saňa da haşre dek besdür bu töhmet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 155). [sen,]

□ Baňa ancak bu 'âid oldı **senden**

Ki oldı âşinâ bîgâne benden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 17). [senden, -den]

□ Bu emre çünkü sen hoş-dil degilsen

Anı almaz sitemle kimse **senden** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 120). [senden, -den]

□ Seniñ peymânîna tahsîn ki âhîr

Vefâdan itmediñ bir reng zâhir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 9). [seniñ, -iñ, -]

□ Didi ey pādşāh-ı bende-perver

Seniñle fer bulmuş taht u efser (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 80). [seniñle, -iñ, -le]

□ Seniñle itmeyedim kâş ülfet

Baňa tâ yetmiyeydi bu nedâmet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 151). [seniñle, -iñ, -le, -]

□ Rehâ kıldıñ beni kayd-ı edebden

'Aceb ser-riştesin 'aşıklara **sen** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 60). [sen,]

□ Cünûnluğ zîverinden dūr idim ben

'Aceb pîrâye-bağış olduñ baňa **sen** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 64). [sen,]

□ Benim-tek **sen** dañi Mecnûn degilsen

Niçün **sen** böyle tavk-ı gam be-gerden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 75). [sen,]

□ Benim-tek **sen** dañi Mecnûn degilsen

Niçün **sen** böyle tavk-ı gam be-gerden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 76). [sen,]

□ Enînem ben seniñ 'aşkıñda her bār

Velî **sen** dā'imā hār ilesin yār (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 126). [sen,]

□ Künün bâbiñdayam zencîr-der-cā

Ne hüküm eyler isen **sen** eyle icrā (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 140). [sen,]

□ Ne hâşıl olsa gayre itme kısmet

Seniñ olsun temāmî bî-şerâket (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 46). [seniñ, -iñ, -]

□ Seniñ var minnetiñ boynumda her bār

Ki sensin yâdigār-ı turre-i yār (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 57). [seniñ, -iñ, -]

□ Seniñ sineñ niçün ğurbāl-sandır

Kimiñ peykânına cismiñ nişândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 69). [seniñ, -iñ, -]

□ Seniñ halkañ kimiñdir çeşm-dârı

Ki açmış râha çeşm-i intizârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 73). [seniñ, -iñ, -]

□ Enînem ben **seniñ** 'aşkıñda her bār

Velî sen dā'imā hār ilesin yār (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 125). [seniñ, -iñ, -]

□ Ma 'âzallah bu isnâdım hatâdır

Ki bî-dādîñ **seniñ** 'ayn-ı vefâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 132). [seniñ, -iñ, -]

□ Ğarîbem bî-kesem dest-ğîrem

Seniñ zencir-i 'aşkıñla esîrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 138). [seniñ, -iñ, -]

□ Seniñ var minnetiñ boynumda her bār

Ki **sensin** yâdigār-ı turre-i yār (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 58). [sensin, -sin]

□ Ki **sen** ger hūrî-i müşğîn-mûsen

Gül-i bāğ-ı cinânsen tâze-rûsen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 25). [sen,]

□ Olup Leylî saňa bir lahza hem-dem

Seni kim eylemez vaşl ile hurrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 14). [seni, -i]

□ Olurdum ben saňa yār-i vefâ-dār

Seni hicrâna itmezdim giriftār (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 22). [seni, -i]

□ Didi ey 'aşık-ı nālân dañi **sen**

'Abeş itme beyâbân içre mesken (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 151). [sen,]

□ Ki **sen** şahrâya çekmişsin hîşârı

Ġazâl olmuş velî ğayrîñ şikârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 153). [sen,]

□ Anîñ 'aşkıñda kim **sen** der-fiğânsen

Anîñ derdiyle kim **sen** nâ-tevânsen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 157). [sen,]

□ Anîñ 'aşkıñda kim **sen** der-fiğânsen

Anîñ derdiyle kim **sen** nâ-tevânsen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 158). [sen,]

□ Sen itmişsiñ ğam-ı 'aşkı der-âğuş

O itmişdir şarâb-ı 'işreti nûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 163). [sen,]

□ Sen olmuşsiñ anîñ 'aşkıñda Mecnûn

O olmuşdur ber-i dîgerde memnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 167). [sen,]

□ Bu vahşetgâhda **sen** ğam-nizârı

O şüyî birle hândandır 'imârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 169). [sen,]

□ Seniñ 'aşkıñda geçdim cândan ben

Ne cürm itdim ki terk itdiñ beni **sen** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 190). [sen,]

□ Bulup **sen** tâze bir yār-i dil-ârām

Anîñla eylemişsin bâde der-cām (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 195). [sen,]

□ Seni böyle gümân itmezdim ol dem

Degildiñ bî-vefâ ol demde **sen** hem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 220). [sen,]

□ Beni kim görse ben itdükce şeyven

Olur vâkıf ki **sen** peymân-şikensen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 224). [sen,]

□ Ki **sen** bir nâzenîñ meh-liķâsın

Büt-i nâzik-bedensin dil-rûbâsın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 249). [sen,]

□ Ki hûsnüm 'andelîbi **sen** degilsen

Benim derdim tabîbi **sen** degilsen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 331). [sen,]

□ Ki hûsnüm 'andelîbi **sen** degilsen

Benim derdim tabîbi **sen** degilsen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 332). [sen,]

□ Hemân didârîñ ile kâni'im ben

Ġarâm itme baňa didârîñi **sen** (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 354). [sen,]
 □ Seniñ derdiñ egerçi bî-sükündür
 Benim derdim velî **senden** füzündür (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 280). [senden, -den, -]
 □ Ki sen tek ben de 'aşka mübtelâyem
 Saña dildâdeyem **senden** cüdâyem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 284). [senden, -den, -]
 □ Hemân âhû olup **senden** remîde
 Düşüp dâma olupdur âremîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 155). [senden, -den, -]
 □ Ki **senden** şekve itseydim eger ben
 İder miydım bu vahşetgâhı mesken (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 231). [senden, -den, -]
 □ Seni yâd itmeyüp ol turesi ham
 Gidür maħmilde şuyı birle hürrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 159). [seni, -i, -]
 □ Neşât ile olupsun cüft ü dil-şâd
 İder **seni** daħi Mecnûn'ı der-yâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 180). [seni, -i, -]
 □ Seni ey meh kim eylerse der-âgüş
 Anı olsun bürîde-dest ü bî-düş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 209). [seni, -i, -]
 □ Seni böyle gümân itmezdim ol dem
 Degildiñ bî-vefâ ol demde sen hem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 219). [seni, -i, -]
 □ Saña cân virmek emr-i muhtaşardır
Seni terk eylemek düşvâr-terdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 264). [seni, -i, -]
 □ Seni ben itmişem derde giriftâr
Seni ben itmişem dîvâne kirdâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 275). [seni, -i, -]
 □ Seni ben itmişem derde giriftâr
Seni ben itmişem dîvâne kirdâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 276). [seni, -i, -]
 □ Seniñ derdiñ egerçi bî-sükündür
 Benim derdim velî senden füzündür (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 279). [seniñ, -iñ, -]
 □ Seniñ 'aşkıñ benim cismimde cândır
Seniñ 'aşkıñla gönlüm şâdmândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 285). [seniñ, -iñ, -]
 □ Seniñ 'aşkıñ benim cismimde cândır
Seniñ 'aşkıñla gönlüm şâdmândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 286). [seniñ, -iñ, -]
 □ Seniñ 'aşkıñ birün olmaz dilimden
 Giyâh-ı 'aşk olur rüste gilimden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 289). [seniñ, -iñ, -]
 □ Seniñ hâliñ geçür hasretde nâlân
 Anıñ vakti geçür 'işretde hândân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 165). [seniñ, -iñ, -]
 □ Baña yoksa **seniñ** ger i'timâdiñ
 Odur gör maħmili ol hür-zâdiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 171). [seniñ, -iñ, -]
 □ Seniñ 'aşkıñda geçdim cândan ben
 Ne cürm itdim ki terk itdiñ beni sen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 189). [seniñ, -iñ, -]
 □ Benim 'ahdim hemân cânı cenânı
Seniñ 'ahdiñ itmiş yek-ser zebânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 194). [seniñ, -iñ, -]
 □ Seniñ bu 'ahd-i süstüñ tâ-be-maħşer
 Cihân içre olur dillerde ezber (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 227). [seniñ, -iñ, -]
 □ Seniñ cevriñ baña râhat-fezâdır
 Ki şânı 'âşkıñ ancak rîzâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 233). [seniñ, -iñ, -]

□ Seniñ 'aşkıñdanum ol rütbe hayrân
 Ki bilmem niçedür ahvâl-i devrân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 235). [seniñ, -iñ, -]
 □ Seniñ 'aşkıñladır ancak hayâlîm
 Degil ma'lûmum aslâ kendi hâlim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 237). [seniñ, -iñ, -]
 □ Sen olmuşsuñ anıñ 'aşkıñda nâlân
 O olmuş şevher ile şâdu hândân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 87). [sen,]
 □ O kim kılmaz seni bir lahza der-yâd
 Anıñ yadıyla **sen** hem itme feryâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 90). [sen,]
 □ Sen eylerseñ anıñ hicrinde şeyven
 O eyler hâne-i âgyârı rüşen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 91). [sen,]
 □ Cenâzemde benim **sen** olmaz isen
 Seni eyler melâmet dost u düşmen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 107). [sen,]
 □ Ferâmüş itdügim bir **sen** degilsen
 Beni hem fehmi kılmam kim neyim ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 137). [sen,]
 □ Olup ammâ **sen** pây-ı iktidârim
 Firâra kalmamışdır ihtiyârım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 149). [sen,]
 □ Vefât itdim hesab it tıfl iken ben
 Derün-ı hâkde defn eylediñ **sen** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 164). [sen,]
 □ Künün gülbaşından **sen** olma hâmûş
 Beni hem gâh u geh kılma ferâmüş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 197). [sen,]
 □ Seni bed-hâl idüpdür 'aşk-ı Leylî
 Velîkin Leylî'niñ yok **sende** meyli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 86). [sende, -de, -]
 □ Ne irâd eyler olduñsa işitdim
 Daħi **senden** ümîdim kaç' itdim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 174). [senden, -den, -]
 □ Seni bed-hâl idüpdür 'aşk-ı Leylî
 Velîkin Leylî'niñ yok **sende** meyli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 85). [seni, -i, -]
 □ O kim kılmaz **seni** bir lahza der-yâd
 Anıñ yadıyla sen hem itme feryâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 89). [seni, -i, -]
 □ Cenâzemde benim sen olmaz isen
Seni eyler melâmet dost u düşmen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 108). [seni, -i, -]
 □ Vefâtımdan itdüm **seni** haber-dâr
 Teğâfûl eyleme ey pür zinhâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 113). [seni, -i, -]
 □ Seni bildim ki bâbamsen idüp güş
 Velîkin itmişem nâmıñ ferâmüş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 135). [seni, -i, -]
 □ Der-âgüş eyleyüp bir daħi tekrâr
Seni pedrüd idem ey 'âşık-ı zâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 178). [seni, -i, -]
 □ Benem bâbıñ **seniñ** ey nûr-ı dîde
 Bu güne dil perîşân gam-resîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 61). [seniñ, -iñ, -]
 □ Seniñle dostuñ çün oldu düşmen
 Kimiñ yadıyla daħi âh idersen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 83). [seniñle, -iñ, -le, -]
 □ Ki **sensin** gülşen-i 'aşkıñ hezârı
 Bu gülşen görmesin sensiz bahârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 199). [sensin, -sin, -]
 □ Ki sensin gülşen-i 'aşkıñ hezârı

Bu gülşen görmesin **sensiz** baharı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 200). [sensiz, -siz, -]

□ Kenâr olduñ hemîşe vâlidinden

Anı bir lahza hoşnûd itmediñ **sen** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 14). [sen,]

□ Sen idüñ gam-h'arım püşt ü penâhım

Sen idiñ reh-nümünüm pîr-i râhım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 59). [sen,]

□ Sen idüñ gam-h'arım püşt ü penâhım

Sen idiñ reh-nümünüm pîr-i râhım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 60). [sen,]

□ Dirîgâ itmedim hoş-dil seni ben

Gör imdi hâlimi 'afv it beni **sen** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 70). [sen,]

□ Olup hoşnûd eger benden beni **sen**

Behl itmez isense vâi ber-men (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 77). [sen,]

□ Ziyâret kıl anı güş eyle benden

Ki olsun kabırde hoşnûd **senden** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 28). [senden, -den, -]

□ İdüp 'ısyân **seni** âzürde kıldım

Diliñ nâ-şâd idüp efsûrde kıldım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 67). [seni, -i]

□ Dirîgâ itmedim hoş-dil **seni** ben

Gör imdi hâlimi 'afv it beni sen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 69). [seni, -i]

□ Fiğân kim kalmışam gümrâh **sensiz**

Serencâmım yamandır âh **sensiz** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 63). [sensiz, -siz]

□ Fiğân kim kalmışam gümrâh **sensiz**

Serencâmım yamandır âh **sensiz** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 64). [sensiz, -siz]

□ Yeter âşüfîlik **sen** hem hâzer kıl

Cihânda nâm u şânuñ mu'teber kıl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 123). [sen,]

□ Peyâmûñ söyle **sen** ey peyk-i dil-dâr

Ziyâde-güy olup olma dil-âzâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 133). [sen,]

□ Beni seyr it ki oldum dîde giryân

Firâk-ı yârde **senden** perişân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 120). [senden, -den, -]

□ Ki 'ilmiñden **seniñ** cehliñ füzündür

Mağâlîñ hadd-i 'ilmiñden biründür (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 135). [seniñ, -iñ, -]

□ Didi bir dîgere kim ey Zuhal **sen**

Kerâmetde egerde bî-bedelsen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 21). [sen,]

□ Budur peyveste amâl-i nihânım

K'olaydıñ **sen** benim hem-âşiyânım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 232). [sen,]

□ Kudümüm nâ-müyesser olduñ **sen**

Bilürsin bir de ne takrîr idem ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 255). [sen,]

□ Ki kalmış **sen** gibi pür-i kirâmı

Seniñle zindedir 'âlemde nâmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 261). [sen,]

□ O halvetde bulunmaz kîne-cüyân

Hemîn bir **sen** olursun bir de cânân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 270). [sen,]

□ Seniñ bîmârîñam **sen** gel 'ilâc it

İdüp çâre beni hurrem-mizâc it (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 335). [sen,]

□ Sen âgyâr-ı cefâ-kâr ile hem-dem

Hemîşe bâde-keş peyveste hurrem (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 353). [sen,]

□ Ki **sen** güş itdigüñden bildigüñden

Künün âşüfteyem Mecnûn-terem ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 369). [sen,]

□ Olaydıñ bezmde **sen** bâde-der-dest

Olaydım ben o cām-ı nûşdan mest (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 381). [sen,]

□ Velîkin oldıgıñda **sen** selâmet

Baňa bu derdden yokdur nedâmet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 409). [sen,]

□ Didi **sende** 'ayândır büi-ı cânân

Dil ü cânım fedâ-yı müi-ı cânân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 91). [sende, -de]

□ Devâsı derdimiñ **sende** 'ayânken

Lebiñde çâre-i derdim nihânken (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 331). [sende, -de, -]

□ Ricâ-dârem idüp ümmîd **senden**

Kerem eyle götür bir nâme benden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 175). [senden, -den, -]

□ Bu derde gerçi ben hem mübtelâyem

Seniñ bahtıñ gibi **senden** cüdâyem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 216). [senden, -den, -]

□ Göñlüm seniñ 'aşkıñla meşgûl

Dilimde **senden** özge cümle mağzûl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 228). [senden, -den, -]

□ Tenim her niçe olsa **senden** mehcûr

Dil ü cânım velî **senden** değil dūr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 257). [senden, -den, -]

□ Tenim her niçe olsa **senden** mehcûr

Dil ü cânım velî **senden** değil dūr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 258). [senden, -den, -]

□ Seni kılmış zamâne dūr benden

Benüm bahtım gibi mehcûr benden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 213). [seni, -i, -]

□ Huzûra eyledim irsâl nâ-çâr

Ki hâlimden **seni** kılsun haber-dâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 312). [seni, -i, -]

□ Lebiñden geh mey-i câvid idüp nûş

İdeydim geh **seni** cân-tek der-âgûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 386). [seni, -i, -]

□ Seniñ 'aşkıñda Mecnûn olmışam ben

Seniñ 'aşkıñda dil-hûn olmışam ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 47). [seniñ, -iñ, -]

□ Seniñ 'aşkıñda Mecnûn olmışam ben

Seniñ 'aşkıñda dil-hûn olmışam ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 48). [seniñ, -iñ, -]

□ Seniñ 'aşkıñda nâlânem şeb ü rûz

Seniñ 'aşkıñdanem peyveste der-sûz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 49). [seniñ, -iñ, -]

□ Seniñ 'aşkıñda nâlânem şeb ü rûz

Seniñ 'aşkıñdanem peyveste der-sûz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 50). [seniñ, -iñ, -]

□ Hemân Leylî ki mağbûb-ı cihândır

Seniñ 'aşkıñda dâ'im hûn-feşândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 100). [seniñ, -iñ, -]

□ Hemân mağbûb kim Leylî'ydî eknûn

Seniñ 'aşkıñdadır ol dañi Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 102). [seniñ, -iñ, -]

□ Beni görgeç olup giryân u müyân

Seniñ derd-i derüñiñ oldı cüyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 114). [seniñ, -iñ, -]

□ Olup cüyâ **seniñ** emniyyetiñden

Melâl ü miñnet ü keyfiyyetiñden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 115). [seniñ, -iñ, -]

□ Seniñ aḥāvlıñı bî-şey ü bî-kem
Yek-â-yek eyledim takrîr ben hem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 147). [seniñ, -iñ, -]
□ Didim aşûftedir aḥvâl-i Mecnûn
Seniñ 'aşkıñdadır zâr u ciger-hûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 150). [seniñ, -iñ, -]
□ Bu derde gerçi ben hem mübtelâyem
Seniñ bahtıñ gibi senden cüdâyem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 216). [seniñ, -iñ, -]
□ Göñlüm **seniñ** 'aşkıñla meşgûl
Dilimde senden özge cümle mağzûl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 227). [seniñ, -iñ, -]
□ Seniñ ḥālindenem āgâh ey dost
Ki derdiñde seniñ cāngâh ey dost (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 241). [seniñ, -iñ, -]
□ Seniñ ḥālindenem āgâh ey dost
Ki derdiñde **seniñ** cāngâh ey dost (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 242). [seniñ, -iñ, -]
□ Seniñ bîmārîñam sen gel 'ilâc it
İdüp çäre beni ḥurrem-mizâc it (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 335). [seniñ, -iñ, -]
□ Seniñ 'aşkıñladır dil öyle meşgûl
Ki fehîm itmez su'âlîñ olsa mes'ûl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 391). [seniñ, -iñ, -]
□ Seniñ 'aşkıñladır çün kâr u bārım
Benim şüretle bir daḥî ne kārım (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 405). [seniñ, -iñ, -]
□ Velî ma'nâdayem hem-dem **seniñle**
Tenimde cân olur ḥurrem **seniñle** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 217). [seniñle, -iñ, -le, -]
□ Velî ma'nâdayem hem-dem **seniñle**
Tenimde cân olur ḥurrem **seniñle** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 218). [seniñle, -iñ, -le, -]
□ Ki kâlpur mihrîñ ile rûz-ı maḥşer
Seniñle eylerem 'ayş mükerrer (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 238). [seniñle, -iñ, -le, -]
□ Ki kâlmış sen gibi pûr-ı kirâmı
Seniñle zindedir 'âlemde nâmı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 262). [seniñle, -iñ, -le, -]
□ Nolaydı çarḥ-ı kec-rev râm olaydı
Seniñle 'aşkıñ hem-cām olaydı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 380). [seniñle, -iñ, -le, -]
□ Niyâz itdi ki ey Feyyâz u Bî-çün
İden **sensen** beni Mecnûn-ı dil-hûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 46). [sensen, -sen, -]
□ İlahî bab-ı lufuñdur penâhım
Saña dil-besteyem **sensin** İlahım (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 60). [sensin, -sin, -]
□ Dil ü cânında dâ'im firki **sensin**
Zebânında hemîşe fikri **sensin** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 111). [sensin, -sin, -]
□ Dil ü cânında dâ'im firki **sensin**
Zebânında hemîşe fikri **sensin** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 112). [sensin, -sin, -]
□ Künün bu kütan kim bā-ḥazersin
Nedir kütun seniñ ger **sen** beşersin (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 76). [sen,]
□ Seniñ ḥâl-i siyeh-rûzuñ Selîmem
Ki derdiñle ciger-hûnem saḳîmem (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 35). [seniñ, -iñ, -]
□ Künün bu kütan kim bā-ḥazersin
Nedir kütun **seniñ** ger sen beşersin (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 76). [seniñ, -iñ, -]
□ İdüp **sen** dem-be-dem Dāvūdî elḥân
Be-sân-ı bülbül olduḳça ḡazel-ḥ'ân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 101). [sen,]
□ Virüp ol rāḥ-ı reyḥân **sen** idüp nûş
Sen eylersin terennüm ol ider ḡuş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 109). [sen,]
□ Virüp ol rāḥ-ı reyḥân sen idüp nûş
Sen eylersin terennüm ol ider ḡuş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 110). [sen,]
□ Virir endâze Leylî tâze nâza
Olursun **sen** ḡazel-ḥ'ân tâze tâze (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 112). [sen,]
□ Vireydiñ **sen** kadeḥ ben nûş ideydiñ
Seni ser-mest der-āḡuş ideydiñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 255). [sen,]
□ Niyâz itdükçe ben **sen** nâz ideydiñ
Gene mihr itmegi āḡâz ideydiñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 267). [sen,]
□ Hemâre geşt idüp vādî be-vādî
Seni cüyendedir sensin murâdî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 42). [seni, -i, -]
□ Saña mihrîñ pedîdâr eyleyüpdür
Seni teklîf-i didâr eyleyüpdür (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 98). [seni, -i, -]
□ Vireydiñ sen kadeḥ ben nûş ideydiñ
Seni ser-mest der-āḡuş ideydiñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 256). [seni, -i, -]
□ Hemân Yûsuf seniñle mihrbândır
Seniñ çāḥ-ı firâkıñda nevândır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 40). [seniñ, -iñ, -]
□ Seniñ būduñladır āṣār-ı būdum
Seniñ 'aşkıñladır kâ'im vücūdum (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 227). [seniñ, -iñ, -]
□ Seniñ būduñladır āṣār-ı būdum
Seniñ 'aşkıñladır kâ'im vücūdum (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 228). [seniñ, -iñ, -]
□ Seniñ seg-bānîñam dildir mekânîñ
Bu dedlerdir segân-ı âsitânîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 239). [seniñ, -iñ, -]
□ Seniñ kurbuñ mudur ya be-ḥ'âbem
Be-sân teşne ya ender-serâbem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 281). [seniñ, -iñ, -]
□ Hemân Yûsuf **seniñle** mihrbândır
Seniñ çāḥ-ı firâkıñda nevândır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 39). [seniñle, -iñ, -le, -]
□ Ki ey dâ'im **seniñle** 'aşk kâ'im
Seniñle kâ'im olsun 'aşk dâ'im (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 83). [seniñle, -iñ, -le, -]
□ Ki ey dâ'im seniñle 'aşk kâ'im
Seniñle kâ'im olsun 'aşk dâ'im (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 84). [seniñle, -iñ, -le, -]
□ Ki seyr itsün cemālîñ ḥurrem olsun
Seniñle bir iki dem hem-dem olsun (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 100). [seniñle, -iñ, -le, -]
□ O Leylî kim anıñ Mecnûn'ı **sensen**
O Leylî kim anıñ meftûnı **sensen** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 89). [sensen, -sen, -]
□ O Leylî kim anıñ Mecnûn'ı **sensen**
O Leylî kim anıñ meftûnı **sensen** (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 90). [sensen, -sen, -]
☐ Muḳavvâ-vâr bî-dil ber-tenem ben
 Tenimde dilde **sensen** cânda **sensen** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 226). [sensen, -sen, -]
☐ Muḳavvâ-vâr bî-dil ber-tenem ben
 Tenimde dilde **sensen** cânda **sensen** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 226). [sensen, -sen, -]
☐ Hemâre geşt idüp vâdî be-vâdî
 Seni cüyendedir **sensin** murâdî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 42). [sensin, -sîn, -]
☐ Giriiftârî olup dâm-ı memâtîñ
Sen ol bâkî saña virdi hayâtîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 24). [sen,]
☐ Ki **sen** bir bülbül âteş-zebânsen
 Nedir bâ'îş künün beste-dehânsen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 273). [sen,]
☐ Ki tâ vaşl-ı lebirden dūr idiñ **sen**
 Cemâlimden benim mehcūr idiñ **sen** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 287). [sen,]
☐ Ki tâ vaşl-ı lebirden dūr idiñ **sen**
 Cemâlimden benim mehcūr idiñ **sen** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 288). [sen,]
☐ Olup zevk-i vişâlimden cüdâ **sen**
 Firâka oldıñ dem mübtelâ **sen** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 289). [sen,]
☐ Olup zevk-i vişâlimden cüdâ **sen**
 Firâka oldıñ dem mübtelâ **sen** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 290). [sen,]
☐ Hemân Leylî de **sen** Mecnûn da sensen
 Hemân Mecnûn benim Leylî de hem ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 345). [sen,]
☐ Neyim var ya benim fehmi itmezem ben
 Ne isem mü-be-mü o cümlesin **sen** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 338). [sen,]
☐ O demden kim **sen** olmuşsun şeker-ḥand
 Leb-i la'liñ beni kılmış zebân-bend (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 317). [sen,]
☐ Benem bir lafz kim ma'nâsı sensen
 Eger olmazsa **senden** olmazam ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 312). [senden, -den, -]
☐ Degil bir dem cüdâ **senden** ḥużurum
 Ki **senden** gayrı derk itmez şu'urum (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 336). [senden, -den, -]
☐ Degil bir dem cüdâ **senden** ḥużurum
 Ki **senden** gayrı derk itmez şu'urum (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 335). [senden, -den, -]
☐ Benim cismim degil **senden** eşersiz
 Olur mı sâye-i cism mu'tebersiz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 313). [senden, -den, -]
☐ Ümîd-i lafz ider bî-çâre **senden**
 İcâzet gözliyor didâre **senden** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 143). [senden, -den, -]
☐ Ümîd-i lafz ider bî-çâre **senden**
 İcâzet gözliyor didâre **senden** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 144). [senden, -den, -]
☐ Nümûduñla **seniñ** ben bî-nümûdem
 Vücûduñla **seniñ** ben kem-vücûdem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 307). [seniñ, -iñ, -]
☐ Nümûduñla **seniñ** ben bî-nümûdem
 Vücûduñla **seniñ** ben kem-vücûdem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 308). [seniñ, -iñ, -]
☐ Seniñ ben sâyeñem ey serv-i dil-cû
 Vücûdum cümle sensen müy bâ-mû (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 315). [seniñ, -iñ, -]

☐ Olup benlik irâden maḥv yek-ser
Seniñ ḥüsnüñdür ancak cilve-güster (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 340). [seniñ, -iñ, -]
☐ Seniñ ben sâyeñem ey serv-i dil-cû
 Vücûdum cümle **sensen** müy bâ-mû (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 316). [sensen, -sen, -]
☐ Hemân Leylî de sen Mecnûn da **sensen**
 Hemân Mecnûn benim Leylî de hem ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 345). [sensen, -sen, -]
☐ Benem bir lafz kim ma'nâsı **sensen**
 Eger olmazsa senden olmazam ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 311). [sensen, -sen, -]
☐ Ben isem dîde **sensen** nûr-ı dîde
 Olur bî-nûr olursa kördîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 309). [sensen, -sen, -]
☐ Sen idiñ dâ'imâ zıkr-i zebânı
Sen idiñ her zamân meger cenânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 136). [sen,]
☐ Sen idiñ dâ'imâ zıkr-i zebânı
Sen idiñ her zamân meger cenânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 135). [sen,]
☐ Seni derd-i dilimden vâkıf itdim
 Daḥi pedrûd ey mâder ki gitdim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 103). [seni, -i, -]
☐ Seniñ 'aşkıñ kılup maḥfûz cânda
Seniñ 'aşkıñla 'ömr itdi cihânda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 131). [seniñ, -iñ, -]
☐ Seniñ adıñ olup vird-i zebânı
 Teninden 'aşkıñ ile çıkdı cânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 141). [seniñ, -iñ, -]
☐ Olup meşgûl-i 'aşkıñla hemâre
Seniñ 'aşkıñdan oldı bağı yâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 134). [seniñ, -iñ, -]
☐ Seniñ 'aşkıñ kılup maḥfûz cânda
Seniñ 'aşkıñla 'ömr itdi cihânda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 132). [seniñ, -iñ, -]
☐ Beni bu 'arşada **sen** sebkat itdiñ
 Getürdüñ raḥşîñi cev lâna gitdiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 169). [sen,]
☐ İdüp sebkat **sen** itdiñ 'azm-i 'uqbâ
 Beni koyduñ feza-yı ğamda tenhâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 171). [sen,]
☐ Künün var ise **sende** vaşl meylî
 Bu bezm-i ḥâş bu vuşlat bu Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 207). [sende, -de, -]
☐ Libâsîñdîr niçün yek-ser siyeh-gün
 Kimiñ derdi **seni** itmiş meger ḥûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 32). [seni, -i, -]
☐ Seniñ 'aşkıñla bulmuşdı hayâtı
Seniñ 'aşkıñda hem oldı memâtı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 47). [seniñ, -iñ, -]
☐ Seniñ 'aşkıñla bulmuşdı hayâtı
Seniñ 'aşkıñda hem oldı memâtı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 48). [seniñ, -iñ, -]
☐ Seniñle ḥâk çün olmuş şerefñâk
 Künün eflâke koy nâz eylesün ḥâk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 165). [seniñle, -iñ, -le, -]
☐ Ḥuṭûṭ-ı cürmüme ḥaṭ çek İlâhî
 Ki **sensen** cümle mücrimler penâhı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 178). [sensen, -sen]

sen de: Sen de.

□ Benim-tek **sen de** olmuşsun giriftār
Baña 'ālemde bir sensin sezāvēr (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 151). [*sen de,]*

sen de: Sen de.

□ Geleydiñ **sen de** bu bağı göreydiñ
Derûnumda nihân-ı dâğı göreydiñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 157). [*sen de,]*

sen de: Sen de.

□ Benime hem-nişin ol **sen de** bir dem
Beni kıl gönca-tek hândân u hürrem (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 165). [*sen de,]*

sen de: Sen de.

□ Olursun **sen de** mest-i zevk-i dîdār
İdersin dem-be-dem seyr-i ruh-ı yār (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 105). [*sen de,]*

sen de: Sen de.

□ İdeydîm ben lebiñle büse-bāzî
İdeydiñ **sen de** gâhî sâz-ı nâzî (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 266). [*sen de,]*

sen de: Sen de.

□ Benim-tek pây-mâl-i derd olurduñ
Benimle **sen de** şahra-gerd olurduñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 350). [*sen de,]*

sen gibi: Senin gibi, sana benzer (Benzerlik bildirir.).

□ Esîrem **sen gibi** ben hem belâda
Senin-tek sâbitem resm ü vefâda (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 149). [*sen gibi,]*

sen tek: Senin gib.

□ Ki **sen tek** ben de 'aşka mübtelâyem
Saña dildâdeyem senden cüdâyem (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 283). [*sen tek,]*

sen ü ben: Sen ve ben.

□ Şeb-i meh-tâb hemçün rûz-ı rûşen
Fezâ-yı gülsitân tenhâ **sen ü ben** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 248). [*sen ü ben,]*

sen ü ben: Sen ve ben.

□ Sen ü ben künc-i vahdet bezm-i hâlvat
Miyâncî rah-ı reyhân câm-ı 'işret (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 253). [*sen ü ben,]*

senâ: Övme, övgü, medh.

□ Hezârân şûkr idüp ta'zîm kıldı
Senâlar söyledi tekrîm kıldı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 130). [*senâlar, -lar, -]*
□ Senâ kıldı didi ey gevher-i pāk
Sezâdır cilvegâhîñ olsa eflāk (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 101). [*senâ,]*

senâ-h'ân: Senâ okuyan, (birini) öven, metheden.

□ Senâ-h'ânî olup her lahza cāndan
Mu'tî'im emriñe hoşnûdum andan (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 91). [*senâ-h'ânîñ, -ñ, -]*
□ Çü bildi hâlini Mecnûn-ı hayrân
Götürdi 'indine oldı **senâ-h'ân** (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 38). [*senâ-h'ân, -ne, -]*

□ İdüp Zeyd 'âkıbet güftâre âğâz

Senâ-h'ân oldı şoñra itdi âvâz (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 82). [*senâ-h'ân,]*

senâ-h'ân oldı: Övücü, meth edici olmak.

□ Nişâr oldı şabâkla güher ü zer

Senâ-h'ân oldı ehl-i bezm yek-ser (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 126). [*senâ-h'ân oldı, -*
dı, -]

senâ-h'ân oluplar: Övücü, meth edici olmak.

□ Bu tarz ile idüp âğâz-ı efğân

Oluplar ruh-ı Mecnûn'a senâ-h'ân (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 4). [*senâ-h'ân oluplar, -*
up, -lar, -]

senâkâr: Öven, metheden.

□ İrişdükte **senâkârı** temâme

Bu mazmûn ile baş olmuşdı nâme (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 189). [*senâkârı, -ı, -]*

sencîde idüp: Ölçmek, tartmak.

□ Bilüp Zeyd'in temennâ-yı derûnuñ

İdüp sencîde ehvâ-yı derûnuñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 130). [*sencîde idüp, -üp,*
-]

sencîde-i mihnet: Yerinde sıkıntı, dert, keder.

□ Yeter bu rûtbe **sencîde-i mihnet**

Yeter zillet yeter endüh u hasret (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 153). [*sencîde-i mihnet,*
]]

sene-i hicriyyeniñ: Hicri yıl.

□ Bi-'avni'llâhî zû'l-celâli ve'l-ikrâm kalem-i
âşüfte-raķam nâzım-ı perîşân-kelâm-ı Nâkâm
fûstürde-i âlâm ile ya'nî dest-i küşîş İsmâ'îl el-
hâc Mehmed Beg Nâm ismi Şadreddîn
beg-zâde birle şöhret-yâftedir biñ üç yüz on altıncı
sene-i hicriyyeniñ cemâdi'l-ulâsî sülûs-i âhîrinde
pezîrây-ı hîtam oldı Allâhü veliyyü't-tevfîk. (*Mecnûn*
u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 181). [*sene-i*
hicriyyeniñ, -niñ, -]

seng: Taş II çok sağlam şey; çok etkili şey.

□ Dokundı şîşe-i nâmûsuma **seng**

Şikest oldı o şîşe kalmadı neng (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 29). [*seng,]*

□ Baķup gördi düşüp bir tengnâde

Başı **seng** üzre kalmış üftâde (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 106). [*seng,]*

□ Ki Leylî murğ olup ger itse tayrân

Şerer-tek **sengde** ger olsa pinhân (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 122). [*sengde, --de]*

□ Hevâda şayd idüp şehbâz hengim

Çıkarup **sengden** fulâd çengim (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 124). [*sengden, --den]*

□ Kılup Mecnûn nişîmen **seng** üzre

İderdi nâle biñ âheng üzre (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm),
Mesnevi 27, Mısra 79). [*seng,]*

□ Gözüñ kanı idüp kühi mülevven

Kıluben la'l-veş **seng** içre mesken (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 206). [*seng,]*

□ Nişimengâhıdır bir kûşe-i teng
Fırâşî hâr u has bâlinidir **seng** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 24). [seng,]
□ Urup bir pûşt-pâ nâmûs u nenge
Çalup kârûre-i nâmûsı **senge** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 36). [senge, -e]

seng üzre: Taş üzeri.

□ Mîsâl-i kâlîb-ı bî-rûh hāmûş
Düşüp **seng üzre** kalmış meyt-i bî-hûş (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 40). [seng üzre,]

seng-i ceste: Sıçramış taş.

□ Felâsenk-i ecelden **seng-i ceste**
Hayâtî şîşesin kıldı şikeste (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 31, Mısra 59). [seng-i ceste,]

seng-i hârâ: Çok sert, kara taş.

□ Cidârî nâr u ferşî **seng-i hârâ**
Nişân-ı düzağ anda âşikârâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 23, Mısra 33). [seng-i hârâ,]

sengîn-i istilâm: Taş gibi katı, sert yayılan.

□ Bulup Mecnûn'ımı benden selâm it
Nişimengâhî **sengîn-i istilâm** it (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 170). [sengîn-i istilâm, -
m, -]

seni: " Sen " ikinci tekil şahıs zamiri.

□ Bu hâle vâlideynîñ olsa âgeh
Seni töhmet-zede eylerler ey meh (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 96). [seni,]

şenîde: Duyulmuş, işitilmiş.

□ Hemân Mecnûn sürûdundan **şenîde**
Serâyında olurdu bir neşîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 11, Mısra 65). [şenîde,]

şenîde oldum: Duyulmak, işitilmek.

□ Vefât-ı vâlidîñ oldum **şenîde**
Kâbâ-yı cismimi kıldım derîde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 243). [şenîde oldum, -
dum, -]

şenîden: Dinlemek.

□ Dimişler bu meşeldir bir velîden
Şenîden key buved mânend-i dîden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 184). [şenîden,]

seniñçün: Senin için.

□ Seniñçün itmişüz terk-i râhat
Çekürsen sen bize tîğ-i 'adâvet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 105). [seniñçün,]

seniñ-tek: Senin gibi.

□ Degil bir kes **seniñ-tek** gam-resîde
Degil bir kes **seniñ-tek** renc-dîde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 157). [seniñ-tek,]
□ Degil bir kes **seniñ-tek** gam-resîde
Degil bir kes **seniñ-tek** renc-dîde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 158). [seniñ-tek,]
□ Seniñ 'aşkından dîger-gün degildir
Seniñ-tek ol dağî Mecnûn degildir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 52). [seniñ-tek,]

□ Felekle bu cidâlîñ nâ-revâdır

Ki ol dağî **seniñ-tek** bî-nevâdır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 72). [seniñ-tek,]

□ Esîrem sen gibi ben hem belâda

Seniñ-tek şâbitem resm ü vefâda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 150). [seniñ-tek,]

□ Seniñ-tek pûrî her kez bulmasaydı

Seniñ-tek yâdigârî olmasaydı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 17). [seniñ-tek,]

□ Seniñ-tek pûrî her kez bulmasaydı

Seniñ-tek yâdigârî olmasaydı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 18). [seniñ-tek,]

□ Kevâkibdir **seniñ-tek** ser gülâmîñ

Mağalîd-i semâ vü arz nâmîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 61). [seniñ-tek,]

□ Bu mâtemde **seniñ-tek** bî-karârem

Hemîşe eşkbârem sügvârem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 253). [seniñ-tek,]

ser: Serilmek.

□ Görüp mağdûmını Mecnûn-ı şeydâ

Serildi mağdemine sâye-âsâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 124). [serildi, -il, -di, -]

ser: Baş, kafa.

□ Fedâ-yı tîğ-i cânân olmayan **ser**

Olunsun tek sezâ-yı tîğ-i dîger (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 245). [ser,]

□ Kevâkibdir seniñ-tek **ser** gülâmîñ

Mağalîd-i semâ vü arz nâmîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 61). [ser,]

□ Öpüp Leylî kudûm-i mâderinden

Götürdi mî 'cer-i sırrı **serinden** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 74). [serinden, -in, -den,
-]

□ Serinden itdi yek-ser kemende müyuñ

Hırâş itdi urup ser-pençe rüyuñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 165). [serinden, -in, -
den, -]

ser-â-pâ: "Baştan ayağa, büsbütün, tamamen"
anlamında zarf.

□ Müce'ed gîsuvânî 'anber-âmîz

Ser-â-pâ cümle endâmî dil-âvîz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 190). [ser-â-pâ,]

□ Ser-â-pâ deşt-i Necd'i tutdı leşker

Haber-dâr oldı Necd ehli ser-â-ser (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 39). [ser-â-pâ,]

□ Cihân-ı hûbânîñ hûsni **ser-â-pâ**

Olup bir melek-sîmâda yek-câ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 35). [ser-â-pâ,]

□ Ki nev-res bir cûvân serv-i bâlâ

Ser-â-pâ cümle endâmî dil-ârâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 4). [ser-â-pâ,]

□ Ser-â-pâ mû-be-mû endâmî zînet

Vücûdî zîb-i 'âlem nâmî Zînet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 37). [ser-â-pâ,]

□ Ser-â-pâ dil-keş idi sebzegâhı

Reyâhîn idi ser-tâ-ser giyâhı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 137). [ser-â-pâ,]

□ Fırâkıñdan yakılmışdım **ser-â-pâ**

Vişâlîñ arzûmendidim ammâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 283). [ser-â-pâ,]

□ Fûrûğ-ı nûr-ı Tûr hûsn-i Leylî

Ser-â-pâ 'ayn-ı nûr hûsn-i Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 22). [ser-â-pâ,]
☐ Benimle âh kim yâr oldı yârim
Ser-â-pâ mûn 'akis olduĸda kârim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 320). [ser-â-pâ,]
☐ Ser-â-pâ câmesin kıldı siyeh-gûn
 Giribânî derîde dîde pûr-hûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 7). [ser-â-pâ,]
☐ Gözünden tökdi bir ġayetde hûn-âb
 Ki ol buĸ 'a **ser-â-pâ** oldı sîr-âb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 190). [ser-â-pâ,]
☐ Ki dünyâ bî-vefâdır bî-bekâdır
Ser-â-pâ cümle âşân hebâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 226). [ser-â-pâ,]
☐ Bedânsân ol iki ferhunde-fâlîñ
Ser-â-pâ mâ-cerâsın şerh-i hâlîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 296). [ser-â-pâ,]

serâpâ: Baştan ayaġa kadar, baştan başa, bütün, hep.

☐ Kâbile nâzenînânîñ **serâpâ**
 Yekâyek seyr kıl eyle temâşâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 65). [serâpâ,]
☐ Tezâyüd eylemişdi 'aşķı gûyâ
 Vücûdî 'aşķa düşmüşdi **serâpâ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 4). [serâpâ,]
☐ Bilüp keyfiyyeti ol merd-i hüşyâr
Serâpâ hâlden oldı haber-dâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 94). [serâpâ,]
☐ Bilüp bu mâ-cerâyı ümm-i Leylâ
 Ğarîķ-i baħr-i derd oldı **serâpâ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 258). [serâpâ,]
☐ Şekîbi ġırmenîñ yaĸdı **serâpâ**
 Urup ser-pençe başa oldı mûyâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 105). [serâpâ,]
☐ Ki eġġân-ı ciger-sûzuñ **serâpâ**
 İrişdi 'âlem-i uhrâda Leylâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 193). [serâpâ,]

serâr-efşân: Kıvılcım saçmak.

☐ Tezâyüd eyleyüp ġün ġün 'inâdiñ
Şerâr-efşân olur nâr-ı fesâdiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 4). [şerâr-efşân,]

serâr-ı âteş-sûz-ı nihândır: Ateşi yakan gizli kıvılcımlar.

☐ Ki bu bir nâme-i âteş-feşândır
Şerâr-ı âteş-sûz-ı nihândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 302). [şerâr-ı âteş-sûz-ı nihândır, -dır, -]

serâr-ı ġavret-i 'aşķ: Aşķın ġayretinin kıvılcımları.

☐ Yaĸar cismim **serâr-ı ġavret-i 'aşķ**
 İder âşârımı kem saġvet-i 'aşķ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 401). [şerâr-ı ġavret-i 'aşķ,]

serâr-ı hânümân-sûz: Ev bark yakan kıvılcım, ateş.

☐ Niçe sâķi ki mihr-i 'âlem-efrûz
 Niçe mey kim **serâr-ı hânümân-sûz** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 22). [şerâr-ı hânümân-sûz,]

serâr-ı intizâre: Âh ateşi, kıvılcımı.

☐ Terġġum eyle bir dem ol ġigâre
 Anı yaĸma **şerâr-ı intizâre** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 180). [şerâr-ı intizâre, -e, -]

serâr-ı iştivâķa: Hasret ateşi.

☐ Gene düşdün belâ-yı iftirâķa
 Yaĸıl şimdi **şerâr-ı iştivâķa** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 118). [şerâr-ı iştivâķa, -a, -]

şerâr-ı iştivâķı: Hasret ateşi.

☐ Yaĸup cânım **şerâr-ı iştivâķı**
 Geġüpdür ġaddi derd-i iştivâķı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 123). [şerâr-ı iştivâķı, -ı, -]

serâr-ı rahşân: Parlak kıvılcımlar.

☐ Çıķur eflâķe her dem dūd-ı âhı
Şerâr-ı rahşân ider ebr-i siyâhı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 112). [şerâr-ı rahşân,]

ser-â-ser: "Baştan ayaġa, büsbütün, tamamen" anlamında zarf.

☐ İdüpdür nâminı Leylî'niñ ezber
 Me'âl-i şî'ridir Leylî **ser-â-ser** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 26). [ser-â-ser,]
☐ Zemîniydi **ser-â-ser** 'anber-âmîz
 Hevâsı cân-fezâ şahnı dil-âvîz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 121). [ser-â-ser,]
☐ Ser-â-pâ deşt-i Necd'i tutdı leşķer
 Haber-dâr oldı Necd ehli **ser-â-ser** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 40). [ser-â-ser,]
☐ Sipâhı Nevfel'iñ oldı mużaffer
 Hezîmet buldı Nced ehli **ser-â-ser** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 62). [ser-â-ser,]
☐ Teni gördi ki 'üryândır **ser-â-ser**
 Be-sân 'üryân deşt-i maġşer (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 71). [ser-â-ser,]
☐ Ser-â-ser cümle-i vahş-i beyâbân
 Anıñ eġrâfına oldı şitâbân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 45). [ser-â-ser,]
☐ Şekîbi ġarîminde düşdi aġger
 Kuvâ-yı cismîni yaĸdı **ser-â-ser** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 64). [ser-â-ser,]
☐ Olup pîr ü cüvân mâtemġuzârı
Ser-â-ser 'âlem oldı süġvârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 220). [ser-â-ser,]

serâser: Baştan başa, tamamen.

☐ ġurûf-ı töġmet-âverden **serâser**
 Bu evlâdır ki olsun pâķ duġter (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 167). [serâser,]
☐ Serâser maġv olup âşâr-ı firķat
 Firâķı olmuş idi 'ayn-ı vuşlat (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 385). [serâser,]
☐ Cihândan gitdi akrânım **serâser**
 Mücerred ġaldım oldum zâr u mużtâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 119). [serâser,]

serâsim: Sersem, şaşķın, hayret-zede.

☐ Serâsime olup kıldı 'azîmet
 Ki Leylî türbesin itsün ziyâret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 75). [serâsime, -e]

serāv: Hükümdarın ikametlerine mahsus binâ-yı âlî. Saray. Büyük konak.

□ Hemân Mecnûn sürûdundan şenîde
Serâyında olurdu bir neşîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 66). [serâyında, -ın, -da, -]

serāvân: Dağılmak, yayılmak, tesir ve sirâyet etmek.

□ Bu âheng ile her lahza **serâyân**
Sürûrî cümle 'uẕvından nümâyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 23). [serâyân,]
□ Pey-â-pey Zeyd ile gitdi şitâbân
Gehî şâdî-künân gehî **serâyân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 126). [serâyân,]

serāvân oldu: Dağılmak, yayılmak, tesir ve sirâyet etmek.

□ Kılup aḥvâl-i Mecnûn'ı nümâyân
Reh-i 'uṣṣâkda oldu serâyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 206). [serâyân oldu, -dı, -]

serāvân oldum: Dağılmak, yayılmak, tesir ve sirâyet etmek.

□ Serâyân oldum itdi gûş Leylî
Düşüp toprağa gitdi hûş Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 167). [serâyân oldum, -dum, -]

serāvân olsun: Dağılmak, yayılmak, tesir ve sirâyet etmek.

□ Olur geh bir niçe tâze kâşîde
Serâyân olsun ol miḥnet-resîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 68). [serâyân olsun, -sun, -]

serāvân olup: Dağılmak, yayılmak, tesir ve sirâyet etmek.

□ Olup vecd ile her lahza serâyân
Kılurken yâd idüp Leylî'yi eḡḡân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 13). [serâyân olup, -up, -]

serāvân olurdu: Söyledi.

□ Anı ḥıfz eyleyüp kâşîd kemâ-kân
Olurdu küy-ı Leylî'de serâyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 80). [serâyân olurdu, -ur, -dı, -]

serāvende: Şarkı söyleyen, hânende.

□ Serāvende olup eş 'âr-ı dil-düz
Demâdem eyledi âh-ı ciger-sûz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 53). [serāvende,]

ser-â-zîr: Baştan ayağa.

□ Kılur âḥîr esîr-i dâm-ı tezvîr
Koyur çâh-ı mezelletde **ser-â-zîr** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 206). [ser-â-zîr,]
□ Hemîn çâh içre bâ-tedbîr-i taḡdîr
Olupdur 'aşḡ zencîrî **ser-â-zîr** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 156). [ser-â-zîr,]

serâzîr ü perîşân: Baştan ayağa ve perîşan.

□ Ten-i 'ar'ar bürehne serv-i maḥzûn

Serâzîr ü perîşân bîd-i Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 24). [serâzîr ü perîşân,]

ser-berîde: Baş haberci.

□ İdüp ol meh-liḡayı **ser-berîde**
Kılup ḡancerle endâmiñ derîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 101). [ser-berîde,]

ser-bülend: Yüksek, yüce, âlî.

□ Aña peyvenddir pîrûzmendi
K'odur pîrûz mendân **ser-bülendi** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 96). [ser-bülendi, -î]

serd: Hiddetli, sert, şiddetli.

□ Ki ey sūzân-ı nâr-ı derd Mecnûn
Dili âteşde âhî **serd** Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 174). [serd,]

serd oldu: Soğumak. II Bağışlaması, hoş görüşü olmamak; müsamahasız, katı olmak.

□ Ağardı berfle küḡ-ı siyâhım
Ḥîrâmından düşüp **serd oldu** âhım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 46). [serd oldu, -dı, -]

şerefnâk olmuş: Şereflemek.

□ Seniñle ḡâk çün olmuş şerefnâk
Künün eflâke koy nâz eylesün ḡâk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 165). [şerefnâk olmuş, -muş, -]

ser-efrâz: Başını yukarı kaldıran, yükselten, benzerinden üstün olan.

□ Gül-âb-efşân olup oldu fûsûn-sâz
İfâkat buldı ol iki **ser-efrâz** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 204). [ser-efrâz,]

ser-efrâz kılsun: Yüceltmek, yükseltmek.

□ Künün ol 'âşîḡ olsun naḡme-perdâz
Sür üdîyla benî kılsun ser-efrâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 172). [ser-efrâz kılsun, -sun, -]

ser-efrâz kılsun: Yüceltmek, yükseltmek.

□ Revâne kıldı kim olsun mehem-sâz
Anı kılsun cihân içre ser-efrâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 82). [ser-efrâz kılsun, -sun, -]

ser-efrâz olmuşdu: Yücelmek, yükselmek l başı göge ermek.

□ Serîr-i baḡtda bir râd-ı mümtâz
Cülûs itmîşdi olmuşdu ser-efrâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 6). [ser-efrâz olmuşdu, -muş, -dı, -]

ser-efrâz olsam: Gururlanmak, şerefli olmak.

□ Ser-i tîḡîñla ger olsam ser-efrâz
Ser-efrâzân-ı dehre eylerem nâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 145). [ser-efrâz olsam, -sam, -]

ser-efrâzân-ı dehre: Zamannın baş çekenleri. Dünyanın ileri gelenleri.

□ Ser-i fîğînlâ ger olsam ser-efrâz
Ser-efrâzân-ı dehre eylerem nâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 146). [ser-efrâzân-ı dehre, -e, -]

ser-efşân olurdu: Saçmak, dağıtmak. Başiboş olmak.
□ Olurdu şahn-ı meydâna ser-efşân
İderdi ceng-cüyânı perîşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 151). [ser-efşân olurdu, -ur, -di, -]

ser-encâm: Başa gelen bir durum veya olay.
□ Ser-encâmı gene mevt-i fenâdır
Kemâli hem zevâle mûntehâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 77). [ser-encâmı, -ı, -]

serencâm: Bir iş, bir durum veya olayın iyi veya kötü sonu, akıbeti.
□ Didiler kim bu matlab-ı dil-nişindir
Serencâmı sezâ-yı âferindir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 66). [serencâmı, -ı, -]
□ Fiğân kim kalmışam gümrah sensiz
Serencâmım yamandır âh sensiz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 64). [serencâmım, -im, -]

şerer-bâr: Kıvılcım saçan.
□ Niçün bu düzağı kıldıñ pedîdâr
Bu güne başıma olduñ **şerer-bâr** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 60). [şerer-bâr,]

şerer-tek: Kıvılcım gibi.
□ Ki Leylî murğ olup ger itse tayrân
Şerer-tek sengde ger olsa pinhân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 122). [şerer-tek,]

seres: Başının.
□ Kesî kender **seres** sevdâ-yı Leylîst
Zı selâmı ve'z sedeş ki tesellîst (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 43). [seres,]

ser-gerdân: Başı dönen, ne yapacağını bilmeyen, şaşırmış, şaşkın, perîşan.
□ Ki pejmân-ı gam-ı hicrân Leylî
Seniñ 'aşkıñda **ser-gerdân** Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 184). [ser-gerdân,]

sergerdân: Başı dönen, şaşkın, perîşan.
□ Ki **sergerdân** olup şahrâda Mecnûn
O dem kim hâli olmuşdı diger-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 3). [sergerdân,]

ser-germ-i bâde: Şarabın neşesi, şarabın mestliği.
□ Olunca bâde-keş **ser-germ-i bâde**
Arada koymadı âzerm bâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 29). [ser-germ-i bâde,]

ser-geşte: Far. sersem, başı dönmüş.
□ Didi ey 'aşkdan **ser-geşte** Mecnûn
Dem-i mâtemdir efgân eyle meknûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 21). [ser-geşte,]
□ İrişdi nâ-gehân bir şamût-ı meknûn
Ki itme nâle ey **ser-geşte** Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 196). [ser-geşte,]

ser-geşte kılmış: Sersemletmek, şaşkın hale getirmek, kendinden geçirmek.

□ Każâ böyle beni **ser-geşte kılmış**
Kader ikbâlîmi ber-geşte kılmış (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 185). [ser-geşte kılmış, -mış, -]

sergeşte olmuş: Başı dönmek, sersem olmak.
□ Künûn adı olmuş sergeşte Mecnûn
Düşüp şahrâlara kalmış diger-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 91). [sergeşte olmuş, -muş, -]

ser-geştegân: Başı dönmüşler.
□ Sîpihr ü mihr ü meh fermânberândır
Hemîşe devrde **ser-geştegândır** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 78). [ser-geştegândır, -dır, -]

sergeşte-i mecnûn-ı leyli: Leylâ'nın başı dönmüş sevgilisi, delisi, Mecnûn'u.
□ Benem **sergeşte-i Mecnûn-ı Leylî**
Benem dîvâne-i meftûn-ı Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 91). [sergeşte-i mecnûn-ı leyli,]

şerh: Açıklamak.
□ Görüp bu **şerhi** ahyâr u ebrâr
Olup bir şeh hâlimden haber-dâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 141). [şerhi, -i]

şerh eyle: Açıklamak, anlatmak.
□ Benim derd-i derûnum **şerh eyle**
İdüp dâmânını takbîl söyle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 171). [şerh eyle,]

şerh eyleyüp: Açıklamak, anlatmak.
□ Gehî **şerh eyleyüp** âsüdegândan
Mey ü mahbûbdan zevk-i cihândan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 239). [şerh eyleyüp, - (y)üp, -]

şerh evliyordı: Açıklamak, anlatmak.
□ Gam-ı dîrînesin **şerh evliyordı**
Töküp hûn-âbe derdîñ söyleyordı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 47). [şerh evliyordı, -iyor, -dı, -]

şerh it: Açıklamak, etraflica anlatmak.
□ Şarıl âheste bir de zûlf-i yâre
Benim ahvâlîmi **şerh it** nigâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 40). [şerh it,]

şerh itdügim: Açıklamak, yorumlamak.
□ Degil bahşim ekâlim-i digerde
Ki ben **şerh itdügim** bu muhtaşarda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 68). [şerh itdügim, -düg, -im, -]

şerh kıl: Açıklamak, izah etmek.
□ İdüp pîrâste Leylî cemâlîñ
Beyân it **şerh kıl** Mecnûn kemâlîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 98). [şerh kıl,]

serh kıldı: Açmak, ayırmak, yarmak. Açıklamak, izah etmek.

□ ‘Acüze **serh kıldı** kim hakikat
Degildir bu sezâ-vâr ‘ukûbet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 27). [serh kıldı, -dı, -]

serh-i dâstân: Destanının şerhi. Destanının açıklaması.

□ Bulup Mecnûn’ı **serh-i dâstân** it
Benim ahvâlimi bir bir beyân it (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 29). [serh-i dâstân,]

serh-i diğer: Diğer açıklama.

□ Nedir Nâkâm bu kavî-i mükerrer
Ki meşrûh idersin **serh-i diğer** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 194). [serh-i diğer,]

serh-i hâle: Durumunu, vaziyetini açıklamak, izah etmek.

□ Gelüp nuṭka açup leb **serh-i hâle**
Bu güne başı virmişler makâle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 3). [serh-i hâle, -e, -]

serh-i hâliñ: Durumunu, vaziyetini açıklamak, izah etmek.

□ Tökürdi gözleriñden eşk-i âliñ
İderdi sâyesine **serh-i hâliñ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 38). [serh-i hâliñ, -iñ, -]

serh-i hâliñ: Durumunu, vaziyetini açıklamak, izah etmek.

□ Bedânsân ol iki ferhunde-fâliñ
Ser-â-pâ mâ-cerâsın **serh-i hâliñ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 296). [serh-i hâliñ, -iñ, -]

ser-i engüştini: Parmak ucu.

□ Ser-i engüştini ‘ünnâb-ı mergûb
‘Arûs-ı tâze-tek itmişdi maḥdûb (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 105). [ser-i engüştini, -i, ni, -]

ser-i gîsü-vı sünbül: Baştan omuza kadar dökülen saç, kakül.

□ Güli bûlbülleriñ eşkiyle sır-âb
Ser-i gîsü-yı sünbül tâb-der-tâb (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 114). [ser-i gîsü-yı sünbül,]

ser-i küv-i dil-ârâya: Gönül süsleyen sevgilinin semti.

□ Ser-i küy-ı dil-ârâya irişdi
Der-i firdevs-i a’lâya irişdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 33, Mısra 135). [ser-i küy-ı dil-ârâya, -ya, -]

ser-i mektûbı: Mektubun başı.

□ Gelüp hûşa bulup ârâm bir dem
Küşâd itdi **ser-i mektûbı** ḥurrem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 186). [ser-i mektûbı, -ı, -]

ser-i mektûbı: Mektubun başı.

□ Küşâd itdi **ser-i mektûbı** âhir
Meâl-i şabr-sûzı oldı zâhir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 27, Mısra 299). [ser-i mektûbı, -ı, -]

ser-i şemşirden: Kılıcının başı; ucu.

□ Revân oldı **ser-i şemşirden** ḥûn
Meşâf oldı be-sân-ı rûd-ı Ceyhûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 83). [ser-i şemşirden, -den, -]

ser-i tedbîrdir: Baş tedbir, birinci alınacak tedbir.

□ Ve ger hoşlukla olmazsa mtiyesser
Ser-i tedbîrdir tîga muḥarrer (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 54). [ser-i tedbîrdir, -dir, -]

ser-i tîgîñla: Kılıcın ucu.

□ Ser-i tîgîñla ger olsam ser-efrâz
Ser-efrâzân-ı dehre eylerem nâz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 145). [ser-i tîgîñla, -iñ, -la, -]

ser-i zülfine: Saç ucu; sevgilinin urgan şeklindeki kıvrımlı saçının ucu.

□ Ki ey bâd-ı şabâ durma sefer kıl
Ser-i zülfine Leylî’niñ güzêr kıl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 32). [ser-i zülfine, -i-n-e, -]

serîr-i ‘aşka: Aşkın tahtı.

□ Olup âhir **serîr-i ‘aşka** şâyân
Ta’ aşşuk itdi Mecnûn’ı Süleymân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 85). [serîr-i ‘aşka, -a, -]

serîr-i bâğda: Bağ, bahçenin tahtı.

□ Serîr-i bâğda ârâm tutsun
Demâdem ergüvânı câm tutsun (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 53). [serîr-i bâğda, -da, -]

serîr-i bahtda: Şans tahtı.

□ Serîr-i bahtda bir râd-ı mümtâz
Cülûs itmişdi olmuşdı ser-efrâz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 5). [serîr-i bahtda, -da, -]

serîr-i cem’de: Cem’in tahtı.

□ Fezâ-yı gâmda Mecnûn dil-remîde
Serîr-i Cem’de Leylî ârâmîde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 220). [serîr-i cem’de, -de, -]

ser-keşide: Dik başlı.

□ Dıraḥtânı sipihre **ser-keşide**
Ġazâlân sâyesinde âremîde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 133). [ser-keşide,]

ser-kûb: Başa vuracak şey. Başa kakan.

□ Kerem kıl ‘aybımı **ser-kûb** kılma
Günâhımla beni menkûb kılma (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 75). [ser-kûb,]

ser-leşker: Başkomutan.

□ İdüp **ser-leşkere** pend ü nevâziş
Miyâne virdiler şulh ile sâziş (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 175). [*ser-leşkere, -e, -*]

serm: Utanma.

□ Hezârân **şermle** oldı hırâmân
Tutup Mecnûn elin lertzân u lertzân (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 209). [*şermle, -le*]

serm kıldı: Utanmak.

□ Ne şevherden dañi âzerm kıldı
Ne mâderden pederden **şerm kıldı** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 374). [*şerm kıldı, -dı, -*]

sermâve: Varlık, servet, sermaye.

□ Bulup sūd-gerân **sermâyesinde**
Oturdı bir şanevber sâyesinde (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 143). [*sermâyesinde, -*
sin, -de, -]

ser-menzil: Varılacak nokta, durak II Sevgiinin
bulunduğu yer.

□ Gelüp **ser-menzile** çün irdi nâ-çâr
O mâhiñ vaşlına oldı talebkâr (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 43). [*ser-menzile, -e*]

ser-menzil-i maqşûda: Arzu edilen şey, ulaşılmak
istenen yer I sevgili, sevgili makâmı.

□ Şitâbân eyleyüp tayy-ı merâhil
Olup **ser-menzil-i maqşûda** vâsıl (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 292). [*ser-menzil-i*
maqşûda, -a, -]

ser-meşk iderdim: En güzel örnek.

□ O dem taşşıl-i ders-i ‘aşk iderdim
Anıñ ebrûsını **ser-meşk iderdim** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 98). [*ser-meşk iderdim,*
-er, -dim, -]

ser-mest: Kendinden geçme, sarhoş gibi.

□ Hırâmende olup bağ içre **ser-mest**
Kadd-i şimşâd u servi eylesün pest (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 47). [*ser-mest, -*]
□ Vireydiñ sen kadeh ben nûş ideydim
Seni **ser-mest** der-âğûş ideydim (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 256). [*ser-mest, -*]

ser-mest eyleyen: Sarhoş etmek.

□ Beni hem eyleyen ser-mest Nâkâm
Hemân meydır hemân pîr ü hemân cām (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 23). [*ser-mest*
eyleyen, -y-en, -]

ser-mest ü bî-h’îş: Kimsesiz ve kendinden geçmiş.

□ Şarâb-ı ‘aşkdan **ser-mest ü bî-h’îş**
Belâ-yı ‘aşkdan rencûr u dil-rîş (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 113). [*ser-mest ü bî-*
h’îş, -]

ser-mest ü hāmûş: Sarhoş, kendinden geçmiş olmak
ve susmak.

□ Hemân üftâdesin kıldı der-âğûş
Mü’ebbed oldılar **ser-mest ü hāmûş** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 272). [*ser-mest ü*

hāmûş, -]

ser-mest [ül] havret: Sarhoş ve şaşkın.

□ Gelüp çün hâle buldılar ifâkat
Velâkin oldılar **ser-mest [ül] havret** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 254). [*ser-mest [ül]*
havret, -]

şerm-sâr: Utangaç, utanmış.

□ Bu hâletden melûlem **şerm-sârem**
Hacâletden hemîn sîm-âb-vârem (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 83). [*şerm-sârem, -em*]
□ Siyeh-kâr oldığımdan **şerm-sârem**
Velî gufrânîña ümmîd-vârem (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 175). [*şerm-sârem, -em*
-]

ser-müy: Kıl ucu” Kıl kadar, (olumsuz cümlelerde)
asla, hiç.

□ Olursa her **ser-müyumda** bir cân
Tamâmen eylerem ‘aşkıñda kurbân (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 267). [*ser-müyumda, -*
um, -da, -]

ser-nigün iderdi: Baş aşağı etmek, ters çevirip
dökmek, talihini tersine çevirmek, berbat etmek.

□ İderdi ser-nigün kendi penâhiñ
Kılurdı bî-sükûn kendi penâhiñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 93). [*ser-nigün iderdi, -*
er, -di, -]

ser-nihâde: Baş koyma, başını koyma.

□ Benefşe pây-i gülde **ser-nihâde**
Leb-i piste tebessûmden küşâde (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 107). [*ser-nihâde, -*]
□ Olup bâline âhîr **ser-nihâde**
Teni oldı firâşe üftâde (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm),
Mesnevi 36, Mısra 69). [*ser-nihâde, -*]

ser-nüvist: Alın yazısı.

□ Berâ’etdir diyânetdir siriştım
Bükâdır ibtilâdır **ser-nüviştım** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 148). [*ser-nüviştım, -im*
-]
□ Zuhûr itdükte âşâr-ı siriştım
Bu olmuştur kazâdan **ser-nüviştım** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 184). [*ser-nüviştım, -im*
-]

ser-pence: Pençe ucu.

□ Urup **ser-pence** taşvîr-i nigâra
Hemân taşvîri kıldı pâre pâre (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 9). [*ser-pence, -*]
□ Dilim müstağrak-ı deryâ-yı hündür
Yüzüm **ser-pençem** ile nîl-gündür (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 252). [*ser-pençem, -m, -*
-]
□ Şekîbi hırmeniñ yakdı serâpâ
Urup **ser-pence** başa oldı müyâ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 106). [*ser-pence, -*]

ser-pence urup: Pençe ucuyla vurmak.

□ Serinden itdi yek-ser kemende müyüñ
Hırâş itdi urup ser-pence rüyüñ (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 166). [ser-pençe urup, - up, -]

ser-pençe urup: Pençe ucuyla vurmak.

□ Urup efsûs ile ser-pençe başa
Vücûdum ğark kıldım kanlu yaşı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 245). [ser-pençe urup, - up, -]

ser-rişte: İp ucu, manevi tutamak.

□ Rehâ kıldıñ beni kayd-ı edebden
'Aceb **ser-riştesin** 'âşıklara sen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 60). [ser-riştesin, -sin]
□ İdüp **ser-rişte** elde fevt şüyüñ
Perişân eyledi ğisûsı müyuñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 95). [ser-rişte,]

sersâr: Ağzına kadar dolu, dopdolu.

□ Beni **sersâr** bir sâgarla şad it
Tekellüm kişverinde Keykubâd it (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 3). [sersâr,]

ser-tâc: Taç, baş tacı.

□ Elâ ey zümre-i 'âşıka **ser-tâc**
Kemân-dârân-ı heft âvergeh-i âmâc (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 207). [ser-tâc,]

ser-tâ-pây: Baştan ayağa kadar.

□ Müllebbes itdi **ser-tâ-pây** cismiñ
Küşâde eyledi pendî tılısmiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 75). [ser-tâ-pây,]

ser-tâ-ser: Baştan başa.

□ Ser-â-pâ dil-keş idi sebzegâhı
Reyâhîn idi **ser-tâ-ser** giyâhı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 138). [ser-tâ-ser,]

ser-tedbir: Baş tedbir, birinci önlem.

□ Görürsün kim benim hâlim zebûndur
Ser-tedbir derkimden biründür (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 138). [ser-tedbir,]

ser-te-ser: Baştan başa, büsbütün.

□ Cihânda **ser-te-ser** bir zerre-i hâk
Bir âhû-çeşmdir yâ bir dil-i çâk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 217). [ser-te-ser,]

serv: "Servi" kelimesinin eski metinlerde görülen asıl şekli. Serv/servi/selvi ağacı, uzun boylu ve koyu yeşil yapraklı bir ağaçtır. Klasik şiirde adından en çok bahsedilen ağaçtır. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Hatta zamanla sevgilinin boyu ile bütünleşmiş olup "boy" kelimesinin kullanımına dahi ihtiyaç kalmamıştır ve mecaz yoluyla ifade edilmektedir. selvinin hafif rüzgârla salınış, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

□ Ol iki **servler** âzâde iken
Bulup yek-digeriñ dil-dâde iken (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 19). [servler, -ler]
□ Nevâzişler idüp ben hem o **servi**
O âfetkârı ol ra'nâ tezervi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 43). [servi, -i]

server: Hükümdar, sultan.

□ Sitâyiş-ğ'ân olup Zeyd-i vefâger
Didi ey zümre-i 'uşşâka **server** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 98). [server,]
□ Ne turfe söylemiş Pîr-i Kîrâmî
Velîler **serveri** ya'nî Nîzâmî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 222). [serveri, -i, -]

server-i hûbân: Güzeller şahı.

□ Saña ey **server-i hûbân** Leylî
Zıyâ-yı bezm-i mahbûbân Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 305). [server-i hûbân,]

servet: Zenginlik, varlık, para, mal mülk.

□ Bulur ehl-i cihân **servetle** şöhrat
Olur 'âlemde bir şâhib-fazîlet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 195). [servetle, -le, -]
□ Olur **servetle** her müşkil küşâde
İrür devletle her kes her murâda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 197). [servetle, -le]
□ İriş **servetime** fevtimden âkdem
Beni dünyâda kıl bir lahza hurrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 111). [servetime, -im, - e, -]

servet ü miknetde: Servet ve güç.

□ Telâşını geçince sinn-i şâlim
Geçürdi **servet ü miknetde** hâlim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 92). [servet ü miknetde, -de, -]

serv-i bālâ: Uzun boylu güzel.

□ Ki nev-res bir cüvân **serv-i bālâ**
Ser-â-pâ cümle endâmı dil-ârâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 3). [serv-i bālâ,]

serv-i bostân-ı nigûvî: Güzel servi bahçesi.

□ Cemâliñ gülsitân-ı tâze-rüyı
Kadıñdûr **serv-i bostân-ı nigûvî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 256). [serv-i bostân-ı nigûvî, -(y)ı, -]

serv-i çemen-zâr-ı cüvânî: Taze çimenliğin servi.

□ Lebi 'ünnâbî rengi ergüvânî
Kadi **serv-i çemen-zâr-ı cüvânî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 188). [serv-i çemen-zâr-ı cüvânî,]

serv-i dil-bend: Gönül bağlayan servi(sevgili).

□ Sañadır muntazır ol **serv-i dil-bend**
Seniñ dîdârîñadır ârzûmend (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 265). [serv-i dil-bend,]

serv-i dil-cü: Gönül çeken servi.

□ Seniñ ben sâyeñem ey **serv-i dil-cü**
Vücûdum cümle sensen müy bâ-mû (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 315). [serv-i dil-cü,]

serv-i dil-cü: Gönül çeken servi.

□ Benim hâlim budur ey **serv-i dil-cü**
Ne dersin söyle hâliñ ey perî-rû (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 319). [serv-i dil-cü,]

serv-i dil-pezirî: Gönülün beğendiği sevgili.

□ Hilāl-āsā olup bedr-i müniri
Halāle döndi **serv-i dil-pežiri** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 46). [serv-i dil-pežiri, -i,
-]

serv-i gül-endām: Gül endamlı, endamlı güle
benzeyen servi (boylu güzel; sevgili).
□ Niçe sâkî ki bir **serv-i gül-endām**
Büt-i çalāk-i ğāretkār-ı ārām (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 25). [serv-i gül-endām,]

serv-i kâmet: Boyu selvi.
□ Firâkıñdan beni ey **serv-i kâmet**
Görersin böyle giryân tâ kıyâmet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 175). [serv-i kâmet,]

serv-i mahzûn: Hüzünlü servi.
□ Ten-i 'ar'ar bürehne **serv-i mahzûn**
Serâzîr ü perîşân bîd-i Mecnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 23). [serv-i mahzûn,]

serv-i ravza-i cân: Gönül bahçesinin servisi; servi
boylu sevgili.
□ Kadd-i Leylî'ydi **serv-i ravza-i cân**
Dili Mecnûn'ın anda berg-i lertzân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 55). [serv-i ravza-i cân,]

serv-i revân: Salınan servi II Uzun boylu sevgili.
□ Hilāl-ebri vü meh-rüyî semenber
Kadi **serv-i revân** zülfi mu'anber (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 4). [serv-i revân,]

serv-i revân-ı bār-âver: Yemişli servinin salınarak
yürüyüşü.
□ Kadi **serv-i revân-ı bār-âver**
Ber-i cân-perveri 'ünnâb u şeker (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 23). [serv-i revân-ı bār-
âver,]

serv-i ser-bülendiñ: Başı yüksek servi II güzel sevgili
II uzun servi boylu sevgili.
□ Hemân dürr-i şemîn ü dil-pesendiñ
Şidâkıñda o **serv-i ser-bülendiñ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 44). [serv-i ser-bülendiñ,
-iñ, -]

ses ider: Seslenmek, ses çıkarmak.
□ Hani Nâkâm idüp seslense bir kes
Diyüp lebbeyk ider her lafz bir ses (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 18). [ses ider, -er, -]

seslen: Uzaktan bağırarak çağırmak.
□ Hani Nâkâm idüp seslense bir kes
Diyüp lebbeyk ider her lafz bir ses (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 17). [seslense, -se, -]

sevâbit: Sabit yıldız.
□ Sevâbit pertev-effken süy bā-sü
Firûzân Cedy ü Pervîn ü Terâzû (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 9). [sevâbit,]

sevb-i hüsvrevânı: Hükümdara layık olan elbise.
□ Virüp ber-dest **sevb-i Hüsvrevânı**
Ki Leylî armağan itmiş anı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),

Mesnevi 30, Mısra 113). [sevb-i hüsvrevânı, -ı, -]

sevdâ: (Ar.) Kuvvetli sevgi, aşk, muhabbet.
□ Nidelim bilmem nedir derdim devâsı
Nedir başında bu **sevdâ** hevâsı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 24). [sevdâ,]
□ Bulup şiddet dil-i Mecnûn'da **sevdâ**
Gezürken âh idüp şahrâ-be-şahrâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 13). [sevdâ,]
□ Yeter **sevdâ** yeter bu 'aşk-bâzî
Bağup ahvâlîñ terk it mecâzı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 81). [sevdâ,]
□ Dili peyveste **sevdâ** pây-bendi
Hemîşe gerdende gam kemendi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 9). [sevdâ,]
□ Degil **sevdâları** 'aşk-ı mecâzî
Hakîkî 'aşkdır bu aşk-bâzî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 33, Mısra 193). [sevdâları, -lar, -ı, -]
□ Bu **sevdâdan** olup mağlûb âhir
Sükûta olmadım bi'l-merre kâdir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 135). [sevdâdan, -dan]

sevdâ olup: Heves, istek, arzu duymak.
□ Peyâpey eyledi ol bâdeden nûş
Olup dil-germ sevdâ eyledi cûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 374). [sevdâ olup, -up, -
]

sevdâ-yı ham: Olgunlaşmamış aşk.
□ Yeter bu itdüğün bî-câ tekâpû
Eger **sevdâ-yı ham** ise yeter bu (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 94). [sevdâ-yı ham,]

sevdâ-yı leylist: Leylanın sevdası.
□ Kesî kender sereş **sevdâ-yı Leylist**
Zı selâmı ve'z sedeş ki tesellist (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 43). [sevdâ-yı leylist,]

sevdâ-yı tab'îñ: Sevdanın karakteri.
□ Olup **sevdâ-yı tab'îñ** bî-karârî
Sûhan-perdâz olurdu ıztırârî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 133). [sevdâ-yı tab'îñ, -
iñ, -]

sevgend: Yemin, ant.
□ Kılup peymânına sevgendi peyvend
Ta'ahhüd eyledi yâd itdi **sevgend** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 156). [sevgend,]
□ Kılup peymânına **sevgendi** peyvend
Ta'ahhüd eyledi yâd itdi sevgend (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 155). [sevgendi, -i]
□ Hudâ-yı kâdir-i yektâya **sevgend**
Ki itmişdir beni böyle şeker-hând (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 325). [sevgend,]
□ Bu **sevgendi** bu güftarı kılup gûş
Bu zehr-âmîz câmi eyleyüp nûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 333). [sevgendi, -i]

sevgend [ül] peymân: Yemin ve ahd.
□ N'icoldı virdügin mişâk u imân
N'icoldı itdüğün **sevgend [ül] peymân** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 184). [sevgend [ül]
peymân,]

şevher: Koca, eş.

□ Ne **şevherden** daği âzerm kıldı
Ne mâderden pederden şerm kıldı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 373). [*şevherden*, -den, -
]

□ Sen olmuşsuñ anıñ 'aşkında nâlân
O olmuş **şevher** ile şâdu hândân (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 88). [*şevher*,]
□ Ki bir ad ise de **şevherdeyem** ben
Bu aḥvâlim degil pinhân Ḥudâ'dan (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 161). [*şevherdeyem*, -
de, -(y)em, -]

□ Kürübuñ kılmıyordu âşikârâ
İderdi **şevheri** birle müdârâ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 34). [*şevheri*, -i, -]
□ İdüp feryâdlar giryân olurdu
Görünce **şevheriñ** hândân olurdu (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 38). [*şevheriñ*, -iñ, -]
□ Ne dem bulsaydı fırsat **şevherinden**
Tökürdi lü'lü-i ter gevherinden (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 35). [*şevherinden*, -in, -
den, -]

şevher-keş-i 'arûs-ı bî-vefâya: Vefasız gelinin eşini çekmesi.

□ Hoşâ ol kim bu dehr-i bâ-cefâya
Bu **şevher-keş-i 'arûs-ı bî-vefâya** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 186). [*şevher-keş-i*
'arûs-ı bî-vefâya, -ya, -]

şevk: Gönül meyli, arzu.

□ Ümîd-i vuslat-ı dîdâr-ı Mecnûn
Demâdem **şevkini** kılmışdı efzûn (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 10). [*şevkini*, -in, -i, -]
□ Olur her vakte bir **şevk** ğâlib
Olur her nefis bir matlûba tâlib (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 97). [*şevk*,]
□ Olup **şevkim** hevâsı âteş-engîz
Bu nâr-ı şevki kim ben itmişem tîz (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 157). [*şevkim*, -im]
□ Didî kim râh-ı 'aşkı tayy idenler
Ḥarîm-i vaşla **şevk** ile gidenler (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 40). [*şevk*,]
□ İrişdi **şevki** hadd-i sehmnâke
Ḳarîb oldu dil-i pâki helâke (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 375). [*şevki*, -i]

şevke-ğü: Şevkli söyleyen.

□ Gîrîbân çâk ü ten bî-tâb ü ḥaste
Zebânı **şevke-ğü** ḥâtîr şikeste (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 132). [*şevke-ğü*,]

şevket: Heybet, büyüklük, azamet; saltanat.

□ Bu dârât ile bu **şevketle** Mecnûn
İdüp kat'-ı mesâfe tayy-ı hāmûn (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 133). [*şevketle*, -le]

şevk-i dîdâr: (Sevgilinin) yüzünü görme arzusu.

□ Bu tarz ile dilinde **şevk-i dîdâr**
İrişdi va'dgâha âḥîr-i kâr (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm),
Mesnevi 30, Mısra 129). [*şevk-i dîdâr*,]

şevk-i dili: Gönül coşkusu; sevinci.

□ İdüp **şevk-i dili** tâ şîr-i câna

Ṭokundı tîğ-i âḥer üstülû'âna (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 377). [*şevk-i dili*, -i, -]

şevkmend: İstekli, arzulu.

□ Cemâliñ görmege çok **şevkmendem**
Nedîm ammâ nizârım zîr-bendem (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 125). [*şevkmendem*, -
em, -]

şevda: (Aşk sebebiyle) Aklını yitirmiş, deli divane olmuş, çılgın (kimse). II Aşık.

□ Görüp yek-dîgeriñ Mecnûn Leylâ
Muḳâbil oldılar ol iki **şeydâ** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 52). [*şeydâ*,]
□ Beni 'âlemde nâ-peydâ görürsen
Görürsense gene **şeydâ** görürsen (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 22). [*şeydâ*,]

şeydâ-yı dil-hûn: Gönülü kan ağlayan deli; çılgın.

□ Kaḫa-râ bir gün ol **şeydâ-yı dil-hûn**
Cülûs itmîşdi bir vâdide mahzûn (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 5). [*şeydâ-yı dil-hûn*,]

seyr: Bakmak, seyretmek. Temaşa etmek.

□ Seyr bâ-meh çıkurdu ğâḥ pinhân
Baḫurdu sū-be-sū eṭrâfa ḫayrân (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 19). [*seyr*,]
□ Degil ḫodgâma devrânı sipihriñ
Degil ḫod-râyı **seyri** mâḥ u mihrîñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 74). [*seyri*, -i]
□ K'idüp devrinde ibrâz-ı 'inâyet
Ḳılup **seyrinde** izḫâr-ı 'adâvet (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 82). [*seyrinde*, -in, -de, -
]
□ Bulup âḥîr çemen **seyri** nihâyet
İrişdi 'âḫîbet hengâm-ı ric'at (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 239). [*seyri*, -i]
□ Olup dil-teng Leylâ-yı vefâ-dâr
Gülistân **seyrine** oldı talebkâr (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 44). [*seyrine*, -i, -ne, -]
□ Aḫup dîdârîña çeşm-i temettu'
Cemâliñ **seyrini** kılsam tevaḫḫu' (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 400). [*seyrini*, -in, -i, -]

seyr idüp: Gezmek, gezinmek || temaşa etmek.

□ Olup âyînesi yek-dîgeriniñ
Likâsın **seyr idüp** kendüleriniñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 42). [*seyr idüp*, -üp, -]

seyr it: İzlemek.

□ Beni **seyr it** ki oldum dîde giryân
Fîrâḫ-ı yârde senden perîşân (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 119). [*seyr it*,]

seyr it: Gezmek, gezinmek || temaşa etmek.

□ Fezâ-yı 'aşkı **seyr it** bî-süvâr ol
Velî Mecnûn-şîfat dîvâne-vâr ol (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 325). [*seyr it*,]

seyr itmemişdi: Gezmek, gezinmek || temaşa etmek.

□ Ḥazândan görmemişdi her kez âzâr
Güliñ **seyr itmemişdi** çeşm-i aġyâr (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 92). [*seyr itmemişdi*, -
me, -miş, -di, -]

seyr itsün: Gezmek, dolaşmak, seyr etmek.

□ Ki **seyr itsün** cemâliñ hurrem olsun
Seniñle bir iki dem hem-dem olsun (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 99). [*seyr itsün, -sün, -*]

seyr iderdi: Gezmek, gezinmek.

□ Gehî biryân alurdi gâh nânı
İderdi seyr anıñla vahşiyânı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 72). [*seyr iderdi, -er, -*
di, -]

seyr idermiş: Gezmek, gezinmek | *temaşa etmek.*
Bakmak, izlemek.

□ Biri ol mâh-veşlerden nihânî
İdermiş seyr Leylâ-yı zamânı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 234). [*seyr idermiş, -er,*
-miş, -]

seyr kıl: Seyretmek, bakmak, *temaşa etmek; gezmek.*

□ Kâbîle nâzeninânîñ serâpâ
Yekâyek **seyr kıl** eyle temâşâ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 66). [*seyr kıl,]*

seyr kıldı: Seyretmek. *Gezmek, dolaşmak.*

□ Görüp bir 'ayb-cû ol mâhı nâ-geh
Cemâliñ **seyr kıldı** didi ey meh (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 22). [*seyr kıldı, -dı, -*]

seyr kılsun: Seyretmek. *Gezmek, dolaşmak.*

□ Ki bir dem **seyr kılsun** gülsitâni
Nedir görsün nehârîñ dâstâni (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 45). [*seyr kılsun, -sun, -*
]

seyr olup: Bakmak, seyretmek, *temaşa etmek.*

□ İdenler **seyr olup** meftûn u hayrân
Kimi hândân olurdu kimi giryân (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 99). [*seyr olup, -up, -*]

seyr ü temâşâ: Gezip dolaşma.

□ Tolaşup bâgda tâvûs-âsâ
İderlerdi gehî **seyr ü temâşâ** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 128). [*seyr ü temâşâ,]*

seyr-i gülşen: Gülbahçesi gezintisi.

□ İdüp ol mâh-ı rüşen **seyr-i gülşen**
Cemâli gülşeni itmişdi rüşen (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 7). [*seyr-i gülşen,]*

seyr-i gülsitândan: Gül bahçesi gezintisi.

□ Beni ma' zûr tût zevk-i cihândan
Beni 'afv eyle **seyr-i gülsitândan** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 248). [*seyr-i*
gülsitândan, -dan, -]

seyr-i ruh-ı yâr: Sevgilinin yanağını
seyretme/bakma.

□ Beni andan gelüp eyle haber-dâr
Gelüp ben hem idem **seyr-i ruh-ı yâr** (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 62). [*seyr-i ruh-ı*
yâr,]

seyr-i ruh-ı yâr: Sevgilinin canını seyr etmek.

□ Olursun sen de mest-i zevk-i dîdâr
İdersin dem-be-dem **seyr-i ruh-ı yâr** (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 106). [*seyr-i ruh-ı*
yâr,]

seyr-i rûy-ı yâre: Sevgilinin yüzünü seyretmek.

□ Olup müştâk **seyr-i rûy-ı yâre**
'Azîmet kıldı gitdi kûy-ı yâre (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 17). [*seyr-i rûy-ı yâre, -e,*
-]

şeyven: Yanlışlıkla, hatâ ile.

□ Sen eylerseñ anıñ hicrinde **şeyven**
O eyler hâne-i âğyârı rüşen (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 91). [*şeyven,]*

şeyven itdükce: Yanlışlıkla yapmak, hatâ ile yapmak.

□ Beni kim görse ben itdükce şeyven
Olur vâkıf ki sen peymân-şikensen (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 223). [*şeyven itdükce, -*
dükce, -]

seyyâr oldı: Gezici, dolaşan olmak.

□ Diger maṭla' dan olmaḳçün pedîdâr
Felek-âsâ 'imârî oldı seyyâr (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 142). [*seyyâr oldı, -dı, -*
]

seyyid-i 'âmir: Âmiri kabilesinin reisi.

□ Didi ey **seyyid-i 'Âmir** şitâb it
Geçirme fırsatı rây-ı şavâb it (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 41). [*seyyid-i 'âmir,]*

sezâ: .

□ Şenâ kıldı didi ey gevher-i pāk
Sezâdır cilvegâhıñ olsa eflāk (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 102). [*sezâdır, -dır, -*]

sezâ-vâr: Mûnasib, uygun, layık, şayan.

□ 'Acûze şerh kıldı kim hâkîkat
Degildir bu **sezâ-vâr** 'ukûbet (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 28). [*sezâ-vâr,]*
□ Benem âdâb-ı 'aşkıñda ḥaṭâ-kâr
Ne cevritsen **sezâ-vârem** **sezâ-vâr** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 134). [*sezâ-vâr,]*
□ Benem âdâb-ı 'aşkıñda ḥaṭâ-kâr
Ne cevritsen **sezâ-vârem** **sezâ-vâr** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 134). [*sezâ-vârem, -em,*
-]

sezâvâr: Mûnasib, uygun, layık, şayan.

□ Benim-tek sen de olmuşsun giriştâr
Baña 'âlemde bir sensin **sezâvâr** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 152). [*sezâvâr,]*

sezâ-vâr olsaydım: Uygun, yerinde, layık olma.

□ Vefâtımda diyürsen ol 'ezâ-dâr
Kâbül eylerdim olsaydım **sezâ-vâr** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 160). [*sezâ-vâr*
olsaydım, -sa, (y)dım, -]

sezâ-yı âferîndir: Takdire layık, övgüye değer.

□ Didiler kim bu maṭlab-ı dil-nişîndir
Serencâmı **sezâ-yı âferîndir** (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 66). [sezâ-yı âferîndir, - dir, -]

sezâ-yı meclis-i lâ-raybdır: Şüphesiz meclise yakişan, yaraşan (odur).

□ O meyden kim şarâb-ı gaybdır ol

Sezâ-yı meclis-i lâ-raybdır ol (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 12). [sezâ-yı meclis-i lâ-raybdır, -dır-dır, -]

sezâ-yı tîğ-i diğer: Diğer kılıca yaraşır. Başka kılıca layık.

□ Fedâ-yı tîğ-i cânân olmayan ser

Olunsun tek **sezâ-yı tîğ-i diğer** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 246). [sezâ-yı tîğ-i diğer,]

sîb: Elma.

□ Tutaydım gâh **sibiñ** gâh nârîñ

Olaydım behremendi bu bahârîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 261). [sibiñ, -iñ, -]

sibâ: Yırtıcı hayvanları.

□ Hirâsından **sibâ**’ın kimse bir ân

O süya gitmege bulmazdı imkân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 247). [sibâ’ın, -in, -]

sibâ’ u vahşivân: Yırtıcı hayvanlar.ve vahşi hayvanlar.

□ Sibâ’ u vahşiyân ‘akabince hem-râh

Be-sâ-ı leşker-i cân-bâz bâ-şâh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 127). [sibâ’ u vahşiyân,]

sibâ’ u vahşivân: Yırtıcı hayvanlar ve yabani hayvanlar.

□ Olup Zeyd-i vefâ-cû hem-’inânı

Sibâ’ u vahşiyân hem peyrevâmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 80). [sibâ’ u vahşiyân,]

sibâ’ u vahşivân: Yırtıcı ve vahşi hayvanlar.

□ Sibâ’ u vahşiyân çekdi hışârı

Hırâset eyledi ol iki yârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 161). [sibâ’ u vahşiyân,]

sibâ’ u vahşivân: Yırtıcı hayvanlar ve vahşi hayvanlar.

□ Hemân kalkup revân oldı şitâbân

Sibâ’ u vahşiyân ‘akabince püyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 88). [sibâ’ u vahşiyân,]

sibâ’ u vahşle: Yırtıcı hayvanlar.ve vahşi hayvanlar.

□ Sibâ’ u vahşle bir niçe müddet

İdüp ol türbe-i pâki hırâset (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 243). [sibâ’ u vahşle, -le, -]

sibâ’-ı tîz-çengiñ: Yırtıcı hayvanların hızlı pençesi.

□ Hirâsından **sibâ’-ı tîz-çengiñ**

Hücûm-ı sehmânâkinden pelengiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 219). [sibâ’-ı tîz-çengiñ, -iñ, -]

sibâ’-ı tîz-çengiñ: Yırtıcı hayvanların hızlı pençesi.

□ Hirâsından **sibâ’-ı tîz-çengiñ**

Hücûm-ı sehmânâkinden pelengiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 219). [sibâ’-ı tîz-çengiñ, -iñ, -]

sîb-sây: Elma gibi güzel, elma gibi.

□ Gehî bir dem olaydım **sîb-sâyîñ**

Olaydım gâ u geh hem nâr-hâyîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 263). [sîb-sâyîñ, -iñ, -]

sıçra: Atılmak, hızla harekete geçmek.

□ Hemân-dem **sıçrayup** oldı revâna

İrîşdi halka-i bâb-ı amâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 39). [sıçrayup, -(y)-up, -]

sıdâk: Ar. Zevcenin mihri, nikâh akçesi.

□ Hemân dürr-i şemîn ü dil-pesendiñ

Şıdâkıñda o serv-i ser-bülendiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 44). [şıdâkıñda, --ın, -da, -]

siddet: Aşırılık, fazlalık; serilik, katılık.

□ Bulup **şiddet** dil-i Mecnûn’da sevdâ

Gezürken âh idüp şahrâ-be-şahrâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 13). [şiddet,]

□ Bulup **şiddet** dilinde gâh vecdi

Tuturdu bî-ğodâne râh-ı Necd’i (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 5). [şiddet,]

□ ‘İnâd-ı pâydarîñ **şiddetinden**

Fesâd-ı nâ-güvârîñ **şiddetinden** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 53). [şiddetinden, -in, -den]

□ ‘İnâd-ı pâydarîñ **şiddetinden**

Fesâd-ı nâ-güvârîñ **şiddetinden** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 54). [şiddetinden, -in, -den]

□ Kılup Mecnûn’ın âhîr ‘aşkı **şiddet**

Bulup ‘aşıklığı ‘âlemde şöhrat (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 11). [şiddet,]

□ Bir âteşdir ta’aşşuk âfiyet-süz

Bulup **şiddet** lehîbi rûz-ber-rûz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 90). [şiddet,]

□ Ta’addâ-yı firâkıñ mihnetden

Belâ-yı iştiyâkıñ **şiddetden** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 326). [şiddetden, -den, -]

□ Muhabbet mazharı ya’nî ki Leylî

Bulup **şiddet** dilinde ‘aşk meyli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 8). [şiddet,]

şiddet buldı: Sıkıntı bulmak, sıkıntı çekmek.

□ Derûn-ı Kays’da nâr-ı muhabbet

Olup efzûn demâdem buldı **şiddet** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 2). [şiddet buldı, -dı, -]

şiddet buldı: Sıkıntı bulmak, sıkıntı çekmek.

□ Çü **şiddet buldı** derd-i ‘aşk-ı Mecnûn

Dil-i âbâsı oldı derdden hûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 1). [şiddet buldı, -dı, -]

şiddet buldı: Şiddetlenmek.

□ Dil-i Leylî’de buldı ‘aşk **şiddet**

Dü-bâlâ oldı Mecnûn’da muhabbet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 369). [şiddet buldı, -dı, -]

siddet buldukça: Şiddetlenmek.

□ Demâdem miñnetim buldukça şiddet
Derûnumda bulur şiddet muhabbet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 245). [şiddet buldukça, -
dukça, -]

siddet bulup: Sıkıntı bulmak, sıkıntı çekmek.
Şiddetlenmek.

□ Bulup şiddet demâdem iştîyâkı
Çekürdi bâr-ı derd-i iftirâkı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 5). [şiddet bulup, -up, -
]

siddet bulup: Şiddetlenmek, sıkıntı bulmak, sıkıntı
çekmek.

□ İdüp tuğyân demâdem sūziş-i ‘aşk
Bulup şiddet dilinde cūşiş-i ‘aşk (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 152). [şiddet bulup, -up,
-]

siddet bulup: Şiddetlenmek, sıkıntı bulmak, sıkıntı
çekmek.

□ Maraş şiddet bulup âhîr teninde
Nişân-ı merg olup zâhir teninde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 57). [şiddet bulup, -up, -
]

siddet bulup: Şiddetlenmek.

□ Bulup şiddet dilinde hubb-ı Mecnûn
Hezârân bâr-ı ‘aşkı oldı efzûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 51). [şiddet bulup, -up, -
]

siddet bulup: Şiddetlenmek.

□ Bulup şiddet demâdem derd-i hasret
Kılup tuğyân dilinde sūz-i firkat (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 371). [şiddet bulup, -up,
-]

siddet bulur: Şiddetlenmek.

□ Demâdem miñnetim buldukça şiddet
Derûnumda bulur şiddet muhabbet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 246). [şiddet bulur, -ur,
-]

siddet-i ğam: Gamin, kederin şiddeti.

□ Bulup şiddet-i ğam dîrîne sâkî
Elemnden teng olupdur sîne sâkî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 25). [şiddet-i ğam,]

siddetle esüp: Şiddetle (rüzgar) esmesi.

□ Esüp şiddetle bād-ı ebr-i gerdân
Şıkup ebr-i siyehi berk-i raşşân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 5). [siddetle esüp, -üp, -
]

sıdk: Ar. Gerçeklik, doğruluk.

□ O ‘ahdiñ kim degil sıdkı nümâyân
Degildir sen gibi zî-şâna şâyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 13). [sıdkı, -ı, -]

şifât: İz, nişan, alamet.

□ Bulup yek-dîgerinde nūr-ı zâtı

Ferâmûş eylemişlerdi şifâtı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 40). [şifâtı, -ı, -]

sihâm: Oklar.

□ Rehâ buldukda şüstünden sihâmı
Olurdi gökde bî-ārām rāmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 17, Mısra 17). [sihâmı, -ı]

sihhat: Sağlık, afiyet.

□ Olup nevmîd pürî sihhatden
Ham oldı qaddi hasret-i miñnetden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 9). [sihhatden, -den, -]

sihhat buldı: Sağlıklı olmak, afiyette olmak.

□ Ne dem kim bu maraşdan buldı sihhat
Hemân-dem itmeyüp bir lahza ğaflet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 71). [sihhat buldı, -dı, -
]

sih-i belâda: Keder, bela şişi.

□ Olup hem hâste hem üftâde
Kebâb olmuşdı hem sih-i belâda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 14). [sih-i belâda, -da, -
]

sih-i miñnetde: Miñnet ve sıkıntı şişi.

□ Ta‘allül eyleme sâkî harâbem
Kerem kıl sih-i miñnetde kebâbem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 16). [sih-i miñnetde, -
de, -]

sık: Sıkamak.

□ Esüp şiddetle bād-ı ebr-i gerdân
Şıkup ebr-i siyehi berk-i raşşân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 6). [şıkup, -up, -]

şikâr: Av l sevgili/güzel.

□ Velîkin zañm-ı hürde bir şikârem
Ki pâ-bend-i kemend-i tâb-dârem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 45). [şikârem, -em, -]

□ Heveskâr idi peyveste şikâre
Şikâr-ı ‘azm ile çıkmışdı kenâre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 29). [şikâre, -e, -]

□ Ham-ender-ham kemend-i tâb-dârı
Kemend-i tâbınıñ şîrân şikârı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 18). [şikârı, -ı, -]

□ Şikârı terk kıldı itdi ‘avdet
Revân me‘vâsına kıldı ‘azîmet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 41). [şikârı, -ı, -]

□ Gezürdim ben şikâr için hemâre
Duçar oldum ‘aceb türfe şikâra (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 93). [şikâr,]

□ Gezürdim ben şikâr için hemâre
Duçar oldum ‘aceb türfe şikâra (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 94). [şikâra, -a]

□ İrâdet eyleyüp bir gün şikâre
‘Azîmet eylemişdi merğzâre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 29). [şikâre, -e, -]

□ Ki sen şahırâya çekmişsin şişârı
Ġazâl olmuş velî ğayrıñ şikârı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 154). [şikârı, -ı]

şikâr oldı: Avlanmak, av olmak.

□ Tezerv ‘akabince bâz itmışdi pervâz

Şikâr oldı tezerve cürre-i bâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 38). [şikâr oldı, -dı, -]

şikâr-ı 'azm: Av isteği.

□ Heveskâr idi peyveste şikâre

Şikâr-ı 'azm ile çıkmışdı kenâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 30). [şikâr-ı 'azm,]

şikâyet eyler: Şikayet etmek, sitem etmek.

□ Kılup îrâd şi 'r-i 'âşıkâne

Şikâyet eyler oldı 'ârifâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 8). [şikâyet eyler, -r, -]

şikâyet eyliye: Yakınmak, söylenmek, memnuniyetsizliğini ifade etmek.

□ Bu bî-dâdı ki ben itdüm hikâyet

Dime kim eyliye Mecnûn şikâyet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 230). [şikâyet eyliye, -i, -ye, -]

şikâyetmend: Şikayeti olan.

□ Benim şekvem degildir ahterimden

Şikâyetmendem ancağ duhterimden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 86). [şikâyetmendem, -em, -]

şikence virüp: Acı vermek, eziyet etmek.

□ Virüp her demde bir güne şikence

Yitürdiñ 'ömrümü pencâh-ı pence (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 39). [şikence virüp, -üp, -]

şikenc-i servine: Boyunun kıvrımı.

□ Benim râh-ı belâda üftâde

Şikenc-i servine gerdem-nihâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 62). [şikenc-i servine, -i, -ne, -]

şikest it: Kırnak, kırılmak.

□ Tılısm-ı nefis-i gaddârı şikest it

Diliñ pāk eyle ruhı Hâk-perest it (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 163). [şikest it,]

şikest oldı: Kırılmak. Sona ermek, bozulmak.

□ Dokundı şişe-i nâmûsuma seng

Şikest oldı o şişe kalmadı neng (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 30). [şikest oldı, -dı, -]

şikeste: Kırık, kırılmış.

□ O bütten olmuşam mehcür-ı dil-hûn

Olupdur o kadeh şikeste eknûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 40). [şikeste,]

□ Girîbân çâk ü ten bî-tâb ü hâste

Zebânı şevke-gü hâtır şikeste (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 132). [şikeste,]

□ İdüp zülf-i hamîñ geh deste deste

İdeydım sünbülü der-hem şikeste (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 260). [şikeste,]

şikeste kaldı: Kırılmak, dökülmek.

□ Tarab pâyân bulup 'akd oldı beste

Dili 'âşıkların kaldı şikeste (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 124). [şikeste kaldı, -dı, -]

şikeste kıldı: Kırnak, etkisini azaltmak.

□ Felâsenk-i ecelden seng-i ceste

Hayâtı şişesin kıldı şikeste (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 60). [şikeste kıldı, -dı, -]

şikeste oldı: Kırılmak II patlamak, sönmek.

□ Tılısm oldı şikeste reh küşâde

Dağı kalmadı bir mâni' arada (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 251). [şikeste oldı, -dı, -]

sîm ü zere: Gümüş ve altın.

□ Eger sîm ü zere mevku'f ise kâr

Revâne eyleyem har-vâr har-vâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 51). [sîm ü zere, -e, -]

sîmâ: Yüz, çehre.

□ Kılup sîmâsına bir dem nezâre

Şinâsân olmadı durdı kenâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 53). [sîmâsına, -sı, -na, -]

sîm-âb-vâr: Gümüş renkli su gibi.

□ Bu hâletden melûlem şerm-sârem

Hacâletden hemîn sîm-âb-vârem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 84). [sîm-âb-vârem, -em, -]

sîmâh-ı cânıma: Can kulağı II gönlin algısı.

□ Hevâ-yı halka-i zülfün hemâre

Sîmâh-ı cânıma kıl güşvâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 58). [sîmâh-ı cânıma, -ım, -a, -]

simât: Ziyâfet.

□ Cülûs itdi anıñla bir simâta

Sülûk itdi tarîk-i ihtilâta (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 99). [simâta, -a, -]

sîmâ-vı 'abûsı: Teyzesini yüzü.

□ Quruldı meclis-i 'ayş-ı 'arûsı

Sipihriñ güldi sîmâ-yı 'abûsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 112). [sîmâ-yı 'abûsı, -sı, -]

sîmâ-vı çeşmi: Gözünün şekli(siması).

□ Görürsün sen faķat sîmâ-yı çeşmi

Velî Mecnûn görür imâ-yı çeşmi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 43). [sîmâ-yı çeşmi, -i, -]

şimdi: "İçinde bulunulan zaman, an, şu an" anlamlarında bir zaman zarfı.

□ Niçün teslîm-i cânân olmadıñ sen

Seni cânânsız şimdi nideyim ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 110). [şimdi,]

□ Gene düşdün belâ-yı iftirâka

Yakıl şimdi şerâr-ı iştîyâka (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 118). [şimdi,]

sîm-efşân: Gümüş saçan.

□ Kılup terk-i elem hândân oldı

Cevâhir-pâş u sîm-efşân oldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 18). [sîm-efşân,]

sîmînberâ: Gümüş gibi beyaz göğüslü güzeller.

□ Didi ey âfitâb-ı mahmil-ârâ
Bütâ **sîmînberâ** cânâ nigârâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 178). [sîmînberâ,]

sîmîn-ten: Teni gümüş gibi beyaz olan.

□ Mûdârâ eyledi bir niçe eyyâm
Hemân **sîmîn-teni** itmek içün râm (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 314). [sîmîn-teni, -i]

sîm-sîmâ: Gümüş gibi beyaz yüzü (güzel).

□ Beni bir meh-likâ bir **sîm-sîmâ**
İdüpdür dîde-ber-reh halka-âsâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 71). [sîm-sîmâ,]

sînân: Kargı, süngü, ok vb. savaş aletlerinin keskin ve sivri ucu, ok temreni, mızrak. II Kirpik. II Gamze.

□ Gehî tîr ile geh gürz-i girânla
Gehî şemşîr ile gâhî **sînânla** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 150). [sînânla, -la]
□ Götürdüh geh tîgî gâh **sînânı**
Benimle düşmen itdiñ dostânı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 15). [sînânı, -ı]

sînân-ı cân-sitânla: Can alıcı mızrak.

□ Sînân-ı cân-sitânla pehlevânân
İderdi şafha-i meydânı reyyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 143). [sînân-ı cân-sitânla, -la, -]

sînân-ı cân-sitânla: Can alıcı mızrak.

□ Sînân-ı cân-sitânla pehlevânân
İderdi şafha-i meydânı reyyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 143). [sînân-ı cân-sitânla, -la, -]

sînân-ı ğamla: Gamın oku.

□ Esîr-i derd hem bî-çîz dervîş
Sînân-ı ğamla hem olmuşdı dil-rîş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 68). [sînân-ı ğamla, -la, -]

sînâsân: Tanyanlar, bilenler.

□ Kılup sîmâsına bir dem nezâre
Şînâsân olmadı durdı kenâre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 54). [şînâsân,]

sînâver: Yüzücü II dert, ateş denizinde yüzen aşık.

□ Hiyâzî içre mâhîler **sînâver**
Fezâsında tezervân behcet-âver (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 111). [şînâver,]

sîne: 1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

□ Kılup ârâmgâh cân-ı bülbül
Küşâde eylemişdi **sînesin** gül (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 24). [sînesin, -sin, -]
□ Benim tîr-i ğama cismim nişândır
Anıñ-çündür ki **sînem** şân-şândır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 68). [sînem, -m, -]
□ Seniñ **sîneñ** niçün ğırbâl-sândır
Kimiñ peykânına cismiñ nişândır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 69). [sîneñ, -ñ, -]

□ Vefât-ı vâlidinden tâze bir nîş

Açupdur **sînesinde** rîş ber-rîş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 160). [sînesinde, -sin, -de, -]

□ Hezâr-ı bî-karâr u nâ-tevânîñ

Gülün kıl **sînesinde** âşiyânîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 60). [sînesinde, -sin, -de, -]

□ Bulup şiddet-i ğam dîrîne sâķî

Elemden teng olupdur **sîne** sâķî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 26). [sîne,]

□ Olursa te'essür eger **sînesi** çâķ

Bakursa diķķat ile çeşm-i idrâķ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 181). [sînesi, -si, -]

□ Füzün oldı muşîbet ber-muşîbet

Çekildi **sîneme** biñ dâĝ-ı ĥasret (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 122). [sîneme, -m, -e, -]

sîne-i şâhib-dilândır: Gönül güzelliğine sahip olanların kalbi.

□ Ki câmî cân-ı pâķ-i muķbilândır

Sû-be-sû **sîne-i şâhib-dilândır** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 20). [sîne-i şâhib-dilândır, -dır-dır, -]

sinn-i şâlim: Sıhhatli; sağlıklı yaş.

□ Telâşını geçince **sinn-i şâlim**

Geçürdi gervet ü miknetde ĥâlim (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 91). [sinn-i şâlim,]

sipâh: 1. Göğüs, bağır, sadr. 2. Gönül, kalp, yürek. 3. İç, derinlik.

□ Velî Mecnûn idüp bir ayrı âheng

Olup Leylî **sipâhı** birle yek-reng (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 92). [sipâhı, -ı]

□ Görüp şahrâda 'akabince **sipâhı**

Cihân-ı 'aşķıñ oldı pâdişâhı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 383). [sipâhı, -ı]

sipâh: Asker, ordu.

□ Sipâhı Nefvel'iñ olduķda çîre

Olup giryân bakurdı ĥîre ĥîre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 95). [sipâhı, -ı, -]

□ 'Alem-dârı idüp ĥâķ ile yeksân

Sipâhıñ kalbini kıldı perîşân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 60). [sipâhıñ, -ıñ, -]

sipâhî: Tımarlı süvari.

□ Bulup sâmân sipâh-ı bî-gerânı

Sipâhî şöreti tutdı cihânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 19, Mısra 36). [sipâhî,]

sipâh-ı bî-gerânı: Sonsuz asker.

□ Bulup sâmân **sipâh-ı bî-gerânı**

Sipâhî şöreti tutdı cihânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 19, Mısra 35). [sipâh-ı bî-gerânı,]

sipâh-ı husrevâne: Hüsreve yakışır şekilde olan ordu.

□ Ĥarîm-i vuşlata oldı revâne

Rikâbında **sipâh-ı Ĥusrevâne** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 122). [sipâh-ı husrevâne,]

sipāh-ı leyli'ye: Leylâ'nın askerleri.

□ Kılıp dergâh-ı Hakk'a 'arz-ı hâcet

Sipāh-ı Leyli'ye isterdi nuşret (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 102). [sipāh-ı leyli'ye, -ye, -]

sipāh-ı nefvel'e: Nevfelin ordusu.

□ Gürûh-ı Leyli'ye tahsîn iderdi

Sipāh-ı Nefvel'e nefrîn iderdi (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 100). [sipāh-ı nefvel'e, -e, -]

sipāh-ı zulm: Zulmün askeri.

□ Sipāh-ı zulm ile târâc oldum

Düşüp sâmandan muhtâc oldum (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 117). [sipāh-ı zulm,]

sipeh-sâlâr: Başkomutan, serasker.

□ Ne leşker cümlesi derende-peyker

Sipeh-sâlârı şîr-i tîz-i hâncer (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 124). [sipeh-sâlârı, -ı]

sipehsâlâr: Başkomutan, serasker.

□ Ciger-haste siper-efkendegânız

Sipehsâlâra maḥlaş bendegânız (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 68). [sipehsâlâra, -a, -]

sipehsâlâr-ı mevdân-ı me'ânî: Manaların meydanının başkomutanı.

□ Sipehsâlâr-ı mevdân-ı me'ânî

Çeküpdür bu revîş ceyş-i beyânı (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 1). [sipehsâlâr-ı mevdân-ı me'ânî,]

sipehsâlâr-ı nefvel: Nevfel'in komutanı.

□ Sipehsâlâr-ı Nevfel tîg-i der-dest

Çeküp na'ra be-sân-ı şîr-i ser-mest (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 55). [sipehsâlâr-ı nefvel,]

siper-efkende: Yıkılmış siper.

□ Siper-efkendelerle eylemeñ ceng

Değil şâyeste-i erbâb-ı evreng (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 69). [siper-efkendelerle, -ler, -le, -]

siper-efkende: Yıkılmış siper.

□ Siper-efkendelerle eylemeñ ceng

Değil şâyeste-i erbâb-ı evreng (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 69). [siper-efkendelerle, -ler, -le, -]

siper-efkendegân: Yıkılmış siper.

□ Ciger-haste siper-efkendegânız

Sipehsâlâra maḥlaş bendegânız (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 67). [siper-efkendegânız, -iz, -]

sipîhr: Felek || gök || talih.

□ Ol kûhuñ olmuş idi Necd nâmı

İrişmişdi sipîhre ihtîşâmı (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 14). [sipîhre, -e]

□ Değil ḥodgâma devrânı sipîhriñ

Değil ḥod-râyı seyri mâh u mihrîñ (Mecnûn u Leyli

(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 73). [sipîhriñ, -iñ]

□ Sipîhriñ yokdur elde ihtîyârı

Ne devr eylerse eyler ıztırârı (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 75). [sipîhriñ, -iñ, -]

□ Budur Nâkâm devrânı sipîhriñ

Kesüp 'uşşâkdan âşâr-ı mihrîñ (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 179). [sipîhriñ, -iñ]

□ Kuruldu meclis-i 'ayş-ı 'arûsı

Sipîhriñ güldi sîmâ-yı 'abûsı (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 112). [sipîhriñ, -iñ]

□ Dıraḥtânı sipîhre ser-keşide

Ġazâlân sāyesinde âremide (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 133). [sipîhre, -e]

□ Sipîhriñ devri dîger-gün olupdur

Direfş-i tâli' iñ vārûn olupdur (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 39). [sipîhriñ, -iñ]

sipîhr ü mihr ü meh: Gökyüzü, güneş ve ay.

□ Sipîhr ü mihr ü meh fermânberândır

Hemîşe devrde ser-geşteğândır (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 77). [sipîhr ü mihr ü meh,]

sipîhr-i ğam: Gam göğü.

□ Niçe Leyli meh-i rûşen cemâli

Niçe Mecnûn sipîhr-i ğam hilâli (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 66). [sipîhr-i ğam,]

sipîhr-i kec-müdârîñ: Kötü dostun talihi, bahtı.

□ Görüp devriñ cefa-yı nâ-güvârîñ

Bilüp sırrıñ sipîhr-i kec-müdârîñ (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 12). [sipîhr-i kec-müdârîñ, -iñ-iñ, -]

sipîhr-i kec-rev [ül] nîreng-perdâz: Yolunu şaşırması ve büyü yapan felek.

□ Sipîhr-i kec-rev [ü] nîreng-perdâz

İdüp bâzîçe-i nîrengini sâz (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 45). [sipîhr-i kec-rev [ü] nîreng-perdâz,]

sipîhr-i kîne-kâra: Kindar felek.

□ Açup çeşmiñ olup nâlân dübâra

Ḥitâb itdi sipîhr-i kîne-kâra (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 56). [sipîhr-i kîne-kâra, -a-a, -]

sipîhr-i nîlüfer-gün: Nilüfer renkli gök, felek.

□ Ki sakıydı sipîhr-i nîlüfer-gün

Cidârî dâmen-i gerdün-ı vârdan (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 95). [sipîhr-i nîlüfer-gün,]

sipîhr-i vâj-günüñ: Makus talih, uğursuz talih; tersine dönmüş gökyüzü.

□ Ġarâz devrân-ı dünüñ gerdişinden

Sipîhr-i vâj-günüñ gerdişinden (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 16). [sipîhr-i vâj-günüñ, -uñ-uñ, -]

şîr: Aslan.

□ Götürseydi ne dem şemşîr-i bürrân

Virürdi şîrler şemşîrine cân (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 20). [şîrler, -ler]

□ Ki 'aşk-ı hüsnü ile **sirdir** cân
Cemâliñ küt-ı cânımdır be-her ân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 333). [sirdir, -dir, -]

şî'r: Edebi değeri olan nazımlı ve kafiyeli söz, şiir.

□ Bedîhî **şî'rler** inşâd kıldı
Sürûrî Nevfel'i dil-şâd kıldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 107). [şî'rler, -ler]
□ Bedîhî **şî'rler** icâd iderdi
Hemân Leylî diyüp feryâd iderdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 105). [şî'rler, -ler, -]
□ İdüp hoş **şî'rler** inşâd o demler
Kılurduñ rûz u şeb feryâd o demler (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 291). [şî'rler, -ler]

sîr kıldı: Doldurmak, dolu hâle getirmek.

□ Dil-i zârîñ figândan **sîr kıldı**
Figânı 'âlemi dil-gîr kıldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 107). [sîr kıldı, -dı, -]

sîr ü gûra: Aslan ve kurt.

□ Ki hükmi nâfiz oldu mâr u mûra
Tasallut eyler oldu **sîr ü gûra** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 62). [sîr ü gûra, -a, -]

sîr ü peleng ü ded ü dâm: Aslan, kaplan, yırtıcı hayvanlar ve tuzak.

□ Bu şîr ü bu peleng ü bu ded ü dâm
Bu iki 'aşık olmazdılar râm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 181). [sîr ü peleng ü ded ü dâm,]

sîr-âb: Suyu kanmış. Taze/körpe.

□ Güli bülbüllerin eşkiyle **sîr-âb**
Ser-i gîsü-yı sünbül tâb-der-tâb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 113). [sîr-âb,]
□ İdüp bir beni mest-i mey-i nâb
Beni kıl ol mey-i nâb ile **sîr-âb** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 18). [sîr-âb,]
□ Kılup şahrâları **sîr-âb** yaşı
İdüp vâdiler içre la'l daşı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 85). [sîr-âb,]

sîr-âb oldu: Suyu kanmış olmak.

□ Gözünden tökdi bir gayetde hün-âb
Ki ol bu'ka ser-â-pâ oldu **sîr-âb** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 190). [sîr-âb oldu, -dı, -]

sîrân: Arslanlar.

□ Ham-ender-ham kemend-i tâb-dârı
Kemend-i tâbınıñ **sîrân** şikârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 18). [sîrân,]

sirâyet evlevüp: Bulaşmak, geçmek, dağılmak, yayılmak.

□ Ki şâyed eyleyüp âhı sirâyet
Olur geh feth olup bâb-ı 'inâyet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 77). [sirâyet eyleyüp, - (y)üp, -]

sirâyet itmedi: Bulaşmak, geçmek, yayılmak.

□ Ne güne itdilerse mihr-i zâhir
Sirâyet itmedi Mecnûn'a âhîr (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 44). [sirâyet itmedi, - me, -dı, -]

sirâyet kalmış: Etki etmek, tesir etmek, etkilemek.

□ Kimiñ nefrini kılmış kim sirâyet
Seni itmiş giriftâr-ı felâket (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 151). [sirâyet kalmış, -mış, -]

sîr-çengâl: Aslan pençesi.

□ Çehâr etrâfindan cem' oldu leşker
Temâmı **sîr-çengâl** dil-âver (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 34). [sîr-çengâl,]

sîr-efken: Aslan yıkan; çok güçlü kimse.

□ Yeli **sîr-efkeni** meydân-ı rezmiñ
Çerâğ-ı rûşeni eyvân-ı bezmiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 11). [sîr-efkeni, -i, -]

şî'r-h'ân: Şiir okuyan.

□ Olur kûyunda Leylî'niñ nevâ-sâz
Ğarîbe **şî'r-h'ândır** hem hoş-âvâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 24). [şî'r-h'ândır, -dir, -]
□ İderdi ihtirâ' ebyât-ı dilsüz
Olurdu **şî'r-h'ân** müyân şeb-ân-rûz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 104). [şî'r-h'ân,]

şî'r-i 'acibi: Acayip şiiri.

□ Bulup şahrâda Mecnûn-ı ğarîbi
Okurdu anda ol **şî'r-i 'acibi** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 76). [şî'r-i 'acibi, -i, -]

şî'r-i 'aşıkâne: Aşıkça şiir, konusu aşk olan şiir.

□ Kılup inşâd **şî'r-i 'aşıkâne**
İderdi kûy-ı Leylî'de terâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 7). [şî'r-i 'aşıkâne,]

şî'r-i 'aşıkâne: Aşıkça şiir, konusu aşk olan şiir.

□ Kılup îrâd **şî'r-i 'aşıkâne**
Şikâyet eyler oldu 'arifâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 7). [şî'r-i 'aşıkâne,]

sîr-i cāna: Can veren şiir.

□ İdüp şevk-i dili tâ **sîr-i cāna**
Tökündi tîğ-i âher üstüñ'āna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 377). [sîr-i cāna, -a, -]

şî'r-i cān-fezāsın: Gönül ferahlığı, can veren şiir.

□ İdenler güş **şî'r-i cān-fezāsın**
Sürüd-ı rûh-bağş-ı dil-güşāsın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 13). [şî'r-i cān-fezāsın, -sın, -]

şî'r-i cān-güdâz: Can yakıcı şiir.

□ Virüp pâyân bu **şî'r-i cān-güdâz**
Cerâhât-ı derûnı oldu tâze (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 93). [şî'r-i cān-güdâz, -e, -]

şî'r-i dil-keşi: Gönül cezbeden şiir.

□ Bu **şî'r-i dil-keşi** Leylî idüp güş
Gözünden eşk-i hasret eyledi cüş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 227). [şî'r-i dil-keşi, -i, -]

şir-i ğarrân: Kükreyen aslan.

□ Açup genci çeküp şemşir-i bürrân
İdüp küşiş be-sân **şir-i ğarrân** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 160). [şir-i ğarrân,]

şir-i kîne-cûdan: İntikam almaya çalışan aslan.

□ Ne bāk itdi peleng-i tünd-hûdan
Ne kıldı vehm **şir-i kîne-cûdan** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 148). [şir-i kîne-cûdan,
-dan-dan, -]

şir-i ner-āsā: Erkek aslan gibi.

□ Ğazabnāk oldı Nevfel ejder-āsā
Götürdi nizesin **şir-i ner-āsā** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 70). [şir-i ner-āsā,]

şir-i pür-dil: Yürekli, cesur aslan.

□ İderken ceng her bir **şir-i pür-dil**
Ki itsün matlab-ı Mecnûn'ı hâşıl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 89). [şir-i pür-dil,]

şir-i tîz-cenge: Keskin pençeli aslan.

□ İdüp geh luţf **şir-i tîz-cenge**
Olurdı mültefî gâhî pelenge (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 55). [şir-i tîz-cenge, -e, -
]

şir-i tîz-i hancer: Keskin hançerin kahramanı.

□ Ne leşker cümlesi derende-peyker
Sipeh-sâlârı **şir-i tîz-i hancer** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 124). [şir-i tîz-i hancer,
]

şirîn: Tatlı.

□ Nişîmen eyledi bir hoş-makâmı
Güzîde kıldı bir **şirîn** kelâmı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 80). [şirîn,]

şirîn kıldı: Tatlı hale getirmek, tatlandırmak.

□ Geçürdi şadra Mecnûn'ın makâmın
Lebîn bûs itdi **şirîn kıldı** kâmin (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 226). [şirîn kıldı, -dı, -]

şirîn-güy: Şirin söyleyen.

□ Kelâm-ı çerble hoş-rüy Nevfel
İdüp âvâze **şirîn-güy** Nevfel (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 118). [şirîn-güy,]

sirişk: Gözyaşı.

□ Eger olmuşsa hışmın âteşi tîz
Sirişkimdir elimde dest-âvîz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 68). [sirişkimdir, --im, -
dır]

□ Sirişkiyle kılup gül-zârı gül-gün
Çeküp efgân diyüp Mecnûn Mecnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 229). [sirişkiyle, -i, -
(y)le, -]

□ Kılup hāmūs **sirişkin** bāb-ı Mecnûn
Bakup Mecnûn'a mahzûn [u] mahzûn (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 69). [sirişkin, -in, -
]

□ Giribân-ı şekîbîn çāk kıldı
Sirişki nâmeyi nemnāk kıldı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 298). [sirişki, -i]

□ Getür bürhânın göster güvâhın
Ciger-dâğın **sirişkin** dūd-ı âhın (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 346). [sirişkin, -in]

□ Hemân efsûs idüp giryân oldı
Sirişkiyle gül-âb-efşân oldı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 180). [sirişkiyle, -i, -
(y)le, -]

sirişk-efşân: Gözyaşı saçan, ağlayan.

□ Sirişk-efşân olursun âh idersin
Demâdem nâle-i cângâh idersin (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 119). [sirişk-efşân,]

sirişk-i hasret: Özlem gözyaşları.

□ Sirişk-i hasret idi sürh-âb rüyı
Ciger dūdıydı 'ıtr-ı müşg-būyı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 135). [sirişk-i hasret,]

sirişt: Yaratılış, maya, huy, tabiat, mizaç.

□ Berā'etdir diyânetdir **siriştim**
Bükâdır ibtilâdır ser-nüviştım (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 147). [siriştım, -im]

sırr: Sır, gizli husus.

□ Bu **sırrı** açmadı yārân-ı Leylî
Haber-dār olmadı akrân-ı Leylî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 99). [sırrı, -ı]
□ Geçüp bir devr böyle devr-i devrân
Bu **sırrı** bildi âhîr bed seklân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 86). [sırrı, -ı]
□ İrişdi menzile âşüfte-ahvâl
Nühüfte tutmayup ol **sırrı** fi'l-hâl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 250). [sırrı, -ı]
□ Bilip bu **sırrı** Mecnûn-ı perîşân
'Acüzîñ dâmeniñ bûs itdi nālân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 37). [sırrı, -ı]
□ Velî bu **sırrı** pinhân eylemişler
İdenler nakl mücmel söylemişler (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 211). [sırrı, -ı]
□ Eger zâhirde vardır iki peyker
Velî ma'nâdadır bir **sırra** mazhar (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 348). [sırra, -a, -]
□ Bu **sırrı** 'Andelîb-i gülşen-i râz
Beyân itmiş olup âvâze-perdâz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 349). [sırrı, -ı, -]
□ Bu **sırrı** 'âşık-ı dil-hûndan şor
Ta 'aşşuk buldıñ Mecnûn'dan şor (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 399). [sırrı, -ı, -]
□ Ta 'aşşuk **sırrıdır** mektûm Nâkâm
Ki vâkıf olmaz andan 'âşık-ı hām (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 397). [sırrıdır, -ı, -dır, -
]

□ Açup **sırrıñ** idüp terk-i müdārā
Nühüfte 'aşkın itdi âşikārā (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 33, Mısra 37). [sırrıñ, -ıñ, -]

□ Ne ma'nâ vardır bunda beyân it
Beni âgâh kıl **sırrıñ** 'ayân it (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 286). [sırrıñ, -ıñ, -]

□ Görüp devriñ cefa-yı nâ-güvârın
Bilüp **sırrıñ** sipihri-ı kec-müdârıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 12). [sırrıñ, -ıñ, -]

□ Egerçi çeşmden cimim nihândır
Velî her beytd e **sırrım** 'ayândır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 14). [sırrım, -ım, -]

□ İdüp Ferhād u Mecnûn'ı bahâne
Ta 'aşşuk **sırrını** çekdim beyāna (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 138). [sırrını, -in, -ı, -]

sırr-ı hakikat: Hakikatin sırrı.

□ Kime Nâkâm yâr olursa bu devlet
Aña mekşûf olur **sırr-ı hakikat** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 304). [sırr-ı hakikat,]

sırr-ı nihānî: Gizli sır.

□ Görürsün sen hemîn cürmüñ dehānîñ
Görür Mecnûn anıñ **sırr-ı nihānî** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 46). [sırr-ı nihānî, -iñ,
-]

sırr-ı ta'aşşukdan: Aşıklığın sırrı.

□ Bu bahş-i mübhemi tefsîr idersem
Ki geh **sırr-ı ta'aşşukdan** uram dem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 210). [sırr-ı
ta'aşşukdan, -dan, -]

sırr-ı zamîriñ: Kalbin sırrı; gönülde gizli olan sır.

□ Bedāhî söyleyüp Macnûn nazîriñ
İderdi münkeşif **sırr-ı zamîriñ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 78). [sırr-ı zamîriñ, -iñ,
-]

şise: Kadeh, şişe. II Gönül.

□ Müselsel eyliyor devrân hemîşe
Harâbât-ı ta'aşşukda bu **şise** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 14). [şise,]
□ Dokundi şişe-i nāmūsuma seng
Şikest oldı o **şise** kalmadı neng (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 30). [şise,]
□ Felâsenk-i ecelden seng-i ceste
Hayâtı **şisesin** kıldı şikeste (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 31, Mısra 60). [şisesin, -sin, -]

şise-i nāmūsuma: Namus şişesi. II Zahiri şeylere
önem verme, manevi bir duygu olan aşkı gerçek
anlamda idrak edememe; hakiki aşk yolunda
başkalarının kinamalarından çekinme ve çekilecek
sıkıntılara katlanamama.

□ Dokundi **şise-i nāmūsuma** seng
Şikest oldı o **şise** kalmadı neng (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 29). [şise-i nāmūsuma, -
u, -ma, -]

şise-kâr: Sırçalı.

□ Olup yah-beste âb-ı şâf u cârî
Hevâdan öğrenürdi **şise-kârı** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 18). [şise-kârı, -ı, -]

şitâb it: Acele etmek, Elini çabuk tutmak.

□ Didi ey seyyid-i 'Âmir **şitâb it**
Geçirme fırsatı rây-ı şavâb it (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 41). [şitâb it,]

şitâb it: Acele etmek, elini çabuk tutmak.

□ Şitâb it durma böyle lâ-übâlî
Mezârîñ hakîniñ ol rûy-mâlî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 25). [şitâb it,]

şitâb it: Acele etmek, Elini çabuk tutmak.

□ Teğâfûl eyleme sâkî **şitâb it**
Virüp bâde beni mest-i şarâb it (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 43). [şitâb it,]

şitâbân: Acele ile giden, acele eden, çabuk giden,
seğirten.

□ Olup bir 'Âmirî vâkıf bu hâle
Revân oldı **şitâbân** kıldı nâle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 40). [şitâbân,]

□ Tarafdârân-ı Mecnûn **şitâbân**
Beyâbân-ı belâda kıldı püyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 49). [şitâbân,]

□ Gelürler 'arşa-i cenge **şitâbân**
Pey-â-pey kînc-cüyân u ğarîvân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 165). [şitâbân,]

□ Hemân-dem hükûm kıldı virdi fermân
Revâne eyledi peyk **şitâbân** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 32). [şitâbân,]

□ Revân ol cânibe gitdi **şitâbân**
Gidüp gördi ki Mecnûn perîşân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 147). [şitâbân,]

□ Kalup Mecnûn hemân bi-h'îş ü nâlân
İmârî geçdi ol yerden **şitâbân** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 304). [şitâbân,]

□ 'Aşâ-ber-dâr olup oldı **şitâbân**
Tolaşdı kühda şahrâda hayrân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 23). [şitâbân,]

□ İştîdî nâ-gehân kârî bir efgân
O efgân-ı cânibe gitdi **şitâbân** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 28). [şitâbân,]

□ Gelüp hûşa 'azîmet kıldı râha
Şitâbân gitdi yetdi gürgâha (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 38). [şitâbân,]

□ Hemân kalkup revân oldı **şitâbân**
Sibâ' u vahşiyân 'akabince püyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 87). [şitâbân,]

□ Şitâbân eyleyüp tayy-ı merâhil
Olup ser-menzil-i maşşûda vâsıl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 291). [şitâbân,]

□ Pey-â-pey Zeyd ile gitdi **şitâbân**
Gehî şādî-künân gehî serâyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 125). [şitâbân,]

□ Şitâbân Zeyd-i dil-âğâh fi'l-hâl
Gidüp Leylâ'ya kıldı 'arz-ı ahvâl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 137). [şitâbân,]

şitâbân gitdi: Koşmak, acele gitmek.

□ İdüp âlâm-ı 'aşkıñ tüşe-i cân
'Adem şahrâsına gitdi şitâbân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 140). [şitâbân gitdi, -di,
-]

şitâbân oldı: Acele etmek, çabuk gitmek, seğirtmek.

□ Diyâr-ı yâre bir gün 'azm kıldı
Şitâbân oldı 'azmîñ cezm kıldı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 4). [şitâbân oldı, -dı, -]

şitâbân oldı: Acele etmek, çabuk gitmek, seğirtmek.

□ Ser-â-ser cümle-i vahş-i beyâbân
Anıñ eţrâfına oldı şitâbân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 25, Mısra 46). [şitâbân oldı, -dı, -]

sitâviş: Methetme, övgü.

□ O büt kim eyleyüp her dem **sitâviş**

Bulurdum ol kadehden kim küşâyış (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 37*). [*sitâyîş, -*]

sitâyîş-h'ân: Methetmek, övgü söylemek.

□ Sitâyîş-h'ân olup Zeyd-i vefâger
Didi ey zümre-i 'uşşâka server (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 97*). [*sitâyîş-h'ân, -*]

sitem: Zulüm, eza, cefa.

□ Bu emre çünkü sen hoş-dil degilsen
Anı almaz **sitemle** kimse senden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 120*). [*sitemle, -le*]
□ Sitem zencîri birle pây-beste
Perişân u mükedder dil-şikeste (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 63*). [*sitem, -*]
□ Kaddi gördi ham olmuşdur elemden
Vücûdî za'f bulmuşdur **sitemden** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 138*). [*sitemden, -den, -*]
□ Benim ol gönçamı aldı **sitemle**
Kebâb itdi dilim nâr-ı elemle (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 131*). [*sitemle, -le*]

sitem kıldı: Eziyet, zulüm etmek.

□ Sitem kıldı baña devr-i zamâne
Düçar oldı gülistânım hâzâne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 127*). [*sitem kıldı, -dı, -*]

sitem kıldı: Eziyet, zulüm etmek.

□ Sitem kıldı 'arûs-ı bî-nevâya
Anı atdı dehân-ı ejdehâya (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 107*). [*sitem kıldı, -dı, -*]

sitem-dide: Haksızlık görmüş, zulme uğramış.

□ Elâ ey 'aşîk-ı mihnet-resîde
Sitem-dide gam-ı hicrân-keşîde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 200*). [*sitem-dide, -*]

şit-i nâmîñ: İsmnin, adının şöhreti.

□ Budur mı merdlikde **şit-i nâmîñ**
Budur mı 'ahd-i süst ü nâ-tamâmîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 11*). [*şit-i nâmîñ, -ñ, -*]

sitîze: Kavga, dövüş, çekişme.

□ Ne dilde vardır cür'et **sitîze**
Ne pây-ı tākātım kalmış gürize (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 129*). [*sitîze, -e*]
□ İder nâ-gâh peydâ bir **sitîze**
Kalır bu derd-i hasret rest-hîze (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 79*). [*sitîze, -e*]

sitîze: Kavga, dövüş, çekişme.

□ Benimle şulh kıl ister **sitîze**
Tenim istersen eyle rîze rîze (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 327*). [*sitîze, -*]

sitîze evleyen: Kavga etmek, çekişmek.

□ Eceldir eyleyen bunda sitîze
Hem-âverdi amân bulmaz girîze (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 71*). [*sitîze eyleyen, -*]
(y)en, -]

sivâ: Masiva, Allah'tan başka her şey.

□ Bulanlar zevk-i vaşl-ı âşinâyı

Verâya terk kılmışlar **sivâyı** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 292*). [*sivâyı, -yı*]

□ Beķā zevkîñ bulup geçmiş fenâdan
Daħi müstağnî olmuşdur **sivâdan** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 100*). [*sivâdan, -dan, -*]
□ Olursa 'aşk eger hâlî **sivâdan**

Geçer 'aşîk hevâ-yı mäsivâdan (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 301*). [*sivâdan, -dan, -*]

□ Olup 'aşk içre hem-peyvend-i Mecnûn
Sivâyı terk kıl mænend-i Mecnûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 236*). [*sivâyı, -y, -ı*]

sivâz-ı vaşla: Dumanı olmayan ateşe ulaşmak, varmak.

□ Şivâz-ı vaşla pervâne yakur cân
Velî Mecnûn'dur firkatde süzân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 243*). [*şivâz-ı vaşla, -a, -*]

sive: Naz, cilve, eda II Üslup, tarz.

□ Kâbâsın çâk kıldı tâ-be-dâmen
İrîşdi dâmen-i eflâke **şiven** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 110*). [*şiven, -n, -*]
□ Ki mürde üzre eyler zinde **şiven**
Ne hâşıldır benim tek mürde-dilden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 161*). [*şiven, -n, -*]

sive-i âdâbdan: Edeplerin usûlü.

□ Cemâlinden anıñ oldukca mehcür
Olurdu **sive-i âdâbdan** dūr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 8*). [*sive-i âdâbdan, -dan, -*]

sive-i kârî: Nazlı, cilveli, edalı.

□ İdüp bir cilde bir gamze derkâr
Kılup bîñ **sive-i kârî** pedîdâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 28*). [*şive-i kârî, -ı, -*]

sive-i ser-beste: Başı bağlanmış olanın cilvesi.

□ Olur anlarla dem-sâz hem-âvâz
Kılup bîñ **sive-i ser-beste** ibrâz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 140*). [*şive-i ser-beste, -*]

şiven: Mâtem, yas, sızlanma, feryat.

□ Ki ol her dem ider küh üzre **şiven**
Velî çâh içreyim feryâd-zen ben (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 55*). [*şiven, -*]
□ Kılup gam-hânesin âh ile rûşen
Gam ile oldı hem-dem itdi **şiven** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 98*). [*şiven, -*]
□ Hezârydım hemân ol gönçanıñ ben
İderdim gülşen-i 'aşkında **şiven** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 126*). [*şiven, -*]

siveh-gün: Siyah renkli.

□ Libâsındır niçün yek-ser **siveh-gün**
Kimiñ derdi seni itmiş meger hûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 31*). [*siveh-gün, -*]

siveh-gün kıldı: Siyah renkli yapmak.

□ Ser-â-pâ câmesin kıldı siveh-gün
Girîbânı derîde dide pür-hûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 7*). [*siveh-gün kıldı, -dı, -*]

siyeh-kār: Günah işlemiş, suçlu ll Kötülük yapan.

- Seni ben beslemişdim ey **siyeh-kār**
Hemîn olmak için kurbân-ı dîdâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 111). [siyeh-kār,]
- Siyeh-kār olduğımndan şerm-sârem
Velî gufrânına ümmîd-vârem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 175). [siyeh-kār,]

siyeh-rûy: Yüzü kara, günahkar.

- Egerçi makdemiñden rû-siyâhem
Siyeh-rüyumla ammâ 'özü-l'âhem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 134). [siyeh-rüyumla, -um,-la, -]

siyeh-rûz: Kara günlü, talihsiz.

- Diyordı eyleyüp âh-ı ciğer-süz
Ki bir kes olmasın ben-teki **siyeh-rûz** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 60). [siyeh-rûz,]

siz: Siz.

- Beni ferâmûş idüpdür dâniş-i hüş
İdiñ **siz** hem beni yek-ser ferâmûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 106). [siz,]
- Reh-i bînişde **siz** ma'yüblarsız
Ki bu esrârdan mañcûblarsız (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 23). [siz,]

şöhre-i eyyâm: Günün şöhreti ll Devrin, zamanın bilineni.

- Kâbîle ehlini bed-nâm idüpdür
Seni hem **şöhre-i eyyâm** idüpdür (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 32). [şöhre-i eyyâm,]

şöhret: Halk arasında söylenme, ünlenme, ün.

- Bulup sâman sipâh-ı bî-gerânı
Sipâhî **şöhreti** tutdı cihânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 36). [şöhreti, -i]

şöhret buldı: Şöhret salmak, meşhur olmak.

- Gelüp herkes ider oldı ziyâret
Bu keyfiyyet cihânda buldı şöhret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 254). [şöhret buldı, -dı, -]

şöhret bulup: Ünlenmek, tanınmak, herkesçe bilinmek.

- Kılup Mecnûn'ın âhîr 'aşkı şiddet
Bulup 'aşıklığı 'âlemde şöhret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 12). [şöhret bulup, -up, -]

şöhret bulup: Şöhret salmak, meşhur olmak.

- Bulup şöhret olup âgâh-ı 'âlem
Mezârı oldı hâcetgâh-ı 'âlem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 223). [şöhret bulup, -up, -]

şöhret bulup: Şöhret salmak, meşhur olmak.

- Bulup şöhret cihânda bu fesâne
Cemâl-i Leylî düşdi dâstâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 61). [şöhret bulup, -up, -]

şöhret bulur: Tanınmak, meşhur olmak, nam salmak.

- Bulur ehl-i cihân gervetle şöhret
Olur 'âlemde bir şâhib-fa'zilet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 195). [şöhret bulur, -ur, -]

şöhret-i hüsnüñ: Güzelliğinin şöhreti.

- Tutupdur **şöhret-i hüsnüñ** cihânı
Velî yok sende ol hüsnün nişanı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 25). [şöhret-i hüsnüñ, -üñ, -]

şöhret-yâfte: Şöhret bulmuş.

- Bî-'avni'llâhî zü'l-celâli ve'l-ikrâm kalem-i aşüfte-ra'kam nâzım-ı perîşân-kelâm-ı Nâkâm füsürde-i âlâm ile ya'nî dest-i küşîş İsmâ'îl el-hâc Mehmed Beg Nâm ismi Şadreddîn beg-zâde birle **şöhret-yâftedir** biñ üç yüz on altıncı sene-i hicriyyeniñ cemâdi'l-ulâsı şülüş-i âhîrinde pezirây-ı hitâm oldı Allâhü veliyyü't-tevfîk. (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 181). [şöhret-yâftedir, -dir, -]

sol: Solmak.

- Bahâr-ı şîhâti pejmürde olmuş
Gül-i sürhî **şolup** efsürde olmuş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 142). [şolup, -up, -]
- Gidüp bülbül güli **şolmuşdı** bağın
Zağânlar bülbülü olmuşdı bağın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 13). [şolmuşdı, -muş, -dı, -]
- Olup âfet-zede gülzâr-ı Leylî
Şolup reng-i gül-i ruhsâr-ı Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 42). [şolup, -up, -]

sol: Solmak.

- Kederden derdden fark itmedim ben
Ne vakt açdı ne dem **şoldı** bu gülşen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 52). [şoldı, -dı]

soñra: Sonra.

- İdüp Zeyd 'âkıbet güftäre âgâz
Senâ-h'ân oldı **soñra** itdi âvâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 82). [soñra,]
- İlâhî olmasun bir kes mükedder
Olup evvel tevân-ger **soñra** muştâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 112). [soñra,]

sor: Sormak.

- Didi giryân u giryân **şorma** hâlim
Seni hem derdnâk eyler melâlim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 83). [şorma, -ma]
- Görüp ahvâlimi **şorma** melâlim
Kazâya vâ-güzâr it cümle hâlim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 127). [şorma, -ma]
- İderdi gâh u geh mihmân-ı h'ânı
Şorurdu süz-ı pinhânıñ nihânî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 78). [şorurdu, -ur, -dı, -]
- İder mi yâd Mecnûn-ı zebûnı
Şorur mı hiç ben bahtı nikûnı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 96). [şorur, -ur, -]
- İdüp yek-reng hâlusıyla hâlin
Tefahhuş kıldı **şordı** hâl-i hâlin (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 40). [şordı, -dı]
☐ İdüp hün-bâr nâ-geh gözlerini
 Gelüp feryâda **şordı** mâderini (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 116). [şordı, -dı]
☐ Temâşâ eyleyem ruhsâr-ı âliñ
 Bilüp hâliñ **şordum** derd [û] melâliñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 64). [şordum, -dum]
☐ Bu sırrı 'aşık-ı dil-hündan **şor**
 Ta 'aşşuk buldığın Mecnûn'dan **şor** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 399). [şor,]
☐ Bu sırrı 'aşık-ı dil-hündan **şor**
 Ta 'aşşuk buldığın Mecnûn'dan **şor** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 400). [şor,]

söyle: 1. (Anlatmak istediği şeyi) Sözle bildirmek. 2. (Bir fikir veya husûsu) İleriye sürmek, ortaya koymak. 3. Konuşmak.

☐ Sühan-ârâ-yı bezm-i nüktedânı
 Bu mazmûn **söylemiş** bu dâstânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 2). [söylemiş, -miş]
☐ Nedirse matlabın **söyle** revâdır
 Tecâvüz eylemek andan hatâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 31). [söyle,]
☐ Bu mazmûn **söyleyüp** niçe fesâne
 Götürdiler o mâhî hânümâna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 97). [söyleyüp, -(y)üp]
☐ Baña **söyle** hadîş-i âşinâyı
 Baña ta 'îrf kılma mâsivâyı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 249). [söyle,]
☐ Mufaşşal **söyleyüp** Mecnûn nişânıñ
 Aña gösterdi Mecnûn'ın mekânıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 97). [söyleyüp, -(y)üp]
☐ Bedâhî **söyleyüp** Macnûn nazîriñ
 İderdi münkeşif sırr-ı zâmîriñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 77). [söyleyüp, -(y)üp]
☐ Gam-ı dîrînesin şerh eyliyordı
 Töküp hün-âbe derdiñ **söyliyardı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 48). [söyliyardı, -iyor, -dı, -]
☐ İdüp güyâ teşâdüf bu makâle
 Münâsib **söylemiş** Vahşî bu hâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 50). [söylemiş, -miş]
☐ Olup 'alemlerîñ vird-i zebânı
 Cihânda **söylenirdi** dâstânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 4). [söylenirdi, -n, -ir, -di, -]
☐ Benim derd-i derûnum şerh eyle
 İdüp dâmânını takbîl **söyle** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 172). [söyle,]
☐ Benimle **söylesün** derd-i derûnuñ
 Unutsun cevriñi devrân-ı dînuñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 193). [söylesün, -sün]
☐ Kılup efgân tökürdi eşk-i âliñ
 Şabâya **söylüyordı** derd-i hâliñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 198). [söylüyordı, -üyör, -dı, -]
☐ Hezârân şükr idüp ta 'zîm kıldı
 Senâlar **söyledi** tekrim kıldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 130). [söyledi, -di, -]
☐ İdüp bu bahşde hall-i mesâ'il
 Bu mazmûn **söylemiş** üstâd-ı kâmil (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 2). [söylemiş, -miş]
☐ Bu ta 'nı bu 'itâbı **söyleyüp** fâş
 'İnân-tâb oldı çeşmiñ kıldı hün-pâş (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 157). [söyleyüp, -y, -üp]

☐ O demler kim benimle **söylemişdiñ**
 Benimle böyle mi 'ahd eylemişdiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 187). [söylemişdiñ, -miş, -diñ, -]
☐ Peyâmuñ **söyle** sen ey peyk-i dil-dâr
 Ziyâde-güy olup olma dil-âzâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 133). [söyle,]
☐ Aña râz-ı derdiñ **söylemişdi**
 Anı hâlimden âgâh eylemişdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 81). [söylemişdi, -miş, -di, -]
☐ Mufaşşal **söyleyüp** ferzâne üstâd
 Hadîş-i 'aşkı böyle kılmış îrâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 1). [söyleyüp, -(y)üp, -]
☐ Benim hâlim budur ey serv-i dil-cû
 Ne dersin **söyle** hâliñ ey perî-rû (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 320). [söyle,]
☐ Ne türfe **söylemiş** Pîr-i Kirâmî
 Velîler serveri ya 'nî Nizâmî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 221). [söylemiş, -miş]
☐ Mübeyyen **söyleyüp** zevk-i vişâli
 Çekürdi nazma nâ-süfte le 'âli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 389). [söyleyüp, -(y)üp, -]
☐ Muhabbetden rivâyet eylemişdir
 Hakikatden hikâyet **söylemişdir** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 24). [söylemişdir, -miş, -dir, -]

söyle-: 1. (Anlatmak istediği şeyi) Sözle bildirmek. 2. (Bir fikir veya husûsu) İleriye sürmek, ortaya koymak. 3. Konuşmak.

☐ Aña kim ki gelüp **söyler** ise pend
 İdüp nâle diyürdi pend tâ çend (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 7). [söyler, -r]
☐ Olup efrâste Mecnûn livâsı
 Cihânda **söylenirdi** mâ-cerâsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 2). [söylenirdi, -n, -ir, -di]
☐ Ne **söyler** dise Leylî'dir me'âli
 Hadîşinden degildi Leylî hâli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 103). [söyler, -r]
☐ Niçündür **söyleyüp** dîvâne nâmin
 Nazarda tutmuyorsun ihtirâmın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 137). [söyleyüp, -y, -üp]
☐ Beyân it **söyle** kim ey 'aşık-ı pāk
 Esîriñ Leylî-i zâr u ciger-çāk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 127). [söyle,]

söylen: Bahsi geçmek, konuşulmak; bildirilmek, anlatılmak.

☐ Çıkup âhir zühûra dâstânı
 Her yanda **söylenüp** râz-ı nihânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 10). [söylenüp, -üp]

söz: Ağzıdan çıkan bir veya daha fazla heceden meydana gelen, mana ifade eden kelime veya kelime topluluğu, laf, lafiz, kelam.

☐ Sözüñ Leylî'den ise eylerem güş
 Ve illâ söyleme beyhûde hāmūş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 9). [sözüñ, -üñ]

- Sözüñ hatm eyleyüp Mecnûn-ı dil-süz İdüp bir âh-ı ‘âlem-süz u dil-düz (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 107). [sözüñ, -üñ, -]
- İdüp maḥdûm-ı Leylî bu **sözi** güş Revân kâlkup yirinden gitdi hâmuş (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 59). [sözi, -i]
- İşıtdi bu **sözi** Mecnûn-ı nālân İdüp efgân didi ey mäh-ı tãbân (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 23). [sözi, -i, -]
- Sözüñ hatm itdi Leylî oldı dil-teng Gülistân-ı bekâya kıldı âheng (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 153). [sözüñ, -üñ, -]

su: " Şu " işaret sıfatı.

- Olupdur şüşt **şu** pāk olamışdır Neẓâfet anda idrâk olmamışdır (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 141). [şu,]

şu: Yan, yön, taraf, cihet.

- İderdiyse ne **süya** hamle Nevfel Açurdi anda bir hûn-ı cedvel (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 145). [süya, -ya, -]
- Güzer kıldı ki bir kes o **süya** Düşürdi gerdeni dâm-ı kürüya (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 163). [süya, -ya, -]
- O **süya** bir meges itseydi tayrân İderlerdi anı hâk ile yeksân (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 217). [süya, -(y)a, -]

sü bâ-sü: Her yana, her yanda, her yönde, her yöne, her tarafa, her tarafta, taraf taraf.

- Hıramân-geşt ıderdi **sü bâ-sü** Küşâde rûy lîkin dest ber-rû (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 13). [sü bâ-sü,]

su ‘â: Işık.

- Be-sân-ı âfitâb-ı ‘âlem-ârâ Kılup hüsni **şu ‘â** iñ âşikârâ (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 12). [şu ‘â iñ, -iñ, -]

su ‘a-i dil-süza: Gönül ateşinin ışıǵı.

- Olup ol **şu ‘a-i dil-süza** fânûs Der-âgûş itdi çeşmiñ eyledi bûs (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 43). [şu ‘a-i dil-süza, -a, -]

su ‘âl: Soru.

- Didi kimsiñ nedir benden **su ‘âliñ** Beyân eyle nedürse vaşf-ı hâliñ (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 55). [su ‘âliñ, -iñ, -]
- Seniñ ‘aşkıñladır dil öyle meşğûl Ki fehmi itmez **su ‘âliñ** olsa mes’ûl (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 392). [su ‘âliñ, -iñ, -]

suâl: Soru.

- Ta ‘accüb eyleyüp Nevfel bu hâle Açup leb ibtidâr itdi **suâle** (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 50). [suâle, -e]

suâl itdi: Soru sormak.

- Suâl itdi ki ey pîr-i ser-efrâz Niçündür bu felâket bu tek ü tãz (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 79). [suâl itdi, -di, -]

sü-be-sü: Taraf taraf, her taraf, her yan.

- Anıñ adıydı ol dem Kays-ı âzâd Gezürdi **sü-be-sü** âzâd u dil-şâd (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 6). [sü-be-sü,]
- Kılup efgân demâdem eyleyüp âh Gezürdi **sü-be-sü** gülzârı nâ-gâh (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 40). [sü-be-sü,]
- Ararken **sü-be-sü** Mecnûn-ı zârı Bulup bir küşede ol bî-ķarârı (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 103). [sü-be-sü,]
- Seyr bâ-meh çıkurdi gâh pinhân Baķurdi **sü-be-sü** etrâfa hayrân (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 20). [sü-be-sü,]
- Çıkurdi haymeden geh lâubâlî Gezürdi **sü-be-sü** Mecnûn mişâlî (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 364). [sü-be-sü,]
- Hârîmiñ **sü-be-sü** pîrâmeninde Muṭalsam hışn idi fevc-i derinde (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 215). [sü-be-sü,]
- Ki cāmı cān-ı pāk-i muķbilândır **Sü-be-sü** sîne-i şâhib-dilândır (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 20). [sü-be-sü,]
- Çemenler **sü-be-sü** âlüde-i hâk Cihân mâtem-zede gülşen kedernâk (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 25). [sü-be-sü,]
- Kapandı **sü-be-sü** bâb-ı şadâķat Kerem mekr oldı revnaķ buldı hisset (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 103). [sü-be-sü,]

şubh: Sabah.

- Olunca **şubh** Kays-ı ğam-resîde Ne der-ķ ‘âb oldı ne ârâm-dîde (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 5). [şubh,]
- Kılurdi **şubha** dek feryâd u efgân Sehergeh âh idüp giryân u giryân (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 27). [şubha, -a]
- Gezürdi şubhlar tâ şâm nālân İderdi şâmlar tâ **şubh** efgân (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 10). [şubh,]
- Gezürdi **şubhlar** tâ şâm nālân İderdi şâmlar tâ şubh efgân (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 9). [şubhlar, -lar, -]
- Çü oldı **şubh** dîĝer mihr-i enver Getürdi gerdîşe zerrîne sāĝar (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 109). [şubh,]
- Bu ğüne **şubha** deg nālân [u] ğamnâk İdüp ruḥsârını fersüde-i hâk (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 79). [şubha, -a]
- Çeküp âlâm-ı rûz-ı iştîyâķı Niçe **şubh** eyliyor şâm-ı firâķı (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 138). [şubh,]

şubh u mesâ: Gündüz ve gece, sabah ve akşam.

- Anıñ ‘aşķında hem Zeyd dil-efķâr Olup **şubh u mesâ** nālân u hûnbâr (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 44). [şubh u mesâ,]

şubh-ĝâhân: 1.Sabah vakti, sabahleyin. 2. Sabahlayacak yer.

- Şebân-ĝâhân kılup bu şebde efgân Kılurdi dîde ber-reh **şubh-ĝâhân** (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 62). [şubh-ĝâhân,]

şubh-ĝâhân: 1.Sabah vakti, sabahleyin. 2.

Sabahlayacak yer.

□ Eger bir âh idersem **şubh-gāhān**

Yağar sakfın seni eyler perişān (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 67). [şubh-gāhān,]

□ Haremde olup Leylî hırāmān

İderken geşt bir gün **şubh-gāhān** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 20). [şubh-gāhān,]

şubh-ı 'âlem-efrûz: Cihânı, dünyayı aydınlatan sabah. Alemi aydınlatan sabah.

□ Niçe Leylî ki **şubh-ı 'âlem-efrûz**

Niçe Mecnûn ki şem'-i h'îştēn-süz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 67). [şubh-ı 'âlem-efrûz,]

subh-ı hayâtîñ: Hayat sabahı.

□ Olup bâzîçeye meşgûl Nâkâm

'Abeş **şubh-ı hayâtîñ** ile şām (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 160). [şubh-ı hayâtîñ, -iñ, -]

subh-ı şādmānî: Sabahın sevinci.

□ Nümāyān oldı **şubh-ı şādmānî**

Be-sān-ı şubh-ı eyyām-ı cüvānî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 75). [şubh-ı şādmānî,]

sūd: Fayda, kâr.

□ Ki dünyā düşmen-i ehl-i dilāndır

Anıñ ehl-i dile **sūdi** ziyāndır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 28). [sūdi, -ı]

□ Ben oldum bāg-ı hüsnünden ciger-dāg

Ne **sūd** āhir ki oldı behre-ver zāg (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 204). [sūd,]

□ Velî cebren sürürler h'āh u nā-h'āh

Ne efgān eyliyor **sūd** anda ne āh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 296). [sūd,]

□ Şabūr ol itme gām merg-i pederden

Değil bir **sūd** hāşıl bu kederden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 260). [sūd,]

□ Ne miqdār āh u zār itdiyse āhir

Nücümüñ oldı bir **sūdi** zāhir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 38). [sūdi, -ı]

□ 'İzār-ı rüh-bağşa intihā yok

Ne **sūd** ammā ki bende iştiḥā yok (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 332). [sūd,]

sūd itmez: Fayda, kazanç sağlamak.

□ Baña **sūd itmez** ol dem dūd-ı āhiñ

Olursa fi'l-meşel ger 'ūd-ı āhiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 121). [sūd itmez, -mez, -]

sūd u ziyānı: Fayda ve zarar.

□ Yağalım āteşe **sūd u ziyānı**

Ferāmūş idelim ḥubb-ı cihānı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 25). [sūd u ziyānı, -ı, -]

sudā'ı: Baş ağrısı.

□ Kime itseydim ibrāz rübā'ı

Olurdu cehlden efgūn **sudā'ı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 56). [sudā'ı,]

sūd-gerān: Faydahılar, faydalı olanlar.

□ Bulup **sūd-gerān** sermāyesinde

Oturdu bir şanevber sāyesinde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 143). [sūd-gerān,]

sūd-ı dil-i bî-hāşılımdır: Faydasız gönlümün kazancı.

□ Ğamiñ **sūd-ı dil-i bî-hāşılımdır**

Ğamiñdan ḥāşılıñ dāg-ı dilimdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 363). [sūd-ı dil-i bî-hāşılımdır, -ım, -dır, --ımdır]

süfre-i bezm-i meserret: Sevinç meclisinin sofrası.

□ Çekildi **süfre-i bezm-i meserret**

İrişdi çarḥa hūy u hāy-ı 'işret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 117). [süfre-i bezm-i meserret,]

süfre-i cūduñ: Cömertlik sofrası.

□ Beni hemān idüben ey dil-ārā

Olupdur **süfre-i cūduñ** müheyyā (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 330). [süfre-i cūduñ, -uñ, -]

şuğl-i hevāsı: Heveslerin meşguliyeti.

□ Ta'aşşuk birledir **şuğl-i hevāsı**

Değil ma'lūmı 'aşkıñ mā-'adāsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 117). [şuğl-i hevāsı, -sı, -]

sügvār: Yaslı, mâtemli, kederli.

□ Mezārıñ git ziyāret eyle bāri

O piriñ bir zamān ol **sügvārı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 24). [sügvārı, -ı]

□ Bu mâtemde seniñ-tek bî-ḳarārem

Hemişe eşkbārem **sügvārem** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 254). [sügvārem, -em, -]

sügvārān be-sān: Yaslı, mâtemli, kederli, acılı kimseler gibi.

□ Görüp Mecnûn-ı zārı oldı giryān

Fiğān itdi be-sān sügvārān (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 10). [sügvārān be-sān,]

sügvārî: Yaslı, mâtemli, kederli.

□ Olup pîr ü cüvān mâtemgüzarî

Ser-ā-ser 'ālem oldı **sügvārî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 220). [sügvārî,]

sühan-ārā-yı bezm-i nüktedānı: Mecliste sözü süsleyen söz ustası(nüktedan).

□ Sühan-ārā-yı bezm-i nüktedānı

Bu maẓmūn söylemiş bu dāstānı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 1). [sühan-ārā-yı bezm-i nüktedānı,]

sühan-perdāz: Düzgün ve güzel söz söyleyen.

□ Olup sevdā-yı ṭab'ıñ bî-ḳarārî

Sühan-perdāz olurdum iztirārî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 134). [sühan-perdāz,]

sühan-perdāz olup: Düzgün, güzel söz söyleyen olmak.

□ Gene Leylî açup nuṭḳ-ı dil-āvîz

Sühan-perdāz olup oldı güher-rîz (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 268). [şühan-perdâz olup, -up, -]

şüheyl: Güney yarım kürede yer alan büyük ve parlak bir yıldız.

□ Nezâket burcunuñ rahşân **Süheyl'i**
Zamânın nâzenîni ya'nî Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 5). [şüheyl'i, -i, -]

şüh-ı mehveşi: Yüzü ay gibi güzel, cilveli sevgili.

□ Mey-i 'aşk ile kim Kays oldu der-cüş
O **şüh-ı mehveşi** kıldı der-âgüş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 44). [şüh-ı mehveşi, -i, -]

şüh-ı zîst-kârem: İşveli çirkin kadın.

□ Egerçi şüydân bîzâr u zârem
Velî ne öyle **şüh-ı zîst-kârem** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 164). [şüh-ı zîst-kârem, -em, --emem]

şühüd: Vücut bulma, mevcut olma, meydana gelme.

□ O kim fermüş ider kendi **şühüdüñ**
İder mi fehmi diğerler vücüdün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 49). [şühüdüñ, -iñ, -]

sû'-i niyyet: Kötü niyet.

□ Degildi **sû'-i niyyet** anda mevcüd
Ki ortadan garaş olmuşdı nâ-büd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 251). [sû'-i niyyet,]

şükr: Şükür.

□ Küşâd itdi dehânın oldu hândân
Didi şad **şükr** kim gam buldı pâyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 32). [şükr,]

şükr idüp: Allah'a karşı duyulan minneti dile getirmek.

□ Hezârân **şükr idüp** ta'zîm kıldı
Senâlar söyledi tekrîm kıldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 129). [şükr idüp, -üp, -]

şükrâne: Teşekkür alâmeti, iyilik bilme nişânesi.

□ Virüp **şükrâneler** hândân u hürrem
Bu 'ağdı anda itmâm eyleriz hem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 73). [şükrâneler, -ler, -]

şüküfistân-ı ma'nâdan: Yeni söylenmiş söz.

□ Şüküfistân-ı ma'nâdan bedânsân
Hezâr üşkûfe-i hoş-büy-ı elvân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 27). [şüküfistân-ı ma'nâdan, -dan, -]

şüküfte: Açılmış (çiçek).

□ Nümâyân anda âşâr-ı nühüfte
Gülü üşkûfesi yek-ser **şüküfte** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 22). [şüküfte,]
□ Olur gül lahn-ı bülbulden **şüküfte**
Bulurlar vâsıdan zevk-i nühüfte (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 161). [şüküfte,]

şüküh: Ululuk, görkem, heybet, azamet, şan, şevket.

□ Kılup nezzâre sâlâr-ı kabîle
Görünce bu **şükühü** itdi vîle (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 44). [şükühü, -ı]

□ Şükühü oldu bir hâdde-resîde

Ki oldu cümle vahşî âremide (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 63). [şükühü, -ı]

□ Oluplar kârdânı ol gürühuñ

İdüpler dem-be-dem efzûn **şükühüñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 76). [şükühüñ, -uñ, -]

sükûn: Sakinlik, huzur.

□ Şebâbet hâddine oldum resîde

Sükûnum dâmeniñ kıldın derîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 28). [sükûnum, -um, -]

□ Felek birgün idüp berhem **sükûnuñ**

İdüp peydâ aşâb-ı nîl-günüñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 1). [sükûnuñ, -uñ, -]

sükût: Susmak.

□ Bu sevdâdan olup mağlûb âhir

Sükûta olmadım bi'l-merre kâdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 136). [sükûta, -a]

şu'le-ver: Işıklı, aydınlık.

□ Tenimde dâ'im it âşâr-ı 'aşkıñ

Dilimde **şu'le-ver** kıl nâr-ı 'aşkıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 60). [şu'le-ver,]

□ Kılup gerd süvârân çarhı pür-mîğ

Dühül ra'd oldu berç **şu'le-ver** tîğ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 52). [şu'le-ver,]

süleymân: Süleymân Peygamber.

□ Olup âhir serîr-i 'aşka şâyân

Ta'aşşuk itdi Mecnûn'ı **Süleymân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 86). [süleymân,]

sulh: Barışma, barışıklık, uzlaşma.

□ Olup her iki cânib **şulha** mâ'il

Muvâdât ile hâll oldu mesâ'il (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 177). [şulha, -a]

□ Ki Nevfel çünkü **şulha** oldu mecbûr

Dilinde nâr-ı kîne kaldı mestûr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 3). [şulha, -a, -]

□ Ki anda olduğum bî-yâr ü enşâr

Beni vâdâr kıldı **şulha** nâ-çar (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 26). [şulha, -a]

sulh ile sâziş: Barış ile karşılıklı anlaşma.

□ İdüp ser-leşkere pend ü nevâziş

Miyâne virdiler **şulh ile sâziş** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 176). [şulh ile sâziş,]

sulh ile sâziş: Barış ile karşılıklı anlaşma.

□ İdüp ser-leşkere pend ü nevâziş

Miyâne virdiler **şulh ile sâziş** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 176). [şulh ile sâziş,]

sulh kıl: Barışmak; uzlaşmak.

□ Benimle **şulh kıl** ister sitîze

Tenim istersen eyle rîze (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 327). [şulh kıl,]

sulh olmazsa: Barışmak, uzlaşmak II kabullenmek.

□ Görüp bu keşreti kıldı te'emmül

Ki **şulh olmazsa** müşkildir taħammül (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 168). [şulh

olmazsa, -maz, -sa, -]

sultân: Padişah, hükümdar.

- Leîâfet Mısr'ınıñ **sultânı** Leylî
- O Mısr'ın çeşm-i Mecnûn rûd-ı Nîl'i (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 57). [sultânı, -ı]
- Olup Mecnûn'a yek-ser bende-fermân
- Gürûh-ı vahşe Mecnûn oldı **sultân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 60). [sultân,]
- Muhabbet mülkiniñ hâkânı Mecnûn
- Gürûh-ı âşıkân **sultânı** Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 104). [sultânı, -ı]

sülük: Bir tarikata girme, intisap etme ve o tarikatın gereklerini yerine getirerek manevi bakımdan yol alma.

- İrürse menzile sâlik be-her hâl
- Sülükunda** eger itmezse ihmâl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 232). [sülükunda, -un, -da, -]

sülük itdi: Intisap etmek, - bir yolda yürümek-.

- Cülûs itdi anıñla bir simâta
- Sülük itdi** tarîk-i ihtilâta (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 100). [sülük itdi, -di, -]

sülük itme: Intisap etmek, - bir yolda yürümek-.

- Velî senden ricâ-dârem ki sen de
- Sülük itme** tarîk-i nâ-pesinde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 168). [sülük itme, -me, -]

sülüs-i âhırinde: Son sülüsle yazılmış yazı.

- Bi-'avni'llâhi zü'l-celâli ve'l-ikrâm kalemi-âşüfte-raqam nâzım-ı perîşân-kelem-ı Nâkâm füsürde-i âlâm ile ya'nî dest-i küşîş İsmâ'îl el-hâc Mehmed Beg Nâm ismi Şadreddin beg-zâde birle şöhret-yâftedir biñ üç yüz on altıncı sene-i hicrîyyeniñ cemâdi'l-ulâsı **sülüs-i âhırinde** pezirây-ı hitâm oldı Allâhü veliyyü't-tevfîk. (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 181). [sülüs-i âhırinde, -in, -de, -]

sümâr: Sayı, hesap.

- Hemîn minvâl ile rû ber-sitâre
- Çeküp kevkeleri bir bir **sümâre** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 34). [sümâre, -e, -]

sünbül: Sünbül çiçeği.

- İdüp zülf-i hamın geh deste deste
- İdeydim **sünbülü** der-hem şikeste (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 260). [sünbülü, -i]
- Alup her şâheden nev-ñande bir gül
- Bulup her küşeden bir taze **sünbül** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 26). [sünbül,]

sünbül-i ter: Taze sünbül.

- Ruğunda **sünbül-i ter** deste deste
- Ham-ı zülfünde biñ dil pây-beste (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 9). [sünbül-i ter,]

sür: Sürmek.

- Düşüp Mecnûn kudüm-i maderine
- Sürüp** hâk-i kudümiñ gözlerine (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 194). [sürüp, -üp]

sür: Dügün, şölen.

- Kalup miñnetde ancağ Leylî-i zâr
- Cihân bu **sürdan** oldı tarabkâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 122). [sürdan, -dan]

sür: Uzaklaştırılmak, sürgün edilmek l kovulmak.

- Sürüldi Kays cebren ol mekândan
- Olundı men' Leylî dañı andan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 27). [sürüldi, -ül-di, -]

sür-: Sürmek.

- Künün ol 'âşık olsun nağme-perdâz
- Sür** üdiyla benî kılsun ser-cfrâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 172). [sür,]

sürâ kıldılar: Toplanmak, toplantı yapmak.

- Bilüp bu matlabı hem ümm-i Leylâ
- Nihânî kıldılar bir yirde şürâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 64). [şürâ kıldılar, -dı, -lar, -]

sürâh: Delik, gedik.

- Şürâh ile olup hem-râz-ı sâkî
- Beni meşğûf kıldı nâz-ı sâkî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 39). [şürâh,]

sürâhî: İçerisini su, şarap gibi içeceklerin konulduğu derin kap.

- Elimde ne **şürâhî** var ne sağar
- Ne büt kalmış nazargehde ne âzer (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 41). [şürâhî,]
- Gülistân bâ-şafâ meclis müheyyâ
- Şurâhî** hânde-zen gerdişde mînâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 200). [şurâhî,]

sür'at: Çabukluk, hız, acele.

- Görüp Leylî'ni meh-rüyân bed-añvâl
- Gelüp etrâfına **sür'atle** fi'l-hâl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 80). [sür'atle, -le]
- Göründi çeşmine Zeyd-i vefâ-dâr
- Ki **sür'atle** gelir bād-ı şabâ-vâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 84). [sür'atle, -le]

sürb-i cezâsı: Ceza şarabı.

- Ne âb u nândır **sürb-i cezâsı**
- Ne neng ü nâmidendir iddi'âsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 71). [şürb-i cezâsı, -sı, -]

sûret: 1. şekil, biçim 2. yüz, çehre 3. güzellik 4. dünya 5. görünüş 6. yol 7. resim, tasvir l hayal 8. amaç, gaye.

- Virüp bir gayrı **şûret** mâ-cerâyâ
- İderdi 'arz-ı gam bād-ı şabâyâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 29). [şûret,]
- Kılup manzûr iqbâl 'arûsı
- İdüp **şûretde** nîkû-fâl 'arûsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 104). [şûretde, -de]
- Seniñ 'aşkınladı çün kâr u bârım
- Benim **şûretle** bir dañı ne kârım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 406). [şûretle, -le, -]

süret-i eşkâle: Görünen, dışa akseden durum, şeklinin sureti.

- Ki sensen **süret-i eşkâle** tâlib
Velî Mecnûn'dur ahvâle râğıb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 37). [süret-i eşkâle, -e, -]

sürh-âb: Kanlı gözyaşı.

- Sırışk-i hasret idi **sürh-âb** rûyı
Ciger düdiydi 'ıtr-ı müşg-büyü (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 135). [sürh-âb,]

süriş: Kargaşa, karışıklık.

- Nedir bu âh bu nâle bu **süriş**
Nedir bu 'aşk u bu âteş bu süziş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 147). [süriş,]

sürme: Göze çekilen maruf siyah madde. Sürme.

- Olup yeksân iki **sürme** mukassem
Olur nışfı anıñ nışfı benim hem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 35). [sürme,]

sürme-i nâz: Naz sürmesi; göze çekilen sürme.

- Mûkahhal gözlerinde **sürme-i nâz**
Muqavves ebruvânı nâvek-endâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 15). [sürme-i nâz,]

sürmek: Sürmek.

- Cemâl-i mâderiñ görmekdir ancak
Yüzün ikdâmına **sürmekdir** ancak (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 132). [sürmekdir, -dir, -]

sürü: Sürüklemek.

- Velî cebren **sürürler** h'âh u nâ-h'âh
Ne efgân eyliyör sūd anda ne âh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 295). [sürürler, -r, -ler]

sürüd: Şarkı, türkü, nağme.

- Hemân Mecnûn **sürüdundan** şenîde
Serâyında olurdu bir neşîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 65). [sürüdundan, -un, -dan, -]

sürüd-ı 'aşıkâne: Aşıkliğa yakışır şekilde şarkı.

- Kılup her dem **sürüd-ı 'aşıkâne**
Nezâre eyliyordi âsumâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 3). [sürüd-ı 'aşıkâne,]

sürüd-ı rûh-bahş-ı dil-güşâsın: İç açıcı; ferahlık veren, can bahşeden şarkı; türkü.

- İdenler güş şî'r-i cân-fezâsın
Sürüd-ı rûh-bahş-ı dil-güşâsın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 14). [sürüd-ı rûh-bahş-ı dil-güşâsın, -sın, -]

sürür: Sevinç, mutluluk.

- Bedîhî şî'rler inşâd kıldı
Sürürü Nevfel'i dil-şâd kıldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 108). [sürürü, -ı]
- Bu âheng ile her lahza serâyân
Sürürü cümle 'uzvından nümâyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 24). [sürürü, -ı]
- Açup gencînesin mağdûm-ı Leylâ
Sürürü meclisin kıldı müheyyâ (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 114). [sürürü, -ı]

- Sürürüñ eyledi endüha tebdîl
Sürürüñ eyledi efgâna tahvîl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 33). [sürürüñ, -uñ, -]
- Sürürüñ eyledi endüha tebdîl
Sürürüñ eyledi efgâna tahvîl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 34). [sürürüñ, -uñ, -]
- Ez-ân pes boğça-i zer-târı açdı
Sürürü gözlerinden dürr saçdı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 116). [sürürü, -ı]
- Olup zâhir fesâdı kalb-i sürüñ
Cihânîñ eyledi mâtem **sürürüñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 98). [sürürüñ, -uñ, -]

sürür-ı bî-nihâyet: Sonsuz sevinç.

- Bu kavli güş idüp Mecnûn-ı fazıl
Sürür-ı bî-nihâyet kıldı hâşıl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 112). [sürür-ı bî-nihâyet,]

süse: Şişe.

- Mezârîñ **süşesin** kıldı der-âgüş
Öpüp hâk-i mezârı oldu bî-hüş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 41). [süşesin, -sin, -]
- Bu âvâzı ki mecnûn eyledi güş
Mezârîñ **süşesin** kıldı der-âgüş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 212). [süşesin, -sin, -]

süsen: Susam denilen çiçek. Bâzı yerlerde zambak da denir.

- Görüp **süsen** şafâ-yı gülsitânı
Taḥayyürden tutulmuşdı zebânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 13). [süsen,]

süst: Yıkama, temizleme.

- Rehâ buldukda **süstünden** sihamı
Olurdu gökde bî-ârâm râmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 17). [süstünden, -ün, -den, -]

süst olupdur: Gevşek, zayıf, güçsüz olmak.

- Olupdur süst şu pāk olamışdır
Nezâfet anda idrâk olmamışdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 141). [süst olupdur, -up, -dur, -]

süst ü zebünem: Güçsüz ve zayıf.

- Ta'allül itme kim **süst ü zebünem**
Küdûretten 'alîl bağı hünem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 9). [süst ü zebünem, -em, -]

süst-'ahd ü çerb-güftâr: Verdiği sözde durmayan/durmakta zorlanan ve Hoşsohbet, tatlı ve yumuşak sözlü.

- Didi ey **süst-'ahd ü çerb-güftâr**
Niçün itdiñ beni zâr u dil-efkâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 135). [süst-'ahd ü çerb-güftâr,]

sütür: Deve.

- Kaṭâr ile **sütürle** cümle ber-bâr
Temâm ol bârlar dîbâ-yı zer-kâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 71). [sütürle, -le, -]

şu'ünât-ı fenâdan: Kötü olaylar, fena hadiseler.

□ Bulu Hakk'ı geçüp hübb-ı sivâdan
Olup fâriğ şu'ünât-ı fenâdan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 30). [şu'ünât-ı fenâdan,
-dan, -]

şu'ür: Akıl, bilinç, anlayış, idrak.

□ Şu'ür u neng ü nâmi virdi bâde
Beyâbân içre kaldı o fütâde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 33). [şu'ür,]
□ Ki derdi kâbil-i dermân degildir
Şu'ürî tâbî -i fermân degildir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 66). [şu'ürî, -ı]
□ Degil bir dem cüdâ senden huzûrum
Ki senden gayrı derk itmez şu'ürum (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 336). [şu'ürum, -um, -]

şu'ür-ı âdâbını: Gelenek ve görenekler, usûllerin
idraki; anlayışı.

□ Bu takrîrâtı Leylî eyledi güş
Şu'ür-ı âdâbını kıldı ferâmûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 270). [şu'ür-ı âdâbını, -
ın, -ı, -]

süvâr olma: Binmek.

□ Süvâr olma 'abeş-raşş-ı gurûra
Çıkarma nefsiñ iğvâsın zuhûra (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 227). [süvâr olma, -ma,
-]

süvârân: Atlılar, süvariler.

□ Kılup gerd süvârân çarhı pür-mîğ
Dühûl ra'd oldı berğ şu'le-ver tîğ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 51). [süvârân,]

süvâre olup: Binici olmak, ata binmek. Atlı olarak
yola çıkmak.

□ Olup cengâverân yek-ser süvâre
Müheyyâ oldı herkes kâr-zâre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 71). [süvâre olup, -up, -
]

süy: Yan, yön, taraf, cihet.

□ Revân idi cihândan süy bâ-sü
Diyüp Leylî gezürdi kûy bâ-kû (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 7). [süy,]
□ Gezürdi süy bâ-sü merğzârı
Tecessüs eyliyordı kühsârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 17, Mısra 35). [süy,]
□ Olup çâpûk hemân süya feres-rân
Gelürken kühdâ cevânâ her ân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 39). [süya, -a, -]
□ Tecessüs eyleyüp Mecnûn-ı zârı
Gezürken süy bâ-sü kühsârı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 26). [süy,]
□ Ne süya itseyidi 'azm Mecnûn
Gezüp Mecnûn ile hâmûn-be-hâmûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 67). [süya, -a, -]

süy: Yıkama.

□ Olup şüyî hemîşe pâsbânı
Tuturdı merdûm-i çeşmi-tek anı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 29). [şüyî, -ı, -]

süy: Yıkama.

□ Seni yâd itmeyüp ol türresi ham
Gidür maḥmilde şüyî birle hürrem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 160). [şüyî, -ı, -]
□ Bu vahşetgâhda sen ğam-nizârı
O şüyî birle ḥandândır 'imârî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 170). [şüyî, -ı, -]
□ İdüp terk diyâr-ı mâm u bâbı
Gidür kim şüyüñ olsun kâm-yâbı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 162). [şüyüñ, -uñ, -]
□ Egerçi şüydân bîzâr u zârem
Velî ne öyle şüh-ı zîşt-kârem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 163). [şüydân, -dan, -]
□ İdüp şüyî egerçi cân-feşânlık
Hemîşe eyliyordı mihrbânlık (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 19). [şüyî, -ı, -]
□ İdüp ser-rişte elde fevt şüyüñ
Perîşân eyledi ğisûsı müyuñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 95). [şüyüñ, -uñ, -]

süy: Taraf, cihet, yön.

□ Hirâsından sibâ'ın kimse bir ân
O süya gitmege bulmazdı imkân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 248). [süya, -a, -]

süy bâ-sü: Her yana, her yanda, her yönde, her yöne,
her tarafa, her tarafta, taraf taraf.

□ Sevâbit pertev-efken süy bâ-sü
Firûzân Cedy ü Pervîn ü Terâzû (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 9). [süy bâ-sü,]

süy-ı levli: Leyli'nin temizliği(yıkama).

□ Cihândan gitti çünkü şüy-ı Levli
İrîşdi âsumâna hü-yı Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 31, Mısra 87). [şüy-ı levli,]

süy-ı levli: Leyli'nin temizliği(yıkama).

□ Eger zâhirde vardır şüy-ı Levli
Velî Leylî'de yokdur şüy-ı meyli (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 225). [şüy-ı levli,]

süy-ı mevlî: Sevginin temizliği.

□ Eger zâhirde vardır şüy-ı Leylî
Velî Leylî'de yokdur şüy-ı meyli (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 226). [şüy-ı meyli, -ı, -]

süz: Elem, ızdırıp.

□ Füzûn oldukça nârı iftirâkıñ
Füzûn-ter oldı süzi iştîyâkıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 60). [süzi, -ı]

süz u cân-güdâzı: Can yakan ve yanan.

□ Görüp Mecnûn'da Nevfel bu cüşî
Bu süz u cân-güdâzı bu ḥurûşî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 152). [süz u cân-güdâzı,
-ı, -]

süz u güdâzım: Aşk acısıyla yanmak, perişan olmak.

□ Fiğan kim olmadı bir çâre-sâzım
Tezâyüd eyledi süz u güdâzım (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 114). [süz u güdâzım, -
ım, -]

süzân: Yakıcı, yakan.

- Seniñ derdiñ ciger biryānyam ben
Seniñ nār-ı ғamıñ **sūzānyamm** ben (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 7, *Mısra* 64). [*sūzānyamm*, -ı, -
(y)am, -]
- Lebim teşne dilim **sūzān** bulduñ
‘Ataşdan bağırmı biryān bulduñ (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 19, *Mısra* 141). [*sūzān*,]
- Bilüp Mecnūn-ı sergeşte bu hālī
Olup pīçide **sūzān** mū-mişālī (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 174). [*sūzān*,]
- Kūnūn Leylī’dir nūruñ firūzān
Velī ben āteş-i firkatde **sūzān** (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 56). [*sūzān*,]
- Şivāz-ı vaşla pervāne yağur cān
Velī Mecnūn’dur firkatde **sūzān** (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 244). [*sūzān*,]

sūzān olur: Yanmak.

- Olunca āteş-i sevda firūzān
Açarsa per olur fi’l-hāl sūzān (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 320). [*sūzān olur*, -ur, -
]

sūzān-gūdāzān: Yakıp eriten.

- Be-san şem’idi hāndan firūzān
Be-san mūm idi **sūzān-gūdāzān** (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 11, *Mısra* 34). [*sūzān-gūdāzān*,]

sūzān-ı nār-ı derd: Derd āteşinin yakıcılığı.

- Ki ey **sūzān-ı nār-ı derd** Mecnūn
Dili āteşte āhı serd Mecnūn (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 173). [*sūzān-ı nār-ı*
derd,]

sūzān-ı nār-ı dūzah: Cehennem āteşinin yakıcılığı.

- Cahīme h’āhiş ile kimse gitmez
Teniñ **sūzān-ı nār-ı dūzah** itmez (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 294). [*sūzān-ı nār-ı*
dūzah,]

sūz-ı ‘aşk: Aşk derdi, aşk āteşi.

- Görüp yek-dīgeriñ ol iki hem-dem
Kılurdu sūz-ı ‘aşkı sāz bā-hem (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 4, *Mısra* 22). [*sūz-ı ‘aşk*,]

sūz-ı ‘aşkı: Aşk āteşi.

- Ne **sūz-ı ‘aşkı** fehmi itdi kemā-kān
Karışdı nehr bahre oldı ‘ummān (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 49). [*sūz-ı ‘aşkı*, -ı, -]

sūz-ı derd-i ‘aşk-ı mecnūn: Mecnun’un aşkının derdinin āteşi.

- Dilinde **sūz-ı derd-i ‘aşk-ı Mecnūn**
Derūn-ı perdede kalmışdı maḥzūn (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 11, *Mısra* 17). [*sūz-ı derd-i ‘aşk-ı*
mecnūn,]

sūz-ı dilim: Gönül āteşi.

- İdüp **sūz-ı dilim** taḥrīr bir bir
Kılup bu nāmede taḥrīr bir bir (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 307). [*sūz-ı dilim*, -im, -
]

sūz-i firkat: Ayrılığın yakıcılığı.

- Bulup şiddet demādem derd-i ḥasret
Kılup tuğyān dilinde **sūz-i firkat** (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 372). [*sūz-i firkat*,]

sūz-ı ғam-ı ‘aşk: Aşk kederinin āteşi.

- Nedir Nākām gör bu ‘ālem-i ‘aşk
Ki hoşdur ‘āşıkā **sūz-ı ғam-ı ‘aşk** (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 31, *Mısra* 110). [*sūz-ı ғam-ı ‘aşk*,
]

sūz-ı nihāndan: Gizli āteş || Yürek yangını.

- Dilinde kār geh **sūz-ı nihāndan**
Ferāğat itmedi bir dem fiğandan (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 185). [*sūz-ı nihāndan*, -
dan, -]

sūz-ı pinhānıñ: Gizli gönül āteşi, aşk.

- İderdi ғāh u geh miḥmān-ı h’ānı
Şorurdu **sūz-ı pinhānıñ** nihānı (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 26, *Mısra* 78). [*sūz-ı pinhānıñ*, -ıñ,
-]

sūziş: Yanma, içi yanma, yürek yanığı, büyük acı, ızdırıp.

- Her iki ‘āşıkıñ **sūzişde** cānı
Biri peydā biri ammā nihānı (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 2, *Mısra* 57). [*sūzişde*, -de]
- Nedir bu āh bu nāle bu şūriş
Nedir bu ‘aşk u bu āteş bu **sūziş** (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 148). [*sūziş*,]
- Bu āteş içre kim **sūzişdeyim** ben
Bu āteşden yakılmış niçe ḥırmen (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 231). [*sūzişdeyim*, -de, -
(y)im, -]
- Zülāl-i ārzūyı nūş iden dem
Derūnum **sūzişin** ḥāmūş iden dem (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 19, *Mısra* 146). [*sūzişin*, -in]
- Raḳībinden olup Leylī hirāsān
Nihān **sūzişde** kalmışdı perişān (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 31, *Mısra* 32). [*sūzişde*, -de]
- O rütbe nāliş ile oldı giryān
O rütbe **sūziş** ile itdi efğān (*Mecnūn u Leylī* (*Nākām*),
Mesnevi 37, *Mısra* 192). [*sūziş*,]

sūziş-i ‘aşk: Aşkın yakıcılığı, aşk āteşi.

- İdüp tuğyān demādem **sūziş-i ‘aşk**
Bulup şiddet dilinde cūşiş-i ‘aşk (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 20, *Mısra* 151). [*sūziş-i ‘aşk*,]

senā-h’ān: Sena okuyan, (birini) öven, metheden.

- Dehānıñ açdı Zeyd oldı **senā-h’ān**
Didi ey şem’-i bezm-efrūz-ı ḥūbān (*Mecnūn u Leylī*
(*Nākām*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 37). [*senā-h’ān*,]

T

ta: "-e dek, -e kadar" anlamına gelen ifade.

- Visālînde seniñ **tā** dūr olupdur
Kālupdur haste-dil rencūr olupdur (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 45). [tā,]
- Aña kim ki gelüp söyler ise pend
İdüp nâle diyürdi pend **tā** çend (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 8). [tā,]
- Egerçi zevk-i vaşlıñdan kenârem
Velî **tā** zindeyem ümmîd-vârem (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 86). [tā,]
- Seniñ eşkâlîñi **tā** rûz-ı hasret
Küşâd itmez bu hāmûn u bu vahşet (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 187). [tā,]
- Velî **tā** te' hîrine bir niçe müddet
Gerek lâ-büd olsun şarf-ı himmet (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 67). [tā,]
- Ğaraž cengâverân-ı tîz-i nîze
İdüp **tā** şâm âşüb-sitîze (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm),
Mesnevi 18, Mısra 154). [tā,]
- Seniñle itmeyedim kâş ülfet
Baña **tā** yetmiyeydi bu nedâmet (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 152). [tā,]
- Gezürdi şubhlar **tā** şâm nâlan
İderdi şamlar **tā** şubh efğân (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 9). [tā,]
- Gezürdi şubhlar **tā** şâm nâlan
İderdi şamlar **tā** şubh efğân (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 10). [tā,]
- Yakıldı bağırm içre dâğ-ı hasret
Ki bâkîdir bu hasret **tā** kıyâmet (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 196). [tā,]
- Elâ ey ğâfil-i mağrûr u der-bend
Cihânda küşîş-i bî-behre **tā** çend (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 224). [tā,]
- Bu vâdîde tenim **tā** 'ür olupdur
Ta' lluk dâmeninden dūr olupdur (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 53). [tā,]
- O iki 'âşık-ı zâr-ı ciger-süz
Güzergehde kalup **tā** nîme-i rûz (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 198). [tā,]
- Ki **tā** vaşl-ı lebinden dūr idiñ sen
Cemâlimden benim mehcûr idiñ sen (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 287). [tā,]
- İdüp şevk-i dili **tā** şîr-i câna
Toğundı tîğ-i âher üstül'âna (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 377). [tā,]
- Ki **tā** mevcûd itdi tâb u tevânım
Yakıldı âteş-i âlâma canım (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm),
Mesnevi 36, Mısra 79). [tā,]
- Firâkıñdan beni ey serv-i kâmet
Görersin böyle giryân **tā** kıyâmet (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 176). [tā,]
- Olup nâz ile râhat **tā** kıyâmet
Rehâ-yâb oldılar ğamdan selâmet (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 273). [tā,]

ta' accüb eylevüp: Şaşırmak, hayret etmek.

- Ta' accüb eyleyüp Nevfel bu hâle
Açup leb ibtidâr itdi suâle (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm),
Mesnevi 17, Mısra 49). [ta' accüb eyleyüp, -(y)üp, -]

ta' addâ: Birinin hakkına tecavüz etme, saldırma.

- Ben ol genc-i nihâne pāsbanem

Ta' addâdan cefâdan der-amânem (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 224). [ta' addâdan, -
dan, -]

ta' addâ-yı cihândan: Dünyaya saldırma.

- Ta' addâ-yı cihândan olma müyâ
Geçer her niçe olsa renc-i rû' yâ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 265). [ta' addâ-yı
cihândan, -dan, -]

ta' addâ-yı firâkıñ: Ayrılığın saldırısı.

- Ta' addâ-yı firâkıñ mihnetden
Belâ-yı iştiyâkıñ şiddetden (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm),
Mesnevi 27, Mısra 325). [ta' addâ-yı firâkıñ, -ıñ, -]

ta' ahhüd eyledi: Yapacağına dair söz vermek;
üstlenmek.

- Kılup peymânına sevgendi peyvend
Ta' ahhüd eyledi yâd itdi sevgend (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 156). [ta' ahhüd eyledi, -
di, -]

ta' ahhüd kıldı: Sözleşme yapmak.

- Ta' ahhüd kıldı kim bî-câ diger-bâr
Bu güne olmasın her kez dil-âzâr (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 183). [ta' ahhüd kıldı, -
dı, -]

ta' alluk: (Dünyevi) bağlılık.

- Ta' alluk kaydıñ itdi pâre pâre
Gene kıldı 'azîmet kühsâre (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm),
Mesnevi 10, Mısra 275). [ta' alluk,]

ta' allül: Mâzeret.

- Ta' allül itme kim süst ü zebünem
Küdûretten 'alîl bağırî hûnem (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 9). [ta' allül,]

ta' allül eyleme: Mazeret sunmak.

- Ta' allül eyleme sâkî hârebem
Kerem kıl sîh-i mihnetde kebâbem (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 15). [ta' allül eyleme, -
me, -]

ta' âm: Ar. Yiyecek şey, yemek.

- Ta' âm ekl eyledi nûş itdi bâde
Derûn-ı derdini kıldı ifâde (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm),
Mesnevi 17, Mısra 115). [ta' âm,]
- İderler bâdeden leb-rîz câmı
Koyurlar pîşgâhında **ta' âmı** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 80). [ta' âmı, -ı]
- Selîm itdi yakın kim ol kirâmı
Giyâha degşürüp cümle **ta' âmı** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 98). [ta' âmı, -ı]

ta' aşşuk: Aşık olma, gönül verme.

- Tezâyüd eyleyüp gıtdükce Nâkâm
Ta' aşşukda belâ-yı mihnet encâm (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 98). [ta' aşşukda, -da, -]
- Ta' aşşuk birdir şüğl-i hevâsı
Degil ma' lûmı 'aşkıñ mâ-'adâsı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 117). [ta' aşşuk,]
- Ta' aşşuk çün degildir ihtiyârî

Melâmet eyleme 'uşşâkı bârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 235). [ta'aşşuk,]

□ Ta'aşşukdur hünermendân kemâlî
Eger geçmezse hadd-i i'tidâlî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 99). [ta'aşşukdur, -dur, -]

□ Bir âteşdir ta'aşşuk âfiyet-süz
Bulur şiddet lehîbî rûz-ber-rûz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 89). [ta'aşşuk,]

□ Bu bahtı kara ya'nî Zeyd-i dil-hûn
Ta'aşşukda olup hem- 'aşr-ı Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 16). [ta'aşşukda, -da, -]

□ Muhabbet âyetiñ tefsîr idenler
Ta'aşşuk hâletîñ takrîr idenler (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 2). [ta'aşşuk,]

□ Ta'aşşuk sırrıdır mektûm Nâkâm
Ki vâkıf olmaz andan 'âşık-ı hâm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 397). [ta'aşşuk,]

□ Bu sırrı 'âşık-ı dil-hûndan şor
Ta'aşşuk buldıñ Mecnûn'dan şor (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 400). [ta'aşşuk,]

□ Ta'aşşukdur hemân iksîr-i firûz
Ta'aşşukdur hemân nûr-ı dil-efrûz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 392). [ta'aşşukdur, -dur, -]

□ İdüp nâ-bûd ekdâr-ı 'uyûnı
Ta'aşşukdur iden ihyâ kulûbı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 396). [ta'aşşukdur, -dur, -]

□ Ta'aşşuk âteşi itdükce tuğyân
Dilinde buldı tuğyân nâr-ı hicrân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 61). [ta'aşşuk,]

□ Ta'aşşuk âteşin pûşide tutdum
Şafâ-yı 'âlemi yek-ser unuttum (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 81). [ta'aşşuk,]

□ Ta'aşşuk neş'esin endîşe eyle
Dil-i pâki muhabbet-pîşe eyle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 233). [ta'aşşuk,]

□ Ta'aşşuk reh-nümâ-yı mukbilândır
Zıyâ-yı dîde-i rûşen-dilândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 307). [ta'aşşuk,]

□ Ta'aşşuk hâdi-i râh-i hüdâdır
Ta'aşşuk mübtel-i sihr-i hevâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 313). [ta'aşşuk,]

□ Ta'aşşuk hâdi-i râh-i hüdâdır
Ta'aşşuk mübtel-i sihr-i hevâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 314). [ta'aşşuk,]

□ Ta'aşşukdan baña bürâd kaldı
Ümidim pençesinde bād kaldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 135). [ta'aşşukdan, -dan]

□ Ta'aşşukdan olur her müşkil âsân
Ta'aşşuk eyliyor nârî gülîstân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 311). [ta'aşşukdan, -dan]

□ Ta'aşşukdur iden insânî kâmil
Harîm-i vûşlat-ı cânâne kâbil (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 309). [ta'aşşukdur, -dur, -]

□ Ta'aşşuk neş'esiyle deste kıldım
Muhabbet rişesiyle beste kıldım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 31). [ta'aşşuk,]

□ İdüp Ferhâd u Mecnûn'ı bahâne

Ta'aşşuk sırrını çekdim beyâna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 138). [ta'aşşuk,]

ta'aşşuk eylevüp: Aşık olmak.

□ Ta'aşşuk eyleyüp Mecnûn'ı Mecnûn
Beyâbân içre kim itdi diger-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 1). [ta'aşşuk eyleyüp, -(y)üp, -]

ta'aşşuk evlivör: Aşık olmak.

□ Ta'aşşukdan olur her müşkil âsân
Ta'aşşuk eyliyor nârî gülîstân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 312). [ta'aşşuk eyliyor, -iyor, -]

ta'aşşuk itdi: Karşılıklı âşık olmak.

□ Olup âhîr serîr-i 'aşka şâyân
Ta'aşşuk itdi Mecnûn'ı Süleymân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 86). [ta'aşşuk itdi, -di, -]

ta'aşşukdur: Aşık olma, gönül verme.

□ Ta'aşşukdur hemân iksîr-i firûz
Ta'aşşukdur hemân nûr-ı dil-efrûz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 391). [ta'aşşukdur, -dur, -]

ta'avvüs evlevüp: Yaşamak, geçinmek, geçimini sağlamak.

□ Ta'ayyüş eyleyüp hoş-dil hemâre
İrse sâl-i 'ömriñ ger hezâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 75). [ta'ayyüş eyleyüp, -(y)üp, -]

ta'avvüs kıldı: Yaşamak, geçinmek, geçimini sağlamak.

□ Yakup nefsiñ olup ma'dümü'l-âşâr
Ta'ayyüş kıldı 'âlemde melek-vâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 42). [ta'ayyüş kıldı, -dı, -]

tâb: Takat, mecal, güç, kuvvet; ışık, parlaklık.

□ Ziyâde bulmadı **tâb** [u] şekîbâ
Gidüp kıldı mekânîñ kûy-ı Leylâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 17). [tâb,]

□ Dağı itme cefâ ben bî-nevâya
Ki artık kalmamış **tâbım** cefâyâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 64). [tâbım, -ım]

□ Görüp Mecnûn'ı bu hâletde bâbı
Kesildi tākati mahv oldu **tâbı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 42). [tâbı, -ı, -]

□ Didi ey Zeyd yokdur dağı **tâbım**
Dil-i zârımda çokdur ıztırâbım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 155). [tâbım, -ım]

□ Didi durma revân ol kühsâre
Ki yokdur **tâbım** artık intizâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 90). [tâbım, -ım]

□ Ki bulsun **tâb** dil mâtem gamında
Getürsün **tâb** Leylî mâteminde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 33). [tâb,]

□ Ki bulsun **tâb** dil mâtem gamında
Getürsün **tâb** Leylî mâteminde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 34). [tâb,]

□ Niçedir çihre-i hürşîd **tâbıñ**

Niçedir piste-i mey-gün nâbîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 153). [tâbîñ, -iñ, -]

tâb bulur: Aydınlanmak, parlamak, ışıldamak.

□ Tenim olduğda hicriñle hâlel-yâb
Hemân küyuñ nesîminden bulur tâb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 230). [tâb bulur, -ur, -]

tâb u der-tâb: Parlak ve ışıltılı.

□ İdeydim gâh zülfüñ **tâb u der-tâb**
İçeydim geh lebiñden âb-ı 'ünnâb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 271). [tâb u der-tâb,]

tâb u tevândan: Güç ve kuvvet.

□ Düşüp **tâb u tevândan** âhir-i kâr
Cüdâlık miñnetinden oldı bîmâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 65). [tâb u tevândan, - dan, -]

tâb u tevânî: Güç ve kuvvet.

□ Teninde kalmayup **tâb u tevânî**
Yanurdu âteş-i 'aşka nihânî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 43). [tâb u tevânî, -i, -]

tâb u tevânî: Güç ve kuvvet.

□ Düşüp tâkatden oldı pîr-i fânî
Teninde kalmadı **tâb u tevânî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 12). [tâb u tevânî, -i, -]

tâb u tevânîm: Güç ve kuvvet.

□ Ki tâ mevcûd itdi **tâb u tevânîm**
Yakıldı âteş-i âlâma canım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 79). [tâb u tevânîm, -im, -]

tâb u tevânîm: Güç ve kuvvet.

□ Ki tâ mevcûd itdi **tâb u tevânîm**
Yakıldı âteş-i âlâma canım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 79). [tâb u tevânîm, -im, -]

tâb u tevânîm: Güç ve kuvvet.

□ Ki tâ mevcûd itdi **tâb u tevânîm**
Yakıldı âteş-i âlâma canım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 79). [tâb u tevânîm, -im, -]

tabak: Tabak.

□ Nişâr oldı **tabakla** güher ü zer
Senâ-h'ân oldı ehl-i bezm yek-ser (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 125). [tabakla, -la]

tâbân: Ziyalı, parlak.

□ Harîm-i türbe-i Leylî'de evvel
O **tâbân** mazca '-ı i' lâda evvel (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 12). [tâbân,]

tâb-der-tâb: Parlak, ışıltılı.

□ Güli bülbüllerin eşkiyle sır-âb
Ser-i gîsü-yı sünbül **tâb-der-tâb** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 114). [tâb-der-tâb,]

tâ-be-dâmen: Eteğine kadar.

□ Kâbâsın çâk kıldı **tâ-be-dâmen**
İrişdi dâmen-i eflâke şiven (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 109). [tâ-be-dâmen,]
□ İdenler güş olup zâr şegâfnâk

İderdi **tâ-be-dâmen** câmesin çâk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 106). [tâ-be-dâmen,]

tâ-be-mahşer: Mahşere kadar.

□ Seniñ bu 'ahd-i süstüñ **tâ-be-mahşer**
Cihân içre olur dillerde ezber (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 227). [tâ-be-mahşer,]
□ Cihândan göçmegim oldı muqarrer
Dilimde kaldı dâğıñ **tâ-be-mahşer** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 186). [tâ-be-mahşer,]
□ Cihânda olmasa vaşlîñ müyesser
Kalur vuşlat hadîşî **tâ-be-mahşer** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 234). [tâ-be-mahşer,]

tâbende: Parlayan, ışıık veren.

□ Şabâhet kişveriniñ pâdişâhı
Vecâhet çarhınıñ **tâbende** mâhı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 2). [tâbende,]
□ Yüzi **tâbende** zülfî 'anber-i hâm
Edâsı nâzenin ü nâzik-endâm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 21). [tâbende,]
□ Kılup **tâbende** eyvân-ı behiştî
Hâcel kıldıñ mı hûrân-ı behiştî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 161). [tâbende,]

tâb-ender-tâb: Işıık içinde ışıık.

□ O çeşm-i mest mest-h'âbdır mı
O gîsü **tâb-ender-tâbdır** mı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 152). [tâb-ender-tâbdır, -dır, -]

tâbi': Uyan, boyun eğen, elbette.

□ Anıñ emrinedir **tâbi'** felekler
Añadur bende kevkebler melekler (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 93). [tâbi',]
□ Refî'-i şevketi şâhib-i hâzâne
Hemîşe re'yine **tâbi'** zamâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 24). [tâbi',]
□ Olup **tâbi'** 'acûze ol yegâne
Reh-i Necd'i tutup oldı revâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 93). [tâbi',]
□ Eger olsaydılar **tâbi'** hevâya
Yakılmazlardı nîrân-ı cefâya (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 51). [tâbi',]

tâb-ı nezâre: Bakma gücü.

□ Dilinde kalmadı **tâb-ı nezâre**
Kâbâsın çâk idüp çıkdı kenâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 379). [tâb-ı nezâre, -e, -]

tab'-ı ser-keş: İnatçı huylu.

□ Velî bu keşmekeşe **tab'-ı ser-keş**
İdüp endişemi her dem müşevveş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 129). [tab'-ı ser-keş,]

tabîb: Doktor, hekim II sevgili.

□ Marîze olmasa dârü muvâfîk
Anı virmez **tabîbi** olsa hâzîk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 80). [tabîbi, -i]
□ Ki hüsnum 'andelîbi sen degilsen
Benim derdim **tabîbi** sen degilsen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 332). [tabîbi, -i, -]
□ Elâ ey derd-i pinhânım **tabîbi**

Elâ ey cân-ı müştâkım habîbi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 323). [tabîbi, -i]

tabîb-i kâmilî: Faziletli doktor.

□ Edîb-i kâbilî esâr-ı ‘aşkıñ

Tabîb-i kâmilî bîmâr-ı ‘aşkıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 218). [tabîb-i kâmilî, -i, -]

tâbi’-i fermân: Emre itaat eden, boyun eğen, hükme razı.

□ Ki derdi kâbil-i dermân degildir

Şu ‘ûrî **tâbi’-i fermân** degildir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 66). [tâbi’-i fermân,]

tab’iyyet: Tâbi olma, uyma.

□ Hemân Zeyd’e idüp **tab’iyyet** anda

Muhalîf keşmekeşden var dehânda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 121). [tab’iyyet,]

tabş-ı mühlik: Öldürücü parlaklık.

□ Dilinde **tabş-ı mühlik** oldı peydâ

Teninde ra’şe-i müdhîş hüveydâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 95). [tabş-ı mühlik,]

tâbüt-ı pâke: Temiz tabut.

□ Nihâde kıldı bir **tâbüt-ı pâke**

O genc-i gevheri defn itdi hâke (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 177). [tâbüt-ı pâke, -e, -]

tâ dâd: Sayıp dökmek, birer birer söylemek, sıralamak.

□ Degil **ta’ dâda** kâbil derd-i devriñ

Ki tünd-bâd-ı cûduñ kerd-i devriñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 57). [ta’ dâda, -a]

□ İdüpler yâdigâr-ı devr-i ‘âlem

Birün **ta’ dâddan** âsâr-ı eñhem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 84). [ta’ dâddan, -dan]

tâ-der-miyân: Ta ortasında, ta arasında.

□ Bu hâk-i tîredir **tâ-der-miyâne**

Kenâr olmaz aradan bir bahâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 291). [tâ-der-miyâne, -e, -]

tağayvür: Değişme, başkalaşma.

□ Görüp bu hâli mâm-ı bî-nevâsı

Tağayvür buldı ahvâl-i havâsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 158). [tağayvür,]

tağıl-: Dağılmak.

□ Olup güft-gü birle revâne

Tağıldı gitdi herkes bir mekâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 196). [tağıldı, -dı]

tağût: Dağıtmak, savurmak.

□ Tağıtdı bezmini İbni Selâm’ın

Götürdi dehrden âsâr-ı nâmiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 3). [tağıtdı, -dı, -]

tağyîr: (□□□□□) i. (Ar. gayr “değiştirmek” ten tağyîr) 1. Değiştirme, başkalaştırma, başka şekle sokma; 2. Bozma:.

□ Seniñ re’yinde yok **tağyîr** ammâ

Benim bahtımda yokdur bu takâzâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 133). [tağyîr,]

□ Bu mażmûn eyleyüp takrîr Nevfel

Virüp peymâne **tağyîr** Nevfel (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 126). [tağyîr,]

tağyîr virdiyse: Değiştirmek, başkalaştırmak.

□ Muvaffâk olmadı artık cevâba

Niçe **tağyîr virdiyse** hitâba (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 72). [tağyîr virdiyse, -di-, (y)se, -]

tağyîr virüp: Değiştirmek, başkalaştırmak.

□ Virüp tağyîr takrîr ü beyâna

Getürdi tâze bir maţlab miyâna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 137). [tağyîr virüp, -üp, -]

taḥammül: Dayanma, katlanma.

□ Görüp bu keşreti kıldı te’emmül

Ki şulḥ olmazsa müşkildir **taḥammül** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 168). [taḥammül,]

□ Bulup bu derd-i dil-sûza **taḥammül**

Cihânıñ itmeyim ḥâlîñ te’emmül (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 47). [taḥammül,]

taḥammül eyleyüp: Dayanmak, katlanmak, sabretmek.

□ Olup ‘urza ḥadeng-i iştîyâka

Taḥammül eyleyüp zaḥm-ı firâka (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 20). [taḥammül eyleyüp, -(y)üp, -]

taḥammül eyleyüp: Dayanmak, katlanmak, sabretmek.

□ Olup ‘urza ḥadeng-i iştîyâka

Taḥammül eyleyüp zaḥm-ı firâka (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 20). [taḥammül eyleyüp, -(y)üp, -]

taḥammül itdi: Dayanmak, katlanmak, sabretmek.

□ Belâ-yı firâkati kıldı te’emmül

Merâmından geçüp itdi taḥammül (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 344). [taḥammül itdi, -di, -]

taḥammül kıldı: Dayanmak, katlanmak.

□ Bir iki gün derûnı pür-şerâre

Taḥammül kıldı nâr-ı intizâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 16). [taḥammül kıldı, -dı, -]

taḥammül-süz: Tahammülü yakan, tüketen.

□ İştîdi bir taraftan nâbiyusân

Mü’essir bir **taḥammül-süz** efgân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 20). [taḥammül-süz,]

taḥassür: Hasret çekme.

□ İdüp ‘akabince Mecnûn’ın nezâre

Taḥassür birle bakdı kühsâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 200). [taḥassür,]

tahavvür: Hayrete düşme, şaşırma, şaşma.

□ Görüp süsen şafâ-yı gülsitâni
Tahayyürden tutulmuşdı zebânı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 14). [tahayyürden, -den
]

tahrîr: Yazma, kaleme alma.

□ Anı **tahrîr** idüpdür bir dil-efkâr
Esîr-i bend ya'nî Leylî-yi zâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 193). [tahrîr,]
□ Bi-hamdillâh ferâgat itdi hâsıl
Kalem **tahrîrden** endişeden dil (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 36). [tahrîrden, -den]
□ Olup **tahrîrden** âsûde hâmem
Bulup encâm hatm olduğa nâmem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 153). [tahrîrden, -den, -
]

tahrîr evleyem: Yazmak.

□ Ne kâğız vardır bunda ne de hâme
Ki **tahrîr evleyem** dil-dâre nâme (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 280). [tahrîr evleyem, -
(y)em, -]

tahrîr idüp: Süslemek, düzeltmek.

□ İdüp tahrîr aturdi reh-güzâra
Alup herkes gidürdi kühsâra (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 73). [tahrîr idüp, -üp, -]

tahrîr kıldı: Yazmak.

□ Gam-ı dîrînesin **tahrîr kıldı**
Muhabbet bahşini tefsîr kıldı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 285). [tahrîr kıldı, -dı, -
]

tahrîr kılup: Kaleme almak, yazmak.

□ İdüp süz-ı dilim tahrîr bir bir
Kılup bu nâmede tahrîr bir bir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 308). [tahrîr kılup, -up,
-]

tahşîl-i ders-i 'aşk: Aşk dersinin tahşili.

□ O dem **tahşîl-i ders-i 'aşk** iderdim
Amîñ ebrûsını ser-meşk iderdim (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 97). [tahşîl-i ders-i 'aşk,
]

tahsîn: Güzel kılmak, kılınmak.

□ Seniñ peymânıña **tahsîn** ki âhîr
Vefâdan itmediñ bir reng zâhir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 9). [tahsîn,]

tahsîn iderdi: Beğenmek, takdir etmek, övmek.

□ Gürûh-ı Leylî'ye **tahsîn iderdi**
Sipâh-ı Nefvel'e nefrîn iderdi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 99). [tahsîn iderdi, -er, -
dı, -]

taht: Taht, makam.

□ Gamîndan hâke düşmüş sâye-vârem
Leked **tahtında** zârem bî-çarârem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 72). [tahtında, -ın, -da, -
]
□ Rızâsın almak için mâderiniñ
Kudûmi **tahtına** koydı cebîniñ (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 176). [tahtına, -ın, -a, -
]

taht u efser: Taht ve taç.

□ Didî ey pādşâh-ı bende-perver
Seniñle fer bulmuş **taht u efser** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 80). [taht u efser,]

tahvîl eyledi: Değiştirmek, çevirmek.

□ Sürürüñ eyledi endüha tebdîl
Sürürüñ eyledi efgâna tahvîl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 34). [tahvîl eyledi, -di, -
]

tahvîl eyledi: Değiştirmek, çevirmek.

□ Sürürüñ eyledi endüha tebdîl
Sürürüñ eyledi efgâna tahvîl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 34). [tahvîl eyledi, -di, -
]

tahvîl eyledi: Değiştirmek, çevirmek.

□ Sürürüñ eyledi endüha tebdîl
Sürürüñ eyledi efgâna tahvîl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 34). [tahvîl eyledi, -di, -
]

tahvîl eyledi: Değiştirmek, çevirmek.

□ Sürürüñ eyledi endüha tebdîl
Sürürüñ eyledi efgâna tahvîl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 34). [tahvîl eyledi, -di, -
]

tahvîl eyledi: Değiştirmek, çevirmek.

□ Sürürüñ eyledi endüha tebdîl
Sürürüñ eyledi efgâna tahvîl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 34). [tahvîl eyledi, -di, -
]

tâkat: Kudret, kuvvet II Derman.

□ Düşüp **tâkatden** oldı pîr-i fânî
Teninde kalmadı tâb u tevânı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 11). [tâkatden, -den, -]
□ Görüp Mecnûn'ı bu haletde bâbı
Kesildi **tâkati** mahv oldı tâbı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 42). [tâkati, -i, -]

tâkat-i şerh-i elem: Acısını, kederini dile getirmenin
gücü.

□ Dil-i süzânlarında güft ü gû çok
Zebânda **tâkat-i şerh-i elem** yok (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 264). [tâkat-i şerh-i
elem,]

takâzâ: Ortaya çıkma, sıkıştırma, borçlunun
alacaklıyı sıkıştırması.

□ Seniñ re'yinde yok tağyîr ammâ
Benim bahtımda yokdur bu **takâzâ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 134). [takâzâ,]

takbîl: Öpme.

□ Benim derd-i derûnum şerh eyle
İdüp dâmânını **takbîl** söyle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 172). [takbîl,]

takbîl idüp: Öpmek.

□ Götürdi cāme-i zerrîni yek-ser
İdüp takbîl bir bir kıldı der-ber (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 118). [takbîl idüp, -üp, -
]

takdîm: Sunmak.

□ Götürdi eyledi teslîm Zeyd'e
İdüp takdîmini ta' lîm Zeyd'e (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 88). [takdîmini, -in, -i, -
]

takdîm itdi: Sunmak.

□ Ne kim Leylî aña itmişdi irsâl
Anı Mecnûn'a takdîm itdi fi'l-hâl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 100). [takdîm itdi, -di, -
]

takdîm idüp: Tanıtmak, sunmak.

□ Kalem kâğız çıkardup Zeyd-i çalâk
İdüp takdîm Mecnûn-ı şeğafnâk (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 282). [takdîm idüp, -üp,
-]

takdîm idüp: Tanıtmak, sunmak.

□ İdüp mektûbunu takdîm Leylî
Kılup bûs eyledi teslîm Leylî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 293). [takdîm idüp, -üp,
-]

takdîr: Kader, yazgı.

□ Muvâfîk olmayup takdîre tedbîr
Hemân tedbîri berhem kıldı takdîr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 111). [takdîre, -e]
□ Anı kim eylemiş nâ-kâm takdîr
Anı bâ-kâm ider mi hiç tedbîr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 187). [takdîr,]

takdîr kıldı: Takdir etmek, onaylamak.

□ Muvâfîk olmayup takdîre tedbîr
Hemân tedbîri berhem kıldı takdîr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 112). [takdîr kıldı, -dı, -
]

takdîr-i kazâdan: Kazânın, kaderin takdiri.

□ Ne âğâh idi takdîr-i kazâdan
Ne vâkıf bu mükedder mâ-cerâdan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 91). [takdîr-i kazâdan, -
dan, -]

tâk-ı dil-keş: Gönül çeken (sevgilinin) beli.

□ O mażca' üzre maķbûl ü mûnaķķaş
Müretteb kıldılar bir tâk-ı dil-keş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 278). [tâk-ı dil-keş,]

takrîb: Anlatmak, ifade etmek.

□ Bu takrîb ile ol iki yegâne
Olurdi yek-digerle hem-terâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 81). [takrîb,]
□ Firîb-i dânesin eyler pedîdâr
Hemîn takrîb ile 'uşşâķı her bâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 204). [takrîb,]

takrîr: Anlatmak, ifade etmek.

□ Belîğâne kılup takrîre âğâz

Açup leb didi ol mîr-i ser-efrâz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 33). [takrîre, -e]

□ Muḥabbetden kılup bir şamme takrîr

Bu esrârı ki Leylî itdi tefsîr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 53). [takrîr,]

□ İdüp ol bî-nevânîñ vaşf-ı ḥâlîñ

Kılup takrîr âşâr-ı melâlîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 17, Mısra 56). [takrîr,]

□ Kılup efsûs idüp takrîre âğâz

Bu tarz ile oluplar nevḥa-perdâz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 7). [takrîre, -e]

□ Bu gûne oldı bir dem nevḥa-perdâz

Ez-ân pes eyledi takrîre âğâz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 108). [takrîre, -e]

takrîr eyledim: Açıklamak, izah etmek, anlatmak.

□ Seniñ aḥâvliñi bî-şey ü bî-kem
Yek-â-yek eyledim takrîr ben hem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 148). [takrîr eyledim, -
dim, -]

takrîr evlemezsın: Açıklamak, izah etmek, anlatmak.

□ Cefâ-yı hicri takrîr evlemezsın

Şafâ-yı vaşlı tefsîr evlemezsın (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 299). [takrîr evlemezsın,
-mez, -sın, -]

takrîr evleyüp: Açıklamak, izah etmek, anlatmak.

□ Bu mażmûn eyleyüp takrîr Nevfel
Virüp peymâne tağyîr Nevfel (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 125). [takrîr eyleyüp, -
(y)üp, -]

takrîr idem: İfade etmek.

□ Kudûmum nâ-müyesser olduğın sen
Bilürsin bir de ne takrîr idem ben (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 256). [takrîr idem, -em,
-]

takrîr idenler: İfade etmek, açıklamak.

□ Muḥabbet âyetiñ tefsîr idenler
Ta' aşşuķ ḥâletiñ takrîr idenler (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 2). [takrîr idenler, -en, -
ler, -]

takrîr ideydim: İfade etmek.

□ Ğam-ı dîrînemi tefsîr ideydim
Saña derd-i dilim takrîr ideydim (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 252). [takrîr ideydim, -
e, -(y)dim, -]

takrîr idüp: İfade etmek.

□ Gehî ta' rîf idüp ğam mâ-cerâsın
Gehî takrîr idüp 'aşşuķ cefâsın (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 238). [takrîr idüp, -üp, -
]

takrîr itdi: Anlatmak, ifade etmek.

□ Huzûr-ı mâder-i Leylî'ye gitdi
Ne görmüşse anı takrîr itdi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 252). [takrîr itdi, -di, -]

takrîr idem: İfade etmek, anlatmak, açıklamak.

□ Olum Nākām-tek teslim-i takdīr
İdem bu mātem-i cān-sūzı takrīr (Mecnûn u Leylî
(Nākâm), Mesnevi 35, Mısra 50). [takrīr idem, -em, -
]

takrīr ider: İfade etmek, anlatmak, açıklamak.

□ İder hicrân gamıñ takrīr bir bir
Kılur derd-i diliñ tefsīr bir bir (Mecnûn u Leylî
(Nākâm), Mesnevi 33, Mısra 283). [takrīr ider, -er, -
]

takrīr idüp: İfade etmek.

□ İdüp sūz-ı dilim takrīr bir bir
Kılup bu nāmede tahīr bir bir (Mecnûn u Leylî
(Nākâm), Mesnevi 27, Mısra 307). [takrīr idüp, -üp, -
]

takrīr kıldı: Anlatmak, tarif etmek.

□ Olan keyfiyyeti takrīr kıldı
Hikāyet eyledi tebşīr kıldı (Mecnûn u Leylî (Nākâm),
Mesnevi 15, Mısra 83). [takrīr kıldı, -dı, -]

takrīr kılsın: Anlatmak, tarif etmek.

□ Aña derd-i diliñ takrīr kılsın
Hādīs-i firqatı tefsīr kılsın (Mecnûn u Leylî (Nākâm),
Mesnevi 11, Mısra 23). [takrīr kılsın, -sın, -]

takrīr kılusun: Anlatmak, tarif etmek.

□ Hādīs-i firqatı tefsīr kılusun
Gam-ı dīrīnesin takrīr kılusun (Mecnûn u Leylî
(Nākâm), Mesnevi 14, Mısra 76). [takrīr kılusun, -sun,
-]

takrīr ü bevyāna: Uzun uzadıya anlatıp açıklama.
Anlatmak ve açıklamak.

□ Virüp tagyīr takrīr ü bevyāna
Getürdi taze bir maṭlab miyāna (Mecnûn u Leylî
(Nākâm), Mesnevi 37, Mısra 137). [takrīr ü bevyāna, -
a, -]

takrīrāt: İfādeler, beyanlar, anlatmalar.

□ Bu takrīrātı Leylî eyledi gūş
Şu ‘ūr-ı ādābıñ kıldı ferāmūş (Mecnûn u Leylî
(Nākâm), Mesnevi 22, Mısra 269). [takrīrātı, -ı, -]
□ Kılup bir bir bu takrīrātı irād
Akıtdı eşk-i çeşmīñ yetdi feryād (Mecnûn u Leylî
(Nākâm), Mesnevi 28, Mısra 171). [takrīrātı, -ı]

takrīr-i belīgi: Belagatlı söz söyleyen.

□ Bu takrīr-i belīgi Zeyd idüp gūş
Hacāletden olup hayrān u hāmūş (Mecnûn u Leylî
(Nākâm), Mesnevi 26, Mısra 181). [takrīr-i belīgi, -i,
-]

takrīr-i derd-i nā-şekībīñ: Çaresiz derdini
anlatmak.

□ İdüp takrīr-i derd-i nā-şekībīñ
Fiğāñıñ sākit itsün ‘andelībīñ (Mecnûn u Leylî
(Nākâm), Mesnevi 14, Mısra 57). [takrīr-i derd-i nā-
şekībīñ, -iñ, -]

taksīr evledim: Bir işte kusurlu davranmak, eksik
yapmak, kusur etmek, yapabileceksen yapmamak.

□ Egerçi eyledim ‘aşkıñda takşīr

Velî geldim künün boynumda zencīr (Mecnûn u Leylî
(Nākâm), Mesnevi 20, Mısra 135). [takşīr eyledim, -
dim, -]

talān kılmuşdı: Talan etmek.

□ Gülistānı yakup itmişdi vīrān
Çemen-ārāyışın kılmuşdı talān (Mecnûn u Leylî
(Nākâm), Mesnevi 36, Mısra 12). [talān kılmuşdı, -
mış, -dı, -]

taleb: İsteme, istek, dileme.

□ Talebkār-ı kenār u būs oldı
Taleb ma‘kūs olup me‘yūs oldı (Mecnûn u Leylî
(Nākâm), Mesnevi 22, Mısra 318). [taleb,]

talebkār: İstekli, arzulu.

□ Eb-i Leylā‘ya ol dem kıldı izhār
Ki Leylī‘den içün geldim talebkār (Mecnûn u Leylî
(Nākâm), Mesnevi 6, Mısra 38). [talebkār,]

talebkār oldı: Talep etmek, istemek.

□ Olup dil-teng Leylā-yı vefā-dār
Gülistān seyrine oldı talebkār (Mecnûn u Leylî
(Nākâm), Mesnevi 14, Mısra 44). [talebkār oldı, -dı, -
]

talebkār oldı: Talep etmek, istemek.

□ Gelüp ser-menzile çün irdi nā-çār
O mālūñ vaşlına oldı talebkār (Mecnûn u Leylî
(Nākâm), Mesnevi 15, Mısra 44). [talebkār oldı, -dı, -
]

talebkār olmuş: Talep etmek, istemek.

□ Velî fehmi itmedi kim kimdir o zār
Niçün gelmiş niçün olmuş talebkār (Mecnûn u Leylî
(Nākâm), Mesnevi 23, Mısra 48). [talebkār olmuş, -
muş, -]

talebkār olup: Talep etmek, istemek.

□ Hōr u h‘āba olup herkes talebkār
Her iki leşker itdi terk-i peykār (Mecnûn u Leylî
(Nākâm), Mesnevi 18, Mısra 157). [talebkār olup, -
up, -]

talebkār olup: Talep etmek, istemek.

□ Hōr u h‘āba olup herkes talebkār
Her iki leşker itdi terk-i peykār (Mecnûn u Leylî
(Nākâm), Mesnevi 18, Mısra 157). [talebkār olup, -
up, -]

talebkār olup: Talep etmek, istemek.

□ Olup her kes talebkār vişālī
Vişāl içün iderdi bir hayālī (Mecnûn u Leylî (Nākâm),
Mesnevi 22, Mısra 63). [talebkār olup, -up, -]

talebkār-ı kenār u būs: Kucaklama ve öpmenin
isteyicisi.

□ Talebkār-ı kenār u būs oldı
Taleb ma‘kūs olup me‘yūs oldı (Mecnûn u Leylî
(Nākâm), Mesnevi 22, Mısra 317). [talebkār-ı kenār
u būs,]

tālīb: Talep eden, bekleyen, isteyen.

□ Ki sensen şüret-i eşkālē tālīb

Velî Mecnûn'dur ahvâle râgıb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 37). [tâlib,]

□ Olur her vaktde bir şevk gâlib
Olur her nefis bir matlûba **tâlib** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 98). [tâlib,]

□ Degildi **tâlibîñ** gayrısı matlûb
Hemân 'âşıkñ 'aynıydı maḥbûb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 47). [tâlibîñ, -iñ, -]

tâlib-i derd ü belâvem: Belanın ve derdin talibiyim.

□ Ki ben bir 'âşıkam bir mübtelâyem
Hemîşe **tâlib-i derd ü belâyem** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 252). [tâlib-i derd ü belâyem, -(y)em, -]

tâlib-i ruḥsâr u ebrû: (sevgilinin) yanağını ve kaşını istemek.

□ Ne dildir mâ'il-i zünnâr-ı gîsû
Ne cândır **tâlib-i ruḥsâr u ebrû** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 396). [tâlib-i ruḥsâr u ebrû,]

ta'lim idüp: Öğretmek, bilgilendirmek.

□ Götürdi eyledi teslîm Zeyd'e
İdüp taḫdîmîni ta'lim Zeyd'e (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 88). [ta'lim idüp, -üp, -]

ta'lluk: Yakınlar; akrabalar.

□ Bu vâdide tenim tâ'ür olupdur
Ta'lluk dâmeninden dür olupdur (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 54). [ta'lluk,]

talîf: İltifat etmek.

□ Anıñ hâlinde olmuşdı haber-dâr
Anı **talîf** iderdi ol perî-vâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 76). [talîf,]

tamâmen: Bütünüyle, tümüyle.

□ Olursa her ser-müyumda bir cân
Tamâmen eylerem 'âşıkñda kurbân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 268). [tamâmen,]

ta'n: Söyme, yerme, ayıplama.

□ Bu **ta'ni** bu 'itâbı söyleyüp fâş
'İnân-tâb oldu çeşmiñ kıldı hûñ-pâş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 157). [ta'ni, -i]

ta'n u töhmet: Kınama ve suçlama.

□ Kime itseydim izhâr-ı feşâhat
Olurdi âferîni **ta'n u töhmet** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 50). [ta'n u töhmet,]

ta'ne: Söyme, yerme, ayıplama.

□ Ne düşmen **ta'nesinden** bâ-hazersin
Ne eylersin bu benderden güzersin (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 159). [ta'nesinden, -sî, -n, -den]

ta'n-ı nâ-güvârı: Hazmı kolay olmayan, tatsız acayip şey.

□ İştidi çünki Mecnûn bu hitâbı
Bu **ta'n-ı nâ-güvârı** bu 'itâbı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 116). [ta'n-ı nâ-güvârı,]

-ı, -]

tanîn: Tınlama, çınlama.

□ Ḥam-ı zencîr ile dem-sâz oldu
Tanîni birle hem-âvâz oldu (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 54). [tanîni, -i, -]

taprak: Toprak.

□ İdüp feryâd kıldı her biri cûş
Mu'âniş düşdiler **taprağa** medhûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 154). [taprağa, -a, -]

tapsur: Kavuşmak, ulaşmak; emanet etmek.

□ Diyüp Leylî ḥâmûş itdi fiğânñ
Revân cânânına **tapşurdi** cânñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 214). [tapşurdi, -dı]

târ: Tel, saç teli.

□ Zuhûra çıksa da her **târdan** nûr
Her âteşden olur mı âteş-i Tûr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 77). [târdan, -dan]

târ iderdi: Karanlık etmek, ışığın görünmesini engellemek.

□ Gidürdi dâmen-i şahrâya gâhî
Cihân **târ iderdi** dūd-ı âhî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 366). [târ iderdi, -er, -di, -]

târ kıldı: Karanlık hale getirmek.

□ O rütbe âh-ı âteş-bâr kıldı
Ki dehri dūd-ı âhî **târ kıldı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 188). [târ kıldı, -dı, -]

tarab: Şenlik, sevinçlilik, ferah.

□ Güle karşı olupdur şâd bülbul
Tarabdan eyliyor feryâd bülbul (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 160). [tarabdan, -dan, -]

□ Ki bir gün Nevfel ü Mecnûn bâ-hem
Tarab bezminde dem-sâz idi ḥurrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 4). [tarab,]
□ Tarab pâyân bulup 'aḳd oldu beste
Dili 'âşıkñ kıldı şikeste (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 123). [tarab,]

□ Feraḥdan oldu gâhî evc-pervâz
Tarabdan oldu gâhî rakş-perdâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 110). [tarabdan, -dan, -]

tarab-engîz: Neşe uyandırmak, sevindirici olmak, coşturucu olmak.

□ Şafâ-yı cünbiş-i serv [ü] şanevber
Tarab-engîz idi hem rûh-perver (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 16). [tarab-engîz,]

tarabkâr oldu: Sevinçli olmak.

□ Kalup miñnetde ancak Leylî-i zâr
Cihân bu sürdan oldu **tarabkâr** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 122). [tarabkâr oldu, -dı, -]

tarab-perdâz: Coşkunluk tertip eden.

□ Ne Mecnûn'suz **tarab-perdâz** olurdu

Ne bezm-i 'ayşî bir dem-sâz olurdu (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 197). [tarab-perdâz,]

tarab-perdâz olsun: Coşkunluk tertip eden.

□ Ki bir dem **tarab-perdâz olsun**

Gezûp şahrâda şayd-endâz olsun (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 31). [tarab-perdâz olsun, -sun, -]

târâc iderler: Yağmalamak, talan etmek.

□ 'Ukâr u mâlinı **târâc iderler**

Anîñ Mecnûn'ını muhtâc iderler (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 17). [târâc iderler, -er, -ler, -]

târâc iderdi: Yağmalamak, talan etmek.

□ Nevâ-yı bülbül ü âvâ-yı dürrâc

İderdi hânümân-ı şabrî târâc (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 136). [târâc iderdi, -er, -di, -]

târâc kıldıñ: Yağmalamak, talan etmek.

□ Beni tîr-i ğama âmâc kıldıñ

Bahâr-ı 'ömrümi **târâc kıldıñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 38). [târâc kıldıñ, -dı, -ñ, -]

târâc oldum: Yağmalanmak, mahvolmak.

□ Sipâh-ı zulm ile **târâc oldum**

Düşüp sâmandan muhtâc oldum (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 117). [târâc oldum, -dum, -]

târâc oldum: Yağmalanmak, mahvolmak.

□ Sipâh-ı zulm ile **târâc oldum**

Düşüp sâmandan muhtâc oldum (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 117). [târâc oldum, -dum, -]

taraf: Yön, taraf.

□ Kıpandî her **tarafdan** râh-ı çäre

Dağı reh bulmadı dîdâr-ı yâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 31). [tarafdan, -dan]

□ Vezân olsa şabâ ger ol **tarafdan**

Şabâya söylüyor eş'âr-ı rüşen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 67). [tarafdan, -dan]

□ İştîdi bir **tarafdan** nâbiyüsân

Mü'essîr bir tahammül-süz efğân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 19). [tarafdan, -dan, -]

□ Mağâm-ı vuşlatıñ ol mâh-ı enver

İdüp bir **tarafa** gülşende muqarrer (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 96). [tarafa, -a]

tarafdâr olmadı: Taraf tutmak, birinden yana olmak.

□ Firîbim güş kıldı itdi bâver

Tarafdâr olmadı Mecnûn'a dîger (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 40). [tarafdâr olmadı, -ma, -dı, -]

tarafdârân-ı levli: Leylâ'nın taraftarları.

□ Tarafdârân-ı Leylî olsa manşûr

Kılıp hânde olurdu şâd u meşkûr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 97). [tarafdârân-ı levli,]

tarafdârân-ı levli: Leylâ'nın taraftarları.

□ Tarafdârân-ı Leylî fevc-bâ-fevc

Be-sân bahr-i bî-pâyân urup mevc (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 163). [tarafdârân-ı levli,]

tarafdârân-ı levli: Leylâ'nın taraftarları.

□ Tarafdârân-ı Leylî fevc-bâ-fevc

Be-sân bahr-i bî-pâyân urup mevc (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 163). [tarafdârân-ı levli,]

tarafdârân-ı mecnûn: Mecnûn'un taraftarları.

□ Tarafdârân-ı Mecnûn şitâbân

Beyâbân-ı belâda kıldı püyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 49). [tarafdârân-ı mecnûn,]

tarâvet: Tazelik, körpelik.

□ Dem-i vuşlatdır ey dil şâdmân ol

Tarâvet bul Zelîhâ-veş cüvân ol (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 22). [tarâvet,]

tarâvet buldı: Tazelik, körpelik bulmak.

□ Gidüp germâbede buldı tarâvet

Geyindi fâhîrâne tâze hil'at (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 183). [tarâvet buldı, -dı, -]

tarâvet-yâb: Tazelik veren.

□ İdince güş Mecnûn bu nüvîdi

Tarâvet-yâb olup nañl-i ümmîdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 128). [tarâvet-yâb,]

tarf-ı cüybârı: Irmak kenarı. Dere kenarı. Nehrin kenarı.

□ Şakâyıkdan çekilmişdi hîşârı

Semen-zâr idi **tarf-ı cüybârı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 98). [tarf-ı cüybârı, -ı, -]

tarf-ı gülşende: Gül bahçesi tarafı. II Sevgilinin bulunduğu yer.

□ Ne şadr-ı lâlesinde renciden dâğ

Ne **tarf-ı gülşende** nâle-i zâğ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 118). [tarf-ı gülşende, -de, -]

tarh: Düzen, tertip, tanzim.

□ Niçe tedbîr tarh itdiyse âhîr

Olup bir nağş ol **tarhında** zâhîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 276). [tarhında, -ın, -da, -]

tarh itdiyse: Düzenlemek, tertip etmek II meydana getirmek, ortaya koymak.

□ Niçe tedbîr **tarh itdiyse** âhîr

Olup bir nağş ol **tarhında** zâhîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 275). [tarh itdiyse, -dı, -(y)se, -]

tarh-endâz oldı: Kuran, tertip eden, düzenleyen, temelini atan.

□ Tarîk-i 'azme oldu tarh-endâz
Sefer-i berk-i nevâsın eyledi bâz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 19). [tarh-endâz oldu, -di,
-]

târ-ı mûdan: Saç teli.

□ Olup âvîlhte ol târ-ı mûdan
Olup müşgîn-nefes ol müşg-bûdan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 35). [târ-ı mûdan, -dan, -
]

târ-ı müya: Saç teli.

□ Toğunmuşdur bu bû ol târ-ı müya
Fedâ olsun dil ü cânım bu büya (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 189). [târ-ı müya, -a, -]

târ-ı zülfi: Saçın karanlığı. Saç teli.

□ Görürsün sen mücerred târ-ı zülfi
Velî Mecnûn görür esrâr-ı zülfi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 41). [târ-ı zülfi, -i, -]

ta' rîf: Tarîf.

□ Ğaraž ber-halde oldu revâne
Ki ta' rîfi değil kâbil beyâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 78). [ta' rîfi, -i, -]

ta' rîf idüp: Tarîf etme, açıklama, tanımlama.

□ Gehî ta' rîf idüp gam mâ-cerâsın
Gehî takrîr idüp 'aşkıñ cefâsın (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 237). [ta' rîf idüp, -üp, -
]

ta' rîf kılma: Anlatmak, tanımlamak.

□ Baña söyle hadîs-i âşinâyı
Baña ta' rîf kılma mâsivâyı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 250). [ta' rîf kılma, -ma,
-]

tarîk: Yol. II Tâkip edilen yol, usûl.

□ Tütüp şahrâ tarîkıñ gitti müyân
Beyâbân-gerd oldu nevha-güyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 121). [tarîkıñ, -ıñ, -]
□ Menâzil pür-hațar tarîkdir reh
Beni hâl-i menâzilden kıl âgeh (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 5). [tarîkdir, -dir, -]
□ Diger-gün hâlde nâlân u dil-rîş
Revân şahrâ tarîkıñ kıldı der-pîş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 20). [tarîkıñ, -ıñ, -]

tarîk-i 'ahdde: Ahit yolu.

□ Tarîk-i 'ahdde sâbit ü vefâ-dâr
Dil-i âsûde birle âhîr-i kâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 17, Mısra 177). [tarîk-i 'ahdde, -de, -]

tarîk-i âşinâlık: Bildik, tanıdık yolu, dostun yolu II
Mecnûn'un çaresi; Mecnûn'un isteği.

□ Murâdımdır tarîk-i âşinâlık
Ki vardır bunda iki rüşenâlık (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 35). [tarîk-i âşinâlık, -lık,
-]

tarîk-i 'aşkda: Aşk yolu, aşk istikameti.

□ Cünûn zencîri boynunda nihânî
Tarîk-i 'aşkda Mecnûn-ı şânî (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 14). [tarîk-i 'aşkda, -da,
-]

tarîk-i 'askda: Aşk yolu, aşk istikameti.

□ Dağı bundan geçersen nâ-revâdır
Tarîk-i 'aşkda 'ayn-ı hațadır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 166). [tarîk-i 'aşkda, -
da, -]

tarîk-i 'aşkda: Aşk yolu, aşk istikameti.

□ Niçe eş 'âr kim Mecnûn-ı nâ-şâd
Tarîk-i 'aşkda itmişdi inşâd (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 292). [tarîk-i 'aşkda, -
da, -]

tarîk-i 'aşkı: Aşk yolu, aşk istikameti.

□ Tarîk-i 'aşkı tût terk it cihânî
Disünler koy saña Mecnûn-ı şânî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 165). [tarîk-i 'aşkı, -ı, -
]

tarîk-i 'aşkı: Aşk yolu, aşk istikameti.

□ Tarîk-i 'aşkı tût Nâkâm muhkem
Disünler 'aşkdan Mecnûn saña hem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 189). [tarîk-i 'aşkı, -ı, -
]

tarîk-i 'azme: Azim yolu, gayret yolu.

□ Tarîk-i 'azme oldu tarh-endâz
Sefer-i berk-i nevâsın eyledi bâz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 19). [tarîk-i 'azme, -e, -]

tarîk-i ihtilâta: Karşılaşıp görüşmenin yolu.

□ Cülûs itdi anıñla bir simâta
Sülûk itdi tarîk-i ihtilâta (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 17, Mısra 100). [tarîk-i ihtilâta, -a, -]

tarîk-i nâmda: Yeri (adresi) gösteren yol.

□ Tarîk-i nâmda nâmûskârız
Reh-i nâmûsda hem cân-sipârız (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 61). [tarîk-i nâmda, -da,
-]

tarîk-i nâ-pesende: Beğenilmeyen yol.

□ Velî senden ricâ-dârem ki sen de
Sülûk itme tarîk-i nâ-pesende (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 168). [tarîk-i nâ-
pesende, -e, -]

tarîk-i vahsete: Vahşet yolu.

□ Tarîk-i vahsete çün gitti Mecnûn
İdüp abâ vü akrânıñ diger-gün (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 1). [tarîk-i vahsete, -e, -]

tarîk-i vahsete: Vahşet yolu.

□ Vuğuş ile yeter ünsiyet itmek
Tarîk-i vahsete besdir bu gitmek (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 104). [tarîk-i vahsete, -
e, -]

tarz: Üslup, edâ.

□ İdenler 'ârş-a-i ma' nâda cevân
Hemîn tarz ile olmuşlar feres-rân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 2). [tarz,]

- Bu **tarz** ile dilinde şevk-i dîdâr
İrişdi va' dgâha âhir-i kâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 30, Mısra 129). [tarz,]
- Kılup efsûs idüp takrîre âgâz
Bu **tarz** ile oluplar nevha-perdâz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 8). [tarz,]
- Bu **tarz** ile idüp âgâz-ı efgân
Oluplar rûh-ı Mecnûn'a şenâ-h'ân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 3). [tarz,]

taşadduk eyledi: Bağışlamak, hediye etmek.

- Nişâr-ı ser kılup har-vâr har-vâr
Taşadduk eyledi her bâr tekrâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 88). [taşadduk eyledi, -
di, -]

tasallu' eyler: Musallat olmak, sarkıntılık etmek.

- Ki hükmi nâfiz oldı mâr u mûra
Tasallu' eyler oldı şîr ü gûra (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 62). [tasallu' eyler, -r, -
]]

taşdîk itdi: Onaylamak.

- Virüp inşâf **taşdîk itdi** gitdi
Gidüp hem Nefvel'i âgâh itdi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 139). [taşdîk itdi, -di, -]

taşdîk itdi: Onaylamak.

- Virüp inşâf **taşdîk itdi** gitdi
Gidüp hem Nefvel'i âgâh itdi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 139). [taşdîk itdi, -di, -]

taşra: Bir şeyin dış tarafı, dışarı, hariç.

- Ki itsün geşt-i gül-zârı bahâne
Çıkup **taşra** gidüp bir gülsitâna (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 68). [taşra,]

ta'ssuk: Âşık olma, gönül verme.

- Olur gitdükce Nâkâm 'aşk müşkil
Ta'sşukda budur evvelki menzil (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 42). [ta'sşukda, -da, -]
- Ta'sşukda o mâhiñ rif'atinden
Kemâl-i 'işmetinden 'iffetinden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 221). [ta'sşukda, -da, -]

tâ-subh: Sabah vaktine kadar.

- Bu güne kaldilat **tâ-subh** şâmit
Nigeh der-kâr-ı nuṭṭ-ı gûş sâkit (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 265). [tâ-subh,]

taşvîr: Görüntü II suret II şekil.

- Urup ser-pençe taşvîr-i nigâra
Hemân **taşvîri** kıldı pâre pâre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 10). [taşvîri, -i]
- Bırakdı kendi **taşvîriñ** selâmet
Görenler kıldı Mecnûn'ı melâmet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 11). [taşvîriñ, -iñ, -]

taşvîr-âsâ: Resim gibi, tasvir gibi.

- İdüp yek-dîgeriñ hüsnuñ temâşâ
Dehân-bend oldılar **taşvîr-âsâ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 262). [taşvîr-âsâ,]

taşvîr-i nigâra: Güzel dilberin resmine.

- Urup ser-pençe **taşvîr-i nigâra**
Hemân taşvîri kıldı pâre pâre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 9). [taşvîr-i nigâra, -a, -
]]

taşvîr-i yâre: Sevgilinin resmi.

- Degil şâyeste kim **taşvîr-i yâre**
İde âgyâr-ı nâ-kâbil nezâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 25, Mısra 29). [taşvîr-i yâre, -e, -]

ta'tâd: Birer birer sayma, sayım.

- Hem itdim beytini **ta'tâd** fi'l-hâl
Üçer gayn oldı bir yâ bir de bir zâl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 157). [ta'tâd,]

tatvîb: Hoş etme.

- Teniñ meşmûm idüp müşg-i ter ile
Kılup **tatvîb** 'ûd u 'anber ile (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 176). [tatvîb,]

tavâf-ı türbe-i cân-bahş-ı leyli: Leylâ'nın can veren
türbesini tava'f etmek.

- Bu hâl ile olup maşşûd u meyli
Tavâf-ı türbe-i cân-bahş-ı Leylî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 74). [tavâf-ı türbe-i cân-
bahş-ı leyli,]

tavk-ı gam: Gam gerdanlığı.

- Benim-tek sen daḥi Mecnûn degilsen
Niçün sen böyle **tavk-ı gam** be-gerden (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 76). [tavk-ı gam,]

tavk-ı güher takup: Cevherden halka takmak.

- Takup tavk-ı güher ol mâh-peyker
Olur âşüdegânında o gevher (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 77). [tavk-ı güher takup,
-up, -]

tavr-ı mâtem: Yas hali.

- Birününde nümâyân **tavr-ı mâtem**
Derününde firüzân âteş-i gam (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 15). [tavr-ı mâtem,]

tāvüs-âsâ: Tavus gibi.

- Tolaşup bağda **tāvüs-âsâ**
İderlerdi gehî seyr ü temâşâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 127). [tāvüs-âsâ,]

tavrân: Kuşlar.

- O süya bir meges itseydi **tavrân**
İderlerdi anı hâk ile yeksân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 217). [tavrân,]

tavrân itse: Kanatlanmak, uçmak.

- Ki Leylî murğ olup ger itse tavrân
Şerer-tek sengde ger olsa pinhân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 121). [tavrân itse, -se, -
]]

tavv idenler: Aşmak, üzerinden geçmek.

- Didi kim râh-ı 'aşkı **tavv idenler**
Harîm-i vaşla şevk ile gidenler (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 39). [tavv idenler, -en, -
ler, -]

tavy idüp: Atlamak, üzerinden geçmek, katetmek // dolaşmak.

□ Gehī müyân u gâhî eşk-rizân
Merâhil **tavy idüp** üftân u hîzân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 26). [tavy idüp, -üp, -]

tavy-ı hāmûn: Geniş ovayı, sahrâyı aşma; üzerinden geçme; katetme.

□ Bu dārât ile bu şevketle Mecnûn
İdüp kat' -ı mesâfe **tavy-ı hāmûn** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 134). [tavy-ı hāmûn,]

tavy-ı mekân: Mekanlar arasındaki mesafenin kısalması.

□ Kâlp nâ-çâr 'avdet dâg-ber-dil
İdüp **tavy-ı mekân** menzil-be-menzil (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 202). [tavy-ı mekân,]

tavy-ı merâhil: Mesafeleri aşmak, merhaleler aşmak. Mesafeler geçme, katetme.

□ Şitâbân eyleyüp **tavy-ı merâhil**
Olup ser-menzil-i maşûda vâşil (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 291). [tavy-ı merâhil,]

tavy-ı reh-i mehd: Büyüdüğün yere gitmek.

□ İderken **tavy-ı reh-i mehd** perî-zâd
Rikâbında revân dâmâd-ı dilşâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 143). [tavy-ı reh-i mehd,]

tažarru': Yalvarıp yakarma.

□ Fiğanlar eyleyüp giryân u giryân
Tažarru'lar kılup nālân u nālân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 150). [tažarru'lar, -lar]

tažarru' it: Yalvarmak.

□ Tažarru' it ki yâ Rabb kıl beni şâd
Beni bu 'aşkdan eyle dil-âzâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 35). [tažarru' it,]

taze: Yeni, körpe, taze.

□ O sâkî başlayup bir **taze** nâza
Virürdi **taze** bir endâze nâza (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 32). [taze,]
□ O sâkî başlayup bir **taze** nâza
Virürdi **taze** bir endâze nâza (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 31). [taze,]
□ Kelâmîñ itmemişdi hatm hâlâ
Ki oldı **taze** bir hengâme peydâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 200). [taze,]
□ 'İzâr-ı ergüvânî gâzelenmiş
Hinnâ-yı pençe-i gül **tazelenmiş** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 116). [tazelenmiş, -len, -miş]
□ Olup İbni Selâm endühdan âzâd
Yüzi **taze** lebi hândân dili şâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 86). [taze,]
□ Gidüp germâbede buldı tarâvet
Geyindi fâhîrâne **taze** hil'at (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 184). [taze,]
□ Künün tertîb idüp bir **taze** leşker
Gerekdir eyleyem ceng mükerrer (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 27). [taze,]

□ Çekildi rüy-ı dehre perde-i şeb
Göründi perdeden bir **taze** maṭlab (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 130). [taze,]
□ Bulup sen **taze** bir yâr-i dil-ârâm
Anîla eylemişsin bâde der-câm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 195). [taze,]
□ Vefât-ı vâlidinden **taze** bir nîş
Açupdur sînesinde rîş ber-rîş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 159). [taze,]
□ Olur geh bir niçe **taze** kâşide
Serâyân olsun ol mîhnet-resîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 67). [taze,]
□ Virir endâze Leylî **taze** nâza
Olursun sen gâzel-h'ân **taze** taze (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 111). [taze,]
□ İdeydim **tazeden** âgâz-ı büse
Tutdı 'âlemi âvâz-ı büse (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 269). [tazeden, -den, -]
□ Çıkardı perdeden bir **taze** bâzî
Nümâyân oldı reng-i cân-güdâzı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 47). [taze,]
□ Olur vaşl-ı gül ile **taze** bülbül
Güle fermüş kılur âvâze bülbül (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 279). [taze,]
□ Açıldı **tazeden** bâzâr-ı büse
Mükerrer buldı revnâk kâr-ı büse (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 365). [tazeden, -den]
□ Virüp tağyîr takrîr ü beyâna
Getürdi **taze** bir maṭlab miyâna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 138). [taze,]
□ Alup her şâhedden nev-ḥande bir gül
Bulup her küşeden bir **taze** sünbül (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 26). [taze,]

taze açmış: Yeni açılmış.

□ Hemîn bir **taze açmış** gönca buldum
Hemân ol goncaya âşûfte oldum (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 121). [taze açmış, -mış, -]

taze kıldı: Yenilemek, tazelandirmek.

□ 'Arûs-ı dâstânî kıldı taze
Çeküp ruḥsârına bu nev' -gâze (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 3). [taze kıldı, -dı, -]

taze oldı: Yeşermek; canlanmak, yenilenmek, yinelenmek.

□ Virüp pâyân bu şî'r-i cân-güdâze
Cerâhât-ı derûmı oldı taze (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 94). [taze oldı, -dı, -]

taze taze: Yeni yeni.

□ Virir endâze Leylî taze nâza
Olursun sen gâzel-h'ân **taze taze** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 112). [taze taze,]

taze-rû: Güzel ve parlak yüz, taze yanaklı.

□ Ki sen ger hürî-i müşgîn-müsen
Gül-i bâg-ı cinânsen **taze-rûsen** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 26). [taze-rûsen, -sen, -]

ta' zîm: 1. Büyükleme, ululama, büyük sayma. 2.

saygı gösterme, ikram etme.

- Geçüp **ta'zīm** ile pīrāmeninden Edeble būs kıldı dāmeninden (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 8, Mısra 29.* [ta'zīm,]
- Kılup mihmānını dil-şād Leylī İdüp **ta'zīmīni** müzdād Leylī (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 33, Mısra 224.* [ta'zīmīni, -in, -i, -]

ta'zīm kıldı: Büyüklüğünü dile getirme.

- Hezārān şükr idüp **ta'zīm kıldı** Senālar söyledi tekrim kıldı (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 17, Mısra 129.* [ta'zīm kıldı, -dı, -]

te'addā: Birinin hakkına tecavüz etme, saldırma.

- Te'addāsı hirāsından hazānıñ Nihān olmuşdı ezhārı cihānıñ (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 36, Mısra 21.* [te'addāsı, -st, -]

te'addī: Saldırma.

- Te'addī lahza lahza oldu efzūn Cihānı eyledi renc ile meşhūn (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 38, Mısra 101.* [te'addī,]

te'ālallah: Allah yüceltsin.

- Te'ālallah zihī sāķī ki çālāk Virüp sāgar beni kıldı şeğafnāk (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 16, Mısra 35.* [te'ālallah,]

teb: Ateş, hararet, sıcaklık.

- Olup pisterde perīşān u nālān Bulup cisminde **teb** her lahza tuğyān (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 31, Mısra 54.* [teb,]

teb tutup: Ateş basmak, hararet basmak. Sıtma tutmak.

- Tütup teb nā-gehān İbni Selām'ı Olup şafrā-füzūn telhı oldu kāmı (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 31, Mısra 49.* [teb tutup, -up, -]

tebāh: Bozuk, mahvolmuş.

- Anıñ hakkında bes ki rü-siyāhem Diger-günem künün hālī **tebāhem** (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 28, Mısra 122.* [tebāhem, -em, -]

tebdıl evledi: Değiştirmek.

- Sürürüñ eyledi endūha tebdıl Sürürüñ eyledi efğāna taḥvıl (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 32, Mısra 33.* [tebdıl eyledi, -dı, -]

tebdıl virüp: Değiştirmek.

- Virüp tebdıl güftāra dü-bāre Teveccūh eyleyüp kūy-ı nigāre (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 20, Mısra 77.* [tebdıl virüp, -üp, -]

tebdıl-i cāme: Tebdil-i kıyafet, kılık değiştirmek. Elbise değiştirmek.

- Yetürdi mātēm-i şüyūñ temāme Hemān-dem eyledi **tebdıl-i cāme** (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 33, Mısra 26.* [tebdıl-i cāme,]

tebeddül buldı: Değişmek.

- Tenim hoş-rengim iken erguvānī **Tebeddül buldı** oldu za'ferānī (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 12, Mısra 44.* [tebeddül buldı, -dı, -]

tebeddül olmayup: Halleri, durumları değiştirmek, değişime uğramış olmak. Değişmeyip.

- Tebeddül olmayup bunlarda ašlā Olur sāķīyle 'āşık-ı tāze peydā (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 1, Mısra 17.* [tebeddül olmayup, -ma, -, -, -]

tebehkār: Harap eden, mahveden.

- Kerem eyle beni bed-nām kılma **Tebehkār** itme bed-fercām kılma (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 19, Mısra 98.* [tebehkār,]

tebessüm: Ar. Gülümsemek; sessiz gülmek.

- Tebessümde iki la'l-i şeker-rız Tekellümde dehānı şekker-āmız (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 11, Mısra 9.* [tebessümde, -de]
- Benefşe pāy-i gülde ser-nihāde Leb-i piste **tebessümden** küşāde (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 14, Mısra 108.* [tebessümden, -den, -]

tebhāle: Hararet nedeniyle dudaklarda veya ağzın çevresinde oluşan uçuk, kabarcık.

- Vücūduñ eyledi teb-i lerze lertzān Lebinde oldu **tebhāle** nümāyān (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 36, Mısra 68.* [tebhāle,]

teb-i lerze: Sıtma titremesi.

- Vücūduñ eyledi **teb-i lerze** lertzān Lebinde oldu tebhāle nümāyān (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 36, Mısra 67.* [teb-i lerze,]

tebliğ it: Ulaştırmak, bildirmek.

- Kerem kıl durma ey peyk-i kirāmım Bulup Mecnūn'ı **tebliğ it** selāmım (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 30, Mısra 58.* [tebliğ it,]

tebliğ kılup: Eriştirmek, ulaştırmak.

- Virüp Mecnūn'a Leylī'niñ peyāmıñ Kılup tebliğ aña yār selāmıñ (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 26, Mısra 186.* [tebliğ kılup, -up, -]

tebliğ-i peygām: Haber tebliği.

- Kılup yek-digere **tebliğ-i peygām** Bulurlardı gam-ı firkatde ārām (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 11, Mısra 83.* [tebliğ-i peygām,]

tebsīr kıldı: Müjde vermek.

- Olan keyfiyyeti taḥrīr kıldı Hıkāyet eyledi **tebsīr kıldı** (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 15, Mısra 84.* [tebsīr kıldı, -dı, -]

tecavüz eylemek: Haddi aşmak; saldırmak, hücum etmek. Taşkınlık yapmak, eylemek; haddini aşmak.

- Nedirse maṭlabıñ söyle revādır **Tecavüz eylemek** andan ḥatādır (*Mecnūn u Leylī (Nākām), Mesnevi 6, Mısra 32.* [tecavüz eylemek, -

mek, -]

tecāvüz eylemiş: *Haddi aşmak; saldırmak, hücum etmek.*

□ Tecāvüz eylemiş ‘ömrün çihilden
Birün it daği bu teşvîşi dilden (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 79). [*tecāvüz eylemiş, -*
miş, -]

tecāvüz itme: *Öteye geçmek, aşmak II artmak, fazlalaşmak.*

□ Didi ey Zeyd tûl itdiñ maķālî
Tecāvüz itme hadd-i i’tidālî (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 26, *Mısra* 132). [*tecāvüz itme, -*
me, -]

tecāvüz itsem: *Bir sınır ve hizanın ötesine geçme, belli bir haddi aşma.*

□ Kî bir didârîñ görmekle şâdem
Tecāvüz itsem andan bed-nihâdem (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 356). [*tecāvüz itsem, -*
sem, -]

tecdîd kıldı: *Yenileme, tazeleme.*

□ Çü Mecnûn vâlidîñ nevmîd kıldı
Figânı resmini **tecdîd kıldı** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 24, *Mısra* 2). [*tecdîd kıldı, -dı, -*]

tecellâ eyleyüp: *Görünme, belirme, ortaya çıkma.*

□ Tecellâ eyleyüp envâr-ı Leylî
Beni öyle yakupdur nâr-ı Leylî (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 141). [*tecellâ eyleyüp, -*
(y)üp, -]

tecellâgâh: *Tecelli yeri, görünme yeri.*

□ Tecellâgâhıñ oldu rûy-ı Leylî
Beni kıldıñ esîr-i müy-ı Leylî (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 51). [*tecellâgâhıñ, -iñ, -*
]

tecellîgâh: *Tecelli yeri.*

□ Tecellîgâh idi yek-digerine
Şegâfnâk idiler kendülerine (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 34, *Mısra* 45). [*tecellîgâh,]*

tecellîgâh-ı envâr-ı hüviyyet: *Hakikat ışıklarının belirdiği yer.*

□ Didi ey matla‘-ı nûr-ı haķîkat
Tecellîgâh-ı envâr-ı hüviyyet (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 306). [*tecellîgâh-ı*
envâr-ı hüviyyet,]

tecessüs eyleyüp: *Araştırmak, gizlice soruşturmak.*

□ Tecessüs eyleyüp Mecnûn-ı zârî
Gezürken süy bâ-sü kühsârî (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 25). [*tecessüs eyleyüp, -*
(y)üp, -]

tecessüs evliyordı: *Araştırmak, soruşturmak.*

□ Gezürdi süy bâ-sü merğzârî
Tecessüs evliyordı kühsârî (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 17, *Mısra* 36). [*tecessüs evliyordı,*
-iyor, -dı, -]

techîz: *Gerekli olan şeylerle donatma.*

□ Hemân buldukda **techîzim** nihâyet
İdüp âgâz-ı tefsîr-i hikâyet (*Mecnûn u Leylî* (*Nâkâm*),
Mesnevi 36, *Mısra* 123). [*techîzim, -im, -*]

tecerrüd: *Soyma, soyulma.*

□ Cihân ehlinden itdi kaç‘-ı peyvend
Tecerrüd ‘âleminde oldu hursend (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 29, *Mısra* 52). [*tecerrüd,]*

tedbîr: *Bir amaca ulaşmak için tutulan yol, önlem.*

□ Bu **tedbîr** ile Mecnûn‘ıñ atası
Olup Mecnûn-ı zârîñ pîşvâsı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 269). [*tedbîr,]*
□ Niçe **tedbîr** tarh itdiyse âhir
Olup bir nakş ol tarhında zâhir (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 275). [*tedbîr,]*
□ Muvâfîk olmayup takdîre **tedbîr**
Hemân tedbîri berhem kıldı takdîr (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 19, *Mısra* 111). [*tedbîr,]*
□ Muvâfîk olmayup takdîre tedbîr
Hemân **tedbîri** berhem kıldı takdîr (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 19, *Mısra* 112). [*tedbîri, -i]*
□ Anı kim eylemiş nâ-kâm takdîr
Anı bâ-kâm ider mi hîç **tedbîr** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 28, *Mısra* 188). [*tedbîr,]*
□ Eger nâmı Selîm-i ‘Âmir idi
Velî **tedbîrde** bir sâmir idi (*Mecnûn u Leylî* (*Nâkâm*),
Mesnevi 28, *Mısra* 8). [*tedbîrde, -de]*
□ Vişâl âyînini itmek için icrâ
İdüp şâyeste bir **tedbîr** peydâ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 42). [*tedbîr,]*

te‘emmül eyledi: *İyice, etraflıca düşünme. Derin derin düşünme.*

□ Bu güftârî ki itdi güş Nevfel
Te‘emmül eyledi encâmıñ evvel (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 19, *Mısra* 110). [*te‘emmül eyledi,*
-di, -]

te‘emmül itmeyim: *İyice, etraflıca düşünmek.*

□ Bulup bu derd-i dil-sûza taħammül
Cihânıñ itmeyim hâlîñ te‘emmül (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 35, *Mısra* 48). [*te‘emmül itmeyim,*
-me, -(y)im, -]

te‘emmül idüp: *Etraflıca düşünmek.*

□ Velî dîger cihetden bî-taħammül
İdüp encâm-ı ahvâlîñ te‘emmül (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 32, *Mısra* 32). [*te‘emmül idüp, -*
üp, -]

te‘emmül idüp: *Etraflıca düşünmek.*

□ Velî dîger cihetden bî-taħammül
İdüp encâm-ı ahvâlîñ te‘emmül (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 32, *Mısra* 32). [*te‘emmül idüp, -*
üp, -]

te‘emmül kıldı: *İyice, etraflıca düşünme.*

□ Görüp bu keşreti kıldı te‘emmül
Kî şulh olmazsa müşkildir taħammül (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 18, *Mısra* 167). [*te‘emmül kıldı, -*
dı, -]

te'emmül kıldı: İyice, etraflıca düşünme.

□ Belā-yı fırkātı kıldı te'emmül
Merāmından geçüp itdi taḥammül (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 22, *Mısra* 343). [te'emmül kıldı, -dı, -]

te'essüf: Eseflenme, kederlenme.

□ Kılup Zeyd'e eğer bu nazm-ı dilkeş
Te'essüf eyledi Zeyd-i müşevveş (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 26, *Mısra* 108). [te'essüf,]

te'essür: Üzülmeye, kederlenme, üzüntü, keder.

□ Olursa te'essür eğer sînesi çāk
Bağursa dikkat ile çeşm-i idrāk (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 36, *Mısra* 181). [te'essür,]

tefahhuş eyledi: Etraflıca araştırmak, sormak, denetlemek.

□ Olup âşüfesi ol bî-ḳarârîñ
Tefahhuş eyledi aḥvâl-i zârîñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 10, *Mısra* 68). [tefahhuş eyledi, -dı, -]

tefahhuş kıldı: Meselenin iç yüzünü dikkatle araştırmak.

□ İdüp yek-reng ḥālusiyla ḥālîñ
Tefahhuş kıldı şordı ḥâl-i ḥālîñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 28, *Mısra* 40). [tefahhuş kıldı, -dı, -]

tefahhuş kıldı: Meselenin iç yüzünü dikkatle araştırmak.

□ İdüp yek-reng ḥālusiyla ḥālîñ
Tefahhuş kıldı şordı ḥâl-i ḥālîñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 28, *Mısra* 40). [tefahhuş kıldı, -dı, -]

tefahhuş kıldı: Meselenin iç yüzünü dikkatle araştırmak.

□ Tefakḳud eyledi geçmiş zamānı
Tefahhuş kıldı bir bir dostānı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 28, *Mısra* 114). [tefahhuş kıldı, -dı, -]

tefakḳud: Arayıp sormak, soruşturmak.

□ Gezüp şahrâda Mecnûn dostānı
Tefakḳud kıldılar ol bî-nişānı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 10, *Mısra* 52). [tefakḳud,]
□ Tefakḳud eyliyorken ıztırārî
Belā fersüdesi Mecnûn-ı zârı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 28, *Mısra* 17). [tefakḳud,]

tefakḳud eyledi: Arayıp sormak, soruşturmak.

□ Tefakḳud eyledi geçmiş zamānı
Tefahhuş kıldı bir bir dostānı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 28, *Mısra* 113). [tefakḳud eyledi, -dı, -]

tefekḳür eyle: Tefekḳür eylemek. düşünmek. fikre getirmek.

□ Degil hem-reh saña ḥāk içre mālîñ
Sebük-bār ol tefekḳür eyle ḥālîñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 23, *Mısra* 228). [tefekḳür eyle,]

teferrüc evleyüp: Seyretmek, izlemek, bakmak. Gezmek, temaşa eylemek.

□ Teferrüc eyleyüp Mecnûn-ı zâre
Yakup çeşm-i keremle ol figâre (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 10, *Mısra* 119). [teferrüc eyleyüp, -(y)üp, -]

teferrüh: İçi açılma, ferahlanma.

□ Berinde gördi çün nâ-şād bābîñ
Teferrüh eyledi bābı ıztırārîñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 23, *Mısra* 52). [teferrüh, -de, -]

tefsir evlemezsın: Tefsir etmek, açıklamak, yorumlamak.

□ Cefâ-yı hicri takrîr eylemezsın
Şafâ-yı vaşlı tefsir eylemezsın (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 33, *Mısra* 300). [tefsir eylemezsın, -mez, -sın, -]

tefsir idenler: Açıklamak, yorumlamak.

□ Muḥabbet âyetiñ tefsir idenler
Ta'aşşuk ḥâletiñ takrîr idenler (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 33, *Mısra* 1). [tefsir idenler, -en, -ler, -]

tefsir idersem: Açıklamak, yorumlamak.

□ Bu baḡs-i mübhemi tefsir idersem
Ki geh sır-ı ta'aşşukdan uram dem (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 209). [tefsir idersem, -er, -sem, -]

tefsir ideydim: Açıklamak, yorumlamak.

□ Ğam-ı dîrînemi tefsir ideydim
Saña derd-i dilim takrîr ideydim (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 251). [tefsir ideydim, -e, -(y)dim, -]

tefsir itdi: Açıklamak, izah etmek, yorumlamak.

□ Muḥabbetden kılup bir şamme takrîr
Bu esrârı ki Leylî itdi tefsir (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 13, *Mısra* 54). [tefsir itdi, -di, -]

tefsir idelim: Açıklamak, yorumlamak.

□ Mübeyyen söyleyüp Mecnûn cefâsın
İdelim tefsir bâkî mâ-cerâsın (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 16, *Mısra* 34). [tefsir idelim, -eli, -m, -]

tefsir kıldı: Açıklamak.

□ Ğam-ı dîrînesin taḥrîr kıldı
Muḥabbet baḡsini tefsir kıldı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 27, *Mısra* 286). [tefsir kıldı, -dı, -]

tefsir kılsın: Açıklamak.

□ Aña derd-i diliñ takrîr kılsın
Ḥadîs-i fırkātı tefsir kılsın (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 11, *Mısra* 24). [tefsir kılsın, -sın, -]

tefsir kılsun: Açıklamak.

□ Ḥadîs-i fırkātı tefsir kılsun
Ğam-ı dîrînesin takrîr kılsun (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 14, *Mısra* 75). [tefsir kılsun, -sun, -]

tefsir kılur: Açıklamak.

□ İder hicrân gamıñ takrîr bir bir
Kılur derd-i diliñ tefsir bir bir (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 284). [tefsir kılur, -ur, -
]

teğâfûl eylediñ: Anlamazlıktan gelmek.

□ Teğâfûl eylediñ fevt oldı fırsat
Seniñle eylemem ben dañi ülfet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 113). [teğâfûl eylediñ, -
diñ, -]

teğâfûl eyleme: Anlamazlıktan, bilmezlikten gelmek.

□ Teğâfûl eyleme sâkî şitâb it
Virüp bâde beni mest-i şarâb it (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 43). [teğâfûl eyleme, -
me, -]

teğâfûl eyleme: Anlamamazlıktan gelmek.

□ Vefâtımdan itdüm seni haber-dâr
Teğâfûl eyleme ey pür zinhâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 114). [teğâfûl eyleme, -
me, -]

teğâfûl eyleme: Anlamazlıktan, bilmezlikten gelmek.

□ Teğâfûl eyleme kâmil- 'ayâr ol
Nesîm-i şubh-tek çâpûk-süvâr ol (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 57). [teğâfûl eyleme, -
me, -]

teğâfûl itme: Anlamazlıktan, bilmezlikten gelmek.

□ Teğâfûl itme bu beyt-i Hudâ'dır
Dil-âgeh ol ki cây-ı ilticâdır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 31). [teğâfûl itme, -me, -
]

teğâfûl itmeyüp: Anlamazlıktan, bilmezlikten
gelmek.

□ Hemânâ itmeyüp ben hem teğâfûl
Bu zencîre virüp dil bî-ta'allül (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 163). [teğâfûl itmeyüp, -
me, (y)üp, -]

tehemten: Cesur, yiğit, cüsseli.

□ Didi ey dâver-i ferhunde-sîret
Tehehten kudret ü Behrâm-gayret (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 132). [tehemten,]

tehî: Boş.

□ Tehî bir kimse gitmez ol mekândan
Gider ancak bulup maşşûduñ andan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 285). [tehî,]

tehî-dil: Gönli boş.

□ Tehî-dil ol Mesîhâ-veş cihândan
Semâya kıl güzër bu hâkdândan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 237). [tehî-dil,]

te'hîr: Erteleme, sonraya bırakma.

□ Velî tâ te'hîrine bir niçe müddet
Gerek lâ-büd olsun şarf-ı himmet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 67). [te'hîrine, -i, -(n)e]

te'hîr: Erteleme, geciktirme.

□ Meded ey dost gitdi pây-ı tedbir
Demidir tüt elimden itme te'hîr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 60). [te'hîr,]

tek: Gibi, yeter ki, yalnız.

□ Didi sen tek baña olmazdı peyvend
Eger ferzendiñ olsaydı hîredmend (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 49). [tek,]
□ Fedâ-yı tîğ-i cânân olmayan ser
Olunsun tek sezâ-yı tîğ-i diğer (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 246). [tek,]
□ Didi ey zülf-i hûbân tek dilârâ
Esîr-i hâlka tek olmuş ehl-i sevdâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 55). [tek,]
□ Didi ey zülf-i hûbân tek dilârâ
Esîr-i hâlka tek olmuş ehl-i sevdâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 56). [tek,]
□ Saña 'âşık olan 'âlemde çokdur
Velî ben tek belâ pâmâli yokdur (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 242). [tek,]
□ Ki mürde üzre eyler zinde şiven
Ne hâşıldır benim tek mürde-dilden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 162). [tek,]
□ Çeküp âğuşına Mecnûn'ı cân tek
Kılup der-ber anı rûh-ı revân tek (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 181). [tek,]
□ Çeküp âğuşına Mecnûn'ı cân tek
Kılup der-ber anı rûh-ı revân tek (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 182). [tek,]

tek ü tâz: Koşma, seğırtme, koşuşturma.

□ Suâl itdi ki ey pîr-i ser-efrâz
Niçündür bu felâket bu tek ü tâz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 80). [tek ü tâz,]

tekâpü: Dalkavukluk etme, birinin yaptığı her işi
onaylama; çabalama.

□ Temâm ehl-i cihân bu ârzûda
Tekâpü eyler iken cüst-cûda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 18). [tekâpü,]
□ Yeter bu itdüğün bî-câ tekâpü
Eger sevdâ-yı ham ise yeter bu (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 93). [tekâpü,]

tekâzâ itdükde: Sıkıştırmak, zorlamak.

□ Beşerlik hâli itdükde tekâzâ
Anı def itmegimdir sehl zîrâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 87). [tekâzâ itdükde, -
dük, -de, -]

tekellüm: Ar. Söylemek, söz söylemek, gûyâ olmak,
konuşmak.

□ Tebessümde iki la'l-i şeker-rîz
Tekellümde dehâni şekker-âmîz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 10). [tekellümde, -de]
□ Beni serşâr bir sâğarla şâd it
Tekellüm kişverinde Keykubâd it (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 4). [tekellüm,]

teker: Tekerlek, tekerlek biçiminde olan. Yuvarlak.

□ Teker ki hâncer-i bârânı peykân
O bârişden olurdu merg rîzân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 53). [teker,]

tekfîn kıl: Kefenlemek.

□ Beni **tekfîn kıl** hünün kefenle
Mülebbes eyle gül-gün pîrehenle (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 117). [*tekfîn kıl*,]

teklîf idersen: Teklif etmek, öneride bulunmak.

□ Beni **teklîf idersen** hânümâna
Niçe 'azm eyleyem ben ol mekâna (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 153). [*teklîf idersen*, -er,
-sen, -]

teklîf-i dîdâr: Güzel yüzünün teklîfi.

□ Saña mihrîñ pedîdâr eyleyüpdür
Seni **teklîf-i dîdâr** eyleyüpdür (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 98). [*teklîf-i dîdâr*,]

tekrâr: Bir daha, yine, gene.

□ Çekâvek eyleyüp eyleş **tekrâr**
Hem-âvâz olmuş idi yâr-bâ-yâr (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 8, *Mısra* 9). [*tekrâr*,]
□ İdüp ahvâlimi izhâr bir de
Beyân it yalvarup **tekrâr** bir de (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 182). [*tekrâr*,]
□ Nişâr-ı ser kılup har-vâr har-vâr
Taşadduğ eyledi her bâr **tekrâr** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 15, *Mısra* 88). [*tekrâr*,]
□ Nevâzişler idüp Mecnûn'a **tekrâr**
Anâ mihr-i derünuñ kıldı izhâr (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 17, *Mısra* 97). [*tekrâr*,]
□ Bulup Mecnûn'ımı bir daği **tekrâr**
Anı hâlinde itmek için haber-dâr (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 19). [*tekrâr*,]

tekrâr evlevüp: Tekrar etmek.

□ Der-âgüş eyleyüp bir daği tekrâr
Seni pedrüd idem ey 'âşık-ı zâr (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 177). [*tekrâr eyleyüp*, -
(y)üp, -]

tekrâr itsün: Tekrar etmek, yinelemek.

□ Demâdem âhiñ âteş-bâr itsün
Töküp kan nâlesin **tekrâr itsün** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 72). [*tekrâr itsün*, -sün,
-]

tekrâr idüp: Tekrarlamak; bir daha, yeniden
yapmak.

□ İdüp tekrâr 'ahdi üzre efzûn
Didi ey 'âşık-ı ferzâne Mecnûn (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 17, *Mısra* 157). [*tekrâr idüp*, -üp, -
]

tekrâr tekrâr: Tekrar tekrar, yeniden.

□ Benem âlûde dâmân-ı siyeh-kâr
Benem bu dâmenim **tekrâr tekrâr** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 17, *Mısra* 140). [*tekrâr tekrâr*,]

tekrîm kıldı: Saygı göstermek, lütuf ve kerem etmek.

□ Hezârân şûkr idüp ta 'zîm kıldı
Senâlar söyledi **tekrîm kıldı** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 17, *Mısra* 130). [*tekrîm kıldı*, -dı, -
]

telâs: Telaş, kaygı.

□ Telâsını geçince sinn-i şâlim
Geçürdi şervet ü miknetde hâlim (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 38, *Mısra* 91). [*telâsını*, -ın, -ı, -]

telh ider: Acılaştırmak. II. Tadını kaçırarak, üzme.

□ Hemîşe **telh ider** 'uşşâkı kâmiñ
Virür 'âşıklara zehr-âb câmiñ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 15, *Mısra* 109). [*telh ider*, -er, -]

telh oldu: Acı olmak. II. Hoşa gitmemek,
beğenilmemek.

□ Geçüp miñnetle 'ömrüm 'unfuvânı
Baña **telh oldu** âb-ı zindegânî (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 12, *Mısra* 32). [*telh oldu*, -dı, -]

telh oldu: Acılaşmak, kötüleşmek. Acı olmak.

□ Tütüp teb nâ-gehân İbni Selâm'ı
Olup şafrâ-füzûn **telh oldu** kâmiñ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 31, *Mısra* 50). [*telh oldu*, -dı, -]

temâm: Bütün, tüm, hepsi; tamamen, bütünüyle.

□ Haber-dâr oldu Necd ehli **temâmı**
Gelüp karşuya çıkdı hâş u 'âmî (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 6, *Mısra* 25). [*temâmı*, -ı]
□ Temâm ehl-i cihân bu ârzûda
Tekâpü eyler iken cüst-cûda (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 13, *Mısra* 17). [*temâm*,]
□ Çehâr etrâfindan cem' oldu leşker
Temâmı şîr-çengâl dil-âver (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 19, *Mısra* 34). [*temâmı*, -ı, -]

temâm itmek: Tamamlamak, bitirmek.

□ Temâm itmek için ikrâm kârîñ
Mukahhal eyledi çeşm-i humâriñ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 229). [*temâm itmek*, -
mek, -]

temâm ol: Tamamlanmak.

□ Kaşâr ile şütürle cümle ber-bâr
Temâm ol bârlar dîbâ-yı zer-kâr (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 72). [*temâm ol*,]

temâm oldu: Tamamlanmak.

□ Bi-hamdillâh **temâm oldu** bu nâme
Peñîrây-ı hitâm oldu bu nâme (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 38, *Mısra* 1). [*temâm oldu*, -dı, -]

temâm oldu: Tamamlanmak.

□ Bulup pâyân **temâm oldu** hitâbı
Revân oldu gözünden eşk-i nâbî (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 71). [*temâm oldu*, -dı, -]

temâme: Tamamlayıcı.

□ İrişdükte şenâkârî **temâme**
Bu mażmûn ile başt olmuşdı nâme (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 189). [*temâme*,]
□ Yetürdi mâtem-i şüyuñ **temâme**
Hemân-dem eyledi tebdîl-i câme (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 25). [*temâme*,]

temâmî: Tamamen, baştan sona.

□ Ne hâşıl olsa gayre itme kısmet
Seniñ olsun **temâmî** bî-şerâket (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 20, *Mısra* 46). [*temâmî*,]

□ İderdi nazm [u] şî'r nükte-âmîz
Temâmî bîkr-i maẓmûn u dil-âvîz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 20). [temâmî,]

temâşâ eyle: Zevkle, hayranlıkla seyretmek; bakıp izlemek.

□ Kâbîle nâzenînânîñ serâpâ
Yekâyek seyr kıl eyle temâşâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 66). [temâşâ eyle,]

temâşâ eylevem: Seyretmek.

□ Temâşâ eyleyem ruhsâr-ı âliñ
Bilüp hâliñ şordum derd [ü] melâliñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 63). [temâşâ eyleyem, - (y)em, -]

temâşâ eyliyorlardı: Seyretmek.

□ Nişîmen eyleyüp geh pây-ı servi
Temâşâ eyliyorlardı tezervi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 130). [temâşâ eyliyorlardı, -iyor, -lar, -dı, -]

temâşâ idüp: İzlemek, seyretmek.

□ İdüp yek-dîgeriñ hüsnuñ temâşâ
Dehân-bend oldılar taşvîr-âsâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 261). [temâşâ idüp, -üp, -]

temâşâ kıldı: Bakıp seyretme, zevkle, hayranlıkla seyretme, izleme.

□ Temâşâ kıldı gördi müy bâ-mû
Bu sâkıdır hemân Leylâ-yı meh-rû (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 45). [temâşâ kıldı, -dı, -]

temâşâ kıldı: Bakıp seyretme, zevkle, hayranlıkla seyretme, izleme.

□ Bakup 'ayne'l-yaqîn kıldı temâşâ
Görüp ahvâlini bildi ki Leylâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 235). [temâşâ kıldı, -dı, -]

temâşâ kıldı: Seyretmek, bakmak.

□ Giderken bir şahîfe gördi nâ-geh
Temâşâ kıldı andan oldı âgeh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 6). [temâşâ kıldı, -dı, -]

temâşâ kıldı: Seyretmek, bakmak.

□ Temâşâ kıldı Mecnûn âsumânî
Gehî ahterleri geh keşkeşânî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 13). [temâşâ kıldı, -dı, -]

temâşâ kılmağa: Seyretmek, bakmak.

□ Temâşâ kılmağa ol iki zârı
Cesâret eylediler iztîrârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 171). [temâşâ kılmağa, -mağ, -a, -]

temâşâ-vı cemâle: (sevgilinin)Güzelliğinin seyri.

□ Çeküp bir hat temennâ-yı vişâle
Olup kani' temâşâ-yı cemâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 346). [temâşâ-yı cemâle, -e, -]

temâşâ-vı cemâl-i vâre: Sevgilinin güzel yüzünü seyretme.

□ Temâşâ-yı cemâl-i yâr sâkî
Olup Mecnûn'ın efvûn iştiyâkı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 371). [temâşâ-yı cemâl-i yâr,]

temâşâ-vı ruh-ı sâkıyle: Sakinin yanağını seyretme; izleme; temaşa etme.

□ Ki ben bir 'âşık-ı sâgar-bedestem
Temâşâ-yı ruh-ı sâkıyle mestem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 48). [temâşâ-yı ruh-ı sâkıyle, -(y)le, -]

temâşâ-vı ruhıyla: Sevgilinin yanağını seyretmek (Sevgilinin yüzünü seyretmek).

□ Ne dem mektebde Leylî'ni bulurdı
Temâşâ-yı ruhıyla şâd olurdu (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 6). [temâşâ-yı ruhıyla, -(y)la, -]

temennâ it: Arzulamak, dilemek, istemek.

□ Huşul-i kâmiñ it Haq'dan temennâ
Ki oldur Hâlık u Hayy u tevânâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 91). [temennâ it,]

temennâ itmeyüp: Arzulamak, dilemek, istemek.

□ Temennâ itmeyüp Leylî vişâliñ
İderdi mahz-ı ber-rû'yet cemâlîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 359). [temennâ itmeyüp, -me, (y)üp, -]

temennâ itsün: Arzulamak, dilemek, istemek.

□ Revâne eyledi Necd'e hemânâ
K'o mâhiñ 'ağdini itsün temennâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 50). [temennâ itsün, -sün, -]

temennâ-vı derünuñ: İçten gelen'istek.

□ Bilüp Zeyd'ın temennâ-yı derünuñ
İdüp sencide ehvâ-yı derünuñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 129). [temennâ-yı derünuñ, -uñ, -]

temennâ-vı vişâle: Kavuşma isteği.

□ Çeküp bir hat temennâ-yı vişâle
Olup kani' temâşâ-yı cemâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 345). [temennâ-yı vişâle, -e, -]

temevvüc itse: Dalgalanmak.

□ Temevvüc itse baħr-i cezb-i Haq
İder her kaṭreyi bir baħr-i muṭlaq (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 305). [temevvüc itse, -se, -]

temîz: Kirden arıtmak, temiz hale getirmek.

□ Men ü mâ u tu u hest yek-çiz
Ki der-vaḥdet ne-bâşed temîz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 354). [temîz,]

temkîn: İhtiyatlı ve tedbirli olma, ağırbaşlı ve düşünceli davranma, ağırbaşlılık.

□ Ki şâyed nûş idüp bir cām nûşın

Bula ol cāmdan fî'l-cümle **temkîn** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 82*). [temkîn,]

ten: *Beden, cisim, gövde, vücut.*

- Firâkıñdan **tenim** olmuş füsürde
- Be-sân kâleb-i bî-rûh-ı mürde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 73*). [tenim, -im]
- Tenimde dâ'im it âşâr-ı 'aşkıñ
- Dilimde şu 'le-ver kıl nâr-ı 'aşkıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 59*). [tenimde, -im, -de]
- Tenim bî-tâb u âhim âteş-efşân
- Gözüm hûn-pâş u ahvâlim perîşân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 129*). [tenim, -im, -]
- Ki gütmişdir elimden ihtiyârim
- Dağı yokdur **tenimde** iktidârım (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 136*). [tenimde, -im, -de]
- Beni mehd-i belâda zâr kıldıñ
- Tenim** haste gözüm hûn-bâr kıldıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 24*). [tenim, -im, -]
- Tenim hoş-rengim iken ergüvânî
- Tebeddül buldı oldu za'ferânî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 43*). [tenim, -im, -]
- Kûdüret-hâne içre oldu dil-teng
- Dili haste **teni** bî-tâb u bî-reng (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 284*). [teni, -i]
- Teni mecrûh bağırî pâre pâre
- Güni kara gününden bahtı kara (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 99*). [teni, -i, -]
- Giribân çâk ü **ten** bî-tâb ü haste
- Zebânî şevke-gü hâfır şikeste (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 131*). [ten,]
- Görüp zencîri Mecnûn gerdeninde
- Regi vecd eyledi cünbiş **teninde** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 52*). [teninde, -in, -de, -]
- Benimle şulh kıl ister sitîze
- Tenim** istersen eyle rîze rîze (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 328*). [tenim, -im]
- Cahîme h'âhiş ile kimse gitmez
- Teniñ** süzân-ı nâr-ı düzağ itmez (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 294*). [teniñ, -iñ, -]
- Teni gördi ki 'üryândır ser-â-ser
- Be-sân 'üryân deşt-i maşşer (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 71*). [teni, -i, -]
- Düşüp tâkatden oldu pîr-i fânî
- Teninde** kalmadı tâb u tevânî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 12*). [teninde, -in, -de, -]
- Gidüp şahsiyeti kalmış fiğânî
- 'Ayân olmuş **teninde** üstüh'ânî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 38*). [teninde, -in, -de, -]
- Tenim her niçe olsa senden mehcûr
- Dil ü cânım velî senden degil dūr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 257*). [tenim, -im, -]
- Yakıldım şeme-tek leyl-i elemde
- Tenim** maşv oldu nîrân-ı sitemde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 318*). [tenim, -im]
- Velî ma'nâdayem hem-dem seniñle
- Tenimde** cân olur hürrem seniñle (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 218*). [tenimde, -im, -de, -]
- Benim küt-ı dilimdir bûy-ı cânân

Bulur cānâne bûyundan **tenim** cān (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 86*). [tenim, -im]

- Tenim ol pâyede olmuş füsürde
- Ki olmuş h'âhişim nîrûsı mürde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 79*). [tenim, -im, -]
- Bu vâdide **tenim** tâ 'ür olupdur
- Ta'lluk dâmeninden dūr olupdur (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 53*). [tenim, -im, -]
- Tenim 'ür olduğundan olma ğamnâk
- Budur endâze-i 'uşşâk-ı çâlâk (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 49*). [tenim, -im, -]
- Revân bir cāme virdi kûşîş ile
- Didi pûş it **teniñ** bu pûşîş ile (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 46*). [teniñ, -iñ, -]
- Hicâb-ı vaşlîñ olmuş **ten** arada
- İrişmez bu **ten** ile cān murâda (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 293*). [ten,]
- Hicâb-ı vaşlîñ olmuş **ten** arada
- İrişmez bu **ten** ile cān murâda (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 294*). [ten,]
- Tenim olduğda hicriñle hâlel-yâb
- Hemân küyuñ nesiminden bulur tâb (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 229*). [tenim, -im]
- Muğavvâ-vâr bî-dil ber-tenem ben
- Tenimde** dilde sensen cānda sensen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 226*). [tenimde, -im, -de]
- Teninde kalmayup tâb u tevânî
- Yanurdi âteş-i 'aşka nihânî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 43*). [teninde, -in, -de, -]
- Maraş şiddet bulup âhir **teninde**
- Nişân-ı merg olup zâhir **teninde** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 57*). [teninde, -in, -de, -]
- Maraş şiddet bulup âhir **teninde**
- Nişân-ı merg olup zâhir **teninde** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 58*). [teninde, -in, -de, -]
- Teni âzâde kayd-ı in ü ândan
- Dili âsûde bîm-i pâsbândan (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 9*). [teni, -i]
- Gelüp mihmânîñ istikbâl kıldı
- Teniñ** mihmânına pâ-mâl kıldı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 150*). [teniñ, -iñ, -]
- Dilinde dâğ-ı sūzi iştiyâkıñ
- Teninde** za'f-ı derdi iftirâkıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 8*). [teninde, -in, -de]
- Şarardı cümle evrâk-ı nihâli
- Teni** inceldi oldu mû mişâli (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 44*). [teni, -i]
- Olup bâline âhir ser-nihâde
- Teni** oldu firâşe üftâde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 70*). [teni, -i]
- Tılısm-ı hakde nâ-būd olupdur
- Kalup ismi **teni** mefkûd olupdur (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 214*). [teni, -i]
- Teniñ meşmûm idüp müşğ-i ter ile
- Kılup tatyîb 'ûd u 'anber ile (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 175*). [teniñ, -iñ, -]
- Seniñ adîñ olup vird-i zebânî
- Teninden** 'aşkıñ ile çıktı cânı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 142*). [teninden, -in, -den, -]
- Ecel kılmış anı meknûn eknûn

Teni hâk içredir eknün meknün (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 46*). [teni, -i]
☐ Hemân-dem âh-ı âteşnâk kıldı
Teniñ nâhunlar ile çâk kıldı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 98*). [teniñ, -iñ, -]
☐ Dilinde tabş-ı mühlik oldı peydâ
Teninde ra'şe-i müdhîş hüveydâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 96*). [teninde, -in, -de]

tenâvül: Yeme içme.

☐ Velî Mecnûn geçüp zevk-i cihândan
Tenâvül itmedi bir loğma andan (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 70*). [tenâvül,]

ten-dâde: Can vermek, ölüm.

☐ Belâ-yı fırkate **ten-dâde** iken
 Gam-ı hicrândan üftâde iken (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 157*). [ten-dâde,]

teng olupdur: Dar // yetersiz, elverişsiz olmak.

☐ Bulup şiddet-i gam dîrîne sâkî
 Elemden **teng olupdur** sine sâkî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 26*). [teng olupdur, -up, -dur, -]

teng-dest: Eli dar, eli küçük. Parasız, fakir.

☐ Velî her ikimiz biz **teng-destiz**
 Kuyûd-ı mihnet ile pây-bestiz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 29*). [teng-destiz, -iz, -]

teng-dil: Gönül dar, sıkıntılı, kederli.

☐ Gidürdi **teng-dil** efsürde hâtîr
 Olup divâne-ter gittükce âhîr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 91*). [teng-dil,]

teng-i dil: Sıkıntılı gönül.

☐ Esîr-i zâr olup olmuşdı maḥbûs
 Hemîşe **teng-i dil** peyveste me'yûs (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 12*). [teng-i dil,]

tengnâ: Dar ve sıkıntılı olan yer II dünya.

☐ Baḳup gördi düşüp bir **tengnâde**
 Başı seng üzere ḳalmış üftâde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 105*). [tengnâde, -de]
☐ Bu dârû-girde bu **tengnâda**
 Bu ceng içre bu meydân-ı belâda (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 87*). [tengnâda, -da]

tenhâ: Yalnız, tek başına.

☐ Şeb-i meh-tâb hemçün rûz-ı rûşen
 Fezâ-yı gülsitân **tenhâ** sen ü ben (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 248*). [tenhâ,]
☐ İdüp sebḳat sen itdiñ 'azm-i 'uḳbâ
 Beni koyduñ feza-yı ḡamda **tenhâ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 172*). [tenhâ,]

tenhâ kalurmuş: Yalnız kalmak.

☐ Ḳalurmuş hâne-i mâtemde **tenhâ**
 Olurmuş zâr u giryân bî-meḥâbâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 85*). [tenhâ ḳalurmuş, -ur, -muş, -]

ten-i 'ar'ar: Servinin endamı.

☐ Ten-i 'ar'ar bürehne serv-i maḥzûn

Serâzîr ü perîşân bîd-i Mecnûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 23*). [ten-i 'ar'ar,]

ten-i bî-rûḥ-tek: Ruhsuz bir beden olmak. Cansız bir beden.

☐ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 86*). [ten-i bî-rûḥ-tek,]

ten-i bî-rûḥ-tek: Ruhsuz bir beden olmak. Cansız bir beden.

☐ 'İzârîñ bûs idüp bî-hûş oldı
Ten-i bî-rûḥ-tek ḥâmûş oldı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 86*). [ten-i bî-rûḥ-tek,]

ten-i maksûdun: Bedenin maksadı.

☐ 'Am-ı ḡaddârı kıldı Zeyd'i mehcûr
Ten-i maḳşûdun itdi zîbden 'ûr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 48*). [ten-i maḳşûdun, -un, -]

ten-i merdûm: İnsanın vücudu.

☐ Bu dünyâ bir köhne ejdehâdır
Ten-i merdûm aña dâ'im ḡıdâdır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 214*). [ten-i merdûm,]

ten-i pâkiñ: Temiz beden. Temiz vücut.

☐ Ten-i pâkiñ idüp eşḳ ile maḡsûl
 Mücehhez ḳıldılar merḡûb u maḡbûl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 265*). [ten-i pâkiñ, -iñ, -]

ten-i zârında: Zayıf, dermansız beden. İnleyen beden.

☐ İrişdi ḡayme-i Leylâ'ya âhîr
Ten-i zârında oldı ra'şe zâhîr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 112*). [ten-i zârında, -ın, -da, -]

ter: Canlı, taze.

☐ Peyâpey mey virüp **ter** kıl dehânım
 Ki olsun vücûdın ḡüyâ zebânım (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 31*). [ter,]
☐ Cihânda her ne kim olmuş peḋidâr
 Ḳılup **ter** olmuşam ḥâlâ sebûk-bâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 176*). [ter,]

ter kıldı: Nemlendirmek, ıslatmak.

☐ Mûrâ'at itdi bâb-ı rûḥ-ı pâkiñ
 Gül-âb-ı eşḳ ile **ter kıldı** ḥâkiñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 44*). [ter kıldı, -dı, -]

terahḥûm evle: Rahmet etmek, acılamak, merhamet etmek.

☐ Teraḥḥûm eyle ḡör ḥalim nigârâ
 Dönüp idbâra iḳbâlim nigârâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 69*). [terahḥûm eyle,]

terâne: Naḡme, ahenk, ezgi.

☐ Ḳılurdi 'âşîḳâne geh **terâne**
 Gehî feryâd iderdî 'âşîḳâne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 11*). [terâne,]

terâne eyle: Terennüm etmek, naḡme etmek, özel bir ezgiyle söylemek.

□ Nolur pervāz kıl bu gülsitāna
Benimle yār olup eyle terāne (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 164). [*terāne eyle*,]

terāne evliyordı: *Terennüm etmek, nağme etmek, özel bir ezgiyle söylemek.*

□ Terāne eyliyordı āb-ı cārī
Be-sān-ı Kevşer idi cūybārī (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 109). [*terāne eyliyordı*,
-iyor, -dı, -]

terāne iderdı: *Şarkı, nağme, ilahi söylemek.*

□ Kılup inşād şî 'r-i 'āşıkāne
İderdi kūy-ı Leylî'de terāne (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 8). [*terāne iderdı*, -er, -
dı]

terennüm eyledi: *Güzel güzel anlatma, yavaş ve güzel sesle şarkı söyleme. Ötmek, şakılamak; konuşmak..*

□ Terennüm eyledi Mecnûn nâ-gāh
İdüp bir āh-ı āteşnāk-i cāngāh (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 18, *Mısra* 5). [*terennüm eyledi*, -
dı, -]

terennüm evlersin: *Şakılamak l şarkı söylemek.*

□ Virüp ol rāh-ı reyhān sen idüp nūş
Sen evlersin terennüm ol ider gūş (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 110). [*terennüm*
evlersin, -r, -sin, -]

terhhum: *Acıma, merhamet etme.*

□ Terhhum eyle bir dem ol figāre
Anı yakma şerār-ı intizāre (*Mecnûn u Leylî* (*Nâkâm*),
Mesnevi 14, *Mısra* 179). [*terhhum*,]

terk: *Bırakma, vazgeçme, terk etme.*

□ Bu vahşet **terkine** āheng senden
Bu yolda tīg benden ceng benden (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 17, *Mısra* 171). [*terkine*, -i, -ne, -]

terk eyle: *Terk etmek.*

□ Beni bu hālidle **terk eyle** nâ-çār
'İlac-ı derdime sa'y itme zinhār (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 28, *Mısra* 189). [*terk eyle*,]

terk eylemek: *Terk etmek, bırakmak, vaz geçmek.*

□ Saña cān virmek emr-i muhtaşardır
Seni **terk eylemek** dūşvār-terdir (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 264). [*terk eylemek*, -
mek, -]

terk eylemişdi: *Bırakmak, vazgeçmek.*

□ Olup bigāne yār u āşināsı
Anı **terk eylemişdi** akrabāsı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 26, *Mısra* 70). [*terk eylemişdi*, -
miş, -di, -]

terk eyler: *Terk eylemek.*

□ Niçün **terk eyler** olduñ āşiyānıñ
Bu hāk-i tîrede kıldıñ mekânıñ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 163). [*terk eyler*, -r, -]

terk idem: *Terk etmek.*

□ Gerekdir **terk idem** bu hāki hāke
Ki vaşl olsun müyesser cān-ı pāke (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 295). [*terk idem*, -em, -
]

terk idüp: *Bırakmak, vazgeçmek. Terk etmek.*

□ Cihānı **terk idüp** gitdiñ nigārā
Künün hālîñ nedir hāk içre yārā (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 147). [*terk idüp*, -üp, -]

terk idüp: *Terk etmek.*

□ Meşamı **terk idüp** cānānı būyıñ
Yetürdi āsumāna hāy u hūyıñ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 85). [*terk idüp*, -üp, -]

terk it: *Bırakmak, ayrılmak; ilgiyi kesmek.*

□ Şalāhımdan benim kaṭ' -ı nāzar kıl
Beni bu hālde **terk it** güzër kıl (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 260). [*terk it*,]

terk it: *Bırakmak, vazgeçmek.*

□ Budur evlā baña **terk it** beni sen
Ki kendi kārıma meşgūl olam ben (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 17, *Mısra* 147). [*terk it*,]

terk it: *Bırakmak, vazgeçmek.*

□ Tārīk-i 'aşkı tūt **terk it** cihānı
Disünler koy saña Mecnûn-ı sālī (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 38, *Mısra* 165). [*terk it*,]

terk it: *Bırakmak, vazgeçmek.*

□ Yeter sevdā yeter bu 'aşk-bāzī
Baṭup aḥvālīñ **terk it** mecāzı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 82). [*terk it*,]

terk it: *Bırakmak, vazgeçmek.*

□ Cihānıñ kārını **terk it** cihāna
'Urūc it rūh-mānend āsumāna (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 28, *Mısra* 237). [*terk it*,]

terk itdi: *Bırakmak, vazgeçmek.*

□ Anı ol hāl ile **terk itdi** nâ-çār
Revān oldu dilinde derd ü efkār (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 73). [*terk itdi*, -di, -]

terk itdi: *Bırakmak, vazgeçmek.*

□ Çü Nevfel gördi bu āh u enīni
İdüp 'afv anları **terk itdi** kīni (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 19, *Mısra* 72). [*terk itdi*, -di, -]

terk itdi: *Bırakmak, vazgeçmek.*

□ Çü Nevfel gördi bu āh u enīni
İdüp 'afv anları **terk itdi** kīni (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 19, *Mısra* 72). [*terk itdi*, -di, -]

terk itdiñ: *Terk etmek.*

□ Seniñ 'aşkıñda geçdim cāndan ben
Ne cürm itdim ki **terk itdiñ** beni sen (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 190). [*terk itdiñ*, -diñ, -
]

terk itsün: *Bırakmak, vazgeçmek.*

□ Gerek evvel vücūduñ **terk itsün**
Ki gitsün ba'd-ez-în maḥsūda yitsün (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 289). [terk itsün, -sün, -]

terk idüp: Terk etmek.

□ İdüp terk diyâr-ı mām u bâbı
Gidür kim şüyüñ olsun kām-yâbı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 161). [terk idüp, -üp, -]

terk kıl: Terk etmek, vazgeçmek.

□ İrişmekse murâdın vaşl-ı yâre
Cününü **terk kıl** çık bir kenâre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 190). [terk kıl,]

terk kıl: Terk etmek || Vazgeçmek, önemsememek.

□ Cününü **terk kıl** ferzâne-vâr ol
Meşâf-ı aşkda merdâne-vâr ol (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 169). [terk kıl,]

terk kıl: Terk etmek.

□ Olup aşk içre hem-peyvend-i Mecnûn
Sivâyı **terk kıl** mânend-i Mecnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 236). [terk kıl,]

terk kıldı: Terk etmek || Vazgeçmek, önemsememek.

□ Şikârı **terk kıldı** itdi 'avdet
Revân me'vâsına kıldı 'azîmet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 41). [terk kıldı, -dı, -]

terk kıldı: Terk etmek || Vazgeçmek, önemsememek.

□ Hemân-dem **terk kıldı** ol gürühi
İdüp feryâd tutdı rāh-ı kûhi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 45). [terk kıldı, -dı, -]

terk kılmuşlar: Terk etmek || Vazgeçmek, önemsememek.

□ Bulanlar zevk-i vaşl-ı âşinâyı
Verâya **terk kılmuşlar** sivâyı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 292). [terk kılmuşlar, -
mış, -lar, -]

terk-i ârām idüpdür: Huzuru terk etmek.

□ Hoş ol 'aşık-ı cān-bāz Nâkām
Ki 'aşk içre idüpdür terk-i ârām (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 58). [terk-i ârām
idüpdür, -üp, -dür, -]

terk-i diyâr it: Memleketi terk etmek.

□ Beni defn it gene **terk-i diyâr it**
Gelüp bu kühsârı ihtiyâr it (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 28, Mısra 167). [terk-i diyâr it,]

terk-i elem kıl: Sıkıntıyı; üzüntüyü terk etmek.

□ Didi ey cān mader gel kerem kıl
Bu kürbetden geçüp **terk-i elem kıl** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 152). [terk-i elem kıl,]

terk-i elem kılup: Sıkıntıyı; üzüntüyü terk etmek.

□ Kılup terk-i elem hāndan oldı
Cevāhir-pāş u sīm-eşān oldı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 17). [terk-i elem kılup, -
up, -]

terk-i müdārā: Dalkavukluğu terk etmek.

□ Açup sırrın idüp **terk-i müdārā**

Nühüfte 'aşkın itdi âşikārā (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 33, Mısra 37). [terk-i müdārā,]

terk-i peykār: Savaşı terk etmek.

□ Hor u h'āba olup herkes talebkār
Her iki leşker itdi **terk-i peykār** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 158). [terk-i peykār,]

terk-i peykār: Savaşı terk etmek.

□ Hor u h'āba olup herkes talebkār
Her iki leşker itdi **terk-i peykār** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 158). [terk-i peykār,]

terk-i rāhat itmişüz: Rahatlığı terk etmek.

□ Seniñcün itmişüz terk-i rāhat
Çekürsen sen bize tığ-i 'adāvet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 105). [terk-i rāhat
itmişüz, -miş, -üz, -]

terk-i ser: Başını ortaya koymak, baştan vazgeçmek.

□ Cihāt-ı sitteden geç **terk-i ser** kıl
Bu hāristān-ı süfliden güzër kıl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 169). [terk-i ser,]

terk-i sivā kıl: Allah'tan gayrısını bırakma davranışı.

□ Bu evlādır ki 'aklı pīşvā kıl
Olup peyrev aña **terk-i sivā kıl** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 218). [terk-i sivā kıl,]

terkīm evleyüp: Yazmak.

□ Hemân-dem eyleyüp bir nüsha terkīm
İderdi Leylî-yi meh-rüyā teslīm (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 95). [terkīm eyleyüp, -
(y)üp, -]

tertīb idüp: Düzenlemek, hazırlamak.

□ Künün **tertīb idüp** bir taze leşker
Gerekdir eyleyem ceng mükerrer (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 27). [tertīb idüp, -üp, -]

teşādüf: Denk gelmek, aramadan bulmak.

□ İdüp güyā **teşādüf** bu makāle
Münāsib söylemiş Vahşî bu hāle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 49). [teşādüf,]

teşādüf eyledi: Denk gelmek, rastlamak.

□ Pedidār oldı nā-geh Zeyd-i şeb-gerd
Teşādüf eyledi hem-derde hem-derd (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 30). [teşādüf eyledi, -di,
-]

teşādüm itdi: Çarpışmak.

□ Teşādüm itdi rīs-i bağına nış
İdüp feryād düşdi hake bī-h'ıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 301). [teşādüm itdi, -di,
-]

tesekkür evleyüp: Teşekkür etmek.

□ Bilüp maqşūdunı kâşid hemân-dem
Teşekkür eyleyüp mesrūr olup hem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 80). [teşekkür eyleyüp, -
(y)üp, -]

tesekkür itmevüp: Teşekkür etmek. II Şükretmek.

□ Bu leşker senden için geymiş âhen
Teşekkür itmeyüp a'vânîña sen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 110). [teşekkür itmeyüp, -me, -(y)üp, -]

tesellist: Görünme, belirme, görünür olma, zuhur etme.

□ Kesî kender sereş sevdâ-yı Leylîst
Zı selâmı ve'z sedeş ki **tesellist** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 44). [tesellist,]

tesellist: Görünme, belirme, görünür olma, zuhur etme.

□ Kesî kender sereş sevdâ-yı Leylîst
Zı selâmı ve'z sedeş ki **tesellist** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 44). [tesellist,]

te'sîr: Bir nesnenin, bir hâlin başka bir kimse veya nesne üzerinde kendini hissettiren gücü, etki.

□ Kimiñ âhı saña **te'sîr** idüpdür
Seni Mecnûn-ı bî-zencîr idüpdür (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 153). [te'sîr,]

te'sîr eyliyor: Etki yapmak, etkilemek II hissedilmek, duyulmak.

□ Ne kûy-ı yârde vardır penâhım
Ne yâre eyliyor te'sîr âhım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 28). [te'sîr eyliyor, -iyor, -]

te'sîr idüp: Etki etmek.

□ Füsûn-ı 'aşk idüp te'sîr her dem
Bu efsâh bûlbûlânı itdi ebkem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 259). [te'sîr idüp, -üp, -]

te'sîr kılup: Etki etmek.

□ Kılup te'sîr âhır iftirâkıñ
Anı itdi perîşân iştiyâkıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 137). [te'sîr kılup, -up, -]

teslîm eyledi: Teslim etmek.

□ Götürdi eyledi teslîm Zeyd'e
İdüp taqdîmîni ta'lîm Zeyd'e (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 87). [teslîm eyledi, -di, -]

teslîm idersem: Teslim etmek, vermek.

□ Eger hîd-ser idüp Leylâ-y zârı
Aña **teslîm idersem** ihtiyârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 262). [teslîm idersem, -er, -sem, -]

teslîm itdi: Teslim etmek.

□ Benim emrim baña **teslîm itdi**
Koyup Mecnûn'ını nâ-behre gitdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 41). [teslîm itdi, -di, -]

teslîm itdi: Kendini vermek, teslim etmek.

□ Yazıldı nâme çün pâyâna yetdi
Götürdi kâşide **teslîm itdi** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 288). [teslîm itdi, -di, -]

teslîm itdiñ: Kendini vermek.

□ Dil-i zârıñ baña **teslîm itdiñ**

Beni şehâ şahrâya koyup gitdiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 209). [teslîm itdiñ, -diñ, -]

teslîm iderdi: Kendini vermek.

□ Hemân-dem eyleyüp bir nüsha terkîm
İderdi Leylî-yi meh-rüyâ teslîm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 96). [teslîm iderdi, -er, -di, -]

teslîm kıldı: Teslim etmek.

□ Firîb ile getirdi hânümâna
Anı **teslîm kıldı** dostâna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 272). [teslîm kıldı, -dı, -]

teslîm kıldı: Teslim olmak, emaneti geri vermek.

□ Aña virdi umûrî ihtiyârîñ
Aña **teslîm kıldı** cümle vâriñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 312). [teslîm kıldı, -dı, -]

teslîm kılup: Teslim etmek ;bir emaneti yerine vermek.

□ İdüp mektûbunı taqdîm Leylî
Kılup bûs eyledi teslîm Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 294). [teslîm kılup, -up, -]

teslîm-i cânân: Sevgiliye vermek.

□ Niçün **teslîm-i cânân** olmadıñ sen
Seni cânânsız şimdi nideyim ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 109). [teslîm-i cânân,]

teslîm-i gencür: Hazinedara teslim etmek.

□ İrişdi menzil-i maşşûda mesrûr
Hedâyâsın kılup **teslîm-i gencür** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 88). [teslîm-i gencür,]

teslîm-i takdîr: Allah'ın takdirine teslim olmak.

□ Olum Nâkâm-tek **teslîm-i takdîr**
İdem bu mâtem-i cân-sûzı takrîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 49). [teslîm-i takdîr,]

tesne: Susuz, susamış.

□ Lebim **tesne** dilim süzân bulduñ
'Ataşdan bağırmı biryân bulduñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 141). [tesne,]
□ Seniñ kurbuñ mudur ya be-h'âbem
Be-sân **tesne** ya ender-serâbem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 282). [tesne,]

tesvîs: Karıştırma, bulandırma.

□ Tecâvüz eylemiş 'ömrüñ çihilden
Birün it dağı bu **tesvîşi** dilden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 80). [tesvîşi, -i]

tesvîş ü hatârda: Karışıklık ve tehlike.

□ Görüp Mecnûn atasın reh-güzerde
O pîri buldı **tesvîş ü hatârda** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 76). [tesvîş ü hatârda, -da, -]

tevakku' eylemez: Beklememek, ümit etmemek, arzulamamak.

□ Tevakkü 'eylemez' âkıl felekden
Ki olmaz bir emel hâşıl felekden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 89). [tevakkü 'eylemez, -
mez, -]

tevakku' kılsam: Ümit etmek, istemek.

□ Açup didârîna çeşm-i temettu'
Cemâliñ seyrini kılsam tevakku' (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 400). [tevakku' kılsam, -
sam, -]

tevakıkf: Durma, eğlenme, bekleme.

□ Dağı aldanmasun bî-câ hayâle
Tevakkıf itmesün gelsün vişâle (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 148). [tevakıkf,]

tevakıkf itme: Durmak, beklemek.

□ Dağı itme tevakıkf kim o hüş
Kalupdur intizârında der-âgüş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 117). [tevakıkf itme, -
me, -]

tevakıkf itme: Durmak, beklemek.

□ Tevakıkf itme bismillâh hırâm it
Benimle bunda nüş-ı câm-ı kâm it (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 209). [tevakıkf itme, -
me, -]

tevân: Güç, takat.

□ Mikû ber-bâm-ı gerdün çün **tevân** reft
Tevân reft er zı hoş bîrûn **tevân** reft (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 225). [tevân,]

□ Mikû ber-bâm-ı gerdün çün tevân reft
Tevân reft er zı hoş bîrûn tevân reft (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 226). [tevân,]

□ Mikû ber-bâm-ı gerdün çün **tevân** reft
Tevân reft er zı hoş bîrûn **tevân** reft (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 226). [tevân,]

□ Ümîdi nâ-ümîdân-ı firâkıñ
Tevânı nâ-tevânân-ı iştîyâkıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 216). [tevânı, -ı, -]

□ Künün farq itmege yokdur **tevânım**
Neyem ben ya niçündür fiğânım (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 279). [tevânım, -ım, -]

tevân-ger: Güçlü, takatlı.

□ İlâhî olmasun bir kes mükedder
Olup evvel **tevân-ger** soñra muştâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 112). [tevân-ger,]

tevânger: Güçlü, takatlı.

□ Ki mülk ü maldan Zeyd-i hünerver
Faķır idi velî 'ammı **tevânger** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 50). [tevânger,]

□ Bulup bir merd-i dün ammâ **tevânger**
Anı Zînet'le âhır kıldı hem-ser (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 55). [tevânger,]

tevânî-şöd: Yapabilmek, gücü yetebilmek.

□ Be-pây-ı cân **tevânî-şöd** ber-eñlâk
Rehâ-kün şehr-bend hâk-ber-hâk (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 223). [tevânî-şöd,]

tevbe: Tövbe.

□ Künün bîdâr olup kıl **tevbe** hâşıl
Geçürme 'ömrüñi beyhüde gâfil (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 235). [tevbe,]

tevbekâr: Tövbe eden.

□ Huzûrunda egerçi rû-siyâhem
Velîkin **tevbekârım** 'ömr-üñi âhem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 350). [tevbekârım, -ım, -
]]

teveccüh eylevüp: Yönelmek, ilgi-yakınlık
göstermek.

□ Virüp tebdil güftâra dü-bâre
Teveccüh eylevüp küy-ı nigâre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 78). [teveccüh eylevüp, -
(y)üp, -]

teveccüh eyliyordı: Yönelmek, ilgi-yakınlık
göstermek.

□ Giderdi her gice ol kühsâre
Teveccüh eyliyordı küy-ı yâre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 24). [teveccüh eyliyordı, -
(i)yor-dı, -]

teveccüh kıldı: Yönelme.

□ Teveccüh kıldı Zeyd'e itdi âvâz
Dehânîñ açdı oldı nükte-perdâz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 37). [teveccüh kıldı, -dı,
-]

teveccüh kıldı: Yönelme.

□ Teveccüh kıldı dergâh-ı Hudâ'ya
Niyâz-ı destini açdı du'âyâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 27, Mısra 43). [teveccüh kıldı, -dı, -]

tevehhüm eylevüp: Kuruntu haline getirmek.

□ Tevehhüm eylevüp derendegândan
Güzer kılmazdı bir kes ol mekândan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 75). [tevehhüm eylevüp,
-(y)üp, -]

tevehhüm kıldı: Kaygılanmak; korkmak, çekinmek,
sakınmak.

□ Tevehhüm kıldı kim itdükte rihlet
İdüp bîgâne da'vâ-yı verâset (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 15). [tevehhüm kıldı, -
dı, -]

tev-emân-tek: İkizler gibi.

□ Olup yek-dîgere pîçide cân-tek
Olup melşük bâ-hem **tev-emân-tek** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 242). [tev-emân-tek,]

tevfik: Uydurma, uygun düşürme.

□ İlâhî 'âşıkîñ Nâkâm-ı zâre
Kılup **tevfikîñi** rehber hemâre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 308). [tevfikîñi, -iñ, -i, -
]]

tevkül eylevüp: İşi Allah'a bırakıp kadere razı
gelme.

□ Tevkül eylevüp Ma'būd'a kâşid
Kâdem koydı maķşûda kâşid (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 83). [tevkül eylevüp, -

(y)üp, -]

tezâyüd: Ziyadeleşme, artma, çoğalma.

- Tezâyüd eyleyüp gıtdükce Nâkâm
Ta ‘aşşukda belâ-yı miñnet encâm (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 97). [tezâyüd,]
- Bulup her dem **tezâyüd** ‘aşk-ı Mecnûn
Olurdu Leylî’niñ hüsni-teğzün (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 5). [tezâyüd,]

tezâyüd eyledi: Ziyadeleşme, artma, çoğalma.

- Şabâdan güş kıldı bûy-ı Necd’i
Tezâyüd eyledi tuğyân-ı vecdi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 16). [tezâyüd eyledi, -le, -
di, -]

tezâyüd eyledi: Ziyadeleşme, artma, çoğalma.

- Fiğan kim olmadı bir çäre-sâzım
Tezâyüd eyledi süz u güdâzım (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 114). [tezâyüd eyledi, -
di, -]

tezâyüd eylemişi: Artırmak çoğaltmak.

- Tezâyüd eylemişi ‘aşkı güyâ
Vücûdî ‘aşka düşmüşdi serâpâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 3). [tezâyüd eylemişi, -
miş, -di, -]

tezâyüd eylevüp: Ziyadeleşme, artma, çoğalma.

- Tezâyüd eyleyüp gün gün ‘inâdın
Şerâr-efşân olur nâr-ı fesâdın (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 3). [tezâyüd eyleyüp, -
(y)üp, -]

tezâyüd kıldı: Artırmak, fazlalaştırmak.

- Gene çün oldı şahrâ-gerd Mecnûn
Tezâyüd kıldı gün gün derd-i Mecnûn (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 2). [tezâyüd kıldı, -
di, -]

tezerv: Sülün II salınarak yürüyen, yürüyüşü güzel,
endamlı sevgili; Leylâ.

- Nişîmen eyleyüp geh pây-ı servi
Temâşâ eyliyorlardı **tezervi** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 130). [tezervi, -i, -]
- Tezerv ‘akabince bâz itmişdi pervâz
Şikâr oldı tezerve cürre-i bâz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 37). [tezerv,]
- Tezerv ‘akabince bâz itmişdi pervâz
Şikâr oldı **tezerve** cürre-i bâz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 38). [tezerve, -e, -]
- Nişîmen eylemişdi şâh-ı servi
Ki kılsun şayd bir ra’nâ **tezervi** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 34). [tezervi, -i, -]
- Felek ‘uşşâka mihr eylerse Nâkâm
İder **tezervine** ol mihrini dâm (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 202). [tezervine, -i, -ne,
-]
- Nevâzişler idüp ben hem o servi
O âfetkârı ol ra’nâ **tezervi** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 18, Mısra 44). [tezervi, -i, -]
- Açup perim be-sân cürre-i bâz
Tezerv ‘akabince ben itdükde pervâz (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 322). [tezerv,]

tezerv oldum: Sülüne benzemek, sülün gibi olmak.

- Tezerv oldum olup benden gürizân
Beni şahrâya şaldı oldı pinhân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 323). [tezerv oldum, -
dum, -]

tezerv olmuş: Sülüne benzemek, sülün gibi olmak.

- Olup nâ-büd mihlâb-ı tevânım
Tezerv olmuş benim hem-âşiyânım (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 328). [tezerv olmuş, -
muş, -]

tezervân: Sülün kuşları. Mec. yürüyüşü güzel, boylu
poslu kızlar.

- Hiyâzı içre mähiler şinâver
Fezâsında **tezervân** behcet-âver (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 112). [tezervân,]

tezerv-i bağ-ı hüsn-i nâz: Güzellik cilvesinin
bahçesindeki sülün.

- Tezerv-i bağ-ı hüsn-i nâz Leylî
Hıramân-ı serv-i ser-efrâz Leylî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 87). [tezerv-i bağ-ı
hüsn-i nâz,]

tezerv-i ravza-i rıdvân: Cennet bahçesinin
sülünü(sevgili).

- Tezerv-i ravza-i Rıdvân Leylî
Çerâğ-ı dîde-i hûbân Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 14, Mısra 83). [tezerv-i ravza-i rıdvân,]

tezerv-i rûhî: Canın sülünü.

- Tezerv-i rûhî oldı rûste-i dâm
Çemenzâr-ı cinânda buldı ârâm (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 207). [tezerv-i rûhî, -i, -
]

tezvîr-i âğyâr: Rakibin yalanı.

- Ki bunda yok dañi **tezvîr-i âğyâr**
Olur bunda hemânâ yâr-bâ-yâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 149). [tezvîr-i âğyâr,]

ticâret: Kazanç elde etmek için yapılan mal ve ürün
alım satımı, alış veriş.

- ‘Acûze bu **ticâret**den olup şâd
Olup endîşe-i şirketden âzâd (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 47). [ticâret, -den]

tıfl: Çocuk.

- Vefât itdim hesâb it **tıfl** iken ben
Derûn-ı hâkde defn eylediñ sen (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 163). [tıfl,]

tığ: Kılıç II Sevgilinin yan bakışı.

- Ki ‘âşık **tığ**ından olmaz hirâsân
Degildir bîm-i cân ‘uşşâka şâyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 243). [tığ, -dan]
- Bu vahşet terkine âheng senden
Bu yolda **tığ** benden ceng benden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 172). [tığ,]
- Bu peykâr içredir çün haşm-ı yârim
Benim **tığ** ile tîr ile ne kârım (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 122). [tîg,]

□ Ve ger hoşlukla olmazsa müyesser
Ser-i tedbîrdir **tîga** muârrer (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 54). [tîga, -a]

□ Götürdi menzile oldu 'arâk-ı âhen
Hamâyil itdi **tîgiñ** geydi cevşen (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 30). [tîgiñ, -iñ, -]

□ Kılup gerd süvârân çarhı pür-mîg
Dühül ra'd oldu berķ şu 'le-ver **tîg** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 52). [tîg,]

□ Eger yaksan be-sân 'üd-ı nâre
Ve ger **tîg** ile itsen pâre pâre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 90). [tîg,]

□ Götürdün geh **tîgi** gâh sinânı
Benimle düşmen itdîñ dostâmı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 15). [tîgi, -ı]

□ Başım **tîgiñla** cismden cüdâ kıl
Beni hicrân belâsından rehâ kıl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 143). [tîgiñla, -iñ, -la, -]

tîg-i 'adâvet çekürsen: Düşmanlık kılıcı çekmek.

□ Seniñçün itmişüz terk-i râhat
Çekürsen sen bize tîg-i 'adâvet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 106). [tîg-i 'adâvet
çekürsen, -ür, -sen, -]

tîg-i âher: Başka, diğer kılıç.

□ İdüp şevk-i dili tâ şîr-i câna
Tokundı **tîg-i âher** üstüh'âna (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 378). [tîg-i âher,]

tîgi bahr-i hün: Kan denizinin kılıcı.

□ İderdi zağmı gark-ı hün yelânı
Kılurdi **tîgi bahr-i hün** cihânı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 58). [tîgi bahr-i hün,]

tîg-i bürrân: Keskin kılıç.

□ Revân oldu be-sân-ı şîr-i garrân
Dilinde kîn elinde **tîg-i bürrân** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 34). [tîg-i bürrân,]

tîg-i der-dest: Elde tutulan kılıç.

□ Sipehsâlâr-ı Nevfel **tîg-i der-dest**
Çeküp na'ra be-sân-ı şîr-i ser-mest (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 55). [tîg-i der-dest,]

tîg-i tîze: Keskin kılıç.

□ Kelâmı 'atf kılma **tîg-i tîze**
Küdûret virme 'uşşâk-ı 'azîze (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 241). [tîg-i tîze, -e, -]

tîg-i tîzi: Keskin kılıç.

□ Każâ katlime çekmiş **tîg-i tîzi**
Ecel sedd eylemiş râh-ı gürîzi (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 161). [tîg-i tîzi, -i, -]

tılsım: Tılsım, gizli şey.

□ Mülebbes itdi ser-tâ-pây cismiñ
Küşâde eyledi pendi **tılsımñ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 76). [tılsımñ, -iñ, -]
□ Tılsım oldu şikeste reh küşâde
Dağı kalmadı bir mâni' arada (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 251). [tılsım,]

tılsım-ı hakde: Toprağın büyüü.

□ Tılsım-ı hakde nâ-bûd olupdur
Kalup ismi teni mefkûd olupdur (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 213). [tılsım-ı hakde, -
de, -]

tılsım-ı nefis-i ğaddârı: İnsafsız nefsin büyüü.

□ Tılsım-ı nefis-i ğaddârı şikest it
Diliñ pāk eyle rûhı Hak-perest it (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 163). [tılsım-ı nefis-i
ğaddârı, -ı, -]

tîr: Ok.

□ Bu peykâr içredir çün haşm-ı yârim
Benim tîg ile **tîr** ile ne kârım (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 122). [tîr,]
□ Gehî **tîr** ile geh gürz-i girânla
Gehî şemşîr ile gâhî sinânla (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 149). [tîr,]

tîre: Bulanık, kara, karanlık.

□ Aña ol gün giçüp **tîre** şeb-âsâ
Ne encüm cilveger ne mäh peydâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 13). [tîre,]

tîre itmişdi: Karanlığa çevirme.

□ Olup ol ebr kim hırşîde çîre
Ruğ-ı maşşûduñı itmişdi tîre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 16). [tîre itmişdi, -miş, -
di, -]

tîre itmişdi: Karanlığa çevirme.

□ Olup ol ebr kim hırşîde çîre
Ruğ-ı maşşûduñı itmişdi tîre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 16). [tîre itmişdi, -miş, -
di, -]

tîre-ter: Çok karanlık, daha bulanık.

□ Bakup gördi ki bir cây-ı kederdir
Nihâd-ı bed-dilân-tek **tîre-terdir** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 32). [tîre-terdir, -dir, -]

tîr-i belâ-yı nâ-gehândır: Ansızın atılan bela oku.

□ İki ebrûlaruñ iki kemândır
Müjeñ **tîr-i belâ-yı nâ-gehândır** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 258). [tîr-i belâ-yı nâ-
gehândır, -dır, -]

tîr-i ğama: Gam oku, keder oku. II Sevgilinin ok gibi
keskin yan bakışı.

□ Beni **tîr-i ğama** âmâc kıldıñ
Bahâr-ı 'ömrümi târâc kıldıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 37). [tîr-i ğama, -a, -]

tîr-i ğama: Üzüntü oku.

□ Benim **tîr-i ğama** cismim nişândır
Anıñ-çündür ki sinem şân-şândır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 67). [tîr-i ğama, -a, -]

tîr-i zulm ü tîg-i bî-dâd: Zulüm oku ve eziyet kılıcı.

□ Nedir bu **tîr-i zulm ü tîg-i bî-dâd**
Ki ben ne ejderem ne Âd ü Şeddâd (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 69). [tîr-i zulm ü tîg-i

bî-dâd,]

tîz: Tez, çabuk.

□ Olup şevkim hevâsı âteş-engîz

Bu nâr-ı şevki kim ben itmişem **tîz** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 158*). [*tîz,]*

tîz olmuşsa: Çabuk olmak, gerçekleşmek.

□ Eger olmuşsa hışmın âteşi tîz

Sirişkimdir elimde dest-âvîz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 67*). [*tîz olmuşsa, -muş, -sa, -]*

tîz-per: Hızlı uçan.

□ Açup per **tîz-per** şehbâz-âsâ

Uçup cevân idüp şahrâ-be-şahrâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 31*). [*tîz-per,]*

töhmət: Suç, kabahat.

□ Beni koyduñsa da sen böyle hasret

Saňa da haşre dek besdür bu **töhmət** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 156*). [*töhmət,]*

□ Olup bu **töhmətiñ** dil-hûnı Nevfel

Muhâtab eyledi Mecnûn'ı Nevfel (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 21*). [*töhmətiñ, -iñ, -]*

□ Hevâ-yı nefsdan âzâde Mecnûn

Bu **töhmətden** olup hâli diger-gün (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 128*). [*töhmətden, -den]*

töhmət-zede: İftiraya uğramış.

□ Bu hâle vâlideyniñ olsa âgeh

Seni **töhmət-zede** eylerler ey meh (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 96*). [*töhmət-zede,]*

tök: Dökmek.

□ Emîr-i Necd idüpdür kaşda cânıñ

Olar birgün **töker** elbette kanıñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 174*). [*töker, -er]*

□ Tökürdi gözleriñden eşk-i âliñ

İderdi sâyesine şerh-i hâliñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 37*). [*tökürdi, -ür, -di, -]*

□ Kılup efgân **tökürdi** eşk-i âliñ

Şabâya söylüyordı derd-i hâliñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 197*). [*tökürdi, -ür, -di, -]*

□ Bulup hengâme-i âverd tuğyân

Töküldi hâke hûn-ı rezm-cüyân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 82*). [*töküldi, -ül, -di, -]*

□ Diyüp Leylî ider her lahzâ feryâd

Tökür çeşminden eşk-i al hûn-zâd (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 150*). [*tökür, -ür, -]*

□ Tökürdi gözlerinden eşk-i âliñ

İderdi cüst-cü Mecnûn'ı hâliñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 367*). [*tökürdi, -ür, -di, -]*

□ İki müştâk idüp yek-diğeriñ bûs

Töküp her ikisi hûn-âb-ı efsûs (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 66*). [*töküp, -üp, -]*

□ Urup bir lahzâda biñ daşa başın

Daşı la'l itdi **tökdi** kanlu yaşın (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 34*). [*tökdi, -di]*

□ Benim ger vâlidim itseydi rihlet

Bu rütbe **tökmez** idim eşk-i hasret (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 248*). [*tökmez, -mez]*

□ Töküp hûn-âbe çeşminden o meh-veş

Didi benden olup peydâ bu âteş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 49*). [*töküp, -üp]*

□ Ne dem bulsaydı fırsat şevherinden

Tökürdi lü'lü-i ter gevherinden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 36*). [*tökürdi, -ür, -di, -]*

□ Kılur efgân **töküp** hûn-âb-ı hasret

Figânından olur peydâ kıyâmet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 109*). [*töküp, -üp]*

□ O rütbe **tökdi** hûn-âlûde yaşın

Ki itdi la'l-gün ol türbe daşın (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 103*). [*tökdi, -di]*

□ Gözüñden **tökdi** bir gayetde hûn-âb

Ki ol buğ'a ser-â-pâ oldı sır-âb (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 189*). [*tökdi, -di]*

tök-: Dökmek.

□ Gerek kanıñ **töküp** nâ-çar anıñ

Daşın la'l in idelüm ol âsitâniñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 37*). [*töküp, -üp]*

tokun: Dokunmak, değmek.

□ Tokunmuşdur bu bû ol târ-ı müya

Fedâ olsun dil ü cânım bu büya (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 189*). [*tokunmuşdur, -muş, -dur, -]*

□ İdüp şevk-i dili tâ şîr-i cânâ

Tokundi tîğ-i âher üstüñ'âna (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 378*). [*tokundi, -di, -]*

tolas: Dolaşmak, gezinmek, dolanmak.

□ Şabâ hayrân **tolaşup** gülsitânı

İderdi dem-be-dem gül-bü cihâm (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 19*). [*tolaşup, -up]*

□ Tolaşup bâğda tâvûs-âsâ

İderlerdi gehî seyr ü temâşâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 127*). [*tolaşup, -up, -]*

□ Bu hâl ile **tolaşup** küy bâ-kû

Ne hâşıl eylerüzse müy bâ-mû (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 33*). [*tolaşup, -up]*

□ 'Aşâ-ber-dâr olup oldı şitâbân

Tolaşdı kühda şahrâda hayrân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 24*). [*tolaşdı, -di, -]*

toprak: Toprak, yer.

□ Be-sân-ı mürdegân Mecnûn-ı nâlân

Düşüp **toprakda** kalmışdı bî-cân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 78*). [*toprakda, -da, -]*

□ Düşüp **toprak** rû-mâl oldı hâke

Hiţâb itdi o mâh-ı tâbnâke (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 121*). [*toprak, -a, -]*

□ Der-âğûş eyleyüp mahzûn u me'yûs

İdersin kabrimiñ **toprakı** bûs (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 118*). [*toprakı, -ın, -ı, -]*

□ Serâyân oldum itdi gûş Leylî

Düşüp **toprak** gitdi hûş Leylî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 168*). [*toprak, -a]*

□ Düşüp **toprakda** gâltide oldı

Reg-i süzân gibi piçide oldı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 101*). [*toprakda, -da]*

toprak olursa: Toprağa karışmak, ölmek.

□ Olup püsîde cism-i nâ-tevânım
Dönüp **toprak olursa** üstüñ'ânım (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 288). [toprak olursa, -
ur, -sa, -]

torağ: Toprak.

□ O rütbe âh idüp der-cüş oldı
Ki **torağa** düşüp bî-hüş oldı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 232). [torağa, -a, -]

tu: Sen.

□ Hîred-i şeyhü's-şüyüh **tu** bes
Ez u pörs ânca mî-pörsî ne ez-kes (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 229). [tu,]

tûfân-ı ğamda: Gam tufanı, üzüntü fırtınası.

□ O meyden kim odur perverde-i rûh
Odur **tûfân-ı ğamda** keşî-i Nûh (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 30). [tûfân-ı ğamda, -
da, -]

tuğyân: Coşku.

□ Bulup hengâme-i âverd **tuğyân**
Töküldi hâke hûn-ı rezem-cüyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 81). [tuğyân,]
□ Bulup şiddet demâdem derd-i hasret
Kılup **tuğyân** dilinde süz-i firkat (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 372). [tuğyân,]
□ Olup pisterde perîşân u nâlân
Bulup cisminde teb her lahza **tuğyân** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 54). [tuğyân,]

tuğyân buldı: Taşmak, coşmak.

□ Ta'aşşuk âteşi itdükcce tuğyân
Dilinde buldı tuğyân nâr-ı hicrân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 62). [tuğyân buldı, -dı, -
]

tuğyân itdükcce: Baş kaldırmak, isyan etmek l coşup taşmak.

□ Ta'aşşuk âteşi itdükcce tuğyân
Dilinde buldı tuğyân nâr-ı hicrân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 61). [tuğyân itdükcce, -
dük, -ce, -]

tuğyân idüp: Coşup taşmak; başkaldırmak, isyan etmek.

□ İdüp tuğyân demâdem sūziş-i 'aşk
Bulup şiddet dilinde cūşiş-i 'aşk (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 151). [tuğyân idüp, -üp,
-]

tuğyân kıldı: Taşmak, coşmak.

□ Dilinde âteş-i ğam kıldı tuğyân
Atasından velîkin itdi nihân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 45). [tuğyân kıldı, -dı, -
]

tuğyân-ı vecdi: Coşkunluğun coşkusu.

□ Şabâdan gūş kıldı bûy-ı Necd'i
Tezâyüd eyledi **tuğyân-ı vecdi** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 16). [tuğyân-ı vecdi, -i, -
]

tuhfe: Armağan, hediye.

□ Geçürdi **tuhfesin** bir bir nazardan
Niçe genc idise zerden güherden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 55). [tuhfesin, -sin, -]

tuhfe kıldım: Hediye etmek.

□ Getürdüm **tuhfe kıldım** dostâna
Ki bûy-ı nağzı virsün neş'e câna (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 39). [tuhfe kıldım, -dım,
-]

tûl itdiñ: Tûl niyetine örtmek.

□ Didi ey Zeyd **tûl itdiñ** maķālî
Tecävüz itme hadd-i i'tidālî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 131). [tûl itdiñ, -diñ, -]

tûl-i emelden: Hırs, tamah, tükenmez arzu.

□ Güzer kıl ey gönül **tûl-i emelden**
Ki bulmazsın rehâ çeng-i ecelden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 73). [tûl-i emelden, -
den, -]

tûl-i emelden: Hırs, tamah, tükenmez arzu.

□ Rehâ mümkün degil çeng-i ecelden
Müheyyâ ol şakın **tûl-i emelden** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 210). [tûl-i emelden, -
den, -]

tûl-i miyânı: Belinin genişliği.

□ Müberrâ bahş kısmetden dehânı
Mu'arrâ 'umqdan **tûl-i miyânı** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 26). [tûl-i miyânı, -ı, -]

tûmâr-ı neşâtı: Sevinç topağı, mutluluk tomarı.

□ İdüp pîçide **tûmâr-ı neşâtı**
Götürdiler bisât-ı inbisâtı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 14, Mısra 241). [tûmâr-ı neşâtı, -ı, -]

tu'meden-çün: Çünkü yiyecekten, yemden.

□ Be-sân murğ-ı Hümâ pervâz-ı hōdgām
Ki olmuş **tu'meden-çün** tu'me-i dām (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 110). [tu'meden-
çün,]

tu'me-i dām: Av yemi, tuzak yemi.

□ Be-sân murğ-ı Hümâ pervâz-ı hōdgām
Ki olmuş **tu'meden-çün tu'me-i dām** (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 110). [tu'me-i
dām,]

tünd ü hûn-âşâm-ı ğarrân: Homurdayan gaddar ve haşin (emir, reis).

□ Emîr **tünd ü hûn-âşâm-ı ğarrân**
Ġilâfindan çeküp şemşîr-i bürrân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 33). [tünd ü hûn-âşâm-ı
ğarrân,]

tünd-bād-ı cūduñ: Cömert kasırga. Cömert sert rüzgar.

□ Degil ta'dâda kâbil derd-i devriñ
Ki **tünd-bād-ı cūduñ** kerd-i devriñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 58). [tünd-bād-ı cūduñ,
-uñ, -]

tünd-hü: Sert mizaçlı.

□ Ki şahne **tünd-hü** Mecnûn-ı nevândır
O hün-âşâmdır bu nâ-tevândır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 43). [tünd-hü,]

türbe: Türbe, mezar.

□ O rütbe tökdi hün-âlûde yaşın
Ki itdi la'l-gün ol **türbe** daşın (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 104). [türbe,]
□ İdüp bu **türbeden** bir feyz hâşıl
Olunca cân virüp didäre vâşıl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 179). [türbeden, -den, -
]
□ Serâsime olup kıldı 'azîmet
Ki Leylî **türbesin** itsün ziyâret (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 76). [türbesin, -sin]
□ İrişdi **türbeye** geldi figâne
Figanından melûl oldı zamâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 99). [türbeye, -ye]
□ Tütüp yüz **türbeye** oldı hamîde
Figanı oldı eflâke resîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 37, Mısra 139). [türbeye, -ye]

türbegâh: Türbe yeri.

□ İrişdi **türbegâha** kıldı feryâd
Geh itdi vâlidîn geh mâderiñ yâd (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 31). [türbegâha, -a, -]

türbe-i cânânda: Sevgilinin türbesi.

□ İdüp nâliš diyüp cânân cânân
Virende **türbe-i cânânda** cân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 40). [türbe-i cânânda, -
da, -]

türbe-i leylî'yi: Leyla'nın türbesi.

□ İdüpdür **türbe-i Leylî'yi** der-ber
Kılupdur cânını kurbân-ı dil-ber (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 257). [türbe-i leylî'yi, -
'yi, -]

türbe-i pâki: Pak, temiz türbe.

□ Sibâ' u vahşle bir niçe müddet
İdüp ol **türbe-i pâki** hîrâset (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 244). [türbe-i pâki, -i, -
]
]

türbet: Türbe kelimesinin eski metinlerde rastlanan
bir şekli.

□ Her iki **türbet** üzre oldı müyâ
Her iki mezerde oldı cebîn-sâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 35). [türbet,]

turf: 1. Görülmemiş, nâdir. 2. Garip, tuhaf.

□ Bahârîñ **turf** vakti gül zamânı
Ki itmişdi bahâr ihyâ cihânı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 1). [turf,]
□ Gezürdim ben şikâr için hemâre
Duçar oldum 'aceb **turf** şikâra (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 94). [turf,]
□ İdüp irâd bir **turf** kaşîde
Revân şahrâya gitti ol remîde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 37). [turf,]
□ Ne **turf** söylemiş Pîr-i Kirâmî
Velîler serveri ya 'nî Nizâmî (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 221). [turf,]

tür-i murâda: Tur dağına erişmek istemek.

□ Olup dil-şâd Mecnûn-ı fütâde
Revân oldı revân **Tür-i murâda** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 120). [tür-i murâda, -a,
-]

tür-i nûruñ: □□□□□□ □□□□□□□□ A'raf 143
Tur'un ateşi (Tur dağına inen ateş, nur).

□ Görürdi yek-digerde **Tür-i nûruñ**
Şegâfnâki olurdı nûr-ı Tür'uñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 43). [tür-i nûruñ, -uñ, -
]
]

türk-i leccâc: Zalim; kanlı Leccâc. □□□□ □□□

□□ □□□□ □□□□□□ □□ □□ □□□□ □□
□□ □□□□ □□□□□□ □□ □□□□□□ □□ □□
□□ □□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□ □□□□□□
□□□□□ □□□ Tirmîzî: Ebû Zûr'a 'ya bu hadis
hakkında sordum ve şöyle dedim: Abdurrahman b.
Alâ kimdir? Dedi ki: O Leccâc'ın oğlu Alâ'dır.

□ Beni der-dâm idüp bir **türk-i Leccâc**
Hâdeng-i mestine kılmışdır âmâc (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 47). [türk-i leccâc,]

turre: Alna düşen saç, kıvrıcık saç lülesi.

□ Vezân ol cânib-i şahrâya bir dem
Berâber **turremiñ** büyüñ getür hem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 28). [turremiñ, -miñ, -]
□ Seni yâd itmeyüp ol **turresi** ham
Gidür maħmilde şuyı birle hurrem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 159). [turresi, -si]

turre-i gül-büy-i sünbül: Sünbülün gül kokan
kıvrıcık çiçekleri. (Sevgilinin gül kokan tüyleri).

□ Hezârân zâr u hândân gönca-i gül
Perişân **turre-i gül-büy-i sünbül** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 6). [turre-i gül-büy-i
sünbül,]

turre-i ma'nâya: Kahkül'ün manası.

□ Çeküpler **turre-i ma'nâya** şâne
Virüpler bu revîş zîver beyâna (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 3). [turre-i ma'nâya, -
(y)a, -]

turunc: Turunçgiller familyasından, kışın yaprağını
dökmeyen, güzel kokulu beyaz çiçekler açan Akdeniz
bölgesi ağacı. II. Bu ağacın buruk lezzetli, portakala
benzer, sarı turuncu renkli, reçeli ve şerbeti yapılan,
sinirleri yatıştırıcı, spazm giderici, hazmı
kolaylaştırıcı hassalara sahip meyvesi.

□ Mezeydi nuql idi hengâm-ı mestî
Turuncı ğabğabı bādâm-ı mestî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 36). [turuncı, -ı]

tüşe-i cân: Canın azığı.

□ İdüp âlâm-ı 'aşkıñ **tüşe-i cân**
'Adem şahrâsına gitti şitâbân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 139). [tüşe-i cân,]

tüşe-i zâd u nevâli: Kısmet ve rızığın yiyeceği.

□ Hemîşe **tüşe-i zâd u nevâli**

Hevâ-yı Leylî' dūr Leylî hayâlî (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 17, *Mısra* 73). [tüşe-i zâd u nevâlî,]

tut: 1. tutmak, almak, yakalamak. 2. tutmak, edinmek, sahiplenmek, sahip çıkmak, kabul etmek. 3. yapmak, elde etmek; tutar, yakalar.

- Meded ey dost gitdi pây-ı tedbîr
Demidir **tut** elimden itme te'hîr (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 7, *Mısra* 60). [tut,]
- Tutup şahrâ tārîkîñ gitdi müyân
Beyâbân-gerd oldı nevha-güyân (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 8, *Mısra* 121). [tutup, -up, -]
- Tutup Mecnûn elinden pâyê pâyê
Yetürdi sâye-i beyt-i Hudâ'ya (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 9, *Mısra* 27). [tutup, -up, -]
- Tutup bu halka-i beyti du'â kıl
Ki yâ Rab sen beni gâmdan cüdâ kıl (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 9, *Mısra* 33). [tutup, -up, -]
- Tutup ol halka-i ümmîdi muhkem
Aña rû-mâl olup bûs eyledi hem (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 9, *Mısra* 41). [tutup, -up, -]
- Tutup Mecnûn gene rāh-ı beyâbân
Beyâbân-gerd oldı Leylî-güyân (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 9, *Mısra* 69). [tutup, -up, -]
- Bulup şiddet dilinde gāh vecdi
Tuturdi bî-hodāne rāh-ı Necd'i (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 10, *Mısra* 6). [tuturdi, -ur, -di, -]
- Tuturdi perdede rāz-ı nihānîñ
Yağurdi âteş-i Mecnûn'a cānîñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 10, *Mısra* 11). [tuturdi, -ur, -di, -]
- Vücūdum mülkini **tutdı** fesādîñ
Vezân oldı debîr-i i'tisādîñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 12, *Mısra* 41). [tutdı, -dı]
- Tutupdur şöhet-i hüsnuñ cihānı
Velî yok sende ol hüsnuñ nişānı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 13, *Mısra* 25). [tutupdur, -up, -dur, -]
- İrişdi menzile aşüfte-ahvāl
Nühüfte **tutmayup** ol sırrı fi'l-hāl (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 14, *Mısra* 250). [tutmayup, -ma, -(y)up, -]
- Beni bî-reng idüp reng-i küdüret
Tutupdur göñlimi jeng-i küdüret (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 16, *Mısra* 12). [tutupdur, -up, -dur, -]
- Bu nev' ile iki üç mağ yek-cā
Berāber **tutdılar** cām-ı muşaffā (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 17, *Mısra* 200). [tutdılar, -dı, -lar, -]
- Bisât-ı 'ayşda bir cām **tutmam**
Şekîbâ-yâb olup ārām **tutmam** (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 17, *Mısra* 165). [tutmam, -ma, -m]
- Bulup sāmān sipāh-ı bî-gerānı
Sipāhî şöhet-i **tutdı** cihānı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 19, *Mısra* 36). [tutdı, -dı]
- Ser-â-pā deşt-i **tutdı** leşker
Haber-dār oldı Necd ehli ser-â-ser (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 19, *Mısra* 39). [tutdı, -dı]
- Tutup zencîrden āhîr 'acüze
Didi Mecnûn-ı zār u tîre-rûze (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 20, *Mısra* 89). [tutup, -up, -]
- Olup tâbî 'acüze ol yegâne

Reh-i Necd'i **tutup** oldı revāne (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 20, *Mısra* 94). [tutup, -up]

- Tutup āhîr ecel dāmān-ı cānîñ
Rehâ kıldı gāmından bu cihānîñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 23, *Mısra* 205). [tutup, -up, -]
- Dirîgā **tutmadım** itdiñ naşîhat
Künün oldum giriftār-ı fażîhat (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 24, *Mısra* 65). [tutmadım, -ma, -dım, -]
- Ham itdi kāmētiñ mānende-i çeng
Tutup gūşın figāna kıldı āheng (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 24, *Mısra* 32). [tutup, -up]
- Ecel **tutmazdan** aqdem dāmenimden
Olup 'üryan geçüp dāmānından ben (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 26, *Mısra* 171). [tutmazdan, -maz, -dan, -]
- Niçündür söyleyüp dīvāne nāmın
Nazarda **tutmuyorsun** ihtirāmın (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 26, *Mısra* 138). [tutmuyorsun, -m, -uyor, -sun, -]
- Gehî bir dîgeriñ **tutdı** nazarda
Anı gālîb şanup her bir eşerde (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 27, *Mısra* 25). [tutdı, -dı]
- Alup bir destine gīsūsını hem
Diger desti **tutup** Mecnûn'ı muhkem (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 28, *Mısra* 170). [tutup, -up, -]
- Cihānı **tutdı** efgānı şadāsı
Figānîñ gūş kıldı akrabāsı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 29, *Mısra* 37). [tutdı, -dı]
- Hemān-dem terk kıldı ol gürühî
İdüp feryād **tutdı** rāh-ı kühî (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 29, *Mısra* 46). [tutdı, -dı, -]
- Tutaydım gāh sibiñ gāh nārîñ
Olaydım behremendi bu bahārîñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 261). [tutaydım, -a, -(y)dım, -]
- İdeydim tâzeden āgāz-ı büse
Tutdı 'ālemi āvāz-ı büse (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 270). [tutdı, -dı, -]
- Tutup ārām anda çār u nā-çār
Gidüp ārāmı kıldı zār u nā-çār (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 30, *Mısra* 153). [tutup, -up, -]
- Olup şuyı hemîşe pāsbānı
Tuturdi merdüm-i çeşmi-tek anı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 31, *Mısra* 30). [tuturdi, -ur, -di, -]
- Ne oldı ki bu gūne ebkem olduñ
Niçün nuṭkuñ **tutuldu** ebsem olduñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 33, *Mısra* 272). [tutuldu, -ul, -dı, -]
- Niçün böyle olup beste dehānîñ
Vişālimde **tutulmuşdur** zebānîñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 33, *Mısra* 302). [tutulmuşdur, -ul, -muş, -dur, -]
- Tutup anı biri eylerdi çäre
Kılurdi dîgerānı pāre pāre (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 33, *Mısra* 165). [tutup, -up, -]
- Hezārān şermle oldı hırāmān
Tutup Mecnûn elin lertzān u lertzān (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 33, *Mısra* 210). [tutup, -up, -]
- Götürdi boğçayı Zeyd-i yegāne
Tutup şahrâ yolın oldı revāne (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), *Mesnevi* 33, *Mısra* 92). [tutup, -up, -]
- Tutup bir hāne-i hālîde mesken

Anı kıldı behişt-âsâ müzeyyen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 45). [tutup, -up, -]
☐ Dilim âşüftedir ben bî-delîlem
Elim **tut** sâkiyâ mey vir 'alîlem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 8). [tut,]
☐ Dime Mecnûn'dur o ya bû'l-hevesdir
Kirâmî **tut** ki bir şâhib nefesdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 112). [tut,]
☐ Ta 'aşşuk âteşin pûşide **tutdum**
Şafâ-yı 'âlemi yek-ser unuttum (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 81). [tutdum, -dum]
☐ Anı ben niçe **tutmuşsam** kirâmî
Aña benden füzûn'it ihtirâmî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 113). [tutmuşsam, -muş, -sam, -]
☐ Tutup yüz türbeye oldı hamîde
Figânî oldı eflâke resîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 139). [tutup, -up, -]
☐ Tarîk-i 'aşkı **tut** terk it cihânî
Disünler koy saña Mecnûn-ı şânî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 165). [tut,]

tutdı: 1. tutmak, almak, yakalamak. 2. tutmak, edinmek, sahiplenmek, sahip çıkmak, kabul etmek. 3. yapmak, elde etmek; tutar, yakalar.

☐ Bürehne oldı **tutdı** râh-ı şahrâ
Fenâ-ender-fenâda buldı me'vâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 111). [tutdı,]

tüti: Papağan.

☐ Niçün bülbül gibi müyâ olupsan
Niçün **tüti** gibi güyâ olupsan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 298). [tüti,]

tutus: Aşk ateşiyle yanıp tutuşmak.

☐ Nişîmengâhım itdiñ nâr-ı süzân
Tutuşdım nâra oldıñ dâmen-efşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 66). [tutuşdım, -dı, -m, -]

U/Ü

ul: "Ve" bağlacı.

☐ Ziyâde bulmadı tâb **u** şekîbâ
Gidüp kıldı mekânîñ küy-ı Leylâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 17). [[u],]
☐ Olup yek-rây **u** yek-ser 'Âmiriyyân
K'idüp Necd'e revâne genc-i şâyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 7). [[u],]

ü: "ve" bağlacı.

☐ Anıñ adıydı ol dem Kays-ı âzâd
Gezürdi sū-be-sū âzâd **u** dil-şâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 6). [u,]
☐ Olup muhtâc bir cām **u** nedîme
Güzer kıldı harâbât-ı kadîme (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 13). [u,]
☐ Alup Kays'ın elinden ihtiyârîñ
İdüp nâ-büd ârām **u** qarârîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 40). [u,]
☐ Be-sân Kays idi Leylî de meftûn
Velî Kays âşikâr **u** Leylî meknûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 56). [u,]
☐ Gidüp dilden zimâm-ı ihtiyârî
Dilinde kalmadı şabr **u** qarârî (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 4). [u,]

☐ Şu'ûr **u** neng ü nâmı virdi bâde
Beyâbân içre kaldı o fütâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 33). [u,]
☐ Kılurdi şubha dek feryâd **u** efgân
Sehergeh âh idüp giryân **u** giryân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 28). [u,]
☐ Kılup terk-i elem hândân oldı
Cevâhir-pâş **u** sîm-efşân oldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 18). [u,]
☐ Oğur cismim görenler nâm-ı Leylâ
Ki adîndır iki iki lām **u** iki yâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 92). [u,]
☐ O iki 'aşık-ı müştâk **u** mehcûr
Çam-ı hasretten olmuşlardı rencûr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 71). [u,]
☐ Tenim bî-tâb **u** âhım âteş-efşân
Gözüm hûn-pâş **u** ahvâlîm perîşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 130). [u,]
☐ Gelürler 'arşa-i cenge şitâbân
Pey-â-pey kîne-cüyân **u** garîvân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 166). [u,]
☐ Gezürken kü be-kü nālân **u** müyân
Gehî bâzî-künân gâhî ğazel-h'ân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 5). [u,]
☐ Dili der-süz **u** rüyî meclis-efrûz
Güdâzında mişâl-i şem'-i cân-süz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 57). [u,]
☐ Olup nefrîn-künân kîne-cüyân
Belâ küncinde kaldı zâr **u** müyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 60). [u,]
☐ Bu hûsn-i dil-keş **ü** bu düş birle
Bu nâz-ı dil-firîb **ü** hûş birle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 261). [ü,]
☐ Bu hûsn-i dil-keş **ü** bu düş birle
Bu nâz-ı dil-firîb **ü** hûş birle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 262). [ü,]
☐ Didi ey küşe-i ğafletde mestân
Cehâlet-pîşegân **u** hod-perestân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 22). [u,]
☐ Ki nakş olmuşdı anda bî-kem **ü** pîş
Hemânâ Leylî vü Mecnûn-ı dil-rîş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 7). [ü,]
☐ Hired-i şeyhü's-şüyüh tu bes
Ez **u** pörs anca mî-pörsî ne ez-kes (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 230). [u,]
☐ Elâ ey gonca-i rengin **ü** hândân
Hezâr-ı zârîñ olmuşdur perîşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 203). [ü,]
☐ Olup yah-beste âb-ı şâf **u** cârî
Hevâdan öğrenürdi şîşe-kârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 17). [u,]
☐ Ol iki hem-dem-i yâr **u** muvâfîk
O iki 'aşık-ı yek-rüy **u** şadîk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 299). [u,]

ü: " Ve" bağlacı.

☐ Beni hem eyleyen ser-mest Nâkâm
Hemân meydîr hemân pîr **ü** hemân cām (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 24). [ü,]
☐ Kemend-i 'aşkına dil-beste kıldı
Esîr **ü** mübtelâ vü haste kıldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 42). [ü,]
☐ Şu'ûr **u** neng ü nâmı virdi bâde

Beyābān içre kaldı o fütāde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 33*). [ü,]
☐ Hemān dürr-i şemîn ü dil-pesendiñ
 Şidākında o serv-i ser-bülendiñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 43*). [ü,]
☐ Ez-ān pes didiler ey faḥr-i ‘Āmir
 Emîr-i pāk-dil ü mîr-i evāmir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 30*). [ü,]
☐ Girîbān çāk ü ten bî-tāb ü ḥaste
 Zebānı şevke-gü ḥatîr şikeste (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 131*). [ü,]
☐ Lebîb-i dil-keş ü ḥulķı kirāmî
 Edîb-i ber-güzide Zeyd nāmı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 7*). [ü,]

üçer: Sayı sıfatı: Üçer tane.

☐ Hem itdim beytini ta ‘tād fi’l-hāl
 Üçer ḡayn oldı bir yā bir de bir zāl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 158*). [üçer,]

üd: Ağaç, odun; öd ağacı. Güzel koku veren bir tür kıymetli ağaç.

☐ Künün ol ‘āşık olsun nağme-perdāz
 Sür üdiyla beni kılsun ser-efrāz (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 172*). [üdiyla, -i, -(y)la, -]

‘üd: Ağaç, odun, öd ağacı; Hint’ten gelen ve yakılınca güzel koku veren bir tür kıymetli ağaç.

☐ Koyulsa āteşe Nâkām eger ‘üd
 Olur ma’lūm eflāke çıkup düd (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 65*). [‘üd,]

‘üd u ‘anber: Öd ağacı ve amber (kokuları).

☐ Teniñ meşmūm idüp müşg-i ter ile
 Kılup tatıyb ‘üd u ‘anber ile (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 176*). [‘üd u ‘anber,]

‘üd-i āhiñ: Ahın dumanı.

☐ Baña sūd itmez ol dem düd-i āhiñ
 Olursa fi’l-meḡel ger ‘üd-i āhiñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 122*). [‘üd-i āhiñ, -iñ, -]

‘üd-i nāre: Odunun ateşi.

☐ Eger yaksan be-sān ‘üd-i nāre
 Ve ger tıḡ ile itsen pāre pāre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 89*). [‘üd-i nāre, -e, -]

üftāde: Āşık, düşkün, meftun.

☐ Baña ḡāhî diyorlar büt-perestem
 Gehî dirler ḥarāb üftāde mestem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 36*). [üftāde,]
☐ Hezārān çāh var bu rāh içre
 Hezār üftāde var her çāh içre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 170*). [üftāde,]
☐ Ki Leylā’ya olup dil-dāde Mecnûn
 Olupdur ‘aşkdan üftāde Mecnûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 6*). [üftāde,]
☐ Didî kimdir bu üftāde bu muṡtar
 Niçün böyle olupdur ḥāk-ber-ser (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 51*). [üftāde,]
☐ Benim rāh-ı belāda üftāde
 Şikenc-i servine gerden-nihāde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 61*). [üftāde,]

☐ Anıñ üftādesi meftūnıyam ben
 Anıñ āşüfesi mecnūnıyam ben (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 33*). [üftādesi, -si]
☐ Cihān bir çāhdır kim ka’r-ı nā-yāb
 Kalur üftādesi nā-çār u bî-tāb (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 152*). [üftādesi, -si, -]
☐ Belā-yı firķate ten-dāde iken
 Ğam-ı hicrāndan üftāde iken (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 158*). [üftāde,]
☐ Belā pāmāli Mecnûn-ı cihāndan
 Elem üftādesi bî-ḡanūmāndan (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 304*). [üftādesi, -si]
☐ Olup hem ḥaste hem üftāde
 Kebāb olmuşdı hem sîḡ-i belāda (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 13*). [üftāde,]
☐ Sa’ādetmend odur kim bu fenāda
 Degil dām-ı firîbe üftāde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 220*). [üftāde,]
☐ Hemān üftādesin kıldı der-āḡuş
 Mü’ebbed oldılar ser-mest ü ḡāmūş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 271*). [üftādesin, -sin, -]

üftāde kalmış: Zavallı, düşkün olmak.

☐ Bakup gördi düşüp bir tengnāde
 Başı seng üzre kalmış üftāde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 106*). [üftāde kalmış, -mı, -]

üftāde oldı: Tutulmak, düşmek.

☐ Eyleyüp endūhı gün günden ziyāde
 Ğam-ı firķatden oldı üftāde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 62*). [üftāde oldı, -dı, -]

üftāde oldı: Tutulmak II düşmek.

☐ Olup bāline āḡir ser-nihāde
 Teni oldı firāşe üftāde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 70*). [üftāde oldı, -dı, -]

üftāde oldum: Tutulmak II düşmek.

☐ Hemān-dem kim saña dil-dāde oldum
 Kemend-i ‘aşkıña üftāde oldum (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 218*). [üftāde oldum, -dum, -]

üftāde olupdur: Aşırı ilgi veya sevgi göstermek; alışmak, müptela olmak.

☐ Visālînde seniñ tā dūr olupdur
 Kalupdur ḥaste-dil rencür olupdur (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 45*). [üftāde olupdur, --up, -dur, -]

üftādegān: Düşkünler || Aşıklar.

☐ Kalem çek cürmime pūziş-peṡir ol
 Nolur üftādegāna dest-ḡir ol (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 352*). [üftādegāna, -a]

üftāde-i ḥāk idüp: Toprağa düşmek.

☐ Peleng-i ūz-ceng ü şir-i seffāk
 İdüp bir niçesin üftāde-i ḥāk (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 174*). [üftāde-i ḥāk idüp, -üp, -]

üftāde-i te’sir-i bāde: Şarabın tesirinin aşığı, şarabın etkisinin biçaresi.

□ Ma‘āş-‘aqlıñ virüp ‘aql-ı ma‘āda
Olup **üftāde-i te‘şir-i bāde** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 24). [üftāde-i te‘şir-i
bāde,]

üftādesi: Āşık, düşkün, meftun.

□ Hālāş olmak degildir mümkin andan
Kālur **üftādesi** mehcūr cāndan (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 172). [üftādesi, -si]
□ Görüp Leylî’ni nā-geh reh-güzārda
Olup **üftādesi** evvel nazarda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 36). [üftādesi, -si]

üftān u hīzān: Düşe kalka II güçlükle.

□ Dili pūr-derd çeşmi eşk-rīzān
Beyābān-gerd olup **üftān u hīzān** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 102). [üftān u hīzān,]

üftān u hīzān: Düşe kalka.

□ Gehī mūyān u gāhī eşk-rīzān
Merāhīl tayy idüp **üftān u hīzān** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 26). [üftān u hīzān,]

üftān u hīzān: Düşe kalka II güçlükle; biriyle yakın
ilişki kurarak.

□ Revāne oldı nālān u eşk-rīzān
İrişdi maḥmile **üftān u hīzān** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 176). [üftān u hīzān,]

‘uhūd-ı dostı: Arkadaşım ile olan sözleşmem,
anlaşmam.

□ Eger gönülñ vefādan reng buldı
‘Uhūd-ı dostı āhır n’icoldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 22, Mısra 192). [‘uhūd-ı dostı, -ı, -]

‘uhūd-ı dostıde: Arkadaşım ile olan sözleşmem,
anlaşmam.

□ ‘Uhūd-ı dostıde ber-karārem
Hemān peymānım üzre pāy-dārem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 219). [‘uhūd-ı dostıde, -
de, -]

‘ukār u mālını: Bade ve mülk.

□ ‘Ukār u mālını tārāc iderler
Anıñ Mecnûn’ını muḥtāc iderler (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 17). [‘ukār u mālını, -ın,
-ı, -]

‘ukde-i bahtım: Düşümlü talih.

□ Kerem kıl **‘ukde-i bahtım** küşād it
Dil-i nā-şādımı bir laḥza şād it (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 23). [‘ukde-i bahtım, -
ım, -]

‘ukūbet: Eziyet, işkence.

□ ‘Acūze şerḥ kıldı kim ḥaḳīḳat
Degildir bu sezā-vār **‘ukūbet** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 28). [‘ukūbet,]

ülfet: Alışkanlık, bütünleşme.

□ Seniñle itmeyedim kâş **ülfet**
Baña tā yetmiyeydi bu nedāmet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 151). [ülfet,]

ülfet evlemem: 1. Alışkanlık peydā etmek,
kaynaşmak. 2. Konuşmak, görüşmek, ahbablık etmek,
dostluk kurmak.

□ Tēgāfūl eylediñ fevt oldı fırsat
Seniñle eylemem ben daḥi ülfet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 114). [ülfet eylemem, -
me, -m, -]

ümīd: Arzu edilen, olması istenen bir şeyin
gerçekleşebileceği ihtimalinin verdiği rahatlatıcı,
ferahlatıcı duygu, olması istenen bir şeye duyulan
beklenti, umut.

□ Ümīdim kaṭ’ idüp ol māh-veşden
Rehā bulsam gerek bu keşmekeşden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 105). [ümīdim, -i, -m]

□ Saña benden vişāl olmaz müyesser
Ümīdiñ naḥli olmaz bār-āver (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 330). [ümīdiñ, -iñ, -]

□ Ne irād eyler oldıñsa işitdim
Daḥi senden **ümīdim** kaṭ’ itdim (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 174). [ümīdim, -im, -]

□ Ümīdiñ kesdi çün Zeyd ol melekden
Geçürdi nāle vü zārīñ felekden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 57). [ümīdiñ, -iñ, -]

□ Kılur bir dem **ümīd** āvāzesin gūş
İder endūh-ı hicrānı ferāmūş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 417). [ümīd,]

□ Vişālīñden eger zāhirde dūrem
Velīkin bu **ümīdimle** şabūrem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 240). [ümīdimle, -im, -
le, -]

□ Ümīdi nā-ümīdān-ı firākīñ
Tevānı nā-tevānān-ı iştīyākīñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 215). [ümīdi, -i]

□ Ta‘aşşuḳdan baña bürād kaldı
Ümīdim pençesinde bād kaldı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 136). [ümīdim, -im, -]

□ Didi ey bülbül-i zār-ı müşevveş
Ümīdiñ gülşeniñ yakmışdır āteş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 38). [ümīdiñ, -iñ, -]

ümīd-i lafz: Ümidin sözü.

□ Ümīd-i lafz ider bī-çāre senden
İcāzet gözliyor dīdāre senden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 143). [ümīd-i lafz,]

ümīd-i vaşl-ı mecnûn’ı: Mecnûn’un kavuşma ümidi.

□ İderdi zaḥmına peyveste merhem
Ümīd-i vaşl-ı Mecnûn’ı demādem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 22). [ümīd-i vaşl-ı
mecnûn’ı, -ı, -]

ümīd-i vuşlat-ı dīdār-ı mecnûn: Mecnûn’un sevgilin
yüzüne kavuşma isteği.

□ Ümīd-i vuşlat-ı dīdār-ı Mecnûn
Demādem şevḳini kılmışdı efvūn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 9). [ümīd-i vuşlat-ı
dīdār-ı mecnûn,]

‘umk: Derinlik.

□ Müberrā baḥş kısmetden dehānı
Mu‘arrā **‘umkdan** tūl-i miyānı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 26). [‘umkdan, -dan, -]

‘umk: Derinlik.

□ Müberrâ baḥş kısmetden dehâni
Mu‘arrâ **‘umkdan** tül-i miyânı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 26). [‘umkdan, -dan, -]

‘umk: Derinlik.

□ Müberrâ baḥş kısmetden dehâni
Mu‘arrâ **‘umkdan** tül-i miyânı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 26). [‘umkdan, -dan, -]

‘umk: Derinlik.

□ Müberrâ baḥş kısmetden dehâni
Mu‘arrâ **‘umkdan** tül-i miyânı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 26). [‘umkdan, -dan, -]

‘ummân oldı: Okyanus olmak.

□ Ne süz-ı ‘aşkı fehm itdi kemâ-kân
Karışdı nehr baḥre oldı ‘ummân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 50). [‘ummân oldı, -dı, -]

ümm-i leylâ: Leylâ’nın annesi.

□ Bilüp bu mâ-cerâyı **ümm-i Leylâ**
Ğarîḳ-i baḥr-i derd oldı serâpâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 257). [ümm-i leylâ,]

ümm-i leylâ: Leylâ’nın annesi.

□ Bilüp bu maṭlabı hem **ümm-i Leylâ**
Nihânî kıldılar bir yirde şürâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 63). [ümm-i leylâ,]

ümmîd: Arzu edilen, olması istenen bir şeyin
gerçekleşebileceği ihtimalinin verdiği rahatlatıcı,
ferahlatıcı duygu, olması istenen bir şeye duyulan
beklenti, umut.

□ Görünce kühda bir ğâr dil-ğîr
İdüp ol ğârdan **ümmîd** naḥcîr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 38). [ümmîd,]
□ Olurken dem-be-dem **ümmîdi** efzûn
İderken ḥâtırın **ümmîdi** memnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 25). [ümmîdi, -i]
□ Olurken dem-be-dem **ümmîdi** efzûn
İderken ḥâtırın **ümmîdi** memnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 26). [ümmîdi, -i]
□ Ne **ümmîdi** elinde dest-i maḥşûd
Ne derdiñ dimege hem-derd mevcûd (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 55). [ümmîdi, -i]
□ Ricâ-dârem idüp **ümmîd** senden
Kerem eyle götür bir nâme benden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 175). [ümmîd,]
□ İdüp Mecnûn’ı bu peygâm ḥoşnûd
Diinde oldı bir **ümmîd** mevcûd (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 26). [ümmîd,]

ümmîd-baḥş u süst-i peymân: Ümit veren
(kimse).ve yemini zayıf.

□ Ki ey **ümmîd-baḥş u süst-i peymân**
Budur mı resm-i ‘ahd-i nâm-dârân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 9). [ümmîd-baḥş u süst-i
peymân,]

ümmîd-i cân-baḥş u feraḥ-zâ: Feraḥı arttıranın ve
can bağışlayanın ümidi, umudu.

□ Besâ **ümmîd-i cân-baḥş u feraḥ-zâ**

Olur nevmîdlik içre hüveydâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 193). [ümmîd-i cân-
baḥş u feraḥ-zâ,]

ümmîd-i nusret: Yardım ümidi.

□ Şanup her kevkebi bir bâb-ı ḥâcet
Kevâkibden idüp **ümmîd-i nusret** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 16). [ümmîd-i nusret,]

ümmîd-i teraḥḥum: Merhamet etmenin ümidi.

□ İdüp beyhûde izḥâr-ı tazallûm
Felekden itme **ümmîd-i teraḥḥum** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 86). [ümmîd-i teraḥḥum,]

ümmîd-vâr: Umutlu olmak, umudunu yitirmemek.

□ Egerçi zevk-i vaşlıñdan kenârem
Velî tâ zindegem **ümmîd-vârem** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 86). [ümmîd-vârem, -em]
□ Künün derd-i firâkıñdan nizârem
Gene ancak saña **ümmîd-vârem** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 210). [ümmîd-vârem, -em]
□ Ki erbâb-ı hünerden çeşm-dârem
Kerâmet ehline **ümmîd-vârem** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 44). [ümmîd-vârem, -em]
□ Siyeh-kâr oldığumdan şerm-sârem
Velî ğufrânıña **ümmîd-vârem** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 176). [ümmîd-vârem, -em, -]

ümmîd-vâr itdiñ: Ümitlendirmek.

□ Beni **ümmîd-vâr itdiñ** götürdiñ
Kenâr-ı çeşme-i Hızr’a yetürdiñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 143). [ümmîd-vâr itdiñ, -diñ, -]

umûr: İşler.

□ Aña virdi **umûrı** ihtiyârıñ
Aña teslîm kıldı cümle vâriñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 311). [umûrı, -ı]

‘unfuvân: 1. Gençliğin ve güzelliğin başlangıcı; bir
şeyin tazelik zamanı. 2. Tazelik, parlaklık.

□ Geçüp mihnetle ‘ömrüm **‘unfuvânı**
Baña telḥ oldı âb-ı zindegânî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 31). [‘unfuvânı, -ı]

‘ünnâb u şekker: Hünnap ve şeker.

□ Qadı serv-i revân-ı bâr-âver
Ber-i cân-perveri **‘ünnâb u şekker** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 24). [‘ünnâb u şekker,]

‘ünnâbı: Hünnap renkli lâl taşı.

□ Lebi **‘ünnâbı** rengi ergüvânî
Qadı serv-i çemen-zâr-ı cüvânî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 187). [‘ünnâbı,]

‘ünnâb-ı mergûb: Makbul olan hünnap.

□ Ser-i engüştini **‘ünnâb-ı mergûb**
‘Arûs-ı tâze-tek itmişdi maḥdûb (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 105). [‘ünnâb-ı mergûb,]

]

üns bulsun: Dikkat bulmak, ihtimam bulmak. II önem vermek, kıymet göstermek.

□ K'odur bir vahşi-yi hamün-peymā
Niçe vahşile bulsun üns Leylā (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 96). [üns bulsun, -sun, -]

üns bulurdu: Dikkat bulmak, ihtimam bulmak. II önem vermek, kıymet göstermek.

□ Ne bir kesle bulurdu üns bir dem
Ne olmuşdı aña bir kimse hem-dem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 5). [üns bulurdu, -ur-du, -]

üns oldu: Alışmak.

□ Ganemle gürg ü hem şîr ile âhū
Bulup üns oldu yek-diğerle yek-rū (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 66). [üns oldu, -di, -]

ünsiyet: Yakınlık, ahabplık, ülfet, üns.

□ Baña daği ne cem'iyet gerekdir
Ne cem'iyetde ünsiyet gerekdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 102). [ünsiyet,]

ünsivyet: Yakınlık, ahabplık, ülfet, üns.

□ Vuḥūş ile yeter ünsivyet itmek
Tarîk-i vahşete besdir bu gitmek (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 103). [ünsivyet,]

unut: Aklında kalmamak, hatırlamamak, unutmak.

□ Künün noldu vefâ resmîñ **unutdîñ**
Hemîn âyîn-i nâ-mergûbî dutduñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 221). [unutdîñ, -dîñ, -]
□ Ta'aşşuk âteşin pûşide tutdum
Şafâ-yı 'âlemi yek-ser **unutdum** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 82). [unutdum, -dum, -]
□ Zebân-ı Türkî-i 'azbu'l-beyânı
Unutdurmuşdı hâricler zebânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 64). [unutdurmuşdı, -dur, -mı, -di, -]

unut-: Aklında kalmamak, hatırlamamak, unutmak.

□ Benimle söylesün derd-i derûnuñ
Unutsun cevriñi devrân-ı dūnuñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 194). [unutsun, -sun]

ur: Vurmak, çarpmak.

□ Be-sân-ı murg-ı bismil Leylî-i zâr
Ururdu dest ü pâyî nâ-çâr nâ-çâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 76). [ururdu, -ur, -di, -]
□ Urup bir lahza da biñ daşa başın
Daşı la'l itdi tökdi kanlu yaşın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 33). [urup, -up, -]
□ Urup ser-pençe taşvîr-i nigâra
Hemân taşvîri kıldı pâre pâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 9). [urup, -up, -]
□ Bu bahş-i mübhemi tefsîr idersem
Ki geh sırr-ı ta'aşşukdan **uram** dem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 210). [uram, -am, -]
□ Şekîbi hırmeniñ yağı serâpâ
Urup ser-pençe başa oldu müyâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 106). [urup, -up, -]

□ Urup bir püşt-pâ nâmûs u nenge
Çalup kârûre-i nâmûsı senge (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 35). [urup, -up, -]
□ Yeter ey dil hadîs-i sırr-ı mübrem
Daği **urma** hadîs-i 'aşkdan dem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 316). [urma, -ma, -]

'ür: Çıplak: Üzerinde giysi olmadan.

□ Tenim **'ür** olduğundan olma gamnâk
Budur endâze-i 'uşşâk-ı çâlâk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 49). ['ür,]
□ Bu vâdide tenim tâ **'ür** olupdur
Ta'lluk dâmeninden dūr olupdur (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 53). ['ür,]

'ür itdi: Cezalandırmak.

□ 'Am-ı ğaddârı kıldı Zeyd'i mehcūr
Ten-i maşşūdun itdi zibden 'ür (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 48). ['ür itdi, -di, -]

'urüc it: Yukarı çıkmak, yükselmek.

□ Cihânıñ kârını terk it cihâna
'Urüc it rûh-mânend âsumâna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 238). ['urüc it,]

'üryân: Çıplak, üzerinde kıyafet ve maddi herhangi bir varlık bulunmaz hâlde.

□ Beden **'üryân** ciger-hûn dil remide
İdüp her demde inşâ bir kaşide (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 9). ['üryân,]
□ Teni gördi ki **'üryândır** ser-â-ser
Be-sân **'üryân** deşt-i maşşer (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 72). ['üryân,]
□ Teni gördi ki **'üryândır** ser-â-ser
Be-sân **'üryân** deşt-i maşşer (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 71). ['üryândır, -dır, -]
□ Ecel tutmazdan âkdem dâmenimden
Oluş **'üryân** geçüp dâmanından ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 172). ['üryân,]

'urza: Karışıklık.

□ Olup **'urza** hadeng-i iştîyâka
Taḥammül eyleyüp zaḥm-ı firâka (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 19). ['urza,]

uşanma: Bıkmak, bezmek.

□ Selâm benden ol efsürde hâle
Uşanma baş vir bir dem makâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 126). [uşanma,]

üşküfe: Şüküfe, çiçek. Çiçekler.

□ Nümâyân anda âşâr-ı nühüfte
Gülü **üşküfesi** yek-ser şüküfte (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 22). [üşküfesi, -si, -]

üşküfe-i hoş-büy-i elvân: Rengarenk hoş kokulu çiçek.

□ Şüküfistân-ı ma'nâdan bedânsân
Hezâr **üşküfe-i hoş-büy-i elvân** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 28). [üşküfe-i hoş-büy-i elvân,]

üslûb: Davranış, durum.

□ İdenler ehl-i mihnetden hikâyet

Bu **üslûb** üzere itmişler rivâyet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 2*). [üslûb,]
☐ Bu **üslûb** üzere bir gün Zeyd-i dil-hûn
Virûp peygâm idüp Mecnûn'ı memnûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 99*). [üslûb,]
☐ Hemîn minvâl ile giryân u müyân
Hemîn **üslûb** üzere nevha-güyân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 24*). [üslûb,]

'uṣṣâk: (Ar.) Âşık kelimesinin çoğulu II. Âşıklar.
☐ Degil **'uṣṣâka** mümkün ketm-i esrâr
K'olur her demde biñ şahid pedîdâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 63*). ['uṣṣâka, -a]
☐ Budur ol çarh-ı bed-fercâm Nakâm
Ki hâle itmemiş **'uṣṣâkı** bâ-kâm (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 24*). ['uṣṣâkı, -ı]
☐ Ki 'âşık tîğindan olmaz hirâsân
Degildir bîm-i cân **'uṣṣâka** şâyân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 244*). ['uṣṣâka, -a]
☐ Ta 'aşuk çün degildir ihtiyârî
Melâmet eyleme **'uṣṣâkı** bârî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 236*). ['uṣṣâkı, -ı]
☐ Fiğân ey çarh-ı bed-mihr ü bed-endîş
Ki nişân eyliyor **'uṣṣâkı** dil-rîş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 2*). ['uṣṣâkı, -ı]
☐ Dir isem şâbir ol bu hem hatâdır
Ki **'uṣṣâka** şabûr olmak cefâdır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 274*). ['uṣṣâka, -a]
☐ Hemîşe telh ider **'uṣṣâkı** kâmiñ
Virûr 'âşıklara zehr-âb câmiñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 109*). ['uṣṣâkı, -ı]
☐ Felek **'uṣṣâka** mihr eylerse Nâkâm
İder tezervine ol mihrini dâm (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 201*). ['uṣṣâka, -a]
☐ Firîb-i dânesin eyler pedîdâr
Hemîn takrîb ile **'uṣṣâkı** her bâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 204*). ['uṣṣâkı, -ı]
☐ Budur Nâkâm devrânı sipihriñ
Kesüp **'uṣṣâkdan** âşâr-ı mihriñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 180*). ['uṣṣâkdan, -dan]
☐ Budur Nâkâm 'aşkıñ muktezâsı
Ki **'uṣṣâkıñ** olup efvân cefâsı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 378*). ['uṣṣâkıñ, -ıñ]

'uṣṣâk-ı 'azîze: Aziz; saygın âşıklar.
☐ Kelâmı 'atf kılma tîğ-i tîze
Küdûret virme **'uṣṣâk-ı 'azîze** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 242*). ['uṣṣâk-ı 'azîze, -e, -]

'uṣṣâk-ı şeydâ: Deli divane, çılgın âşıklar.
☐ İder cilde olur Nâkâm peydâ
Görür ancak anı **'uṣṣâk-ı şeydâ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 60*). ['uṣṣâk-ı şeydâ,]

üstâd: Usta.
☐ Mufaşşal söyleyüp ferzâne **üstâd**
Hadîş-i 'aşkı böyle kılmış irâd (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 1*). [üstâd,]

üstâd-ı kâmil: Noksanı olmayan bilge, mahir usta.
☐ İdüp bu bahşde hall-i mesâ'il
Bu mazmûn söylemiş **üstâd-ı kâmil** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 2*). [üstâd-ı kâmil,]

üstüh'ân: Kemik.
☐ Olup püsîde cism-i nâ-tevânım
Dönüp toprak olursa **üstüh'ânım** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 288*). [üstüh'ânım, -ım, -]
☐ Gidüp şahsiyeti kalmış fiğânı
'Ayân olmuş teninde **üstüh'ânı** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 38*). [üstüh'ânı, -ı, -]
☐ Vücûduñ maḥv idüp derd-i nihânı
Vücûdundan kalıpdur **üstüh'ânı** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 140*). [üstüh'ânı, -ı, -]
☐ İdüp şevk-i dili tâ şîr-i cânâ
Toḡundı tîğ-i âḡer **üstüh'âna** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 378*). [üstüh'âna, -a, -]

'uyûn: Gözler.
☐ Gelürdi hâtıra bir bir düyünüm
Dolurdi hûn bağımla **'uyûnum** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 128*). ['uyûnum, -um, -]

üzre: "-de/da"; üstünde, üzerinde.
☐ Baḡup gördi düşüp bir tengnâde
Başı seng **üzre** kalmış üftâde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 106*). [üzre,]
☐ İderdi dâğını izhâr-ı lâlâ
Ḳoyurdi merhem ol dâğ **üzre** jâlâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 18*). [üzre,]
☐ Ki ḡâk **üzre** düşüpdür zâr u nâlân
Zebûn u bî-dil ü bî-tâb u ḡayrân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 43*). [üzre,]
☐ İdüp tekrâr 'ahdi **üzre** efvân
Didi ey 'âşık-ı ferzâne Mecnûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 157*). [üzre,]
☐ İdenler ehl-i miñhetden ḡikâyet
Bu üslûb **üzre** itmişler rivâyet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 2*). [üzre,]
☐ Ki mürde **üzre** eyler zinde şîven
Ne ḡâşıldır benim tek mürde-dilden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 161*). [üzre,]
☐ Niçün bir **üzre** birde olsun efvân
Hemân Leylî benem ben de Mecnûñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 27*). [üzre,]
☐ Bu üslûb **üzre** bir gün Zeyd-i dil-hûn
Virûp peygâm idüp Mecnûn'ı memnûn (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 99*). [üzre,]
☐ Kılup Mecnûn nişîmen seng **üzre**
İderdi nâle biñ âheng **üzre** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 79*). [üzre,]
☐ Kılup Mecnûn nişîmen seng **üzre**
İderdi nâle biñ âheng **üzre** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 80*). [üzre,]
☐ 'Uhûd-ı dostîde ber-ḡarârem
Hemân peymânım **üzre** pây-dârem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 220*). [üzre,]
☐ Her iki türbet **üzre** oldı müyâ
Her iki mezerde oldı cebîn-sâ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 35*). [üzre,]
☐ Ki ol her dem ider küh **üzre** şîven
Velî çâh içreyim feryâd-zen ben (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 55*). [üzre,]
☐ Görüm kim niçedir râh-ı belâda
Sebât **üzre** midir şart-ı vefâda (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 66*). [üzre,]

- İdüp dil-h'âhîñ **üzre** devr-i devrân
Olupdur ahter-i bahtîñ firûzân (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 13). [üzre,]
- Hemîn minvâl ile giryân u müyân
Hemîn üslûb **üzre** nevha-güyân (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 24). [üzre,]
- Olup şâh-ı gül **üzre** cilve-ger hâr
Şabâ olmuşdı dem-serd ü dil-âzâr (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 15). [üzre,]
- Gelüp bâlîni **üzre** mâderi zâr
Görüp Leylî'yi çeşmiñ kıldı hûn-bâr (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 71). [üzre,]
- Bu zehri çünki Mecnûn ile nûş
Düşüp hâk **üzre** bî-hûş oldı hāmûş (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 52). [üzre,]
- Bu hâl **üzre** geçüp bir niçe eyyâm
Perâkende olup gitdi ded ü dām (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 249). [üzre,]
- Olup dünyâda bir 'ahd **üzre** pâ-yâb
Beķâda oldılar yek-mehd ü hem-h'âb (*Mecnûn u*
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 275). [üzre,]
- O mażca' **üzre** maķbûl ü mûnaķķaş
Müretteb kıldılar bir tāk-ı dil-keş (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 277). [üzre,]

'üzv: Uzu, organ.

- Bu âheng ile her laħza serâyân
Sürûri cümle **'üzvından** nümâyân (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 24). [üzvından, -in, -
dan, -]

V

vādâr kıldı: Mecbur olmak.

- Ki anda olduğum bî-yâr ü enşâr
Beni **vādâr kıldı** şulha nâ-çâr (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 26). [vādâr kıldı, -dı, -]

va'de-i ümîd-bahşâ: Ümit veren söz.

- İdüp biñ işve-i cân-baħş peydâ
Virüp biñ **va'de-i ümîd-baħşâ** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 214). [va'de-i ümîd-
baħşâ,]

va'de-i ümmîd-vārî: Ümitli söz.

- N'icoldı şart-ı 'ahd-i dost-dârî
N'icoldı **va'de-i ümmîd-vārî** (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 182). [va'de-i ümmîd-
vārî,]

va'dgâh: Vaat yeri.

- Bu tarz ile dilinde şevķ-i dîdâr
İrişdi **va'dgâha** âhir-i kâr (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm),
Mesnevi 30, Mısra 130). [va'dgâha, -a, -]
- Didi Mecnûn gelüpdür **va'dgâha**
Baķup ĥasret göziyle şâh-râha (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 147). [va'dgâha, -a, -]

vādî: İki dağ arası veya ova, yer, taraf.

- Şaķın andan cefâsından ĥazer kıl
Daķı durma bu **vādiden** güzër kıl (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 176). [vādiden, -den, -]
- Baña dersin bu **vādiden** firâr it
Bu vahşetgâhdan ķalkup güzâr it (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 145). [vādiden, -den, -]

- Każa-râ bir gün ol şeydâ-yı dil-hûn
Cülûs itmişdi bir **vādide** mahzûn (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 6). [vādide, -de]
- Bu **vādide** tenim tâ 'ür olupdur
Ta'lluķ dâmeninden dūr olupdur (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 53). [vādide, -de, -]
- Hemâre geşt idüp **vādî** be-vādî
Seni cüyendedir sensin murâdı (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 41). [vādî,]
- Gezüp **vādî** be-vādî her meķanı
Bulup Mecnûn'ı âķir nâ-gehânî (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 73). [vādî,]
- Düşüpdür gördi bir **vādide** ģamnâķ
Perişân u mükedder rüy ber-hâķ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 75). [vādide, -de, -]
- Kılup şahrâları sır-âb yaşı
İdüp **vādiler** içre la'l daşı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm),
Mesnevi 37, Mısra 86). [vādiler, -ler, -]
- Gehî **vādiler** içre oldı müyân
Gehî feryâd ile şahrâda püyân (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 87). [vādiler, -ler, -]

vâ-güzâr: Vah eden.

- Görüp aĥvâlimi şorma melâlim
Każâya **vâ-güzâr** it cümle ĥâlim (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 128). [vâ-güzâr,]

vahdet: Birlik, birlik alemi.

- İderdi zemzeme ĥandân u ĥurrem
Demâdem **vahdetden** idüp dem (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 388). [vahdetden, -den]

vahş: İnsandan kaçan, ehli olmayan, yabani hayvan.

- K'odur bir vahşi-yi ĥamûn-peymâ
Niçe **vahşile** bulsun üns Leylâ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 96). [vahşile, -ile]

vahset: Korku, ürküntü, dehşet.

- Bulup **vahsetde** ol dil-hûnî âķir
Getirdi Ka'be'ye Mecnûn'ı âķir (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 25). [vahşetde, -de]
- Nişîmen eyledi miĥnet ĥişârîñ
Musahķir eyledi **vahşet** diyârîñ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 278). [vahşet,]
- Bu **vahşet** terkine âheng senden
Bu yolda tîĥ benden ceng benden (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 171). [vahşet,]
- O gûne olmuşam **vahşetle** ĥû-ger
Ki bûy-ı insden dil nefret eyler (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 157). [vahşetle, -le]
- İdüp **vahşeti** fermüş olup râm
Baña olmazdı bende bu ded-i dām (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 145). [vahşeti, -i]

vahset-efzâ: Vahşeti arttıran.

- Gelüp hengâme-i ĥayret-fezâyâ
Baķup **vahşet-efzâ** mâ-cerâyâ (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 170). [vahşet-efzâ,]

vahsetgâh: Korku dolu yer, Av bölgesi.

- Bu **vahsetgâhda** sen ģam-nizârî
O şüyî birle ĥandândır 'imârî (*Mecnûn u Leylî*
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 169). [vahşetgâhda, -da

J

- Ki senden şekve itseydim eger ben
İder miydim bu **vaḥṣetgāhı** mesken (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 232). [*vaḥṣetgāhı*, -ı, -]
- Baña dersin bu vādiden firār it
Bu **vaḥṣetgāhdan** kalkup güzār it (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 146). [*vaḥṣetgāhdan*, -
dan, -]
- Bu **vaḥṣetgāhı** kılma āşiyāne
Gel ey pūr-ı ‘azîzim ḥânümâne (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 28, *Mısra* 157). [*vaḥṣetgāhı*, -ı, -]

vaḥṣetgeh: Korku dolu yer, Av bölgesi.

- Didi bilmem nidelim bî-dest ü pâyem
Bu **vaḥṣetgehde** bî-berg ü nevâyem (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 278). [*vaḥṣetgehde*, -de
J

vaḥṣî: Vaḥṣî, insandan kaçan, insana alışkın
olmayan, yabani II sevgili.

- Kılup nefret cihândan lâ-übālî
Gezürdi dâimā **vaḥṣî** mişālî (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 5, *Mısra* 4). [*vaḥṣî*, J
- İdüp güyâ teşādûf bu maḳāle
Münāsib söylemiş **Vaḥṣî** bu ḥāle (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 13, *Mısra* 50). [*vaḥṣî*, J
- Niçün **vaḥṣîler** ile yār olursun
Beşer iken vuḥûş-eṭvār olursun (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 101). [*vaḥṣîler*, -ler, -]
- Şükûhı oldu bir ḥadde-resîde
Ki oldu cümle **vaḥṣî** âremîde (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 25, *Mısra* 64). [*vaḥṣî*, J
- Gezüp ‘akabince **vaḥṣîler** kaṭarı
Gehî şahrâları gehî kühsârı (*Mecnûn u Leylî* (*Nâkâm*),
Mesnevi 29, *Mısra* 49). [*vaḥṣîler*, -ler]

vaḥṣivân: Vaḥṣiler, yabaniler.

- Hem-âvâzı qarîni **vaḥṣiyândır**
Enîsi hem-demi derendegândır (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 153). [*vaḥṣiyândır*, -dır,
-]
- Gehî biryân alurdi gâh nâni
İderdi seyr anıñla **vaḥṣiyânı** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 28, *Mısra* 72). [*vaḥṣiyânı*, -ı, -]
- Bir aḥvāl ile kim ḥālinden anıñ
Diger-gün oldu ḥālî **vaḥṣiyânıñ** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 84). [*vaḥṣiyânıñ*, -ıñ, -]

vaḥṣî-vi hamûn-peymâ: Sahraları dolaşan vaḥṣî.

- K’odur bir **vaḥṣî-yi ḥamûn-peymâ**
Niçe vaḥṣîle bulsun üns Leylâ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 19, *Mısra* 95). [*vaḥṣî-yi ḥamûn-*
peymâ, J

vâki’: Vuku bulmak, ortaya çıkmak.

- İdüp der-peyi Mecnûn’ıñ edâsın
Geçen ceng içre **vâki’** mā-cerâsın (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 19, *Mısra* 114). [*vâki’*, J

vâki’ olur: Vuku bulmak, uğramak, meydana gelmek.

- Bu hem **vâki’ olur** bir kez be-her mäh
O da ne ber-murād nefsi-güm-râh (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 28, *Mısra* 91). [*vâki’ olur*, -ur, -]

vâkıf: Bilen, anlayan.

- Olup bir ‘Âmirî **vâkıf** bu ḥāle
Revân oldı şitâbân kıldı nāle (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 39). [*vâkıf*, J
- Ne āgehdır zemîn ü āsumāndan
Ne **vâkıfıdır** cihānda ins ü cāndan (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 10, *Mısra* 116). [*vâkıfıdır*, -dır]
- Ne āgāh idi taḳdîr-i kaṣādan
Ne **vâkıf** bu mükedder mā-cerādan (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 15, *Mısra* 92). [*vâkıf*, J
- Ne āgeh gerdişin bāzîlerinden
Ne **vâkıf** irtihāl-i māderinden (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 29, *Mısra* 12). [*vâkıf*, J
- Olup **vâkıf** cefâsından ḥazānıñ
Perişân oldıgından gülsitānıñ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 5). [*vâkıf*, J

vâkıf itdim: Haberdar etmek.

- Seni derd-i dilimden **vâkıf itdim**
Daḥi pedrūd ey māder ki gitdim (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 103). [*vâkıf itdim*, -dim,
-]

vâkıf oldu: İdrak etmek, kavramak.

- Çü Leylî oldı vâkıf bildi ḥālî
Fiğānlar eyledi Kaḳnūs mişālî (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 47). [*vâkıf oldu*, -dı, -]

vâkıf olmaz: İdrak etmek, kavramak.

- Ta ‘aşşuḳ sırrıdır mektûm Nâkâm
Ki **vâkıf olmaz** andan ‘āşık-ı ḥām (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 398). [*vâkıf olmaz*, -
maz, -]

vâkıf olup: İdrak etmek, kavramak. Bilmek, haberdar
olmak II fark etmek.

- Olup vâkıf rumûz-ı âsmāndan
Ḥabîr olmuşdı esrâr-ı nihāndan (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 34, *Mısra* 13). [*vâkıf olup*, -up, -]

vâkıf olup: İdrak etmek, kavramak.

- İşitdi ḥāl-ı pîri bu maḳālî
Olup esrâra vâkıf bildi ḥālî (*Mecnûn u Leylî* (*Nâkâm*),
Mesnevi 28, *Mısra* 128). [*vâkıf olup*, -up, -]

vâkıf olup: İdrak etmek, kavramak.

- Bu ḥālleden olup vâkıf kabîle
İdüp yek-ser cüvân u pîr vîle (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 167). [*vâkıf olup*, -up, -
J

vâkıf olur: İdrak etmek, kavramak.

- Beni kim görse ben itdükce şeyven
Olur vâkıf ki sen peymân-şikensen (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 224). [*vâkıf olur*, -ur, -]

vakit: An / zaman.

- Kederden derdden fark itmedim ben
Ne **vaḳt** açdı ne dem şoldı bu gülşen (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 12, *Mısra* 52). [*vaḳt*, J

vakt: Çağ, zaman, devir.

- Bahârıñ ṭurfe **vaḳti** gül zamānı
Ki itmişdi bahâr iḥyâ cihānı (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 1). [vakti, -i]

□ Ki ey cân-ı hâzîn çün vaşla yetdiñ
Niçün gâflet kılup **vakti** güim itdiñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 108). [vakti, -i]

□ İrişdi **vakt** olup hengâme-i Hacc
Okundu her tarafdan nâme-i Hacc (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 21). [vakt,]
□ Yanur âteşde cânım gâh u bî-gâh
Eşer itsin eger **vaktidür** ey âh (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 212). [vaktidür, -i, -dür
]

□ Seniñ hâliñ geçür hasretde nâlân
Anıñ **vakti** geçür 'işretde hândân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 166). [vakti, -i]
□ Hayâtım sâ'ati bulduğda pâyân
Hayâtım **vakti** olduğda nümâyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 106). [vakti, -i]
□ Ki **vaktimde** benim ehl-i zamâne
İderdi kîne merd-i nüktedâna (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 47). [vaktimde, -im, -de,
-]

vakt-i 'azîziñ: Aziz vakt.

□ Ne sen **vakt-i 'azîziñ** eyle zâyî'
Ne olsun dehrde bu 'âr şâyî' (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 149). [vakt-i 'azîziñ, -iñ,
-]

vakt-i cân-fezâda: Mutluluk arttıran zaman, cana
can katan zaman.

□ Bu mevsimde bu **vakt-i cân-fezâda**
Ki bü-yı 'aşk idi peydâ hevâda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 11). [vakt-i cân-fezâda, -
da, -]

vakt-i dil-keş ü ferâh-nişânda: Ferahlık gösteren ve
gönül cezbeden vakt.

□ Bu **vakt-i dil-keş ü ferâh-nişânda**
Ki herkes zevk iderdi gülsitânda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 39). [vakt-i dil-keş ü
ferâh-nişânda, -da]

vakt-i kârdır: İş zamanı.

□ Ki **vakt-i kârdır** durma revân ol
Benimle yek-dil ol hem-dâstân ol (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 91). [vakt-i kârdır, -dır,
-]

vakt-i rihlet: Ölüm vakti.

□ Didi ey mām gelmiş **vakt-i rihlet**
Künün güş eyle benden bir vaşıyyet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 77). [vakt-i rihlet,]

vakûr ol: Sakin ve ağırbaşlı.

□ Ve ger itsem naşîhat kim **vakûr ol**
Hâzer kıl 'aşkdan peyveste dūr ol (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 265). [vakûr ol,]

vâle vü mebhût u hāmūs: Şaşmış, sersem, suskun.

□ Şarâb-ı vaşlı eknün idüp nüş
Olupsan **vâle vü mebhût u hāmūs** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 296). [vâle vü mebhût u
hāmūs,]

vālî: Malik, sahip, efendi, iyilik yapan.

□ Cehâlet mülkine olmuşdı **vālî**
Pes-i Kafkas'da kâyin ahâlî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 69). [vālî,]

vâlid: Baba.

□ Çü Mecnûn **vâlidîñ** nevmîd kıldı
Figânı resmini tecdîd kıldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 24, Mısra 1). [vâlidîñ, -iñ, -]

□ Kenâr olduñ hemîşe **vâlidîñden**
Anı bir lahza hoşnûd itmediñ sen (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 13). [vâlidîñden, -iñ, -
den, -]

□ Benim ger **vâlidim** itseydi rihlet
Bu rütbe tökmez idim eşk-i hasret (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 247). [vâlidim, -im]
□ Cihândan **vâlidîñ** gitti mükedder
Benim hem gîtmegim olmuş muğadder (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 163). [vâlidîñ, -iñ,
-]

□ İrişdi türbegâha kıldı feryâd
Geh itdi **vâlidîñ** geh mâderîñ yâd (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 32). [vâlidîñ, -iñ, -]

vâlideyn: Anne ve baba.

□ Bu hâle **vâlideynîñ** olsa âgeh
Seni töhmet-zede eylerler ey meh (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 95). [vâlideynîñ, -iñ, -]

vâlid-i mecnûn: Mecnun'un babası.

□ İştîdi **vâlid-i Mecnûn** bu râyı
Bu kavî-i dil-pesend ü dil-küşâyı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 15). [vâlid-i mecnûn,]

vâlid-i mecnûn: Mecnun'un babası.

□ İştîdi **vâlid-i Mecnûn** bu râyı
Bu kavî-i dil-pesend ü dil-küşâyı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 15). [vâlid-i mecnûn,]

vâlid-i mecnûn-ı meftûn: Meftun olmuş Mecnun'un
babası.

□ Hemânâ **vâlid-i Mecnûn-ı meftûn**
Perişân u mükedder dîde pür-hûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 139). [vâlid-i mecnûn-ı
meftûn,]

vâlid-i müşfik: Şefkatli, merhametli baba.

□ Didi ey **vâlid-i müşfik** kerem kıl
Beni 'afv eyle merfû'ül-ķalem kıl (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 129). [vâlid-i müşfik,]

vâlid-i vâlâ: Yüce baba.

□ Didi ey **vâlid-i vâlâ** nevânem
Kâbül it 'özümi kim nâ-tevânem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 125). [vâlid-i vâlâ,]

vâlid-i vâlâ: Yüce baba.

□ Didi ey **vâlid-i vâlâ** makâmım
Meţâ'-ı ekremim şâh-ı kirâmım (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 211). [vâlid-i vâlâ,]

vâmık ferhâd u râmîn: Vamık, Ferhad ve Ramin.

□ Hani Vîs hani 'Azrâ vü Şîrîn
Hani Vâmık hani Ferhâd u Râmîn (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 204). [vâmik ferhâd u râmîn,]

vâr: Girmek, ulaşmak.

- Fûrûğ-ı ‘aşk âhir **vâre** vâre
Be-sân-ı bedr çıkıdı âşikâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 13). [vâre, -e, -]
- Fûrûğ-ı ‘aşk âhir **vâre** vâre
Be-sân-ı bedr çıkıdı âşikâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 13). [vâre, -e, -]
- Aña virdi umûri ihtiyârîñ
Aña teslîm kıldı cümle **vârîñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 312). [vârîñ, -îñ, -]

vâr: Var: Var, yokun karşıtı.

- Her yanda gördi âşâr-ı zıyâ yok
Şafâk **vardır** velik rûşenâ yok (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 8). [vardır, -dır]
- Var idi anda bir küh-ı ser-efrâz
İderdi âsumâna zirvesi nâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 11). [var,]
- Murâdimdir tarîk-i âşinâlık
Ki **vardır** bunda iki rûşenâlık (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 36). [vardır, -dır]
- Elimde ne şûrâhî **var** ne sâgar
Ne bût kalmış nazârgêhde ne âzer (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 41). [var,]
- Ne kûy-ı yârde **vardır** penâhım
Ne yâre eyliyor te’şîr âhım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 27). [vardır, -dır]
- Hezârân çâh **var** bu râh içre
Hezâr üftâde **var** her çâh içre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 169). [var,]
- Hezârân çâh **var** bu râh içre
Hezâr üftâde **var** her çâh içre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 170). [var,]
- Ne ancak bir benim miñnet-resîde
Benim-tek **vardır** biñ derd-dîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 234). [vardır, -dır]
- Seni dil-dâr idüp oldum giriftâr
Künün bende ne dil **vardur** ne dâdâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 56). [vardur, -dur]
- Ne yerde **var** ise bir şâhib-i dil
Fesâdîñdan kalupdur pây der-gil (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 5). [var,]
- Ne yerde **var** ise ehl-i muhabbet
İdersin beste-i zencîr-i miñnet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 7). [var,]
- Cihânda **var** iken senden nikû-rû
Bût-i sîmîn-beden mañbûb-ı dil-cû (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 27). [var,]
- Var idi anda bir bâğ-ı dil-ârâ
Ki bâğ-ı ‘Adn’e idi gîbta-bağşâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 87). [var,]
- Derûn-ı hânede açdı kemâ-kân
Ne mañlab **var** ise kıldı nümâyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 62). [var,]
- Seniñ **var** minnetiñ boynumda her bâr
Ki sensin yâdigâr-ı turre-i yâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 57). [var,]
- Niçe kalqam dilimde bâr-ı gâm **var**
Ber-i düşumda biñ küh-ı elem **var** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 147). [var,]
- Niçe kalqam dilimde bâr-ı gâm **var**

Ber-i düşumda biñ küh-ı elem **var** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 148). [var,]

- Ne dilde **vardır** cür’et sitîze
Ne pây-ı tākātım kalmış gürîze (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 129). [vardır, -dır]
- Eger zâhirde **vardır** şüy-ı Leylî
Velî Leylî’de yokdur şüy-ı meylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 225). [vardır, -dır]
- Ne kâğız **vardır** bunda ne de hâme
Ki tahrîr eyleyem dil-dâre nâme (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 279). [vardır, -dır]
- Ne **var** idi firâre ihtiyârı
Ne kalmışdı qarâre iktidârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 13). [var,]
- Hemân Zeyd’e idüp tab’iyyet anda
Muñâlîf keşmekeşden **var** dehânda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 122). [var,]
- Ki dest-i şüy **vardı** dâmeninde
Olurdi dâ’imâ pîrâmeninde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 17). [vardı, -dı]
- Ne keşf-i râza **vardı** iktidârı
Ne ketm-i ‘aşka kalmışdı qarârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 39). [vardı, -dı, -]
- Neyim **var** ya benim fehm itmezem ben
Ne isem mû-be-mû o cümlesin sen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 337). [var,]
- Ne ma’nâ **vardır** bunda beyân it
Beni âgâh kıl sırrıñ ‘ayân it (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 285). [vardır, -dır, -]
- Eger zâhirde **vardır** iki peyker
Velî ma’nâdadır bir sırâ mazhar (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 347). [vardır, -dır, -]
- Künün **var** ise sende vaşl meylî
Bu bezm-i hâş bu vuşlat bu Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 207). [var,]
- Ne bunda **vardır** firqat melâlî
Ne bunda **vardır** hasret kelâlî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 201). [vardır, -dır]
- Ne bunda **vardır** firqat melâlî
Ne bunda **vardır** hasret kelâlî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 202). [vardır, -dır]
- Pederden cedden mevrûş mālîm
Ne kim **var** idiyse mülk-i helâlîm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 108). [var,]

vâreste: Kurtulmuş.

- O kim gâfil degil bîdâr-dildir
Odur **vâreste** kim hüşyâr-dildir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 222). [vâreste,]
- Beni ma’zûr tût bu mâ-cerâdan
Ki ben **vâresteyim** çün u çerâdan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 52). [vâresteyim, -(y)im, -]

vâreste olur: Kurtulmuş olmak, kurtulmak.

- İder ‘âşıqları gün gün ciger-hûn
Olur vâreste kim ki olsa Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 126). [vâreste olur, -ur, -]

vâreste olur: Kurtulmak.

- Tûtup muhkem güzer kılsa hevâdan
Olur vâreste çâh-ı mäsivâdan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 160). [vâreste olur, -ur,]

-]

vārestegān: Kurtulmuşlar, halâs olmuşlar.

□ Hemân zencîr-i zülf-i dilberândır

Aña dil-bestegān **vārestegāndır** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 162*). [*vārestegāndır, -dır, -*]

vāreste-i dām: Tuzaktan kurtulmuş, halâs olmuş.

□ Güzer kıl 'âlem-i tecrîde Nâkâm

Hümâ-yı rûhı kıl **vāreste-i dām** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 324*). [*vāreste-i dām,]*

vāreste-i gam: Gamdan kurtulmuş.

□ Olupdur mürde merg irmezden âkdem

İdüpdür gönülünü **vāreste-i gam** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 222*). [*vāreste-i gam,]*

vāreste-i kayd-ı hîred: Aklın endişesinden kurtulmak.

□ Hemân meyle dilim mest-i ebed kıl

Beni **vāreste-i kayd-ı hîred** kıl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 32*). [*vāreste-i kayd-ı hîred,]*

vārid olup: Ulaşmak, erişmek;

□ İdüp haşmetle kaç' -ı rāh kâşid

Olup menzilgeh-i makşûda vārid (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 52*). [*vārid olup, -up, -*]

vārûn: Ters, aksi, uğursuz, menhus.

□ Sipihriñ devri diğer-gün olupdur

Direfş-i tâli' iñ **vārûn** olupdur (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 40*). [*vārûn,]*

vāsf-ı hālîñ: İçinde bulunulan durumun özelliği, niteliği.

□ İdüp ol bî-nevânîñ **vāsf-ı hālîñ**

Kılup takrîr âşâr-ı melâlîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 55*). [*vāsf-ı hālîñ, -iñ, -*]

vāsf-ı hālîñ: Halinin durumu.

□ Didi kimsiñ nedir benden su'âlîñ

Beyân eyle nedürse **vāsf-ı hālîñ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 56*). [*vāsf-ı hālîñ, -iñ, -*]

vâsıl olunca: Ulaşmak, birleşmek; kavuşmak.

□ İdüp bu türbeden bir feyz hâşıl

Olunca cân virüp dîdâre vâsıl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 180*). [*vâsıl olunca, -unca, -*]

vâsıl olup: Ulaşmak, erişmek.

□ O gence şâhib ol da kâmrân ol

Olup makşûda vâsıl şâdmân ol (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 202*). [*vâsıl olup, -up, -*]

vâsıl olup: Ulaşmak, birleşmek; kavuşmak.

□ Şitâbân eyleyüp tayy-ı merâhil

Olup ser-menzil-i makşûda vâsıl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 292*). [*vâsıl olup, -up, -*]

vâsıl olur: Kavuşmak, ulaşmak, erişmek.

□ Düşür âhir o dañi bî-hodâne

Olur vâsıl hemân pîr-i muğâna (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 1, Mısra 12*). [*vâsıl olur, -ur, -*]

vâsıl olurlar: Ulaşmak, birleşmek; kavuşmak.

□ İdüp maflûbunı 'aşk ile hâşıl

Olurlar 'aşk ile hem Hakk'a vâsıl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 228*). [*vâsıl olurlar, -ur, -lar, -*]

vâsıl-ı cânân: Sevgiliye kavuşma.

□ Mûnâ-yı 'aşkda kurbân olanlar

Virüp cân **vâsıl-ı cânân** olanlar (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 2*). [*vâsıl-ı cânân,]*

vâsiyyet: Nasihat, öğüt.

□ Didi ey mām gelmiş vakt-i rihlet

Künün güş eyle benden bir **vâsiyyet** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 78*). [*vâsiyyet,]*

vâsl: 1. Ulaşma, yetişme. 2. Kavuşma.

□ Olur gül lahn-ı bülbülden şüküfte

Bulurlar **vâsıdan** zevk-i nühüfte (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 162*). [*vâsıdan, -dan, -*]

□ Gelüp ser-menzile çün irdi nâ-çâr

O mâhiñ **vâslına** oldı talebkâr (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 44*). [*vâslına, -ı, -na, -*]

□ Cihânda olmasa **vâslıñ** müyesser

Kalır vuslat hadîsi tâ-be-mahşer (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 233*). [*vâslıñ, -ıñ, -*]

□ Gerekdir terk idem bu hâki hâke

Ki **vâsl** olsun müyesser cân-ı pâke (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 296*). [*vâsl,]*

□ Götürmüşler aradan cism-i hâki

Yetürmüşler **vâsla** cân-ı pâki (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 42*). [*vâsla, -a]*

□ Hâzinem künc-i firkatde beni hem

Anıñ **vâslıyla** kıl bir lahza hurrem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 70*). [*vâslıyla, -ı, -(y)la, -*]

□ Künün var ise sende **vâsl** meyli

Bu bezm-i hâş bu vuslat bu Leylî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 207*). [*vâsl,]*

vâsl evlemez: Kavuşturmak.

□ Olup Leylî saña bir lahza hem-dem

Seni kim eylemez vâsl ile hurrem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 14*). [*vâsl eylemez, -mez, -*]

vâsla vetdiñ: Kavuşmak, vasletmek.

□ Ki ey cân-ı hâzîn çün **vâsla vetdiñ**

Niçün gâflet kılup vakti güm itdiñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 107*). [*vâsla vetdiñ, -diñ, -*]

vâsl-ı cânân: Sevgiliye kavuşma.

□ İder nîrânı yâd **vâsl-ı cânân**

Gürûh-ı 'âşika gülzâr-ı Rıdvân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 111*). [*vâsl-ı cânân,]*

vâsl-ı gül: Güle kavuşma, ulaşma.

□ Olur **vâsl-ı gül** ile tâze bülbül

Güle fermüş kılur âvâze bülbül (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 279*). [*vaşl-ı gül,]*

vaşl-ı lehimden: Dudağa kavuşmak.

□ Ki tâ **vaşl-ı lehimden** dūr idiñ sen
Cemâlimden benim mehcūr idiñ sen (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 287*). [*vaşl-ı lehimden, -im, -den, -]*

vaşl-ı vâre: Sevgiliye kavuşma.

□ İrişmekse murâdñ **vaşl-ı yâre**
Cününü terk kıl çık bir kenâre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 189*). [*vaşl-ı yâre, -e, -]*

vây: Şaşkınlık, kızgınlık, şikâyet, esef, telâş, acı, sevgi vb. çeşitli duygularda anlamı kuvvetlendirir.

□ Olup hoşnûd eger benden beni sen
Behl itmez isense **vây** ber-men (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 78*). [*vây,]*

vâzih: Açık, meydanda.

□ Makâlâtından ednâ dikkat ile
Hayâlâtından **vâzih** hüccet ile (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 26*). [*vâzih,]*

ve: "Ancak, artık, ayrıca, ve" anlamında bağlaç.

□ Ki ben Mecnûn-ı Leylâ-yı zamânem
Ne Mecnûn ruh-ı Leylî **ve** şânem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 88*). [*ve,]*
□ Eger cüşişse bî-maḥbûb besdir
Ve ger küşişse bî-maḥlûb besdir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 178*). [*ve,]*
□ Ve ger itsem naşihat kim vakûr ol
Hâzer kıl 'aşkdan peyveste dūr ol (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 265*). [*ve,]*
□ Eger zerle olur ise zer ile
Ve ger zür ile olsa ḥancer ile (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 162*). [*ve,]*
□ Ve ger hoşlukla olmazsa müyesser
Ser-i tedbîrdir tîga muḥarrer (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 53*). [*ve,]*
□ Eger yaḥsan be-sân 'ūd-ı nâre
Ve ger tîğ ile itsen pâre pâre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 90*). [*ve,]*

ve illâ: Olmaz ise yoksa manasına terkip.

□ Sözüñ Leylî'den ise eylerem güş
Ve illâ söyleme beyhûde ḥâmûş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 10*). [*ve illâ,]*

vebâl: Günah, kötülük.

□ Gurûr itme cihânda mülk ü mâle
Ki mülk ü mâldır bâiş **vebâle** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 226*). [*vebâle, -e, -]*

vecâhet: İtibar, meziyet.

□ Şabâhet kişveriniñ pâdişâhı
Vecâhet çarḥınıñ tâbende mâhı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 2*). [*vecâhet,]*

vecd: Coşkunluk.

□ Bulup şiddet dilinde gâh **vecdi**
Tuturdu bî-ḥodâne râh-ı Necd'i (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 5*). [*vecdi, -i]*

□ Olup **vecd** ile her lahza serâyân
Kılurken yâd idüp Leylî'yi eḡgân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 13*). [*vecd,]*

vecd eyledi: Heyecan, hayranlık, sevgi vb. bir duygu ile coşarak kendinden geçmek.

□ Görüp zencîri Mecnûn gerdeninde
Regi **vecd eyledi** cünbiş teninde (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 52*). [*vecd eyledi, -di, -]*

vecd-i nihâni: Gizli kendinden, istiğrak hâlinin sırrı.

□ Dilimde cüş ider **vecd-i nihâni**
Künün güş ile benden dâstânı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 41*). [*vecd-i nihâni, -ı, -]*

vefâ: Sözünde durma, sözü yerine getirme, dostlukta sebat gösterme.

□ Seniñ peymânîña taḥsîn ki âḥir
Vefâdan itmediñ bir reng zâhir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 10*). [*vefâdan, -dan, -]*
□ Budur Nâkâm devrânîñ **vefâsı**
Budur 'âşıklar ile mâ-cerâsı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 161*). [*vefâsı, -sı]*
□ Künün noldu **vefâ** resmiñ unuttıñ
Hemîn âyîn-i nâ-mergûbı dutduñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 221*). [*vefâ,]*
□ Eger gönülñ **vefâdan** reng buldı
'Uhûd-ı dostı âḥir n'icoldı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 191*). [*vefâdan, -dan]*
□ Ki bir kesle vefâ-dâr olmamışdır
Vefâ resminde pây-dâr olmamışdır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 212*). [*vefâ,]*
□ Hemânâ itmedi bir lahza ḡaflet
Vefâ râhında kıldı şarf-ı himmet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 44*). [*vefâ,]*
□ Cihânñ bilmeyen kimdir cefâsın
Bu ḡaddârñ gören kimdir **vefâsın** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 198*). [*vefâsın, -sın, -]*
□ Olup Zeyd anda peyveste mücâvir
Vefâsın eyledi 'âlemde zâhir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 288*). [*vefâsın, -sın]*

vefâ kıl: Sevgi ve dostlukta sebat göstermek, sözünde durmak.

□ Vefâ kıl itdüğñ peymâne sâkî
Getür peymâneyi devrâna sâkî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 17*). [*vefâ kıl,]*

vefâ kıl: Vefa etmek, vefalı olmak.

□ Baña bir dem **vefâ kıl** mihrbân ol
Benimle hem-celis ol hem-zebân ol (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 159*). [*vefâ kıl,]*

vefâ-dâr olmamışdır: Vefalı olmak, sadık olmak.

□ Ki bir kesle **vefâ-dâr olmamışdır**
Vefâ resminde pây-dâr olmamışdır (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 211*). [*vefâ-dâr olmamışdır, -ma, -mış, -dır, -]*

vefâ-dâr-ı 'âşıkım: Vefalı aşık.

□ Kılurdu ey benim Mecnûn-ı zârım
Vefâ-dâr-ı 'âşıkım dil-ḥaste yârım (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 148*). [*vefâ-dâr-ı*

'âşıkım, -ım, -]

vefât: Ölüm.

- Vefâtımda diyürsen ol 'ezâ-dâr
Kabûl eylerdim olsaydım sezâ-vâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 159). [vefâtımda, -ım, -da, -]
- Vefâtımdan itdüm seni haber-dâr
Teğâfûl eyleme ey pûr zinhâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 113). [vefâtımdan, -ım, -dan, -]
- Vefâtın bilmeyüp ol pâdişâhın
İderlerdi hîrâset bârgâhın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 245). [vefâtın, -ın, -]
- Ki Zeyd müstemend ü zâr u ğam-h'âr
Olup Leylî vefâtından haber-dâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 6). [vefâtından, -ın, -dan, -]

vefât itdim: Ölmek, can vermek.

- Vefât itdim hesâb it tıfl iken ben
Derûn-ı hâkde defn eyledin sen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 163). [vefât itdim, -dim, -]

vefât-ı şevheriñ: Kocasının vefâtı.

- Ğam-ı Mecnûn'dan geldi figâne
Vefât-ı şevheriñ kıldı bahâne (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 92). [vefât-ı şevheriñ, -iñ, -]

vefât-ı vâlidin: Babasının ölümü.

- Vefât-ı vâlidin oldum şenide
Kabâ-yı cismimi kıldım deride (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 243). [vefât-ı vâlidin, -iñ, -]

vefât-ı vâlidinden: Babasının ölümü.

- Vefât-ı vâlidinden tâze bir nîş
Açupdur sînesinde rîş ber-rîş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 159). [vefât-ı vâlidinden, -in, -den, -]

vehm: Kuruntu; şüphe, tereddüt.

- Budur vehmim benim ikbâl-i dînum
Zıyâsız ahterim baht-ı zebûnum (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 143). [vehmim, -im]

vehm kıldı: Korkmak.

- Ne bâk itdi peleng-i tünd-hûdan
Ne kıldı vehm şîr-i kîne-cûdan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 148). [vehm kıldı, -dı, -]

velî: Ama, fakat, lakin; şöyle ki.

- Be-sân Kays idi Leylî de meftûn
Velî Kays âşikâr u Leylî meknûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 56). [velî,]
- Velî esrârı fâş oldu cihâna
Şadâ-yı tabl irişdi âsmâna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 61). [velî,]
- Olup Leylî de dil-dâde bedensân
Velî o âşikâr idi bu pinhân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 52). [velî,]

- Didi çokdur felekde necm-i rahşân
Velî anlardan olmaz mâh-ı tâbân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 76). [velî,]
- Baña benden ziyâde mihrbândır
Velî ağıyardan mihrî nihândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 98). [velî,]
- Egerçi zevk-i vaşlıñdan kenârem
Velî tâ zindeyem ümmîd-vârem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 86). [velî,]
- Hezâr-ı zârı gördi der-fiğândır
Velî gül-ğoncası hândân-dehândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 32). [velî,]
- Görürsün sen mücerred târ-ı zülfi
Velî Mecnûn görür esrâr-ı zülfi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 42). [velî,]
- Görürsün sen faķat sîmâ-yı çeşmi
Velî Mecnûn görür imâ-yı çeşmi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 44). [velî,]
- Görürsen kaddi sen şekl-i 'âyânda
Velî Mecnûn görür biñ cilve anda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 40). [velî,]
- Ki sensen şüret-i eşkâle tâlib
Velî Mecnûn'dur aĥvâle râĥîb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 38). [velî,]
- Tütupdur şöhet-i ĥüsnüñ cihâni
Velî yok sende ol ĥüsnün nişâni (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 26). [velî,]
- Dili Mecnûn'ın olmuş pâre pâre
Velî Leylî ider ağıyâre çâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 218). [velî,]
- Velî tâ te'ĥîrine bir niçe müddet
Gerek lâ-büd olsun şarf-ı himmet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 67). [velî,]
- Velî senden ricâ-dârem ki sen de
Sülûk itme tarîķ-i nâ-pesende (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 167). [velî,]
- Velî Mecnûn idüp bir ayrı âheng
Olup Leylî sipâhı birle yek-reng (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 91). [velî,]
- Velî Mecnûn'a anı yâr itmem
Bu nengi kendime hem-vâr itmem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 93). [velî,]
- Egerçi Leylî'ni ben ĥ'âstgârem
Velî hoşlukla vîrsen ĥ'âstgârem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 118). [velî,]
- Velî her ikimiz biz teng-destiz
Kuyûd-ı mîhnet ile pây-bestiz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 29). [velî,]
- Egerçi eyledim 'aşkıñda takşîr
Velî geldim künün boynumda zencîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 136). [velî,]
- Velî 'aşkıñda pâ-mâl-i ğamem ben
Ĥarîmîñde gene nâ-maĥremem ben (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 129). [velî,]
- Enînem ben seniñ 'aşkıñda her bâr
Velî sen dâ'imâ ĥâr ilesin yâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 126). [velî,]
- Velî Leylî degilsen neyleyem ben
Ki maĥbûb-ı pesendide degilsen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 27). [velî,]
- Ki sen şahrâya çekmişsin ĥişârı
Ġazâl olmuş velî ĥayrîñ şikârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 154). [velî,]
- Saña 'âşık olan 'âlemde çokdur

Velî ben tek belâ pâmâli yokdur (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 242). [velî,]

□ Seniñ derdiñ egerçi bî-sükündür
Benim derdim **velî** senden füzündür (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 280). [velî,]

□ Velî cebren sürürler ḥ'âh u nâ-ḥ'âh
Ne efgân eyliyor sūd anda ne âh (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 295). [velî,]

□ Kimi gördüyse oldı çäre-cüyân
Velî bulmadı derd-i 'aşka dermân (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 8). [velî,]

□ Velî fehmi itmedi kim kimdir o zâr
Niçün gelmiş niçün olmuş talebkâr (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 47). [velî,]

□ Yakılduñ âteşe güm-nâm kaldıñ
Velî nâ-puhte olduñ ḥâm kaldıñ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 96). [velî,]

□ Ki mülk ü maldan Zeyd-i hünerver
Faķır idi **velî** 'ammı tevânger (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 50). [velî,]

□ Maķâlûñ pâyesinde 'aķl kâşır
Velî hâlûñ maķalînden muġâyir (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 116). [velî,]

□ Tenim her niçe olsa senden mehcûr
Dil ü cânım **velî** senden degil dūr (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 258). [velî,]

□ Eger zâhirde vardır şüy-y Leylî
Velî Leylî'de yokdur şüy-y meyli (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 226). [velî,]

□ Velî miskîn benem kim nâ-tevânem
Ĥayâlimle hemîşe hem-zebânem (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 121). [velî,]

□ Velî ma' nâdayem hem-dem seniñle
Tenimde cân olur ĥurrem seniñle (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 217). [velî,]

□ Kûnûn Leylî'dedir nûruñ firûzân
Velî ben âteş-i firakatde süzân (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 56). [velî,]

□ Hemân pertev sebebdır bu figâne
Velî Leylî'dir ancaķ bir bahâne (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 54). [velî,]

□ Velî bu ġâmdanem peyveste dil-hûn
Ki bensiz niçedir aĥvâl-i Mecnûn (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 135). [velî,]

□ Eger nâmı Selîm-i 'Âmir idi
Velî tedbîrde bir sâmir idi (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 8). [velî,]

□ Ki ġüyâ ġür içinde bir bedendir
Velî bu ġürgehde bî-kefendir (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 44). [velî,]

□ Velî Mecnûn geçüp zevķ-i cihândan
Tenâvül itmedi bir loķma andan (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 69). [velî,]

□ Ben er dīvâne-i ġüm-kerde rāhem
Velî bu ġüm-geşde bî-ġünāhem (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 182). [velî,]

□ Ne ġurfe söylemiş Pîr-i Kirāmî
Velîler serveri ya' nî Nizāmî (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 222). [velîler, -ler]

□ Egerçi zâhiren dīvâne oldı
Velî ma' nâda bir ferzâne oldı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 58). [velî,]

□ Ki merd-i 'âķıla dīvâne deyirler
Velî dīvâne ferzâne deyirler (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 62). [velî,]

□ Şivâz-ı vaşla pervâne yaķur cân
Velî Mecnûn'dur firakatde süzân (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 244). [velî,]

□ ġülüñ zevķiyle bûlbûl der-efġândır
Velî hicrânda Mecnûn nevândır (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 242). [velî,]

□ Velî bu sırrı pinhân eylemişler
İdenler naķl mücmel söylemişler (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 211). [velî,]

□ Ki ol her dem ider kûh üzre şiven
Velî çâh içreyim feryâd-zen ben (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 56). [velî,]

□ Velî dil-serd idi Leylî anıñla
Degildi yek-cihet meyli anıñla (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 21). [velî,]

□ Degildi bendde ger bend-ber-pâ
Velî bî-bend idi der-bend zirâ (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 16). [velî,]

□ Egerçi şüydan bîzâr u zârem
Velî ne öyle şûh-ı zîst-kârem (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 164). [velî,]

□ Egerçi mâh idi ĥüsn ü bahâda
Velî ġalmışdı kâm-ı ejdehâda (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 24). [velî,]

□ Velî diġer cihetden bî-taĥammül
İdüp encâm-ı aĥvâlîñ te'emmül (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 31). [velî,]

□ Velî ben ĥâlîyâ ve'l-leyl-ḥ'ânem
Be-sân kûdekân-ı bî-câ devânem (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 49). [velî,]

□ İklîk ġalmamışdır bu miyânda
Velî zâhir gören kesler cihânda (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 342). [velî,]

□ Eger zâhirde vardır iki peyker
Velî ma' nâdadır bir sırta mazhar (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 348). [velî,]

□ Velî aġrâzdan ĥâlîydi ĥâne
Ġarâzdan ġalmamışdı nişâne (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 247). [velî,]

□ Be-sân mürdegân bî-ĥ'îş ü bî-hûş
Velî yek-diġeri birle der-âġuş (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 200). [velî,]

□ Dimişler bu meġeldir bir **veliden**
Şeniden key buved mânend-i dîden (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 183). [veliden, -den, -]

□ Velî eġġanıña bağ-ı zindegânî
Olup efsürde bulduķda ĥazâmı (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 35). [velî,]

□ Velî Mecnûn degildir ol bîġâne
Odur 'âķıl-ter-i ehl-i zamâne (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 91). [velî,]

□ Gidüp yârân bulur meclis nihâyet
Velî nâ-ġüftedir ĥalâ ĥikâyet (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 196). [velî,]

□ Fezâ-yı 'aşķı seyr it bî-sûvâr ol
Velî Mecnûn-şîfat dīvâne-vâr ol (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 326). [velî,]

□ Egerçi çeşmden cimim nihândır
Velî her beytde sırrım 'ayândır (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 14). [velî,]

□ Lisân-ı ecnebî olmuşdı meşhûr
Velî Fars u 'Arab ġalmışdı mestûr (*Mecnûn u Leylî* (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 62). [velî,]

☐ Velî bu keşmekeşle tab'-ı ser-keş
İdüp endişemi her dem müşevveş (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 129). [velî,]
☐ Siyeh-kâr olduğumdan şerm-sârem
Velî gufrânına ümmîd-vârem (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 176). [velî,]

velik: "Fakat, ama, ancak" anlamında bağlaç.
☐ Velik olmamış hürşîd rahşân
Mu'ayyen burcudan hâle nümâyân (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 11). [velik,]

velikin: "Ama, fakat, lâkin" anlamlarında bağlaç.
☐ Bu maflab gerçi hoşdur dil-nişindir
'Arab ehli **velikin** hürde-bindir (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 52). [velikin,]
☐ Velikin zaım-ı hürde bir şikârem
Ki pâ-bend-i kemend-i tâb-dârem (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 45). [velikin,]
☐ Dilinde âteş-i gam kıldı tuğyân
Atasından **velikin** itdi nihân (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 46). [velikin,]
☐ Huzûrunda egerçi rû-siyâhem
Velikin tevbekârım 'özü-h'âhem (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 350). [velikin,]
☐ Seni bed-hâl idüpdür 'aşk-ı Leyli
Velikin Leyli'niñ yok sende meyli (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 86). [velikin,]
☐ Seni bildim ki bâbamsen idüp güş
Velikin itmişem nâmîñ ferâmûş (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 136). [velikin,]
☐ 'İzârî zerdîr ammâ ki zerdîr
Kaddî neydir **velikin** ney-şekerdîr (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 108). [velikin,]
☐ Vişâliñden eger zahîrde dürem
Velikin bu ümîdimle şabûrem (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 240). [velikin,]
☐ Velikin zümre-i 'uşşâk-ı dil-rîş
Olur farţ-ı muhbbetden bed-endîş (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 357). [velikin,]
☐ Velikin olduğında sen selâmet
Baña bu derdden yokdur nedâmet (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 409). [velikin,]
☐ Gelüp çün hâle buldılar ifâkat
Velikin oldılar ser-mest [ü] hayret (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 254). [velikin,]
☐ Velikin olmayup nefsiñ gûlâmı
İdüp metrûk bu mezmûm kâmi (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 55). [velikin,]
☐ Degil qabil egerçi armağanım
Pesend eyler **velikin** dostânım (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 42). [velikin,]

ve'l-ikrâm: Fazlu kerem sahibi, Allah.
☐ Bi-'avni'llâhi zü'l-celâli **ve'l-ikrâm** kalem-i
aşûfte-raqam nâzım-ı perîşân-kelâm-ı Nâkâm
fûsürde-i âlâm ile ya'nî dest-i küşîş İsmâ'îl el-
hâc Mehmed Beg Nâm ismi Sadreddîn
beg-zâde birle şöhret-yâftedir biñ üç yüz on altıncı
sene-i hicrîyyeniñ cemâdi'l-ulâsı sülûs-i âhîrinde
pezîrây-ı hitâm oldı Allâhü veliyyü't-tevfîk. (Mecnûn
u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 181). [ve'l-
ikrâm,]

velik: "Fakat, ama, ancak" anlamında bağlaç.
☐ Her yanda gördi âsâr-ı zîyâ yok
Şafağ vardır **velik** rûşenâ yok (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 8). [velik,]

ve'l-leyl-h'ânem: Gecenin karanlığına okuyana and
olsun.

☐ Velî ben hâliyâ **ve'l-leyl-h'ânem**
Be-sân küdekân-ı bî-câ devânem (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 49). [ve'l-leyl-h'ânem,]

verâ: Bütün yaratılmış olanlar, âlem, kâinat.

☐ Bulanlar zevk-i vaşl-ı âşinâyı
Verâya terk kılmışlar sivâyı (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 292). [verâya, -(y)a, -]

verd-i 'aşka: Aşkın gülü.

☐ Değişdi bezm-i rence derd-i 'aşka
Gülîstân-ı belâya **verd-i 'aşka** (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 56). [verd-i 'aşka, -a, -]

vesîle idüp: "Vesîle etmek"; aracı kalmak, bahane
etmek.

☐ Ururdı latma etfâl-i kabîle
İdüp ol latmayı Mecnûn vesîle (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 108). [vesîle idüp, -üp, -]

vesîle olup: Sebep, bahane, fırsat olmak.

☐ Vesîle ben olup bu kâr-zâre
Dirîgâ olmuşam ağıyâr yâre (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 131). [vesîle olup, -up, -]

vesîle olup: Sebep, bahane, fırsat olmak.

☐ Vesîle ben olup bu kâr-zâre
Dirîgâ olmuşam ağıyâr yâre (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 131). [vesîle olup, -up, -]

vesîle olup: Sebep, bahane, fırsat olmak.

☐ Vesîle ben olup bu kâr-zâre
Dirîgâ olmuşam ağıyâr yâre (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 131). [vesîle olup, -up, -]

ve'z: Ve ez; ve.....DAn.

☐ Kesî kender sereş sevdâ-yı Leylîst
Zı selâmı **ve'z** sedeş ki tesellîst (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 44). [ve'z,]

vezân: Esen, esici.

☐ O bād-ı hoş ki kûyuñdan **vezândır**
Zidâ-yı gam şafâ-bahş revândır (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 231). [vezândır, -dır]

vezân ol: Esmek, yayılmak.

☐ Vezân ol cânib-i şahrâya bir dem
Berâber turremiñ büyüñ getir hem (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 27). [vezân ol,]

vezân ol: Esmek, yayılmak.

☐ Kerem kıl ey şabâ durma **vezân ol**
Resûl-i 'aşîk-ı bî-hânümân ol (Mecnûn u Leyli

(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 167). [vezân ol,]

vezân oldu: Esmek, yayılmak.

□ Vücudum mülkini tutdı fesâdın

Vezân oldu debîr-i i'tisâdın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 42). [vezân oldu, -dı, -]

vezân oldu: Esmek, yayılmak.

□ Olup ma'nâsı zâhir bu beyânın

Vezân oldu hevâsı bu hâzânın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 40). [vezân oldu, -dı, -]

vezân olsa: Esmek, yayılmak.

□ Vezân olsa şabâ ger ol tarafdan

Şabâya söylüyor eş'âr-ı rûşen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 67). [vezân olsa, -sa, -]

vicdân-ı leyli: Leylâ'nın vicdanı.

□ Olup **vicdân-ı Leylî** hem ziyâde

Bilürin sâ'idin kıldı küşâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 357). [vicdân-ı leyli,]

vîle itdi: Feryad etmek.

□ Kılup nezzâre sâlâr-ı kabîle

Görünce bu şükûhi itdi vîle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 44). [vîle itdi, -di, -]

vîle idüp: Feryad etmek.

□ Bu hâlteden olup vâkıf kabîle

İdüp yek-ser cüvân u pîr vîle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 168). [vîle idüp, -üp, -]

vir: "Vermek" || Bahşetmek, başışlamak.

□ O sâkî başlayup bir tâze nâza

Virürdi tâze bir endâze nâza (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 32). [virürdi, -ü, -r, -di]

□ Virüp bir gayrı şüret mâ-cerâya

İderdi 'arz-ı gam bād-ı şabâya (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 29). [virüp, -üp, -]

□ Marîze olmasa dârü muvâfık

Anı **virmez** tabîbi olsa hâzık (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 80). [virmez, -mez]

□ Virürsem ben eger bu emre encâm

Beni eyler melâmet hâş u hem 'âm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 53). [virürsem, -ür, -se, -m]

□ Virüp pâyân bu şî'r-i cân-güdâze

Cerâhât-ı derûni oldı tâze (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 93). [virüp, -üp, -]

□ Ben olsam da belâdan mû-mişâli

Aña bir mû kadar **virme** zevâlî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 56). [virme, -me]

□ Virüp Mecnûn'a yek-ser gûş u hûşun

Görüp Mecnûn'ın cûş u hurûşun (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 141). [virüp, -üp, -]

□ Virür nâ-chle baht u raht u 'izzet

İder hâl ehlini pâmâl-i zillet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 15). [virür, -ür, -]

□ Virüp revnak demâdem inbisâta

İdüp meşgûl yarânın neşâta (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 141). [virüp, -üp, -]

□ Virüp şükrâneler handân u hurrem

Bu 'ağdı anda itmâm eyleriz hem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 73). [virüp, -üp, -]

□ Hemîşe telh ider 'uşşâkî kâmin

Virür 'âşıklara zehr-âb câmin (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 110). [virür, -ür, -]

□ O meyden virme kim aşl-ı haşâdır

O meyden **vir** kim ol dâniş-fezâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 8). [vir,]

□ O meyden **virme** kim aşl-ı haşâdır

O meyden vir kim ol dâniş-fezâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 7). [virme, -me, -]

□ O meyden **virme** kim 'aqla ziyândır

O meyden vir kim ol rûh-ı revândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 5). [virme, -me]

□ Ma'âş-'aqlın **virüp** 'aql-ı ma'âda

Olup üftâde-i te'sîr-i bâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 23). [virüp, -üp]

□ Aña îrâd olan her bir hîtâbın

Virürdi bir gâzel birle cevâbın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 112). [virürdi, -ür, -di, -]

□ Virürler mi gülî gülşende bâde

Virürler mi o hûrî dîv-zâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 137). [virürler, -ür, -ler, -]

□ Virürler mi gülî gülşende bâde

Virürler mi o hûrî dîv-zâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 138). [virürler, -ür, -ler, -]

□ Çü kâşid gûş kıldı bu kelâmı

Getürdi Nefvel'e **viridi** peyâmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 68). [viridi, -di]

□ Egerçi Leylî'ni ben h'âstgârem

Velî hoşlukla **virsen** h'âstgârem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 118). [virsen, -sen, -]

□ Aña **viridi** umûrî ihtiyârın

Aña teslim kıldı cümle vâriñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 311). [viridi, -di, -]

□ N'icoldı **virdügin** mişâk u imân

N'icoldı itdügin sevgend [ü] peymân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 183). [virdügin, -düg, -in, -]

□ İdüp biñ işve-i cân-bağş peydâ

Virüp biñ va'de-i ümîd-bağşâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 214). [virüp, -üp, -]

□ Açup Mecnûn dehân-ı dîr-feşânın

Cevâbın **viridi** erbâb-ı gümânın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 20). [viridi, -di, -]

□ Virüp Mecnûn'a Leylî'niñ peyâmın

Kılup tebliğ aña yâr selâmın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 185). [virüp, -üp, -]

□ Revân bir câme **viridi** küşîş ile

Didi pûş it tenin bu pûşîş ile (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 45). [viridi, -di]

□ Olup bir lahza dîdârîñla hurrem

Görüm ruhsârîñ cân **virdügin** dem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 166). [virdügin, -düg, -im, -]

□ Gönül **virme** cihân-ı bî-vefâya

Yakılma beyhude nâr-ı cefâya (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 213). [virme, -me]

□ Virüp ferzendinîñ derdiyle cânın

Rehâ-yâb oldı derdinden cihânın (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 207). [virüp, -üp]

□ İdüp ol 'âşıkı Zeyd âzmâyîş

Bu mazmûn **viridi** güftâre küşâyîş (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 192). [virdi, -di, -]
☐ Vireydiñ sen kadeh ben nûş ideydim
 Seni ser-mest der-âgûş ideydim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 255). [vireydiñ, -e, - (y)diñ, -]
☐ Virir endâze Leylî tâze nâza
 Olursun sen âzel-h'ân tâze tâze (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 111). [virir, -ir]
☐ Virüp ol râh-ı reyhân sen idüp nûş
 Sen eylersin terennûm ol ider gûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 109). [virüp, -üp]
☐ Virüp ber-dest sevb-i Hüsrevânı
 Ki Leylî armağan itmiş anı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 113). [virüp, -üp]
☐ Çıkup mülk-i cihândan **virdi** cânıñ
 Rehâ buldı kuyûdundan cihânıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 61). [virdi, -di, -]
☐ Giriftârı olup dâm-ı memâtıñ
 Sen ol bâkî saña **virdi** hayâtıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 24). [virdi, -di, -]
☐ Gelüp nuţka açup leb şerh-i hâle
 Bu güne başt **virmişler** makâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 4). [virmişler, -miş, -ler, -]
☐ Virüp ol 'âşık-ı zâre beşâret
 Dem-i vaşl oldıdğın kıldı işâret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 97). [virüp, -üp]
☐ Öpüp her lafzına biñ kez dehânıñ
 Edâ itdi **virüp** müzd-i zebânıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 364). [virüp, -üp]
☐ Virüp yek-dîgeriñ dâd-ı merâmıñ
 Alup eyyâm-ı hicrân itikâmıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 239). [virüp, -üp]
☐ Dilim âşüftedir ben bî-delîlem
 Elim tut sâkıyâ mey **vir** 'alîlem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 8). [vir,]
☐ O meyden **vir** kim oldur bâde-i pāk
 Şafâ-bağş-ı dil-i erbâb-ı idrāk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 13). [vir,]
☐ O meyden **vir** kim andan eyleyen nûş
 Olup yek-ser vücûdı dâniş ü hûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 21). [vir,]
☐ Hani mînâ hani sâgar hani mey
 Getür câmi baña mey **vir** pey-â-pey (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 28). [vir,]
☐ Selâm benden ol efsürde hâle
 Uşanma başt **vir** bir dem makâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 126). [vir,]
☐ Ferâyâd itdi yâr-i derdnâkiñ
 Didi yâ dost **virdi** cân-ı pâkiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 156). [virdi, -di]
☐ Ne dil **virmiş** ne âzürde-dil olmuş
 Ne zîr-i bârda pâ der-gil olmuş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 187). [virmiş, -miş]
☐ Baña **virdiñ** bu endüh-ı girânı
 Düşürdün başıma küh-ı girânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 61). [virdiñ, -diñ, -]
☐ Münâ-yı 'aşqda qurbân olanlar
Virüp cân vâsıl-ı cânân olanlar (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 2). [virüp, -üp]

vir-: "Vermek" || Bahşetmek, bağışlamak.

☐ Revân bir sâkı-i rahşende ruhsâr
 Gelüp **virdi** aña bir câm-ı serşâr (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 16). [virdi, -di]
☐ Şu'ûr u neng ü nâmı **virdi** bâde
 Beyâbân içre kaldı o fütâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 33). [virdi, -di]
☐ Küşâde eyleyüp bâb-ı kelâmı
 Nevâzişle kılup **virdi** selâmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 122). [virdi, -di]
☐ Müheyyâ eyledi bir nüktedânı
 Aña **virdi** niçe genc-i revânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 48). [virdi, -di]
☐ O meyden virme kim 'akla ziyândır
 O meyden **vir** kim ol rûh-ı revândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 6). [vir,]
☐ İdüp ser-leşkere pend ü nevâziş
 Miyâne **virdiler** şulh ile sâziş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 176). [virdiler, -di, -ler]
☐ Âzel-h'ân olsun o ben eyleyem gûş
 O **virşün** câm-ı mey ben eyleyem nûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 174). [virşün, -şün]
☐ Ârağ biñ defteriñ nazm-ı 'azîziñ
 Alup **virmezdi** bir kes bir peşiziñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 58). [virmezdi, -mez, -di]

vîrân itmişdi: Yıkma, Viran etmek.

☐ Gülistânı yakup itmişdi vîrân
 Çemen-ârâyişin kılmışdı talan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 11). [vîrân itmişdi, -miş, -di, -]

vîrân olur: Yıkılmak.

☐ Görürse 'âşıkı bir lahza hândân
 Olur vîrân anı itmezse giryân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 92). [vîrân olur, -ur, -]

vird ü zikri: Dua ve zikir.

☐ Lebinde **vird ü zikri** nâm-ı Leylî
 Dilinde fikri heft endâm-ı Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 49). [vird ü zikri, -i, -]

vird-i zebânı: Dilin sürekli tekrar ettiği.

☐ Olup 'alemleriñ **vird-i zebânı**
 Cihânda söylenirdi dâstânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 3). [vird-i zebânı, -i, -]

vird-i zebânı: Dilin sürekli tekrar ettiği.

☐ Seniñ adın olup **vird-i zebânı**
 Teninden 'aşkıñ ile çıkdı cânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 141). [vird-i zebânı, -i, -]

vîs: Vis ü Ramin mesnevisinin kadın kahramanı.

☐ Hani **Vîs** hani 'Azrâ vü Şîrin
 Hani Vâmık hani Ferhâd u Râmîn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 203). [vîs,]

visâl: Ulaşmak, kavuşmak.

☐ Visâliñde seniñ tâ dūr olupdur
 Kalupdur haste-dil rencür olupdur (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 45). [visâliñde, -iñ, -de]
☐ Ğam-ı hicrânda düşmüş bu hâle
 İrişmez dest-i ümmîdi **vişâle** (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 62). [vişâle, -e]

□ İder olsan eger himmet **vişâle**

Zihî himmet ü illâ lâ-muhâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 19). [vişâle, -e]

□ Olup her kes talebkâr vişâli

Vişâl için iderdi bir hayâli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 64). [vişâl,]

□ Saña benden **vişâl** olmaz müyesser

Ümîdîñ naḥli olmaz bâr-âver (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 329). [vişâl,]

□ Vişâl için kılup bir de irâde

Eger ibrâm ider olsa ziyâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 337). [vişâl,]

□ Olup her kes talebkâr **vişâli**

Vişâl için iderdi bir hayâli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 63). [vişâli, -i]

□ Temennâ itmeyüp Leylî **vişâliñ**

İderdi mahz-ı ber-rü'yet cemâliñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 359). [vişâliñ, -iñ, -]

□ Vişâliñden eger zahirde dürem

Velîkin bu ümîdimle şabürem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 239). [vişâliñden, -iñ, - den, -]

□ Belî ben irmedim hâlâ kemâle

Degil cânım benim kâbil **vişâle** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 290). [vişâle, -e]

□ Firâkıñdan yakılmışım ser-â-pâ

Vişâliñ ârzümendim ammâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 284). [vişâliñ, -in]

□ Vişâl âyîniñ itmek için icrâ

İdüp şâyeste bir tedbîr peydâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 41). [vişâl,]

□ Getür ol derdmend-i nâ-tevânı

Vişâlim h'ânına mihmân kıl anı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 68). [vişâlim, -im, -]

□ Niçün böyle olup beste dehânîñ

Vişâlimde tutulmuşdur zebânîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 302). [vişâlimde, -im, - de, -]

□ Şeḡafnâk idi 'âdî bir **vişâle**

İderdi nefesiñ kâbınca nâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 7). [vişâle, -e]

□ Daḥî aldanmasun bî-câ hayâle

Tevakkûf itmesün gelsün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 148). [vişâle, -e]

□ Vişâlidir muḳarrer bu diyârîñ

Şafâsıdır mükerrer bu diyârîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 203). [vişâlidir, -i, -dir, -]

vişâle irmiş: Kavuşmak.

□ Hoşâ ol kim irüp hadd-i kemâle

Hicâbatı geçüp irmiş vişâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 44). [vişâle irmiş, -miş, -]

vişâl-i şekkeres: Şekerin kavuşmasıdır.

□ Be-şürîn her gerâ peyvend cânest

Vişâl-i şekkeres ber-dil-i girânest (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 46). [vişâl-i şekkeres,]

vişâl-i yâerden: Sevgiliye kavuşma.

□ Vişâl-i yâerden mahrûm olupdur

Buña bir mihrbân ma'dûm olupdur (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 63). [vişâl-i yâerden, - den, -]

vişâl-i yâre: Sevgiliye kavuşma.

□ Marîz-i fırkate Nâkâm dermân

Vişâl-i yâre yitmekdir virüp cân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 74). [vişâl-i yâre, -e, -]

vü: "Ve" bağlacı.

□ Kemend-i 'aşkına dil-beste kıldı

Esîr ü mübtelâ **vü** haste kıldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 42). [vü,]

□ Tarîk-i vahşete çün gitdi Mecnûn

İdüp abâ **vü** akrânîñ diger-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 2). [vü,]

□ Hilâl-ebrû **vü** meh-rûyî semenber

Ḳadi serv-i revân zülfi mu'anber (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 3). [vü,]

vücüd: Beden, cisim, varlık.

□ Niçe Leylî ki bir mahbûb-ı dil-keş

Niçe Mecnûn **vücûdî** 'aşk-ı âteş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 62). [vücûdî, -ı, -]

□ Tezâyüd eylemişdi 'aşkı gûyâ

Vücûdî 'aşka düşmüşdi serâpâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 4). [vücûdî, -ı]

□ Vücûdum pây-dâr olmuş seniñle

Hayâtım âşikâr olmuş seniñle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 213). [vücûdum, -um, -]

□ Sañadır istinâdım her mekânda

Vücûdum olmasun sensiz cihânda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 218). [vücûdum, -um, -]

□ 'Ademden geldim ol dem kim **vücûda**

Ḳadem koydum bir şahrâ-yı şühûda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 21). [vücûda, -a]

□ Vücûdum mülkini tutdı fesâdîñ

Vezân oldı debîr-ı i'tisâdîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 41). [vücûdum, -um]

□ Gerek evvel **vücûduñ** terk itsün

Ki gitsün ba'd-ez-în maḳşûda yitsün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 289). [vücûduñ, -uñ, -]

□ Peyâpey mey virüp ter kıl dehânım

Ki olsun **vücûdın** gûyâ zebânım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 32). [vücûdın, -ın, -]

□ Ser-â-pâ mû-be-mû endâmı zînet

Vücûdî zîb-i 'âlem nâmı Zînet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 38). [vücûdî, -ı, -]

□ Urup efsûs ile ser-pençe başa

Vücûdum garḳ kıldım ḳanlı yaşa (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 246). [vücûdum, -um, -]

□ Olup nâr-ı ḡamîñ dilde firûzân

Vücûdum şeme-tek olmuş güdâzân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 316). [vücûdum, -um]

□ Dü-tâdır derdden şâḡ-ı nihâli

Vücûdî za'fdandır mû mişâli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 26). [vücûdî, -ı, -]

□ Kaddi gördi ḡam olmuşdur elemden

Vücûdî za'f bulmuşdur sitemden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 138). [vücûdî, -ı, -]

□ Vücûdumdur benim bir âteş-i tîz

Hemîn kerbâslardır penbe-amîz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 57). [vücûdumdur, -um, -dur, -]

□ Vücûduñ maḥv idüp derd-i nihânı

Vücūdundan kalupdur üstüñ'ânı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 139*). [vücüduñ, -uñ, -]

□ Vücüduñ mahv idüp derd-i nihâni

Vücūdundan kalupdur üstüñ'ânı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 140*). [vücūdundan, -un, -dan, -]

□ Seniñ bûduñladır âşâr-ı bûdum

Seniñ 'aşkıñladır kâ'im **vücûdum** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 228*). [vücûdum, -um]

□ Seniñ ben sâyeñem ey serv-i dil-cû

Vücûdum cümle sensen mûy bâ-mû (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 316*). [vücûdum, -um, -]

□ İdüp pîrâste hûsnûñ o meh-veş

Vücûduñ eyledi mihmâna pîş-keş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 232*). [vücûduñ, -uñ]

□ Nûmûduñla seniñ ben bî-nûmûdem

Vücûduñla seniñ ben kem-vücûdem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 308*). [vücûduñla, -uñ, -la, -]

□ O meyden vir kim andan eyleyen nûş

Olup yek-ser **vücûdî** dâniş ü hûş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 22*). [vücûdî, -ı]

□ Vücûduñ eyledi teb-i lerze lerzân

Lebinde oldı teb'hâle nûmâyân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 67*). [vücûduñ, -uñ]

□ O dem kim âşârım geldi **vücûda**

Güzer kıldım bu gülzâr-ı şuhûda (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 117*). [vücûda, -a]

vücûdîñ: Beden, cisim, varlık.

□ O kim fermüş ider kendi şuhûdîñ

İder mi fehmi diğerler **vücûdîñ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 50*). [vücûdîñ, -uñ, -]

vuhûş: Yabanî, vahşi hayvanlar.

□ Vuhûş ile yeter ünsiyyet itmek

Tarîk-i vahşete besdir bu gitmek (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 103*). [vuhûş,]

□ Vuhûşa yâr olup ârâm buldı

Aña derendegân hem râm oldı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 43*). [vuhûşa, -a, -]

vuhûş-etvâr: Vahşi tavırlı.

□ Niçün vahşiler ile yâr olursun

Beşer iken **vuhûş-etvâr** olursun (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 102*). [vuhûş-etvâr,]

vuslat: Kavuşmak, ulaşmak.

□ Cihânda olmasa vaşlîñ müyesser

Kalur **vuşlat** hadîşî tâ-be-maḥşer (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 234*). [vuşlat,]

□ Künün var ise sende vaşl meyli

Bu bezm-i ḥâş bu **vuşlat** bu Leylî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 208*). [vuşlat,]

Y

yâ: Arap alfabesindeki son harf olan ye.

□ Adıñla cismimi hem-şüret itdim

Büküldüm lâm-tek **yâ** gibi bitdim (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 88*). [yâ,]

□ Oğur cismim görenler nâm-ı Leylâ

Ki adıñdır iki iki lâm u iki **yâ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 92*). [yâ,]

□ İki destim iki lâm-ı belâdır

İki pâyım iki pîçide **yâdır** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 90*). [yâdır, -dır, -]

□ Hem itdim beytini ta'tâd fi'l-hâl

Üçer gayn oldı bir **yâ** bir de bir zâl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 158*). [yâ,]

yâ: "Ey! " anlamında bir seslenme sözü.

□ Kılup anda iḳâmet Ḳays idüp âh

Şebâñgeh **yâ** şehgergeh gâh u bî-gâh (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 20*). [yâ,]

□ Tažarru' it ki **yâ** Rabb kıl beni şâd

Beni bu 'aşkdan eyle dil-âzâd (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 35*). [yâ,]

□ Niyâz itdi ki zârem **yâ** İlâhî

Deriñde ḥalka-dârem **yâ** İlâhî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 44*). [yâ,]

□ Niyâz itdi ki zârem **yâ** İlâhî

Deriñde ḥalka-dârem **yâ** İlâhî (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 43*). [yâ,]

□ Tutup bu ḥalka-i beyti du'â kıl

Ki **yâ** Rab sen beni ḡamdan cüdâ kıl (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 34*). [yâ,]

yâ: "ya.....ya" ve "de / da" anlamını da katan bağlaç.

□ Şadâ-yı âh u vâveylâdan özge

Nidâ-yı âh **yâ** Leylâ'dan özge (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 70*). [yâ,]

□ Diyüp **yâ** dost çekdi na'ra-i hû

Anı ḡuş itdi Leylâ-yı melek-rû (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 113*). [yâ,]

□ Kalup cānân gider **yâ** cān elinden

Kalır **yâ** cān gider cānân elinden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 339*). [yâ,]

□ Kalup cānân gider **yâ** cān elinden

Kalır **yâ** cān gider cānân elinden (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 340*). [yâ,]

□ Kimem ben **yâ** nedir nâm u nişânım

Niçündür bu enînim bu fiğânım (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 139*). [yâ,]

□ Ki bilmem 'âşık u ma'şûk kimdir

Yağan kim **yâ** olan maḥrûk kimdir (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 144*). [yâ,]

□ Cihânda ser-te-ser bir zerre-i ḥâk

Bir âhû-çeşmdir **yâ** bir dil-i çâk (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 218*). [yâ,]

□ Künün fark itmege yokdur tevânım

Neyem ben **yâ** niçündür fiğânım (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 280*). [yâ,]

□ Seniñ ḡurbuñ mudur **yâ** be-ḡ'âbem

Be-sân teşne **yâ** ender-serâbem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 281*). [yâ,]

□ Seniñ ḡurbuñ mudur **yâ** be-ḡ'âbem

Be-sân teşne **ya** ender-serâbem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 282). [ya,]
☐ Neyim var **ya** benim fehmi itmezem ben
 Ne isem mü-be-mü o cümlesin sen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 337). [ya,]
☐ Dime Mecnûn'dur o **ya** bû'l-hevesdir
 Kirâmî tût ki bir şâhib nefesdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 111). [ya,]
☐ Ferâyâd itdi yâr-i derdnâkiñ
 Didi **yâ** dost virdi cân-ı pâkiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 156). [yâ,]
☐ Makamıñ cennetü'l-me'vâ mıdır **yâ**
 Mekânındır riyâz-ı huld-ı a'lâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 157). [yâ,]

yâ rab: Ya Rab, ey rabbim.

☐ İdüp Mecnûn'ın der-dâm Leylî
 Nice **yâ Rab** bulur ârâm Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 226). [yâ rab,]

yâ rab: Ey rabbim, ya Rab.

☐ Olur mı **yâ Rab** ol ferruñ eşer-dem
 Olaydım 'işret-i vaşlıñla hürrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 245). [yâ rab,]

yâ rab: Ey rabbim.

☐ Bañā bir böyle rûz-ı behcet-efrûz
 Naşib it **yâ Rab** ol meh-veşle yek-câ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 274). [yâ rab,]

yâ rab: Ey rabbim. Ya Rab.

☐ Kûşād it bahtıma bâb-ı felâhı
 Mübârek kıl bañā **yâ Rab** şabâhı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 70). [yâ rab,]

yâ ya: Ya... Ya da.

☐ Niçün ol ğidâ kim müştahâdır
 Hemân yâ şamğ ya berg-i ğiyâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 90). [yâ ya,]

yâd: Hatırlama, anma.

☐ Anı **yâd** eylemezsen gâh u gâhı
 Nedir 'aşkıñdan özge bir ğünâhı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 53). [yâd,]
☐ Bed ü nîk-i cihândan oldı âzâd
 Ne nîki eyler oldı ne bedi **yâd** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 4). [yâd,]
☐ Seniñle dostuñ çün oldı düşmen
 Kimiñ **yâdıyla** dañi âh idersen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 84). [yâdıyla, -ı, -(y)la, -]
☐ O kim kılmaz seni bir lahza der-yâd
 Anıñ **yâdıyla** sen hem itme feryâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 90). [yâdıyla, -ı, (y)la, -]

yâd eylemezsin: Hatırlamak, anmak.

☐ Kādīmî 'aşıkıñ **yâd eylemezsin**
 Anı yâd eyleyüp şâd eylemezsin (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 197). [yâd eylemezsin, - mez, -sın, -]

yâd eylemişsin: Hatırlamak, anmak.

☐ Beni mektûb ile **yâd eylemişsin**

Dil-i mahzûnımı şâd eylemişsin (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 339). [yâd eylemişsin, - miş, -sın, -]

yâd evleyüp: Hatırlamak, anmak.

☐ Şeb-ân-rûz eyleyüp Mecnûn'ını yâd
 İderdi kûşe-i miñnetde feryâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 95). [yâd eyleyüp, - (y)üp, -]

yâd evleyüp: Hatırlamak, anmak.

☐ Kādīmî 'aşıkıñ yâd eylemezsin
 Anı **yâd eyleyüp** şâd eylemezsin (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 198). [yâd eyleyüp, - (y)üp, -]

yâd iderdi: Hatırlamak, anmak, zikr etmek.

☐ Hemân Leylî cemâliñ **yâd iderdi**
 Hemân Leylî diyüp feryâd iderdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 25). [yâd iderdi, -er-di, -]

yâd idüp: Hatırlamak.

☐ Demâdem **yâd idüp** Leylî'si adıñ
 Yağurdi nâr-ı ğasretde nihâdiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 101). [yâd idüp, -üp, -]

yâd idüp: Hatırlamak.

☐ Olup vecd ile her lahza serâyân
 Kılurken **yâd idüp** Leylî'yi efgân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 14). [yâd idüp, -üp, -]

yâd idüp: Hatırlamak.

☐ Olup vecd ile her lahza serâyân
 Kılurken **yâd idüp** Leylî'yi efgân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 14). [yâd idüp, -üp, -]

yâd itdi: Hatırlamak, anmak, bahsetmek.

☐ Kılup peymânına sevgendi peyvend
 Ta' ahhüd eyledi **yâd itdi** sevgend (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 156). [yâd itdi, -di, -]

yâd itdi: Hatırlamak, anmak, bahsetmek.

☐ İrişdi türbegâha kıldı feryâd
 Geh itdi vâlidin geh mâderiñ yâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 32). [yâd itdi, -di, -]

yâd itme: Hatırlamak, anmak, bahsetmek.

☐ O kim senden olupdur böyle hāmūş
 Anı **yâd itme** sen hem kıl ferāmūş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 72). [yâd itme, -me, -]

yâd itmeyüp: Hatırlamak, anmak.

☐ Seni **yâd itmeyüp** ol türresi hām
 Gidür mañmilde şūyı birle hürrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 159). [yâd itmeyüp, - (y)üp, -]

yâd ider: Hatırlamak.

☐ İder nîrânı yâd vaşl-ı cânân
 Gürûh-ı 'aşıkā gûlzâr-ı Rıdvân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 111). [yâd ider, -er, -]

yâd ider: Hatırlamak.

□ İder mi yād Mecnûn-ı zebûnı
Şorur mı hîç ben bahtı nikûnı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 95). [yād ider, -er, -]

yād iderdi: Hatırlamak, anmak.

□ Görenler reng-i bûy-ı ergavânıñ
İderdi yād Cemşid'in zamânıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 32). [yād iderdi, -er, -di, -]

yād iderdi: Hatırlamak.

□ İderdi yād çeşm-i dilsitânıñ
Kılurdı bûs çeşm-i âhuvânıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 53). [yād iderdi, -er, -di, -]

yād idüp: Hatırlamak.

□ İdüp her kevkebi bir ad ile yād
Diyüp derd-i derûnuñ kıldı feryād (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 35). [yād idüp, -üp, -]

yād kılma: Hatırlamak, aklına getirmek.

□ Ferâmûş it anı kılma dañı yād
Belâ-yı fırkatinden itme feryād (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 15). [yād kılma, -ma, -]

yād kılma: Hatırlamak, aklına getirmek.

□ Nedür Leylî ki senden **yād kılma**
Seni bu derdden âzâd kılma (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 69). [yād kılma, -maz, -]

yād kılsun: Hatırlamak, aklına getirmek.

□ O mañbubıñ ğamından eyle feryād
Ki bir kez ol dañı kılsun seni yād (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 186). [yād kılsun, -sun, -]

yād-ı 'âlemden: Halkın, insanların hatırlaması.

□ Kılursan bir zamân hâk içre hāmûş
Olursan **yād-ı 'âlemden** ferâmûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 234). [yād-ı 'âlemden, -den, -]

yād-ı cemālîñ: Güzel yüzünün hatırlanması.

□ Ne miqdâr olsa endûh-ı nigālîñ
Anı nâ-bûd ider **yād-ı cemālîñ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 248). [yād-ı cemālîñ, -iñ, -]

yâdigâr: 1. armağan, hediye 2. hatıra.

□ Seniñ-tek pûrı her kez bulmasaydı
Seniñ-tek **yâdigârı** olmasaydı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 18). [yâdigârı, -ı]

yâdigâr-ı devr-i 'âlem: Dünyanın zamanının yadigarı.

□ İdüpler **yâdigâr-ı devr-i 'âlem**
Birün ta' dâddan âşâr-ı eñhem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 83). [yâdigâr-ı devr-i 'âlem,]

yâdigâr-ı turre-i yâr: Sevgilinin saçının hatırası.

□ Seniñ var minnetiñ boynumda her bâr

Ki sensin **yâdigâr-ı turre-i yâr** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 58). [yâdigâr-ı turre-i yâr,]

yağma kılup: Zor kullanarak elde etmek.

□ Anı bir şâhed-i çälâk [u] zîbâ
Kılup yağma idüpdür nâ-şekîbâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 90). [yağma kılup, -up, -]

yağma-ger-i şabr u sükûnum: Sabır ve huzurun aşk yağmacısı.

□ Elâ ey merhem-i dâğ-ı derûnum
Eyâ **yağma-ger-i şabr u sükûnum** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 362). [yağma-ger-i şabr u sükûnum, -um, -]

yah-beste olup: Buz tutmuş, buz kaplamış olmak.

□ Olup yah-beste âb-ı şâf u câri
Hevâdan öğrenürdi şîşe-kârı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 17). [yah-beste olup, -up, -]

yak: Ateşe vermek, tutuşturmak.

□ Yakup cân u teniñ nâr-ı belâda
Olupdur hasretiñden üftâde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 43). [yakup, -up, -]

□ Gene düşdüñ belâ-yı iftirâka

Yakıl şimdi şerâr-ı iştiyâka (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 118). [yakıl, -ıl, -]

□ Ki bir dem gûş kılmazsañ figânıñ

Yakursan nâr-ı 'aşka âşiyânıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 36). [yakursan, -ur, -san, -]

□ Hemîşe şâdmân ol mey-güsâr ol

Ne âteşde **yakıl** ne dâğ-dâr ol (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 208). [yakıl, -ıl]

□ Yakıldı âteş-i efsûsa cânı

Haber-dâr itdi pîr-i nâ-tevânı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 95). [yakıldı, -ıl, -dı, -]

□ Bu âteş içre kim süzişdeyim ben

Bu âteşden **yakılmış** niçe hırmen (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 232). [yakılmış, -ıl, -mış]

□ Olup miñnetden âteşgeñ derûnum

Derûnum âteşi **yakmış** birûnum (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 256). [yakmış, -mış]

□ Teferrûc eyleyüp Mecnûn-ı zâre

Yakup çeşm-i keremle ol figâre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 120). [yakup, -up, -]

□ Tutturdı perdede râz-ı nihânıñ

Yakurdi âteş-i Mecnûn'a cânıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 12). [yakurdi, -ur, -dı, -]

□ Eger bir âh idersem şubh-gâhân

Yakar sakıñ seni eyler perîşân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 68). [yakar, -ar, -]

□ Terhûm eyle bir dem ol figâre

Anı **yakma** şerâr-ı intizâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 14, Mısra 180). [yakma, -ma, -]

□ Demâdem yād idüp Leylî'si adıñ

Yakurdi nâr-ı hasretde nihâdîñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 102). [yakurdi, -ur, -dı, -]

□ Yağalım âteşe sūd u ziyānı
Ferāmūş idelim ḥubb-ı cihānı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 16, *Mısra* 25). [*yağalım, -alı, -m, -*
]
□ Eger **yağsan** be-sân ‘ūd-ı nāre
Ve ger tığ ile itsen pāre pāre (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 19, *Mısra* 89). [*yağsan, -sa, -n, -*]
□ Olup âteş-feşān āhi mükerrer
Şekîbi ḥırmeniñ **yağmışdı** yek-ser (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 20, *Mısra* 4). [*yağmışdı, -mış, -dı*]
□ Dilinde reşk idüp peydā bir âteş
Yağıldı âteş-i reşke o meh-veş (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 21, *Mısra* 50). [*yāğıldı, -ıl, -dı, -*]
□ Ki bilmem ‘āşık u ma’şūk kimdir
Yağan kim yā olan mahrūk kimdir (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 144). [*yağan, -an, -*]
□ Yağıldı bağrım içre dāğ-ı ḥasret
Ki bākîdir bu ḥasret tā kıyāmet (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 195). [*yağıldı, -ıl, -dı, -*
]
□ Yağıldıñ âteşe güm-nām kaldıñ
Velî nā-puhte olduñ ḥām kaldıñ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 95). [*yağıldıñ, -ıl, -duñ,*
-]
□ Tecellā eyleyüp envār-ı Leylî
Beni öyle **yağupdur** nār-ı Leylî (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 142). [*yağupdur, -up, -*
dur, -]
□ Yağup nefsiñ olup ma’dümü’l-āşār
Ta’ayyūş kıldı ‘ālemdə melek-vār (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 25, *Mısra* 41). [*yağup, -up*]
□ Güsiste eyleyüp zünnār-ı nefsi
Yağup nā-būd idüp āşār-ı nefsi (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 26, *Mısra* 168). [*yağup, -up*]
□ Yağar cismim şerār-ı ḡayret-i ‘aşk
İder āşārımı kem satvet-i ‘aşk (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 401). [*yağar, -ar, -*]
□ Yağıldım şeme-tek leyl-i elemde
Tenim mahv oldu nīrān-ı sitemde (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 317). [*yağıldım, -ıl, -*
dım, -]
□ Yağup âteşlere cānım nihānī
Fedā itsem gerek cānāne cānı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 133). [*yağup, -up, -*]
□ Gönül virme cihān-ı bī-vefāya
Yağılma beyhude nār-ı cefāya (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 28, *Mısra* 214). [*yağılma, -ıl, -ma,*
-]
□ Yağup cānım şerār-ı iştīyākı
Geçüpdür ḥaddi derd-i iştīyākı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 123). [*yağup, -up, -*]
□ Firākıñdan **yağılmışdım** ser-ā-pā
Vişālīñ ārzūmendidim ammā (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 283). [*yağılmışdım, -ıl, -*
mış, -dım, -]
□ Yağup Mecnûn’ı bī-sāmān idüpdür
Benim hem bağrımı biryān idüpdür (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 51). [*yağup, -up, -*]
□ Şekîbi ḥırmeniñ **yağdı** serāpā
Urup ser-pençe başa oldu mūyā (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 31, *Mısra* 105). [*yağdı, -dı*]
□ Eger olsaydılar tābī’ hevāya
Yağılmazlardı nīrān-ı cefāya (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 34, *Mısra* 52). [*yağılmazlardı, -ıl,*

-maz, -lar, -dı, -]
□ Şekîbi ḥarîminde düşdi aḡger
Kuvā-yı cismini **yağdı** ser-ā-ser (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 64). [*yağdı, -dı, -*]
□ Ki tā mevcūd itdi tāb u tevānım
Yağıldı âteş-i ālāma canım (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 80). [*yağıldı, -ıl, -dı, -*]
□ Olup sābit-kādem resm-i vefāda
Yağıldı şem’-tek leyl-i belāda (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 130). [*yağıldı, -ıl, -dı, -*
]
□ Gülistānı **yağup** itmışdı vīrān
Çemen-ārāyışın kılmışdı talan (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 11). [*yağup, -up, -*]
□ Ki gūyā oldu nā-geh berķ-ḥurde
O berķ ile **yağıldı** oldu mürde (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 54). [*yağıldı, -ıl, -dı, -*]
□ Didi ey bülbül-i zār-i müşevveş
Ümidiñ gülşeniñ **yağmışdır** âteş (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 38). [*yağmışdır, -mış, -*
dur, -]

yağ-: Ateşe vermek, tutuşturmak.

□ Ḥazān-ı ḡam **yağup** ‘ömr-i bahārīñ
Geçürdi derd ile leyl ü nehārīñ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 24, *Mısra* 87). [*yağup, -up*]

yağıl-: Yakılmak.

□ Dūçār oldu belā-yı iftirāka
Yağıldı yandı nār-ı iştīyāka (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 58). [*yağıldı, -dı*]

yağın: Yakın.

□ Yakın iken ki çarḡ-ı kīne-perdāz
Daḡı mihr itmegī itmışdı āḡāz (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 13). [*yağın,]*
□ Bu ḡüftārı iştīdi pīr-i nā-çār
Yağın itdi ki Mecnûn-ı dil-efkār (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 166). [*yağın,]*
□ Ḥayātında daḡı yok ihtimālīm
Yağın mıdır bu demde irtihālīm (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 102). [*yağın,]*

yağın: Yakın.

□ Zamān-ı rihletim olmuş **yağınım**
Gel ey cān peder ol cā-nişīnīm (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 105). [*yağınım, -im, -*]
□ Ki bu rüz-ı evveli rüz-peşīndir
Cihān bākī degil bu ḡod **yağındır** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 31, *Mısra* 82). [*yağındır, -dir, -*]
□ Ki herkes rā be-dil ender şekī nīst
Yağın dāned ki hestī cüst yeki nīst (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 352). [*yağın,]*

yağın itdi: Yaklaştırmak.

□ Selīm itdi yakın kim ol kirāmı
Giyāha deḡşürüp cümle ta’āmı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 28, *Mısra* 97). [*yağın itdi, -di, -*]

yağın itdi: Yaklaştırmak.

□ Kevākibden idüp i’rāz yek-bār
Yağın itdi ki olmışdır ḡaṭā-kār (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 42). [*yağın itdi, -di, -*]

yakın oldu: Yanında olmak, yaklaşmak.

- Yakın oldu hemân İbni Selâm'a
- Ki nâ-meysûrdur yetmek merâma (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 335). [yakın oldu, -dı, -]

yalvar: Birinden ısrarlı bir biçimde, kendine acındırarak sözlerle, saygılı bir biçimde bir şey istemek, yalvarmak.

- İdüp ahvâlimi izhâr bir de
- Beyân it **yalvarup** tekrâr bir de (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 182). [yalvarup, -up]
- Ne rûtbe **yalvarup** itdiyse nâle
- Ki Mecnûn ekl kılsun bir nevâle (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 67). [yalvarup, -up, -]

yaman: Kötü.

- Fiğân kim kalmışam gümrâh sensiz
- Serencâmım **yamandır** âh sensiz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 64). [yamandır, -dır]
- Gelüp gördiler ahvâli **yamandır**
- Nizâr u müstemend ü nâ-tevândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 39). [yamandır, -dır]

yan: 1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

- Yanurdu cânı nâr-ı hasret ile
- Güni dâ'im geçürdi miñnet ile (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 27). [yanurdu, -ur, -dı, -]

yan: Bir şeyin ön, arka, alt ve üst dışında kalan bölümü, profil. II Yön, taraf, cihet.

- Her **yanda** gördi âşâr-ı ziyâ yok
- Şafağ vardır velik rüşenâ yok (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 7). [yanda, -da]

yan: Yanmak.

- Yanur âteşde cânım gâh u bî-gâh
- Eğer itsin eger vaktidür ey âh (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 211). [yanur, -ur, -]
- Kâlp pes perde-i miñnetde Leylî
- Yanurdu** âteş-i hasretde Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 90). [yanurdu, -ur, -dı, -]
- İştidi Leylî bu kavlı-i girânı
- Dili âzürde oldu **yandı** cânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 44). [yandı, -dı, -]
- Hemân kim gitdi **yanından** atası
- Zuhûra geldi mâtem mâ-cerâsı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 47). [yanından, -in, -dan]
- Eger bir hatvede geçsem ziyâde
- Yanar** cân u tenim nâr-ı belâda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 160). [yanar, -ar]
- Teninde kalmayup tâb u tevânı
- Yanurdu** âteş-i 'aşka nihânî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 44). [yanurdu, -ur, -dı, -]
- Dûçâr oldu belâ-yı iftirâka
- Yakıldı **yandı** nâr-ı iştiyâka (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 58). [yandı, -dı]

yana yana: Yanarak l tekrar tekrar, ısrarla ve büyük bir arzıyla.

- Derûnunda zuhûr itdi zebâna

Revân şahrâya gitdi **yana yana** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 56). [yana yana,]

ya' nî: "Demek oluyor ki, doğrusu" anlamında bir bağlaç.

- Nezâket burcunuñ rağşân Süheyl'i
- Zamânîñ nâzenîni **ya' nî** Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 6). [ya' nî,]
- Bu bahtı kara **ya' nî** Zeyd-i dil-hûn
- Ta' aşşûkda olup hem- 'aşr-ı Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 15). [ya' nî,]
- Anı tahrîr idüpdür bir dil-efkâr
- Esîr-i bend **ya' nî** Leylî-yi zâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 194). [ya' nî,]
- Ne türfe söylemiş Pîr-i Kirâmî
- Velîler serveri **ya' nî** Nizâmî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 222). [ya' nî,]
- Muhabbet mazharı **ya' nî** ki Leylî
- Bulup şiddet dilinde 'aşk meyli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 7). [ya' nî,]
- Hâdis-i 'aşkdan maqsûd-ı ma' nî
- Muhabbet bahşîniñ mefhûmı **ya' nî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 20). [ya' nî,]
- Bi- 'avni' llâhi zû'l-celâli ve'l-ikrâm kalem-i âşûfte-rakam nâzım-ı perîşân-kelâm-ı Nâkâm füsûrde-i âlâm ile **ya' nî** dest-i küşîş İsmâ'îl el-hâc Mehmed Beg Nâm ismi Şadreddîn beg-zâde birle şöhret-yâftedir biñ üç yüz on altıncı sene-i hicriyyeniñ cemâdi'l-ulâsı şülûs-i âhirinde pezirây-ı hitâm oldu Allâhü veliyyü't-tevfîk. (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 181). [ya' nî,]

yâr: 1. Sevgili. 2. Dost. 3. Bildik, tanıdık.

- Meger sen hem anıñ **yâri** degilsen
- Hevâ-h'âh-ı tarafdarı degilsen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 49). [yâri, -i]
- Baña **yâr** olmağı yârân ider 'âr
- Olur benden beni kim görse bîzâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 31). [yâr,]
- Ne küy-ı yârde vardır penâhım
- Ne **yâre** eyliyor te'sîr âhım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 28). [yâre, -e]
- Hemân gülzârda gördi ki **yâri**
- Fürûzân eylemiş bağ u bahârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 41). [yâri, -i]
- Ki **yâre** dime kim bî-çâre Leylî
- Dil-i şad-pâre bahtı kare Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 49). [yâre, -e]
- Faķat bir sâyesiydi ğam-kûsârı
- Yok idi sâyesinden ğayrı **yâri** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 36). [yâri, -i]
- Eger olsaydı bende ihtiyârım
- Eger olmuş olaydı baht **yârim** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 58). [yârim, -im]
- Kılurdu ey benim Mecnûn-ı zârım
- Vefâ-dâr-ı 'aşkıñ dil-haste **yârim** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 148). [yârim, -im]
- O kim Nâkâm **yârinden** cüdâdır
- Devâsız bir belâya mübtelâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 287). [yârinden, -in, -den, -]
- Diyâr-ı Necd'dir **yâri** diyârı
- Şeh-i hûbân-ı Leylî'dir nigârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 65). [yâri, -i]

□ Dilim **yār** iledir meşgûl her ân
Ne yerde dil olursa andadır cān (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 18, *Mısra* 123). [*yār*,]

□ Vesîle ben olup bu kâr-zâre
Dirigâ olmuşam ağyâr **yâre** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 18, *Mısra* 132). [*yâre*, -e]

□ Enînem ben seniñ 'aşkıñda her bār
Velî sen dâ'imâ hâr ilesin **yār** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 20, *Mısra* 126). [*yār*,]

□ Degil 'aşıklara Nâkâm manzûr
Hemân **yârinden** özge çehre-i hûr (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 21, *Mısra* 52). [*yârinden*, -in, -
den, -]

□ Virûp Mecnûn'a Leylî'niñ peyâmîñ
Kılup tebliğ aña **yār** selâmîñ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 26, *Mısra* 186). [*yār*,]

□ Kime derdiñ diyûr kimdir karîni
Kim olmuş **yâri** kimdir reh-nişîni (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 140). [*yâri*, -i]

□ Kime Nâkâm **yār** olursa bu devlet
Aña mekşûf olur sırr-ı hâkîkat (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 303). [*yār*,]

□ İderken cüst-cû bir merd-i hüşyâr
Ki olsun **yâri** hâlinden haber-dâr (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 28). [*yâri*, -i]

□ Sibâ' u vahşiyân çekdi hişârı
Hırâset eyledi ol iki **yâri** (*Mecnûn u Leylî* (*Nâkâm*),
Mesnevi 33, *Mısra* 162). [*yâri*, -i]

□ Benimle âh kim yâr oldı **yârim**
Ser-â-pâ mün 'akis olduğda kârım (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 319). [*yârim*, -im, -]

□ Olup meşgûl-i 'aşkıñla hemâre
Seniñ 'aşkıñdan oldı bağı **yâre** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 134). [*yâre*, -e]

yār eylerem: Evlenmek, eş edinmek. Sevgili yapmak.

□ Saña **yār eylerem** ol nâzenîni
Saña **yār eylerem** ol meh-cebîni (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 17, *Mısra* 125). [*yār eylerem*, -r, -
em, -]

yār eylerem: Evlenmek, eş edinmek. Sevgili yapmak.

□ Saña **yār eylerem** ol nâzenîni
Saña **yār eylerem** ol meh-cebîni (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 17, *Mısra* 126). [*yār eylerem*, -r, -
em, -]

yār idim: Sevgili olmak, ilgi göstermek.

□ Dime İbni Selâm'a **yār idim** ben
O dem hem-âşiyân-ı mâr idim ben (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 87). [*yār idim*, -dim, -]

yār itmem: Sevgili olarak kabul etmek, dost
edinmek, yakınlık göstermek.

□ Velî Mecnûn'a anı **yār itmem**
Bu nengi kendime hem-vâr itmem (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 19, *Mısra* 93). [*yār itmem*, -me, -
m, -]

yār itsünler: Sevgili olarak kabul etmek, dost
edinmek, yakınlık göstermek.

□ Niyâz itdiler oldılar ricâ-dâr
Ki itsünler anı kendülere yâr (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 29, *Mısra* 42). [*yār itsünler*, -sün,

-ler, -]

yār oldı: Sevgili olmak.

□ Benimle âh kim **yār oldı** yârim
Ser-â-pâ mün 'akis olduğda kârım (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 319). [*yār oldı*, -dı, -]

yār olmasaydı: Nasip olmak. Sevgili olmak.

□ Kime kim olmasaydı yâr Mecnûn
Anı eylerler idi ğarğa-i hûñ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 25, *Mısra* 79). [*yār olmasaydı*, -
ma, -sa, -(y)dı, -]

yār olsun: Sevgili, dost olmak.

□ Ki ol meh-veş benimle **yār olsun**
O gül-çihre baña dil-dâr olsun (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 17, *Mısra* 135). [*yār olsun*, -sun, -
]

yār olup: Sevgili, dost olmak.

□ Nolur pervâz kıl bu gülsitâna
Benimle **yār olup** eyle terâne (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 164). [*yār olup*, -up, -]

yār olup: Sevgili olmak il dost olmak.

□ Vuhûşa **yār olup** ârâm buldı
Aña derendegân hem râm oldı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 25, *Mısra* 43). [*yār olup*, -up, -]

yār olursun: Sevgilisi olmak.

□ Niçün vahşîler ile **yār olursun**
Beşer iken vuhûş-etvâr olursun (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 101). [*yār olursun*, -ur,
-sun, -]

yār u âşinâsı: Sevgili ve dost.

□ Olup bigâne **yār u âşinâsı**
Anı terk eylemişdi akrabâsı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 26, *Mısra* 69). [*yār u âşinâsı*, -sı, -
]

yār u hem-ser: Dost ve sevgili.

□ Hemân Leylâ-yı meh-rûy-ı semenber
Seniñle olınca **yār u hem-ser** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 17, *Mısra* 164). [*yār u hem-ser*,]

yār u nigh-bân: Sevgili ve gözcü.

□ Dağı bî-kesliginden olma nâlân
Hudâ'dır bî-kese **yār u nigh-bân** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 264). [*yār u nigh-bân*,
]

yārâ: Güç, kuvvet, tâkat.

□ Cihânı terk idüp gitdiñ nigârâ
Künün hâlîñ nedir hâk içre **yārâ** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 148). [*yārâ*,]

yārân: Arkadaşlar, dostlar.

□ Baña yâr olmağı **yārân** ider 'âr
Olur benden beni kim görse bîzâr (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 7, *Mısra* 31). [*yārân*,]

□ Virtüp revnağ demâdem inbisâta
İdüp meşgûl **yārânîñ** neşâta (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 142). [*yārânîñ*, -iñ, -]

□ Gidüp **yārān** bulur meclis nihāyet
Velī nā-güftedir hālā hikāyet (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 195). [*yārān*,]

yārān-ı leylî: *Leylâ'nın sevgilileri.*

□ Bu sırrı açmadı **yārān-ı Leylî**
Haber-dâr olmadı akrān-ı Leylî (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 8, *Mısra* 99). [*yārān-ı leylî*,]

yār-bā-yār: *Sevgili ile sevgili.*

□ Çekāvek eyleyüp eleyş tekrār
Hem-āvāz olmuş idi **yār-bā-yār** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 8, *Mısra* 10). [*yār-bā-yār*,]
□ Ki bunda yok daḡı tezvîr-i āgyār
Olur bunda hemānā **yār-bā-yār** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 150). [*yār-bā-yār*,]

yār-ı 'azîz-i mihrbānım: *Merhametli yüce sevgili.*

□ Eyā **yār-ı 'azîz-i mihrbānım**
Dilim āsāyişi ārām-ı cānım (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 201). [*yār-ı 'azîz-i*
mihrbānım, -im, -]

yār-i bî-vefādır: *Vefasız sevgili.*

□ Dime kim Leylî **yār-i bî-vefādır**
Bu isnādın baña mutlak cefādır (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 281). [*yār-i bî-vefādır*, -
dır, -]

yār-i derdnākiñ: *Dertli sevgili.*

□ Ferāyād itdi **yār-i derdnākiñ**
Didi yā dost virdi cān-ı pākiñ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 155). [*yār-i derdnākiñ*, -
iñ, -]

yār-i diğēr: *Başka sevgili; gayrı; yabancı.*

□ Görüp bu hāleti olma mükedder
Dime kim Leylî olmuş **yār-i diğēr** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 292). [*yār-i diğēr*,]

yār-ı diğērim: *Başka sevgili; gayrı; yabancı.*

□ Bu miñnetgāhda bir yāverim yok
Gamiñdan gayrı **yār-ı diğērim** yok (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 366). [*yār-ı diğērim*, -
im, -]

yār-i dil-ārām: *Gönlü dinlendiren, gönlü rahatlatan sevgili.*

□ Bulup sen taze bir **yār-i dil-ārām**
Anıñla eylemişsin bāde der-cām (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 195). [*yār-i dil-ārām*,]

yār-i dil-cū: *Gönül çeken, cezbeden sevgili.*

□ Ki yokdur **yār-i dil-cū** ol mekānda
Kim ile ben buldum ārām anda (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 23, *Mısra* 155). [*yār-i dil-cū*,]

yār-i mecnûn: *Mecnûn'un yari, sevgilisi.*

□ Eger olmazsa Leylî **yār-i Mecnûn**
Cihāndan mahv olur āsar-ı Mecnûn (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 18, *Mısra* 23). [*yār-i mecnûn*,]

yār-i muvāfık: *Münasip sevgili || uygun dost, yaraşır dost || dengi dengine uyan arkadaş.*

□ Didiler kim bulup **yār-i muvāfık**
Ruḡ-ı Leylî'ye Kays olmuşdur 'āşık (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 3, *Mısra* 11). [*yār-i muvāfık*,]

yār-i muvāfık: *Uygun dost olmak.*

□ Ger olsaydın baña **yār-ı muvāfık**
Olurduñ itdüğün da' vāda şādık (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 347). [*yār-ı muvāfık*,]

yār-i nā-şād u perişān: *Hüzünlü, gamlı, kederli ve perişan.*

□ Bülend āvāz ile mūyān u giryān
Didi ey **yār-i nā-şād u perişān** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 274). [*yār-i nā-şād u*
perişān,]

yār-i sezāvār: *Layık sevgili.*

□ İdem āşüftesi Mecnûn ile yār
Ki Mecnûn'dur aña **yār-i sezāvār** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 18, *Mısra* 46). [*yār-i sezāvār*,]

yār-i vefā-dār olurum: *Vefalı sevgili olmak.*

□ Olurdum ben saña yār-i vefā-dār
Seni hicrāna itmezdim giriftār (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 21, *Mısra* 21). [*yār-i vefā-dār*
olurdum, -ur, -dum, -]

yār-i yek-reng ü muvāfık: *Uygun ve aynı renk sevgili.*

□ O iki **yār-i yek-reng ü muvāfık**
Biri Leylî biri Mecnûn-ı şādık (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 34, *Mısra* 35). [*yār-i yek-reng ü*
muvāfık,]

yas: *Gözyaşı.*

□ Urup bir lahzada biñ daşa başın
Daşı la'l itdi tökdi kanlu **yaşın** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 24, *Mısra* 34). [*yaşın*, -ın]
□ Urup efsūs ile ser-pençe başa
Vücüdüm ġarḡ kıldım kanlu **yaşa** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 246). [*yaşa*, -a]
□ Kılup şahrāları sîr-āb **yaşı**
İdüp vādiler içre la'l daşı (*Mecnûn u Leylî* (*Nâkâm*),
Mesnevi 37, *Mısra* 85). [*yaşı*, -ı]
□ O rütbe tökdi hūn-ālūde **yaşın**
Ki itdi la'l-gūn ol türbe daşın (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 103). [*yaşın*, -ın]

yāve-peymā: *Saçma sapan söz söyleyen. Boş konuşan.*

□ Görüp bu hāleti bir merd-i dānā
Didi Mecnûn'a kim ey **yāve-peymā** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 18, *Mısra* 104). [*yāve-peymā*,]

yāver: *Yardımcı.*

□ Bu miñnetgāhda bir yāverim yok
Gamiñdan gayrı yār-ı diğērim yok (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 365). [*yāverim*, -im]

yaz: *Kaleme almak, yazmak.*

□ Yazarlar mā-cerāyī dāstāna
Anı hıfz eyliyor ehl-i zamāne (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 225). [*yazarlar*, -ar, -lar
]

□ Yazıldı nâme çün pâyâna yetdi
Götürdi kâşide teslim itdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 27, Mısra 287). [yazıldı, -ıl, -di, -]

yazık: Acınma, üzüntü anlatan bir söz.

□ Yazık Mecnûn atası dide giryân
Beyâbânda olup Mecnûn'ı cüyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 23). [yazık,]
□ Ki şadr-ı bezm-i dânişken maķâmıñ
Yazıkđur olmasun dîvâne nâmıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 126). [yazıkđur, -dur, -]

vegâne: Biricik, tek.

□ Olup tâbi' 'acüze ol **vegâne**
Reh-i Necd'i tutup oldı revâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 93). [vegâne,]

vegâne: "Biricik, eşsiz" anlamında sıfat.

□ Bu takrîb ile ol iki **vegâne**
Olurdi yek-digerle hem-terâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 81). [vegâne,]

yek-â-yek: Yalnız başına, birer birer, tek tek.

□ Yek-â-yek güş idüp zâr u niyâziñ
Haber-dâr oldı bildi cümle râziñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 63). [yek-â-yek,]
□ Seniñ aķâvliñi bî-şey ü bî-kem
Yek-â-yek eyledim takrîr ben hem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 148). [yek-â-yek,]
□ Kabîle ehli geldi zâr u dil-ķün
Yek-â-yek itdiler rü'yet ki Mecnûn (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 256). [yek-â-yek,]

yekâyek: Birer birer, tek tek.

□ Kabîle nâzeninânıñ serâpâ
Yekâyek seyr kıl eyle temâşâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 66). [yekâyek,]

yek-bâr: Bir kere.

□ Kevâkibden idüp i' râz **yek-bâr**
Yâķin itdi ki olmışdır ģaķâ-kâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 41). [yek-bâr,]

yek-câ: Bir yer.

□ İdüp bir bülbül-i ser-mest peydâ
O bülbül ile kılsun nâle **yek-câ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 74). [yek-câ,]
□ Bu nev' ile iki üç maķ **yek-câ**
Berâber tıtdılar cām-ı muşaffâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 199). [yek-câ,]
□ İdende 'azm-i gür dâr-ı 'uķba
Götürem mihriñi cânımla **yek-câ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 236). [yek-câ,]
□ Bañâ bir böyle rüz-ı behcet-efrüz
Naķib it yâ Rab ol meh-veşle **yek-câ** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 274). [yek-câ,]
□ Götürdüm eyledim **yek-câ** müheyyâ
Reyâķin ile etrâfi mutarrâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm),
Mesnevi 38, Mısra 29). [yek-câ,]

yek-câ olup: Tek yer olmak. Bir yer olmak.

□ Cihân-ı ģübânıñ ģüsni ser-â-pâ
Olup bir melek-sîmâda yek-câ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 36). [yek-câ olup, -up, -]

]

yek-cihet: Bir gönülde olan, gönüldaş.

□ N'icoldı yek-dil olmak iddi 'ası
N'icoldı **yek-cihetlik** mâ-cerâsı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 186). [yek-cihetlik, -lik,
-]
□ Velî dil-serd idi Leylî anıñla
Degildi **yek-cihet** meyli anıñla (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 22). [yek-cihet,]

yek-ķiz: Bir şey.

□ Men ü mâ u tu u hest **yek-ķiz**
Ki der-vaķdet ne-bâşed temîz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 353). [yek-ķiz,]

yek-derd: Bir derd.

□ Biz iki 'aşıkız **yek-derd** el-ģaķķ
Budur mâ-beynimizde fark-ı mutlak (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 53). [yek-derd,]

yek-diger: Bir başkası, bir diğeri.

□ Ol iki servler âzâde iken
Bulup **yek-digeriñ** dil-dâde iken (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 20). [yek-digeriñ, -iñ, -]
□ Görüp **yek-digeriñ** ol iki hem-dem
Kılurdi süz-ı 'aşķı sâz bâ-hem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 21). [yek-digeriñ, -iñ, -]
□ Görüp **yek-digeriñ** Mecnûn Leylâ
Muķâbil oldılar ol iki şeydâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 51). [yek-digeriñ, -iñ, -]
□ Bulup **yek-digeriñ** kıldı der-âğüş
Hemân-dem düşdiler ģaķ üzre bî-hüş (Mecnûn u
Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 73). [yek-digeriñ, -
iñ, -]
□ Kılup **yek-digere** tebliğ-i peyğām
Bulurlardı ģam-ı firķatde ârām (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 83). [yek-digere, -e]
□ İki müştâķ idüp **yek-digeriñ** būs
Töküp her ikisi ģūñ-âb-ı efsūs (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 65). [yek-digeriñ, -iñ, -]
□ ģanemle gürg ü hem şîr ile âhū
Bulup üns oldı **yek-digerle** yek-rū (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 66). [yek-digerle, -le]
□ Olup **yek-digere** piķide cân-tek
Olup melşūk bâ-hem tev-emân-tek (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 241). [yek-digere, -e]
□ Be-sân mürdegân bî-ķ'îş ü bî-hüş
Velî **yek-digeri** birle der-âğüş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 200). [yek-digeri, -i, -]
□ Görüp **yek-digeriñ** ol iki 'aşık
Nümâyân oldı esrâr-ı ģaķâyık (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 151). [yek-digeriñ, -iñ, -
]
□ Virüp **yek-digeriñ** dâd-ı merâmıñ
Alup eyyâm-ı hicrân intikâmıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 239). [yek-digeriñ, -iñ, -
]
□ İdüp **yek-digeriñ** ģüsnüñ temâşâ
Deģân-bend oldılar taşvîr-âsâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 261). [yek-digeriñ, -iñ, -
]
□ Der-âğüş eyleyüp **yek-digerini**
Ferâmuş itdiler kendülerini (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 159). [yek-dîgerini, -in, -i, -]

□ Görürdi **yek-digerde** Tûr-ı nûruñ
Şeğafnâki olurdu nûr-ı Tûr'ıñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 43). [yek-digerde, -de]

□ Bulup **yek-digerinde** nûr-ı zâtı
Ferâmûş eylemişlerdi şıfâtı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 39). [yek-digerinde, -in, -de, -]

□ Tecellîgâh idi **yek-digerine**
Şeğafnâk idiler kendülerine (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 45). [yek-digerine, -in, -e, -]

□ Olup âyinesi **yek-digeriniñ**
Liğâsın seyr idüp kendüleriniñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 41). [yek-digeriniñ, -i, -niñ, -]

yek-digerle: Bir başkası, bir diğeri.

□ Bu takrîb ile ol iki yegâne
Olurdu **yek-digerle** hem-terâne (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 82). [yek-digerle,]

yek-dil: Bir gönülde olan, gönülleri birbirine uygun olan.

□ Kılup **yek-dil** o kavm-i mihrbânı
Büt-i hoş-rüy-ı Leylâ-yı zamânı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 9). [yek-dil,]

□ Kâbile nâzenînânıyla **yek-dil**
Revâne oldılar menzil-be-menzil (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 85). [yek-dil,]

□ Ki vakt-i kârdır durma revân ol
Benimle **yek-dil** ol hem-dâstân ol (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 92). [yek-dil,]

yek-dil olmak: Tek yürek olmak.

□ N'icoldı **yek-dil olmak** iddi 'ası
N'icoldı yek-cihetlik mâ-cerâsı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 185). [yek-dil olmak, -mak, -]

yeki: İki.

□ Ki herkes râ be-dil ender şekî nîst
Yâqîn dâned ki hestî cüst **yeki** nîst (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 352). [yeki,]

yek-mehd ü hem-h'âb: Beraber uyumak ve tek yatak.

□ Olup dünyâda bir 'ahd üzre pâ-yâb
Beğâda oldılar **yek-mehd ü hem-h'âb** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 276). [yek-mehd ü hem-h'âb,]

yek-rây: Tek fikirli, bir fikirli.

□ Olup **yek-rây** [u] yek-ser 'Âmirîyân
K'idüp Necd'e revâne genc-i şâyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 7). [yek-rây,]

yek-reng: Tek renk.

□ İdüp **yek-reng** hâlusıyla hâliñ
Tefâhhuş kıldı şordı hâl-i hâliñ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 39). [yek-reng,]

yek-reng olup: Tek renk olmak, bütünleşmek, iç içe

olmak.

□ Velî Mecnûn idüp bir ayrı âheng
Olup Leylî sipâhı birle yek-reng (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 92). [yek-reng olup, -up, -]

yek-rû: Tek yüz.

□ Ğanemle gürg ü hem şîr ile âhû
Bulup üns oldı yek-digerle **yek-rû** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 66). [yek-rû,]

yeksân iderlerdi: Bir etmek, aynı tutmak.

□ O süya bir meges itseydi tayrân
İderlerdi anı hâk ile yeksân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 218). [yeksân iderlerdi, -er, -ler, -di, -]

yeksân olup: -Bir, eşit, aynı seviyede olmak. Yerle bir olmak ; toprak olmak.

□ Olup yeksân iki sürme muğassem
Olur nişî anıñ nişî benim hem (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 35). [yeksân olup, -up, -]

yek-ser: Birlikte, hep beraber; baştan başa, bir baştan bir başa, hep, cümle, bütün.

□ Beni ferâmûş idüpdür dâniş-i hûş
İdiñ siz hem beni **yek-ser** ferâmûş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 106). [yek-ser,]

□ Olup yek-rây [u] **yek-ser** 'Âmirîyân
K'idüp Necd'e revâne genc-i şâyân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 7). [yek-ser,]

□ Nümâyân anda âşâr-ı nühüfte
Gülü üşkufesi **yek-ser** şüküfte (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 22). [yek-ser,]

□ Virüp Mecnûn'a **yek-ser** güş u hûşun
Görüp Mecnûn'ın cûş u hürüşün (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 141). [yek-ser,]

□ İdüp bu nükteyi **yek-ser** ferâmûş
Ki mâhı itmemiş bir kes der-âğuş (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 45). [yek-ser,]

□ Olup cengâverân **yek-ser** süvâre
Müheyyâ oldı herkes kâr-zâre (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 71). [yek-ser,]

□ Olup cengâverân **yek-ser** hürüşân
Cihân deryâ mişâli oldı cüşân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 49). [yek-ser,]

□ Olup âteş-feşân âhı mükerrr
Şekîbi hırmeniñ yaqmışdı **yek-ser** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 4). [yek-ser,]

□ Nişâr oldı tabakla güher ü zer
Senâ-h'ân oldı ehl-i bezm **yek-ser** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 126). [yek-ser,]

□ Benim 'ahdim hemân cânı cenânı
Seniñ 'ahdiñ itmiş **yek-ser** zebânı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 194). [yek-ser,]

□ Olup Mecnûn'a **yek-ser** bende-fermân
Gürûh-ı vahşe Mecnûn oldı sulţân (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 59). [yek-ser,]

□ Olup derendegân **yek-ser** gulâmı
Cihânı kıldı hayrân ihtişâmı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 81). [yek-ser,]

□ Cüdâ olmazdı Mecnûn'dan bu leşker
Giderlerdi anıñ 'aķabinde **yek-ser** (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 70). [yek-ser,]

□ Görüp derendegân Zeyd'i mükerrer
Anıñla âşinâ olmuşdı **yek-ser** (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 92). [yek-ser,]

□ Götürdi câme-i zerrini **yek-ser**
İdüp taķbîl bir bir kıldı der-ber (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 117). [yek-ser,]

□ Bu hâlteden olup vâķıf kabîle
İdüp **yek-ser** cüvân u pîr vîle (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 168). [yek-ser,]

□ Ta'aşşuk âteşin pûşide tıtdum
Şafâ-yı 'âlemi **yek-ser** unuttum (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 82). [yek-ser,]

□ Başından mi'ceriñ atdı kenâre
Kâbasın **yek-ser** itdi pâre pâre (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 160). [yek-ser,]

□ Serinden itdi **yek-ser** kemende müyuñ
Hırâş itdi urup ser-pençe rüyuñ (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 165). [yek-ser,]

□ Libâsıñdır niçün **yek-ser** siyeh-gün
Kimiñ derdi seni itmiş meger hûn (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 31). [yek-ser,]

yekser: Baştan başa, tamamen.

□ Döşenmişdi çemende ferş-i aķđar
Dırahtân sebz-püş olmuşdı **yekser** (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 8). [yekser,]

yek-ser olup: Aynı, benzer olmak.

□ O meyden vir kim andan eyleyen nûş
Olup yek-ser vücûdı dâniş ü hûş (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 35, Mısra 22). [yek-ser olup, -up, -
]

yek-ser olup: Aynı, benzer olmak.

□ Olup benlik irâden mahv yek-ser
Seniñ hüsünüñdür ancak cilve-güster (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 339). [yek-ser olup, -up,
-]

yektâ: Tek, eşsiz, benzersiz.

□ O **yektâ** goncası gülzâr-ı hüsünüñ
O rûşen maţla'-ı envâr-ı hüsünüñ (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 215). [yektâ,]
□ Gülistân şabâhet içre **yektâ**
Leţâfet şâhına pîrâye-baķşâ (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 119). [yektâ,]
□ Ki ey **yektâ** güli bağ-ı cihâniñ
Rehîn-i âfeti oldı hâzâniñ (Mecnûn u Leyli (Nâkâm),
Mesnevi 37, Mısra 143). [yektâ,]

yel: Havanın yer deġiştirmesi sonucunda meydana
gelen esinti, rüzgâr.

□ Yeli şîr-effkeni meydân-ı rezmiñ
Çerâġ-ı rûşeni eyvân-ı bezmiñ (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 11). [yeli, -i, -]

velân: Pehlivanlar, kahramanlar, bahâdırlar,
yiġitler.

□ İderdi zaķmı ġark-ı hûn **yelâni**
Kılurdu tîġi baķr-ı hûn cihâni (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 57). [yelâni, -i, -]

yer: Bulunulan mahal, yer, mekân, mevki.

□ Ne **yerden** kim geçürdi ol diġer-gün
Diyorlardı ki koyma gitdi Mecnûn (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 39). [yerden, -den]

□ Ne **yerdür** menziliñ ey nûr-ı dide
Saña da zaķm-ı çeşm oldı resîde (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 77). [yerdür, -dür]

□ Ne **yerde** bir ziyâretgeh bulurdu
O ân ol buķ'ada hâzır olurdu (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 13). [yerde, -de]

□ Bilüp âķir o pîr-i dâġ ber-dil
Ne **yerde** olduġuñ Mecnûn'a menzil (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 100). [yerde, -de]

□ Ne **yerde** var ise bir şâķib-i dil
Fesâdiñdan kalupdur pây der-gil (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 5). [yerde, -de]

□ Ne **yerde** var ise ehl-i muķabbet
İdersin beste-i zencîr-i miķnet (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 7). [yerde, -de]

□ Ne **yerde** görse bir miskiñ ü nâ-çar
Aña biñ güne mihr eylerdi izhâr (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 23). [yerde, -de, -]

□ Ne **yerde** olduġiñ cüyân olurdu
Hemân Mecnûn diyüp müyân olurdu (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 369). [yerde, -de]

□ Kâlup Mecnûn hemân bi-h'îş ü nâlân
İmâri geçdi ol **yerden** şitâbân (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 304). [yerden, -den]

□ Diġer **yerde** kılup feryâd u efsûs
İdüp Mecnûn-ı zariñ gözleriñ bûs (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 187). [yerde, -de]

□ Götürdi beytû'l-aķzâniñ o **yerden**
Gidüp bâbı evinde kıldı mesken (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 27). [yerden, -den]

yet: Yetmek, yeterli.

□ Tıutup Mecnûn elinden pâye pâye
Yetürdi sâye-i beyt-i Hüdâ'ya (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 28). [yetürdi, -ür, -di, -]

□ Yeter miķnet yiter hasret **yeter** derd
Yeter olma daķi bi-câ cihân-gerd (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 179). [yeter, -er, -]

□ Eger feryâdıma sen **yetmez** isen
Kasem olsun Hüdâ'ya kim gidüp ben (Mecnûn u
Leyli (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 99). [yetmez, -mez
]

□ Seniñle itmeyedim kâş ülfet
Baña tâ **yetmiyeydi** bu nedâmet (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 152). [yetmiyeydi, -m, -
iye, -ydi, -]

□ Beni ümmîd-vâr itdiñ götürdiñ
Kenâr-ı çeşme-i Hıẓr'a **yetürdiñ** (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 144). [yetürdiñ, -ür, -
diñ, -]

□ Yetüp pâyâna Mecnûn'ıñ cevâbı
İdüp gûş ol perî-rû bu 'itâbı (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 21, Mısra 47). [yetüp, -üp]

□ Yaķın oldı hemân İbni Selâm'a
Ki nâ-meysûrdur **yetmek** merâma (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 336). [yetmek, -mek, -]

□ Gelüp hûşa 'azîmet kıldı râha
Şitâbân gitdi **yetti** gûrgâha (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 38). [yetti, -di, -]

□ Götürsün haţt-ı Mecnûn'ı açup bâl
Yetürsün eylesin Leyli'yi hoş-hâl (Mecnûn u Leyli

(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 188). [yetürsün, -ür, -sün, -]

□ Yazıldı nâme çün pâyâna **yetti**

Götürdi kâşide teslim itdi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 287). [yetti, -di]

□ Meşamı terk idüp cânâmı büyü

Yetürdi âsumâna hây u hüyü (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 86). [yetürdi, -ür, -di, -]

□ Kılup bir bir bu takrîrâtı irâd

Akıtdı eşk-i çeşmiñ **yetti** feryâd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 172). [yetti, -di, -]

□ İşitsün nağmeñi **yetsün** murâda

Gülü handân olup olsun küşâde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 103). [yetsün, -sün]

□ Götürmüşler aradan cism-i hâki

Yetürmüşler vaşla cân-ı pâki (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 42). [yetürmüşler, -ür, -müş, -ler, -]

□ Dağı bir kimse itmezdi cesâret

Ki ol etrâfından **yetsün** nezâret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 222). [yetsün, -sün]

□ Yetürdi mâtem-i şüyüñ temâme

Hemân-dem eyledi tebdîl-i câme (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 25). [yetürdi, -ür, -di, -]

yeter: Yeter, kâfi.

□ Yeter gam-h'ârlık bu pâyâ besdir

Yeter nâ-çârlık bu pâyâ besdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 165). [yeter,]

□ Yeter gam-h'ârlık bu pâyâ besdir

Yeter nâ-çârlık bu pâyâ besdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 166). [yeter,]

□ Yeter miñnet yiter hasret yeter derd

Yeter olma dağı bî-câ cihân-gerd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 179). [yeter,]

□ Yeter miñnet yiter hasret yeter derd

Yeter olma dağı bî-câ cihân-gerd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 180). [yeter,]

□ Yeter bir mürde nâlân olma dağı

Hadîd-i serd-kübân olma dağı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 181). [yeter,]

□ Yeter bu ârzû-yı nâ-be-hengâm

Dağı besdir bu efsûs-ı bed-encâm (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 163). [yeter,]

□ Beni itdiñse de sen böyle dil-teng

Sağa da hem **yeter** bu neng-i bed-reng (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 154). [yeter,]

□ Yeter bu itdügin bî-câ tekâpü

Eger sevdâ-yı ham ise **yeter** bu (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 94). [yeter,]

□ Vuñuş ile **yeter** ünsiyet itmek

Tarîk-i vahşete besdir bu gitmek (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 103). [yeter,]

□ Yeter bu itdügin bî-câ tekâpü

Eger sevdâ-yı ham ise yeter bu (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 93). [yeter,]

□ Yeter sevdâ **yeter** bu 'aşk-bâzî

Bakup ahlâliñ terk it mecâzi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 81). [yeter,]

□ Yeter sevdâ yeter bu 'aşk-bâzî

Bakup ahlâliñ terk it mecâzi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 81). [yeter,]

□ Didi ey pür-ı zâr u müstemendim

Yeter inşâf kıl güş eyle pendim (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 78). [yeter,]

□ Yeter âşüftelik sen hem hâzer kıl

Cihânda nâm u şânuñ mu'teber kıl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 123). [yeter,]

□ Yeter bu rütbe sencîde-i miñnet

Yeter zillet yeter endüh u hasret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 153). [yeter,]

□ Yeter bu rütbe sencîde-i miñnet

Yeter zillet yeter endüh u hasret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 154). [yeter,]

□ Yeter bu rütbe sencîde-i miñnet

Yeter zillet **yeter** endüh u hasret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 154). [yeter,]

□ Hamuş eyle bu nâr-ı cân-güdâzî

Yeter besdir bu miğdâr 'aşk-bâzî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 156). [yeter,]

□ Yeter Nâkâm bu gaflet bu mestî

Yeter inşâf kıl bu hod-perestî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 235). [yeter,]

□ Yeter Nâkâm bu gaflet bu mestî

Yeter inşâf kıl bu hod-perestî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 236). [yeter,]

□ Ki ferdâ olmayam h'âr u siyeh-rû

Ğaraşsa bu kadar besdir **yeter** bu (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 170). [yeter,]

□ Yeter besdir hevâ-yı hod-perestî

Ferâmûş eyleme 'ahd-i elesti (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 231). [yeter,]

□ Yeter ey dil hadîs-i sırt-ı mübrem

Dağı urma hadîs-i 'aşkdan dem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 315). [yeter,]

yetim itdiñ: Babasız bırakmak.

□ Didi âh ey peder ey bâb-ı gam-h'âr

Yetim itdiñ bei kıldın dil-efkâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 52). [yetim itdiñ, -diñ, -]

yık: Yıkmak.

□ Büt-i âmâli kıldım pâre pâre

Yıkup büt-hâneyi çıkdım kenâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 170). [yıkup, -up, -]

yıka: Yıkamak, temizlemek.

□ Yıkandı çeşme-i vaşl-ı şafâdan

Mutahhar çirk-i hicrân u cefâdan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 111). [yıkandı, -n, -di, -]

yıl: Sene, yıl.

□ 'Arablarda 'arûs-ı şüy-ı mürde

Olup bir **yıl** perîşân u füsürde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 84). [yıl,]

yir: Yer, mekan.

□ İdüp mañdüm-ı Leylî bu sözi güş

Revân kalkup **yirinden** gitti hāmûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 60). [yirinden, -in, -den, -]

yit: Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek nicelikte olmak, yeterli olmak, kâfi olmak.

□ Marîz-i firâte Nâkâm dermân

Vişâl-i yâre **yitmekdir** virüp cân (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 74). [yitmekdir, -mek, -dir, -]

□ Yeter miñnet **yiter** hasret yeter derd

Yeter olma dañi bî-câ cihân-gerd (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 179). [yiter, -er, -]

□ Dañi **yitmez** mi bî-âram olmak

Bu rûtte beyhude bed-nâm olmak (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 149). [yitmez, -mez]

□ Yiter bî-dâd ise bu pâye besdir

Dime bu bî-kes ü bî-dâd-resdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 65). [yiter, -er, -]

□ Virüp her demde bir gûne şikence

Yitürdiñ 'ömrümi pencâh-ı pence (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 40). [yitürdiñ, -ür, -di, -ñ, -]

□ Gerek evvel vücûduñ terk itsün

Ki gitsün ba'd-ez-în maqşûda **yitsün** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 290). [yitsün, -sün]

yok: "Hayır, yok" anlamında kullanılan bir söz.

□ Her yanda gördi âşâr-ı zıyâ **yok**

Şafağ vardır velik rüşenâ **yok** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 8). [yok,]

□ Her yanda gördi âşâr-ı zıyâ **yok**

Şafağ vardır velik rüşenâ **yok** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 7). [yok,]

□ Ferâmûş eyle ol nâ-mihrbânı

Ki **yokdur** anda ehliyyet nişânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 64). [yokdur, -dur]

□ Bilen **yok** kim nedir bu âh u nâlem

Bilen **yok** kim ne rûtte haste hâlem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 55). [yok,]

□ Bilen **yok** kim nedir bu âh u nâlem

Bilen **yok** kim ne rûtte haste hâlem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 56). [yok,]

□ Hemîn bir âh idi ol mâha mahrem

Yok idi sâyesinden gayrı hem-dem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 66). [yok,]

□ Görüp Mecnûn ki **yok** Leylî'si anda

Olup bî-sabr u bî-dil hânümânda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 273). [yok,]

□ Ki gitmişdir elimden ihtiyârım

Dañi **yokdur** tenimde iktidârım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 136). [yokdur, -dur]

□ Sipihriñ **yokdur** elde ihtiyârı

Ne devr eylerse eyler ıztırârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 75). [yokdur, -dur]

□ Tutupdur şöhet-i hüsnüñ cihânı

Velî **yok** sende ol hüsnün nişânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 26). [yok,]

□ Görür Mecnûn hemân hüsnî ki bende

O hüsnî görmege **yok** dide sende (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 36). [yok,]

□ Seniñ re'yinde **yok** tağyîr ammâ

Benim bahtımda yokdur bu takâzâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 133). [yok,]

□ Seniñ re'yinde yok tağyîr ammâ

Benim bahtımda **yokdur** bu takâzâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 134). [yokdur, -dur, -]

□ Saña 'aşık olan 'âlemde çokdur

Velî ben tek belâ pâmâli **yokdur** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 242). [yokdur, -dur]

□ Ki ben 'azm eyler oldum bir diyâra

Yok andan bâz-geşte râh-ı çâre (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 180). [yok,]

□ Seni bed-hâl idüpdür 'aşk-ı Leylî

Velîkin Leylî'niñ **yok** sende meyli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 86). [yok,]

□ Ki **yokdur** yâr-ı dil-cü ol mekânda

Kim ile ben buldum âram anda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 155). [yokdur, -dur]

□ Bu miñnetgâhda bir yâverim **yok**

Ğamıñdan gayrı yâr-ı dıgerim **yok** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 365). [yok,]

□ Bu miñnetgâhda bir yâverim **yok**

Ğamıñdan gayrı yâr-ı dıgerim **yok** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 366). [yok,]

□ Eger zâhirde vardır şüy-ı Leylî

Velî Leylî'de **yokdur** şüy-ı meyli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 226). [yokdur, -dur]

□ Velîkin oldıgında sen selâmet

Baña bu derdden **yokdur** nedâmet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 410). [yokdur, -dur]

□ Didi ey Zeyd **yokdur** dañi tâbım

Dil-i zârımda çokdur ıztırâbım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 155). [yokdur, -dur]

□ Künün fark itmege **yokdur** tevânım

Neyem ben ya niçündür figânım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 279). [yokdur, -dur]

□ Ki âşâr-ı bekâ **yokdur** cihânda

Müebbed kimse kalmaz bu mekânda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 67). [yokdur, -dur, -]

□ Niçe kim **yokdan** olmuşdı pedidâr

Gene oldı hemân ma'dümü'l-âşâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 5). [yokdan, -dan, -]

□ Degildi kârger âgrâz anda

Yok idi kalb-keş emrâz anda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 250). [yok,]

□ Dil-i süzânlarında güft ü gû çok

Zebânda takat-i şerh-i elem **yok** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 264). [yok,]

□ 'İzâr-ı rûh-bağşa intihâ **yok**

Ne sūd ammâ ki bende iştiḥâ **yok** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 331). [yok,]

□ 'İzâr-ı rûh-bağşa intihâ **yok**

Ne sūd ammâ ki bende iştiḥâ **yok** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 332). [yok,]

□ Didi durma revân ol kühsâre

Ki **yokdur** tâbım artık intizâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 90). [yokdur, -dur]

□ Hayâtımda dañi **yok** ihtimâlim

Yakın mıdır bu demde irtihâlim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 101). [yok,]

□ Ki bunda **yok** dañi tezvîr-i ağıyâr

Olur bunda hemânâ yâr-bâ-yâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 149). [yok,]

□ İlâhî müznibem çokdur günâhım

Deriñden gayrı **yokdur** bir penâhım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 174). [yokdur, -dur]

yok idi: Yok.

□ Faķat bir sâyesiydi ğam-küsârı

Yok idi sâyesinden gayrı yârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 36). [yok idi, -idi, -]

yok mı: Yok mu?

□ Meger **yok mı** dañi Leylâ'ya meyli

Ki itmez ârzü-yı vâsl-ı Leylî (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 195). [yoğ mu,]

yoksa: Yoksa, aksi takdirde, aksi halde.

□ Baña **yoksa** seniñ ger i' timâdın
Odur gör mahmili ol hür-zâdın (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 171). [yoksa,]

vol: Amaç, maksat, yol.

□ Bu vahşet terkine âheng senden
Bu **yolda** tığ benden ceng benden (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 172). [yolda, -da]
□ Eger ister olursa cânı cânân
Yolunda eylerem fî'l-hâl kurbân (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 128). [yolunda, -un, -da, -]
□ Çıķup **yoldan** kenâre ıztırârı
Nişimen eylemişdi bir kenârı (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 15). [yoldan, -dan, -]
□ Bu **yolda** olmuş ol rûtbe püyân
Ki bulmaz 'avdetim bir dağ imkân (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 151). [yolda, -da, -]
□ Götürdi boķayı Zeyd-i yegâne
Tutup şahrâ **yolın** oldu revâne (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 92). [yolın, -ın]

yüsuf: Hz. Yusuf peygamber.

□ Hemân **Yüsuf** seniñle mihrbândır
Seniñ çâh-ı firâķında nevândır (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 39). [yüsuf,]

yüsuf': Hz. Yusuf peygamber.

□ İder geh **Yüsuf'u** mescûn u mahzûn
Kılur gâhî Zelîhâ'yı diger-gün (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 11). [yüsuf'u, -u, -]

yüz: Yüz, suret, çehre.

□ Yüzine oldılar âb-ı gül-efşân
İfâķat buldı ammâ bir de giryân (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 81). [yüzine, -i, -ne, -]
□ Nihâl-i nev-res-i bağ-ı cüvânı
Yüzünde hüsni-Yüsuf'dan nişânı (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 64). [yüzünde, -ün, -de, -]
□ Olup İbni Selâm endühdan âzâd
Yüzi tâze lebi ĥandân dili şâd (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 86). [yüzi, -i]
□ Gelüp Leyli atası zâr u giryân
Yüzün ĥâķ üzre koydı oldu giryân (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 78). [yüzün, -ün, -]
□ Yüzi mihr-i semâ-yı ĥüb-rüyı
Gözi âhû-yı şahrâ-yı nîkû (Mecnûn u Leyli (Nâkâm),
Mesnevi 26, Mısra 5). [yüzi, -i, -]
□ Yüzi tâbende zülfi 'anber-i ĥâm
Edâsı nâzenin ü nâzik-endâm (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 21). [yüzi, -i, -]
□ Dilim müstağrak-ı deryâ-yı ĥündür
Yüzüm ser-pençem ile nîl-gündür (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 252). [yüzüm, -üm]
□ Meges gezse **yüzünde** lâ-übâlî
Bañadır ol meges kerkes mişâlî (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 359). [yüzünde, -ün, -de]
□ Cemâl-i mâderiñ görmekdir ancak
Yüzün iķdâmına sürmekdir ancak (Mecnûn u Leyli

(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 132). [yüzün, -ün, -]

□ İdüp biñ âh u biñ efsûs âķir
İdüp Leyli **yüzünden** bûs âķir (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 172). [yüzünden, -ün, -den, -]

yüz: "Sebebiyle, -den ötürü" anlamında sebep bildirir.

□ Derûnunda bulup ĥiddet ü ĥamiyyet
Yüzünde zahir oldu ĥün-ı ĥayret (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 28). [yüzünde, -ün, -de, -]

yüz: 100.

□ Güzide kıldı **yüz** merd-i dilâver
Ki her ferdi idi **yüz** merde berâber (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 31). [yüz,]
□ Güzide kıldı **yüz** merd-i dilâver
Ki her ferdi idi **yüz** merde berâber (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 32). [yüz,]
□ Tütup **yüz** türbeye oldu ĥamîde
Figânı oldu eflâķe resîde (Mecnûn u Leyli (Nâkâm),
Mesnevi 37, Mısra 139). [yüz,]

Z

za'f bulmuşdur: Zayıflık bulmak, kuvetsiz olmak.

□ Kaddi gördi ĥam olmuşdur elemden
Vücûdî **za'f bulmuşdur** sitemden (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 138). [za'f bulmuşdur, -muş, -dur, -]

za'fdan: İrâde zayıflığı, dayanamama. Aşırı alâķa duyma, dîşķünlük.

□ Dü-tâdır derdden şâķ-ı nihâlî
Vücûdî **za'fdandır** mü mişâlî (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 26). [za'fdandır, -dır, -]

za'ferânî oldu: Safran sarısı renginde olmak.

□ Tenim hoş-rengim iken ergüvânî
Tebeddül buldı oldu za'ferânî (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 44). [za'ferânî oldu, -dı, -]

za'f-ı derdi: Derdin zayıflığı.

□ Dilinde dâğ-ı sūzi iştiyâķiñ
Teninde **za'f-ı derdi** iftirâķiñ (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 8). [za'f-ı derdi, -i, -]

zâğ oldu: Karga olmak; kargaya dönüşmek.

□ Ben oldum bāğ-ı ĥüsnüñden ciger-dāğ
Ne sūd âķir ki oldu behre-ver zâğ (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 204). [zâğ oldu, -dı, -]

zağân: Karga.

□ Gidüp bülbül güli şolmuşdı bağiñ
Zağânlar bülbülü olmuşdı bağiñ (Mecnûn u Leyli
(Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 14). [zağânlar, -lar, -]

zâķir: 1. Meydanda olan, görünen, açık ve belli olan (şey) 2. Bir şeyin görünen tarafı, dîş yüzü, dîş görünüşü. Karşıtı: BÂTİN.

□ Niçe tedbîr tarķ itdiyse âķir
Olup bir naķş ol tarķında **zâķir** (Mecnûn u Leyli

(Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 276). [zâhir,]

- O meh-veşle olup küstâh âhîr
- Kılup derd-i dilin nâ-çâr **zâhir** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 316). [zâhir,]
- Eger **zâhirde** vardır şüy-ı Leylî
- Velî Leylî'de yokdur şüy-ı meyli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 225). [zâhirde, -de, -]
- Vişâliniden eger **zâhirde** dürem
- Velîkin bu ümîdimle şabûrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 239). [zâhirde, -de, -]
- Çeküp âğuşına Mecnûn'ı âhîr
- Kılup pâyânesiz eltâf **zâhir** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 144). [zâhir,]
- İklîk kâlmamışdır bu miyânda
- Velî **zâhir** gören kesler cihânda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 342). [zâhir,]
- Eger **zâhirde** vardır iki peyker
- Velî ma'nâdadır bir sırâ mazhar (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 347). [zâhirde, -de]
- İkiydi **zâhiri** peykerlerinin
- Biri gayrı degildi dîgerinin (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 37). [zâhiri, -i, -]
- Olup ma'nâsı **zâhir** bu beyânî
- Vezân oldı hevâsı bu hâzânî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 39). [zâhir,]
- İdüp her lahza biñ efsûs **zâhir**
- Çeküp âh oldılar me'yûs âhîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 261). [zâhir,]

zâhir eyledi: Göstermek.

- Olup Zeyd anda peyveste mücâvir
- Vefâsın eyledi 'âlemde zâhir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 288). [zâhir eyledi, -di, -]

zâhir itmediñ: Ortaya çıkarmak, görünür hale getirmek.

- Seniñ peymânîña tahsîn ki âhîr
- Vefâdan itmediñ bir reng zâhir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 10). [zâhir itmediñ, -me, -diñ, -]

zâhir itmediñ: Ortaya çıkarmak, görünür hale getirmek.

- Seniñ peymânîña tahsîn ki âhîr
- Vefâdan itmediñ bir reng zâhir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 10). [zâhir itmediñ, -me, -diñ, -]

zâhir kıldıysa: Açığa çıkarmak.

- Ne dürlü gâdrler kıldıysa zâhir
- Kifâyet itmeyüp i'zârî âhîr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 61). [zâhir kıldıysa, -(y)sa, -]

zâhir oldı: Açığa çıkmak, meydana çıkmak, görünür olmak.

- Derûnunda bulup hiddet ü hamîyyet
- Yüzünde **zâhir oldı** hûn-ı gayret (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 28). [zâhir oldı, -dı, -]

zâhir oldı: Açığa çıkmak, meydana çıkmak, görünür olmak.

- İrişdi hayme-i Leylî'ya âhîr
- Ten-i zârında oldı ra'se zâhir (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 112). [zâhir oldı, -dı, -]

zâhir oldı: Açığa çıkmak, meydana çıkmak, görünür olmak.

- İrişdi rihleti hengâmı âhîr
- 'Alâmât-ı vefâtı oldı zâhir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 14). [zâhir oldı, -dı, -]

zâhir oldı: Açığa çıkmak, meydana çıkmak, görünür olmak.

- Ne miqdâr âh u zâr itdiyse âhîr
- Nücûmuñ oldı bir sūdî zâhir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 38). [zâhir oldı, -dı, -]

zâhir oldı: Açığa çıkmak.

- Küşâd itdi ser-i mektûbı âhîr
- Meâl-i şabr-süzı oldı zâhir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 300). [zâhir oldı, -dı, -]

zâhir olup: Açığa çıkmak, meydana çıkmak, görünür olmak.

- Bu güftârı ki Leylî eyledi gûş
- Olup zâhir lebinde hânde-i nûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 32). [zâhir olup, -up, -]

zâhir olup: Açığa çıkmak, meydana çıkmak, görünür olmak.

- Maraş şiddet bulup âhîr teninde
- Nişân-ı merg olup zâhir teninde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 58). [zâhir olup, -up, -]

zâhir olup: Açığa çıkmak, meydana çıkmak, görünür olmak.

- Olup zâhir fesâdı kalb-i sürûñ
- Cihânîñ eyledi mâtem sürûruñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 97). [zâhir olup, -up, -]

zâhir olup: Açığa çıkmak, meydana çıkmak, görünür olmak.

- Olup Mecnûn'a zâhir râz-ı Leylî
- İrişdi gûşına âvâz-ı Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 299). [zâhir olup, -up, -]

zâhiren: Görünüşte.

- Egerçi **zâhiren** divâne oldı
- Velî ma'nâda bir ferzâne oldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 57). [zâhiren,]

zâhm: Yara.

- İderdi **zâhmı** gark-ı hûn yelânı
- Kılurdu tîgi bañr-i hûn cihânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 57). [zâhmı, -ı]
- İderdi **zâhmına** peyveste merhem
- Ümîd-i vaşl-ı Mecnûn'ı demâdem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 21). [zâhmına, -ın, -a]

zâhm-ı çeşm: Göz yarası, nazar. Sevgilinin bakışının açtığı yara.

- Ne yerdür menzilin ey nûr-ı dîde
- Saña da **zâhm-ı çeşm** oldı resîde (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 78). [zâhm-ı çeşm,]

zâhm-ı firâka: Ayrılık yarası.

- Olup 'urza hâdeng-i iştîyâka

Taḥammül cileyüp **zaḥm-ı firāḳa** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 20). [zaḥm-ı firāḳa, -a, -]

zaḥm-ı hurde: Değil, olumsuzluk edatı.

□ Velikin **zaḥm-ı hurde** bir şikârem
Ki pâ-bend-i kemend-i tâb-dârem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 45). [zaḥm-ı hurde,]

zaḥm-kâr: Yara açan.

□ Dilinde açtığından **zaḥm-kârı**
Şekîbe kılmamışdı iktidârı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 31). [zaḥm-kârı, -ı, -]

za'îf: Zayıf, güçsüz, kuvvetsiz, takatsiz.

□ Za'îfem nâ-tevânem mestmendem
Kemend-i firḳatîñle pây-bendem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 327). [za'îfem, -em]

za'îf ü nâ-tevân: Zayıf ve güçsüz.

□ Benem bir mür-ḥ'âr-ı pâ-şikeste
Za'îf ü nâ-tevân bî-tâb u ḥaste (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 68). [za'îf ü nâ-tevân,]

zâl: Arapça zal harfı.

□ Hem itdim beytini ta'tâd fi'l-ḥâl
Üçer gayn oldu bir yâ bir de bir **zâl** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 158). [zâl,]

zamân: 1-Vakit, çağ. 2-Devir: 3-Süre, mühlet.

□ Bahârîñ ṭurfe vaḳtı gül **zamânı**
Ki itmişdi bahâr iḥyâ cihânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 1). [zamânı, -ı]
□ Nezâket burcunuñ raḥşân Süheyl'i
Zamânıñ nâzenîni ya'nî Leylî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 11, Mısra 6). [zamânıñ, -ıñ, -]
□ Görenler reng-i bûy-ı ergâvânıñ
İderdi yâd Cemşid'iñ **zamânıñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 32). [zamânıñ, -ıñ, -]
□ Hezârân âh kim dil-bestegânıñ
Değil râyınca devrânı **zamânıñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 158). [zamânıñ, -ıñ, -]
□ Bulup pâyân ḡam-ı hicrân **zamânı**
Gelüp ırmış zamân-ı şâdmânî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 17). [zamânı, -ı]
□ Kâlursan bir **zamân** ḥâk içre ḥâmûş
Olursan yâd-ı 'âlemden ferâmûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 233). [zamân,]
□ Gelürsen zâr u giryân bir **zamânda**
Ki bulmazsan benî ol dem cihânda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 115). [zamânda, -da, -]
□ Nevâzişler kılup âhûya her dem
Olup ekşer **zamân** âhûya hem-dem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 25, Mısra 52). [zamân,]
□ Büt-i şekker-leb ü maḥbûbe-i ṭâk
Zamânıñ fitnesi âşûb-ı âfâḳ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 28). [zamânıñ, -uñ, -]
□ Ki itme zann kim gülşen-i nigârîñ
Zamânı gelmemiş açmış bahârîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 194). [zamânı, -ı]
□ Açup ruḥsârını gül gül **zamânı**
Maḳam itdükde bülbül gülsitânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 277). [zamânı, -ı]
□ Bu dil-fersâ vü derd-efzâ **zamânda**

Ḥazân-ı zehr-bâr u bî-amânda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 27). [zamânda, -da]

□ Ki gûnedir zamân-ı zindegânı
Şaḳın fevt itme bu gûne **zamânı** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 162). [zamânı, -ı, -]
□ Zamânıñ i'tisâdından demâdem
Esâs-ı iktidârım oldu berhem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 115). [zamânıñ, -ıñ, -]

zamâne: Yaşanılan zaman, devir.

□ Refî'-i şevketi şâhib-i ḥazâne
Hemîşe re'yine tâbî' **zamâne** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 24). [zamâne,]
□ Geçüp ârzermiden geldi fiğâne
Fiğânından ḥâcel oldu **zamâne** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 272). [zamâne,]
□ Seni kılmış **zamâne** dür benden
Benüm baḥtım gibi mehçür benden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 213). [zamâne,]
□ İrişdi türbeye geldi fiğâne
Fiğânından melûl oldu **zamâne** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 100). [zamâne,]
□ Beni hem mübtelâ kıldı **zamâne**
Düçâr itdi belâ-yı nâ-gehâna (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 105). [zamâne,]

zāmân-ı bî-amânıñ: Amansız zamanın.

□ Ḥarîfiydi **zāmân-ı bî-amânıñ**
Nedîmiydi gürûḥ-ı 'âşîkânıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 9). [zāmân-ı bî-amânıñ, -ıñ, -]

zamân-ı firsatı: Fırsat zamanı.

□ Zamân-ı firsatı fevt itme zinhâr
Ki fitne ḥuftedir nâ-bûd âğyâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 81). [zamân-ı firsatı, -ı, -]

zāmân-ı firsatı: Fırsat zamanı.

□ Görüp fevt oldıñm hengâm-ı firsat
Zāmân-ı firsatı bildi ḡanîmet (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 40). [zāmân-ı firsatı, -u, -]

zamân-ı rihletim: Göç etme zamanı.

□ Zamân-ı rihletim olmuş yaḳînim
Gel ey cân peder ol cā-nişînim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 105). [zamân-ı rihletim, -im, -]

zamân-ı şâdmânî: Sevinç zamanı.

□ Bulup pâyân ḡam-ı hicrân zamânı
Gelüp ırmış **zamân-ı şâdmânî** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 18). [zamân-ı şâdmânî,]

zamân-ı zindegânı: Canlıların zamanı.

□ Ki gûnedir **zamân-ı zindegânı**
Şaḳın fevt itme bu gûne zamânı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 161). [zamân-ı zindegânı, -ı, -]

zanbak: Maaruf çiçek, zambak.

□ Çemenler pîri ebyaḫ-pûşı **zanbak**

Virürdi halka-i ezhāra revnāk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 29). [zanbak,]

zann itdi: Zannetmek, sanmak.

□ Göründi çeşmine dâğ-ı şakâyık
Anı **zann itdi** bir pür-dâğ-ı 'âşık (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 28). [zann itdi, -di, -]

zann itme: Zannetmek, sanmak.

□ Ki itme zann kim gülşen-i nigârîñ
Zamānı gelmemiş açmış bahârîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 193). [zann itme, -me, -]

zann-ı hatâdır: Yanlış zan.

□ Ma 'âza'llah bu bir **zann-ı hatâdır**
Ki Mecnûn iğkal-i ehl-i vefâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 34, Mısra 9). [zann-ı hatâdır, -dir, -]

zâr: 1. Ağlama, 2. inleme, şikâyet 3) feryat, figan.

□ Anıñ mihr ü vefâsından haber-dâr
Olur ol kim anıñ 'aşkıyladır **zâr** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 100). [zâr,]
□ Gamiñdan hâke düşmüş sâye-vârem
Leked tahtında **zârem** bî-karârem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 72). [zârem, -em]
□ Niyâz itdi ki **zârem** yâ İlâhî
Derinde halka-dârem yâ İlâhî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 43). [zârem, -em]
□ İdenler güş olup **zâr** şeğafnâk
İderdi tâ-be-dâmen câmesin çâk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 105). [zâr,]
□ Ki ey handân gülî gülzâr-ı hüsnüñ
Beni kıldı hezâr **zâr** hüsnüñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 124). [zâr,]
□ Olup nefrîn-künân kîne-cüyân
Belâ küncinde kaldı **zâr** u müyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 60). [zâr,]
□ Velî fehm itmedi kim kimdir o **zâr**
Niçün gelmiş niçün olmuş talebkâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 47). [zâr,]
□ Civâr-ı hâne-i Leylî de ol **zâr**
Kılup mesken iderdi nâle her bâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 71). [zâr,]
□ Temâşâ kılmağa ol iki **zârî**
Cesâret eylediler ıztırârî (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 171). [zârî, -ı]
□ Gelüp bâlîni üzre mâderi **zâr**
Görüp Leylî'yi çeşmiñ kıldı hün-bâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 71). [zâr,]
□ Gam-ı hicrândan **zârem** nigârâ
Bu zindân içre nâ-çârem nigârâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 173). [zârem, -em]

zâr kıldıñ: Ağlamak, inlemek.

□ Beni mehd-i belâda **zâr kıldıñ**
Tenim hâste gözüm hün-bâr kıldıñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 23). [zâr kıldıñ, -dı, -ñ, -]

zâr olduñ: Ağlayıp inlemek.

□ Saña noldu ki böyle **zâr olduñ**
Belâ-yı 'aşkda bîmâr olduñ (Mecnûn u Leylî

(Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 145). [zâr olduñ, -du, -ñ, -]

zâr olmuş: Ağlamak, inlemek.

□ Seniñ 'aşkıñdan olmuş **zâr** Mecnûn
Seniñ hüsnüñ anı itmiş diger-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 13, Mısra 23). [zâr olmuş, -muş, -]

zâr u bî-h'îs: Kimsesiz ve sızlayan.

□ Ciger bā-süzis bî-tāb u dil-rîş
İdüp bir nâle düşdi **zâr u bî-h'îs** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 96). [zâr u bî-h'îs,]

zâr u ciger-hün: Cigeri kanlı ve inleyen.

□ Didim âşüftedir ahvâl-i Mecnûn
Seniñ 'aşkıñdadır **zâr u ciger-hün** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 150). [zâr u ciger-hün,]

zâr u dil-efkâr: Inleyen ve gönli yaralı.

□ Firāk-ı yârden **zâr u dil-efkâr**
Hezârân derd-i pinhâna giriftâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 9). [zâr u dil-efkâr,]

zâr u dil-efkâr itdiñ: Ağlayan ve gönli yaralı etmek.

□ Didi ey süst-ahd ü çerb-güftâr
Niçün itdiñ beni **zâr u dil-efkâr** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 136). [zâr u dil-efkâr itdiñ, -diñ, -]

zâr u dil-hün: İnletmek ve kan ağlatmak.

□ Kâbile ehli geldi **zâr u dil-hün**
Yek-â-yek itdiler rû'yet ki Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 255). [zâr u dil-hün,]

zâr u ğamnâk: Zavallı ve gamlı.

□ Şekîbâsı giribânîñ kılup çâk
Perişân u mükedder **zâr u ğamnâk** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 120). [zâr u ğamnâk,]

zâr u giryân: Ağlama ve inleme.

□ Gelüp Leylî atası **zâr u giryân**
Yüzün hâk üzre koydı oldı giryân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 77). [zâr u giryân,]

zâr u giryân: Ağlama ve inleme.

□ Kâlurmuş hâne-i mâtemde tenhâ
Olurmuş **zâr u giryân** bî-meğâbâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 86). [zâr u giryân,]

zâr u giryân: Inleyip ağlayan, ağlama ve inleme.

□ Gelürsen **zâr u giryân** bir zamânda
Ki bulmazsan beni ol dem cihânda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 115). [zâr u giryân,]

zâr [u] giryân: Ağlama ve inleme.

□ Görüp Mecnûn'ı oldı **zâr [u] giryân**
Perişân u mükedder nevhâ-güyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 29, Mısra 19). [zâr [u] giryân,]

zâr u handân: Ağlayan ve gülen.

□ Hezârân **zâr u handân** gonca-i gül
Perişân turre-i gül-büy-ı sünbül (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 5). [zâr u handân,]

zār u muẓtār: İnceleyen ve çâresiz (kimse).

□ Cihândan gitdi akrânım serâser
Mücerred ƣaldım oldım **zār u muẓtār** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 120*). [*zār u muẓtār,]*

zār u muẓtar itdi: İnceleyen ve çâresiz (kimse) etti.

□ Bilür bînîşim kıldı mükedder
Beni itdi cihânda zār u muẓtar (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 60*). [*zār u muẓtar itdi, - di, -]*

zār u nâ-çâr: Çaresiz ve inleyen.

□ Dilinde derd-i dâğ-ı fırkat-ı yâr
Ƣalup künc-i nihânda **zār u nâ-çâr** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 282*). [*zār u nâ-çâr,]*

zār u nâ-çâr: Çaresiz ve inleyen.

□ Tütüp ârâm anda çâr u nâ-çâr
Gidüp ârâmı ƣaldı **zār u nâ-çâr** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 154*). [*zār u nâ-çâr,]*

zār u nālân: Ağlama ve inleme.

□ Ki hâk üzre düşüpdür **zār u nālân**
Zebûn u bi-dil ü bi-tâb u hayrân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 43*). [*zār u nālân,]*

zār u niyâziñ: Ağlama ve yakarış.

□ Yek-â-yek güş idüp **zār u niyâziñ**
Haber-dâr oldı bildi cümle râziñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 63*). [*zār u niyâziñ, -iñ, -]*

zār u perîşân olup: İnceyip perîşan olmak.

□ Bu haletden olup zār u perîşân
Töküp kan itdiler feryâd u efgân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 259*). [*zār u perîşân olup, -up, -]*

zâr-ı mehcûra: Terkedildiği için ağlayan.

□ Ƣılıp hem-derd hem derd ile sâziş
İdüp ol **zâr-ı mehcûra** nevâziş (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 80*). [*zâr-ı mehcûra, -a, -]*

zarîf: İnce, kibar, nazik.

□ Rîcâ-dârem ki fevc-i ģurde-bînân
Zarîf nûkte-dânân pâk-dînânân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 148*). [*zarîf,]*

zarûrî: Zorunlu olarak, mecburi.

□ Firâre bulmayup bir râh-ı çâre
Zarûrî çekdiler şaf kâr-zâre (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 46*). [*zarûrî,]*
□ Geküp kim ki iderse mekş bir dem
Zarûrî eyliyor rihlet gider hem (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 192*). [*zarûrî,]*

zâvi' evle: Ziyan etmek, boşâ harcamak. || Yitirmek, kaybetmek.

□ Ne sen vakt-i 'azîziñ eyle zâyi'
Ne olsun dehrde bu 'âr şâyi' (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 149*). [*zâyi' eyle,]*

zebân: Dil.

□ Melâmet-güy olup açdı **zebânîñ**
Nişân-ı tîr-i töhmet kıldı cânîñ (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 8, Mısra 105*). [*zebânîñ, -iñ]*
□ Peyâpey mey virüp ter kıl dehânım
Ki olsun vücûdın güyâ **zebânım** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 32*). [*zebânım, -ım]*
□ Mükedder oldı bağı döndi ƣana
Dilinde nâr-ı ģam çekdi **zebâna** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 154*). [*zebâna, -a]*
□ Gîrîbân çâk ü ten bî-tâb ü ģaste
Zebânî şevke-gü ģatır şikeste (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 132*). [*zebânî, -i, -]*
□ Benim 'ahdim hemân cânî cenânı
Seniñ 'ahdiñ itmiş yek-ser **zebânî** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 194*). [*zebânî, -i]*
□ Dil ü cânında dâ'im firki sensin
Zebânında hemîşe fikri sensin (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 112*). [*zebânında, -ın, - da, -]*
□ Derûnunda zühûr itdi **zebâna**
Revân şahrâya gitdi yana yana (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 55*). [*zebâna, -a]*
□ Dil-i süzânlarında güft ü gü çok
Zebânda tâkat-i şerģ-i elem yok (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 264*). [*zebânda, -da]*
□ Niçün böyle olup beste dehânîñ
Vişâlimde tutulmuşdur **zebânîñ** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 302*). [*zebânîñ, -iñ, -]*
□ İrişdi dâr-ı 'uģbâya selâmet
Zebân bend oldı efvâh melâmet (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 242*). [*zebân,]*
□ Hezârân ģasret ile Zeyd-i nālân
Zebânî lerzenâk ü çeşmi giryân (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 36*). [*zebânî, -i]*
□ Zebân-ı Türkî-i 'azbu'l-beyânı
Unutdurmuşdı ģâricler **zebânî** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 64*). [*zebânî, -i]*
□ Gene fâş itdi esrâr-ı nihânım
Ferâgat itdi açdı **zebânım** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 132*). [*zebânım, -ım, -]*

zebân-bend: Dili bağlayan.

□ O demden kim sen olmuşsun şeker-ģand
Leb-i la'liñ beni ƣılmış **zebân-bend** (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 318*). [*zebân-bend,]*

zebân-ı nâsda: İnsanların dili, dedikodu.

□ İdüp Leylî'ni meşhûr-ı zamâne
Zebân-ı nâsda ƣılmış fesâne (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 30*). [*zebân-ı nâsda, -da, -]*

zebân-ı türkî-i 'azbu'l-beyânî: Akıcı dil Türkçe.

□ Zebân-ı Türkî-i 'azbu'l-beyânı
Unutdurmuşdı ģâricler zebânı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 63*). [*zebân-ı türkî-i 'azbu'l-beyânî, -i, -]*

zebânî tutulmuşdı: Dili tutulmak.

□ Görüp süsen şafâ-yı gülsitânı
Taģayyürden tutulmuşdı zebânı (*Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 14*). [*zebânî tutulmuşdı,*

-muş, -dı, -]

zebün: Güçsüz, çaresiz, aciz, zayıf.

- Görürsün kim benim hâlim **zebündür**
Ser-tedbîr derkimden biründür (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 137). [zebündür, -dur]
- Nidelim ammâ ki ben bî-ihtiyârem
Zebünüm bî-dilim bî-ihtidârem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 222). [zebünüm, -um]
- Künün bir pîr-i bî-tâbem **zebünem**
Belâ-yı gerdişinden bağı hünem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 12, Mısra 61). [zebünem, -em]
- Zebündür mı o murğ-ı per-şiksete
Diger-gündür mü ol bî-çâre haste (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 119). [zebündür, -dur]

zebün it: Aciz bırakmak, güçsüz düşürmek.

- Demâdem hüsni-i Leylî'ni füzün it
Beni gün günden 'aşkında **zebün it** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 54). [zebün it,]

zebün u bî-dil ü bî-tâb u hayrân: Aciz, aşık, yorgun ve şaşkın.

- Ki hâk üzre düşüpdür zâr u nâlân
Zebün u bî-dil ü bî-tâb u hayrân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 44). [zebün u bî-dil ü bî-tâb u hayrân,]

zebün u hâk-sârem: Perişan ve zayıf.

- Hüdâvendâ **zebün u hâk-sârem**
Garîb ü 'âşık u nâ-çâr u zârem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 63). [zebün u hâk-sârem, -em]

zebün-ı pâ-şikeste: Ayağı kırık olanın acizliği.

- Künün kim olmışam bî-tâb u haste
Zebün-ı pâ-şikeste per-şikeste (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 326). [zebün-ı pâ-şikeste,]

zebün-keş: Güçlük çeken.

- Ki merdüm-h'ârîlık endîşesidir
Zebün-keşlik hemîşe pîşesidir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 212). [zebün-keşlik, -lik, -]
- Ki ey çarh-ı sitem-pîşe nedir bu
Niçün olduñ **zebün-keş** ey cefâ-cû (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 58). [zebün-keş,]

zebün-ter: Güçten düşmek, zayıflamak. Çok güçsüz.

- Ki ben bir peşşeyem naçîr-i bî-per
Ne peşşe belki andan **zebün-ter** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 66). [zebün-ter,]

zehr: Zehir.

- Nihâl-i kâmetün kim bâr-verdir
Biri âgyâre **zehr** kârgirdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 206). [zehr,]
- Bu **zehri** çünkü Mecnûn ile nûş
Düşüp hâk üzre bî-hûş oldu hâmüş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 51). [zehri, -i, -]

zehr-âb: Zehirli su, acı su.

- Hemîşe telh ider 'uşşâkı kâmiñ

Virür 'âşıklara **zehr-âb** câmiñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 15, Mısra 110). [zehr-âb,]

zehr-âb olur: Acı su olmak.

- K'anı ben itmişem eşkle şadâb
Anıñ bârı olur elbette zehr-âb (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 208). [zehr-âb olur, -ur, -]

zehr-âmîz: Zehir saçan.

- Bu sevgendi bu güfları kılup gûş
Bu **zehr-âmîz** câmi eyleyüp nûş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 334). [zehr-âmîz,]

zehr-i âlâmîñ: Kederlerin, acıların, elemelerin zehri.

- Cihânîñ **zehr-i âlâmîñ** çeşide
Hezârân derd-dide ğam-keşide (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 11). [zehr-i âlâmîñ, -iñ, -]

zelihâ: Hz. Yusuf'a aşık olduğu bilinen ve Hz. Yusuf tarafından gençliğine tekrar kavuşturulan kadın.

- İder geh Yûsuf'u mescûn u mañzûn
Kılur gâhî **Zelihâ'yı** diger-gün (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 12). [zelihâ'yı, -'yı, -]

zelihâ-ves: Züleyhâ gibi.

- Dem-i vûşlatdır ey dil şadmân ol
Tarâvet bul **Zelihâ-ves** cüvân ol (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 22). [zelihâ-ves,]

zelil ü esfel ü meş'üm eyler: Hakir, sefil ve uğursuz eylemek.

- Zelil ü esfel ü meş'üm eyler
Harîm-i kurbdan mahrûm eyler (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 107). [zelil ü esfel ü meş'üm eyler, -r, -]

zelil ü hâk-sârem: Hakir ve perişan.

- Bu iki derdden nâlân u zârem
Ki nâ-çârem **zelil ü hâk-sârem** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 128). [zelil ü hâk-sârem, -em-em, -]

zemîn: Yer, arz, yerküre.

- Zemîniydi ser-â-ser 'anber-âmîz
Hevâsı cân-fezâ şahñı dil-âvîz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 121). [zemîniydi, -i, - (y)di, -]

□ Hevâyı nîzeler kıldı neyistân

Zemîni hün-i ser-bârân meyiştân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 86). [zemîni, -i, -]

zemîn ü âsumândan: Yer ve gök || Her yer.

- Ne âgehdîr **zemîn ü âsumândan**
Ne vâkıfdîr cihânda ins ü cândan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 115). [zemîn ü âsumândan, -dan, -]

zemîn ü âsumânîñ: Yer ve gök || Her yer.

- Ki mihrâbı **zemîn ü âsumânîñ**
Medâr-ı haceti ehl-i cihânîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 17). [zemîn ü âsumânîñ, -iñ, -]

zemzeme: Ezgi, şarkı, terennüm.

□ İderdi **zemzeme** hândan u hürrem
Demâdem vahdetden idüp dem (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 387). [*zemzeme*,]

zenahdân: Çene. *II Sevgilinin çene çukuru.*

□ Zenahdânıydı çâh-ı ser-küşâde
Hemân çâh içre biñ dil-fütâde (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 11, *Mısra* 13). [*zenahdânıydı*, -ı, -
(y)dı, -]
□ Zenahdânı hemân nârenc-i Ken'ân
Hevâsından bürîde dest-i hûbân (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 26, *Mısra* 33). [*zenahdânı*, -ı, -]

zencîr: Zincir, sevgilinin saçı.

□ Benem dîvâne-i bî-ḥ'îş ammâ
Seni **zencîre** çekmiş 'ögr-i dünyâ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 7, *Mısra* 82). [*zencîre*, -e]
□ Egerçi eyledim 'aşkında takşîr
Velî geldim künün boynumda **zencîr** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 20, *Mısra* 136). [*zencîr*,]
□ Didi **zencîr** ile oldum hem-âvâz
Hevâ-yı zülfün ey füsün-sâz (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 20, *Mısra* 79). [*zencîr*,]
□ Gel ey gîsûları **zencîr-i** sevdâ
Ki **zencîr** içre oldum derd-fersâ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 20, *Mısra* 82). [*zencîr*,]
□ Beni **zencîrde** koyma perîşân
Götür **zencîrimi** ey şâh-ı hûbân (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 20, *Mısra* 85). [*zencîrde*, -de, -]
□ Tütüp **zencîrden** âhir 'acûze
Didi *Mecnûn*-ı zâr u tîre-rûze (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 20, *Mısra* 89). [*zencîrden*, -den, -]
□ Çeküp **zencîre** bir dîvâne-vârı
Muḳayyed eylemişdi ol figârı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 20, *Mısra* 21). [*zencîre*, -e, -]
□ Hemân **zencîre** çek ben bî-karârı
Dolandır kûy bâ-kû her diyârı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 20, *Mısra* 43). [*zencîre*, -e, -]
□ Görüp **zencîri** *Mecnûn* gerdeninde
Regi vecd eyledi cûnbiş teninde (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 20, *Mısra* 51). [*zencîri*, -i]
□ Beni **zencîrde** koyma perîşân
Götür **zencîrimi** ey şâh-ı hûbân (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 20, *Mısra* 86). [*zencîrimi*, -im, -i, -
]
□ Evel ki besteniñ **zencîriñ** aldı
Götürdi gerden-i *Mecnûn*'a şaldı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 20, *Mısra* 49). [*zencîriñ*, -iñ, -]
□ Niçün **zencîr** der-gerden olupsun
Niçün dil-dâde-i âhen olupsun (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 21, *Mısra* 9). [*zencîr*,]
□ Niçün böyle olup dîvâne kirdâr
Bu **zencîr** içre olmuştun giriftâr (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 21, *Mısra* 12). [*zencîr*,]
□ İder dîvâne 'aklı meh-cebîniñ
Çekür **zencîre** hûşî zülf-i çîniñ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 254). [*zencîre*, -e]
□ Bu **zencîri** idüp der-dest her kes
Bu **zencîre** olup pâ-best her kes (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 26, *Mısra* 158). [*zencîre*, -e, -]
□ Hemânâ itmeyüp ben hem teğafûl
Bu **zencîre** virüp dil bî-ta'allûl (*Mecnûn u Leylî*

(*Nâkâm*), *Mesnevi* 26, *Mısra* 164). [*zencîre*, -e, -]

□ Cünün **zencîri** boynunda nihânî
Ṭarîḳ-i 'aşḳda *Mecnûn*-ı şânî (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 26, *Mısra* 13). [*zencîri*, -i, -]
□ Sitem **zencîri** birle pây-beste
Perîşân u mükedder dil-şikeste (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 26, *Mısra* 63). [*zencîri*, -i, -]
□ Hemûn çâh içre bâ-tedbîr-i takdîr
Olupdur 'aşḳ **zencîri** ser-â-zîr (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 26, *Mısra* 156). [*zencîri*, -i, -]
□ Bu **zencîri** idüp der-dest her kes
Bu **zencîre** olup pâ-best her kes (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 26, *Mısra* 157). [*zencîri*, -i, -]

zencîr-der-câ: Zincirin içinde bir yer. Sevgilin saçlarının içinde.

□ Künün bâbındaayam **zencîr-der-câ**
Ne hükm eyler isen sen eyle icrâ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 20, *Mısra* 139). [*zencîr-der-câ*,]

zencîr-i âhen: Demir zincir.

□ Baña şâyestedir **zencîr-i âhen**
Eger zülfünden olsa daḫi aḥsen (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 7, *Mısra* 83). [*zencîr-i âhen*,]

zencîr-i 'aşkıñla: Aşk zinciri.

□ Ğarîbem bî-kesem dest-gîrem
Seniñ **zencîr-i 'aşkıñla** ešîrem (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 20, *Mısra* 138). [*zencîr-i 'aşkıñla*,
-iñ, -la, -]

zencîr-i mutalsam: Tılsımlı zincir.

□ Niçe sâḳî ki nûr idî mücessem
Müsel sel zülf-i **zencîr-i mutalsam** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 2, *Mısra* 24). [*zencîr-i mutalsam*,]

zencîr-i ser-â-zîr: Baştan ayağa zincir.

□ İki gîsûsı **zencîr-i ser-â-zîr**
Muḳayyed anda dest-i 'aḳl u tedbîr (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 11, *Mısra* 7). [*zencîr-i ser-â-zîr*,]

zencîr-i sevdâ: Aşk zinciri.

□ Gel ey gîsûları **zencîr-i sevdâ**
Ki **zencîr** içre oldum derd-fersâ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 20, *Mısra* 81). [*zencîr-i sevdâ*,]

zencîr-i sitemde: Eziyet zinciri.

□ Revâ görme ki zindân-ı elemde
Ḳalam bir daḫi **zencîr-i sitemde** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 20, *Mısra* 150). [*zencîr-i sitemde*,
-de, -]

zencîr-i zülf-i dilberândır: Sevgilinin saçının zinciri.

□ Hemân **zencîr-i zülf-i dilberândır**
Aña dil-bestegân vârestegândır (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 26, *Mısra* 161). [*zencîr-i zülf-i*
dilberândır, -dır, -]

zer: Altın.

□ Geçürdi tuḫfesin bir bir nazardan
Niçe genc idise **zerden** güherden (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 15, *Mısra* 56). [*zerden*, -den]
□ Eger zerle olur ise **zer** ile
Ve ger zür ile olsa ḥancer ile (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 161). [zer,]

□ Eger **zerle** olur ise zer ile

Ve ger zür ile olsa hancer ile (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 161). [zerle, -le]

□ 'İzârî zerrddir ammâ ki **zerdir**

Qaddi neydir velîkin ney-şekerdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 107). [zerdir, -dir]

□ Aña şâyân olan **zerden** güherden

'Abîr ü 'ûd-ı hâim u müşg-terden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 85). [zerden, -den]

zer-bâfte: Sırma ile dokunmuş.

□ Nice esb-i küheylân-ı rahş-peyker

Cülü **zer-bâfte** eṭrâfı gevher (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 74). [zer-bâfte,]

zerd: Sarı.

□ 'İzârî **zerddir** ammâ ki zerrdir

Qaddi neydir velîkin ney-şekerdir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 107). [zerddir, -dir, -]

zerre: Zerre, çok küçük.

□ Çıkar her **zerresinden** bir gül-endâm

Ki hâk itmiş anı hâk-i siyeh hâim (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 183). [zerresinden, -sin, -den, -]

zerre-i hâk: Toprağının zerresi, en küçük parçası.

□ Cihânda ser-te-ser bir **zerre-i hâk**

Bir âhû-çeşmdir yâ bir dil-i çâk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 217). [zerre-i hâk,]

zerrîn: Altın, sevgili.

□ Çü oldı şubh dîger mihr-i enver

Getürdi gerdişe **zerrîne** sâğar (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 110). [zerrîne, -e]

zevâl: Son bulmak, nihayete ermek.

□ Ben olsam da belâdan mû-mişâli

Aña bir mû kadar virme **zevâli** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 56). [zevâli, -i]

□ Ser-encâmı gene mevt-i fenâdır

Kemâli hem **zevâle** muntehâdır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 31, Mısra 78). [zevâle, -e]

zevk: Eğlence, eğlenti.

□ Bekâ **zevkiñ** bulup geçmiş fenâdan

Dağı müstağnî olmuşdur sivâdan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 99). [zevkiñ, -iñ, -]

□ Gülün **zevkiyle** bülbul der-efğandır

Velî hicrânda Mecnûn nevândır (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 241). [zevkiyle, -i, - (y)le, -]

zevk iderdi: Eğlenmek, neşelenmek.

□ Bu vakt-i dil-keş ü ferâh-nişânda

Ki herkes **zevk iderdi** gülsitânda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 40). [zevk iderdi, -er, -di, -]

zevk-i bî-bedelden: Benzersiz, eşsiz lezzet.

□ Olup bî-hod bu **zevk-i bî-bedelden**

Qalup nâme elinde gitdi elden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 183). [zevk-i bî-

bedelden, -den, -]

zevk-i cihândan: Dünyanın zevki, eğlencesi.

□ Gehî şerh eyleyüp âsüdegândan

Mey ü mahbûbdan **zevk-i cihândan** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 240). [zevk-i cihândan, -dan, -]

zevk-i cihândan: Dünyanın zevki, eğlencesi.

□ Beni ma'zûr tüt **zevk-i cihândan**

Beni 'afv eyle seyr-i gülsitândan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 10, Mısra 247). [zevk-i cihândan, -dan, -]

zevk-i cihândan: Dünya zevki.

□ Velî Mecnûn geçüp **zevk-i cihândan**

Tenâvül itmedi bir loğma andan (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 69). [zevk-i cihândan, -dan, -]

zevk-i nüühüfte: Gizli, saklı zevk.

□ Olur gül lahn-ı bülbulden şüküfte

Bulurlar vâsıdan **zevk-i nüühüfte** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 162). [zevk-i nüühüfte,]

zevk-i vaşl-ı âşinâyı: Dosta, sevgiliye ulaşmanın zevki.

□ Bulanlar **zevk-i vaşl-ı âşinâyı**

Verâya terk kılmışlar sivâyı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 291). [zevk-i vaşl-ı âşinâyı, -(y)ı, -]

zevk-i vaşlından: Kavuşma zevki.

□ Egerçi **zevk-i vaşlından** kenârem

Velî tâ zindeyem ümmîd-vârem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 85). [zevk-i vaşlından, -ıñ, -dan, -]

zevk-i vişâli: Kavuşma zevki.

□ Mübeyyen söyleyüp **zevk-i vişâli**

Çekürdi nazma nâ-süfte le'âli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 389). [zevk-i vişâli, -i, -]

zevk-i vişâlimden: Kavuşma zevki.

□ Olup **zevk-i vişâlimden** cüdâ sen

Firâka oldıgıñ dem mübtelâ sen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 289). [zevk-i vişâlimden, -im, -den, -]

zeyd: Leyla ve Mecnun hikayesi kahramanlarından biri (Mecnûn'un vefalı arkadaşı).

□ Anıñ 'aşkıñda hem **Zeyd** dil-efkâr

Olup şubh u mesâ nâlân u hünbâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 43). [zeyd,]

□ Ümîdiñ kesdi çün **Zeyd** ol melekden

Geçürdi nâle vü zârîñ felekden (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 57). [zeyd,]

□ Didi ey **Zeyd** tûl itdiñ makâli

Tecâvüz itme hadd-i i'tidâli (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 131). [zeyd,]

□ Bu takrîr-i belîgi **Zeyd** idüp güş

Hacâletden olup hayrân u hâimüş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 181). [zeyd,]

□ Lebīb-i dil-keş ü hulkı kirāmī
Edīb-i ber-güzide **Zeyd** nāmı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 8). [zeyd,]

□ Peyâmı eyleyüp Mecnûn'ı memnûn
Nevâzişler iderdi **Zeyd'e** Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 88). [zeyd'e, -e, -]

□ Kılup **Zeyd'e** eşer bu nazm-ı dilkeş
Te'essüf eyledi Zeyd-i müşevveş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 107). [zeyd'e, -e]

□ 'Am-ı ğaddârı kıldı **Zeyd'i** mehcûr
Ten-i maşûdun itdi zîbden 'ür (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 47). [zeyd'i, -i, -]

□ Görüp derendegân **Zeyd'i** mükerrer
Anîla âşînâ olmuşdı yek-ser (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 91). [zeyd'i, -i]

□ Gehî bûs itdi ol mektûbı hurrem
Gehî bûs itdi **Zeyd** çeşmini hem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 276). [zeyd,]

□ Revâne oldı **Zeyd** ber-k-i refâr
Elinde nâme-i Mecnûn-ı nâ-çâr (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 289). [zeyd,]

□ Dehânîñ açdı **Zeyd** oldı senâ-h'ân
Didi ey şem'-i bezm-efrûz-ı hûbân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 37). [zeyd,]

□ İdüp **Zeyd** 'âkıbet güftâre âğâz
Senâ-h'ân oldı soñra itdi âvâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 81). [zeyd,]

□ Pey-â-pey **Zeyd** ile gitti şitâbân
Gehî şadı-künân gehî serâyân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 125). [zeyd,]

□ Didi ey **Zeyd** yokdur dañı tâbım
Dil-i zârımda çokdur ıztırâbım (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 155). [zeyd,]

□ Gülün peygâmını **Zeyd** şabâ-dem
Götürdi bülbül-i şeydâya hurrem (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 175). [zeyd,]

□ İfâkat buldı Mecnûn-ı ciger-hün
Oturdı **Zeyd** ile mesrûr memnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 182). [zeyd,]

□ İdüp ol 'âşıkı **Zeyd** âzmâyiş
Bu mazmûn virdi güftâre küşâyiş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 191). [zeyd,]

□ Hemân **Zeyd'e** idüp tab'ıyyet anda
Muñâlîf keşmekeşden var dehânda (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 121). [zeyd'e, -e]

□ Dilinde buldı âhir 'aşk-ı tuğyân
İdüp pedrüd **Zeyd** ile hürüşân (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 52). [zeyd,]

□ Teveccüh kıldı **Zeyd'e** itdi âvâz
Dehânîñ açdı oldı nükte-perdâz (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 37). [zeyd'e, -e]

□ Götürdi eyledi teslîm **Zeyd'e**
İdüp taķdîmini ta'îm **Zeyd'e** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 87). [zeyd'e, -e]

□ Götürdi eyledi teslîm **Zeyd'e**
İdüp taķdîmini ta'îm **Zeyd'e** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 88). [zeyd'e, -e]

□ Götürdi bā-vefā **Zeyd'i** huzûra
Çıkardı rāz-ı pinhānîñ zuhûra (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 49). [zeyd'i, -i, -]

□ Ki **Zeyd** müstemend ü zār u ğam-h'ār
Olup Leylî vefâtından haber-dār (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 5). [zeyd,]

□ Didi ey **Zeyd** bu mâtem niçündür

Bu efsusun nedir bu ğam niçündür (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 29). [zeyd,]

□ Olup **Zeyd** anda peyveste mücâvir
Vefâsın eyledi 'âlemde zâhir (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 287). [zeyd,]

zeyd': Leyla ve Mecnun hikayesi kahramanlarından biri (Mecnûn'un vefalı arkadaşı).

□ Eger hüsni-i sıfatda bir meleksen
Degilsen **Zeyd'den** ammâ ki ahsen (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 118). [zeyd'den, -den, -]

□ Bilüp **Zeyd'in** temennâ-yı derûnuñ
İdüp sencide ehvâ-yı derûnuñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 129). [zeyd'in, -in, -]

□ İrişdi **Zeyd'i** istiķbāl kıldı
Gözün bûs eyledi hoş-hāl kıldı (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 89). [zeyd'i, -i, -]

zeyd-i çalāk: Süratli, çevik Zeyd.

□ Kalem kâğız çıkardup **Zeyd-i çalāk**
İdüp taķdîm Mecnûn-ı şegafnāk (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 281). [zeyd-i çalāk,]

zeyd-i dil-âgâh: Gönülden geçeni anlayan Zeyd.

□ Şitâbân **Zeyd-i dil-âgâh** fi'l-hāl
Gidüp Leylâ'ya kıldı 'arż-ı ahvāl (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 137). [zeyd-i dil-âgâh,]

zeyd-i dil-hün: Gönülü kanlı Zeyd.

□ Bu bahtı kara ya'nî **Zeyd-i dil-hün**
Ta'aşşûkda olup hem-'aşr-ı Mecnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 15). [zeyd-i dil-hün,]

zeyd-i dil-hün: Gönülü kanlı Zeyd.

□ Bu üslûb üzre bir gün **Zeyd-i dil-hün**
Virüp peygâm idüp Mecnûn'ı memnûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 99). [zeyd-i dil-hün,]

zeyd-i hande-rûyî: Güler yüzlü Zeyd.

□ Çü **Zeyd-i hande-rûyî** gördi Mecnûn
Hużûra bār virdi kıldı me'zûn (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 79). [zeyd-i hande-rûyî, -ı, -]

zeyd-i hünerver: Maharetli Zeyd.

□ Ki mülk ü maldan **Zeyd-i hünerver**
Faķır idi velî 'ammı tevānger (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 49). [zeyd-i hünerver,]

zeyd-i mihr-küster: Leylâ'nın sırrını paylaştığı kişi. Işık saçan Zeyd.

□ Görüp bu hālî **Zeyd-i mihr-küster**
Revân oldı be-sân bād-ı şarşar (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 32, Mısra 7). [zeyd-i mihr-küster,]

zeyd-i müşevves: Perişan Zeyd.

□ Kılup Zeyd'e eşer bu nazm-ı dilkeş
Te'essüf eyledi **Zeyd-i müşevves** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 108). [zeyd-i müşevves,]

zeyd-i nālān: Inleyen Zeyd.

□ Hezārān hasret ile **Zeyd-i nālān**
Zebānı lerzenāk ü çeşmi giryān (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), Mesnevi 37, Mısra 35). [zeyd-i nālān,]

zeyd-i pāk-dāmān: Temiz etekli Zeyd.

□ Birün-ı derde **Zeyd-i pāk-dāmān**
Olup ol genc-i pinhāna nigehbān (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), Mesnevi 33, Mısra 213). [zeyd-i pāk-
dāmān,]

zeyd-i pāk-sîret: Temiz yüzülü Zeyd.

□ Revāne oldı **Zeyd-i pāk-sîret**
Cünün şahrāsına kıldı 'azîmet (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), Mesnevi 30, Mısra 71). [zeyd-i pāk-sîret,]

zeyd-i şeb-gerd: Gece dolaşan Zerd.

□ Pedidār oldı nā-geh **Zeyd-i şeb-gerd**
Teşādüf eyledi hem-derde hem-derd (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), Mesnevi 30, Mısra 29). [zeyd-i şeb-gerd,]

zeyd-i vefā-cû: Vefa arayan Zeyd.

□ Olup **Zeyd-i vefā-cû** hem- 'inānı
Sibā' u vahşiyān hem peyrevānı (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), Mesnevi 37, Mısra 79). [zeyd-i vefā-cû,]

zeyd-i vefā-dār: Vefalı Zeyd.

□ Didi Leylî ki ey **Zeyd-i vefā-dār**
Niçedir hāl-i Mecnûn-ı dil-efkār (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), Mesnevi 30, Mısra 31). [zeyd-i vefā-dār,]

zeyd-i vefā-dār: Vefalı Zeyd.

□ Göründi çeşmine **Zeyd-i vefā-dār**
Ki sür'atle gelir bād-ı şabā-vār (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), Mesnevi 27, Mısra 83). [zeyd-i vefā-dār,]

zeyd-i vefā-dār u nikû-kār: İyi işler yapan ve vefalı Zeyd.

□ Gidüp **Zeyd-i vefā-dār u nikû-kār**
İdüp Leylî'yi hâletden haber-dār (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), Mesnevi 30, Mısra 145). [zeyd-i vefā-dār u
nikû-kār,]

zeyd-i vefāger: Vefalı zeyd.

□ Sitāyış-ı h'ân olup **Zeyd-i vefāger**
Didi ey zümre-i 'uşşāka server (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), Mesnevi 27, Mısra 97). [zeyd-i vefāger,]

zeyd-i vefā-kîş: Vefa timsalı (vefalı) Zeyd.

□ Olup ihlās-keşş **Zeyd-i vefā-kîş**
Olurdu kâşid-i ihlās-endiş (*Mecnûn u Leylî* (Nākām),
Mesnevi 26, Mısra 85). [zeyd-i vefā-kîş,]

zeyd-i yegāne: Biricik Zeyd.

□ Götürdi boğçayı **Zeyd-i yegāne**
Tutup şahrā yolın oldı revāne (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), Mesnevi 33, Mısra 91). [zeyd-i yegāne,]

zeyd-i yegāne: Biricik Zeyd.

□ Olup dil muştariib **Zeyd-i yegāne**
Gelüp âhir ber-i üftādegāna (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), Mesnevi 33, Mısra 201). [zeyd-i yegāne,]

zı: Sen.

□ Kesî kender sereş sevdā-yı Leylist

Zı selāmı ve'z sedeş ki tesellist (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), Mesnevi 21, Mısra 44). [zı,]

□ Mikû ber-bām-ı gerdün çün tevān reft
Tevān reft er **zı** hōd bîrûn tevān reft (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), Mesnevi 28, Mısra 226). [zı,]

zîb: Süs, bezek.

□ 'Am-ı ğaddârı kıldı Zeyd'i mehcûr
Ten-i maşşūdun itdi **zîbden** 'ūr (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), Mesnevi 26, Mısra 48). [zîbden, -den, -]

zîb-efzā: Süsü, güzelliği artıran, güzelleştiren.

□ Olup Mecnûn'a **zîb-efzā** selâsil
Cünün-ı zencîri boynunda hamâ'il (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), Mesnevi 21, Mısra 1). [zîb-efzā,]

zîb-i 'âlem: Alemin süsü.

□ Ser-â-pā mü-be-mü endāmı zînet
Vücüdî **zîb-i 'âlem** nāmı Zînet (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), Mesnevi 26, Mısra 38). [zîb-i 'âlem,]

zîdā-yı ğam: Gam gideren, gamdan kurtaran.

□ O bād-ı hoş ki kûyuñdan vezāndır
Zîdā-yı ğam şafā-bağş revāndır (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), Mesnevi 30, Mısra 232). [zîdā-yı ğam,]

zı-gül: Gül bahçesinden.

□ Ber-i bülbül **zı-gül** efsāne niküst
Hādîş-i şem' bā-pervāne niküst (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), Mesnevi 21, Mısra 41). [zı-gül,]

zihî: "Ne acayip, ne kadar garip" manasında
şaşkınlık bildiren ifade II Ne hoş, ne güzel.

□ Te'âlallah **zihî** sâkî ki çālāk
Virüp sāgar benî kıldı şegāfnāk (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), Mesnevi 16, Mısra 35). [zihî,]

□ İder olsan eger himmet vişāle
Zihî himmet ü illā lā-muḥāle (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), Mesnevi 18, Mısra 20). [zihî,]

□ Zihî devlet ki Nākām 'aşık-ı zār
Bulur firkatde nā-geh bûy-ı dîdār (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), Mesnevi 27, Mısra 415). [zihî,]

zîkr: Sözüñü etme, dile getirme, anma.

□ Olup **zîkri** hemîn Mecnûn u Mecnûn
Dönüp aşûfte bir Mecnûn'a eknûn (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), Mesnevi 30, Mısra 91). [zîkri, -i]

zîkr-i nāmûñ: Namını anmak, zikretmek.

□ Muḥātab eyleyüp Mecnûn'ı her dem
İderdi **zîkr-i nāmûñ** hem-dem-i ğam (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), Mesnevi 11, Mısra 46). [zîkr-i nāmûñ, -iñ, -]

zîkr-i zebānı: Dilin zîkr etmesi.

□ Sen idiñ dā'imā **zîkr-i zebānı**
Sen idiñ her zamān meger cenānı (*Mecnûn u Leylî*
(Nākām), Mesnevi 36, Mısra 135). [zîkr-i zebānı, -ı, -]

zillet: Hakirlik, alçaklık.

□ Bakup etrāfa nā-geh gördi Nevfel
Ki 'izzet **zillate** olmuş mübeddel (*Mecnûn u Leylî*

(Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 162). [zillate, -e]

□ Yeter bu rütbe sencîde-i miñnet

Yeter **zillet** yeter endüh u hasret (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 154). [zillet,]

zimâm-ı ihtiyârı: Seçme iradesi.

□ Gidüp dilden **zimâm-ı ihtiyârı**

Dilinde kalmadı şabr u karârı (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 3, Mısra 3). [zimâm-ı ihtiyârı, -ı, -]

zindân: Zindan, hapishâne.

□ Ğam-ı hicrândan zârem nigârâ

Bu **zindân** içre nâ-çârem nigârâ (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 174). [zindân,]

zindân-ı cefâda: Eziyet; sıkıntı; cefa zindanı.

□ Derûn-ı perdede künc-i hafâda

Ğam-ı firkatde **zindân-ı cefâda** (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 14, Mısra 42). [zindân-ı cefâda, -da, -]

zindân-ı elemde: Gamin zindanı.

□ Revâ görme ki **zindân-ı elemde**

Kalam bir daği zencir-i sitemde (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 149). [zindân-ı elemde, -de, -]

zinde: Canlı, diri.

□ Baña **zinde** dimez bir kimse el-hak

Degilsem de egerçi mürde muṭlaḡ (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 43). [zinde,]

□ Egerçi zevḡ-i vaşlıñdan kenârem

Velî tâ **zindeyem** ümmid-vârem (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 7, Mısra 86). [zindeyem, -(y)em, -]

□ Fiğân kim ölmeden ben bahtı kara

Götmüşler beni **zinde** mezâra (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 298). [zinde,]

□ Ki ḡalmış sen gibi pür-ı kirâmı

Seniñle **zindedir** âlemde nâmı (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 262). [zindedir, -dir]

zinde eyler: Canlandırmak, diriltmek.

□ Ki mürde üzre eyler zinde şiven

Ne ḡâşıldır benim tek mürde-dilden (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 161). [zinde eyler, -r, -]

zinde-i meyyit-mişâlem: Ölmüş insan gibi yaşayan.

□ Ğamıñdan öyle bir efsürde-ḡâlem

Ki güyâ **zinde-i meyyit-mişâlem** (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 372). [zinde-i meyyit-mişâlem, -em, -]

zinde-i pâvende: Sürekli canlı / bâkî.

□ Be-sân Hızır 'ömr-i tâze buldum

Cihânda **zinde-i pâvende** buldum (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 8). [zinde-i pâvende,]

zînet: Süs; güzellik.

□ Ser-â-pâ mü-be-mü endâmı **zînet**

Vücûdî zîb-i 'âlem nâmı **Zînet** (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 37). [zînet,]

□ Ser-â-pâ mü-be-mü endâmı **zînet**

Vücûdî zîb-i 'âlem nâmı **Zînet** (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 38). [zînet,]

zînet': Süs; güzellik.

□ Bulup bir merd-i dün ammâ tevânger

Anı **Zînet'le** âḡır kıldı hem-ser (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 56). [zînet'le, -le, -]

zînet virüldi: Süslemek, güzelleştirmek.

□ Olup meşşâtası endüh-ı hasret

Virüldi çihre-i Leylâ'ya **zînet** (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 134). [zînet virüldi, -ül, -di, -]

zinhâr: Sakın! Sakın ha! Aman!.

□ Vefâtımdan itdüm seni haber-dâr

Tegâfûl eyleme ey pür **zinhâr** (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 114). [zinhâr,]

□ Beni bu ḡâlimle terk eyle nâ-çâr

'Îlâc-ı derdime sa'y itme **zinhâr** (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 190). [zinhâr,]

□ Zamân-ı firsâtı fevt itme **zinhâr**

Ki fitne ḡuftedir nâ-büd aḡyâr (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 81). [zinhâr,]

zîrâ: Çünkü, onun için ki.

□ Beşerlik ḡâli itdükde teḡâzâ

Anı def' itmegimdir sehl **zîrâ** (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 88). [zîrâ,]

□ Degildi bendde ger bend-ber-pâ

Velî bî-bend idi der-bend **zîrâ** (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 16). [zîrâ,]

zîr-bend: Aşağıya mahkum edilmiş.

□ Cemâliñ görmege çok şevḡmendem

Nedim ammâ nizârım **zîr-bendem** (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 126). [zîr-bendem, -em, -]

zîr-i bârda: Yük altında.

□ Ne dil virmiş ne âzürde-dil olmuş

Ne **zîr-i bârda** pâ der-gil olmuş (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 36, Mısra 188). [zîr-i bârda, -da, -]

zîr-i bârdır: Yük altında kalmak II minnet duymak.

□ Ḥoşâ Nâkâm o kim âzâde-dildir

Ne **zîr-i bârdır** ne pâ be-gildir (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 162). [zîr-i bârdır, -dır, -]

zirve: Bir şeyin en yukarısı, tepesi.

□ Var idi anda bir küh-ı ser-efrâz

İderdi âsumâna **zirvesi** nâz (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 12). [zirvesi, -si]

zî-şân: Şanlı, şerefli.

□ O 'ahdiñ kim degil şıdḡı nümâyân

Degildir sen gibi **zî-şâna** şâyân (Mecnûn u Leyli (Nâkâm), Mesnevi 18, Mısra 14). [zî-şâna, -a, -]

zîst: Çirkin.

□ Niçedir **zîsti** ol ḡür-ı 'aynıñ

Kime ḡılmış ḡamâ'il zülf-i çiniñ (Mecnûn u Leyli

(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 93). [zîsti, -i, -]

zîst-rû: Çirkin yüz.

□ Egerçi her perî müşgîn-mûdur
Benim çeşimde ammâ **zîst-rûdur** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 86). [zîst-rûdur, -dur, -]

zîver: Süs.

□ Cünûnluğ **zîverinden** dūr idim ben
'Aceb pîrâye-bağş olduñ baña sen (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 63). [zîverinden, -in, -
den, -]

zîver virüpler: Süslemek, güzelleştirmek.

□ Çeküpler turre-i ma' nâya şâne
Virüpler bu revîş zîver beyâna (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 4). [zîver virüpler, -üp, -
ler, -]

zîvâ: Ar. Parlaklık, aydınlık.

□ Budur vehmim benim iğbâl-i dünüm
Zîyâsız ahterim baht-ı zebûnum (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 144). [zîyâsız, -sız, -]

zîvâde: (Ar.) Fazla, çok.

□ Baña benden **zîvâde** mihrbândır
Velî ağyardan mihrî nihândır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 6, Mısra 97). [zîvâde,]
□ Vişâl için kılup bir de irâde
Eger ibrâm ider olsa **zîvâde** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 22, Mısra 338). [zîvâde,]
□ Eger bir hatvede geçsem **zîvâde**
Yanar cân u tenim nâr-ı belâda (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 30, Mısra 159). [zîvâde,]

zîvâde bulmadı: Çok olmak, fazla olmak.

□ Zîvâde bulmadı tâb [u] şekîbâ
Gidüp kıldı mekânîñ küy-ı Leylâ (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 4, Mısra 17). [zîvâde bulmadı, -
ma-dı, -]

zîvâde evleyüp: Fazlalaştırmak.

□ Eyleyüp endühi gün günden zîvâde
Ğam-ı firkatden oldı üftâde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 61). [zîvâde eyleyüp, -
(y)üp, -]

zîvâde kılmadı: Artırmak, çoğaltmak.

□ 'Îlâcından çeküp el oldı nevmîd
Zîvâde kılmadı ibrâm u te'kîd (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 23, Mısra 170). [zîvâde kılmadı, -
ma, -dı, -]

zîvâde olup: Artmak, fazlalaşmak.

□ Olup vicdân-ı Leylî hem zîvâde
Bilürîn sâ'idiñ kıldı küşâde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 357). [zîvâde olup, -up,
-]

zîvâde olup: Artmak, fazlalaşmak.

□ Olup vicdân-ı Leylî hem zîvâde
Bilürîn sâ'idiñ kıldı küşâde (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 33, Mısra 357). [zîvâde olup, -up,
-]

zîvâde-güy: Çok konuşan, fazla söyleyen.

□ Peyâmüñ söyle sen ey peyk-i dil-dâr
Zîvâde-güy olup olma dil-âzâr (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 134). [zîvâde-güy,]

zîvân: Bir şey veya kimsenin sebep olduğu çıkar
kaybı, zarar.

□ O meyden virme kim 'akla **zîvândır**
O meyden vir kim ol rûh-ı revândır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 5). [zîvândır, -dır]
□ Ki dünyâ düşmen-i ehl-i dilândır
Anıñ ehl-i dile sūdî **zîvândır** (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 16, Mısra 28). [zîvândır, -dır]

zîvâ-pâş oldı: Işık saçmak.

□ Cihânı âfîtab-ı 'âlem-efrûz
Zîyâ-pâş oldı kıldı rûz-pîrûz (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 78). [zîyâ-pâş oldı, -dı, -
]

zîyâret eyle: Bir kimseyi veya bir yeri görmeye
gitme.

□ Mezârîñ gît **zîyâret eyle** bâri
O pîriñ bir zamân ol sügvârı (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 23). [zîyâret eyle,]

zîyâret ider: Bir kişiyi veya bir yeri görmeye gitmek.

□ Gelüp herkes ider oldı zîyâret
Bu keyfiyyet cihânda buldı şöhet (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 253). [zîyâret ider, -er, -
]

zîvâret itsün: Bir kimseyi veya bir yeri görmeye
gitmek.

□ Serâsîme olup kıldı 'azîmet
Ki Leylî türbesin itsün zîyâret (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 76). [zîyâret itsün, -sün,
-]

zîvâret kıl: Ziyaret etmek.

□ Zîyâret kıl anı güş eyle benden
Ki olsun kabrde hoşnûd senden (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 24, Mısra 27). [zîyâret kıl,]

zîvâretgeh: Ziyaret yeri.

□ Ne yerde bir **zîvâretgeh** bulurdu
O ân ol buğ'ada hâzîr olurdu (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 9, Mısra 13). [zîvâretgeh,]

zîvâ-yı bezm-i mahbûbân: Güzeller meclisinin ışığı.

□ Saña ey server-i hûbân Leylî
Zîyâ-yı bezm-i mahbûbân Leylî (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 306). [zîyâ-yı bezm-i
mahbûbân,]

zîvâ-yı dîde-i rûşen-dilândır: Gönül gözünün
ışığının aydınlığı.

□ Ta'aşşuk reh-nümâ-yı muğbilândır
Zîyâ-yı dîde-i rûşen-dilândır (Mecnûn u Leylî
(Nâkâm), Mesnevi 37, Mısra 308). [zîyâ-yı dîde-i
rûşen-dilândır, -dır, -]

zuhal: Satürn gezegeni. Ahmaklık, cahillik, pintilik

vs. özellikler ile anılır.

□ Didi bir dıgere kim ey **Zuhal** sen
Kerâmetde eğerde bî-bedelsen (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 21). [*zuhal*,]

zuhûr: Zâhir olmak, meydana çıkmak, belli olmak.

□ Çıkup âhîr **zuhûra** dâstânı
Her yanda söylenüp râz-ı nihânı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 3, *Mısra* 9). [*zuhûra*, -a]
□ Zuhûra çıksa da her târdan nûr
Her âteşden olur mı âteş-i Tûr (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 6, *Mısra* 77). [*zuhûra*, -a, -]
□ Hemân kim gitdi yanından atası
Zuhûra geldi mâtem mâ-cerâsı (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 48). [*zuhûra*, -a]
□ Zuhûr itdükde âşâr-ı sirîştım
Bu olmuşdur kazâdan ser-nüviştım (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 28, *Mısra* 183). [*zuhûr*,]
□ Götürdi bâ-vefâ Zeyd'i huzûra
Çıkardı râz-ı pinhânı **zuhûra** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 50). [*zuhûra*, -a]
□ Sûvâr olma 'abeş-rağş-ı gurûra
Çıkarma nefsiñ iğvâsın **zuhûra** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 37, *Mısra* 228). [*zuhûra*, -a, -]

zuhûr itdi: Meydana çıkmak, görünmek; oluşmak,
meydana gelmek.

□ Derûnunda **zuhûr itdi** zebâna
Revân şahrâya gitdi yana yana (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 32, *Mısra* 55). [*zuhûr itdi*, -di, -]

zülâl-i ârzûyî: Arzu suyu.

□ Zülâl-i ârzûyî nûş iden dem
Derûnum süzişin hâmüş iden dem (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 19, *Mısra* 145). [*zülâl-i ârzûyî*, -yı,
-]

zü'l-celâl: Celal sahibi, azamet, izzet ve heybet
sahibi Allah.

□ Bi-'avni'llâhi **zü'l-celâli** ve'l-ikrâm kalem-i
âşûfte-raqam nâzım-ı perîşân-kelâm-ı Nâkâm
fûsûrde-i âlâm ile ya'nî dest-i küşîş İsmâ'il el-
hâc Mehmed Beg Nâm ismi Şadreddîn
beg-zâde birle şöhet-yâftedir biñ üç yüz on altıncı
sene-i hicrîyyeniñ cemâdi'l-ulâsı sülûş-i âhîrinde
pezîrây-ı hitâm oldı Allâhü veliyyü't-tevfîk. (*Mecnûn*
u Leylî (*Nâkâm*), *Mesnevi* 38, *Mısra* 181). [*zü'l-*
celâli, -i]

züleyhâ': Yusuf peygamber ile aralarında çeşitli
olaylar geçen ve sonunda onun eşi olan kadın.

□ Meh-i Ken'ân'ı dil-germ-i vişâl it
Züleyhâ'yı cüvân u tâze-sâl it (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 33, *Mısra* 64). [*züleyhâ'yı*, -yı, -]

züleyhâ-yı cüvân ü mâh-ı ken'ân: Genç Züleyha ve
Kenan'ın ayı.

□ Hânî 'âlemdel Belkûs ü Süleymân
Züleyhâ-yı cüvân ü mâh-ı Ken'ân (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 36, *Mısra* 202). [*züleyhâ-yı cüvân*
ü mâh-ı ken'ân,]

zülf: 1. Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi. 2.
Sevgilinin saçı.

□ Niçe sâkî ki nûr idi mücessem
Müsel sel **zülfî** zencîr-i mu'talsam (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 2, *Mısra* 24). [*zülfî*, -i]

□ Benim gönlümdür ol **zülf** içre pinhân
Şakın gîsûlarıñ kılma perîşân (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 5, *Mısra* 33). [*zülf*,]

□ Baña şâyestedir zencîr-i âhen
Eger **zülfüñden** olsa dañi ahsen (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 7, *Mısra* 84). [*zülfüñden*, -üñ, -
den, -]

□ Nümâyân eyleyüp hüsn-i nihânıñ
Lebiñ kaddiñ ruhuñ **zülfüñ** dehânıñ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 14, *Mısra* 60). [*zülfüñ*, -üñ, -]

□ Yüzi tâbende **zülfî** 'anber-i hâam
Edâsı nâzenin ü nâzik-endâm (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 26, *Mısra* 21). [*zülfî*, -i, -]

□ İdeydim gâh **zülfüñ** tâb u der-tâb
İçeydim geh lebiñden âb-ı 'ünnâb (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 271). [*zülfüñ*, -üñ, -]

zülfî: 1. Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi. 2.
Sevgilinin saçı.

□ Hilâl-ebrû vü meh-rûyî semenber
Kadi serv-i revân **zülfî** mu'anber (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 4). [*zülfî*,]

zülf-i anberîniñ: Misk kokulu saç, amber kokulu saç
lûleleri.

□ Perîşân eyleyüp gîsû-yı çîniñ
İden dem şâne **zülf-i anberîniñ** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 376). [*zülf-i anberîniñ*, -
iñ, -]

zülf-i çîniñ: Büklüm büklüm saç.

□ İder dîvâne 'aklı meh-cebîniñ
Çekür zencîre hûşî **zülf-i çîniñ** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 254). [*zülf-i çîniñ*, -iñ, -
]]

zülf-i çîniñ: Büklüm büklüm saç.

□ İder dîvâne 'aklı meh-cebîniñ
Çekür zencîre hûşî **zülf-i çîniñ** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 22, *Mısra* 254). [*zülf-i çîniñ*, -iñ, -
]]

zülf-i çîniñ: Büklüm büklüm saç.

□ Niçedir zîstî ol hûr-ı 'ayniñ
Kime kılınıp hâma'il **zülf-i çîniñ** (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 94). [*zülf-i çîniñ*, -iñ, -]

zülf-i çîniñ: Büklüm büklüm saç.

□ Şalaydım boynuma geh **zülf-i çîniñ**
Öpeydim geh dehânıñ geh cebîniñ (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 27, *Mısra* 383). [*zülf-i çîniñ*, -iñ, -
]]

zülf-i hamûñ: Kıvrım kıvrım, büklüm büklüm saçlar.

□ İdüp **zülf-i hamûñ** geh deste deste
İdeydim sünbülü der-hem şikeste (*Mecnûn u Leylî*
(*Nâkâm*), *Mesnevi* 30, *Mısra* 259). [*zülf-i hamûñ*, -iñ,
-]

zülf-i hûbân: Güzellerin saçı.

□ Didi ey **zülf-i hûbân** tek dilârâ

Esîr-i halka tek olmuş ehl-i sevdâ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 20, Mısra 55). [zûlf-i hûbân,]

zûlf-i tâb-dârîñ: Parlak saçlarının zincir gibi bağlanması.

□ Görüp mektebde Leylî'niñ 'izârîñ
Müselsel keşte **zûlf-i tâb-dârîñ** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 2, Mısra 10). [zûlf-i tâb-dârîñ, -iñ, -]

zûlf-i tâb-dârîñ: (Sevgilinin) Parlak saçları.

□ İdüp geh şâne **zûlf-i tâb-dârîñ**
Gehî pāk itdi ruhsârı ğubârîñ (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 28, Mısra 145). [zûlf-i tâb-dârîñ, -iñ, -]

zûlf-i yâre: Sevgilinin saçı.

□ Şarıl âheste bir de **zûlf-i yâre**
Benim ahvâlimi şerh it nigâre (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 5, Mısra 39). [zûlf-i yâre, -e, -]

zulmet-zidâ-yı şâm-ı deycür: Ortalığı aydınlatan akşamın karanlığı.

□ Elâ ey mâh-ı rûyuñ mâye-i nûr
Ruĥuñ **zulmet-zidâ-yı şâm-ı deycür** (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 338). [zulmet-zidâ-yı şâm-ı deycür,]

zulm-i mükerrer kıldîñ: Tekrar zulm ettin.

□ Niçün kıldîñ baña zulm-i mükerrer
Niçün itdiñ beni böyle mükedder (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 19, Mısra 139). [zulm-i mükerrer kıldîñ, -diñ, -]

zümre-i 'âşîka: Âşık topluluğu, âşıklar.

□ Elâ ey **zümre-i 'âşîka** ser-tâc
Kemân-dârân-ı heft âvergeh-i âmâc (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 207). [zümre-i 'âşîka, -a, -]

zümre-i 'uşşâka: Âşıklar topluluğu.

□ Sitâyiş-h'ân olup Zeyd-i vefâger
Didi ey **zümre-i 'uşşâka** server (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 98). [zümre-i 'uşşâka, -a, -]

zümre-i 'uşşâk-ı dil-rîş: Yüreği yaralı âşıkların topluluğu.

□ Velîkin **zümre-i 'uşşâk-ı dil-rîş**
Olur farţ-ı muĥbbetden bed-endîş (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 27, Mısra 357). [zümre-i 'uşşâk-ı dil-rîş,]

zünnâr-ı nefsi: Nefse bağlanan kuşak (ip).

□ Gûsiste eyleyüp **zünnâr-ı nefsi**
Yakup nâ-bûd idüp âşâr-ı nefsi (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 26, Mısra 167). [zünnâr-ı nefsi, -i, -]

zûr: Yalan, asılsız, uydurma, sahte.

□ Eger zerle olur ise zer ile
Ve ger **zûr** ile olsa ĥancer ile (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 17, Mısra 162). [zûr,]

.....: ?.

□ Bi-'avni'llâhi zû'l-celâli ve'l-ikrâm kalem-i âşüfte-raĥam nâzım-ı perîşân-kelâm-ı Nâkâm fûsürde-i âlâm ile ya'nî dest-i küşîş İsmâ'îl el-ĥâc Mehmed Beg Nâm ismi Şadreddîn beg-zâde birle şöhret-yâftedir biñ üç yüz on altıncı sene-i hicrîyyeniñ cemâdi'l-ulâsı şûlûş-i âĥirinde pezirây-ı ĥitâm oldı Allâhü veliyyü't-tevfîk. (Mecnûn u Leylî (Nâkâm), Mesnevi 38, Mısra 181). [.....,]

ÖZGEÇMİŞ

